

7399

BARTHOLOMÆI
CASTELLI
LEXICON
MEDICUM
GRÆCO-LATINUM

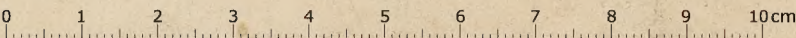
A N T E
A JACOBO PANCRATIO BRUNONE
ITERATO EDITUM,
NUNC DENUO AB EODEM ET ALIIS PLURIMIS
NOVIS ACCESSIONIBUS LOCUPLETATUM
ET IN MULTIS CORRECTUM,
EDITIO NOVA ACCURATISSIMA.

7399

GENEVÆ,
Apud **FRATRES DE TOURNES.**

MDCCLVI.

BARBARO TOMAS

CASSELLI

LEXICON

MEDICUM

GRÆCO-LATINUM

JACOBO PANGOLIO BRUNONE

PHILOSOPHO

PHYSICO MATHESICO ET ALIIS PLURIMIS

ARTIBUS ACERSSIMIS ET DOCTRINATISSIMO

ET IN OMNIBUS HÆC

EDITIO NONA ACCURATISSIMA

GENEVE

APUD FRATRIBUS DE TONNOIS

MDCCLXXII

LECTORI S.

COMMUNIS Scientiarum omnium fors est & conditio, ut tot fertilium ingeniorum lucubrationibus nova incrementa capiant. Et si cuiquam alii, hac in parte præ reliquis sibi arrogare aliquid fas est, jure id medicæ arti erit licitum. Nullis quippe Sapientum effatorum limitibus illa clausa est, sed in totum universæ naturæ campum excurrit, & quidquid omni studio & sagacitate conquirit, ea tot experimentis, & inde eductis rationibus peruestigat & rimatur intimius: Unde plurima nova ex tam vasto rerum oceano tanta sagacium animorum cura prolici necesse est. Et hæc tam copiosa rerum indies inventarum soboles, nova certe, quibus aliis proponantur, postulat nomina, quod facile admittent omnes; qui etiam rerum cognitarum copiam, vocum hæcenus receptorum penum excedere cognoscunt: Prout igitur quilibet rem suam, vel propter naturæ affinitatem, vel quamcunque convenientiam, appellare amat, ita rebus novis antiqua vel applicat, vel nova comminiscitur nomina. Non accusabimus nunc, cui mederi non possumus licentiam, qua tot nova barbæræ vulgo voces præter necessitatem in scientias ad obscurandum eas, introductæ sunt: Medicinam quoque tale aliquid expertam esse, illa probant vocabulorum monstra, quibus suam jactabundi solent obvelare chymici, ita (an jure, nescio) dicti, imperitiam: Sed quicquid horum sit, ferendum est, quod mutari non potest, & adeo magis cogitandum de eo fuit, quomodo discentium succurreretur diligentia, quam qua ratione libertati ingeniorum nullis legibus circumseptæ, meta scriberetur. Nec novum hoc est institutum, præcipue inter Medicorum filios, qui ante se docentium explicarunt linguam, Galenus Hippocratis in loquendo novam ubertatem peculiari libro evoluit, quod idem Erotianum præstitisse, notum est, & plures alios, & præcipue Anutium Foësum; Joannes vero Rhodius in Lexico Scriboniano non largi tantum loquendi formulas, sed universæ antiquitatis Latinæ fere exposuit. Nostra etate manifestior id exigebat medicæ artis status & ratio, ubi in tot peculiare abibat sectas & disciplinas, quæ omnes nova augmenta ostentant sua, hinc singula fere partes suos etiam interpretes naclæ sunt. Præter enim illos, qui vel integræ artis propriis nominibus explicandis occupati fuerunt, ut Joannes Gorraeus, Otto Brunsfellius, Guilielmus Rheginus, & alii præprimis chymiatrica Martinum Rulandum, Gerardum Donæum, Leonhardum Turneiserum, Guilelmum Ionstonum, Jo. Christoph. Sommerhovium ostendit; de morborum synonymis Henricus Bebelius egit, & Joannes Manardus; plantarum varia nomina Joannes Bauhinus egregie collegit, simplicium catalogum Fridericus Mullerus exhibuit, pharmaceuticum lexicon Jo. Helfricus Iunken compilavit; & in aliis alii præclaram laudem sunt proweriti, quos singulos enumerare hujus loci non est. Quæ ad universam artem spectant, sibi explicanda sumpsit BARTHOLOMÆUS CASTELLUS laudabili studio, quem elegit JACOBUS PANCRATIUS BRUNO,

*Professor dum viveret Altdorfinus haut incelebris, ut suis novis observationibus jugi diligentia au-
geret & continuaret tam felici successu, ut post annorum aliquot excursus, omnia prioris editionis
exempla divenderentur, quod observans vir sedulus, non destitit, novis collectis plurimis adnota-
tionibus locupletare suam operam, aliorum etiam studio, & collatis symbolis adjutus, adeo, ut no-
vam editionem jam prælo parasset, quæ jure suo pro locupletissimo in hoc genere libro haberi debet;
sed morte præventus luci exponere publice minus potuit, quam tibi, BENEVOLE LECTOR,
nunc exhibemus, ne quid communi usu destinatum, maximeque proficuum pereat, Tu illis frueri,
& ne quid obscurum sit, expressas in textu literarum notas, ita explicandas intellige*

Ex Hippocrate.

A. L. & Aq. h. e. De Aëre Locis & Aquis.
L. I. H. Locis in homine.
R. V. I. A. Ratione victus in acutis.
M. Mul. Morbis mulierum.

Ex Galeno.

U. P. De Ufu partium.
L. A. Locis Affectis.
Al. fac. Alimentorum Facultatibus.
S. F. Simplicium Facultatibus.
M. M. Methodo Medendi.
C. M. S. L. Compositione medicamentorum secundum loca.
C. M. P. G. Compositione medicamentorum per genera.
c. 1. 2. 3. &c. Commentum 1. 2. vel 3. in aliquem librum Hippocratis.

Ex Aristotele.

H. A. De Historia Animalium.
P. A. Partibus Animalium.

E Plinio.

H. N. Historia Naturalis.

E Vesalio & Spigelio.

H. C. F. De Humani Corporis Fabrica.

E Libavio.

S. A. Ch. Syntagma Arcanorum Chymicorum.

E Rolfinkio.

O. & M. M. Sp. Ordo & Methodus Medicinæ Specialis.
Ch. I. A. F. R. Chymia in Artis formam redacta.

E Lindeno.

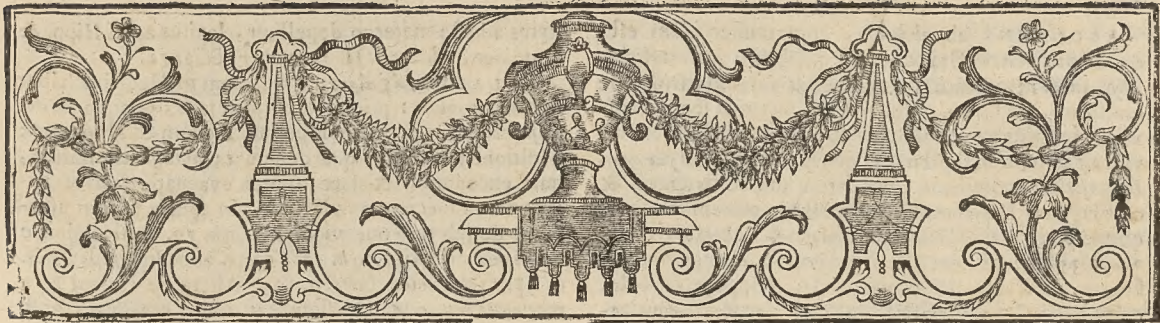
S. M. Selecta Medica.

E Francisco de le Boë Sylvio.

Pr. M. Praxis Medica.
Th. Ch. Theatrum Chymicum.

E Dogmatibus Medicinæ Generalis à me editis.

P. C. D. P. Pars. Caput. Dogma. Pagina.

A & Ω!

LEXICON MEDICUM.

A.

α. inter literas omnium primam esse, pueris notissimum. In Sacro N. Testamenti Codice attribui Deo Salvatore nostro, omnibus Christianis perspectum est & esse debet. Quam significationem Raymundus Lullius transfudit etiam in suam Practicam, applicando ad instrumentum memo-

rativum, uti patet ex *Theatr. Chym. Vol. IV. p. 137.* Vocatur hæc litera Græcis *Alpha*, cui opponitur *Omega*. Utraque litera exponitur mystice: illa de principio vitæ restitutæ longæ loco perpetuæ; hæc de vitæ fine, a Gerh. Dorneo in *Philosophia Chymica Theatr. Chym. Vol. I. p. 469.* *A.* & *Ab* etiam in principio nominum Medicorum occurrens negationem aliquam importare docuit Zacchias *Quæst. Medico-Legal. lib. I. Tit. 2. quæst. 10. n. 16.* quemadmodum & Græcum *α* particulam *ἄρνησις*, h. e. privativam, vel negativam esse ex Grammaticis constat, & multa in hoc Lexico seqq. nomina satis superque confirmabunt.

AABAM, vocatur a Chymicis quibusdam *Plumbum*. Rulandus in *Lexic. Chymic.*

ABABTISTON, *ἀβάβτιστον*; scil. *Trepanum* (usitatus, quam *Abapista*, subintelligendo *Terebella*) vide infra *Terebella*.

ABAISIR, i. e. *Spodium*. Müller in *Lex. M.*

ABALIENATUS, idem quod *corruptus*. Usurpatur de parte totaliter destructa, & sui remotionem postulante apud Scribon. Larg. ex recensione Joh. Rhodii *compof. vel n. 227.* Dicitur & de sensuum interiorum & exteriorum corruptione, n. 180. Quemadmodum & *alienari* simpliciter sumitur pro *corrupti*, apud Cels. l. 5. cap. 26. l. 7. c. 16. l. 8. c. 10. Scribon. n. 20. Vid. Rhodii *Lexicon Scribonianum*.

ABARNAHAS, terminus Spagyricus, præsertim in negotio transmutationis metallorum, denotans *Lunam ple- Castelli Lexic. Med.*

nam *Magnesia*, vel ipsam *Magnesium* & vocatur *Abarnahas perfectam*: item *Ovum ruffum*; in Senioris Zadith filii Hamullis *Chymia, Theatr. Chym. Vol. V. p. 205. seq. & 449.*

ABARTAMEN, id est, *Plumbum*. Ruland. in *Lex.*

ABARTICULATIO, *ἀβάρθρωσις*, idem, quod *Dearticulatio*, Gr. *ἀβάρθρωσις*, id est, ea naturalis ossium per articulationem conjunctio, quæ evidentem motum habet, ad differentiam *Coarticulationis*, Gr. *συβάρθρωσις* dictæ, qua indicatur ea ossium naturalis commissio, quæ exiguum obscurumque, aliquando nullum motum præ se fert, ex Gal. com. 2. in *Hipp. de artic. t. 8.* Jungatur *Fœc.* in *Oecon. Hippocr. p. 69.*

ABAS, idem, quod *Tinea*, Arab. *Saphatum*, testimonio P. Sorbait *Medic. Pract. Tract. 6. c. 14. in princip. p. 757.* quamvis autoritatem omiserit.

ABBREVIATIO, Gr. *βραχυσις*, vel *βραχυσις*, quid communiter significet, ex aliis Lexicis quoque constat. Hujusmodi *abbreviationes* in Scriptura Medicis esse utatissimas, patet ex eorum scriptis, præsertim e formulis remedium. Dicitur & *Abbreviatura*. Legatur de his Joh. Theod. Schenk. de *prescrib. medic. formul. p. m. 84.* Aliis *abbreviatio* quoque usurpatur Spagyricæ de processu quodam breviori, v. g. *Philosophia Adrop* a Guidone a Monte in *Descriptione illius, Theatr. Chym. Vol. VI. pag. 557. 558.* Jung. Libav. in *Apoc. Hermet. part. poster. T. II. oper. p. 348.*

ABDITUS, pro *indivus*, vel *absconditus* accipitur apud Scribon. Larg. n. 132. *abdium vesica*, pro *vesicæ inclusum*. Celsus *Medicin. l. 1. in præfat. p. m. 4.* *abditus* vocat causas minus evidentes & morbos continentes, in quibus requiritur, ex quibus nostra corpora sint, quid secundam, quid adversam valetudinem faciat, quarum tamen notitiam nec semper possibilem, nec etiam necessariam esse e Th. Sydenham demonstravit Theod. Janson ab *Almeloveen in Invent. Novantiq. p. 99. 100.*

A

ABDO-

ABDOMEN, ab *abdendo*, communiter idem est, quod *imus venter*. Græcè *γάστρῳ*, præsertim Aristoteli *l. i. Hist. an. c. 13.* vocatur, qui superius quidem cartilagine ensiformi, ad latera costis spuris, interius septo transverso, inferius autem ossibus pubis circumscribitur, ac dividitur in partem supremam, quam in specie *ἐπιγάστρου*, *Epigastrium*, nominant, cujus latera sub costis spuris & cartilagineis *Hypochondria* dicuntur; in partem mediam, quæ est regio *umbilicalis*, *τὸ περὶ τὸν ὀμφαλὸν*, Hipp. *2. aph. 35.* cujus latera *Ilia* appellantur: & in partem infirmam seu *Hypogastrium*, *ὑπεργάστρου*, Hippocr. *ἡσθον d. l.* cujus latera *Inguina*, Græcè *βυβάδες*, vocantur; Ejus vero pars pilosa, *αἰ ὑπὲρ τὸ ἀϊδοῦ ἀρχαίσεις*, *Fubes* nominatur. Damnavit vocabulum *Abdomen* Casp. Bauhinus in *Theatr. Anat. lib. 1. c. 1.* sed absque addita ratione, more videlicet judicis, haud dubie respiciens ad loca Plinii *Lib. 2. hist. nat. c. 37. & lib. 8. c. 51.* ubi vocab. hoc scrophis & suisbus adjudicavit. Confitentur Spigel. *l. 1. de H. C. F. c. 3.* Verum nihilominus defendi posse autoritate Celsi *l. 4. c. 1. fin.* recte judicavit Joh. Ant. van der Linden, *Medic. Physiolog. l. 2. c. 4. cap. 1. §. 1. p. 38.* quem ibidem de hoc vocabulo prolixius differenter legere, si libet, licet. Strictius quoque aliquando *Abdomen* sumi posse, vel pro parte anteriori imi ventris, vel pro communibus & propriis membrorum ad stabulum nutritionis & officinam procreationis spectantium integumentis, vel pro hypogastrio & sumine, nolumus præfracte impugnare.

ABDUCTIO, *ἀπὸ γῆρας* vel *ἀπόκλασμα*, idem, quod *Abruptio*, est *fractura species*, quæ prope articulum per totam ossium crassitudinem fit, ita ut a sese plurimum distent. Quales fracturæ a recentioribus *καυλῶδὴν καυλαίαν* factæ *fracturæ* nuncupantur, teste Gal. *com. 3. in Hipp. de iis, quæ in medic. fiunt. t. 31.* Jungatur Foëf. *Occ. pag. 67.* Abducere etiam pro bibere sumtum legitur apud Scribon. *n. 122.* notante Rhodio in *Lex. Scribon.* Alias Musculi *Abductores* vel *Abducentes* vocantur in Anatomicis, qui a corpore vel parte vicina membrum vel partem foveant, v. g. *Abductores* manuum, digitorum, pedum &c. vide Barthol. & alios. His opponuntur *Adductores* vel *Adducentes*, qui admovent.

ABEBEOS, *ἀβέβαιος*, Lat. *infirmus*, debilis, *inconspans* dicitur apud Hippocr. *de signis 2. aph. 37.* adde Dieterich. *Javrei Hippocr. n. 1.*

ABESAMUM est *Lutum Rotæ*. Ruland. & Guilielm. Johnson in *Lex. Chym.*

ABESTUS, idem, quod *Arbestus*, de quo inferius. Videtur Lectio mendosa. Ruland. *d. loc.* Dicitur & *Albesten*, *ibid.*

ABESUM, id est, *Calx viva*. Rul. & Johnf. in *Lex. Chym.*

ABEVACUATIO, *ἀποκένωσις*, h. e. partialis evacuatio. Vide *Cenosis*.

ABICUM, idem quod *Coopertorium*. Rul. & Johnf. *d. l.*

ABIT vel **ABOIT**, id est, *Cerussa*. Rul.

ABLACTATIO, *ἀπογαλακτισμός*, vocatur, cum

fœtus a lacte materno depellitur, legitur apud Hipp. *de dentitione, ed. Lind. II. 11. vid. Foëf. p. 72.*

ABLATIO, *ἀφαίρεσις*, triplicem in Medicina habet significationem: prima est Hippocratis, quando in *lib. de flatib. III. 13.* definivit per additionem & ablationem; additionem eorum, quæ deficiunt; ablationem horum, quæ excedunt, & hæc omnes evacuationum & remotionum species complectitur. In specie tamen usurpavit de subtractione victus, *1. aph. 19.* de sanguinis e venis remotione, *7. aph. 53. Coac. t. 360.* Jungatur Foëf. *d. l. p. 110.* Dieter. *Javrei n. 133.* Altera est Galeni *l. de morbor. temp. c. 6.* ubi significat *tempus remissionis* post paroxysmum, sive ad integritatem veniat, sive non. Vocatur & *Intervallum*. Vide *Dialeimma*. Tertia est Chymica, denotatque *abstractionem* per partem superiorem, variisque modis perficitur. In ficcis, quæ lenius adhærent, deterfio fieri potest per pedem leporinum, vel similia: quædam penna, cultellis auferimus: quædam detergimus adstricto panno, vel scopis, iisque setaceis, ferreis, ligneis, &c. Rul. & Johnson, in *Lex.* Est & significatio *ἀφαίρεσις* peculiaris apud Hippocr. *de dec. orn. V. 22.* & *rapinam* notat, sed est extra poma artis Medicæ.

ABLUENTIA vocantur medicamenta, quæ & *Abstergentia*, *ῥύπαντα καὶ ἀποκλύοντα* dicuntur, quæ succum mordicationem facientem, præsertim in intestinis, leniendo secum educunt, & mordicationis fiunt medela, Galen. *l. 2. de Simpl. fac. c. 12.* Hæc *adstringentibus* opponuntur, *l. 1. d. i. c. 37.* *Abstergentia* vel *Detergentia* duum alias sunt generum: Alia detergunt sordes, quæ saltem sunt in superficie, & hæc proprie *Abluentia* dicuntur; alia, quæ etiam sordes in materia impactas detergunt, quæ rectius *Detergentia* vocantur, Fallop. *de Med. purg. simpl. c. 10. Tom. I. Oper. p. 55.*

ABLUTIO, *ἀβλύξις*, *κατακλύσις*, alia est externa, quæ fit in balneis, sive totius corporis, sive certorum saltem membrorum: alia interna, ad quam Veteres magnam copiam feri lactis propinare soliti sunt, cujus meminit Gal. *de sal. diat. t. 18.* alia est *Chymica*, quæ est exalatio crebris infusionibus res immundas *abluens* & ad puritatem reducens. Estque vel *Imbibitio*, vel *Cohobatio*, Rul. & Johnf. in *Lex.* In negotio transmutationis metallorum quæ & qualis dicitur *Ablutio*, legatur in *Operibus Mineralibus* Joh. Isaaci *c. 26. Th. Chym. Vol. III. p. 435.* quamvis adeo obscure, ut vix queas intelligere, quid velit. Paulo aliter in *Rosario abbreviato*, *ibid. p. 654.* Abluere est inhumare, destillare & calcinare. Jungatur & David. *Lagnæ Harmonia Chymica Vol. IV. p. 749. seqq. & 764.* Pertinet quoque huc *Ablutio Latonis ænigmatica*, & fit per Lac Virginis, h. e. per Mercurium Philosophorum resolutum, seu reductum, qui & Azoth dicitur & Aqua permanens. Libav. *Syn. Arcan. Chym. l. 7. c. 8.*

ABNELECTEN, id est, *Alumen*. Dicitur & *Asfor*. Rul. in *Lex. Chym.*

ABOIT;

ΑΒΟΙΤ, vide *Abit*, i. e. *Cerussa*. Dicitur & *Alkara*.
V. Idem.

ΑΒΟΛΙΤΙΟ *pulsus*, ἀσφυξία, vide *Asphyxia*. *Pulsus*.

ΑΒΟΛΛΑΜ significat vestimenti genus, quod *Æfchylum* invenisse scribit *Theodor. Jansson* ab *Almeloveen* in *Rev. inventar. Onomastico* p. 1.

ΑΒΟΜΑΣΟΥΜ, *Barth. Abomasus*, ἠνυσθον, vide *Enystron*.

ΑΒΟΜΙΝΑΤΙΟ, ἀποσιτία, idem significat, quod *Fasidium ciborum*, & differt ab *Inappetentia*: illud vocabulum usurpavit *P. M. de Caldera Tom. II. Oper. p. 105*. *D. Jung. Joh. Anglicus Ros. Angl. p. m. 328*.

ΑΒΟΡΤΥΣ, **ΑΒΟΡΣΥΣ**, indiscriminatim accipiuntur, quamvis ex *Nonnio Marcello* differentiam aliquam ponat *Dieterich. in Iatr. n. 202. Abortum* dicens fœtus corruptelam, quæ fit in primis mensibus: *Abortum* vero, quæ prope tempus. *Casp. Barthius Advers. l. 38. c. 15.* vix Latinum esse vocabulum *Aborsus* judicat. Et cui bono hæc λεπτολογία? Græce dicitur, ἀμβλωσις, ἐκτρασμός, φθορά, ἀποφθορά, ἀφθορά, ἐκβολή, ἐξάμβλωσις. Est vero nihil aliud, quam fœtus imperfecti vel immaturi exclusio a causis internis vel externis violentis inducta. Plerasque abortus causas enumeravit *Galen. c. 2. in l. 3. Epidem. t. 8.* Medicamenta abortum promoventia Græcis dicuntur ἀμβλωπικὰ, φθόρα, ἐκβολικὰ, ἀποφθόρα: An licitum sit talibus uti medicamentis ad provocandum abortum propter aliquem casum, aut vitæ periculum, prolixè ventilavit *Casp. Reies Camp. Elyf. quasi. 51.* *Jungatur & Dieterich. d. l.*

ΑΒΡΑΒΑΧ, vox Magica, quæ & *Abraxas*, dies anni literis numeralibus comprehendens. *Libav. in Exam. Philos. novæ Crollianæ Tom. IV. Oper. p. 55.*

ΑΒΡΑΚΑΔΑΒΡΑ est vox cabalistica & magica, quam *Serenus* loco amuleti commendavit in curanda febre semitertiana, in *sua Medicina metrica c. 52.* modum vero utendi ulterius declaravit *Robert. Keuchenius, in not. ad h. l. pag. 275. seq.* Plura etiam de hac voce legantur apud eundem in *proleg. p. 59.* Verum apage has aniles & diabolicas περιερίους. Nobis Christianis abominanda hæc characterologica sunt. Satius enim est, morte crudelissima mori, quam per execranda & vitæ remedia sanitatem acquirere. Igitur chartam & characteres subnecti collo, quicquid inscribatur, cum *Chrysostomo & Augustino* statimus, meram esse idololatricam, si ignorantes fecerint: sortilegium vero, si istud illi concesserint, qui noverunt interdictum, nec eo minus fidem superstitionibus adhibent; libet ejusdem cordatam ἐπίκρισιν lectu notatuque dignissimam p. 65. traditam annectere.

ΑΒΡΑΣΑΧΑΣ, *Basilidis* esse dicitur character, qui circulo inscriptus muscas abigit, si credere fas est: unde fortassis *Serenus* suum *Abracadabra* deduxit. *Libav. defens. Syntagm. contra Scheunem. I. c. 2. in Tom. III. Oper. p. 4.*

ΑΒΡΑΣΙΟ, ξυσματώδης ἀλφύδιος, est superficiaria

quædam partium membræarum exulceratio, ita ut quædam secedant ramenta, quemadmodum in specie *abrasionis* in intestinis meminit, ejusque noxam exponit *Galen. c. 3. de rat. vict. in ac. t. 33.*

ΑΒΡΑΣΟΥΜ, ἀπόσχυμα, vide *Aposyrma*.

ΑΒΡΙΚ, id est, *Sulphur*. Dicitur & *Kibus*, *Xibus*, *Rul.* & *Iohnf. in Lex.*

ΑΒΡΥΠΤΙΟ, vide *Abductio*.

ΑΒΣΚΕΔΕΝΤΙΑ, sive quæ abscesserunt, τὰ ἀφίστη ἄτα vocat *Hippocr.* omnia, quæ, cum corpus secundum naturam sese habeat, vel unita alijs partibus sunt, vel congrua: cum præter naturam affectum est, unionem vel contactum non amplius servant. Ita *Hipp.* ossa in ulceribus annuis & chronicis abscedere dixit *6. aphor. 45.* Huc pertinent etiam *Expansa*, de quibus suo loco *Gal. c. 2. de iis, quæ in medic. t. 25.*

ΑΒΣΚΕΣΣΙΟ, ἀπόσχεσις, inter alias significaciones hanc quoque recipit, quod denotet continuitatis vel contiguitatis solutionem, quæ fieri solet plerumque in crisi imperfecta a materia morbifica ad aliam partem vergente & collecta. Quo pertinent *aphorismi 31. 32. 74. sect. 4. & 2. prognost. t. 34. 65.* Alias vocabulum *Abscessio* latius quoque acceptum legitur apud eundem. *Hippocr. & Galenum*, quatenus denotat transitum unius febris in aliam, *l. 1. Epid. f. 2. t. 21.* vel omnis generis evacuationes, morbis acutis supervenientes, *l. 6. Epid. f. 3. t. 39. & l. 1. Ep. f. 2. t. 8.* ubi *Galen. in Comm.* cum additione appellat ἀπόσχεσιν κατ' ἔκρυσιν, abscessionem cum effluxu. Plura vide apud *Dieterich. Iatr. n. 93.* quamvis in eo mihi videatur hallucinatus, dum in *Galenum* censoria virgula usus est, ideo, quod vocabulo *Abscessionis* plene inusitatam & *Hippocratis* menti adversam significacionem attribuerit, *c. 4. de R. V. I. A. t. 68.* quasi perfectam crisin *apostasis*, *metastasis* vero imperfectam d. textus notaret, quod tamen ex ipso commentario evinci nequit. Quin potius mihi videtur *Gal. ibidem* demonstrare distinctos solutionis modos in morbis acutis contingentes, videlicet 1. per evacuationem manifestam, quæ est crisis perfecta. 2. per abscessum ad partem ignobiliorem, seu imperfectam crisin. 3. per metastasin sive transmutationem in morbum lentum sive chronicum, minus tamen periculosum, qui successive, causa peccante per loca convenientiaeducta, solvitur.

ΑΒΣΚΕΣΣΥΣ, ἀπόσχημα, præter illas significaciones, quas cum *Abscessionis* vocabulo communes habet, ut plurimum denotat tumorem præter naturam, cujus materia collecta vel ob caloris vitalis debilitatem degenerat aut in pus, aut in saniem; aut certo quodam folliculo & membrana inclusa vel speciem pulvis, ut in *Atheromate*: vel mellis, ut in *Meliceride*: vel fevi, ut in *Stæromate*, præ se fert. Hinc distinctio inter *Abscessus sine & cum folliculo* introducta fuit. Interdum etiam in abscessibus reperiuntur carbones, testæ, amurca, lutus, lapides, & aliæ id genus corporum proprietates, quæ omnes toto genere sunt præter naturam. *Hier. Fabr.*

ab Aquapend. de Operat. Chirurg. p. m. 142. Edit. Patavin.

ABSCISSIO; ἀποκοπή, quadruplicem habet significationem. I. Exitum morbi, qui citra declinationem terminatur, vel propter ægotantium imbecillitatem, vel propter causæ morbificæ vehementiam & ferociam, quando supra vires existit, quod lethaliū morborum est propriū. Galen. l. de tot. morb. temp. c. 1. & 5. II. Significat speciem fracturæ ossis, quæ & ἀποθεωσις vocatur, cum ossis pars abscinditur & detrahitur; vel resectæ alicujus partis mollioris, nervi videlicet, aut tenuis particulæ genæ, aut præputii, ex 6. aph. 19. & 7. aph. 29. Vocatur & ἀποκοπή. Jung. Foëf. Oec. p. 74. III. Dicitur Abscisio de vocis obscuritate & interceptione, apud Dioscor. l. 2. c. 146. unde & Celsus vocem abscisam vel suppressam vocavit. Scribon. Larg. n. 72. 100. Adde Rhod. in Lex. Scrib. Dicitur & vocis amputatio apud Cæl. Aurelian. l. 2. de morb. chron. c. 6. IV. Abscisivonis vox etiam sumitur pro operatione chirurgica, quæ pars quædam corrupta vel alia materia vitiosa instrumento secante rescinditur, apud Hildan. in Cenuviis Observationum, aliosque Autores.

ABSCONSIO, idem, quod Sinus. Græce κήλη; Latine etiam Caverna dicitur, quamvis nonnulli dicunt, absconsionem esse, quod pererrat sub cute, & separatur ab eo cutis, Cavernam illud, quod concavat inflectiturque sub cute, & dilatatur in ea. Illam Græci in specie dicunt βραδείη, lacernosum sinum, attritæ videlicet vestis lacernæque similem. Hanc vero ἰππόβομα, cuniculosum. Ingrassias in Avic. de Tum. p. n. Tract. 1. c. 1. p. m. 81.

ABSORBEO, ἀναπίνω. Vide Anapinoma. Absorbentia, ἀναπινόμενα, dicuntur medicamenta, quæ siccitate sua terrestri salia acida & acida in humoribus corporis humani hærentia imbibunt, unde & Imbibentia vocantur. An vero recte Aperientibus annumerentur, ut fecit Dn. D. Waldschmidt Instit. l. 5. c. 16. §. 12. aliis ventilandum relinquimus, nobis per accidens talia dicenda esse videtur.

ABSTEMIUS proprie significat illum, qui vino abstinet, unde & Græcis ἀσινος. An vero etiam lata significatio, quam Blancardus in Lexico suo ipsi tribuit, quod is, qui cibis & potu a Medico interdictis se abstinet, autoritate nitatur, nobis non constat.

ABSTERGENTIA, vide Abluentia. Recentiores e Cartesianis principiis vim abstergentem in asperis duriusculis pectinatis & scopalibus particulis sordes abraddendo auferentibus consistere volunt.

ABSTINENTIA, ἀστική, νηστεία, dicitur plerumque de cibo & potu, estque debita alimentorum intermissio & carentia, quæ duplex esse potest: alia omnimoda & totalis, quæ Græcis etiam λιμοκτονία dicitur, Galen. c. 4. de R. V. I. A. t. 61. alia particularis, quo pertinet victus tenuissimus, & tenuis, quando æger, non nisi, quod oportet, assumit. Cels. l. 2. c. 16. Rolliuk. Ord. & Med.

Medic. Comment. l. 14. sect. 1. c. 6. Dogm. nostra Medicinæ General. Part. V. c. 2. dogm. 10. Scrib. Larg. n. 6. Rhod. in Lex. Dicitur & Abstinentia, generaliter de omni re. Scrib. n. 52. & 122.

ABSTRACTIVUS, vel Abstractivus, nonnullis hodiernis Chymicis vocatur Spiritus & vegetabilibus paratus, quatenus opponitur Spiritibus per fermentationem productis. Et locum habet in illis plantis, quæ multo abundant sale volatili. Ita Spiritus Cochleariæ abstractivus melior est eo, qui per fermentationem paratur. Legitur vero hoc vocabulum apud Dan. Ludovici Pharmac. dissert. 1. p. 457.

ABVACUATIO, ἀποκένωσις, denotat largiorem evacuationem, corpori plus æquo plethorico cacochymico convenientem, quando præsertim palindromia materiæ peccantis urget, ex Galen. art. parv. c. 96. vertere ita Græcum vocabulum Nicol. Leoniceno. Alias Latinum est inusitatum.

ABUNDANTIA, ABUNDANS, περισσότης, περιεσότης. Vide Perissos, Perissosis. Significatio etiam ex aliis Lexicis jam nota esse debet.

ABUSUS, κατὰχρησις, quid significet, aliunde etiam notum est. Abusus rerum non naturalium ut & medicamentorum chirurgicarumque operationum sunt causæ procatartica morborum. Vide passim Institutiones Medicas.

ABYSSUS, ἄβυσσος; proprie significat infinitam aquarum congeriem, quæ fundum non habet. Tropice vero etiam pro materia prima accipitur a Guil. Mehenf. tract. Aurei velleris l. 1. c. 7. in Theatr. Chym. Vol. V. p. 274. Est & terminus Paracelsitarum mysticus, quo denotatur proximum receptaculum feminalis materiæ cavum, solidum, ut plurimum humidum, quia & femina sunt spiritalia & humida, propter quæ omnia sunt facta. Libav. in Exam. Philosoph. vivent. Tom. IV. p. 139.

ACACOS, ἀκακος, sumtum legitur de morbo nullo vitæ periculum conjunctum habente a D. Pechlino l. 1. Obs. Phys. Med. Obs. 71. p. 188. & in specie de Aphthis puerorum.

ACADEMIA quid significet, aliunde debet constare; locum videlicet publicum docentium & discipulorum artes nobiliores & scientias: Academia vero Paracelsi dicitur universa Natura, per quam Deus sese cernendum præbet tam potentem, tamque sapientem, modo quæramus eum. Dornæus de Genealog. mineral. c. 7. in Theatr. Chym. Vol. I. p. 76.

ACÆRIA, ἀκαρία, Aceros, ἀκαριος, significat importunitatem & importunitatem. Vide Importunitas.

ACHAH est Aqua Aluminis. Dicitur & Achahi; item Feseol. Rul. in Lex.

ACAIID est Acetum vel Acetosum. Rul. & Ionhsen. in Lex. Chym.

ACALAI, id est, Sal. Dicitur & Alex. Idem.

ACALCUM, id est, Stannum, Jupiter. Müll. L. M.

ACAMA-

ACAMATOS, ἀκμάτωϛ, media est omnium membrorum figura, quali sine fatigatione dixeris, eaque optima. Galen. l. 2. de mor. muscul. c. 1. Occurrit & apud Hippocr. c. 1. de fract. t. 16. ubi mendose nonnulli ἀκματωϛ legerunt, animadvertente Foëf. Oec. p. 15.

ACANOR, Furnus Philosophorum. Müll. L. M.

ACANTHA, ἀκανθα, generaliter significat spinam qualemcunque: pressius si fumatur, animalium quorundam, ut Echinorum piscium notat aculeos. Hinc piscis quidam Galeus ad differentiam aliorum Galeorum vocatur *Acanthias*, ἀκανθίας, *Aculeatus*, *Spinosus*, a duobus aculeis, quos in dorso habet. Rondelet. l. 13. de pisc. c. 2. de Galeo vero vide infra in GA. In specie vero *Acantha* etiam dicitur *spina dorsa*, seu potius vertebrarum dorso processus in id facti, ut violentiam extrinsecus incidentium & medullæ damnum parantium retundant. Gal. l. 12. de V. P. c. 15. Junge Comment. Casp. Hofm. ad h. l. n. 921. Dicitur alias ῥάχης. Vide infra *Rhachis*. Derivatio Blancardi ab ἀκή & ἀκάνθη commentitia & inepta videtur. Cum ἀκάνθη jam sit verbum compositum, in nomine vero *Acantha* ne vestigium quidem verbi ἰσημι observare liceat.

ACANTHABOLOS, ἀκανθαβόλωϛ, dicitur *Æginetæ* l. 6. c. 32. instrumentum chirurgicum pro extrahendis spiculis, spinis piscium, turundis, pilis, &c. quod Celsus *Volsellam* dixit l. 7. c. 30. Ejus delineatio habere apud Scultetum *Armam. Chirurg. Tab. II. Fig. I.* Recurvum quoque aliud *Acanthaboli* nomine ad faucium chirurgiam commodum exhibet idem ex *Aqua-pend. Tab. X. Figur. I.*

ACANTHIS, ἀκανθίς, vide *Carduelis*.

ACARDIOS, ἀκάρδιϛ q. d. Lat. *Secors*, *Excors*, qui ignavus, timidus, imbecillusque est, quemadmodum cor reassumere dicuntur ii, qui ad rem fortem obeundam excitantur. Gal. l. 3. de Hipp. & Pl. decr. c. 4.

ACARI est animalculum minimum, quod juxta Aristot. in cera gignitur. Alii vero tribuunt hoc nomen *pediculis* sub cute & cuticula latitantibus, qui *Cirrones*, vel *Cyrones* vulgo dicuntur. Aldrov. l. 5. de Insect. c. 4. Nic. Piso de morb. cogn. & cur. l. 1. c. 4.

ACARNAN, ἀκάρναν, ἀκάρνηϛ, ἀκάρνη, *Acarne*, est piscis *Orpho* similis ratione carnis: colore vero differt, cum sit albus, squamis argenteis. Carne est candidissima, facile concoquitur, distribuitur, & bonum succum gignit. Rondelet. l. 5. de pisc. c. 20. Aldrov. l. 2. h. vii. c. 10.

ACATALEPSIA, ἀκαταληψία, incertitudinem in cognoscendo significat: Ejus contrarium καταληψία. Galen. l. de sect. c. 5.

ACATASTATOS, ἀκατάστατωϛ, dicitur *Inconstans*, usurpaturque de febris apud Hippocr. quæ nihil certi neque in periodis, neque in urinis retinent, sed semper variant. 4. de R. V. I. A. 1. 52. De horrore *Coac. t. 584.* De urina l. 1. *prorrhet. com. t. 31. Coac. t. 198.* De tempore l. de *Humor. VII. 15.* De morbis

in genere 3. *aphor. 8.* Junge Foëf. *Oec. p. 15.* Dieter. num. 26.

ACATHARSIA, ἀκαθάρσια, impuritatem humorum non purgatorum, sordes & illuviem, ipsam etiam intermissam purgationem significat apud Hipp. l. 3. de Morb. II. 2. & III. 3. c. 3. de fract. t. 33. adde Foëf. d. l. p. 14.

ACAZDIR, id est, *Stannum*. Dicitur & *Aikain*, *Alomba*. Rul. & Iohnf. d. l.

ACCATEM, **ACCATUM**, id est, *Aurichalcum*. Rul. & Iohnf. in *Lex.*

ACCELERATORES vocantur muscoli penis ab ipsius urethrae parte superiore, dum sub ossibus pubis progreditur, procedentes, qui etiam venas cavernosi corporis urethrae coarctant, quemadmodum legitur in *Supplementis Actor. Erudiior. Lips. Tom. II. sect. XI. p. 507. & 510.* ex Guiljelmi Cowper Chirurgi Angli *Myotomia reformata cap. 5. & appendice.*

ACCESSIO, παρεξυσμός, est deterius tempus totius in morbis intermittentibus periodi. Frequentius autem apud Latinos in usu est vocabulum *Paroxysmus*, de quo suo loco. Dicitur & *Exacerbatio*. *Accessio* quoque idem ac *Ἐπισημασία*, scil. proprium in febribus intermittentibus invasione febrilis specificæ symptoma. Vide Rhod. in *Lexic. Scrib. Accessio*, Græce ἀρχὴ καὶ Ἐπισημασία, dicitur primi paroxysmi ἰσοβολή vel *ἰνναμο*, seu tempus illud indivisibile, quo humor morbum faciens vel fovens moveri incipit. *Jonston. Syn. Med. P. II. l. 1. tit. 1. c. 1.*

ACCIB, id est, *Plumbum*. Rul. & Iohnf.

ACCIDENS, συμβεβηκός, in genere notat omne id, quod substantiæ opponitur. Specialiter vero in Medicina sumitur pro omni eo, quicquid corporis dispositionem necessario sequitur, sive illud secundum, sive præter naturam fuerit. Aliquando vero, & quidem recte, strictius si accipitur, ea, quæ sanorum dispositionem consequuntur, *Accidentia* vocantur. Galen. l. 1. *Meth. med. c. 9.* Unde licet Interpretes Latini etiam de rebus p. n. usi sint vocabulo *Accidentis*, in Græco tamen textu nunquam non occurrit vocabulum σύμπτωμα. Non *accidentia*, εἶχ' ὑπάρχοντα, Græce a recentioribus vocari ἐσυμβεβηκότες, quæ non existunt, quamvis existere possent, ut, dolore yacare, & hujusmodi alia, scripsit quidem Gal. *comm. 1. in prognost. Hipp. t. 27.* verum in nullo Autore hoc reperire licet, neque in aliquo *Lexico* invenitur.

ACCIPITER, ἰεραξ, vocabulum haud expertæ æquivocationis. Vel enim significat genus *avis rapacis*, voracis, acuto visu præditæ, de cujus variis speciebus, utique in Medicina legatur *Ulyss. Aldrovand. l. 4. Ornitholog. & l. 5.* Adde Schröder. l. 5. cl. 2. p. 313. vel significat piscem, ut est apud Athen. l. 7. c. 38. & l. 8. c. 9. qui etiam *Milvus* dicitur, de quo Rondelet. l. 10. de pisc. c. 8. Aldrov. h. vii. l. 2. c. 5. Vel in Chirurgicis ita vocatur *fasciæ* vel deligationis species naso destinata, vel cum duabus vel tribus fasciis, Gal. de fasciis n. 46. 47. & 53. Re-

liquæ significationes, videlicet, quod vir quidam illustris, qui primus Cereri templum potuisse fertur ex Antonio Liberali in *Metamorph. Accipitris* nomen habuerit; & quod species tormentorum bellicorum, quæ hodieque vernacule *Musket*, Ital. *Mojchetti* appellāntur, *Accipitris* quoque nomine venerint, non sunt hujus loci.

ACCOMMODATUS, ἀκκομοτός, dicitur de eo, quod in unoquoque corporis membro, & figura, & colore, & magnitudine optime sese habet. Gal. c. 1. de fract. t. 2. Dieter. n. 605.

ACCRETIO, vide *Augmentatio*.

ACCUBITUS dicitur, quando aliquis cum alio in uno lecto concumbit, absque tamen congressu venereo: Et de hoc disputat Joh. Bapt. de Lamzweerde in *Histor. molarum uteri*, an virgo vel vidua solo *accubitu* concipere possit, c. 21. p. 181.

ACCURATORIA vocatur Lullio Synopsis vel Epitome de lapide Philosophico, in *Theatr. Chym. Vol. III. p. 72*.

ACCUSATIO, idem, quod *Indicatio*, quatenus denunciare videtur Medico, quid sibi faciendum sit juxta Methodum medicinalem. Mich. Gavassietius de *Indic. curat. c. 4. p. m. 50*.

ACEDIA, ἀκείδνη, incuriam, neglectionem significat, a κείδω, cura. Quid vero significet apud Hipp. l. de Glandul. IIX. 11. non adeo evidenter liquet. Interpretes reddiderunt per magnum tædium & molestiam. Foëf. legit ἀκείδνη p. 15.

ACEPHALOS, ἀκεφαλός, proprie significat *monstrum sine capite*, sive *capite carens*; Quod vero naturaliter populi tales fuerint aut hodieque sint, de quibus apud Plin. l. 5. H. N. c. 8. & alios, merito hodieque profabula habetur, Jung. Zacchiæ *Quæst. Med. Legal. l. 7. Tit. 1. q. 1. n. 35*. De monitris vero *Acephalis* Observationes collectas lege etiam apud Bonet. *Medic. Septentrional. Collatit. l. 1. sect. 2. c. 1. p. 15. seqq.*

ACERATOS, ἀκέρωτος, h. e. *incorruptus*, sincerus, purus. Usurpatur de humore apud Hipp. l. de Affect. XLVI. 6. Dicitur & ἀκέρωσις, ἀκέρωσις, i. e. *incorruptibilis*, Foëf. p. 15.

ACERBUS, στυφνός, vide *Stryphnos*.

ACERIDES, ἀκνελίδες (male ἀκνελίδες, monente Foëf. p. 16. & C. Hofmanno in notis ἀκνελίδος ad Gal. 3. de iis q. in med. t. 14.) vocarunt *Emplastra*, quæ *caerent cera*. Tale etiam legitur apud Gal. 4. de C. M. P. G. c. 14. *fin.* Talis est compositio decantatissima, quæ *Emplastrum Norimbergense* & *Irnfingerianum* ab autore vocatur.

ACEROSUS, idem, quod *Furfuraceus*, πιδύειος, Epitheton panis vilissimi, qui omnium minime nutrit. Dicitur & *Canicaceus* a *canicis*, sive *furfure farinaceo*. Ionsfon. *Syn. Med. p. 45*.

ACESIS, ἀκείσις, idem, quod ἀκείσις, *medelam*, *curationem* significat. Hippocr. de præcept. l. 3. VI. 10. Verbum ἀκείσις, *mederi*, sanare, quod legitur 1. de fract.

t. 34. Hinc & ἀκείσις, *sanabilis*, vocatur, quo aliquoties usus Hipp. ut & opposito ἀκείσις, *incurabilis*, 3. de artic. t. 103. Foëf. d. l. ἀκείσις quoque dicitur Medicis species *Chrysolcollæ factiua* ex pueri urina, quæ medicinæ usibus inservit. Gorr. in definit. ex Plin l. 33. c. 5. item *Acesia*, ἀκείσις, *sanatio*, & ἀκείσις, quod *sanationi* conducit. Erotianus.

ACESTORIS, ἀκείστωρις, dicitur *medicatrix*, Hippocr. l. de flat. l. 8. & contracte ἀκείστωρις pro *obstetrice* ponitur, l. de Carn. in *fin.*

ACESTRA, ἀκείστωρις, acum significat, sicut ex *Onomastico Latino-Græc.* Vulcanii demonstrat Rhodius in *Dissert. de Acia c. 10. p. 133*. unde ἀκείστωρις *partorem* notat, sicut e loco Xenophontis constat, p. 134.

ACETABULUM, κοτύλη, κοτυληδών, variis gaudeat significationibus. I. & quidem generalius denotat *ossis cavitationem* alterius ossis caput profundius excipientem. Gal. de Ossib. in præox. Specialius vero applicatur cavitati, quæ est in extrema cervicis scapulæ parte, caput brachii excipiens. Galen. c. 1. de artic. 1. 21. Græcis ἀμοκοτύλην, h. e. *humeri acetabulum* dici testatur Linden. *Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 52*. Huic in inferioribus responderet sinus profusus ossis coxæ, qui femoris caput globosum excipit, iidem specialissime *Acetabulum* vel *Cotyle* dictus a Ruffo l. 3. de partib. c. 5. Mundivius in *Anat. pyxidem* appellavit. Papias *veriebram*, quia in ea caput femoris vertitur. Linden. d. l. §. 107. II. *Acetabula*, *Cotyledones*, κοτυληδόνες ab *Anatomicis* veteribus & recentioribus carneæ molli vel glandulosæ, quæ in homine *placenta uterina* vel *hepatis uterini* nomine venit, unanimiter attributa sunt. Quid vero proprie in illa carneæ mole vocabulum *Acetabula* denotet, nondum satis liquet. Ex Hipp. 5. aph. 45. nihil certi determinari posse videtur, num ipsam totam placentam, an vero vasorum umbilicalium infertionem in illam voluerit intellectam? quantum quidem ex Erotiano licet colligere, æque ac Diocles intelligit in utroque latere uteri cavitationem, in qua fetus nutriatur, quod minus placet Erotiano in κοτυληδόνες, quem vide. Gal. in lib. de dissect. matric. c. 10. & aliis in locis statuit, *Acetabula* esse vasorum, quæ ad matrices perveniunt, orificia in uteri cavitationem hiantia, quamvis in humano genere potius *Acetabulares eminentias* quasdam (κοτυληδονώδεις ἐξοχάς,) saltem adesse statuatur, quales etiam recto intestino in hæmorrhoidibus esse solent. Reliquas veterum sententias collegit Hier. Fabr. ab Aquapendente de *form. fet. c. 4*. Jung. Foëf. *Oec. p. 350. seq.* Dieterich. *Iatr. n. 472*. Ex recentioribus *Harveus* in *Additamentis Exercitationum de generat. anim. lit. de Acetabulis*, dixit, esse cellulas plurimas exiguæ capacitatis, per carnosam substantiam dispersas, atque albumine sive materia mucilaginea refertas, magnitudine spongix majoris, loculamenta non excedentes, inque singulas earum totidem vasorum umbilicalium ramulos tenuissimos profunde penetrare, & in iis alimentum

fecuri

foetui recondi. An quoque in humano genere *Acetabula* vere occurrant, & olim & hodieque in controversiam venit, ita, ut ex utraque parte celebres Anatomici & Medici steterint & adhuc stent, quam litem nostram facere nec loci hujus est, nec instituti concedit ratio. III. *Acetabulum*, *απόλη, ἰξύβαρον, ἐμείφιον* quoque *mensuram pharmaceuticam liquidorum* significat: verum & hic de quantitatis certa determinatione discrepantes Autorum sententias videre licet apud Lindenum *Select. Medic. Exerc. XVI.* §. 100. *seqq.* Rhodius in *Diff. de Ponder. & Mens. ad finem* scribit: *Acetabulum* continere olei drachmas 18. vini ℥ij & ℥xij Mellis ℥iij ℥9. P. Zacchias ex Plinio mensuram quindecim drachmarum esse scripsit. *Quest. Medico-Legal. l. 5. tit. 4. quæst. 2. n. 19.* IV. *Acetabulum* & *Coiledon* de plantis quoque quibusdam dici ex Dioscoride & Fuchsio testatur Bauhin. *Pinac. l. 7. f. 8. & 9. p. m. 285. 287.* Vide plura de vocabulo *απόλη* & *αποληδίνης* apud Foëf. *Oecon. p. 350. seq.*

ACETARIA vocantur opsonia vel condimenta, quæcunque cruda cum aceto, oleo & sale mandantur, Gall. *Salade d'herbes*. Quod Brunfels. in *suo Onomastico* existimet, Græcis *ἰξύβαρον* dici, non videtur accurate dictum. Hoc enim nomen pertinet vel ad vasculum, in quod acetum infundebatur ad intingendos cibos, vel ad mensuras, Cotylæ quartam partem, i. e. 24. drachmas significans.

ACETOSA est nomen plantæ notissimæ apud Botanicos. Deinde nonnullis Chymicis vocabulum hoc tribuitur cum adjectivo *Esurina* Spiritui Veneris, uti legitur in Morley *Collect. Chym. Leidens. c. 497.*

ACETUM, *ἰξύ*, dicitur proprie liquor aciditate terrestriori ac fixiori imprægnatus. Schröder. *Pharmacop. Medico-Chym. l. 4. cl. 2. n. 368.* Fr. Hofm. in *clavi ad Schröder. h. l.* De hujus natura & viribus prolixè differuit Galen. *l. 1. de simpl. fac. c. 17. seqq.* Dioscorid. *l. 5. c. 21.* Jul. Alexand. *l. 18. Salubr. c. 8.* Bruyeria. *de re cibaria l. 10. c. 3.* Generationem vel confectionem acetii ex recentioribus egregie descripsit etiam Thomas Willis. *de fermentat. c. 7.* Martin. Kerger. *h. t. sect. 1. c. 10. p. 96. seqq.* Ex Novissimis Nobiliss. D. D. Joh. Bohn. Lipsiens. Acad. Prof. Publ. celeberrimus, in *Dissertat. Chymico-Physic. IX.* §. 26. *seqq.* itatuens, fieri *Acetum* mediante fermentatione peculiari, non quidem destruyente sulphureas particulas, sed potius involvente & tartareas salinas acidas magis magisque recludente & in fluorem cogente; unde & *Acetum* Tartarus liquidus, & Tartarus rursus *Acetum* solidum & ficcum rectè dici possit. Jungatur & Nob. D. D. Wedelius *Ph. Acroam. l. 2. f. 1. c. 6.* *Acetum portatile* dicitur Tartarus albus ablutus siccatus & decies in aceto acerrimo infusus, cujus processus videatur in *Collectan. Chym. Leidens. Christ. Love Morley c. 6. p. 3.* In Chymicis *Acetum* etiam de variis rebus prædicatur. *Acetum Philosophorum* dicitur *aqua Mercurialis*, quam alias *Lac Virginis* appellant, quo metalla solvi perhibent. Sine hoc nihil solvitur, ni-

hil destillatur, nihil fermentatur. Circa materiam, ex qua fiat, discrepant Autores; Alii cum Theophrasto vitriolum; alii testitudines marinas per sublimationem & destillationem; alii aquam pluviam supra Antimonium putrefactam; alii mel & salem Tartari esse dixerunt. Rul. & Iohnf. in *Lexic. Schröder. d. l. l. 2. c. 5.* Fr. Hofm. in *Clav. ad h. l.* Compositi magis *Aceti* Philosophorum salibus acidis sulphuris & aluminis aucti descriptionem tradidit Jac. le Mort. *Chym. Med. Physic. l. 3. p. 137.* Alii Mercurium ipsum posuerunt, qui & *acetum acerrimum* & *fortissimum* aliquoties appellatur a Dav. Lagneo *Harmon. Chym. in cap. 1. Theatr. Chym. Vol. IV. p. 719. 721. 725. & c.* *Acetum Chymicorum metallicum* fieri ex rore Majali, vel hydromelite addito stibio loco fermenti notavit Libavius *Syntagm. Arc. Chym. l. 6. c. 8. & l. 7. c. 22.* Descriptionem etiam *Aceti* omnia solventis ex Isaaco tradidit l. 8. c. 9. Ex hac varietate descriptionum ac cetum effectum sperare aut promittere licebit, mihi sane non videtur. *Acetum radicale* est acetum destillatum ex sua radice vel matrice: Dicitur etiam Aqua solvens, Dorn. Rul. & Iohnf. Vel *Acetum radicum* nonnullis est liquor ille acerrimus *aceti*, qui abstracto phlegmate in fundo restat. Fit ex Crystallis fecum *aceti* destillando per retortam cum cohobis: vel *acetum* vini bonum impone in retortam, destilla lento igne phlegma, refunde hoc capiti mortuo sæpius, & digere in fimo, tandem destilla: Et primo quod erit seorsum, cape, quod posterius igni fortissimo prolicitum prodit, est *acetum radicum*. Rul. & Iohnf. in *Lex. Acetum amineum* est album. Iohnf. *Acetorum* in Pharmaceuticis usualium, qua simplicium, qua compositorum, historiam & catalogum vide in *Dispensatorijs Norimbergenf. Augustano, Londinens. aliisque*, nec non in Schröd. *l. 2. c. 47.* Jac. le Mott *Pharmac. Medico-Physica c. 20. p. m. 146. seqq.* *Acetum Esurinum* Zwölferi est spiritus Veneris Crystallis viridis æris paratus, de cujus examine legatur idem *Chym. Med. Physic. c. 17. p. 214.* Descriptiones diversas *Aceti Antimonii* juxta D. de Mort, Febvre & Wreafwyk, videre licet in D. Helrici Iunken *Lexico Chymico-Pharmac. Part. 1. statim ab initio pag. 1. 2. 3.* nec non *Acetum* destillatum parandi modos p. 3. & 4. Verbum *Acetare* legitur apud Apulejum *de medicam. herbar. c. 3.* quod exposuit Gabr. Hymelberg. in acridinem verti, qualis est in aceto. Item significat commovere, agitari. *comm. ad ill. loc. p. 49. seq.*

ACHARISTUM, *ἀχάριστον*, dicitur confectio contra catarrhos a causa frigida & difficillem respirationem, ita vocata, quod sit gratis & sine munere danda, cujus descriptio extat in *Antidotario Nicolai, operibus Mesue annexo fol. mihi 371.*

ACHATES, *ἀχάτης*, dicitur gemma, quæ ex fluvio Sicilia ejusdem nominis, in quo primum reperta fuit, nomen adepta, coloribus & rerum imaginibus, quas ab ipsa natura formatas repræsentat, valde varians. Ejus virtutes dicuntur esse, venenis resistere, præsertim viperino, sium sedare, visui prodesse, reddere tacundum & dist-

ium. Plura de *Achatis* historia & variis speciebus legantur apud Andr. Chioccum in *Musæo Calceolariano* *sect. III. p. 246. seqq.* pluribus.

ACHEIR, ἀχειρ, vide *Demanus*.

ACHILLEUS, ἀχιλλεύς, ἀχιλλεύς, epitheton denotans *magnum*, plenum & optimum. Desumptum ab *Achille* quodam, qui agricola Babronius fuisse dicitur. Legitur apud Hipp. l. 3. de *morb. XXX. 4. & XXXI. 4.* & apud Theophrast. *hist. pl. l. 8. c. 10. de causis plant. l. 3. c. 26. & 27.* vide & *Foëf. Oec. p. 114.*

ACHLYS, ἀχλὺς, vel significat *aëris caliginem*, & turbationem, cujus crassamentum est medium inter nebulam & nubem, crassius nebula & nube tenuius. Gal. c. 2. in 1. *prorrhet. Hipp. t. 11.* Vel in specie ita dicitur *oculorum caligo* quædam & obtenebratio, ex levi & superficiali exulceratione nata, nigrum pupillæ occupans. Galen. in *def. Medic. & Aëtio l. 3. tetrab. 2. c. 25.* In qua significatione acceptum legitur & apud Hipp. l. 2. *Prorrhet. XXIX. 33.* Dicitur & ἀχλὺς τῶν ὀφθαλμῶν *Coac. t. 218.* cui opponitur ἡ καθαρότης, puritas oculorum, t. 217. *Ægri* quoque ἀχλὺς, *Caliginosi*, vocantur, quorum oculi tenebris & caligine obducuntur. *Coac. t. 35.* Veni quoque talem caliginem inferentes vocantur ἀχλὺς, 3. *aph. 5.* Metaphorice etiam ἀχλὺς sive caligo utero attributa legitur l. 2. de *morb. mul. LVII. 2.* Confer ad *Foëf. p. 115.* Dieter. *num. 144.* Linden. *Sel. Med. Ex. IV. §. 92.* Erotianus definit: Ἀχλὺς λέγεται ποικίλης ἀμύγδαλης καὶ σκληρῆς περὶ τῆς ὀφθαλμοῦς. Ἀχλὺς dicitur quædam obscuritas & caligo oculorum. in *voce ἀχλὺς*.

ACHMADIUM, Achimadium, corruptum ex Arabico *Achman* vel *Achiman* vocabulum denotans *Antimonium*. Fallop. *tr. de metall. & fossil. c. 29. p. Tom. I. Op. p. m. 332.*

ACHNE, ἀχνη, significat I. *lintei ramentum*, aut *lanuginem* densam, ex qua penicilli & turundæ vulnerariæ aut concepta linamenta fieri solent. In qua significatione aliquoties legitur apud Hipp. in *Mochlica flavim* in principio 2. de *artic. t. 45. l. 1. de morb. mul. XXXV. 3. l. 2. h. t. LXI. 17.* conf. Erotianus. II. tribuitur hoc nomen ἀχνη sordibus oculi instar lanuginis inarescentibus l. 6. *Epid. f. 1. t. 23.* Unde & ἀχνῶδες ὄμμα, i. e. *lanuginosus* oculus vocatur. *Coac. t. 225.* quamvis alii ἀχνῶδες legant. III. dicitur etiam de tenui aquarum & maris aspergine vel spuma, l. de *intern. aff. I. 21.* Adde *Foëf. d. l.*

ACHORES, ἀχόρες, vocantur manantia ulcera cutis in capite & genis infantum plurimis ac minimis foraminibus cutem perforantia, ex quibus tenuis & glutinosa effluit sanies. Huic morbo affinis est *Favus* & *Cerion*, de quibus infra suis literis. Vide Gal. l. 1. de *Comp. Med. sec. loc. c. 8.* Jung. Sennert. *Med. Pr. l. V. Part. I. c. 32.* Generantur *Achores* ex salso nitrosoque succo cum portionibus glutinosi mixto, quem pituitam falsam vocavit Paulus Barbette *Chir. Part. III. l. 2. c. 2.* Videatur &

Foëf. p. 116. seq. Vocatur & ab aliis *Crusta*, *Lactea*, *Lactumen*, *Tinea*, præteritum, si *Achores* diutius durent & tardius ad curationem disponantur. Vide *Tinea*, *Walther. in Sylv. Medic. p. 14. & p. 789.* ubi plures Autores collegit, quibus ex novissimis jungi poterit *Iunken. Chym. Exp. Cur. Part. II. f. 2. c. 2. p. 310. seq.*

ACHORISTOS, ἀχώριστος, h. e. *inseparabilis*. Dicitur de accidentibus, symptomatibus, & signis, quæ dispositionem secundum vel præter naturam semper comitantur. Ita mollities humidæ, durities siccæ dicuntur *inseparabilia*. Galen. l. 2. de *Temp. c. 4.* Ita actionum integritas est sanitatis accidens *inseparabile*. Dolor lateris punctorius symptoma inflammationis pleuræ, quæ alias Pleuridis vocatur, *inseparabile*, &c.

ACHROI, ἀχροί, fere iidem, qui λεῖψαμοι dicuntur, decolores homines, pallidi & sanguine defecti, apud Hipp. 4. de *R. V. I. A. t. 115.* Cuius textus notatu digni expositionem dedimus in *Remoris ac Impedimentis Purgationis Ex. IV. & V.* in specie vero horum vocabulorum explicationem legere licet *Ex. IV. th. 29. 30.* Causæ hujus coloris defectus possunt esse variæ, cum quidam *exsanguis* esse possint & decolores a nativitate; quidam vi morbi; alii ob nimiam evacuationem prægressam.

ACHYRON, ἀχρον, paleam, festucam, præsertim frumentorum significat, Hipp. I. *Prognost. t. 123. de nat. mul. XXIX. 63. 166.* Sed & exterius putamen in semine cucumeris ita vocatur, l. 2. de *diet. XIV. 17.* Hinc ἀχρόνης ἄριστος, panis acerofus, vocatur, qui plurimas habet paleas admixtas, vel folis paleis constat. *Foëf. p. 116.* & ἀχρόσις dicitur ratio commiscendi paleas cum argilla alioue luto ab hirudinibus nidum ita concipientibus excogitata. *Aldrov. l. 17. Ornith. c. 16.*

ACIA legitur quidem apud Corn. Celsum l. 5. de *medic. c. 26.* de glutinatione vulnerum attribuens futuræ & fibulæ, quæ utraque applicanda labiis vulnerum, ut non tantum cutem, verum etiam aliquid de carne apprehendant, quo fortius hæreant, nec cutem abrumphant. Et utramque optimam esse ex acia molli, non nimis torta, quo mitius corpori infideat. Quid vero vocabulum hoc significet, non certo constat. *Guil. Pantinus in Not. ad h. l. p. m. 435.* fortassis acu legendum esse putat. Verum quomodo acus mollis dicenda? *Barthol. Castell.* exposuit per filum per foramen acus trajectum, quo vel partes corporis dissectas inter se committere, vel caput fasciæ subjectis partibus assuere consuevimus, provocans ad filum & nodum, ῥόμμα καὶ ἄμμα, apud Gal. C. 2. de *iis, q. in med. f. t. 7.* Adde *Foëf. p. 550.* Enimvero licet hæc expositio futuræ applicari posset, minus tamen ad fibulam quadrare videtur. Quomodo *Joh. Jacob. Chiffletius in libell. de Acia Celsi propriæ significationi restituta*, & *Joh. Rhodius in Dissertatione de Acia ad Celsi mentem*, qui magno apparatu omnia congestit, quæ modo aliqua ratione huc faciunt.

ἌCICYCYS, ἀκύκυσ, vocatur infirmus, debilis, cui κικύς, h. e. robur ad motionem non inest. Legitur apud Hipp. l. 4. de morb. XVI. 28. Junge Fœc. p. 16.

ACIDA Bilis, vide Bilis atra & Melancholia.

ACIDA Piuita, vide Piuita.

ACIDITATIO, vocatur symptoma ventriculi, quando vinum assumptum in illo acorem contrahit, quod in hypochondriacis contingit. Phil. Hoechstetter. Part. II. Observat. rar. Dec. V. Casu I. in Schol. & Casu II. in Schol.

ACIDNOS, ἀκιδνός, quasi ἀκινός, idem, quod ἀκύκυσ, infirmum, virium alacritate privatum significat apud Hippocr. l. 1. de morb. mul. XXXVII. 3. de nat. pueri XXXVII. 5. præcept. VII. 14. Junge Fœc. d. l.

ACIDUÆ (Græcum Latino respondens apud veteres non occurrit : comprehendit tamen debent sub iis aquis, quas Hipp. l. de A. Loc. & Aq. vocat τὰ ποτὰ ὕδατα, item ἀλυκίς, & Gal. l. 1. art. cur. ad Glauc. c. 9. & alibi, τὰ ὕδατα αἰλωδῆ, νιτρώδῆ, θειώδῆ, marinas, nittosas, sulphureas &c.) sunt aquæ medicatæ metallicæ actu frigida (ad differentiam Thermarum, de quibus infra in li. T.) acidi magis vel minus saporis, mineralibus plerumque ferri, vitrioli, niri, aluminis, quandoque etiam auri essentis in terræ abyfso imprægnatæ. Duo igitur iis insunt : Mineralis substantia, seu pars potior : & Phlegmatic liquor, seu aqua substantiæ minerali vehiculum præbens. Schröder. Pharm. Medico-chym. l. 3. c. 3. Essentiam mineralium consistere in subtilissimis mineralium variorum particulis & spiritibus ex actione & reactione in Martem vel pugnam ortis, quæ causa etiam, quod acidulæ sint potandæ ex ipso vivifico fonte, vel scaturigine ipsa, recte docet Pr. Hofm. in clav. ad h. Schröd. l. p. 144. Dividuntur in Naturales, quas Galenus appellat ἀντοφύη, sponte natas, l. 1. de S.F. c. 17. Hipp. v. l. 6. Epid. f. 4. t. 19. ὕδατα ἀπυκνία, aquas arte carentes ; & Artificiales five artificiosas, τεχνητῶς κρητισκινουμένη, Gal. comm. ad d. l. Hipp. Schröder. d. l. c. 17. Fr. Hoffmannus in Clav. ad h. l. Historiam & catalogum variarum Acidularum videre licet apud Tabernamontan. in suo vernaculo libro, Thesaurus Aquarum inscripto, ut & Joh. Weker. Antidotar. Spec. l. 1. sect. 3. ubi sub nomine Balnearum & internas acidulas complectitur. In specie de Acidulis Helvetiæ legatur Joh. Jac. Wagnerus in Histor. Helvetiæ Curios. sect. 3. art. 8. p. 103. seqq. Ex recentioribus Arcanum Acidularum prodere tentavit Petr. Giurini, uti extat in Aëlis Erud. Lips. 1682.

ACIDUS, ἀκίς, quid significet, sensibus magis respectum est, quam ut verbis exprimi commode possit. Ejus tamen hodieque in medicina frequentior applicatio tricas peperit non paucas. Quas ut breviter pro institui ratione expediamus, Acidum accipitur vel de qualitate quadam gustatili, qua præternaturali, in humoribus, alimentis, medicamentis occurrente, cujus virtus juxta Galenum quidem consistit in hoc, quod mordicet absque calefactione, & vis fermentandi quoque insit, l. 1. de S. Fac. c. 37. item, quod natum sit inci-

Castelli Lexic. Med.

dere, extenuare, dividere, factuque liberare, perpur-gare citra excalescentiam, l. 5. c. 26. Enimvero insufficiens hæc est enumeratio. Hinc recentiores recte quoque Acido cuidam tribuerunt vim congelandi, coagulandi, figendi, incrassandi, obstruendi, fermentationem cohibendi, & ita frigus totius corporis, pallorem & infirmitatem efficiendi, quatenus nimirum Acidum aliud in fixis, vitriolaceis, aluminosis portionibus ; aliud vero in nitrosiss, volatilibus consistit. Vel ex principiis Philosophiæ Cartesianæ Acidorum particula, modo gladiolis, modo novaculis, modo acubus & aculeis, modo etiam cuneolis assimilantur, unde & Antacilla varia esse debent. Dolæus Encyclopæd. Med. l. 1. c. 3. §. 19. p. 53. Vel sumitur pro principio quodam salino constitutivo & substantiali omnium corporum naturalium, ita ut una cum altero, quod Alkali appellatur, ad constitutionem rerum naturalium in initis earum tum in mixti partibus concurrere nonnulli modernorum docuerint, quæ sententia etiam tantum invenit applausum, ut in multorum scriptis Medicis nil nisi Acidum & Alkali ferme legatur ; Imo non modo naturalium rerum, sed & præternaturalium, morborum puta causarumque morbificarum originem ex illis duobus deducere non veriti sint. Qua de causa etiam palmaria Medicinæ objecta & Architectonica Naturæ instrumenta appellata fuerint. Enimvero quantum commentum hoc ingeniosum adhuc scateat tenebris obscurissimis, evidentissimis contra quandoque contradictionibus, cuilibet, cujus animus novitatis vanæ cupidine non præoccupatus & occæcatus fuerit, legenti recentiorum, videlicet Takenii, Swalbe, Davidis de Beke, Barneri, aliorumque scripta, nullo negotio patebit : ita ut idem judicium, quod Galenus quondam de Chryssippi scriptis tulit, de his quoque ferre salva veritate liceat : Oportet ter & quater multo cum otio, studioque & diligentia non mediocri perlegere, atque ita demum credere, id in illis reperiri, quod in proverbio est, cum ajunt : Nihil apprehende & fortiter tene : Adeo ænigmata sunt mirabili quadam obscuritate perplexa, l. 3. de Hipp. & Plat. Decr. c. 4. Quid ? quod jam insufficientiam horum principiorum agnoverit & factus sit D. D. Johannes Bohnius in Epistola ad D. Langelotum publice edita. An aciditas naturalis in fermento ventriculi chylicante & succo pancreatico occurrat, etiam hodieque in dubium vocatur. Enimvero nostri non est instituti, controversias hæc ventilare aut dirimere. Acidum quoque dicitur de quibusdam Chymicis medicamentis v. g. Acidum Tartari scil. simplex, quod convenit cum Crystallo Tartari. Unde composita Acida v. g. Acidum Tartari aluminatum, Acronium, Cinamomeum, Rubrum, apud Roffink. Chym. 1. a. f. 1. l. IV. f. 1. Art. 1. c. 8. seqq. Igitur de Acido ἀκίς σπυδής.

ACIES, ἀκίς, quid communiter significet, ex aliis Lexicis notum est, Jo. Rhodius pro sua ingenii acie, sæpe nimis curiosa & superflua, Medicam ei tribuit significationem,

B

quam

quam e diversis Latinis probatis autoribus; etiam Medicis, Cæsalpino, Claudino, probare conatur, quod *Acies* sit *Chalybs*, Græce *σήμερος*, dicta a Chalybibus, primis ejus inventoribus, seu ferrum, igne fusionis vehementissimo depuratum, ad argenti albedinem maxime accedens. Verum sit ita: cui bono autem ista est notitia, siquidem manet nihilominus in foro Medico minus usitata, tropica & sensum magis obscurans, quam declarans? In alio Lexico hanc *Aciei* significationem confirmatam vidi auctoritate Plinii, absque tamen allegato loco: postquam vero Plinium evolvi, nullibi de chalybe egisse observavi; de ferro vero *lib. 34. H. N. c. 14.* ubi quidem *Aciei* bis terve mentio fit, sed quod chalybem significet, reperire non potui.

ACINESTIA, ἀκίνησια, Latine *Immobilitas*, generaliter quid significet, notius est, quam ut opus sit proluxa expositione; videlicet *Motus privationem* vel motum localem abolitum. Specialiter vero Galeno ita dicitur *media illa quies, quæ systolen & diastolen pulsus intercedit, l. 1. de diff. puls. c. 7.* Vocatur & ἡσυχία, ἡρεμία, i. e. *Quies.*

ACINOSA *unica*, eadem quæ *uvæa, ῥαγγειδής*, vide *Oculus Rhagoides*. Dicitur & *Aciniformis* apud Ingrassiam *Comm. in Avic. de Tumor. p. n. p. m. 292.*

ACINUS, σταφυλή, ῥαξ, vide *Staphyle. Cion.*

ACIS, ἀκίς, vocatur *cuspis teli vel sagittæ*, & pertinet inter causas vulnerum: Unde aliquoties legitur apud Hipp. *l. 5. Epid. XX. 2. 4. 5. XXI. 6. Junge Foëf. p. 17.*

ACMASTICOS, ἀκμαστικός, epitheton febris, quæ & *Homoionor, ὁμότιμος*, dicitur, *Synochi species*, quæ similem servando effervescentiam continuam ad finem usque terminatur. *Epacmaistica* vero, ἐπακμαστικής σύννοχος appellatur, quando continuo crescendo procedit: E contra ἀκμαστικής, *paracmaistica* febris, quæ de crescendo movetur, ex Gal. *l. 9. Meth. med. c. 4.*

ACME, ἀκμή, proprie significat, juxta Etymologici Autorem, *summam ferri aciem*, quasi ab ἀκμή, acies, vel ἡκμή, quod ab ἤκω, *venio*, descendit, quia omnia penetrat. Igitur ἀκμή dicitur & *pleonasmò literæ μ*, ἀκμή. Verum hæc significatio non est hujus loci. Ab hac tamen dependet altera generalior tralatitia, quando summum uniuscujusque rei *vigorem* & incrementum denotat. *Vigor* enim dicitur, quasi *vis agendi*, & *Vigentes*, quasi *vi agentes*, virtute pleni. Hinc *vigor* corporis, *vigor ætatis* sæpe legitur apud Autores. Est vero *Vigor ætatis* nihil aliud, quam *stata ætas* Scaligero in *Poëtic. media* inter *juventutem* & *senectutem*, in qua promittitudo ad actiones motusque & robur corporis viget. Galen. *l. I. de san. tu. c. 2.* Leoniceus reddidit *Constitutam*, alii *Constantem*, alii *Subsistentem* vocarunt. Inde translatum vocabulum ad alia omnia summam perfectionem adeptæ, quin & ad ipsos morbos. Sic enim Medici tertium morborum tempus *ἀκμὴν, statum vigorem* appellant, in quo summum habent impetum, & causa eorum *viget*, floretque vis mali, unde Herotianus ex mente Hippocr. *Ἀκμὴν πᾶσθεσ* definit, quod sit præsentia signorum mag-

nitudinem morbi ostendentium; qui idem Hippoc. per ἀκμὴν, *florere*, eleganti metaphora expressit *statum morbi* vel *vigorem*, *l. 2. Epid. f. 1. n. 24.* Vide *sis Linden. Sel. Med. Ex. XII. §. 83. seqq.* De voce vero ἀκμή consule etiam Foëf. *p. 17. Dieter. Iatrei n. 29.*

ACNE, ἄκνη. Vide *Ionithos.*

ACNESTIS, ἀκνηστis, dicitur pars illa sub scapulis, ubi spina medium dorsum efficit in quadrupedibus. Pollux *l. 2. c. 3. medium τῆς ὀσφύος*, i. e. *lumborum* denotare scripsit.

ACO, AQUO, σαράχου, *Sarachus, Sarachinus, piscis* est apud Epirotas, & Insubres frequens, nec non in lacu Comensi, cujus descriptio habetur apud Aldrov. *l. 5. de pisc. c. 58.* Inter cibos sat probos rite præparatus commendatur *ibidem.*

ACOE, ἀκὴ, vide *Auditus.*

ACOELIOS, ἀκὴλιος, *q. d. Deventris*, h. e. ita extenuatus, ut ventre quis carere videatur. Galen. *l. 4. de Hipp. & Pl. decr. c. 4.*

ACOETOS, ἀκὴτος, epitheton mellis, quod per se fluit, ut mustum & oleum apud Plinium *l. XI. H. N. c. 15.* & maxime laudabile est.

ACOLASTOS, ἀκόλαστος, *Ethicus* potius, quam *Medicum*, significans, *peulantem, lascivum*. In qua significatione & de moribus sumitur ab Hippocr. *l. 4. Epid. VII. 7.* Adde Foëf. *d. l.*

ACONE, ἀκὴνη, *cos, pila vel mortarium*. Legitur apud Hipp. in utraque significatione, *4. de R. V. I. A. t. 123. & l. de visu III. 7.* Foëf. *dist. l. vide Cos.*

ACONION, ἀκόνιον, Latine *Cocicula*, *Diminutivum Cotis*. Dicitur & de medicamento ophthalmico, in quo medicamenta dura & solidiora, gemmæ multæ atque ebum ad cotem atteruntur, ne oculum lædere queat. Gorr.

ACONTIAS, ἀκοντίας, vide *Cenchrias.*

ACOPON, ἀκρον, dicitur omne id in genere, quod *lassitudinem, ἡσπρον, tollit*. In qua significatione usus Hippocr. *2. aph. 48.* Vide *Dieterich. Iatr. n. 30.* In specie translatum vocabulum ad *medicamenta Topica*, quæ illitu blando lassitudinem ex multo vehementique motu corporis & laboribus obortam tollere valent. Tandem usus paulatim nomen hoc extendit etiam ad alia medicamenta lassitudinæ tollendæ non dicata, similem saltem linimenti vel olei consistentiam habentia. Gal. *l. 7. de C. M. P. G. c. 11. seqq.* Jung. Foëf. *d. l. & p. 18.* Gorr. in *defin.* Gemma quoque aliqua *Acopis* Plinio vocatur *l. XXVII. H. N. c. 10.* ideo, quod cum illa oleum fervefactum perunctis lassitudinem solvat.

ACOR, ὄξυς, communiter idem est, quod *Aciditas*. In specie tamen Galeno ita dicitur species *corruptionis acidæ alimentorum* in ventriculo, unde acidi ructus proveniunt, juxta Gal. *l. 5. de Us. part. c. 4.* Sunt vero alimenta illa corruptelæ acidæ obnoxia frigidiora magisque pituitosa. *l. 3. de symptom. caus. c. 1.* Cæterum *Acori* in ventriculo naturaliter multum tribuisse Helmontius, patet ex *tr. Pleura furens. num. 14.* id quod intelligendum de fermento ventriculi acidiusculo, si rite se haberit,

buert. Vide Rolfink. *Ord. & Meth. Med. Spec. l. 2. f. 2. c. 14. 15.* quamvis & hodieque sint, qui *acorem* fermenti pernegent, & inter non Entia referre non dubitent.

ACORDINA, id est, *Tutia Inda*. Rul. in *Lex*.

ACORIA, ἀγορία, emphaticum hoc vocabulum legitur in aurea sententia Hippocr. l. 6. *Epid. f. IV. v. 20. ἀσκησις ὑγιῆς*, (vel juxta Foëf. ὑγιῆς) ἀγορία τροφῆς, ἀσκήνη πόνων. h. e. Exercitatio fanitatis vel sana est, veti citra fatietatem, & impigras vel alacritas ad labores. Et hic verus est sensus atque genuinus. Quare mirandum, quod accuratissimus alias Interpres Hippocraticorum vocabulorum Foësius in *Oec. p. 18.* quemadmodum & Henr. Stephan. in *Thesauro*, vocabulum hoc verterint per *insatiabilem* edendi cupiditatem & inexplebile ciborum desiderium. Quid dictu absurdus, quam hoc, quod excessus cupiditatis ciborum nunquam non vitiosus, cum Bulimo & Appetentia canina coincidens, faciat ad exercitationem vel conservationem fanitatis? Sic bonus sæpe dormitat Homerus.

ACOS, ἄκος, idem, quod ἄκσις, i. e. *auxilium*, medela. Huic opponitur ἄκος, *nocumentum*, exitium. Vide *Acesis*.

ACOSMIA, ἀνοσμία, Galeno dicitur in specie *inordinatio*, vel ἀπαξία dierum criticorum in febribus, quemadmodum κρῆσις eorum ordinem significat, Gal. c. 3. in *prog. Hipp. l. 7.* Alias & Calvi dicebantur ἀνοσμοί, teste Polluce l. 2. quia tublatis capillis humani capitis tota pulchritudo flaccescit. Keuchen. ad *Samon. p. 118.*

ACRĒPALOS, ἀκρέπυλος, i. e. *crapulam prohibens* & impediens. Diosc. l. 1. c. 25. Gorr. Vide *Crapale*.

ACRAI, vox Arabica denotans *inflationem genitalium* in utroque sexu, frequentius in muliebri, cum tensione spasmodica vasorum spermaticorum & inflatione ventris, nec non sudore frigido. Dicitur & *Arafcon*, *Arsaum*, *Brachuna*. Species Satyriaficos esse creditur ab Interpretibus. Avic. l. 3. *fen. 21. tract. 1. c. 5. & 6.*

ACRASIA, ἀκρασία, apud Hipp. significat *incontinentiam* circa cibum, potum, & rem genialem, imo & circa cæteras res non naturales; l. de *Humor. III. 110.* & alibi. Dicitur alias & ἀνολασία, Gal. l. 5. de *san. tu. c. 1. fin.* In quibusdam locis ἀκρασία quoque denotat *debilitatem* partis & impotentiam, & ita coincidit cum vocab. ἀκράτεια, de quo paulo post. Ita in *Coac. v. 164. l. de int. aff. XXXVI. 7. l. 4. Epid. VI. 5. & alibi.* Vide Foëf. p. 18.

ACRATIA, ἀκρατία, impotentiam, debilitatem & inefficacitatem significat apud Hipp. *Prorrh. l. 1. f. 3. v. 60. Coac. v. 477. 5. aph. 16.* & passim sæpius, quæ loca collegit Foëf. d. l. ibi & adjectivum ἀκράτεια pro debili accipitur & impotente 3. *aph. 12. 7. aph. 40.* Aliquando vero sumitur *excessive* utrumque, & coincidit cum ἀκρασία, *incontinentia*, quando cupiditas affectum vincit hominem, ita ut a concupiscentia sola trahatur, sequente illam, tanquam ancilla, ratione, Gal. l. 4. de *Hipp. & Plat. decr. c. 2.* Vide Dieter. n. 31.

ACRATISMA, ἀκράτεια, ἀκράτεια, est species

jeniaculi veterum Græcorum, quando solo pane in mero macerato vescerentur, de quo lege Lang. l. 1. ep. 55. & Linden. S. M. Ex. IX. §. 65. qui ex Dorotheo doct. 18. βυκκίκοστοι, *buccam mero intinctam* appellati scripti.

ACRATOS, ἀκρατος, i. e. *merus sincerus*, non mixtus. Vide *Merus*.

ACREA, ἀκρια, ἀκρῆλια, idem, quod ἀκρωτήρια. Vide *Acroteria*. Legitur apud Hipp. 1. *Prorrh. f. 2. v. 8. l. 1. Epid. com. 2. v. 23. & 75. l. de Humid. us. IV. 13. V. 3. & c.* Vide Foëf. p. 21. seqq.

ACRESPERON, ἀκρῆσπερον, *summam vesperam* significat, h. e. incipientem, apud Hipp. l. 7. *Epid. XIV. 10.* Foëf. p. 22.

ACRETOPOSIA, ἀκρητοποσία, hoc est, *vini meraci*, cui nihil admixtum est, *potio*. Hipp. 6. *aph. 31.* Videatur Dieterich. in *Iatr. num. 13.* Ut autem usus hujus in oculorum doloribus locum habeat, observanda est Velschii cautela, ut nimirum præcedat purgatio in cacochymia urgente & venæsectio in plethora, *Nois ad Jerem. Martii Observ. in Sylloge.*

ACRIBES, ἀκριβῆς, *exquisitum*, accuratum, exactum significat, ἀκρίβεια, exactam accuratamque rationem. Utrumque legitur aliquoties apud Hipp. v. g. de aère usurpatur l. de *Morb. sacr. XVII. 12. de febr. 4. aph. 59. de diæta 1. aph. 5. de remediis. 1. aph. 6.* Legitur & apud Gal. l. 1. ad *Glauca. c. 8. l. 14. M. M. c. 3.* Confer. ad Foëf. p. 22. Dieterich. n. 34.

ACRIMONIA, ACRE, δεινότης, δεινόν. Vide *Drimyr*.

ACRIS, ἀκρίς, proprie & strictè *summitatem montis* vel *cacumen* significat. Per translationem etiam de prominentia ossium accipitur apud Hippoc. 1. de *artic. v. 63.* Foëf. d. l. Deinde significat etiam *Locustam*, de quo infra in *Locusta*.

ACRISIA, ἀκρῆσια, apud Hipp. sumitur duplici sensu: vel quatenus significat *nullam crisin* aut *nullum morbi judicium futurum*, vel *malam crisin*, Gal. c. 2. in l. 1. *Epid. v. 46.* quamvis accurate loquendo posterius significatio sit incongrua, & potius ab illa phrasi abstinendum esset, quandoquidem *mala crisis* cum naturæ robore non potest consistere, quod tamen ad *Crisis* formalem rationem requiritur. Vide *Crisis*.

ACRITOS, ἀκρίτος, duo significat, I. *Temerarium*, absque solutione *Critica* & præter rationem. In qua legitur apud Hipp. l. 1. *Epid. f. 1. v. 36. l. 1. Prorrh. f. 3. v. 10. & c.* II. significat *concretum*, congelatum, v. g. ita sumitur de gelu, exponente ita Foëf. p. 23.

ACROASIS, ἀκροάσις, idem, quod ἀκρόη, *auditionem* vel actum audiendi significat. Hipp. in *Præcept. IX. 25. & jurejurand. I. 18.*

ACROBYSTIA, ἀκροβυστία, vide *Acroposthia*.

ACROCHIR, ἀκροχῆρ, vel ἀκροχῆρον, dicitur ab Hipp. & Gal. *summa & extrema manus*, cujus termini sunt ulna cum radio, & extremi digitorum apices. Dividitur in tres partes minores: *Carpum* seu *Brachiale*, *Metacarpum* s. *Postbrachiale*, & *Digitos*. C. Hofm. in *ar.*

gum. ad Gal. l. 1. & 2. de V. P. n. 14. Fallop. *expof. de Offib. c. 27. Tom. I. Opér. p. m. 521.*

ACROCHIRISIS, ACROCHIRISMOS, ἀκροχίρσις, ἀκροχίρσις, ἀκροχίρσις, dicitur species luctæ vel exercitationis, quando duo summis manibus inter se colluctantur & sese rapiant cetera reliqui corporis congressum. Meminit hujus luctæ Hipp. l. 2. de diat. XLII. 17. l. 3. XXIII. 7. XXVI. 32. Gal. l. 2. de san. tu. c. 8. & l. 5. c. 3. Vide & Foëf. d. l. Lang. l. 1. Ep. 52.

ACROCHLIARON, ἀκροχλίαρων, h. e. ἀκροχλίαρων, summe tepidum, quod est medium exquisite inter frigidum & calidum, significat, apud Hipp. 3. de V. R. l. A. t. 29. vid. Gal. *comm. ad h. l.*

ACROCHOLIA, ἀκροχολία, (rectius, quam ἀκροχολία, vel ἀκροχολία, quia Græci compositiones suas per ομιασθὲν conficere solent) significat promptam excaudescientiam & iram facilem simulque vehementem. Legitur apud Hippocr. l. 1. Epidem. notante Foëf. in *Oecon. p. 21.*

ACROCHORDON, ἀκροχόρδων, est genus verrucarum dolens pensile, & foras prominens, exilique veluti pediculo ceu basi innitens, ad differentiam μωρηκίων vel verrucarum sessilium, de quibus infra suo loco. Sunt vero Acrochordones vitiosi multi succi nutritii ad exteriora & cutim repentis soboles, ex Gal. 3. aph. 26. Aëtius & Celsus (l. 5. c. 28.) describant, quod sint verrucæ duriores sub cute asperiores, callosæ & plerumque teretes, cuti concolores, infra tenues, ad cutim latiores, raro tamen magnitudinem fabæ excedentes, juniores maxime infestantes, sic dicitur, vel quod vertice suo similes sint resectæ chordæ secundum extremitatem, vel quod in imo adeo angustæ sint, ut pendere videantur. Ex ejusmodi verruca nomen Q. Fabio Maximo factum, ut Verrucosus diceretur, teste Plutarcho in *Ejus Vita*, & ex veteri inscriptione:

Q. FABIVS MAXV. VÉRYCÓSVS.

Meminit quoque Q. Serenus Sammonicus c. Verrucis tollendis:

Interdum existit turpi verruca papilla;

Hinc quondam Fabio verum cognomen adhæsit.

Ad quem locum vid. Keuchen. in *not. p. 294.* Adde & Foëf. *Oec. p. 25. Dieter. n. 38.*

ACROCHORISMUS, ἀκροχόρσιμος, dicitur festiva saltatio, & refertur inter exercitia corporis, crurum, manuum & brachiorum propria. Andr. Baccius de *Therm. l. 7. c. 7. p. m. 449.*

ACROCOLIA, ἀκροκόλια, dicuntur Hippocr. & Aristoteli extremitates membrorum, nec non edulia ex illis parata, videlicet, aures, pedes, rostra. Loca illius sunt l. 3. de diat. XX. 14. XXV. 12. XXVII. 29. l. 2. de morb. mul. LIV. 25. Hujus vero est l. 23. probl. 40. Budæus quoque addit χόρδων καὶ χλίης, intestina & exta. Celsus & Gazæ vertuntur *trunculi*. Talia hodieque ad Gelatinas parandas in re cibaria accipi solent. Cur Erotianus

hanc vocem expositione minime egentem judicaverit ceu nimis notam, non video. Confer. ad Foëf. p. 23.

ACRODRYA, ἀκρόδρυα, vocantur in genere omnes arborei fructus, qui alias ὄπωρῶν, Latine Pomorum nomine veniunt; in specie vero ii, qui in ambitu putamen habent lignosum, eoque concluduntur, ut sunt Juglandes, Avellanæ, Castanæ &c. & Nucum κερύων appellatione comprehenduntur. Hipp. generalius saltem accepisse videtur de *Nat. pueri II. 12. & de Humor. IIX. 25.* Hinc recte etiam negavit C. Hofm. vocabulum hoc significare certum fructum, l. 3. *Var. Lect. c. 24.* Δρύς enim vetustissimis arbor est. Idem *com. ad Gal. LL. de V. P. n. 1132.* Junge Foëf. d. l.

ACROLENION, ἀκρολήνιον, idem quod Olecranium, de quo suo loco. C. Hofm. d. l. ad Gal. de V. P. n. 94.

ACROMION, ἀκρόμιον, est summus Humerus, humerive pars summa exterior & prominens, brachioque hærens. Insuper ea est compactio, qua os scapulæ a spina tenuè inchoatum paulatimque plenius effictum ad Acromionii locum pervenit, ibique brachio connectitur. Alii præter hæc ambo, quo conjunguntur, tertium os esse inquirunt, quod in hominibus solum deprehenditur, idque Cataclida, κατεκλίδα, & Acromion appellari existimant a Gal. de *Offib. c. 14. & l. 13. de Us. P. c. 10.* quamvis C. Hofman. ad h. l. 104. doceat, Galenum duo hæc vocabula distinxisse, & κατεκλίδα os parvum scapulæ cartilaginofum significare, ἀκρόμιον vero summum humerum.

ACROMPHALION, ἀκρομφάλιον, sic dicitur pars media umbilici, de quo infra suo loco.

ACROPATHOS, ἀκρόπαθος, dicitur de morbo, qui summam corporis partem aliquam afficit. Usurpatur ab Hippocr. de uteri orificio affecto. l. de *superfæt. XIV. 10.* de cancro occulto l. 2. *Prorrhet. XIII. 9.* Junge Foëf. *Oec. p. 24.*

ACROPIS, ἀκρόπις (alii ἀκροπίς, vel ἀκροπίς) est epitheton linguæ, quæ sua ipsius extrema efformare nequit, h. e. propter motus facultatem inarticulata, Gal. in *expof. voc.* Hipp. quamvis Foëf. in *Oec. p. 24.* ex ipsis textibus Hipp. l. 7. *Epid. XXIII. 21. XXVI. 7. & XLII. 49.* potius ad ægrum ipsum pertinere cum epitheton existimet, id quod minime certum est, hoc Hippocr. haud infrequens fit, ipsa nomina affectuum abstracta cum epithetis ægrorum concretis permiscere.

ACROPLOA, ἀκρόπλοα, apud Hipp. dicuntur, quæ in summo extant, veluti in superficie innatantia, l. 1. de morb. X. 66. add. Gal. in *Exec. voc. Hipp. Foëf. p. 24.*

ACROPOSTHIA, ἀκροποσθία, vel ἀκροποσθίη, dicitur Præputium, aut summa vel extrema præputii pars, glandem penis integens. Idem fere ergo, quod πόσθη. Hæc præputari & resecati solet adhuc Judæis & Turris. Legitur hoc vocabulum apud Hippocr. 6. *aph. 19. Coac. t. 504. l. 4. de morb. XXIX. 7.* Adde Foëf. p. 24. Gorr. in *Def. Dieterich. n. 35.*

ACROPSILON, ἀκροψιλον, vocatur *membrum in extremitate nudum*, & legitur apud Hippocr. de pudendo in extrema parte denudato, *lib. 4. Epid. XX. 6.* Vide Foëf. p. 25.

ACROS, ἄκροϞ, proprie significat *summum, extremum*. Ita dicitur de naso ἀκρορῖς. Hipp. *l. 6. Epid. f. 1. t. 3.* alias uno vocabulo ἀκρορῖνον. Usurpatur & de statu corporis, qui ad summum bonitatis pervenit, *1. aph. 17. de astate 3. aph. 18.* Per translationem vero etiam id, quod optimum est, significat, v.g. Unguentum Irinum ἀκρογῖν, e. *optimum* apud Diosc. *l. 1. c. 67.* Hipp. *l. 2. de morb. mul. XXIX. 4.* Confer. ad Foëf. p. 23. Dieter. n. 36. Derivatio Blancardi ab ἀκρορῖς est inepta, cum hoc ceu verbum frequentativum derivetur juxta regulas Etymologiæ a nomine primitivo, ἄκροϞ.

ACROSAPES, ἀκροσάπης, apud Hipp. *l. de Alim. IX.* de cibo dicitur, qui in juvenibus leviter putrescens, in senibus vero perfecte & ad summum transmutabilis est & offerendus. In quem locum tamen recte animadvertisse videtur Valefius in *Comm. p. m. 243.* hoc Epitheton significare *concoctum facile*, & modum hunc loquendi fluxisse a quodam Medicorum dogmate, quamvis falso, concoctionem ciborum putrescentia quadam perfici. Nam sæpe ex falso dogmate nomina fluunt, quæ ab Autoribus retinentur, etiam si in illo dogmate non acquiescant.

ACROTHERIA, ἀκροθήρια, alias ἄκρα, ἀκρογλία, dicuntur Hipp. *extrema corporis partes*, videlicet caput, manus, & pedes. Horum refrigerationem in morbis acutis exitiosam esse ob flammæ vitalis, vel per coagulationem sanguinis, vel nimiam conflagrationem prægressam defectionem, docet Hipp. *7. aphor. 1. & 26.* legitur & *2. de R. V. I. A. t. 44. f. 3. t. 33. f. 4. t. 16. 26.* Adde Galen. in *comm. ad illa loca*, & Junge Foëf. p. 25. Dieter. n. 37.

ACROTHERIASMOS, ἀκροθήριασμός, vocatur *extremarum corporis partium, videlicet manuum & pedum, vel putrescentium, vel quorum ossa perierunt, per ferram resessio*; cujus modum accuratum vide apud Aquapand. in *Oper. Chirurgic.* & Hildan. in *Tract. de Gangræna & Sphacelo*. Vocabulum vero Græcum sic descripsit Gorr. in *definitionibus*. In aliis vero Lexicis allegatur Dioscorides *l. 7. c. 1.*

ACROTHOREX, ἀκροθόρεξ, vocatur ille, qui leviter vino inebriatus est, & opponitur ab Aristotele τῷ μεθύνει σφόδρα, valde ebrio, *l. 3. probl. 2.* Erotian. in *Onomastico* & Foëfii *Oecon. p. 275.*

ACSVO est *Corallium rubrum*. Rul. & Ionhson. in *Lex.*

ACTIN, **ACTIS**, ἀκτιν, ἀκτις, vide *Radius*.

ACTINOBOLISMUS, ἀκτινοβολισμός, ἀκτινοβολία, vide *Diradiatio*. Junge Willis *An. Brut. Part. 1. c. 15.*

ACTIO, ἐνέργεια, πορῖς, idem, quod *Functio, Operatio*. Quandoque late sumitur, quandoque stricte. In lata significatione complectitur & activos motus, vel

actiones activas, ἐνεργείας δραστηκῆς, vel πορῖτικῆς, quæ sunt motus agentis, sive motus activi partium organicarum, v.g. Manus ælio est apprehensio: Pedis, ambulatione &c. & passivas, παθητικῆς, quales sunt sensuum, quæ fiunt recipiendo species sensibiles. Ita oculi ælio dicitur visio: Auris, auditus. Sed & utilitates & usus partium quarundam comprehenduntur, dum quædam membrorum organicorum partes ministrant agentibus, quasi stando in succenturiis, v.g. ut oculus videat, non est satis, illum bene habere, sed & opus est ciliis, superciliis, palpebris &c. uti loquitur C. Hofm. in *Gal. de Us. P. n. 955.* In stricta vero significatione quamvis in medicina minus frequenti veri motus partium organicarum saltem *Actionum* nomine veniunt. Sunt vero in genere nihil aliud, quam *Accidentia sanitatis & morborum prima*, quæ dispositionem vel facultatem corporis humani ejusque membrorum secundum & præter naturam sese habentem immediate consequuntur, dividunturque in tres classes; *Naturales, Vitales & Animales*: secundum Mœbium in *Vitales, Animales & Genitales*, quarum omnium quædam sunt *Nobiles*, quædam *Ignobiliores*: aliæ *Publicæ*, aliæ *Privatæ*. Omnino igitur ab *Operibus*, quæ ἔργα vel ἐνεργήματα dicuntur, probe sunt distinguenda, utpote quæ secundam accidentium & symptomatum classem constituunt, contra opinionem Galen. *l. 1. Meth. med. c. 5.* ubi dixit, nihil referre, sive Opus sive *Actionem* inter loquendum dixeris. De *Actionum* differentiis vide plura in *Institutionibus*. Divisio in *Animalem*, quæ a cerebro, & *Naturalem*, quæ a cerebello dependet, insufficientis est & inepte a Blancardo proposita.

ACTIVUS, δραστηκῆς. Vide *Drastringus*.

ACTUATIO, Lat. dicitur de rebus præcipue medicamentis potentia talibus, quæ ut operentur actu, opus habent mutatione a calore nostro vel temperamento vitali. Est igitur *Actuatio* illud *mutationis momentum*, πῆς μεταβολῆς ἀφορμῆ, a calore nostro vitali dependens, cujus beneficio virtus medicamentosa elicitur, & humoribus vitalibus atque spiritibus nostri corporis applicatur, & ita in actum deducitur. Vide Galen. *l. 3. de Temper. c. 4.* vel manifestatio virtutis latentis vi naturali caloris nostri facta, verbis Blasii Villafranca in *lib. de methodo refrigerandi potum per nitrum p. m. 23.* Ut enim actu talia sint, id a nobis accipiunt, *d. l. c. 1.* Jungatur Disputatio nostra de *Purgat. modo ac viis ad alv. th. 14.* & *Dogmata Medic. Gener. P. VI. c. 2. dogm. 2. p. 686. seq.*

ACTUS, ἐνέργεια, opponitur δυνάμει, potentia, hinc & in Medicina remedium actu tale, τὸ κατ' ἐνέργειαν, contradistinguitur ab illo, quod est potentate tale, τὸ δυνάμει, Galen. *l. 1. de Simpl. fac. c. 9.* Illius cognitio facilis est, quia in sensus incurrit, & tactu percipitur, ignem esse calidum v.g. & glaciem frigidam, *l. 2. de Temp. c. 2.* Est & *Actu tale* perfectius eo, quod potentia tale, quia hoc nondum tale est, sed potest saltem tale esse. Illud vero jam præterens ipsa energia. Dicitur autem *Tale Actu*, v.g.

Calidum, frigidum, humidum, siccum &c. vel quod summam habet ejusmodi qualitatem, vel vincentem qualitates contrarias, vel ad cognati generis mediocre aliquid, vel ad unum quodlibet a nobis est collatum. *l. 3. de vit. c. 1.* Breviter: Res est in se magis peripicua, quam ut opus sit verbis. *Actus activorum* sunt in patiente dispositio, id est, forma agit secundum materię dispositionem, scribit Dav. Lagneus in *Harmon. Chym. Theatr. Vol. IV. p. 750.*

ACUITAS idem significat, quod *acredo* vel *acrimonia*, & legitur in Marcelli Cumani *Observat. 16. apud Velch. in Sylloge*, cujus nota videatur.

ACUITIO, vel verbum *Acuere*, *ὀξύειν*, usurpatur tropice haud raro de medicamentis, quę aliis natura debilibus adduntur, ut stimulum his addant, & eorum vim medicamentosam adaugeant. Ita purgantibus mitioribus quandoque addi solent in minori dosi purgantia fortiora, v. g. pilulę & pulveres purgantes *acuti* solent granis aliquot diagyridii, troch. alhandal. Extr. helleb. nigri. Sic Spiritu falsi *acuitur* succus citri, & Spiritu nitri *acuitur* acetum ad solutionem. Schröder. *l. 1. c. 13.* Hofman. *clav. ad h. l.* Modum *acutiendi* aquam Mercurialem Philosophicam satis obscure propositum vide in Christophori Parisiensis *Elucidarii l. 2. c. 3. in Theatr. Chymic. Vol. V. p. 231.*

ACUMEN, quid extra forum Medicum significet, ex aliis constat Dictionariis. Speciem vero Anatomico significatu summs D. Henricus Deventer, Belga Medicus, in suo *Novo Lumine pro obstetricantibus c. III. p. 16. 17.* dicens, *Acumina* sibi dici, v. g. ossis pubis ossa sedentaria, quia illis insidemus, atque ita *Acumen* ossis sacri esse os coccygis.

ACUREB, notat *Vitrum*, Rul. & Johnf.

ACUS, *βελόνη, ῥαφίς*, quid sit, ex aliis jam Dictionariis constat. Pertinet vero inter instrumenta Chirurgica, & varium obtinet usum. In specie vero *acus interpunctoria*, qua utuntur in suffusionibus sive cataractis in oculo removendis, Galeno dicitur *παρακέντησιον*, *Com. 1. de vis q. in med. f. 1. c.* Gręcum vocabulum *ῥαφίς* legitur apud Hippocr. *l. 2. de morb. LXIV. 11.* Apud Gal. etiam extat *ῥαφίον*, *aciula*, notante Foëfio in *Oec. p. 551.* Varias *Acus* Chirurgicas exhibet Scultetus *Artem. Chirurg. Part. I. Tab. VII. IIX. XIV. & XVII.* Cæterum nomen hoc & locum invenit in Anatomicis, dum acuti illi processus prope mammillares, vel potius appendiculę in osse petroso vocantur a Fallopio *Acus ossis*, in *observat. Anat. Tom. I. Oper. p. 364.* vide *Graphioides*. Ad docimasticen metallicam pertinent etiam *Acus exploratoria* dictę, quę sunt exiles latiusculę virgulę metallicę, quę lapidi Lydio affictę testantur de puritate metallorum & monetarum, vulgo *Streich-Nadeln*. De his lege D. Ol. Borich. *Docimast. Metall. §. 18.* Porro *Acus* etiam est nomen piscis duum generum, Aristotelis & Oppiani, uterque tamen ad alimentum minus commodus, quia fere extuccus, de quibus

vide Rondelet. *l. 8. c. 3. & 4.* Aldrov. *l. 1. de Pisc. c. 22. seqq.* Hujus anatomen ab Ol. Borrichio communicatam vide in *Act. Hafn. Vol. II. obs. 48. p. 149. seq.*

ACUSTIOS, *ἀκούσιος*, i. e. *invitus*, Opponitur *ἐκασίω*, *spontaneo*. Extat & Partic. *ἄκουσι*, apud Hipp. *l. 1. de morb. mul. XLII. 10.* Quod participium Galen. in *exposi. Vocum Hippocraticar.* perperam per *πᾶληρωμένην* h. e. repletam exposuit, cum invitam significet, recte animadvertente Foëfio *Oecom. p. 21.*

ACUSTICUS, *ἀκουστικός*, i. e. *ad auditum pertinens*, auditorius, ita nervus *acusticus*, medicamenta *acustica*, i. e. auditum juvantia.

ACUSTO, idem, quod *Nitrum*. Rul. & Johnf.

ACUTUS, *ὀξύς*, quid proprie significet, aliunde notum esse debet ac potest. In Medicina vero in genere notat omne id, quod celeriter & cum violentia aut periculo movetur, & dicitur cum de rebus non naturalibus, tum præternaturalibus. Ita *Acuta exercitationes* apud Galen. *l. 5. de san. tu. c. 3.* *πᾶ γονάσια ὀξεία* sunt, quorum celeris sunt motus, Synonyma *τοῖς σφοδραῖς*, vehementibus. Frequentius vero prædicatur *Acutum* de morbis: Suntque *acuti morbi*, *πᾶ ὀξεία νοσήματα*, in genere magni, qui ob sui magnitudinem & symptomatum vehementiam celeriter ad vigorem properant, & cum ægri periculo tempora sua percurrunt. Gal. *2. aph. 23.* Magnitudo morbi & symptomatum vehementia a causę internę motu & activitate vehementiori dependet, mutationem inferens magnam vel ad salutem, vel ad interitum. Hinc nullę certę de illis institui possunt prædictiones, Hippocr. *2. aph. 19.* Dividuntur communiter in tres classes: (1) videlicet *in morbos peracutos*, *νοσήματα κροτοξεία*, qui intra septem dies communiter terminantur, ubi tamen nonnulli *λιπολογεῖντες* rursus distinguunt *Perperacutos* a *Peracutis*; per illos intelligentes *Acutissimos*, *ὀξύτατοι*, qui etiam primis quatuor diebus ad terminum properant, & exemplum habetur in *Hipp. l. 3. Epid. f. 3. 1. 77. agr. 6.* (2) in *Acutos simpliciter*, *ὀξεία ἀπλῶς νοσήματα*, qui plerumque quatuordecim diebus judicantur. Et (3) in *Acutos ex decidentia*, *πᾶ ὀξεία ἐκ μειωτικώσεως*, qui quandoque ad quadragesimum usque diem extenduntur. Plura vide apud Gal. *l. 2. de diebus Crit. c. 12.* Nobis sufficit monuisse, causam, ob quam non possit firmus aliquis limes aut terminus poni morborum *acutorum*, consistere in varietate causarum externarum, causam morbificam ejusque motum vel promoventium, vel remorantium. Gal. *com. 3. prognost. 1. 25.* *Acutos morbos* & præsertim *febriles* maximam partem continuos esse docet Idem *l. 2. de cris. c. 12.* *Febris acuta* etiam simpliciter *ὀξύς* vocatur absque additione *πυρεπής*, apud Hippocr. *l. 4. Epid. XIII. 19.* Plura de hoc vocabulo vide etiam apud Foëf. *Oec. p. 455. seqq.* Dieterich. *Iair. n. 621.*

ADAL est terminus Paracelsicus, quo indicatur substantia, vel virtus substantialis plantarum, quando purum ab impuro jam est separatum, in qua virtute dependent gradus diversę facultatum operationum

tivarum in corpus humanum. Ejus meminit in *fragm. de re herbar.* l. 1. §. de *Incarnative*.

ADAM, proprium nomen primi hominis a Deo creati. In Chymiam vero translata ænigmatice notat *Lapidem Philosophicum*, item *Mercurium Philosoph.* qui suam *Evam* occultam in corpore suo gestet. Hinc vocatur etiam *Adam Philosophicus*. Dornæus de *transmut. metall.* c. 6. 8. & 9. *Lapis* quoque dicitur *Adamicus* *ibid.* in *Theatr. Chym.* Vol. I. p. 508. 509. 520.

ADAMAS, ἀδάμας, refertur inter lapides pretiosissimos & gemmas maximæ æstimationis & multorum nummorum, Crystallum & cognationis vinculo & generationis modo pene imitatur. Videatur de hoc *Chiocc. Mus. Calc. sect. 3.* p. 202. *seqq.* ubi simul fabulosam illam sententiam Plinii de invincibili ejus duritie, & soliditate, ita ut omnem vim ignis & ferri eludere dicitur, refutatam reperies. Apud Galen. etiam dicitur ἀπαθής, impatibilis, vel omnis affectionis & passionis expertus, l. 1. de *san. tu.* c. 4. & multum terræ habere, l. 9. de *S. Fac.* *Adamas* ex Lunæ celo & ejus terra fieri legitur in *Theatr. Chym.* Vol. I. p. 317. Aliter ejus generatio describitur in Vol. IV. p. 427. quando vapor naturæ per se sublimatur sine accessu pinguedinis sulphuris, & venit ad locum aquæ puræ salis, fiunt *Adamantes*, & hoc in locis frigidissimis, ad quæ non potest pervenire pinguedo illa. An *Adamas* venenis intus sumtis recte annumeretur, ventilavit Sennert. *M. Pr.* l. 3. P. 2. f. 2. c. 7. *quæst.* 2. & l. 6. P. 6. c. 7. *Adamas* *facilius* ex hyacintho, sapphiro, legitur apud Libav. *S. A. Ch.* l. 6. c. 4. Alia compositio proponitur a Lullio in *Tr. Animæ transmutatio*, quod fiat ex natura argenti terminati in naturam lapidificam. *Th. Chym.* d. l. p. 189.

ADAMITA, ADAMITUM, Paracelso vocatur durissimum in albo. Sunt durissimi albi lapides, & *Adamita* est lapis proprie, qui in vesica reperitur, l. 1. de *Tart. tract.* l. c. 1. *Adamium* est proprie Lithiasis. *Id.* in *Fragm.* ad h. l.

ADARCE, ADARCION, ADARCIS, ἀδάραξ, ἀδάραξιον, ἀδάραξ, secundum substantiam est veluti spuma concreta aquæ salis, concretens ad arundines & stipulas. Acerrimum est calidissimumque, & propterea deleterium, & impossibile, ut intra corpus sumatur. Foris vero impositum permisceri solet aliis mitioribus, quæ vim ejus retundant, & ita cum fructu adhibetur, teste Gal. l. 11. de *S. Fac. h. tit.* Rulandus & Iohnf. in *Lex. Chym.* dicunt, esse carnem marinam secundum nonnullos, & præcipue in Cappadocia & Galatia nasci. Indiacum nativum veluti in arundinibus Indiæ sponte nasci velut sal Indum in Canna. Est vero *Adarce* similis colore flori lapidis Afsi, & in forma mellis halcyonio & aliquando cavo proxima, ut possit videri lacustre quasi halcyonio. Et quia appendet arundinibus, *Pericalamium* & *Calamochium* quondam dicebatur. Hodie, nisi fallor, *Balla marinum* vocant. Ita videmus, Medicos uti his ridiculis, sæpius contentis nobilioribus: nonnunquam etiam res ita obscuris vocant vocabulis,

ut Oedipo ipso foret opus. Hactenus Rul. & Iohnf. De *Adarcii* viribus docet quoque Dioscor. l. 5. c. 137. Et jungatur *Chioccus*, qui etiam *Alcyoniis* adjunxit *Mus. Calceol. sect. 1.* p. 24.

ADARIGO notat *Auripigmentum*, ut & *Adarvech.* Rul. & Iohnf. in *Lex.*

ADARTICULATIO, ἀρθρωδία, Vide *Arthrodia.* Ingrass. Latinum vocabulum applicat Græco αρθρωδισ, quod idem est cum διαρθρωσι. *Comm. in Gal.* l. de *Offib.* p. 26. Vide *Diarthrosis.*

ADAXOMÆ, ἀδάξαμυ, idem, quod ἰδαξομυ, pungor, lancinor, prurio, mordeor. Extat apud Hippocr. l. 2. de *morb. mul.* LVI. 4. LXIV. 10. Junge Fœf. p. 4.

ADDEPHAGIA, ἀδδηφαγία, vel ἀδηφαγία, voracitas, dicitur, præsertim pueris familiaris, dum panis esu largiori capiuntur, quam potissimum causam lumbricorum vel vermium esse censet C. Hofm. l. 3. *Apol. pro Gal.* c. 213. I. & quidem ex Gal. c. 7. in 6. *Epid.* t. 7.

ADDITAMENTUM, ἄφουσις, idem, quod Appendix. Vide *Epiphysis.* *Additamentum necatum* vocari processum ulnæ sive ossis cubiti inferioris, testatur Vesal. de H. C. F. l. 1. circa fin. p. 208.

ADDITIO, πρόσθεσις, idem, quod *Appositio*, *Adductio*, est alterum in Medicinæ definitione Hippocratica membrum, oppositum τῆ ἀφαιρέσει, quando ea, quæ deficient, mediante arte restituantur. Hoc vero pro diversis scopis quamplurimis multifariam quoque perficitur, quam varietatem nunc exponere non est hujus loci. Est & *Additio* vel *Appositio* opus naturæ ad nutritionem necessarium, quando portiones succi nutriticii parti nutriendæ vel toti corpori offeruntur, ut incrementum capiat, sive id fiat per arteriarum extremitates, sive per nervorum fibrosas divisiones. Heic enim inter se discrepant Autores recentiores. Nobis prior hactenus visa est verisimilior sententia.

ADDUCTIO, προσγωγή, vide *Atractio*, *Paragoge.* *Adductores* qui dicantur Musculi, vide *Abductio.*

ADEC est *Lac acetosum*. Rul. & Iohnf. in *Lexic. Ch.*

ADECH Paracelso vocatur spiritus hominis vitalis, & internus autor operationum vel functionum intrinsicarum, l. 2. *Chirurg. magnæ* c. 13. Hunc spiritum quoque insci in peste, & mediante hoc peste fieri Epidemicam contagiosam, docuit l. 5. de *apostem. tract.* 3. c. 7. Dorn. Ruland. & Iohnson. paulo aliter descriperunt: *Adech* est interior homo noster & invisibilis, singulorum exemplaria præfigurans in animo nostro, quæ postea exterior homo manibus suis imitatur & effingit. Quid hoc aliud, quam Actus Ratiocinationis, sive Animæ Rationalis actus secundi?

ADECTOS, ἄδκτος, epitheton medicamentorum morsu carentium, quæ *Corn.* *Celsus Lenia* vocat, quod iis, quibus admoventur, leniant & a mordacitate liberent, notante Andr. Tiraquello de *Nobilitat. &c.* c. XXXI. §. 275. fol. 126. b.

ADEDENTES, vide *Phagedana.*

ADEHEMEST, id est, *Lamina*. Dicitur & *Ajonec*: *Alhohonec*. Rul. & Iohnf.

ADELLOS, ἀδελος, dicitur Latine *Insensibilis*, non evidens. Potissimum usurpatur de *Transpiratione*, quæ fit per poros cutaneos absque sudore evidente, dum vapores, & fuligines insensibiliter exhalant & avolant. Vide *Diapnoë*. Ἀδελὰ πρὸς κοίτης dicuntur ab Empiricis, quæ sensibus quidem usurpari & cognosci possunt, sed nondum tamen apparuerunt. Gorr. ex Gal. l. de *sectis*.

ADELPHIXIA, **ADELPHIXIS**, ἀδελφιξία, ἀδελφιξις, Latine *Fraternitas*, *Fratratio*, vocatur Hipp. *communio*, consensus, & cognatio partium aliarum rerum cum in statu secundum, tum præter naturam. Hipp. c. 3. de *artic.* 1. 100. Etenim ἀδελφιξία eidem dicitur summa familiaritate cum alio gaudere. Quo verbo etiam aliquoties usus, v. g. l. 1. de *Morb. mul.* XXXIV. 4. XXXIIX. 14. c. 3. de *fract.* 1. 35. Adjectivum quoque ἀδελφία dicitur de *morbis consimilibus* prioribus, l. 1. de *morb. mul.* LXII. 1. ubi alii ἀδελφά legunt, quod & l. 2. *Epid. sect.* III. 125. occurrit. Vide Foëf. p. 5.

ADEMONIA, ἀδημονία, angorem, *anxietatem animi* significat. Et adjectivum ἀδημον, *anxium*, graviterque inestum; Quod legitur apud Hipp. l. 1. *Epid. f.* 2. 1. 75. & Participium ἀδημονίων l. de *virg. morb.* II. 26. Vide Foëf. d. l.

ADEN, ἀδην, vide *Glandula*.

ADENOIDES, ἀδνοειδής, Epitheton *Parastatarum*; sive corporis glandulosi ad vesicæ fundum siti, in quæ vasa deferentia inseruntur. Vide *Parastata*. *Prostata*.

ADENOSUS *Abscessus* vocatur tuberculum, crudum, durum, atque omnino contumax discussu, soboles limosi pituitosique sanguinis, glandulam mentiens etiam circa loca glandularum expertia enatum. De his legatur M. Aur. Sever. l. de *noviss. obs. abscess.* c. 5.

ADEPS, ἄεαρ. Dicitur & *Sevum*, *Sæbum* & *Axungia*, ἀξυγγία vel ἀξέγγιον (ita legitur apud Gal. l. 7. de *C. M. P. G. c.* 5. Vide Linden. *S. M. Ex. IIX.* §. 76.) differt a *pinguedine*, quod ille crassior sit, in animalibusque totam naturam magis terrestrem habentibus proveniens, velut in humidioribus pinguedo. *Adeps* quoque non tam facile igni appositus liquatur & funditur, susus vero celerrime coit & conglaciatur, multoque apparet *pinguedine* durior. Quod si vero voles, omnem oleosam & pinguem in animalibus substantiam *Adipem* appellato, ut plerique Medici. Sed & *Pinguedinem* totum hoc genus appellare tibi licet, verbis Gal. l. 11. de *S. Fac.* Ita quoque pro Synonymis habet P. Barbetta *Chirurg.* P. III. l. 1. c. 3. nec alii recentiorum distinctionem aliquam observarunt. Usus etiam cum *Pinguedine* est communis. Vel enim ad caloris conservationem & augmentationem, vel ad partium emollitionem, vasorum distributionem, motus facilitatem, aliosque similes usus facit. Utrumque & *Adipem* & *Pinguedinem* partibus organicis simplicioribus secundariis annumerare, veritati magis consonum videtur, quam humo-

ribus, aut excrementis, utilibus licet, associare. Rul. & Iohnf. in *append. Lex. Chym.* ita *Adipem* descripserunt, quod sit pinguedo coagulata vel condensata, quam consistentiam habet a salinis portionibus. Etenim si destilletur adeps, distillatione partes sulphureæ ascendant & remanent in fundo portiones salinæ, unde liquor ille post distillationem non amplius coagulatur, & *Oleum Adipis* dicitur.

ADEPTUS, terminus Paracelsi & Helmontio familiarissimus, quo notatur singularis quædam a Deo donata & concessa cognitio. Ita *Adepi* vocantur, quorum rector etiam Spiritus Dei est, quique sibi aliquam peculiarem comparant scientiam, præsertim per artem *Caballæ*, Helmont. de *magnet. vuln. cur.* n. 129. Unde & *Adepta Scientia* vel *Sophia κατ' ἐξοχήν* dicitur *Magia Naturalis* & *Arts Caballistica*, de qua infra in *Cabala*. Talem quoque specialem scientiam urget Helmont. in *Medico*, & *Adeptum medendi* appellat, quem opponit Galenicæ & Paganæ scientiæ Medicæ, atque peculiare donum Dei habetur nobiliter & superius, quam quod e cognitione præexistente sensuum format in intellectu, imo, quod nec proprie doceri vel demonstrari potest. Plura vide in *pref. tract. de Lithiasi*. *Adeptæ Sophia* meminit Paracelsi. l. 1. de *peste*, cum addit: *Adeptæ Philosophiæ* l. 2. *Chirurg. magn. tr.* 3. c. 1. *Adepi* etiam *Chymicæ* dicuntur, qui omnem laborem in Arcano universali acquirendo impendunt & in hanc metam adspirant. Verum modo iterum ad illos non quadraret supra adductum proverbium apud Galenum: *Nihil apprehende & fortiter tene.*

ADHERENTIA, ἀδherentία. Vide *Prospophysis*.

ABIACHYTOS, ἀβιάχυτος, i. e. *minime diffuens* aut diffusus. Usurpatur tropice de iis, qui vestitu & cultu sunt frugali, minimeque dissoluto, Hipp. l. de *dec. ornau* II. 18. Junge Foëf. d. l.

ADIAPHOROS, ἀδιάφορος. Vide *Indifferens*.

ADIAPNEUSTIA, ἀδιάπνευστία, h. e. *impedita perspiratio*, Gal. l. 11. *M. M. c.* 10. Est causa primaria februm, quando nimirum fuliginosa & vaporosa effluvia per habitum corporis & poros cutaneos exhalare nequeunt, sed regurgiantia ad massam sanguineam confusione sua insignes perturbaciones in sanguine producant, & subinde copiosius congesta & subactionem respuentia turgescunt & febriles effervescentias pariunt. Vide Thom. Willis de *febr. c.* 2. §. *Dum sanguis*. Confer etiam ad Rolsink. *O. & M. M. Spec.* l. 2. f. 3. c. 33.

ADIAPTOTOS, ἀδιάπτωτος, nomen est Medicamenti Colici; cuius descriptio habetur apud Galen. l. 9. de *C. M. S. L. c.* 4. & nomen hoc ideo accepisse videtur, quod ad omnem inflammationem efficax sit. Gorræus.

ADIARRHOEA, ἀδιάρροια, dicitur eorum, quæ externi debent, omnimoda retentio ac inhibitiō: Erotian. in *Onomastic. Hippocr.* p. m. 18. b.

ADIB, est nomen animalis, cujus hepar commendatur ab Avicenna in omni hepatis imbecillitate, l. 3. *fen.* 14.

fen. 14. v. 1. c. 18. fin. Intestinum & stercus in Colica; *d. l. fen. 16. v. 4. c. 14.* Si rabiosum fuerit illud animal, de ejus morfa & cura agitur *l. 4. fen. 6. v. 4. c. 5.* Uno verbo, Lupus.

ADIBAT, id est, *Mercurius*. Rul. & Iohnf.

ADJECTIO, ADJUNCTIO, *προσπαράγη*, idem quod *προσθήκη*, *Additio*, opponiturque ab Hipp. *τῆ ἀφαιρέσει*, *ablationi*, de *Insomn. V. 11. & alibi*. Plurā loca, ubi verbo *προσπαράγειν* usus Hipp. collegit Foëf. *Oec. p. 532.*

ADIPSON, *ἀδίψον*, in genere omne id dicitur; quod *suum abigit* vel arceat, qualia describuntur à Galen. *l. 8. de C. M. S. L. c. 3.* Alias speciale Græcis fuisse epitheton *πισσανæ hordeacæ*, testatur Lang. *l. 1. ep. 57.* Ita & Hippocr. hoc titulo exornavit *πισσανam & oxymel* in *l. de R. V. I. A. f. 1. t. 18. & f. 3. t. 30.* Vide Foëf. *p. 5; Gorr. in def.*

ADJUTORIUM, idem, quod humerus, brachium, os habens unicum. Ita vocatur à Joh. Anglico *Rof. Angl. p. 1060. c. de dislocatione adjutorii*. Legitur & in Vesalii *de H. C. F. p. m. 207.* Describitur vero claris verbis ab Albucasi: *Adjutorium est os illud, quod est inter cubitum usque ad caput spatulæ, l. 3. Meth. med. c. 11. p. m. 206.* *Adjutorium* etiam sæpe sumitur pro medicamento topico vel externo, quod præmissis internis parti affectæ quasi in subsidium applicatur, à Theodoro Prisciano passim in *suis phenomenis eusporistis ad fratrem Timotheum*.

ADJUVANTIA, *συνεργητικὰ*, dicuntur Medicamenta, quæ naturæ & calori vitali succurrunt ministerialiter & instrumentaliter. Fallop. *de um. p. n. 6. 17. Tom. 1. Oper. p. 635.*

ADYLISTOS, *ἀδύλιτος*, vocatur *vinum non defecatum* vel per saccum non colatum. Id quod fieri solet in vinis conditis ad saporem, vel in aliis ad reprimendam eorum vehementiam. Gorr. *p. 6.*

ADMIRABILIS, *θαυμάσιος*, quid significet, ex aliis Lexicis jam in trivio notum est. Est vero in Medicina epitheton lapidis factitii Admirabilis, cujus descriptio legitur in D. Iunken *Corp. Pharmac. Tom. II. p. 61.* & D. de Spina *Manuali p. 543.* Ingreditur liquorem antipodagricum Mynsichti Trinunus dicitur, *Armanent. sect. 20.* Hyperbolici tituli Autori huic valde familiares.

ADMIRATIO, *θαύμα*, quid significet, aliunde notum est. Hanc passionum omnium post voluptatem & dolorem primam statuit Charletonus, quando novi insolite cujusvis species sensum percellit, *Exerc. Pathol. IX. §. 23.* Alias hoc vocabulo usus quoque est Iostreus, inscribens libellum suum de erroribus variis, qui committuntur circa utrum Vesicantium, Cucurbitularum, V. Snis, purgationis & victus, *Admirationes Medicas.*

ADMISURAB Terram significat.

ADNATA, vel *Agnata*, *ἐπιπεφυκὴς*, vocatur tunica oculi prima ordine, crassior & validior, superficie plena, *Castelli Lexic. Med.*

colore candido, (unde & *Alba unica* dicitur, & *Album oculi*) oculum tum offibus, tum palpebris conjungens, inque suo thalamo stabiliens, quare & ab officio suo *Conjunctiva* vocatur. Hanc tunicam, quamvis non habeat vasa conspicua in bene habentibus, ophthalmiæ h. e. inflammationis oculorum constituere subjectum, communi Doctorum consensu constat. Ulteriorem hujus tunicæ descriptionem vide in *Anatomicis*. Vide *Agnata*.

ADOLESCENS, *Adolescentia*. Vide *Juvenis*. *Met-racion*. *Adolescentia* media est inter puberem ætatem & vigorem consistentem, cujus temperies calida & humida est saluberrima & veris temperaturæ correspondens. Petr. Mich. de *Calderia Tom. II. Oper. p. 218. A.*

ADOS, est aqua, in qua ferrum candens restinguitur, Rul. & Iohnson. in *Lexic.*

ADPLUMBATUM, idem quod *ferruminatum*, legitur apud Scribon. *n. 271.*

ADRAM, id est, *Sal gemma*. Idem.

ADRASTEIA, *ἀδραστειά*, epitheton Deæ apud Ethnicos *Nemesis* dictæ, juxta Strabon. *l. 13. Geograph.* ab *Adrasto* Rege, qui primus huic Deæ templum erexit, appellatæ. Hujus Deæ *Legem* neminem effugere posse, dixit Gal. *l. 6. de V. P. c. 12.* Est vero lex illius nihil aliud, quam vis & potentia vindicandi ab adversariis veritatis lumen & splendorem, præsertim in determinandis rerum causis, ut cogant tandem palmam dare. Frequentissime pariter ad illam provocavit contra Gal. C. Hofm. in *scripulis suis*. Plura de hac Dea videantur in *Adagiis Erasmi Chiliad. II. cent. 6. adag. 38.* & d. Hofm. *ad Gal. LL. de V. P. n. 374.*

ADRIANUM, est nomen medicamenti compositi & ab Adriano Imperatore inventi contra affectus capitis omnifarios ex causa frigida, cujus descriptio extat in *Anidotar. Nicolai in operib. Mesuæ fol. m. 370. b.*

ADROP, est terminus Spagyricus, denotans vel illud ipsum corpus aut *plumbum*, è quo elici debet *Mercurius* pro lapide Philosophico, in qua significatione sumitur à Ripleo in *Axiomatibus Philosophicis*, quæ extant in *Theatr. Chym. Vol. II. p. 114.* & in *Epistola Anonymi de principiis Art. Hermet. in Th. Ch. Vol. IV. p. 474.* vel notat ipsum lapidem Philosophicum. Lagneus in *Harmon. Chymic. Th. Ch. Vol. IV. p. 726.* quia & *Saturnus*, vel *Plumbum* dicitur. Rul. in *Lex.*

ADSAMAR significat *Lotium* vel *Urinam*. Rul. & Iohnf. in *Lex.*

ADSELLARE, verbum antiquum denotans *exonerationem alvi*, sive excretionem quotidianam. *Sellæ* enim *familiæ*, vel *familiaricæ* vocabantur à rei rusticæ scriptoribus loca illa ad secessum necessaria, teste Keuch. in *not. ad Sammonic. p. 197.*

ADSTANTES, *παρόντες*, dicuntur Hippocr. ii, qui agris præsto sunt ministrando, curamque gerendo, ex Hippocr. *1. aph. 1. Junge Dieter. n. 655.*

ADSTRACTIO, *ἐψύψις*, habetur pro effectu frigiditatis, Gal. *l. 9. de S. F. §. Terra Samia*. vim habet glaci-

nandi opera crassa terrenaque frigiditatis, *l. 7. d. iii. §. Centaur. minus*. Dicitur & *Constipatio*. Gorræus ita descripsit: Quod sit qualitas gustatilis, quæ à frigiditate vincente perficitur in crassa & terrena substantia. Itaque propria facultate contrahit & densat meatus, refrigerat & repercutit; per accidens autem calorem excitat & auget, conducitque ad concoctionem. Enimvero non solum ad ea, quæ gustu percipiuntur, refertur hæc qualitas, verum tribuitur & aliis rebus in passiva significatione. Ita Alvi *adstrictio*, Pororum cutis, &c.

ADSTRINGENS, *σφρον*, est, cujus substantia est crassarum partium, *παχυμερής*, terrena & frigida, habens vim siccandi, humores depascendi, partesque roborandi, *Gal. l. 5. de S. F. c. 14. quavis recentiores salinis stypticis & ponticis portionibus, uno verbo, fixis illam adscribant, quæ sub terrestribus optime intelligi & comprehendere queunt. Conveniunt in plerisque cum Acerbis & Austeris, de quibus supra. Celeberrimus D. D. Bohn. Adstringentium potentiam in terrestitate pontica, h. e. acore particulis terreis determinate combinato, consistere scripsit Dissert. Chymico-Phys. XI. §. 16.*

ADULTERATIO, *δολωσις, δολισμός*, in Pharmaceuticis significat medicamentorum fraudulentam corruptionem sub specie genuina. De quibus plura occurrunt apud Schröder. Rolink. & alios rerum Pharmaceuticarum scriptores. *Adulterari* apud Dioscorid. Græce per *δολίζω* exprimitur frequentissime. Catalogum *Adulterinorum simplicium* collegit I. D. Hoffmannus in *Part. I. Dispens. Pharmac. Univers.* l. 4. c. 17. p. LXXV. *seqq.*

ADULTERIUM, *Adulterinus*, quid proprie significet, constare debet ex aliis Lexicis, cum non sit hujus loci. Paracelsus vero plane abusive & tropice transtulit hoc vocabulum ad ventriculi vitium, quando corpus aut saltem ventriculus nimium obruitur assumtis, ob inordinatam animæ brutalis appetentiam, quia supponit, animam illam sensitivam esse instar maris, & corpus instar fœminæ, & mutuum illud commercium sese habere ad instar conjugii, *Paramiri l. 2. c. 8. & v. de Alvi fluxu. §. Causa*. Alias *Adulterina* dicuntur medicamenta spuria & supposititia, quæ vel ratione substantiæ, vel ratione facultatis, vel ratione utriusque videntur habere speciem bonitatis, accuratius vero examinata falsa & vitiosa deprehenduntur, docente Schenk. *de comp. & præsc. medic. formul. p. m. 93.*

ADUSTIO, idem, quod *Combustio*, de quo inferius. *Adurere* os dixit de Ephemero Scribon. n. 193. *Adustio* Spagyrica dicitur, quando commiscetur, aut *aduriur*, aut corrumpitur humiditas substantialis rei, *Th. Chym. Vol. IV. p. 869.*

ADYNAMIA, *ἀδυναμία*, Lat. *Impotentia*. Hoc vocabulum meo quidem iudicio optimum & accuratissimum inter omnia alia genus constituit in definitione morbi, non modo ex mente Aristotelis in *Categoriis*, quod ægri dicantur, qui habent impotentiam natura-

lem, scilicet ad functiones necessarias; sed etiam ex suffragio ipsius Galen. *de diff. morb. c. 2.* dicentis, quod sanitas non operatione, sed potius per potentiam sit definienda, quoniam & dormientes, aut alioquin in tenebris & otio degentes, aut sæpe discumbentes, neque ulla parte corporis movemur, neque alium rei extrinsecæ sensum habemus, nihilominus tamen sani sumus. Igitur cum sanitatis contrarium sit morbus, deberet & hic potius per *ἀδυναμίαν, impotentiam*, definiri, quam per aliud genus, quamvis Gal. ipse non fecerit. Et frustra sibi metuit C. Hofmann. *Apol. pro Galen. l. 3. c. 8.* A. B. objici posse, hoc vocabulum esse nudum nomen: Non enim peti inde potest ulla indicatio. Quin imo nec peti debet: Veræ enim indicationes non à morbo, sed à causa petendæ sunt; quemadmodum nec à sanitate, sed à causis ejus indicationes conservatoriæ desumuntur. Junge *Dogm. nostr. P. II. c. 2. D. 2. p. 113. & Pro-pylæum p. 53. Vide Impotentia.*

ADYNAMON, *ἀδυναμον*, vini factitii genus est. In musti sextarios viginti additur aquæ dimidium. Fervet, donec excoquatur aquæ mensura. Datur ægris, quibus vini noxa timetur. Est enim *invalidum*, unde illi nomen. Dioscorid. parem musti & aquæ mensuram miscet, & lento igni leniter decoquit, donec aqua tota consumatur: cumque refrigerit, id in picatum dolium fundit. Hæc Gorræus.

ADYNATOS, *ἀδύνατος*, duplicem habet significationem. Vel enim notat *impossibile*, sive quod fieri non potest, vide *Impossibilis*. Vel significat *Impotentem*, h. e. viribus fractum, ad actiones obeundas imbecillum. In qua usus Hippocr. *l. 1. Prorrh. c. 2. v. 3. Coac. t. 53. & 175. Adde Foëf. Oec. p. 6.*

ÆAZO, *αἰάζω*, idem quod, *θέννω*, h. e. *lamentor, lugeo*, gemo. Erot. in *Onom. & Foëf. p. 8.*

ÆAEDS, *αἰδής*, h. e. *injuavis, injucundus, ingratus*. Usurpatur de alimentis palato non acceptis, sed saltem comparative, Hipp. *2. aph. 38.* Idem quoque de medicamentis intelligi potest, Dieter. n. 10.

ÆDOEA, *αἰδία*, Latine *Pudenda*, h. e. *partes genitales* utriusque sexus vocantur Hippocr. *3. aph. 21. & 5. aph. 22. Jung. Dieter. n. 14.*

ÆGAGROPILUS, *αἰγαγόπιλος*, ab *αἰγαγός*, *rupicapra*, & *πίλος*, *pila*, vel *globulus*, ex flocculis laneis confectus est in ventriculo primo aut secundo *Rupicaprarum* occurrens massa quædam frequentius oblonga, rarius rotunda, duplici substantia consistens, quarum interior aut fibras radicum, aut filamenta & cauliculos plantarum succo concreto & exsiccatione in pulverem subtilem facessente compacta refert; exterior coriaceam cutem, interdum tamen lignosum corticem quandam, rarissime crustam lapideam æmulatur, coloris ut plurimum cineritii aut nigri, magnitudinis variæ, quæ manum tamen in pugnum contractam vix unquam excedat, ex alimentis vegetabilibus & mineralibus, familiaribus copiosius assumtis per fermentum

mentum ventriculi facultate coagulativa infectum genita, in se quidem præternaturalis, ratione tamen efficacitæ, quam experientia hæctenus confirmavit, salutaris & variis in affectibus singulari cum emolumento sæpius à Medicis exhibita in certa dosi. Vulgò, **Gemstufgel**. Hujus accuratam descriptionem virtutumque variarum commendationem ex professo publicavit Georgius Hieronymus Velschius, Doctor Medicus Augustanus, *differtat. de Ægropopilis*, quæ lectu haud indigna, modo mortuo non insultasset leoni & *Δισπίσιον* C. Hofmannum non adeo temere pertrinxisset, quod alio loco & tempore severius animadvertere constituissem, nisi & mors illius me à proposito revocasset. Meminit quoque ex Velschio Rolsink. *Ægropopilorum, Ord. & Med. Sp. l. 8. f. 2. c. 1. fin.*

ÆGEIRINON, *αἰγάρινον*, nomen Unguenti, quod Lat. *Populeum* vel *Populneum* vocatur, ab *αἰγίαις* , *populus*. Describitur ab Æginet. l. 7. c. 19. Gorræus.

ÆGER, **ÆGROTUS**, *ἄσθενής, νοσῶν*, quid significet, notius est, quàm ut opus sit verbis. Breviter, *qui laborat morbo*. Dicitur & *Insalabris*, de quo inferius.

ÆGIAS, *αἰγιάς*, (perperam à Foëf. *αἰγίς*, p. 8. positum, quod aliam habet significationem) apud Hipp. significat concretionem albicantem pupillæ oculi inhaerentem, aciei caliginem offundentem, eamque obsecrantem, sive ex crassiore excrementitio humore epata fuerit, sive ex ulcere relicta cicatriculæ subalbicans fuerit. *Coac. t. 218. l. 2. Prorrh. XXXIX. 33.*

ÆGIDION, *αἰγίδιον*, est nomen Collyrii, quo fluxiones commode fitti possunt, quod genus *παπηδόν* appellat. Descriptio habetur apud Aëtiū citante Gorræo.

ÆGILOPS, sive **ANCHILOPS**, *αἰγίλων, ἀγκυλών*, quamvis quidam Medicorum differentiam inter hæc duo vocabula constituunt, quod *Anchilops* sit tumor in magno oculi angulo nondum ruptus: *Ægilops* verò jam ruptum tumorem significet, (quod capræ huic vitio peculiariter obnoxia ferantur.) Dicitur & *fistula lachrymalis*, quia ulcus ex tuberculo rupto facillime sinuosum evadit & in fistulam abit, quam aliquando alius sequitur affectus, *ῥυάς*, *Rhyas* dictus, quando caruncula in angulo oculi absumitur. Sufficit nunc, hanc distinctionem ab Autoribus non, semper observari, nec quoad causas & generandi modum multum inter se differre. Hinc Gal. l. *Introducti. seu Medicus c. 15.* descripsit omnes dictos affectus complexus: *Ægilops* vel *Anchilops* est abscessus quidam ad angulum oculi, qui naribus propior est, pus continens, quod erumpens aut os exedit, aut ad angulum, aut usque ad nares destillat. Jungatur l. 5. de C. M. S. L. c. 2. Causa cum aliis ulceribus est communis, humor, nimirum acris, falsus, lixiviosus, septicus & corrosivus. Hinc facile in fistulam abit, præsertim si ulcus neglectum fuerit. Est affectio ægre curabilis propter corporum tenuitatem subjecto offe corrupto, juxta Aët. l. 7. c. 87. nihilominus feliciter se quoque absque canterio actuali curasse testatur Hildan. *Cent. V. Obs. 22.*

ÆGLIA, *αἰγλία, αἰγλίη*, apud Gorræum idem, quod *αἰγιάς*.

ÆGOPROPOFON, *αἰγροπόφωνον*, idem, quod *αἰγίδιον*, nomen Collyrii. Gorræus.

ÆGYPTION, *αἰγύπτιον*, dicitur unguentum album oleosum, quod & *μειδῆσον* appellatum est, compositum ex liliis & aromatibus. Meminit aliquoties Hipp. in *libris de Nat. mul.* quæ loca collegit Foëf. p. 9. quæ huc transferre non est operæ pretium. Vocatur & *ἴλαιον*, oleum, ob consistentiam oleosam. Alias & in *Dispensatoriis* legitur unguentum Ægyptiacum simplex & Magistrale compositum Hildani, hodieque utrumque Chirurgis usitatissimum ad putredinem & excrementis absumendas validissimum, & basis utriusque ærugo est, vel viride æris. Jungatur & Zwölferi *Animadversio in Pharmacop. August.* Ægyptium quoque est epitheton lini aut filii, quo spongiam involvit Hipp. quo firmior & durior sit in Polypi curatione, l. 2. de *Morb. XXXIII. 9.* item corii vel alutæ, ceu mollioris & validioris ad parandas spiras, 3. de *fractur. t. 29.* Item Aluminis, l. de *Ulcer. X. 3. 4. XII. 11.* Ægyptii olei & unguenti varias descriptiones suppeditat Galenus in *Lexico, αἰγύπτιον ἴλαιον*.

ÆIDES, *αἰείδης*, h. e. *indecorus, deformis*. Legitur apud Hippocr. 2. *aph. 54.* Huic opponitur *ευείδης, formosus*, decorus. Jungatur Dieterich. *Iatr. n. 9.*

ÆIGLEUCES, *αἰγλευκές*, dicitur genus vini dulcis, quasi semper multum, quod paratur multo in dolia vel cados condito, & statim in aquam merso, donec bruma transeat, ut multo consuetudo quædam fiat algendi. Solus namque fervor multi facit ex hoc vinum. Gorræus.

ÆIPATHEIA, *αἰπάθεια*, dicitur, passio vel affectio *perpetuò durans*, nec remissionem habens. Hinc & *αἰεπάθης, semperpatiens*, quo usus Ocellus de *universo*, citante Scapula.

ÆOLASTHÆ, *αἰολᾶσθαι*, significat *errare, vagari, instar venti*, & legitur apud Hipp. l. 2. de *morb. mul. LIIX. 20.* Adde Foëf. p. 13.

ÆOLIPYLÆ, *αἰολόπυλαί*, vocantur ex commento Paræi vasa illa ænea punctum vel foramen habentia angustissimum, quo aqua infunditur & ad ignem collocata, ignis actione aqua in ærem flatumque mutata spiritum, vel ærem, quem ante nullum habebant, magno murmure & strepitu emittunt &c. Par. l. 10. *Chir. in Apologismo II. ad Carol. IX. Regem Gall. post præfas.*

ÆON, *αἰών*, sumitur apud Hipp. pro *tota hominis vita & ætate*, l. *περὶ αἰώνων* *2.* de *fract. t. 21.* Foëf. p. 14. qui etiam ex Erotiano monstrat, *αἰώνια* significare *medullam spinalem*, apud Hippocr. l. 7. *Epid. LII. 8.* verum Linden. *ibid. κενεῶνα* posuit.

ÆONESIS, *αἰώνησις*, hoc est, *Perfussio, Aspersio*. Verbum etiam *αἰωνῶνα* significat *profundo*. Nomen vero legitur apud Hipp. de *humid. u'u I. 8.* Vide Erotian. in *Onomast. p. m. 15.*

ÆORA; αἰώρα; significat *gestationem*; & in specie pensilem apud Aet. *Tetrab.* I. l. 3. c. 6. allegante Foëtio. Tales pensiles gestationes ab Atheniensibus introductæ tempore Bacchanalium. Verbum αἰωρεῖσθαι & ἀπαιωρεῖσθαι etiam denotat *avolli, suspendi*, & legitur apud Hipp. l. 2. de fract. i. 56. l. 3. t. 77. & activum αἰωρεῖν l. 1. de morb. mul. XCIII. 20. Plura vide apud Foëf. *Oec.* p. 14.

ÆPOS, ἀΐπ, locum acclivem, arduum significat apud Hippocr. l. 2. de morb. XLIX. 11. L. 13. LXIX. 4. de int. aff. XLVII. 16. quamvis Linden. vel ἄπ vel ἰσπίρην posuerit, excepto unico loco l. 7. Epid. LII. 8. ubi retinuit ἀΐπ, Confer. ad Foëf. p. 12.

ÆQUALE, τὸ ὀμαλόν, ὀμαλές; ἴσον, de rebus naturalibus, secundum & præternaturalibus prædicari solet. Gal. c. 2. in progn. i. 21. Denotat vero non solum rerum saltem numero, vel etiam specie differentium convenientiam ratione quantitatis, sed etiam ratione qualitatis. E. G. *Æquale temperamentum*, ἴσους τῆς κρύσεως, quando vel nullus excessus caloris vitalis aut alterius qualitatis in corpore humano ejusque membris observatur; vel quando excessus caloris aut frigoris, humiditatis aut siccitatis simplex, vel compositus adest quidem in latitudine sanitatis, ille tamen semper eandem servat indolem. Item *Æqualis Pulsus*, ὀμαλὸς σφυγμὸς, dicitur, cum omnes iactus eundem inter se servant ordinem & proportionem, ita ut secundus respondeat primo, tertius secundo, & sic deinceps. Gal. l. 1. de diff. puls. c. 10. *Æqualis urina*, ἕξον ὀμαλές, vocatur, quæ, quoties mingitur, eandem præ se fert semper speciem, ratione coloris, consistentiæ & contentorum. Sic & de reliquis excrementis v. g. *Æquale pus*, est proprietas puris laudabilis, τὸ πῶν ὀμαλός, i. prognost. i. 42. De rebus præternaturalibus quoque usurpatur, quando *Æqualis morbus* dicitur, qui perpetuo sibi constat, & *æquales* habet motus & symptomata semper similia, Gal. c. 2. aph. 23. Sed & de diversis specie rebus sumitur *Æqualitas*. Ita *vinum æquale æquali aqua mixtum*, h. e. tantum vini, quantum aquæ; & vice versa, continens, Gr. ἴσους ἴσους, vel uno verbo ἰσοκρῆτος dicitur Hippocr. 7. aph. 56. l. 2. de morb. XXXIX. 6. *Æqualis inæqualitas* in pulsu, ὀμαλὴ ἀνωμαλία vocatur, quando pristinam naturam quidem immutantes, sive magnitudinæ, sive qualitate *æqualia* vel *inæqualia* capiunt incrementa: nam quatenus *æqualitatem* committunt, vocantur *inæquales*; sed quatenus *æqualem* semper mutationem assequuntur, *æqualiter* dicuntur mutari, ex Gal. l. 2. de diff. puls. c. 11.

ÆQUANTIA sensum, vocantur in Jul. Cæs. Claudini de ingress. ad infirm. l. II. sect. II. c. 33. p. m. 335. Anodyna digerentia, & Græce dici possunt ὀμαλύνοντα vel ὀμαλίζοντα scilicet τὴν αἰσθησιν. Vide etiam infra *Homalos*.

ÆQUE, *Æquis portionibus*, ponderibus &c. Vide *Ana*.

ÆQUILIBRIUM, terminus est Mechanicus, qui à Cartesianæ Philosophiæ sectatoribus etiam ad forum Medicum, quin potius Physicum transfertur, & significat

proportionem justam & naturalem partium qua fluidarum, qua solidarum ad compositum corporis constitutionem concurrentium, ut in motu & vigore suo vel etiam in quiete vel tenore suo maneant. Unde Th. Craanen in suo lumine rationali aliquoties æquilibrii mentionem fecit, & D. D. Fr. Hoffmannus fundamentis Medicinæ annumerare non dubitavit cap. II. §. 16.

ÆQUIPOLLENS, ἰσοδυνής, vide *Isothenes*.

AER, ἀήρ, quid propriè sit, è Physicis addiscendum est. Dorneus in *Physica Genesi & Physica Trismegisti* dicit, *Aerem* nil aliud esse, quàm aquam vi caloris vel Spiritus Domini in creatione resolutam, Th. Chym. Vol. I. p. 355. 373. unde & masculus Hermaphroditus vocatur, participans de natura ignis & aquæ, d. l. p. 498. & mediator habetur inter ignem & aquam à Seniore Zadith de *Chymia* Vol. V. p. 203. Dicitur & ibidem res vivificans, imo vita cujusque rei. Suntque *aer* & ignis elementa agentia, in Platonis *Libro Quattorum* l. 4. in Th. Chym. Vol. V. pag. 170. *Aer* tanquam magnum recipiens hujus Macrocosmi considerari potest, in quo omnis generis semina & spiritus mundi, tanquam in proprio domicilio, hospitare solent, Jac. le Mort. *Med. Chym. Phy.* c. 9. p. 89. Junge Rob. Boyle *Suspiciones de latentibus quibusdam aeris qualitatibus*. Cæterum in Medicina considerari potissimum, ut res non naturalis summe necessaria, & causa sanitatis morborumque procatartica, pro ejusdem usu vel abusu, cum per inspirationem, tum ambiendo, corpus nostrum afficiens. Ab Hippocrate describitur, quod sit spiritus corpora nostra ambiens, iisque circumfusum, omnium, quæ corpori accidunt, autor & dominus, urpote cujus in naturalia corrumpendi & conservandi vis est maxima, l. de Flatib. IV. 8. 9. Triplicem ejus differentiam constituisse dicitur ab Herodiano, ut primo sit id, quod vulgo ita nominatur; secundo, in nobis latens spiritus, & tertio per secessum abiens maleolens flatus. Ejus varias quoque constitutiones & μεταπτώσεις sive mutationes tradidit l. de Aer. Loc. & Aq. quæ omnes à Medico probe attendendæ & perspicendæ sunt, monente Gal. c. 8. in l. 6. Epid. & c. 2. de Humor. i. 29. Qua fini etiam legi meretur Charletoni *Exercit. Patholog. V. & X.* §. 33. seqq. Inquiri etiam possunt loca varia de *Ære* in Dolæi *Encyclopædia Medica*, quæ monstrabit Index, & laud. D. D. Bohn. *Diff. Medico-Physica* IV. per totum, item annexa ejusdem *Differ. de Aëris in hac sublunaria influxu.* A Chymicis quoque *Aer* diversimode accipitur. Libav. scripsit: *Aërem Chymicorum* non esse instar Elementaris resolutum, sed in forma magis fixa oleiformem cum citrinate, *Synt. Arc. Chym.* l. 7. c. 35. & esse organum seu machinam omnium, per quam fiunt omnia, ex Hermete Ægyptio notavit idem in *Exam. Philos. sect. 36.* De *Ære Chymico* videatur etiam Becherus in *Oedipo Chym. Tit. 4.* §. 4. *Ænigmatica* quoque *Aer* appellatur *Lapis Philosophicus* in *Harmonia Chymica. Theatr. Chym. Vol. IV.* p. 725. seqq.

AERDADI, sunt spiritus corporei in aëre degentes. Dorn. in *Diction. Paracelsi*.

AEROLUM, χαλκός, vide *Chalcus*.

AEREUS, αἰερος, ἠέρα, dicitur de omni, quod participat de aëris naturâ, vel quoad substantiam, vel quoad efficaciam. De illis itauit Fallop. *Aërea conspissari* quidem posse, sed non congelari, *tr. de metall. & fossil. c. 11. Tom. I. Oper. p. 301.*

AERIFICATIO dicitur, quando aqua per fermentationem ultimata discontinuatione in ipsum aërem resolvitur. Caspar. Cramer *Colleg. Chym. Dissert. I. c. 4. §. 3.*

AEROLOGICE, αερολογική scil. pars, vocatur primum Diatologiæ membrum, agens de aëris salubri usu, quam neminem ex professo tractasse scripsit Joh. Ant. von der Linden, ut merito inter Medicinæ desiderata reponatur, in *Manuductione ad Medicinam à Chr. Günth. Schellammero ad introduct. Conring. annexa p. 91.*

AEROMELI, αερόμελι, id est *mel aëreum*: Epitheton mellis, vel quod ex aëris rore factum est, unde mel roscidum, Drosomeli, dicitur Aldrov. *de insect. l. 1. c. 2.* Apes quoque αἰερος νέκταρ ἠέρανδες, ætheri nectaris opifices dicebantur à Poëtis græcis, vel quod faucibus & organis respirationis medeatur, teste Dioscoride. Vide & not. Keuch. *ad Samonit. p. 147.*

AEROPHŒ, Aëris timor generaliter phreniticis adscribitur. Cælius Aurel. *Acut. morb. lib. 3. cap. 12.*

AEROSIS, αἰρωσις, est sanguinis attenuatio & in halitus resolutio, pro spirituum vitalium continuatione & flammæ vitalis pabulo, ex Gal. *l. 11. Meth. med. c. 3.* Hujus subtilitatis & quasi rarefactionis pro nutrienda flammula vitali causam statuit Charlton. *d. l. §. 3. aërem* in pulmones inspirando attractum, consimili prorsus modo, quo per folles insufflato aëre flamma in lignis promptius accenditur. Quod paradoxon prolixius deductum in *Oecon. anim. Ex. IIX.* num adeo firmis nitatur rationibus, ut assensum mereatur, ventilavimus in *Dogmat. nostr. p. 583.*

AERUGINOSA BILIS, ἰώδης χολή. Vide *Bilis*.

AERUGO, ἰός (quæ vox Græca etiam aliorum metallorum rubiginem significat,) *Vide Aëris*, est rubigo aëris, vel cupri, gustantibus acrem qual tatem offerens, digerendi, depascendi, & corrodendi non teneram modo, sed & duriolem carnem, vim habens. Gal. *l. 9. de S. Fac.* Estque vel nativa, vel factitia. De utraque legatur Diosc. *l. 5. c. 91. 92.* Rul. & Iohn. in *Lex. Chym. Schröder. Pharm. l. 3. cap. 12.* De *Aerugine* factitia sive *Aëre viridi* parando videatur Junken *Lexico Chymico Pharmaceut. Part. I. p. 8. 9.* Sed & Latnum *Aerugo* aliis adjungitur metallis. Ita *Aerugo ferri & plumbi* legitur apud Fallop. *tr. de comp. medic. c. 11. Tom. I. Op. p. 149.*

AERUMNA est ægritudo animi cum labore conjuncta. Fernel. *Physic. l. 6. c. 12.*

ÆRYSIPELAS planè vitiosè sæpius legitur pro *Erysipelas* in *Tom. I. Oper. Petr. Mich. de Calderia.*

ÆS, χαλκός, idem quod *Cuprum*, est metallum ignobilis, durius plumbo, mollius ferro, constans portionibus sulphureis, mercurialibus, & salinis, quantumvis hoc negare velit Frid. Hofm. *Clav. ad Schröd. d. l.* Enimvero non video, quid obstat, quo minus salinas etiam concurrere portiones quis credat, præsertim si vera est hypothesis Willisii & aliorum, quod sal rebus & corporibus naturalibus compactionem, soliditatem, nec non pondus & durationem largiatur, *de Ferment. c. 2. & 3.* Cur *Cyprium æs* vocetur, vide Joh. Rhod. *ad Scribon. n. 16.* Appellatur & *Philosophicum*, de quibus viribus vide *Th. Chym. Vol. I. p. 631.* A Chymicis *Æs Veneris* nomine exornatur. Species varias aëris recenset Rul. in *Lex. Chym. v. g. Purum* sive *nativum rubrum* ab omnibus aliis metallis liberum: *Æs*, quod excoquitur ex pyrite, h. e. marcasita, item ex aliis speciebus, ex nonnullis terræ generibus, luteis & purpureis, chrysocolla & cæruleo etiam, unde & varia à coloribus epitheta obtinuit Rubeum, Flavum, Cæruleum, Nigrum. Item *Æs Caldarium*, abstractum, residuum. *Æs ustum* sive *crematum* fit ex æreis clavis compositis cum sulphure & sale, aut etiam alumine in vase fictili. Diosc. *l. 5. c. 42.* Gal. vocat *καρυμνίον χαλκόν*, & habet vim adstringendi & cicatricem inducendi, præsertim si lotum fuerit, *l. 9. de S. Fac. & alibi.* De modis parandi *Æs ustum*, variis legatur Junken *d. l. p. 10. seq. Squama aëris*, ληπίς τῆς χαλκῆς, ejusdem est virtutis. *Aëris flos*, χαλκῆ ἀνθος dicitur *Squamæ ex aëre fuso* & in alias fornaces translato, flatu crebriore excussæ, ut docuit Plin. *l. 34. H. N. c. 1.* Hippocrati simpliciter ἀνθος dicitur, *de morb. l. 2. XXXIII. 21. seqq.* adde Rhod. *not. ad Scribon. n. 34.* Non esse confundendum cum *Chalcantho* monet idem *n. 31.* *Panes aërei* dicitur massa aëris in fornacibus per fusionem cocta & parata. *Æs* etiam generalius accipitur quandoque, denotans quamcunque mineram metallicam, quæ in fodinis reperitur, vulgo *Æs* / item illud metallum, mixtum, è quo monetæ cuduntur, Rul. In Spagyricis *Æs Hermetis* vocatur corpus illud imperfectum in magisterio Lapid. Philos. nondum præparatum, sicut est initio. Dicitur alias Pulvis Solis, Caput corvi, Terra citrinata, Continens & Contentum, Plumbum nostrum, Leo viridis &c. Confer. ad Lagnei *Harmon. Chym. in Th. Chym. Vol. IV. p. 718. seqq.* Imo ibidem ipse Lapis Philosophicus *Æs* vocatur. *p. 727.*

ÆSALO, αἰσάλαν, est nomen avis minoris quidem, nihilominus inter accipitres vel falcones referendæ, ob singularem celeritatem & audaciam insidiandi vulpi per quandam antipathiam. Dicitur & *Mevillus*, *Smevillus*, cujus descriptio videatur in Aldrovandi *Ornitholog. l. V. c. 5.*

ÆSCHOS, αἰσχός, deformitatem significat, præsertim corporis, vel membri cujusdam. Legitur apud Hipp. *l. de arth. l. 64.* Causam deformitatis monströse Para-

cell. statuit, esse deficientem naturam in disgregatione debita massæ feminialis post conceptionem, l. 3. de morb. invisib. Deformitatis in facie mentio fit apud Scrib. n. 184.

ÆSCHROMYTHEO, αἰσχρομυθίω, i. e. turpia & obscena loquor. De deliris usurpavit Hipp. l. 3. Epid. agr. XI. post stat. pest. & l. 4. VII. 8. Galen. c. 1. prorrh. i. 27. Vide Foëf. p. 14.

ÆSCHROPOREO, αἰσχροπορεῖω, significat turpia facio, sive artes turpiter dehonetto, Hipp. de arte in princip.

ÆSTAS, ἄστας, dicitur pars anni calidior & ficior ut plurimum, quando Solis radii vertici nostro propiores vim suam potentius exerunt. Si autem veri similis fuerit, sudores multos expectandos esse docet Hippocr. 3. aphor. 6. Æstatis morbos recenset idem 3. aph. 13. & 21. In specie meminit quartanarum febrium æstivarum 2. aph. 25. Quod purgatio per vomitum instituenda sit æstate, docet 4. aph. 4. verum neque perpetuum esse, recte monet Valf. in ann. neque etiam rationes fat gravis sunt momenti. Æstas quoque Hippocr. dicitur ἄστας ἄστας, 4. de R.V.I.A. i. Vide Foëf. p. 268. Dieter. n. 390. Legi quoque merentur, quæ de Æstatis origine & naturali constitutione egregie disseruit Linden. Ex. XI. §. 196. seqq. Enigmatica quoque Æstas refertur inter nomina Lapidis Philosoph. Vol. IV. Th. Chym. p. 727.

ÆSTATES, Plin. l. 28. c. 12. vitia cutis ab aduisione Sclis. Mercur. de Decorat. c. 8.

ÆSTHESIS, ἄσθησις, Æstheticos, Æsthetos, αἰσθησις, αἰσθητικός, αἰσθητός, αἰσθητός. Vide infra Sensus, Sensorium, Sensificus, Sensibilis.

ÆSTIMATIO, ἄσμισις, quid hoc vocabulum in genere significet, ex aliis quoque Lexicis notum esse potest: Placuit vero D. G. Ern. Stahlio P. P. celeberrimo in Fridericiana Illustri in forum Medicum transferre, æstimationem geminam statuenti, unam partium, alteram læsionum. Per illam intelligit accuratum λογισμὸν sive considerationem motuum vitalium, sensationis, contractionis & relaxationis, &c. per hanc vult intellectam varietatem graduum læsionis & corruptionis sive destructionis, quemadmodum prolixius hæc legere licet in quodam Propemptico Inaugurali ad Dn. Lud. Frid. Gualtheri Disput. de Inflammationis Pathologia.

ÆSTPHARA est incineratio carnis, vel substantiæ corporis. Dorn. in Diction. Parac.

ÆSTUARIUM vocatur instrumentum, in quo longius ab igne candens concluditur, & ita applicatur partibus nimia frigiditate languentibus, Paræus l. 25. Chir. c. 13. Aliud quoque æstuarium sudatorium totum hominem excipiens descripsit Palmarius de morb. contagi. l. 1. c. 17. p. m. 37.

ÆSTUATIO, ἄστυσις, idem quod Ardor, vel Exæstivatio, quam excitat materia quædam ignea, vel acris estque effectus effervescentiæ, vel accensionis. Ita Æstivatio sequi dicitur usum purgantium fortiorum à Fallopi. de med. simpl. purg. c. 3. Tom. I. Oper. p. m. 23.

ÆSTUS, ἄστυς, idem quod Ardor, ὕστιο. Exten-

ditur ad quoslibet fervores, sive sint externi à sole, phar-maco, igne, sive interni à febribus & inflammationibus, in qua significatione legitur apud Hippocr. 4. aph. 65. & 7. aph. 13. quamvis hunc locum Galen. generalius exposuerit, per æstus intelligens & febres, & æris fervores, & cauteria, & eucharas, in comm. In priori significatione sumtum occurrit l. 3. Epid. sect. III. v. 6. Hinc æstas æstuosa dicitur & l. de sal. diet. i. 4. æstati hic tribuitur effectus, quod faciat æstuosa corpora & squalida, καυρωσάδην καὶ ἀνυμνεσά. Junge Foëf. Oec. p. 329. Dietr. latr. n. 452. Linden. Ex. XI. §. 183. 189.

ÆTAS, ἡλικία, refertur inter res naturales ad sanitatis & morborum generationem symbolam suam conferentis. Est vero ætas nihil aliud, quam aliqua vitæ periodus & spacium mobile, quo hominis temperamentum vitale evidentem subit mutationem. Et hæc ratio est, quod, quemadmodum sanitas variat secundum ætatem differentias; (unde ætatem ab ætate distinguere oportet, ex l. 6. Epid. f. 8. i. 29.) sic etiam diversis in ætatibus diversi quoque oriuntur morbi: & cuique ætati sui sint morbi familiares, quorum catalogum sigillatim recenset Hippocr. 3. aph. a. 21. ad 31. Junge Dieter. n. 375.

ÆTHALE, αἰθάλην & ἄσθαλῆ, vide Fuligo. Legitur apud Hippocr. l. 1. de morb. mul. CXXIX. 10. & Gal. l. 3. de præf. ex puls. c. 7. Adde Foëf. pag. 9.

ÆTHER, αἰθήρ, late dicitur cælum, vel dium supra æris regionem infimam existens, nubibus inclusis, ut patet ex Hippocr. l. 6. Epid. f. 4. i. 19. Strictè vero cælum serenum supra ærem & nubes expansum significat, Gal. com. ad h. l. Hodieque à nonnullis Æther habetur pro principio quodam universali constitutivo corporum naturalium, quod intime sese insinuat in atomos materiales; & ab ejus majori minorive copia & potentia vires corporum naturalium deducere conantur, nimium quantum hoc commento sibimetipsi blandientes & placentes; nec fortassis aliud per hoc intelligendum, quam Spiritus mundi.

ÆTHES, ἄσθες, Lat. insolens, inconsuetum, usurpatur de sputo, 1. Prorrh. tom. 3. v. 30. quamvis Foëf. existimet, legendum esse ἄσθια, ex loco parallelo Coac. i. 350. Vid. Foëf. p. 7.

ÆTHIOPS, αἰθίοψ, quod nomen præter significationem cognitam, à regione Africæ, quando hominem in Æthiopia natum denotat, à Chemicis translatum occasione coloris nigricantis ad processum quendam & medicamentum, Æthiops mineralis dictum è Mercurio vivo & sulphure vel floribus hujus inter se mixtis diversa proportione & accensis ad conflagrationem sulphuris usque paratum, cujus meminit Theod. Mayerne in formul. Part. 1. Praxeos Medicæ annexis, & occurrit in Pharmacop. Pateana; quamvis & apud alios absque igne, sola tritura & agitatione, sub alia tamen proportione in mortario vitreo cum pistillo fieri posse legatur. Utrumque modum etiam proposuit Iunken d. l. p. 11.

ÆTHNA dicitur ignis subterraneus, invisibilis, sulphureus;

phureus, vel potius bituminosus, qui lapides sub montibus adit in carbones Gagati perfimiles, resina & bitumine quodammodo plenos, ut carbonum ex ligno vice nonnulli populi utantur. Alias montem Siciliae ignivomum proprie *Aethnam* vocari ex Geographicis constat. Ita & Spiritus ignei, & meteora ignea, hominis igne flagrantis, vel alius rei forma apparentia *Aethnici* dicuntur. Dorn, Rul. & Iohnf. in *Diët. & Lex. Chym.*

ÆTHOLICES, αἰθολίκες, aliis αἰθαλίκες, dicuntur *pustulae* in superficie corporis ortæ fervidæ; ab αἶθω, uro. Meminit euper Hippocrat. *de humid. us. X. 5.* ubi Latinus Interpres in *edit. Linden.* expressit per *Dothienes* sive *Furunculos*. Adde Foëf. p. 10. Varias acceptiones recenset Erotianus in *Lex. Hipp.* Galenus, qui legit αἰθολίκες, in *Lex. Hipp.* cyclos definit in cute coeuntes, qui ita dicuntur ab αἶθειν, urere, & hinc derivat αἰθολικώδεια, quæ his simile quid notant & ab aliis αἰμελάωπα appellatur.

ÆTHYIA, αἰθύια, vide *Mergus*.

ÆTIA, αἰτία, αἴτιον, vide *Causa*.

ÆTIOLOGIA, αἰτιολογία, vocatur quibusdam Medicinæ pars *Pathologica*, in qua non solum causæ morborum, sed & morbi ipsi & symptomata pertractantur. Gal. *l. introduct. c. 7.* Verùm de hoc vocabulo vide meam *ἐπιπέριον* in *Dogmatibus P. II. c. 1. d. 1. p. 106.*

ÆTITES, αἰτίτης, vocatur lapis quidam inter minus pretiosos pertinens, alio, dum quaeritur, intra se ac velut in utero prægnans lapide, qui *Collinus* dicitur, coloris vel albicantis vel gallæ similis, vel subrutili, vel nigricantis. Differentias hujus lege sis apud Schröder. *Pharmac. l. c. 8. n. 1.* *Aquila* dicitur lapis, quia in aquilæ nido reperiri creditur, ad promovendum parum, *Aldrov. l. 1. Ornith. c. 1.* De viribus alias partum promovendi, vel etiam cohibendi, pro diversitate applicationis, si vel brachio sinistro vel coxæ alligatur, aut imponitur, legatur *Dioscorid. l. 5. c. 161.* & *Guilielm. Menens Aurei Velleris l. 2. c. 1. in Theatr. Chym. Vol. III. p. 387.* quem usum etiam fabulosum judicavit *Dan. Ludovici Dissert. 1. Pharmac. p. 789.* De mira vero facultate fures deprehendendi, si quis pane conditum offerat, cujus etiam meminit *Dioscorides*, recte judicat *Fr. Hofmann. in Clav. ad Schröder. loc.* quod sapiat fabulam; quid? si adderemus ex *Chiocco Musf. Calc. sect. 3. p. 322.* vel præstigias, aut superstitionum quid à pio Christiano omnino alienum, & propterea respuendum.

ÆTOMA, αἰτώμα, significat *supremam partem domus*, triangulari formâ, in altum sublatam, & culmen ædium. Legitur apud *Hipp. 3. de artic. c. 23.* Gal. in *comm. ad h. l. Jung. Aldrov. d. l. Foëf. p. 6.* Dicitur aliàs & *δενίς*, vinculum tecti, Lat. *Tetudinatium*.

AFFECTIO, AFFECTUS, πάθος, πάθημα, ab *afficiendo* dictam, de multis effertur rebus, sed in medicina recessus, in statum p. n. qualescunque illi fuerint, *Affectus* sive *Affectiones* ut plurimum nuncupantur. Gal.

l. de cur. vat. per S. M. c. 3. quamvis in Græco vocabulum *Ἀφῆσις* habeatur *comm. 1. in Hipp. de iis, quæ in med. 1. 1. l. 3. de L. Aff. c. 4.* Nonnulli pro majori subtilitate vocab. *Affectus* ad dispositionem morbosam, quæ est in fieri vel ἐν κρίσει, referunt; Vocabulum vero *Morbus* ad factam, firmam & stabilem impotentiam naturalem, quæ est in ἕξει. Gal. *l. de diff. symp. c. 1. & l. 1. de L. A. c. 2.* E contrario sunt ex recentioribus, qui *Affectionem* & verbum *Afficere*, *Affici*, etiam rebus secundum naturam, videlicet Sanitati, Causis, & Accidentibus ejusdem applicare non dubitarunt; siquidem *Afficere* nihil aliud est, quam in aliud corpus agere, aliudque alterare; & *Affici* idem, quod ab alio pati & mutari. Præter has significationes non infrequens quoque est acceptio vocabuli *Affectus* pro motibus & *perturbationibus* vel *passionibus animi*, quibus non modo profundius anima nostra affici, & veluti concuti videtur, quoties eas patitur, sed & quarum magna vis est *afficiendi* & mutandi sanguinem & spiritus, & per hos totum corpus, ut non immerito inter causas potentiores *precatricas sanitatis* & morborum referri soleant ac debeant. De quibus legi merentur, quæ scripsit *Charlton. Ex. IIX. Patholog. & Th. Willis tract. Anim. Bruu. P. 1. c. 8.*

AFFECTUS *Implicatus*, *Magnus*. Vid. *Implicatus*, *Magnus*.

AFFECTUS *Præcordialis*, *Melancholicus*, *Flatulentus*, *Mirachialis*. Vide *Hypochondriaca*, *Melancholia*.

AFFENICUM est *Anima*. Rul. & Iohnf. in *Lex.*

AFFEOS, pro *Aphros*, ἀφρός, id est, *Spuma*. Iidem.

AFFIDRA, h. e. *Cerussa*. Iidem.

AFFION, idem, quod *Opium*. Dicitur & *Offium*. Est & nomen *Electuarii*, ab Indis Orientalibus in Bantam parati ad excitandam ferociam, ut & stimulum *Venerem* propter *Opium*, quod ingreditur, ita dicti; Ex *Joh. Jac. Sahr. Itinerar. Ind. Orient.* notarunt *Naturæ Curiosif. Ephem. A. II. Obs. 69.*

AFFLATUS, ἐπιπνοία, vel *Adflatus*, dicitur, quando aura vel vapor aliud corpus cum violentia quadam veluti percellit. Ita de serpentibus dicitur apud *Scribon. num. 165.* Item de vento. *Rhod. in Lexic. Scribon.*

AFFLICTIO dicitur ægritudo animi cum vexatione corporis conjuncta. *Fernel. Physiol. l. 6. c. 12.*

AFFODIUS, aliis, *Afudius*, *Afrodudius* epitheton *Serpentis*, vel plane ejusdem cum *Hamorrhoo*, vel maxime similis, & occurrit apud *Ardoynum de Venen. l. 6. c. 8.* vide *Aldrov. Histor. Serp. & Drac. l. 1. c. 5.*

AFFORMAS, i. e. *Vitrum*. Rul. & Iohnf.

AFFUSIO, πρόσχυσις, quid significet, notum est, videlicet liquoris alicujus in aliam rem infusionem. Aliquando vero concretive fumitur & respondet Græco *παρέγχυμα*. Vide *Parenchyma*. Gal. *Inrod. c. 9.* Interdum etiam pro *Suffusione* sive *Cataracta oculi* accipitur, uti videre est apud *Forest. l. XI. Obs. 30. Schol.*

AFRA avis, vide *Sruthiocamelus*.

AFROB est *Plumbum nostrum*, corpus immundum. Rul. & Iohnf. in *Lex.*

AGALACTOS, ἀγάλακτος, apud Hippocr. dicitur foemina, quæ sine lacte est post puerperium, propter siccitatem naturalem, ob quam etiam menses parcius fluentes ante imprægnationem habuit, de nat. puer. XL. 19. 20. ad quem textum junge Notam Jac. Sonii Aphor. 40. videatur & Hipp. lib. 1. de Morb. Mul. XCIX. 6. Mirum, quod hoc epitheton Foëf. in Oeconom. Hipp. omiserit.

AGALLOCHUM, ἀγάλλορον, idem, quod Lignum Aloës, ξυλλαλή, est lignum exoticum pretiosum, ex Arabia atque India advectum, saltem in frustis, & quidem raro, magnis punctis & venis variegatis maculatum, ponderosum, amarum, suaveolens, si accendatur, adstringens. De cuius viribus & usu vide apud Dioscor. l. 1. c. 21. Schröder. l. 4. cl. 1. n. 13. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. qui adhuc dubitat, num. Agallochum veterum idem sit cum Ligno Aloës Officinar.

AGAPE, ἀγάπη, communiter significat Amorem, Dilectionem, vide Amor. Specialiter vero etiam cibationis quædam species hoc nomine appellata fuit, v. g. Menda & Vesperna. Fr. Bonamic. de Alim. l. 3. c. 40.

AGAR Calcem significat. Iohnf. in Lex.

AGARICUM, ἀγαρικόν, dicitur fungus albus, trunco laricis adnatus. Estque duplex, Mas & Foemina. Dioscorid. incertus ex aliorum sententia scribit, esse radicem filipii similem, non tamen densam, sed rariorem, l. 3. c. 1. De Agarici historia, viribus, & usu vide Diosc. d. l. Schröder. l. 4. cl. 3. n. 403. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Reifink. de purgantib. sect. 1. art. 1. c. 1. Freitag. Autor. Med. l. 2. c. 28.

AGATHON, ἀγαθόν, communiter Bonum significat, h. e. præstans, commodum, utile. Et in hac generali significatione Bona, quæ in rerum natura continentur, alia animi sunt, alia corporis, alia fortunæ, sive externa, nec præter hæc ullum aliud bonorum genus excogitari potest, verbis Galen. orat. iust. ad artes c. 6. In strictiori significatione verò apud Hippocr. ἀγαθόν denotare firmum, stabile, certum, ac perpetuum, testatur idem Galen. c. 2. de fract. l. 31. Junge Foëf. p. 1. Dieterich. n. 2.

AGELÆOS, ἀγελαῖος, idem quod ἀγοραῖος, epitheton panis, qui gregarius, vilior forensis, venalitiis, cibarius Latine vocatur. Gorr.

AGENS, Agere, ἀγεῖν, ἐπιτελεῖν, quid communiter significet, ex aliis constat Lexicis. Idem quod Operari, Afficere. Dicitur de eo, quod motum ex seipso habet. Opponitur τῷ παθῶν, πάσχειν, quod motum obtinet ex alio, Gal. lib. 1. de L. Aff. c. 3. Ita medicamenta dicuntur agere in corpus nostrum, ad differentiam alimentorum, quæ magis pati, quam agere creduntur. Gal. l. 3. de Temp. c. 4. Inter agens & patiens iusta debet esse proportio. Th. Chym. Vol. IV. p. 387.

AGER, ἀγρῆς, quid proprie significet, pueri è Vocabulariis norunt. Tropice Ager mineralium vocatur Aqua à Dorneo Genealog. mineral. c. 3. in Th. Chym. Vol. I. p. 571. Ager Chymicus triplex recensetur à Nicol. Flamello in Annot. d. l. p. 778.

AGERASIA, ἀγερασία, h. e. Infescentia. Gal. l. de Marcor. c. 2. & Ageros ἀγήρας, homo dicitur, qui senii est expers. ibid.

AGERATUS lapis, ἀγήρατος, dicitur species lapidis vilioris, quo coriarii olim usi sunt, & futores calceamenta expoliverunt, facultatis mixtæ, adstringentis & digerentis. Meminit ejus aliquoties Gal. l. 9. de S. F. l. 6. de C. M. S. L. c. 3. &c.

AGES, ἀγῆς, idem, quod ἀγρῆς, volam manus significat. Gorr. ex Hesychio.

AGEUSTIA, ἀγευσία, significat jejunium, quando aliquis nihil gustat de cibo vel potu, quamvis non occurrerit nobis in lectione Medicorum Græcorum. Videantur vero Lexicographi Græci.

AGGLUTINATIO duplicem habet significationem, unam propriam, & idem significat, quod Glutinatio, κρήνησις, ἐπικρήνησις, προσκρήνησις, quando corpus unum alteri per glutinum jungitur; alteram impropiam, quando beneficio succi nutritii fit Appositio vel Additio novæ carnis, v. g. in ulcere, Gal. l. 3. M. M. c. 10. Hinc Agglutinans medicamentum προσκρήνημα, κρηνηπῆκον, dicitur, quod ad ulceris sanationem requiritur, & debet esse ficans, vel adstringens, l. 5. c. 1. vide Additio.

AGGREGATUM, hodiernis Physicis & Chymicis usitatissimum est epitheton corporis ex minimis, vel homogeneis, h. e. ejusdem speciei, vel heterogeneis, seu diversarum specierum corpusculis constans, & unum quantum contiguitate coagmentatum, non habito respectu ad quale, aut essentielle illarum atomorum sive molecularum. Differt à Mixto, quod immediate ex principis materialibus constat, adeo firmiter per contiguitatem conjunctis, ut vel difficillime vel proorsum non separari queant. A Composito, quod ex mixtis componitur, & facilius dissolvi potest. Hanc Aggregationis & aggregatiovi motus notitiam ad veram corporis mixti vivi & in specie humani ceu subjecti Medici theoriam maxime necessariam esse, probe etiam inculcavit D. G. E. Stahl. in Dissert. de Temperamentis c. 1.

AGITATIO, vide Vibratio. Agitatio humorum per purgantia producta non sufficit ad purgationis effectum, Fallop. w. de purg. simpl. c. 3. Tom. I. Oper. p. m. 15. Agitationes, quæ manibus, baculis, vasorum cum notatione fiunt, ad solutiones concretorum magis opere necessarias & experientia confirmat, & recte notavit D. D. Bohn. Dissert. Chymico-Phys. l. §. 25.

AGLIA, ἀγλία, Hippocratis vox, quam Galenus in exegefi interpretatur subalbam in oculo cicatricem, vel compactum in eodem humorem.

AGLOSSOSTOMOGRAPHIA, ἀγλωσσοστομογραφία, h. e. descriptio oris sine lingua, quod perfecte loquitur. Titulus est libri à Jac. Rolando de Bellegad. scripti & in Lat. versu à Car. Reigero. Eph. Nat. Cur. Ann. III. Junge Bonetum Medic. Septentr. l. 2. sect. 18. c. 23. p. 460.

AGME, ἀγμῆ & ἄγμω. Vide Fractura.

AGNATA, vel Adnata, ἐπιφύεμενα, dicuntur Gal. duplicia:

duplicia : Quædam plane familiaria propriaque conspicuntur, tum plantarum, tum animalium naturis : ut lana, pili, cornua : Item ova, foetus, fructus arborum quodammodo huc referri possunt : quædam non omnino talia, ut viscum, fungi & similia, si quæ diversæ plane naturæ alii corpori vegetabili vel animanti adnascuntur. Gal. l. II. de S. Fac. §. Ovorum facultas.

AGNATA, *Tunica*. Vide *Adnata*.

AGNINA scilicet membrana dicitur *Amnios tunica*, teste Barthol. l. I. An. c. 36. p. 301. Videantur & lectu dignæ D. Caroli Drelincurii *Castigationes de Tunica Agnina Lugduni editæ*.

AGNOEA, ἀγνοία. Vide *Ignorantia*.

AGNUS, vide *Ovis*.

AGO, ἄγω, i. e. *Duco*, pro *Educo*, Hipp. l. aph. 21. 23. 4. aph. 2. & 4. Vide *Dieter. n. 6. Scrib. n. 133. 188.*

AGOGÉ, ἀγωγή, duplicem habet significationem, generalem & specialem. Secundum illam denotat *ordinem, viam, rationem & ductum, totum rei statum & tenorem, vitæ rationem ac institutum*. Ita de morbi tenore usurpatur ab Hippocr. l. 7. *Epid. LVI. 16.* Pro curandi regula sumitur à Gal. l. 2. de cur. rat. ad *Glauc. c. 3.* Secundum hanc vero denotat *aëris statum vel κατὰστατον*, ut l. I. *Epid. f. I. τραχ. 8.* Junge *Foëf. Oec. p. 3.*

AGON, ἀγών, vide *Certamen*. Alias *Agon, ἀγών*, significat *summum vitæ periculum*. Unde verbum *Agonizare & ægri agonizantes* dicuntur, qui ex superante jam morbo & natura prostrata animam efflaturi de proximo sunt. Jureconsultis vocantur *Constitui aut posui in extremis, Laborantes in extremis*. Vide *Zacch. Quæst. Medico-Leg. l. 2. tit. 1. q. 19. n. 6.*

AGONIA, ἀγνία, *sterilitatem* in utroque sexu significat. Verum vocabulum hoc minus usitatum, quamvis ἀγνίᾳ adjectivum, *sterilis*, etiam reperitur. Vide *Gonimos*.

AGONIA, ἀγνία, *angorem* significat, & verbum ἀγωνιᾶν juxta Gal. l. 2. de *symp. caus. c. 5. ad finem*, affectum animi compositum ex ira & timore; illa quidem sanguinem & spiritum foras agente, & fundente, hoc vero utrumque ad vitæ principium & interiora, cum refrigeratione eorum, quæ in summo corpore sunt, reducente & contrahente. Derivatur ab ἀγών, *certamen*, lucta. Unde & ἀγνία *certamen* quandoque significat. Vide *Henr. Stephan. in Thesaur. Græco-Lat.* Vide & infra *Angor*. Hoc vocabulum *Agoniae* ulterius declaravit *Helmont. tr. de Ideis morbos. n. 9.* dicens: *Agoniam* non esse colluctationem solius spei & timoris, sed etiam iræ & metus, iræ & dissimulationis, spei & iræ, odii & timoris, spei & tristitiæ, &c. Ad summam *Agonia* significat in genere colluctationem diversorum affectuum animi inter se contrariorum. *Jung. Leonh. Fuchsi comm. ad Gal. l. 2. de symp. caus. c. 8. p. m. 124. b.* ubi egregie vocabulum hoc explicavit per *Castelli Lexic. Med.*

trepidationem ante certamen ex ira & metu mixtam. Iræ motus à spe victoriæ dependet: Metus ex timore, ne ab adversario vincatur.

AGONISTICE, ἀγωνιστικῆς, *certatorie*. Adverbium hoc occurrit apud Gal. l. de *marasmo c. 8.* & dicitur de usu aquæ frigidissimæ largiori in statu febris erysipelaceæ acutioris, ita ut aqua certare debeat adversus sanguinis fervorem acriorem. Potest etiam commode aliis remediis potentioribus applicari.

AGONISTICON, ἀγωνιστικόν, vocatur aqua *frigidissima* apud Ægin. l. 2. c. 30. citante *Gorræo in def.*

AGONOS, ἀγνός. *sterilis*, cui opponitur γνίμῳ, *fœcundus*. Vide *Gonimos*.

AGORÆOS, ἀγοραῖος, *forensis, venalis*; Epitheton panis vilioris: Idem, quod ἀγοραῖός, significans, de quo paulo superius.

AGOSTUS, ἀγρός, vocabulum hoc Poëtis magis, quam Medicis usitatum, significat *extremam manum internam, sive volam, vel manum cum ulna & radio*, quia ulnis & brachiis manibusque simul compleximur aliquid & ad nos adducimus. *Gorr. in def. p. 3.* Vide *Ages*.

AGRESTA, ὀμφάκιον, *Omphacium*, dicitur succus ex uvis immaturis, quæ Gr. ὀμφάκες vocantur, expressus, colatus, inque dolis repositus, & vase clauso aservatus. *Schröd. l. 4. cl. 2. p. 201.* Hinc paratur *syrupus de Agresta* offic. Notetur ob saporis similitudinem oleum ex olivis immaturis expressum *Omphacinum* dici.

AGRESTEN dicitur *Tartarus acidus lapillatus*. Proccedit enim omnis acetositas ex salibus de minera vitriolata, *Fragm. ad tr. 5. de Tartaro*.

AGRESTIS, ἀγρῆς, primum in genere dicitur de omni vegetabili, quod sponte absque cultura in campis, pratis, & sylvis nascitur, & ita opponitur τῷ ἡμέτερον, h. e. hortensi, domestico per culturam enato, apud Gal. l. 6. 7. & 8. de *Simpl. fac.* Deinde etiam prædicatur de morbis quibusdam gravioribus & vehementioribus, & significat *ferum*, ut, ἀγρῆς λεγῆν, h. e. *agrestis lichen*, id est fera impetigo, l. 6. de C. M. S. G. c. 2. in fin. & *Gorr. scabiei* quandam speciem, ἀγρῆς, i. e. *feram*, appellari dicit, quæ cito serpit, & exulcerationem concitat, certeque anni tempore revertitur, asperior omnibus aliis & curatu difficilior. Imo & de hominum indole moribusque usurpatur τὸ ἀγρῆον, *feritas*, apud Hipp. l. de A. L. & Aq. LIII. 11.

AGRICULTURA, γεωργικὴ, quid significet, ex aliis Lexicis jam constare debet. Quis invenerit, videatur in Th. *Janf. de Almelveen Rev. Inv. Onomast. p. 2.* Ejus usum pro sanitate conservanda singularem quotidianam experientia satis testatur, ut non opus sit allegare testimonia.

AGRIPPÆ, quasi *Ægrippæ*, ab ægro partu dicuntur, quorum in nascendo non caput, sed pedes primi exierunt, & inter partus difficiles hic merito referuntur, imprimis, si brachia sursum porrigant supra caput, ubi

D

plerum-

plerumque foetus vita periclitatur in angustiis, dum diutius in medio ventre sive pectore sub axillis contractus subsistere cogitur. Dicitur volent Etymologi ab *agritudine* ex *pedibus*. Vide Gell. l. 15. N. A. c. 16. & Non. c. 19. *Agrippini parvus* observatio quoque habetur apud Joh. Nic. Binninger. Cent. 1. Obs. 53. p. 59.

AGROECOPYRRHONIOS, ἀγροεκοπυρρῖάνειος, dicitur Philosophus Pyrrhonius, *agrestis*, h. e. adeo rudis, crudus & crassus ex *Scepticorum* numero, ut ne suos quidem affectus agnoscere fateatur. Gal. l. 4. de *diff. puls.* c. 2. adde Foëf. p. 3.

AGRONOMOS, ἀγρονομος, epitheton brutorum in agris pascua quærentium, vide *Hylonomos*.

AGROPHON, ἀγροφων, idem, quod ἀρενδόν, *montanum*, Gal. in *Exeg. voc. Hippocr.* notante Foëf. d. l.

AGRUMINA, capæ, porrum &c. *Captivac. pract.* l. 3. c. 2.

AGRYPNIA, ἀγρυπνία, vide *Vigilia. Pervigilium*.
AGRYPNOCOMA, ἀγρυπνόκομα, idem, quod *Coma vigil*, notante *Blancardo in Lexic.* qua vero autoritate nixus sit, inquirere nolumus.

AGYION, ἀγνιον, exposuit Galen. per *imbecille, debile*. Usus hoc vocabulo Hippocr. l. 1. de *morb. mul.* XLII. 8. de *Embryonibus*. Alias significat *mutilum*, membris carens, præcipue manibus & pedibus. *Hesy chius* expressit per ἀναρθερον. Derivatur ab *a* privativo & γιον, *membrum*. Quæ significatio cur non ad illum quoque locum Hippocratis applicari possit aut debeat, non video rationem. Sane ipse contextus hoc videtur velle, quando Princeps ibidem recenset quasdam causas abortus præmaturi, antequam plenarie formati adhuc fuerit.

AGYRTÆ, ἀγύρται, olim, teste Platone l. 2. de *Republ.* dicebantur illi *circulatores*, arioli, & *præstigiatores*, qui ante januas divitum stipem petitori oppidatim quæstus causa oberrabant, & divina quadam virtute, carminibus & sacrificiorum mysteriis se morbos infligere, inflicti quoque curare, & si quid sceleris à divinitibus, aut eorum proavis esset commissum, id magica sacrificiorum celebritate, suffimentorumque odore expiare, eorumque inimicos, tam fontes, quam infantes carminibus oblatere posse gloriabantur. Lang. l. 1. ep. 33. & l. 3. ep. 6. Verum hodieque *Agyrtæ* vocantur omnes *Pleudo-Medici* & *Circumforanei*, qui congregata coactaque multitudine pharmaca aliqua ostentant, eaque prædicantes dividunt, misere simplici populo imponentes, ut est apud *Henr. Steph. in Indice Thesauri sui celeberrimi*, voce ἀγύρτης. Italis *Cerletani*, *Montambanici* vocari, testatur C. Hofm. com. ad Gal. LL. de *V. P. num.* 1017. Horum hodieque tanta solet esse farrago, ut merito deploranda sit conditio *Artis Medicæ* in se ἀφωτιστάτης, & singularis doni à Deo hominibus concessi, quod à tot flagellis conspurcetur. Ex omnibus enim vitæ stationibus, etiam desperatissimi quique, quo-

rum profligatissima vita est, in campos *Medicinæ* auctacissime infiliunt, &

Fingunt se Medicos quivis Idiota, Sacerdos, Judæus, Monachus, Hiberno, Rajor, Anus, Miles, Mercator, Cerdo, Nutrix & Arator. Et Ambubajarum collegia, Pharmacopola, Rastricola, Moliur, Pistor, Agafo, Faber.

quin etiam (proh Deum immortalem!) ipse *Carnifex*. O deplorandam Magistratum lenitatem, quæ impune de corio humano ludere concessum, quæ datur ita temere sævire in humana viscera! O inexcusabilem diffimulationem & conniventiam Superiorum! Pax!

AHIUS, i. e. *Sal fossile*, Rul. & *Johnf.*

AHUSAL est *Arsenicum, Sulphur*. *Iid.*

AIDRIS, αἰδεις, *inscium*, signatum significat, cui opponitur ἰδεις, *gnarus*, sciens, peritus; à verbo ἴσκειν, scio. Hipp. in *Ep. 2. ad Damaget.* n. 340. *Democrit. ad Hipp. de nat. hom.* n. 3. Vide Foëf. *Oec.* p. 9.

AIO, αἰω, significat apud Hipp. *audio*, percipio, & legitur l. 2. de *Morb.* II. 18.

AIPATHIA, ἀειπάθεια, h. e. *perpetua patibilitas, ut ἀπάθεια, impatibilias*. Hanc statuere in Medicina, absurdum esse judicat Galen. vel quisquis Autor fuerit *Artis Medicinæ*. c. 8. & cum eo C. Hofman. in *Apolog. pro Gal.* l. 3. c. 10. D. & c. 11. F. ne confundantur duæ partes *Medicinæ* principes, *Conservativa* & *Curativa*. Alibi tamen sano sensu eam quoque admitti posse, & quidem sub parte ὑγεινῆ existimat hic *Instit. Med.* l. 4. c. 1. §. 5. Dum enim quotidiano victu refarcire opus habet, quod ob substantiæ fluorem singulis diebus decedit, profecto curat lapsum parvum. Quid? quod sit totum hominem à nativitate morbum vere dixisse *Democritum in epist. ad Hippocr.* statuunt eruditi, an non hoc modo locum inveniet *Aipathia*?

AISSO, αἰσσω, i. e. *irruo, prorumpo*, ut & αἰσσομαι, quod idem significat. Utroque usus Hipp. l. 1. de *morb. mul.* LXIII. & LXV. 6. Vide Foëf. *Oec.* p. 14.

AITRUAD Arab. idem, quod *Animonium*. Fallop. *vr. de met. & fossil.* c. 29. Tom. I. oper. p. 332.

AKIBOT significat *Sulphur*. Rul. & *Johnf. in Lex.*

AKON cotem significat, de qua suo loco. Rul.

ALA æquivocum est vocabulum. Quid communiter significet, ex aliis notum est *Dictionary*, videlicet geminum instrumentum ad volandum volatilibus proprie competens. Gr. πτέρυξ, πτερυγιον. Vide *Pteryx. Pterygion*. In *Anatomicis* vocabulum *Alæ* variis corporis partibus attribuitur. Ita locus sub humero concavus multis glandulis & exterius pilis scatens, oppositus loco superhumerali sive epomidi dicitur *Ala*. Gr. μαχαλα, μαχαλῆς, Latine etiam *Axilla* nuncupatur. Hipp. 2. de *artic.* 1. 66. Gal. in *com. ad h. l. Hipp. de glandul.* II. 20. 21. Est ad recipiendos humores opportunus locus, ubi etiam quandoque foetor oritur, foetor *alarum* dictus, Gr. δισώδεις, μαχαλας, com. 2. de *hum.* 1. 1. Porro *Alæ* etiam dicuntur de *naso*, sanctique tenuia cartilagineaque corpora

corpufcula utrique nafi lateri à parte inferiori adnata; quæ etiam *Pinnæ* appellari folent, Gr. *πτερυγία*. Ita & partes auris utriufque exterioris capiti annexæ *Alæ* appellantur, *πτερυγώματα*, Gal. *Introd. c. 10. Pulmones* quoque ab Hippocr. *Coac. t. 400.* in tres *alæ πτερυγίας* dividuntur, fupernam, mediam, & infernam, quæ alias *Lobi* appellari folent. In finu muliebri fub labiis delitelcentes caruncula geminæ rimam conftituentes *Alæ* vocantur Anatomis, *πτερυγία ἢ πτερυγώματα*, Rofink. *de part. genit. P. II. c. 38.*

ALABANDICUS lapis, *ἀλαβανδικὸς λίθος* & *ἀλαβανδινός*, eft lapis fubniger & flavus, pellucens quafi fegmentis quibusdam aut fifsuris difcriminatus. Ad purpuram magis inclinare dicitur G. Agricola *l. 1. de nat. foſſil. p. m. 172.* Hinc etiam *Carbunculus Alabandicus* appellatur à Chiocco in *Muf. Calceol. ſect. 3. p. 389.* Idem refert hunc lapidem inter illos, qui in ardentem fornaces conjefti fluunt & liquefcunt. Hinc ſpeciem vitri dixit Fallop. *de met. & foſſil. c. 6. Tom. I. p. 279.* Naſcitur in Caria ad *Alabanum* & in ea Mileti. Agricola *l. 5. p. 273.* ex Plin. *l. 36. c. 8.* Tritus pilos nigros efficere dicitur. Gorr. *in def.*

ALABARI Plumbum ſignificat. Ruland. *in Lex.*

ALABASTRITES, *ἀλαβαστρίτης*, vel *Alabaſtrum*, dicitur lapis candidus notiffimus ab Agricola inter marmora relatus, *l. 7. de nat. foſſil.* Cui tamen dicam ſcripfit C. Hofm. *Paralip. Offic. c. 72.* quia eft non minus fragilis, quam ulla terra figulina. Unde *Marmor incolitum* vel imperfectum faltem dici poſſet, juxta Schröder. *Pharmac. l. 3. c. 8.* Fr. Hofmannus *Clav. ad h. l.* tres conſtituit *Alabaſtri* ſpecies, unam candicantem, alteram cum maculis nigris, & tertiam in ruſſo candicantem, quæ propterea à Dioſcorid. *l. 5. c. 153.* *Onyx* appellata fuit. Huic uſto & cum refina & pice excepto virtus diſcutiendi durities, ſtomachi dolores levandi & gingivas reprimendi cum cerato ab eodem tribuitur. Junge Chioc. *Muf. Calc. f. 3. p. 390. ſeq.* Unguentum de *Alabaſtro* in Officinis eft uſitatiffimum in dolore capitis tollendo commendatum. De *Alabaſtro glaciali* legatur Imperatus *l. 24. Hiſt. Nat. c. 13. 14.* *ἀλάβαστρον* quoque ſecundum Gorræi deſcriptionem eft vaſculum ex levi & lubrica materia efformatum, ſervandis odoribus maxime conveniens, quod ut plurimum ex ſolidiſſimo & frigidiffimo lapide conficeretur. Id quia propter lævorem ſuum non facile poteſt teneri manibus, ſed dilaberetur, hoc nomen ſortitum eſt ab *ἀστέρητος*, & *τὸ λαβῆναι*, capere. Gorr. *in def. Alabaſtri* quoque vocantur quinquè folia *viridia*, è quibus flores roſarum exſurgunt, quorum duo *barbata*, duo vero veluti imberbia ſunt, Tabernamont. *l. 3. Stirp. Hiſtor. c. 100.*

ALACAB, i. e. *Sal Ammoniacus*. Rul.

ALACUOTH dicitur Arab. ille, qui in coitu Venereo ſimul excernit alvum ob reſolutionem ſpirituum, Avic. *l. 3. ſen. 20. w. 1. c. 40.*

ALAFI, id eſt, *Sal alkali.*

ALAFORT idem ſignificat. Ruland. & Johnf. *in Lex.*

ALAFREG eſt ſpecies *Ceruffæ*. Ruland. & Johnſon.

ALAHABAR, h. e. *Plumbum*. Ruland. Johnf. vero ſcripfit, ſignificare *Calcem*.

ALAHATIBIS, id eſt, *Lapis Rubeus*. Ruland.

ALATA, *ἀλαία*, i. e. *cæca & inconſpicua*. Epitheton tabis, quæ orta eſt, quando in medullam fluxio facta fuit, Hipp. *l. de Loc. in Hom. XII. 8.* ubi quidem in Græco *ἀλλη* habetur, nihilominus in verſione Latina legitur *occulſa ac inconſpicua*. Recte igitur animadvertit Foëf. reponendum *ἀλαία*, quia *ἀλαία*, vel *ἀλαϊός*, vel *ἀλαός* dicitur *cæcus*, qui inaniter aliquid investigat, aut gradiendo aberrat, uti Heſychius explicavit. Vide Foëf. *p. 26.* & Galeus *Lex.*

ALAMANDINA refertur inter gemmas vel lapides, & dicitur fieri ex cælo & terra Martis à Ger. Dorneo de *Gemmar. ſtructuræ in Th. Chym. Vol. I. p. 487.* Haud dubie vero intelligendus lapis *Alabandinus*.

ALANFUTA, Epitheton *venæ*, quæ olim ſecta fuit contra foetorem oris, ſita intra mentum & labium inferius, Avic. *l. 1. ſen. 4. doct. 5. c. 20.*

ALARIS, ſive *Aliformis*, *πτερυγείδης*, dicitur de diverſis partibus. Vide *Aliformis*.

ALASALET, i. e. *Armoniacum*. Rul. & Johnf. *in Lex.*

ALASTAR, i. e. *Æs uſtum*. Idem.

ALASTOR, *ἀλάτωρ*, dicitur homo *facinoroſus*, maleſicus, exitioſus, pernicioſus, apud Hipp. *l. de morb. ſacr. IV. 41.* Plura de hoc vocabulo vide apud Foëf. *d. l. p. 26.*

ALASTROB, juxta Ruland. *plumbum*; ſecundum Johnſon. vero *calcem* ſignificat.

ALATHAR dicitur *minervale*, inter atramenta perti-nens, & generatur ex majoribus granis atramenti, & accipit vim ferream, eritque rubeum aut croceum, quemadmodum deſcribitur ab Avicenna de *conglutinatione Lapidum*, in *Th. Chym. Vol. IV. p. 885. ſeq.*

ALATUS, *πτερυγώδης*, dicitur apud Hippocr. de iis, quibus ſcapulæ retro prominent, & extant veluti alæ avium, eſtque ſignum tabis periculoſum, ob vitiolaſam thoracis conformationem anguſtam, *l. 3. Epid. comm. 3. t. 70.* Adde Galen. *in comm. ad h. l.* item *ad l. 1. Epid. comm. 1. t. 18.* & *l. 6. Epid. c. 3. t. 13.* item *l. 2. de Temper. c. 6.* & *l. de cauſ. morb. c. 7.* Aretæum *l. 1. c. 8.* Vide & Foëf. *Oec. p. 540. ſeq.* Porro Proceſſus quoque duo offis cuneiformis in capite ſive ſphenoidis vocantur *Alati* à Gal. *l. de offib. c. 1.*

ALAUDA, *κόρις*, *κόρυδος*, *κορύδαλος*, *κορυδαλός* vocatur avicula notiffima duplicis generis, *criſtata*, & non *criſtata*. Illa quoque dicitur *Galerita*. Utriufque uſus eſt commendatus in cibis & medicina. Ejus deſcriptionem prolixiorem cum uſu lege apud Aldrov. *l. 18. Ornithol. c. 10. ſeqq.* In colicis doloribus laudari, teſtatur Keuchen. *ad Seren. p. 211.* *Alauda* quoque ap-

pellatur piscis quidam saxatilis, duplicis pariter generis: *Cristata*, & non *cristata*, carnis substantiæ *Galeritæ* similis, cibus nullius fere pretii, de qua videatur Rondelet. l. 6. de pisc. c. 21. 22. & Aldrovand. l. 1. de pisc. in fin.

ALAU RAT, i. e. *Sal nitrum*. Rul. & Iohnf. in Lex.

ALAZON, ἀλαζών, ostentatorem & iactatorem significat in Ethicis, qui se simulat probum & multiscium. Legitur vero apud Hipp. l. de morb. sacro II. 3. & derivativum ἀλαζονισμός, hoc est, quod iactationem præ se fert. l. de Medico IV. 9. vide Foëf. p. 26.

ALBA Pituita, vide *Leucophlegmatia*.

ALBA Terra, dicitur *Lapis Philosophicus*, i. e. compositum ex Mercurio & Sulphure. Th. Chym. Vol. IV. p. 721. 727. 729. 749.

ALBA Vitiligo, vide *Vitiligo*.

ALBADARA, est nomen Arabicum officuli *sesamoides*, primo pollicis articulo ad metatarsi ossis caput appositum *majusculi* (ad differentiam secundi secundo pollicis articulo substrati,) forma & magnitudine pisi majoris decorticati &c. Barthol. Anat. libell. 4. c. ult.

ALBAGIAZI Arab. dicitur *Os sacrum*, teste Fallop. *Expos. de Ossib. c. 22. Tom. I. p. 515.*

ALBANUM, i. e. *Sal urinæ*. Rul. & Iohnf. in Lex.

ALBARA, idem, quod *Leuce*, *Morphea*, *Vitiligo*. Walth. *Sylv. Med. p. 1059. seqq.*

ALBARAS, est *Arsenicum*. Rul. & Iohnf. in Lex.

ALBATIO, idem, quod *Albificatio*, terminus est Spagiricus, pertinens ad transmutationem metallorum, præsertim cupri in argentum. Vocatur & *Elixir ad Lunam*, *Tinctura ad Lunam*: item *Atincar*. Formulas plures videre licet apud Paracell. in *Manuali primo*, & apud alios. B. Rossink. vanitatibus his nullam tribuit fidem, l. 6. *Chymicæ c. 23.* Dicitur & *Dealbatio*. Rul. & Iohnson. descriperunt *Albationem*, quod sit destructio corporis per cinerificationem, sive combustio in cineres. Vide & Libav. *S. Ch. Arc. l. 4. c. 15. 16.* In negotio *Lapidis Philosophici* aqua spiritualis secunda vocatur *Albificatio*, vel *Dealbatio*, cui opponitur *Rubificatio*, de quibus obscuritatibus ænigmaticis legi poterit Senior de *Chymia*, in *Th. Chym. Vol. V. p. 201. seqq.*

ALBEDO, in Spagyrice de lapide Phil. dicitur, quando, cum Mercurius dealbatur, fit Sulphur album Philosophicum incombustibile, continens in se venenum. Quod splendore marmoris est simile, quod invidi *Ethelia* vocant, & Auripigmentum & Tincturam, quia solum sulphur est, dealbat. Laurent. Ventura de *Lapid. Philos. c. 27.* in *Theatr. Chym. Vol. II. p. 292.* Idem ergo est, quod *Albatio*. Plura de *Albedine* inquirantur etiam in reliquorum dicti Theatri Voluminum Indicibus.

ALBERIK, id est, *Album Æris*. Ruland. & Iohnf. in Lex.

ALBI, i. e. *Sublimati*. Idem.

ALBIFICATIO, vide *Albatio*.

ALBOR, λευκός, idem, quod *Albedo*, quid in ge-

nere significet, notum est. In specie dicitur de *Albumine*, de quo p. p. *Albor* quoque vocatur *urina*. Ruland. & Iohnf. in Lex.

ALBORA, significat apud Paracellum *mixtam scabiei malignæ speciem*, ex tribus, *Morphea*, *Serpigine*, & *Lepra*, l. de ulcerib. c. 42.

ALBOT notat *Crucibulum*. Rul. & Iohnf.

ALBOTAR, est *Cerussa*. Dicitur & *Albuhar*, item *Alfitas*. Rul. & Iohnf.

ALBOTIM, *Albotai*, *Albota*, *Albuhen*, *Altilibat*, sunt Synonyma, *Terebinthinam* significantia. Rul. & Iohnf. in Lex.

ALBOTIS, species morbi, quæ Græce Τετριμνος dicitur. Vide *Terminthos*.

ALBUGINEUS humor oculi, Latino-barbara appellatio. Vide *Aqueus humor*. *Albuginea* quoque dicitur *Testium unica* immediate eorum substantiam ambiens, à colore albo, ceu nervea crassa & valida. Barthol. Anat. l. 1. c. 22. Alii ad innominatam oculorum tunicam hoc Epitheton applicant, uti fecit Blancardus in *Lex. Med.*

ALBUGO, λευκωμα, est affectus oculorum, & quidem corneæ eorum tunicæ, quando macula quædam alba in illa, ex condensatione humoris impacti, vel propter cicatricem vulneris ulcerisve, vel propter visciditatem crudam ipsius humoris, oritur, visum quodammodo lædens. Differt à *Nubecula*, νεφέλιον, vel ὀμίχλη, dura crassitie, Æginet. l. 3. c. 22. Generaliter utraque species *Cicatricum ἑλῶν* nomine comprehenditur. Senn. *M. Pr. l. 1. p. 3. f. 2. c. 16.*

ALBULA, æquivocum est. *Albula*, ἀλβυλα, vocantur aquæ aluminosæ mirum in modum adstringentes, & vulneribus medentes, Galenus l. 8. *M. Med. c. 2.* quin & Rheticæ mons nivibus jugiter obfusus, hoc nomine *Albula* indigitatur. Est & Epitheton Tiberis, fluvii Italiæ, ex Apennino monte Romam fluente. *Albula* etiam maculam in oculis significat, & ita idem est, quod *Albugo* apud Ingrassiam & Paracellum, *Manual. II.* Piscis quoque aliquis vocatur *Albula*, in Lacu Tigurino, inter cibos bonos laudatus, de quo legatur Aldrovand. l. 5. de Pisc. c. 53. *seqq.*

ALBUM, λευκός, de variis dicitur rebus. In Officinis cum Epitheto Græcum dicitur de *stercore canino*, cujus præparationem tradidit Libav. *S. A. Ch. l. 4. c. 28. fin.* aliam in *Alchym. Pharmac. P. II. c. 11. in Tom. II. Oper. Album* nigrum vocari *stercus murium* s. Muscerdam scripsit Etmüller in *Collegio ad Schröder. Tom. I. operum edit. noviss. p. 795. b.* In Anatomicis *Album oculi* vocatur *Tunica Adnata*; de qua superius. In Physicis etiam idem est, quod *Albumen*, de quo mox. In Chymicis *Album* notat *Cerussam*, vel simpliciter vel cum epitheto *Hispanicum*, notante Fallop. de *metall. seu fossil. c. 28. Tom. I. p. 330.* *Album* sumitur pro *Albatione*, *Albedine*, hoc est, *Tinctura Transmutatoria metallorum*, Paracell. *Manuali I.* *Album* vel *Candidum* quoque

que tribuitur; tanquam epitheton; variis compositionibus medicamentorum, v. g. *Unguentum Album sine & cum Camphora. Emplastrum album coctum.* Galen. l. 2. de C. M. S. G. c. 14. Usurpatur quoque de *Menstruis Albis*, Hippocr. t. 4. *Epid.* 13. 5. Vide *Albus*.

ALBUMEN, λευκωμα, λευκον, dicitur humor vel liquor in ovo lentus, vitellum undique cingens & ambiens. Vocatur Anaxagoræ ὄρνιθος γάλα, hoc est, *Lac avis*, Latine *Album ovi*, *Albor*, Scribon. num. 24. 26. Rhod. in *Lexic. Scribon. Ovi candidum, Albugo, Albumennum*. Crassitie variat, dum ad obtusam ovi, acutamque partem liquidius, in aliis crassius visitur. De ejus historia vide Harveum de *Gen. Anim. Ex. XII. & LX.* Usus illius in foro Medico magis externus, ad paranda collyria & anacollemata, quia habet vim refrigerandi, agglutinandi, & adstringendi, quam internus; quamvis Hippocrates febricitantibus exhibuerit *albumina* 3. vel 4. ad refrigerandum & egerendum. Hippocr. l. 3. de *Morb. XXX.* 12. Vide Schröder. *Pharm.* l. 5. p. 319.

ALBURNUM; ligni pars exterior cortici vicinior, mollior, & albidior. Dodon. *pempt.* 1. l. 1. c. 1. *Hist. stirp.*

ALBURNUS, λευκισκος, nomen pisciculi vilioris æstimationis, carne molli & parum pingui præditi, de quo videatur Aldrov. l. 5. de *pisc.* c. 37.

ALBUS, λευκος, præter notissimam coloris candidi significationem piscem denotat apud Salvianum, qui Gesnero *Capito Lacustris* dicitur, dura carne, & difficilis coctionis, ut ita omnium piscium ferme sit vilissimus. Aldrov. d. l. c. 55.

ALCAHEST, vide *Alkahest*.

ALCALI, vide *Alkali*.

ALCAOL, est *Lac acetosum*, vel *Mercurius*. Rul. & Iohnf.

ALCAR, ἄλκαρ, idem, quod βοήθημα, h. e. *auxilium*, remedium. Gal. in *Exeg. voc. Hipp.* Vide Foëf. p. 30.

ALCE, ἄλκη, rectius fortassis, quam *Alces*, *Equicervus* aliis, est animal quadrupes bifulcum, ad cervi, quo tamen major est, naturam accedens, timidum, comitiali morbo obnoxium, adversus illum tamen morbum singulare præbens remedium. Etenim *ungula* illius, præprimis dextri pedis posterioris, creditur specifica virtute adversus epilepsiam præcavendo & curando, interne exhibita, & externe amuleti instar suspensa conducere. Quamvis Dudithius in *epist. ad Monau.* apud Scholtz. *epist.* 49. fabulosum dixerit illud *περίαιμμα*. Lectu non indigna est epistola. Sane plurima sunt vana adhuc in Medicina remedia, quæ tamen experientia putantur esse confirmata. Verum experientia vah! quam *εφαλερή*, teste Hippocr. l. 1. *aph.* 1. De *Alcis* historia & usu legatur Aldrov. *lib. 1. de quadr. bifulc. cap.* 32. Schröder. l. 5. *cl. 1. n. 1.* Hofm. in *Clav. ad h. l. ἄλκη* quoque *auxilium* significare, unde ἄναλκεις, quod non juvat, scribit *Erotian. Onom. pag.* 14. f.

ALCEBRIS; vivum est *Sulphur*. Ruland. & Iohnf. ALCEDO, ἄλκυον, vide *Halcyonia*.

ALCHARIT, est *Argentum vivum*. Iohnf. *Lex. Chym.* l. 2.

ALCHAZONON, est *Lutum Rotæ fabrorum*. Rul.

ALCHEMIA, idem, quod *Chymia*, de quo vocabulo infra in *CH.*

ALCHIEN, est nomen rei & rebus proprium multorum nominum, & rei, quam Græci vocant *χαρμυλακή*, scil. præparatio, & vocant illam Medici naturam, discretam, præparativam omnium ciborum, & est res, quæ virtute sua atrahit generationem, & corruptionem, & per eam est augmentum. Ita describitur in l. 3. *Quartorum Platonis. Th. Chym. Vol. V. p.* 128.

ALCHITRUM, est *oleum juniperi, pix liquida*: Significat etiam *Arsenicum præparatum* ad abluendum. Rul. & Iohnf.

ALCHYMIA, vide *Chymia*.

ALCHYTRAN, appellatur *sex distillationis*. Dicitur est *Alkytran*. Ruland. & Iohnf. *Alchytran* apud Mesuen est simplex quoddam medicamentum ad dentes dolentes, cavos & verminosos, Chymici sic vocant salis speciem, videturque vox illa à Græco *χάραξ*, *olla*, descendere, ut sit alumen caninorum, sive sal in ollis fusus, aut ex illis fuforiis extractus. Alii aliter component. Libav. *S. A. Ch. l. 8. c.* 39.

ALCIMAD, notat *Antimonium*, sicut & *Alcofol*: aliis *Alcofol*. Rul. & Iohnf. Dorn.

ALCOB, i. e. *Sal Ammoniacus*. Rul.

ALCOFOL, est *Antimonium*. Dorn. Rul. & Iohnf. in *Lex.*

ALCOHOL, *Alchool, Alcool, Alkol, Alcol*, vox est Arabica, de cujus derivatione & significatione vide Rolfink. *Chym. l. 4. sect.* 8. in quam tamen animadvertere non dubitavit D. D. Wedel. *Pharmac. Acroam. l. 1. f. 1. c. 3. p.* 16. 17. aliam substituens derivationem. Duo diversissima denotat; primum pulverem tenuissimum, ac pollinis farinæ tenuissimæ instar, fere impalpabilem; deinde spiritum vini reiteratis distillationibus rectificatissimum, ut accensus totus consumatur, nec feces aut phlegma relinquat. Libav. Schröder. Rolfink. Ruland. Iohnf. & alii. Ita novissime Iunken varios Alcohol vini parandi modos ex Helmontio, Boyleo, Glaubaro, le Mort tradidit & usum exposuit d. l. p. 13. *seqq.* Quamvis recentiores adhuc Chymiatræ ad quovis spiritus subtilissimos & rectificatissimos applicaverint. Vid. & D. D. Wedel. *Ph. I. A. F. R. l. 1. sect.* 1. c. 1. p. 7. & *Acroam. l. 1. f. 1. c. 3. p.* 16. Hæc duo tamen diversa significata in hoc conveniunt, quod ambo sint tenuissimum partium. Paracels. l. 2. de *Tartar. v. 3. c.* 5. in Schol. ut ita *Alcool* sit purior substantia rei separata ab impuritate sua. Ruland. Modus parandi dicitur *Alcoholisatio*: Producta *Alcoholisata*.

ALCOL, etiam est *Acetum*. Rul. & Iohnf.

ALCOLA, idem est, quod *Aphisa*, apud Avic. l. 1.

sen. 2. doct. 3. c. 3. Vide *Aphsa*. *Alcola* Paracelsi dicitur Tartarus urinae, id est, excrementum, cujus signum est *Alcool*, id est, Tartarus resolutus in minutas partes, in sal resolutus, & fit multipliciter. Aliquando enim exeunt cum urina granula alba, aliquando videtur in urina usnea, aliquando pruina. Hinc *Alcolæ* triplex forma, 1. Resoluta, eaque vel alba, vel rubra. 2. Arenosa, alba & rubra. 3. Mucilaginosâ, vel viscosa. Ab *Alcola* urina dicitur *Alcolita*. Paracelsi. de *Urin. jud. l. 1. 17. 2. c. 1. 2. 3.*

ALCONE, est *Aurichalcum*. Rul. & Iohnf.

ALCOR, est *Æs ustum*, veluti grana. Rul. & Iohnf.

ALCORE, significat *Lapidem* quendam, habentem folia similia argento. Idem.

ALCUBA, est *Butyrum crudum*. Idem. Dicitur & *Alumbair*.

ALCUBRID, vel *Alcur*, idem est, quod *Sulphur*. Dicitur & *Aluzar*. Idem.

ALCYONIA, vide *Halcyonia*.

ALDABARAM, vocantur à Joh. van Horne *Microscop.* §. 59. duo officula sub pollice pedis posita & minori fabæ quadantenus similia. Circa quod nomen plura ex Rioloano annotata reperies in Nobiliss. D. D. Joh. Mauricii Hoffmanni Collegæ & Affinis nostri honoratissimi *Annotationibus ad h. l. p. 249.*

ALECHARITH, notat *Mercurium*. Ruland. & Iohnf.

ALECHIL, i. e. *Tripes*. Rul. & Iohnf.

ALECTORIUS, ἀλεκτορία, vel ἀλεκτορία, lapis dicitur, qui in ventriculis aut hepate galli gallinacei quandoque reperitur, & habet ut plurimum figuram lupini, magnitudinem ejusdem aut fabæ, colorem vel in cinereo candidum, vel fuscum, sed dilutum, interdum crystallina specie est, sed coloris obscuri, fibrasque interdum habet rubras. Gorr. Rul. & Iohnf. in *Lex. Agricola de nat. fossil. l. 6.* & prolixius Chioccus *Muf. Calceol. f. 3. pag. 343. seqq.* Guil. Menens. *Aur. Vell. lib. 2. c. 1. in Theatr. Chymic. Vol. 5. p. 388.* Quod vero dicitur, reddere divites, bellicosos eum portantes excitare Venerem, oratoriam tribuere facultatem, amicos conciliare, non obstante Alberti autoritate, quam defendere conatur Chioccus, omnino nobis fabulosum & hyperbolicum videtur, cum hujusmodi effectus supra naturam sint lapidum.

ALEIMMA, ἀλειμμα, vide *Linimentum*. Dicitur & ἀλειψα, item ἀλειψαρ, de quibus mox.

ALEION, ἀλείων, epitheton aquæ, significans conferto imbre collectam aquam, ἀλείων enim conferum notat. Gorr.

ALEIPHA, ἀλειφα, idem, quod ἔλαρον, oleum, adeps, aut *linimentum*. Frequens Hippocrati dictio, v. g. l. 2. de *Morb. XXVI. 14. l. 1. de morb. mul. C. 39. CXXI. 6.* & alibi sæpius. Plura vide apud Foëf. p. 27. Galenus *Lexico Hipp.*

ALEMA; **ALETON**, ἄλημα, ἄλητον; vide *Farina*; idem, quod ἄλευρον. Foëf. p. 29.

ALEMBIC, notat *Mercurium*. Ruland. & Iohnf. in *Lex.*

ALEMBICUS, dicitur vas illud ad distillationem usitatissimum, quod & *Galea*, *Pileus*, *Capiellum*, dicitur, & imponitur vasis inferioribus, & cucurbitis, ad recipiendos vapores; estque duplex, alius *Rostratus*, alius *Cæcus*. Ille dimittit vapores humidos per rostrum vel canale in vas recipiens; hic vero sublimationibus inservit, estque etiam in vertice aliquando perforatus, humores ascendentem emittens. Libav. *Prax. Alchym. in princ.* Rul. & Iohnf. in *Lex.* Jungatur & novissimis D. D. Wedelii *Pharm. Acroam. l. 1. f. 5. c. 1. p. 201.* Hoc improbavit Morley in *Collect. Chym. Leidens. prolegom. c. 2.* statuens, *Alembicum* potius esse nomen cucurbitæ vasis angustæ colli & fundi capaciosioris. Num vero Chemicorum priorum celeberrimorum consentientium sententias adeo libere liceat rejicere, & obquam rationem id fiat, nolumus ventilare.

ALEMBROTH, est species *Salis factiui*, qui vocatur *Clavis Artis Chemicæ*, qua corpora, si ea referantur, sunt apta ad transmutationem. Dicitur & interdum *Sal fussonis*, aut *Sal fixationis*. Varios parandi modos vide apud Libav. *S. A. Ch. l. 8. c. 38.* Vocatur & *Elebrot*, diciturque habere naturam halonitri & aluminis, & extrahi in Cypro ex peculiari terra, in monte Olympo, forma & colore sanguinis concreti, &c. ibid. in *annotationibus*. *Alembroth* est *Sal Mercurii*, vel *Sal Philosophorum*, & *Artis*. *Alembroth defecatum* est *Sal Tartari*, & magisterium magistrorum. Dorn. in *Dict. Rul. & Iohnf. in Lexic. Ch. Alembrot* dicitur, esse vocab. Chaldaic. quod significat *Clavem Artis*. In tractatulo incerti Autoris Mer fugi dum bibit. *Th. Chym. Vol. IV. p. 975.*

ALENON, ἄληνον, epitheton olei amygdalarum, ut scribit Aët. l. 7. c. 69. citante Gorræo.

ALEORE, ἀλεωρη, *munimentum*, præfidium, solatium, significat, & legitur in Hipp. *Præcept. VI. 19.* Vide Foëf. *Oec. p. 29.*

ALEOS, ἄλεος, & ἀλῆος substantivum quoque nonnullis videtur, significans *calorem*. Et huc referunt locum Hipp. l. 1. de *morb. mul. XIV. 6. 8.* Unde ἀλῆος, vel ἄλεος, *calidus*, & verbum ἀλαΐζων, *calefacere*. Vide Foëf. p. 27.

ALES, ἄλες, frequenter apud Hipp. occurrit, pro ἄλες, *confertum*, *coacervatum* significans. Ita excrementa ἀλῆα, *coacervata* leguntur, l. 4. *Epid. XXIX. 10. l. 7. XVII. 8. menstrua l. 1. de morb. mul. XXXVII. 12. l. de Sterilib. III. 10. uteri ἀλῆας, d. l. XXXVII. 8.* Plura de hoc vocabulo vide apud Foëf. p. 28. 29.

ALES, est *Sal compositum*. Rul. & Iohnf.

ALBURON, ἄλευρον, *farinam* significat, ab ἀλῆα; Hipp. I. de *nat. mul. C. 2. & l. 2. de morb. mul. LXXII. 2. 3.* Unde ἄλευρόσησις epithetum *farinæ*. Vide *Crespera*.

ALEXANDRINUM, ἀλεξανδρίνη, scil. ἔμπλαστρον, five *Emplastrum*, viride, ad extrahendum, cujus descriptio habetur apud Cels. l. 5. c. 19. Gorr.

ALEXANTHI, i. e. *Flos aris*, item *Aliingar*. Rul. & Iohnf.

ALEXASTHÆ, ἀλέασθαι, significat *auxilium ferre, juvare*. Hipp. de sal. diat. c. 4. Foëf. p. 28.

ALEXIPHARMACA, *Alexiteria*, ἀλεξιφάρμακα, ἀλεξιπέρα, præter rationem & necessitatem à nonnullis distinguuntur, quasi illa dicantur medicamenta venenatorum bestiarum morbos sanantia, ex Gal. l. 5. de S. Fac. c. 18. aut quod cum Gorræo illa inter hæc externa significant. Ludunt etiam, qui ἀλεξιθήρια scribunt. Commentum quoque est ridiculum apud Blancardum, quando discriminis inter hæc duo vocabula rationem deducere à diversa compositione & verbum πέρα conservo obrudere non veretur, cum illa terminatio Græca πέρα in multis aliis Græcis nominibus occurrat, & mere sit paronymica nullam compositionis speciem constituens. Neque enim bestiarum servari debent, aut iis auxilium ferri, quod tamen emphasis vocabuli per θ scripti intenderet. Paucis: Sunt Synonyma hæc duo vocabula. Notant vero medicamenta *Alexipharmaca* duplicia: *Generalia* & *Specialia*. Illa; quæ omnibus venenis resistunt, cor, quin potius sanguinem sufficienter roborando, ut resistant portionibus malignis & venenosis, expellendo, subigendo, vincendo; hæc, quæ specialiter huic, vel illi, vel isti veneno resistere creduntur. Occulta utraque agere qualitate hæctenus judicatum; Enimvero cum hodieque venenorum vis & efficacia magis innotuerit, quorum quædam sanguinem & liquorem nervosum, flammam vitalem & spiritus animales nimis fundendo; liquando, dissipando; quædam illos repente coagulando, putrefaciendo; quædam vero mixto operantur modo. Hinc facile ex natura indicantium & indicatorum colligere licet, quod *Alexipharmaca* alia nimis colliquationi & fusioni resistere debeant, figendo, præcipitando, & ad æquabilem mixtionem & motum reducendo, cujus efficaciam singulare exemplum de Pomo Citrio legi poterit apud Fr. Hofm. in *Clav. Schröd.* l. 4. p. 444. seq. alia vero spirituaſcentiam & volatilitatem sanguinis & spirituum, resolvendo, attenuando & coagulationi; vel congelationi, nec non putredini resistendo, promoveant; alia vero mixta ex utraque facultate operandi ratione, mixtis etiam venenis opponantur. Jungantur *Dogmata nostra Med. Gen. P. VI.* c. 2. p. 715. In quibus vero particulis materialibus non solum, sed & in quo principio formali activo singulorum *Alexipharmacorum* virtus specifica consistat, hoc omnino occultum est, & manet, non minus, quam aliorum medicamentorum.

ALEXIPYRETOS, ἀλεξιπύρετον, dicitur de remediis contra febres, five *febrifugis* dictis. Scrib. Larg. c. 25. quamvis Rhod., in nois arguat, potius legendum

esse ἀλεξιπύρετον, ἀπὸ τῆς λήγειν τὰς πυρετὸς, quod finiat febres. Quasi vero non ambo vocabula, ceu Synonyma tolerari possent, cum nil obstat.

ALEXIR, dicitur *medicina Chymice præparata*. Rul. & Iohnf.

ALEXITERIUM, ἀλεξιπέρατον, vide *Alexipharmacum*. generalem significatum illi adscribit tamen Galenus in *Lex. Hipp. ἀλεξιπέρατον*, inquires, βόηθημα καὶ γὰρ ἀλίξασθαι βοηθῆν ἐστίν.

ALEZARAM, est *Louira plumbi*. Idem.

ALFACTA, dicitur *Destillatio*. Idem.

ALFADINAM, h. e. *Scoria Auri, Ferri, Cupri*, item *Cuprum usum*. Idem.

ALFATIDE, est *Sal Ammoniacus*. Rul.

ALFESERA, *Alphefera*, est nomen confectionis apud Mesuen in *Operib. fol. 116. b.* in affectibus nervorum spasmodicis à fesera vel phefera, id est radice vitis albæ, notante Manardo ad ill. loc. non amplius est usitata.

ALFOI, est *Sal Ammoniacus*. Rul.

ALFUSA, significat *Tutiam*. Idem.

ALGALI, est *Nitrum*. Rul. & Iohnf.

ALGAMET, significat *Carbones*. Idem.

ALGEMA, ALGOS, ἄλγημα, ἄλγος, & dolorem, & morbum, quem *dolor* comitatur, significat. Hipp. 4. aph. II. 6. 7. & alibi passim. Jungatur Foëf. *Oec. p. 27.* Dieterich. *Iatr. n. 29.* Vide *Dolor*. Conf. Galenus *Lexico Hipp.*

ALGERIE est *Calx*. Rul. & Iohnf.

ALGEROTH, est *Mercurius viva*. Iohnf. Schröd. l. 3. c. 18. In Morleii *Collect. Chym. Leid. c. 57. proc. 3. & 4.* dicitur *Pulvis Algoreth*, ab Algoretho Medico Veronenſi ita dictus, ex antimonijs & mercurio sublimato paratus, ex Hartmann. *Tyrocin. Chym. c. 12.* item *Succinum Antimonii*.

ALGOS, ἄλγος, vide *Algema*.

ALIANI, sunt *Spagyri palpantes*. Dorn. in *Diët. Par.*

ALICA, ἄλιδος, etiam cum adspiratione *Halica* (quod vocabulum in genere *Granum* significat) quid proprie sit, an res factitia, an nativa aliqua seminis species, non adeo planum est. Galen. l. 1. de *Al. fac.* c. 6. ex tritici genere esse scriptit. Plinius l. 18. *H. N.* c. 17. & c. 11. sibi metipſi non constat. In priori enim loco claris verbis annumerat frumentis vernis, quæ sunt Miliun, Panicum, Lens, Cicer, *Alica*. In posteriore vero factitium quid è Zea statuit, cujus parandi modum etiam ibidem tradit. Nobis placet posterior sententia, quod factitium quid sit *Alica*, persuadente hoc ipſo Principe Coo. l. de *Affect. XLII. 7.* ubi alicam & pisanam junxit, & inter sorbitiones fortiores retulit. Ac videntur ἄλιδος & πικροδύνη generalia fuisse apud veteres omnium frugum siccatarum, decorticatarum, & in grumos tusarum nomina. Num verò modus ille parandi, quem è Constantino Cæsare tradidit

didit Gorraeus, & ex hoc Henr. Stephan. in *Thefauro*, quod *Zea* in aqua fervente macerata, expressa, & gypso arenaque candidissima permiscetur; & iterum cribro cernitur, sanitati humanæ conveniens sit, merito dubitatur, ob gypsi vim noxiam. Dicitur latine etiam *Far*, quamvis Hor. Augen. l. 6. *Epist.* & *Conf. Medic.* ep. 2. *Tom. I. p. m. 54.* multum inter se differre *Far* & *Alicam* scripserit. Foësius *ἄλιδαρον*, sive *Alicam* descripsit, quod ex *Zea* decorticata, & in grana plura confusa leguminis loco cum jusculis coctum editur, celeberrimum, & valde tritum, in omnibus morbis, apud antiquos, alimentum. Quæ descriptio valde convenit cum usitatissimo nostro pulvis genere.

ALICES, maculæ, quæ præcedunt variolas. *Campolong. de Variolis c. 32.*

ALICORNU, *Cornu*, i. e. *Unicornu*. Legitur apud Fallop. *de metall. seu fossil. c. 38. p. Tom. I. Op. p. 353.*

ALIENATIO mentis, vide *Delirium*.

ALIENUM, *ἀλλότριον*, dicitur, cujus præsentia naturæ nostræ incommodat. Estque duplex, quantitate tale, vel qualitate. In specie *Alienæ caliditatis*, *ἄεργμότητος ἀλλοτρίης*, ex Aristot. *Gal. l. 2. de diff. febr. c. 9.* meminit, describens, quod sit externa, non insita, neque familiaris unicuique, in quo existit. Talis naturæ esse calorem febrilem, præsertim in febris puridis dictis, licet substantia ab insito non differat, testatur C. Hofm. *de febb.* aliquoties. *Alienum* pro corrupto sumitur apud Scrib. n. 201. *Celf. l. 7. c. 16.*

ALIFORMIS, *πτερυγοειδής*, epitheton processuum binorum ossis cuneiformis ad palati latera occurrentium, à similitudine alarum vespertilionum. *Barthol. Anat. libell. 4. c. 8. p. 818.* ita & par musculorum maxillæ inferioris *Alare* vel *Aliforme* dicitur apud eundem l. 3. *Anat. c. 11. p. 536.* quod Vesalius temporalis musculi partem esse existimavit.

ALIGULUS, denotat Confectionem. *Rul.*

ALIMX, est species *Arenæ* in Aurifodinis, è qua Plumbum fit. *Ruland.*

ALIMENTUM, *τροφή*, varias habet significationes, quarum quædam propriæ sunt. Ex illis latissima est, quando sumitur pro omni eo, quod ad alendum corpus quaqua ratione necessarium est. Et ita coincidit cum vocabulis, *Victus*, *Dieta*, complectiturque cultum corporis, vestitum, habitationem & similia. *Strickior* est, quando significat rem cibariam, vel cibos potusque, & ita amictui contra distinguitur. Ita accipitur 4. *aph.* 24. Horum naturam consistere in *τροφῆ* *Vinci*, quemadmodum Medicamenti in *τροφῆ* *Vincere*, cum grano salis accipiendum est; cum & alimenta virtute polleant operandi & suo modo vincendi, sicuti medicamenta aliquid pati debent à nostro calore. *Alimentorum* optimorum determinatio est impossibilis. Referuntur enim ad varia individua. Vide *Casp. Hofm. l. 5. Instit. Med. c. 5. §. 4. seqq. Dogm. nostra Med. Gen. Part. V. c. 2. d. 2. p. 596. seqq. Sveciffimæ* significationes sunt, quando de

chylo, succo nutritio, ipsis corporis partibus appropriando & assimilando, imo & de sanguine ipso, sumitur *Alimentum τροφή*. Confer, si placet, ad Foëf. p. 625. *Dieter. n. 841. 845. Linden. Ex. XIII. §. 205. seqq.* Latine dicitur & *Nutrimenium*, de quo etiam infra in *NU*.

ALINDESIS, *ἀλινδής*, *ἀλινδής* fuit corporis exercitatio, quando oleo delibuti sese in pulvere volutabant. *Hipp. l. 2. de diat. XLII. 15. l. 3. X. 1. XXVI. 35. l. de Insomniis VI. 11.* Unde & loca, ubi equi se volutare solent, *ἀλινδῆρα* dicta sunt, ex Scholiaste Aristoph. in *Ranis*. Legatur *Lang. l. 1. ep. 32.* adde & Foëf. *Oec. p. 30.*

ALINTHISAR, idem, quod *uvæ procidentia*. *Walther. Sylv. Med. p. 1611.*

ALIOCAB, est *Sal ammoniacum*. Dicitur & *Alemzadar*. *Dorn. Rul. & Iohnf.*

ALIPENOS, *ἀλίπινος*, *ἀλίπινος*, ab *α* privativo & *λίπινος*, pinguescere, dicta sunt de iis, quæ pinguedinis sunt expertia, & sicca funicula externa, unde & *Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 15. ἀλίπη* vocavit, quæ cruentis protinus vulneribus imponuntur; ad reprimendam inflammationem & accelerandam conglutinationem, ex *Celsi l. 5. c. 19.* Opponuntur Emplastris *λίπαρης*, quæ pinguia recipiunt, unde & idem *Celsus Lenia* appellavit. Vide *Lang. l. 1. ep. 77.*

ALIPILI dicebantur Balneatorum ministri alarum pilos volsella evellentes. *Ant. Fumonell. de Baln. p. p. princip.*

ALIPTA, *παιδοτρέτης*, ille olim dicebatur, qui *athletas ungebat*. Unde & locus ille, ubi hoc faciebat, *Alipterium* vocabatur, teste *Lang. l. 1. ep. 51.* Meminit *Aliptarum Gal. com. 1. de artic. 1. 62.*

ALISTELES, *Alizeles*, dicitur *Sal Armoniacum*. *Ruland.*

ALITURA, *θρεψίς*, idem, *Nutritio*. Vide infra suo loco: *Blancard. in Lex.* Apud *Gellium* occurrit.

ALKAES, est *subtilis pulvis alchochos*. *Rul. in Lex.*

ALKAFIAL, est *Antimonium*. *Rul. & Iohnf. in Lex.*

ALKAHEST, *Alcahest*, vocabulum Arabicum vel barbarum, de cujus origine & significatione nihil certi constat. Dicitur; *Quasi Alkali est*. Significat vel *Sal universale*, quod trium regnorum, Mineralis, Vegetabilis, Animalis, climata pervadit, centra specierum Macrocosmi. reserat, singularique prerogativa, violata omni reactionis lege, dum agit, immutabile manet, vitalis naturæ, ac specifica dos, uti satis quidem speciose, (modo in rei veritate existeret tale Sal) descripsit *Roslink. Chym. in art. f. red. l. 5. f. 1. art. 2. c. 2.* Vel notat *Mercurium* peculiariter præparatum in medicinam hepatis ad custodiendum illud ab hydropo & omnibus ejus speciebus, quæ ex hepate veniunt, uti descripsit ex *Paracels. l. 2. de virib. membror. princip. c. 6.* *Iohnf. in Lex. Chym. l. 1.* ubi plura legi possunt, quemadmodum & apud *Helmont. tr. Potestas medicam. & alibi*, qui etiam loco *Mercurii Tartari* saltem volatilem

lem admittit, in *tract. de febr. alibi vero veram liquoris Alcahest præparationem occultam permansuram usque ad mundi confusionem docet* ceu à Deo reservatam, de *Lithias. c. 8. n. 2.* Hujus liquoris subtilissimi & spirituosissimi vires esse, extrahere sulphur etiam ex mineralibus vult Polemann. *Mysterii Sulphuris Philos. t. 11. in Th. Chym. Vol. VI. p. 650.* imo esse universale solvens, perenne & immutabile, quod reducit omne corpus visibile in liquorem sui concreti, servata feminum potestate, forma essentiali & nativa integra; quemadmodum liquorem hunc definitivè ex Paracelsi & Helmont. sententia Fr. Hofm. in *Clav. ad Schröder. p. 3.* quamvis & hic alibi videlicet p. 82. dubitaverit, an in rerum natura unquam fuerit talis liquor & *Menstruum universale* solvens, aut artificio ullo possit parari, ob distinctam liquidorum & solidorum corporum naturam. Unde & Schröder. l. 2. c. 57. fatius duxit, de eo tacuisse, quam aliquid incerti tradidisse &c. Relinquamus igitur ridentes has vanitates & *ærosæ* figmenta, tantis involuta tenebris ab autoribus, ut nihil de eo literis consignatum occurrat ea intentione, quo intelligatur, sed ut non intelligatur, verbis laud. Rolfink. d. l. *Mitior* *ἐπιχειρησι* D. D. Wedelii vide in *ejus Pharmac. p. 31.* De triplici vero *Alcahest*, vegetabili, animali & minerali, legi poterit Cnocælius in *Ephemerid. Nat. Curios. Decif. l. Ann. VI. in Appendic. Alcahest Glauberi* nihil aliud esse, quam Alkali ex calcinatione Tartari & Nitri emergens & per deliquium solutum scripsit D. D. Bohn. *Diss. Chymico-Phys. VI. §. 26.* Marggravius vero putat Liquorem Nitri fixi esse *Alcahest* Glauberi. Morley *Collect. Chym. Leid. c. 299.* videatur Iunken d. l. p. 12. Spiritus Veneris quoque dicitur *Alcahest* Zwölfero Id. d. l. c. 497. Christian. Balduinus in *Hermete suo Curioso Invento XI.* meminit non sine jactantia *Alkahest* Hermetici à se inventi.

ALKALE, id est, oleum gallinæ. Rul.

ALKALI, *Alkali*, terminus Spagyricus novus, denotans hodieque alterum commentitium principium univertale salinum rerum omnium naturalium & præternaturalium, oppōitum *Acido*, principio superius descripto, volatile & fixum, lixiviosum, urinosum, ab *Acido* actuationem accipiens, & tamen vicissim illud actuens, & quæ sunt aliæ proprietates ab amatoribus horum commentatorum attributæ, quæ in Tachenio, Bechero, Barnero, aliisque legi poterunt. Nos adhuc acquiescimus in *ἐπιχειρησι* supra de *Acido* data, salva dissentientium autoritate. Ruland. vocat principium Chymicorum symbolicum. In specie tamen *Alkali* quoque dicit, esse *Vitriolum fessile* seu *fusile*. Aliis quoque generalius significat *Lapillum salis* modo ex calcibus reverberatis post humorem extractum, & de novo post absumtum humorem coagulatum. *Alkali* fatum sal Chymicis dicitur, quod ignem fert vehementiorem, nec avolando evanescit in aeras. Chr. Meretti *Castelli Lexic. Med.*

Notis ad Ant. Neri Art. vitrar. l. 1. c. 6. p. 298. Per similitudinem vero saltem *Alkali* nomine veniunt, quando res integræ calcinantur, & denuo ad consistentiam reducuntur, ut sunt *Magisteria Margaritarum*, *Coralliorum* &c. Rul. & Iohnf. in *Lex. Vide etiam de Alcalibus* Libav. *S. A. Ch. l. 5. c. 15. l. 8. c. 38.* *Alkali* & *Sal Alkali* vocatur in processu lapidis philosophici corpus illud, quod provenit ex denigratione secunda, & alio nomine *Mercurius extractus de Cambar* vocatur *Lagneus Harm.* *Chym. in Th. Chym. Vol. IV. pag. 739.* & Senior de *Chymia Vol. V. pag. 207.* Alias omnium prima significatione vocabuli *Alkali* fuit hæc, quando sal paratus ex herba Kali dicta per combustionem, quod fuit *Alkali Arabum*, cui respondet *Alkali Syriacum* & *Saracenicum*, de quibus omnibus legi poterit Libav. d. l. & ex recentioribus Christ. Meretti d. l. 1. c. 1. p. m. 283. *seqq.* Hinc & corpora naturalia, in quibus particulæ *Salis alcali* prævalent, *Alcalina*, vel *Alcalica* frequenter dicuntur apud recentiores.

ALKALIA, i. e. *Vas*. Rul. & Iohnf.

ALKALID, i. e. *Æs ustum*. Id.

ALKANT, vel est *Mercurius*, vel species *Arameni*. Rul.

ALKANTUM, est *Æs ustum*, vel species *aromatica*, vel secundum quosdam *Arsenicum*. Rul.

ALKANZI, *Alcanzi* vocatur *Electuarium* vel *Confectio* apud Mesuen distinct. 1. de *Electuariis in Operibus fol. 107. b. c.* quod non amplius in usu esse interpretes notarunt.

ALKARA, i. e. *Cucurbita*. Rul.

ALKARANUM, i. e. *Duenec viride*. Rul. & Iohnf.

ALKASA, i. e. *Albat*, *Alkazoal*, idem. Id.

ALKERMES, *Achermes*. Vide *Confectio*.

ALKIAN, dicitur spiritus nutriens & regens hominem, per quem fit conversio nutrimenti & generatio animalis, & per ipsum consistit homo, & est substantia permixtibilis omnium horum, ita describitur in *Quartor. Platon. l. 3. Th. Chym. Vol. V. pag. 135.* Dari etiam *Alkien terræ* legitur l. 4. p. 170.

ALKIBRIC, *Alchibric*, est *Sulphur vivum*, idem quod *Kibric*, vel *Chibric*, de quo infer. Rul. & Iohnf. *Sulphur incombustibile*, vocatur in *Th. Chym. Vol. V. p. 492.*

ALKIN, i. e. *Cinis Clavellatus*. Rul. & Iohnf.

ALKIN, est *fumus*, vel notat *Carbones*. Id.

ALKITRAM, est *pix liquida*. Id.

ALKOEL, est *plumbum exquisitum de minera*. Alii dicunt, quod sit *Lapis Lazuli*; alii vero, quod sit *Antimonium*. Rul. & Iohnf.

ALKOL, idem, quod *Alcohol*.

ALKOSOR, id est, *Camphora*. Rul. & Iohnf.

ALKY, *plumbi*, est *materia dulcis ex plumbo*. Id.

ALKIMIA, *pulvis* est de *Basilisco*. Id.

ALLABROT, est quoddam genus *salis* confectum. Rul. & Iohnf.

E

ALLAN-

ALLANTOÏDES, ἀλλαντοειδής, q. d. *Farciminatis*; dicitur membrana foetum involvens, farcimini similis, in brutis, præsertim ruminantibus, saltem occurrens, & truncum corporis circumdans, urinæque colligendæ præcipue dicata. Gal. l. de diff. vulv. c. 10. Homines & canes, & feles, & id genus alia utrinque dentata destitui, docet Hier. Fabr. ab Aquapend. de form. foetus c. 6. Hanc etiam in humano corpore dari Needham tueri voluit Disq. de form. foetu c. 3. Harvejus negat, re diversam esse membranam à Chorion, sed à Veteribus eandem membranam modo Chorion à vasorum copia, modo à figura allantoidem appellari. Exerc. de gen. anim. addit. 4.

ALLIARÆRIS, terminus Spagyricus in negotio lapidis Philosophici denotans *Æs Philosophicum*, quod etiam *Æs album*, *aqua Mercurii*, aliisque infinitis nominibus appellatur. Wilhelm. Tecenenfis tr. *Lilium è spinis evulsam*. c. 2. in Th. Chym. Vol. IV. p. 889.

ALLIGATURA, pro *Ligatura*, vel *Deligatione* ponitur in Scribon. n. 209. & *Alligatus* pro *Deligatus* n. 80. & 209.

ALLOCHOOS, ἀλλοχόος, alienus, aliena loquens; dicitur de iis, qui deliri nec mente, nec verbis sibi constant. Hippocr. l. 2. Epid. f. II. 90. quamvis in Græco textu Linden. σαλοχόοι posuerit; in Latino vero aliena loquentes, retinuerit, cum tamen σαλοχόοι, salivatores potius significet.

ALLOCHROEO, ἀλλοχρόειος, i. e. *colorem nuto*, alium atque alium colorem induo. Legitur apud Hipp. l. de int. affect. XXXIIX. 4. Foët. Oec. p. 31.

ALLODÈMIA, ἀλλοδημία, peregrinationem significat, apud Hipp. l. de int. aff. LI. 32. quamvis videatur mendum, & legendum potius ἀποδημία, Foët. Oec. p. 30.

ALLOEOSIS, ἀλλοείσις, & *Alloeoicos*, ἀλλοειωτικός. Vide *Atheratio* & *Atherania*.

ALLOEOTROPEO, ἀλλοειωτροπέω, significat *varie immutator*. Hipp. d. l. XL. 4. Foët. d. l.

ALLOGNOEO, ἀλλογνωείω, idem, quod ἀγνωείω, deliro. Gal. in Exp. voc. Hippocr.

ALMA, id est, *Aqua* Rul. & Iohnf.

ALMABRI, dicitur *Lapis Ambrae similis*. Ruland.

ALMAGER, idem, quod *Synopida*. De quo inferius: Rul.

ALMAGRA, est *Bolum rubrum*, *Laton*, *Terra yubra* & *lapis ipse*, vel idem est *Almagra*, quod *loum*, vel *loutio*. Rul. Iohnf. Legitur & de *Sulphure albo* in negotio Lapid. Phil. Th. Chym. Vol. IV. p. 729.

ALMAKANDA, *Almakist*, id est, *Lithargyrium*. Rul. & Iohnf.

ALMARCAT, id est *scoria auri*. Idem.

ALMARGEN, *Almargor*, id est, *Corallium*. Idem.

ALMARIAB, *Almarchaz*, etiam *Lithargyrium*. Idem.

ALMARKASITA, i. e. *Mercurius*. Id.

ALMARTAK, id est *Lithargyrius cinis*. Idem;

ALMATATICA, i. e. *Metalium Cupri*. Ruland. & Iohnf.

ALMECHASITE, i. e. *Cuprum*. Tid.

ALMELIETU, Avicennæ dicitur calor quidam p. n. febrili remissior, qui etiam post febrem remanere potest, de quo vocabulo prolixius disseruit P. m. de *Calderia Tom. I. Oper. p. 138*.

ALMENE, id est, *Sal lucidum*, vel *gemma*. Rul. & Iohnf.

ALMETAT, i. e. *Scoria auri*. Rul.

ALMISADIR, i. e. *Sal armoniacus præparatus*, *Amisadir*. Rul.

ALMIZADIR, est *viride æris*. Dorn. Rul. & Iohnf. in *Lex*. Tribuitur & hoc nomen in processu Lapidis Phil. Aquæ Philosophorum five *Mercuriali*, quæ & *albumen ovi*, *aqua marina* &c. vocatur. Anonym. l. 3. de *Chemia in Theatr. Chym. Vol. V. p. 437*.

ALNEC, id est, *Stannum*. Rul. & Iohnson. Dicitur & *Allenec*.

ALOE, ἀλόη, primario nomen est plantæ crassioribus foliis constantis, & perpetuo virentis, cujus descriptionem petas è Botanicis. Ex illa planta paratur succus inspissatus inter purgantia mitiora pertinens, cujus historiam & species, cum usu & viribus vide apud Dioscorid. l. 3. c. 25. Gal. l. 6. de S. F. §. Aloë. Freitag. *Aur. Medic. l. 2. c. 5*. Schröd. l. 4. cl. 4. n. 442. Fr. Hofm. in *Clav. ad h. l. Rolfink. de purgant. sect. 1. art. 2*.

ALOEDARIUM, ἀλοηδάριον, est medicina ad ventrem solvendum aloën recipiens, nec eam quidem solum, sed plurimis aliis medicamentis admistam. Ejusmodi compositiones multas descripsit Aët. ex Oribaf. & Philagrio l. 3. c. 101. & seqq. citante Gorræo. Est hoc nomen à recentioribus Medicis usurpatum. Ita Reimund. Mindererus tractatum suum *Aloedarii* nomine insignivit.

ALOFEL, i. e. *pannus, quo vas operiuntur*. Rul. & Iohnf. in *Lex*.

ALOGAR, *Alohoc*, id est, *Argentum vivum*. Idem.

ALOGOTROPHIA, ἀλογροτροφία, vocatur ea vitiosa partis alicujus nutritio, quæ conjuncta est cum illius figura vitiosa, ita in Rachitide; si ossa vertebrarum dorsi ab altera parte plenius alantur in infantibus, necesse est ea incurvari, quod fieri per *alogotrophiam* docet Charltonus Exerc. X. *Pathol. §. 42. p. m. 200*.

ALOPECIA, ἀλωπεία, capillorum destitutum est, propter vitiatos humores sic appellata, quod vulpibus frequenter accidat. Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 2. in qua locus affectus apparet scaber, colore prorsus exsangui, de rem. fac. par. c. 6. quamvis ibidem mutationem capillorum in alium colorem potius esse statuat *Alopeciam*. Celsus *Aream* vocat l. 6. c. 4. Evenit autem pilis hoc vitii genus eadem fere cum sirpibus ratione, quæ corrumpuntur intereuntque interdum penuria nutritis ipsas succi, interdum immutatione hujus in alienum contrarium, d. l. Sola figura differt ab *Ophiafi*, non generatione,

neratione; nec solutione. Utriusque causa est succus nutritius pilorum vel deficiens, vel vitiosus, acris, malignus, & postulat eandem sui remotionem, aut correctionem.

ALOPEX, ἀλώπηξ, vide *Vulper. Musculos Psoas* etiam à quibusdam dici ἀλώπηξ, scribit Vesal. de H. C. F. l. 2. c. 38. & Fallop. in *Obs. Anat. Tom. I. p. 390.*

ALOS, Alofanthi pro Halos, & Halofanthos, dicitur *Sal & Flos salis.* Rul. & Iohnf. in *Lex.*

ALOSA, Ἀλώσα, φάλασσα, Clupea, piscis marinus est, ad ostia tamen fluviorum pinguior & melior, alias inter cibos medicorū bonos pertinens. Aldrov. l. 4. de pisc. c. 4. Jul. Alexandr. l. 14. Sal. c. 10. Bruyerin. de re cibaria. l. 2. c. 19.

ALPHERA, vide *Alsefera.*

ALPHITIDON, ἀλφειδών, scilicet κέπηγμα, dicitur *fractura*, quando os in multas tenues particulas farinæ instar comminuitur, qua similitudine ei nomen inditum est. Potest & vocari *farinatum fractum os.* Gal. c. 1. de fract. l. 50. Dicitur & κρηνηδών, *fractura instar nucis fractæ.* Gorr.

ALPHITON, ἄλφιτον, Polenta dicitur, & in genere significat quamlibet *farinam*; Hippocr. tamen restrinxit ad *hordei tosti* sive *fricti farinam*, l. 2. de Diet. VIII. 24. quamvis ex aliis locis constet, illum quoque frumentorum granis applicasse v. g. triticæ polentæ. l. 1. de morb. mul. CXII. 3. l. 2. VI. 19. l. de nat. mul. XLV. 6. item ervi, lentiumque torrefactarum ἄλφιτον leguntur, l. de int. aff. XXV. 37. Vide Foëf. p. 34. & Gal. in *Lex. Hipp.*

ALPHUS, ἀλφός, Lat. *Vitiligo*, vel generaliter accipitur pro macula cutanea subsæpera sive alba, & *Leuce* dicitur, non tamen continua, sed veluti guttulæ quædam dispersæ apparent, sive nigra, quam Cels. l. 5. c. 28. *Melanen* vocat: vel stricte, quando solum albam maculam denotat, ut est apud Cels. d. l. Unde Festus ἀλφός quasi *Album* dictum vult. *Alphos* ex humorum vitiositate maligna, quæ in cute est, oriri, quemadmodum & de *Lepra* planum est, docet Gal. com. 3. de humor. Nimirum portiones sanguinis impuri, aquei, aut atrabiliarii, maligne corrupti ferosæ, vel lymphaticæ, diversimode corruptæ, congelatæ, acescentes, & sub cute stagnantes hujusmodi maculas gignere poterunt.

ALRAMUTI, id est, *Cinerium.* Rul.

ALRATICA est, quando vulva mulieris non est perforata, aut est foramen parvum, & quidem vel naturaliter, vel accidentaliter. Albucaf. l. 2. meth. med. c. 72. p. m. 119. Vide *Atræi.*

ALSAMACH, vel *Alsemach*, est Arabibus foramen in osse petroso, uti notavit ex Jacobo de Partibus & Andrea Bellunensi Æmil. Parifan. l. 11. de *Subilit. Exerc.* l. c. 1. p. 449.

ALSECH, id est, *Alumen Jameni*, sive *plumosum.* Rul. Iohnf.

ALSELAT, i. e. *Æs ustum.* Ruland.

ALSIRACOSTUM est nomen compositi medicamenti in febribus multæ caliditatis valde laudati apud

Mesuen in *Operib. f. 113.* à Siracost quod Manniam Arabib. significat.

ALSUS, Ἀλσός, κενάδης, i. e. frigidus. Prius legitur apud Ciceronem, posterius apud Plin. H. N. l. XX. c. 13. ubi ruta cruda in cibo illis commendatur. Vitiose autem in Indice Alphiosus legitur.

ALTAMBUS, i. e. *Lapis rubeus*, scilicet sanguis venarum hominum. Rul.

ALTANUS, nomen venti meridionalis, vel partim è meridiana, partim occidentali plaga spirantis. Rul.

ALTARIS, i. e. *Argentum vivum.* Dicitur & *Antarii.* Rul. Iohnf.

ALTERANS, ἀλλοιωπής, epitheton virtutis medicamentosæ, quando remedia vel auxilia absque manifesta evacuatione aut etiam augmentatione mutationem aliquam evidentem in humoribus, spiritibus, & partibus solidis inducunt. Qui ad qualitates primas, dictas vulgo, caliditatem puta, frigiditatem, humiditatem, & siccitatem restringunt vim alterantem, præter necessitatem limites alterantium restringunt. Junge sis *Dogmata nostra M. G. P. VI. c. 2. d. 8. p. 706. seqq.* ubi etiam Catalogum *Alterantium* reperies.

ALTERATIO, ἀλλοίωσις, varias habet significationes; Generaliter denotat *qualitatum mutationem*, h. e. in aliam naturam & à præsentī divertam transitionem; in qua significatione etiam evacuationes & adjectiones comprehenduntur, Linden. S. M. Ex. XII. §. 335. *seq.* *Alterationem* triplicem constituit haud male Fallop. Unam, quæ plane non lædit, v. g. si cutis alicui nigrescit. Alteram, quæ toto genere est præter naturam & læsionem infert. Tertiam, quæ medio se habet modo, & vel ad statum sec. nat. vel p. n. referri potest, pro majori vel minori excessu. Tr. de Tum. p. n. c. 3. Tom. I. p. 620. *Strictè* vero significat mutationem qualitatum contradistinctam ab evacuatione & appositione, quemadmodum p. a. de *Alterantibus* dictum est: *Magis* adhuc *stricta* est significatio, quando per *alterationem* mutatio præsentis qualitatis in contrarium accipitur, Gal. l. 1. de Temp. c. 2. *Strictissime* sumitur, quando significat alimenti concoctionem, vel quæ fit in ventriculo, l. 3. de *sympt. causis*. c. 2. vel quæ fit in toto corpore, usque dum in similitudinem partis, quæ nutritur, transmutatur, l. 8. de C. M. S. L. c. 6. *Alterari* quoque, ἀλλοιῶσθαι, ab Hipp. dictum est de partibus solidis, videlicet musculis, 2. de artic. l. 21. Jung. Foëf. p. 30. Ad *strictissimam* quoque videtur referri posse *Alteratio Spagyrica*, quæ est unius in alterum per similitudinem conversio, estque duplex: alia per se, quæ iterum duobus modis fit: uno, prout formæ in cœlum, & istud in formas alterantur: altero, quando formæ & cœlum ita simpliciter convertuntur, ut in tertium numerum iterato converti queant, scilicet in medicinam perfectam, & plus: Alia per accidens, quando ex imperfectis projectione fiunt medicina perfecta transmutatione, Dornæus in *tract. Artific. supernaturale*; c. 5. in Th. Chym. Vol. I. pag. 288. Idem

in *Philos. Chymic. d. l. p. 420. 436.* Specialiter mutatio argenti vivi in calcem, vel in aurum, vel in argentum, absque mixtura, ita & auri in calcem, calcis rursus in aurum &c. vocatur *Alteratio*, *Tract. de triplici auri & argent. præp. Vol. IV. p. 383.* Nullam alterationem absque particularum concreti motu & translocatione, hinc secretionem ac adaptationem concipere licere rectissime scripsisse videtur Celeb. D. D. Bohn. *Diff. Chym. Phys. 1. §. 2.*

ALTEY plumbi, est materia dulcis ex plumbo. Rul. & Iohnf.

ALTHENOMÆ, ἀλθαίνωμαι, idem quod θεραπεύομαι, sanus fio, curor. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. XXXIII. 22. XXXIV. 9. adde Foëf. p. 29.

ALTHANACHA, id est, Auripigmentum, *Alernet*, *Albimec*, idem Rul. & Iohnf. in *Lex.*

ALTHEXIS, quibusdam *Althaxis*, ἀλθεξις, ἀλθαξις, sanationem, medelam significat, à verbo ἀλθεῖν, sanare, mederi, aut etiam ἀλθίσκειν. Nominè usus est Hippocr. 2. de artic. 2. 37. ubi quædam exemplaria habent ἀλθαξις, & 2. de fract. t. 12. in quo loco & verbum compositum ξυναλθαξομαι, h. e. una sanus fio, occurrit. Verbum ἀλθίσκειν legitur l. 2. de morb. XXXIV. 28. 34. Foëf. p. 30. & Erotianus in ἰνναλθία ubi ἀλθισις ἢ ἰασις καὶ ἢ θεραπεῖα. conf. id ἀλθεῖσθαι.

ALTIMAR, est as ustum. Rul. & Iohnson.

ALTIMIO, est fex plumbi. Iid.

ALTINCAR, dicitur species falis *falciini*, ad purganda fundendaque metalla, cujus præparationem diversam vide apud Libav. *S. Ch. Arc. l. 8. c. 38.*

ALTINGAT, est flos æris, vel viride æris. Rul. & Iohnf.

ALTINURAU, est viriolum. Iid.

ALTOLIZOIM, vocatur apud Helmont. *Lutum Paracelsi* (de quo infra suo loco) optime contusum, calcinatum, & usque in olei formam bullitum, quod *Fel terræ* etiam vocatur, quia est *Sal amarum*. Sonat vero *all tho oli gefotten* / h. e. totum conversum in oleum, per ebullitionem. Quæ luti eminentissima præparatio paucis mortalium sub brevi hoc sirmate innotuit hætenus, Helm. de lithias. c. 7. n. 22.

ALTRIX, idem, quod *Nutrix*, vel *Nutritiva* dicitur facultas, Gr. θεραπευτική δύναμις. Appellatur alias *Animæ vegetativa*, & Platonè dicitur *Appetitivix*, Gal. comm. 5. in 6. Epid. 1. 5.

ALTUS, ὑψηλός, quid proprie significet, aliunde notum est. Tropice dicitur de somno nimio, v. g. *Altus somnus*, *Altus sopor*, apud Seren. Samonic. vide Keuch. in not. p. 282. seq.

ALUDEL, vel *Alutel*, vocatur *Vitrum sublimatorium*, Rul. & Iohnf. Meminit etiam Paracels. l. 5. de morb. ver. nat. Parari potest etiam fictile. *Aludel* est capitellum duplicatum, imo & quadruplicatum, Morley *Collect. Chym. Leid. præleg. c. 2.*

ALUDIT, id est, *Mercurius*. Rul. & Iohnf.

ALVEARIUM vocatur cavitas illa juxta meatum

auditorium, ubi tordes flavæ & amaræ; quæ *Cerumen* vocantur, gignuntur. Bartholin. l. 3. *Anat. c. 9.*

ALVECH, est *Jovis*, h. e. *stanni*, corpus purum. Iid.

ALVEOLI, Vide *Bohria*. *Phathnia*.

ALVEUS tropice vocatur Pequeto uterque ramus lacteus tumidior à receptaculo chyli proveniens sub diaphragmate, cum epitheto *Ampullascens*. Barthol. *libell. I. Anat. c. 3. appendic. 2. p. 615.*

ALUFIR, est rubedo. Rul. & Iohnf.

ALUMBOTI, id est, *plumbum ustum*. Iid.

ALUMEN, σπινθηρία, à vehementer adstringendo ita dictum, Gal. l. 6. de C. M. P. G. c. 2. est falsugo terræ naturæ Saturninæ, constans ex acido spiritu & Sale terrestri, Fr. Hofm. *Clav. Schröd. l. 3. c. 24. §. 58.* Junge *Doxoscopiam Physicam Iungii cap. de Alumine*. Galenus numerat seqq. species: *Sciissile* vel *Fissile*, χιτήν, *Rotundum*, σφγγώλην, & *Humidum* five *liquidum*, υγρόν, l. 9. de S. Fac. Schröder. vero quinque genera officinalia proponit: *Rupeum*, seu *Glaciale*, *Plumosum*, five *lapidem Amiantum*, *Sciissile*, *Saccharium* five *Zuccarinum*, ex rupeo mediante albumine ovi & aqua rosea paratum. *Catinum*, quamvis hoc proprie non sit *alumen*, sed *Sal* ex cineribus lignorum quorundam extractum. Vim habet adstringendi & exiccandi potentem. Dicitur etiam omnia vegetabilia præcipitare. Morley *Collect. Chym. Leid. c. 90.* Rulandus vero multo plures recenset species & differentias aluminis, quas omnes huc adducere non videtur operæ pretium. Menio quoque sæpe fit *Aluminis* in *Voluminibus Theatri Chymici*, præsertim *Aluminis Iameni*, cujus præparatio proponitur *Vol. III. p. 95.* Est vero *alumen sciissum*. Rul. A Chymycis notatur caractere literæ O. *Alumen ustum*, σπινθηρία κεκαυμένη, Chirurgis notissimum, usitatissimumque in excrementis vulnerum absumendis. Laudat & Hipp. l. 6. *Epid. f. 4. t. 6.* *Aluminis Chalcitidis*, *Ægypti*, & *Melini* etiam meminit idem alibi, quæ loca vide apud Foëf. *Oec. pag. 592.* Galenus *exeg. σπινθηρίων χαλκίπιδων* simpliciter dici pro *chalcitide* monet. Plura quoque de *Alumine* legantur in Ferrante Imperato *Hist. Nat. l. 13. cap. 19. seqq.*

ALUNIBUR, id est, *Luna*. Rul. & Iohnf.

ALUNSEL, i. e. *stilla*. Iid.

ALUSAR, est *Manna*. Idem, ut & *Dornæus*.

ALUSEN, i. e. *Sulphurata*. Iid.

ALUSIA, αἰλουσία, h. e. *Illotio* five *Lotionis defectus*; Gal. 2. aph. 50.

ALUTA, σκυτό, in genere omne *corium* significat, juxta *Hesygium*. Unde & opifices, qui id præparant, *Alutarii* vocantur. In foro Medico vocatur *Aluta* illud *Corium*, quo utuntur Medici & Chirurgi ad emplastra illinenda. Ejus exterior pars durior & densior, interior vero mollior, quæ Hippocrati *Caro alutæ*, ἡ σάρξ τῆς σκύτης, dicitur, 2. de artic. 1. 29. vide Gal. in *com. Scribon. n. 81.* Rhod. in *not. ad h. l. de Græco vocab. σκυτό*, vide Foëf. *Oec. p. 575. seqq.*

ALVUS;

ALVUS, ἡ κάτω κοιλία, dicitur venter inferior; per quem fecum & excrementorum crassiorum naturalis fit excretio. Hæc interdum in latitudine sanitatis, & in flatu præternaturali excedit, interdum etiam deficit. Illa dicitur *Alvus liquida*, κοιλία ὑγρή, in qua liquida dejiciuntur, Gal. c. 2. in 1. prorrh. 1. 3. Huic opponitur *Alvus dura*, σκληρῆ κοιλία, 3. aph. 25. quando pauca ea que indurata Gr. σκώβαλα dicta excernuntur. *Alvus fluida*, vel *fluxa*, citatior vel cita, κοιλία ὑγροτέρα, quando liquidæ dejectiones sunt frequentiores: quo pertinent *Lienteria*, *Diarrhea*, *Alvus adstricta*, σπικνωδίσσα, quando excessive silitur & restat, nimiumque retinentur excrementa, c. 2. in 1. 1. Epid. 1. 75.

ALYCE, ἀλύκη, *Alysis*, ἄλυσις, ἀλυσμός, ἄλυσις, idem significant. Derivatur à verbo ἀλύζειν, ἀλυκτείν, *angi*, *anxietate vexari*. Nomina igitur illa denotant *anxietatem*, & *corporis inquietudinem* propter anxietatem, cum à fervente & corpus inæquabiliter commovente materia primis in venis vellicatur stomachus, adeoque natura exagitur, ut præsentem rerum statum fastidiat, subindeque corporis figuram mutet, membraque dissolute admodum dispergat, Foëf. in not. ad Hipp. 1. Epid. p. 1056. seq. *Oecon.* p. 33. *Dieterich. Iatr.* n. 44. Inter recentiores egregie *Anxietatum cordis & præcordiorum* descripsit generationem Francisc. de le Boe Sylvius *Pr. Med.* l. 1. c. 34. §. 87. *Anxietas cordis & præcordiorum* partim mali focum abdomen, partesque in tenue intestinum sese exonerantes, ac imprimis pancreas, partim mali fomitem manifestat. Humorem non tantum acidum, qui dolores lancinantes, rodentesve, aut perterbrantes parit, sed insuper glutinosum, qui partibus omnibus firmiter adhærens ab iisdem recedit lentius, ac difficilior, ac proinde urget pertinacius: quin à bile oppressa in halitus, flatulique viscosos, lentosque diductus notatam auget *anxietatem*.

ALYPIAS est purgans bilis atræ & species Turbithi. Fallop. l. de purg. simpl. c. 25. *Tom. I.* p. 100. quamvis idem notaverit apud Galen. medicamentum ἄλυπον esse saltem leniter subducens, sive minorativum, d. l. c. 16. p. 62.

ALZEGI, i. e. *Aramentum*. Rul. & Iohnf.

ALZEMAFOR, i. e. *Cinabrium*. *Iidem*.

ALZILAT, est pondus trium granorum. *Iidem*.

ALZIMAR, est *Viride*. Ruland.

ALZOFAR, i. e. *as ustum*. Rul. & Iohnf.

AMALDINO, ἀμαλδύνω, & ἀμαλδύνομαι, significat *corrumpto*, deleo, aboleor, & *corrumpor*. Activum legitur apud Hipp. l. de nat. puer. IX. 16. *Passivum lib. de genit.* III. 1. l. 1. de morb. mul. XV. 13. *XIIX.* 4. lib. I. *LXXIIX.* vide Foëf. p. 35. *Herodianus paulo aliter*.

AMALGAMA, *Amalgamatio*, est calcinatio vel impastatio metallorum facta per hydrargyrum, sive argentum vivum. Rul. in *Lex. Chym.* Iohnf. Schröder. l. 1. c. 3. & Frid. Hofm. in *clav. ad h. l.* Rolfink. *Chym.* l. 2. c. 3. D, D. Bohn. *Diff. Chym. Phys.* §. 11. seqq. D, D. Wedel. *Ph.*

I. A. F. R. l. 1. f. 4. c. 5. p. 52. & novissime videatur D. Iunken *Lexicon Chymico-Pharmaceuticum Part. I.* p. 17. seq. *Amalgama Argenti*, Auri ex methodo le Febvre. Hujus laboris quoque sæpe mentio fit in *Th. Chym. Voluminibus* pene omnibus. Fallop. dicit *Amalgama* esse quoque *Mixturam Aquarum fontium* (an leg. fortium) eum metallis *tr. de morb. Gall.* c. 26. T. 1. p. 731. *Amalgama* dici quasi *Hamalgama*, juxta *Palmarium*, ab ἄμα, simul & ἀλγείν dolere, vel γαμείν, nubere, vel μαλαίτειν, mollire, testatur *Libav. de Igne nat.* c. 30. Dividitur in vulgare Auri cum argento vivo vulgari, & *Philosophicum* cum Mercurio Philosophorum. *Ibid.* Alias & solutionem Martis cum Sulphure *Amagamationem* appellare non dubitavit Schröder. d. l. p. 27. unde & *Lagneus Amalgama* in genere dixit *Mollificationem*, in *Harmon. Chymic. in Th. Chymic. Vol. IV.* p. 729.

AMANDINUS lapis, est gemma coloris varii. Extinguit omnia venena, & reprimat; quare non est gemma contemnenda. De qua consule Albertum. Rul. in *Lex.*

AMARACINON, ἀμαράκινον, vocatur unguentum præstantissimum, paratum ex oleo & aromaticis variis, ita dictum ab amaraco, ἀμαράκων, quod idem est, ac σπύμψυρον, vulgo *Majorana*. Descriptio habetur apud *Dioscor. l. 1. c. 68.* Gorr.

AMARUM, πικρόν, dicitur secund. Gal. l. 4. de *S. Fac.* c. 19. 22. & aliquoties alibi, quod calidam habet facultatem & siccam, & cineri est simile. Generari quoque credit omnia *Amara* ex calefactis dulcibus, sive à calore ingenito, sive ab igne, quod tamen non videtur veritati consonum. Secundum recentiores *Amari* natura consistit in salinis portionibus, lixiviosis, & alcalicis, per sulphureas vel oleosas determinatis, & modo saltem affectionis aliquo ab *Acri* differt. *Pechlin. de purg.* c. 16. *Willis de ferment.* c. 2. *Amarum* oriri ex mixtura spirituosarum, sulphurearum, & salinarum portionum existimat, id quod de quibusdam, non vero de omnibus *amaris* concedi poterit.

AMARYGÆ, ἀμαρυγαί, hoc nomine quidam oculos, quidam vero *supercilia* intelligunt. Gorr.

AMATORIA febris, vide *Chlorosis*.

AMATORIA veneficia, vide *Philtron*.

AMATORIUS musculus qui dicitur in utroque oculo, videantur *Anatomici*. Barthol. *Anat.* l. 3. c. 8. G. *Bidloo. Tab. XI.* fig. 10. E.

AMAUROSIS, ἀμαύρωσις (qs. d. *Obscuritatem*) *Obsfuscatio*, est totius lucis in oculo impedimentum, acutis morbis accidens, quæ est imbecillitas facultatis animalis indicium, Galen. c. 2. in 1. 1. prorrh. 2. 11. Clarius *Amorosus* est, cum oculi lux extinguatur defectu spirituum. Spiritu non influente cessat calor quoque. Hujus defectu necessario frigit & rigent oculi. *Linden. Ex. IV.* §. 92. Nullum vero manifestum in oculo apparet vitium, sed pupilla integra & plane pura conspicitur. Differt ab ἀμβλυωπία, solo gradu minore, Gorr. *Hippocr. aliquoties*

quoties meminit ἀμαυρώσεως, v. g. c. 3. l. 1. prorrh. t. 20. Coac. t. 225. & 485. Plura loca vide apud Foëf. Oec. p. 26.

AMAUsum, alias *Smalium*, vulgo *Schmelzglas* / est vitrum fusorium ob facilem liquefactionem. Usurpatur etiam ad picturas annulis & insignibus inurendas. Unde *Encaustum* appellatur. Alias quoque Terra *Sarracena* nuncupatur, Joh. Isaac. de operibus mineral. c. 89. & seqq. qui metallica potissimum vitra per *amausa* intelligit, in *Theatr. Chym. Vol. III.* Clarius *Amausa* describuntur à Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 21. Variis coloribus prædita esse *Amausa*, pro varietate materiæ, ex qua fiunt, proluxe *ibid.* videre est. De *Amausis* legi etiam ex recentioribus poterit Chr. Merretus noi. ad *Neri Art. Vitrar. l. 5. c. 75. p. m. 372. seqq.*

AMAZONIOS, ἀμαζόνιος, epitheton *pastilli* vel *trochisci*, cujus descriptio videatur apud Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 3. Gorr. Facit ad stomachi subversiones & vomitus.

AMBAR, *Ambarum*, communiter *Ambra*, ἄμβρα, *Ambraca* Fallop. est odoramenti genus, de quo variae sunt sententiæ. Alii tradunt, in maris profundo veluti fungum, concrescere, & procellis in littus ejici, aut devorari à pisce quodam, in cuius corpore postea reperitur. Alii putant, ipsum è fontibus quibusdam scaturire, bituminis modo aut sulphuris. Tria ejus produntur genera, *fulvum*, *subalbidum*, *arum*. Calefacit & siccat cerebrum & olfactum roborat; senibus & natura frigidis opem mirifice præstat. Hæc Gorr. Schröderus posteriori sententiæ accedens dixit, esse bituminis genus, ex fontibus & alveis maris ad littus eructatum, & duplex statuit: unum *Ambra Grysea* vocatur valde odorata; alterum *Citrinum*, quod *Succinum* constituit. *Sperma Ceti* quoque *Ambra subalbida* nomine quandoque venire, docet l. 3. *Pharm. c. 29.* Junge Hofm. in *Clav. ad h. l.* item C. Hofm. *Paralip. Off. c. 64. 65.* D. Justum Klobium in *Acad. Wittebergeni* octodecim opiniones de *Ambra Grysea* recensuisse, & tandem eam, quamvis hæsitandum, amplexum esse, quæ statuit, eam esse *Merdam Avis Indicæ* in Madagascar, *Afchibobuch* dictæ (licet & alteri taverit, quæ tradit, *Merdam* esse *Balanarum* quarundam *Trompæ* dictarum) legitur in *Actis Philosophicis Oldemburgi* Angli Anni 1667. mens. Octobr.

AMBE, ἄμβη, *crepido*, lignum aliquod supra gradum scalæ Hippocraticæ, ad repositionem brachii in cavitate alligandum, Galen. c. 1. de art. t. 14. 19. Ejus descriptionem & delineationem tradidit etiam Scultetus *Arm. Chirurg. Part. 1. Tab. XXIV. fig. 1. & 2.* Quin & in genere *superciliofam* eminentiam, quæ est in ora alicujus vel ambitu, significat, unde & ad ossa per similitudinem refertur ab Hippocr. 4. de artic. t. 64. Vide Foëf. *Oecon. p. 37.*

AMBIDEXTER, ἀμφιδέξις, dicitur is, qui sinistra, perinde ut dextra, utitur. Hæc felicitas denegatur mulieribus ab Hipp. 7. *aph. 43.* ob caloris nativi infir-

mitatem; videl. *ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ*, vide Foëf. p. 42. *Diet. Iatr. n. 50.* Alias & ferrum utrinque incidens *Ambidextrum* ab Euripide dictum esse, testatur Gal. in *Comm. ad h. l.* Conf. omnino Erotianus.

AMBLOSIS, *Ambloma*, *Amblotica medicamenta*; ἀμβλωσις, ἀμβλωμα, ἀμβλωπικῆ, vide *Abortus*.

AMBLYOPIA, ἀμβλυωπία, ἀμβλυωγμὸς, ἀμβλυωσμός, idem fere quod ἀμαύρωσις, hoc est, *Hebetudo oculorum*. Vide *Amaurosis*. Perperam à Math. Sylvatico, ob ignorantiam Græcæ Linguae, mutatum in *Ampliopeam*, aut *Ampliopiam*, Dieterich. n. 48.

AMBON, ἄμβων, est margo, labrum, sive *supercilium* cotilarum & cavitatum in dearticulatione, Galen. l. 2. de V. P. c. 17. Item *crepido*, & ita idem, quod ἄμβη, *Ambe*, c. 1. de artic. t. 19. Adde Foëf. p. 37. varias & longe diversas significationes adducit Erotianus.

AMBRA, vide *Ambar*.

AMBROSIA, ἀμβροσία, est epitheton quoddam splendidum nonnullarum Compositionum Alexipharmacarum, sive Theriacalium, idem significans, quod *Athanasia*, ἀθανασία, veluti immortalitatem promovens. Meminit illius Gal. l. 4. de L. A. c. 8. Ita & in specie Philippi Macedonis Antidotus ad venena omniumque venenosorum ictus & internos corporis morbos dicta fuit *Athanasia*, l. 2. de Antidot. c. 8. Sunt vero omnes calefacientes & exiccantes, l. 8. M. M. c. 7. *Ambrosia* est etiam nomen plantæ, apud Dioscor. l. 3. c. 129. & Gal. l. 6. de S. F. h. t. & tribuitur diversis verb. gr. Tanaceto, Abrotano, Artemisiæ, Botryi, de quo vide Bauhin. in *Pinace*. Abraham Frambesarius integrum libellum medicum scripsit, vocans *Ambrosiopæam*, qui statim ab initio *Ambrosiam* definiit, quod fit pura medicamenti essentia, naturæ cælestis æmula spiritus instar est corporea concreione, relicto crassamento elementari extracta, tantaque elaborata industria, ut exigua mole plurimum polleat, citraque fastidium, & citra noxam exhiberi queat. Divisit quoque in *Universalem* & *Particularem* &c.

AMBULATIO, βάδισις, est actio utriusque cruris, quæ ab homine fit, altero quidem in terra firmato, altero vero circumlato, & ita perficitur per firmationem & motum. Illius instrumenta sunt *Pedes*; hujus autem totum *Crus*, Galen. l. 3. de V. P. c. 5. Ejus consideratio in statu sec. & præter. nat. Medico necessaria est & utilis, *Ambulatoria instrumenta* quoque vocantur *Pedes*, βάδιση ὄργανα. d. l. c. 8.

AMBULO, nomen morbi cum epitheto *flatulentus* & *furiosus*, qui & *Flatus furiosus* vocatur, item *Vareni*, estque inflatio cum dolore varie periodica à vaporibus subtilissimis vehementissime in variis corporis partibus oberrantibus oborta, quemadmodum ita describitur & peculiari casu proponitur à D. D. Joh. Michaelis *Prax. Clinici. Special. Caf. XIX.*

AMBUSTA, *Ambustiones*, πυρίκωνται, κατηκρούμενται, idem, quod *Combusta*. *Combustiones* sunt, quæ igne, vel ardente

ardente aqua comburuntur, ita; ut bullas aliquando excitent, Galen. l. 9. & 11. de S. F. Constat autem, si quis in aqua ferventi ustus fuerit, hunc etiam affectum *πυελήχουρον* (non *Piricaution*, uti recte correxit C. Hofm.) id est, *ambustum* igne nominari, l. 1. de C. M. P. G. c. 4. vide etiam Keuchen. in not. ad Samon. p. 254.

AMEIBO, ἀμείβω, significat apud Hippocr. *muto*; permuto, l. de iis, q. in med. f. t. 17. & l. 6. Epid. f. 5. z. 19. ubi quidam μεταμείβων legunt. Foëf. p. 38.

AMENENOS, ἀμηνένος, denotat *debile, infirmum*; ab αἰ & μένω, *robur*, Hippocr. l. 2. Prorrh. XXXVI. 13. & l. 1. de morb. mul. XIV. 12. Foëf. dict. l.

AMENTIA, ἀνοία, idem, quod *Mentis alienatio; emotio, aberratio*. Dicitur & *Demencia*, estque delirii species, & ratiocinatricis functionis veluti paralytis & abolitio, Galen. lib. de diff. symp. c. 3. Cujus causam veram determinare difficilimum est, si nullus morbus corporis concurrerit, ideo, quod mentis humanæ naturam & affectiones minus exploratas habeamus, ita, ut unicuique cum Cicerone l. Tuscul. roganti: Ubi, aut qualis est Mens. Ubi tua, aut qualis? potesne dicere? respondere cum Lactantio l. de opif. c. 16. liceat, Mentis rationem incomprehensibilem esse quis nesciat, nisi qui omnino illam non habet, cum ipsa Mens quo loco sit aut cujusmodi, nesciatur? Jung. Charlton. Ex. Path. VIII. §. 3. Vide *Delirium*.

AMENTUM, vide *Ancyle*. *Amentum* etiam Græcis *ζώνιον* dici, & denotare ligamentum missile, quod in medio lanceæ ligatur, rectius missilis & alias habere significationes, quæ huc non pertinent, scribit Rhodius de *Acia* p. 201. *Amentum* quoque dicitur *Alumen scissum*. Rul. in Lex.

AMETHODICUM, ἀμεθοδικόν, dicitur, quod sine methodo & ratione certa sit aut proponitur, ut solent Empirici Blancard. in Lex. quamvis non constet, cujus autoritate hoc vocabulum posuerit.

AMETHYSTA, ἀμύθυστα, dicuntur in genere *medicamenta, quæ ab ebrietate præservant*, Galen. lib. 2. de C. M. S. L. c. 1. Nonus de part. morb. curat. c. 15. p. m. 19. Hinc etiam dictus *Amethystus lapis*, ἀμύθυστος, gemma vel lapis pretiosus, coloris violacei, aut vini subrubri vel nigri aqua diluti, cujus quidem nobilioris patria est India; viliorum vero Arabia, Ægyptus, Galatia &c. quin & Bohemia. Non immerito vero virtus hæc ebrietati resistendi in hoc lapide fictitia habetur à Plutarcho, item veneficiis, malisque cogitationibus. Confer. ad Chiocc. Mus. Calc. f. III. p. 189. seqq. Rul. in Lexic. Chym.

AMETRIA, ἀμετρία, Latine *Immoderantia, Immoderatio*, in genere est à iusta temperie recessus, Galen. lib. 4. M. M. c. 4. opponitur *symmetriæ*. Hoc vocabulum verum genus logicum constituere in definitione morbi C. Hofman. in *Animadvers. ad Montan. cap. 1. §. 8.* censet, definiens morbum, quod sit ἀμετρία temperamenti, organisationis & unitatis. Enimvero cum

hoc genus non respiciat ad effectum immediatum morborum, videlicet actiones læsas, mihi non videtur adeo accuratum, sed potius retinendum esse genus ἀδυναμία, sive *Impotentiam agendi*.

AMIA, ἀμία, piscis nomen est, in mari, fluviis, & stagnis degentis, commodumque præbentis tui generis cibum, si rite paratus fuerit, de quo vide Aldrov. l. 3. de Piscib. c. 20.

AMIANTUS, ἀμιαστός, (perperam à nonnullis per th vel θ scribitur) lapis est in Cypro natus, alumini scissili similis, è quo elaborato, utpote flexili, telas spectaculi gratia texunt, quæ ignibus injectæ ardent quidem, sed flammis invictæ splendidiore exeunt, Diose. l. 5. cap. 156. Dicitur alias *Alumen plumosum*, item *Lapis Asbestus*, ἀσβεστός. Differt ab Alumine scissili, quod hoc sit combustibile. De hoc Lapide vide Schröd. lib. 3. cap. 8. Hofmann. in clav. ad h. l. Dorm. Ruland. Johnson. in Lexic. Chiocc. Mus. Calc. f. III. p. 286. seqq. Mentio quoque telarum paratarum à Venetis fit in Theatr. Chym. Vol. V. p. 391. Perperam vero illud linum vel *Lapidem Asbestum* hodieque reperiri negarunt Monardes & Amatus, uti recte ostendit ex Joh. Brabo, Mizaldo, Langio l. 1. ep. 66. & VI. Aldrovando Casp. Reies Camp. Elys. quest. 25. n. 2. & 11. Vocatur & *Salamander* & *Salamandra*. Dorn. Rul.

AMICULUM, vide *Amnios*. *Amniculum* etiam dicitur folis virilibus destinatum, quo pueri nudi in Gymnasio certantes pudenda operiebant, notante Rhodio Differt. de *Acia* p. 85.

AMIDUM, pro *Amilum*, vel *Amylum*, est albissima farina concreta in panes ad solem. Dorn. Rul. & Iohnf. in Lex.

AMINÆUS, ἀμιναιός, epitheton vini & vitis, ab *Aminæo*, Italiæ oppido, dictum in Campania. Duplex habetur apud Galenum l. 12. M. M. c. 4. videlicet *Aminæum Neapolitanum*, & *Aminæum Siculum*. Est & *Aminæum factitium* apud Constantin. Casar. l. de Agriculi. 8. c. 21. notante Gorr. Adde Keuchen. not. ad Sam. p. 204. seqq.

AMMA, vide *Hamma*. In Græco enim est aspiratum ἀμμα, ab ἀπτα.

AMMION, ἀμμιον, vide *Minium*.

AMMOCHOSIA, ἀμμοχωσία, vocatur remedii genus exsiccando corpori idoneum, eo super arenam decumbente, & arena superingesta. Oportet autem calentissimam esse & marinam, si ejus copia haberi possit. Fluvialis enim humectantior est. Est autem & Sal ad eam rem efficacior, quam arena. Oribas. l. 10. c. 8. Collect. med. notante Gorræo p. 29.

AMMOCHRYSOS, ἀμμοχρυσός, vocatur lutum aureo colore prædium ad Iherinas Fabarias sive Piperinas Helvetiæ repertum. Joh. Jac. Wagner in *Histor. Helvet. Curios. Sect. 5. art. 5. p. 337.* ubi etiam ex Hildani descriptione Thermarum Piperinarum nomen *Aureni* addidit,

AMMODITES, *Ammodytes*, idem quod *Psammodytes*, ἀμμοδότης, ψαμμοδότης, nomen est serpentis grandioris in arena latentis, cujus descriptionem cum ejus veneno, & adversus hoc remediis, videas apud Aldrov. l. 1. de serpenti. & drac. cap. 3.

AMMONIACUM, ἀμμωνιακόν, dicitur 1. de succo, vel Gummi quodam ferulæ in Libya nascentis, cujus duo habentur genera: Unum purius ligni & arenarum ex pers, maxime coloratum, thuri simile, minutis glebis constans, odore castorei, gustu amaro, quod & θερυσσόν, sive θερύσσμα vocatur, quasi frustum aut friatura: Alterum impurius & lapidosius, quod φύσσεμα, quasi commixtionem appellant. De Gummi Ammoniaco vide Gorr. p. 29. C. Hofm. in *Officin. l. 2. c. 10.* Schröd. l. 4. cl. 2. n. 369. Rolink. qui inter purgantia retulit, *vr. de purgant. sect. 1. art. 3.* Deinde dicitur de Sale. Vide *Sal. Ammoniaca Salia* varia confici posse pro variis adhibitis spiritibus acidis notavit Morley in *Collect. Chym. Leidens. c. 190.*

AMMONION, ἀμμώνιον, dicitur Collyrium maximæ commoditatis in multis oculorum morbis, quod & alio nomine ὑγείδιον appellatur. Refertur ab Aëtio l. 7. inter τὰ κάρδια καὶ τὰ θεόδρα collyria, notante Gorræo *diēt. l.*

AMMONIS cornu, vocatur lapis, coloris cinerei, cinni armatura vacuus, & ita nodulus, quasi juncturis cohereat, arietis cornu tam forma, quam colore referens. Rul. in *Lex.* ubi varias *Ammonitis* species recenset: Talia cornua Ammonis haud raro in agro & solo Altdorffino & vicinis locis reperiri provocho ad testimonium Mauritii Hoffmanni, qui non solum icones Horti Medici Altdorffini delineationi addi curavit, verum etiam magnam copiam ejusmodi lapidum collegit.

AMMONITRUM, ἀμμώνιστρον. Vide *Frina.*

AMNA, Paracelso dicitur *Aqua*, quæ currit per calces, & ubi terra est alba, sicut est in Anglia, l. 1. de Tartaro, tract. 5. c. 2. in *Schol.*

AMNIOS, *Amnion*, ἀμνιον, ἀμνιον (in neutro usurpavit Linden. *Physiol. Med. l. 2. c. 7. §. 17.*) apud Galen. lib. 6. de Hippocr. & Plat. *decr. c. 6.* & de *sat. form. c. 2.* legitur ἀμνιός, (quod tamen correxit sua manu C. Hofm. in *Græca Basil. edit.*) est membrana interior foetum involvens, sive interius foetus involucrum, unde & *Amiculum* appellatur, quod foetum amicit & obvolvat. Membrana hæc liquorem illum aqueum, cui foetus quasi innatat, non à sudore foetus, multo minus ab urina, sed à colliquamento aqueo, partim seminali à conceptione redundante, partim succi nutritii relicto provenientem continet. Videatur Harveus de *gener. animal. in append. iii. de Membran.* Barthol. l. 1. An. 5. c. 36. Jung. laud. supra D. D. Hofm. Jun. *Dissert. in Horne Microcosm. p. 293.* Vocabuli etymologiam & veram significationem se juxta cum ignorantissimis nescire, in-

genue fatetur C. Hofm. *com. in l. 15. de V. P. n. 1067.* & ex hoc Linden. *d. l.*

AMNIS alcalifans, est aqua ducta per calces terrarum, ex qua desumptum est *Alcali.* Dorn. Rul. & Iohnf.

AMOLYNTON, ἀμόλυτον, Coelius Aurelianus vertit, quod attritatum manibus nihil à se inquinamenti dimittit, lib. 2. de morb. acut. c. 37. Hinc *Amolynta* dicuntur, non inquinantia medicamenta familia his, quæ proprie *Epihemata* dicuntur, Galen. lib. 7. de C.M.P.G. c. 11. ubi ad *Acopa* referuntur, de quibus supra dictum.

AMONGABRIEL, i. e. *Cinabrium.* Dorn. Rul. & Iohnf.

AMOR, ἄμος, quid in genere significet, aliunde cognitum esse debet. Strictius vero in Medicina plerumque sumitur de *Amore conjugali* vel *libidinoso*, & refertur inter causas procacitatis sanitatis & morborum, quatenus vel moderatus, licitus & honestus, vel immoderatus, illicitus & turpis fuerit, siquidem est vehementior quædam animi passio & perturbatio, in qua spiritus vitales & animales fervidiores redduntur, Charlton. *Ex. Pathol. VIII. §. 26.* Willis *An. Brut. P. 1. c. 9.* Ad immoderatos & illicitos potissimum spectat *Affectus Eroticus* dictus, de quo integram epistolam scripsit Lang. l. 1. *epist. 24.* quandoque cum delirio conjunctus, præsertim in sexu foemino, unde & *Amor insanus* appellatur, de quo videatur Sennert. *Med. Pr. l. 1. P. 2. c. 10.* Ob *Amorem* filius regis ab Erasistrato deprehensus legitur apud Galen. c. 1. in *prognost. v. 4.* Aliud exemplum legitur de foemina quadam in lib. de *iis, qui morbum simulant.*

AMORGE, ἀμύργη, vide *Amurca.*

AMPELIS, ἀμπέλις, avis nomen est, quæ & *Gargulus Bohemicus* dicitur, cujus descriptionem vide apud Aldrovand. lib. 12. *Ornihol. cap. 18.* Hujus caro inter cibos gratissimos, & ipso Turdo etiam præferenda refertur.

AMPELITIS, ἀμπελίτις, vide *Pharmacitis.* Epitheton *Terræ bituminosæ*, Gorr. p. 30.

AMPHARISTEROS, ἀμφαριστῆρος, vide *Amphidexios.*

AMPHEMERINUS, ἀμφημερῆνος, (cil. πυρῆτος, Lat. *Febris quotidiana.* Vide *Febris. Quotidiana.*

AMPHIBLESTROIDES, ἀμφιβληστροειδής, vide *Retiformis.*

AMPHIBRANCHIA, ἀμφιβραγχία, *Tonsillæ*, Hippocrati dicuntur & *partes vicinæ*, l. de *int. aff. LX. 6.* & l. de *diab. crit. V. 10.* Vide *Foef. p. 41.*

AMPHICATHEZOME, ἀμφικαθεζομαι, id est, *Circumsedeo.* Verbum exprimens modum *Inseffus* in Semicupium, ut decoctum circumcirca partes irriget, & mulier prorsus immergatur, Hippocr. l. 1. de morb. mul. XXX. 10.

AMPHICAUSTIS, ἀμφικαυσις, duplicem habere dicitur significationem, 1. notat *montanum hordeum*, quod

quod & ἴνδα dicitur. Deinde pudendum muliebri, teste Eustathio. Gorr. p. 32.

AMPHIDEXIOS, ἀμφιδέξις, vide *Ambidexter*. Alias è contrario aliquis etiam dici potest ἀμφαεστῶς, *ambilaevus*, & per metaphoram de homine infaulto usurpari quiret; alias & illos, male tamen, ἀμφιδέξις appellari observat Galenus in *exegefi*, qui in dextra uteri parte fuerunt collocati.

AMPHIDION, *Amphideon*, ἀμφίδιον, ἀμφίδιον, proprie significat *armillam muliebrem*, qua vel collum, vel brachia circumdantur. Per metaphoram vero Hipp. hoc nomine indigitavit summam uteri osculi extremitatem rotundam, vel oram, *lib. 1. de morb. mulier. LXXXIII. 8.* Plura de hoc vocabulo vide apud Foef. p. 42. Galen. in *Exeg. voc. Hippoc.* quod vero Blancard. in *Lexic.* posuerat ἐλικειδῆς ἰπικώσταις, in illo loco non occurrit.

AMPHIMETRION, ἀμφιμετρῆιον, est epitheton signorum affectus matricis significantium, q. d. circa matricem. Legitur agud Hippocr. *l. 6. Epid. f. 8. v. 38.* ubi in edit. Linden. occurrit Latina versio: *Circa mensem.* Foef. d. l. Conf. Galen. in *exegefi*.

AMPHIPNEUMA, ἀμφίπνευμα, hoc est, *circumcirca urgens spiratio*, & est species & symptoma magnæ difficultatis in respirando, cujus meminit Hippocr. *lib. 4. Epid. XXIV. 17.* Foef. p. 43.

AMPHIPOLOS, ἀμφίπολος, significat *pedissequam*, vel *ministram*, quæ heram circumstat, apud Hippocr. *l. 5. Epid. XII. 15.* Foef. d. l.

AMPHISBÆNA, ἀμφίσφαινα, nomen serpentis æqualis ubique crassitie, ita, ut duo capita in extremitate utraque habere videatur, quamvis Aldrov. illud revera defendat, qui prolixius descripsit, & usum ejus varium Medicum monstravit, *l. 1. Hist. Serp. & Drac. c. 10.*

AMPHISCELOS, ἀμφισκελος. Meminit hujus vocis Dieterich. *Iatrei n. 50.* scribens, legi illam apud Duretum ad Hollerium, & eandem in pedibus habere significationem, quam habet in manibus ἀμφιδέξις, *ambidexter*, de quo p. a. Verum ut taceam carere hanc auctoritate, inepta quoque est compositionis ratio in hac voce, cum emphasis debeat esse in δέξις, vel αἰσιεστῶς, *dexter* aut *sinister*, non vero in σκελος, *crus*.

AMPHISMILA, ἀμφισμίλη (perperam *Amphismela*, quia in Græcō est Iota) ab ἀμφί, *utrinque*, & σμίλη, *scalpellus*, *cultellus*, idem, quod μαχαίριον est, *cultus Anatomicus*, utrinque acie præditus ad sectionem, cujus inter alia instrumenta meminit Gal. *l. 1. Anat. adm. c. 10. Castell.*

AMPHISPHALSIS, ἀμφισφαισις, dicitur *circumactio*, *circumductio*, *oberratio*. Usus Hippocr. de cruris circumductione, ut in *sedem suam revertatur 4. de artic. iii. 47.* Foef. p. 43.

AMPHITANE, idem quod *Chrysocolla*, Fallop. *tr. de metall. seu fossil. c. 31. Tom. 1. p. 334.* Castelli *Lexic. Med.*

AMPHODONTA, ἀμφόδοντα, dicuntur animalia, quæ in utraque maxilla dentes habent, *utrinque dentata.* Hipp. *1. de artic. c. 28.* Foef. d. l.

AMPHORA, κεράμιον, ἀμφορεύς, fuit mensura certa liquidorum apud veteres, & quidem duplex: *Italica* continens libras LXXII. Gal. *de pond. & mensur. c. 4.* & *Antica*, quæ capacior, utpote quæ præterea urnam contineret, hoc est, dimidiam circiter *amphoram*. Hæc in specie dicta Atticis μετρητής. Gorræus p. 32. Rhodius *de Pond. & Mensur. p. 40.* scribit: *Amphora* capit congios octo, vel olei libras 72, vini 80, mellis 180.

AMPLEXATIO, sive *Basiatio*, mystice vel spagyricè dicitur, quando *Mercurius Philosophorum*, ceu *mulier candida*, juncta fermento aureo, quod est *marius ruber*, sustinet motum & agitationem, & fit frequens reflexio halituum super corpus in fundo. *Libav. Tom. II. Op. pag. 395.*

AMPOTIS, ἀμπωτις, proprie significat *æstus marini reciprocaionem*, aut aquæ marinæ recessum à littore, quasi mare eam recedentem rebibere & absorbere videatur. Per translationem vero Hippocr. usurpavit de *Humorum recessu & recurso* ad interiores partes, & ita fere coincidit cum *palindromia*, *l. de Hum. statim in princ. Gal. c. 1. aph. 2. l. 4. de San. tu. c. 10. fin.* Vide etiam Foef. p. 40. Dieter. n. 226.

AMPULLA, λήκη, πομφόλυξ, quid proprie significet, notum est. Per translationem *Ampullas* vocavit Paræus prima delineamenta trium viscerum, cordis, hepatis & cerebri post conceptionem, *l. 23. Chirurg. c. 9.* In Chymicis *Ampulla* vocantur vasa ampliora, ut *Cucurbita*, *Pellicanus* &c. Morley in *Collect. Chym. Leid. proleg. cap. 2.*

AMPULLASCENS, vide *Alveus*.

AMPUTATIO, vide *Sectio*. Valde κενερωτικῶς & licenter usum esse de virtute medicamenti *Tryphera* dicti Scrib. n. 230. testatur Rhod. in *Lex.*

AMULETA, περιάμματα, περιάπτει appellantur, quod de collo suspendantur, aut alicui corporis parti alligentur, Gal. *l. 1. de rem. fac. par. c. 1. fin.* & sunt medicamenta, quæ occulta quadam virtute, & mira efficacia nos latente aliquid in corpore præstare creduntur. *Helmont. amuleta & periapta* appensa agere credit vi influentiæ partim citra evaporationem illorum, partim cum ἀπύρροις, quæ etiam sensum viribus minuuntur. Dividit etiam in *Ossea*, *Cornea*, *Animalia*, *Plantas*, *Lapidea*, *Salina*, *Transparentia* & *Opaca*, *tr. Potest. medicam. n. 61.* Circa omnium illorum usum multum vanitatis, quin & multum superstitionis concurrere, quotidiana testatur experientia, unde recte Gal. vocavit ἀλογα, *irrationabilia*, *absurda*, rejiciens tanquam fabulas aniles hujusmodi *manganias*, *l. 6. de S. Fac. in proxm.* quamvis aliqua fortassis sint, quæ naturalibus & non plane occultis viribus operantur, propterea non proflus rejicienda. Videatur Dieterich. *Iatr. n. 683.* *Amuleta* quoque in peste propoluit Hildan. *Epist. 96.*

AMURCA, ἀμύρα, dicitur *sedimentum* vel *recrementum olivarum* expressarum, *sex olei*, Hipp. 7. aph. 45. (Gal. in *comm. ad h. l.*) de *Ulceribus IX. 6. 7.* Ejus usus commendatus in *ulceribus*. Calefacit enim & exiicat in gradu secundo, secundum Gal. 6. de *S. Fac.* Vide Foef. p. 39. Gorr. p. 29. & seqq. *Amurcam* quoque appellavit renem succenturiatorum humorem, credens, se scapham appellare D. Joh. Jac. Harder. in *Pæon. & Pythagor. Exercit. Anatomico-Medic. II. p. 12.*

AMYCHE, ἀμυχή, est *superficialia* & *levior continui solutio*, vel *præternaturalis*, vel *artificialis*. In illa significatione legitur apud Hipp. l. de *int. aff. XXXV. 7.* quæ in *Coac. t. 444.* dicuntur ἀμυχάδια ἐκ ἀδύσματος, *superficialia efflorescentia cum ulcusculis*. In hac usus est Gal. de *incisuris per scarificationem l. 2. de curat. ad Glauco. cap. 7.* Vide Foef. p. 41.

AMYCTICOS, ἀμυκτικός, rectius, quam ἀμυκτικός, h. e. vim habens *lacerandi*, *laniendi*, à verbo ἀμύσσω, *dilacero*. Est epitheton medicamentorum illitorum corrodentium apud Joh. Togaultium *Instit. Chirurg. l. 6. c. 11. p. m. 467.* Occurrit etiam apud Cæl. Aureliani. l. 2. de *morb. chronic. c. 6.*

AMYDROS, ἀμυδρός, significat *obscurum* & *vix conspicuum*. Legitur apud Hipp. de *altris usurpans, l. de Insomn. IIX. 5.* Foef. d. l.

AMYGDALÆ, vide *Tonsilla*. Botanica significatio non est hujus loci.

AMYGDALATUM est *lac artificiale*, sive *emulsio* ex amygdalis aii sive feminibus albicantibus lege artis parata. Blancard. in *Lcx.*

AMYLUM, ἄμυλον, ἀμύλιον, Hipp. l. 2. de *morb. mul. LXXVI. 3.* dicitur, quod *sine mola fiat*, ut testatur Diosc. l. 1. c. 123. Foef. p. 40. Fit autem ex *tritico & siliagine*, estque cum *cibus*, tum *medicamentum*, Gal. l. 1. de *Al. fac. c. 8.* & l. 5. de *S. Fac. c. 34.* alibique. Amyla in genere quoque dicuntur *Fæculæ Chymicorum*, Libav. *S. Arc. Ch. l. 2. c. 1. & 21.*

AMYON, ἄμυον, dicitur *membrum emusculatum*, h. e. ita extenuatum, ut *musculorum delineationes* non habeat sensui satis apparentes. Hipp. 3. de *artic. s. 81.* ubi jungitur ἄσπερον, *carnis expert.* Foef. d. l.

AMYTHAONIS, medicamentum, ἀμυθίων φάρμακον, vocatur *compositio* quædam, vel ad *emplastra*, vel ad *malagmata* pertinens, valens ad *præcordiorum tensionem*, articulos contractos convulsosque. Digerit enim, discuit & extrahit. Describitur apud Ægin. lib. 4. c. 32. Gorr. p. 31.

AN, dicitur pater Sulphur. Anfir, filius Mercurius. Anfrario, Spiritus, Sal. Rul. & Iohnf.

ANA, ἀνά est terminus *Pharmaceuticus*, quo utuntur Medici, *æqualitatem mensuræ* vel *ponderis* designaturi, Hipp. l. 1. de *morb. mul. C. I. 44.* quamvis Lind. omiserit, Foef. *Oec. p. 43.* Imo *Anatica* proportio æqualitatem infert, Libav. *T. II. p. 343.* Ana quoque in *secretis mysteriis Mekabalinæ*, *Mentem* denotat, cui in-

natæ primæ notiones, in *cujus medio sedere* dicunt *Angelum*, quem vocant *Anim*, qui rei veritatem indicat. Unde & *Ana* nomen idoli, & illis *Anani* Divinatio. Hinc quoque *Ananisapta* vox magica, significans *dæmonem divinatorum*, quem sic occulte invocant, ut ferentis & ægrotantis misereatur. Vide Keuch. in *not. ad Seren. p. 60.*

ANABASIS, ἀνάβασις, *Ascensus*, vel *ascensio*, idem est, quod *augmentum*, vel *incrementum*, sive *morbis totius*, sive *particularis paroxysmi*, Gal. l. de *morb. tempor. c. 2. l. 1. de Crif. c. 3.* Hinc *Anabatica* febris, ἀνάβασις πυρετός, est febris continua, quæ & *Epacmaistica* dicitur, de qua supra in *Acme.*

ANABETTO, ἀναβήτω, Vide *Extuffio*.

ANABLEPO, ἀναβλήπω, significat apud Hipp. visum prius amissum recipio, l. 7. *Epid. XXV. 10.* Foef. p. 46.

ANABLYO, ἀναβλύω, h. e. *ebullio*, *effervesco*. Hipp. l. de *morb. sacr. IIX. 18.* & l. 1. de *morb. mul. CIV. 13.* Foef. d. l.

ANABOLE, ἀναβολή, significat *rejectionem materiae per superiora*, idem, quod ἀναρροή. Vide *Anagoge*. Galen. Vomitum vocat ἀναβολήν l. 8. de *C. M. S. L. c. 3.*

ANABROCHISMOS, ἀναβροχισμός, non ἀναβροχισμός, uti quidem legitur apud Gal. c. 4. de *R. V. I. A. t. 12.* siquidem à βροχῶ, i. e. laqueus, derivari debet. Significat enim *Ulaqueationem*, estque nihil aliud quam *pilorum in palpebris oculum infestantium* (qui affectus *πρόχασις* vel *πρόχασις* dicitur) per *chirurgiam ablatio*. Ægin. l. 6. c. 13. Vide Foef. d. l.

ANABROSIS, ἀνάβρωσις, quæ & ἀβρωσις dicitur, est *solutio* *continuitatis* ex *erosione* ab humoribus *merdacidibus* introducta, Gal. l. 5. de *L. A. c. 5.* & l. 4. *M. M. c. 1.*

ANACAR, ἀνάκαρ, significat apud Hipp. in *partem superiorem*, eis τὸ ἀνω μέρος, uti ἐπίκαρ, in *partem inferiorem*, Gorræus. Foef. ex Gal. *expof. voc. Hippoc.* quamvis locum Hipp. nullus horum citaverit.

ANACATHARSIS, ἀνακάθαρσις, *purgationem per spua* in *specie* significare apud Hipp. 5. aph. 8. testatur Gal. in *com. ad h. l.* confirmat Dieterich. n. 56. quamvis Blancardus late exposuerit per omne medicamentum per superiora purgans, v. g. *Vomitorium*, *Sternutatorium*, *Masticatorium*, &c. qua autoritate, non est mearum partium, inquirere. *Anacathartica* medicamenta Blasius in *strictiore* saltem *significatu* vocavit *Thoracica* & *Expellorantia* aliis nuncupata. *Med. Univerf. p. m. 64. 65. 87. 88.*

ANACESTOS, ἀνάεστος, i. e. *incurabilis*. Foef. p. 47.

ANACHMUS, est *spiritus incorporeus*. Dorn. in *Dist. Paracels.*

ANACHREMPSIS, ἀνάχρηψις, dicitur Lat. *Exscretio*, sive per *screatum spui* *rejectionis*. Hipp. *Coac. t. 24. 244. 320.* & alibi: Idem est, quod ἀπόχρηψις. Foef. p. 56. 57.

ANACINEMA, ἀνάκνημα, significat *commotionem*

corporis, quæ inter exercitationes ponitur ab Hipp. l. 2. de Dieta XLII. 5.

ANACLASIS, ἀνάκλασις, vocatur articuli reflexio, cum recurvatur & retorquetur in exteriorem partem, ut de interna manus extensione, scripsit Hipp. l. de fract. t. II. Plura apud Foëf. p. 47.

ANACLINTERIUM, ἀνακλιτήριον, contracte ἀνάκλιτρον, Lat. Recubitorium, dicitur sella vel sedile ita formatum, ut homo reclinato corpore veluti decumbere queat. Legitur in D. à Deventer Lum. Nov. Obstetr. c. XXVI. p. 91.

ANACLISIS, ἀνάκλισις, dicitur decubitus ægrorum, Hipp. de dec. orn. XI. 1. ἀνακλισμός vero vocatur ea pars sellæ, in quam dorso recumbimus, l. de artic. t. 22. Foëf. d. l.

ANACOCHE, ἀνακοχή, ἀνακοχῆσις, dicitur inhibitiō, retentiō, mora, retardatiō, à verbo ἀνακοχῶ, inhibeo, remoror, quo aliquoties usus Hipp. l. de artic. t. 30. & c. 2. t. 47. l. de Corde IIX. 15. Vide Erot. in Onomast. p. 18. f. Foëf. p. 48.

ANACOLLEMA, ἀνακόλλημα, dicitur medicamentum, quod in affectionibus oculorum fronti imponitur, & veluti agglutinatur ad restringendum fluxiones, Gal. de rem. fac. parab. c. 10. & l. 11. de S. Fac. § Ovor. fac. l. 6. de C.M.S.G. c. 8. Pertinet ad Frontalia, Morell. de form. rem. l. 2. f. 2. c. 1.

ANACOMIDE, ἀνακομιδή, dicitur refectio, recreatio ægri ex morbo, Coac. t. 220. 235. & l. de Affecl. XXXIIX. 9. Nam verbum ἀνακομίζω significat, ægrum reficere, l. 2. de morb. XV. 14. 26. XXI. 17. l. de fract. t. 48. Dicitur etiam simpliciter κομιδή, & κομίζω, l. de Affecl. XLV. 13. L. 13. & κομιστής, reficiens d. l. l. 1. Foëf. p. 47.

ANACONCHIZO, ἀνακογχίζω, idem quod ἀνακοχῶ, inhibeo. Hipp. Mochlico I. 4. Foëf. d. l.

ANACONCHYLISMOS, ἀνακογχυλισμός vel ἀνακογχυλισμός, h. e. Gargarismus, à verbo κογχυλίζω, quod gargarizare significat, & passim apud Gal. occurrit. Vid. Gorræum in definit. p. 33. De Gargarismo vide plura suo loco.

ANACOS, ἀνακός, adverbium Hippocraticum significans diligenter, prudenter. Legitur in l. de Carnib. edit. Foëf. p. 254. n. 66. ubi vid. etiam Annot. hujus ad hunc locum.

ANACTESIS, ἀνάκτησις, est virium restauratio & reparatio, idem, quod ἀνάληψις, Hipp. l. de vet. med. IX. 6. Foëf. p. 48.

ANACUPHISMA, ἀναπέφισμα, corporis allevationem & sublevationem significat, quæ pertinet inter corporis exercitationes, Hipp. l. de Diat. XLII. 6. Foëf. d. l.

ANACYCAO, ἀνακυκῶ, i. e. perfundo, admisceo, subigo. Legitur apud Hippocrat. l. 2. de morb. mul. XLIX. 37. LXII. 10. LXXXIIX. II. Foëf. d. l.

ANACYCLEON, ἀνακυκλίω, i. e. Circulator, idem, quod Agyria, Hippocr. l. de dec. orn. I. 21. Foëf. d. l.

ANACYPTO, ἀνακύπτω, i. e. sursum tendo, ad superiora feror. Hipp. l. 5. Epid. XX. 9.

ANACYRIOSIS, ἀνακυρίωσις, denotat gravitatem & auctoritatem Medici, quam habere debet apud ægros, Hippocr. de decem. ornat. IX. 9. Foëf. d. l.

ANADIPLOSIS, ἀναδιπλώσις, est paroxysmorum reduplicatio, Gal. l. de Typis c. 4. Dicitur & Epanadiplosis, ἐπαναδιπλώσις, à fermenti febrilis copia & heterogeneitate dependens; fit hoc symptoma in semiterdiana, Gorr. p. 32.

ANADOSIS, ἀνάδοσις, est nutrimenti per vasa distributio, quod idem est ac digestio. Differre dicitur διγδοσις, quod hæc fit traditio vel portio nutrimenti in singula invisibilia meatuum, vasorum, extimarumque partium substantiam intimam, Gal. l. 2. de fac. nat. c. 6. Verbum etiam ἀναδιδομαι significat distribuo, & usurpatur ab Hipp. de doloribus, l. 1. Prorrh. comm. 3. t. 26. & l. 4. Epid. XIX. 21. Foëf. p. 45.

ANADROME, ἀναδρομή, apud Hipp. est doloris recursus ex inferioribus ad superiora, l. 1. Prorrh. II. t. 35. 51. Coac. t. 308. 314. 316. Foëf. d. l. In genere etiam Anadrome significat humorum recursum, Charlon. Oecon. Anim. Exerc. III. § 9. & G. Thomson. in explicatione Terminor. Artis præmissæ Acui Magneticæ.

ANADROMOS, ἀνάδρομος, est epi. heron piscium e mari in fluvios ascendens. Vide infra Zerta.

ANÆDES, ἀναίδης, impudens. Hinc Adverb. ἀναίδης, impudenter; Ab Hippoc. vero per translationem sumunt pro affatim, copiose de aqua in asperam arteriam irruente, l. de Corde III. 1. Foëf. d. l.

ANÆNOMÆ, ἀναένωμα, i. e. venus, respuo. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. XXIV. 4. Foëf. pag. 46. Erot. in Onom. p. 27. f.

ANÆSTHESIA, ἀναίσθησία, i. e. Sensus privatio. Vide Stupor. Præcipue de sensus Tactus privatione accipi & exponi solet, in quo significato & D. D. Wedelius exposuit Pathol. Dogm. sect. III. c. 6. p. 546. seqq. Modum vero, qui fiat ejusmodi stupor, satis plausibiliter tradidit D. D. Stahl in Dissert. Medic. De molibus humor. convulsivis cap. 7. p. 26.

ANAFOLIS dicitur Haly Abbati Præflic. l. 9. c. 33. cura gingivæ denudatæ, ita notante Joh. G. Walthero Sylv. Medic. p. 678.

ANAGARGALICTA, ἀναγαργάλικτα, Anagargarismum, ἀναγαργάριστον. Vide Gargarismus.

ANAGNOSIS, ἀγνώσις, non modo communiter Lektionem significat, uti patet ex Hipp. Præcept. X. 10. vide Lectio. sed etiam persuasionem denotare quidam volunt, quemadmodum & verbum ἀναγνώσκω ita plerique Interpretes verterunt apud Hippocr. l. de artic. t. 3. Vide Foëf. Oec. p. 45.

ANAGOGE, ἀναγωγή, est reductio, recessus humorum. In specie per superiora excretionem significat apud Hipp. Coac. t. 334. Apud Dioscor. l. 2. parabil. c. 30. & Gal. l. 7. de C. M. L. c. 4. significat ἀναγωγή refectionem

jectionem sanguinis, ἢ ἀναγωγῆς significat *repetitis vicibus*, sicut fit respiratio. Linden. S. M. Ex. V. §. 49.

ANAGRAPHĒ, ἀναγραφῆ, dicitur *medicamentorum præscriptio*, vulgo *Recepta*. Harum copiam in promptu habere debet Medicus: ex præcepto Hipp. l. de dec. orn. VIII. 18. Foëf. p. 45.

ANAÏSSO, ἀναίωσω, h. e. *refugio*, irrumpo, sursum cum impetu feror, sæpe usus Hipp. de morborum recurfu, ut f. 3. Prognost. t. 1. Coac. t. 299. l. de morb. sacr. l. 14. l. de int. aff. l. 23. l. de virg. morb. II. 8. &c. Vide Foëf. p. 46.

ANALCES, ἀναλκεις, dicitur *imbecillum*, eviratum, viribus destitutum, ab αἰ & ἀλκη, *robur*. Hipp. l. de A. L. & Aq. XXXIX. 6. Foëf. p. 49.

ANALDES, ἀναλδης, id est, *non capiens* aut *affertens incrementum*, *insalubris*. Hippocrat. d. l. XXXVII. 11. Foëf. d. l.

ANALENTIA, est terminus Paracelsicus fictus, speciem Epilepsiæ denotans, quemadmodum & *Catalentia* & *Epilentia*, *waël*. 2. de morb. ament. c. 1.

ANALEPSIA vocatur Epilepsia, quæ provenit à stomacho, quasi læsio à conversiva ad caput, uti vult Joh. Anglic. Ros. Angl. p. 35. Verum hodieque non est in usu.

ANALEPSIS, ἀνάληψις, dicitur *refectio*, *renutritio*, Gal. l. de marcor. c. 9. idem quod ἀναχομιδῆ, vel ἀνάθρηψις. Hinc *Analeptica*, ἀναλεπτική, dicitur pars Diæticæ, sive victus ratio, quasi *Refectricem dicas*, & debetur his, qui convalescunt ex morbo. Gal. l. 5. de san. tu. cap. 4. ad Thrasybul. c. 30. *Analepsis*, ἀνάληψις etiam dicitur de modo appendendi membrum fractum, præsertim manum per mitellam, Hipp. 2. de iis q. in med. t. 33. Foëf. p. 49.

ANALGESIA, ἀναλγησία, significat *indolentiam*, sive defectum doloris, tum in statu sec. nat. tum in præternaturali propter partis ἀναίωθησιαν & stuporem.

ANALMYRON, ἀνάλμυρον, *insulsum* significat, Gal. in Exeg. voc. Hipp. Foëf. p. 50. Gorr.

ANALOGISMUS, ἀναλογισμός, est comparatio caussarum morbidarum præfidiorumque juvenantium per similitudines, Gal. de opt. sect. ad Thrasyb. c. 11. sive *Analogismus* est ratio, quæ ab evidenti auspiciatur, rei obscuræ faciens cognitionem, c. 1. Prognost. t. 6. (quamvis in Græco textu non habeatur.) Dogmaticorum propria, quemadmodum *Epilogismus* Empiricorum, seu communis ratio & omnium assensu conspecta. *Analogismus* etiam ab indicatione vera dogmatica exclusum vult Gal. d. l. sed male, nostro quidem iudicio. Videantur nostra *Dogmata Med. G. n. P. IV. c. 1. d. 3. p. 459. seq.* *Medicina Rationalis* sive *Dogmatica* etiam vocatur ἀναλογιστική, & *Medici Dogmatici*, ἀναλογιστικῶν, Gal. l. de sect. ad tyron. c. 1. fin. *Analogismus* fuit olim curatio per remedia media: te similitudine inventa. Dividitur in *Empiricum* & *Dogmaticum* à Sanctorio *Method. vitand. error. in Medic. fol. 181.*

ANALOSIS, ἀνάλωσις, *consumtio*, *imminutio*, idem, quod *μείωσις*. Dicitur de cerebro apud Hippocr. l. 6. Epid. f. 3. t. 1. à verbo ἀναλίσκειν, *consumere*, quo usus idem 1. aph. 14. & l. de vet. med. XIX. 17. 31.

ANALTHES, ἀναλθης, *incurabile* significat, Hipp. 4. de artic. t. 26. Foëf. p. 49.

ANALTOS, ἀναλτος, h. e. *insulsus*, sine sale. De cibariis frequenter usurpavit Hipp. l. 2. de morb. LII. 14. LIII. 36. l. de nat. mul. XXXII. 20. l. 2. de morb. mul. XXI. 12. item de sputo l. 1. de morb. mul. XXV. 4. vide Foëf. p. 50.

ANALYSIS, ἀνάλυσις, est alicujus corporis in sua principia resolutio. Huc pertinet Anatomica partium corporis humani demonstratio, ut & pertractatio alicujus argumenti vel materię fundamentalis & secundum omnes ejus partes instituta.

ANAMIX, ἀναμίξ, adverb. significans *permixtim*, *promiscue*, legitur apud Hippocr. l. 2. de morb. mul. LXXXIV. 4. quamvis Linden. legat ἀναμίξας. Foëf. d. l.

ANAMNESIS, ἀνάμνησις, Lat. *Recordatio*, *Reminiscencia*, Gal. l. de plenitud. c. 9. Hinc & *Anamnesticæ*, ἀναμνηστικῆ signa quædam dicuntur ad Diagnostica pertinentia, quæ præteritum statum sive secundum sive præter naturam in memoriam revocant. Vocantur alias *Rememorativa*. Vide *Dogm. nostr. Med. Gen. P. III. c. 1. d. 6. p. 303.*

ANANCE, ἀνάγκη, Lat. *Necessitas* dicitur, *Coactio*. Hinc verbum ἀναγκάζω, *cogo*, *necessitate* impello, & ἀναγκαστικός, *necessarius*, descendunt. Omnibus his vocabulis usus est Hippocr. v. g. 1. aph. 8. 19. 3. aph. 11. 6. aph. 50. & 58. Vide Dieterich. n. 51. seqq. Quod vero in specie etiam ἀνάγκη violentam operationem chirurgicam, præsertim extensionem, aut impulsionem in luxatis & fractis membris Hipp. significet, uti vult Gal. c. 2. de fract. t. 42. & alibi, non mihi videtur vero simile, quia saltem illa significatio ex connexionem & applicationem expressa ad materiam talem resultat. Vide *Necessitates*. ἀναγκαστικός, *necessarius*, dicitur vel de rebus, quæ æternitatem sive perpetuitatem à natura facta sunt, ut ita fiant, & ordinem ex necessitate habent, quibus opponuntur *Res Contingentes* & opinione nitentes πῶς ἔσται, vel de rebus *seriis* ad commodam vivendi rationem apprime facientibus, ex Coac. t. 98. Vide Foëf. p. 44.

ANANDRIES, ἀνανδρείς dicitur *Eviratus*, *Effeminatus*, quales sunt castrati. Hippocr. l. de A. L. & Aq. XLIX. 4. quamvis Linden. cum Mercuriali legat ἀνανδρείς. Dicuntur & ἀνανδρεῖς, quod vocabulum proprie significat *fæminam virum non experiam*, l. 1. de morb. mul. XIII. 19. Foëf. p. 50.

ANAPALIN, ἀναπαλιν, h. e. *ex adversa parte*, è contrario: opponitur τῷ κατ' ἴξιν, sive è directo. Hipp. 1. prorrh. III. t. 33. Gal. in comm. ad h. l. & c. 1. progn. t. 32. 1. aph. 21.

ANAPALINDROMEO, ἀναπαλινδρομῶν, significat *Recurro*, & quidem *per oppositum*. Dicitur de fasciâ, quæ

quæ circumvoluta ad eum locum recurrit, ubi prior defuit. Hipp. 1. de fract. t. 30. Foëf. d. l.

ANAPPAUSIS, ἀνάπαισις, otium, remissionem, quietem significat, Hippocr. 4. aph. 13. de nat. hum. II. t. 1. l. de Medico IV. 23. Unde & verbum ἀναπαύομαι, requiesco, cesso, quod legitur 2. de R. V. I. A. t. 50. & f. 4. t. 44. Vide Foëf. d. l. Dieter. n. 59. vide *Requies*.

ANAPETIA, ἀναπέτεια, significat expansionem meuum, quæ obturationi eorundem opponitur. Occurrit apud Gal. l. 1. de morb. diff. c. 5. ad quem locum vide Leonh. Fuchf. Commentar. p. m. 22. b.

ANAPHALANTIASIS, ἀναφαιλάντισις, dicitur destitutum pilorum in supercilij, sicut φαλακρότης in capite. Gaza salitium vocat, sed tantisper, inquit, dum melius vocabulum invenerit. Gorr. p. 35.

ANAPHONESIS, ἀναφωνήσις, Lat. *Vociferatio*, vide *Clamor*. Est vehementer exclamatio pectus & vocis organa exercens, inque iis calore nativum excitans, eo poris solidas partes corroborans, excrementa attenuans & repurgans. Plura hujus exercitationis commoda vide apud Gorr. p. 35. Jung. Rhodius in *Dissert. de Acia* c. 6. p. 67. ubi prolixius hujus exercitii utilitatem variis testimoniis demonstrat.

ANAPHORA, ἀναφορά, significat apud Hipp. gratiam vel merium, quod alicui debetur, l. de arie V. 13. Deinde etiam notat rejectionem materie per os. Foëf. Oec. p. 56. Ita & ἀναφορεῖν, dicuntur οἱ εἰμωπητικῶν, qui sanguinem ex infernis partibus per os rejiciunt, Gorr. Ita & verbum ἀναφέρω habet diversas significaciones. Vel enim sumitur pro perferre, tolerare, l. 4. de morb. XVII. 9. XX. 30. XXI. 3. XXIII. 38. Vel notat restituere sanitati, 2. aph. 43. & l. 4. de morb. XXVII. 50. vide Dieterich. n. 63. Vel significat vehementer spirare, aut respirare, l. 2. *Errorhet.* XX. 2. Jung. Foëf. p. 55. seqq.

ANAPHORYSSO, ἀναφορύσω, idem, quod φορύσω, φορύσσω, pinso, subigo ad modum farinæ, Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXIII. 29. LXXXII. 6. & l. 2. LXXXV. 19.

ANAPHRODISIA, ἀναφροδισία, dicitur impotentia Venerea, sive ineptitudo ad congressus conjugales, & legitur apud Bonet. *Med. Septentr.* l. 3. sect. 33. c. 7. p. 876.

ANAPHRON, ἀναφρον, h. e. sine spuma. Hipp. l. de Humor. III. 2. Foëf. p. 16.

ANAPHYRAO, ἀναφυράω, significat subigo, commisceo. Hipp. l. 2. de morb. mul. XLVII. 19. 24. Foëf. d. l.

ANAPINOMÆ, ἀναπίνομαι, absorberi, exugi significat. Hipp. 2. de art. t. 52. Foëf. p. 51.

ANAPLASIS, ἀνάπλασις, dicitur Hipp. confirmatio, membri fracti restitutio, compositio & reparatio, ita ut fracturæ extrema sese mutuo contingant, & partes è directo itatuantur. Est idem, quod ἀσπλασις, uti patet ex 3. de usu. f. t. 19. & 32. vide Foëf. d. l.

ANAPLEROSIS, ἀναπλήρωσις, in genere significat Repletionem. Alias specialiter ita dicitur pars Chirurgiæ, qua restituantur deficientia. Idem significat, quod πρῶτον, appositio, Ba. betu. *Chirurg.* P. 1. c. 1. Hinc &

ἀναπληρωτικὰ dicuntur medicamenta, quæ alta vulnera carne complent, cicatrices incrassant & limpidant, Gal. de dynamid.

ANAPLEUSIS, ἀνάπλευσις, dicitur fluctuatio, innataio, & usurpatur de osse corrupto ab Hippocr. *Coac.* t. 239. quando os pure corruptum separatur, ut fluctuet, siferetur, & decidat. In specie quoque de dentibus corruptis exundantibus & deciduis legitur l. 4. *Epid.* IX. 1. De squamula ossis corrupti apud Aegin. l. 6. c. 107. dicitur verbum ἀναπλεῖν, resolvi, & emergere. Foëf. d. l.

ANAPNEUSIS, ἀνάπνευσις, *Anapnoe*, ἀναπνοή, vide *Respiratio*.

ANAPSYXIS, ἀνάψυξις, est Refrigeratio, Hipp. 3. de fract. t. 8. Usus est etiam aliquando verbo ἀναψύχω, refrigerare, v. g. d. l. t. 5. 14. & c. Foëf. p. 57.

ANAPHTIA, *Anaphthos*, legitur apud Et Müller. T. I. *Oper. ed. nov.* p. 254. à & 857. a. verum perperam & vitiose ex ignorantia vel negligentia Græcæ Linguae, deberet enim scribi *Anaudia*, *Anaudos*, de quo infra.

ANAPTYO, ἀναπτύω, significat Exprio materiam è partibus inferioribus sursum retractam per os. Hipp. *Coac.* t. 389. 390. *Progn.* II. t. 43. Foëf. p. 52.

ANAPTYSSOMÆ, ἀναπτύσσομαι, i. e. explicor, expandor, extendor. Legitur apud Hipp. l. de int. aff. LI. 5. 16. l. de dieb. Crit. III. 4. & IV. 1. Foëf. d. l.

ANARISTESIS, ἀναρῆσις, significat abstinentiam à prandio, l. de Insomn. IV. 13. & XIV. 11. vide *Impransus*. Foëf. p. 52.

ANARMA, ἀναρμα, idem, quod *Atomi*, ἄτομοι, corpuscula minutissima simplicissima, q. d. *impartibilia*, Gal. *fragm. de subst. fac. nat.*

ANARRHEGNYMÆ, ἀναρρήγνυμαι, i. e. difrumpor, diffringor, Hipp. 2. de fract. t. 22. & ulcera ἀναρρήγνυμένα dicuntur, quæ præpropere cicatrice obducta rursus recrudescunt, *Coac.* t. 430. l. 1. de morb. XIX. 6. Dicitur etiam ἀνελεθῆμαι alias d. l. XIX. 10. 11. Foëf. d. l.

ANARRHINON, ἀναρρῖνον, i. e. per nares rediens; q. d. ἀναρρῖνον. Gorr. p. 34. Foëf. d. l. alii explicant per *cutem*.

ANARRHOEA, ἀναρροία, est fluxionis species, & quidem catarrho contraria, quando humor ab inferiori parte sursum fertur. Coincidit partim cum ἀναζωγή, partim cum ἀναρροία, de qua voce mox dicendum. Legitur apud Schneider. l. 1. de *Catarrh.* c. 3.

ANARRHOPIA, ἀναρροπία, dicitur humorum versus superiora inclinatio & latio, quemadmodum è contrario κροταρροπία eorundem versus inferiora impetum & inclinationem significat. Utramque observandam Medico inculcat Hipp. l. de Humor. l. 11. Ad intestina quoque revoluta applicat Linden. *Ex.* IV. §. 100. Foëf. p. 321.

ANARTHROS, ἀναρθρῶς, dicitur homo crassus, carnosus, articulis non apparentibus, h. e. *informis præ crassitie*, Hipp. l. A. L. & Aq. LVII. 5. Alibi dicuntur ὑπερπαχῆς q. *supercrassi*. d. l. XXXIX. 3. Foëf. p. 52.

ANAS, ἄνασσα, ἡγήσα, ἡγήσα, quid significet, jam pueris

ris e Dictionariis notum est; nimirum avem quandam aquaticam palmipedem. Sunt vero *Anates* vel *domestici*, vel *feri*. Reliquas differentias, nomina, proprietates, quis enumeret? Ut ex quamplurimis aliquot solum nomina referamus, Boscas, Querquedula, Penelops, *Anas* glaucia, Circa, Capella, Amarillus, Branda, Fulca, Muscaria, &c. Huc pertinere videntur & omnes *Mergi* species, de quibus omnibus una cum usu in cibis & medicina explicatis vide Aldrov. l. 19. Ornithol. c. 24. seqq. Cum victu gaudeant impuro sordidoque præsertim domesticis, carnem habent præva concoctionis, ferinæ fortassis meliorem. An vero delectus partium sit habendus juxta distichon Martialis:

Tota quidem ponatur Anas, sed pectore tantum,

Et cervice sapit, cetera red se coquo:

non immerito in dubium vocari potest cum C. Hofman. l. 5. Infit. Med. c. 20. §. 7. quia totum corpus uno gaudet sanguine succoque nutritio, ut ita partes posticæ æque bonæ sint, si bonitas toti quædam infit. Jungatur & Renat. Moræus ad Schol. Salerni. cap. 64. p. m. 620. seqq. Bruyerin. de re cibari. l. 15. c. 31. Deodat. Pant. Hyg. l. 1. c. 36. Ionston. Synt. Med. l. 1. Tit. I. c. 2. art. 3. punct. 3. Schröd. l. 5. cl. 2. n. 45.

ANASARCA, ἀνασάρκα, vel divisum, τὸ ἀνασάρκα, quæ & *Catasarca*, *Hypofarcidium*, & *Episarcidium* dicitur, Hydropis species est prima & mitissima, in qua humidis substantia tenuis copiosa & cruditates in tota inferiore thoracis regione acervantur, habitusque totus pituitæ plenus redditur, Gal. com. 4. de R. V. l. A. t. 111. Diciturque *Anasarca* & *Aqua inter cusem*, vel *intercus*, quod per carnem ille humor pituitosus crudus fluat, l. de fin. Med. Vocatur etiam *Leucophlegmatia*, pro quo Hipp. utitur disjunctis vocibus λευκὸν φλίγμα, 7. aph. 29. quæque ea corripuntur, una voce ab eodem λευκὸ φλίγμα τέντες dicuntur, Coac. t. 248. Describi poterit ex veris Artis principiis, quod sit intumescencia in toto corporis habitu notabilis, & vestigium impressi digiti retinens, cum languore, pallore, respiratione difficili, aliisque symptomatibus cachexiam comitantibus, proveniens à succi nutritii & lymphæ aquosa impuritate excedente & stagnante, sanguinis & flammæ vitalis deficientem spirituositatem simul conjunctam habente. Hinc apposite satis jam olim Serenus Samonicus in carmine appellavit *Lymphaticum errorem*, Keuch. not. ad eund. p. 193.

ANASECOO, ἀνασέω, i. e. *rependo per equipondium*, ἀ σήκωμα. Communiter significat *resarcire* & *adde*re quod deficit. Legitur apud Hipp. 2. de R. V. l. A. t. 23. Foëf. p. 52.

ANASPASIS, ἀνάσπασις, i. e. *Retractio*. In specie de ventriculo dicitur, apud Hipp. l. de vet. med. XX. 11. quamvis Foëf. legi malit ἀνάπτωσι. Oec. p. 52. Enimvero nulla cogit necessitas permutandi, cum sensus sit clarus: ventriculorum scilicet adhuc à priori fermentatione ferventem indigere majori retractione scilicet, à novis ali-

mentis & quiete. Quod si enim ἀνάπτωσις legatur, non video, quomodo excusari possit παντολογία Hippocrati minime familiaris.

ANASPONGIZO, ἀνασπογγίζω, significat *spongia abstergere*, emundare. Hipp. l. de Ulcer. IV. 12. Sed & l. na illinere, medicamentum aliquoties denotat, v. g. l. de nat. mul. XXV. 6. l. 1. de morb. mul. CXVII. 4. & sæpius alibi. Foëf. d. l.

ANASSYTOS, ἀνάσυστος, i. e. *forsum impulsus*, diciturque de Aëre, ἀ σύσμη, vel potius σύσμη, agitur, impel'or, l. 2. de morb. mul. XVI. 11. Foëf. p. 53.

ANASTALTICUS, ἀνασταλτικός, vide *Catastalticus*.

ANASTASIS, ἀνάστασις, in specie significat apud Hipp. *exsurrectionem*, cum æger ad egendum surgit. Coac. t. 616. 620. 621. l. 3. Epid. ægr. 3. & alibi. Alias verbum ipsum ἀνάστηται, vel ἀνίστασθαι, usurpatur de in statu reconvalescentiæ constitutis, 4. aph. 32. Vide Foëf. d. l. Dieterich. n. 7.

ANASTELLO, ἀναστέλλω & ἀναστέλλομαι, h. e. *retrahere*, diduco. Hipp. de vuln. c. XIX. 4.

ANASTOECHIOSIS, ἀναστοχέωσις, q. d. *Reelementatio*, seu *Resolutio* in elementa, est colliquatio, seu *resolutio* aut *dissolutio* aliquando totius corporis substantia, aliquando succorum, qui in venis sunt duntaxat. Quod autem ex ea colliquatione provenit, alias ad ventrem confluit, alias ad urinas, alias ad sudores pellitur. Gal. l. 3. de symp. caus. c. 2. ἀναστοχέωσιν, ἀνάλυσιν καὶ σύντηξιν, idem æstimare videtur. Castell. vide *Colliquatio*.

ANASTOMOSIS, ἀναστομωσις, h. e. *Osculorum aperitio*, duas potissimum habet significaciones: 1. Denotat osculi vel extremitatis in vena vel arteria apertionem, ex qua sequitur sanguinis profluvium, uti in hæmorrhagia narium, menstruo fluxu, & hæmorrhoidibus; aliquando vero & à pulmonibus, & e ventriculo hoc modo sanguis rejicitur. Hujus causas tres proposuit Gal. l. 5. M. M. c. 2. vasis imbecillitatem, sanguinis copiam, & denique ejusdem acrimoniam corrosivam. Est ergo species solutionis continui, quamvis & in statu secundum naturam locum habeat, uti dictum de mensuris & hæmorrhoidibus. Differt à ἀναπηδήσει sive *transudatione*, quod in hac tanta vasorum apertio nondum sit, sed saltem tunicarum rarefactio cum sanguinis tenuitate, Ibid. Egrege quoque hunc terminum exposuit Cl. Wedelius *Patholog. Dom. sect. 2. c. 12. p. 366. seqq.* & apposite *Reserationem* vasorum Latine vocavit. Secundum hanc significacionem appellantur *Anastomotica*, ἀναστομωτικά medicamenta, quæ ora vasorum aperiendi vim habent, calida scilicet acria & quodammodo mordacia, Gal. l. 5. de S. Fac. cap. 14. quod vero etiam addiderit, debere esse crassarum partium, non videtur veritati consonum: quin potius contrarium locum haberet, ut esse debeant tenuium partium. Hippocrati tale medicamentum dicitur ἀναστομωτήριον, l. de nat. mul. CV. 24. Latine quoque *Deobstruens* dici solet. Verum num quid

quid obstat, quo minus hæc significatio etiam ad alia Vasorum genera præter sanguinea transferri & applicari queat, v. g. ad Vasa lymphatica, ductus salivales, quorum etiam in catarrhosis & rheumaticis affectionibus, hydrope & aliis similibus fieri solet *ἀναστέμωσις* & *ἀπείρησις*? Ego non video. Obiter notetur, vocabulum *ἀναστέμωσις* ab Hipp. plane accipi in contraria significatione, ita ut denotet *restrictiorem*, *arctiorem* uterum, de quo prædicatur l. 1. *de morb. mul.* l. 17. vid. Foëf. p. 53. II. *Anastomosis* significat mutuam *venarum* & *arteriarum connexionem* & veluti *Exofculationem*, vel *Inofculacionem*, unde & *Osculatio* verti possit; de quo integro capite egit Gal. l. 6. *de V. P. c.* 17. quamvis in assignando usu rem acu, quod dicitur, non tetigerit, neque ejus Commentator C. Hofmannus *δ μικροίτης*. Est vero notissima utilitas, ut sanguinis motus reciprocus, & circulatio eo expeditior fieri possit per totum corpus, de qua suo loco plura dicenda. De variis vasorum Anastomosis vide apud Bartholin. *Anatom.* sua & loca quærantur in Indice; quamvis hodieque sint, qui venarum & arteriarum *Anastomoses* aufint negare. Ita Blancardus somnium vigilantium appellare non est verius ob rationem, quod hypothesi hæc circulationis legi vim inferret. Enimvero non sufficit dixisse, sed & probare hanc rationem debuisset. Sane, posito saltem, non concessio, si in tenuioribus utriusque generis vasis fiet et mutua *ἀναστέμωσις*, ut sanguis ex arteriis promptius transire possit ad venas, hoc non inferret vim circulationi, quin potius hanc juvaret.

ANATASIS, *ἀνάστασις*, est *sentio ad loca superna per traductionem*, Gal. *in defin. Med.* cui opponitur *καταστάσις*, de quo infra in *Anatasis*. Alias verbum *ἀναπίνεσθαι*, *conventi esse viribus*, firmis & integris, aut contra obniti & se erigere significat, quod totum Celsus per firma viscera complexus est ex Hipp. l. 2. *Prorrh.* XI. 7.

ANATRS, morbus ani, seu podicis, ex Festo, & glossis Balbi. Jan. Laurenbergius in *Antiquario*.

ANATHERMÆNOMÆ, *ἀναθερμαίνωμεν*, i. e. *Recalesco*, revocor ad calorem. Usurpavit Hipp. sæpe de membris externis antea refrigeratis, v. g. l. 1. *Epid.* f. 2. t. 25. l. 3. *agr.* 12. l. 1. *prorrh.* f. 2. t. 31. 32. aliquando etiam de febrili recalescentia, v. g. *Prognost.* S. II. t. 63. *Coac.* t. 35. vide Foëf. p. 45.

ANATHLASIS, *ἀνάθλασις*, idem quod *ἐκθλιψις*, *elissio*, *expressio*, Erot. *in Onom.* p. m. 21. b. Foëf. d. l.

ANATHREPSIS, *ἀνάθρεψις*, i. e. *Renutritio*, *Resectio*, qua corpus reaturatur, & cuius per extenuationem largior corrigitur, Hippocr. l. *Epid.* f. III. Verbum *ἀνατρέφωμεν*, dicitur de victu reconvalescentium. Hippocr. *de vet. med.* XXIII. 21. Dieter. n. 55.

ANATHYMIASIS, *ἀναθυμίασις*, vide *Evaporatio*.

ANATOMIA, *Anatomia*, *ἀνατομή*, est *humani corporis*, ut & brutorum abditarumque ejus partium artificiosa dissectio & speculatio, ut sensibus, quæ in iis delitebant, pateant, pleniorque & facilius earundem in-

stituatur curatio, Gal. *def. med.* Hujus studium maximum jam olim apud veteres fuisse non modo Medicos, sed etiam Philosophos, testatur idem l. 2. *Anat. adm.* c. 1. Hujusmodi exercitia vocantur *ἀνατομικὴ ἐργασίαι*, & qui exercent, *Anatomici*, *ἀνατομικῶν*, dicuntur, d. z. l. 1. c. 5. Dupliciter instituitur, in mortuis, qua brutis, qua hominibus: & in vivis brutis tantum. Homines enim minime vivos esse dissectandos recte judicat idem l. 2. *de Temper.* c. 6. Meo quidem judicio *Anatomia* ad Physicam potius, quam Medicinam pertinere videtur, siquidem corporis naturalem constitutionem investigat. Jung. Bartholin. *in proem. Anat.* Porro vocabulum hoc Chymici quoque in suum rapuerunt forum, eam appellantes *Anatomiam Spagyricam*. Dornæus *tract. vita Brevis in Theatr. Chym.* Vol. I. p. 460. *Anatomia Effata* quid significet, vide *Effatum*. Apud Ruland. *Anatomia Effata* dicitur parens morborum, *in Lex.* ut & Johnson.

ANATON, *Anaton*, id est, *Baurac*. Dorn.

ANATRESIS, *ἀνάτρησις*, *perforatio* dicitur, idem quod *τρήσις*, sumiturque pro *trepanatione* à Galen. *lib. 6. de C. M. P. G. c.* 2.

ANATRIBE, *ἀνατριβή*, idem quod *ἀνάτριψις*. I. e. gitor apud Moschion. *de morb. mul.* c. 135.

ANATRIPSIS, *ἀνάτριψις*, idem, quod *τριψις*, quamvis illud usitatus sit apud veteres, quam hoc, significat *frictionem* non solum eam, quæ ab inferiori parte sursum procedit, sed etiam quamcumque. Gal. c. 3. *de iis q. in med. f.* t. 25.

ANATRIS, vel *Antaris*, est *Mercurius*. Ruland. Iohnf.

ANATRON, I. sumitur pro *felle vitri*, quod nihil aliud est, quam spuma materiæ, ex qua vitrum fieri debet. 2. Pro *terra Saracenicâ*, cujus sunt tres species, Nigra, Rubra, Cœrulea. 3. Pro *exerescencia alba ac lapidea*, quæ in petris crescit, in modum *Urnæ albæ*, à quibusdam Sal Nitrum vocata, Dorn. Rul. & Iohnf. *in Lex. Schröder. Pharm.* l. 2. c. 79. Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* p. 92. *Sal Anaton* est mixtura salina ad fusionem & purgationem metallorum excogitata, cujus descriptionem vide apud Schröder. d. l. Meminit cum contempu D. Ludovici *Pharm. Dissert.* 1. p. 440. Dicitur & *Anathron* & *Anavrum*, item *Anaton*.

ANATROPE, *ἀνατροπή*, dicitur *stomachi subversio* aut *dissolutio*, cum in vomitiones effunditur, & breviter inappetentia, nauseabunda affectio, ita ut interdum vomitiones contingant, Gal. l. 8. *de C. M. S. L. c.* 1. Vulgo etiam vernacula dicitur: *der magen kehret sich um*. Alias verbum *ἀνατρέπειν* in genere significat *subvertere*, disturbare, apud Hippocr. 4. *de artic.* t. 35. Foëf. p. 54.

ANAUDIA, *ἀναυδία*, idem quod *ἀφωνία*, *voeis privatio*, & *ἀναυδία*, *mutus*, idem, qui *ἀφώνος*, ab *ἀ* & *αὐδή*, *vox*. Hipp. *Coac.* t. 34. & 359. l. 3. *Epid.* *agr.* 3. p. *stat. pest.* Foëf. d. l.

ANCHIA, idem, quod *Coxa*, legitur apud Avic. l. 4. *fen.*

fen. 5. v. 1. c. 24. seqq. Aliquoties etiam occurrit apud Foresti. l. 6. *Obs. Chirurg.* 49. in *Schol.* & l. 8. *Obs.* 7. *Schol.*

ANCHILOPS. vide *Ægilops*.

ANCHYLE. vide *Ancyle*.

ANCI, Græce *ζαλιώκωνες*, an à similitudine τῶν ζαλιῶν, *mustelarum*, an alia causa ita dicantur, videntur illi, qui diligenter talia inquirere solent. Gal. c. 1. *de artic.* c. 19. Sunt vero ii, quibus ex luxatione brachii, vel ex capitis humeri prolapsu in aliam brachium brevius redidit. 3. *de artic.* v. 88. Foëf. p. 132.

ANCISTRON, ἄγκιστρον, vide *Hamus*, idem quod ἀγκυρομήλη, apud Hipp.

ANCON, ἀγκῶν, est cubiti gibbus, eminentia, aut cubiti flexura, vel gibbi medium, cui innititur, diciturque ἀγκῶν alterum majus & acutissimum osium cubiti, quod & *Olécranon*, ἀλίερον, h. e. *ulnae verticem* & *cubium* vocant Attici, verbis Gal. l. 2. *de V. P. c. 2.* vide *Brachium*.

ANCORA, id est, *Calx*. Rul. & Iohnf. in *Lex.*

ANCORALIS, *processus*. Vide *Coracoides*.

ANCOSA, id est, *Lacca*. Rul. & Iohnf.

ANCTERES, ἀγκῆρες, dicuntur *Fibulae*, quibus vulnera labia longius distita conjunguntur, quæ operatio propterea ἀγκησιασμός, *Infibulatio* dicitur, teste Gorræo, Lang. l. 1. ep. 77. Gal. l. 3. *M. M. c. ult.* Vices sustinent *Suturae*. Parantur ex Emplastris fortissime adherentibus. In specie etiam ita dicta fuit, quando histriionibus & comœdis pro præputium trajiciebatur fibula. Rolsink. *de partib. genit. Part. I. c. 50.*

ANCUBITUS, dictus olim fuit affectus oculorum, quando in illis quasi arenæ & parvæ petrae esse videntur. Alias & Petrificatio vocabatur. Joh. Anglic. *Ros. Ang.* p. 867.

ANCYLE, ἀγκύλη, denotat in specie *articulorum contractionem*, artuum motus difficiles, & ligationem, h. e. obstrictos articulos, Gal. l. 7. *de C. M. P. G. c. 6.* Celsus per contractos recenti cicatrice articulos veniit l. 5. c. 18. Provenit ab humoribus infarctis, quorum interventu musculorum tendo non obsequitur, idque potissimum in poplite, cubito, & digitis contingit. Hippocr. hac voce usus junxit articulis induratis, l. *de Humid. us. XI.* Dicitur & Æginetæ ἀγκύλωσις, à verbo ἀγκυλῶσθαι, Lang. lib. 1. ep. 82. Rhod. *ad Scribon.* n. 255. Huic affectui opponitur τὸ ὀρθόκωλον, de quo vide infra *Orthocolon*. Vide Foëf. p. 1. Cum additione etiam de aliis partium motibus localibus impeditis dici solet, de quibus vocabulis mox.

ANCYLIDOTON, ἀγκυλιδοτὸν, significat *ansulam* vel *ansulam* habens, Gorr. p. 2.

ANCYLOBLEPHARON, ἀγκυλοβλήφαρον, vitium est in oculis, in quo palpebræ vel inter se, vel cum alba aut nigra oculi parte concreverunt, aut coherent. In causa est ulcus negligenter & imperite curatum: Sane scendo enim quod diduci debuit & potuit, conglutinantur, ἀγκύλωσις τῆ βλεφάρου dicitur Aëtio, qui &

περὶ σφουγῶν τῆ βλεφάρου id vitii appellavit, l. 7. c. 66. ubi ejus curationem persequitur. E Recentioribus videatur Aquapend. *Oper. Chirurg.* cap. h. vii. Meliorem & minus dolorificum curandi modum observavit Hildan. *Cent. 6. O. 7.* Junge Scultet. *Armam. Chirurg.* P. I. *Tab. XXX. fig. 7.*

ANCYLOGLOSSUM, ἀγκυλόγλωσσον, est *vitium linguæ*, aut congenitum membranis inferioribus, quæ linguam vincunt, duriusculis & brevioribus à natura productis, aut adnatum, i. e. *accidentarium*, cum ulcus sub lingua cicatricem duriolem contraxit. Dicitur hoc malum etiam *Ancylium*, ἀγκύλιον, Ægin. l. 6. c. 29. Conjunctum est cum difficultate loquendi summa. Modum curandi Chirurgicum docet Aquapend. d. l. iii. *Linguæ Chirurgia*. Non semper esse, præsertim in infantibus recens natis necessariam illam ligamenti solutionem, & experientia confirmat, & testatur historia apud Hildan. *Cent. 3. obs. 28.* quam grave periculum ex temeraria & plane non necessaria illa solutione secutum fuerit. Junge Bartholin. l. 3. *Anat. c. 13. Ephem. Nat. Cur. Ann. III. p. 576.*

ANCYLOMELE, ἀγκυλομήλη (mendose ἀγκυρομήλη) dicitur *specillum humaium*, quo Medici vulnera pertentant, Gal. in *Exp. voc. Hippocr.* Gorr. pag. 2.

ANCYLOTOMUS, ἀγκυλοτομος, *cutellus* dicitur, vel *scalpulum*, quo membranæ illæ linguam contrahentes & vincientes rescinduntur. Quamvis & in genere accipiatur pro *cutello aciem incurvam habente* ab Ægin. d. l. c. 30.

ANCYRA, ἀγκύρα, vide *Uncus*. Hoc nomine quoque apud Epicharmum venire *rudendum hominis*, scribit Helychius, teste Gorr. p. 3.

ANCYROIDES, ἀγκυροειδής, vide *Coracoides*.

ANCYROMELE, ἀγκυρομήλη, rectius ἀγκυλομήλη. Vide *Ancylomele. Hamus*.

ANDARAC, id est, *Auripigmentum Rubeum*, Rul. Iohnf.

ANDAS, dicitur *Resolutio Salis*, vel *Sal resolutum*; Paracels. *de ulc. apostem.* &c. l. 1. c. 1.

ANDENA, est *chalybs*, ex regionibus orientalibus advecta, quæ liquefcit igne, haud secus, atque aliud quodque metallum, fundique se permittit in formas. Rul. & Iohnf.

ANDRANATOME, vel *Androtome*, ἀνδρανατομή, ἀνδρατομή dicitur *dissectio corporis humani*, præsertim masculi aut virilis, & utrumque habetur in M. Aur. Severini *Zootome Democrit.* l. 1. c. 1. p. 36. & l. 2. c. 1. p. 91. seq.

ANDRAPODOCAPELOS, ἀνδραποδοκάπηλος; vide *Mango*.

ANDREIOS, ἀνδρείος, h. e. *virilis, generosus*. Tribuitur metaphorice etiam vino robusto & potenti, Erot. in *Onom.* p. 21. & 83. Foëf. p. 57. Quidam etiam scribunt ἀνδραίος. Est autem vinum generosum, quod aquæ multum fert & admittit. Linden. *Ex. X. §. III.*

ANDRIA, dicitur *Mulier Hermaphroditica*, sexus virilis genitalibus etiam prædita, de qua legatur observatio apud Bonet. *Med. Septentr. l. 3. f. 32. c. 4. p. 859. seqq.*

ANDROCOETEO, ἀνδροκοιτία, idem, quod ἀνδρῶν, (de quo p. p.) i. e. cum viro concumbo. Legitur apud Moschion. *de morb. mul. c. 160.* quamvis ἀρσενουχίτης (quod idem est cum ἀνδροκοιτίας) alias in Sacro Codice nefandum concubitus maris cum mare significat. *I. Cor. VI. 9.*

ANDROGENIA, ἀνδρογένεια, apud Hipp. dicitur generis successio per viros, aut virilis sexus propagatio. *Foëf. Oec. p. 57.*

ANDROGYNI, ἀνδρογόνοι, dicuntur viri effeminati, quando semen mulieris masculam naturam habens prævaluit in conceptione femini viri foemineo, ex mente Hipp. *l. 1. de diat. XXI. 26.* Opponuntur ibi τοῖς ἀρσενείοις, virilibus. Hoc nomine quoque appellantur *Hermaphroditi*, de quibus suo loco.

ANDRONION, ἀνδρώνιον, nomen est pastilli ab Androne Medico compositi, qui refertur inter vehementia medicamenta contra carbunculum ab Ægin. *l. 4. c. 25.* item ad Herpetem, *c. 20.* Vide *Gorr. p. 36.*

ANDROTOME, ἀνδροτομή, vide *Andranatome.*

ANDRUMÆ, ἀνδρῶν, Hipp. significat viro conjugii, concumbere, τῷ ἀνδρὶ ξυνουχίαν, uti exponitur *l. de virgin. morb. III. 36.* ubi & tales ἀνδρόμεναι, viro cohabitantes, vocantur. Alias & ἀνδρωθῆναι significat virilem ætatem attingere, *3. de artic. t. 104.* *Foëf. p. 57.* Opponitur τῷ ἀνδρωθῆναι, h. e. virum non esse expertam. Unde ἀνανδρῶν dicuntur femina virum non experta. Vide supra *Anandries.*

ANEBOS, ἀνεός, vide *Impuber.*

ANECAS, ἀνεκάς, adverbium, significans sursum. *Hipp. l. 1. de morb. mul. II. 4. l. 2. XXXVII. 12.* *Foëf. p. 58.*

ANECESTOS, ἀνέκτος, idem quod ἀδιεργίτευτος, ἀνυπομόνητος, incurabilis, intolerabilis. *Hipp. 3. de artic. t. 103. & 2. de R. V. I. A. t. 40.* *Foëf. p. 59.*

ANECHO, ἀνεχός, id est, promineo, emineo, intumesco. Usus Hipp. de hæmorrhoidibus tumensibus, *l. 5. Epid. X. 14.* *Foëf. d. l.*

ANECPYETOS, ἀνεπύετος, i. e. non suppurabilis. Vide *Ecpyisco.*

ANEILEMA, *Anileisis*, ἀνείλημα, ἀνείλησις, involuionem, & in specie torminum & flatuum in intestinis involuionem significat. *Hipp. de vet. med. XL. 16. & l. 3. Epid. f. 3. t. 55.* Derivatur à verbo ἀνειλεῖσθαι, sursum volvi, revolvi, quod legitur *Prognost. f. 2. t. 24.* *Foëf. p. 57.*

ANELEOS, ἀνελῶς, adverb. significans umide, invite, circa affectum. *Hipp. l. de affect. XXXIIX. 13.* *Foëf. p. 59.*

ANEMIUS, ἀνέμιος, epitheton Furni: vide *Furnus.*

ANEMOS, ἀνέμος, vide *Venus.*

ANENCEPHALOS, ἀνεγκεφάλος, Excerebratus, i. e. *Castelli Lexic. Med.*

tropice; amens, stolidus. *Gal. l. 3. de Hipp. & Pl. decr. c. 4.* quamvis & propria significatio applicari possit monstrosis sine cerebro natis; qualium observationes collegit *Bonet. Medic. Septentr. l. 1. sect. 2. c. 8. p. 29. seqq.*

ANENIOS, ἀνήμιος, qui sine morore est aut tristitia, innocuus, illæsus. *Foëf. Oec. p. 58.* Quod vero ibidem statuit, ἀνήμιος idem significare cum ἀνήμιος, non videtur cum aliis testimoniis concordare; cum ἀνήμιος significet vel valde anxium, & qui levi de causa mororem concipit; vel qui difficulter habentis contineri potest, i. e. effrenem, ab ἡνία, habena. Vide *Henr. Steph. in Thef.*

ANEPICRITOS, ἀνεπίκριτος, dicitur de eo, quod neque sensu, neque intellectu dijudicari potest, qualis est dissensio & concertatio Empiricorum. *Gal. de sect. c. 5.* Vide *Acatalepsia.* *Foëf. p. 58.*

ANER, ἀνῆρ, vide *Vir.*

ANERECTOS, ἀνέρεκτος, ἀνέρεκτος, h. e. non fesus aut fractus mola vel pistillo. De farina, aut pane ex farina minus pura, nec cribro vel incerniculo parata, aut à furfuribus secreta dicitur, apud Hippocr. *l. de affect. XIV. 13.* *Foëf. d. l.*

ANESIS, ἀνεσις, h. e. remissio, vide *Dialeimma.* Legitur apud Galen. *de temp. tot. morb. c. 8.* Vide & *Aëtium Tetrab. 2. l. 1. c. 9. & 10.* allegante *Foëf. p. 59.*

ANETICUS, ἀνετικός, epitheton remedium, vim remittendi habentium, ab ἀνέμιος, remitto, & blanda vel placida dicuntur, notante *Andr. Tiraquell. de Nobilitat. c. XXXI. §. 275. fol. 127. a.*

ANEURYSMA, ἀνέυρυσμα, dicitur arteriæ dilatatio, quæ fit sinu in arteria ex vulnere facta, quod nec mature obductum, conglutinatum, aut carne contextum fuit. *Gal. de Tum. p. n. c. 11.* Clarius sic describi potest: *Aneurysma* est tumor p. n. continuo pulsans, digitis facile cedens, at iterum illico sese extendens, ab arteriarum interioris tunica rupta, & exterioris dilatatione. *Barbette Chirurg. P. II. L. 1. c. 16.* De hujus exemplis & curandi ratione vide *sis Hildan. Cem. III. O. 42. seqq. iii.* & *Thom. Bartholini Historiam Aneurysmatis dissecti, cum epist. Joannis van Horne ejusdem argumenti, aliosque recentiores; inprimis legi meretur observatio D. Ruysschii Aneurysmatis in brachio periculose feliciter curati, in Centuria Observ. Anatomico-Chirurg. Obs. 11.*

ANFAKA, id est, Coagulum. *Rul. & Iohnf. in Lex.*

ANGEIOLOGIA, ἀγγειολογία, rectius fortassis *Angeiologia*, ἀγγειοτομία, cum prioris etymii nulla videatur adesse sufficiens ratio, est valorum in temporibus, vel fronte dissectio artificiosa, cujus modum descripsit *Æginet. l. 6. c. 5.* & ex hoc *Gorræus p. 2.*

ANGEION, ἀγγεῖον, vide *Vas.*

ANGELICUS pulvis, epitheton est hyperbolicum nimis jactuose & minus vere attributum *Mercurio vivæ* apud *Schröder. Ph. l. 3. c. 15.* Nominis hujus defensio-nem vide *sis* apud *Libav. Synt. Ch. Arc. l. 4. c. 17.* An fortassis eo sensu intelligendum, quo eundem *Mercurium*

rium *vita* scil. *eterna*, ubi *Angelorum* societate perpetua frui licet, appellasse Hildan. in *epist. ad D. Mich. Döringium*, testatur Sennert. *Instit. l. 5. pag. 3. f. 3. cap. 18.* & ex hoc Casp. Hofm. in *præfat. ad Offici-nalia*.

ANGI, dicuntur *Bubones*, seu tumores in inguinibus. Fallop. *de morb. Gall. c. 90. Tom. I. p. 738.*

ANGINA, ab *angendo*, quod *angat* guttur, Græce *συνάγχη*, vel *κυνάγχη*, quod posterius Hippocrati magis est familiare, phlegmone, vel inflammatio aliis extra cillum, ut partes tumescant, aliis intra tonsillas, ut simul partes quoque afficiantur respirationis, & ægra spiratio sequatur. Galen. in *defini. Med.* aliter: *Angina* est angustia faucium, cum spirationis & deglutitionis difficultate, aliisque symptomatibus, proveniens ab inflammatione faucium & laryngis legitima vel spuria. Quod vero Medici recentiores post Hippocr. singulis anginæ speciebus & differentiis certa impoluerint nomina, videlicet *Synanchen*, *συνάγχην*, appellantes, cum interni faucium, hoc est loci, ubi simul conveniunt gutturis gulæque extrema, musculi inflammati sunt: deinde *Cynanchen*, *κυνάγχην*, quando interni gutturis musculi inflammantur, ita, ut æger instar anhelosi canis linguam exerat: tertio *Parasynanchen*, quando exteriores faucium musculi inflammationem patiuntur. Denique *Paracynanchen*, *παράκυνάγχην*, cum externi gutturis musculi inflammatione laborant, quemadmodum ex *Æginet. lib. 3. cap. 27.* recenset Gorræus *pag. 253.* & ex parte etiam sequitur Barbeta *Chirurg. dict. l. cap. 18.* videtur plane supervacanea esse *ἀνελετολογία*, ita ut Galen. recte dixisse videatur de iis, *lib. 4. de Loc. Aff. c. 3.* tum primum homines res ipsas neglexerunt, quum nimio studio nomina quærere inciperent. Autores, qui hunc affectum pertractarunt, veteres & recentiores vide apud Walther. *Sylv. Medic. p. 55. seqq.*

ANGIOSPERMOS, *ἀγγειοσπέρμω*, epitheton plantarum, quæ semina vel fructus suos ferunt, binis membranis cinctos, non facile à nucleo separabilibus, ad differentiam *Gymnospermarum* dictarum, quæ tribus ut plurimum integumentis circumvallata gerunt semina. Legitur utrumque nomen in D. D. Joh. Georg. Volcameri *Floræ Norimberg. & in Actis Erud. Lips. A. 1700. in Novemb. p. 527.*

ANGLICUS sudor, h. e. *Febris sudatoria epidemica*, *σθελυπύρετω* dicitur quædam species febris pestilentialis colliquativæ, cum multis sudoribus, aliisque symptomatibus malignitatem magnam significantibus, à massa sanguineæ per contagiosa fœtorum effluvia (quæ in sale volatili subacido consistere credit Franc. de le Boe *Sylvius P. M. l. 1. c. 58. §. 17.* & in specie in succum Pancreaticum magis volatilem, quam acrem refert, *c. 30. §. 40. & 114.*) nimia colliquatione & dissolutione proveniens. Plura de hac febre legantur apud Sennert, *de Febr. l. 4. c. 15.*

ANGOR, *ἀγρία*, *ἀδημονία*, est nativi caloris contractio, & in centrum retractio, ad quam sequitur ejusdem cordis dolor, palpitatio & trillitua, pessimumque est signum, si in principio acutarum febrium advenit. Gal. *com. 1. de hum. & com. 2. in lib. 1. Epid. t. 75. lib. 4. de diff. puls. c. 3.* Obiter mirandum, quod neutrum vocabulum Græcum satis emphaticum exposuerit Foëf, vel Gorræus, quamvis utriusque *ἀνελετολογία* eleganter diduxerit Henr. Stephan. in *Thesauro*.

ANGOS, *ἄγγω*, idem, quod *ἀγγεῖον*, significat in genere *vas*, & conceptaculum humorum. In specie tamen Hippocr. accepisse pro *utero*, *l. 6. Ep. f. V. t. 17.* quamvis insolenter exillimat Galenus in *comm.* Rationem hujus expositionis dedit Prosp. Martianus in *Annot. ad Hipp. d. l. p. 352.* Dixit *vas*, ut indicaret humores morbosum uterum afficientes in ejus cavitate consistere, non per ejus tunicas exteriores dispersos. Hi enim non ita mammis communicantur, quemadmodum illi, qui in cavitate consistunt. Enimvero mihi neque ratio adducta satis liquida, neque veris anatomicis principiis conformis videtur.

ANGUILLA, *ἄγγελος*, piscis est fluviatilis notus; olim inter delicatissimos apud priscos habitus, & hodie mensis divitum opiparis saltem apponitur. Usus quoque ejus in medicina laudatur in dolore aurium, alopecia, hæmorrhoidibus, præsertim pinguedinis. Plura vide apud Aldrov. *l. 4. de pisc. c. 14.* Schröder. *l. 5. cl. 3. n. 72.* Bruyerin. *de re cibar. l. 19. c. 39.* & ex recentioribus D. Christian. Francisc. Paulin. de *Anguilla cœnarum Helena*.

ANGUIS, *ἄφεις*, in genere significat *serpentem*. In specie vero accipitur pro serpente non venenato, qualis est *anguis Æsculapii*, *Pareas*, *περεια*, dicto, de quo legatur Aldrov. *l. 1. Hist. serp. & drac. c. 16.*

ANGULUS, *κωνίδος*, *Canthus*, dicitur de oculis, estque oculi pars communis superioris & inferioris palpebræ, vel est extremum utriusque palpebræ connexum. Habet autem uterque oculus angulum duplicem, unum majorem, juxta nares, sub quo *caruncula lachrymalis*, *ἐγκωνίδος* propterea dicta, delitescit; alterum minorem juxta tempora, *περωνίας*, *hirquus*, Polluci *l. 2. c. 4.* dictum, Galen. *l. Introd. c. 10.* Linden. *Med. Physiol. l. 2. c. 10. §. 88.* quamvis *hirquus* etiam pro utroque angulo sumatur. *Angulus* operis vocatur *Lapis Philosophorum*, apud Lagneum in *Harmon. Chym. Vol. IV. p. 719.*

ANGUSTIA, *Angustatio*, *στενωχώρα*, pertinet ad differentias essentielles, vel species morborum organicorum in vasis & meatibus, quando p. n. coarctantur, & angustiores redduntur, cujus iterum variæ habentur species subalternæ, v. g. *Obstructio*, *Subsidentia*, *Coalescentia*, *Compressio*, de quibus singulis suo loco. Galen. *l. de diff. morb. cap. 7.*

ANHALDINUM est epitheton corrosivi alicujus; cujus

cujus descriptio habetur apud Hartmann. *Prax. Chymia-
tric. Tom. I. oper. edit. in folio Francofurt. p. 114.*

ANHALTINUS, epitheton Aquæ & Spiritus me-
dicamentorum confortantium & pretiosorum; & aquæ
quidem descriptio habetur in *Dispensatoriis usuais*, Spi-
ritus vero in D. de Spin. *Lex. Ph. p. 869.*

ANHELITUS, *Anhelosi*, vide *Asthma. Orthopnœa.*
A Chymicis *Anhelius* sumitur pro fumo, aliis pro fumo
equino. *Rul. in Lex.*

ANIADON, *Aniadum, Aniadus*, terminus est Pa-
racelsicus, significans vel rerum efficaciam & vires ef-
ficientiales, vel cœleste corpus, quod in nobis Chri-
stianis plantatur à Spiritu S. per Sacramenta: vel est
ipse homo spiritualis in nobis regeneratus: vel sunt
fructus paradisi & cœli. In Phycis significat astrales
vires atque cœlestes, quæ per influentiam, imagina-
tionem, & æstimationem nos ad vitam longam pro-
trahunt. Meminit hujus vocabuli aliquoties Paracels. in
*libris de vit. long. Dorn. in Diët. Paracels. Rul. & Iohnf.
in Lex.*

ANICETON, *ανικητον*, est epitheton emplastri,
quod ad Critonem autorem refertur. Describitur à Gal.
l. 1. de C. M. S. L. c. 8. sic dictum, quasi *inexsuperabile*,
& in curatione achorum nunquam fallens. Ita & inter
collyria liquida *d. l. 1. 4. c. 7.* legitur formula quædam,
Aniceton Aster dicta. Gorr. p. 38.

ANIDROSIS, *ανιδρωσις*, i.e. sudoris nullitas vel pri-
vatio. Hippocr. *l. 7. Epid. Ll. 11.* Hinc & febris, quæ sine
sudore & crisi in longum tempus protrahitur, propter
exagitata à purgantibus naturam, dicitur, *ανιδρωσις
ακαταστατος*, 4. de R. V. *l. 1. c. 44.* Adverbium *ανιδρωσις*, i.e.
sine sudore, aliquoties usurpavit etiam Hippocr. *l. 1.
Provrh. com. 2. 1. 27. c. 3. 1. 30. Coac. 1. 297. 299. Foëf. pag. 62.*

ANIMA, *ψυχη*, subintellige *Humana*, duplicem
habet potissimum significationem. Prima est Philoso-
phica, quatenus denotat in homine substantiam illam
incorpoream & immortalem abstractivè à corpore
consideratam, cujus tamen essentiam & naturam Gal.
in quamplurimis locis sese ignorare ingenue confessus
est, neque etiam magni refert Medico, scire, vel nescire,
quid ea sit, ad sanitatem tuendam, vel ad morborum
curationem. Hinc & alii Philosophi Medici, præser-
tim *σι θεοι*, Scherbius & Casp. Hofmann. negarunt, Me-
dicum, qua Medicum, scire debere, quid sit *anima*?
Imo, quid si diceremus, nec Philosophum, qua talem,
scire posse, scil. à priori? Sane licet Aristot. diversita-
tem *animæ humanæ* à brutorum *anima*, ut & divinita-
tem, immortalitatemque agnoverit, *l. 2. de anim. 1. 21.*
quæ post mortem à corpore posset separari, ceu per-
ennans vel æternum quid, originem tamen & natu-
ram, ob quam immortalitatis particeps sit, determina-
re non potuit. Maluit quippe in dubio relinquere,
quam temere quid affirmare, aut negare, verbis C.
Hofmann. *l. 2. de gen. hom. c. 2.* Quod recentiores, imo
novissimos Philosophos e cætu Christianorum atinet,

quamvis in eruenda & explicanda *animæ humanæ* na-
tura, origine & modo operandi nulli pepererint ope-
ræ, in eo consentientes, quod sit ens incorporeum, spi-
rituale, incorruptibile, & immortale, quemadmodum
videre est apud Joh. Marcum Marci in *Philos. Vet. res-
stit. part. III.* Thom. Willis de *Anim. Brut. P. I.* aliof-
que partim Peripateticam, partim Cartesianam sectan-
tes philosophiam. A quo tamen principio hanc na-
turam spiritualementem & immortalem obtineat, scire ali-
ter non potuerunt, nisi ex revelatione verbi divini,
qua constat, *animæ humanæ* originale essentiam esse
ab inspiratione primæva Dei optimi maximi creato-
ris, & ita divinæ particulam auræ. Interim, quam-
diu *anima* nostra cancellis corporis organici veluti in-
clusa tenetur, & ita nondum liberimæ activitatis est;
non est capax illius *auræ divinæ inspiratæ* essentiam
explicare, quia nec ipsius Dei naturam mente com-
prehendere & exprimere, nostrarum est virium. Ita
nec hominum quenquam esse, opinamur, qui, quam-
vis mentem intendat, dicere possit, se experiri, ubi-
nam *anima* cogitet, seu intelligat, ac ratiocinetur, &
maxime, cum, si in capite, aut in corde, aut in sangui-
ne dicat, videat, quam perspicaces doctique viri idem,
facto sæpius experimento, in seipsis experiri non po-
tuisse, fuerint professi, verbis verissimis Charlton. *Ex.
II. Pathol. §. 8.* Altera est Medica, quatenus *anima*
significat principium illud activum & proximum *ani-
mæ* in prima significatione sumtæ instrumentum, cu-
jus beneficio membra corporis vivunt, sentiunt, mo-
ventur, & omnes in vita actiones edunt. Hanc in-
tellexit Hipp. quando *l. 6. Epid. f. V. t. 5.* hominis *ani-
mam* perpetuo fieri, vel nasci usque ad mortem dixit.
Ideo vero nascitur, quia perpetuo moritur. Finis
namque ab origine pendet. Est enim ignis, à quo in exi-
stendo & operando dependet, natura fluxa & caduca, &
alimenti ea propter indiga perpetui, pluris aut pau-
cioris, prout vel ætas, vel anni tempeitas, vel alia quæ-
cunque *δὲ τῶν ἕξωθεν* externa necessitas postulaverit,
quemadmodum egregie locum hunc explicavit Linden.
S. M. Ex. XV. §. 39. Hanc intellexisse Galenum, nul-
lum est dubium, quando scripsit, quod *anima* aut
temperamentum sit activarum qualitarum, aut illud,
quod temperamento alteratur, & organo velut in ope-
rando utitur, *l. 3. d. L. A. c. 7.* Ad summam: *Anima
hæc est calor, spiritus, aura, ignis, flamma vitalis, bio-
lychnium, natura*, vel quocunque tandem nomine ap-
pellare libuerit. Ea potissimum in & cum sanguine
(quam Virgil. propterea *purpuream animam* haud
inepte dixit) suam habet existentiam & perennitatem,
unde Gal. ipsum *sanguinem* appellare *calidum nati-
vum*, non est veritus, *l. adv. Lycum c. 7.* In hac signi-
ficatione vocavit Willis *animam brutalem*, quia hac ra-
tione non differt ab *anima brutorum*, *d. l.* In tropi-
ca significatione à chymicis & spagyricis *anima* acci-
pitur in genere pro omni simplicis per se volatili, po-
teltatem

testatam habente secum rapiendi corpus, ac deferendi ab igne. Dion. Zacharius in *Th. Chym. Vol. I. p. 740.* In specie medicamenta simplicia artificiose per resolutionem & extractionem exaltata *animarum* nomine exornantur, v.g. *anima Aloës, Rhabbarbari, Veneris &c.* apud D. D. Wedelium & alios. In opere lapidis philosophici, *anima* notat *aquam mercurialem philosophicam, Vol. III. p. 26. Vol. IV. p. 75. 721. seq.* imo etiam *lapis phil. anima* nomine appellatur, p. 728. *seq.* Vide etiam in *Vol. V. Indice. Rul. in Lex.* Specialissime *anima Saturni* dicitur *Alicæ vel dulcedo plumbi* suavissima, quæ aceto extrahitur. Dorn. *Rul. & Iohnf. Modus describitur in Proc. Paracelsi, qui habetur in Th. Chym. Vol. III. p. 363.* & ab Anton. Nero *Artis vitæ l. 7. c. 123. Anima catholica mundi* dicitur *spiritus universalis rerum* cum substantia humida, ætherea, & quintessentificata vestitus & conjunctus, à Joh. Colestone in *idea perfecta Phil. Herm. Th. Ch. Vol. VI. p. 147.*

ANIMAL, ζῷον, dicitur, quod præter vitam & facultatem vegetativam sensu quoque & motu locali gaudet. *Animalium* naturam exponere quamvis ad Medicinam proprie non spectet, neque etiam subiectum Medicinæ constituent (quod Plempius in *Fundam. suis* voluit) quatenus tamen ad materiam Medicam spectant, vel diæticam, vel pharmaceuticam, eatenus ad objectum Medicinæ referri haud immerito debent. *Animal* veluti *parvum mundum* esse, veteris naturæ periti dixerunt, teste Galen. *l. 3. de V. P. c. 10. fin.* Simpliciter positum plerumque contradistinguitur ab homine. Dicitur alias *Brutum, Bestia, Bestiola* pro *infecto*, sumitur Rhod. in *Lex. Scrib. Animalia sunt terrestria, aquatilia, quadrupeda, bipeda, volatilia, insecta &c.* *Animal* quoque mystice & spagyricè vocatur *Lapis Philof.* & quidem *nobilissimum*, ad exemplum majoris mundi, & minoris, scil. hominis factum. Libav. *Apoc. Herm. P. prior. c. 21. Lagn. in Harmon. Chym. Th. Chym. Vol. IV. p. 727.*

ANIMALIS *Facultas* vel *Virtus*, vide *Facultas.*

ANIMALIS *Motus*, vide *Motus.*

ANIMALIS *Spiritus*, vide *Spiritus.*

ANIMATIO, est vocab. ærigmaticum alchymistarum, in negotio transmutationis metallorum, quando terra alba foliata est fermentanda cum aqua sulph. philosophica, vel cœlesti. Libav. *S. A. Ch. l. 7. c. 8. Animatus Mercurius* dicitur, quando per perfecti metalli conjunctionem ad certam speciem est perductus, de quo legi poterit idem *Apoc. Hermet. Part. prior. c. 10.* Talis Mercurius ad opus lapidis philosophici requiritur à spagyricis.

ANIMELLÆ dicuntur glandulæ sub aurium radicibus & universo spatio interiori maxilla circumscripto contentæ vasorum distributionibus præfectæ, quæ & lacticio appellantur. Vesal. *l. 6. de H. C. F. c. 5. p. m. 22.*

ANIMI & *Animæ Deliquium*, vide *Lipothymia. Syncope.*

ANIMI *pathemata*, vide *Affectus.*

ANIMUS, νῆς, νόος, θυμός, γνώμη, Δύνοια, idem; quod *mens*, aliquando sumitur late pro *anima* in genere, & ita de brutis quoque dicitur apud Gal. *l. 6. An. adm. c. 1.* quod omnia animantia habeant corpus *animi* moribus & facultatibus conforme, quamvis in Græco legatur ψυχή. Ufstatius vero stricte significat vim ac virtutem *animæ* humanæ ratiocinativam, dijudicativam & cognoscentem. Egregie differentiam *animi* & *animæ* proposuit Linden. *Ex. XIII. §. 475. seq.* ex Nonio & aliis Grammaticis, quamvis *animam* in posteriori significatione accepisse videatur, dicens: *Animus & anima* hoc distant: *animus* est, quo sapimus; *anima*, qua vivimus. Sapimus *animo*, fruimur *anima*. Sine *animo anima* est debilis. Medicis *anima* vitalis est; *animus* animalis est &c. Vide *Mens.*

ANISCALPTOR vocatur musculus latissimus, qui totum fere dorsum tegit cum suo compari. Barthol. *l. 4. Anat. c. 2. p. 561.*

ANISOS, ἀνισος, vide *Inæqualis.*

ANISOSTHENES, ἀνισοθηνής, vide *Isothenes.*

ANISOTACHYS, ἀνισοταχῆς, epitheton pulsus, *inæqualis cum celeritate* conjuncti. Gorr. p. 38.

ANNETESTES, dicuntur Paracelso scoptice *Medici Galenici*, ceu ignorantes, cœcutientes in rerum principiis & causis investigandis, *Fragm. de morb. Gallic.*

ANNORA, est *calx ovorum*, vel *calx viva*. *Rul. & Iohnf. in Lex.*

ANNOTATIO, ἑπισημασία, dicitur ipsum principium paroxyfmi febrilis, quando solent ægri horrere, refrigerari, oscitare, pandiculare, dormitare, & alia quædam his similia pati, Gal. *2. aph. 1.* Dicitur & εἰσβολὴ παραξυσμῆ. Verum est & alia *Annotatio* vel *Episemasia* Hæcticarum febrium propria, quando ægri una vel altera hora post assumptum cibum calorem, & pulsuum celeritatem magnitudinemque intendi sentiunt, absque tamen horrore, refrigeratione, aut alio antea dictorum symptomatum. Hinc ἑπισημασία ἀβλιπτῆ, *annotatio incompressa* dicitur, *l. de diff. febr. c. 9.*

ANNUENS est epitheton musculi capitis recti interni minoris ad differentiam recti interni majoris, ab usu ita vocati, quod caput flectat & annuere faciat. Legitur *Act. Erud. d. l. p. 508. & cap. 22. Myologia Reformatæ* Guilielmi Cowper Chirurgi Angli.

ANNUITIO, dicitur apud Plin. motus capitis in partem anteriorem. Vide *Renubus.*

ANNULUS, ἀκκυλίδιον, κείκον, quid proprie dicitur, ex aliis Lexicis notum est. Eorum quoque varium esse usum in Medicina, experientia testatur. In specie *annuli purgatorii* e Saturni vitro parati meminit Quercet. *de Med. Hermet. def. c. 9.* & ex hoc Libav. *S. A. Ch. l. 7. c. 20.* De *annulis superfluiosis* contra colicam & epilepsiam ex Marcell. & Tralliano lege Keuch. in *not. ad Seren. p. 66. seq. Annulus Chirurgicos* ad confirmandum oculum, & scalpellum occultantem delineat

tos vide apud Scultet. *Arm. Chirurg. P. 1. Tab. VIII. fig. 5. T. XIV. fig. 14. & T. XXXVI. fig. 1. Annulum aureum ore detentum extrahere e corpore argentum vivum scribit Joh. Zecchius de morb. Gall. c. 19. p. m. 58. Annularis digitus dicitur minimus in manu. Annularis vel annulariformis cartilago κεραιειδής, quæ sit, vide Cricoides.*

ANNUS, ἔτος, ἐνιαυτός, quid significet, notum est. Hunc communiter trecentis & sexaginta quinque diebus, & quarta diei parte insuper consistere dicunt, quamvis Hipparchus adhuc quingentissimam septuagesimam sextam diei partem addiderit, quæ subtilitas est supervacanea. Gal. princ. com. de septim. partu. Anni tempora Gr. ἄνοι τῶ ἔτους, aliquando simpliciter ἄνοι, aliquando κεραιειδής dicuntur. Veteres olim duo saltem contituisse, æstatem nimirum & hyemem, demonstrat ex Theophrasto Lind. Ex. XI. §. 196. Recentiores vero in quatuor diviserunt, addendo illis duobus adhuc alia: ver & autumnum, de quibus omnibus suo loco. Anni tempora, eorumque vicissitudines variis morborum mutationibus ansam dare, docet Hipp. sect. 3. aphor. Hinc eorum temporum temperies & mutationes probe sunt observandæ. Anni tempora constantia κεραιειδής καιροὶ dicuntur, quando tempestive fiunt, morbosque stabiles & boni iudicii promittant: quæ vero sunt inconstantia, ἀκαιροὶ τῶ, instabiles & difficilis iudicii, patet ex 3. aph. 8. Annus Philosophicus est mensis vulgaris, Dorn. & Rul. Annus Amadin est vita longa, Dorn. Anni unius opus vocatur Lapis Philosophicus, quia in annum hujus operis potest fieri perfectio, nempe de grosso in subtile, de fixo volatile. Lagn. in Harm. Chym. Th. Chym. Vol. IV. p. 771. seq.

ANO, ἄνω, significat sursum, & opponitur τῶ κάτω, deorsum. Jungitur sæpe apud Hipp. & alios cum nomine κεραιειδής, venter, & denotat os ventriculi & œsophagum, 4. aph. 4. inferior vero intestina. Ipsa quoque purgantia quædam dicuntur ἄνω, quæ sunt vomitoria, quædam κάτω, quæ per album educunt, l. 5. Epid. II. 6. Jung. Linden. Ex. XIII. §. 357. seqq. Dietr. Iatr. num. 70. Dicitur & aliquando ἀνωθεν, quamvis hoc sit temporis & ioci adverbium, 7. aph. 32. Vide & Foëf. p. 65. 66.

ANOCHEILON, ἀνώχειλον, significat labium superius, cui opponitur κεραιειδής, labium inferius, & utrumque legitur in D. D. I. M. Hoffmann. *Ideæ Machin. Human. sect. 28. §. 9.*

ANOCHYROS, ἀνωχυρός, i. e. non munitus, ab α, & ἰχυρός, vel ὀχυρός, munitus, firmatus. Legitur apud Hippocr. l. de A. L. & Ag. LII. 1. Foëf. d. l.

ANODIA, ἀνοδία, iter invium significat tropice Hipp. l. Præcept. II. 8: pro inepta & incongrua discendi ratione; cui opponitur εὐοδία, ἢ εὐοδὸς τέχνη, ars pervia & facilis, l. de dec. orn. IV. 10. Foëf. p. 62.

ANODMOS, ἀνοδμος, inodorus. Usurpavit de jure laudabil. Hipp. Coac. 2. 206. Dicitur & ἀνοσμος, l. 172. & opponitur δυσώδης, fætidum. Foëf. dict. l.

ANODUS, est id, quod ex nutrimento separatur à renibus, Dorn. Rul. & Iohnf. in Lex. cui opponitur calx, quod est superfluum, i. e. urina, Parac. l. 1. de Tartar. tract. 3. c. 2. in annot. Græcum ἀνόδης, significat edentulum, de quo infra in lit. E.

ANODYNA, ἀνώδυνα, medicamenta dicuntur dolorem lenientia & sedantia. Suntque duorum generum. Quædam proprie talia vocantur, & revera dolores mitigant, unde & παρηγορητικά, Paregorica appellantur, quæ sunt temperata, nostroque calori maxime convenientia, Gal. l. 5. de S. F. c. 19. Quædam vero improprie talia sunt, veluti si quisquam hominem mortuum ἀνώδυνον appellet, i. e. doloris expertem, d. l. Suntque ea, quæ refrigerando & stupefaciendo doloris sensum tollunt, alias Narcotica quoque dicta, ex l. 2. ad Glauco. c. 6. qualia sunt opiata. Gorr. p. 40. 41.

ANODYNIA, ἀνώδυνία, idem, quod ἀνοσία, ἀνοχλησία, & significat indolentiam, doloris absentiam, molestiæ vacationem. Gal. com. 2. in l. 1. Epid. t. 46. & l. 6. in Epid. t. 5.

ANODYNUM minerale, i. e. Sal prunellæ. Phil. Hechster. *Obser. med. Dec. I. c. 6.*

ANOEA, ἀνοία, vide Amenitia.

ANOMALIA, ἀνωμαλία, in genere inæqualitatem significat. Ita ἀνώμαλλον σφυγμὸς, inæqualis pulsus dicitur. In specie vero Anomalia est sensus humoris pauci & minime acris per corporis habitum ante febrem leviter moti, estque symptoma ante accessionem febrilem exorients, sicut rigor & horror. Pertinet ergo ad Epistemoniam, ἑπιστημονίαν, sive Annotationem. Gorræus p. 41. Refertur etiam à Gal. inter signa mensium suppressorum, l. 6. de L. A. c. 5. Anomalus abscessus, qui & multiformis eidem vocatur, M. Aur. Severino dicitur, qui continet præter humorem etiam substantiam aliquam solidam p. n. & propterea natura talium abscessuum inter alienam & animatam media; De his integrum librum dicitur autor inseruit libro de Abscessibus, h. t.

ANOMOEOMERES, ἀνωμοιομερές, dissimulare dicitur, quod ex similibus partibus est constatum. Galen. l. 7. M. M. c. 6. Vocantur & ἐπεσσομένη Gorreus p. 39. Perperam vero in Medicina pro organicis tantum habentur dissimilares partes, cum omnes etiam similes alias dictæ, os, fibra, nervus, vena, arteria, considerari debeant, quatenus sunt organica, h. e. facultatem habent agendi, vel usum præstandi, in qua sanitate formalis ratio consistit. Vide Dogm. Med. Gen. P. I. c. 2. dogm. 6. p. 26. seq.

ANOMOEOS, ἀνώμοτος, Dissimilis. Dicitur & Heterogeneus. Usurpatur ab Hipp. de humoribus præter naturam, & vitiosis, qui vel sursum, vel deorsum removeri debent, quo scilicet vergerint, l. 6. Epid. f. II. t. 9. Foëf. p. 62. Aliquando & pro ἀνισός, inæqualis, ponitur.

ANOMPHALOS, ἀνόμφαλος, vocatur, qui umbilico caret, quales fuerunt Adam & Eva, utpote creati non

per vasa umbilicalia nutriti, unde etiam ἀνόμοιλοι de-
picti, quemadmodum scripsit D. P. Ammann. *Irenic.*
p. 102.

ANONTAGIUS, lapis est philosophicus, donum Dei,
sulphur fixum à natura. Dorn. in *dict.* Rul. & Iohnf. in
Lexic.

ANONYMUS, ἀνόνομος, i. e. nomine carens. Fuit
quondam epitheton secundæ cartilaginis in gutture, quæ
tamen postea nomen accepit *Cricoides*, κρηκιδίς dicta,
vel *annuliformis*, de quo vocabulo paulo superius. Vo-
cavit vero inter alios *anonymon* Theophil. Protospata-
rius d. H. C. F. l. 3. c. 15. p. m. 178.

ANORCHIDES, ἀνόρχιδες, dicuntur, qui sine testi-
culis nascuntur, sicut e Fortunat. Fidel. notavit P. Am-
mann. *Irenic.* p. 136.

ANOREXIA, ἀνορεξία, i. e. inappetentia, ciborum
fastidium, cum stomachus intemperie affectus, aut hu-
morum redundantia gravatus, cibos refugit, *Ægin.* l. 3.
c. 37. Fermentum enim ventriculi destructum est. Idem
significare videtur, quod *astia*, vel *apostia*, ἀστία, ἢ
ἀποστία, i. e. abstinentia à cibo, juxta Gal. 4. *aph.* 19.
quamvis alibi inter ἀστίας & ἀποστίας distinguat c. 1. in
l. 1. *Epid.* 2. 19. *Ανόρχιδες* duplicis sunt generis : Qui-
dam enim simulatque *dapes* libarunt, veluti satiati pro-
tinus abstinent, Græcis propterea ἀψίγητοι dicti. Hos
olim *Tadulos* Latini appellabant : alii vero sunt qui ni-
hil omnino appetunt. Galen. l. 1. de *causs. sympt.* c. 7.
Hinc per ὑποστροφὴν, ab *Ægin.* h. e. fastidium describitur,
d. l. Linden. Ex. XIV. §. 63. Plures de ἀνορεξία,
vel inappetentia, autores vide apud Walther. *Sylv. Med.*
p. 103. seq. ubi appetitum dejectum vocat.

ANORGISMENON, ἀνοργισμένον, significat apud
Hipp. remollium. Galen. in *Exeg. voc.* Hipp. Gorr. p. 39.

ANOSTIA, ἀνοσία, i. e. morbi carentia, diciturque de
actu sanis, estque alter finis particularis medicinæ, ne
sani in morbos incidant, uti patet ex elegantissimo loco
Hipp. l. 2. *Porrhet.* quem citavit Dieter. n. 449.

ANOTASIER, est *sal ammoniacum*. Dorn. Rul. &
Iohnf. in *Lex.*

ANSER, Χῆν, inter aves majores aquaticas palmi-
pedes est notissima. Ejus historiam, differentias, &
usum in cibis atque medicina vide, si curæ est, apud
Aldrov. l. 19. *Ornith.* c. 17. seqq. Bruyerin. de *re cibar.* l. 15.
c. 29. Claud. Deodat. l. 1. c. 36. Renat. Moræum ad *Schol.*
Salern. c. 65. Schröder. l. 5. cl. 2. n. 46. *Anseres* e ligno in
mare projecto nati, Claki dictos, legitur apud Menens.
Aurei Veller. l. 1. c. 12. in *Th. Chym.* Vol. V. p. 331.

ANTACHATES, ἀνταχάτης, est *succinum*, vel lapis
alterius coloris bituminosus, qui, cum uritur, myrrham
redolet, ut scribit G. Agricola, allegante Gorr. p. 39.

ANTACIDA dicuntur remedia, quæ acidis humo-
ribus & particulis resistunt, proque horum varietate
etiam varia esse debent. Legitur apud Dolæum *Encyclo-
pæd.* l. 1. c. 3. §. 19. p. 55. Græce etiam dici possent ἀντοξία.

ANTAGONISTA, ἀνταγωνιστής, epitheton muscu-

lorum aliis contrariorum, v. g. Abductor & adductor
brachii sunt *antagonistæ*. Barthol. *Anat.* l. 1. c. 5. p. 41.

ANTAL, est *lotio pura*. Rul. & Iohnf. in *Lex.*

ANTALGICUS, ἀνταλγητός, est epitheton reme-
diorum dolorem in genere *sedanium*. Unde Jonquetus
emulsionem suam *antalgicam* vocavit, cujus meminit
Rofin. *Lentilius Miscellan. Medic. Pract.* p. 514.

ANTALI, vide *Entali*.

ANTAPHRODISIACOS, ἀνταφροδισιακός, epithe-
ton medicamentorum semen extinguentium & stimu-
lum venereum. Legitur apud Wedel. *Amæn. Med.* l. 2.
sect. 2. c. 18. p. m. 455. seqq. ubi & Latine ex parte per
antivenerea expressit.

ANTAPODOSIS, ἀνταπόδοσις, legitur apud Hipp.
1. *aph.* 12. (quamvis Galen. ibidem legerit ἐπιπόδοσις)
denotatque *stariam periodorum febrilium reciprocationem*,
vel repetitionem, & vicissitudinem. Dieter. n. 68.

ANTATROPHON, ἀντατροφον, est epitheton Tro-
chiscorum D. Scretæ usitatorum contra atrophiam,
quorum descriptio videatur in Rofin. *Lentili Miscell.
Medico-Pract.* P. III. p. 59. quamvis & ad scrophulas,
gibbositatem & rachitidem usum esse Autorem *ibidem*
etiam legatur.

ANTECEDENS, προηγμένη, scilicet *caussa*. Vide
Caussa. *Antecedentia* alias signa Laur. Bellino dicuntur,
quæ quemlibet morbum antecedunt, in *Opere novissime
edito* p. 247. seqq.

ANTECHO, ἀντέχω, vel ἀντέχωμι, i. e. resisto, re-
nitior. Legitur de ventre reluctante, ut medicamenti
moveri non possit. Hipp. l. 2. *Epid.* II. 16. VIII. 11. Foëf.
p. 63.

ANTEBALLOMENOS, ἀντεβαλλόμενος, vide
Substituus.

ANTEBASIS, ἀντέβασις, significat Galeno mu-
tuam insertionem sive *mutuum ingressum*, l. de *Offib.* in
proæm. ubi verbum ἀντεβασιών occurrit, ad quem locum
nomen quoque verbale exposuit Ingrassias *comm.* p. 42.

ANTEMETICA, ἀντεμετική, vocantur remedia vo-
mitum præternaturalem compescentia. Occurrit apud
Willis *Pharm. Rat. Part.* 1. sect. 2. cap. 3.

ANTENDEIXIS, ἀντεδείξις, i. e. *contraindicatio*,
sive *contradictio* indicationum, quando aliquid occurrit
in homine, quod primariæ indicationi refragatur &
contrariatur. Galen. l. 9. M. M. c. 17. Hocque dicitur
contraindicans, ἀντενδεικνύμενος, de *opt.* sect. c. 22.

ANTENASMUS, vel *Antenasmsum*, idem, quod
Enthusiasmus, species mania periculosa nimium, dum
irritantur tanquam maniaci & in se manus violentas in-
jiciunt. Hi subito corripiuntur cum saltatione manuum
& pedum. Videtur igitur coincidere cum chorea S. Viti
lasciva & irata. P. Zacchias *Quæst. Medico-Legal.* l. 2.
tit. 1. q. 18. n. 31. seqq. ex Garioponto l. 1. c. 11.

ANTEPHIALTICUS, ἀντεφιαλτικός, est epitheton
remediorum contra *incubum*, & legitur apud Frider.
Hoffm. in *Method. medendi Wallæana* l. 1. c. 19. p. m. 288.

ANTE-

ANTEPILEPTICOS, ἀντεπιληπτικός, dicitur de virtute medicamentosa epilepsiae & motibus convulsivis resistente, & passim à recentioribus medicis usurpatur. Vide *Anti*.

ANTEPRIMA materia vocatur apud Paracels. *in-flura*, quæ materiam corporis primam tingere & mutare vel secundum, vel p. naturam potest, l. 3. *Chirurg. magn. cap. 11.*

ANTERA, pro *Anthera*, apud Dorn. in *Diction. Vide Anthera*.

ANTEREISIS, ἀντέρεισις, renitentiam significat, obliuiscionem, vel obnixam firmitatem, qualis ossibus tribuitur apud Hipp. 3. de *artic. l. 58.* Foëf. d. l.

ANTERIT, i. e. *mercurius*. Rul. & Iohnf. in *Lex.*

ANTEROS, ἀντέρος, idem, qui ἀντίθροσ lapis dicitur. Gorr. p. 39. Vide *Amethystus*.

ANTHELIX, ἀνθίλιξ, dicitur pars auriculæ externæ, Helici opposita, anfractuosa, & inferior ad confinia temporum sita, inrorsum sursumque imbricata. Linden. *Med. Phys. l. 2. c. 11. §. 4.*

ANTHELMINTHICA, ἀνθελμινθικά, vocantur medicamenta contra vermes, quæ interimendo, suffocando, liquando, destruendo operantur. Bonet. *Mercur. Comptal. l. 10. p. 458.*

ANTHERA, ἀνθηρά, vocabulum æquivocum est. 1. Dicitur de medicamentis aridis, ex metallicis præprimis compositis, colore floridum habentibus, ac prærubrum. Meminit harum compositionum Galen. l. 4. & 5. de *C. M. S. L. Cels. l. 6. c. 11.* Apud Æginet. l. 7. c. 13. etiam ἀνθηράν legitur, & in fœmin. ἀνθηρά, lib. 3. c. 79. In omnibus illis compositionibus sandaracham invenies. 2. In Botanicis *anthera* significat medium illud croceum & rubrum, in quibusdam floribus, verb. gr. liliis, croco, &c. 3. Hinc & crocos chymicos congrue dici posse *anthera mineralia* voluit Libav. *S. A. Ch. l. 5. c. 20.* Paracelsi vero extractio de hyacinthis *anthera* appellatur, de *Esteris. c. 2.* Dorn. Rul. & Iohnf. Alias ἀνθηράν Hippoc. in genere dicitur *floridum*, prærubrum & sanguineum, v. g. homines ἀνθηράν, id est, *floridi*, l. 1. *Prorrh. f. II. t. 56. Coac. t. 162. Corpus ἀνθηράν, l. 6. Epid. f. III. t. 3. Sputa ἀνθηρά, d. l. f. IV. t. 4. & l. 2. Ep. f. III. t. 17. l. 4. de R. V. l. A. t. 72 &c. Foëf. p. 60.*

ANTHEREON, ἀνθεριών, dicitur mentum, pars faciei, in qua barba nascitur, exponente Hesyech. Confirmare videtur hanc significationem locus Hipp. l. 5. *Epid. XXIV. 7. & l. de Venis XXVI. 8.* Vide Foëf. p. 61.

ANTHIA, ἀνθία, dicitur piscis quoddam genus, uti constat ex Oppian, Aristotel. Rondelet. l. 6. c. 11. *seqq.* Aldrov. l. 1. de *pis. c. 19.* Incertum vero est determinare, quis ex illis recte descripserit, cum minime inter se conveniant. In summo olim pretio fuisse patet ex epithetis, quod θείος, i. e. *divini*, ceu summo honore digni appellati fuerint. Usum quoque in medicina v. g. fellis contra exanthemata: adipis contra tumores & abscessus &c. notavit è Kiranide Aldrov. d. l.

ANTHINES, Ἀnthinos, ἀνθίνης, ἀνθίνος, epitheton vini & olei. Vinum ita dicitur οἶνον ἀνθίνης, quod *floribus conditum*, & bene odoratum, five fragrantius redditur, uti exponit Gal. in *Exeg. voc. Hipp.* vide Foëf. p. 60. *seqq.* Oleum vero ἀνθινόν vocatur *liliaceum*, vel *jasinum*, quod μύρον, unguentum appellatur. Hipp. l. 1. de *morb. mul. CXIIX. 29. seqq.* Mixtura quoque illa, quæ Cyceon, κυκεών vocatur, ἀνθινή dicitur l. de *int. aff. XIII. 47.* Vide *Cyceon*.

ANTHONOR, idem, quod *Athonor*, de quo infra. Rul.

ANTHOPHILLI apud Andr. Cæsalpin. *Cariophylli aromatici*, G. Bauhin. *Pin. lib. II. sect. 3.*

ANTHOS, ἄνθος, flos latine, apud Hippocratem πολύσεμον vox est, & Galenus observat, non florem tantum significare, qui plectendis coronis aptus sit, sed semina etiam florum, & radices ἐχθύματα, & præter ea sputa cruenta & sanguineis fibris quasi intertexta, & tandem ad mineralia transfertur, & ita ἄνθος, *avis florem*, notat Hippocr. l. 2. de *morb. XXXIII. 21. XXXIV. 8. 33.* Strictissime vero ἄνθος, *rosmarinum*, vel *flores rosmarini* significat. In Chymicis *quintam essentiam*, five *elixir auri*; item *medicinam extractam ex perlis* notat Parac. l. 3. de *vit. long. c. 1. de Gradib. & Compos. in scholiis.* Rul. & Iohnf. ἀνθος γλυκός (perperam, sed γλυκόν) mercurii quid vocetur videatur, in Hartmanni *Miscellaneis Chymicis & Medicis Tom. VI. oper. p. 10. Anthos philosophorum* dici modum transmutandi metalli aliquem, qui fit per vitriolum, vult Libav. *S. A. Ch. l. 7. c. 7.* Vide infra *Flos*.

ANTHOSMIAS, ἀνθοσμίας, dicitur *vinum odoratum*, flagrans, *floridum*, purum, nobilissimum. *Flos* enim vini idem est, quod *vinum egregium* & purum, uti constat ex Plauti *Cistell. act. 1. sc. 2.* Differt ab *anthino*, quod hoc sit vinum medicatum ab herbis odoratis fragrantiam acquires; illud vero ab uvis nativam fragrantiam obtineat. Vide sis Linden. *Ex. X. §. 130. seqq.* Aliter exposuit *anthosmian* Lang. l. 1. ep. 27. scilicet, quod sit vinum aquæ maris quinquagesima parte misto addita mistum, ex Athenæo l. 1. *Dipnosoph.* vide Foëf. p. 61.

ANTHRACIA, ἀνθρακία, dicitur *congeries prunarum* five carbonum accensorum, apud Hippocr. l. de *nat. mul. LVII. & l. 1. de morb. mul. CI. 28.* Menses quoque muliebres adusti, nigri, carbonibus similes eidem appellantur ἀνθρακώδεια ἄσπερμηια; l. 1. de *morb. mul. XXIV. 11.* Foëf. p. 62.

ANTHRACITES, ἀνθρακίτης, vide *Schistus lapis*.

ANTHRACOSIS, ἀνθρακώσις, in specie *carbunculum*, vel in *oculi bulbo*, vel in *palpebra* occurrentem denotat apud Æginet. l. 3. c. 22.

ANTHRAX, ἀνθραξ, proprie *carbonem accensum*, hoc est, *prunam* significat, uti patet ex 5. *aphor. 11.* Junge Dieterich. n. 66. Per translationem in Pathologicis *anthrax* vocatur *carbunculus*, tumor p. n. inflammatorius,

ex sanguine nimis adusto & crassiore; partem, in qua colligitur, depascente obortus. Vide & Galen. 6. aphor. 45. Apud Serenum etiam carbo vocatur. Adde Keuchen. in not. ad h. l. p. 241. seq. Dicitur alias & Latine ignis Persicus. Vide Barbette Chirurg. P. II. c. 12. Auctores de anthrace vel carbunculo vide apud Walther. Sylv. Med. p. 302. seqq. Dicitur etiam de lapide pretioso, qui carbunculus vocatur, de quo infra. Vide Carbunculus. Adde Th. Chym. Vol. IV. p. 796..

ANTHROPE, ἀνθρώπη vel ἀνθρώπειη dicitur cutis humana apud Herodot. notante Vesalio l. 2. de C. H. F. c. 5. princ.

ANTHROPOMETRIA, ἀνθρωπομετρία, significat descriptionem corporis humani, & omnium ejus membrorum secundum tres dimensiones, longitudinem, latitudinem & profunditatem, cum in se, tum ad invicem, qualem tradidit Etsholzium, notante Wedelio Patholog. Dogm. sect. 1. c. 5. p. m. 53.

ANTHROPOS, ἀνθρώπος, vide homo.

ANTHROPOSOPIA, ἀνθρωποσοφία, hoc est, scientia naturam hominis, & ejus structuram internam & externam exponens, atque ita æquipollens Physiologiæ hominis anatomicæ; Legitur apud Charlton. Oecon. Anim. Exerc. III. §. 10.

ANTHYPNOTICA, ἀνυπνωτικά, vocari possunt medicamenta somnum abigentia.

ANTHYSTERICA vult etiam appellari medicamenta contra passionem hysterica, Blancard. in Lex. sed an in quodam Autore Græco legerit, an vero ipse hæc nomina finxerit, de eo non constat.

ANTI, ἀντι, præpositio e Grammaticis nota, significans contra, adversus. Sæpe conjungitur in medicina aliis nominibus aut verbis ad exprimendam virtutem remedii alicujus specificam adversus hunc vel illum affectum, v. g. antiepileptica, antiemetica, antinephritica, quamvis & haud raro omittatur, & nihilominus significatio curatoria intelligatur, v. g. medicamenta colica, nephritica, arthritica, &c.

ANTIADÉS, ἀντιάδες, vide Tonfilla. Alias antiades dicitur tonfilla inflammata. Nic. Pifo de morb. cogn. & cur. l. 2. c. 2.

ANTIAGRI, tonfillarum tumor Ulpiniano. Riolan. Enchirid. Anatom. l. 4. c. 7.

ANTIBALLOMENOS, ἀντιβαλλόμενος, idem quod ἀντιεκαλλόμενος, vide Substivius.

ANTICADMIÆ est tertium genus cadmiæ fossilis, quod & pseudocadmiæ dicitur. Appellatur vero anticadmiæ, non, quod cadmiæ opponatur, sed quod substituat in hujus locum. Fallop. tr. de metall. & fossil. c. 12. Tom. I. Oper. p. m. 307.

ANTICAR, id est, Borax. Dorn. Rul. & Iohnf. in Lexic.

ANTICARDIUM, ἀντικάρδιον, sic dicitur cavum illud, quod est sub pectore, carneum molleque, ad os ventris pertingens. Vocatur etiam σφαγή. Ruffus vero

cavitatem eam pectoris, quæ est ad claviculas, tradit; ad Homero dici λεικηρίνη; à medicis vero ἀντικάρδιον & σφαγή. Gorr. p. 39. Dicitur & scrobiculus cordis.

ANTICATARRHALIS, epitheton vel consilii, vel medicamenti contra catarrhos directi. Ita consilium anticatarrhale legitur apud Ros. Lentilium Miscell. Medico-Pract. P. II. p. 503.

ANTICAUSOTICUS, epitheton remediorum contra febrem ardentem vel causum. Ita in D. D. Iunken Corp. Pharm. P. II. p. 493. descriptus legitur syrupus anticausoticus.

ANTICHEIR, ἀντίχειρ, est magnus digitus manus, qui & pollex & promanus dicitur. Gal. l. de musc. dissect. c. 22. & l. 1. de V. P. c. 22. Ita vero dictus, quod appositus sibi quatuor digitis æqualem habeat usum, vel quod locum totius manus tutari possit. C. Hofm. in com. ad hunc Gal. l. n. 63. Hippocr. δόκτυλον μέγαν, digitum magnum appellavit, c. 1. de iis, q. in med. f. 121. Est vero digitus primus à carpo sive brachiali incipiens, eique per diarthrosin insertus, reliquis quatuor digitis multo inferior, & illis non recta, sed ex obliquo appositus. Per hunc manus actiones omnes habet firmiores. Tantum enim roboris præbet, quantum reliqui digiti simul sumti. Hinc & à pollendo pollicem Latini appellavere. Gorr. p. 40.

ANTICIPANS, προληπτικός, & anticipatio, πρὸ προλαμβάνειν, dicitur de morbis, quorum paroxysmorum ordines vel periodi statim ab initio aliquid futuri temporis accipiunt, Gal. l. 1. de cris. c. 3. vel qui cum diversis horis semper accedat & remittat, prævenit quidem continuo, citiusque horas absolvit. Ita & menstrua anticipata opponuntur postpositis. Vide Postpositio. E contrario qui tardat & serius absolvit periodum, hystereticus, ὑστερητικός, sive posterius veniens, vel subsequens, & tardatio illa, vel subsecutio, τὸ ὑστερίζειν, nuncupatur. Castell.

ANTICNEMION, ἀντικνήμιον, dicitur Gal. 2. de fract. l. 34. media & carne vacua tibiæ pars à summo deorsum in longitudinem protensa, in gracilibus conspicua. Prima tibiæ aut anterior vocatur, quod crassiori & insigniori tibiæ parti opponatur. Foëf. p. 63. Latine ocrea, quamvis hanc versionem nonnulli improbant.

ANTICOLICA remedia dicuntur, quæ colicis doloribus brevi demulcens omnium paratu facilissima existunt. Legitur hoc epitheton in Indice Act. Erudit. Lips. A. 1700. p. 563.

ANTICONTOSIS, ἀντικόντωσις, apud Hipp. est renixus conti, aut qui conto vel scipione fit, cum videl. loco cruris baculo corpus fulcitur, 3. de artic. l. 76. 103. Adde Foëf. p. 64.

ANTIDIDOMÆ, ἀντιδιδόμεν, h. e. ex adverso respondet, diciturque de signis morbo ex adverso respondentibus. Hipp. Coac. 145. Foëf. p. 63.

ANTIDINICA, ἀντιδινικά, dici possunt medicamen-

ta contra vertiginem; Blancard, in Lex. An vero in Græco quodam scriptore medico hoc vocabulum occurrat, certo affirmare non possumus.

ANTIDOTARIUM, ἀντιδοτάριον, i. e. Dispensatorium, de quo vocabulo infra suo loco.

ANTIDOTUS, ἀντίδοτον, Fœminin. Latinum apud Geil. lib. 17. c. 16. & in neutro Antidotum scilicet medicamentum est, quod non extrinsecus impostum, sed intus assumtum, malignas, cœcas, & latentes corporis affectiones sanat, Gal. l. 1. de Antidoti. c. 1. Verum mos est junioribus Medicis, Antidotus appellare non modo, quæ adversus mortifera medicamenta, quæque ad morsus ictusve venenosos exhibent; sed etiam, quæ contra malas corporis affectiones, præsertim diutinas, valent, ex aliquo ulcere aut abscessu surgentes, l. 2. c. 6. Vide Alexipharmaca. Antidotos quoque mystice appellatur lapis Philosoph. apud Lagneum, in Harmon. Chym. Theatr. Chym. Vol. IV. p. 727. seqq.

ANTIFEBRILE, vide Febrifuga.

ANTIFIDES, dicitur calx metallorum, Rul. in Lex. Chym.

ANTIHECTICUM est nomen speciale medicamenti, à Poterio inventi, quod & antimonium diaphoreticum Joviale nuncupatur, teste Iunken. d. l. p. 19. ubi & varios præparandi modos ex Wedelio, Etmulle- ro, Colleg. Leidensi proposuit.

ANTILEPSIS, ἀντίληψις, apprehensio, apud Hipp. significat modum deligationis, videlicet vinculorum in partem contrariam, aut sanam, involucentem, aut appensionem, aut veluti occupationem quandam, ut deligatæ partes firmiter contineantur; ut in humeri deligatione, quando fit per alteram alam vinculi circumductio, aut inguine laborante, ea, quæ sit ad alterum inguen, 2. de iis, q. in Med. f. 1. 16. Fœf. Oec. 64. Alias Lat. apprehensio sumitur pro indicatione, quatenus Medicus id apprehendit, quod est utile ad finem suum obtinendum. Mich. Gavassetius l. de Indicac. curat. c. 4. p. m. 50. 51.

ANTILOBIIUM, ἀντιλόβιον, ἢ ἀντιλόβις, dicitur pars illa exigua in auricula, quæ infimæ parti, quem lobum appellant, superposita est. Ruffus scribit, antilobida vel oblobium dici helicis extremum subbreve. Lind. Med. Phys. l. 2. c. 11. §. 4.

ANTIOLOGIA, ἀντιλογία, vide Contradictio.

ANTIMONIUM, idem, quod sibiium, σίμμι, ἢ σίβι, est minerale ad metallinam naturam proxime accedens, e sulphure, mercurio crudo, cum portionibus terrestribus, & paucis salinis mistis constans. Ejus historiam & vires, nec non medicamenta ex illo parata, descripta vide passim in autoribus, v. gr. in Basilica antimonii ab Hamero Poppio conscripta & operibus Hartmanni addita, Tom. I. in fol. edit. Francofurt. 1690. p. 136. seqq. in Th. Chym. V. I. p. 63, ubi duplex statuitur à Dornæo, nigrum & album, quod magnesia dicitur, l. de Transmut. Metall. c. 24. can. 5. Item p. 616. seq. pluri- Castell. Lexic. Med.

rib. Libav. S. A. Chym. l. 7. c. 21. Apoc. Herm. Part. prior. c. 13. & alibi. Schröder. Pharmac. l. 3. c. 17. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. qui etiam tantas huic minerali tribuit laudes, ut sit quasi fons & scaturigo præstantissimorum medicamentorum, & cornu Amalthææ salutarium remedium. Contra in C. Hofm. Paralip. Officin. c. 90. reperies decretum totius Collegii Parisiensis contra sibi- ii usum A. 1566. publicatum, statuens, esse deletarium, nec posse quavis præparatione emendari, ut intro citra molestissimam noxam possit assumi. An fortassis utrinque peccatum est in judicando, cum in excessu, tum in defectu? Sane perdidicisse est & periculosa res alex, arbitrium facere. Ænigmatice à spagyricis antimonium vocatur lupus, Proteus, radix metallorum, Saturnus philosophorum, magnesia Saturni; & exprimitur hoc caractere ☿. Marcassita plumbea dicitur antimonium philosophorum, Th. Chym. Vol. VI. p. 475. De antimonio diaphoretico hujusque variis parandi modis videatur Iunken. Lex. Ch. Pharm. Part. I. p. 22. seqq. Ipse quoque lapis philos. vocatur antimonium in Lagnei Harmon. Chym. Th. Ch. Vol. 4. p. 427.

ANTINEPHRITICA, ἀντινεφριτικά, medicamenta contra morbos renum. Blanc. in Lex.

ANTIPARALYTICUS, ἀντιπαράλυτικός, epitheton medicamentorum internorum & externorum contra paralyin probatorum. Ita apud Hartmann. extat in Praxi Chymiatrica, oleum antiparalyticum, Tom. I. oper. in fol. p. 84. edit. Francof. quod tamen alii potius in gangræna & sphacelo pro secreto habent, mihi certe etiam suspectum est in paralyti & atrophia particulari, cum virtutis illius sufficientem rationem non videam, an in sulphure ferri ea consistat, nec ne.

ANTIPATHES, ἀντιπάθης, est species corallii nigri, secundum Diosc. l. 5. c. 140. arboris figura magisque ramosi, & vices easdem cum corallio habentis. Adstringit enim & refrigerat mediocriter. Georg. Agricola scribit, non aliud videri, quam hamatiten nigrum, l. 4. fossil. p. 248. & l. 5. p. 254.

ANTIPATHIA, ἀντιπάθεια, dicitur species qualitatis occultæ, opposita sympathiæ, quando inter duas res vel odium aliquod naturale occurrit, vel una alteram fere inexplicabili ratione aspicit, eamque removere aut destruere annititur. Ita Galen. l. 11. de S. F. §. Covia vetera. de iis combustis scriptum esse à quibusdam tradit, quod attritiones sanent ex antipathia quadam. Enimvero licet nec sympathiam, nec antipathiam omnem negare velimus aut possimus, neque tamen hoc quoque dissimulabimus, quod multa vana & absurda, & falsa in enumeratione exemplorum ad utramque illam qualitatem concurrere soleant; quemadmodum hoc etiam publice contra Digbæi dissertationem de pulvere Sympathetico ad oculum demonstravimus. Sympathiæ & Antipathiæ rationem omnem haud inepte deduci posse e corpusculorum ἀτμοειδών, vel effluviolorum occurrentium diversorum motibus &

configurationibus variis gaudentium, vel mutua co-
hæione & combinatione, vel reciproca arctatione &
repulfione existimat Charlton. *Ex. X. Pathol.* §. 33.
Enimvero Ioh. Marcus Marci vult adhuc efficacius in-
tercedere principium vitale, videlicet vel Archeum,
& ejus vim conservativam, quæ transit in alterius cor-
pus, vel ideam aliquam hostilem, aut necantem, aut
corruptentem, quæ recipitur in alterius spheram ra-
diosam, ex effluviis maximam partem constantem,
Phil. Veter. rest. Part. V. sect. 1. subsect. 3. & sect. 3. sub-
sect. 1. Enimvero mihi videtur in totius hujus argu-
menti explicatione frequentior fallacia petitionis ejus,
quod est in principio, committi, dum obscurum per
æque obscurum, incertum per incertum demonstratur.
Effectus *Antipathia* recenset etiam Rolliok. *O. & M. M.*
Spec. l. 2. f. 3. c. 199.

ANTIPERISTASIS, ἀντιπεριστάσις, dicitur cir-
cumobstentia, sive caloris aut frigoris compressio & co-
arctatio, ob contrariam circumfusi corporis qualitatem.
Ita Theophrast. *l. de igne* rationem, cur in hyeme
corpora robustiora sint, & felicius alimenta conco-
quant, ponit in collecto calore potentiori per *antipe-*
ristasin. Hæc etiam causa est inflammationum interna-
rum hyemali tempore familiarium, verb. gr. pleuritis,
peripneumonix &c. *3. aph. 23.* Dicitur vero ἀντιπεριστάσις
emphatice, ἀντὶ, quia contrarium; πρὸς, quia cohi-
bens; σπασίς, quia indimotum, scilicet frigus, cujus
obfessione ignis unitur, unione roboratur, roboratus
incalescit. Vide Dieterich. *Iatr. n. 448.* & Linden. *Ex.*
X. §. 115.

ANTIPHARMACUM, ἀντιφάρμακον dicitur medi-
camentum contra venena, & ita idem, quod alexiphar-
macum. Dioscor. Blancard. in *Lex.*

ANTIPHYSICA, ἀντιφυσική, vide *Carminativa.*

ANTIPODAGRICUS, ἀντιποδαγρικός, idem quod
antarthriticus, epitheton medicamentorum internorum
& externorum in doloribus arthriticis probatorum. Ita
in *operib.* Hartmanni in specie *praxi chymiatrica* occur-
rit descriptio vini *antipodagrici* & aquæ *antipodagrica*.
Ruland. *Tom. I. oper. in fol. p. 72. 73.*

ANTIPOEBO, ἀντιποιεω, Hippocrati significat re-
sistere malo, juvare, *2. de artic. 1. 42.* Vide Foes. *Oec.*
p. 64.

ANTIPRAXIA, ἀντιπραξία, significat functionum
& temperamentorum in diversis membris contrarie-
tatem, quam veteres excogitarunt, ad declarandam in
affectibus hypocondriacis symptomatum concurrenti-
um varietatem sæpe contrariam, v. g. hepatis in-
temperies calida, & stomachi frigida etiam in vulgus
pene notæ communiter incusantur. Quam licet non-
nulli ex recentioribus inficari non vereantur, inter
quos & B. Etmüllerus, ideo quod sanguis debito cir-
culo distributus proportionaliter calefaciat & stoma-
chum & hepar, adeoque debitam crasin obtineant.
Insufficiens tamen hæc ratio nobis videtur, siquidem,

non obstante illa proportionali convenientia tempera-
mentorum in singulis organis, nihilominus sano sensu
aliqua etiam contrarietas statui & defendi poterit. Ut
taceamus, videri nobis illos confundere statum sec.
nat. cum statu pr. nat. ita ut licet concederetur, non
dari ἀντιπραξία in illò; non statim liceret inferre, quod
nec in statu prænaturali occurrat.

ANTIPIRETON, ἀντιπυρετὸν, rectius dicitur,
quam antifebrile, quod mixtum e græco & latino com-
positum est, idem quod λη. πυρετὸν: Epitheton me-
dicamentorum contra febres. Occurrit in *Catalogo medi-*
dicamentorum variorum D. D. Johann. Behem Medici
Veneti A. 1667. typis excuso.

ANTIQUARTIUM vocatur practicis quibusdam
recentioribus medicamentum *specificum contra febrem*
quartanam, quale est Riverii. Ita & antiquarium Pe-
ruvianum dicta fuit china china, de qua suo loco. Me-
minit & *essentia antiquaria* D. D. Wedel. *Ph. I. A. F. R.*
l. 2. f. 2. c. 8.

ANTIQUUS, παλαιός, idem, quod *vetus*. *Antiqui*
morbi, id est, *inveterati*.

ANTIIRHOPE, ἀντιρροπή, ἢ ἀντιρροπή, significat
in contrariam partem propensionem, vel inclinationem,
& usurpat Hippocrat. de nare inclinata mediante hæ-
bena in contrarium retrahenda, *2. de artic. 1. 46.* Foes.
d. l.

ANTISECOSIS, ἀντισήκωσις, dicitur *aqualis re-*
pensio, aut ad æquilibrium reductio, *adæquatio*, idem,
quod ἀντιστάθμισις, à verbo ἀντισηκῶσαι, quo utitur
Hippocr. in figurata quidem significatione, pro reficere,
& cibum deperditum reponere, aut rependere, *2. de R.*
V. I. A. 1. 28. Foes. *d. l.* Dicitur & ἀντισήκωμα, sive pon-
dus, quod alteri opponitur, cujus vocis meminuit Casp.
Cramer. *Colleg. Chymic. Diff. 1. c. 4. §. 10.* de aëris gra-
vitate differens, & approbavit D. Justus Velli in *anno-*
tationibus. Itali ἀντισήκωσιν vocant *bilancia*, quem ter-
minum transfulerunt arithmetici & mercatores in fo-
rum suum frequentissime. Latinum *compensatio* quoque
respondet ἀντιστάθμισι.

ANTISPASIS, ἀντισπασίς, *revulsio*, *retractio*,
dicitur humoris fluentis in contrariam partem retractio
& aversio. Hujus species sunt quatuor propositionum
differentiis. Nam *revulsio* fit aut ab inferiori parte ad
superiorem, aut à dextera ad sinistram, aut ab ante-
riori ad posteriorem, aut ab interiori ad externam,
Galen. *l. de hirundin. revuls. &c. c. 3.* quamvis *l. 5. M.*
M. c. 3. tres tantum enumeret. Meminit Hipp. quoque
revulsionis, *l. 6. Epid. f. 2. 1. 8.* Foes. *d. l. & p. 65.* Gorr.
p. 40. An, & quomodo hæc fieri possit per veræfectio-
nem, stante circulationis sanguinis principio indubi-
tato, sane difficillimum est explicatu. Nobis sufficere
viderur, quod aliquando natura defectum sanguinis e
parte lææ opposita detracti resarcire cogatur e parte
læxæ vel affecta, *Antispasticon*, ἀντισπαστικόν, appella-
tur

tur in genere auxilium in diversa revellens, Galen. l. 13. M. M. c. 11.

ANTISPODA, ἀντίσποδα, dicuntur medicamenta, quæ eadem cum τῶ σποδῶ, quod & σποδός dicitur, facultate pollent, ita, ut in spodii penuria in ejus locum substitui possint; quorum meminit Dioscor. l. 5. cap. de pompholyge, cujus species spodium est, Gorr. d. l.

ANTISTATHMESIS, ἀντιστάθμισις, vide Antiscosis.

ANTISTERIGMA, ἀντιστήριγμα, apud Hipp. dicitur fulcrum, quo aliquid obfirmatur & fulcitur I. de artic. l. 74. Derivatur à verbo ἀντιστήριζέσθαι, obfirmari, quod legitur apud eund. c. 3. de art. l. 103. & 4. h. l. l. 58. vide Foëf. p. 65.

ANTISTERNON, ἀντιστερνόν, id est, dorsum, de quo suo loco, Gorr. d. l.

ANTITASIS, ἀντίτασις, cum ossa, quæ dissident, ad hoc, ut e directo admoveantur, prius retrorsum trahuntur. Hæc ad oppositum tractio ἀντίτασις dicitur Gal. l. 6. M. M. c. 5.

ANTITHENAR, ἀντίθηναρ, vocatur à Riolano musculus adducens pollicem tertius, teste Bartholin. l. 4. An. c. 9. p. 577. quemadmodum & alter adducens musculus Hypothenar eidem dicitur.

ANTITRAGUS, ἀντίτραγός, est pars crassior anthelici opposita trago, uti descripsit Ruffus. Quid vero anthelix sit, & tragus, vide suo loco, Gorr. d. l. Lind. Med. Phys. l. 2. cap. II. §. 4.

ANTITYPOS, ἀντίτυπος, vide Renifus.

ANTIVENEREUS, epitheton minus accuratum medicamentorum venereæ extinguentium, atque ita idem significat, quod ἀντιφροδισιακός, de quo paulo superius; Usus D. D. Joh. Behem, Med. Venet. in catalogo suo medicamentorum rariorum. Et elixir antiveneri descriptio e balsam. copayha habetur in Morley Collect. Chym. Leid. c. 137.

ANTRUM cum epitheto buccinosum vocatur cochlea auris, teste Bartholin. libell. 4. Anat. c. 6. fin.

ANTYLION, ἀντίλιον, nomen est malagmatis valde adstringentis, cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. Gorr. d. l.

ANUS, ἀνός, ἀντιλίον, ἔδρα, κύσασα, κυσός, idem, podex, culus, dicitur inferior corporis pars, in qua est recti intestini extremum, per quod excrementa redduntur, Gal. l. 5. de V. P. c. 15. Hujus exterior pars musculo sphinctere donata anulus, ἀντιλίον, dicitur I. Introduct. c. 10. An partes crassiores musculosæ vocantur nates. Sumitur & ἀνός pro toto intestino recto, ex 5. aph. 58. Vide Foëf. p. 98. Dieterich. n. III. Anus in genere feminino mulierem vetulam significat. Vide Graa.

ANXIETAS, vide Alyce. Angor.

ANYDRIA, ἀνυδρία, cælum siccum & squalidum significat, uno verbo, siccum, Hipp. l. 2. Epid. f. I. 6. l. 1. Epid. f. I. l. 7. Hinc & adjectivum ἀνυδρῆς, i. e. siccum, squa-

lidum, de diversis anni temporibus prædicatur, v. g. de vere & æstate. l. 2. Epid. f. III. 3. de autumno 3. aph. 14. Vide Foëf. p. 65. Dieter. Iatr. n. 69.

ANYPERBLETOS, ἀνυπερβλητός, i. e. insuperabilis, incoctilis. Legitur de carne bubula apud Hipp. 4. de R. V. I. A. l. 98. Foëf. d. l.

ANYPEUTHYNOS, ἀνυπεύθυνος, dicitur de eo, quod rationi reddendæ non est obnoxium. Sunt autem illa in arte, quæ sensibus sunt obvia, & minime examinanda. Hipp. Præcept. VI. 8. Foëf. d. l.

ANYSTOS, ἀνυστός, significat expeditum sermonem, promptum verbis, quod etiam medicum decet. Hipp. de dec. orn. II. 31.

AOCHLESIA, ἀοχλησία, vide Anodynia.

AOCNIA, ἀοκνία, impigritas, vel sedulitas. Hanc in laboribus commendavit ad sanitatis exercitium proficuum. Hipp. l. 6. Epid. f. IV. l. 20.

AONCON, ἀογκόν, dicitur carens tumore, & in superlativo ἀογκότατον, quo usus est Hippocr. de corpore valde gracili, & inimeque tumente, f. 2. de nat. hum. l. 4. Quidam etiam exponunt per solidissimum, ut externæ aëris injuriæ minus sit expositum. Foëf. p. 66.

AORGESIA, ἀοργησία, ἀοργητός, ira vacuitas, Lat. & Lenuitudo dicitur, oppositus affectus iracundiæ, quando quis nescit irasci. Mart. Akakia in Gal. art. parv. p. 118.

AORNOS, ἀορνός, dicitur locus carens avibus, ob exhalationes malignas præsertim e lacubus, avibus advolantibus necem adferentes: Qualis fuit in Campania circa lacum rotundum averni nomine indigitatum. Talis lacus aornus etiam in Epiro, qui pestilenti exhalatione insignis nec ipse finit volucres cælo frui libero, sed exanimatas dejecit. Plura vide de his locis apud Georg. Agricol. de re metall. p. m. 147. 148.

AORTA, ἀορτή, epitheton arteriæ magnæ. Vide Arteria; quamvis apud Hipp. vocabulum ἀορτή, aorta, potius de bronchiis asperæ arteriæ & ramis per pulmonum lobos dispersis sumi videatur, uti patet ex l. de loc. in hem. XXVII. 14. Vide Foëf. d. l. & p. 67.

AORTRA, αορτρα, ἀορτρά, ἀορτρῶν, dicitur suspensa utrinque pulmonis pars, quam Linden. etiam per articulum verit, l. 2. de morb. LIV. 1. Cocc. l. 400. Apud Dioscorid. etiam legi ἀορτρῆς scribit Foëf. d. l. Ad sannam, notante eodem ex Gal. circa horum vocabulorum lectionem ἢ πάντι τὸ σαφές ἐστίν.

APÆOREOMÆ, ἀπαϊορέομα, vide Acoria.

APAGMA, ἀπαγμα, vide Abductio. Strictius exposuit Gal. hoc vocabul. l. 6. M. M. c. 5. quod sit appellatio medicorum propria vulgo inusitata, quoties ossis finis, qua parte cum alio maxime committitur, abruptus est, Foëf. d. l.

APALLAGE, ἀπαλλαγή, in genere quidem omnem mutationem, in specie vero apud Hippocr. liberationem à morbo significat, 2. aph. 45. à verbo ἀπαλλάσσω, mutuo, de quo vid. Dieterich. n. 74. & Foëf. Ccc. p. 68.

qui multis locis ex Hippocr. demonstrat; significare quoque hoc verbum evacuare cum emolitione.

APANCHOMENOS, ἀπαγχόμενος, qui strangulatus, qui suspensio suffocatus est, occurrit apud Hipp. l. 2. aph. 43.

APANTESIS, vel Apantoma, ἀπάντησις, ἀπέντημα, obviam itionem, & id, quod alteri occurrit, significat, Hipp. l. de dec. hab. V. 11. & IX. 14. quamvis alii legant ἀπαντήμινον. Intelligit vero per apantesin officium medici, quo mature consultit, emendare in futurum errores commisso, & docere unumquemque, quid sui muneris sit apud ægrum, quid fieri de tempore in tempus debeat, quid non fieri, egregie exponente hoc Linden. S. M. Ex. II. §. 26.

APANTHISMUS, ἀπανθισμός, est subtilissima linea, quæ ægre videri potest, quasi tu exolefcentem lineolam diceres, cui simillimæ sunt venarum quædam propagines filorum araneæ aut capillorum modo angustæ & extensæ, quæ venæ capillares dicuntur. Gal. de ven. & arter. dissect. cap. 8.

APANTHROPIA, ἀπανθροπία, significat hominum aversionem & solitudinem, referturque inter symptomata melancholiæ, & signum habetur malum leucoplegmaticorum, Coac. 1. 482. Cl. Wedelius ἀπανθροπία & ἀπανθρόπυς refert ad tertiam melancholiæ speciem & gradum describens, quod adeo mœsti sint, & omnia mundana socialia vitent, simul absurda loquantur & faciant: Intani, quorum cerebellum contumax vapor ex atra bile labefactat, ut constanter asseverent, quæ sibi concepere in animo incongrua & absurda. Patholog. Dogm. sect. 3. c. 9. p. m. 597.

APANTICRY, ἀπαντικρύ, significat palam, evidenter, manifeste. Hipp. 3. de fract. 1. 34.

APARACHYTUM, scil. vinum, ἀπαράχυτον δίνος, est vinum meracissimum, originale scil. vinum, cui marina aqua non est admixta. Gal. l. 4. de C. M. S. G. c. 7. & l. 12. M. M. c. 4. Erant autem hujusmodi vina generosa; ignobilibus vero aut imbecillis vinis marina immiscebatur, indeque πηλασσωμένον δίνος, vel ημελιάνος, vel ημελιάνος, dicebatur. Celsus modo *salsum* simpliciter vocat, l. 1. c. 6. modo *salsum Græcum*, l. 3. c. 24. & alibi. Græcorum enim inventum erat, vinorum sola ignobilia condientium mari; quomodo? docet Dioscor. l. 5. c. 27. itemque Columella l. 12. c. 25. quare? docet Plutarch. *quæst. nat. X.* Species falsi septem recenset Plin. l. 14. H. N. cap. 8. Aparachyton etiam dicebatur ἀθάλασσον, h. e. maris expers, cum Horat. 2. Sat. 8. v. 15. Hæc ex Linden. S. M. Ex. X. §. 63.

APARASCEUASIA, ἀπαράσκευασία dicitur, cum, quæ necessaria sunt ad balneum, sunt imparata, neque site suppetunt. Hippocr. c. 3. de R. V. I. A. 1. 44.

APAREGORETOS, ἀπαρηγόρητος, dicitur de eo, quod nullius est solatii, nullum affert commodum. Hipp. de dec. orn. IV. 8.

APARTES, ἀπαρτής, *suspensus*, *separatus*, pen-

filis. Usurpatur de naso ab Hipp. 2. de art. 47. Foët. p. 69.

APARTHROSIS, ἀπάρθρωσις, vide *Aarticulatio*.
APARTI, ἀπαρτή, ἀπαρτίως, adverbium est Hippocraticum, significans *integre*, *exquisite*, *exacte*. 2. de R. V. I. A. 1. 43. & I. aph. 20. Foët. d. l.

APARTISIS, ἀπάρτησις, *compagem* & *connexionem perfectam*, *integritatem* & *perfectionem* significat. Usurpatur de nervis ab Hipp. 1. de artic. 1. 25. Foët. p. 70.

APARYO, ἀπαρύω, i. e. *detraho*, *exhaurio*. Hipp. l. de intern. aff. X. 20. 21. 22. Foët. d. l.

APATE, ἀπάτη, *deceptionem*, *fallaciam* significat. Hipp. l. 6. Epid. f. V. 1. 13. Hinc ἀπατών dicitur *impostor*, quod legitur 3. de artic. 1. 20. Verbum habetur ἀπατεύω, *decipio*, & compositum idem significans ἐξαπατεύω, quod occurrit l. de ven. med. III. 18. Foët. d. l.

APATHIA, ἀπάθεια, significat *affectuum p. n. defectum*.

APAUDAO, ἀπαυδάω, proprie & stricte significat, *loquendi facultate destitutor*, unde Erotianus ad mentem Hippocratis idem esse pronunciat, ac sine voce esse. In latiori vero significatione omnium virium defectionem & imbecillitatem (quam plerumque & vocis defectum comitatur) denotare solet, ut patet ex Hippoc. 1. aph. 9. l. de Gland. X. 12. l. Præcept. IIX. 7. l. 1. de morb. mul. C. 28. Quin & de morbo deficiente usurpatur l. 2. Epid. f. I. 31. Hinc descendit *compositum παυδάω*, quod significat vel antea viribus deficio, vel *antea* voce destitutor. Hipp. l. 1. Prorrh. f. 1. 1. 8. Vide Foët. d. l.

APAUROSCOMÆ, ἀπαυρίσκημη, h. e. *consumor*. Legitur apud Hipp. l. 4. de morb. XXX. 9. Foët. d. l.

APECHEMA, ἀπέχημα, dicitur quasi, ut in echo fit, responsio quædam, est à contraria ictus parte facta calvariæ fractura vel fissio, de qua etiam Celsus l. 8. c. 4. Negavit vero eam contingere P. Ægineta l. 6. c. 90. In medio reliquit Marcellus Vergilius *comm. ad Dioscor. l. 4. c. 24.* ex quo hæc depromimus. Æginetæ subscribit Gorræus, quia os calvariæ futuras habet, quæ, teste Gal. l. 9. de V. P. c. 17. impediunt, ne ictus una in parte acceptus alteram, quæ ultra futuram est, violet, sed nōxa terminetur ad ipsam futuram. Provocavit vero ad experientiam multis observationibus confirmatam Job à Meckren *Obs. Medico-Chirurg. c. 1. p. 20. 21.* Latine dicitur *contrafissura*. Hanc ab Hippocr. vocari *εμφροσόν*, *calamitatem* l. de vuln. cap. XVIII. 2. credit Scultet. *Armat. Chirurg. P. 1. T. XXIX.* post fig. 10. §. 21.

APEIROS, ἀπειρος, duplicem habet significationem: 1. notat *infinitum*, à πέρας terminus. Vide *Infinitus*. 2. *inexperium*, à πείρα, *experientia*. Vide *Imperitia*.

APEITHEUMENA, ἀπειθεύμενα, dicuntur Hipp. ea, in quibus æger medici præceptis minime se præstat morigerum, l. 2. Prorrh. VII. 1. Hinc & hujusmodi ægri dici possunt ἀπειθέτες, *immorigeri*. Foët. p. 71.

APELLA, λεπτόδερμος, Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 3. & l. 7.

l. 7. de C. M. P. G. c. 7. dicitur, cui præputium ex morbo, vel sectione deficit, aut ita contractum est, ut glandem amplius tegere nequeat. Romani etiam *recutium* vocant. *Apella* propterea epitheton Judæorum ob circumfisionem esse solet. Morbus vero retracti præputii alias *paraphimosis* vocatur.

APEMPOLESIS, ἀπειπόλησις. Occurrit hæc vox apud Hipp. l. de dec. habitu V. 15. Refertur ibi inter virtutes & decora medici. Foësius in *Oec.* exposuit per venditionem, nundinationem, jungens cum purgationibus, q. d. nundinatio ac venditio medicamentorum ad purgandum necessariorum, quorum scientiam habere debet. Hanc versionem videtur confirmare Henr. Steph. in *Thef. Gr.* Verum an nundinatio hæc ad τὴν πρῆξιν medici pertinet? Minime. Magis igitur mihi placet versio Hier. Mercurialis, plane contrariam significationem tribuentis, scil. quod notet alienitatem à mercimonis, Hunc secutus Linden. in edit. *Hipp. noviss.* quamvis in S. M. Ex. II. §. 30. seqq. limitaverit, nisi æger ipse urgeat, metu, ne non detentus mercede, velut hamo, medicus se deserat, vel curationem protrahendo quæstum ex morbi longitudine faciat uberiolem. Alias pacifici cum ægrotis præjudicat honestati atque utilitati.

APENES, ἀπηνές, significat *immitte*, injucundum, quod, cum sumitur, molestiam quandam exhibet, uti exponit Gal. com. I. de R. V. I. A. v. 18. Huic opponitur τὸ προσήνές, *mitte*, suave, jucundum. Graviter ergo hallucinatus est Gorræus, qui in def. plane invertit utriusque significationes.

APEPSIA, ἀπέψια, in genere *cruditatem* significat, de quo infra. In specie vero est symptoma ventriculi, & denotat abolitam ejus chylicationem, ob defectum, vel vitium fermenti, aut temperamenti vitalis, hoc est, intemperiem frigidam & humidam.

APEPTON, ἀπεπτον, vide *Crudum*. *Apepta phymata*, ἀπεπτα φύματα, solitus est Hipp. nominare *cruda tubercula*, seu tumores p. n. nervosa corpora vertebris ipsis atque spinali medullæ insita extendentes, causam nampe gibborum effectricem, teste Gal. 4. de L. A. 3.

APER, ἀπερ, (quæ vox græca multos scriptores in errorem duxit, ut verterint latine per *aper*, recte notante Ul. Aldrovando l. 1. de quadr. bisulc. c. 37. quamvis ex contextu evidentissime pateat, non esse ipsius Aldrovandi scriptum, sed alterius continuantis opera illius, cum Aldrovandum ibidem cum laude allegaverit) primo & proprie significat *verrem*, sive *suam sylvestrem* utriusque sexus, imo & *porcellum sylvestrem* complecti potest. Ejus usus non solum in cibo notissimus, & in deliciis magnatum, unde & *aprugna caro* suillæ domesticæ præfertur, Neodat. *Panth. Hyg.* l. 1. c. 33. sed & in medicina habetur. De utroque vide Aldrov. d. l. Bruyerin. de re cib. l. 13. c. 3. Schröder. l. 3. cl. 5. n. 3. *Aprum* totum primum apposuisse Servilium Rallum ex Alex. ab Alex. *Genial. dub.* l. 5. c. 21. notavit Th. Janf. van Almeloveen R. I. On. p. 4. Secundario & per similitudinem quandam

aper etiam *piscem* quendam *marinum* denotat, cujus descriptionem vide apud Rondelet. l. 5. de pisc. c. 27. Aldrov. l. 3. h. t. c. 12. quem etiam male verterunt nonnulli per *caprum*, quemadmodum & ἀπέπερσιον dici debet *porcellus marinus*. Rondel. d. l. c. 26. Delineatum etiam hunc piscem exhibet Paræus l. 24. *Chir.* c. 21.

APEREUGOMÆ, ἀπερεύρομη, significat *eructor*, vel eructando aliquid ejicio, item *averfor*, apud Hipp. l. 2. de morb. LIIX. 8. Foëf. p. 71.

APERIENTIA, ἀναστροφικη, vide *Anastomosis*.

APERISTATON, ἀπεριστάτον, est epitheton ulceris, quod non est magnum, nec ulli graviori noxæ conjunctum. Gal. l. 2. de C. M. S. G. c. 1. h. e. quod nec vitiosi humoris influxu impetitur, nec fordidum, nec inflammatum est, nec in circumposita carne intemperiem ullam habet. Sic dicitur, ἀπὸ τῆς περυσίας, quæ apud græcos afflictionem, periculum, & cladem significat. Gorr.

APERITTOΣ, ἀπέριττος, epitheton est ciborum, qui *minimum habent excrementi*, quales sunt carnes sylvestrium animalium, & eorum, quæ siccioribus locis viciant. Opposita sunt τοῖς περιττωμακτοῖς, Gorr. p. 42.

APERTUS, pro exulcerato sumitur, ut *aperta strumæ*, apud Scrib. Larg. n. 81. vid. Rhod. in not. & Lex. Scrib.

APEUTHYSMENOS, ἀπευθυσμένος, h. e. *directus*. Ita græcis vocatur *intestinum rectum*, postremum ex crassis, per quod alvi feces rejiciuntur. Gorr. p. 42.

APEXABO est farcinis genus e sanguine vel cruore coagulato & condensato cum lardo & cumino vel aromatis potissimum constantis, cibi vilioris minusque sanitati convenientis, quod etiam Leonem Imperatorem constitit. 58. severe prohibuisse notavit P. Ammann. in *Irenico* p. 181.

APHÆRESIS, ἀφαίρεσις, duo significat: in genere omnem *ablationem* in medicina necessariam, ceu alteram in ejus definitione Hipp. partem oppositam τῇ προσόσει, additioni. Medici enim officium palmarium hoc quoque est, removeere ea, quæ removenda sunt. In specie vero est pars chirurgiæ, quæ aufert ea, quæ sunt superflua. Hanc Barbette appellavit ἐξείρεσιν. Hipp. quoque hoc vocab. usus de sanguinis largis detractionibus noxiis, Coac. t. 360.

Αφαίρεσις, in qua non solum animæ facultatibus, sed anima ipsa privatur animal. Sennert. *Pract.* l. 1. part. 3. c. 30.

APHANISMOS, ἀφανισμός, Lat. *evanescencia* dicitur, à verbo ἀφανίζω, quod significat deleo, eximo. Hipp. l. de Hemorrh. V. 9. VI. 2. & passivum ἀφανίζομαι, *dispareo*, evanesco, quod frequentius occurrit, v. g. f. 2. *prognost.* t. 68. f. 3. t. 19. l. 1. f. 2. *prorrh.* t. 1. f. 3. t. 5. l. 1. *Epid.* f. 1. t. 10. f. 2. t. 38. 67. & plura loca vide apud Foëf. p. 110.

APHASSOMENOS, ἀφασσόμενος, h. e. *conjectatus*, di-

gitis confricatus, Hipp. l. 2. de morb. XXX. 9. XXXVII. 2. l. de nat. mul. VII. 5. in quo loco legit Lind. *ισαφάσση*, fortassis majoris *ἀπελθείας* graua. Foëf. d. l.

APHEBRIOK, id est, sulphur. Rul. in Lex.

APHEIDEO, *ἀπειδίω*, i. e. *audacter aliquid perago*, nihil parco. Hippocr. 2. de artic. 2. 46. Foëf. p. 111.

APHELIA, *ἀφέλεια*, dicitur simplicitas decendi faciendique medicinam methodicæ sectæ propria, Galen. l. 4. M. M. c. 4.

APHELICESTEROS, *ἀφελικέστερος*, dicitur profectioris ætatis homo, qui florentem ætatem jam exegit. Hipp. l. 7. Epid. tr. 1.

APHEPSEMA, *ἀφίψημα*, i. e. *decoctum*. Legitur in remedijs græcis Marchion. libro de morb. mul. c. 4. annexis. Dioscorid. l. 1. c. 2. & alibi.

APHESIS, *ἀφεις*, vel significat morbi remissionem, solutionem, & liberationem, ut Hipp. Coac. l. 575. vel sumitur de emissionibus sagittarum, l. de artic. c. 1. t. 11. vel denotat membrorum quorundam vel omnium totius corporis exsolutionem & languorem, l. 3. Epid. f. 3. t. 37.

APHICNEOMÆ, *ἀφικνεύμα*, significat *devenio*, pervenio. Inde *ἀφικνεύς*, quod legitur 1. aph. 4. Dieter. n. 136.

APHIEMI, *ἀφίημι*, i. e. *remitto*, tollo, dimoveo. Hippocr. 2. Prorrh. XLIII. 4. aph. 30. 5. aph. 13. Foëf. p. 112. Dieter. n. 137.

APHILANTHROPIA, *ἀφιλανθρωπία*, hoc nomine vocavit D. D. Wedelius primum melancholiæ gradum, quando homines tristes & meticulosi gaudia & conversationes non amant, nec afficiuntur jocis, nec alijs diversionibus animi aut exercitijs, sed potius amant soli esse. Pertinent huc etiam citra causam manifestam lachrymantes, & ex his levamen quærentes. Patholog. Dogm. sect. 3. c. 9. p. 596.

APHISTEMI, *ἀφίστημι*. Vide *Apostasis*. *Apostema*.

APHEGMANTOS, *ἀφίγμαντος*, i. e. *pituita carens*. Est nota boni puris apud Hippocr. l. 2. Prorrh. XII. 3. Coac. t. 402.

APHODOS, *ἀφοδος*, reliquiarum alimenti excretionem, stercus significat, Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 24. Galen. in comm. ad h. l. Dicitur alias *ἀποπότημα*, item *ἀφόδουσις*, Lat. *secessus*. Verbum *ἀφόδουσις* ventrem exonerare significat, l. 7. Epid. IX. 5. l. de fistul. IV. 6. Latine *adfellare*, de quo verbo supra ex Keuch. in not. ad Samonic. p. 197. *Ἀφόδουμα* etiam stercus significat, & *ἀφόδουσιον*, *latrinam*. *Ἀφόδου*, idem quod *ἀφοδος*. Et hoc Nicander in theriaca & alexipharm. mutavit in *ἀφρόδου*, interserendo lit. *p* metri causa. Vide Foëf. p. 112. Linden. Ex. XIII. §. 251.

APHONIA, *ἀφωνία*, i. e. *vocis carentia*, privatio, seu defectio, *obmutescencia*, quæ ægris solet accidere, læsis duntaxat iis, quæ voci efformanda subvertunt instrumentis, vel etiam iis, quæ respirationi deputavit natura, vel ob recentem quandam exolutionem & afflictionem virtutis, Gal. c. 4. de R. V. I. A. t. 23. Per exuperan-

tiam etiam hoc vocabulum epilepsiam, apoplexiam, catalepsin, syncopen, aliosque id genus affectus complectitur, teste Holler. in Hipp. Coac. Vide Dieterich. *Iatr.* n. 143. & Foëf. in *Oec.* πὸ ἀφωνον duobus modis accipi, & pro privatione vocis, & pro ejusdem depravatione, docet Gal. l. 4. de Hipp. & Plat. decr. c. 4. Lat. *invocale* vocatur.

APHORETOS, *ἀφορητός*, h. e. *intolerabilis*, vehemens. Tribuitur febribus apud Hippocr. l. de Crisib. IV. 11. item avaritiæ, Ep. ad S. P. Q. *Abderit.* n. 20. Alibi dicitur *ἀφορητός*. l. 1. de morb. mul. LXIV. 16. ubi inepte redditur in Lat. per *sterilis*, Foëf. d. l.

APHORISMUS, *ἀφορισμός*, est oratio, quæ omnes rei proprietates brevissimis verbis circumscribit, Galen. c. 1. aph. 1. qui & definitiones appellat aphorismos, c. 3. de his, quæ in med. t. 32.

APHORME, *ἀφορμή*, dicitur *occafio*, causa externa & manifesta, ex qua aliquid fit. Vocatur & *περόφασις*. Usurpatur præcipue de causis procatartæticis morborum. Hipp. l. de Int. aff. LIV. 2. l. 2. Epid. f. I. 78. l. 6. com. 3. t. 14. 16. 18. 25. Foëf. d. l.

APHRIZO, *ἀφρίζω*, idem, quod *ἀφείδω*, spumam reddo, Hippocr. l. 2. de morb. mul. XVI. 4. XLIV. 7. l. 4. de morb. XXV. 23. Foëf. p. 113.

APHRODES, *ἀφρώδης*, spumofus vel pumeus. Usurpatur cum de sanguine, tum excrementis, Hipp. Coac. t. 450. 607. 7. aph. 30. Foëf. d. l. Dieter. n. 142.

APHRODISIA, *Aphrodisiasmus*, *ἀφροδισια*, *ἀφροδισιασμός*, res venereæ, usus veneris, coitus viri cum scemina, Hipp. c. aph. 30. Ejus nimis & illicitus usus, quin & deficiens licitus morbis gravissimis anam præbet. Hinc in specie epilepsia dicitur *aphrodisiastica*. Casp. Reies Camp. *Elys. quæst.* 46. n. 18. *Aphrodisia* quoque dicitur *etas venerea*. Rul. & Johnf. in Lex. *Aphrodisiacum* vocatur medicamentum veneris astrictum excitans, quemadmodum extinguentia *amaaphrodisiaca* dici possunt, de quo vocab. paulo superius dictum est, quemadmodum & de ltero quamvis minus accurate composito *antivenereus*.

APHRODITARIUM, *ἀφροδιτάριον*, nomen est aridi medicamenti, quod constat thure, squama æris, malo punico, cerussa, amylo, pari pondere inter se mixtis, apud P. Æginet. l. 4. c. 40. Hoc nomine quoque appellatur collyrium quoddam à Gal. l. 4. de C. M. S. L. Gorr. p. 65.

APHROGALA, *ἀφρογάλα*, lac spumofus, sive tantopere agitatam, ut totum in spumam versum sit. Remedium adversus calidam intemperiem ventriculi commendatum à Gal. l. 7. M. M. c. 4. Videtur etiam hoc nomine appellari posse *stos lactis* vulgo dictus, vulgo *milchraum* vel in Norico fern / quem *capillaetium* vocasse Alex. Petronium l. 3. de Victu Rom. c. 19. notavit I. H. Velschius ad Marcell. Cuman. Obs. 23. in *Sylloge Cur. & Obs. M. Cent.* 1. p. m. 52.

APHROLITRUM, *ἀφρόλιτρον*, *Aphronitrum*, *ἀφρόλιτρον*,

πύσων, h. e. spuma liri. Quamvis C. Hoffman. *Officin. Paralip.* c. 63. *Litron* & *nixon* dialecto saltem differre flatuat; est tamen magna inter utrumque dictum medicamentum differentia apud Galenum, quam tradit *l. 9. de simpl. Fac. §. Aphrolitum*, in hoc potissimum consistens, quod illud sit farinæ simile; hoc vero congelatum & coactum. Illud mediam habet facultatem inter aphronitrum & salem; huic sola inest vis detergendi, vel digerendi. Gorr. p. 65.

APHRONITRUM, *stos petra*, vel *parietis* res est levissima, glebosa, & friabilis spumosa, mordens, coloris pene purpurei, & hæc optima. Nascitur in muris & petris. Quodammodo virtus similis est tali adusto. *Rul. in Lex. Aphronitrum* quoque nonnulli vocant spumam salis massæ vitrorum liquatæ innatantem. *Libav. Apoc. Herm. pr. c. 17.*

APHRONITISTEO, ἀφρονιστέω, signif. negligo. *Hipp. Præcep. VI. 27. X. §. Foëf. d. l.*

APHROS, ἀφρός, vide *Spuma*.

APHROSELENOS, ἀφροσέληνος, lapis est, quem aliqui *selenium* appellant, quod imaginem lanæ repræsentat, velut in speculo. Unde & *specularium* dicitur *Græc. σπικλάριον*; quamvis C. Hofm. in *Paralip. c. 75.* substituere nolit. Contrarium autem defendit Chioc. *Mus. Calceolar. sect. 3 p. 283. seq.* Nostrum non est, hanc dinimere licet.

APHROSYNE, ἀφροσύνη, id est *amentia*, *delirium*, idem, quod *ἄνοια*. Legitur apud Nic. Pison. *de cogn. & cur. morb. l. 1. c. 15.*

APHTHA, ἄφθα, de ulceribus superficialibus oris cum interni, tum externi dicitur. Sunt enim *aphtha* ulcera oris superficiem occupantia cum molesto caloris p. n. sensu conjuncta, vel à ferro sanguinis chyloso acriori salis & ichoroso, vel à lacte similiter corrupto provenientia. Unde pueros lactantes præcipue infestare solent, *Gal. 3. in 3. Epid. t. 12. & Hipp. inter morbos infantiles recensuit. 3. aph. 4.* Aliquando aliis quoque corporis partibus exulceratis verbum ἀφθα, attribui legitur apud eundem v. g. de pudendis muliebribus *l. de nat. mul. LVI. 1. LXXX. 1. l. 1. de morb. mul. LVII. 1.* Hac perinet etiam *Coact. 529.* ubi ἀφθῶδες ῥεύματα, de gravidis leguntur, item de fistula pulmonum, sive aspera areria, *l. 2. de morb. LXIX. 2. & Galen. testiculos ἀφθῶδες curandos docet, l. 9. de C. M. S. L. c. 8.* ubi vitiose legitur in Gr. ἀφθῶδες. *Jung. Diætic. num. 135.* *Erosianus* ex Hippocrate exanthematum genus, quæ præcipue infantum ora occupant.

APHTHARTOS, ἀφθαρτος, dicitur *incorruptibilis*; quod de corporibus mixtis, & præsertim quæ ex arteriis, venis, nervis & carne constant, prædicari non posse, docet *Gal. l. 14. d. V. P. c. 2.*

APHYA, Ἀψυα ἀψυα, dicitur pisciculus minutus, cujus varias species & descriptiones vid. apud *Aldrov. l. 2. de pisc. c. 28. seqq.* Flauulentum gignere succam testatur idem *ibid.* Hinc ἀψυάδες, epitheton coloris, de-

notans exalbidum, *Aphyam*, vel *Apuam piscem* referentem, *Hipp. l. 2. de morb. mul. III. 2. IX. 7.* Occurrit apud eundem & verbum ἀψύω, exalbescio, *l. de int. affecl. XLIII. 8. Foëf. p. 113. conf. Erosianus in χερῶμα ἀψυάδες & Galen. in Ἀψυα.*

APHYSOS, ἀφυσος, i. e. *expers flatuum*, non faciens flatus. *Gorr. p. 66.*

APIONTA, ἀπίοντα, dicuntur *excreta*, *secedentia*, quæ egeruntur. Usurpatur de semine virili, *Hipp. l. 1. de morb. mul. XXXIII. 12.* Alias & alvi egestionem quoque ita vocatur *l. 4. Epid. XXV. 6.* quamvis & generaliter de aliis excrementis dici possit, v. g. de sudore *l. 6. Epid. f. VIII. t. 21.* Ita & verbum ἀπίνω, *abire*, *secerni*, significat, *l. 1. de morb. mul. XXVII. 6. 7.* vide *Foëf. p. 71.*

APIS, μέλισσα, μέλιττα, est animalculum insectum notissimum, mellificum, cujus prolixam descriptionem cum usu vide, si curæ est, apud *Aldrov. de Insect. c. 1.* ubi & tradit, *Cumanæ regionis incolas apibus vesci.* Usus in medicina hic maxime laudari solet, quod siccæ & contritæ, aut etiam combustæ pilorum generationem promoveant. *Schröd. l. 5. cl. 4. n. 94.*

APITES, ἀπίτης, epitheton vini ex pyris facti, *Gorr. p. 43.*

APLESTIA, ἀπλησία, dicitur *insatiabilitas*, vitium animi pessimum, cui opponitur ἀντιρρησία, *continentium esse sua sorte.* *Gal. l. de dign. & cur. am. morb. c. 9.*

APLEUROS, ἀπλευρος, q. d. *decostis*, i. e. *costis carens.* *Gal. l. 4. de Hippocr. & Piaton. descr. cap. 4.*

APLYTOS, ἀπλυτος, *illotus* dicitur Latine. Tribuitur lanæ, quæ alias *lana succida* dicitur, ab *Hippocr. ἰελοῖ ἀπλυτοι*, in *additam. librorum de morb. mulier.*

APNEUSTI, ἀπνευσί, adverbium significans *sine respiratione*, vel uno spiritu aliquid perficere, v. g. *bibere uno haustu.* *Hipp. de int. aff. XIII. 23. Foëf. p. 72.*

APNOEA, ἀπνοια, id est, defectus spirandi, *Gal. l. 2. M. M. c. 2.* unde & ἀπνευσία eidem dicitur *l. 1. de diffc. respir. c. 8.* h. e. *respiratio spiritus privata*, non quod in totum abolita sit, neque enim manere posset vita, sed quod adeo parva, rara, & tarda, ut perisse videatur; qualis *apnoea* in ueri strangulatu, apoplexia, syncope, & lethargo accidit, ideo, quod instrumentorum respirationi destinationem resolutionem, ob defectum influentium spirituum, spirandi quoque privatio consequatur. *Junge sis Fr. de le Boe Sylvium Pr. Med. l. 1. c. 34. §. 13.*

APNUS, ἀπνυς, epitheton respirationis adeo parvæ & tardæ, ut plane spiritus perisse videatur.

APOBÆNON, ἀποβάλλον, vide *Eventus*.

APOBAMMA, ἀποβάμμα, *inimicus*, ab ἀποβάπτω, leniter intingo. Idem, quod *embamma*. Meminit *Illius Cardanus l. 5. de subtil. rer.* quod vulgus medicorum liquorem, in quo aureos nummos, vel eatenus ignitas extinxerunt, aut coxerunt ad confirmationem spirituum, & membrorum principium, *apobamma* voca-

vocaverit. Penottus *de medicam. Chym. in Theatr. Chym. Vol. I. p. 626.*

APOBRASSOMAI, ἀποβρασσομαι, legitur apud Hippocr. *l. de nat. pueri XLV. 4.* & ibidem significat ejaculator, ejicior, diciturque de feminis fervidi ejaculatione ad gemellorum diversi sexus generationem ex mente quidem & hypothefi Coi. Quid vero nomen ἀποβρασσομαι proprie significet, non certo constat. A quibusdam autoribus accipitur, pro furfure tritici, ab aliis pro spuma maris, quæ significationes non sunt hujus loci.

APOBREGMA, ἀποβρεγμα, diluunt. Vide infra *Diluunt.*

APOCAPNISMOS, ἀποκαπνισμός, vide *Fumigatio.*

APOCARTERON, ἀποκαρτερον, dicitur, qui inedia fe consumit & fame. Hippocr. *3. de R. V. I. A. 1. 17.* Foëf. p. 73.

APOCATASTASIS, ἀποκατάστασις, dicitur à verbo ἀποκαθίσταται, significat *restitutionem in integrum, subsidientiam*, cessationem, pro subiecti, de quo dicitur, conditione. Quando de urinis prædicatur, earum subsidientiam & restitutionem in integrum exprimit Hipp. *l. 7. Epid. LV. 20.* ad quem locum vid. Linden. *Ex. XVI. §. 241. seqq.* Item de lingua prius inarticulata iterum restituta Hipp. *d. l. XXVI. 11.* De morbis & tumoribus subsidientibus & evanescentibus, idem *6. aph. 49.* Jung. Foëf. *Oec. p. 73.* Dieterich. *Iatr. n. 81.*

APOCATHARSIS, ἀποκαθάρσις, in genere idem est, quod *expurgatio*. Hinc apud Thucyd. *l. 2. ἀποκαθάρσις χυλῆς*, bilis expurgationes, sive per vomitum, sive per secessum, leguntur, in peste illa Athenis memorabili, Medicamenta quoque ἀποκαθαρτικὰ vocantur, quæ simpliciter καθαρτικὰ dicuntur A. Tiraquell. *de Nobilit. c. XXXI. §. 275. fol. 127. b.*

APOCAULIZOMĒ, ἀποκαυλίζομαι, id est, in *transversum frangor*; unde & fractura dicitur καυλίδων, *caulatum*. Vide *Cauleton*. Verbo usus est aliquoties Hipp. *l. de artic. 1. 63. c. 2. 1. 25. 28.* Foëf. *diel. l.*

APOCENOSIS, ἀποκένωσις, vide *Cenosis*.

APOCERIGMA, ἀποκήρυγμα, significat *denunciationem*, quæ ægris fit in morbis, sive id, quod ægris debet revelari & indicari, apud Hipp. *II. Prorrhet. XL. 8.*

APOCHOREON, ἀποχωρίον, idem est, quod *excrementum* in genere, sive quod e corpore excernitur. Et verbum ἀποχωρέειν significat *excernere*, & dicitur de excretionibus. Hipp. *4. aphor. 47.* item de alvo & urina, *7. aphor. 69.* Idem est, quod ἀψχωρίον, ἀκείειν, ἀποκείειν, & similia.

APOCHREMPISIS, ἀπόχρημψις, apud Hipp. *d. l. & Coac. 1. 242.* excreationem spui significat, & *apochremta*, ἀπόχρημα, spuum, *l. de Loc. in hom. XXI. 15.* à verbo ἀποχρέμπτειν, *excreare*. Hipp. *3. de R. V. I. A. 1. 27.*

APOCHYLISMA, ἀποχίλισμα, significat succum extractum & inspissatum ex vegetabilibus, & respondet termino officinali Rob. de quo inferius suo loco. Lat. etiam *succago* dicitur.

APOCHYMA, ἀπόχυμα, vide *Zopissa*.

APOCLASMA, ἀποκλάσμα, idem, quod ἀράγμα. Vide *Abductio*. Dicitur & ἀποκλακλισμένοι, ap. Hipp. *l. de fract.*

APOCLEISIS, ἀποκλείσις, *exclusionem* significat; & *ciborum fastidium*, estque idem, quod ἀσιτία, Hipp. *l. 7. Epid. XLIX. 16.* à verbo ἀποκλείειν, *excludi, averfari*, fastidire, *l. 3. de diat. XXVI. 3. 6. l. de ini. aff. l. 69.* Foëf. p. 74.

APOCONCHIZO, ἀποκονχίζω, h. e. in *concham restitamve repono*, concha excipio, Gorr. p. 44.

APOCOPE, ἀποκοπή, vide *Abfissio*.

APOCRISIS, ἀποκρίσις, idem, quod ἔκκρισις, *expulsionem*, *excrementum* significat, & quicquid e corpore veluti redundans educitur. Hinc *apocritica facultas*, ἀποκριτικὴ δύναμις, ap. Gal. *l. de fac. natur. legitur*, h. e. *expultrix*, *secretrix*, qua singulæ partes supervacua remouent, vel excernunt. Alias quoque apud Hipp. *apocrisis morbofa*, eleganter dicitur de effluviis aëris contagiosis, sive de morbofa quadam qualitate per exhalationem aëri impressa, alias *miasma dicta*, *l. de nat. hum. c. 2. 1. 4.* quæ causâ fit morborum epidemiorum pestilentialium. Vide Charlton. *Ex. X. Pathol. §. 34. seqq.* Vide *Contagium*. Alias notum est ex aliis lexicis, quod ἀποκρίσις significet *responfionem*, & verbum ἀποκρίνομαι, *respondeo*, verum hæc significatio non stricte pertinet ad forum medicum.

APOCRUSTICON, ἀποκρυστικόν dicitur medicamentum, repellendi virtutem habens & adstringentem, Gal. *l. 11. M. M. 15.* Rolf. *Ord. & Meth. med. spec. l. 4. sect. 1. c. 14.* Estque de natura frigidorum, Gal. *l. 6. C. M. S. L. c. 1.*

APOCYESIS, ἀποκύησις, *partum* significat. Legitur apud Gal. *l. 1. de causf. morb. c. 7.* Jung. Fuchf. *comm. ad h. l. p. m. 50. b.*

APODACRYTICA, ἀποδακρυτικὰ, dicuntur medicamenta *lachrymas mouentia*, & *uerum supprimentia*. Possent uno verbo dici *delachrymativa*. Nam & Columella & Plinius delachrymare ea significatione dicunt. Meminit illcrum Gal. *l. 4. d. M. C. S. L. c. 5.*

APODEIXIS, ἀπόδειξις, *demonstratio*. Vide infra.

APODYTERIUM, ἀποδυτήριον, est conclave ante balnei ingressum situm, in quo balneaturi vestes exuebant. Lang. *l. 1. Epist. 51.* ubi & *coniferium* dicitur. Vocatur & *spoliarium* apud Prosp. Alpin. *de Medicin. Ægyptior. l. 3. cap. 16. p. m. 106. a.*

APOEUM, ἀποιον, in genere significat *expers omnis qualitatis*, quæ sensu deprehendi potest, *insipidum*, quod neque adstrictionem, neque acrimoniam, aut aliam insignem facultatem obtinet, qualis inter humidam substantias commendatur aqua, & inter siccas amyllum. Galen. *l. 1. de Alim. fac. c. 8.* Vide *Inspidus*.

APOGALACTISMUS, ἀπογαλακτισμός, vide *Ab lactatio*.

ΑΡΟΓΕΥΟΜΕ, ἀπογεύομαι, significat *deguſto*, Hipp. l. 1. Ep. II. 12. Foëf. p. 72.

ΑΡΟΓΙΝΟΜΕ, ἀπογίνομαι, significat *decedo, abſum*. Uſurpatur de morbis, Hipp. de morb. ſacr. III. 15. ubi verbum oppoſitum *προσπίπτειν* jungitur, i. e. accedere. De ſanguine effluente etiam dicitur, l. 4. Epid. I. 10. Aliquando etiam denotat mori, ap. Hippocr. d. l. XX. 14. XXI. 3. l. 1. de morb. mul. XLII. 6. Et ita opponitur *γίνομαι*, naſcor, fio, l. de ſeptim. parti. X. 4. Aliquando idem ſignificat, quod devenire, vel progreſſu temporis fieri, l. 4. Epid. IV. 2. 19.

ΑΡΟΓΛΑΥΚΟΣΙΣ, ἀπογλαύκωσις, vide *Glaucoma*. Occurrit apud Dioſcorid. l. 1. c. 64. & Joh. Ant. Sara- cenus reddidit per oculoꝝ *glaucomata*.

ΑΡΟΓΟΝΑ, τὰ δόξηνα, dicuntur *vitalia fecunda*, foetus vitalis, Hipp. l. 2. Epid. ſ. III. 113. & l. 6. ſ. VIII. 6. Foëf. p. 72.

ΑΡΟΛΑΥΣΙΣ, ἀπόλαυσις, fruſtio, uſumfruſtum, commodum ſignificat. Verbum notum ἀπολαύω, fruor Hippocr. l. de vet. med. XX. 3. 15. Nomen apud Gal. occurrit l. 3. de ſac. nat. c. 6.

ΑΡΟΛΕΙΑ, defectum, jaſturam ſignificat. Ita apud Non. de M. P. C. c. 34. ἀπόλεια τῆς μνήμης legitur, i. e. defectus vel jaſtura memoriae.

ΑΡΟΛΕΨΙΣ, ἀπόληψις, crebro uſurpatur Hippo- crati, & interceptionem, cohibitionem, & retentionem ſignificat. Dicitur vel de urinis aliquoties ſ. 4. de R. V. I. A. t. 14. c. 2. in 1. Prorrh. t. 16. & c. 3. t. 28. & alibi vel de alyo (quæ & alias ἀπολελαμμένη υγίλη eidem vocatur, ſive ἀπειλημμένη) Coac. t. 603. vel de venis, quando nimium opplentur, ita, ut extinctionis calorſ nativi periculum immineat, de R. V. I. A. ſ. 4. t. 23. Qua de cauſa etiam ſpirituum interceptiones fiunt, d. l. t. 21. z. 16. Tandem etiam de morbo prædicatur, l. 2. Epid. ſ. 6. z. 16. Legitur etiam aliquando ἀπόληψις, pro ἀπόληψις, uti ἀνάληψις, pro ἀνάληψις, de Humid. uſ. XI. 7. Vi- de plura apud Foëf. in Oec. p. 75. ſeqq. Vocatur etiam quandoque κατάληψις ἢ ἰγκυτάληψις. Vide *Interceptio*. *Apolepſia* quoque legitur in Cl. Wedelii *Theorem. Medic. Part. II. ſect. V. t. 16.* quod ἀφανίαν vocis interceptionem ſignificat, qua autoritate & quam bene, meum non eſt indagare.

ΑΡΟΛΕΞΙΣ, ἀπόληξις, eſt ætas à vigore recedens, & propius ad vitæ terminum accedens prima ſenectus, apud Hippocr. in præcept. XI. 11. Opponitur enim eidem ἀκμή ηλικίης, vigor ætatis.

ΑΡΟΛΙΝΟΣΙΣ, ἀπολίνωσις, dicitur Æginetæ cu- randi ratio ſiſtulas per linum crudum. Vide infra *Omo- linon*.

ΑΡΟΛΟΓΙΑ, ἀπολογία, defenſionem ſignificat. Gal. l. 5. de ſan. tu. c. 1. Alias Latinum defendere, etiam pro arceve aut præcavere accipitur, uti oſtendit Keuchen. ad Seren. p. 34. ſeqq.

ΑΡΟΛΥΣΙΣ, ἀπόλυσις, ſignificat *ſolutionem*, libera- tionem, excluſionem, pro diverſitate rerum, de quibus Caſtelli *Lexic. Med.*

dicitur, v. g. de foetus excluſione, l. 5. Epid. VI. 9. item, ſecundinarum, l. 2. Prorrh. XXX. 18. de morbi ſol- tione, Coac. t. 384. ſeq. denique de ligamentorum & faſciarum reſolutione, C. 2. de fract. t. 15. Junge ſis Foëf. Oec. p. 77. ἀπολύσιαν dicit Erotianus, vel membrorum ſolutionem, vel faſciarum remiſſionem.

ΑΡΟΜΑΓΜΑ, ἀπομαγμῆ, abſterſorium, exterſorium fordibus & excrementis detergendis idoneum ſignificat. Hipp. de Medic. III. 4.

ΑΡΟΜΑΘΕΜΑ, ἀπομάθημα, dicitur, oblivio ejus rei, quam antea didicimus: uno verbo, *dediſcere*. Hipp. 3. de fract. t. 8.

ΑΡΟΜΕΛΙ, ἀπόμηλι, eſt ſpecies decocti, parati ex melle vel favis cum aceto commiſtis, & tantisper decoctis, quoad utrorumque qualitates inter ſe uniantur, & aceti vis retundatur. Dicitur alias ὀξύγλυκον, ἢ ὀξύ- γλυκός, Gal. 3. de fract. t. 49. Medium locum habere inter muſſam & oxymel, ejuſdemque plurimum in Pe- lopponeſo fuiſſe uſum ſcribit Gal. l. 8. M. M. c. 4. Præ- ditum eſt vi extergendi, alvum & urinam movendi; calidioribus tamen & bilioſis naturis adverſum & in- conveniens.

ΑΡΟΜΥΛΕΝΑΣ, ἀπομύλητας, dicitur protendens la- bra compreſſim. Gal. in Ex. voc. Hippocr. Gorr. p. 45. & plenius explicat Erotianus, quod nempe fiat hæc, quan- do mentum diſtorquetur vel conveſcatur cum parēſi, præcipue ex vulnere.

ΑΡΟΝΕΝΟΕΜΕΝΟΣ, ἀρονενομήνιος, id eſt, animo averſo, vel ob nimium faſtidium, vel propter delirium, Hipp. l. 3. Ep. poſt. ſtat. peſtil. ægrot. 2. vel juxta Galen. ſ. 3. t. 73.

ΑΡΟΝΕΥΡΟΣΙΣ, ἀπονέυρωσις, quaſi pronervatio, vel *deneratio*, ita dicitur extremitas muſculorum, quæ alias τένον, tendo appellatur, Gal. l. 6. M. M. c. 4. Sunt vero duplicis generis *aponeuroſes*: Quædam ſunt carno- ſiores, *σπικώδεις*, quædam nervoſiores, *νευράδεις*, c. 2. de artic. t. 6.

ΑΡΟΝΙΑ, ἀπονία, idem, quod *anodynia*. De quo vide ſupra. Gorr. p. 45. Medicamenta quoque ἀπονία dicuntur, quæ nullum tormentum aut dolore exci- tant. Tiraquell. de Nobilit. c. XXXI. ſ. 275. fol. 127. b.

ΑΡΟΝΙΤΡΟΣΕ, ἀπονιτρώσαι, eſt ulcus nitro ſper- gere & perfricare. Hipp. l. de ulcer. XII. 12.

ΑΡΟΠΑΛΛΕΣΕ, Αρπαλις, ἀποπάλησις, ἀπόπαλ- ſις, expulſionem, extruſionem, evibrationem ſigni- ficat apud Hipp. à verbo ἀποπάλησις, quamvis circa hoc magna ſubſt̄ difficultas, quæ videatur apud Foëf. p. 78.

ΑΡΟΠΑΡΘΗΝΕΥΟΜΕ, ἀποπαρθενέομαι, id eſt, virginitate privor, *devirginor*. Hipp. l. de A. L. & Aq. XLII. 4.

ΑΡΟΠΑΤΕΜΑ, ἀποπάτημα, *apopatēſis*, ἀποπάτησις, vide *Aphodos*. Αρπατιος, ἀπόπατιος, locum ad ſecef- ſum denotare etiam monſtrat Linden. Ex. XIII. ſ. 252. Alias ἀπόπατιος, ipſum alvi excrementum etiam ſi- gnificat.

gnificat, *finum* apud Dioscorid. l. 2. c. 98. alibi & Erotianus *ἀποπαιτοὶ αἱ ἀφοδύσεις*.

APOPEDAO, *ἀποπηδαίω*, significat *exilio*, & usurpatur ab Hippocr. de articulis luxatis, eque loco naturali elapsis, 3. de artic. l. 48. & 115. vel sect. 4. l. 1. Foëf. p. 79.

APOPHEUGO, *ἀποφύγω*, id est, *liberor à malo*, e morbo evado. Hippocrat. l. 1. de morb. mul. XLI. 8. XLII. 12. L. 2. l. de nat. mulier. LII. 1. LXXI. Foëf. p. 86.

AOPHLEGMATISMUS, *ἀποφλεγματισμός*, est medicamentum pollens facultate pituitam vel lympham eliciendi e capite, perque os excernendi. Gal. 6. de San. tu. 10. Offertur vel forma *gargarismi*, vel *masticatorii*, vel *unguenti*, rectius *eclegmatis*. Schröder. Offic. Pharm. l. 1. c. 3. Formulas vide ap. Rofink. O. ac Meth. l. 6. f. 4. c. 3. & apud alios.

AOPHRADES, *ἀποφράδες*, à singulari *ἀποφράξις*, nefandus, quo epitheto Andr. Laurentius l. 2. de Crif. c. 1. indigitavit dies nefastos & infastos, in quibus nulla crisis vel mala in morbis acutis lethalibus metuenda, qui tamen ab eventu demum innotescunt.

AOPHRESSO, *ἀποφρέσσω*, significat *obuero*, *obstruo*, diciturque de mensibus suppressis. Hipp. l. 1. de morb. mul. l. 19. Foëf. d. l.

AOPHTHORA, *ἀποφθορά*, *ἀποφθείρω*, abortio. Vide *Abortus*.

AOPHYAS, *ἀποφυάς*, est *appendix*, vel *adnatum*, ramus ac furculus. De venis utitur Hippocr. l. de venis, XVII. 8. Paulo post vero appellat *παραφυάδας*, XXVI. 6.

AOPHYSIS, *ἀπόφυσις*, est extranea ossis pars, instar tuberculi prominens, seu *adnata appendix*, Gal. de Ossib. in proœm. Latine etiam *processus* dicitur. Differt ab *ἐπιφύσει*, quod hæc fit *adnatum quid*, & *contiguum*; illa vero ipsius ossis *continuatam partem*, Barthol. libell. 4. Anat. c. 1. *Apophyses* etiam dicuntur Hippocrati excrementi carniæ tantum in massa carnea, & foetu foemino apparentes, quasi *processus ac exortus membrorum*, & *promuberantiæ*, non vero certæ & exactæ distinctiones, quales in foetibus masculis observari dicit, l. de septim. part. VIII. 22. 23.

AOPIESMA, *ἀποπίεσμα*, est expressio humorum, quæ fit ex deligationibus, in vulnere, aut fracturis. Hipp. c. 3. de fract. l. 31.

AOPLANAŌ, *ἀποπλαναίω*, significat *errabunde abducere*; usurpavit de venis Hipp. l. de venis, XXVI. 4.

AOPLECTA vocatur vena jugularis interna, ad asperæ arteriæ latus ascendens. Barthol. Anat. libell. 1. c. 6. Hanc male ab antiquis soporalem dictam esse vult Blancard. in Lex. Verum si arteriæ carotidis nomen non improbat, non video stringentem rationem, ob quam adeo male factum fit, si & vena *apoplecta*, cujus ramus cum arteriæ carotidis ramo fertur, eodem quoque nomine appelletur.

AOPLEXIA, *ἀποπληξία*, quod fit *ablatio sensus & motus in toto corpore*, seu *vehemens & repentina*

totius corporis resolutio ac stupor, ex Gal. l. 3. de L. A. c. 10. & c. 2. aph. 42. nullum amplius est dubium. Verum quænam hujus affectus vera sit causa, adeo incertum est, e veterum & recentiorum monumentis determinare, ut quo aliquis se velit deflectere, reperitur trabs in omnibus, sicut in proverbio dicitur. Nihilominus veritati maxime consentanea nobis videntur, & philiariis propterea commendanda, quæ de hujus affectus causis & generatione tradidit Willis ty. de anima Brutor. Part. II. c. 8. ut & Sylvius Prax. Med. l. 2. Prax. Med. c. 21. Dicitur & Latinis *Sydeçatio*. Apud Hippocr. *apoplexiæ* vocabulum aliquando ad certa saltem corporis membra refertur, l. 2. Prorrh. XXIII. 9. In specie ad linguam & brachium, Coac. l. 359. ad dextrum aut finistrum latus, l. 477. quæ species alias *paraplegiæ*, *παραπληξίως*, aut *ἡμιπληξίως* nomine venire solet, Foëf. Oec. p. 79.

AOPLECTICÆ venæ, vide *Jugulares venæ*. Interdum & medicamenta vocantur *apoplectica* pro *antapoplectica*. Ita aquæ *apoplecticæ* in dispensatoriis in specie aqua *apoplectica mineralis Zwelferi legitur in Pharmacop. Reg. cl. XV.*

AOPNIXIS, *ἀποπνίξις*, idem, quod *πνιγμός*, *suffocatio*, præfocatio. Legitur apud Moschion. cum epitheto *τῆς μήτρας*, i. e. *uteri vel matricis*, de morb. mul. c. 127.

AOPSOPHEO, *ἀποψοφίω*, significat *crepitem ventris emittere*, Hipp. l. 6. Epid. f. 3. l. 19.

AOPSYCHIA, *ἀποψυχία*, idem, quod *ἀψυχία*, Gal. c. 3. in 1. Prorrh. l. 20. summum animi deliquium.

AOPOTOSIS, *ἀπόπρωσις*, est vinculum relaxatio & remissio secundum Erotianum, & ita coincidit cum *ἀπόλοσι*, de quo superius; nisi quod *ἀπόλοσι* latius fit.

AOPYTIZO, *ἀποπνίξω*, i. e. *exspuo*, Hipp. l. 7. Epid. XV. 34. Foëf. p. 80.

AOPREGO, *ἀπορέγω*, significat *porrigo*, præbeo. De manu usus Hipp. 1. de fract. l. 4. Foëf. d. l.

AOPRIA, *ἀπορία*, vide *Angor*, *Alyce*.

AOPORRAIDES, *ἀπορροίδες*, dicuntur *murices aculeati*, five *conchyliæ*, Aldrov. l. 3. de test. c. 14.

AOPORRHIPSIS, *ἀπορρηψις*, *rejectionem* significat, v. g. *vestimentorum*, uti taciunt ægri æstuantibus aut delirantes, Hipp. 2. de R. V. I. A. l. 44.

AOPORRHOEA, *ἀπορροία*, *desluxus*, vel *influxus*, idem, quod *contagium*, *miasma*, *effluviium*, *apocrofitis morbola*. Vide *Apocrofitis*, *contagium*, *Effluviium*. Dicitur & *ἀπορροή*, *desluviium*, v. g. *ἀπορροή τῶν τελεῶν*, *desluviium capillorum*, quod legitur in Moschion. *remediis Græcis vel de morb. mul. annexis n. 2.* Vide *Alopecia*, *Calvities*.

APOS, *ἄπος*, dicitur species avis *hirundini* similis, majoris tamen, plurimum volantis, ob pedes brevissimos ad rependum potius, quam insitendum factos. Licet Germani & Belgæ ab *apodum* in cibis usu abhorreant, non tamen ingratas esse vult Aldrov. l. 17. *Ornith.*

APOSCEMMA, vel *Aposcemsis*, *ἀπόσκημμα*, ἢ *ἀπόσκηψις*,

ψις, vocatur *decubius humorum*; cui qui prius unum membrum infestant humores, eo relicto, ad alterum transeunt, Galen. l. 2. ad *Glauc. c. 7.* Propterea & ipsi morborum *transitus & transmutationes* ita dicuntur apud Hippocr. 6. *aph. 56.* Galeno quoque appellantur *ἀποσκύματα*, corporis excrementa; quæ in alvum deponuntur, totumque corpus, aut etiam partem quandam veluti humoribus in eam decumbentibus exonerant, c. 2. *Prognost. t. 13.*

APOSCEPARNISMUS, ἀποσχεπάρνισμός, est species una fracturæ cranii, vel etiam alterius ossis, cum ipsum velut à latere finditur, perinde ac si fascia ligni fragmentum abscindatur: siquidem *ἀπέπαιρι* *ἄσκιαν* significat. Fit telo levi & acuto. Gorr.

APOSCHASIS, *Aposchasmus*, ἀπόσχασις, ἀπόσχεσμός, scarificationem significat, & levem cutis incisionem. Videtur & venæsectionem significare ex l. 5. *Epid. XXVI. 12. XXVII. 1. & l. 7. XXXIV. 15. XXXV. 2.*

APOSIGESIS, ἀποσίγησις, reticentia dicitur, Hipp. l. de *dec. orn. II. 26.* ubi videtur responsio arguta & præmeditata innui.

APOSITIA, ἀποσίτια, ciborum fastidium, vide *Anorexia*; quamvis ab hac differre videatur, ita, ut *anorexia*, quæ & *ασίτια* dicitur, fit inappetentia; *aposiitia* vero fastidium, Gal. c. 1. in l. *Epid. t. 29.* Multi enim non appetunt, qui tamen nec fastidiunt, Linden. *S. M. Ex. XIII. §. 79.* Dicuntur hinc *ἀπίστοι*. Gal. d. l.

APOSITICOS, ἀποσιτικός, dicitur ap. Hipp. de iis, quæ fastidium cibi & inappetentiam faciunt, notante Gorræo p. 46. ex Gal. *Exeg. voc. Hipp.* Adde Foëf. pag. 80. 81.

AOSMILENO, ἀποσμιλίανω, (Erolian. & Foëf. existimant, legendum potius esse *ἀπομυλίανω*) significat in acutum ducor, aut incurvor. Hippocrat. usurpavit de *maxilla incurvata*, 2. de *artic. t. 31.* Foëf. d. l.

AOSPARASSO, ἀποσπαράσσω, id est, *avello lace-rando*. At *Aposparithazo*, ἀποσπαρθίζω, denotat palpito, vibro. Illud retinuit Linden. hoc vero Foëf. & alii in loco Hippocr. l. 2. de *morb. X. 9.*

AOSPASMA, ἀποσπασμα, lat. *Divulsus*, dicitur omnis solutio continui, quæ partibus organicis accidit, Galen. de *constit. art. c. 6. de diff. morb. c. 11.* in specie dicitur de ligamenti divulsis, l. 4. *M. M. c. 1. & c. 3. de iis, quæ in medic. t. 31.* *Apospasmata* etiam vocavit recrementa vel producta metallica, qualia sunt, Tutia, Melantheria, Misy, Sory & similia, D. Ludovici *dissert. 1. Pharmac. p. 538.* quamvis mendose legatur ibi *apospasmata*.

AOSPHACELISIS, ἀποσφαιέλισις, Hipp. dicitur fideratio vel mortificatio carnis, quæ fit in vulneribus & fracturis, à fortiori, quam par erat, ligatura, 4. de *artic. t. 35.*

AOSPHAGE, ἀποσφαγή, denotat *maciationem*, jugulationem, apud Hippocr. l. de *vet. med. XL. 24.*

AOSPHAGMA, ἀποσφαγμα, exponitur Galeno

apud Hippocr. *foeculenta colatura*, aut *excolamentum*, quod & *hyposphagma* dicitur. Intelligi autem potest sanguis, qui supposito vase pecudi jugulatae defluit, & excipitur, ac in cibum varia conditura formatur, teste Plinio l. 28. *H. N. c. 14.*

AOSPHINXIS, ἀπόσφιξις, est *constrictio*, quando pars faucis constringitur. Hipp. 2. de *iis, quæ in med. t. 28. c. 4. de art. t. 35. f. 2. de fract. t. 19.*

AOSPONGISMUS, ἀποσπογγισμός, est spongiæ vel ficcæ vel aqua perfusæ admotio, vel ad detergendas fordes, vel ad sedandos dolores, pruritus, vel ad spiritus refocillandos, Gorr. p. 46.

APOSTAGMA, *Apostalagma*, ἀπόσταγμα, ἀποστάλαγμα, dicitur id mistum, quod, priusquam uvæ calcetur, destillat, Ob dulcedinis prærogativam singularem vocatur etiam *γλυκύ*, aliis *proitropum*. Linden. *Ex. X. §. 206. 207.*

APOSTASIS, ἀπόστασις, idem est, quod *abscessus*, de cuius vocabuli variis significationibus superius actum. Specialiter fracturam ossis denotat, cum fragmentum aliquod ab osse discedit, Hippocr. 3. de *fract. t. 17. & 20.* Dicitur & quædam *ἀπόστασις* κατ' ἔκρην, ἢ κατ' ἐκροήν, cum morbus excreatione quadam, aut per effluxum solvitur, ad differentiam *ἀποστάσεως* in alios morbos, quæ alias *metastasis* appellatur. Junge sis Foëf. *Oec. p. 83. 84.* Græcos etiam *recessus* qualitatum ab halitu temperato vocasse *ἀποστάσις*, scribit Fallop. *iv. de purg. simpl. c. 4. Tom. I. p. 136.* Ita morbi dicuntur *recessus* à naturali constitutione: magnitudo morbi est major recessus. Hor. Aug. *Tom. III. Ep. & Conf. Medic. l. 6. p. m. 232.*

APOSTAXIS, vide *Staxis*.

APOSTEMA, ἀπόστημα, vide *Abscessus*.

APOSTERIGMA, ἀποστήριγμα, est fulcrum & *stabilimentum*, quod sine deligatione affectæ parti, ad eam stabiliendam, apponitur, qualescunque fuerit, sive superdetur, sive substernatur, veluti caput pulvinis, lanis etiam & pannis mollibus firmatur, Galen. *com. 3. de iis, quæ in medic. t. 36.* Aliam quoque significationem huic vocabulo competere, ita, ut infixum & inhaerentem morbum, vel *oppilationem* denotet, probari posse videtur ex Hipp. l. de *statib. XIV. 1.* nisi lectio suspecta & mendosa fuerit, ut existimat Foëf. *Oecon. p. 84.* Nihilominus hanc significationem admittit & confirmat Linden. *Ex. IV. §. 15. 16.* Et Casp. Theophil. Bierling. in *Thesauvo* p. 1128. de doloribus in intestinis hærentibus usurpavit. Verbum *ἀποστήριξω*, i. e. *fulcio*, firmo, legitur l. 2. *provrhet. XXIII. 13.*

AOSTRACOS osteon, ἀποστρακός ὀστῆον, dicitur os ita exsiccatum & exangue, ut in testam mutatum sit. Hippocr. de *vuln. cap. XXI. 6.*

AOSTROPHE, ἀποστροφή, *aversationem* & fastidium ciborum significat apud P. Ægin. l. 3. c. 37. Vide Linden. *Ex. XIV. §. 63.*

AOSYMBEBECOTA, ἀποσυμβεβηκότα, dicuntur signa, quæ alias ἐχ' ὑπάρρρηται vocantur quasi non exi-

stentia, qualia sunt ἀναλγία, i. e. doloris absentia, & privationem denotare videntur. Galen. *comm. 1. in progn. Hipp. 1. 27. Jung. Dogmata nostra Med. Gen. p. 300.*

APOSYRINGUM Ε, ἀποσυριγγῆσι, significat in fistulam degenerare, vel excavari, Hipp. *l. de loc. in hom. XX. 4. & l. de venis XXVI. 9. ἀποσυριγγίσει τὴν χολήν* idem est ac ἀποφυσίσι, *efflare bilem*, apud Erotianum.

APOSYRMA, ἀποσυρμα, dicitur desquamatio cutis, aut abrasio. Est solutionis continui species, abrasa sc. cute, Hipp. *l. de Hum. us. V. 20. Aposyrmata* igitur Græci vocant, quod Latini *abrasa*, suntque exulcerationes superficiariae, quæ cutem habent suspensam, Gal. *l. 1. de C. M. S. G. c. 13. Scrib. Larg. num. 215, Rhod. in Lex. Scrib. Exponitur* alias quoque locus desquamatus & frustulum in ulceribus à partis ulceratæ substantia abrafum.

APOTANYO, ἀποτανύω, significat *protendo*, extendo. Hipp. *2. de fract. 1. 2*

APOTELESMA, affectus five exitus passionum. Cælius Aurel. *chron. l. 2. c. 12.*

APOTELMATIZO, ἀποτελεμάτίζω, dicitur *ε luto vel cæno ervo, sordes & feces repurgo*. Hippocr. usurpavit tropice de veritate pura dicenda, *l. de dec. orn. II. 36. Linden. reddidit audeo, confido.*

APOTHECA, ἀποθήκη, hodieque in vulgus notissimum vocabulum in germanam linguam receptum, quo indigitatur officina vel taberna, in qua medicamenta, qua simplicia, qua composita preparantur, asservantur & venalia prostant, unde & apothecarii vocantur earum tabernatum possessores; quamvis olim nomen apothecæ cellam vinariam significasse aliquot testimoniis e pandectis juris probaverit Andr. Tiraquell. *de Nobilit. c. XXXIV. §. 43. fol. 218. a.*

APOTHERAPIA, ἀποθεραπεῖα, in genere notare potest *curationem absolutam*, five ad finem perductam, à verb. ἀποθεραπεύσει, quod usurpasse videtur in hac significatione Hipp. *Præcept. IV. 28.* Apud Gal. vero *apotherapia* significat partim finem perfectæ exercitationis, & postremam partem, quando adhiberi solet vel frictio, vel unctio, vel balneum, ad lassitudinem tollendam: partim pro ipsa specie quadam exercitationis, quando inter ipsam spiritus fit cohibitio, aut frictio, aut motus tardiores, & mediore cum frequenti interposita quiete, uti constat ex Gal. *3. de san. tu. c. 2. seq.* Ea pars quoque medicinæ, quæ hoc docet, *apotherapeutica*, ἀποθεραπευτική propterea dicitur.

APOTHERMUM, ἀποθερμόν, dicitur condimentum quoddam acre, cuspimodi est, quod ex sinapi, oleo & aceto, vel aceto solo fit. Galen. *l. de atten. diet. c. 11.* Obiter quoque monendum, minus recte quosdam ex Gal. *l. 1. de alim. fac. c. 13.* statuere, quod *apothermum*, sapa, siraon, & hepsama synonyma sunt, cum ex ipso textu nunquam hoc evinci possint.

APOTHESIS, ἀποθεσις, Hippocrati est fracti membri & deligati *debita repositio & collocatio*, ut eo situ

contineatur, *l. 3. de iis, quæ in medic. 1. 26.* Verbum ἀποθεσει significat & *deponere*, i. e. *removere*, Galen. *l. 3. de Hippocr. & Plat. decr. c. 5.* quod Latin. *depono* sæpius occurrit ap. Scribon. *num. 45. 207. 210. &c.* Vid. Rhod. *Lex. Scrib.*

APOTHLIMMA, ἀποθλίμμα, interdum expressiæ alicujus rei retrementum, interdum etiam ipsum succum ab aliqua re expressum significat, teste Gorr. *p. 44.*

APOTHRASUSIS, ἀποθρασυσις, est detractio partis ossis disrupta superficie, sic ut, quod auferitur, supernatet. Dicitur etiam *Apocope*.

APOTIMAO, ἀποτιμάω, significat *magni aestimare*. Hipp. *2. de art. 1. 96.*

APOTOCOS, ἀποτοκῶ, dicitur *germen abortivum*. Usurpatur tropice de morbis veluti *abortivis*. Hipp. *3. de artic. 1. 54. Foët. p. 86.*

APOTOS, ἀποτῶ, dicitur, *qui non bibit nec potum desiderat*. Et tales ἀπότρες dari, neque esse adeo contra naturam existimat Hartmann. *in Dissur. Chymico-Medica VIII. Epithem. 4. & Dissur. XIII. §. 14. Oper. in fol. Tom. IV. p. 55. & 100.*

APOTREPOMÆ, ἀποτρέπομαι, h. e. *revertor, avertor*. Hipp. de suppuratione imminente, sed inhibita usurpavit, *l. 4. Epid. XVI. 18. Foët. d. l.*

APOTROPÆOS, ἀποτροπή, dicitur vel de *diis gentilium averruncatoribus, vejevovibus*; vel de *sacrificiis*, quæ illis facta sunt. Hipp. *l. de Insomn. XI. 7.* Possunt & *amuleta* sic vocari. Foët. *d. l.*

APOTYCHIA, ἀποτυχία, Vide *Calamitas. Erratum.*

APOXE & *Apoxera*, ἀπόξη & ἀπόξερα, dicuntur Hippocrati *partes acuminatæ*, vel quæ in extremitate tenuantur, & præ ficitate in acutum tendunt. Quidam *ἀπόξηρα* legunt *d. l. 1. 2.* Vide Foët. *p. 78.*

APOZEMA, ἀπόζημα, vide infra *Decoctum*.

APOZEO, ἀπόζω, h. e. *deserveo, deservesco*, idem, quod *fermentatione perficior, purificor*. De musto, oleo crudo, aliisque liquoribus crudis dicitur. Scribon. *n. 269. Rhod. in Lex. Scrib.*

APOZEUGNYMI, ἀποζεύγνυμι, significat *removeo, aufero*; proprie *sejungo*. Idem est quod ἀφαιρεσει, cui opponitur τὸ προσθήσει, *addere*. Legitur apud Hippocr. *l. de loc. in hom. XX. 13. Foët. p. 72.*

APOZYMOS, ἀπόζυμος, i. e. *fermentatus*, five per fermentationem intumescens. Usurpavit Hippocr. *de ventre l. 2. Prorrh. XXXI. 10.* quamvis Linden. *ἀποζύμος* posuerit. Videantur annotationes Foët. *ad h. l. in operibus Hipp. p. 105. F. & Oec. p. 73.*

APPARATUS, ἡγεταμένον, vocatur chirurgis instrumentorum necessariorum expedita repositio & collocatio, ut omnia prompta sint manibus chirurgi & ministrorum, quæ plurimum confert ad citam, tutam & jucundam curandi rationem. Quod vocabulum aliquoties occurrit in Sculteti *Armam. Chirurg.* quæ lca ex indice primo haberi possunt. Quamvis & ad alias partes medi-

medicinæ executioni inservientes diæticam & pharmaceuticam applicari possit, siquidem pro curatione rite perficienda & illorum mediorum & instrumentorum apparatus necessarius esse solet.

APPENDIX, Græc. Ἐπίφυσις. Vide Epiphysis.

APPENSIO, ἀνάληψις, Vide Analepsis.

APPETITUS, *Appetentia*, ὄρεξις, ὄρεσις, alias etiam ἔπιθυμία dicitur. (Hinc ἔπιθυμητικὴ δύναμις, facultas appetitiva veterum excogitata, cujus sedem in hepate, in quo spiritus naturalis gigneretur, esse finxerunt. Verum hodieque hujus opinionis absurditas ex anatomicis principiis satis superque inclaruit, quod in hepate nullus peculiaris generetur spiritus, sed solum organum sit sanguinis depuratorium.) Vel late sumitur pro omni naturali inclinatione, qua animatorum, qua inanimatorum ad sui conservationem; quæ significatio philosophica magis, quam medica est; vel stricte pro desiderio ad alimenta, cibum & potum, percepto in ventriculo ab humore fermentali orto, D. Mœb. l. 1. *Epi. Inst. Med. c. 7.* Vel fortasse clarius ita describi posset, quod sit perceptio vel commotio animæ sensitivæ ad cibum & potum, proveniens à spiritu animalium intentione pro fermenti in ventriculo partim aciditatem, partim saltedinem acrem majorem & liberiolem excitata. Quidni enim & illud desiderium ad actiones animales referri posset ac deberet, cum vera sentiat quisque se desiderare alimenta? Sensus autem ad functiones animales pertinet. Potest igitur & actio naturalis ratione causæ stimulantis, quæ acor est fermenti, dici, & animalis respectu perceptionis, quæ fit per spiritus animales animæ sensitivæ emissarios. Ejus sunt duæ species, *fames*, & *sitis*; de quibus suo loco.

APPETITUS caninus, ὄρεξις κυνῶδης, (Dekers in not. ad Barbette *Pr. Med. l. 4. c. 1. lit. g. κυνορεξίαν* appellat) est species nimix famis, vehementisque comedendi desiderium, quo & plurima edunt, & maxime gravati assumta fere inalterata paulo post revomunt, Gal. l. 1. *de sympt. caus. c. 7. l. 6. de L. A. c. 3.* Provenit vero à fermento ventriculi corrupto nimiumque acido, ipsum orificium ventriculi vellicante, & spiritus animales ibidem præsentés irritante, deinde à copia etiam ipsum ventriculum ad contractionem stimulantem, ut vel evomat, vel citius ad intestina crudum chylum dejectat, & ita alvi profluvium sequatur coeliacum, sive lientericum. Gal. d. l. Junge sis *Sylv. Pr. Med. l. 1. c. 2.* & alios, præsertim Sennert. *P. M. l. 3. p. 1. f. 2. c. 4.* Dissert à *Bulimio*, quod in hoc vomitus aut alvi fluxus non concurrat, sed periculum lipothymix urgeat. Dicitur aliquando etiam *phagedana*, teste Gal. 3. *in 6. Epid. l. 37.* *Appetentia canina* dicitur etiam de pica sive appetitu depravato. Vide *Disp. Medicar. Basileens. Decad. II. Disp. VII.*

APPETITUS deperditio, amissio, carentia, vide Anorexia.

APPETITUS depravatus, vide Pica.

APPLICATIO, ἐφαρμογή, προσοικείωσις, dicitur ple-

rumque illa artificis, vel medici, vel chirurgi, actio, quando remedia interna, vel externa ægro manu sua imponit, injicit, & ita corpori communicat: ut, applicatio clysteris, emplastri &c.

APPOSITIO, quæ & adjunctio, additio & prosthesis, προσθεσις, dicitur, vide Additio.

APPREHENSIO, & *Apprehensorium*, vide Anilepsis. *Apprehensio* etiam aliquando sumitur pro *cataplesi*, sive *catocha*. P. Zacchias *Quæst. Medico-Legal. l. 2. tit. 1. q. 15. n. 9. 10.*

APPROPRIATIO, προσοικείωσις, est actio caloris nativi vel flammæ vitalis, qua humores & spiritus corpori ejusque partibus solidis ita uniuntur, ut functiones sibi proprias edere & perficere valeant. Ino flamma vitalis semetipsam una cum sanguine sese appropriat & insinuat. Alias & appropriata dicuntur medicamenta, quæ certæ parti corporis destinata credantur. Hæc qua ratione, salvis veris artis principiis, præsertim vero cum sanguinis motu circulari, defendi queant, vide in nostris *Dogmat. Med. Gen. Part. VI. c. 2. d. 12. p. 721. Jegg.*

APPROXIMATIO dicitur species curationis transplantatorix per contactum immediatum in animale vel vegetabile subjectum apud Etmüller in *Medico Theor. & Praxi instructo in Appendice Partis II. Therapeuticæ & Hygiænes* §. 8.

APRACTA, ἀπρακτα, cognominantur genitalia membra ignava & ad generationem inepta, vel impotentia. Nicol. Pifo de *M. C. & C. lib. 3. c. 47.*

APSINTHATUM, ἀψιθῆτον, fuit genus potionis ad ventriculum accommodatæ, cujus aliquot formulæ leguntur apud Aët. l. 3. c. 69. 70. 71. &c. haud dubie ita dictum, quod magna ex parte *absinthio*, quod Gr. ἀψιθῆτον dicitur, constaret. Unde & ἀψιθῆτος οἶνος, vinum *absinthites*, dicitur, hodieque notissimum. Gorr. p. 68.

APSI RRHOON, ἀψιρροον, retrorsum fluens, apud Hipp. teste Gorræo p. 68.

APSYCHIA, ἀψυχία, i. e. animi deliquium, defectio. Idem, quod *lipopsychia*. Occurrit apud Hipp. l. 2. *de morb. V. 4. f. 4. de R. V. A. l. 58. 61. 62. c. 3; in 1. Provrh. l. 20. Coac. l. 226. l. 1. de morb. mul. LXXXIX. 21.* "Αψυχία, *inanimatus*. Gal. l. 1. *de temp. c. 8.* ab ἀψυχία, quod idem est Hippocrati ac λειποθυμία, teste Erotiano & Galeno.

APTISTOS, ἀπτιστος, non decorticatus, de granis non decorticatis, dicitur, v. g. tritico apud Hippocr. *de vet. Med. XXIII. 10.* πτίσσειν enim est corticem tundendo detrahere, vulgo *knäuen* / *Foëf. p. 87. 88.*

APTYSTOS, ἀπτυστος, spatio carens: est epitheton pleuritidis aut periculosisioris, in qua nihil expuitur. *Coac. l. 384. l. 1. de morb. XXV. 1. & l. 3. XX. 1.* Causa est fervor sanguinis acrior cum siccitate conjunctus. *Foëf. d. l.*

APULOTICUS, ἀπυλωτικός, idem quod epuloticus, de quo infra lit. E. id est, cicatricem ducens.

ΑΡΥΕΤΟΣ, ἀπύητος, significat morbum aliquem externum, vel etiam humorem, qui non suppurabilis est, & legitur apud Pechlin. l. 1. *Obs. Phys. Med. Obs.* 67. p. 154. quamvis in alio autore vetustiore Græco non invenierim, item ergo, quod ἀνικπύητος apud Hippocr. Differt autem ab ἀπνος, quod significat sine pure acta deficiente.

ΑΡΥΡΕΧΙΑ, ἀπυρξία, dicitur febris intermissio & cessatio, sive de intermittentibus in diebus scilicet intercalaribus, ubi in paroxysmo omnis materia febrilis est difflata, donec nova ad plenitudinem congeratur, sive de continuis etiam, quando curatione rite instituta sequitur vera & totalis febris cessatio, & vacuitas. Celso integritas dicitur. Gorr. p. 48.

ΑΡΥΡΟΜΕΛΕ, ἀπυρομήλη, ἢ ἀπυρνομήλη, dicitur specillum non habens nucleum. Vocatur alias μηλωπός, specillum auricularium. Gal. in *Ex. dict. Hipp. Foëf. d. 1.*

ΑΡΥΡΟΝ, ἄπυρον, quod ignem non expertum est. In specie dicitur de sulphure vivo apud Dioscor. l. 5. c. 124. quem locum magna sane audacia pro confirmando lapidis philosophici figmento adductum reperies in *Theatr. Chymic. Vol. I. de verit. & antiq. Chym. c. 1. p. 16.* ἄπυρος etiam hodieque dicitur processus quidam chemicus æthiopsis nomine veniens, quando absque igne sola trituratione perficitur. Vide *Æthiops.*

AQUA, ὕδωρ, quid proprie significet, notissimum est, estque principium corporum naturalium materiale, unde & omnifeminaria dicitur. Jung. ex novissimis D. D. Bohnii *Diff. Chym. Phys. V. Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. c. 7. p. 54. seq. D. Helbig. in suo introitu in physicam veram & inauditam sibi persuasum habuit, chaos in prima creatione fuisse aquam quandam viscosam, quæ per divinum motum postea in subtilem, mediam & crassam h. e. aërem; aquam & terram fuit separata. In medicina consideratur, quatenus est res non naturalis, quæ in potum, aut alium usum alimentosum vel medicamentosum cedit homini, & ita causa fit procatartica sanitatis & morborum. Ejus igitur differentias & facultates probe perspectas habere, medici plurimum interest, quando quædam puræ, quædam luculentæ, quædam salis, quædam aluminosæ, quædam palustres, quædam aëris aut alterius rei naturam imitantur. Inter omnes vero optima censetur, quæ ἀποιος, expers omnis qualitatis, & quoad gustum, & quoad odoratum. Gal. *som. 3. de hum. 1. 3. De aquis mineralibus vel metallicis vid. Acidula & Therma. Aquæ* descriptionem Physico-Medicam inter novissimos etiam egregie proposuit Johann. Schreyer, Medicus Cizensis, in tract. *Fluidum Magnum* membris aliquot prioribus, quæ videantur. Porro vocab. aqua, Græce ὕδωρ, quandoque apud Hippocratem ponitur pro decocto, v. g. aqua hordei, 4. de R. V. I. A. 1. 7. 1. aqua malvæ, l. 1. de morb. mul. XLIII. 17. LIV. 2. XCHH. 24. aqua mercurialis, l. 7. Epid. XXXI. 22. XLVI. 7. &c. A recentioribus vero de aquis*

destillatis potius, qua simplicibus, qua compositis, usurpari solet. Usurpatur etiam vacab. ὕδωρ, aqua, aliquando pro sero, quod in sanguine supernat; aut ejusdem vehiculum constituit, l. de geniura V. 5. Dicitur vero alibi ὕδωρ, lib. 4. de morb. alias ichor. An & lymphæ hic tubintelligenda? Vide Foëf. *Oecon. p. 633.* Chymicis aqua dicitur mater, radix, & ager omnium mineralium, Dorn. in *Genealog. mineral. c. 2. seq. Th. Chym. Vol. I. p. 571.* Alias aqua philosophorum isdem dicitur humidum radicale, seu aqua primordialis corporum, quæ triplex existit, animalis, vegetabilis, mineralis, adæquata ad recipiendas formas sulphurum in regno suo, vita & mors rerum. In regno minerali aqua incombustibilis, cœlestis, spiritalis vocatur. Vide Becheri *Oedyp. Chym. Tit. IV. §. 5.* In specie quoque à nonnullis Mercurius dicitur aqua philosophorum, lucens, aucta, congregationis, cœli vel cœlestina, frigida, lubrica, mortis, viscosa, viva, vitæ, sicca. Vide Rul. & Ichnsf. *Theatr. Ch. Volumina omnia, & quære in indice: Sal alkali, aqua alkali, & aqua duorum fratrum cum sorore, Id. Acetum etiam & omnis liquor corrosivus aqua corrodens vocatur, vel aqua solvens. Aquæ fortes dicuntur etiam corrosivæ, causticæ, stygiæ, quæ pro diversitate scoporum salibus mineralibus acrioribus & corrosivis certa proportione commixtis violento igne destillantur; quo pertinet aqua regia solutioni auri destinata; item aqua gradatoria, quæ ad gradandum uncturas adhibetur, Libav. S. A. Ch. l. 8. cap. 31. Aqua ingressiva dicitur, quæ pertinet ad transmutationem metallorum, quæque cogit ingredi rubinum philosophicum in argentum fixum, ut aureo tingat, Id. d. v. l. 7. c. 10. Aquæ descensoriæ, quæ per descensum destillantur, l. 8. c. 37. Aqua Esculapii, quæ ex aceto paratur, & est dulcis liquor aceti, participans naturam Jovis & Veneris, d. l. cap. 28. quamvis teste Sala *Anat. Animon. part. 2. c. 1. p. 328.* hoc nomine veniat aqua ex plumbeo vase destillata, quam Zapata commendat ad epilepsiam, notante D. D. Wedelio *Ph. I. R. F. R. l. 2. f. 1. c. 1. p. 67.* Aqua alma & cœlestis est vinum rectificatum, ut cœli quodammodo naturam & similitudinem induat, multis peractis revolutionibus. Aqua secum vini est ea, quæ fit ex calce fecum vini super marmor dissoluta ad modum olei tartari. Aqua permanens dicitur ea, quæ fit ex duobus perfectissimis metallis sole & luna, & est ipse mercurius philosophorum. Dicitur & aqua virginea viscosa. Aqua saturnia est, quæ naturam retinet primorum trium, ut sunt aquæ thermarum à natura dictorum naturaliter medicatæ, per quæ transeunt. Aqua alevri est aqua calcis. Aqua cerebri, i. e. aqua tartari. Aqua elsabon, vel holsabon, salmatina dicitur aqua salis communis. Aqua lilii est auripigmentum. Aqua nirvi est sal alkali vel aqua fortis. Aqua pugilum dicitur aqua regia, sive regis balneum minerale. Morley *Coll. Chym. Leid. c. 64.* Aqua rubicunda, aqua megri, fegi, id est, aqua virioli, Aqua viri est vitrum aqua solutum, Rul. & Johnsf.*

Iohnf. *Lex. Aqua safferanica* quid sit, vide apud Lagn. *Harm. Chym. c. 12. Th. Chym. Vol. IV. p. 780. Aqua Tettuciana* in agro Pistoriensi, aqua B. Virginis Veronensium. *Capiv. prax. lib. 3. c. 17. Aqua lactis*, serum, Ant. Beniv. *de abdit. morb. causis. Aquæ indomitæ*, veteribus quæ solem habent aversum non fluentes ad ortum, Mercat. *de Indic. med.*

AQUA inter *cunem*, *intercus*, vide *Hydrops*.

AQUA *mulsa*, *μελιχοροτον*, vide *Hydromel*.

AQUÆDUCTUS, *ὑδραγωγόν*, proprie significat canales & fistulas, per quas aquæ vel de scaturigine & fonte, vel ex rivis ad alia loca commode feruntur. Tales plerumque lignei hodieque parantur, aliquando & ex metallis fiunt, quamvis Langius plumbeos *aquæductus* merito improbet *l. 1. Ep. 44. circa fin.* Tropice Fallopius *aquæ ductum* vocavit canalem quandam ossuum in osse petroso ad auditum spectante, qui alias *meatus cæcas*, (quod tamen epitheton rejicit dictus autor in *Obs. Anat. Tom. I. Oper. p. m. 366. & 406.*) aliis *cochlearis*, vel *capreolaris* dicitur, & describitur etiam à Barthol. *libell. 4. An. c. 6. p. 714.*

AQUALICULUS, *ἄπισιον*, *ἄπισιον*, qui & *pubes* nonnullis dicitur, est ea trunci pars, in quam thorax finitur, ubi & masculorum pudenda constituta sunt, quin & foeminarum ad femoris utriusque exortum, ut sub hoc occultentur. *Gal. Introduct. c. 10. Vide Hypogastrium.*

AQUARIUS, id est, ferrum. *Rul. & Iohnf.*

AQUASTER, Paracelso *visio* quædam est, repræsentans rem aliquam, quæ res ipsa non est, *l. 1. de vit. long. c. 3. Rul. & Iohnf. in Lex.*

AQUATIAS, & superlat. *aquatissimum*, *Scrib. Larg. n. 42. 26. Rhod. in Lex. Scrib.*

AQUATILE, *Aquaticum*, *ὑδροειδές*, de animalibus dicitur, quæ in aquis vivunt, generantur, aut degunt. *Gal. l. 3. de alim. fac. c. 24.*

AQUATUM, *ὑδαγίς*, vide *Aqueum*, idem, quod dilutum. Usurpatur & in comparativo. *Aquatium* ovorum idem est, quod grando vel chalazium: vide *Chalazæ*. Legitur apud M. A. Severinum *Chirurg. effc. l. 1. Part. 2. c. 67.* notante Velschio in *Sylloge Observationum ad Marcell. Cumani Obs. LIX. p. 71.*

AQUEUM *medicamentum*, *ὑδαπνον φάρμακον*, dicebatur olim, quod ad oculorum affectus adhibebatur. *Gal. c. 4. in 6. Epid. v. 19.* dicitur alias *collyrium liquidum*. *Aqua* etiam dicitur simplicia, malva, blitum, atriplex &c. *de anenuant. dixt. c. 2.*

AQUEUS *humor oculi*, *albugineus*, rectius *albumineus*, quia albumini ovi respondet, *ὑδαρὸν ὑδατοειδές*, *Gal. l. 1. de caus. symp. c. 2. ἢ ὡσειδές*, *Aët. l. 7. c. 1.* est materia fluida, paulo tamen crassior, quam aqua, angustis illis, quæ intra corneam prominentem & tunicam araneam ciliareque ligamentum relinquitur, comprehensa, humoremque crystallinum anterius alluens, specierum visivarum refractionem, usque ad pupillam continuans, vicinas partes ab exiccatione defendens, alioque usus ad

visionem necessarios præstans, de quibus legantur anatomici, & inter hos Aquapend. *de Visione c. 5. Plemp. Ophthalmogr. l. d. c. 16.*

AQUIDUCUS, *ὑδραγωγός*, vide *Hydragogos*, Latinum legitur apud Cæli Aureliani. *de Tard. pass. l. 3. c. 3.*

AQUILA, *ἀετὶς*, proprie & communiter significat avem majorem, & reginam inter volatilia, cujus descriptionem, species, & usum vide apud Aldrovand. *l. 1. & 2. Ornitholog.* Ejus Anatome ab Olao Borrichio facta & descripta legitur in *Aëtis Hafniens. Vol. I. Obs. 2. p. 6. seqq.* & musculorum hujus historia à Nic. Stenone communicata *Vol. II. Obs. 127. p. 320.* Tropice & ænigmatice in chemia varia significat. Inter alia potissimum denotat *mercurium philosophorum vel metallorum*, id est, metallum in primam sui materiam redactum, uti patet ex Ruland. & Iohnf. in *Lex.* Sumitur & pro *sale ammoniaco*, Hofm. *Clav. Schröd. p. 4.* Ita *aquila alba* dicitur, quod ex *sale ammoniaco* & communi sublimato paratur, *Lib. S. A. Ch. l. 8. c. 39.* nec non in confectioe lapidis philosoph. spirituale & crystallinum sublimatum, cujus gluten est vera *aqua mercurialis*; *Apoc. Herm. Part. post. c. 2.* *Aquila lachrima* appellatur liquor ex dicto sale modo volatili, modo fixo concinnatus, *S. A. Ch. l. 4. c. 18.* *Aquila cælestis* admirandarum virtutum, & panacea omnibus morbis proffigandis apta (si diis placet) ex mercurio essentificato paratur, *l. 6. c. 19.* *Aquila nigra* dicitur spiritus cadmiæ venenatæ, quem cobaltum dicunt, quam nonnulli credunt, esse materiam mercurii philosophorum, *l. 7. c. 18.* *Aquila veneris* est, quæ fit ex croco facta ex æruginè in reverberio vel cæmento, junctoque sale ammoniaco septies sublimato, *l. 3. c. 8.* Sic & plures aliæ appellationes apud eundem occurrunt, v. g. *aquila rubra*, *salutifera*, *viriolata*, *expansa*, *fixa*, *hematina*, *præcipitata*, *volans* &c. quæ ibi videantur. *Aquila volans per aërem*, & *buso* gradens per terram quale fit magisterium, vide in *Rosar. abbreviat. Tract. 5. Th. Chym. Vol. III. p. 679.* Lapis quoque philosoph. hoc nomine venit apud Lagn. *Harm. Chym. Vol. IV. p. 727.* *Aquila* quoque piscem marinum denotat in cœopis locis degentem, monstrosam & palato ingratum, quin & plebi exosum, cujus descriptionem vide apud Aldrov. *l. 3. de pisc. c. 48.* De *aquila solari magnetica* admiranda in nuptiis imperatoris & imperatricis celebratis Passaviæ 1646. à Christoph. Adolpho Balduino facta & ab eodem descripta vide ejus *Hermetem curiosum* invento & experimento primo.

AQUILO, vide *Boreas*.

AQUOSA *urina*, quæ & *cruda* dicitur. Vide *Urina*.

AQUOSUS *hydrops*. Vide *Ascites*.

AQUULA, vide *Hydatis*.

ARA *parva*, *ἄραρος μικρὸς*, dicebatur species fasciæ quædam & deligationis elegantioris Softrato tributæ, apud Gal. *de fasciis n. 96.*

ARABICUS *lapis*, *ἀραβικὸς λίθος*, est marmor album in Arabia repertum, maculoso ebori simile; unde gem-

gemma Arabica, quæ, ut Plin. scribit *l. 37. H. N. cap. 10.* ebori simillima est, & hoc videretur, nisi abnueret duritia, Georg. Agricol. *l. 7. de nat. fossil. p. m. 310.* Elephantii similis, desiccantis abstergentisque facultatis est. Gal. *l. 9. de Sim. Fac. §. h. t.* Hinc tritus illitu hæmorrhoides exiccat, canisque ejus dentifricio optimus est, Gorr. *in def. p. 48.* Videtur proxime accedere ad naturam alabastris. Plin. *l. 36. c. 8.* *Arabice* quoque vocantur pilulæ quædam, quarum descriptio in dispensatoriis Norimbergensi, Augustano, Londinensi habetur.

ARACHNE, ἀράχνη, vide *Aranea*.

ARACHNOIDES, ἀραχνοειδής, vide *Aranea Tunica*.

ARADOS, ἀράδος, Hippocrati significat *perturbationem humorum*, quæ fit ab inordinata & tumultuaria fermentatione colliquativa; qualis v. g. oritur in ventriculo ex diversis facultate cibaribus *l. de R. V. I. A. v. 118.* & *f. 4. t. 94.* item ex purgantibus etiam mitioribus, *l. 4. de Morb. XXXI. 4.* ad quem locum vide *Disp. nostram I. de Remor. & Imped. Purgant. §. 34. seq.* Extenditur etiam ad perturbatiorem, quæ in quavis corporis parte sentitur, *de cap. vuln. XXII. 1.* Habetur pro effectu calidi excedentis. Jung. *Fœf. Oec. p. 88.*

AREON, Ἀρειόν, ἀρειόν, ἀρειωνικόν, vide *Rarum*, *Rarefaciens*.

ARÆOSYNCRITOS, ἀραιόσυνκριστός, dicitur homo rara corporis mistura & compage præditus. Gal. *l. 6. de san. m. c. 5.*

ARANEA, vel *Araneus*, ἀράχνης, ἀράχνης, φαλαγγιον, (quamvis in foemino potius *velam aranei* significet) est insectum venenatum, puncturis suis nocens, cujus proximior descriptionem legere licet apud Aldrov. *de Insect. l. 5. c. 12.* Veneni naturam & symptomata descripsit Sennert. *l. 6. M. Pr. Part. 8. c. 24.* Verum non solum in Medicina consideratur, ut noxium quid morfu suo, contra quem cum admiratione prædicat trifolium Gal. *de Ter. ad Pison. c. 4.* sed etiam ut utile medicamentum, quatenus pulsibus & temporibus applicatum febriles paroxysmos arcere dicitur, (hinc est laudatissimum emplastrum antifebrile Strobelbergeri) aut amuleti instar appensum, icterum curare creditur. In specie tela aranei vulneraria habetur, & inflammationes sedans, Gal. *l. XI. de Si. Fac.* Schröd. *l. 5. Phar. c. 4. §. 98.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Ova quoque *araneorum* unguento Nardisæ mista contra dolorem dentium ab Archigene commendata leguntur apud Gal. *l. 5. de C. M. S. L. c. 9.* Quæ de lapide *araneorum* vulgo perhibentur, merito inter fabulas & nugas referuntur à D. Simone Pauli, *Quadrupart. cl. 2.* Succus e telis *araneorum* combustis commendatur ad verrucas, callos &c. Libav. *Syn. Ch. T. I. l. 8. c. 12.*

ARANEA Tunica vel *Araneosa*, ἀραχνοειδής, est oculi tunica propria, quæ cum retina perfectam spheram efficit, investiens humorem crystallinum scil. antierius ad modum telæ araneæ subtilis, ne impediatur lumen ad humores. Gal. *de Anat. vivor.* Linden. *in Physiolog. Med. l. 2.*

c. 10. art. 7. etiam vitream tunicam à Ruffo *araneosam* appellari, ostendit e verbis *l. 2. c. 3.*

ARANEOSUS pulsus, ἀραχνοειδής σφυγμός, legitur apud Gal. *in def. med.* qui adeo parvus, velut brevi auræ agitato moveatur. Et ἀραχνοειδής ἕσθον, *araneosa* urina, legitur apud Hipp. *Coac. t. 582.*

ARBOR Dianæ sive Philosophica dicitur modus ille crystallisationis, quando aqua fortis mercurio & argento incorporata in aquam effusa in fruticem quasi se explicat, frondes, folia, fructus &c. exhibentem, estque nihil aliud, quam fluor nitri metallo & mercurio accrescens. D. D. Bohn. *Diff. Chym. Phys. II. §. 6.* *Arbor Philosophorum*, Chemicis quibusdam etiam vocatur processus quidam, qui ex mercurio revivificato patatur. Dicitur quoque *Arbor Hermetis*.

ARBOR maris, est *corallum*, quod fruticis instar in mari crescat vegetetque. Dorn. *in dict. Paracels. Rul. & Iohnf.*

ARBOR pyramea. Quint. Seren. *c. 28.* Morus, sub qua Pyramus adolescens Memphiticus, Thisbe amore flagrans, semet interfecit, autor. Ovid. *4. Metamorph. Hamelberg. in c. l.*

ARBOR vitæ, cujus meminit Helmont. peculiari tractatu, h. t. & intelligit tale remedium, cujus beneficio vita prorogari possit, vires lapsas recreando, detinendoque vitam aliquo usque à fluxu. Et tale credit præbere cedrum ejusque lignum, cujus præparandi modum ibidem monstrat. Nos permitimus suo quenquam abundare sentu.

ARBORES, est *cuis plane desædatio* morbosa, neque ulla est in principio exulceratio, sed in processu temporis. Idem, quod *Morphea*. Rul. & Iohnf. *in Lex.*

ARBYLA, ἀρβύλα, dicitur Hippocrati genus calceorum, quod exacte pedes integros usque ad malleolos constringit & munit. Hinc etiam *πηλοπιπέδες*, quasi *luticalcæ*, quod iis aptissime lutum calcari queat. Meminit horum calceorum, *4. de artic. t. 13.* Latin. *Perrones* vel *focci* etiam dicuntur. Fœf. *Oec. p. 89.*

ARCA *Arcanorum* dicitur *mercurius philosophorum*, in qua duo, tria, quatuor latent, idque agente artifice cum naturæ rerum dispositione. Libav. *S. A. Ch. l. 7. c. 27.*

ARCANUM, (Græce dici potest ἀπόρρητον, ἀπόκρυφον, μυστήριον) est genus remedii, cujus modus præparandi singularis, vel efficacia abstrusior relinquitur, ne vilescat. Paracelsus descripsit, quod sit principale ali-quod medium, quod per experientiam investigari debet, *de Therm. Piper. c. 4.* Hujusmodi *arcanis* excogitandis & fingendis nimiam hodieque adhuc impendunt operam Chemiatri, plus tribuentes experientiæ fallaci licet, quam rationi demonstrativæ. Rectissime vero Capivaccius verum artis medicæ *arcanium* dixit indicationem. Vide *Dogm. nostra P. IV. cap. 1. d. 3.* De *arcanis* Paracelsi legatur Helmont. *tr. h. iii.* Alia *arcana*, vel secreta detecta vide sis apud Libav. Schröd. Rolf. & *in Theatr. Chymici Voluminibus pene omnibus*, & loca quære in

in indice. *Arcanum* est res secreta, incorporalis atque immortalis, quæ ab homine cognosci non potest, nisi per experientiam. Est enim virtus cujusque rei, quæ millefies plus operatur, quam res ipsa. *Arcanum materiale* est extractum specificum materiæ corporis vicini. Cum autem materia corporum mistorum sit ex duplici elemento, humido scilicet & sicco, (Aër enim & ignis formalia potius sunt, & efficientem habent rationem:) itaque & hoc *arcanum* æmulans ipsorum conditio est duplex: *Aqua stillatiua* & *coagulum specificum*. *Arcanum specificum* est extractum naturæ interioris, cujusque speciæ substantiam referens propius, ut in illa agnoscitur queat. Itaque & ea industria elaborandum est, ne crasis substantialis pereat. Inde enim & specificum dicitur, & dissentit ab *essentia quinta*, quæ propter summam subtilitatem nobilitatemque videtur pene à sua specie ad æthereorum classem defecisse. At *arcanum specificum* mistorum substantiam formamque & differentiam specificam ex corpore penitrali productum exhibet propinquius: Estque duplex: unum *formalius* est, & vocatur *astrale*: alterum *materialius*. Hæc Dorn. Rul. & Iohnf. Hodieque duo medicamenta præcipue hoc nomine specioso exornata usum retinuerunt, videlicet *arcanum duplicatum Mynsichti* & *arcanum corallinum*; quamvis prius rite præparatum multo sit securior usus, posteriori, modo inter alia & cautela observetur à D. D. Wedelio inculcata *Pharm. I. A. R. l. 1. f. 4. c. 4. p. 51*. De *arcano corallino* ejusque variis præparationibus juxta Marggrav. in *Collect. Leid.* & juxta Febure videatur Junken *Lex. Chymico-Pharm. P. I. p. 39. 40*.

ARCEO, *ἀρχειν*, sufficere, vel potius imperpersonaliter *ἀρχειν*, satis est, *sufficit*, aliis confert. Apud Hipp. occurrit sæpius 2. *de artic. t. 43. f. 3. t. 64. f. 4. t. 52. 53. l. 1. de morb. IV. 14*.

ARCHEUS, *ἀρχαῖος*, vetus, antiquus, pristinus. Vel dicitur de tota medicina veteri, Hippocr. integrum scripsit librum *περὶ ἀρχαίων ἰατρικῆς*; Vel de naturali statu, qui fuit ante morbum, l. 1. *de morb. XXXIII. 5. l. de Steril. XXIV. 20*. Vel in specie de situ vel fede naturali alicujus membri vel ossis, 1. *de artic. t. 62. f. 2. t. 46. f. 4. t. 45. c. 3. de fract. t. 63*. *Archeus* etiam scribitur pro *Archeus*, de quo p. p. Rul.

ARCHALTES, (Rul. *Archates*) est Paracelso terræ fundamentum sive columna, quod à suis consortibus sustentari non videatur, sed ab alio magnali & arcano Dei videlicet, hoc ipsum *archalem* vocat. Dorn. in *Diætion. Par. Rul. & Iohnf. in Lex.*

ARCHE, *ἀρχή*, vide *Principium. Initium*.

ARCHEGONOS, *ἀρχηγόνος*, vide *Primigenius*.

ARCHELOGIA, *ἀρχηλογία*, medica vocatur tractatio thematica de ratione & experientia abstracte considerata, & secundum omnes medicinæ partes diducta, estque norma universa medicinæ, protomathia, primæ conclusionis & causæ omnium medicorum dogma-
Castelli Lexic. Med.

tum, prout descripsit D. Gothofred. Schultzius, Medicus Islebenfis in *præfat. ad Dissert. de Tinctura Bezoardica D. I. Michaelis p. m. 30*.

ARCHEUDA dicitur pulvis paratus ex foliis ligustri Ægyptii, Alcanna vel Elharme Ægyptii dicti, quo pedes post balneum emplastrabant illi populi, & mire commendabatur contra nimiam humiditatem & foetorem imbecillitatemque pedum vi adstrictoria & roborante. Prosp. Alpin. l. 3. *de medicin. Ægyptior. l. 3. c. 18. p. m. 113. b*.

ARCHEUS; vocabulum est Helmontio frequentissimum, denotans vel causam efficientem internam totius mundi, unde universalis *Archeus* influus eidem dicitur, tr. *Archeus faber. §. 8*. Fortassis est anima mundi aut æther, aut spiritus æthereus modernorum: vel particularem singulorum corporum naturalium, præsertim animatorum. Hic secundum illius hypothesein constat ex connexionione vitalis auræ, velut materiæ, cum imagine feminali, quæ est interior nucleus spiritualis, fecunditatem seminis continens, §. 4. Hic est generationis faber ac rector, seipsum vestiens corporali amictu. Præses etiam manet, curator, rectorque internus finium in obitum usque §. 6. & 7. An non hæc plane coincidunt cum *δυνάμει πλαστικῇ*, sive virtute plastica philosophorum veterum Græcorum? Confer, si placet, ad C. Hofm. *de gener. hom. l. 2. cap. 1*. Quomodo Joh. Marc. *Archeum* descripsit ab Helmontio in quibusdam recedens, in *Philos. V. Rest. P. IV. sect. 2. subsect. 2*, non videntur vere realia, sed potius abstractivi mentis conceptus & notiones parum usus obtinentes in arte nostra. Ab hoc *Archeo* corrupto per varias ideas *archeales* dictas provenire quamplurimos morbos, propterea etiam ab illo *archeales* dictos, demonstrare conatur tr. *de Idæis morbofis, & morbis archealibus*. Contra *Archeum* exorbitantem vel deficientem egregie differuit Petrus Guiffonius in *Epistolica Dissertatione de tribus principis annexa Pervi Poterii operibus medicis Part. III. p. 20. seqq.* *Archeus* Paracelsi & *ἰσορῶν* Hippocratis sunt idem. Guil. Thomson in *explicatione terminorum artis præmissa acui ejus magnetica*. Dornæus, Rul. & Iohnf. ita descriperunt: *Archeus* est summus exaltatus & invisibilis spiritus, qui separatur à corporibus, exaltatur & ascendit: occulta naturæ virtus, generalis omnibus, artifex & medicus. Item archiatros, supremus naturæ medicus, qui rei cuique suum *Archeum* peculiarem & membro cuilibet occulte per aërem distribuit: item *Archeus* primus in natura vis est occultissima, res omnes producens ex Iliaste divina virtute nimirum suffulta dumtaxat. Vel *Archeus* species invisibilis est, oberrans, & se à corporibus separans, medici vis atque virtus naturæ. Dicitur & mineralium dispensator à Dorneo *Genealog. miner. cap. 8. in Th. Chym. Vol. I. p. 576*.

ARCHIATER, *ἀρχίατρος*, in duplici significatione sumitur. Primo pro principis alicujus, aut imperatoris, regis &c. medico; quam acceptionem defendit

K

Hier.

Hier. Mercurial. l. 4. V. L. c. 1. Deinde pro primario inter medicos alicujus collegii, qualis esse solet, qui vel Decani officio fungitur, vel Senior vocatur. Et hanc significationem præ priori tuetur C. Hofman. l. 5. V. L. c. 27. quamvis hodieque sint, qui affectent hunc titulum secundum utramque significationem, sibi metipsis arroganter attribuentes. Comes archiatrorum olim dicebatur, cui delegata fuit potestas arbitrandi in arte egregia, & cæterorum archiatrorum vel collegiarum dirimendi conflictus, C. Hofm. d. l. Archiater etiam mystice dicitur Archeus, de quo p. a.

ARCHIDOXIS, hoc vocabulo inscribitur scriptum quoddam Paracelsi chymicum, quod magicum appellat Libav. in Exam. Philos. nov. Continet libros novem, in quibus extractiones & separationes virtutum ab invalido declarantur. Valentin. de Rhetis ad Lectorem.

ARCHIMAGIA, Chymica dicitur ars conficiendi aurum vel argentum, quæ meretur titulum artis supernaturalis & metaphysicæ, apud Menens tr. Aurei Veller. l. 1. c. 4. in Theatr. Chym. Vol V. p. 255.

ARCHIMIA differt ab Alchimia, diciturque in specie ars transmutationis metallorum imperfectiorum in perfectiora. Libav. Alchym. Pharmac. præfat. T. II. oper. p. 22.

ARCHOS, ἀρχός, vide Anus.

ARCOS, est æs utlum, Aycophes, Azaphora. Rul. in Lex.

ARCTATIO, ζυμ- vel συμπίλησις, idem, quod constipatio. In specie de intestinis dicitur, ex inflammatione constipatis. Confer. ad Linden. Ex. IV. §. 25. Est species angustationis meatuum, de qua supra. Accipitur etiam specialiter de angustia genitalis mulieris, sive vulvæ, præternaturali. P. Zacchias quæst. Medic. Legal. l. 3. us. 1. quæst. 8. num. 27. Dicitur etiam arctiundo. Est aliquando per sectionem medicabilis. Id. l. 10. Decis. 40. num. 12. & Decis. 48. num. 16. 17. Arctata pars quoque dicitur per chirurgiam, v. g. fibulas conjuncta, Scrib. Larg. num. 206.

ARCTOS, ἀρκτος, vide Ursa.

ARCUALIA ossa dicuntur aliis ossa syncipitii, aliis ossa temporum, notante Barthol. An. libell. 4. c. 6. p. 707. 718. Arcualis sutura i. e. coronalis.

ARCUATIO vocatur à quibusdam gibbositas anterior, quando accidit cum communitate ossium cassi i. e. sterni. Avic. l. 3. sen. 21. tr. c. 12.

ARCUATUS morbus, Arquatus, vide Eleterus.

ARDAS, ἄρδαις, ἀρδαί, ἀρδαί, sordes, inquinamentum, idem, quod βύσσις ἢ μολυσμός, à verbo ἀρδαίνωσκω, inquinare, quo usus Hippocr. l. de nat. mul. LXII. c. 1. de morb. mul. XXXVI. 4.

ARDEA, ἰρῶδις, est species avis aquaticæ, fissipedis, cujus descriptionem, differentias, usum in cibis, & medicina legere licet apud Aldrov. l. 20. Ornithol. c. 8. seqq. Bruyerin. de re cibaria. l. 15. c. 66. Schröder. l. 5. cl. 2.

n. 47. aliosque. Pisciculenti aliquid subolere gustatu; scribit Jul. Alexand. l. 13. sal. c. 4.

ARDENS febris, vide Febris, Causus.

ARDENTIA sunt, quæ in cibum & potum non assumpta sunt ustionibus obnoxia natura propria, ut ista, carabe, terebinthina, gagates, & similia. Dorn. Ruland. & Iohnf. in Lex.

ARDO, ἄρδω, significat irrigo, ad aquo. Legitur apud Hipp. l. de L. I. H. II. 4. VI. 7. XIV. 11. XIII. 14. l. de Carnibus vel principis XIII. 5. l. 2. de diæt. XXXII. 11. 17. l. de Cord. V. 13. vide Foëf. Oec. p. 91.

ARDOR, καύμα, vide Æstus. Ardor stomachi, vel ventriculi est species cardialgiæ, quando ardens dolor in ventriculo ejusque officio sinistro & gula percipitur à particularum biliosarum cum acido-acribus effervescentia fibras & nervosas partes lancinante. Gr. καύσσωμα τὸ στομάχου dici scribit Senn. Med. Pr. l. 3. P. 1. f. 2. c. 16.

ARDOR urinæ, vide Dysuria.

ARDOSIA Anglis vocatur lapis quidam commodus ad tegendas domos, de cujus varietate & utilitate cum sumtu computatione legi possunt speculationes Sam. Colepres in Oldenburg. Act. Philos. A. 1669. mens. Augusti.

AREA dicitur massa fodinarum, sive locus, ubi metalla effodiuntur, Rul. in Lex. In foro medico pathologico species est alopecicæ. Vide supra Alopecia.

AREFACTIO, ξύρωσις, idem, quod exsiccatio fortior, estque species quædam præparationis medicamentorum humiditate quadam scatentium, ut in pollinem vel pulverem redigi queant. Ita coagulum hinnuli cervi arefacere jussit in loco, ubi neque sol, neque luna accedere poterit, Scribon. Larg. comp. 13. Vide & n. 60. 92. 123. 127. Rhod. in Lex. Scrib. Arefactio sumitur etiam pathologicè pro aridura ab Hartman. in Prax. Chymiatrica pro consumptione infantum.

AREGON, ἀρεγόν, epitheton est unguenti cujusdam pretiosi, cujus descriptio in Dispensatoris occurrit. Dicitur qf. Auxiliare.

AREMAROS, idem, quod Cinabaris, vel Cinabrium. Rul. in Lex.

ARENA, Arenula, ψάμμος, ψάμμιον, alias sabulum, antiquis harena, est materia sicca, minutissimis granulis constans, varii coloris, rubra, flava, candicans, e portionibus salinis lixiviosis, & focalentiis tartareis invicem coagulatis genita, quandoque materiam calculi renum, vel vesicæ, præbens, quandoque etiam statim e sero pertransiente abluta & excreta: unde urina arenosa, ψάμμωδες ὕδωρ, appellatur, & tales ægri arenosi vel arenulosi, Hor. Aug. l. 12. Epist. & Conf. Med. ep. 1. Vide Thom. Willis Exerc. de Urin. c. 5. Fr. Sylvius l. 1. Pr. Med. c. 55. §. 44. generationis arenarum causam in læsas à frigore externo glandulas conglobatas, & longum in dorso decubitus refert. Verum præstitisset, si rem clarius exposuisset. Arenas rubras signum esse doloris nephritici constat ex Hipp. 6. Epid. f. 1. 2. 5. etiam calculi vesicæ,

ex 4; *aph.* 79. Confer. ad Dieterich. *Iatr. num.* 939: *Arenæ* species recenset Ruland. in *Lexic.* quales sunt: Vilis, fossilis, candida, metallica, sabulum, rubra, cinerea &c.

ARENAMEN, est *bolus Armenus*. Ruland. Iohnf. Dicitur & *Arenarmeri*.

ARENATIO, idem, quod *saburratio*, est remedium externum simile pene illutioni, ægotantibus maxime utile, quando calentiſſima arena e mari vel deficiente illa e fluvio corpori ægotantis confertim superingeritur, loci recubitu assidue permutato. Andr. Baccius de *Therm.* l. 2. c. 17. p. m. 118.

AREOLA in anatomicis vocatur circulus papillam ambiens in virginibus pallidior, in prægnantibus & lactantibus fusca, in vetulis fere nigricans. Barthol. *Anat.* l. 2. c. 1. Bidloo *Anat. Tab.* XLX. fig. 3. & 5.

ARES, vocabulum est à Paracelso fictum, quo exprimi aut denotari debet occultus dispensator in tribus principiis, unde singula constant, qui rebus omnibus formam & substantiam cuique suam peculiariter disponit, ut propriam & non alienam induant naturam. Notanda igitur inter hæc tria pulcherrime ordinata divinitus in natura differentia, ut pro scholarum consuetudine loquar. *Iliastes* est generis generalissimi substantia, consistens in prima rerum omnium universali materia. Hanc in tria genera primum disponit, videlicet in sulphur, mercurium, & sal, primus naturæ dispensator *Archens*, indeque res producit omnes in proxima sua genera. Tandem accedit *Ares*, alter naturæ dispensator, ex generibus formas producens, & species in individua. Dorn. Rul. & Iohnf. in *Lex.* Distinguitur *Ares* à Paracels. in *archaicum*, quod naturale, & *chymicum*, quod artificiale. Huc pertinet & *melosinicum*, transmutationis principium, quod & *salamandrina essentia* dicitur, quale lapidi philosophorum attribuitur, l. 3. de *vis. long.* c. 12. & l. 4. c. 6. De *Are* vide etiam ap. eund. l. 2. de *Gradib.* sive *Theſſal. secund.* c. 2. *Ares* ἄρης alias Græce *Martem* significat. Vide *Mars*.

ARETE, ἀρετή, *virtus*, idem, quod vigor, de corporis vigore usurpat Hippocr. l. 2. *Prorrhet.* XXIII. 10. Vide *Virtus*.

ARFAR, id est, *Arsenicum*. Dicitur & *Arſag*, Rul. & Iohnf.

ARGEMON, *Argema*, ἄργεμον ἢ ἄργεμα, dicitur ulcusculum oculi, quod in iridis circulo nascitur, partem quidem aliquam candidi, partem etiam nigri comprehendens. Id extra quidem iridem rubicundum, intra vero candidum apparet. Per ipsum tunica uniformis aliquando procidit, si profundius sordidiusque evaserit; quo vitio qui laborant, *ἰπαργεμὸς* vocat Galenus. Vide Foëf. *Oec.* p. 90. Describit perfecte ex Hippocrate Erotianus.

ARGENTI spuma vel flos, ἀργύρε ἄνθος, dicitur, quo utitur Hippocrates ad uteri ulcera cum vino & aqua subluenda, l. de *nat. mul.* XXIX. 146.

Argentum spuma alias dicitur *lithargyrum*, de quo infra.

ARGENTUM, ἄργυρος, ἄργυρον, est metallum nobile, candidum, auro tamen imperfectius, Schröder l. 3. *Pharm. c.* 10. Fr. Hofm. in *Clavi ad h. l.* A chymicis luna dicitur, hocque signo ☽ indigitatur. *Argentum* invenisse Erichthonium Atheniensem e Plin. *H. N. l.* VII. c. 56. & Hygino *fab.* 274. notavit Th. Janſ. ab Almeloveen *Rev. Inv. Onom.* p. 5. De hujus specifica virtute cephalica corroborandi cerebrum, spiritus animales reficiendo & irradiando, præstat judicium nostrum suspendere, quam gravissimæ huic controvertiæ inter celeberrimos medicos agitæ sese implicare; præsertim cum ipsi peritissimi chymiatrum dubitent, an possibilis vera solutio *auri* & *argenti*, ita, ut à calore nostro actuari, & in usum converti queat. De *argento foliato* idem locum habet judicium, quod de *aurei foliis* sive laminis, de quo infra *aurum*. *Argentum metallum* proximum post aurum, album albedine pura, mundum, durum, sonans; cujus tinctura alba est, ex *argento* vivo puro fere fixo, claro, albo, & tali de sulphure mundo, fixo, albo, claro, quod cecidit super substantiam argenti vivi, deficit ei pauca fixatio, color & pondus. Est quasi filia naturæ proponentis aurum, coeunte argento vivo & sulphure albo, non urente. Habetur triplex: 1. *Fossile purum*, sine officio fornacum, & plerumque parumper saxi adhaerescens; 2. *Rude fossile*, varii coloris, rubri, plumbei, nigri, purpurei, cinerei, rufi: & 3. *Artificiale*, quod excoquitur ex metallis & mineralibus; de quibus & pluribus aliis huc pertinentibus prolixius egit Ruland. in *Lexic. Chym.* Inquiri etiam possunt *Indices Voluminum VI. Theatri Chymici*, ubi multa reperies de *argento*, quæ omnia huc inferere instituti non permittit ratio. *Argentum recementum* dicitur *scoria*, ἔλκυσμα Græce. Vide *Helcysma*. Chymici multa jactarunt de tinctura luna vel argenti cœrulea, sed eam alii cautiore suspectam reddiderunt, imo D. Olaus Borrichius negare non dubitavit *argentum* purissimum præbere cœruleam tincturam, quemadmodum legitur in *act. Hafn. Vol. I. Obs.* 68. p. 129.

ARGENTUM fugitivum, idem quod Mercurius.

ARGENTUM Vivum, vide *Hydrargyros*.

ARGES, *Argas*, ἄργης, ἀργῆς, Dorn. est nomen serpentis, qualis juveni cuidam in os ingressus legitur, mortem cum convulsionibus inferens, apud Hipp. l. 5. *Epid.* XXXII. 6. 7. *ſeqq.*

ARGILLA, ἄργιλλος, terra est candida, unde & *creta singularis* dicitur, friabilis, & pinguitudinis experta, l. 9. de *Sim. Fac.* Accipitur vero quandoque latius varii coloris species comprehendens, ut, nigram, luteam, puniceam, purpuream, viridem, cœruleam, cineritiam, G. Agricol. in *Dialogo*, qui dicitur *Bermannus* p. 457. Confer. ad C. Hofm. *Paralip.* c. 43. & Imperat. *H. N. l.* 2. c. 1. Adhibetur *argilla* ad perlutationem, quod Scrib.

Larg. exprimit per circumdata ex argilla, n. 76. & 122. *Argillarum* varia genera recenset Rul. in Lex.

ARGISTATA, id est, *incerata*. Rul. & Iohnf.

ARGOS, ἀργός, *inelaboratum*, crudum significat, aut nondum præparatum. Legitur de tritico apud Hippocr. *de vet. med.* XXII. 8. Significat & *ignavum*, ociosum; unde ἀργία, quasi ἀεργία, ocium, desidia, pigritia, quæ etiam noxia, & causa morborum, l. 5. de san. tu. c. 11.

ARGYRITIS terra, ἀργυρίτης γῆ, quæ ex argenti metallis sumta pluribus parvis terræ particulis plures parvas argenti mistas habet particulas, Gal. d. l. Est etiam *Argyritis* species quædam lithargyri, sive spumæ argenti, sic dicta vel à materia, quod ex argento, hoc est, mistura plumbi & argenti fieret, ut scribit Plin. l. 33. H. N. c. 6. vel à colore tantum, quod instar argenti candida esset, ut ait Dioscorid. l. 5. c. 102. etiamsi forte argenti nihil haberet; siquidem eam, quæ ex argento conficeretur, Galabritin appellari tradit. Potest enim illi color albus citra argenti admixtionem artificiosa coctura conciliari. Gorraus in def. Vide *Lithargyros*.

ARGYRODAMAS, ἀργυροδάμης, ita dicitur talci species colore argenteo ignibus invicti, cujus laminæ tenuissimæ, si devotentur, hærent infixæ ventriculo, faucibus & gulæ, inde periculum inflammationis & strangulationis. Andr. Cæsalpin. *Art. Med.* l. 3. c. 32. & ex hoc P. Zacch. *Quæst. Medico-Legal.* l. 2. tit. 2. q. 4. n. 24.

ARGYROGONIA, ἀργυρογονία, dicitur à Gasteone Clavone semen *argentificum*, ex argento prius soluto perfecte concoctum, seu tinctura argentifica candidi coloris, sicut *chrysoгонία*, *semen aurificum*, de quo suo loco. Vide Apolog. *Argyropææ in Th. Chym.* Vol. II. p. 24. Jung. & Vol. IV. p. 388.

ARGYROPHŒA, ἀργυροποιία, est ipsa ars, quæ docet modum conficiendi argentum e metallis & mineralibus imperfectioribus, non tam illa, quæ in argentifodinis exercetur, quam hæc, quam jactitant spagyrici ope vel lapidis philosophici, vel mercurii philosophorum, vel illius *seminis argentifici*, de quo p. a. Videantur etiam loca ibidem e *theatro Chym.* allegata. An fortassis rectius hæc dici posset ἀργυροφθορία, sive ars, argentum, quod jam ante in promptu fuerat, ana spe lucri destruendi, dilapidandæ? Ita quidem censuisse videtur Rolf. *Chym.* l. 1. c. 10.

ARGYROS, ἄργυρος, vide *Argentum*.

ARGYROTROPHEMA, ἀργυροτρόφημα, species est edulii e lacte confecti, ad attemperationem caloris & squaloris in corpore, ut est apud Gal. l. de succor. bon. & vit. c. 13.

ARHEYMATISTOS, ἀρρηματιστός, est epitheton membrorum externorum vel artuum præsertim articulorum à *fluxionibus* arthriticis adhuc *liberiorum* apud Al. Frillian. l. 11. c. 1. & ex hoc Schneider. de Catarrho l. 1. c. 2. p. 27.

ARICYMON, ἀρικύμων, dicitur foemina, quæ cito concipit & imprægnatur, foecunda, Hipp. de *superfetat.*

X. 10. 11. l. de Sterilib. XI. 13. Dicitur & alibi ἀρικύμων, l. de A. L. & Aq. VIII. 13.

ARIDITAS corporis, vide *Marasmus*. Dicitur & ariditas summorum pilorum lanuginosa superficies, pulvere conspersis adsimilis, Gr. ξηρόσις, Gal. def. med. Ariditas quoque linguæ est symptoma superveniens februm, cum halitus e sanguine in pulmones delato per asperam arteriam effusi eandem exiccant. Fr. Sylv. Pr. M. l. 1. c. 30. §. 60.

ARIDUM, ξηρόν, καρφαλέον, καρπίξηρον, idem, quod *siccum*, de quo infra suo loco. De cute arida, cum quadam duritie, 5. aph. 71.

ARIDURA est corporis vel membrorum omnimoda consumtio vel consideratio, ut vocant, Dorn. Rul. & Iohnf. Idem quod *febris hectica*, Dolæus *Encyclopæd.* l. 4. c. 4. Alias hodieque nomen hoc valde usitatum est, sumiturque pro atrophica particulari vel tabe membrorum. Ita Hartman. in *Prax. Chymiaric. part. poster.* c. 183. de aridura membrorum inscripsisse legitur.

ARIES, κείος, valde est æquivocum vocabulum; proprie vero notat *ovem marem*. Vide *Ovis*. Æquivocationem expediit Aldrov. l. 1. de quadr. bisulc. c. 8. Quo pertinet significatio *cerevisiæ Vraislavienisium*, aries dicta, teste Cratone, *Consil. Med.* 169. apud Laur. Scholz.

ARIGEOS, ἀριγίως, i. e. *citra rigorem*, sine rigore, Hipp. 2. de R. V. l. A. 1. 23. Foëf. p. 92.

ARILLA, γίγαρον. Vide *Gigarton*.

ARIOBARZANIOS, ἀριοβαρζάνιος, nomen est emplastris apud P. Æginet. parotidas induratas emolliens, l. 3. c. 23. & l. 7. c. 17.

ARIS, ἄρις, instrumentum fabrilis, aut scobinam fabri significat. Meminit ejus Hipp. 1. de artic. 161. Vide Foëf. *Oec.* p. 93.

ARISTON, ἄριστον, prandium, & verbum ἀριστῶν, prandere significat, quo sæpius utitur Hippocr. de veter. medic. Veteres prandium alio tempore & quidem commodiori instituisse hora, nimirum tertia ab ortu solis, demonstrat Lang. l. 1. Ep. 35. *Ariston magnum* & parvum vocantur medicamenta composita contra phthisin, dolorem ventris, febres mixtas. Avic. l. 5. summ. 1. w. 1.

ARISTOPHANEION, ἀριστοφάνειον, nomen est emplastris emollientis, quod constat picis libris quatuor, apochymatis libris duabus, ceræ libra una, opopanax uncia una, aceti hemina. Gorr. p. 51.

ARITHMOS, ἀριθμός, Latin. Numerus dicitur, vide Numerus. Hippocr. vero differentiam *numericam* vel individualem, qua morbus à morbo discrepat, per hoc vocabulum determinavit, l. de R. V. l. A. 1. 8. Vide Foëf. d. l.

ARLADA, Arladar, est realgar adustum, vel calcinatum. Laudatur à Paracelso in ulceribus malignis, l. de ulc. c. 2. Meminit & Forestus l. 13. *Observ. Med.* Obs. 7. sub finem ad polypi curationem.

ARLES crudum, sunt guttulæ cadentes in Junio, & quidem sæpe noctu. Paracels. de grad. & comp. l. 4. c. 6. cum Scholiis, Dorn. in *Dict. Par.*

ARMARIUM Unguentum, vide *Hoplochrisma*.

ARMATURA, Conceptus, Arab. *Abges*, vide *Amnios*.

ARME, ἄρμεν, à verbo ἄρω, apto, significat vel in genere commissuram, coalitum, & corporis compagem, uti vult Erotianus: vel in specie futuram, quales occurrunt in capite, sicut exposuit Gal. in *exegeſi*. Legitur vero apud Hippocr. *l. de venis XVII. 10.* quamvis Linden. *ἄρμενας* retinuerit. Foët. in *Oec. p. 94.*

ARMENA Bolus, vide *Bolus*.

ARMENIUS lapis, ἄρμενίος λίθος, est lapis maculis viridibus, cœruleis, & subnigris relucens, sicut lapis *Lazuli*, à quo non differt, nisi sola maturitate: *Lazuli* enim maturior. Uterque autem in unis iisdem scapentulis reperitur. Dicitur *Armenius*, quod olim ex Armenia ad nos translatus fuerit; hodie tamen & in Germania producitur, videl. in Comitatu Tirolensi, ut & in Lygiis ad Goldbergam. Tribuitur utrique vis purgatrix melancholix, & confortativa sive cardiaca. Legantur Schröder. *l. 3. c. 8. & 4.* & Fr. Hofm. *Clav. ad h. l. Differentiam aliquam inter utrumque constituit Chiocc. in Mus. Calceol. sect. 4. p. 467. seqq.* Usum ad purgandum suspectum merito fecit C. Hofm. *Paralip. Offic. c. 76.* Cunicula Armeniæ ænigmatica dicitur de materia vel mercuriali, vel sulphurea ad Lapid. pertinente, apud Lagneum *Harm. Chym. in Theatr. Chym. Vol. 4. p. 762.*

ARMENOS, ἄρμενος, dicitur commodus, congruus, *conueniens*. Imprimis vero τὰ ἄρμενα significant apud Hippocratem ad chirurgi usum *accommodata instrumenta*, aliaque necessaria, imo omnia, quæ ad agendum sunt commoda, *l. de iis, q. in med. f. 1. 6. Galen. in comm. ad h. l. Foët. p. 93.* Ita etiam, quæ balneo parando necessaria sunt, vocantur ἄρμενα, *3. de R. V. I. A. t. 44.*

ARMILLA manus membranosa dicitur ap. P. Barbette *Chirurg. l. 5. c. 1.* ligamentum illud circulare, tendines multiplices uniuersæ manus circulo aliquo comprehendens in regione carpi in varia alia facile divisibile. Ideo Linden. *Med. Physiol. l. 2. c. 14. art. 12. §. 83.* duplex constituit: unum carpi succingens, reuera unicum, sed latum, robustumque simul omnes tendines flexionum musculorum continens: alterum, quod est in dorso carpi, ex sex inter se connexis, & singulis annuli instar obvolutis circa extendentium tendines.

ARMONIA CUM, vide *Sal*.

ARMORACIA, radícula sylvestris. Dodon. *pempt. 5. l. 3. c. 6.*

ARMUS, ἄρμος, idem quod humerus. Ita *armus* vitulinus legitur apud P. Morel. *de præscrib. formul. remed. sect. 1. c. 15.* quod ille recipi etiam possit ad materiam destillandam inlaurantem aquam caponis.

ARMUTHEUS lapis, corrupta voce dicitur à Nischepso Medico *Armenius lapis*, teste Aëtio *l. 2. Sermon. c. 47.* & ex hoc Fallop. *ir. de metall. seu fossil. c. 32. Tom. I. p. 337.*

ARNACIS, ἄρναίς, dicitur pellis agnina cum lana

& villis. Uſurpat Hippocr. *l. de superfat. XXIV. 4.* item tegumentum laneum, quod cruribus circumdatur, *l. 1. de morb. mul. LXXXIV. 16.*

ARNALDIA est nomen morbi olim in Anglia familiaris, maligni, lenti & chronici, quemadmodum hoc egregie demonstravit e Chronico Anglico Anonymi Du. Daniel Guilielmus Mollerus, in quadam *Philologico-Historica Dissertatione* de hoc ipſo nomine habita inihique communicata. Quamvis vero neque de nominis origine, neque de significato speciali morbi quicquam certo constet, cum in nullo alio Autore nomen hoc reperire licuerit, si tamen meæ conjecturæ locus aliquis dabitur, existimo significasse speciem aliquam luis Venereæ sive morbi Gallici mitiorem, non quidem persuasus ridicula magis, quam verosimili nominis huius deductione, quod Arna agnam & Aldia Longobardis ancillam significet, sed quod ex ipſo textu Chronici pateſcat, morbo huic supervenisse capillorum defluuium, & quod reges nihilominus convalescentes robustiores facti sint. Jam vero constat inter alios e Benedicti Victorii Favennini *libr. de Morbo Gallico c. 10.* quod inter symptomata morbi Gallici quintum statuerit alopeciam sive pilorum casum, & quidem ut signum morbi minoris nequitix & minoris malignitatis naturæ, cui non necesse sit succurrere, quia significat naturæ robur mordaces ex putredine humores redditos ad cutim e corporis profundo propellere valens, ubi radices pilorum corruptentes hoc deciduos faciunt. Quod vero apud alios præſertim vilioris fortis homines ad mortem lues etſi cum defluvio capillorum comitata fuerit, hoc haud dubie contigit propter aliam concurrentem incolis maritimis septentrionalibus Endemicam, quæ scorbuti nomine hæctenus diu fati innotuit: Liber & locus, extat in Aloysii Luſini *volumine Aphrodisiaco Tom. I. p. 554.*

AROHOT, id est, *Argentum vivum*. Rul. in *Lex.*

AROMA, ἄρωμα, est medicamentum grati penetrantisque odoris & saporis, in genere calidum, volatilioris & spirituosæ naturæ humoribus & spiritibus activitatem & motum inducens, incidens, attenuans, aperiens, discutiens. Talia sunt non solum fructus, aut semina, sed etiam radices, cortices, & flores, succi vel gummi, quorum Catalogum vide apud Schröder. *Pharm. l. 2. c. 8.* imo integræ plantæ, vel herbæ aromaticæ propterea dictæ, quas allegat Fr. Sylv. *Pr. M. l. 1. c. 2. §. 40. & XXXIV. §. 94.* Ex his quæ præparantur composita, ut sunt, infusa, extracta, olea, & alia, *Aromatica* dicuntur, Gorr. *p. 57.* In specie etiam vocab. *Aroma* quandoque accipi pro *myrrha*, demonstrat Linden. *S. M. Ex. X. §. 125. seq.* *Crocum* etiam κατὰ ἰξοχρῶν *Aroma Philosophorum* appellari, testis est Fr. Hofm. *Clav. Schröd. p. 459.* quod nomen etiam *Aroph. Paracelsi* (de quo p. p.) obtinet.

AROMATITIS, ἄρωματίτις, est gemma ex bitumine conflata in lapidis modum, quæ myrrham colore & odore refert, unde & nomen reperit. In Arabia credi-

tur gigni, & in Ægypto circa Pylas Reginis frequen-
tata, Gorr. *def.*

AROPH *Paracelsi*, dicuntur vel flores elegantissime
Chymice per sublimationem præparati ex lapide Hæ-
matite cum falis Ammoniaci æquis portionibus, quibus
magna virtus in quartana, plica Polonica, & morbo
hypocondriaco tribuitur. Fr. Hoffmann. *Clav. Schröd.*
p. 179. Vel dicitur de croco cum pane vino madefacto,
inque vase clauso posito per aliquot dies in sinum equi-
num, & tandem destillato ex Helmont. *de Lithiasi* c. 7.
n. 14. c. 8. n. 23. *Aroph* etiam meminit Paracelsus, li-
quorem esse statuens, per destillationem paratum, vim-
que habere renem operationem delendi, dicens, *l. 2.*
de vir. membr. c. 10. *Aroph* etiam dicitur *Mandragora*,
Dorn. *Rul. & Johnt. in Lex. Aroph* nonnulli recentiores
exponunt, quod sit vocabulum technicum Paracelsi,
denotans medicamentum, quod calculum humanum
frangendi vim habet. Hoc alii admirati sequaces puta-
runt denotare & explicare illud *Aroma Philosophorum*,
Etmüll. *in MMSS. Chym.* Vide *Aroma*.

ARQUATA, est nomen avis cujusdam, quæ & *Nu-*
menius, *νεμίνος*, dicitur, à mense Junio. Ejus descri-
ptionem cum usu in cibis vide apud Aldrov. *l. 20. Or-*
nith. c. 21.

ARQUATUS morbus, vide *Icterus*.

ARRHABON, *ἄρραβον*, i. e. *suturis carens*. Dicitur
de cranio & legitur apud D. Melch. *Sebizium Exerc.*
Med. p. m. 132. ubi causa cephalalgæ incurabilis habe-
tur, & apud Johannem de Muralto *in suo vade mecum*
Anatomico Exercit. V. in annexis p. m. 211.

ARRHEN, vel *Arsen*, *ἄρρην*, *ἄρρον*; vide *Mas*.

ARRHOEA, *ἄρροια*, *ἄρροισι*, *fluxionem suppressam*
significat, ac proprie de mensium suppressione dicitur,
Hipp. *l. de Loc. in hom. sub fin.* quamvis in editione Lin-
deni non occurrat ea, quæ de morbis mulierum legun-
tur in editione *Foësi* p. 423. *seqq.* Perperam mihi videtur
scribi *ἄρροισι*, vel *ἄρροια*, in quibusdam exemplaribus.
Vide *Foësi in Oec. p. 95.* Quomodo Erotiani paraphra-
sis, qua per *ἄρροισιαν* interpretatur, explicare nititur *Foë-*
sus in Oecon. sed dubito, an satis rationibus suffultus.

ARRHOSTIA, *ἄρροισία*, *ἄρροισιαι*, *infirmitas*, im-
becillitas. Sæpe sumitur pro morbo, ut *2. aph. 31. & 3.*
a. 5. Alias etiam ad mentis imbecillitatem notandam
solet adhiberi.

ARRHYTHMUS, *ἄρρυθμος*, vide *Arythmus*.

ARS, *ἄρτις*, verum est genus medicinæ, quicquid
nonnulli Arabum secui placita regerant. Jung. *Diet.*
n. 829. Nobis sufficit *ἄρτις* τῆς ἰατρικῆς Piccarti *in Philos.*
Aldorff. Disp. XXXI. th. 46. Denominatio (scil. disci-
plinarum, vel habituum mentis) à fine petenda est
ultimo, ut docet Philosophus. Quæcumque igitur termi-
nantur operatione, sunt artes: quorum terminus est
sola cognitio, scientiarum nomine venire debent. Imo
ἄρτις ἰατρικῆς vocab. hoc Medicinam significat. *1. aph. 1.*
Cum vero artes aliæ sint determinatæ, *ἄρτις*, quæ

præsuppositis omnibus requisitis semper sine suo potiri
possunt: aliæ sint *μὴ ἀρτισμῆναι*, non determinatæ, alias
conjecturales, *παραρτισμῆναι* dictæ, sciendum Medicinam ad
posteriorem classem pertinere non ratione præceptorum,
sed ratione finis, qui non semper attingi potest. *Gal. de*
opt. sect. ad Ithrahyb. c. 4. juxta tritissimum Ovidii:

Non est in medico, semper relevetur ut aeger &c.

Nihilominus sub le plures habet artes determinatas in-
strumentales, & sano sensu mechanicas, ut sunt: *Ars*
Gymnastica, *Cœquinaria*, *Pharmaceutica*, *Chymica*, &
aliæ. Medicina etiam nunquam non ex præceptis rite
per exercitationem applicatis finem suum assequi annu-
titur. Et ut hoc eo commodius fiat, duobus veluti
cruribus, vel instrumentis, vel quomodocunque appel-
lasse libet, utitur, in universalibus Theorematis Metho-
do; in particularibus, exercitatione, tanquam qui iter
aliquod ingredi student, utroque invicem utuntur crure:
qui altero claudus est, uno duntaxat utitur, & longo
spatio, & sæpe errans, viam peragit, verbis *Gal. l. 9.*
M. M. c. 6. *Ars* transmutationis Metallum dicitur *Ars*
Hermetica, item *Philosophica*, vel *Philosophorum*. *Li-*
bav. Syn. Chym. Jung. Lind. Ex. V. §. 12. An *Ars* domi-
neatur naturæ, an contra? in utramque partem ventilari
solet *Topice*. Enimvero præstat posteriori opinioni ad-
stipulari. Licet enim videatur, *Artem* operibus naturæ
perfecti, nihilominus illa nihil præstare posset, nisi objectum
& subjectum suum haberet ex & in Natura. Vide *Th. Chym. Vol. II. & VI.* & quare in Indice.

ARSACUM, vide *Acrat*.

ARSALIOS, idem, quod *Asphaltos*. *Ruland. in Lex.*

ARSATUM, vide *Acrat*.

ARSENICUM, *ἄρσενικόν*, Fernel. *Arrenicum* e *Gal.*
Græc. ἄρρηνικόν, perperam vero & corrupte *Archenicum*,
notante *Libav. Defens. Syntagm. A. 2. Not. 5.* est succus
mineralis, pinguis, inflammabilis, insigni sua corrosiva
qualitate deleteria vitæ nostræ infestus, propterea jure
merito inter venena strictè dicta referendus. Equidem
Fr. Hoffmann. *Clav. ad Schröd. l. 3. c. 27.* limitare conatur,
duplicita constituens venena, alia, quæ omnibus & sem-
per nocent: alia, quæ interdum quidem nocent & inter-
rimunt, interdum tamen & secundum artem adhibita
in usum medicum venire possunt, quibus posterioribus
Arsenicum annumerat. Verum non est nostri nunc in-
stituti, distinctionem illam venenorum examinare. No-
bis sufficit, communiter à Doctoribus venenis potentioribus
annumerari *Arsenicum*, & quæ simili facultate
corrosiva summaque acrimonia operantur, propterea
Arsenicalia dici. Vid. *Thom. Willis de febr. cap. 12.*
Congener est *Sandaracha*. Dicitur & communi no-
mine *Auripigmentum*, quamvis in hoc differant, quod
Arsenicum strictè dictum coloris albi sit tantum facti-
tium quid per sublimationem ex auripigmenti scobe &
sale anaticæ, id est, æquali quantitate mixtis, confectum,
quod & *auripigmentum crystallinum* dicitur; *Auripig-*
pigmentum vero & *Sandaracha* sint nativæ; hoc rubri
vel

vel sublutei coloris, illud citrini; quamvis & *Sandara-cha* detur factitia ex *Auripigmento*. De *Arsenici* præparationibus ad usum medicum legantur Schröder. & Fr. Hofm. d. l. *Arsenicum*, non esse commodum ad Spagyricum metallorum transmutationis laborem, docet Dorneus de *Genealog. mineral. c. 18. in Th. Chym. Vol. I. p. 585. seq.* Hinc & à Laur. Ventura negatur, quod sit materia lapidis Philosophici, *tr. de Lap. Philos. c. 8. Vol. II. Th. Chym. p. 238.* quamvis à Lagneo in *Harm. Chym. ipse Lap. Philosoph. vocetur Arsenicum, Vol. IV. p. 327.*

ARTABA, ἄρταβα, est mensuræ aridorum species Ægyptia, habens modios quinque, aliis tres, Gorr. septem, hodieque est inusitata. Gal. de pond. & mens. c. 5.

ARTEMISIA, ἄρtemισία, præter hoc, quod sit nomen herbæ notissimæ, est quoque terminus Paracelsicus, per quem vel ars Chymica ipsa, vel medicamentum quoddam vomitivum Chymicum denotatur, quod vocab. severissime perstrinxit contra Scheunemannum Libav. in *Defens. Synt. Tom. III. Oper. p. 38.*

ARTEMISION, ἄρtemισιον, nomen est mensis apud Macedones solum, in cuius initium incidit æquinoctium vernum. Gal. cap. I. in l. I. *Epid. t. I.*

ARTEMONIUM, ἄρtemώνιον, est nomen collyrii, quo Galenus scribit, Bassium sodalem suum usum fuisse ad multa oculorum vitia. Describitur l. 4. de C. M. S. L. c. 7.

ARTENNA, nomen avis aquaticæ palmipedis, quæ & *Diomedea* dicitur, quod in insulis Diomedeis, quæ hodie *Tremiti* vocantur, saltem reperitur, cujus descriptionem cum usu in cibus vide apud Aldrov. l. 19. *Ornithol. c. 3.*

ARTERIA, ἄρτηρία, est vocabulum æquivocum, cum de aspero & lævi canali sive vase accipi solear. Olim veteres tantum illos canales duriores, qui pulmonem ingrediuntur, à recentioribus *asperæ arteriæ* nomine appellatos, *arterias* dixisse testatur Galen l. 6. de *Hipp. & Plat. decr. c. 9.* unde & medicamenta illa, quæ ad vocis læsionem, asperæque arteriæ vitia usurpari solita fuerunt, *Arteriaca*, ἄρτηριακά, vocabantur l. 7. de C. M. S. L. c. 1. seq. Jung. C. Hofmann. *Inst. Med. l. 2. c. 13. §. 2.* Et videtur, vocabulum *Arteria* primario quoque illi vasi vel canali aspero competere, vi etymologiæ, quando *arteria* dicitur quasi ἀεργηρία. Verum postmodum à recentioribus vocab. *arteriæ* potius ad vasa sanguinea pulstantia translatum fuit, ita, ut hæc hodie etiam simpliciter *Arteriæ* dici soleant. Canalis vero cartilagineus & durior ad pulmonem excurrentes cum additione *aspra arteria* semper vocatur. Quod si tamen generali quadam descriptione utraque vasa aspera & lævia complexi placuerit, hæc dari poterit: *Arteria* est pars similis secundi generis (vel rectius organica, simplicior) teres, fistulosa, vel aërem, vel sanguinem continens. De singulis nunc seorsim.

ARTERIA aspera, ἄρτηρία πτερυγία, ab inæquali interna superficie sic appellata, βρογχό, fistula vel can-

na pulmonum, est canalis rotundus semper patulus, ex faucibus per collum in pulmonis lobos excurrentes, & per hoc in plures ramos divisus, aërem cum pro sanguinis ventilatione & attemperatione inspiratione admittens, tum pro vocis & sermone efformatione, fuliginumque exclusionem reddens. Dividitur commodissime in *Truncum*, seu portionem indivisam, quæ fauces inter & pulmonem interjacet, antierius & ad latera cartilagineis annulis femicircularibus distinctis constantem, posterius vero ubi gulæ adjacet, membranosam; & *Ramos*, qui communiter *Bronchia*, βρογχία, appellantur. Trunci caput & principium *larynx*, λάρυγξ, vocatur, vocis formationi & expressioni præprimis dicatum, quinque cartilaginibus insignioribus præditum, ut sunt; *Scutiformis*, θυροειδής, *annuliformis*, vel *annularis*, κρηκοειδής, duæ *gutturiformes*, sive gutturnales, ἄρτηριοειδής, quæ simul junctæ rimulam; quæ *Glottis*, γλωττίς, dicitur, efformant, cui quinta propterea *Epiglottis*, ἐπιγλωττίς dicta, operculum quoddam præbet. Alias truncus *asperæ arteriæ* specialiter *Bronchus*, βρογχό, appellari solet. Quando in pulmonem sese insinuat, dividitur in propagine majores minoresve, seu ramos, quæ *Bronchia*, βρογχία, dicuntur, partim cartilagineæ, partim alias crassioris membranaceæ substantiæ. Gal. l. 4. de L. A. c. 8. annulos illos literam G referre scripsit, quæ bronchia rami arteriæ & venæ pulmonalis fidelissime comitantur. Plura legantur in Anatomicorum veterum & recentiorum scriptis.

ARTERIE asperæ sectio, vel perforatio, vide *Laryngotomia*.

ARTERIA, ἄρτηρία, ad differentiam prioris *Lævis*, λεία, dicenda, Gal. 7. de *Us. P. c. 8. 9.* & alibi, est vas pulsans, ἀγγεῖον σφύζον, sive vas membranaceum, ortum habens à corde, teres, & cavum, duplicique compactum tunica, vel, secundum alios, pluribus sanguinem cum spiritu vitali à corde per impulsum excipiens, & ad alias corporis partes deferens. Differt à *vena* crassitie, pulsatione, & usu. *Arteria* crassior, vena tenuior & simplicior. *Arteria* pulsat; *Vena* non pulsat. *Arteria* sanguinem exportat à corde ad partes; *Vena* reportat. *Arteriarum* in corpore distincte occurrentium binæ sunt, *Pulmonalis*, & *Aorta* sive *Magna*.

ARTERIA Pulmonalis, ἄρτηρία πνευμονική ἢ πνευμοειδής, quam ex falsa quadam hypothesi veteres *Venam arteriosam*, βλεβα ἄρτηριώδη appellant, existimantes, solas venas à dextro, solas vero arterias à sinistro dependere cordis ventriculo, Gal. 7. *admin. Anat. 4.* est vas membranosum pulsans, ejusdem compagis cum *arteria magna*, duplicique tunica constans, sanguinem e cordis dextro ventriculo, dum sese coarctat, excipiens & per amplum pulmonum parenchyma distribuens: unde etiam statim ab exortu in dextrum sinistramque truncum vel ramum ad dextram sinistramque pulmonis partem excurrentes dividitur. Pulmonem has arterias quidam ad differentiam reliquarum appellantur ἄρτίας, quous

quos redarguit Erotianus in *Lex. Hippocr.* quod arteriæ tanquam ἀεργαῖρες dicantur.

ARTERIA *Magna, Aorta, Maxima, Crassa, μεγάλη αὐρτὴ, μεγάλη, παχύα*, est vas membranofum, amplum, crassum, sanguinem spiritu vitali turgidum e cordis sinistro ventriculo coarctato cum impulsu excipiens, eandemque per totum corpus, mediantibus trunci ramis ac propaginibus, deferens. Hinc mox ab exortu suo propter exsiccationem nonnunquam plane rigido ac cartilagineo valvulis tribus lunaribus adversus sanguinis regurgitationem munito, postquam binas propagines coronarias dictas ad periphæriam cordis & pericardium dimisit, in duos truncos insignes, *Ascendentem & Descendentem*, dividitur.

ARTERIÆ *Aortæ Truncus ascendens*, τὸ μέγθ δότηείας ἀναφερόμενον, l. 26. de V. P. c. 10. 11. circa jugulum mediastino thymoque suffultus dividitur partim in δότφύσεις, ramos *subclavios*, quorum propagines sunt: *Intercostalis superior, Mammaria interna*, (à qua *Mediastina*) *Vertebralis. Cervicalis musculla*, item *Axillaris; Scapularis interna & externa, Thoracica inferior*, & ad brachium ubi pervenit, *Brachiea, Radiea, Cubitea*. Partim etiam juxta subclavios exturgunt *Carotides ad aurium radices excurrentes*, quæ iterum in *externam & internam* distinguuntur, omnibus capitis continentibus & contentis partibus propagines suas largientes. *Aortæ truncus descendens*, τὸ μέγθ κατώ φερόμενον, d. l. etiam quamplurimos de se dimittit ramos & propagines, sive δότφύσεις, Galeno dictas, suntque ex his potiores, & quidem, antequam ad os sacrum in ramos insignes geminos distrahatur, e trunco prodeunt *Arteriæ Intercostales inferiores, binæ Phrenicæ, Cœliaca*, quæ in duos ramos dividitur, *Hepatica & Splenica*, dictos, quorum furculi sunt, *Hepaticæ quidem Pylorica, Cystica gemella, Epiploica dextra, Intestinalis & Gastroepiploica dextra*: *Splenicæ vero propagines*, antequam lienem ingreditur, *Gastrica Coronaria, Epiploica sinistra, Gastroepiploica sinistra, & Vas breve arteriosum*. Porro e trunco prodeunt *Mesenterica superior & inferior, Emulgentes, Spermatice, Lumbales*. Tandem e trunco bifurcato fiunt *Iliacæ duæ*, quarum utraque in *externam & internam* distinguitur. Hujus propagines sunt *Glutæa, Hypogastrica, Hemorrhoidalis externa*, & in nondum natis *Arteriæ Umbilicales*; in natis vero coalescentes ligamenti indolem præ se ferunt. Illius vero *Epigastrica, Pudenda*, postea extra abdomen progressa *Cruialis*, eaque vel *Externa*, vel *Interna Musculla*, item *Ichiatica, Tibialis*, & sic ad extremum pedem usque pergens. Hæc omnia Anatomica potius oculari demonstratione, quam e scriptis addisci poterunt. Nihilominus jungere libet veterum & recentiorum Anatomicorum monumenta prolixius hæc declarantia, cum nostri non sit instituti, perfectam tradere Anatomie doctrinam.

ARTERIACA, δότειακή, scil. ἀνιδότος. Vide *Arteria*.

ARTERIO TOMIA, δότειατομία, est species chirurgicæ operationis, videlicet artificiosa, & in gratiam sanitatis instituta; per phlebotomum facta incisio arteriæ cujusdam. Olim periculosissima habita ob periculum aneurysmatis, (de quo supra) præsertim si in brachio inflitueretur, ita, ut jam tempore Galeni quidam Medicorum negaverint, fieri posse arteriam vulneratam, quæ ad manum est, coire, partim experientia, partim ratione structuræ fere cartilagineæ nixi. Galeenus tamen contrarium evicit observatione quadam propria in juvene agresti, cui loco venæ arteria fuit secta, feliciter tamen à Gal. per deligationem & vulneraria præsidia curata, l. 5. M. M. c. 7. Hodieque etiam tantum periculi non subesse creditur, modo industria in deligando adhibeatur, & tales eligantur arteriæ, quibus os quoddam subjiciatur. Hinc in cubito data opera nemo facile suadere audebit. Controversiam hanc prolixè ventilavit B. Rolink. *Ord. & Meth. Comment. l. 4. f. 3. per totum*. Modum incidendi & delectum arteriarum tradidit P. Barbette *Chirurg. P. III. l. 1. c. 9*. Hujus tamen operationis inutilitatem pariter ac periculum denovo ante oculos ponere non dubitavit D. Craen. in *Lum. Rat. Medico novissime edito sive Praxi Reformata c. 1. p. 9*. cui & nos lubentes volentes assentimur.

ARTETISCOS, *Arteriscus*, dicitur, qui membri alicujus defectum patitur. Dorn. *Rul. & Iohnf. in Lex.*

ARTHOICUM, est oleum rubrum ex radicibus herbarum una cum pane simul in fimo digestis arte tractum, *Iidem*. Rectius igitur scriberetur *arcticum*, ab ἄρτιο videlicet deducendum, i. e. *panis*. *Ruland. vocat & Pannoniam*.

ARTHREMBOLUS, δότρεμβολο, dicitur instrumentum, quo mediante os articuli luxatum injicitur in locum vel sedem naturalem, & legitur apud Jac. Sponnium in *Aphor. nov. Hippocrati. sect. III. Aph. XXCII. in noi*.

ARTHRITIS, *Arthritica, Arthetica*, articularis morbus, vel dolor δόρθρις, ἄρθρων πότιο, est artuum vitium, sive articuli tumor dolorificus, quem fluxio in eam decumbens excitavit. Galen. l. 6. M. M. c. 20. unde & ægri *arthritici* dicuntur. Potiores species sunt *Chiragra*, quando articulos manus infestat; *Podagra*, quando pedum; *Gonagra*, quando genu; *Ischias*, quando coxam vel coxendicem occupat, l. 10. de C. M. S. L. c. 2. Martianus tamen quartam quoque addidit ex Hippocr. in *Not. ad eund. p. 215*. quæ κατόττων nomine venit, & sunt articularum dolores diuturni non admodum vehementes, quorum materia à prædominio pituitosa est. Hæc species Scythis quondam familiaris &c. Ex recentioribus fundamentis accuratior hæc dari potest descriptio: *Arthritis* est dolor exquisitus circa partes nervosas articularum, cum vel sine inflammatione & tumore, proveniens à solutione continui per particulas salinas diversi generis, sibi que valde contrarias acidas fluidas succi nervosi, & lixiviosas tartareasque succi nutritii cum

tum sanguine arterioso delati mixtas & effervescentes facta. Clarissime, *Υπὸς ἄλλο*, morbi hujus naturam e causis suis & curationem descripsit Thom. Willis *tract. de Anim. Brut. P. II. c. 14.* Dividitur in calidam & frigidam, quæ etiam *nodosa* dicitur, pro prerogativa, vel acidarum, fluidarum, aut fixarum majori. E novissimis Joannes Colbath, Medicus Anglus & Collegii regii Londinens. membrum, in suo tractatu *de podagra* causam arthritidis ad alcali referre ausus est, suamque sententiam phænomenis certis confirmare, quemadmodum legitur in *Actis Erudit. Lips. A. 1698. in Novembr. p. 525.* *Arthritis scorbutica vaga* est species peculiaris *arthritidis*, majorem & malignam, h. e. cum gravioribus symptomatibus, vires vitales aggravantibus stipatam causæ heterogenæ mixtæ vitiositatem præsupponens, de qua legatur idem *Tr. de Scorbut. c. 5.*

ARTHRODIA, *ἄρθρωδια*, est species *diarthroseos*, vel *dearticulationis*, quando articuli cavum leve superficiarium & capitulum etiam depressum concurrit. Gal. *l. de ossib. in princ.* Talis est in occipitis ossæ, & vertebra prima colli, P. Barbette *d. l. c. 3.* Lindenius vocari posse dixit *adarticulationem*. Opponitur illi *enarthrosis*, *ἐνάρθρωσις*, cum sinus os excipiens magnus, processus ossis excipienti insignis, qualis est femoris cum acetabulo ischii. *Ibid.*

ARTHRON, *ἄρθρον*. Vide *Articulus*.

ARTHROSIS, *ἄρθρωσις*, articulationem in genere significat. Unde & adjectiv. *ἄρθρωδης*, adverb. *ἄρθρωδῶς* descendunt, quæ leguntur apud Gal. *l. de ossib. in pr.*

ARTIA, *ἄρτια*, *ἄρτιον*, generaliter idem aliquando est quibusdam, quod *ἄρτιον*; speciatim vero arteria bronchialis, ut notat Erotianus in *synagoge*; at vero simul notat rectius dici *ἄρτιον*, quod hæc quasi *ἀεσθηταί* sint, per enallagen literarum dictæ *ἄρτιον*.

ARTICULARIS morbus, passio, affectio, vide *Arthritis*.

ARTICULUS, *Articulatio*, *Articulamentum*, Scrib. *Larg. n. 206. 214. 263.* *ἄρθρον*, *σύνθεσις κατ' ἄρθρον* est naturalis ossium diversorum syntaxis, vel compositio, & differt à *symphyse*, *συνφύσει*, quæ est ossium naturalis unio vel coalitio. Dividitur in *diarthrosin*, *διάρθρωσιν*, *dearticulationem*, quæ est articulatio laxior & ossium structura, quorum motus est evidens, (vid. supra *abarticulatio*) in *synarthrosin*, *συνάρθρωσιν*, quæ est articulatio strictior, ceu ossium motum manifestum non habentium compositio; & in *ginglymum*, *γίγγλυμον*, (juxta C. Hofm. *γίγγλυσμός*,) cum os unum excipit suo sinu processum alterius, & contra os alterum suo sinu processum prioris; qualis est in ossæ femoris, & tibia, in humero, & ulna. Gal. & Barbett. *d. l.* quorum ille *artioolulum* in genere clarius etiam alibi descripsit hoc modo: *Articulus* est, cum duo ossa ita invicem coeunt, ut alterum quidem ipsorum sit, quod movetur, alterum velut sedes quædam ei, quod movetur, & firmamentum; ut in ossiorum cardinibus apparet, unde moventi cavitas

Castelli Lexic. Med.

(quæ cotyle, *κοτύλη*, id est, *acetabulum*, & *glene*, *γλήνη*, five *pupilla*, dicitur) & ei quod movetur, convexitas, *caput & condylus*, *κεφαλή καὶ κόνδυλος*, appellata, inest, *l. 1. de mot. muscul. c. 9.*

ARTIFEX, *δημιουργός* Hipp. Gr. *τεχνίτης* Gal. quid in genere significet, omnibus notum est. Restrigitur vero haud raro ad medicum, qui artem medicam per experientiam confirmatam callet. Unde Galeno, *artificem fieri* Gr. *τεχνωθήναι* dicitur *l. 2. de Cris. c. 9.* Specialiter quoque dicitur de chymicis & spagyricis, in *Th. Chym.* aliquoties.

ARTIOS, *ἄρτιον*, significat id, quod *perfectum integrum*, omnibus numeris absolutum; illæsum, æquale, aptum est, apud Hipp. Ita *ἄρτιος κεκοιμημένος*, perfecte judicata *l. aph. 20.* leguntur; de vertebribus inter se æqualibus & apte cohærentibus, *3. de artic. 29.* In specie dies pares dicuntur *ἄρτιοι*, in quibus difficiles sunt crises, & opponuntur imparibus, quæ dicuntur *πελοσάι*. Vide *3. in 1. Epid. 1. 13. 14.* Foëf. *p. 95.*

ARTIPHYES, *ἄρτιφύης*, dicitur de numero pari, perfecto & integro critico, qualis est juxta Hipp. decimus quartus, & quadagesimus secundus dies *l. de septu. mensi VIII. 8. 9. 10.*

ARTISCUS, *ἄρτισκος*, in genere *trochiscum* significat, à panis exigui figura. Specialiter vero & *κατ' ἐξοχήν*, *artisci* dicuntur ii, qui e viperæ carnis cum pane mistis coctisque præparantur ad theriacæ compositionem, unde & *theriaci*, *θηριακοί*, appellantur. Modum præparandi monstravit Gal. *1. 1. de S. F. §. Caro viperæ*. Nostro etiam adhuc seculo magnis impensis Venetiis allati fuere pro confectioe theriacæ. Verum vanitatem horum trochiscorum egregie aperuit & solide demonstravit Joh. Zwolf. in *Pharmac. Aug. Animadvert. ad Cl. XII. p. m. 209. seqq. in fol.* unde & hodieque Alcohol vel pulvis viperarum substituitur in theriacæ compositione.

ARTISTOMON, *ἄρτιστόμον*, significat *undique planum* & æquale; in specie de telis usurpavit Hipp. *l. de cap. vuln. XIV. 3.* Alioqui etiam *ἄρτιστόμον* dicitur is, qui verba integre profert, non mutila aut truncata. Foëf. *d. l.*

ARTIYPOCHROS, *ἄρτιύποχρος*, dicitur *color sup-pallidus*, & *subluteus* Hipp. *l. de intern. aff. XXXVI. 13.* Foëf. *d. l.*

ARTIZOOS, *ἄρτιζούον*, de pueris, qui brevis sunt vitæ, ob molestiam, quam passi sunt in partu difficiliore, ita, ut in genitalibus diu hæserint. *l. de superfæt. VII. 5.*

ARTOCREAS, *ἄρτικρέας*. Vide *Pasturum*.

ARTOPTA, *ἄρτιόπη*, dicitur vasculum sive testus pistorius, in quo placenta vel similis massa farinacea coqui & parari solet. Legitur in Henr. Deventer *Lumin. Nov. pro Obstetricant. C. XVII. p. m. 61.* ubi tropice foemine sine ulla fere difficultate parienti applicavit. Alias de hujus vocabuli *artopta* & *artopticius* panis ap. Plin. *H. N. l. 18. c. 11.* alia Lexica Græca & Lat. videantur.

L

ARTO-

ARTOMELI, ἄρτομιλί, fuit species cataplasmaticis ex pane & melle parati extrinsecus impositi praesertim praecordiis, cuius meminit Gal. l. 10. M. M. c. 6. l. 11. c. 15. l. 13. c. 15. Male igitur per jusculum vertit Castellus, fortassis loca Galeni non recte inspiciens.

ARTOS, ἄρτος, vide *Paris*.

ARTUS, τὰ κῶλα, extremæ sunt & compositissimæ corporis partes, manus & pedes. Eorum cognitionem necessariam commendat Gal. l. 3. *administrat. c. 1.* Van Horne descripsit, quod sint membra e trunco exportata in *Microssimo* p. 57. ad quem locum vide D. D. Hoffmanni *Dissertat. Anatom.* p. 233.

ARTYMA, ἄρτυμα, i. e. *Condimentum*. Vide infra suo loco.

ARVINA, idem, quod lardum, pinguedo, λίπος: Legitur apud Stoker. *Prætic. morbor. particul. c. 10.* in formula unguenti mirabilis contra paralytin, & ex hoc apud Walther. *Sylv. Med.* p. 383.

ARYSTER, ἄρυστηρ, est vas aliquod cavum ad hauriendum, velut cyathus, cotyla aut calix. Usus Hipp. l. de *geniur.* VIII. 29.

ARYTENOIDES, ἄρτυνοειδής, q. d. *gutturialis*, epitheton est cartilagineum duarum laryngis ab *arytana*, quod gutturium aut infundibulum significat, Gal. de *vocal. instrum. dissect. c. 4. l. 7. de V. P. c. 11.* Ab hac cartilagine musculi eandem constringentes dicuntur *Arytænoidei*, de quibus vide Barthol. l. 2. *Anat. c. 11. p. 442.* Vide *Arenia aspera*.

ARYTHMUS, vel *Arrhythmus*, ἄρρυθμος, ἢ ἄρρυθμος, pulsus ille, qui nullum rhythmum, ordinem, aut proportionem observat, non vero plane abolitum pulsum significat, cui opponitur ἑρυθμος, rhythmum certum observans; dicitur & κατὰ ῥυθμόν, *Arrhythmī* pulsus species numerantur tres. *Pararrhythmus*, quando vicinæ ætatis rhythmum observat: *Heterorhythmus*, qui plane alterius ætatis ordinem servat: *Eerhythmus*, qui nullius ætatis rhythmum retinet. Gal. l. 1. *de diff. puls.* c. 9.

AS, vel *Affarium*, ἀσάριον μίαν, accipitur 1. de toto, quod dividitur in duodecim partes, quæ dicuntur unciz, 2. est species ponderis habens drachmas duas. Gal. l. de *pond. & mens.* ex libro Cleopatrz de munditiis.

ASA vel *Asa*, homonymon est: (I.) Dicitur hoc nomine duplex gummi, suaveolens unum, quod *Benzoin* appellatur: Alterum foetidum, quod *Asa foetida* vocatur. De utroque vide Schröder. l. 4. cl. n. 372. & 377. (II.) *Asa* vocatur à Basilio Valentino *remedium universale* ad omnes morbos externos etiam desperatissimos probatum, (si Dis placet) cui respondet *Phalaja*, ceu universale ad omnes morbos internos commendatum; utrumque tamen eandem materiam præsupponens, *tr. de arcanis mundi* (III.) *Asa* denique foetida quoque ænigmatica à spagyricis dicitur *Mercurius*, ab odore, quem habet, quando recenter de absurdo corpore suo extractus est, Guido Magn. de Monte *tr. de Adrop.*

Philos. in T. VI. Theatr. Chym. p. 548.

ASABON, id est, *Sapo*. Rul. & Iohnf.

ASÆSTUS, ἄσαις, vide *Calcearius lapis*, *Calx*.

ASAGEN, i. e. *Sanguis Draconis*. Rul. & Iohnf.

ASAGI, i. e. *Vivriolum*, vel atramentum rubeum: Azepe Idem. Idem.

ASAMAZ, i. e. *Vivriolum*. Id.

ASAPES, ἀσαις, & adverb. ἀσαις, idem quod ἀπειτον, *crudum*, non perfecte coctum aut elaboratum. Adverbialiter de sputo utitur Hipp. in pleuritide 1. de R. V. l. A. 1. 33. Dicitur alias ἀσαις, non putrefactum, ex veterum hypothese erronea coctionem & putrefactionem confundentium.

ASAPHATUM, est *Serpigo* vel *Impetigo*, aut intercutanea scabies in poris generata, vermiculorum instar. Si comprimitur cutis, prodeunt fila oblonga nigro capite. Dorn. Rul. Iohnf.

ASAPHIA, ἀσαιφία, est *vois obscuritas*, vel propter vocem efformantium organorum & nervosi generis vitium, vel propter mentis læsionem, 2. in 1. *Prorrh. 1. 3.* Ἀσαιφίς, ægri dicuntur Hipp. qui obscure loquuntur, nec clare differunt, *Coac. 1. 175.* item ἀσαιφίς, lingua, 7. *Epid. XII. 12. 13.* & *LIII. 15.* Dicitur & ἀσαιφίης παροξυσμοί. 1. in 1. *Prorrh. 1. 33.*

ASARCON, ἄσαρκον, stricte significat *excarnie* sive destitutum omni carne. Verum apud Arist. l. 2. d. P. A. c. 10. comparative saltem accipi de capite, quod cum medio & infimo ventre corporis humani comparatum parum carnis habeat, docet Melch. Sebiz. *Ex. Med. p. m. 153. seq.*

ASBESTUS, ἄσβηστος, *inextinctus*, dicitur de calce viva vel cruda, v. g. κρηία, vel πύραυλος ἄσβηστος. Gorr. Vide & *Amiantus*.

ASCALABOTES, ἀσκαλαβώτης, item, κρηλώτης, est genus lacertæ, cuius meminit Gal. XI. de *Sim. Fac. 5.* *Draco marin.* Et l. de *Theriac. ad Pis. c. 9.* dicitur *Suellio*. Hujus descriptionem vide apud Aldrov. l. 1. de *quadr. digit. ovip. c. 10.*

ASCARDAMYCTES, ἀσκαρδαμύκτης, dicitur, qui *inconviventibus oculis fixis & immotis intuetur*. 2. *Epid. f. c. 1. 4.* Σκαρδαμύκτην enim *niçtare & connivere* significat.

ASCARIDES, ἀσκαρίδες, vide *Helminthes* apud Aldrov. l. 1. de *quadr. digit. ovip. c. 10.* Erotianus proprie significare notat tenues vermiculos, qui in puerorum voracium excrementis inveniuntur, quia optimi scriptores ascarides appellant, qui in aqua purrida reperiuntur.

ASCELES, ἀσκαλις, *decurus*, qui caret cruribus. Gal. l. 4. de *Hipp. & Pl. dec. c. 4.*

ASCENDENTIA signa dicuntur vel astra firmamenti cœli, & præcipue sideris spiritus. Dorn. in *Diët. Par.*

ASCENSUS morbi, idem, quod *augmentum*, de quo vide infra suo loco. *Ascensus* quoque vel *Ascensio* accipitur de modo quodam sublimationis, & destillationis chy-

chymicæ. Cui opponitur *descensio*. Libav. & alii: vide *Desillatio*.

ASCESIS, ἀσκησις, vide *Exercitatio*.

ASCETES, ἀσκητής, idem significat, quod *Athletha*. Attici enim *Athletas*, ἀσκητῆς, h. e. *exercitatores* vocant, teste Foëf. *Oecon.* p. 104.

ASCHEMON, ἀσχημον, *deforme* significat. Hinc in comparativo Hipp. usurpavit ἀσχημονέστερον σκύλος, crus deformius vocans. 3. *de artic.* v. 103.

ASCHIA idem quod *Thymallus*, nomen vulgare piscis fluviatilis. Etmüller *Operum Tom. I. pag. 816. b.* Vide *Thymallus*.

ASCIA, σκέπηρον ἢ σκέπηρον, proprie denotat infrumentum fabrice, quod *securis* etiam vocatur, quæ in summitate incurvata est. Unde ad vinculi & deligationis simplicis genus transfertur, quæ parum à recto declinat, in obliquum tamen nondum vergit insigniter. Gal. 3. *de fract.* v. 40. *de iis*, quæ in *Medic.* v. 2. Hujusmodi deligatio dicitur Hipp. σκέπηρον ἔδν facta, d. l. *de fracturis*. Junge Foëf. p. 571. Hoc vinculi genus egregie delineavit usumque monstravit Scultet. *Armam. Chirurg.* P. 1. Tab. LIV. fig. 3. *seqq.*

ASCITES, ἀσκήσις, Paracelso vitiose *Asclites*, hydrophis species est, velut *hydrops uricularius* dicta, in qua in membrana abdominis interiore, Græcis peritonæo dicta, aut potius inter peritonæum & omentum humor ferofus veluti in utre quodam continetur, cum paucissimo spiritu, unde eam vocat Hippocrat. *aquosum hydrorem*. Præcipua ejus causa frigiditas est, Galen. 4. *aph.* 11. Accuratus ita describi poterit: *Ascites* est intumescencia ventris inferioris sive abdominis, ut & crurum, aliquando & scroti genitaliumque, cum multis aliis gravioribus symptomatibus, à collectione & extravasatione ferofarum & lymphaticarum portionum, acrescentium, propter vitium, præsertim obstructionem, organorum colatoriorum, renum, glandularum, hepatis & pancreatis inducta proveniens. Jungatur Pr. Barbette *Pr. M. l. 4. c. 4.* & Fr. Sylv. l. 1. *Pr. M. c. 17. §. 8. 9. seq. c. 39. §. 2.*

ASCLEPIOS, ἀσκληπιός, nomen est smegmatis aridi, quod descriptum legitur apud P. Ægin. l. 7. c. 13. item trochisci apud Aët. l. 14. & Gal. l. 3. *de C. M. S. G. c. 13.* item collyrii ex Scribonio apud Gal. l. 4. *de C. M. S. L. c. 7.* quod *Athenippum* etiam dicitur.

ASCLITES, perperam usurpatur pro *Ascites* apud Avic. l. 3. *fen. 14. v. 4. c. 15.*

ASCOS, ἀσός, utriculùm, vel *utrem* scorteum seu coriaceum significat. Unde aliquando additur epitheton σκύπνος. Ejus usus etiam olim fuit ad affectam partem fovendam; quando implebatur materia aliqua, aqua nimirum calida, vel oleo, uti videre est apud Hippocr. l. 2. *de morb.* XII. 18. 30. XIV. 13. l. 7. *Epid.* XXV. 12. *Op.* 4. *de R. V. I. A. v. 83.* Utre etiam flatibus repleto distento & supposito usus est ad spinæ directionem & articuli luxati repositionem, 3. *de artic.* v. 50. *Op.* c. 4. v. 61.

Vide sis Foëf. p. 104. & uris.

ASE, ἄση, emphaticum est vocabulum, in quo unico includitur πόνος πολὺς, multus labor, ut Aretæus loquitur. Primum & communiter significat *fastidium*, ex 5. *aph.* 61. quod fastidium etiam de pica gravidarum intellectum vult Dieterich. in *Iatr. num.* 113. item *Coac.* v. 142. l. 1. *Epid. agr.* XI. deinde *anxietatem* circa cor aut stomachum, l. 7. *Epid.* IX. 6. Hinc febres appellantur ἀσώδεις, 4. *de R. V. I. A. v. 47.* denique *consilii inopiam*, anxietatem, & ita idem cum ἀλυσμῶ, de quo supra. Ad summam: ἄση, implaciditatem, insignem molestiam corporis exprimit. Hinc & ἀσηθὴν, ἀσώδεις, molestum, noxium significat, 2. *de fract.* v. 75. f. 3. v. 46. f. 1. *de artic.* v. 65. f. 2. v. 40. 49. 1. *Prorrh.* f. 2. v. 28. Erotianus ἀσηθὴν interpretatur ἀσίοποιητικόν, quod molestiam causatur.

ASEB, dicitur *Alumen*. Rul. & Iohnf.

ASED, i. e. *Leo*. Rul. & Iohnf.

ASEDENIGI, i. e. *Hamaites*. Iid.

ASEGEN, i. e. *Sanguis Draconis*. Dicitur & *Azogen*. Iid.

ASELLUS, ὄνισκος, vocabulum est πολύσημον in medicina, nempe ὄνισκος & *aspinus*, ὄνις. Præter vulgarissimam vulgariam significationem, quando quadrupes animal illud contemptum & despectum, sarcinis tamen portandis aliisque negotiis multis utilissimum, (cujus laudes Cl. Heinsius quondam sussissime est profectus,) quin imo in re medica multa remedia offerens, videlicet, lac, lienem, renes, testes, penem, ungulas, urinam, stercus, de quibus videatur Aldrov. l. 1. *de quadrup.* c. 2. p. m. 343. *seqq.* significat quoque piscem, nec tamen unum eundemque sed varium, de qua significatione ad sis prolixè differentem Linden. *Ex.* XI. §. 20. *seqq.* De *Asellis* vide Rondelet. l. 9. *de pisc.* c. 9. & Aldrov. l. 3. *de Pisc.* cap. 1. *seqq.* Comparantur piscibus saxatilibus bonitate nutrimenti à Gal. l. 8. *M. M. c. 2.* Porro significat & insectum sive animal multipes (unde à Latinis millepedis vel millepedæ, item cutionis aut porcellionis nomine, Gr. κερκαίς, indigitatur, vide Linden. *Ex.* XI. *Sel. Med.* §. 21. Junge Aldrov. l. 5. *de Insect.* c. 13.) in aquariis vasis & sterquiliniis, enascens, quod ad digitorum contactum in orbem se contrahit, Gal. l. 3. *d. C. M. S. L. c. 1.* Tandem & *Axes* ipsos *Asinos* appellare consuevit Hipp. & *parvos axes Asellos*, quos etiam *suculas* vocant, 2. *de fract.* v. 48. f. 3. v. 40. f. 3. *de artic.* v. 25. *Op.* f. 4. v. 51. Junge Foëf. p. 455.

ASEMOS, ἄσημος, dicitur de iis, quæ citra evidentem significationem, præsertim criticam, & præter rationem contingunt; aut quæ levioris sunt momenti, & nullam effatu dignam significationem præ se ferunt. Ita ἄσημος πνύματα, spirationem exiguum, obscuram, ac velut interceptam, nullamque fere sui significationem edentem denotant, l. 6. *Epid.* *secl.* 7. v. 13. juxta Valef. dolores lateris in febribus tenuiores ἄσημα ἀλγήματα, *Coac.* v. 419. *Asema*, ἄσημος κελίς est, quæcunque à nullo

dierum indicantium fuit indicata; unde *sine signo* dicitur, Gal. l. 3. de Crif. c. 10. Adverb. *ἀήματος* eandem cum affectivo habere significationem apud Hippocr. videatur Fœf. p. 100 *seqq.* At *ἀήματος τόπος*, κατ' ἀντίφρασον appellare Hippocratem docet Erotianus τὸς πολυήματος, qui ad venas, arterias & nervos pertinet. An etiam de sermone inepto aut nihil congrui significante in prebatis autoribus acceptum occurrat, uti quidem alicubi vult P. Zacchias, (de quo vide in cœlostomia) inquirere nobis non vacat.

ASENEC, i. e. Sol. Rul. & Iohnf.

ASEPH, h. e. Alumen scissum. Iid.

ASEPTON, ἀσηπτον, vide *Asaper.*

ASILUS, *Oestrus, Tabanus*, δίστρος, μύωψ, insectum est, in cre habens aculeum, binis pennis volans. Descripsit Aldrov. l. 3. de Insect. c. 4. In specie *Asilum* dici illud insectum, quod boves lacestat, vult Plin. l. 31. c. 2. H. N. Idem ex magorum commentis tradit, vermiculos, e quibus *Asili* fiunt, antequam pennæ germinant, contra febres alligari, l. 30. c. 11.

ASINES & *Asineos* (adverb.) ἀσινής, ἀσινέως, innoxium, & sine noxa significat, à verbo *σίνω*, noceo, cum *a* privativo. Hinc Hipp. rupiuræ pectinis *ασινέως* dicuntur, l. 2. Epid. f. I. 70. c. 1. in I. Epid. t. 10.

ASINGAR, i. e. Viride aris. Dicitur & *Afugar*, *Afmiar*, *Afigi*. Rul. & Iohnf.

ASINUS, ὄνος, vide *Asellus*.

ASIRACUS, ἀσίρακος, dicitur species locustæ, quæ & ὄνος, *Afinus*, dicitur Dioscoridi l. 2. c. 57. Confirmat virtutem adversus scorpionum ictus Gal. l. XI. de Sim. Fac. §. *Dracomarin*.

ASITIA, ἀστία, vide *Anorexia*, *Apositia*, *Inedia*.

ASIUS lapis, vide *Affus*.

ASMAGA, dicitur permixtio, vel commixtio quorundam metallorum ad invicem. Rul. & Iohnf. in Lex.

ASODES, ἀσώδης, vide *Ase*.

ASOPOR, i. e. Fuligo. Rul. & Iohnf.

ASPALTUM pro *Asphaltum*. Rul. & Iohnf.

ASPASIA, medicamentum locos muliebres constringens, descriptum à Capivac. *Prax.* l. 4. c. 4. fit ex sola lana, infuso gallar. immatur. imbuta.

ASPERA arteria, vide *Arteria aspera*.

ASPERGIO, ἀσπίσκισμα, ῥαντισμός, ῥαντίς, & ῥαντίς, ῥαντισμα, notissima est applicatio alicujus materiæ medicæ vel liquidæ, vel pulverulentæ superficiali & rara, seu minutatim facta. Scrib. *Larg.* n. 46. 207. & alibi. Vide Rhod. in Lex. Scrib. Hinc & talia medicamenta, quæ *asperguntur*, Græce *συμπέσματᾶ*, Latine *Aspergines* vocari vult Blancard. in Lex. quamvis nos nullibi legerimus.

ASPERUM, *Asprum* per syncopen. Scrib. *Larg.* n. 180. vide Rhod. in Lex. *ασπρό*, *Asperitas*, *Aspruudo*, Scrib. *Larg.* n. 21. 22. & alibi, *ασπρότης*, dicitur de superficie partis vel membri inæquali. Omne *asperum* est inæquale, sed non vice versa, Gal. c. 3. de iis, quæ in med,

t. 11. Oritur vel ab adstrictione & nimia siccitate, vel ab acrimonia, l. de *pusana* c. 5. Est species differentiæ morborum organicorum essentialis in superficie, cui opponitur *Levitas*, *λειότης*. In specie *asperæ palpebræ*, *ασπρά βλεφαρᾶ*, dicuntur, cum everse sanguinolentiores apparent, & magis *asperæ* carnosæque & fici acinis similes. Gal. l. *Introd.* c. 15.

ASPHALEIA, ἀσφάλεια, *securitatem*, firmitatem denotat, & ἀσφαλὲς tutum, *securum*, firmum, 5. *aph.* 22. & 2. *aph.* 15, Gal. l. 12. de V. P. c. 6. Jul. Alex. *not.* ad h. l. Dicitur quasi τὸ μὴ σφάλλων ἢ σφαλλόμενον, expers lapsus. Vide Dieterich. *Iatr.* n. 120. 121.

ASPHALITIS, ἀσφαλίτις dicitur prima lumborum vertebra, quæ & à renibus νεφρίτης. Gorr. *Linden.* *Med. Physiol.* l. 2. c. 14. & 34.

ASPHALTUM, vide *Bitumen*.

ASPHYXIA, ἀσφυξία, id est, *pulsus privatio* sive defectio, cum non percipitur nostro tactui motus, atque hoc per totum animal accidit, ut nulla usquam arteria moveri videatur, quod tamen si ad veritatem exigas, in corpus vivum nunquam cadit; ad nostrum tamen tactum frequenter reperitur, Gal. l. 1. de *præf. ex puls.* c. 2. quam Hipp. vocat *spirituum interceptiones*, *πνευμάτων ἀπολήψιας ἀνὰ τὰς φλέβας*, 4. de R. V. I. A. t. 26. (vide supra *Apolesis*.) Est immediatus comes gravioris animi deliquit, quod pro habitu *lipopsychia*, aut *syncope*, quin & *asphyxia* dici poterit. Causa immediata *pulsus deficientis* est in sanguine naturali effervescencia & rarefactione circa cor delinito, ut propterea cor non satis expandatur, contrahaturque & sanguis insufficienter in arterias effundatur. Fr. Sylv. *Pr. Med.* l. 1. c. 34. præsertim §. 43. *Ἀσφυξίαι* dicuntur *pulsu privati*, & in quibus motus nullus sub sensum cadit in ulla corporis parte cujuscunque arteriæ. l. 1. de *diff. puls.* c. 3.

ASPIDISCOS, ἀσπίδισκος, proprie significat scutulium, vel ornatum exteriorem scutorum. Metaphorice vero ita vocari musculum sphincterem ani quasi verticillum scripsit Cæl. Aurel. *Tard. pass.* l. 3. c. 3. p. 452.

ASPIS, ἀσπίς, idem, quod *serpens*, sed venenato suo morsu perniciosissimus. Ejus tres species constituit Galen. l. de *Theriac.* ad *Pison.* c. 8. quarum prima dicitur *chersia*, altera *chelidonia*, tertia *pyas*, quæ perniciosissima. Siquidem, perinde ac si tunc ratione prædita foret, æstimata intervalla distantia collum eousque extendit, & celeriter hominibus inspuit venenum. Hac specie ferunt Reginam Cleopatram sibi citra suspicionem repente mortem conscivisse, cum Imperator Augustus eam vivam captam vellet in triumphum Romæ ducere, P. Ægin. l. 5. c. 19. Plura de *Aspide* in genere, & ejus pluribus speciebus vide apud Aldrov. l. de *serp.* & *drac.* c. 7. Nihilominus ex his perniciosissimis serpentum generibus olim emplastrum confectum fuit *ἀσπίδων* dictum, discutiens valentissime strumas, aliasque durities, ad dolores arthriticos pariter utile, teste *Ætlio* l. 15.

ASPREDŌ, *ασπρεδω*, est affectus palpebrarum, diciturque durities, & alperitas inæqualis, quæ intra palpebras oritur. Gal. *def. medic.*

ASSALA, i. e. *Nux moschata*. Dorn. Rul. & Iohnf.

ASSALIÆ, vermes sunt intra asseres crescentes. Dicuntur etiam *Coffi*, *Teredines*, *Termes*, *Thripes*, *Xylophagi*, *ξύλοφάγοι*. Dorn. Ruland. *Assallarum* meminit Paracels. l. 2. *de morb. Gall. pustulis & symptom. c. 7.* in Icteria commendans. Verum suspicari quis posset, non tam Teredines aut Coffos intelligi debere, quam *afellos* five *millepedes* in locis humidis crescentes, de quibus paulo superius. Hos enim valde in Ictero commendari, e Dioscoride & Galeno constat.

ASSANGI, dicitur *Pulvis* decidens de parietibus falis. Vocatur & *Asanirgi*. Rul. in *Lex.*

ASSATIO, *ἄσσησις*, est species coctionis ciborum artificialis, quæ fit ab extrinseco & alieno calore fortiori & exiccante. Species seu modi *assationis* plures sunt: Vel enim igni admoventur ea, quæ assari debent; vel in aliquo vase reponuntur, cui subijciuntur ignis, affuso aliquo, sed insufficiente, aut plane nullo humore. Illuc pertinent etiam *frixa*, quæ propterea Assorum sunt species. Huc referre licebit *rostonem*, *σῶπτευσιν*, Aristot. l. 4. *Meteor. c. 3.* Renat. Morcau ad *Schol. Salernit. c. 7. p. 138.* *Assata* & *frixa* siccius dare corpori alimentum, docet Galen. l. 3. *de alim. fac. c. 2.* Græce dicuntur illa *ἄσσησις*, hæc *πυρρῆσις*. Ovorum *assorum* meminit Scrib. Larg. n. 221. *Assare* quoque Spagyricè est, vel rem desiccare, & in tali statu ponere, ut possit in pulverem sibi competentem redigi; vel aliquando idem est, quod congelare, *Theatr. Chym. Vol. III. p. 39.* Quæ intus forisque tota ignescunt, perperam *assari* dicuntur à Scheunemanno, iudice Libav. in *defensione Syntagm. Aët. I. c. 12.* *Assare* quoque allegorice dicitur *septimum Regimen*, quod est *Lunæ*, h. e. calefacere & componere per 25. dies, & hoc regimen dicitur *Argenii*, in *Allegoris super Tubam Philos. distinct. 1. in Th. Chym. Vol. V. p. 58.* *Assatio* etiam in Magisterio Lap. Phil. dicitur suavis & modesta desiccatio corporum dissolutorum & à menstruis suis separatorum, exircans sub finem corpus exiguo igne, quæ desiccatio suavis calcinatio est. Christoph. Parif. *Elucidar. l. 3. c. 8. Th. Chym. Vol. VI. p. 264.*

ASSATURA dicitur animal, vel caro assa, quales si statim post remotionem ab igne cooperiuntur & panno involvuntur, *Assaturas suffocatas* vocavit Santes Ardoynus, & inter venena retulit, noxam & curationem proponens l. 4. *de Venen. c. 9.*

ASSERAC, idem quod *Assis*, & est species *Banguis*, quæ *Ægyptiis* est *Assis*. Differt ab *Opio* & *Maslac Turcarum*, de quo legatur Hartmann. *vact. de Opio Theor. III. quæst. 3. vid. Bange & Assis.*

ASSERVATIO, idem, quod *Conservatio*, dicitur in Pharmaceuticis simplicium collectorum in debitis vasibus & locis ad usum necessaria repositio, ut semper in

promptu sint. Jac. le Mort *Pharm. Med. Phys. c. 7. D. Schenk. Syn. Comp. & præser. med. form. p. m. 19.*

ASSIDENS *signum*, *συνεδρίων*, quod & *mox apparentes* dicitur, quod plerumque morbo accidit, ut in febre ardente lingua aspera sicca, sitis, vigiliæ. Differt tamen à *Pathognomonico*, quod hoc fit plane inseparabile, illud non item, Gal. 3. *in 3. Epid. 34.* Exemplum fit morbus lateralis, in quo acuta febris, spirandi difficultas, tussis, pungens dolor lateris sunt pathognomonica, scil. collective sumta; quod autem dolor ad hypochondrium, vel ad claviculam perveniat, aut quod facilius in laus patiens, quam in alterum æger decumbat, *Affidentia* signa sunt; c. 1. *aph. 12.*

ASSIDUUS usurpatur à Fernelio pro *Continuus*. Ita febres *assiduas* vocavit, easque intermittentibus opposuit, *Method. cur. febr. c. 6. ferme ad finem.*

ASSIMILATIO, *ἐξομοίωσις*, *ὁμοίωσις*, dicitur nutritionis supplementum, quando id, quod nutrit, alteratur, & ei, quod nutritur, simile fit, Gal. 3. *de fac. nat. 1.* Porro ut hæc fiat, *Agglutinatio*, five *Adhærentia*, *πρόσφουσις*, præcedat oportet, quemadmodum & hanc *Appositio*, *πρόσθεσις*, l. 1. de *F. N. c. 11.* Nomine à *Nutritione* dissidet, re autem non dissidet, l. 3. *de Causs. Sym. c. 2.* Perficit hanc functionem non secus ac reliquas naturales dictas anima, five vis plastica, five calidum innatum & flammula vitalis, quæ in medicina non differunt, Charlton. *Oecon. anim. Ex. 1. §. 1. seqq.*

ASSIS vel idem est, quod *Opium*, *Meconion*: vel est *pulvis ex cannabis foliis* paratus, cujus cum aqua misti bolus quinque aut plures castaneæ magnitudine *Ægyptii* devorant, à quibus per horam homines quasi ebrii facti amentias suas produunt, & in ecstasi manentes visionibus desideratis oblectantur. Pr. Alpin. *de Medic. Ægypti. l. 4. c. 2. p. 121. b.* Vocatur & *Afferac* Turcis. vide *Bange.*

ASSISTENTES, five *Assites glandulosi*, vide *Parastatae.*

ASSIUS lapis, *ἄσσιος λίθος*, (perperam per simplex f.) ab *Asso*, urbe Troadis, quæ est regio minoris Asiæ, Helleponto adjacens, alias minor Phrygia dicta, appellatus est lapis tophaceus mollis, friabilis, & laxus, vim habens sine morfu carnes molliores colliquandi, præsertim vero hac virtute prævalet *Assia petra* flos dictus, qui innascitur farinæ tenuissimæ, qualis molarum parietibus adhærere visitur, Gal. l. 9. *de Sim. Fac. Diotcor. l. 5. c. 142.* ubi per simplex f scriptum legitur, ad locum generaliorem, *Asiam* minorem, fortassis respectu habito Plin. l. 2. c. 96. & l. 36. c. 17. *Sarcophagum* appellat ideo, quod in eo condita cadavera, intra 40. dies una cum ossibus, solis dentibus exceptis, consumantur. Reliquas illius virtutes collegit Chiococcus *Mus. Calc. f. 3. p. 349. seqq.*

ASSOS, i. e. *Alumen*. Rul.

ASSUETUDO, vide *Consuetudo*.

ASSUMPTIO, *πρόσληψις*, *πρόσφορα*, dicitur de omni

materia; alimento; & medicamento, quod per os corpori communicatur, quæ *Assumpta*, τὸ προσφερόμενον, appellantur; quamvis & ær inter illa quoque referatur. Vid. Ionston. *Sym. Med. l. 1. Tit. 1. c. 1.*

ASTACUS, ἄστακος, vide *Cancer*.

ASTAKILLOS, à Paracelfo dicitur ulcus gangranosum malignum serpens ad tibias pedum à sale mercuriali in sanguine occurrente. Dicitur eidem quoque *Araneus*, vel *Ulcus Aranei l. de ulcer. c. 18.*

ASTARZOF, unguentum vocatur vel linimentum, quod recipit lithargyrium sperniolam cum succis sedi majoris & Nymphaeæ. Vel etiam ita dicitur mixtura ex aqua rosarum & camphora, apud Paracels. *d. l. c. 38.*

ASTEOS, ἀστῆος, *probum*, laudabilem significat Hippocrati, & opponitur τῷ φλάουρῳ καὶ βλαβερῷ, vitioso & noxio *l. de Helleborism. 12. de Alim. IIX. 14. X. 9. 10. Coac. 2. 218. Vid. Foëf. Oecon. p. 104. & Jung. Exerc. nostr. II. de Remor. purg. §. 13.*

ASTER, ἀστῆρ, *Astrum*, ἄστρον, vide *Stella*.

ASTER Samius, vide *Terra Samia*.

ASTER Thalassius, ἀστῆρ θαλάσσιος, vide *Stella Marina*, dicitur zoophyten quoddam marinum. Vide *Stella*. Commendavit Hippocr. cum brassica & vino odorato ad uteri ascensum dictum, & ad dolores hystericos, *l. de nat. mul. XXIX. 85. l. 2. de morb. mul. LXXIX. 7. vide Foëf. p. 105. Alias & Aster nomen est medicamenti ab Andromacho excogitati adversus destillationes & dolores varios. Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 5.*

ASTERGES, ἀστεργής, denotat durum, compactum, severum, & opponitur laxo sive molli, blando. Hipp. *de Glandul. XI. 14. quamvis Foëf. d. l. aliud vocab. substituere velit magis accommodum, nimirum ἄστρον. Ego sane non video tantam immutandi necessitatem. De ligno crudeliore legitur ἀστεργέστρον, 2. de fractur. 1. 64. quamvis & illum locum mutatum velit Foëf. d. l.*

ASTERIAS, ἀστερίας, ἀστῆριος, ἀστερίτης, ἀστέροσολος, vide *Astroites*. Est gemma fossilis, admodum dura, dimidiati globi figura, stellarum, quæ radios jaciunt nigros, plenissima, ex quo nomen videtur accepisse. Nascitur in India & Carmania. Qui colore candido est, præfertur cœruleo *Ceraunia* dicto. Habetur pro periartho adversus nævos maternos infantum, Erasim. Francisc. *P. II. Hort. Indic. p. 1218. Asterias etiam idem, quod Accipiter. Aldrov. l. 5. Orn. c. 1.*

ASTHENES, ἀσθενής, vocatur *infirmus, imbecillus, debilis*, ab α privativo & δένος, *robur*. Legitur apud Hippocr. *l. de vet. med. XXI. 6. 7. ubi hæc differentia notanda venit, quod ἀσθενής dicitur, qui nondum actu ægrotat, sed debilem habet naturam; ἀδένειον vero qui actu languet. Uturpatur quoque de cibis & alimentis, l. 6. Epid. f. IV. t. 16. & f. V. t. 20. c. 1. de R. V. I. A. t. 30. quæ scil. non multum præbent nutrimenti, qualis est Pissana. Apud Gal. quoque substantivum ἀδένεια, *infirmitas, debilitas* occurrit, *comm. ad d. l. ult. vide Foëf. p. 101. Dieter. n. 115.**

ASTHMA, ἀσθμη, id est, *Anhelatio*, creber & molestus anhelitus, affectus est, in quo propter angustiam organorum respirationis & bronchiorum oppilationem apparet, summe moveri usque ad aperta scoptula & scapulas, thoracem, etiam citra febrem, motu celeri ac denso, ut etiam in iis, qui velociter occurrerunt, quique respirando pinnas narium movent, quas inspirando contrahunt, expirando dilatant. Gal. *c. 2. in 3. Epid. t. 4. Accuratus ita definitur possit: Asthma est difficilis respiratio, frequens, densa, cum sibilo vel sono, quandoque & tussi, proveniens ab insigni angustatione vel obturatione bronchiorum pulmonis intrinsecus vel extrinsecus facta. Causæ enim variæ hunc affectum producere valent, v. g. Pituita viscida, flatus & halitus, aquosa collectio, sive hydrops, pulmonis tubercula. Gravissima Asthmatis species est, quod Willis inter morbos convulsivos refert, & Asthma convulsivum cum tussi appellat, de morb. convuls. c. 12. scorbuticus interdum familiare, unde & Asthma Scorbuticum appellare licet. Confer. etiam ad Sylv. Pr. Med. t. 1. c. 22. §. 22. & P. Barbette l. 4. c. 3. aliosque. Vitiose etiam dictum legitur Astma apud Joh. Bauarium de Imola in Consil. 8. §. 32.*

ASTITES, vide *Parastata*.

ASTOMOS, ἀστος, dicitur, *qui caret ore*, & creditum fuit olim, fuisse gentem quandam toto corpore hirtam, & vestiri in India frondium lanugine, sine ore, halitu tantum viventem, & odore, ut ex Plinio refertur à Menens Aurei Veller. l. 1. c. 10. in Th. Chym. Vol. V. pag. 302. Verum Olearius & alii Itinerariorum scriptores fallaciam hanc detexerunt.

ASTRABES, ἀστράβης, quod minime torquetur, *indistortum* significat apud Hippocr. 2. de artic. 1. 19. & in *Mochlic. VII. 5.*

ASTRAGALUS, ἀστέρογαλος, ἀστέριος, item πείσσωρος, *Talus*, vulgo *Os ballistæ, Quarrio*, est primum inter ossa tarsi & principalissimum eorum, quæ ad pedes movendos pertinent, in circumferentias quasdam desinens, magnum quidem & maximis suprenis ossibus dearticulatum, in medio tibiæ & calcanei locatum. Gal. *l. 3. de V. P. c. 6. & 8. de off. c. 22. Clarius: Est os quasi cubicæ figuræ irregularis, ad pedis tibiæque articulationem comparatum. Superius enim per ginglymum tibiæ conjungitur, ad latera utrinque malleolo comprehenditur, ligamentis validis copulatum, anterius capitulo rotundo finui ossis scaphoidis adaptatur; inferius partim protuberat, partim mediante profundo sinu cum calcaneo ligamentis cartilagineis connectitur. Barthol. libell. 4. An. c. 21. In medicina præ aliis commendantur Atragali Leporum & Porcorum. Illorum quidem contra epilepsiam, difficultatem partus, colicam & calculum; horum vero ad fracturas ossium, capitis & colli dolores, teste Schröder. Pharm. lib. 5. cl. 1. n. XXIV. & XXXIV.*

ASTRAPE, ἀστραπή, *coruscatio, fulgur*. Refertur inter

inter causas procatacticas epilepsiæ à Gal. de *pu. epil.* c. 2.

ASTRION, ἄστριον, idem, quod *Astragalus* sive *Talus*. Iohnf. Ingrass. *comm. in Gal. l. de Offib.* p. 164.

ASTROBLES, ἀστροβλῆς, ἀστροβλήτης, idem, quod ἀστροβλήτης, sideratus, *Aproplecticus*. Gorr. p. 60.

ASTROBOLISMUS, ἀστροβολισμός, idem, quod *Sphacelus*, de quo infra, quamvis proprie de plantis, quæ sub canicula pereunt, quasi sidere percussæ, dicitur. Matth. Flacius l. 2. de *vit. & mort.* c. 24. p. m. 96.

ASTROCYNOLOGIA, ἀστροκύνολογία, vocatur scriptam de diebus *Canicularibus* novissime editum, cujus mentio facta in *Act. Erud. Lips.* A. 1702. M. Decembr. p. 514.

ASTROITES, idem, quod *Asturias*, lapis maculis plurimis stellarum formam habentibus notatus, globi dimidiati figuram habens. Estque duplex. Unus, ubi maculæ stellatæ sunt dispersæ. Alter, in quo visuntur ita compactæ, ut erucis similes sint maculæ. *Astroites*, varios majores, minores, magis vel minus concinne radiatas exhibet Joh. Bauhin. in *descript. Font. & Baln. Bollenf.* l. 4. p. m. 31. Ex *Astroite* etiam parabantur globuli, quibus numerare solent preces Pontificii. Rul. in *Lex.*

ASTROLOGIA, ἀστρολογία, vocatur scientia, vel *ars divinandi ex Astris*; eorum vario positu, aliisque attributis, quam nonnulli a deo credunt esse necessariam Medico, ut propterea stellarum ortus, occasus, phasæ varias, inter causas morborum & sanitatis referre non dubitaverint. Enimvero licet astrorum influxum vel efficaciam in aërem & corpora sublunaria, quin & in ipsum hominem, nolimus præfracte ire inficias, quia tamen plurimum vanitatis & superstitionis subest in *Astrologia judiciaria*, quemadmodum egregie hæcenus hoc aperuit Clariss. Dn. Sturmus, aliique ex recentioribus Astronomis, abique peritiæ suæ detrimento & jactura hac scientia carere omnino poterit Medicus. Vanitatem præfagiendi & noxam e themate genethliaco quoque notavit Rolfink. O. & M. M. l. 4. f. 1. c. 9.

ASTRUM, ἄστρον, idem, quod ἀστὴρ, *stella*, *sidus cælestis*. Vide *Stella*. Tropice *Astrum*, apud Chymicos quoque dicitur virtus & potentia rerum ex præparationibus acquisita, ut, *Sulphuris Astrum* ejus est accensio, qua vertitur in oleum præstantissimum. Item *Astrum Salis* est ejus in aquam vel oleum resolutio, qua pariter majores vires induit. *Mercurii Astrum* est ejus sublimatio, qua miram acquirit vim & potentiam naturali sua majorem & subtiliorem. De hoc vide D. Joh. Michaelis not. in *Schwöder. Pharmaceut.* l. 3. c. 16. Dicitur alias *Alcol. Quinta Essentia, Extractum, Sperma &c.* Dorn. Rul. & Iohnf. *Astrum Solis* vel *Auri, Lunæ, &c.* Legitur apud Dorn. de *Transm. metall.* c. 13. in *Th. Chym.* Vol. I. pag. 534. *Astrum ex igne* est ardens ignis instar & vehementis impressionis, Dorn. in *Dist. Parac.*

Astrum etiam attribuitur certis medicamentis vel trochiscis aut orbiculis alterisco signatis, unde & apud Gal. *Aster* invincibilis anodynus somnifer legitur l. 8. de C. M. S. L. c. 3. & alibi. Vel Chymicis quibusdam non tam propter figuram, quam propter virtutem insigniorem & quasi astralem v. g. *Astrum serpentum*. Vid. Rolfink. I. A. F. R. l. 3. sect. 13. c. 1. & 2.

ASTUR, idem, quod *Accipiter, Asterias*, Aldrov. l. 5. *Ornith.* c. 1.

ASUB, i. e. *Galaxia*. Rul. & Iohnf.

ASUBEDEGRI, h. e. *lapis scindens alios lapides*. Iid.

ASULCI, i. e. *Lapis Lazuli*. Iid.

ASVOLI, i. e. *aramenum*, fuligo. Iid.

ASYMPHOROS, ἀσύμφορος, significat non incommodum, sive non damnosum, apud Hipp. l. 1. de *diæt.* XXXVI. 6. Vide *Conferens*.

ASYMPHYTON, ἀσύμφυτον, id, quod non est continuum, significat: Epitheton partium dissimilariarum, apud Hipp. l. de *arte XVII.* 8. Paucis: Pars ab aliis distincta & separata ita dicitur. Foëf. p. 105.

ASYMPTOTON, ἀσύμπτωτον, significat id, quod non concidit, neque compressum est; veluti *συμπίπτειν* dicitur, quod prius tumefactum concidit & contrahitur. Hipp. l. de *humor.* III. 17. 52. Gal. l. 1. de *art. cur.* ad *Glauc.* c. 8.

ASYNETHES, ἀσυνήθης, *inconsuetus, insuetus, insolens*, dicitur; & opponitur τῷ συνήθει. Ulurpatur de rebus non naturalibus ab Hipp. 2. *aph.* 49. 50. Jung. Dieter. n. 119.

ATAC, i. e. *Talcum*, vel *Nitrum*. Rul. & Iohnf.

ATACTOS, ἀτακτος. Vide *Ataxia*.

ATANOR, i. e. *Olla perforata*. Iid.

ATARACTOPÆSIA, ἀταρακτοποίησις, Hippocrati dicitur emphatice *ælio Medici inirepida*, ne quid animo perturbato fecerit, l. de *dec. ornat.* IX. 11.

ATAXIA & *Acosmia*, ἀταξία καὶ ἀκοσμία, in genere privationem vel defectum ordinis decentis significant. Ut enim *κῆσμα*, i. e. decentis constitutionis proprium est τάξις, ordo, & ob eam rem appellaverunt mortales universum hoc *Cosmon*, argumento ordinis: Ita *Acosmias*, i. e. indecentis constitutionis proprium est *Ataxia*, ordinis carentia, ex Gal. cap. 3. *Progn.* Hinc quæ sine ordine contingunt, ἀτάκτως καὶ πεπλανημένως fieri dicuntur. Hippocr. 2. in 1. *Epid.* 1. 25. & 33. In specie vero *Ataxia* & *Acosmia* est ordinis nullitas circa dies criticos, & circa paroxysmos, d. l. & l. 3. *Epid. agr.* 9. post *stat. pestil.* Pulsus quoque dicitur ἀτακτος, inordinatus, qui nullum magnitudinis, celeritatis, aut æqualitatis ordinem observat; cui opponitur ordinatus, contrario modo sese habens. Et febris *erratica* dicitur ἀτακτος, vel ἀτυπος, quæ nullum servat typum vel ordinem in periodis, Gal. l. de *Typis* c. 4.

ATAXMIR dicitur cura oculi, quæ adhibetur, quando pili præter naturam in palpebris oculi sub pilis naturalibus excreverunt, & ipsi nocent oculo, cujus curæ

curæ quatuor modos tradidit Albucaſ. l. 2. M. M. c. 11. p. 96. ſeqq.

ATEBRAS, dicitur *uncus aquinus*, vel *vas ſublimatorium*, Rul. in Lex.

ATECHNIA, ἀτεχνία, Hippocrati dicitur *artis expertus*, in quo nihil recti, neque pravi quicquam ineſt, 1. de art. VII. 5. alias ſpecialiorem ſignificationem ἀτέχνης, i. e. *amoribus non conciliati*, vide ſis apud Linden. S. M. Ex. IX. 5. 22. Unde & *Atechnia* idem, quod *Agonia*, Lat. *Sterilitas*, teſte Fel. Platero l. 2. *Prax.* c. 19. Tom. I. p. m. 660.

ATENES, ἀτενής, fixum, immotum, rigidum, intentum dicitur, v. g. de oculo, 3. *Prorrhet.* 8. 32. *Coac.* t. 351. l. 5. *Epid.* XXXV. 13. & l. 7. XVII. 24. Et verbum ἀτενίζεν ſignificat *fixis aliquem intueri oculis*, non ſolum apud Hipp. d. l. 7. XV. 31. ſed & aliquoties in Nov. Teſtam.

ATER ſuccus, vide *Melancholia*. *Aer*, idem, quod *Niger*, μέλας.

ATERAMNIA, ἀτεραμνία, ἀτεραμνότης, *cruditas*, & in coquendo *pervicaciam* ſignificat, ex Hippocr. l. de A. L. & Aq. VII. 5. ubi duritiei, σκληρότητι conjungitur. Unde *Aeramnia* dicuntur, quaſi *indomita* ea cibaria, quæ concoqui non poſſunt, neque in coctura intumeſcunt, veluti ſemina quædam cerealia, Galen. l. de ſucc. bon. & mal. c. 5. Per metaphoram ad animum indomitum, ingenium refractarium, & morum aſperitatem, inhumanitatem, refertur, ex Hipp. de præcept. VI. 25. De ventre quoque & inteſtinis ficcioribus & durioribus legitur, d. l. de A. L. & Aq. V. 4. Vide Foëſ. p. 105. ſeq.

ATERES, ἀτερής, *noxium*, lædentem, Hippocr. demotat. d. l. LV. 14. quamvis Heſychius exponat per ἀνεργατόνητον, qui nec precibus, nec laboribus frangi poteſt, Foëſ. p. 106.

ATHANASIA, ἀθανασία, eſt epitheton quarundam Antidotorum, ſatis quidem jactuſum, Gal. 8. de C. M. S. L. c. 7. & alibi. Vide Gorr. p. 8. Calidæ & ficcæ eſſe temperiei illa medicamenta, dicit l. 8. M. M. c. 7. Idem eſt, quod *Ambroſia*, quaſi immortalitatem tribuens, de quo ſupra. Occurrit & in *Diſpenſ. Aug.* compoſitio Nicolai *Athanaſia magna* dicta, in dyſenteria & hæmorrhagiis variis commendata. Dubitari tamen poſſet, an calida & ficca tenuium partium ingredientia quantitate & virtute reliquis prævalentia effectum illum promittere queant; & mirum, quod Zwolferus non monuerit. Salfæ vero perſtrinxit P. Ammann. in *Ivenic.* p. 44.

ATHANOR, eſt nomen furni Chymici, ſive Philoſophici compoſiti, cujus prolixam deſcriptionem legere licet apud Mart. Ruland. *Lexic. Chymic.* & Libav. in *Apoç. Hermet.* Meminit & Rolſink. *Chymicæ* l. 2. c. 17. Vocatur & *Uterus Spagyricus*, vel *Chymicus*, & deſcribitur à Dorneo de *Transmut. metall.* c. 3. in *Th. Chym.* Vol. I. p. 503. ſeq. *Athanor* habetur fornax ſublimationis, in *Quartorum* l. 4. *Platon. d. l. Vol. V.* p. 180. & appli-

catum ad Bonum Henricum ab Ortheſio in *Epil. & Recæpit. in Nov. Lum. Sendivog.* Vol. VI. p. 457. *Athanor* Arabibus idem eſt, quod *furnus*. Hodieque autem hoc nomine veniunt furni turriti. D. D. Wedel. *Ph. I. A. F. R.* l. 1. f. 5. c. 2.

ATHARA, ἀθάρα, communiter Æolici ἀθήρα, vide *Athera*. Illud legitur apud Galen. l. 2. de art. cur. ad *Glauc.* c. 10. & latine redditur per *farinam elixam*.

ATHARES, ἀθαρής, vel de virgine incorrupta, vel de ferro indomito dicitur. Vide *Lexica*.

ATHELXIS, ἀθέλιξις, ſuſcionem vel *atractionem* ſignificat, quæ ſuſcione, vel mulgendo fit, à verbo ἀθέλωμαι, quo uſus Hipp. l. de Hum. l. 31. & compoſito ἰζαθήλωμαι, *exſugo*, *emulgeo*, 2. de ſis. q. in med. f. i. 27. Vide Foëſ. p. 7.

ATHENA, ἀθήνα, dicitur emplaſtrum laudatum ab *Aſclepiade*, & deſcriptum ab *Oribafio*, *Aëcio*, & *Ægineta*, l. 7. c. 17. allegante *Gorræo* p. 8. Refertur vero inter ἱερομίστες ab *Ægin.* l. 4. c. 40. ſin.

ATHENATORIUM, dicitur coopertorium ſpiſſum vitreum ſuper cucurbitam, habens collum gracile & ſpiſſum, quod intrat cucurbitam, non exterius eam ambire debet. Uſus ejus ad ſublimationem *Th. Chym.* Vol. III. p. 33.

ATHENIPPUM, *Athenippium*, ἀθηνίππιον; eſt epitheton collyrii ab autore *Athenippo*, *Scribon. Larg.* n. 26. 27. & *Rhod. in noi.* ad h. l. *Gorr.* p. 8.

ATHER, ἀθήρ, quod in hordeo aculeatum eſt ſignificat, & per translationem teli cutpidem aculeatam. *Hipp.* l. 3. de morb. XXX. 4. & l. 5. *Epid.* XXI. 6. Foëſ. p. 7.

ATHERA, ἀθήρα, eſt *pulvicula liquidior* & ſorbilis ex tritico zeave molitis, inque tenuiſſimum pollicem redactis confecta, infantibus conveniens, *Dioſcor.* l. 2. c. 114. hordei ſubtiliſſimum dicit *Eroſianus*.

ATHERINA, ἀθέρινη, ἀνθέρινη, dicitur *piſculus* multis ſpinis intra carnem reſertus, aliis boni ſucci & diſteſtionis cibum præbens, Deſcribitur ab *Aldrov.* l. 2. de Piſc. c. 36.

ATHEROMA, ἀθήρωμα, rectius ἀθήρωμα, eſt ſpecies abſceſſus cum folliculo, in quo aliquid pulvi ſimile continetur, peculiari tunica incluſum. Vide *Abſceſſus*, & *Gal.* l. 2. M. M. c. 4. 2. P. *Barbette Chirurg.* P. II. l. 1. c. 9. & alios.

ATHLETICUS, vel *Athletarum habitus*, ἀθλητικὸς ἔξις, ἀθλησις, dicitur illa bona corporis conſtitutio, quæ ad ſummum quidem bonitatis pervenit, ſed cum ſummo periculo conjuncta eſt ſubitæ mutationis in deterius, ex 1. *aph.* 3. propter nimiam ſcil. corporis repletionem. Dum enim exercitiis augment calorem *athletæ*; ob id multis frui poſſunt alimentis, *Gal. comm. ad h. l.* Hinc *athletas* dictos non injuria quis dixerit generoſo nomine notari, vel à certamine & præmio, vel à ſumma miſeria, ſiquidem nullum genus miſerius eſt *athletis*, quod

quod ad bonam valetudinem atinet. *Exhort. ad art. l. c. 6. Dieter. n. 11.*

ATHLIPTOS, ἀθλιπτος, dicitur incomprehensa *invasio febrilis*, de his febribus, quæ statim in principio accessio- num pulsam in magnitudinem & celeritatem mutant, nec fit prius tardus aut parvus, ideo, quod eam inæ- qualitatem, quæ initiis februm fere sentitur, non per- cipiant, veluti neque frigus, neque rigorem, neque stomachi vellicationem, neque compressionem, quæ fit initiis accessionum, sanguine quasi a tota superficie ex- terna recedente, & ad viscera confluyente: unde & pul- sus inæquales tunc fiunt, & parvi, & tardi, & languidi. *Gal. l. 3. de pras. ex puls. c. 7. Foëf. Oes. p. 8.* Pulsus ἀθλιπτος dicitur Galeno *l. 1. de differ. febr. c. 7.* quando nullo modo ad celeritatem, ea pars pulsus, quæ systole dicitur, tendit, sed æqualis & liber habetur.

ATHLON, ἀθλον, vide *Certamen*.

ATHORECTUS, ἀθώρηκτος, dicitur apud Hipp. qui non est ebrius, *l. de sterilib. XI. 16. & de superfæctis. XI. 1.* Foëf. p. 8.

ATHREO, ἀθρέω, significat perpendo, *considero*. Hipp. *l. 1. de morb. mul. XXIII.* Foëf. p. 8.

ATHRIX, ἀθριξ, debilis, idem, quod *μαυδύρης*. Le- gitur apud Gal. *l. de C. M. S. L. c. 4.*

ATHROESMA, ἀθροισμα, in specie *cumulum* ob- servationum denotat, Empiricæ sectæ familiarem, ut est ap. Gorr. *in def. a verbo ἀθροίζω*.

ATHROEZO, ἀθροίζω, significat *congrego, cumulo*. Usus Hipp. *5. aphor. 63.* Dieter. *Iatr. n. 12.*

ATHROON, ἀθρόον, *conferunt, coacervatum*, den- tum, & in se collectum significat, Foëf. p. 8. ex Galen. *7. aph. 35. Coac. t. 359. seq. 609. l. 3. Epid. agr. 4. post stat. pestil. & alibi.* Hinc & ἀθρέως, *cumulatum, conferunt* de- notat, *2. aph. 18.* & inter proprietates solutionis conti- nui dolorosæ refertur. Gal. *l. de Symp. caus. c. 6. Dieter. n. 13.*

ATHYMIA, ἀθυμία, dicitur *animi abjectio, despe- ratio, consternatio, tristitia*, ap. Hipp. *Coac. t. 4. & 482. l. 5. Epid. XXXII. 15. & l. 7. XLVII. 1.* Et ἀθυμητος si- gnificat eum, qui animo est abjecto, tristi, desperato, *l. 3. Epid. agr. 2. post stat. pestil.* Foëf. p. 8.

ATINCAR, vel *Atinkar*, i. e. *borax de peira*, Bau- ratk. Rul. & Johnt. *in Lex.*

ATEAS, ἀτας, ἀτάντων, vocatur ultima colli vertebra, dorso scilicet proxima, sic dicta, tum, quod reliquis colli vertebrae sustineat, tum, quod ferendi oneribus potissimum laboret, Gorr. & Linden. *in Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 17.* Alii vero nomen hoc primæ at- tribuerunt colli vertebrae, inter quos & P. Barbetta *Chirurg. P. III. L. 1. c. 3.* & Horne *in Microcosm. §. 31.* ad quem locum vide D. D. Hofmanni *Dissert. Anat. p. 119.*

ATMOSPHERA, ἀτμόσφαιρα, dicitur *aër corpo- rum naturalium periphæria* saltem contingens atque ambiens. D. D. Bohn. *Diff. Chym. Phys. IV. §. 2.* Sub quo aère comprehenduntur simul illa effluvia, quæ e corpo- *Casselli Lexic. Med.*

ribus naturalibus qua animatis, qua inanimatis ex spi- rare & procedere hæcenus observarunt naturæ scrutato- res, præsertim Rob. Boyle. Videantur ejusdem exer- citationes *de Athmosphæris corporum consilientiam*.

ATMUS, ἀτμός, vide *Halius, Vapor*.

ATOCOS, ἀτρος, Galeno dicitur *sterilis*, non quid- em ea femina, quæ ad conceptum minus est idonea, sed quæ vidua est; & viri congressu ac rebus venereis abstinet, *c. 7. in 6. Ep. t. 18.* Ἀπίου quoque dicitur medicamentum, quod concipiendi facultatem adimit, *sec. Gorr. def.*

ATOLMIA, ἀτομία. Vide *Euvolmia*.

ATOMUS, ἄτομος, est corpusculum individuum *inseffile*, juxta Epicuri, Leucippi, Democriti & Acle- piadis hypothesein, principium omnium corporum nat- uralium universale, teste Gal. *l. 2. de Fac. nat. l. 1. c. 14. l. 2. c. 6. de Theriac. ad Pison. c. 11.* Supposuerunt autem illi autores, illa corpora esse impenetrabilia, vel infrangi- bilia, ut Epicurus; vel indivisibilia, ut Leucippus. Uno verbo: Corpora qualitatis expertia, quorum nullum aut alterari, aut sentire aptum natum est, Galen. *l. 1. de Elem. c. 2.* *Atomis Democritii* dicuntur aquosus vapor, fumus, aut aqua resoluta a Grassio Chortalasæ dicto *in tract. Arca Arcani Cabala Chemica, Vol. VI. Thef. Chym. p. 376.* Hæc opinio de *Atomis* olim quidem in- probata, hodieque insignem invenit applausum, & mul- torum recentissimorum philosophorum medicorumque suffragium. Neque medicis vitio fortassis verti potest, si acquiescere velint in principis corporeis. An vero philosophi, qua tales, idem facere queant, non est hu- jus loci ventilare. Casp. Cramer. *Chymic. Collegii Dis- sert. t. 1. c. 4. §. 4.* *Atomum* descripsit, quod sit particula corporis, qua non datur minor, & tamen §. 5. divisit in simpliciorum sive elementarem, & concretoerem. *Atomus* cum vacuo rejiciendam esse hodieque censuit Cel. G. G. Leibnitijs, uti constat ex *Act. Erud. Lips. A. 1698. m. Sept. p. 438.*

ATONIA, ἀτονία, idem, quod ἀρρωστία, ἀδένεια, *imbecillitas, infirmitas corporis*. Methodicorum olim fuisse terminum, testatur Galen. *4. M. M. 4.* Commodè tamen in usum rursus vocarunt recentiores; inter quos est Etmullerus, qui Atoniæ causas etiam diversas tra- didit *Tom. I. Oper. p. 196. a.* Vinum quoque natura in- firmum vel tenuius, ἀτρος dici, vult Linden. *Ex. X. §. 63.* Strictè ἀτρος vocari quoque *vinum Stomachi*, quod cum siccitate & ardore ejus, & inrequiebili, ut ita dicam, vel inextinguibili siti consistit, ab eo, quod exsiccat omnem stomachi humorem, voluit Scribon. *Larg. n. 105.* Verum Rhodius *in Not. ad h. l.* potius ex Marcello ἰγχευσιν dici debere hunc affectum censet, & propterea non admit- tendam esse Scribonii lectionem statuit; quamvis ἀτο- νία, sive languor, aut laxitas sequatur.

ATOPOS, ἀτοπος, *absurdum* significat, *inconveniens, malum*, de lachrymis voluntariis & involuntariis legi- tur apud Hipp. *IV. aph. 52.* Jung. Dieter. *n. 124.*

ATRA bilis; vide *Bilis*. *Melancholia*.

ATRACHELUS, ἀτράχηλος, dicitur homo valde brevi cervice aut collo præditus, apud Gal. l. 1. de diff. puls. c. 9. Alias in nullo Lexico occurrit, quantum ego scio. Huic opponitur μακροτράχηλος, longo collo præditus. Significat & decollatum, Gal. l. 4. de Hipp. & Plat. de cr. c. 4.

TRACTUS, ἄτρακτος, proprie fustum ad lanificium apium significat, ut & sagitta lignum; & ita extra forum medicum spectat. Meminit vero hujus vocabuli Hippocr. bis, & primum in l. de Visu II 2. ubi fustum significat, deinde in l. 5. Epidem. XII. 15. 6. ubi verticillum in Latino legitur. Ubi obiter notandum, quod in illa historia de famula Dyseridis in Larissa non exprimitur, quomodo ille lapis verticillo similis ad uterum pervenerit. An fortassis intrusit in vaginam profundius, ne concipere posset, & ita Veneri eo licentius vacare posset? quemadmodum mihi fuit aliquando relictum, quod foemina quædam obstetricans aliis sub prætextu procidentiaæ uteri curandæ globulos cereos fat grandes in muliebrem sinum impulerit.

ATRAMENTUM, μέλαν, varias habet significaciones. Communiter denotat scriptorium vel librarium, τὸ μέλαν γραφικόν, Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 8. vel fuliginium & pictorium, quæ non sunt hujus loci; vel significat in medicina plerumque chalcantum, sive viriolium, & dicitur atramentum sutorium, χαλκάνθη. Vide suo loco Viriolium. Confer. ad Lexic. Chym. Rul. sub vocab. Atramentum, & Joh. Rhod. in Lex. Scrib. Quid atramentum sympatheticum dicatur, & quomodo parretur, vide in Junken. Lex. Chym. Pharm. P. 1. p. 47. seqq. Mystice quoque vel ænigmatice tribuitur hoc nomen lapidi philosophico a Lagneo in Harmon. Chym. Thef. Chym. Vol. IV. p. 727.

ATRECES, ἀτρεκής, & adv. ἀτρεκίως, non una significacione sumitur apud Hippocr. Interdum significat exactum, curiosum, perfectum, accuratum, l. de acate (qui in plerisque appendix est de Carnib.) XXII. 3. 6. l. de veter. med. XXI. 10. 18. in Mochlico, XXI. 10. XXV. 8. interdum vere vel reuera. Hinc vocabulum ἀτρεκίη pro veritate etiam ponitur de nat. pueri XXXV. 11. quamvis non videam, quid obftet, quo minus etiam per accuratum verti possit: interdum penius, ex toto, profusus, ut l. de artic. 1. 63. Plura vide apud Foës. p. 106. seqq.

ATREMAS, Atremeas, Atrêmes, Atremebn, ἀτρέμας, ἀτρεμάς, ἀτρεμάς, ἀτρεμάς, a verbo ἀτρεμῆν, quiescere, immotum esse, (quod legitur apud Hippocr. 1. aph. 3.) significat intrepide habentem, quietum, (unde & ἀτρεμία idem, quod ἡσυχία, quies, juxta Helych.) ut patet ex l. 5. Ep. XXIV. 6. repetitur l. 7. Epid. XVIII. 9. 2. de iis, quæ in medic. 1. 15. & 2. de fract. t. 77. Vide Foës. Oec. p. 107. 108. & Dieter. n. 125.

ATRESIA, ἀτρησία, morbus dicitur, quo laborantes dicuntur ἀτρητοί, imperforati. Lat. Imperforatio dici posset, si liberet. Legitur vero Atresia apud D. Pechlin.

in Observ. l. 1. Obs. 25. ubi geminas historias notatu dignas recensuit.

ATRETI, Imperforati, ἀτρητοί, dicuntur in utroque sexu, quibus anus aut genitalia perforata non sunt, sive id ex natura fuerit, sive ex morbo acciderit, carne vel membrana supercrescente, & meatum obstruente. Gal. 3. de sympt. caus. 4. Arab. dicitur Alratia, vide supra. Ad quam classem morborum referendi sunt Imperforati dicti, dubitatur. Caspar. Hofman. in Instit. l. 3. cap. 141. morbis in situ annumerat, quemadmodum & Apolog. pro Gal. 3. cap. 226. Montanus vero ad morbum meatum sive viarum refert, teste eodem Hofm. d. l. c. 104. A. Verum salvo aliorum judicio existimo, constituere peculiarem speciem ad tertia differentia essentialium morborum solutioni nimirum continui oppositam, & ita eo potius referendam. Hoc certum est, ad morbos in situ minus recte referri. Vid. Dogm. nostr. p. II. c. 4. d. 8. & Chirurg. oper. Fabric. ab Aquapend. de glande non perforata, hymene non perforato, & ano non perforato, p. m. 84. 94. 100. edit. Patav. Ultimi exemplum a nativitate vidi ante quam plures annos in vico Neila dicto Nariscorum, qui filiolus perfecte Aretus in ano paulo post obiit. De Aretis in sexu feminino legatur etiam P. Ammann. in Irenico p. 153. seqq.

ATRICES vocantur tubercula parva circa anum, quæ interdum recedunt & tempore redeunt, saltem in principio. Annuerantur condylomatibus & sicut a Valesco de Tarant. Philon. Pharmac. l. 4. c. 35. p. m. 516. Forestus vero l. 23. Obs. 9. in Schol. Attrices per duplicatum expressit, & e Valesco descripsit, quam scripturam etiam D. D. Stahl vel sub ejus præsidio Dn. Iuch in Inaugurali Dissert. de motu hamorrhoidali c. 4. p. 12. retinuit.

ATRICI, dicuntur vulnera occulta in extremitate intestini recti nascentia, ita tamen, ut aliquando concavitas horum non ita tangat intestinum, ut perforet ipsum. Isaac. l. 9. Theorica cap. 32.

ATROPHIA, ἀτροφία, i. e. nutritionis defectus, quando ex nutrimento fructus non percipiunt, Galen. 2. M. M. 7. uno verbo, Macies, Tabes, Contabescencia; quamvis hæc duo vocabula distinguat Franc. Sylvius l. 1. P. M. c. 37. §. 6. in quo capite ex professo de Atrophia solide tractat, Maciem dicens, si sola pinguedo absumentur, nec æque constituitur; Tabem vero, si caro simul minuitur. Est igitur in genere Atrophia imminuta nutritio, quam corpus vel ejusdem certa membra naturaliter quidem absumentis portionibus quibusdam nutritiis, nullis vero in eorum locum succedentibus, perpeti coguntur. Videatur Celsus l. 3. c. 22. Est igitur duplex, universalis totius corporis, & particularis in determinatis tantum partibus, artubus præsertim. Causæ possunt esse variæ, internæ vel externæ, quæ in eo omnes conveniunt, quod vel impediunt succi nutritii proventum sufficientem, vel ejusdem debitam distributionem. An a fascino inferri possit Atrophia pueris, legatur Sennert, Med. Pr. l. 6. p. 9.

c. 1. & Roder. a Castro Med. Poli. l. 4. c. 1. *Atrophiam* a vermiculis dorsalibus etiam in dubium vocat Fr. Hofm. in Meth. med. l. 1. c. 19. Singularis quoque species est *Atrophia in oculo*, cum ex longa imbecillitate, vel alia quadam latente causa, oculus paululum quasi propulsus, deinde cavatus ad radicem cum dolore minor evadit, obscureque aut nihil omnino videt. Gal. l. *Intrōduēt.* c. 15.

A T T Æ dicuntur Festo, qui ob crurum, vel pedum vitium plantis insistentes terram attingunt magis, quam ambulant.

A T T A G A R, id est, *Lapis*, Rul. & Iohnf.

A T T A G E N, *ἀτταγήν*, & *ἀταγήν*, Fœmin. *Attagena* avis nota inter delicias cibarias, vulgo *haselbun*/cujus descriptionem & usum in cibis atque medicina lege sis ap. Aldrov. l. 13. *Ornith.* c. 10. Bruyerin. de re cib. l. 15. c. 38.

A T T A L U S, Ἀτταλό, *Analicum*, ἀτταλικόν, epitheta sunt quarundam formularum medicamenti apud Gal. in libr. de compos. med. sec. loc. & genera, hodieque minus usitata, sed obsoleta. Vide Gorr.

A T T E L A B A S, vide *Locusta*.

A T T E N U A N S, λεπτόν, dicitur & de cibis, & de medicamentis, quæ acri & calida facultate prædita crassos succos attenuant, colliquant, incidunt & resolvunt. Gal. 14. *M. M.* 15. Hodieque dicuntur portionibus salinis, nitrosi, lixiviosis, alcalicis, volatilibus vel evectis operari.

A T T E N U A T I O, λεπτοσμός, λεπτότης, idem, quod *extenuatio*, dicitur totius molis collapsus vel subdientia, ejusque signum est cutis laxitas. Hippocr. 3. in 6. *Epid.* t. 29. & Galen. in comm. Coincidit cum *Atrophia*, de qua p. a. Junge 4. *aph.* 23. Dicitur & *Gracilitas*, quæ corporis est exilitas, quam a macie quidem distinguit; Illam naturalem, hanc præternaturalem tenuitatem, quæ Gr. *ιχνότης* dicitur, statuens, Linden. *Ex. XIV.* §. 23. 24. Sumitur & mechanicè pro *comminutione* D. D. Bohn. *Diff. Chym. Phys.* VII. §. 4. Vide *Comminutio*. In opere spagyrico conjugii massæ solis & lunæ *attenuatio* dicitur secunda clavis, quoniam rigiditas corpori inest, & flexibilitas, & inquinatio. *Theatr. Chymic. Volum. V.* p. 452.

A T T I C U S, ἀττικός, epitheton mellis optimi, ut & ceræ, sive propoleos, apud Scribon. Larg. passim.

A T T I L U S, dicitur *piscis fluvialilis*, Pado flumini proprius, cartilagineus, sturioni magna ex parte respondens, cujus caro mollis & fluxa, palatoque minus jucunda. Aldrov. l. 5. de pisc. c. 1.

A T T I N C A R *Veneris*, formula est tincturæ ad lunam, apud Paracels. *Manual.* 1. Vide *Albatio*.

A T T I N G A T, id est, *flos æris*. Rul. & Iohnf.

A T T I N G I R, i. e. *Capfula terrea*. Ibidem.

A T T O N D E R E, vide *Tondere*. Scrib. Larg. n. 10.

A T T O N I T U S *morbus*, idem, quod *Apoplexia*, de quo vocab. vide supra.

A T T R A C T I O, ἄκμή, in genere dicitur ea species

motus localis, quando res quædam ex alio loco mediantem vi quadam motrice alterius trahentis movetur, ut huic propius adjungatur. Dividi potest in *manifestam*, quæ etiam proprie talis est, quando trahens principium externum in sensus incurrit una cum modo tractionis, estque vel naturalis, vel artificialis. Ita manu res attrahimus; aut labiis infantes alliciunt lac e papilla, quæ attractionis species *suctio*, ἰκμύζωσις, dicitur: Ita, quando ore attrahimus inspirando aërem, specialiter *Epispasmus*, ἐπισπασμός, Hippocrati vocatur, 5. in 6. *Epid.* t. 32. Sic instrumentis etiam variis perfici solet attractio artificialiosa: & in *occultam* & *intrinsecam*, veluti impropria, quæ etiam vel corpori & paribus attribuitur, qua de causa *attractrix*, ἑλκτική δύναμις, facultas, vel virtus excogitata fuit, cujus beneficio singulæ partes sibi peculiare succos nutritionis gratia appetere & attrahere valent, Galen. 5. de L. A. 1. vel etiam medicamentis, præsertim purgantibus, aliisque rebus, magneti, succino, &c. Verum posteriorem hanc in universum, occultam scilicet & intrinsecam recentiores rejiciunt, ceu commentitiam, & plane metaphoricam, ex aliis principiis evidentioribus rem ipsam declarantes. In specie purgantium vim attractivam nos quoque impugnavimus *diff. de purgat. mod. ac viis ad alv.* & Joh. Nic. Pechlin. *tr. de purgantib.* Reliqua philosophis ventilanda & dirimenda relinquimus.

A T T R A C T I V U M, Paracelso dicitur, quod natura præstat, de *Therm. Piper.* c. 4. Item *Attrahiva* dicuntur medicamenta, quæ vim ad se trahendi habent, ex similibus etiam *attrahivis* composita. Dorn. Rul. & Iohnf.

A T T R A C T O R I U S, idem, quod *attrahivus*, ἐπισπαστικός, vide *Epispasticus*.

A T T R A H E N S, ἐπισπαστικός, ἑλκτικός, vide *Attrahivo*, *Epispasticus*.

A T T R I T A dicuntur Plinio intertrigines Mercuri: de morbis puer. l. 1. c. 1.

A T T R I T I O, ἐκθλιμμα, παράτριμμα, dicitur solutio continui superficialia cuticulæ & cutis a compressione oborta, ita v. g. ex itinere pedes aut femora atteruntur. Gal. l. 11. de S. Fac. §. *Coria vetera*. & l. 1. de C. M. S. G. c. 5. *Attritio* quoque est species *Cardialgiæ*, quando ventriculus ab assumto cibo, antequam excernitur, exæstuans *averi* videtur, cum angustia & compressione anhelitus, ut statim præfocari videatur. Sennert. *Med. Pract.* l. 3. part. 1. sect. 2. c. 15. Usurpatur etiam *Attritionis* vox a modernis physicis & chymicis physiologicè in declarando fermentationis negotio, ubi partes ab intestino motu agitate, præcipue crassiores, salinæ & terreae sese atterunt & comminuunt, quemadmodum passim in eorum scriptis legitur.

A T U R E B, i. e. *Vitrum Azazeze*. Rul.

A T Y P O S, ἄτυπος, idem, quod ἄτακτος, erraticus; epitheton morborum inordinato modo invadentium, Gal. de *Typis* c. 4. Alias ἄτυποι quoque vocantur, qui non satis expedito plectro linguæ utuntur, quasi aërem non

ferientes; nec verba satis apte conformantes aut exprimentes; cujus linguæ vitii species sunt Iotacismus & Lambdacismus, de quibus Ros. Lentil. in *Misellan. Medico-Prætic. Part. II. sub finem p. 646.* Porro ἀτυπώ vocantur decenti membrorum forma carentes, uti patet e Budæi Lexico Græco Latino aliisque.

AVANSIS, ἀβανσις, a verbo ἀβανιδέω, exsiccati, areferi, in genere exsiccationem significat. Hinc etiam verbum ἀβανιδέω de uteris præ labore exsiccatis usurpavit Hippocr. lib. 1. de morb. mul. XVI. 5. Specialiter tamen substantivum plantarum refertur, ut idem sit, quod γῆρας senium in animalibus. Fit enim utrumque ab immodica siccitate. Gal. l. 1. de san. tu. 2.

AVANTE, ἀβάντη, alii ἀβαντή, vel secundum Galenum ἀβανφή, specialiter Hippocrati morbus siccatorius dicitur, descriptus l. 2. de morb. LXIV. 1. cujus causa a fermenti in ventriculo aciditate valde volatili & flatulenta, nec non succi pancreatici consimili vitiositate deducenda videtur.

AUCHEN, ἀυχήν, id est, Cervix, Collum, de quo suo loco.

AUCHMUS, ἀυχμός, id est, squalor, immoderatam siccitatem denotat. Frequenti in usu apud Hippocrat. præsertim de anni temporum sicciorum conditione, v. g. in lib. 2. Epid. 1. 4. de hyeme; in genere de omnibus anni temporibus, 3. aph. 7. & 15. Hinc adjectivum ἀυχμηδόν, squalidum, de æstate, d. l. aph. 13; de hyeme, aph. 11. Opponitur ἰσομερον & ἐπιμερειω, pluviarum copia d. l. Vide Dieterich. n. 132. Alias Joh. Martinus Profess. quondam Regius Parisiens. in prælectionibus suis ad Hippocr. L. de A. L. & Aq. exposuit vocab. ἀυχμός etiam de moderata siccitate australi & boreali p. m. 17. 18.

AUCTIO, *Augmentatio*, ἀύξησης, idem, quod *Accretio*, proprie dicitur species illa nutritionis, quando corpora & partes, accedentibus de novo portionibus iis, e quibus antea constabant, virtute flammæ vitalis assimilatis secundum omnes dimensiones augentur, accrescunt usque ad naturæ determinatam quantitatem. Charlton. *Oec. An. Ex. 1. §. 1.* Quæ vero extenduntur, nec tamen reficiuntur, speciem falsæ augmentationis præ se ferunt. Gal. l. 1. de nat. fac. c. 7. Hinc τὰ ἀυξανόμενα, quæ augentur, plurimum habere calidi nativi, & propereæ plurimo indigere alimento dicuntur, 1. aph. 14. Improprie *Accretio* vel *Auctio* fit, quando in mixto quædam res heterogeneæ accrescunt, aut agglutinantur, estque citra assimilationem. Fallopius *auctionem* propriam dixit, quæ fit a principio intrinseco, impropriam vero, quæ ab externo: tr. de metall. sive fossil. c. 8. Tom. I. p. 286. De *Accretione* duplici vid. Becheri *Oed. Chym. Tit. 6. §. 1.*

AUDACIA, τόλμη, vide Tolme.

AUDE, ἀυδή, vide Vox.

AUDITORIUS *meatus*, πόρος ἀκουσικός, est rotundum foramen, quod ad aures pertinet non solum

usque ad cerebri membranam pertingit, sed etiam nervum auditorium contingit, qui in ipsum a cerebro descendit, Gal. l. 6. M. M. c. 6. quod & cæcum foramen dicitur, πολλὰ τρήματα, l. de nerv. diff. c. 6. Anterior claudit tympanum; sive membrana tympani, interius completitur præter officula tympani, Malleum, Incudem, Stapedem, ipsas cavitates anfractuosas, Labyrinthum, & Cochleam. Vide *Aures*.

AUDITUS, ἀκοή, est actio animalis externa, qua species sonoræ, mediante aëre externo, ad auriculæ antrum exterius, deinde ad aërem intum & in antrum interius, labyrinthum, & cochleam delatæ a nervo auditorio ibidem implantato excipiuntur, & a spiritu animali percipiuntur. Vide *Anatomicos*, & ex recentioribus Th. Willis de anim. brut. P. 1. c. 14. D. Du Verney, *Anatomic. Paris. celeberrimi, tract. de auditus organ. structura, usu & affectibus*, cujus etiam mentio fit in *Act. Erud. Lips. 1683.* Gunt. Christ. Scheilhammeri Prof. in Acad. Julia librum de *Audiu.*

AUDITUS *gravitas, difficultas, δυσρηχία, βαρηχία.* Vide *Surditas*.

AVERSIO, ἀποτροπή, Galeno idem, quod *Revulsio*. Vide *Anisypasis*. Gal. 2. in 6. Epid. 1. 29. & 5. aph. 68. Verum admittit latiore significatione, dum *Aversio* in genere notat auxilium evertens motum materiæ morbificæ ad partem aliquam inconvenientem, cujus species sunt *Revulsio*, *Derivatio*, *Repulsio*. Albertin. Botton. l. 1. de morb. mul. c. 28. *Aversio* quoque idem, quod *nausea*. Hinc *aversus* ab omni esca stomachus legitur apud Scribon. L. n. 186. *Aversionem uteri* vocavit Mercatus ejus motum ad varias partes factum, (quamvis fictivum potius, quam revera ita se habentem) & prolixius de hoc argumento egit l. 2. de mul. affect. cap. 12. p. m. 221. seqq.

AVES, ὄρνιθες, pertinent ad classem rerum non naturalium in Medicina, quatenus vel alimentum, vel etiam medicamentum præbent hominibus. Eo sunt salubriores, quo sicciori præ aliis animalibus præditæ sunt temperamento, utpote aridioribus cibus gaudentes, paucoque potu utentes, Gal. 4. in 6. Ep. 1. 26. l. 3. de alim. fac. c. 19. Specialiter *Avis Medica* dicitur *Pavo*, ob insignem ejus vivacitatem, ut & utilitatem in Medicina, teste Schröd. *Pharm. l. V. cl. II. 1. n. 65.* *Aves Cypriæ*, vel *Avicula Cypriæ*, dicuntur illæ *candela odorata* pro fumo ex massa trochiscorum paratæ, quæ & baculi a forma oblonga dicuntur, quemadmodum paratur cera Hispanica vulgo dicta, varii coloris, ad obsignandas literas usitatissima. Quæ Chymicis dicantur *Aves Hermetiæ*, & quid sit *Abis*, quæ noctu volat sine alis, videatur apud Dorn. de *transmut. metall. c. 11.* in Th. *Chym. Vol. I. p. 725. Vol. IV. p. 355.* Libav. *Tom. II. p. 333.* De duabus *Avibus Hermeticis* videatur Senior de *Chemia in Th. Chym. Volum. V. p. 206. 208.* Rationem hujus appellationis hanc dedit Rul. quia in altum volat *as Hermetis*, & tamen iterum in terram propter nutrimenta descendit;

dit; unde nutritrix omnium est Terra. In Lexic. Alchim. *Aviculae Hermeticae* sunt Sal universale juxta Sendivogium n ex rore colligendum. *Ephem. Nat. Curios. Dec. I. Ann III. p. 452.*

AUGITES, *αυγίτης*, est nomen gemmæ viride palentis, vilioris topazio, quæ & *Callais* vel *Calais* alio nomine dicitur, *Plin. l. 37. cap. 8. & Agric. l. 6. fossil. p. m. 292.*

AUGMENTATIO, vide *Auctio*.

AUGMENTUM, *αυξησις*, *επίδυσσις*, *ανάστασις*, idem est, quod *Ascensus*, *Incrementum*, ceu Synonyma secundum tempus morborum denotantia juxta Galen. *l. 1. de Cris. c. 3.*, quando dispositio p. n. magis magisque sese per symptomata interiora aut frequentiora exerit; specialiter in febribus, quando calor febrilis una cum aliis symptomatibus ingravescit, *l. 2. de diff. febr. c. 11.* si cruor nimis effervescit, cum pulsu forti & vehementi; si vigiliæ, phrenitis, aut dolor capitis immaniter urgeant. *Willis de febr. c. 11.* Dicitur & *επακμή*, & morbus in augmento, *επακμάζειν*, *Dieter. n. 29.*

AUGURISTA, dicitur superstitionis artifex, qui suam artem in speculis, crystallis & in aquis exercet, præcipue in volucrum cantu volatuque, ut ex eis præfagiat; aliorum etiam ritus ob eandem causam observat, *Dorn. in Dict. Par. Auguriorum* alias. Inventores diversos notavit *Theod. Jans. ab Almeloveen Rer. Inv. Onom. p. 8.*

AULOS, *αυλός*, & diminut. *αυλίσκος*. vide *Fistula*.

AURA, *πνοή*, idem, quo. | Exhalatio aërea, spiritus, vapor. Imprimis vero nonnulli modernorum hoc vocabulo delectantur, quibus scrupulum movet terminus *Flammæ* ad exprimendum principium vitale sanguineum, sive calidum nativum, secum Helmontium, qui integrum tractatum conscripsit & inscripsit, *Aura vitalis*. Verum res omni caret difficultate. Alio enim respectu Flamma, alio vero Spiritus, Aura Vitalis, & alio rursus aliter appellari potest.

AURANCUM, vel *Auranum*, id est, *Testa ovorum*. *Rul. & Iohnf.*

AURARIC, id est *Mercurius*, idem, quod *Azoch*. *Idem.*

AURATA, *Ορατα*, *χρυσόφρος*, *επὸς ἰχθύος*, piscis facer, *ἰώνισκος*, piscis littoralis nomen est, qui teste Athenæo *l. 7.* omnium suavissimus, palatoque gratissimus olim habebatur. *Vide Aldrov. l. 2. de pisc. c. 17. Bruyerin. l. 10. de re cibar. c. 1. J. Alex. l. 14. Sal. c. 10.*

AURES, *ῥίνοι*, dicuntur auditus instrumentum, *Galen. de diff. instr. odor. c. 2.* & qua frons ad tempora porrigitur, in ipsius terminis sitæ sunt, *Dividitur Auris in Externam & Internam*. Illa dicitur *Auricula*, *ἡ ὠτίς*, (vid. *Joh. Rhod. in Lex. Scrib.*) & gaudet membrana admodum sensiti, a parte etiam postica Glandulis nonnullis Parotides dictis. (Unde & inflammatio circa illas glandulas vel abscessus eodem nomine indigitatur) *Auriculæ* pars superior potissimum *Ala* dicitur;

πτερόγιον, *Ruffo*; quamvis & toti auri externæ hoc nomen tribuatur; inferior *lobus*, *λοβός*. Partes minutiores *Alarum* sunt quoad ambitum *Helix*, id est, *Anfractus*, & Superior posteriorque tortuosa & introrsum imbricata portio, cujus finem *ἀντιλοβίδα* dixerunt: & *Xyster*, *ξυστήρ*. Huic opposita interior protuberantia *Anthelix*, *ἀνθίλιξ*, quasi obanfracta dicta. Cavitas auris externæ interior *Scapha* appellatur, *σκάφος*, item *Concha*, *Conchula*, *κογχύλιον*. *Conchæ* opposita eminentia juxta temporis fines *Tragus*, *τράγος*; & altera huic adversa *αντίτραγος*, *Antitragus*, dicuntur. Ad hanc, *aurem* nimirum *internam*, concurrunt seqq. partes, *Os petrosum*, *λιθοειδής ὄσεν*, in quo quinque foramina, quorum primum *Meatus auditorius*, *πόρος τῆς ἀκοῆς*, ἢ *ἀκουστικός* dicitur, *Hipp. l. de Glandul. σκληρὸς πόρος* καὶ *σεινός*, & tres cavitates insigniores, *Concha*, *κογχύλη*, *Cochlea*, & *Labyrinthus*: *Tympanum*, membrana satis valida in extremitate circulo osseo munita; *Tria* officula, *Malleus*, *Incus* & *Stapes*, quibus nonnulli addunt quartum, quod *Cochlear* appellavit *Linden. Physiol. Med. l. 2. c. 12. §. 26.* *Vasa sanguinea*, *Nervus auditorius* & *Musculi*. Quæ omnia prolixius descripta reperire licet in scriptis *Anatomicorum*, & in specie in *H. F. ab Aquapend. tr. de aure auditus organo. Barthol. l. 3. Anat. c. 9.*

AURES cordis, vel *Auriculæ*, *τὰ ὦτα τῆς καρδίας*; *Hipp. ἕαπε*, *l. de cord. t. VI. 2.* sunt duo sinus minores membranosiore, quam cor, concavi, in utraque cordis baseos parte sinistra collocatæ ad similitudinem aurium, *Gal. l. 7. de adm. Anat. c. 9. & 6. de V. P. c. 15.* quarum dextra excipit sanguinem e principio trunci venæ cavæ; & coarctata exprimit in ventriculum cordis dextrum; Sinistra vero e principio venæ pulmonalis (alias *Ar. venosa dicta*) recipiens per *Systolen* offert ventriculo cordis sinistro, teste *Harvæo*, primo circulationis sanguinis vel inventore, vel restauratore, *Ex. de motu cordis & sang.* *Confirmantibus quoque hoc plerisque omnibus recentioribus Anatomicis.*

AUREUM vellus, dicuntur scripta *Chemiæ* de auro & argento, & libri in velleribus conscripti. *Robert. Vallenfis de verit. & antiquit. art. Chemicæ in Thef. Chym. Vol. I. p. 19.* ex *Suida*, quamvis in hoc de velleribus nihil reperire in Græco potuerim, *ἐν τῆς παλαιαίσις*, in velleribus. Hoc nomine quoque *Guil. Meniens* scriptum suum indigitavit in *Th. Chym. Vol. V.*

AUREUS ramus, etiam significat *Chrysopeam*, sive artificium, aurum faciendi. *Ibid. p. 18.* *Aureus* est quoque nomen ponderis idem significans, quod *solidus*, i. e. *Drachma una cum dimidia. Joh. Anglic. Ros. Angl. p. m. 885.*

AURICHALCUM, idem, quod *Orichalcum*, vocatur æs illud factitium flavum, colorem auri præ se ferens. Unde & *tropice* vel *myllice Hypocrysin* significat. *Vide Blas. Vigenerium tr. de Igne & Sale c. 47. in Th. Chym. Vol. VI. pag. 76.* *Paratur vero ex cupro*

mixtura lapidis calaminaris fuso, quamvis colorem auro similem intensius acquirat, adjecta Marcasita argentea & parva quantitate Tutia cum cupro fufis. Jac. le Mort. *Metallurg. contr. p. 271.*

AURICOLLA, quasi *Auri gluten*, quid significet, vide in *Turba Philos. serm. 24. Th. Chym. Vol. V. p. 20.*

AURICULA, vide *Auris*. *Aures* Tropice etiam funguli illi frutici Sambuci adnati vulgo *holunderse schwämmelein / Auriculæ Judæ* vocantur, quæ appellatio ad Botanicos pertinet.

AURICULARIUS, ὠτικός, epitheton Medici, Gal. ad *Thrasymb. c. 24.*

AURIGA, dicitur species fasciæ, ad latera deliganda, cujus descriptio videatur ap. Gal. de *fasciis n. 100.* In Anatomicis lobus quartus hepatis olim dictus etiam *Auriga*. vide *Focus*.

AURIGO, *Aurugo*, Scrib. Larg. n. 110. & *Auriginosus*, vide *Icterus*.

AURIPIGMENTUM, vide *Arsenicum*.

AURISCALPIUM, ὠτογλυφίς, instrumentum auribus purgandis destinatum, & aliis usibus ad aures curandas accommodatum. Vid. Rhod. in *Lex. Scrib.*

AURIUM abscessus, vide *Parotis*.

AURIUM affectiones sive morbi, τὰ ἐν τοῖς ὠσὶ παθήσῃ, varii occurrunt, de quorum curatione legatur etiam Galen. l. 3. de C. M. S. L.

AURIUM dolor, vide *Otalgia*.

AURIUM igneus fervor, vide *Pyroxis*.

AURIUM inflammatio, φλεγμονὴ ἐν ὠσὶ, ex natura inflammationum in genere intelligitur.

AURIUM sonitus, tinnitus, vide *Tinnitus*.

AURIUM sordes, vide *Cerumen*.

AURIUM speculum vel specillum, vide *Speculum*.

AURIUM vermes, σκώληκας ἐν ὠσὶ, vide *Vermis*.

AURIUM ulcus, *Aures exulcerata*, ἕλκος ἐν ὠσὶ, ex natura ulceris innotescent.

AURORA surgens, ænigmatica est locutio Spagyricorum, qua indicant Lapidis Philosophici virtutem multiplicativam, quemadmodum unum frumenti granum multum fert fructum, *Th. Chym. Vol. I. p. 169.* Nomen *Aurora* quoque tropico sensu imposuit alicui suo scripto Medico, *Auroram obstetricum* vocans, Henricus Deventer Medicus Belga, cujus etiam meminit in præfatione *Novi sui Luminis pro obstetricantibus &c. c. IX. p. 36.*

AURUM, χρυσός, est metallorum omnium nobilissimum, solidissimum, colore flavum, ex principii digestis, adeoque fixis compactum, potissimum Sulphure & Mercurio. Plura de *Auri* admiranda natura, principii, generatione & affectionibus &c. videantur in *Andrææ Cassii tractatu*, quem *Cogitata de principe terrenorum sive*, inscripsit, præsertim c. 1. 2. 3. *seqq.* Dicitur *Rex Metallorum*, & *Solis* nomine, atque caractere ☉ a Chymicis insignitur. Num vero tanta sit vis & efficacia in corpus humanum, vel potius sanguinem &

spiritus Medica, non est hujus loci, prolixè ventilare. Videantur, quæ supra de *Argento* dicta sunt. Dorn. *Rul. & Iohnf. in Lex. De Auri* historia legatur Schrod. l. III. c. 9. & Fr. Hofm. in *Clavi ad ill. loc. Rolf. Disp. de Auro, & Ord. ac M. Comm. l. 13. c. 4.* Plura de *Auro* invenies in omnibus sex Voluminibus *Theatri Chym.* quæ loca quæras in *Indice*. Ceterum apud Chymicos seu veros, seu Sophisticos & impostores non unum habetur *Aurum*, sed varium. Est *Aurum vulgi*, quod & *Naturale*, diciturque per essentiam. Est aliud *Philosophicum*, quod in opere magni mysterii, seu *Lapidis Physicorum* (qui & ipse *Aurum Philosophorum* dicitur) crebro occurrit. *Aiud* appellant *Medicum*, aliud *Magicum* & *Cabalisticum*, sed & *Aurum Musicum* invenimus, & *Aurum vitæ* & *Sophisticum*. Est *volatile* & *fixum*. Est *Diaphoreticum*, verba sunt *Libavii S. A. Chym. l. 2. c. 11.* Descriptionem hujus *auri* proposuit e recentioribus D. *Stephanus Blancardus* in vernaculo de *Chimia* scripto, cap. *vel sect. III. §. 11.* Varias *Auri* potabilis præparaciones collegit *Iunken* in *Lex. Chym. Pharm. p. 1. p. 51. seqq.* De *Sophistico Auro* vid. infra *Sophisticatio*. De *Auro potabili* (quod fortassis citra injuriam *putabile* dixit *Crollius*) cui libet tempus terere lectione nugarum vel jactationum, adeat varia *Chymicorum* scripta. *Judicium* vero de his & similibus *Aureis Medicinis* non ineptum legat apud *Libav. Apocalypf. Hermet. Part. prior. C. 19. Aurum Horizontale* est *Mercurius factus Diaphoreticus dulcis*, ut mel & instar *Auri* fixus, *Helmont. tr. de Lith. c. 8. n. 4.* Vide *Horizontale*.

AUSTER, νότος, Notus, ventus ita dicitur meridionalis, calidus & humidus, morborum feracissimus, uti patet ex 3. *aph. 5.* Rationem reddidit Gal. c. 2. in 1. *Epid. t. 62.* quia facit dissolvere corpora, humoreque fundere, adeoque putrefacere simul, præsertim ubi cum largioribus conjunctus sit imbribus. Temporis anni dispositio, in quo *Auster* ventus frequentius flat, *Notia*, νότιος, vel *Australis*, *Austrina* dicitur. Vide *Dieter. Iatr. num. 578. 579.*

AUSTERUS, αὐστέρους, *Auster*, Scribon. Larg. n. 18. 8. dicitur de eo, quod terrestris est naturæ, cum salinis tartareis permixtæ, vim habens adstringendi, ab *Acerbo* sola intentione diversum, Galen. *lib. 1. de Sim. Fac. c. 37.* Ex hypothesibus *Cartesianæ Philosophiæ Austerum* consistere creditur in particulis obtusangulis, hebetiori ferræ adfimilantibus, *Dolzæus Encyclopæd. l. 1. c. 11. §. 11. p. 165.* Habere etiam *Austera*, vim calculos producendi, quatenus glutinositatem & tenacitatem rerum fluidarum inferunt, ostendit Fr. *Sylv. Pr. M. l. 1. c. 55. §. 50.* Eorum utilitatem tradit c. 13. §. 32. 37. 38. & alibi.

AUSTROMANTIA, alia est quædam superstitione excogitata ex ventorum observationibus, ut, quum astra ventorum in summam, ultra consuetudinem, vehementiam erumpunt: Inde futuri præfagium homines otiosi magis, quam curiosi pronunciant, Dorn. in *Dist. Parac.*

AUTARCIA, *αὐτάρκεια*, est animi tranquillitas; qua quis sua forte contentus est, & opponitur τῇ ἀπλησσίᾳ Gal. de dign. ac cur. an. morb. c. 9. Vide *Aplēstia*.

AUTETES, *αὐτέτης*, vide *Aniēs*.

AUTHADES, *αὐθάδης*, arrogantem & superbum significat, qui præ se ceteros despicit: Vitium ingens in Medic. l. 26. Dicitur & *ἰδιογνάμων*, *contumax*.

AUTHEMERON, *αὐθήμερον*, *αὐθμερόν*, i. e. eo ipso die, apud Hipp. 4. *aphor.* 10. Dieter. n. 126. Hinc & medicamentum dicitur *Authemerum*, quod eo die, quo adhibuitur est, medetur ac juvat; cujus generis duo habentur apud Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 2. ad lienis affectus. Dicitur & *αὐθμερόν*, Gorr.

AUTHORITAS, *ἀξιοπιστία*, de Autoribus Medicis dicitur, quibus secure fides haberi potest, iis nimirum, qui non ob inanem gloriam, neque ex dogmatum amore compulsi, neque altercandi studio irritati aliquid scribunt, judicio Galeni de opt. sect. ad *Thrasib.* c. 14. τῆς ἰσῆς ἕτοι.

AUTITES, *αὐτίτης*, nonnulli *αὐτέτης*, epitheton est vini, vel, quod *hornum* dicitur, id est, hujus anni, quo bibitur, quasi *αὐτοστῆτης*, uti exponitur locus Hippocr. lib. 3. de morb. XV. 33. vel quod est *sincerum*, non dilutum aqua, *ἀπαράχυτον*, quam significationem urget Linden. Sel. M. Ex. VII. §. 24. Vid. Foëf. Oec. p. 109.

AUTOCINETOS, *αὐτοκίνητος*, *αὐτόδρομος*, dicitur de eo, quod per se movetur, apud Hippocr. l. de hebdomad. allegante Foëf. d. l.

AUTOLITHOTOMUS, (rectius fortassis *Hautolithotomus*, aut ad imitationem vocis Terentianæ *Heautontimorumenos*, *Heautolithotomus*, vocatur ille, qui sibi metipsum calculum sectione exemit, quæ historia admiratione digna communicata a D. D. Reifelio legitur in *Ephemer. Nat. Cur. Decad. I. Ann. III. Obs.* 192.

AUTOMATOS, *αὐτόματος*, & *αὐτομάτως*, denotat *spontaneum*, *sponte*, utro, non alterius adminiculo, I. *aph.* 2. 4. *aph.* 21. 6. *aph.* 5. Cur Dieter. triplicem constituerit significationem *Jaur.* n. 130. non video necessitatem. Vid. & Linden. Ex. XV. §. 136. Frequenter etiam hodieque usurpatur de horologiis, aliisque machinis, quarum partes ita dispositæ sint, ut se invicem moveant.

AUTOPHOSPHORUS, *αὐτοφωσφῆρος*, idem significat, quod *Phosphorus*, de quo infra suo loco; Legitur autem illud in *Fenzelii vernaculis Menstruis Colloquiis Anno 1692. mens. Octobr.* p. 837. Num vero Autor propria licentia hoc posuerit, an vero ex alio Autore detulerit, mihi non constat.

AUTOPSTIA, *αὐτοψία*, vocabulum erat olim *Empiricæ sectæ* proprium, quo significabant memoriam eorum, quæ frequenter & eodem modo visa essent. *Vernaculæ* & hodieque ad Medicinam Dogmaticam, vel Rationalem summe necessaria est *Autopsia*, seu eorum observatio & memoria, quæ proprio intuitu unusquisque infexit, Gal. de parub. art. medic. cap. 2. Sane per *Aut-*

topsiam, sive ocularem demonstrationem; accesserit hoc seculo quamplura inventa Anatomica, artem Medicam illustrantia, quibus carendum fuit veteribus, non sine gravi detrimento. E recentioribus quoque hanc *Autopsiæ Medicæ*, (qua non solum per visum, sed & per reliquos sensus externos observata comprehendit) necessitatem & utilitatem egregia oratione h. tit. demonstravit celeberrimus D. Paulus Ammannus Professor Lipsiensis.

AUTOPYROS, *αὐτόπυρος*, ἢ *αὐτοπυρίτης*, est epitheton panis, qui & *Syncomistus*, *συγκομιστός* dicitur, quando totum triticum nulla detracta filiginea parte, sed furfure solum secreto, in panificium cedit, sic, ut inter furfuraceum & similagineum medius sit. Hic, qualem ex natura habet farinam triticum, talem etiam servat, Gal. l. 2. ad *Glauc.* c. 7. Celsus l. 2. c. 18. descripsit, cui nihil ademptum est, ita, ut e farina paucis etiam furfuribus & utriculis confusa paretur, exponente Guil. Pantino, in *comment.* ad h. l. p. m. 285. Vocatur *Panis domesticus*, *secundarius*, *cibarius*, *confusaneus*. *Iconst. Syn. Med.* p. 45. Vide Rhod. in *Lex. Scribon.*

AUTUMNUS, *φθινόπωρον*, dicitur anni tempus tertium post æstatem, Arcturo oriente incipiens, & Vergiliarum occasu desinens, in quo humores & spiritus post præcedentem æstivam incipiunt defectionem pati. Hinc morborum feracissimus dicitur.

Autumnusque gravis, Libitinae quæstus acerba.

Horat. l. 2. *Sat.* 6. v. 19. *Autumno* morbi in genere acutissimi & perniciosissimi familiares sunt, imprimis vero phthisis vel tabes, ex 3. *aph.* 9. & 10. Catalogum morborum *Autumnalium* vide d. l. *aph.* 22. Quid mystice *Autumnus* dicatur in opere *Lapidis Philosophici*, videatur in *Magistr. Ortulani Practic. Alchimic. & Mag. Valentini opere præclaro*, quæ extant in *Th. Chym. Vol. IV.* p. 917. 943. Imo etiam ipse *Lapis Phil.* dicitur *Autumnus* ap. *Lagneum Harm. Chym. d. l.* p. 727.

AUVER, i. e. *Aqua pura vel levis*. Ruland. in *Lexic.*

AVULSUM, *Avulsio*, vide *Apospasma*.

AUXESIS, *ἀύξησης*, verbum *αὐξέω*, vide *Augmentatio* & *Augmentum*.

AUXILIATIO, *Auxilium*, *βοήθημα*, *βοήθεια*, idem, quod *Remedium*, de quo infra suo loco. *Scrib. Larg. n.* 67. 106.

AXEA commissura, *τροχοειδής*. Vide *Trochoides*.

AXILLARIS vena, ἢ *διὰ τῆς μαχάλης φεγγμένη φλέψ*, quæ per axillam percurrens major humerali per totum brachium in ramos scinditur duos, superiorem, inferiorem, externum, internum: Ille *vena hepatica*: hic *subalaris*, *basilica*, & *vena cubiti interna* appellatur, Galen. l. 3. de adm. anat. c. 5. Est ergo *Axillaris vena* soboles insignior venæ subclaviæ thoracis cavitate egressæ. Ita & *Arteria Axillaris* dicitur *subclaviæ* thoracem egressa *Anat. Barthol. libell.* 2. c. 2. p. 652.

AXIOLOGOS, *ἀξιόλογος*, i. e. *essæ dignus*. Tribuitur etiam abscessui ab Hipp. *Coac. t.* 150.

AXIOMA, ἀξίωμα, vocatur propositio indemonstrabilis; apud Galen. l. 1. M. M. c. 4. Illorum duo numerat in arte Medica Salvius Sclanus, ceu universalissimas propositiones, scilicet, quod ea, quæ sunt præter naturam, debent amoveri, & sic per contraria; & quod ea, quæ sunt fec. nat. debent conservari, & sic per similia. *Comment. in 1. aphor. 16. p. m. 249.*

AXIOPISTIA, ἀξιοπιστία, vide *Authoritas*.

AXIRNACH dicitur adeps, qui generatur in tunicis palpebræ superioris, & plurimum quidem accidit pueris. *Albucaf. l. 2. M. M. cap. 10. p. m. 55.*

ΑΧΩΝ, ἄχων, vide *Epistropheus*.

AXUNGIA, ἀξύγγιον, ἀξύγγια, ἀξύγγιον, Dioscor. l. 3. c. 104. *εἶσαρ* l. 2. c. 87. ab axium unctione ita dicta, teste Isidorus Hispal. l. 20. *Orig. 2.* specialiter quidem adipem suillum inveteratum denotat, juxta Gal. l. 7. de C. M. S. G. c. 4. usum tamen receptum, quod in genere sebum vetus, *εἶσαρ ῥοπιζον*, *Axungia* quoque dicitur, d. l. 7. c. 5.

AXUNGIA de *mamia*, quæ interdum etiam *Mumia de medullis* scripta reperitur, est *medulla ossium*. Dorn. *Rul. & Iohnf. in Lex.*

ΑΥΣΟΡΗΘΟΣ, id est, *Æs ustum*. *Ruland. & Iohnf. son.*

AZAA, i. e. *Magra, Terra rubra*. *Idem.*

AZAGOR, h. e. *Viride aris*.

AZAMAR, *vermilionem vel minium* significat. *Rul. in Lex.*

AZAMO, i. e. *Color Indus*, *Rul. & Iohnf.*

AZANEC, i. e. *Armoniacus*, *Iid.*

AZARNET, dicitur *Auripigmentum*, *Iid.*

AZCI, i. e. *Atramentum*, *Iid.*

AZEC, i. e. *Atramentum viride*, *Iid.*

AZEDEGRIN, dicitur *Lapis hæmatites*, *Iid.*

AZEF, h. e. *Alumen fissum*, *Iid.*

AZEG, i. e. *Viriolium*, *Iid.*

AZEGI, h. e. *Aqua atramenti*, *Iid.*

AZEM, i. e. *Butyrum coctum*, *Iid.*

AZEMASOR, i. e. *Minium vel Cinabrium*. *Rul. & Iohnf.*

AZENSALI, dicitur *lapis* quidam *niger*, qui in auro reperitur. Est etiam *muscus in petris* crescens. *Rul. in Lex.*

AZIMAR, i. e. *flos aris*, vel *æs ustum*, *Idem.*

AZIUS, dicitur *Lapis*, super quem sal crescit, *Idem.*

AZOB, dicitur *Alumen Saccharinum*, *Idem.*

AZUCH, *Azock, Azoth*, barbara sunt vocabula Paracelsica, quibus insignitur *Mercurius*, præsertim *Philosophorum*, h. e. *argentum vivum*, ex quovis corpore metallico tractum, *Mercurius corporeus*, *Rul. Lex. Chym. B. Rolfink.* Non ens. Alias *Paracelsus Azoth* quoque appellabatur medicina universalis, ex *Mercurio, Sole & Luna parata*, rerum speciem omnem exuta, & intentissimam induta vim, atque centalem quandam virtutem generalissimam, reliquas omnes medicinas in

se concludens, non aliter, quæ prima reliquas omnes substantias exclusis accidentibus. Hanc in ensis pomo conclusam, quocumque locorum erit, gestasse secum perhibetur, *Idem. De Eliæ Johannis Hesling Azoth* legatur *Fr. Hofm. ad Schroder. l. 3. c. 15. §. 22. p. 226.* audacius exprobravit ejus usum *Iunken. Chym. Experim. Part. 1. sect. 5. c. 1.* Vide *Lapis Philosophorum. Junge Theat. Chymici Vol. IV. p. 401. 409. 523. 727. 729. & c. Azoth* idem est, quod *Liquor sublimati Mercurii*, five *argenti vivi*, (id est, vulgaris *hydrargyri vitriolo & sale juncti & sublimæ acti*) qui etiam vocatur *Aqua permanentis, Crystallus Philosophorum, Luna Physica*, & quocumque alio nomine mystico appellari solet, *Libav. S. Ch. Arc. l. 3. c. 14.* Adde *Theat. Chym. d. l. p. 901.* *B. Et-müller* in quinque classes dispescuit significationes vocabuli *Azoth*, docens (1) notare *Mercurium metallicum ex perfecto metallo resuscitatum.* (2) *Mercurium Philosophorum duplicatum, five Rebis Sulphure solari & Mercurio universali constans*, de quo illud vulgare circumfertur: *Ignis & Azoth sufficiunt.* (3) *Juxta nonnullorum sententiam remedium fumum ex Mercurio, Sole & Luna paratum.* (4) *Mercurium fixatum in igne, non destructibilem, qui proximus est gradus ad apidem Philosophorum, qualem fuisse suum Azoth falso olim Heslingius affirmavit, cum saltem fuerit vehementis Emetico-Catharticum Mercuriale.* (5) *Summam illam Medicinam universalem & Panaceam Paracelsi in capulo ensis gestatam, ab omni particulari destinatione separatam, & vim omnium rerum in se concentratam habentem.* An vero hæc ex naturalibus viribus mediante artificio ita exaltatis tale fuerit Catholicum remedium, citra suspicionem magiæ dæmoniæ, aliis peritioribus dijudicandum permitimus. Legitur & descriptio *Azoth* compositi apud *Fumanell. de Pestis curatione c. 24.* & *Azoth Auri* facti. in *Morley Collect. Chym. Leidens. c. 81.* de *Azoth* five *sale Hermetico Chr. Ad. Balduini* videatur ejusdem *Inventum X. in Hermete suo curioso.* *Mercurium præcipitatum subrubrum, quibusdam Azoth* dici, notavit & descripsit illum in *Chym. J. A. F. R. l. 5. sect. 6. c. 3. p. 367.*

AZRAGAR, i. e. *viride aris*, *Rul. & Iohnf.*

AZUB, dicitur *Alumen*, *Idem.*

AZUBO, dicitur *vas chymicum*, *Id.*

AZUC, h. e. *corallus rubeus*, *Id.*

AZUMEN, i. e. *pondus baccatum*, *Id.*

AZURIC, h. e. *vitriolum rubrum*, *Id.*

AZURIUM, dicitur massa quædam dura *Chymica*, facta ex duabus partibus *Mercurii*, tertia parte *Sulphuris*, & quarta parte *ammoniaci*, *Alberti Magni Chymia in Th. Chym. Vol. II. p. 437.*

AZYGES, ἀζυγες, dicitur quoque *os Cuneiforme*, *Gorr. Vide Sphenoides.*

AZYGOS, ἀζυγος, id est, *sine pari*, dicitur vena quædam, quæ est propago venæ cavæ ex trunci superioris parte dextra, plerumque inter quartam & quintam costarum

starum radicem enata; juxta dorsi vertebrae descendit; spaciisque intercostalibus, praesertim octo inferioribus, ramos largitur, tandemque inter acuta diaphragmatis principia duplici extremo terminatur. *Sine pari* dicitur, non quod nullae respondeant arteriae intercostales, quod voluit C. Hofmann. *c. in Galen. l. 16. de V. P. n. 1114.* sed quod parem e sinistra venae cavae parte natura non formaverit propaginem; quamvis interdum naturam, omissa etiam dextra ἀζύγη, ex ramis subclaviis prope mammarias binas venae sine pari aemulas propagines, quemadmodum in bruvis ruminantibus ramos intercostales & lumbales emittentes produxisse, experientia rerum magistra Anatomicos docuerit. Quod Galenus semper sub corde exortam venam *Azygon* observaverit, *lib. 5. de L. A. c. 2.* nostro vero seculo propter thoracis brevitate supra cor & pericardium exoritur, ad quintam plerumque thoracis vertebrae, quemadmodum Gorræus & Castellus scripserunt, nugae sunt, cum ipse Galenus quoque illam supra cor originem aliquoties confessus sit, demonstrante Bauhino *l. 2. Theatr. cap. 18. in notis.* Quemadmodum & hoc principio circulationis sanguinis repugnat, quod per hujus venae ramulorum orificia aperta materia pleuristica effundatur, cum affluxus per venas nullus fiat ad partes, sed per arterias.

AZYMAR, id est Vermilio. Rul. in Lex.

AZYMUS, ἄζυμος, id est, fermenti expers. Rhod. in Lex. Scribon. In specie de pane non fermentato dicitur, qui nemini prorsus est accommodus, Galen. *l. 1. de alim. fac. c. 2.* Verum cum ex hodiernis principiis innotuerit Fermentationis etiam humorum, praesertim sanguinis, necessitas pariter & utilitas, ejusdem defectum quoque per *Azymiam* exprimere quidni liceret? cum & Plato in Timæo carnem quandam ἄζυμον appellare non dubitaverit?

B.

BABUZICARIOS, βαβυζικάρια, idem, quod ἐπιφύλακτος, Latine *Incubus*, à βαβάζω, inarticulate loquor. Vide *Ephialtes*.

BACAR, idem, quod pondus. Rul. in Lex. Chym.

BACCA, κόκκος, hac voce appellantur fructus malis minores, qui conjunctivi quidem crescunt, sed, quam acini, dispersus rariorque, v. gr. lauri, olivae, aliaque ejusmodi.

BACCHUS, Βάκχος, praeter vulgarem significationem, qua Dealtrum Gentilium vini praesidem notat, nomen est quoque piscis cujusdam. Vide *Mugil*.

BACHARIS, Βαχάρια, vox Hippocratis & unguentum aliquod Lydium notat, ex Galeni exegefi λυδίων η μύρον.

BACULUS, vide *Aves*. Baculi quoque dicuntur quaedam medicamenta pectoralia in trochiscorum consistentiam, sed in formam oblongam instar bacilli redacta, ut *Baculi* pectorales Francofurtensium, quorum descriptio legitur in Joh. Helfric. Iunken *Corpore Pharmaceutico Chym. Medico part. prior. sect. 3. c. 6. p. 358.* Ba-
Castelli Lexic. Med.

cillus etiam dicitur instrumentum; cui spongiae alligantur, apud Hildan. *l. de ichor. & melic. c. 29.* Dicuntur & *Baculi* & *Bacilli ferrei*, variae formae, Rul. in *L. Ch.* uncinati, fucula inclusi &c.

BADISIS, βάδισις, incessus, vel *ambulatio* dicitur, estque actio crurum. Gal. *l. 1. M. M. c. 6.*

BÆOS, βαιός, paucus, idem, quod ὀλίγος, Hipp. in *Lege.* Vide Foëf. *Oec. p. 128.*

BAIAC, id est, *Cerissa*, Rul. & Johnf. in *Lex.*

BALÆNA, perperam *Balena*, βάλαινα, piscis est grandior, ex *Cetaceorum* genere, multo sanguine calente praeditus, Gal. *l. 6. de V. P. c. 9.* fistulam in capite pro aëris attractione & aquarum ejectione habens, & in hoc differens à pisce, *Musculus* dicto. Carnem habet duram & excrementitiam, propterea cum acrioribus condimentis debet comedi, Gal. *l. 3. de Al. fac. c. 31.* Videatur & de *Balena vera* & *vulgo dicta Rondelet.* de *pisc. l. 16. c. 11. 12. seq.* Aldrov. *lib. 1. de Cet. c. 2.* Bruyerrin. de *re cibar. l. 22. c. 3.*

BALANDINA, dicitur *lapis factitius*, compositus ex argento vivo ferri, & est coloris rubei valde, & resplendet ratione sulphuris decocta &c. Lull. de *anima transmut.* in *Th. Chym. Vol. IV. p. 190.*

BALANUS, βάλανος, vide *Glans*.

BALASIVS, aliis *Ballasivus lapis*, vel *gemma* est; purpureo seu roseo colore rutilans & flammescens, à nonnullis *Placidus* dictus. Est tertia species *Carbunculorum* in *Calceolarii Mus. sect. 3. p. 237.* Pluries etiam compertum est, quod exterior pars unius lapidis respraesentet *Ballasivum*, interior carbunculum, & ex hoc dicitur, *Ballasivum* esse domum carbunculi. Ejus virtus esse dicitur, quod varias cogitationes ac luxuriam auferat ac reprimat; conciliet amicorum discordias, & sanitatem corpori humano inducat; in specie tritius & potus cum aqua oculorum infirmitatibus medeatur, & hepatis doloribus subveniat. Quod vero domus, viridaria, aut vineae, si lapide quatuor anguli tangantur, à fulgure, tempestatibus, & à vermibus immunes reddantur, non tam mirum dicendum, quam nugatorium. Rul. in *Lex. Chym.*

BALBIS, βαλβίς, significat cavitationem oblongam cum repagulo, juxta Foëf. in *Oecon. p. 118.* Unde βαλβισπίδες legitur apud Hippocr. in *Mochlico*, vel juxta Linden. de *ossium natura, IV. 8.* de parte brachii versus cubiti gibbum extrema, qua excipit velati in finem processum cubiti, quod dicitur προάνη sive coruix, cum manus est extensa. Alias etiam significat Hesychio locum, in quo equestre exercitium tractari solet, quod non est hujus loci.

BALBUTIES, τραυλότης, τραυλισμός, ψελλότης, ψιλισμός, est vitium vocis humanae, vel sermonis, proveniens à linguae affectu vel connato, vel adscito. In genere significat omne impedimentum linguae; in specie vero vel haesitationem, quando alii in loquendo nunc subsistunt; nunc sermonem praecipitant, quod

Græce etiam dicitur *βερμελέων*, vulgo *stottern* / *stam-tern* / id quod à linguæ nimia immobilitate & ligamentorum ejus laxitate deducendum esse credit C. Hofm. l. 3. *Inst. c.* 138. §. 1. vel ineptitudinem exprimendi literas quædam, præsertim capinam R, cujus causam in siccitatem ligamentorum linguæ & hujus brevitatem refert idem; quamvis mihi non videatur rem acu tetigisse, cum in expressione sit R lingua potius retrahatur & attollatur versus palatum, non vero ad dentes extendatur, quod vitium etiam *Blæstias*, & *Blæsa lingua* appellatur, vulgo *lispeln*: vel quando pleno ore loquuntur, *Balatrones* & *Bambaliones*, dicti, vulgo, *als wenn sie Brey im Maul hätten* / vel, uno vocab. *Brey = Maul* / cujus causâ in laxitate & humiditate nimia linguæ & ligamentorum consistere videtur: Hinc etiam diarrhæis facile capi, docet Hippocr. 6. *aph.* 32. Jung. Dieter. n. 837. C. Hofm. d. l. Vide supra *Atypus* & *Iotacismus*, *Lambdacismus*.

BALITISTERA, id est, *Terra rubra*. Rul. & Iohnf. **BALLISTÆOS**. Vide *Afragalus*.

BALNEABILIS est epitheton aquarum salutarium, quæ extrinsecus corpori adhibentur & potabilibus opponuntur: Quæ distinctio occurrit in Jac. Francisc. Vicarii D. in Acad. Friburg. Prof. Publ. *Hydrophylacio*, sicut legitur in *Act. Erudit. Lips. mens. Dec. 1699. p.* 541. *seq.*

BALNEUM, *Balneæ*, *λατὸν*, *βαλανεῖον*, *Balineum*, Scrib. Larg. n. 214. vide Rhod. *Lex. Scrib.* est res non naturalis externa, & remedium corpori potissimum lavando, detergendo, quin & ad sudationem deputatum. Cum simpliciter dicitur, *Balneum aquæ dulcis* intelligendum est. Tempore Hippocratis in Græcia non adeo frequenti fuisse in usu testatur Gal. 3. *de R. V. I. A. l.* 44. *Et c.* 3. *de iis, quæ in medic. l.* 32. At apud Romanos nimia luxuries in apparatu *Balneorum* fuerat, de qua legatur Lang. l. 1. *Ep.* 50. Jung. Gorr. in *def. Dividi solent in Naturalia & Artificialia*. De illis vide *Therma*. Hæc iterum in *Calida* & *Frigida*, *Balneorum* utilitas amplissima in omnis fere generis morbis, maxima vero redundat in corpora tabida, nisi alia quædam fontica impedimenta obstitent. Plura videantur apud Dieterich. *Iatr. n.* 508. *Laconicum* dictum vaporosum potius est, & *Sudatorium*, vel *Æstuarium* rectius, quam *λατὸν*, aut *Balneum* dicendum. De hoc Rolfink. *Ord. ac Meth. l.* 6. §. 1. c. 10. De hujus apparatu veteri lege sis Rhodii *notas ad Scrib. Larg. n.* 60. De *Balneis voluptuosis*, v. g. Darii, videatur etiam Henricus de Rochas, *tract. de Aq. sulphureis c.* 1. in *Th. Chym. Vol. VI. p.* 728. Præter hanc significationem *Balneum* quoque significat instrumentum vel furnum destillationibus præprimis destinatum, eumque geminum: unum dictum *Maris*, vel *Maris*: alterum *Roris* vel *Vaporis*. Illud est, quando res dissolvenda in conveniente vase aquæ calidæ in suo aheni contentæ imponitur, & ita operatio destillatoria perficitur. Cui quodammodo respondet *Balneum siccum* dictum, quando

capella arena, cineribus aut limatura martis repleta est. Hoc vero vocatur, quando vas rem dissolvendam continens, vel etiam res ipsa dissolvenda aquam non contingit, sed saltem à vapore ascendente dissolutio fit. Dorn. in *Dict. Rul. & Iohnf. in Lex. Weker. An. Gen. l.* 3. c. 39. 40. Vide *Furnus*, *Destillatio*. Est & *Balneum arenae*, cujus usus est ad mundationem argenti vivi factam per elevationem, & mentio ejus fit in August. Panthei *Arie & Theoria transmutationis metall.* *Port. 2. c.* 3. in *Th. Chym. Vol. II. p.* 532. Aqua regia etiam dicitur *Balneum Minerale Regis*, sive aqua pugilum. Morl. *Coll. Chym. Leid. c.* 64.

BALSAMATIO, in specie fumitur pro *conditura cadaverum*. Gr. *σμερτισμός*. Vide *Conditura*.

BALSAMOSACCHARUM, est medicamentum compositum recentiorum fere conveniens cum elæosaccharis, quamvis hodieque minus usitatum. Meminit vero ejus D. D. Wedel. *Ph. I. A. F. R. l.* 2. §. 1. c. 4. p. 246.

BALSAMUS, *Balsamum*, *βάλσαμον*, varias obtinet significationes, proprias & tropicas. I. Strictissime & *κατ' ἐξοχήν* dicitur de succo arboris alicujus in Arabia, præsertim ad metropolim Meccham, Judæa, Palæstina cultæ, Arab. *Ballessam* vel *Balsam* dictæ, qui succus etiam *Opobalsamum* dicitur. Huic vicina & viribus affinia sunt *Balsamum Tolutanum*, & *Indicum*, omnia nativa, de quibus legatur prolixius Schröder. *Pharm. l.* 4. cl. 2. n. 373. *seqq.* Jungatur Hofm. in *Clavi ad h.l. & celeb.* D. Joh. G. Volcameri tractatus, dictus: *Examen & sinceritas Opobalsami*, & B. Rolfink. *Ord. ac Meth. Spec. l.* XI. §. 1. c. 6. *seqq.* Jungatur & Rhodius ad *Scribon. n.* 33. & Chiocc. *Mus. Calceol. f. V. p.* 637. *seqq.* Haud dubie & Galen. horum aliquid intellexit l. 6. *de Sim. Fac.* II. significat medicamenta artificialia valde suaveolentia & penetrantia, spirituosa virtute prædita, interni & externi usus; liquidiora, quæ recte quoque *Balsamela* dici possunt: aliquando etiam destillata, & solidiora, instar crassioris unguenti parata, quorum varias formulas passim in Medicorum libris Practicis reperire licet. *Balsamorum artificialium* significationem egregie explicavit Celeb. D. D. Wedel. *Pharmac. I. A. F. R. l.* 2. §. 1. c. 7. *Balsamum mortuum* vocatur liquor ex Aloe & Myrrha in spiritu vini dissolutis factus, quo cadavera imbuntur & siccantur. Morl. *coll. Chym. Leid. c.* 100. Ad improprias & tropicas significationes referre libet III. quando *Balsami* nomen tribuitur à Chymicis *Salibus suis & liquatis*. V. G. *Balsamus Salis gemmæ*, *Tartari* (huc pertinet *Balsamus Samech* Paracelsi, cujus descriptio habetur in Morl. *Coll. Chym. Leid. c.* 469.) *Saturni* &c. Plures *Balsamorum* mineralium & metallicorum præparationes collegit Iunken in *Lex. Chym. Pharm. P. 1. p.* 59. *seqq.* IV. Tralaticia etiam est, quando de humoribus & spiritibus in corpore humano occurrentibus dicitur, v. g. portio sanguinis glutinosa sive fibrosa calore fusa, *Balsamus naturæ*, teste Linden. *Sel. M. Ex. XI. §.* 93. Dorn, Rul. & Iohnf. significationes *Balsami*

Balsami ita exposuerunt : *Balsamum* est substantia corporum à putredine conservans. *Balsamus* alias à nonnullis scribitur. Est *internus*, & *externus*. *Internus* in humano corpore temperatissima quædam esse substantia, non amara, non dulcis, non acerba, neque sal mineralis, sed sal liquoris, quod à putrefactione validissime præservat humana corpora. Dicitur etiam *Natura corporis gluten* temperatissimum. Brevius sic definitur : Est salis interioris liquor, suum à corruptione corpus tutissime præservans naturaliter. *Externus* vero *Terebinthina* vocatur à Paracelso, nullam ignis violentiam passâ, sed digesta. Item, est omne, quod celeriter sanat, à Germanico sermone ad chirurgiam adaptatum nomen, duabus dictionibus *bolz zamen* / id est, *celeriter conjunctum*, (*Ridicula sane derivatio.*) Dicitur etiam oleum ex omni corpore destillatum, & ad summum gradum puritatis adductum. *Balsamus de mumiis* est *Balsamus* de carne tractus. *Balsamus Elementorum* externus est *Liquor Mercurii externi*, alias *Mumia elementorum* extenorum, & proprie rerum firmamentalis essentia, quam etiam nonnulli quintam vocant. *Balsamus corporis Hermetici* dicitur, habere singularem harmoniam cum corpore humano in *Aphor. Basilianis Th. Chym. Vol. IV. p. 328.* *Balsamus Philosophorum* est aurum potabile, *ibid. pag. 788.* Valde quoque improprie *V.* accipitur, quando aqua officinalis usitatissima gravidis pro foetu corroborando *Balsamus Embryonum* appellari consuevit. Denique *VI.* nobis impropriissima videtur significatio, quando de humore corporis nostri excrementio, puta bile flava, prædicatur, quod hæc fit sanguinis *Balsamus* verus, *Ger. L. Blaf. Medic. gener. part. 1. l. 2. sect. 2. subsect. 1. c. 2.* cui opinioni paradoxæ alii quoque moderni Doctores subscripserunt, nondum vero satis confirmarunt.

BALUX, item *Chrysammos*, vel rectius *Chrysammos*, *χρύσαμμος*, dicebatur olim Hispanis & Latinis arena aurea, e qua aurum conficiebatur, ex *Plin. H. N. l. 33. c. 4. Th. Chym. Vol. II. p. 360. w. Mirandul. de Auro l. 3. c. 1.*

BAMAHEMI, sunt curricula supernaturalium. *Dorn. in Diët.*

BAMMA, *βάμμα*, idem, quod *Emamma*, de quo inferius suo loco.

BANAUSIA, *βαναισία*, apud Hipp. sumitur pro fordida & illiberali, nec non quæstiosa professione, vel arte, *l. de dec. orn. l. 20.* de circulatoribus & circumforaneis commode intelligi poterit.

BANGE sive *BENGI* est remedium in forma pulveris, vel massæ in India Orientali apud Indostanos regni Magni Mogol incolas usitatum pro seculo Venereum stimulandi, & paratum ex cannabis foliis & semine; quod si verum sit, cannabis non erit Anti-Venereum. Confer *Ad. Olearii Itinerarium. Meminit & hujus Itinerarii D. Ludovic. Pharmac. diff. I. p. 720.*

BAOBAB, *Bahobâb*, fructum proprie denotat, quo Æthiopes ad extinguendam sitim utuntur, teste *Prosp.*

Alpino de Plant. Ægypt. c. 17. Fructui vero illi similem lapidem descripsit quoque *A. Chioccus Mus. Calceol. sect. III. p. 414.* appellans *Baobab lapideum*.

BAPTISTERIUM, *βαπτιστήριον*, idem quod *Colymbethra*; vel *Dexamene*; de quibus vocabulis infra suis locis. *Andr. Bacc. de Therm. l. 7. cap. 8. p. m. 450.*

BAPTUS, *βαπτός*, est species lapidis bituminosi, mollis, odore excellentis. A tinctura nomen accepit. Sunt enim, qui existimant, anchusæ radicem intinctam fuisse. *Agric. de nat. fossil. l. 4. p. m. 246.*

BARACH panis, i. e. *Nivrum salis*. *Rul. & Iohnf.*

BARAS, vide *Albaras*. *Baras* legitur in *M. Aur. Severini Pyrotechnia Chirurg. l. 2. part. 1. c. 36.* Idem quod *Alphus*, *Leuce*.

BARATHRUM, *βάραθρον*, dicitur *Antrum*. Vide *Charonium*.

BARBA, *πάρων*, est pars viri secundaria, pilosa; & ad genas, eo jam perfecto, in mento proveniens: Una enim est ex iis, quæ ὑστερον γενία, h. e. postgenitæ partes appellantur, quales sunt dentes, & pili. Oritur vero ab humoribus nutritiis calidioribus & siccioribus. Dividitur *Barba* in superiorem, quæ sub naribus in superiori labio progerminat, & *μύσταξ*, *mystax*, vel *γεπαργάνιον* & ὑποπίριον vocatur; & inferiorem, quæ *πίκπας* vel ὑπὸν dicitur. Prima lanugo erumpens Græcis dicitur *χῆς*. *Gorr. in def. voc. πάρων p. 399.* Ad provocandos pilos in *barba* eadem conferre medicamenta, quæ in alopecia curanda commendantur, testatur *Gal. 5. in 6. Epid. l. 4.* *Barbam* singulare ornamentum esse virorum, & venerabundus facere, docet idem *l. 11. de V. P. c. 14.* ad quem loc. vide *C. Hofm. in comment. n. 825. seqq.* Interim mulieres dari barbatas observationes testantur, quo etiam pertinet *Rhod. Cent. III. Obs. 40.* *Barbam* v. primum sibi rafisse *Corfen*, ex *Coel. Rhod. Ant. Lect. l. IV. c. 2.* & *Barba* tonfores e Sicilia primum Romam duxisse *Publ. Ticinium*, ex *Alex. ab Alex. Gen. Dier. l. 5. c. 18.* notavit *Ch. Iansf. ab Almalov. Rer. Inv. Onon. p. 9.*

BARBARUM, *Barbara*, *Scrib. Larg. n. 207.* *βάρβαρον*, est epitheton emplastris glutinantis ad vulnera cruenta & sanguinem fundentia, (unde & emplastra hæc & vulnera ipsa *βάρβα* appellantur,) bitumen recipientis & ita siccioris, ut videre est apud *Galen. l. 4. de C. M. S. G. c. 22.* *Jung. Rhodium ad Scrib. l. c.*

BARBUS, *μυθός*, *Mythus*, dicitur piscis quidam vulgo etiam notus, in fluviis potius, quam lacubus occurrens, à quibusdam, v. g. *Cardano* & *Platina*, inter cibos nullius pretii relatus; ab aliis vero, ut *Gesnero* & *Salviano*, cibus concoctu facilibus & boni succi annumeratus. Ova ejus vim habere venenatam, & quidem colliquativam, testantur observationes apud *Aldrov. l. 5. de pisc. c. 16.* ubi plura de hoc pisce. Adde *Jul. Alex. l. 15. Salubr. c. 7.* *Bruyer. de re cibar. l. 22. c. 18.* *Timmerum de Guldenklee, l. 3. caf. 7.*

BARBADIA, id est, libra. *Rul. & Iohnson.*

BARNABUS, *Barnaas*, salpetræ urinarium, urina falis petræ, item acetum acerrimum. Kul. & Johnf.

BARNACLES, est nomen avium peregrinarum in Lancastria, Cestria & Jugis Darbiæ occurrentium à D. Carolo Leigh, Anglo descriptarum in *Histor. Natural. dictarum provinciarum* l. 1. c. 10. Vide *Acta Erud. Lips. A. 1701. in Novemb. p. 514.*

BAROMETRUM vel *Baroscopium* vocatur modernis naturæ scrutatoribus instrumentum aliquod, in quo, mediante mercurio infuso, aëris pondus & pressio secundum minutissimas variationes observari & ostendi potest, quale Rob. Boyle, Hookius, Cl. Dn. Sturmus & alii descripserunt. His jungi poterit succincta de iis relatio in *Actis Philos. Oldend. de anno 1665. in Februar.*

BARONES vocantur vermiculi in pinnis nati; quibus compressis illi exeunt. Vocantur & *Nepones*. Joh. Anglic. *Ros. Angl. p. 885.*

BAROS, βαρος, onus, *Barys*, βαρύς, *Gravis*, sunt vocabula notissima in quotidiano usu. In medicina tamen denotat molestiam & speciem lassitudinis, præcipue in artubus, v. g. in genubus, apud Hipp. 4. *aph. 20.* item de capite, Gal. *l. de odor. instr. c. 4.* De foetu quoque cum multo mucore refero ad abortum proclivi legitur 5. *aph. 45.* vide Dieterich. n. 146. 148. & infra.

BARURAC, est vitrum. Ruland.

BARYCOIA, βαρυκοία, obauditio, obauditus, imbecillitas est auditus. Dicitur & *δυσκοία*. Vide *Surditas*.

BASALTES, βασάλτης, est lapis multangularis, colore ferri, durissimus, ut non facile secari, aut vulnerari possit. Gorr. p. 72.

BASANISMUS, βασανισμός, ή βάσανος, à verbo βασανίζω, explorare, probare, diligenter considerare, significat examinationem, investigationem, probationem, apud Gal. *l. 3. de Temp. c. 6.* Verbo vero usus est Hipp. *l. de humid. usu l. 25.* Commodissime vero usurpatur de medicamentis aut remediis, de quorum virtute pondum constiterit, sed noviter investigantur. Dicitur & βάσανος à quibusdam coicula illa, in qua aurum & argentum attritum colore, tanquam trutina, examinatur, lapis lydius, vulgo probierstein. De hoc vocab. vide plura apud Libav. in *Defens. Synonym. Act. 2. not. 37.* Dicitur & ars probandi metalla *Docimastice*, de quo vocab. vide suo loco.

BASANITES, i. e. lapis mortariorum medicinarum; item lapis, ex quo fiunt cotes ferrei coloris & duritie. Jos. Laurent. *Amalib. Onom. p. 108.*

BASCANON, βάσκανον, Fascinum, vide *Fascinum*.

BASIA TIO, vide *Amplexario*.

BASILARE OS, vide *Cuneiforme os*.

BASILEION, βασίλειον, est collyrium σμηκτικόν; ad principia suffusionum, omnem visus hebetudinem & cicatrices efficax, apud Aët. *l. 7. citante Gorræo, d. l.*

BASILICA vena, vide *Axillaris*.

BASILICUM, βασίλικόν, præter significationem

Botanicam; quam in Pinace Bathini, aliisque herbariis invenire licet, epitheton est emplastris officinalis, quod alias *Tetrapharmacum* dicitur à quatuor simplicibus, e quibus paratur. Occurrunt & hujus nominis emplastra apud Celsum *l. 5. c. 19.* & Scribon. Largum, teste Gorræo in *def.*

BASILIDION, βασίλιδιον, est Collyrium ψωμελόν; diversum à superiori. Describitur à Gal. *l. 4. de C. M. S. L. c. 7. ad fin.* Gorr. *d. l.*

BASILISCUS, βασίλισκος, dicitur esse serpens venenatissimus, parum flavus, tres in capite eminentias habens, qui tantummodo conspectus, & quando sibilat, auditus, videntes se & audientes necare, imo, si animal quoddam illum etiam mortuum attingit, statim mori fertur, ut est apud Gal. *l. de Theriac. ad Pison. c. 8.* Forest. *l. 30. Obs. 1. in Schol.* Plura de *Basilisco* vide apud Aldrov. *l. 2. de serp. & drac. c. 2.* Sennertus *Med. Pr. l. 6. p. 8. c. 12.* *Basilisci* nomine duo animalium genera venire dicit, serpentem & avem ex ovo galli gallinacei natam; & illum in rerum natura esse veneno potentissimo præditum. Plura legantur de *Basilisco* in *Ephemerid. Naturæ Curiosorum Anni Tertii Obs. 128. & 190.* *Basiliscus* mystice dicitur alchymistis *Mercurius Philosophorum sublimatus*, Libav. in *Synonym. Lullius* vero peculiarem lapidem ipagyricæ confectum *Basiliscum* vocavit, qui mercurium occidit, & in perfectam argentum absque igne congelat & figit, Guido de Monte *vr. de Aldrop. Phil. in Th. Chym. Vol. VI. p. 563.* Alias & ipse lapis philosophicus *Basiliscus* vocatur apud Lagueum in *Harmon. Chym. Vol. IV. p. 727.* Imo fuerunt, qui materiam lapidis Phil. statuerunt, esse pulverem animalis *Basilisci*, ut patet ex *Vol. III. p. 150.* *Basilisci* nomen etiam à Paracelso tribuitur lui Venereæ in *Chirurg. l. 3. c. 1.*

BASIOGLOSSI, βασιογλωσσοι vocantur duo muculi ab osse hyoide vel ypsiloide oborti & medium linguæ desinentes, unde *par ypsiloideum* vocantur. De quibus vide Bartholin. *l. 3. Anat. c. 13. p. 550.*

BASIS, βάσις, in genere *fundamentum* significat; in specie dicitur, de latiore parte cordis, & superiori, cui ad latera binæ auriculæ adhærent, appellatur & κεφαλή, caput, vertex, Gal. *l. 6. de V.P. c. 7.* cui opponitur inferior & angustior, apex, aut *micro dicta*, κερυφή και πυρμή; 2. de medicamentorum compositorum potiori parte, sive illo medicamento simplici, uno vel pluribus, quæ reliqua vel quantitate vel viribus superant, unde compositum plerumque denominationem sortitur: 3. apud Hipp. quoque *plantam pedum* significat, *l. de artic. sect. 3. t. 103.*

BASIUM, βάσιον, idem quod *osculum*; allegorice significat tincturam extemporaneam Martis & Veneris, sive chalybis & cupri, à Cloffæo excogitatam, apud Schröder. *Ph. l. 3. c. 11.*

BATHMIS, βάθμις, βάθμος, dicitur sedes, basis, sinus, & recessus ossis, in quem alterum os inferitur, v. g.

de cubiti cavitate sigmatoide, in quam ima brachii pars cardinis modo immititur. Hippocr. *1. de fract. l. 10.* *Bathmoides* etiam vocantur sinus ac cavitates in brachiis utrinque singulæ, in quas extendentibus totam manum & flectentibus cubiti ipsius processus, *coronæ* dicti, ingrediuntur. Gal. *l. 2. de Us. Part. c. 15.*

BATHRUM, *βάθρον, βάθρον*, sedem, subsellium, ac fundamentum significat; in specie *scamnum chirurgicum*, luxatis partibus restituendis valde idoneum, denotat, cujus descriptionem & iconem videre licet ex Oribasio de *Machinam.* apud Gorræum. Vocatur *scamnum Hippocraticum*, *βάθρον ἰσποκράτειος*, Gal. *1. de artic. in proæm.* Clarius adhuc descripsit, modumque utendi egregie monstravit Scultet. *Armat. Chirurg. P. I. Tab. XXIII. fig. 5. & Tab. XLVI. XLVII. & L.* Metaphorice etiam tribuitur aëri, quod lunæ sit sedes, ap. Hippocr. *l. de flatib. V. 22.*

BATHYS, *βάθυσ*, fuit olim epitheton casei præstantissimi & optimi, qui Romæ apud divites in deliciis habebatur. Gal. *l. 3. de Al. Fac. c. 17.*

BATIA idem, quod *Retorta*, sive *Cucurbita colli recurvi.* Morley *Collect. Chym. Leidens. prolegom. c. 2.*

BATITURA, vide *Battitura*.

BATOS, *βάτος*, idem, quod *βατίς*, piscis genus denotat, *Rajæ* nomine Latinis veniens, à *βάτος*, quod rubum spinosum significat. Aculeos enim habent *Rajæ* leves, *λειβάτοι*, quidem in sola cauda extrema, asperæ vero multo plures. Rondelet. *l. 12. de pisc. c. 2. seqq.* Aldrov. *l. 3. de pisc. c. 48. seqq.* Linguam *Rajæ* usurpavit Hipp. in pectore ad mensuram redundantiam. *l. de Nat. mul. LXVIII. 3. 4.* *Monstrosæ Rajæ* asperæ basilicæ ad instar iconem videre licet in *Mus. Calceol. sect. I. p. 91.* ubi simul elegans morale de his piscibus ex Olao Magno reperies.

BATRACHITES, *βατραχίτης*, est lapis, vel gemma ignobilior, bullæ instar, altera parte quodammodo cava, altera convexa, cujus tres species traduntur: prima ranæ colore, ex qua nomen habet: secunda eboris: tertia, quæ e nigro rubet, *Agricol. l. 6. de nat. foss. p. 305.* Differt à vero *Buffonie* lapide, qui in capitibus buffonum reperitur, uti hoc proluxe autoritatibus non spernendis aut irridendis demonstravit Andr. Chioccus *Mus. Calceol. f. 3. p. 363. seqq.* Hic dicitur etiam *Crapaudino*, à Gallico *Crapaud*, quod *Buffonem* significat. Autor laudatus hunc os potius esse statuit, quale etiam in capite Cyprini piscis invenitur. Est igitur *Batrachites* minerale; *Buffonites* vero ab animali desumptus. Sunt tamen alii non vilioris auctoritatis Doctores, qui posteriorem negant, quod citat etiam Fr. Hofm. *Clav. Schröder. l. 5. c. 1. §. 7. n. 646.* Nostrarum non est partium, controversiam hanc dirimere.

BATRACHUS, *βατραχίς.* Vide *Rana*, *Ranula*.

BATTITURA, id est, *squama*, v. g. *Battitura æris*, metallorum. Gr. *λεπίς*, Arab. *Cabel*, Rul. & Johnf. in *Lex.*

BAUE, i. e. *urina.* Rul. & Johnf.

BAURAC, Arab. id est, *Nitrum*, de quo infra. In genere etiam quodlibet genus *salsuginis Baurac* dicitur. Rul.

BAYDA, id est, *Vas*, super quod destillatur. Idem.

BDALSIS, *βδάλις*, *mulctum*, vel suctionem significat. Gal. *l. 1. de sympt. caus. c. 7.*

BDELLA, *βδέλλα*, vide *Hirudo*. Præter ibi dicta adnotat Galenus in *exeg. Hipp.* Dioscoridem ita nominare *κροσώδη φλίβα* varicosam venam, ipsi tamen Galeno videtur primo significato animal notare, in quo & Hesy chius consentit.

BDELLIUM, *βδέλλιον*, significat & gummi, & arborem, unde colligitur, de qua vide *Botanicos*. De illo vero legatur Schröd. *l. 4. cl. 2. n. 376.* Jung. Hofmannus.

BDELLOS, *βδέλλος*, foetorem extinctæ lucernæ; item, *crepitum ventris* significat. Jos. Laur. Am. *Onom. p. 110. Lexic. Græco-Latin.* Budæi aliorumque.

BDELYGMIA, *βδελυγμία*, *βδελυγία*, à verbo *βδελύσσω*, id est, fastidire, abominari, significat *molestum fastidium*, & nauseam, præcipue ciborum, apud Hippocr. *l. de int. aff. XXIX. 2.* *βδελυγμίνη* etiam foetorem abominabilem & nauseabundum denotat, *l. de fistulis I. 3.* Jungatur Foëf. *Oecon. p. 120.*

BEATUS, *μακάριος*, quid significet, ex aliis lexicis trivio quoque notum est. In Chemicis autem *Beata* viriditas Vitrioli dicitur, & describitur ab Hartmanno in *Miscellan. Chymico-Medicis hoc vit.*

BEBÆOS, *βίβακος*, *firmus*, vide *Constans*.

BECHICA *medicamenta*, *βηχικά* ea dicuntur, quæ tussim sedant. *Βήξ* enim *tussis* est, Gal. *l. 1. de Sim. Fac. c. 1.* Suntque duplicia; alia tussim promovent, & sunt tenuium partium: alia sedant increassando, *l. 5. c. 20.* Dicuntur alias *Pneumonica*, vel *Thoracica*, quorum catalogum passim in pharmaceuticis scriptis reperies.

BECOS, *βέκος*, hoc vocabulo *Phryges* panem olim appellasse, testatur Gal. *l. 2. de diff. puls. c. 5.*

BEGMA, *βήγμα*, (quidam scribunt & legunt cum *βήγμα*) non tam tussim, quam sputum, quod tussi rejicitur, notat, uti constat ex Hipp. *l. 2. de morb. XLIV. 8.* derivatur à *βήσσειν* vel *βήσσειν*, quod valet post tussim exspuere, teste Galen. in *exeg. Hipp.*

BELENITES, *Belemnites*, *ἀπὸ τοῦ βέλος ἢ βελίμυς*, telo vel sagitta, cujus figuram quodammodo refert; est lapis teres, pyramidalis, varii coloris repertus, & prodesse dicitur contra calculum, icteritium, fluxus ventris; & specialiter commendatur in febribus intermittenti-bus, quod habeat vim fermenti febrilis præcipitantem. Dicitur alias *lapis lyncis*, vel *Lyncurivus* veterum, quod crediderint ex urina lyncis sive lupi cervarii coagulata generari, quod tamen potius pro figmento habendum videtur. Dicitur etiam est *Daëtylus Idæus*, à figura digiti, & monte Ida Insulæ Cretæ; ubi olim reperiebatur; at hodieque in Borussia, Pomerania &c. occurrit. Plu-

ra apud Schröd. l. 3. c. 8. n. 12. & Hofm. in *Clav. ad ill. loc. p.* 182.

BELMNOIDES, vel *Beloides processus*. Vide *Graphioides*.

BELSON, id est, *Balsamus*. Rul. & Iohnf.

BELLARIA, *πέμματα*, *ίαγια*, *περσέματα*, *βιδερπία*, in genere dicuntur omnia, quæ in secunda mensa apponi solent; In specie tamen à Gal. pro placentis mellitis sumta fuisse, patet ex l. de bon. & mal. succo c. 14. & l. 1. de Sim. Fac. iii. *Papaver*. Jung. Lang. l. 1. Ep. 56.

BELLICULI, vel *Bellirici marini*, sunt species conchyliorum sive cochlearum marinarum, umbilicali figura constantes, vel candido colore cum maculis flavis conspersis, vel flavo, cum nigricantibus lineis ad imaginem cochleæ circumductis præditæ. Chiocc. *Mus. Calc. sect. 1. p.* 57.

BELLOCULUS, quasi *Beli oculus*, est gemma, oculi effigiem quodammodo exprimens, olim apud Assyrios ad superstitiones grata, à signatura vero affectibus oculi prodesse credita. Agric. l. 6. *Fossil.* & Chioccus *sect. 3. c.* 379. *seq.* Oliv. *Crollius de signatur.*

BELONE, *Βελόνη*, i. e. *Acus*. Vide supra.

BELONOIDES, *Βελονοειδής*, i. e. *acus formam habens*. Vide *Graphioides. Acus*.

BELLOS, *βέλος*, vide *Sagitta*.

BELULCUM, *Βελυλκόν*, quasi *πὸ βέλος ἔλκον*, dicitur instrumentum chirurgicum telis extrahendis accommodatum, variæ figuræ, de quo videatur *Ambros. Paræus l. 10. Chirurg. c.* 18. *seqq.* H. F. ab *Aquap. de Oper. Chirurg. p. m.* 150. *ed. Patav. in fol.*

BENAT NOCTIS, vide *Planta*.

BENEDICTUM, est epitheton *Lenientium* pharmacorum, ab Arabum interpretibus introductum; præsertim quondam *Helidæus* de *Paduanis* in tract. suo de *purgantibus MS.* frequentius hoc termino de *rhabarbaro* similisque notæ mitioribus usus est. Jung. *Roslink. O. & M. Spec. Coram. l. 5. f. 1. c. 6.* Ita in dispensatoriis notissimum est *Electuarium Lenitivum*, quod vocatur *Benedicta Laxativa*. Ita *Rulandus aquam* vocavit *Benedictam* infusum suum vomitorium, de quo apud *Schröder. l. 3. c. 17.* Alias & ipse lapis philosophorum vocatur *aqua Benedicta*, item lapis *Benedictus* à *Lagneo* in *Harm. Chym. in Th. Ch. Vol. IV. p.* 719. *Mynsicht*, quoque aquam suam *Serpilli benedictam* vocavit *Arm. sect. XIX.* ob multiplicem usum sub finem descriptionis annexum. Plures alias *benedictas* descriptas vide sis in *D. David. de Spina, Physici Francofurt. & Prof. P. extraordin. Heidelberg. Manuali Pharmaceutico Chemico novissime edito p.* 34.

BENEFACIO, *εὐεργετώ*, *λυσπηλώ*, verbum hoc frequentissime occurrit apud *Scribon. Larg.* Hinc & in epilogo vel peroratione vocat omnes, quas edidit compositiones, *benefacientes*. Legitur & apud eundem; *facit bene*, n. 129. 213. *melius*, n. 131. *optime facit*, n. 112.

hoc est, prodest, convenit, conducit &c. quamvis *C. Barth. Adv. l. 1. c. 14.* parum putet latinum.

BENEOLENTIA, *εὐωδία*, scilicet remedia, medicamenta, sunt species *odoratorum*, quæ *δυσωδία* in genere dicuntur, respondent proportionem quadam iis, quæ linguæ sunt dulcia: Opponuntur *Graveolentia*, *δυσωδία*. *Gal. l. 4. de S. F. c. 22.* Illorum effluvia à corporibus aëri ambienti permittæ, ac deinde per narium inspirationem in cerebrum delata familiaria sunt spiritui animali, & cerebri naturæ; Horum vero sunt adversa & ingrata.

BENIGNUS, *εὐήθης*, quasi *boni maris*, est terminus differentie morborum accidentalium à causæ morbificæ conditione desumptæ, quando morbus habet symptomata naturæ suæ congrua, & mitiora propter causæ morbificæ qualitatem non nimis à statu naturali recedentem; Huic opponitur *malignus*, *κακοήθης*, sive mali moris, quando symptomata non respondent morbi naturæ, sed vehementiora sunt, aut plura cum virium majori prostratione. Eleganter *malignitatem* lobolem latentis alicubi cacochymie prævæ appellavit *Linden. S. M. Ex. II. §. 57.*

BENZOIN, vide *Asa*. De olei *Benzoini* præparatio & viribus, & in specie, quod de mercurio participet, quia cuprum dealbat, & aurum confirmat, lege *Vigenerii Tract. de Igne & Sale cap. 35. in Th. Chym. Vol. VI. p. 49.* De floribus *Benzoës* scrupulum *D. D. Bohmii*, an phthificis conveniant? vide in ejusd. *Diff. Chym. Phys. XI. §. 6. 7.*

BERCOS, id est *Rotundum*. Rul. in *Lex.*

BERENI tecum, *Artémisia*, *Santes Ardoinus l. 2. c. 11.*

BERENICIUM, *Βερενίκιον*, est epitheton *Nitri*, apud *Gal. l. 6. de C.M.S.L. c. 1. l. 3. de C.M.S.G. c. 2.* & alibi; valens maxime ad vulnera nervorum.

BERIBERI, est nomen morbi apud *Indos*, *Paralysis speciosa*, dum veluti nictando genibus, ac elevando crura, tanquam oves, ingrediuntur, de quo plura vide apud *Jac. Bontium Meth. med. c. 1. Beriberi Spurious* descripsit, & historiam illius prolixè propotuit ex *Bartholino Bonet. Medic. Septentrion. l. 1. f. 17. c. 27. p.* 180.

BERILLISTICA, est ars in ejusmodi specillis, quæ *Berilli* dicuntur, visiones observandi. *Dorn. Rul. & Iohnf.*

BERILLUS, dicitur speculum ex crystallo superstitione consecratum ab auguribus. *Iid.*

BERNA, hoc est *vas vitreum*, *Birmina*. Rul. & Iohnf.

BERRIONIS, i. e. *Colophonia*, *Gummi Juniperi*. Alias *Vernix*, Rul.

BERS dicitur *electuarium*, quod *Ægyptii* utebantur ad deliramenta incitanda, cujus descriptio extat apud *Prosp. Albin. l. 4. de medic. Ægypti. c. 122. a.*

BERYLLUS, *Βερυλλός*, lapis vel gemma est pellucida, colore viridi, sed diluto; ita ut duos colores sibi inesse, unum viridem, alterum pallentem, tradiderint, imo octo genera ex varietate colorum ex mente aliorum recensat

conferat Gorræus. In facris literis tanta fuit habitus æstimatione, ut octavum poneretur fundamentum cœlestis Hierosolymæ. Chymici docent, *Berylli* structuram constare ex Lunæ & Jovis cœlis æqualibus cum terra Lunæ, *Theatr. Chym. Vol. I. p. 487.* Aliter Lullius de *transm. metallor. in Vol. IV. p. 191.* De ejus viribus medicis traditur, valere contra vitia hepatis, suspiria, eructationes, oculorum fluxiones, contusiones &c. Hodieque tamen ejus nulla fit mentio. *Chiocc. in Mus. Calc. f. 3. p. 221.*

BERYTION, *Βερύτιον*, est nomen medicamenti ophthalmici, sive collyrii, quo *Berytius* quidam ad maximas epiphoras usus est, & describitur à Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Est & *Pastilli* nomen ad dyntericos perutilis, l. 9. cap. 5. *Gorr. p. 74.*

BES, item *Bessis*, Gr. *δυσβία*, est nomen ponderis continentis duos assis trientes h. e. uncias octo. Vulgo Marca. Legitur apud Celsum, Rhodius de *ponder. & mens. p. 40.* *Bes* uncias VIII.

BESACHAR, *Fungus* dicitur. *Dorn. Ruland. & Iohnf.*

BESONNA, in specie vocatur *Muscarum fungus*. *Rul. & Iohnf.*

BESSANEM vocatur rubedo externa similis rubedini ejus, in quo incipit lepra, quæ apparet super faciem & super extremitates & proprie in hyeme & frigore. *Avic. l. 4. fen. 7. w. 2. c. 8.*

BESTIA, *Bestiola*. Vide *Animal. Bestiola* etiam in specie dicitur aranea minima in leguminibus nata solifuga, de cujus noxa & cura legatur *Ardoin. de Venen. l. 8. c. 18.*

BEX, *Βεξ*, id est, *Tussis*, de qua inferius suo loco. *BEYA*, vide *Gabricus*.

BEZAAR, *Bezoar*, *Bezehard*, *Pa-Zahar*, vi etymii in genere idem esse posset, quod antidotus, vel alexiterium; siquidem apud Persas *Pa* contra, *Zahar* vero venenum significare traditur. Hinc etiam à medicis derivativum *Bezoarticum* usurpatur non solum de medicamentis, quæ lapis *Bezoar* ingreditur; sed & frequentius de aliis, quæ insigni, imo etiam meliori, quam ille, pollent venena & malignitates expellendi virtute, suntque vel simplicia, vel composita, utraque ex vegetabilium & animalium etiam classibus desumpta, v. g. ex vegetabilibus simplicibus radix anthuræ, vel contrayervæ primas tenere creditur. Ex animalibus cervi cornu, & os de corde cervi, nec non unicornu prærogativæ palmam ferme sibi adsciverunt. E compositis *infusura Bezoartica* D. D. Michaelis hodieque celebratissima esse solet, nec immerito ob ingredientia alexiteria præstantissima, cujus descriptionem exposuit *peculiaris libello*. Ita chymiatrî plurimum etiam attribuunt *Bezoarticis* suis mineralibus varii generis, *Solari*, *Lunari*, *Joviali*, &c. circa quorum tamen usum, an ratione securitatis cum aliis alexipharmacis vegetabilium vel animalium jure possint certare, nemini vitio

vertendum; si dubitet. Specialiter tamen & proprie *Bezoar* vel *Bezoar* de lapide quodam duplicis fortis accipitur, *Orientali* & *Occidentali*. *Orientalis* est lapis in capricervæ orientalis Indicæ vel Persicæ visceribus, præsertim ventriculis, aliisque cavitatibus internis concretus & repertus, figura rotunda, ovali, sessili, variante, intus paululum cava, utpote meditullio paleam, pilos, vel simile quid continente, superficie levi & splendente, colore plerumque atro virente, aut dilutius virente cineritio, palletcente, magnitudine, & pondere etiam valde variante, substantia e laminis veluti caparum sese invicem incumbentibus compacta, virtute insigni alexipharmacæ, cordialis, & diaphoreticæ commendatus. *Occidentalis* vero est lapis in capricervæ Occidentali Peruviana repertus eodem modo, ut prior, concretus, magnitudine vero illo major plerumque, superficie etiam scabra, colore vario, albicante, nigricante, obscure virente, (qui optimus habetur) viribus alexipharmacis & diaphoreticis Orientali quodammodo cedens; de quibus cum integri tractatus, & disquisitiones publice proferunt, lectorem ad illa scripta remittimus. Jungantur iis, quæ occurrunt apud Schröder. l. 5. cl. 1. n. 12. & Fr. Hofm. *Clavi d. l. Lapis Bezoar factitius* naturalem representans quomodo parari possit ex magisterio sive *Zacca* herbarum alexipharmacarum, vide ex Jac. le Mort. *Chym. Med. Phys. c. 15. p. 198.* Secundario & veluti *καταρρησιωδης* nomen hoc etiam tribuitur aliquando lapidibus in Damis sive capris montanis repertis, ut *Bezoar Germanicum* appellantur, quamvis non sint proprie lapides, sed pilæ, unde *Ægagropilæ* vel *Ægagropili* dicuntur, de quibus supra. Tandem *Lachrymas Cervorum* coagulatas & in lapideam duritiem veluti concretas veteres nonnullos *Bezehardt* nominasse, & pro antidoto efficacissimo habuisse contra quodvis venenum, testatur Lang. l. 2. Ep. 24. Vocatur & Moschus ex oculis cervi. Legatur & Joh. G. Agricola *Cervologia German. P. 2. c. 4.* *Bezoar Minerale*, terra quædam medicata Pedemontana. *Hercules à Saxonia de plica cap. 67.*

BEZAR, vel *Besar*, lapis viridis dicitur. *Dorn. Rul. & Iohnf.*

BIA, *Bixum*, *Βία*, *Βίαιον*, vide *Violentia*, *Violentum*. **BIARGHEIUNSIM**, id est, *Cerussa*. *Ruland.*

BIBERE, *πίναι*, est ore potulenta haurire, & forbere. *Linden. S. M. Ex. XIII. §. 356.* Vide *Potus*.

BIBITORIUS musculus in anatomia vocatur ille oculi musculus, introrum versus nasum oculum movens, *Barthol. l. 3. Anat. c. 8. p. 513.* *Bibitoria* rotulæ quæ dicantur, vide in *Etmüller. Oper. Tom. I. p. 1000. a. & Tom. II. p. 1783. a.*

BIBLOS, *Biblion*, *βιβλος*, *βιβλιον*, vide *Liber*.

BICEPS, *διφραλον*, epitheton monstrorum duo capita obtinentium, quorum varias observationes ex aliis collegit *Bonetus, Medic. Septentrion. l. 1. sect. 2. c. 2. p. 17. seqq.* *Biceps* quoque vocatur musculus cubiti flexor

flexor primus. Barthol. l. 4. *Anat. c. 8. p. 571.* quemadmodum & tibiæ flectens eodem nomine appellatur *diēt. l. c. 12. p. 580.*

BICAUDALIS, epitheton musculi in auro exteriori occurrentis & valde variantis, ita ut & *Tricaudalis*, interdum unica solum cauda conspicuus observetur, unde & *Intricalis* nomen nactus à G. Bidloo *Anat. Tab. XII. fig. 1.*

BICHIHIÆ, epitheton pilularum, vel potius *trochiscorum arteriacorum* ex succo liquiritiæ, saccharo, amylo, tragacanth. & amygdalis excorticatis cum Mucilago. sem. cydon. paratorum apud Rhasen l. 9. c. 55. vertente Galentio de S. Sophia fol. m. 41. a.

BICONGIUS, i. e. duo Congii, sive mensura duodecim sextarios continens. Vide *Chus.*

BICORNEOS, vide *Hyoides.*

BIFIDUS dicitur, quod prius simplex postea in duas partes dividitur & quasi finditur. Quod vero tumor quidam in recens natis e latice seroso cerebri ac cerebelli in dorsi vertebrarum spinosos processus descendente obortus *Spinæ Bifidæ* nomine insigniatur, legere est, verum absque ratione hujus appellationis in *Actis Erud. Lips. de A. 1699. m. Novemb. p. 519.*

BIFURCATUS, epitheton in Anatomicis occurrens, quando pars quædam, vel vas, quod ordinarie simplex esse solet, duplicatum & veluti in duo crura instar furcæ divisum notatur. Ita D. Ruysch. pelvim in renibus bifurcatam, imo & trifurcatam observavit *Cl. Observ. Anatomico-Chirurg. Obs. 79.* & vesiculam felleam bifurcatam d. l. *Obs. 90.* quales mirabiles naturæ lusus etiam in vas & canalibus quandoque occurrunt.

BILADEN, id est, *Chalybs.*

BILINGUIS, *διγλωττῶν*, quod tropice significat hominem versutum, simulatorem, cui candor omnis deficit, ex aliis scriptoribus Politicis novimus. *Bilinguem* etiam dici hominem duarum linguarum peritum ostendimus infra in voce *Diglossos*. Proprie vero etiam significat hominem duas linguas in ore habentem, qualem observationem e Joh. Dolæo notavit Bonet. *Med. Sæpient. l. 5. sect. 25. c. 1. p. 301.*

BILIS, *χολή*, *Fel.* Non est nostrarum partium, omnia nunc commenta veterum & recentiorum de *Bile* hic proponere & ventilare, sed saltem terminum Medico sensu exponere. Hinc sufficere facile potest, communi Doctorum consensu certum esse, quod simpliciter sumtum vocab. *Bilis* denotet *Naturalem*, *Flavam*, Gr. *ξανθή* dictam, quæ in hepatis vasibus vel poris cholodochis & vesicula felleis naturaliter inveniri, & ab utrisque per communem ductum ad intestinum duodenum excerni solet. Est igitur *Bilis* excernendum naturale, sive liquor excrementitius, ex sanguinis salino-sulphureis ob longiorem moram effectis redditus portionibus, paucoque sero dilutis constans, à massa sanguinis in glanduloso hepatis parenchymate secretus, ad dicta vasa & receptacula collectus, & excre-

tus. Usus hujus in intestino duodeno est indubitatus; Chyli e ventriculo immediate huc translati segregabilitatem, & dissolutionem in utiles & fœculentas portiones una cum succo pancreatico, ceu contrariæ facultatis, mediante aliqua fermentationis lucla, promovere. Quæ circa alias quoque utilitates veteres & novi Auctores tradiderunt: item, an denuo cum chylo ad sanguinem quædam *Bilis* portiones loco novi fermenti & Balsami vitalis redeant? an vero statim e vesicula fellea per certas arteriolas ad sanguinem refundatur, uti coniectatus est Fr. de le Boe *Sylv. Disp. Med. VI.* & quæ sunt alia, aliis & alibi ventilanda relinquimus. Porro *Bilis præternaturæ*, & *vitiosa* fit per varios corruptionis modos & varia sortitur epitheta, vel à colore, vel à consistentiâ, vel ab alia circumstantia petita, quæ paucis annectere lubet. Ita quædam dicitur *Bilis pallida*, *ώχρῆ* vel *χλωρῆ*, quæ ad naturalem proximè accedens, vel à serosis aut aquosis portionibus copiosioribus diluentibus (unde & *aquosa* & *humida*, *ιδιωπάδης* ἢ *ὕδρῆ*, appellatur) vel à minori aculeo lixivioso præditis salinis colorem obtinet remissiosem. Huic contraria est *rubra*, *ερυθρῆ*, *subrubra*, *ὑπερυθρῆ*, *ruffa*, vel ignei coloris, *κίττῆ*, (quæ saltem sunt gradus differentiæ) quæ majoris lixiviositatis indicium præbent, & particularum salinarum combustarum, vel nimium assarum copiam præsupponunt; quales etiam particulæ coagulatae intense rubentes haud raro cum urina excerni, & ad matulam affigi firmiter solent, teste Willis *de Urin. c. 5. §. Usitatum. Vitellina*, *λεκιθώδης*, h. e. ovorum crudorum vitellis colore & consistentiâ similis, ex assumtis alimentis per biliolas regurgitantes ex intestino in ventriculorum portiones corruptas admixtas depravatis nata, & mediante vomitu innotescens. Sic & *Porracea*, *περασσιδης* ἢ *περασώδης*, mixta est ex chylosis & biliosis (an & succi pancreatici vitiosifi?) portionibus heterogeneis corruptis, vitriolaceis constata, & per vomitum in sensu incurrens. Porro quoque *Bilis Glasæa*, sive glastum colore cæcio referens *ισοπεδης*, *aruginea*, (*noja*) *ιώδης*, *cærulea*, *κυανῆ* ἢ *κυανίζουσα*, *obscura*, aut *fusca*, *ορφνώδης*, ἢ *φαιά*, mixtæ & heterogeneæ sunt *Bilis* species, gradu corruptionis & colorum variantes, quæ liquoris biliosi, succique pancreatici concurrentem vitiosam effervescentiam & corruptionem præsupponunt, uti hoc innuit rectissime Sylvius l. 1. cap. 30. §. 112. & c. 46. §. 37. E quo Autore alia quædam *Bilis p. n.* epitheta, addere libet, ut sunt, *Bilis heterogenea*, quæ constat diversis partibus, aliis acrioribus, aliis obtusioribus, l. 1. c. 48. §. 6. *Copiosa* & simul *acrior*, cujus causas recenset c. 18. §. 11. Huicque contraria *pauca* & *iners*, §. 12. *Spirituosa* & *Volatilis*, quam credit esse causam veram Icteri, cap. 46. §. 41. *seq.* & *Ructuum nidorosorum*, c. 7. §. 21. *Vomitoriumque febrium*, cap. 30. §. 112. *Pinguior* & *oleosa*, ceu causa fastidii ciborum, c. 2. §. 8. *Ardentisque totius corporis, vel intestinorum, vel lumborum doloris,*

c. 11. §. 18. & c. 14. §. 16. *Fluida vel Fluxilis aut Turgens*, autor Cholerae & Diarrhoeae, qualem etiam per purgantia fortiora gigni & expelli constat, c. 7. §. 46. *Glutinosa & spissa*, huicque affinis *Calculosa*, causa obstructionis, praesertim meatuum biliariorum, c. 45. & 46. Plura si cui legerè placet de *Bilis* natura, generatione, varietate & usu, ille praeter Hipp. & Gal. monumenta aliorumque veterum scripta ex recentioribus legat Francisc. Glissonii *Anatomiam Hepatis & Marcelli Malpighii Exercit. de Hepate c. 5. seqq.* aliosque. Per *Biles* in plurali & *Flavam & Avram* simul intelligi, ostendit Joh. Rhodius in *not. ad Scribon. Larg. num. 136. Bilis Anatomiam Chymicam h. e. Medicamenta e bile parata vide in Morley Collect. Chym. Leidens. c. 96. 97.* Quod vero nonnulli ex Recentioribus veterum de quatuor humoribus in corpore humano ad sanguinis systema concurrentibus opinionem jam dudum obsoletam rursus in forum Medicum inducere non verentur, dum non solum sanguinis portiones sulphureas cum salinis permixtas excrementitio *Bilis* nomine non tam exornare, quam deturpare audent, sed etiam cum Johanne de Murato in suo *vade mecum Anatomico Exerc. III. §. 2.* partem chyli butyrosam & mobiliorem *Bilis* alimentalis titulo insignire non dubitant, mihi non aridet, cum illa confusa terminorum acceptio majorem in animo lectoris pariat obscuritatem.

BILIS atra, μέλαινα χολή, (vide *Melancholia*,) denotat apud Gal. humorem melancholicum, l. 7. aph. 32. c. 6. de nat. hum. l. 27. & c. 5. in 6. Epid. l. 14. cum autem aequè obscurum sit apud illum, & reliquos omnes antiquiores, quid proprie sit humor melancholicus five naturalis, five praeternaturalis, declarari hoc debet ex recentiorum hypothesibus Physiologicis Pathologiae rite applicatis, secundum quas *Bilis atra* nihil aliud est, quam humor excrementitius acidus in pancreate naturaliter collectus, & ad intestinum duodenum secretus (qui simpliciter *Melancholia* dici comode potest) praeternaturaliter se habens, praetertim nimia aciditate corrosiva & exulcerativa peccans. Vid. *Not. nostr. ad Jessen. Judic. de S. V. S. M. p. 161.* Quamvis & *Bilis flava* per mixturam hujus acidi p. n. pancreatici liquoris corrupta in *Avram Bilem* degenerare possit, teste Fr. Sylvio l. 1. Pr. Med. c. 46. §. 37. imò ipsum sanguinem, & spirituum animalium liquorem, si in eum regurgitaverit, ille nimium acidus liquor *Avrabiliarium* facere queat, unde gravissimorum morborum ilias provenit. *Atra Bilis* quoque mystice appellatur *Nigredo* illa prima in praeparatione *Mercurii Philosophorum & Lapidis Philosophici*, quam offert in prima operatione, de qua apud Libav. T. II. Oper. in Apos. Herm. Part. post. in proem.

BINARIUS, est numerus mysticus, seu potius commentitius Spagyricorum Philosophorum, statuiturque duplex; *Naturalis*, qui est ortus à Deo per divisionem corporum superiorum ab inferioribus in prima

Castelli. Lexic. Med.

creatione; *Binarius contra naturam* est id, quod est nedium naturae, sed Deo primum inimicissimum, radix morborum omnium & interitus. Vol. I. Th. Chym. p. 462.

BINSICA, hoc nomine Rabbini vocant aegritudinem mentalem, & in specie *Arophiæ organi phantasiae*, teste Helmont. tr. *Venatio scient. n. 51. & de magnet. vuln. cur. §. 148.*

BIOLYCHNIUM, βιολύχνιον, idem, quod *Flamma vitalis*, five *Calor natus*, de quo infra. Epitheton Charltono, aliisque recentioribus non infrequens. Alias vocabulum hoc accipitur de singulari quodam secreto ex sanguine humano parato, uti videre est apud Beguin. *Tyrocin. l. 3. c. 1.* in notis Glikradii, ubi simul mentio fit Johannis Ernesti Burggravii, qui integrum libellum de hujusmodi *Biolychnio* conscripsit & edidit.

BIOS, βίος, βιοτὴς, βιοτή, dupliciter sumitur, 1. frequentius pro *vita* ejusque curriculo; 2. rarius pro *victu*, h. e. alimentorum usu ad vitam necessario. Vide suo loco *Vita*, *Victus*.

BIOΘΑΝΑΤΙ, βιοθάνατοι, dicuntur Foresto lib. I. Obs. 1. in Schol. ii, qui violenta morte perierunt. Verum non videtur vocabulum à bonis autoribus approbatum.

BIPULA est vermis apud Arist. l. 5. *hist. animal. c. 29.* interprete Gaza. Mercur. de morbis puer. l. 3. c. 7.

BIRA, vide *Cerevisia*.

BIRSEN, Arabicum vel Persicum nomen denotans inflammationem vel apostema pectoris. *Bir* enim pectus significat, teste Avicenna & aliis. Casp. Theophil. Bierling. in *Thesuro* p. 270.

BISCOCTUS, διψθός, διψθίσις, potissimum dicitur de pane iterato cocto, quem & ἕζοπτος, h. e. valde assatum dici existimat Linden. Ex. XVI. §. 139. *seqq.* Jungatur locus Hippocr. de Int. Aff. XXIX. 16. Habet vim desiccandi, & cum siligineus est, neque nimium tostus, minus omnium excrementi relinquit. Renat. Moreau ad Schol. *Salernit. c. 17. p. 263.*

BISMUTHUM, Bisemutum, *Marcafita*, vulgo *twisemuth* / est recrementum metallicum in generatione metalli alicujus ex portione quadam ad generationem metalli inepta productum, inque corpus minerale albicans durum ac fragile mutatum. Schröd. l. 3. Ph. M. c. 18. Verum Olaus Wormius *Musaei c. 8.* ad sui generis metallum refert, licet aliquando argentura in se contineat. Libav. quoque inter metalla referre non dubitavit, *Defens. Syntagm. A. 2. N. 53.* Est vel solidius sectionemque admittit, vel interdum laxius, instar Galenae. Datur & *Marcafita aurea*, vulgo *gold kiesl.* *Plumbum* etiam scriptorium à nonnullis ad *Bismuthi* speciem refertur, Hofm. in *Clav. Schröd. d. l. pag. 329.* Viribus recremento plumbi respondet; usus quamvis rarissimus, & non nisi externus. *Bisemutum* appellavit levissimum, pallidissimum, & vilissimum plumbum Rutand. in *Lex.*

BITHNIMALCA, idem, quod *Gasteranax*, (de quo

quo sua in litera) h. e. peculiare principium activum in ventriculo residens, functionum chylicationis, & distributionis, segregationisque excrementorum præses, quod nomen finxit Dolæus in *Encyclopæd. Med.* l. 3. c. 1. 3. & 4.

BITHYRINATI, id est, *vivro obductum*. Rul.

BITHYNOS, βιθυνός, duo significat medicamenta: **1.** est nomen emplastrum, ad hydropem efficax, cujus descriptio habetur apud Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 3. deinde *Pastillus* dicitur *Bithynus*, l. 5. de C. M. P. G. c. 12. Gorr. p. 75.

BITUMEN, ἄσφαλτος, ἀσφαλτὸν, generaliter sumtum denotat omnem terræ pinguedinem tenacissimam, facile urentem. Hinc Langius *Bitumen* ignis fomentum in montibus illis ignivomis esse dixit, ita ut ab aqua magis accendatur, l. 2. ep. 52. & sub se comprehendit varias species, quas videre est apud Schröd. d. l. cap. 29. Specialiter vero denotat succum pinguem aquis marinis aliisque stagnantibus marinæ non distimilibus, & optimum est mari mortuo, (quod propterea lacus *Asphaltinus* dicitur) veluti spuma innatans, postea vero resiccatum ad litora pice sicca durius efficitur, tenacissimumque redditur. Optimæ notæ habetur, si ponderosum, validum odorem vibrans, purpureoque atrum vergente colore præditum sit. Ejus virtus est cum moderata calefactione exsiccatoria & glutinatoria, Gal. l. XI. de S. F. Schröd. l. 3. c. 32. Hofm. in *Clav.* aliique plures. Gorr. in *Def.* aliter distinguit *Bitumen*, ἄσφαλτον, in liquidum & fossile. Illud, quod instar olei fit propter pinguitudinem, postmodo tamen vel sponte, vel coctione, inspissatur. Meminit illius Scrib. Larg. n. 52. ad inunctionem narium. Dicitur & *Zacynthium*, (perperam *Saguntinum*, cum in agro *Saguntino* non deprehendatur) ζακυνθία ἄσφαλτος, Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 13. vid. Rhod. ad Scrib. Larg. num. 208. quemadmodum siccum *Judaicum* quoque vocatur. Hoc vero siccum e terra eruitur, lapidum aut carbonum modo, nigrum, splendentisque picis instar, & ab aliis *Gagatis* aut *Fossilis Carbonis*, aut *Petræ* nomine venit. Vide *Lithanthrax*. *Bitumen* etiam tribuitur à Paracelso excremento urinæ *Alcola* dicto, (de quo supra) quod ipse *Tartarum mucilaginosum* etiam appellat in *Fragment. Medic.* ad L. 1. de *Tartar.* c. 9. & alibi. *Dornæus* descripsit *Bitumen*, quod sit sulphurea terra, in *Distillon*, item Rul. in *Lex.* qui multa genera etiam proposuit: Liquidum oleo simile, petroleum. Oloratum *Saxonicum*, tetrum, camphoræ nativæ: nigrum crassum *Fossile carbonibus* simile. *Bitumen perversum* est liquor incertus est.

BIVENTER, δρασεινός, vide *Digastrius*.

BLABE, βλαβη, noxam significat, à verbo βλάπτει, nocere; cui opponitur ἀφελίειν, prodesse. Hipp. l. de *Alim.* III. 3. seqq. Eidem quoque σίνα dici ab Ionice σίνειν, & noxia βλαβερά ἢ σιόμεωρα docet Galen. c. 3. de R. V. I. A. t. 14.

BLACCĪÆ apud Rhazen dicuntur *morbilli*, notante *Ingrassia Comm.* in *Avic.* l. de *Tum.* p. n. p. 194. 195.

BLACHMAL, est materia liquefactione plurimum a metallorum confusa in sulphur injecta. *Iohns.* in *Lex. Chym.*

BLACTARA, i. e. *Cerussa vel blancta*. Rul. in *Lex.*

BLÆSUS, *Blæsius*, βλαυσός, βλαυσός, vitium aliquod in figura membrorum corporis, præsertim externorum significat. Frequentius tamen de cruribus extorsorum distortis usurpari solet. Alias Latinis *Valgi* dicuntur. Gal. de *causs. morb.* c. 7. c. 3. de iis, quæ in *Medic.* fiunt i. 31. Jung. M. A. *Severin.* de *gibb. vulg.* & var. P. 11. c. 2. Quibus opponuntur *ραιβοί*, vel *ραιβοί*, *ραικοί*, *Vari*, quibus crura intorsum vertuntur; quamvis C. Hoffmannus mendam subesse existimet, & invertendam esse utriusque significationem doceat, l. 3. *Inst.* c. 59. §. 5. & l. 3. *Apolog. pro Gal.* c. 99. Utinam vero rationem addidisset, cum Autores & Lexicographi non consentiant in illam significationem inversionem. An incertitudo significationis fortassis inde oborta est, quod utrumque vitium in cruribus semper concurrat. Dum enim genua extorsum vergunt, pedes extremi coeunt; quod si vero hi diducuntur extorsum, genua coarctantur? *Blæstias* etiam dicitur de illo, cui lingua impedita est, ut literam aliquam exprimere non possit. Vide supra *Balbuties*.

BLANCA mulierum, *Blancta*, *Cerussa*. Rul. in *Lex.* *Blanca* etiam dicitur compositio lenitiva à colore albo, quod colorem purget albos phlegmaticos, & oligi fuit triplex, magna, media & minor. Unius descriptio extat in *Antidotario Nicolai inter Opera Mesuæ* fol. mihi 373. a.

BLANDUS, εὐς, ἡδύς, idem, quod *Miris*. Est epitheton plerumque ignis à *Pharmacopœis* & *Chymistis* receptum ad differentiam ignis fortioris. Ita in negotio lapidis *Philosophici* requiritur *Blandus Ignis*, & æqualis, ita ut nec invalescat, nec debilitetur, à *Ventura* apud *Lagneum* in *Harmon. Chym. Th. Chym. Vol. IV.* p. 767.

BLAS, terminus est *Helmontianus* novus, & significat in genere motum localem & alternativum astrorum, à quorum utroque oriuntur temporum mutationes, tempestates atque vicissitudines. Unde *Blas motivum stellarum* ab illo describitur, quod sit virtus pulsiva ratione itineris, per loca, & secundum aspectus, *Blas* vero *alterativum stellarum* in productione caloris atque frigoris consistit, idque præcipue cum ventorum mutationibus. Passivas vero qualitates, puta humiditatem & siccitatem, ad nos astra transferre nequeunt, cum ex sese non habeant. Porro ad imitationem illius in brutis quoque & hominibus *Blas* occurrere docet, idque duplex, *Naturale* & *Voluntarium*. Illud dicitur, quod quodlibet viscus ad typum sui astri format, hinc & *Astrale* dicitur; Hoc vero quod voluntate animalium ad motum localem dirigitur, & nullo modo connexum est
lacioni

lationi supernæ, h. e. absque cœlorum *Blas*; & moforè immobili naturali seipsum movet, in tr. *Blas Meteoron* & *Blas Humanum*. Quis vero non rideat has novitates?

BLASTEMA, βλάστημα, βλάσις, *germinationem, germen*, significat in genere, à verbo βλαστάνειν, propullulare, germinare, & occurrit illud quatuor in locis (notante Foëf. in *Oec.* p. 122.) apud Hippocr. v. g. de *Humor.* I. 35. l. 4. *Epid.* XXIV. 8. & l. 6. *Epid.* sect. 2. l. 10. de *Ulcer.* V. 3. Quamvis vero obscurum sit, qualia *germina* p. n. in illis locis intellexerit, nobis tamen videtur, potius exponendum esse per eruptionem alicujus materiæ sive pustulosæ, sive crustosæ, sive fungosæ, aut alterius consistentiæ. Et ita alter locus in *Epid.* cujus expositio apud Gal. non occurrit, erit perspicuus, quod tumores glandularum sint signum eruptionum cutanearum, id quod experientia testatur, præsertim in pueris & puellis, v. g. pone aures, maxillas, ad collum tumores significare scabiosam exulcerationem præsentem, vel futuram. Hinc Vallesii Commentum ad illum loc. plane ἀνεργον, & improprium nobis videtur. Vide etiam infra *Germen*.

BLATTA, est vocabulum valde æquivocum, præcipue vero duas habet significationes; I. denotat insecti genus, & ita respondet Græcum σίλφη, *Silphe*, vel etiam ήλφη, quæ significatio iterum tribui solet variis insectis, vel vermiculis, de quibus omnibus legatur Ulyss. Aldrovandus l. 4. de *Insectis* c. 9. edit. Bonon. p. m. 499. seqq. ubi etiam exponit σίλφος άνου πτερων & βδενσους, id est, *Blattas* sine alis & foetentes, quarum ex Archigene meminit Gal. l. 3. de *C. M. S. L.* c. 1. & l. 5. c. 9. ad effectus aurium & dentium. 2. denotat Testaceorum species, vel potius opercula conchyliorum, si oblonga fuerint; si rotunda, Buccinorum & Purpurarum habentur, quamvis indiscriminatim, sed perperam, à Pharmacopolis & Aromatariis vendi soleant. Dicitur cum epitheto *Blatta Byzantia*, βλάτιον vel βλάτιον βυζάντιον, item άνυξ, Diof. l. 2. c. 10. *Unguis odoratus*, non quod suaviter oleat, sed quod odor sit gravior, castoreum æmulans. De his legantur Rondelet. l. 2. de *Testac.* c. 15. Aldrovand. l. 3. de *Testac.* p. m. 294. seqq. item p. 346. seqq. *Chiococcus in Mus. Calc. sect.* I. p. 44. Schröder. *Ph.* l. 5. cl. 3. n. 74. *Ungui odorato* tribuitur interne sumto virtus alvum laxandi, lienem emolliendi. Externe suffitus contra epilepsiam & suffocationem uteri commendatur; in reliquis cum aliis concharum testis viribus respondens.

BLECHRUS, βληχρός, significat *Debilis, Lenis*, & est epithetum usitatum morborum, præsertim febrium, apud Hippocr. 5. *aph.* c. 4. l. 5. *Epid.* XXII. 24. XXXVI. 12. & passim alibi; de quibus locis vid. Foëf. *Oec.* p. 123. Dieter. *Iatr.* n. 156.

BLEMA, βλήμα, vide *Intrivum*.

BLENNA, *Blena*, sive *Mucus*, βλίνα; μύξα, est humor excrementitius crassior concoctus per palatam &

nares defluens; minusque acris & mordax; propterea & crassior pituita ab Hipp. vocatur, Galen. l. de *icr. morb. temp.* c. 3. & l. 2. de *sem.* c. 6. βλίνα & βλίνα fixigidus humidusque est succus, quem omnes homines phlegma vocant, ut scribit Gal. l. 2. de *fac. nat.* c. 9. Vide *Phlegma*. Dicitur & Hippocrati βλίνα l. 2. de *morb.* XII. 6. Unde & derivativa βλινώδης vel βλαρινώδης, vel de ipsis excretis mucosis legitur, lib. 4. *Epid.* in *princ.* vel de hominibus, in specie mulieribus, l. de *Carnib.* vel de *ætate*, XXI. 8. Foëf. d. l.

BLENNUS, βλίνος, βλίνος, βλινός, Suidæ βλίαν, est piscis littoralis, nullius pene pretii, quod vel ex nomine *mucum* denotante constare potest, cum carnem habeat mollem, excrementitiam, inspidam, & ita ingrati. Ejus descriptionem vide apud Aldrov. l. 2. de *pisc.* c. 26.

BLEPHARIDES, βλεφαρίδες, vide *Cilia*.

BLEPHARON, βλεφαρον, vide *Palpebra*.

BLEPHAROXISTUM, βλεφαροξύστιον, est instrumentum Chirurgicum radendis, vellendis, concinnandisque palpebris apertis, in *Trachomate*, sive asperitudine callosa palpebrarum interiorum, quæ & πλάσις vocatur. P. Ægineta, l. 3. cap. 22. Gorr. in *def.* p. 76.

BLESTRISMUS, βληστρισμός, Hippocrati incontinentem corporis *jaclationem* & inquietudinem significat, qua corpus perpetuo exagitur, aut incontinenter disjicitur. Dicitur alias quoque βληστρισμός, l. I. *Epid.* agr. 2. Provenit à sanguinis nimia & tumultuaria effervescencia in febribus acutis. Verbum quoque βληστρίσειν Hippocr. in usu fuit, idem significans, scil. *jaclare seipsum*, l. I. de *morb.* VII. 17. De phreneticis Aretæus usurpat βληστρίσειν, h. e. *jaclari*. Foëf. p. 122.

BLETA alba est epithetum urinæ lactæ renum morbosorum, & refertur inter causas phthiſeos apud Paracels. l. 11. de *Tartaro trach.* 3. c. 3.

BLETUS, βλητός, iclus dicitur, cujus latus propter internam malignam inflammationem, v. g. pleuritidem, peripneumoniam, præsertim mox post obitum, lividum, aut maculosum, tanquam ex icla aut plaga, conspicitur. Hipp. *Coac.* t. 400. f. 1. de *R. V. I. A.* t. 35. De foetu quoque in utero hac ratione extincto legitur l. I. de *M. M.* CX. 8. ubi in seqq. exponitur per βλητόν, lividum.

BLICARE, id est, *præsi præparatum*. Rul. in *Lex*.

BLINCTA, i. e. *Terra rubra*. Id.

BLITYRI, βλίτυρι, est vocabulum fictitium, plane nihil significans, proverbii loco à Galeno usurpatum cum altero *Scindapsus*, σκινδαψός, ad irridendam nimiam fingendorum novorum terminorum vanitatem, l. 3. de *diff. puls.* c. 4. & l. 2. *M. M.* cap. 7.

BLUMATI, terreum est *vas vitreatum*. Iohnf. in *Lex*.

BOA, βία, βίη, Plinio dicuntur papulæ rubentes cutaneæ, vulgo hitzblätterlein / sive pustulæ ichorosæ, l. 24. *H. N. c.* 9. & l. 26. cap. II. quamvis & nomen sit serpen-

tum maximorum in Italia, ita, ut aliquando solidus infans in ventre occisæ Boæ fuerit repertus, apud eundem, l. 8. c. 14. Jungatur Aldrov. l. 1. de serp. & drac. c. 19. Vide *Papula*, *Pustula*. *Boa*, hodie morbus Gallicus apud Hisp. Delecamp. in hunc locum. Plinio l. 26. c. 11. tumor crurum ex labore viæ collectus. Laurembergius in antiquario. Rei rusticæ scriptoribus morbus bouum, notante Julio Scaligero in Fests.

BOAX, vide *Boops*.

BOCCA significat orificium fornacis in arte vitraria per quod metallum ex ollis majoribus eximitur & ollæ in fornacem mittuntur. C. Meretius in Notis ad Neri præfat. de art. vitraria p. 271.

BOCCARELLÆ dicuntur orificia minora ad utrumque Boccæ latus, unum idemque ut plurimum horizontale, quo mediante minitri in vitrario ergasterio metallum crudum vel repurgatum ex ollis eximunt. Idem, *ibid.* p. 272.

BOCHETUM, dicitur Decoctum secundarium ex ligno sancto, Salsapariglia, china & aliis sudoriferis paratum. Blas. Medic. Univ. p. 79.

BOCIA, dicitur vas vitreum firmiter clausum, ventre rotundum, collo oblongum & strictum ad menturam dimidii pedis vel circa. Dicitur alias & *Ozum*, *Sublimatorium*, *Urinale*, *Cucurbita*, *Lagn*. in Harm. Chym. Th. Chym. Vol. IV. pag. 769. Hanc frigida non licet attingere manu in labore Chymico, ne rumpatur. Greverius in Secret. Vol. III. pag. 719.

BODAGI, i. e. aliud vas, Rul.

BODID, i. e. *Ozum*, Idem.

BOE, Βοη, vide *Clamor*.

BOETHEMA, Βοηθημα, Auxilium, Remedium. vide *Remedium*.

BOF, i. e. *Calx viva*, Ruland.

BOLBIDEON, *Bolbition*, Βολβιδιον, Βολβιδιον, dicitur parvus polypos, vel sepiola parva, apud Hippocr. l. 2. de morb. mul. XXV. 6. & XXIX. 34. Foëf. d. l. Gorr. p. 76. Galenus *exeg.*

BOLBITON, Βολβιτων, *stercus bubulum* in specie apud Hipp. significat, cujus usum ad fotum & suffitum in affectibus uterinis commendavit, l. de nat. mul. II. 17. XXIX. 173. 174. l. 1. de morb. mul. LXXXV. 13. CXXIII. 13. l. 2. LXXIV. 21. Foëf. p. 124.

BOLCHON, Βολχον, appellant quidam *Bdellium*, teste Dioscor. lib. 1. c. 80. Gorr. p. 76.

BOLESIS, dicuntur *Corallia*, Rul.

BOLETTO, idem quod *Friua*, de quo inferius in lit. F.

BOLISMUS, mendose pro *Bulimus* legitur apud Avicenn. l. 3. fen. 13. w. 2. c. 15. 16.

BOLUS, ἡ βολη, dupliciter sumi solet, generaliter & specialiter. Generaliter idem est, ac *gleba*, five terra pinguis & limosa; quamvis per metaphoram & aliis rebus aptari possit, v. g. *glebæ nimis*, *glebæ thuris*, *glebæ*

casei. Vid. Rhod. Lex Scribon. p. 388. Specialiter vero i. significat terræ quoddam genus ex pallido rubrum lentore pingui præditum in levorem calcis affuso humore promptissime solubile, ac assumptum butyri instar liquefcere visum vaporibus, martialibus imprimis imprægnatum, Schröder. l. 3. c. 2. Præ reliquis laudatur *Bolus Armena*, ἡ ἐκ τῆς ἀρμενίας βολη, à Galen. l. 9. de S. Fac. §. Terra Samia in fin. quæ scilicet ex Armenia & finitimis locis affertur, quamvis non rejiciendæ sint aliorum quoque locorum, in quibus fodiuntur, *boli*, v. g. *Toccaviensis*, quam Armenia non inferiorem commendavit Joh. Crato Consil. 79. apud Scholz. item *epist.* 123. 130. *Orientelem* ab Armenia distinguit idem, *epist.* 107. ceu ex Cappadocia Constantinopolin allatam. *Wittebergicam* approbat Schröd. d. loc. & F. Hofm. in *Clav.* ad illum locum. Ex quo etiam constat, dari *bolos* alius coloris videlicet *albos* ex Hetruria, *cinereos* e Fionia & Boringia, Daniz Insula, item *Norvegicos*. *Bolis*, præsertim *Armenæ*, tribuitur præter vim exiccantem, adstringentem, consolidantem, roborantem, etiam virtus alexipharmaca in ipsa peste salutaris. Ejus tamen usum suspectum reddere conatus est Langius l. 1. ep. 18. *Bolus* dicitur *lutum*, quod minerale nullum in se habet, Dorn. Rul. & Iohaf. *Boleus* idem significat. Deinde *Bolus* significat certam medicamenti formam, mellis fere consistentia paulo crassiore conglomeratam tanta quantitate, quantam bucca fere capere potest. Dividitur in *Purgantem*, *Diaphoreticam*, *Alterantem* & *Roborantem*. In officinis pro usu nulli extant, sed ex præscriptione medici statim parantur. Petr. Morell. de *formul. remed.* l. 1. sect. 2. c. 1. Schröder. l. 2. c. 42. Parantur ex electuariis, pulpis, conservis, pulveribus, in consistentiam deglutibilem redactis. Spagyricis quoque *bolus* dicitur *coagulum specificum*, quod est essentiale chymicum, ut sit essentia quædam liberata ab impuris & alienitatibus per coagulationis, quam necessario antecedit solutio, modum tegregata, constitutaque, quomodo solent *boli* eluti in specie fieri, ut sit eis consistentia & forma homogenea, qualis est *bolaris*, novumque etiam tabulis, id quod ad essentiam parum interest. Ruland. in *Lex.*

BOMBAX, *Gossypium*, *Cotta*, *Cottonum*, ζύλον, primo denotat plantam ipsam exoticam in Syria & Cypro copiosam, ferentem semina multa lanugine involuta instar nucis crinitæ inclusa, secundo ipsa quoque *lanugo* hoc nomine vocatur. Seminis usus in phthificis & asthmaticis laudatur, *Lanuginis* rarior internus, frequentissimus externus, Schröder. l. 4. cl. 1. num. 59.

BOMBUS, Βομβη, est murmur, vel strepitus resonans ex flatibus, qui in amplitudinem effunduntur & evolvuntur ex locorum angustiis. Si hujusmodi sonus in auribus percipitur in acutis morbis, lethale habetur signum ab Hipp. *Coac.* t. 135. In intestinis crassis fieri à porcionibus chylofis in status resolutis, docet Galen. l. 3.

de *sympt. caus.* c. 2. unde & sonori crepitus quandoque excernuntur.

BOMBYLIUS, βομβύλιος & βομβυλιός, est genus poculi, vel vasculi cum angustiore orificio, à resonando ita dictum, cujus meminit Hippocr. *lib. 3. de morb. XXIV. 62.* quamvis cum epitheto *ιουρσόςμα*, latioris. Verum mendosum esse locum & substituendum *πενοςόςμα*, ingeniose demonstravit Foes. in *Oecon. p. 125.* Jungatur Galen. c. 2. in 6. *Epid. t. 32.*

BOMBYX, βόμβυξ, ut & βομβύλιος, est vermis lanicus, sericum texens, oriturque tum sponte, tum ex ovis. Ejus historiam admirandam prolixè reperies apud Ulyss. Aldrov. *l. 2. de Insect. c. 6. p. m. 278. multisque seqq.* Jungatur ex recentioribus *dissertatio Epistolica de Bombyce* Marc. Malpighii *Regiæ Societati Anglicæ dicata*, de quo etiam videantur *Acta Philosophica Oldenburgii An. 1669. mens. Julio.* Quærantur & alia de hoc insecto loca *ibidem in Indice.* Papiliones bombycis κατ' ἐξοχήν Bombylii dicuntur, teste eodem. Usurpantur in medicina integri, sericum cum textura & folliculi, teste Schröder. *l. 5. cl. 4. n. 97.* Verum non est flocci facienda animadversio Fr. Hoffmanni in *Clav. ad h. l. p. 703.* Dicitur & *Bombyx sylvæstris*, e genere erucarum viridium simili metamorphosi cum *bombyce* domestico mutabilium, de cujus usu in medicina nihil adhuc constat.

BONATI, i. e. vitreati, Rul. in *Lex.*

BONUM, ἀγαθόν, καλόν, notissimum quidem, & communissimum est vocabulum, & in genere significat, quod quis aut eligere, aut agere, aut cui confidere potest ac debet, ex Galen. *l. 7. de Hippocr. & Plat. de cr. c. 2.* Sumitur vero vel absolute & per se, vel comparative & secundum quid, respectu personarum, vel alterius alicujus rei. *Bona per se* & absolute, quæ in rerum natura continentur, alia animi, alia corporis, alia exteriora sunt, nec præter hæc ullum aliud bonorum genus excogitari potest, Gal. *Orat. suasor. ad artes, c. 6.* *Respective bonum* dicitur, vel ut signum, vel ut signatum. Sub utroque respectu *bonum* aliquando etiam completitur *minus malum*, c. 20. in 6. *Epid. t. 38.* *Bonum* etiam pro certo, stabili, vero, & perpetuo positum est, c. 2. de *fract. t. 31.* Plura huc facientia vide sis apud Dieter. *Iair. n. 2.*

BOOPS, Boax, Box, βόαξ, βόαξ, βόαξ, est nomen piscis litoralis, qui inter cibos concoctu faciles referuntur, ita, ut etiam ægris apponatur. Vide Aldrov. *l. 2. de pisc. c. 41.* Bruyerin. *l. 20. c. 9.*

BORACO, vocatur etiam *capistrum auri*, Ruland.

BORADES, i. e. *Limaúra*, Ruland.

BORAX, Borrax, factitium quod sit, & nitri veluti species, unde & nomine suo proxime accedit ad Arabic. *Baurac*, hoc est, *Nitrum*, extra dubium est. Ex qua vero materia præparetur, & quomodo, incertum adhuc habetur. Venetiis confici ex cremato quodam lapide candido & fissili, quem *boracem crudum* vocant, & Kentm. *Nitrum nativum scissile*, docet Casp. Hofman,

in *Paralipom. Offic. c. 55.* Consentit in hoc Frider. Hoffmannus in *Clavi ad Schröd. lib. 2. c. 79.* quod ex minera quadam conficiatur, sed modum nobis esse adhuc ignotum, fatetur. At Paracelsus *boracem* optimum fieri ex aluminis, Salis Armeniaci & Tartari calcinati æquis portionibus in aqua bullientibus, & in alcali coctis, vult in *Appendic. Chirurg. oper. Manuali I. Chym.* Schröder. vero *d. l. prolixior* formulam tradit; addendo dictis mineralibus Nitrum, Sal commune, Gummi Arabic. & Matlichen: & aqua loco substituit urinam. Quam compositionem ceu inutilem rejecit Frid. Hoffmannus *dicto loco.* Quoad vires commendatur *Borax Venet.* in difficili partu, retentis secundinis, & menstruis. Verum illum effectum in dubium vocare conatus est Casp. Hoffmannus *d. l.* Vocatur & *Auinkar naturale*, Ruland.

BORBONICUS, *Borbonensis*, epitheton est therma- rum Patronymicum, quarum descriptionem in *peculiari tractatu* demonstravit Arcimbaldus edente Joh. Panhali, vide *Act. Erud. Lips. An. 1700. m. Novemb. p. 454. seqq.*

BORBORODES, βορβοράδες, cænosum, cœnum referens, lutulentum, significat, nimirum à βόρβορος, cœnum, fimus. Usurpatur ab Hippocr. de pure foetido, *7. aphor. 44. 2. progn. t. 70. Coac. t. 409.* de urina foetente, Gal. *comm. 4. aph. 69.* de odoribus cœnosis, Hippocr. de *hum. VI. 7.*

BORBORYGMUS, βορβορυγμός, est sonus, vel murmur, in crassis intestinis factum à flatu, qui neque multus sit, sed cum humiditate quædam moderata ad alvum movetur, Galen. *lib. 3. de symptom. caus. cap. 2. & 4. aphor. 73.* Linden. *S. M. Ex. VI. §. 69.* Dissert à *Bombo*, quod hic sit ficcior flatu, cum majori sono prodiens, Frequenti quoque in usu est apud Hippocr. verbum compositum βορβορύζειν, διαβορβορύζειν, & υποβορβορύζειν, de ventre & intestinis, *dicti. aphor. & 4. de R. V. I. A. t. 64. f. 3. Provrhet. t. 16. Coac. t. 62.*

BOREAS, βορέας, βορέας, βορέας, aquilo, est ventus quidam e quatuor cardinalibus, qui à septentrione spirat, frigidus & siccus, Galen. *l. 1. de Temper. c. 2.* unde & ab Ovid. *l. 1. Trist. el. 2. v. 27.* gelidus boreas dicitur. In temporum & corporis mutationibus potentissimus, & propterea medico maxime considerandus. Opponitur austro, *3. aphor. 5.* Quæ aëris tempestas βόρειον, scil. κατίσημα dicitur, frigida & sicca. Quod vero *l. 2. de diet. V. Boream* frigidum & humidum statuerit Hippocr. ex alio principio id asseruit, videlicet omnes ventos habere naturam humidandi, tum vegetabilium, tum animalium corpora, quia necesse est omnes ventos spirare à nive, glacie, fluminibus, stagnis, terra humecta &c. *ibid. IV. 2.* Cæteris paribus alias borealis vel aquilonaris constitutio commodior & salubrior habetur plantis & hominibus, aquitina, Hipp. de *A. L. & A.* & ex hoc Renatus Moreau in *Schol. Salern. Membr. 7. p. 88.*

BORITIS, dicitur lapis philosophorum, qui sapien-

tum æs liquefacit, & velut aqua fluxibilis vertit. Turba Philosoph. *ferm.* 22. in *Th. Chym. Vol. V. p. 19.* & ex hoc Rul. in *Lex.*

BORIZA, vide *Lunaria.*

BORRHOS, βορρός, dicitur vorax, edax, v.g. de aqua & vigilia, 6. *Epid. f. 3. l. 20.* In foemin. βορρά, cibum, alimentum, significat, l. 1. de morb. mul. XXXVII. 3. Et homines, qui multum possunt comedere, dicuntur ἀδραστοί βορροί, ut Asiatici, Gal. in *comm. ad l. Epid.*

BORSELLA dicitur instrumentum ad artem vitriarum pertinens, quo vitra pro re nata coarctant vel extendunt & levigant. Delineationem eorum vide apud C. Merret. in *appendic. ad Neri artem vitrar. p. 437.*

BOVS, βῆς, dicitur animal vulgo notissimum, quadrupes, plerumque bicorne, bisulcum, ruminans, laboribus agrestibus, victui & medicinae valde accommodum. Vocabulum hoc aliquando generaliter accipitur de utroque sexu; aliquando specialiter de solo masculo, qui & Taurus dicitur, quemadmodum foemina Vacca, ἡ βῆς. Integram bovis historiam prolixissime lege sis apud Ulyss. Aldrov. l. 1. de quadruped. bisulc. c. 1. Bos ficciore est temperamento, quam sus. Hinc carnes bubulae alimentum corpori suggerunt non mediocre, neque dissipatu facile, sanguinemque gignunt aliis æquo crassiorem; propterea melancholicis frequentior harum usus noxius habetur; Gal. l. 3. de Al. fac. c. 2. Plura de carnis bubulae dotibus vide apud Linden. Ex. XIII. §. 505. seqq. l. Alex. l. 11. Salubr. c. 9. Bruyerin. de re cib. l. 13. c. 4. Bobus aliquando cornua deficere, videl. in Scythia, ideo, quod præ frigore regionis cornua non enasci queant, testatur Hipp. l. de A. L. & Aq. XLIV. 6. 7. Quæ de bove in usum medicum cedere possunt, videantur apud Schröder. l. 5. cl. 1. n. 5. & Fr. Hofmann. *Clav. ad h. l. p. 643.* Boves quoque dicuntur pisces cartilaginei quidam, & Raja species, inter cibos non postremæ bonitatis pertinentes, cum carne sint molliore, quam reliquæ Rajæ. De iis vide Aldrov. l. 3. de pisc. c. 52. Vitulus etiam marinus bovis nomine venit, teste eodem l. 1. de Cet. c. 10.

BOSA Ægyptiis dicta fuit massa parata ex farina liliacea seminibus cannabis & aqua, ejusdem virtutis inebriativæ, qua assis, de quo vocab. vide supra. Pr. Alpin. l. 4. de medic. Ægypt. c. 2. p. 121. b.

BOSCADES, βοσκάδες, est epitheton columbarum; quæ in turribus nidum collocant, quas in agris extruere nonnulli solent. Vocantur à quibusdam agrestes, ad differentiam domesticarum, τῶν κατοικίδιων, Galen. lib. 2. de C. M. S. G. c. 10. fin. Βοσκῆς quoque dicitur picis ficcioris quoddam genus, quod visci instar lentum est. Gorræus.

BOTAMUM, i. e. plumbum lotum, Rul.

BOTANE, βοτάνη, vide *Herba.*

BOTANICON, βοτανικόν, est nomen emplastri; quod describitur ab Æginet. l. 7. c. 17. & meminit etiam ejus l. 4. c. 22. Gorr. p. 76.

BOTHOR, vide *Exanthema.* Bothor idem; quod *Apostema narium*, apud Walther. *Sylv. Med. p. 183.* Bothor triplicem apud Arabes habere significationem, latam unam pro omni tumore, strictam pro tumore cum solutione continui, & strictissimam pro parvis tumoribus scribit Fallop. de *urum. p. n. c. 2. Tom. I. p. 619.*

BOTHRIMUM, βόθριον, foveola, (1) significat alveolum & cavitatem cujusque dentis, quemadmodum Phatnion ossa, quibus continentur dentes. Gal. de *offib. c. 5. fin.* (2) Bothrion dicitur ulcus cavum corneæ tunicae in oculo, parvum, angustum, puncturis rotundis simile, ulcusculoque altius. Gal. *Introduct. c. 15.* Ita quoque descripsit P. Æginet. l. 3. c. 22. addens etiam purum. Verum quod interpres Latinus Joh. Guinterius Andernacus in versione non solum mutaverit vocab. in *Botryon*, sed etiam, ut facum suæ versionis faceret, addiderit, ob uvæ similitudinem ita appellari, non respondet Græco textui, in quo expresse legitur βόθριον. Ita quoque deceptus Forestus l. XI. *Obs. 17. in Schol.* Differentiam ab aliis oculi ulceribus ibidem reperire licet. Causa eadem, & generationis modus, cum aliis ulceribus communis est. Vid. Senn. *M. Pr. l. 1. P. 3. f. 2. c. 18.* Capivaccio dicitur *Fossula, Pract. l. 1. c. 33.* vide *infr.* *Fossula.* Erotianus βόθριον dicit, & describit, quod sint in oculis cava ulcera.

BOTIN, Buino, est *Terebinthina*, item *balsamus terebinthinæ*, quando certo suo tempore colligitur secundum hanc influentiam balsamicam, Rul. in *L. Ch. Meminit Botin destillati ad extrahendum florem æris.* Theophr. *Parac. l. 10. Chirurg.*

BOTIUM, vide *Bronchocele.*

BOTOthinum, terminus Paracelsicus obscurus; quem exponit per florem morbi. Unde *Podagram* vocavit *Locustam gummatam Bolothinam*, l. 2. de *Podagric. §. Necromaniam.*

BOTRYITES, Botritis, βοτρυίτης, species *Cadmia* ustæ, uvæ speciem referens, quæ in editiori parte fornacum, in quibus uritur, colligitur. Nam quæ in inferioribus reperitur, *Placiiis*, πλακίις, vocatur, Gorr. d. l. Quamvis Schröd. l. 3. c. 19. aliter distinguat, in *Botritin*, quæ in media parte fornacis, *Placiiin*, quæ in editiore; & *Ostraciin*, quæ in infima. Uter rectius distinxerit, fortassis inquirere supervacuum, cum viribus vix ac ne vix quidem discrepent.

BOTUS, Botia, *Botus barbatus*, est vas chymicum; quod dicitur alias cucurbita, de quo *infra*; item vas super vas, vas fusorium, vel descensorium, crucibulum, junco, factum ad fundendum. Vide *Boicia.*

BOVILLÆ priscis medicis, morbilli nostris. Raym. *Vinarius de peste l. 3.*

BOVINA AFFECTIO, vocatur *vermis* inter cutem & carnem perambulans & illam perforans, quod in plurimis bobus utriusque sexus observatur, uti ex *Alfaharvio* notavit Walther. *Sylv. Med. p. 928.*

BOXUS, dicitur *vifcus* in arbore nascens; qualis est *vifcus quercinus*, Dorn. in *Diſt.*

BRABYLA, τὰ βραβύλα, dicuntur *pruna*, & quidem magna dulcia, atto-cærulea, vulgo *Damaſcena* & *Hungarica*, & referuntur inter ea, quæ exiguum alimentum præbent corpori, malique ſucci, apud Galen. *lib. 2. de Al. fac. c. 38.* Succus tamen coctus etiam refertur inter ſtomatica medicamenta, *l. 6. de C. M. S. L. c. 1.*

BRACHERIUM, dicitur vinculum & ſubligaculum chirurgorum, quo utuntur in curandis & deligandis herniis, de quo videtur H. F. ab Aquapend. de *Oper. Chirurg. c. de inieſtin. Hernia.* Ambr. Paræum *l. 7. Chirurg. c. 15.* P. Barbett. *Chirurg. P. 1. C. 7.* Scultet. *Armam. Chirurg. P. I. Tab. XXXIIX. fig. 3. & 5. & Tab. XXXIX. fig. 9.*

BRACHIÆUS dicitur musculus flexor cubiti ſub bicipite latens, cujus ulterior deſcriptio petatur ex anatomicis, ſpecialim Bartholin. *l. 4. c. 8. p. 57.*

BRACHIALE, vide *Carpus*.

BRACHIUM, ὁ βραχίον, vel ſumitur late pro omni eo, quod à ſummo humero ad extremam uſque manum protenditur, totus ſcil. ille oſſium ductus *Humeri Radii*, atque *Ulnæ*, cum ſuis musculis circumpoſitis & ipſa oſſa veſtientiſ, vaſis & communibus integumentis, Gal. *com. 2. de fractur. in princ.* Linden. *Exerc. XIII. §. 412.* Reald. Colamb. *l. 1. Anat. c. 23.* quamvis ibidem de oſſibus ipſi ſolum fermo fit: vel ſtriſte, (quæ ſignificatio medicis propria eſſe debet) pro illa parte manus late acceptæ, quæ ſcapulis annexa eſt, cujus termini ſunt inferne articulus, qui in curvatura cubiti eſt, quem *ancona*, ſive *cubitum*, cui innititur, vocamus: Superne autem *humeri articulus*, Galen. *l. 2. de motu muſ. c. 2. & l. de inæq. interp. c. 2.* Jungantur aliorum anatomicorum ſcripta. Quod vero Lind. *diſt. l. & in Phyſ. l. 2. c. 14. art. 10.* *Brachium* acceperit pro illa parte, quæ inter cubitum & extremam manum interjacet, *ulna* & *radio* conſtans, an non dici poterit, quod fuerit hallucinatus? Sane loca Galeni, quibus nititur, obſcuriora ſunt, quam ut hoc probent. Aliquando adhuc ſtriſtius accipitur pro totius *brachii* parte, quæ inter duas juncturas humeri & cubiti intercedit, *c. 1. de artic. l. 4. Brachium factitium* chirurgicum delineatam vide apud Paræum *Chirurg. l. 22. c. 12.*

BRACHUNA, idem quod *Acrai*. Vide *Acrai*.

BRACHYCHRONIUS, βραχυχρόνιος, idem, quod *brevis*, de morbo dicitur, qui brevi tempore finitur, Gal. in *deſ. med.*

BRACHYPNOEA, βραχύπνοια, frequentius ſignificat *breveſem*, & ſimul ex longis intervallis factam *ſpirationem*, ex Galen. *lib. 3. de diff. reſpir. c. 8.* Hinc & *brachypnois*, ὁ βραχύπνοος, ἢ βραχύπνοος dicitur, Latine *brevispirus*, qui & rarum & parvum ſpiratum trahit, *c. 3. in 3. Epid. l. 74.* idque malum dependet ab imminente ſanguinis perſpiratione & flammæ vitalis ex-

ſtinctione. Interdum tamen etiam *βραχύπνοος* ſaltem de brevem ſpiratum trahente abſque raritate intelligi debet. Hippocr. *lib. 2. Epid. ſect. 3. n. 70. & 6. Epid. J. 2. t. 19.* Vide Foël. *Oec. p. 127.*

BRACHYPOTÆ, βραχυπόται, ἢ βραχύποτοι, dicuntur, qui parum ex longo intervallo bibunt, Galen. *c. in 3. Epid. l. 74.* quamvis hoc nomine venire ſtatuat eos quoque, qui rarius quidem, ſed paulo copioſius bibunt, *l. 1. de diff. reſpir. c. 12.* Vide iterum Foël. *d. l. vid. Parvibibulus.*

BRACHYS, βραχύς, vide *Brevis*.

BRACIUM, alii *Brachium*, i. e. *Cuprum*, Rul. Vide *Æs*.

BRACTEA, ἔλασμα, ἐλασμός, πέπλος, idem, quod *Lamina*, ſolea, e variis metallis parata, diverſis uſibus medicis, præſertim chirurgicis deſtinata: vulgo eſt *blech*. Rul. in *Lex*.

BRADYPEPSIA, βραδυπέψια, eſt tardior, imbecilla, & imperfecta cibi concoctio, & ita ſymptomata actionis diminutæ ventriculi, non niſi tardius alimenta concoquentis, ex Gal. *de diff. ſympt. c. 4.* Ægre vero & plus juſto longiori tempore fit chyliſſificatio vel culpa alimentorum, vel culpa fermenti; Alimentorum vitio accidit, ſi vel quantitate nimia, vel qualitate vitioſa fermentationi debite reſiſtentia ingeſtantur. Fermenti culpa contingit, quando vel deſicit, vel iners eſt, veluti pinguius, viſcidius, aquoſius. Franc. Sylv. *l. 1. Pr. Med. c. 7. §. 9. ſeqq.* An vero omnem imminutam chyliſſificationem neceſſario comitetur alimentorum excretio minus, quam decebat, immutata, unde nihil, vel parum nutrimenti roboriſque ab aſſumtis alimentis accedit ægro, quemadmodum idem deſcripſit §. 3. merito in cubium vocari poteſt. Verum hæc diſceptatio excedit inſtituti noſtri limites.

BRADYS, βραδύς, vide *Tardus*.

BRANCHUS, βράγχος, πὶ, eſt ſpecies catarrhi, fauces, guttur, & alperam arteriam aſſicientis, Gal. *l. 5. de ſan. tu. c. 8. & l. 3. de ſymp. cauſſ.* Latin. *Raucedo*, *Raucitas*, vocis aſperitas, antiquis *Ravis*, ex Plauti *Pænulo A. 3. Sc. 5. & Captiv. prolog.* Cauſſam ejus vide in *Catarrhus*, *Branchi* vel *Branchæ* etiam vocantur tumores glanduloſi in faucibus, qui amygdalas duas quaſi præ ſe ferunt, unde diſſicilis fit exſecratio & anxie ſpiritus attractio. Roland. *l. 2. M. M. c. 16.*

BRANTA, ſive *Bernicula*, eſt ſpecies *Anglici anſeris* & *Scotici*, de quo multa fabulati ſunt, quo vel ex a'boribus naſcatur, à caudice & ramis dependens; vel ex puridis lignis generetur, cujus deſcriptionem exhibet Aldrov. *l. 19. Ornith. c. 23.* Caro ejus vulgari auſere inſuavior eſt, nec à divitibus expetitur.

BRARICIA, i. e. *Vinum*, Rul.

BRASE, i. e. *Carbones*. Id.

BRASIUM, vide *lyne*.

BRASMOS, βρασμὸς, idem, quod ζύμασις, fermentationem ſignificat, ſicut hoc ex antiquiſſimo Græco

autore Pharnutho demonstravit D. Windet Anglus M.D. in suo singulari libello *de vita sanctorum statu sect. III. p. 30.* Dicitur & *ἐπιθεσμός*.

BRASSIDELLICA *Ars* dicitur ab herba *Brassidella*, vel *Brassatella*, quæ alio nomine vocatur ophioglossum, lanceola, est species curationis vulnerariæ apud Paracelsum, l. 2. *de vit. long. c. 14.* per appositionem dictæ herbæ super vulnus recens. Possunt & alia imponi, v. g. *Perficaria*, *Telephium*, cortex juglandis arboris, & c. *Libav. Apocal. Herm. P. prior. c. 12.*

BREGMA, *ἑρέγμα*, *ἑρέμμα*, & *ἑρέμδος*, dicitur, pars capitis media & anterior, supra frontem sita, & à lateribus ad tempora usque protensa. Hæc au recte dicitur *synypur*, nolumus litem nostram facere. Si placet, legas de hujus vocis obscuræ derivatione C. Hofm. l. 2. *Inst. c. 59. §. 2.* Linden. *Physiol. l. 2. c. 8. §. 16.* Constat *Bregma* duobus ossibus propemodum quadratis, quorum unum dextrum, alterum sinistrum est. Ambo autem parte quidem posteriore lateribus suturæ lambdoïdis, anteriore vero sutura coronali, à lateribus *περιουρημασι*, sive futuris *λεπιδειδύσι*, superiori denique ea sutura terminantur, quæ urique communis est, & secundum longitudinem capitis recta procedit, (quam *ἐπιλοιπίου* nominant, h. e. *sagittalem*.) Constant, ut & reliqua fere omnia cranii ossa, duabus squamis, inter quas valde fistulosa raraque apparent; nisi quæ temporum ossibus conjunguntur, ubi tenuissima quidem sunt, sed solida & minime fistulosa. Nec frustra quidem hæc ossa natura machinata est, quod toto vitæ decursu tenuia & halitosa cerebri excrementa maxime per *synypur* diffusi oportebat. Est enim cerebrum ea cranii parte, quam reliquis, copiosius. Sunt, qui *ἀπὸ τῆς ἑρέμης, humectare*, madefacere dictum putent, quod hæc pars capitis humidissima mollissimaque sit, præsertim infantibus fere membranacea, utut videri possit *ἑρέμδα*, h. e. *madefacta esse*. Ex quo forte etiam obiterices partem eam *fontem capitis* appellat. Huic parti, quia futuræ dictæ, coronalis, & sagittalis, ibi concurrunt, & transitum facilem concedunt, embrochæ sive stillicidia commode adhibentur, sed & in phthificis fonticuli inuri solent. Gorr. Jung. *Scultet. Arm. Chirurg. Part. 1. Tab. XXVI. fig. 2. seqq.* Meminit *Bregmatis* Hipp. *de Cap. vuln. III. 1. & 5.* *Bregma* etiam aliquando pro *Begma* scribi, Gr. *ἑρέμμα*. Vide supra *Begma*.

BRENTHUS, *ἑρέθου*, est species anatis vel mergi, Bœotia inter delicias habita, Aldrov. l. 19. *Ornith. c. 50.*

BREPHOS, *ἑρέφου*, significat *infantem*. An à *ἑρέφω*; mutato τ in ε, an vero à *ἑρέβω*, per metathesin, & e derivari debeat, philologis disputent.

BREVIS, *ἑρέχης*, diversimode prædicatur apud Hipp. 1. *aph. 1.* de vita nostra; cujus expositionem prolixiorē vide ap. Dieter. n. 163. Jactantia est, si qui contra illud verissimum dictum artem brevem, & vitam longam pollicentur. 2. de pulsu à Gal. *de pulsu ad tyr. c. 2.* quamvis fortassis absque aliqua utilitate in medicina.

3. de morbis eorumque temporibus, qua universalibus; qua particularibus. Dicuntur *ἑρέχθονοι*, h. e. *brevi tempore durantes*, ad oppositionem τῶν μακροχρόνιων, id est, *Chronicorum*. 4. de doctrinæ genere. Hanc brevitem cum perspicuitate vix ac ne vix quidem conjunctam esse, aliquoties urfit Galen. v. g. c. 1. *de iis, quæ in med. f. t. 5. 15. l. 5. de san. tu. c. 1. 2. aph. 8.* & alibi. *Brevis* quoque est epitheton cujusdam musculi cubitum extendentis apud Barthol. l. 4. *An. c. 8. p. 572.*

BREXANTES, *βρέξαντες*, epitheton ranarum parvarum viridium, apud Gal. l. 10. *de Sim. Fac.* ubi vanitatem detexit illius remediū, sanguinis nimirum dictarum ranarum, in prohibenda regeneratione pilorum; haud dubie vero ita dictæ à sono & voce illarum, de qua apud Aristoph. in *Ranis*.

BRITHOS, *ἑρέθου*, pondus, gravitas, moles dicitur. Hippocr. l. 1. *de morb. mul. X. 11. LXXVII. 10. LXXVII. 28. in Epist. ad Damaget. 252.* à verbo *ἑρέθω*, quod est *pondere gravare*, incumbere, l. 1. *de morb. mul. XIII. 12. & l. de flat. XVII. 9. XXI. 3.*

BROCHOS, *ἑρέχου*, significat *laqueum*. Vide *Laqueum*.

BROCHTHUS, *ἑρέχου*, i. e. *Gula*, idem, quod *Bronchus*. Linden. *Phys. l. 2. c. 6. §. 199.* Significat & *populi genus* aut *lagenulam*. Hippocr. 2. *de morb. LXVII. 6. & LXXII. 5.* Foëf. in *Oec. p. 128.*

BROCHUS, *ἑρέχου*, dicitur, cui superius labrum prominere, cui vitium est contrarium mento, cui mentum exstat. Aliter descripsit antiquissimus autor Franc. Mar. Grapaldus *de part. adium fol. 128.* *Brochi* latine dicuntur, qui sunt ore producto, dentibus prominentibus. Gr. *περοδύτες*. Alias & *Brunci*. Non confundendi vero cum *Broncis* aut *Bronchis*, qui gutturis vitio laborant, *Guturosi* Ulpiano dicti l. *qui clav. §. 2. ff. de edil. ed.* quamvis Nonius *Gramm. l. 1. 102.* aliter descripsit. *Broncis* sunt producto ore & dentibus prominentibus, quem falsitatis arguit Lind. *Ex. XI. §. 40.* quem vide.

BRODIUM, est terminus Pharmaceuticus, idem significans, quod *jusculum*, sive liquorem aliquem, in quo alia res sive medicamentum solidius vel asservatur, vel diluitur; ita dicuntur *Brodium* talis communis, saluginis ex olivis, Salis Armoniaci in *Theatr. Chym. Vol. I. Tr. de Medic. Chym. p. 607. seqq.*

BROMA, *ἑρέμμα*, *cibum*, *edulium*, esculentum significat, ad differentiam τῆς πίμας, quod potum, Gal. l. 1. *de alim. fac. c. 1. & c. 4. de R. V. l. A. t. 89.* ubi per *ἑρέμμα* exprimit; in specie vero solidum cibum, qui, uti commolitione indigeret, ita & negotium exhibere calori nostro posset, ingeniose demonstrat Lind. *Ex. XIII. §. 290.*

BROMION, *ἑρέμιον*, nomen est emplastri aut mlagmatis, *Acopi*, apud P. Æginet. l. 7. c. 19. & Aët. l. 15. Gorr. p. 80.

BROMUS, *ἄρουρα*, alii *ἄρουρα* scribunt, *avenam* significat apud Galen. & alios.

BRONCHIA, *βρογχία*, dicuntur rami asperæ arteriæ. Gal. *exeg. βρογχία* dicit, & describit cartilagineam arteriam. Vide *Arteria aspera*. *Bronchiale arteriam* ex arteriæ aortæ trunco descendente oriundam primum invenisse D. Frideric. Ruyfch, testatur Fr. de le Boe Sylvius *M. Pr. l. 1. c. XXIV. §. 1.*

BRONCHOCELE, *βρογχόκηλη*, i. e. *Hernia gutturalis*, *struma*, *χιρσός*, dicitur tumor magnus, durus, rotundus, in aspera arteria oboriens, sive ad fauces, Gal. *l. 2. de C.M.S.C. c. 17. & l. 6. c. 14.* Dicitur & *Scrophula*, à scrophis, quibus hic morbus est familiaris, Lang. *l. 3. Ep. 4.* Huc pertinet & *Natta*, vel *Nacta*, quæ, ut scribit Guido, est excrementa magna carnosæ, veluti caro natium, vel ancharum, diversæ quidem formæ & magnitudinis, cujusmodi sunt melopepon & cucurbita. Tales tumores diversâ fortiantur nomina, pro formæ & membri, in quo est, varietate, Forest. *l. 3. Chirurg. Obs. 7. Schol.* Dicitur & *Botium*, vel *Bocium*, Goffum, quamvis hoc vocabulum latius extendat ad qualvis excrementa carneas, etiam verrucas, nodos, condylomata, imprimis ad illas excrementa, quæ oriuntur in foeminis ex suppressis mensibus; in viris ex hæmorrhoidibus, Paracels. *l. 8. de natur. & cura morbi Gallic. c. 1. l. de ulcerib. c. 30.* Videtur etiam referri posse ad abscessus cum folliculo. Siquidem aliquando in bronchocele caro hebes, aliquando humor aliquis, melli, adipi, pulti, aquæve similis, includitur, Forest. *d. l. Causa eadem, quæ aliorum scirrhosorum tumorum in glandulis, & circa glandulas, nimirum lymphæ excrementitia viscosior, vel alia congelativa aut nimium coagulativa vitiositate peccans, & abundantius collecta circa distas partes, ibidemque stagnans.* Atque ita veterum pituitam cum melancholia mixtam exponendam esse arbitramur. De curatione *strumarum* per solum contactum mira narrantur de regibus Angliæ & Galliæ. Quod tangere soleant, aut soliti sint, certum est. An vero curatæ fuerint illo contactu, credat, qui volet. Nobis videtur cum Diæter. *Iatr. n. 924. μη κατὰ λόγον.*

BRONCHOTOMIA, *βρογχτομία*, eadem operatio chirurgica, quæ & *Laryngotomia* dicitur, de quo vocabulo inferius suo loco.

BRONCHUS, *ἄρουρα*, *ἄρουρα*, *ἄρουρα*, vide *Arteria aspera*.

BRONTE, *βροντή*, vide *Tonitru*.

BROTOS, *βροτός*, i. e. *mortalis*, epitheton hominis est, mortalitatem ejus exprimens. Sumitur ergo pro ipso homine, v. g. *3. aph. 12.* Vocabulum alias Poëtis magis, quam aliis scriptoribus, usitatum.

BRUCHUS, vide *Eruca*, *Bruchum vomitu rejectum*, in fructo carnis, ad parvæ pilæ magnitudinem, velut in siliqua reclusum, notavit Forest. *l. 18. Obs. 19. Schol. Bruchi*, i. e. vermes majales, exiccati & rabioso exhibitum intra breve tempus à rabie liberabant, superveniente

Castelli Lexic. Med.

sonno, scribente Hartmanno in *Praxi Chymiatric. Tom. I. Oper. in fol. p. 16.*

BRUMA, idem, quod *hyems*, præsertim ejus pertio circa solstitium, quando dies est brevissima. A *Brumo*, i. e. Baccho, ita dictam esse, vult Jos. Scaliger. Gr. *Ἐργαία ἡμέρα*.

BRUMASAR, terminus spagyricus, significans *argentum*, vel *lunam*, quemadmodum *soloma solem* vel *aurum*, in opere Petri Silento, quod extat in *Th. Chym. Vol. IV. p. 986.*

BRUMATI terreum, id est, *Vas vitreatum*. Ruland.

BRUNUS, *ignis sacer S. Antonii*, idem, quod *erysipelas*, Idem.

BRUTA, est vis quædam influentiæ cœlestis, quæ per animalia bruta rationalibus manifestatur, ut, in chelidonia per hirundinem, per ciconiam clysteris usus. Rul. in *Lex.*

BRUTIUS, est epitheton picis, quæ pinguis & resinosisima, Plin. *lib. 15. H. N. c. 7.* teste Rhod. ad *Scrifton. n. 210.*

BRUTOΒΟΝ, nomen unguenti cujusdam Græci brutum & barbarum, notante J. H. Velschio ad *Marcell. Caman. Observ. XI. in Sylloge Cur. & Obs. Medic. Cent. I. p. 40. 42.* quamvis non constet, quale sit unguentum.

BRUTUM, *ἄλογον*, est epitheton animalium ratione carentium, idem significans, quod irrationale, Galen. *orat. suafor. ad art. c. 1.* Dicuntur & eidem *βοσκήματα*, *4. de R. V. I. A. 1. 1.* *Brutorum cor* vocatur lapis Philos. *Th. Ch. Vol. IV. p. 727.*

BRYCHIOS, *βρύχιος*, dicitur *profundus*, submersus, idem, quod *ὑποβρύχιος*, Hipp. *de venis, XXIV. 3.*

BRYGMUS, *βρυγμός*, est denium inter se collisorum *stridor* ac strepitus. Species quædam motus convulsivi maxillæ inferioris, proveniens ab effluviis nitrosi, acris, & vellicantibus, & ad explosionem spiritus animales in illis musculis & nervosis partibus irritantibus. Confer. ad Willis *Pathol. Cereb. P. 1. c. 4. p. m. 54. 55.* Infantibus & pueris familiaris, præsertim vermicosis. Sæpe etiam comes rigoris febrilis esse solet *stridor denium*, ex Hippocr. *l. de nat. mul. XXX. 15. XXXI. 16. l. 2. de Morb. XLII. 3. l. 1. de Morb. Mulier. LXXXVI. 16. LXXXIX. 4. l. 2. XLV. 56.* Verbum quoque est *βρύκειν* & *βρύχειν*, Hippocr. usitatissimum, quod significat, *denibus stridere*. Loca, si placet, vide in *Oec. Poëtis p. 129.*

BRYON, *βρύον*, alias *σπλάγγιον*, significat *muscum* molliorem arborum, præsertim quercuum corticibus adnascens, quem canos arborum villos Plinius appellat, *l. 12. H. N. c. 23.* Hipp. ad uteri fustis adhibuit, *l. de Nat. mul. XXIX. 169. & 181. l. 2. de morb. mul. LXXXII. 9.* In specie *βρύον θαλάσσιον* notat *Algam*, sive muscum marinum, quem ad uteros inflammatione laborantes adhibuit Hipp. *l. 1. de morb. mul. LXXXII. 4.* Hinc etiam adjectivum derivatur *Bryodes*, *βρυόδες*, quod de vinculo molliuscule & algæ ritu cedente usurpatur, ul-

ceribus circumdando, & opponitur adeo duro; ut pre-
mat, Gal. lib. 3. M. M. c. 4.

BRYTIA, βρύτια, dicuntur uvarum partes solidæ,
quæ multo expresso supersunt, quemadmodum *στέμφιλια*,
olivarum reliquæ post olei expressionem. Gal. l. 2. de
Alim. fac. c. 9.

BRYTON, βρύτον, est potiois genus ex hordeo,
quod Arist. *πύρον* vocavit. Eo, qui temulenti fiunt, non
in omnem partem, inquit, corruunt, ut cæteri, sed re-
trorsum duntaxat, & supini. Alii dicunt ex obriza fie-
ri, alii vero etiam ex milio, Gott. in def.

BUBALUS, *Buffalus*, βύβαλος, est animal quadru-
pes, ex boum ferorum genere, bovi simile, sed majus
altiusque, corpore valde crasso, cute durissima, membris
macilentis. Carnes ejus in cibis, nec boni saporis, nec
commodæ ad nutrimentum. Ex unguibus & cornibus
annuli facti laudantur aduersus nervorum spasmos &
contracturas. Vid. Aldr. l. 1. de quadr. Bisulc. c. 6. De
Bubalo veterum, c. 5.

BUBASTICUM, βουβαστικόν, epitheton ulceris, quod
est præhumidum, & pueris maxime in superficie oritur,
notante Gorræo p. 77. ex Aëtio l. 4. c. 21. Rationem
hujus appellationis reddere non licet.

BUBO, βουβών, significat partem & morbum: *Par-
tem*, quæ alias dicitur inguen, locus ille ad latera pubis,
ubi femur & coxendix coeant. Dieter. n. 159. Barth.
l. 1. Anat. in proem. Cum vero in illo loco glandulæ
plures sitæ sint, & illæ aliquando *bubonum* nomine ve-
nire solent. *Morbum*, si illæ glandulæ tumore afficiun-
tur, vel inflammatorio, vel erysipelaceo, vel schirrho-
so, *bubones* κατ' ἐξοχήν appellantur. De inflammatione
benigna vel maligna erysipelacea loquitur Hipp. 4. aph.
55. Causa horum tumorum cum aliarum partium fi-
milibus communis, nisi quod glandulæ ad humiditates
abundantes qualescunque vitiosas magis sint dispositæ
& opportunæ, Gal. l. 13. M. M. c. 5. ubi simul *bubonum*
vocab. glandularum etiam in collo, capite, & secus
aures tumoribus attribuit. *Bubo* dividitur in benignum,
& malignum, hicque rursus in venereum & pestilenti-
alem, P. Barbetta Chir. P. II. l. 1. c. XI. *Bubo* quoque
nomen est avis cujusdam, alias *noctua* dictæ, cujus
descriptionem vide apud Aldrov. l. 8. Ornith. c. 2. De
hac ave varia descripta sunt remedia. Verum pleraque
vana & inutilia, superstitiosa aut superflua, rectissime
judicat idem d. l. p. m. 518. ed. Bonon.

BUBONOCELE, βουβονοκήλη, *Hernia*, seu *raxex
inguinalis*, est species tumoris ad inguina mollioris vel
durioris, pro diversitate causæ continentis, quæ vel
pars corporis, videl. portio peritonæi plus nimis dila-
tati, vulnerati aut rupti, aut omenti, aut intestinorum
subsidiens esse potest, ita tamen, ut in inguine subsistat,
nec descendat in scrotum, P. Æginet. l. 3. c. 53. Galen.
l. de Tum. p. n. c. 16. vel collectio & stagnatio excre-
mentitiæ humiditatis ad glandulas: & ita ejus natura &
generationis modus ex descriptione *Bronchoceles* facile

intelligi poterit.

BUBULA, sine adjectione, *Caro*, h. e. caro bovis;
ap. Scrib. Larg. n. 188. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

BUCCA, ὀ γνάθος, ab anatomicis ea pars appella-
tur, quæ utriusque maxillæ subjecta est, Gal. c. 2. de artic.
1. 3. & inflari potest, Barthol. l. 3. An. c. 11. Sumitur
etiam pro ipso ore. Prolixiorem descriptionem vide in
prælim. Anatom. Piccolominei, p. 313.

BUCCACRATON, βουκκράτων, dicebatur *buccæa*
vel *buccella* illa panis vino intincta, mane loco jenta-
culi olim sumta, de quo vide Linden. Exerc. IX. §. 65.
Cur vero insalubre dixerit hoc jentaculum, non licet
hariolari.

BUCCATUM, i. e. *Vivreatum*, Rul. & Iohnf.

BUCCÆA, *Buccella*, βούκκα, ψαμμός, Græcobarbare
significat frustum aliquod majus minulve, quod una vice
aliquis potest ore comprehendere & devorare. Para-
cellus etiam *buccellam* appellat excrescentiam carneam
Polypi in naso, quia existimat, esse portionem carnis
buccarum aberrantem, & naso sese insinuantem; l. de
Ulcerib. c. 20. Verbum quoque *buccellare* significat Ci-
bare, Frustillare. Rul. & Iohnf.

BUCCELATON, βουκέλατον, est medicamentum
in panis formam concinnatum, purgandi vim habens.
Latine dici potest *buccella purgatoria*. Paratur ex scam-
monio præparato cum suis corrigentibus, indito in fer-
mentum, in artibus formato, inque clibano cocto, juxta
Aët. l. 3. c. 100. P. Ægineta vero in forma electuarii
solidioris cum melle (vel placenta mellitæ, cum tostio-
nem præceperit,) paravit, l. 7. c. 5. ex scammonio tosto
cum seminibus opii, piperis, anisi, foeniculi.

BUCCINA, κήληξ, *Buccinum*, est species quædam
animalium ὀστένηθέρμων, quorum totius corporis inte-
gumentum testæ aut lapidi palam est simile, Gal. 3. de
Al. fac. c. 33. sive testaceorum turbinatorum *purpuræ*
affine, variæ formæ, cujus prolixiorem descriptionem,
& differentias, usum quoque in cibis & medicina, re-
perire licet apud Ul. Aldrov. l. 3. de Testac. c. 6. &
Chiocc. in Mus. Calceol. f. 1. p. 49. Dicitur & *Murex*,
quamvis generalius hoc fit vocabulum, purpuram quo-
que complectens. *Testam buccinorum* purpurarumque
durissimam esse, & ideo usam adhiberi debere, qua
ratione vim desiccandi obtineat, scribit Gal. l. 11. de
Sim. Fac. §. de Buccinis & Purpuris, & l. 1. de C. M.
S. G. c. 16. fin.

BUCCINATOR vocatur musculus mole sua buccas
constituens, rotundus in tubicinibus maxime conspi-
cuis, de quo plura apud Bartholin. l. 3. Anat. c. 11.
p. m. 533.

BUCCULA dicitur carnosa sub mento pars. Barthol.
d. l. p. 532.

BUCELLATIO vocatur modus sistendi sanguinem
imponendo linamentum super venam vel arteriam, uti
scribit ex Avicenn. Fallop. de Vuln. partiu. c. 10. Tom.
II, op. p. 208.

BUCERAS, *Buceros*, *Βυκέρως*, *Βυκέρως*; dicitur *fœnum gracum*, ejusque semên, ap. Hippocr. l. i. de morb. Mul. XCIII. 24. Vocatur & *Telis*, Gr. *πῆλις*.

BUCTON dicitur Severino Piræo in *opusc. physico-logico-anatomico* de virginum notis l. i. c. 5. p. 47. Hymen sive claustrum virginalis inter nymphas delitescens. Vide *Hymen*.

BUELON, vericulum, quo utuntur, qui calculum extrahunt. Sanct. Barolitanus de *Calc. vesic. c. 10*.

BUFO, *μύοξ*, est animal ob venositate suam abominabile, deterrimum & notissimum, ad ranarum speciem accedens. Estque vel terrestris, qui notior; vel palustris, minus vulgatus. Ejus usus medicus internus in pulvere siccato licet hodieque in dubium vocari nec possit, nec debeat, utpote observationibus fide dignis satis superque confirmatus, uti videre est apud Schröd. *Pharm. l. 5. cl. 1. num. 7.* & F. Hofm. in *Clav. ad h. l.* cum tamen natura nimium quantum animal hoc abhorreat, annon melius foret, abstinere ab ejus usu interno, præsertim cum aliorum graviorum medicamentorum copia minime destituatur, prudentiorum judicio relinquo. Quid? quod externus quoque usus ei, cui applicatur, si innotuerit, horrorem & metum incutere haud dubie soleat. De singulari amuleto adversus pestem vide Helmont. *tr. Tumulus Pestis, ut. Zenexion*. Plura apud Fr. Hofmann. *d. l. Bufo* spagyricis etiam dicitur *lapis philosophicus* à Lagneo in *Harmon. Chym. Th. Chym. Vol. IV. p. 727*. Quid sit *bufo grossus de lacte*, tumet ipse ariolare ex eodem *d. l. p. 759*. *Bufo Philosophorum* vocatur in extractione animæ mercurii metallorum, quando spiritus est fixatus in sua terra sulphurea, estque venenum pessimum, quia siccitas sua est sufficiens ad convertendum proprium suum mercurium metallicum & naturalem in sulphur purum, in *Appendice Elucidarii* Christ. Parisiens. *Th. Chym. Vol. VI. p. 275*.

BUFONITES lapis, *Bufonius lapis*, *Crapaudina*, *Chelonites*, vide *Barrachites*. Hofm. ad Schröder. *d. l. p. 646*. fabulas & nugas sapere existimat, quod lapis hic in bufonibus reperitur. De virtute ejus insigni, virus omne eliciendi, & inflationes à venenatis bestiis illatas discutiendi, solo saltem contactu & attritu blando, testatur Aldrov. *l. 4. de Insectis c. 3. p. m. 469. l. 5. c. 12. p. m. 620*. An *Bufonites* cello suspensus dolorem dentium auferat, quemadmodum ejusmodi exemplum legitur in Rosin. *Lentilii Miscellan. Medico-Præct. Part. II. p. 424*. per experientiam ulteriorem confirmatione indiget.

BUGANTIE perniones. *Merat. lib. 1. cap. 12*.

BUGONES, *βουγῶν*, vocantur apes spurie, vernacule *wilde bienen* / natæ ex putrefacto bove, unde & nomen acceperunt. Varro de *Re rustica l. 2. c. 5*. Pulvis ex illis contritis factus cum melle mixtus pilas gignere scribitur. De apum proventu e bobus putrefactis prolixius descripto videatur Ul. Aldrov. *l. 1. de Insect. c. 1. p. m. 58. ed. Bonon*.

BULEUMA, *βύλυμα*, vide *Consilium*.

BULIMUS, *βύλιμος*, vehemens, frequentior, & nimium aucta fames, est symptoma p. n. aucti appetitus ciborum, etiam cum animi deliquio, proveniens ab halitibus fermenti in ventriculo acidioris orificium ventriculi vellicantibus & pungentibus, P. Barbette *l. 4. Prax. c. 1*, cum not. Dekeri, Franc. Sylvius *l. 1. Pr. c. 2. §. 5*. Qui cum Galeno causam in refrigeratione oris ventriculi & indigentia querunt, ex *l. 1. de causis. sympt. c. 7*. operam perdunt. Dicitur & à nonnullis *βυλιμία*, item *βύπινα*, magna esuries, *furcilla*. Vide Linden. *Sel. Med. Ex. XIII. §. 58. seqq.* Differt ab *appetentia canina*, quod in hac vomitiones sequantur ex nimia ingluvie; in *bulimo* non item, sed animi deliquium fit hujus comes & symptoma proprium atque inseparabile, uti Linden. *d. l. §. 74. testatur*.

BULITHOS, *βύλιθος*, significat *calculum in bobus* repertum, quales non modo in vesicula fellea sæpius à laniis inveniuntur, verum etiam in renibus & vesica, quales leguntur in *Ephemerid. Nat. Cur. Decad. II. Ann. VI.* ut ita recte dicatur, Aristotelem deceptum fuisse & fefellisse, quando *sect. X. probl. 42.* hominem solum calculosum fieri credidit, deque ratione illius asserti sollicitus fuit.

BULLA, *πυβόλυξ*, dicitur flatus inclusus humido circum extenso. Ita enim generari scripsit Gal. *c. 7. aph. 34.* Adde Dieter. *n. 708*. *Bullæ* fiunt circumtenso humore spiritui flatuoso, & tolet hoc magis accidere, quando humor aliquid tenacitatis habet; tunc *bullæ* quoque magis stabiles & difficulter solubiles esse solent. Est ergo *bullæ* soboles flatuum cum superficialia viscositate majori minorive, per agitationem & conquassationem abortorum. De hujus generatione & differentiis plura lege sis in *nois ad Jessenii Judic. de S. V. S. M. p. 190. seq.* Quid *bullæ* in urinis significant, indicat Hipp. *7. aph. 34.* quamvis alii etiam ad alios morbos flatulentos hoc signum extendant, Dieter. *n. 708*. Paracels. *de urin. judic. t. 2. c. 3*. *Bullæ* dicuntur etiam pultulæ, cum oculis abortæ, tum ex combustionione in aliis quoque partibus excitatæ, Gal. *l. 6. c. 9. de Simpl. Fac.*

BULLIMENTA vocantur ab Augustino Pantheo, quando vasa aurea vel argentea eluuntur & exterguntur convenienti quodam liquore, ut fiant niriidiora, *Libav. S. A. Ch. l. 1. c. 24*.

BUPREINA, vide *Bulimus*.

BUPRESTIS, *βύπρηστις*, est animal insectum quoddam, cantharidi & specie & viribus adsimile. Gal. *l. 11. de S. Fac. §. h. i.* Dicitur à *βῆ*, particula intensiva: vel à *βῆς*, bos, quod animal bobus imprimis exitiosum fit, teste Plin. *l. 22. c. 22.* quod nominis indicium urget Joh. Rhod. ad *Scribon. Larg. n. 190.* quamvis & equis pariter noxium notaverit P. Veget. *Art. Veter. l. 3. c. 78.* & *πυρροειδαι*, inflammare, & inflare. Integram *Buprestis* historiam vide apud Ul. Aldrovand. *l. 4. de insect. c. 6*. Dicitur etiam quibusdam Græcis *βυδύμη*, à valde mordendo. Venenum ejus acre, nitrosum, imo causticum

& corrosivum est. Quod si quis *Buprestes* biberit, antitota tradidit Scrib. Larg. n. 190. & Galen. l. 2. de Antid. c. 7. Nihilominus *Buprestes* ad utilitatem quoque medicam fuisse olim adhibitas, v. g. ad uteros inflandos & purgandos, testatur Hippocr. l. 1. de morb. mul. c. 25. 42. & quidem sine alis, pedibus & capite, lib. de nat. mul. XXX. 90. Et Diosc. l. 2. c. 66. ad carcinomata, lepram, & impetigines curandas aliis admittas fuisse confirmat. Præter vermem autem notat etiam oleris sylvestris genus apud Dioscoridem, teste Galen. in exegesi Hippocr.

BUR, terminus Helmontianus, significans succum mineralem, in quem aqua in terra fracescens aliquando transit, juxta species per directionem seminum electas, quemadmodum *Lessus* dicitur liquor seminalis, ex aqua fracescente ad plantarum generationem faciens, tr. Elementa n. 13. *Bur* prima mineralium soboles dicitur, tr. Aqua. n. 7. Jung. Andr. Cassii *Cogitata de Auro* c. IV. p. 45. 46.

BURAC, est omne genus salis. Alii vero distinguunt, ut Baurac, Denequat, *Borago*, *Borax*, *Uritar*, *Angar*. Rul.

BURDO, *Burdus*, vocatur *Hinnulus equi* vel *muli*; cujus posterioris testiculi & jecur qualem vim habeant medicam, docet Aldrov. l. 1. de quadr. c. fin.

BURINA, i. e. *pix*. Rul.

BURIS vocatur *Hernia scirrhusa*, ex lapideitate apostematis duri genita, Avicen. l. 3. fen. 2. tr. 1. c. 3.

BURSA testium, vide *Scrotum*.

BURSALIS vocatur musculus femoris obturator internus ob similitudinem quandam cum marsupio. Barthol. lib. 4. An. cap. 11. p. 580. In figuræ vero explicatione p. 576. vocatur à Bartholino *Marsupialis*. Græce *Ευροειδης ή μαρσυποειδης* dici possit.

BUTEO, *Ευτίων*, *αετόραγος*, est species accipitris, cujus descriptionem vide in Aldrov. lib. 5. Ornith. c. 7. Hujus singularis usus est in cibis, cum carnem obtineat optimam & teneram, ut & in medicina; quando testiculi cum melle cocti & oblati laudantur ad arcendam conjugalem infirmitatem, p. 372. ed. Bonon.

BUTIGA, est inflatio totius faciei, quæ & *guæna rosa* vel *rubea* vocatur, Rul.

BUTLER, nomen est hominis, qui lapidem mirabilis efficaciam habuit, de quo integrum tractatum scripsit Helmontius, inscriptum *Butler*. Fuit natione Hybernus, homo magna quondam in æstimatione ap. Jacobum Angliæ Regem, qui mira præstitisse lapide suo *ibid.* legitur in curatione morborum gravissimorum citissima, in chrysopeia sive auri ex plumbo & hydrargyro confectioe excellens. Credat, qui volet. Plura de illo & ejus obitu violento vide ap. Fr. Hofm. in *Clav. Silvæ*. l. 2. c. 65. p. 89. seq. An hujusmodi *Panacea Butleriana*, quæ solo intuitu magnæ olei copiæ vires suas communicet & multiplicet, & sola etiam inunctione, vel unius alteriusve guttulæ propinatione, tam miro effectus præstet, naturalibus viribus excogitari & operari possit, ego valde dubito, An profusus vanæ erit

suspicio de præstigiis? Judicium B. Rolfinkii de *Butleriana* hac universalis medicina legito in *Ord. ac Meth. Medic. Spec. Comm.* l. XIII. c. 5. nec non in Marci Marci *Philos. vet. rest. Part. IV. sect. 1. subf. 9.* Vide *Panacea*. Descriptio lapidis *Butleri* occurrit in *Morley Collect. Chym. Leid.* c. 375.

BUTYRUM, *Ευτύριον*, & in masculino *Butyrus*, *Ευτύριον*, perinde enim esse docet Gal. l. 10. de Sim. Fac. & l. 7. de C. M. S. L. c. 1. dicitur. (1) ipsa lactis substantia, & pars ejus pinguis ab ipso multa agitatione & concoctatione secreta. Etenim *Butyrum* fit ex eo, quod in lacte pinguisimum est, Gal. d. l. de S. F. Unde etiam nonnullis oleum ex lacte appellatur. Paratur copiosissimum e lacte bubulo, (hinc & nominis originem habere ex Johan. Petro Arluno notavit J. Rhod. in *Lex. Scrib. t. Butyrum.*) quamvis omnino ex ovillo & e aprillo lacte parari possit, teste Plinio l. 28. c. 9. nec video, cur Gal. d. l. hoc mirum visum fuerit. Quin & ex humano lacte parari posse, norunt lactantes mulierculæ, abundantia ejus gaudentes; quo *butyro* nihil præstantius contra phthisin esse dixit Fr. Hofman. *Clav. Schröd.* p. 662. *Butyrum* olim Romanis non multum fuisse in usu, vult C. Bartholin. in *Advers.* l. 53. c. 14. Limitavit vero Rhod. hoc intelligendum esse de florente Republ. *Noi. ad Scribon.* n. 43. quem huc porro referas. Scythas olim ex equino lacte *butyrum* parasse, testatur Hipp. l. 4. de morb. XXV. 22. seqq. ubi fit. ul modus parandi traditur: locus sane lectu dignus & jucundus. Jungatur Linden. *Ex. XVI.* §. 110. seqq. multis; quem modum Plin. d. l. paucioribus verbis comprehendit. Quod fiat hyeme calefacto lacte, æstate expresso tantum, in longis vasis crebro jactatu angusto foramine spiritum concipientibus sub ipso ore. Res est per se notissima; quemadmodum & ejusdem vires & usus internus & externus omni carent difficultate. Scilicet molliendi facultate præditum est, vimque habet olei, Dioscor. l. 2. c. 81. Singularem vim venenis resistendi oleositate sua & acrimoniam illorum infringendi valde deprædicat Forest. l. 30. *Obs.* 8. in *Schol.* (2) A chymicis hoc vocabulum translatum ad liquores oleosos ex mineralibus paratos; v. g. ex antimonio & mercurio simul destillatis paratur *Butyrum animonii* dictum, de quo Rolfink. *Chym.* l. 3. *sect.* 1. *art.* 4. c. 12. & alii. ita in *colleclaneis Chym. Leid.* c. 52. 53. varii ejus processus proponuntur. Libav. vocat etiam *butyrum sublimati*. *Synt. Chym. T. 1. l. 3. c. 14.* Ita & *Magisterium Saturni* sive plumbi dicitur *butyrum*, à dulcedine & consistente, Rolfink. d. l. l. 5. *sect.* 2. c. 12. Rul. in *Lex. Butyrum arsenici* ad caneros commendatum à Paracelsicis, de cujus tamen periculo vide Libav. *Synt. Ch. T. 1. l. 7. c. 26.* *Butyrum scissile Crollii* vide in *Chym.* & apud Libav. *T. 2. Alchym. Pharm.* c. 36. Poterius quoque singulare *butyrum margaritarum* antihecticum finxit, teste eodem Rolfink. d. l. c. 41. (3) Pharmacopœi etiam compositionibus usitatoribus unguentorum potabilium, rubri &

& viridis *Butyri* titulum attribuerant, vulgo *rotthe und grüne butter* / cum basis sit *Butyrum*. Vide *Dispensatoria*.

BYN, βύνη, dicitur hordeum maceratum, germi- nans, ac una cum lingulis tostum, uti recte descripsit Aëtius *l. 30. c. 29*. Vocatur & *Brasium*, vulgo *Maia* vel *Malum*. Germ. *maß*. Ex hac cocta cum aqua & lupulo condita fit potus ille nouissimus, *Cerevisia* sive *Bira*. Perspicua magis descriptionem & declaratio- nem vide apud Thom. Willis *de Ferm. c. 7*.

BYRETHRUM. Occurrit hoc vocabulum apud Forest. *l. X. obs. 132. f. hol.* & denotat speciem alicujus lacculi capitalis, vel pileoli medicati, sive cucuphæ ex speciebus cephalicis paratæ. Verum nullam hujus appellationis invenire licet rationem aut ansam, aut etiam auctoritatem. Neque enim in Græco aut Latino tale vocab. occurrit. An fortassis Autor voluit appella- re *Barettum*, à Gallico *Barete*, vel *Bereutum* ab Ital. *Beretta*, quorum utrumque pileolum vel capitium sig- nificat?

BYRSA, βύρσα, id est, *Corium*. Vide infra *Corium*. **BYRSODEPSICON**, βυρσοδεψικόν, est epitheton Rhus turoii, significans corium *ungens* & concinnans. *Cœl. Aur. l. 4. Tard. pass. c. 3. p. 462*.

BYSAUCHEN, βυσάυχην, dicitur proprie, qui hu- meros attollens cervicem contrahit. Usurpatur etiam de his, qui morbosa rigiditate cervicis laborant, & ob- stipa cervice incedunt, teste Keuchen. *in notis ad Seren. p. 150*.

BYSMA, βύσμα, à βύω, quod significat *oppleo, ob- turo*, dicitur *obturamentum*, vel *epistomium* in vasis, quale de doliis oleariis sumunt, & cum sordibus offi- cinæ sillonum, & fructu sive semine serpentis mistum igni multo accenso injectum ad sufficium hystericum ordinavit Hippocr. *l. 2. de morb. mul. VII. 7*. Qui vero ibidem *amurcam* infusam, (ceu ad exulcerationes sedis, & genitalium utriusque sexus utilem, teste Dioscor. *l. 1. c. 134*.) per hoc vocab. intelligunt, nulla ratione nitii videntur. Huc pertinet & adverbium βύζην Hip- pocrati non infrequens, significans *acervatim*, cumula- te, dense, v. g. de mensibus largiter cum impetu prom- pentibus, *l. de nat. mul. VI. 3. & l. 1. de Morb. Mul. XIV. 5*. Eidem quoque vestis probe contexta, densa & plena dicitur *εἰμα βιβνόμενον d. l. II. 3. 6*. cui op- ponitur τὸ μαλακόν, rarum, laxum, molle.

BYSSUS, βύσσω, est lini genus tenuissimum & no- bilissimum nascens in India & Ægypto, ex quo olim pretiosissimæ vestes conficiebantur. Ger. *U. de Byssinus*, βύσσω. Qui *Byssum* per colorem purpuræ exponunt, e s recte capit Henr. Steph. *in Lexic. ex Lic. XVI*. Aristoph. Scholiast. *Byssum* exponit per pudendum mlie- bre. Dicitur & βύσσω.

BYTHOS, βύθος, *profundum, alium*, imum gurgitem significat. Usurpatur ab Hippocr. de fundo ventriculi, ad quem gula cibos transmittit, *in Epist. item de pro-*

funditate maris *ibid.* & tropice de *supina ignorantia*, *in Præcept. VI. 1.* & de extrema pernicie rursus *in Epistol.*

C.

CAB, Aurum significare, vult Mart. Rul. *in Lex. Ch.* **CABALA**, *Cabbala, Cabalia, Cabalia, Caballi- stica ars, Cabula, Gaballa, Kabala*, vel ab Hebræo *Kibel, recepit*, vel juxta Crollium (si Libavio *in Exam. Philos. nov.* credimus) à *Gabalis*, quod spiritum fidereum ho- minis denotat, quem voluit forte ex homine exire, in cœlum ascendere, & attrahere magnetice omnem scientiam. Descendens vocabulum significat doctrinam re- velatam, non scriptam, viva voce tanquam per ma- nus acceptam à Patribus, ἀρχαῖον ἀκρυβότατον, *Receptio scientiæ per colloquium dicitur, Lagn. in Harm. Ch. Vol. IV. Th. Ch. p. 785*. Pontificiis verbum non scrip- tum, sed traditum viva voce, *Libav. Defens. contra Scheun. l. c. 12*. A Rulando & Iohnsono describitur, quod sit scientia occultissima, quæ divinitus una cum lege Mosis tradita fuisse fertur, & Dei doctrinam de- Messia hominibus patefecit, cum angelis amicitiam cultoribus suis contrahit, rerumque naturalium cogni- tionem omnem tradit, ac divino lumine mentem illu- strat. Galatinus tradit, veteres Rabinos per *Cabalam* Mysterium Trinitatis cognovisse ac credidisse. Unde Theophr. Paracelsus & ejus affectæ statuunt, Aaron, Eliam, David, Bildad, &c. fuisse *Caballistas*. Dicitur plena mysteriis divinis, *Dorn. de transm. metall. c. 19. Vol. I. Th. Ch. p. 546*. Dividitur in *Judaicam* vel sano sensu *Theologicam*, quæ agit de rebus divinis, & *Medi- cam*, quæ circa curationem morborum occupata est. Re tamen vera sunt connexæ. Utraque est magica & Magiæ species, non dissimile ipso Paracelso, quamvis alibi distinguat in *Magiam* & *Cabalam*; illam dicens scientiam divinitus revelatam, quæ ducit ad cogniti- onem elementorum, & corporum ex his constantium proprietatum, virtutum, effectuum: Hanc vero, quæ mediante intellectu illuminato monstrat viam rectam, perveniendi ad Deum, quidque cum ipso agendum sit, & quæ ab illo sint revelanda & annuncianda. Verum nec ipse hanc distinctionem semper observat, cum *Cabalam* quoque ad res Medicas referat, dicens, quod *Caballistica* signata fallere nequeat, (si Dis placet!) *l. 1. de signat. rer. natur.* Divisio hæc etiam laudatur à Vigenerio *in tract. de Igne & Sale c. 20. Vol. VI. Th. Ch. p. 31*. Nobis hic fermo est de *Cabala*, Medico sensu accepta, quam ex recentioribus acriter defendere con- natus est Guilielm. Iohnson, *in Lex. Chym.* contra Ger- manos. Enim vero rectius ii nobis facere videntur, qui vel inter μαγαντισμῶντα, præstigias, & fraudes dia- bolicas, vel etiam inter nugamenta & lusus otiosorum ingeniorum referre non dubitant, ut sunt Joh. Langius *in Epist. Andr. Libavius, J. Cunr. Dieter. in Iatr. n. 507*. Rob. Keuch. *in Not. ad Q. Sereni prolegom.* Prolixe hac de re Sennert, *in Conf. & Dissensu &c. c. 13.*

CABALĀTAR, id est, *Sal nitrum*. Ruland. Dicitur alias *Cabulator*, de quo p. p.

CABALLI, vel *Cabales*, (*Gabales*, Croll.) sunt lemures, & aſtralia hominum corpora, qui ante prædeſtinatam vitæ periculum repentina morte quapiam extincti ſunt. Iſti poſtmodum oberrare putantur ſuper terram, lemorum inſtar, donec terminus prædeſtinatæ vitæ completus ſit, ut, quod vivere corporaliter debeant, ſpiritualiter adimpleant, ſi credere fas eſt veræque religioni Chriſtianæ diſſonum eſſe non comperiatur ex ſcripturis ſacris, unde petendus eſt lapis Lydius, quo reprobatur omne, quod ex auro non conſtatum eſt Evangelico. Ruland. & Iohnf. in *Lex*.

CABBALICA ars, καβαλικὴ τέχνη, pro κατεβλη-
πιή, dicitur ſpecies *Paſtricia*, five *Luctatoriæ artis*, quaſi *proſtratoria*, id eſt, vim proſternendi habens: Et *Caballicius magis*, καβαλικώτερος, non qui robuſtior, ſed qui magis in hac arte verſatus fuerit, appellatur, Gal. ad *Thraſybul.* c. 45. Foëf. p. 294. *Oecom*.

CABEBI, *Cabeb*, id eſt, *ſquama ferri*. Rul. & Iohnf. in *Lex*.

CABELIAVUS, dicitur Belgis ſpecies *Aſelli* piſcis, vel *Lucii*, de quo plura vide apud J. Ant. Linden. *Sel. Med. Ex. XI.* §. 81. *ſeqq.*

CABULATOR, id eſt, *ſal nitrum*. Mich. Toxites, & Iohnf. in *Lex*.

CACABULUM notat locum ad ſeceſſum & alvum exonerandam. Acon. in *Lex. Med.* citante Joſ. Laurent. in *Amalib. Onom.*

CACABUS, κάκαβος, κακίβη, κακίβη, idem, quod *olla*, vel *leber*, aut *ſartago*, in qua aliquid coquitur. Meminit illius ſæpius Scrib. Larg. Jung. Joh. Rhod. in *Lex. Scribon.* Sunt *Cacabi* vel fictiles, vel ænei. Ruland. & Iohnf. deſcribunt, quod ſit vas continens chores tres, vulgo, *eine pfanne oder feſſel*.

CACANGELIA, κακαγγελία, idem, quod κακαγγή-
μοσύνη, *maledicentia*, *procacitas*. Legitur apud Hipp. l. de *Arte in princ.* quamvis legatur *ibid.* κακαγγελία, Vide Foëf. *Oec.* p. 301.

CACAOTETE, five *Lapis Corvinus* Indiæ, qui caſeſfactus tonitru edere dicitur apud Borell. *Hist. & Obſerv. Cent. 2.* O. 38.

CACATIO, κάκασις, idem, quod *Aphodos*. Vide ſupra. *Cacator* quod ſcabioſus fiat natibus mediante toſtura excrementorum, hoc per magnetiſmum fieri, perſuadere cupit Helmont. de *magnet. vuln. cur. num. 21*. Sed rectius præſtigiis annumerari debet. Inter februm ſpecies numeratur quoque *Cacatoria* à Fr. Sylvio *Pr. M.* l. 1. c. 30. §. 113. 181. juxta ſuam hypotheſin dependens à bile minus volatili, ſed magis acri, & ad notatum ſucci pancreatici acceſſum, acriori adhuc reddita ipſa inteſtina mordente, & ad contentorum propulſionem irritante.

CACATORIA FEBRIS dicitur Sylvio febris quædam intermittens cum alvi dejectione copioſa & quan-

doque torminoſa, ægros valde affligens; quæ & *Dejeſtoria* aut *Cathartica* vocari poteſt. Sylv. l. 1. *Prax. Med.* l. 1. c. 30. §. 39.

CACCIONDE an fit nomen patronymicum nec ne? mihi non conſtat. Pilulæ vero quædam vocantur de *Caccionde*, quarum baſis eſt terra Catechu, & commendantur ſpecialiter adverſus dyſenteriam à D. D. Georg. Baglivio, Medico & Anatomico Romano, *Prax. Med.* l. 1. c. 9. p. m. 73.

CACEDÆRIUM Tartarum, eſt materia peccans in corpore humano generata à ſeparationibus facultate ſegregativa, non ſuccedente mox expulſiva. Rul. & Iohnf. in *Lex. Chym.*

CACHEXIA, καχεξία, dicitur *malus corporis habitus*, & opponitur τῆ ἐπιείκῃ, h. e. bono corporis habitui, per *Habitum*, ἕξις, intelligendo externam & in ſenſus, præſertim viſum & tactum, incurrentem corporis κατωπευχήν, five conſtitutionem, ſecundum quam aliquis carnoſus, vel gracilis, duro, vel molli, denſo, vel raro, bene, vel male colorato corpore præditus eſſe dicitur. Dieter. in *Iatr. n.* 454. Extenditur etiam à quibuſdam ad *Maciem*, *Tabem*, vel *Atrophiam*, monſtrante hoc Linden. *S. M. Ex. XIII.* §. 51. 197. quando ſcil. intumeſcentia imprimis crurum jam concurrerit, cujus ſingulare & rarum exemplum legi poteſt apud Roſſink. *Ord. ac Meth. Comm. l. XIV. S. 1. c. 5.* Eſt alias veræ cacoſymiaæ ſoboles, & plerumque hydropiſ prodromus, & nutritionis depravationem complectitur. Cauſſa à laud. Roſſink. adducta, Sal ſcil. reſolutum, d. l. II. f. 3. cap. XI. eſt nimis generalis. Deſinitio Ionſtoni in *Syntagm. Praſt.* P. III. l. 5. Tit. 6. c. 2. art. 2. ita poteſt ac debet ſuppleri: *Cachexia* ex univerſi corporis in tumidam & male coloratam mollitionem diſſuſio, proveniens à ſucci nutritii chyloſi diverſiſimoda vitioſitate, ſanguinis quoque varii generis corruptionem ſupponente, Jung. Fr. Sylv. *Pr. M.* l. 1. c. 39. P. Barbettes *Chirurg.* P. III. l. 1. c. 14. peculiarem quidem cauſſam, videl. obſtructionem vaſorum lymphaticorum videtur ſtatueret. Sed & hæc ſucci nutritii & ſanguinis vitioſitatem præſupponit. *Cachecticus*, καχεκτικός, dicitur, qui *cachexia* laborat. Gal. de *cur. rat. per S. M.* c. 19.

CACHIMIA. Vide *Cachymia*.

CACHLEX, κάχληξ, eſt lapillus, vel calculus, præſertim qui in aquis & maris litioribus reperitur, teſte Suida, qui etiam ſpeciem aliquam animalculi cujuſdam hoc nomine venire dicit. Lapillos illos, qui κάχληκες dicuntur, ignitos, & in ſero lactis extinctos imbuere hoc vi adſtrictoria contra dyſenteriam utili, teſtatur Gal. l. 10. de *S. F.* §. *Serum lactis*.

CACHRYS, κάχρυς; (*Gorræus* rectius ſcribi vult κάχρυς, *Canchrys*) κάχρυς & κάχρυς, ſignificat *ſemen yoriſmarini*, apud Dioſcorid. l. 3. c. 87. imo ipſum etiam *Rofmarinum* five *Libanotidem* ex Hipp. de *nat. mul.* XXIX. 75. Dicitur 2. & germinatio arborum quarundam, videlicet quercus, abietis, piceæ juglandis &c.

ſive

five verna, five autumnalis veluti κύνμα & rudimentum κόρυς, Theoph. l. 3. *Hist. Plant. c. 7. 3.* significat Hordeum tostum in furno, ut facilius commoli, & in farinam redigi possit, Suidas & Gorr. in *Def. Meminit hujus vocab. fortassis in hac significatione Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 6.* dicens, nihil habere virtutis emollientis, sed digerentis. In hac quoque significatione Hippocr. accepit, de *Nat. mul. XXIX. 69. l. 2. de morb. LXV. 14. & l. 3. XXX. 13.* Vide Foëf. in *Oecon. p. 294.* De hoc vocabulo etiam legatur Joh. Rod. ad *Scribon. Larg. n. 70.*

CACHUNDE five CACHUNDICA confectio Chinenfium vocatur electuarium confortans, cujus descriptio videatur in Ros. Lentilii *Miscell. Medico-Prætic. Part. III. p. 113.* & rursus e Zac. Lusit. meminit p. 289.

CACHYMIA, *Cachimia, Kakimia*, terminus est Paracelsicus, quo denotatur corpus metallicum imperfectum, vel immatura metalli minera, quod non est salinum, neque metallum, sed pene metallicum, cum primam materiam metallicam habeat, & ex primis tribus metallicis ducat originem. *Cachymia* dividi possunt in Sulphurea, ut Marcasita, Chifera, Cobleta; 2. in Mercurialia; ut Arsenicalia, Auripigmentalia &c. 3. in Salina, ut omnia Talcica. Ger. Dornæus *Genealog. mineral. cap. 20. in Theatr. Chym. Vol. I. p. 587.* Allegoricam & ænigmaticam *Cachymiarum* applicationem vide, si placet tempus terere, passim in scriptis Paracelsi, præcipue in *Paramiro*. *Cachymiarum* vitam consistere in spiritu Mercuriali tingente; contra mortificari per sublimationem sale & vitriolo, dixit l. 4. & 5. de *vit. rer. nat. Iohnsonus 30.* species *Kachimiarum* hodieque reperiri cognitas jactat, quas tamen enumerare non vult, fortassis nec potest.

CACIA ferrea, id est, *Cochlear ferreum*. Rul. & Johnf. in *Lex.*

CACOALEXITERIUM, κκαλαξιτήριον, idem, quod *Alexiterium*, h. e. remedium, quod præfens virus expellit. Utitur Helmont. *ir. de peste §. præservatio.*

CACOCROI, κκακόροι, i. e. pravo calore præditi scilicet in facie. Differunt ab ἀζρόοις five decoloribus. Gal. *comm. de R. V. I. A. t. 118.* Ioh. Martinus *prælect. in Hipp. de A. L. & Ag. t. 27. p. m. 46.* Jung. Marcell. ad *Dioscor. l. 3.*

CACOCHYMIA, κκαχοχμία, est vitium humorum vitalium, præcipue massæ sanguinæ, qualitate p. n. afficiens, & proveniens à collectione porticnum heterogenearum & vitiosarum corpori alendo ineptiarum, vel unius, vel varii generis. Pro varietate degenerationis ad hujus vel illius excrementi indolem quatuor sunt *Cacochymia* species: Biliosa, five Cholericæ, Pituitosa, five Phlegmatica, Atrabiliaria, five Melancholica, & Serola, quamvis duæ posteriores fortassis conjungi possent. Dividi etiam potest ac debet in benignam & malignam, quæ posterior & putrida recte dicitur à

Linden. *Ex. XVI. §. 242.* ejusque fructus est *Dysenteria*, §. 170. De *Cacochymia* plura vide in *Dogmat. Noftris Part. II. c. 7. D. 9.* In specie à Galeno quoque κκαχοχμία ad cibum mali succi restricta fuit, l. de *bon. & mal. succi cibis*, qui alias dicitur eidem τροφή κκαχοχμια, cui opponitur ενχυμία κκα τροφή ενχυμια.

CACOCNEMOS, κκακόκνημος, i. e. malis furis præditus; alii per *macilenum* exponunt. Ital. di cartive garate. Jos. Laur. *Amalth. Onom.*

CACODÆMONUM *Magia*, i. e. præstigiola, diabolica, opponitur *Magiæ Naturali*, & veræ, ceu damnata & homine Christiano abominanda. Penotus de *Medicam. Chym. in Vol. I. Th. Chym. p. 665.*

CACODES, κκακόδης, significat male olens, & dicitur de vomitu. Hipp. *Coac. t. 56. & l. de superferiatis. XIII. 6.* Foëf. p. 302.

CACOETHES, κκακοήθης, vide *Malignus*, & *Caecothia*, κκακοήθεια, vide *Malignitas*. In specie *Caecothie ulcera*, κκακοήθια έλλα, dicuntur, quæ omnibus rite decenterque factis nihilominus non sanantur, Gal. 4. *M. M. 5.* scilicet propter materię affluens putrescentem acrimoniam.

CACONIÆ, κκακονία, vitiose pro κκακονία, *Canonica*, de quo postea.

CACOPATHIA, κκακοπάθεια, id est, passio mala, afflictio. Hipp. de *vet. med. XXXIIX. 13.*

CACOPHONIA, κκακοφωνία, dici potest in genere vitiosa vox, cujus species sunt v. g. άφωνία, δυσφωνία, ex Gal. de *diff. sympt. c. 3.*

CACOPHRASTUS, epitheton Theophr. Paracelsi attributum, uti quidem ipse queritur, à malevolis; quamvis fœmetiptum quoque ita appellaverit in *præfat. ad tr. Paragranum*. Sane obscœnum, quo utitur in scriptis, & fordidum dicendi genus, hoc titulo haud indignum illum esse, demonstrare satis superque videtur.

CACOREMA, κκαόρημα, rectius κόρημα. Vide *Corema*.

CACORRHEMOSYNE, κκακόρρημοσύνη, vide *Cæcangelia*.

CACORRHYTHMUS, κκακόρρυθμος, idem, quod άρρυθμος. Vide *Arythmus*.

CACOS, κκαός, malum significat. Usitatissimum Hippocrati in præfagiendo. Opponitur τω άκαθω, 2. *aph. 33.* An semper vero idem significet, quod *lethale*, merito Galenus dubitavit, & nos cum illo. Jung. Dieterich. *Laur. n. 428.* Foëf. p. 301.

CACOSINON, *Cacosinoteron, Cacosinotaton*, κκακόσινον, κκακόνινώτερον, κκακόνινώτατον, idem, quod *nocens*, nocentius, vel nocentissimum. Hippocr. 3. de *fract. t. 63.* Vide Foëf. p. 302. & Gorr. p. 205.

CACOSIS, κκακωσις, mala dispositio, vitium, à verbo κκακώθειν, quod significat male affici. Κάκωσις τῆς σώματος, vitium corporis, legitur apud Hipp. de *intern. aff. φανών κκακώμενων*, voces vitiatæ, 3. *Epid. l. 10. & 32.*

CACOSITIA, κκακοσιτία, fastidium ciborum, &

καρσίτης, qui fastidit cibos. *Jof. Laur. Amalrh. On. p. 128.*

CACOSPHYXIA, *κακοσφυξία*, vitiosum pulsum in genere significat, *Gal. de diff. sympt. c. 4.*

CACOSTOMACHUS, *κακοσμάχος*, dicitur de alimentis, quæ vel stomachus respuit, vel eundem offendunt. *Opposita sunt τὰ ἐνσίμαχα, stomacho grata. Gorr. in defin. Tonst. System. P. I. l. 1. c. 2. art. 1.*

CACOSTOMOS, *κακοστόμος*, i. e. qui mali oris est. *Jof. Laur. d. l. Ital. di mala bocca.*

CACOTHANATAO, *κακοθανάτω*, significat miseræ mortis pericula subeo, sive miserabiliter morti me trado. *Jul. Alex. not. in Gal. l. 3. de L. Aff. cap. 6.*

CACOTHYMIA, *κακοθυμία*, vitium animi est, improbis & imperiis commune, in his emendabilius, in illis malignius. *Linden. S. M. Ex. II. §. 29.*

CACOTROPEIN, *κακοτροπέιν*, est maligne sive perverse agere, moribus esse pervertit. *Hippocr. l. 1. de morb. mul. LXV. 6. Jung. Poëf. p. 302.*

CACOTROPHIA, *κακοτροφία*, in genere vitiosam nutritionem significat, *Gal. de diff. sympt. c. 4.*

CACUMEN, *ἄκρον*, *Summum*. Vide *Acyon*.

CADAVÉR, *καβόν*, quid proprie significet, etiam pueris in triviis notum est, scil. vel animal, vel hominem vita destitutum, sive mortuum. Ejusmodi *Cadavera* olim ad exercendas operationes Anatomicas adhibita fuisse, testatur *Galen. in Libris de Administrat. Anatom. in specie l. 2. princ. Cadaverum* cruentationem, ejus rationem *Helmont. in Spiritus mumiæ* vel infitos refert de *magnet. vuln. cur. n. 113.* & quod aquis submersa maneat, non est hujus loci examinare. *Cadaveris* humani cujusdam raram fragilitatem statim post obitum lege fis in *Ephemerid. Nat. Cur. Tom. III. Obs. 127. Cadaverum* condituram antiquam & hodiernam vide apud *Roslink. de Purgant. sect. 1. art. 2. c. 43. & 44.* & ex novissimis *Morley Collect. Chym. Leid. c. 100. Cadaveris* humani phibiti correpti manum maculas infantiles ad contactum tollere, asserit *Helm. tract. Demens Idæa n. 46. Cadaver* humanum esse frigidius glaciæ, vult idem, *tr. Ort. imag. morb. n. 15.* Ejus foetorem stomachum subvertere, testatur *tr. Custos errans, n. 46. Cadaveris* humani vermes à semine menstruoso gigni, voluit *Paracels. l. 2. Paraglyphor. §. 3. Cadaver* quoque appellat in oppositionem Spiritus vel Tincturæ, de *caluco matric. §. 3.*

CADMEA, *καδμεία*, à *Cadmo Agenoris Phœnicum Regis filio*, qui Thebas in Bœotia condidit, unde & *Arx Thebana Cadmea* dicitur. Inde obortum proverbium: *Cadmea victoria*, *καδμεία νίκη*, quo usus est *Gal. l. 1. de diff. respir. c. 2. in fin. victoria* inutilis, & victori minime gloriosa.

CADMIÆ, *καδμεία*, aliis *Climia*, *Chlimia*, duplex dicitur: *Nativa*, quæ iterum gemina: *Metallica*, quæ *Cobaltum*, & *Metalli expers*, quæ *Lapis calaminaris* est. *Factitia* varia, *Botrytis*, *Capnitis*, *Calamitis*, *Ostra-*

citis, *Placitis*, in quarum differentias inquirere; cum *C. Hofm. Paralip. offic. c. 94. A. supervacuum* arbitramur. *Vid. Schröd. l. 3. Pharm. c. 19. & Fr. Hofmann. in clav. ad ill. loc. Galenus* quoque utriusque speciei meminit, *nativæ* quidem satis obscure, *l. 9. de S. F. §. Molybdæna*; *factitiæ* vero *ibid. §. Cadmia*. Pluribus etiam descripsit *Ruland. in Lex. Chym. De hac & ejus vi venenata* legi etiam potest *Obs. 78. Tom. II. Ephem. Nat. Curios. Quod, & quomodo æs tingere possit, lege* in *Vogel. tr. de Lap. phys. condit. c. 7. Vol. III. Th. Ch.*

CADUCUS simpliciter & cum adjectione *Morbus*; vide *Epilepsia*

CADUS, *καίδες*, est nomen vasis vinarii, & certæ quoque mensuræ, videlicet amphorarum octoginta. *Amphora* vero libris octo, vel uncis nonaginta sex æstimatur. *Linden. S. M. Ex. X. §. 140. Dicitur & μετρητής. Gorr. p. 292.*

CÆCILIA, vide *Cæcilia*.

CÆLATURA, *Cælaura*, fortassis à *καίλος*, *cavus*; *γλυφῆ*, est artificium sculpendi vel pingendi cælo, scalpri, adamante, aliisque instrumentis, ligna, lapides, metalla; de quo artificio legatur *Libav. Syntagm. Arc. T. 1. l. 1. c. 23.*

CÆMENTATIO, *Cæmentum*, *Cæmenum*, *Cimentum*, & *Cimentatio*, legitur apud *Gerard. Dorn. de Transm. Metall. c. 20. in Theatr. Chym. Vol. I. p. 548. seqq.* Per simplex *e* & per *æ* legitur in *Ruland. & Johnson. Lex.* Præter vulgarem & genuinam significationem ad architectos pertinentem, qua denotat lapides sectos & materiam ad ædificia cæsam, Græce *καλιξ*, habet in *Chymia* aliam quoque peculiarem significationem. His enim ita dicitur corrosio sicca, qua corpus aliquod metallicum cum salibus corrodentibus, quæ etiam *Cæmenum* dicuntur, stratificatum calcinatur. Solum aurum & argentum sustinent *cæmentationis* violentiam, ceu ultimum supplicium, nec mutantur in calcem, sed saltem consumtis reliquis metallis imperfectis admixtis, puriora evadunt, *Reff. in Chymia l. 2. c. 3. Jung. Schröder. Pharmac. l. 3. c. 8. p. 362. seq. D. D. Wedel. Ph. J. A. F. R. l. 1. f. 4. c. 6. Pharmac. Acroam. l. 1. f. 4. c. 6. D. D. Bohn. Diff. Phys. Chym. XII. §. 22. A. Joh. Helfr. Junken Cæmentatio* describitur, quod fit calcinatio clausa, ad differentiam illius, quæ fit igne aperto, *Corp. Pharmaceutico-Chymico-Medic. sect. 1. cap. 6. p. 20. Cæmenum* vulgare & regium descriptum traditur *sect. III. c. 5. p. 233. Cæmentationem* speciem calcinationis dixit *Paracels. l. 7. de resuscit. rer. nat. Cæmenorum* varias species peculiari libro collegit *Idem.* E novissimis varias *Cæmentorum* descriptiones tradidit *D. Junken in Lex. Chym. Phar. Part. 1. p. 76. seq.* In genere quoque *Cementare* usurpari pro stratificare, h. e. alternas res quasdam ponere, vult *Rul. d. l. Cæmenum* pro luto, quibus vitra & alembici occluduntur, accepit *Helmont. tr. Complex. atque Mis. Elem. figm. n. 37.*

CAEO, *καίω*, *uro*, vide *Cauma*, *Causis*.

CÆROS, καρηρός, occasio est, & opportunitas rei cuiuslibet agendæ, quomodo apud Hipp. 1. aph. 1. καρηρός ὄξυς dicitur, quod medico maxime considerandum, cuius prudentiæ & pietatis est officium, in omnes occasiones temporis habere oculum paratum, esse oculatum ad quamvis arripiendam occasionem, præsertim, ubi in acie res, atque cito solet momentum occasionis præterire. Unde ἰκαρηρός dicitur, cui opponitur ἀκαρηρός ιατρός, Dieter. *Livr. n. 425*. Dicuntur & morbi tempora Galeno καρηροί, quorum quatuor numerantur, qua universalia rotius morbi, qua particularia singularum periodorum in intermittentibus, de quibus singulis suo loco. A substantivo καρηρός descendit καρηροσ, quod præter suam receptam & generalem significationem, qua *opportunitum* notat, apud Hippocr. in specie periculo & morti *opportunitum*, h. e. lethale significat, v. g. de vulneribus, quæ certissimam & celerissimam mortem adferunt, de *aric. sect. 2. t. 10*. Gal. 3. in *prorrh. t. 29*. & in genere de morbis periculosis & lethalibus, Hipp. 1. 1. de *morb. IV. 1. 9. 10. 11*. Phrasin Homericam ex *iliad. 6. v. 84*. & 326. ideoque veteribus usurpatam demonstravit Foëf. in *Oec. p. 300*.

CÆSAR, Cæsareus, Cæso, Gr. ὑπεργοροτομία, de partu vel foetu ex utero matris sive mortuæ, sive vivæ sectione uteri & abdominis extracto dicitur, de quo legatur integer tractat. Franc. Rouffeti de *partu Cæsareo*, & Sennert. *Med. Pr. l. 4. P. 2. sect. 6. 6. 8*. & Ioh. Scultet. *Austar. primo ad Armamentar. Tab. X. fig. 7. p. m. 28, edit. Amstelodam*. Singularis observatio Cæsareæ operationis, nimirum foetus mortui post 21. menses in uteri tuba delitescens matre salva excisi à D. Abrahamo Cypriano, in Acad. Franeker. Professore legitur in *Actis Erud. Lips. A. 1701. m. Febr. p. 82. seqq.*

CÆSIUS, vide *Glaucoma*, *Glaucofus*, *Glaucor*.

CASA, Caf, Casur, vide *Camphora*. Rul. & Iohnf.

CAGARET, vide *Mæna*. Rhod. ad *Scrib. Larg. n. 71*.

CAGASTRUM, vocatur à Paracelso semen morbificum non connatum, vel hæreditarium, sed adscititium ex corruptione, ad differentiam *iliastri*. Suntque morbi *cagastici*, pleuritis, pestis, febris &c. *tr. Labyrinth. Medicor. CXI*.

CAGHOS, pro *Chaos*, de quo infra. Iohnf.

CAL, est *arsenicum citrinum*. Significat & *acetum*. Rul. & Iohnf.

CALAE, Calaem, Calaemum est species stanni indici, quod ignis examini subjectum transmutatur in speciem cerussæ, qualis sit ex plumbo & stanno nostrate, Libav. *Alchym. transmutat. Defens. contra Guiberti. in T. III. p. 183*. De eiusdem transmutatione in argentum per cæmentationem legatur idem, *Synagm. Arc. Ch. l. 7. c. 10. & 16*.

CALAMEDON, καλαμηδόν, epitheton differentiæ alicujus fracturæ, quæ etiam dicitur εἰς ὄνομα, quando sit secundum partem aliquam recta, in extremo autem lu-
Casselli Lexic. Med.

nata, Gorr. in *Def. quamvis Joh. Siglic. in quad. Disp. de Fractur.* hanc ab illa distinguat, & fracturam καλαμηδόν, h. e. *assulaim*, sive inftar ligni fissi factam cum καλαμηδόν coincidere statuat.

CALAMINARIS, Calamina, Ruland. Iohnf. *cadmia lapidosa*, metalli expers est lapis, qui reperitur in metallorum fodinis, fossilis, subflavus, non admodum durus, luteum, dum accenditur, fumum eructans, cujus usus externus siccans & adstringens esse solet. A Glaubero naturæ aluminaris, ab aliis vero Martialis habetur, quælibet acida & humida absorbens indeque ulceribus curandis valde proficius. Et ejus magisterium merito suspectum habetur à Frid. Hofmann. in *Clav. ad Schröd. l. 3. c. 8*. quamvis Paracels. crudum quoque intus adhibuerit, *l. 2. de Tartar. tr. 3. c. 3. & tr. 2. de morb. ex Tartaro, c. 2. de externo usu, l. de præparat. 1*. Ejus usus etiam est ad faciendum orichalcum, dum cupro colorem illum aureum tribuit. *Lapis calaminaris igniti*, & in aquis ophthalmicis extincti in gratiam collyrii meminit Libav. *Alchym. Pharm. c. 10*. Unguentum etiam suum ophthalmicum euporiston e lapide calaminari tenuissime trito & cum medulla crurum vituli vel buriyromajali probe mixtum paravit Joh. Crato, cujus descriptio *Consil. 61. à Laurent. Scholtz. collect. videatur & ap. River. Prax. Med. l. 2. c. 8. p. m. 162*.

CALAMITAS, ἀποτομία, pro infelici & damnofo eventu sumitur, v. g. de purgantium ἀποτομία, Gal. *c. 2. de R. V. I. A. t. 11*. Scrib. *Larg. n. 131*.

CALAMITIS, καλαμίτις, est differentia *cadmiæ factitiæ*, dicta ita à figura *calami*, quum à pertica ferrea, cui, dum æs fufum ea agitur, adhærescit, acquirit, Schröderus *lib. 3. cap. 19*. Agricola quoque *calaminum* appellat stirpem lapideam in mari natam, à forma *calami* sic dictam, *l. 4. Fossil. in fin.*

CALAMUS, καλαμῶν, præter significationem botanicam, qua *arundinem* ejusque varias species denotat, quæ non est hujus loci, tribuitur etiam pennæ, qua scribimus, cujus parandi modum vide apud Galen. *lib. 9. de admin. Anat. c. 5*. Olim fiebat ex arundine, teste Rhodio ad *Scribon. n. 10*.

CALANDRA, Chalandra, καλαμῶν, dicitur volueris ex *alaudarum* genere, estque alauda maxima, cujus caro inter cibos laudatissimi succi refertur, Aldrov. *l. 18. Ornih. c. 13*.

CALATIÆ, dicuntur homines lascivi & impudentes, à *Caleo*, juxta Iohnf. in *Lex. l. 2*.

CALBEUM, vide *Galbeum*.

CALCADIS, Calcadinum, dicitur *vitriolum album*, aliis *sal Alkali*, Rul. & Iohnf.

CALCANEUS, Calcaneum, Calx, os Calcis, Gr. πτεγνα, maximum & principalissimum est os pedis, ad firmationem pertinens, quod astragalo subest, Gal. *l. 3. de V. P. c. 7. & l. de Ossib. c. 14*. In hos os chorda totius corporis maxima & robustissima; hoc est, tendo communis trium musculorum pedis, (quamvis C. Hofm.

Q com.

comm. ad Gal. l. 3. de V. P. n. 151. quatuor musculorum existimat esse tendinem, plantarem etiam addens) inseritur, Barthol. Anat. l. 4. c. 21.

CALCANTHOS, *Calcanthum*, pro *Chalcanthum*, Rul.

CALCAR, idem, quod *Calcaneum*.

CALCARIA dicitur species fornacis calcinatoriæ apud vitrarios, qua in conflandis vitris utuntur, cujus descriptio habetur in Anton. Neri de arte vitrar. l. 1. c. 2. & Merett. in not. ad eund. p. m. 268.

CALCARIUS lapis, est saxum, unde *calx* paratur, Schröd. l. 3. c. 8. Habetur ineptus ad vitrum, propter sal acidum, Helm. nt. de Lithias. c. 3. n. 7.

CALCEAMENTUM, vide *Calceus*.

CALCEDONIUS, vulgò *Cacedonius*, (an *Carchedonius* agricolæ, quem speciem carbunculi dixit in libr. de metall.) est lapis inter pretiosos infimus, variis coloribus, lucidis & opacis constans, striatus, purior tamen & præstantior margarite, Parac. tr. Cælum Philos. fere sub fin. & l. 4. Philos. c. 6. Ignis per attritionem elicitur. tr. de Podagr. Dicitur etiam de tartaro & calculo morbitico, l. 1. de Tartar. tr. 1. c. 2.

CALCENA, *Calcenon*, *Calcenonia*, *Calcinonia*, dicitur minera tartarea morbosa, sive *calx tartarea*, Parac. d. l. l. 2. c. 1.

CALCETUS, idem, quod *Calcenonius*, vel *Calcenos*. Sanguinem *calceum* dixit Parac. l. 2. de Tartaro tr. 3. i. e. sanguinem tartareis portionibus scatentem.

CALCEUS, *Calceamentum*, ὑπόδημα, ὑποδημόσιον, (quorum vocabulor. expositionem mirum, omisisse Fœsium & Gorræum) quid significet, etiam pueris notum est. *Calceorum* tamen comm. dam formam & præparationem medico quoque scitu necessariam esse, patet ex Hipp. 4. de artic. i. 12. seqq. & Gal. in comm. ad h. l. *calceamentorum* clavis transfixorum ὑποδημάτων ἰλακκοπυρμένων meminit l. 10. de C. M. S. L. c. 1. De calceis veterum vide Rhod. ad Scrib. L. n. 151. ubi & minora *calceamenta* dicuntur *calceoli*. Ibid. duplicis *calcei* mentio fit. *Calceorum Indivorum* virilium & muliebrium, ex cæcto corio ad unguem concinnatorum, admirabili artificio affabre factorum meminit Chiococcus in Musf. *Calceolar. sect. VI. p. 714.*

CALCIDICUM, dicitur medicamentum ex arsenico, Rul. & Iohnf.

CALCIFRAGA, epitheton *Scolopendrii*, ap. Scrib. L. n. 150. Adde Rhod. ad h. l. Idem, quod *Saxifraga*.

CALCIGRADUS, περιπελάτης, dicitur, qui calci fortius insitit inter ambulandum, quam anteriori pedis parti, Hipp. s. 3. de art. i. 111.

CALCINATIO, (annon Græce dici posset πένωσις, ut etiam existimat Ruland. in Lexic. à verbo transitive πνέωμαι, quod à πίνω, *calx*) in genere significat speciem transmutationis corporum, sive dissolutionis, ἀλλοίωσις, unde Paracelsò primus gradus transmutationis dicitur, l. 7. de natur. rer. id quod olim po-

ttissimum de ea transmutatione intelligebatur, quæ per ignem fit. Ita enim descripsit *calcinationem* Theodor. ab Hogelände, quod fit rei per ignem pulverisatio ex privatione suæ humiditatis partes consolidantis, Th. Chym. Vol. I. p. 184. Et ita *incineratio* maxime huc spectat. Verum postmodo Chymici alios etiam modos excogitarunt *calcinationis*, vel per sal, vel per sulphur, vel per argentum vivum, Paracels. l. 5. de nat. rer. Hinc Schröder. l. 1. c. 14. & l. 2. c. 63. ita in ordinem redegit *calcinationem*, distinguens in eam, quæ fit per ignem, & eam, quæ per corrosionem. Illa subdividitur in *incinerationem*, & *reverberationem*; quo & extinctio rei ignitæ pertinet. Hæc per corrosionem complectitur *amalgamationem*, *præcipationem*, *vaporationem*, (quæ in specie etiam philosophica dicitur, v. g. de cornu cervi philosophice calcinato, Rhod. ad Scrib. n. 122. quamvis & reliquæ corrosionis species hoc epitheto exornari soleant,) *fumigationem*, & *cæmentationem*. Refertur quoque huc debet illinitio liquoris corrosivi; de quibus omnibus in suis locis. Jungatur Rolfink. l. 2. Chymicæ c. 4. Novissime *calcinationis* rationem & differentias perspicue & accurate proposuit Celebb. D. Bohnius Diff. Chymico-Phys. XII. per totum. D. D. Wedel. Ph. I. A. F. R. l. 1. f. 4. c. 1. Jung. Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. c. 18. p. 222. seqq. Denotationem quoque per *nitrum*, vulgò *verbußen* / esse nihil aliud, quam philosophicam sive chymicam *calcinationem*, serio urget Libav. defens. contra Scheunem. II. Not. 46. Idem in *calcinatione* non perire vires nativas metallorum & gemmarum, sed potius illam esse clavem ad interiores latebras, qua feris apertis protrahuntur, fiuntque actuosæ naturæ, contra Riolanum acriter propugnat *Synagm. Art. Ch. l. 5. cap. 17.* Ita nec in *calcinatione* corporis fieri diminutionem, imo potius multiplicationem, voluit Quercet. Resp. ad Aubert. Th. Chym. Vol. II. & alibi. Sic & Rob. Boyle e suis experimentis de detecta penetrabilitate vitri à ponderabilibus partibus ignis elici posse putavit *confectarium* illud: In *calcinatione* per ignem facta non perdi particulas humidæ aliasque fugaces metallorum, sed saltem dissolvi, quia ex hujusmodi calcibus rursus iterum fieri potuit metallum solidum maleabile. d. l. Coroll. 2. Talia per chymicam *calcinationem* præparata dicuntur *Calcinata* vel *Calces*. Vide *Calx*. In specie quoque *Calcinatedum majus* vocatur omne id, quod arte spagyrica dulce factum est, quod ex propria sua natura non erat, ut mercurius dulcis, saccharum Saturni. *Calcinautum magnum* *mercuriale* Paracelsi secundum Maets descriptum videatur in Morley Coll. Chym. Leid. c. 280. *Calcinautum vero minus* dicitur omne id, quod à natura dulce est, & citissime curat, verb. gr. saccharum, manna, terebinth. &c.

CALCOIDEA officula vocantur à Fallopio tria officula tarsi, quæ & *cuneiformia* dicuntur, teste Bartholin. libell. 4. Anat. c. 21. p. 756.

CALCULIFRAGUS, λιθοθραπτικός; epitheton pulveris apud Morley *Collect. Chym. Leidens. c.* 108.

CALCULUS, *Calculosus morbus*, λιθίασις, λιθίς, λιθός, (λιθίασις in specie dici possent arenulæ illæ ad calculi generationem concurrentes, vel ejus prodromi vel recrementa, Dieter. in *Iatro. n.* 503.) *Calculositas* in genere dicitur de omni materia dura, concreta, excrementitia, & toto genere præternaturali, qualem non solum in renibus & vesica, sed etiam in aliis corporis humani membris & cavitatibus productam esse, observationes medicorum testantur, quarum autores plerosque citavit J. C. Dieterich. in *Iatro d. l.* & D. Joh. Lechel. in *Disp. Inaug. h. iii.* quibus addi possunt observationes varæ in *Ephemeridibus Nat. Curios. Tom. I. II. & III. &c.* In specie & strictius, quin & frequentius accipitur saltem de calculo renium & vesicæ. Hujus causas, præsertim materiam & efficientem, passim à medicis antiquis & recentioribus exercitam prolixius ventilare, an scilicet sit spiritus, aut principium quoddam lapidificum? an Paracelsi tartarus, vel tartarum? an Dulech Helmontii? an picuita Galeni, & ejus sectatorum? an calor nimius, an vero frigus ad ejus concretionem concurrat? non est hujus loci vel instituti; sed sufficiat hanc saltem definitionem adjecisse; *Calculus* in genere est symptoma excernendi p. n. retenti, videlicet materiæ excrementitiæ duræ; magis vel minus concretæ, compactæ & condensatæ, genitæ ex portionibus excrementitiis salinis, nimium fixis & terrestribus, intervenientibus quandoque lentis etiam & viscidis massæ sanguinæ heterogenæ, & portionibus activis sufficientibus destitutæ, compagem facile deferentibus, in diversis locis collectis & subsistentibus, beneficioque caloris successive concretis, coagulatis, & lapidum fictilium sive testarum instar induratis. Pro hujus descriptionis meliori intellectu confer. ad Thom. Willis *Exerc. de ferment. c.* 2. & 12. & de *Urin. c.* 5. Materiam calculi mucilaginosam excretam statim ab aere externo in calculum flavum riguisse legitur in *Act. Hafn. Vol. III. Obs.* 70.

CALDARIUM, à *Caldus*, pro *Calidus* significat ahenum, in quo quid ferveat. Blancardus in *Lexic.* scribit *Caldarium* denotare balneum Laconicum.

CALDERIÆ Balneæ fuerunt thermæ Italicæ prope Ferrariam, ad urinæ difficultatem utiles, Forest. *l.* 26. *Obs.* 1. in *Schol.*

CALDUS, a, um, pro *Calidus*, θερμός, frequenti in usu apud Scribon. Larg. v. g. *Caldus* pisanæ cremor, n. 184. *caldus* farina, n. 179. *podagra*, n. 158. &c. *caldum* vinum, n. 179. oleum, n. 198. &c. *caldus* aqua, Rob. Keuch. *not. ad Seren. p.* 205.

CALEFACIENS, θερμαίνων, ἀποθερμαίνων, idem quod *Calidus*, θερμός, θερμαντικός, scilicet effective, dicitur de omni materia medica, quæ vim habet corporis nostri calorem vitalem fovendi, adaugendi, portionesque inflammabiles & activas multiplicandi vel actuandi. Estque vel actu, ενεργεία, vel potestate talis, δυναμει,

Gal. l. 2. de *S. F. c.* 3. Jung. *Diet. n.* 388. Græce etiam *εθερμαίνων* dicitur, Hipp. 5. *aph.* 19. Consistere hæc efficacia creditur secundum hodierna principia in plurimo motu particularum subtilium, spirituosorum salinarum & auræ æthereæ, sive materiæ subtilis, quæ occurrentes aliis corporibus iis majorem motum conciliare queunt. Jac. le Mort. *Pharmac. Med. Phys. c.* 8. p. 30.

CALEFACTUM, vide *Calescens*.

CALENTURE, nomen morbi cujusdam peregrini, quo navigantes versus Indiam Occidentalem infestantur, dum tropicum appropinquant, & consistit in depravata imaginatione, cum pulsu debili, æquali, lento, absque febre & calore excedente, de quo legatur Bonnetus *Medic. Septentr. l.* 1. *sect.* 6. c. 2. p. 83. nem *Acta Philosoph. Oldenburg. An.* 1668. M. Junio ex Observationibus D. Stubbes.

CALENUM, epitheton vini alicujus apud Athenæum *l.* 1. c. 21. cujus quidem origo obscura valde est, & an idem cum *Careno* vel *Caræno*, teste Lind. *Sel. M. Ex.* X. §. 24.

CALESCERE, & *Calefactum* esse, θερμαίνεσθαι, καὶ τὸ περιέρχεται, vel *Calescens*, & *Calefactum*, τὸ θερμαίνόμενον, καὶ τὸ ἐκπερμασμένον, quomodo differant, monstravit Galen. exemplo ferventis aquæ in frigidum lebetem infusæ, & ferventis lebetis frigidam aquam excipientis. Illic aqua calefacta est, & lebes calefit juxta typum febrium putridarum. Hic lebes calefactus est, & aqua calefit, ad mortem febrium hecticarum, *l.* 1. de *diff. febr. c.* 1. In eo autem conveniunt *calescens* & *calefactum*, quod utrumque consistit in receptione portionum ignearum & inflammabilium, à quibus subjectum illud, quod recipit, temperiem illam calidam in minori majorive excessu acquirit & obtinet.

CALICHAPA, vera spina alba. Rondel. *Meih. Cur.* l. 2. c. 23. p. 473.

CALIDARIUM vocatur Celso pars balnei veterum, quod Græci *θεραπείων* aut *υπόθεσον* vocarunt. Vid. infra *Hypocaustum*. Confer. ad *Cels. l.* 1. c. 4. & adde Guil. Pantini *notas ad h. l.*

CALIDUM, *Calor*, θερμός, θερμότης, passim ab autoribus antiquis & recentioribus, philosophis & medicis: illis quidem vel Peripateticis, vel Democriteis, Cartesianis & Gassendicis: his vero vel Hippocraticis, vel Paracelsicis, aut Spagyricis diversimode accipitur & exponitur, quorum omnium opiniones colligere, excederet Lexici nostri scopum. Libet saltem potiores significationes brevissimis, quantum fieri potest, describere. *Calidum* & *Calor* autem accipitur dupliciter, substantialiter, & accidentaliter, sive qualitative. Galen. *comm.* 1. *aph.* 14. In illa dicitur de *calido nativo*, quod Hipp. *d. aph.* θερμὸν ἔμφυτον dixit, & *6. Epid. f. V. t. 9.* ψυχρὸν, animam hominis. Hodieque dicitur *flamma*, *spiritus*, *aura*, *calor vitalis*, *anima medica*, *Archeus* particularis hominis. Estque proximus animæ incorporeæ humanæ socius, vehiculum & instrumentum, quo

me liante anima fit, & recte dicitur actus corporis organici, omnium coctionum & actionum in corpore opifex. Gignitur (*φύεται*) à portionibus sulphureis exaltatis, & spirituosis, uno verbo, activis & vegetativis, primum una cum semine parentum in generatione communicatis, postea in sanguine continua homogenerum particularum, ex assumtis rite chylicatis & sanguificatis, beneficio fermentationis elicitarum elaboratione, succensione, & assimilatione continuatis, una cum sanguine perpetuo usque ad extremam vitæ terminum per totum corpus, & ad omnes ejus partes diffuens & influens. Hinc patet, quid sit sentiendum de distinctione illa inter *calidum insitum*, & *influens*. Nimirum ratione primæ saltem originis in generatione dici poterit insitum, quia communi conceptus massæ inferitur, mox vero, dum formatur foetus, & formatus est, fit influens. Ut ita non differant realiter, sed duntaxat considerandi modo. An porro in omnibus animantibus hoc *calidum* substantiale sit reapse diversum ab anima ipsa, non est hujus loci ventilare, sed pertinet ad physicam. In homine hoc videtur verosimile, quod *calidum nativum* materialiter consideratum, quatenus consistit in portionibus sanguinis sulphureis, volatilibus, & spirituosis, sive igneis & æreis, sit elementaris naturæ. Formaliter vero, sive ratione sui principii substantialis specifici, quò contradistinguitur, ab aliis animantibus, quod in homine indubitanter immateriale est, animæ videlicet humanæ, consideratum, est supraelementaris naturæ, & *θεός η*. Accidentaliter, sive qualitative iterum dupliciter accipitur, vel, ut efficiens, vel, ut effectus. De illa significatione vide p. a. *calefaciens*, cui addi poterit distinctio inter *calefaciens*, vel *calidum secundum & præter naturam*. Illud pertinet ad causas sanitatis internas & externas: Hoc ad causas morborum. *Calidum* ut effectus idem est, quod *calefcens* & *calefactum*, de quibus etiam p. a. dictum. Et hæc etiam cum in statu secundum, tum præter naturam occurrit. Illuc pertinent temperamenta *calida*, simplex & composita; huc morbi omnes *calidi* simplices & compositi, sive intemperies *calida*, item *calida* & humida à plethora p. n. *calida* & sicca à bilioso sanguine dependentes. De utraque significatione *calidi* ut efficiens, & ut effectus; porro hæc quoque notanda distinctio, quod aliud sit per se, aliud per accidens. Per se *calidum* efficiens dicitur, quod propriis insitisque viribus proxime nulliusque interuentu id præstat: ita vinum & aromata per se calefaciunt. Per accidens vero *calidum* efficiens est, quod non propriis viribus, sed alterius interventu operatur: v. g. quando aër frigidus constipando spiracula cutis fervidos halitus foras prorupturos intro repellens in causa est, ut sanguis febrilis effervescentia turgescat. *Calidum* vero, ut effectus per se & per accidens, dicitur, quod à causa *calida* vel per se, vel per accidens producit. Vide Charlton, *Exerc. Pathol.* 4. §. 10. Ad *accidentalem calorem* quoque referendus *calor artificialis*,

qui ad artificis nutum accendi, dirigi & administrari potest; cujus usus in medicina amplissimus, v. g. in diætetica, pharmaceutica, chymica, & in chirurgicis operationibus quibusdam. Estque duplex: *Alius* simplex, alius mistus. Simplex est, qui uni duntaxat operationi, sive illa sit digestionis, sive separationis, inservit. *Calor naturalis* est, quando radii solares vel per se materiam sibi applicatam excoquant, vel in speculo concavo collecti rei applicantur. Hujus ignis usus est apud artifices. Possunt enim hoc dissolvere & calcinare. Imo nonnulli illum in lapidis philosophici præparatione adhibendum esse autumant; quam opinionem suis autoribus relinquentes, eum tamen non negligendum esse, censemus. *Calor cinerum* est, quando partes fixiores per cineres eliciuntur. Hic medius est inter balnei & arenæ *calorem*. Proinde illius ope non modo subtiliores, & ad naturam aqueitatis simplicis approximantes substantiæ propelluntur, sed etiam calores & fixiores partes eliciuntur. *Calor fimi* est, quando, vase in fimo posito materiamque continente, digestio fit. Hic *calor* multi usus est apud artifices in infundendis, digerendis, & putrefaciendis rebus. Adhibetur interdum fimo equinus, in quo vas sepelitur. Aliquando vas ligneum sceno vel stramine impletum, cui vapor e fervente aqua applicatur, fimi in locum adhibetur. *Calor digerens* est, quo materia dissolvenda digeritur, id quod aut athanore, aut fimo perficitur. *Calor fortis* est, quando igne interiori & auctiori res separantur. Estque impeditus, aut liber. *Calor impeditus* est, quando ignis à materia vel vase, ne illud proxime tangat, aut alio vase impeditur. Estque arenæ, vel scobis. *Calor arenæ* medius est inter cinerem & scobis ferri, estque quando vas materiam continens in catino arenario arena circumdatum substantiam fixiorem, quam cineres propellere nequibant, protrudit. Ubi advertendum est, arenam subtilem non adeo violentum *calorem* præbere, quam grossam. *Calor scobis* aut *scoria ferri* superiore intensior, & aperto viciniore est, quando ex scobe, vel scoria ferri res propelluntur. *Calor liber* est, qui proxime materiam, aut vas materiam continens tangit. Hoc *calore* prolicuntur, quæ contumacius liquorem emittunt, sive id fiat ob ficitatem & paucitatem, sive quod ob viscositatem & homogeneitatem ille terreis partibus pertinacius adhæreat. Taceo, quod calcinationi, fusioni, & aliis operationibus inserviat. Estque *carbonum* vel *flammarum calor*, quando *calor prunarum* fragrantium materiam vel vas proxime tangit. Hujus usus est in infusionibus, cæmentationibus, probationibus, calcinationibus, & dissolutionibus. *Calor flammarum* est, quando adhibito conveniente alimento, flammæ materiam attingunt. Hic *calor* vocatur ignis vivus, quo reverberantur & calcinantur omnium metallorum corpora, nec non spiritus tandem propelluntur. *Calor vesicæ levis* est, quo ex materia vesicæ impositæ, applicato alembico, substantia humida prolicitur,

tur. Hæc ex Rulandi & Iohnf. *Lexic. De caloris varietatibus* in Chymia plura quære, si libet, in *Theatro Chymico*, v. gr. *Volumine I. pag. 179. 702.* In specie in Opere Lapidis Philosophici *Volum. IV. p. 66. 404. 762. seqq. Vol. V. p. 489. & alibi.*

CALIENDRA vocantur congeries artificiosæ capillorum, quibus caput hodieque tegi solet, ne frigore externo tam facile id lædatur. Gallice *les perruques* vocant, quem terminum & Germani retinent. Latino vero *caliendra* usus est Dolæus *Encyclopæd. l. 1. c. 14. §. 12. p. 219.*

CALIETA, *Caliette*, Paracelso dicuntur funguli flavii in fruticibus juniperorum occurrentes, *l. de Icteric. c. 2. Rul. & Iohnf. in Lex.*

CALIGO, vide *Achlys*, item *Amaurosis*.

CALIX, ἡ κύλιξ, est species vasis, ex quo potus hauriri solet, Varro *l. 5. de Ling. Latin. existimat, calicem dictum, quod calidum eo veteres biberint, notante Rhodio ad Scrib. L. n. 122. De calicum incrustatione videatur idem n. 135. Parantur vero calices ex varia materia, ligno, argilla, metallo &c. In specie calicum cereorum, κολύβαιον κερύβαιον meminit Gal. *com. 4. de R. V. l. A. 1. 5. Calices, multos magnoque exiccare, etiam suo tempore frequens fuisse, conqueritur idem l. 1. M. M. c. 1. Calices etiam dicuntur oculi, sive gemmæ florum prodromi: ut, oculi populi arboris; vel Calix est folliculus, quo flos primum, mox feminis foetus clauditur, Schröder. l. 1. Pharm. c. 2. Huc pertinet Græcum κάλυξ apud Gorr. in def.**

CALLÆON, κάλαμον, *barba galli gallinacei. Vide Palar.*

CALLARIAS, καλλιάρια, est genus piscis marini, sed quale, adhuc fere incertum. Aldrovand. *l. 3. de Pisc. c. 2. putat, esse Asellum minorem, Belgarum Schel-fisch*, cui consenit hæsitanter Rondelet. *l. 9. de Pisc. c. 15. Mustelam vulgarem appellans. Uterque etiam ab Opiano in Halieum. Clariam contracte appellari credidit. Verum hanc opinionem utraque ceu erroneam rejicit I. A. Linden. Ex. XI. §. 28. seqq. statuens, Callariam esse piscem maris Euboici ad vada occurrentem, quod ibi plurimum nutrimenti reperiat; minime vero e genere asellorum esse.*

CALLENA, species est salis petrae, Parac. *Schol. in libr. de gradibus, Rul. & Iohnf. in Lex.*

CALLIBLEPHARON, καλλιβλέφαρον, dicitur medicamentum palpebris exornandis accommodum, Gal. *l. 4. de C. M. S. L. c. 6. Cum vero pluribus modis palpebræ deformari possint, patet, non unum esse genus τῶν καλλιβλέφαρων. Potissimum vero pollent virtute mediocriter desiccante, & absumente humiditates vitiosas. Unde & facultas hæc καλλιβλέφαρον δυνάμις dicitur, Gal. *l. 7. de S. Fac. §. Fuligo. Tali virtute quoque pollet Sal Armeniacum, l. 9. Vid. Gorr. in def. p. 206.**

CALLICREAS, καλλικρέας, vide *Pancreas*.

CALLIONYMUS, καλλιόνυμος, καλλιχθυσ, est no-

men piscis marini, quæ etiam *Uranoscopus, εὐρανοσκόπος*, dicitur, ab oculis supra caput à natura collocatis, quibus recta cœlum intuetur; ob quam prærogativam etiam nomen *Callionymi* accepit, non ob formæ pulchritudinem, quæ ipsi nulla est, cum potius aspectu sit ingratus ac deformis. Habet præ aliis piscibus fel copiosius, quod commendatur in collyriis ad oculos & aurium affectus à Galeno *l. 10. de S. F. §. Chole l. 3. de C. M. S. L. c. 1. & l. 4. c. 4. Vide de hoc pisce Arist. l. 2. H. A. c. 15. Rondelet. l. 10. de pisc. c. 13. Aldrov. l. 2. de pisc. c. 51. qui etiam nomen hoc alii pisci Romano, Fiatola dicto, tribui dicit, d. l. c. 24. Rob. Keuchen. ad Seren. in proleg. p. 93. Hippocrates quoque ejusdem aliquoties meminit inter siccissimos referens, *l. 2. de diet. XIII. 4. & propterea ægris concedit, v. g. Leucophlegmaticis, l. de int. aff. XXIII. 22. in splenico morbo, XXXIII. 39. in morbis crassis, n. LII. 26. Foëf. p. 302.**

CALLONE, κάλωνη, dicitur Hippocrati *vita decor, honestas & ornamentum, l. de dec. habit. l. 8. Foëf. d. l.*

CALLOPISMUS, κάλωπισμός, ornatum aliquem externum significat visui gratum, Hippocr. *de Medico III. 2. IV. 11.*

CALLOS, κάλλος, vide *Pulchritudo*.

CALLOSITAS, *Callus, πάσις, πάλαμα, πάλος, πάλος*, in genere dicitur de omni duritie cutanea carnea, & ossea, qua naturali, qua præternaturali. Frequentius tamen de Callo circa oras fracturæ genito, de cujus generationis modo vide Galen. *com. 1. de fract. t. 41. & H. F. ab Aquapend. l. 4. Pentat. c. 6. Calli, πάλος, quoque dicuntur nodi illi in morbis articularibus, de quorum generationis modo videatur Gal. *lib. 7. de C. M. P. G. c. 9. & l. 10. de C. M. S. L. c. 2. Specialiter vero Callositas & Callus dicitur, Gr. πάλος & πάσις, durities palpebrarum in oculis, Galen. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Scrib. Larg. n. 36. seqq. Senn. M. Pr. l. 1. P. 3. f. 2. c. 3. proveniens à succo acido tartareo five coagulativo. De calli in fistulis generatione legatur H. F. ab Aquapend. l. 5. Pentateuch. c. 11. Calli in matrice meminit Forestus *l. 28. Obs. 45. Schol. De callo in plantis digitisque manuum & pedum, quo & Clavus pertinet, Gr. πάλος, videatur idem l. 4. Chirurg. Obs. 12. Schol. Gal. vocavit callosas excrescentias, l. 3. de C. M. P. G. c. 9. Paracelsus vero in *Chirurg. tr. de ulceribus, c. 59. vel 60. aliter plane accipit, Callum dicens apostema vel ulcus, quod oritur à succo nutritio acriori & arsenicali pruritu vehementem excitante. Interdum etiam malignitatem luis Gallicæ subesse testatur idem l. 7. de Gallic. pustulis &c. c. 5. Tandem singularis in statu corporis naturali occurrit Calli vel Callositatis significatio, dum portio quædam in cerebro, ejusque parte interiori, medulla dicta, dicitur *Corpus Callosum*, quia substantia est aliquantum durior instar Calli, τολώδης πάλος, Gal. *l. 9. Anat. admin. c. 3. ubi duabus extuberantiis anterioribus ventriculi vel sinus cerebri incumbere videntur, Th.*****

Bartholin. l. 3. *Anat. c. 6.* Th. Willis *Anat. Cereb. c. 16. n. 5.* Malpighius de *Cer.*

CALOMELANOS, est nomen medicamenti Mercurialis cujusdam, quod etiam *Mercurius Zoticus* vocatur. Vide *Zoticus*.

CALONIA, *καλονία*, est epitheton Myrrhæ apud Hippocr. de *Nat. mulier. VI. II.*

CALOPODIUM, *καλοπόδιον*, forma illa lignea, qua utuntur, varia, ad conficiendos calceos futores. Galen. proverbialiter usus in egregia sententia *lib. 5. de San. m. c. II.* Sicut impossibile est futonibus unico uti *calopodio* ad omnes homines; ita & Medicis unica vitæ, vel virtus specie conducente.

CALOR, vide *Calidum*.

CALOS, *καλός, καλώς*, vide *Bonus*.

CALVA, *Calvaria*, *καλίον*, Latine *Cranium*, dicitur os capitis, *cap. 1. de offib.* quod quasi *καλίον*, five galea cerebrum contineat, Gal. 8. de *V. P. 8.* per capitis ossæ & capillata exterius, cujus partes externæ sunt *Sinciput*, *Occiput*, *Vertex*, *Tempora*, quas investiant pili cum communibus corporis integumentis. Constituitur *Calvaria* in adultis octo offibus, uno frontis, duobus *sincipitis*, uno occipitis, duobus temporum, & duobus communibus cum maxilla superiore, nempe *Cuneiformi* & *Spongioso*. Th. Barthol. *Anat. l. 3. præm. & l. 4. c. 4.* Crassitudo illi magna est, ut validum sit, non tamen solida, sed cavernosa transmittendis excrementis idonea.

CALVATA, *φαλακροί*, appellat Hippocrates *Feramenta*, quæ rotunditatem quandam levem habent in extremis partibus; cujusmodi sunt specillorum capitula, & quæ *Nucleata*, *πέρινα*, appellantur & *Spatularia*, *σπαθούλαι*. Oblonga vero his contraria nuncupant *προμήνη*, quorum extrema minime sunt rotunda, sed mucronata, ad suffusionem & cataractam punctione tollendam accommodata instrumenta quodammodo similia, Gal. *com. 1. de artic. 1. 43.*

CALVITIES, *Calvitium*, *φαλάκρωσις, φαλάκρωμα, μεθέκρωσις, μεδίσις, μεθερότης*, est defectus capillorum, potissimum in *sincipite*. Differre quidem dicit Gal. l. 1. de *C. M. S. L. c. 2.* ab *Alopecia*, *Area*, *Ophiafi* & *Tinea*, quod hæc species ab humoris nutritii vitio proveniant; *Calvities* vero propter humoris defectum. Enimvero an hæc differentia semper observetur, merito dubitandum. Causas *Calvitiei* enumerat Barthol. *Anat. l. 3. c. 1.* & in specie nimiam *Venerem* ex *Aristotele* Lang. l. 2. *Epid. 7.* *Calvi* dicuntur *φαλακροί*, Hipp. 6. *aph. 34.* Dividi possunt in *natura*; & ex morbo tales, Fr. Valles. de *sacr. Philos. c. 9.* Jung. Dieter. n. 883. *seq. Föëf. Occ. p. 650.*

CALUMENON, *καλέμενον, καλέμενον*, h. e. *vocatum* vel *nominatum*; aut, quod appellatur & *καλέσθαι*, *vocari*, Hipp. adjicere solitus est, interdum quidem, si appellatio Grecis omnibus nullo pacto usitata fuit, inter-

dum vero, si abrogata, & interdum, si artificiosum quiddam demonstrat, Gal. c. 3. de *R. V. I. A. t. 24.*

CALUMNIA, *ἰπέρεια, λοιδορία*, contumelia. Has quomodo perferre homo debeat, egregie docet Gal. de *dignof. & cur. animi morb. c. 3.* Σὺ δὲ ταυτὸν ἔστο φιλοσόφημα κέρτερον ἰπηρεζόμενον: Hoc sit sapientie studium, æquo animo ferre *calumnias*.

CALX, *ἡ πέτρα*, Goræo etiam *κρίτα*, variis gaudet significationibus. (1) Communiter denotat materiam illam candidam, interdum & alius coloris, quæ paratur ex lapide calcario, vi ignis in furno vel clibano cremato, cæmentariis opificibus notissima. Similis quoque fit ex offibus piscium magnorum, ut & ex testis buccinorum, & ostrearum crematis, teste *Dioscorid. l. 5. c. 133.* Vocatur hæc posterior *Calx peregrinorum*, *Theoph. Par. Manual. I.* item *Calx manica alba*, *Rul. & Iohnf. in Lexic.* Estque vero duplex *Calx viva*, *πέτρα ἄσβεστος*, & simpliciter *ἄσβεστος*, cui post ustionem nulla affusa est aqua; & *extincta*, *σβεσθεύσα*, vel *ἰσβεσμένη*, quæ affusa aqua veluti in pulvem abit. Illius vis est ignea, mordens, escharotica, imo ejus ignis abditus aliquando actualem ignem videtur superare. Oleo facillime permiscetur; aquam vero odit. Hujus vis per aquam est fere extincta, quamvis crustam nihilominus efficiat, Galen. l. 9. de *Sim. Fac. 8.* *πέτρα*. Circa usum medicum occurrit apud eundem duplex. *Calx lota* & *illota*, *πεπλυμένη καὶ ἀπλυτή*, l. 3. de *C. M. S. G. c. 2.* illa introducta fuit ad sal lixiviosum, quo abundare creditur, eluendum. Imo *Sal duplex* inesse, lixiviale & acidum, docet *Helmont. de Febr. c. 9. n. 25.* Verum *Fr. Hofmann. in Clav. Schröder. l. 3. c. 8.* negat, & propterea ceu ineptam & supervacaneam illam lotionem rejicit, quod Chymicis ventilandum reliquimus. (2) In Chymica significatione *Calx* dicitur pulvis quilibet per ablationem superflue humiditatis in partes tenuissimas, & veluti impalpabiles, comminutus, *Ruland. & Iohnf. in Lex.* & ita idem est, quod *calcinaum*, de quo supra vid. *Calcinatio*. Huc pertinent *Calces* omnis generis *Metallicæ* & *Miræralium*, de quibus legatur *Libav. Synt. Arc. Chym. l. 5. & Alchym. Pharmac. c. 9.* & ex novissimis *D. D. Wedel. Ph. I. A. F. R. l. 2. f. 1. c. 9.* Specialiter *Calx viva Philosophorum* vocatur, quæ ex argento vivo paratur, *d. l. Synt. c. 12.* Vocatur & *Minera Alchemica*, de qua in *Lullii Clavicula c. 2. seqq. Th. Chym. Vol. III. p. 297. seqq.* *Calx Saturni* dicitur cerussa cum aceto destillato rectificato calcinata, aut in Sole, *M. Joh. Isaac. Oper. miner. c. 42. d. l. p. 347.* Huc quoque referri debent aliæ appellationes, v. gr. *Calx permanens*, id est, incremabilis materia. *Calx lignorum*, quæ est cinis eorum, quæ in vitrum aut aliam materiam converti nequit, *Ruland.* (3) *Calx* quoque *Paracelso* dicitur excrementum urinæ, quia spiritum calcis habet, & distinguitur ab *Anodo*, de quo supra vide *l. 1. de Tart. 11. 3. c. 2.* *Calces terræ* eidem quoque sunt *Terræ bolares*, vel *argillacæ*, ut *Creta. d. l. Tr. c. 5. c. 2.*

in noi. (4) Materia in articulis Podagricorum concreta Calx vocatur à Paracelfo & aliis. (5) Denique Calx in Mafcul. genere idem est, quod Calcaneus, πτέρνα, de quo paulo superius. Hinc & totius pedis posterior pars Calx dicitur, Galen. *Introduct. c. 10.*

CALYPTER, καλυπτήρ, dicitur operculum, & in specie carneum, quod hæmorrhoides tegit, Hipp. *l. de hæmorrhoid. III. 13.* Fœf. p. 303.

CAMARA, καμάρα, in genere cameram, fornicem, aut testudinem significat, Linden. *Sel. M. Ex. V. §. 10.* Unde & cerebri pars convexa per cavitatem cranii καμάρα, καὶ ψαλλιδειδής, fornicata dici potest, Gal. *l. 8. de V. P. c. 11.* Vid. Hofm. *comm. ad h. l.* In specie vero Camera vel καμάρα dicitur locus ad auriculæ cavum cameratus, sive aditus ad foramen, cujus pars superior ἀστακός, Astacus, & quod subest Areola, κρήνη, vocatur, Linden. *Phys. Med. lib. 2. c. 11. art. 1. §. 4.*

CAMAROSIS, Camaroma, καμάρωσις, καμάρωμα, præter architectonicam significationem, qua Concarnationem denotat, apud Medicos ita dicitur ossis fractura, cum ex alterutra refractam parte similem cameræ figuram acceperit, Galen. *def. Med. unde recentiorum nonnulli vehementissimi has fracturas vocant Camaromata, quæ partem intermediam exaltatam habent.* Ἐγχεύματα vero dicuntur, quæ in medio sui membranæ innituntur, Gal. *l. 6. M. M. c. 6.* Juxta P. Æginetam *l. 6. c. 90.* fractura cranii in specie seu calvariæ ita dicitur, in qua os fractum cameræ modo utrinque extollitur, Gorr. *in defn. p. 206.* Recentiores Latine Camerationem vocarunt, describentes, quod sit species fracturæ cranii; sive divisio hujus, in quæ pars affecta cameræ modo exaltata relinquatur, ac intro à sanis fracturæ partibus ossa magis recedunt, membranisque cerebri innituntur, quas contactu suo premunt, uti descripta legitur in *Observationibus Medico-Chirurgicis Latine redditis* Jobi à Meckeren Chirurgi Amstelodamensis. *l. 1. p. 12.*

CAMATOS, καμάτῳ, vide Labor.

CAMBAR est terminus Spagyricus, cujus descriptionem & explicationem non minus obscuram, vide in *Turb. Philos. ferm. 44. & 50.* Ridiculam derivationem, à Canna, i. e. ignis, & Bar, filius, in Anonymi *Chym. l. 2. in Th. Chym. Vol. V. p. 34. 37. 484.*

CAMBIL dicitur Terra rubra, Rul.

CAMBIUM olim dicebatur humor nutritius, qui ex sanguine originem trahens ita coctus, præparatus, & parti nutriendæ appropriatus est, ut proxime in substantiam partis deperditæ transeat, & cum illa naturam suam cambiat mutetque, Sennert. *Inst. Med. l. 1. c. 9.* Arabum est commentum, cujus nulla certitudo aut necessitas, uti recte judicat Ger. Bläsius *Med. Gen. l. 2. sect. 2. subsect. 1. c. 3.*

CAMBUCA, item Cambucca membrata, dicitur species bubonis vel tumoris ulceroſi ad inguina, vel juxta genitalia ex vase spermatico, Parac. *de ulcer. c. 24. libell.*

Theoric. c. 4. de ulcer. Rul. in Lex. Est signum luis Gallicæ.

CAMELOPARDALIS, vel barbære Camelopardalus, καμηλοπαρδαλις, non ita dicitur, quod à Pardo & Camelo simul generetur, sed à magnitudine corporis Camelus, à variis maculis Pardus, cujus descriptionem tradit ex variis Autoribus Aldrovand. *l. 1. de quadrup. c. 35.* Fuit cibus populo Judaico olim interdictus, Deuter. *XIV.*

CAMELUS, καμήλῳ, Ion. καμήληρος, quia καμήλαι τὴν μὲν, femora curvat, proprie significat animal quadrupes vestum, in dorso vel unum, vel binos habens gibbos, ruminans, cornibus carens, Gal. *l. 6. de admin. Anat. c. 3.* Vescitur ligneo & spisso alimento. Valde vero delectatur Junci odoraci sive Schœnanthi flore & summitatibus, in Arabia secus vias frequentissime crescentibus, unde & vulgo camelus dicitur, Gal. *l. 1. de Anid. c. 14.* In cibus usus non adeo frequens, imo Judaico populo *d. l.* prohibitus. Caro est pessimi succi, & concoctu difficillima, uti equorum & asinorum domesticorum: unde ea solum homines animo & corpore asinini ac camelini vescuntur, Galen. *lib. 3. de Al. fac. c. 2.* In Medicina cerebrum cameli siccatum, & ex aceto bibitum epilepticos curare dicitur apud Galen. *l. de Theriac. ad Pis. c. 9.* Fæl ex melle potum idem efficere, & in angina conferre; Caudam arefactam alvum solvere, fetas e cauda contortas, & alligatas sinistro brachio quartanis mederi testatur Plin. *l. 28. c. 8.* Jungatur Aldrov. *lib. 1. de quadr. bisulc. c. 34.*

CAMERATIO, vide Camarosis.

CAMET, Cames, i. e. Argentum, Rul. & Iohnf.

CAMINUS, καμίνας, quid significet, notissimum est, scilicet tam fornacem, quam locum, per quem fumus transit. Vide Fornax, Furnus. Apud Ruland. *in Lexic. Chym.* Caminus significat Campanam.

CAMISIA fœtus, vide Chorion.

CAMMARUS, καμμαρος, καμμαρος, Gammarus, vide Cancer. & conteratur omnino Erotianus, qui post longe diversas variorum sententias adductas καμμαρον medicamentum esse refrigerans convenientius dici assent. Allatas autem variorum conjecturas excubere, longum foret, unde lectorem ad ipsum Erotianum remittimus, cum quo non minus conferendus Galenus *exeg. Hipp.*

CAMNO, καμνω, verbum significat Laboro, ægroto, ex Hippocr. *VII. 65.* Dieter. *Iatr. n. 430.*

CAMPANA, κάδων, quid vulgo significet, aliunde notum est, videlicet instrumentum sonorum mediante mobili malleo pensili ad utrumque latus intus quatiente sonum edens. Vulgo Cloca vel Glugga. Vide Georg. Chladni *Inventar. Templor. Caput III. art. 1. p. 325. seqq.* In Chymicis vero Campana dicuntur receptacula illa, quibus pro parando spiritu Sulphuris acido Gas hujus concentratum & in aquosam tenuem materiam collectum excipitur. D. D. Wedel. *Pharmac. Acroam. l. 1. f. 5.*

f. 5. c. 1. p. 201. Unde Spiritus Sulphuris per *campanam* appellatur, & *Campanarius* apud D. de Spina in *Lex. Pharm.*

CAMPE, καμπή, significat *flexuram*, flexionem, à καμπήω, flecto, cujus meminit Galen. l. XI. de V. P. c. 11. quando respirationis principium non e directo oppositur arteriæ, sed facit ambagem & deflexionem. Vid. C. Hofm. *comm. de V. P. n. 518.* Dicitur & hoc nomine *Poples*, quia flectitur, qui alias proprio nomine γυνύς, appellatur Gorr. *Flexio cruris, καμπή, c. 3. de artic. §. 113.*

CAMPORA, Caphur; Casur, Capur, Camphura, καφύρα, non est species bituminis, uti Georg. Agricola, Cardanus, Cæsalpinus &c. statuerunt, sed est lachryma resinosa, sive gummi resinofum proceræ cufjdam arboris peregrinæ, e cujus medullio per rimas exsudat; estque duplex: vel granulata, absque artificio collecta: vel in panes orbiculares coacta, singulari artificio, organorum peculiarium beneficio. De hac prolixius legatur Gothofr. Mœb. *Anatomia Camphoræ*, Schröd. l. 4. *Ph. Med. Chym. cl. 2. n. 378.* Fr. Hofm. in *Clave ad d. l. Iunken. Chym. Exper. Part. I. sect. 3. c. 11. p. m. 239.* De Elixiris *Camphoræ* præparatione, virtuteque anodyna Jac. le Mort. *Chym. Med. Phys. c. 15. p. 188. seqq.* C. Hofm. *Paralip. Officin. c. 63.* in medio reliquit, nihil determinans, an vegetabile, an vero minerale sit *Camphora*. Legatur etiam Erasmi Francisci *Horti Indic. part. 1. p. 708.* qui Linschotti, A Costa, & aliorum scrinia compilavit. *Camphora* sive *Caphura* artificialis quomodo fiat, descriptit Hartmann. in *Miscellaneous Chymico-Medicis.* De *Camphora* Culanica ex corticibus Radicum Cinamomi & oleo ex eadem *Camphora* destillato notavit ex *Horti Malabarici Tom. I. circa finem* P. Ammann. in *Irenic. p. 39.*

CAMPTER, καμπτήρ, in genere *flexuram*, vel *incurvationem* denotat; specialiter vero metam cursorum, quam præfixam habent, significat. In qua significatione usus est per comparationem in descriptione nervorum sexti paris recurrentium, natura quasi in *Αβύλω*, h. e. germinato, & reciproco cursu concurrente, l. 7. *Uf. P. c. 14.* quam metam alibi in eadem comparatione νόσασ, appellavit, l. 16. c. 4. Vid. C. Hofm. *comm. ad prior. loc. n. 481.*

CAMPTON, καμπτόν, *flexile* dicitur, cui opponitur πύθωνόν, quando ex curvo fit rectum. Gorr.

CAMPYLON, καμπύλον, à verbo καμπύλλεισθαι; (non καμπύλλισθαι,) quod significat *incurvari*, flecti, & idem est, quod καμπήεισθαι, dicitur tortuose *incurvatum*, flexum. Crebro adjectivum illud usurpavit Hipp. de palpebra inversa & retorta I. *prognost. v. 12.* Gal. l. 10. de V. P. c. 9. qui affectus alias dictus καμπύλότης βλεφαρίδων, *palpebrarum recurvatio*; item καμπύλωσις, nec non ἰδῶσις, *Coac. v. 218.* Jung. C. Hofm. *com. ad Gal. LL. de V. P. n. 746.* Item de ossibus brachii, costarum 1. *de art. 4. l. Mochlic. IX. 3. f. 3. de artic. v. 38.* Verbo vero καμπαν-

λίεισθαι, id est, *incurvari*, flecti, usus d. loc. l. 173. Vide *Foëf. Oec. p. 304.*

CANABIL, vide *Eretria*.

CANADELLA, vide *Channadella*.

CANALIS, σωλήν, in genere significat instrumentum aliquod rotundum, cavum, oblongum, per quod materia fluida descendere potest ac solet. Et in hac significatione à Medicis omnis generis vasa, arteriæ, venæ, nervi frequentissime *canales*, alias ductus quoque dicti, nuncupantur. In specie *Canalis* urinarii meminit Barthol. *Anat. l. 1. c. 32.* Imo teste Gorræo, ob similitudinem ab Anatomicis medium quoque foramen, quo omnes cervicis vertebræ perviæ sunt, & spinalis medulla à cerebro descendit, σωλήν, *Canalis* dicitur, & alio quoque nomine *ισοφύ σφύγγη*, quasi *sacram fistulam* dicas, aut *magnam*. In specie vero, ob formæ similitudinem, *Canalis* denotat instrumentum chirurgicum, concavum & oblongum, in quod membrum fractum, crus aut femur imponitur & continetur, apud Hipp. 3. *de iis, quæ in med. v. 18.* Gal. *com. 3. d. loc. 1. 36.* Æginet. *lib. 6. c. 106.* Cels. l. 8. c. 10. & alios. Paratur vel ex ligno vel materia fictili, imo etiam ex stramine cum linteo parari solet; vulgo ein tröglein. Quales varii monstrantur à Sculteto *Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XXIII.* Potest etiam ad alia instrumenta Chymica applicari hoc vocabulum, quæ concava sunt, & siphonum vices præstant, & ita pro *Cannula* accipi. Dicitur & in diminut. *canaliculus*, vel *canalicula*, σωληνάριον. Ruland. *Canaliculus.*

CANCE, vasis genus. *Rul. in Lex.*

CANCELLUS, vel est diminutivum *cancris*, & dicitur Græce καρκίνιον, & in plur. καρκινάδες, Aët. l. 2. c. 139. Vide *Cancer*. Vel denotat portam aut valvæ, ex multis assulis vel ferreis portionibus decussatim conjunctis paratam, vulgo ein gitter. Græce κυκλῆς, à κλέω, *claudo*. *Rul. in Lex.*

CANCER, καρκίνος, est valde æquivocum vocabulum. Præter illas significationes, quæ non sunt hujus loci, v. gr. quando certum fidus in zodiaco, vel genus quoddam calceamenti, apud Hesych. & Polluc. vel versus retrogrados denotat: in Medicina quadruplicem obtinet significationem. 1. *Cancer* dicitur vel in genere omne animal crustatum, exangue, Plin. l. 9. c. 30. vel in specie duo eorum præcipua genera *cancros marinos* & *fluviatiles*, qui posteriores potissimum & *Astaci*, *Camtari*, *Gammari*, ἄστυροι, κίμματα; Gr. vocari solent; priores vero κατ' ἐξοχὴν *Cancris* dicuntur. Jung. C. Hofm. *comm. de V. P. n. 539.* aliquando etiam *Carabi*, καράβοι, Aldrov. l. 2. de *caus. c. 2.* Huc quoque pertinent *Cancellorum*, καρκινίων species, quorum omnium descriptiones & differentias huc afferre, nimis prolixum foret. Videantur vero apud Aldrov. *lib. 2. de crustac. & Rondelet. l. 18.* Quod attinet eorum usum in cibis, de iis omnibus dixisse sufficiat cum Ionsteno *Syntagm. l. 1. Tit. 1. c. 2. art. 6.* duræ esse carnis, & difficilis

lis concoctionis, sed firmi, si vincatur, alimenti. Cauto igitur opus esse iis, qui commendant in atrophiam, phthisi, hectica, ne citius, quam par est, extinguant igniculum superstitem. Imo suspectam esse illam magnificam horum commentationem, rectissime monet Casp. Hofmann. *Inst. l. 5. c. 22. §. 12.* Reliquus usus in Medicina internus & externus videatur apud Schröder. *l. 5. cl. 3. n. 75.* Hofmann. in *Clav. ad dict. locum.* Jung. Galen. *l. 9. de C. M. S. L. c. 3. de Theriac. ad Pis. c. 9. l. 2. de antidot. c. 15. & alibi. 2. Cancer* appellatur ob aliquam similitudinem cum forma cancri, præsertim in mammillis foeminarum, teste Gal. *l. 2. ad Glauco. c. 10.* tumor quidam præter naturam, fuscus & lividi coloris, in quo venulæ quædam exaltatæ primo occultæ (& *Cancrum latente* vocant *κρυπτόν καρκίνον*, Hippocrat. *6. aph. 38.* Galen. *de atr. bil. c. 4.*) deinde manifestæ a crasso & nigriore sanguine feci vini assimilæ sunt, Gal. *1. 1. M. M. 9.* quæ si exulcerentur, faciunt *Cancrum exulceratum*, καρκίνον μὲν ἑλκώσεως, Galen. *4. aph. 24.* Circa hujus affectus gravissimi causam magnæ occurrunt difficultates & diffidia apud Autores. Plerique ab atra bile deducunt. Paracels. *de ulcer. c. 3. & in Fragment. in Colcothare vel Realgare Microcosmico causam* ponit. Helmontius a sale alcalico corrosivo deducit, *Schol. Hum. pass. dec. c. 1. n. 32.* Joh. Walæus sallem & terram in corpore abundantem concretam, a quibus serum est segregatum, statuit causam, *Med. Pr. l. 2. c. 25.* Nobis placet, subscribere primæ opinioni, per atram bilem intelligendo toto genere præternaturalem, coagulativam, & tandem depascentem sive exulcerantem, supra ad vocab. *Bilis Atra* descriptam. Unde retinemus hanc descriptionem: *Cancer* est tumor rotundus, lividus, aut subniger, venis circumcirca turgidis & repletis, cum vel sine exulceratione, a bile atra diversimode corrupta stagnante exortus. Qui cum Paracelso *dicto loc. & de Podagr. ad solas mammas foeminarum & scapulas virorum restringunt cancrum*, nimis arctos ejus statuunt cancellos. Græce etiam dicitur *καρκίνωμα*, *Carcinoma*, quod vocab. Gorraeus ad affectum cornæ tunicæ in oculo, si ad hanc undique venæ sanguine plenæ & liventes concurrunt, vult, a Græcis sæpe restringi. Confunditur haud raro etiam *Cancer* cum *Gangræna*, notante Joh. Rhod. *ad Scrib. Larg. n. 62. & 114.* item cum *Herpete*, Esthiomene, cum ulceribus malignis, *l. 2. Cancrî cura* per *cancrum vivum* laudatur a Parac. *l. Principior. de myster. verm. Cancer albus* quod dicitur Gallis, recrementum quoddam album cretaceum oris internas partes linguamque totam infantum sæpe occupans, & nisi mature detergatur, exulcerans, scribit Paræus *l. 23. Chir. c. 17.* & haud dubie intelligit *Aphthas*. Os jugale quoque καρκίνος, nomine venire apud Pollucem, testis est Aldrov. *d. l. & Gorraeus*, forsitan quia ita committuntur extremitates, uti chelæ vel forcipes cancrorum inter se coeunt. 4. Denique Fasciæ quandam speciem *cancrum καρκίνον* dicit, *Castelli Lexic. Med.*

quæ capiti convenit, & in plures partes Cancrorum pedes referentes scissa est, videre est apud Gal. *de Fasciis. Cancer infiltratus*, qui costis adæret Adr. Spigel. *in præl. prior.*

CANCHRYS, *Canchry*, vide *Cachrys*, *Cachry*.

CANCINPERICON, i. e. *Calidus fœmus equi.* Rul. *in Lex.*

CANCRENA, idem, quod *Gangræna*: vocab. Paracelso frequens; quamvis & Langius usus sit *l. 1. ep. 12.*

CANDELA, λύχνος, κηρός, quid significet etiam pueris notum est, nimirum fila per oblongum compacta cæra vel sevo liquefacto obducta, ut accensa conclavia illuminent; quamvis & aliquando usum Medicum habeant applicando in meatus affectos. Hujus modi *candelarum* flammæ non male comparatur anima Medica, sive sensitiva, aut principium vitale ab Helmont. *de Lithias. c. 9. num. 35.* *Candelarum* fumum abortum promovere, passim Practici veteres & recentiores scriptis testati sunt. Deinde ob formæ oblongæ similitudinem, & quod accendantur, *candelæ* quoque fumales ex massa Trochiscorum paratæ nomen obtinuerunt, de quibus vide Weker. *Antidot. spec. l. 2. sect. 48.* Schröd. *l. 2. c. 86.* Dicuntur & *Apes Cypriæ*, & *Bacilli*, de quibus supra. *Candelæ* quoque inter Chirurgica instrumenta referuntur. Ita *cereæ candelas* exhibet depictas ad carunculas in meatu urinario Scultetus *Arm. Chir. Part. I. Tab. XVII. fig. 12.* & *candelam uerinam* Tab. XXII. fig. 4.

CANDIDUS, *Candor*, proprie idem est, quod *Albus*, *Albedo*, de quo supra. Tropice etiam ad animum sincerum applicatur frequentissime. *Candidare* dicitur quartum regimen, & tribuitur Soli in *Th. Chym. Vol. V. p. 40.*

CANDISATUM dicitur confectio saccharo canto facta absque additione amyli, & motitatione recipiens formam angularem & crystallinam. D. D. Wedel. *Ph. I. A. F. R. l. 2. f. 2. c. 2. p. 106.*

CANEON, *Canion*, κανέων, κανέων, κανέων, κανέων, apud Hippocr. pro ollæ operculo ponitur, per quod appposito calamo & arundine suffitus in uterum deferebatur, *l. 1. de M. Mul. XXVI. l. 2. & l. 2. XXIV. 22. seqq.* Alias *canistrum* aut *cistam* significat, vide Foëf. *Oecon. p. 304.*

CANFORA, idem, quod *Camphora*. Ruland.

CANICACEUS, κανίκενος, idem, quod *Furfuraceus*. Acerosus, vide *Acerosus*. *Furfur*.

CANICIDIUM dicitur lectio canum vivorum Anatomica, & usus est hoc vocabulo D. Drelincurtius, in cujus Experimentis Anatomicis XVII. *Canicidia* cum omnibus repertis phænomenis egregie descripta leguntur.

CANICULA, κανίδα, diminutivum *Canis*, item *Catellus*, tot significationibus gaudens, quot vocabulum *canis* accipitur. Vide *Canis*.

CANICULARIS, dicitur de tempore, in quo *canicula*,

R

cula,

cula, sive *Sirius*, *σείριος*, stella illa fulgida primæ magnitudinis in sidere, *Canis major*, *κύων*, vocato (ad differentiam *Canis minoris*, *πρόκυων* dicti, qui ortum *Canis majoris* solet præcedere) cum sole heliace oritur; qui dies dicuntur *caniculares*, vulgo *hundstäge* / quo tempore magni æstus & ardores esse solent, *κυνοσύνερα* dicti propterea à Plin. Valer. l. 3. c. 14. quorum causa falso temereque in stellam illam refertur, cum a Sole solo dependeat, uti rectissime hoc demonstravit Linden. *S. M. Ex. XI. §. 167. seqq.* Dies illos ineptos esse ad purgantium usum, constat ex Hippocr. 4. *aph. 5.* & tempus illud generationi lumbricorum favere, vult Paracels. *tr. de lumbris.*

CANINUS, *κυνικός*, denominat. a *Cane*, dicitur de omni eo, quod vel participat de natura canis, vel cum cane aliquam habet convenientiam, In illa significatione, seu propria, omnia membra canis *canina* appellari possunt. Ita *canina pellis* (quamvis incertum sit, num de *cane* terrestri, an marino sit intelligendum,) commendatur adversus podagram duplici calceo indita apud Scrib. *Larg. n. 161.* Vide Rhod. *ad h. l.* Huc pertinent & *caninum stercus*, *canini pediculi* &c. nec non *canina membrana* sive tunica foram catellorum involvens, referta vasibus cum funiculo ad mesenterium pergentibus, Th. Barthol. *Anat. l. 1. cap. 36. fin.* In tropica vero significatione accipitur de *Appentia Canina*, Gr. *ὄρηξις, κυνόδης*, dicta de qua supra in *lit. A.* item de *Dentibus Caninis* Gr. vocatis *κυνόδοντες*, & sunt duo utrinque mandibulæ inferiori & superiori in hærentes, inter Incisivos & Molares, qui *canum* dentibus quam simillimi sunt, inferiori basi lati, parte superna acuti, ut, si quid propter duritiem ab incisivis dentibus minui minus potuit, id frangant. Gal. l. de *Off. c. 5.* Ita per similitudinem dicitur *κυνόδοντες* vinculum illud, quo membri genitalis cuticula cum glande colligatur, alias *Franum* dictum. Græci etiam *κύων* appellant; Latine *Canem* aut *caninum vinculum* dicere possunt, Gorr. Pertinet & huc *Spasmus cynicus*, sive *caninus*, *σπασμὸς κυνικός*, species convulsionis particularis, muscutorum maxillarium, per quam os, nasus, oculus, atque adeo dimidia faciei pars in obliquum torquetur; item *κυνανδραπία*, qui affectus idem cum lycanthropia. Ut taceamus alias denominationes plantarum de *Cane*, de quibus consulantur Botanici & Gorr. p. 256.

CANIS, *κύων*, est homonymum valde vocabulum. Præter astronomicam significationem, de qua p. a. in *voc. Canicularis*, & anatomicam, de qua in voce *Caninus* dictum fuit, duo denotat animalia in quibus multa occurrunt diversa, seu corporis spectes formam, seu animi mores, Terrestre scilicet & Aquaticum sive marinum. Illud est cicur, hominisque amans; hoc insidiosum & ferum: illud quadrupes, hoc non: illud latrabile, hoc ad latrandum minus habile. Gal. l. 2. *M. M. c. 7.* Utrumque in Medicina perfectum esse debet

propter usum & noxam. *Canis terrestris* & domesticus usus olim etiam fuit in cibis, teste Gal. l. 3. de *Al. Fac. c. 2.* ubi dicit, canes juvenes sive catulos ac pingues, & potissimum cum fuerint castrati, apud quasdam gentes frequentissime comedi. Verum noster orbis in epulas non admittit, Bruyerin. de *re cibar. l. 13. c. 37.* In Medicina quis fit *Canis quadrupedis* usus, videri potest apud Schröd. l. 5. *cl. 1. n. 8.* & Fr. Hofm. in *Clav. ad h. l.* Prolixiorem autem *Canis terrestris* in genere & secundum species descriptionem, deque ejus usu in cibis & medicina, ut & ad alia quævis invenies apud Aldrovand. 3. de *quadr. digit. vivip. c. 1. seqq.* Extra usum Medicum *canis* virtus bonitasque est, ad venationem & tutelam quidem quam animosissimum, ad domesticam quam mitissimum esse, Gal. l. 1. de *Temper. c. 6.* Noxa gravissima sive venenum ejus consistit in morfu, si rabiosus fuerit, quod communicatur per particulas salivales dentibus adhærentes, quamvis & aliis modis citra morsum communicari queat & soleat. Videatur Senn. l. 6. P. 8. c. 30. *Med. Pr.* ubi etiam typtomata & signa enumerantur, inter quæ hydrophobia sive metus aquarum ferme palmarium, & quod mors postea sequitur, occurrit. Cuncta vero testantur illius veneni naturam non tam esse volatilem, fusoriam, & arsenicalis naturæ, quam lentam, coagulatam, vel congelativam & putrefactivam. Confirmat hoc Gal. c. 3. in 3. *Epid. 1. 73.* ubi appellat venenum hoc, *τὸν τῷ κυνὸς ἰδῶν*, & affecto illo *λυσοδάκτυλος*. Quod vero l. 5. de *L. A. c. 5.* solum *canem* rabie affici, nec ullum aliud animalium, hoc experientia & autoritatibus aliorum repugnare videtur. De lupo rabioso rusticum lethaliter lædente mihi perspecta est historia. Remedia euepocrita vide l. 3. de *med facile par.* In specie Anidotum Apul. Celsi laudatur apud Scribon. *Larg. n. 171.* Confer. infra *Rabies, Hydrophobia.* De *cane marino*, qui *Cetaceis* ob magnitudinem annumeratur, & *Galeorum*, *Mustelorumque* species est, *Carcharias*, *καρχαρία* *γαλιῶν* etiam dictus, ob dentium acutissimorum copiam videatur Ul. Aldrov. l. 3. de *Pisc. c. 32. seqq.* Usus ejus in cibis ob carnis soliditatem a Rondeletio l. 13. c. 5. commendatur, a Galeno vero l. 3. de *Al. Fac. c. 31.* improbatur. In Medicina ad dentium affectus potissimum laudari, dentitionemque infantum promovere suspensos *canis* piscis dentes d. Aldrov. loco videre est. Noxa ejus consistit in hoc, quod urinatoribus insidietur, & cum his luctetur, Plin. l. 4. *H. N. c. 46.* Utriusque animalis terrestris & marini dantur & species minores, quæ *Caniculæ*, *Cauli*, *Catelli*, *κυνίδια* nomine veniunt. *Canis* Coraceni, & *Catula* Armeniæ hieroglyphicam significationem in negotio Lapidis Philosophici præparandi, vide sis *Theatr. Chym. Vol. III p. 38. tr. de Alchym. incert. auth. c. 41. & Vol. IV. p. 736. & 762.* *Canum magicorum* & diabolicorum meminit Libavius *tr. de horrib. impiet. mag. sect. 9.* *Canis* quoque in Anatomici dicitur frenum illud, quo ligatur præputium

cum glande penis in parte inferna. Vocatur & *Filenum*. Fallop. *tr. de decoratione cap.* 9. Tom. II. Op. p. 339. Suidas & Eustathius pudendum muliebre dicunt *κυνία*, cujus causam non potuit invenire Bartholinus in *Anatomia*.

CANITIES, *Canitia*, Rhod. in *Lex. Scyrb. πολιότης, πολιώσις, ἢ πολιὰ*, & in plur. *αἱ πολιῖαι*, scil. *πύχεις*, est pilorum in album commutatio vel ordinaria in senectute, vel extraordinaria ante legitimum ætatem, vel etiam a morbo. Hanc saltem descripsit Gal. in *def. Med. Canitie* causam vide sis apud Hippocr. *de nat. puer.* XIX. 4. *seqq.* Alias veteres putarunt, fieri *canitiem* a siccitate, quemadmodum arborum folia ex siccitate albescent. Sed hos refutat Aristoteles l. 5. *de gen. an.* c. 5. & s. 10. *probl.* 36. putredinem potius *canitie* causam dicens. Subscripsit Th. Barthol. *Anat.* l. 3. c. 1. hoc etiam phenomenon addens, quod, qui tecto capite incedunt, citius canescunt, nec tamen ita exsiccantur, quam qui nudum caput aëri exponunt; deinde quidam ab ortu statim canescant, quod non a siccitate. Verum neutra sententia rem nobis videtur acu tetigisse. Non prior, quia experientia testatur esse *canos*, qui corpore succi pleno præditi sunt. Quomodo igitur *canities* esset a siccitate? nec posterior, quia eadem experientia teste *cani* sunt nihilominus vegeti & incolumes, qui vigor cum putredine humorum consistere nequit. An igitur causa potius in peculiari succi nutritii dispositione salina & terrestri quærenda & ponenda erit?

CANNA, *κάλαμος*, variis pollet significationibus, 1. denotat *arundinem*, *κάλαμον*, vallarem & vulgarem, *φραγμίτην*, Gal. l. 7. *de S. Fac. h. t.* 2. *Cassia fistula*, illud inter Chologoga celebratum, etiam *Canna* dicitur, Schröder. l. 4. *cl.* 3. *num.* 416. 3. In Anatomicis Ossibus dicuntur *Cannæ*, majus quidem *κατ' ἔξοχὴν*. Tibia dictum, *Canna major*, s. *Focile majus*; & *Fibula*, sive *minus*, *Canna minor*, Barthol. *Anat.* l. 4. c. 21. Ita & *Canna* accipitur sæpius pro *Aspera Arteria*, sive Broncho & Bronchiis apud Avic. l. 3. *fen.* 10. *tr.* 1. c. 1. & *alibi*. 4. Instrumentum quoddam Chirurgicum *Canna* vocatur, & idem est, quod *Siphunculus*, Rul. in *Lex.* Ita *cannam* argenteam in cranium perforatum epileptici infingendam esse, ut vapores epileptici exhalent, suadet Paracels. *Paraphor.* l. 3. c. 4. §. 1. Diminutivum quoque *cannula* frequenti est in usu apud Chirurgos, quales diversos monstrat Scultetus in *Armentario suo Chirurgico*, & quæri possunt in *Indice primo*.

CANNIBALES dicuntur populi occidentalis Indiæ, olim Gigantes, quorum venenum, quo sagittas inficiebant, rabiem excitasse legitur apud P. Zacchiam *Quæst. Medic. Legal.* l. 2. *tit.* 1. *quæst.* 17. n. 7. ex Oviedo de Orientalibus Indiis.

CANNULA, diminutivum *Cannæ*. *Cannula* Symplicæ dicuntur *Erbalia*, quorum efficacia admirandum notavit Theoph. Bonetus *Medic. Septentrion. Collatit.* l. 2. *sect.* 7. c. 6. p. 340.

CANON, *κανών*, *regulam*, normam, ad quam res aliqua conficitur, significat. In Medicina *canonem* idem esse, quod Methodum medicinalem, videtur constare e Paracelso, quando opponit *Canones Medicorum* arcanis, sive remediis secretis d. l. & propterea *canonicam curam*, sive curam regularem non in omnibus morbis locum habere statuit *de caducis par.* 4. *Canonicum* remedium eidem sunt purgationes, syrups, confortantia, d. l. *Canonis* etiam meminit l. 2. *de Podagric.* De *canonibus metallorum* septem vid. Dorn. *de transmut. metall.* c. 24. Th. Ch. Vol. I. p. 558.

CANONIE, *κανονίαι*, perperam *κακονίαι* dicuntur, qui ventre sunt substricto, non prominente aut prominulo, sed veluti ad regulam directo. Hipp. l. *de A. L. & Aq.* l. V. 9. Dicuntur & *Proceri* Zuingero & Erotiano. His opponuntur *σαρκώδεις*, carnosii, crassi. Foëf. *Oec.* p. 304.

CANTACON, est *Crocus hortulanus*. Rul. in *Lex.*

CANTARELLI, vocantur vermes quidam, qui in vernacula lingua vocantur *Vermes Majales*, qui in oleo macerati oleum eadem cum scorpionum oleo virtute imbui dicuntur. Horst. l. 8. *Obs. & Ep. Med. obs.* 8. T. II. Op. p. 409. Referuntur inter *Scarabæos*, & in specie *Unctuosi* cognominantur, quia ab actu liquoris unctuosum acrem fortiterque volentem emittunt, qui liquor vomitum, secessum & urinam movere dicitur a Glaubero, cum tamen per se urinam moveat. Borellus *Cent.* 4. *Obs.* 27. Meminit & cum animadvertione D. Ludovici *Diff. I. Pharmac.* p. 417.

CANTERIUM, aliis *Cantheriis*, *ερωτήρ, καντήριον*, *Gorr. irabem* significat, quæ ab una columna ad aliam pertingit, qua usus ad repositionem humeri Hipp. l. 1. *de artic.* t. 20. Vid. *Comm. Gal. ad h. l.*

CANTHARIDES, *κανθαρίδες*, *Musca Hispanica*, sunt animalia insecta, volatilia, quorum varæ quidem species describuntur ab Aldrovando, l. 4. *de Insect.* c. 4. In eo tamen convenire debent, quod aureum & splendentem colorem habeant. Quæ in Medicina receptæ sunt, producuntur ex genere quodam vermiculorum, *Eruis* similibus, natorum ex humore foliis arborum nonnullarum, v. g. Populi, Fraxini &c. adhærente. Præstantiores autem habentur, quæ in frumento aut pratis reperiuntur, versicolores, & luteas in alis transversas lineas habent, corpore oblongo, crassæ, recentes, uti descripsit Schröder. in *Pharm.* l. 5. *cl.* 4. n. 98. Quod vim habeant causticam, & quidem essentialiter, uti loquitur Parac. l. *de renov. & restaur.* corrosivam & vesicatoriam, jam omnibus pene innotuit. Unde usus externus earum receptissimus in parandis vesicatoriis. At intra corpus sumptæ olim pro veneno habitæ fuerunt, teste Gal. l. 2. *de antidot.* c. 7. quod peculiariter vesicam exulcerare credium fuerit, l. 1. *de C.M.P.G.c.1.* unde & varia apud eundem legi possunt alexiteria. Jungatur Scribon. *Larg. n.* 189. Rhod. in *not. ad h. l.* Ex recentioribus tamen sunt, qui usum quoque inter-

num defendere fatagunt, nisi autoritate Hippocratis; qui hydropticis propinasse legitur, 4. de R. V. I. A. t. 122. & Ictericis l. de intern. affect. XXXIX. 20. inter quos recentiores est Joh. Lang. l. 1. ep. 47. Th. Barthol. Cent. 5. Hist. 82. citante Fr. Hofmanno in clav. ad d. Schröder. loc. Jungantur Ephemerid. Nat. Cur. T. I. Obs. 133. Enimvero quid cogit nos ad suspecta, & cum tanto periculo conjuncta confugere, cum in tanta medicamentorum farragine securiora abundant? Oportet Medicum quam maxime intendere utilitatem ægrotantium; sin minus, ut certe eos non lædat, juxta aureum præceptum Galeni c. 2. in 1. Epid. t. 40. Laudandus ergo hoc in casu Paracelsus, qui l. 2. de Tart. tr. 3. cap. 5. in not. *Cantharides* quidem ceu diureticum fortissimum in calculo adhiberi testatur, sed non esse laudabile medicamentum, censet, quia corrosivum. Neque etiam intrinsecus in balneo approbat, l. 1. de Tart. tract. 3. c. 2. in not.

CANTHARUS, κένταυρος, varia significat, quorum aliqua non sunt hujus loci, v. g. Poculi genus, tum olim Bacchi proprium, tum hodieque etiam usitatum; Navis apud Arist. portus Atheniensis, signum cœlestis in Aquario. Malleus, quo fores pulsantur apud Plaut. de quibus omnibus videatur Aldrov. l. 4. de Insect. c. 3. Quædam vero huc quoque spectant. 1. quando denotat piscem quandam sive littoralem, sive pelagium, qui & *Scarabeus* a nonnullis dicitur, cujus usus quondam in cibis fuit, quamvis non adeo commodus ob carnem nimis mollem & præhumidam, si Ovidio credimus & Rondeletio. Videatur de hoc pisce Aldr. l. 2. de Pisc. c. 20. Deinde significat Insectorum varias species, quæ Latine *Scarabæi* dicuntur, de quibus omnibus idem legatur dicto de Insectis loco. Ex his specialiter in usum venit Medicum *Scarabeus cornutus*, sive *Cervus volans*. *Scarabelaphus*, vulgo *Schröder* / Gr. κένταυρος, ut & *Pilularius*, sive *stercorarius*, Gr. κενταύριον, *rostfäfer* / de quorum usu Medico præter Aldrov. d. l. legi potest Schröd. l. 5. cl. 4. n. 114.

CANTHUS; κενθός, vide *Angulus*.

CANTIANUS epitheton est Pulveris Anglici Comitiſſæ de Kent ex *Pharmacopœa Bateana*, ejus descriptio etiam extat in D. D. Iunken *Corp. Pharm. P. II. p. 203.* & in D. D. de Spina *Lex. Ph. p. 749.* quamvis in priori autore epitheton *Cantianus* non extet.

CANTUM, *Cantium*, κεντόν, κεντίον, vocabulum esse Græcorum mediæ sæculi, seu a puritate veteris elegantia recedentium, vult e Salmasio & Meursii Glossario ostendere Linden. *Sel. M. Ex. X. §. 16.* & significare *angulosum*, atque esse epitheton sacchari crystallisati, & propterea animadvertit in eos, qui *Saccharum candum* scribunt, cum debeat *canium*, vel *cantium* scribi. Enimvero stante hac significatione, quod angulosum denotet, cur non potius *canium*, vel *cantium* scribendum esset? cum κενθός per θ angulum significet, non vocab. κεντίος, quod verbum nusquam in Lexicis occurrit.

CANUTUM, i. e. *Calamus*, vel *Canna*. Dicitur & *Cannutum*. Rul. in *Lex.*

CAPELLA significat in Chymicis vernaculo potius idiomate quam Latino, vas fictile, in quo arena continetur, cui vasa cum materia destillanda immittuntur. Dicitur alias *Catinus arenarius*. Vel etiam vasculum aliquod ex ossibus calcinatis vel simili materia confectum, in quo separatio metallorum puriorum ab impuris instituitur. Vide infra *Capella*.

CAPER, κέρας, vide *Hircus*, *Capra*. Quando vero piscis quidam *Caper* vocatur, illud factum esse vel ex ignorantia, vel ex confusione Græcæ Linguæ cum Latina, sciendum, cum potius dici debuisset *Aper*, cum Græcum κέρας, non caprum, sed aprum significet. Vide *Aper*.

CAPETUS, κέπετος, dicitur *fossula*, *scrobs*, *fovea*. Sumitur apud Hippocratem de foraminibus impervius, quæ in medio scamno chirurgico excavantur, quorum usus est ad vectes firmandos, f. 4. de artic. t. 52. & 58. Jung. Gal. in com. ad ill. loc. & Foëf. in *Oec. p. 305.* vide *Bathron*.

CAPHURA, κηφύρα, idem est, quod *Camphora*. Vide paulo ante.

CAPILACTEUM, ἀφρόγαλα, vide *Aphrogala*.

CAPILLAMENTUM, τεύχεμα, τεύχεμα, proprie significat omne pilosum villosumque in brutis & hominibus tegmen, quemadmodum πτερόμα, pennosum in avibus. Et ita idem est, quod *Capillitium*. Tropice vero *capillamenta* sunt etiam filamenta illa tenuia, in florum medietate surgentia, Schröd. l. 1. c. 2.

CAPILLARIS, τεύχης, τεύχης, dicitur de omni eo, quicquid pili speciem refert. In specie vero de venis extremis, quæ *capillares* dicuntur. Vide *Aparthismus*. *Capillares* etiam vermiculi infantium vocantur G. H. Velschio, qui aliis *Crinices*, *Comedones* & *Dracunculi* dicuntur, in *Exercit. altera hoc ut tractantur de Vena Medinensi annexa*.

CAPILLATIO, vide *Trichismus*.

CAPILLITIUM, naturaliter idem, quod *Capillamentum*. Præternaturalem vero significationem vide infra in *Voc. Trichiasis*.

CAPILLORUM *desuviium*; vide *Alopecia*.

CAPILLUS, κερίξ, specialiter pilos capitis significat, quos inter congenitos refert Th. Barthol. l. 3. *Anat. c. 1.* Idem quoque copiosissimos *capillos* eidem tribuit, quia homo præ cæteris animalibus cerebrum habet maximum, *Capillos* in lepra cadere, legitur apud Paracels. *Schol. in lib. Paragraph.* Sumitur & aliquando late pro *Pilis* sive *Crinibus* in genere. *Capilli* nomen quoque refertur inter Nomina Lapidis Philof. a Lagneo in *Hærm. Chym. Vol. IV. p. 727.*

CAPILLUS, i. e. *Lapis Rebis*, Rul. & Iohnf.

CAPILENIUM vocari quibusdam catacrum, scripsit Schneiderus l. 1. de *Catarrho c. 3.* Enimvero e novissimis celeberrimus Georg. Baglivus Medicus & A-

natomicus Romanus in elegantissimo suo libro de *Praxi Medica ad priscam Oservandi rationem revocanda* l. 1. c. 13. n. IV. p. 116. ed. *Batave Lugd.* de assidua capitis gravitate, quæ Græce *κεφαλαία* vocatur, accipit, Romanis valde familiaris & quasi endemica. Interim optandum esset, ne tot absurda & barbara vocabula in artem medicam introducerentur, temereque fingerentur.

CAPISTRATIO, vide *Phimosis*.

CAPISTRUM, *φίμος*, *φίμοσ*, *κίμοσ*, quid proprie significet, e trivii notum, nec hujus loci. Per similitudinem dicitur de quibusdam fasciis chirurgicarum capiti applicandarum speciebus, apud Gal. de *Fasciis*. *Capistrum* auri dicitur *Borax*. *Rul.* & in *Lex*.

CAPITATUS, *a*, *um*, *κεφαλωτός*, quod formam rotundam capitis similem habet. Est epitheton in plantis frequens, v. g. *Brassica capitata*, *thymbra cephalote*, vel *capitata*. *Keuchen.* ad *Seren.* p. 176.

CAPITELIUM, est aqua saponis, *Iohns.* in *Lex.* vel *lixivium*, *Libav. Apoc. Herm. part. pr. c. 2.* *Paræus Chirurg.* l. 25. c. 32. *Fallop. de Cauteriis cap. 5. Tom. I. p. 537.* An *Paracelsus* hanc quoque intellexerit, quando tr. *von farb-suchten* de tinctoribus scripsit, quod si *Capitella* sapientum alcali insurpent, colores pannorum eluantur, qui alias sola aqua elti nequeunt, nolo determinare.

CAPITILUVIUM, i. e. *Lotio capitis*, eaque vel roborans, vel mundificans. Legitur apud D. D. *Wedel. Pharmac. Acroam.* l. 2. f. 3. c. 7. p. 351.

CAPITIS Dolor, vide *Cephalalgia*.

CAPITIS VENA. Vide *Cephalicus*.

CAPITO, *καπίτων*, cognomentum *Artemidori* medici, qui *Hippocratis* scripta edidit, cujus aliquoties meminit *Gal. com. 1. de nat. hum. t. 1. de his, quæ in med. in proæm. c. 1. de Hum. t. 24.* alibique sæpius. *Capito* etiam est epitheton quorundam piscium fluviatilium, v. g. *Squali* veterum, item *orphi* Germanorum, quorum usus est in cibis, de quibus videatur *Aldrov. l. 5. de Pisc. c. 17. seqq.* Appellative idem est, quod *κακεροκέφαλοσ*. Vide *infra*.

CAPITULUM, idem, quod *caput minus*, sive processus aut protuberantia ossis minor ab alio osse excepta. Cui respondet Græcum *κόνδυλοσ*. Vide *Caput*.

CAPNELÆUM, *καπνέλαιον*, est species Resinæ, quæ sponte fluit, *Gr. αὐτὴρρύτοσ ἢ πλωτὴρρύτοσ* dicta, calidior, tenuior, liquiditque omnibus resinis liquidior, ut ad oleum fere accedat, quæ igni exposita multum emitit fumum, unde nominis in *Cilicia* impositi ratio patet. Dicitur & *piceis flor.*, *Gr. πικσανιδόσ*, *Gal. c. 6. in 6. Epid. t. 5. Add. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. 1. 3. de C. M. P. G. c. 1. Foëf. in Oec. p. 305.*

CAPNIAS, *καπνίαιεσ*, vel est species *Jaspidis*, uti ex *Aëtio* testatur *Gorræus*, qui valde turbido colore est; vel etiam species vitis, partim abas, partim nigras uvæ ferentis, uti ajunt *Theophr. l. 5. de caus. plant. c. 3.* & ex hoc *Linden. Ex. X. S. M. §. 9.*

CAPNISTON, *καπνιστόσ*, *icil. ελαιόν*, epitheton olei,

quod per aromata ignem concipientia, fumo suo ipsis subjectum, suffumigatur, & vim aromaticam fragrantemque acquirit; cujus conficiendi rationem docuit *Aëtius l. 1.* teste *Gorræo*. Quomodo vero differat a *καπνελαιον*, ex collatione descriptionum facile erit intellectum.

CAPNITIS, *καπνίτισ*, vide *Cadmia*.

CAPNUS, *καπνός*, vide *Fumus*. Est & epitheton plantæ, de quo legantur *Botanici*.

CAPO, vide *Capus*.

CAPRA, *ἀίξ*, *καρραίνω* *Creten*sibus, *capella*, & ejus mas sive *dux*, *hircus*, *τράξ*, per errorem, vel latinismum etiam *κρίπτεσ*, item *caper*, (quod vocab. *Varro hircu castrato* competere docet) animalia sunt notissima, quadrupedia, bisulca, ruminantia, cornigera, quorum descriptionem prolixiore petere licet ex *Aldrovand. l. 1. de anim. quadrup. bisulc. c. 9.* Usus eorum in cibis & medicina, de quibus, & in specie de usu alimentario præter dictum autorem videatur *Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 2.* *Bruyerin. l. 13. c. 16. seqq.* *Ionston. Syn. Part. 1. l. 1. tit. 1. c. 2. art. 4. punct. 1. p. m. 68.* De usu vero medico iterum passim *Galenus*; succincte vero *Schröd. l. 5. cl. 1. n. 9.* & in hunc *Fr. Hofm.* in *Clav. De lactis caprini* natura vide *Lac.* Quod ex utrisque, *capra* & *hircu*, gignitur tenellum adhuc vocatur *hædus*, *ἀιπάλινοσ*, & *ἑλεφωσ*, qui vere nascitur; *χίμαιροσ*, qui in hyeme. *Hædorum* carnem nonnulli adeo in deliciis habent, ut continuo tempore, quo in promptu haberi possunt, iis vesci absque nausea soleant. An non vero de natura vel hircinæ vel caprinæ participet vitiosa, merito in dubium vocatur. Consulantur dicti autores. *Capra alpina*, vide *Rupicapra*.

CAPREA, vide *Capreolus*, *Rupicapra*.

CAPREOLARIS, sive *Hederarius anfractus*, *κισσοειδής*, *διηγεειδής*, est arteriarum & venarum spermaticarum ad utrumque testiculum descendendum non recto itinere, sed instar capreoli aut hederæ variis modis involutarum connexus, *Gal. l. 1. de sem. c. 12.* Vocantur & *vasa præparantia*, *corpus varicosum*, *pampiniforme*, *pyramidale*, quia ex angusto principio in latiore basin sese explicat. Vid. *Th. Bart. Anat. l. 1. cap. 21.* Hunc plexum comitari quoque *vasa lymphatica*, per *ἀντροψίον* anatomicam certissime constat.

CAPREOLUS, item *Capreus*, foemina *Câprea*, *δερκός*, *δερξ*, *δέρκοσ*, animal bitulcum sylvestre, aspectu elegans, cornua exigua alens, alacre, cursu velocissimum, peilem maculosam habens, cujus caro inter delicias mentarum referri solet, nec immerito, ob carnis concoctu facilis gratique saporis bonitatem; imo etiam febricitantibus concessa, *Rohlnk. Ord. ac Meth. com. 1. 14. sect. 1. c. 17.* Usus medicus legatur apud *Schröd. d. l. n. 13.* & *Hofman. d. l.* Descriptio habetur in *Aldrov. l. 1. de quadr. bis. c. 16.* Quod *capreolus* in anatomicis *helicem* sive ambitum auris exteriorem ob tortuositatem significet, docet *Barthol. l. 3. c. 9.*

CAPRICERVA, (an posset Gr. dici *καρχαλαφος*;) nomen est animalis diversi, & Indiæ orientalis, & Indiæ occidentalis, unde duplex *Bezoar* desumi solet. Vide *Bezoar*. Ob formæ cum *capra* & *ceruo* similitudinem ita dicitur. Vide Schröder. *d. l. num. 25. 26.* Hofman. *ad eund.* Aldrovando etiam dicitur *hircus bezoarticus*, vel *capra bezoartica*, *d. l. cap. 21.*

CAPRICORNUS, i. e. *Plumbum*. *Rul. in Lex.*

CAPRIMULGA, id est, vipera magna non venenata. Fallop. *c. 18.*

CAPRIZANS, *δερκαδίζων*, est epitheton Herophilianum pulsus irregularis & inæqualis, quando motum arteria interpellat velut & interrumpit, ita ut motus a quiete alter celerior primo, & vehementior sit, per similitudinem, quam cum capris habet, quæ eo modo videntur salire, quasi geminum quandam motum facientes. Gal. *l. 1. de diff. puls. c. 29.*

CAPSA, *Capsula*, *Capsella*, Plin. *κάψα*, *καψάκιον*, *κισώτις*, Diosc. *l. 3. c. 26.* *κισώτιον γλωσσόχομον*, in genere & propria significatione thecam, receptaculum, loculamentum, in quo edulia, vestes, & res quævis asservari possunt, significat. In specie *capsa* dicitur Iohnsono & Rulando, cujus fundum est illic ferreis contextum. Quid *glossocomon* in chirurgicis significet, vide suo loco, *lit. G.* Capsula pro instrumento chirurgico ad fonticulum inurendum a Casserio Placentino inventa videatur apud Aquapendent. & Scultetum *Arm. Chirurg. Part. I. Tab. I. fig. 10.* Per metaphoram etiam quædam partes corporis *Capsulæ* dicuntur, v. g. Pericardium dicitur *capsula cordis*, Paracels. *l. 1. de virib. membr. c. 3. ii. tr. 1. de morb. ament. c. 4.* & *tr. de hydrope.* cui respondet Gr. *κελύς*, *culeus*, vel vagina, apud Hippocr. *l. 1. de Cord. III. 7.* Glandulæ illæ renibus adjacentes Casserio *renes succenturiati* a Bartholino dictæ *capsulæ arabiles*, *Anat. l. 1. cap. 18. p. 188. seq.* *Capsulas* dici in extremo vasorum deferentium semen asservantes, constat ex eodem, *l. 1. c. 23. p. 230.* Adest etiam in Hepate *capsula communis*, vel *vagina portæ*, indicio Glissonii, quæ membrana est ex peritonæo, sed crassior atque carnosior, portæ truncum, ubi hepar intrat, & porum biliarium involvens roboris ergo, & ut portam in transferendo sanguine juvet, hepatis tunicæ circumcirca continuatur & ad portæ normam divaricatur, ad ultima usque capillaria cum illa divisa. Verbo: Peritonæi est tunica; qua portæ vena indigebat, quia arteriæ munus obit, verbis ejusdem *d. l. c. 14.* ubi legi plura poterunt.

CAPTIOSUS, *σφιγκτικός*. Vide *Sophisticus*.

CAPUS, *Capo*, *ἀλεκτρον ἑκτομίας*, h. e. *gallus castratus*, cui testiculi sunt exempti. De hujus usu & in cibo, & in medicina legantur Aldrovand. *l. 15. Ornithol. c. 20.* Jul. Alex. *l. 13. Sal. c. 2.* Bruyer. *de re cib. l. 15. c. 20.* An nimia illa saginatio corpori nostro adeo proficua esse possit, non sine causa dubitatur, cum pinguedo superflua & fere excrementitia magis noceat, quam profit.

De aqua caponis destillata, vid. Dispensatoria: Sed & in hanc animadvertit Zwölff.

CAPUT, *κεφαλή*, poet. *τὸ κεφαί*, *κέφαλον*, diversimode sumitur: 1. in physicis vel anatomicis, & quidem proprie *caput* dicitur suprema corporis pars, quam nonnulli *ventrem superiorem* vel *summum* dicunt, collo terminatur, & partes animales stricte dictas continet. Gal. *l. 3. de Hipp. & Plat. decr. c. 8.* totum illud, quod collo suprapositum est, *caput* esse dixit. Totum osseum, pro tutiori munimento animæ sensivæ (addo & rationalis) domicilium præcipuum. Hinc & *membrum divinum* & *mansio partis divinæ*, nimirum *animæ*, vocatur, *Quartor. Plat. l. 4. Th. Chym. Vol. V. p. 155.* Dividitur in *calvariam* & *vultum*, vel juxta alios, *partem capillatam*, quæ *calva* dicitur, & non *capillatam*, quæ *facies* nuncupatur, Th. Barthol. *l. 3. Anat. in princ.* Linden. *Phys. Med. l. 2. c. 8. art. 2.* Deinde per similitudinem aliis quoque partibus attribuitur. Ita *caput cordis*, *κεφαλή καρδιάς* dicitur, estque ampla & orbicularis superna ejus pars, quæ alias *basis* vocatur, Gal. *l. 6. de V. P. c. 7.* Et *caput ossis* est extrema tenuis processus ossium pars crassior & orbiculata, *l. de ossib. in præox.* Imo omne id, quod in ossium extremis rotundum est & crassius, Gorr. *in def. 2.* Tropice ad metallurgiam & fodinas translatum esse vocabulum *caput*, patet ex Rulandi *Lex.* ubi legitur *caput arcæ*. *Caput fodinarum*, & *caput fodinarum adversum*. Item: *Caput folli*: *Caput pili*, quo metalla cruda contunduntur: *Caput canalis*, sive capsula brevis patens. 3. In Chymicorum ore frequentissimum est *caput mortuum*, id est, terra mortua vel fex, Johnf. Vel clarius describitur, quod sit residua illa materia crassa & sicca, quæ in distillationibus, præcipue mineralium, remanet. Communissime autem remanentiam vitrioli notat, Schröder. *l. 1. c. 3.* quamvis & Libav. meminerit *caput mortui* de sublimato, *Synt. Arc. Chym. l. 7. c. 27. fin.* 4. Denique ænigmatische quoque & hieroglyphice ab Hermeticis usurpatur *caput*. Ita *caput corvi* dicitur *mercurius philosophorum* in vitro hermetice obsignato occlusus, vi ignis lenioris coagulatus & fixatus, ut instar terræ nigræ in fundo maneat, Libav. *d. l. c. 13.* nec non *Apoc. Herm. part. poster.* adde *Theat. Ch. Vol. IV. p. 718. 727. 745. 753.* Ita & *Draconi* illi mystico, quo nomine etiam mercurius insignitur, *caput* & *cauda* tribuuntur apud eund. *de Ign. nat. 31.* Jungatur ejusd. *Exam. Philos. vivent. sec. descript. Hartm. sect. 35.* *Caput* & *cauda* principium & finis dicuntur alicujus operis, Anonym. *l. 3. de Chym. in Th. Chym. Vol. V. p. 462.*

CAPUTPURGIA, per licentiam medicam dicuntur medicamenta omnia, quæ capitis purgandi gratia applicantur, sive naribus indantur, & dicuntur *Errhina*, *ἔρρινα*, sive *ori*, ut colluendo vel mandendo per sputum caput purgent, & vocantur *ἀποφλεγματίζοντα* vel *apophlegmatismi*, Gal. *5. de S. F. 20.* De utrisque vid. suis locis. B. Rolsink, tres ordines constituit *caputpurgiorum*, addendo

de dictis duobus *sternutatoria*, sive *πρασμικά*, *Ord. ac Meth. Com. l. 6. sect. 4. c. 1.* quamvis hæc quoque sub errhinis generaliter fumis comprehendi possint. Meminit & *caputpurgiorum* Forest. *l. XI. obs. 2. in Schol.* Legitur & aliquoties in Avicennæ scriptis, ubi & caput mundificantia topica sive externa complectitur, v. g. *l. 5. sum. 2. tract. 1. & alibi.*

CAPYRIDIA, *καπυρίδια* vel *καπύρια* vocantur formæ quædam placentarum, quæ vel non vel parum differunt a spiris, simblitis, quæ & *τερετά* vel *τερεται* dicuntur, quemadmodum hoc patet e dictionario Græco-Latino Budæi, ut & Aldrovando *l. 1. de insect. c. 3. p. 159. edit. Bononiens.*

CARABE; vide *Succinum*, quamvis Paracels. ad alia quoque transfulerit. Ita vitellum ovi in *caraben* mutari a sole, legitur *l. de Tart. morb. c. 9. Carabe* ex asphalto, *l. 7. Paragraph. §. 4.*

CARABUS, *κάραβος*, valde ambiguae est significationis. Interdum enim pro insecto in lignis aridis nato sumitur, & pertinet ad *scarabæos*. Vide *Cantharus*; vel pro *locusta marina*, vel etiam pro *cammaris* vel *astacis*, teste Aldrov. *l. 2. de crustac. c. 2. vide Cancer.*

CARACOSMOS dicitur *oxygala* equinum nonnihil ad cœruleum vergens. Magnatibus Tartaris in deliciis est, cuius parandi modum ex Gul. Rubrici *Itinerario Tartariæ* monstrat Linden. *S. M. Ex. XVI. §. 127.*

CARANNA vocatur resina, vel gummi potius arboris excticæ, estque viribus tacahamacæ similis, Schröd. *l. 4. cl. 2. n. 380. Jung. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l.*

CARBASUS, fœm. plur. neutr. *Carbasa*, *κάρβασος*, *ἀρμενον*, linteum tenue significat; vel etiam fila e lino subtili, quibus utuntur chirurgi ad excipiendos pulveres, vel unguenta, & applicandum parti affectæ, vel etiam ad exciccandam superfusum in ulcerosis locis humiditatem, Scrib. Larg. *n. 227.* An quodammodo illi respondet corruptum nomen vernaculum chirurgastrom nostrorum *forbey* oder *furby*? Alii aliter pronunciant.

CARBO, vide *Anthrax*, *Carbones calii*, dicuntur *Stellæ*. Rul. in *Lex. Carbo Petræ*, vide *Biumen*. *Cariones* quoque ad usum medicum transferri, patet ex titionibus e ligno tilix paratis, quorum usus ad sanguinis grumos laudatur. Alii contra epilepsiam commendant. *Carbo*, qui sub artemisia reperitur, habetur etiam secretum contra epilepsiam. De hoc vid. Dekers in *not. ad Barb. Prax. Med. l. 1. c. 1. lit. n.* Alias *carbonum* utum in pyrotechnicæ operationibus variis summe necessarium, ignique aperto lignorum præferendum cum delectu illicum egregie monstravit etiam D. D. Bohn. *Dissert. Chym. Phys. III. §. 22.* *Carbo* quoque dicitur *lapis phiosophicus* a Lagneo *Harm. Chym. Th. Ch. Vol. IV. p. 727.* Et in specie, ejus nigredo dicitur *carbo montis* p. 739. & Senior de Chymia, *Vol. V. p. 207.*

CARBOANTHES est titulus libri vel operis Para-

cellisci, in quo transmutationes declaravit in forma & esse; Valent. de Rhetiis. Vide *T. 6. Oper. Paracels.*

CARBON Paracelso dicitur *stercus humanum*, teste Schröder. *l. 5. cl. 1. n. 23.*

CARBUNCULUS, *ἀνθραξ*, vel significat tumorem illum igneum & malignum, qui dicitur *anthrax*, aut *carbo*, de quo supra in *Anthrax*; vel significat gemmam pretiosam rutilantem rubentemque (unde & *rubinus* dicitur) cujus rubedo est instar sanguinis, Laccæ Indicæ, aut coloris coccei, & *pyropus* vocatur. Nobiliores in insula Zeilan nascuntur, ubi etiam Rex illius insulæ possidet jure hæreditario *carbunculum* inestimabilis pretii, palmæ transversæ magnitudine, triumque digitorum latorum crassitiem habentem, splendoris ignei, uti ex Paulo Veneto notavit Erasmi. Francisc. *part. 2. Hort. Indici p. 1229.* Plures species *carbunculi* recenset Ruland. in *Lex. Chym.* Conferat etiam ad *Museum Calceol.* Chiocci *sect. 3. p. 234. seqq.* Ejus virtutes medicas vide sis apud Schröd. *l. 3. c. 5. Granatos* quoque præferentim orientales & *hyacinthos* sub *carbunculis* comprehendit testatur Idem *ibid.*

CARCAROS, *κάρκαρος*, vide *Querquera*.

CARCAX vocatur species papaveris, cujus caput adeo grande habetur, ut ejus cavitas sextarium cum dimidio capiat, uti scribit Hartmann. in *Tract. de Opio Theorem. II. quæst. 3.*

CARCER, *φυλακή*, *ειρκτή*, quid significet, nemo non novit. Cur vero in forum medicum producerim, ansam dedit Paracelsus, qui non consideravit *carcerem*, veluti locum plestendis fontibus destinatum, obscurum, a conversatione separatum; sed tanquam remedium ad coercendos motus & corporis & animi vagos & libidinosos idoneum, v. g. in curandis Choreis p. n. qualis dicitur S. Viti, & revera non absque plausibili ratione, *t. 2. de morb. ament. c. 3.*

CARCHARIAS, *καρχαρία*. Vide *Canis*. Jung. *Lind. Ex. XI. §. 67. seqq.*

CARCHARODONTA, *καρχαροδόνται*, dicuntur animalia, quæ acutis & ferratis sunt dentibus, Gal. *l. 8. de V. P. c. 2.* ut sunt inter quadrupedia ursus, leo; inter pisces Galeus sive canis marinus, propterea *carcharias* dictus. Videatur Lind. *d. l. & jungatur C. Hofmann. comm. in Gal. de V. P. n. 685. 773. 802.*

CARCHEDONIUS vocatur lapis quidam pretiosus vel gemma, & dicitur generari igne divino luna plena, Menens *Aur. Vell. l. 2. Th. Ch. Vol. V. p. 390.*

CARCHESIUM, *καρχήσιον*, Foëf. rectius *carchesia* Latine dici vult, significat extrema mali nautici foramina, quæ rudentes excipiunt. Hinc *καλή* *καρχήσιος*, *rudens* dicitur, Gal. *3. de artic. t. 25.* Oribasio *καρχήσιος*, *βέχος*, laqueus *carchesium*, *l. de laqueis.* Utum chirurgicum hujusmodi laqueorum & erecti ad instar mali ligni vid. *dict. loc. apud Hipp. & Gal. Carchesium* etiam peculum aliquod significare, non est hujus loci. Jung. Foëf. in *Oec. p. 311. & Gorr.*

CARCINOMA, καρκίνωμα, vide *Cancer*. Malignitatem in hoc malo demonstrat Rhod. ad *Scrib. Larg. n. 102*. *Carcinoma* quoque affectus tunicæ cornæ in oculo dicitur apud Non. de *M. P. C. c. 70*.

CARCINOS, καρκίνος vel καρκινός, idem, quod *cancer*.

CARCINUSTHÆ, καρκινούστα, significat implicatis crinibus esse vel fibrillis. Usurpatur etiam de radicibus crinitis. Rob. Keuchen. not. ad *Seven. p. 148*.

CARDAMELEUM, καρδαμύλειον, nomen medicamenti alicujus, cujus meminit Galen. l. 7. de *C. M. P. G. c. p. 7*.

CARDAMYSSO, καρδαμύσσω. Vide *Scardamysfein*.

CARDIA, καρδιά, de duobus partibus principalioribus dicitur: 1. de corde: 2. de orificio ventriculi sinistro, quod alias *stomachus* dicitur, propter affinitatem maximam, quæ est illi cum corde & mutuum consensum, Gal. l. 2. de *Hipp. & Plat. decr. c. 8. & 4. aph. 75*. Adifis Erotian. in *καρδιάσειν*, Foëf. in *Oecon. p. 305*. Nimirum nulla sunt nullius etiam membri, quæ pari vehementia, æque cito, æque subito, æque graviter in consensum trahunt *cor* hominis, verbis Linden. *Ex. XIII. §. 132*. An vero propterea sedes animæ & torus radicalis in *stomacho* recte ponatur ab Helmont. *tr. Sedes animæ*, non est hujus loci ventilare.

CARDIACA, scil. medicamenta καρδιακά, dicuntur *cordialia*, quæ cordi tam intus data, quam extrinsecus applicata conveniunt, Ionston. *Synt. Med. Part. II. l. 4. tit. 4. cap. 4*. Rectius autem ita describi poterunt: *Cardiaca* dicuntur, quæ sanguinis distributionem et corde, flammæque vitalis continuationem debitam quovis modo promovent & faciunt, idque vel attenuando, & debitam spirituascensum excitando, vel nimiam effervescentiam & colligationem cohibendo & dissipationem spirituum fringendo. Hinc alia calida, alia frigida dicuntur. Egregie horum naturam exposuit Th. Will. *Pharmaceu. Rat. sect. 6. c. 1*. Catalogum utrorumque vide passim apud Practicos. Sufficiat allegasse Ionston. d. l. Rolfink. *Ord. ac Meth. comm. l. 8. sect. 2. c. 1. seqq.*

CARDIACA passio, *Cardiacus morbus*, *Cardialgia*, *Cardiogmus*, καρδιακή διάθεσις, *Cardiaca & stomachica exclusio*, ἐκλυσις καρδιακή ἢ σπυγική, ὁδύνη τῆς καρδίας, plerumque habentur & haberi possunt pro synonymis, licet fortassis quidam aliquam differentiam vel ratione graduum commenti sint, vel etiam ratione subjecti, quando καρδιανγμὸν ad palpitationem cordis retulerunt. Inter quos Erotianus præcipue referendus in *καρδιάσειν*. Conf. Gorr. in *def. Linden. S. M. Ex. XIII. §. 133. seq.* Hoc inficiari nolo, καρδιανγμὸν majorem affectus vehementiam tacite exprimere. Describi vero in genere poterit, quod sit vehementissimus & tantum non intolerabilis dolor stomachi sive orificii ventriculi sinistri, vel superioris vulgo, quamvis perperam dicti, ut

& præcordiorum in genere cum gravissimis quandoque aliis symptomatibus, palpitatione cordis, animi deliquio, nausea, & vomendi conatu vehementiori, immoderato sudore particulari thoracis, cervicis, capitis, cruribus vero & pedibus siccioribus, nec non & febre inordinata sive symptomatica, (quales propterea *cardiacas* appellavit Sylv. l. 1. *Pr. c. 30. §. 28. 102.*) proveniens a solutione continui vel per succos acerrimos sive nimium acidos, sive per halitus vel auram acidam acrioremque vellicando, lancinando, mordendo facta. Causas vero externas omnes ad dispositionem succi pancreatici & biliaris præternaturalem huc concurrentes prolixius hic recensere, excederet limites instituti nostri. Vid. Gal. 3. *aph. 65. Introduct. c. 13*. ex recentioribus Sennert. *Med. Pr. l. 3. P. I. f. 2. c. 15*. De *Cardialgia* ex assumtis hirudinibus vid. Rhod. ad *Scrib. L. n. 199*. Qui hujusmodi graviore morbo laborant, *Cardiaci*, καρδιακοί, dicuntur. Gorr.

CARDIMELECH, terminus fictitius Dolæi, quo exprimere veluit particulare quoddam principium activum residens in corde, destinatum functionibus vitalibus vulgo dictis, respirationi & sanguinis per corpus distributioni, de quo videatur d. autor *Encyclop. l. 2*. ubi sæpius occurrit, quæ loca quæri possunt in *indice*. An vero figmentis his terminorum novum lumen accedat arti nostræ, aliis judicandum relinquimus. Nobis videtur multo clariores termini: Spiritus vitalis, calidum nativum, flamma vitalis, & similes.

CARDINAMENTUM, καρδιανόμενος, appellat Hippocr. inferiorem partem brachii, qua cum cubito dearticulatum est, propterea quod cardines concavas partes quasdam, quasdam eminentes habeant, quarum illæ prominentias admittunt, hæ vero cavitates ingrediuntur. Galen. c. 1. de *fract. 1. 10*. Fallop. vocat *cardinatum commissuram* in *Indice ad Tom. I. Oper.* quæ explicatur in *Observ. Anat. p. 359*.

CARDIOGMUS, vide *Cardiaca passio*.

CARDIOTROTUS, καρδιότροπος, dicitur, cui cor est vulneratum. Legitur apud Galen. de *opt. sect. c. 4*.

CARDO, γίνλυμος, vide *Ginglymus*. Quid vero Paracels. per vocem *cardo* intellexerit l. 7. de *pustul. ulcerib. aliisque malis Gallicis c. 6*. non licet hariolari.

CARDONIUM est vinum herbis medicatum, ita ut mustum recens iis affundatur, & defecatio subsequatur. Modum parandi vide apud Paracels. de *ulcerib. c. 56*. Adde Rul. & Iohnf. in *Lex.*

CARDUELIS, *Acanthis*, ἀκανθίς, est avicula nobis notissima, elegans, cantuque suavi commendata, cujus descriptionem & species vide apud Aldrov. l. 18. *Ornith. c. 3*. Cibum quidem non ineptum, sed exiguum præbet earum caro. Plus voce, quam patina hominem delectare recte dixit Platina. Adde Bruyerin. de *re cib. l. 15. cap. 49*. Stercus illarum aut etiam aqua, de qua biberunt, in epilepsia infantili a vulgo aliquando laudatur, quemadmodum & aliarum. Sed eventus non respondet

spondet expectationi. Præstat abstinere ab hujusmodi fordibus.

CAREBARIA, *καρβαρία*, species doloris vel molestia capitis, veluti gravitas quædam capitis, Hipp. 5. aph. 22. Gal. in comm. aultrinam tempestatem & odora-menta gignere hanc capitis gravitatem, testatur idem 3. aph. 17. & 5. aph. 28.

CARENA est vigesima quarta pars guttæ. Rul. & Johnf.

CARENUM, *καρνον*, vide Caput. Galen. 5. aph. 6.

CARICA, interdum *Caryca*, *καρὰς* q̄l. *καρὰς*, ficus arboris fructum in sole vel furno exiccatum proprie significat. Aliis *ficus passæ* dicuntur. Interdum tamen & de recenti fructu sumitur vocabulum. Inter cibos boni & mali succi referuntur *Caricæ* pro diversa temperie ventriculi recipientis, à Galen. l. de bon. & mal. succ. cib. c. 8. ubi tamen & earum virtus alexipharmaca laudatur. Vide Bruyerin. de re cib. l. II. cap. 38.

CARICUM, *καρικόν*, dicitur medicamentum quoddam cathæreticum, fœdida ulcera detergens, & carnes exedens, recipitque acria calida, helleborum nigrum, sandaracham, æris squamam, plumbum ustum, sulphur, auripigmentum, & cantharides; quæ omnia oleo cedrino miscentur, & subiguntur ad formam linimenti, & medic. liquidi. Hipp. de ulcer. XI. 7. seq.

CARIDES, *καρίδες*, squillæ, species cancrorum, Gal. l. 3. de Alim. fac. c. 24. Aldrovand. de Crustac. l. 2. c. 9.

CARIES, *καρίδιον*, est morbus solutæ unitatis, in partibus duris, ossibus videl. cum deperditione substantiæ à materia acris & corrosiva proveniens, Hippocr. l. 2. de morb. VII. 1. Respondet igitur ulceri, quod est in partibus mollibus. Dogm. nostr. Part. 2. c. 5. dogm. 8. Gal. de causf. morb. c. ult. *Caries* pudendorum quæ dicitur, vide Caroli.

CARINA, *καρίνα*, proprie unam navis partem significat. Metaphorice etiam dicitur de spina dorsi apud Galen. l. 12. de V. P. c. 11. Jung. C. Hofman. comm. ad h. l. num. 905. *Carinam* quoque à quadam figuræ similitudine vocasse Malpighium rudimentum illud fibrosum in ovis, cum hic autor nobis non ad manus fuerit, excerpere placuit e D. D. Stahlîi *propætico ad Disput. Inaugural. Dn. Georgii Dan. Coschwizii de Hæmophysi.*

CARIUM terræ, id est, *gluten*. Rul.

CARMEN, *καρμὸς*, *ἐπαὶδιον*, quid significet, aliunde jam notum esse debet. Cæterum in supersticiosa medicina *Carmina* fuisse ad sanandum usitata, ita quidem, ut aliquando his majorem vim attribuerint, quam solis verbis, testatur Keuchen. ad *Seren. in prolegom.* p. 65. seqq. & prolixius adhuc multis testimoniis comprobavit regius quondam in curia Parisiensi Senator Andr. Tiraquell. de Nobilit. &c. c. XXXI. §. 285. fol. 136. b.

CARMINATIVA, scil. medicamenta *καρμινά*, *ἀφαισθητικά*, per metaphoram à *carminando*, sive lanas pectendo & discerpendo dicuntur, quæ flatus & vapores in

corpore molestos sua vi attenuante & diaphoretica discutiant, & per insensibilem transpirationem resolvunt. Proprie *Flatus discutientia*, Gr. *ἀνρρηστικά*, Rolf. Ord. ac Meth. C. l. 6. f. 4. c. 1. Sunt calida & sale volatili aut spirituosos portionibus scatentia; quamvis flatus non semper hujusmodi calidis curari possint aut debeant, de quo alibi. Helmont. quoque ridet illa remedia, infanum decretum appellans, tr. de Flatib. n. 17. *Carminativa* curæ quoque meminit Paracels. in lapillis intestinorum, lib. 2. de tartar. tract. 1. c. 4.

CARMOT, vocatur *Materia Lapidis Philosophici* apud Lagn. Harm. Chym. Vol. IV. p. 719.

CARNICULA legitur apud Fallop. *Expof. de Offib.* c. 12. & ponitur pro *Caruncula*, in specie de illa, quæ dentibus circumfusa, diciturque gluten dentium.

CARNIFEX Spagyricus dicitur *Vulcanus*, sive Ignis in negotio Lapidis Philosophici. Fr. Basilius Valent. de lap. philosoph. Germ. p. 12. Alias, quid vulgo *Carnifex* significet, notius est, quam ut mentio hic fiat. Gr. *καρμινωτής*. Dolendum duntaxat, quod à Magistratibus ejusmodi hominibus indulgeatur, ut etiam medicinam exercere non amplius vereantur, non sine publico dedecore & opprobrio, & propter illorum hominum crudelitatem cum gravissimo damno. Præter communem & exosam hanc significationem etiam in bono significato Chirurgum dici *carnificem*, e Plinio Valeriano l. 1. c. 56. sequentibus Iambis.

Mederes quæso carnifex tantis malis

Concide, carpe fomitem peccaminum &c.

Rhodium in *Dissert. de Aciâ* p. 162. notat. Verum rectius talia epitheta suspecta intermittuntur.

CARNIFORMIS *abscessus* dicitur, qui coacti oris firmiorisque est substantiæ, ostracosa præditus duritiæ, subjectæ particulæ affinis, tubere haud multum elato, sed lato expansoque, membranæ plerumque fibris filisque intertextus; plurimum ad musculos, qua se ad articulos appellant, oriri sœtus. Differt à *Sarcomate*. M. A. Severin. de noviss. obs. abscess. c. 2.

CARNEOLUS, *Cornelius*, *Corneolus*, vide *Sardius lapis*.

CARNIVORUS, *καρνοφάγος*, vide *Sarcophagos*.

CARNOSA cuis, vide *Panniculus carnosus*.

CARO, *σὰρξ*, *κρέας*, vocatur proprie tantum ea, quæ in musculo est, reliquarum partium nullam homines *carnem* vocant, præterquam pauci admodum. Sed quæ in visceribus, seu jecore, renibus, liene, pulmone, visuntur *carnes*, eas *parenchymata*, *παρεγχύματα*, (quasi effusiones dixeris) Græci vocant. Quæ in intestinis, ventriculo, stomacho, utero sunt, sine nomine relinquunt, Galen. l. 10. Meth. med. c. 11. *Parenchymata* autem eas partes vocant, non *carnes*, propterea, quod ex venis effusus sanguis circum vasa omnia concresecat, l. XI. de S. F. Hæc Castellus. Enimvero cum nec Hippocrates, nec Galenus hanc strictam significationem semper observaverit, libet rem clarius & distinctius pro-

ponere. *Caro* in genere est Medicis, quicquid ex sanguine partium fibris aut vasis circumfusis concrevit mollius aut durius, à calore stipatum, prout comparatur vel ad compaginandas firmandaque fibras vice glutinis, vel ad replenda spatia. Vel sic potest describi: *Caro* est pars solida quantitate, situ, connexione, figura varia, calida & moderate humida, mollis, rara, ad albedinem vel rubedinem vergens, ad id, ut corpulentiam roburque adferat, & ad motum partium conferat, aut humorum segregationi vasorum tutelæ, similibusque usibus inserviat, Ger. Blaf. l. 2. *Med. Gen. sect. 1. subsect. 1. c. 2.* Eam ex diversâ materiæ particulis concretam, plus tamen alcalinis & dulcibus constantem, quam acidis, in separatione vero Chymica offerre phlegma copiosum, sal volatile, oleum & sal fixum demonstravit J. Helf. Iunken. *Chym. Experim. Part. I. sect. 2. c. 4. p. 110. seqq.* Dividi potest in *proprie dictam*, & *improprie dictam*. Per illam intelligitur ea, quæ musculorum fibris, sive fibratis potius tendinibus obnascitur, simplex, mollis & rubicunda. Dicitur uno verbo *Musculosa*. Hinc & Hippocrati *σάρκες*, idem est, quod *musculi*, teste Gal. c. 1. de fract. 1. 12. & com. 2. 1. 68. *Improprie dicta* subdividitur in *Parenchymata* & *Propriam* cuilibet parti. Ad illa pertinent Hepar, Lien, Pulmo, quamvis hodieque recentiorum quidam negent, esse parenchymata, id est, effusiones sanguinis veluti concreti; sed potius vel glandulas esse statuatur, vel membranarum congeries in cellulas & concamerationes, de quibus vid. Malpighii *Exercitationes de Hepate, Liene &c.* Cordis *caro* non recte dicitur parenchyma, cum sit revera musculosa, quicquid alii regerant. Propria est vel *Membranosa*, vel cujusque partis membranosa carnosa substantia, ut in œsophago, ventriculo, intestinis, utero, vesica; vel *Glandulosa*. Vide *Glandula*. An huc quoque Cerebri substantia referenda cum Malpighio? Jungatur Linden. *Medic. Physiol. l. 2. c. 16. art. 20. §. 321. seqq.* Bartholin. *Anat. proœm. edit. noviss. p. 5.* Qui ossium quoque substantiam *Carnem* vocant, nixi autoritate Galeni, *XI. Meth. med. 1.* (quamvis *κρένην* non dixerit) mihi videntur vocabulo valde abuti. In præternaturali statu excrecentiæ *carnea*, *Caro* excrecens, luxurians, emittens, Scrib. n. 227. mentitur solum *carnem*, & æquivoce talis dicitur. In Phytologia etiam per tropum substantiæ illæ molliores fructuum succulentorum *Carnes* appellari solent: v. g. *Caro* cydoniorum, citri, castæ, prunorum &c. Schröd: l. 1. c. 2.

CARONUM, quibusdam *carenum*, *κρένον*, dicitur, quod caput, *τὸ κρέον*, aggravat, est vinum decoctum, ita ut tertia pars absumta sit, duæ tantum remaneant, Gorr. Plura vide apud Linden. *Ex. X. §. 19. seqq.* & Keuchen. *ad Seren. p. 216. seqq.*

CAROLI vocantur pustulæ in membro vitili venereæ, quæ & *caries pudendorum* dicuntur. Marcell. Cuman. *Obs. 20.* apud I. H. Velsch. *in Syll. Cur. & Obs. Med. Cent. p. m. 48. & Obs. 73. p. 77.*

CAROS, *Carus*, *κάρω*, sive *Sopor*, est deperditio sensus & motus in toto animalis corpore, illæsa manente spirandi facultate, læsa autem anteriore cerebri parte, & temporum musculis: (sed tamen & medius ventriculus sæpe consentit: Sequitur inde somnus profundus, oculis perpetuo clausis. Nec tamen ita perit sensus, quin, si pungantur, sentiant, non tamen propterea vel loquuntur, vel oculos aperiunt) si vero spirationem adeo vehementer opprimat, ut quis vel magno conatu vix spirare possit, eorum exemplo, qui per gravem somnum stertere solent, apoplexia tunc affectio nominatur, cui Paralysis sæpissime succedit. Hæc ex Galen. l. 4. de L. A. c. 2. l. 13. M. M. c. 21. & c. 2. in 1. prorrh. 1. 29. olim Castellus. Enimvero cum hodieque non satient animum philiatri discendi cupidum, affectum hunc paulo accuratius describere libet: *Carus* veterni species est affectio soporosa, lethargo major, apoplexia paulo minor, huic tamen valde affinis, ut in ipsam non raro transeat, cum respiratione tamen adhuc paulo liberiori, à prohibita per portiones impuras serosas vel alia ratione heterogeneas spirituum animalium e medulla cerebri versus corticem expansione proveniens. Jungatur Th. Willis de Anim. Brutor. Part. 2. c. 4. Hinc *κάρωδες*, quod vel gravedinem capitis, vel soporiferum significat Erotiano.

CAROSIS, *κάρωσις*, i. e. *Soporatio*, sive *somnolentia*. Moschion. de morb. mul. c. 134.

CAROTICUS, *καρωτικός*, dicitur de eo, quod caput vehementius afficit, v. g. de vino generoso vehementer inebriante. Lind. d. l. §. 111.

CAROTIDES, *καρώτιδες*, ἢ *καρωτικὰ ἀρτηρία*, sunt duæ illæ arteriæ, quæ ab arteria magna e sinistro cordis ventriculo emergentes recta ad caput feruntur, omnibus, quæ sunt supra cor, partibus distributæ, Gal. l. 16. de V. P. c. 12. & l. 5. de Hipp. & Pl. Decr. c. 7. sed has non recte carotidas sive *soporarias* dici censendum est, sed obtinent saltem nomen ex communi medicorum & philosophorum post Hippocr. opinione creditum, soporis sedem esse has arterias. Vide *Arteriæ Aortæ truncus ascendens*. Jung. Barth. *Anat. Lib. 2. c. 4.*

CARPHALEON, *καρφαλίον*, aridum, siccum, significat. Hippocr. 6. Epid. f. 6. t. 29. & 5. aph. 71. ut & alibi de cute sicca usurpavit, Jung. Foëf. *Oec. p. 311.*

CARPHOS, *κάρφος*, paleam, festucam significat. Dioscor. l. 5. c. 85. Hinc verbum *καρφολογία*, & Hipp. *ἀπικαρφολογία*, festucas & paleas legere, quod est phreniticorum symptoma. Dicitur & *κρηκιδίειν*, f. 1. Prognost. 1. 23.

CARPIO, *Carpius*, *κάρπιον*, *Cyprinus*, *λεπιδωτίς*, est nomen piscis nobis notissimi in lacubus frequentis, in fluviis vero delicatioris. De usu in cibis & medicina vide partim apud Aldrovand. l. 5. de piscib. c. 40. partim apud Schröder. l. 5. cl. 3. n. 76. Est & alius piscis *carpio* dictus, qui in solo lacu Benaco capitur, delicatior, de quo etiam Aldrovand. d. l. c. 50.

CARPOS, καρπός, vide *Fructus*.

CARPUS, καρπός, aliis *Brachiale*, Arab. *Rafseta*, est pars manus, qua cubito per articulum conjungitur: Vel quod utrinque inter manum & brachium intercedit, utramque inter se aptans, id dicitur *Carpus*. Quot ossibus constet, dissentiunt anatomici, dum quidam septem, quidam octo numerant. Non multum referet, utri parti calculum quis adjecerit. Linden. *Med. Physiol.* l. 2. c. 14. art. 12. §. 81. *seqq.*

CARSIA, id est, aqua salis. Rul. & Iohnf.

CARTA, κάρτα, apud Hippocr. significat *valde*, admodum. 3. de R. V. in Ac. 1. 26. & 42. Jung. Galenus in *comm.*

CARTILAGO, χόνδρος, est particula simplex in animalis corpore, quæ aliarum quidem omnium est durissima, toto autem esse est mollior, Gal. l. 7. de *Us. P. c. 3*. Quamvis autem diversa sit ab osse *cartilago*, sæpe tamen ætatis spatio in os degenerat, imo vero nulla fere sunt ossa, quæ ante cartilagineas non fuerint. Ossia namque omnia & dentes genis adhuc conclusi infantibus *cartilago* sunt, quæ tandem in ossa duratur, uti *cartilagineas*, quæ inter sterni ossa continentur. Hactenus Castellus. Dividi possunt *cartilagineas*. 1. in illas, quæ aliis connascuntur ossibus, eademque connectunt vel absque alio medio, ut in ossibus pubis & sterni, vel in interjectu communium ligamentorum, ut in connexione per *Διφθρασιον*, & in has, quæ per se constituunt partes, de quibus p. p. 2. in duriores, quæ osses evadunt cum tempore, & in molliores, articulos colligantes, & ligamentorum naturam fere referentes, unde *χόνδρος σινδουμὸς* vocant, Barthol. *Anat. libell. 4. c. 2*. Inter specialiores *Cartilagineas* sunt præcipuæ *seqq.*

CARTILAGO *ensiformis*, χόνδρος ξιφοειδής, Gal. l. 6. de *V. P. c. 3*. & l. de *art. & ven. dissect. c. 5*. *cartilago mucronata*, quæ est extrema ora medii ossis pectoris, quæ est propter os ventriculi, cui alligatur. Aliqui sunt, qui totam pectoralis ossis figuram, (non eam tantum, quæ in imo ejus est) quia gladii similitudinem repræsentat, *ensiformem cartilagineam* dicant esse, Gal. l. de *Ossib. c. 13*. Jung. Barth. d. l. c. 18.

CARTILAGO *innominata*, Gal. recentioribus *velo Annularis*, κλειροειδής dicta, quæ est secunda laryngis *cartilago*, in internis partibus, quæ œsophagus est, positionem habens. Gal. l. 7. de *V. P. c. 11*. & est intrusa cartilagini Thyroidi. Est instar annuli Turcici, quo pollicem maniant in emittendis sagittis. Bæsis est reliquarum *cartilaginearum* asperæ arteriæ, Barthol. *lib. 2. Anat. c. 11*.

CARTILAGO *scutiformis*, θυροειδής, χόνδρος, perperam *θυροειδής*, recte notante Linden. *Medic. Physiol.* l. 2. c. 13. art. 15. §. 94. male à Castello *Peltalis*. Peltæ enim rotundæ erant, cum figura hujus cartilagineis sit quadrilatera, ut *Scuta*. Ejus gibbositas apparet in gutture, ac *Adami pomum* appellatur, quia vulgo perinasum, in Adami faucibus pomi fatalis partem ex pœ-

nâ divina remansisse & ad posteros translata. In medio distinguitur linea, unde duplicem alii constitutere, cum revera duplex rarissime inveniat. Divulsam in medio observavit in Studio à ninio cantu Barthol. d. l. ubi plura ad ejus perfectam descriptionem pertinentia reperies. Præter has, quas Castellus olim adduxit, dantur adhuc aliæ peculiare *Cartilagineas* considerandæ, & quidem in ipsa quoque Larynge; videlicet: *Binæ cartilagineas*, *χόνδρουειδής*, *Gutturiformes*, sine *Aryanoideæ*, quia in una parte conjunctæ instar gutturni rimam pro modulanda voce *Glottis*, *γλωττίς*, dictam efformant. Item *Epiglottis*, *ἐπιγλωττίς*, *Cartilago*, quæ rimam illam claudit & tegit, ne ex cibo vel potu in tracheam cum periculo suffocationis quædam incidant, sed commode in gulam abire queant. Reliquæ *cartilagineas* asperæ arteriæ *femicirculares* & *sigmoideæ*, *σπυροειδής*, non libet inter peculiare referre. Nec *Narium* quoque *Cartilagineas quinque*, quarum duæ supremæ nasi ossibus adherent, tertia septum constituit, sive interstitium inter duo nasi foramina, reliquæ vero duæ pinnas constituunt, per membranosa ligamenta colligatæ, commode inter peculiare referri non possunt, cum ad nasi constitutionem faciant. De his videatur Barthol. d. l. 3. *Anat. c. 10*. *Cartilaginearum* in genere præcipuus usus est duplex: Unus, ut partes quasdam leves ac politas ad motus promptitudinem efficiant, in articulis scilicet. Alter, ut violentiæ foris occurrentium mediocriter cedant. *Cartilagineis* enim substantia maxime idonea est ad tegendum & defendendum partes subjectas. Non enim potest comminui & frangi, ut dura & friabilia, neque incidi & contundi, ut mollia & carnosa. Hæc Castellus. Verum nec alii usus excludendi sunt, ut: Connexionem facere ossium, quæ dicitur *συνχόνδρωσις*: Partes prominentes, vel etiam curvas formare, ut in aspera arteria, larynge: Cavitates explere, Operculi operam præstare, Fulcrum præbere, de quibus Barthol. *libell. 4. c. 2*. *Cartilago* quoque de spinis piscium dicitur, specialiter vero & *κατ' ἐξοχήν*, *Cartilaginei pisces*, dicuntur, qui spinam dorso cartilagineam, intus medullam habentem, obtinent, Græcis propterea *χόνδροςκαίτοι* dicti; aliis & *σελάχη*, vel *σελαχίδη*: Suntque duum generum: Plani, ut sunt *Kaja*, *Pastinaca* & his similes; & Longi atque Rotundi, v. g. *Guleæ*. de quibus legatur *Aldrovand. l. 3. de Pisc. cap. 31*.

CARUNCULA, σαρκίος, accipitur vel in statu secundum, vel præter naturam. In illo dicitur de *carunculis* in utroque oculi Cantho, vel Angulo occurrentibus, quarum illa, quæ in majori sive interno existit, *Lachrymalis*, in externo vero *Innominata* est, Barthol. l. 3. *Anat. c. 8*. *Caruncula* quoque appellantur *cuticulares Alæ* sive *Nymphæ* in sinu muliebri, teste eodem l. 1. c. 35. quo etiam *caruncula myrtiformes* spectant d. l. c. 33. In renibus *caruncula papillares* minus coloratæ instar glandularum, reliqua *carne* duriores occurrunt, de quibus

bus idem *d. l. c. 17. Carnosam* quoque illam particulam in summo ore pendentem, quam alias *Columellam*, aut *Uvam*, vel *Uvulam* vocant, à Galeno *carunculam* appellari constat, *ex l. 6. de C. M. S. L. c. 3. in princ.* Præternaturaliter usurpatur hoc vocab. (1) de portunculis, quæ in dysenteria excernuntur, quas Hipp. *car-nes*, *σάρκες*, vocavit, *4. aph. 26.* (2) de *carunculis* capillaribus cum urina à renibus excretis, *4. aph. 76.* qui affectus etiam dicitur *Trichiastis*, *τρίχιασις*. Ita & Celsus *l. 6. c. 8. carunculas* quasdam in naribus nasci, scripsit, Polypum etiam per *carunculam* definivit. Ita & aliæ *Excreſcentiæ carneæ caruncularum* nomine venire possunt, quamvis Hippocrati *σπερμαφυΐαι*, *3. d. fract. 1. 45.* aliis *ὄπερ σπέρματος*, aut *σπερμαμάται* dicantur.

CARUS, vide *Caros*.

CARYCA, quibusdam pro *Carica*. Est & denominativum haud dubie ab urbe quadam Peloponnesi *Carya*; Unde *Carya lingua*, *καρύνη* Gr. confusa valde & absurda dicta Galeno *l. 2. de diff. puls. c. 2. Carya*, *καρύνη*, fuit olim peculiare bellarium, edulium, condimentum, embamma, Lydorum primum inventum, paratum ex sanguine & aliis *ἰδιόμασι*, id est aromaticis & suavis condituris. Hinc & omne *conditium*, quod jus lapidum facere & infuscare posset Lydiæ *carycæ* adinstar, *carycam* appellare liceat. Hesychius etiam descripsit, quod fit jus supervacuum sive ambitiosum. Plura vide de hac re apud Linden. *S. M. Ex. X. §. 73. seqq.* Lang. *l. 1. ep. 58.* Conf. Galen. *exegeſi*.

CARYCEIA, *καρυκείη*, idem, quod *Carya*. Gal. *l. 4. de san. tuend. c. 5.*

CARYCOIDES, *καρυκοειδής*, dicitur Hipp. excrementum colorem subcruentum instar *Carycæ* condimenti illius ex sanguine parati præ se ferens. *24. Epidem. XIV. 10.* Plura apud Fœf. *Oecon. p. 310.* Nec minus plenius expositam vocem habes apud ipsum Erotianum.

CARYDON, *καρυδών*, vide *Alphitiidon*.

CARYON, *κάρυον*, vide *Nux*.

CARYOPHYLLUM, *καρυόφυλλον*, nomen & floris & aromatis, & arboris. Nullius horum expositio est hujus loci.

CARYOTI, *καρυωτοί*, scil. *βάλαμοι*, nomen *dactyloium* sive fructuum *palmæ* optimorum, qui in Syria & Palestina creſcunt, Gal. *l. 2. de Al. Fac. c. 26.*

CASA, Gr. *καλύκη*, *ὀκισκός*, *ὀκισμὸς*, *ὀκίδιον*, turgurium vel vile domicilium significat, qualia sunt metallifossorum circa fodinas. Rul. *in Lex.*

CASCARILLA, h. e. cortex Chinæ Chinæ, vide *China*.

CASCHU, idem quod *Catechu*. De quo paulo post.

CASEUS, *πρός*, quid sit, omnibus notum est. Lac coagulatum & glaciatum, per præcipitationis modum. Utus ejus in diætâ & medicina varius. Cum in *caseis* singularium permagna sit differentia, tum pro animalium natura, tum pro præparandi *modis*, & præterea

ipsorum ætate; non licet heic eam exponere varietatem. Consulantur Autores, utpote Gal. *l. 3. de Al. Fac. cap. 17. & l. 10. de S. Fac. cap. 17. & l. 10. Th. Willis de ferment. cap. 11.* Bruyerin, Moræus, C. Hofm. Ionst. alii. An commune vitium sit omnium *caseorum*, succum habere vitiosum & crassum, uti *d. l.* scriptum reliquit Gal. ulterius ventilandum relinquitur. Pro negativa facit Hippoc. *de vet. medic. XXXVII. 9. seqq. & de affect. XLIX. 11.* Usum medicum etiam vide sis apud Scribon. Larg. *n. 158.* adversus podagram. *Caseum* descripsit Paracels. *l. 1. de Tart. tract. 5. c. 2.* quod sit Tartarus alabastricus & incurabilis, viscus inexpulſivus. Imo hoc vocabulum tropice ad ipsos morbos renum applicuit, *caseum*, vel *lac segregatum* aut *caseatum* ægritudinibus renum annumerans *in Fragment. & Scholiis ad diët. libros de Tartaro.* Verum rem ipsam magis obscurat illis terminis, quam ut delectet. *Caseus præparatus* Rulando & Johnsono dicitur residuina viscosa manens in fundo lactis ex caseo defluentis, *in Lex.*

CASIA, *κασία*, plerumque *Cassia*, *κασία*, duplicem potissimum obtinet significationem, quarum neutra quidem proprie huc pertinet, sed ad Botanicam. Paucis tamen indicasse sufficiat. (1) Significat aroma quoddam, quæ & *Cassia lignea*, *Xylocassia* dicitur, ad Cinnamonum fere naturam accedens; de qua videatur Gal. *de S. F. l. 7. & alibi.* (2) Purgans quoddam cholagogum, quod *Cassia fistula*, filiquosa, solutiva, *κασία*, *σύνελεξ* dicitur. Hæc veteribus Græcis fuit ignota. Licet enim Gal. etiam aliquoties *in libr. de Anidot. & de C. M. S. L.* mentionem fecerit *Cassia fistulæ*, semper tamen intelligit illam aromaticam, quæ etiam fistulosa videtur. De solutiva videatur Rolfink. *de purgami. sect. 3. art. 2. c. 1.* Schröder. *l. 4. cl. 3. n. 416.*

CASSA barbaris dicitur *Thorax*, Fallop. *expof. de Ossib. c. 18. Tom. I. p. 508.*

CASSALE vulnus, i. e. vulnus pectoris. Legitur apud Marcell. Cuman. *Obs. 65.* apud D. Velsch. *in Syllog. cur. & obs. Med. Cent. I. p. m. 73. 74.* Derivatur ab Arabico *Cas*, i. e. pectus.

CASSATUM, est sanguis in venis invalidus & emortuus, grumosus, sanguinis boni transitum & motum obstruens, Paracels. *l. 7. Archidox. §. de Specifico Diaphoretico*, & ex hoc Rul. & Johnf. *in Lex.*

CASSIA, *κασία*, vide *Casia*.

CASSIA MELLIS dicitur species Cassiæ extractæ pro clysteribus, quam compositionem ingreditur Mel, ut conservetur, in cujus tamen præparatione fraudem Pharmacopœorum detexit Joh. Anton. Loddetus *Dialog. de impostur. nonnull. Pharmacopœor. addito declarationi fraudum & errorum apud Pharmacopœos commissorum* Liffeti Benancii *opera Bartholini Latiniani doctæ p. 149.*

CASSITEROS, *κασίτηρος*, vide *Stannum*.

CASSOLETA dicitur species suffimenti humidæ; cuius

cujus descriptionem tradidit P. Morellus *l. 2. de præjer. remed. form. sect. 2. c. 9. p. m. 293. edit. Bas.*

CASSOWARIUS, nomen avis exoticæ, nobis incognitæ, quam ingluvie carere legitur in Nehem. Grew Anglicæ Societatis Regalis Collegæ *Inchoata Anatome comparativa ventriculorum & intestinorum*, cujus mentio fit in *Actis Erud. Lips. A. 1682. p. 60.*

CASSUS, vide *Lapavos.*

CASTALTICUM corrupte, pro *Catastalicum*; κατὰσπάλτικόν, idem est, quod repressorium, slipticum. Dieter. *Iatr. n. 408.*

CASTELLUM, idem quod *Lacusculus*, λακκιδιον. Rul. & Iohnf. *Castellum Urinæ* quid dicatur Paræo, vide apud eund. *l. 22. Chir. c. 9.*

CASTIGATUS, a, um, (Gr. dici posset σφραγισθῆς,) dicitur de Mammillis & Papillis apud Q. Serenum: Si castigatas studium est servare papillas, &c. quid vero sint *Castigatæ mamma*, expoluit Hier. Mercurial. *l. 5. Var. Lect. c. 3.*

CASTITAS, σφραγισθῆς, ἀργία, proprie continentiam circa res Venereas significat. Hinc *Casti sua natura* dicuntur σφραγισθῆς φύσει, qui etiam à libidinosis cogitationibus abstinent. Gal. *l. 6. de L. A. c. ult. Castitatis* sedem veram in renibus esse magis, quam in testiculis, voluit Paracels. *l. 2. de vir. membr. c. 10.* quam opinionem denuo propugnare voluerunt Joach. Oelhasius, Dan. Sennert. & Casp. Hofm. verum absque successu, cum pugnare videatur cum principiis Anatomicis, quibus constat, renibus nihil esse commercii cum reliquis partibus genitalibus. *Castitatem* non comparari posse medicamentis, sed evitacione occasionis & objectorum irritantium, egregie docuit P. Ammann. *Irenic. p. 40.*

CASIOR, κασίωρος, *Fiber*, animal est amphibium, aqua & terra ambiens, vivens piscibus & fructibus arborum. Ejus descriptionem vid. apud Aldrovand. *l. 2. de quadruped. digit. vivipar. c. 12.* ubi etiam ejus usum in cibis & medicina exponit, & in *Ephemerid. Nat. Curios. An. II. Obs. 251.* Anatomicam ejus descriptionem etiam legere licet in *Actis Philosophicis Oldenburgii Anni 1669. m. Julio.* Jungatur Schröder. *l. 5. cl. 1. n. 14.* Ob convenientiam cum hoc animali maximæ pernicitatis in pisces grassandi avis quædam species, videl. Mergus cirratus major, Bellonio dicitur etiam *Castor* vel *Fiber*, ut est apud eund. Aldrovand. *Ornith. l. 19. c. 62.* Urinæ quoque lactæ excretionem *Castoris* nomine venire ex Drauwiz. *de Scorbut. c. 9,* videatur in *Ephemerid. N. Cur. A. I. Obs. 89.*

CASTORIUM, καστέριον, κασάριον, sunt testiculi *Castoris* quadrupedis excisi, purgati & exiccati, virtutis valde attenuantis, discutientis, nervos nervosæque partes roborantis, spiritusque animales excitantis, multique in Medicina usus. Adulterari solent gummi Ammoniaco, quod cum *Castoris* sanguine subactum testiculis inditur exiccaturque. Schröder. *d. l.* In hunc animadvertit Fr. Hofm. in *Clavi ad h. l. negando Casto-*

rium esse testiculos; qui adeo parvi sunt, ut gallorum gallinaceorum testiculos vix superent, sed potius esse tumores, seu crumenæ inguinis vestitæ pellicula satis crassa, quibus parva semper annexa est, impleta liquore oleagineo & cineroso, semper liquido manente, cum illis crassior contineatur, qui potest exiccari ad pulverisandum. Confirmatur hæc sententia plurimis auctoritatibus in *Ephemerid. N. Cur. d. l. De Castorii viribus* videatur & Gal. *l. XI. de Simpl. Fac. Dioscorid. l. 2. c. 26.* Pontici *Castorii* vires diversas esse ab Hispanico, ex Strabone ostendit Rhod. *ad Scribon. n. 175.*

CASTRATUS, ἐνέχθη, ἐνεχθῆς, dicitur, cui testiculi sunt exsecti; & ita vis genitalis ablata. *Castratio*, quæ Gr. ἐνεχθῆς, ἐκτομή, ὀρχητομία dicitur, in brutis utriusque sexus adhibetur, teste Gal. *l. 1. de sem. c. 15.* *Castratum* animal semper sceminæ redditur simile, aut his, quæ sunt ætatis minoris, idem *l. 10. de S. F. §. Bolis & l. 11. §. Pinguedo & adeps.* Caro etiam *castratorum* suavior & præstantior eidem habetur *lib. 1. de sem. c. 15. & l. 2. de Al. F. c. 2.* Quomodo vero mutatio corporum ratione temperamenti vitalis, morum, habitus corporis à *castratione* dependeat, non est adeo in apri-co. Videatur de hac quæstione Barthol. *l. 1. Anat. c. 22.* An *castratio* hominum excusari & defendi possit nec ne, meam nolo facere litem. In maniaco adhibuit Sam. Formius apud River. in *observ. commun.* In summe libidinoso detrectavit Balth. Timæus à Guldenklea *l. 3. cas. 52.* *Castratio* etiam sumitur pro *Herniotomia*, & *Castratores* sunt *Herniotomi* vulgares, in qua significatione hoc vocabulo usus Scultetus *Arm. Chir. Part. I. Tab. XXXIX.* simul improbens, quod in omni *Hernia* testiculos eximant, in sola *Sarcocele* saltem hoc admittens. Per metaphoram quoque medicamentorum fortiorum & malignorum, præsertim purgantium electivorum correctio dicitur *castratio* apud Helmont. *ir. Pharm. macopol. ac Dispens. modern. n. 49.* Jung. *Exerc. nostr. 1. de Remor. Purg. θ. 38.* Item farina crassior, κασίμων, dicitur *Castrata*, vide *Crimmon. Diet. n. 478.*

CASTRENSIS, Militaris, στρατιωτικῆς, στρατιωτικῆς, est epitheton etiam morborum quorundam contagiosorum & epidemicorum, præsertim febrium, quarum meminit Helmont. *de Febr. c. 10. n. 7.* Endemicas appellans, non adeo incongrue, in quibus non tam effervescentia caloris, quam maligna cruditas ex victu & rerum non naturalium usu pravo collecta peccare & urgere solet. Pestilentibus annumeravit & satis perspicue descripsit Th. Willis *de Febr. c. 14.* nec non *pecul. tract. Joh. Valent. Willius Medicus Danus.*

CASUS, in Latino valde æquivocum est. Vel enim idem est, quod *Symptoma*, σύμπτωμα; Gal. *de opt. f. Et. ad Thrasylb. c. 13. & 1. aph. 12.* alitque in locis. Vide *Symptoma.* Vel idem est, quod *Fortuitum*, & opponitur *Arti*, vel *Providentiæ*, Gr. dicitur πῆξα vel πῆξος ἔργον. Gal. *l. 11. de V. P. c. 7. de sub. figur. Empir. c. 12.* Interdum & Gr. dicitur ἀτύχητον. Hipp. *de Arte IX. 5.*

feqq. & Gal. c. 1. in *Prognost. Hipp. t. 4.* id est, spontaneum, quod sine ulla deliberatione aut consultatione contingit. Vel idem est, quod *Lapsus*, πῆσις, vel κατὰπτωσις; v. g. ex alto l. 5. M. M. cap. 2. Vel idem est, quod morbus præfens: in qua significatione sumit Paracels. l. 1. Paragr. cap. 1. § 4. & 5. Vel denique idem, quod *Historia morbi* integra, observatio Empirica; Unde frequentissime dici solet: *Casus Medicinales* v. g. laudati Timæi à Guldenkleë; pro: *Observationes Medicæ Practicæ. Collegium Casuale*, h. e. in quo tractantur & exponuntur speciales morborum singularium historiarum. Vide *Historia*.

CATA, κατὰ, vide *Secundum*.

CATABALLO, καταβάλλω, significat *dejicio*, de-nitio, prosterno. In qua significatione sumit Hippocr. l. de Nat. Hum. t. 2.

CATABASIS, κατέβασις, descensus, à verbo καταβαίνω, descendo, cui opponitur ἀναβαίνω, ascendo. Verbum legitur apud Hipp. 6. aph. 22.

CATABIBAZO, καταβιβάζω, emphaticum verbum humorum deorsum factam exclusionem & deturbationem exprimens apud Hippocr. 3. in 1. prorrh. t. 51.

CATABLACEVO, καταβλακεύω, significat *ignavum esse*, desidem, negligentem in actionibus, & præsertim in curando apud Hippocr. 3. de artic. t. 83. idem quod κατωκνίω, quod legitur in *Mochlic. XI. 7.* Descendit à voce *Blax*, βλάξ, quod nomen est piscis nullius plane utilitatis, aut pretii.

CATABLEMA, κατὰβλημα, significat, quod injicitur aut applicatur, in specie fimbriam vel ligamentum, quod parti injicitur ad deligationem constringendam. Hippocr. 2. de artic. t. 32. Æginetæ dicitur ἐπιβλημα, aliis περιβλημα. Coëf. in *Oecon. p. 312.*

CATABRONCHIZO, Catabrochithizo, καταβρογχίζω, & καταβροχίζω, utrumque significat *deglutio*; à βροχίζω & βροχίζω, gula, guttur. Hippocr. *Coac. t. 632. & t. 62.*

CATACAUMA, κατὰκαυμα, vide *Ambusta*. Hipp. *Coac. t. 158.* interdum simpliciter *Cauma*, καύμα. Jung. *Lindæ. Ek. XI. §. 189.*

CATACECLIMENOS, κατακεκλιμένος, dicitur, qui propter morbi vehementiam & virium imbecillitatem decumbit. Hippocr. 2. prorrh. t. 39. quamvis alii κατακεκλασμένος, fractus viribus legant. Idem est quod κατακλινης, κλινηνης, κλινοπητης, Clinicus, & opponitur τῷ ὄρεσάδην. Coëf. *Oec. p. 314.*

CATACÈCRAMENOS, κατακεραμένιος, de fractura dicitur, quæ dependet, aut suspensa est. Hippocr. 3. de fract. t. 74.

CATACERASTICOS, κατακεραστῆς, idem, quod κατακεραστής, vide *Epicerasticos*.

CATACERMATIZOMENOS, κατακερματίζομενος, à verbo κατακερματίζω, quod proprie significat in minutulos nummos dividi, à κέρμα, numulus, minutæ æris. Sed & in genere ditimi in minutissimas partes

denotat. Usurpat Hippocr. de calore febrili; qui in totum corpus diffrabitur; 4. de R. V. l. A. t. 39.

CATACHEO, καταχέω, vide *Catachysis*.

CATACHLIDAO, καταχλιδαίω, vel καταχλιδύω; uti videtur conjugari apud Hippocr. in *præcept. VI. 8.* significat *deliciis nimium indulgere*, luxu distillere. Idem quod κατατρύφω.

CATACHLOOS, καταχλοο, significat *valde vivens*. Dicitur v. g. de excrementis biliosis corruptis 7. *Epidem. XI. 27.* quamvis plerique legant καταχλοοι, quæ lectio non arridet.

CATACHRESIS, κατὰχρησις, vide *Abusus*.

CATACHRISTON, καταχρῆσιν, dicitur medicamentum, quod illiniunt, Hipp. l. I. de M. M. CXXIII. 16.

CATACHYSIS, κατὰχυσις, effusionem, perfusionem significat à verbo καταχέω, perfundo. Ita de frigidæ aquæ perfusione usus Hipp. 5. aph. 21. & 7. aph. 42. de aqua calida. Dieter. *Iavr. n. 447. 448.*

CATACLASIS, κατὰκλασις, perfractiorem, perversionem, in genere significat. In specie frequenter de oculi perversione cum palpebræ pervertuntur. Idque alterius musculorum oculos claudentium convulsionem indicat. Hipp. 6. *Epid. f. 1. t. 31.* ubi etiam t. 30. de membrorum perfractiionibus legitur. Vide *Campylon*.

CATACELEIS, κατακλείς, dicitur os cartilaginofum; imo cartilago in commiffura omoplatae vel scapulae cum clavi fita. Repertum in folis hominibus testatur Gal. l. de *offibus c. 14.* Confer. l. 13. de V. P. c. 11. Alibi prima Thoracis costa parva dicitur, & quasi *Subclavium*. Gal. de *dissect. muscul. c. 12.* Vide C. Hofman. *comm. ad Gal. lib. de V. P. num. 103. & not. ad l. cit. de Offib.* qui recte reprehendit, quod κατακλείς etiam ἀκρόμιοι dicitur.

CATACLINES, κατακλινης, lectio affixus. Vide *Cataceclimenos*.

CATACLISIS, κατὰκλισις, inclinationem, declinationem, incurvationem, item decubitum denotat, v. g. κατὰκλισις ἡμικύκλιος, incurvatio semicircularis, uti erit in Græca lit. C juxta veteres. Vid. Hofman. *d. l. n. 385.* Gal. l. 2. de *mot. muscul. c. 4.*

CATACLYSMA, κατακλύσμα, Hipp. de *sal. diarr. t. 15.* Vide *Clyster*.

CATACLYSMI, vehementiores aquarum illusiones, vulgo medicor. Irrigationes. Coelius Aurel. *Chronic. l. 1. c. 16.*

CATACORES, κατακορῆς, abundans, superfluum significat. Addit rei, cui jungitur, in specie bili, intentionem. Usurpatur adjective & adverbialiter. Quando simpliciter ponitur, nihilominus bilis ad excessum restringendum esse, vult Coëf. in *Oec. p. 315.* v. gr. apud Hippocr. *Coac. t. 612. & t. 608.* id quod & Interpretes observarunt. Hinc & κατακορῆς φάρμακον, significat bilem meracam largius evacuans medicamentum, apud Hipp. l. 5. *Epid. VIII. 10. 14.* Dicitur & ad-

verb. *κατακρούω*. Hipp. 3. de R. V. I. A. i. 13. vide Gal. in comm. ad h. l. Jung. & Linden. Ex. IV. §. 77.

CATACREMNAMÆ, *κατακρέμναμη*, significat de-
pendeo, & usurpatur ab Hippocr. de gurgulione inflama-
tato & intumefcente, l. 2. de morb. X. 3. Descendit à
κρημνός, præcipitium.

CATACRUO, *κατακρούω*, proprie depellere significat.
Apud Hippocr. vero diffindere, & profundius perun-
dere & discindere denotat, l. de Ulcer. XV. 4. & l. de
Medico VII. 1. 3. Unde & *κατάκρουσις*, h. e. percussio,
inter operationes Chirurgicas & remedia impinguantia
externa refertur à I. C. Claudino de Ingressu ad infirm.
l. 2. sect. 2. c. 27. & ita idem significat, quod *ἐπίκρουσις*.
Vide infra *Epicruris*.

CATADARTHEO, *καταδάρθω*, verbum, proprie
significans dormire, à *δάρθάνω*, dormio, quamvis Scho-
liastes Aristoph. à *δάρμα*, pellis, cum Etymologo de-
ducens restringat significationem, dicendo, idem esse,
atque in pellibus dormire. Ufus Hippocr. l. 5. Epid.
XVII. 1. & l. 3. de diat. XVI. 15.

CATADECHOMÆ, *καταδέχομη*, fumo, suscipio.
Usurpavit Hipp. de alimento, l. 7. Epid. XXII. 8.

CATA DICEN, *κατάδικην*, id est, jure merito,
æque ut par est. Frequenti in usu apud Hippocr. v. g.
l. de Cord. III. 10. l. 1. de Morb. Mul. LXXXVII. 14. l. de
vuln. cap. V. 3. Foëf. in Oec. p. 313.

CATADULO, *καταδύλω*, proprie significat in
servitium redigo. Metaphorice vero spiritus frango,
animum subigo. Hippocrat. 2. de fract. i. 61.

CATÆGIZO, *καταγίζω*, significat cum impetu
deorsum irruo, delabor, ab *αἶτος*, irruo. De ventis
& procellæ impetu proprie dicitur. Unde & *καταγίς*
procellam significat. Metaphorice de doloribus & mor-
bis cum impetu irruentibus sæpe usus est Hipp. l. 3.
de Morb. VII. 25. XXIV. 57. l. 2. de Morb. Mul.
LXXXVII. 2. l. 7. Epid. XIII. 16. Foëf. d. l. Præcipue
de morbi statu accipitur, teste Linden. Ex. XII. §.
81. 87.

CATÆONESIS, *καταένησις*, i. e. ivrigatio, perfu-
sio, sit humore aliquo in partem aliquam effuso. Quo
quidem remedii genere utimur, cum aliqua de causa
balneo excludimur. Differt ab *Embroche*, δὲ τῆς ἐμ-
βροχῆς, quando post illam lanam aut linteum superpo-
nimus, quod post embrocham non fit. Gorr. in def.

CATAGLISCHRÆNO, *καταγλισχροένω*, verbum
significans viscosum offitio. Hippocr. 1. de R. V. I. A. i. 33.
& f. 3. i. 10. Gal. in comm. ad h. l.

CATAGLYPHE, *καταγλυφή*, sculpturam excava-
tam significat in Chirurgicis. Hipp. 4. de artic. i. 53. &
Mochlic. XXIII. 8. 10.

CATAGMA, *καταγμα*, vide *Fractura*.

CATAGMATICUS, *καταγματικός*, dicitur de re-
mediis ad fracturarum curationem necessariis, v. g. De-
ligatio *Catagmatica*, *καταγματική ἔκδρασις*, Gal. 1. de
C. M. P. G. c. 4. Item *Emplastra Catagmatica*, quæ in

fracturis cranii specialiter dicuntur *Cephalica*; *κεφαλική*,
habentque abstergendi, digerendi & siccandi potesta-
tem, quibus plerique & paululum ex adstringentibus
admiscunt, l. i. h. iii. c. 16.

CATAGOGE, *καταγωγή*, ductus, sedes, loci vel
partis alicujus circumscriptio vel regio dicitur Hippocr.
l. 7. Epid. III. 14. veluti si quis umbilicum contrectans
manum toti ventris regioni admoveat, Foëf. d. l.

CATAGYIOO, *καταγυίω*, proprie significat mem-
bra debilito, à *γυῖον*, membrum. Usurpatur de nimia
virum imbecillitate & enervatione: Hippocr. 3. de
R. V. I. A. i. 17. & l. 2. de Morb. Mul. LVI. 15. de Gland.
dul. VIII. 11.

CATALEMMA, *κατάλημμα*, vide *Comprehensa-
mentum*.

CATALENTIA, fictus est à Paracello terminus,
speciem Epilepsie significans, quemadmodum & *Ana-
lentia* & *Epilentia*, de morb. amen. vi. 2. c. 1. & l. 3. Pa-
ragraph. c. 1. §. 1.

CATALEPSIS, *Catalepsia*, Lang. l. 1. ep. 25. est
deperditio sensus visus, apertis palpebris, servata ta-
men secundum naturam spiratione, in qua posteriora
cerebri potissimum & nervorum exortus intemperie fri-
gida & sicca afficiuntur. Gal. l. 4. de L. A. 2. licet alibi
Catalepsin dicat esse spiritus cohibitionem, de musc.
dissol. c. 26. & alibi dicat, *Catalepsin*, fieri refrigerata
prima parte sensitiva, id est, cerebro ipso: quæ refri-
geratio cum fortis fuerit, multa humiditati facit lethar-
gicas passiones; cum siccitate vero eas, quæ à Græcis
καταλήψεις dicuntur, Lat. *Interceptiones*; (aliis *Depre-
hensiones*) 2. aph. 3. in comm. Gal. Eundem affectum
vocant *κατῆν*, *Catochen*, & qui eo laborant *Cato-
chos* & *κατῆχος*, l. 4. de caus. puls. c. 16. Hæc Castellus.
Clarius ut explicetur terminus *Catalepsis*, *κατάληψις*,
accipitur late & stricte. Late & quidem rarius pro
omni interceptione, v. gr. Sanguinis in vasis, Hipp.
l. de Medic. VII. 8. quæ alibi *ἀπόληψις* eidem dicitur,
vide *Apolepsis*, item *ἐγκατάληψις*. Sensum, Aurelian.
l. 2. acut. c. 5. Spiritum, Gal. l. 2. de san. tu. 12. & l. 3.
cap. 2. Cutis constrictio, dum ita digitis apprehen-
ditur, ut candens ferramentum recte & sine noxa im-
mittatur Hipp. 1. de artic. i. 50. De interceptione urinae
& sanguinis legitur 2. Epid. sect. 3. num. 75. quam
lib. 6. f. 2. n. 35. *ἐγκατάληψιν* vocavit. Ad hanc laram
significationem quoque pertinet, quando illa deligandi
ratio, ubi vinculum aliquod articulis oblatis super
injicitur, ad ea, quæ oblata sunt, comprehendenda &
continenda, aut extremities vinculi, quod ultimo super
injectum reliquis obvelutiones firmiter continet, *ca-
talepses*, *καταλήψεις*, dicuntur. Hipp. 2. de iis, quæ in
medic. i. 15. & i. 17. 18. Stricte sumitur pro affectu so-
poroso, quem nonnulli eundem cum *coma* vigili esse
statuunt, Lang. d. l. Alij vero negant, ut Dieterich.
Iavr. n. 863. quod si Galei descriptio supra d. l. locum
habuerit, non video, quæ sit inter utrumque differentia,
vide

vide *Coma*. Tandem & Tropica superest significatio; quando *κατάληψις* denotat veram, firmam & indubitatam rei alicujus perceptionem & cognitionem, Gal. de *señtis*. c. 6. & de *opi. seña in princ.* cui opponitur *ἀκατάληψία*. In specie tribuitur loco generis Indicationi *Comprehensio* in definitione, de qua prolixius vide Mich. Gavasset. l. de *Indicat. curat.* cap. 2. *seqq.* Dicitur & *Apprehensio*, de quo supra.

CATALOTICA, *καταλοτική*, medicamenta sunt, quæ cicatrices grossas æquant & limpidant, Galen. l. de *Dynamid.* An à *καταλόα* vel *ἀλοάα*, tero?

CATALYSIS, *κατάλυσις*, significat dissolutionem vel resolutionem, v. g. artuum Hippocr. lib. 4. *Epid.* XXIX. 31. Quod dicantur *οἱ καταλύόμενοι* apud Hipp. 2. *aph.* 43. illi, qui jam jam morituri sunt, & in procinctu mortis, unanimis quidem Interpretum est consensus, Jung. Dieter. n. 438. Enimvero si per *ἀπαγχρήμεις* proprie strangulati laqueo aut manu veniunt intelligendi, nihil obstat, quo minus etiam *dissoluti* exponi possint de *destrafio* laqueo, aut manu resoluta, cum Celso l. 2. c. 8. *fin.* qui vocat *Detrañtos ex suspendio*.

CATAMANTHANO, *καταμανθάνω*, addisco, confidero, Hipp. 6. *aph.* 5.

CATAMARÆNOMÆ, *καταμαραίνωμι*, emarcesco. Dicitur de tumoribus, qui detumescunt, subsidunt, & desinunt, Hippocr. 2. *Prorrh.* XI. 33.

CATAMASSASTHÆ, *καταμασάσθαι*, dentibus conterere, commanducare significat. Usus est Hipp. de *Epileptica*, quæ linguam dentibus contrivit & devoravit, l. 5. *Epid.* XXII. 10. repetitur l. 7. XXXVII. 10.

CATAMATTEUOMENOS, *καταματτεύομαι*, conturbans. Vide *Matteuo*, vel *Matos*.

CATAMENIA, *καταμήνια*, vide *Menstruum*.

CATAMOLYNTHIS, *καταμολυνθεις*, remissum; debilitatum, sensim languidum, significat, à *μώλος* vel *μώλυξ*, ignavus, hebes, indoctus. Galen. c. 3. in *Prorrh.* Hipp. 1. 77. de tuberculis ad aurem usus est.

CATAMYO, *καταμύω*, nictio, oculis conniveo, clauddo, significat. Legitur apud Hippocr. 7. *Epid.* XLI. 24. Per syncopen etiam *καμύω* aliquando dicitur.

CATANÆSIMUMÆ, *κατανασμιέμι*, non *κατανασμιέμι*, significat *consumor*, ab *ἀνασμιέω* vel *ἀισμιέω*, expensus facio. Hippocr. de *glandul.* II. 8. quamvis alii etiam exponant per *reflector*, ab *ἀνασμιέω*, *resimtum fieri*. Foëf. *Oec.* p. 319.

CATANANCAZO, *καταναγκάζω*, per vim cogo, compello, depello. Usurpatur in operatione Chirurgica, quando id, quod loco suo excidit, vi adhibita restituitur & reponi debet. Hipp. 1. de *art.* 1. 15. 20. 21. 62. 65. 69. & s. 3. 49. & in *Mochlico* IX. 16. XI. 12. XV. 5. & c. Legitur & simpliciter *ἀναγκάζω*, 2. de *fractur.* 1. 10.

CATANIPHTHIS, *καταϊφθεις*, elotus, extersus, à verbo *καταϊζω*, pro *καταϊπτι*, perlucio, perfundo. Participio usus est Hippocr. de *diarrhoea* per lac decoctum elota, quæ sponte desinit. 2. *Prorrh.* XXXII. 2.

Verbo vero de vulnusculis circa tumores factis aceto eluendis ad grutum tollendum, l. de *ulcerib.* XV. 6. XVII. 3.

CATANIZO, *καταϊζω*, vide *Cataniphthis*.

CATANOEO, *κατανοίω*, valeo sensuum integritate; intelligentia, idem, quod *καταφρονίω*. Hipp. l. 5. *Epid.* XVII. 6. Jung. Foëf. d. l.

CATANNTIA, *κατανήη*, declivitatem, deorsum inclinationem significat, ab *ἀντία*, vel *ἀντι*, occurreo. Hipp. 1. de *iis*, quæ in *med.* 1. 19. Hinc & *κατανήη declivia* denotant, s. 2. h. t. t. II.

CATANNTIS, *κατανήης*, declivis. Vide *Catantia*.

CATANNTLEMA, *κατανήλημα*, significat lotionem per infusionem aquæ factam; idem fere, quod *ἐπάντηλημα*, vel *ἐπάντησις*. Legitur apud Mosch. de *morb. mul.* c. 50. Vide *Epanthesis*.

CATAPASMA, *κατάπασμα*, dicitur medicamentum aridum ex sicco medicamentorum pulvere conflatum, ad extergendum, repurgandum, discutiendum cuti aspersum, Æginet. l. 7. c. 13. Dicitur & *καταπασόν φάρμακον*, Gorr. in *def.* quamvis & generaliter omne, quo aliquod corpus conspergiatur, significet. Dicitur & *σύμπασμα*, vel *ἀσπίσμα*, vel *ἐμπασμα*, *ἐπιπασόν*, Gorr.

CATAPASMUS, *καταπασμός*, dicitur Aureliano specialiter post humeros atque colla devexo ductu mitis & levis defricatio, aut levis deductio, l. 1. *pass. tard.* c. 5. Foëf. d. l.

CATAPASTUM, *καταπαστόν*, vide *Catapasma*.

CATAPAUOMÆ, *καταπαύωμι*, significat evanesco, cesso, Gal. 1. *Prorrh.* 1. c. 35. unde *καταπαύσις*, finem, requiem denotat; & tumores subsidentes *καταπαύόμενα* vocantur.

CATAPELTES, *καταπέλτης*, vide *Catapulta*.

CATAPERUS, *καταπέρης*, mutilus, vide *Perosis*.

CATAPHORA, *καταφορά*, est affectio veteriosa, gravis in soporem delatio, Gal. 3. *prorrh.* 1. 1. qua ægris sopori gravi simile quid accidit, fiuntque tum omnis sensus, tum vocis expertes, l. 1. de *dieb.* Crit. c. 4. Nihil differt à *Comate*, licet Galenus voluerit. Vide *Coma*.

CATAPHRACTA, *καταφράκτα*, nomen fasciæ five ligaturæ thoracis, à similitudine Thoracis Romani, quem *Cataphractam* dicunt, Gal. de *fasciis* n. 79. *seqq.* Ejus figuram exhibet cum usu Scultetus *Arm. Chir.* Part. I. Tab. XXXVI. fig. 7.

CATAPHRONEO, *καταφρονίω*, vide *Catanoeo*. Sumitur & in malam partem, significans *Contemno*. Hinc *ἐνκαταφρονήτων*, quod facile contemnitur. Gal. l. 2. de *C. M. P. G.* c. 10.

CATAPINO, *καταπίνω*, devoro, deglutio, vide *Cataposis*.

CATAPLASMA, *κατάπλασμα*, est medicamentum externum five topicum, variæ pro diversitate ingredientium virtutis, & diversi usus; estque compositio mollis, pulvi similis, ex aliquo farinæ genere, floribus &

& aliquo humido, siue unctioso parata; Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 2. Quæ crassiora ficcioraque sunt, Emplastra & Cerata; quæ liquidiora, *συγγεϊσµατα* & Unguenta appellantur Gorr. Castell. *Cataplasma*, id est, *superpositum medicamentum*. Scrib. Larg. n. 158. Jung. Schröder. l. 2. c. 44. Morellus l. 2. de form. remed. sect. 1. c. 13. aliique plures.

CATAPLEXIS, *καταπληξις*, id est, *stupor*, *stupor factio*, v. g. oculorum, Hipp. l. 7. Epid. XXX. 8. quæ alias oculus *stupor factus*, *ὄφθαλµὸς καταπληξ* eidem vocatur, 5. Epid. XXI. 22.

CATAPOSIS, *καταπόσις*, *deglutitio*, est promta cibi, potus, medicamentorum, per gulam descensio, Gal. l. 7. de V. P. c. 16. Verbum etiam *καταπίειν*, *deglutire*, significat, Hippocr. 4. aph. 35. Unde *καταπόσιον*, *Catapoti* medicamentum, quod deglutiri debet, *Pilula*. Dieter. n. 441. Modum *deglutitionis* vide apud Anatomicos, præsertim Bartholin. l. 2. Anat. c. 12. vide *Deglutitio*.

CATAPOTIUM, *καταπόσιον* ἢ *καταπόσιον*, vide *Cataposis*, & *Pilula*.

CATAPSYXIS, *κατάψυξις*, idem, quod *περίψυξις*, *refrigeratio magna corporis* & membrorum dicitur, cum refrigerationis sensus cum dolore sentitur, absque cutis & superficiei inæquali motu, Gal. de rigor. trem. &c. Præsertim vero apud Hippocr. de extremarum partium frigore, ceu malo signo, in febribus usurpatur, f. 1. Prorrh. 1. 26. 30. f. 3. Prorrh. 1. 61. 72. Coac. 1. 243. 587. 647. & f. 4. de R. V. l. A. 1. 27. l. 7. Epid. LIII. 20. & LIII. 4. Hujusmodi refrigerationis causam constituunt portiones vitiosæ, vel crudæ, vel congelativæ, vel coagulativæ, malignæ, quæ spiritus vitales obtundunt, & continuationem flammæ vitalis impediunt. Vocatur & *Infrigidatio*. *Pervriçtio*.

CATAPOTOSIS, *καταπτώσις*, morbus non est, sed Symptoma Epilepticorum & Apoplecticorum, attonitam in terram concidentiam vel casum significans, Galen. l. de tot. morb. temp. c. 4. 5. Significat quoque in genere *Decidentiam*, & quidem vel proprie, quæ est motus alicujus membri organici præter voluntatem deorsum vergens, proveniens ex paralyfi & relaxatione p. n. musculorum ac tendinum, neque indiget musculo agente, de qua Gal. l. 1. de mot. musc. c. 7. Fere idem, quod *κατάρροπια*, de qua p. p. Vel tropice dictam, ubi denotat statum *Neurum sanorum*, quando ad morbosam aliquam dispositionem inclinant. Vid. *Dogm. nostr. Prelimin. p. 9.*

CATAPULTA, *καταπέλτης*, est tormentum bellicum, quo lapides vel sagittæ jaciebantur; qua ratione & Tychon læsus legitur apud Hippocr. l. 5. Epid. XXXIV. 1. Vide Valles. ad h. l. 2. 93.

CATARACTA, *Catarrhaëta*, (aliis *Catharraëta*, sed vitiole) *καταράκται* & *καταράκτης*, *Catarrhaëtes* proprie significat loca petrosa, per quæ aquæ cum impetu decidunt. Unde & nubes pluvias largiores & *Castelli Lexic. Med.*

cum impetu profundentes dicuntur *Catarrhaëta* cœli apertæ, quas Helmontius æris fundos statuit, proprioque nomine *Peroleos* vocat; item Valvas Cœli, tr. Gas aquæ n. 24. 25. *Cataraëta* etiam dicuntur hac ratione obices, quibus aquæ cursus temperantur & sustinentur. Frequentes in Hollandia, ubi vocantur *Belgice* *fluiffen*. Ita & Fores pendulæ intra portas murorum adversus irruptionem hostium ex ligno ferreo, quæ dimitti ac tolli pro voluntate custodiri possunt, hoc nomine veniunt. Plura vide apud Aldrovand. l. 19. Ornith. c. 11. ubi etiam *Cataraëta* species avis aquaticæ rapacis Mergis annumerandæ dicitur. In foro Medico per similitudinem ad affectus oculi translatum hoc vocabulum, *Cataraëta*, qui alias *Suffusio*, *Hypochyma*, *ὕποχυµα*, *ὕποχυσις*, vulgo, *staar* / dicitur, estque notante Castello juxta Galenum, pituita inter uvæam & crystallinum humorem coagulata prohibens spiritum visibilem ab oculo exire & intrare, l. de ocul. part. 4. e. 12. vel *Suffusio* est, cum cernendi facultas deperditur apparente, siue non apparente in oculis malo aliquo, & aut propria affectione molestatis, aut oris ventriculi, aut cerebri ex cognatione & consensu iidem afficitis, l. 4. de L. A. cap. 2. quam vocant Græci *ὕποχυµα*, l. 10. de V. P. c. 1. Helmontius *Cataraëtas* oriri dicit, si latex vel digestionum vitia reperit, vel aliena secum eo deferat, tr. Retenta. p. m. 362. ed. Lugdun. De hoc affectu vid. Senn. M. Pr. l. 1. P. 3. sect. 2. c. 28. & alios.

CATARRHETICUS, *καταρρηκτικός*, dicitur de eo, quod *penetrat*, *perrumpit*; v. g. de vino tenuium partium, quod vim habet diureticam. 3. de R. V. l. A. 1. 6. de Oxymelite 1. 31. de Peplio f. 2. 1. 11.

CATARRHEUMA, *κατάρρευµα*, *defluxio*, Lang. l. 2. ep. 16. vide *Catarrhus*.

CATARRHEXIS, *κατάρρηξις*, à verbo *καταρρήγνυσθαι*, effundi, *perrumpere*, significat *effusionem*, *eruptionem* v. g. alvi, Hippocr. Coac. 1. 240. l. 4. Epid. XIX. 6. Verbo quoque ipso sæpius usus est idem v. g. de alvo 1. Prorrh. 31. f. 2. 1. 58. f. 3. 1. 47. & alibi item de tumoribus, l. 6. Epid. f. 8. 237. Coac. 1. 623. de mammis & aliis membris fluidioribus factis, de nat. puer. XLIII. 16. 18. & l. 1. de Morb. Mul. I. 5. & vid. Fœl. pag. 320.

CATARRHOECUS, *κατάρροικός*; sumitur active & passive. Active significat, *destillationes efficiens*. Hipp. 5. aph. 24. passive de morbis etiam à destillatione oris dicitur. Dieter. num. 444.

CATARRHOPIA, *κατάρροπιη*, significat *declinationem*, *inclinationem deorsum*, quemadmodum *ἀναρροπιη*, *reclinationem sursum*. Vide *Anarrhopia*. Adjectivum *κατάρροπος* ⊕, de variis dici potest rebus, significans *deorsum vergens*, *declinans*, *declivis*, *deorsum propendens*, v. g. l. 6. Epid. f. 2. 1. 39. de flatibus f. 1. 1. 13. de morbo remittente l. de Humor. III. 81. 99.

CATARRHYSIS, *κατάρρησις*, *defluxionem*, id est, *declinationem deorsum* significat, vide *Hyporrhysis*. Hipp. 1. de iis, quæ in med. 1. 19. Gal. in comm.

CATARRHUS, κατάρρησ, ἢ κακάρρησ & κατάρρησ; Lat. *Destillatio* seu defluxus, à verbo κατάρρησ, *defluo*, est multorum humorum delatio ex cerebro per palati foramina & nares, quæ in exitu una cum flatu exeunte strepitum quandam faciunt, Gal. *defin.* Nascitur ejusmodi *destillatio* à cerebri intemperie frigida & humida, & ab omnibus, quæ replent caput. Hæc Castellus: sed insufficienter & confuse. Oportet ergo rem distinctius exponere. *Catarrhus* generaliter denotat omnem fluxum aut delapsum materiæ peccantis à quacunque parte, & ad quamcunque fluat partem, & in hac significatione comprehendit omnem *Rheumaticam affectionem* vel *Rheumatismum*, Gr. ῥέον. In qua significatione etiam dicitur κατάρρησμα, Lang. l. 2. ep. 16. Specialiter significat vitiosæ materiæ in capite, vitio aut proprio aut adscitio, ut causiarum internarum & externarum, collectæ, præter naturam ex illo in partes subjacentes defluxum. Hujus tot species constitui possunt, quod partes, ad quas materia descendit, Hipp. l. de Loc. in homine XIII. septem fluxiones e capite numerat, in oculos, in nares, in aures, in thoracem, in ventrem inferiorem, in spinalem medullam, in vertebrae & musculos lumborum, & in coxam. Verum hodieque tres præcipue, seu evidentiore, retinentur sub hoc nomine *Catarrhi*; prima quæ ad nares, & dicitur *Coryza*, κέρυζα, cujus meminit Hipp. 2. aph. 40. Secunda, quæ ad fauces, & vocatur *Branchus*, βράγχος, *Rauco*, non βράγγος, Hippocr. d. l. Tertia ad pectus, & appellatur in specie *Catarrhus*, juxta verficulos notissimos:

Si fuit ad pectus, dicitur Rheuma Catarrhus,

Ad fauces Branchus, ad nares esto Coryza.

Aliquando *Destillatio* hujusmodi fit cum insigni ebullitione sanguinis febrili, quæ febres propterea dicuntur *Catarrhales*, quas ad Intermitentes refert Fr. de le Boe Sylvius l. 1. Pr. M. c. 30. §. 35. & quarum causa sunt humores in capite collecti, in paroxysmo soluti, & ad defluxum commoti §. 109. præprimis vero Lympham vitiatam, seu caussam, & glandulas in cerebro existentes, seu subjectum accusat, c. 27. §. 29. Hujusmodi febres quandoque Epidemicas & malignas esse, testantur Observationes Th. Willis de Febr. c. 17. Varietas insignis est *catarrhorum* cum ratione qualitatis materiæ vitiosæ, dum alius calidus, frigidus, acris, salsus, acidus, pituitosus, mixtus, dici potest, 4. de R. V. I. A. t. 30. Gal. in com. In specie pituitosorum *catarrhorum* ortum ab alimentis viscosi & aëre frigido deducit Sylv. c. 13. §. 14. tum ratione ætatis juvenilis, senilis, qui frequentior Hipp. 3. aph. 31. tum ratione temporis, v. g. æstatis & hyemis, 3. aph. 12. 13. Ratione etiam modi defluxionis sive motus causæ peccantis differunt *Catarrhi*, cum vel lente delitur materia, vel cum impetu ruit. Huc pertinet *Catarrhus suffocativus*, πνιγώδης, ἢ κατάρρησ συντίμως ἀπολλυς, d. aph. 12. estque humoris excrementitii præcepta à capite ad organa respirationis

defluxio; & ipsam quandoque cor, cum difficillima respiratione & suffocationis metu, Sylv. c. 22. §. 11. Atque hæc de *Catarrho* sufficiant. Plura peti possunt ex Practicis, & e prolixissimo opere Schneideri de *Catarrho*. Legi etiam à Philariis poterit P. Barbette *Prax.* t. 4. cum not. *Dekeri*. Imprimis etiam jungatur Dieter. *Iatr.* n. 445. *Catarrhos* seu extra naturam & Medicam considerationem, relegari quidem vult Helmont. de *lithias.* c. 1. & in peculiari tractatu inscripto: *Catarrhi deliramenta*. Sed non est hujus loci, illius Novatoris importuni nugæ ventilare, licet invenerit hodieque quosdam adfipulantes.

CATARTISMUS, κατερτισμός, κατηρτισμός, est translatio ossium à sede p. n. ad naturalem, apud Æginet. l. 6. in multis capp. Verbum κατερτίσω, in debitum repono locum, Metaphorice significat Reconciliationem.

CATASARCA, κατασάρκα, vide *Anasarca*.

CATASBENNYSTHE, κατασβένυσθη, significat, extinguere, sedari; Dicitur de tuberculis ad aures absque suppuratione & dolore rursus discussis & evanescentibus, Hippocr. l. 1. Epid. f. 1. t. 10.

CATASCEVE, κατασκευή, Galeno dicitur absoluta & perfectissima corporis exercitatio, quam per immodicos in certaminibus labores etiam totum diem aliquando continuatos, præparato jam ad eam corpore, obeunt athletæ, l. 3. de san. tu. c. 2. Foëf. p. 322. Significat quoque structuram organicam corporis humani concinam, Galen. c. 2. de R. V. I. A. t. 31.

CATASCHASMOS, κατασχασμός, Scarificationem & quidem profundiorē significat in gangrænosâ vel sphacelosa corruptione necessariam, legitur apud Dioscorid. l. 7. c. 1.

CATASCHESIN, κατὰ χέσιν, vide *Schesis*.

CATASEISIS, κατὰσεισις, concussionem, vel potius extensionem, sive distentionem significat, Hippocr. 3. de artic. t. 51.

CATASILLÆNO, κατασιλλαινῶ, idem, quod σιλλαιῶ, ludibrio habeo, dicitur & scommate excipio, à σιλλῶ, quod est pœma illusorium, sive scommata. Unde *Sillographi* sunt Satyrici apud Gell. Verbum illud usurpavit Hippocr. in præcept. VII. 11.

CATASPAO, κατασπάω, deorsum duco, detraho. Hippocrates aliquoties de mensuris provocandis l. 1. de Morb. Mul. XXIV. 5. 6. C. I. CVI. 5. CXXII. 1. de mammis carnosâ & grandioribus l. 6. Epid. f. 3. t. 21. ubi opponitur ἀνασπάσθαι, retrahi, quod de mammis gracilibus dicitur.

CATASTAGMOS, κατασταγμός, Destillationem significat. An vero etiam ad *Catarrhos* hoc nomen adhiberi possit, uti Celsus de recentioribus Græcis scripsit l. 4. c. 5. de eo dubitat Schneider. de *Catarrho sect.* I. c. 4.

CATASTALAGMOS, κατασταλαγμός, στάλαξις, dicitur

citur *Destillatio* & legitur apud Hattmanni. in *Tyrocin. Chymic. c. 4.*

CATASTALTICUS, κατασταλτικός, barbare ex ignorantia Græcæ Linguae *Catastalticus*, idem, quod repressorius, stipticus, vim adstringendi habens. Dicitur & simpliciter *Stalcticus*, σταλτικός, Dieter. *Iatr. n. 408.*

CATASTASIS, καταστάσις, vox Hippocrati familiarissima, in genere *constitutionem*, habitudinem, statum, conditionem alicujus rei significat. Κατάστασις Galeno est forma & idea alicujus rei, Holler. *not. in 3. aph. 15.* Frequenter de constitutione anni temporum & aëris, qui & cœlum vulgo dicitur, usurpavit Hipp. v.g. *1. Epid. f. 1. 1. 9. & 37. 1. 60. 63.* & alibi sæpius, si nuda & simpliciter positum est. De morborum etiam forma & conditione, *1. aphor. 12. 1. Epid. f. 3. 1. 10. 3. Epid. f. 3. c. 34. Prognost. f. 3. 1. 7. & sæpius. Gal. 1. 1. de cris. c. 4.* De coloris & totius corporis externo habitu, *2. Prorrh. VII. 5.* Sed & *collocationem* & *restitutionem ossis* vel *membrum* in pristinum locum significat, Hipp. *f. 3. de fract. 1. 38.* Vide Dieter. *n. 446. Fœf. p. 322. seqq.*

CATASTEMA, καταστήμα, est veluti *fulcimentum*, & innixus, à verbo καταστήσαι, sistere, reprimere, moderari, Hippocr. *1. 1. de Morb. Mul. XLVIII. 4.*

CATASTOLE, καταστολή, est modestia in vestitu, seu *modestus habitus*. Hipp. *de ornat. V. 7. VII. 16. IX. 7.*

CATASTORESTHYNÆ, καταστορεσθύναι, proprie significat *prostratum esse*, humi dejectum. Tropice dicitur de *humoribus evictis*, sedatis & ad excretionem dispositis, Hipp. *de vet. med. XXXIV. 22.*

CATATASIS, κατάτασις, est ad *inferna loca corporum tractio*, quæ obitur partim organis tentorii e regione oppositis, partim transumptione in contrarium, nempe transfinitis per rotulas principiis, quæ tentione moliantur, ac superius annexis. Opposita huic est *Anatasis*, ανάτασις, quæ est tentio ad loca superna per traductionem, Galen. *in desin. ἀνατείνεσθαι*, contentis esse viribus, firmis & integris, aut contra obniti, & se erigere significat, quod totum Celsus per firma viscera complexus est. Hæc Castellus. Quamvis & nomen κατάτασις, & verbum κατατείνειν, vel κατατείναι, non solum de tentione, sed & de omni repositione aut collocatione membri apud Hippocrat. accipiatur, teste Erotiano, *Onomastic. cum not. Barthol. Eustachii fol. m. 64. 65.* ita, ut idem significet, quod κατὰ δύναμις. Jung. *Fœf. p. 324.*

CATATILAO, κατατίλειω, significat, *conspurcare*, inquinare, Hippocr. *1. de Nat. mul. XXIX. 124.* ubi de linteo, cui pingua illini debent, ad appl. candum usurpatur. Dicitur & ἐγκατατίλειω, aut ἐγκατατίλειω, aliis ἐγκατείλειω, *1. 2. de Morb. Mul. LXXXIV. 4.*

CATATRECHO, κατατρέχω, id est, *procurro*, insulto. C. Hofmann. *de Uf. Part. n. 1166.*

CATATRIPSIS, κατατρέψις, dicitur *auritio instrumentorum*, cum nimia siccitate functionum organa

languida; exoluta, & infirma evadunt; translatione sumpta à vestibis aut vasīs, quæ longo usu atteruntur & exsicantur. Hippocr. *6. Epid. f. 3. 1. 1.*

CATAUDESIS, καταύδησις, *vociferationem* significat apud Hippocr. *in Præcept. XIII. 3.* quæ molestiam affert. Dicitur alias *φωνασιή* Aretæo. *Fœf. p. 325.*

CATAXA, κατάξα, *sericum crudum*, dicitur Aëtio & Actuario, id est, *lanificium bombycis*, antequam colorem, vel cortinas experiatur, Gorræus *p. 214.*

CATAXIS, κατάξις, *fractio*, Gorr. *ibid.* Inusitatum, nec occurrit in Henr. Stephani *Thesauro*. Sed verbum κατέξαι, *frangere*, legitur apud Platon. Euripid.

CATECHESIS, κατήχησις, dicitur *instructio* Medici, quæ fit viva voce ad adstantes, vel ægros, Hipp. *in præcept. X. 10.*

CATECHOMENOS, κατεχόμενος, vide *Catoche*.

CATECHU, nomen *Terræ Japonicæ*, quæ est genus terræ exoticæ, colore purpureum, punctulis albis intertextum, ac si situm contraxisset, sapore arteriusculum, masticando liquefcens, & subdulcem post se saporem relinquens. Usus creditur esse in catarrhis excicandis, capiteque roborando, Schröder. *1. 3. in fin.* Nonnulli ex recentioribus statuunt esse artificiale quid paratum ex Terra quadam *Victriolacea* & *Glycyrrhiza*, quamvis de modo præparandi nondum certo constat. Confectio *Catechu* descripta & laudata videatur in D. Viti Riedlini *lineis Medicis A. 1695. mens. Aug. num. 28.* & Rosin. *Lentilii Miscellaneis Medico-Præcticis Part. III. p. 52.* ubi & *Caschu* dicitur. D. Ehrenfriedi Hagendornii *Tractatus Physico-Medic. de Catechu seu Terra Japonica.*

CATEILUMENOS, κατειλόμενος, *introrsum convolutum* significat. Hippocr. usurpavit de ructu, *Coac. 1. 432.* item de voce implicata, retenta, & quasi involuta, *φωνα κατείλειω*, *3. Epid. f. 3. 1. 32.*

CATELLUS, vide *Canis*.

CATENA, σιρῶν, ἄλυσις, quid significet, omnibus notum est. Pertinet in foro Medico ad instrumenta Chirurgica. Oribas. *de machinam. c. 4.* Rul. *in Lex. Paracelsus* quoque meminit *Catenæ* cujusdam mysticæ in corpore humano, quam vocat *Gratiam Dei*, *tract. de pestilit.* item *Vinculum* illud *Balsamicum*, quo uniuertur quoque spiritus corpus regentes, *Fr. 2. h. iii. Catena Homeri aurea*, dicitur *Cabala*. *Vigener. de Igne & Sale, c. 26. in Th. Chym. Vol. VI. p. 31.*

CATEPEDANOS, κατεπεδανός, vide *Epedanos*.

CATEPHESES, κατηφής, *subivistem*, *demissum* significat. Hipp. utitur de vultu, *Coac. 1. 388.* de oculis, *7. Epid. XV. 31. & XXII. 11.*

CATERGASTICOS, κατερραπτικός, *conficiens*, *opprimens*, *exercens*, Hipp. de taciturna animi abjectione, *Coac. 1. 482.* Verbum est *κατερράζεισθαι*, *Fœf. p. 326.*

CATERTEMENON, κατηρημένον, *concinnum*, *compositum*, significat à *κατηρήσω*. Dicitur de termone apud Hipp. *4. de R. V. I. A. 1. 41.* Unde & *κατηρησμός*. Vide *Catartismus*.

CATHÆMON, καθάμων, cruentum significat, ex Euripide Linden. Ex. XIII. §. 449.

CATHÆRESIS, καθάρσις, differt à καθάρσις, licet ab uno verbo καθάρω descendant, & significat detractionem, aut subtractionem, & extenuationem corporis abque purgatione aut sanguinis missione, v. g. quæ fit nimio motu & exercitiis, Hipp. 6. Epid. f. 3. i. 2. Vid. Gal. in com. quamvis Lat. Detractio non semper ita stricte sumatur, sed etiam late pro Evacuatione per alvum, vomitum, os &c. Scrib. Larg. n. 6. 9. 100. 135. 136. Detractio etiam est imminutio vel demtio. Ita detractio ponderis, Id. n. 97. Vid. Rhod. in Lex. Scribon. p. 373.

CATHÆRETICOS, καθαρητικός, etiam à verbo καθάρω, quatenus significat consumo, absumo, depascor. Differt igitur à καθαρτικός, purgans; & est epitheton medicamentorum, quæ carnem excrescentem imminuunt, depascunt, & ad statum naturalem deducunt, Galen. l. 5. de S. Fac. c. 2. Gradu minori differunt à Cauliticis sive Septicis, aut Escharoticis; & per accidens cicatricem inducere dicuntur, cum non sint ejusdem cum Epuloticis naturæ, v. gr. Asia petra flos, Æs usum, d. loc. c. 15. Libav. Syn. Arc. Chym. l. 7. c. 30. Eorum facultas consistit in salinis acrioribus, lixiviosis, & alcalicis valde evecis particulis.

CATHAMMIZO, καθάμιζω, significat in arena me occiso, quod dicitur de quibusdam piscibus, Afello, Passere, &c. ex Aristotele l. 9. H. A. c. 37. Linden. Ex. XI. §. 206.

CATHARIOTES, καθαρῶτης, munditiem, puritatem, significat, quæ Medicum decet. Hipp. l. de dec. orn. V. 12. idem, quod καθαρῶτης.

CATHARMA, καθάρμα, purgamentum, excrementum, quod in purgatione rejicitur & expurgatur. Hipp. l. 5. Epid. XIX. 2.

CATHARMOS, καθάρμος, duo significat, (1) purgationem, & ita coincidit cum vocab. καθάρσις, Hipp. l. 2. de Morb. Mul. XX. 21. (2) expiationem, sive curationem per expiamenta vana & magica, quæ significatio Hippocr. est frequentior, v. g. l. de morb. sacr. II. 7. III. 10. 14. &c.

CATHARODES, καθαρῶδες, de oculis, 5. Ep. XXXV. 13. recte à Lindeno pro mendo habetur subliuente καθαρῶδες, Ex. IV. §. 92.

CATHAROS, καθάρως, purus, depurgatus, mundus. Dicitur & καθάριος. Usurpatur non solum de corpore eiusque membris, v. g. Alvus pura, 7. aph. 67. vel juxta Galen. 64. Contra dicuntur corpora μη καθάρως, non pura, 2. aphor. 10. sed etiam de excrementis, v. g. de urina, 1. Epid. f. 1. r. 33. & de fecibus alvi, 4. de R. V. I. A. v. 57. Coac. v. ult. Puritas quoque vasorum commendatur pro ægris, 4. in 6. Epid. I. 8.

CATHARSIOS, καθάρσιος, idem quod καθαρτικός h. e. purgans. Usitatum Nono de M. P. C. c. 285. seqq.

CATHARSIS, καθάρσις, purgatio, vide Purgatio, Menstruum,

CATHARTICUS, καθαρτικός, purgans, purgatorius. Vide Purgans.

CATHEAUTONPERAS, καθ' ἑαυτὸν πέρασ, nomen Mensis apud Macedones tantum, in cujus principium incidit Solstitium brumale, Galen. c. 1. in 1. Epid. v. 1.

CATHECTICE, καθεκτική, sc. δῖναμις, retentrix facultas. Vide Retentio.

CATHELIN, καθελῖν, à verbo καθάρω, idem, quod κατάζω, castigo, vide Colazo, Gal. 3. de R. V. I. A. v. 30.

CATHEMERINOS, καθημερινός, idem, quod ἀμφοτερινός, quotidianus. Epitheton febris. Vide Quotidiana, Galen. 2. de diff. febr. c. 7.

CATHESTECOS, καθήσθηκός, καθής, constans, consistens; Usurpatur ab Hippocrate de ætate, 1. aph. 13. de anni tempore, 3. aph. 8. Est autem Constans, quod vel suam naturam servat, & non immutatur, vel quando ad summum pervenit, & nunc incipit declinare. Vide Cathisemi & Casastasis. Est & Diætæ accuratæ & ad unguem observatæ epitheton apud Plutarch. in præcept. υγιεινῶς. Jung. Diæter. n. 421. 422. Foëf. p. 297.

CATHETER, καθήτηρ, Catheterus, Lang. l. 2. ep. 19. est fistula cannulave urinaria, cujus extemum aliquo linimento aut oleo illinimus, & ad removendam urinæ suppressionem virgæ immitimus, Galen. ad Thrasibul. cap. 23. Sive est instrumentum Chirurgicum cavum, & altera parte recurvum, quo urina retenta elicitur, & vesicæ vitia probantur; ἀπὸ τῆς καθήτηρος, id est, ab immitendo, sive infundendo, quod eo instrumto injici solent, quæ injicere expediat, Galen. l. 5. Meth. Med. c. 5. & 7. Cæterum καθήτηρ ab Hippocrate non pro eo instrumento usurpari voluit Galenus in expos. voc. Hipp. sed pro linimento torto, quod intra ulcera inditur, l. 2. de Morb. Mul. XLVI. 8. 9. ubi quidem monet Foësius legi in suo codice, non καθήτης, sed καθήτηρος, atque forte ex hoc emendandum Galeni locum; verum sibi constare potius Galenum putamus, ex ratione derivationis, quia versatile linamentum vulnere immititur, seu καθήτηρ, & res eodem recidit, sive diminutum significatum sive integrum admittas. Helmont. pro suo adversus Galen. & ejus sectatores cæstro rejicit, ceu atrox atque cruentum, & alium Cathetere commodiorem se invenisse gloriatur ex corio vel aluta; de Lithias. c. 7. n. 34. verum experientia confirmat etiam usum catheteris e metallo facti innoxium, nec cruentum. Figuram cum usu vide apud Scultet. Arm. Chir. Part. I. Tab. XVII. fig. 7. & XL. fig. 6.

CATHETERISMUS, καθήτησις, est administrationis Chirurgicæ ratio, qua injicimus per Cathetere in vesicam id, quod ad ejus curationem convenit; vel eximimus id, quod urinam impedit, ne urina reddatur, sive concretus intus sit sanguis, sive calculus, sive aliud quippiam, recto siphone immisso, quem Græci καθήτηρος vocant. Cast. Æginet. l. 6. c. 59.

CATHIDRYSIS, καθήδρισις, in pristinum locum repositio

positio parvis. Vide *Catastasis*. Verbum *καθιδρύσσει*, reponere, legitur apud Hippocr. *Prorrh.* XXIX. 23. 28.

CATHIMIA, *Cathmia*, dicitur 1. vena mineralis subterranea, e qua effoditur aurum & argentum, juxta quosdam metalliferos. 2. Id, quod crescit in fornacibus auri vel argenti. 3. aurum. 4. argenti spuma. 5. fumus adherens parietibus, dum æs ustum sit. *Cathmia affidia*, id est, *Cadmia* argenti secundum colorem lithargyrii, id est, plumbi usti. *Cathmia*, id est, auri, æris, argentei spuma. Dicitur & *Cathmia ferri*, Rul. in *Lex. Chym.*

CATHINNYMÆ, *καθίννυμαι*, significat *desideo*, *inideo*, idem, quod *καθίζεσθαι*, Hipp. l. 2. de *Morb. Mul.* XLIV. 13. LIII. 2. LXI. 23. XCI. 4. f. 1. de *fract.* 1. 17. quamvis vitiose ibidem legatur *καθίννυσθαι*.

CATHISTAMÆ, *Cathistemi*, *καθίσταμαι*, *καθίστημι*, multiplicem & variam habet significationem apud Hippocrat. Interdum *consistere* significat, ac veluti firmari, l. 7. *Epid.* XXIII. 30. l. 4. *Epid.* XXIII. 1. Interdum in proprium locum repono. Vide *Catastasis*. Galen. c. 3. de *fract.* 1. 38. Interdum significat *corpus præparare*, compono ad aliquod negotium, v. g. ad purgationem, l. 2. de *Morb. Mulier.* XXIV. 17. ad totam curationem, 2. *Prorrh.* XX. 6. in integrum restituo, *εις τὸ ἀντὶ δ.* l. XLII. 8. *Coac.* 1. 164. Interdum *subsideo*, *detumesco*, v. gr. de tumoribus & tuberculis, 1. *Epid.* f. 2. t. 81. l. 7. XXIII. 3. De urinis subsidentibus sæpissime, l. 1. *Epid.* f. 1. t. 26. f. 2. t. 31. & alibi. Vide *Foët.* p. 298. *seq.* Linden. *Ex.* XVI. §. 247. Interdum *sedari* in passivo, v. g. de phthisi, l. 5. *Epid.*

CATHIZESTHÆ, *καθίζεσθαι*, idem, quod *καθίννυσθαι*, & *καθιδρύσθαι*, *desidere*, in pristinam sedem collocare, Hipp. 2. de *fract.* 1. 58.

CATHODOS, *καθόδος*, *desensum* significat. Usurpat de dispositione menstrui sanguinis ad excretionem in virginibus nubilibus & maturis viro, l. 1. de *morb. Virgin.* II. 2. & miror, quod *Foët.* p. 300. per regressum & reversionem exposuerit, nulla urgente ratione aut necessitate.

CATHOLCEUS, *καθολικός*, appellatur *fascia oblonga*, quæ capitis totum vinculum, quod *περισκέπυς* *ον* dicitur, continet, & prohibet, ne ipsam vinculum ducatur, Gal. de *fasciis*. Gorr.

CATHOLICUS, *καθολικός*, id est, *universalis*, item *panacea*, epitheton est quorundam medicamentorum, qua evacuantium, qua alterantium, hyperbolicum, quasi ad omnia nullum. Vide *Panacea*. Ita in Dissensatoris notum est *Extractum Catholicum*, ubi idem significat, quod *Panchymagogum*, hoc est, omnes humores evacuans. Tale etiam tradidit Quercet. in *Pharmac. restit.* Inter alterantia quondam hoc titulo exornavit famosus ille Franciscus Josephus Burrhus Ceram suam *Catholicam*. Imprimis vero Chymici Hermophili & Stibiophili hoc epitheto abutuntur. Huc pertinent Fr. Basilii *Aza*, & *Phalaja*, Paracelsi *Tinctura*

Physicorum, quam *Catholicam Physicorum* propterea appellavit Tr. *Tinct. Phys.* c. 7. Similes *Panacea*, si Diis placet, ex Sublimato leguntur apud Libav. *Syn. Arc. Chym.* l. 7. c. 30. ex oleo Antimonii & Mercurii conjunctum l. 8. c. 22. Quid vero hic sentiat de *Medicina Universalis*, quod scilicet sit nomen sine re, vid. T. II. *Oper.* p. 171. Consentit Rolf. in *Chym.* Hodieque etiam humores vitales per totum corpus diffusos & spiritus à Physiologis fluida catholica appellari receptum est, sicut ex scriptis eorum constat.

CATHYGRENO, *καθυγρίνω*, *humectare*, *madefacere* significat, & quidem de alvo. Usurpatur ab Hippocr. 4. *aph.* 27. *Coac.* 1. 19. 153. 281.

CATHYGROS, *καθυγρός*, *excessive humidum* significat. Legitur de utero vel matrice apud Hipp. 5. *aph.* 62. Vide Dieter. n. 423.

CATHYLOMANEO, *καθυλομανία*, significat proprie *frondibus & foliis abundare*, & *luxuriare*, idque de arboribus, quæ supervacuis frondibus luxuriando sylvescunt, dicitur. Translatum vero ab Hippocr. ad mulieres, quarum natura sæpe ita luxuriat, mature rescanda, in *epist. ad Dionys.*

CATIAS, *κατίας*, dicitur *Scalper* vel *Scalpellus excisorius*, ad excindendum foetum mortuum, apud Æginet. *libr. 6. cap. 74.* Foetus vult deductum à *καθίσσει*, immittere, pag. 327. Verum annon commodius derivaretur ab *κάπτω*, mitto, vel *ιδέω*, telum, cum præposit. *κατὰ*, quæ deorsum vel in significat?

CATILLENŌ, *κατιλλάνω*, *distorqueo* significat, Galen. 3. in 3. *Epid.* 1. 32. unde *κατιλλέσσει φωναί*, *voces distortæ*. Vide *Cateilumenos*.

CATINUS, *Catillus*, Græce *πυβλίον*, *πυβλίδιον*, *πυβλίς*, in genere significat *paropsisem*, in qua cibi apponuntur. Denotat etiam aliquando *ollam* vel *trullam*. Apud Rulandum & Iohnsoom occurrit *Catinus arenarius*, vulgo *Capella*, vel cinereus, hoc est, vas terreum in modum pilei rotundi, cum margine trium vel quatuor digitorum, ex terra tenaci factum; item *Catinus* vel *Catillus areus*, *ferreus*. Dicitur & in neutro genere *Catinum* & *Catillum*. Illius significationem aliam apud Paræum vide supra in *Castellum*. *Catinum* est etiam epitheton aluminis, quamvis non sit alumen, sed Sal Alkali: vide *Alumen*. De *Catillo cinereo* vulgo *Capella* legatur etiam Iunken *Lex. Ch. Ph.* V. I. p. 80. *seqq.*

CATISCHON, *κατίσχων*, *continens*, dicitur scil. *alvum*, cui opponitur *ὁ βραχὺ καθυγρίνει*, qui celeriter purgatur, 6. *Epid.* f. 8. t. 33.

CAT'IXIN, *κατίξιν*, vide *Ixis*.

CATMA, *limatura auri* dicitur, Rul. & Iohnf.

CATO, *κάτω*, in genere significat *infra*, *deorsum*. Specialiter vero apud Hippocrat. denotat *ventrem inferiorem*, sive *alvum*, quæ alias dicitur *ἡ κάτω κοιλία*, 4. *Epid.* XX. 16. Unde & purgationes per alvum dicuntur *κάτω*, quibus opponuntur *ἄνω*, per vomitum, 2. *aphor.* 7. *seqq.*

seqq. Jungatur Dieter. num. 451. Linden. Ex. IV. §. 12. quamvis alibi τὴν ἀνω κριλίην significare velit ventriculum ipsum, & τὴν κριτίαν in specie intestinum colum in loco Hippocr. 3. de morb. XV. 2. Vid. Linden. d. loc. §. 26. & Ex. VII. §. 69. an vero adeo certa sit hæc conjectura, alii videant. Quid enim obstat, quo minus per τὴν κριτίαν omnia intestina, & præsertim crassa, intelligantur?

CATOBLECTA animalia dicuntur odorifero Zibethi unguine turgida, apud Lang. l. 1. Ep. 63. Vide Zibetum.

CATOBLEPAS, aut CATOBLEPON, κατωβλίπυι dicitur fera apud Æthiopes ad fontem Nigritis dictum, cujus descriptio habetur apud Plinium l. 8. H. N. c. 21. & solo aspectu homines instar Basilisci interimere legitur. Nomen hoc obtinuit propter capitis gravitatem, ut oculos semper in terram dejiciat. Meminit & F. Zachias Quæst. Medico-Legal. l. 7. tit. 1. quæst. 4. num. 3.

CATOCHE, qui & Catochus, κατοχή, κέτοχ, vigilans sopor est, Gal. l. 3. de L. A. c. 5. estque solius cerebri affectus, veluti & per totum corpus convulsiones c. 3. in 1. prorrh. t. 69. Aliter: est in somnum, sed sine somno & febre, propensio, per quam & oculi manent aperti, & servatur secundum naturam spiratio. Eo qui detinentur, κέτοχοι & κέτοχίμνοι dicti sunt. Habent autem tensos apertosque oculos, non ut Comatosi & Cataphorici, clausos. In his liquidem humiditas affectionis caussa est, nervorum firmitatem roburque dissolvens; in illis vero propter siccitatem tensio oritur, Galen. c. 2. in 1. prorrh. t. 56. Hæc Castellus. Vide Catalepsis. Est quoque Catochus, κέτοχ, fascia longior, quæ in orbem faciei & capiti circumdatur, ut operculum comprehendat, l. de fasc. Alias & generaliter κέτοχίμνια dicuntur, quæ retinentur, v. g. urinæ, apud Hipp. 1. Prorrh. f. 2. t. 25.

CATOCHEILON, κατώχειλον, labium inferius. Vid. Anocheilon.

CATOCHITES, (haud dubie à κατέχω, detineo, vel κέτοχ. Perperam igitur apud Ruland. & Johnson. Cathochites scriptum occurrit) κατοχίτης, Corsicæ lapis est, cæteris major, mirabilis, si vera traduntur, impositam manum, veluti gummi, retinens, Plin. l. 37. H. N. c. 10. Veluti magnes ferrum, sagda lignum, gagates, & succinum paleas atrahunt & retinent: sic Catochites carnes & manus retinet innato gummi seu glutino lentissimo. Rul. in Lex.

CATOECDIDIUS, κατοικίδι, h. e. familiaris, domesticus, paratu facilis. Usurpatur ab Hippocr. de extensionibus corporis promissis & expeditis, 4. de artic. t. 62.

CATOMISMUS, κατωμισμός, subumeratio, à verbo κατωμίζω, subumero, humerum suppono, vel in humerum suffollo, est in humeros sublatio, & restituendi articulum alterius humeri in pristinum locum modus, apud Hippocr. 1. de artic. t. 13.

CATOPIN, κατόπιν, significat retro, pone, post. Hipp. l. 1. de Morb. Mulier. XXVI. 30. & l. 2. XXXIII. 22.

CATOPTER, κατοπτήρ, vide Speculum. Diopirã. Galenus Exeg. speciatim ita dici monet instrumentum pro distendendo ano, sicut dioptra divaricatorem vulvæ.

CATORCHITES, κατορχίτης, vide Sycites.

CATOTERICA, κατωτερίκη, dicuntur medicamenta dejectoria, quæ & ὑπίληται vocantur, quibus renes, vesica & gibba hepatis cum multo vitioso succo sunt repleta, expurgantur, Gal. 7. M. M. 13. Uno verbo: Purgantia per alvum, Hippocr. 5. Epid. X. 15. Linden. Ex. VI. §. 69. Ex. XII. §. 49. 52.

CATOXYS, κατόξυς, peracutus, dicitur de morbo acuto in comparativo, per superlativo gradu, qui celerius & majori cum periculo movetur, quam acuti simpliciter, & in quo statim symptomata summa sunt omnia, Hipp. 1. aph. 7. Vid. Com. Gal. ad h. l. Foëll. p. 327. Dieter. n. 450.

CATULASTER, βέπαις, est ætatis nomen, significatque juveniculum, adolescentem, magnum puerum, qui ea ætate est, qua catulire incipit, hoc est, ostendere se velle maritari, ut Varro interpretatur, l. 2. de re rustica. c. 9. Lind. Ex. XIII. §. 63. seqq.

CATUS, Felis, ἄλυξ, γαλιόπτης, animal est notissimum, libidinosum, visu acutum, qua Domesticus, qua Sylvestris, sive ferus. Utriusque descriptionem vide apud Aldrov. l. 3. de quadr. digit. vivipar. cap. 10. seqq. Olim hodieque à quibusdam populis carnem illius puta domesticæ in cibum venisse testantur Bruyerinus l. 13. de re cibaria. c. 36. & Johnston. Synt. Med. Hygien. l. 1. c. 2. art. 4. punct. 2. verum nos abhorremus. Quem usum Medicum præbeant, legatur apud Schröder. l. 2. cl. 1. n. 15. & Hofmann. in Clav. ad hunc loc. ubi etiam mentio fit cati cujusdam peregrini Zibethini, Civeta dicti. Rhod. ad Scribon. n. 38. qui in Indiis & Regno Peruano magna copia reperitur, qui liquorem fragrantissimum concretum excrementitium inter testiculos collectum in utriculis offert; qui dicitur Officin. Zibethum. Plura d. l. legantur, Jungatur & Aldrov. l. 2. de quadr. dig. vivip. c. 22.

CAVATUS, καλώδεις, à verbo Cavo, pro Excavaus. Usus est de scalpro medicinali Scribon. Larg. n. 53.

CAVA VENA, vide Vena.

CAUCALOIDES, καυκαλοειδής, est epitheton mollæ, sive patellæ, quam per periphrasin appellavit καυκαλοειδής ἔσθον, i. e. caucali flori simile. Os. Moschion. de morb. mul. c. 91.

CAUDA, κόκκυξ, ἔσθον, κέρκος, quid communiter significet, omnibus notum est. In Anatomicis dicitur extremitas spinæ, vel potius ossis sacri, quæ & cucus, ἔσθον, vel ὀρθόπυγον dicitur, item Os coccygis, ex tribus vel quatuor ossibus & duabus cartilaginibus constans, quamvis aliquando excreverit etiam in hominibus, quemadmodum & in brutis quampluribus ordinariè, ut numerus ossium & cartilaginum haud dubie major

major fuerit, notante Barthol. libell. 4. de Offib. t. 104. Carnes caudarum in brutis duriore & crudiores esse, statuit Galen. de bon. & mal. succ. cib. c. 6. Porro etiam Clitoris vel Mentula muliebris, præsertim si præternaturali magnitudine peccaverit, cauda nomine venit, teste Walthero Sylv. med. p. 1036. seq. Spagyrici ænigmatice Caudam Draconis, (quo nomine alias Astrologis venit interfectio Viæ Lunæ & Viæ Solis in Zodiaco alterutra) vocant in præparatione Lapidis Philosophici duo spermata, aut Aquam Mercurialem, Th. Chym. Volum. III. p. 26. 29. de Alchym. incert. auth. cap. 27. & 31. Lagneus Harmon. Chym. cap. 8. Vol. IV. p. 766. Plura vide apud Libav. tr. de Igne natur. c. 31. & in Apocal. Hermet. proæm. & in Exam. Philosoph. vivent. sect. 35. Paracelsi. in microcosmo quoque caudam Draconis mysticam latere, quemadmodum & alia phænomena Astralia, docet tr. Paragran. tr. 2. de Astronomia. Cauda vulpis rubicundi etiam dicitur Minium ex plumbo, Rul. in Lex.

CAUDATIO vocatur Blasio Med. Univ. p. m. 334. prolongatio Clitoridis, quam etiam caudæ nomine exprimi p. a. diximus.

CAVERNA, ἀντρον, idem, quod Cavitas, Fovea. Accipitur aliquando de partibus naturalibus. Unde & Os supra nasi radicem occurrens cribriforme, ἄθροειδης, dictum, cavernosum, πολύτρονον dicitur, Galen. l. 8. de V. P. c. 7. & Penis coles Latinis vocatur cavernosus nervus, qui Græcis συελγῶδης νῆρον, in 6. Epid. t. 2. aliquando de præternaturali constitutione. Ita de dentibus exesis cavernam usurpavit Scrib. Larg. n. 95. De cavernis Helvetiis vid. Joh. Jac. Wagneri Historia Helvetiæ Curiosæ Sect. II. artic. 8. p. 36. seqq.

CAVICULA, sive Cavilla, idem, quod Malleolus pedis, sive Rosseta, & occurrit apud Forest. l. 6. Chirurg. Obs. 57. vide Raseta. Cavillam vocari Halyabatti os cuneiforme notavit Schneider. de Catarrh. sect. 2. c. 2.

CAVILLATIO, σφισμα, ἀπάτη, παραγχερήσις, est ratio subdola, similitudinem quandam cum veris rationibus habens, quam quis, mendacii sibi conscius licet, vincendi tamen causa, profert. Sane prægnans vitium, & quo vix aliud Medicum dedecet magis, Galen. l. 9. de Hippocr. & Plat. decr. c. 7. Lind. Ex. X. §. 266.

CAVITAS, κενότης, τὸ κενόν, quid in genere significet, neminem Latina vel Græca callentem latere potest. In Physiologicis & Pathologicis constituit speciem aliquam organica conformationis vel integræ, vel vitiatæ. Unde morbi in cavitatibus dicuntur τῶν κενότητων, de diff. morb. c. 15. Vid. & Galen. de Offib. c. 12. & c. 3. de artic. c. 7. Quod vocabul. Græc. κενία etiam significet aliquando omnem cavitatem, ut vult Erotianus & Dieterich. n. 468. nondum mihi possum persuadere cum Foëll. p. 345. Sane nulla necessitas urget aph. 20. f. 6. ita generaliter exponere.

CAULEDON, Caulatim, κενληδόν, hoc est, caulis in morem facta fractura, est species fracti ossis quæ fit per transversum, in qua fracti ossis partes ita à se discedunt,

ut e directo non jaceant, Galen. l. 6. M. M. c. 5. P. Ægineta autor est, τὸ κενληδόν κέπηγμα dici etiam ῥαφανηδόν, & σκυηδόν, à similitudine fractæ radiculæ & cucumeris.

CAULIAS, κενλίαις, est epitheton Laferis, sive liquoris ex caule silphii, plantæ illius Syriacæ, præsertim Cyrenicæ collectus, quemadmodum ille, qui ex radice incisa colligitur, Rhizias, ῥιζίαις, dicebatur, Lang. l. 1. ep. 62. qui suavem odorem & fragrantem ei tribuit, quod quomodo cum Asa foetida, quæ succus Silphii vel Laferis Syriaci dicitur apud Schröder. l. 4. cl. 2. n. 172. ingratißimum & insuetis vix tolerandum odorem spirante quadret, non video. An fortassis Langius Ironice exponendus? quamvis & Indiarum incolis Javanis ac Malajis gratißimum sit odoramentum, & suavissimum condimentum, teste Jac. Bontio de Medic. Indor. & Fr. Hofmann. in clav. ad d. Schröd. l.

CAULIS, κενλός, significat (1) caulem sive scapum plantarum, Galen. l. 2. de Al. Fac. c. 70. & in specie κενλί εἶσρον, caulem laferis vel silphii, apud Hippocr. 2. de R. V. I. A. t. 32. (2) Penem sive membrum virile, Gal. libr. 14. de V. P. c. 12. unde & fortassis Latinum Coles. (3) Collum ueri, Sinum muliebrem, veluti vaginam penis, C. Hofm. de V. P. n. 963. ex Arist. libr. H. A. c. 2. quamvis Linden. haud inepte conjectandum proponat, annon potius αἰλός ibi legendum sit? Medic. Physiol. l. 2. c. 7. art. 14. §. 130.

CAULOTON, κενλωτόν, quod in caulem excrefcit. Epitheton Betæ, Linden. Ex. XVI. §. 171.

CAUMA, κενύμα, ardor, æstus, vide Æstus. Cata-cauma.

CAUNIACE, κενυιακή, epitheton medicamenti externi, apud Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 15.

CAURUS, λυκρόσθη, est nomen venti, & quidem Austri, si ficior & frigidior fuerit, Gal. 3. in 3. Epid. t. 3.

CAUSA, Causa, αἰτία, αἴτιον, in Medicina tantum pro efficiente accipi solet cum sanitatis, tum morborum. Ejus differentias varias vide in Dogm. nostr. P. 1. c. 5. P. 11. cap. 7. Charlton. Ex. Pathol. IV. Rolfink. O. & M. Com. l. 2. f. 3. c. 2. & alios, præsertim Institutionistas. Galen. causam morbi in genere descripsit per id, quo præsentem afficimur, & quo sublato statim cessat affectus, l. de L. A. c. 2. aut, quod ei, qui fit, morbo aliquam generationis partem tribuit. Receptißima divisio est in Procatarrhicas, προκαταρρηχίς, Antecedentem, προσηραμένην, & proximam sive continentem, quam cum morbo confundit Linden. Ex. VIII. §. 69. 71. Vocabul. cause aliquando pro ipso vitio accipi, testatur Rhod. ad Scribon. Larg. n. 228. Unde & verbale causatio noxam denotat, ibidem. Causarum divisionem perperam cavillatur Paracels. Paragran. Tr. 2. de Astron. item Tract. de Podagra, unicam substituens causam, Magicam Anabromiam, tr. de morb. caduc. Nucæ.

CAUSIS, καῖσις, vide Ustio.

CAUSODES, κενσώδης, vide Causus. Qui febrem ardentem 2

dentem, καυσὸν πυρετὸν, à *Causo* distinguunt, præter necessitatem λεπτολογεῖσι.

CAUSOMA, καύσωμα, idem, quod καύμα πύρωσις, ardor, inflammatio. Gorr.

CAUSTICUS, καυσικὸς, urens, vel vim urendi habens, vel dicitur de medicamentis, quæ vehementer calida sunt, & consistentia crassa, quæque ignis instar corpus colliquant, & sæpe escharas, hoc est, crustas, ritu cauterii, scilicet actualis, efficiunt, Galen. l. 5. de Simpl. Fac. c. 15. quo circa & ἰχθυαλικά appellatur. Eorum materia sunt, Lixivium, Calx viva, Auripigmentum, Sandaracha, Chalcitis, & id genus alia, quæ multis salinis acerrimis, lixiviosis, fixis tamen, abundant. Quomodo caustica operentur in corpus vivum & mortuum, vid. apud Helmont. tract. Ignor. hosp. morb. n. 76. 77. & tr. Potest. medicam. n. 60. vel dicitur de affectione corporis urente, quæ resultat ex febre ardente, Hippocr. 1. prorrh. f. 2. i. 36. item de causis externis, quarum virtus est, morbum & acutum, & periculosum, & velocis judicationis reddere, i. 60. Vid. Galen. ad h. l.

CAUSUS, καύσος, aliis est καύσων, quod & Paracelsus retinuit, l. 10. Pavagr. §. 3. & Linden. Ex. XVII. §. 198. id est, febris ardens, quæ est species febris continuæ acutæ, cum æstu vehementiori, aliisque symptomatibus, insigniorem sanguinis phlogosin & incendium arguentibus, proveniens à sanguinis sulphureis portionibus abundantis per causas externas inducta effervescentia, accensione & caloribus intensissimi per totum corpus diffusionem; nisi summa malignitas adfuerit, in quo casu extrema frigere solent, ex. 4. aph. 48. Linden. Ex. VIII. §. 47. Vocantur hæc febres & πυρετοὶ καυσώδεις, 4. aph. 54. Paracels. nomine etiam *Flammula* comprehendit in *Fragm. Medic.* Plura de hac febre, hocque nomine καύσος apud Hippocr. 4. de R. V. I. A. i. 1. seq. Fœf. in *Oec.* p. 319. Dieter. n. 453. C. Hofmann. de febr. c. 52. (ubi rationem quoque reddit veræ pronuntiationis per *cau*, non per *caus*, quam de verbo ad verbum excerpti, quemadmodum alia quoque bene multæ, Franc. Pient. de febr. tract. spec. c. 6. p. m. 79.) Thom. Willis. de febr. c. 11. qui, meo quidem conto, si rem metiri liceret, optime hanc doctrinam exposuisse mihi videtur. *Causus* quoque est epitheton viperæ, vel serpentis marini, magnitudine cubitali, qui alias & *Dip-fas*, item *Prester* vocatur, uti descripsit ex Aëtio Forest. l. 30. Obs. 12. in Schol.

CAUTELA, *Cautio*, ἐπιμέλεια, προσφυλακή, usitatum Medicis est vocabulum, quando ad evitandam aliquam graviolem noxam aut errorem aliquid præcipitur, aut manifestatur, aut prohibetur, Galen. de subfig. Empir. c. 1. Forest. l. 2. Obs. 10. & 21. in Scholiis, Heurn. passim in not. ad aphor. Hippocr. Hujusmodi *Cautelas* & *Cautiones* plures reperies etiam in Not. Rhodii ad Scribon. Larg. Videatur saltem Index posterior Rhodii, h. 1. Et Lud. Septalius *Animadversiones* & *Cautiones Medicas* edidit, quas etiam Joh. Rhodius notis illustravit.

In specie *Cautela* Rulando & Johnsono dicitur in arte Spagyrica habitu comparata quædam industria, qua facilius obeunt suas operationes, ac perficiunt artis hujus professores.

CAUTERIUM, *Cauter*, καυτήρ, καυτήριον, est, quod urendi vim habet. Usurpatur tam pro medicamento, quod potestate urit, quam pro ferro candente, cuius usus plerumque necessarius est, vel ab fistendū sanguinis profluvium, undecunque manaverit, vel ad intercipiendas defluxiones, vel ad ossa cariota, & maligna ulcera. Id ferrum καυτήρ Hippocrat. appellavit. (l. de hæmorrhoid. V. 2. quod perperam in edit. Linden. per *Clysterem* in Latin. verum est.) Erat autem, ut scribit Gal. in *Exeg. voc. Hippocr.* æreus calamus perforatus in fundo, per quem parvum ferrum, adurens demissum adurebat. Hæc Castellus ex Gorræo: Clarius: *Cauterium* duplex est: Aliud dicitur *Actuale*, aliud *Potentiale*. Illud fit igne vel materia quadam ignita, quæ varia esse potest, inter quas tamen ferrum candens reliquis palmam præripit usus frequentia. Figura vero, forma, & magnitudo hujusmodi ferramentorum variat pro diversitate partis applicandæ, de quibus consulantur Chirurgi Doctores, præsertim Hier. Fabr. ab Aquapend. in *Operat. Chirurg.* & M. Aurel. Severinus in *Chirurgia sua efficaci*, Petrus Paulus Magnus, Chirurgus quondam Romanus in eleganti tractatu Italico de *Cauteriis*, Scultet. *Arm. Chirurg. Tab. LV.* aliique plures. Hoc fit medicamentis Causticis, sive vim colliquandi partes solidas molliores habentibus, quorum etiam formulæ variæ extant, lapidis, olei, spiritus, butyri, lixivii, inter quas tamen lapis corrosivus ex lixivio paratus, facile primas tenet. Jung. Paræus l. 25. c. 32. ubi quædam *Cauteria potentialia* vocat *Serica*, vel *HolosERICA*, vel quod sine dolore operentur, vel quod carius emerit Autor à quodam Chymista. Rulandus & Johnson. hanc divisionem ita proposuerunt. *Cauterium*, *Kautir*, est instrumentum Chirurgorum, quo aperiunt cutem & carnes exullionibus in putridis & ulceribus obnoxiiis locis. Est etiam medicamentum simplex corrosivum, quo cutis absque dolore fricatur. Plura de *Cauteriis* vide apud Fallop. in *de Cauteriis Tom. I. Oper. p. 534. seq.* Peculiaris poxæ & detrimenti ex cauterio sub genu ante purgationem facta, ita ut locus cauteritatus cancrusus factus sit, meminit Lanfrancus *Tract. 3. doct. 3. c. 18.* Rolsink. *O. ac M. Com. l. 4. sect. V. part. 1. c. 1. seq.* Scribon. Larg. hujusmodi *Medicamenta Caustica* & *Escharotica* vocavit *Quasi Cauterium*, n. 114. 240. Utrum præferendum sit, num *actuale*, an *potentiale*? non est hujus loci dirimere. Peculiaris *Cauterii potentialis* meminit Libavius parati ex affusa aqua forti, vel spiritu sulphuris in liquorem ferri, *Syntagm. lib. 6. cap. 1.* Aliud produxit l. 8. c. 38. Helmontii inveciva gravis in *cauteria irrita* transeat, de *Lithias. c. 15. n. 12.*

CAVUS, *va*, *vum*, καύλῶς, λη, λοι, *Concavus*, dicitur de omni eo, quod *cavitatem* aliquam habet, sive naturalem,

zalem, five præternaturalem. In specie vero *κεῖλα*; aliis *κεῖλα*, h. e. *Cava*, dicuntur eæ oculorum *cavitates*, quæ in palpebris, qua superioribus, quæ inferioribus (quæ tamen quandoque specialiter *ὑπὸ κεῖλα*, quasi subcava dicuntur) occurrunt, in morbis vero chronicis & à cruditate obortis, ut cachexiis, diuturnis hæmorrhoidibus, longis mulierum profluviiis, & inchoantibus ophthalmiis, intumescere per flatulentiam quandam solent, qui tumor per verbum Gr. *κεῖλοῖδα* indigitatur. Meminit hujus quoque tumoris Hippocr. 2. de Morb. XLV. 7. Sunt & qui *cava*, *πὸ κεῖλα*, interpretantur oculorum *cavitates* & utraque nasi parte cernuntur, quæ tamen *κεῖνοι* dicuntur. *Κοῖλον* quoque vocari, five *cavam* illam in ima pedis planta *cavitatem*, quæ suspensis tarfi ossibus efficitur, post calcem, quam *πῆλον* & *planum pedis* sequitur, quod *ἤθερον ποδὸς*, i. e. *pellus pedis* dicitur, constat ex Hippocr. l. 5. Epid. XXI. 3. & Galeno c. 3. de artis. 2. 92. Jungatur Foët. Oec. p. 343. seq.

CEASMA, *κῆσμα*, *fissura*, fragmentum, à verbo *κείρω*, *findo*, divido, quod legitur apud Hippocr. l. 2. de Morb. Mul. XXXIV. 10. XLIII. 4.

CEBI gallinæ, epar torrefactum. Paul. Bagell. de morb. puevor.

CEBUS, *κῆβος*, *Cephus*, *κῆφος*, animal est e simiarum genere, caudam habens, & ancipiti natura partim hominem, partim quadrupedem bestiam imitatur, Arist. lib. 2. H. A. c. 9. Dicitur *Cercopithecus*, de quo plura legantur apud Aldrovand. l. 2. de quadr. vivip. digit. c. 6. Musculos temporales exiles & debiles ei tribuit, similes homini & lyncei, Gal. l. 11. de V. P. c. 2. *Cercopitheci* Indici inusitatæ formæ Anatomen descriptam vide in Aët. Hafn. Vol. I. Obs. 36. p. 67. seqq. & alterius Vol. II. obs. 9. p. 13.

CECHYNOS, *κεχυνός*, *hians*, dicitur de brutis & hominibus, os apertum habentibus, five ore *hiantibus*. Imprimis tribuitur pisci Afello tale os, uti videre est apud Lind. Ex. XI. §. 61.

CECIS, *κηκίς*, vide *Cicis*.

CECRYPHALOS, & *Cecryphalon*, *κεκρύφαλος*, & *πὸ κεκρύφαλον*, *Reticulum*, dicitur, quo mulierum crines continentur & religantur. Dicitur & *κεφαλοδέσμιον*, item *κεκρύφαντον*. Meminit Hipp. de Steril. XI. c. 8. & de Superfæt. X. c. 8. Ob similitudinem quoque *Reticulum*; *κεκρύφαλον*, dicitur quadrupedum ruminantium una maxilla dentatorum ventriculus peculiaris, qui *Omasum* præcedit. Arist. l. 2. de H. A. c. 17. Barth. l. 1. An. c. 9.

CEDMA, *κέδμα*, diuturna dicitur ad articulos defluxio, præcipue in coxendicem, Hippocr. l. 6. Epid. f. 5. 2. Gal. in com. Prosper. Martian. *κέδματα* quartam speciem Arthritidis constituit. Vide *Arthritis*. Quibusdam vero ea quoque, quæ partes genitales occupat, *κέδμα* vocatur, Foët. in Oec. p. 331. Keuchen. ad Seren. p. 280. Usus est hac voce etiam Hippocr. aliis in locis, *Castelli Lexic. Med.*

v. g. l. de A. L. & A. L. I. LII. 1. l. de Loc. 1. n. Hom. XIX. 1. 3. l. 1. de Morb. III. 11. & l. 7. Epid. LVIII. 12. Hinc *κεδμαλίδια* apud Erotianum.

CEDRELÆUM, *κεδρέλαιον*, *oleum Cedri*, vide *Cedria*.

CEDRIA, *Cedrium*, *Cedrinum*, *κέδρα*, *κέδριον*, *κέδριον*, plerumque indifferenter accipiuntur, cum pro *oleo*, quod e *Cedro* nascitur, tum pro *rice* vel *resina Cedri*, e magna *Cedro*, quæ *κεδρέλαιον* vocatur, emanans, quæ nihil aliud est, quam cruda *Cedri lachryma*. Illud habetur liquidius, hæc solidior. *Cedri* meminit Hippocr. lib. 2. de Nat. Mulier. XXIX. 81. & 141. l. 1. de Morb. Mulier. CXI. 13. Jungatur Foët. d. loc. *Cedrinum* pro *Cedria* etiam accipi, patet ex Galen. l. 1. de C. M. S. L. c. 3. collato cum l. 2. c. 1. *Cedria* quoque mentionem fecit Scribon. Larg. n. 58. & 267. ad quæ loca vide notas Rhodii. *Cedria*, *Gummi Cedri*, *Rul. in Lex. Cedrinus* etiam dicitur de Morbis; sed quinam illi sint, non exponit, l. 1. *Paramir. de orig. morb. ex trib. primis subst. c. 6.*

CEDEVE, idem, quod *Aer*, *Rul. in Lex.*

CEVRINI, legitur apud Paracels. de vit. long. l. 5. c. 5. quamvis non certo constet, quid hoc vocabulo velit intellectum.

CEIMELION, *κειμήλιον*, est pretiosa supellex recondita, aut opes reconditæ. Usus Hipp. metaphorice de imperitia dicens, quod sit malus thesaurus, & *κειμήλιον*, malæ opes reconditæ, in *Lege III. 6.*

CEIMENON, *κειμένιον*, quod reponitur. Dicitur de urina, quæ in matula reponitur ad iudicium, ut subsideat, Hippocr. l. 1. Epid. agr. 2. & 4. & 5. l. 3. agr. 2. Aliquando tamen & de faucibus non inflammatis usus est, *φάρυγγίς ἢ φλεγμονήσας, κείμινον δὲ*, quomodo id exponi debeat, non adeo certo constat. Mihi videtur potius de *uvula* five *columella* commode posse intelligi, quæ subsidet, etiamsi non fuerit inflammata. Vallesius in *comment. ad h. l. nimir. l. 2. Epid. f. 2. 28.* metaphorice exponit pro faucibus afflictis, compressis, male habentibus. Cum interpretes in multos & varios sensus abeant, quemlibet suo abundare sensu permittimus.

CEIRIÆ, *κειρίαι*, *lumbrici lati*, Galen. libr. 4. M. M. cap. 17. Vide *Helminthes*.

CELATUS, epitheton aëris, qui vere ita dicitur, cum veluti in puteo quodam inter magnorum ædificiorum angustias & sublimiorum murorum undique includitur, ut nec à sole illustretur, nec à ventis perfleret, hinc crassus, obscurus & insaluberrimus habetur, P. Zacch. *Quæst. Medico-Leg. l. X. consil. 20. §. 6.*

CELE; *κῆλη*, id est, *Hernia*, *ramex*. Vernacule per *Rupturam* exprimitur. Vide *Hernia*.

CELEFOLI, est materia mucilaginoso de stellis, & ingreditur compositionem *Spermioli* Paracels. de *ulcer. & apostem. c. 5.* quamvis in vernaculo eodem libro legatur *Ceresfolii*. *Celefol* Paracels. de *Ulceribus cap. 5.* Vide *Calisolum*.

CELER, *πῆχης*, dicitur, qui brevi tempore motum suum

suam perficit, v. g. Pulsus *celer*, Galen. l. 2. de dign. puls. c. 1. aut cum brevi tempore arteria distenditur, lib. 1. de diff. puls. c. 7. Medicamentum celeres effectus habens, Scribon. L. n. 28. *Celeris* perfusio, Hippocr. 3. de R. V. I. A. 2. 50. quamvis Galen. in comm. existimet, ibi potius *πικρὴν*, frequentem, intelligi, cum tæpe *celer* eum frequente confundatur. Enimvero frequentia præsupponit *celeritatem*. *Celeres* excretiones, 2. aph. 18. Adde Dieter. n. 816.

CELEBRITAS, *πίχθη*, Galen. l. 2. de dign. puls. c. 1. Est proprietas motus, l. 3. de diff. resp. c. 3. Cui opponitur *βραδύτης*, tarditas. Infinita *celeritas*, Scribon. n. 221. Dicitur & *Velocitas*.

CELERITER, *πύρρος*, *πίχθη*, *ὡς πίχθη*, cito. Jungitur cum adverb. *ἀθρόως*, Hippocr. 2. aph. 18. Jung. Dieter. n. 816. Cito vel *celeriter* sanescere legitur lib. 1. de Morb. Mulier. XCII. 14. & *celeriter* curam adhibere, ibid. 15. Ulcera cito putrescere, cito augeri, ibid. 16. *Celeriter* & cito spiritum excreare, 2. prognost. 1. 43. Cito & *celeriter* mori, l. 3. de Morb. IV. 11. Jung. Foëf. p. 612. *Celerius* etiam pro *celeriter*, Scrib. n. 46. 106. *Celerissime*, n. 128.

CELSIS, *κκλῖς*, i. e. *Macula*, idem, quod *σπίλος*, vide *Macula*.

CELLÆ vocabantur partes Balnei, testudinis instructæ & concameratæ, cum ad sudationem, tum ad lavacrum destinatæ. Fumanell. de Baln. in princ.

CELLO, *κέλλω*, i. e. *moveo*, Linden. Ex. XI. §. 38.

CELLULÆ vocantur in Intestino colo spatia illa & cavitates, in quibus stercorea aliquandiu morantur, quarum descriptionem & delineationem vide apud Barthol. Anat. l. 1. c. 11. p. 91. 94.

CELONEUM, *κκλόνιον*, instrumentum est mechanicum, quod sursum deorsumque tollitur, more oscilli, & alternis hinc inde suscipit & despicit, Turneb. 6. Advers. 18. Hujus similitudinem quandam habent, ideoque idem nomen occuparunt instrumenta illa hodie architectis usitata, quibus lapides & alia tollunt, motu rotæ, quam unus & alter bajulus calcando circummagit. Habent enim superius quasi collum quoddam oblongum; verum, quod non est mobile, ut in illis veterum *κκλωνείοις*, qualia fere sunt in puteis villaticis. Talia instrumenta dicuntur alias *Grues*, *Ciconiæ*, *Tollones*, vel *Tollenones*. Meminit hujus vocabuli Gal. l. 7. de V. P. c. 7. Jungatur C. Hofm. in Comm. n. 250.

CELOTOMIA, *κκλοτομία*, id est, *Herniæ sectio*. Legitur in Ephem. Nat. Curios. Dec. II. Ann. III. Obs. 95.

CELSA, musculus vitæ, pulsus per singulas partes corporis oberrans. Das ferg. Rul. in Lex. Sed *Paracelsus* inter affectus cutaneos refert, annumerans *Testudinibus*, l. de ulc. & apostem. c. 31. & provenire e sale accidentali coagulato. Est flatus vel vapor, vel spiritus quidam spuris & sylvestris; sub corporis integumentis delitescens, & exitum motu suo quaerens.

CEMENTATIO, *Cemennum*, vide *Cementatio*.

CENCHRAMIS, *κένχραμῖς*, granum in sicu dicitur vel carica, quod milii granum & magnitudine, & colore, & figura refert. Usus Hipp. l. de nat. mul. CV. 12. Gal. l. 1. de S. Fac. tit. *Mespilum*.

CENCHRIAS, *κένχρησις*, (*ἀ κένχρησις*, quod milium significat) vel est epitheton *Hesperis*, qui propterea *Herpes miliaris* dicitur, Galen. l. 14. M. M. c. 17. Vide *Herpes*. Vel epitheton est *serpentis*, qui & *Cenchrites* & *Cenchruis* dicitur, & *Aconitias*, *ἀκονίτις*, estque magnitudine duorum cubitorum, figura crassa in tenuem abeunte, colore viridi maxime juxta alvum, ut milium colore refert, unde nominis ratio. De ejus natura, morfu & nocumentis, vide *Aërium* l. 13. c. 27. *Æginet*. l. 5. cap. 18. qui *κένχρησιον* vocat, *Forest*. l. 30. *Observ.* 12. *Schol.* *Aldrov.* l. 1. de serp. & drac. c. 12. & 13. Vide *jaculus*. Mentionem quoque facit *Cenchritiarum avium* ex *Oppiano* *Aldrov.* l. 19. *Ornithol.* c. 18. & inter anseres *feros* refert, qui laqueis & retibus capiuntur.

CENCHRIS, *κένχρησις*, vide *Tinnunculus*.

CENEANGIA, *κένεαγγία*, proprie & primum *vasorum inanitionem* significat, atque ob id *astitia*, id est, ciborum abstinentia, *κένεαγγία*, id est, *vasorum inanitio* sæpius dicitur, tanquam nomine generis etiam in specie homines uti consueverint, Galen. 2. de R. V. I. A. 1. 47. Hæc *Castell.* Cæterum *κένεαγγία*, vel *κένεαγγία* in genere *vasorum exinanitionem* significat, quæ fit ob evacuationem, sive ea sit sensui manifesta, sive occulta. Et in hac significatione tæpe usus est Hippocr. 1. de R. V. I. A. 1. 19. 21. f. 2. 1. 47. l. 3. de Morb. II. 22. & l. 1. de Morb. mul. XIV. 6. Quod vero in specie etiam significet *purgationem artificialem* in 1. aph. 2. quod vult *Valles.* in comm. & subscribit *Dieterich.* n. 455. nullam plane video rationem. Quin potius existimo, sanguinis et vasis evacuationem primario spontaneam, consequenter tamen & artificialem illo vocab. intelligi, quemadmodum hoc in *Disp. ad h. aphor.* demonstravimus. Adjectivum quoque *κένεαγγής* legitur apud Hippocrat. l. de Humid. Us. V. 11. & 1. *Prorrhet.* f. 2. t. 5. Verbum *κένεαγγίω* occurrit l. 1. de morb. mulier. XVI. 4. f. 3. de artic. t. 56. & f. 4. 1. 41. Jung. Foëf. p. 332.

CENEBRIUM, *κένεβριον*, *κένεβριον*, significat *carnem morticinam*, *κρέας νεκρῶν*, *ἐκ θνήσκοντων*, *Erotian.* ex Hipp. quamvis Foësius in hoc invenire haud poterit. Vid. *Oecon.* p. 332. seqq.

CENON, *κένων*, significat vel totam illam alvi cavitationem, quæ à collis ad ossa *Ilii* subtenditur, vel laterum molliudines & inanitates, quæ præcordiis subsunt, in quibus mesenterium & tenuia intestina continentur. Vocatur & *λαπάρη*, *λαγών*, item *Ile*, *Iliæ*, Galen. comm. 2. progn. t. 1. & c. 2. de iis, quæ in medic. 1. 16. Hippocr. Coac. t. 452. & alibi sæpius, quæ loca vide apud Foëf. *Oec.* p. 333. *Κένωνα*, id est, *ile*, locum eum vocat Hipp. qui inter iliorum ossa & costas spurias intercedit, propterea quod *κένος*, i. e. vacuus & cassus osibus est, quasi *cassum* dixerit, Gal. c. 3. de artic. t. 74.

Locus

Locus etiam; ubi umbilicus infantum est, *κενόν* dicitur, Mosch. *de morb. mul. c. 41.*

CENOS, *κενός*, idem, quod *κενός*, *vacuus*, inanis. Vide *Cenos*.

CENIGDAM, *Cenigotam*, item *Ceniplam*, *Cenipolam*, instrumentum notat Chirurgicum, quo cranium aperitur in epilepsia, Paracels. *l. 3. Paragraph. c. 4. §. 1. Iohnl. in Lex.*

CENIOTEM IUM, est remedium purgans in morbo Gallico apud Paracels. *l. 2. de vit. long. c. 12.* sed quale sit, non expressit. Dolærus vero scripsit esse Mercurium specificè ad Luem Veneream præparatum, *Encycloped. l. 3. cap. 15. §. 9. p. 663.*

CENOS, *κενός*, Ion. *κενός*, id est, *vacuus*, inanis, item *vanus*. Hippocrat. *7. aph. 24. & 2. de iis, quæ in medic. 1.9.* ubi vid. *Comm. Gal.* Opponitur plenus, *πλήρης*, Galen. *l. 3. de diff. puls. c. 6.* Quid sint *κενὰ χῶρα πνεύματος*, *vacua loca pulmonum*, vide apud C. Hofm. *de V. P. n. 456.* *Κενόν* etiam *spatium* significat in capite, *7. aph. 51.* Vide *Vacuus*.

CENOSIS, *κένωσις*, à *κενών*, *vacuatio*, *evacuatio*, exinanitio, dicitur generaliter, si quid vel naturæ sponte, vel arte Medici ex toto corpore vel aliqua parte detrahatur & expellitur. Quod si totalis vel universalis fuerit, simpliciter *κένωσις* vocatur. Si vero portio saltem aliqua subtrahitur, *ἀποκένωσις*, *abevacuatio*, appellatur. Opponitur repletio, *πλησμονή*, *2. aph. 22.* Meminit quoque *aph. 8. item 1. aph. 3. 4. aph. 41. &c.* Jung. Dieterich. *n. 458.* Varias *evacuationis* species vide propriis suis nominibus & locis.

CENTAUREUM est alias nomen plantis tributum, diversis, unde *Centaureum majus & minus* in Botanicis leguntur. In Chymicis vero *Centaureum minerale* Cardilucio vocatur Panacea Antimonii, & Glaubero Purgans Universale, cujus descriptio legatur in *Iunken Lex. Ch. Ph. P. I. p. 181.*

CENTAURUS, *κένταυρος*, significat monstrum, superiore parte quidem hominem, inferiore parte equum referens. Hoc fabulosum esse, & per rerum naturam fieri non potuisse, demonstrat Gal. *l. 3. de V. P. c. 1.* ubi vide *Comm. Hofm. n. 114. 119. 122.*

CENTO, *κέντω*, vestem e variis panniculis contextam pauperculorum significat. Meminit Galen. *l. 7. de C. M. P. G. c. 14.* de vase probe panniculis inventiundo & circummuniendo.

CENTOTAUROS, *κένταυρος*, idem, quod *Centaurus*. Hofm. *n. 118. d. l.*

CENTRATIO, legitur apud Paracels. *l. 4. Chirurg. de ulcerib. c. 3.* & intelligitur principii salini mutatio in corrosivam & exulcerantem qualitatem. Unde & *Centrum salis* dicitur principium ulcerum, *ibid. & cap. seq.*

CENTRIUM, *κέντρον*, epitheton emplastri cuiusdam, à verbo *κεντρών*, *pungere*. Ut ita huic respondeat Germanicum *stichpflaster*. Meminit hujus Gal. *l. 1. de C. M. P. G. c. 19.*

CENTRINA, *κεντρίνη*, piscis aculeatus; à *κεντρών*, *pungere*, cujus descriptionem, species, usum in cibus & medicina vide sis apud Aldrov. *l. 3. de pisc. c. 41.*

CENTRUM, *κέντρον*, proprie vocatur circuli medium punctum, Galen. *l. 10. de V. P. c. 12.* Enim vero frequentissimo quoque in usu hujus vocabuli impropria, tropica & ænigmatica acceptio apud Paracelsum ejusque sectatores veteres & recentiores est; dum per *centrum* denotatur sedes principalis, radix, fundamentum, principium alicujus rei; & huic notitiæ tantum tribuunt, ut veræ scientiæ abyssum in ea ponant; & quicumque veri puncti & *centri* rationem cognoscit, nihil in rerum natura unquam ipsum latere possit, cujus non perfectam habeat scientiam, verbis Crollii in *Basil. Chym.* Ita *Centrum* universi ipsi dicitur DEUS. *Centrum* omnium creaturarum homo, *centrum* vitæ cor, & spiritus animalis cerebrum, Paracels. *Tab. V. Theoricæ. Centrum* mulieris matrix *Paramir. l. 4. de orig. morb. matric. Centrum* carnis in dorso, *Schol. in LL. de Tartaro.* Describit vero etiam *centrum* medietatem duorum membrorum, *ibid.* Ita *centrum* spinæ dorsi est media duarum vertebrarum junctura. Imo cuilibet morbo suum est *centrum*, sua *centratio*. *Paragran. tr. 2. de Astron.* Hoc morborum *centrum* & locum exacte cognoscere, hoc opus, hic labor est. *l. de Icteria. c. 2. Centrum* morborum dissolutorum dicitur *Stomachus*, *l. 1. Paragran. c. 1. §. 1. Centrum* colicæ Intestina, *Schol. in LL. de Tart.* *Centrum* terræ dicitur Spagyricis locus *vacuus*, ubi nihil quiescere potest. *Leschus de lap. Phil. waël. 2. Th. Chym. Vol. IV. p. 423.* Et quis omnes nugas colligeret? *Centrum* ovi dicitur vitellus apud *Rul. in Lex.* Plura videantur in *Theatr. Chym. Vol. I. v. g. p. 296. 391. 358. 467. 484.* Meminit etiam *Centri* sæpius Joh. Joach. Becherus in *sua Metallurgia* *tit. 17.* At Andr. Libav. hanc parabolicam & mysticam *centri* significationem graviter perstrinxit in *Exam. Philos. vivent. Hartman. sect. 6. Centrum* illius sapientiæ Severinianæ & Paracelsicæ esse chaos errorum, stultitiæ peripheriam, labyrinthum impietatum, abominatorium, mendaciorum, & *sect. 38. Centratum vinum correctum* legitur etiam apud *Parac. tr. de Colica*, sed quale sit, non exponit.

CENTUMCELLIS, Thermae quondam celebres in Tuscia Italiæ, vid. Joh. Rhod. *ad Scrib. L. n. 146.*

CEPHALÆA, *κεφαλαία*, cerebri & membranarum ejus symptoma, est capitis diuturnus dolor, difficulter solubilis, qui à parva occasione vehementes habet accessiones, ita ut neque voces aut motum tolerare possit infirmus, sed tranquillitatem, obscurumque cubiculum quærat, ob doloris vehementiam, cum nonnulli veluti malleo se percuti, alii caput sibi contundi distendique sentiant, non paucis ad oculorum radices dolor extendatur, (quod signum est cerebri membranas affectas esse. Nam quandoque in Pericranio tantum est, qui in superficie solum hæret dolor) suis intermissionibus circumacti,

e imacti, non secus; ac qui *cephalalgia* laborant. Sed in *cephalæa* affectæ partes redduntur multo debiliores, quam in *cephalalgia*, Gal. l. 3. de L. A. c. 9. & l. 2. de C. M. S. L. c. 2. Brevius ex Aretæi l. 1. de chron. aff. 2. ita describitur, quod sit Capitis dolor inveteratus, ægre cedens, contumax, & perinax. Jung. Dieter. n. 459. & Foëf. in Oecon. p. 335. Differt à *cephalalgia* ut magis & minus. Thomas Willis de Anim. Brutor. Part. 2. c. 1. appellat *Dolorem capitis habitualem*, quemadmodum *cephalalgiam* Accidentalem, vel *Occasionalem*. Causam vero *cephalæa* peculiarem geminam esse recte statuit, unam partis affectæ h. e. fibrarum nervearum ad membranas, tendines, carnes musculotas, aliaque corpora sensibilia pertinentium, vel malam conformationem, vel debilitatem, alteram materiæ morbificæ, sanguinis, ferri, succi nutritii, liquoris nervosi, vitiose dispositorum promptam ac facilem congestionem, quæ omnia prolixius deducta d. l. reperies.

CEPHALALGIA, κεφαλαλγία, quibusdam (sed fortassis vitiose) *cephalargia*, vide Rhod. ad Scrib. Larg. n. 99. quamvis Phavorinus defendat, vid. Rhod. in not. p. 162. Accipitur quandoque late & generaliter, pro omni capitis dolore, aliquando stricte pro dolore capitis, qui nec diuturnus est, nec cum magna capitis imbecillitate conjunctus, sed qualis à crapula, à sole, à labore, aut febribus excitari solet, Galen. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. & 2. Meminit Hipp. 3. aph. 13. inter morbos ætatem siccam & autumnum pluviosum sequentes. Et hæc species non præsupponit aliquam præviam partium capitis pravam dispositionem; sed saltem à causâ occasionali humores & spiritus vitiosam acquirant dispositionem, & ita fibras dictas earum continuitatem diversimode solvendo afficiunt, doloremque gignunt. Vid. Th. Willis d. l. Jungantur alii Practicorum libri. Capite dolentes dicuntur κεφαλαλγικῶς, Hippocr. 1. Prorrh. f. 2. v. 56. Apud Scribon. n. 206. etiam κεφαλαλγία de diuturno capitis dolore exponitur. De peculiari quadam specie *Cephalalgia* consensualis, quam *Iliaco-Hæmatiticam* vocavit, egregie descripta videatur D. D. Stahlii *Propempticon ad Disp. Inaugur.* Dn. Joh. Conr. Tufenbach. de *Podagra nova Pathologia*. Statuit etiam ibid. esse eandem cum Clavo Hysterico Thom. Sydenhamii.

CEPHALE, κεφαλή, id est, Caput. Vide Caput.

CEPHALICUS, κεφαλικός, dicitur de omni eo, quod ad caput, ejusque partes pertinet. Ita *cephalica vena*, κεφαλική φλέψ, dicitur ramus superior venæ Axillaris sive Humerariæ, quia in capitis affectibus secari solet ab antiquis & Chirurgis recentioribus sive imperitis, sive superstitiosis, quamvis nulla peculiaris præ aliis venis cum capite sit communio, Barthol. Anat. libell. 1. c. 7. Ita *cephalica medicamenta*, κεφαλικὰ φάρμακα, dicuntur, quæ specifica quadam virtute & idiotyncrasia capiti prodesse creduntur, Ionston. Syn. l. 4. Therapeut. Tin. 4. c. 1. art. 1. & 2. Vel ita describi possunt, quæ nervos respiciunt confortandos, & spiritus dulcificandos, qualia

omnia particulis subtilioribus prædita acrium spicula mitigant, & sine impedimento in ipsos spiritus animales penetrant. Suntque ut plurimum volatilia, nam fixiora per accidens talia saltem dicuntur. J. H. Iunken Chym. Exper. Part. II. sect. 1. c. 7. Specialiter vero & stricte *Cephalica Emplastra* vocantur, quæ capitis fracturis usque ad crassæ meningis duplicaturam pertinentibus destinata sunt, quorum virtus est, ut ossium squamam sursum attrahant, & in pristinum locum revocent, & fragmenta tum ex capite, tum ex aliis corporis ossibus educant. Nonnulli communi genere hæc etiam vocant *Catagmatica*, proprie vero nuncupata *Cephalica fortiora* sunt. Siquidem ex alto superficiem extimam non ossa modo, sed his multo quoque magis humorem aliquem crassum & viscosum, vel omnino depravatum, seu caliditate attrahunt. Castell. ex Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 18. Ant. Sarracen, in not. ad Dioscor. p. m. 61. Scribon. n. 201. Horum materiam vide etiam l. 3. M. Med. c. 2. *Cephalica* quoque accipitur pro *cephalalgia* à Paracels. l. 2. de Tartar. ur. 3. c. 4. in explic.

CEPHALINE, κεφαλίνη, vocatur juxta Gorræum ea linguae pars, quæ est ad fauces, quam & γῆσιν plerique nuncupant, quod in ea gustus putetur esse acutior. Enimvero mendum mihi videtur subesse, cum nec Bartholin. nec C. Hofmann. nec Lindenus hujus nominis in descriptione Linguae partium meminerint, accurati alias Græcorum terminorum indagatores. Quid? quod nec ratio hujus appellationis ulla sese offerat.

CEPHALOIDES, κεφαλοειδής, significat *capitis formam habens*, non vero capite præditum, uti Gorræus iterum perperam exposuit. Ita Papaver, Pœonia, & aliæ herbæ secundum signaturas plantarum Crollianas κεφαλοειδῆς dici possent.

CEPHALONOSOS, κεφαλονόσος, dicitur morbus Epidemicus malignus, qui alias *Febris Hungarica* vocatur, vulgo *hauptsfranchheit*. Joh. Cunrad. Rhmel in libello *Prophylaxe Luis Epidemicæ κεφαλονόσος* inscripto.

CEPHALOPONTIA, κεφαλοντία, idem quod *Cephalalgia*, quo vocabulo usum esse Gariopontum antiquissimum Medicum l. 1. c. 2. hoc titulo inscripto notavit Forest. l. 9. obs. 62. in scholio.

CEPHALOS, κεφαλή, non est idem, quod *Capitio*, quamvis ita Latine reddi possit; sed in specie est Epitheton quorundam piscium *Mugiles* dictorum, non tam quod capite sint grandiore, sed quod caput in metu abscondant, totos ita occultari credentes, Aldrovand. l. 4. de pisc. c. 6. Gal. l. 3. Al. fac. c. 25.

CEPHALOTOS, κεφαλωτός. Vide *Capitatus*.

CEPHALOTROTOS, κεφαλότρωτος, nuncupari potest, qui in capite vulneratus est, ad imitationem νευρότρωτος, παραχρότως.

CERA, κηρός, quid sit, notum est, nimirum nihil aliud, quam favi, ex quibus mel est expressum, Aldrov. l. 1. de insect. c. 3. ubi prolixam *cerae* historiam & usum varium reperies: vel est expressorum favorum recremen-

tum;

tum, uti Gorr. descripsit. Unde & iisdem cum melle particulis constare, sed flexilibus ramis tenacius sibi implicatis & multo crassioribus, nec spicula sua facile exerentibus scribit Iunk. *Chym. Exper. P. 1. sect. 2. c. 9.* Medium quodammodo tenet calefacientium, refrigerantium, humectantium, siccantium, ita tamen, ut ad caliditatem inclinet. Partium quadantenus est crassarum & emplasticarum, ideoque digerit, maturat, &c. Gal. l. 7. de S. Fac. §. h. t. Diosc. l. 2. c. 105. Schröd. l. 5. cl. 4. n. 94. Cerae resolutionem Chymico-Physicam vide in Iunken. *Chym. Med. Phys. P. 1. f. 2. cap. 9. p. 139. seqq.* Adeo usitata officinis est, ut vix emplastrum reperias, cujus non exhibeat consistentiam. Hinc *cera* materies Emplastrorum dicitur Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 2. *Cera Virginea* quid sit, vide *Propolis*. Curationem ridiculam Chorea S. Viti ex iracundia, quam Vitistam dixit, per *ceream* imaginem, vide apud Parac. de *morb. ament. tr.* 3. c. 3. *Ceram Ponticam* optimam olim habitam fuisse, constat ex Galeno d. l. & passim aliquoties, nec non ex Scribon. Larg. n. 86. ubi vid. *not. Rhod.* Hoc certum est, quod habeat, pro favorum viribus, ex quibus exprimitur, varias facultates. An *flava* semper sit præferenda *alba* per insolationem, uti vult Fr. Hofm. in *Clav. Schröd. ad d. l.* dubitatur, quia aliquando saltem corpus & materiem alicujus mixtæ præbere debet, non vero virtutem aliquam vel efficaciam. *Cera chymicæ* quæ sunt, vide apud Rolfink. *Chymia l. 5. f. 14. c. 4.* *Cera sacra* idem, quod *Virginea*, Rhod. ad Scrib. Larg. n. 84. *Cera tracta*, Κηρός τραχὺς, quid significet, vide apud Keuchen. ad *Seren. p. 101.* scil. *cera* tractatione dealbata. A Sereno dicitur *cera coacta*.

CEREA, vel CERA, sordes aurium ex Math. de Grad. in IX. Rhas.

CERÆÆ, κεραίαι, dicuntur, non mulieres, quarum uterus propriis ex morbis, tum qui in processibus & cornibus consistunt, tum qui in collo aut fundo, vel aliquando plura, quam prius, vel aliquando pauciora, aut nulla, vel mala excernit menstrua, Gal. 3. de *symp. caus. c. 4.* (quamvis in græco textu vocab. hoc non extet) sed potius ipsa cornua uteri, uti recte Gorr. & Linden. in *Phys. Med.* docent. Vocantur alias & κερατίναι, citri, Gal. l. de *dissect. vulv. c. 3.*

CERAGO, κεράδος, est alimentum, quo apes vescuntur mellificantes, Arist. l. 9. H. A. cap. 40. Aldrovaud. d. l. c. 1.

CERAMICE, Ceramitis, κεραμική, κεραμίτις, scil. γῆ, significat terram figulinam, argillam, apud Hipp. l. 1. de *Morb. XII. 13. l. 3. l. 18. de int. affect. IIX. 20.* Conf. Galenus *Exeg. Hipp.*

CERAMIUM; Ceramium, est nomen mensuræ liquidæ, quæ Latinis Amphora dicitur, vel Cadus, continens in Italia Choas 8. Notabatur olim κρη Galen. l. de *pond. & mens. c. 2. & 3.*

CERAMOS, κεραμος, fictile, tegula, Gal. l. 1. de *temp. v. 6.*

CERANITES, κερανίτις, quamvis in Gr. Basil. legatur κερανίτη, fortassis mendose, epitheton Pastilli multiplicis usus, apud Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 12. circa fin.

CERANTHEMUS, κηράνθημος, epitheton apum glutinis apud Aldrov. d. l. p. 84.

CERAS, κέρως, vide *Cornu*.

CERASIATUM, est nomen medicamenti purgantis ex succo ceraforum & pomorum dulcium purgato cum essentia Mercuriata paratum, apud Libav. *Synt. Arc. Ch. l. 8. c. 12.*

CERASIOS, est epitheton unguenti magni & parvi, apud Mesuen in *Operibus fol. 159. a.* quamvis interpretetur Sylvius & Manardus terminum hunc non exposuerint.

CERASMA, κέρασμα, à verbo κεράσσειν, vinum aqua miscere, Lang. l. 1. ep. 29. significat aquæ mixturam, quæ aquæ frigiditatem calidiore addita frangimus, uti vult Gal. in *comm. ad 3. de R. V. l. A.* notante Gorr.

CERASOPHOROS, κερασοφόρος, i. e. Cornutus, vide *Corniger*.

CERASTES, κεράστεις, κεραστής, nomen est serpentis vel viperæ, ita dictæ ab eminentis alias binis, alias quaternis, & juxta Solinum, Plinium & Arabes quadrigeminis, quæ quidem in ipsius capite cornicula præ se ferunt, Sarac. in *not. ad Dioscor. p. 136. & 137. a.* Meminit & Galen. ex poemate Andromachi de *Theriac. ad Pis. c. 6.* Est vero longitudine cubitali, ad summum duorum cubitorum. Corpus ei colore arenosum, juxta caudam desquamatum, morsu nocentissimum, contra quod virus vide remedia apud Dioscor. *Theriac. c. 16.* Aët. l. 13. c. 28. Jung. *Forest. l. 30. Obs. 12. Schol.* imprimis Aldrovaud. l. 1. de *serp. & drac. c. 4.*

CERATIO, κήρησις, κερατήρησις, ἐκ κήρησις, inceratio, denotat actum, quo aliquid cera involvimus. Chymici utuntur hac voce de magisterio Lapidis, Rolfink. *Chym. l. 2. c. 2.* Rulandus vero ex Gebero definit, esse mollificationem rei duræ, vel succi non fusibilis ad liquefactionem. Dicitur autem hic modus *ceratio*, quod medicinam Philosophicam instat ceræ igni admotæ facile liquefactam reddat. Quando enim Philosophi (Spagyrici) argentum vivum in aurum aut argentum convertere volunt, necesse est, ut habeant medicinam fluentem, quæ subito ante fugam ejus in profundo illi adhæreat, ipsique per minima conjungatur, & illud inspisset, atque sua fixatione in igne conservet, quousque adveniat illi majoris ignis tolerantia, ejus humiditatem consumentis, & convertat illud per hoc artificium in momento in solificum & humificum verum, secundum illud, ad quod medicina fuerit præparata. Fit autem *Ceratio*, quando corpus siccum & durum suo humore, reiterata frequenti imbibitione, perfunditur. Hæc Ruland. & ex hoc Iohnf. *Cerare* quoque iisdem dicitur incorporare, vel miscere. *Ceratio* fit, quando continuato calore fluida fit ac mollis materia, Ger. Dornæus de *transmut. metall. c. 8. fin. Th. Ch. Vol. I. p. 520. Cerantur corpora*

corpora calcinata cum corporibus resolutis, & hoc imbibendo, vel *cerando*. Melior *inceratio* fit cum Azoth vivo, i. e. Mercurio, & gutta saponis. Richard. *Anglic. Rosar. min. c. 12.* Jung. Alb. Magn. *Alchym. in Theatr. Chym. Vol. II. p. 412. 442. & Vol. III. p. 76. seqq. & 370. Vol. IV. p. 408. 749. 751. 761. 857. libri de lapid. phys. condit. c. 1.* Ad summam, *ceratio* est species Fusionis, vel Colliquationis.

CERATITES, κεραιτης, est Unicornu fossile. Vide *Monoceros*.

CERATIUM, κεραιον, primo denotat *Siliquam*, fructum arboris ejusdem nominis, quæ & *Ceratonia* dicitur. Hanc pravi lucci edulium appellat, lignosum ac concoctu difficile, Galen. l. 2. de *Alim. Fac. c. 33.* Quæ significatio non est hujus loci. Secundo est nomen ponderis antiqui minoris, continens *grana quatuor*. Dicitur & *Karat*. Alii dicunt, habere duos æreos cum duabus tertiis particulis. Gal. de *pond. & mens. c. 3.*

CERATOGLOSSI, κεραιόγλωσσοι, vocantur bini muscoli linguam recta deorsum versus interiora moventes, si simul agunt, si vero alteruter, ad latus alterutram flectens, de quibus vide Barthol. l. 2. *An. c. 13. p. 550.*

CERATOIDES, κεραιοειδής, *Cornea*, seu *corniformis tunica*, vel membrana oculi secunda est, à dura meninge orta, (tunicam choroidem complectens,) crassa admodum, sed parte ejus media tenuissima, & densissima, splendida, ad splendorem recipiendus, & transmittendum, cornibus admodum extenuatis similis; unde eam à cornu similitudine *Ceratoidem*, *Corneam*, & *Corniformem* appellant, Gal. l. 10. de *V. P. c. 3.* Jungatur Barthol. *Anat. l. 3. c. 8. p. m. 515.*

CERATOMALAGMA, κεραιτομαλαγμα, non differt à *Cerato*. Vide *Ceratum*, Gal. l. 7. de *C. M. P. G. c. 11.*

CERATUM, vel *Cerotum*, κηρωτόν, vel κηρωτή, item *Ceratomalagma*, Gal. l. 7. de *C. M. P. G. c. 11.* est medicamentum topicum vel externum, consistentia medium inter Unguentum & Emplastrum. Fœf. p. 337. Nomen à *cera* habet. Vocat & *Ceroneum*. Fiebat olim ex oleo & *cera* tantum. Cæterum confundunt cum unguento *sapius*; proprie tamen medicamentum est consistentia medium inter Unguentum & Emplastrum, illo durius, hoc mollius. Horum compositionem vide sis apud Schröder. l. 2. c. 53. Morell. in *method. præsc. form. l. 2. f. 1. c. 10.* alioque. Veteribus non fuisse unam *cerati* consistentiam, aut temperaturam, sed aliud quandoque spissum, aliud tenerum, demonstrat Joh. Rhod. ad *Scribon. L. n. 81.*

CERAUNIUS, κεραινι, dicitur vulgo *lapis fulmineus*, *donnerstein* / *cuneus fulminis*, quia communi etiam modernorum Physicorum & Cartesianorum consensu creditur cadere de nubibus cum tonitru, & esse nihil aliud, quam corpus solidissimum, genitum in magno fulmine ex diutina exhalationis valde terrestris & densæ inclusione, quæ cum invehitur in nubem frigidam & aquosam ab humore circumfuso conglobatur &

conglutinatur, hujusmodique massam & mixturam facit, & ab igne fulgureo in solidissimum corpus lapideum induratur. Varia quoque forma & coloribus variis exornatus visitur, prout variæ ac diversæ sunt exhalationes terrestres & metallicæ ab inferioribus ad superiores partes exhalantes. Plura de hoc lapide vid. apud Andr. Chiocc. in *Mus. Calceol. f. 3. p. 305. seqq.* Ruland. & Iohnf. in *Lex.* Dicitur provocare dulces somnos, valere contra fulmina & ad prælia & caussas vincendas; qua fide, alii videant.

CERAUNOCHRYSOS, κεραινόχρυσος, est *Aurum fulminans*, vel *sclopetans*, Rolink. *Chym. l. 5. f. 2. c. 27.*

CERAUNOS, κεραινός, vide *Fulmen*.

CERBERUS, κερβερος, præter propriam Canis infernalis Ethnicorum tripicis significationem, in foro Chymico denotat triplicem Mercurium ex sale, hydrargyro, & chalcantio. Libav. *Synt. Arc. Chym. l. 7. c. 10.* Cerberus quoque *triceps* vocatur medicamentum purgans famosissimum ex Diagyrdio sulphurato, Antimonio diaphoretico, & Cremore Tartari paratum, à Roberto Comite de Warwick inventum, & à Marco Cornacchino peculiari methodo satis proluxa descriptum & exornatum, quæ legi potest in Hartmann. *Operibus Chymicis in fol. p. 144. seqq.* à D. D. Wedelio magnopere laudatum, quamvis loco scammonii sulphurati, resinam illius sumendam esse, ceu magis efficacem, statuerit. *Pharm. I. A. F. R. l. 2. f. 4. c. 2. p. 168.*

CERCHNALEON, κερχναλίον, vide *Cerchnos*.

CERCHNOS, κέρχνος, κέρχνον, κεί το κέρχνοται, κεί οι κέρχνασμοί, analogæ sunt secundum Galenum in *Exeg.* & ortum habent à κέρχνω, κέρχνο, exaspero, *raucum sonum edo*. Est vero alperitas quedam faucium & raucus sonus gutturis, cum exiguo ad tussendum conatu, ita ut, sicut vomitum nausea, ita tussim hoc symptoma præcedat, ex Gal. l. 2. de *causs. sympt. c. 4. & 5.* Causa ex natura Catarrhi & Tussis petenda. Imprimis alimenta κερχνώδεια accusantur ab Hippocr. 3. de *artic. i. 61.* qualia sunt pinguis, acida & acria. Κερχναλίον vel κερχναλίον dicitur etiam sonus creperus & raucus in faucibus l. 7. *Epid. VII. 3. & XI. 7.* ubi ὑποκερχναλίον legitur, ii. XII. 6. tussis rauca, βήξ κερχναλίη. Κερχνον Attici dixerunt aridum, Erotianus in *Lex. Hippocr.* ab hoc est *Cerchnodes*, κερχνώδης, quod alii κερχνώδης, & κερχνώδης scribunt, & talis est, qui tumore aspera arteriæ laborat: ab Atticis autem dicitur vas, quod tracheæ similitudinem habet. conf. Erotianus.

CERCIS, κερκίς, *Radius*, duas obtinet potissimum significationes, (1) denotat *Os Cubii vel Brachii superius*, quod brevius & minus statuitur, quod cum altero offe, *Ulna*, ὠλίνη, Gr. dicto, *Brachium* constituit. Ita ut *Radius* ulnam inferius, hæc illum superius excipiat. Vid. C. Hofm. de *V. P. n. 92.* Linden. *Medic. Physiol. l. 2. c. 14. & 74. seqq.* Barthol. *Anat. libell. 4. c. 20.* (2) instrumentum, quo medicamentum teritur & movetur, veluti *rudicula* aut *pistillum*, Gal. l. 3. de *C. M. S. L. c. 3.* Dicitur aliàs

alias & *αὐτίλον* atque *ὄπεγς*; item *διίδυξ*, quod etiam *cochleare* significat. Jung. Foëf. p. 334.

CERCOPEDES, *κέρκωπες*, dicuntur *versuti*, & notæ fraudulentæ homines, ut satis indicat proverb. *κέρκωπων ἀγορῆς*, *cercopum forum*, vel coetus. Meminit Gal. in *lib. de prænoion. c. 9.* ubi pro impostoribus & veteratoribus sumit; aut vili hominum genere, qui publice rerum emendarum aut dividendarum quæstum ac mangonium fecerunt, & in Suburra circum meretricum cellas aut fornices sederunt. Sic enim *Συβέρεγες κέρκωπων* dixit pro *impostoribus*, qui in Suburra erant, ubi tamen *βηβέρεγες* vitiose legitur in omnibus Græcis exemplaribus, Foëf. d. l.

CERCOPITHECUS, vide *Cebus*.

CERCOSIS, *κέρκωσις*, Cauda, item *Mennula muliebris*, *Nympha*, Gr. *Κύων*, à quibusdam *Tentigo*, *Virga*, *Symptoma turpitudinis* vocatur, estque morbus muliebris auctæ magnitudinis in *Clitoride*, sive carnosa illa & spongiosa substantia in sinus muliebris parte media superius delitescens, à nimio portionum spirituosarum per frequentem contrectationem, attritionemve inducto affluxu oborta. Senn. l. 4. M. Pr. part. 1. sect. 1. c. 2. cujus circumcisionem tradit Æginet. lib. 6. cap. 7.

CERDAC, id est, *Mercurius*. Rul. in Lex.

CEREALIS, *ἀρμητικός*, epitheton feminum quorundam, quæ inter frumeniacea gustamenta, *ἀπὸ γένματες*, referuntur, ut sunt lens, faba, lupinum, cicercula, panicum, milium, pitum, foenum græcum, avena, titha, cicera, & quæcunque id genus alia. Dicuntur alias pleaque & *Legumina*, *καδερπὰ* & *ἄσπαρα*, quia manibus carpuntur, l. de attenuant. vict. c. 6. ex his panis non fit, nisi summa necessitate, l. 1. de Al. Fac. c. 16. Horum quædam, dum coquantur, non intumescunt, propterea *ἀπίσχυρα* dicta, de bon. & mal. succ. cib. c. 5. vide *Atramnia*. Jung. de *Cerealibus* Rolfink. O. M. Com. Gen. l. 2. sect. 3. c. 69.

CEREBELLA *urina*, à calore *cerebri* dicitur *Paracelfo* Schol. in *libr. de urin. l. 2. c. 1.* nimirum non penitus lactea, & secum semper portat spumam albam, quæ superficiem circulari adhæret; & ex his judicandos esse *cerebri* morbos arbitratur.

CEREBELLUM, *ὀπίσθιος*, *ἐγκέφαλος*, *ἐγκραίνιον*, *παρυγκεφαλις*, posterior est *cerebri* pars ex multis & parvis corporibus coagmentata, Gal. l. 9. *Anat. operat. c. 2.* Totum namque cerebrum in duo divisum est, anterius & posterius, sed supernis tantum partibus. Nam sua basi continuum est, non sibi modo, sed spinali etiam medullæ, & per hanc *cerebello*. Durius autem sicciusque est reliquo cerebro; quod quo ulterius procedit, eo siccus evadit. Colore quoque diversum est. Nam cum reliquum candidum sit; *cerebellum* velut ustione quadam sublavum est, & plenum animali spiritu, quem nervis duris à spinali medulla prodeuntibus imperat. Hæc Castellus. Accuratorem *cerebelli* descriptionem

pete sis ex Bartholin. *Anat. l. 3. c. 5.* Th. Willis *Anat. cerebr. c. 15. 16. seqq.* ubi peculiarem hypothesin de spiritibus *cerebelli* proponit.

CEREBRUM, *ἐγκέφαλος*, (nam nominatur ita, quod ἐν τῇ κεφαλῇ, h. e. in capite situm habet) animæ rationalis est domicilium, nervorum & sensus omnis motusque voluntarii principium, substantia nervis simillimum, nisi quod mollius. Nam id illi conveniebat, ut quod sensus quidem omnes recipit, omnesque imaginationes atque mentis motiones complectitur, Gal. l. 9. *Meth. Med. l. 8. de V. P. c. 4.* Substantia ipsius glandularis est alba, veluti e spuma quadam concreta & humida, *libr. definit.* Anterior *cerebri* pars duplex quoque statuitur, dextra, & sinistra, duosque sinus seu ventres habet, dextrum & sinistrum, qui à corpore calloso, quod *πυλοειδης* dicitur, dirimuntur. Hi posteriore sui parte in tertium sinum mediocre sub psalioide concurrunt, à quo meatus est longus τοῖς γλατίοις, id est, *navibus* (ita enim ob similitudinem quandam vocant) subditus, qui in sinum alium quartum, omnium postremum, minimumque inter *cerebelli* basin spinalemque medullam situm, incidit. Hæc Castellus. Enimvero hodieque multo accuratorem & clariorem *Cerebri* descriptionem reperire licet apud Barthol. d. l. cap. 3. seqq. Thom. Willis in *Anat. Cerebri* cap. prioribus. Malpigh. *Ex Epist. de cerebro*, Car. Fracassat. *ep. Responsor. ad Malpigh. de cerebro*, ut alios paulo vetustiores taceamus, C. Hofm. Lindenum, multoque plures. A Paracelfo & ejus asseclis *cerebrum* dicitur Luna Microcosmica, de *Pestilib. Tr. 2. & 4.* & remedia *cerebri* per Lunam dirigi creduntur, *Paragran. w. 3.* Idem quoque *cerebrum* dividit in *Macrocosmi* vel *Archei*, & *Microcosmi. Tr. de trib. essent.* Morbos quoque aliis alias partibus competens *cerebro* quoque adjudicat, ut lepram, tabem, icteritiam, & similes alios, uti passim in scriptis ejus videre licet. Myrtice & Spagyricæ *cerebrum* significat aquam, & *cerebrum arietis*, aquam albuminis ovi. *Cerebrum bovis*, id est, Tartarum combustum. Rul. in *Lex.* & Iohnf. *Cerebrum* aliquando pro capite sumi, constat ex Marcel. Seren. & Keuchen. *ad eund. in not. p. 91.* *Cerebrum* etiam vocatur Lapis Phil. *Th. Chym. Vol. IV. p. 727.*

CEREFACTIO, dicitur operatio Spagyrica, quæ fit dissolutione & congelatione, in *Allegoriis sapiens. distinct. 1. in Th. Chym. Vol. V. p. 78.*

CERELÆUM, *κρίλαγον*, compositio est ex *cera* & oleo, apud Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 2. Alias hoc nomine quoque venire potest *Oleum cereæ*, cujus descriptionem vide apud Rolfink. *Chym. l. 3. f. 2. art. 2. c. 2.* quod & *Butyrum cereæ* appellat & *κρίλαγον*.

CEREMONIA, *cerimonia*, *πλεστη*, *δρησικία*, ritus & ambages varias circa rem aut actionem aliquam notare, notum est. Has in Medicina merito suspectas esse, & præstigias, aut vanitatem sapere, ipse fatetur Paracelsus, penitus rejiciens & damnans, vocans *ceremonias Nigromanticas*

manicas Christianis illicitas & prohibitas, *l. 9. de signat. rer. natur. & tr. de philof. oculi. §. de Coniurationibus.*

CEREVISIA, mendose *Cervisia*, ζῆθος, *Bira*, est potus nobis aliisque Septentrionalibus populis notissimus, ex hordeo ut purimum, ut & ex tritico, rarius (qui etiam recentior) ex avena, aliove frumenti genere paratus, decoctus cum aqua, & lupulo conditus. Cujus præparandi modum ex *Malto*, vel *brasio*, vel *byne*, egregie descripsit Th. Willis, *de ferment. c. 7.* Eiusdem fermentationem monstrat Mart. Kerger. *de ferment. sect. 2. c. 5.* Differentias plures succincte tradidit Ionison. *System. Part. Hygien. l. 1. tit. 1. c. 3. art. 3.* *Cerevisia* fuisse vetustissimum usum, constat ex Athen. *l. 1. & 10.* à quo etiam vocatur vinum ex hordeo, ἄνος οὐ πῶν κελῶν, ἄνος κελῶν, item ex Herodot. Theophrasto, *Epigramm. Græc. Jung. C. Barth. l. XI. Advers. c. 32.* Linden. *S. M. Ex. VI. §. 9.* C. Hofman. *Instit. l. 5. cap. 27.* Rolfink. *O. ac M. Com. l. 14. f. 1. c. 25.* Kerger. *d. l. f. 3. c. 2.* Inter causas morbificas refertur ab eodem Rolfink. *d. l. l. 2. f. 3. c. 78.* Viscositate ei tribuit piperem vel butyro corrigendam Paracels. *l. 1. de Tart. tr. 2. c. 1. in not.* Ansam dat morbis Tartareis, *Tr. 1. de Morb. ex Tart. c. 2.* In specie acida est causa colicæ, *tr. de Colic.* Ab aciditate præservativum singulare commendat oleum caryophyllorum aut oleum caryophyllatæ, *l. 3. de conserv. rer. natur. in fin.* Integrum alias tractatum de *cerevisia* paucis abhinc annis edidit D. Meibomius, qui videatur. *Cerevisiam* mense Martio coctam diutius fervari & augeri tam in bonitate, quam jucunditate, ut legitur in *Theatr. Chym. Vol. 1. p. 664. tr. de Medic. Chym. tit. de hydromelite*, fortassis magis opinione, quam veritate nititur. Certe hic locorum fallit, Helmont. appellat periphraſtice *cerevisiam* fumen, liquamen, aut consummatum jus granorum, *tr. Imago ferm. imprægn. n. 2.* Vide etiam *Zythos*.

CERIFICATIO, dicitur gradus tertius in processu Gebri Arabis, qui legitur in *Th. Chym. Vol. IV. 38.*

CERION, κηλῶν, *Favus* proprie significat opus illud ærum artificiosissimum, cellulis angulosis succo melleo plenis distinctum & exornatum, de quo videatur Aldrov. *l. 1. de Insect. c. 1.* Hujus decoctum in aqua maceratum sæpe propinat Hipp. *in febre, l. 2. de morb. XLI. 21. LII. 34. LVI. 19. l. 3. XXX. 1.* Tropice vero per similitudinem κηλῶν, *Favus*, quoque dicitur ulcus multis foraminibus pervium, ex quibus mellis similis humor excernitur, Gal. *defin. Med.* Quod in capite frequentius occurrat, movit haud dubie Galenum, & alios, ut capitis affectibus annumeraverint, Gal. *l. de um. p. n. c. 15. l. 1. de C. M. S. L. c. 18.* Differt ab *Achore*, foraminum magnitudine, quæ in *Achore* minor est. Aëtius *l. 2. reverb. c. 68.* etiam vult, appellari *Melicerida*. Sed *Meliceris* proprie est abscessus species cum folliculo, de quo suo loco. *Cerium* etiam in musculosis partibus, in articularis, & plantis pedum oritur: sæpe etiam sextam colli vertebra occupat, & aliquando etiam

costas invadit. Meminit hujusmodi ulcerum & Hipp. *l. 2. Prorrh. XIIIX. 4.* Causa haud dubie in portionibus salino-sulphureis cum pituita mixtis & excrementiis alcalicis collectis & corruptis ponenda erit. P. Barbette *Porriginem, Achores, & Favum* confundit, in *Chirurg. P. 3. l. 2. c. 1.*

CERITUS, *Cerritus*, item *Cererius*, μανόμενος, περιμανής, περίεφρακτος, δηρησιοληπτος, idem significat, quod *Delirus*, *Maniacus*, furiosus. Tres enim præfides furoris erant apud antiquos, *Ceres*, *Luna*, *Bacchus*, inde *Ceriti*, *Lunatici*, *Bacchi*. Et ex Nonio *Ceriti* & *larvati* male sani, aut *Cerevis* ira & larvarum incurſione animo vexati. Meminit hujus vocabuli P. Seren. in *carm. med. i. Phrenesi & cap. purg.* ad quem locum vide not. Rob. Keuchen. p. 115.

CERNO, κερῶ, *asperum sibilum edo*. Unde κερῶδες, idem, quod κερῶδες, *asperitas faucium*, Vide *Cerchnos*.

CERNO, ὀρέω, βλίπω, idem, quod *video*, deinde significat cribro trajicere, *cribrare*. Ita apud Apul. *cernere cribro*, legitur. Scrib. *Larg. n. 110.* & Rhod. in *Indic. primo Gr. ὑσκαλίζω, σινιάζω*. Vide *Cribrum*.

CERNUA, ὀρφός, *Oryphus*, nomen pisces, sed qualis certo intelligi debeat, obscurum. Alium enim vult Gal. *3. de Al. fac. c. 31.* qui inter duræ carnis pisces refert: alium Aristot. Athenæus, Bellonius. Vid. Aldrov. *l. 2. de pis. c. 11.* & 36. *l. 5. c. 34.*

CEROMA, κήρωμα, significat unguentum ex *cera* oleo subacta, quo inungebantur Palæstritæ. Unde *Ceromaticus*, qui *ceromate* inunctus, apud Juvenal. Et *ceromatico* fert inceteria collo, *Sat. 3.* ad quem locum Th. Farnabius notavit, *Ceroma* ex oleo, *cera*, & pulvere fieri. Apud Hippocr. pro *unguento* aut *cerato* in genere sumitur. *4. de R. V. I. A. t. 78.* Vide Foëf. p. 337.

CEROPISSOS, κηρόπισος, *medicamentum ex cera & pice constans*, aut nomen emplastri vel cerati ex *cera* & *pice* confecti, quo splenium illini jubet Hipp. *aperta frontis cute, l. 2. de morb. XIIIX. 12.*

CERTAMEN, ἀγών, ἀθλον, quid sit, notum est. Eatenus vero ad forum Medicum spectat, quatenus priscorum seculis ad Gymnasticam vel Athleticam pertinuit, dum vir operarius naturalia munia exequens, vere bono habitu præditus in certamen descendens non lucta modo, sed & cursu cum aliis certavit, aut jaculo, aut arcu, aut disco, Gal. *ad Thrasybul. c. 33.* Vide *Athleticus*.

CERTATOR, ἀθλητής, vide *Athleticus*.

CERTATORIE, ἀγωνιστικῆς, vide *Agonistica*.

CERVICALIS dicitur de *Arteria & Vena*, apud Barthol. *libell. 1. Anat. c. 6. p. 638.* & *l. 2. c. 2. p. 652.*

CERVIX, ἀύχην, τραχηλος, δειρή, est æquivocum; Aliquando accipitur late, & idem est, quod *Collum*, pars scilicet intermedia inter thoracem & caput, Hippocr. *J. 3. Prognost. t. 16.* Gal. *in comm. Barthol. Anat. l. 2. cap. 13.* vocat appendicem ad medium ventrem. Constat septem

septem vertebrae intra cavatam spinalem medullam à cerebro continuatam excipientibus, de quibus, ut & reliquis partibus, qua exterioribus, qua interioribus, videantur Anatomici. In hac significatione dicitur *Cervix rigida* apud Scribon. Larg. n. 255. & *valida cervice* præditi; *νεροπευζουχους*, Hippocrat. 6. Epid. f. 1. 2. 3. Aliquando stricte pro parte posteriore colli, Barthol. d. l. Aliquando metaphorice. Ita *cervix* uteri Collum dicitur, canalis, five meatus oblongus, situs inter orificium interius & exterius, instar vaginæ penem excipiens. Vide *Cautis*. Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 7. art. 12. §. 114. Barthol. l. 1. c. 30. Ita & *offium processus*, vel *δασφύσεις*, dicuntur *cervices*, Galen. l. de offib. proxim. Barthol. libell. 4. c. 1. in fin.

CERVICULÆ spiritus est *offis de Corde Cervi*. Rul.

CERUMEN, *ώτος ῥύπῃ*, *κνυψιλς*, aurium sordes, *Marmorata*, est excrementum aurium naturale, Gal. l. 10. de Simpl. Fac. in fine, humor calidus, siccus, quandoque humidus, consistens, subflavus, amarus, ex sero, bile, & pituita constans in exteriori aurium meatu, partim à colore tenuia dissipante, partim ab externo frigore dissipationem inhibendo uniente collectus, inde instrumenti ope extrahendus, uti descripsit Ger. Blasius in *Medic. Generali*. Usus ejusdem Medicus externus in curandis paronychii à Galeno d. l. adductus, aut quod medeatur ictibus scorpionum, conglutinet vulnera, fissuras cutis &c. ex Schröder. l. 5. cl. 1. n. 23. non improbat. At internus, pro præsentissimo in colica remedio in potu si sumatur, ceu sordidus minime nobis probatur, delicias has aliis relinquentibus.

CERUSA factitia, *Gerfa Serpentariæ*, Holler. de mat. Chir. l. 2. c. 5.

CERUSIANA, *κερυσινή*, epitheton medicamenti, quod à Philippo Trallianis fuit datum, apud Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 5. in fin. contra phthisicos & suppuratos.

CERUSSA, *Cerussa* Palladio. Vid. Rhod. in Indic. prior. ad Scribon. *ψιμυθιον*, *ψιμυθιον*, Scrib. n. 184. fit e plumbo, & est ejus veluti ærugo, vel calcinationem vaporosam. Modum vide sis apud Dioscor. l. 5. c. 103. & Schröder. l. 3. c. 12. Olim fuit laudatissima, quæ in Rhodo, Corintho aut Lacedæmone parata. Est autem fere omnibus nota *Cerussa*. Meminit ejus aliquoties Galenus & Scribon. Quando torretur, donec similis fiat Sandarachæ, dicitur *Scandix*. Lavatur etiam *Cerussa* Cadmiæ modo, Dioscor. d. l. Ruland. in Lex. Paracelsi. *cerussam* plumbum mortuum appellat, de mort. rer. natur. l. 5. Jung. Libav. Syn. arc. Chym. l. 5. c. 10. Tribuitur etiam artificialibus hoc vocabulum v. g. *Cerussa Antimonii*, quæ est Antimonium Diaphoreticum ex Regulo ejus paratum. Schröder. l. 3. c. 17.

CERUSSEA *urina*, dicitur apud Paracelsi. quando est alba, ut *cerussa*, estque signum mortis, aut significat oppilationem hepatis, l. 2. de Urin. judic.

CERVUS, *Cerva*, *ἔλαφος*, *ἀρρὺν καὶ θήλυ*, animal utriusque sexus notissimum, bisulcum, ferum vel *Castelli Lexic. Med.*

sylvestre; vivacissimum, certis temporibus salacissimum, præsertim mas, qui cornutus est. Unde & *Cervus* quasi *κερως*, cornua gerens dicitur. Fœmina est *ἀκέρως*, nec habet cornua. Utriusque descriptionem pleniorer reperies apud Aldrov. l. 1. de *quadrup. bisulc.* c. 27. Usus imprimis maris non solum in victu, sed & in medicina frequentissimus, dum Cornua, Os de Corde Cervi (quod tamen cum bubuli cordis osse sæpissime permutatur) Genitale, Testiculi, Sanguis, Lachryma, Medulla, Serum, Talus, Astragalus, Corium, Lapis, adhibentur, de quibus omnibus vide Aldrovand. d. l. & succincte apud Schröder. l. 5. cl. 1. n. 17. Hofmann. in *Clav. ad ill. loc.* Joh. Georg. Agricol. *vernac. descriptionem Cervi*. Pertinet huc *Elaphographia*, h. e. *Cervi* descriptio Physico-Medico-Chymica D. Joh. Andreæ Graba Collegæ Nat. Curios. cujus mentio quoque fit in Oldenburgii *Actis Philosoph. Ann. 1668. mens. Septemb.* Sparsum etiam invenire licet apud Galen. aliquid de *Cervo*, de carne, quod succum vitiosum generet, l. 3. de Al. Fac. c. 2. Et proximam asinorum carni esse dixit, de *aven. vict.* c. 8. de *Cornibus*, l. 11. de S. Fac. c. *Cornua cervi*: de *Medulla*, quod sit blandissimum medicamentum, de *Theriac.* ad *Piscon.* c. 9. & l. 7. de C. M. P. G. c. 16. inter *Damocratis Acopa*. Ita & apud Scribon. Larg. mentio fit *Hinnulei cervi*, n. 13. cujus coagulum laudatur contra epilepsiam; *Cornuum*, n. 122. lachrymarum, num. 163. de quibus in *nois* p. 239. Rhod. ex Scaligero scribit, quod contestimo demum anno cervis lachryma nascatur, summum ad venena sudoriferum, de cujus veritate merito dubitare quis posset. De *osse cordis cervi* legatur etiam apud Paracelsi. l. de *morbis Tartareis* c. 11. & w. de *pestilib.* Cur cornua cervi quotannis mense Februario decidunt, & mox intra tres vel quatuor menses nova regenerentur & indurescant, reprobatis variis opinionibus, plausibili ratione physica declaravit D. D. Stahl in *Propemptico ad Diss. Inaug.* Dn. Leop. Alb. Labach Siles. de *Lapid. Manati. Cervus volans* dicitur *Scarabæus Cornuus*. Vide *Cantharus*.

CESSO, vide *Eao*, *Pauo*.

CESTREUS, *κεστρεύς*, vide *Mugil*.

CETACEUS, *κετάδες*, epitheton animalium marinorum grandiorum, in quorum numero sunt Phocæ; Balenæ, Delphini, Libellæ, grandiores Thunni, &c. de quibus in summa dicendum, quod omnia ejusmodi habeant carnem duram, pravi succi, & excrementitiam, Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 37. Plura de his vide apud Aldrov. l. 1. de *Cetis*.

CETE, *Cetum*, *κῆτος*, vel sumitur late pro omni pisce Cetaceo, h. e. grandiore, qui etiam Latine dicuntur *Pisces*. Vide *Cetaceus*: vel stricte aliquando pro *Balena*. Vide *Balana*. Aldrov. d. l. c. 2. Apud Paracelsi. in *Fragm. Med. Cetum* dicitur *Scabies arborum*.

CEVIL, est te minus Paracelsicus, denotans induratum quandam substantiam in terra ad similitudinem calculi

calculi in homine; e terreo Tartaro indurato per spiritum urinæ, qui est in liquore terræ. Estque appropriatum remedium contra lithiasin, quia sese invicem frangunt & conterunt, *Tr. 1. de morb. ex Tart. c. 4.* Dicitur & *Ludus* eidem & *Helmont. tr. de Lithias, cap. 8. n. 23.*

CHÆTE, χαίτη, proprie *jubam* significat in quadrupedibus. Usurpatur tamen & de *casarie*, vel coma humana, præsertim de capillis, qui à parte posteriore secundum occiput prominent, ut & de pilis circa tempora oriundis. *Gorr. p. 501.*

CHALAO, χαλάω, remitto, relaxo. Frequens verbum apud Hippocr. de *remissione morbi & symptomatum*, v. g. *l. 7. Epid. II. 35. VII. 17. XXVII. 6. 28. XXXIX. 8. &c.* Vide *Foëf. Oec. p. 673.* Hinc descendit π χαλαρόν, quod dicitur de intestino recto, *Hipp. l. 3. de artic. l. 41.* etiam de cute, *5. aph. 71.*

CHALASIS, Chalasmus, χαλασις, χαλασμός, relaxatio, opponitur tensioni, ad eundem modum, quo duritati mollities, estque remedium lassitudinis tensionis, *Hipp. 6. Epid. VII. 29.* Gal. *l. 3. de us. san. c. 6.*

CHALASTICOS, χαλαστικός, relaxans, dicitur de medicamentis, quæ tensioni medentur, *Gal. l. 5. de S.F. c. 11. l. 7. de C. M. P. G. c. 9.* Et licet tensio multis contingat modis, & ita non videatur una laxantium esse species, sed alia humectando laxant, alia calefaciendo, alia molliendo, alia vacuando, alia tumores p. n. purgando, alia aliud quippiam faciendo. Attamen si proprie universalem quandam Laxantium medicamentorum substantiam & naturam constituere licet, ea certe erit ex genere modice calefacientium, adde & humectantium, Summa. Parum vel nihil differre videntur ab *Emollientibus*, de quibus suo loco. *Vid. Dogm. nostr. part. 6. c. 2. dogm. 9.*

CHALAZA, Chalazion, Chalazosis, χαλαζα, χαλαζιον, χαλαζωσις, Grando, in foro Medico significat tuberculum grandini simile & pellucidum in palpebris concretum, otiosi humoris in palpebris colluvies, *Æginet. l. 6. c. 16.* Galen. *in defin.* Est igitur vitium, quod oculos infestat, cujus causa est humor quidam lentus post congestionem concretus. Affinis affectus *Criothæ* vel *Hordeolo*, vel *Posthiis*, *Gal. 4. de C. M. S. L. c. 7.* ut & similis *Lithiasi* in palpebris, unde conjunxit *Sennert. in Pr. Med. l. 1. p. 3. f. 2. c. 4.* Grando quoque vel *Chalazion* dicitur appendix illa albuminis ovorum, quod vernaculo *Avis der vogel* nomine exprimitur. *Libav. Epistol. Chym. l. 2. ep. 11. Veltch. in Syllog. Observat. ad Marcelli Cumani Obs. 59. p. m. 71.*

CHALBANE, χαλβάνη, vide *Galbanum*,

CHALCANTHUM, χαλκάνθη, vide *Vitriolum*.

CHALCEDONIUS, χαλκεδόνιος, est epitheton medicamenti contra purulentas & inveteratas aurium affectiones. *Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1.*

CHALCIDICA, χαλκιδικη, est epitheton *Lacertæ* cujusdam, quæ etiam *Sepe*, Σηψ, σήψις, vocatur, cujus

morsum tumor pellucidus sequitur, veluti nigrore in ambitu plagæ relucente. Verum eadem lacerta vino pota propriis moribus succurrere creditur. *P. Æginet. l. 7. lit. S. in Sepe; & Forest. l. 3. Obs. 12. in Schol.*

CHALCEIUM, χαλκείον, areum significat, *Foëf. reddidit officinam fabri.* Rectius, omnia instrumenta ex ære parata complectitur, ut sunt follis, fistula, vasa, athena, lebetes, ollæ, uti demonstrat *C. Hofm. in Cal. de V. P. n. 280.*

CHALCITIS, χαλκίτις, est medicamentum & crementum metallicum, colore æris, intercurrentibus oblongis venis splendidibusque. Nascitur in iisdem metallis, in quibus *Sory* & *Misy*, mediumque inter ea non tantum loco, sed & consistentia, *Sory* scil. tenuius, & *Misy* crassius, nec non viribus. Habet vim adstringentem & adurentem, uno verbo, *Escharoticam*. Dicitur & *Atramentum rubrum*, *Pyrites ærosus*. Speciem æris præ se fert, nativa: nunquam factitia. Alia est cruda, alia usta & lota, cujus color cinereus est, *Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 3. l. 1. de C. M. P. G. c. 18. fin. & alibi.* *Dioscor. l. 5. c. 115. Schröder. l. 3. c. 18.* Hofm. *in Clavi ad h. l. Celebre & notum est in Officinis Emplastrum Diachalcitidos*, quod & *Diapalma* vocatur, ex *Gal. d. l. c. 4.* *Rul. Chalcitiden* describit, quod sit lapis, unde æs coquitur. Unde & *Lapis aravius*, *Marchasita*, *Pyrites* eidem vocatur. Deinde alteram quoque significationem addit, quod significet *Alumen capillare*, sive *Schistum*. Hinc & locum illum *Hippocr. l. de ulcerib. XII. 12.* ubi χαλκίτις αναπυρσθη legitur, de alumine exponendum esse volunt. Usurpavit etiam sæpius *Scribon. Larg.* in compositionibus, n. 37. 47. 240. *Vid. Rhod. in Not. p. 76.*

CHALCOMA, χαλκωμα, idem, quod χαλκείον, vas areum significat. Hinc vasa Corinthiaca, χαλκώματα dicta, tum primum ex ære fieri ceperunt, cum Corintho à *L. Mumio* devalata incendio, simulacra ex omnifariis æris, argenti & auri metallis conflata in unam massam confluxissent. *Lang. l. 1. Epist. 29.*

CHALCOS, χαλκός, vide *Æs*. Per χαλκόν νέρωπι, apud *Homer. Iliad. β.* intelligi *Noricum æs*, sive Germanicum ex *Alpibus Noricis*, testatur *C. Hofmann. d. l. n. 44.*

CHALCUS, χαλκός, areolum, est nomen ponderis Medici & Attici. Est autem sexta pars oboli, & ita duodecima scrupuli. Pendet autem circiter grana duo, cum olim scrupulus 24. grana contineret. Apud *Fernel. Therapeut. l. 4. c. 6.* legitur in *Mascul. areolus*.

CHALCUTE, idem, quod *Æsustum*. *Ruland. & Johnf.*

CHALEPOS, χαλεπός, communiter *difficilis*, gravis significat. Enimvero si quod aliud magnum est, & plenæ significationis epitheton apud suos, quod Latini idcirco multis reddunt & æque magnis, sed sumtis semper e natura rei, cui apponitur. Par pari quippe nequeunt, vobis *Linden. Ex. XIII. §. 310.* Etenim non nudam

nudam difficultatem denotat, sed difficultatem cum periculo aut damno conjunctam. Ita tota Medicina habetur difficilis, quia, quæ in illa continetur, periculum conjunctum habent. Ita Crifis dicitur *difficilis*, 1. *aph.* 1. Ita sani tenuem victum *difficiliter* ferunt, 1. *aph.* 5. h. e. cum periculo & detrimento: Junge 5. *aph.* 55. l. 5. *Epid.* V. 96. &c. Vide Dieter. n. 916.

CHALICRATON, χαλικρατον, vinum mistum vel aqua temperatum significat, χαλῖς enim vel χαλιξ; vinum ab antiquissimis Poëtis dicebatur. Keuchen. ad Q. Seren. not. p. 203.

CHALINOS, χαλινός, proprie frenum significat. Apud Aurelian. vero & Pollucem hoc nomine quoque venit angulus oris & compago, vel pars buccarum circa labiorum confinia, quod fit instar freni vel retinaculi oris. Blancard.

CHALYBS, vide Ferrum.

CHAMA, χῆμα, Cheme, est nomen conchæ marinæ capacioris, vel hiantis. Nam utraque significatio à verbo χῆ applicari potest. *Hiatulus* vertit Gaza & C. Hofmann. ad Gal. de V. P. n. 539. *Chamarum* descriptionem, differentias, & usum in cibo vide apud Aldrov. l. 3. de Testac. cap. 58. seq. Gal. l. de bon. & mal. succ. cib. c. 4. *Chema*, vel *Cheme*, χῆμη, est quoque nomen mensuræ apud Atticos duplicis. *Chema* major pendet drachmas tres, & vigesima pars est Cotyles: minor duas drachmas, & trigesima pars est Cotyles. Utitur Hippocrat. l. 1. de Morb. mul. CI. 17. CII. 20. Quamvis nihil certi de pondere *Chemæ* ex his locis constet. Unde verosimilius videtur, per *Chemam* non certum pondus, sed potius certam mensuram, quantum conchæ marinæ, *Chama* dictæ, mediocris testa capit, indicari, cujus certum pondus exprimi nequeat ob rerum diversam gravitatem; quemadmodum & hodie cochlearis capacitas incerto modo vulgo usurpatur, in rebus præsertim, ubi parum refert, plus minusve paulo quis summat. Confer ad loca Galen. 5. de C. M. S. L. c. 7. & l. 3. c. 3. Foët. p. 677. seq.

CHAMÆLEON, χαμαιλέον, & nomen plantæ est, de qua consulantur Botanici, & nomen animalis ovipari, figura plane lacertam representantis, cujus descriptionem pleniorē vide sis apud Aristot. l. 2. de H. A. cap. 11. & Aldrov. l. 1. de quadr. dig. ovip. c. 14. *Chamæleonis* cujusdam Ægyptiaci fortassis Anatomiam succinctam lege sis in Oldenburg. *Actis Philosophicis de An.* 1669. M. Julio, ubi absque litera h. scriptum occurrit. Accuratiorem adhuc descriptionem cum confirmatione varietatis colorum tradidit Dn. Georgius Wheler Eques Anglus, ceu *επιπαις* in *Itinerario Dalmaico Græco &c.* uti constat ex *Actis Eruditor.* Lips. Ann. 1689. m. Septembris. Hujus fel una cum aliis commendatur contra trichiasin sive pilos palpebrarum inutilis apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 8. *Chamæleonem* Africanum in liquore Balsamico asservatum quondam habuit Ammann, uti scripsit in *Irenic.* p. 188.

CHAMÆZELUS, χαμαιζελος, humilis: de loco usurpatur vel *sedili*, apud Hippocr. 3. de fractur. 1. 61. item de humero, vel potius epomide, superiori humeri parte in humero avulso, f. 1. de artic. 1. 62.

CHAMBAR, dicitur *Magnesia*. Rul. Vide suo loco.

CHAMBROCH, denotat *Trifolium*, apud Helmont. in Indice.

CHAMEUNIA, χαμουνία, humi decubium, vel humicubationem significat, qua voce usus Galen. cap. 3. *aph.* 29. & 30. Quo Foësius credit, idem esse, quod συληροχρησία, aut συληροχρησιον, durius cubare, durum cubile, cujus meminit Hippocr. de vict. salubr. 1. 12. vel 13. & Gal. in comm.

CHANDOTHEM, χανδοθεν, adverb. significans, hiatim, hianter, item altatim, copiose. Usus Hippocr. l. de Glandul. VIII. 7. quamvis in edit. Linden. legatur *χανδοθεν*. Vid. Foët. pag. 674. qf. *Hians*, *Hiatulus*.

CHANNA, Channe, aliis, sed perperam *Canna*, Gr. χαννα, χάννη, est nomen piscis marini, vel potius in locis saxosis degentis, *Perca* similis, tenera carne præditi, duriori tamen, quam *perca*, de quo videatur Aldrov. l. 1. de pisc. cap. 10. Huic similis est alius *Cannadella*, vel rectius *Channadella* dictus, qui à Massiliensibus etiam *Channa* vocatur d. l. c. 11.

CHAOMANTIA est ars, quæ præsagium sumitur ex aëre. Rul. & Iohnf. quando sese astra aëris manifestant & ventorum, quæ sunt signa *Chaomantica*, *Parac.* de signat. rer. nat. l. 9. Species *Chaomantia* sunt Borealis, Australis, Zephyra, Eurona, Fulgurina, Tonitruata, Tempestatum, Flata, in Tab. ad Philos. sagacem.

CHAOS, χῆος, proprie significat molem illam indigestam vel materiam primam in prima creatione à DEO ex nihilo factam, e qua postmodo corpora naturalia cuncta creata & producta fuerunt, quam Spiritu S. per Mosen vocavit *וַחַוּ וַיְהוּ* tohu vahobu. Gen. I. 2. & hæc sano sensu materia prima dici poterit, non dissentiente Joh. Marco Marci in *Philos. vet. restit.* Part. I. sect. II. & P. II. sect. I. Tropice vero sumtus est terminus Paracelsicus denotans *Aërem*, *Paragran.* Tr. 2. de Astron. Comparatur albo ovi, & vitellus est sphaera inferior terræ. *Chaos* est elementum aëris, tr. de morb. Tartar. Sumitur & pro *Iliaste* vel *Iliastro*. Rul. Huic similem finxit Idem *Chaos Microcosmi*, quamvis adeo obscure, ut nugas illas extricare, esset nihil aliud, quam tempus perdere. Vid. d. l. & tr. de peste, 2. c. 3. *Chaos Microcosmi* est aër, qui dispersus per totum corpus causa est epilepsiæ, ut spasmus feratur ex eodem, sicuti venti exteriores impetu quodam moventur, in Schol. ad Paragraphor. l. 3. c. 2. & aliis pluribus in locis. Spagyrici circa negotium lapidis Philotophici aliud adhuc *Chaos* finxerunt, describentes *Chaos Spagyricum*, quod sit formarum particularium & materiarum suarum cum universali forma, suaque materia confusio. Vel est universale quid,

omnia, quæ nos operamur, in se concludens, à cujus ventre debet ingeniosus artifex elicere materiam suam, formam, cœlum & elementa, ut ex istis medicinas conficiat, in *Theatr. Chym. Vol. I. p. 286. & 418. tit. Philosoph. Chym. & Vol. II. p. 9. Adde Vol. V. p. 344. in Dialogo Ægidii de Vadis c. 4. Vocatur & Chaos Magicum Hermeis, quod contradistinguitur Theologico Chaos, Libav. Exam. Philos. vivent. sect. 12. Chaos minerale vocatur lapis mineralis, qui aurum præparatum, corallia, margaritas, reddat potabilia, dictus Abyssinis Bistumi, Arnoldo Chiffir mineralis, Syntagm. arc. Chym. l. 7. c. 8. ὑπὸνείμα. Chaos vicissitudinem legitur apud Helmont. de Ideis morbos. num. 26. Ipse lapis Phil. quoque vocatur Chaos, Lagn. Harm. Chym. Theatr. Chymic. Vol. IV. p. 719. Chaos Mercurii quid dicatur Chymicis, vide in Morley Coll. Chym. Leid. cap. 62. proc. 2. Chaos mentale vocantur species & idæa sensibiles seu memoratiuæ confuse subjecto vel cerebro inexistentes, de qua significatione prolixius egit Joh. Marc. Philos. vet. rest. Part. III. sect. 6. p. 270. seqq.*

CHAOSDA, epitheton Paracelsicum Pestis, q. d. Pestis Aëvis, in *Fragm. medic.*

CHAOVA vocatur Decoctum Ægyptiis usitatum ex seminibus Bon paratum fabas imitantibus, de cujus viribus legatur Prosp. Alp. de Medicin. Ægypt. l. 4. c. 3. p. 122. b. seqq.

CHARA, χαρά, vide Gaudium.

CHARABE, idem, quod Succinum. Vide CARABE. Succus quoque Populi arboris Charabe dictus fuit P. Apont. Conciliat. controvers. diff. 132.

CHARACTER, χαρακτήρ, Sigillum, duplicem potissimum habet significationem, propriam & impropiam. Proprie Characteres sunt figuræ certæ ab artifice seu fingente, seu pingente excogitatae, ut ex instituto & consensu cum aliis pluribus, vel paucioribus aliquid significant. Hujusmodi Characteres sunt Officinales, quibus pondera & mensuræ denotantur, v. g. Uncia ζ, drachma ζ, scrupulus ϑ, Libra ιβ, &c. item Chymici, de quibus vide Schröd. in princip. Pharm. Medico-Chym. Libav. Exam. Phil. vit. f. 28. alios. Jungatur & Schenk. Syn. Comp. & præf. med. form. p. m. 82. seqq. Huc enim referri potest Character sub figura triplicis

pentagoni, qui in Græcas literas ὑψίωμα resolvebatur, quod signum per somnium Antiocho Soteri regi ex Divina revelatione communicatum fuisse legitur, ut loco tesserae in vestibus militum intexta uteretur, quo facto etiam victoriam à Galatis reportavit, Lang. l. 1. ep. 34. ubi plura de Characteribus. Quod vero tales Characteres σημαντικῆς significantes, vel etiam alii ἄσημαντοι, h. e. nihil significantes, fortuito & temerario ordine dispositæ & exaratae figuræ medicam & activam curandi morbos vim obtineant, eamque naturalem, uti quidem Paracelsus acriter defendere artem hanc Characteristicam passim in scriptis

conatur, persuadens, eos characterissimos quidem non ex propria virtute, sed interveniente imaginatione nostra astrali effectum illum præstare, illud solidis rationibus refutatum apud Sennert. de conf. & diff. Ch. c. 18. Diet. Iatr. n. 683. & Rob. Keuch. in proleg. ad Q. Ser. Sammonic. reperies. Revera sunt & manebunt tesserae diaboli, ad confirmationem pacti cum ipso sive impliciti, sive expliciti, & à Medico pio bonoque artem suam sancte exercente fugiendae, Vide Sigillum. Improprie character vel characterissimus significat hæreditariam quandam dispositionem, & veluti jus gentium, quæ locum habet in multis morbis, præterim chronicis, & ad eorum causam antecedentem pertinet. Ita epileptici nascuntur ex epilepticis, arthritici ex arthriticis, tabidi ex tabidis &c. Rolf. Ord. ac Meth. Comm. l. 2. sect. 3. c. 33. Nec inepte de eodem scripsit Helmont. in tr. A. sede animæ ad morbos; Quamvis etiam de statu naturali character dici possit, per quem v. g. homo alterum cognoscit. Ita facies corporis & lineamenta ejus dicuntur character. Character etiam à compositione membrorum, à conformatione lineamentorum, à figura, statura, habitu, incessu, voce, suis cuique est, verbis Lind. Ex. IX. §. 19.

CHARADRA, χαράδρα, torrentis alveum, sulcum, ac voraginem significat, quam torrens rapido suo impetu efficit & excavat, aut salebrosam & confragosam locum. Unde verb. χαράδρα deducitur, quod significat excavo in torrentis alveum, aut cavernosum reddo: & χαράδρα ἴστω in passiva significatione, quo usus Hippocr. l. de Flat. XVII. 1. Plura vide apud Fœs. d. l.

CHARADRIUS, χαράδριος, nomen aviculæ, quæ & Galgulus dicitur, & Hiaticula, cujus descriptionem exhibet Ul. Aldrov. l. 20. Ornithol. c. 67. de qua scribit Ælianus, quod eximio naturæ beneficio affecta sit, dum icterico morbo laborantes solo hujus aviculæ intuitu à morbo liberet, croceos bilis vapores vel effluvia alliciento. Ob id sub velamine vendebatur, ne licitior remedii particeps fieret, antequam emeret. Quamvis vero Joh. Langius videatur assensum præbere l. 2. ep. 36. rectius tamen Aldrovandus nostro fecit judicio, qui nugas vocavit.

CHARAXIS, χαράξις, orbium significat, vel scrobes effos, in quibus iudes defiguntur. Χαράξις enim sisdem notat. Proprie huc non pertinet. Meminit saltem Linden. Ex. XI. §. 75.

CHARIEIS, Chariefteros, Charieftatos, χαρίεις, χαρίεστος, χαρίεστατος, Gratosum in positivo, comparativo, & superlativo gradu significat, estque epitheton Medici, non quidem eo sensu, quo illustribus personis tribuitur; sed quatenus apud alios celebris & acceptus habetur, & majorem longe lateque sibi existimationem atque laudem consecutus est, quod fit, quando artem suam theorematum non fallacibus apprehendit, & usu atque observatione sedula confirmavit. Ita enim Aglajam cum majestate reverendam, Thalamiam cum humanitate

manitate amabilem, Euphrosynen cum decore prudentem, illas *Gratias* dextra quasi praeferet, & dubium sine dubio faciet omnibus, magis ob virtutem amandus, quam honorandus sit ob necessitatem, ut verba Lindeni nostra facere liceat, *Ex. II. §. 15.*

CHARIS, χάρις, gratiam significat, indulgentiam, & specialiter eam, qua ægro interdum gratificamur, aut eum exhilaramus, ejusque gratiam aucupamur, & nostra persuasione obsequentem nobis Medicis reddimus. Hujusmodi gratificationes recenset Hippocr. *l. 6. Epid. S. 4. 1. 7. vel 8.*

CHARITESIA Irenæi dicuntur *Theffala Philtra*, seu antiquissimum Magicum machinamentum, uti scribit P. Ammann *Irenic. p. 239.*

CHARME, vel Charmis, χάρμη, χάρμης, est epitheton *Antidoti* veteris, cujus descriptio carminice legitur ap. Gal. *l. 1. de antidot. c. 4.* ab Autore *Charmide*, qui non integram libram mille Atticis drachmis vendidit, & gratis fere emptori dare exstimavit.

CHARONIUS, χαρώνιος, est epitheton regionum, & fossarum, & antrorum subterraneorum. Paucis: denotat loca inaccessa præ putore, aut alioquin pestifera, à *Charone* Stygio nauclero ita dicta, qualis erat Phrygiæ regio, *Charonia* dicta, apud Strab. *l. 12. Meminit Gal. c. 2. de nat. hum. 1. 2. l. 7. de V. Part. 8.* (ad quem locum vid. annot. C. Hofm. n. 464.) *l. 1. in 1. Ep. in proæm.* & exponit per βαροδμῆα, gravem odorem spirantia *l. de util. resp. c. 4.* ita; ut vel unica inspiratione homines moriantur, quasi acutissime strangulati, Aret. *l. 1. c. 7. Jung. Foëf. p. 675.*

CHAROPOS, χαροπός, colorem oculi gratum significat, qualis est cœli & maris, uti *Cæsus* aut cœruleus. De oculis usurpavit Hipp. *2. Epid. f. V. 3. & f. 6. n. 6.* Linden. vertit oculos *ratos*, *3. Epid. f. 3. t. 70.* ubi tamen certo non constat, an de oculis exponi debeat. Cœlius Aurelian. etiam de urina tenui & aquosa, & ita subalbida, ut coloraturæ liquidæ colorem fingat, usus est *l. 5. Tard. pass. c. 3. Foëf. d. l.*

CHARTA, χάρτης, notissimum omnibus, quid hodieque sit, & unde pareat. Olim ex planta quadam *Papyrus* dicta, arundinibus cognata, parabatur, teste Dioscor. *l. 1. c. 115. Rhod. in Not. ad Scribon. Larg. n. 114.* quæ *Charta combusta*, vel cinis inter siccantia *ἀπόμαζα* relata fuit, Gal. *l. 2. de C.M.P.G. c. 5. & l. 9. de C.M.S.L. c. 5. & 7. & alibi.* Num vero nostra *Charta combusta* substitui possit ac debeat, *ἵκνεσεν* mihi non vendicabo. Modum parandi *Chartam undulatam*, pictam & *patronalem* oleo delibutam vide sis apud Libav, *Syni. Arc. Chym. l. 1. c. 21.* *Tropice Charta Virginea* vocatur tunica *Annios*, Barthol. *l. 1. An. c. 36. p. 301.*

CHARTILAGO, pro *Caruilaga*.

CHASCO, χασκω, significat *hiare*, ore esse hiante & aperto, idem, quod *χάτω*, Hippocr. *l. 4. Epid. XXIX. 8.* Usus etiam de utero post menstruas purgationes aperto

& hincense *l. 2. Epid. III. 113. & l. 6. f. 8. 1. 9.* Jung Dieter. n. 587. *Os hians* habetur pro signo stultitiæ, & dicuntur hujusmodi stolidi *καχηνότες*, Lind. *Ex. XI. §. 61.*

CHASME, *Chasmos*, χασμω, χασμῶς, hiatus, *oscitatio*, dicitur à *χάσσω*, *hio*, eisque vel naturalis, aut in latitudine sanitatis occurrens, actus ipse *oscitandi*, h. e. explosio flatus, & discussio e musculis. Coper. ad C. Hofmann. *Inst. l. 3. c. 87. §. 9.* cujus causa est flatus, vel vapor quidam in musculis contentus, ut scribit Galen. *7. aph. 56.* quam causam etiam agnoscit Sylv. *l. 1. Pr. M. c. 30. §. 82. & c. 34. §. 69.* in hoc discrepans (quod & mihi verosimile videtur) illos halitus flatulentos ad pulmones tendere, & ita excitare *oscitationem*, quamvis revera modus generationis sit satis obscurus in hoc quotidiano accidente. Helmont. ad os ventriculi stomachum reducit causam *Oscitationis*, de febb. *c. 9. §. 27. seq.* vel p. n. ubi quidem eadem causa, sed vel excessu, vel qualitate vitiosa peccans. An vero ad motus depravatos animales, & quasi convulsivos recte referatur, cum naturaliter quotidie fere fiat, dubitari posset. Ego licet meam non faciam. Esto levior depravatio. Assiduorum *oscitationum* medela est longa spiratio, Hipp. *l. 2. Epid. f. III. 69. & l. 6. f. 2. n. 19.* *Χασμῶς* etiam dicitur hiatus cutis & *fissura* scalpello inductæ, & loci scalpello exalperati, in quibus sanguinis grumi resistant, Hipp. *de Ulcer. XV. 6.* Imo *Hiatus* quoque Anatomicis vocantur spatia illa, quæ cutis relinquit in quibusdam corporis membris pro alimento spiritu, luce, sono admittendis emittendisque variis superfluis. Joh. van Horne *Microcosm. §. 64. D. D. Hofmann. Dissert. An. ad h. l. p. 264.*

CHAULIODONTA, χαυλιόδοντα, dicuntur animalia, quibus dentes sunt exerti, ut Aper. Gal. *l. 1. de V.P. c. 2.*

CHAUNOS, χωνός, laxus, fungosus, mollis & digitis cedens. Epitheton tumorum, apud Hipp. *5. aph. 67.* ubi opponuntur *τὸ ἴνωμα*, *interius crudi tumores*, & *l. 2. Ep. f. 3. n. 128.* ubi opponitur *τὸ ἄνω νεύμα*, *sursum pascentes*. Dicitur & de Ossibus, quæ rara, *laxaque* sunt, & facile callum faciunt, *1. de artic. 1. 65.* Per translationem vero & improprie urina etiam *χωνῶν ἕσθον*, *laxa* & mollis vocatur, quæ nullo crasso aut lento succo permixta est, sed tenuis & aquea conspicitur, *l. 4. Epid. VI. 18. Foëf. d. l.* quamvis mihi videatur de Enzoremate ipso, seu contento & nubecula *laxa* illud dici, cui opponitur tennis. *Χώνωσις τῆς μήτρας*, h. e. *laxitas uteri*, legitur apud Moschion, *de morb. mul. c. 139.* quamvis interpretis quidam per lassitudinem reddiderit.

CHEDROPOS, χεδροπός, vide *Cerealis*, *Legumen*.

CHEIÆ, Chia, χεία, est epitheton calcæamenti vel crepidarum. *Χλαυ κρηπίδης* Hippocrati dicuntur *Chie crepidæ*, ad pedis distortionem curandam accommodatæ, *4. de artic. 1. 12.*

CHEILOCAE, χηλοκαίον, sive *Labrifulcium*, vocatur affectus quidam in Anglia & Hybernia familiaris, interdum Epidemius, in infantibus præsertim molestus, sub

quo labra admodum tumescunt, tumore duro & non-nihil rubicundo, sed nequaquam fervido, aut inflammatorio, qui nunquam suppuretur, uti notavit ex Arn. Bootii de affectib. omiffi. c. 10. Theoph. Bonet. in Sepulchreto vel Anatom. Pract. l. 1. sect. 21. Obs. 18. p. 361. & Mercur. Compital. l. 10. p. 426.

CHEILON, χείλον, Labeo, vide Labeo.

CHEILOS, χείλος, labrum, vide Labium.

CHEIMIUSA, χεμιῦσαι, participium, cujus tamen verbum non occurrit in Lexicis commodum. Haud dubie à χεῖμα, vel χεῖμων, hyems. Significat refrigeratam, rigentem, frigore condensatam carnem. Legitur apud Hipp. de Loc. in Hom. XLI. 6. Foëf. quidem substantivum χεμίνα exponit, quod fit frigus, horror, ex Gal. & inde χεμιῦσαι deducit. Idem etiam fecit H. Steph. in Thesuro. Sed neuter autoritatem addidit, qua substantivi usus demonstrari posset.

CHEIMON, χεῖμων, hyems, vide Hyems. Χεῖμων etiam frigus hybernium quandoque denotat; unde χεμιῶν, hyberna, l. 4. Epid. III. 6.

CHEIR, χεῖρ, manus, vide Manus.

CHEIRAPSA, χεῖραψία, est manuum contactus & defricatio, quam scabiosi & pruritu tentati affectant, Coel. Aurelian. l. 3. act. c. 18.

CHEIRI, Cheury, Keyri, duo significat: 1. Leucium luteum, vel violam luteam petræam, cujus flores in Officinis Flores Cheiri dicuntur, Schröder. l. 4. cl. 1. n. 93. Deinde apud Chymicos Argentum vivum denotat. Cum per adjectionem reperitur, ut, flos Cheiri ex argento, significat album Elixir; vel ejus quintam essentiam, ut, flos Anthos, auri rubrum Elixir. Alii Aurum potabile esse volunt: alii Animonium. Rul. & Iohnf. in Lex. Aliter vero exposuit Libav. Synt. Arc. Ch. l. 7. c. 7. Vocant, inquiens, Chelidonium Philosophorum, vel Cheiri, propter colorem aureum florum: sicut Anthos illum modum, qui fit per Vitriolum, interdum Cheiri & Chelidonium lapidem rubrum, ad quem sumunt Solem Philosopherum, seu Cinabarinum Mercurium; sed Anthos album, pro quo Vitriolatum capiunt; quoque in utroque sit uterque. Hæc ille. An Paracels. per liquorem Cheiri in l. 2. de Tartar. c. 3. de Peste intelligat Mercurialem, uti verosimile est, non certo constat. Alias Paracelsus Cheiri Veneri tribuit, Anthos Marti, l. 3. de vit. long. c. 2. & ipsis longævitatatis effectum adjudicat, l. 4. c. 1. Finxit etiam Cheiri Microcosmicum in homine, Labyrinth. Med. c. 4. Somnia!

CHEIRIATER, χεῖρατήρ, Chiriater, idem, quod Chirurgus. Legitur in Disp. Inaug. G. P. Ritteri de Remediis vulnerariis §. 8. Ita & Chiriarricus tribuitur cæpi epitheton remediis & operationibus Chirurgicis, in Harderi Apiario Obs. 75.

CHEIRIS, χεῖρῖς, chirothecam, manicam ex pellibus factam significat, manus involucrem usitatum, qualibus etiam opus aliquando in morbis externis manuum ad muniendum ab externis injuriis, fovendum & resq̄-

cillandum. Aliis pellis manicata, item Manicum, vel Manicia dicuntur. Joh. Rhod. ad Scrib. Lavg. num. 16. p. 55.

CHEIRISMA, Cheirismus, χεῖρισμα, χεῖρισμός, est manuarum tractatio, cum Medicus circa partem affectam aliquid manibus operatur, Hipp. 1. de artic. v. 65. f. 1. de iis, q. in med. t. 19. à verbo χεῖρῖς, & χεῖρῖς, manibus aliquid tractare, quo etiam sæpe usus Hipp. v. g. d. l. & 1. fract. v. 5. Foëf. p. 676.

CHEIRIXIS, χεῖριξις, vel late sumitur pro Chirurgia ipsa, imo pro omni absolute rerum omnium in ipsa curatione administratione, Gal. c. 1. de fract. 1. 49. quamvis C. Hofm. corrigere ausus fuerit, substituens χεῖρισον, à χεῖρῖς, quia litera ξ absque ratione Grammatica inserta esse videtur. Dicitur & μετεχεῖριξις.

CHEIROMACTRON, χεῖρομακτρον, Manile, sive lineum ad manus abstergendas. Talia incombusilia habuisse Carolum Cæsarem, ejusque consiliarium, Comitem de Nassau, quæ in ignem conjecta, tandem à sordibus purgata, illæsa eximerentur, refert Lang. l. 1. ep. 66. num vero ex Salamandra, an vero ex lapide Asbesto, vel Amianto parata fuerint, (qui lapis etiam Salamandra mineralis dicitur,) ventilandum ibidem proponit.

CHELE, χηλή, etiam Latine Chela; 1. significat unguam bisulcam, vel forcem cancerorum, sive brachium denticulatis forcipibus: 2. instrumentum Chirurgicum, sive specillum bifurcum, summa parte acie præditum, & incisum unguæ instar, quod commendat Hipp. in curatione polypi, l. 2. de Morb. XXXIII. 18. XXXIV. 16. 18. quamvis in edit. Lindenii semper occurrit χηλα. Sunt etiam 3. χηλαί Ruffo Ephesio ciliorum extrema per somnum sese contingentia. Denique Chelæ dicuntur fissuræ alarum, pedum, pudendi, Polluci, l. 4. c. 25. Vide Foëf. p. 677.

CHELIDON, χελιδών, hirundinem significat. Vide Hirundo. Cavum quoque, quod flexu sit in brachio, olim fuisse vocatum χελιδώνα, hirundinem, demonstravit Linden. Physiol. l. 2. c. 14. §. 73. & Ex. XIII. Sel. Med. §. 414.

CHELIDONIUS, χελιδόνι λίθος, lapis vel gemmula est, quæ reperitur in ventriculis pullorum hirundinum primo partu exclusorum, crescente luna dissectorum. Et quidem duo inveniuntur diversi coloris, unus niger, alter rufus: vel unus colore vario, alter simpliciter; magnitudine seminis lini, & ejusdem formæ, Dioscor. l. 2. c. 60. Rul. & Iohnf. in Lex. Schröder. l. 5. cl. 2. n. 17. Hofm. in clavi. Plura de hoc lapide, ejusque usu vario videantur apud Aldrov. l. 17. Ornithol. c. 6. Chioc. in Mus. Calceol. f. 3. p. 359. seqq. Dantur & lapides minerales, sive fossiles, Chelidonii dicti, ex Meliteni insula, qui huic descriptioni conveniunt, quos incolæ oculos serpentum vocant petrificatos. An de serpente illo, qui Chelidonium vocatur, vel Aspis chelidonia? cujus meminit Gal. l. de Theriac. ad Pif. c. 8. & Ægi-

Ægineta l. 5. c. 19. ex utroque Forest. l. 30. Obs. 12. Schol. chelidonia, vel chelidonium de plantis dici, constare potest e Botanicis. Chelidonia quoque Spagyricè accipi pro Auro, aut pro Elixir auri vel argenti, vide supra in Cheri.

CHELMON, χελμών, vide Chilon.

CHELOMA, χηλωμα, est rima in sagitta exsculpta bifida, cui nervum ipsius arcus applicant inter jaculandum, Gal. in *exeg. voc. Hipp.*

CHELON, χελών, vide Chilon.

CHELONE, χελώνη, Testudo, est instrumentum chirurgicum, quod in organis ad id collatum est, ut corpora, quæ restituantur, paulatim & minime concussa extendantur, quemadmodum testudines animalia lento gradu procedunt. Hujusmodi Testudines variæ sunt figuræ, & varii usus, de quibus Oribasius in *machinamentis*. Aliæ cubitos & spatiam attollunt, aliæ nihil attollunt, sed saltem extendunt. Testudo quoque Chemicis dicitur argillaceum in medio furni tegmen catinorum, dimidium cylindri segmentum referens, concavum & parte inferiori hinc inde varie excisum, ut flammam eo liberiores admittat &c. describente D. Olao Borrich. in *iv. Docimastica Metallica* §. 8. Testudinatum testii quid sit, vide *Aetoma*. De Testudine animali, scutum in dorso gerente, marina & terrestri, ejusdemque utilitate in victu & medicina vide Aldrov. *l. 2. de quadr. dig. ovip. c. 1. seqq.* Bruyerin. *de re cib. l. 22. c. 271.* Schröder. *l. 5. cl. 3. n. 90.* & alios.

CHELONION, χελώνιον, pars gibba dorsi, quæ collo proxime subjacet, sic dicta à testudinis figura. Gorr.

CHELONITES, vide *Bufonites*. Ruland. & Iohnf. e *Plin. l. 37. c. 10.* meminerunt *Chelonitis* vel *Cheloniidis* gemmæ, quæ similis sit testudinibus; interdum & alterius figuræ, nempe oblongæ, referentis aquaticam concham tornaticam. Interdum exacte referunt conchas marinas S. Jacobi dictas. Repertæ sunt in veteri Marchia ad fluvios Tangrum & Albim. De usu nihil addunt.

CHELYS, χελύς, proprie testudinem denotat. Per translationem aliquando *pectus* significat, Hippocr. *l. de vesic. l. 5.* Hofm. *Com. de Us. Part. n. 338.* Hinc verbum χηλύσειδάω, χηλύτπειδάω, tussiendo e pectore educere, veluti testudine, item *ἀναχελύσειδάω*. Hinc & descendit.

CHELYSCION, χελύσκιον, vitiose χελύσκιον, quod significat *tussiculam*, & quidem siccam, Galen. in *Exeg. voc. Hipp.* Foëf. & Gorr.

CHEME, χήμη, vide Chama.

CHEMIA, pro Chymia, vide suo loco.

CHEMOSIS, χήμωσις, (vitiose χήμωσις,) est vitium oculorum, cum album oculi nigro supereminet, eoque sublimius evadit, adeo, ut hiatus cujusdam similitudo appareat inter nigrum & album, Galen. in *defini. Ægin. l. 3. c. 22.* quamvis & alibi rubram carnosamque cornæ oculi tunicæ inflammationem χήμωσιν vocarit,

l. de facil. parab. Utriusque causa haud dubie in portionum crudiorum nutritiarum una cum sanguine affluentium subsistentia consistit.

CHENALOPEX, χηναλόπηξ, vide *Vulpanfer*.

CHEON, χέων, nivem significat. Vide *Nix*.

CHERAMIS, χηραμῖς, epitheton conchæ cavæ, quam *hiatulam* vocant. Vide *Chama*. & conf. *Erolian*. Dicitur *πυρρὸ τῆς χηραμῖς*, quod locum cavum, *antrum*, saxum cavum, *lustrum* denotat. Usurpavit aliquando Hipp. *l. 3. de Morb. XII. c. 66. 71. XXV. 77.* & alibi sæpius, quæ loca collegit Foëf. p. 678.

CHERIO, *Cherionis*. Cherio est nihil aliud, quam calor aut frigiditas earum rerum, quæ corpus relinquit, & in naturam abit. Exemplum de camphora. Hæc frigiditatem ex *Cherione* suo habet. Quare præsentissimum remedium est in inflaturis. In substantia autem primatum suarum calida manet, quemadmodum sulphur & spiritus salis, una cum mercuriali. Sic etiam gemmæ & herbæ. Præterea quicquid natura producit, suum *Cherionem* habet, h. e. elementare accidens externum. Unde *cherionia natura* dicitur, & morbis naturæ *Cherionie* opponi debent *Cherionia* recepta, *Paracels. l. 2. de grad. & compos. c. 3. & 4.* Contradistinguitur *Relollo*, quod intrinsicam naturam essentialem denotat. Hinc mortem non esse *Cherioniam*, sed *Relollaceam* ibid. dixit. Iohnf. ita descripsit: *Cherio* est externorum elementorum occulta accidentalis virtus, & non qualificata natura caliditatis vel frigiditatis. Meminit & *Cherionie* qualitatis *Relollo* oppositæ *Helmont. Paradox. 5. n. 19.* Nobis videtur *Cherio* respondere temperamento elementari, *Relolle* vitali, quamvis in eo non subscribamus, vires medicamentorum esse potius ab elementari, quam vitali.

CHEMERES, *Kermes*, est nomen fructus notissimum *cocci infectorii*, vel *grani tinctorii*, vulgo *scarlati*, unde famosissima *confectio Alkermes Monspeliensium* paratur. Vid. *Schröd. l. 4. sect. 1. n. 93.* & *Fr. Hofm. in Clav. ad h. l.* Impugnavit vero hoc D. Martin. Bernhardus à Berniz, *Reg. Maj. Polon. Archiater in literis ad Dn. D. Sachs*, negans idem esse *chermes* cum *cocco*, sed illud ex ilice; hoc vero ad radices polygoni Polonici circa Thoronium copiose crescentis nasci, scripsit. Vid. *Nat. Curios. Ephem. T. III. Obs. 104.* & jungatur *T. I. Obs. 8. D. Segéri*.

CHEMNIBION, χερνίβιον, vas significat, in quo aqua ad manuum abluionem in sacrificiis recondebatur, Latin. *vas aquiminale*, aut *aquimanile* dicitur, Gr. etiam χερνίβιον, ἢ χερνίψ. Ab Hippocr. vero accipitur pro *manula*, h. e. vase, in quod urina excipitur, *l. 7. Epid. XLI. 7.* Foëf. p. 677.

CHERSA, idem, quod *fecula*, designat radicem in farinaceum pulverem comminutam vel tritam, quem laborem merito *Zwölferus in Animateversionibus ad Pharmac. August.* & *Ettmüller. in Not. ad D. Ludovici Dissert. Pharmaceut.* improbarunt ceu inutilem & viribus omnibus destitutum; quamvis alii adhuc defendere conentur;

nentur, præsertim DD. Wedel. in *Pharmac. Acroamatic.* l. 2. *sect.* 3. c. 2. p. 317. *seqq.* plausibiliter satis ostenderit e præparandi modo, quod non omnes vires pereant. An distinguendum igitur erit inter simplicia, e quibus *fecula* parantur, quorum alia aliis magis sunt volatilia, vel fixa? De *Cherfis* legatur Koif. *Chymicæ* l. 5. *sect.* 3. Jungatur Schröd. l. 2. c. 59. & Fr. Hofm. *Clav. ad h. l.*

CHERSÆA, *χερσαία*, est epitheton *apidis* e tribus generibus, quorum meminit Galen. l. de *Theriac. ad Pis.* c. 8. & *Ægin.* l. 5. c. 19. Dicitur quasi *Terrestris*.

CHERSYDRUS, *χέρσυδρον*, est nomen serpentis amphibii, Gal. l. de *Theriac. ad Pison.* c. 6. In principio enim in aquosis degit locis, & *hydrus* appellatur ab ipsis aquis, h. e. *navis*; Postea vero siccus incolit locos, unde ex compositione locorum *chersydri* nomen acquisivit, *Æt.* l. 13. c. 35. & ex hoc *Forest.* l. 30. *Obs.* 12. *Schol.* *Aldrov.* l. 1. *de serp. & drac.* c. 17. *hydrum* vel *navicem*, & *chersydrum* pro uno eodemque serpente habet, ubi pleniorum ejus descriptionem, deque noxa & usu invenire licet.

CHERUBIM est virtus & influenza cœlestis, dominatio atque potestas super omnes dominationes & potestates, à Deo procedens in terram, & super omnes homines. De hac divina gloria legitur amplissime apud Paracels. in *exposit. Psalmorum David.* Iohnf. in *Lex.*

CHEUSIS, *χέυσις*, h. e. *liquatio, fusio*, cui τὸ πάχος, *crassities* opponitur. Utus *Hipp.* de lachrymarum tenuatione, l. 6. *Ep.* f. 8. t. 23. quamvis omnes interpretes *χέυσις* legant, & pro sapore accipiant, quam & *Linden.* retinuit. Placet tamen *Foëssii* sententia in *Occ.* p. 677.

CHEZANANCE, *χέζανάνχη*, sic dici potest omne remedium, quod necessitatem curandi affert. Alias ap. *Æginet.* l. 7. c. 9. epitheton est unguenti ex melle & alumine parati & cocti, quoad rubescat, quo sedes perungitur. Facile enim copiosa citra laborem subducit. Aëtius quoque emplastrum hoc nomine exornavit, quod umbilico impostum alvum movit. *Gorr.* p. 505.

CHIA, *χία γῆ*, dicitur gleba terræ, quæ in *Chio* insula provenit albicans, & pollens vi adstringendi, purgandi, extenuandi. Pulcherrimum est adversus ambulata remedium, Gal. l. 9. de *S. F.* §. *Terra Samia.*

CHIACUM, *χιακόν*, epitheton collyrii, cujus materia vino *Chio*, h. e. austero, & aquæ marinæ experte lævigatur & miscetur, quale proposuit *χιακόν κολλύριον* P. *Æginet.* l. 7. c. 16. Et *Aëtius* l. 7. varios collyriorum modos tradit, teste *Gorræo.*

CHIADUS, Paracelso idem, quod *Furunculus. Dothien.*

CHIASMOS, *χασμός*, denotat concursum duarum rerum, sub forma aut figura crucis ✕. Paucis: *χασμός* est forma crucis. Idem & adverbium *χασπ*, vel *χασπώς* significat. Ita nervi optici utriusque oculi occurrunt *χασπώς*. Imo juxta *Barthol. libell.* 3. *Anat.* c. 2. plane confunduntur, in qua unione frustra querunt identitatem speciei visibilibus in utroque oculo, cum &

utraque auris eandem simul & semel percipiat speciem sonoram, nec tamen de nervis Acusticis talis unio notata sit. Latine etiam dicitur *χασμός*, figura decussata, *Cruciata, Andreata.* Vid. C. Hofmann. *Comm. in Gal.* de *V. P.* n. 684. 693. 694. 756.

CHIASTOS, *χαστός*, laquei nomen, apud *Oribasium* sic dicti, quod habenzæ capita decussatim instar literæ X invicem occurrant.

CHIAZO, *χιάζω*, hoc est, *cancellos facio*, emendo aliquid factis *χασμός*, cancellis, *lituras facio per cancellos*, C. Hofm. d. l. n. 694.

CHIFFIR, *Chifir*, teste *Líbavio Synt. Arc. Chym. cap.* 8. dicitur in præparatione *Lapidis philosophorum. Lapis animalis*; quemadmodum mineralis vocatur *Chaos minerale.* Iohnf. vero dicit, *Chifir minerale* nonnullis interpretari, quod sit aurum. Verum se judicare ex præcedentibus, quod sit Sulphur generis metallici. Ad summam: *Bæotica* ænigmata.

CHILIODYNAMON, *χιλιοδύναμον*, epitheton *Polemonii* herbæ, q. d. *Mille virtutibus* vel facultatibus pollens, h. e. ad quam multa utile, Galen. l. 8. de *S. Fac. t. Polemonion.*

CHYLON, *χίλον*, dicitur, qui labiis præditus majoribus: uno verbo, *Labeo.* Ita inter pisces, qui *Capitones* dicuntur, quidam etiam appellantur *χιλάρις*, h. e. *Labeones.* Lind. *Ex.* XI. §. 38.

CHIMETHLON, aliis, sed fortassis mendose *Chymethlon*, Gr. *χίμεθλον*, aut *χίμεθλον*. Vide *Pernio.*

CHIMOLEA lava, terminus est *Paracelsi* obscurus, & obscure explicatus. Dicit enim, significare pulverem, qui separatur de floribus falsarum minerarum, l. 2. de *morb.* Gall. c. 4.

CHIMUS, quid sit, apud *Paracels.* certo non constat. Hoc saltem dixit, quod *Chimus, Realgar,* & *Aurum* sint una minera, & tamen quodlibet eorum habere diversam naturam & virtutem. Ex consequentibus tamen hoc licet colligere, per *Chimum* intelligi debere facem mineræ, massam sæculentam, vulgo *schlacken* / l. 2. *Chirurg. magn.* c. 11.

CHINA, *Chinna, Cina, Cinna*, nomen est radicis exoticæ ex India, vel orientali *Chinarum* regno, vel occidentali *Hispania* nova, & *Peru* allatæ. Utriusque descriptio in *Boranicis* queratur, cum non sit nostri jam instituti. Hic saltem libuit inserere, quod hodieque ejusdem usus non solum in lue *Veneræ*, sed & in omnibus pene morbis chronicis, ubi sanguinis lymphæ impuritate peccat, probatus innotuerit. Insigniter vero eam laudibus extulit *Amat. Lusitan. cent.* 2. *cur.* 31. *Jung. Schröd.* l. 4. *cl.* 1. n. 94. *Hofm. in Cl. ad h. l.* & alii. Plane diversum est medicamentum, quod dicitur *China de China*, aut *China China, Cina Cina*, in *Offic.* estque species aromatis, cinamomi formam referens, cujus usus contra febres, præsertim quartanas, nostris temporibus admodum frequens esse cepit, ita ut pro vero *sporistio* in omnibus pene febribus habeatur, non solum

solum intermittibus & benignis, sed etiam continuis & malignis, quemadmodum laudes hujus corticis in scriptis hodiernis, quorum etiam in *Aetis Eruditorum Lipsiens.* mentio facta est, prostant, & D. D. Joh. Lud. Apinus, Archiater Seren. Princip. Solisbacensis & Poliater Hersbruc. in *sua Febris Epidemica Historica relatione* variis exemplis comprobavit, simulque selectum Corticis illius, *Cascarilla* vel *Schacharilla* dicti, demonstravit, quamvis pene rursus exolefcat. Thomæ Willif. dicitur *Cortex Peruvianus de febb. c. 6.* Plura qui desiderat, legat citatos autores à Fr. Hofm. *d. l. n. 99.* de Cinamomo p. 443. Alias Regni *Chinae* Medicinam sub *Specimine Medicinæ Sinicæ* edidisse Andr. Cleyerum, Archiatrum Societatis Indicæ, constat ex *Aetis Lips. An. 1682.*

CHINISCUS, pertinet ad machinamenta, de quibus legatur Oribas. *de machinamentis c. 4.* ubi ita describit: *Chinisci*, cujusmodi sunt in lyra, excogitati sunt ad axes continendos. Ubi enim fibulæ non sunt, quid poterit aliud utilius inveniri? Quod enim ad vim pertinet, usum habent fibularum. Decoris causa insculpta habent capita anserina. Statuuntur in organis phliæ, ut ab uno latere ad alterum penetrantes axes contineant, cujusmodi sunt in Scamno Hippocr. & nostro. Hæc Oribas.

CHIOLI, idem, quod *Furunculi*, Parac. *l. 5.* de Gallic. ulcer. *apoflema. &c. c. 6.*

CHION, *χιών*, vide *Nix*.

CHIRAGRA, *χειρογγρα*, est species *Arthritidis*, quando manus infestat. Vide *Arthritus*.

CHIRAPZIA, *χειροψία*, vocatur *manuum contactus*, & legitur apud Coel. Aurel. *Acutor. l. 3. c. 18. p. m. 223.*

CHIROMANTIA, *χειρομαντία*, stricte significat artem prædicendi vel vaticinandi ex manibus, signaturis & lineamentis. Latius tamen accipere videtur Parac. partem hanc magiæ naturalis statuens, quæ docet in homine, brutis, & herbis signaturarum & lineamentorum singularem utilitatem in Medicina, ita ut absque hac scientia non possit aliquis verus & perfectus esse Medicus; quemadmodum hoc passim in scriptis suis urget, præsertim in *Tractat. de Pestilente, l. 2. de morb. podagr. de Caducis Paragr. 3. &c.* Unde & dividit in *Chiromanthiam* externam & internam, *d. l.* Enimvero licet in generali significatione non rejicienda sit hæc scientia, considerans per externa phænomena in corporibus naturalibus occurrentia internam horum constitutionem, si dextre & vero consentaneis cum rationibus tractatur, Verum quod Paracelsus in pluribus fumos saltem vendat, hoc etiam inficias ire nec possumus, nec volumus.

CHIRON, *χείρων*, i. e. *deterior*, pejor. Frequens terminus Hippocrati, *1. aph. 3. f. 2. aph. 38. 53. 54.* Vid. Dieter. *n. 921.*

CHIRONAX, *χειρώναξ*, *opificem*; *operarium*, qui manibus opus suum tractat, significat, Hipp. *1. de R. V. Castell. Lexic. Med.*

I. A. t. 16. f. 2. 48. idem, quod *χειροτέχνης*; *Artifex* bonus, *χειρώναξ ἀγαθός*, *l. de Cord. VI. 6.* Ars vel artificium *manuarium*, *χειρώναξίς* vocatur, *3. de artic. 186.*

CHIRONIUM, *χειρώνιον*, est epitheton ulceris maligni inveterati, ægre cicatricem ducentis, & quod cras habet duras, callosas, & tumentes, Gal. Idem, quod *Telephium*, quale est Herpes exedens, *Phagedæna*, *Carbunculus &c. l. 14. M. M. cap. 17. 6. aph. 45.* Dicitur est à *Chirone*, qui primus tale sanasse dicitur. *l. 2. M. M. c. 2.*

CHIRONOMIA, *χειρονομία*, est species *exercitationis*, vel motus *manuum certa quâdam lege & arte factæ*, vel manuum ad rhythmum motio, & inter corporis exercitationes reponitur, Hipp. *l. 2. de Diat. XLIII. 2. & l. 3. XXVI. 33.* Gal. *l. 5. de us. san. c. 3.*

CHIROTCHNES, *χειροτέχνης*, proprie idem, quod *Chironax*, *χειρώναξ*, de quo superius. Accipitur tamen ab Hipp. pro *Artifice*, Unde & Medicus ab eo dicitur *χειροτέχνης*, *l. de ves. medic. XIII. 18.*

CHIROTHERCA, *χειροθήκη*, quid significet, ex aliis Lexicis pueris etiam notum esse potest & debet. Pertinent vero chirothecæ ad vestitum, atque ita etiam ad sanitatis vel conservationem, vel restitutionem. Chirothecæ odoratæ Romanæ quomodo fiant, videatur in Hartmanni *Miscellan. Chymico-Medicis Operum in Fol. Tom. VI. p. 55.*

CHIROTIRIA, *χειροτιρία*, est exercitatio in arte, & *Usus medicus*. Idem, quod *τετή*, vel *τὸ τεχνικὸν* Galeni. Usus Hipp. in *præcept. X. 18.*

CHIRURGIA, *Chirurgus*, *Chirurgicus*, *χειρουργία*, *χειρουργός*, *χειρουργός*. Est autem *Chirurgia* in genere nihil aliud, quam *manualis operatio*, Gal. *l. 6. Meth. Med. c. 6.* Proprie est ea medicinæ pars, quæ manu medetur, *l. 3. de C. M. P. G. c. 2.* non tamen exclusis aliis remediis. Vid. Rhod. *ad Sepal. num. 200. p. 288.* Vel accuratius: Est pars ministra medicinæ, quæ docet rectam operationum beneficio manus & instrumentorum pro sanitate, vel conservanda, vel recuperanda, administrationem. Vide *Dogm. Med. gen. nostr. part. VII. Libav. in Medic. Hipp. & Mermeica typo.* Unde instrumenta vocantur *Chirurgica*, & operationes *Chirurgicæ*, *Artifex Chirurgus*, cujus officium quintuplex est, conjungere Separata, separare Conjuncta, removere Excedentia, restituere Deficientia, & corrigere Curvata. In omnibus iis tria sibi maxime proponere debet *Chirurgus*, tum ut cito curet jucunde, & citra dolorem, tum ut maxime tuto, Ac rursus ut tuto curet, tria potissimum considerabit. Unum primumque, ut absolutionem operis assequatur; alterum, ut, sicubi hanc non consequatur, saltem curandum, ne lædat; tertium, ut vitium non revertatur facile. Hæc enim qui præstiterit, merito optimus *Chirurgus* censebitur, Gorr. & Castell. Apud recentiores duæ adhuc peculiare species *Chirurgiæ* leguntur, quarum una dicitur *Infusoria*, qua medicamenta liquida in venas sanguineas

artificiose injiciuntur; altera *Transfusoria*, qua sanguis ex animali vivo vel alio homine per canaliculos transfunditur. Vide *Infusio* & *Transfusio*.

CHITON, χιτών, *unicam* significat. Vide *Tunica*.

CHIUM *vinum*, χίον οἶνον, quod in insula Chio colligitur. Molle est, ut scribit Diolcor. l. 5. c. 10. aptum potui. Bene alit, & minus inebriat, fluxiones cohibet, oculorum medicamentis utile. Hinc Scribon. Larg. ad collyria usus, n. 26. & 36.

CHLÆNA, χλαίνα, pallium, *lanam*, vel vestimentum, quod ceteris vestibus superimponitur, significat. Nova pallia verit̄ Erot. in *Onomastic*. p. 123.

CHLEVASTES, χλευαστής, *derisorem*, subsannatorem significat, à χλευάζω, *derideo*, quod à χλίηη, ludibrium, Linden. Ex. X. §. 268. seq.

CHLIENESTHÆ, χλιαίνεσθαι, *incallescere*, intepescere significat. Usus Hipp. l. 2. *Epid. sect. 2. n. 12.* & de febribus, *Coac. 1. 158.* Scrib. n. 217.

CHLIAROS, χλιαρός, *tepidus*, à præced. verbo χλιαίνεσθαι Gal. vocat febres mitiores χλιαρός, & oppositum acutis, quæ sunt fervidiores, 4. *aph. 37.* Est vero *tepidum*, medium inter calidum & frigidum, Gal. l. 1. *M. M. c. 7.* Adde I. Alex. not. in Gal. l. 7. *M. M. c. 8.*

CHLIASMA, χλιασμα, *terpestorium* dicitur, & in specie *fons humidus*, cui opponitur *πηλεις*, *fons siccus*. Utriusque meminit Hipp. l. 1. *de morb. mul. LIX. 15.* & illius tantum f. 4. *de R. V. I. A. 1. 78.* Vocat vero alibi *Ψερμασμα*, *sect. 2. de R. V. I. A. 1. 2.*

CHLOE, χλόη, Ion. χλοή, *herbam virentem* notat, à χλόω, χλῆς, *viror*, aut viriditas pallescens. Dicitur & χλωροσμα, Hipp. l. 6. *Epid. f. 2. 1. 11.*

CHLORIAZO, χλωριάζω, aut χλωριάω, cum virore pallesco, Hipp. l. 4. *Epid. XXI. 19.*

CHLOROS, Chloëros, χλωρός, contr. χλωρός, ambiguae significationis, apud Hipp. & incertum, quemnam colorem proprie denotet? Modo namque ex virore pallescens, interdum pallidum, luteum, aut subpallidum denotat, Gal. c. 2. *de R. V. I. A. 1. 22.* & c. 2. *progn. 1. 44.* Vide Foëf. pag. 679. Oculi quoque dicuntur χλωροί, h. e. *lutei*, signum sunt Icteri, Hipp. l. 2. *de morb. XXXV. 4. 30.* Sed & insignis cacochymiae & viscerum obstructionis, si herbacei coloris, quos Plautus vocat *herbeos oculos*, Lind. Ex. X. §. 17. Est & nomen piscis, qui *Gobio*, vel *Gobius*, dicitur. Vide *Gobio*.

CHNUS, χνῆς, velut tomentum, aut lanarum rasuram & rejectamentum significat, quo culcitrae infarciuntur, quod ex tenera lana & molli villo fit. Usus Hippocr. de splene aquoso laxo, l. 1. *de morb. mulier. LXXXVII. 7.* Alibi vult Foëf. d. l. tonum vel strepitum in faucibus denotare, ut l. *de int. affect. XI. 16.* quamvis & hoc in loco retinere possit primam significationem, dum fauces veluti lanugine repletæ sibilum edunt, tanquam per fistulam.

CHOA, vide *Chus*.

CHODACUM, χοδακόν, nomen emplastri, quod de-

scribitur à Celso, l. 5. c. 19. quamvis etiam legatur *Coacum*.

CHOANA, χόανον, χόανον, χόανον, χόανον, proprie *infundibulum* significat, uti patet ex Hipp. ubi gula describitur, tanquam *infundibulum*, per quod cibus & potus in ventriculum infunditur, l. *de cord. I. 12.* Alias & *Choana*, χόανον, seu χόανον, à χόαν, i. e. *fundo*, liquefacio, vas dicitur ex argilla, quo argentarii utuntur & Chymici, in fundendis ac liquefaciendis metallis, Castell. Vide *infundibulum*. Per metaphoram & Cavitas in cerebro, quæ *Infundibulum* Latine dicitur, *Choana*, χόανη, aut propter ulum excipientem & principium ejus amplius *πέλας*, *Pelvis* dicta, hoc nomine venit; estque nihil aliud, quam cavitas orbicularis, nonnunquam triangularis, facta ex pia matre, ubi cerebri basin succingit, unde & cerebri ventriculi investuntur, Th. Bartholin. *Anat. l. 3. c. 6.* Jung. Gal. l. 9. *de V. P. c. 3.* C. Hofman. in *comm. ad h. l. n. 662.* Vide *Pelvis*.

CHOCOLATA, *Chocolate*, item *Succolata*, est massa quædam solida, exotica, vel in placentas, vel cylindros formata, saturate rubra, friabilis, sine odore, similis fere sanguini Draconis, cujus basis potissima est fructus Cacao dictus, Avellana Mexicana. De hac confectioe habes integrum libellum Anton. Colimeneri de Ledesma, Latine redditum à M. Aur. Severino, cura D. D. I. G. Volcameri editum. Jung. Schröd. l. 4. *cl. 2. n. 404.* Fr. Hofm. in *Clav. ad h. l.* Prostant & hodie vernaculi tractatus de *Chocolata* juncti cum The & Caffè. Apud P. Zacchiam aliquoties legitur *Chaccolata* Inda in *Quæst. Med. Legal. l. 9. tit. 8. quæst. unic. de Chaccolata* & *Aqua vitæ*.

CHOENICIS, χοινίσις, χοινίσιον, est nomen *Modioli*, vel *terebellæ*, seu instrumenti chirurgici ad perforandum & reponendum cranium, cujus meminit Gal. l. 6. *M. Med. c. 6.* Cels. l. 8. c. 3. *Æginet. l. 6. c. 90.*

CHOENIX, χοινήξ, est mensura Atticorum arida, continens cotylas tres sive sextarium unum & dimidium, sive duas libras mensurales cum quadrante. Signum fuit ♣. Gal. *de pond. & mens. Gorr.*

CHORRAS, χοιράς, *strumam* significat. Vide *Sivuma*.

CHOROS, χοιρός, vide *Porcus*.

CHOLAGOGUS, χολαγωγός, dicitur de medicamentis, quæ *bilem evacuant*, Galen. 4. *aph. 2.* qua simplicibus, qua compositis. Catalogum eorum tum apud alios, tum apud Ionston. *Syn. Med. Part. II. L. 4. tit. 3. c. 2. art. 1. punct. 3.* reperire licet; quamvis multa concurrant cum veris principiis minime concordantia.

CHOLAS, χολάς, Lat. secundum Gazam *Cholago*, omne cavum hypochondriorum & *Ilium* dicitur, ex Aristot. l. 1. *H. A. c. 13.* vel quod hepar, ceu bilis colatorium contineat; vel à cavitate, quasi *πηλῆς*. Utiur & Homerus hac voce, *Iliad. d. vers. 527.* ubi tamen pro *intestinis* potius sumitur.

CHOLE, χολή, *bilem* significat. Vide *Bilis*.

CHOLEDOCHOS, χοληδόχος, i. e. *bilem continens*; aut recipiens. Epitheton commune & vesiculæ fellis, & vasis Hepaticis, πρὸς χοληδόχῳ unanimiter dictis, & vasi felleo communi ad intestinum duodenum excurrenti, uti patet ex Galen. l. 4. de V. P. cap. 13. Vide C. Hofmann. in *Comm. num.* 223.

CHOLEGON, χοληγόν, (item χολήιον, idem, quod *Cholagogum*. Usus Hipp. l. 1. de Morb. XLIII. 15. In libro vero de L. I. H. XXXIIX. 7. & XL. 10. vocavit χοληγόν. Vide Foëf. p. 683.

CHOLERA, χολέρα, Foëf. χολερά, quasi *biliaris*, Galen. 1. *progn.* 1. 25. est acutus affectus cum vomitibus biliosis multis, alvique dejectionibus, suris quoque se contrahentibus, ac frigescentibus extremitatibus, fiuntque in his ægris pulsus minores & obscuriores. *Cholera* duplex est apud Hippocr. altera *humida*, in qua, ut omnes norunt, vehemens est excretio bilis supra infraque erumpentis, intestina graviter torquentur, accedunt convulsiones, sæpe etiam crurum suræ contrahuntur. Alteram *siccam Cholera*m vocat Hippocr. ab eadem proveniente causa, ac circa eadem consistentem, (falsum hoc) at citra ventris fluorem & vomitum, Gal. in *definit.* Hic morbus ex continua ciborum cruditate proveniens quibusdam accidit certis intervallis, omnemque corporis redundantiam educit, una cum vitiosis humoribus magnam quoque bonorum partem evacuens, Gal. l. 7. *Meth. Med.* c. 11. Tantis est impetus tantaque vis erumpentis humoris biliosi. Χολεραϊκῶν, seu χολεραϊστίς, dicuntur à Medicis cholera morbo laborantes. Nomen habet non tam à χολή, quam à χολάς, i. e. intestinum, per quod materia ex ventre excernitur. Hæc quondam Castell. de hoc affectu. Quibus alia clariora & accuratiora annectemus. *Cholera* morbus rectius derivatur à χολή quam ἀπὸ τῆς χολάδων, uti voluit Trallianus, *Diet. n.* 925. Est morbus acutissimus, interdum omnibus aliis velocior, ita ut sub uno die sæpe vitæ terminum fecerit. Duplex est juxta Hippocr. *Humida*, & *Sicca*, 4. de R. V. I. A. 1. 102. 103. quæ ab una causa provenire minime possunt, cum in sicca venter saltem inflatur, & strepitus insint, & laterum lumborumque dolor urgeat, nihil autem per alvum secedat, sed adstringatur. In humida vero omnia pene contrario modo sese habent. *Humida* causa ergo nulla alia est, quam humorum excrementiorum bilis & succi pancreatici simul peccantium propria acrimonia in intestinis tenuibus nimia effervescentia stimulans, & motum intestinorum peristalticum convellens, invertens, ipsumque etiam ventriculum convellens, Syl. l. 2. *Prax. Med.* c. XI. §. 12. & XV. §. 5. seqq. cui conjuncta est totius massæ sanguinæ effervescentia tumultuaria & colligativa. Unde non mirum, si tam cito interimat ægrum. In *sicca* vero status sicciores, veluti per torrefactionem, à sanguine acriter excandescente & combusto sicciori, & insufficienti bilis secretionem, &

succi pancreatici nimia austeritate oborti peccant; quemadmodum ex eodem d. l. & alibi patet. *Cholera* à Paracelso sumitur pro ipsa *Bile*, passim in scriptis suis; quemadmodum & Æ. Lampridium accepisse notavit Rhod. in *Indic. prior. ad Scribon.*

CHOLERICUS, χολεραϊκός, *biliosus*, duas diversas habet significationes. 1. enim accipitur pro eo, quod naturam æmulatur bilis excrementiæ, nondum tamen in eam penitus degeneravit. Ita *Cholericum* temperamentum in latitudine sanitatis, & intemperies *Cholerica* in statu p. n. Sanguis *Cholericus* seu biliosus ad utrumque statum spectans, ceu causa, in quo portiones salinæ volatiles & sulphuræ acres prævalent, unde calor major, & sanguinis motus intrinsecus fortior observatur, nutritio vero minor. Ita homines dicuntur *cholericici* vel *biliosi*, tali sanguine & temperamento, sive vel p. n. præditi, uti passim ex veteribus & recentioribus constat. 2. accipitur pro iis, qui cholera morbo laborant, uti dictum. Unde Hipp. χολεραϊκὴ πάθηα vocavit, l. 5. *Epid.* XXVII. c. 8. XXXIX. 15. & l. 7. XXXV. 4. XL. 8. Alibi etiam χολεραϊκὰ dicuntur, *Coac.* 535.

CHOLOBAPHINON, χολοβάφινον, est epitheton æris auri colorem mentientis. Dicitur *as coronarium*, Libav. *Syn. Arc. Ch.* l. 6. c. 6.

CHOLOMA, χόλωμα, *Cholosis*, χόλωσις, χολεία τῆς σπλάγνης, Galen. 6. *aph.* 60. vel communiter *omnem mentis distortionem* & depravationem quoad motum significat, Gal. c. 4. de *artic.* 1. 11. vel specialiter *claudicationem*, quando crus vel longius fit, interius luxatum, vel brevius, si foras luxatio fit, ex. 6. *aph.* 60.

CHOLOS, χολός, *Claudus*, etiam in lata & stricta significatione. Hinc & manus *clauda*, χολὴ χιρς, dicitur, Hipp. 2. *Prorrh.* I. 6.

CHONDROSYNDESMUS, χονδροσύνδεσμος, i. e. *cartilagineum ligamentum*, Gal. l. 1. de *temper.* c. 9. Hinc & συγχρόδρωσις, unio ossium cartilaginis interventu facta. Vide *Cartilago*.

CHONDRUS, χόνδρος, Far. Vide *Alica*, *Civilago*. Ad priorem significationem per translationem pertinet & hæc, quando thuris mica, seu granum χόνδρος λιβάρις dicitur, alias *Manna Thuris*, Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. Jung. Rhod. ad *Scribon.* n. 104. p. 172.

CHONE, χώνη, idem, quod *Chona*. Vide supra, Gal. l. 9. de *Anat. operat.* c. 1.

CHORA, χώρα, i. e. *regio*, locus, in quo homines degunt. Hujus accuratam notitiam maxime esse necessariam ad conservandam & recuperandam sanitatem, patet ex Hipp. 1. *aph.* 2. & prolixius l. 1. de A. L. & Ag. Jung. *Diet. num.* 936. Χώραι etiam dicuntur *cavitates oculorum*, ceu *regiones*, quæ supercilliis subjacent. Gal. l. 8. de V. P. c. 6. item *Spacium*, vel *Spatium*, h. e. locum aliquem vacuum, Gal. l. de *inaeq. temp.* c. 2. & l. 10. M. M. c. 6. *alibique*.

CHORDA, Corda, χορδή, dupliciter accipitur: Proprie pro *fidibus* & nervis canonicis extensis super instru-

menta Musica, Gal. *l. de trem. palpit. c. 8. & l. 3. de L. A. c. 6.* sæpiusque alibi. Per translationem & improprie denotat *Tendinem*, Gr. *τίτων* dictum. Vide *Tendo*. Avic. *l. 4. fen. 4. w. 4. c. 1.* Apud alios, præsertim Poëtas, *Intestina* quoque *χορδαί* dicta sunt, unde *Chordapsi*, derivationem petunt. Paracelsus etiam per *chordās* intellexit *puenda*, unde *Curam Cordarum* vocavit, *l. 7. de orig. & cur. morb. Gallic. c. II. & l. 8. c. 3.*

CHORDAPSUS, *χορδαψός*, idem, quod *Ileus*, *Volvulus*. Vide *Eileos*.

CHOREA, *χορεία*, communiter motionem pedum & corporis ad rhythmum & legem Musicam denotat, quæ *Saltatio* dicitur, & ita inter Exercitationes corporis indifferentes ad sanitatem & morbos referri potest. Specialiter vero significat morbi Convulsivi speciem, quæ *Chorea S. Viti*, à sacello S. Viti, quod est in finibus Ulmenfium, appellatur, malum affine *Tarantulatis*, quando mulieres quotannis saltu cum perturbatione mentis eousque lese nocte dieque exercent, donec ecstaticarum instar corruant, qua ratione restitutæ sibi videntur, ut parum vel nihil sentiant per integrum annum usque ad solstitium æstivum, circa diem S. Viti occurrens. Horst. in *Epist. med. f. 7. de admir. convuls.* Hujus affectus causam naturalem persuasurus Th. Willis in spiritus animales cæstro quodam ceu copula heterogenea explosiva excitari, ac effrænes evadere docet, *de convuls. morb. c. 7.* Enimvero annon illud cæstrum aut illa copula vel provenire potuerit à diabolicis præstigiis, vel ab his regi propter superstitionem concurrentem, alii quoque perpendant & dijudicent. Paracels. *Choream S. Viti* divisit in *Choream Lascivam*, & *Iratam*, vel *Æstimatiam*, *Tr. 2. de morb. Ament. c. 3.* ubi etiam curam utriusque tradit; illius quidem haud plane ineptam, hujus vero superstitiosam, aut vanam. Liquorem etiam *Sopphiri* peculiariter tollere hunc affectum, legitur apud eund. *l. 2. de virib. membr. c. 4.*

CHOREGIA, *χορηγία*, proprie significat officium *Choragi*. Generaliter etiam notat erogationem sumpuum, contributionem; sed Gal. accepit pro *redundantia materiæ* ad morbi generationem facientis *l. de cur. rat. per S. M. c. 19.* Jung. *Fuchf. comm. ad h. l. p. m. 285. b. 285. a.*

CHOREO, *χορεύω*, dupliciter ab Hipp. sumtum (1) significat *procedo*, *progredior*, *σπὸς βίην*, ad virtutem aut robur, *f. 2. de Nat. hum. t. 13.* (2) pro *exeo*, *excerno*, v. g. de *Urina*, 2. *Prorrh. XXXI. 15.* Et *πὸ χωρίων* quævis dicuntur *excresceta*, 1. *aph. 23.* Jung. *Dieter. n. 937.* Linden. *Ex. XIII. §. 248. seq.*

CHORION, *χόριον*, quibusdam etiam *χόριον*, est nomen membranæ foetum involventis exterioris, totum uterum replentis, cui placenta adhæret uterina, ita dicta, quod multæ venæ arteriæque sint in ipso tanquam in choro quodam congressæ ac dispositæ; aut, quod instar circuli foetum ambiat. Pleniorem hujus membranæ descriptionem vide in *Anatomicis*, Hier.

Fabric. ab *Aquapend. de form. foetu. Harv. Exercit. de gen. animal. in additament. h. ut. Bartholin. l. 1. Anat. c. 36.* Qui per ω scribitur *χόριον*, hanc dant rationem, quod hæc membrana foetus veluti sedes & domicilium sit, vel quod una cum foetu *χορεί* exeat. Castell. Quod tamen improbat C. Hofm. *com. in Gal. de V. P. n. 1068.*

CHOROIDES, *χοροειδής*, dicitur de diversis membranarum, ob copiam vasculorum sanguineorum chorio membranæ in utero similibus. Ita *Plexus choroidei*, *χοροειδή πλίγματα ἢ συσπρίσματα* sunt convolutiones membranarum cerebri ex multis venis & arteriis prope medium cerebri ventriculum constitutæ, Galen. *lib. 9. de Anat. Oper. c. 3. & l. 9. Vj. Part. c. 7.* Ipsa quoque tenuis cerebri membrana, alias *Pia mater* dicta, vocatur *χοροειδής*, eo quod cerebri vasa non aliter sustineat, quam *τὸ χόριον* vasa ad foetum pertinentia complectitur, *lib. 8. de Vj. Part. cap. 9.* Sic & *Oculi unica Reiformis*, vel *ἀμφιβληστροειδής*, alias dicta etiam *χοροειδής*, humor vitreum oculi ambiens vocatur, Gal. *l. 10. de V. P. c. 2.* Castell.

CHORUS, *χορὸς*, vel idem significat, quod *χορεία*, *chorea*, saltationem, *tripudium*, vel *cœtum* aut multitudinem hominum *salsantium*, & quidem manibus junctis facta *corona*, vel *circulo*. Vide C. Hofman. *in com. ad Galen. l. de V. P. n. 790.* Barthol. *d. l.*

CHREIA, *χρεία*, est vocabulum emphaticum, *usum*, *officium*, necessitatem alicujus rei exprimens. Gal. conscripsit *Libros de Usu Partium*, *περὶ χρείας τῶν μερῶν*. C. Hofm. *in comm. n. 8.* Gerr. *in def. p. 514.*

CHREMA, *χρήμα*, quid in vita civili significet, non est hujus loci exponere. Ab Hipp. vocabulum hoc sumitur pro omni *re*, & ita idem, quod *περὶ γνῶμα*, Hippocr. *l. de A. L. & Ag. XII. 12. XVII. 7. XX. 6.* Ita ventriculus dicitur *χρήμα ἰχθυόν*, *res valida*, *l. 4. de morb. XXXI. 13.* & *Pulmo ibidem* *rara vel laxa res*, 7. Videantur & loca alia, v. g. 3. *de fractur. t. 63.* & *in epist. ad Philopæmen.* Adde *Foëf. p. 684. seqq.*

CHRESIMOS, *Chrestos*, *χρήσιμος*, *χρησός*, id est, *utilis*, *proficuus*, *commodus*. Ita de purgantibus, Hipp. 4. *aph. 2.* Molles tumores *χρησά*, 5. *aph. 67.* & horror à sudore *ἢ χρησός*, non est *proficuus*, 7. *aph. 4.* Et *Eunuchi* in specie ad generationem dicuntur *ἢ χρησά*, *inutiles*, *l. de geniur. III. 6.*

CHRESMOLOGUS, *χρησμολόγος*, *fatalicus*, idem, quod *κάντης*, *vates*, aut certe species *vatis*, Gal. *c. 1. de R. V. I. A. t. 16.* à *χρησμός*, *Oraculum*.

CHRESTOMATHEIA, *χρηστομάθεια*, significat *Utilia*, *Excerpta* & *explicationes selectiores* in aliqua scientia. Ita B. C. Hofmannus *Annotationes & Scripta* quædam *Physiologica & Pathologica* nomine *χρηστομαθειῶν* exornavit, quæ *Illustris Guido Patinus* pluribus annis post obitum Autoris Lugduni Anno 1668. exprimendes curavit. De hoc vocab. vide *laudati Hofm. Com. in Gal. de Vj. P. n. 2.*

CHRISIS, *χρείασις*, vide *Inunclio*.

CHRISTI manus, est epitheton *facchari depurati cum aq. rosar. cocti*, & in rotulas fusi, additis margaritis præparatis, vel omissis. Vide Dispensatoria, Lang. l. 3. ep. 1. c. 6.

CHRISTOS, χριστός, à χρίω, ungo, significat id, quod unguendo applicatur. Olim φάρμακον, præsertim externa triplicis fuisse sortis: ἰσχυρῶς, quæ vulneribus sanandis imponebantur: χριστῶς, quibus telorum cuspides inficiebant: & πικρῶς vel πικρῶς, Hippocrati dicta, l. de affect. XLIII. 1. Primi generis semper bona: quæ fecundi, semper mala: quæ denique tertii, pro voluntate offerentis, aut bona aut mala erant. Atque ita obtinuit apud eos, qui Medici non erant, Linden. Ex. XIII. §. 323.

CHROMA, χρώμα, duo significat: 1. Colorem, Hippocr. 4. aph. 21. Coac. 1. 125. & alibi. Dicitur & χροιά, 1. 608. Vide Color. 2. Corporis habitum exteriorum, sive Cutem, l. de Insomn. IV. 16. l. 4. Epid. XXII. 20. & l. 5. XXIV. 18.

CHROMATISMUS, χρωματισμός, colorationem significat, sive modum naturalem, sive artificium, colorem rebus certum conciliandi. Vide Libav. Synt. Arc. Chym. l. 6. c. 2. 3. seqq. Vide Coloratio.

CHROMIS, χρόμις, χρώμις, nomen piscis littoralis, cujus usus in cibis, de quo legatur Aldr. l. 2. de pisc. c. 14.

CHRONICUS, Chronius, Polychronius, χρονικός, χροίνιον, πολυχρόνιον, denotat diuturnum, & est epitheton morborum, qui tardius moventur. Ita 3. aph. 14. coryzæ chronica; hæmorrhoides chronica; 6. aph. 12. Et opponuntur Brevibus. Vide Brachychronius, & Brevius. Hunc terminum aliquoties retinuit Paracelsus.

CHRONIZO, χρορίζω, morari, cunctari, moram facere significat, Hipp. 4. aph. 10.

CHRONOS, χρόνος, significat Tempus. Vide Tempus.

CHROS, χρος, apud Iones corporis carnosam partem & substantiam significat, in quo genere cutis & musculi sunt, membranæ, & viscera, Galen. de fract. 1. 9. & f. 3. t. 6. Jungatur Coac. 1. 243. ubi superficiem corporis denotat, Foesl. in Oecon. p. 685.

CHRYSAMMOS, χρυσάμιον, h. e. aurea arena, quam Galenus terram χρυσίον vocavit, l. 9. de S. F. in qua portiunculæ aut frustula quædam auri parva reperiuntur, quæ negotio huic dediti beneficio ignis & fornacum colligando aut fundendo extrahunt. De qua auri faciendi antiqua arte legatur Jo. Franc. Pici Mirandulæ de auro l. 3. cap. 1. in Theatr. Chym. Vol. II. pag. 360. De hujusmodi glebis & ænis auro puro turgidis plura legatur ex aliorum scripnis compilata in Erasim. Francisc. Hort. Orient. & Occid. Ind. T. I. Part. 2. p. m. 1116. seqq.

CHRYSE, χρυσή, nomen emplastri, cruentis vulneribus accommodati, ex thure, alum. scissil. colophon. resin. oleo, auripigm. & oxelæo parati, apud Æginet. l. 7. c. 17.

CHRYSITIS, χρυσίτης, idem, quod Chrysammos, Chrystitis etiam dicitur Lithargyrium auri, Dioscor. l. 5. c. 102.

CHRYSOBALANUS, χρυσοβάλανος, glans aurea, quid proprie denotet, non constat. Bauhinus tamen in Pinace existimat ex mente aliorum, Nucem muschatam esse intelligendam. Occurrit apud Galen. l. 8. de C. M. S. L. c. 3.

CHRYSOCERAUNIUS, χρυσοκέρωνιον, vide Cerauniochryfos.

CHRYSOCHALCOS, χρυσοχαλκός, idem, quod Aurichalcum, Rul. & Johnson. Dicitur & Ori-chalcum.

CHRYSOCOLLA, χρυσοκόλλα, quasi gluten auri, est minerale coloris late viridis, venereæ, salinæ, nitrosæ, & fusoriæ naturæ. Duplex est: Nativa & factitia. Inter nativas Armeniaca primas, secundas Macedonica, tertias Cypria tenet. Quamvis & in Germania sint excellentes, in Silesia, nec non & in Hungaria, alibique. Est Borax natus. Et posset dici Chrysocolla viride scissile, sicut Ærugo aris viride rasile dicitur. Estque quasi species nitri. Plinius l. 33. H. A. c. 5. Factitia vel ex ipsa nativa depurata paratur, vel etiam ex urina infantum. De facultatibus Chrysocollæ leniter escharotica, colliquativa, siccante, vide Gal. l. 9. de S. F. in fin. Dioscor. l. 5. c. 104. Jung. Rul. & Johnson. in Lex. Chioc. in Mus. Calceol. sect. 3. p. 375. seq. Borax etiam Chrysocolla Aurifabrorum vocatur à C. Hofmann, Paralip. Offic. c. 55.

CHRYSOGONIA, χρυσογονία, est semen aurificum ex auro prius soluto, perfectissime concoctum, seu Tinellura aurifica rubri coloris, admirabili tenuitate substantiæ prædita, cui à natura vis illa aurifica inest, quemadmodum in Argyrogonia vis argentifica. Videatur Galten. Claveii Apolog. Chrysopeia, & Argyrop. Th. Chym. Vol. II.

CHRYSOLITHUS, χρυσόλιθος, est lapis pretiosus, vel gemma aurei coloris, (unde & nomen quasi Lapis aureus.) Duplex habetur: Veterum, qui Topazius modernorum, & Topazium veterum, qui Chrysolithus recentiorum gemmariorum. Duo sunt genera: Orientalis, & Europæus, quorum ille hunc & colore & duritie superat. A signatura coloris judicatur, naturæ esse & virtutis claris, h. e. Cardiacæ & Cephalicæ. Proinde creditur timores nocturnes, & melancholiam minuere, intellectum confortare &c. Plura vide apud Ruland. in Lex. Schröder. l. 3. c. 5. Fr. Hofmann. in Clav. ad h. l. Dicitur & Chrysopeus, Parac. 11. Cælum philosophor. item Ethesius, Rul. & Johnson.

CHRYSOMANES, χρυσόμανής, dicitur, qui nimio auri desiderio ducitur, auri insane quasi cupidus, quales olim Hispanos fuisse in Indiis ex Itinerariis & Historiis constat. De hoc vocabulo vide Linden. Ex. X. §. 208. Annon & Chrysopei hoc nomine venire possent?

CHRYSOPLYCIUS pulvis, dicitur, qui plumbo durinem, argento vivo & stanno difficillem liquationem

dat, quam utramque qualitatem ferro adimit, Helmont. *tr. Natura contr. nesc. n. 40.*

CHRYSOPOEIA, χρυσοποιία, est pars Spagyricæ vel Chymicæ, quæ monitrat artificium, ex metallis imperfectioribus aurum verum conficiendi, beneficio Mercurii philosophorum, ceu *Chrysofonias*, vel *Chrysopei* pulveris, uti vocat Helmont. *tr. format. orus, n. 21.* Vide *Argyropœia*. De utraque uti certum est, ad Medicinam proprie non pertinere; ita adhuc incertum & valde dubium, an possibilis sit naturalibus viribus. Rolfink. licet fere penitus ad negativam inclinaverit, tamen difficillimam esse statuit, *Chym. l. 6. c. 13.* Qui vero de hac arte plura legere expetit, adeat *Theatrum Chymic. & Andr. Libavii scripta Chymica*. Nobis non licet omnia convasare.

CHRYSOPUS, χρυσοπός, vocatur Petr. Castello succus ille Indicus purgans, Gummi Gote alias dictus, teste Rolfink. *de Purgantiib. sect. 13. art. 8. cap. 1.*

CHRYSOS, χρυσός, Latine *Aurum* dicitur. Vide *Aurum*.

CHRYSULCA, epitheton *Aquæ Stygiæ*, quæ *Regia* dicitur, solvendo auro destinatæ, Rolfink. *d. l. 1. 3. f. 1. art. 4. c. 14.* Helmont. *tr. Pharmac. ac Dispens. mod. n. 15. tr. Humor. pass. decep. c. 1. n. 78.*

CHRYSUN, χρυσόν, Lat. *Aureum*, nomen est vel Collyrii apud Aët. *lib. 7.* ad incipientes suffusiones efficacis: vel Pessi valentis ad inflammationes uteri, apud *dund. l. 16. c. 83.* Vide *Gorr. p. 515.*

CHUS, χῦς, *Choa*, *Congius*, est mensura liquidorum apud Atticos, capiens sextarios sex, vel cotylas Atticas duodecim. Aut habet olei libras novem, vini decem, mellis tredecim, cum dimidia, Galen. *de pond. & mensur. Linden. vini saltem tribuit libras octo, cum unciis quatuor, Ex. X. §. 227.* Rhodius *ad Scrib. Lavg. n. 268.* & in *diff. de pond. & mens. p. 40.* *congium* denas libras pendere scripsit, quod in sculpa detulis manifestat.

CHYBUR, Chibur, denotat Sulphur. Hoc præparatum unice extollit Paracels. in affectibus pulmonum, ut nihil melius eo valeat. Vocat Balsamum pulmonis & pectoris, neque majus arcanum in viribus rerum quærendum. Paracels. *l. 2. de vir. membr. ext. c. 14.* Jung. *Johnf. in Lex.*

CHYLARION, χυλάριον, diminutive idem, quod *Chylus*, χυλός, quæ vox in specie pitisanæ succum denotat. Quasi *Succatiunculam* diceres. *Χυλάριον* legendum esse in Hippocr. *l. de int. affect. XL. 17.* existimat Fœf. *Oecon. p. 685.* quamvis in edit. Linden. *χυλάριον* legatur.

CHYLIFICATIO, χύλωνσις, χυλοποίησις, vulgo *coctio prima*, est actio ventriculi propria (quamvis non negari possit, initium accipere in ore, & supplementum in intestinis, præsertim tenuibus) qua assumpta alimenta per os, beneficio caloris nativi, sive flammæ vitalis appropriata, allaborante quoque viscerum adjacentium, præsertim hepatis calore, mediante succo quodam spiritali

acido; aut juxta nonnullos moderate acido falso, quod Fermentum dicitur ventriculi, fermentationis moderatæ modo in ejusmodi substantiam, quæ cremori vel succo pitisanæ similis est, & proxime converti potest in sanguinem, transmutantur. Vid. Joh. Wallæi *Epistola de motu Chyli & sang.* Dieterich. *Iav. n. 157. & 117.* Casp. Hofmann. *com. ad Galen. de Vsf. P. num. 180.* Th. Bartholin. *Anat. l. 1. c. 9.* alique ex recentioribus plures, præsertim Charlton. *in Oec. anim. Exerc. II.*

CHYLISMA, χυλισμα, à χυλίω, succum exprimo; significat succum expressum, Dioscor. *l. 3. c. 125.* Unde hanc vocem ei auctori propriam vocavit Rhod. *in Indic. ad Scribon. prior.* B. tamen Rolfink. etiam *Extracis* hoc nomen applicare non dubitavit. Unde extractum quoddam vocavit *Chylisma Catholicum, & Holagogum, Chym. l. 4. sect. 3. c. 12.*

CHYLUS, χυλός, generaliter succum significat, cum in animantibus, tum in plantis paululum incrassatum, Galen. *lib. 1. de Simpl. Fac. cap. 36.* Apud Hippocratem vero specialiter accipitur pro succo pitisanæ, & sorbitionem significat, quam Pitisanam colatam vocant, expressam hordei substantiam continentem, non cremorem, qui est aqua hordei expressa apud Latinos, non succus ipsius substantiæ hordei, cui tota & integra pitisana, hæc non colata opponitur, *1. de R. V. I. A. t. 28. 41. 47. l. 5. Epid. X. 12. 16. l. 7. II. 421. V. 9. 20. & alibi sæpius, quæ loca videri possunt apud Fœf. pag. 686.* Propter similitudinem cum hoc pitisanæ succo specialissime etiam *Chylus*, χυλός, dicitur succus ex assumtis cibis, nativi caloris & fermenti in ventriculo contenti vi, per fermentationem (quam antea *Chylificationem* diximus) elaboratus, partim tenuioribus, partim crassioribus portionibus constans, Gal. *l. de atr. bile cap. 3. & l. 4. de Vsf. Parv. c. 3.* Cur Lindenus scribere maluerit *Chilus*, non video rationem. Vocat vero pulvem illam, quæ in ventriculo, ceu publica olla, coquitur quotidie, & præter cremorem, quem χυμόν, vel succum, appellat, habet etiam scoriæ, seu recrementæ ciborum, *Ex. XIII. §. 281.* Quemadmodum vero non indubitæ veritatis & in confesso est omnium, quod *Chylus* sit materia sanguinis; ita per quas vias, quo motu, & an ad viscera quoque, præsertim hepar & lienem, feratur, pro sanguificatione, nondum inter Anatomicos profusè expeditum est; hodie tamen expeditæ veritatis esse videtur, chylum ex intestinis per vasa lactea primi & secundi generis ad commune receptaculum collectum lymphaque dilutum successive per peculiarem ductum à Perqueto inventum ad venam tubclaviam ascendere, ibique sanguini permisceri, ut mox cordi communicetur, & hujus ope una cum sanguine per totum corpus distribuatur, quemadmodum hoc prolixius in Physiologorum & Anatomicorum scriptis legi poterit. Nihilominus sunt adhuc & celeberrimis Anatomicis & Physiologis, v. g. Willis, Johann. van Horne, Swammerdam, Peierus, qui venas mesaraicas etiam admiserunt, de quibus videatur Theod.

Theod. Jans ab Almeloveen *Inveni. novantiq.* §. 23, p. 198. 199. quorum sententias adducere non admittit instituti ratio. Videatur Th. Barthol. in *Anatom. d. loc.* & alibi.

CHYMIA, *Alchymia, Chemia, Chimia, χυμία, χυμία, σπαγίρεια, Spagyrica*, (hæ scribendi varietates à diversa derivatione obortæ sunt, & adhuc salva orthographia defendi possunt. Vid. Rolfink. l. 1. *Chymia* c. 8. Libav. *Synt. A. Chym. in pr.*) generaliter artem, materiam quandam solidam liquandi, aut solvendi significat, Ruland. in *Lex.* Specialiter vero tribus potissimum gaudet significationibus: 1. sumitur pro arte, quæ monstrat modos diversos, medicamenta simplicia vel composita concreta solvendi, aut soluta coagulandi, ut purum ab impuro separaret, & vis medicamentosa eorum exaltetur, aut promior reddatur. Hæc definitio fere coincidit cum Rolfinkii d. loc. c. 11. 22. Et hæc *Chymia* est medica, parsque Pharmaceuticæ. Unde & Pharmacia selectior vocatur maritanda cum Galenica, D. D. Wedel. in *Ph. I. A. F. R. in præm.* p. 4. Verum Medicinæ saltem sinistra aut serva, quam tamen hodieque multi non sine præjudicio Artis Medicæ, suæque dignitatis ultra τὸ περίτοι laudibus extollunt: 2. sumitur pro arte μεταλλουργική, sive transmutandi metalla imperfectiora in perfectiora, Aurum & Argentum, cujus duæ sunt partes: *Agyropæia* & *Chrysopeia*, de quibus vide supra suo loco. Et in hac significatione sumit Joh. Fr. Picus de Mirandula, l. 2. de auro c. 1. in *Theatr. Chym. Volum. II.* pag. 323. 3. accipitur pro arte, quæ occupata est in præparatione *Lapidis Philosophici*, sive per hunc intelligatur *Medicina Universalis*, per quam omnes morbos sanari posse aliis persuadere conantur, sive illud semen *Chryso*-vel *Agyropæum*, quo mediante transmutatio fit metallorum in aurum & argentum. Quamvis vero nunquam non omnes hæc *Alchymia* species suos habuerint amatores, quas nimio amore deperierunt; præsertim vero tantis encomiis exornarunt, ut Philosophiam veram, Sophiam adeptam etiam vocare non sint veriti. Videatur iterum *Theatr. Chym. in singularum Voluminum Indice*. Sunt tamen, qui de duarum posteriorum certitudine & amoris hujus dignitate haud immerito dubitant, de quibus legi poterit Rolfink. d. loc. cap. 9. & 10. cui etiam calculum nostrum addere eo minus dubitamus, quo magis persuasum nobis habemus, verissimum hactenus fuisse illud proverbium, cujus meminit Guido Pancirollus in *nov. reperi. part. post. tit. 7.* Nunquam vidi Alchymistam divitem, cui respondet Italicum: *Non si fidare all' Alchimista povero, e Medico amalato.* Et omnino dolendum, quod Magnates quidam permittant, ab hujusmodi artificibus (verius ut plurimum impostoribus) decipi, ut etiam ad dignitates varias evehere non vereantur. Artifices *Chymia* vocantur Chymici, Chymici, Chymiatræ, Alchymistæ, Spagyrici, Philosophi, Adepti, quæ duo epitheta fortassis vel hyperbolice, vel ironice sunt accipienda.

CHYMICOPHANTA, *χυμικοφάντης*, dicitur Georgio Thomsono in *Explicauone quorundam terminorum artis, Acui suæ Magneticæ præmissa*, is, qui videtur esse Chymista, nequaquam tamen realiter est.

CHYMOLEA, vide *Kymolea*.

CHYMOSIS, vitiose, pro *Chemosis*. Vide supra.

CHYMOSUM, dicitur Paracelso genus nutrimenti ex assumtis in chylum mutati, & ita idem, quod *Chylus*, e quo aliquando & vermes *Ascarides* generantur, l. 2. *Paragraph. §. 2.*

CHYMUS, *χυμός*, quamvis communi significato nihil aliud, quam succum, humorem præsertim coctione paululum incrassatum denotet, & ita à vocabulo *Chylus*, *χυλός*, nihil differat. Quidam tamen, qua veteres, qua recentiores, aliquam differentiam urgere solent. Ita Galen. l. 1. de *Simpl. Fac. c. 36.* *Χυμός* vult significare *gustatoriam facultatem*, vel qualitatem, quam *Saporem* vocavit, qui est in plantis & animalibus; *Chylum* vero succum ipsum incrassatum, in quo *Sapor* inest. Lindenus sit *Ex. XIII. §. 282.* ita differre scripsit, ut *Chymus* sit cremor & portio *Chyli* melior. Ita etiam nonnulli ex recentioribus *Chymum* dicunt esse chylum jam à fecibus separatum in Glandulis Mesaraicis & Receptaculo Lumbari lymphæ delutum & fluidiorem redditum, usque dum in venam subclaviam sanguis permittitur nomen *Chymi* amittat. Rul. & Iohnf. vero plane contrarium innuerant, docentes in *Lexic. Chymum* esse massam, item læcem.

CHYSIS, *χύσις*, vide *Fusio*.

CHYTLON, *χύτλον*, dicitur in unctio, quæ cum multa aqua & oleo fit. Hinc verb. *χυτλάω*, aqua & oleo simul perfundor, Foëf. pag. 686. & verbum *χυτλάω*, quod significat, aqua & oleo simul confuso tritoque ungi aut perfundi, Galen. lib. 2. de *Simpl. Fac. c. 25.* Opponitur τῷ ἐνσπλαίφειν.

CHYTRA, *χύτρα*, id est, olla, vas fictile, in quo aliquid coquitur. Idem significat *χύτρα* apud Hippocr. l. 2. de *morb. mul. XXIV. 21. seqq.* *Χυτρίδιον* ollulam denotat, l. de *Ulcer. XII. 2.* *Χύτρα πλατίσμου*, ampli orificii olla, legitur apud Gal. l. 6. de *C. M. P. G. c. 112.*

CIBARIUM, idem, quod *Cibus*. Vide *Cibus*. *Cibarius* panis, h. e. secundarius, in quo satis uber copia fursurum relicta est, Cels. l. 12. c. 18. C. Hofm. *Inst. Med.* l. 5. c. 6. §. 4.

CIBATIO, *τροφή*, idem, quod ciborum vel alimentorum assumptio. Chymice vero *Cibatio* significat *Corporationem*. *Cibatio* vocatur nutritio materiæ siccæ nostræ, Ripley in *Axiom. Philos. Th. Chym. Vol. II. p. 115.* Vel est subtilis, ingrossatio & crassi subtiliatio, Quercet. *Responf. ad Aubert. ibid. p. 175.*

CIBUS, *σίτη*, *σίπιον*, varie sumitur: Late, strictè, strictius, & tropice, vel improprie. Late, pro omni alimento, quod per os assumitur, v. gr. apud Hippocr. l. 6. *Epid. sect. 4. v. ult.* Labores *cibus* præcedant. *Stricte*, pro solidioribus alimentis, & ita contradistinguitur *potui*, quæ

quæ acceptio est communissima, nec opus habet testimoniis. *Scriblius*, quando significat frumentum, panem, & quæ ex frumentis parantur, frumentacea alimenta, *Gal. c. 1. de R. V. I. A. 1. 18.* Unde *σπυρογέματα*, frumentacea gustamenta, ibid. in textu leguntur. *Tropice* & improprie sumitur *cibus*, *σῖτος*, vel pro *massa chylosa*, ex assumtis alimentis in ventriculo elaborata, notante *Lindeno*, ab *Hippocr. l. 5. Ep. II. 6. 7. seqq. Ex. XIII. §. 185.* vel pro *excrementis alvi indigestis* & crudioribus, *Hipp. d. l. 1. 4. XXIX. 5.* Plura vid. in *Foëf. p. 568.* *Ciborum* varietatem non semper esse noxiam, probari potest ex *Scrib. Larg. n. 184.* ubi vid. *Rhod. ad h. l.*

CICADA, *πέρλεξ*, est insectum *εὐχέλαιον*, sonoram vocem edens, *Gryllis* simile, rore vivens; unde ore caret, & in pectore aculeatum quid habet, quo rorem lambit. In Italia vulgaris notitiæ, nostratibus incognita. Hujus plenioris descriptionem vide sis apud *Aldrov. lib. 2. de Insect. c. 13.* Usus earum olim fuit non modo in cibus, sed & in medicina, præsertim contra colicos affectus, cum granis piperis imparibus, apud *Gal. l. 11. de S. Fac.*

CICATRIX, *εὐλή*, proprie notat cutem, quæ in ulcere à natura per medicamenta exiccantia, quæ & *cicatrisantia*, *εὐλωπικὰ*, dicuntur, regeneratur. Hanc non esse veram cutem, sed cuti saltem simile, unanimiter Anatomici statuunt, & subscripsisse videtur *Barthol. l. 1. Anat. c. 2.* quod fit ex carne exusta, & quasi exiccata. Particularim *Cicatrix oculi* dicitur *Albugo*. Vide supra suo loco. Gr. dicitur etiam *ατειλῆ*, quamvis hoc vocab. aliquando etiam pro ipsis ulceribus sumi, monstret *Foëf. ex 1. de artic. 1. 44. & l. de vuln. c. XIX. 3.* At mihi potius labia vulneris aut ulceris significari videtur. *Parac.* vocem *Cicatrix* etiam accepit pro affectibus cutaneis externis, ut sunt, *Morphea*, *Sirones* &c. *Archidox. l. 9. & de vit. long. l. 2. c. 11.* *Cicatricula* etiam appellatur à quibusdam particula illa ovulis generationis adhærens, quæ à mare fecundata beneficio liquoris genitalis, vel virtualiter, vel materialiter medianibus particulis subtilissimis & spirituosissimis (quæ etiam *Spiritus plastici* nomen merentur) principium sit formationis fetus; in qua significatione descripsit *D. D. Peierus in Exere. Anatomico - Medicis Pæonis & Pythagoræ Epistolicis Ex. 19.*

CICATRIZANS, *εὐλωπικόν*, vide *Epuloticum*.

CICCUS, *κίκκος*, est species cicadæ parvæ & comestibilis, teste *Hesychio*. Unde proverbium apud *Linden. Ex. V. §. 52.* quamvis & *Ciccus* sit anseris feri species, apud *Aldrov. lib. 19. Ornith. c. 10.*

CICINDELA, *Lampyrus*, *λαμπυρίς*, *Noctilucæ*, *Nitidula*, insectum est alatum, in tenebris ignis modo lucens. Vulgo *Vermiculus S. Johannis*, cujus splendoris causam in humorem diaphanum, quem in alvo continet, referunt. Hujus insecti descriptio legatur apud *Aldrov. l. 4. de Insect. c. 8.* accuratior adhuc hodieque habetur cum figuris in *Dominici Bottoni Pyrologia To-*

pographica, quod constat ex *Aclor. Eruditor. Lips. Supplement. Tom. II. sect. IV. p. 189. seqq.* De usu medico, quamvis raro, vide *Schröd. l. 5. cl. 4. n. 100.*

CICONIA, *πικαγγός*, potissimum duplicem habet significationem: (1) *Avis* speciem in vulgus notam, cauda & alis nigris, in reliquis corporis partibus pennatis albam, rostro & pedibus oblongis rubicundis (quamvis & dorso nigram, ventre saltem albam dari in locis quibusdam desertis paludosis ex *Aldrovand. constet*) de qua vide plura apud dict. *Aldrov. lib. 20. Ornith. cap. 1.* *Ciconiam* cibi caussa primum occidisse *Sempronium Ruffum* & *Salmatio ad Tertullian. de Pall.* notavit *Th. Janf. ab Almelov. Rer. Inv. Onom. p. 14.* Hujus avis usus quamvis in cibus hodieque nullus sit, haud dubie propter victus rationem suspectam, in Medicina tamen non carere utilitate, legatur præter dict. loc. apud *Schröd. lib. 5. cl. 2. num. 48.* Imprimis contra pestem commendat *Paracels. tract. 1. & 2. de pestilente.* *Stercoris ciconiarum* laudes contra epilepsiam suspectas haud incongrue reddidit *Galen. l. 10. de Simpl. Fac. §. Stercus anser.* (2) significat machinam, vel instrumentum mechanicum, quod & *Gruis* nomine venit, item *Tolleno*. Dicitur Gr. *μαργαίον, κηλαίον*. Vide *Celoneum*.

CIGNUS est nomen mensuræ liquidorum, cujus meminit *Rhodus ex Avic. l. 62. c. 6. & 31.* & continere scribit drachmas duas in *Differt. de Pond. & Mens. p. 40.*

CILIA, *περσὶ*, sunt extremæ palpebrarum partes, semicirculares, & veluti cartilagineæ, quæ in somno clausis oculis committuntur. Iis & pili semper fere eandem servantes magnitudinem insiguntur, qui etiam ab aliis *Cilia* vocantur. *Barth. l. 3. Anat. c. 8.* *Hofmann. in com. ad Gal. de V. P. num. 737. 741.* *Ciliare* ligamentum quid dicatur, videatur etiam apud *Barthol. d. l. & G. Bidloo Tab. XI. fig. 13.*

CILIARIS, derivativum à præcedente, estque epitheton ligamenti in oculo ex circumferentia uveæ, ubi duplicata membrana ejus se reflectit ad pupillam, quod *ciliare* dicitur *Barthol. l. 3. Anat. c. 8. p. m. 915.* *Ciliares* vero nervos & processus descriptos & delineatos exhibet *Christian. Wedelius in Epistola Anatomica problematica ad D. Frid. Ruyfchium. Vid. Acta Erud. Lips. A. 1700. m. Octobr. p. 434. seqq.*

CILLO, aliud vitium à *Cilone* vel *Chilone*, & significat eum, cui perpetuum superius cilium plusquam celleret, sive tremeret perpetua agitatione. Quod se in femina vidisse meminit *Linden. d. l.* & nos in alia similiter vidimus.

CILO, *αροκέφαλος*, *C. Hofm. φεξός*, dicitur, cui frons est eminentior, ac dextra sinistraque velut recisa videtur. Hinc oblongum & compressum videtur caput. *Cilo* dictus, cui frons veluti cellit, & exurgit. *Linden. Ex. XI. §. 38.* *C. Hofm. ad Gal. de Uf. P. n. 694.*

CIMENTATIO, idem, quod *Camentatio*. Vide supra suo loco.

CIMEX, κίβηξ, est vermis vel insectum parvum latifoliale compressum, & (præsertim domesticus sive leſtularius) morſu valde moleſtum, cujus deſcriptionem vide apud Aldrovand. l. 5. de Inſect. c. 2. Cæterum eſti fit animal abominandum, non tamen utilitate carere in Medicina conſtat ex Gal. de S. Fac. l. 11. Schröder. l. 5. cl. 4. n. 101. Cimices ex noſtris excrementis naſci, ceu hoſpites & vicini noſtræ miſeriæ, dicit Helmont. tr. Imag. Ferm. imprægn. n. 9.

CIMOLIA terra, κινώλια γῆ, eſt terra modice pinguis, rara, mollis, candida, aut in candido purpurea. Habet vim militam refrigerandi, ſiccandi, & modicè digerendi, Gal. l. 9. de S. Fac. §. Terra Samia. Dicitur & Cimolia creta à Scrib. Larg. n. 245. ab inſula Cimolo, vulgo Terra ſaponaria. Hodie vel ignota, quæ tamen veteribus fuit familiaris; vel hac appellatione noſtris temporibus non adfertur, notante Rhod. ad Scrib. d. l. p. 320. vel Crete vulgari nomen hoc competit.

CINABARIS, vide Cinnabaris.

CINÆDUS, κινῆδος, nomen aviculæ, cujus ſel commendatur ad pilos circa oculos ſuperfluos à Gal. l. 4. de G. M. S. L. c. 8. Cinædi alias dicuntur turpiter viventes, ex Cœlio apud Lind. Ex. XI. §. 39.

CINCLESIS, Cincliſmos, κινκλις, κινκλιςμός, vox eſt Hippocratis, qua motum denotat thoracis, quo ſubito elevatur & ſubſidit. Galenus in exeg. definit brevem & frequentem motum, Conf. ad Hipp. l. de art. i. 67. & ſ. 4. t. 46. Foëf. p. 337. Hofm. in Com. ad Gal. de V. P. n. 107. Latine dici poſſet Criffatio, Criffatum, à Criffa ave, quæ & Motacilla dicitur, Gr. κινκλῶ, quæ caudam aſſidue motat & agit, cujus aviculæ deſcriptionem vide apud Aldrov. l. 17. Ornithol. c. 22. ſeqq. quamvis & alias aves ſub nomine Cincli, Motacillæ ſimiles deſcripſerit l. 20. c. 56. Dicitur & Διγκινκλις, à Διγκινκλιζω, quod occurrit apud Hippocr. de art. i. 64. applicatur etiam Cincliſmos ad obſcænum cinædorum motum in coitu, qui alias criffatio eſt, conf. Heſych. in κινκλιζεν & κινκλῶ.

CINDYNOS, κίνδυνος, periculum. Apud Hippocr. vero grave periculum vitæ notat, uti conſtat ex 5. aph. 12. & 34. Jung. Dieter. n. 462.

CINEFACTIO, idem, quod Cineratio, vel Incineratio, aut Calcinatio. Eſt operatio, qua fiunt cineres. Eſtque duplex, occluſa & aperta. Rul. in Lex.

CINEO, κινῶ, mouco, cieo, ſignificat. Verum in Medicina diverſimode ſumitur. Vel enim Movere dicitur de humoribus prius quieſcentibus. Ita humores arthritici moventur ut plurimum vere & autumno, 6. aph. 55. Vel de turgeſcentibus, & urgentibus, & ita includit evacuationem, 1. aph. 22. Vel ſignificat omnem mutationem à Medico indactam, 2. aph. 29. & 1. aph. 20. Vel etiam dicitur de corporis motu locali, 4. aph. 14. 15. Vel denique de præternaturali oſſium dimotione κινῆδω accipitur, 2. de fract. i. 39. Jung. Dieter. n. 463. Foëf. ... Caſtelli Lexic. Med.

p. 338. Imo & morbus dicitur κινῆμιος, i. e. qui moventur, quique diverſis horis ſemper accedit ac remittit. Cui contrarii ſunt affectus ἐπιπτες, iſdem horis ſubinde accedentes & remittentes.

CINERARIUM, κινῆριον, vocatur inſima pars furni Chymici, in quam decidunt cineres, ne ignem ſuffocent, habetque foramen, per quod cineres eximi poſſunt. Rolſink. Chym. l. A. F. R. l. 2. c. 17.

CINERATIO, κίνῆσις, idem, quod Cinefactio, vel Calcinatio. Cineratio quid fit in opere Lapidis Phil. vide Vol. IV. Th. Ch. p. 858. 930. 958. de quibus ſuo loco. Vide Incineratio.

CINEREUS, Cineraceus, κινῆρος, κινῆρος, κινῆρος, de colore dicitur cineri ſimili, eſtque poſtremus color in negotio Lapidis Philoſoph. teſte Laguna Harm. Chym. c. 8. Vol. IV. Th. Ch. p. 765. Specialiter eſt epitheton Collyrii, quod & Tephrium, κινῆριον, dicitur, Scrib. Larg. n. 26. 37. Rhod. in noi. ad prior. loc. p. 65. ubi vocatur etiam Collyrium ſpodiaceum.

CINERITIUM, Ciniritium, eſt cementum auri; vel argenti. A nonnullis Regale vocatur. Idem ſignificat & vas aurifabri, in quo aurum & argentum calcinatur. Rul. in Lex. Eſt & modus colamenti per Cineritium. Theat. Chym. Vol. II. in fin. Rolſ. Chym. l. 2. c. 2. In Pathologia quoque Cineritium dicitur illud, quod poſt humorum, aut alterius rei putredinem (vel potius efferveſcentiam & combuſtionem) remanet ſub forma terrea & craſſa, nec poſſeſt in vapores aut fuligines tenues mutari: Deſumpta ſimilitudine à lignorum ultione, quæ ſecundum partes aliquas inflammabiles ignem & fumum concipiunt, ſecundum alias minime, ſed in cineres mutantur. Petr. Mich. de Calderia in Avic. de Febr. Tom. I. Oper. p. 121.

CINERULA, κινῆριον, vide Spodium.

CINESIS, κίνησις, motum ſignificat. Vide Motus.

CINETUS, idem, quod Diaphragma, de quo ſuo loco. Vide Barthol. l. 2. Anat. c. 3.

CINGENS, vide Hypozocot.

CINGULUM, ζώνη, vide Zona. Quid fit Cingulum ſapientiæ Rulando, quomodo paretur & uſurpari debeat, videatur in Hartmann. Praxi Chymiatri. Operum in ſol. Tom. I. p. 25.

CINIFICATUM, idem, quod Calcinaum. Rul. & Iohnſ.

CINIFLONES, οἱ ἐπὶ τοῖς σποδαῖς θεμελιωντες, eſt epitheton Pſeudo-Chymicorum, vel Chymicaſtorum, qui neque Gas, neque Blas habent artis, interim venditantes negotioſa inopia mirabile arcaniſſimi lapidis Philoſophici myſterium, ambiguiſque reſponſis promittentes eſſentiam ſolis ex neſcio quo puteo emergentem, qui Chryſoſophi dum alios auro Seraphico & ſanitate volunt ditare, ipſi paupertate & ſcabiæ moleſtantur, tandemque pro auro cinerum fayillas micantes in furno

furno relinquunt; uti verbis non minus verissimis; quam elegantissimis descripsit Dieter. num. 829. Lang. l. 1. Ep. Med. 52.

CINIS, *πύρεξ, σποδός, σποδόν*, (quamvis hoc ad metallicos cineres restringi soleat, vide *Spodium*) sic appellantur non solum lignorum ustorum, sed & omnium aliarum rerum reliquarum. Habet autem in se diversas particulas & qualitates. Quædam enim sunt terræ, quædam fuliginosæ, tenuium partium, quæ hodieque salinæ, alkalicæ, lixiviosæ, vocantur, & cum aqua in maceratione cineris una abeunt. Verum non est omnis cinis eadem facultate & temperatura præditus, sed varius, pro combuitæ materiæ diversitate, Gal. l. 8. de S. Fac. Tephra. Ita omnium animalium ustorum cinis est acris & discolorius, alius magis, alius minus, l. 6. de C. M. S. L. c. 1. Cinis sarmenicus, *πύρεξ κλημαίνη*, olim in usu fuit, de cuius virtutibus vid. Dioscorid. l. 5. c. 135. Galen. l. 9. de C. M. S. L. c. 8. Rul. in Lex. Chym. Cinis clavellatus alias dicitur, qui ex fæcibus vini post spiritus vini destillationem relicti per combustionem & elixivationem fit, quamvis & sub hoc nomine alia salia alkalia etiam ex Isatide, ligno Querno, &c. subintelligantur, Schröder. l. 4. cl. 2. n. 412. Hofm. in clav. ad h. l. Proprie non esse cinerem, sed falem, à priori & posteriori demonstravit Celeb. D. D. Wedel. Ph. I. A. F. R. l. 2. f. 1. c. 9. p. 95. Cinis clavellatus, id est, Alkali. Dicitur & cinis hederæ, Rul. & Iohnf. in Lex. Cinis ex cinere est aqua extracta. Cinis cineris est congelatum coagulans, eisdem. Hoc nomine etiam venit ipse Lap. Ph. Lagn. Harm. Chym. Vol. IV. Th. Ch. p. 727. Paracels. cinerem in genere vocat Sal, de morb. Tartar. c. 10. De cineribus vegetabilium vide Rolf. Chym. l. 5. f. 7. c. 11. ubi etiam de cineribus clavellatis. Cinerum quoque usus est in operationibus chymicis, v. g. in digestionem, Id. l. 2. c. 2. De singularibus quibusdam cineribus lege Libav. Synt. Arc. Chym. l. 5. c. 19. De Cinere Hermetico in præparatione lapidis Philosophici in Apoc. Hermet. parte poster. Helmont. statuit, cinerem humanum nihil continere terræ, tr. Terra n. 10. Idem asserit, Cinerem lignorum esse ex aqua, quia lignum totum ex aqua, tract. Complex. aque Mission. figm. n. 36. Cinis in genere fœmin. legitur sæpe apud Scrib. Larg. n. 216. 228. 230. Vid. Rhod. in Indic.

CINNABARIS, Cinabaris, Cinabrium, *κιννάβαρι*, quale proprie Minerale fuerit, non fuisse veteribus adeo perspectum, colligere licet e Dioscor. l. 5. c. 109. & Gal. l. 9. de S. Fac. Hinc factum, ut cum Minio confudisse videantur, animadvertente Sarracen. in not. ad Dioscor. d. l. Hodieque certo certius est, duplicem esse Cinnabarim, Nativam, & Factitiam. Illa est terra mineralis lapidescens, constans ex Sulphure & Mercurio exquisite secum mixtis in materia terrestri inftar lapidis compactis & hospitantibus; interdum purior, interdum impurior reperta. Interdum etiam minera

Solaris reperitur intermixta. Vid. Schröder. l. 3. c. 16. & Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. ubi etiam quæstio illa solvitur: An cinnabaris cruda adhiberi possit; quamvis fortassis encomium videatur hyperbolicum. Ex novissimis etiam Dissertationem de cinnabari nativa ad normam Acad. Nat. Cur. scripsit D. Gabr. Clauderus Medicus Ducal. Sax. cuius mentio quoque fit in Aët. Erud. Lips. 1684. Cinnabaris nativa quoque vocatur Eleëtrum minerale immaturum, quod Helmontio Metallus primus five masculus vocatur. Vide Metallus. Usus illius suspectum reddere ausus est D. Bartholin. ob sulphur nigrum Arsenicale, uti patet ex Aët. Hafn. Vol. I. Obs. 41. p. 77. Cinnabaris nativa cremorem, sublimationem, & in Mercurium currentem reductionem legere licet in Iunken. Lex. Ch. Ph. P. I. p. 85. seqq. Cinnabaris vulgaris Officinarum quomodo paratur ibid. Factitia est vel species Mercurii sublimati, Schröder. d. l. cap. 15. Hofm. ad h. l. vel cum additione Cinnabaris Antimonii ex floribus Antimonii cum aqua forti parata. Vid. eisdem l. 3. cap. 17. Si placet, poterit etiam legi Rul. & Iohnf. in Lex. Plura de Factitia apud Libav. Synt. A. Ch. l. 7. c. 25. Cinabrium vocatur etiam ipse Lapis Ph. Lagn. Harm. Ch. d. l. Cinnabaris Antimonii est nihil aliud, quam Mercurius sublimatus dulcis, sulphure five Tinctura Antimonii imprægnatus, & ita Cinnabari nativæ quoad usum postponenda; D. D. Wedel. Ph. I. A. F. R. c. 2. f. 3. c. 4. p. 139. Quid Helmontio dicatur Cinnabaris, vide in tr. in Herb. Verb. & Lap. &c.

CINNAMOMUM, Cinnamum, Rhod. ad Scrib. Larg. in Ind. priori, *κιννάμωμον*, inter aromata præstantiora notissimum, summe tenuium partium, nec tamen summe calidum, Gal. l. 7. de S. F. Verum cum sit cortex arboris cuiusdam, Botanicis relinquimus. Hujus resolutionem Chymicam vide apud Iunken. Chym. Med. Phys. P. I. f. 3. c. 1. p. 154. seqq.

CINNI OGLOTTUS, Cinnæus, sunt termini à Paracelso ficti, denotantes interitum, mortem, corruptionem totalem corporum mineralium, Chirurg. l. 5. c. 7.

CINNUS, *κιννά*, est miscella plurimarum rerum. In specie vero significat potionis genus ex multis liquoribus confectum. Hinc descendit verbum concinnare. Meminit hujus vocabuli Gal. l. 1. de Al. fac. c. 9. Vide Linden. Exerc. X. §. 198. Vide Cyceon.

CINZILLA, est nomen Paracelsicum, denotans speciem Herpetis exedentis maligni, Zona alias dictam, quemadmodum ex descriptione colligere licet, Paracels. de ulcer. & apostem. c. 33. Vide Zona.

CION, *κίων*, vide Columella.

CIONIS, *κίον*, idem, quod *κίων*, Columella. Vide suo loco. Ita quoque dicitur affectus gurgulionis, vel uvulæ, quando ex fluxione majorem crassitiam obtinuit, & ita opponitur *ιψόδη*: Vid. Corrigia.

CIPARIUM; vulgo Civerium; edulia ex carne cuculi concisa cum Zing. Cinam. bono & omphacis. Franciscus Tornasius de peste.

CIRCA, *Circum*, περι, quid significet, scil. partes vicinas, vid. apud Gal. 4. aph. 80. Dieter. n. 669.

CIRCINUS, κίρκινος, haud dubie à κίρκος, *circus*, instrumentum mechanicum, quo circulus describitur. Meminit Galen. l. de opt. docendi gen. Circini usum Perdicem Dædali sororis filium invenisse, ex Isidor. Orig. l. XLX. c. 19. & Hygino Fab. 274. notavit Th. Ianf. ab Almelo. R. I. Onom. p. 15. Tropice etiam legitur *Circinus erroris* in Theatr. Ch. Vol. I. tr. Vita brevis. p. 463. 467. &c.

CIRCITES, sunt circuli ex arefactis, uti e Festo notavit Rhodius de Acia p. 78. Reliqua vocabula ibi occurrentia huc non pertinent.

CIRCOS, κίρκος, & per metathesin literarum etiam κέρκος, denotat anulum, fibulæ speciem anfulam, cujus variam significationem notavit etiam Rhodius de Acia p. 79. ubi etiam ex Hippocrate de Mochlic. & de fractur. ostendit, quod κέρκος sint annuli orbiles ex corio Ægypti insuti ad cruris luxati distentionem.

CIRCUITUS, περίοδος, vide *Periodus*.

CIRCULARIS motus, vide *Circulatio*.

CIRCULATIO, *Circularis motus*, Gr. dici posset περίοδος, περιδρομή, fortassis etiam κύκλωσις, ἢ περικύκλωσις, frequentis usus est in Medicina. Accipitur vero (1) Physice partim generaliter de περίοδος Platonica, de qua vide *Circumpulsio*; partim specialiter de motu sanguinis reciproco, qui geminus notatur: Quidam *Universalis*, quando sanguis omnis e sinistro ventriculo cordis in arteriam aortam; sive magnam per impulsum influit, & mediantibus hujus ramis & furculis in totum corpus diffunditur, postea à venæ cavæ, & in abdomine venæ etiam Portæ furculis & ramis etiam in toto corpore distribuitur idem sanguis recipitur, & per illos ad truncum venæ cavæ defertur, & ex hoc ad cor, in specie ad auriculam ejus dextram, & ex hac in ventriculum dextrum redit. Cujus *circuitus* primus inventor & autor præcipuus Guilielmus Harveus Anglus, Medicus Regius, & in Collegio Medicorum Londinensi Anatomix & Chirurgix Professor, qui peculiarem scripsit *Exercitationem Anatomicam de Motu cordis & sanguinis in animalibus*. Hunc mox secutus est Herm. Conringius, libellum *de generatione & motu sanguinis edens*; Joh. Wallæus, & paulo post quamplures alii. Vide Dieter. in Iatr. n. 15. Estque hodie adeo recepta & sensuum fide anatomicaque experientia confirmata sententia, ut qui vellet eam præfracte negare, vel impugnare, ille adversus solem loqui videretur. Altera *Circulatio sanguinis particularis* est, quando e dextro cordis ventriculo exprimitur in arteriam pulmonalem, vulgo venam arteriosam dictam, per substantiam pulmonum distributam, e cujus ramis vicissim transit in venam pulmo-

nalem, vulgo arteria venosa dictam; ejusque ramos, qua mediante redit ad cor ejusque auriculam sinistram, & ex hac in ventriculum sinistram. Quem motum etiam C. Hofm. agnovit & admittit, licet alii impugnaverint. De hoc vide Bartholin. Anat. l. 2. c. 9. quamvis in embryonibus & recens quoque natis paulo aliter fiat, mediante peculiari canali & foramine ovali, de qua *circulatione* vid. d. l. c. 8. sub fin. Ita & *Circulatio spirituum animalium* à nonnullis Physicis & Medicis fatis verosimiliter asseritur, v. g. Henr. Regio, Rogerio aliisque: Sic mentio fit tractatus cujusdam Religiosi congregationis S. Mauri de hoc argumento in Act. Erud. Lips. 1684. Bartholin. vero in dubio reliquit hanc hypothesein, Anat. Libell. 3. c. 1. (2) Accipitur chymice vel Spagyricæ, estque exaltatio essentiarum per *circulationem* in vase Hermetico, Pelicano, vel Germano reductionem & ab impuritatibus separationem, Rolf. Chym. l. 2. c. 2. Paracels. dicit esse speciem putrefactionis, l. 7. de *transmut. rer. natur.* De *Circulatione Chymica* legatur etiam D. D. Bohn. Diff. Chym. Phys. XII. §. 18. D. D. Wedel. Ph. I. A. F. R. l. 1. f. 3. c. 5. Quæ ita præparantur, appellantur *Circulata*, Paracels. Archidox. l. 6. 8. & 9. & l. de renov. & restaur. Hinc legitur *Circulatum majus & minus*, *Circulatum solvens*, apud Libav. Synr. A. Ch. l. 8. c. 14. & c. 25. *Circulatum minus Paracelsi* e floribus *ci à sale communi bis sublimatis affuso Spiritu Vini paratum legitur e Collect. Leidens. in Iunken. Lex. Ch. Ph. P. I. p. 87. Idem meminit alius abstruoris *Circulationis* & *Circulati* circa negotium Lapidis Philosophici in Apocal. Herm. part. poster. Videatur & Rul. in Lex. *Circulatum majus* vocatur quoque Paracelsi *Liquor Alcahest*, sive *Menstruum universale*, quod & *Aceum Radicis* eidem appellatur, secundum modernorum Chymicorum sententiam. Peculiarem quoque physicum ignis elementaris *circularem* motum excogitavit Gerard. Dornæus in lib. de Nat. luce tract. 1. Physica Genesid die tertio. Vid. Vol. I. Th. Chym. *Aquæ Circulata* meminit Paracels. l. 2. de vir. membr. c. 7. *Aquæ vitæ circulatæ*, tr. 2. de membr. contract. c. 3.

CIRCULATOR, περιδρευτής, idem, quod *Agyrtæ*. Vide supra suo loco.

CIRCULATORIUM vocatur vas illud, ubi infusus liquor ascendendo & descendendo quasi in circulo rotatur. Utus ejus in subtiliationibus, exaltationibus, & *circulationibus* positus est. Varia hujus generis vasa à variis ingenii sunt excogitata, ex quorum numero duo duntaxat magni momenti & usus nobis placent. *Pelecanus*, & *Diata*. Rul. in Lex. Meminit *Circulatorii* Paracels. tr. 2. de membr. contr. c. 3.

CIRCULATUM, vide *Circulatio*.

CIRCULUS, κύκλος, est proprie figura, quæ à medio suo undique distat æqualiter. Vocatur vero medium *centrum* Gal. l. 10. de V. P. c. 12. Hujus figuræ encomium aliquoties attigit, uti loca notavit C. Hofm. in comm. ad Gal. l. de V. P. n. 641. ut & Paracels. Paragran. Tr. 2. de Tartar.

morb. c. 1. & com. in 1. aph. 1. Hipp. Et apud priscos erat *Circulus* in honore, propterea quod mundus sit sphaericus, *ibid.* Et *Circularare corpus* plane undique sibi simile dicitur, Gal. l. 2. de *causs. puls. c. 13.* Applicatur porro ipsis partibus corporis. Ita Malæ ipsæ vocantur Hippocr. οὐ κύκλοι προσώπων, *circuli faciei*, l. 2. de morb. XLIX. 12. & *circuitus oculorum*, πὸ κύκλα τῶν ὀφθαλμῶν, *circuli oculorum*, vel *orbis*. l. 7. Epid. VI. 3. *Circulos septem* in oculo exposuit Gal. l. 10. de *Vf. P. c. 2. & 3.* Ita & de urina dicitur, quod faciat in vitro aliquando *circulum*, & vocantur Hipp. urinæ *circulares*, d. l. 7. XLII. 39. *Circulus* quoque Chymicis dicitur instrumentum rotundum vitris abscindendis ex ferro factum. Perfringuntur autem hoc modo. *Circulus* candefactus vitro apponitur, illudque tamdiu stringit, donec fervefiat & incalcescat. Cumque adhuc fervet, frigida gutta immissa aut frigidi halitus affluxu dissilit atque disrumpitur. Rul. in *Lex. Pinculus quadruplex* est species fasciæ, quæ dicitur *Plinthias laqueus*. Galen. de *fasc.* Referuntur & *Circuli* inter instrumenta Chirurgica, quales uterinos exhibet Scultetus *Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XXII. fig. 6. 7. & Tab. XLIII. fig. 5.* *Circulo curare*, κύκλῳ θεραπεύειν, quod extat apud Vegetium de *re veteri nav. l. 2. c. 6.* est rite servatis omnibus à minimis remediis ad majora progredi, quemadmodum exposuit Hartmann. *Disp. Chymiatrico-Medico I. Auclario 2.*

CIRCUMCISIO, *Circumscissio*, περιτομή, περικρίσις, olim fuit ritus sacer & Sacramentum V. T. Judæis injunctum, ut præputii, quo glans membri virilis tegitur, portio abscinderetur, ex *Gen. c. XVII.* Hic mos & Turcis Persisque hodieque adhuc receptus. Verum etiam inter affectus p. n. refertur à Gal. in *def. Medic. Circumcisio*, quod fit ablatio cutis glandem contegentis. Et opponitur *περοφυμώσεις*, quando glans tegi nequit præputio. Fœminis quoque aliquando necessariam esse *circumcisionem*, vel *circumsectionem* Clitoridis, aut Nympharum, constat ex Rolf. *Ord. ac Meth. General. dicat. part. Part. 2. c. 38.* & Th. Bartholin. *Anat. l. 1. c. 34.* Modum amputandi tradit Æginet. l. 6. c. 70. Ita & in viris, si præputium totum denigraverit, *circumcidendum* esse, docet. d. l. c. 57.

CIRCUMFERENTIA, περιφέρεια, dicitur ambitus circuli vel corporis rotundi, sive extremitas, Gal. l. 10. de *V. P. c. 12.*

CIRCUMFORANEUS, idem quod *Circulator* vel *Agyrta*. Vide *Agyrta*.

CIRCUMINDURO, περισκελήρυνω, *obduro*. Verbum usurpavit Hippocr. de frigore excessivo cutem obdurante, 5. aph. 20.

CIRCUMLITIO, περιχρῆσις, περιχρῆσθῆν, rectius *περιχρῆσθῆν*, Marcell. medicamentum *Perichristarion*, generaliter omne denotat, quod circa partem aliquam affectam undiquaque illinitur. Strictè vero de medicamentis ocularibus, quando palpebræ oculorum oblinuntur, ne quid intra oculum fluat, dicitur Scribon. *Larg. num;*

29. Rhod. in *not. ad h. l. p. 68.* Dioscoridi vocantur ὀφθαλμικὴ περιχρῆσις, l. 1. c. 131.

CIRCUMOSSALIS *membrana*, *circumossia*, περιόσιον, *περίοσιον*. Vide *Periostium*.

CIRCUMPULSIO, *περίωσις*, vox est Platonica, quam Thomas Cornelius Consentinus *peculiari Epistola ad Marcellum Crescentium* explicat, & applicat motibus illis, qui alias vulgo ob fugam vacui fieri dicuntur, v. g. aëris sive spiritus insinuatione, in inspiratione, sanguinis motus circularis, chyli motus, &c. docetque eam fieri ob pleni potius necessitatem, quia quicquid movetur, continuo propellit & hoc proximum, & quod ultimo pellitur, succedit in locum ejus, quod principio movebatur. Hanc *περίωσιν* Cl. Dn. Sturmius per circulationem corporum, uti constat ex ejusdem *Physica Conciliatrice Part. gener. c. 9. §. 13. p. 95.* quam etiam *peculiari Dissertat.* egregie declaravit.

CIRCUMSEDEO, ἀμφικαθίζομαι. Vide *Amphicathezoma*.

CIRCUMSTANTIA, τὸ περιεπιπλῆν. Qua appellatione Medici comprehendere solent, quidquid ad indicantis principalis neque essentiam, neque essentiæ connexionæ pertinet. Hujus generis sunt in rebus vulgo naturalibus dictis, Proprietas cum Hominis, tum Partis laborantis, Vires, Ætas, Sexus, Vitæ genus, & Consuetudo. In præternaturalibus, Morborum tempora, Paroxyfimi, Numerus, & Symptomata. In non naturalibus denique, Coelum & Solum. Hæc sunt, quæ rectum usum moderantur, seu, quomodo agendum, indicant, verbis doctissimis Linden. *Ex. II. §. 69.* Vide Gal. l. 1. de *C. M. P. G. c. 2.*

CIRCUMTEGO, περιχελύπτω, usurpatur ab Hipp. 5. aph. 59. in experimento imprægnationis, dum infernas partes fœminæ vestimentis probe circumtegi jubet, ut vapor sive suffusus in sinum muliebrem immittatur. *Diet. in Iatr. n. 673.*

CIRCUMVAGATIO, περισφαλσις. Vid. *Perisphalsis*.

CIRCUS, κύρκος, varias habet significationes: 1. hoc nomine venit species Accipitris, magnitudine, audacia & viribus insignis, cujus descriptio videatur apud Ul. Aldrovand. *Ornitholog. l. 5. c. 4. p. 351. ed. Bonon.* 2. κύρκος quoque dicitur de gemmis populi arboris & germinibus primis, sicut notavit ex Helychio Welsch. in *Sylloge ad Marcell. Cumani Observ. I. p. 28.* 3. vel locus, vel ipse cursus in orbem; Gr. *Διαυλος*. Vide *Diaulos*.

CIRLUS, Vide *Lutea*.

CIRNAO, κίρνῶ, i. e. *miscuo*, item *Διγκίρνῶ*. Utroque usus Hippocr. Illo l. 9. de *morb. XXXV. 14. & l. 2. de morb. Mul. VI. 22.* Hoc vero l. 2. de *diata XXXI. 16. & l. de int. aff. XLIX. 9.*

CIRRHOS, κίρρος, est nomen coloris, præsertim in vino, & denotat *fulvum*, h. e. quod ex ruffo & igneo pallet, Gal. l. 4. de *S. Fac. cap. 23.* Vocatur & *Gilvus*. Est autem medius color inter album flavumque. Dioscorides vero dicit vinum κίρρῶν esse medium inter album & nigrum, quæ latior est acceptio, l. 5. c. 8.

CIRRUS;

CIRRUS, *πλευρίνη*. Vide *Cervæ & Polypus*;

CIRSOCELE, *κισσοκύλη*, i. e. *Hernia Varicosa*. Vide *Hernia*. Cirsocele dicitur, quando testiculi infinitis quasi nodis vel varicibus infestantur & insigne pondus accedit, ita ut impediatur feminis prolifici elaboratio. P. Ammann. in *Irenic*. p. 133. 142.

CIRSOS, *κισσός*, *Varix*. Vide *Varix*.

CISSERIS, *κίσσηρας*, Atticè *κίθηρας*, pumex. Vide *Pumex*.

CISSINUM, *κίσσινον*, nomen Emplastri ad nervorum vulnera etiam diuturna, ut & puncturas, cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 17.

CISSYBIUM, *κισσύβιον*, poculum dicebatur Græcorum, ex ligno hederæ confectum, quod duplici de causa laudat Lang. l. 1. ep. 19. primum, quia hederæ vini temulentiam suo frigore arcere creditur; deinde, quod cauponum fraudes, qui vinum aqua miscent, detegat. Nam teste Catone *de re rustic*. c. 110. si vinum lymphatum in vas hederaceum effunditur, tum vinum per poros refudat, & effluit, aqua vero ob crassiores vino substantiam remanet. Verum hodieque damnum ad emtorem saltem redundaret, si hæc pocula in usum essent.

CIST, vel alias *Kist*, est capacitas duarum mensurarum vini, vel sesquimensuræ juxta locorum diversitatem, circiter libras quatuor continens. Rul. & Iohnf. in *Lex*.

CISTA, *κίστη*, *κισίς*, *κίσις*, dicitur, *Capsa*, vel *Capsula*, in qua aliquid asservatur, præsertim edulia; vestimenta, medicamenta. Occurrit in spuris, quæ adjecta sunt, l. 1. de *Morb. mul.* III. 16. Vide Foëf. p. 339.

CISTERNA, *ὑδροδοχεῖον*, vel *ὑδροδοχεῖον* Gr. dici posset, significat vas, vel receptaculum, in quo aqua colligitur, v. g. pluvialis, in defectu aquæ fluvialis & fontanæ. Translata tamen hæc vox per Anatom. ad partes quædam corporis. Ita quædam Ventriculus Cerebri, vel Cerebelli proprius *Cisterna Arantio* dictus, C. Hofmann. *com. ad Gal. de V. P. n.* 631. 638. Ita D. Joh. Ferdin. Hertodius à Todenfeld, Medicus Brunnenfis Moravia Acad. Cur. haud incongrue concursum vasorum lacteorum in mammis lactantium, *Cisternam mammariam* appellavit. *Ephem. Nat. Cur. An. I. Obs.* 6.

CITHARUS, *κίθαρος*, pectus, latus, & piscem notat, teste Hesychio. Prior significatus est apud Hippocratem variis locis, quos Galenus *ῥιζογῆρα* interpretatur. Piscis notionem addit Galenus *de alim. fac.* L. III. c. 30. Hofmann. in *comm. de V. P.* monet etiam *κίθαρον* scribi, Erotianus tandem nos docet, Dorienfibus deberi id nominis, qui eo thoracem appellant.

CITO, *ταχύ*, *ταχέως*, *ταχέαι*, bifariam accipitur: Vel quatenus respicit morbi principium, vel quatenus ipsam operationem, de qua dicitur. Ita screatio *cito* facta bona est in morbis pectoris & thoracis, non solum ratione initii morborum, sed & si sputum *promte* & expedite excerni potest, Gal. 2. *progn.* l. 43. quamvis

posterior mihi videatur frequentior esse acceptio. Vide 2. *aph.* 18. 36. & plura alia loca, quæ collegit Foëf. p. 612. Dicitur etiam *Cite* apud Scrib. Larg. n. 198. approbante Rhod. *ad h. l.* p. 284.

CITRINATIO dicitur nihil aliud esse, quam completa digestio, in *Correktor. Richard. Anglic.* c. 12. *Theatr. Chym.* Vol. II. pag. 396. Ruland. & Iohnf. descriperunt per resuscitationem, vel resurrectionem.

CITRINULUS, *Cirrinolus*, *Citrinus*, est lapis medius inter Crystallum & Berillum. Dicitur etiam *Saxifragus*. Paracels. l. 1. *de præparation.* & l. 2. *de Tartar.* Tr. 3. c. 5. *Cirrinulus* est crystallus pallidus, Rul. Ex eo fit liquor in modum alkali contra calculum. Alias & *Cirvinus* vel *Citreus* dicitur de colore flavo pomum *citrium* æmulante, qualis color requiritur in urina sanorum, Will. *de urin.* c. 2. Ita Paracels. icterum flavum vocavit *Icteriâ Cirvinam*, l. *de Icteriis* c. 1. Emplastrum quoque vulgaris notitiæ in officinis vocatur *Cirvinum* à colore. Et est nomen Malagmatis apud P. Ægin. l. 7. *cap.* 18.

CITRONES, occurrit in Paracels. *Philos. ad Atheniens.* l. 1. t. 14. ubi dicit: In segregatione aquarum inter alia orta esse varia corpora, pisces, animalia carnea, corpora salina, & alia corpora in mari occurrentia, ut, Corallia, Trina & *Citrones*. Sed quid sint, non exponit.

CITTA, *Cissa*, *κίττα* vel *κίσσα*, idem, quod *Pica*, vel *Malacia*. Vide *Pica*. Fœminæ *pica* laborantes dicuntur *κίττωσαι*, Gal. l. 6. *de San. tu.* c. 9.

CIVETTA, vide *Catus*.

CIVITAS, *πόλις*, quid significet, & pueris constat. *Civitatum* situm Medicus intueri & perspectum habere debet, ut experimentis judicet, quæ ratione didicit. Gal. l. *quod opt. Medicus* &c.

CLADOS, *κλάδος*, *ramum* ab arbore avulsam, aut *talum* significat, quæ implantatur. Usus Hipp. l. *de nat. pu.* XXIV. 2. XXV. 7. 9. Derivativum *κλαδάρις*, *vibratilis*, vibrans instar rami teneri. Græcos quoque *κλαδάριον* vocasse lumbos fluctuantem ad lasciviam, qui motus alias exprimitur per *Criffare*; testatur R. Keuchen. *ad Seren.* p. 184.

CLÆR est terminus artificialis, significans Pollen osseum, quod paratur ex ossibus cranii vitulini anterioribus per coctionem à pinguedine depuratis, postea ad albedinem calcinatis, in lapide porphyrio subtilissime tortis, denuo aqua viva humectatis, rursus in tigillo clauso calcinatis, & rursus subtilissime post refrigerationem tritis. Quo pulvere catilli per cribrum inpergantur, ne rimas contrahat, D. Junken. *Lex. Ch. Ph. P.* l. p. 79. *seq.*

CLAMOR, *βοή*, *βοάω*, *clamo*, est vocis magnitudo & sonus intensior, fit aliquando causa rupturæ vasorum, Gal. 4. *in 6. Epid.* t. 5. & l. 4. *de L. Aff.* c. 8. Aliquando parit similem inflammationi affectum circa membranam taurium & musculos, l. 4. *de L. Aff.* c. 6. qui affectus

comparatur lassitudini ulcerosæ vel inflammatæ; quæ manibus, cruribus, & lumbis accidit, post nimium laborem. Scilicet portiones spirituosæ & humidæ absumuntur, fibræ membranæque exiccantur, & angustantur, l. 7. de C. M. S. L. c. 1. Interdum *Clamor* est symptoma morborum Tartareorum, ut Medicus debeat judicare ex clamore semper, quod Tartarus adest, quia urit & pungit instar cultri, Paracels. l. 2. de Tartar. tr. 1. c. 2. in not. Interdum etiam debet esse aliquale remedium pro excitandis syncope sive animi deliquio graviori correptis *Clamor* vel vociferatio, quemadmodum e Practicorum scriptis de Syncope constat.

CLANGOR, *Clange*, κλαγγή, vocem sonoram significat, alias anserum & gruum propriam. Unde κλαγγή φωνή, vox clangorosa, quæ fit etiam in homine ob reficcationem voci destinatum instrumentorum, Hipp. 1. Prorrh. f. 1. t. 17. & 19. f. 2. t. 12. Erotianus à frequentiori vomitu derivat, quem omnino confer. Denotat vero acutam vocem cum stridore. Frequentius quoque in aliis locis usus est Hipp. quæ collegit Fœf. p. 339. seqq.

CLARETA, significat albumen ovorum, λεύκαμα, λευκὸν τῶ ὄβ. Rul. in Lex.

CLARETUM dicitur vinum aromaticum infusione imprægnatum, atque cum saccharo dulcoratum. Dicitur alias vinum vel Potus Hippocraticus, Schröder. l. 1. c. 3. Modum componendi monstrat Petr. Morell. de form. remed. sect. 1. cap. 6. Schenk. Syntagm. comp. medic. cl. 2. f. 2. c. 4. etiam ad Moretum & Mulsum sive Hydromel extendit. Clareum vel Vinum artificiale duplex esse potest: Alterans & Purgans. Utraque exempla vide apud Schröd. l. 2. cap. 63. Weker. Antidot. spec. l. 2. sect. 6.

CLARIFICATIO dicitur species, vel modus depurationis liquidorum, præsertim decoctorum, sitque diversimode: Vel per se, dum, quod sæculentum est, subsidet, ut, Succus Rosarum, Limonum, &c. Vel interveniente coctione à Sole & Igne, ut, Succus Pomorum dulcium & acidorum, pro coctione Syrupi de Pomis Mesue: Vel addendo coctioni albumen ovi, aquam, v. g. quando clarificatur saccharum aut mel, & despumatur. Aliquando acetum affunditur pro clarificatione. Interdum & per iteratam colaturam quidam liquores clarificantur. Vide Weker. Antid. gener. l. 3. c. 37. Clarificationis spiritualis corporum meminit Paracels. Paramir. l. 2. c. 8. & l. 4. de morb. invisib. orig. ubi glorificationem vocat, describens, quod fiat per remotionem virium naturalium. Hæc non sunt hujus loci.

CLARITAS, σαφήνεια, plerumque de dictis & verbis perspicuis evidentibusque accipitur, cum maxima sit virtus dictionum claritas, Galen. l. 1. de Nat. fac. c. 1. licet plerique hominum relictis claris & notis (Gr. τὰ σαφῆ καὶ γνώριμα) delectentur potius ænigmaticæ dictis, τοῖς ἀνιγμωτάτοις εἰρημίτοις. Gal. 2. in 1. prorrh. 58. An non hoc etiam quadrat ad hodiernum morem,

quando Acidum & Alkali, Ramenta, Moleculæ, Blas, Gas, Leffas, & id genus alia obruduntur?

CLARUM, τὸ σαφές, λαμπρὸν, præter illam significationem, de qua in præced. dictum est, denotat id, quod fit ex crysallo. Rul. in Lex.

CLASIS, *Clasma*, κλάσις, κλάσμα, à κλάω, frango, Fractionem, Fracturam significat. Vide Fractura. Quamvis etiam de musculorum vel potius tendinum distorsione, aut reflexione, usurpetur, ubi fere irrita & inanis est musculorum actio, notante Fœf. p. 340.

CLASSICUS, quid in Scholis significet, notum est; nimirum Autores Classici dicuntur, qui discipulis commendantur & obruduntur, ut ex iis eruditionem sibi comparent, & propterea à præceptoribus de cathedra proponuntur, explicantur & applicantur. Haud raro cum detrimento potius, quam emolumento. Tales vero in Medicina dari aut admitti debere, acriter impugnavit P. Ammann. in Irenic. p. 217. seqq.

CLAUDIACON, κλωδικόν, nomen est Collyrii, quod describitur à P. Æginet. l. 7. c. 16.

CLAUDICATIO, Clauditas, χλωσις, χλωεία, χλωλωμα. Vide Choloma.

CLAUDO, κλείω, κροταλείω, quid vulgo significet, notum. Antiquis etiam usitatum Cludo, ut est apud Scrib. Larg. & alios. Vid. Rhod. in Ind. prior. ad Scrib. p. 362. Specialiter in Medicina dicitur de oculis, quando per somnum clauduntur; item de utero, Hipp. 5. aph. 51. Sed in Græco legitur μένει, ξυμμένει, cui opponitur τὸ χάλνειν, χάλσκεν. Sic & vulnus cicatrice claudi dicitur.

CLAVEATIO, γρόμφωσις. Vide Gomphosis.

CLAVELLATI cineres qui dicantur, vide Cinis.

CLAVICULÆ, ustatius, quam Claves, αἱ κλείδες, κλείδες, item κλείς, Gal. 8. Anat. admin. c. 1. Vocantur & Furculæ. Ligulæ dicuntur duo ossa sita transversim in pectoris summo sub collo, ita dicta, vel quod thoracem claudant superius, quemadmodum septum transversum inferius, Gal. d. l. & instar clavis scapulam firment cum sterno; vel quod antiquas ædium claves referant, similes literæ s. Latinæ, Barth. Anat. libell. 4. c. 19. Jung. C. Hofm. comm. in Gal. de V. P. n. 101. seqq.

CLAVIS, κλείς, κλειδόν, præter vulgarem significationem accipitur: 1. in Medicina pro Clavicula, de qua antea: 2. accipitur tropice. Ita Menstrua, præsertim mineralium, h. e. corpora solventia vocantur Claves, quia claustra mistorum aperiunt, & ad anteriora viam parant, Libav. Alchym. Pharmac. c. 4. Imo omnis processus, monstrans secretiorem aliquam operationem, Clavis nomine venit, Nicol. Flammell. in annot. ad Dion. Zachariæ opusc. Vol. 1. Theaur. Chym. p. 781. vide & p. 293. 298. præsertim in negotio lapidis philosophici. Unde & Claves Philosophicæ dicuntur, quarum duodecim Fratr. Basilii Valentini publice prostant. Et Clavicula Reimund. Lullii, cujus mentionem fecit Libav. in Apocal. Herm. parv. post. Et passim hujusmodi Clavium

Clavium fit mentio in talibus scriptis Spagyricorum. De *clavis* in vulgari significatione usu ori matris defunctæ inferendo, ut apertum fervetur pro vita foetus in utero & respiratione conservanda falso & erroneo videatur P. Ammann. *Irenic.* p. 55. 59. seq. *Clavis* vesicæ, Cather. Joan. Rioland. *Enchirid. Anat.* l. 2. c. 30. *Consider. Med.*

CLAUSTRUM, κλειθρον; κλειθρον, præter communem significationem in Medicina denotat locum angustum sub tonsillis ad gutturis aditum, veluti gutturis *claustrum*. Hippocr. l. 2. de morb. XXIX. 3. 14. conf. Galenus *exegefs.*

CLAUSURA, cum additione *Nigromantica*, dicitur Paracelso quarta species *Nigromantiæ*, quam ad Philosophiam sagacem refert, si quis poterit intra corpus absque externa læsione penetrare, & vel aliquid eximere, vel indere, *Philos. sagac.* l. 1. Verum absit à Christiano hæc Magia. *Clausura* alias sæpe in Anatomicis & Pathologicis dicitur de meatibus, canalibus aut aliis cavitatibus vel naturaliter vel præternaturaliter occlusis. Ita D. Ruyschius *clausuras* Tubarum Fallopiarum frequenter se observasse & inde sterilitatem dependisse scripsit *Centur. I. Obs. Anatom. Chirurg.* Obs. 83. *Clausura* uteri est species arctationis (de quo vocab. *supra*) dum membrana quædam vel nervea vel carnea obtenditur ante os uteri modo intimius, modo extimius, modo largius, modo arctius, P. Zacch. *Quæst. Med. Leg.* l. 3. iii. 1. quæst. 8. n. 27. Efficit igitur atretam, de qua voce etiam *supra* dictum. Idem quoque Autor *Clausuram* Monialium descripsit, quod sit locus, e quo Moniales egredi, & in quem externi ingredi sine peccato non debent. l. 8. iii. 3. quæst. 1. n. 5.

CLAUTHMOS, κλαυθμός, i. e. *Fleus*, vide infra. Dicitur & κλαυθμωδός, quod occurrit apud Moschion. de morb. mul. c. 99. quemadmodum & verbum κλαυθμωδίζω (de quo mox) sæpius apud eundem legitur; *ibid.*

CLAUTHMYRIZO, κλαυθμωδίζω, à κλαίω, flere, ejulare significat cum anhelo & suspirio, uti solent pueri, Hipp. f. 3. *Progn.* t. 34. Per flere cum magna spiritus contentione exposuit Gal. Hinc κλαυθμώδεις αναπνοαὶ dicuntur luctuosæ & ejulabundæ respirationes, quæ fiunt interrupto spiritu aut cum sonitu gemebundo, 6. *aph.* 54. Et vox acuta κλαυθμώδης in febribus malignis male legitur, *Coac.* t. 257. quamvis in *Prorrh.* sect. 2. t. 12. legatur κλαυθμώδης, (de qua paulo superius in *Clangor*) quæ tamen non multum discrepant. *Foët.* p. 340. *Dieter.* n. 466.

CLAVUS, γράμμοϛ, ἦλϛ, proprie significat instrumentum aliquod vel ligneum, vel metallicum, acutum in uno extremo, in altero plerumque crassius & rotundum, quo aliquid alteri corpori affigitur. Ad similitudinem hujusmodi *Clavi* etiam parare curavit per artificem *clavum* ex auro capitatum, cujus in palatum excarceratum intruû beneficio loquela penitus amissa

artificiose recuperata fuit, Amat. Lusitan. *cent.* 5. *cur.* 14. Similem ex argento ad eundem cum successu paratum confirmat Forest. *lib.* 3. *Obs.* 13. *Clavi* usum magicum, quod cordi equino infixus spiritum sagæ detineat & nectat cum spiritu murali equi, excusare conatur ceu medium licitum ad proditionem fagarum Helmont. de *magn. vuln. curat.* n. 171. Sed fallitur. Alium quoque supersticiosum *clavi* usum animadvertit Rhod. ad *Scribon.* n. 16. Per translationem *Clavus* quoque significat verrucarum speciem, non tam tuberculum, quam impressionem callosam ad perioestia usque penetrantem, præsertim ad digitos, & in plantis pedum ex calcei pressu & intertrigine, acuto interdum dolore sponte ferientem, semper vero ingredienti molestam. Vulgo à forma *Oculus gallinaceus* dicitur, cujus causa consistat in succo nutritio crassiori & salino adhærente perioestio, & portionibus excrementitiis mixto. Rolf. causam horum *clavorum* dicit esse sal reverberatum, *Ord. & Meth. Comm.* l. 2. *sect.* 3. c. 11. *Clavus* quoque dicitur affectus quidam in oculo, videlicet callosum in albo oculi tuberculum, à figuræ similitudine ita dictum, *Cels.* l. 7. c. 7. cujus causa etiam in succi nutritii stagnatione & congelatione ponenda erit. *Clavus* etiam accipitur pro *Condylomatibus induratis matricis*, *Avic.* l. 3. *fen.* 21. *tr.* 4. c. 22. Pathologice *Clavus* dicitur dolor capitis certo loco firmius in hærens, instar *clavi* infixi supra vel prope supercilia. *Valesius* de Taranta *Philon. Pharmaceut.* l. 1. c. 7. p. m. 20.

CLEIDION, κλειδιον, vel est epitheton *Pastilli* magnopere adstringentis, & in dysenteria, hæmoptysi, cæliaca &c. utilis, quales describuntur apud Gal. l. 9. de C. M. P. L. c. 5. & *Æginet.* l. 7. c. 12. vel nomen *Epithematis* ejusdem cum *pastillis* facultatis, apud *Ætium* l. 9. Nominis vero ratio adstrictoriam virtutem exprimit, quasi *claudentem*. *Κλειδιον* enim idem est, quod *Clavis*, vel *Clavícula*.

CLEIS, κλεις, vide *Clavis*.

CLEISAGRA, κλεισαγρα, (fortassis melius κλειδιωγρα) dici potest species arthritidis jugulorum, sive claviculæ articulationem obfidentis, *Paræus* l. 17. *Ch.* c. 1.

CLEITHRON, κλειθρον, vide *Claustrum*.

CLEIZO, κλειζω, aut κλιζω, i. e. *celebro*, publice commemoro cum laude. *Hippocr.* 3. de *artic.* t. 20.

CLEPSYDRA, κλειψύδρα, fuit olim vasculum ab antiquis excogitatum pro horologio, de cujus structura & parandi modo prolixè scripsit Gal. l. de *cujusque animi peccator. notitia atque medela*, c. 5. Hinc translatum ad labores Chymicos, quibus *Clepsydra* vel *Clepsydræ* est subductio liquoris per vasis solidi subter perforati foramen, quod *Oculus* dicitur. Ea res olim fiebat in horariis machinis. Unde nomen habet; quanquam non aqua tantum subducatur, sed & oleum & fusiones mineralium. *Rul. & Iohas. in Lex. Clepsydra* quoque dicitur instrumentum, per quod fieri potest suffitus in orificium matricis, *Paracelsi* l. de *læteritiis*, c. 3.

CLEPTO,

CLEPTO, κλέπτω, significat *furari*, clanculum subtrahere. Usus Hippocr. de oculi splendore & videndi acie imminuta, de *sal. diet.* 1. 33. & l. 2. de *Morb.* XII. 9. Per translationem etiam significat *animum fallere*, & iudicium subtrahere. Quo sensu accepit Idem l. 5. *Epid.* XIV. 3. quod alibi per *συγκλέπτειν* expressit, de *cap. vuln.* XV. 3. XVI. 2. quamvis in priori loco mendose legatur *συμβλέπει* pro *συγκλέπτει*, uui ex verborum connexionem & sensu patet.

CLIBANUS, aliis *Cribanus*, κλίβανος, κλίβανος, significat *Testum*, sive *Furnum* minorem, sub & in quo panes & alia edulia coqui possunt. Unde *Panis Clibanites*, ἀρτοποιία κλίβανίτης, κλίβανίτης, dicitur, qui distinguitur ab *πυρίτη* in furno cocto, Gal. l. 1. de *Al. fac.* c. 2. Vide *Furnus*.

CLIDION, κλέιδιον. Vide *Cleidion*.

CLIMA, κλίμα, in genere *Declivitatem* significat, à κλίω, *inclino*. Receptor tamen est stricta significatio *Geographica*, quando significat spatium terræ vel regionum duobus parallelis inclusum, tanto disjunctis interstitio, ut dies longissimus dimidia hora in uno longior vel brevior sit, quam in altero. Vitruv. l. 1. c. 1. Et hanc *climatum* terræ diversitatem scitu necessariam rectissime dixit Paracelsus, quia diversam etiam curam morborum parit, & dietam in morbis instituendam variat, & salium species diversas facit, l. de *Tartar. morb.* c. 2. l. 2. de *Podagric.* & l. de *caduco matric.* §. 8.

CLIMACION, κλιμάκιον, vel κλιμάκιον, apud Hipp. significat *Scalam*, Hipp. 1. de *artic.* 1. 17. Idem, quod *Climax*, κλίμαξ. conf. Gal. *exeg.*

CLIMACTER, κλιμακτήρ, vel idem denotat, quod κλιμάκιον, *scala gradum*, Hipp. d. l. 1. 18. & 21. & f. 4. i. 55. vel per translationem significat annum *scansilem*, & ita idem, quod *Climactericus* annus, κλιμακτηρικὸς. Tales anni sunt per certos gradus, vel certam distantiam, aut numerum septenarium & nonarium distincti, & inter hos quadragesimus nonus, & sexagesimus tertius præ aliis notata dignissimi habiti, quod in his insignes mutationes & pericula vitæ metuenda sint, quemadmodum ex Plinio, Censorino, Gellio, & aliis constat. Invenerunt etiam adhuc hodieque fidem inter Christianos & eruditos. Enimvero salva autoritate aliorum, cum nec numero ulla sit efficacia attribuenda, nec alie rationes prægnantes ex fundamentis Physicis adduci possint, non mihi videtur illis annis, præ aliis, peculiaris prærogativa concedenda esse. Observationes observationibus in contrarium facile refelli possunt. Quæ per analogismum huc applicari solent à diebus criticis, sunt ἀπεσοδόνισσα. Crisis enim saltem locum habet in ægrotis. Anni Climacterici etiam ad sanos pertinent. Quid? quod nec crises sint adeo certæ. Quicquid tandem horum sit, placet nobis sententia Rolsink. *Ord. ac Meth. Gen.* l. 4. f. 1. c. 8. Tutius esse, non aperire ægris annorum *climactericorum* periculum, cum imaginatio tantas turbas dare possit, ut fatum acceleret ante

tempus. Et p. p. Ut in numeris fundamentum non habet, ita nec cursum suum absolvit vita cū τῷ θεῷ consistens, & in natura.

CLIMAX, κλίμαξ. Vide *Scala*.

CLIMIA, *Chlimia*, idem quod *Cadmia*. Liban. *Apoc. Herm. part. prior.* *Climia Ereps* est *Cadmia Auripigmenti*, Rul. & Iohnf. in *Lex.*

CLINE, κλίνη, *lectum* significat, à κλίω, quod in illo recubamus vel reclinemus, Hippocr. l. 2. de *Morb. mul.* XXXVII. 12. ubi tamen legitur κλισίη, quod idem esse cum κλίνη vult Erotianus l. de *nat. mul.* IV. 8. l. de *Sterilib.* XXVII. 12. Vide *Lectus*.

CLINERES, κλινήρης. Vide *Clinopetes*.

CLINICUS, κλινικός, dicitur vel de Medico, qui ægros lecto affixos invist & curat. Unde & illa *Medicina Clinice* dicitur apud Plin. l. 29. c. 1. de Hippocrate autore primo *Clinices*, & Lang. l. 1. ep. 51. vel de ægro, qui lecto affixus est. Et ita idem, quod κλινωπότης, Plin. l. 25. c. 5.

CLINODIA, dicuntur omnis generis gemmæ & pretiosa, quæ ornatus gratia in auribus, collo, pectore &c. gestantur, C. Hofm. *com. de V. P.* n. 823.

CLINOIDES, κλινωειδής, *lecti formam habens*. Tres processus, vel apophyses, ossis sphenoidis, in capite dicuntur κλινωειδῆς, quod lectum repræsentent; quarum una postica superiorem, duæ vero anticæ inferiorem lecti partem referunt, Gorr. Ast vera quatuor sunt processus minores, qui *sellam iuricam* dictam, vel ephippium efformant. Vid. *Batthol. Anat. libell.* 4. c. 8. & Lind. *Medic. Physiolog.* c. 8. §. 89.

CLINOPALE, κλινωπάλη, *concupitum venereum* in lecto, velut *collocationem*, & palæstram significat, ex Sueton. *in vii. Domitiani* c. 22. Hinc hebetiorem & debiliorem Veneris usum *clinopalem nudipedalem* dici posse, existimat Lang. l. 2. ep. 9. ubi & aliam significationem sacrorum Judaicorum nudipedalium ex Tertulliano & Hieronymo adduxit, quæ non est hujus loci.

CLINOPETES, κλινωπότης, *lecto affixus*. Dicitur & κλινήρης. Opponitur τῷ ὀρθοστάθην vel ὀρθοστάθην, qui erecto corpore incedit. An vero hoc epitheton solum de sanis, & illud ægris proprium sit, vide *Ἐπιχρησιν* nostram in *Dogm. Gen.* p. 335.

CLISIA, κλίσια, Hipp. idem est, quod κλίνη. Vide *Cline*; denotatque *lectum* vel *sellam*, in qua recliivi cer vice etiam recumbere possumus. Alias & *tabernaculum* & *casam*, vel tugurium significare ex *Lexicographis* constat.

CLISMOS, κλισμός, idem significat; quod κλίσια; vel κλίνη, *lectum* aut *sellam recubitoriam*, Hipp. l. 2. de *morb. mul.* XLI. 12.

CLISSUS, dicitur Paracels. *Philos.* l. 4. n. 1. c. 2. virtus illa, vel vicissitudo occulta rerum, vadens & rediens, unde primum exivit, oriens, & occidens. Ita omnes herbarum flores ad vesperam flaccescunt, mane iterum expanduntur. Et virtus radicis primum in caulem

caulem transit, & reliqua, quæ surgunt ex eis, tandem in eas revertitur, per autumnum ibidem delitescens, & per hyemem usque ad ver & æstatem. Rul. & Iohnf. Lex. Sumitur etiam pro *Clyffo*, qui est opus Chymicum, de quo infra.

CLITORIS, κλειτορίς. Reperitur & κλητορίς, item κλειθορίς, & κλειδορίον, mentula, vel penis muliebris, ob similitudinem formæ cum virili, veteribus etiam *Nympha*. Est particula corporis solida in sexu fœminino sita in superiore parte media matricis vel sinus muliebris, ubi concurrunt nymphæ ante meatum urinarium instar penis parvuli interdum protuberans, substantia porosa, nervosaque constans, cujus accuratorem descriptionem videre & legere licet in Anatomicis, præsertim Rolf. *O. ac Meth. Gen. dicat. part. Part. 2. c. 42.* Bartholin. *Anat. l. 1. c. 34.* Clitoridem invenisse Fallopiam aut Colymbum, scribit idem *ibidem*. De ejus usu lascivo jung. C. Hofm. in *Com. de V. P. n. 1064.* Clitoridem dimidii digiti longitudine propendentem in scorto observavit bis Rhodius *Cent. III. Obs. 43.*

CLOACA, κλειστός, δούρατος, significat locum ad secessum, vel alvi excrementa deponendo, cujus vicinitas aërem quoque inficere & foetentem reddere potest, Gal. *c. 1. in 3. Epid. t. 14.* Prolixior descriptio videatur apud P. Zacch. *Q. M. L. l. 5. tit. 4. q. 7. n. 2.* Cloacas primum fecisse Tarquinium Priscum Romæ ex Isidor. *Orig. l. V. c. 2.* & Alex. ab Alex. *Gen. Dier. l. 3. c. 15.* notavit Th. Janf. ab Almelo. *R. I. On. p. 16.*

CLONODES, κλονώδης, i. e. *vibrans*, epitheton pulsus vehementis, vel magni, & simul inæqualis etiam in una pulsatione: Coincidit ferme cum *convulsivo*. Est similis jaculorum vel virgarum vibrationi. Gal. *l. 2. de caus. puls. c. 6. l. 1. de diff. puls. c. 28. & alibi.*

CLONOS, κλονός, significat motum, qualis est tumultuantium, inordinatum. Idem, quod κλονή, κλονήσις. Per translationem motus *Convulsivus Epilepticorum* dicitur κλονός, aut motus *Clonicus*, uti passim in practicis hoc tit. videre est, præsertim apud Rolf. *Meth. cogn. & cur. morb. cap. partic. Disp. VII. & in Epitom. meth. cogn. & cur. morb. corp. partic. l. 1. part. 1. c. 15. i. e. Vibratio.*

CLUDO, Clusus, idem, quod *Claudo*, *Clausus*. Usurpatur à Scribon. *Larg. n. 42. 97.* Vide Rhod. *Indic. prior. in ill.*

CLUNES, κλυνοί, κλυνοί, idem, quod *Nates*. Vide infra suo loco.

CLYDON, κλύδων, fluctuationem, & flatulentiam significat. Estque symptoma actionis læsæ, scil. chylicationis partim imminutæ, partim depravatæ, cujus causa vel in assumptorum alimentorum ineptitudine, si videlicet cibi & potus flatuosi sint, vel in fermenti chylicationis cruditate flatulenta, vel etiam in utroque vitio simul querenda. Meminit Gal. *de diff. Sympt. c. 4.*

CLYMA, fex auri, vel argenti, Domin. Leonis *l. 4. f. 1. c. 24. p. 363.*

Castelli Lexic. Med.

CLYPEUS, κλύπευς, quid significet; notum est. Quid vero fuerit *Clypeus balnei* apud Vituv. *l. 5. c. 10* in balneis veterum usitatus, paucos hæcenus affectos esse, testatur Rhod. *ad Scrib. Larg. n. 104.* qui tamen ex Francisci Robortelli explicatione Ruderum balnearum Pisanæ urbis aliquo modo declarat, quod fuerit instrumentum æreum *Clypei* instar rotundum, quo obstruebatur lumen illud in hemisphærio magno balnearum, ad quos vapores, qui ascenderant, per alveolos communi concursu ferebantur, & exibant. Hunc *clypeum* catena ferrea suspensum aut reducere, aut demittere potuerunt, ut pro hominum beneficio, qui lavabantur, caloris temperatura fieret, *p. 112.*

CLYSMA, κλύσμα, vide *Clyster*. *Clysmatica* ars dicitur Chirurgia *insuforia*. Vide *Insusio*.

CLYSSIFORMIS Destillatio dicitur, quando per retortiam tabulatam destillantur, quæ accendi & detonari apta sunt. D. D. Wedel. *Ph. I. A. F. R. l. 1. f. 3. c. 3.*

CLYSSUS, κλύσος, an à κλύω, abluo, vel à κλύδων, fluctuatio, deduci debeat ac possit, obscurum est. Est terminus technicus chymicus, denotatque spiritus minerales compositos, Præsertim vero Antimonium basis *Clyssi* statuitur. Triplex dicitur: minoris, medii, & majoris apparatus, quorum omnium descriptionem vide apud Rolfink. *Chymia l. 3. sect. 2. art. 1. c. 24.* Schröder. *l. 3. c. 17.* ubi vocatur *Aqua Simmi Sulphurea*, Hofm. in *clavi ad illum locum*. Aliter vero descripserunt *Clyssum* Ruland. & ex hoc Iohnf. quod totam rei essentiam complecti potest. Quandoquidem abjectis impuritatibus & fæcibus, quicquid est in ea essentialia, ad unum redigitur compositum. Vel est extractio subtilitatis omnium plantarum partium in unum esse commune coiens. Et duobus modis uniri potest, sive ut omnes e diversis partibus extractæ essentia conjungantur incorporenturque: sive ut oleum sit in una cucurbita, in altera sal, in tertia liquor, atque ita unico alembico subiecto destillentur per communem canalem, & sic uniantur. Sed non ita facile hoc succedet. Non enim pariter ascendunt aquæ & sales. Itaque in diversis oleis & aquis id fieri possit. Hæc Rul. Hinc & *Clyssum* pro Synonymo *Quintæ Essentia* sumit Jacob. le Mort. *Chym. Medico-Phys. c. 15. p. 192.* *Clyssus* etiam in genere describitur, quod sit species Chymica, cum ejusdem rei species diversæ, seorsim elaboratæ, rursus conjunguntur, v. g. cum Sal, Sulphur & Spiritus seorsim extracta v. g. ex Carduobened. & Tabaco, iterum conjunguntur. Morley *Proleg. Coll. Chym. Leid. c. 4.* *Clyssus* Philosophorum esse dicitur, quando spiritui, oleo & aquæ admiscetur sal ipsorum, quod extrahatur e capite mortuo in cineres redacto, super quos affunditur aqua calida, quæ ebulliendo levi igne extrahit salem, aqua deinde illa filtratur per linteum, sicut describit Rof. Lentilius *Miscellan. Medico-Pract. P. III. p. 132.* & exemplis ibidem alibique confirmavit.

CLYSTER, *Clysterium*, κλύστις, κλύστιον, item

A a

Clyf-

Clyfma, *Clyfmas*; κλύσμα, κλύσμος, & à modo applicationis *ένιμα*, *Enema*, quasi *Injectio*; quamvis Medici hujus temporis *Clysteris* & *Enematis* Græcis vocibus in Latinitate assumtis, quam Latinis malint uti. Bifariam accipitur, videlicet late, & stricte. Late significat quamvis abluitionem aut injectionem aliquam in partem quamlibet, ut sunt, anus, uterus, vesica, penis, aures, finus, & fistulosa ulcera. Est igitur *Clyster* medicamentum genus, quando liquidum intra partem aliquam corporis injicitur. Strictè vero denotat injectionem liquoris in anum, vel intestinum rectum, beneficio fistulæ alicujus vel canalis, qui *έλασμα* dicitur, teste Linden. *Ex. IV. §. 101.* Quæ fiunt in uterum, vocantur *μητρικὰ χύματα*: quæ in aurem, *ώπηχύματα*: quæ in vesicam, *καθετήρις*, Gal. l. 5. *Meth. med. c. 7.* Qui termini omnes etiam de instrumentis ibidem accipiuntur. Dividuntur *Clysteres* in Purgantes, & Alterantes. Alii reddunt Corroborantes. An etiam dentur Nutrientes? non est hujus loci determinare. Sano sensu non videtur negandum. Modum componendi & præparandi *Clysteres* vel *Enemata* vid. apud Weker. *Antidot. gen. l. 1. c. 16.* Schröd. l. 2. c. 45. Morell. *Meth. præscr. form. l. 2. sect. 2. c. 14. & 15.* Schenk. *Syniagm. comp. & præscr. med. Part. spec. class. 2. sect. 2. c. 4.* Multas vero horum formulas vide sis apud Weker. *Antidot. spec. l. 2. sect. 9.* *Clysterum* fuisse utum nobilem apud veteres, demonstrat Linden. d. l. Scribon. Larg. etiam vocavit *Cluserem*, n. 179. propter mutuum veteribus V & Y usum, notante Rhod. ad h. l. *Clyster* nocturnus, qui nocte integra retinendus, sibi refrigerandum impense, Rodericus à Castro de *Morb. mul. l. 1. c. 2.*

CNACOS, *Cnecos*, κνακός, κνηκός, significat colorem ex albo & fulvo miltum, C. Hofm. *Var. Lect. l. 2. c. 10.*
CNAPHOS, κνάφος, & *carduum fullonum*, & officinam fulloniam, denotare videtur. Unde κνάφειος κλάμας, sordes in officina fullonia. Hipp. l. 2. de *morb. mul. VII. 7.* Jung. *Foëf. p. 341.*

CNEMA, κνήμα, rectius κνήσμα. Vide *Cnesma*.

CNEME, κνήμη, tibiam significet. Vide *Tibia*.

CNEMODACTYLEOS, κνημοδακτυλαίος, est nomen musculi digito pedis extendentis, qui & *Longus* dicitur à superiori tibia anteriori exortu, & quatuor distinctis tendinibus in quatuor digitos desinentis. *Blaf. Med. Un. p. m. 219.*

CNESERA, κνηστέρα. Vide *Cresera*.

CNESIS, κνήσις, idem, quod κνήσμα, vel κνησμός, *puncturam*, *prurium*, vellicationem, morsum significat. Legitur de pectoris dolore punctorio apud Hipp. *Coar. t. 469.* Jung. *Foëf. p. 342.*

CNESMA, κνήσμα, ramentum; aut rasuram, quale post prurium & scalptum sequi solet, significat. Aliis κνήμα legitur, fertassis mendose. Illo usus est Hipp. de plumbi ramentis de *nat. pueri. IX. 21.*

CNESMOS, κνησμός, prurium & scalpiam significat:

Posteriorem confirmat significationem Gal. c. 5. in 6. *Epid. t. 4.* describens per impetum & motionem per unguis effectam, quem in prurientes partes animantia faciunt, idque à natura omnibus inest. Hinc κνησμάδης, *pruriginosus*, quod de pustulis latis negatur, 6. *aph. 9.* scil. ob humiditatem obtundentem salinam nitrolam acrimoniam. Est enim κνησμός, *pruritus*, dolorifica voluptas in cute excitata ab acri falso ichore tenui, sine exulceratione, Dieter. n. 467.

CNESTER, *Cnesis*, *Cnestron*, κνηστήρ, κνήσις, κνηστήριον, contracte κνήστρον, *radulam*, aut instrumentum ferreum, quo aliquid raditur, aut cultrum, quo quid secamus, significat. Hinc *περὶ κνήσις*, dicitur *culter*, quo coqui caseum deradunt aut dissecant. Vox κνηστήρ legitur apud Nicandr. in *Theor. & Alexipharmac.* Alias κνήστρον etiam nomen plantæ est, quæ alias *Cneoron* aut *Thymelæa* dicitur. Sed hæc significatio non est hujus loci. Vide *Foëf. d. l.*

CNETHOMÆ, κνήθομα, idem significat quod *αἰδήρομα*, prurio, lancinor; de quo verbo supra suo loco. Hoc verò usum & delectatum esse D. Apostolum Paulum 2. *Tim. IV.* notavit Rhodius de *Acia p. 147.*

CNICELÆON, κνικέλαιον, i. e. oleum *Cnicinum*. De hoc legatur *Dioscor. l. 1. c. 44.*

CNIDELÆON, κνιδέλαιον, i. e. oleum e grano *Gnidio* expressum. *Dioscor. d. l. c. 43.*

CNIDIOS, κνιδίος. Vide *Gnidius*.

CNIDOSIS, κνιδίσις, significat pungentem prurium, aut *uredinem*, qualis ab urtica excitatur, quæ Gr. κνιδίη dicitur. Usus Hippoc. aliquoties 2. *Prorrh. XXXVII. 1. 3. XXXIIX. 6. XLVII. 10.*

CNIPOS, κνίπος, à κνίω, quod per translationem etiam significat *molestus sum*, scrupulum injicio, stomachum facio, dicitur de fastidioso, qui attingere in mensa nihil eorum solet, quo populus vitur, quin & in omni deliciarum affluentia, nisi quid novum atque inexpectatum, & ad ambitionem, non ad utilitatem comparatum apponitur, consuetus electitia sectari, nihil invenit, quod ad palatum faciat; uno verbo: *Cupidius*. Linden. *Ex. X. §. 82.*

CNIPOTES, κνιπέσις, dicitur *prurigo*, *pruritus*, cum *siccitate*. Usurpavit Hipp. de *ξηροφθάλμια*, l. de *Loc. in hom. XXI. 8.* Scilicet ab effluviis aut vaporibus salinis acricribus, aut alcalicis exaltatis. Conf. Gal. *exeg.*

CNISMOS, κνισμός, idem, quod *Cnesmos*, prurium significat, Gorr. p. 233.

CNISSA, κνίσα, vide *Nidor*.

CNISSOREGMIA, κνισσορέγμια, significat *nidoro-ructum*, quemadmodum *όξυρέγμια* ructum acidum. Videantur *Dogmata nostra Medicina P. II. c. 11. dogm. 3. p. 282.*

CNYMA, κνύμα, vel *levem prurium* aut *molestam puncturam* significat, uti usurpavit Hippocr. l. 2. de *morb. mul. XXV. 33.* quamvis passim κνύμα legatur, de plumbeo pessulo in pudenda immisso ælitum facien-

te; qui eximendus rursus, & aquæ frigidæ prius immergendus. Vel significat juxta Gal. in *exeg. voc. Hipp.* vocem ad levem quandam strepitum & sonum imitandum. Unde particip. *κινδύμενος*, qui leviter suspirat. Hinc *κινδύμος querulus canum gannitus* & sonus proprie dicitur. *Foëf. d. l.*

CO, *Cos*, *Coos*, *κῶς*, *κως*, *κῶς*, nomen insulæ & urbis in mari Ægæo mediterraneo sitæ; Patria Hippocratis, qui propterea *Cos* passim dicitur. Zona eadem gaudet cum Insula *Gnido*, exquisitè temperata, juxta *Gal. 3. aph. 14.* Vinum *Cosum*, *κῶς οἶνος*, est quinta vini falsi species, juxta *Plin. l. 14. c. 8.* cujus ex Italico vino faciendi modum artificialem scribit à Catone demonstratum fuisse, super omnia in Sole quadriennio maturandum præcipiente, de quo & Constantinus Cæsar *Agricultur. l. 8. c. 23.* Aliqui, inquit, musti partes tres, & aquæ marinæ partem unam ad tertias coquant. Alii salis drachmas 12. defruti congium, musti congium unum, spicæ Celticæ drachm. 16. in vini albi metretas duas admiscet. *Gorr. p. 259.*

COACTILE, *πίλος*, *vestem* vel *indumentum* significat, ex *coactis lanis compactum*. Hinc *Coactiliarius*, *πιλοποιός*, qui *pileos* ex *coactis lanis* conficit. *Joh. Rhod. ad Scrib. L. n. 230.* quamvis C. Hofmann. rectius generatorem tribuat significationem pro omni eo sumens, qui facit *ἐμπίλια*, Lat. *Impilia*, *πλητὴ κτήματα*, h. e. omnis generis res ex lana compacta paratas. Unde Germanicum nostrum *flitz* esse videtur. *Com. ad Galen. de V. P. n. 883.*

COACTIO, *Coactus*, *Cogi*. Vide *Anance*. *Coactor*, idem, quod *Coactiliarius*, teste *Rhod. & Hofmann. ad. l.* Alias *Coactio* quoque est nomen passionis in animalibus, ex qua varia ægitudinum genera nascuntur, ideo sic appellata, quod ab injuria, labore & *coactione* contingat, *Veget. in Malomedicina c. 37. 38. p. m. 32. 33.*

COACUS, epitheton Textuum quorundam & sententiarum Hippocraticarum, à patria *Co* insula ita nuncupatarum, ad prædictionem maxime facientium, unde *Coacæ prænotiones* vocantur, quas præter *Libavium* *Joh. Ionstonus* elegantibus notis declaravit.

COADJUVANS, *Cooperans*, *σύνεργος*, *Coadjuvix*, sumitur in bonam & in malam partem. Illuc pertinet, quando Medici ad præceptum *Hipp.* debent esse *σύνεργοι*, *cooperarii* naturæ. Huc pertinet, quando dicitur de causæ morbificæ quadam specie, quæ sua virtute morbum efficere non potest, sed alteri auxiliatur: ut, libido articulare morbum promovet, & sanguinis eruptionem remigatio. *Gal. l. Introduct. c. 8.*

COADUNATIO, *Ruland. & Johnsono* dicitur elaboratio, qua uniuntur disgregata. Gr. *ἕνωσις* dici potest. Appellatur nonnunquam speciei excellentioris nomine *Coagulatio*. Unde extitit illud dogma, quod Chymicum artificium in solutione & coagulatione consistat, quo tamen respicitur ad *Lapidis philosophici* mysterium potius, (si Dis placet.) Ita *Coadunatio* est solutio-

nis reductio in his, in quibus fieri potest. Ejus species sunt duæ: *Compositio*, & *Coagulatio*. Vide *Compressiva*.

COAGULATIO. Magna occurrit ambiguitas & æquivocatio circa hoc vocabulum, ita ut fere Delio quis opus haberet natatore. Potissimum autem dupliciter accipitur, Late & Stricte. Late æquipollet vocabulis *Coadunatio*, *Concretio*, *Congelatio*, Gr. *σύνκρσις*, *πῆξις*, *Gal. l. 1. de Temper. fin. Rul. & Iohnf.* describunt *Coagulationem* per comprehensionem, quando totum simul comprehensum remissumque ad uniformem substantiam *coagulatur*, aut coit. Et in hac significatione sæpissime etiam sumitur in scriptis Chymicis. Stricte vero dicitur, quando quibusdam segregatis reliquum concrevit. Vocatur *Coagulatio* per segregationem. Huc pertinet vulgarissima lactis *coagulatio*, quam primus docuit *Aristæus*, sicut e *Diodor. Siculo l. 4. c. 83.* notavit *Th. Janf. ab Almlov. R. l. On. p. 37.* Hinc *B. Rolf.* dixit *Coagulationes* fiunt discussione humiditatis; harumque duas species constituit, *Fixationem* & *Præcipitationem*, de quibus suo loco, *Chym. l. 2. c. 4.* *Jung. Wil. de ferment. c. 12.* *Coagulatio* est humoris in quacunque re externa vel interna privato. *Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. c. 5. p. 30.* *Iunken. Coagulationem* duplicem constituit Chymicam, unam calidam, quæ est rei liquidæ ad solidam massam per humiditatis mediante calore privationem reductio: alteram frigidam, quæ res in calido dissolutæ in frigido coagulantur. *Chym. Med. Phys. P. I. f. 1. c. 4. p. 72.* Ad similitudinem artificialium operationum terminorum horum acceptio haud infrequens est in describenda sanguinis & humorum aliorum præternaturali certa *concreione* apud recentiores Medicos, præsertim *Th. Willis de febribus malign. Sylvium in Prax. Med. l. 1. c. 17. §. 5. c. 20. §. 5. c. 30. §. 104.* & sæpius alibi, quemadmodum & hujus in Indice videre licet.

COAGULUM, *πηκτικόν*, *πέμισμα*, aliis *Dioscor. Gal. Ægin.* scribitur *πηκτικόν*, sed mendote, recte notante *Henr. Stephano in Thesaur.* & substituente *πηκτικόν* (quæ tamen scriptura mihi etiam mendo non carere videtur ob nullam derivandi rationem) à *πήζωμι*, *concretere* facio, vel *πηκτικόν*, *Arist. l. 3. de H. An. cap. 21.* *πηκτικόν* proprie nihil aliud est, quam lactis vel lactei liquoris in ventriculo animalium, quæ adhuc fugunt, *concretio* & *condensatio*, *Schröd. l. 2. c. 36.* *Vid. C. Hofm. l. 2. Var. Lect. c. 28.* Horum varia in Medicina usitata esse constat ex *Galen. v. g. hinnuli l. 2. de Ansidor. c. 10.* *pulli cervini, c. 15.* *leporis, l. 9. de C. M. S. L. c. 1.* *Jung. Ægin. l. 7. voc. Pytia. Scribon. Larg. n. 188. 197. & ad h. l. Rhod. in not.* ubi simul facultas omnis *coaguli* exprimitur, quod sit acris naturæ & tenuis discutientisque, id quod & *Galen. docuit lib. 10. de S. Fac.* Videatur & *Dioscorid. lib. 2. c. 86.* Alias vulgarior usus *coaguli* consistit in præcipitando lacte ad efformandos caseos, ut patet ex *Galen. l. 3. de Al. Fac. c. 17.* & *Thom. Will. de ferment. c. 11.* *Spagyrici* quoque sibi finxerunt

Ænigmatica & Metaphysica (si Dis placet) *Coagula* : v. g. Mercurius dicitur *Coagulum*, h. e. Mercurius noster vel Philosophorum in cœlo metaphysico : *Coagulum Coagulans*, Sulphur Philosophorum prima materia. Unde aurum nostrum, Fermentum fermenti spiritum *coagulans*, Sulphur *coagulans* Mercurium. Rul. & Ioh. Quis non rideat contradictiones? Basil. Valent. *Coagulationem* denegat Mercurio, & tribuit Sali, *ir. reptationis de lapid. Phil.* Transeant hæc nugæ! Præternaturaliter etiam quandoque *Coagulum* dicitur de portionibus quibusdam vitiosis, maligne corruptis, humores, præsertim sanguinem, ad *coagulationem* cogentibus, uti apud Will. & alios videre licet.

COALESCENTIA, *σύνθεσις*, *ἑύμφοσις*, *ἑυμφοράς*, significat unionem & compaginem duorum corporum antea disparatorum ex argum. Hipp. 6. aph. 19. 24. 7. aph. 28. Strictè vero sæpius de osium *coactio* & unione sumitur ab eodem, 2. de artic. 1. 34. & 3. 4. 1. 63.

COALTERNÆ febres vocantur, quando duæ febres concurrunt in ægro, ita ut brevi à fine integro paroxysmi unius invadat alter paroxysmus alterius speciei. Laur. Bellin. in *Opusculis Medic. tit. de febrib. p. m. 253.*

COARCTATIO vocatur submersio pulsus & parvitas in principio paroxysmi febrilis. Avic. l. 4. fin. 1. *ir. 2. c. 2.* Alias *Coarctatio* in genere est *Angustatio*, *σπασμὸς*, de quo supra; vel *Constructio*, *σπῆσις*, de quo paulo inferius.

COARTICULATIO, *συνάρθρωσις*. Vide *Abarticulatio*.

COBALTUM est *Cadmia nativa*, recrementum metallicum, vel minerale terreum, colore fere nigrum, argenti vel æris particeps; muscarum venenum, Schröder. l. 3. cap. 18. Jung. Fr. Hofm. in *Clav. ad h. l.* ubi duplex esse dicit, aliud metalli expert, & lapidis speciem; aliud metalli ferax.

COBITES, *καβίτες*, *κάβος*, *ἰξόρυγος*, vel *δυσλίθη*, dici possent. Nomen pisciculi in aquis fontanis & rivis degentis, diversæ tortis; Cujus usus in cibis solet esse, vel vulgaris, vel in majori æstimatione, uti est *Cobitas*, *Barbatula*, *Fundulus*. Vid. Aldrov. l. 5. de Pisc. c. 30. 31.

COCCALOS, *κόκκαλος*, *nucem pineam* significat. Hipp. 4. de R. V. l. A. 1. 70. Pertinet ad Botanicam. Conf. Gal. *exeg.*

COCCON, *κόκκων*, *granum mali punici* significat, nec etiam hujus est loci. Usus Hippocr. l. 1. de morb. mul. LXIII. 36. teste Foët. p. 346. quamvis Linden. *κνεῖνα* poluerit.

COCCOS, *κόκκος*, *Granum quodvis aut Baccam* denotat. Strictè vero ab Hipp. sumitur pro *Cocco Cnidio*, sive baccis laureæ: quarum descriptio etiam huc non spectat. Vid. Hipp. d. l. 1. de morb. mul. LXIII. 19. CXX. 25. CXXXII. 9. 26. & c. Quid *Coccus Polonica* sit, vide *Ephem. Nat. Cur. A, III, Q. 104.* De *Grano Tin-*

torio; *κόκκος βαφικῆς*, consulas etiam *Herbariæ rei scriptores.*

COCCYX, *κόκκυξ*. Vide *Cauda*, *Cuculus*.

COCHAB, nomen sideris celestis, quod operationem suam habere existimat in Cete & Balanas, quando semina emittunt, Paracels. *Tr. 1. de Pestili.*

COCHLAX, *κόχλαξ*, *Silex*. Vide infra *Silex*.

COCHIA, *κόχια*, epitheton *Pilularum* officinalium usitatissimarum. Descriptio est Rhasis l. 9. ad *Almans*. Videntur ita dictæ à forma, quæ granum vel baccam *κόκκων* repræsentat. An non & à *κόχ* derivari possent, quod humorem copiose defluentem significat?

COCHINELLA, vel *Cochinilla*, est nomen insecti vel vermiculi in baccis granorum *Chermes* geniti, tinctorum elegantem *Scarlatinam* præbentis. Ejus quoque usus hodieque insignis est in Medicina. Jungantur observationes de *Cochinilla* in *Act. Philosoph. Oldenburgii Anno 1618. mens. Octobr.*

COCHLEA, *κόχλη*, *κοχλία*, *Limax*, est nomen animalculi cujusdam testacei exanguis, terrestris, aquatici & marini, cujus descriptionem, & species, ut & usum in cibis, inque medicina, prolixè reperies apud Aldrov. l. 3. de *Testac. cap. 29. & seqq.* qui & æquivocationem expedit. Rondelet. de *Testac. lib. 2. cap. 26.* Quoad usum jungatur Schröd. l. 5. cl. 1. n. 18. Bruyerin. l. 12. de R. C. c. 51. Olim Africanam in usu potissimum fuisse, non solum constat e Galeno aliquot in locis, sed & e Scrib. Larg. n. 122. *Cochleæ* carnem & mucum commendavit ad ani procidentiam Hippoc. l. de *istul. IV. 3.* De saginandis *cochleis*, ut fiant salubriores, vide Rob. Keuch. ad *Q. Seren. p. 200. seqq.* Aqua *limacum* hodieque usitata, cujus descriptio e Mortono legi poterit in D. David de Spina *Manuali p. 84.* Tropice dicitur de cavitate quadam in *Aure*, vid. *Auris*. Barthol. *Anat. Libell. 4. c. 6.* *Cochleæ* quoque vocantur in machinis, quibus *Trochleæ* moventur, Oribaf. de *machin. c. 4. & 5.*

COCHLEARE, *Cochlear*, *Cochlearium*, Paracels. *κοχλιαριον*, quale sit instrumentum ad capiendos cibos liquidiores usitatissimum, & peris liquet. Sumitur & pro mentura medica, estque vel majus, vel minus, Gal. de *puer. epilept. sub fin. l. 7. M. med. c. 11.* Rhodius in *Dissert. de pond. & mens. p. 40.* scribit, *Cochlearium* minus continere drachm. unam, majus drachm. 2. Significat & instrumentum ad elevandam uvulam relaxatam, l. 6. de C. M. S. L. cap. 3. cujus figuram vide apud Aquapendent. & Scultetum *Arm. Chir. Part. I. Tab. IX. fig. 7.* *Cochlearis*, quo calculi eximuntur, *Tab. XVII. fig. 5.* & *Cochlearis* anserini *Tab. XVI. fig. 7.* quæ in textu *Spathula* rostro anserino prædita dicitur, quod Franc. Sylvius invenit. Tropice hoc etiam nomine exornavit ab aliqui formæ similitudine officulum auditus quartum D. Lindenus, quod alias orbicularè dicitur, notante Barthol. *libell. IV. Anat. c. 7. p. m. 714.*

COCHLIA, *κοχλία*. Vide *Cochlea*.

COCHLONÆ, *κοχλώνη*, *commissuram coxæ ad sedem* denotat,

denotat, teste Foëll. *part. 351. seq.* Usus Hipp. l. 1. *de morb. mul. XIX. 13.* & l. 2. h. 1. *XXII. 6.* Conf. Gal. *exeg.*

COCOMICUS, *a, um*, terminus Paracelsicus satis obscurus; videtur autem innuere aliquod flamen vel sperma heterogeneum communicatum corpori, vel de cœlo, vel e terra, cujus ratio dari non potest. Ita podagræ generatio dicitur *cocomica*. Tr. *de Podagricis l. 2.*

COCTIO, *πίψις, πίπρωσις, πίπρωσις*, *Concoctio*. In hujus vocabuli expositione plane nihil accurati præstitit Castellus. Ejus vocis varia acceptio debet applicari subjecto, de quo dicitur, diverso secundum suam indolem & conditionem. In genere quidem omnis *Coctio* nil aliud esse videtur, quam statusurationis, vel maturitatis, aut perfectionis in suo genere; sed quatuor potissimum ejus sunt species secundum quadruplicia subjecta. Ita alia est *coctio alimentorum*, alia *humorum*, vel *excrementorum*, alia denique *morborum*, vel potius *causarum morbificarum*. *Alimentorum coctio* est vel artificialis, vel naturalis: Illa fit per calorem externum, ignem dissolventem compagem rerum coquendarum, emollientem, alterantem, & ad assumendum præparantem: Cujus iterum variaz sunt differentiaz ad coquinariam pertinentes: *Elixatio, assatio, tostio, &c.* de quibus omnibus sigillatim suis in locis & literis initialibus. Hæc fit in ventriculo diciturque *chylificatio*, de qua supra suo loco; alias *coctio prima* vocatur. *Humorum coctio* omnis fit beneficio caloris vitalis vel biolychnii, & sub se comprehendit *sanguificationem*. Quæ *coctio secunda* appellatur, *lactis, feminis, succorum nutricii & nervosæ elaborationem, nutritionem*, quæ *coctio tertia* dici solet; de quibus omnibus suo loco: *Excrementorum coctio* consistit in perfecta segregatione portionum inutilium ab utilibus, & inutilium collectione ad loca convenientia, & cullibet excremento à natura destinata. Huc pertinent *urinz coctio*, Gal. 1. *de cris. cap. 27.* *Alvi fecum, sudoris, &c. coctio*, Tandem *morborum*, sive *causarum suarum coctio*, quæ secundum nonnullos Gr. *πίπρωσις* aut *πίπρωσις*, stricte dicitur, Dieter. n. 668. est, quando materia vitiosa peccans morbifica disponitur beneficio flammæ vitalis, vel ad expulsionem e corpore, vel ad remotionem in alia loca convenientiora & ignobiliora, vel ita superatur & subigitur, ut ad pristinam bonitatem humorum utilium reducat. Profper. Martian. *comm. in Hippocr. p. 347.* Modus sere omnibus *coctionibus* communis est & dicitur *fermentatio*, de qua inferius suo loco. Habet & qualibet *coctio* sua certa organa, vel instrumenta, quibus perficitur. Tandem ut singulæ *coctiones* recte cognoscantur, & an perfectæ, vel imperfectæ, validæ vel debiles sint, dignoscantur, sunt diversa *coctionum signa*: Imprimis vero *signa coctionis* materiæ morbificæ de reconvalescentia hominis vel salute futura, sive per *crisim*, sive per lentam solutionem testantur, Gal. 1. 1. *de cris. c. 7.* Hæc de vocab. *Coctionis* hoc loco sufficiant.

COCUS, vide *Coquus*.

CODESELLA, nomen Italic. significans *carbunculum pestilentem*, vel *anthracem*, Forest. l. 6. *Obs. 21. Schol.*

CODEX, βιβλίον, ἀντίγραφοι, idem quod liber. Metaphorice etiam mundus *codex* dicitur *naturæ*, cujus tot folia, quot regiones, Paracels. *defens. 4.*

CODIA, κώδια, κώδια, κώδις, significat, *caput*; præsertim papaveris, dicitur & *scaphium*, σκαφίον. Linden. S. M. Ex. X. §. 185.

CODON, κώδων, vide *Campana*.

CODOSCELLÆ vocantur *tubones*, sive tumores inguinum, scribente Fallop. *tract. de morb. Gall. c. 90. Tom. I. p. 738.*

COECILIA, *Cæcula*, alii *Cæcilia*, τρωλίνα ἢ τρωλαίνα, τρωλάψ, nomen serpentis, cujus morsus & venenum eadem cum *amphisbæna*, aut *viperâ* inferi symptomata, teste Foresto l. 2. *observ. 12. Schol.* Hujus descriptionem prolixiorē & usum in medicina vide ap. Aldr. l. 1. *de serp. & drac. c. 11.*

COECITAS, alii *Cæcitas*, τρωλότις, τρωλασις, est abolitio visus in oculis, à quacunquē tandem causa oriatur. Senn. l. 1. M. Pr. p. 3. *sect. 2. c. 44.* Ita *Cæcitates* sequi plerumque læsionem pupillæ cum profusione aquei humoris, vult Galen. l. 1. *de symp. caus. c. 2.* quamvis rarissime etiam visus aliquando redeat, denuo collecto illo humore. *Cæcitas*, quia privatio est, opponitur rebus, quæ existunt, sive entibus positivis ab eodem l. de V. S. *adv. Erasistratum c. 9.* *Cæcitatē* magice induci posse monstrat Paracels. Tr. 4. *de Pestil. c. 2.*

COECUS, τρωλός, dicitur, qui visū caret. Per metaphoram vero quibusdam partibus corporis attribuitur, v. g. *intestinum* inter crassa primum dicitur *cæcum*, τρωλόν ἐπεργόν. Ubi enim tenue *intestinum* definit, illic *cæcum* una cum *colo* incipit. Ita vero vocatur, quia in uno extremo impervium instar uriculi ileo & colo adhæret. Ejus pleniorē historiam & usum legito apud Bartholin. l. 1. *Anat. c. 10.* quamvis e novissimis autoribus Philippus Verheyen, Lovaniens. Professor Regius in *Anatomia Corpor. Hum. Tract. II. p. 42.* doceat, *intestini cæci* titulo, non tam appendicem vermiformem, quam cum veteribus globosam *intestini crassi* partem, quæ ab insertionē *intestini ilei* deorsum pendet ac in dextra ilei regione sita, et nique illius lateris annexa habetur, designari, uti notatur *Aclor. Eruditor. Lips. Collectores mens. Octobr. Anno 1693. p. 434.* Ita & foramen illud angustius, quod ex duobus foraminibus, quibus quinta nervorum conjugatio à cerebro excipitur, prope aures est collocatum, cui subditur labyrinthus quidam, quem natura efficit muscularibus temporalibus consulens, nervum eis durum simul & labiis immittens, dicitur *cæcum*, τρωλόν πέρυσι, Gal. l. 9. de V. P. c. 13. non quod revera impervium sit, sed quod anfractuosum, & veteres sita vel funiculo injecto exitum non reperirent, cum non sit recta perforatum. Gorr. p. 471. Et in chymicis alembicis *cæcus* vocatur, qui caret foramine, aut rostro; Rolsink. aliique.

COELESTINUS, epitheton Paracelsicum coloris, ceruleum exprimens coloris cœli similem, vulgo *Him-melblau*. Talis circulus in urina fœminarum significare dicitur putrefactionem leprosam in matrice; Ita & bulla *cœlestini* coloris in medio urinæ facta lepræ præ-sentis, & aliquando etiam alopecie signum est, juxta Parac. l. 2. de urin. judic. c. 3.

COELESTIS, ἐσθέρη, dicitur de omni, quod vel à cœlo dependet, vel cum eodem aliquod commercium habet. Ita stellæ dicuntur substantiæ vel corpora *cœlestia*, τὰ κατ' ἐσθέρην, Gal. l. 2. de dieb. Crit. c. 2. Ita nonnulli statuunt colorem *cœlestem*, qui siderum motu & lumine omnia corpora conævo lunæ orbi subiecta penetrat, vivificat, & fœcunda facit. Hic *cœlestia* cum terrenis ineffabili sympathia & cognatione connectit, admirationeque dignos effectus producit, verbis Langii l. 1. ep. 13. Ita & Helmont. dixit, *naturam cœlestem* & enormenticam rebus ipsis inesse, quæ tamen ad rhythmum superioris lationis sese concitet ac moderetur, quamdiu non refractaria haberi velit, l. de magnet. vuln. sur. n. 60. Jungantur, quæ mox ad vocab. *Cælum* proponentur. Medicamenta quoque hoc titulo condecorata leguntur. v. g. Aqua *cœlestis* Londinensium, ita notante D. D. David de Spina in suo *Manuali Pharmaceut. Chymico* p. 40. quamvis in ipso *Dispensatorio Londinensi* invenire haud poterim. Quidam etiam morbos *cœlestes* fingere non veriti sunt. Libav. in *defens. Syntagm. contra Scheun.* II. 24.

COELIA, κοιλία. Vide *Cavitas, Venter*.

COELIACA, κοιλιακή, i. e. *ventralis dispositio*. Communis morbus est ventriculo & intestinis, in quo materia non mordaces egerunt ob intestinorum imbecillitatem, quæ retinere contenta ne exiguo quidem tempore possunt, sed ea illico excernunt, perinde ac si grave onus aliquod deponerent, haud secus, quam in stranguria, in qua ob acrimoniam & vellicationem vesica jugiter, quicquid ad eam pervenerit, excernit, quod molem ipsius vel exiguum sustinere nequeat, Gal. l. 6. de L. A. c. 2. Unde κοιλιακή dicuntur, quibus excrementa lævia humentia & semicocta alvo continenter fluida redduntur aliquanto, postquam assumpta fuerint, tempore. Causa hujus mali est assidua cibi corruptio & cibus cacochymus, adhæc frigiditas, aut vehemens ardor, aut plagæ ventri insitæ. Ex longis quoque morbis facile hic morbus contrahitur. Hucusque Castellus. Dicitur & *lienteria*, quamvis nonnulli differentiam quandam inter *cœliacam passionem* & *lienteriam* querant, quam tamen subtilitatem minime necessariam esse arbitror. Paucis: Est species alvi fluxus p. n. in quo cruda & chylota, aut etiam plane non chylificata rejiciuntur, proveniens cum à fermenti in ventriculo aciditate volatili, tum succi pancreatici excedente aciditate ad expulsionem tunicas incitante. Duas *cœliaci affectus* constituit species Fr. Sylvius l. 1. P. M. c. 13. §. 3. & 4. *Passio ventriculosa* vocatur, ægri & *ventriculosi*;

qui subito universa deiciunt, apud Rhod. ad *Scrib.* p. 159. Aliquando & *Cœliaci* in libris antiquis inveniri, testatur Keuch. ad *Q. Seren.* p. 189. Alias & in anatomicis *arteria cœliaca* vocatur, quæ multos ramos emittit ad ventriculum, inque duos ramos dividitur. Barth. *libell. Anat.* c. 5. p. 655.

COELICUS, α, um, ἐσθέρη, haud dubie idem significat, quod *cœlestis*. *Cœlica* est epitheton calcinationis Bartholetto in *Encyclopædia*, quæ & physica dicitur, vel magica, quæ fit beneficio speculi incensorii concavi, cujus descriptio habetur apud Schröder. *Pharmac.* l. 3. c. 17. Jung. not. D. Joh. Michaelis ad h. l.

COELIFOLIUM vocatur quibusdam materia illa, quæ in pratis quandoque mensibus æstivis reperitur, Paracelso *cœlifoli* dicta de *ulcerib.* c. 5. Vocatur & sputum majale, aliis purgamentum stellarum, item *Cœli flos*, de cujus virtutibus medicis videatur Georg. Hier. Velschius in *Sylloge Observ.* & quidem ad Hier. Reufneri *Obs.* 113, p. m. 62. Hartm. *Prax. Chymicar.* Tom. I. oper. p. 105.

COELOMA, κοίλωμα, dicitur ulcus in cornea oculi tunica latius Bothrio, rotundum, & minus profundum. P. Ægin. l. 3. c. 22. Gal. l. *Introd.* c. 15.

COELOS, Cælum, κοίλον, κοίλον, *cavum* significat. Vide *Cavus*.

COELOSOMIA, κοίλωσμία, est vitium illud, quando vox in ore tanquam in specu obscuratur, & velut in recessu auditur, uti Quintilian. descripsit l. 1. c. 9. Et hoc idem esse, quod ἀσπίθειον, asemiam, vult P. Zacchias *Quæst. Medico-Legal.* l. 2. tit. 3. *quæst.* 9. n. 5. *seqq.* ubi perperam asymia per y legitur ob ignorantiam Græcæ linguæ, ubi ἀσπμη significat obicurarum. Vide *Asaphia*.

COELUM, ἐσθέρη, κοίλον. Multi etiam scribunt *cælum*. Est vocabulum valde homonymum sive æquivocum. Vel enim 1. significat sedem aut locum beatorum in vita æterna, quæ significatio non est hujus loci, licet & omni vero Christiano medico hoc incumbat, ut per veram salvificam fidem eo perveniat post mortem. Vel 2. significat locum siderum vel stellarum fixarum & plantarum. Horum scientiam medico valde necessariam esse, nonnulli arbitrantur, Hipp. & Gal. autoritates producentes, uti ex recentioribus Rolf. in *Ord. ad Meth. sua* passim inculcat. Imprimis vero Paracelsus variis in locis cœli operationem medico scitu necessariam esse docuit, præsertim in *Paragran alter.* Tr. 2. de *Astronomia*, quem postmodo ejusdem sectatores secuti sunt. Enimvero cum hæc scientia cœli & ejus virtutis in inferiora nondum adeo expeditis & infallibilibus nitatur principiis, neque sit in medici potestate, illam operationem vel mutare, vel promovere, vel impedire, non video tantam necessitatem, qua medicus teneatur ad illam notitiam comparandam. Vel 3. significat more vulgi *ærem*, qui supra nos est, usque ad nubium regionem, uti quidem colligere est ex Hipp. 1. *Epid.* f. 3. t. 1.

ubi manifeste τὸ ἕρως, coelestia scil. corpora, in Græco habetur. Alias licet sæpius apud Gal. edit. Lat. occurrat vocabulum. Cæli status, in Græco tamen tantum vocabulum κενώσεως reperitur absque additione vel cæli, vel aëris. Vel 4. significat tropice aliquas concavas partes corporis. Ita specialiter κενῶν, cælum, vocatur superioris palpebræ superficies, sicut hypocalum, ὑποκεῖλον, pars inferior, quæ ei respondet, ex Ruffo Linden. Medic. Physiol. l. 2. c. 10. §. 85. Sunt &, qui τὰ κενῶν oculorum interpretantur cavitates, quæ sub oculis & utraque nasi parte cernuntur, quæ tamen κενῶν dicuntur, quæ partes in pravo corporis habitu, crapula, cachexia, hydropse, plerumque intumescunt, Foëf. in Oecon. p. 443. Sic etiam dicitur cælum, ἕρως, vel ἕρως κενῶν, palatum, ἢ ὑπεραῖα apud Arist. l. 2. de part. an. c. 17. in princ. Ut Plinio cælum capitis calvaria dicitur, dum cerebrum viscerum excelsum dicitur, proximumque celo capitis l. 11. H. N. c. 37. Vel 5. varias chymicas habet significaciones. Ita apud Paracels. d. l. Cælum microcosmi, vel hominis, effinit à prima natiuitate cuiuslibet individuo peculiare. Ita & Helmont. non cælum intus gerere dixit, quod sese ad universalissimum Blas astrorum componit, tr. Astra neceffu. non inclin. n. 17. Cælum quoque significat chymicis quintam essentiam, formas rerum essentielles. Libav. Alchym. Pharm. c. 18. Huc pertinet significatio cæli, quæ legitur apud Lentilium Miscell. Medico-Pract. P. III. p. 130. quod cælum philosophorum dicitur, quando radices feminales morborum tolluntur, dolores & paroxysmi mitigantur & prohibentur, quando consentanei spiritus specifici fiunt. Ita cælum betonicæ pro capite, cælum succini pro paralyfi, quando scil. illa simplicia cœlificantur & spiritalia redduntur. Papæ! Cælum spagyricum est suprema pars vasis philosophici. Rul. & Iohnf. Denique 6. & quidem valde abusive & mystice, imo phantastice, h. e. fictæ, cælum philosophorum significat lapidem philosophorum, medicinam catholicam. Rul. Videantur & Basilius Valentini scripta de rebus natur. & supernatur. de lapid. Philosoph. & alii hujusmodi scriptores. De cælo magico factitio, cea præstigiolo, item de cælo infero Harimanni præstat filere Christianum, iudicio Libavii in Exam. Philos. nov. qui etiam rectissime contra Crollium cælo virtutem illam tribuendi hominibus omnem scientiam & artem, ceu nugacem vel impiam, rejicit.

COEMENTUM. Vide Cementatio.

COENA, δειπνον, cibationem vespertinam significat. Quod vero tempus veteribus ordinariam fuerit, non facile definiveris. Plerumque tamen sole occidente cœnasse, licet viri graves occupationum causa sæpe distulerint usque ad accensa lumina, testatur Linden. Ex. XVI. §. 223. Cœnam largiorem fuisse olim, quia parcius pransi sunt, constat etiam ex Gal. l. 7. Meth. med. c. 6. Et revera nostræ sanitatis plus conduceret, si hodieque consuetudo illa servaretur. Jung. C. Hofm. Instit. l. 5. c. 28,

& Dogm. nostr. Part. V. c. 2. Dogm. 8. Lang. l. 1. ep. 55. quamvis hujus ratio, quod luna ad cibationum concoctiones multum conferat, non sit magni roboris, cum & tempore novilunii bene concoquantur & chylicentur alimenta. Prandium largius cœna inter causas morborum retulit Rolf. O. ac M. Com. l. 2. sect. 3. c. 28. quamvis Lucianus Belus de Rocha contracta, (vel secundum alios Ant. Maria Bettus) in pecul. tractatu de cœna & prandii portione, prandium largius defenderit contra Oddum. Cœna secundaria Gr. dicitur ἐπίδειπνον, quasi postcœnium, apud nos in convivii nuptialibus frequens.

COENOLOGIA, κενολογία, Consultatio, colligendi ratio est medicorum concilium, collocutio, ac communis consideratio, quæ fit pluribus medicis convocatis, ad cognitionem de morbo inquirendam & in curatione mutuam operam præstantiam. Hippocr. in Præcept. VII. 4.

COENONIA, κενωνία, communicatio. Vide infra.

COENOS, κενός, communis. Dicitur & de partibus corporis, quæ pluribus destinatae sunt usibus, quales sunt intestina &c. Hofman. in Gal. de V. P. n. 248. 250. Communia organa, arteriæ, venæ, nervi, Gal. lib. 16. de V. P. cap. 1. & de morbis communibus multis populis, qui & πάγκοι, πάνδημοι vocari solent. Quibus opponuntur privati, σποράδες, ἢ σποραδική, Hofm. Inst. l. 3. c. 5. §. 5. Ita leguntur communes mentis conceptus, κενὰ ἔννοιαι, Gal. l. de plenit. c. 8. Communis sermo, i. e. universalis, κενὸς λόγος, c. 1. de R. V. I. A. l. 13.

COENOTES, κενότης, dicitur de hypothesebus methodicæ sectæ, quæ communitates dicuntur, quia sunt saltem universales quædam notiones, ex quibus indicationem remediorum omnem peti posse censuerunt ejus sectæ affectæ. Tres autem in universum statuerunt, adstrictionem, fluxionem, & mixtum ex utroque. Soranum libros de communitatibus scripsisse testatur Coel. Aurelian. l. IV. Tard. pass. c. 1. p. m. 455. Vide Methodicus. Galen. l. 9. contra Julian. c. 5. & de opt. sect. ad Thrasyb. c. 32. Aquæ etiam quædam ophthalmicæ communitatis epitheto insignitæ leguntur in Schröderi Pharmacop. l. 11. c. 38. cuius tamen tituli rationem invenire haud fuit integrum.

COENUM, βέρβερος, lutum, fimus. Vide Borborodes.

COERULEUS, κενός, vel κένω, nomen coloris intermedii, inter nigrum & rubrum, qualis est caeli sereni, sapphiri &c. In specie lapis Lazuli vocatur cœruleum, Rul. & Iohnf. videatur & D. Joh. Laur. Baufchii Schediasma posthumum de cœruleo & Chrysocolla. Cœrulea unica in oculo χατὸν κενός vocatur, alias uvea dicta, rhagoides, Galen. l. 10. de V. P. cap. 3. & 4. Ictericam quoque & urinam cœruleam dixit Paracels. l. de Elevis.

COETE, κόνι. Vide Cubile.

COETONETES, *κοιτωνητής*, Cubicularius. Vide Cubiie.

COGITATIO, *φρονις*, *Διδνοια*. Vide Phronis. Offa cogitationis quæ fit, vide Arcualis.

COGNATIO, *συγγενεια*, dicitur de similitudine & communione mutua rerum, inter quas *ἀδελφότης*, fraternitas, potissima habetur, apud Gal. 3. de *tract. 1. 34. Vide Adelphixia.*

COGNITIO, *γνωσις*, quid significet, notum est. Duplex datur quoque in Medicina, una externa & perfunctoria, quæ facilior, & altera interna & accurata, quæ difficilior, Galen. de *dign. & cur. anim. morb. c. 6.* Quæ vero in *cognitionem* veniunt, aut sensu, aut ratione deprehenduntur, l. an *sang. in arter. c. 5.* quamvis in textu Græco non occurrat. Quo plenior vero & certior est nostra de rebus *cognitio*, tanto majore ipsis cum fiducia atque securitate utimur, Linden. Ex. XI. §. 6. *Cognitio mortalium* in specie Paracelsi est pars nigromantiæ, L. 1. *Philos. sagacis. De Cognitione Adepta Philosophorum*, h. e. Spagyricorum, vide apud Ger. Dornæum *Speculat. Philos. c. 3.*

COGNOMEN, *ἑπωνυμία*, est nihil aliud, quam epitheton sive *adjectivum* aliquod, substantivo additum, v. gr. homo finus, aquilus, cæsius, Gal. l. 4. de *diff. puls. c. 8.*

COHABITATIO dicitur vita conjugalis includens congressum Venereum, quæ communiter triennis in judicii requirebatur ad probandam coëundi impotentiam, uti videre est apud P. Zacchiam Q. M. L. l. 10. *decis. 17. Rot. Rom. n. 5.*

COHIBITIO, *cohibeo*, *ἰσχυρῶ*, *ἐπιχειροῦμαι*. Vide *Epischefir.*

COHIRE, *Cohire*, *Coheundi*, &c. passim legitur pro *Coitu*, *Coire* &c. apud Albertin. *Botton. de morb. mulierum*, præteritum l. 2. *capp. prioribus.*

COHOBATIO, est liquoris corpori sæpius affusi frequens abstractio, seu destillatio & reiterata affusio, vel exaltationis virium gratia, vel etiam majoris fixationis causa, Rolf. *Chym. l. 2. c. 2.* Ger. Dornæus de *transm. metall. c. 1.* D. D. Bohnius *Diff. Chym. Phys. XI. §. 27.* Paracelsus tamen etiam de morborum duratione usus, *Cohob* vocans, quando morbus remediis non facile cedit; unde & medicamenta secundum *Cohob* danda, h. e. repetitis vicibus offerenda, l. 2. de *Tartar. Tr. 2. c. 5. & alibi.*

COHOL, pro *Alcohol*, in specie dicitur de collyriis ficcis, sub forma pulveris tenuissimi præparatis. Avic. l. 5. *summ. 2. tract. 2.*

COHOS est, quicquid cutis in toto corpore concludit, veluti in circulo, allusione ad *chaos* facta, quo jam in ordinem divinitus redacto, & non, ut prius, informi, cuncta creata comprehenduntur ad minoris ordinati *Cahos* vel *Cohos* utilitatem, ex Parac. l. de *ulcerib. c. 2.* Ruland. & Iohns. in *Lex. Chym.*

COLOSOMÓI, *κοιλόσμοι*, qui e palato loquuntur aut e naribus. Jul. Cæs. Scaliger de *caus. ling. lat. l. 1. c. 14.*

COINCIDENTIA, *περιεπιπίπτωσις*, q. d. *Intercidentia*, est, cum aliunde in aliud vas humor fluit, Gal. l. 7. de *Admin. Anat. c. 16. & l. de plenit. c. 6.* Specialiter in oculo *Coincidentia* est, ubi in meatum porumve opticum, qui à basi cerebri veniens oculo videndi facultatem tribuit, humor, adaperto vel rupto vase, incidit, obturatque eum, unde cum dolore visus offenditur, l. *Introduct. c. 15.* Pulsus quoque quidam dicitur *περιεπιπίπτων*, *coincidens*, quando non expectato intervallo supervacuus aliquis sentitur. Opponitur deficienti, τῷ *Ἀγλαέποντι*, Gorr. p. 362.

COINDICANTIA, *συνειδεικνύμενα*, vocantur, quæ cum propriis cujusque morbi indicationibus in curatione conspirant, v. g. vires vitales, sive naturæ robur, ætas, regio, anni tempus, consuetudo, & id genus alia, quæ à propriis indicantibus indigitata præsidia veluti confirmant & approbant. Galen. 13. *meth. med. 16.* quamvis etiam ad methodum conservatricem applicari possent; si liberet; nam & in his illa attributa omnia attendi debent & solent. Vid. *Dogm. nostr. P. IV. c. 2. dogm. 4. p. 470.* Comprehenso illa *Coindicantium* & *Coindicantium* dicitur *Coindicatio*, *συνειδειξις.*

COITUS, *λαγνεία*, Hipp. *συνεπασσμός*, *συνδιαισμός*, *συνεπεία*, *concupitium* maris & fœminæ Venereum significat, partiumque genitalium communicationem, quam actionem prolixius describere non est operæ pretium, cum Rolf. & alii nihil intermiserint amplificationis in descriptione hujus in *Ord. ac Meth. Generationi dicat. part.* Videantur, si placet, & alii Anatomici. Vide infra *Lagneia*. *Coitio* & *Coire* etiam sumitur pro *Coalitione* aut *Coalescere*, Gal. 3. *meth. med. c. 4.* Item de unione medicamentorum in unam massam, v. g. in coctione emplastrorum, Scribon. Larg. n. 212. 213. & alibi sæpius.

COLA, *κόλλα*, dicuntur *Artus*. Vide supra suo loco. COLAMENTUM, *ἀπίθμησις*, *περίθμησις*, in offic. *Colatura* est liquefactæ rei à fæce suæ turbulentæ separatio. Joh. Augustin. Pantheus in *Voarchadumie portione 2.* Vide *Theatr. Chymic. Vol. II. in fin. p. 532.*

COLATIO, *ἤθησις*, *ἡδισμός*, ab ἤθη, *colo*, est ipsa actio, qua liquida per cola varia transmittuntur ad separandas fæces. Est ergo similis *Cribrationi*, quæ siccorum est, illa vero humidorum. Differentiæ *colationis* sunt varix: Quædam calidissima, quædam tepida, quædam frigida colantur; quædam uno, alia duobus, alia tribus colis egent. Quædam per subsidentiam colantur. Weker. *Antidot. gener. l. 3. c. 38.* Joh. Aug. Pantheus d. l. tres modos *colationis* tradidit, per Manicam Hippocratis, per Cinericium, per Balneum Arenæ. Jung. D. D. Bohn. *Dissert. Chym. Phys. XV. §. 2. seqq.*

COLATORIUS, Græce dici posset *ἡθητικός*, quamvis non reperitur usitatum: dicitur de quibusdam membris corporis, quorum usus est, sanguinem ab ex-

crementis purgate. V. g. Hepar est organum *colatorum* pro bile sequetrandi, Renes pro sero, &c. Os quoque nasi dicitur *Colatorium*. Os *colatorii* quoque dici *Cuneiforme* scribit Bartholin. *libell. 4. An. c. 8. p. 718.* Vide *Ethmoides*.

COLAZO, κολάζω, proprie significat *punio, castigo*. At per metaphoram ab Hipp. & Galeno sumitur pro *refrenare, temperare* violentiam alicujus rei, v. g. acetum melli mixtum in oxymelite, dicitur biliosam mellis naturam castigare, vel temperare, refringere, Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 30. Gal. in *comm.* Ita dixit κολάζω-*μην* legitur, h. e. *temperata*, ap. Lucian.

COLCITAN, subjectum Pythonissarum, pro excitandis tempellatibus, Paracels. de *Podagra*.

COLCODEA, id est, efficiens, sive dator formarum.

COLCOTHAR, proprie apud Parac. dicitur *Vitriolum fixum*, de Nat. rer. l. 7. de *resuscit. ver. natur.* quando videlicet phlegma à vitriolo destillando abstrahitur, atque hoc toties, donec *Colcothar* phlegma, sive aquam omnem, imbiberit, neque ulla amplius aqua destillaverit, licet igne urgeatur. Dicitur *serpens*, seu *lasciva viridis*, quæ propriam causam devoravit. Communius tamen intelligitur *Caput mortuum Vitrioli*, simplici modo citra coborationem rubificatum, vel atramentum rubrum seu citrinum. Ironice vocatur *Henricus rubeus*, in derisionem aliquorum ementitorum Chirurgorum & Circulatorum, qui hoc solo medicamento conabantur omnia ulcera & vulnera curare, & huic unico remedio, tanquam sacre anchoræ, innitebantur, (quemadmodum & hodieque Balneatores & Chirurgastri tacere solent) perdetes potius ægros, quam servantes, Ruland. in *Lex.* Quamvis Helmont. nimium laudibus evehat in ulceribus, *Tr. Scabies & Ulcer. Scholar. n. 35.* E *Colcothare* verum fieri *Sulphur Vitrioli*, negat idem, *tr. Duumvirat. n. 9.* *Colcothar* vi medica ditissimum vocat, de *Lithias. c. 8. n. 21.* Frequentem ejus usum vide apud Paracels. in *libris Paraglyphor. & alibi.*

COLEOS, κολιός, exponitur à Gal. in *Exeg. voc. Hipp.* membrum in vulnere, quod recte extrahi potest. Verum Fœs. in *Oec. p. 367.* existimat, mendosam esse hanc expositionem; sibi que videtur κολιός idem esse, quod κολά, κολή, aut κολή, aut κολήν, quod significat, vel *pernam* aut *petasionem*, vel saltem *petiolos*, aut *extremos pedes*, ut apud Hipp. 7. *Epid. XXXIII. 13.*

COLERITIMUM, *Coloritium*, Iohns. est liquor compositus ex corrosivis metallorum inimicissimis materialibus, quo probatur aurum ad *Lydium-lapidem* affricatu, & cui nullum metallum, præter aurum solum resistere potest, unde cognoscitur e vestigio, si, quod aliud auro permixtum sit, hoc omne mox evanescit mutato colore ea parte, qua *Coleritium* illitum fuerit, cætera non madefacta colorem affricati aut servante; Putum vero ac purum nihilo prorsus immutatur eo liquore, Rul. in *Lex.*

Castelli Lexic. Med.

COLES, *Colis*, κολός, *penem, sive membrum virile*, mentulam, virgulam significat. Vide *Caulos*. Est particula corporis insignis ad extremum collum vesicæ sita, qua mares foeminas exuperant, Gal. l. 6. de V. P. c. 8. Hujus descriptionem accuratam vide in *Anatomicorum scriptis*, præsertim apud Bartholin. *Anat. l. 1. c. 24.* D. D. I. M. Hofmann. *Id. mach. hum. sect. XI. §. 13. seq. p. 86. seqq.* *Penem* cancrosum feliciter amputatum à D. Ruyschio, opera Chirurgorum conjuncta, vide in *ejusd. Centuria Anatom. Chirurg. Obs. XXX.*

COLICA; κολική Δυσχέσις, est morbus plenioris (i. e. crassioris) intestini diuturnus, in quo cruciatus intolerabiles, difficultates spirandi, sudores, perfrictionesque suboriuntur, Gal. in *defn.* Suntque *Colicus & Volvulus* intestinorum etiam inflammationes, quorum alter tenuioris intestini affectus est, alter plenioris. Quare dejectiones includuntur, & flatus intestinis involuti; eo, quod exitum non habeant, dolores vehementes, & tormenta excitant, l. *Introd. c. 13. & l. 2. de L. A. c. 5.* Inde *Colica medicamenta* sunt, quæ ad sedandum coli dolorem sunt comparata, quæ quidem etiam anodyna sunt, à communi tamen anodynorum forma differunt, quod quæ proprie *Colica* appellantur, aromatis odoratis ac urinam cientibus seminibus permiscetur. Et quamquam *Colica* vocentur, non tamen ad *Colicos* tantum, sed ad omnem dolorem in quacunque corporis parte factum sedandum admoventur; quo factum est (inquit Gal. *init. l. 6. de L. A.*) ut *Antidotus* omnes dolorem sedantes *Veteres Colicos* nuncupaverint, l. 7. de C. M. S. L. c. 4. Vide *Narcotica*. Quamvis vero κολική variis de causis oriri possit, sic tamen potissimum dicitur, quæ à frigido crassoque aut viscoso humore, aut flatuoso spiritu excitatur. Eum consequuntur nausea & vomitus pituitosi atque corrupti humoris multo graviore & magis assidui, quam per nephriticos affectus. Ad hæc excrementorum retentio, ut ne flatum quidem, neque etiam ructum possint emitte, adeit. Sæpe etiam veluti circuire videtur dolor, aut plurima loca occupare, & modo in hac, modo in illa parte vehementior fieri, cum nephriticos dolores eodem in loco stabiles jugiter infestent. Difficile tamen est discrimen, adeo, ut non modo plebeji, sed Medici quoque non semper discernant, omnesque eos dolores, sive renes, sive ureteres, sive mesenterium, sive tenuia etiam intestina occupent, κολικήν indifferenter appellent. Hæc *Castellus*. Quæ cum nec accurate nec accommode satis in omnibus sese habeant, libet ex recentiorum principis quædam annexere. *Colica Passio* accipitur quandoque late pro omni Intestinorum dolore, quam loque strictè pro dolore intestini *Coli*; quamvis Th. Willis utrumque neget, & potius partes quasvis abdominis, & viscera omnia totius ventris subjectum hujus morbi statuatur, *Part. II. de An. Brit. c. 15.* id quod in medio relinquimus. Alias in d. loc. affectum hunc quoad *Ætiologiam & Therapiam* egregie

gie expedit. Jungatur Linden. Ex. IV. VII. & VIII. ex quo constabit, apud Hippocratem non fuisse observatam differentiam inter Colicam & Iliacam passionem, Sylv. *Prax. Med.* l. I. c. 14. E quorum hypothesibus talem annectere libet descriptionem: *Colica Passio*, vel *Dolor Colicus*, est præternaturaliter aucta licet varia perceptio tactus in intestinis, præsertim Colo, cum variis symptomatibus conjuncta, imprimis alvo ut plurimum vehementer adstrictæ, proveniens à solutione continui membranarum & partium nervosarum in parte affecta per varias causas, videlicet intemperiem materialem à diverso humorum & spirituum vitio dependentem, vel obstructionem graviolem, oborta & vehementer urgente. Hujus affectus primam originem aliquando latere in acido quodam acetoso crudeli, tormina tam in stomacho, quam in intestinis plerumque crudelia gignente, haud inepte statuit Helmont. *tr. A sede anim. ad morb.* n. 10. Parac. tot *Colicæ* species constituit, quot ventorum genera & *Colicæ*, ventorumque, ac tempestatum eundem esse generationis modum dixit, in *Paragran. Labyrinth.* & *alibi. Colicam* quoque Zibethinam Moschatam, non venosam, biliosam, vocari debere voluit *Paragr. t. I. Colice*, subintellige Antidotus, dicitur etiam medicamentum contra Coli dolorem apud Scrib. *Larg. n. 120. seq.* Rul. in *Lex. Colicam* descripsit per Tartarum resolutum in intestinis, morbumque fixum in colo intestino. Sed hæc descriptio iusto strictior est.

COLIPHUS, epitheton panis apud veteres, quo solo usi sunt in prandio absque aliis cibus, parato ex flore tritici filigineo, addito fermenti momento modice pisto, & in oblongam formam redacto, uti legitur apud Lang. l. I. ep. 55.

COLLA, κώλλα, *Gluten*, vel *glutinum* significat. Idque omne dicitur, quo sicca corpora secum uniuntur. *Colla libraria* ex simila & garo habet virtutem emplasticam, & concoquendi vi prædita est, quibuscumque eam partibus illinas, Gal. l. 7. de S. F. *Æginet. l. 7. c. 3.* Alias ex variis rebus paratur. Præstantissimum est ex auribus taurorum & genitalibus. Fit & ex quibusvis pellibus inveteratis & decoctis. Rhodiacum cæteris prætulit Diosc. l. 3. c. 101. Vocari solet vel ταυροκόλλα, vel ξυλοκόλλα. Auro *glutinum* est Santerna, ferro Argilla, æris massis Cadmia, laminis Alumen, Stannum æramentis, stanno Argentum, marmor & plumbo Resina, &c. Gorr. p. 234. Alias vocabulum *Glutinis* transfuisse ad Physiologiam & Pathologiam Joh. Baptist. Contoli Iatro-Physicum Bononiensem in *sua brevi instructione Medica de Glutine in corporibus humanis productio* legitur in *Act. Erud. Lips. A. 1698. m. Mart. p. 137.* Quid? quod ipse Hipp. l. de Carnib. prolixè de glutinositate partium corporis, περί τῆς κολλώδους tractaverit & cerebrum esse metropolin τῆς κολλώδους, *glutinosi* statuerit, quamvis rem acu non tetigerit. Jung. Jac. Spon, *Aphor. nov. sect. I. aph. 27.*

COLLEAPSUS corporis, ξύμπτωσις; I. aph. 3. idem; quod *Contabescencia*, *Concidentia*, *Imminutio*, κείρωσις, Linden. Ex. XIII. §. 229. Dieter. n. 588. Vide *Symptosis*.

COLLATENNA, est nomen vulnerarii specific; apud Parac. l. 2. de vit. long. c. 14.

COLLATIO, idem, quod *Comparatio*. Vide *suo loco*. COLLATIVUS, Fest. *Colaitivus*, à verbo *Collatire*, Gr. dici posset συμπλατυθεῖς, dicitur apud Plautum de ventre, propter cachexiam hepaticam; tumido & magno, ferosaque cacochymia stagnante pleno Cappadocis lenonis, *Curcul. Act. 2. sc. 1.* de quo loco vide Linden. Ex. IX. *Select.* & de hoc vocab. §. 13. *seqq.*

COLLECTIO, συλλογή, συστροφή, σύσπασις, de variis usurpatur, v. g. de Medicamentis simplicibus, ubi quidem modi peculiare quandoque observari solent, uti legitur apud Schröd. *Pharm. l. I. c. 27.* quorum tamen aliquos merito, ceu figmenta & phantasie somnia, rejicit Hofmann. in *Clav. ad h. l.* Dicitur etiam *Collectio* de humorum peccantium in aliquam partem confluxu & coacervatione, unde Inflammationes, aliaque tumorum genera oriri solent, Rhod. *ad Scrib. n. 206.* Excell. Dn. D. Maur. Hoffmann. Dn. Affinis, Compater & Collega honoratiss. in *Prud. Medic. Disp. 23.* *Collectio* quoque significat modum quendam cognoscendi compositum, quando videlicet aliquid sensu, memoria, & ratione simul cognoscitur, quæ & *Connumeratio* & *Consummatio*, συναριθμησις καὶ συγκριτικήσις dici solet, Gal. c. 1. de iis, q. in medic. t. 3. Pulsuum quoque *Collectiva inæqualitas* legitur apud eundem l. 1. de diff. *puls. c. 30.* quæ ex inæqualitate plurium pulsuum est conflata. Gr. συνηματική ἀνομαλία.

COLLEGIUM, συνέδριον, significat societatem aut cœtum certum proborum doctorumque virorum, Gal. *advers. Jul. c. 1.* Ita *Collegium Medicorum* & olim fuerunt, qui Medici Archiatri dicebantur, probante C. Hofmann. l. 5. *Var. L. c. 27.* Hinc & *Collegiandi ratio* idem significat, quod *Consultatio Medica* inter plures Medicos, C. Hofm. *Orat. Isagog. 2. p. 131.* Capiavacc. *Collegiandi artem Medicam* scripsit *Oper. p. m. 931. seqq.*

COLLESIS, κόλλησις. Vide *Conglutinatio*.

COLLETICUS, κολλητικός, h. e. facultatem habens *glutinandi*, & conjungendi divisas partes, Gal. l. 5. de S. F. c. 2. Unde *Collētica* sive *Glutinatoria* medicamenta vocantur, quæ divisas partes in pristinam unitatem reducant. Ita P. *Æginet. l. 7. c. 17.* emplastra κολλητικά vocat. Et autem *glutinantium* materia diversâ pro corporum varietate, quæ glutinari debent, v. g. quæ ex argenti spuma; sive lithargyro, oleo & aceto præparantur, imbecillam mollemque carnem glutinant: quæ bitumine, ærugine, squama, aloë & myrrha constant, robustam & duram. Castell. & Gorræus d. l. Vide *Colla*.

COLLICIÆ dicuntur lachrymalium punctorum in unum ductum in utroque latere concursus humorum palpebrarum in narium cava derivantes; Occurrit

rit hoc vocabulum apud Nic. Stenonem de *Musc. & Gland. p. m.* 38.

COLLICULUM, idem, quod *Nympha*, *γυμφή*, caruncula membranosa in pudendo muliebri gemina, rimam vel sinum tegens, quam etiam in Ægyptiis mulieribus circumcisam fuisse voluit Gal. *Introd. c.* 10.

COLLIGAMEN, *Colligamentum*, *Colligatio*, *σύνδεσμος*, idem, quod *Ligamentum*, de quo vide infra.

COLLIGANTIA est nota consensus alicujus morborum quoad locum vitiatum, unde & morbi *colligantia*, *societatis* aut *connexionis* dicuntur. *Blat. Medic. Univerf. Fundam. p. m.* 21. Usus & jam olim Constantinus de Stomacho *c.* 3. in Operibus Isaaci annexo.

COLLIQUAMENTUM, in specie Harveo dicitur humor iste & materia colliquata transparentis, quæ paucis post conceptum diebus propria tunica tenuissima atque orbiculari contenta, humoreque eo, in quo foetus postea natat, longe purior, in cujus medio fibræ sanguinæ & punctum saliens (primum futuri foetus fundamentum) citra ullam præterea cujuslibet rei præsentiam clare discernuntur, estque prima pars genitalis. In ovo gallinæ etiam oculus ab eo vocatur, quemadmodum descripsit de *Gener. animal. Ex. LXIX. p. m.* 445. Consentit etiam Bohnius in *Circ. Anat. Physiol. Progymn. IV. p.* 54. Colliquamentum genitale fluidum albicans vocans, & nihil aliud esse dicens, quam ipsam sanguinem successu temporis purpuram inducentem.

COLLIQUATIO, item *Liquatio*, *Fusio*, *τήξις*, *ἔκπηξις*, *σύντηξις*, *ἀνάλυσις*, diversimode accipitur pro diversitate subjecti, de quo dicitur. Vel enim dicitur de humoribus utilibus, præsertim sanguine, quando nimium attenuatur, & ejus fibrositas aut naturalis glutinositas destruitur. Hanc etiam agnovit Galen. *l.* 3. de *symp. causf. c.* 2. Unde *Febres Colliquativæ* nomen suum acquisiverunt, *πυρετοὶ σύντηκτες*, quia sanguis in illis propter igneas copiosas portiones accensas & effervescentes nimium liquatur. C. Hofmann. de *febr. c.* 55. Franc. Piens *Tr. Spec. de febr. c.* 6. num. 2. Qualem sanguinis & reliquorum humorum *colliquationem* etiam producunt Purgantia fortiora, & quædam Venena, uti constat ex *nostr. Disp. I. de Remor. Purg. θ.* 29. *seqq.* Charlton. *Ex. X. Pathol. θ.* 27. Willis de *febr. c.* 12. qui duo per *Fusionem* expresserunt, quod perinde est. Vel dicitur de ipso corpore & ejus partibus, non tam solidis, quam humidis, insinuatibus & appropriatis, pinguedine nimis attenuatis, unde soliditas corporis imminuitur, & moles carnosâ contabescit, quæ alias *Consumptio* Latinis dicitur. Hinc Hippocr. conjunxit *τήκεθ' καὶ φθίνειν*, *colliquescere & tabescere*, 5. *Epid. II. 10.* ad quem locum vide Lind. *Ex. XIII. §.* 192. *seqq.* ubi egregie *Colliquationis* naturam declaravit. Et in hac significatione frequentius occurrit ap. Hipp. & Galen. *v. g.* 2. *aph.* 28. *f.* 3. de *iis*, quæ in *medic. i.* 32. &c. Vel dicitur de Excrementis, quæ propterea Lat. *Colliqua-*

menta, *σύντηξις*, dicuntur, quatenus veluti effectus sequuntur *Colliquationem* humorum & corporis, 4. *aph.* 21. *f.* 4. de *R. V. I. A. i.* 112. *c.* 2. in 1. *Epid. i.* 35. *c.* 3. in 3. *Epid. i.* 66. *f.* 2. *prognost. i.* 35. Unde & veteres difficillime *Colliquationem* ab *excretionem* distinguere poterunt, teste Gal. de *opt. sect. c.* 28. Imo in hac significatione *Colliquatio* idem est, quod *Fluxio Methodicorum*, five *βύσις*. Denique dicitur de artificiali, & præsertim Chymica rerum solidiorum vi ignis liquefactione, quæ & *Fusio* appellatur. Kolsink. vocat *Liquefactionem*, estque duplex, *simplex & probatoria*, *Chym. l.* 2. *c.* 2. Wedel. liquefactionem vocavit & fusionem, quamvis hoc nomen potius de metallis prædicari & mineralibus existimet *Pharmac. Acroam. l.* 1. *sect. 2. c.* 7. *p.* 46. Imo Ruland. adhuc strictius descripsit, respiciens ad præpositionem *Cum* præfixam, quod sit plurium fusionum in igne ad unum compositum per igneam eliquationem conjunctio, in *Lex.* Vide *Liquatio*.

COLLISIO, idem, quod *Contusio*, *θλάσις*, *θλάσμος*. Vide *Contusio*. Alii tamen discrimen faciunt inter *Collisionem* & *Contusionem*, illam dicentes esse solutionem continui in osse factam, hanc vero in carne. Petr. Martyr Tronus de *vulner. cap. fol. m.* 64. b.

COLLISORIVS est epitheton motus particularum diverfarum, quæ sese mutuo impingunt & colliduntur, quale quid in fermentatione necessario contingit, quemadmodum non solum Willis de *fermentat.* docuit, sed & Cl. Stahlius novissime explicavit in *Zymotechnica c.* 2. *p.* 7.

COLLIX, *κόλλιξ*, ἢ *κόλιξ*, *pastillum* vel *trochiscum* significat, Hippocr. *l.* 2. *Epid. f.* 6. *n.* 55. *l.* de *intern. aff. XXV.* 38. Æginet. *l.* 1. *c.* 27. Vide Foëf. *Oec. p.* 347. Galen. in *exeg.* Est & panis rotundi genus, teste Aristoph. Speciem panis etiam dicit Hesychius, quam specialius describit Erotianus in *synagog.* quod sit plantæcentæ forma, quam alii *ισοβία* dicant.

COLLODES, *κολλώδες*, *Glutinosus*. Vide *Colla*.

COLLODIUM legitur apud Paracels. *l.* 2. de *Vit. long. c.* 9. quid vero significet, non constat.

COLLUM, *ἀρχή*, vid. *Cervix*. *Collum uteri* rectius diceretur *Os uteri*, quia intus est, ubi uterus desinit, quam exterior extremitas, quæ mulieris pudendis jungitur, quæ potius *colli uterini os* non sine ratione vocaretur, Gal. 5. *aph.* 46.

COLLURIO, est nomen avis rapacis, *Lanariorum* genus minus, inter Accipitres vel Falcones minores referendus, cujus iterum sunt diversæ species, majores & minores, de quibus vide Aldrov. *l.* 5. *Orniith. c.* 12. *seqq.*

COLLUTIO, *γαργαλισμός*. Vide *Gargarismus*.

COLLYMUS, *Collimus lapis*. Vide *Aetites*.

COLLYRIUM, *Collurium*, Salmasio ad Solin. *κολλύριον*, *κολλύριον*, duabus gaudet significationibus, antiqua & nova. Olim *collyrium* denotavit medicamentum siccum, ad instar Glandis vel Pessi, vel Tu-

Bb 2 rundæ,

rundæ, longum, rotundum, cohærensque ex succis; liquoribus, seminibus, fructibus, & metallicis compositum, quod in usum asservabatur. Eo vero utebantur intro penitus immisso in uterum, in anum, in aures, in nasum. Vid. Hippocr. l. 1. de Morb. LXXX. 6. Galen. l. 3. de C. M. S. L. c. 13. Unde & vulgo *Glandes, Turunda, & Globuli* dici solent, Rhod. ad Scribon. L. n. 142. Hodieque vero de medicamentis Topicis, quæ oculis admoventur accipi solet; licet & hæc stricta significatio veteribus usitata fuerit, uti constat e Scribon. n. 19. seqq. Rhod. in not. ad h. loc. Suntque *Collyria* dum generum. Quædam enim *liquida*, ὑγροκροχάλα, quæ instillantur, aut guttatim instillantur: quædam *solida* vel *sicca*, ξηροκροχάλα, quæ barbara voce dicuntur *Siefs*, Galen. l. 4. de C. M. S. L. cap. 5. Jungantur alii Scriptores, v. gr. Weker. *Anidot. Gener. l. 1. cap. 45. Special. l. 2. sect. 41.* Petr. Morell. in *Method. formul. l. 2. sect. 2. c. 4.* Schröd. l. 2. c. 86. Hofm. in *clav.*

COLOBOMA, κολόωμα, h. e. mutilum, sive *curtum*, Gal. l. 2. *Meth. med. c. 2.* Dicitur de iis, quæ deficient, v. g. in labiis, narium alis, auribus, oculorum angulis, quarum glandularum defectus specialiter *Rheas, roids*, vocatur, de quo vocab. suo loco.

COLOEOS, κολοίος, vide *Graculus*.

COLON, κῶλον, dicitur Intestinum quintum in ordine à ventriculo, secundum autem in crassis, inter cæcum & rectum medium, Gal. l. 6. *admin. Anat. c. 9.* quod excrementa ex distributione segregata suscipit, *Introd. c. 11.* Unde propter sui latitudinem ipsum solum quidam *ventrem inferiorem* appellarunt, 4. de R. V. I. A. 2. 112. Abscedit longissime à centro Mesenterii, quod non expediat, venas mesaraicas valde exugere ea, quæ continet, excrementa. Cæco autem, ut ait Galen. ad portionem respondet. Sicut enim Cœcum valde extuberat, globosumque est, ita & *Colon* tota sui longitudine multos habet medios globos, & veluti cellulas, exiguas quidem, nec tamen tantas, quantas Cœcum, (hoc enim totum veluti quidam venter est) sed ad portionem jus similitudinemque factas. In eo crassiores fæces diutius commorantur, donec excernendi tempus appetat. Itaque fit, ut sæpe ab his male afficiatur, variisque morbis tentetur, pro contenti excrementi qualitate. Hæc Castellus. Quamvis non in omnibus rem acu, quod dicitur, tetigerit, v. g. quod *Colon* à mesenterii centro longissime distet, ratio hæc potius est, quod venæ lacteæ paucissimæ adsint, per quas chylus ad centrum illud exprimi & diffuere posset, cum jam materia maximam partem sit excrementitia. Comparatio quoque cum Cæco intestino non respondet Anatomice, qua novimus, in adultis hominibus Cœcum Intestinum minime amplum esse aut extuberrare, sed minusculum esse & angustæ capacitatis. De *Intestini Coli & Cæci* structura vid. *Anatomicos*, præsertim Barthol. l. 10. c. 10. *Colon* esse locum vel sedem *Colicæ*, etiam dixit Paracels. l. 2. de *Tartar. Tr. I. c. 5.* &

6. in *explic. Colo infestari*, pro *Colica* laborare, legitur apud Scrib. L. n. 122. ubi etiam sæpe occurrit *Coli dolor*, pro *Colica*. Et apud Plinium aliquoties *Colum* pro morbo intestinali sumtum occurrit v. g. l. 26. H. N. c. 1. reliqua videantur in *Indice*.

COLOPHONIA, κροφώνια, dicta est antiquis *resina pinea*, quod *Colophone* præcipua apportaretur. Nam & ex Gallia & Tyrrenia adferebatur. Eadem quoque alio & simplici nomine *φρυκτῆ* dicebatur. Erat autem omnium fere resinarum maxime parabilis, & in penuria Mastiches substituebatur. Præter hanc autem, quæ *φρυκτῆ* dicebatur, aliam fuisse *Colophoniam*, Chææ mastichæ persimilem, & molliens aliquid habentem, uti scribit Gal. l. 7. de C. M. P. G. cap. 3. Hæc Gottæus p. 236. Jungantur Schröd. l. 4. cl. 2. n. 381. Fr. Hofm. in *clav. ad h. l. Colofonia* legitur sæpius apud Scribon. L. n. 137. seqq. ubi vide Rhod. in not. ad *primum locum. Colophoniam* ex Terebinthina fieri in fundo relictam, testatur & Paracels. *Tr. 4. de Pestili.*

COLOR, χρώμα, quid proprie sit, & an reale quid etiam in tenebris existens, an vero saltem modificatio lucis per reflexiones & refractiones? Physicis dirimendum relinquemus. In foro Medico consideratur, ut signum Physiologicum sanitatis, & Pathologicum sive morbosæ dispositionis in humoribus, corpore solido & excrementis in rebus non naturalibus. Imo ad omnes partes ministras sese extendit, ut ita *colorum* differentias probe perpendere debeat Medicus, quemadmodum hoc pluribus testimoniis ex Hipp. Gal. & aliis confirmari posset. *Colores corporum* omnes à sole dependere dixit Paracels. de *pestili. tr. 1. Colores* non designare fictos humores, sed imitari proprietates vitæ mediæ, atque spissitudines, inque materia esse opera Archæi seminalis vult Helmont. *tr. Schol. Humor. pass. decept. c. 1. n. 49.* Emplastrum *Coloris incerti* legitur apud Scribon. *Larg. n. 214.* De *coloribus Spagyricis & Chymicis*, præsertim in negotio Lapidis Philosophici, plura loca quære in *Th. Chym. Vol. I. indice*, ut & *Vol. III. IV. V.*

COLORATIO, Chromatismus, χρωματισμός, χρωματισ, coloris inductionem, vel superficialium vel penetrantem significat. Ita veteres colorem unguentis conciliasse constat ex Scrib. n. 228. 230. vide Rhod. ad h. l. Ita Oleum Rosaceum olim Anchusa tingebatur Dioscor. aut re l. 1. c. 53. Rulandus seq. species *Colorationis* descripsit: *Coloratio* per haustum liquoris ingredientis est frequens admodum modus, per liquidam tincturam, quam res colorandæ potare, seu combibere coguntur. Id fit pro natura earum diversa. Quæ & porosa sunt, macerantur in tinctura liquida, vel etiam coquantur una, aut irrigantur, perfundunturque sæpius resiccationibus interpositis, donec color placeat. Ita tingunt vulgo vellera, linamenta, ferica, pannos &c. *Coloratio* externa est, cum superficiebus duotaxat color exaltatur. Id fit variis modis, quibus aliter atque ali-

ter disponitur subjecti facies externa ad lumen diversimode terminandum, unde oritur color diversus, isque in eadem specie illustrior & veluti interpollis, vel oblitterata priorè, ad diversam nobilior. *Coloratio* per calorem solum est modus colorandus, cum e potentia in actum, seu ex occulto in manifestum color protrahitur, adhibito calore duntaxat alteratorio. Neque solum principali extractionis sine hoc fit, sed & inservit tincturis arcanis. *Coloratio* per abolutionem est, cum fuscèdines spirituales, aliæque sordes colorem obscurantes, mutantesque aquis acribus eluuntur, itaque color illustratur exaltaturve. Proluxius de *chromatimsis* vel *colorationibus* egit Libav. *Syntagm. A. Ch. l. 6. c. 2. seqq.* De *coloratione Tyria* videatur turba Philosphor. *serm. 14. in Th. Ch. Vol. V. p. 12.*

COLORITIUM, vide *Coleritium*. Est gradatio coloris per paltam acutam, quam *coleritium* etiam nominant. Itaque tingendi modus quidam est, metallis principaliter destinatus; nec valet nisi in superficie. Non enim alte penetrare potest, propter corpulentiam, nisi diluatur liquore copioso pasta, atque ita commutetur in formam lixivii, *Rul. Lex.*

COLOSSINUS, *Colossenus*, $\kappa\omicron\lambda\omicron\sigma\eta\iota\varsigma$, est species vel differentia coloris rubri, ita dicta à colore floris *cyclaminis*, *stos Colossinus* dicti, à *Colossis* urbe Troadis non procul Laodicea, ubi herbæ illius proventus copiosus, & lanæ eo colore imbutæ commendabantur, *C. Hofm. Var. Lect. l. 2. c. 9.*

COLOSTRUM, $\kappa\omicron\lambda\omicron\sigma\tau\omicron\upsilon\mu$, dicitur lac primum post partum. De *colostri* lactei usu & noxa breviter etiam differuit *D. Joh. de Muralto in suo Vade mecum Anatomico. Exerc. 1. p. m. 23.* Deinde etiam à nonnullis tribuitur emulsiõni ex terebinthina cum vitello ovi paratæ, uti vult *Blancardus*.

COLOTES, $\kappa\omicron\lambda\omicron\tau\omicron\iota\varsigma$, *stellio*. Vide *Ascalabotes*. *Hinc*

COLOTOIDES, $\kappa\omicron\lambda\omicron\tau\omicron\iota\omicron\epsilon\iota\delta\eta\varsigma$, *stellionum* seu laceratorum tunicis *similis*, i. e. variegatus, & variis quasi guttulis respersus. Dicitur de excrementis apud *Hipp. l. 4. Epid. XXIX. 10.* quamvis apud *Linden.* aliter legatur *ἀς ἐν βήθρησι κωλώτη; ἰδέναι*, &c. Enimvero *Foëf. in sua edit.* probat, omnia exemplaria habere vel $\kappa\omicron\lambda\omicron\tau\omicron\iota\omicron\epsilon\iota\delta\eta\varsigma$, vel $\kappa\omicron\lambda\omicron\tau\omicron\iota\omicron\epsilon\iota\delta\eta\alpha$, quæ lectio & nobis verosimilior videtur.

COLPOS, $\kappa\omicron\lambda\omicron\pi\omicron\varsigma$, *sinum* significat; quando in medio carnosarum partium humor cum sanguinis affluxu consistit & putrescit, & sibi jam exitum paravit; in hac apertura, vel exulceratione differt ab abscessu, *Gal. 2. de iis, q. in med. 1. 27.* cum longo tempore cum subjectis partibus cuius agglutinari nequit, huiusmodi affectum *sinum* nominant. *Id. l. 2. ad Glauc. c. 8. princ. & l. de ium. p. n. c. 4.* Differt à fistula partim flexuositate, partim callositate, quæ in sinu non occurrunt. Dicitur & *ulcus sinuosum*. In Anatomicis vero & Physiologicis *sinus* dicitur de certis partibus, v. gr. *collo uteri*,

quod dicitur *sinus muliebris*, vel *sinus pudoris*, $\kappa\omicron\lambda\omicron\pi\omicron\zeta\omega\iota\mu\alpha\kappa\epsilon\iota\omicron$, ἢ $\alpha\iota\delta\epsilon\iota\omicron$, *Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 7. §. 129. seqq.* *Bartholin. Anat. l. 1. c. 30.* Et cavitates, quas format reduplicatio meningis crassæ sive duræ matris, *sinus* vocantur, quamvis in Græco $\kappa\omicron\lambda\omicron\pi\omicron\varsigma$ vocabatur, nondum invenerim, sed *Galen.* vocat $\delta\iota\pi\lambda\acute{\alpha}\sigma\tau\omicron\iota\varsigma$ *l. 9. de Us. Part. c. 6. & κηλίας, l. 9. admin. Anat. c. 1.* quorum quatuor communiter numerantur, recentiores vero tres adhuc addiderunt, quos tamen in omni subjecto reperiri negat *Barthol. l. 3. c. 2.*

COLUM, $\kappa\omicron\lambda\omicron\mu\omicron\varsigma$, $\upsilon\lambda\iota\sigma\eta\tau\omicron\varsigma$, est id, per quod liquida colantur & transmittuntur ad separationem vel depurationem. Græco nomine non differt à *cribro*, sed Latino; quia *cribrum* dicitur, per quod sicca trajiciuntur. Differentiæ *colorum* sunt variæ, cum quoad materiam, tum quoad formam, tum quoad alia accidentia. Materiam præbent carta bibula, linum, lana, cannabis, junco, metalla. Oblongum lineum *olum*, pyramidis figura, vel laneum dicitur *manica Hippocratis, Calige*. Ita *olum* novum, rarum, densum, detritum, simplex, duplex, &c. vocatur. Vide *Weker. Anidor. gen. l. 3. c. 38.* De *colo junceo*, id est, sporta juncea vel spartea, vid. *Scribon. Larg. n. 271. & Rhod. not. ad h. loc.* *Colum* etiam idem est, quod *colon*, scil. intestinum.

COLUMBA, *Columbus*, $\kappa\omicron\lambda\omicron\upsilon\mu\omicron\beta\omicron$, est animal volatilis notissimum, admodum fecundum; calidissimum, cerealibus vivens: Estque vel domestica, vel sylvestris. Huc pertinent *palmibus* & *uirtur*. Quorum omnium prolixam descriptionem, genera, differentias, usum in cibis & medicina, vide sis apud *Aldrovand. l. 15. Ornithol. à c. 1. ad 10. Jul. Alexandr. l. 13. Sal. c. 3. Bruyerin. de reb. cibari. l. 15. c. 24. 25. 26. Adde Schröd. l. 5. cl. 2. n. 49.* Ejus anatomica historia quoque ab *Ol. Borrichio* descripta occurrit in *Aëlis Hafn. Vol. I. Obs. 96. p. 185. seqq.* Myltice & ænigmaticæ *columba alba* quoque dicitur, pulvis albus præcipitatus ex antimon. ungar. cum *Aq. fort. commun.* destill. & in aquam frigidam instillatus. *Rolfink. Chym. l. 3. f. 1. art. 4. c. 15.* item plumbo ineffe *columbam albam*, quæ & *sal metallorum* dicitur, docet *Grasieus in arca arcani*, in *Th. Chym. Vol. VI. p. 214.* & medicamentum quoddam ex argento vivo sublimato, & hydrargyro crudo paratum, quod olim *panaceam Casaream*, vel *theriacam theriacarum* vocarunt, *Quercetan.* appellavit *lenem* & *suavem columbam ex omnivoro draconone*, & *aquilam cælestem*, teste *Libav. Apoc. Herm. part. prior. c. 6.* Quis non rideat hunc syncretissimum draconis, *columbæ*, *aquilæ*? Quid, quæso, est, $\acute{\alpha}\sigma\iota\gamma\kappa\lambda\omicron\sigma\tau\omicron\upsilon\mu$ $\sigma\upsilon\zeta\kappa\lambda\acute{\alpha}\delta\epsilon\iota\upsilon$, si hoc non est?

COLUMELLA, $\kappa\iota\omicron\lambda\omicron\upsilon\mu\omicron\beta\omicron\iota\varsigma$, *Columna*, item *gargarion*, *gurgulio*, $\gamma\alpha\rho\gamma\alpha\rho\iota\omega\omicron\upsilon\mu$, *uvula*, *staphyle*, $\sigma\tau\alpha\phi\upsilon\lambda\eta$, est caruncula membranosa, vel spongiosa, in fine palati à faucibus dependens, vocis instrumentum, quod hiante ore conspicitur, *Galen. in def.* Dicitur & *plectrum*, $\pi\lambda\acute{\eta}\kappa\tau\omicron\upsilon\mu$, i. e. vocis refractorium, *lib. 7. de Us. P. c. 5.* Ejus descriptionem vide apud *anatomicos*, præsertim

Barthol. l. 3. c. 12. ubi negat ad vocis formationem facere, cum etiam hac parte penitus absumta non tamen vox lædatur, quemadmodum & nos observavimus. Nic. Pifo tamen exilimat vocab. *columella* factius tribui affectui inflammatorio *gurgulionis*, quando longior tenuiorque fit, ut columnæ modo extendatur, de M. C. & C. l. 2. c. 1. De morbis *uvulæ* vide apud practicos. Geminam vidit in Hugone Mauritio Gallo Dn. D. Mauritius Hoffmannus Senior, notante hujus filio in *Diff. Anat. pag. 52. in Act. Hafn. Vol. III. O. 13. cum Scholio*. Ab Hippocrate etiam pathologicè dicitur morbus in pudendo muliebri, quando pars illa, quæ *urbo* & *columella* à figuræ cum uvula faucium similitudine dicitur, excrescit. l. de Nat. Mul. LXI. 2. c. l. 2. de morb. mul. XCII. 1. Jung. Linden. *Med. Physiolog. l. 2. c. 7. §. 148.*

COLUMNA, κίον, idem, quod *Columella*. Alias & pars carnosa in medio nasi prominens labio vicina *columnna* appellatur, Barthol. l. 3. c. 10. ex Ruffo l. 1. c. 4. Gal. *Introduc. c. 10.* Linden. vocat dissepimentum inter utrumque nasi tubum, *Medic. Phys. l. 2. c. 12. §. 10.* Latinis *intersepium*. Alias quid proprie significet *columnna*, etiam pueri norunt. De *columnnis* in veterum balneis & *columnnis* militaribus lege Lang. l. 1. ep. 50. Differentiam *columnna* & *pilæ* attingit C. Hofm. *comm. ad Gal. de V. P. n. 495.* Tropice quatuor *columnnas* medicinæ statuit Paracelsus, *philosophiam, astronomiam, alchymiam, & culum virtutum, præfat. in Paragr. In Comment. vero ad aph. 1.* Hippocr. virtutem omittit, & *physicam* substituit.

COLYMBADES, κολυμβάδες, dicuntur olivæ muria conditæ, inque ea innatantes. Condiendi rationem Constantinus Cæsar explicat, l. 9. c. 33. de *agricult. Gorraus p. 237.*

COLYMBÆNA, κολυμβάιννα, Lat. *Natatrix*, nomen astaci, vel *squillæ marinæ*, apud Galen. l. 8. de C.M.S.L. cap. 4. quamvis mihi videatur mendum subesse, cum nemo alius hujus nominis mentionem fecerit, hinc existimo legendum esse *colybdæna*, κολυβδάιναι, juxta Heraclidem in *Opfartyico* apud Athen. l. 3. Vid. Aldrov. l. 2. de *Crustac. c. 9.* Alias *colybdæna* significat *mentulam marinam*, speciem urticæ Zoophytæ apud eund. de Zoophytis l. 4. de *Exanguibus c. 1.*

COLYMBETHRA, κολυμβήτρα, vide *Dexamene*.

COLYMBUS, *Colymbas, Colymbis, κολυμβος, κολυμβός*, à natando, κολυμβᾶν, est nomen avium aquaticarum, (quasi dicas *natatrix, urinatrix* avis, vulgo *fischer / taucher /*) suntque duum generum, majores & minores. Quarum descriptionem, differentias, ulum in cibus, lege apud Aldrov. l. 19. *Ornithol. c. 51. seqq.*

COMA, τεχνοσις, κρηνη, idem, quod *capillitium*. Vide *Crines*.

COMA, κάμα, id est, *sopor*, five propensio & *delatio in somnum*, est, cum vigilare ægri nequeunt, non apertos habentes oculos, sed conniventes, & alto somno deti-

nentur, Gal. *com. 1. in 3. Epid. 1. 7.* Vide *Caros*. Hippocrates vero *cataphoram*, καταφορᾶν, omnem ad somnum propensionem appellat. Est enim in somnum delatio, non valentibus infirmis vigilantium munia obire, sed cum palpebras claudere cupientibus, tum dormire sperantibus. Cum autem ægri clausis palpebris dormire nequeunt, sed plurimum vigilant, *coma ἀγρυπᾶδες*, i. e. *pervigil*, & non somniculosum vocat, *Com. 1. in 1. prorrh. 1. 1.* Aliquando & apud Latinos *marcor* pro *comate* ponitur, Gal. 4. de *san. tu. cap. 4.* Marcere enim corpore significat, atque languore & inertia teneri; unde Celsus de lethargo dicit: *Marcor* est inexpugnabilis dormiendi necessitas, l. 3. c. 10. Hæc Castellus. Enimvero cum hæc non sufficiant, libet paulo accuratius affectum hunc declarare. Quoad vocabulum κάμα, *coma*, an à verbo καμᾶω, i. e. *crapulæ & comestationibus* indulgeo, derivandum sit, uti vult Gal. l. de *Comate c. 1.* Grammaticis relinquimus. Hoc nobis sufficiat, *coma & cataphoram* esse pro synonymis habenda, cum Galen. 1. in 1. *prorrh. 1. 32. & 1. in 3. Epid. 1. 7.* Dividitur à practicis in *coma somnolentum & vigil*. Illud est desiderium dormiendi p. n. auctum cum ore hiante, proveniens à spiritibus animalibus, per portiones vaporosas vel serofas impuras inquinatis, & ad fixationem pronis, intemperiem cerebri frigidam præsupponentibus. Vide ex recentioribus Will. de *An. Brui. Part. 2. c. 4.* Difert à lethargo, quod *comatosi* non sint obliviosi, sed facilius expergiscibiles. In lethargo somnus actu p. n. urgeat; qua ratione & à caro discrepat. Hoc sc. *coma vigil* est proclivitas ad somnum continua, sed frustra; plerumque febrili, phrenitidi, aut lethargo superveniens, & proveniens à spiritu animalium portioibus impuris, narcoticis & vaporosis crassioribus inquinatorum, & ita debita activitate destitutorum per & propter febrilem effervescentiam nimia agitatione, Willis d. l. c. 5. Hinc *comatodes*, qui *comate* laborant, Erotianus.

COMBIBO, συμπίνω, metaphorice pro *imbibo* dicitur, quando medicamenta liquida à parte, cui applicantur, excipiuntur, & veluti imbibuntur, ita, ut illa huic sese infinuent. Usurpatur à Scrib. L. n. 20. & 237.

COMBINATIO, idem, quod *concretio, compositio*, aut *coagulatio late sumta*, qua nimirum, quæ plura sunt & separata, ita invicem agglomerantur, ut ex iis unum contiguum, fluidum æque ac solidum confletur corpus, uti prolixius hoc vocabulum expotuit & per exempla illustravit Cl. D. D. Bohn. *Diff. Chym. Phys. II. per totam.*

COMBINATIVA, five *Combinatoria FERMENTATIO*. Vide *Confermentatio, & Resolutivus*. Alias in genere *combinatoria ars Athan. Kircheri* significat artificiosam scientiæ subjectorum combinationem, in hoc præcipue constantem, ut quibusvis subjectis datis vel propofitiis exhibeat, quoties & quot modis simul combinari, commutari vel transponi possint. De quo prolixo

lixo opere vide *Acta Philosophica Oldenburg. An. 1669. mens. Dec.*

COMBUSTIO, *καύσις*, idem, quod *Ambustio*, scil. *Ignitio*, corpora comburendo in calcem redigens, Rul. *Rolf. Chym. l. 2. c. 3.* Hinc & *combustum*, *καυθόν*, cum ambusto (de quo supra) coincidit. De *combustis* vide Gal. 9. de *S. Fac. in princ.*

COMEDO, *Comestio*, *Comestum*, *ἔδω*, *φάγω*, *ἔδλω*, *ἔδωδῆ*, *ἔδωδῆμιον*, sunt termini notissimi, denotantes assumptionem alimentorum solidiorum, vel esculentorum, & ipsa esculenta, sive cibum. In infinitivo dicitur & *comesse*, apud Scrib. *Larg. n. 12.* Substantivum quoque *comedo*, Gr. *φάγω*, in usu est, idem significans, quod *lurco*, scil. capacis gulæ hominem, & bonorum suorum consumtorem, sive qui gulæ ac ventri immodice deditus comedit omnem substantiam suam; unde & à Latinis appellantur tales homines *ventres*, Linden. *Ex. XI. §. 128.* *Comedones* etiam appellantur à quibusdam medicis vermiculi illi in dorso infantum & puerorum per poros cutaneos prominentes cum subsequente contabescencia, qui alias dicuntur *crinones*, de quo vocabulo paulo inferius plura videantur. *Comestibile* idem, quod *cibus*, alimentum.

COMES, nomen dignitatis & prærogativæ. Ita *comes* archiatrorum nominabatur olim unus ex archiatris, quem adhuc prioribus seculis *archiatrum* *κατ' ἐξοχὴν* vocarunt, cui delegata fuit potestas arbitrari in arte, eorumque distinguendi conflictus, quos judicare solus solebat affectus, C. Hofm. *l. 5. Var. Lect. c. 27.* Hier. *Mercurial. l. 4. Var. Lect. c. 1.*

COMETA, *καμήτις*, dicitur quasi *stella comata*. Non esse Meteoron aëreum, uti voluit Aristoteles *l. 1. Meteor. c. 7.* clarissime astronomorum industria demonstravit. Sunt vero *cometæ* nihil aliud, quam astra extraordinaria instar planetarum suum in cœlo varie mutantia, & coma quadam, seu capillitio plerumque exornata, pro cuius varia situ & figura varia sortiuntur nomina, (vid. *Plin. l. 11. c. 25.*) modo paucissimos dies, modo plures usque ad integrum anni spatium durantia. Quorum descriptionem succinctam vide fis in Cl. Dn. Joh. Christ. Sturmii *Tabb. Astronom. Parr. Spec. Tab. X.* & prolixius apud Hevelium in *Cometographia*. An vero frustra credatur, (quod idem laudatus autor vult) *cometas*, ut & novas stellas, physice mala quædam vel efficere, vel præsignificare, adhuc

διχθὰ δὲ καὶ κακοδὴν μέγαν φασὶν ὀρμάνοντι,
ut cum Homero *Iliad. §.* loqui liceat. Paracelsus *cometas* per imaginationem animæ majoris mundi erroneam fieri existimat, & ita *zizania* vel *monstra* mundi vocare non dubitat, *Tract. 2. de Pestil. c. 1.* Et ex hac hypothesi *pestem* vicissim *cometam microcosmi* appellavit, *Tract. 1. d. iii.*

COMEZ, est *gutta semis*, Rul. in *Lex.*

COMIDE, *καμιδῆ*. Vide *Educatio*.

COMISTE, *καμιστή*, idem, quod *τροφὴ*, *cibus*, alimentum, à verbo *καμῖω* & *καμίζω*, curam gero, *alo*, nutrio, Hesyech. Hinc derivativum *καμιστὸν*, *nutriens*, apud Hippocr. *l. de Affict. XLIX. 8.* Vide Linden. *Ex. XVI. §. 173.*

COMITIALIS morbus, aliquando simpliciter idem, quod *epilepsia*. Vid. infra *lit. E.* Rationem hujus appellationis duplicem tradunt interpretes: Primum, quod olim concidente epileptico *comitia* interrompebantur, unde & *sonicus*, *sacer morbus* dictus fuit *ἰερεὺ νόσῳ*, ἢ *θεήλατῳ*. Deinde, quod in *comitiis* eo correpti maxime infestarentur, & detegerentur, quam rationem etiam medicorum filii maxime amplexantur, Rhod. *ad Scribon. L. n. 12.* Rob. Keuchen. *ad Q. Seren. p. 284. seq.*

COMMAGENUM, *καμμακίνη*, sæpe *Comagenum*, epitheton unguenti cujusdam, cujus meminit Gal. *l. 2. de C. M. S. L. c. 1.* quod & *Syrīdacum* alias dicitur. Vocabulum vero ita à *Comagene*, *Syrīæ* parte, ubi fiebat, & unde apportabatur. Vim habuit calefaciendi & relaxandi. Mentio quoque fit apud Gal. *l. 3. de San. tu. c. 10.* unguenti *Commacini*, *καμμακίνης*, cui pares vires tribuit, sed videtur mendosa esse lectio, & substitui debere *Commagenum*, quod facilis lapsus sit, quodque alibi nusquam *Commacinum* legatur, recte notante Gorræo in *des. d. l.*

COMMANDUCATIO, pro *masticatione* usurpatur aliquoties apud Scrib. *Larg. n. 9. 53. 55. 104. 165.* Aliis quoque dicitur *manducare*, *mandere*, *commandere*, Rhod. in *Lex. Scrib.*

COMMEMORO, *λέγω*, idem, quod *dico*, Galen. *l. de dign. & cur. an. morb. c. 5. in pr.* De maxime necessariis nihilo pejus est bis terve eadem commemorare.

COMMENTARIUS, *ὑπόμνημα*, explicationem alicujus loci, vel rei significat, si quid perspicuum desideraverit, Gal. *c. 3. de art. 1. 44.* Dicuntur & *ὑπομνήματα*, quæ unusquisque studiosorum conficit sibi ex autorum lectione, *commentarii* seu libri ad memoriæ studium confecti. *Adversaria* quidam vocant ex Cicerone. Ab aliis *commentaria* significatu vocabuli hodie non ita trito, C. Hofm. *comm. in Gal. l. de V. P. n. 869.*

COMMENTATIO, *ἐξήγησις*, explicatio, *explanatio*, scil. alicujus scriptoris antiquioris, cujus condiciones vide apud Gal. *2. in 1. Epid. t. 46. fin. & 1. in 3. Epid. t. 4.*

COMMERCIIUM, *κοινωνία*, *communio*, Vide *Confluxio*.

COMMI, *κόμεμι*, vide *Gummi*. In genitivo *commis* sæpe usurpat Scribon. *Larg. n. 23. 27. 28. 30. & c.* Vide Rhod. *Lex. Scribon. & nov. ad num. 72.*

COMMINUTIO, *θρύψις*, *λέωσις*, Gal. *l. 11. de V. P. c. 8. σύνθεσις*, est, cum in minutissimas partes per collisionem rem aliquam redigimus. Dici potest & *contritio*. Intervit ei nonnunquam rei exsiccatio, tœstio, cribratio. Nam cum non omnia simul possint attenuari subtilissime, per angustum cribrum excutienda

sunt subtilia; & opus cum crassioribus repetendum; Rul. & Iohnf. in Lex. Est vel naturalis, vel artificialis. Ad illam pertinet *comminutio*, quæ fit dentibus, præsertim molaribus, Gal. d. l. Hæc fit variis instrumentis, imprimis autem in mortario. Jung. Rhod. in Not. ad Scribon. n. 111. De *comminutionis* significatione diversa accurate scripsit Celeb. D. D. Bohn. *Diff. Chymico-Phys.* VII. ubi & *atenuatio* dicitur.

COMMISSURA, ζυμβολή. Vide *Junctura*, *Raphe*.

COMMISTIO, *Commixtio*, σύμιξις, μίξις, κρῆσις, à κρῆσιν, permixti, Gal. l. 12. de V. P. c. 3. cum res diversæ in unam veluti massam, vel acervum, conjunguntur. Quod fieri non potest, ut per totum aliquid cum alio misceatur, nisi prius fuerit comminutum, Gal. d. l. Frequentissimum etiam in pharmaceuticis vocabulum. Specialiter vero *commisionis* species chymicis ea est, cum corpori calcinando vel sulphur, vel vitriolum, vel sal culinarium adduntur, iisque igni admotis res ipsa in calcem redigitur, de qua specie vide plura apud Rolf. *Chym.* l. 2. c. 3.

COMMÓDERATUS, σύμμετρος, epitheton sani corporis. Vide *Symmetria*. *Commoderatio* etiam de anni temporibus inter se respondentibus dici potest *argumento* 3. aph. 111. &c. videatur Dieterich. Iatrei ad vocab. ἀγγλ. num. 947.

COMMODUS, ἀρμενός. Vide *Armenos*, *Chresimor*.

COMMORIOR, ζυμποθνήσκω, dicitur de morbis, qui ad mortem usque comitari solent hominem, Hipp. 2. aph. 39. 5. aph. 7. Jung. Diet. Iatr. n. 591.

COMMOTICA, κομμωτική, scil. ars, est pars medicinæ à *cosmetica* differens, quod circa fucum & pulchritudinem, vel ornatum adscititium versetur: *Cosmetica* vero naturalem iueatur pulchritudinem, Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 2. C. Hofman. in *Comm. ad Gal. de V. P. n. 7*. Unde & κομμωτικά medicamenta dicuntur pigmenta & fucus, quibus mulieres suæ formæ lenocinantur, ut vitia naturæ artificio celent. Dicitur Lat. *ars comptoria*, *fucatrix*, à κομμός, ornatus fictus, *fucus*, *manganium*.

COMMOTIO, ἔχλησις, ἐπέχλησις, ab ἐχλίω & ἐνοχλίω, *commoveo*, molestam & tumultuariam agitationem humorum, vel excrementorum, vel materiæ morbosæ significat. De *commotione tartari* legatur Parac. l. de morb. Tartar. c. 12. Thom. Willis vocat *effervescentiam immodicam*, quam egregie in vino declaravit Ex. de ferment. c. 7. Potest & *fermentatio inordinata*, *umultuaria* vocari. Vide *Arados*. Unde hoc vocabulum pro æquato genere & ratione formali febrium continuarum habuit Th. Sydenham. *Method. curand. febr. in princip.* Quid per *commotiones sanguinis activas & passivas* in pathologia velit intellectum D. D. Stahlus videatur in ejus *propemio* ad Disp. Inaugur. Dn. Christiani Alberti Richter de *Venassectionis patrocinio*; siquidem omnia huc interere nimis prolixum foret.

COMMUNICANTES febres dicuntur, quando in

concurso duarum febrium in uno ægro; decedente paroxysmo unius, statim & absque ulla mora sequitur paroxysmus alterius. Laur. Bellin. in *Opusculo. Med. ut. de febr.* p. m. 553.

COMMUNICATIO, κοινωσία, dicitur de specie generationis morborum per consensum, quando materia morbifica vel per μεταπάσειν, hoc est *transmissionem* in alium locum relicto priori, vel per ἐπιγένεισιν, h. e. per *novi morbi generationem* superflite adhuc priori, comunicatur. Rolf. O. ac Meth. *Comm.* l. 2. sect. 3. c. 5.

COMMUNIS, *Communitas*, vide *Cænos*, *Cænotes*.

COMMUTATIO, ἀπαιλλαγῆ, μεταβολή, idem, quod *mutatio*, de quo infra suo loco. Vide *Apallage*.

COMPACTIO, idem, quod *Compages*. Quamvis Paracellus etiam de ipsa corporis & partium soliditate, quam congelationem etiam vocat, acceperit, quam à sale obtinere exultimavit *Paramir.* l. 2. c. 1.

COMPAGES, *Compaginatio*, ζύμφοσις, σύσρησις, *compago*, in genere sumitur pro structura, & organica densitate & soliditate corporis suorumque membrorum. In specie vero unionem, coalitionem, coherentiam significat, qua ossa inter se uniuntur, Hipp. f. 2. de artic. 1. 34. f. 4. 1. 31. Dicitur & Hippocrati ζυμφοδός, 3. de fract. t. 63. Ita maxilla inferior ex duobus ossibus exacte *compaginatis* constare dicitur apud Gal. *com. ad dict. primum de artic. locum*.

COMPARATIO, παραβολή, dicitur, quando una res cum alia confertur, in quibus conveniat, aut discrepet. Oportet enim ea, quæ inter se *comparantur*, & in quibusdam diffidere, & in quibusdam convenire, Gal. l. 1. de Al. fac. c. 2. Hujusmodi *comparationum* catalogum prolixum reperire licet ap. eundem, quas signavit Aloyf. Mundella in *Theatro vel Indice Galenico*, & Ant. Mus. Brassavol. in *Indic. ad Gal.* Effectus *comparare*, h. e. conferre, scil. medicamentorum, legitur apud Scrib. *Larg. n. 38*. *Comparanda* non debent tamen habere magnam inter se differentiam, monente Linden. Ex. XII. §. 6. ex Aristot. 3. Top. 1. Legi etiam possunt in *Theatro Chym.* variæ *comparationes*, v. g. Mercurii cum conjugibus, moralium ad chymica, naturæ cum pictore. Enimvero probe notanda quoque animadversio & cautela Libavii, quod *comparatio* à simili non ponat essentiam, *Exam. Philos. vit.* p. 259.

COMPASSIO, ζυμπάθησις, est *communicatio affectus*, vel *affectio per consentum*, Hipp. in *præcept. XIII.* 1. Vide *Consensus*.

COMPENDIUM, βραχυλόγος, διδασκαλίω, ἑπιτομὴ, σύνοψις, succincta pertractatio dicitur, in qua res saltem per summas contrarietates proponuntur aphoristice, relictis intermediis, ceu ex extremis cognoscendis, Gal. l. 2. de san. tu. c. 4. Hæc discendi ratio, licet non careat utilitate ad primam & perfunctoriam cognitionem, insufficientis tamen est, neque artificem facit peritum, uti ostendimus in *Medic. Dogm. Preliminar. Dogm.* I. p. 3. Ita & Gal. *compendiariam ἑπιτομὴν* experiendi viam,

viam; ceu fallacem, damnat. *l. 2. de Temper. c. 6. Compendium* etiam pro utilitate, lucro & quæstu accipi demonstravit Joh. Rhod. *ad Scrib. n. 22. & in Lex. Scrib.*

COMPERTUS, idem, quod *Expertus*. Vid. *Experimentum*. Scrib. n. 106.

COMPESCO, *συνείρω*, accipitur pro reprimo, exico, absumo, v. g. carnem luxuriantem in ulcere. Scrib. *Larg. n. 42. 90. 239. 240. Rhod. in Lex.*

COMPETENS, *πὲ δῖον*, *Competenter*, *δέοντως*, dicitur de omni eo, quod ad rem facit, quodque conveniens. *Diet. n. 179.*

COMPLANO, *λαϊάνω*, *λαϊάνω*, significat apud Hipp. *6. Epid. f. 2. i. 4.* asperitatem per medicamina tollo. *Gal. in comm.*

COMPLETIO, *ἑπιπλήρωσις*, dicitur de arteriis, spiritu à corde suppeditato repletis ex mente Erasistrati. Hæc differre dicitur ab *Impleione*, quod in contractione arteriarum non omnis spiritus evacuetur. Est ergo *Completio* saltem additio alicuius ad refarciendum defectum, *Gal. l. 4. de diff. puls. c. 17.*

COMPLEXIO, *Complexus*, *ἑπιπλοκή*, *συμπλοκή*, tripliciter accipitur: 1. pro diversarum rerum conjunctione, v. g. morborum plurium complexione, unde & *Morbi Complicati* dicuntur, *Dieter. Iatr. n. 574.* ubi *εἰσαηλοδαδύγιου* morborum vocat. Ita *febris complexio* est, quando duæ febres diversis temporibus invaserunt. *Confusio* vero, *πρόσις*, quando eodem tempore inceperunt, *Gal. l. 2. de diff. febr. c. 8.* Sic pulsuum *complexio* dicitur de differentiis pulsuum compositis *l. 1. de causs. puls. c. 11.* Deinde etiam pro *Coitu* & conjunctione maris & foeminae, *Scribon. Larg. n. 18.* Denique *Complexio* aliquando accipitur vulgariter pro *Temperamento*, apud *Paracels.* passim, *Rul. & Ioh. in Lex. Musculi Complexi* qui dicantur, vide *Barthol. l. 4. Anat. c. 2. p. 566.* Nervos *complexos* D. Bidloo vocat undecimam nervorum Tab. IX. exhibitorum classem, dum pluribus tubulis oriuntur & dum deorsum tendunt, uno complexu omnes continentur ex medullæ caudæ medio corpore prodeuntes &c.

COMPOSITIO, *σύνθεσις*, quid significet, pueris quoque notum est, scil. diversarum conjunctionem, vel coadunationem, *Rul. Frequentissime* dicitur de medicamentorum simplicium conjunctione. Unde *medicamenta composita*, *σύνθετα φάρμακα*, vocantur. *Compositum* omne naturam sapere simplicium componentium demonstravit *Gal. l. 1. de Elem. 3.* Hinc *compositivus* medicamenta simplicium naturam probe cognitam habere debet, *l. 1. de C. M. P. G. c. 14.* *Compositus morbus* est, qui opponitur simpliciter, & coincidit cum *Complicato*, vel *Confuso*, *l. de Typ. cap. 3.* De *Compositione Philosophica*, quæ fit per viam lapidis Philosophorum, deque *Essentiis Compositis* prolixè legatur *Libav. Alchym. Pharmac. cap. 32. alibique.* Aliquando *Compositio*, *Compositum* absque additione medicamenti, accipitur pro *pharmaco composito*, apud *Scrib. Larg. n. 5. 8. 10. 26. Castelli Lexic. Med.*

200. 205. 253. *Et aliis in locis*, de quibus vide in *Rhodii Lex. Scrib.* & ejus notas p. 11. Et vocabulum *Synthesis* etiam sic acceptum legitur ap. Q. Seren. *c. de lumbric. Et in purg. versult. p. 19. ed. Keuch.* Vid. not. *Keuchen. ad h. l. p. 210.*

COMPOTATIO, *συμποσία*, *συμπόσιον*, *εἰσοφλυγία*, est veluti concertatio cum oblectatione in potando; unde hujusmodi homines *Compotatores*, *συμπόται*, vocantur, *Galen. de dignosc. Et cur. an. morb. c. 6.*

COMPRESSENTUM, *κατάλημμα*, dicitur de tertio interveniente vinculo, in faciendo nodo, *Galen. c. 2. de iis, quæ in medicav. i. 7.* contracte *Compressio*, *Scrib. n. 227.*

COMPRESSIO, *κατάληψις*, idem, quod *firma* & vera cognitio, quæ etiam vocari potest *Comprehensiva imaginatio*, cui opponitur *Incomprehensibilitas*, *ἀκατάληψία*, *Galen. l. de sect. ad eos, qui introd. c. 5.* Hinc & *Comprehensibile*, *κατάληπτον*, coincidit cum *Cognoscibili*, *τὸ γνωστὸν*, *l. de opt. doc. gener. in princ. Vide Catalepsis.*

COMPRESSÆ vulgo vocantur à Chirurgis pulvilli, sive splenia, h. e. panni linei complicati partibus leniter comprimendis accommodati, *Blas. Med. Un. p. m. 72.*

COMPRESSIO, *θλίψις*, *θλάσις*, est modus vel species angustationis cavitatum, canalium, aut pororum, facta ob externæ cujusdam rei violentiorem contactum. Ita *Compressio pulsus*, *θλίψις σφυγμῶν*, apud *Gorr. p. 182.* & *Compressio stomachi*, quæ fit ex ciborum copia sola quantitate molestorum, *Galen. Isag. in Pulsus, c. 10. fere in fin.* Est igitur laterum cujuscunque vasis, vel canalis, vel pori forissecus facta adstrictio, differens ab obstructione, vel oppilatione, quod hæc fit meatum angustatio ab interposito aliquo intus corpore, *l. 1. de sympt. causs. cap. 5. Et de diff. morb. cap. 7.* *Compressio musculorum* legitur apud *Scrib. Larg. n. 84.* *Compressio* vocabulum minus accurate sumit *Paracelsus*, per *Compressiones Thoracis* intelligens omnes morbos Ventriculi, qui sunt à Tartari vitio, *l. 2. de Tartar. tract. 1. c. 2. Et alibi.* Alias *Compressio* idem est, quod *Constrictio*. Dicitur & *Oppressio*. *Compressio pulsus*, *θλίψις σφυγμῶν* dicitur, quando incipiente paroxysmo febris satis parvi & inæquales notantur pulsus, *Gal. l. 1. de differ. febr. c. 7.*

COMPRESSIVA *Medicina* dicitur *Avicennæ* medicamentum siccum, caussans in membro siccitatem & coadunationem ipsius ad seipsam, unde obturatur transitus & meatus. Et ex fortitudine compressionis & coadunationis partium membri ad invicem coguntur humiditates subtiles in ejus concavitatibus permanentes exprimi violenter ex motu ejus opposito. *Avic. l. de virib. cord. tr. 2. c. 7.*

COMPSEVOMENOS, *καμψύμενον*, significat eum, qui ad ostentationem aliquid perficit cum industria, à verbo *καμψύειν*, *venuste* & ostentationis gratia facere. Hinc & *καμψεία*, idem, quod *πειρηγία*, & *καμψύεμα*, fa-

etia, quæ dedecent Medicum, Gal. l. 3. de San. m. c. 13. Lind. Ex. 10. §. 165. & *καμψὸς πανοργῶς*, *vasfermentum* & *vasfer*. Usus Hipp. 4. de artic. t. 43. Vide Gal. in com. Foëf. Oec. p. 347.

COMOPORIA, *κομμοπηγή*, scil. ars. Vide *Comotice*.

COMPUNCTIO, *παρομπήσις*, & perforatio, quæ fit acu, Galen. l. 10. de V. P. c. 6. Vide *Paracemesis*, *Thlasia*.

CONARIUM, *κωνάριον*, *Conoides corpus*, five *Turbinatum*, *κωνοειδὲς σῶμα*, *Glandula Pinealis*, est particula cerebri, veluti firmamentum quoddam, venis à magna vena cava propagatis adiaceus, Gal. l. 9. de oper. Anatom. c. 3. cujus substantia glandula est, figura autem *Cono* perquam similis; unde ei nomen quoque est impositum. Utilitatem autem eandem esse existimant aliqui, quæ est Pyloro ventriculi, nam ut hunc confirmant esse glandulam, prohibereque ex ventriculo cibum prius, quam is coctus sit, in tenue intestinum transfusi: ad eundem modum & hanc glandulam, *Conarium*, in principio meatus ejus constitutam, qui spiritum ex medio ventriculo in *Parencephalidis* ventriculum transmittit, custodem quendam esse aiunt, & velut *œconomum* non plures spiritus de sese emittentem, quam quantum spiritus mitti oportet, Gal. l. 8. de V. P. c. 14. Jung. C. Hofm. *comm. ad h. l. n. 648*. Recentiorum sententiam de hac *Glandula* videas apud Barth. *Anatom. l. 3. c. 6*. Th. Willis *Anat. Cerebr. c. 14*. Warthon. *de glandul. c. 23*. M. Malpigh. *Exerc. de Cerebr. D. D. Joh. M. Hofmann. in Not. ad Microcosm. Horn. p. 200. seqq.* *Glandulam pinealem* petrosam totam *avellanæ* nucis magnitudine, ceu causam cephalalgiae continuæ & lethalis observavit in cerebro ejuſdem ægri præternaturali capitis figura præditi D. Berlingerus Gipsæus Professor quondam Bononiensis, uti legitur in *Act. Erudit. Lips. de Ann. 1699. m. Sept. p. 396. 397*.

CONATUS, *πίεσις*, *πιεσσις*, *ὄρησις*, *ἐπιχειρησις*, significat actionis intentionem sere supra vires, & cum quadam violentia. Italis *Sforza* vocatur. Rhod. in *Lex. Scrib. v. g.* *Conatus* in meiendo difficilis doloris plenus in stranguria, Linden. *S. M. Ex. XVI. §. 32*.

CONCALEO, *Concalesco*, *concalesco*, *συνθερμαινόμεν*, significat calorem acquirere ab alia re calida, per contactum juncta, Scrib. Larg. n. 1. & 84.

CONCAVATIO, idem quod *Arcuatio*, de quo superius.

CONCAUSSA, *συνάπτον*, dicitur, quæ licet affectum sua vi producere valeat, generat tamen alteri coherens, ut lapis in vesica & inflammatio. Nam ambæ urinae suppressionis causa sunt, etsi per se utraque illam generare possit, Gal. *Innod. c. 8*.

CONCAVUS. Vide *Cavus*. In specie *Concavum metallicum ardens* vocatur *speculum* quoddam, omne

genus metalli, ipsum etiam ferrum brevissimo temporis spacio fundens, de quo videatur *Relatio Parisiis missa in Actis Philosophic. Oldenburgii Ann. 1669. in Julio*.

CONCEDO, *ἐνδέδωμι*, idem quod *Remitto*. Ita concedere inflammationem, tumorem, duritiem &c. Dicitur Gal. c. 2. in *progn. Hipp. t. 73*.

CONCENTRATIO, est terminus Chymicus, quæ vis medicamentosa, five salis, five sulphuris in concreto quodam intrinsece coërcetur & veluti in centrum repellitur, v. g. in Mercurio sublimato, quod est concretum quoddam falsum tertium ex Mercurio vivo & spiritu Salis, hic *concentratus* observatur, unde formam albam crystallinam repræsentat. Imo adhuc generalius terminis *Concentratio* & *Concentratus*, a, um, utuntur de medicamentis suis arcanis & quasi catholicis jactantes eorum novas & inauditas vires contractamque veluti in exilis centri magnitudinem copiosam & vehementem efficaciam, ut verba D. D. Pechlini l. 11. *Obs. Phys. Med. O. 8. p. 217. mea* faciam. Ita hodieque Halensis *Essentia dulcis concentrata* nimium quantum pretio & encomio extolli solet. Dicitur alias de calore intrinsecus coërcito, qui etiam *Concentratus* vocatur.

CONCENTUS, *ἀρμονία*. Vide *Harmonia*.

CONCEPTACULUM, *ἀγγεῖον*, idem, quod *Vas*. Vide *Angos*.

CONCEPTIO, *κύψις*, est seminis comprehensio in uteris mulierum ad fœtus generationem, ejusque tentio, Dieter. *Iavr. n. 486*. Galenus dicit, esse motum contractionis uteri, dum semen in seipsum ejaculatum amplectitur, veluti manu quadam avidissime, l. 1. de sem. c. 2. Inter recentiores nondum certo constat, an *Conceptio* in utero fiat, an vero in tubis? quod suspicatur Bartholin. l. 1. *Anat. c. 27*. An *massa feminalis* à masculo concurrat ad *conceptionem*? quod negat Guil. Harvæus de *gener. anim. & in specie appendic. Exerc. de Conceptione*, quam tamen hypotesin reprobat Barthol. d. l. c. 28. Nostrum jam non est arbitria facere de his quæstionibus. Quid? quod magna adhuc inter recentiores sagacissimos etsi naturæ rimatores Physiologos & Anatomicos occurrat dissensio, ut animus lectoris fluctuet, dubiique sit consilii, cui velit aut possit assentiri. Ita licet hodieque pro rata habita fuerit Harvæi sententia, quod seminis masculi moles corporea nihil ad fœtus materiam conferat, neque in viviparis, neque in oviparis, si tamen fides habenda Antonii de Leewenhœek *Anatomix* & *Contemplationi* *Epistolicæ*, quando observasse se scripsit, in ranis masculis super *fœmellas* insidentibus, quod ovis harum communicaverint animalcula, quorum incomprehensibilem numerum in testiculis dissectis etiam invenit, ut & alia huc facientia, quæ ibi videantur, ita ut Vir ille curiosus non dubitaverit animi sui sensa exprimere, quod sibi videatur ex solo masculorio semine fructum

ctum prodire, foeminam vero instar naturæ agri fructum tantum fovete, alere atque augere, quis inter eos arbitrum se silet? *Conceptio* Spagyrica in negotio lapidis Philosophici dicitur, quando materia candida, ceu mulier mystica, sive Mercurius, & spiritus rubeus tingens, ceu maritus, post fermentationem à calore externo inductam, (quæ *Conjugium* & *Amplexus* vocantur) quiescunt in vitro Hermetico, Libav. *Apocal. Herm. part. poster. T. 2. p. 395.*

CONCEPTUS, τὸ κύημα, est illa massa, ex qua formatur foetus in utero. Vocatur & *Ovum*, asserente Harvæo *Exerc. I. de gener. anim.* qui omnia animantia, etiam vivipara, atque hominem adeo ipsum, ex ovo progigni, primosque eorum conceptus, e quibus foetus fiunt, ova quædam esse credidit, & hodieque suos invenit adstipulatores: Nos in medio relinquimus, præsertim, quod inter novissimos hypothesin hanc de ovario & ovis in animalibus viviparis in dubium plurimis argumentis vocaverit Job. Hieronym. Sbaragli Medicus Bononiensis, quæ si fuerint sufficienter soluta, & nos postmodum de Generatione ex ovo sententiæ prompte accedemus. Dicitur & *Conceptum* apud Scribon. Larg. in *epist. p. 3. ed. Rhod. Vide Fœtus.*

CONCESSIO, *Concessum*, ἐνδεχόμενον, id, quod licet, 1. *aph. 7. Diet. n. 288.*

CONCHA, *Conchula*, κόγχη, κόγχων, varias habet significationes. (1) notat animal *Testaceum* omne, sive lævis s. testis asperis præditum; aliquando tamen contradistinguitur à Purpuris, Cochleis, Ostreis, Conchyliis, uti prolixè ostendit Aldrov. *l. 3. de anim. exanguib. c. 1.* De *Concharum* virtute Medica vide præter d. Autor. & Schröd. *l. 5. cl. 3. n. 78.* Harum omnium succum ventrem solvere testatur Gal. *l. 3. de S. Fac. c. 15.* (2) significat apud Anatomicos cavitatem auriculæ, & auris externæ præcipuam partem, inter Helicem & Anthelicem, Barthol. *l. 3. Anat. c. 9.* quamvis & *Cochlea* post membranam tympani occurrens *Concham* vocaverit, *libell. 4. c. 6.* (3) Veteres quoque, præsertim Comicos, pudendum muliebrem *Concham* vocasse, clare demonstravit Rolf. *Ord. & Meth. part. gener. dic. Part. 2. c. 33.* (4) *Concham* etiam vocari patellam in genu, vult Gorræus in *def. p. 233.* quamvis alii *Conchum* dicant. (5) Diversa quoque vasorum & mensurarum genera denotat. Ita apud Hippocr. mensuram significat, Græc. σκεφίς dictam, quæ *Conchæ* capacitatem æquet, & mystra duo contineat, sive drachmas sex ponderis, *l. de nat. mul. XXIX. 2. l. 1. de morb. mul. CVI. 6. CIIX. 33.* Vide *Cheme*, & Foëf. in *Oec. p. 343.* *Concha* quoque dicitur labrum, vel vas æneum, seu pelvis tonsoria, Forest. *l. 6. Obs. 54.* Item alveolus vitreus, sive vas vitreum; in modum alvei formatum, cum ore & manubrio, Rul. in *Lex. De Conchis saxatilibus sive lapideis vide A. 3. Ephem. Nat. Cur. Obs. 70.*

CONCHIS, quasi *concha*, dicitur faba cum valvulis,

sive involucri cocta, demonstrante Rhodio ad *Scrib. Larg. n. 233.*

CONCHUS, κόγχος, vel idem est, quod *Concha*. Vel significat aliquando Cranium. Cavitates quoque oculorum *Conchi* dicuntur Polluci. *Conchum* Græcorum fuisse vilem cibum, & facilem paratu, vult Lind. *Ex. X. §. 74.*

CONCHYLIS, κογχύλις, *Conchylium*, κογχύλιον, idem, quod *Concha*, Scribon. Larg. n. 191. In specie vel eam denotat, quæ *Purpura*, πορφύρα, dicitur, cujus descriptionem, species, & usum vide apud Aldrov. *d. l. c. 5.* Meminit prioris vocabuli Rob. Keuchen. in *not. ad Q. Sever. p. 252. 295.* Vel *Conchylium* alias accurate loquendo differt à *Purpura*, Buccino, aliisque conchis, estque peculiaris oblonga species, quam descriptionem invenies apud d. Aldrov. *l. c. c. 15.*

CONCIDENTIA, ἐμπύσις, σύμπυσις, idem, quod *Collapsus*, de quo supra. Cui opponitur *μύπωσις*, aut ἐπίδοσις εἰς ὄγκον, crassities, & in molem majorem elatio. Meminit πῆς ἐνμπύσιος, Hippocr. 1. *aph. 3.* Causa *Concidentia* corporis & vasorum est nimia evacuatio & repentina, Dieter. n. 588.

CONCINNITAS, ἀρμονία, vide *Harmonia*. Alias *Concinnare* ex diversis aliquid conficere significat. *Cinnam* autem est commissio plurimorum, & in specie positionis genus ex multis liquoribus confectum, ita dici solet teste Non. Marcello. Hinc & *vinum Concinnatum* idem, quod *Facitium*, σκευασῆς οἶνος. Vide Lind. *S. M. Ex. X. §. 198.*

CONCOAGULATIO legitur in Robert. Boyle *Exerc. de nat. determin. effluv. c. 2. edit. Lat. Genev. p. 22. 23.* & denotat diversorum salium simul dissolutorum & ad crystallandum sepositorum concretio mixta in crystallulos mixtam figuram obinentes.

CONCOCTIO, πύσις, πύωσις, idem, quod *Coctio*, de quo vocab. vide supra.

CONCORDIA, *Concordantia*, συμφωνία, dicitur; quando plures auctores in una aliqua re, vel materia consentiunt; quod optimum est historiarum judicatorium, Gal. *de subfig. Empir. c. 10.* & nihil magis fide dignum, quam *Concordia* suspicione carens, *l. de V. S. adv. Erasistratum, c. 5.* Sumitur & à Paracelso pro *Harmonia* & *Concentu* tropico rerum, v. g. Elementorum; quam tamen parabolicam *Concordantiam* non incongrue reprobat Libav. *T. 4. de Philosophia Harmonica Magic. Frat. 2. Rof. Cr. p. 283.* Dicitur & eidem *Conformitas*.

CONCRETIO, πήξις, σύμψηξις, est materiæ liquidioris in massam solidiorem condensatio. Færmæ coincidit cum *Congelatione*, ut patet ex Willis *de ferment. c. 12. §. Congelatio*. Ita de Gypso potè scribit Scribon. Larg. n. 182. quod in aliqua parte ventris concreseat, id quod potum est, & tactu quasi saxum percipiatur. Hinc *concreteile*, πήκτων, dicitur, quod condensari & indurari potest, Gorr. pag. 372. Linden, *Exerc. V. §. 117.*

CONCUBITUS, συνουσία, idem, quod *Coitus*. Vide supra.

CONCUPISCENTIA, ἡδονικὴ, & *Concupiscibilis facultas*, ἡδονικὴ δύναμις, est vis animæ sensitivæ, qua desiderat & expetit objecta talia, quæ sibi conveniunt, v. g. alimenta, & omnis generis voluptates. Hæc cupiditas consistit in spiritu animalium cujusque partis propriorum motu vegetiori, & expansione ampliori, juxta Willis de An. Brutor. Part. 1. c. 9. Jung. Charlton. Ex. IIX. Patholog. §. 28. Dicitur & Gr. ἐπιθυμία, *turgescentia*, nam qui turgent ab aliqua materia, titillantur, commoventur & concitantur; unde & per *concupiscere* à posteriori explicari potest, Diet. n. 624. *Concupiscentia* si excefferit, quomodo debeat corrigi, docet Rolf. O. ac M. Com. Gen. l. 14. f. 3. c. 8. haud dubie ex Gal. l. de cognosc. & cur. anim. morb. c. 6.

CONCURSUS, συνδραμὴ. Vide *Syndrome*.

CONCUSSIO, τὸ ῥίγναι, Galeno idem, quod *Rigor*. Vide *Rigor*, item *Catalepsis*.

CONDENSATIO, πύκνωσις, vel obstructio meatuum corporis facta à refrigerantibus, adstringentibus & siccantibus. *Condensatio* artificialis dicitur & *Inspissatio*, de quo infra lit. I. Gorr. p. 395. Unde *Condensantia* medicamenta, πυκνωτικὰ φάρμακα, omnia frigida sunt, quare poros cutis, & meatus in unoquoque corpore *condensant* & contrahunt: cæterum instrumentum undique totum comprimere nequeunt, Gal. l. 5. de S. F. c. 14. Coincidunt ferme cum *Incrassantibus*, πυκνωτικῶς.

CONDIMENTUM, ἡδονικὸν, ἄρτυμα, dicitur, quicquid cibum reddit gratiore, ita, ut non per se sit edendo, ad suavitatem tamen alimentorum conferat, Gal. l. 4. de S. F. c. 16. præsertim, si fuerint acria, c. 17. Inter *Condimenta* Sal primas merito tenet, judicio Scholæ Salernitanæ, vid. Renat. Moræum in eandem de conjerc. valet. c. 8. & p. 145. seqq. C. Hofm. l. 5. Inst. c. 17. &c. Alias *ἡδονικὰ*, dicuntur *Unguenta* ipsa, quibus ad suavitatem odoris *Aromata* adjuncta sunt; alii non unguenta, sed *aromata* ipsa sic appellant, juxta locum Hipp. l. 2. de morb. mal. LXXXI. 1. Imo in genere *ἡδονικὰ* dici possunt, quæcunque rem aliquam jucundiorē reddunt, quemadmodum Gal. l. 3. de alim. fac. c. 11. pinguedinem & adipem carniū *condimenta* esse dixit; & Plut. quietem laborum *ἀρτυμα* elegantii metaphora vocavit.

CONDITIO, ὑπόθεσις, *Constitutio*, vide supra *Catastasis*. Cui addi poterit *Conditio* ægri scia necessaria; de qua eleganter Lindenus. *Conditio*is notitia cum plurimum conferat ad notitiam causæ, Hipp. ipse hanc jubet interrogando protinus bene inquirere. Exerc. VIII. §. 24. Paracels. per *Conditionem* intelligit unam & simplicem qualitatem, v. g. caliditatem, frigiditatem &c. quatenus opponitur *Complexioni*, sive *Temperiei*, quæ in mistione qualitatum consistit, *Paramis*, l. 1. c. 4.

CONDITOR, pen. brev. δημιουργός, idem, quod *Creator*, *Opifex*, de Deo & de natura dicitur, Gal. l. 3. de V. P. c. 10. & alibi. *Conditor* etiam professionis dicitur Hippocrates à Scrib. Larg. in ep. ad C. Jul. Calistum.

CONDITOR, pen. long. dicitur, qui rem aliquam artificiosè præparat, ut vel asservari melius, vel gratior fieri possit, v. g. qui saccharo res palato gratiores reddit. Gr. ἐλαττής, (cur non & simpliciter ἐλάτης?) Ita & περυστός in specie dicitur, qui sale carnes condit & asservat. Vide plura p. p. ad vocab. *Conditura*.

CONDITUM, ὑπόθετον, ἐλαττόν, in genere significat omne id, quod artis opera gratum redditum est, sive alimentum, sive medicamentum fuerit, vid. Schröd. l. 2. c. 46. In specie variis cupidis compositis, qua alimentosis, solidis & liquidis, qua medicamentosis tribuitur. Ita vinum aromatibus *conditum*, aliis Mulsis *Conditum* vocabatur. Gal. de facile parabil. vit. de Obstructione renum. Vid. Foes. in Oecon. p. 348. An idem cum Vino Hippocratico dicto, sive *Clareto*, de quo supra? Ita quoque formula *Medicamenti* suavis consistentia *Electuaris* & *Conservis* similis, ex variis & suavis parata, *Conditii* nomine venit. Dicitur & quibusdam *Opiata*, Morell. l. 1. Meth. præscr. form. rem. sect. 2. c. 4. Ita legitur *Conditum* suave e pyris & perficis paratum, apud Claud. Deodarum Panih. Hygiast. l. 1. c. 29. Dicitur *Conditum* *Compositum* Wekero *Antidoti*. gen. l. 1. c. 32.

CONDITURA vel idem significat, quod *Condimentum*, ἄρτυμα, materia illa qua aliquid *conditur*, sal, saccharum, muria, aromata &c. vel denotat modum *condiendi*, & *artem*, Gr. ἄρτυσις dictam, qua alimenta vel medicamenta alioqui fastidiosa palato & stomacho grata redduntur, aut etiam in longius temporis spatium integra asservantur, Weker. *Antid.* gen. l. 3. c. 23. Translatum hoc quoque vocabulum ad corporum mortuorum præparationem, ne putredine tam facile pereant. De hac *Conditura* Cadaverum lege sis Forest. l. 29. Obs. 29. Rolf. tr. de purgant. sect. 1. art. 2. c. 43. seq. ubi σμυρτισμὸν vocat. Latine etiam dicitur *Balsamatio*. Sub quo titulo etiam D. Gabriel Clauderus tractatum conscripsit. Verum diversos modos *Balsamationis*, cum veterum, tum Claudi & Bilsi ventilavit D. Tobias Andree, uti constat ex *Actis Erudit.* Lips. A. 1687. Modum quoque *conditura* vasorum & viscerum exenteratorum peculiarem habuisse D. Bilsum ex *Anatomiorum* scripris hodieque constat.

CONDUCTIO, σπασμός, idem est, quod *Convulsio*. Cæl. Autel. *Acutor.* l. 3. c. 6. p. m. 182.

CONDUCTOR appellatur instrumentum Chirurgicum, Terebræ, qua casei explorari solent, non ab simile, concavum, quod in Lithotomia post factam incisionem in sulcum catheteris immittitur, ut catheter eximi possit. Blaf. *Med. Un.* p. m. 72. 341.

CONDYLOMA, ἡρόδλωμα, est carnis excrescentia callosa

callosa in digitis manuum ac pedum, præsertim vero circa anum & pudenda muliebria occurrens, sic dictum, quod promineat in modum articuli, quem *κρόδλον* appellant. Ideo vero præcipue in sede oritur, ruga aliqua corporum in ano reduplicatorum insurgente, ac præter naturam intumescente. Quum enim sinuosus sit anus, rugas coagmentatas habet; ubi vero amplius intumuerit, tunc fit *Condyloma*. Et aliquando quidem citra inflammationem fit, & molle est, quandoque vero cum inflammatione, tumque durum est & dolorificum. Hæc Goræus p. 238. Castellus. Enimvero omnino etiam causam supponunt morbosam, portiones succi nutritii corruptas & excrementitiis mixtas, quandoque de malignitate venerea, vel Gallica participant, Parac. de nat. & orig. morb. Gall. l. 8. c. 1. Ad *Condylomata* ceu species pertinent Thymus & Ficus. Ionston. *Synt. Med. Nosocomic. l. 5. tit. 4. c. 1.* Medicamenta topica adversus *Condylomata* lege apud Scrib. *Larg. num. 224. seqq. Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 6. l. 2. de C. M. P. G. c. 10. & l. 4. c. 13.* Hæmorrhoides quoque cœcæ vel protuberantia venæ hæmorrhoidalis vocatur *κρινδλωδης αἰμακίτης* Hippocr. de hæmorrhoidib. III. 1. 2. 13. item simpliciter *κρινδλωσις*, ut hæmorrhoids indicetur, quæ tuberosam habet eminentiam, & ab ea, quæ mori fructum refert, distinguatur, Foëf. d. l.

CONDYLUS, *κρόδλον*, i. e. *tuberculum, nodus*, dicitur gibbosa explantatio radii & cubiti, quæ carpo dearticulatur; ob id etiam aliquando *capita* dicuntur, & *apophyses*, Gal. l. 2. de V. P. c. 2. Dicuntur & *epiphyses*, i. e. *artuum capita*: ubi enim os medullam habet, ejus finibus utrinque caput instar operculi cujusdam, ut plurimum videtur adnasci, l. 10. de V. P. c. 18. Vide *Articulus*. Deinde & vocabulum *κρινδλον* significat præternaturalem protuberantiam in dentibus, apud Hipp. l. 4. Epidem. IX. 8. XVII. 8.

CONFECTIO, *Confectum*, vel accipitur pro *subactione*. Ita *confectum* thus legitur, *κατεργασµένον*, aceto acerrimo, apud Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 1. Vel *confecta* dicuntur materiæ saccharo sicco obductæ, & ceu tectorio quodam obductæ, quod artificium *confectionis* nomine venit, Weker. l. 1. *Anidor. gen. c. 48.* Schröd. l. 2. c. 47. Quin & tabulæ, mortuli, rotulæ, *confectiones solidae* vocantur, Weker. d. l. c. 42. Imo & electuaria quædam confortantia, vel cardiaca, *confectionis* titulo insigniuntur, uti constat de decantatissima *confessione alhermes*, de qua videantur dispensatoria, Schröd Rolsink. & alii. Huc pertinet *confectio humana* ad oculos, cujus descriptionem vide apud Rolf. O. ac M. l. 7. *sect. 2. c. 2.*

CONFERENS, *ξυμφέρον*, à verbo *ξυμφέρειω*, *συμφέρειω*, *confero*, apud Hipp. significat, quod utile est, & prodest, scil. ad sanitatem. Estque unum criterium ex duobus, quo dignoscitur omnis indicati, vel remedii in methodo conservandi sanitatem & medendi certitudo & veritas; præprimis evacuationum criticarum & sponstanearum, ex 1. *aph. 2.* & 4. *aph. 47.* Hinc & loca illa,

per quæ hujusmodi evacuationes fieri solent, dicuntur *χρεια ξυμφέροντι*, loca *conferentia*, i. e. lege naturæ commoda, 1. *aph. 21.* Ita & de anni tempore accipitur, v. g. de autumno aquilonio & sicco, 3. *aph. 14.* Huic opponitur *ἀσύµφορον*, *inutile*, *damnosum*.

CONFERMEN TATIO, dicitur *Fermentatio combinativa*, sive *combinatoria* ad differentiam *fermentationis resolutivæ*, estque motus efficientis in materia principiorum ejus pro circumscriptione loci, temporis & caloris conjunctivus, quemadmodum eam prolixius descripsit D. D. Stahl. in *Disquis. elegantii de Sanguificat. c. 3.*

CONFERTUS, *Conferum*, ἀδρόσ, ἀδρόσως. Vide *Athron*.

CONFIBULA, CONFIBULATIO, sunt termini potius Architectonici, & confibulæ dicuntur tanquam duplices fibulæ, quæ si quando quid hiet & aperiat ad constringendum utrinque & comprimendum adhibentur, interpositis & intercalatis etiam cuneis, Rhodius de *Acia cap. 4. p. 8.*

CONFIDENTIA, vide *Fiducia. Euolmia*.

CONFIRMAMENTUM, dicitur astris corpus in homine, vel corpus sidereum & astrale, Rul. & Iohnsin *Lex.*

CONFIRMATIO, *ισχύσις*, *affirmatio*, & *confirmatio*, *ισχυεσία*, ἢ *διισχυεσία*. Vide *Ischyrisis*. Alias & *confirmare* idem est, quod *confortare*, reficere. Scribon. Marg. n. 104. 107. & de iis remediis, quæ dentes confirmant, n. 57. 59. 60. Græce dici solet *ιδρύσκειν*, fixam sedem acquiri, ex 4. *aph. 11.* ubi de hydropo sicco dicitur, quomodo *confirmetur*.

CONFITA, i. e. fex liquida styracis. Pharmacop. Londin.

CONFLUENTIA, terminus Paracelsus, significans *concordantiam* & *conjunctionem*, vel *considerationem* microcosmi cum astris, morbi cum remediis, l. 2. de *podagr. morb.*

CONFLUXILE, *σῦρρον*, Gal. l. 1. *Meth. Med. c. 2.* Vide *Confluxio*.

CONFLUXIO, *ξυρροια*, terminus est Hippocraticus, in loco notatu & explicatu dignissimo de *Aliment. IV. 24.* *ξυρροια μία*, *ξυρροια μία*, *ξυρροια πάντα*. *Confluxio una*, *conspiratio una*, *consentientia omnia*. Et mirum, Foëti horum terminorum expositionem in *Oeconomia sua Hippocratica* neglexisse. Quam certum vero est, per *confluxionem* & *conspirationem* hoc in loco intelligi admirandum illum corporis humani omniumque partium non tantum solidatum, sed & humorum spirituumque vitalium & animalium consensum, concordantiam, & mutuam operam; ut recte Galenus l. 1. *meth. m. c. 6.* Totum corpus *conspirabile* & *confluxile* idem esse, ac si dixisset Hippocr. canes particulas mutuo à se affici; Ita qua ratione hoc in omnibus ac singulis fiat, optandum esset, ut aliquis accurate & ex veris principiis ostendere sibi proponeret. Dicitur & Latinis *commercium*, *consortium*, *κοινωνία*. Confer ad Galen, l. 2. de *causs. puls. c. 12. l. 3. de fac. nat. c. 13.*

CONFŒDERATIO, Paracelso idem; quod *confluencia, commercium, consensus*, tr. de Tab. §. contraria.

CONFORMATIO, *Ἀξίπλασις*, est secunda species, vel differentia essentialis, aut modus considerandi subiectum medicinæ, hominem, quoad organicam structuram vel soliditatem, & sub se comprehendit quatuor species vel classes, 1. *conformationem* stricte dictam, *Ἀξίπλασις* quoad *figuram, ἁῖμα*, quoad *cavitates & meatus, κριλίας ἢ πόρους*, & quoad *superficiem, ἐπιφάνειαν*. 2. *Magnitudinem, πρὸ μείγεθ*. 3. *Sinum vel positum, θέσις ἢ κρινωγίαν*. 4. *Numerum, πρὸ ἀριθμὸν*. Quæ *conformatio* & eius species, si præternaturaliter sese habuerint, dicuntur *morbi malæ conformationis*, vel *morbi organici*. Videantur *institutionistæ*, in specie *Dogmata nostra Part. I. c. 3. & Part. II. c. 4.*

CONFORMITAS, vide *Concordantia*.

CONFORTANS, *Confortativum*, Græce dici posset, *καρπιωπικόν, βιβρωμικόν*, aut *καρδιακόν*, quasi cordiale, est terminus technicus, pharmaceuticus & chymicus, diciturque de medicamentis, quæ corda hominum atque naturam corroborant, ut virtus expulsiua ejus valeat accidentia noxia quævis excludere. Potissima totius medicinæ methodus, in qua totus spagyricus labor insudat, (utinam se res ita haberet!) Nam sibimetipsi natura medicus esse debet. Homo, cui medici nomen tribuitur, minister naturæ tantum & servus veri medici. Si quid ultra præsumat, temerarium esse naturæ persecutorem, imo perditorem, dicimus, quemadmodum terminum exposuit Ruland. in *Lex.* & de verbo ad verbum ex illo Johnsonus. Clarius *confortantia*, vel *confortativa* describi possunt, quæ humorum, potissimum sanguinis & liquoris nervosi, spirituositatem, vitalitatem & activitatem, in quibus potissimum naturæ vigor consistit, ocuus promovere valent. De vi *confortativa* macrocosmica & microcosmica vide Paracels. de *trib. prim. Essent. c. 9.* An vero in auro talis sit vis *confortativa* cordialis, quemadmodum idem statuit, ut & in smaragdo, non absque ratione hodieque in dubium vocatur. Quid? quod de gemmis & coralliis, in quibus tamen evidentior adhuc vegetabilitas, non veriti sint dubitare. Imprimis vero hanc materiam ventilarunt Petrus Monavius & Thomas Erastus, quorum ille vim *confortantem* auri & gemmarum defendit; Hic vero negavit. Legatur hæc de re *epistola* à Laur. Scholzio *collectæ* ep. 208. 209. *seqq.* & 291. *seqq.*

CONFRICATIO dicitur in pharmaceuticis species triturae, estque levis quædam attritio, per quam res facile pulverabiles digitorum friatu, aut solidioris corporis *confricatu* cito levigantur, ut amyllum, cerussa, quæ statim ut *confricantur*, pulverantur, sicque *confricatio* & *auritio* secundum magis & minus tantum discrepare videntur, verbis I. D. Horstii *Dispensat. Pharmac. Univers. Part. I. l. 2. c. 10. p. 26.* Alias *confrictio* etiam radicibus & fructibus succulentis, adhibetur ad succum

commodius exprimendum. D. D. Wedel. *Pharm. Acroam.* l. I. f. 2. c. 6. p. 51.

CONFRICATRICES, *frictrices* foeminae valde libidinosæ dicuntur, clitoride abutentes, Th. Barthol. l. I. *Anat. cap. 34.* Cur has non putaverit C. Hofm. dici posse *τεράδιδας*, *comm. in Galen. de V. P. n. 1064.* non video rationem; Licet enim Coel. Aurelianus *de morb. chron. l. 4. c. ult.* *τεράδιδας* vocaverit, quæ *ἐπίσσω* libidinem hanc exercuerunt; eadem tamen est ratio *τεράδιδας* cum clitoride, nisi quis has vocare velit *συντεράδιδας*, *confrictrices*.

CONFUSÆ febres dicuntur Laur. Bellino, quando plures febres ejusdem vel diversi generis eodem tempore affligunt ægrum, simul incipientes & una desinentes, ita ut vix discerni possint, nihilominus fervent singulæ naturam suam, neutraque illarum prævalet. In *Opuscul. Medic. iii. de febr. p. m. 252.*

CONFUSANEUS; *ἀντίπυρ*, epitheton panis domestici & quotidiani, vide *Autopyros*. Legitur apud Iohnson. *Syn. Med. p. 45.*

CONFUSIO, *κρήσις*, vide *Complexio*. Porro *confusio, σύγχυσις*, est commixtio liquidorum, quæ per se fluere possunt: Itaque & consistentia tum paribus, tum toti aquea est & fluida. Quæ enim eliquata sunt, posteaque *confunduntur*, ut pix & cera, & resina &c. principaliter sunt colliquationis, licet ministret illis *Confusio* obiter, cum & sine *confusione* possent congregari. Rul. & Iohnf. Alias *Confusio* in malam partem accepta compositioni non æquipollet. Cum talis *Confusio* sit absque artificio, *ἀλόγως καὶ ἀμεθόδως* Schenk. S. C. & Pr. M. E. p. m. 32. *seqq.* *Confusio* quoque inter affectus oculorum refertur, quando propter ruptionem tunicarum, quæ in profundo sunt, aliquando ex percussione, aliquando sponte obortam, humores oculi *confunduntur*, cum pupillæ alteratione, ut primo major appareat, tandem vero contabescat & minor seipsa appareat. Galen. *def. Med.* Meminit quoque *Confusionis* omnium Hippocr. 6. *Epid. f. 3. v. 1.* vocans *ἐσύγχυσις ὄλων*, qua nihil aliud innuitur, quam cruditatam collectio, & inde dependens vitiosa nutritio, dum excrementitia cum utilibus permixta sunt, cujus causa vel signum est alvi stupor; i. e. dejectio alvi deficiens, quemadmodum hunc locum recte exposuit Valles. in *com.* Quid *confusæ literæ* significent ap. Scrib. Larg. n. 231. Philologis inquirendum relinquimus. Jung. Rhod. in *not. ad h. l.*

CONFUTATIO, *ἔλεγξις*, i. e. alicujus hypotheseos, vel sententiæ circa aliquam rem ex fundamentis veris vel verosimilibus improbatio. Hæc in medicina duplex est: Una quidem ex anatome, altera ex consequentia logica, vel rationali, ex notatu dignissimo loco Galeni l. 6. de P. c. 13.

CONGELATI dicuntur *Ecstatici*, quibus nullum movetur membrum, præter spiritualia, sed sunt veluti rapti, & interdum existimant, se vidisse & audivisse Angelos &c. Valesc. de *Tarant.* Phil. *Pharm. l. 1. c. 22.*

CONGELATIO, κηξίς, frequens in usu terminus medicus, sed diversimode accipitur: Physice considerata *Congelatio* coincidit cum *concretionē*, vide *Concretio*. In foro medico pathologico *Congelationes*, κηξίς, omnes ægritudines dicuntur, quæ à causa frigida & vehementibus algoribus ortum duxerunt, Galen. *l. de diff. morb. c. 5*. Scilicet, quando fit sanguinis spirituumque p. n. fixatio. In specie *cataplexim* & *nervorum rigorem* sic vocant. Cæsell. Ita in peste *Congelationem* sanguinis fieri vult Paracels. *tr. 2. de pestilib.* quamvis rectius *Coagulatio* dicatur. Imo de dentibus *Congelatio* dicta fuit, i. e. stupor. Joh. Anglicus *Ros. Angl. p. m. 929*. In foro pharmaceutico & chymico *Congelatio* dicitur, quando materia prius liquidior condensatur & concrefcit instar glaciei super aqua, Rul. Ita & *adeps Congelari* dicitur apud Scrib. *Larg. n. 271*.

CONGENITUS, συγγενής. Vide *Connatus*.

CONGER, *Congrus*, γόγγρος, κόνγρος, est species serpentis marini, plane similis anguillæ, unde & à nonnullis *anguilla marina* dicitur, cujus descriptionem & usum in cibo ac medicina lege sùs apud Aldrovand. *l. 3. de Piscib. c. 25*. Galen. inter pisces duræ carnis refert *l. 3. de Alim. fac. c. 31*.

CONGESTIO, συμφορῆ, συμφορησις, συναδροισμός, (an non & ἀλία vel συναλία, à verb. ἀλίζω & συναλίζω?) idem, quod *Collectio*; quamvis à nonnullis distinguitur ab hac, quod *Congestio* fiat lente, *Collectio* vero cum impetu & consertim. Ionston. *Syntagm. Med. Nosocom. Special. l. 1. Tit. 1. c. 1*. *Congerere* medicamenta legitur apud Scrib. *n. 38*. A. M. A. Severino *l. de abscess. per congest.* describitur, quod sit lenta humoris in parte, quæ nutritur, inquinati ac superflui coacervatio. *c. 8*. ubi & abscessus hoc modo productos *Congestiles* appellat. Modum, quo fieri soleant *congestiones* humorum per causas propiores & remotiores egregie aperuit & descripsit D. D. Stahl in *eleganti sua dissertatione de Motibus Humorum Convulsivis cap. 8. & seqq. p. 28. seqq.* Vere non minus quam accurate *congestiones* five collectiones (nam hi termini comode pro synonymis haberi possunt) sanguinis, feri huic commixti & lymphæ in eas, quæ ad locum patientiorem, & alias, quæ in parvum fiunt, dividit, quarum illæ ad secretionem tantum spectant; hæ quoque excretionem subsequenter habent, priores valde particulares, posteriores vero universales appellans. *Ibid. c. 11. p. 39. seqq.*

CONGIUS, vide *Chus*.

CONGLACIATIO, idem, quod *Coagulatio*, vel *Congelatio*; Legitur apud D. D. Bohn. *Diff. Chym. Phys. III. §. 20*.

CONGLUTINATIO, κρήνησις, est species unionis adversus solutam unitatem in partibus carnosis factam, quæ & *Coalinus*, σύμφωσις, dicitur Gal. *Art. medic. c. 90*. quamvis hoc vocab. etiam de duris partibus sumatur. Vide *Coalescentia*. *Conglutinatio* quoque est per glutinum compositio, manente natura *conglutinatorum*. Ita-

quæ & *reductio* hic est, seu restitutio in integrum. *Glutinum* autem pro natura cujusque varium est, & dicitur hic omne, quod visciditate tenaci conjungit alterum alteri, aut etiam coërcet. *Congluen* vel *Conglutinativum* dicitur Paracelsus, quod ex putrefactione in *gluten* coloratum descendit, & substantia propria utriusque corporis, substantialis scil. & vitalis, *l. 1. de Tart. c. 3*. Rul. & Iohnf. in *Lex*.

CONGREGO, ἀθροίζω, id est, *accumulo*. Vide *Athrazo*.

CONGRUITAS, Parac. rectius *Congruentia*, ἀρεμνία, ἰσαρεμνία, idem, quod *Concordantia*. Paracels. *Paragran. tr. 4*. Hinc Adject. *Congruum* idem, quod *conveniens*, *conferens*, de quibus sùs locis.

CONGRUMATUS, pro concretus, grumosus, passim à recentioribus medicis usurpatur, v. g. de sanguine in ecchymomate à contusione, quemadmodum in collegiis manuscriptis aliquoties observavimus.

CONGRUS, γόγγρος. Vide *Conger*.

CONIA, κονία, tria significat, *Lixivium*, *Calcem*, *Cinerem*. Ita Gal. *l. 1. de C. M. S. L. c. 4*. *Lixivium destillatum*, κονία σακτιή exponit. Ex reliquiis enim quorumlibet corporum ustorum ablutis *lixivium* fieri potest, præditum diversis facultatibus, pro ejus, quod eluitur, natura. Ejus enim, quod empyreuma, seu igneam naturam habet acerrimam, ipsam quoque acerrimam est, ejus quod tale non est, etiam moderatius. Idem vero etiam simpliciter σακτιή appellatur. *Conia* enim nihil aliud, quam *ablutio cinerum* est, *l. 7. de S. Fac. §. Conia*. Alias datur & κονία ασβεστης, *lixivium calcis*, Quod si *cineri calx* addatur, id *lixivii* genus *πρωτότυκτον* appellatur. P. Ægineta autor est *l. 7. c. 3. §. Conia* q. d. quod primum destillaverit, & eluentibus potissimum medicinis accommodatur. Sunt & alia *lixiviorum* genera, varias sortita appellationes ab artificibus, quibus illa interviant: ut *πυλοποιητική* & *σπιρνωετική*, quorum illud figulis, hoc vero saponariis in usu est, nisi quis malit paratum ex saponem *lixivium* intelligere. Ab hac *κονίας* significatione quoque dictæ sunt *urinae lixivio similes*, ἕρπυ κονιάδεια apud Hipp. *Coac. vit. 582*. quamvis aliis placuerit vertere per urinas pulverulentas aut cineritias; nobis tamen prior versio magis arridet, quarum *urinarum* causam egregie & solide exposuit Cl. Willis *de urin. c. 4*. De reliquis binis significationibus testimonia adeo certa non prostant, quemadmodum ex Henr. Steph. *Theaur.* constare potest. Adde tamen ex Galeni *exegesi*, quod *conia* vinum sit picaum, ita factum, ut injiciatur in vas figulinum piceæ hemina dimidia, quam qui cum ferventem colent, alii relinquunt.

CONIEMA, κονίημα, dicitur parietis *incrassatio*, aut *retorium*, aut opus albarium, quo parietes calce aut gypso dealbati inducuntur, & usus Hipp. *l. 7. Epid. X. 9*, quamvis potus *ibid.* ipsam parietem dealbatum significare videatur. *Poëf. Oec. p. 348*.

CONJECTURA, ἄραυμός, dicitur rei cujusdam *notitia*,

uitia, non simpliciter demonstrativa & infallibilis, sed saltem probabilis. Cujus cognitionis cum iterum varii dentur gradus, dum alia magis fallax & incerta, alia certior magis habeatur *conjectura*, in medicina saltem ea locum habet, quæ *artificiosa*, *μετὰ τέχνης ἢ πρᾶξιός* *πρᾶξιός*, dicitur, & quam proxime ad veritatem accedit, Gal. l. 1. de *crif.* c. 9. Et hac de causa refertur quoque medicina inter *artes conjecturales*, vel *conjectricas*, *παρασκευῆς*, l. *Introduct.* c. 5. quamvis l. de *opt. sect.* ad *Thrasyl.* c. 4. non tam propter præcepta, quæ satis firma sunt, *conjectricam* dici velit, quam propter eventum, quod non semper sine suo potiat. Jung. C. Hofman. *Instit.* l. 1. c. 1. §. 3. *seqq.* & *Dogmat. Medic. Gen. Nostra proleg.* p. 4. Regnare vero videtur imprimis *conjectura* in parte *Semiotica*, quæ tamen ita est & esse debet artificialis, ut ad scientiam, quod ait *Erastus orat. de laud. Medicinæ*, prope accedat. Regnare etiam in determinandis medicamentorum, præsertim purgantium, dosibus: Scire sane convenit & sapienti *πρᾶξιός* colligere & dijudicare, quando, quanta, quænam, quomodo individuo cuius apta necessaria, congrua, utilia: Artificiose autem conjicere viri est, qui vires omnium, quæ ad eam artem pertinent, didicerit, memoriæque mandaverit, & in artis operibus, diligentia adhibita, se exercuerit, verbis notatu dignis, *Dieter. Iatr.* n. 2. Quod vero Dn. D. Ammannus in *præfat. paranef. ad discipulos conjecturalem* ita exposuerit, siquidem tota nostra cognitio tam circa theoriam, quam circa praxin meris & nudis nititur conjecturis & opinionibus, profecto *μὴ γὰρ λίσαν αἴτημα*, quod quomodo non cedat in opprobrium artis, non intelligo.

CONIS, *κόνης*, Pulvis. Item *Pediculus*.

CONISALOS, *κοινισαλός*, Atticum vocabulum significans terram in palæstris athletarum & deambulantium pedibus conculcatam, sudoreque eorum vel olei alpergine irigatam, quæ fere eundem cum strigentis usum in molliendis & discutendis bubonum & lactantium uberum & aliis tumoribus præstabat, uti constat ex Galen. l. 10. de S. F. §. *Sudor*, ubi & *πάλος* dicitur, i. e. via conculcata. Vide *Lang.* l. 1. ep. 51.

CONISTERIUM, *κομιστήριον*, idem, quod *apodyterium*, de quo supra. *Lang. d. l.* Significat & infimam partem furni chymici, quæ Latinis *Cinerarium* dicitur, de quo vocabulo supra.

CONJUGATIO, *Conjugium*, *συζυγία*, *ζεύγη*, idem quod *Copulatio*, *Conjunctio* duarum rerum. (1) dicitur de partibus numero duabus in corpore existentibus, quæ semper æqualiter à medio abesse volunt, Gal. l. 15. de V. P. c. 2. (2) de pulsibus, vide *Conjugationes pulsuum* aliquot l. 1. de *causs. puls.* c. 8. (3) *Conjugium* dicitur copulatio maris & foeminae. Hæc significatio mystico & spagyrico sensu applicatur diversimode. Imo omnia consistere in *conjugio* duarum rerum dixit *Paracels.* l. de *morb. Tartar.* cap. 12. In specie de *conjugio* medici & medicinæ loquitur idem *Comm. ad Hippocr.*

1. *aph.* 1. *Conjugium divinum* dicitur, quod constat ex mundo superiore & inferiore. *Theatr. Chym. Vol. I. tr. Artificium supernaturale c. 16. & c. 5.* vocat *conjugium metaphysicum*, *Th. Chym. Vol. I. pag. 288. & 318.* Ita in conficiendo lapide philosophico utriusque materiae, mercurii & spiritus rubri conjunctorum & vitro hermetice inclusorum unio & mutua amplexatio, vel congressus, vocatur *Conjugium*. *Libav. Apocal. Hermet. part. poster. p. 395.*

CONJUNCTA causa. Vide *Coninens*, *Causa*.

CONJUNCTI quoque morbi dicuntur; & distinguuntur in connexos & consequentes, quorum discrimen in hoc consistit, quod morbo morbus accedat in connexis, succedat in consequentibus. Nempe ibi prior causa manet duratque, hic abit & cessat. Hoc per *μπαρτωσι* fit, illud per *επαρτωσι*. *Linden. S. M. Ex. VI. §. 19.* *Conjuncta morbi essentia* dicuntur, quæ quidem ab essentia ipsius sunt inseparabilia, ut magnitudo, motus, mos. Distinguuntur ab *adjunctis* morbi, quæ sunt causæ & symptomata: Hæc consequentia; Illa antecedentia. *Conjuncta signa* dicuntur, quæ sunt pathognomonica, & una cum antecedentibus & succedentibus morbi naturam aperiant. *Conjuncta* vero & *adjuncta* uno nomine appellantur *connexa morbi*, *επαρτωσι*. Idem *Ex. II. X. §. 68.*

CONJUNCTIO, *συζυγία*, idem, quod *Conjugatio*. Ita de astris dicuntur *Conjunctiones*, quas medico scitu necessarias esse dixit *Paracels.* *Paragran. Tract. 2. de Astronom.* Vide *Astrum*. Interdum sumitur pro *compositione*, v. g. *conjunctioes medicamentorum*; *Helmont. tr. Pharmacopolium &c.* Haud raro etiam per *Conjunctioem* intellexit *Paracelsus* convenientiam quandam inter morbum & subjectum. v. g. *Conjunctio pestis & hominis*, de *Peste cum additionibus* l. 1. *It. de Caduco matricis*, & alibi. *Conjunctio* quoque describitur, quod sit *copulatio* separatarum qualitatum, vel adæquatio principiorum, cujus synonymon est *connexio*, eique opponitur *solutio*, suntque duo principia arduæ scientiæ spagyricæ, licet plura alia sint principia. *Ripleus in Axiom. Philosoph. in Theatr. Chym. Vol. II. pag. 113.* 114. *Conjunctioem* etiam spagyrici fermentationem dixerunt, *M. Joh. Isaac. Oper. Mineral. l. 1. cap. 136. d. l. Vol. III. p. 409.* Et: *Conjungere* est *imprægnare*, *dealbare* & *rubificare*. *Rosar. abbreviat. Tract. 2. d. l. p. 654.* & *Lagn. in Harm. Chym. Vol. IV. p. 751. seqq.* De hac *conjunctioe* videatur & *Lullii Practica* cap. 12. d. l. p. 144. & de *Conjunctioe solis & lunæ* p. 340. Vide & *Orthelii Commentar. in nov. Lum. Sendivogii c. 11. Vol. VI. pag. 426. seqq.*

CONJURATIO, *Conjurator*; accipitur apud *Paracelsum* pro arte & artifice curandi morbos per certas dejectiones & præstigijs diabolicas, quod Christiano prohibitum esse aliquoties urfit; v. g. l. 9. de *signatur. ver. natur.* l. principior. seu de *mysteriis verm. c. 6. tract. de surditat. §. cura* l. 1. *Philos. sagac.*

CONNATUS, *ξυγγενής, συγγενής, ξυγγενικός*, *congenitus*, dicitur Hippocrati de eo omni, quod homini competit à prima nativitate, ejusque rationem esse docet, quod ab homine hæc omnia habente genitus sit, & deinde nutritus in homine hæc omnia habente, *sect. 1. de nat. hum. 1. 27.* In specie de nativa vel *connata* dispositione & propensione ad morbum aliquem; unde & morbi tales *Connati* vocantur & *Hæreditarii*, *Prorrhæti. 2. & l. 3. Epidem. ægrot. 6.* Ex eadem cognatione, qui tali morbo laborat, insolita phrasi eidem appellatur *ξυγγενής. Prorrhæti. 2. Foëf. pag. 437.*

CONNEXIO, *συνπλοκή*, idem, quod *Conjunctio*, *Conjugatio*; *Commercium*. Ita partes Medicinæ adeo *connexas* esse & *implicitas*, ut nullo modo diduci sine totius professionis detrimento possint, scripsit Scrib. L. n. 100. *Connexa & Connexi Morbi* quid sint, vide *Conjuncta*.

CONNIVEO, *σκηρδαμύσσω ἢ κερδαμύσσω*, dicitur, quando quis oculorum palpebras cito claudit, & cito aperit, uno verbo quoque appellatur *Nictare* vel *Nictari*. Galen. 5. *in 6. Epid. 1. 2. Foëf. Oecon. pag. 569.* Cui opponitur *ἀσκηρδαμύσσειν*. Vide *Ascaramyctes*. Vocantur & Græce *μύειν, ξυμμύειν*, cum oculi clauduntur ex somno per membranam illam, qua oculus quasi velte integitur. Ita & uterus dicitur *ξυμμύειν* à conceptu Hipp. 5. *aph. 51.* cum ejus os perangustum sit, uti explicavit Philotheus, & clauditur. Vide plura apud Dieter. n. 587. Abusiva vero est licentia, quando Hæmorhoides apertæ appellantur *Conniventes*. Quæ *valvula Conniventes* in intestinis dicantur Kerkringio, videre licet in *Obs. 39.* licet vero de his scripserit, de his nihil scriptum fere vidisse, egregie tamen monstravit Theod. Jan. ab Almelooven in *Inv. Novantiqu. §. 21. p. 180. seq.* quod videre potuisset, si voluisset; tum apud Hieron. Fabricium de *Intestinis & Linden. in Physiologic.*

CONNUMERATIO, *συναρίθμησης*, vide *Collectio*. Est opus mentis, quæ plures res simul comprehendendo considerat, Gal. 1. *de iis, quæ in medic. 1. 3.* Dicitur & *Consummatio*.

CONNUTRITUS, *ξύντροφος*, dicitur de morbis una nobiscum educatis, & longinquo tempore hominum corpora infestantibus & quasi connatis. Hipp. 6. *Epid. 5. 1. 6. Gal. in comm. & l. de A. L. & Aq. XI. 3.* Idem quoque significat, quod *οἰκίον*, *familia*, accommodatum, conveniens. 3. *de fractur. 1. 23. & 1. 44. Gal. in comm.*

CONOIDES corpus, *κωνοειδές σῶμα*. Vide *Conarium*.

CONOPS, *κάνωψ*. Vide *Culex*.

CONQUASSATIO, *συνσείσμός*, est species *Comminutionis*, qua humidiora concreta, in mortario lapideo aut vitreo, aut tadicula lignea contunduntur, donec per succulentiam propriam aut affusum liquorem in pulviculam abeant, quam etiam si mollior fuerit, *Polfinem* vocant. D. D. Bohn. *Diff. Chym. Phys. VII.*

Castelli Lexic. Med.

§. 27. Præter illam Chymicam & Oeconomicam significationem hodieque adhuc alia physica singularis efficacitæ & necessitatis proponitur & à quibusdam urgetur ac defenditur, v. g. à D. D. Wedelio *Ephemerid. Nat. curios. Dec. I. Ann. VI. & VII. obs. 2.* & in ejusdem *Physiologia Reformat. c. 9. p. 274. seqq.* quæ fit ab & in corde, quando systole sua portiones sanguinis & chyli admixtas comminuit, ut eo promtiores fiant ad fluxum, simulque etiam heterogenæ disponantur ad secretionem; quo etiam tendit sua hypothesi Guilielm. Cokburn. *Oecon. anim. p. m. 29. & 32.* Enimvero licet ea negari minime possit, an vero tanta sit potentia, ut ejus vis per totum corpus sese extendat, & hac sola fiat secretio utilium ab inutilibus, nondum videtur satis demonstratum; interim liberum unicuique sit amplecti hanc hypothesin vel relinquere.

CONSCIENTIA, *συνείδησις*, est actus animæ rationalis, & ita homini proprius affectus, quando mens humana relinquens animam sensitivam vel facultates animæ corporeas, sua sponte ad se redit, & vel propter occasionem expergetacta, & erroris sui conscia, contra hanc animam brutalem sive corpoream insurgit & cœluctatur. Th. Willis *de anim. Brut. P. 1. c. 7.* Hujus quoque puritati studere debet Medicus.

CONSECRATIO, *καθιέρωσις*, & olim, & hodie ad Medicinam translata fuit; Sed rectissime à Paracelso damnata & rejecta, *iv. Philos. occulta iii. de Consecrationibus.*

CONSENSUS, *συνπίπτειν, συμφωνία, ὁμολογία*, usurpatur in statu secundum & præter naturam. In illo idem est, quod *Concordantia, commercium, opera mutua*. In hoc vero significat, quando ad aliquam partem morbo correptam aliæ etiam non temere aut perfunctorie, sed graviter compati solent. Ita jecore affecto singultus succedit, compatiens stomacho, Gal. 6. *aph. 16.* Per *consensum* quoque dupliciter affici dicitur, uno modo, cum aliquid transmittitur ad aliquam partem, ut puta fumosus vapor à ventriculo ad oculos; alio modo, quando impeditur communicatio illius, quod alteri deberet communicari, Gal. 1. 3. *de L. A. c. 1. & alibi*, Charlton. addidit tertium modum, quando pars compatiatur ob mutuum connexionem, vel operis societatem. Ex. III. *Pathol. §. 1.* De rarioribus *consensibus* partium in statu p. n. Vide *Ephemer. Nat. Cur. Ann. I. Obs. 20.*

CONSEQUENS, *ἐπιπλέον, συνεπιθηές*, significat in foro Medico id, quod vel sanitatem, vel morbum sequitur. Et ita æquipollet vocabulo *Accidens & Symptoma*. Galen. 1. 1. *M. M. c. 9.* Vid. *Dogm. nostr. Part. I. cap. 8. dogm. 1.* Quid sint *Morbi Consequentes*, vide p. a. in *Conjuncta*.

CONSERVA, terminus est Pharmaceuticus, qui denotat flores, herbas, rarius radices, rarissime carnes aut pulpas fructuum tenuissime incisas, vel tufas, & saccharo exacte mixtas, Weker. *Antidot. gen. l. 1. cap. 31.*

Dd

Hæc

Hæc actio dicitur *Conservatio*. Schröder. l. 2. c. 48. vid. & Schenk. *Syntagm. Comp. & præscr. med. Part. spec. el. 3. sect. 2. c. 1.*

CONSERVATIO, φύλαξις, dicitur de re in sua natura & per proprium calorem sustentata, cui opponitur *Corruptio*, quæ fit per immoderationes externas, videlicet caloris, aut frigoris excessus, Gal. l. 4. de S.F. c. 14. Hinc non adeo à veritate declinavit Paracelsus dicens: Hominem in se habere *conservatorem* & destructorem sanitatis, modo rem obscuris terminis non ita defœdasset. *Labyrinth. Medic. c. 7. Conservatio & Conservantia* quoque usurpantur in Pharmaceuticis, de simplicibus quibusdam, quæ adduntur aliis vel ad præcavendam eorum consumptionem, uti Magneti ferrum adjungitur, Camphoræ grana psyllii, milii; vel ne corrumpantur; quo pertinent, Sal, Saccharum, Mel & alia Condimenta, qua ratione *conservantur* Cappares, Cucumeres, Olivæ, Cydonia &c. De *conservatione* hujusmodi medicamentorum legatur I. D. Horst. *Part. I. Dispens. Pharm. Univ. l. 4. c. 12. p. 71.*

CONSERVATIVUS, α, um, φυλακτικός, vel dicitur de parte Medicinæ principali, quæ sanitatem præsentem tuetur. Vocatur alias *Methodus Conservandi sanitatem*, ὑγιεινή. Vid. *Dogm. nostr. Part. IV. c. 2.* cui opponitur *Methodus medendi*, θεραπευτική. Vel tribuitur etiam caussis, quæ dividuntur in *Conservatrices & Effectrices*, scil. sanitatis, ἅπαντα φυλακτικὰ, καὶ ποιητικὰ τῆς ὑγείας. Gal. *Art. Medic. c. 84. Conservantia* Physicorum (h. e. Spagyricorum) præsertim sunt medicamenta vitam & corpus à corruptionibus præservantia. Talia potissimum ex iis rebus petenda, quæ longiorem vitam ac temperiorem à natura nacta sunt vegetabilia, quæcunque semper virent, & longiori tempore perseverant: Inter mineralia, quæ mumialis essentia liquoris multum habent, & inter metalla, quæ sunt ærugini minus obnoxia. Talia non sunt *Conservativa* rosar. violar. &c. quæ *Conservatione* ipsamet indigent ac mutantur à saccharo, Rul. in *Lex.* Haud dubie huc referri deberet Arbor vitæ Helmont. nisi hæc ipsa hypothesis multis adhuc scateret dubiis, quin & ineptis collectionibus, quas nostri instituti ratio non admittit prolixius ventilare: Sufficiat, quod ab arbore longæva non liceat certū quid inferre ad hominis longævitatē. Quid enim de cervo aliisque brutis dicendum maxime longævis, quæ tamen ad humanam vitam prorogandam nutrimenti loco vel minus, vel plane non conferant? Sed manum de tabula.

CONSIDENTIA, ἀποκατάστασις, vide *Apocatastasis*. Est & species angustationis cavitatum vel meatuum, quando latera concidunt; Gr. συνίησις. Jul. Alex. *not. ad Galen. de diff. morb. T. II. p. 297.*

CONSIDERATIO, σκέψις, quid significet, notum est. Tres *considerationes*, quæ tamen potestate unum sunt, statuit Galenus; primam, de propriis & communi-
bus speculari; secundam, an similia vel dissimilia

fiat, ea, quæ inter se conferuntur, discernere; tertiam, quid idem, & quid diversum sit in rebus, considerare. l. 9. de Hipp. & Plat. *decr. c. 5.*

CONSILIUM, βούλημα, quid in genere significet, notius est, quam ut opus sit verbis. Notetur saltem egregia gnome: *Consilium* sapientis unicum multorum manus superat. Inscitia vero semper per se mala, juncta armis adhuc pejor est. Gal. *orat. exhort. ad artes, fere sub fin.* In Medicina *Consilium* dicitur tententia illa, quam Medicus vel solus, vel cum aliis prius consultans de hominis statu vel sec. naturam, vel præter nat. fert, & quid agendum sit, juxta indicationes utriusque methodi præcipit, aut præscribit. Vide *Consultatio*.

CONSISTENTIA duplicem potissimum habet significationem Medicam: (1) de ætate, vel morbo, quando usurpatur. Gr. dicitur ἀκμή, & ita idem significat, quod *Status*. Vide *Ame*, ex Galen. 2. de *diff. febr. cap. 11.* (2) usurpatur de humoribus aliisque materiis, qua utilis, qua inutilis, & denotat eorum constitutionem, ratione tenuitatis, vel crassitudinis, soliditatis aut corporeitatis. Ita de Urinæ *consistentia* legitur apud Galen. l. 9. *Meth. med. cap. 4.* Græce dicitur σπῆσις, quod vocabulum & recentiores retinuerunt, ut patet ex Cl. Th. Will. *Ex. de Urin. cap. 1. 3. 6. &c.* quamvis Græcum vocab. σπῆσις apud Hipp. collectionem, aut concretionem, vel *coacervationem* alicujus materiæ denotet, *Coac. t. 238. de morb. sacr. XVIII. 13.* Verbum *Consisto* etiam aliquando sumitur pro *Existo* cum alia quadam re. *Scrib. Larg. num. 19. 27. 90. 102. 160. &c.*

CONSOLIDANS, idem, quod *Sarcoicum*, aut *Epuloticum*. Ita Rul.

CONSOLIDATIVUM, *Consolidatura*, medicamentum vulnera & ulcera carnibus recentibus replens, & cicatricem obducens, ἐπιπλακτικός, incarnans, σαρκοποιός, vocatur; de quibus suo loco. *Consolidare* quoque numeratur inter quatuor regimina Lapidis Philof. ap. Lagn. in *Harm. Chym. c. 6. Th. Chym. Vol. IV. p. 753. fin.*

CONSOLOR, παραγορεία. Vide *Paregores*.

CONSORTIUM, κοινωνία. Vide *Communicatio*, *Confluxio*. Tale *consortium* tribus modis fieri scripsit Galen. 1. in 3. *Epid. 4.* vel propter viciniam, vel propter genus, vel propter familiaritatem operis.

CONSPERSIO, κατάρπισμα. Vide *Catapasma*.

CONSPICUUS, ἐκδηλός, manifestus, evidens, dicitur de homine, qui sensu increfcere deprehenditur, quod fit à septimo ad decimum quartum annum, Hipp. l. de *Carn. XIII. 13.* deinde etiam de diebus quibusdam, qui futuræ crifeos præbent indicium in morbis, unde Latinis *Indices* vocantur. Tales sunt cujusque septimæ dies quartus, ex 2. *aph. 24.* Vide *Foëf. p. 224. Dieter. n. 314.*

CONSPIRABLE, *Conspiratio*, ζύμπαν, ζύμπνοια. Vide *Confluxio*.

CONSPUENDUS, *καταπίπτω*, dicitur de eo, qui sui emolumenti & ornamenti nullam curam gerit, Gal. in orat. suasor. ad artes c. 5.

CONSTANS, *ἰσχυρὸς*, *βίβω*, sumitur de bona constitutione corporis, & de morbosa. In illa dicitur à Metrodoro finis bonorum esse corporis *constans* & firma constitutio *σικρὸς ἰσχυρὸς κατὰσημα*, apud Clement. Alexandr. In hac legitur apud Hippocr. 3. aph. 8. de morbis *constantibus* boni moris, & æqualibus, item 2. Epid. sect. 1. n. 20. Dieter. num. 361. Foësl. p. 252.

CONSTANTIA, *βελούτης ἰσχυρία*, dicitur de corpore & animo. De illo legitur apud Galen. c. de nat. hum. 1. 39. ubi firmitatem corporis ab humore melancholico dependere statuit, quemadmodum & com. 2. de hum. De anima vel mente occurrit apud Hipp. l. de dec. orn. IX. 15.

CONSTELLATIO, est terminus Astrologicus, denotans certum consortium & communionem Astrorum ratione luminis vel influentiæ; Hunc terminum Spagyrici transtulerunt in suum forum, dum *Constellationem* dixerunt esse supernorum astrorum in inferna virium & virtutum impressionem & operationem, quæ conveniunt in concordantiam quandam naturalem. Et de hac sibi persuaserunt haberi excellentissimam scientiam Physicam, quæ *Physiognomia signata* rerum naturalium in Sympathia superiorum ad inferiora dicitur. Ruland. & Johnson. in Lex. Urget hanc cæca scitu valde necessariam Medico Paracelsi. *Paragran. tr. 2. de Astronomia*. Enimvero cum res nondum adeo expedita sit de Influentiis, vel virtutibus Astrorum omnium in hæc inferiora, siquidem & Physici, Mathematici & Medici fuerunt, hodieque sunt, qui eas in dubium adhuc vocent, Clarissimi, v. g. Th. Willis de febr. c. 9. qui negat, Crises à Lunæ siderumque influentiis dependere; & supra laud. Dn. Joh. Chr. Sturmii in *Tab. suis Astronomic.* (quamvis hæctenus nostrum addere calculum nondum libuerit;) hinc patet, quam incerta hæc sit *Constellationum* & *Concordantiæ* superiorum cum inferioribus scientia, nec adeo Medico scitu necessaria. Quid? quod Paracelsica illa doctrina sit mere fictitia & ridicula. Tantum.

CONSTELLATUM, est epitheton unguenti contra dolores dentium, & ad sananda vulnera, cujus basin constituunt lumbrici vivi purificati à sordibus (quidam etiam hos prius nutriunt aliquandiu vitellis ovi ad duritiem coctis) exiccantur postea in furno sive clibano, dein pulverisatis iis alia ingredientia addantur & cum pinguedine aprugna & ursina in formam Unimenti rediguntur, quemadmodum descriptio extat in Kessleri *Redivivi Process.* 170. Verum, quæ sit hujus nominis ratio hariolari quidem non licet.

CONSTERNATIO, *ἐκπληξίς*. Vide *Eplexis*.

CONSTIPATIO, *σφύσις*, idem, quod *Adstrictio*. Vide supra suo loco. *Constipationem* à Tartaro dedu-

cere conatus est Paracelsi, passim in scriptis suis, præsertim vero in l. 2. de Tartar.

CONSTITUTIO, *καταστάσις*. Vide *Catastasis*.

CONSTRICITIO, vel idem est, quod *Adstrictio*, *σφύσις*. Hæc per fundentia curatur. Ita verbum *constringere* sumitur à Scrib. Larg. n. 104. Ita & *Constrictiva*, *σφικτική*, dicantur Chirurgis medicamenta labia vulnerum comprimentia. Rul. Vel dicitur de Motu cordis, quando coarctatur, ut sanguinem in arterias exprimat. Gr. *συσπλή*. Vide *Cor. Systole*.

CONSTRUCTIO, idem, quod *Generatio* aut *Factio* alicujus rei, cui opponitur *Destructio*. Lombard. *Margarii. pretios. c. 16. in Theatr. Chym. Vol. V. p. 659.*

CONSUETUDO, *ἔθος*, *ἰθυσμός*, in medicina significat vel rerum non naturalium usum per longum temporis spatium uno eodemque modo continuatum, quemadmodum hoc Hippocr. passim & Galen. integro libello *h. iii.* & sparsim alibi hujus *Consuetudinis* efficaciam, necessitatem, & utilitatem inculcavit; quorum loca omnia si placet inquirere, consulatur Franc. Valeriolæ *Loc. Comm. l. 1. c. 6.* & Aloyf. Mundellæ *Theatr. Galenic. lit. C.* vel ipsam corporis & omnium suarum partium continentium, contentarum & impetum facientium constitutionem eodem semper modo sese habentem, per & propter consuetudinem rerum non naturalium usum. Dividitur in Bonam & Pravam; Illa conservanda, hæc prudenter & leniter corrigenda curandaque est. In genere *Consuetudo* dicitur altera & adventitia natura, *ἐπικτητική φύσις*, Gal. l. 2. de mot. muscul. c. 7. & c. 3. in l. de iis, q. in med. 1. 20. Quid per *Consuetos* & *Consuetos*, *ἰθυσμένους*, *συνήθεις*, καὶ *συνήθια*, intelligendum sit, ex dictis facile constat; Videatur Hipp. 2. aph. 49. 50. una cum commentatoribus ad illa loca, In specie Dieter. num. 237. seqq. & num. 801. *Consuetudines* etiam vocantur usus longævi & solennitates, quas observant pleræque artes mechanicæ & opificia, quas si quis violaverit, jacturam famæ pati creditur, imo sæpe cogitur, quamvis in ejusmodi *consuetudinibus* multa sæpe absurda, ridicula, stolta contineantur, unde minime iis inhærendum esse egregie demonstravit P. Ammann. *Irenic. p. 258. seqq.* Quid *Assuesfactio* vel *consuetudo* motuum præternaturalium in generatione morborum præsertim spasmodicorum præstet, egregie monuit D. D. Stahl. in *Propemico ad Disp. inaugur. de Motu sanguinis Hamorrhoidali* Dn. Inch. Erfurtenf.

CONSULTATIO, *συμβούλευσις*, significat illud officium Medici, quo quemadmodum nullum inter omnia Medicorum opera est illustrius, utpote quo solo à doctis Medicis indecè discernuntur; ita res ipsa facile testatum facit, in Medicina universa nihil quoque esse consultandi methodo difficilius. Est vero *Consultatio* nihil aliud, quam cum uno vel pluribus aliis Medicis instituta consideratio status alicujus, sive secundum, sive præter naturam cum suis causis & consequentibus, & ite facta utriusque Methodi *Conservativæ* aut *Curati-*

væ per Indicationes & Remedia applicatio. Dicitur & *Collegiandi officium* à C. Hofm. *Orat. Isag.* 2. à me edita p. 131. ubi plura de hoc argumento reperies. Legatur & Claudini elegans libellus de *ingressu ad infirmos*. Inculcavit hujus muneris necessitatem & utilitatem ipse Hipp. de *præcept.* VII. 1. *seqq.* Consultationes olim vocabantur *Deliberationes Contentionesque* apud Scribon. Larg. in *epist. ad Callistum princip.* ad quem locum vide notas Joh. Rhodii p. 15. Animæ quoque nostræ pars dicitur *Consultans*, *βουλευόμενος μίε*, à Galen. de *form. fetus.* c. 6. Estque hæc functio animæ rationalis propria, uti patet ex Th. Will. *Tr. de An. Brutor.* Part. I. c. 7. differtque ab appetente, vel concupiscente, quæ facultas vel vis quoque est Animæ Brutorum, vel corporæ d. l. c. 9.

CONSUMMATIO, *συγκεφαλαιώσις*, idem, quod *Connumeratio*, de quo supra, i. e. in summam collectio. Gal. l. 1. de *iis, q. in med.* t. 3. Alias *Consummare* idem est, quod *perficere*. Ita Scrib. Larg. in *Epist. ad C. Jul. Callist.* p. 4. dicit: Per antiquos autores *consummari*, i. e. *perfici* professionem, vide plura loca in *Lexic. Scribon. Rhodii*.

CONSUMMATUM, est epitheton Juris, sive Brodii, vel liquidioris alimenti, ad culinam potius pertinentis, quam Pharmaciã, quod paratur ex carne, v. g. vitulorum, pulloꝝ, caponum, perdicum, cancrorum, mollissime etiam cum ossibus contusis cocta, additis aliis simplicibus nutritibus, confortantibus, alterantibus, etiam aromatibus. Gallic. *Consumé*. Schenk. S. C. & Pr. M. F. p. 109. 118. Merell. de *præscr. form.* l. 1. *sect.* 1. c. 16.

CONSUMPTIO, *σύντηξις*. Vide *Colliquatio*. *Analosis*. Causam *consumtionis* corporis dicit Paracelsus esse Sulphur, item Sal; Resistere vero Mercurio *tr. de trib. Essentiis* c. 1. *seqq.* Consumere etiam de tempore, & cibus usurpatur, Scrib. Larg. n. 16. 17. 140. i. e. *absumere*, *impendere*. Vid. *Lex. Scrib. Rhodii*.

CONTABESCENTIA, vide *Atrophia*, *Analosis*, *Colliquatio*, *Consumtio*, *Marasmus*, *Phthisis*. Vid. Lind. Ex. IX. §. 51.

CONTACTUS, *ψαύσις*, dicitur, quando duæ partes ita naturaliter conjunctæ sunt, ut sese contingant. Cui opponitur *Abscessio*, *ἀπόσπαισις*, *ἀπόσπαισις*, Gal. c. 2. de *iis, quæ in med.* t. 25. Ita corpora, quæ cor attingunt, videlicet pulmo, pericardium &c. dicuntur *τὸ ψαύοντα τῆς καρδίας*, l. 3. de *prædiag. ex puls.* c. 4. *fin.* Verbum etiam *ψαύσθαι*, Hippocr. non infrequens fuit, v. g. 1. de *fract.* t. 17. §. 3. h. t. ult. 3. de *artic.* t. 47. l. 4. *Epid.* XX. 18.

CONTAGIO, *Contagium*, *ἀπόρροια*, *ἀπόρροια*, Ciceroni olim l. 2. de *Divinat.* dicebatur ea vis, quæ à stella defluit, & in sublunaria influit; Lind. Ex. XI. §. 187. Hodieque vero plerumque & potissimum per *Contagium* intelligitur vis illa vel activitas, qua affectus quispian residens in uno corpore sui similem excitat in

alio; & quidem vel immediate & corporaliter per contactum, vel mediate & ad distans. Th. Willis de *febr. cap.* 12. Charlton. *Ex. Pathol.* X. §. 34. D. D. Maur. Hofmann. de *morb. Contag.* Disp. 1. *seq.* Vide *Apocryfis*, *Aporrhæa*.

CONTEMPLABILIS, *θεωρητός*, dicitur de diebus *inducibus*, quarto, undecimo, & decimo septimo, ex quorum diligenti observatione intelligitur, quando, & qualis futura sit crisis. Hipp. 2. *aph.* 24. Vid. Dieter. n. 391.

CONTEMPLATIO, *θεωρία*, significat rei alicujus tractationem & considerationem in mente, quæ si prolixa fuerit, brevibus verbis exprimi non potest, Gal. l. 5. de *san. tu.* c. 1. *Contemplari*, *θεωλεῖσθαι*, i. e. cognoscere, deliberare, scire, non dubitare, est Medico summe necessarium. Paracels. *comm. in 1. aph.* 1. Vide & Dieter. n. 311.

CONTENTUS, *καταφρόνησις*. Vide *Cataphroneo*.
CONTENSIO, idem, quod *Tensio*, *πίσις*. Vide *Tasis*.

CONTENTA, *εχόμενα*, *ἐπιχόμενα*, dicuntur ab Hipp. 6. *Epid.* f. 8. t. 19. humores in solidarum partium spatiis, vasis, & cavitatibus conclusi, qui tamen non hac tantum ratione contineri dicuntur, sed quod etiam ab ipsis solidis partibus regantur & gubernentur. Quod enim ii gignantur, quodque visibus corporis inserviant, id habent à solidis partibus. Hæc quidem Gorræus p. 198. & Castellus. Enimvero hæc sententia repugnat veris hodiernis Artis principiis, quibus docemur, partes solidas potius ab humoribus vitalibus & spiritibus suam obtinere activitatem, ut sint organicæ. Vide *Dogm. nostr.* P. I. c. 2. *dogm.* 3. & 5. *Contenta* quoque dicuntur, quæ urinis sanorum aut ægrorum præter aquosam substantiam insunt, Gr. *παραφιστάμενα*. Suntque vel universalia, vel particularia, naturalia, aut præternaturalia. Will. de *Urin.* c. 3. & 5. *Dogmat. nostr.* P. 3. c. 4. d. 9. & 11. quamvis Paracels. *contentium* dixerit non illud, quod in urina, sed quod supra urinam est. Schol. in *libr. de urin.* c. 3.

CONTENTIO, *τὸ ἀσφίρειον*, *ἔρις*, idem, quod *Controversia*, *Disputatio*, est discrepantia opinionum, quando unus alteri assensum denegat, & dissentit. Hæc aliquando justa est, aliquando condonanda, Gal. l. 3. de *diff. puls.* c. 1. Olim etiam Consultationes Medicorum dictæ fuerunt *Contentiones*, Scrib. Larg. *Epist. ad Callist.* in *princ.* *Contententium* lis *disputatioque*. Cels. *præm.* l. 1. *Contendere* quoque *ibid.* & *compos.* 38. accipitur pro *Asseverare*, Rhod. in *Lex. Scribon.* *Contentio* quoque dicitur *συστολή*, de nervosis & fibrosis partibus, per spiritus animales aut vitales repletis, aut de stamine in tetrina extenso, per planas, Gal. l. 1. de *sem.* c. 15. In statu p. n. dicitur *πίσις*, *σύνκλις*, *Contentio*, i. e. *Extensio*. c. 1. in 1. *Epid.* t. 10. & 6. *Epid.* f. 1. t. 30. Opponitur huic *Relaxatio*, *ἀσπείσις*.

CONTENTUS, æquivoꝝum apud Latinos est vocabulum,

bulum. Vel enim sumitur pro eo, quod ab aliquo continetur, Linden. *Ex. XV.* §. 71. Gr. *ἐχόμενον*, *ἐπιχόμενον*, *συνχόμενον*. Vide *Contenta*, Gal. *l. de plenitud.* c. 3. ubi & mentio fit *Contentivæ facultatis*, *συνεκτικῆς δυνάμεως*: vel sumitur pro eo, quod est *expansum*; Gr. *συντεταμένον*, cui opponitur *relaxatum*, *παραλασμένον*; 6. *Epid.* f. 1. t. 30. Gal. *in comm.* Vide *Contentio*. Per translationem etiam *Pulsus* hoc modo dicitur *contentus*, *ἔντονος*, i. e. vehemens, qui cum renisu quodam pulsat. *l. 3. de diff. puls.* c. 5. vel etiam significat *satiabilitatem*, quæ Gr. dicitur *ἀντρέκεια*, & qui *contentus* sua sorte, *ἀντρέκεις*; cui opponitur *ἀπλησία*, *insatiabilis*. Gal. *de dignos.* & *cur. animi morb.* c. 9. *in fin.*

CONTINENS, & hujus vocabuli æquivocatio ex præcedente patet. Quando significat rem, quæ aliam recipit, fovet, & servat. Gr. dicitur *ἔχειν*, *συνέχειν*. Ita partes solidæ sunt *Continencia* respectu fluidarum. Et quædam causæ morbificæ dicuntur *Continentes*, quæ semper morbum fovent. Imo febres quædam dicuntur *Continentes*, *σύνεχει*; à *Continuis* distinctæ, quæ sine exacerbatione perdurant usque ad finem, Sylv. *l. 1. Prax.* c. 29. §. 3. Deinde & *Continens* dicitur, qui suos affectus per rationis moderamen vincere potest, Gr. *ἐγκρατής*: cui opponitur *Incontinens*, *ἀκρατής*, qui est mancipium cupiditatum & affectuum, Gal. *l. 4. de Hipp.* & *Plat. decr.* c. 2. Magis adhuc restrinxit significationem vocabuli *Continencia*, *ἐγκράτεια* ad victum Marfil. Cognatus libellum suum *de sanit. tuenda* hoc titulo de *Continencia* inscribens. Hermetici tropicam quoque attribuunt variam significationem verbo *Continere*, v. g. sumitur pro *informare*, *vivificare*, *exaltare*; vel pro *cohibere* & *inhibere*, ne avolet, aut efferatur; vel in *potentia habere* aliquid, ut postea in actum deducatur, Libav. *Apoc. Hermet. Part. post.* T. 2. *Oper.* p. 390. Rhates magnum suum opus multis libris constans inscripsit *Continens*. Fallop. *tr. de purg.* c. 15. *Tom. I.* p. 52.

CONTINGENS, τὸ ἐπιχόμενον, dicitur vel de iis, quæ à voluntate & arbitrio hominis pendent; vel de his rebus, quæ pendent à suis causis & præviis dispositionibus in natura. Primum non est determinata veritas quoad nos: Posteriora admittunt prædictiones veritatis, quæ micare possunt radiis, ex solerti dispositionum consideratione. Rolf. *O. ac Meth. Gen.* l. 3. *sect.* 2. c. 3. Jung. Gal. *de subfig. empir.* *in fin.* Ita res non naturales quædam, seu causæ & media sanitatis & morborum, possunt dici *Contingentes*, ut sunt *Medicamenta*, *Operationes Chirurgicæ*, in respectu ad sex reliquas, *Æræ*, *Cibum* & *potum* &c. Charlton. *Ex. IV. Pathol.* §. 5.

CONTINUITAS, *Continuus*, *συνέχεια*, *συνεχῆς*, triplici gaudet significatione, (1) in statu *sec. naturam*, de partium solidarum singularum integritate *continua*, sive *εὐθείᾳ* naturali, cui opponitur *differentia*

essentialis *tertia morborum*, *continuitas soluta*, vel *continuitatis solutio*, *λύσις τῆς συνέχειας*, cujus species vide apud Galen. *l. de diff. morb.* c. 11. & *l. 4. M. M. c. 1.* Dieter. n. 437. (2) in statu p. n. de morbis, & in specie de febribus, quædam dicuntur *continua*, *συνεχῆς*, quæ in totum non intermittunt, licet aliquando quædam remissio appareat. *l. 1. Epid.* f. 3. t. 2. vide comm. Gal. *in h. l.* Recentiores vero *continuas* iterum subdiviserunt in *continentes*, *συνέχεις*, de quibus p. a. vocab. *Continens*; & *continuas* strictè dictas *συνεχῆς*, quæ etiam non quidem totaliter intermittunt, interim vel quotidie, aut tertio, aut quarto die, alioue, exacerbationem habent. Sylv. *l. 1. c. 31.* (3) sumitur pro indicatione medica contra solutam unitatem; v. g. ulceris indicatio dicitur vel unio, vel agglutinatio, vel coicis, vel *continuitas*, aut *continuatio*, *συνέχεια*. Galen. *l. 3. Meth. Med.* c. 10.

CONTORSIO, *ὑπερίφω*, accipitur ab Hipp. de vertebra colli intortis, *4. aph.* 35. *Contorsio* aliquando etiam idem est, quod *Ileus*, *volyolus*, *chordapsus*, seu *milerere mei*. Rul. & Iohns. *Contorsio* quoque vocatur species dislocationis ossis incompletæ, in qua non exit totaliter, Avic. *l. 4. fen.* 4. *tr.* 2. c. 1. Forest. *l. 9. Obs. Chirurg.* 1. *Schol.* In specie *contorsio* est luxatio vertebrarum dorsii in latus aliquod, & ita species *gibbositatis*, Avic. *l. 3. fen.* 21. *tr.* 2. c. 12.

CONTORSIO vocatur affectus capitis rarus Arnol. do Bootio inter omittis numeratus, B. vero Meibomio bis visus, quando caput in unam solum partem convertitur & torquetur, cujus exemplum singulare legitur apud Pechlinum *l. 2. Obs.* 31. *p. m.* 293. de cujus causa dubitat, an in uno latere obstructio, sive spasmodica contractio, an vero musculorum in altera parte paresis sit dicenda.

CONTRACTIO, *συσπλή*, vocabulum est homonymum. In statu naturali sumitur de actione musculorum propria, Gal. *l. 1. de mot. muscul.* c. 9. Jung. Charlton. *Oecon. anim.* *Ex. XI.* Nic. Sten. *de Muscul.* & *Gland.* Anonym. *de rat. mot. muscul.* apud Willh. *Anat. Cerebr.* aliosque Anatomicos. Qua significatione etiam de corde dicitur, quando sanguinem e venis in ventriculos receptum in arterias, pulmonalem & aortam, exprimit sese *contrahendo*, cui opponitur *diastole*, *Ἀσπλή*, quæ non est vera distensio, sed solum *relaxatio*, seu ad pristinam figuram regressus. Vide *Cor.* Vera autem *distensio* saltem in arteriis per systolen cordis magis completis locum habet, unde pulsus oritur. Vide *Pulsus*. 2. In statu præternaturali accipitur de partium solidarum abbreviatione aut corrugatione, cum impotentia, vitiumque & actionum suarum destitutione, Galen. *de opt. sect.* ad *Ithras.* cap. 51. Quæ membra dicuntur *contracta*, *συνεσπασμένα*, Hipp. 2. *de iis.* q. *in med.* 1. 32. quibus opponuntur *diducta*, vel *expansa*, *ἐκτεταμένα*. Et affectus hic tendinum nervorumque proprius vulgo dicitur *contractura*. Paracels. *Theoric. fig. morb. univers.* *Tab.* 4. Rul. Helmont. *Sed. anim.* n. 32. &c. cujus causa

haud dubie in acido quodam spiritu vel halitu nervosis partibus inimico ponenda, Gr. ἀγκύλη, vide *Ancylosis*. *Contractæ* febres vocantur, quæ breviores in suo genere exactis morbis habent paroxyfmos, & his opponuntur *productæ*, quæ longiores habent paroxyfmos. Ionfton. *Syntagm. Medic. Univcrf. Part. II. Lib. 1. tit. 1. c. 2. p. 167.*

CONTRADICTION, ἀντιλογία; quando quis alterius fententiæ & verbis κατ' ἀπικρεν e directo fele opponit, eaque inficiatur. Fit vero non folum juſte, de quo Linden, *Ex. XII. §. 162.* fed & haud raro falfo, vel ex perulantia, dum inter homines dantur, qui femper *contradicere* audent, eaque vituperare, quæ nunquam didicere, vel cognovere. Gal. c. 3. in *Hipp. l. de iis, q. in med. t. 32.* Et adverfus hos leges ftatuendas optavit *l. adv. Julian. c. 1.*

CONTRAFISSURA, ἀντίρρησις. Vide *Apechema*.

CONTRAHENS, vide *Contractio*. *Contrahens* quoque in parte pharmaceutica dicitur medicamentum, συνάγειν, Gr. quod coincidit cum *condensante*, πυκνῶν, Galen. l. 5. de *S. F. cap. 14.*

CONTRAINDICATIO, ἀντιδείξις, *contraindicans*, ἀντιδεικνύμενος. Vide *Anteindicis*.

CONTRALUNARIS, Græce verti poſſet ἀντιπλήρησις, vel ἀντιπληρησῶς. Uſus hoc vocabulo Dieter. de feminis menſtrui immunditiæ fuæ tempore concipientibus. *Iar. n. 586.*

CONTRARIUS, ἐναντίος, quid in genere ſignificet, noſtiſſimum eſt. Ita & in foro medico *contrarium* dicitur de corporibus diverſis: Ita magnum parvo, laxum denſo, plenum vacuo eſt *contrarium*. De qualitatibus & potentiis; ita calidum frigido, humidum ſiccò, aperiens obſtruenti, & viceverſa, *contrariatur*, imprimis vero in methodo medendi omne fert punctum, ceu ſcopus univerſaliſſimus, *contraria contrariorum eſſe remedia*, καὶ ἐναντία τῶν ἐναντίων ὑπάρχειν ἰατρῶν; quemadmodum hoc paſſim ex Hipp. & Gal. ſcriptis liquet, de cujus axiomatis limitatione vide ſis *Dogm. noſtr. P. 4. c. 3. dogm. 3. p. 482. ſeqq.* In ſtriſta ſignificatione *contraria* dicuntur, quæ utrinque à medio æqualiter diſtant. Gal. c. 5. in 6. *Epid. t. 20.* *Contraria* realiter in natura exiſtere negare auſus eſt Helmont. *tr. Natura contrariorum neſcia*; Verum an feliciter & accurate hoc fecerit, non eſt hujus loci ventilare. Accipitur & *contrarium* de ſententiarum repugnantia & oppoſitione, & ita pene coincidit cum *contradictione*, in qua acceptione rectiſſime dixit Libav. *Alchymia tranſmutat. defenſ. 2.* contra Guibert. *Apolog. c. 9. T. III. pag. 159.* *Contrarii abſurditas veritatem contrarii confirmat. Contrarius* quoque idem aliquando eſt, quod *adverſarius*, hoſtis. Ita medicus *contrarius* vocatur is, qui ſas profeſſionis egreditur, Diis hominibuſque inviſus, ap. Scrib. *Larg. n. 199. edit. Rhod.*

CONTRITIO, σύντριμμα, σύντριβή, σύντριψις; idem, quod ſimplex *tritura*, *tritus*, *tritus*, τριβή, τριμμός;

eſt ſpecies comminutionis rerum craſſiorum & ſolidiorum, vel ſimplicium, vel compoſitarum, Wekerus *Antidotar. gen. l. 3. c. 6.* vocat *tuſionem*, ubi vide plura Schenck. *Syntagm. comp. & præſcr. med. p. m. 289.* Dicitur & craſſa minerva *pulverifatio*. Vide *Pulvis*, *ſpecies*. Jung. *Lexic. Rhodii Scribonian. p. 367.* Aliquando, ſed abuſive, *contritio* vocatur ſolutio corporum, quæ fit per corroſionem. Vide *Corroſio*. Ita incertus autor de *Magni lapidis compoſ. c. 39.* in *Theatr. Chym. Vol. III. p. 36.* *Contritionem draconis* vocavit, quæ non fit ſuper marmore, nec manibus hominum, ſed eſt tantum aqua, quæ terit, & penetrat corpus & draconem de natura ſua propria & virtute.

CONTROVERSIA, τὸ ἀμφότερα, ἕως. Vide *Contentio*.

CONTUMAX; contumacia, quid ſignificent, & quod ſint ſynonyma vocum pertinax & pertinacia, ex aliis Lexicis jam notum eſſe poteſt ac debet. Gr. ἀπιθής, ἐπίμονος, &c. In ſpecie vero eſt egregium epitheton morborum quorundam, qui vel diu durant, alias chronici dicti; vel ſæpe repullulant, vel in aliam faciem permutantur, vel alia novaque ſymptomata producant, quemadmodum egregie morborum contumaciam expoſuit D. D. Stahl in *Propnetico quodam ad Diſp. Inaugural. Dn. Hermann. Paul. Iuch. de Hamorrhoidalium motuum ſpafmotiis affectibus*.

CONTURBATIO, περίεξις. Vide *Taraxis*. Legitur apud Joh. Stephanum *Paraphraſ. in Avic. l. 3. fen. 3. c. 6. p. 158.*

CONTUS, κόνις, dicitur instrumentum oblongum, quo naves reguntur & promoveuntur; nec non varia ferrea instrumenta longa in metallifodinis neceſſaria, v. g. *Contus* foſſorum, *Conius* terius, *Conius* uncinatus, &c. *Rul.*

CONTUSIO, θλάσις, θλάσμος, Ionice φλάσμις, vel dicitur de morbo & ſpecie ſolutionis continui, cum grave aliquid ſupra corpus incidit, ac id ipſum collidit & continuitatem ſolvit citra deperditionem manifeſtam ſubſtantię aut externam rapturam, ubi plerumque in parte carnea cruor ſub cute colligitur; & *ſugillatio*, ἐγκύματα, ſive eſuſio dicitur, quia venę exiſtę ſub cute rumpuntur, Gal. c. 3. de *his, q. in med. t. 30. de tum. p. n. c. 105.* In ſpecie quoque θλάσις, *contuſio* dicitur cranii vel calvarię reſeſus & incurvatio à violenta illiſione abſque fractura; quale quid ſtanneis vaſis & plumbis contingere videmus, ſi foris illidantur. Gal. in *def. Medic.* Jung. P. *Ægioet. l. 6. c. 60.* & Job. à Meekren *Obſ. Chirurg. l. 1. p. 13. ed. Lat. Blaſii.* Res illa, quæ eſt cauſa *contuſionis*, dicitur *contundens*, θλάς, corpus grave ac durum, *Meth. Med. 2.* Membrum vero vel pars affecta, *contuſum*, θλασθέν, ἀφθλασθέν, l. 1. de C. M. P. G. *cap. 4.* item θλάσμος, Ionice, φλάσμις. Jung. *Lex. Scribon. Rhodii p. 367.* Vel dicitur de modo dividendi rem craſſiorem & ſolidam in particulas minores, ita plerumque coincidit cum *contritio-*

ne, quamvis hæc in minimas particulas dividat, *Convulsio* etiam portiunculas crassiores complecti possit. Fit illa *Convulsio*, vel pistillo in mortario, vel alio instrumento graviore, quo res solida dissolvi potest. *Convulsus* dicitur etiam jus confortativum, ad cuius præparationem post coctionem carnosarum partium ossa etiam contunduntur in mortario, ut succus exprimi possit. Est species juris consummati restaurantis. Blaf. Med. Un. p. m. 78.

CONVALESCENTIA, ἀνάληψις, ἀνάστασις ἐκ νόσου, est status ille hominis, in quo morbo prius defuncti & debiles incipiunt resumere vires, & fieri rursus habiles ad obeunda munera intermissa, verbis Linden. Ex. XIII. §. 241. Tales dicuntur *Convalescentes*, ἀναλυτικῶς ἀρῆται, vel ἀναλαμβάνοντες ἐκ νόσου. Hos habere optimum licet paucum sanguinem, unde renutritione & attemperatione potius tractandas esse, quam evacuationibus, recte docuit P. M. de Calderia Tom. II. Oper. p. 35. A. At ars, quæ spectat ad eos, *analeptice* dicta fuit ἀναληπτικῆ, Galen. de constit. art. med. c. 20. quæ potissimum in dextra rerum sex non naturalium applicatione consistit. Statum *convalescentiam* quidam ad *neutrum* referre non dubitant, quod quidem per nos licet, quamvis citra necessitatem urgentem fiat, vide Dogm. nostr. Prelimin. p. 8. 9.

CONVENIENTIA, *Conveniens* duabus potissimum gaudet significationibus. 1. significat similitudinem quandam, & idem est, quod *concordantia*, ὁμοιότης, ἀρμονία, Gal. de subfig. empir. 2. idem denotat, quod utile, *congruum*, conferens, σύμφορον, ἀρμόζον, πρὸς ἴκρον. Dieter. Iatr. n. 105. § 89. 728. 929. Scribon. Larg. n. 97. 101. vide *Chreſimos*.

CONVERSATIO, ὁμιλία, vide *Homilia*.

CONVEXUS, κυρτός, κυφός, significat protuberantiam & *gibbum*, qua naturalem, qua præternaturalem; & opponitur ei *Cavum*, τὸ κοίλον, Gal. 6. aph. 46. Ita hepatis pars exterior versus hypochondria spectans dicitur *convexa*, *gibba*, κυρτή, quemadmodum interior *simā*, σιμῆ. Ruff. l. 1. c. 28. allegante Lind. Physiol. Med. l. 2. c. 5. §. 91. In statu p. n. *gibbosi* in dorso ex vertebrarum situ mutato & luxatione dicuntur *convexi*, κυρτοί, alias *κυφοί*, ὕβει. Galen. disto loco. Hinc & hypochondriorum tumores & protuberantiæ *κυρτώματα*, i. e. *convexitates* sive *gibbositates* leguntur apud Hippocr. Prognostic. sect. 2. l. 25. Jung. Galen. comm. ad h. l. quo nomine & gravidarum venter protuberans venit, 2. Prorrh. XXXV. 6. nec non à flatibus distenta alvus, l. 4. Epid. VII. 6. lien tumidus, & veluti *convexus*, κυρτός σπλήν, l. 2. Epid. f. 2. n. 65. Vide Foëf. p. 366.

CONVIVIUM, συμπόσιον, quid significet, notius est, quam ut indiget verbis. Consideratur vero in medicina, ut res non naturalis, medio se habens modo ad sanitatem, vel conservandam, vel destruendam. Illo respectu *Convivium* est commilitonum homilia, alacritatis animi pabulum, amicitie phyltrum, & benevolen-

tiam parens. Imo, uno verbo, (juxta Aristarchi sententiam) *convivium* sobrie institutum præfens animi corporisque est pharmacum, describente Langio l. 1. Ep. v. Adde l. 3. ep. 6. Hoc vero respectu, quando sc. abusus intervenit, pertinet ad causas procatarticas morborum, & in specie ad victum largiorem & importunum. Fucum in faciebus *convivantium* feminarum detectum lege apud Gal. orat. suaf. ad art. c. 6.

CONVOLVULUS, ἴψ, est nomen insecti, vel vermiculi, qui se involvit pampino vitis. Dicitur & *involutulus*, apud Plautum, & *volvax*. Plura vide apud Linden. Sel. Med. Ex. V. §. 109. seqq. Descriptionem reperies ap. Aldrovand. l. 4. de insect. c. 4.

CONUS, κωνίον, (1) significat figuram, quæ à plurimis rectis lineis circuli extensis in unum punctum coeuntibus circumscribitur, Gal. l. 10. de Us. P. c. 12. l. 3. de dign. puls. c. 2. Helm. tr. Formarum ortus n. 39. Unde & corpus hujusmodi figuram habens *Conus* dicitur, i. e. inversus tubo, pyramis. (2) significat nucem quandam, quam Hipp. κωνικόν, recentiores *εγγβίλη* vocant, quam haud dubie etiam Gal. intellexit, inter edulia multi seminis referens, l. 5. de Simpl. Fac. c. 23. *Picem liquidam* à nonnullis κωνίων appellatam fuisse, scripsit Dioscorid. l. 1. c. 94. vid. Ant. Saraceni *Scholia ad h. l.* (3) *Conus fusorius* dicitur vasis chynici species, in quo aliqui funditur sive liquatur. Morley in Proleg. Collect. Chym. Leid. c. 2. fin.

CONVULSIO, σπασμός, quæ vox etiam in Latinitate recepta, *Spasmus*. Qui vero ex recentioribus discrimen aliquod inter *Convulsionem* & *spasmus* dari sibi persuasum habent, nec autoritate sufficienti, nec ratione certa nituntur: non illa, quia plerique veterum & recentiorum Græcorum & Latinorum indifferenter iis usi sunt: non hac, quia Latinum nomen *Convulsio* vix alio usitato ac ne vix quidem quam per vocem *σπασμός* exprimi solet vel potest. Cum omnes arbitrarii motus musculis obeantur, quando ad sua capita retracti, unaque particulam, cui inseruntur, simul attraxerint, si affectus aliquis p. n. in tensionem musculos ducens iisdem acciderit, hunc motus sequitur similis quidem naturali, sed citra voluntatem, & vocatur affectus *Convulsio*, Gal. l. de Trem. palpis &c. c. 8. &c. Hæc & plura alia Castellus. Quæ tamen vel nihil, vel parum ad rem faciunt: Libet ergo accuratius & clarius exponere: *Convulsio*, σπασμός, interdum accipitur late, comprehendens omnes motus convulsivos, præsertim *epilepsiam*, ut 3. aph. 25. sect. 5. aph. 2. 3. 4. 70. & f. 7. aph. 18. & alibi. De *epilepsia* vero vide infra suo loco. Interdum stricte vocatur *Convulsio*, vel in toto corpore, vel certo membro, musculosarum partium contractio permanens & rigiditas durans, proveniens à spiritu animali sive liquore nervoso portionibus explosivis nitrosulphureis inquinato, juxta Willis in *Pathol. cerebri*, vel à nimia fibrosarum partium repletionem & distensionem, juxta Sylv. Fr. M. l. 2. c. 23. §. 9. seqq. Universalis tres

sunt species; *Teianus*, *τέπιον*, (quamvis & hoc vocab. generaliter pro omni spasmō proprie dicto accipiatur) quando totum corpus æqualiter rigidum & immotum est: *ἰμπεροδόντιον*, si corporis musculi anteriores contrahuntur, & corpus versus anteriora convellitur, quo morbo laborasse mulierem apud *Luc. c. XIII.* exiltimat *Dieter. n. 779.* & *ἐπιδόντιον*, quando corpus ad posteriora convellitur, & in dorsum ac scapulas contorquetur. Particularis *spasmi* species sunt in oculis, *strabismus*, *σπασμὸς*, quando oculi vel sursum, vel deorsum, vel ad latera contorquentur. In ore, *spasmus cynicus*, *σπασμὸς κυνικὸς*, estque affectio musculorum maxillarium, per quam os, nasus etiam, labrum, adeoque dimidia faciei pars in obliquum torquetur. Vocatur & *oris tortura*. *Gal. 4. de Loc. aff. 2.* In mandibula, *σπασμὸς*, quando dentes invitis nobis cum sonitu concutiuntur, quamvis hic affectus ad motus *convulsivos* particulares potius pertineat. Datur tamen & vera *Convulsio* mandibulæ inferioris, ita ut os occlusum permaneat; In pene *satyriasis*, *σατυρίασις*, de quibus omnibus *suo loco*. Convulsiones interiorum partium leguntur apud *Scribon. Larg. n. 165.* Plura de vera *spasmi* natura & causis lege apud *Cl. Willis de Morbis Convulsivis c. 1. 2. seqq.* Datur & *convulsio flatulenta*, vulgo *Cramphus*, ex flatulento spiritu musculos & tendines replente, præcipue pedum, qui levi quandoque frictione sanantur. *Liddell. l. 3. art. med. cap. 8. Helm. de Lithias. c. 9. n. 135.* Alias *Corn. de Bontekõe* nimis audacter bonam etiam significationem tribuit, *convulsionem* dicens esse motum animale partium musculosarum & fibrosarum, internarum & externarum, quemadmodum hoc patet ex *Opuscul. de Natura* §. 4.

CONVULSIVUS, *σπασμώδης*, vel dicitur de affectibus *convulsionem* quadantenus æmulantibus, ita tamen, ut non revera *spasmi* sint, sed motus saltem *convulsivi*. *Gal. l. 1. de præfag. expuls. c. 4. & c. 3. in 1. Prorrh. t. 69.* *Th. Willis* omnibus morbis generaliter attribuit *d. l.* Vel usurpatur de pulsū, qui alias *vibratus*, *κλονώδης*, vocatur, in quo ad utrumque terminum tenditur arteria, quem *convulsio* sequi solet, *Gr. σπασμώδης σφυγμὸς*, *Gal. l. 2. de caus. puls. c. 12. & 1. de diff. puls. 28.*

CONVULSUM, *σπᾶσμα*, dicitur species solutionis continui partium nervosarum, quales sunt fibræ, tendines, ligamenta, tunicæ, citra rupturam, *Hipp. 5. aph. 25. Gal. de art. med. constit. c. 6. l. 2. meth. med. c. 2.* *Spasmata* quoque sumuntur pro contentionibus ac concussionibus totius thoracis, quibus à facultate animali commovetur ad expectorandum & repurgandum spiritum. Aut contractiones corporis & concussionem significant, quæ cum rigore fiunt, aut horrore initio pleuritidis, cum sanguis & spiritus ad locum inflammatione tentatum feruntur, ex *Hippocr. Coac. t. 382. & 425.* exponente ita *Foëf. Oecon. p. 578.*

COOPERARIUS, *Cooperans*. Vide *Coadjuvans*.

COOPERTIO, *περιλή*, tegumentum, *amicus*, vel

amiculum, quo corpus ab aëris injuria munitur, quod legitur apud *Hippocr. l. de dec. ornat. IX. 8.* Deducitur à verbo *περιλαμβάνειν*, vel *περιλαμβάνειν*, *coopervire*, *tegere*, quo aliquoties usus *Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 44. l. 2. Epid. sect. 2. n. 57. ed. Lind. l. 3. Epid. f. 3. ægr. 3. & 15. Gal. l. 3. de diff. respir. c. 11.* Item de ventre & utero foetum investiente *l. 1. de morb. mul. LI. 13.* Legitur & de medicamento, quod denti imponitur, ut involvat, veluti emplastrum, apud *Scrib. L. n. 56.* Cartilago quoque *θυροειδής*, sive peltalis aut scutiformis, dicitur *coopertia* *Cattello.*

COOPTATIO dicitur, quando res in destillatione fixantur, & præsertim, si res fixandæ aquam in se contineant, uti vitriolum &c. *Johnson. in Lex.*

COORDINATIO, *σύνταξις*. Vide *Syntaxis*.

COOSTRUM, dicitur *intermedia pars diaphragmatis*. *Rul. in Lex.*

COPATIVÆ balsamus dicitur exoticum quoddam oleum nativum densius à loco natali, quemadmodum *Peruvianus*, *Indicus* aliique. Meminit ejus aliquoties *Jacobus le Mort in Chym. Medico-Physica*, præsertim *c. 16.* *Egregium* in *Gonorrhœa*, ingreditur elixir *antivenereum*. *Junge Morley Coll. Chym. Leidens. c. 137.*

COPAL, est nomen *Resinæ* duriusculæ, admodum candidæ, vel ex albo flavescens, pellucidæ, suaveolentis, in massam redactæ, quæ asportatur ex *India occidentali*, sive nova *Hispantia*, ubi ex vulnerata arbore guttatim stillat. Dicitur & *Pancopal*. Habet vires calefaciendi, humectandi, resolvendi. *Vid. Schröd. l. 4. cl. 2. n. 382.*

COPELLA, est nomen medicamenti chymici vel palæ, qua crucibulum obducendum, ad purificationem faciens, cujus descriptio extat in *Hartmanni Miscellan. Chymic. Medic. h. iii. Tom. VI. Oper. in fol. p. 6.*

COPHOS, *κωφὸς*, non surdum & mutum tantum notat, sed & *ἀμαυρον καὶ ἀόρατον*, hebetem & infirmum, & hinc verbum *κωφῶω*, quod idem significat, ac *ἀμαυρῶω*, *ἀμελῶω*, obscurus vel hebes sum. *Galenus in exeg.*

COPHOSIS, *κωφωσις*, *Lat. Surditas*, est abolitio, vel valde imminutus auditus, proveniens à deficiente spiritus animalis per nervum acusticum affluxu & distributione propter varios morbos internos, vel externos inducta. In specie *surditatis* à tympani relaxatione meminit *Willis Anim. Brut. part. 1. c. 14.* Alias duplex est, alia in fieri, quæ fugax est & levis, qualis repente fit in febribus. *Gal. 4. aph. 28. & 60. & 1. in 1. prorrh. t. 32.* alia habitualis, stabilis & fixa, quæ à variis morbis internis provenire potest. *Foëf. Oec. p. 370. Dieter. Iavr. n. 491.* Alias duas species recenset *Linden. Ex. IV. §. 79.* *κωφὸς* etiam *mutuum* significat: *Vide Mutui*; quia *muti* à nativitate plerumque *surdi*, *Eph. N. C. ann. I. O. 15. Schol.*

COPIA, *πλήθος*, *ἀδρότης*, idem, quod *multitudo*, *abundantia*, vide *Plethos*, *Hadros*.

COPISCUS, *κόπισκος*, est species thuris in *Arabia* &

& Smilo nascentis, quod indico minus multo & fulvius est. Dioscorides huic secundum locum attribuit l. 1. c. 81.

COPUS, κῶπος, *Lassitudo, Fatigatio*, dicitur talis affectio corporis, qua pleræque functiones animales ob debilitatem quandam succi nervosi præpedite ac minus vegete exercentur. Hinc potentia locomotiva vacillat, & ita affecti otium & secessum amant, corporis exercitia & labores devitant, pensa quævis ægre suscipiunt, eaque statim delassati remittunt, ut liceat (quidni vero liceret?) verba de *lassitudine* scorbutica Cl. Th. Willis de *Scorbuto* cap. 4. sano sensu generalius accepta huc referre. Distinguitur *lassitudo* in eam, quæ sanis etiam competit post corporis exercitia & labores propter dissipatos spiritus vitales & animales prius novo pabulo refarciendos; & in hanc, quæ præternaturalis est & morbos comitatur. Et hæc triplex esse dicitur: *Tensiva*, *phlegmonosa* & *ulcerosa*. *Tensiva*, τενώδης, est, quando ob copiam sanguinis vasa distendentem citra insignem impuritatem musculosæ partes & fibrosæ impediunt, ne per spiritus animales expandi satis queant. Quæ species etiam ad latitudinem sanitatis pertinere videtur. *Phlegmonosa*, φλεγμονώδης, quæ & *æthiosa* vocatur, est, quæ à plethora cum effervescentia conjuncta dependet, & non solum distendendo, sed & æstum inferendo membris musculosis & nervosis afficit. Linden. *Ex. XIV.* §. 86. 87. Dicitur & *σπεροκόπος*. Hæc vel iis ut plurimum contingit, qui validi licet, assueti tamen exercitationibus non sunt; vel acute febricitantes comitatur. Unde & tales febres κωπώδεις, ἢ κωπώδεις dicuntur Hippocrati 4. *aph.* 31. & 74. 6. *Epid.* f. 2. t. 24. *Coac.* t. 642. quamvis si jam malignitas quædam concurrerit, tertia species *lassitudinis* p. n. potius intelligi debeat, quæ est *ulcerosa*, ἐλκώδης, & hæc provenit ab impuritate sanguinis & succi nervosi plerumque serosa & salina cum defectu spirituscentiæ & activitatis debitæ conjuncta. Hæc si fuerit in iis, qui sunt in statu decidentis, h. e. nondum revera ægrotant, ad morbos tamen valde dispositi, dicitur *lassitudo spontanea*, κῶπος ἀντύματος, & significat morbos imminere, Hipp. 2. *aph.* 5. Quædam vero sequitur & comitatur morbos jam præsentis, imprimis vero scorbuti symptoma solet esse familiarissimum. Willis d. l. & alii autores, qui de scorbuto scripserunt. Κῶπον aliquando etiam ipsum laborem vehementiorem significare existimat Foë. *ex Hippocr.* 6. *Epid.* f. 1. t. 12. *Oecon.* p. 248. Enimvero non video tantam necessitatem, cum sensus etiam integer sit, si per *lassitudines* vertatur vocabulum κῶπος.

COPRAGOGUM, κοπραγωγόν, i. e. *stercus e primis viis educens*, vocatur electuarium e zizibis leniens apud Ruland. *curat. Empiric. cent. X. cur.* 79. & ex hoc apud Luc. Tozzum *Præf. Med. Pari. II.* p. 130.

COPRIEMETOS, κοπριέμετος, id est, *merdivomus*, quando quis stercorea vomitu per os rejicit in ileo de-
Castelli *Lexic. Med.*

spératō. Usus hac voce Hippocr. 2. *Ep. f.* 1. n. 71. edit. Lind.

COPROS, κῶπρος, *stercus*, fimus, excrementum alvi in prima coctione segregatum significat. Dicitur & Hippocr. κῶπρῶν, κῶπρωρον, *Coac. tit.* 214. & 602. Consideratur, vel ut res sec. nat. quatenus est consequens sanitatis, vel ut res non naturalis, quatenus esse potest causa procacatrica sanitatis & morborum, vel ut res p. n. tanquam symptoma, si excrementa videlicet corrupta morbum sequantur; vel ut medicamentum, quamvis fordidum, & merito quoad internum usum abrogandum. De facultatibus diverforum stercoreum vide Gal. l. 5. de *S. F. c.* 17. & l. 10. *tit. Copros*.

COPTON, κοπτόν, κοπτή, dicitur medicamentum ad *placentæ* formam contundendo redactum, sic dictum, quod non coqueretur, sed tunderetur. Meminit Æginet. l. 7. c. 18. tanquam externum & parti affectæ stomacho, vel jecinori, imponendum. Interim & Gal. ad interna arteriaca dicta, h. e. quæ contra tussim & alia asperæ arteriæ vitia adhiberi possunt, retulit *copiarium*, κοπτιέριον, h. e. placentulam contra tussientes. l. 1. de *C. M. S. L. c.* 2.

COPULA, dicitur Capivaccio genus somni naturalis, & nihil aliud denotat, quam immobilitatem partis sensitivæ, l. 1. *Præf. cap.* 18. p. m. 528. *seq.*

COPULA, σύνδεσμος, idem, quod *ligamentum*, vide infra *lit. L. Copulatio*, vide *Conjugium*. Copula carnalis vocatur ipse coitus maris & feminae, imo etiam simpliciter *copula* apud P. Zacchiam in *quæstionibus Medico-Legalibus*. Loca quærantur in *Indice*.

COQUUS, ὁ μύζαρος, minister medici, Gal. l. 2. de *san. tu. c.* 11. qui proprie alimenta præparat ad victum quotidianum pro conservanda, aut recuperanda sanitate; Per metaphoram ad pharmacopœum quoque refertur, dum & ipse *coquendo* quædam facit medicamenta. Imo & ventriculus dicitur *Coquus* noster communis tropice; est enim coctionis officina & instrumentum; non quidem propria facultate, sed beneficio fermenti & adjacentium viscerum caloris vitalis. Vide *chylificatio*. Dicitur & *cocus*, præsertim in plurali *coci*, ad differentiam infinitivi passivi *coqui*, vid. not. Rhodii ad *Scrib. Larg. n.* 111.

COR, καρδιά, dicitur ratione necessitatis & utilitatis principalissima pars solida organica corporis carnea musculosa, constans duabus cavitatibus, quæ *ventriculi* dicuntur, sinistro angustiori, dextro capaciore per intermedium carneum septem multis scrobiculis, sed imperviis præditum distinctis, & duabus ad basin, sive partem latiore annexas appendiculis, quæ *auriculæ*, vel *aves cordis* vocantur, exterius membrana quadam veluti amiculo munita, quæ *pericardium* appellatur, e vena cava ad auriculam dextram sanguinem à toto corpore refluxum excipiens, abhinc in ventriculum dextrum assumens, inde per contractionem & coarctationem in arteriam pulmonalem per substantiam pulmonis ex-

E e pellens,

pellens, postea per venam pulmonalem resluentem in auriculam sinistram, & ex hac in ventriculum sinistram recipiens, medianteque contractione cum contractione ventriculi dextri coincidente in aortam, sive arteriam magnam, per totum corpus distribuens. De cordis structura videantur anatomici, & inter hos Linden. *Medic. Physiolog.* l. 2. c. 6. Bartholin. *Anat.* l. 2. c. 6. Tropice cor quoque dicitur *macrocosmi* sol, & viceversa cor hominis sol *microcosmi*. Parac. *de Pestil. Tract.* 1. & 2. alibique. Inter metalla cor dicitur *aurum*, inter elementa *ignis*. Rul. in *Lex.*

CORACINE, *sphragis*, $\kappa\omicron\rho\alpha\kappa\acute{\iota}\nu\eta$, $\sigma\phi\epsilon\rho\alpha\gamma\acute{\iota}\varsigma$, est nomen pastilli, quem ex Asclepiade recitat Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 11.

CORACINUS, $\kappa\omicron\rho\alpha\kappa\acute{\iota}\nu\omicron$, nomen piscis, qua fluviatilis, præterim in flumine Nilo, qua marini, cujus descriptionem, usumque in cibo & medicina vide apud Aldrov. l. 1. de pisc. cap. 15. Bruyerin. *de re cib.* l. 19. c. 40. Differt à corvo, vel corace, de quo mox. Dicitur & *Graculus*. Galen. 3. de alim. fac. cap. 31.

CORACOBRACHIÆUS. Vide *Coracoides*.

CORACOIDES, $\kappa\omicron\rho\alpha\kappa\omicron\iota\delta\acute{\iota}\varsigma$, est epitheton processus acuti exiguique in interiore parte osis cervicis & scapulæ, qui, cum anchoræ vel corvini rostri similitudinem referat, *ancyroides*, $\acute{\alpha}\nu\kappa\upsilon\epsilon\gamma\epsilon\iota\delta\acute{\iota}\varsigma$ à nonnullis, *coracoides* ab aliis nuncupatur, quandoquidem extrema ejus pars, uti corniculæ rostrum, ad exteriora inclinatur, Gal. l. de ossib. t. 14. c. 1. de art. t. 2. De hujus osis descriptione, vide & Bartholin. *libell.* 4. *Anat.* c. 19. qui & $\sigma\upsilon\mu\mu\epsilon\iota\delta\acute{\iota}$ dici, & per hunc processum & cavitatem scapulæ cum brachio jungi testatur. Ab hoc processu propter originem & adhætionem nomina quoque obtinuerunt musculi *coracoides*, vel *coracobrachii* & *coracochoidei*, de quibus vide eund. *Anat.* t. 4. c. 1. & l. 3. c. 12.

CORALLATUM, est nomen medicamenti apud Paracelsum, cum epitheto *diaphoreticum*, cujus descriptionem vide apud eund. l. 3. de morb. Gall. c. 25. & explanationem apud Libav. *Apocal. Hermet. part. prior.* c. 5.

CORALLINUM, epitheton Arcani cujusdam Paracelsici, quod alias dicitur *mercurius sublimatus rubeus non corrosivus*, cujus descriptionem ex Crollii *Basil. Chymic.* repetit Libav. *Syn. Arc. Chym.* l. 7. cap. 29. fin. Liquoris *corallini* meminit Parac. l. 3. de vit. long. c. 12. *Arcanum corallinum*, quod ex essentia auri est, laudat idem Paracels. adversus Podagram l. 2. de vit. long. c. 1. de triplici arcano *corallino* Paracelsi vide Libav. *Apoc. Herm. p. prior.* c. 5. Hujus arcani *corallini* Paracelsici modum præparandi manifestare quoque voluit Helmont. *de febr. c.* 10. §. 10. 11. quod fieri debeat per abstractionem liquoris alcahest à mercurio vulgo venali. Enimvero cum æque obscurus sit liquor alcahest, facile quis intelliget, & hoc arcanum Paracelsicum esse revera arcanum, h. e. obscurum, & ita medius negligi, quam operosus inquiri, præsertim cum sit mercuriale, cui temere non est fidendum,

CORALLIUM, *Corallium*, *Corallus*, $\kappa\omicron\rho\alpha\lambda\lambda\acute{\iota}\omicron\nu\omicron$, $\kappa\omicron\epsilon\lambda\lambda\omicron$, imo & *Curalium*, quasi $\tau\eta\ \kappa\omicron\rho\alpha\lambda\lambda\acute{\iota}\omicron\nu\omicron$, i. e. *ionisura* & *præfectione capium*, *Basad* Arab. an inter vegetabilia, an vero mineralia referri debeat, valde dubium est. Ex utraque parte militant Viri doctissimi. Gorræus per lapidem ex pingui in mari arboris in formam concretum descripsit. Schröderus quoque l. 3. c. 6. lapidibus pretiosis subjunxit; cui subscripsit Fr. Hofmann. *in clav.* vocans lapideam seu saxeam in fruticis speciem concretionem, Helmont. *tr. Potestas medic.* n. 62. etiam lapidibus annumeravit, quamvis *tr. de Lith.* c. 1. n. 16. plantam lapideam dixerit. C. Hofm. vero l. 2. *Officin.* c. 153. §. 24. vegetabilibus annumerare non dubitavit, imitatus Ferdin. Imperatum l. 27. *Hist. nat.* c. 2. dicentem: *Li coralli* sono numerate tra le piante, c' han vita nell' humore. Fruticem quoque marinum & plantam vocavit *Chioccus* in *Mus. Calceolar. sect. 1. in princ.* Nostrorum non est partium, litem hanc dirimere; upote, quod in foro medico ignorare parum avertit detrimenti, scire parum emolumentum; Queinadmodum & hunc scrupulum: An *corallia* in fundo maris mollia nascantur, & demum in aërem liberum producta indurentur in lapideam concretionem? De quo dubio videantur dicti auctores: Placet tamen Frid. Hofmanni $\kappa\omicron\iota\kappa\epsilon\iota\sigma\iota\varsigma$, distinguendo inter illorum germinationem & perfectionem: Quoad illam, mollia esse possunt; quoad hanc, dura quoque reperiuntur in profundo maris. De eorum generatione, differentiis, viribus, quas quidem chymici pene incredibiles attribuunt, videantur modo laudati auctores, quibus jungatur Paracels. passim in scriptis suis, Croll. in *Basil. Chym.* Ruland. in *Lex.* Johnf. & c. Jungatur & Junken. *Chym. Med. Phys.* P. 1. f. 4. c. 8. p. 309. De *coralliis faciliis* vide etiam Paracels. l. 7. de *transmut. rer. natur.* Meminit & Rul. d. l.

CORAX, $\kappa\omicron\rho\alpha\kappa\acute{\iota}\varsigma$, *Corvus*, Lat. æquivocum est nomen: (1) significat *avis* rapacissimæ & notissimæ genus, cujus descriptionem & usum vide apud Aldr. l. 12. *Orniol. c. 1.* adde Schröder. l. 5. cl. 2. n. 51. (2) est nomen *piscis* marini, corporis forma *milvo* pisci similis, carne duriori præditi, non tamen contemnendi in cibus; De hoc vide Rond. l. 10. de pisc. c. 71. Aldrov. l. 2. de pisc. c. 57. Historiam de *corvis* albis in Wetteravia vide in *Ephem. Nat. Cur. Ann. III. obs.* 57. (3) *morbus* quoque in oculo, qui *ægilops* alias vocatur, Haliabatti dictus fuit *corvus*, teste Manardo in *Epist.* (4) *Corax*, nomen est etiam medicamenti, videlicet *pastilli* peruvialis ad putridorum ulcerum, præsertim pudendorum nomas, cujus descriptio bis habetur apud Aët. l. 1. teste Gorræo p. 241. Taceo plures significationes huc plane non pertinentes, quas diligenter collegit Aldr. *Orniol. d. l. §. Æquivoca.*

CORDA, *Chorda*, $\chi\omicron\rho\rho\delta\eta$, vide *Chorda*.

CORDINEMA, $\kappa\omicron\rho\rho\delta\iota\eta\mu\alpha$, scribitur & $\sigma\chi\omicron\rho\rho\delta\iota\eta\mu\alpha$, significat autem idem, quod $\kappa\omicron\rho\rho\delta\iota\eta\mu\alpha$, vide supra *Carebaria*, i. e. *capitis gravitatem*, eo quod $\pi\acute{\iota}\ \kappa\omicron\rho\rho\delta\iota\eta\mu\alpha$, caput in orbem vertatur, ita exponente Erotiano in

Onomastico p. m. 58. quamvis Hipp. semper usus sit vocab. *συσπννμα* pro *tenfione membrorum*, & verbo *συσπννμα*, tendi, l. 2. *Epid. f. 3. n. 34.* & l. 6. *Epid. f. 5. l. 4.* ubi legitur *συσπννμασμοι*, *tenfiones membrorum cum ofcitatione*, & l. de *superfæt. IX. 3.*

CORDIS compressio, cartilaginis mucronatæ depressio mulierculis. *Septalius de morb. mucronatæ cartil. c. 2.*

CORDOLIUM, *καρδιαλγία*. *Laurenbergius in anti-quario.*

CORDOSUM, epitheton est fili contorti, instar restis ex diversis filis, ut capreolium repræsentet, sicut e Nicol. Florentino notavit *Rhodium de Acia p. 212.* barbare quidem, significanter tamen ita vocari.

CORDYLA, *καρδύλη*, nomen piscis, vide *Thunnus*.

CORE, *κόρη*, primum significat puellam, virginem, quæ nondum nupsit, Hipp. l. 6. *Epid. f. 4. l. 4. Coac. l. 549.* Jung. C. Hofm. in *Galen. de Us. part. l. 7. n. 482.* dicitur & eidem *η κόρυς l. 6. Epid. f. 8. l. 28.* deinde significat pupillam, mediam iridis in oculo partem, per quam visus peragitur, sive minorem oculi circum in ira iridem comprehensum, per quem cernimus. Eitque nihil aliud, quam tunicæ, quæ *μαρμαριδης, Uvea* dicitur, foramen, in eum usum à natura factum, ut per ipsum res visibiles humori crystallino, vel potius spiritui animali & nervi optici expansioni retiformi facilius paterent. *Barthol. l. 3. Anat. c. 8.* in hac significatione usus Hipp. 2. *Prorrh. XXIX. 16. 31.* Vide *Foëf. Oec. p. 349.*

COREMA, *κέρμα*, significat vel purgamentum, quod verrendo collectum est, vel ipsas quoque scopas, quibus vertitur, *Gorr. in def. d. l.* quamvis nullam addiderit autoritatem, Medicamenta quoque ad extenendam & levigandam cutim commoda vocat *P. Ægineta κερμαται. l. 7. voce Oxyris.*

CORIS, *κέραι*, id est, *Cimex*, vide supra.

CORIUM, *κόρυς, δέρμα, δέρας, σπύρος*, quid sit, etiam vulgo notum est, nimirum cortex, quo caro tegitur, quodque deglubi à carne potest, *Lind. Ex. V. §. 42.* *Coria* molliri per oleum dixit *Galen. l. 2. de S. F. c. 5.* *Coria* vetera usta ad attritiones commoda esse legitur, l. 2. de S. F. De aliis *Corii* usibus variis vide *Aldrov. l. 1. de quadruped. bis. c. 1. p. m. 334. seqq. ed. Bonon.* *Cortex* quoque exterior granorum & fructuum *Corium* dicitur, v. g. *Coria malorum*, *Scrib. Larg. n. 111. mali granati, n. 234.* unde contracte *malicorium* dicitur in offic. Vide *Rhod. in not. ad h. l. & in Lex. Scribon.* *Ervum* sine corio, *Veget. l. 3. c. 4.* *Corium terræ* legitur apud *Rul. in Lex. Coriaceum*, de animalibus legitur, *συσπννμασμοι*, apud *Galen. l. 3. de Al. F. c. 41.*

CORNEUS, *Carneolus*, vide *Sardius lapis*.

CORNESTA, idem, quod *Retoria*. *Morley Collect. Chym. Leidenf. proleg. c. 2.*

CORNEUS, *καρνεοειδης*; *Corniformis*, vide *Ceraivoides*.

CORNICULÀ vocatur instrumentum chirurgicum parvum excavatum, quod majoribus membri aridi vasibus adhibitur sine igne & solo oris tactu per exile & summum foramen nuurimentum potenter attrahit, teste *Sculteto Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XII. fig. 7.* ex *Hildan. Observ. Chir. Cent. I. Obs. 80.* & *Tulp. l. 3. Obs. 49.*

CORNICULARIS processus. Vide *Ancyroides*.

CORNIGER, *καρνεοφόρος*, epitheton animalium, quibus cornua naturaliter accrescere solent capiti. Dicitur & *cornutus*. Talibus animalibus plerumque deesse dentes superiores notavit *Galen. l. 6. de Anat. ad min. c. 3.*

CORNIX, *καρνώνη, κέρμα, κερύνα*, est nomen avis rapacis corvini generis, cujus descriptionem, differentiam, & usum vide apud *Aldrov. Ornithol. l. 12. c. 2.* Adde *Schröd. l. 5. cl. 2. n. 50.* *Cornix* etiam de ossium processibus acutis dicitur, *Galen. de ossib. in proœm. l. 2. de V. P. c. 14.* Ita cubiti acutum processum vocavit *καρνώνη*, *Galen. c. 2. in Hipp. de artic. in proœm. & Hippocrat. f. 2. de artic. l. 5. κέρωνον* acutam apophysin maxillæ inferioris. *Barthol. Anatom. libell. 4. c. 11. p. 726.* *Horn. Microc. §. 12.* *D. D. Hofm. Diss. An. ad h. l. p. 33. 34.* Vocantur autem ita hujusmodi acuti processus propter similitudinem rostri *cornicis*, *Foëf. Oec. p. 350.*

CORNU, *κέρμα*, dicitur proprie de eminentiis illis instar ossium duris & siccis in quorundam animalium capitibus naturaliter productis, plerumque binis, rarius una, propriæ defensionis gratia, quæ tamen insignem etiam usum præstant in medicina, quorum catalogum vide apud *Schröd. l. 2. c. 25.* Apud *Scribon. Larg. n. 8. 60. 141.* legitur *cornum, corni, cornorum*, & plura hujusmodi inflexionis & declinationis exempla collegit ex aliis *Rhodium in Lexic. Scribon. p. 367.* *Junge Robert. Keuchen. ad Seren. pag. 144. & 209.* Aliquando tamen & præternaturaliter tales prominentiæ cum in brutis, tum in homine observatæ sunt. Vide *Hildan. Cent. 1. O. 25. Ephemer. Nat. Curios. Tom. vel Ann. I. Obs. 30.* & *Nobiliss. D. D. Georg. Franci Exerc. de Cornu. Jung. Boneti Medic. Septentrion. l. 1. sect. 3. c. 1. p. 43. seqq.* Ita pathologicè *Cornua* quoque dicuntur additiones spissæ singulariter nascentes super juncturas in extremitatibus propter vehementiam operationis, *Avic. l. 4. fen. 7. tr. 3. c. 14.* Appellantur quoque *Cornua*, *κέρματα, κερύνα*, uteri processus, vel prominentiæ ad latera fundi uterini utrinque occurrentia, ubi vasa deferentia inferuntur, quæ tamen magis in non gravidis, quam gravidis notari possunt, *Spigel. de Hum. corp. fabr. l. 8. c. 19.* *Aquapend. de form. fœtu. Barthol. l. 1. Anat. c. 29.* Vide *Ceræa*. *Castellus* vocat *apies mauricis*. In specie *Cornu Cervi* in chymicis est *alembici rostrum*. Est autem in medicinalibus apud *Paracels.* herba vulneraria ob similitudinem foliorum ad ejusmodi *cornua* alludentem naturaliter ex arte signata, *Rul. & Johnf. in Lexic. Cornu divorii* spagyricis dicitur distractio duorum, vel potius trium principiorum essentialium, balsa-

mi vitæ sulphurei; Salisque humidi diaphani, & Mercurii vitæ, sive humidi radicalis; illius quidem per unctionem; hujus vero per congelationem; Gerard. Dorneus *tr. Philos. Chymic. tr. 2. Vita brevis, in Theatr. Chym. Vol. I. p. 468.*

CORNUMUSA, idem, quod *Corneſta*, vel *Retorta*. Morley *d. l.*

CORNUSTIBIUM, à cornu, & stibio, h. e. gutto Corneo, in quo reponitur stibium, Anton. Nebrifensis *quinquagen. c. 44.*

COROLLA, *στέφανη*. Vide *Corona*.

CORONA, sumitur diversimode: primum proprie Gr. *στέφανη, στέφανος*, pro ferto ex floribus, sive fasce florum per seriem comprehensorum. Hinc plectilis *corona* dicebatur. Junge *Mercurial. l. 3. Var. lect. c. 9.* & Rhod. *ad Scrib. Larg. n. 271. Gal. l. de causſ. procatart. c. 1.* Ad cujus similitudinem deinde per metaphoram, circulus varii coloris ab uvea tunica oculi dependens. *Corona* quoque dicitur, Galen. *c. 1. in progn. Hipp. t. 10. Spigel. l. 10. de H. C. F. c. 9.* quæ alias *Iris* vocatur. Ita & circulus ille in radice, vel basi glandis in membro virili satis altam marginem habens, *Corona* appellatur, teste Rolfink. *O. ac Meth. part. genital. part. 1. c. 52. Barthol. l. 1. Anat. c. 24.* De *corona serpentina* ficta lege Libav. *traſt. Chym. de Igne naturæ; cap. 42.* Barth. Eustach. quoque *coronas* vocavit eminentias osium acutas, curvas, aut rotundas, *Opusc. Anat. p. m. 187. 188.* quamvis ad Gr. *κορώνη* vocabulum hæc significatio pertineat. Vide *Cornix*.

CORONARIUS, *στεφανιαῖος*. Vide *Stephaniaos*. Os coronale dici os frontis scribit Barthol. *libell. 4. An. c. 6. p. 706.*

CORONE, *κορώνη*. Vide *Cornix*.

COROS, *κέρ*, satietatem cum repletionem significat, juxta Gal. *c. 4. de R. V. l. A. t. 57.* quamvis & alibi per novella germina e ramis adnata vertatur vox *κέρσι*, teste Foëf. *Oec. p. 349.*

CORPULENTIA, *πάχης, παχυρμός, ἐνσάρκια, παχυρής*, *Corpulentus, Corporatus, ἐνσάρκως, ἐνσώματος, παχύς, ἐνσώκως, ἐνσάρκως*, opponitur maciei & extenuationi corporis, & absumto, *ἀπρόφρα, καὶ λεπτή, καὶ ἐπιτηκία ἀφ' ἑσεί*, 2. *aph. 35. 44. l. 3. aph. 25. l. 5. aph. 46. f. 2. progn. t. 19.* Galen. *l. 2. de temper. cap. 4. & de sal. diet. t. 12.* Vide *Diet. Iarr. n. 662. 663. 664.* Dicitur & *Obesitas* & *Obesitas*.

CORPUS, *σῶμα, χεῖρ*, quid in genere significet, ex Philosophicis perspectum esse debet & potest; nimirum id, quod opponitur Spiritui, cujus est adaptatum subjectum, Schröd. *l. 1. c. 5.* In Medicina vel de Corpore humano, seu subjecto artis accipitur, vel de objecto, causis & mediis sanitatis & morborum corporeis. Quamvis Rul. & Iohnf. animam quoque appellaverint *Corpus invisibile*, siquidem tenet medium inter *corpus visibile*, qua de causa *corpus* ea parte vocatur, & *invisibile* dicitur, quia participat de spiritu invisibili. Idem

quoque *Corpora supercelestia* descripserunt; quæ per mentem in imaginatione solum & non per oculos carnos cognoscuntur. Suntque Spagyrorum subjecta mirabilium operum, si Diis placet. Chymicis Paracelsicis *Corpus* id omne dicitur, in quo virtutes rerum delitescunt, Iohnf. Hinc non dubitant etiam Morborum corpora comminisci, Paracels. *tr. Paragran. tr. 2.* Placet nobis egregiam *Corporis animalis* & ita etiam *Humani*, (quod est *Artis Medicæ* subjectum) descriptionem annexere e Rob. Boyle *elegantii libello de Corporum animalium porositate Latine reddito: Corpus animalis non est rudis & indigesta materiæ moles, sed ingeniosa plane machina ad variarum operationum exercitium mirabiliter constructa, puta ad nutritionem, generationem, sensationem varioſque discrepantes locales motus, & propterea dissimilium ac organicarum partium (addere libet imo & simularium) varietatem perite & varie constructam requirens.*

CORPUSCULARIS, est epitheton Philosophiæ hodieque magis receptæ e Democritea Schola ortum suum habentis, quando ex atomis omnia corpora constare statuitur. Etmüller. *Tom. I. operum p. 49. b.*

CORRADIATIO, idem, quod *Concordantia, Constellatio, Collustratio*, figmentum Paracelsicum & Hermeticum nihil sani continens, Libav. *de Philos. Hermet. mag. Frat. Ros. Cruc. noi. 10. T. 4. Oper. 283. 284.*

CORRE, *Corſe, κόρη, κόρη, à κέρω, tondeo*, significat *tempora*, vel *maxillas*, quæ tonderi solent, Gorr. *p. 24.* Idem, quod *κέρταφ*.

CORRECTIO, *διόρθωσις, ἐπανόρθωσις, ἐντροπή*, vel dicitur de corpore & ejus membris, vel incurvatis, vel in situ p. n. existentibus in pristinum situm naturalem restituendis, Galen. *c. 2. de iis, q. in med. t. 25. c. 3. h. 2. Hipp. 2. de artic. t. 46. & f. 4. t. 64. Vid. Dogm. Med. Gen. Part. VII. c. 1. dogm. 4.* Sumitur etiam pro curatione causarum morbificarum à Gal. *l. de art. med. consil. cap. 19.* & opponitur *Conservationi*, *l. art. medic. c. 86. 87.* *Corrections* quoque sunt in medicamentis, v. g. quando purgantibus validioribus adduntur quædam medicamenta illorum vehementiam infringentia, & flammæ vitalis continuationem conservantia, quæ propterea dicuntur *Corrigentia*: aut quando in præparatione fit separatio puri ab impuro, quem modum tantum *correctionis* titulo dignatus est Paracels. *Paragran. tr. 3. & l. 1. defens. 3.* Vid. & Libav. *Alchim. Pharm. c. 19.* Vel accipitur de mente sive propria, sive alterius, quando ea in opinione perversa hærens reducit veluti in viam, & emendatur, in qua significatione exposuit vocabulum *ἐντροπή* per *correctionem*, & quidem modestam, Linden. *Exerc. II. §. 20.* dum Medicus conatur ægro fugienda dissuadere, & persuadere sequenda, debita dexteritate, ita tamen, ut si urgente necessitate, oratio amorem requirat, ratio amorem præferat.

CORRECTOR vocatur D. Henrico à Deventer illud

Iud medium; quo non solum opium, sed & alia venena vegetabilia leni & amico modo veneno & nocivis qualitibus privantur, retentis qualitibus medicamentosis, & ab illo describitur *Lum. Nov. Observat.* c. 26. p. 97. seqq. Idem quoque salem & oleum vocavit universalis omnis veneni vegetabilis *correctorem*, *ib.* p. 104.

CORRIGIA, ἰμῶς, *lorum* proprie significat. Per translationem etiam usurpatur de tendinibus & ligamentis, quæ Galen. Græce vocavit ἰμωπόδια, *1. progn.* t. 7. Uvulæ vel gurgulionis affectus, cum longior, ficcior & gracilior evaserit, dicitur ἰμῶς vel ἰμῶνταισις, *Aëtio* l. 8. c. 43. Differt δὲ πρὸ κινιδίου, quod in hac gurgulio non extenuatus, sed crassitiem ex fluxione majorem adeptus sit, *Gorræus* p. 192.

CORRIPLO, ἐπιλαμῶδιον, idem, quod *invado*. Vide *Epilambano*. Unde dicitur *Correptus* morbo, malo, vel vitio, *Scrib. Larg.* n. 6. 16. 96. 99. 101. 171. ubi etiam *correptio*, i. e. accessio vel *invasio morbi* legitur.

CORROBORATIO, *Corroborans*, ῥῶσις, ῥῶσις, πῶσις διδόν τοῖς μελοῖσις, idem, quod *Confortatio*, *Confortans*. Vide supra. Dicitur de illa efficacia, qua vires vitales partium & corporis deficientes, vel imbecilliores restituuntur, *Galen.* l. 1. ad *Glauc.* c. 19.

CORROSIO, ἀφ᾽ ἔρωσις, *erosio*, dicitur & ἀνάῃρωσις, vide *Anabrosis*. Præter illam significationem Pathologicam magis adhuc recepta est Pharmaceutica & Chymica, qua describitur *corrosio*, quod sit calcinatio res coagulatas per corrodentes spiritus in calcem reducens. Estque duplex: *Vaporosa*, vel *Immersiva*, quarum omnium species expositas vid. apud *Rul. & Iohnf.* Accuratius adhuc *Corrosionis* species exposuit *D. D. Bohn.* *Diff. Chym. Phys.* XII. §. 7. Media illa & materia, quibus *corrosio* perficitur, dicuntur *Corrosiva*, ἀφ᾽ ἔρωσις, qualia etiam sunt Chirurgorum medicamenta, quæ superfluum carnem & excrescentias depascunt, exedunt & absumunt. Alias καθαυρωσις, νεύμωσις, σπυγῶσις. Vide *Cathartica*, *Rul. & Iohnf.* *Corrosivum* minus *Paracelsi* quod dicitur, vide in *Morley Collect.* *Chym. Leid.* c. 147.

CORRUGATIO, ῥιναῖσις, rugositas, dicitur de cute, quando propter extenuationem coincidit, & in rugas contrahitur, *Gal.* 3. in 6. *Epid.* t. 29. aliis 231. Huic opponitur ἑκπῶσις, *extensio* cutis cum refectione ac repletionem, *Foëf. Oec.* p. 554. Ita & *Oculi Tabes* nihil aliud est, quam *corrugatio* tunicarum aut pupillæ, *Gal.* l. 10. de *V. P. c.* 5. An *corrugatio* fibrarum in musculari sufficit ad motum animale, ventilat *D. Bohn.* *Circul. An. Ph. Progygn.* XXIX. negativam amplectens.

CORRUPTIO, φθορά, ἀφθορά, quid in genere significet, e Physicis sciri potest. Specialius quatuor modis viventia cuncta *corrumpi* posse, docet *Galenus* l. de *marasmo* o. 1. ubi *Corruptio* & *Marcor* pro Synonymis habentur. In Medicina restringitur *Corruptio ad hominem*, eique competentes partes continentes,

contentas; & impetum facientes; nihilque aliud est, quam recessus à statu naturali ad naturæ contrarium. Suntque ejusdem varii gradus, quorum ultimus consistit in tanta everfione ad naturæ contrarium, ut non possit iterum ex naturæ coctione ad pristinam naturam redire, *Gal.* 2. *aph.* 17. *Corruptum* quoque dicitur, quod alienum est à natura, indicatque sui remotionem, *l. 9. meth. med. c.* 10. *fin.* *Corruptio* etiam attribuitur rebus non naturalibus, præsertim alimentis. Hinc elegantissime *Lindén.* *Ex. V.* §. 119. Sane *corruptio*, inquit, ciborum multorumque & multigenorum, neque consuetorum, ac alia super aliam cruditas per se satis sunt adducendo hominem in certum vitæ discrimen. Quin & *Corruptiones* aëris, aquarumque causantur morbos, uti patet non solum ex *Hipp.* de *A. L. & Ag.* sed & ex *Paracelsi Labyrinth. Medic.* c. 11. quos morbos *Cagastricos* vocat, à *Cagaastro*. Vide supra *Cagastrum*. *Corruptio* Chymistica nihil aliud est, quam totius à natura compositi suas in partes resolutio, *Gerard. Dorn.* *Art. Chem.* l. 1. c. 5. in *Th. Chym.* Vol. I. p. 198. Quid vero idem per *Roiam corruptionis* intelligat, *iv. Artif. supernat.* c. 6. 7. videatur p. 296. Quibusdam Spagyricis *corruptio* significat terram nigram, quæ in operatione circa Lapidem Philosophor. incipit post sublimationem & destillationem subsidere in aqua usque ad fundum vasis, alias *Fœtidum menstruale* quoque dicta. *M. Joh. Isaac.* *Oper. Mineral.* c. 26. in *Theatr. Chym.* Vol. III. p. 435. Vide etiam *Destructio*.

CORSE. Vid. *Corre*.

CORSUFLE, est terminus Spagyricus, denotans compositionem quandam, quæ mutato nomine *Ixi* dicitur, de quo plura in *Turba Philosoph.* *serm.* 30. & 31. *Th. Chym.* Vol. V. p. 24.

CORTÈX, φλοιός, φλοῖς, φλῆς, exteriorem crustam & tegmen, vel involucrium radicum, arborum, fructuumque significat, quorum in Officinis usitatorum catalogum vide apud *Schröd.* l. 2. *Pharm.* c. 9. *Cortex extensus* signum est perfectæ maturitatis, non rugosus, *Gal.* l. 2. de *Anidoid.* c. 15. *Cortex* corium tegens describitur à *Lind.* *Ex. V.* §. 42. Vide *Corium*. *Cortex* ovi pro *Testa* venuste legitur apud *Q. Seren. Keuchen.* in *not. ad illum* p. 205. In Anatomicis quoque *Cortex* dicitur exterior substantia cerebri cinerei coloris ad differentiam interioris candidioris, quæ medullaris & callosam corpus dicitur, quemadmodum passim in scriptis Anatomicis legere est. Aliis vocatur *Cornicalis substantia cerebri*, *Cortex* quoque in genere sequiore vel feminino legitur apud *Scrib. Larg.* n. 60. quamvis *Barthius* non satis Latinis addiderit. Vide *Rhod.* in *Lex. Scribon.* p. 368. *Cortex aris* est *bracillum*, vel *Bracium*, flos aris. *Cortex maris* est *Acetum Philosophicum*. *Rul. Iohnf.*

CORVINUS lapis dicitur ille, qui calefactus tonitru edere, & in India reperiri fertur, ab *Incolis Cocaoe* vocatus, haud dubie propter portiones sulphureo-ni-

trofas volatiles abundantes, Borell. *Cent. 2. O. 38. Fr. Hofmann. Clarv. ad Schröd. l. 3. §. 153.*

CORUSCATIO, αἵσθησις. Vide *Astrape.*

CORVUS, κέρβεξ. Vide *Corax.*

CORYCUS, κέρυκος, legitur & κάρυκος, significat *follem grandem, vel pilam majorem, qua olim in Corycino balnei ædificio colluderent. Aliis describitur per cistulam pannariam, aut vasculum, utri vel folli simillimum ex pellibus confutum. Alii testantur fuisse Lanceam, aut Naviculam. Vid. Lang. l. 1. ep. 52. Prima significatio spectat ad exercitia corporis, dicitur κερυκομαχία, teste Gal. l. 2. de san. tu. c. 8. Junge Foëf. p. 349. Annon hodieque lusus pilæ majoris huc spectaret? quæ pila Gallice dicitur & vernacule un balon. Diminutivum est κερυκίδιον, Corycidium, quod fuit etiam concavum, ex pellibus scutum & involucrium, quod sagittantes sinistro apponebant, Lang. d. l. Hoc nomine quoque pila minor manuarum venire posset. Hoc vocab. κέρυκος non debet confundi cum Corycus, κάρυκος, per κ, quod significat specum. Unde Corycaeus aufcultator. Vide Hofm. l. 6. Var. Lect. c. 3.*

CORYDOS, Corydallus, κέρυδος, κέρυδαξ, id est *alauda, galerita. Vide Alauda, P. Æginet. l. 7.*

CORYMBOS, κέρυμβος, *baccam hederæ significat. Sumitur & pro mammis à Q. Sereno Medic. cap. de Mammis sanandis. Vide Rob. Keuchen. not. p. 160.*

CORYPHE, κερυφή, *primario verticem capitis significat, qui est media & summa inter sinciput & occiput pars, unde velut à centro circulus, capillorum proventus incipere videtur, Galen. l. Introd. c. 10. Dicitur etiam σφάραγξ, (quo & Latini respexisse videntur, dum verticem dixerunt à vertendo, nimirum propter flexum capillorum, quod illic velut in gyrum vertantur; quam etiam ob causam quidam ex Græcis ἐλιγμὸν, & πόλον, ἀπὸ τῆς πλάτης, h. e. à vertendo, eandem partem appellarunt. Castell.) Aliis linea illa, qua capilli alii ad dextram, alii ad sinistram vertuntur, κερυφή vocatur. Unde & δικέρυφοι, i. e. bivertrices vocantur, non ii quidem, quibus os summum geminum est, sed illa potius linea discrimenque capillorum. Secundario etiam aliis partibus attribuitur, v. g. Principium Mesenterii, quo spinæ dorsæ alligatum est, vocatur κερυφή, i. e. apex, seu principium Mesenterii à Gal. l. 16. de V. P. c. 10. Item appellatur alibi ἄρτημα, vinculum, v. g. l. 6. de Admin. Anat. c. 6. & 4. in 6. Epid. 2. 7. Jung. C. Hofmann. comm. in Galen. 4. de V. P. n. 216. Ita & basis cordis, veluti operculum ventriculorum cordis, dicitur κερυφή, teste eodem C. Hofmann. d. l. n. 336. hinc κερυφάδες connexio juxta umbilicum dictæ sunt, auctore Gal. in exeg.*

CORYZA, κέρυζα, est species *catarrhi*, in qua materia peccans per nares secerntur, Latinis *Gravedo*. Hipp. usus hoc vocabulo & derivativo κερυζώδης, 3. aph. 20. l. 6. Epid. f. 2. 2. 32. & f. 3. 2. 6. Vide Foëf. *Oecon. p. 349. & supra Catarrhus.*

COS, ἀκόνη, est lapis, in quo cultri & alia instrumenta secantia, aut pungentia terendo acui solent. *Cos Medica* vero est lapis, in quo tritura nonnullorum simplicium medicamentorum, quæ preparata in Officinis dici solent, fieri solet. Meminit Galen. l. 4. de C. M. S. L. cap. 4. Alibi vocavit *cotem oculorum*, ἀκόνην ὀφθαλμικήν, haud dubie, vel quia lapis plerumque cavitatein oculi repræsentat, vel quia Collyria lævigari in illo solent, Galen. l. 9. S. F. §. de Lapidibus. Dicitur alias *Porphyrus* lapis, super quem alio lapide versatili fit lævigatio aspersa aliqua aqua destillata conveniente, ut fiat instar pultis. Vide Schröder. l. 2. c. 76. *Cotis Naxiæ* mentionem facit Gal. l. 9. S. Fac. §. *Ostracites Coticula*, vide *Lydius.*

COSCINOS, κέσκινος, id est, *cribrum*. Unde κέσκινος, cerno, cribro. Vide *Cerno, Cribrum.*

COSMETICA, κωσμητική, est pars Medicinæ sinistra ad Diæticam & Pharmaceuticam pertinens, quæ tradit modum per media (quæ etiam *Cosmetica* vocantur,) naturalem servandi, aut restituendi, pulchritudinem. Vide *Decoratio*. Hæc quomodo differat à *Commotica*, vide supra *Commotica*. Quamvis Rolsink. hanc differentiam non attenderit, sed *Cosmetica* remedia vocaverit etiam fucos ad album & rubrum, *Ord. ac Meth. Gen. l. 7. sect. 2. c. 12. 13. Cosmetisum Crollii* ad delendas maculas & tollendam serpiginem vide etiam apud *Libav. Syn. Arc. Chymic. lib. 7. c. 30. Cosmeticum album* quomodo paretur & applicetur, e *Collect. Leid. notavit Iunken. Lex. Ch. Ph. P. l. 88.*

COSMETORGES, est vocabulum à *Dolæo* efficuum, quo explicare & exprimere voluit *Microcosmetora*, h. e. animam sensitivam particulariter in cerebrum globosa parte sedem suam habentem in furorem actam, & ad iram commotam mediante sanguine nimis effervescente & scoris sulphureis referto. *Encyclopæd. l. 1. c. 2. §. 10. p. 14. Plura loca, ubi hujus vocabuli fit mentio, quærantur in Indice.*

COSMOGRAPHIA, κωσμογραφία, est proprie ars & pars *Matheseos*, tradens descriptionem, constitutionem Orbis terrarum, & ejusdem partium. Hanc Medico scitu esse necessariam, urget *Paracelsus* non in eum finem, ut sciat, quales caligas induant incolæ diversi, sed quibus morbis diversis infestentur, *Defens. 4. Idem ex hypothese illa accepta, quod Homo dicatur parvus Mundus, duplicem constituit Cosmographiam, Macrocosmi & Microcosmi. Labyrinth. Med. c. 4. per hanc intelligens partem Physiologicam Medicinæ, & Anatomiam, de morb. Tartar. c. 12. 18. & alibi sæpius.*

COSMOS, κόσμος, variis gaudet significationibus: 1. denotat *Mundum* universum, quæ acceptio non est hujus loci. Vide *Mundus*. 2. apud *Hippocratem* significat ordinem, & rerum seriem, cum in genere, tum in specie, circa crisiin & dies criticos. Vide l. 2. de morb. mul. XLII. 13. XLIX. 42. f. 3. *Prognost. 2. 7. Hinc & κόσμοιοι, teste Erotiano, sunt ἵπτακτοι, bene ordinati, & κωσμητικοί*

κακομηται dicebantur, qui præerant adolescentibus ad moderandos eorum mores, Foëf. *Oecon.* p. 350. Gorr. 3. significat Galbei dicta. Vide *Galbeum*.

COSSUM, Paracelso dicitur exulceratio circa nares gravior, proveniens ex mente illius, ex sulphure albo, & sale scisso Martiali, *l. de apostem. ulceribus*, c. 39. Aliquando etiam participat de malignitate Gallica seu Venerca, *l. de ulcer. Gall. aliisque affectibus*, l. 3. c. 5. Jungatur Marcell. Cuman. *Obs.* 84. apud I. H. Velsch. in *Sylog. Curat. & Obs. Medic. Cent. I.* p. 81. Cossi etiam Italis, vel *Coxi* vocari Varos & similes tumores parvos & duos in faciei cute obortos, scribit Forest. *l. 5. Obs. Chirurg.* O. 7.

COSSUS, κοσψ, περιδων, est nomen vermiculi e lignis nati, præsertim e robore, & quartum genus *teredinis*, cujus descriptionem & usum medicum vide apud Ul. Aldrov. *l. 6. de insect.* c. 5. Legitur & aliquando in plur. *Coffes*, *ibid.* Imprimis vero farina illa *Teredinum* hodieque notissima est & familiaris mulierculis nostris in excicandis excoriacionibus infantum, Schröd. *l. 5. cl. 4. n. 117.*

COSTA, πλευρα & πλευρον, indifferenter sumitur. Quid significet, jam notum est. *Costæ* sunt ossa pectoris, quæ à collo toto ad ilia usque ex anteriore parte ad utrumque latus protenduntur, Gal. *l. Intrad. c. 10. & 3. de artic.* t. 37. Dividuntur in *legitimas* & *spurias*. Utrumque descriptionem prolixiorum pete sis ex Anatomicis veteribus & recentioribus, & inter hos e Barth. *libell. 4. Anat. c. 17. Costa extrema* est, non parva illa revera spuria, quæ ab illis discedit, & carnosæ parti diaphragmatis obducta est, sed ipsi proxima, cui manifesta jam membrana tenuis intus subtenditur, continuata cum ea, quæ omnes costas subcingit, & alias *Pleura* vocatur, Gal. *l. 5. de Anat. adm. c. 3. fin. Costa sartoria* vocatur vulgo *das fischbein* / estque firmamentum Ceti maxillæ fere osseum, quo utuntur sartores ad firmanda vestimenta, præsertim in sexu fæminino. Usus in Medicina est largior, dum præbet largam mucaginem, & meminit illius Dan. Ludovici *Dissert. I. Pharmac.* p. 314.

COTARONIUM, terminus est Paracelsicus, significans *liquorem*, in quem veluti principium materiale resolvi possunt corpora naturalia, quin & ipsa Elementa. Respondere videtur *Mercurio*, *vr. Labyrinth. Medic.* c. 3.

COTHON, κάθων, fuit poculi fictilis genus amplius & capacis, quo se computando invitabant, quæ computandi ratio per verbum *καθωνίζω*, & *καθωνισσι*, & substantivum *καθωνισμός* exprimebatur, Foëf. *Oec.* p. 366. Forest. *l. 9. Obs.* 28. in *Schol. Casp. Hofm. in Gal. de V. P. n. 222.* Apud Hippocratem vero in *Epi-stola ad Cratevam n. 23.* significat *vas fictile*, in quo flores, folia aut radices conducuntur. Ita & Galen. vasculum fictile ad urendam cadmiam *κάθωνα κεραμικῆν* vocavit, *l. 4. de C. M. S. L. c. 6.*

COTIS, κοτίς, Hippocrati *Occiput* & posteriorem

capitis partem significat, *l. 2. de morb. XII. 43. & XX. 3.* Vide Foëf. p. 350.

COTTABISMUS, κοτιαβισμός, remedii nomen, cujus mentio fit à P. Ægineta in curatione Cachexiæ, *l. 3. c. 47.* Quale vero fuerit, non est facile dictum. Potest intelligi eo nomine *aquæ superfusio*, eo fere modo, quo veteres Athenienses in illo convivali ludo, qui *κοτιαβ* dicebatur, facere solebant, ut Athenæus & Suidas scriptis suis prodiderunt. Potest & simpliciter accipi de *ablutione*, *deterfioneque per spongiam facta*, autore Phavorino, qui in Lexico suo *κοτιαβίζειν* per *δουποπυγίζειν* interpretatur. Hæc Gorræus. Alii per *vomitum* explicant. Vide Henr. Stephan. *Theaur. Græc. in Indic. voc. Κότιαβ*.

COTURNIX, κορνίον, ἄρτωξ, ἄρτυνη, est nomen avis nulli non genti notæ, loca campeltria amantis, inque fegetibus mox maturis laütantis, & pulveri cœnove sese obvolvantis, cujus descriptionem vide apud Aldrov. *l. 13. Ornith. c. 22.* Creditur innoxie helleboro vesci, Gal. *l. 2. de Al. Fac. c. 6.* & hoc fieri propter convenientiam temperamentorum, *l. 3. de Temper. c. 4.* & multos ex esu *coturnicum* distentionibus hypochondriorum correptos notavit idem, *5. in 6. Epid. t. 35.* Jung. Schröd. *l. 5. cl. 2. n. 52.*

COTYLE, κοτύλη, *Cotyla*; *Cotyledon*, idem, quod *Acetabulum*. Vide supra suo loco. *Cotyla* sanguinis apud Galenum constat onetis duodecim circiter. Petrus Salius de *Affectibus particularibus cap. 22.*

COTYLIS, κοτύλις, h. e. *concauitas coxæ* vel *coxendicis*, Hipp. *de oss. nat.* quamvis alii legant *κοτύλη*, Gorr. *Conf. Gal. exeg.* qui plenius describit.

COVRAP, αρ. Indos in genere omnem *scabiem* significat: καὶ ἰζορῆν vero illam *Herpes* vel *Impetiginis* speciem molestissimam dictis populis Endemicam, quæ ut plurimum alas, faciem, pectus, inguina, imo aliquando totum corpus occupat, cum pruritu intolerabili, adeo ut ægri dies noctesque manus abstinere à scalpendo nequeant, sed statim istam voluptatem, quam ex unguium attritu homines sentiunt, acerba penitentia sequitur, ingens nempe dolor in crudis & cuticula detectis partibus, quas ungues aperuerunt, dum mordicans ac nitrosus iste humor peccans partes nervosas vellicat, & inde interulæ vel indusia sine crustarum laceratione avelli nequeant. Hujus causa consistit in sero acerrimo & corrosivo. Vide plura ap. Jac. Bontium *meth. med. morb. Indiæ Or.* c. 17.

COXA, *Coxendix*, *Ischion*, ἰσχίον, Paracels. passim *Schia* magnum femoris ossis caput est, cujus cavitas *Acetabulum*, *κοτύλη* vel *κοτυληδών* vocatur, Gal. *l. 2. de fract. t. 70.* unde affectus articularis illius ossis *Ischia* & *Coxendix* appellatur. Inde *Ischiadici* & *Coxarii*, i. e. *Coxa* morbo laborantes, *l. 7. de C. M. P. G. c. 16.* *Ischion*, ἰσχίον, etiam aliquando significat *ligamentum ipsam*, quo femur *Coxendicis acetabulo* colligatur; *interdum*

terdum vero ipsum articulum. Sed & *Ischia*, *ἰσχία*; dicuntur à quibusdam partes carnosæ ex utroque sacri ossis latere, quæ & *σκαφίω* Græcis, à Latinis *Clunes* appellantur. Os autem *Coxendicis* est apophysis ossis sacri, ad *Coxendicis* acetabulum undique pertinens. Os enim sacrum, qua parte femoris caput ei inferitur, *Ischion* vocatum est. Hæc Castellus. Enimvero videtur Os sacrum cum ossè innominato confudisse, siquidem Os *Ischium* est pars Ossis innominati, non sacri, quod inter duo innominata interjacet cum vertebra dorsi contiguum. Videantur Anatomici, in specie Barthol. libell. 4. de *Ossib.* c. 15. & 16.

CRABATUS, *κράβατος* vel *κράββατος*, Latine alias *Grabatus*, idem, quod *κλίνη*, lectus. Vide *Cline*, *Lectus*. Duos *κράβατους* pro puerpera requiri, unum duriores, si in fella mulier parere nequit, alterum molliorem post partum, legitur apud Moschion. de *morb. mul.* c. 48.

CRABRO, *σφῆξ*, est insecti vespis similis, sed majoris nomen, cujus ictus potius inter causas morbificas, quam alius quidam usus inter remedia referri debet. Descriptionem vide apud Aldr. l. 1. de *Insect.* c. 7.

CRADÉ, *κράδη*, ramum ficulneum significat, Hipp. de *superfæc.* XXI. 5.

CRÉNO, *κρένω*, duplicem habet significationem apud Hipp. Vel enim significat *desino*, ad finem pertingo, s. 3. de *artic.* 33. vel denotat *perficio*, effectum reddo, l. de *Virgin. morb.* II. 25. Foëf. *Oec.* p. 352.

CRÉPALE, *κραιπάλη*, *Crapula*, significat omnem capitis noxam, quæ ex vino vel alio potu generoso largius sumto fit, Hippocr. 5. *aph.* 5. Galen. in *comm. h. l.* *παρα τὸ κρένον πάθειν*, à caput percellere. Qui differentiam inter *crapulam* & ebrietatem fingunt, *λογραχεῖσι*, Foëf. p. 353. Diet. n. 475. Inter causas vitam abbreviantes rectissime quoque *Crapulam* retulit Helmont. *Tract. Moris Occasiones*; si scil. vel frequentior fuerit, vel potus noxius. *Crapulam* privationis intellectus causam statuit Paracels. *Tract.* 1. de *morb. ament.* c. 4. & *hydropis tr. h. v.* Quæ ebrietati vel *crapula* resistunt remedia, dicuntur *ἀκραιπάλαι*, *ἀμύητοι*, Diet. d. l. Inter quæ refert Dioscorides *Crocum*, l. 1. c. 25.

CRAMA, *κράμα*, vinum diluunt, & aqua temperatum significat. Celsus *dilutam potionem* vocat, Gorr. p. 244.

CRAMBION, *κράμβιον*, decoctum *crambes* vel *brassicæ* denotat Hippocr. l. 2. de *morb. mul.* XIV. 12.

CRAMPUS, idem, quod *spasmus stultentus*, Helmont. de *Lithias.* c. 9. n. 135. Vide *Convulsio*.

CRANIUM, *κράνιον*, quasi *parva Galea*, *Calva*; *Calvaria*, est os capitis crassum, ratum, rotundum, ossibus septem (alii plura numerant) compactum, futurisque veris tribus, Coronali, Lambdoide & Sagittali distinctum, Cerebrum contingens, atque utramque meningem contingens, quod quasi *κράνιον*, i. e. *galea*,

cerebro adiaceat, sic dictum, Gal. l. 8. de *V. P.* c. 9. Accuratiorem descriptionem videre licet apud Anatomicos recentiores, præsertim Barthol. libello 4. *Anat.* c. 4. 5. & 6. Th. Willis *Anat. Cerebri* c. 4. De usu *Cranii* medico videatur Schröder. l. 5. cl. 1. n. 23. inter partes corporis demortui quinta, Fr. Hofm. in *Clav. ad h. l.* p. 675. *seqq.* Adde & Rhodium ad *Scrib.* l. n. 16.

CRANOCOLAPTES, *κρανοκλάπτης*, epitheton *Aranei* cujusdam, qui quartum genus constituit apud Aët. l. 13. c. 18. sublongi, viridis, stimulumque sub collo habentis, atque si quem irruat, loca circa caput petentis, Junge Foref. l. 30. *Obs.* 12. *Schol.* & Ul. Aldr. l. 5. de *Insect.* c. 12.

CRANTER, *κραντήρ*, à *κρένω*, perficio, epitheton dentium molarium, qui omnium novissimi, enascuntur. Idem quoque *σφραγισηρῆς*, *δίστηνοι*, sero nati appellantur, vulgo etiam *dentes sapientiæ*, quod eo tempore nascantur, quo homo incipit sapere, videlicet utplurimum ab anno 18. ad 26. Gorr. p. 245.

CRAPULA, vide *Crapale*.

CRAPULA, Plin. lib. 16. c. 11. Resina lota, non fere refinæ, ut quidam volunt. Marfilii *Cagnatis Variar. obs.* l. 2. c. 1.

CRASIS, *κράσις*, mixturam in genere, usitatus vero temperiem, temperamentum, apud Medicos significat. Quid vero proprie sit, non omnes accurate exposuerunt. Vulgares *Complexionem* vocant. Galeus prolixos de *Temperamentis* libros conscripsit. Verum multa *ἀκρίβεια* inseruit. Generalior de *Temperamento* doctrina spectat ad *Physicum*. In foro Medico accipitur de *Temperamento vitali* & actuali, quod quidem *Elementare* non excludit, sed subjective includit, estque nihil aliud, quam species vel differentia essentialis sanitatis prima, ceu facultas corporis humani ejusque partium, functiones suas obeundi, proveniens à caloris vitalis in & cum sanguine debita facta appropriatione, & continuatione. Plura vide in *nostris Dogmat. Gener. Medic. Part.* 1. c. 3. E recentioribus doctrinam de *Temperamentis* Physiologico-Physiognomico-Pathologico-Mechanice egregie tradidit D. D. G. E. Stahl in *Dissertat. lectu digna hoc ipso titulo*, cujus descriptionem *ἀξιωματόμνηστον* addere libet: *Temperamentum* est legitima partium corporis solidarum & fluidarum inter se mutua proportio, qua utrarumque debitus motus, depuratio & conservatio per secretionem & excretionem in fluidis & debita flexibilitas in solidis conservetur. Huic respondet quoque *Facultas Medicamentorum*, quæ etiam nihil aliud est, quam *Temperamentum actuale* specificum, dependens à vitali principio essentiali portiones Elementares informante & exaltante. Ubi tamen notetur, effectum aliquando à *Temperamento Elementari* etiam provenire, qua tali, id quod per accidens fieri dicendum, v. g. Quando Aloe aut Rhabarb. siccant & adstringunt. Hoc non tam à *Temperamento vitali* & essentiali dependet;

det; cujus virtutē potius fermentationē augeat, fundunt, liquant; quam à Temperie portionum terrearum, siccarum, quibus scitent, destructo aut oppresso vitali Temperamento. Vide etiam *Dogmat. Med. Gen. P. 6. c. 2.*

CRASSENTIA, terminus Paracelsicus, significans portiones salinas, putrefactivas, & corrosivas, faciens ulcera, tumores diversæ formæ, *libell. Theorico de Ulcer. c. 6.*

CRASSITIES, *Crassitudo, Crassus, πάχης, παχυσμός, παχύτης, παχός*, est nomen notissimæ significationis. De his vocabulis vide *Dieter. n. 662. seqq. Lind. Ex. X. §. 148.* Attribuitur vero in Medicina diversis rebus, v. gr. 1. Moli corporis, Corpulentia, vide *Corpulentia*. 2. Membranis, ita membrana exterior & prima cerebrum investiens, quæ vulgo *Dura mater* vocatur, dicitur *Crassa meninx*, Galen. l. 9. de *admin. Anat. c. 1. παχέα μνήνη ἢ σκληρόν*, quam accurate delineatam exhibet *D. Bidloo Anatom. Tab. V. & VI. 3. Venis, 1. de art. 53. φλέψ παχέα*. 4. pulsui, estque pulsus *crassus*, qui & *urgidus* appellatur, & coincidit cum magno, Galen. l. 1. de *diff. puls. c. 5. παχός ἢ ἀδρόν*, cui opponitur *λεπτός, ἢ ἰσχνός*, tenuis, vel gracilis. 5. medicamentis, quæ alias dicuntur, *crassarum partium, παχμερῆ*, quæ non facile in tenues partes dissolvi possunt, quibus opponuntur *πέλετομερῆ*, tenuia, sive tenuium partium, Galen. l. 1. de *S. M. Fac. c. 3. & alibi. Crassum emplastrum*, id est, spissum, *Scrib. Larg. n. 205. Crasse obtinere, n. 46. 228.*

CRATEO, *κρατέω*, verbum hoc significat apud Hippocr. *vinco, supero, contineo*, & passivum *κρατούμαι*, *vinci, superari, 5. aph. 45. l. 7. Epid. V. 22. l. 6. f. 5. 237.* Unde & *κραεστημένοι* dicuntur deplorati, ægri, & à morbo *victi*, quibus deneganda medicina, *l. de Art. IV. 6.* quamvis etiam de *alvo adstricta* accipiat, teste *Linden. Ex. IV. §. 99. Jung. Foëf. p. 353. Dieter. n. 477.*

CRATER, *κρατήρ*, communiter *poculum amplius*, significat. Rulandus vero *Craterem* descripsit *pet alienum*, quod inferius amplius, superius vero angustius est. Diminutivum est *Craterium, κρατήριον*, *Foëf. p. 353.*

CRATERAUCHEN, *κρατεραυχόν, ἢ κρατευχόν*, hominem *valida cervice præditum, robustum* significat, *Hipp. 6. Epid. f. 1. t. 3. Gal. in comm.*

CRATIBULA, *ἐχάριον, φρύζων*, est instrumentum ex bacillis ferreis quadratis, & digitalis crassitudinis, juxta se in acutum ita positus, ut semidigitale spatium intersit, factum focis conficiendis, carbonibus sustentandis, & cineribus dimitendis inserviens, *Rul. & Iohnf. Meminit ejus Willis in An. Brutor. Part. II. c. 9. pro foco sicco parando in paralyti.*

CRAOTOS, *κράτος*, proprie *robur, vim & potentiam* significat. Ita & *κρατισμός, robur, firmitudinem aetatis* florentis viresque denotat, apud *Hipp. 6. Epid. f. 8. t. 29.* à verbo *κρατύνω*, *roboreari, firmari, solli-*

Castelli Lexic. Med.

descere, quo usus *Hipp. de ossibus coalescentibus post fracturam, l. de fract. 41. & f. 2. t. 6.* Improprie etiam à nonnullis *κράτος* pars ea manus, quæ sub digitis est, & quidem interior magis, quam exterior, quia in interioribus totam Naturæ potentiam apprehendendi & continendi posuit, dicitur, *Gorr. in def. p. 245. Linden. Medic. Physiol. l. 2. c. 14. §. 85.*

CRATYSMOS, *Cratynoma, κρατυσμός, κρατύνομα, robur.* Vide *Cratos.*

CRAUROS, *κραύρος, i. e. friabilis.* Dicitur & *θραύρος, ὑθραύρος, & ψαύρος*, & accipitur de omni eo, quod nec lentoris, nec pinguedinis quicquam habet, *Gorr. d. l. & Linden. S. M. Exercitas. V. §. 41.*

CREATIO, *Creaturá, Creator, κτίσις, κτίσμα, κτήνη, ἢ κτίων, δημιουργία, δημιουργός.* Horum vocabulorum propria & stricta significatio non est hujus loci, quatenus scilicet per *Creationem* intelligitur ortus rerum naturalium ex nihilo primævus, à divina omnipotentia, & liberissima voluntate dependens. Vide *Schröd. l. 1. c. 4.* Quod si vero in latiore significatione accipiat, pro omni effectione naturali & opere, contradistinctis artificialibus, coincidit fere cum *Generatione*, & in hoc sensu Galen. *Naturam* vocat *δημιουργόν*, quod Interpretes expresserunt per *Creatorem*. Et illius summam sapientiam in *creationem* corporum naturalium, præsertim vero nostra aliquoties deprædicavit in *l. 1. de Us. Part. c. 18. l. 9. de Hippocr. & Plat. decret. c. 8. & 9. & passim alibi.* Verum & hæc significatio potius *Physica*, quam *Medica* dicenda. In hac latiori acceptione quoque verbo *κτίειν*, aut *κτίεω*, usus est *Hipp. 3. de artic. t. 41.*

CREBER, *πυκνός, πυκνός, frequens*, cujus interveniens quietis tempus est breve, *Gal. de Pulsib. ad tyr. c. 4.* Dicitur de respiratione *πυκνόν πνεύμα, crebra spiratio.* Et scemina apud Hippocr. *l. 6. Epid. f. 4. t. 4. πυκνοπνεύματος* fuisse legitur; de Pulsu, *Gal. d. l. & l. 2. de dignosc. puls. c. 1. alibique;* de morbis, v. gr. *Crebra febris, πυκνόν πυρ: l. 2. de morb. mul. XIV. 4.* quamvis fortassis rectius per *densum* veretur; *Crebra fluxio, πυκνή βροή, de Glandul. IX. 19.* Quod vero Galen. *d. l. de dign. puls. differentiam* aliquam inter celeritatem & *crebritatem* vult omnibus viribus comminisci, non videtur necessarium, sed mera inanis *λεπτολογία.* Alias Græcum *πυκνός* aliquando & *densum* & *durum* denotat, v. g. *alvi durities, πυκνότης κελίδος, 6. Epid. f. 3. t. 1. venæ condensata, indurata, βλάβες πυκνοθεσίαι, de salubr. diet. t. 27. & carne densa præditi vocantur πυκνοσάρκεις. Ibid.*

CRECE, *κρέκη.* De lapsu Galeni circa hanc vocem, quam in Hippocrate extare putavit, ab hoc fictam, ejusque significationem, quod sonum odiosum notet, videatur *Foëf. Oecon. Hipp. p. 353.*

CREDO, *πιστεύω, fides adhibeo, fido.* Verbum notissimum. Usus est Hippocr. *2. aph. 27.* Vid. *Diet. n. 683.* In genere quoque recte dixit Gal. quod id, quod quisque maxime cupit, etiam facillime *credat, de*

F f

[præc.

præc. ad Posthum. c. 10. Vix credendi effectus simplicium laudantur à Scrib. Larg. n. 19.

CREGYON, κρήνον, bonum, acceptum, significat idem, quod ἀζωθόν. Usus Hippocr. Coac. t. 30.

CREMASIS, Cremasmus, κρέμασις, κρεμασμός, suspensio, appensio. Legitur apud Hipp. 4. de artic. t. 52. 60. f. 3. de artic. t. 56. Descendit à verbo κρεμάσαι, suspendere, quo etiam sæpe usus Hippocrat. 1. de art. t. 14. f. 4. t. 43. 44. 46. &c. Foëf. Oecon. p. 353. seq.

CREMASTERES, κρεμαστήρες, dicuntur musculi duo, utrinque scil. unus, à quibus testes sursum trahuntur. Eorum uterque gracilis & longus & cum vasibus spermaticis à musculis hypogastrii descendit ad ipsos testes, eos relevans. Contrariis carent musculis, qui contrarium motum efficiant. Nullus enim est, qui testes ad inferiora revellat, quod satis sua gravitate ima petant, ægris præsertim & senibus. Hæc Castellus. De his musculis vid. & Barthol. l. 1. Anat. c. 22. p. 214. Similia duo corpora musculosa etiam utero adesse, quæ κρεμαστήρες dici possint, existimat Gal. l. 14. de V.P. c. 11. fin. & l. 2. de femin. c. 5. C. Hofmann, in comm. n. 1038. Cremasteres quoque denotant petiolos, vel pedes uvarum, teste Linden. Ex. X. §. 192.

CREMER, nomen morbi Hungarici fere Endemii, quando nauseam ex cibo vario inordinate sumto, vel à potu nimio contrahunt, & statim alio ulnam manus in parte domestica fortiter fricant, hancque partem sibi dolere dicunt. Post usum alicujus Aquæ cordialis statim evanescit. Ephem. Nat. Cur. Tom. vel Ann. II. Obs. 28.

CREMNOS, κρημνός, duo significat apud Hippocr. 1. Labra pudendi muliebris & eminentias sive alas, l. de loc. in homin. ed. Foëf. p. 423. vel l. 2. de morb. mul. l. 3. 5. juxta Linden. 2. significat labra ulcerum, d. l. de Loc. in hom. XLI. 2. edit. Lind. Jung. Foëf. Oec. p. 354.

CREMOR, κρέμας, item κηλός. Vide Chylus, Chymus. Est enim Cremor idem, quod Chymus, Galen. l. 3. de nat. fac. c. 4. Cremor pisanæ, κηλός πωσάνης, est, ubi à decoctione quis Pisanam coiaverit, deinde cremorem à decocti parte aquosa separaverit, c. 1. de R.V. l. A. t. 26. In Pharmaceuticis quoque & Chymicis vocabulum hoc frequenti in usu est; ubi tamen notat potius formam siccam pulveris. Ita notus est Cremor Tartari, in Dispensatoriis, & apud Schröder. l. 4. cl. 2. n. 408. Cremor Crystalli, l. 3. c. 8. n. 8. Cremor silicis, d. l. n. 18. Talcis, n. 20. Saturni, l. 3. c. 14. Cremor vel Lac Sulphuris, Libav. Alchym. Pharm. c. 36. Schröd. l. 3. c. 28.

CREPATIO, CREPATURA, Gr. λαις, λαισμός, proprie significat rupturam partis alicujus mollis, sed tensæ cum sonitu, qualis sonitus etiam crepitus nomine venire solet, de quo p. p. ita de intestinis, utero dicitur illa membra crepuisse, quamvis non semper sonus percipi queat, Wedel. Pathol. Dogm. sect. I, c. 6. p. 101.

Crepatura Paracelso vocatur Hernia intestinalis, in Prælect. Chirurg. circa fin.

CREPIDO, ἄμβη, ἀμβάνη. Vide Amba, Ambon.

CREPINUM, Paracelso idem, quod Tartarus. Crepinum introversum, id est, Tartarus correctus, l. 3. de morb. Gallico, cap. 30. Imo in l. 1. de orig. & generat. luis Venereæ hunc affectum Crepinum dicendum esse, à modo curandi statuit.

CREPITATIO. Vide Decrepitatio.

CREPITUS, φύσις, φύση, πύρησις, πορδή, flatum, per anum emissum cum sono significat. Siquidem alii sunt silentes & sine strepitu, φύσις σιωδής. Crepitus vero vocantur φύσις ψοδάδες, ἢ ἐν ἐσθίῳ, Hippocr. 1. Epid. f. 3. t. 1. & 4. Epid. XX. 13. l. 1. Progn. f. 2. t. 24. Generationem horum ex natura & doctrina flatuum petenda. Esse à Sulphure immundo, & ardere, vel accendi posse, ridicule statuit Paracels. t. 1. de Tartar. tr. 2. c. 2. in not. Crepitus lupi est species fungi, Chirurgorum orbicularis vulgo Bovista dicti, adversus hæmorrhagias celebratissimi. Schröder. l. 4. cl. 2. n. 411. In specie Crepitus ossium vocatur Symptoma quoddam scorbuticum, rarius tamen superveniens, quando ossium capita ex membri vel corporis quovis motu etiam leviori strepitum edunt ingentem, quasi nuda essent. Willis de Scorbut. c. 9. Crepitus tendinis vocatur sonus tendinis in manu siti, cum digito premitur à Joh. Mays in Prax. Chirurg. Ration. Dec. II. Obs. 5.

CREPUSCULUM, ἑσπέρα, ὀψιὴ ἄρα, est tempus vespere post Solis occasum, sic fortasse appellatum, quod res incertæ creperæ dicantur. Id quoque tempus noctis, an diei sit, incertum est. Linden. S. M. Ex. XVI. §. 221. seq.

CRESCITIVA Virtus dicitur species Vegetativa aut Nutritiva facultatis, quæ in totius corporis diametris addit secundum proportionalitatem naturalem, quatenus ipsum ad finem augmenti perducit per illud, quod ipsum ex nutriendo ingreditur. Avic. l. 1. fen. 1. doctr. 6. cap. 1. Vocatur alias Augmentativa Virtus.

CRESCO, αὐξάνομαι, αὐξομαι, idem, quod Augeor, incrementum capio. Vide Auctio. Quid per Philosophiam Crescentium & Fontium intelligat Paracels. legatur in Labyrinth. Medic. c. 11.

CRESERA, κρησέρα, Cribrum pollinarium significat, quo farina expurgatur & cribratur. Vocatur & ἀλευροπίστις Polluci, l. 6. c. 11. Legitur & κρησέρα, l. 2. de morb. mul. XI. 32. Vide Foëf. Oecon. p. 354. 355.

CRETA, vel denotat insulam, patriam Andromachi, κρήνη dictam; unde κρηός, Cretensis dicitur, Galen. l. de Theriac. ad Pison. c. 1. quæ significatio non est hujus loci: vel significat Terræ speciem notissimam, γῆν κρηικήν, candidam, quamvis Renodæus & virescentem & nigricantem faciat; quæ tamen non sunt in usu. An Græce κρηαλία γῆ dicenda? Vide Cimolia. De Crete vulgaris usu vid. Schröd. l. 3. c. 2. n. 3. De speciebus Crete sive Cretice terræ legatur & Mercurial. l. 3. Var. Lect.

Lect. c. 21. Ruland. & Johnson. seqq. differentias fecerunt : 1. *Creta* argentaria, in qua micæ argenteæ intertinent : 2. rara, mollis : 3. dura : 4. lutea mollis Waldenburgica, quæ facillime lineas ducit : 5. topheacea : 6. In cinereo violacea dura : 7. Cœrulea, quæ effoditur in Thuringia prope oppidum Mogellam, qua fabri in pingendis parietibus utuntur : 8. viridis dura : 9. subviridis : 10. nigra mollis : 11. nigra mollis, argenteis maculis nitens : 12. nigra dura : 13. fabrilis candida, ex qua Catajoni ad Matronam parietes & muros extruunt. Unde etiam Argieræ portus extractus dicitur. Ex tot speciebus colligere est, vocab. *Creta* generaliter accipi pro *Terra medicata & bolari*; quam sulphurionem confirmat Scribon. Larg. qui *Terram Samiam* aliquoties *Cretam* vocavit, n. 83. 86. 112. 189. Vide *Lex. Scrib. Rhodii* p. 368. *Creta sutoria*. Vide *Melanteria*. Præter usum medicamentosum *Cretæ*, de quo apud Schröd. d. l. & Mynsicht. *Armament. Medicochymic. sect. 8. in fin.* de *Mopsulis diacretæ*, hodieque abusus *Cretæ Zythepsis* nostris est familiarissimus, quando cerevisiam tempore æstivo acefcentem magna copia *cretæ* vulgaris injecta emendare conantur, non sine dispendio sanitatis, quia redditur Calcaria, & acris alkalizata, Paracels. l. 1. de *Tart. Tr. 5. c. 2. in explic.* Quid? quod haud raro portionibus impuris scatere soleat *Creta*. Nihil tamen minus cogimur sanitatis jacturam facere & pati, pro lubitu illorum cerevisiæ coctorum, quando alio potus genere destituimur. *Creta Virioli* vocatur Colcothar dulcificatum, quando in aqua solvitur calida, qua rubor tollitur & post exhalationem remanet colcothar subdulce albicans. Hartm. *Praxi Chymiatric. Tom. I. Oper. in fol. p. 121.*

CRETUS, i. e. *cribratus*, & *Cerno*, idem, quod *Cribo*, Scrib. Larg. n. 70. 115. 122.

CRIBRATIO, Gr. dici posset *κροσσησις*, est species secretionis, quæ solidiora in minores particulas redacta, aut etiam pulposa per cribrum trajiciuntur, ad separandum tenuiora à crassioribus. D. D. Bohn. *Diff. Chym. Phys. XV. §. 2.*

CRIBRATORIUM, *Cribrum*, *κροσσησις*, *κροσσησις*, quid proprie sit, in vulgus notum est. Dicitur & quandoque *Colum*, *ήμωδς*. Pertinet ad instrumenta etiam Diætetica, Pharmaceutica, & Chirurgica. Unde rectissime vocavit Galen. l. 6. de *C. M. S. L. c. 2. Cribrum Medicum*, *κροσσησις ιατρικη*. Actio ipsa dicitur *Cribrare*, *Percribrare*, *Cernere*. Vid. *Lex. Scrib. Rhodii* p. 368. ejusdemque notas ad d. *auth. n. 61. 75.* Per translationem etiam *Cribrum* in Anatomicis usurpatur, v. g. *Os Ethmoides*, sive *Cribriforme*, *Cribriformum*, ad radicem nasi occurrens, cujus descriptionem vide apud Barthol. *libell. 4. c. 8.* & *Cribrum Renum*, quod à veteribus fictum esse statuit idem, l. 1. *Anatom. cap. 17.*

CRICOARYTENOIDEI dicuntur duo Musculi; laryngem aperientes, de quibus legatur Barthol. l. 2. *Anat. c. 11. p. 442.*

CRICOIDES; *κρικωειδης*, epitheton *Cartilaginis* ad *Laryngem* pertinentis, ita dicta, quia *annuli* figuram imitatur. *Κρικωειδης* enim *annulum* & *circulum* significat, uti constat ex Hippocr. *libell. de Anat. l. 3. in Mochlic. XXV. 5.* Dicitur & à quibusdam *Cymbularis*, *Cooperatoria*, *Castell.* *Cartilaginis* descriptionem vide apud Barthol. *Anat. l. 2. c. 11.* Aquapendens vocat *Innominatam*, cum tamen à Galeno & Orisatio *Cricoides* jam appellata fuerit, *Tract. de Larynge vocis organo, part. 1. c. 3. c. 5.*

CRICOS, *κρικος*, vide *Circos*.

CRICOTHYROIDEI vocantur musculi, qui jndice Bartholino, rectius dicerentur *Thyrocricoidei*, d. l. p. 439.

CRIDONES, Vermiculi intercutanei, Hoff. *epit. med. §. 5.*

CRIMNON, *κρικνον*, dicitur *farina crassior*, castrata, negligentius molita, & saltem per cribrum laxiora habens foramina trajecta, Dioscor. l. 2. c. 112. Galen. l. 7. de *S. F. §. h. tit.* Meminit & aliquoties hujus vocabuli Hippocrat. de potu agens, in quo farina crassior macerata fuit, l. 2. de *morb. XIV. 15. XXIX. 11.* & sæpius alibi. Aliquando vero usus est fœminino *κρικνον*, etiam *potentam* crassiorē indicans, v. g. l. d. *nat. mul. XXIX. 53.* quamvis Lind. *κρικνον* retinuerit. Derivativum etiam *κρικνωδης*, *potentarius*, *farinaceus*, de sedimentis urinæ crassioribus fursuraceis sæpe usurpavit, 7. *aph. 21. Progn. d. 4. Coac. 1. 263. 588.* cruditatium excrementitiarum & corruptarum copiam in massa sanguinea indicantes. Jung. *Foëf. Oec. p. 355. seq. Diet. n. 478.*

CRINALE vocatur instrumentum quoddam Chirurgicum, Ophthalmicum, cujus figuram cum usu exhibet Scultet. *Arm. Chirurg. Part. 1. Tab. IV. fig. 1. & Tab. XXXI. fig. 5.*

CRINATUM, *κρινωδης*, epitheton *suffimeni*, vel *Thymiamatis*, apud P. Æginet. l. 7. c. 22. h. e. *liliaceum*, à *κρινος*, *lilium*.

CRINES, *τριχες*, sing. *τριχς*, *Pilus*, quid significet; satis constat. Sunt vero *Pili* partes corporis secundariæ tenues, longæ, siccæ, ex cute erumpentes, à succi cujusdam pene excrementitio-nutritii sulphureo-falini crudi præsentis copia obortæ. Variant autem ratione coloris propter variam sanguinis & succi nutritii constitutionem & temperiem. Qui *crinibus* vel *pilis* abundant, *pilosi*, *hirti*, *hirsuti*, *δυσωις* vocantur; qui vero carent his locis, in quibus esse deberent, præsertim in capite, *Calvi* appellantur. *Pilos* quoque non carere medicamentosa virtute, vide apud Schröder. l. 5. cl. 1; n. 23. Locus, ubi *pili* abundant, præsertim in capite, dicitur *Capilliium*, *τριχωσις*, *τριχωμα*, Gott. in *def. Signaturam crinium* esse valde fallacem, recte judicavit Parac. l. 9. de *Nat. rer.*

CRINITUS, a, um, *κρινωδης*, dicitur de plantis, quarum radices multis fibrillis vel capillamentis ad la-

tera dispersis per terram diffunduntur; instar pedum cancorum, apud Theophr. sæpe. Vide Keuch. *not. ad Seren.* p. 148.

CRINOMENOS, κρινόμενος, id, quod *judicatur*. Vide *Crisis*.

CRINOMYRON, κρινόμενον, unguentum liliaceum, quod & *Ægyptium album* & *Susinum* vocabatur, significat. Constabat lilio & quibusdam aromatis, Gorr. p. 246.

CRINONES, vocantur nonnullis practicis *vermiculi cutanei*, qui & *dracunculi* aliis dicuntur, summum pruritus sub cuticula excitantes, & atrophiam sive maciem corpori inferentes, haud dubie à succo nutritio vitioso & coagulato provenientes, quorum capitula cineritii coloris e cute erumpunt, si inunctio facta fuit prius linimento ex farina triticea, & melle parato, hinc vel novacula abraduntur, vel crusta panis, Tim. à Guldenkle *l. 5. cas. 23.* Vide *Dracontion*.

CRIOGENES, κριογενής, epitheton trochiscorum ad expurgandum ulcera sordida, apud P. Æginet. *l. 7. c. 12.*

CRIOMYXOS, κριόμυξος, vocatur proprie *mucos in naribus abundans*, instar arietis. Tropice usurpatur de hominibus stupidis, & vacui cerebri, Gal. *l. 6. meth. med. c. 3.* C. Hofm. *com. ad Gal. de V. P. n. 1025.*

CRISIMOS, Criticus, κρισιμος, κρισιμός, vel de morbis, qui *judicantur*, vel de *diebus*, in quibus *judicari* solent, accipitur, apud Hipp. Gal. *l. de dieb. judicat. c. 3. & 3. progn. t. 1.* Vide Dieter. n. 482. Foëf. p. 359. Frequentior tamen est posterior acceptio. *Signa* quoque *crisima* fustissime reperies apud Gal. *1. aph. 12. & l. 1. de cris. c. 3. 7. 8. & 14. l. 3. c. 4.*

CRISIS, κρίσις, *Judicium, Judicatio*. Quam certum vero & expeditum est, vocabulum hoc frequentissime usurpatum in medicina non denotare *judicium forense* vel *judicationem*; tam intricatam, multisque difficultatibus adhuc implicatum est, quid Hipp. Gal. & alii veteres recentioresque medici per *crisim* intellexerint, aut potius, quænam sit hujus vocabuli genuina significatio? Interdum enim *Crisis* dicitur subita morbi in melius pejusse ad vitam; aut mortem mutatio: Interdum ea, quæ antecedit *judicium*, humorum agitatio: interdum integra totius morbi solutio: interdum illa tantum morbi solutio, quæ ad bonum fit, nomine *criseos* venit, Gal. *l. 1. de cris. c. 1.* Quæ varietas sententiarum oborta esse videtur à neglecta consideratione comparationis inter *judicium forense* & *judicium medicum*; quæ si probe attendatur, res mihi videtur expeditu facilior, quænam significatio adæquata sit dicenda? Nimirum quemadmodum ad *judicium forense* ad minimum tria necessariò requiruntur: *Judex, reus & testimonia*; ita quoque in *crisi medica* res sese habere debet. Reo respondere ægrum, nullum est dubium. Testibus vel testimoniis comparare posse attributa varia causarum & subjecti probe examinata & considerata, hoc etiam nemo facile inficias ibit. Quæritur saltem de *judice medico*, quis constitui debeat ac possit?

Sane æger vel morbus non potest simul *judicis & rei partes* sustinere. Ergo vel natura, i. e. vigor flammæ & temperamenti vitalis adhuc in ægro superstes, vel medicus *judicis vices* subire debent. Quia vero medici opera saltem ministerialis est respectu naturæ, quæ dicitur ab Hippocr. morborum medicatrix. Igitur satis est, naturæ *judicis officium* attribuisse. Quibus ita positis facile quilibet rem hanc antea intricatam penitus considerans, neque quamvis mutationem ad vitam, vel mortem, in melius vel deterius, recte dici *Crisim*, quia mutatio, quæ fit in deterius, non fit virtute, aut vigore naturæ, sed potius vi morbi, & ita deficit *judex competens*, quo deficiente, quis vellet dicere *Crisim*? neque humorum agitatio antecedens *Crisis* appellanda, quia adhuc sub *judice* lis hæret, an illa agitatio à viribus vitalibus, an vero à vehementia causæ morbificæ oborta sit? quemadmodum nec in foro inquisitio & ventilatio actionum proprie dicitur *judicium*, aut sententia, sed potius, quando actio deciditur per *judicem*. Relinquitur ergo, *Crisim* saltem dici adæquate, quando beneficio virium vitalium h. e. naturæ & adhuc *stans* vigoris humorum & spirituum causæ morbificæ sit remotio, & ægri à morbo liberatio; id quod Galen. ipse fateri cœctus est, *l. 3. de cris. c. 1.* quod ea, quæ repente fit, per excellentiam *crisis* dicatur, & à natura, ea, quæ præter naturam sunt, superante, exquiritur perficitur. Quam eam de *Crisis* *significatione* sententiam prolixius expositam reperies in *Dogm. Med. Gen. P. III. c. 6. dogm. 8. seqq.* Concidit ergo, stante hac sententia, distinctio inter *crisim bonam & malam*, cum mala nulla detur. Siquidem *judice favente*, h. e. naturæ robore sufficiente, in malum non potest fieri mutatio: Implicaret enim contradictionem manifestam. Distinctio vero in *crisim perfectam & imperfectam* suo stat talo, quarum illa cum manifesta materiæ peccantis evacuatione, hæc cum remotione ad alium locum ignobiliorum conjuncta est. Quod si tamen aliis placuerit, retinere illas tricas & ambiguitates, per nos illis liceat. Jungi vero possunt circa hoc vocabulum, Foëf. *Oec. p. 357.* Dieter. n. 479. *seqq.* Præter hanc significationem *Crisis* etiam requiritur in medico, h. e. *judicium exactum & rectum* de visis fieri & auditis, de futuris prædicendis, de agendis juxta veram methodum. Quam difficile vero hoc sit, *judicavit Hippocr.* statim ab initio *1. aph. 1.* Prudentia igitur & exercitatione opus esse, quis non intelligit? Adde Linden. *Ex. V. §. 6.*

CRISPATURA, κρυσπασίσις, proprie dicitur de pilis contortis, & legitur apud Galen. *l. 1. de C. M. S. L. c. 3. fere ad fin.* Improperie nonnulli recentiores medici usurpant de spasmodica contractione partium membranacearum & fibrosarum. Ita sunt, qui ureterum *crispaturam* accusant in calculo renum urgentem, quamvis fortassis non absque rationibus adhuc de ea dubitare possit, quod ulterius ventilare non est hujus loci.

CRISPELLA est forma alimenti, vel medicamenti, quale

quale exemplum contra hæmorrhoides commendatum tradidit Joh. Anglic. *Rof. Angl. p. m. 167. seqq.*

CRISSA avis, *Criſſatum*, κίχλος, κίχλις, vide *Cincliſmus*, *Criſſare*, quid ſit, vide *Clados*.

CRISTA, λόςος, eſt prominentia illa mollis capitibus gallorum gallinaceorum ſuperpoſita, Galen. l. 2. de *A. Fac. c. 21*. Ad hujus ſimilitudinem & proceſſus acutus offis cribriformis & medius *crista galli* dicitur, Barthol. libell. 4. c. 8. Pathologicæ quoque appellântur *Criſtæ* illæ *excreſcentiæ carneæ fungoſæ in ano pullulantes obortæ ut plurimum ex fœdo concubitu*, de quo tacere præſtat, ad quarum radices plerumque fiſturæ ſive rhagades adſunt. Ital. *Creſte*. Meminit *Criſtarum* Aquepend. in *tract. de Oper. Chirurg. ed. Patav. p. m. 102.*

CRITERIUM, κριτήριον, normam & fundamentum, ſecundum quod judicium aliquod inſtituitur, ſignificat. Galen. l. 1. de *V. P. c. 8*. Adde C. Hofm. in *Appendice Commentar. in qua variæ lectiones continentur, n. 1143.*

CRITHE, κριθή, *Hordeum* ſignificare, ex Botanicis conſtat. Diminutivum κριθίον, *hordeolum* ſignificans legitur pro decocto hordei apud Hipp. l. de *nat. mul. XLIX. 3, 4*. Ad ſimilitudinem hordei, nomen quoque hoc tribuitur *tuberculo oblongo palpebræ cilio externa parte, qua pili ſunt, adnaſcenti, à materiæ crudæ cum ſanguine affluenti collectione oborto*. Meminit hujus Hippocr. l. 2. *Epid. ſ. 2. n. 10*. Galen. *deſin. Med. & Introduct. c. 16*. ubi & *κριθία*, *præputiolium* vocatur, l. 4. de *C. M. S. L. c. 7*. & *8. ſin. Ægin. l. 3. c. 22*. alique.

CRITICUS, κριτικός, idem, quod *κριτικός*, ſcil. ad *criſin* faciens, vel pertinens, vel ut cauſa, vel ut ſubjectum, vel ut ſignum. Vide *Criſimos*. Cæterum apud Æginetam *Criticon* eſt nomen medicamenti topici contra ſtigmata; h. e. cuius punctatis maculis decoloratam laudati, fortassis ab autore *Crione*, cujus in eodem quoque loco meminerat, l. 4. c. 7.

CROCE, κρόκη, *tramam*, vel ſubtegmen ſignificat; ſed ſumitur apud Hipp. pro *ſilo*, l. 2. de *morb. XIX. 11*. Idem ſignificare vocab. κρόκισ exiſtimat Foëſ. p. 360. ex Galen. l. 3. de *C. M. S. L. c. 1*.

CROCIDIZO, κροκιδίζω, idem fere, quod κροκιδολογέω, floccos evellere vel colligo. Vide *Carphos*, à κρόκισ, floccus.

CROCINUM, κρόκινον, nomen collyrii & unguenti apud Ægin. l. 7. c. 16. & 20.

CROCODES, κροκόδις, epitheton paſtilli vel trochiſci, quaſi *croceus* dicti, ob magnam quantitatem croci, quæ compositionem illam ingreditur. Ægin. l. 7. c. 12.

CROCODILUS, κροκόδιλος, dicitur animal Ægyptiacum amphibium quadrupes, oviparum, cujus deſcriptionem, differentiam inter terreſtreſum & aquaticum, vim venoſam per morſum, uſum in cibis medicamentoſum prolixius videre licet apud Ul. Aldrov.

l. 1. de *quadr. dig. ovip. c. 15*. Jungantur obſervationes communicatæ per Doct. Stubbes in *Act. Philoſoph. Oldenburg. Ann. 1668. in Junio*. Meminit aliquoties Gal. v. g. l. 4. de *V. P. c. 2*. quod ſolus *Crocodylus* non moveat inferiorem maxillam, l. 7. de *C. M. P. G. c. 13*. quod adepſ *Crocodyli* conditus ſit odoramenti, l. de *Theriac. ad Piſſon. c. 10*. quod adepſ *Crocodyli* ejus animalis morſum certo curet, l. 10. de *S. Fac.* quod ſanguis *Crocodyli terreſtris* viſum acueri dicatur, ſed ſe noluiſſe experiri, & quod ſtercus hujus inter coſmetica retulerint mulierculæ delicioſæ, &c. *Crocodyli terreſtres* ſunt nihil aliud, quam *ſcinci*, quorum uſus eſt iratas uxores conciliare, & in veneris conflictu victoriam reportare, verbis Lang. l. 1. ep. 65. Horum ſtercus jucundo nidore polleus *Crocodylea* vocatur, & non modo contra epilepſiam ex aceto mulſo bibitur, ſed etiam eſt fucus egregius mulieribus, monſtrante Rhodio ad *Scribon. L. n. 14*. *Crocodylum* ſolo anheliu venenoſo inficere, teſtatur *Paracelſ. l. 2. de peſte cum additio. tr. 3*. Idem etiam *Crocodylos* inter ſerpentes manifeſte reſert, l. *principior. ſex de myſter. verm. c. 6*.

CROCOMAGMA, κροκομαγμα, eſt retrimentum *Crocini* unguenti, ita dictum, quod expreſſis unguenti *Crocini* odoramenti & in formas digeſtis paretur. *Μαγματι* enim appellantur, quæ expreſſa aliqua materia relinquuntur craſſa, fœculenta & lignoſa. Variæ vero ſunt differentiæ *crocomagmatis* varique uſus. Vide Gal. l. 2. de *Antidot. c. 5. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. in ſin. Dioſcor. l. 1. c. 26*. P. Ægin. l. 7. c. 12. *Scribon. L. n. 4. 30. 70. 299*. Rhod. in *not. ad n. 4*. Adde *Gorræum in deſ.*

CROCOPHANTOS, κροκοφαντός, κροκοφαντών, dicitur ſacculus ſtupa contextus, cui *crocus* inditur, ejus meminit Gal. l. 7. de *C. M. S. L. c. 2*.

CROCUS, CROCUM, κρόκος, κρόκον. Utrunque in uſu eſſe demonſtravit Rhod. in *Lex. Scribon. p. 368*. Vel enim ſignificat plantam bulbosam, flore purpureo autumnali, cujus flamina flammea inſtar antheræ conſtituant aroma notiſſimum *crocum officinale*, ad cibos & medicamenta commendatiſſimum, de quo vide Schröder. l. 4. cl. 1. n. 110. ut & veteres novoque alios quam plurimos autores. Rulando vocatur *Crocus* ſlos, Vel denotat calcem purpuream ad *croceum* colorem vergentem, qui paratur ex antimonio, vel marte, vel venere, Idem l. 1. c. 3. *lit. C. Libav. deſcribit per magiſterium minerale tingens, & per modum effloreſcentiæ naſcens, Synt. Arc. Chym. l. 5. c. 20*. ubi etiam putat, haud inepte dici poſſe *antheram mineralem*. Species vero ex variis mineralibus & metallis paratas recenſet *ſapp. ſeqq.* Varias *Crocorum metallicorum, Auri, Martis, Veneris, & Antimonii* præparationes tradidit *Junken in Lex. Ch. Ph. P. I. p. 89. ſeqq.* *Crocus metallorum* eſt ille ipſe, qui ex antimonio paratur, Jung. *Rolink. Chym. l. 5. ſect. 10*, *Crocus* vel *Crocom* etiam à Galeno dicitur de *vinello ôvi*, qui *λίχθος* alias Gr. vocatur, l. 3. de *ſacil. parab. Foëſ. Dec. p. 360*. *Crocom Arabicum* vocatur etiam compositio

quædam spagyrica satis obscure descripta, quæ & oleum Arabicum dicitur, Aristot. de perfecto Magisterio: Th. Chym. Vol. III. p. 116. Lapis Phil. vocatur Crocus, Vol. IV. p. 727.

CROMMYOKYREGMIA, κρομμυοξυρηγμία, significat ructum acidum foetentem & odorem cæparum referentem. Legitur apud Aristoph. vid. Dogmata nostra Med. Gen. P. II. c. 11. dogm. 3. p. 282.

CRONOS, κρόνος, Vide Saturnus.

CROTALISTRIA, idem, quod Ciconia, apud Petron. c. 37. quod rostri collisu ceu crotalo sonum efficiat. Linden. Ex. X. §. 273. Vide Ciconia.

CROTAPHI, κροταφοί, tempora, dicuntur ossa duo cranii, utrinque singula ad aures sita trilatera, parte superiore futuris ληπιδειδεις, five squamosis posteriore laterum τῆς λάμειδειδ' εἰς additamentis, anteriore futura, quæ cranio & ossi σφηνοειδ' communis est, terminata. Sunt autem omnium cranii ossium infirmissima, tum quod tenuissima sint, tum, quod pertusa meatu auditorio & cavata, partim ad genæ supernæ diarthrosin, partim ad venæ jugularis ramos intus & foris excipiendos. Non sunt vero simplicia, sed multiformia, Castell. & Gorræus p. 250. Dicuntur ossa temporum, quia vocab. tempora etiam latius accipitur, pro tota regione laterali inter oculos & aures. Jung. Barth. l. 3. Anatom. præem. & libell. 4. c. 6.

CROTAPHITÆ, κροταφίται, vocantur temporales musculi, quia temporum cavitatem & regionem occupant, ossaque temporum tegunt; Maxillam vero inferiorem movent & sursum trahunt, atque ita os claudunt. Gal. l. de muscul. dissect. c. 6. Barthol. Anat. l. 3. c. 11.

CROTON, κρότων, Ricinum significat, & ad Botanicos pertinet. Vid. Hippocr. l. 2. de morb. mul. 79. 11. Alias & Galenus κρότωνος apud Hippocr. l. 2. de morb. 14. per bronchia pulmonum exponit, Foëf. p. 360. Meminit etiam κρότωνον Gal. l. 10. de S. Fac. §. De sanguine viridium ranarum, & infecta intelligit, quæ bovis, ovibus, & canibus (hinc & κυνοειδ' εἰς, vaistæ canum vocantur) infecta, quorum historia cum usu in medicina vide apud Aldrov. l. 5. de insect. c. 5. & e Seren. c. 36. Keuchen. in not. ad h. l.

CROSTONE, κροτώνη, excrescentiam fungosam in arboribus proprie significat, uti patet ex Theophrast. l. 1. de plant. c. 13. Dicitur alias κρότωνος, κρότωνος, fungus. Per translationem etiam excrescentias & tumores fungosos, ad ossium panniculos obortos κρότωνος dici, testatur Lang. l. 1. ep. 42.

CRUCIALIS, est epitheton incisionis chirurgicæ, quæ fit decussatim. Legitur in Ruyfchii Centur. Observ. Anatom. Chirurg. Obs. LX.

CRUCIATUS, κρίν' λυπηρός, ἀλγ' σφοδ' εἰς, dolorem intensissimum significat & tantum non intolerabilem, quique animam in consensum pertractam conficiat mœre ac sæpe desperatione, qualis est dolor calculi, arthriticus, colicus, & præsertim cardiaca passio,

sive cardiognus, Lind. Ex. XIII. §. 129. 130. & dolor hepatis in Cappadocæ Hepatico, Exerc. IX. §. 41. Jung. & Scrib. Larg. n. 90. 171. Respondet doloribus in cruciariis, h. e. cruci affixis.

CRUCIBULUM, est vas fusorium ex terra igni contumacissima factum, acutiore basi vel fundo & tereii in ampliore capacitate forma triangulari vel rotunda desinentem, pro fundendis & liquantis metallis & mineralibus formatum. Rul. & Johf. Lex. Apud Hartmann. in Prax. Chymiatri. legitur in plurali crucibulos Tom. I. Oper. in fol. p. 133.

CRUCIUM VINUM dicebatur, quod in extremis offerri solitum est peccatoribus ad supplicium mortis deductis. Lind. Ex. X. §. 102.

CRUCUS, pro Crocus. Rul.

CRUDITAS, ἀμύτης, Crudus, ἀμύς, ἔνυμ' proprie de fructibus immaturis dicitur, deinde refertur ad cibos, humores, excrementa, morbos, quæ omnia si nondum acceperunt perfectam constitutionem in quolibet suo genere, Cruda, aut Cruditates dici possunt. Principium vero crudorum humorum potissimum à ventriculi ejusque fermenti imbecillitate dependet, unde & morbus ipse ἀμύτης, vel δυσπεψίας, Cruditatis nomine exprimitur. Opponitur cruditati & crudis, coctio & cocta, πέψις, πέπαισις, πέποινα. Vide Foëf. Oec. p. 692. Dieter. num. 945. Cruditates generices multorum morborum eleganter & vere appellavit Linden. Ex. XIII. §. 149. Crudus etiam vocatur, qui cruditatibus laborat, Cels. l. 2. c. 10. ubi dicit, crudo non esse sanguinem mittendum, & Scrib. Larg. n. 122. in quo prohibet, ne crudus, i. e. cruditates in ventriculo habens, sumat medicamentum.

CRUDIVORUS, ἀμοφάγος, dicitur de brutis & hominibus barbaris carnes crudas devorantibus, de quibus recte dicit Aristot. l. 9. Hist. anim. c. 1. quod talibus omnia sint infesta, & ipsa aliis.

CRUENTUS, ἀίματιόδης, ἀίματιος, dicitur de humoribus, vel excrementis potius, cruore, vel sanguine extravasato mistis, v. g. de sputo cruento, Ægin. l. 3. c. 31. Hipp. Coac. t. 390. expresse vocatur ἀίματι ξυμμιμυγμένον, sanguine mistum, de urinis, Coac. t. 22. 272. 581. & alibi: de excrementis Hipp. de nat. hum. sect. 2. t. 10. 43. Epid. Unde & dysenteria ἀίματιος, Cruentia dicitur, Gal. 3. in 3. Epid. 70. & ad 5. aph. 65. De sudore cruento vide Baricellum, & alios.

CRUMA, κρέμα, significat sonum, qui ex pulsatis organis musicis percipitur, à κρέω, pulso. Usus Hipp. l. 1. de Diet. XV. 16.

CRUNION, κρήνιον, nomen est medicamenti compositi, quod vim habet vehementem movendi urinam; quare sic dictum est à torrentis, Gr. κρηνός, similitudine. Legitur apud Aët. l. 12. Gorr.

CRUOR, apud Latinos ambigua gaudet significazione. Aliquando sumitur late pro sanguine, & ita æquipollet Græco αἷμα. Vide Sanguis. Paracels. passim in scriptis;

scriptis. Ita enim aliquoties legitur apud Willis. Vel sumitur stricte, & quidem pro sanguine venoso, Helmont. *tr. Blas human. n. 21. seqq.* vel pro sanguine extra vasa existente à κρέμα, Perott. *ad Mart. Scribon. L. n. 193. 196.* Vel pro ichore sanguineo, Gal. *de Urin. c. 22. & l. 3. de C. M. S. L. c. 1. Gr. ἰχέρη.* Vide Ichor. Vel etiam pro sanguine congelato, Gr. θρόμβος αίματος, ut passim in autoribus legitur. Peculiarem descriptionem Cruoris legimus apud Paracels. *l. 1. de Tart. trach. 1. c. 3. in notis: Viscus secundæ generationis est Cruor, qui descendit à salibus: Est enim Cruor sal egestus, i. e. rejectum & separatum à primo sale. Verum hæc sunt Bœotica ænigmatica.*

CRURALIS, epitheton venæ & arteriæ per crura & pedes excurrentium apud Barth. *libell. 1. An. c. 9. p. 644. & libell. 2. c. 6. p. 658.*

CRUREUS vocatur musculus offi cruris affixus tibiam extendens. Barthol. *l. 4. An. c. 12. p. 581.*

CRUS, σκέλον, in plur. Crura, σκέλη, dicuntur extremæ corporis partes, quæ thoracem, & imum ventrem prætergrediuntur, ut, quicquid promipet ultra os sacrum & carnosos musculos ibi inferne usque ad pedes, id Crura dicantur. Dividit hæc Galenus in partes tres: eis μέγαν τε, καὶ κνήμην, καὶ πόδα, femur, tibiam & pedem, Gal. *Introd. c. 10. & alibi.* Suntque ambulationis instrumenta, *l. 15. de V. P. c. 8.* (unde & à currendo vocabulum deducitur per metathesin literarum) & incessus fundamenta, *l. de part. pilæ exerc. c. 2. fin.* Crus brevius describitur à Dieterichio, quod sit pars organica corporis à cœcendice ad imum pedem protensa, *Iatr. num. 774.* Æquipollet pedi anatomico sumto, Linden. *Ex. VII. §. 56.* Crus contabescens per colliquationem σκέλον σπένδιμον legitur apud Hipp. *6. aph. 20.* Sumitur tamēn & aliquando strictius pro parte pedis, quæ sub genu ac poplite utrinque est, uti hoc demonstrat ex Poluce *l. 2. c. 4.* Lind. *Medic. Physiol. l. 2. c. 12. §. 116.* Crura fasciia descripta vide apud Paræum *l. 22. Chir. c. 13.*

CRUSTA, vocabulum est πολύσημον. Vel sumitur de animalibus crustam habentibus in ambitu corporis, sive cuius crustaceam. Et ita Græcis dicitur ὄστρακον, & animalia crustacea, crustata, ὄστρακός δερμα, μυαλακός σκελετός, Gal. *de puer. epil. etiam dicuntur ὄστρακα c. 5. de quibus vide Aldrov. l. 2. de Exanguibus Crustatis.* De crustaceis Offic. Schröder. *l. 2. c. 27.* Vel accipitur pro eschara Gr. ἰχάρα, ἐφελκίς, quæ ulceribus veluti septum, vel sua sponte, vel arte pyroticorum, sive causticorum medicaminum usu adnascitur, Gal. *l. 5. meth. med. c. 5.* Scrib. *Larg. n. 25.* Rhod. *in not. ad h. l.* Talia media dicuntur Escharoita, ἰχαραίτις, suntque duplicia, ignium ferramentum, & medicamentum septicum, vel causticum. *l. 5. de S. F. c. 15.* Talia medicamenta abundant salinis acerrimis lixiviosis portionibus, uti patet ex lapide septico parato ex lixivio fortissimo. Legitur & apud Hippocr. ἰχαραίτις κερμινός, farinas & pultes farinaceas crustam facientes in craticula coctas, *l. 4.*

Ep. XXIII. 11. Vel sumitur pro cuticula, quæ liquoribus aut etiam partibus solidis ex aliqua congelatione superficiali adnasci solet. Hanc Gal. vocat κρινὸν θήλαρον, *l. 2. de Al. Fac. c. 23.* Talis crusta observatur quoque in sanguine extravasato, de qua videantur notæ nostræ ad Jessen. *p. 174. seqq.* Willif. vocavit cremorem, *de febr. c. 1.* Ita & in urinis conspicitur quandoque crusta albicans in superficie concrefcens à particulis salis fluidi cum fixi portionibus combinatis. Idem *l. de Urin. c. 5.* Crustam quoque tribuit gulæ, ventriculo & intestinis in superficie interiori, Barthol. *l. 1. c. 9. & 10.* quam crustam villosam vocat Willif. *Pharmac. Rat. Part. I. sect. 1. c. 2.* & in parte postica, sive convexa glandulis numerosissimis annulatis confitam esse docet.

CRUSTULA, idem, quod Ecchymoma, in oculo, h. e. sanguis, qui ad conjunctivam tunicam à suis descendit arteriis, cum ipsa crepuerint. Fit autem duobus modis, scilicet ex oculi percussione & fissura conjunctiva; vel ex apostemate in conjunctivæ, & non ex sui, fissura, Isaac. *l. 2. Vitiis c. 3.*

CRUSTUMINATUM, κρουσμίνατον, genus dicitur potionis ex crustuminiis pyris præparatum, cuius meminit Aëtius *l. 5.* De illis vero pyris optimis vide Scrib. *Larg. n. 104.* & Rhod. *in not. ad h. l.* ut & in *Lex. Scrib. p. 369.*

CRUX, σταυρός, quid significet, notum est, & propria ad medicum non pertinet. Videatur Lipsii libellus de Cruce; De signatura Crucis hieroglyphica videatur Joannis Dee Londinensis *Monar Hieroglyphica Theor. XVI. in Theatr. Chym. Vol. II. p. 197. seqq.* Signaturas Crucis vestimentis cœlitus impressas malum quid portendere, vult Paracels. *Philos. l. 2. c. 8. l. Meteor. c. 9. & l. 2. de Meteoris; & de Meteoris ex Elemento ignis c. 33.* Legatur quoque, si placet, de forma crucis qualis fuerit, C. Hofm. *Com. ad Galen. de V. P. n. 694.* Tropice etiam Crux cervi vocatur à venatoribus *officulum de corde cervi*, à figura, quam quodammodo refert, quod plurimum ad cordis affectus valere vana potius persuasio nobis videtur, quam experientia, multo minus ratione vera confirmata sententia.

CRYBDEN, κρύβδην, significat clam, latenter, occulte. Hipp. *l. 1. de morb. mul. LXXXII. 12.*

CRYMODES, κρυμώδης, est epitheton febris continuæ & ardentis accensæ ab erysipelate circa pulmonem consistente, quemadmodum ex Aëtio *l. 5. c. 89.* notavit Gorr. Derivatur à κρυμός, idem, quod κρύος, frigus, algor, q. d. febris algida vel frigida, scil. ratione partium externarum.

CRYOS, κρύος, frigus, algor, glacies, & per metaphoram durities crustæ. Linden. *Exerc. V. §. 41.*

CRYPHINA, κρύφινος ἢ κρύφινος, animi sensa occultata denotat, Hippocr. *l. 7. Epid. plane in fine;* quamvis Lind. κρύφινος retinuerit. Foëf. *p. 360.*

CRYPTOS, κρυπτός, occultum significat vel latentem, usur-

usurpavit Hippocr. de Cancro, 6. aph. 38. Vid. Dieter. n. 483. Vide *Occultus*.

CRYSORCHIS, κρυσορχίς, est testiculi, aut *testiculorum occultatio* vel recessio. Galen. in *def. Med.*

CRYSTALLINUS, κρυσταλλίνος, vel dicitur de humore oculi in medio sito, duriusculo, non omnino rotundo, sed aliquantulum plano, pellucido & puro, ceu medio visionis adæquato, & fere primario, cuius descriptionem & usum vide in anatomicorum scriptis, præsertim Barthol. *Anat.* l. 3. c. 8. Dicitur hic humor etiam *glacialis*. Vel usurpatur de membris corporis summe frigidis. Ita *χέλιος* vocavit κρυσταλλίνος, *crystallinas*, Hipp. l. 7. *Epid.* XV. 36. h. e. quasi congelatas.

CRYSTALLISATIO est operatio chymica salibus & salinis concretis propria, quatenus post corporatum liquoris illa dissolventis quantitatem certam corpuscula salina congregari rursus & uniri incipiunt, donec vel sola, vel cum aliis metallicis aut mineralibus combinata in diaphanam compagem diversæ, cuius tamen salis propriæ, figuræ abeant. D. D. Bohn. *Differ. Chym. Phys.* XIII. §. 23. *seqq.* D. D. Wedel. *Pharmac. Acroam.* l. 1. *sect.* 2. c. 3. p. 44. *seqq.* ubi *crystallisatio* per coagulationem spontaneam & successive ab intra perficiendam describitur.

CRYSTALLUS, κρυσταλλός, communiter describitur, quod sit succus intra terram frigore concretus. Itaque ex marmorum saxorumque canalibus effoditur, vel venis fibrisque detectis, aliquando aratro excitatur, & torrentibus defertur. Sunt qui dicunt, esse aquam coelestem gelu vehementiori duratam, Gorr. p. 251. Imo Ruland, non dubitat glaciem esse, quia impatiens est caloris, nec reperitur alibi, quam ubi maxime hybernæ nives rigent. Hanc sententiam & Joh. Agricola de metallicis, & Matthiolus, aliique defenderunt. Enimvero falsitatem hujus opinionis solidis rationibus & experimentis detexerunt Andr. Chioccus in *Mus. Calceolar. sect.* 3. p. 193. *seqq.* Ferd. Imperatus l. 24. c. *seqq.* & Frid. Hofman, in *Clav. ad Schröder.* l. 3. *cap.* 8. §. 133. Jungatur *Scholion Natur. Curiosor. Ephem. A. I. O.* 73. Est igitur *Crystallus* vera corporis fossile, sive minerale lapidosum, & gemma peculiaris ex aqueo succo, sed cum terrea ficitate à frigore congelata, vel potius beneficio specificæ & essentialis formæ lapidificæ (sive spiritum, sive semen petrosum dixeris, perinde erit) producta. De ejus virtutibus medicis vid. Ruland. Chioccum d. l. Schröder. d. l. & alios. Summatim: Facultatis est refrigerantis, præcipitatoris. Inde confert in omni alvi fluxu bilioso, dysentericis, cholericis, &c. *Crystallus* artificialiter sumtus chymicis dicitur lapillus fragilis per congelationem factus. Congelatio autem ejusmodi fit humore aqueo secedente & congelabili succo consistente in formam lapilli, quod sine calore evidenti etiam in cella fieri potest. Si tamen pars aquositas divaporando dissipatur, opus procedit citius. Itaque & lixivium glaciæ solent decoqui ad crassitiam sapa-

lem; aut sedimento facto, quod innatat, depleri; reliquum congelat eo facilius. Hæc Ruland. *Lex.* Huc pertinent *crystalli* Nitri, Tartari, Solis, Martis, Mercurii, Veneris, Sulphuris, vegetabilium, de quibus legantur Libav. in *Syntagm. Arc. Chym.* l. 8. c. 39. *Alchym. Pharmac.* c. 22. Schröder. in *diversis locis, quæ in indice quæri possunt, Dispensatoria, aliorumque practicum scripta.* & e novissimis Helf. Iunken. *Lex. Ch. Ph. P. I.* p. 99. Nos oportet brevitati studere. *Crystallus* etiam pro ipsa glaciæ accipitur, haud dubie ex communi opinione, quamvis falsa supra tradita, apud Hippocrat. 5. aph. 24. Dieter. n. 484. *Crystalli* quoque Pathologicè vocantur pustulæ per univèrsum corpus dispersæ, lupini magnitudine, albæ ac insitæ *crystalli* diaphanæ, quas cum phlyctænis coinciderè existimat Ingrassias *comm. in Avic. de Tum.* p. n. p. m. 194. E recentioribus quoque hoc nomine usus D. Binninger. *Observ. Med. cent.* 2. *Obs.* 94. p. 336.

CTEDONES, κτηδόνες, vocantur *fibræ*. Vide infra *Fibræ*.

CTEIS, κτείς, *pecten*, *pubes*, pili decoratus dicitur in hypogaltrio juxta pudenda, ubi pili inhorrescunt, Hippocr. 7. aph. 39. Alias proprie *pecten*, κτείς, dicitur instrumentum dentatum, quo capilli explicantur. Dieter. n. 485. de quorum forma antiqua vide Lind. n. *Ex. XI.* §. 71. A quibusdam etiam κτέεις dicuntur dentes quatuor primores acuti vel incisores, qui & δελφίηρες, τομείς, & γλασίνος dicti. Sunt etiam, qui κτέεις vocant partem manus externam, τῷ δείναει, sive volæ oppositam, quam propterea alii ὀπισθίναρ, alii προκέρπιον, alii δελφίηρα appellant. Sunt & κτέεις γυλαδωνίαι, *pectines marini*. Plinius *pectuncul*os vocat, suntque conchæ *pecuinatim* striatæ bivalves, quarum descriptio videatur apud Aldrov. l. 3. de *Testac.* c. 69. Castell. Gorr.

CTENOS, κτηνός, *Jumentum*, *Pecus*. Hinc κτηνία-της. Vide *Veterinaria*.

CTISIS, Ctiizo, κτίσις, κτίσις. Vide *Creatio*.

CUBARIS, κυβάρις, species insecti, quod dicitur *millepeda*. Vide *Asellus*.

CUBATIO, κτηκλισις. Vide *Cataclisis*.

CUBIFORMIS, κυβοειδής, est epitheton ossis, quod & *cubicum* dicitur, estque os, quod ab externis ossis partibus, pedis firmum in terra statuitur, externisque *tarsi* partibus est locatum, & articulat cavitati calcanei ad finem adjacenti, Galen. l. 3. de *V. P.* c. 7. Et hoc unicum os ex quatuor tarsi ossibus solum nomine donatum est, cum reliqua tria careant nominibus. Est autem os hoc, ut reliqua *tarsi* ossa, intus cavum, foris gibbum, cubo simile, quod latera sex habeat cubo communia, admodum inæqualia & fere aspera, Castell. Jung. Barthol. *libell.* 4. *Anat.* c. 21. Dicitur & os *tesseræ*, Arab. *grandinosum*, item *πολύμυρον*. Est etiam epitheton dorsi *auriculæ* seu *conchæ* partis externæ versus caput, quæ aliis dicitur *κρυτοειδής*, *gibbiformis*. Lind. *Med. Phys.* l. 2. c. 11. §. 4.

CUBIL;

CUBIL, i. e. terra rubra. Rul. Lex.

CUBILE, Cubiculum, κούβη, quamvis hoc vocabulum & lectum, & fulcrum, & omnia ad lectum pertinentia comprehendat, uti patet ex Hipp. 6. Epid. f. 4. t. 19. & f. 8. t. 27. f. 2. de R. V. I. A. t. 50. Hinc κούβητης, cubicularius, qui cubiculo præest, vocatur, Galen. l. de præcognit. cap. 5. quem Atticifantes σωματοφύλακος vocant. Jung. Foëf. Oecon. p. 346.

CUBITUS, κούβιτ, πήχυς, est generaliter os, quod inter humerum & carpum, quod brachiale dicitur, situm est. Specialiter alterum saltem illius partis os grandius, quod alteri subest radius dicto, vocatur, Græc. Facile majus πήχυς, άγκών, vide Ancon. άλίπερον. Specialissime processus quoque & articulatio illa ulnæ, cui reclinati inniti solemus, Cubitus appellatur, Græc. άλίπερον, κρώνη, κρώνον. Vid. Foëf. Oec. p. 360. seq. & 505. seq. Dieter. n. 3. Hofm. in Galen. de V. P. n. 92. Vocabulo κούβιτ ufus Hippocr. l. de Loc. in hom. XI. 11. Jung. Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 72. seqq. Musculi quidem cubitium flectentes & extendentes vocantur Cubitii, flexor quidem internus; Extensor externus. Bartholin. l. 4. An. c. 9. p. 575. Est & πήχυς, Cubitus, mensuræ nomen, qua verum intervallum dimetitur, estque extensio à cubito usque ad summum medium digitorum pedis unius & dimidii, Hipp. 1. de fract. t. 16. Ab hoc derivantur πήχυά, cubitalis, 2. de fract. t. 3. item ήμισπήχυά, διπήχυς, τριπήχυς, έξάπήχυς, semicubitalis, duorum, trium, sex cubitorum scil. longus, quæ sæpe apud auctores occurrunt. Castell.

CUBUS, κούβ, significat vel corpus, vel figuram hexædram, sex quadratis lateribus constantem, qualis est tessera; Galen. l. 8. de Hipp. & Plat. decr. c. 3. Unde corpora alia simile figuram habentia dicuntur κούβοειδή, cubiformia, vel cubica: Κούβος, cubos, quoque à quibusdam dici spinæ vertebrae, & præsertim colli, vult Gorræus in defin.

CUCULATUM majus dicitur aqua vitæ, sive spiritus vini. Rul. Lex.

CUCULLARIS dicitur musculus, qui Galeno Trapeziius, τραπέζι, vocatur, scapulam movens vario modo, ob formam cucullium Monachorum referentem, Barthol. l. 4. An. c. 3. p. 564.

CUCULLUS, κούλλος, πλιόν, aliquando totam vestem, usitatus tamen tegmen saltem capitis denotat, Aldr. Ornith. l. 5. c. 17. Dicitur & Cucullio.

CUCULUS, κούκουλξ, æquivocum est, significat enim vel avem notissimam, inter rapaces referendam, accipitri similem, cujus descriptionem & usum medicum vide apud Aldrov. d. l. & Schröder. l. 5. cl. 2. n. 53. Avem hanc sanguinem vomere, si alvi fluxus, vel dysenteria epidemica homines invaserit, scripsit Paracels. de pest. Tractat. 1. Vel piscem, de quo legatur idem Aldrov. l. 2. de Pife. c. 4. Gal. 3. de Al. fac. c. 31. inter pisces carnis duræ refert. Vel ossis sacri extremitatem. Vide Cauda.

Castelli Lexic. Med.

CUCURBA; nomen Pileoli, qui paratur ex sindone vel linteo tenuiori, cum pulvere specierum cephalicarum corone vel gossypio excepto & interposito, seu interpassato, ut vocant. Videatur Petr. Morell. l. 2. de meth. præser. vemed. form. sect. 2. c. 3. Schröd. l. 2. c. 78. qui sæculis annumeravit.

CUCURBITA, σίκυον, σίκύα, σίκυς, σίκυ, Cucumis. Quid proprie sit, Botanicis relinquimus. A figuræ vel formæ similitudine Cucurbitæ vel Cucurbitulæ medicis dicuntur vascula illa, quæ cuti cum flamma affigi solent, cum vel sine scarificatione. Dicuntur & venosæ, præsertim Italis. Parantur e materia metallica, vel vitrea, vel cornea, Dieter. n. 772. Quæ sine scarificatione apponuntur, dicuntur leves, Gal. l. 3. de L. A. c. 4. Hippocrates vocavit σίκύας, l. de Medico, VI. 1. l. 4. de morb. VI. 9. Dividuntur in magnas, & parvas, quæ Cucurbitulæ vocantur. Magnæ meminit Hippocr. 5. aph. 50. & Gal. l. 2. ad Glaucon. c. 6. alibique. Vid. & Rhod. ad Scrib. Larg. n. 46. Chymicis Cucurbita dicitur vas plerumque turbinatum, in cucurbitæ vel pyri formam turgescens. Et alia fundo globoso prædita est, alia plano. Alia quoque aperta, cui alembicus imponi solet; alia cœca, quæ est vas, in quo dissolutiones salium aliarumque rerum fiunt, Rul. Lex. & Johnf.

CUCURBITULA. Vide Cucurbita.

CULATUM, i. e. Calcinaum. Rul. Johnf. in Lex.

CULBICIO veteribus dictus fuit affectus stranguriæ similis, vel potius ardoris urinæ speciei, Gallorum chaude pisse, ab inflammatione parastatarum mediante acri & putrescente semine producta dependens. G. H. Velsch. in Sylloges Cur. & Observ. Medic. Episagmatis Observ. 67. p. m. 42.

CULCITRA, ήφέπλωμα, quid significet ex aliis dictionariis vulgaribus constare potest ac debet. Culcitra perforata, cui foemina parturiens in sella obstetricali insidet, duplici modo descripta & depicta videatur in Henr. à Deventer Lum. Nov. Obstet. c. XXVI. p. 91.

CULEUS, κούδος, saccum coriaceum significat. Est & nomen mensuræ liquoris omnium maximæ, qua Romani usi sunt. Continebat enim viginti amphoras, autore Plin. l. 14. H. N. c. 4. Interdum tamen paulo plus minusve continentia vasa Culei quoque vocabantur. Gorr. p. 244.

CULEX, κώνωψ, dicitur insectum bipenne, aculeum habens in ore, cujus prolixam descriptionem cum speciebus tradidit Aldrov. l. 3. de Insect. c. 5. Remedia pro necandis & fugandis culicibus vide apud Gal. l. 3. de fac. parab. 60. & P. Ægin. l. 5. c. 1. Foreit. l. 30. O. 12. Schol. Maculæ in febribus malignis epidemicis dicuntur Hippocr. κωνάπων άναδηγµατα, culicum morsus, propter similitudinem, l. 2. Epid. sect. 3. n. 21. l. 7. XXXIX. 2. Coac. i. 564. Hodieque dicuntur communiter petechiæ, febres petechiales. Quis ergo dubitaret morbos hosce Hipp. tempore fuisse cognitos?

CULICULA, legitur hoc vocab. apud Parac. de pu-
G g stul.

stul. Gallie. & clauditate, I. 10. c. 1. sed quid proprie intelligat, non certo constat.

CULTER, *Cullillus*, *μάχαιρα*, *μαχαίριον*, *μαχαιρὸς*, quid in genere significet, notum est, nimirum instrumentum, quo uti solemus ad dissecandum corpora solida, mollia, v. g. carnes, membranas. *Cultri* usus varius in medicina. In anatomicis *Cultrios* excisórios vocavit Gal. *ἐκτομῆς*, l. 7. *Anat. adm. c. 12.* incisorium vero *ἐκτομῆσιον*, l. 8. c. 6. *Cultrum* falcatum, & rasorium chirurgicum depictum & descriptum vide apud Sculter. *Arm. Chirurg. Part. I. Tab. II. fig. 2. & Tab. XX. fig. 2.* De *cultro* venatorio vide Rhod. *ad Scrib. n. 13.* *Cullelli* utrinque acuti memini Rul. *in Lex. Cullillos* quatuor e chalybe, partim instar ferræ dentatos una cum aliis rebus, ligno, ferramentis, globis capillorum &c. in ventriculo agricolæ cuiusdam mortui repertos, recenset Lang. l. 1. *Ep. 38. fin.* *Culter* in Anatomicis tertius Lobus Hepatis vocatus fuit, ut est apud Theoph. Protospatarium l. 2. de H. C. F. c. 11. vide *Focus*.

CULTRIVORUS, *μαχαιροφάγοσ*, qui *cultrum* involuntarie deglutivit, cuius geminum exemplum de rustico Boruffo & Bohemo vide allegatum apud Dieter. *Iatr. n. 468.* & alia duo de Basileensi & Londinensi apud Bonetum *Medic. Septentrion. l. 3. sect. 1. c. 16. seqq. p. 509. seqq.*

CULUS, *ῥῆξις*, *ἔδρα*, idem, quod *Anus*, *Podex*. Vide *Anus*.

CUMANUS lapis est species *Cadmia fossilis*, seu potius *pseudo-cadmia*, prorsus ineptus. Fallop. *ir. de metall. & fossil. c. 12. Tom. I. oper. p. 307.*

CUMULATIVUS, *ἀθροῦσ*. Vide *Athoon*. *Cumulans*, *Cumulatum*, vide apud Scribon. n. 122. 227. Rhod. *in Lex. Scribon.*

CUNA, *Cunæ*; *λίανον*, *κρητὶς*, i. e. lectulus parvus pro infantibus, ita fabricatus pedibus & spondis suis, ut ad utramque latus facile moveri possit. Moschion. retinuit etiam in Græco *κύναι*, & plur. *κύναις*, de *morb. mul. c. 14.*

CUNCTATIO, *μίλλημα*, *μίλλησις*, dicitur mora illa noxia & tarditas in applicatione membrorum, quam in acutis semper perniciosam recte dixit P. M. de Calderia *Tom. I. Oper. p. 64. B.*

CUNEALIS vocatur sutura cranii inter spurias relata, quæ à lateribus ossis cuneiformis, ubi ossi frontis committitur, in anteriori cranii parte transversim ad ossis ethmoidis angulos fertur, Blas. *Med. Un. p. m. 104.*

CUNEATIO, *σφήνωσις*, i. e. applicatio in formam *cunei*, *κρητὶς* ἴσθ. Legitur apud Scrib. n. 47. Vid. Rhod. *ad h. l. & in Lex. Scrib.* Proprie vero *cuneatio* *σφήνωσις*, est *cuneo* adacto facta divisio & fissio. Utus Hipp. 3. de *fract. t. 40.*

CUNEIFORMIS, *σφήνοειδής*, epitheton ossis in media basi capitis, & cerebro instar basis substrati, ita ut omnia fere capitis & maxillæ superioris ossa tangat, ἴσθ. *σφήνοειδής*. Dicitur & *os basilare*, *os palati*. Gal. de *ossib. c. 1.* scribit apud veteres fuisse conroversam,

ad quam pertineat partem, quod à nonnullis inter cranii, ab aliis inter genæ superioris ossa numeretur, quia inter utrumque est medium: vicit tamen eorum opinio, qui id cranio tribuunt. Est igitur unum ex ossibus cranii, quod in capitis basi collocatum inter capitis & genæ superioris ossa velut *σφήν*, i. e. *cuneus* adigitur, atque immittitur. Sic dicitur à *cunei* forma vel potius usu, quod omnibus suis partibus *cunei* modo se insinuet inter ossa capitis omnia, & prope omnia genæ supernæ. Nam os occipitis tangit *πυκνιδειδής*, atque ab eo distinguitur sutura communi, deinde longo tractu attingit ossa temporalia, & supra hæc angulum bregmatis, &c. Hæc Castell. Vid. Barth. *libell. 4. Anat. c. 8.*

CUNEUS, *Cuneolus*, *σφήν*, *σφήνωσις*, *σφήνωσις*, proprie dicitur de instrumento, quo ligna & lapides in scissuras indito vi mallei finduntur. Pertinet vero etiam *Cuneus* ad machinas medicas, & paratur præsertim, ad humeri caput in alam prolapsum, ac deinceps ad alios quoque usus, Orib. de *machinam. c. 4.* Lintheamentum in *cunei* formam contortum & indium dicitur *cuneolus*, *σφήνωσις*, Æginet. l. 6. c. 4. Interpres reddidit *obturamentum*.

CUNICULUS, *κύνικλοσ*, *κύνικὸς*, *δαύστυς*, est animalculum lepori simile, in Iberia frequens, Gal. l. 3. de *al. fac. c. 2.* cuius descriptionem & usum in cibis atque medicina, vide apud Aldrov. l. 2. de *quadrup. digiti vivip. c. 24. 25.* Schröd. l. 5. cl. 1. n. 19. *Cuniculus* quoque dicitur quilibet meatus subterraneus arte factus, v. g. in metallifodiis. Unde ortum proverbium, *cuniculus* bellare i. e. non aperta vi, sed dolis. Rul. *in Lex.*

CUNNUS, i. e. *puendum muliebre*, *τὸ γυναικείον*. Vide *Vulva*. Rolfink. *O. ac Meth. Generat. dicat. part. Part. 2. c. 32.*

CUOGOLO vocatur lapis vitrarius materiam vitri præbens in fundo fluviorum & torrentis repertus & collectus forma lapidis testacei, Meretius ad Neri *Art. viiriar. p. 292.* Jungatur Ferrant. Imperat. l. 24. H. N. c. 16. vocatur & *Quocolos*. Vide *Tarsus*.

CUPEDIUS, *κύνιπὸς*, *fastidiosus*, vide *Cnipois*.

CUPELLA, *Copella*, *Capulia*, est catillus cinereus, utpote ex meris cineribus compactus, & lavore ossium, aut ex aliis rebus parato conspersus, ad aurum & argentum poliendum & depurandum, dum tenuibus plumbi bracteis involvitur, vasculo immittitur, & igni imponitur. Hæc depuratio metallorum nobiliorum vocatur *cupellatio*, de qua legi potest satis perspicue Jacob. le Mort. *Metallurg. contract. sect. 2. p. m. 265. 266.* Junken *Lex. Ph. Ch. P. l. p. 99. seqq.* ubi & *Argentum cupellatum* describit; ita etiam dicitur *Aurum di cupella*. Videtur, hoc vasculum veteribus quoque notum esse ex cineritio majore, qui est focus argenti & plumbi separandi, expressum exemplum parvum. Libav. *Synt. A. Chym. l. 1. c. 22. & l. 7. c. 24.*

CUPEROSA, id est, *Æsustum*. *Cuperosum* est vena mine-

mineralis cupri subterranea. Rul. *Lex. Cupreosa* florida est dilutum chalcantofum, ejus descriptionem vide apud Libav. *Synt. Arc. Chym.* l. 8. c. 41. Fallopius scribit, *cupreosam* esse chalcantum purissimum, quod non habet admixtum æs, vel ferrum. *tract. de Tum.* p. n. c. 27. Tom. II. Op. p. 303.

CUPHOS, κῦφος, dicitur *levis*, & describitur per suapte natura tendens ad superiorem locum. Si de alimentis prædicatur, consistentia debet esse rara & nullo negotio penetrabilis calori, & proinde concoctu facilis, citoque transiens. Si de morbis, denotat eorum remissionem & causæ motum minorem, uti 6. *aph.* 7. videre est. Vid. Dieterich. *Iatr.* n. 474. Linden. *Ex. V.* §. 90. Hinc descendit verbum κῦφιζω, *levo*, *elevo*, proprie de onere. Metaphorice ad animum & corpus & ad morbos transfertur. Hipp. 2. *aph.* 27. Dieter. n. 473. Vide *Levis*.

CUPIDITAS, ἡθυσία, dicitur animi passio quædam, vel perceptio, affectus aut pathema, amoris effectus vel comes, qua anima disponitur ad expetendum in futurum res, quas ut sibi, vel corpori convenientes voluptatemque parituras repræsentat. Fit hoc, spiritus animales, seu emissarios suos, diffundendo vel expandendo, ut rei sensoris expetendæ speciem in se admittant. Potest hæc cupiditas rationalis, & irrationalis dici: Hoc, quia etiam brutis competit, quæ pariter desiderio ducuntur ad rem aliquam commodi, vel voluptatis gratia, licet non intelligant, quod concupiscunt. Illud vero, quatenus in homine rationis regimine ducitur, aut duci debet, ut ita nulla contradictio metuenda, uti putavit Galen. *adversus Chryssippum*, l. 4. de Hipp. & Plat. *Declar.* c. 2. & 4. Jungatur Cl. Thom. Willis *de Anim. Brutor.* part. I. c. 9. & Charlton. *Ex. VIII. Pathol.* §. 24. 28.

CUPRUM, χαλκός, idem, quod *Æs*. Vide *Æs*.

CURA apud Latinos est æquivoecum vocabulum. Vel enim significat animi motum mixtum, tristiæ, & desiderio respondentem, qua quis de re aliqua sollicitus est. Gr. dicitur ἡμελεια, φρονις, μελιδὸν & μελιδώνη, μελέμη, vide *Merimne*, quod ultimum Hippocr. in usu habuit, v. g. l. 1. de morb. mul. LXXI. 3. 13. l. de int. aff. VII. 42. Dicitur & μελιδή, l. 1. de morb. mul. XCII. 15. Hic animi motus & exercitatio, si moderatior fuerit, facit ad sanitatem, l. 6. *Epid.* f. 5. v. 10. vel 11. Quod si vero nimia fuerit, magnus morbus eidem dicitur, dum in melancholiam morbum degenerat, l. 2. de morb. LXX. 1. Vel significat idem, quod *Medela*, *Sanatio*, Gr. θεραπεύω, curatio, ἴασις. Vid. 1. *aph.* 6. Estque ea morbi sublatio, quæ jam facta est, non quæ adhuc fit, Galen. c. 1. de R. V. I. A. v. 3. Duplex habetur: Una à natura, altera ab arte. Linden. *Ex. VII.* §. 17. Morbi curabilitas à cognitione recta dependet. *Ex. VIII.* §. 61. *Cura*, medicina, *Curator*, medicus, scripsit Rob. Keuchen. *ad Seren.* not. p. 94. *Curatio* etiam aliquando ponitur pro purgatione, v. g. apud Scribon. *Larg.* n. 222.

Curatus adeps suillus, i. e. purgatus. Vid. Rhod. *not.* ad h. l. & *Lexis. Scribon.* p. 369.

CURA, CURE; κῦρος, κῦρη. Græcum vocab. Latinis significat tonsuram capillorum, quæ vel sanitatis, vel ornatus gratia institui solet. *Deionfi* Gr. κῦρομένοι vocantur, Hipp. 6. *Epid.* f. 4. t. 9. Gal. in *comm.* 4. ad h. l.

CURALIUM, κῦράλιον, κῦράλιον, idem, quod *Coralium*. Vide supra. Rob. Keuchen. *not.* ad *Seren.* p. 276.

CURATORIA, Curatrix, θεραπευτική, medicinæ pars princeps dicitur, quæ tum factum morbum tollit, tum fieri occurrit; minime vero (uti voluit Castellus,) imminem aut futurum præcævet. Hæc enim est functio conservatricis partis, ὑγεινῆς. Utitur vero *Curatoria* tribus partibus ministris, diætetica, pharmaceutica, & chirurgica. Videantur passim institutionistæ.

CURCULIO, κῦς, πῶξ, μέλα, est nomen insecti minimi, quod ex frumento nascitur, & quidem variæ formæ, aliud e tritico, aliud ex hordeo, alia ex leguminibus, de quibus omnibus videatur Aldrovand. l. 2. de *Insect.* c. 9. Legitur & *Gurgulio*.

CURIOSITAS sumitur & in bonam, & in malam partem. Illo respectu idem est, quod *diligentia*, *cura*, intentio animi ad rem recte perficiendam, Græc. ἡμελεια, σπουδή, Rhod. in *Lex. Scribon.* Ita Hipp. 2. *prophet.* XV. 8. utitur de eo, qui curiose victum observat ad præcavendum arthritidem, ἡμελής προπον. Hoc vero respectu Græce dicitur περιεργία, περιεργὴ ἡμελεια, Galen. l. de V. S. adv. *Erasistratæ*, c. 4. Estque inutilis & supervacanea circa rem aliquam opera & sollicitudo. Ita Galenus frequentem syllogismorum constructionem pessimam *curiositatem* dixit, l. 2. de Hipp. & Plat. *dec.* c. 3.

CURMI, κῦρμι, genus est potionis, zytho vel cerevisiæ nostræ æmulæ ex hordeo factæ, cujus potu sæpe pro vino veteres usi sunt. Verum noxium humorem gignere, dolorem capitis, & nervorum vires resolvere dicitur, apud Dioscor. l. 2. c. 110. Non videtur esse nomen Græcum, sed ejus gentis, in qua parabatur. Gorr. p. 244.

CURSUS, ὁρμή, quid significet, in trivio notum est. At in Medicina consideratur, ut actio crurum. Siquidem est ambulatorio vehemens, C. Hofm. ad Gal. de V. P. p. 177. Estque simul motus corporis vehementior, & ita res non naturalis ad sanitatis conservationem, vel destructionem, pro usu, vel abusu, faciens. Utilitatem monstrat Hippocr. l. 1. de *Diæt.* XXX. 10. XXXIV. 12. Noxam vero docet Gal. l. de parv. pilæ exercit. cap. 33. Aliquando sumitur abusive pro fluxu: *Cursus* urinæ, *Seren.* de *remed.* §. *Vesicæ & calculo purg.* Keuchen. in *not.* ad ill. p. 215. *Cursus* mensstruus p. 227. seq.

CURTUM, κολύβαμα. Vide *Coloboma*, & *Æginet.* l. 6. c. 26.

CURVAMEN, κῦρτωμα, ὕδαμα, extuberantiam & gibbositatem, vel secundum, vel præter naturalem denotat, Hippocr. 2. prognost. l. 25. Ita ventris tumor in pregnantæ dicitur κῦρτωμα τῆς γαστρῆς, 2. Proorrhæi. XXXV. 6. de liene l. 1. Epid. agror. 1. In specie vero ὕδαμα vocari curvamen omne vertebrarum, patet ex Galen. c. 3. de artic. l. 53. Dicitur & obstriptas, σκληρίσεις, d. l. l. 40.

CURVUS, κῦρτός, ὕδός, σκληρός, γαστρός, quid sit, ex præced. descriptione facile patet. Κῦρτός legitur de ventriculo, apud Hippocr. l. 4. Epid. VII. 6. de liene l. 2. f. 2. n. 65. ὕδός proprie de gibbosis in dorso dicitur, 4. aph. 46. Jung. Dieter. n. 848. Huic opponitur λορδός, Galen. in com. ad h. l. σκληρός in compositio usus ἰσοκλήσις, 3. de artic. l. 40. & verbo σκληρίωνται, ad latius incurvanti, l. 48. γαστρός vel γαστρός legitur 2. de fract. l. 69. & 4. de artic. l. 61. 64.

CUSCUTA, est proprie nomen plantæ herbis adnascens ioticatissime, quæ significatio non est hujus loci. Improprie Paracelsus significat excrescentias in ossibus, vulgo ἕδερβα / l. 7. de orig. caus. & cur. morb. Gallic. c. 11. & l. 8. cap. 3.

CUSPIS, κίχμη, ἄκρον, quid proprie significet, non est hujus loci, seu notissimum. Per translationem dicitur extremitas in pede, sive glans, Rolsink. O. ac Meth part. gener. inseru. part. 1. c. 47. & species quadam deligationis, sive fasciæ, n. 91. apud Gal. de fasciis.

CUSTODIA, φύλαξις, διαφύλαξις, προφύλαξις, idem significat, quod Conservatio, Præservatio. Custodes pororum, φεσσοί, dicuntur muscoli, Galen. l. 2. de mot. nasc. c. 4. & Custodia salutis facere, legitur apud Scrib. Larg. n. 84. vide Rhod. Lexic. Scribon. p. 370. Plane singulariter Custos Helmonio significat mucii productorem, sive potestatem mucii effectricem. Tr. Custos errans 5. n. 27. Quid Custos membranæ, Gr. μνηστροφύλαξ, dicitur in Chirurgicis, vide infra in voce Meningophylax.

CUTACEUS, δερμάδης, idem, quod Coriaceus; βυρσάδης, epitheton quorundam animalium, concoctu diuiciliorum, Gal. l. 3. de Al. fac. c. 41.

CUTAMBULI dicuntur vel vermiculi sub cuticula, aut super eam repentes & titillantes, cum molestia; vel dolores vagi scorbutici instar talium vermiculorum discurrentium cum magno cruciatu & molestia ægrum infestantes, ab ichore tenuissimo volatili peculiari malignitate scorbutica inquinato provenientes. Vocantur & Veredarii vermes, vernac. lauffende varen. D. Joh. Nic. Binniger Obs. Med. Cent. 4. obs. 42. p. 418. vide & Varenii. Varus.

CUTEUS labor Paracelsi dicitur generatio Tartari quotidiana, id est, usnea super usneam, vel quasi Tartarum super Tartarum, l. 1. de Tartar. tr. 3. c. 3. Verum quis intelligit hæc ænigmata Bæotica?

CUTICULA, ἑπιδερμὶς, δερμὶς, cutis suprema, & veluti tegumentum cutis aut operculum, est pars solida

magis, fimilaris, tenuis, exsanguis, porosa, tegendæ cuti destinata, Barthol. l. 1. Anat. c. 1. negat, esse partem corporis, sed an rationibus sufficientibus, dubito, quas ventilare non est hujus loci. Valvulosam quoque esse Marcell. Malpighius primus invenit & declaravit in Exercitatione Epistolica de externo tactus organo. Sub cuticula arctissime connexum esse corpus reticulare & mucosum tunicæ retiformi in oculo simile egregie docuit D. D. Joh. Maurit. Hoffmannus & c. in Idea Machinæ humanæ Exercit. I. sect. 2. §. 7. p. 7. Cæterum cuticulam cum foraminulis, sulcis in manu, protuberantibus vesiculosis, crinibus, perforantibus asperitatibus accurate delineavit Gothofr. Bidloo Anatom. Tab. II. Meminit ἑπιδερμὶς aliquoties Hipp. v. g. de nat. pueri XVII. 3. 7. 14. 18. XIX. 1. & alibi sæpius in eod. libr.

CUTICULARIS, δερματώδης, epitheton membranæ exterioris cerebrum investientis, vulgo Dura mater dictæ, apud Gal. l. 9. admin. anat. c. 1. Defectus cutis lethalis in foetibus diversa exempla recenset Ruysch. in Observ. Anatom. Chirurg. Cent. Obs. LXXI. & seqq.

CUTIO, à cutis duritie, idem quod Millepeda, Asfellus, Cubaris. Vide Asfellus. Rhod. ad Scribon. Larg. n. 31. & Lind. Ex. XI. §. 21.

CŪTIS, δέρμα, est pars solida exterior, seu integumentum corporis commune, & tactus instrumentum; cuius descriptionem videre licet in Anatomicis, in specie apud Barth. l. 1. Anat. c. 1. Laudatus Joh. Maur. Hoffmann d. l. §. 8. seqq. p. 8. seqq. Accurate delineavit per microscopium sese exhibentem Bidloo d. l.

CYAMUS, κύαμος, proprie fabam significat. Galenus in exeg. vult idem esse, quod Diosc. ἰσοκυάμος vocat. Ob figuræ vero similitudinem etiam insectum illud Millepeda, quando sese contrahit, κύαμος vocatur, teste Rhod. ad Scrib. Larg. n. 39. Vide Faba.

CYANUS, κύανος. Vide Cæruleus.

CYAR, κύαρ, foramen in acu significat apud Hipp. 4. de R. V. l. A. 1. 123. & l. 2. de morb. XXXIII. 15. 17. Apud Pollucem v. l. 2. κύαρ dicitur interius auris foramen. Lindenus vertit Curvedo, Med. Physiol. l. 2. c. 11. §. 4.

CYATHISCOS, κυάθισκος, dicitur Specilli Chirurgici pars altera concava in parvi cyathi modum, qua aliquid vel extrahi, vel infundi potest. Gorr. Ægin. l. 6. c. 11.

CYATHOS, κύαθος, ita dicitur liquoris & rei æridæ communis mensura apud Romanos, ligulæ sive cochlearia quatuor continens, eratque Sextarii pars duodecima. Apud Atticos vero etiam communis liquidorum & aridorum mensura erat, sed capiens conchas duas, sive mystra quatuor, sive chemas quinque, sive sesquiunciam. Rhod. ex Hesychio etiam tribuit uncias duas ad Scrib. n. 1. Alibi vero n. 127. fescunciam, ut patet ex Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 7. l. de pond. & mens. c. 4. 5. seq. Ægin. l. 9. fin. Apud Rom. Cyathi nota erat C. Apud Græcos vero X. Gorr. p. 251. Rhodius in Diff. de Pond. & Mens. ferme sub finem Cyathum

thum continere scribit olei ℥ij. vini ℥j. S. ℥4. Mellis drachmas 2. scrupul. 4. *Cyathorum cereorum, κυάθων κελύων* quoque meminit Gal. de R. V. I. A. l. 42.

CYBITOS, κύβιτος. Vide Cubitus.

CYBIUM, κύβιον, dicitur *Pelamys*, seu piscis marinus grandior, qualis *Thunnus* est, in frusta cubica vel quadrata divisus, ex Plin. l. 32. H. N. c. 11. Aldrov. l. 3. de pisc. c. 18. An vero idem, aut quid significet *Cybius* apud Gal. l. 5. de C. M. S. L. in fin. certo non constat.

CYBOIDES, κυβοειδής. Vide Cubiformis.

CYBOS, κύβος, vide *Cubus*.

CYCEON, κυκων, dicitur miscellanea potio, alimenti & potus rationem simul habens. Duplex videtur olim fuisse: Vilior cum aqua & farina mixtus, alter generosior & delicatior cum vino & variis farinis, melle etiam interdum & caseo paratus, uti patet ex Hippocr. l. 2. de diet. IX. 1. 2. quamvis in posteriori significatione frequentius sumatur. Aliquoties ejus meminit & alibi Hippocr. v. g. 2. R. V. I. A. l. 40. l. 2. de Morb. XXXIX. 19. XLIX. 37. l. de nat. mul. XXXII. 21. l. 1. de morb. mul. LXXXII. 7. l. 6. Epid. f. 6. t. 5. & alibi sæpius. Vide Foëf. Oec. p. 362. Lang. l. 1. ep. 58. Lind. Ex. X. §. 107. Dicitur & *Cinnus*. Vide supra. Descendit à verbo *κυκίω*, misceo, concinno, quod legitur apud Hippocr. in epist. ad Damagetum n. 295. quemadmodum & composita, ξυκυκίω, commisceo, l. de int. aff. XIII. 53. κρηκυκίω & προσκρηκυκίω, l. 3. de morb. XXX. 12.

CYCIMA, idem, quod *Lithargyrum*. Rul.

CYCLISCUS, κύκλισκος, duplicem habet significationem. Primo significat idem, quod *Trochiscus*, Gal. l. 10. de S. Fac. §. *Chole*. Deinde denotat scalprum excisorium cavum, sic dictum, quod ima sui parte ad circuli figuram accedat, cujus usus fuit præcipue in fracturis capitis, quum illa usque ad membranas pervenerunt. Veruntamen non absque periculo adhiberi potuit, cum quatit immodice caput. Gal. l. 6. Meth. med. c. 6. Æginet. l. 6. c. 90.

CYCLOPION, κυκλόπιον, idem, quod *album oculi*, sive totum illud, quod in oculo albicat. Aristot. l. 4. de hist. anim. c. 8. Gorr. p. 253.

CYCLOPS, κύκλωψ, nomen quidem fabulosum Poëtarum de nonnullis hominibus unum saltem oculum in vel sub frontis medio habentibus, inter quos Polyphemus apud Homerum & Virgilium jure referatur: Observationes tamen testantur, talia monstra aliquando in lucem producta fuisse, inter quæ notatu digna est observatio Borrichii de duobus, uno masculinæ, altero femininæ sexus Parisiis à Chirurgo Tamponette ex utero extractis, quibus unus erat oculus rite confirmatus grandior cum duplici nervo optico, sub media fronte ad radicem nasi situs, quam legere licet apud Bonetum, *Medic. Septentr. l. 1. sect. 22. c. 2. p. 221.* qui desumit ex *Act. Hafn. Vol. I. Obs. 93. p. 182. seqq.*

CYCLOS, κύκλος. Vide *Circulus*. Latine etiam *Cyclus* dicitur modus *Methodicorum* curandi per *Diatnion*, ita ut unus sit resumivus, alter metasyn-criticus, quemadmodum eos descripsit Coel. Aurelianus *Methodicæ sectæ deditus, l. 1. Tard. Pass. c. 1. p. m. 249. 250. 254.*

CYCNARION, κυκνάριον, dicitur *Collyrium* colore album, ἀδμηκτον, citra morsum, ubi *Amylum*, terra *Samin* & *cerussa Rhodica* prævalent. Mentio fit hujus medicamenti apud Gal. l. *Introducēt. c. 14. l. 4. de C. M. S. L. c. 1. Æginet. l. 7. c. 16.* ubi & *rubeus Cycnus* describitur. Dicitur enim *Cycnus* vel *Cygnus*, κύκνος.

CYCNUS, κύκνος, *Cygnus*, *Olor*, est proprie nomen avis palmipedis aquaticæ, ad genus anterinum (cum quibus tamen in odio vivit) forma, victu, & ideo fortassis etiam facultatibus, accedentis, cujus descriptionem vide apud Aldrov. l. 19. *Ornihol. c. 1. Schröd. l. 1. cl. 2. n. 61.* Improprie quid notet, vide *Cygnarion*.

CYDAR, id est, *Jupiter*, Rul.

CYDONIATUM, *Cydoniatum*, κυδωνιάτος, idem quod *Diacydonites*, compositio ex malis *Cydoniis* parata, additis aliis speciebus. P. Ægin. l. 7. c. 11.

CYEMA, κύημα. Vide *Conceptus*, *Fœtus*.

CYGNUS, κύκνος. Vide *Cycnus*.

CYLICHNIS, *Cylichne*, κυλικής, κυλική, κυλικίς, vitiose κυγγής, significat parvum calicem, aut pyxidem medicamentariam, Galen. *Exeg. Dict. Hipp. Foëf. Oec. p. 461.*

CYLINDRUS, κύλινδρος. Vide *Magdaleon*.

CYLLO, idem, quod *κυλλός*, vide *Cylos*, i. e. *mutulus*, Lind. Ex. XI. §. 39.

CYLLOS, κυλλός, *Cylofis*, κύλλωσις, in genere *claudum*, curvum, mancum; *mutulum* significat, Hipp. & Gal. tamen in specie *κυλλοί* dicuntur, quibus crura extortorum sunt distorta, & intus sinuata, vel incurvata, l. 2. de artic. t. 87. & f. 4. t. 3. & alibi. De aure quoque legitur 2. de art. t. 53. Jung. Foëf. Oec. p. 363.

CYMA, κύμα, quasi κύημα, quo nomine veniunt teneriores coliculi scaporum, quos videmus appetente vere in prima germinatione prorumpere. Latini non tantum *Cymata* neutro genere dicunt, sed etiam feminino *Cymas*. Κύμα alias *fluxum*, *undam* significare, ex *Lexicographis* constat. Hinc descendit

CYMATODES, κυματώδης, *undosus*, fluctuans, est epitheton *pulsus* inæqualis, præsupponentis impuritatem statulentam & ferosam in sanguine cum debilitata continuatione flammæ vitalis conjunctam. Tribuitur senibus à *Walæo*, *Instit. Medic. l. 2. c. 5.* Lege Galen, l. 1. de diff. puls. c. 26.

CYMBALARIS. Vide *Cricoides*.

CYMBIFORME, idem, quod *Naviculare*, σφαιροειδής, vide *Naviculare*.

CYNANCHE, κυνάγχη. Vide *Angina*.

CYNANTHROPIA, κυνάνθρωπια, est delirium *Mancholicum*, in quo homines existimant se mutatos esse

in canes; eorumque mores æmulantur. Laur. Bellin. de morb. capitis &c. p. m. 513.

CYNCHNIS, κυγχίς, Hippocrati pancreas calix est, & usurpatur pro vase, in quo vel medicamenta asservantur, vel exhibentur, *ιατρικὴν μηχανήν*, interpretatur Galenus in *exeg.*

CYNICUS, κυνικός. Vide Caninus. Convulsio.

CYNIPHES, vel culices, vel muscas denotat. Helmont. credit, ea fuisse infecta, quæ Moses iussu Dei in Ægypto in plagam produxit, nec Magi poterant imitari, de *Lihias. cap. 1. n. 15.* Jung. Aldrov. l. 3. de insect. c. 1. & 5.

CYNNABAR, idem, quod Cinnabaris. Rul.

CYNNIA, Cymia, Carora, significat vas simile urinali. Rul.

CYNOCEPHALUS, κυνοκέφαλος, est nomen animalis simiæ quodammodo similis, capite vero canem representantis, cujus descriptionem vid. apud Aldrov. l. 2. de quadr. dig. vivip. c. 7. Meminit aliquoties Gal. l. 1. Admin. Anat. c. 3. l. 11. de V. P. c. 2.

CYNODECTOS, κυνόδεκτος, hoc est, qui à cane morfus est. Legitur apud Dioscorid. l. 2. c. 99. edit. Saraceni.

CYNODES, κυνόδης, caninus. Vide Caninus.

CYNODESMION, κυνόδισμιον, dicitur vinculum, quo membri genitalis cuticula cum glande colligatur, id quod etiam κύνα, canem, appellarunt, Gorr. p. 254. Dicitur alias frenum, χαλινόν. Vide Linden. Medic. Physiol. l. 2. c. 7. §. 78. Enimvero P. Ammann. aliam significationem vocabulo Cynodesmus tribuit in *Irenic. p. 149. seqq.* scribens denotare colligationem vel cohaesionem canum utriusque sexus in congressu, cujus causam Graf. de Org. Vivor. p. 95. in defectum vesicularum seminalium refert, hinc beneficio alicujus exrescentiæ spongiosæ circa ossiculum penis canini tempore coitus tumefactæ in coitu detinentur, donec sufficiens quantitas seminis affluerit; Verum Ammannus existimans canum cohaesionem fieri post seminis ejaculationem statuit illam fieri ob intumescentiã penis, ob quam orificium internum vi aperit usque in cavitatem uteri, quod postea constringitur, & ita inter angustias hæret non secus atque in partu difficili caput foetus humani in vagina, collum vero in interno orificio clauso remorari contingit.

CYNODONTES, κυνόδοντες, dentes canini. Vide Caninus. Meminit eorum Hippocr. 3. aph. 25. Vulgo ab oculis augenzâne / Dieter. n. 488.

CYNOLOPHOI, κυνόλοφοι, dicuntur eminentiæ sive processus extantes in vertebra, quæ arcent occurrenceia. Alex. Benedictus l. 1. de hist. part. hum. corp. c. 6. p. m. 1183. & l. 5. cap. 24. p. 1265.

CYNOLYSSA & CYNOLYSSUS; κυνόλυσσα & κυνόλυσος, idem significant, & illud quidem, quod Rabies canina, hoc vero quod Rabiosus: Leguntur apud Martin. Listerum Exercit. 3. de morb. Chronic. p. m. 104.

CYNORAISTÆ; κυνοραίσται. Vide Croton.

CYNOREXIA, κυνορεξία. Vide Appetitus Caninus.

CYON, κύων. Vide Canis, Caninus, Canicularis.

CYOPHORIA, κυφορεία, significat graviditatem scæminæ, sive tempus, quo mulier utero gerit. Usus est hoc nomine Dolæus *Encycloped. Pract. l. 3. c. 13. p. m. 588.* Verbum κυφορέω, gravida sum, usurpavit Lucianus, notantibus Lexicographis.

CYPHI, κύφισ, est confectio quædam aromatica ad fassitum, qua quondam Ægyptii sacerdotes usi, Diosc. l. 1. c. 14. Conciñabatur olim ex sedecim rebus, quas recenset Linden. S. M. Ex. X. §. 151. Sed postea etiam Antidotis addita. Unde tales compositiones, Cyphoides, κυφοειδής, dictæ sunt Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 7. P. Æginet. l. 7. c. 22. Rhod. ad Scribon. Larg. n. 70. Hier. Mercurial. l. 3. Var. Lect. c. 2. Dux potissimum species: una Solaris & magna dicta, ex tribus rebus constans: altera Lunar, ex 28. Ægin. d. l.

CYPHOS, Cyphosis, Cypoma, κύφωσις, κύφωσις, κύφωσις, significant gibbositatem, gibberositatem, seu morbum malæ conformationis, consistentem in figura vitiata dorsi ob vertebrarum situm versus exteriora mutatum, & luxationem plerumque à causis externis violentis inductam. Et licet Hipp. gibbositatem quoque ab asthma, aut tussi, fieri posse dixerit, 6. aph. 46. rarum tamen hoc est, & causæ vehementia nihilominus respondet quoque externæ cuidam violentiæ. Leguntur illa vocabula apud Hippocr. 3. de art. 1. 2. & seqq. & Gal. in com. ad illos, ut & ad cit. aph. Dicitur & ὀπίσθι-κύφωσις, item κύρτωσις, & qui hoc affectu laborant, κύφοι, κύρτοι, gibbosi vocantur. Huic opponitur λόγδωσις, de qua suo loco. Jung. & M. A. Severin. l. de gibb. valg. & varis part. priori.

CYPRINUM, κύπρινον, est nomen olei spissioris vel unguenti potius à floribus cyperi, qui magna copia ingrediuntur & ita basin constituunt, ita dicti, cujus descriptio pomposa habetur apud Dioscoridem l. 1. c. 65. ed. Sar. Cerati ex Cyprino meminit Celsus l. 4. c. 23. contra morbum uterinum.

CYPRINUS, κυπρίνος, nomen piscis aritulosi. Linden. Ex. XI. §. 230. Vide Carpio, Adde Schröder. l. 5. sl. 3. n. 76. Est & epitheton Pulveris, qui usurpatur ad capillos cum naturales, tum artificialiter compactos (qui Calientra apud Dolæum vocantur) à sordibus mundandos, siccandos & exornandos, cujus aliqua etiam descriptio extat in Morley Coll. Chym. Leid. c. 153.

CYPRIMUM as, i. e. Cuprum. Scribon. Larg. num. 16. μέλων τὸ κύπριον definit Galenus Cyprimum cinerem; cujus usus est ad oculos, *exeg.*

CYPSELE, Cypselis, κυψέλη, κυψέλις, idem est, quod Cerumen, sive Aurium sordes. Vide Cerumen. Unde & κυψιλόβουσα nuncupantur, quæ sordium altitudine adobruta latent. Rob. Keuchen. ad Q. Seren. p. 241.

CYRÆNIA, Crocotoma, i. e. sex olei, & de Croco. Rul. Johnf.

CYRCANAO, *κυρκανίαν*, significat *misceo*; turbo; confundo. Legitur apud Hippocr. l. 1. de morb. mul. LXXXIII. 5.

CYREBIA, *κυρήβια*, idem, quod *ἀχρον*. Vide *Achyron*. Legitur hæc vox apud Hipp. l. de nat. mul. LIV. 5. l. 2. de morb. mul. XLII. 5. LXXXI. 5. Vide Foëf. *Oec. pag.* 365. 366. Scribitur & *κυρέβια*. Gorræus p. 255.

CYRENAICUS, *κυρηναϊκός*, est epitheton Succii, *Lasertium* veterum dicti, Scrib. Larg. n. 167. Rhod. in not. ad h. l. Meminit & *Æginet. lib.* 7. c. 3.

CYREO, *κυρέω*, significat *contingo*, evenio, incido, Hippocr. 4. de art. 2. 36. ubi mendose in Græc. Galeni edit. Basil. legitur *κυρήσι*. Dicitur & *κύρω*. Composita sunt *ξυγκυρέω*, *Contingo*, quod legitur l. 1. de morb. XXIII. 5. *προσκυρέω*, l. de præcept. VII. 11.

CYRIACUS, *κυριακός*, epitheton est pastilli ad nomas & putredines utilis. Appellatur & alio nomine *Asclepius*, *ἀσκληπίδος*. Gorr. d. l.

CYRIOS, *κύριος*, quod in substantivo *Dominum* significat, notum, sed non est hujus loci. Hippocrati adjectivè est epitheton dierum, qui in morbis certe aliquid judicant & decernunt, & in quibus crises ratæ firmæque fiunt. *Equipollet* ergo diebus *Criticis* stricte dictis, *κρίσιμῆς ἡμέρας*. Occurrit autem l. 1. de morb. X. 12. XI. 8. XXII. 27. XXIV. 7. & in superlat. *κυριώτατος*, l. 1. de morb. mul. XXXIII. 9.

CYRTOIDES, *κυρτωειδής*, *gibbiformis*. Vide *Cubiiformis*.

CYRTOMA, *Cyrtosis*, *κύρτωμα*, *κύρτωσις*, idem, quod *κύφωσις*, *gibbositas*, Latine *Quassatio*. Vide *Cyphosis*, *Curvus*. Tumores hypochondriorum *κυρτώματα* vocavit Hipp. 2. progn. 1. 25.

CYSOS, *Cyffaros*, *κυσός*, *κύσος*, *κυσός*, *Anum*, podicem significat, & idem, quod *ζυγός*. Vide *Archus*, *Anus*. Occurrit apud Hippocr. l. de nat. puer. IX. 16. Jung. Foëf. *Oec.* p. 366.

CYSTEOLITHOS, *κυστόλιθος*, idem, quod *Lapis Spongiæ*, ab usu & virtute calculum vesicæ frangendi ita dictus. Schröder. l. 3. c. 8. n. 19. Verum an non majori jure ipse *Calculus Vesicæ* hoc nomine venire posset?

CYSTHEPATICUS, *κυσθηπαϊκός*, est epitheton ductuum biliarum in hepate bovino in vesiculam fellis modo tribus, modo quatuor oculis hiantium, qui potius ratione inferioris *Hepaticystici* nominandi essent. Occurrit in *Actis Eruditor. Lips. A.* 1693. m. Octobr. p. 434. ex *Philippi Verheyen Prof. Lovaniensis corporis humani Anatomia*.

CYSTICÆ *Arteriæ & Venæ* dicuntur Anatomicis, non tam, quæ ad vesicam urinarum, quam quæ ad fellis vesiculam excurrunt. Barthol. *libell.* 2. *Anat. c.* 5. p. 655. *Cysticæ* medicamentum dicuntur, quæ vesicæ urinarum destinata sunt, & cum *Nephriticis* coincidunt. Morelius de mater. med. ed. Blas. p. 354.

CYSTICUS, *κυστικός*, *Vesicalis*, epitheton venarum gemellarum e trunco venæ portæ ad vesicam felleam

occurrentium, de quibus videantur Anatomici. De *Hernia cystica* vid. *Eptoma*.

CYSTIS, *κύστις*, *vesicam* significat primario & absque adjectione illam, quæ urinam excipit, & foras per intervalla excernit, Hippocr. l. 4. aphor. 77. seqq. & alibi. Hujus descriptionem pleniorè vide sis in *scriptis Anatomicis*, in specie Thom. Bartholin. l. 1. *Anat. c.* 20. Deinde & secundario cum additione folliculus ille bilem flavam sub hepatis cava parte continens *κύστις χοληδόχος*, *Vesica fellis*, dicitur, Galen. l. 4. de V. P. c. 12. & alibi. Hujus historia videatur apud laud. Barthol. d. l. 1. c. 15. *Vesicam felleam* osseam notavit Rhodius *Cent. III. obs.* 3. Caterum dantur etiam *Vesicæ* minores in Anatomicis naturales, quales sunt *Vesiculæ seminales*, sive cellulæ, de quibus vide eund. d. l. 1. c. 23. Et si *Malpighio* credendum, ipsa substantia pulmonum tota *vesicularis* est, pene infinitas *vesiculas* orbiculares & sinuosas ex tenuissimis & levissimis membranis efformatas continens, Id. l. 2. c. 9. *Vesica parva* Græcè dicitur *κύστιξ*, juxta Galen. in *expof. voc. Hippocr.* Dari quoque *Vesicæ præternaturales*, v. g. *Hydaidas*, & alias, ex Practicis observationibus constare poterit. De *hydropè vesicali* vide *Eugalen. de Scorbut. n.* 32. p. m. 153. seqq.

CYTHION, *κύθιον*, nomen est *Collyrii*, quod à cinereo colore etiam *τίφειον* vocatur, & describitur à Corn. Cels. l. 6. c. 6. Gorr.

CYZICENUS, *κυζικηνός*, epitheton *emplastri* facientis ad ulcera chronica & nervos præcitos apud Galen. l. 4. de C. M. P. G. cap. 13.

Δ. D.

Δ. Hac litera olim Symbolice quartanam febrem fuisse signatam, quæ litera aliis major est, patet ex Gal. 3. in 3. *Epid.* t. 71.

DACETON, *δακτέον*, est epitheton animalium, quæ morfu lædunt. *δακτέον θηρία* legitur apud Nonum de *Morb. particul. cur. c.* 270.

DACNO, *δάκνω*, significat *mordea*. De Aquilone vento usurpatur, quod oculos *mordeat*, Hippocr. 3. aph. 17. Hinc descendit *δακνώδης, mordax*, quod usurpatur de frigido in ulceribus, 5. aph. 20. Jung. Dieter. *Jatr. n.* 172. 173. Gorræus pag. 68. vertit per *mordacitatem*, & descripsit per tangibilem qualitatem, quæ in corpus subiens exasperat, & punctiois sensum inducit. Taliis qualitas tribus saporibus inest, acido, amaro, & acri: Acido quidem, ut frigido simul & subtili: Frigidum namque non nisi in radicis corporibus, qualia sunt vulnerata omnia, oculi, os, nares, & venter, *mordicat*. Amaro vero & acri, ut calidis, *mordacitas* inest. Frigidum præstat condensando; calidum in duriora subiens dissolvendo, fundendo, operatur. Dicitur & febris *mordax*, *πυρετός δακνώδης*, quæ manum Medici perpetim & æqualiter acri calore afficit & *mordet*; quales sunt *biliosæ*, cum omni tem-

perè,

pore, tum præcipue in statu. Idem *in def. De mordacibus humoribus* agit Gal. *l. de plenit. c. 8.*

DACRYGELOS, *δακρυγέλος*, qui *lachrymatur ridens*. Jos. Laurent. *Amalith. Onom. p. 237.*

DACRYODES, *δακρυώδης*, *Lachrymosus*. Dicitur improprie de ulcere humido & sanioso, apud Hippocr. *3. de fract. t. 7.* Erotianus.

DACRYON, *δάκρυον*, significat *Lachrymam*, quæ proprie est liquor excrementitius, serosus, aut lymphaticus, ex oculorum glandulis prorumpens occasione magnorum animi pathematum, doloris, tristitiæ, commiserationis, gaudii repentini &c. spiritus animales & sanguinem ita agitantium & compellentium, ut portiones serosas & lymphaticas largius ibidem dependant & dimittant. De *lachrymarum* natura, origine, & excretionem legantur Warthon. *de Glandul. c. 26.* Th. Barthol. *Anat. l. 3. c. 8.* Th. Willis *de Anim. Brut. Part. 1. c. 15.* Glandulæ oculorum etiam Anatomicis dicuntur *Lachrymales*, & viæ illæ, five vascula, *Canaliculi Lachrymales*, *Puncta Lachrymalia*. Dividuntur *Lachrymæ* in Naturales & Præternaturales. Illæ sunt, quas modo descripsimus. Hæ vero, quæ vel invitis nobis effluunt, Involuntariæ dictæ; *ἀκρόα δάκρυα*, quæ in febribus malum præbent signum, Hippocr. *1. Epid. f. 2. t. 80.* Jungatur *4. aphor. § 2. 1. Prognost. t. 10. l. 4. Epid. XXVII. 12. & l. 6. sect. 1. t. 16.* Vel Sanguinæ, cum sanguinæ guttulæ lachrymarum instar ex oculis fluunt, Dieter. *Iatr. n. 174.* Improprie usurpat de succis plantarum sponte promanantibus, & in refinam vel gummi concretescentibus. Ita succus papaveris *Opium*, *δάκρυον*, *Lachryma* dicitur, Rhod. *ad Scribon. num. 86.* *Lachryma Thuris*, *Ægin. l. 7. c. 3.* Gummi Oleæ *Æthiopicæ*, Scribon. *n. 252.* succus lacteus *Licum*, Keuchen. *ad Seren. p. 200.* Vide Schröder. *l. 1. c. 2. lib. L.* Sordes quoque induratae in oculorum angulis in cervis repertæ odoris gravis & penetrantis *Lachrymæ Cervi* vocantur, de quarum virtute medicamentosa vid. Schröder. *l. 5. cl. r. n. 17.* Dicitur contra venena & venenatos morbos Antidotum pretiosissimum thesauris anteponendum. Frid. Hofm. *in Clav. Schröder. ad d. l. p. 659.* Vide & C. Reies *Camp. El. q. 67.*

DACRYOPOEOS, *δακρυποῖος*, i. e. *lachrymas citans*; Dicitur de quibusdam medicamentis acris, ut sunt Ceca, Raphanus marinus &c. Jos. Laur. *Am. Or. p. 237.*

DACTYLETHRA; & *Dactylihra*, *δακτυλήθρα* & *δακτυλίθρα*, significat *digitale*, quod ex diversis rebus paratum digitis applicatur. De *digitalibus* purgantibus ex Oribas. *Collect. Med. l. 8. c. 6.* legatur Rhod. *ad Scribon. Comp. 180.*

DACTYLIOS, *δακτύλιος*, orbiculum *pastillum*, significat, apud Hippocr. *de nat. muliebr. CV. 24.* Vide Foëf. *Oec. p. 145.*

DACTYLODOCHME, *δακτυλοδόχη*, est mensura

quatuor digitorum transversorum, qua intervalla dimetiuntur. Dicitur & *δοχη*, *παλαιῆ ἢ δᾶρον*, Lat. *palmus*, Gorr. *p. 99.*

DACTYLOS, *δάκτυλος*; vel *fructum palmæ* denotat, quæ significatio Botanicis relinquitur: vel significat *digitum*: Horum quinque sunt ordinarie in omni manu & pede hominum. In manibus peculiaribus nominibus gaudent. Primus & cæteris oppositus crassior, *pollex*, *ἀντίχειρ*, quasi *pro manus* vocatur. Vide *Ani-chair*. Secundus, *Index*, *λίχανός*, item *salutaris*. Tertius, *medius*, *μέστος* & longissimus. Quartus, *πυρρῆμιστος*, quasi *medio proximus*, alias *annularis*, dictus: Quintus minimus, *auricularis*, *μικρός*. In pedibus carent nominibus propriis. Singuli terna ossa, internodia, & articulationes habent. Consulantur anatomicorum scripta v. g. Linden. *Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 88. seqq.* C. Hofm. *Instit. libr. 2. c. 104. & in comm. ad Gal. LL. de Us. part. n. 45. seqq.* Barth. & l. 4. & libell. 4. *Anat. Dactyli marini* dicuntur Balani ostreæ inter dura saxa in mari prope Anconam geniti, apud Aldrov. *de serpent. & dracon. l. 2. c. 5.* *Dactylus* five *digitus* est minima quoque mensura, quibus rerum intervalla dimetiuntur, unde proverbialis locutio: *Digitus dies* est, de qua vide Linden. *Ex. XVI. §. 224. seqq.*

DACTYLOTHECE, *δακτυλοθήκη* vocatur Paræo instrumentum Chirurgicum ad erigendum pollicem, vel alium quemvis digitum alias semper pendulum ex læbone, *l. 22. Chir. c. 10.*

DÆDALUS, vocatur *Mercurius*, Lang. *Harm. Chym. c. 1. Th. Chym. Vol. IV. p. 121.*

DÆDION; *δαῖδιον*, diminutivum, *tadulam* significans. Vide *Dæ.*

DÆMON, *δαίμων*, esse vocabulum *μίσον* & ambiguae significationis, in bonam ac malam partem, constat ex aliis Lexicographis, præsertim Henr. Stephani *Thesauro Græco*. Significat vero *Deum*, *Numen* vel *Genium* bonum, vel malum, item *Fortunam*. In bona significatione accepit haud dubie Galen. *l. 10. de V. part. c. 12.* Vide C. Hofm. *in comm. n. 761.* In mala vero *comm. 1. in Prognost. t. 4.* Idem etiam ipsam animam rationalem, *dæmonem* nostrum vocavit *l. de Consueud. c. 4.* Verum frequentior hodieque in foro Medico acceptio mala, quando sumitur pro *Diabolo*, qui & *Cacodæmon* appellatur. In qua significatione legitur apud Forest. *l. 10. Obs. 19. Schol. l. 30. Obs. 8. Schol.* Lang. *in Epist. aliquoties* apud Wier. Senn. & alios, ubi ejus præstigiæ in producendis morbis, in decipiendis melancholicis, epilepticis &c. occurrunt, Rolsink. *Ord. ac Meth. Med. Spec. libr. 2. sect. 3. cap. 29.* Tales morbi quoque & ægroti vocantur *Dæmoniæci*. Huc pertinet *Dæmonium Caninum* vel *Lupinum*, quo nomine etiam exprimitur *Cynanthropia* & *Lycanthropia*. Dolæus *Encyclopæd. l. 2. c. 4. §. 2. p. 56.* Chymici abusive accipiunt in bonam partem. Ita Crolius singulis elementis *Dæmones* inesse

ineffe dixit, teste Libav. in *Exam. Philos. viv. sec. desor. Hartm.* p. 141.

DÆMONIS sterqus. Asphaltus. Jo. Tagaul. l. 2. c. 4. *Inst. Chir.*

DÆS, *δαις*, & per contractionem *δαις*, *tadam* significat, apud Hipp. & materiam *tadariam*, l. 1. de morb. mul. X. 8. LXIII. 39. CII. 21. l. de Steril. IIX. 26. XIII. 31. XIX. 18. XXI. 2. Diminutivum quoque *δαιδον*, *tadula*, legitur apud eundem l. 1. de morb. mul. XXIX. 3. XXIX. 5. & alibi. Vide Foëf. *Oec.* p. 145.

DEIIS, *δαιις*, *tadam* magnam denotat. Gal. in *Ex.* quamvis Foëf. potius *parvam* significare velit, quia est diminutivum, d. l.

DALNI, nomen esse insectorum, e stercorebus oriundorum, incertum, patet ex Parac. l. 1. *Philos. ad Athen.* l. 20.

DAMA. Vide *Rupicapra*.

DAMNOSUS, *ἀσύνβορον*, *βλαβερός*. Vide *Asymphoros*.

DAMNUM, *βλάβη*, idem, quod *νοξα*, læsio, detrimentum. Vide *Blabe*.

DAPHNELÆON, *δαφνέλαιον*, i. e. *Oleum Laurinum*, Dioscor. l. 1. c. 49.

DAPHNIA, *δαφνία*, l. 37. H. N. c. 10. Ansh. Boët. *hist. gemmar.* p. 555. à Lauri figura ita dicta.

DARATOS, *δάρωτος*, idem, quod *ἀζυμος*, qui fermento caret. Epitheton panis, apud Nicandr. Vide Gorr. p. 55. Hesychio dicitur *δαρεός*.

DARIADESTUS, epitheton obscurum apud Parac. in *Fragm. medic.* l. de *Epidem.* c. 1.

DARSIS, *δάρσις*, i. e. *excoriatio*, qua cutis à subjectis partibus scalpello deciditur & separatur. Gal. l. 3. *Anat. admin.* c. 2. à verbo *δάρω*. Aliquoties usus etiam est phrasi hac *κατὰ δάρσιν* separare partes ab aliis Lyser. *Cultur. Anat.* l. 1. c. 2. p. 22. 23. Meminit & Vesal. l. 2. de H. C. F. c. 6.

DARTA, idem, quod *fera Impeigo*. D. Binninger. *Obs. Med. Cent.* 4. *Obs.* 89.

DARTUS, *δάρτω*, nomen est membranæ, vel involucri, Testes investientis, & quidem in viris communis, unde etiam ab aliis sub scroti nomine comprehenditur, & constat ex panniculo carnosò etiam tenuiori, quam alibi, venisque & arteriis referto. Barthol. l. 1. *Anat.* c. 22. In foeminis vero propria est testium, & quidem unica, quia communibus caret. Gal. de *disssect. marric.* c. 9. Barthol. d. l. c. 26.

DAS, *δαις*, idem, quod *δαις*, vide *Dæs*.

DASYMMA, *δασύμμα*, oculi vitium, vel idem, quod *πρόσθραμα*, vel gradu minori differens. Vide *Traichoma*. Aët. l. 7. Gorr. p. 100.

DASYPUS, *δασύπους*, h. e. villosos pedes habens. Strictè *Cuniculum* significat; interdum & *Leporem*, de quibus suis locis. Legitur apud Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 9.

Castelli Lexic. Med.

DASYS, *δαισις*, significat *densus*, *asper*, *pilosus*, *hirsutus* vel *hirtus*, pro conditione rerum, de quibus prædicatur. Ita Hipp. de lingua usurpat, *δαισιεύ γλώττει*, *asperæ*, propter siccitatem linguæ. 1. *Prorrh.* f. 1. i. 3. *Coac.* t. 234. De capillis usus 6. *aph.* 34. de palpebris *densis*, Gal. *comm.* ad *Prorrh.* text. ubi & *δαισιεύου* legitur, qui *densam* habet vocem; *δαισιεύου*, qui *pilosum* habet pectus: de respiratione *densa* Gal. c. 3. de *fract.* t. 61. de urina, 1. *Prorrh.* f. 3. t. 3. *Coac.* t. 176. 583. 593. *Epid.* LIII. 8. l. 7. Jung. Dieterich. n. 175. Hinc *δαισιεύου*, vel *δαισις*, *asperitas*, *villositas*, *densitas*. C. Hofm. *comment. in Gal. de V. part.* n. 724.

DAURA Paracelso dicitur *Helleborus niger*, testimonio D. Ludovici *Pharmac.* p. 139. Dicitur & nonnullis *Dura*.

DEACUMINATA, *ἀπόξη*. Vide *Apoxe*.

DEALBATIO, *λευκωσις*, vel *λευκωσις*, vel pertinet ad *Cosmeticam* partem; v. g. quando dicitur *dealbatio dentium*, *cicatricum*, *Forest.* l. 31. *Obs.* 4. 7. vel pertinet ad *Spagyricam*. Ita *Dealbatio* dicitur tertium opus in regimine *Lapidis Philosophici* à Laurent. Ventura in *tr. de lapid. philosoph.* c. 27. totiusque operis initium & firmamentum. c. 30. Jungatur *Alchymia* incerti Auctoris cap. 36. & 41. in *Theatr. Chym.* Vol. III. p. 34. 38. seq. Adde Vol. V. pag. 201. seq. & 477. *Dealbandi* quoque modos fucatos, quibus metalla tingi possunt, tradidit Paracels. in *Manual.* *Cuprum dealbandi* modi duo videantur in *Iunken.* *Lex. Ch. Ph. P. I.* p. 100. seqq.

DEAMBULATIO, *περίπατος*, proprie denotat motum corporis moderationem & exercitacionem leviorum. Tropice vero etiam de animo usurpatur. Ita cura vocatur animæ *deambulatio*, Hippocr. 6. *Epid.* f. 2. t. II.

DEARGENTATIO, *ἀργύρωσις*, dicitur *Tinctura Metallorum ignobiliorum* v. g. *Cupri* in colorem argenteum, cujus modum fat perspicue tradidit Jacob. le Mort. *Metallurg. contract.* f. 2. p. m. 271.

DEARTICULATIO, *ἀρθρώσεως*. Vide *Abariculatio*.

DEAURATIO, *χρυσώσις*, dicitur *Tinctura fucata metallorum*, monetarum, &c. in colorem aureum; quales aliquot tradidit Paracels. *Manual.* primo. Vide Jacob. le Mort d. l.

DEBILIS, *ἀδύναμος*, *βλαβρός*, *ἀδυνής*, vide *Abebas*, *Blechor*, *Asthenes*. *Debilitatis* causa in flammæ vitalis sanguinæ impotentia consistit. Hinc *debiles* dicuntur *μικροσφυκτοι*, parvo pulsû præditi, teste Linden. *Ex. X.* §. 155. *Debilitatis* morbosæ universalis, vel particularis causæ vide apud Helmont. *tr. Ignotus hospes morbus*, n. 74. dextere veris & perspicuis principiis applicandas & explicandas.

DEBITUM cum epitheto *Conjugale* frequenter occurrit apud P. Zacchiam *Quæst. Med. Leg.* l. 10. *Consil.* 36. *alibique*, pro cohabitatione, coitu conjugum Venereo.

DEBUS, terminus Paracelsicus, remedium adver-

H h sus

lus iram; cuius meminit *tract. Apocrypha de vulner. §. de apocryphis vulner. bilis.*

DECAMYRON, *δεκάμυρον*, nomen Malagmatis apud Orisafium, sic dicti, quod ex decem aromatum generibus paretur. Refertur ab Aëtio & Æginet. l. 7. c. 18. ubi per Græcum *δέκα* intelligi debet unguentum Nardinum, recte notante Gorræo pag. 111. Meminit Keuchen. *ad Seren. not. p. 181.*

DECANTATIO, *κατάχυσις*, idem, quod Defusio, quando liquor aliquis à materia, quæ se præcipitavit, lente citra colationem aut filtrationem defunditur, & passim in autoribus occurrit, ut non opus sit testimonia peculiaria apponere.

DECANUS, *δεκανός*, nomen officii & dignitatis diversæ significationis, pro varietate status vel ecclesiastici, vel secularis, usitatum hodieque etiam in Universitatibus, ubi Præses in aliqua Facultate Decanus vocari solet, estque dignitas ambulatoria. Olim in malam partem quoque fuisse usurpatum pro præstigiatoribus, constat ex Gal. l. 6. de S. Fac. *mox à principio.* Mentio fit quoque Decani cuiusdam, (haud dubie Ecclesiastici) qui centum & octuaginta sex annos vixit, ejusque Epitaphiam legitur apud Penotum de *Medic. Chym. in Vol. I. Th. Chym. p. 659.*

DECATORTHOMA, *δεκατέτθωμα*, dici potest medicamentum compositum, quod ex decem simplicibus parari & componi solet, Keuchen. *ad Seren. d. l. Coincidit fere cum δεκάμυρον.*

DECENS, *τι δέον.* Vide Deon.

DECERNO, *κρίνω*, idem, quod Judico. Vide Crisis.

DECIDENTIA, *κατάπτωσης*. Vide Cataptosis. Dicitur etiam *μυτίπτωσης*, estque epitheton quorundam morborum acutorum, qui ultra quatuordecim dies usque ad vigesimum imo quandoque ad quadragesimum protrahuntur, Galen. *comm. 1. in prognost. Hipp. 1. 25. Et alibi*, unde vocantur Acuti per decidentioniam vel ex decidentionia.

DECIDUUS dicitur de *Uvula relaxata*, aut proci-dente, quam Joh. Stephan. vocat *Deciduam Uvam.* Paraphras. in *Avicen. l. 3. fen. 1. cap. 12. p. 232.*

DECLARATIO, *ερμηνεία, ἐξήγησις*, idem, quod *Explicatio*, Interpretatio. Galen. 4. de *diff. puls. t. 2.*

DECLINATIO, *παρακμή*, dicitur illud morbi tempus, vel universale, vel etiam paroxysmorum particulare, quando causa morbifica victas porrigit manus calori vitali, sive naturæ victrici, cum symptomatum remissione. Sequitur statum vel vigorem morbi, & præsentem *declinatione* cessat periculum mortis. Et si quis moritur, non *declinationis* merito, sed erroris superadditi novique morbi inde dependentis culpa moriatur. Vid. *Dogm. nostr. p. 424.* Declinatio quoque dicitur ex Avicenna species dislocationis ossium, aut luxationis imperfectæ, quæ & Contortio, in qua os non totaliter exit e sua sede, vocatur, *Forest. l. 9. Obs. Chirurg. Obs. I. in Schol.*

DECLIVIS; Declivitas, *καταρροπή, καταρροπή.* Vide *Catarrhopos.*

DECOCTIO, *ἐψησις, ἀφεψις*, late idem est, quod *Coctio*, de quo *supra.* Frequentius tamen Latinum usurpatur de coctione artificiali, vel culinaria, vel pharmaceutica. Strictè vero *Decoctio, ἀφεψις*, denotat perfectam & plenariam alicujus rei coctionem, ad differentiam coctionis inchoatæ vel imperfectæ, quæ simpliciter *Coctio* dici potest. Medicorum *Decoctiones* fieri solent lento igne, clementer & curtis ignibus. Keuchen. *ad Seren. p. 88.* Jung. Rhod. in *Lexic. Scribon. lib. D.*

DECOCTUM, *δόξημα, ἐψημα, ἀφεψηθὲν*, in genere denotat omnem decoctionis effectum, sive materiam, quæ cocta est. Specialiter vero in Pharmaceuticis est forma medicamenti liquida, (barbare etiam *Brodium* dicta) constans ex liquore viribus medicamentosis imprægnato, interveniente debita secundum artem coctione. Differentias, & modum parandi *Decocta* artificiosum vide apud Weker. *Anidor. gener. l. 1. cap. 14. Special. l. 2. sect. 7. Morell. l. 1. Form. Rom. f. 1. c. 1. Schröder. l. 1. c. 3. lib. D. l. 2. c. 49. Hofm. in Clav. ad h. l. aliosque plures.* Helmont. *Decocta* suspecta reddere ausus est, quod non sint entia, qualia per distillationem proluciantur, sed translationes entis in medium peregrinum, *tr. Adiuu præclusus ad condum num. 9. & præsertim febricitantibus non competere, tr. de febr. c. 8. num. 3.* Enimvero videtur adversus solem loqui. Quod vero Solenander in imbecillitate ventriculi *Decoctorum* Stomachicorum dictorum usum improbet *f. 5. p. m. 513.* ob aqueam humiditatem nimis relaxantem, majorem præ se fert verisimilitudinem. Verum non est hujus loci, pluribus hæc ventilare. *Decoctum* gradatum, in quo restant vires residuæ. Georg. Melich. in *præcept. general. dispensatorii.*

DECOLLATUS, *ἀτράχηλος.* Vide *Atrachelus.* Jung. Rhod. *ad Scrib. n. 194.*

DECOLOR, *Decoloratio, ἀχρό, ἀχρόια.* Vide *Achroi.*

DECOMPOSITUM, vocabulum augens significationem compositi. In Physica Triflegisti hæc legitur descriptio, *Theatr. Chym. Volum. I. p. 374.* *Composita* sunt ea, quæ patiuntur corruptionem & componuntur. *Decomposita* vero sunt illa, quæ jam in compositione per corruptionem & generationem convenerunt.

DECORATIO, *κόσμησις*, Fallopie dicitur conservatio vel restitutio pulchritudinis naturalis vel in universo corpore, vel in parte per se, & ars hoc præstans eidem etiam vocatur *Decoratoria*, *tr. de Decoratione c. 2. Tom. II. p. 327.* Vide *Cosmetica.*

DECORTICO, *λίπω.* Vide *Lepis.*

DECOSTITIS, *ἀπλευρος.* Vide *Apleuros.*

DECREMENTUM, *παρακμή*, dicitur vel de ætate, quæ sequitur consistentem, & alias *ætas decrescens* vocatur, vel de morbo, ubi idem est, quod *Declinatio.*

Oppo-

Opponitur *Incrementum*, ἀυξήσις. Legitur apud Paracelsum. *Paramir. l. 1. c. 3. fin.*

DECREPITATIO, vel etiam simpliciter *Crepitatio*, Gr. ψόφος, dicitur *Srepius* ille, quem edunt salia viui ignis experta, aut igni injecta, ob portiones nitrosas adhaerentes; ita etiam aquae portiones oleosis admixtae & pinguis super igne crepitare solent. Legitur prius vocabulum apud D. Ludovic. *Dissert. I. Pharm. p. 434.* Accuratius hanc operationem descriperunt celeberrimi Chymiatrī D. D. Wedelius *Ph. I. A. F. R. l. 1. f. 4. c. 3. p. 50.* & D. D. Bohn. *Diff. Chym. Phys. XII. §. 6.* Jung. *Morley Coll. Chym. Leid. c. 370.* Sal *decrepitatus* quid sit & quomodo fiat, vide apud St. Blancard. *Chym. vernac. c. 13. §. 2.*

DECREPITUS, ἡξατηρίων, παρήλιξ, dicitur, qui ad senium extremum pervenit, & ad octuagesimum annum, vel paulo plus sese extendit. Aetas quoque dicitur *decrepita*, ἡξατον ἡλικίας, ὑπέρμετρον, ἀνεγύρατον. Gal. *c. 2. aph. 28.* Jung. *Dieter. Iatr. n. 375.* Dicitur & in substantivo *Decrepitas*, apud P. Zacch. *Q. M. L. l. 1. tit. 1. q. 9. n. 29. & alibi.*

DECRESCENS, παραμικροποιός, dicitur de aetate, vide *Decrementum*, & de morbo, praesertim febre, quae est species continuæ vel continentis. Vide *Acmaistica*. *Sylv. lib. 1. Prax. c. 28. §. 4.*

DECRETORIUS, κλεισμός, κλεικός, idem, quod *Indicativus*. Vide *Crisimos*.

DECRUS, ἀσκαλός. Vide *Ascler*.

DECUBITUS, vel de corpore dicitur, & idem est, quod *Cubatio*, Gr. dicitur κενόκλισις. Vide *Cataclisis*. *Decubitus* ægrorum optimi, qui naturalibus similes sunt, Hippocr. *in progn. Rolf. O. ac M. Com. Spec. l. 3. sect. 2. c. 16.* vel de humoribus de parte in aliam fluentibus, & vocatur δάσκησις, δάσκημμα. Vide *Aposcepsis*.

DECURSUS, δασδορμή Gr. dici posset, plerumque durationem alicujus rei, vel temporis, vel morbi denotat. Quamvis & verbum *decurro* aliquando significet properare ad aliquid, v. g. ad medicamenta. *Cels. l. 6. c. 8.* Rhod. *in Lex. Scrib. p. 371.*

DECURTATUS, μείωσις, vel μειωσίμων, mendose μύωσις, est species debilis pulsus & deficientis, quando perpetuo diminuitur, nec minui desinit, donec prorsus deficiat; quod si iterum redeat, & de integro augetur, *decurtatus reciprocus*, μείωσις παλιδορμῶν vocatur, Galen. *l. 1. de diff. puls. c. 11.* Quod si in eo nulla tervetur æqualitas, motuque ipso frequenter deficiat, *deficiens inæqualis* appellatur, μείωσις ἀτάκτως, *2. de caus. puls. 11.* Pulsus omnis *decurtatus* provenit ab imbecillitate facultatis pulsificæ, h. e. flammæ vitalis deficiente continuatione & activitate.

DECUSSATIO, *Decussatum*, Decussata figura; idem est, quod *Chiasmos*, χασμός, de quo jam supra dictum, vide *Chiasmos*. Pertinet etiam hoc nomen ad delipationis species chirurgicas, quando fasciæ *decussatim* circumvolvuntur.

DECUSSIO, χασίσις, *decussorium*, χασμησις, *Decussio*, χασίσις. Vide Schazo. *Decussorium* instrumentum peculiare in cranio læso cum suppuratione ad piam matrem vide apud Scultet. *Arm. Chir. Part. I. Tab. II. fig. 11. & Tab. XXIX. fig. 1.* ut & apud Paracelsum *l. 9. Chir. c. 21.* Jung. *Blat. Med. Un. p. m. 73.*

DEDUCO, Gr. dici posset κενώω, ἐξάγω, significat etiam *evacuatio*. v. g. *Deducere per nates*. Scribon. *Larg. n. 9.* Rhod. *in Lex. Scrib. d. 1.*

DEFECTIO, vel de viribus corporis dicitur, vel de animo. Vide *Eclipsis*, *Lipothymia*, *Syncope*. Alias & *Defectio* olim dictus fuit *morbus lienis*, quando deficit trahere ab hepate feces sanguinis, ex hypothesi hodieque obsoleta & anatomicis principiis plane repugnante. Legitur vero apud Isaacum *l. 9. Theorica c. 35.*

DEFECTUS, ἰσθία, ἐνδής, ἰλαψίσις, ἰλαπίσις, significat absentiam vel carentiam alicujus, quæ usu æstimatur, Gal. *l. 1. de caus. puls. c. 11.* Opponitur ei *superfluum*, πλεονεξία, & utrumque à natura alienum. *l. 1. de V. P. c. 32.* Adjective etiam *defecta crisis*, ἰλαπίσις κείσις, Galeno eadem est, quæ *crisis imperfecta ἀπλήσις*, *l. 3. de Crisib. c. 7.*

DEFENSIO, ἀπολογία. Vide *Apologia*.

DEFENSIVUM, est vulgare chirurgis epitheton quorundam topicorum, quæ pertinent ad δασκρησικῶς, five *repellentia*, verum saltem eorum proprie, quæ non ipsi parti affectæ, sed vicinæ applicantur, pro interceptione: unde & ἀσκλησικῶς, *interceptientia*, & effectus ἀσκληψίσις, *interceptio* vocatur, Rolf. *O. ac M. Meth. Spec. l. 4. sect. 1. c. 15.* Paracelsus etiam ad interna transtulit, per *defensiva* intelligens *confortativa*, & quæ symptomata graviora prohibent, quo pertinent gemmæ, & Spiritus auri. *lib. 2. de peste c. 4. & 5. & in fragm. de Peste*, quamvis fortassis præter meritum.

DEFERENTIA vasa, vide *Ejaculantia*.

DEFERVESCO, *Deferveo*, δασξίσις. Vide *Apozeo*.

DEFICIO, ἐλάττωσις, ἀπυροδία, ἰλαπίσις, & de corpore, & de animo dicitur. Vide *Defectio*. Rhod. *in Lex. Scrib. p. 371. 372.* In specie *pulsus deficiens*, ἐλάττωσις, dicitur, qui admoventi digites videtur exolutus, & paulo post prorsus desinit, ob defectum spirituositatis in sanguine, Galen. *l. 2. de caus. puls. c. 3.*

DEFINITIO, δασσις, ἀελομῶσις, est oratio explicans essentiam rei, Galen. *l. 4. de diff. puls. cap. 2. & seqq. alibi que sapius*. Debet vero continere genus, differentias, subjectum, causam efficientem, si perfecta esse velit, *d. l.* Quæ talis *definitio* dicitur in acquirenda cognitione morbi, eadem dicitur indicatio in exequenda curatione, verbis elegantissimis Lind. *Ex. IV. §. 19.* De *definitionis* in medicina utilitate vide Rolfink. *O. ac M. Med. Sp. l. 2. sect. 2. c. 2. seqq.* Interdum essentialia, interdum causales proponi solent, B. Hofm. *Com. de V. P. n. 409.*

DEFIXUS, vide *Devotus*.

DEFLAGRATIO, ἑπιφλογισμός. Vide *Epiphlogisma*.

DEFLOROR, δασπαραθενισμός, idem, quod *devirginor*, virginitatem depono. Vide *Apartheneuomæ*.

DEFLUVIUM capillorum, vide Alopecia. In genere d'fluxivium respondet Græco, ἀπορροή, vide Aporrhoe.

DEFLUXIO, Defluxus, κατάρρευσις, κατάρροος, ρευματισμός, dicitur, quando materia peccans, vel una cum sanguine, vel liquore nervoso, aut lymphâ à parte aliqua superiori transit ad aliam inferiorem, sive internam, sive externam. Vide Catarrhifis, Catarichus, Fluor, Rheumatismus.

DEFORMITAS, Deformis, αἰσχος, αἰδής. Vide Aeschos, Aides.

DEFRENS, ψελεσμός, ἄρραξ, quasi fracta seges, vel defrensa. Frendere fabam, fruges, ἱρκεῖν, idem, quod frangere. Inde nefrendes pueri, qui per ætatem adhuc dentibus frangere non possunt. Rob. Keuchen, ad Serenum p. 96.

DEFRUTUM, ἔψημα, σίραμον, dicebatur olim specialiter mustum ad dimidias coctum, quemadmodum sapa mustum ad tertias coctum. Mediæ est facultatis lenis & citra acrimoniam extergentis. Ad condiendos cibos veteribus fuisse usitatissimum, demonstrat Linden. Ex. X. §. 19. 29. 36. seqq. 60. seqq. Potest tamen hoc vocabulum haud inepte aliis succis ad spissitudinem coctis attribui, qui alias Arabib. & in offic. Rohob vocari solent. Gorr. Dieterich. etiam existimat Græce dici posse ἀπόζυμα, n. 734. fin.

DEFUNCTUS, θανάων, πεθνηκός, idem, quod mortuus.

DEGENERATIO, ἐδευσις, νεθία, dicitur, quando res quædam à pristina sua indole & natura recedit & mutatur in deteriolem. Ita sanguis degenerare dicitur vel admisione rei extraneæ, vel demum errore indignati, vel avocati archei, Helmont. tr. de febril. c. 11. n. 6.

DEGLUTITIO, κατάρροσις. Vide Cataopsis. Deglutitor insignis, qui frustra cultorum, catenarum, araneas, coria, lacertos, bufones, calculos &c. sine damno deglutivit & devoravit, historiam recenset D. Binniger. Obs. Medic. Cent. 5. obs. 7. p. 492. seqq.

DEGMOS, δηγμός, in genere morsum significat, & in specie oris ventriculi, ab humorum & fermenti acrimonia, & malignitate dependentem, apud Hipp. Coac. 1. 636. Quomodo differat à διαγμός, vide Lind. Ex. XIII. §. 137.

DEI, δει, impersonale, significans decet, oportet, & monstrat necessitatem medico in actionibus, præsertim in applicatione remediorum pharmaceuticorum & chirurgicorum. De cuius verbi emphasi vide Dieter. n. 177. Inde τὸ δέον, decorum, necessarium. Vide & Oportet.

DEICTICOS, δεικτικός, Indicans; Index; vide Index.

DEIDIZOMĒ, deidizomæ, δειδίζουσι, δειδισομῶσι, δειδισομῶσι, significat, metuo, timeo, & usus est Hipp. 1. 1. de morb. mul. XLI. 17.

DEJECTIO, ὑποζώρημα, ita solet Hipp. vocare in

specie excrementa per alvum exeuntia, 7. aph. 64. & alibi; & quidem non tantum naturalia, verum etiam frequentius præternaturaliter se habentia. Sunt vero duplicia: Alia sincera, quæ unum tantum obtinent colorem: Alia permixta & variegata; unde diversa quoque in prænot. Prognostic. Coac. textibus tradidit Hippocr. prognostica & eventus boni, vel mali præfagia. Legitur & hoc vocab. apud Scrib. Larg. n. 90. 92. 142. & in diminutivo dejectiuncula, n. 52. Vocatur & ἀλάχνημα τῆς κούλης, apud Hippocr. Coac. 1. 601. ubi optimam dejectionem descripsit. In aliis vero textibus seqq. malas addidit. Inquiratur in indice Ionstoni ad Coac. Hipp. De præfagio ex dejectionibus legatur quoque Rolfink. O. ac M. Med. Spec. 1. 3. sect. 2. c. 19.

DEJECTORIUM, κριτατελαιόν, vide CatotERICA. Linden. Ex. XII. §. 47. 53.

DEILE, δειλη, in Lexicis exprimitur per crepusculum, quod incertum esse an diei, an vero noctis intelligendum sit, ex Lindeno ad vocem crepusculum jam dictum est. Etenim constat ex aliis Græcis autoribus, δειλην & de matutino & de vespertino dici. Interpretes tamen Hippocratis, præsertim Foësius ad 1. 2. Epid. f. 1. p. 996. seq. & 1. 6. Epid. f. 1. t. 14. per vesperam vertunt, quasi significatio hæc fit certissima, quamvis non videam, quid obstat, quo minus ascarides & alii morbi autumnales sub crepusculum matutinum vehementiores esse queant.

DEILOS, δειλός, timidum significat, velut ad omnem ob imbecillitatem tædiofum, Gal. c. 1. de R. V. I. A. 1. 22. Foëf. Oec. p. 146.

DEIMA, δειμα, notat terrorum, metum, terriculamentum, qualis est, qui à spectris incutitur. Hipp. 1. de Virgin. morb. 1. 6.

DEINOS, δεινός, hoc est, gravis, terribilis, est epitheton exaggerans. Usurpat Hippocr. de febre 1. 7. Epid. f. 1. t. 17. ubi Gal. & alii interpretes hæcticam febrem intelligunt. Verum non video, quomodo hoc quadret cum addito epitheto πυμφιζώδης, h. e. bullam aut flatum referens, inflatus. Sane hæcticorum corpora potius arida & exsueca conspiciuntur. Videatur igitur potius malignæ febris lentæ ex summa cacochymia flatulenta obortæ species intelligenda hic esse. Fortassis non male dici posset febris cachectica.

DEINOSIS, δεινωσις, denotat exaggerationem, amplificationem. Legitur de superciliis distentis, & convulsione retractis, apud Hipp. 2. de R. V. I. A. 1. 44.

DEIPNON, δειπνον, significat Cenam. Vide Cæna. Aliquando tamen & late pro omni cibo, vel cibatione videtur sumi, v. g. 2. Prorrh. XII. 4.

DEIRE, δειρη, cervicem aut collum significat. Vide Cervix. Legitur apud Hipp. 1. 2. de mor. mul. LIV. 15.

DEITAS, δειότης, quid proprie significet, scilicet naturam divinam, ad Theologos pertinet. Rebus quoque creatis & naturalibus deitatem inesse & independentiam voluerunt quondam ethnici. Sed luridas

deitates, & cœcitates vocavit Helmont. *iv. Promissa aurore n. 15.*

DELACHRYMATIVUS, *δακρυματικός*, vide *Apo-dacrytica.*

DELAPSO, *ἕκτασις*, idem, quod prolapsus, vide *Ectosis.*

DELATIO, idem quod *indicatio*, quatenus medico ostendit & repræsentat, sive per simile, sive per contrarium, quod apprehendere & præstare debet pro fine suo obtinendo, Mich. Gavassetus *l. de indic. curat. c. 4. p. m. 50.*

DELECTATIO, *ἡδονή, τὴ ἡδέα*, idem, quod *oblectatio, voluptas*, est animæ perceptio & passio, vel commotio excitata ab objectis externis sub specie bonorum à sensibus externis perceptis, consistens in spiritu, seu animæ emissariorum, expansione & diffusionem. Huic opponitur *dolor*, de quo p. infra. De causis *delectationis* & doloris, legi quidem potest Galen. *l. i. de sympt. causis. cap. 6. Lang. l. i. ep. 41.* Verum accuratius hanc materiam pertractarunt Charlton. *Ex. VIII. Pathol. §. 21. seq. & Th. Will. de anim. Brut. Part. I. c. 8.*

DELEBIS, *ἀληθής*, significat *noxam*, detrimentum, idem, quod *λάβωσις, φθορά*, Hippocr. in *Juramento, II. 3.*

DELETERIOS, *ἀληπιετός*, significat *perniciosum*, summe noxium. Estque epitheton venenorum. Galenus describit *deleteria*, quæ nec ægris, nec sanis profunt, *lib. 6. in 6. Epidem. i. 5.* Idem etiam omnium purgantium naturam vocavit *deleteriam* & naturæ nostræ adversam, *c. 2. de R. V. I. A. i. 12.* id quod de fortioribus & electivis dictis intelligendum est, Vid. *Disp. I. nostram de Removis Purgationis.*

DELICTUM, *ἀμαρτία, ἀμαρτία, ἀμαρτία, ἀμαρτία*, idem, quod *error, peccatum*. Qualia ab ægris, adstantibus, à medico, committi solent. Unde & apud Hipp. & Galen. passim eorum fit mentio, v. g. *2. de R. V. I. A. i. 40. 48. l. 4. Epid. XI. 18. Galen. 2. in 1. Prorrh. i. 14.* Vid. *Foëf. Oec. p. 36. Dieter. n. 46.*

DELIGATIO, *Deligatura, ἑπίδεσις*, est operatio chirurgica; qua pars læsa & soluta continuitate laborans fasciis debitis munitur, aut ad unionem promovetur. De hac passim Hipp. in *l. quæ ad medicatrin. pertinent*, Item, *de fractur. de vulner. ulcer. de Partic. Tres species deligationis recenset ex Avicenn. Aquapend. l. 2. Pentateuch. c. 5. Forest. l. 6. Obs. II. Schol. Glutinatio, seu incarnativam, retentivam & expulsvam. Vide *Epidem.**

DELIQUUM, vel sumitur pro virium animi & corporis jactura, & ita idem est, quod *lipothymia, defectio, syncope, eclipsis*, de quibus suo loco: vel accipitur chymice pro specie quadam *ἀπεκρίσεως*, sive *dissolutionis*, estque *liquatio* per descensionem facta, quando corpora coagulata cellæ, aëri, puteo, aut alii frigido & humido loco, super marmore, tabula vitrea, vel in manicam Hippocr. ut vocant, exposita externæ humiditatis hinc

corporibus sese adjunctis adjuvamine in liquorem resolvuntur, & in subiectum vas defluunt atque destillant. Resolvuntur autem in frigido potissimum pulveres calcinati, salia & ejusmodi alia corpora salium naturam redolentia. Sed omnia, quæ in frigido resolvuntur, in calido rursus coagulantur. Et hoc est *deliquium* in aëre, vel vaporosum. De hoc deliquio legatur etiam ex novissimis D. D. Wedel. *Ph. I. A. F. R. l. 1. f. 2. c. 1.* Aliud quoque est *deliquium embapicum*, cum res in humorem demersa eousque continetur, donec deliquerit. Hoc fit dupliciter. Nam res aut vasculo contenta immergitur, ut ipsa humoris substantia non accedat, vel saltem tenuissimus sudor permeet, veluti cum in vase cereo, vel vesica bubula imponitur, & cum deliquit extrahitur, quæ res, si humor est calidus (quod fit plerumque) simulachrum balnei est; aut in ipsam humorem finitur diffundi, seu nude, seu lineæ peria interveniente, qua simul segregantur sordes. Et hic quoque vel frigidus liquor est, quo pacto gummi, succi inspissati, ut saccharum &c. solvi possunt; vel indiget calefactione, ut in manna & similibus pinguedinem succinum tenacem habentibus. Humor autem ille, qui est medium solutionis, talis esse debet, ut, si eum segregatum cupimus, facile possit denuo separari; nec peregrinam qualitatem invehat soluto, nisi studio quærimus simul alterationem ejusmodi. Hæc Rul. & Jahnf. in *Lexic. Jung. & Rolfink. Chymic. l. 2. c. 2.* Ad priorem modum pertinet; liquor, vel oleum myrrhæ apud Schröd. *l. 4. cl. 2. n. 392.* & oleum tartari p. d. *d. l. n. 408.*

DELIRAMENTUM, *φλεβόν*, idem, quod *Nugæ. Prover. locutio.*

DELIRIUM, *παρρηγοσύνη, παρρηγοπή*, est generale nomen, denotans alienationem mentis, h. e. depravatam imaginationem & ratiocinationem, uno verbo, insaniam, dementia, *desipientiam*, sine & cum febre, comprehenditque varias species, phrenitidem, lethargiam, maniam, melancholiam, stupiditatem, quas omnes egregie declaravit & descripsit Th. Willis *de Anim. Brut. Part. 2. cap. 10. seqq.* Generalis vero delirii ratio formalis in hoc consistit, quod spiritus animales aut nimis irritati, aut in confusionem acti huc illuc intra globosam cerebri substantiam inordinate & tumultuose ferantur, & propterea incongrue animæ rationali phantasmata offerantur, & proinde intellectus & voluntatis actus depravati sequantur. An interdum in delirio sola phantasia vel imaginatio depravetur, salva ratiocinatione, & vicissim an sola ratiocinatio, salva phantasia, lædi possit, uti Castell. ex Galen. *l. de differ. sympt. cap. 3.* non est hujus loci ventilare. De delirio vide *Diet. Iair. n. 649. 653.* Vide etiam *Insania. Delirare*, est de *lira* seu recto rationis recedere & aberrare, *Liram* veteres vocabant fossam rectam, quæ contra agros tuendos ducebatur, & in quam uligo terræ decurrit, Lind. *Ex. XII. §. 169.* Foëf. in *Oecon. p. 480. & alibi.*

Deliriorum initium à somno deducere conatur, Helm. *tr. Demens Idea*. n. 30. *seqq.* & *tr. Jus Duumviratus*, n. 30. & ita animæ sensitivæ attribuit, de *Lithias*. n. 38.

DELITIÆ, *πυφῆ*, idem, quod *gaudium, oblectatio*: Illas etiam vires corporis frangere, si immodicæ fuerint, testatur Gal. l. 3. de *V. P.* c. 10.

DELOO, *δηλώω*, significat *indico, manifesto, testor*. Usus Hipp. l. *aph.* 12. & 2. *aph.* 17. Vid. Dieter. n. 182. Hinc *δηλον*, manifestum, notum significat, & *δηλωτικὸς, indicativus*, quo nomine indigitavit signa *diagnostica* communiter dicta. Linden. *Ex. IV.* §. 51.

DELPHAX, *δέλφαξ*, idem, quod *seropha*, sive sus femina, quod *δέλφους*, i. e. *matrices, porcellorum* conceptacula habent ita dicta. Unde & *porcelli δελφώουα* vocantur. Lang. l. I. ep. 61.

DELPHINUS, *δελφίν*, nomen piscis est ex cetaceo-
rum genere, Galen. l. 3. de *Al. fact.* cap. 37. duræ carnis, ob nimiam pinguedinem lardo porcorum non cedentem, *porcus marinus* dicti, cujus prolixam descriptionem, cum usu in medicina vide apud Ulr. Aldrov. l. 1. de *Cetis*, cap. 7. Anatomicen *delphini septentrionalium*, sive *phocææ*, lege in *Ephem. Natur. Cur. Ann. III. Observ.* 20. *Delphinus* quoque vocatur machinamenta dentata, quæ prohibent motum, id quod & unci faciunt. Orib. de *machin.* cap. 3.

DELPHUS, item *Edelphnus*, terminus Parac. quo denotatur separatio aliqua de mineralibus, v. g. de *Arsenico*, *tr. de Pestilib. Repetit.* l. 2. de *Tartar. tract.* 2. c. 3.

DELPHYS, *δέλφους*, iterum significat Hippocrati l. de *Sterilib.* XII. 8. idem, quod *μήτρα, ὕστερα*, h. e. totum genitale mulierum membrum, matrix, naturæ arvus, conceptorium, vulva, & si quæ sunt alia synonyma, quæ videantur apud Rolsink. O. ac *Meth. part. gener. dic. Part.* 2. c. 11. Linden. *Medic. Physiol.* l. 2. c. 7. §. 94. cujus descriptionem organicam & partes descriptas habere licet in anatomicis libris, præsertim apud Bartholin. l. 1. *Anat.* c. 28.

DELTA, *δέλτα*, vocatur etiam pudendum muliebre, ut est apud Suidam, haud dubie, ob figuram triangularem, sphericam, notante Lindeno *Ex. Physiol. Medic.* c. 7. *artic.* 15. p. 318.

DELTIUS, terminus Paracelsicus impressionem vitæ alienæ, ad prolongationem vitæ facientem, denotans. Verum sunt *φλιδίους*, Legitur apud Parac. l. *de vit. long.* c. 9.

DELTOIDES, *δελτοειδής*, h. e. figuram literæ Græcæ Δ. triangularem representans, estque epitheton musculi humeri vel superiorem brachii partem occupantis carnosæ & triangularis, quem Nic. Steno in duodecim musculos distinxit, inter se unitos. Plura de hoc musculo videantur apud Barthol. *Anat.* l. 4. c. 2.

DELUMBATUS, *Delumbes*, quid significet in aliis Lexicis quoque exponitur. Quod infans ab obsterice imperita in parvis negotio *delumbari* queat, notavit D. Henr. à Deventer *Art. Obstetric.* c. XLIX. p. 263.

DEMADESCO, *καθυγρῶναι, βρέχωναι*, h. e. probe madeño. Scribon. n. 73.

DEMANUS, *ἀχειρ*, qui manibus caret. Galen. l. 4. de *Hippocr.* & *Pl. decr.* c. 4.

DEMAS, *δέμας*, significat *Corpus*. Quare ita vocetur, videatur apud Macrob. in *Scipion. somn.* l. II. citante Linden. *Ex. XVI.* §. 107.

DEMENTIA, *ἀνοία, παρῶνοια*, idem, quod *amentia, delirium*. Vide *Amentia, Delirium*. Helmont. quod sit vis soporifera errans, *tr. de Retentis*.

DEMERSIO, *καταποντισμός*, penitur pro *submersione*, ab Helmont. de *Lithias*. c. 9. n. 46.

DEMETRIOS, *δημήτριος*, vide *Cerealis*.

DEMITTO, *κατεβήνω, καθήμι*, idem, quod *immitto, injicio*, unde *κατέβλημα*, vide *Catablema*. Verbum sæpius occurrit apud Scrib. *Larg.* n. 123. 130. 255. & c. Vide Rhod. in *Lex. Scrib.*

DEMIURGIA, *δημιουργία, δημιουργός*, creationem & creatorem, significat, q. d. publicum opus, & publice operans. Imprimis vero generationi hoc competit, in qua significatione frequenter accipitur apud Galen. Latine quoque vocatur *opifex, opificium*, vide *Creatio*.

DEMONSTRATIO, *δείξεις*, est terminus potius philosophicus, quam medicus, significans probationem ex evidentibus, certis & indubitatis, tum sensu, tum intellectu talibus desumptam, Gal. l. I. *meth. med.* c. 4. & 5. An tales etiam locum habeant in medicina? ventilari solet, & sano quoque sensu affirmari potest, cum & ars medica sua habeat propria & confessa principia, quibus nititur. Pudeat ergo illos medicos, qui in artis ignominiam illa principia in dubium vocare imo omni studio annihilare conantur.

DEMORSUS, idem quod *Morsus*, *δήξις*, Legitur apud Fuchf. *comm. in Gal.* l. I. de *Sympt. caus.* c. 1. p. m. 100. b. Vide *Dacno*.

DEMOS, æquivocum est vocabulum. Vel enim populum, cœtum multorum hominum significat, & ita in Græco, penultima circumfleclitur, *δήμος*, quæ significatio huc non pertinet. Vel, si in Græco ultima gravi accentu exprimitur, *δημός*, denotat *pinguedinem*, ut patet ex *Epistola Democriti de natura hominis ad Hippocr.* n. 63. Vide *Foëf. Oec.* p. 148.

DEMOTIVUS lapsus, id est, *repentina mors*. Rul. & Iohnf. in *Lex.*

DEMULCEO, *παρηγορέω*, h. e. mitigo, lenio. Vide *Paregoreo*.

DEMUSCULATUM, *ἀμυον*. Vide *Amyon*.

DENARIUS, vel *denarium* pondo in Lat. versione apud Gal. l. 5. de *C. M. P. G.* c. 11. & alibi sumitur pro *drachma*. Hinc & in Græco *δραχμα* legitur. Idem pondus quoque denotari per *denarium cruciatum* in Scribonio, existimo. Vide *Lexic. & Indic. Rhodii Scribonian.* Idem in *diff. de ponder.* & *mens.* scribit *denarium capere scrupulos III.* & $\frac{1}{2}$ p. 41.

DENERVATIO, ἀσπένδρωσις, idem, quod Tendo. Vide *Aponeurosis*.

DENIGRATIO, μελασμός, μέλασμα, Hippocrati dicitur, quando vel pars à frigore externo nigrorem contrahit, 5. *aph.* 17. & 20. Vide Dieterich. n. 529. vel quando ex sanguine extra venas refluxo per contusionem, aut aliam causam externam nigrescit. Dicitur alias *sugillatio*, ἐκχρίσμα, Hippocr. 2. *de fract.* 1. 28. l. *de humid.* us. II. 4. quæ *denigratio* sæpe principium putredinis gangranosæ aut potius sphacelosæ est, *ibid.* XI. 25. c. 2. *Progn.* 1. 9. l. 2. *Prorrh.* 1. 7. *Coac.* 1. 493. Vid. Foëf. p. 404. Dicitur & *denigratio* de artificialibus apud Scrib. n. 208. & in *Theatr. Chym.* Vol. III. *de Alchymia incerti auct.* 32. *seqq.* *Denigratio* quoque vocatur spagyricis in itinere operis in magisterio lapidis philosophi. estque materia vel elixiris prima dissolutio, fitque *nigra*, unde & *caput corvi* dicitur, & est signum solutionis. Vocatur etiam acetum Philosophorum. Langn. *Harmon. Chym.* c. 1. 6. & 11. in Vol. IV. p. 725. 752. 775. item in *Allegoriis sapientium distinct.* 10. Vol. V. p. 74. Senior de Chymia *ibid.* p. 207. *seqq.*

DENODATIO, id est, *dissolutio*. Rul.

DENS, ὀδών, ὀδὴς, Ion. propria & notissima significatione denotat partes osseas in utraque maxilla occurrentes, certis alveolis, quæ βόθρα dicuntur, infixas, quæ radices vocantur, & partim supra gingivas extantes. Infixio illa dicitur *ῥιμφωσις*, clavatio. Non enim aliter hærent, quam clavi in parietibus. *Dentes* sunt triplicis ordinis: Primores in utraque maxilla quatuor: *Incisores* τομῆς, & *μαλαστοί* vocantur. Proxime iis aditantes acciti & focii, *canini* & *oculares*, κυνοδόντες. Reliqui laiores *molares*, μύλοι, item κραντήρις appellantur. *Dentium* descriptionem vide apud anatomicos, in specie Linden. *Med. Physiol.* l. 2. c. 13. & 24. *seqq.* Dieter. n. 600. Bartholin. *Anat. libell.* 4. c. 12. 13. *Dentes* arma hominum dicuntur apud Keuchen. *ad Seren.* p. 287. Per metaphoram quoque *dens* vocatur primario processus secundæ colli vertebræ, & per consequens tota illa vertebra ob similitudinem, quam habet processus cum dente Hipp. l. 2. *Epid.* f. 2. n. 69. Vocatur & ὀδοποιήσις, h. e. *Deniformis*, Gal. c. 2. in 1. *Prorrh.* 1. 55. & l. 4. de L. *Aff.* c. 3. Vid. Foëf. *Oecon.* p. 443. Barthol. *libell.* 4. *An.* c. 15. p. 735. Dicitur & *πυρροειδής*, nucleiformis.

DENSITAS, *Densus*, δεινός, vide *Dafys*, & *πικρότης*, πικρός, quæ leguntur apud Hipp. 5. *aph.* 63. 67. quamvis & crebriorem significet, si de pulsu vel respiratione prædicatur, v. g. l. 6. *Epid.* f. 4. 1. 4. Vide *Creber*.

DENTAGRA, ὀδοντιόρα, *forfex dentaria*, vel *forceps dentes* extrahens, *forceps dentium*. Dicitur & ψαλῆς, Lat. *Denudacum*, *Dentarpaga*, *Odontagogum*, Rhod. *ad Scrib.* n. 53. Harum forficum species & figuras varias vide apud Paræum l. 16. c. 27.

DENTALIS lapis, dicitur materia illa tartarea, vel topheæa, quæ ex vitiosis portionibus coagulatus

adhæret dentibus; & in lapideam fere duritiem consolidatur, apud Helmont. *tr. Alimenta Tartari insonia* n. 23.

DENTALIUM, *Dentale*, est species conchylii, vel conchula parva oblonga, exterius asperula, intus lævissima, tubuli modo concava, alteraque parte rimata habens canini dentis instar acuminatam, Schröder. l. 5. cl. 3. n. 79. ubi ab entalio, quod conchula cornu instar foris striata, intus lævis describitur, distinguit. Verum Aldrovand. haud dubie conjunxit, quinque differentias dentaliorum proponens, ubi secunda & tertia entalia representant. Pertinent vero hæc conchylia ad purpuras & buccina, l. 3. *de Testac.* c. 5. Ingrediuntur compositionem Ung. Citrini Offic. Hodieque vero entaliorum sive conchularum sympathicarum dictarum virtus contra anginam aliosque gutturis affectus inclaudit, notante Boneto *Medic. Septentr. Collat.* l. 2. *sect.* 7. c. 6. p. 340. e Simone Alcyfio Tustecio.

DENTARIUS, ὀδοντικός, epitheton medici vel chirurgi, qui ex professo artem dentes evehendæ & curandæ exercet, Gal. *ad Thrasyl.* c. 24. ubi & *ocularius* & *auricularius*, ὀφθαλμικός καὶ ὠτίς legitur.

DENTARPA, vide *Dentagra*.

DENTES, οὐτόδων vel οὐτόδῆς, nomen piscis ita dicti à dentium teretium & qf. multorum æqualitate instar paxillorum, qui citharæ aptantur, Lind. *Ex.* XI. §. 77. Descriptionem vero & usum in cibis laudabilem vide apud Aldrov. l. 2. *de pise.* c. 12.

DENTES Columelares, Varroni, & Plinio, qui alias Varroni, *Canini Vritæ*. *ad c.* 7. l. 2. *Varron. de re rustica*.

DENTIDUCUM, ὀδοντιωρῆν. Vide *Dentagra*.

DENTIFRICIUM, ὀδοντιοτριμνῆν, dicitur medicamentum, quo utimur ad dentes confricandos, & à fordibus purgandos, quia & gingivarum circumstantiam, quando humore fuerint prægnantes, depurationem & absterisionem. Horum formulas vide apud Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. ult. *ferè ad finem*. Weker. l. 2. *Aniædot. Spec. sect.* 47. Morell. l. 2. *sect.* 2. c. 7. Libav. *Synt. Arc. Chym.* l. 7. c. 31. *fin.* Sunique non totam sicca in forma pulveris, sed & liquida. Schröd. l. 2. c. 61. Paræus d. l. c. 28.

DENTIO, ὀδοντοφνία, aliis & *μυλιώ*, (quod in specie de molarium proveni dici posset,) hoc est, *dentes* accipio, dicitur de pueris, plerumque septimeltribus, Hipp. 3. *aph.* 25. Foëf. *Oec.* p. 443. Jung. Dieter. *Iatr.* n. 599. & Keuchen. *ad Seren.* p. 206. Hinc *Dentitio*, ὀδοντιώσις, ὀδοντοφνία, significans ipsam dentium eruptionem, quæ plerumque cum dolore & pruritu gingivarum fit, qui Græce dicuntur ὀδοντιώσις, & à solutione continui violenta & urgente dependens.

DENTISCALPIUM, ὀδοντιόλυφον, dicitur instrumentum chirurgicum, non solum, quo dentes à fordibus purgantur, vide *Odontoglyphon*; sed etiam apud Scultet. id significat, quo gingivæ à dentibus separantur ad

commodiorem evulsionem, *Arm. Chir. Part. I. Tab. X. fig. 10.*

DENUDATIO, *γυμνάσις*, dicitur de ossibus, quæ in fractura eminent, Gal. c. 4. de artic. 1. 16. ossa denudata, *γυμνέμενα*.

DEO, *δέω*, significat ligo, constringo, cui opponitur λύω, solvo, relaxo. Legitur apud Hippocr. 3. de iis, quæ in medicat. 1. 25.

DEOBSTRUENS, *ἀνασφραγιστής, ἐκσφραγιστής*, idem, quod *aperiens*, epitheton facultatis medicamentosæ. Vide *Anastomosis*.

DEON, *δέν*, decorum, opportunum, quod decet, officium, à *δέω*, decet, oportet, vide supra *Dei*, Gal. c. 4. de artic. 1. 50. *πὶ δέοντι* urget Hipp. 1. aph. 1. non solum in medico, sed & in ægro & adstantibus, Jung. Dieter. n. 179.

DEOPPILANTIA, *Deoppilativa* etiam dicuntur medicamenta *aperientia*, *deobstruentia*. Helmont. tr. *Adiuv. præcluf. ad cond. visc. n. 3.*

DEORSUM, *καίτω*. Vide *Cato*. *Deorsum* nihil excerni, est signum pathognomonicum ilei, si cum aliis jungatur. Linden. Ex. IV. §. 64.

DEPASCENS, *νομάδης*, est epitheton ulceris putredinosi & proserpendo erodentis vicinas partes, quod proprio nomine *phagedæna*, *φαγέδαινα*, & *herpes exedens* dici solet, Gal. 6. aph. 45. Hipp. alias vocat huiusmodi ulcera *νομῆς*, 2. *Prorrhet. XXI. 1. l. de ulcer. XII. 11.* Æginet. l. 4. c. 44. quamvis alias vocab. *Νομή*, *Nome*, etiam distributionem fasciarum, & involutionem pro deligandi ratione commodam significet, teste Gal. cap. 2. de iis, q. in medic. 1. 7. Vid. *Foëf. Oec. p. 432.*

DEPELLO, *καταναγκάζω*, h. e. deorsum pello; deorsum cogo. Vide *Catanancazo*.

DEPERDITIO, *ἀποφθορά*, id est, abortus. Vide *Abortus*.

DEPHLEGMATIO, idem, quod *rectificatio*, quæ competit chymicis liquidis, præsertim spiritibus, quando, vel per cohobationem, vel alia ratione, à phlegmate liberatur. Occurrit hic terminus passim in chymicorum scriptis.

DEPILATIO, *μοίδσις*, alii & *μοίδησις*, item *ψιλωσις*, i. e. *glabrities*, pilorum desluvium, Hipp. l. 2. *Epid. f. 1. n. 49. l. 3. f. 3. v. 25. l. 6. f. 6. v. 22.*

DEPILATORIUM, *ψιλωθρον*, dicitur medicamentum, quod pilos corrumpit, estque triplicis generis: Quædam *κατ' ἐξοχήν ψιλωθρα* vocantur: quædam crassiores pilos attenuant, alia vero penitus extirpant, quæ ultima sunt periculosi usus ob vim corrosivam. Galen. l. 1. de C. M. S. L. cap. 4.

DEPILIS, *ἀδελῆ*, *μοιδυρῆς*, *περμειδυρῆς*, h. e. pilis carens. Vide *Athrix*. Quamvis & *μοιδυρῆς* & *περμειδυρῆς* prædicetur de ulceribus glabris, h. e. nimio humore disfluentibus, putridis, malignis, 6. aph. 4. & l. 6. *Epid. f. 8. v. 2.* & de urinæ sedimento lævi & raro; l. 7. *Epid. XLI. 6.*

DEPLORATUS, *ἀνίλαπτος*, idem; quod *Desperatus*. Hipp. describit per victum à morbo *κεκατημένον ὑπὸ νοσημάτων*, & talibus ægris vetat adhibere medicinam, l. de arte XIII. 1. XIV. 4. 5. Vide *Forest. l. 2. Obs. 20. in Schol. sub fin. & Dogmat. nostr. in proleg. p. 12.*

DEPLUMATIO, Latine dici potest affectus palpebrarum oculi, qui Græce *πέλωσις* vocatur, ubi cum tumore calloso palpebrarum pili quoque earundem decidunt, estque composita affectio ex madarosi & sclerophthalmia ex mente Aëtii l. 7. c. 78. nec semper conjunctum habere pilorum desluvium, docet Ægineta, notante *Ingrassia com. in Avic. de Tum. p. n. p. 360.*

DEPONO, *ἀποθήμη*. Vide *Apothesis*.

DEPORRIGO, *ἀπορίζω*. Vide *Aporego*.

DEPREHENSIO, *κατάληψις*, vide *Catalepsis*. Alias *Deprehensio* quoque pro *dignatione* accipitur, *Scrib. n. 183. 184. Vid. Rhod. in Lex.*

DEPRESSIO, *ὑσφρασις*, idem significat, quod impressio, introcessio, scil. cranii. *Scultet. Arm. Chir. Part. I. Tab. XXIX. §. 15. seqq. post. fig. 10.*

DEPRESSUS, *καταπίπτος*, *humilis*, epitheton capitis in osse, sive extremitatis in osse rotundæ & orbiculatæ, quæ extremitas interdum oblonga & depressa est, *περμειδύς καὶ καταινή*, interdum in mucronem definit & eorone vocatur. Galen. de ossib. in præm.

DEPSO, *δέψω*, mollio, subigo, significat, coriario more, quando coria macerant & subigunt. Hipp. 2. de artic. 1. 13. Galen. in *comm.* Ita de cera quoque dici testatur.

DEPURATIO, Græc. dici posset *καθαρισμός*, *mundatio*, sumitur à chymicis pro exaltatione alicujus rei. *Vid. Theatr. Chym. Vol. II. p. 95. in Ægidii de Vadis Dialogo c. 8. & Vol. III. p. 56. Rosar. abbreviatii tract. 3. Lang. Harm. Chym. c. 5. in princ. Vol. IV. p. 747. Depuratoria febris* vocatur Th. Sydenham febrim intermittentium epidemicarum quædam species mitissima, in qua natura ita omnia symptomata moderatur, ut materiam febrilem coctione præparatam certo suo tempore ad exitum disponat, vel per justam *ἀλαφρότητα*, vel per *ἀλαπνοτήν* sive transpirationem paulo liberaliorem, ita ut recte etiam *primaria naturæ febris* dici mereatur, quemadmodum descripsit eam *Observ. Med. de morb. acut. sect. 5. c. 6. p. m. 400.* Jungatur et novissimis *Joh. Pechet, Medicus Anglus, in Promptuario Praxeos Medicæ c. 20. p. m. 99. ed. Amstelodam.*

DERAS, *δέραις*, *Aureum Vellus* proprie significat, de quo Poëtæ finxerunt, *Jafonem* à *Pelia* patruo ex *Thefsalia* cum argonautis ablegatum in *Colchos* ad afferendum *δέραις* ab ignivomis draconibus custoditum pavigasse, quod etiam *Medeæ* astu acquisitum in *Thefsaliam* attulit. Quæ fabula applicari solet ad chemiam, præsertim *chrysopeaiam*, ut ita *δέραις* significet librum, in quo conficiendi aurum ex metallis inferioribus & crudis conscripta fuit. *Lang. l. 1. ep. 53. Theatr. Chym. Vol. I. p. 19.*

p. 19. Libav. T. III. p. 211. 234. An fortassis in fabulofitate quoque conveniunt? Vide *Vellus*.

DERBIA vocatur à Chirurgis *Impetigo*, Fallop. *tr. de Ulcer. c. 23. Tom. I. p. 612. 613.*

DERIS, *δέρις*, idem, quod *δέρμα*, *cutis*, *corium*, *aluta*. Hipp. 2. de *art. i. 8.*

DERIVATIO, *παράγωγος*, *ἐπιπόρευσις*, dicitur in Medicina, quando humor aliquis evacuatione indigens, si per convenientem locum fieri nequit, artis auxilio evacuat per proxima, v. g. si per urinæ vias propter læsam vesicam, aut renes educi nequeat serofus humor, per alvum educendus. De *derivatione* agens scripsit Gal. 3. *meth. med. c. 3.* Derivatio ad vicina loca fit, cum id, quod per palatum vacuatur, per nares derivatur. Vid. Rolf. O. ac M. Med. Sp. l. 4. *sect. 1. c. 15.* Derivationem in febris esse impertinentem, non adeo inepte scripsit Helmont. de *febr. c. 5. n. 40.* In pleuritide etiam non semper attendenda, *tr. Pleura furens n. 8.* Rivare est per rivos ducere. *Derivatio* est à rivis ad latera divertere. Castell. ex *Oribasio*.

DERMA, *δέρμα*, h. e. *Cutis*, item *Corium*. Vide suo loco.

DERMATODES, *δερματίδης*, epitheton crassioris & exterioris membranæ cerebrum investientis, *Dura Mater* dictæ, quasi *Cutanea*, vel *Coriacea*. Gorr. p. 101.

DERSES, est ocululus terræ fumus seu vapor, ex quo nascitur omne lignum, & crescit, h. e. *fucus arborum nutritius*. Rul. & Iohnf. in *Lex. ex Paracels. l. 3. Philos. ad Atheniens. text. 3.*

DERTRON, *δέτρον*, quid significet apud Hippocr. l. 5. *Epid. XIII. 4. 7.* non adeo certum est. Foëf. in *Oec. p. 147.* existimat, vel *Omentum*, vel *Peritonæum* denotare. Sed Linden. vertit ex Cornarii opinione per *inestimum* tenue.

DESCENSIO, *κατάβασις*, *Descensus*, proprie dicitur de motu corporis, vel humoris moderatiori, vel remissiori deorsum, cui opponitur *ἀνάβασις*, *ascensus*. Vide *Catabasis*. Dicitur & de ruptionibus deorsum factis, 6. *aph. 22.* Vel accipitur Chymice pro *destillatione per descensum*, estque calida vel frigida. Illa est liquoris e corporibus elicit vi caloris inverso vase destillatio. Et fit hoc modo: Accipito cucurbitam terream, eique dissolvendorum fragmenta imponito, eaque, ne inversa cucurbita decidant, nonnullis majoribus fragmentis vel bacillis transverse juxta se positis tegito; his peractis aliam cucurbitam, in qua parum aquæ sit, huic inversæ applicato, ita ut superior exacte cum inferioris orificio conveniat, sed inter utramque laminam aliquam satis fortem ferream instar lancis concavam & perforatam collocari oportet, quæ decidentia fragmenta, ne in supposito vas delabantur, detineat. Tandem optimo luto clausuras obfirmatas arefacito, vasque in fornacem suam ponito, & vas recipiens in arena vel cineribus collocato, ut ab ignis violentia tutum eo facilius humorem descendentem recipiat. Dissolvuntur au-

Castelli *Lexic. Med.*

tem hac *descensione* omnis generis ligna, ossa, & alia, quorum liquor per gravitatem ascendere nequit. *Descensio* frigida est, quando liquor dissolutus in frigido descendit: Estque *Deliquium*, vel *Filtratio*. Ruland. & Iohnf. in *Lex. Rolf. Chymicæ l. 2. c. 2.* Denique *Descensio* sumitur abusive pro mutatione alicujus rei in deterius, v. g. quando ex Auro fit Mercurius, Ruland.

DESCENSORIUM, dicitur fornax, vel *furnus Chymicus*, in quo fit destillatio per descensum. Ruland.

DESICCATIO, *Desiccans*, *ξηρασις*, *ξηραυνσις*, idem, quod *Siccatio*, *Siccans*, vide *Siccitas*, *Siccus*. *Desiccatio oculi* est idem, ac *spasmus oculi*. Galen. in *lib. spurio de oculis c. 13.* *Desiccatio* quoque à Chymicis, licet improprie, ad *Calcinationes* refertur. Jac. le Mort *Chym. Medico-Phys. c. 3.*

DESIDEO, *ἐξαιίσταμαι*, h. e. *exturgo ad exonerandam alvum*. Occurrit aliquoties apud Hippocr. l. 1. *Epid. agrot. 4. l. 7. Epid. IX. 4.* & substantivum *ἐξαιίστασις* conatus ad *desidendum*, 2. *progn. i. 14.* & Gal. c. 1. in 1. *Epid. i. 25.* dicit: Comes mordacitatis est assidue *desidere*. In hac significatione quoque usus Scrib. Larg. n. 227. Jung. Rhod. in *Lex. Scrib.* Dicitur & Latinis *Adfellare*, de quo verbo supra suo loco.

DESIDERIUM, *ἀρετή*, *ὄρεξις*, *ἐπιθυμία*, idem, quod *Appetitus*, *Cupiditas*, de quibus supra.

DESIDIA, *δέρζια*, *ignavia*. Vide *Argus*. Dicitur & *desidies*. Rhod. in *Lex. Scrib. p. 377.*

DESIPIENTIA, *παραφροσύνη*, idem, quod *Delirium*, cum ægri nihil rationi consentaneum dicunt, aut agunt. Gal. 7. *aph. 14.* Vide *Delirium*.

DESME, *δέσμη*, *fascem* sive *fasciculum* significat. Legitur apud Moschion. de *morb. mul. c. 155.* Vide *Fasciculus*.

DESMIDION, *δεσμίδιον*, significat *Fasciculum*, seu diminutivum vocabuli *δέσμη*, vinculum. Sumitur pro *Manipulo*, ut est apud Scribon. Larg. in Græco, vel, ut Celsus exponit, quantum manus complexu sumitur, unde & *δεσμίδιον χειροπληγές* dicitur Gorr. p. 102.

DESMOS, *δέσμος*, *vinculum*, *ligamentum*, *fascem*, vel *fasciam* significat. Usus Hipp. de *fractur. i. 60.*

DESPERATUS, *ἀνίπσις*, hoc est, de quo non spes amplius superest. Vide *Deploratus*. Dicitur de morbis & ægrotis morbo incurabili correptis, v. g. *hydrope*, 7. *aph. 47.* *Desperata ulcera*, *ἀπιγνωσμένα ἔλκεια*, quoque dicuntur, quorum curationem plerique aggressi non absolverunt, sed tanquam ab insanabilibus destiterunt, Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 5. Alias *Desperatio* significat *ἀποείσις* sive *diffidentiam*, & ad Theologos potius pertinet, quamvis & morbi ex *desperatione* provenire soleant, quorum meminit Parac. in *Fragment. Medicis ad Tom. I. referendis cap. de desperatis morbis*; & de eorum cura agitur in *Vol. I. Theatr. Chymici in tract. Penoti de medicam. Chymicis p. 628.*

DESPUMATIO, Græce dici potest *ἀπιφλοισμός*, vel *ἀπιφλοισμός*, dicitur spumæ detractio, cujus materia non

Ii
solum

Solum est succus quidam concretus, lentus & includens flatum; sed & simul fordes omnis levior à calore ignis expurgata, vel etiam gravior albuminibus coacta & colligata. De hac actione Coquinaria & Pharmaceutica vidè Weker. *Antid. Gen.* l. 3. c. 36. & D. Wedelium in *Pharmac. Acroam.* l. 1. sect. 2. c. 7. p. 63. seq. *Despumatio* etiam per translationem vocatur in febris intermittenibus materiæ febrilis jam subactæ & quasi devictæ expulsio seu separatio. Th. Sydenham. *Meth. Cur. febr.* p. m. 70.

DESQUAMATIO, *Desquamatum*, δέσσυρμα. Vide *Aposyrma*.

DESQUAMATORIUM; epitheton Trepani, quod & *Exfoliativum* dicitur, quo tantum offis eximere licet, quantum videbitur. Paræus l. 9. *Chirurg.* c. 5. & inter novissimos Cornelius Sollingen in *Operationib. Chirurg.* allegantibus *Actis Eruditor. Lipsens.* de Anno 1693. m. *August.* p. 342.

DESTILLATIO, alii *Distillatio*, Gr. σέλαξις, κρυσταλλισμός, apud Latinos est æquivocum vocabulum. Vel enim Pathologice, & idem est, quod *Catarrhus*, *Catarrhysis*, & *Defluxio*, *Rheuma*; de quibus suo loco dictum: Vel accipitur Pharmaceutice, aut Chymice, & est artificiosa prolectatio, vel extractio essentia medicamentoſa sub forma vaporis coagulata in formam liquoris, defertur per stillicidium, translata à vase materiæ in excipulum deorsum locatum. Quod itaque *destillandum* est, resolvable in consistentiam humidam esse, necesse est, aut cum humore esse, sive is connatus sit, sive foris adjectus. Sunt autem talia maxime vaporosa, & quæ spiritus oleosos habent. Unde si *destillanda* per naturam non sunt talia, per artem eo sunt deducenda. Et est inventa *Destillatio* essentia extrahende gratia principaliter, quanquam & famuletur abstractionibus, depurationibus, & similibus. *Destillationis* tres numerantur species: *Per ascensum*, cum, antequam *destillet* essentia extracta, sublimetur species aërea, debetque ea esse continua, ab initio ad finem, cum opere interrupto vix ascendat id, quod reliquum est. *Per descensum*, vide p. a. *Descensio*: *Per inclinationem*, quæ fit vase materiam continente inclinato, rostro deorsum vergente; cumque illud vas plerumque sit *Retorta* dictum, etiam hæc *Destillationis* species per *Retortam* opus nominatur. Quamvis & nonnunquam *Destillatio* per descensum dicatur, quod parva fiat elevatio, indeque maxime deorsum reflexio, vel quod spiritus maxime deorsum revocentur & sine alembico in curvatura coagulati descendant. Hæc Rul. & Iohn. in *Lex. Adde Rolfink. Chymia* l. 2. c. 2. (qui etiam *Destillationis* alicujus naturalis mentionem fecit, qualis fit in generatione pluviae, sed hæc est extra forum Medicum.) Junge ex antiquioribus Matthioli, *de ratione destillandi aquas ex plantis*, Weker. *Antid. Gen.* l. 3. c. 39. seq. aliquot. & ex recentioribus D. D. Wedel. *Pharmac. Acroamat.* l. 1. sect. 3. c. 3. p. 99. seqq. D. D.

Joh. Maur. Hofmann. *Dissert. Chymic. X. h. tit. I. Helfric. Iunken. Co-p. Pharmaceut.* sect. 1. c. 3. p. 11. seqq. *De destillatione Spagyrica* in specie circa negotium lapidis Philosophici quære in *Theatr. Chymic. Indicibus Vol. II.* p. 411. 441. 451. seq. *Vol. III.* p. 377. 435. 562. 733. *Vol. IV.* p. 749. *Vol. VI.* p. 271.

DESTRINGO, δέσσω, significat sudorem & sudorulentas corporis fordes lacinia aut incurvata fricantis manu aut strigili detergere. Lang. l. 1. *epist.* 51.

DESTRUCTIO, Gr. φθορά, ἀφθορά, idem, quod *Corruptio*, Chymicis dicitur *dissolutio*, vel deperditio pristinae & nativæ suæ formæ, vel consistentiæ, & mutatio in alienam. Vid. Parac. & *Theatr. Chym. passim.* v. g. *Vol. I.* p. 294. Talis *Destructio* Spagyrica difficilior habetur labor, quam *constructio*. Lagneus *Harm. Chym.* c. 6. & Alan. in *Th. Chym.* *Vol. IV.* p. 749. Vide etiam *Corruptio*.

DESUDATIO, ἐφίδρωσις. Vide *Ephidrosis*. Apud Avicennam *Desudatio* notat Sudationem largiorem, quam sequuntur interdum pustulæ, tanquam sudoris feces inobedientes ad exsudandum, unde & *Hidroa*, ἰδρῶν, *Sudamina* vocantur; perperam vero ἰδρῶν. Avic. l. 4. *fen.* 7. *nr.* 3. c. 8. Ingrass. *com. in Avic.* l. de *um.* p. n. 172. 183. 191. &c.

DESURRECTIO, ἐξανάστασις, *desurgo*, idem, quod *Desido* vel *Desideo*, h. e. secedo ad ponendam alvum. Vide p. a. *Desideo*. Jung. *Scribon.* n. 112. 146. 142. *Rhod. in noi.* ad 112. 140.

DETENTIO, aliquando significat idem, quod *Caralepsis*, *Caio:he*, de quibus vocabulis jam suo loco dictum est. Zacchias *Quaest. Medico-Legal.* l. 2. *Tit.* 1. q. 15. n. 9. 10.

DETENTUS, ἐχόμενος, proprie, qui ab altero habetur, & ita in alterius potestate est, sive vi coactus, sive necessitate. Unde & Gal. exponit per κωπηόμενος καὶ θιαζόμενος, 6. *aph.* 16. Lind. *Sel. Med. Ex.* XII. §. 17. *Detentia* quoque dicuntur ea, quæ *Retentia*, quæ nostro commodo natura ad tempus moratur, *Ex.* XV. §. 71. *Differunt à Contentis*, quod hæc in genere dicuntur, quod ratione suæ liquiditatis, vel fluiditatis contineri habeant necesse.

DETERGENS, ῥύπων, idem, quod *Abstergens*. Vide *Abluentia*. Jung. *Gal.* l. 8. *meth. med.* c. 4.

DETERSORIVS, ῥυπηρός, idem, quod *Abstersorius*, *Gal.* l. de *R. V. I. A.* l. 18. *Detersorium* vocabatur *Locus Balnei*, in quo sudor detergebatur, & ungebantur unctioe indigentes. Fumanell. *lib. de Balneis mor* à principio.

DETONATIO, est terminus Chymicus, quo indicatur operatio deflagrationis & calcinationis per Nitrum in præparationibus Antimonialibus, de quibus vide Rolfink. Schröder. & alios, præsertim e recentioribus celeberrimos Chemiatros, D. D. Wedel. *Ph. I. A. F. R. lib.* 1. *sect.* 4. *cap.* 3. D. D. Bohn. *Diff. Chym. Phys.* XII. §. 20. &c. *Pisqilixum* vero de *Detonationis* effectu, qui

qui est, per fufum Sibiū penetrare; penitus liquare, attenuare, Mercuriale, Arfenicale & Sulphureum recrementum in fumum vertere, purgare, & figere, vide apud Libav. *Defens. Synt. Chym. contr. Schenemann. II. not. 46.*

DETONSUS, *κεκομμένος, ἀ κείρω, ἰσάω.* Inde *κέως*, tonfura. Vide *Cura* Græc.

DEYOS, *δευός, υνέκτιυ ιεβί,* idem, quod *ἀίτυμος*, 3. *de artic. l. 23.* Vide *Aetoma*.

DETRACTIO, *καθάρσις.* Vide *Catharesis*.

DETRITIO, *ράκσις,* est affectus scroti, scil. cutis in scroto multa & nimia extensio, Gal. in *defin. med. Aeginet. l. 6. c. 67.* In genere etiam *Devitio* sumitur pro *vitura*. Scrib. *Larg. n. 130.*

DEVALGATUS, *βιβλαγοσμίος,* dicitur quorum ossa sunt valga. Opponitur *Demancato*, *κακωδωμίος*, Gal. *c. 4. de art. t. 10. 11.* Vide *Blasus*.

DEVENIO, *ἀφικνέομαι.* Vide *Aphicnoema*.

DEVENTRIS, *ἀνγίλιος,* qui carere videtur ventre. Vide *Acelios*.

DEVIRGINO, *ἀποπαρθένωομαι.* Vide *Apoparthe-neuoma*. *Devirginatio* legitur in Scribon. *n. 18. Barth. l. 39. c. 16.* *Adversar.* putat, esse foemellis proprium. Sed tamen & *Devirginare* puerum, dicit Varro apud Non. Marcell. *de prop. ferm. in Cornitopia Nic. Perotti p. m. 1473. lib. 27.*

DEVORO, *καταπίω,* idem, quod *Deglutio*. Tropice usurpatur de scientiis intra nos recondendis, Gal. *l. 3. de Hipp. & Pl. decr. c. 8.* Proprie *devorare* est magna aviditate multum cibi ad se rapere, non mandere; vix gustare, adeoque ventriculum implere, ut oneri sit non tantum, verum etiam revomatur sæpe, verbis Linden. *Exerc. XIII. §. 301. 302.* *Devorare* medicamentum, pastillos, mel, legitur apud Scribon. *n. 87. 94. 116. 135. 155. 165. 198.* Cels. *l. 4. c. 4.* In Chymicis *Devoratio* quoque dicitur, quando Aurum depuratur Antimonio in igne fusionis. B. D. Etmüller. *ad D. Ludov. Pharmac.*

DEVOTATUS, idem, quod *Defixus*, & utroque nomine appellatur, qui maleficio aut incantamento prohibitus est à Venereo congressu & ligatus. Apul. *de medic. herb. c. 7. n. 7.* Humelberg. *comm. ad h. l. p. 65.*

DEURENS, *καύων,* idem, quod *Causos*, *Febris ardens*.

DEUS, *θεός.* Neque hujus mentio omittenda in Medicina, cum ille sit Autor principalissimus omnium bonorum, & ita quoque artis Medicæ, causa primaria sanitatis, & operationum Medicarum salutarium. Quod vivis valesque, hoc ipsius Dei est. Quod mendendi scientiam calles, concessu & beneficio Dei est. Quod cura tua feliciter sub manu succedat, benediciente Deo est. Quod utque & usque proficis in cognitione Naturæ & Artis, gratia Divina est. Imo quod & ægrotas, à Deo iuste nos castigante pendet. *Deus enim est, qui vulnus facit, & manus ipsius sanat.* Hinc

& Hippolyt. Guarinonius in suo lectu dignissimo *Germanico tractatu de Causis sanitatem & vitam hominis destruentibus*, primam causam Deum statum non est verius, quod & Rolf. fecit *O. ac M. Med. Sp. l. 2. f. 3. c. 29.* Plura videantur apud Lind. *Ex. III. Select. Med.* Absit vero illa fictitia & supersticiosa Dei cultura, qualem Crollius & quidam ejus sectatores commenti sunt, Deum in creatione egisse Spagyrum, Deum & spiritum Cabalisticum in unione esse, & quæ sunt alia blasphemata, aut certe valde abusiva, de quibus videatur Libav. *n. de horribili impietate Magis Paracelsicæ.* Et dubito, an etiam *Ænigmatica* illæ allusiones Fr. Basilii Valentini in scriptis suis Latinis & Germanicis, salva pietate vera, pcedunt approbari? Aliter res se habet cum tropicis phrasibus, nec S. Scripturæ aduersis, quod homo homini *Deus*; & ita Medici quoque *Dii* & Magistratus, Rhod. *ad Scrib. p. 12. 14. 27.* Medicamenta manus Dei, vel *Deorum* dicantur. Aliud est, rem per tropum explicare: aliud mystice sive per mysterium. *άλις.*

DEUSTIO, *ἔγκυσος,* vide *Encausis*. Gal. *de inæq. intemp. c. 7.*

DEUTERIA, *δευτερία, δευτερια, Deuterias, δευτερια,* *Deuterinar, δευτεριαρ,* Linden. *Ex. X. §. 198.* Accipiuntur hæc vocabula pro vino secundario; viliori, *Lora* alias dicto, parato ex aquea vinaceis affuso illa macerante. Alias etiam Græcos *αείζα,* Asiaticos *σεμφυλίην* vocasse, autor est Gal. *l. 2. de Al. fac. cap. 9.* Vide *Lora*. Dioscorid. *l. 5. c. 13.* etiam *πόημα* appellari scripsit. Est potionis genus vile & noxium, de cujus viribus Gal. & Dioscor. *d. l. Lang. l. 1. ep. 27. fin.* ubi & *Thamna* dicuntur.

DEUTERION, *τὸ δευτεριον,* item, *τὰ δευτερια,* significat secundinas, vel secundas, ita dictas, quod secundo post foetum natum loco ordinarie & naturaliter excludantur. Hippocr. vocat *τὰ ὕστερα,* 5. *aph. 49. τὰ ὕστερα,* 2. *Prorrh. XXX. 18. & l. 2. Epid. f. V. 42. χέλια,* suntque nihil aliud, quam membranæ foetum prius continentes, præsertim exterior *Chorion* dicta cum placenta Uterina. Nam interdum *Amnios* seu interior cum foetu ipso excluditur galeæ instar inhærens. De his vide Harveii *Additamenta ad Exercit. de gener. animal.* Barthol. *l. 1. Anst. cap. 36.* Dieter. *num. 876.* Quæ p. n. retentæ in affectionem gravissimam conjiciunt foeminas. Unde remedia fere eadem, ac ad partum necessaria, sunt adhibenda, de quibus apud Hipp. Gal. & Practicos videre est.

DEUTEROPATHIA, *δευτεροπάθεια,* idem, quod *συμπάθεια, Consensus.* Usurpatur de morbis per consensum, primo, qui per *πρωπάθειαν* obortus esse dicitur, supervenientibus. Legitur & apud Helmont. *de Lithias. c. 9. n. 54.*

DEXAMENE, *δεξάμηνι,* in genere *receptaculum* significat. Restringitur vero ad receptaculum aquarum sive *labrum*, aut *solum aque calide*, in quo qui lavatur,

tur, etiam innatare possunt. Dicitur alio nomine $\alpha\gamma\lambda\acute{\upsilon}\mu\epsilon\theta\epsilon\sigma\alpha$, Gal. l. 2. de Tem. c. 2. & $\zeta\mu\epsilon\alpha\sigma\iota\varsigma$. Gorr. p. 101.

DEXIOS, $\Delta\epsilon\zeta\iota\omicron\varsigma$, h. e. *dexter*, duplicem habet significationem. Primo denotat illam corporis regionem, vel illud latus, in quo hepar situm suum obinet. De hoc *dextro* corporis latere recepta est opinio veterum, quod *dextra* sint robustiora & calidiora *sinistris*, & quod mares etiam magis in *dextro* uteri latere concipiantur & generentur, Hippocr. 5. aph. 48. & quod arteriæ sint majores *dextri* lateris *sinistris*, & quod morbi *dextri* lateris sint periculosiores. Enimvero videtur in plerisque esse mera imaginatio & differentia fictitia. Imo dubitare quis etiam de rationibus Bartholini l. 4. Anat. c. 1. posset, ob quas *dextram* manum agiliorem esse docuit *sinistra*. Enimvero non licet, nec libet hoc loco controversari. Vide C. Hofm. *comm. in Galen. de V. P. n. 854. seqq.* Deinde significat idem, quod *felix*, *congruus*, *conveniens*, v. g. *Dexter* usus *erum* non naturalium dicitur, qui opponitur *sinistro* vel abusui; quæ significatio est per translationem. In utraque significatione *Dextro* opponitur *sinistrum*, τὸ $\delta\epsilon\iota\sigma\tau\epsilon\gamma\epsilon\upsilon$. In circulo neque *dextrum*, neque *sinistrum* dari neque in natura, non male scripsit Helmont, de *Lithias. cap. 9. n. 45.*

DEXIS, $\delta\eta\zeta\iota\varsigma$, *morsus*. Vide *Dacno*.

DEXIUMÆ, $\delta\epsilon\zeta\iota\mu\epsilon\gamma\alpha$, significat *comiter excipio aliquem*, ac veluti *dextra* prehensum deduco, aut *dextram* alicui porrgo. Legitur apud Hipp. l. 7. Epid. IX. 8.

DEXTANS, in Gr. $\delta\epsilon\kappa\sigma\iota\mu\omicron\upsilon\epsilon\gamma\epsilon\upsilon$, est nomen *ponderis unciarum decem*, tota libra divisa in duodecim uncias. Meminit Scrib. L. n. 203.

DEXTER, $\delta\epsilon\zeta\iota\varsigma$. Vide *Dexios*.

DIA, $\Delta\iota\alpha$, hæc præpositio in Medicina frequentissimi usus esse solet in appellationibus medicamentorum compositorum à basi, vel potiori simplici ingrediente desumptis, & significationem obtinet præpositionis *De*. v. g. *Diacodion*, *Diacydionion*, *Diaphænicon* &c. quorum etiam aliqua suo ordine in seqq. exponentur.

DIABEBOS, $\Delta\iota\alpha\beta\epsilon\beta\omicron\varsigma$, *diductum*, *divaricatum* & *disparatum* significat. Usurpavit Hipp. de *malleolis* 4. de *artic. l. 22.*

DIABETES, $\Delta\iota\alpha\beta\epsilon\tau\iota\varsigma$, est *Urinæ profluvium*, *Hydrops ad manulam*, *Hydrops matella*, *Dipsacos*, *Diarrhæa in urina*, $\delta\iota\beta\epsilon\tau\iota\varsigma$, $\epsilon\iota\varsigma$ $\epsilon\gamma\epsilon\alpha$ $\Delta\iota\alpha\beta\epsilon\tau\iota\omicron\upsilon\alpha$, $\delta\iota\psi\alpha\kappa\omicron\varsigma$, synonyma sunt, cum continuo & ext.beranter per urinam redditur id, quod bibitur, nihil plane immutatum, Gal. l. 6. de L. Aff. c. 3. & l. de *diff. symp. c. 6.* Passio hæc talis est, qualis circa alvum *Lienteria* & *Balimos*, extinctio, ut diceret quispian, utriusque virtutis, & reatricis & alteratricis, l. 1. de *crif. c. 12.* Consentit quidem quodammodo vesica, & copia urinæ premittitur, at nec ipse morbus, nec morbi causa est in vesica, sed in solis renibus. Est autem atrahendæ urinæ inexplibilis cupiditas, & ejus reinendæ impotentia, *Attractionem*

tantam excitat vel calida & sicca renum intemperies; vel humor biliosus acris, salsus & renes assidue irritans, inque ipso renum corpore impactus, vel, ut ait Aretæus, morbus aliquis acutus in renes firmatus & per crisi malignitatem suam in eos deponens, vel venenum aliquod deleterium, ex eorum genere, quæ vesicam & renes infestant, quale id est, quod à *Dipsade serpente* funditur. Hæc enim omnia sitim ingentem movent, ob quam assidue æger bibit. Potum autem hunc avide renes atrahunt, antequam etiam in ventriculo concoquatur, sed eum propter imbecillitatem non retinent, sed talem effundunt, qualis sumtus est, qua in re *Diabetes* appetentiæ caninæ persimilis est, quam $\theta\epsilon\iota\zeta\iota\upsilon$ $\kappa\upsilon\upsilon\acute{\omega}\delta\eta$ vocant. Nec vero id solum, quod bibitur, protinus erudum mingitur, sed humor etiam copiosus à renibus colligato corpore trahitur, in eoque *Diabetem* proprie consistere, Aretæus arbitratur, definiens, esse $\sigma\alpha\kappa\acute{\alpha}\nu$ $\kappa\alpha\theta\iota$ $\mu\epsilon\lambda\iota\omega\upsilon$ $\epsilon\iota\varsigma$ $\epsilon\iota\beta\epsilon\tau\iota\varsigma$ $\sigma\acute{\upsilon}\nu\tau\eta\zeta\iota\sigma\iota\varsigma$, hoc est *carnium & membrorum in urinam colligationem*, ob quam & summa totius corporis macies est, & copiosior multo *urina* redditur, quam potus est. Quod si vel modico tempore à meiendo abstinerint, tumet lumbi, testes & ilia. Rarum id prorsus mali genus, & à Galeno bis tantum visum. Eo autem nomine appellatur, quod humor corporis nullo in loco consistat, sed subinde de loco in locum $\delta\iota\alpha\beta\epsilon\tau\iota\varsigma$, h. e. pertransit, non aliter, quam aqua per siphonem, quem $\delta\iota\alpha\beta\epsilon\tau\iota\sigma\iota\varsigma$ vocant *Mechanici*, ut scribit Colum. l. 3. c. 10. Latini nullum illi peculiare nomen dederunt. Hæc Gorræus & Castellus. Enimvero cum illud de *Attractione* vetus figmentum hodieque exoleverit, hujus affectus analysin & expositionem per causas verriorem & certioram nobis reliquit Cl. Willis *Pharmacæ. Rat. Part. I. sect. 4. c. 3.* statuens, causam proximam in sanguinis deliquio, sive nimia serositate colligativa consistere, dum compages sanguinis nimis est laxata & dissoluta. Paracelsus causam hujus affectus ponit in sale resoluta & scisso per ingressum acuti salis, l. 2. de *Tart. tract. 3. c. 2.* ubi plura legantur, & in *fragmenti ad Tom. III. referendis.* Lectu etiam digna est Mart. Listeri *Exercitatio II. Medicinalis de hoc affectu* aliquot exemplis illustrata. Observationes de *Diabete* varias vide in *Ephem. Nat. Cur. Ann. II. Obs. 162. 167. 175. 198. & Ann. III. Obs. 183.*

DIABIBASCO, $\delta\iota\alpha\beta\epsilon\beta\alpha\sigma\kappa\omicron$, pro $\delta\iota\alpha\beta\epsilon\tau\iota\varsigma$ ponitur, & significatio *transcendo*, *traduco*, *transmitto*, apud Hipp. 1. de *fract. l. 29.*

DIABOLUS, $\Delta\iota\alpha\beta\omicron\lambda\omicron\varsigma$, insensibilis ille animarum nostrarum & corporum hostis & adversarius. Dicitur & *Damon*. *Cacodemon*. Vide *Damon*. *Diabolus* metallorum etiam appellatur *Jupiter* sive *Stannum* à Chymicis, ideo, quod fociatum aliis metallis eadem irreducibilia vel admodum difficulter reducibilia faciat. D. Etmüller. ad *Ludo. Pharm.*

DIABOEBORIZO, $\delta\iota\alpha\beta\omicron\epsilon\beta\omicron\epsilon\iota\zeta\omega$, significat *muro muro;*

muro. Dicitur de hypochondriis apud Hipp. 5. aph. 64. Vid. Dieterich. n. 184. Linden. Ex. 6. §. 69. Vide *Borbyrgmos*.

DIABOTANUM, *Διάβοτανόν*, dicitur emplastrum ex herbis confectum, cuius descriptionem vide in Gal. l. 6. de C. M. P. G. c. 2.

DIABROSIS, *Διάβρωσις*, idem, quod *αϊδύρωσις*. Vide *Anabrosis*, *erosio*, à re acri & mordaci facta, sive interna, sive externis, igne, vel medicamentis, quæ propterea *Διάβρωσις* appellantur, media quodammodo inter *εμφροσπις* & *κρυσις*, i. e. extergentia & adurentia; sunt enim extergentibus valentiora, & urentibus debiliora. Vide *Corrosio*.

DIACADMÍAS, *Διάκαδμίαις*, nomen Emplastri à *Cadmia* ceu basi ita dicti, apud Scribon. Latg. comp. 242. cui simile legitur apud Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 14. à Lucio usurparum interque Epulotica relatum.

DIACARCINON, *Διάκαρκίνον*, nomen Antidoti ex Cancris adversus morsum canis rabidi, quo & *Ælichion* optimo cum successu usus legitur apud Gal. l. 11. de S. Fac. §. De cancris ustis. Vid. Forest. l. 10. Obs. 27. Schol.

DIACARYON, *Διάκαρύον*, i. e. *Rob nucum*, Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 2. Vide *Dispensat. August.*

DIACELTATESSON, terminus Paracelsicus, ad curam febrium spectans, quo utus l. 2. de vit. long. c. 5. Videtur autem vomitum per Mercurium excitatum intelligere. In Rul. & Iohnf. legitur *Diaessadelon*, i. e. *Mercurius præcipitatus*. Alii volunt *Diaceltateffon* Paracelsi esse medicamentum Chymicum, quod præbet Mercurius vivus à liquore Alcahest solutus. Ast quia illo liquore sese carere hodieque fatentur Chymici, quare & hoc medicamentum manet in occulto, & fortassis citra Artis detrimentum.

DIACENES, *Διάκηνής*, significat frustra, in vanum. Aliquoties legitur apud Hipp. l. 7. Epid. V. 22. X. 42. XII. 24.

DIACENOS, *Διάκηνος*, significat, cavernosum, fistulosum, non vero simpliciter vacuum. Dicitur de corporibus porosiss, qualia sunt Spongia & Pumex. Gal. l. 4. de diff. puls. c. 6.

DIACHALASIS, *Διάχάλαισις*, à verbo *Διάχάλλω*, significat in specie futura laxationem & dissolutionem, apud Hippocr. l. de vuln. capic. XV. 5. 6. XVI. 1. 2. ubi & *ρήξις* & *πὴν ῥαφήν*, rursus circa futuram vocatur.

DIACHEIRISMOS, *Διάχειρισμός*, tractatio manuarum, quæ manibus perficitur. Dicitur de medicamentorum præparatione apud Hippocr. l. 2. Epid. f. III. 41. A verbo *Διάχειρῆσαι* & *Διάχειρῆσαι*, manibus aliquid tractare, quod occurrit l. 2. de morb. mul. IV. 11.

DIACHEOMÉ, *Διάχομοί*, proprie significat transfundi, quando liquor de vase in aliud diffunditur vel potius transfunditur, ita sumit Hippocr. l. de Affect. XLV. 18. de vino per transfusionem refrigerato,

quam significationem perperam omisit Foët. in *Oeconom.* Tropice vero etiam significat *diffipari*, discuti. Usurpavit Hippocr. de tuberculo, l. 4. Epid. XXVI. 3. Activum *Διάχειν*, discutere, legitur apud Dioscorid. l. 3. c. 170.

DIACHOREMA, *Diachoresis*, *Διάχρησις*, *Διάχρησις*, à verbo *Διάχρησις*, generaliter significat omnis generis *Excrementa* & *Excretiones* e corpore factas, Foët. *Oec. p. 162.* Gorr. in *def.* In specie vero *Excrementa alvi* & *Excretionem per alvum*, 2. aph. 14. 18. f. 4. aph. 47. f. 5. aph. 64. Vide Dieterich. n. 204. seqq. Linden. Ex. XIII. §. 253. seq. Dicitur & Lat. *Distributio*.

DIACHORISIS, *Διάχρησις*, *Διάχρησις*, significat separationem & disjunctionem, à *χωρῆσις*, *seorsim*. Legitur apud Moschion. de morb. mul. c. 129.

DIACHRISTA, *Διάχρησις*, dicuntur P. *Æginetæ* l. 1. c. 46. medicamenta, quæ faucibus, columellæ, palato, linguæ ad pituitam detergendam applicantur.

DIACHRISU, *Διάχρησις*, nomen emplastri ad fracturas, *Aureum* dicendi, apud Gal. spur. l. de *Dynamidiis*. §. Ad ossa fracta.

DIACHYLON, *Διάχρησις*, Emplastrum dicitur ex succis compositum, emolliens, concoquens, Gal. l. 7. de C. M. G. c. 9. Vide & *Dispensatoria*, Variæ ejus in illis occurrunt descriptiones.

DIACHYSIS, *Διάχρησις*, dicitur *Liquefactio*, *Fusio*. Estque corporis ficci ad humidius alteratio & permixtio. Contraria τῇ πύξιν, *concretioni* vel *coagulationi*. Humiditas autem corporibus ficcis inducitur, vel novo humore superinducto, vel resolutione partium aquearum, quæ antea in corpore latebant compressæ & constipatæ; vel dissolutionem partium terrestrium prius in unum coactarum. Ad primam speciem pertinet *Elixatio*, *Maceratio*. Ad secundam *Fusio*. Ad tertiam *Chylificatio* referri posset. Pathologice quoque usurpari potest, ut sit determinatio alicujus modi causandi morbos, & significat *Diffusionem*, h. e. nimiam fluxionem, quæ opponitur *στάσι* s. stagnationi, quemadmodum egregie exposuit Bernardinus Ramazzinus Medicus Mutinens. in *descriptione constitutionis Anni 1650.* in territorio Mutinensi, quæ extat in *Ephemerid. Nat. Curiosor. Dec. II. Ann. IX. p. 53.* *Διάχρησις* medicamenta vocantur, quæ diffundendi & dissolvendi vim habent apud Dioscorid. l. 1. c. 78. & l. 3. c. 59. de *Terebintho* & *Aniso*.

DIACHYOTOS, *Διάχρησις*, est epitheton vini, quod & *ὄπρητος* vocatur, quod paratur uvis in sole siccatis loco clauso per dies septem in cratribus totidem pedes à terra alte, noctibus à rore defensis, octavo die calcatis. Ita fieti optimi odoris saporisque vinum, testatur ex Plin. l. 14. c. 9. Linden. Ex. X. §. 118.

DIACINCLIZO, *Διάκινκλίσις*. Vide *Cinclinismus*.

DIACINEMA, *Διάκινκλίσις*, dicitur dimotio, cum ossa paulatim excefferunt, prolapsio parva ossium, apud Cels. l. 8. c. 14. *Θάλασσα* vero integra ossium prolapsio

vocatur. Hipp. 3. *de fract.* l. 51. A verbo *διακνίω*, *dimoueo*, 2. *de artic.* l. 13.

DIACLYSMA, *διακλυσμο*, significat specialiter *coluionem oris*, per liquores, qui in ore deinentur, iterumque expuuntur; & sub se comprehendit *Gargarismum*, & *Apophlegmaismum*, Schröder. l. 2. c. 61.

DIACNÆO, *διακνίω*, significat *corrumpo*, lancino, corrodo. Dicitur & *δοκναίω*, Hipp. l. 1. *de morb.* X. 35. lib. 2. *de morb. mul.* XIII. 13. XV. 11. Significat & *defrico*, Rhod. *ad Scrib.* n. 55.

DIACOCCYMELON, *διακκοκμήλων*. Vide *Diaprunum*.

DIACOCHLACON, *διακοχλάκων*, epitheton *Lactis*, in quo siliques igniti extincti prius sunt. Hippocr. vocat *διακκοκμωμένοι*, l. 7. *Epid.* III. 4. Linden. *Ex.* XVI. §. 82.

DIACODYON, *διακωδών*, est *confectio ex capitibus papaveris*, cujus varias formulas veterum tradidit Gal. l. 7. *de C. M. S. L.* c. 2.

DIACOLOCYNTHIS, *διακκοκυνθίδων*. Vide *Hiera*.

DIACOMIZO, *διακομιζω*, idem, quod *ἀνακομιζω*, *restauo*, de quo vide supra *Anacomide*. Hipp. l. 2. *de morb.* XLIX. 23.

DIACOMMA, *διακομμα*, *difsectum*, *difcissum* significat, etiam à *διακοπώ*, *difseco*, Hipp. 2. *Prorrh.* XXV.

DIACONES, *δι ἀκόνης*, nomen *Emplaftri Critonis* ex *Cote parati*, apud Gal. l. 6. *de C. M. P. G.* c. 2.

DIACOPE, *διακοπή*, *difcisionem*, *præcisionem* & *difsectionem profundam* significat, apud Hipp. 7. *aph.* 24. l. *de cap. vul.* VIII. 6. à verbo *διακόπτω*, quo frequentius usus idem 6. *aph.* 18. 19. 50. *Coac.* l. 503. 504. Vid. *Dieter. num.* 187. *Foëf. Oec.* p. 150. Sumitur pro omni magno & profundo vulnere, Gal. *comm.* ad 6. *aph.* 18.

DIACOPRÆGIA, *διακοπραγία*, dicitur *medicamentum Topicum e stercore caprino factum*, teste *Blancardo*, quamvis nobis non licuerit in Græco autore *Medico* invenire hoc vocabulum.

DIACORALLIUM, *Alexandri*, non à *Corallo*, sed ab *Anagallide* appellatum, quia non adstringit, sed penetrat, *Heurnius Meth. prax.* l. 2. c. 15.

DIACORUM, *δι ἀκώρα*, *confectio ex Acoro*, sive *Calamo aromatico*, à *Mesue* excogitata, cujus descriptionem & commendationem *Zwolferianam* vide in *Disp. August.* *Class.* 14.

DIACRISIS, *διακρίσις*, idem, quod *κρίσις*, in morbis humorum secretionem vel excretionem & *judicationem* denotat, Hipp. l. *de genitar.* V. 8. Verbum, *διακρίνω*, excerno, *secerno*, occurrit in *Coac.* l. 137. & l. 2. *de morb.* LXX. 30. Opponitur τῷ συγκρίνειν, quod significat *miscere*, Gal. l. 4. *M. M. cap.* 4. Denotat etiam *Chymicam solutionem*. Vide *Solutio*.

DIACRITICE, *διακριτική*, dicitur à quibusdam facultas *diferentis* vel *secretrix*, quæ bonum à malo *secrenat*, & *dijudicet* in morbis, & hanc quintam nonnulli

statuunt quatuor ministris addendam. *Gorræus* p. 104. Enimvero exulent in *Medicina* hæc *abtractivæ subtilitates Philosophicæ*.

DIACROCIVM, *electuarium de ovo*. *Plater. de Curat. februm pestilentialium* Tom. 2. c. 2.

DIACROCU, *διακροκός*, *διακροκόν*, nomen *Collyrii fici*, quod *Crocum* recipit, apud *P. Æginet.* l. 7. c. 16. *Gorr. in def.* p. 105.

DIACYDONIVM, *διακιδωνίων*, scil. *μήλων*, *confectio Stomachica* ex *succo malorum Cydoniorum*, vel *codoneorum*, hodie adhuc *usitatissimum*, commendatum vero & olim à *Galeno*, l. 6. *de San. tu.* c. 15. *Jung. Dispensatoria*, ubi & *Diacydoniati laxativi* mentio fit.

DIADAPHNIDON, *διαδαφνίδων*, nomen *Emplaftri*, ad extrahendum & pus movendum, à *baccis lauri* ingredientibus sic dicti, cujus descriptionem vide apud *Cels.* l. 5. c. 19.

DIADEMA, *διαδέμα*, generaliter quidem omnem *fasciam* denotat. Specialiter vero exprimit *fasciam capitis*, sive *redimiculum*; qualia commendatur in doloribus capitis, ubi *futurarum relaxatio* metuitur. *Forest.* l. 9. *Obs.* 53. *Schol.*

DIADEXIS, *Diadoche*, *διαδέξις*, *διαδέχη*, dicitur *huminum exceptio*, vel *successio*, vel de parte ad aliam partem transitus, *Hippocr.* 6. *Epid.* f. 2. c. 28. & *Aretæus* l. 2. *de cur. morb.* Vid. *Foëf.* p. 149. Vocatur & *ἑκδέξις*, *Gorr.* p. 103.

DIADOSIS, *διαδοσις*, communiter *distributionem* quidem significat, ut ita idem sit, quod *ἀνάδοσις*, vide *Anadosis*, Gal. l. 2. *de nat. fac.* c. 6. Verum denotare quoque potest *remissionem*, aut *cessionem morbi*, à verbo *διαδέδωμι*, quod in hac significatione sumit *Hipp.* 4. *de R. V. I. A.* l. 22.

DIÆRESIS, *διαίρεσις*, significat *divisionem*; A *Galeno* sumitur generaliter pro *solutione continui*, cujus quatuor constituit species, *vulnerationem*, *confusionem*, *erosionem*, *ruptionem*, l. 5. *Meth. Med.* c. 2. *Jung. Dieterich. Iatr.* n. 15. pag. 118. Notat & *difinctionem*, Gal. l. 9. *de Hipp.* & *Plat.* dec. c. 6.

DIÆTA, *διαίτη*, dicitur *vicius ratio*, *vivendi modus ac lex*, *certa vicius institutio* & *norma*, non in solo cibo & potu consistens, verum in omnibus aliis rebus nonnaturalibus quotidianis, *Aëre*, *Otio*, *Exercitatione*, *Venere*, *Somno*, *Vigiliis*, *Repletionem*, *Inanitionem*, *Animi Affectibus*, Gal. ad *Thrasylbul.* c. 35. 3. in 3. *Epid.* l. 9. In *Dieta* duo hæc potissimum sunt præcepta, in quibus tota fere vertitur: *integram sanitatem similibus conservandam*; *inclinatam autem & in vitium ruentem prope modico contrariorum usu corrigendam esse*. *Difciplina*, quæ hanc instituit, *Diaietica*, *δυστητική*, dicta est pars artis *Medicæ ministra*, cum quæ *sanis* ad imminentes morbos arcendos, tum quæ *ægris* ad præsentem profigandos debet, Gal. l. 11. *M. Med.* c. 15. *Castell. & Gorr. Jung. Dieterich.* n. 186. *Lind. Ex.* XIII. §. 206. *seqq.* Rhod. *ad Scrib.* v. 122. *Rolf. O. ac M.*

Med. Sp. l. 14. sect. 1. c. 1. seqq. Dogmat. nostr. med. gen. Part. IV. c. 1. Diæticam olim tempore Homeri minus fuisse exultam, refert Lang. lib. 1. ep. 51. Verum ex Iamblichio in vit. Pythagor. notavit Rhod. ad Scribon. in not. pag. 17. Pythagoreis in pretio fuisse maxime Diæticam, Pharmaciâ minus probatam. In strictiori significatione pro solo victu sumit Helmont. ir. victus ratio, & sobrietatem, statuit, esse totius Diæte cardinem, n. 16. ubi simul Diæte remedia in curandis morbis infida dixit & languida, n. 17. 18. verum ratione frivola. Non enim ideo victus ratio præscribitur in curatione commoda, ut præsens morbi causa per illam tollatur, sed & ut causâ futuræ proveatus inhibeatur. Hinc rectius scripsit Scrib. Larg. compos. num. 200. Implicitas Medicinæ partes inter se & ita connexas esse constat, ut nullo modo diduci sine totius professionis detrimento possint. Ex eo intelligitur, quod neque Chirurgia sine Diætica, neque hæc sine Chirurgia, id est, sine ea parte, quæ medicamentorum utilium usum habet, perfici possint, sed aliæ ab aliis adjuventur, & quasi consummentur. Jung. Rhod. not. ad h. l. p. 288. Strictissime Diæta etiam significat Decoctum Diaphoreticum ex ligno sancto & similibus paratum, vel etiam additur epitheton. Diæta sudorifica, vel si purgantia addantur, Diæta Sudorifico-Cathartica. Blas. Med. Univ. p. 79.

DIÆTEMA, διαίτημα, idem quod Diæta, quamvis Gal. præter cibum & potum reliquas res non naturales ita vocaverit, ad *Thyrsyb. c. 28.*

DIAGINOMÆ, διαγινομα, significat apud Hipp. *super sum*, vitam retineo, evado. Legitur l. 1. de Morb. *XXIV. 10. & l. 1. Epid. f. 1. 1. 19.*

DIAGLAUCIUM, Diaglaucium; δια γλαυκίς, est nomen Collyrii ad incipientes lippitudines & ophthalmias laudati à Scribon. Larg. compos. 22. ita dicti à Glaucio succo herbæ, in Syria & Parthia pronata. Ejus vero usum recentioribus exolevisse recte animadvertit Victor Trincavell. de cur. part. l. 4. c. 4. notante Rhodio ad d. Scribon. loc. in notis p. 61.

DIAGNOSIS, διάγνωσις, Dignotio, est præsentium per signa cognitio, Gal. c. 1. in prognost. 1. 5. Ross. pro tota Pathologia sumpsisse videtur, in *Ord. ac Meth. l. 2. f. 110. 3. & f. 2. c. 1. seqq.* Plerique omnes Institutionistæ ad morbos saltem restrinxerunt, sed perperam, cum & sanitatis præsens per signa cognitio sit scitu necessaria. Vid. *Dogm. nostr. P. 3. c. 1. dogm. 2. & c. 2. per totum.* Signa, quæ hanc cognitionem promovent, dicuntur *Diagnostica*, διαγνωστικά, alias & *δηλωτικά*. Vide Deloo. Jung. Dieter. n. 1. quamvis Linden. proprio ausu & autoritate vocab. *Diagnostica* aliter accepit pro *Pathognōmonicis*, sive propriis & demonstrativis signis, Ex. IV. §. 51. contra receptam omnium aliorum sententiam. Medicus quoque, qui per signa rem f. vel p. n. dignoscit, dici potest *διαγνώ-*

στικός, vel *Διαγνώμων*, arbiter, vel discernendi potens. Dieter. d. l.

DIAGO, διαγω, vel significat vitam duco, *perago*, ut Hipp. 3. *aph. 18.* vel ad morbos refertur tempora sua *transfigentes*, l. 1. Ep. f. 1. t. 20. Jung. Foëf. p. 148. Dieter. 183.

DIAGRYDIUM. Vide *Scammonium*.

DIAISSO, διαίσσω, significat cum impetu transeo, *percurro*. Frequenti in usu apud Hipp. *Coac. t. 139. l. 1. de morb. XXI. 13. l. 1. de morb. mul. LIX. 8. l. 2. XXIV. 7.* Dolor quoque *διαίσσων πόνον* dicitur, qui à parte primario affecta celeriter transit cum impetu ad partes vicinas. Gal. l. 2. de L. Aff. c. 7.

DIALAMBANO, διαλαμβάνω, significat intermissionem fumo, vel intervallum facio, Hipp. l. 1. de morb. *mul. XCIII. 20.*

DIALEGOMÆ, διαλέγομα, Hippocrati significat sermonem profero articulatum, vel locutionem, quæ etiam signum præbet notandum in ægris, uti patet l. 3. *Epid. f. 3. t. 38. & 73. l. de Carnib. XIX. 1. 9. 12. l. 7. Epid. f. 7. t. 2. Coac. t. 228. l. 1. prorrh. f. 3. t. 36. f. 4. de R. V. I. A. t. 66.*

DIALEIMMA, διαλείμμα, *intermissio*, est illud intervallum, quo febris ad *infabricitationem*, Gr. *ἀπυρεξίαν*, venit, antequam sequens annotatio adveniat, Gal. l. de morb. temp. c. 3. Dicitur quidem in specie in febribus *ἀπυρεξία*; in aliis vero morbis intermittentibus, ut Cephalæa, Epilepsia, Podagra, Calculo, simpliciter *διαλείμμα*, *διὰ τῆς διαλείπειν*, h. e. ab *intermittendo*. Significat ergo apud Hippocr. *ἐπιλεγμένη ἄνοιον*, sinceram & puram *remissionem*. Vide Gal. 4. *aph. 43.* Datur enim & in continuis quibusdam febribus quædam mutatio remissionem æmulans; sed non est pura & plenaria *intermissio*. Accipitur & generaliter de *intervallis temporis*, Gal. l. 6. de san. tu. c. 7. Vide *Intervallum*.

DIALEIPO, διαλείπω, *intermitto*, Frequens verbum Hipp. de febribus *intermittentibus*, quæ dicuntur *πυρετοὶ διαλείποντες*, & quibus opponuntur continuæ sive non intermittentes, *μὴ διαλείποντες* Urarumque causam veram præ aliis exposuit Cl. Th. Willis de febrib. c. 3. & c. 7. Illarum consistit in succo nutritio heterogeneo sanguini permixto, & tandem ad efflorescentiam incitante; Harum ratio fundatur in intrinseca sanguinis ad effervescentiam ob copiam sulphurearum & spirituosarum portionum excessivam dispositione. Aliquando vero & *διαλείπειν* dicitur de febribus *continuis* suas mutationes & aliquales remissiones particulares periodicas habentibus; teste Gal. c. 2. in 1. *Epid. t. 2. Διαλείπειν*, etiam accipitur de ligaturæ *intermissione* in fractura cum ulcere vel vulnere, ubi spatium relinquuntur pro ulcers curatione, Hipp. 3. de fract. t. 5. & c. ubi *διαλείψω*, aliis *ἀλλήψω*, legitur, h. e. *intermissio deligationis*. Vide & Dieter. de hoc verbo num. 188. Vide *Intermittens*,

DIALEPSIS, Διαλεψις. Vide *Interceptio* & *Dialeipo*.

DIALOES, δι αλόης, dicitur de medicamentis Aloën basin habentibus. Ita Hieria officin. *Picra* vocatur *Dialoës* à Gal. lib. 6. de san. tuend. c. 7. Ab Ægyneta vero dicitur medicamentum in forma sicca topicum, alias *Catapsma* dictum, ad ulcera curanda faciens, *Dialoës*, l. 7. c. 13. ut & *Collyrium* quoddam c. 16.

DIALYSIS, Διαλύσις, dissolutionem significat; & quidem de corpore & ejus membris denotat languorem & impotentiam suæ functionis propriæ, l. 4. *Epid.* XXV. 6. cui opponitur σύνψις, contentio corporis, firmitas, Gal. 1. in 6. *Epid.* 2. 18. Verbum quoque Διαλύσις, dissolvo, h. e. languidum reddo, ita accipitur ab Hipp. & præsertim de ventis dicitur, v. g. Austro, 3. *aph.* 17. unde & νόποι Διαλυτικοί, austri dissolventes corpora vocantur, d. f. *aph.* 5. Dieter. n. 189.

DIAMARENATUM, dicitur confectio ex cerasis acidis in pulpam redactis & per cribrum trajectis, cum saccharo, ut & aromatibus parata, unde dividitur in *Diamarenatum simplex*, & *compositum*, apud Schröd. l. 4. cl. 1. n. 85. Meminit & hujus medicamenti, contra febrem biliosam commendans, sed parari scripsit ex acinis quibusdam crescentibus in Veenlandia, l. 5. *Obs.* 7. in *Schol.*

DIAMASTEMA, Διαμάσημα. Vide *Masticatorium*.

DIAMENO, Διαμένω, permaneo, duro significat. Usurpavit Hippocr. de morbis fixam sedem sibi parantibus, 2. *aph.* 27. 28. Dieter. n. 190. Legitur & l. 6. *Epid.* f. 8. 2. 50.

DIAMNES vocatur Barbaris Medicis propria affectio vesicæ, in qua urina egreditur involuntarie aut ignoratur ejus exitus, sicut in somno. Distinguitur igitur à Diabete, expresse à Joh. Anglico Ros. *Angl.* Tom. I. p. 512. 516.

DIAMORON, Διαμόρων, nomen medicamenti in offic. notissimi, sive *Rob. ex Moris* parati, cujus varios parandi modos etiam Gal. tradidit l. 6. d. C. M. S. L. c. 1. Videantur *Dispensatoria*.

DIAMOTOSIS, Διαμότωσις, idem, quod μότωσις, à μότος, linteamentum, quod vulneri inditur. Significat ergo infectionem linteamentorum in cavitatem ulceris. Gorr. p. 106.

DIAMPERS, Διαμπερής, Διαμπερίας, adverbium usitatum Hippocr. & significat per totum prorsus, 3. de fract. 1. 76. l. 2. de morb. LX. 3. l. de intern. aff. IX. 8. Usus est quoque adjectivo Διαμπερής, penitus penetrans & transiens, de dolore, l. 2. de morb. mul. XVII. 3. Vide Foëf. *Oecon.* p. 153.

DIAMYDAO, Διαμυδάω, significat nimio humore marcesco & corruptor. Hipp. de cap. vuln. XXII. 2.

DIANA, Chymicis ænigmatica dicitur *Argentum Philosophorum*, *Luna alba*, *Terra virgo*. Libav. *Alchym.*

Pharmac. c. 31. *Diana arbor* quæ dicatur, vide *Arbor*.

DIANACATHIZO, Διανακαθίζω, h. e. colloco ad sedendum. Hipp. l. 2. de morb. LXXIX. 15.

DIANANCASMOS, Διαναγκασμός, coactionem, & per vim alicujus membri restitutionem significat. Hippocr. 3. de artic. 1. 49. ubi quidam Διαναγκασμένω legunt.

DIANAPAVO, Διαναπαύω, significat interquiesco, per intervalla post motum vehementiorem quiete reficio, Hippocr. 2. *aph.* 48. & de sal. diet. 1. 26. Dieter. n. 191. idem, quod ανάπαυσις. Vide *Anapausis*.

DIANISTESMOS, Διανίστησις, jentaculum, & quidem frugi, ita dictum, à surgendo. Idem, quod ἀναστήσιμα. Lang. l. 1. ep. 55.

DIANOEA, Διανοεία, significat mentem, animum, ratiocinandi facultatem. In qua significatione legitur apud Hipp. 2. *aph.* 33. *Coac.* 1. 488. & l. 7. *Epid.* l. 14. Vide *Animus*. Dieter. n. 192. Aliquando & προαίρεσιν, consilium denotat præmeditatum. Ita natura dicitur agere ἐκ ἐκ Διανοείας, non ex præmeditato, l. 6. *Epid.* f. 5. 1. 2. Foëf. *Oecon.* p. 153.

DIANOEMA, Διανόημα, cogitationem significat, de quæ ægrorum imaginationibus & præceptionibus animi Medico probe considerandis sumitur ab Hippocr. l. 1. *Epid.* f. 3. 1. 1. Vide *Imaginatio*.

DIANOSEO, Διανοσέω, morbum traho, cum varietate afflictionis, significat, apud Hippocr. 1. *Prorrh.* f. 3. 1. 7. 26. 32. Foëf. d. 1.

DIANTÆOS, Διανταΐος, significat adversus, ex adverso penetrans per totum, nullibi conjunctus. Dicitur de tendinibus, vel πνοις nervosis vertebrarum, apud Hipp. 3. de artic. 1. 31. item de habena cum duobus separatis loris, 2. 49. de laqueo cum binis appendicibus adversis in instrumento, quod dicitur, γλωσσόκρμιον, Gal. l. 7. de V. P. c. 14.

DIANTLIZOMÆ, Διαντλίζομαι, valde laboro, tanquam in sentina haurienda. Usus Hippocr. in præcept. VI. 25.

DIAPASMA, Διαπάσμα, idem, quod κατάπασμα. Vide *Catapsma*.

DIAPEDESIS, Διαπήδησις, Lat. q. d. *Persudatio*, *Transsudatio*, est species variarum vel meatuum relaxatorum, seu causa morborum in cavitatibus apertis, consistens in vasorum tunicis extenuatis & rarefactis, ut serosæ sanguinis portiones transire possint, Gal. l. 3. de caus. symp. c. 2. Fit ergo ex tunica rarefacta, sanguine vero tenuato, unde trancolatur sanguis, & sudor, aut toris more transmittitur, l. 5. *meih. med.* c. 2. Differt ab *Anastomosi*, in qua tum majorum vasorum ora aperiuntur, tum sanguis cum impetu & copia prorumpit. Quod si contigerit aliquando Διαπήδησις apertis etiam vasorum osculis, vasa quidem omnino exigua sunt, ex quibus sanguis copiosus & cum impetu emanare non potest,

ΔΙΑΠΕΓΜΑΤΑ; Διαπήγματα; Διαπήρα, dicuntur in Chirurgicis instrumentis veterum majoribus inintercolumnia, sive partes transversarum ad crurum laterumque compaginem firmandam. Gorr. 9. p. 107.

ΔΙΑΠΕΠΛΕΓΜΕΝΟΣ, Διαπεπλεγμένος, significat *Divaricatus*, Digressus. Dicitur de cruribus, Hippocr. Prognost. f. 1. t. 18. Gorr. De hujus vocabuli varia lectione vide C. Hofm. com. in Gal. de V. P. n. 147. à verbo Διαπεπλησθαι, quod etiam denotat *divaricari*, vel cruribus diductis jacere. Gal. c. 2. de fract. t. 70.

ΔΙΑΠΕΡΕΘΘΗΣ, Διαπερομθεΐς, *transmissus*, transiens. Dicitur ab Hippocr. de murmure flatuoso, Coac. t. 282.

ΔΙΑΦΑΝΕΣ, Διαφανής, proprie *pellucidus*, lucidus, transparentes significat. Dicitur de urinis, Hippocr. 4. aph. 72. Coac. t. 579. Dieter. n. 199. de venis, l. 6. Epid. f. 3. t. 22. de auribus præ siccitate pellucidibus, Coac. t. 192. Dicitur de auro, quod ex antimonio & ☉ invicem fusis paratur, apud Oswald. Croll. in Chymia aucta ab Hartmann. Tom. II. oper. p. 76. Deinde denotat etiam valde candens & ignitum, & usurpatur de eauteris ferramentis ignitis, 1. de artic. t. 44. l. de hæmorrhoid. 23. V. 4. unde & simpliciter Διαφανεία dicuntur, l. de Visu. l. 17. Ita de furni testis candefactis usurpatur l. 2. de morb. XLIV. 17. A priori significatione, lapis quoque *Specularis dictus fuit Διαφανής*, quod vitro similis tranfluat. Unde & laminæ illius antiquitus vitri loco fenestris insertæ fuerunt, teste Gal. l. 9. de admin. Anat. cap. 3. Ejus virtutem vero sine morsu exiccantem, præsertim si usus fuerit, laudat l. 4. de C. M. P. G. cap. 1. Videatur & Chiocc. Mus. Calceolar. sect. 3. p. 281. seqq. Diaphanitatem omnibus rebus inesse, dixit Parac. tr. de morb. color.

ΔΙΑΦΕΡΩ, Διαφέρω, verbum est πολύσημον, & variaz significationis apud Medicos Græcos. Communiter enim denotat *discrepo*, *dissero*, uti passim apud Hippocr. videre est, præsertim l. 1. de morb. XI. 50. 55. & alibi. Porro significat *duro*, l. de intern. aff. XIII. 18. item *perfero*, *tolero*, *ibid.* & XLIII. 19. l. 5. Epid. VII. 15. Ulterius sumitur pro *transmittere* ad diversa loca materiam, *delegare*, l. 4. de Morb. VII. 12. Tandem etiam pro *confero* ponitur, & idem significat, quod ξυμφέρω, 5. aph. 22. Vide Foëf. Oec. p. 160.

ΔΙΑΦΕΥΓΩ, Διαφεύγω, significat *effugio*, *evado*, *supero*, Hippocr. 5. aph. 6. & 10. 7. aph. 50. Coac. t. 367. quamvis & in aliis simpliciter φεύγω, posuerit, v. g. t. 379. 380. Dieter. Intr. n. 101.

ΔΙΑΦΛΥΞΙΣ, Διαφλύξις, notat *effusionem*, *perfusionem*, *humectationem*, à verbo Διαφλύω, *perfundo*, *humecto*, Gal. in Exec. voc. Hippocr. Foëf. p. 761. Gorr. p. 109.

ΔΙΑΦΟΝΙΚΟΝ, Διαφονίκων, dicitur *medicamentum ex Palmulis* vel *dactylis*. Estque vel internum; *Confectio de Dactylis* apud Mesuen *distinct.* 3. de Electuariis fol. mihi 114. b. vel externum, emplastrum stomachicum, calidum & frigidum, Mesue in Dispensar. Auc. Casselli Lexic. Med.

gust. Meminit & emplastri Δια τῶν φονίκων, Gal. l. 1. ad Glaucon. c. 14.

ΔΙΑΦΟΝΙΣΣΟΜΕ, Διαφονισσομε, significat *rubescio*, aut colore puniceo inficior, Hipp. Coac. t. 467. 489.

ΔΙΑΦΩΝΙΑ, Διαφωνία, significat *diffensionem*, discordiam, quam in Medicis abesse debere, monet Lang. ex Galen. l. 1. ep. 26. quia ignorantiaz suspicionem gignit.

ΔΙΑΦΟΡΑ, Διαφορα, *Differentia*, dicitur notio, qua in Medicina sanitas vel morbus ab alia sanitate, vel morbo discrepat. Dicuntur interdum & *modi*, *species*. Dividuntur communiter in *Essentiales* & *Accidentales*, quamvis perperam à plerisque Institutionistis antiquioribus ad morbum saltem relata fuerit hæc distinctio, cum & Sanitatis dentur *Differentiæ Essentiales* & *Accidentales*. Vid. Dogm. nostr. P. I. c. 3. 4. P. II. c. 36. Rolink. etiam excogitavit *divisionem differenziarum*, desumptam à ratione causæ formalis, materialis, & efficientis, quam vide in O. ac M. Med. Sp. l. 2. sect. 3. c. 113. Generalior acceptio de *differenziis ætatum*, corporum, regionum, cuilibet nota est, & patet ex verbo Διαφέρω. Vide Diaphero.

ΔΙΑΦΟΡΕΣΙΣ, Διαφóρησις, in genere omnem evacuationem, quæ per habitum corporis & poros cutaneos fieri potest, significat; non modo *insensibilem evaporationem*, quæ ἀδύναμι Διαφóρησις, ἢ Διαπνοή, *insensibilis transpiratio* vocatur, & portiones viuosas sub specie halitus evacuat, Galen. l. 13. Meth. med. c. 16. sed etiam, quæ fit *per sudorem*, & sensibilibus; unde & medicamenta sudorem moventia Διαφορητικά, *Diaphoretica* hodieque appellari solent, Rolink. O. ac Meth. Med. Sp. l. 6. sect. 1. c. 1. Suntque duplicia: Alia, quæ per rarefactionem & spirituaſcentiam adactam operantur, cum *Attenuantibus* convenientia: alia, quæ figendo, & nimiam ebullitionem compeſcendo agunt, cum *Præcipitantibus* coincidentia. De his medicamentis legatur Willis Pharm. Rat. P. I. sect. V. c. 1. & 2. Wedel. Amœniti. Mar. Med. l. 2. sect. 2. c. 6. p. 343. seqq. B. Ettmüller. in Schröder. dilucidat. passim & prolixè.

ΔΙΑΦΟΡΟΣ, Διαφορός, præter communem significationem, qua denotat *Differens*, *Discrepans*, à Διαφέρω, ab Hippocrate quoque accipitur pro eo, quod ad rem facit, quod *multum inest*, & magni momenti, 1. de artic. t. 70.

ΔΙΑΦΡΑΔΕΣ, Diaphrades, Διαφραδες, Διαφραδεις, aperte, *liquido*, Hipp. de Loc. in hom. IV. 4.

ΔΙΑΦΡΑΓΜΑ, Διαφραγμα, *Septum transversum* dicitur, quod Antiqui φρένις appellarunt, quia, ut putant aliqui, eo inflammato, mens ægotat, quamvis veritatem hujus asserti in dubium vocaverit Willis tr. An. Brus. Part. Pathol. c. 10. Dicitum vero Diaphragma; quod mediam & infimam corporis regionem, h. e. thoracem & abdomen Διαφραδεις, h. e. dividat, quasi septum quoddam medium. Estque musculus rotundus, obliquus, in medio membranofus vel nervofus, in circumferentia carnosus, palmarium respirationis organum; K k cujus

cujus prolixiorē descriptionem videre licet in scriptis Anatomicis, v. g. Barthol. l. 2. *Anat. c. 3.* Porro vocabulum hoc *Diaphragma* aliis tribuitur partibus ob aliquam similitudinem, v. gr. Interstitio illi in faucibus ad gurgulionem vel uvulam, Hippocr. l. 2. *Epid. f. 2. n. 86.* Septo in naribus, Gal. c. 1. in 6. *Epid. t. 4.* Septo laxo & rugoso, quo ventriculi cerebri distinguuntur, Barthol. l. 3. *Anat. c. 6.* Membrana tympani in aure, Id. d. l. c. 9. Et mediastinum dicitur *Διαφράγιων ὑμῶν*, Gorræus in *def. p. 109.*

DIAPHRATTON, *Διαφράγιων*. Vide *Diaphragma*.

DIAPHROS, *Διαφρῶς*, idem, quod *ἀφρίζων*, *spumans*, Gal. in *Exec.*

DIAPHTHORA, *διαφθορά*, generaliter quidem omnem *corruptionem* significare solet: Specialiter vero apud Hippocr. notat *Abortum*, seu foetus corruptionem, & coincidit cum *φθορά* vel *ἀποφθορά*. Vide *Abortus*. Occurrit hæc vox apud Hippocr. *Coac. t. 515. 516. c. l. 1. de morb. mulier. X. 17.* Ita & verbum *διαφθείρω* significat *abortivo*, vel foetum corrumpro, Hipp. 5. *aph. 53. l. 1. de morb. mulier. XXXVII. 2. XCIX. 9. l. 7. Epid. XXII. 4. XXXVII. 7.* Jung. Dieter. n. 202. *Corruptio* quoque *ciborum* in ventriculo dicitur *διαφθορά*, Gal. l. 2. de *Loc. aff. c. 1.*

DIAPHYLACTICOS, *διαφυλακτικός*, *conservativus*, idem, quod *προφυλακτικός*. Ita apud Nonum de *M. P. C. c. 154.* leguntur *διαφυλακτικὰ πῶν μερῶν*, i. e. *mammillas conservantia*, & apud Gal. l. 1. de *C.M.S.L. c. 2.* de capillis conservantibus dicitur.

DIAPHYSIS, *Διάφυσις*, significat *interstitium*, intervallum, septum, discrimen, spatiorum intercapedinem, Hippocr. l. de *arte XVII. 19. 2. de fract. t. 37. in Mochlici principio*, vel juxta Linden. edit. de *Offib. III. 6. 10. IV. 10.* in quibus tamen locis potius prominentiam aliquam vel partem solidam processus modo prominentem significare arbitramur cum Fallopio in *Observ. Anat. Tom. I. Op. p. 362.* Paræus *Διάφυσιν* dici vult Ligamentum tertium, quo os tibie firmatur in articulo cum osse femoris l. 5. *Chir. c. 36.* Dicitur & de *pediculo*, ex quo fructus arboris in hæret surculo, & dependet, l. de *oſtim. part. IV. 12.*

DIAPLASIS, *Διάπλασις*, vide *Conformatio*. In specie vero ita dicitur à Chirurgis fracti ossis compositio ejusmodi, ut comminuti ossis extrema se contingant, & omnes ejus partes sibi ex adverso collocentur, & in pristina unitatem reducantur, Gal. l. de *fract. t. 1.* Gorræus p. 107. Interdum *Διάπλασις* restrictum me legisse memini in quodam MS. *Chirurgico* ad correctionem curvatorum in tenellis corporculis, quæ manuum ope fit sine instrumentis durioribus ad differentiam *ἑπιθέσιως*, quæ fit ope instrumentorum. Vide *Epithesis*. Verbum *διαπλάτω* & *διαπλάττωμι*, & *conformare*, & partem in suum locum restituere significat, Gal. 2. de *artic. t. 46.* Foëf. p. 154.

DIAPLASMA, *Διάπλασμα*, Dioscoridi unctio vel fomentum toti corpori illitum, notante Scapula in *Lex.* quamvis locum Dioscoridis reperire non potuerimus.

DIAPLESSOMÆ, *διαπλήσομαι*, i. e. *divaricor*. Vide *Diapleplegmenos*.

DIAPLOCE, *διαπλοκή*, dicitur *implicatio*, & sumitur pro succorum, qui ad alimentum idonei futuri sunt, miscella ac permixtione, Hipp. l. de *Aliment. III. 5.*

DIAPNE, mictio involuntaria. San. Barolitan. de *ardore urinæ.*

DIAPNOË, *διαπνοή*, significat *perspirationem* sive *transpirationem*, quando per corporis habitum & poros cutaneos aer subit, & rursus expiratur una cum effluviis vaporosis, aut fuliginosis. Dicitur & *ἄδελος διαπνοή*, *insensibilis perspiratio*, quod hi motus obscuri sint, & nativi caloris beneficio per occulta cutis spiracula tententur, cujus meminit Galen. 7. *aph. 28.* & in l. de *sal. diet. t. 2. fin.* *Diapnoeam* vocat Helmont, & diversam à sudore esse ostendit tr. *Tumul. pestis*, §. *Præparata sedes.*

DIAPOREMA, *διαπύρημα*, idem, quod *ἀπορία*, *anxietatem*, æstuationem, & corporis jactationem inquietam significat, Hipp. 2. de *R. V. I. A. t. 44.*

DIAPRESSOMÆ, *διαπρήσομαι*, Ion. pro *διαπρήσομαι*, significat *conficio*, perficio, exequor, perago. Frequenti in usu apud Hippocr. l. 1. de *diata XXXI. 10. l. 2. IIX. 6. 31. l. de Insomniis I. 8. 11. l. de fistul. II. 15.* In specie de actu Venereo sumitur, l. 2. *Prorrhet. IIX. 16.*

DIAPRUNUM, vel *Diaprunis*, *διαπρυκνυμῶν*, nomen confectionis ex *Prunis*, vel electuarii, & quidem vel simplicis alterantis, vel compositi laxantis & solutivi. Vide *Dispensatoria Norimb. & August.* *Diapruni solutivi* usum reprobatur, ceu deterioris commatis, Linden. *Ex. XII. §. 128.*

DIAPSYCHO, *διαψύχη*, significat proprie *refrigerare*. Verum Linden. exitimat, etiam aliquando denotare *Exsiccō*, *Ex. V. §. 104.* Enimvero mihi non videtur necessaria expositio coacta & violenta in illo leco Athenæi, cum revera quoque cibi fortiores, quales sunt calidiores, per frequentiore coctionem, refrigerentur, dissipatis portionibus calidis.

DIAPTERNES, medicamentum ex perna, & caseo. Guil. Bud. de *morb. artic. curandis.*

DIAPTEROSIS, *διαπύρωσις*, dicitur Erotiano in *Onomast. p. 37.* *F. aurium repurgatio*, quod purgandis auribus interdum pennas adhibeamus, ut tibiicines repurgandis tibiis. Alioqui *διαπύρωσις* notat alarum expansionem, & est idem, quod *διάπυρξις*. Verbum *διαπύρωσις* etiam significat *alas expandere*, explicare, Hipp. 3. de *R. V. I. A. t. 26.* Foëf. *Oec. p. 155.*

DIAPYEMA, *Diapyesis*, *Diapion*, *διαπύημα*, *διαπύημα*, *Διάπυον*, *suppuratum* & *suppurationem* significat, 7. *aph. 45.* *Prognost. f. 1. t. 31.* & 40. Verbum *διαπύω*, *suppurare* notat, 4. *aph. 82.* & 5. *aph. 47.* Vide Dieter. n. 193. 194. Unde & medicamenta *suppurantia* *διαπυητικά* vocantur.

vocantur, suntque moderate calida & humida, alias *Maurantia* dicta, Gorr. p. 107. Verbum *Διευπίστω* idem quod *ιμπίστω*, *suppuro*. Vide apud Gal. *de tum. p. n. c. 3.*

DIARCEO, *Διερύω*, idem, quod *βηθεω*, succurro, auxilium fero, suppetias affero significat apud Erotian. in *Onomast. p. 38. d.*

DIARIUS, *ιφήμερος*. Vide *Ephemerus*.

DIAROCHEAE, *Διέρχου*, ad officinas chirurgorum pertinens vox est, & usurpatur ab Hippocrate, explicatur ab Erotiano, quod sint fasciarum spiracula, & in illis interstitia, dicuntur vero *πυρρὰ τὴν βίχην*, quæ species *ἀναπνοῆς*, exhalationis est.

DIAROMATICUM vocari potest medicamentum ex aromatibus compositum. Legitur apud D. D. Ludovici *diff. I. Pharmac. p. m. 56.*

DIARRHAGE, *Διέρρηξις*, disruptionem significat, usurpaturque de ossibus ad tempora ab Hippocr. *Coac. t. 188.*

DIARRHECTUS, *Διέρρηκτος*, i. e. disruptus, à *Διέρρηξινμι*, dirumpo. Dicitur & Lat. *Directus* de Liene, apud Plaut. *Curcul. a. 2. f. 1.* de quo verbo vide Linden. *Ex. IX. §. 71.*

DIARRHEPO, *Διέρρηπος*, significat *divergo*, vel in utramque partem inclino. Dicitur de iis, qui ob cruris brevitate, dum ambulant, in utramque partem inclinare & propendere coguntur, Hipp. 3. *de artic. t. 94.*

DIARRHODON, *Διέρρηδον*, medicamentum ex *Rosis* dictum, vel internum, vel externum. Inter notissima confectio, vel species sunt species *Diarrhodon* Abbatis, in *Disp. Nor. & August.* Inter cætera plura occurrunt hoc nomine *Collyria* apud Galen. *l. 4. de C. M. S. L. c. 7.* Gorr. p. 108.

DIARRHOEA, *Διέρροια*, alvi profluvium in genere significat præternaturale, Galen. in *defin. & 1. Progn. t. 28.* Specialius vero denotat alvi fluxum distinctum à *Dysenteria*, Fluxu hepatico, *Lienteria*, & aliis. Et potest describi, quod sit frequens, largior, & diuturna excretio fluidorum ferosorum, & biliosorum excrementorum, cum utilibus permixtorum, magis vel minus acrium, cum, vel sine febre, torminibus, proveniens à bile solida longius e vasis suis ad intestinum duodenum effusa cum succo pancreatico, massam chylosam e ventriculo exeuntem nimis colligante, & ad excretionem intestina stimulantem. Præter veteres autores Hippocr. 3. *de diet. XII. 248.* & Galen. videantur Dieter. n. 195. Linden. *Ex. VII. §. 65.* Thom. Willis *de febr. c. 10.* & *Pharmac. Rat. P. I. f. 3. c. 3.* Fr. de le Boe Sylvius *l. 1. Pr. Med. c. 11. §. 7. c. 13. §. 5. 6. seqq.* *Diarrhœa* in urina, vide *Diabetes*. *Διέρροια τῆ σπέρματος* vocatur profluvium seminis præternaturale, quod alias *Gonorrhœa* dicitur. *Molichion. de morb. mul. c. 138.*

DIARTHROSIS, *Διάρθρωσις*, *dearticulatio*, dicitur aliquando generatim omnis ossium compositio ad motum voluntarium comparata. Latine *Junctura*. Sed nonnunquam speciatim sumitur pro ea ossium commiffura, quæ motum inter se evidentem habet, Galen. *c. 2.*

de artic. t. 9. Vide *Abarticulatio*. Jung. Foëf. p. 156. C. Hofmann. in *com. ad Galen. de V. P. n. 658.* Barthol. libell. 4. *Anat. c. 1.* ubi tres species *Διάρθρωσις* constituit: *ἐνάρθρωσις*, *δύρθρωδιαν*, *γυγλυκρον*, de quibus suo loco. Vocatur & *πυρρὸν διάρρωσις*.

DIASCHIS, *Δισχίσις*, *discissionem*, *divisionemve* aliquam significat. Dicitur de vena divisa apud Hipp. 3. *de fract. t. 63.*

DIASCHON, *Δισχών*, *εἶσα*, *ὄν*, significat penetrans, procedens, perrumpens. Legitur de ossibus costarum fractis, quæ ad thoracis interioriorem cavitatem non penetrant, Hipp. 3. *de artic. t. 55.* item de venis *l. de venis, XXVI. 2.*

DIASCINCI, vel *Diascincus*, *Διασκίγγυς*, epitheton *Antidoti Mithridatis*, Eupatoris, à basi *Scinco* ita dicti, qua usus esse Rex adversus venena legitur apud Gal. *l. 2. de Anidos. c. 9.*

DIASCORDIUM, est usitatissima Antidotus in officinis, cujus Autor primus fuit Hier. Fracastorius, & revera ipsis prolixioribus & satis inconcinne compositis Antidotis aliis longe anteferenda. Descriptio occurrit in *Dispensatoriis*, neque negligenda in illam animadvertio Zwolf, Sylvius tamen in minori dosi multo efficacioris descriptionem *Diascordii* excogitavit & posteritati reliquit, quæ extat *l. 1. Prax. c. 58. §. 22. seqq.* ut & in Morlei *Coll. Chym. l. eid. c. 154.*

DIASESAGMENOS, *Διασεσαγγμένος*, per totum referunt significat, à *Διασάγω*, i. e. *confertim impleo*, refertio. Dicitur de arteria valde repleta, ceu causa pulsus pleni, apud Gal. *l. 4. de dign. puls. c. 2.* Idem, quod *ναπός*, vel *ναπότερος*.

DIASETHO, *Διασέθη*, significat *cribro*, incerno. Unde *Διασέθησις*, *incernere*, quod legitur apud Hippocr. *l. 2. de morb. mul. LXV. 4.*

DIASMYRNON, vel *Diasmyrnes*, *Διασμύρνης*, *Διάσμυρνον*, epitheton *Collyriorum*, quæ multum recipient *σμούρνης*, i. e. *myrrhæ*, Gal. *l. 9. de S. Fac. §. Sang. columbæ*, & *l. 4. de C. M. S. L. c. 7.* Scribon. *Larg. n. 26.* ad quem locum vide *Rhodii notas p. 65.*

DIASOSTICA, *Διασωστική*, dicitur I. A. van der Linden pars Medicinæ *ὕγιανῆ* five *conservandi sanitatem*, in *Introduct. ad Medicinam edita à Schelhammero in part. post. Introduct. Conring. p. m. 89.* Dividitur in generalem & specialem.

DIASPAO, *Διασπῆσις*, significat *divello*, non *evello*, apud Gal. *l. 1. de V. P. c. 7.* notante C. Hofm. in *comm. n. 1143.* *Διάσπασις* *dispersionem* notat, vel *distractionem*, *divisionem*. *Divulsiō* inter causas morbosas relata est vera divisio seu *distraçtio* ac remotio à contactu, cujus sensus veluti undas in nervis facit, & flexiones fortiores, dependetque à stimulo divellente. Laur. Bellin. *de sang. miss. in Opusculis. p. m. 170.*

DIASPERMATON, *Διάσπερμάτιον*, nomen medicamenti Topici, vel *Malagmatis*, ita dicti, quod *semina* recipiat, præsertim *Foenugracum*, Galen. *l. 7. de C. M.*

P. G. t. 7. & aliter apud P. Æginetam l. 7. c. 18. Meminit tamen idem alterius interni, uti videtur, remedii *Diaſpermaton* dicti, quod vim narcoticam obtinuit, quamvis descriptionem non addiderit, l. 5. M. Med. c. 13. Exstat vero apud Æginet. l. 7. c. 12. sub titulo *Trochifcorum vel Paſtillorum*.

DIASPHAGE, *Diaſphaxis*, *Διασφαγή*, *Διάσφαξις*, proprie denotat *hiatum in muro interrupto*, aut *diruto*. Sumitur & tamen latius pro omni interſtitio, aut *Separatione*. Uſus Hipp. l. de Loc. in hom. VIII. 5. & l. 2. Epid. ſect. I. 69. *Fiſſura illa in Hepate*, ubi vena umbilicalis ingreditur, ab Herophilo dicta fuit *Διασφαγή*, teſte Gal. l. 6. *Adm. Anatom. c. 8.* Vid. C. Hofm. *com. in Gal. de V. P. n.* 1077.

DIASPHYXIS, *Διάσφυξις*, ſignificat *pulſationem arteriarum*, & ita idem, quod *σφυγμός*, Hipp. l. de Alim. X. 15.

DIASYSIS, *Διάſυσις*, in genere *diſtantiam*, *dimensionem*, *diſparationem* ſignificat. Numerantur vero tres *dimensiones*, vel *Διαſτάσεις*, in latum, longum, & profundum, Gal. l. de pulſ. ad tyron. c. 2. Specialiter vero ſumitur de *offium diductione*, quæ vel per ſuturam, vel coaliſtionem mutuam juncta eſſe debent, Hippocr. 3. de fract. t. 63. Galen. c. 2. de artic. t. 1. & in *deſin. Med.* Interdum dicitur *Διάſτημα*, c. 3. de iis, quæ in med. t. 31. Hoc vocab. *Διάſτημα* alter tamen exponit in *Exeg. dict. Hippocr.* quod notet corporum ipſorum compositionem, vel compagem laxam lanis ſimilem. Eadem vox ab Hippocr. ſumi videtur pro intervallo, in quo Medicus ab ægro diſceſſit, l. de dec. orn. XII. 7. aut pro intervallo morbi, quo mutari ſolet. Vox vero *Διάſυσις* interdum *diſtentionem* & *porrectionem* convulſivam ſignificat, Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 26. Venarum *diſtentiones* vocat etiam *Διαſταſίας* Aret. lib. 2. *acutor. c. 2.* Ventriculi *Διάſταſιν* l. eod. c. 7. Aliquando idem notat, quod *Διάſταſιν*, Galen. l. 4. *diff. pulſ. c. 8. 9. & 17.* Jung. Foëſ. *Oec.* 157. Vide *Interſtitium*.

DIASTEMA, *Διάστημα*. Vide *Diſtaſis. Interſtitium*.

DIASTOLE, *Διάστολή*, *dilatationem* & *diſtentionem* ſignificat, & diverſis rebus tribuitur. Communiter dicitur de motu arteriæ, quando à cordis ſyſtole impulſo ſanguine diſtenditur, qui motus dicitur *Pulſus*. Vide *Contractio*. Deinde de Corde ipſo dicitur. Eſt nihil aliud, quam reditus ad naturalem ſtatum cum dilatatione, poſt præcedentem Syſtolem, ventriculorum quidem cordis, ut ſanguinem iterum ex auriculis expreſſum recipiant; auricularum vero, ut ex principiis Venarum Cavæ & Pulmonalis admittant, Waſæus de motu chyl. in *Anat. Barthol. edit. ult. p.* 785. ſeq. Hanc *Dilatationem* propterea motum cordis accidentarium vocavit, ejuſque potius paſſionem, quam actionem, Bartholin. l. 2. *Anat. c. 6. p.* 371. In genere quoque *Διάστολή* dicitur omnis *elevatio & exienſio in longum, latum & alium*, cordis, cerebri, & membranarum in ſenſum tactus cadens, Gal. in *deſin. Διαſτάλη* quoque vocantur *Empiricis ſer-*

mones; quibus proprium quid à communi diſtinguitur; alias *Διαſτομή* dicti, Gal. c. 1. de R. V. I. A. t. 18. Vide Foëſ. d. l.

DIASTOLEUS, *Διαστολεύς*, idem, quod *Διαſτομότης*, Foëſ. *Oeconom. p.* 417. ſeqq.

DIASTOMOTRIS, *Διαſτομωτής*, ſcil. *μύλη*, in maſculino *Διαστολεύς*, generaliter omne inſtrumentum dilatatorium ſignificat, qualia ſunt, *Speculum Oris*, *Ani*, *Uteri*, quorum effigies vide in Chirurgicis, Aquapendente, Paræo, Sculteto, & aliis. Specialiter vero de *Specillo*, quo os clauſum diducitur, accipi poteſt. Vide Galen. in *Exeg.*

DIASTREMMMA, *Διάſτρημμα*, *Διαſτρεφή*, ſignificat *perversionem*, *diſtortionem* membri, eique ſpecies luxationis, qua non ea modo, quæ juxta articulum ſunt, nervoſa, ſed & ipſe articulus leviter depravatur, ſuaque ſede commovetur, vulgo *verrenkung*. Leguntur apud Hipp. l. 2. *Prorrh. XVI. 24.* *Coac. t. 22.* Eadem notione & talia membra *διαſτρεμμένα*, 2. de iis, quæ in *medic. t. 73.* à verbo *διαſτρίφω*, quod ſignificat diſtorqueri, perverti, apud eund. 4. *aph. 49.* *Prognost. ſ. 1. t. 10.* *Coac. t. 218. l. 2. Prorrh. XVI. 18.* Vid. Dieter. n. 197. *Diſtortionem*, in recens natis infantibus reſert Fallop. ad luxationes, & prolixius eas exponit *tract. de Luxation. c. 15.* Tom. II. p. 87.

DIASTREPHOMÆ, *διαſτρίφομαι*. Vide *Diſtremma*.

DIASULPHURIS, epitheton Medicamentorum internorum & externorum compoſitorum; à Mart. Rulando prætertim excogitatum, v. g. *Balsamus Diaſulphuris*, five oleum, item *emplaſtrum Diaſulphuris* ejuſdem: Utriuſque ſæpiſſime mentio fit in Curationibus Illius Empiricis v. g. *Cent. I. Cur. 83.* ſeqq. & alibi: Deſcriptiones quoque proponuntur à Morleoo *Coll. Chym. Leid. cap.* 445. 446. an vero genuinæ ad mentem primi Autoris, nolumus determinare. Ita *Tincturam Diaſulphuris* Jac. le Mort tradidit, quæ legitur d. l. cap. 439.

DIATASIS, *διάτασις*, i. e. *diſtentio*, vel *diſtenſio*. Dicitur de membris in fractura, quando ab inferiore parte intenduntur, & à ſuperiore continentur, Hipp. 3. de iis, q. in med. t. 19. 22.

DIATECOLITHU, *διά τεκλίθω*, nomen medicamenti, vel antidoti, ita dicti à lapide Judaico; Græc. *τεκλίθω*, qui ingreditur, apud Æginet. l. 7. c. 11.

DIATESSADELTON, dicitur *Mercurius præcipitatus* à Rul. & Johnſ. Vide *Diaceſſateſſon*.

DIATESSARON, *διατεσσαρων*, epitheton medicamenti compoſiti ex quatuor ſimplicibus. Eſtque vel *Internum*, quod deſcripſit Ægin. l. 3. c. 77. & in officinis *Theriaca Diateſſaron*, quæ ferme palmam præripit *Theriace Andromachi* ob majorem ſimplicitatem. Vid. Animadv. Zwölferi ad *Diſp. Aug.* vel *Externum Emplaſtrum*, quod videre eſt apud Galen. l. 5. de C. M. P. G. cap. 14.

DIATEBITIGON, *δια τεβίγων*, i. e. medicamen-

tum ex cicadis; epitheton Antidoti nephriticæ; apud Ægin. l. 7. c. 11.

DIATHERMENO, Διαθερμίζω, idem, quod θερμαίνω, Calefacio. Videtur tamen præpositio Δια augere significationem, & excalefactionem, five intensiorem calorem indigitare, Hipp. 7. aph. 51.

DIATHESIS, Διαθεσις, significat dispositionem aut constitutionem alicujus corporis. Et Græcum & Latinum vocab. usitatissimum est in Medicina, sed sub diversa notione. Receptissima est significatio, quæ denotat facultatem & affectionem, vel sec. vel præter naturam; constituitque genus sanitatis & morbi; de quo vide Dogm. nostr. P. I. c. 2. dogm. 2. & P. II. c. 2. d. 2. Confer si placet, ad C. Hofmann. Apolog. pro Gal. l. 3. p. 1. f. 1. c. 4. seqq. & animadv. in Montan. c. 1. & 2. Interdum late sumitur, complectens morbum, causam & symptomata: interdum strictius, pro dispositione, vel constitutione morbosa, quæ est adhuc in fieri, vel in principio, nondum consummata, Gal. 5. in 6. Epid. t. 3. Huic opponitur dispositio permanens, l. de diff. sympt. c. 1. Sumitur etiam pro χείρῃ, vel habitudine, l. ad Thrasysb. c. 12. Complicatos quoque affectus à Græcis vocari Διαθεσις, testatur Lang. l. 1. ep. 4. Diatheses & Symptomata pro uno eodemque habuit Helmont. tract. ignot. hosp. morb. n. 66.

DIATHESMOS, idem quod Διαφυσσις, fissura, ruptura, Erotiano.

DIATRECHO, Διατρέχω, percurro, pervenio cum celeriori motu, Hippocr. l. de intern. aff. XLII. 15.

DIATREPOΜÆ, significat commoveor, perturbor, deterreor, Hipp. l. 5. Epid. XXX. 22.

DIATRESIS, Διατρησις, h. e. perforatio. Usurpatur à D. D. Georg. Frank à Frankenau in Ephem. Nat. Cur. Ann. I. Decad. III. Obs. 123. p. 206. seu remedium externum contra imperforatum anum, dubiique eventus.

DIATRETOS, Διατρητός, i. e. Perforatus, Gal. de hamo usurpavit l. 8. Anat. adm. c. 4.

DIATRIBO, Διατρίβω, tero tempus, cunctor, moror, protraho significat, Hipp. l. de vuln. cap. XXVII. 2. Substantivum Διατριβή, mora, notat conversationem, vel commorationem cum alio, l. de Medico XI. 8.

DIATRION pipereon, τὸ Διατρίων πιπέριον, nomen Specierum, vel Confessionis Stomachicæ, quæ recipit tria Piperis genera, longum, album, & nigrum, Galen. l. 4. de san. tu. c. 5. Vide Dispensatoria.

DIATRITARIUS. Vide Diatrie.

DIATRITE, Diatrios, Διατρίτος, i. e. tridua inedia, unde Diatriarii dicebantur, qui eam præceperant, idem Thessali, ab autore Thessalo, Methodicæ sectæ chorago. Inventum fuit Empiricorum, consistens totum in victus ratione, quam ita instituebant in omnibus ægris, ut primum in quarto die ipsos cibarent, post in sexto, mox in octavo, deinde in decimo. Prima quidem cibatio post primam Diatrion, deinde al-

ternis diebus, Gal. 4. meth. med. 4. Sed nugæ eas & deliramenta multis in locis ridet.

DI AU L O D R O M O S, διαυλόδρομος. Vide Diatlos.

DI AU L O S, Διαυλος, significat cursum reciprocum, revertentem, ac recurrentem. Dicitur & Circensis, cum quis ad metam pervenisset, flectens eo cursu recur- rebat, unde cursum inceperat. Pertinet ad exercitationes corporis & motus concitiores, & meminit Hipp. l. 1. de diata XXXIV. 12. l. 2. XLI. 12. l. 3. IX. 9. XXIII. 5. Gal. l. 7. de Us. Part. c. 14. & l. 16. c. 2. Qui tales cursus exercebant, vocabantur διαυλόδρομοι, aut dicebantur διαυλόδρομοί, diaulon currere, cursum Cir- censem peragere, Foëf. Oecon. p. 159. C. Hofm. in Comm. ad Gal. de V. P. n. 481.

DI AZ O M A, Διαζωμα, idem, quod Διαφραγμα, septum, transversum. Vide Diaphragma, C. Hofm. d. l. n. 201. 238.

DI AZ O S M A, Διαζωσμα. Interpres Gal. vertit cin- gulum, rectius munimentum, tegumentum. Est alias vocabulum Architectonicum. Occurrit apud Gal. l. 8. de Us. P. c. 12. Vide C. Hofm. d. l. n. 1175.

DI AZ O S T E R, Διαζωστήρ, sic à quibusdam peculiari nomine vocatur duodecima dorû vertebra, à cinctu sic dicta, quod per eam partem cingimur, Gorræus p. 103.

DICÆ O S, Δικαῖος, variam & multiplicem habet significationem apud Hipp. ut inquit Erotianus Onom. p. 35. b. c. seqq. Interdum idem, quod ἕυλογον, h. e. rationi consentaneum, æquum, l. de fract. t. 3. Interdum simile & æquale, Hipp. f. 1. de artic. t. 34. 3. de fract. t. 31. Interdum justum & utile, l. de artic. t. 21. Vide Foëf. Oec. p. 165.

DICENTETON, Δικέντητον, nomen collyrii calidi & acris ex æruginè, misy, succo papaveris & gummi parati, lachrymas moventis, quo Ægineta usus in ἐπεφθαρμία l. 3. c. 23.

DICHALCON, Διχαλκον, pondus significat duorum æreolorum, h. e. tertiam partem oboli, siquidem obolus ἐξ χαλκῆς, sex æreola continet. Proinde male apud Ægin. l. 3. c. 29. in fin. scriptum est Elaterii διχαλκον ὁ ἐστὶν ἡμισόλιον, cum ἡμισόλιον non duo, sed tria contineat æreola, uti animadvertit Gorræus p. 113.

DICHASTERES, Διχαστῆρις, epitheton Dentium Incisorum, Gr. τομῆς. Vide Dens.

DICHOPHYIA, διχόφυια, vitium est pilorum, quando finduntur & bifurcantur, Gal. in defin. Med. Causam vulgus dici esse vermiculos, in pilis natos.

DICHOTOMOS, διχότομος, significat in genere divisum quid in duas partes æquales. Strictè usurpat Galen. de Luna, quando est quadrangula, l. 3. de dieb. Critic. c. 2.

DICHR O M O S, Διχρωμος, significat bicolor. In specie dicitur de quibusdam Emplastris, quæ & Gilva dicuntur, coloris ambigui, Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 1. Æginet. l. 7. c. 17. Neque enim particularis alicujus medicamenti nomen est, sed multorum, quæ dupli- cipi colore prædita sunt. Horum colorum autem ra-

tionem explicat, Gal. l. 2. ad *Glauc. cap. 8.* Quidam eadem quoque vocant *διπρόσωπα*, *Diprosopa*, id est, *bifacia*, Castell.

DICLEIS, *δικλεις*, epitheton *januæ bifidæ*, binas valvas continentis, q. d. *biforis*, Hipp. l. de *artic. 2. 23.* Plura vide in *Foëf. p. 165.*

DICO, *λέγω*. Vide *Diētum*.

DICOCTA, *δικόκτω*, dicebatur aqua calefacta prius, & postea nive refrigerata, teste Gal. l. 7. *meth. med. c. 4.*

DICRÆOS, *Dicrus*, *Dicranos*, *δικρου*, *δικρῆς*, *δικρου*, quasi *δικροῦ*, *bifidus*, bifidulus, veluti duos vertices habens, Hipp. l. de *loc. in hom. XIII. 4. 5. 6. 7. 8. l. de Ven. XXV. 10.* (quamvis *Linden. Διπροσώπων* scripserit *Coac. 1. 230. l. de dieb. judicari. II. 7. l. 6. Epid. f. 1. 2. 12.* Vide *Foëf. p. 166.*

DICROTUS, *δικροτος*, i. e. *bis feriens* vel *pulsans*. Dicitur de specie quadam pulsus, quando diastole arteriæ non perfecte absolvitur, sed intercipitur, pro subductione, aut inhibiti spiritus vitalis quantitate; deinde repetitur & absolvitur, Galen. *Archin. med.* Non vero propterea duo sunt pulsus, ut *Archigenes* voluit, sed est unus pulsus, cum arteria nondum perfecte fuit dilatata, sed ictus saltem interceptus, quemadmodum ex malleis incudem percutientibus, & postea resilientibus apparet, Gal. l. 1. de *diff. puls. c. 17.* Causa hujus pulsus haud dubie consistit in impedita æquali spiritus ascensiva sanguinis, cordis systolen intercipiente, & dependente à portionibus excrementitiis, præsertim fuliginosis & fumosis admixtis. *Jung. l. 2. de præfag. ex puls. c. 8.*

DICRUS, *δικρῆς*. Vide *Dicraos*.

DICTIONEM, *ἀρρηκτικὸν γράμμα*, *Dictionem*, λέξις, quid significet, notum est. In Medicina non esse temere *dictionem* obscurandam, aut mutandam, monuit Gal. 3. *m. m. 10.*

DICTYOIDES, *δικτυοειδής*, i. e. *Retiformis*, *Reticularis*, epitheton implicationis, sive plexus & contextus ramorum & surculorum arteriæ carotidis ad basin cerebri, *Retē mirabile* alias *dicti*, cujus descriptionem vide ap. *Barthol. l. 3. Anat. c. 6. Will. Anat. cerebr. c. 4.* *Reticulare* quoque corpus ex observatione *Malpighii* vocatur commune integumentum cuticulæ subjacentis, distinctum à cuticula, ad quod pupillæ nervæ proximum tactus organum definiunt. Hoc esse subjectum nigredinis, non cuticulam, præter *Malpighium Exerc. de Tactus organo* à *D. Pechlino* confirmatus asseruit *D. D. Hofim. Diff. Anatom. ad Horn. Microcosm. p. 265.* Vide & supra *Choroides*, & infra *Retē*.

DIDACTOS, *διδακτός*, à *διδάσκω*, proprie significat *doctum*. Apud Hippocr. vero etiam denotat *exquisitum*, accuratum, diciturque de ornatu, l. de *dec. ornat. II. 7.*

DIDASCALIA, *διδασκαλία*. Vide *Institutio*.

DIDUCTUM *Celso* est separatio partium, in qua

amplius futuræ aut fibulæ non est locus, ubi interpretatur *Rhodium de acia p. 109.*

DIDYMÆA, *διδυμῆα*, est nomen *Malagmatis*, vel *Cataplasmatibus*, ad *ischradicos*, & pleraque alia similia mala utilis, cujus descriptio habetur apud Gal. l. 10. de *C. M. S. L. c. 2.*

DIDYMI, *δίδυμοι*, h. e. *Gemini*, *Gemelli*, proprie dicuntur fratres uno partu editi, Hippocr. 5. *aph. 38.* Porro eodem nomine quoque veniunt *Testes*, qua viriles, qua muliebres, Galen. l. 14. de *V. P. c. 12. & 14.* *Rolf. O. ac Meth. de Part. Gener. inseru. Part. 1. c. 4. & P. 2. c. 2.* Hos non esse glandulas, sed potius congeriem minutissimorum vasculorum feminealem materiam elaborantium & suscipientium observarunt *Graf. Horne*, & alii, quibus moderni *Anatomici* omnes ad stipulantur. Glandulas tamen exiguas intertextas adesse & rationibus & autoritatibus comprobare ausus est *D. D. Hoffm. Jun. Diff. Anat. ad Microc. Horn. p. 171.* Vide *Orchis*. Propter aliquam similitudinem tandem duæ protuberantiæ & eminentiæ, in substantia cerebri occurrentes, supra & ante conarium *Didymia*, *διδυμία*, vocantur, Latine *Testes*, quæ alias *Glutia*, *γλυτία*, *parvæ nares* dictæ sunt, teste Gal. l. 8. de *V. P. c. 14.* quamvis in recentioribus quatuor protuberantiæ numerentur, quarum duas majores *Nates*, *γλυτία*, minores vero *Testes*, sive *διδυμία* appellarunt. Vide *Barthol. l. 3. Anat. c. 6.*

DIECBOLION, *διεκόβλιον*, idem, quod *ἐκκόβλιον*, medicamentum sævum ejiciens. Legitur in Hipp. l. 1. de *morb. mul. CXXIIX. 1.*

DIECHO, *δίεχω*, quid proprie significet, in Hippocratis loco, l. 5. *Epid. XI. 12.* non adeo planum est. Equidem plerique Interpretes per *penetrare* exponunt. Verum non videtur congrue dictum de vomitu, quod ægrum per sex menses penetraverit; quin mihi videtur, convenientius verti per *Distinere*, h. e. *Vomitum* per sex menses ægrum distinuit.

DIELINNYO, *διελινύω*, significat *quiesco*, à labore cesso, *otior*, Hipp. 2. de *R. V. I. A. t. 50.*

DIEMEÆ, est vocab. *Paracelsi* notans peculiare spiritus, qui lapidibus insunt & inhabitant, *Philos. ad Athen. l. 1. t. 13.*

DIEMI, *δίημι*, idem, quod *Δείνω*, *humeſco*, maledacio significat, Hipp. d. l. 1. 5.

DIERECTUS, *Διέρρηκτος*. Vide *Diarrheælus*.

DIERSÆ, *δίερσαι*, à verbo *δείρειν*, significat *trajicere*, transmittere, Hipp. 4. de *artic. 1. 48. 55.*

DIES, *ἡμέρα*, apud Medicos non solum *lucem*, sed etiam *noctem* complectitur, non id tempus tantum, quo Sol supra terram fertur, appellantes *diem*, sed etiam tempora noctis illi adjacentia, Galen. l. 2. de *crisib. c. 2.* Dicitur alias *Dies naturalis*, qui complectitur mensuram temporis 24. horarum. Dividuntur *dies* à Medicis in *faustos*, & *infaustos*; item in *dies Criticos*, *Indises* & *Intercalares*, *Diet. p. 376.* Quando nocti opponitur;

nitur, vocatur *Dies civilis*, Linden. *Ex. XI. §. 196.* *Dies naturalis* quatuor sua continet tempora, quæ quodammodo respondent quatuor anni temporibus. *Aurora* leni tepere vernat. Meridies Solis æstu incalescit: *Crepusculum* instar autumnii qualitates aëris evariat. Deinde *nox* altera hiems frigore torpet, quo pori corporis, ne calor naturalis diffletur, constringuntur, Lang. *l. 1. ep. 55.* Jung. Hier. *Mercurial. l. 3. V. L. c. 1.* Horum quatuor temporum applicationem ænigmaticam ad Lapidem Philosophicum vide ap. Libav. in *Apocal. Hermet. part. poster. p. 405. Tom. II.* Quod *Dies* in masculino genere notet spatium duodecim horarum, juxta Grammaticos, uti notavit Rhod. in *Lex. Scrib.* non videtur universaliter verum.

DIESIS, *δίσις*, *transmissionem*, *divisionem*; item *humectationem*, vel *madefactionem* notat, à *διημι*, de quo p. a. Vide *Diemi*. Est alias vox Musicorum propria & principium Musices elementorum significat, in quo sensu legitur apud Gal. *l. 2. de diff. puls. c. 8.* Jung. C. Hofm. *l. 1. V. L. c. 19.*

DIESTECOS, *διηλεκτός*, significat *disjunctum*, *disparatum*. Dicitur de ossibus, in Hippocr. *Coac. 1. 187.* item de urinis divulgis, 7. *aph. 33. i. e.* variantibus in colore & substantia. Vide Dieter. *n. 209.* Foëf. *Oec. p. 164.*

DIETHICOS, *διηδικός*, h. e. *percolatus*, à *διηνω*, colo. Dicitur de vino, quod & vinum *saccatum* dicitur, Theophrast. *l. 6. de causs. plant. c. 24.* ubi saltem *διηκός τῶν οἴνων* legitur. Vide Rhod. *ad Scribon. n. 122.* Vide infra *Saccatus*.

DIEXODOS, *διέξοδος*, idem, quod *ἔξοδος*, in genere significat *exitum* & *viam*, per quam aliquid excernitur, v. g. in sternutatione, 7. *aph. 51.* in pituitæ collectione, 7. *aph. 54.* Jung. Dieterich. *n. 208.* de alvi excrementis, *Prognost. f. 2. 1. 13. 1. de fractur. 1. 46.* Unde & nates, vel anus, dicuntur Aristoteli τὸ διέξοδικόν, quod excrementa per illam partem transeant, *l. 1. hist. an. c. 13.* notante C. Hofm. *ad Gal. de V. P. n. 177.* quamvis menda ibi sit in numero, dum c. 16. pro 13. legitur.

DIFFERENTIA, *ἀφορμή*. Vide *Diaphora*.

DIFFICILIS, *Difficultas*, *χαλεπός*, *χαλιπότης*, vide *Chalepos*. Exprimitur etiam in compositis vocabulis *difficultas* per particulam *δύς*, v. g. *δυσκαλός*, *difficilis* iudicatu: *δυσπτερία*, *difficultas* intestinorum, *δυσκεία*, *uripæ difficultas*, vel ardor, de quibus vide singulis suo loco. Jung. *Lexic. Scribon. Rhodii.*

DIFFIDENTIA, *ἀπιστία*, dicitur, quando æger nullam fiduciam ponit in Medicum, aut quando Medicus de sanitate ægri desperat. Utraque est perniciofa. De illa vide Lind. *Ex. II. §. 30.* De hac egimus vocab. *Desperatio*. *Diffidere* propriis donis à natura concessis est *diffidere* Deo, Parac. *Fragm. Medic. ad Tom. I. referendis cap. de Desperatis morbis.*

DIFFINITIO, *ἐπέσις*, idem, quod *Definiitio*.

Occurrit sæpissime in Petri Aponensis *Conciliatore controversiarum*, quæ loca videantur in ejus indice.

DIFFLATIO, *Ἀέπνοη*, idem, quod *Transpiratio*. Vide *Diapnoe*.

DIGASTRICUS, *διγαστρικός*, quasi *Biventer* vocatur Musculus quidam maxilla inferioris, ideo, quod in medio tendinosus factus bis carnosus conspiciatur. Dicitur & *Graphioides* à processu styloformi, Bartholin. *l. 3. Anatom. c. 11. p. 356.* Quamvis Lower. *de Corde c. 1.* omnes musculos *Biventes* esse docuerit, notante & approbante D. D. Hofmann. in *Diff. An. ad Horn. Microc. p. 252.*

DIGERENS, *Digestivus*. Vide *Digestio*.

DIGESTIO, *ἀνάδοσις*, *Ἀεφορήσις*, vide *Anadosis*, *Diaphoresis*. Verum Latinum vocabulum varias habet significationes. In genere significat *mutationem* & *murationem simplicem*, qua in calore *digestorio* res concoquendæ disponuntur ad vim suam exerendam. Estque vel *Naturalis*, vel *Artificialis*. Illa fit in ventriculo, quando alimenta vi fermenti & caloris vitalis concoquuntur & præparantur, ut in chylum permulentur. Imo Helmontius sex in corpore *digestiones* numeravit, de quibus vide passim in scriptis suis, præsertim *tr. Retenia*: item *Blas Human. n. 22.* & alibi. Hæc iterum duplex: Alia respicit usum cum naturali quodammodo concurrentem, quatenus nimirum internus calor noster per medicamenta artificialia disponitur & excitatur, ut humores digerat, & disponat ad segregationem inutilium ab utilibus. Talis *digestio* alias dicitur quoque *Præparatio* humorum, v. gr. ante purgantium usum olim quoque usitatissima, unde & talia medicamenta *Digestiva* vel *Præparantia* dici solent; quorum Catalogum vide apud Rolf. *O. ac M. Med. Sp. l. 5. f. 2. c. 1. seqq.* Talis *digestio* Chirurgis usitata, quando Topicis *digestivis*, alias *Maturantibus* dictis, materia stagnans, collecta vel congesta disponitur beneficio caloris nostri æstuantis ad suppurationem & secretionem. Alia est mere artificialis & Chymica. Hanc in genere descripsit Ruland. *Digestio* est operatio, vel gradus Chymicus, similis ventriculo, in quo & per quem materia coquitur in melius, ad separationem puri ab impuro. Vel est subtiliatio *μακροχρονική*, res crudas in calore *digestivo*, dissolvens. Estque vel *Purefactio* vel *Extractio*. Ger. Dornæus in *tr. Artificium supernatural. cap. 5.* quod habetur in *Theatr. Chym. Volum. I. p. 289.* *digestionem* descripsit per concepti feminis à femine fomentum, quo medio quidem oritur medicina perfecta & plus quam perfecta. Eadem verba leguntur in Ejsud. *tr. de Philos. Chémica, d. 1. p. 421.* Hæc artificialis *digestio* vel fit immediate in vitro, nonnunquam alembico cœco superimposito, nonnunquam in phiala, cui alia inverso modo apicatenus intruditur: mediate in balneo, arena, cineribus, equino fimo, vinaceis, Rosink. *Chym. in art. form. red. l. 2. c. 2.* Ad mediatam pertinet *digestio*.

gestio in Athannore; quando turri Athannoris ad summum usque impleta ignem in foro accendimus, & ferrea spatula, vel registro pro nostro arbitrio ostium calorem ad Athannor transmittens dilatamus, ut intensior aut remissior esse queat, Rul. Hinc resultant digestionis gradus, mediantibus ignis, vel caloris gradibus productæ. De Digestionis Chymicæ laudibus etiam hyperbolicis vide Libav. *tr. Alchymia Pharmac. c. 24. in Tom. 2. Oper. p. 185. & Epistolam Joël. Langelotti, ad Naturæ Curiosos, quæ legitur Anno III. Ephemerid. N. C. obs. 59.*

DIGITALE, *δικτυλήθρα*. Vide *Dactylethra*.

DIGITUS, *δικτυλῶν*. Vide *Dactylus*.

DIGLOTTOS, *διγλωττῶν*, q. d. *bilinguis*. Olim ita dicebatur homo duarum linguarum peritus, quod miraculum habebatur, Gal. *l. 2. de diff. puls. c. 5. Vide Bilinguis.*

DIGNOTIO, *διγνωσις*. Vide *Diagnosis*. Dicitur & *πέπρασις*.

DIGRESSIO, *πληχάς*. Vide *Plechas*.

DIHEMATON, *διῆ πᾶν αἰμότων*, nomen Antidoti adversus lethalia venena, & sagittæ vulnera, ita dicti, quod inter alia recipiat sanguinem anatis maris & fœminæ, & asferis. Descriptionem vide apud Galen. *l. 2. de Antidot. c. 8. fin. Æginet. l. 7. c. 11.*

DIHALON, *διῆ ἁλῶν*, dicitur Emplastrum ex salibus communi & nitro paratum, Æginet. *l. 7. c. 17. Valet ad ulcera sordida.*

DI I, *διῆ*. Vide *DEUS*. De Diis tribus Hermetis, Deo, Mundo, & Homine, vide Libav. *Tom. IV. Oper. p. 50. & 129.*

DIIPETES, *διιπέτης*, id est, repente fluens, *diffuens*. Epitheton genituræ vel seminis promte defluentis, apud Hippocr. *l. 1. de morb. mul. XXXIX. 1. Vide Foëf. Oec. p. 164.*

DIISCHYRIEO, *διιχυριῶν*, affirmo, assevero. Vide *Ischyresis*.

DILANIANS, accipitur pro *Corrosivo*, sive *Cathartico*; & legitur apud Forest. *l. 30. Obs. 11. in Scholiis.*

DILATATIO, *ἐκτετατός, ἀνεκτετατός, διεκτετατός*, à verbo *ἐκτείνω, διεκτείνω*, idem, quod *Raresfactio*. Vel sumitur p. n. & dicitur de meatibus & cavitatibus dilatatis; Ita dilatationes valorum fieri etiam à sanguine largius ad partes molliores promoti, absque stasi aut turgescencia docuit novissime D. D. G. E. Stahl *in laudata Dissert. de Motibus humorum spasmodicis cap. 9. p. 34. seqq.* vel Pharmaceutice de effectu medicamentoso. Opponitur *Constrictioni πικνώσει, στενώσει*, Hippocr. *6. Epid. f. 2. v. 1.* Porro Dilatatio idem est, quod *Diasphole*, de quo supra. Verbum dilatare etiam aliquando sumitur pro *extendere*, præsertim manibus emollire & tractare rem medicamentosam, apud Scrib. *Larg. n. 50. 205. 210. 212.*

DILATATORIUM dicitur instrumentum Chirurgicum ad sensum deducendum os & dentes notissimum,

hodieque etiam Balnearioribus notissimum. Vide *Scultet. Arm. Chir. Part. I. Tab. XII. fig. 5. & Tab. XXXII. fig. 7. Blas. Med. Un. p. 73. 341.*

DILIGENTIA, *σπουδή*. Vide *Spude*.

DILUTUM, *ἀπὸ βρεγµα*, à *Diluo*, quod est dissolvo aliquid liquore. Dicitur de formulis medicamentorum liquidis, v. g. *Diluta purgantia*, Libav. *Alchym. Pharmac. c. 38. Tom. II. p. 220. Dilutum* à Rulando stricte sumitur pro *lixivio* per cineres, vel terram facti. Verbum *Diluo* frequenter occurrit in Scribonii compositionibus. Vide in *Lex. Scrib. Rhodii.*

DIMENSIO, *διαστάσις*, vide *Diastasis*. De Chymicorum trina *dimensione* vid. Ger. Dorneum *art. Chemic. l. 1. c. 6. & Joh. Aug. Pantheum Art. & Theor. transmut. metallic. Vol. II. Th. Chym. p. 476.*

DIMIDIUM, *ἕμισον*, quid significet, notum est. Frequenter illis additur in Medicina, quæ non perfectionem debitam acquisiverant, aut in quibus aliquid deficit, Gal. *3. in 1. Epid. v. 5. Exprimitur vulgo per particulam Semis.*

DIMINUTUM, *μινύθημα*. Vide *Minythema*.

DIMITTO, *ἀφείπω, ἀφίημι*, idem, quod *remitto, desino*. Vid. *Diet. n. 137. 188.* Sumitur & pro *Emittere*, v. g. *Dimittere sanguinem*, Rhod. in *Lex. Scribon.*

DIMOTIO, *διακίνημα*. Vide *Diacinema*.

DINOS, *δίνῶν*, significat *vertiginem*, & si tenebræ oculis obversantur, dicitur *σκηροδίνῶν, σκηροπιδίνῶν*, item *ἰλιγγῶν*. Vide *Ilingos*, Gal. *c. 4. de R. V. I. A. v. 42. Legitur vocab. δίνῶν* apud Hipp. *l. de cap. vuln. XX. 4.* Describi potest vero *Vertigo*, quod fit imaginatio depravata falsæ circumgyrationis objectorum, & sui ipsius, interdum cum vitus obscuracione, casu, palpitatione cordis, aliisque symptomatibus, proveniens à spirituum animalium vaporosorum, aut flatulentorum, tumultuariam sanguinis agitationem, similemque vitiositatem præsupponentium, inordinata agitatione & commotione. Videatur *Willis Part. 2. de anima brut. c. 7. Sylv. l. 5. P. M. c. 34. §. 74.* alique Practici. Paracels. refert inter morbos caducos, *Paragraph. l. 3. c. 1. §. 2.* Causam ejus dicit, esse virus rotans, *Helmont. tr. Ignota ælii regim. n. 25. Dinos, δίνῶν*, quoque est *Erotiano Saltationis* genus, sic fortasse dictum, quod in gyrum agatur, *Onomast. p. 36. C. Jung. Foëf. p. 166.*

DINOTATIO, *διγνωσις*, idem, quod *Dignotio*, *Diagnosis*.

DIOBOLON, *διώβολον*, est pondus duorum obolorum, sive scrupuli unius. Unde *διώβολαῖῶν*, *diobolaris*. Dicitur de passillis talis ponderis apud Galen. *l. 7. de C. M. S. L. Vide Gorræum p. 113. Vocatur & Gramma, γραμμα.*

DIODOS, *διόδῶν*, *transitus, via*, idem, quod *διέξοδος*. Dicitur & *διόδουσις*, Hipp. *Prorrh. f. 3. v. 35. l. de flatib. XIV. 2. l. 5. Epid. XXIX. 19. l. 7. XXXV. 9. Vide Diexodos.*

DIORCESIS; *διόκησις*, dispensationem significat; Gal. c. 1. de iis, q. in Med. 1. 1.

DIOSMOS, *διωγμός*, fugam persecutoriam significat. Differt à *διγμός*, quod morsum notat. Vide *Cardiogmus*, & Lind. Ex. XIII. §. 137.

DIOLISTHENO, *διολισθάνω*, significat elabor, dilabor, effugio. Dicitur de rebus lubricis elabentibus, Hipp. 2. de artic. 1. 56.

DIOMEDEA, avis, ita dicta ab infulis *Diomedeis*, quæ hodie *Dremii* vocantur, cujus descriptionem & usum in cibo & medicina vide apud Aldrov. l. 19. *Ornithol.* c. 3.

DION, *ἰών*, nomen mensis apud Macedones tantum, in cujus initium incidit æquinoctium autumnale, Galen. c. 1. in 1. *Epid.* 1. 1.

DIONCOSIS, *διόγκωσις*, vocabulum est Methodicorum, significans *διόγκωσιν*, sive distensionem, tumefactionem corporis, vel à fusione humorum & inundatione, vel à collectione excrementorum factam, Gal. de opt. sect. c. 28. Huic opponitur, *ξέμπωσις*.

DIONYSIA, *διονυσία*, nomen Emplastri Heræ Capadocis, quod mirabile habetur ad abscessus, item ad mammas & inguina, vim habens trahendi, & per latentes meatus discutiendi. Descriptionem vide apud Ægin. l. 4. c. 18. Aët. l. 15. Gorr. in def. p. 111. Meminit & Gal. l. 6. de C. M. P. G. cap. 16. Est nomen Heræ *διονυσία*, quod non est hujus loci.

DIONYSISCI, *διονυσίσκισ*, dicuntur ossæ eminentiæ, quæ prope tempora nascuntur. Vocantur & *κέρατῶς*, *Cornua*, detorto à cornigeris animalibus nomine. Sic dicuntur à Baccho, quem Poëtæ Cornutum finxerunt. Hæc Gorr. d. l. & Castellus. Sed mirum, quod alii Anatomici Græci non meminerint. Autor definitionum medicarum inter affectus p. n. numerat.

DIONYSIUS, *διόνυσος*, est autoris nomen, cujus leguntur *Collyria* & *Emplastra* apud Celsum, l. 6. c. 6. Scrib. L. cap. 212. Vel est nomen *Lapidis*, sive gemmæ nigræ, vel fuscæ, duræ, mixtæ, seu sparsæ, rubentibus maculis vel guttulis, quæ trita ex aqua saporem vini & odorem facit. Inde resistere fertur ebrietati, quia resolvit & expellit vapores, unde fit ebrietas. Gemma est pretiosa, de qua consule Plin. l. 37. c. 10. Solin. in *polyhistor.* c. 40. Albert. in suo *lapidario*, & alios. Hæc Ruland.

DIONYSOS, *διόνυσος*, nomen *Collyrii* apud Aët. l. 7. & referri potest inter *Diasmyrna* & *Chiaca*. Nam & *Myrrham* continet, & vino *Chio* lævigatur. Non dissimile ab eo compositionem habet Æginet. l. 7. c. 16. titulo *Malabathrini collyrii* & *Isothei*, Gorræus d. l.

DIOPPOS, *διόπος*, (viosæ, notante Foëf. p. 167. *διόπος*,) à *διέναι*, regere, administrare, significat *relorem navis*, vel gubernatorem, apud Hippocr. l. 5. *Epid.* XXIX. 16. & l. 7. XX. 4.

DIOPTRA, *διόπτρα*, speculum. Ita dicuntur instrumenta ad sinum muliebrem, vel anum, vel alias *Castelli Lexic. Med.*

cavitates dilatandas. Vocatur & *κατόπτρ*, *κατόπτρον*. Quod ad sedem dilatandam usurpatur, appellatur *διόπτριον*, h. e. specillum, Æginet. l. 6. c. 78. Alias *Dioptra* significat *perspicillum*, ad objecta distantia accuratius contemplanda. De Belgicis *Dioptris* vide C. Hofmann. in *Comm. in Gal. de V. P. n.* 719. 727. Vide *Dyoptra*.

DIOPTRISMOS, *διόπτρισμός*, vocatur illa operatio Chirurgica, quæ applicat *specilla*, vel *specula* corporis sinibus dilatandis, ano, utero, ori, &c. Ægin. l. 3. c. 66.

DIOPTRON, *διόπτρον*, idem, quod *lapis Specularis*, alias *Diaphanes* dictus. Vide *Diaphanes*. Keuch. ad *Q. Seren.* p. 166.

DIORISMOS, *διόρισμός*. Vide *Diastole*, *Limitatio*. **DIOROSIS**, *διόρωσις*, apud Hippocratem est illa mutatio, qua aliquid in serosum vel aqueum humorem convertitur, uti testatur Galenus in *exegefi Hippocratis*.

DIORRHESIS, *διόρρησις*, ferescentiam notat, idem, quod *διόρησις*, vide *Diuresis*; quamvis hoc vocab. potius excretionem feri per meatus urinarios significet, notante quoque C. Hofm. ad *Foëf. Oec. in M. S.*

DIORTHOSIS, *διόρθωσις*, directionem & correctionem significat, & quidem chirurgicam membrorum fractorum, luxatorum, & à sede naturali dimotorum, Hippocr. 4. de artic. 1. 64. §. 3. de iis, q. in medic. 1. 2. à verbo *διόρθειν*, corrigere, in pristinum locum redigere, quo usus idem, 2. de artic. 1. 46. ubi & *διόρθωσις* pro *διόρθωσις* legitur.

DIORYX, *διόρυξ*, fossam, canalem, & aqueductum significat, Hipp. l. de A. L. & Aq. XXXVII. 8.

DIOSCUROS, *διόσκουρος*, idem, quod *Parotis*, juxta nonnullos, Gal. in def. medic. Gorr. p. 112.

DIOSPHYRON, *διόσφυρον*, alias *διόσπυρον*, apud Theophr. l. 3. H. Pl. c. 23. est fructus cerato similis, rellatus inter alimenta pauci nutrimenti, & pravi succi, Gal. l. 2. de Al. fac. c. 38.

DIOSPOLITICON, *διόσπολιτικόν*, perperam in *Castello Diaspoleticum*, est compositum medicamentum carminativum, cujus geminam descriptionem tradit Gal. 4. de san. tu. c. 5. Legatur & P. Ægin. l. 7. c. 11. ubi refert inter Antidotos, & vocatur *Diospolites*, *διόσπολίτης*.

DIOTA, (an *Dyota*?) est vasculum vel poculum; paratum ex ligno juniperino, laricino, betula, & cinnomomo, caryophyllis, cum resina incrustatum, Rhod. ad *Scrib.* n. 135.

DIPHROS, *δίφρος*, fellam significat, & usus Hippocr. de *fella* perforata ad excipiendum suffitum, vel fomentum in sinum muliebrem, l. de Steril. XVI. 5. *δίφρος κρηνηνικός*, i. e. *fella obstericalis*, ad partum necessaria & commoda describitur à Moschione de morb. mal. c. 46. 47.

DIPHRYGES, *δίφρυγες*, est perfecti æris veluti sex L I
subfi

subsidens; & cohærens imæ fornacum parti, tanquam ustorum in foco lignorum cinis ablato ære uisitur, Gorr. d. l. Schröd. l. 3. c. 19. n. 2. describit, quod sit genus recrementi metallici, quod subfidet, dum æs in fornace fufum aqua frigida perfunditur. Rulandus uero distinxit *Diphryges* in *Natiuum* & *Factitium*. Illud est, quod in Cypro gignitur, & extrahitur solum lutosum, ex luto cuiusdam specus, & extractum Sole siccatur, mox circumpositis sarmentis uritur. Et ideo *Diphryges* uocatum est, quod à Sole, & à sarmentis uratur, torreatur, & arefcat. Tale etiam Goslaræ in speculacis gignitur, colore flauum, & sarmentis quoque uritur, unde *Biscoctum* dicitur. *Factitium* est duplex: primum nihil aliud est, quam fex æris perfecti: alterum uero est, quando Pyrites, ut calx, concrematur in camino, donec rubefcat, ut Rubricæ. Vid. Dioscor. l. 5. c. 120. Plin. l. 34. c. 13. Gal. l. 9. de S. Fac. §. *Diphryges*, ut & *alibi*, vires ejus ualde extollit. Verum hodieque rarissimi est usus, dicente Schrödero. At Rulandus animadvertit hanc negligentiam, dicens: Proh dolor! nulla jam *Diphrygis* est nota Chirurgis, imo neque habetur in Pharmacopoliis, adeo res bonæ contemtæ jacent socordia. Utinam talia reuocarent ad usum medicum nostri Phyci! sed furdus narro fabulam.

DIPHTHERA, *Διφθερα*. Vide *Isale*.

DIPLANGIUM, idem, quod *Diploma*, Rhod. ad *Scrib.* n. 73. Vide *Diploma*.

DIPLAO, *διπλάω*, h. e. *diffringo*, in fragmenta resoluo. Legitur ap. Hipp. l. 1. de morb. mul. Cl. 4.

DIPLASIASMUS, *διπλασιασμός*, id est, *Duplicatio*, quæ est duorum musculorum, qui ab ipsa scapula excipiuntur, ad exteriora posterioraque membrum circumagunt, quatenus ambo simul agentes brachii circumductionem efficiunt, Gal. l. de musc. dissect. c. 18.

DIPLOE, *διπλόη*, dicitur ossis calvarie *duplicata lamina*, & interior ejus pars rara ac laxa, cavernosa & mollissima, qua ossa inter se connectuntur, Hippocr. l. de cap. vuln. II. 2. 3. XXIV. 3. Galen. l. 6. meth. med. c. 6. *Διπλόη* quoque dicitur propria uteri tunica, ueluti ex duabus tunicis compacta, pumicis instar foraminosa, de qua uide Rolfink. O. ac Meth. de Part. gener. dicat. P. 2. c. 23.

DIPLOMA, *διπλωμα*, idem, quod *διπλὴ ἀγγεῖον*, duplex *uas*. Lat. etiam *Diplangium* dicitur, Rhod. ad *Scrib.* *Larg.* n. 73. Coquere uero in *diplomate* nihil aliud est, quam aquam feruidam in magno quodam lebetæ continere, ac postea vasculum, quod pharmacum coquendum in se habet, imponere, circa lebetem uero præstas prunas aut ligna accensa, fumum non edentia, succendere, & ita coquere, Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 2. l. 4. de san. tu. c. 8. Nec caret magna ratione ejusmodi coctio. Impedit enim, ne ignis uolentia dissipentur eorum vires, quæ coquere uolunt. Minus enim aqua feruens agit, quam uel ignis, uel ca-

lor ficcus. In arte destillatoria *Diplomati* respondet *Balneum Maris* uel *Maria*. Vide *Balneum*.

DIPLOOS, *Diplus*, *διπλός*, *διπλῆς*, significat geminatus, *duplicatus*, duplex. Hippocr. l. 1. Epid. XLVI. 13. & l. de morb. sacro VI. 6.

DIPNOOS, *διπνοός*, *bispirus*, dicitur de uulneribus penetrantibus, uel de foramine, duobus ueluti oculis prærito, Galen. in *Exeg. dist.* Hipp. Foëf. p. 168.

DIPROSOPOS, *διπροσώπος*. Vide *Dichromos*.

DIPSA, *διψα*, *situm* significat, quæ est cupiditas animæ sensitivæ excitata in sinistro cumprimis orificio uentriculi, tunicaque interna gulæ, faucium & uentriculi, confirmataque per motum aliquem spirituum & sanguinis præcipue, ab effluuiis & halitibus falsis, muriaticis lixiuosis concurrentibus. Estque uel naturalis, quæ omnium prima nuper nati passio est, Sylvius l. 1. Pr. Med. c. 1. §. 1. uel præternaturalis, Aucta, Immunita, Depravata, Abolita; de quibus omnibus d. l. Hipp. l. 6. Epid. f. 4. t. 23. meminit *Sitis* leuioris & superficialiæ. Jung. nostra disp. V. de Remor. Purg. th. 2. & seqq. Legatur & Dieter. n. 210. quamuis ejus causam, nimirum calorem & siccitatem non approbemus. Helmont. *situm* uocat præconem laticis uel deficientis, uel alieno uitio corrupti, tr. *Latex humor*. & *Tussis* n. 27. Plura uide in *Indice*.

DIPSACOS, *διψακός*, uide *Diabetes*. Est alias nomen plantæ, quæ & *Labrum Venereis* & *Carduus fullo-nium* uocatur.

DIPSAS, *διψάς*, nomen est serpentis ualde ueneniati, à cuius læsione ægri uehementissime æstuant, & sitiunt, & ut plurimum fatiscetes intereunt, Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 8. Ejus descriptionem uide apud Ul. Aldrov. l. 1. Hist. serp. & drac. c. 8. Terra quoque arida dicitur *διψάς*, *ibid.*

DIPSETICOS, *διψηκτικός*, dicitur de iis, quæ *suum* excitant, & opponitur *ἀδιψα*. Andr. Tiraquell. de Nobil. c. XXXI. §. 275. fol. 1296.

DIPSODES, *διψώδης*, *siticulosus*, à *διψα*, *sitis*. Vide Dieter. n. 212. Hipp. mentionem facit 4. aph. 54. & 5. aph. 64.

DIPYRENON, *διπύρηνον*, instrumentum Chirurgicum, quod *Specillum* uocatur, biceps, duo capita habens, ueluti nucleos a uersa sui parte, summaque sui cuspide, qua aliquando perforata erat, ut linum uelut acus traheret. Meminit Gal. l. 2. de sem. c. 1. l. 9. de admin. Anat. c. 1. Hippocr. uocat *μήλην κροσιστέρινην ἐπ' ἀκρὸς περὴ μύλων*, *Specillum* stanneum in extremo perforatum, l. de fistul. II. 14. Jung. Foëf. *Oec. d. l.*

DIPYRITES, *Διπύριτος*, *διπυρίτης*, epitheton panis *biscocti*, seu bis ignem experti, qualis panis nauticus esse solet. Meminit Hippocr. l. de int. aff. XXIX. 16. Jung. Lind. *Ex.* XVI. §. 142.

DIRADIATIO, *ἀκτινοβολισμός*, apud Helmont. significat actum spiritus animalis momentaneum, quo desert animæ, uel uoluntatis imperium & nutum ad

musculos; ceu organa motus voluntarii, *ir. de Lithias. c. 9. n. 75.* Dicitur & *Irradiatio.* Confirmat hanc sententiam Charlton. *Oec. An. Ex. XI. §. 3.*

DIRECTORIUS, idem, quod *Dirigens.* Vide P. P.

DIRECTUS, *ῥεθός*, idem, quod *Rectus*, apud Scrib. n. 142.

DIRIGENS, vel *Directorius*, dicitur de medicamentis simplicibus, quæ in compositione adduntur basi juvandi gratia, non quidem ad nutum Medici, quod talia sint, sed quatenus vel vehiculum præbent, vel quod parti affectæ habeantur veluti appropriata. Schenk. *Syn. Comp. & præsc. med. form. p. m. 22. seqq.* Jung. *Dogm. Medic. Gen. nostra. p. 750. seqq.*

DIS, particula adaugens separationem, v. g. *Discocta*, pro coquendo dissoluta. De hac particula vide Rhod. in *Lex. Scribon. p. 375.* Italis familiaris particula negationem, vel remotionem aliquam significans in compositis vocabulis.

DISCERPTIO, *ἀλμα.* Vide *Tilma.*

DISCESSUS, præter communem & omnibus notam significationem Chymicis peculiariter dicitur separatio unitorum, cum penitus unita caloris solventis potissimum efficacia separantur, disceduntque. Hoc perficitur expiratione & resolutione commistorum. *Discessus* per expirationem est, cum pars in spiritum attenuata discedit. Et expiratione tunc nominatur principaliter, cum in aërem liberum elevatur dimittiturque. Quando enim excipitur, destillatio vel sublimatio nuncupatur, quæ operationes nonnunquam pro expiratione famulantur. Est autem *Expiratio* in humidis vapidisque, *Rul. & Iohnf. Lex.*

DISCISSIO, *ἀσκηπή.* Vide *Diacope.*

DISCOBOLOS, *δισκοβόλος*, qui *discum* in sublime jaculatur. Comprehenditur sub *Athletis* in lata significatione, *Dieter. n. 11.*

DISCOIDES, *δισκοειδής*, epitheton humoris Crystallini, q. *disciformis*, apud *Aët. l. 7. c. 1.* quia habet aliquam compressam rotunditatem, *Gorr. d. l.*

DISCOLORATIO, idem, quod *Decoloratio*, *ἀχρσία.* Vide *Achroi.*

DISCORDANTIA, *Discrepancia*, *ἀσφασία*, opponitur *Concordantiæ*, vel *Concennui*, *Conformitati*, de qua supra vide *Concordia*, ut ex opposiutione facile innotescat.

DISCREPO, *ἀσφείρω*, idem, quod *Differo.*

DISCRETA purgatio Fallopio dicitur ea, quæ certum & determinatum humorem evacuat, *ir. de purg. simpl. c. 1. Tom. I. Op. p. 4.*

DISCRETIO, *διακρισις.* Vide *Diastole*, *Gal. 3. meth. med. c. 3.*

DISCRETIVUS, *ἀσφρασις.* Vide *Diagnosis.*

DISCRETORIUM, dicitur etiam *septum transversum*, *Barthol. l. 2. Anat. c. 3.*

DISCRIMEN, est apud Latinos ambiguae signifi-

cationis. Vel enim idem est, quod *ἀσφρασις*, differentia, de quo supra, vide *Diaphora.* Vel significat periculum, damnum, *Scribon. n. 70.* Vel etiam est nomen fasciæ, respondentis *Tholo* *Glaucii*, *Gal. de fasciis n. 11.*

DISCRIMINATIO, *ἀσφρασις.* Vide *Diaphysis.*

DISCUNEATIO, *σφηνωσις*, est cunso adacto divisio, vel divulsio. Dicitur & *Cuneatio.* Tale quid fit, quando ligna finduntur, *Hippocr. 3. de fract. t. 40. Galen. in Comm. Jung. Foëf. Oecon. p. 605.*

DISCUS, *δισκος*, orbis, ex ferro, ære, lapide, ligno, qui exercendi corporis causa in auras projiciebatur. Pertinet igitur ad exercitia corporis, *Gal. l. de parv. pilæ exercit. c. 5.* Vide *Dioscubolos.* Aliter exposuit *Andr. Cæsalpin.* dicens; *Discum* fuisse apud antiquos lutorum instrumentum, quod, qui longius projecisset, victor erat, hodie *Rullam* vocari, sive lineam rotulam, quæ filo circumducta & projecta longius rotundo plana transigit *l. 8. de Plantis c. 76. p. m. 366.* *Discus Solis* dicitur Chymicis *Argentum vivum ex auro*, *Rul.* Sed ab aliis refertur inter non Entia, à Fallopio inter Chymistarum mendacia. *ir. de Metall. f. fossil. c. 37. Tom. I. p. 345.*

DISCUSSIO, *Discutiens*, *Discussorius*, *ἀσφρασις*, *ἀσφρασησις.* Vide *Diaphoresis.* Verbum *Discussio* legitur etiam ap. *Scrib. n. 12. 44. 206. 214. & alibi.*

DISEPHTHOS, *διεφθός*, *biscoctus*, idem, quod *Dipyros*, *Lang. l. 1. Ep. 66.* Proverb. *κατὰ μὲν διεφθόρα θύιατ*. De *Brassica διεφθόρα* vide & *Gal. l. 1. de Al. Fac. c. 1.*

DISGREGATIO, *ἀσφρασις*, & *ἀσφρασις*, *Græcis* nominibus dici potest pro diverso considerandi modo: Vid. *Diachoresis* & *Diachorisis.* Prosper Martian. in *Annotationibus ad Hippocrat. 1. aph. 22. p. 432. 433.* per *Disgregationem*, non semper intelligi debere voluit exactam separationem unius ab alio, ita ut diversa occupent loca; quæ Græce diceretur *ἀσφρασις*, à *ἀσφ* & *σφρα*, locus, sed etiam significare tantum separationem illius mixtionis, quæ est in fieri, & dissolutionem vel deunionem, ita ut unus humor præ altero proprias vires exerat, cui significati respondeat Græca vox *ἀσφρασις*, à *ἀσφ* & *σφρα*, separo: quam posteriorem significationem etiam arripuit *D. Wedelius Pathol. Dogm. sect. 2. c. 2. 198. 199. seqq.* Enimvero, quod uterque celeberrimus Autor *disgregationem* posteriorem causam cruditatum constituat, mihi salva eorum autoritate verosimile non videtur, nisi per abusivam cruditatis acceptionem evitandam potius quam inducendam, id explicetur. Certe in cruditate proprie tali non est *disgregatio* humorum urgens, & prædominium unius humoris præ altero; sed solum insufficientis & imperfecta misturarum portionum concoctio, ulteriori digestionis, fermentationis & motu progressivo cum calore vitali indiga, ut ad maturitatem & perfectionem perveniat.

DISJUNCTUS, Gr. dici posset $\alpha\lambda\epsilon\lambda\upsilon\tau\omicron\varsigma$, $\alpha\lambda\epsilon\lambda\upsilon\tau\omicron\varsigma$, est epitheton morborum apud Fernel. l. 1. *Patholog. c. 10.* Suntque *Disjuncti morbi*, qui in distantibus sejunctisque partibus consistunt, quarum nec functio, nec usus est communis, nec una alteri affectum confert & impertitur. His opponuntur *Conjuncti*, $\sigma\zeta\upsilon\gamma\omicron\iota$, & subdividuntur in *Connexos* & *Consequentes*, de quibus vide supra suis locis. Jung. Linden. Ex. VI. §. 19.

DISLOCATIO, idem, quod *Luxatio*, scil. egressus offis e sede sua naturali, in qua fuit junctum, Avic. l. 4. *fen. 5. tr. 1. per totum.* Forest. l. 9. *Obs. Chirurg. 1. in Schol.*

DISPENSATIO, $\delta\iota\omicron\upsilon\mu\omicron\varsigma$. Vide *Diæcesis*.

DISPENSATOR, $\delta\iota\omicron\upsilon\mu\omicron\tau\omicron\varsigma$, $\delta\iota\omicron\upsilon\tau\omicron\gamma\omicron\pi\omicron\varsigma$, proprie dicebatur autore Festo, qui æs pensans expendebat, non adnumerabat. Urbis Romæ quippe initio veteres gravi ære utebantur, Rhod. *ad Scrib. n. 231.* & in *Lex.* In Medicina vero accipitur pro Pharmacopœo, præsertim quando occupatus est in componendis medicamentis, ubi prius simplicia colligit, & ordinate collocat, dicitur *dispensare* in Officinis. Archeus quoque vocatur naturalis *dispensator* mineralium à Ger. Dorneo, in *Genealog. Mineral. c. 8. Volum. I. Chym. Theatr. p. 575.*

DISPENSATORIUM, terminus est technicus, notans vel locum & officinam, vel sæpius librum, in quo agitur de compositionibus medicamentorum. Græcis $\epsilon\upsilon\pi\delta\omicron\tau\omicron\pi\omicron\epsilon\iota\omicron\upsilon$ fuisse dictum, demonstrat egregie Schenk. S. C. & P. M. F. p. 359. Ita habemus in promptu *Dispensatorium* Norimbergense, Augustanum, Londinense, Romanum, &c. Helmontius, eadem perstringens & examinans, ita dici vult à *dispensatione* sive substitutione unius pro altero, *tr. Pharm. & Dispens. modern. v. 24.*

DISPERSIO, $\alpha\lambda\epsilon\sigma\pi\omicron\iota\varsigma$. Vide *Diaspao*.

DISPERSUS, *morbus*, $\sigma\pi\omicron\epsilon\delta\epsilon\varsigma$, vel $\sigma\pi\omicron\epsilon\delta\iota\kappa\epsilon\varsigma$. Vide *Sporadicus*.

DISPLICENTIA, $\delta\iota\sigma\pi\omicron\epsilon\sigma\iota\varsigma$, à $\delta\iota\sigma\pi\omicron\epsilon\iota\omega$, *displiteo*, dicitur de hominibus jam ad statum p. n. vergentibus, Melancholicis, Galen. *libr. 8. meth. med. Displiteus corpus* apud Scribon. n. 188. exponit Rhodius per marcidum, vulgo Melancholicum. Coelius Aurelianus. l. de *morb. chron. c. 4.* dicit de Veneris usu, quod *Displicere* facit sibi met corpus cum pallore, & quadam debilitate, vel mœstitudine.

DISPOSITIO, $\alpha\lambda\epsilon\theta\iota\varsigma$. Vide *Diathestis*. *Dispositio* materiæ consistit in particularum minimarum inter se ordinarum figura ex principiis modernæ Philosophiæ, Linden. Ex. X. §. 20. *Dispositio* & *Dispositum* Paracelso dicitur separatio per naturam ab *Ilech*: inde fluit tempus resolvendi, scil. moriendi, rei per rem, materiæ per materiam, naturæ per naturam, corporis per corpus, per species, per genera, per similes, unum post aliud, usque in consumptionem materiæ primæ in

ultimum *Ens*, de *Tart. l. 2. tract. 2. c. 3.*

DISRUPTIO dicitur species puncturæ vehementioris & majoris, quando punctio pervenit ad carnem, & ita indiget regimine vulneris & regimine doloris. Avic. l. 4. *fen. 4. tr. 2. c. 9.*

DISSECTIO, $\alpha\lambda\epsilon\kappa\tau\eta$, $\alpha\upsilon\alpha\tau\omicron\mu\eta$. Vide *Anatome*, *Diacope*.

DISSECTOR, *Anatomicus*. Valef. in *Hipp. de alimen.*

DISSENSIO, $\alpha\lambda\epsilon\phi\omicron\alpha\upsilon\iota\alpha$. Vide *Diaphonia*. *Dissensio*, quæ in verbis cernitur, cum eadem sententia servatur, omittenda est; cum sensum immutat, non est plane contemnenda, Gal. c. 3. de *humor. v. 29.*

DISSEPTUM, id est, *Diaphragma*, *Septum transversum*. Barthol. l. 2. *Anatom. c. 3.*

DISSIDENTIA, $\alpha\lambda\epsilon\sigma\tau\omicron\iota\varsigma$, $\alpha\lambda\epsilon\sigma\tau\eta\mu\omicron$. Vide *Diastrafis*, idem, quod *Disparatio*.

DISSIMILARIS, $\alpha\iota\omicron\mu\omicron\iota\sigma\mu\epsilon\tau\eta\varsigma$. Vide *Anomæomeres*. Idem est, quod *Instrumentalis*, $\delta\epsilon\gamma\omicron\mu\iota\kappa\omicron\varsigma$, Galen. de *diff. morb. cap. 3.* quamvis si accurate rem consideres, etiam *similares* corporis partes sint organicæ, v. g. *Vena*, *Arteria*, *Nervus* &c.

DISSIMILIS, $\alpha\iota\omicron\mu\omicron\iota\sigma\iota\varsigma$, *Dissimilitudo*, $\alpha\iota\omicron\mu\omicron\iota\sigma\iota\varsigma$, quid significet, notum est. Ejus vero rationem quoque habendam esse in Medicina, præsertim quoad morbos & symptomata, testatur Hippocr. l. 6. *Epid. f. 3. r. 20. f. 1. de iis, quæ in med. t. 1. f. 3. aph. 3.* & Gal. in *com.* Causam *dissimilitudinis* creaturarum, ita ut nihil in rerum natura possit videri in omnibus & per omnia simile cuiquam alteri, esse Ignem multiplicem, qui pro diversitate subjecti, in quod influit, variatur, vult Ger. Dorneus de *Transmut. metall. cap. 3. in Theatr. Chym. Vol. I. p. 503.*

DISSIPUS, $\sigma\mu\epsilon\delta\iota\omega$, $\sigma\mu\epsilon\delta\iota\omega\mu\iota$, idem, quod *Dispergo*. Ita Galen. l. 9. *Meth. med. c. 17.* puerorum substantiam facillime *dissipari*, propter humiditatem, scripsit. Aliquando etiam idem est, quod *Discussio*, v. g. *Dispersare* suppurationem, vel inflationes. Scribon. n. 89. 263.

DISSOLOGISTOS, $\delta\iota\sigma\omicron\lambda\omicron\gamma\iota\sigma\iota\varsigma$, dicitur de eo, quod dupliciter efferri potest, vel duplicem admittit scripturam, apud Galen. c. 1. de *iis, q. in med. in principio.*

DISSOLUTIO, $\alpha\lambda\epsilon\lambda\upsilon\sigma\iota\varsigma$. Vide *Dialysis*. Quod si animi defectum denotat, Græce etiam dicitur $\epsilon\kappa\lambda\upsilon\sigma\iota\varsigma$. Præter illam Pathologicam significationem usitata quoque hæc dictio est Chymicis, estque prima species separationis sive $\alpha\lambda\epsilon\kappa\epsilon\iota\sigma\iota\varsigma$, Kollink. *Chym. l. 2. c. 2.* *Dissolutio* miltioni opponitur, Gasto Claveus in *Apoloz. Chrysopeiæ & Argyrop. Vol. II. Theatr. Chym. pag. 28. 30. 174.* &c. & describitur ibidem, quod sit milti corporis partium essentialium, quæ unicam formam constituabant, secretio in alias partes, maerentibus in illis quibusdam sensilibus accidentibus prioris materiæ aut subjecti. Unamquamque rem *dissolvi* per rupturam vinculorum, quæ eam stringunt, scripsit Helmont. *tr. Tartarus*

rarius non in potu n. 18. Talem dissolutionem mixti, præsertim aquarum Thermalium egregie divisit Fallop. in *Naturalem*, quando portiones in ipso fluxu quædam segregantur, uti videre licet in Thermis Carolinis, ubi canalibus adhæret tophacea materia: & *Artificialem*, quæ triplex est: per *Coctionem*, per *Evaporationem* & per *Elambicationem*, *tr. de Aq. Thermal. cap. 9. Tom. I. p. 222.* De divisione *Dissolutionis* in majorem & minorem, vide *Theatr. Chymic. Vol. I. p. 296.* ubi & mystica, metaphysica, sed fortassis etiam ridicula definitio *Dissolutionis* bis occurrit: *Dissolutio* dicitur cognitio seu coitus masculi cum foemina metaphysicus, & istius ab illo concipientis id ipsum, quod concipere debet. In Pharmaceuticis etiam *Dissolutio* vocatur, quando medicamenta simplicia & composita diluuntur in humore quopiam idoneo ad consistentiam mediocrem, liquidiorum aut crassiusculam, uti descripsit Joh. Dan. Horst. *part. I. Disp. Pharmac. Univ. l. 2. c. 17. p. XXX.* An vero recte Trituræ speciem dixerit, dubitamus.

DISSOLUTUS morbus vocatur Dysenteria apud Walther. *Sylv. Medic. p. 488.*

DISTANTIA, dicitur aliquando pro *Dimensione*. Vide *Dimensio*. Gr. *Διάστασις*.

DISTEMPERANTIA, *δυσκρασία*. Vide *Dyscrasia*. *Distemperies* idem, quod *Intemperies*. Legitur apud Petr. Mich. de *Calderia* aliquoties.

DISTENTIO, apud Latinos diversas obtinet significationes. Vel enim accipitur pro *dilatatione* v. g. arteriarum in pulsu, uti Heraclides apud Gal. *l. 4. de diff. puls. c. 10.* & ita respondet Græco *Διστέλη*, *Διάστασις*, vel fortassis rectius *Διάστασις*. Vide *Diastrasis*, *Diastrale*, *Diatasis*. Vel dicitur de corporis *distensione* in oscitatione vel hiatu, Gal. *l. 3. de diff. respir. c. 10.* ubi in Græco habetur *σχερδινόμενοι*. Vel notat speciem convulsionis, quæ *πέντος* vocatur. Vide *Convulsio*. Hipp. *4. aph. 57. Gal. in com. & l. 3. de L. Aff. c. 10.*

DISTICHIA, *Distichiasis*, *διστίχια*, *διστίχιασις*, item *διστίχιασις*, est morbus in numero aucto pilorum palpebræ alterutrius, vel utriusque, dum alius sub ordine naturali ordo successit, partim à copia succi nutritii pilorum proprii, partim à cuius porositate pilorum proventui favente dependens, Gal. *in def. Med. Æginet. l. 6. cap. 8. & 11.* in quo ultimo mendose legitur *δυστίχια*.

DISTILLATIO, pro *Destillatione* sæpe usurpatur.

DISTINCTIO, *Διστίσις*, *διερισμός*, idem, quod *divisio*, scil. totius in partes, generis in species, universalis in particularia. Significatio est notissima. Res vero ipsa non caret usu in Medicina.

DISTORTIO, *Distorsio*, *Διστέρευμα*, *Διστέρεψη*. Vide *Diastremma*, Hippocr. *2. de vis. 9. in medic. l. 33.* Oculi *distortio* specialiter dicitur *Strabismus*, item *θαλασις*, de quibus vide suo loco.

DISTRACTIO, *Διστροπήσις*, describitur à Rul. quando partes *distrahuntur*, qualibet manente in sua homogenea. Itaque quasi divisio quædam hic fit diversio-

rum antea cohærentium aut unitorum, citra respectum extractionis unius in altero existentis vel comprehensi. *Distractio* autem est duplex, *Separatio*, aut *Calcinatio*.

DISTRIBUTIO, apud Latinos diversimode accipitur. Si de humoribus nutritiis, respondet Græco *ἀνὰ δόσις*. Vide *Anadosis*. Vel de excrementis, dicitur Græce *Δισχύρησις*. Vide *Diachovema*. Aliquando etiam sumitur pro *Distinctione*, vel *Divisione*, apud Libav. *Defens. 2. Syntagm. arc. Chym.* contra Henn. Scheunem. *not. 53.*

DITRICHIASIS, *Διτρίχιασις*, idem, quod *διστίχιασις*, est oculi morbus, cum pilis naturalibus alii subnascentes ipsum pungunt, fluoremque concitant. Galen. *introd. c. 15.* Vide *Distichia*. Gorr. *p. 122.*

DIVAPORATIO, *ἐξάτμισις*, dicitur in siccis, humidis, vel halabilibus exhalatio. Nam Chymici spiritum tam humidum habent, quam siccum, *Divaporatio* instituitur in aliquo vase, velati, pro rei conditione, olla, sartagine, cucurbita &c. Fitque gradibus caloribus diversis. Ruland. & Joht. *in Lex. Chym.*

DIVERGO, *Διάρρηξις*. Vide *Diarrheo*.

DIVERSORIUM, quid proprie significet, aliunde notum est. Tropice vero à quibusdam recentioribus, ni fallor, D. Rivino, dicitur de Glandulis Mesaraicis & Receptaculo Iymbari, in quibus chylus e vasis lacteis affluens moram quandam necit & affusione lymphæ diluitur, atque ita ad ulteriorem motum & ascensum per ductum Pecquetianum disponitur.

DIVERTALLUM, Paracelso dicitur, quicquid ex elementis generatur, *Philos. ad Athen. l. 2. text. 5.* est generatio elementorum. Rul.

DIVES, *πλάσιος*, quis dicitur, omnibus notum est, scil. qui bonis fortunæ abundat. Verum Joh. Fr. Picus Mirandula, *l. 3. de Auro c. 4.* ita descripsit: Is proprie *dives* est, qui religionē imprimis imbutus Christi, deinde sincera pollet sanitate mentis & corporis, demum auri & argenti faciendi potestate præditus est. *In Theatr. Chym. Vol. II. p. 116. 368. 369.* Verum ubinam est ille albus corvus?

DIVINATIO, *Divinatrix*, *πρόγνωσις*, *προγνωστική*. vide *Prognosis*. Rulandus *Divinationem* descripsit, quod sit incertum præsagium, vel prædictio à cogitatione ex propria luce desumptis, ut cum dicitur: Hoc mihi mens mea, vel cor prælagit, vel animus meus angelus indicat. De *divinationibus* licitis vide Libav. *Tom. IV. Oper. p. 32.*

DIVINUM, *θεῖον*, apud Hippocr. variis gaudet significationibus. Ita dicitur principium illud & primaria causa rerum humanarum, vel in hominibus, in specie sexus foemini, *l. de Nat. Muliebr. l. 2. 11.* Vel significat aliquid ita occultum & incomprehensibile, cujus causam neque sensu, neque cogitatione assequi possis. *l. de morb. sacr. l. 4. 6. 9. II. 5. Prognost. f. 1. 1. 4.* Vide Gal. *ad h. l.* In specie à plerisque Interpretibus accipitur *τὸ θεῖον*, sive divinum, pro aëris constitutione peculiari, quæ magis proprietate totius substantiæ,

quam primis suis qualitatibus nostra corpora offendat. Dicitur alias *νοσσοὶ δάκνεισις*, Hipp. l. 2. de nat. hum. 2. 4. Confirmat Charltonus Ex. Pathol. X. §. 22. & nos in Dogm. Med. Gen. p. 191. Jung. Foël. Oec. p. 267. *Divina passio* dicitur Arculano Amor inflans, teste Foresto l. 10. Obs. 29. in Schol. Alias Avicennæ & Iliscus vocatur. Vide *Iliscus*. De *Divino* in Chymia vid. Libav. de igne natur. c. 25. τὸ θεῖον etiam significat Sulphur. Vide infra Sulphur. Alias epitheton *Divinus* additur quibusdam medicamentis ceu hyperbolicum Encomium v. g. Aqua *Divina* Fernelii, cujus descriptio extat etiam in Iuncken Lex. Chym. Pharm. p. 1. p. 31. Ceratum *Divinum* Sculteti in suo Armamentario Chirurgico, & multa alia sic etiam ipsi Hippocrati θεῖος, *Divus*, sive *Divinus*, epitheton attribuitur, quemadmodum olim inter Philosophos & sapientes *Divinus* Plato dictus fuit.

DIVISIO, *Διαιρέσις*, quotupliciter accipi possit, legatur apud Gal. l. 9. de Hipp. & Plat. decr. in fin. De *divisione* Medicinæ specialis in Commentatoriam & Consultatoriam vide Rolsink. in O. ac M. Med. Sp. 2. 1. f. 1. c. 2. *Divisio* quoque dicitur de operatione Pharmaceutica, quando artifex v. g. massam pilularum *dividit* in globulos, vel alias particulas. Vid. Lex. Scribon. Rhodii. p. 376.

DIVITIÆ, *πλεῖσις*, quid significet in triviis notum est. *Divitiarum* finis juxta naturam haud longius profertur, quam, ut ne esuriamus, ne sitiamus, ne algeamus, Gal. l. quod opt. Medicus &c. Hinc *divitiis* præfata non virtutis, sed fortunæ munus dixit, l. de cogn. & cur. an. morb. c. 9. Vide *Dives*.

DIUM, *αἰθήρ*. Vide *Æther*. Sub *Dio* exponere vocat *πρὸς ἐπιφαιδέλειον*, Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 2.

DIURESIS, *διήρησις*, proprie significat excretionem *urinæ*, vel teri per meatus urinarios: Unde & virtus *διηρητική*, medicamentorum & medicamenta *Diuretica*, *διηρητικὰ φάρμακα*, nomen habent, aut salinæ naturæ, aut actualiter humidæ tenuis, sive serosæ. Hipp. de affect. XLIV. 37. l. 2. Prorrh. XXXI. 7. Gorr. d. l. Confer. ad Gal. l. 11. meth. med. c. 19. & l. 5. de Sim. Fac. 9. 20. Catalogum horum medicamentorum vide passim in Practicis, præsertim Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 9. f. 4. Egregie etiam de iis scripsit Iuncken. Chym. Med. Phys. P. II. f. 1. c. 4. p. 484. seqq. Foësius tamen in Oecon. p. 167. existimat, vocab. *διήρησις*, & verbum *διερέω*, aliquando apud Hippocr. sumi pro *διόρρωσις* & *διόρρωδης*, mutatione in serum sive ferescentia, ferotum fieri. v. g. l. de steril. III. 14. 15. l. 1. de morb. XXIX. 5. 8. L. 14.

DIUTURNUS, *χρονικός, μακροχρόνιος*, vide *Chronicus*. Dicitur & *Distinus*. Junge Lex. Scrib. Rhodii pag. 376.

DIVULSIO, *Διύλισις*. Vide *Diaspao*. *Divulsio* urinæ est, cum hypostasis hinc inde est *divulsa*, & quasi hinc inde *nebulosa*. Parac. l. 1. de Urin. judic. c. 2.

DIURNUS, *ήμερανός*, dicitur de morbis & præsertim de febris, quarum paroxysmi accidunt in die &

opponuntur nocturnis, *νυκτερινοῖς*. Petr. Mich. de Calderia Tom. I. Oper. p. 305.

DIVUS, *διῶς, θεῖος, θεοπίσιος*, epitheton, quod *Viris Claris* & *Imperatoribus* solet attribui, ut & *Medicis*. Ita Gal. *Divum Gaium* vocavit, l. 3. de C. M. S. L. c. 1. Jung. Rhod. ad Scribon. p. 27.

DIYDROS, *διυδρῶς*, idem, quod *διυρῶς*, Hipp. l. de intern. aff. alii legunt *διυδρῶς*.

DIYGROS, *διυρῶς*, humidum, perhumectatum significat, vel *diluum*, Hippocr. l. de intern. aff. XXII. 8. XLVI. 3. & alias in eodem libro.

DIYLISMOS, *διυλισμός*, liquationem, transsolationem, vel *saccationem* significat, à verbo *διυλίζω*, *liquare*. Dicitur de *vino liquato*, εἶνος *διυλισμῖος*. Plura vide apud Linden. S. M. Ex. X. §. 219. seqq.

DLADUS, dicitur *Stella*, quæ habet *Cataractam*, arte sc. Paracell. fragm. de Anat. Ocul.

DNOPHERON, *δνοφερῶν*, caliginem, tenebrosum, atrum significat. Ita & *δνοφερῶδες*. Hipp. l. de morb. sacr. XV. 6. 16.

DOCHME, *δοχμή*, *palmum* significat, sive mensuram apud Græcos, qua rerum dimetiuntur intervalla. Sic dicta est *ἀπὸ τοῦ δόξα*. Constat ex quatuor digitis, subintellige *transversis*. Vide *Dactylodochme*, item *Palaste*.

DOCHMOS, *δοχμός, δοχμῖος*, h. e. *obliquus*, recurvus, Usus Hipp. lib. 2. de morb. mul. XXXVI. 1. Erotian. Onomast. p. 37. d.

DOCIMASTICE dicitur, ars, quæ modum tradit explorandi corpora præcipue fossilia, ut cognoscatur, quantum vel metalli vel mineralis in iisdem delitescat, D. Ol. Borrich. in tr. h. iii. §. 1.

DOCOS, *δοκός*, *trabem*, vel *signum* significat, quemadmodum & *δοκίς*, *trabeculam*, vel *parvam trabem*. Inter instrumenta Chirurgica ad curandas fracturas meminit Hipp. 2. de fract. 2. 48.

DOCTILETUS, dicitur Paracelfo quoddam remedium contra cancrum, tr. Labyrinth. Medis. c. 10. In Indice quoque legitur *Dactyletus*.

DOCTOR, Gr. *Διδάσκαλος*, est notissimus honoris titulus, quemadmodum *Viris* Eruditis, & in aliis scientiis atque facultatibus probe peritis & exercitatis, ita & *Artem Medicam* rite callentibus, publica Superiorum autoritate, præviis examinibus & probationibus probe exantlatis solenniter attributus: quamvis non omnibus æquo jure competat, sed quandoque sint, qui titulo tali fruuntur citra omne eruditionis veræ meritum, quos *Doflorculos femicrudos* haud inepte vocavit Lind. Ex. V. §. 12. Dicuntur autem Medici *Doctores*, non quod necesse sit, ut doceant alios, sed quod tantam sibi *Artis Medicæ* comparaverint scientiam, ut data occasione alios quoque docere possint, Linden. E. XII. §. 192. *Doctores*, dicit, h. e. *Imperatores viæ & necis*, satis me hercule ambitiose, cum Hipp. vocaverit *Ministros*, *ὑπηρέτας*. Nec male Libav. scripsit contra

Scheunemann, *defens.* 2. Tom. 3. p. 42. quod quilibet Doctor vi juramenti debeat vera docere, & falsa rearguere in sua professione.

DOCTRINA, διδασκαλία, παιδεία, inter Medico necessaria refertur ab Hipp. *Lege II.* 8. Jung. Linden. *Ex. I.* §. 17. Dividitur in latam vel diffusam, Gr. διεξοδικήν, & compendiarium, κατ' ἑπιτομήν. Illa quidem reddit perfectos artifices: interim tamen neque hæc tanquam inutilis rejicienda, cum summam totius rei brevibus complectatur, Gal. 3. *de iis, q. in med. i.* 17. Quod vero fuit, qui per compendiarium doctrinam non verentur artem nostram brevem & vitam longam promittere, illi magnopere falluntur, & alios quoque fallunt, cum ad artificem peritum minimè sufficiat methodus, aut doctrina compendiarium, sed requiratur longa circa particularia exercitatio, uti rectissime hoc passim inculcavit Galenus.

DODECADACTYLON, δωδεκάδακτυλον, nomen Intestini, inter tenuia primi, à longitudine duodecim digitorum transversorum sic appellati, Latine Duodecimum dicti, Helmont. *iv. Septuplex digestio n. 2.* Cohæret mediante pyloro, sive orificio dextro ipsi ventriculo. Vid. Galen. *l. 6. de Admin. Anat. c. 9.* Olim quidam non dignati sunt vocare intestinum, priusquam in anfractus orbisque convolvatur, sed ipsum ἐκφυσί, productionem, appendicem, appellarunt, cap. 12. Hodieque clarum insertionem duorum ductuum Biliarii & Pancreatici. Junge Bartholin. *Anat. l. 1. c. 10.* qui longitudinem 12. digitorum in dubium vocavit.

DODECATHÉON, δωδεκάθειον, epitheton Antidoti cuiusdam ex duodecim simplicibus constantis, cujus descriptio habetur apud Ægin. *l. 7. c. 11.*

DODRA, antiquis potionis genus ex novem speciebus confectum. Raymundus Mindererus, *Aloedarii c. 12.*

DODRANS, δοδράμιον, nomen ponderis & mensuræ in quantitate continua & discreta usitatum, significans tres quartas partes totius, v. g. novem uncias, aut duodecim digitorum. Occurrit apud Scribon. *Larg. n. 42.*

DODRYX, δοδρύξ, significat Cochleare. Significat & Radium sive Pistillum, cum quo aliquid in mortario tunditur. Gorr. p. 114.

DOGGA proprie nomine Arabico vocatur Panarium sive Reduvia apud Avenzoar *l. 8. Theor. c. 18. & l. 4. Pract. c. 17.* allegante Ingrassia, *com. in Avic. l. de Tum. p. n. p. 289.*

DOGMA, δόγμα, in genere sententiam vel opinionem de aliqua re vel materia significat, C. Hofm. *in com. ad Gal. de V. P. n. 53.* Unde quædam dogmata sunt incerta, quædam probabilia, quædam absurda &c. Galen. *l. 8. de Hipp. & Plat. decret. c. 9. & alibi.* Enimvero aliquando specialiter & accurate Dogma Medicum dicitur, quod nititur vera ratione & experientia. Hinc & Medicina Dogmatica & Medici Dogmatici, δογματικοί, item λογικοί, contradistinguuntur ab aliis sectis, Methodica & Empirica, eorumdemque sectatoribus, Galen.

de subfig. *Empir. c. 7. 8. & 9. & alibi; l. de secta; de opr. sect. &c.* Jung. Gorræum *d. l. & alios.*

DOLICHOLITHOS, δολιχόλιθος, hoc nomine appellavit D. Georg. Hier. Velschius lapidum genus ex Comitatu Tyrolensi ad se allatum, nigricans, Phaeolos magnitudine & figura accurate repræsentans, attritione nonnihil odoratum. *Ephem. Nat. Cur. Ann. I. Obs. 157.*

DOLICHOS, δολιχός, interdum & δολιχος, triplicem habet significationem. I. notat legumen oblongis filiquis constans, quod aliis Phaeolus, aut Lobus dicitur Gal. *l. 1. de Al. Fac. c. 28.* Deinde significat Cursum, aut certum curriculi spatium, duodecim, aut secundum alios, viginti quatuor stadiorum, & ita cursum diu continuatum, Gal. *l. 2. de san. tu. c. 10. fin.* Junge C. Hofm. *comm. ad Gal. de V. P. n. 481.* ubi & δολιχόειν, i. e. dolichum currere, & δολιχόδρομος, legitur. Denique adjectivum est, & significat longum, prolixum. Vide Lexicographos.

DOLIUM, δίψος, quid significet, & pueri norunt. Varium quoque utrum dolia in arte Medica & Pharmaceutica. Præsertim vaporarii hydropticorum per dolium meminit Gal. *l. de util. resp. c. 4.* Dolia, quæ musto vel vino replentur, collocanda esse cum interstitio, ne inter sese vitio serpent, ex Plinio *l. 14. c. 21.* notavit Linden. *Ex. X. §. 184.* Doliolum diminutivum est, Græc. πιθήριον. Doliola ex Tamarice parata splenicis proficua laudat Rhod. *ad Scribon. c. 128.* Patantur etiam ex larice, junipero, betula &c.

DOLOR, άλγος, άλγος, ἔδνη, πόσις, &c. in genere tristis est sensus, ut Voluptas blandus, vel suavis, Gal. *l. 2. de L. A. c. 2.* Unanimi quoque Medicorum consensu certum est, Dolorem non esse morbum, sed symptoma; & quidem Actionem læsam, Qualis vero actionis læsæ species sit, nondum expeditum est. Plerique veteres & recentiores statuunt, actionem esse Depravatam, & quidem actionem Tactus; Nobis vero verisimilius videtur, esse p. n. Austam, uti demonstravimus in *Dogm. N. Med. Gen. n. 273. seqq.* Alii referunt ad Animi passiones sive Affectus, v. gr. Willis *de An. Brut. Part. I. c. 9.* & Charlton. *Ex. Barthol. 8.* Differentiæ doloris sunt multifariæ, v. gr. Dolor Gravativus, Tensivus, Acutus, Punctorius, Rarus, Levis, vel cum stupore quodam Pulsativus, Ulcerosus, Pruriginosus, Criticus, &c. Inter recentiores videatur & Laur. Bellin. *in ejus opusc. Medic. tr. de morb. cap. p. 568. seqq.* Causa doloris proxima consistit in solutione continui partium nervosarum repente & cum vehementia, sed diversimode fiente, unde anima mediantibus spiriibus animalibus perferenscit. Cæterum quod vocab. Dolor etiam sumatur pro ipso morbo & parte affecta, patet ex Rhod. *ad Scrib. in Not. p. 16.* & Rob. Keuch, *ad Q. Seren. in not. p. 116.*

DOLUS, δόλος, δολοφροσύνη, significat deceptionem, fallaciam, aut circumventionem. Hunc Medico quandoque esse licitum, testatur Rolink. *O. ac M. M. Sp. l. 14.*

l. 14. f. 13. c. 17. & aliæ Observationes. Omnis vero *dolus malus* abfit à Medico, ceu viro probo, cui suprema lex est: Salus Ægri. Fallacias etiam Chirurgicas quære apud Scultet. *Arm. Chirurg. in Indice primo lit. F.*

DOMESTICUS, οἰκέτιος, quid proprie significet, huc non pertinet, & cuilibet notum est. Per translationem in Medicina notat id, quod alicujus naturæ est familiare, conveniens, accommodum. Unde & morbi quidam dicuntur *domestici*, h. e. οἰκέτιος, Hipp. 2. aph. 34. Vide Dieter. n. 605. Ita & de muliere quadam sibi familiari, vel *domestica* usurpat Hipp. de nat. puer. IV. 9. Hoc quoque epitheto exornatur *Syrupus de Spina Cervina* in Dispensatoriis, quando *Domesticus* vocatur, haud dubie ad commendationem pro usu frequentiori, quamvis non ubique sit in usu ob nauseam & segnitiam, ob quas etiam exulare jussit Ludovic. in *Pharmac. Dissert. I. p. 152.* Alii vero ejus usum in infantibus valde commendare non verentur.

DOMINA, δεσπότις, quid significet, ex aliis Lexicis jam constare debet. In Medicina vero præbet epitheton aquæ ad partum & menses promovendos pretiosioris Myrsichto, ut *Aquam Dominarum* vocaverit *Arm. fœt. XLX.*

DOMINATUS, δυναστεία, à δυναστεύω, dominor, dominatum teneo, prædominor. Dicitur vel de tempestate, quæ vel in toto anno, vel in certa ejus parte prævalet & dominium obtinet, Hipp. 3. aph. 5. Gal. vocavit νεβριτισμῶν, 6. 3. in 3. Epid. t. 8. vel de humoribus prærogativam præ aliis & super alios habentibus, 6. Epid. f. 5. t. 18. ubi πρὸς πρῶτος legitur, quod vocab. Gal. per dominatum exposuit, à verbo πρῶσταν, præesse. Vid. Dieter. n. 214. Ita Aër dicitur δυναστεύς, dominus, dominans, prædominans in omnibus symptomatibus, Hipp. l. de flatib. IV. 9.

DOMITUS, supin. verbi *Domare*, accipitur pro *valde colto* à Q. Sereno in hoc versu: *Ovum valde teres dominium ferventibus undis*, Gr. κρῆφθαι. Vide Keuch. in not. ad illum p. 153.

DOMUS, Domicilium (veteribus *Domicolium*, teste Keuchen. d. l. p. 128.) Gr. οἶκος; quid significet, nemini non notissimum est. *Domorum* vero quoque rationem esse habendam Medico, exemplo reconvalescentium demonstrat Galen. l. 7. *Meth. med. c. 6.* Jung. l. 10. c. 8. & alibi. Ita inter causas morificas refertur *domus* recenter calcæ illita à Gal. l. 7. de V. P. c. 8. (ad quem locum adde C. Hofmann. *comment. n. 465.*) *comm. I. in 1. Prorrh. t. 8. l. de Us. respir. cap. 4. &c.* Quomodo *domus* elotæ, vel clausæ virus pestilens infringant, scripsit Helmont. in *Tumul. pestis. §. Præservatio.* Cæterum vox *Domus* per metaphoram cochlearum quoque testis & speluncis ferarum tribuitur, docente Keuchen. ad *Seren. p. 185.*

DONO, ἑπιδιδωμι, sumitur interdum pro *Exhibeo*; *Do*, Scribon. n. 13. quamvis Barthius parum Latine dictum judicaverit, lib. 49. *advers. c. 16.*

DONUM, δῶρον, vide *Doron.* *Donum Veneris* quid dicatur Chymicis, vide apud Libav. *defens. I. contra Scheunemann. T. III. Oper. p. 20.*

DORCADIZON, δερκαδίζων. Vide *Caprizans.*

DORCAS, δερκάς. Vide *Capreolus.*

DOREA, qui interdiu, non noctu videt, Rhaf. & Mer. de *affect. oculor. c. 1.*

DORIS, Doridos humor, significat *aquam marinam*, præsertim apud Poëtas. Usus Q. Serenus in *Medicina metrica.* Vide Keuchen. in not. ad illum p. 159. 271.

DORMIO, vide *Somnus.* *Dormire* an aperto ore conducatur? vide C. Hofmann. in *comm. ad Gal. de V. P. n. 402. 813.*

DORMITATIO usurpatur pro somnolentia ab Hartmanno in *Prax. Chymiatr. T. I. p. 97. edit. Cardeluc. de oleis Chymice destillatis*, in specie de usu olei Croci.

DORON, δῶρον, significat *donum*, rem aliquam gratis ab altero acceptam. Ita ipsa quoque *Medicina Donum Dei* jure dicitur, & Medicus à Siracide cap. 38. Ita sanitas inter bona temporalia præstantissimum *Dei donum* laudatur. Porro Græc. δῶρον idem significat, quod δακμή, palmus; unde δῶδρον, τερεδάδρον, πυρτιδάδρον, &c.

DORPESTOS, δερπηστος, aut δερπηστος, significat *cœnam*, aut cœnæ tempus, apud Hipp. l. 5. *Epid. XI. 17.* Jung. Foëf. p. 169.

DORPOS, δερπος, idem, quod δερπηστος, cœna, Gorr. p. 114. quamvis Lang. l. 1. ep. 55. per prandium verterit, quod & cœnam ἐπιδερπίδα dici statuerit.

DORSALIS, ὠρητικῶν, dicitur de *Medulla spinali* à Gal. 5. aph. 65. Est etiam epitheton certæ speciei *Aitrophizæ*, quæ dicitur *Tabes Dorsalis*, quæ libidinosis & Veneri nimis deditis familiaris; in qua febris expertes bene quidem comedunt, nihilo tamen minus colliquantur & marcescunt, conquerentes sibi videri ex superioribus partibus à capite veluti formicas in spinam prorepere, & una cum urinzæ alviqque excretionem semen quoque liquidum copiose effluit, unde ad generationem postea fiunt inepti. Cujus causa sine dubio in succi nutritii sanguinisque tenuioris vitio colliquativo spiritus quoque animales irritante consistere videtur.

DORSUM, ὠρτον, in plur. ὠρται, dicitur posterior pars Thoracis, sive medii ventris à cervice usque ad septum thoracis. Celsus vocat. ὠρτον plerumque reddidit per scapulas, in text. Hippocr. 2. *Prorrh. XXXVI. 14. 15. XLIV. 3. 6. aph. 22.* Verum strictius, quam par est, recte animadvertente Foëf. *Oec. p. 436.* Alii latius acceperunt *Dorsum*, dicentes totam posteriorem corporis partem ab occipite usque ad extremum Coccygem, triginta quatuor vertebra compactam, uti Arist. l. 1. *Hist. An. c. 15.* Verum accuratius Anatomici lumbos & os sacrum cum coccyge ad continentes imi Ventris sive abdominis referunt; *Dorsum* vero posteriorem Thoracis partem constituunt. Bartholin. l. 2. *Anat. in proœm.* Gr. dicitur μετεσθηριον, Gal. *Intrad.*

c. 10. Pars nasi superior ossea & immobilis dicitur Dorium, cujus pars acuminata Spina vocatur. Barthol. l. 3. *Anat. c. 10.* Bidloo *Anat. Tab. XIII. fig. 1.*

DOSIS, *δosis*, usitatissimum Medicis vocabulum, quo innuitur *quantitas* medicamenti, vel simplicis, vel compositi, quæ una vice homini præsertim ægro exhibetur. Ejus inventio determinata adeo est difficilis, ut nihil sit, quod in praxi Medica artem magis reddat conjecturalem, quam singulorum præfidiorum quantitas, Gal. *de cur. rat. p. S. M. c. 12.* Nihilominus omnem operam impendat Medicus, præsertim in purgantibus, ne vel ægrom in discrimen vitæ conjiciat, vel Medicus sese ludibrio exponat, Paracell. *defens. 3. & Paragr. l. 3. c. 4. §. 1.* Vid. *Dogm. nostr. Med. Gen. P. VI. c. 5. p. 755. seqq. & not. ad Jessen. de Sang. V. S. miss. p. 131.* De *Dosis* plerorumque medicamentorum vide præter alios, apud Schroder. l. 1. c. 33. & Excell. D. D. Georg. Franci, Prof. Heidelberg. *Appendicem Synopses Instit. Medic. continentem Delineationem Dosis Medicamentorum.*

DOTHIEŒ, *δοθίη*, id est, *Furunculus*, Gal. l. 2. *meth. med. c. 2.* de quo nomine notavit Galenus, quod nec locum affectum repræsentet, nec causam, quæ ipsum efficit. Significat autem tumorem *δοθιματώδη*, ex crassis humoribus in carnosus plerumque partibus consistentem, mitem quidem, cum solam cutem occupat, sed pervicacem & malignum, ubi subter actis radicibus erumpit, l. *de tum. p. n. c. 15.* Jung. l. 5. de C. M. S. L. c. 7. Est ex genere inflammationum in abscessus degenerantium, & respondent *Varis*. Meminit quoque Hipp. l. *Affect. XXXV. 12. & l. 6. Epid. f. 3. l. 28.* Vid. & Ægin. l. 4. c. 23. Junge Sennert. l. 5. *Med. Pr. p. 1. c. 9.* Causa ejus consistit in sanguinis crassioris & fœculenti extravasati collectione.

DOXA, *δόξα*, duplicem habet significationem: (1) notat *opinionem* incertam de aliqua re. Unde, qui tales sœvent opiniones, dicuntur *δοξαστῆς*. (2) significat *famam*, *gloriam*, & honorem, cujus etiam rationem probe habere debet Medicus, monente Hippocr. l. *dec. orn. V. 8.* ad quem locum vide egregiam *Exercitationem* Linden. S. M. Ex. II. §. 23. Vide & *Gloria*.

DRACATIUM, id est, *Saturnus*, Rul. & Iohnf.

DRACHMA, *δραχμή*, nomen est ponderis & mensuræ. Duplex fuit olim, *Ægyptia*, & *Attica*. Illa pendet obolum, scribente Cleopatra; hæc vero scrupulos tres, vel obolos sex, qualis etiam hodieque usitata est in officinis. Harum octo faciunt unciam. Signum est 3. Olim fuit, Ψ . Gal. *de ponder. & mens. cap. 2.* Mensuralis *drachma* etiam octava pars uncie est, & nonagesima sexta libræ. Dicebatur & olim *δραχῆ*, *Holæa*, cujus nota fuit Galen. d. l. Vide Gorræus p. 115.

DRACHUM, est terminus Paracelsicus obscurus, cujus meminit in *Philosophia* l. 4. *tract. 1. cap. 3. in fin. Castell. Lexic. Med.*

Videtur denotare ultimam dissolutionem elementi aquæ, vel ejus consumptionem.

DRACO, *δράκων*, est vocabulum multæ significationis. (1) nomen est *piscis marini*, qui & *Araneus* à quibusdam vocatur, cujus plenior descriptionem leges apud Aldr. l. 2. de *pisc. c. 50.* De hujus ictu venenato & remediis adversus illum egit quoque Galen. l. 9. de *S. Fac. §. Sulphur, & l. 11. §. Draco marinus &c.* Alias caro ejus inter alimenta nihilominus refertur, & quidem duræ carnis, l. 2. de *Al. fac. c. 31.* (2) significat *Serpentem* varix formæ & magnitudinis monstruosæ, de quo legatur d. Aldrov. l. 2. de *Serpent. & Dracon. c. 12.* ubi statim ab initio homonymiam hujus vocabuli præclare declarat. Huc referri debent observationes de *Draconibus Carpathicis*, & eorum speluncis, quæ extant in *Ephem. Nat. Cur.-An. III. Obs. 139. & 194.* Præter has proprias significationes (3) à Spagyricis frequentissime tribuitur hoc nomen *Mercurio*, sive *Argento vivo*, non solum in operationibus Lapidis Philosophici, uti videre est in scriptis Basillii Valentini, & passim in *Theatr. Chym. Rul. in Lex. Libav. aliquoties*; sed & in operationibus medicamentosis e Mercurio paratis. Ita Mercurius dulcis sublimatus sive meteorizatus dicitur *Draco mitigatus*, Schrod. l. 3. c. 15. p. 406. Duo *Dracones* Quercetani sunt Argentum vivum sublimatum & *Regulus Antimonii*, Libav. *Apoc. Hermet. Part. prior. c. 9.* *Draco* etiam dicitur *Sulphur*, quod extrahitur e corporibus per magisterium, Luc. Rodargirus *de solut. Philos. c. 6. in Th. Chym. Volum. V. p. 735.* Reliquas significationes ceu huc non pertinentes omitimus.

DRACONITES, *Draconias*, sive *Drachates*, *δρακωνίτιος λίθος*, nomen Gemmæ lapideæ, de qua Plinius pluribus l. 37. c. 19. quod fiat e cerebro draconum. Sed nisi viventi abscondatur, nunquam gemmascit, invidia animalis mori se sentientis. Igitur dormientibus draconibus caput amputari debet, & ita auferri. Rul. Ei tribuunt virtutem, omnia venena fugandi, & venenosos morsus curandi. Tales etiam *Draconites* ex nostris Hydris & Chelydris colligi ferunt nonnunquam, de quibus idem Rul. opinatur, vel ex cerebro hydriorum colligi, vel ex spuma per attritionem mutuam excitata generari. Enimvero Fr. Hofm. detexit hanc fraudem dicens, concurrere circumforaneorum imposturam, plebeis obtrusam, dum nihil aliud sunt, quam Chelæ vel Squillæ marinæ, quæ dentatæ ab uno latere interiore semifalcatæ, ebore quovis nitidiores, quas affabre ea parte, qua dearticulatæ fuerunt, committunt, capsulisque ossis & ligneis decenter inserunt, vulgo schlan-genfrônlein. In *Clav. ad Schrod. l. 3. c. 8.*

DRACONTION, *δρακόντιον*, Latine *Dracunculus*, duplicem potissimum habet significationem: *Botanicam*, quæ non est hujus loci, dum plantam Aro similem acrioris facultatis denotat. Ruland. vult, etiam hoc nomen competere *Craffællæ* vel *Ophioglossi*, in *Lex.*

Et *Pathologicam*; quando significat ulcus, quod latior- nem habet nervi à proxima parte. Dicitur vero *Dracunculus*, quod nervus in motibus membri recedat in ulcus, & sese in ullo occultet, Galen. in *def. Medic.* Vel sunt corpuscula nervola, frequentius in ubiis genita, calore, crassitudineque lumbricis similia, in Arabiæ locis familiaria. Gal. l. 6. de *loc. Aff. cap. 3.* quem tamen affectum ipse nunquam vidit. Aëtius ex Leonida *Dracunculum* lumbrico similem esse dixit, interdum magnum, alias parvum reperiri, & frequentius quidem in cruribus, aliquando vero & in brachiorum musculis oriri & consistere; nasci autem in Æthiopia atque India maxime pueris, lumbricis latis non absimilem, moverique sub cute sine molestia, verum temporis progressu circa *Dracunculi* extremitatem suppurationem fieri, cuteque aperta *Dracunculum* caput exerere, quem si quis tentet attrahere, dolorem ingentem moveri, præsertim si eum abrumpi contigerit. Quod enim intus relinquitur, acerbissimos dolores excitare, proinde ut ne intro animal recurrat, valido filo brachium constringi oportere, idque quotidie agendum esse, ut *Dracunculus* progrediens paulatim integer excludatur. Verum Soranus, ut refert ex eo P. Ægineta, l. 4. c. 59. non existimat animal esse, sed nervosam quandam substantiam, quæ opinionem motus solum præbeat. Sed quid revera sit, nemo Medicorum explicare potest, qui Europam incolunt; posse tamen animal esse, ratio nobis dicitur, cum non modo in ventriculo atque intestinis creari, verum etiam ex cute erumpere tum pediculos, tum majora quandoque animalia, compertissimum habeamus ex historiis. Incurtudinem quoque hanc, quid de veterum *Dracunculis* statuendum sit, non diffiteatur Horst. l. 8. *Consult. & Epist. Medicin. Obs. 8. Tom. II. oper. p. 409.* Meminit & eorundem in *Instit. Med. Disp. XI. in additam. Tom. I. oper. pag. 299.* Item Casp. Reies *Camp. Elysi. quest. 36. n. 7.* Jungatur D. Etmüllerii Observatio de *Crinonibus*, quæ extat in *Actis Eruditor. Lipsiens. An. 1682.*

DRACUNCULUS, δρακύνιον. Vide *Draconium*.

DRAGANTUM, vel idem, quod *Tragacanthum*, species Gummi cujusdam, vel est idem, quod *Viriolium*, vulgo *Zegi*, præsertim *Hispanicum*. Rul. in *Lex.*

DRAGETA, idem, quod *Tragea*, apud Forest. l. 3. *Obs. Chirurg. O. 3. in Schol.*

DRAGMIS, δραγμῖς, dicitur *Pugillus*, quantum tribus digitis comprehenditur, Hipp. l. 2. de *morb. LIII. 26. l. 1. de morb. mul. CI. 58. l. de nat. mul. XXIX. 11. XC. 4. l. de int. aff. LIX. 6.* Interdum scribitur per χ , δραχμῖς, quam scriptionem etiam Linden. retinuit. Verum videtur accuratius esse per γ , δραγμῖς, quia descendit à verbo *δραγῖω*, prehendo: unde & *δραγμῖς*, manipulus.

DRAPTOS, δραπτῖς, dilaniatum, divisum, dilaceratum significat, Gal. in *Exeg. dict. Hipp.*

DRASTICOS, δραστηκός, i. e. *Activus*. Ulurpatur de Medicamentis præsertim efficacis & multarum virium,

in specie de purgantibus fortioribus usurpari quoque solet.

DRIFF, *Drif*, Helmontio dicitur *Lapis Butleri*, vel ejusmodi potestativum fermentativumque remedium, tr. *Butler*. Paratur ex usnea, sale marino, & ente veneneris, cum Ichthyocolle soluta, habeturque *Periapton Salutis Magneticum*, quo solo tactu extremo linguæ apice salutem afferri creditur *Ephem. Nat. Cur. Ann. II. Obs. 53. Schol.* Plura de *Drif* vide apud Joh. Marcum Marci in *Philos. veter. restit. P. IV. sect. 1. subsect. 9.* Ejus efficaciam suspectam reddere aulus est D. Ludov. in *Pharmac. Dissert. I. p. 125.* Alii ex modernis docent parari *Driff* ex capite mortuo Vitrioli Veneris beneficio salis volatilis urinæ à fœtore liberati: differt hoc *Driff* à Mercurio Diaphoretico ut & Oleo Vitrioli Veneris. D. Etmüll.

DRIMYLEON, δραμύλειον, i. e. *acris leo*. Ita impudentissime appellasse Menodotum Empiricum omnes Medicos & Philosophos, qui ratione niterentur *δραμύλειοντας* & *δραμύμωρος*, id est, *acres fatuos*, sive stultos, testatur Gal. l. de *subfig. empir. c. 13.*

DRIMYMOROS, δραμύμωρος, *acris stultus*. Vide *Drimyleon*.

DRIMYPHAGIA, δραμυφαγία, significat *esum acrium*. Usus aliquoties hac voce Dioscorides: usi & alii Medici. Gorræus in *defin. p. 116.*

DRIMYS, *Drimytes*, δραμῖς, δραμύτης. Vide *Acree*. Confundi interdum cum *Acido*, τῆ ὄξι, docet Galen. 1. in 6. *Epid. t. 29.*

DROGISTA, μυρψός, μυροπώλης, idem, quod *Pigmentarius*, Pigmentorum intior. Rhod. ad Scribon. in *not. p. 62.*

DROMEDARIUS, vel *Dromeda*, est genus *Camelorum*, cujus descriptionem pleniorē vide apud Aldrovand. l. de *quadrup. bisulc. c. 34* & circa structuram Anatomicas observationes in Oldenburg. *Actis Philosoph. Ann. 1669 in Julio.*

DROMOS, δρόμος. Vide *Cursus*.

DROPACISMUS, δραπακισμός, vide *Dropax*.

DROPACISTOS, δραπακιστός, dicitur vel de *Dropacibus*, vel de similibus topicis medicamentis, quæ *dropacum* modo illinuntur, quæ alias à Galeno appellantur *πιπρωτά*, *Picata* medicamenta. c. 3. de *iis, q. in med. t. 32.*

DROPAX, δρώπαξ, est medicamenti Rubificantis forma quædam, interdum liquidioris, in modum malagmatis, interdum siccioris, emplastris modo, prout usus exigit, parata, vel ad alimentam & vitam partibus conciliandam, vel etiam ad vitia inveterata & contumaciora educenda inventa. Dividitur in simpliciorē, & compositum: in *Dropacem* veterum & recentiorum. Vid. Morell. *Form. rem. l. 2. f. 1. c. 14.* Schröder. l. 2. c. 53. Fr. Hofm. in *Clav. ad h. l.* Dicitur & *Picatio*, *πιπρωσις*, item, *δραπακισμός*. Rolf. *O. ac M. Med. Sp. l. 4. f. 9. p. 2.* Vocatur & *ψιλάθρον*, *depilatorium*, ab effectu, quod pilos evellat, Keuchen. ad *Q. Séren. p. 196.*

DROSATUM, *δρόσπον*, idem, quod *Rosatum*. Keuchen. d. l. p. 226.

DROSOMELI, *δρσομελι*, mel viscidum, quod & *αίχμηλι* vocatur, q. d. mel *aërium*. Hodieque dicitur *Manna*. Junge Galen. l. 3. de *Al. fac. c. 39*. Vide *Mel: Manna*.

DROSOS, *δρόσος*. Vide *Ros*.

DRUPA, *δρυπητής*, epitheton Olivæ, q. d. *decidua*, caduca, *Æginet. l. 1. c. 81*. De hoc vocab. vide Hier. *Mercurial. Var. Lect. l. 1. c. 3*. & C. Hofmann. l. 5. *V. L. cap. 1*.

DRYINUS, *δρύνος*, q. d. *Querculus*, nomen serpentis venenosissimi, & foetentis, cujus meminit Gal. l. de *Theriac. ad Pison. c. 8*. *Æginet. l. 5. c. 15*. Ita dicitur, quia ad quercum radices degit. Delineationem & descriptionem ulteriorem vide apud Aldrov. l. 1. *Hist. serpent. & drac. c. 14*. Dicitur & *Chelydros*, *χελυδρος*.

DRYOPETIS, etiam significat *Ranunculum viridem*, five *Calamiten*, à calamis, in quibus degit, ita dictum. Schröder. l. 5. cl. 1. n. 31.

DRYPETES, *δρυπητής*. Vide *Drupa*. Dicitur etiam *Drupus* de aliis fructibus maturis & deciduis. Goræus d. l.

DUA, pro *Duo*; antique dici, patet ex Scribon. num. 45. 81. 82. 156. &c. pondo *dua*. Vide *Rhod. in Indice Scrib. p. 376*.

DUALITAS, *δualς*, i. e. numerus binarius, quam nonnulli materiam infinitam esse dixerunt, sed stulte, iudicio Galen. l. 3. de *dieb. Crit. c. 11*. *Dualitatem* morbum dixit, quemadmodum *Unitatem* sanitatem, Ger. Dorneus in *tract. de Vita brevi*, Tom. I. *Theatr. Chym. imo mortem per dissectionem ab unitate recessum & corruptionem*. Idem *tr. Physica Genesis. p. 357*.

DUAMIR, species Serpentum ingredientium compositionem *Theriacæ*. Rul. Sunt ergo *Viperæ*.

DUBEL COLEPH, est compositio e *Corallio* & *Carabe*. Rul. in *Lex*.

DUBLECH, dicitur apostematum cavitas in genere manifesta cum solutione continui. Rul. & Iohnf.

DUBLETUS, idem, quod *Nodus*, estque Tumor pituitosus ad abscessus cum folliculo pertinens. Amat. Lusit. cent. 3. cur. 100. in *Schol. Forest. Chirurg. Obs. l. 3. O. 7. Schol.* Habetur alias pro vocabulo generali apud Arabes, quod æquipollet Græco *πάσημα* & Latino *Abscessus*, five *Vomica*, I. H. Velsch. ad *Marcell. Cuman. Obs. 8. Cent. I. p. m. 38*. Legitur & *Dablet* ibidem. Item *Dubelet* & *Dubeletii* in operibus *Metax. fol. 362. b*.

DUCCIA à Barbaris dicta fuit *Gutta*, vel *Cura per Stillicidium*, Fallop. *tr. de aq. therm. & mer. c. 10. & 13. Tom. I. p. 229. 249*. Apud Andr. Baccium legitur *Duc-sia*, cujus duplicem modum tradidit de *Therm. l. 2. c. 14. p. 112. seqq.* Inter *Balnea* etiam *Lucensia* quartum vocatur de *Ducciis l. 3. p. 313*.

DUCCO, *δύω*, i. e. *Educo*. Vide *Ago*. Aliquando *ducere* etiam idem esse, quod *Bibere*, monstrat *Keuchen.*

ad *Q. Seren. pag. 193. 194*. Alias *Duco* sumitur pro *Traho*, *ἔλω*. Unde.

DUCTILIS, *Ductibilis*, *ἔλαμνος*, *εὐέλαμνος*, dicitur de eo, quod distractum propter visciditatem non divellitur, sed continuum manet. Usurpatur de farina triticea, Hipp. 2. de *artic. 1. 44. vel 45*. Per metaphoram etiam Galen. attribuit dolori hepatis continuato & qf. viscido, lib. 2. de *L. Aff. cap. 8*. Ita & *Metalla Ductibilia* vocantur omnia, quæ sunt liquabilia, quæ originem ducunt ex Mercurio. Nam materia eorum est substantia aquea, mista cum substantia terræ, commistione forti, & non potest unum ab altero separari. Richard. Anglicus in *Correclorio c. 5. Theatr. Chym. Vol. II. pag. 288*.

DUCTUS, ab Anatomicis sæpe sumitur pro *Canalis*, *σπλην*. Vide *Canalis*. Ita apud Bartholin. leguntur *Ductus Chyliferus libell. 1. c. 3. appendic. 2. Ductus Lactei*, *Roriferi*, *Biliarii*, *Pancreaticus*, *Lymphatici*, &c. Quære in *Indice* dict. Autoris. *Ductus Muci* excretorios invenit Nic. Steno Peier. *Exerc. XXII. & Ductum Prostatæ* Joh. Dan. Major cum Casp. Manthio Barthol. l. 1. *Anat. c. 23*.

DUDAİM, Hebr. *Mandragoram* denotare dicit Schröder. l. 4. cl. 1. n. 201. quod ventilare non est huius loci.

DULECH. Vide *Dulech*.

DUELLA, dicitur tertia uncie pars, octonis scrupulis terminata. *Rhod. ad Scrib. n. 145*.

DUELUM, *μιομαχία*, in genere significat pugnam & concertationem inter duo. Sumitur autem vel in bonam, vel in malam partem. In bonam, quando dicitur *Duellum Animi* cum Corpore, à Ger. Dorn. *tr. Vita Brevis. Theatr. Chym. Vol. I. pag. 234. 472. seqq.* In malam, quando causa morbifica pugnat cum calore & flamma vitali, & ita coincidit cum *Dualitate*.

DUENEC, est *Mercurius Philosophorum*, qui & *Leo viridis*. *Dux* solivivus auri, *Libav. Apoc. Hermet. part. poster. in proem.*

DUENECH, est *Antimonium*. Rul. & Iohnf.

DUENEZ, *limatura ferri*. Idem.

DULCACIDUM, *ἔξύγλυκον*, (an non & *γλυκίζον*) quando mistura est facta dulcis & acidi. Robert. Keuchen. ad *Q. Seren. p. 126. 127. 243*.

DULCEDO, *Dulcor*, *γλυκύτης*, *Dulcis*, *γλυκός*, dicitur vel de qualitate gustativi, five sapore; vel materia suavem saporem habente; & moderato suo calore cognata & familiari. Hinc & Hippocr. *κωτ' ἔξορθη* per *γλυκὸν* intellexit sanguinem in oppositione ad *πικρὸν*, amarum, id est, bilem flavam, l. de *nat. hum. 1. 4*. *Dulcia* proprie dicta ex acido constare, probare conatus est diversis phænomenis & experimentis *Iunken Chym. Med. Phys. P. I. f. 2. cap. 8. p. 133. seqq.* Interdum *dulce*, *γλυκὸν*, pro vino dulci posuit l. 2. de *marb. mul. LXXXII. 1.* Dicitur Latinis *passum*. Accipitur aliquando latius pro omni sapore suavi, quantum opponitur *salsò*, acri, amaro. Ita quicquid

ἄπιστον est, dulce vocatur, v. g. aqua dulcis, licet sit insipida. Præter has proprias significationes accipitur *Dulcedo* & *Dulcis* pro Voluptate & Grato. Ita ab Anatomicis v. gr. Columbo *Clitoris* dicta fuit *Dulcedo Amoris*, Bartholin. lib. 1. *Anat. c. 34.* A Chymicis cerussa vocatur *Dulcedo Saturni*, Rul. De *Dulcedine Saturni* vide quoque Libav. *Syn. Arc. Chym. l. 7. c. 36.* De *dulcedine Vitrioli* & *Mercurii*, l. 8. c. 14. &c.

DULCIARIUS, *σιποπιός*, vocatur pistor, qui panes mellitos conficit sive bellaria & placentas ex melle. Gal. l. 1. de *sem. c. 4.*

DULCICHINUM, Bulbocastanum. Doronicum Callamus & Juncus odoratus Moly. *Epist. 4.*

DULECH, *Duelech*, terminus est Paracelsicus & Helmontianus. Rulandus ita descripsit: *Dulech* est Tartari species, in humano corpore, lapis spongiosus, periculum & dolorem maximum creans. Verum Paracelsus contradistinguit à Tartaro, dicens, esse medium quod inter Tartara & calculos, l. de *morb. Tartareis c. 11.* & alibi. Quid Helmontius de *Duelech* statuat vide in *tract. de Lithias. c. 2. 3. 4. seqq.*

DUO, *ἄδω*, quid significet, notum. Duo dissimilia non posse conjungi sine medio, legitur in M. Joh. Isaaci *oper. mineral. cap. 141. Theatr. Chym. Vol. III. p. 508.* Ita & Lapidem Philof. vocari *Opus ex Duobus*, vide in Lagn. *Harmon. Chym. c. 2. Vol. IV. p. 733. seq.*

DUODENUS. Vide *Dodecadactylos.*

DUPLEX, *διπλῆς*. Vide *Diploos.*

DUPPLICATIO, *διπλασιασμός*. Vide *Diplasiasmos.*

DUPONDIIUM, *διπένδιον*, nomen ponderis, pendetque drachmas quatuor, Gal. *libr. de pond. & mens. ex Cleopatra.*

DURACENA, epitheton malorum *Perficorum*, ceu peculiaris species, à quorum nucleis cultro, aut dentibus caro ægre avellitur. Lang. l. 1. ep. 67.

DURATIO, *Διάρκεια*, significat rei alicujus permanentiam absque omni vicissitudine, uniformem constantiam, Helmont. *tr. de Tempore n. 35.* De ficta illa & impia *duratione* hominis Altralis Croliani vide Libav. *Exam. Philos. vident. sec. Havm. scil. 13. Tom. IV. Oper. p. 120. fin.*

DURATUS, *σκληραυθείς*, pro *Induratus*, à verbo *Duro*, i. e. solidius aliquid reddo. Ita & Rhodius exposuit verbum activum & passivum, Durare corpus, id est firmare, & Durari, id est firmari, atque opponit verbo mollire, molliiri, de *Acia p. 208.* *Durata ova*, caseus &c. *Duratum* etiam pro *Macerato* accepit Scrib. n. 23. Vid. Rhod. in *Lex. Scrib. p. 377.*

DURDALES, dicuntur Paracelso Spiritus corporei, inhabitatores arborum. *Philosoph. ad Athen. l. 1. text. 13. Rul. & Johnf. in Lex.*

DURITIA, *Durities*, *σκληρότης*, *σκληρυσμός*, *Durus*, *σκληρός*, dicitur de qualitate tactili corporum solidorum, quando tactui reniuntur, nec sponte cedunt.

Græc. *ἀνίτροπα*. Gorraeus dividit *Durum* in tres species: in summe, vel absolute *durum*, ut terra: in excessive *durum*, ut os, cornu, unguis &c. & in comparative *durum*; quod respectu alterius mollioris ita dicitur, licet absolute non sit *durum*. Ita *Pulsus durus* Gal. Dicitur *σκληρός σφυγμός*, ubi arteria ficcior rigidiorque in modum corii apparet, l. de *puls. ad Tyron. c. 3.* Ita *Dura* mater vocatur membrana sive meninx *Crassa* exterior, cerebrum investiens, saltem comparative ad anteriorem Tenuiorem, quæ *Pia* mater vocatur. Omnem *Duritiem* esse ex Sale, vult Parac. *Paramir. l. 2. c. 1.* Ita *durities* Tartari ex sale miner. l. 1. de *Tart. tr. 4. c. 2. in not.* *Duritia* alia est naturalis, alia præternaturalis. Inter has pertinet *durities* mammarum, Scrib. num. 220. Hepatis, Lienis, quæ *Scirrhus* dicuntur. *Dura* ulcera *ἐχθρόδη*, i. e. verrucosa vocant, quæ callum contraxerunt, & prætumidas ac duras oras habent, Galen. l. 4. de *C. M. P. G. c. 12.* Cur *dura* corpora non sentiant, vide C. Hofm. *comm. ad Gal. de V. P. n. 160.* Accipitur etiam pro *siccitate* & *asperitate*. Ita cutis *durities* apud Hippocr. l. 4. *Epid. XXVII. 11.* Aliquando pro *obstructione*: Ita *Alvus dura* legitur 3. *aphorismo 5.* Interdum tropice *Durus* sumitur pro gravi, molesto. Ita Anginæ & Paraplegiæ Hippocr. dictæ sunt *duræ*, libr. 6. *Epid. s. 7. t. 1.* Ita *Acetum durum* apud Q. Seren. in *libr. metrico 6.* *Porriginis depellende.* Vide Keuchen. in *not. p. 98.*

DUUM, sæpe occurrit apud Scribon. Pondo *duum*, pro *Duo* vel *Duorum*, n. 15. 56. 63. 65. 66. &c. Vide in *Lex. Scrib. Rhod. d. l.*

DUUMVIRATUS, terminus Helmontianus, quo indicare voluit potestatem peculiarem in totum corpus, quam conjunctive habent Lien & Ventriculus, *tract. Septuplex Digestio. n. 11.* Vide & integrum ejus tractatum de *Jure Duumviratus.*

DUX, *ἡγεμών*, Chymicis vocatur *Mercurius Philosophorum.* Vide *Dueneç.*

DYNAMIS, *δύναμις*, significat facultatem, potentiam, à qua actio procedit. Terminus in medicina usitatissimus. Vel ita describitur, quod sit proprietas totius substantiæ vel essentiæ, Galenus 4. in 6. *Epid. tex. 5.* & alibi. Usurpatur vel de corpore humano, ejusque partibus, & ita plane coincidit cum *Dispositione.* Vide *Diathefis.* Non solum de membris solidis, sed & humoribus Hipp. l. de *vet. medic. XXXIX. 5. 6.* ita de semine dicitur, quod insit *δύναμις πλαστική*, vis plastica sive facultas formatrix, quæ eadem est cum Anima vegetativa. Vid. C. Hofmann. de *gener. hom. l. 2. cap. 1. seqq.* Imo sunt ex recentioribus Physiologis nonnulli, qui vocabulum hoc ad omnia corpora naturalia mixta extendunt, statuentes *δύναμιν* æquipollere *Naturæ*, & significare ejus vim ab Autore Deo primum inditam agendi & movendi materiam, atque ita specificè formandi, ut forma uniuscujusque corporis mixti *substantialis* sit & dici possit *δύναμις*, h. e. *virtus*

virtus vel vis propria, ab omnibus aliis distinguens. De qua significatione videatur celeb. Gotofr. Guil. Leibnizii *specimen Dynamicum in Act. Erudit. Lips. Anni 1695. M. April. p. 145. seqq.* ejusdemque ulterior declaratio in *dictis Actis A. 1698. M. Septembr. p. 427. seqq.* vel de remediis, imprimis, medicamentis, quæ etiam nihil aliud sunt quam proprietates & dispositiones secundum totam essentiam, à quibus operatio procedit. De his vide *Dogm. Nostr. Med. Gen. P. VI. c. 2.* Dicuntur autem *δυνάμεις*, sive *facultates*, ad oppositionem eorum, quæ actu sunt. Nam *facultates* indigent alio principio, quod prius in actum deducat, sive actuet, nimirum calore nostro, vel flamma vitali. Ignis vero operatur actu secundo, citra nostram actuationem, & aqua refrigerat immediate &c. *Δυνάμεις* quoque haud raro vocantur ipsæ medicamentorum *compositiones* apud Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. *ἀπικη δυνάμεις*, l. 4. c. 1. *ὀξυδρακείς δυνάμεις*, i. e. aciem exacuentes compositiones, l. *advers. Lyc. c. 7. τετραφάρμακα δυνάμεις*, Tetrpharmacum medicamentum. *Δύναμις* sumitur quoque à Philosophis technice pro arte *πρακτικῆ, conjecturali*, qualis ipsa quoque est *Medicina*. C. Hofmann. *instit. l. 1. c. 1. §. 2.* Linden. *Ex. V. §. 12.* Dogm. nostr. in *proem. Jung. Fœf. p. 170.* Gorraëum p. 117. Vide *Vires.*

DYNASTEUO, *δυναστεύω*, significat principatum obtineo, prævaleo, prædominor. Usus Hipp. 3. *aph. 5.* Jung. Dieterich. n. 214. Unde *δυναστεύς*, dominator. Vide *Dominatus.*

DYOPTRA, (rectius *Dioptra*) Rulando dicitur asferculus perforatus, seu tabula lignea manubriata circa medium, in latum fissâ, ut per eam faciei prætenta absque oculorum injuria ignis atque operis modum contemplari possimus.

DYOTA, est vas Circulatorium à duabus auribus, vel una utrumque brachium lateribus applicatum habente dictum. Hujus inferior pars est in modum cucurbitæ, cui impositus est Alembicus, in summo canalem, qui liquori infundendo interviat, habens, in loco autem conveniente duobus rostris incurvatis & in cucurbitam à Capitulo humorem condensatum devehentibus præditum. Rulandus & Johnsonus in *Lexicis.*

DYS, *δύς*, particula aliis vocabulis præfigi solita, notat imperfectionem, *difficultatem*, malignitatem, vel tale quid. In genere nihil boni, sed potius malum quid significat, verbi gratia, *Dysenteria*, *Dyslhymia*, *Dysuria*, &c. Vide Dieter. n. 215.

DYSÆSTHESIA, *δυσαισθησία*, in genere *sensus difficultatem*, sive defectum sensuum, h. e. abolitam sensationem, vel imminutam significat. Galen. de *diff. sympt. c. 2.*

DYSALTHEIS, *δυσάλθης*, curam *difficilis*, apud Hipp. 3. de *artic. 1. 10.*

DYSANAGOGOS, *δυσανάγωγος*, est epitheton ma-

terizæ, quæ per excreationem difficulter sursum movetur ob lentorem & viscositatem, Dioscorid. l. 1. c. 1.

DYSANIOS, *δυσένιος*, *δυσένιος*, *δυσένιος*, significat *anxium*, morosum, *tristem*, qui non est animo securo, sed fere semper angitur. Hipp. l. 3. *Epid. ægrot. 2. post stat. pestil. Gal. in Comm. 3. in l. 3. 2. 82.* Junge Fœf. *dicto loco.* Gorraëus *δυσένιος* plane contrario modo interpretatus, quod sit is, qui non facile tristatur, p. 119.

DYSCHERES, *δυσχερής*, significat *difficilis tractatu*, à *δύς* & *χείρ*, quasi d. *manibus non facile tractabilis.* Unde adverbium *δυσχερῆς*, *difficiliter*, cum molestia. Legitur apud Hipp. 1. *aphor. 25.* Idem quod *δυσφόρος*. Dieter. n. 224.

DYSCHRESTOS, *δυσχερῆς*, significat *discommodus*, incommodus, inutilis, quo difficulter uti possumus. Contrarium est *εὐχερῆς*, *commodus*, utilis. Occurrit apud Hipp. 2. *aph. 54.* Dieter. n. 225.

DYSCHROOS, *δυσχρῶς*, *δυσχρῶς*, *δυσχρῶς*, male coloratus, fere coincidit cum *ἀχρῶς*, de quibus supra. Vide *Achroi.* Opponitur huic *εὐχρῶς*, *bene coloratus*. Utrumque legitur in Hippocr. 5. *aph. 41.* Jung. Dieter. n. 226.

DYSCINESIA, *δυσκίνησις*, significat *impotentiam movendi*, h. e. vel abolitum, vel imminutum motum localem, Galen. de *symp. diff. c. 2.* Huic opponitur *εὐκίνησις*, *facilitas ad motum*, mobilitas. Illud legitur apud Hippocr. 3. *aph. 17.* Jung. Dieterich. n. 218.

DYSCOETEO, *δυσκοιτέω*, significat *molestie cubare*, aut decubere. Occurrit apud Hippocr. 2. de *R. V. I. A. 1. 25.*

DYSCOLOS, *δυσκόλος*, significat *difficilis*, molestus. Dicitur de morbis non facilibus solutu, gravioribus, cum periculo conjunctis, interdum & tunc periculo. Frequenter legitur apud Hippocr. 1. *Prorrh. f. 3. 1. 25. 28. 49. Coac. 1. 11. 13. 37. 309.* item de signis malis & molestis, *Coac. 1. 160. 276.* Hinc & verbum *δυσκοιλῶ*, *molestiam facio*, exhibeo, quod legitur 1. *Prorrh. f. 3. 1. 16.* Vide Fœf. p. 172.

DYSCOPHOS, *δυσκοφῶς*, vocatur, qui *graviter surdus* est, aurium gravitate laborans, Hippocr. *Coac. 1. 197.*

DYSCRASIA, *δυσκρασία*, significat *Intemperiem*; & opponitur Temperamento, sive *κράσει*. Vide *Crasis*. Est autem *Intemperies duplex*. Alia Sanitatis: alia Morborum. Illa est absque manifesta læsione actionum conjuncta. De utraque vide Institutiones, & præsertim *Dogmata nostra*, P. 1. cap. 3. & Part. 2. c. 3. Dicitur etiam sæpe de ipsis humoribus, v. g. *Dyscrasia sanguinis*, id est, sanguinis *intemperies*, h. e. in qualitate quadam excessus, aut defectus.

DYSCRITOS, *δυσκρίτος*, *judicatus*, vel solutu *difficilis*. Usurpatur de morbis ad crisin difficulter pervenientibus, sive qui difficulter judicantur, Hippocr. 3. *aphor. 8.* ubi opponuntur *εὐκρίτους*, *judicatu faciles*, 4. *aph. 19.*

30. Coac. text. 15. Alias vocantur & ἀκριτοι. Vide Acritos, & δύσλυτοι, difficulter solubiles. Galen. comm. ad d. aphor. 30. Jung. Foëf. p. 173. & Dieter. n. 219.

DYSECOIA, δυσηκία, idem, quod βαρυηκία, auditus difficultas, Forest. l. 12. Obsf. 12. Schol.

DYSEGERTOS, δύσγερτος, h. e. qui difficulter e somno excitatur. Legitur apud Nonum de M. P. G. c. 29.

DYSELICIA, δυσελία, significat difficilem ulcerum curacionem, qualis est in corporibus mollibus & multo humore præditis, v. g. in hydropicis. Legitur apud Hippocr. l. 2. Epid. f. 1. n. 75. Hujusmodi humor vocatur δυσελής, in quo ulcera ægre sanescunt, cui opponitur εύελής. Utrumque legitur 2. de R. V. I. A. iii. 51. Prius etiam l. 2. de morb. l. 5. Vide Foëf. p. 261.

DYSENIOS, δύσνι, idem quod δισίνι. Vide Dysniosis.

DYSENTERIA, δυσεντερία, difficultas intestinorum cum exulceratione. Unde & Galen. l. 6. de L. A. ἰκκωσις ἐντέραν, exulceratio intestinorum vocatur. Celsus Latine expressit per vocab. *Tormina*, l. 2. c. 8. Ita & Scribon. n. 85. *Dysentericos*, id est torminosos, scripsit. Describitur in *defini. medic. Galeno adscriptis*, quod sit exulceratio intestinorum, cum inflammatione, & excrementarum, aut etiam strigmentosarum, sordium excretionum, morsum & alvi dolorem, ac intestinorum afferens. Vide & Dieter. n. 216. Confer ad Hippocr. l. de Affecl. XXV. & l. 1. de Dieta XIX. 14. 15. seqq. Junge Linden. Ex. XVI. §. 34. 35. Accuratio definitio hæc fieri posset: *Dysenteria* est excretio alvi p. n. frequens, cruenta, strigmentosa, aut purulenta, interdum & aquea, vel lymphatica, cum dolore ventris, superveniente tenesmo, virium prostratione, aliisque symptomatibus, proveniens ab interna intestinorum exulceratione & vasculorum corrosione, per & propter acrimoniam humoris sanguinis, bilis, succi pancreatici, liquoris lymphatici oborta, febrem magis vel minus malignam conjunctam habente. Videatur Willis *Pharmac. Rat. Part. 1. sect. 3. c. 3. de febril. c. 10. n. 4. Sylv. l. 1. c. 11. §. 12. seqq. P. Barbette lib. 4. c. 5. & alii*. Observationem de *Dysenteria ἀκρότη*, sive indolente vide *Ephem. N. Cur. Ann. II. c. 43.*

DYSEPULOTUS, δυσπέλωτος, dicitur de ulcere, quod cicatrice difficulter obducitur. Interdum coincidit cum ulcere κενόθει, sive maligno, interdum differt, quatenus circa dispositionem malignam partis affectæ ab humorum acrimiarum affluxu ulcus oritur, Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 18. Dicuntur & Philopono *δυσπέλω*, Gorr. Vid. Forest. l. 7. *Chirurg. Obsf. 12. Schol.*

DYSEKANALOTOS, δυσκανώλωτος, significat id, quod difficulter consumitur, Hipp. de alimento usurpavit l. de Alimento XI. 4. ubi & oppositum ejus legitur εύκανώλωτος, quod facile consumitur. Lindenus ita

descripsit. Proprie *δυσκανώλωτος* illud est, quod semel appositum membris perquam difficulter à calore atteritur, & cum insensibili transpiratione digeritur, Ex. XIII. §. 61.

DYSEXODOS, δυσέξοδος, dicitur de eo, quod difficilem habet exitum, aut minatur, Hippocr. l. 4. Epid. XIX. 13.

DYSIATOS, δύσιαι, Ion. δύσιαι, h. e. curam difficilis. In Comparativo *δυσήπιος* occurrit apud Hipp. l. 11. *Prorrhet. t. 96.* quemadmodum & *δυσήτος* aliquoties apud illum reperitur, ut mirum sit, quod Foësius in *Oecon.* id omiserit.

DYSIS, δύσις, Occasus. Ultrapatur de Astris, Sole, Luna, & reliquis, estque vel *verus*, vel *apparens*, qui & *Heliacus* dicitur, Linden. Ex. XI. §. 178. Vide *Occasus*.

DYSODES, δυσώδης, significat *graveolens*, foetidus. Occurrit frequenter apud Hippocr. v. g. 4. aph. 47. 7. a. 44. 69. l. 1. *Prorrhet. f. 3. t. 66. Coac. t. 292.* Hinc & substitantivum *δυσωδία*, *factor*, quod etiam legitur *Coac. t. 406.* Contrarium est *εύώδης* & *εύωδία*. Dieter. *Iatr. n. 227.*

DYSONEIROI, δύσνιερ, est epitheton, quod significat *insomnia perurbans*, somnum per insomnia molesta inquietum reddens. Legitur apud Dioscor. l. 5. c. 7. de vino novo. Jung. Linden. Ex. X. §. 28.

DYSOREXIA, δυσωρεξία, dici potest juxta *Blancardum appetitus imminutus*, ad differentiam *anorexiæ*, sive appetitus aboliti, verum in nullo autore alio, neque etiam in *Lexico Stephani* vel *Scapulae Græco* reperire licuit.

DYSORGIA, δυσωργία, significat *iram gravem*, vehementem. Hippocr. l. de *vet. medic. XIX. 28. l. de Humor. IV. 3.* ubi *δυσωργισία* legitur.

DYSPATHIA, δυσπάθεια, h. e. ad patiendum difficultas. Gal. libr. 1. de V. P. c. 15. l. 2. c. 7. & 8. Adjectiv. *δυσπαθής*, cui opponitur *εύπάθεια*, i. e. dispositio facilis ad passionem, vel affectum, *ibid. & 4. de V. P. c. 14.*

DYSPEPSIA, δυσπεψία, juxta Etymologiam significat *difficultatem concoctionis*, scilicet in ventriculo. At Gal. vult, rectius tribui hoc vocabulum *depravatæ alimentii concoctioni*, sive alimentorum in ventriculo corruptelæ, de *symp. diff. c. 4.* Estque symptoma actionis naturalis depravatæ. Depravatur autem, cum alimenta in qualitatem à natura alienam permutantur. Ea gemina statuitur, *κνισώδης* *καὶ* *ἀξιδής*, h. e. *nidorota* & *acida*. Hæc e frigidis, illa ex calidis provenit, scil. fermentum ventriculi depravantibus. Castell.

DYSPHONIA, δυσφωνία, id est, *vocis difficultas*, quemadmodum *Aphonia*, ἀφωνία, ejusdem abolitio, Gal. de *diff. symp. c. 3.* Oritur vel à vitio spirituum animalium & intemperie organorum voci inservientium, vel à læsa eorundem structura organica.

DYSPHORIA, δυσφορία, *Dysphoros*, δύσφορος, significat

gnificat difficultatem, molestiam, difficile, molestum. Utrumque frequenter legitur apud Hippocratem I. *Prorrh.* f. 2. t. 54. *Coac.* t. 2. 265. 479. *libr.* 5. *Epid.* XXIV. 18. *lib.* 7. *Epid.* LVII. 20. *lib.* 2. *aph.* 13. 54. l. 1. *Prorrh.* f. 2. t. 43. *Coac.* t. 8. II. &c. Contrarium est *ευφροεια*, *ευφροει*; *tolerantia* & *tolerabilis*. Dieter. n. 223.

DYSPNOEA, *δυσπνοια*, id est, *difficilis respiratio*, difficultas spirandi, Gal. l. 1. *de diff. spir.* c. 1. Estque symptoma læsæ respiracionis, commune asthmaticis, orthopnoicis, peripneumoniacis, synanchicis, phthisicis, hydropticis, scorbuticis, & aliis similiter male affectis, à quo ægri *δυσπνοι* appellatur, Gal. *in defm.* & *alibi*. Causæ igitur variant, quamvis proxima & conjuncta non variet, quæ est impedita aëris per asperam arteriam reciprocatio, sive ea ab obstructione, sive à diaphragmatis per flatus tensione aut compressione, sive ab aliis causis provenerit, Jung. Dieterich. n. 221. Peculiarem causam mediatam *dyspnæ* diurnæ connexionem pulmonum ad latera cum pleura per fibrosos nexu statuit Bartholin. *Anat.* l. 2. c. 9. Plura de variis respiracionis læsæ speciebus vide apud Will. *Pharm. Rat.* P. 2. *sect.* 1. c. 2. & *seqq.*

DYSPNOON, *δυσπνον*, *δυσπνον*, idem, quod *δυσπνοια*, *difficultas respirandi*. Legitur apud Hippocratem *Coac.* t. 17.

DYSRACHITIS, *δυσραχίτις*, est nomen Emplastri apud Gal. l. 5. *de C. M. P. G. c.* 3. Valet ad fistulas, callosos sinus &c.

DYSTHANATOS, *δυσθανάτος*, vel active, vel passive sumi potest, tum de eo, quod difficilem & molestam mortem infert, tum de hominibus hujusmodi mortem laboriosam oppetentibus, Hippocr. *libr.* 1. *Prorrh.* f. 2. t. 20. Gal. *in comment.* ad h. l. Repetitur *Coac.* t. 249.

DYSTHNEO, *δυσθνήω*, significat *viribus deficio*, infirmis sum viribus. Hippocr. *libr.* 2. *de Morb.* LII. 24. LVI. 8. ubi tamen in ed. Linden. legitur *δυσθυμεί* & LXV. 7. ubi *δυσθνή* occurrit.

DYSTERAPEUTOS, *δυσθεραπευτός*, id est, *difficilis ulcus curabilis*, vel curatu difficilis. Dicitur de ulceribus apud Gal. l. 6. *de C. M. P. G. c.* 1.

DYSTHESIA, *δυσθήςια*, significat *displacientiam*, molestiam, Erotian. *Onomast.* p. 37. b.

DYSTHAYSTOS, *δυσθαιστός*, i. e. ægre fragilis. Diocorid. l. 1. c. 4. & *passim alibi*

DYSTHYMIA, *δυσθυμία*, id est, *animi mæror*, abjectio & desponsio, & verbum *δυσθυμείν*, animum despondere, tritari, Hippocr. 6. *aph.* 23. l. 1. *Epid.* f. 2. t. 75. l. 3. *Epid. agr.* 2. *post. stat. pestil.* Fœcl. *Oec.* 172. Dieter. n. 217. Opponitur *ευθυμία*, animi tranquillitas, præsentia.

DYSTOCIA, *δυστοκία*, *parium difficilem* significat, à *δυστοκία*, *difficiliter pario*, quod legitur apud Hipp. 5. *aph.* 35. Parius vero difficultas à variis causis de-

pendet, quarum aliæ foetum, aliæ uterum concernunt. Vid. *Diet.* n. 12. Consulantur Autores *de morb. mulier.* Mercatus, Rod. à Castro, & alii. Jungatur & *Epistola* D. Joh. Lud. Hannemanni in *Act. Hafn.* Vol. III. *Obs.* 14.

DYSTOECHIASIS, *δυστοχίασις*, dicitur à Medicis ordinis pravitas pilorum in palpebris. Vide Forest. l. II. *Obs.* 46. *schol.* Lat. *Hispiditas*.

DYSURIA, *δυσουρία*, in genere est *urina difficilis excretio*. Quatenus vero distinguitur à Stranguria & Ischuria, significat dolorosam urinæ excretionem, sive Ardorem Urinæ, Hipp. 3. *aph.* 31. & 7. *aph.* 48. Est igitur Dysuria sive ardor urinæ mictio cum dolore intensiori & ardore proveniens à solutione continui in orificio vesicæ, aut meatu urinatio per causas varias inducta, Sylv. *libr.* 1. *P. M. c.* 57. §. 11. In generali significatione videtur accepisse Linden. *Exerc.* IV. §. 98. & VI. §. 13. Observationem singularem mulieris *dysuria* extinctæ, in cujus corde duo calculi reperti sunt, vide apud Helmentium, *tr. Retentia in edit.* fol. p. m. 381.

E.

E & H. Græcum merito conjunguntur, quia veteres hæc duo elementa uno eodemque caractere notarunt, teste Gal. 3. *in 6. Epid.* t. 40.

EAO, *εἶω*, significat *sino*, missum facio, cesso. Usus Hipp. 1. *aph.* 20. Vid. *Diet. Jarr.* n. 229.

EAR, *ἔαρ*, contracte *ἔρ*, significat *Ver*, inter quatuor anni tempora primum, & saluberrimum, ex Hipp. 3. *aph.* 9. Accipitur vero diversimode *Ver*: vel Astro-nomice, quando Sol ingreditur signum Arietis in Zodiaco: vel saltem vulgariter, quando remittente frigore blandior incipit tempestas, quod in diversis regionibus quoque variat. Constitutio ejus est calida & humida, temperatissimaque, unde & corpora sana, Gal. l. 3. *de causis puls.* c. 6. Huic respondet pueritia & juven-tus inter ætates, ex 3. *aphor.* 18. Jung. Dieter. n. 228.

EBENUM, dicitur & *Ebenus*, *ἔβενος*, *Hebenus* & *Hebenum*, lignum est exoticum, cujus arborem depictam habet Dominic. Chabræus, Schröder. l. 4. c. 1. n. 129, quidem nullius usus esse, scripsit, in medicina, præterquam quod Paracels. oleum ac sal ejus maxime commendat. Enimvero Fr. Hofmann. *in clav.* ad h. l. non dubitat asserere, magnam habere cum ligno Guajaro affinitatem, & esse insignis efficaciam contra luem Gallicam. Ejus virtutem esse calefacientem, deterforiam & subtilem, & inter ocularia med camenta propterea commendari, testantur Gal l. 6. *de S. F.* & P. Æginet, l. 7. De Ebena factitio ex aliis lignis parando, vide Li-bavium, *Synt. Arc. Chymic.* l. 6. c. 3.

EBET vocatur infirmitas dentium, quando quis habet dentes frigoris, caloris, duritieque impatientes. Joh. Stephanus *Paraphras.* in *Avic.* l. 3. *sen.* 7. *cap.* 25. p. 222.

EBRIECATUM, est terminus Paracelsicus, significans alienam sapientiam hominis, qua recedit & defleat ab humana sapientia, quale quid fieri videmus in ebris. Plura de hoc vide *Philosoph. sagac. l. 1. cap. 5.* Est & *Ebriecatum caeleste*, quando ex peculiari afflatu Divino homo loquitur, aut agit, qualis homo dicitur *Ebriecator*, vel *Inebriecarius Caestis*, *lib. 2. c. 5.*

EBRIETAS, μέθη, quid significet, notum est, quando nimirum plus bibitur, quam ut vinci possit à natura. Ridicula Jacobi Foroliviensis Etymologiam vide apud Dieter. *n. 524.* Pertinet inter causas morborum externas, Galen. *l. de causis morborum. c. 3.* & plerumque excitat febrem Diariam. Linden. *Ex. X. §. 240. seqq.* ubi plura de hoc malo reperies. In specie prolificacioni obesse testatur Lang. *l. 2. ep. 9.* C. Hofm. in Galen. *de V. P. num. 806.* De aliis malis effectibus, vide plura in Autoribus. Jung. Helm. *tr. Spiritus vitæ n. 13.* Dicitur & *δυσφλυγία.* Vide *Oenophlygie.*

EBRON, id est, *Paradisus*, locus ille purus & amœnus, in quo fuerunt Adam & Eva Protoplastæ, ante lapsum. Paracels. *lib. de gener. Stult. l. 1. tr. 2.*

EBSEMECH, nomen est *Argentii vivi* ex Camba sublimate, Lagn. *Harm. Chym. c. 1. in Th. Chym. Vol. I. p. 728.*

EBULLITIO, ἀνάζις, dicitur species *Effervescentiæ*, vel *Elixationis* fortioris materiæ liquidæ cum generatione bullarum, à calore fortiori. Sumitur & pro Fermentationis gradu majori. Vide *Fermentatio.* Placet etiam nobis Divisio *Ebullitionis* (quæ ad Fermentationem quoque commode applicari potest) in *Perfektivam* & *Corruptivam.* Illa est in exemplo *Mulsi*, quum residentia liquidat, ac vinum purissimum refultat. Hæc vero contingit ex humorum à viciosis cibis genitorum prava qualitate ac per hoc naturam stimulantem, ita quidem, ut, si valida virtus sit, nihilominus perfectiva evadere possit; si vero natura succumbere cogitur, ad mortem permutatur, estque fervor vini similis, quum corrumpitur, aut in acetum permutatur. Ingrass. *comm. ad Avic. de Tum. p. n. pag. 204.* Quid magis concinne ad hodierna principia dici potuisset?

EBUR, Gr. ἰβραε, vide *Elephas.*

ECBÆNON, ἐκβαίνον, vel ἐκβασιμένον. Vide *Evenus.*

ECBALLO, ἐκβάλλω, duplicem habet apud Hipp. significationem. Vel enim denotat *abortio*, vel factum ejicio abortivum, *l. 1. de morb. mul. LXXXVI. 4. CX. 8. 9. 12. l. 4. Epid. XV. 7.* Hinc talia remedia eidem dicuntur *ἐκβάλλια διὰ. loc. de morb. mul. & l. de nat. mul. XC. 1.* Vide *Abortus.* Vel significat *Or aliquid exarticulatione dimoveo*, vel *sele sua ejicio*, *4. de artic. 1. 32.* quamvis in Græco legatur *ἐκβάλλειν*, injicere, quod potius contrarium est verbo *ἐκβάλλω.* Sed hoc potius approbant Cornarius & Foëf. in *Oec.*

p. 185. nec improbat C. Hofm. in *not. MMSS. ad ill. loc.*

ECBOLIOS, ἐκβόλιος. Vide *Ecballo*, *Abortus.*

ECBRASSO, ἐκβράσω, significat cum impetu ejicio, velut ebulliendo expello. Unde *ἐκβρασμός*, *rejectamentum*, quod de maris fordibus usurpatur. Verbum legitur apud Hipp. *l. 2. de morb. mul. VI. 2. l. de int. aff. I. 19. l. de glandul. II. 16.* Jung. Foëf. *p. 185.* *ἐκβρασμός* quoque vocantur papulæ ardentes & fervidæ, quæ alias *ἐκζέματα* dicuntur, Gorr. *p. 126.*

ECBYRSOMA, ἐκβύρσωμα, dicitur *Articulus*, vel *os cute extans*, foras eminent, veluti extra corium eminentia & ejectio, q. d. *Excusatio*; Gal. *4. de artic. 1. 34.* Aliquando & *ἐκβύρσωσις*, *l. Medicus vel Isagog. c. 17.*

ECCATHARTICOS, ἐκκαθαρτικός, h. e. *purgans per exteriora*, scil. per poros cutis, competitque nitrosis & amaris, Gal. *l. 5. de S. F. c. 12.* Synonymon est *ἐκφρακτικός τῶν πόρων.* Pertinet ad *Diaphoretica*, & opponitur *τοῖς ἐμπλαστῆσι*, *Obturantibus.* Descendit à verbo *ἐκκαθαίρω*, vel *ἐκκαθαίρωμαι*, *expurgo* & *expurgor*, quod usurpavit Hipp. de iis, quæ e thorace rejiciuntur, *2. de R. V. I. A. 1. 27.* Hinc *ἐκκαθαρσις*, *expurgatio* idem, quod *Purgatio.*

ECCHAUNOO, ἐκχαυνόω, significat *tumidum reddo*, & inflatum inani aliqua concepta opinione & aura populari, Hipp. *3. de artic. 1. 20.* Junge Linden. *S. M. Ex. XIII. §. 10.*

ECCHLOEUMÆ, ἐκχλοῖεμα vel ἐκχλοῖσμα, significat apud Hipp. *vireo*, aut ex *virore palleo*, qualis color in cachecticis & ictericis, hepaticis & sanguine defectis apparet, *Coac. 1. 490. 621. l. 2. Epid. f. 2. n. 31.* Jung. Foëf. *p. 195.*

ECCHYLOMA, Ἐκχυλῶμα, *Ecchylosis*, ἐκχύλωμα, ἐκχύλωσις. Vide *Extrahio*, *Extrahitum.*

ECCHYMA, ἔκχυμα, idem, quod *ἐκζέμα*, *Erotian. Onom. p. 41.* *fervida eruptio*, *Pustula*, quamvis Barthol. Eustach. *ad h. l.* notaverit, vocab. hoc non reperiri in Hippocr. Potest & usurpari *scem. ἔκχυσις*, *effusio.* Verbum *ἐκχύνω*, *effundo*, legitur *6. aph. 20.* de sanguine extravasato.

ECCHYMONOMA, Ἐκχυμόσις, ἐκχύμωνμα, ἐκχύμωνσις, i. e. *effusio*, *Sugillatio*, & est affectio circa cutem, cum tenuibus in ipsa venis contusis sanguis per fissuras effunditur, nondum in gramos coactus, sed postquam per ἀπὸ πίθου effusio ipsa facta est. Contingit sane aliquando, ubi ita coierit, temperis progressu eundem livenesscere, & denigrari, parvis nimirum gramulis ex disperso in multas cutis partes sanguine coactis, Gal. *l. 2. de C. M. S. L. c. 1. & l. 4. meth. med. c. 1.* Eandem vocat *ἐκχύμωνσιν* solutionem continuitatis, cum contusione & rptione conjunctam. Generatim vero Hippocr. solitus est vocare *Ecchymoses*, ex vasculis sanguinis effusiones & inanitiones, & alio nomine *ναυσίωσιν*, *l. 6. Epid. f. II. 1. 9.* quæ effusio in phlegmone quoque fit

fit à caussa interna; ubi sanguis e vasis effunditur; & tumor excitatur, tactu mollis & cedens. Distinguit tamen Galen. 6. *aph.* 20. Phlegmonem ab Ecchymosi, quod in Phlegmone sanguis per musculorum cavitates sola ratione contemplabiles secundum minimas sui partes effunditur: In *Ecchymosi* vero in spatia effluit, quæ venis adjacent. Species *Ecchymotomaiis* sunt *Hypopion* & *Hyposthagma*, ὑπόπιον καὶ ὑπόσφαγμα, & sanguinis ad unguis concursus ex plaga. Atque id quidem proprie significat *Ecchymosis*. Hæc Castell. Jung. Foëf. l. p. 196.

ECCLISIS, ἐκκλισις, significat *declinationem*, ossis à sede sua emotionem & excessum, *luxationem* ad exteriora. Hippocr. 4. *de artic.* l. 4. Verbum ἐκκλίσις, *luxari*, foras prorumpere, occurrit d. l. 61. quamvis in Græco textu, ut & apud Foëf. *Oecon.* p. 186. legatur πρὸ ἕω ἐγκλιμένα, quod fortassis mendosum est, pro ἐκκλιμένα, sensu verborum suadente.

ECCOPE, ἐκκοπή, *Excisio*, divisio est Calvariæ, qua os offensus refractum est, Gal. *in def. med.* Ægin. l. 6. c. 90. Verum potest etiam accipi de operatione Chirurgicali, qua aliquid e corpore excinditur, ab ἐκκόπτω, *excindere*. Dicitur & ἐκτομή.

ECCOPEUS, ἐκκοπῆς, idem, quod ἐκτομῆς, dicitur culter, vel *Scalper excisoriis*, quo utebantur antiqui in ossium sectionibus, ac præcipue capitis, Gal. l. 4. *adm. Anat.* c. 4. & l. 7. c. 2. Horum scalprorum tres species ponit Gal. l. 6. M. M. c. 6. cava, angustos, & planos. Primi vocantur *κυκλίονα* ἢ *κυκλικαὶ τοὶ καὶ φακαστοὶ* lenticulares: secundi *στροὶ*, angustis, *ξυσῆρις*, tertii *μηλιωτοὶ*, specilli formam habentes. Jung. Ægin. *dicto loco*. Foëf. p. 186.

ECCOPRIZO, ἐκκοπρίζω, significat *alvi fæces depono*, Hippocr. l. 1. *Epid. agr.* 4. *post stat. pestil.* Hinc & medicamenta promoventia excretionem alvi mitiora dicuntur *ἐκκοπρακτικὰ*, quæ movendi tantum stercoris, & ea, quæ in spatiis intestinorum primæque regionis vitis continentur, dejiçendi vim habent. Linden. *Ex. XVI.* §. 50.

ECCRINOLOGICA, ἐκκρινολογικῆ, dicitur pars quædam Diætiologiæ & quidem quinta, docens excernendorum in corpore ejulque partibus necessariorum salubrem usum, notante Joh. Ant. von der Linden *Manuduct. ad Medicinam à D. Schelhammero addita D. D. Conringii Introductioni ad Medicinam* p. 92.

ECCRISIS, ἐκκρῆσις, significat *excretionem*, expulsionem, sive materiæ excrementitiæ, aut morbificæ e corpore remotionem, sive per alvum, sive per alias vias convenientes. Dicitur de perfecta Crisi. Accipitur etiam pro ipsa materia, quæ excernitur, 2. *aph.* 15. Vid. *Dierter. n.* 250.

ECDEXIS, ἐκδείξις, idem, quod ἀγδοχή, *successio*. Vide *Diadexis*.

ECDORA, ἐκδορά, significat *excoriationem*, Diosc. l. 5. c. 129. in specie de *excoriatione urethræ* sumit *Castelli Lexic. Med.*

P. Ammann. *Irénic.* p. 141.

ECDORIOS, ἐκδοριος, dicitur de medicamentis urendi vim habentibus, sive causticis, quæ cutem abradunt & exulcerant, quasi *Excoriantia*, ἀπὸ τῆς ἐκδορίας, Diosc. l. 3. c. 70.

ECHECOLLON, ἐχέκλον, dicitur medicamentum *gluinosum*, & tenax, quod affectæ parti appositum extrinsecus firmiter adhæret, ut ipsum vinculo contineri non necesse sit. Idem distrahendo plurimum extendi potest. Gorr. *in def. in.* p. 162. Meminit Galen. c. 2. de *iis*, q. *in medic.* t. 23.

ECHÉION, ἐχέιον, usurpatur de vasis in theatris collocatis. Occurrit apud Gal. l. 7. de *V. P. c.* 5. Vid. C. Hofm. *in comm.* n. 445. & l. 1. V. L. c. 19.

ECHÉL, id est, *Sol*, Laur. Ventura de *Lap. Philos.* c. 30. in *Theatr. Chym.* T. II.

ECHENEIS, dicitur Piscis ænigmaticus & parabolicus in mari philosophico Lapidis, de quo Libav. T. II. *Oper.* p. 3. 27. 28. Vide *Remora*.

ECHIDNA, ἐχίδνα, *Vipera*, dicitur & ἕχης. Sumitur vel generaliter pro omni serpente, vel specialiter pro specie serpentis viviparæ, quæ serpentibus communibus habetur venenosior, hieme in scopulis sopita delitescens & terra obteçta, Schröder. l. 5. cl. 1. num. 37. Plura vide de ejus venositate, in quo consistat, apud Fr. Hofmann. *in Clav. ad h. l.* Dicitur quasi *Vivipara*, quod tamen alii quoque serpentibus commune. De virtute carnis *Viperarum* diaphoretica & alexipharmaca vide Gal. *in lib. de Anid. de Theriaca ad Pison.* ad *Pamphilian.* & l. 11. de *S. Fac.* Ægin. l. 7. c. 3. lit. E. Jung. *Aldrovand. Histor. Serp. & Drac.* l. 1. c. 2. Bald. Angel. *Abbatium tr. de admirab. Viperar. nat. & facultat.* Echis Vipera masculus, Echidna Vipera femina. Rul.

ECHIES, dicuntur catuli, seu filii Echidis. Idem & *Johns.*

ECHINOPHTHALMIA, ἐχινόφθαλμία, dicitur *Inflammatio palpebrarum*. Forest. l. 7. *Observ.* 20. Schol.

ECHINUS, ἐχίνος, est vocabulum multæ significationis, cujus homonymiam vide sis apud Aldrovand. l. 2. de *Quadrup. digit. vivipar.* c. 37. & l. 3. de *Testac.* c. 40. Latinis dicitur etiam *Erinaceus*. Denotat vero duo præsertim animalium genera, unum *terrestre*, aculeatum, cujus descriptionem vid. apud Aldrov. l. *priori citato*; de cujus viribus præter illum scripsit quoque Gal. l. 11. *Simpl.* Jung. Schröder. l. 5. cl. 1. n. 22. Item *Æt. Hafn. Vol. I. Obs.* 20. p. 49. *Erinacei* terrestri anatomia legitur d. l. *Obs.* 90. p. 173. Alterum marinum, testaceum, de quo vide Aldrov. *in loco posteriori allegato*. De usu ejus in cibis legatur Gal. l. 2. de *Al. fac.* c. 38. Jul. Alex. l. 14. *Sal. cap.* 14. Bruyer. de *re cib.* l. 21. c. 10. Porro vocab. ἐχίνος quoque notat *sinum ventris interiorem* in animalibus, qui atper, cancellatus, crustatus, & magnitudine reticuli; Lat. *Omasum*. Gorr. p. 162. *Omasum* nihil aliud esse, quam

quam intestinum rectum, *Διάρρηθην* scripsit C. Hofm. l. 3. *Inst. Med. c. 3 t. §. 8.* In specie Gallinarum *unica stomachi interior Echinus* quoque vocatur, Aldrov. l. 9. *Ornithol. cap. 2.* Significat quoque vas vel ollam apud Hipp. l. de nat. mul. CIII. 4. & alibi. notante Erotiano p. 50. b. Reliquæ significationes Botanicae non sunt hujus loci.

ECHIS, ἔχιδνα. Vide *Echidna*.

ECHO, ἦχον, verbum notissimum; sed diversæ significationis apud Hipp. notante Foëf. *Oec. p. 256.* Notissima est significatio, quando notat *Habere*. Interdum vero ponitur pro *significo*, 3. de R. V. T. A. t. 14. Gal. in *comm.* Interdum pro *utero genere* accipitur, l. 4. *Epid. XII. 19.* Aliquando pro *Sum*, ut l. 2. *Epid. VI. 37.* Interdum sumitur pro *Præbeo*, *παρήχω*, l. de *Medico IV. 23.* Aliquando *Detineo* significat, & ita dicitur de morbis, qui ægrum detinent, vel infestant, *Prognost. f. 2. t. 65.* Et ita passiv. ἔχουμαι, *detineor*, de homine morbo detento & correpto sæpe accipitur, 4. *aph. 34. 35.* Jung. Dieter. n. 367. Lind. *Ex. XII. §. 122. 123. XIII. §. 21. 25.*

ECHO, ἦχον, est Sonus reciprocus, quæ ab imitatione vocis humanæ imago quoque dicitur, estque resonantia ex repercussione simplici, vel multiplici ejus soni, à quo est emissus, quem etiam obiter audiunt alii præsentis. Libav. *Defens. Syntagm. contra Scheunem. II. not. 57. Tom. III. Oper. p. 111.*

ECHOS, ἦχος, significat sonum, sonitum, & pertinet inter symptomata qualitatum audibilibus mutatarum. Legitur apud Hippocr. 1. *Prorrh. f. 1. t. 18. Coac. t. 131. 161. 193. 194.* Foëf. p. 265.

ECLACTIZO, ἐκλακτίζω, significat calcitro, calcis jacto, excalcitro. Legitur apud Hippocr. *Coac. t. 109. f. 4. de artic. t. 64.*

ECLAMPSIS, ἐκλάμψις, item ἐπιλάμψις, significat splendorem, fulgorem, *effulgescentiam* & emicationem, quales ex oculis aliquando prodeunt, Hippocr. *Coac. t. 218.* ubi *λαμπτηδὴν* vocatur. Metaphorice sumitur de emicatione flammæ vitalis in pubertate. & ætatis vigore, l. 6. *Epid. f. 1. t. 5.* quam ab aëre deducere non veritus est Charlton. *Ex. Pathol. §. 2.* Descendit à verbo *εκλάμπω*, *effulgeo*, *emico*, quod legitur in propria & metaphorica significatione v. g. 1. *Prorrh. f. 3. t. 32. Coac. t. 351. l. de vet. medic. XXIX. 26. l. 1. Epid. f. 3. t. 10.* Foëf. p. 187.

ECLÆNOMÆ, ἐκλαϊνόμεναι, significat exteri, levigari, leniri, explanari, & sumitur de cicatricibus, quæ delentur. 2. *Prorrh. XXII. 33.*

ELECTICA dici poterit quoque Medicina illa, quæ hodieque ex veris fundamentis Physiologicis, Anatomicis, & Chemicis proponitur, ad differentiam sectarum aliarum, quales fuerunt olim Methodica, Empirica, Galenica, & hodieque Paracelsica, Helmontiana, quemadmodum & hunc terminum Philosophi applicare solent ad suas disciplinas & scientias,

ELECTOS, ἐλεκτός, dicitur de forma medicamento *Arteriaci*, Lat. *Linctus*, & *Offic. Looch*. Vocatur & *Elegma*, in affectibus arteriæ asperæ frequens, Galen. l. 7. de C. M. S. L. c. 2. *ἐκλεγμοὶ δριπτακτῶν*. Ore assumtum sensim liquefcit & deglutitur. Vid. *Weker. Ant. gen. l. 1. c. 33. Spec. l. 2. sect. 24. Schröd. l. 2. c. 50. Morell. de formul. remed. l. 1. f. 2. c. 3.* & alii. Significare potest & in genere *Electuarium*.

ECLAIPO, ἐκλαίπω, significat desicio, item animi deliquium patior. Hippocr. 6. *aph. 29.* & 1. *Prorrh. f. 2. t. 38.* Dieter. n. 251.

ECLUCOS, ἐκλευκος, valde albicans, aut candidus. Dicitur de habitu corporis, *Coac. t. 614. l. 2. Epid. 1. 76.* Dicuntur alias tales *ὀπόλευκτοι*, aut *ἰσθῆτες*, de excrementis, 1. *Prorrh. c. 2. t. 18.* & *Coac. t. 615.*

ECLIPSIS, ἐκλειψις, est terminus Astronomicus, denotans obscuracionem luminis Solaris, vel Lunarum respectu visus nostri. Hinc duplex *Eclipsis*, Solis & Lunæ, Gal. l. de dignoi. & cur. cuiusque animi peccat. c. 3. *Eclipsis Solis* fit interveniente Lunæ disco inter corpus solis & oculum nostrum, quod contingit in Novilunio. *Eclipsis Lunæ* fit interveniente umbra terræ se porrigente ad discum Lunæ e directo Soli oppositæ, & impediende, ne sol Lunam illuminare queat. Utraque est vel totalis, vel partialis. Plura vide in *Scientia Cosmica Clariff. Dn. Joh. Sturmii Pari. Spec. Tab. V.* ubi & mentio fit *Eclipses Terræ*. De *Eclipsibus* plurimum dierum miraculosus vide C. Hofmann. *Comm. in Galen. de V. P. n. 720. seqq.* Omnem *Eclipsin Solis & Lunæ* fieri, quoties est Luna concentrica mundo, dixit Helm. *tr. Form. orius Num. 47.* Num *Eclipses* ratione sanitatis in homine malum portantand, aut causas morificas internas disponant, hodieque à nonnullis Astronomis in dubium vocatur. Nostrum non est, dijudicare. Spagyricis *Eclipsis* dicitur ænigmatice *Caput Corvi*. Rul. Iohnf. quando Aqua Mercurialis, cui Sol & Luna inerant, in superficie omnino nigra apparet in operatione Lapidis Philosophici, uti colligere est ex M. Joh. Isaaci lib. 2. *Oper. Miner. c. 25. fin. Theatr. Chymic. Vol. III. p. 434.* Paracell. quoque *tr. de Pestilentia Eclipses* vocat *irregularitates pulsuum* in homine. Metaphorice *Eclipsin* quoque dici posse de artium & scientiarum per tempus aliquod obscuracione, quando non floruerunt. Ita in specie in *Indice Et-mülleri ad Medicum Theoria & Praxi generali instructum Part. prior.* legitur, sub seculo VI. ad XIV. *Eclipsin* passam fuisse Medicinam, nec incrementum cepisse ob ignoratam accuratorem Anatomiam & Chemicam, quemadmodum in ipso textu capituli 1. §. 11. *seqq.* explicatur.

ECLUGE, ἐκλογή, idem, quod *ὀπίμνησις*, *Excerptum*, *Explicatio historica*. Ita dicuntur *ἐκλογαὶ τῶν ἀνατομῶν*, *Historia Anatomica*, C. Hofm. *com. in Gal. de V. P. n. 2. & 869.*

ECLYSIS, ἔκλυσις, significat *exsolutionem*, virium prostrationem, & deliquium facultatum animalium, & vitalium languorem, proveniente ab impedita flammæ vitalis sanguinæ continuatione, vel propter oppressionem & suffocationem, vel propter distipationem spirituum; & ita idem esse vult, quod *Lipothymia*, Dieter. n. 252. Vid. Sylv. Pr. Med. l. 1. c. 34. Will. Pharm. Rat. Part. 1. f. 6. c. 1. Meminit hujus vocabuli Hipp. 7. aph. 8. 1. Prorrh. f. 1. t. 24. Coac. t. 245. 249. 256. Vid. Linden. Ex. XIII. §. 474. Verbum est ἐκλύω, viribus deficio, 2. aph. 41. l. 1. Prorrh. f. g. tit. 28. Coac. t. 158. 588. Ἐκλυσις etiam aliquando significat alvi solutionem, Coac. t. 634. Confer ad Lind. Ex. IV. §. 71. Jung. Fœf. p. 188.

ECMENO, ἐκμῆνω, h. e. vehementer insanio, vel deliro, Hippocr. l. 3. Epid. ægr. 4. & 13. post stat. pest. l. 1. Prorrh. f. 1. t. 10. 17. f. 2. t. 41.

ECMAGEION, ἐκμαγεῖον, Expurgatorium, absterforium, vertit C. Hofmann. in comm. ad Gal. de V. P. n. 202. 1060. Verum in Lexicis redditur per expressum alicujus rei simulacrum. Est epitheton Lienis apud Gal. l. 3. de V. P. c. 7. quia νόθον ἤπαρ, spurium hepar, & ita veluti simulacrum. Prior vero significatio non quadrat ad principia hodierna, cum lien non ab hepate sanguinem accipiat, sed hepatis tradat.

ECMASSO, vel *Ecmaio*, ἐκμάσσω, ἢ ἐκμάσσω, significat *efformo*, & *singo*. Hipp. aliquoties usurpavit, l. de nat. mul. CV. 24. l. de Steril. XVII. 8. l. 2. de morb. XIV. 28. Significat quoque ἐκμάσσω, *abstergeo*, l. de int. aff. XLIII. 31. Galen. l. 6. de C. M. S. L. c. 4.

ECMIENOMÆ, ἐκμιαίνωμι, significat *polluor*, *contaminor*, præsertim effluvio feminis, & ita idem est Hippocr. quod ἐνείρωσις, l. de superferiat. XII. 9. quamvis in ed. Linden. legatur ἐκμιαίνωμι, desævniat. Hier. vero Mercurialis vult, legendum esse ἐκμιαίνωμι, l. 2. V. L. c. 11.

ECNEPHIAS, ἐκνεφίας, e nube proveniens. Dicitur de imbre, de vento, de febre, apud Hippocr. teste Galeno in Exeg. Gorr. p. 127. reddidit cum Sole factus, cum tamen & de Sole dicatur ἐκνεφίας, i. e. *astuosus*, *nubium expers*, aut e nubibus prorumpens, Fœf. p. 189.

ECNESTEVOO, ἐκνεστῶω, *jejunium longius perfero*. Hippocr. l. 2. de morb. LIII. 32.

ECPAGLÔS, ἐκπέγλω, adverb. significat *vehementer*, stupendum in modum. Frequens Hippocr. l. 1. de morb. mul. X. 3. t. 2. LVI. 3. & in epist. ad Philopæmenem, n. 4.

ECPALEO, ἐκπαλίω, & ἐκπαλίω, *elictor*, significat, *evibro*, vi quadam emoveor. Usus Hipp. de articulo- rum emotione violenta e sua sede. Unde ἐκπαλίωσις, *emotio*, ἐκπαλίω, *emotus*, 3. de fract. t. 63. 3. de art. t. 88. 93. Gal. comm. ad d. l. t. 98.

ECPEPIESMENOS, ἐκπεπισμένω, *eversus*, ex-

pressus, *protuberans*, dicitur de ulcere labra protuberantia habente, Hipp. 3. de fract. t. 27. licet alii legant ἐκπεπλημένω, de quo postea.

ECPEPLEGMENOS, ἐκπεπλημένος. Vide *Ecplexis*.

ECPEPTAMENOS, ἐκπεπταμένος, *expansus*, *hians*, *apertus*. Dicitur de vulneribus hiantibus, 2. de iis q. in medic. tex. 25. 31. de figuris membrorum, l. de vet. medic. XXXIX. 10.

ECPHERO, ἐκφέρω, significat *perfero* ad debitum tempus, & usurpatur de gravidis foetum ad maturitatem gestantibus, Hipp. l. de nat. mul. XIX. 1. libr. 1. de morb. mul. XXXVII. 1. & 13. l. de Sterilib. XXIII. 3. Alia proprie significat *effero*, *exporto*, unde ἐκφερέμια dicuntur, quæ cum urina excernuntur, libr. 7. Epidem. XXI. 28.

ECPHRAXIS, ἐκφραξις, id est, *pororum apertio* & *reclusio*, Galen. l. 11. M. M. c. 13. ubi opponitur τῇ ἐμφραξί. Inde ἐκφρακτικὰ medicamenta opposita Emplastificis. Vide *Deobstruens*. Dicuntur & ἐκκαθαρτικὰ. Vide *Eccatharticis*.

ECPHYAS, ἐκφύας, idem, quod ἐκφύσις, *appendix*. Epitheton intestini cæci, C. Hofm. Comm. in Gal. de V. P. n. 258. Vide *Echphysis*.

ECPHYSESIS, ἐκφύσεσις, *Efflatio*, sive *Exsufflatio*, est *expiratio aëris copiosissimi confertim facta*, Gal. l. 2. de mot. muscul. c. 9. l. 2. de Hipp. & Plat. decr. c. 4. Ejus opifices sunt musculi omnes intus inter costas siti, adjuti etiam iis, qui ad thoracem perveniunt ex scapulis & dorso, atque aliis etiam magnis, qui in Epigastrio habentur, Galen. libr. de V. P. c. 7. l. 2. de diff. resp. c. 13. Oritur à sanguinis spirituositate, vel vaporum nimia effervescencia. Estque duplex, ψοφώδης, *per ψοφός*, cum sono, & sine strepitu; l. de us. respir. c. 2. & l. 4. de L. Aff. c. 2. Vide C. Hofm. d. l. n. 606. Utraque est species ἐκπνοῆς, *expirationis*, sed violentæ, l. de us. puls. c. 7.

ECPHYSIS, ἐκφύσις, in genere *processum*, *appendicem* in aliqua parte naturalem significat, Gal. l. 2. adm. Anat. c. 5. In specie ita dicitur *Inestinum duodenum*, Galen. l. 5. de V. P. cap. 3. In ossè dicitur alio nomine ἐκφύσις. Vide *Aporophysis*.

ECPICRUMENOS, ἐκπικρέμενος, *amarefcens*, dicitur de ore, Hipp. 4. aph. 17. Jung. Dieter. n. 255. ob portiones biliosas vergitantes per pylorum in ventriculum, effluvia versus stomachum & gulam emittentes. Gal. l. de plenit. c. 11.

ECPIESMA, ἐκπίεσμα, τ. generaliter dicitur *offis* in multas partes *diffractio*, in qua intrusæ offis partes deorsum, vel introrsum separantur, & membranam subjacentem innixu suo premunt, Gal. in def. Med. 2. specialiter ἐκπίεσμα vocatur talis fractura cranii, ubi fracturæ officula descendunt, & meningem cerebri comprimunt, Æginet. lib. 6. cap. 90. Significat & ἐκπίεσμα, apud Medicos rei cujusque detrimentum, quod expresso b

ea succo sapereft, nec id tantum, fed etiam fæpenu-
mero succum ipfum, ut cum dicitur *μυρσβαλάνυ ἐπιέσι-
μοι*, vel quod idem eft, *μυρσβαλάνυ πίεσιμοι*, quod &
καθλίμιμοι & *κρίγμοι* appellatur. Sumitur in ea signifi-
catione apud Diofcor. l. 4. c. 160.

E C P I E S M O S, *ἐπιέσιμος*, in genere *Expressionem*
notat. Specialiter inter affectus oculi refertur, dicitur-
que prolapsus totius oculi extra fuam cavitatem, ut
prominens appareat. Differt tamen à *Procidencia*,
πρόπτωσης dicta, quod in hac uvea tantum tunica, in
illa totus oculus fere erumpat. Hoc malum intellexit
Celfus, cum ait, nonnunquam ingentem inflammatio-
nem tanto impetu erumpere, ut oculos sua fede pro-
pellat, l. 6. c. 6.

E C P L A G E O M A, *ἐκπλαγήομη*, *percellor*, *perterre-
fo*, Hipp. *Prognofis* f. 3. t. 34.

E C P L E R O M A, *ἐκπλήρωμα*, *Supplementum* vocatur,
quod à Chirurgis intruditur, ad complendum finum,
vel cavitatem aliquam, pro meliori deligatione, veluti
sunt pilæ parvæ duræ, coriaceæ, & fimilia, Hippocr.
Mochlic. VIII. 17.

E C P L E T H R I Z O, *ἐκπληθίζω*, pertinet ad motus
corporis celeres, quando quis in sexta parte ftadii, quæ
πλήθρον dicitur, prorsum retrorsumque viciffim, idque
fæpe in utramque partem fine flexu curfitat, unoquoque
curfu breve quiddam de fpacio demit, quoad denique
in uno grefsu confiterit. Gal. l. 2. de *fan. tu. c. 9.*

E C P L E X I S, *ἐκπληξις*, *Stupor*, obtufefcentia di-
citur, cum ægri apertis oculis quieti manent attonitiis
fimiles, neque aliquid agunt, aut dicunt, Gal. *com.*
ad 7. aph. 14. vel eft mentis confternatio & *ecftafis*,
ex aliqua repentina perturbatione proveniens, *Def. med.*
Jung. Diæter. num. 256. Huic opponitur *πελάγεια*,
exceffus gaudii, & fcimus amborum occasione plures
interiffie subito, Gal. l. 12. *meth. med. c. 5.* Charlton.
expofuit per *Animæ contractionem* & fubfequentem *Exa-
minationem*, *Ex. VIII. Pathol. §. 24.* Descendit à verbo
ἐκπλήσομη, *percutior*, *confternor*. Quod vero idem
verbum etiam fignificet *hiare*, aut diductis effe labris
& oris, unde *ἐκπληγμένον*, vel *ἐκπληγμένον ἔλκος*,
ulcus diftans, hians, diductum, ex Galeno & Homero
conatur probare quidem Foëf. p. 190. mihi non videtur
cum Lexicographis refpondere, fed mendam tubeffe
& fubftituendum verbum *ἐκπλήσομη* per *ι*, & præterit.
ἐκπληγμένον, egredior, dehiſco &c.

E C P N O E, *ἐκπνοή*, fignificat *Expirationem*, ceu mo-
tum thoracis, quo aër, vel fpiritus foras fertur, & fir,
ut docet Galen. l. 2. de *muſc.* tantum confidentibus in
fe muſculis, qui infpirationem fecerunt, eſtque actio
valde remiffa, quæque etiam eſt, in non valentibus lo-
qui, C. Hofmann. *Com. in Galen. de V. P. n. 474.* Huic
opponitur *ἐκπνοή*, *Inſpiratio*, de qua paulo inferius.
Vide Eiſpnoë. Jung. Syly. lib. I. Pr. med. c. 23. Willis
Pharm. Rat. P. II. ſect. I. c. 4.

E C P S Y C H E O, *ἐκψυχή*, fignificat *exanimor*, animo

deficio, idem; quod *λειποψυχή*, Hipp. l. 1. de *morb.*
IV. 2. XIII. 15. 16. quamvis in primo loco legat Foëf.
ἐκψύχουσι, præter neceſſitatem.

E C P T E R U M A, *ἐκπτερόμη*, *alatus fio*, quaſi alis
fubditis in altum vehor. Legitur apud Hippocr. l. 1. de
diat. XIII. 8.

E C P T O M A, *Ecptofis*, *ἐκπτομα*, *ἐκπτοσις*, dicitur
Hipp. offium, vel articularum e fede ſua prolapſio vel
emotio, citra fracturam. *Excidentia*, *Luxatio*. Idem,
quod *ἐξάρθρωσις*, *ἐξάρθρωμα*, l. de *fract. t. 1. §. 3. de iis*,
q. in med. t. 31. (vide Gal. in *comm.*) l. 1. de *morb. V. 15.*
At vero in l. 3. *Epidem. in ſtat. peſtil. ἐκπτώσεις* fignificat
partium corruptarum decidentias & mutilationes.
Cum additione *ύτέραν* etiam de fecundinis excidentibus
legitur *5. aph. 49.* Vid. Diæter. n. 257. & de utero
prolapſo, l. de *Natur. muliebri*. Verbum quoque *ἐκ-
πίπτω* de omenti prolapſu uſurpatur *6. aph. 58.* Diæter.
n. 254. Cæterum de *Luxatione* eſtque differentiffis,
vide Chirurgiæ ſcriptores veteres & recentiores. Ita
inter hos inveni apud Ruſſchium in *Obſerv. Anat. Chir.*
Cent. I. O. 98. prolapſum veſicæ urinarie in ſerotum,
ita ut propterea non dubitaverit titulo *Herniæ cysſicæ*
inſignire.

E C P Y E M A, *ἐκπύημα*, *ἐκπίυσις*, dicitur ab Hip-
pocr. copioſa puris collectio, tumore aliquo, præfertim
phlegmone, fuppurato, *vomica abſceſſus cum fuppuratio-
ne*, *Coac. t. 630. 7. aph. 20. 22.* Verbum eſt *ἐκπίυω*,
in pus vector, *6. aph. 20.* vel *ἐκπύω*, *7. aphor. 38. f. 2.*
prognof. t. 52. Vid. Diæter. *Iatr. n. 258. 259.* Hinc &
medicamenta *virium fuppuratoria pollentia*, *ἐκπύησις*
vel *ἐκπίυσις* vocari conſtat e Gal. l. 5. *S. F. 6. 2. 6.*
c. 8.

E C P Y R I A O M A, *ἐκπυρίαομη*, fignificat *ignefco*,
incendor. Hippocr. *5. aphor. 63.* Diæter. vero *ἐκπυρόω*,
vel *ἐκπυρόμη*, expofuit, n. 260.

E C R E G M A, *ἐκρηγμα*, primo notat abſceſſus *ſegmen-
tum*, fruſtum abruptum. Ita Gal. legit *4. de artic. t. 63.*
quamvis in omnibus Exemplaribus occurrat *ἐκρηγμασι*.
Foëf. p. 192. Deinde fignificat *erupionem*, vel puſtulam,
7. Epid. VII. 5. Verbum *ἐκρήγνυμι*, *erumpo*, eſſringo,
legitur *4. aph. 82.* c. *7. aph. 57.* Diæter. n. 262.

E C R E X I S, *ἐκρυξις*, *rupturam* fignificat, & uſus eſt
Hippocr. de vulva vel matrice l. de *Sterilib. III. 1.*

E C R H Y T H M O S, *ἐκρυθμος*, nullum ſervans *rhyth-
mum*, eſt ſpecies *Pulſus Arrhythmici*, Gal. l. 1. de *diff. pulſ.*
c. 9. Vide *Arythmus*.

E C R O E, *ἐκροή*, *effluxum*, aut *effluviu* fignificat,
& curſum, per quem humor expurgandus elabitur &
effluit, Hipp. l. 2. *Epid. I. 52.* Descendit à verbo *ἐκρέω*,
effluo, vel *ἐκρύω*, *6. aph. 27.* Diæter. n. 261. Hinc pro-
venit & *ἐκρες*, vel *ἐκροή*, *effluxus*, l. de *virg. morb. II.*
7. Foëf. d. l. Item *ἐκρυσις*, idem, quod *ἐκροή*.

E C R Y T I Z O, *ἐκρυτίζω*, fignificat *erugo*, h. e. rugas
tollo. Jul. Alex. *Ann. in l. 2. Galen. de C. M. S. L. c. 3.*
Tom. II. Oper. p. 790.

ECSARCOMA, ἐκσάρκωμα, *Excrescentia carnæa*. Vocatur alias ὑπὲρσάρκωσις, *Gorr. p. 128.*

ECSTASIS, ἔκστασις, Hippocrati *vehementem mentis emotionem & delirium significat. Confer ad Coac. t. 486. l. 2. Prorrh. XVI. 12. 13. 14. Adde Gal. com. 2. in 1. Prorrh. t. 19. Alia est cum silentio, κατὰ σιγῆς, d. 1. Alia ἔκστασις μελαγχολικὴ, quæ furiosa dicitur, μανικὴ, mentis emotio, qualis est atra bile percitis, & plerumque in furorem erumpit, 7. aph. 5. Dieter. num. 263. c. 1. in 1. Prorrh. t. 14. Vigiliis habet conjunctas, & ita Comati contraria. Ita & verbum ἐξίστημι significat graviter delirare, Coac. t. 437. 1. Prorrh. f. 1. t. 19. f. 2. t. 3. 48. f. 3. t. 5. 6. & alibi sæpius. Vide Foëf. p. 218. seqq. Vide *Delirium*. Aliis tamen significat abstractionem mentis à corpore ad contemplanda celestia, quam alio nomine ἀναγωγὴν appellant. Vide *Catalepsis, Enthusiasmus*. Senn. *Medic. Pr. l. 1. p. 2. c. 30. Εκστατικὴ δύναμις* dicitur facultas alienandi animum, qualis est in Hyosciamo, Coriandro viridi, & Ephemero. *Gastell.**

ECSTROPHIOS, ἐκστρόφιον, *Extrastorius*, epitheton remedium hæmorrhoidibus cœcis extrahendis, aperiendique convenientia, quo postea facilius medicamenta adhiberi possint. *Vid. Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 7. Unde & effectus ibid. dicitur ἐκστρόφι, extractio.*

ECSYRINGUMÆ, ἐκσυγγύμμη, in fistulam abeo, fistulosus fit. Dicitur de abscessibus, vel ulceribus, quando in fistulas degenerant, Hipp. *Coac. t. 395. In Prognost. vero f. 2. t. 64. simpliciter effertur per συγγύμμη, Foëf. p. 193.*

ECTANYO, ἐκτανύω, idem, quod ἐκτίω, extendo, Hipp. 3. de fract. p. 63.

ECTARATTOΜÆ, ἐκταράττοιμαι, commoveor, perturbor. Hipp. 4. aph. 60.

ECTASIS, ἔκτασις, *extensio*, est cutis affectus, cum in longitudinem & latitudinem extenditur. Opponitur huic ῥίκνωσις, *contractio*, l. 6. *Epid. f. 3. t. 21. item σύγκυρσις, inflexio*, 3. de iis, q. in *medic. t. 20.*

ECTELYNIS, ἐκτέλυσις, *effæminatio, mollietas*. Dicitur metaphorice de cutis & carnis laxitate & mollietate, 5. aph. 16. de humid. us. III. 2. (ἀπανίω vocat Gal. in *comm.*) Usurpatur etiam de cruribus, l. 6. *Epid. f. 2. t. 12. de vinculi laxitate in deligationibus*, 3. de iis, q. in *med. t. 6. Unde & ἐκτεθλυσμένοι legitur*, 3. de fract. t. 81. & lib. 1. de morb. XXI. 12. à verbo ἐκτεθλαίνω, *effæmino.*

ECTEXIS, ἔκτηξις, *colliquationem* significat. Vide *Colliquatio*, Hipp. 2. Prorrh. XV. 5. Ἐκτεκόμενος αἷμας sanguis colliquatus, fatus, Coac. t. 639. Et quia colliquationem illam sanguinis sequitur macies, potest ἔκτηξις hanc quoque denotare. Ita ἐκτεκίτης dicitur de abdomine tabefacto, 2. aph. 35. Vide Dieter. n. 265.

ECTHLIMMA, ἐκθλιμμα, vocat Hipp. *exulcerationem*, quæ fit in summa cute, ex compressione violenta, Gal. *comm. 2. de fract. t. 65.*

ECTHĒLĪPSĪS, ἔκθλιψις, *elisionem; expressionem* denotat, v. g. oculorum, Coac. t. 218. Foëf. p. 186.

ECTHYMA, ἔκθυμα, ab ἐκθύνειν, quod significat cum impetu ferri, erumpere, denotat papulam super cutem erumpentem, *efflorescentiam* cutaneam ab humoribus superfluis salis & tenuibus sub cuticula coagulatis. Dicitur & alio nomine ἐξέδημα, quo pertinent Variolæ, Morbilli, Petechiæ, &c. *Vid. Linden. S.M.Ex. XI. §. 189. Hujusmodi Ecthymata, stribiligines nigras, vibices, pellis vocat tincturas superficiales, quæ Archeum denotant affectum, Helmont. Tumul. Pestis. §. Præparata sedes.*

ECTOME, ἐκτομή, idem, quod ἐκκοπή, *excisio, extractio*. Vide *Eccepe*.

ECTOMIAS, ἐκτομίας, ἔκτομος, i. e. *Castratus, Eunuchus, Excelsus*. Vide *Castratus*.

ECTOMON, ἔκτομον, præter vulgares significationes notat etiam helleborum nigrum vel vererum, ab effectu forte, quo ejus usus nimius virilitatem adimit. Galenus in *lexico Hipp. ἐκτόμον μίλανον* interpretatur.

ECTRAPELOGASTROS, ἐκτραπέλογαστρος, ἡ ἐκτραπέλογάστρον, *monstruosum habens ventrem*.

ECTRAPELOS, ἐκτραπέλος, dicitur de omni eo, quod à communi seu ordinaria natura degenerat, Linden. *Ex. XI. §. 142. 143.*

ECTREPSIS, ἔκτριψις. Hoc vocabulum pro ἔκτριψις substituendum esse in Hippocr. 1. de iis, quæ in *medic. t. 19. volunt Foëf. in Oec. p. 194. & C. Hofm. in not. MMSS. ad Gal. comm. in h. l. quia ex connexione textus colligere licet; denotare hic corporis tractandi mutationem & perversionem ad latera commodam, à verbo ἐκτρέπω, *perverto*. Ἐκτριψις vero deletionem significat; quamvis non sit disimulandum, nomen ἔκτριψις in aliis Lexicis non occurrere, & optimus forte interpres τῆς ἐκτριψείας est Galeus in *exegeſi Hipp. εἰς τὸ σπλάγχνα ἔσαι παράπλαξις.**

ECTRIMMA, ἔκτριμμα, *intertriginem, attritum*, h. e. cuticulæ, vel cutis extremæ exulcerationem significat, quales fieri solent circa os sacrum femore fracto, & longo tempore eodem habitu collocato, Hippocr. 3. de fract. t. 26.

ECTRIPSIS, ἔκτριψις. Vide *Ectripsis*.

ECTROPE, ἐκτροπή, significat *diverticulum*, per quod materia peccans abscedit, & veluti cuniculis actis in sinum se recipit, Hippocr. l. 2. *Epid. f. I. 45. Sicut ergo ἐκτροπὴ veluti divortia & subterfugia, & à populari via deflexiones, digressiones, commutationes, quæ in humorum transpositu fiunt, Foëf. p. 194.*

ECTROPION, ἐκτρόπιον, est suborta caro in palpebra, quæ sua gravitate palpebram foras everit, Gal. in *defin. Ægin. l. 3. c. 22. vocat ἐκτροπὴν τῆ βλεφάρῃ, eversionem palpebræ, ubi etiam causam dicit esse cicatricem.*

ECTROSIS, Ἐκτροφισμός, ἔκτροσις, ἔκτροσις, à verbo ἐκτρέσκειν, *abortio*. Vide *Abortus*.

ECTYLOTICA, ἐκτυλωτική, vitiose ἐκτυλωτική, vel ἐκτυλωτική, significare medicamenta *Callum absumptia* vult I. D. Horst. *Part. I. Dispens. Pharmac. Univ. l. 2. c. 14. p. XIII.* sed qua auctoritate nitatur, non constat. Nos in nullo Græco Autore reperire potuimus. Si vero licitum est fingere, possent etiam dici ἐκτυλωτική. Sunt autem nihil aliud, quam κηραερετική. Vide *Catharticos*.

ECZEMA, ἔκζεμα, pustula ardens & fervida dicitur, dolorem ciens citra saniem. Ingens enim fervor omnem materiam absumit, Gorr. p. 126. Cast. Vel potius causa in fuliginosis siccioribus effluviis cum pauca humiditate junctis consistit. Apud Dioscorid. legitur ἔκζεσμα, & quidem rectius, quam ἔκζεμα, ita etiam ἔκζεσις, effervescentiam significat.

EDAPHOS, ἔδαφος, solum, pavementum domus significat, Moschion. *de morb. mul. c. 163.*

EDAX, βόρρος. Vide *Borros*. Edaces dicuntur multi cibi: Voraces, qui præ aviditate tubercinantur, & rapitum manducant, Lind. *Ex. XIII. §. 159.* Edacitas refertur inter cupiditates nimias nocivas, estque desiderium alimenti solidioris, quemadmodum *Bibacitas* liquidioris, Jul. Alex. l. 22. *Salubr. c. 6.*

EDELPHISMENOS, ἑδελφισμένος. Vide *Adelphixia*.

EDELPHUS dicitur Paracelso, qui ex elementorum natura prognosticat, Rul. & Iohnf. Vide Paracels. l. 2. *de Tartar. tr. 2. c. 3.* & in Scholiis ad h. l.

EDENTULUS, ἀίδυς, γάδδς, i. e. dentes non habens, carens dentibus. Hunc semper mancum pronuntiavit Fallopius, ideo, quod omnes literas exprimere non possit. *Tract. exposi. de Ossib. c. 16. Tom. I. p. 503.* Observationem infantis bimuli dentibus adhuc carentis vide apud Bonet. *Med. Septentr. Collat. l. 18. sect. IV. c. 5. p. 327.*

EDES, Edex, id est, *Aurum Elempius, Electrum*. Rul.

EDESMA, ἔδεσμα, edulium, idem, quod βρώμα. Vide *Broma*.

EDIC, Edich, Edir, i. e. Mars, ferrum, chalybs. Rul.

EDUCATIO, apud Latinos duplicem habet significationem. Vel enim accipitur de victus ratione pueris competente, & ita Gr. dicitur τροφή, uti patet ex Galen. l. quod an mores seq. temp. corp. c. 10. item κρημδή. Æginet. l. 1. c. 5. Vel sumitur pro Institutione puerorum, & ita vocatur παιδεία, διδασκαλία, παιδευματία, παιδων ἀγωγὴ, Gal. *de cogn. & cur. an. morb. c. 7.* cujus necessitatem in Republ. egregie inculcat Lang. l. 3. ep. 6. De educatione pro futuro Medico vide Linden. *Ex. I. §. 21. seqq.*

EDUCTIO, ἀναγωγή, Dieter. n. 54. Vide *Anagoge*. Educere aliquando accipitur pro Bibere. Rhod. *ad Scribon. n. 122.*

EDULCORATIO, γλυκανσις Græce dici posset, duo significat: 1. modum medicamentum, vel alimentum liquidum, vel siccum saccharo vel melle dulce reddendi ad gratiorem saporem; 2. modum medicamenta Chy-

mica à salinâ acrimonia liberandi affusione aquæ frequentis, quæ Ablutio, vel etiam Lotio vocatur. Hujusmodi *Edulcorationis* aliquoties meminit etiam Schröder. v. g. in præcipitationibus & sublimationibus Vitrioli, alibique. Descripsit & Jacob. le Mort *Chym. Medico-Phys. c. 18.* Duplici modo *edulcorationem* perfici, uno, qui fit mediante Sale Alkali, & locum habet in pulveribus corrosivis, v. g. Mercurio præcipitato rubro, dulci &c. altero, qui fit aqua vel frigida, vel calida: Legitur in Morley *Coll. Chymic. Leid. c. 266.*

EDULIUM, ἔδισμα. Vide *Broma. Cibus*.

EFFECTIVUM, ποιητικός, est proprium Artium, unde & Medicina dicitur ἐπιτήμη ποιητική, Galen. *art. medic. c. 3.*

EFFECTUS, ἔργον, dicitur omne id, quod ab alio, tanquam à causa sua, producitur, & dependet. Dicitur & *Effectum*. *Effectuum* varietas ab una causa dependet à materiæ dispositione. Ita Sol terram adurit & indurat, ceram liquefacit, Lang. l. 2. ep. 17. Alias qualis causa, talis effectus. Si causa per se agit, sequitur effectus per se. Si causa per accidens operatur, effectus quoque per accidens itaevendus. Unius effectus possunt etiam plures esse causæ, sed subordinatæ: & vice versa unius causæ plures effectus, Libav. *de Philos. Harmon. Mag. T. IV. Oper. p. 283.* Sæpe etiam Effectus accipitur pro Medicamentorum utilitate, quam actu præstiterunt in corpore humano, Scribon. n. 19. 97. 75. 106. &c. Vid. *Lexic. Rhodii*.

EFFERVESCENTIA, ζέσις, ἔκζεσις, terminus hodieque in Medicina receptissimus, denotatque interdum idem, quod *Fermentatio*, de quo vocab. infra: interdum vero & frequentius excessivam fermentationem, sive motum intrinsicum vehementiorem, aut nimiam agitationem alicujus liquoris mixti, ex activis & passivis portionibus constantis, obortam vel à calore quodam extraneo, vel interno quodam fomite heterogeneo ad luctam illam irritante. Videatur ex recentioribus Cl. Willis *de effervescentia vini, de ferment. c. 7.* & *de febr. c. 1.* ubi & sanguinis effervescentia describitur, quemadmodum & c. 2. *seqq.* In artificialibus quoque alia calida, alia frigida, Sylv. l. 1. *Pr. Med. c. 14. §. 8. 16. c. 19. §. 71.* Inter naturales etiam referenda *Intestinalis* ex confluxu bilis & succi pancreatici, c. 11. item *Vitalis*, quæ excitatur ex portionibus salinis, oleosis, volatilibus sanguinis permixtis, cum portionibus acidis Lymphæ, c. 19. §. 2. 3. *seqq.* Quamvis utraque ab aliis recentioribus Physiologis in dubium vocetur, imo negetur, v. g. prior à D. D. Bohn. *Circ. An. Prog. X.* posterior ab eodem d. l. *Prog. IV.* verum non est nostri instituti arbitrium facere, quænam opinio sit amplectenda. Medicamenta quoque composita *effervescente* dicuntur ob contrarietatem simplicium ingredientium, Scribon. n. 45. 207. 250. *Effervescentia* Chymica est, quando cum evidenti motu perficitur mediante furni igne, ubi spiritus subtiliores avolant, ut, nisi vas alicubi

bi rima fit præditum, diffiliat. Iunken. *Chym. Med. Phys.* p. 1. f. 1. c. 4. p. 62.

EFFICACIA, δύναμις, idem, quod *Virtus*, Potentia agendi in aliud. Hinc & *Efficax* dicitur medicamentum aliquoties apud Scrib. L. Vide Rhodii *Lex. Efficacia* per experientiam nota dicitur rerum virtus, Ger. Dorn. *Specul. Philosoph.* P. 2. c. 3.

EFFICIENS, ἐξουσιῶς, ποιητικῶς, est nomen notissimum *causæ*, qua aliud producitur, aut fit. Hæc in Medicina vel sola, vel potissimum intelligitur, quando *causæ* fit mentio. Vide *Causa*. Jung. Linden. *Ex. XII.* §. 100.

EFFIDES, id est, cinis Plumbi, vel Cerussa, Rul. Iohnf.

EFFILA, maculæ, vel tinctura à Sole facta in facie, vel alia parte in cute, Ruland. & Iohnson.

EFFLATIO, ἐκφύσησις. Vide *Ephysefis*.

EFFLORATIO, ἐξάνθημα, ἐξάνθημα. Vide *Exanthema*.

EFFLORESCENTIA, idem. Vide *Exanthema*.

EFFLUVIUM, ἀπορροια. Vide *Aporrhœa*. Cæterum, cum *Effluviarum* consideratio hodieque in Philosophia & Medicina insignem fœneretur lucem & utilitatem, eorum miram subtilitatem, determinatam naturam, & insignem efficaciam tribus per hos titulos distinctis Exercitationibus egregie pro ingenii sui sagacitate Robert. Boyle descripsit.

EFFLUXUS, ἐκροή. Vide *Ecroe*, *Exorrhosis*.

EFFOEMINATIO, ἐνθάλυσις. Vide *Ethelynsis*. Vide & *Androgyni*.

EFFRACTURA, Paræo dicitur tertia fracturæ cranii species, seu ossis depressio, quando vehementissimo ictu labat os, & intro effringitur. Differt à Contusione, in qua os non labat. *l. 9. Chir. c. 6.*

EFFRENIS, idem, quod immoderatus, excessivus cum aliquo impetu. Ita *effrenis* humores dicti sunt *Turgenies*. Fallop. *tr. de purg. simpl. c. 16. Tom. 1. p. 67.* *Effrenis* purgatio est nihil aliud, quam ὑπερξήγησις, quam Barbari *Effrenitationem* vocaverunt. *Id. d. l. c. 7. p. 35.*

EFFUGIO, ἀφύγω. Vide *Diapheugo*.

EFFULGESCENTIA, ἐκλαμψις. Vide *Eclampsis*.

EFFUSIO, ἐκχύματις, ἐκχύματις. Vide *Echymoma*.

EGELIDUM, medium inter calidum & frigidum. *Ref. med. Epist. 63.*

EGESTIO, ἔκκρισις, idem, quod *Excretio*. Vide *Ecclipsis*. Plerumque de alvi excretionem sumitur. Verbum *Egestivire* legitur inter signa calculi vesicæ apud Iohnson. *Syntagm. Medicinæ Univers.* p. 1001. quo nihil aliud innuitur, quam quod alvus etiam irritetur ad excretionem, quando calculus stimulat ad meiendum, hinc ægros sæpe tenesmo laborare scripsit Sennert. *Pr. Med. l. 3. Part. 8. sect. 1. c. 2.*

EGOITAS, terminus Helmontianus barbarus, quo indicatur Intellectus nostri lumen, veluti intrin-

secum contemplans, deliberans, *tr. Confessio Autoris*, n. 7.

EGREGORSIS, ἐγρηγόρησις, *Vigilia*, vigilantia, ex-pergefactio, cujus essentia & ratio formalis consistit in libertate & expansione spirituum animalium, in cerebro & toto nervoso genere, Gal. *def. Med. Willis de An. brut. part. 1. c. 16. sub fin.* Jung. Charleton. *Ex. VII.* §. 4. ubi *Vigilias* vocat *Exercitium sensuum internorum & externorum*. Jungatur Bohn. *Circ. Anat. Physiol. Progyrn. XXX. in principio.* De pulsibus *expergiscientium* vid. Galen. *l. 3. de caus. puls. c. 10.*

EJACULANTIA, vel *Ejaculatoria* vasa dicuntur, quæ & *Deferentia* appellantur, quæ semen in testibus elaboratum excipiunt, deferunt & in congressu ejiciunt in colem, quorum descriptionem vide in Anatomicis, speciatim in Bartholin. *l. 1. Anat. c. 21. seqq.* Pertinent huc veluti partes, Corpus variciforme, Parastata, Prostata, Vesiculæ seminales &c.

EICE, εἰκῆ, adverbium usitatum Hippocrati, significans *temere*, absque consilio, negligenter, in elegantissima gnome: μηδὲν εἰκῆ, μηδὲν ὑπερβαῖν, nihil temere, nihil inconsiderate, *6. Epid. f. 2. t. 25.* Legitur & *l. 6. Epid. f. 8. t. 49.*

EIDCHTES dicitur, quod vel aspectu, vel foetore est abominandum & exosum, Hipp. *l. 2. de morb. mul. VIII. 1. XVII. 9.*

EIDESIS, εἰδησις, significat *scientiam*, vel *conscientiam*, uti vult Linden. *Ex. III. §. 3.* Occurrit apud Hipp. *de dec. orn. VI. 2.*

EIDOS, εἶδος, in genere *speciem*, quæ generi subijcitur, significat, quæ & aliis nominibus ἀφορρῶ, ἁπόσις, *differentia*, *modus*, à Medicis dicitur, teste Gal. *c. 1. de iis, q. in medic. t. 8. c. 2. t. 3.* Specialiter vero apud Hipp. denotat *corporis naturam & temperamentum*, & differentiam ab aliis corporum naturis, Gal. *c. 2. de nat. hum. t. 14. l. de sal. diet. t. 5. l. 2. Prorrh. XVII. 2. 8. 12. c. Jung. Foëf. p. 181.*

EJECTIO, ἐκβολή, idem, quod *Excretio*. Dicitur & *Dejectio*. Vide supra.

EILAMIDES, εἰλαμίδες, dicuntur Polluci membrana cerebrum investientes binæ, ideo, quod cerebri medullam involvant, ab εἰλα, Vocantur alias *Meninges*, Gorr. p. 125.

EILEMA, εἰλημα, εἰλυμα, significat apud Hippocr. *convulsionem* intestinorum dolorosam, aut tormina, & refertur inter morbos à flatibus, *l. de flatib. XIV. 1.* Linden. descripsit, quod εἰλήματα sint dolores fixi, & veluti clavi muro pacti, quorum causa est flatu intra tunicas intestini inclusus, *Sel. M. Ex. IV. §. 14.* Significat & *Involucrum*. Vide in *lit. I.*

EILEON, Ileum Lat. est nomen intestini tenuis ordine tertii, quod incipit, ubi jejunum desinit, omnium longissimum, à frequentibus circumvolutionibus ita dictum, cujus descriptionem vide apud Anatomicos, & in specie Barthol. *l. 1. Anat. c. 19.*

EILEOS, ειλῆος, & cum aspir. ειλῆος, *Ileus*, est affectus intestini Ilei vehementissimus. Dicitur & *Volvulus*, cujus prolixam descriptionem & expositionem egregie tradidit Linden. *Ex. IV. per iouum, & seqq.* Jung. *Dieter. num. 240.* Sunt & qui scribunt, ἰλεος, *Hesyech.* Vocatur & *Miserere mei, Chordapsus.* Meminit Hippocr. 3. *aph. 22.* Interdum sub *Colica* comprehenditur à Veteribus. Apud Scribon. *n. 116.* describitur, quod fit inflatio intestinorum; sed monet recte Rhodius in *Not.* verius dici inflammationem. Ex recentioribus vid. *Sylv. l. 1. Pr. Med. c. 15. P. Barbette l. 4. c. 7.* & ex novissimis Anglis Joh. Pechey in *prompiuario Praxeos Medicæ c. 31.* & Joseph. Takson in *Enchiridio Medico c. 23.* Ex his seq. descriptio dari potest: *Ileus*, vel *Passio Iliaca* est dolor acerbissimus intestini Ilei, vel etiam (sec. nonnullos) cæci, cum constipatione alvi, tumore ventris chordæ instar tensivo, sublequente etiam reiectione fecum per os, aliisque gravissimis symptomatibus, promouens ab inflammatione quandoque gangrænosâ, aut alia graviori solutione continui dictæ partis, per sanguinis motum impediendum oborta, intestinorum motum peristalticum invertens.

EILETHERES, ειλῆθῆρες, aliis ειλῆθῆρες, ειλῆθῆρες, significat in vel à *Sole calefactum.* Legitur apud Hipp. *l. 2. de Morb. XXX. 7. LXVI. 17. LXII. 20.* Et ειλῆθῆρων dicitur *insolatus*, qui in Solis radiis corpus exponit, *Gal. l. 8. meth. med. c. 2.*

EILICRINES, ειλικρῆνῆς, *sincerus*, purus, merus, impermixtus, dicitur de subsidentia in urina, *Coac. t. 586. ειλικρῆνῆος* adverb. *pure, sincere,* legitur de crisi, *l. 4. Epid. III. 9.*

EILUMENOS, ειλῆμῆνος, *contortus*, convolutus, ab ειλῆμῆσι, vel ειλῆμῆ, *contorqueo, coarcto,* *Gal. c. 3. in 3. Epid. t. 32.*

EIOTHOS, ειωθῆος, *consuetus*, perennis, solitus. Ita ειωθῆια κίνησις, *motus consuetus, perennis.* Legitur apud Hippocr. *l. 1. de morb. XXX. 18.* Jung. *Lind. Ex. XIII. §. 230. seqq.*

EIRION, εἶριον, εἶρεσις, *lanam*, & quidem, ἰνυπερῆν, *succidam* significat, quæ vim mitigandi & digerendi habet, præcipue ubi bene carminatæ sunt. Legitur & εἶρια οἰσυπερῆ ob *æsyrum & succum sordium*, quo imbutæ sunt, *Hipp. 2. de fræsi. t. 72. l. 3. t. 24. l. 4. de art. t. 24. l. de ulcer. XV. c. l. 2. de morb. mul. LXV. 6. 7. LXVI. 7. & alibi.* Videatur *Foëf. p. 183. 184.*

EIRYOMÆ, εἶρύομη, idem, quod εἶλυμη, *trahor.* Frequens Hippocr. *1. Prorrh. f. 2. t. 10. Coac. t. 51. l. 2. de morb. mul. XXII. 6. Foëf. d. l.*

EISAGOGE, εἰσαγωγή. Vide *Tyrocinium.*

EISBOLE, εἰσβολή, proprie *injectionem* significat; Medicis vero denotat *insulium*, & *aggressionem primam* morbi, vel *paroxyismi*, quæ alias & ἐπισημασία dicitur, *Galen. l. de temp. morb. c. 6.* Item *irruptionem.*

EISPNOE, εἰσπνοή, *Inspiratio.* Estque pars respirationis, qua aër intra pulmonem per os & nares tra-

hitur ad cordis & sanguinis ventilationem, *Gorr. Jung. C. Hofmann. comm. in Galen. de V. P. num. 316.* vel potius (juxta modernorum Physiologorum sententiam) ad sanguinis rarefactionem & elasticitatem continuandam. Vid. infra *Respiratio.* De *Inspiratione* integra & læsa vide apud *Will. Part. 2. Pharm. Rat. sect. 1. c. 1. 2. 3.*

ELABORATIO, Gr. dici posset ἐξερχασία, φιλοπονήα, est operatio manualia, qua res in substantia, eaque potissimum materiali, mutata *elaboratur.* Id enim nunc *elaborare* appellamus, cum remotis ignobilioribus materiæ partibus, quæ seu obiter adhærent, seu quovis modo adminiculum præbent essentiæ, præstantissimam elicimus. Itaque & maxime viget hic impuri à puro segregatio. *Elaboratio* aut est solutio, aut coadunatio. Hæc *Rul. & Jahn. Elaborationis Chymicæ, vel Philosophicæ* modos sex vide apud *Libav. Tract. de Igne nature c. 37. Tom. II. Oper. p. 79.* *Elaborare, i. e. matum laborare, annii, valde laborare,* *Scrib. n. 38. Rhod. in Lexic.*

ELÆOMELI, ἐλαόμελι, genus quoddam Resinæ Palmyris Syriæ familiare. Id ex vetustis arborum caudicibus manat pingue, unguinosum, crassius melle, resina tenuius, perinde quasi nunc e lapidibus quibusdam, quod *περίελαον* nominant. Iis, quibus infuderit, hæret admodum pertinaciter, atque si edatur, marcore consumit, & viribus destituit, veternumque inducit, *Gorr. in def. p. 131. Junge P. A. Matthiol. in Apolog. adv. Amat. Lusitan. §. h. t. Legitur & apud Dioscor. ipsam l. 1. c. 37.*

ELÆON, ἐλαῖον, id est, *Oleum*, ab ἐλαία, *Olea.* Nam *Oleum* simpliciter dictum denotat *Oleum olivarum*, h. e. succum pinguem ex olivis maturis expressum. Trium enim generum *Olea* occurrunt in Medicina usitata: *Olea expressa*, de quibus vide Schröder. *l. 2. c. 71. Cocta per infusionem & coctionem, d. l. c. 72. & destillata, d. l. c. 70.* Jung. *Fr. Hofm. in clav. De Oleis Expressis & Coctis* non inepte quoque scripsit *Jac. le Mort. Pharm. Med. Phys. c. 28. p. 204. seqq.* *Olea* in genere, præsertim communi, mediæ esse naturæ inter humectantia & siccantia, docet *Galen. lib. 2. de S. Fac. c. 25.* *Olea* in genere omnia salinæ esse naturæ, & à salibus perfectione saltem differre, ita ut *Olea* ex salibus & hæc viceversa ex illis confici queant, expresse scripsit *Iunken. Chym. Exp. Cur. P. I. f. 2. c. 1. p. 78.* Aliquando vocab. ἐλαῖον etiam accipitur apud Hipp. pro *pinguedine*, vel *adipe*, v. g. *Vituli marini, seu Phocæ, l. de nat. mul. XXII. 13. XXIX. 167. 181. l. de exfectione fetus, IV. 5. Anseris, l. de nat. mul. XXIX. 124. 135. 140. LXV. 3. LXII. 2. LXXX. 2. Suis, l. 1. de morb. mul. XC. 11.* Vide *Foëf. p. 197.* *Butyrum* quoque vocari ἐλαῖον ἐπιζάλακτον, *oleum de lacte*, testatur *Lind. Ex. XVI. §. 119.* Derivativum est ἐλαϊώδης, *Oleosus.* Ita nuces, amygdalas, & semina alia habent ἐλαϊώδης, *oleosam* substantiam, *C. Hofmann. l. 3. V. E. c. 22.* Vide *Oleum.*

ELÆOPINES, ἐλαῖοπῆνῆς, *oleo infectus, imbutus;*

Ufus;

Ufurpatur de vestibus sordidis, quibus opponuntur puræ, Hipp. de sal. diat. t. 11.

ELÆOSACCHARUM, Gr. dici potest *ελαιοσίκχαρος*, est terminus Pharmaceuticus, denotans mixturam Olei destillati cum Saccharo, v. g. olei Θj, sacchari ʒj, vel circiter, Schröd. l. 1. c. 3. Ejus encomium & formulas vide apud Rolfink. Chymia l. 4. sect. 6. c. 1. seqq.

ELAGUIR, *Vitriolum viride*. Rul.

ELAMBIATIO dicitur modus *Dissolutionis* aquarum Thermalium ad investigandam virtutem mineralem, sitque duplici modo, uno in balneo Mariæ, qui difficilior, altero igne in vitris, quem prolixius describit Fallop. tr. de Aq. Therm. c. 9. Tom. 1. p. 224. Andr. Bacc. de Therm. l. 2. c. 3. p. m. 87.

ELANULA, *Alumen durissimum instar ferri*. Id.

ELAPHOCAMELOS, *ελαφοκέμηλος*, i. e. Cervicamelus, vocatur animal quadrupes, partim cervum, partim camelum referens, ex Petu Indiæ Occidentalis regione Antuerpiam delatum, cujus descriptio prolixior extat in Matthiol. l. 5. Epistolar. p. m. 211.

ELAPHOS, *ελαφος*. Hinc *Elaphographia*, i. e. *Cervi descriptio*. Vide *Cervus*.

ELAPS, *ελαψ*, *ελαψ*, nomen serpentis, cujus meminit ex Aëtio Forest. l. 30. O. 18. in Schol. De hoc videatur Aldrov. Hist. Serpent. & Drac. l. 1. c. 15. ubi & alias hujus vocis significationes huc non pertinentes invenies.

ELAPUS, *ελαπυσις*. Legitur apud Augem. Tom. III. p. 115. vide *Ecripsis*.

ELASIS, *ελασις*, ELATER, *ελατηρ*, hodieque etiam à recentioribus sunt introducti termini, quibus expulsionem impetuofam & agitationem spirituum, præsertim animalium, nec non caussam & principium, unde illa expulsio dependet, explicare. Coincidit cum *Explosione*, de quo vocab. paulo inferius. Imprimis vero Aëri insignis *Elater* tribui solet, seu spontanea vis dilatandi sese, num vero in omnibus ita sese habeat, fortassis alia occasio ventilandi sese offeret. Meminit etiam hujus ex Pecqueto Barthol. l. 2. Anat. c. 9. p. 427. Vide *Elasticus*.

ELASMA, *ελασμα*, in genere denotat *Laminam*. Vide infra *Lamina*. In specie vero significat fistulam Clysteris, quæ ano immittitur, demonstrante Linden. Ex. IV. §. 101. Descendit à verbo *ελαύνω*, vel *ελάω*, quod varias obtinet significationes, v. g. significat *deduco*, extendo, quando de materia dura diducta usurpatur. Item agito, *moveo*, stimulo, unde *ελατηρ*, *ελασις*, *Elater*, *Elasticus*, qui termini latinitati quoque donati hodieque frequentissimo sunt in usu apud Willium, & alios, dum spiritui animali & liquoris nervoso attribuitur qua sec. qua p. nat. virtus *Elastica*, & impetum faciens. Vide Traët. Anat. Cerebr. de An. Brutor. de Morbis Convulsivis. Ita & Aëri tribuitur *vis elastica* nitrosa, & penetrabilis. Malach. Truiston. de respir. Castelli Lexic. Med.

pag. 33. Vide & Cl. Sturmii *Collegium Curiosum*, & p. 2. *Elastis*.

ELASSON, *Elaton*, *ελάσων*, *ελάτων*, minor. In specie Hippocr. usurpavit de minoribus statura corporis, 2. aph. 54. Dieter. n. 270. De Vino tenuiori, vel minori legitur in Sacris, Joh. 2. v. 10. Vide Rhodii Lex. Scribon. *Exiguum* vinum.

ELATERIUM, *ελατηριον*, fumitur strictè & late. *Stricte* pro medicamento purgante valido, quod fit ex Cucumere agresti, succus scil. inspissatus ex fructu Cucumeris per expressionem, de quo Schröd. l. 4. cl. 3. n. 443. Rolfink. O. ac M. M. Sp. l. 5. f. 6. c. 5. & tr. de Purg. sect. 3. Art. 5. Libav. Syn. Arc. Chym. lib. 8. c. 7. Late pro omni valido purgante per alvum, notante Galen. c. 5. in 6. Epid. 2. 35. & plurimis locis ex Hippocr. Hoc confirmat Foëf. d. l. Jungatur & Joh. Nic. Pechlin. de Purganti. c. 21. Derivatur ab *ελαύνω*, agito, commoveo.

ELATON, *ελατον*, Arist. 3. Meteorol. c. ult. i. e. *Malleo ductile*, proprietates metallorum. Vide *Malleabile*.

ELECTIO, *εκλογή*, *αίρεσις*, quid significet, notum est. Est vero præsertim circa usum & præparationem remediorum Diætæ, Pharmacis, & Chirurgiæ maxime necessaria *electio*, ut patet ex Methodo medendi. Ita aliquando propter consuetudinem eligendus cibus & potus paulo deterior, Hipp. 2. aph. 38. De *Electio*ne simplicium medicamentorum vide Weckeri *Antidoiar. General.* l. 1. c. 1. seqq.

ELECTRODES, *ηλεκτροδης*, *Succino similis*. Usurpavit Hippocr. de alvo dejiciente succino similia, hoc est, excretionem alvi splendentem & recente, l. 4. Epid. XXII. 16. Vide Foëf. p. 261.

ELECTRUM, *ηλεκτρον*, *Succinum*, nihil aliud est, quam succus bituminosus, seu resina terræ & arborum vetustarum optime digesta, exinde in mare traducta, atque ibidem præcipue concreta, Schröder. l. 3. cap. 30. Fr. Hofm. in Clavi ad h. l. estque duplex: Album, & Citrinum, in Officinis usitatum. Plures alias species proposuit Andr. Chiocuss *Mus. Calceolar. sect. 2. p. 180. seqq.* Eleganter quoque *succini* historiam tradidit Iunken *Chym. Exp. Cur. Part. I. sect. 4. c. 7. p. 302. seqq.* Sunt tamen alii, qui *succinum* speciem picis fossilis seu bituminis esse sibi persuasum habeant, propterea quod & in locis longe à mari distantibus & e montibus terræ firmæ effodiatur. Vide *Æt. Philosoph.* Oldenburg. Ann. 1666. mens. Novembr. Jungatur & *Æta Hafn.* Vol. 1. Obs. 57. p. 110. seqq. Dicitur & *Carabe*, *Glessum*. A *Succino* paleas & festucas attrahi, quemadmodum à Magnete ferrum, vulgatissima est opinio, cujus etiam meminit Galen. l. 1. de nat. fac. c. 14. quam tamen nihili æstimare conatus est Pechlin. de purganti. c. 2. Medicamenta ex *Succino* vide passim in Pharmaciæ Scriptoribus, præsertim supra alleg. Schröder. & Hofmanno. De *Succino artificiali* idque parandi modo legatur Jac. le Mort. *Ch. Med. Phys. cap. 10. p. 110. seq.* *Electrum*

quoque Populi albæ lachrymam dicunt; quæ juxta æmneo Eridanum destillat, & in spissitudinem coit, aureo colore, quod si levigatur bibatur, stomachi & alvi fluxiones & sanguinem compefcit, *Ægin. l. 3. c. 3.* Apud Chymicos etiam diversas & ex parte quoque satis obscuras obtinet significaciones. Vel enim denotat *Aurum* quoddam imperfectius, sive nativum, sive factitium; cujus portio quinta est *Argentum*, ita dictum, quod Soli oppositum magis splendeat, quam *Aurum* & *Argentum*. *Rul. Vid. Libav. Syn. A. Chym. l. 4. c. 9. & l. 7. c. 24.* Vel *Theophrasto* est mixtura compositi metalli, ex omnibus septem Planetis in unum corpus colliquis, *Parac. de nat. rer. l. 8. de separat. rer. natur. in princ. Rul.* Ex simili constabat *Virgiliti Campanula*, tempore regis Artus, quæ aduiterio contaminatos tam viros, quam foeminas de ponte in aquam præcipitavit, solo sonitus clangore. Fertur etiam e simili rite constat metallo *Scyphus gustatorius* fabricatus toxicum nullum admittere; quod si forte injiciatur, ebullire, quicquid in eo liquoris continetur, edito strapiu maxime perceptibili, ac si nitrum in prunas conjiceretur. Aliud narrat *Paracels.* de similibus *Electri* compositione, se vidisse quandam Hispanum habentem ejusmodi Campanulam, pondere vix se sequilibræ, per quam intercriptis aliquot characteribus & verbis, tot spectra prodigiisque, quot vellet, convocabat, edebat & abigebat pro suo arbitrio. Voluit is persuadere *Paracello*, vim istius Campanulæ in verbis ac characteribus magis, quam in sonitu, vel metallo consistere. Verum *Paracels.* rem non ita se habere, ut asserbat, etsi pro variatione scripturæ varia etiam ederentur prodigia; maximam potentiam in metallo sitam esse deprehendit. Hæc *Rul. & Iohof.* Enimvero quid si quis plane de veritate hujus effectus dubitaret? Videntur sane satis fabulose hæc scripta. *Electrum* est metallum, ex alio factum per artem, sed illi, ex quo factum est, non amplius simile, v. g. si æs, vel cuprum arte paratur candidum, aut si ex cupro fit orichalcum, vocatur *Electrum* &c. *Paracels. de reb. nat. c. 9. de Arsenico, Ger. Dornæus de genealog. mineral. cap. 18. Th. Chym. Vol. I. p. 586.* Ad præparationem *Lapidis Philosophici* baseos loco recipi jussit *Electrum minerale immaturum*. Idem in *Manuali de Lapid. Philosoph.* cui incredibiles attribuit vires. Videatur etiam *Nota Etmülleri ad Ludovici Dissert. I. Pharmacæut. p. 121.* ubi varias opiniones de *Electro immaturo* recensuit, tandem suam annectit, existimans esse metallorum rudes species, prout in radice sua adhuc quasi conclusæ hærent, & alias *Saturus Philosophicus* vocatur. *Electri* annulos ait ex *Paracello Iohnsonus*, digitis gestari solitos, præcavere, ut nunquam aliquis spasmo, vel odontalgia, vel epilepsia corripereetur, adeo, ut simul atque *Epileptici* digito, quem annularem vocant, annulus talis applicatus est in paroxysmo, subito de illo depulsus, & quasi digitis abstersus

evanuerit, & æger à lapsu confestim surrexerit. Imo si quis annulorum istorum in digito annulari gestetur, & abditus quidam morbus foras erupturus est, annulum istum extudare videas jugiter, & ab insigni quadam sympathia decolorari cernas ad oculum. Observatu porro dignum est, *Electrum* hoc nostrum adversus infestos spiritus, vel genios noxios esse amuletum præstantissimum. Cœlica enim *Electro* inest operatio quædam, omniumque planetarum agit in illo influenza, cum harmonia quadam superiorum & inferiorum omnium. Sed *Electrum*, quod in venis metallicis ex *Auro* & *Argento* natura concretum est, uti *Mathesius* scribit, non tam numerosa pollet virtute, ac illud, quod artificum industria ex septem metallis in igne fabricatum est, uti *Geber, Lullius, Paracelsus*, & alii hujus rei artifices testantur. Et tam magno in pretio habuerunt veteres istiusmodi Metallum, quod varia sibi ex isto fictitia constabant, in usum domesticum, & vasa ex *Electro* inter supellectilem asservabant rariorem præ aureis & smaragdinis. Hæc *Iohnson.* Nugarum satis. De *Electri* variis significacionibus & præparationibus lege *Rolhnc. Chym. l. 5. sect. 11. c. 2. seqq. Electrum minerale*, vel metallicum duorum, vel plurium ejusmodi corporum mixtura describitur à *Dorneo de transm. met. c. 11. Th. Ch. Vol. I. p. 529.* imo in omnium sex Voluminum Indicibus sat multa de *Electro* reperies. *Electra* quoque vocantur compositiones metallicæ, quarum una ex antimonio cum Sole & Luna facta vocatur *Electrum Majus*; altera ex Jove & Marte dicitur *Electrum Minus*. Utriusque meminit *D. Ludov. Pharmac. Dissert. I. p. 329.* Jungatur *Nota Etmülleri ad h. locum.*

ELECTUARIUM, *Electarium* etiam dicitur, & est medicamentum Syrupo & Eclegmate crassius, constans ex medicamentis durioribus pulverificatis, melle, syrupo, saccharo syrupifato, vel alii alicui convenienti liquori melligineo, id est, mellis consentitiæ accurate mixtis, *Schröder. l. 1. c. 3. Weker. Antid. gen. l. 1. c. 28.* Dividuntur in *Alterantia* & *Purgantia*. Utrorumque Catalogum vid. apud *Weker. Ant. Spec. l. 2. sect. 21. Schröd. l. 2. c. 51.* & prolixissime *Iuncken Artis Pharmacæut. sect. 3. c. 8. p. 459. seqq.*

ELEMENTATUS, *a, um*, *Paracello* significat excessum aliquem caloris, vel frigoris. Ita Pulsus elementatus, calidus, vel igneus, & Pulsus elementatus frigidus dicitur, in *Scholtis ad libros de Urinis.*

ELEMENTUM, *στοιχείον*, vocatur corpus simplex, ex quo quidque primum constituitur, & in quod ultima resolutio fit, cujus partes non sunt diversi generis, sed homogeneæ. Refertur autem Elementum ad aliquid, sicut & Pars, *Gorr. p. 432.* Elementum appellatur minima pars ejus rei, cujus est elementum. Omnium autem corporum, quæ gignuntur & corumpuntur, quatuor sunt Elementa: Ignis, Aër, Aqua, Terra. Ut minimum intelligatur id, quod minime

nime divisionem suscipere potest, Gal. l. 8. de Hipp. & Plat. de cr. c. 2. Eoimvero fuerunt, & sunt, qui numerum illum quaternarium impugnant, non solum ex Philosophis recentioribus Gassendicis, seu Democriteis, sed etiam ex Medicis, præsertim Chymicis. Libav. Synt. A. Chym. l. 7. c. 34. Zacharias in Theatr. Chym. Vol. I. p. 739. Ita & Cl. Willis de ferment. c. 1. in dubium vocavit. Nostri nunc non est instituti, hæc prolixius ventilare, præsertim cum Medici facile acquiescere possint in Elementorum sensibilibus hypothese, qualia etiam dici possunt partes similes, respectu dissimilariarum, & magis compositarum. Elementum primum & secundum, quid Cartesio & ejus sectatoribus dicatur, in illius scriptis inquiratur. Prius descripsit succincte D. Joh. Schreyer Medicus quondam Cizensis, quod sint subtilissimæ, mobilissimæ, velocissimæ ac penetrantissimæ particulæ ignem constituentes, solaris corporis hospes ac productum, tract. Fluidum magnum Membr. V. §. 4. p. 1. Illius Elementi primi & secundi aliquoties meminit Theodor. Craanen in Lumin. suo Rationali ad Henr. Regii Praxin Medicam. & novissime Frid. Hoffmann. in Fundament. Medicinæ c. 2. §. 28. Verum an non hisce terminis obscura per æque obscura declarentur, alii judicent. Elementa porro matrices rerum dicuntur, in & ex quibus generantur omnia. Rul. De Elementis Chymicis vide Libav. Alchym. Pharmaceut. c. 8. Elementum Parac. est corruptibilis ac transitura mundi essentia, & omnium, quæ patiuntur mutationem, anxietatem, atque necessitatem, in diem usque ad extremum consumptionis hujus mundi. Item: Est essentia spirituum in elementis delitescens & degentium: item Astrum eorum, Rul. Elementorum divisionem in Simplicia, Composita, & Decomposita vide apud Ger. Dorneum art. Alchym. l. 1. c. 4. in Th. Chym. Vol. II. p. 524. Interdum & Elementum dicitur de primis principiis artium & disciplinarum; de literis, ceu principiis vocum; de causis rerum &c. Unde Libav. d. l. Et quis omnes acceptiones hujus vocabuli huc vellet compilare?

ELENCHUS, ἔλεγχος, significat communiter abstractive vel argumentum, probationem; vel criminationem, accusationem; vel dedecus, opprobrium. Hippocr. vero in concreto sumit de Medicis indoctis, l. Præcept. VI. 3. Vocatur & redargutio eorum, quæ non se recte habent. Opponiturque τῆ δόκιμοις, approbationi, Gal. 3. in 3. Epid. v. 20. fin.

ELEOSCEINUM apium, quod soli in montibus expositum nascitur.

ELEPHANTINUS, ἐλεφαντίνος, nomen est Emplastri, quod habet cerussæ partes 30. ceræ partes 45. olei heminam, aquæ sextarium. Est autem compositio percandida; ideoque Elephantina nominatur. Habetur apud Aëcium gemina. Gorr. p. 133.

ELEPHAS, Elephantus, ἑλέφας, vocabulum diver-

starum significationum, (1) notat animal quadrupes vastissimum, cujus prolixam descriptionem & usum in Medicina vide ap. Ul. Aldrov. l. 1. de quadrup. c. 9. C. Hofm. vocat sapientissimum, & proboscidem habet loco manus, comm. in Gal. de V. P. n. 27. 28. Hujus animalis Anatomicam historiam novissime tradidit A. Moulins Medicus Collegii Trinitatis prope Dublinum, uti patet ex Act. Erud. Lips. 1684. (2) Ebur seu dentes Elephantii, decantatissimi etiam in Medicina usus, de quo etiam vid. Aldrov. d. l. c. 14. Schröd. l. 5. cl. 1. n. 20. Eboris vires vermes necandi & icterum curandi extulit Jac. le Mort. Pharmac. Chym. unde desumpsit Morley Coll. Chym. Leid. c. 155. Hoc ustum, vel calcinatum vocatur Spodium, cum additione ex Ebone, (3) significat Morbum, & quidem malignum duum generum: aut Lepram Arabum, quæ Græcorum Elephantiasis vocatur, ἑλεφαντίασις, ἑλεφαντία, quam & Medici cancerum totius corporis definiunt. Apud Ruland. hæc leguntur quoque epitheta, Heracleus morbus, Leo, Satyriasis, Leontiasis. Vid. & Keuch. ad Sever. p. 124. Castellus seqq. de hoc morbo notavit: Elephas (qui & Elephantiasis dicitur) morbus est, in quo naturalis faciei figura mutatur, resimatur natus, labra crassa sunt, extenuantur aures ad Satyrorum effigiem, Gal. l. de causis morbi c. 7. ex sanguine melancholico primam generationem habens, quam affectionem, cum incipit, σατυρίασις nominant, tum à genarum rubore & facie Satyris persimili, tum propter inexplicabilem & impudentem coeundi libidinem. Aliqui vero osseas eminentias, quæ in temporibus fiunt, sic vocant. In aliis autem partibus quoque fiunt tales ossium eminentiæ, quas Exostoses vocant, l. de tum. p. n. c. 14. ἑλέφας καὶ ἑλεφαντίασις universi corporis cancer est, qui nullam omnino admittit curationem. Id nominis nactum est hoc malum, quod in eo cutis corio Elephantii similis videatur. Nam maculis quibusdam ad atrum colorem vergentibus inficitur, atque inæqualiter aspera, crassa, ac veluti squamis foeda, livens, ferinaque redditur. Nec Elephas quicquam (apud aliquos) à Lepra Arabum differt. Sunt vero alii, qui differentiam inter Lepram & Elephantiasin constituunt, præsertim hanc, quod Lepra cutem occupet, Elephantiasis carnem. Vid. Rhod. ad Scribon. n. 250. Vocarunt & veteres morbum hunc ἠερόκλειον, h. e. Herculeum, quod nullus eo major sit & violentior. Nam morbo ingravescente primum quidem stupet cutis, deinde sensum prorsus amittit, ut ne acu quidem compuncti dolorem sentiant, aut fervente aqua affusa urantur. Hæc Castell. Videatur & Ionston. Synt. med. Pr. Part. III. L. 1. tit. 1. c. 11. Nobis ita definire placet: Elephantiasis est scabies, vel totius corporis, vel etiam certi membri, cancerosa, maligna, sicca, & surfuracea, vel squamosa, cum tumore canceroso, & aliis plurimis symptomatibus gravioribus stipata, proveniens à massæ sanguineæ salina maligna coagulatione &

lenta putredine; succum nervosum & nutritium ad vivendum disponente, & gravissime corrumpente. Vide & D. D. Maur. Hofm. *Sciagr. Morb. Contag. Disp. ult. 40.* Signa *Elephantiasis* videantur apud Hildan. in *Epist. 24.* Cur vero hujusmodi homines adeo salacitate nimia afficiantur, non adeo planum est, determinare. Aut *Elephantiasis* significat *Arabibus* tumorem pedum ulcero- rum malignum à sanguinis atrabiliarii putredine corro- siva & corruptione succum nutritium quoque per- dente obortum. Vide Ionston. *d. l. c. 10.* Hanc quoque intellexit Lang. *l. 1. ep. 12. & 17. (4.)* *Elephas* quoque notat Chymice *Aquam fortem*. Ruland. in *Lex. Elephantias* quocumque significat *serpentem*. Aldrov. *Hist. Serp. ac Drac. l. 1. c. 1. §. Epitheta, & c. 15.*

ELEPODATUM, id est, *limatum*. Rul. & Iohnf.

ELERSNA, idem, quod *Molybdæna*. Rul. & Iohnf.

ELESMAÏTIS, id est, *Plumbum ustum*. Rul. & Iohnf.

ELEVATIO est vocabulum diversæ significationis. Dicitur de Pulsu, vel potius arteriæ distensione, & ita respondet Græco *Ἀγρολή*: vel de tumore, seu intumescencia membri. Ita *Elevatio* stomachi Forest. *l. 18. Obs. 30. in Schol.* Gr. dicitur *Ἐπάσις, Ἐπάσις*. *Elevatio- nes* jecoris, lienis, hypochondriorum leguntur aliquoties apud P. M. de Calderia *Tom. II. Oper. p. 14.* Vel dicitur Chymicis artificiosa *subiliatio* & *sublimatio* (Gr. *περπασις*) quando partes spirituales à corporeis, subtiles à crassis, non fixæ à fixis, instar fumi, vi ignis *elevantur*, & à summitate capiteili condensantur. Est & vel sicca, vel humida. Sicca, vulgo *Sublimatio*, est, qua partes siccæ subtiliores *elevantur*, cum adhærentia sui vasis. Hæc sequenti modo peragitur. Accipio materiam aliquam *sublimandam*, eamque vel solam, vel aliis admixtam materiis, vasi alicui vitreo aut terreo inferius lato, vel rotundo includo, ita ut duabus partibus vacuis tertia impleta sit. Vasi huic, sive cucurbitæ, alembicum cœcum in vertice parvo foramine perforatum impono, luto obduco, & ne spiritus aut partes *sublimatæ* exhalare possint, obfirmo. Deinde in catinum arenarium, tribus digitis à fundo & parietibus, intercedente arena, vel in ignem liberum pono, caloremque per gradus augeo. Primo autem gradu omnis humiditas abeat, necesse est, quod imposita vitro lamina aliqua ferrea levigata facile exploro. Cum enim humiditas aliqua adhuc residua est, lamina illa adhæret, sed quando omnis humiditas discessit, spiritus sicci ascendunt, & hinc alembici foramen superstrato aliquo vitro adæquato, luto bono, ne spiritus exspirent, claudio. Tandem ignem tantisper foveo, donec omnis materia *sublimanda* elevata est. Nonnulli loco cucurbitæ scutella, vel concha aliqua terrea materiam continente cum vitreo cono parietibus vasis inferioris rite accommodato utuntur. Rul. Ita Flores Sulphuris & alii parantur per *sublimationem*. Vide de hac Rolfink. *Chym. l. 2. c. 2. nec non D. Wedel. Pharmac. Acroamat. l. 1. sect. 3. c. 4. p. 111. seqq.* Humida dicitur alias *Destillatio*, de qua vide supra suo loco.

ELEVATIVUS, est epitheton Aquæ; quæ *Elevativa* dicitur D. Joh. Schreyero Medico Cizensi in *tract. Fluidum Magnum Membr. X. §. 1. & 2. p. 37. 38.* & est supracœlestis ad primordia aquæ chaoticæ pertinentis, ex qua sidera prodidisse scribit Becherus. Distinguitur à Congelativa, quæ est in globo terraqueo.

ELEVATORIUM, (perperam *Elevatorium*) est nomen instrumentorum Chirurgicorum diversorum, quale etiam Paræus invenit, de quo vide Scultet. *Arm. Chir. Part. I. Tab. III. fig. 4. Elevatorium* linguæ *Tab. XI. fig. 7. Blas. Med. Un. p. 73.*

ELIDRIUM, *Elidrium*, vel est gummi *Mastix*, vel notat *Mercurium*, sive *Rhaponticum*. Vel est massa metallica parata ex duabus partibus argenti, una auri, & una æris inter se mistis. Rul.

ELIGII morbus dicitur Joh. Anglico *fistula* propter curationem, quia patiens fistulam habens ex itinere ad locum illum calescit, & ita materia consumitur atque curatur. *Rof. Angl. p. 1029.*

ELINNYO, *ἔλιγγω*, significat otior, *ferior*, quiesco, immoror. Verbum frequens Hippocr. *2. de R. V. I. A. t. 53. l. 6. Epid. f. 1. t. 5. f. 4. t. 13. l. 1. de fract. 1.9.45. l. 3. de iis, q. in med. t. 20.*

ELIOTROPIA, (rectius *Heliotropia*,) est nomen Gemmæ, vel lapidis pretiosi, cujus mentio fit in Ger. Dornei *tr. de gemmar. struct. Th. Ch. Vol. I. p. 487.* ubi dicitur, quod gignatur ex cœlo Veneris & ex cœlo & terra Martis cum terra Lunæ. Aliter paulo ejus compositio traditur à Lullio in *Tract. Animæ transmutatio. Volum. IV. p. 190.*

ELIQUATIO, idem, quod *Colliquatio*, vide supra suo loco.

ELIXATIO, *ἔψυσις*, est species coctionis notissima in re culinaria, qua massa quædam solida per liquidum assutum vi caloris externi fervefactum dissolvitur, coquitur & emollitur, aut liquefit; quemadmodum fit quotidie in culina, ubi videre est, panem aquæ aut lacti incoctum, motu ignicolorum (qui per ollæ corpus penetrant in liquorem primum & hinc in panem) dissolvi panem & attenuari, & liquefactum permisceri cum aqua, aut lacte, atque ita redigi in unum corpus quasi homogeneum, quod pultem nominamus. Linden. *Ex. XIII. §. 166.* ubi etiam *Elixationem* in ventriculo fieri statuit, pro chyli elaboratione, quamvis alii sint, qui negent, & fermentationem urgeant, cum tamen fermentatio *Elixationi* minime opponatur, quemadmodum colligere licet ex Will. *de ferm. c. 7. sub fin. & c. 9.*

ELIXIR, terminus Pharmaceuticus & Chymicus; de cujus origine & etymologia legi poterit Rolf. *Chym. l. 4. sect. 2. c. 1.* ubi & variæ ejus significationes occurrunt. Apud Rulandum seqq. leguntur. *Elixir, Elei*; id est, Medicina. *Elixir* medicina est incomparabilis conservandæ vitæ & pellendis morbis dicata. Vel *Elixir* est fermentum, cujus minima quantitas sui generis ingentem molem in pastam sibi similem penetrando

con-

conglutinat. *Pasta* h. l. est spiritus vitæ hominum; internusque vitæ balsamus. Est interna corporis conservatrix in eo statu, in quo illud reperit. *Elixir* autem externus arte balsamus ab externis conquisitus ac præparatus in spagyricum fermentum. Vel *Elixir* etiam est medicina fermentata, vel ex auro solo, vel ex septem metallis. Vel *Elixir* est species ex pluribus diversis generis simplicium speciebus composita. Itaque cum Oleum Terebinthi componitur cum floribus Sulphuris, & oleo Myrrhæ; quando quintæ vini essentia miscetur tinctura Croci: magisteria vegetabilium magisteriis mineralium, seu essentis, seu extractis aliis, & similia coadunantur in medicinam compositam, *Elixir* vocantur. Potissimum tamen excellunt *Elixiria* liquida, quæ forma sua præsentant aquas bezoardicas, aliasque stillatitias compositas, quibus ob cognitionem nomen communicatur. Aliis *Elixir* distat ab omnibus aliis essentis, quod fiat ex pluribus, & detur vel ad sanitatem in eodem statu detinendam, vel ad imminentes morbos arcendos, præservandumque à patredine. Hodieque communiter accipitur pro liquore spirituofo, facultatibus præcellentibus, mediante infusione imprægnato. Hinc convenit ut plurimum cum *Tincturis liquidis*, Schröd. l. 2. c. 52. Rolliuk. d. l. & *seqq. capp.* Jung. Libav. *Synt. Arc. Chym.* l. 8. c. 43. & D. Wedel. *Pharm. Acroam.* l. 2. sect. 2. c. 7. p. 302. *seqq.* & prolixius D. Iunken *Corp. Pharmac. sect.* 3. c. 9. p. 565. *seqq.* *Elixir* etiam dicitur Lapis Philosophicus, Robert. Vallensis *de verit. & antiquit. Chym.* c. 1. estque vel perfectum, vel imperfectum. Vide plura in *Theatr. Chym. Vol. I. II. III. & V.* Lacinus dicit: *Elixir* paratur ex tribus, Sole, Luna, & Mercurio, consistentiæ mediæ inter molle & durum, mollius ac subtilius, quam Mercurius. Secus enim aurum exinde paratum fit intractabile. Ex *Elixir* fit Azoth, & est prima pars laboris circa lapidem Philosophicum. *Elixir* duplex est: album, & rubrum &c. Rul. In *Elixir Paracelsi* animadvertit Helmont. *tract. Arcana Paracelsi.* Hodieque etiam commendatur à Chymiatris. *Elixir proprietatis Paracelsi* duplici modo paratum, vel cum acido five spiritu Sulphuris, vel sine acido cum alcali paratum. Plures formulas *Elixir Paracelsi* videbis in laud. Iunk. *loc. cit.* p. 568. *seq.* Quid Frunckio *Elixir arboris vitæ* dicatur in *Traclatu h. iii.* nimirum præparatio lapidis Hæmatici cum Sale Ammoniaci, videatur in *Collect. Leidens.* c. 213. & 332.

ELIXIS, ἑλιξίς, significat *Linctum*, idem, quod ἑκλεγμα, Hipp. *lib. 7. Epid. VI. 10. IX. 12.* Vid. *Ecleigma.*

ELIXIVIATIO vocatur operatio, quando post calcinationem alicujus materiæ affusa aqua sal aliquod extrahitur fixum. D. Wedel. *Ph. Acroam.* l. 1. f. 1. c. 4. p. 21.

ELLEBORUS, *Elleborismus*, pro *Helleborus*, *Helleborismus*, ponitur. Vide infra *Helleborus*.

ELLOBOS, ἑλλοβός, dicitur de feminibus, quæ in filiquis continentur, ut fabæ, phascoli &c. Gorr. *ex Theophrast.* p. 134.

ELLYCHNIOTOS, ἑλληχνιωτός, *linimenti* genus apud Chirurgo, Galen. *Introduct.* c. 19. sic dictum, vel quod in *Ellychnii* formam componeretur; vel, quod verius est, ex eadem materia confitaret, ex qua *ellychnia* fiebant, quibus vis erat ad supercrefcentia ulcera non mediocris, Gorræus p. 135.

ELLYCHNIUM, ἑλληχνιον, significat *funiculum* in candelis, five *lucernarium*, ut flamma continetur. Extinctus vero ab Hippocr. ad suffocationem uteri in suffitu commendatur, l. de *Nat. mulier.* XXII. 12. l. 2. de *morb. mul.* LXXXI. 6.

ELOANX, dicitur *Auripigmentum.* *Elome*, idem; Rul. ELOGIUM significat apud Paræum *Renunciationem*, five *Judicium Medici de ægri statu.* Vide *Renunciatio.* Alias notum est, quod *Elogium* idem sit, quod *Commendatio*, Laus.

ELONGATIO, est species luxationis imperfectæ, Græce *παρέρθρασμα*, ad differentiam *Luxationis*, vel *Exarticulationis* perfectæ, quæ ἐξάρθρασμα vocatur. Illa fit, quando ligamentum saltem articuli elongatur, ita tamen, ut os non penitus exeat e junctura. Forest. l. 9. *Chirurg. Obs.* 1. *Schol.* *Elongatio* etiam accipitur pro remedio Chirurgico, & quidem primo in curatione Luxationis, Fallop. *tr. de luxat. c.* 3. *Tom. II.* p. 65. Idem, quod *Extensio.*

ELOPITINIUM, *Dragantum*, *Vitriolum.* Rul.

ELOS maris, *plumbum ustum.* Idem.

ELPIS, ἑλπίς, *Sper*, est inter affectus animi, cujus significatio notissima, de hujus natura vide Willis P. 1. *An. brut.* c. 9. *Charlton. Ex.* 8. *Pathol.* Hæc cupiditas futuri cum opinione fovet ægrum, etiam dum mors fere in labris est. Ægroti enim dum anima est, sper esse dicitur. Usus Hippocr. hoc vocabulo 4. *aph.* 74. Jung. *Dieter. n.* 276. Spem aliquando frustrari, ut moriatur aliquis, de quo Medicus fuit securus, testatur Linden. *Ex. III.* §. 10.

ELUTRIATIO, *μεταγχομής*, dicitur materiæ liquidæ ex uno vase in aliud transfusio, ut vel lordes crassiores, vel etiam materia exsiccanda per affusum liquorem vel macerata, vel levigata prius à liquore illo iterum liberetur. Vide passim in libris Pharmaceuticis.

ELUVIES, vel *Eluvio*, significat in genere Effluvium materiæ fluidæ, aquæ vel alius, quemadmodum ex aliis Lexicis constat. In foro Medico denotare excrementum quoddam uteri vitiosum & humoris lymphatici ceu materiæ fluoris albi, testatur Pechlin. *Obs. Ph. Med.* l. 1. O. 36. *fn.*

ELUXATIO, ἐξάρθρασις, idem, quod *Luxatio*, *Exarticulatio.*

ELYTRON, ἑλυτρον, significat *tegumentum*, involucrum, vaginam, putamen. Ita tunicas spinalem medullam involventes Hipp. vocavit ἑλυτρα. Gal. 3. de *anat.* 33. Ita quoque feminum folliculi vocantur apud Diosc. l. 2. c. 111. & l. 4. c. 167. Unde & ἑλυτροειδής dicitur tunica testium propria, quasi *Vaginalis*, estque processus perito-

næi, & in ea fieri hernias, vult Rolf. *O. ac M. gen. dic. part. 1. c. 16.* qui ab *ἰνδοθωειδῆ* distinguit. Alii tamen eandem esse arbitrantur. Vid. Barthol. *l. 1. An. c. 7.* Hac foeminas carere, dixit Gal. *l. de dissect. vulv. c. 9.* Vide *Vagina.*

ELZ, *Elzimar*, id est, *fos oris.* Rulandus.

EMACIATUS, *λεπτύρωμενος*, idem, quod *Extenuatus.* Vide *Leptysmos.*

EMANSIO commodius vocabulum videtur Etmüllero ad exprimendum mensium defectum, quam Suppressio, quia hoc nomen rectius de actu fluentibus cohibitis usurpatur.

EMBALLO, *ἔμβολον*, *Embole*, *ἔμβολη*, & verbum & nomen hoc accipitur chirurgice de repositione ossis articulatione sua elapsi, apud Hippocr. *1. de fract. t. 9. f. 2. t. 40. 51. 52.* Per metaphoram etiam significat *hostiliter* vel *violenter invadere*, aggredi, *l. 5. Ep. XIII. 7.* Jung. *Foëf. p. 202.*

EMBAMMA, *ἔμβαμμα*, hoc est, *Ininctus*, est species commenti liquidi, in quod intingimus cibum ad saporis commendationem, appetitum excitandum, aut cruditates p. n. digerendas; quale fuit olim acetum conditum, vinum saccharo edulcoratum: item Mostarda e sinapi Gorr. *p. 135.* & Rolf. *O. ac M. M. Sp. l. 14. f. 1. c. 24.*

EMBAPHION, *ἔμβάφιον*, acetabulum, sive vasculum; quo medicamenta vel alimenta induntur, aut mensurantur. Legitur apud Hippocr. *l. 1. de morb. mul. Cl. 1. l. 2. LXXIV. 21. LXXXVII. 14. LXXXIX. 8.* *Atramentarium* quoque dici *ἔμβάφιον*; alias *μυλωνόχαιον*, monstrat Linden. *Ex. V. §. 26.*

EMBASIS, *ἔμβασις*, infessus, *labrum*, solium aquæ cabidæ, in quo quis lavatur. Dicitur & *καλυμμένηθραξ*, *δέξαμένη.* Gorr. *d. l.*

EMBAÏE, *ἔμβαίη*, significat *pelliceam indumentum*, vel tegumentum, Hipp. *l. de int. aff. LIX. 15.* Quidam volunt etiam, aliquando idem esse, quod *ἔμβασις*, *labrum*, aut pelvim ad lavandum. *Foëf. d. l.*

EMBOLE, *ἔμβολη*. Vide *Emballo. Repositio.*

EMBORISMA, Emborisinum, corrupto vocabulo Latino, legitur pro *Anevryfma*: quemadmodum & *Hyporyfma*. Ingrass. *comm. ad Avia. de Tum. p. n. p. 112. fin.*

EMBOTHRUMÆ, *ἔμβοθρέμμα*, foveam recipio, incavor in foveam; vel scrobem, Hipp. *l. de Cord. IV. 17.*

EMBOTUM, notat Cerniculum auriculare, altero extremo latiore, altero angustiore; teste Forest. *l. 12. Obs. 9. Schol. in fin.* Meminit & P. Morellus *l. 2. de form. remed. l. 2. sect. 2. c. 9. circa finem*, quamvis talis tubulus vel syphunculus aliis quoque corporis partibus adhiberi possit v. g. utero, peri, quemadmodum videre licet apud Claudin. *l. 2. de Ingress. ad infirmos sect. 2. c. 29. p. m. 315.* & in *Observationibus Marcelli Cumani à Welschio collectis. Obs. 21.* quamvis hic non probet hoc nomen, existimans *ἔμβολον*, embolum esse dicendum; h. e. *Injectorium*, Infundibulum. in *Noi. ad h. l.*

EMBREGMA, *Embrogma*, *ἔμβρογμα*, ἢ *ἔμβροχη*;

medicamenti; vel auxilii genus est; cum locis affectis liquore aliquo humectatis perfusisque lanam deinceps, aut linteum eodem liquore imbutum imponimus, imbecillius Cataplasmate. Sed tamen ubi commode aptari id non potest, ut in capite, ibi ἢ *ἔμβροχη* apte adhibetur, & illis similiter, qui propter imbecillitatem ferre non possunt Cataplasmatum gravitatem: item præcordiis inflammatis per initia morborum, quo tempore intempestivus est usus Cataplasmatum, præterea fracturis & contusionibus, cum Emplastis uti non licet, Castel. Meminit & C. Hofm. *com. ad Gal. de V. P. n. 366. 574.* Schröder. ita descripsit: *Embrogma*, irrigatio, instillatio, stillicidium, est fomentationis genus, cum liquor fomentans stillatum seu guttatim in partem fomentandam funditur, *l. 1. c. 3.* Dicitur & *Embrogmatio. Impluvium.* Vide P. Morell. *Meth. præscr. form. l. 2. f. 1. c. 7.* Vocatur & *ἔμβροχη*, Gal. *l. 13. Meth. M. c. 22.*

EMBRITHES, *ἔμβροθῆς*, *gravis*, ponderosus, per metaphoram de morbis dicitur. Hippocr. in *Epist. ad Sen. Abderit. fin.*

EMBROCATIO, EMBROCHE, vide *Embregma.*

EMBRONTETOS, *ἔμβρονητος*, *attonitus*, proprie à tonitru, consequenter & de apoplexia correptis dici potest, Forest. *l. 10. Obs. 69. Schol.*

EMBRYO, *Embryon*, *ἔμβρυον*, *fœtum in utero*, & quidem jam membris suis delineatum significat. Differt ergo à vocab. *κνήμω*, conceptus, de quo supra; item à *ἔσση*, de quo infra, Gal. *l. 1. de sem. c. 9.* Diet. *n. 277.* Hippocr. meminit *5. aph. 31. 48. 60.* Per metaphoram etiam usurpavit vocab. de aliis involutis & inclusis, *tr. de Caducis*, §. 2.

EMBRYONATUM, de Sulphure interno, quod præcellit, Spagyricè dicitur, ab origine specifica, ut Sulphur embryonis, auri, lapidis &c. *Embryonati* sulphuris duæ notandæ conditiones. Una ex fixa volatilis fit: altera purus & vivus est ignis invisibilis & visibilis. Utraque in similem consumptionem transit, ligni videlicet ac morbi. *Embryonati* sulphuris extractio fit, vel per sublimationem, vel per descensum. Videatur Ger. Dornæus *de genealog. miner. c. 17.* in *Theatr. Chym. Vol. I. p. 584.* Illius Sulphuris *Embryonati* acidum est *Universale Esurinum*, omnium metallorum & mineralium principium activum, quod, dum adhuc in forma nativæ exit, rodendo mineras coit cum his in Vitriculum. Hoc Basilium sub *Spiritus Vitrioli albi* nomine olim quævisse autor est D. Etmüller. in *notis ad Ludovici Pharmac.* Alias & *Sal acidum Embryonatum* dicitur, quod in terræ visceribus delitescit, nulli alii corpori junctum.

EMBRYOTHLASTES, *ἔμβροθλάτης*, instrumentum dicitur chirurgicum, ad conjungenda ossa in extrahendo fœtu accommodatum, quod & *πίεσθρον* dicitur, Hipp. *l. de morb. XCVI. 4.* Gal. etiam exponit per *θλάσις*, vel *θλάτης*, *Foëf. p. 507.*

EMBRYOTOMIA, ἐμβρυοτομία, idem, quod ἐγκυατομή τῆ ἐμβρύου, i. e. exsectio fœtus in utero mortui. Foëf. in not. ad libr. Hipp. h. ut. Differt ab Hysterotomia vel Hysterotomotocia, quæ est fœtus vivi per sectiōnem uteri exemptio, sive Partus Cæsareus. Cæterum *Embryotomia* etiam embryonis dissectionem Anatomicam notat juxta Blancard.

EMBRYULCOS, ἐμβρυουλκός, idem, quod ἔλκυσθρ, ὄνιξ, uncus ferreus ad extrahendus fœtum. Ἐλκυσθρ legitur apud Hipp. d. l. Descriptionem & delineationem vide apud Chirurg. Scriptores, præsertim Aquapendent, de oper. Chirurg. Operatio quoque dicitur ἐμβρυουλκία, ἢ ἐμβρυουλκία, Ægin. l. 3. c. 76. fin. quam Rolfink. ἐμβρυοσπυλλίαν vocavit, O. ac M. M. Spec. l. 4. f. 1. c. 35. describens, quod sit portentosum artis Medicæ opus terribile intuentibus, puerperis desperabundis exoptabile. De hac vid. Aquapend. l. cit. Patæus l. 23. Chir. cap. 26. Hildan. cent. 6. Obs. 64. & in epist. ad P. Croquerum, P. Barbett. Chir. P. 1. c. 23. & e novissimis Cornelius Sollingen Med. D. & Chirurgus Hagensis in peculiari tractatu Chirurgiæ suæ annexo.

EMBULA, id est, Canna, vel fistula. Rul.

EMEDULLO, ἐξυπερίζω, id est, cortice libero, exentero, λιπίζω. Rhod. ad Scrib. n. 74. 95.

EMERICUS, nomen lapidis pretiosi adeo duri, ut ab artificibus adhibeatur ad ferrum, chalybem & alias gemmas crystallo aut chalybe duriores secandas. Rob. Boyle tr. de corp. solid. porosit. c. 2. & 6.

EMESIA, ἐμεσία, *Emesis*, ἐμεσις, *Emesma*, ἐμεσμός, idem, quod ἐμετῶ, vomitus. Vide *Emetios*. Hippocr. l. 2. de Morb. XXXVI. 9. XXXIX. 25. LXXII. 8. l. 1. Prorrh. f. 2. t. 28.

EMETICUM, ἐμετικόν, i. e. *Vomitorium*. Vide *Emetios*. *Vomitoria*.

EMETOCATHARTICUM, ἐμετοκαθαρτικόν, dicitur hodiernis quibusdam Medicis, præsertim Chymicis, medicamentum sursum deorsumque purgans, in quibus fingendis & excogitandis sicut curiosi esse solent præter necessitatem & utilitatem, ita neq̄ intermittunt nova quoque comminisci, & attribueŕe nomina, ut eo facilius applausum inveniant.

EMETOS, ἐμετῶ, *Vomitus* significat, qui nihil aliud est, quam excretio violenta per os, proveniens à ventriculi motu convulsivo, per spirituum animalium in fibris tunicarum præsentium irritatorum explosivum, quemadmodum egregie hoc demonstravit Willis *Pharmac. Rat. Part. I. f. 2. cap. 1.* Causæ externæ *Vomitionis* sunt omnia illa irritamenta improporcionata, tunicam internam ventriculi nerveam vellicantia, sive ori ingesta, ut Alimenta, Medicamenta, quæ propterea dicuntur ἐμετικά, *vomitoria*, Venena; vel in ventriculo genita, h. e. materies quædam, & saburra corrupta &c. *Vomitus* alius est spontaneus, 1. aph. 2. 6. aphor. 15. alius arte factus, de quo vide Willis d. l. f. 2. c. 2. Verbum est ἐμίω, vomo, Dieter. n. 278. 279.

EMINENTIA, ἐξοχή, ἐξάρθρησις, significat omnem protuberantiam, vel tumorem etiam exiguum, præternaturalem. Estque vel ulcerosa, Forcell. t. 8. O. 17. Schol. vel non ulcerosa, ut callus, verrucæ. Scribon. n. 227. de quibus omnibus suo loco. Vide *Protuberantia*.

EMISSARIUS, dicitur in Medicina de spiritibus animalibus, qui sunt animæ rationalis *Emissarii*, Charlton. Ex. VIII. Pathol. & alii. *Emissarium* paris, i. e. ulcus, Scribon. n. 206. 229. Ita *Emissarium* idem est, quod *Excerniculum*, de quo vide infra suo loco. D. Wedel. Pathol. sect. II. c. 3. p. 206. 207.

EMMENAGOGA, ἐμμηναγωγά, sunt medicamenta sanguinem menstruum foeminarum subsistentem promoventia, caute à Medicis præscribenda, foemellis præsertim cœlibibus suspectis. De horum natura, usu & efficacia legatur Cl. Wedelius in *Amœnit. Med. l. 2. sect. 2. c. 11. p. m. 394. seqq.*

EMMENIA, ἐμμήνια, idem, quod *καταμήνια*, sanguis menstruus foeminarum. Vide *Mensurium*.

EMMOTOS, ἐμμοτῶ, *Linamentarius*, dicitur de eo, qui vel quod curatione indiget per linamenta, ἀφ' ἑμπτῶν διαπραΐας. Ita de hominibus usurpatur, 3. de artic. 1. 55. 59. de utero l. de nat. mul. VI. 5. l. 2. de morb. mul. XXIX. 4. & 5. aph. 47. Vid. Dieterich. n. 280. de ulceribus, 3. de artic. 1. 93. l. de intern. aff. XVI. 11. Jung. Foëf. p. 203.

EMOGIA, vitioŕe ob ignorantiam vel negligentiam Græcæ Linguae pro *Hæmodia* legitur, i. e. Stapor dentium. Joh. Stephan. *Paraphras. ad Avic. l. 3. fin. 7. c. 23. p. 222.* Vide *Hæmodia*.

EMOLLIENS, μαλακτικός, μαλακτικός, dicitur de remediis, quæ temperata humiditate & calore blando vim habent solidiora & duriora resolvendi. Vide *Dogm. Med. Gen. P. VI. c. 2. dogm. 9.* Coincidit cum χαλαστικός, *Laxantibus*, de quibus supra. Vide *Chalasticos*. Jungatur & D. Wedelius *Amœnit. Med. l. 1. Sect. 2. c. 1. p. 42. seqq.* ubi prolixius exposita reperies. *Emollium* dicitur μάλγηξις, 3. de R. V. I. A. t. 13, *Emollium* cœsum quei fiat, vide Or.

EMOTIO, ἐμωσις, vel de mente dicitur, & ita pertinet ad *Delirium*. Vide suo loco; vel de parte corporis: & ita coincidit cum *Luxatione*, aut morbo in situ mutato.

EMPASMA, ἐμπασμός, idem, quod *κρίσιπασμός*, inspersio. Vide *Catarrasma*.

EMPEIRIA, ἐμπειρία, *Experientia*. Dicitur & πείρα, 1. aph. 1. Estque nihil aliud, quam ejus, quod frequenter & eodem modo visum est, comprehensio & memoria, Galen. ad *Thrasylb. c. 11.* Est summe necessaria in arte Medica, seu subsidium, criterium & fulcrum artis, sed non solum quin etiam ratio conjungenda. Qui vero soli *Experientia* confidunt, dicuntur *Empirici*, cujus sectæ primus auctor extitit Heraclion, qui naturæ cognitionem, rationalemque disciplinam nihil ad Medicinam pertinere professus, in usu &

experimentis eam posuit. Vide Gal. passim in scriptis potissimum in *Theatr. Mundellæ*, voc. *Experientia*. *Experientia* est vel universalis, vel particularis, vel singularis. Ita est consensus omnium exemplorum: Illa consensus multorum exemplorum: Hæc, cum in uno aliquid observatum est, Dieter. *Iatr. n. 665*, ubi plura de hoc argumento reperies. Dicitur alias proverbialiter stultorum magistra *Experientia*, Linden. *Ex. XII. §. 119. 182.* *Experientiam* descripsit Ger. Dorn. quod sit veritatis manifesta demonstratio, *Spec. Philos. cap. 3. Th. Chym. Vol. I. p. 243.* Ita etiam laudavit Meneus in *Aur. Vell. l. 2. Vol. V. p. 404.* At Hippocr. *d. l. fallacem eam dixit, σφαλερὴν*, si scilicet ratione destituitur. *Ἐμπείρων* vocatur, qui gnarus est alicujus rei, Linden. *Exerc. XIII. §. 150.*

EMPEPHLASMENOS, *ἐμπφλασμίῳ*, infarctus, intyō cedens, depressus. Dicitur de osse, *l. 2. Prorrhet. XXII. 2.*

EMPEROS, *ἔμπερ*, idem, quod *πίρως*, mutilus, membris non absolutus, Hipp. *l. 1. de morb. l. 8. III. 12.* conf. Erotianus.

EMPHASIS, *ἔμφασις*, representationem, sive specularem ostensionem significat in definitione Indicationis apud Gal. *l. 2. M. M. c. 7.* prolixius genus hoc exponente Mich. Gavassetto de *Indic. cur. c. 2. p. m. 48. seqq.*

EMPHERES, *ἔμφερής*, similis, affinis, Hippocr. *3. de R. V. I. A. l. 7. Linden. Ex. XI. §. 148. 150.*

EMPHEROMENOS, *ἐμφερόμεν*, dicitur de contentis in urinis, nebula, sedimento, sublimamento, Hipp. *l. 7. Ep. XXI. 28.* quamvis Linden. legerit *ἐμφερόμενα*. Vide Foët. *p. 206.*

EMPHRACTICOS, *ἐμφρακτικός*, obstruens, infarciens, idem, quod *ἐμπλαστικός*, Galen. *l. 5. de Simpl. Fac. c. 11.* est viscosæ, vel terrenæ naturæ, mordacitatis expers, & corpori applicatum tenaciter adhæret, ibid. Opponitur τῷ *ἐμφρακτικῷ*. Vide supra *Eosphaxis*.

EMPHRAGMA, *ἔμφραγμα*, obturamentum, impedimentum. Legitur apud Hippocr. *l. de pari. octimestr. II. 8.*

EMPHRAXIS, *ἔμφραξις*, Obstructio, est meatuum, aut cavitatum naturalium stipatio, ex copia, vel vitiosa qualitate, puta lentore & crassitie humorum proveniens. Et ita pertinet ad morbos organicos, seu modus certus, per quem meatus angustantur. Vid. *Dogm. nostr. p. 254. 255.* An plenaria detur vasorum sanguineorum in vivo homine obstructio, in dubium novissime vocavit D. Gaetke in *Dissert. Inaug. de Vena Porta, sect. 3. p. 35.* aut mihi nullum videtur dubium, verum quod absque mox subsequente sanguinis corruptione diu durare possit, de hoc merito dubitatur.

EMPHRON, *ἔμφρων*, id est, mentis compos, Hipp. *Coac. t. 139. modestus, l. 7. Epid. VII. 10.*

EMPHYSEMA, *ἔμφύσημα*, inflationem significat ex flatuosi spiritus copia in corporis cavitatibus collecta, tumorem statulentum, Hipp. *l. 3. Epid. agr. 13. post stat.*

pestil. l. 4. de R. V. I. A. t. 115. (ad quem locum vide Nostr. *Disp. V. de Remor. purg. θ. 17. seqq.*) *l. 2. Epid. f. 3. n. 122. 123.* Restrinxit Blasius hoc vocabulum ad tumorem statulentum palpebrarum, *Med. Univ. p. 194.* Significat & Insufflationem. Vide *Flaus*, *Insufflatio*.

EMPHYTOS, *ἔμφυτ*, Innatus, Nativus, connatus. Dicitur de calore nostro vitali apud Hippocr. *l. 1. aph. 14.* quod tamen non ita intelligendum est, quod idem numero calor maneat, qui ab initio conceptionis fuit, sed saltem idem specie. Continuatur enim, instar flammæ, per multiplicationem. Vide *Calidum. Ingenitum*.

EMPIPLAO, *ἐμπιπλάω*, *ἐμπιπλήμι*, h. e. impleo, repleo, apud Hippocr. *l. de R. V. I. A. t. 44. & 7. aph. 55.*

EMPIPTO, *ἐμπίπτω*, incido, vel intervenio, invado. Vel dicitur de morbis & symptomatibus intervenientibus, Hipp. *4. aph. 46.* Junge Dieter. *n. 282.* vel dicitur de diebus quasi Criticis intercidentibus, *πυρμπίπτουσι*, in quibus Crises fiunt, sed secundariæ & imperfectæ, Gal. *c. 3. progn. t. 1.* Vid. *Invado*.

EMPIRICA, *ἐμπειρικῆ*. Vide *Empeiria*. De triplici genere *Empiricæ* vide Keuchen. in *prolegom. ad Q. Seren. p. 50.*

EMPLASSOMÆ, *ἐμπλάσσομαι*, i. e. intus formor, imprimor, obstruor. Aliquoties usus hoc verbo Hippocr. *l. 2. de morb. mul. IX. 11. X. 6. XIII. 11. & l. 2. de morb. XIII. 3.*

EMPLASTICOS, *ἐμπλαστικός*, idem, quod *ἐμφρακτικός*, obstruens. Vide *Emphracticus*.

EMPLASTRUM, *ἐμπλαστρ*, nomen medicamenti externi solidioris, quam Ceratum & Unguentum viscidum, quod linteo, vel alutæ inductum corpori & cui applicatur, & adhærescit, P. Morell. *Meth. Form. remed. l. 2. sect. 1. c. 11.* Weker. *Antid. gen. l. 1. c. 37.* *Emplastrorum* vero historiam & catalogum vide apud eundem *Aut. spec. l. 2. sect. 29.* Schröd. *l. 2. c. 53.* & alios, præsertim D. Iunken. in *Corp. Pharmaceut. sect. 3. c. 10.* prolixissime Emplastrorum materiam pertractantem. Quod dentibus imponitur, vocavit Scrib. quasi *Emplastrum*, *num. 56.* *Emplastrum* animarum tradit Libav. *Synt. A. Ch. l. 1. c. 18.* *Emplastris* nihil esse admiscendum, quod non possit per totum generaliter dissolvi, vult, & fortassis non absque ratione, Helmont. *Pharmac. ac Disp. Modern. n. 57.* Ars conficiendi *Emplastrum* dicitur *Emplastroræia*, *ἐμπλαστροποιία*, Gal. *l. 6. de C. M. P. G.*

EMPLATTOMENA medicamenta, *ἐμπλαττόμενα*, dicuntur eadem, quæ *ἐμπλαστικά*, quæ exiguis totius corporis meatibus adhærent, & prohibent, ne quid per urinas, aut cutim effluat, aut distetur, Gal. *l. 8. M. M. c. 2.*

EMPNEUMATOSIS, *ἐμπνευμάτωσις*, inflatio, idem, quod *ἐμφύσημα*. Vide *Emphysema*, Gal. in *defin. Medic. Uteri ἐμπνευμάτωσις*, *Æginet. l. 3. c. 70.* Nominatur & *πρήσις* vel *πρήσιμα*. Foët. *p. 204.*

EMPOLEO, *ἐμπολέω*, i. e. dego, vivo, verfor; Hipp. *l. 4. de morb. XXIII. 20.*

EMPOREUOMÆ, ἐμπορεύομαι, significat *invado*; infector. Dicitur de iis, qui temere in artem Medicam insultant, & nundinantur quæstus gratia, Hippocr. *l. de arte l. 13.*

EMPRION, ἐμπίριον, *ferratus*, est epitheton pulsus inæqualis, in quo pars arteriæ alia magis distenta videtur, alta minus, & proprius habetur omnis magnæ inflammationis, Galen. *l. de puls. ad tyr. c. 11.*

EMPROSTHOTONOS, ἐμπροσθότονος, est species convulsionis. Vide *Convulsio*.

EMPSYCHOSIS, ἐμψυχώσις, significat *animæ in corpus migrationem*, sive animæ cum corpore conjunctionem. Dicitur & ἐμψυχώσις, Gal. *fragm. de subst. fac. natur.* Meminit & Helmont. hujus vocabuli *tr. Jus duumviratus*, §. 9. Latine dici posset *Animatio*.

EMPYEMA, ἐμπύημα, item ἐμπύσις, ἐμπύη, Aretæo triplicem habet significationem: (1) Significat omnem suppurationem in genere, sive mutationem in abscessum purulentum, & ita coincidit cum vocab. ἀπύημα, *Diaplyema*, Galen. *com. ad 5. aph. 8. ad 7. aph. 44. l. de Tum. p. n. c. 3. com. 1. in prognost. t. 40.* (2) significat collectionem puris in pulmonibus, qui affectus & *Vomica pulmonis* dicitur, & coincidit cum Phtisi; quo pertinet 5. aph. 10. (3) & quidem usitatissime significat puris collectionem in cavitate Thoracis extra pulmonum substantiam. Huc spectant 5. aph. 8. 7. aph. 38. Comm. Galen. in 6. aphor. 27. & 7. aphor. 44. Ægroti, in quibus suppuratio fit, dicuntur ἐμπύοι, vel ἐμπύουσι, Gal. *l. 4. de causis puls. c. 2.* & alibi. Jung. *Foëf. Oec. p. 205. Diet. n. 284. 285.*

EMPYOS, ἐμπύος, *suppuratione affectus*. Vide *Empyema*. Dicitur etiam de linamentis ad sordes purulentas abstergendas, ἐμπύοι μύροι, Hippocr. *l. 2. de morb. mul. XLVI. 12.*

EMPYREUMA, ἐμπύρευμα, significat *ignitionem* quandam, sive calorem siccum adventitium, veluti combusta accipiunt, Galen. *l. 9. de S. Fac. in princ. ex Aristot. l. 2. de part. anim. c. 2. in fin.* Tale empyreuma etiam aquis destillatis inesse, testatur Lang. *l. 1. ep. 53.* & C. Hofm. in præfat. super *Officinalia*. *Empyreuma* quoque notat reliquias caloris febrilis post paroxysmum. Dispositio quædam est neutra, mediæque inter febrem & febris intermissionem, intermittentium & putridarum febrium propria, ut soluta accessione superfit nonnihil caloris, vel in ipsis humoribus relictis, vel adhuc solidis etiam partibus impressi, quem aliqui febris fomitem appellant. Huic contraria est ἀπυρεξία, sive *Infebricitatio*. Hæc Castell. & Gorr. p. 138.

EMPYROS, ἐμπύρος, Hipp. dicitur *febricitans*, qui febre detinetur, *l. 2. de morb. XXXVI. 23.*

EMULGENTES Arteriæ & Venæ dicuntur rami ab Arteriæ Aortæ & Venæ Cavæ trunco descendente excurrentes ad Renes insignes, quorum illa sanguinem adferunt, ut superfluum & inutile serum cum salinis portionibus effocis deponant; hi vero sanguinem ab illis re-

Castelli Lexic. Med.

cementis liberatum revehunt ad truncum Venæ Cavæ. Barthol. *libell. 1. c. 8. & libell. 2. c. 5.*

EMULSIO, est nomen medicamenti liquidi à junioribus inventi, quod lac colore æmulatur, ex medulla fructuum, seminumve lactescentium contusorum & tritorum paratum, interveniente liquore appropriato. Pertinet formula inter medicamenta Magistralia, quæ ex tempore præscribuntur & parantur, non Officinalia, quia mox mucum contrahit & corrumpitur. Hujus historiam & descriptionem vide apud Weker. *Antid. spec. sect. 5. P. Morell. Form. Rem. l. 1. f. 7. c. 7. Schroder. l. 2. c. 14. Schenk. de med. comp. p. 150. Emulsiorium legitur pro Emulsione apud Forest. l. 26. O. 6.*

EMUNCTORIUM dicitur locus, per quem fit expurgatio vitiosi aut inutilis, Rul. & Iohnf. Ita Glandulæ dicuntur *Emunctoria*. Ita Cutis est corporis *emunctorium*, Paracels. *Paramir. tract. 2. c. 9. seqq. l. 3. Tract. 4. &c.* Ita Nasus cerebri dicitur *Emunctorium* &c.

ENÆ Chartarum apud Marc. Empir. pro imæ, id est, filamenta Chartæ tenuia, quæ ipsam reddunt horridam, Salmaf. in *Solinum*.

ENEMOS, ἐνάμοσ, & ἐνάμων, (1) dicitur de medicamento topico, quod glutinat, Galen. *l. 4. M. Med. c. 5.* imponiturque maxime cruentis vulneribus sistendo sanguini, *l. 2. de C. M. P. G. c. 21.* cum cruor, qui ἀίμα dicitur, ex cute ipsa vulnerata, vel etiam ex carne in roris speciem distillat, atque ideo & *sanguinarium*, & *cruentis opitulans*, & *glutinatorium* dicitur, *l. 3. d. tit. 1. 2.* Meminit aliquoties Hipp. *3. de fract. t. 3. l. 4. de artic. 1. 2. 6. l. 5. Epid. XXXIV. 12. l. de ulcer. II. 13.* Constat ex medicamentis non pinguibus, ideoque ἀλίπανα (vide supra *Alipana*) nominantur; cum debeant ficcare, & citra abstersionem leniter adstringere. Maxime ex bitumine componuntur, cumque varii sint generis, duo tamen habentur præstantissima: unum βάρβαρον, *Barbarum*: alterum *Cyzicentum*, κυζικινόν, appellatum (de quibus supra suis locis.) Celsus *l. 5. c. 19.* (2) dicitur de corpore, & ejus partibus *l. 2. sect. 3. n. 110. l. 6. Epid. f. 6. t. 27. de venis, l. de venis XXVII. 7.* ubi opponitur ὀλίγαίμοσ, *pauci sanguinis vena*, de nervo, *l. de Humid. Us. V. 6.* ad quem locum Interpretes non conveniunt, quid per Nervum sanguineum intelligendum sit. Foëf. existimat, panniculum carnosum, qui sub cute occurrit, denotari. Erotian. vero per venam exponit. Jung. Linden. *Ex. XIII. §. 449. seqq.*

ENEOREMA, ἐνώρημα, significat Hippocrati & aliis subtile quiddam in urina innatans, & per mediam urinam pendulum, Lang. *l. 2. ep. 41. Sublimamenium* Latine dici posset. Dicitur & νεφέλη, *Nubes* vel *Nebecula*, Gal. *com. 2. in Progn. t. 29.* & Erotianus, qui ex Hippocr. ἐπινομήρημα dicit forte rectius. Variant vero ἐνώρηματι in ægris. Interdum est tenuius, & nebuculæ simile, quod vocat Hipp. ἐνώρημα Ἰανίθελον, *l. 2. Epid. agr. 1. 3. & 5.* interdum genituræ vel massæ seminali simile, & vocatur γυνουδής, *l. 1. Epid. agr. 1. & l. 3. Epid.*

Pp

agr. 3.

agr. 3. interdum rotundum, dispersum; non residens, *εργαζόμενον, διασπυρμίον, ὅπ' ἐξ ὕδρουτο, l. 1. Epid. agr. 1. & l. 3. agr. 11. post stat. pest.* Idem dicitur & *μειπέωρον, i. e. sublime*, superficiem superiorem occupans, *l. 3. Epid. agr. 3. 9. 12. post st. pest.* Urina cum *sublimamentis* dicitur *ἔχειν ἐνωμαρτυμίον, ἢ ἐνωμαρτέμενον, 1. Prorrh. f. 1. t. 4. & 31. Coac. t. 198.* Sed aliquando oculi dicuntur *ἐνωμαρτυμίαι, sublimes*, suspensi, quales cernuntur in moribundis, *1. Prognost. t. 10. Vide Foëf. p. 208.*

ENANTESIS, *ἐναντισις*, dicitur Galeno *occurfus vasorum sanguiferorum*, quando vas descendentibus alia descendente obviam veluti veniunt, notante Boneto *Anat. Pract. lib. 1. Part. 1. Obs. 8. p. 11.* Qualem *occursum* aliquando observari inter venam mammariam & epigastricam in recto abdominis musculo, testatur Barthol. *lib. 1. An. c. 6. p. 55.*

ENANTIOS, *ἐναντιός*. Vide *Contrarius*.

ENARGES, *ἐναργής*, *manifestus*. Uturpavit Hipp. de *insomniis 1. Prorrh. f. 1. t. 5. & Coac. t. 90.* Dicitur & *liquidus*, Galen. *l. 2. de san. tu. cap. 4.*

ENARICYMON, *ἐναρικύμων*, idem, quod *ἀρικόμων*, *fecundus, da*, Vide *Aricymon*.

ENARTHROSIS, *ἐναρθρωσις*, est species *διάρθρωσεως*, cum cavum excipientis ossis altum admodum est, caputque, quod in id inseritur, oblongum, Galen. *l. de offib. in proem.* Ejus pauca sunt exempla, ut *cruris cum ischio*, & forte tali cum osse navis speciem referente. Latine dici potest *Inarticulatio*, Barthol. *libell. 4. Anat. c. 2.*

ENAULIA, *ἐναυλίη*, proprie dicitur *via interior*, vel *trames*, aut *sutularis* via aut *interior habitatio*, ac *domicilium*. Sed Hippocr. *metaphorice* usurpavit de *vulvæ interiori cavitate*, sive *vagina*, vel *collo*, *l. 2. de morb. mul. XIII. 13.* Verbum *ἐναυλίη* significat *immorari*, *permanere*, *2. de nat. hum. t. 10.*

ENCANTHIS, *ἐγκανθίς*, duplicem habet significationem. Vel enim accipitur pro *immoderato augmento angulorum oculi*, cui opponitur *ροισίς*, *Rhæas*, immoderata eorundem diminutio, Galen. *l. de diff. morb. c. 9.* Vel sumitur pro *excessu & carnis excrecentia in oculi angulo majore*, *l. defin. medic.* nec est tumor toto genere *p. n. l. de um. p. n. cap. 17.* Pterygio oculorum plerumque succedere solet. Alias malum hoc canibus frequens minus homines corripit, & eos, magis, qui in mari versantur. Cujus duæ differentiæ observantur: siquidem aliquando hoc carnis incrementum benignum est, & tenerum, laxum, & sine dolore, quod medicamentis sicis cotinendum est: aliquando vero malignum, durum, inæquale, & cum dolore punctorio, quod manu curare, & scalpro evellere oportet, Castell. De *medicamentis πρὸς ἐγκανθίδας* vide Galen. *l. 4. de C. M. S. c. 7.* De hoc affectu legatur & *Aquapendens tr. Operat. Chir. h. tit.* Quod & *Caruncula* in angulo majori naturaliter se habens dicatur *ἐγκανθίς*, vult C. Hofmi. *comm. ad Galen. l. de V. P. n. 750.*

ENCARDION, *ἐγκάρδιον*, late significat *medium uniuscujusque rei, mediullium*. Strictè vero dicitur *medulla caudicis, ἐγκάρδιον*, quæ & *ἐπιπελάνη* apud Dioscor. *l. 1. c. 12.* Strictissime quoque locum significat, ubi *cor situm obtinet*. Gorr. *p. 122.*

ENCARPOS, *ἐγκαρπός*, *fructuosus*, in se fructum habens. Unde *ἐγκάρπια* dicuntur *fructus*, vel *poma*, quæ multum seminis in se habent, & hæc sunt *Διεχωρητική*, alvum subducentia, Hipp. *l. 2. de diat. XXIX. 2.*

ENCARSIOS, *ἐγκάρσιος*, *transversus*. Refertur ad *modos frictionis à Galen. l. 2. de san. tu. c. 3. princ.*

ENCATACECLEISMENOS, *ἐγκατακλεισμένος*, *interclusus*, *interceptus*. Usurpat Hipp. de *excrementis*, quæ longo tempore non deiecit alvus, *1. de R. V. I. A. t. 32.*

ENCATADAMASTHEN, *ἐγκαταδάμασθην*, dicitur *corpus afflictum, perdomitium*, Hippocr. *l. 7. Epid. XXXIX. 3.*

ENCATALEIPOMÆ, *ἐγκαταλείπωμα*, ἢ *ἐγκαταλείπονωμα*, significat *relinquor*, & dicitur apud Hipp. de *iis relictis*, vel *morborum reliquiis*, quæ post morbi *judicationem* aut *solutionem* adhuc in corpore humano de *materia peccante*, vel *ejus effectu residua* sunt ex *1. aph. 12. l. 2. Epid. sect. 3. n. 72. l. 6. sect. 2. t. 12. vel 32.* juxta *Linden*, in qua *sectione* aliquoties hoc verbum legitur. Vid. *Dieter. n. 233.*

ENCATALEPSIS, *ἐγκαταλήψις*, idem, quod *ἀπώληψις*, vel *κατάληψις*. Vide *Apoplexis*, *Catalepsis*. Legitur apud Hipp. *l. 6. Epid. f. 2. t. 12.*

ENCATANTLESIS, *ἐγκατάντησις*, significat apud Hippocr. *perfusionem aqua factam*, atque coincidit cum *ἐπαντήσει*. Vide *Epanlepsis*. Legitur *l. de decent. ornat. VII. 17.*

ENCATHISMA, *ἐγκανθίσμα*, est *sessio in aqua medicata* ab *imis pedibus*, vel *feminibus*, usque ad *umbilicum*, ita ut *supernæ partes* non *madescant*, Galen. *l. 5. de C. M. P. G. c. 13.* Hodieque vocatur *Semicupium*. In quibus affectibus hoc *remedii externi genus* conveniat, non est *hujus loci determinare*. Alias vocatur & *Insessio*. Vide *Insessio*. Meminit *For. l. 27. Obs. 24. Schol. Hild. de dysent. v. 19. & de lithotom. c. 9.* Habet & *Pathologicam significationem*, qua denotat *corporis abscessus*, *tumores*, *excrecentias*, *corpori velut insidentes & balneis fomentisque indigentes*, *Apul. l. de medic. herb. c. 38. n. 3. Humelberg. comm. ad h. l. pag. 143.* Legitur & *Encathesma*. Diminutivum *ἐγκανθισμάτιον* legitur apud *Moschion. de morb. mul. c. 35.*

ENCAUMA, *ἐγκουμα*, in genere significat *Inustionem*, *pustulam ex ustione contractam*. Deinde ita dicitur *ulcus in oculo*, quod à *febre ut plurimum cum crusta impura in nigro*, aut *albo oritur*. Ac in nigro quidem dum sit, sæpe *profundum* est, ac *fere semper in ipsa expurgatione major* *tunicarum erosio* contingit, adeo, ut *humores paulatim disfluant*, & *totus oculus effundatur*, Hæc ex *Actio l. 7. c. 26. Gorræus p. 122.*
Causa

Caussa est eadem, quæ aliorum ulcerum, materia nimirum ichorosa salinis, lixiviosis, corrosivisque partibus scatens. Ægineta *ἑγκουσις* appellavit, l. 3. c. 22.

ENCAUSIS, *ἑγκουσις*, vocatur *Æstus*, ardor, *incentio*, *inustio*. Dicitur vero ita à Galen. l. 1. de diff. febr. c. 3. illa caloris actio in corpus, quam inducunt causæ externæ, sive solis operatio, sive ignis, sive affectus vehementiores &c. *Encausis* quoque dicitur pictura, vel cælutura per cauteria potentialia peracta, de qua Libav. *Synt. Arc. Ch. l. 1. c. 23. & l. 6. c. 6.* Vocatur & Pictura *Encaustica*, & Artífex *Encaustes*.

ENCAUSTUM, *ἑγκουστον*, materia illa, qua perficitur cælutura, vel pictura *Encaustica*, cujus tres numerantur species: *Cerographia*, *κηρογραφία*, *Cestrophagia*, *κεστρογραφία*, & *tertia*, quæ penicillo peragitur, Libav. d. l. Hinc & cælati, sculpti, dicuntur *ἑγκουστοί*, teste Rhod. ad Scribon. n. 231. In Officinis quoque quibusdam materia Atramenti scriptorii dici solet *Encaustum*. Quod nomen etiam in re vitraria idem significat, quod *Amausum* vel *Smaltum*, Merett. in *Neri Art. vitraria l. 6. c. 93. p. m. 165.* De *Encausto* Hermetico ad Chr. ad Balduino invento videatur in Eiusdem *Hermete Curioso Inventum VI.*

ENCEIMÆ, *ἑγκειμη*, i. e. *incumbo*. Usurpatur de utero, quando ischio incumbit, Hippocr. 5. aph. 47. Diet. n. 234.

ENCEPHALOS, *ἑγκεφαλον*, *Cerebrum*. Vid. supra suo loco.

ENCERIS, *ἑγκελις*, *grumus cera*, vel massa informis, quando liquata infunduntur mortario in frigore, Galen. l. 2. de C. M. P. G. c. 2. l. 3. c. 4. l. 4. c. 5.

ENCEROSIS, *ἑγκήρωσις*. Vide *Inceratio*.

ENCHALINOMÆ, *ἑγκάλινωμα*, significat *frenor*, vel *frenis* cingor, Hipp. l. de venis XXVII. 8.

ENCHARAXIS, *ἑγκήραξις*, Medicis dicitur *Scarificatio*, quæ est cutis & subjæctæ carnis per scalpellum sectio, non punctum, sed cæsim facta. Differt à Phlebotomia, quod hæc uno vulnere venam adaperiat; illa multis vulnusculis & sectionibus cutem dividat. Differentiæ potissimum tres constitui possunt. Aut enim tenuis & superficialis est *scarificatio*, aut magna & profundior, aut intermedia, Galen. l. 2. ad Glouc. c. 7. Plura de *scarificatione* vide apud eundem integro libello de cucurbitul. *scarificat. &c.* Imprimis vero ad renutritionem facere, testatur Oribal. l. de *scarific. cap. 20.* citante Rhodio ad Scrib. n. 55. Jung. & Petri Pauli Magni Romani Chirurgi libellus Italicus inscriptus: *Discorso sopra la ventose.*

ENCHEIRESIS, *ἑγκήρησις*, proprie significat *generationem*, vel *tractationem manibus factam*; vel si quis negotium aliquod propria manu aggreditur; *Exercitium*. Ita Galen. libros scripsit *ἑγκήρησεων ἀνατομικῶν*, de casus tituli Latina versione vide C. Hofm. *Var. Lect. l. 2. c. 13.*

ENCHEIRIA, *ἑγκήρεια*, idem, quod *ἑγκήρησις*,

manus aggressio; *administratio manuarum*. Legitur apud Hipp. 2. de artic. 2. 40. Libavius partem Chymicæ, quæ agit de instrumentis & operationibus, vocavit *Encheirian*, tract. de *Ignem naturæ cap. 36.*

ENCHONDROS, *ἑγκονδρον*, duplicem habet significationem, à primitivo *χονδρον*, quod & *granum*, & *cartilagineum* notat. Itaque & derivativum hoc 1. significat *granulosum*, grumotum, in qua significatione usus est Dioscorid. *libr. 1. c. 83.* deinde *Cartilagineum*, teste Gorræo, pag. 123.

ENCHORIOS, *ἑγκήριος*, idem quod *ἐνδύμιον*, *vernaculus*, vide *Endemius*, *Epichorius*.

ENCHRIMPTO, *ἑγκρήριπτον*, *ἑγκρήριπτον*, idem, quod *ῥήριπτον*, significat *applico*, *admoveo*, *implio*, *appropinquo*. Usus Hippocr. de ossibus, quæ in fracturis inter se *implicantur*, & mutuo tactu se offendunt, 2. de artic. 1. 35. & de compos. *περὸς ἑγκρήριπτον*, l. 3. v. 112. de utero ad inguina, pectinem & vesicam procumbente, l. 2. de morb. mul. XXXIII. 15. Junge Foët. p. 179.

ENCHRISTA, *ἑγκρήριστα*, vocantur medicamenta liquida, quæ *illinuntur*, Cels. l. 5. c. 24.

ENCHYLOS, *ἑγκήλος*, quasi dicas, *Insuccatus*, *udus*, *madidus*. Idem, quod *ναπός*, Galen. l. 4. de diff. puls. c. 2.

ENCHYMA, *ἑγκήμα*, idem, quod *ἑγκήσις*, *infusio* nem significat. Ita plenitudo quoad vasa vocatur *πλήθον* τὸ *ἑγκήμα*. Non solum sanguinis, verum etiam ad omnem vasorum arte factorum repletionem applicari potest, Gorræus p. 124. Vide *Infusio*.

ENCHYMOMA, *ἑγκήμομα*, *ἑγκήμομα*, *ἑγκήμομα*, *humorum vitalium* in partes solidas *infusionem* significat ap. Hippocr. l. 2. Epid. f. 4. n. 26. quale quid fieri videmus in ira, verecundia, aut gaudio, quod sanguis in venulas cutaneas rapiatur, ut color vividus, floridusque appareat. Huic opponitur *Echymoma* & *Echymosis*, de quo superius.

ENCHYOTOS, *ἑγκήωτος*, dicitur de eo, quod *infunditur* & *instillatur*. In specie *ἑγκήωτα* vocantur medicamenta, quæ oculis instillantur, ut Fœnugræci decoctum, Lac muliebri, & alia Collyria liquida, Gal. l. de rem. fac. parab. c. 10.

ENCISSEUOMÆ, *ἑγκισσεύωμα*, significat *implicor*, instar hederæ. Legitur apud Hippocr. de venis XX. 7. Possset etiam usurpari de venis spermaticis pampiniformibus.

ENCLYDASTICOS, *ἑγκλυδαστικός*, h. e. *intus fluens*, aut *fluctus* faciens. Dicitur de aqua apud Hipp. 3. de R. V. I. A. 1. 40. De pure lib. 1. de morb. XI. 4.

ENCLYSMA, *ἑγκλυσμα*, idem, quod *Clyisma*, vel *Enema*, significat. Vide *Enema*, *Clyster*. Legitur apud Dioscorid.

ENCOELION; *ἑγκοῆλιον*, significat *Abdomen*, *Hira*, videlicet omnia viscera sub costis recondita, *ἑγκοῆλιον* vocantur. Linden. Ex. IX. §. 57. 58.

ENCOLPISMUS, ἐγκολπισμός, proprie *insinuationem* significat. Usurpatur vero de applicatione remedium uterinorum in sinum muliebrem à Moschione de *morb. mul. c. 132.*

ENCOPE, ἐγκοπή, significat proprie *incisionem*, qualis aliquando contingit in capitis ossibus, estque soluta continuitas ab aliquo acuto dissecante facta. Coincidit cum vocibus διακοπή & ἴδρα. Castell. Gorr. p. 123. Improprie etiam significare potest *impedimentum*, interceptionem. Derivatur à verbo ἐγκόπτω, *incido*, impedio; in qua posteriori significatione legitur apud Hipp. in *præcept. XI. 3.*

ENCRANIS, Encranion, ἐγκρανίς, ἐγκράνιον. Vide *Cerebellum.*

ENCRASICHOLUS, ἐγκρασίχολος, nomen pisciculi litoralis, ad Sardas vel Sardonos Italarum pertinentis. Sale conditus usurpatur ad cibum. Cujus descriptionem vide apud Aldrov. l. 2. de *pisc. c. 3.*

ENCRATES, ἐγκρατής, id est, *validus*, firmus, robustus. Hipp. l. 7. *Epid. VII. 14. IIX. 14.*

ENCRIS, ἐγκρίς, placentia genus, dum farina bene subacta in oleo primum coquitur, mox mel adjicitur. Ταρνιαίω Pollux vocavit, quod patinis fere frigitur. Gorr. d. l. C. Hofm. l. 2. *V. L. c. 13. fin.*

ENCRYPHIAS, ἐγκρυφίας, epitheton panis, qui & ἀγροεῖος, i. e. *forensis* aut *venalis* dicitur, quod in foro vendendum exponatur. Gorr. d. l.

ENCYLINDOTOS, ἐγκυλίωτος, in orbem vel cylindri formam convolutus. Dicitur de lana utero applicanda, l. 1. de *morb. mul. CII. 57. Foëf. p. 178.*

ENCYMON, ἐγκύμων, dicitur prægnans, gravida, ab ἐγκύω, concipio. Gal. c. 3. in *progn. t. 30.*

ENCYRO, ἐγκύρω, ἢ ἐγκυρίω, significat *incido*, irruo. Hipp. usurpat de flatibus l. de *vet. med. XLI. 1. Jung. 1. de artic. 1. 45.* At vero ἐγκυρόσση definit Erotianus, quod ἐπελασινός vel κατελασινός est: sed mendum lubesse auguratur in Hippocratis libris Foësius, quod anne forte in voce ἐγκυρόσση potius quærendum, & ἀγκυρόσση legendum est metaphorice significatione.

ENEDINEMENOS, ἐνεδινημένος, intro convolutus, introrsum conversus. Est epitheton oculorum vitiose se habentium, aut etiam instabilium, & διήσει quodam affectorum, apud Hippocr. l. 6. *Epid. f. 1. t. 27.* Linden. reddidit per tremulos oculos, à tremore, vel motu convulsivo musculorum ocularium mira celeritate atque incessanter oculi orbitam in omnem partem rapidantium, Ex. IV. §. 93.

ENDEIA, ἔνδεια, *indigentia*, defectus; *penuria* dicitur, quæ opponitur Pl-nitudini, *Abundantia.* Huc pertinet πεναργία, vasorum inanitio. 1. *aph. 2.*

ENDEIXIS, *Indicatio*, communitas, scopus. Terminus frequentissimus in arte Medica, & præsertim in Methodo Medicinali. Estque nihil aliud, quam monstratio, vel determinatio juvantis, vel indicati ex indicante, h. e. curata determinatio agendorum in Medi-

cina ex causis modoque generationis cum sanitatis, tum morbi. Hinc duplicis generis sunt *Indicationes.* Aliæ sunt *Conservatoriae*, ad methodum ὑμενῆν spectantes: aliæ *Curatoriae*, ad methodum θεραπευτικὴν pertinentes. Quamvis plerique confundant, & in genere tres constituent etiam medendi methodum concernentes *indicationes*, *Præservatoriam*, quam ad causam, Gr. προφυλακτικὴν: *Curatoriam*, quam ad morbum: & *Vitalem*, quam ad vires corporis referunt. De quibus vide passim in Autoribus, præsertim apud Roslink. *Ord. ac M. Med. Sp. l. 4. sect. 1. cap. 11. seqq.* Nostram vero sententiam invenies in *Dogm. Med. Gen. Part. IV. c. 1. 2, 3. & 4.* Egregie quoque de *Indicationibus*, *Indicantibus*, & *Indicatis* differuit Linden. Ex. VIII. §. 63. *seqq. & alibi*, quorum loca vide in *Indice* illius Autoris.

ENDEMOS, Endemios, ἔνδημος, ἐνδημιος, *Vernaculus*, alicui populo familiaris, quasi *Patrium* dixeris, est epitheton morborum communium, multis in una regione viventibus ob causam communem illi regioni familiarem, Galen. c. 1. in 1. *Epid. in proem. & in desin.* Vernaculi morbi sunt, qui in quibusdam locis abundare solent. Differunt ab *Epidemicis*, quod hi certis saltem temporibus infestare soleant, propter causam vitio æris infecti aut intemperatoris constantis prægressi contractam. Illi vero nullo non tempore solent esse familiares, v. g. Scorbutus maritimarum & palustrium locorum incolis. Vid. *Dogm. nostr. P. II. c. 6. Dogm. 11. Vernaculo morbo revera vernaculum remedium extare* asseruit Hartmann in *Disp. Chymico-Medic. 1. Auctar. 7.*

ENDESIS, ἔνδεις, colligationem, connexionem per vinculum significat, & ea pedis pars apud Hippocr. hoc vocabulo intelligitur, in quam tibie ossa desinunt, & ad talos ligamentis connectitur, l. de *venis XXIV. 2.*

ENDICA, significat *feces in fundo.* Morienes vero ita scripsit: *Endicam* quære in vitreis vasis & reponere tantisper, donec acescat. Nam in dulci materia nihil præstare poteris. Hæc corporibus addita & in terram sic mutatis, conservat illa, ne comburantur. Quando enim corpora amittunt animam, tunc facile comburantur. *Endica* omnibus corporibus utilis, idonea reddens & vitalia, præservat à putredine & ignis consumptione. Dicitur & *Mose hazuania.* Hæc Ruland.

ENDOEAOSTOS, ἐνδοιαστός, significat *dubius*, anceps. Frequens vocab. Hippocr. l. 2. *Prorrhet. XXIV. 2. Coac. 1. 121. l. de Crisib. IV. 11. l. 1. de morb. 1. 9. III. 10. l. 2. Epid. f. 4. n. 20.*

ENDON, ἔνδον, *Interne.* Vide *Exo.*

ENDOSIS, ἔνδοσις, *remissio*, intermissio, dicitur de febribus, præsertim continuarum, quando suis particularibus accessionibus insignes habent ad remissionem, aut declinationem mutationes, Galen. c. 3. in 1. *Epid. 2. 2.* Differt ab ἀσπεξία, quod hæc de febrium intermittentium totali remissione dicatur. Verbum ἐνδόμενι significat *remitto*, & non modo de febribus, sed & de aliis morbis

bis & symptomatibus cessantibus & remittentibus accipitur, *com. 3. in progn. t. 73.* De corpore quoque sumitur, quando à morbo non minuitur, nec decrementum capit, 2. *aphor. 28. Dieter. n. 289.*

ENDROMIS, vestis dicitur balnearia, hirsuta villi longioris, quæ ex Gallia mittebatur, cujus usus in balneis & gymnasiis præcipuus erat. Ant. Fumanell. *de Baln. in princ.*

ENEDRE, ἐνέδρη, significat proprie *inseffionem*. Hinc & ἐνέδρος dicuntur Hippocrati, qui equis firmiter insident. *l. de A. L. & Aq. XLVII. 7.* Verum vocab. ἐνέδρη strictius usurpavit de applicatione & impositione ferularum Chirurgica, 2. *de fract. t. 65. f. 3. t. 13. 40.* Alias vocab. ἐνέδρα etiam *castrationem* denotare, monstravit Linden. *Ex. X. §. 266.*

ENELLAGMENOS, ἐνελλαγμένος, i. e. inter se *alternatus*, alius aliam recipiens. Usurpatur de vertebra, quarum processus ita committuntur, ut vertebra vertebra alteram vicissim excipere videatur, 3. *de artic. t. 45. vel 46.*

ENEMA, ἐνέμα. Vide *Clyster, Infusum.*

ENEOS, ἐνέος, idem, quod κενέος, *vanus*, inutilis, & per tropum *stolidus*, qui nec audit, nec videt. Hippocr. 2. *de iis, q. in med. t. 9.*

ENEREISIS, ἐνέρισις, compressionem, *illisionem* significat. Hipp. *d. iii. l. 3. t. 6.* Unde & ἐνέρισις, *impressus, infixus*, denotat, *l. 6. Epid. f. 6. t. 26.*

ENERGEMA, ἐνέργημα, proprie *Opus* significat, quod sequitur actionem tanquam effectus. Ita Excernenda & Retinenda sunt *opus* functionum naturalium. Chylus est ἐνέργημα chylificantis ventriculi &c. Interdum tamen pro ἐνέργεια sumitur. Ita Cruciatius ἐνέργημα ὀδόντης, *opus doloris* vocatur. Linden. *Ex. XIII. §. 309.*

ENERGIA, ἐνέργεια, Viçte Aëlio. *Operatio.*

ENERGOS, ἐνεργός, significat non solum actuosum, alacrem ad functiones, sed & moribus cultis præditum, humanum apud Hippocr. *l. de A. L. & Aq. notante Joh. Bapt. Perlon comm. in Gal. l. quod an. mor. seq. &c. p. m. 289.*

ENERGUMENI, ἐνεργύμνοι, in malam partem sumto vocabulo dicuntur, *Obsessi à Daemonio*, sive vere tales, sive falso & ex mentis errore. Qua significatione accepit D. Binninger *Observ. Medic. Cent. 5. Obs. 32. p. 523. seqq.* Singularem etiam & plane admirandam *Energumenæ* historiam refert Joh. Matth. Nester. *Observ. 2. Promtuarium Macasii annexa.*

ENERVATIO, æquivocum est. Vel enim idem significat, quod ἀπονεύρωσις, id est, *tendo*, Gal. *l. 1. de L. Aff. cap. 6.* de quo supra: vel proprie notat *repurgationem* à fibris & membranulis, quæ etiam *Curatio* dici solet, teste Rhod. *ad Scribon. n. 112.* vel tropice accipitur pro *debilitatione*, Gr. ἐκλυσις. Vide *Eclipsis*. Dieter. *n. 253.*

ENGASTRIMÝTHOS, ἐγγαστήριμθος, dicitur

proprie, *qui concluso ore loquitur*, quod ventre vocem edere videbatur. Translatum vero ad mulierem fatidicam *Pythiam*, quæ divaricatis cruribus ex ventre inferiore & partibus genitalibus vaticinium protulit. Hippocr. *l. 5. Epid. XXV. 8. l. 7. XVII. 7.* Jung. Jac. Rolandi de Beleb. *Aglossostomographiam c. 6. in Anno III. Ephemer. Nat. Cur. p. 588.* Latine dici potest *Ventriloquus*, de quo vocab. etiam infra suo loco.

ENGENES, ἐγγενής, *ingentus*, congenitus, idem etiam, quod οἰκείος, *domesticus*, familiaris. Gal. in *Exec. dict. Hipp.*

ENGERASCO, ἐγγηράσκω, *senesco*, *in senescio*. Hipp. 2. *aph. 54.* idem, quod ἀπηγηράσκω, *d. l. aph. 53.* Dieter. *n. 231.*

ENGIGNOMÆ, ἐγγίγνωμαι vel ἐγγίνομαι significat *insum*, *invascor*, *invado*. Usus Hippocr. 4. *aph. XLIV.* de tuberculis aut doloribus post febres longas sese in articulos insinuantibus. Et mirum, quod neque Foësius neque Dieterich. verbi hujus emphasin exposuerint.

ENGISOMA, ἐγγίσωμα, ἐγγίσωμα, instrumentum dicitur, quod in calvaria fracturis dum fuit adhibitum, vel etiam juxta alios est ossis pertusio, cum pars affecta in profundum descendit, ac super illatum os corrui. Galen. *l. 6. M. M. cap. 6. & def. Med.*

ENGLOTTOGASTOR, ἐγγλωττογάστρ, i. e. *linguam in ventre habens*, dicitur, cui in solius ventris commodum cura est intenta. Linden. *Exec. XI. §. 131.*

ENGOMPHOSIS, ἐγγόμφωσις, idem, quod γόμφωσις. Vide *Gomphosis.*

ENGINIOS, ἐγγώνιος, *Angularis*, quâsido duo membra connectuntur ad angulum sive rectum, sive obliquum. Hippocr. 1. *de iis, quæ in medic. t. 17. f. 3. t. 20.* Mochlic. *IX. 14. XXII. 5.* Gal. *l. 6. M. M. c. 5.* Vide Foëf. *Oec. p. 176.*

ENIAUTOS, ἐνιαυτός. Vide *Annus*. Hinc ἐνιαυτός, *annuus*, dicitur de morbis & ulceribus, 6. *aph. 45. & l. 1. de nat. hum. t. 42.*

ENISCHOMENOS, ἐνισχόμενος. Vide *Contentus*, ENISTEMI, ἐνίστημι, *insisto*, *inhæreo*, *urgeo*. Hipp. *l. 5. Epid. XXXI. 7.* Unde ὑσπισις, *instantia*, dictio Democriti sectatoribus familiaris, cum morbos atomorum in vacuos meatus ingressu & obstructione oriri docuit, hujusmodi ingressionem & infixionem significans. Hier. Mercur. *l. 4. Var. Lect. c. 13.* Foëf. *p. 211.*

ENIXA, idem, quod Puerpera, & aliquoties legitur in scriptis P. M. de Calderia, *Tom. II. Oper. p. 74. 77. &c.* Alias apud Chymicos *Enixum* est epitheton Salium tertii generis ex acido & alcali geniti, quod alias *Neutrum*, *Tertium*, juxta Glauber. *Mirabile*, juxta alios *Anomalum* dicitur, & urriusque vires, sed refractas, possidet. Vide David. von der Beke, *Barnerum* castigat, Hodiernis etiam *Sal falsum* appellari solet, quod ex acido & alcali junctis resultat, v. g. *Tartarus Vitriolatus*, & alia. Hæc Enixa vel Media salia rursus dividit

Iunken in *Acida, Salsa, Armonicalia, Vitriolica, Nitrosa & Aluminosa*, quemadmodum eorum descriptiones videri possunt in *Corpore ejus Pharmaceuico sect. III. c. 27. p. 297.*

ENNEAPHARMACOS, ἐνεαφάρμακος, medicamentum ex novem simplicibus conitans. Ita dicitur Pessus quidam, qui ad uteri & sedis inflammationes confert. Galen. l. 9. de C. M. S. L. c. 6. Æginet. l. 7. c. 24. fin. Antidotus Heraclidis apud Gal. l. 2. de antidot. c. 14. Ita & Emplastra quædam apud Aët. & Cels. enneapharmaca dicuntur, teste Gorræo p. 142.

ENNEAZO, ἐνεάζω, significat adolesco, juvenor. Hipp. 2. aph. 54. Dieter. n. 293.

ENOCH creditur *Hermes Trismegistus* fuisse, juxta plerosque Spagyricos. Zacharius in opusculo *Th. Chym. Vol. I. p. 723.* Menens *Aurei Veller. l. 1. c. 4. in Vol. V. p. 256.*

ENOCHDIANUS Paracelso dicitur, qui longævitate æmulatur *Enochum* Prophetam. * Hinc *Enochiana* vita eidem est vita admirabiliter longæva. Vid. l. 4. de *vita long. c. 6. l. 5. c. 2. & 5.*

ENOCHLEO, ἐνοχλέω, infesto, perturbo, molestia afficio significat. *Coac. t. 195. & 2. aph. 50. 4. aph. 57.* Vid. Dieter. n. 294. Vide *Infesto.*

ENODIOS, ἐνόδιος, in via positus, in via habitans. Apud Hipp. vero est nomen proprium, l. de *morb. sacr. IV. 40.* Junge *Foëf. p. 211. 212.*

ENOECESIS, ἐνοήσις, vide *Inhabitatio.*

ENOMOS, ἐνόμος, crudus. Vide *Cruditas.* Hipp. 5. aph. 67. Vid. Dieter. n. 296.

ENORMON, ἐνόρμων, impetum faciens. Dicitur & simpliciter ἐρμών, epitheton Spirituum aptissimum, & rei naturam exprimens, videlicet summam levitatem, tenuitatem, & activitatem. Vide *Pneuma.* Hipp. l. 6. *Epid. f. 8. t. 19.* ubi tamen simplex verbum legitur ἐρμώντι, quod idem est, Gal. l. de *rigor. c. 5.*

ENPHLEBOTOMEO, ἐνφλεβοτομία, significat Hipp. *distribuo venas in multas partes, vel ramos, vel propagines, l. de ven. XXVI. c.* Conf. *Erotianus.*

ENRHYTHMOS, ἐνρυθμός, epitheton pulsus aliqujus, qui ordinis rationem observat aliquam. Differt ab ἐνρυθμῶν, saltem gradu, cum hic ita dicatur, quando exactus ordo inter pulsus invicem subsequentes observatur, respectu celeritatis, vehementiæ & æqualitatis; Nihilominus adhuc ἐνρυθμός dici potest, licet unum attributum non plenarie adsit. Junge Gal. l. 1. de *diff. puls. c. 9.*

ENS, τὸ ἐν, vel *Metaphysice, vel Medice* exponi potest. Illa significatio non est hujus loci, sed petenda à Philosophis. Secundum hanc incidit cum *Existente, Substantia, ὑπάρχον, ὑφίστης*, Gr. dictis. Gal. l. 2. *Meth. med. c. 7. fin.* A Paracelsicis & Chymicis aliter describitur *Ens*, quod sit extractum mineralium primum, quæ nondum attigerunt perfectionem, suntque seminales potentiæ fecundiores. Hinc nominari solet

& materia prima, quæ est cujusque generis, & vim ad id proximam habet, ex qua primum motus naturalis ad substantiam existit. Petitur primum Ens e Mineralibus potissimum. Hinc enim metallorum & gemmarum actu quidem illis vacuæ, at potentia fecundæ inveniuntur. Ita Illustr. Boyleus *Ens* suum *Veneris* e Colcothar Vitrioli prius edulcorato aqua pluviali sublimando cum duplici quantitate Salis Ammoniaci conficit, notante Joh. Franc. Vignani, *Medull. Chym. p. 5.* Paulo aliter à Marggravio paratum legitur in *Morley Coll. Chym. I. Leid. c. 530.* Descriptio *Entis Veneris* similis legitur in Ros. *Lentilii Miscell. Medico - Curios. P. II. p. 577.* Iunken. *Lex. Ch. Ph. P. I. p. 108.* & Joseph. Iakson in curatione Maniæ aliquoties loco Vomitorii commendavit *Enchirid. c. 7. & 8.* *Ens Horizontis* dicitur Electrum minerale immaturum, uti patet ex Iunken. *Chym. Exp. Cur. P. II. sect. 1. c. 7. p. 549.* In Vegetabilibus quæritur ex plantis, cum adhuc sunt in herba, vel immaturis fructibus. Animalium classis non multa præbet, nisi e sanguine conficere velis, & ovis. Ita & Ranarum similibusque spermata ad hunc vocantur utum. Hæc Ruland. & Iohnf. Ita & Paracelsus *Ens* dixit esse originem, vel scaturiginem, quæ potentiam habet corpus regendi, *Paramir. de quinque entib. morb. l. prolog. 2. num. 7. prologo 3.* Hinc varia passim occurrunt *Entia*: *Ens Dei*, creatum astrorum, humorum, feminis: *Ens Naturæ Longum & Breve*: *Ens virtutis, morborum, veneni &c.* de quibus omnibus in *Indice Operum* suorum quærere licet, quæ tamen pleraque, ceu figmenta exoterica & inepta, partim etiam magica, rejicit Libav. in *scriptis suis* aliquoties. In Lapidis Philosophici magisterio *Ens primum* dicitur illa Tinctura, cujus beneficio metalla transmutantur, Ger. Dornæus de *transm. metall. cap. 14. Th. Chym. Vol. I. p. 534.* *Ens primum Auri* abusive Chymicis audit *Pulvis* quidam *Antimonialis*, cujus descriptio quædam extat (si fides illi tribuenda) in *Morley Coll. Chym. Leid. c. 49. proc. 8.* Helmontius rursus *Ens* aliter exposuit, tria constituens *Entia*: *Ens reale*, quod est veritas: *Ens mentale*, quod est Ratio: & *Ens Rationis*, quod est Non *Ens*, putatione matre oriundum, *tr. Venatio scientiarum, n. 27.* *Ens veneni* vocatur impuritas mucilaginosæ, & tartarea, quæ non habet in se virtutem expulsivam, sed stypticam, aluminosam & adstringentem, & omnibus alimentis inest, *Introductione ad vitalem Philosophiam Tract. altero. Part. priori c. 14. 15.* imo etiam Astris visibilibus *Ens veneni spirituale* attribuitur c. 5. p. 19. *Tom. VII. Operum Hartmanni in fol.*

ENSIFORMIS, Ensiculatus, ἐνσικιδής, est epitheton Cartilaginis parti infimæ Sterni adnatæ gladii vel ensis effigie, figura triangula; interdum penitus ossæ. Dicitur & *Mucronata*, cujus descriptionem vide apud *Anatomicos, præsertim Bartholin. libell. 4. de Anat. c. 18.* Vocatur alias & *Furcella, vel Furcula*, quod in sine nunquam bifida observetur.

ENSTACTON, ἐνστακτιον, q. d. *Instillamentum*, nomen Collyrii ita dicti, quod oculis instillaretur liquidum. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Ægineta vero vocavit στακτιον, l. 7. c. 16. Rhod. ad Scrib. num. 34.

ENSTALAXIS, ἐνσταλαξις. Vide *Instillatio*.

ENSTASIS, ἐνστασις, *Instantia*. Vide *Enistemi*.

ENTALIUM, Entali, Entale. Vide *Dentalium*. Entali quoque idem, quod *Alumen scissum*, quod aliquando generatur ex Sale gemmæ, Paracels. tr. 2. *Chirurg. magnæ cap.* 8. Rul. Unde & in genere Sal *Entalicum* dicitur acidum aluminosum, quæ omnia ex frigido coagulantur. Parac. *Paramir.* l. 2. c. 6. Tale Sal *Entalicum* statuit idem causam ictericiæ, l. de *Icteric.* c. 1. Sal *Entalicum* Microcosmi rejicitur per alvum. *Paragraphor.* l. 1. c. 2. §. 2.

ENTASIS, ἐντασις, *intensionem*, aut internam tensionem significat, quæ & simpliciter τάσις, aut ἐντασις vocatur. Legitur in Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 17. 21. l. 4. *Epid.* XIII. 19. Galen. *Com. in* 3. *Epid.* t. 5. & *comm.* 3. d. l. t. 17.

ENTATICOS, ἐντατικός, *intensus*, tribuitur medicamentis internis & externis Venerem stimulantibus; alias *Incentiva*, dictis; item *Satyrica*. Dieter. n. 206. in *fin.* Tale Emplastrum legitur apud Ægin. l. 7. c. 17.

ENTERADENES, ἐντερᾶδεις, h. e. Glandulæ intestinales, quas D. Joh. Conr. Pejerus egregie descripsit peculiaribus *Exercitationibus*, & hoc nomen Græcum ipsis attribuit in ep. ad D. Joh. Jac. Harder. quæ occurrit in Pœonis & Pythagoræ *Exercitationibus Epistolicis Anatomico-Medicis* Ex. 32. Voeavit & illius scriptum hic *Enderadenographiam*.

ENTERENCHYTÆ, ἐντερὲνχύται, vocantur instrumenta Chirurgica ad Clysteres intestinis injiciendum destinata. Scult. *Arm. Chirurg.* Part. I. Tab. XIII. fig. 4. 5.

ENTERIONE, ἐντερώνη, idem, quod ἐνκάρδιον. Vide *Encardion*.

ENTEROCELE, ἐντερὲκλήη, est *Hernia intestinalis*, quando intestina prolabantur vel ad inguina, vel ad scrotum, ob rupturam peritonæi, & tumorem gignunt, Galen. l. de *differ. morb. cap.* 10. Hujus observationes & curationes vide apud Hildan. *Cent.* 2. *observ.* 81. seqq. *cent.* 6. *observ.* 73. & alias. Tales ægri vocantur *Enterocelici*, d. l.

ENTEROMPHALOS, ἐντερὲμφαλος, dicitur *Hernia umbilicalis*, quando intestina umbilicum protuberare faciunt. Dicitur & ἐξὲμφαλος, quamvis hoc vocab. omnem umbilici protuberantiam denotet, ab aliis quoque causis obortam. Hildan. *epistol. ad Mich Doring.* in *oper.* p. 900. Affectus hic mulieribus præsertim tempore partus haud raro contingere solet.

ENTERON, ἔντερον, *Intestinum*, & pluraliter ἔντερα, *Intestina*, dicuntur corpora oblenga, cava, rotunda, membranosa, à ventriculi orificio dextro ad extremum anum protensa, distribuendi ad vasa lactea chyli & continendi, expellendarumque fœcum instrumenta, fibris

circularibus aliisque prædita, & varie circumgyrata, quorum prolixiorum descriptionem reperies in Anatomicis, specialiter Bartholin. l. 1. *Anat.* c. 10. 11. & D. Bidloo *Anat. Tab.* 39. & 40. Et si vero revera unum & continuum sit *Intestinorum* corpus, loco tamen, magnitudine, numero orbium & anfractuum variare & distingui, hincque senarium resultasse numerum, ita ut tria priora dicantur *Tenuia*: *Duodenum*; *Jejunum* & *Ileum*; tria reliqua *Crassa*: *Cæcum*, *Colon* & *Rectum*, notum est, de quibus omnibus suo loco. Gal. l. 5. de V. P. c. 3. & l. 6. *Anat. admin. cap.* 6. Jung. *Diet.* n. 295. Ob hanc divisionem dixit Linden. *Intestinum* re unum, appellatione geminum. Ex. *II.* §. 2. Aliquando & ἔντερον in singulari καὶ ἑξοχὴ denotat *Colon*, apud Hippocr. l. 6. *Epid.* f. 4. t. 3. notante Gal. in *comm.* Jung. l. de *humor.* XI. 16. Ἐντερον quoque significant *facculum*, vel *folliculum*, in quem medicamenta ad fœtum immittuntur, forte quia ut vesica, sic & *Intestina* ad eum usum accommodari possunt. Hipp. l. 3. de *morb.* I. 20. *Fœt.* p. 212. Per metaphoram etiam *Lumbrici terrestres* dicuntur ἔντερον γῆς, *intestina* terræ, notante *Foest.* l. 21. *obs.* 29. *Schol.*

ENTEROPIPOCELE, ἐντερὲπιποκλήη, est nomen *Herniæ* in scroto potissimum, quando omentum & intestina simul devolvuntur & prolabantur. Hinc Gal. ad tumores compositos refert. l. de *tum.* p. n. c. 15.

ENTEROSCHEOCLE, ἐντερὲσχέκλήη, dicitur nonnullis ex licentia Græcis familiari componendi voces, *Hernia scrotalis Intestinalis*, quando intestina in scrotum prolabantur: vide *Oschocoele*.

ENTHEASTICOS, ἐνθεαστικός, epitheton *Melancholici*, qui putat, à majori quadam vi se defendi & exornari, vaicinaturque futura. Videatur Æginet. l. 3. c. 4. Latine *Divinaculus*, *Vaticinator*.

ENTHEMATA, ἐνθέματα, vocari, quæ cruentis vulneribus confestim injiciuntur, ad reprimendas inflammationes & inhibendum sanguinem scripsit Andr. Tiraquell. de *Nobil.* c. XXXI. §. 275. fol. 130. b. sed nullum autorem, ubi occurrit, addidit, quamvis ipsius auctoritas omni exceptione major sufficere possit.

ENTHERMOS, ἐνθερμός, idem, quod πολλὸθερμός, *impense calidus*. Hipp. l. 6. *Epid.* f. 4. t. 13. 19. Gal. in *comm.*

ENTHETOS, ἐνθετός, in genere dicitur *Impositus*; *Inditus*. Specialiter vero sumitur de medicamentis, quæ naribus imponuntur, ad sistendam hæmorrhagiam, Hipp. vocat ἐνθητάς, l. 4. *Epid.* XXII. 2. & l. 6. f. 6. t. 25. A verbo ἐνθημι, *impono*, *ingero*, l. 6. f. 2. t. 2.

ENTHLASIS, ἐνθλασις, internam collisionem & contusionem, *Illisionem* significat, à verbo ἐνθάλασσω, *imprimo*, intorsum cogo, quod usurpavit Hippocr. l. de *int. aff.* XLVII. 11. 13. Jung. *Fœt.* p. 211. Gal. l. de *diff. morb.* c. 11. Vide *Illiso*. *Sennert. Instit. Med.* l. 2. *part.* 1. c. 10.

ENTHRASSO, ἐνθεράσσω, idem, quod θραύσσω, *perurbo*, molestiam assero, *pungo*. Hipp. 3. de *artic.* t. 47.

ENTHUSIASMUS, ἐνθουσιασμός, id est, *fanatica percussio*, seu numinis afflatio est, veluti cum quidam in sacris faciendis mente capiuntur, si quæ viderint, aut si tympana, vel tibias, vel signa audierint. Gal. in *def. Med.* Pertinet ad deliria Melancholica. *Enthusiasum* Paracelsicum pro singulari artis Medicæ notitia acquirenda vocat *Diabolicum Libav. Tom. IV. oper. p. 79.* Vocatur & *Raptus*. Vide infra.

ENTHYMEMATICOS, ἐνθυμηματικὸς, epitheton & proprietas boni Medici, quod debeat esse *argutus*, *præmeditatus*, & acris in respondendo, Hippocr. de *dec. orn. II. 26.*

ENTOMON, ἔντομον. Vide *Insectum*.

ENTRICHOMA, ἐντρέχουσα dicitur à quibusdam extremis palpebrarum ambitus, sive extrema ora, in qua excrescunt cilia. Gorr. p. 144.

ENTRIMMA, ἔντριμμα. Vide *Intrivium*.

ENTROPE, Ἐντροπία, ἐντροπή, ἐντρέπτη, significat pudorem, veredandiam, Hipp. l. de *dec. orn. I. 16. V. 5.* Linden. reddidit, *Modesta correctio. Ex. II. §. 20.*

ENTYPOSIS, ἐντύπωσις, dicitur Humeri acetabulum, alias ἄρθρὸς ὄσση. Estque articulatio humeri cum brachio. Gorr. p. 144.

ENULON, ἔνυλον, caro dicitur *gingivarum interna*; quemadmodum externa dicitur ἔλον, & media inter dentes ἄρρὸς, Gorr. ex *Polluce*, p. 143.

ENUR, est occultus vapor aquæ, ex quo lapides generantur. Rul. & Iohnf.

ENUREO, ἐνυρίω, idem, quod ἐρίω, *mingo*, mejo, immingo. Hipp. l. 7. *Epid. XV. 43.* ubi tamen Linden. cum Cornario exponit per *mingere in stratum*, in qua significatione etiam usus Nic. Pifo d. *M. C. & C. l. 3. c. 41.* & antiquior Nonus de *M. P. C. c. 180.* Hinc etiam nomen ἐνύρησις, *immisilio*, h. e. Urinæ incontinentia, quod una cum verbo legitur apud Solenandr. *Consil. XI. p. m. 345.*

ENYDREOMÆ, ἐνυδρέωμαι, id est, *madefio*, humector. Erotian. *Onom. p. 41. c. 1.*

ENYPNION, ἐνύπνιον, *Insomnium*, idem, quod ὄνειρος, ὄνειρος, ὄνειρον; quid significet, notum est. Referuntur *Insomnia* à Medicis inter signa sanitatis & morborum, quamvis valde dubia & incerta. Hinc Hippocr. integrum scripsit libellum de *insomniis*, & Gal. tractatum de præfagio ex *insomniis*. Ex recentioribus vero egregie de *insomniis*, quid sint, & eorum generationis modo egit Th. Willis *Anim. Brutor. Part. I. 2. 16.* *Insomnia* vel sunt Divina, vel Naturalia, (sub quibus tamen & ægrotorum comprehenduntur) vel Diabolica. Dicitur & *Somnium*. Videatur & de *Insomniis* Casp. Rejes *C. El. q. 37.* Jungatur descriptio *Somnii* apud Linden. *Ex. XV. §. 37.*

ENYPOSAPROS, ἐνυπόσωπρος, *intus subputridus* significat, & usurpavit Hippocr. de sputo in hepaticis; *Coac. t. 446.*

ENYSTRON, ἔνυστρον, est ventris sinus in quadrante

pedibus, dictus *Abomasum*. Hic venter est magnitudine amplior *Omaso*, quod ἔξων vocant, forma oblongior, cancellis intus & crutis multis, magnis & levibus inornatus. Ab eo proxime intestinum sequitur. Gorr. p. 178. Jung. *Arist. l. 3. de part. an. c. 14.* Bart. l. 1. *An. c. 9.* *Abomasum* profusus esse fictitium contra Gazam scripsit C. Hofin. l. 2. *Inst. Med. c. 31. §. 8.*

EON, ἔων, dicitur totus oculorum ambitus. Gorr. p. 175.

EPACMASTICOS, ἐπακμαστικὸς, *accrescens*. Vide *Acme*. Dicitur & ἀναβατικὸς. Vide *Anabasis*.

EPACROS, ἐπακρός, dicitur de eo, quod in summitate acutum est, vel in angustum tendit. Hipp. l. 2. de *morb. LIX. 25.* Foëf. p. 221.

EPABIROMÆ, ἐπαίερωμαι, *attollo*, *insurgo*, significat. Usurpatur de humoribus inordinate commotis. Hipp. l. de *humid. usu.*

EPAGOGION, ἐπαγωγίον, dicitur genitalis membri *Præputium*, apud Dioscor. l. 3. c. 25. quamvis dubitet, apud quem est caput 23. Verum approbat C. Hofmann. l. 4. *Var. Lect. c. 33.* Quod vero Gorræus p. 146. scripserit ἐπαγωγία significare *præputia* tantum male affecta, nullam profusus video rationem.

EPAIO, ἐπαίω, *sentio*, *percipio*. Frequens verbum Hippocr. 2. *Prorrh. XXVI. 2. 4. l. 2. de morb. XXI. 9. l. 1. de morb. mul. XLII. 5. l. 2. LIX. 15.*

EPAISSO, ἐπαίωσω, & med. ἐπαίωσωμαι, significat *cum impetu irruo*, *irrumpo*. Legitur in Hipp. l. de *nat. puer. IX. 7.* Linden. vertit per *Exsilio*.

EPALEIPHO, ἐπαλείφω, proprie significat *superlino*, translatis exacuo, *irruo*, in qua significatione legitur de cancro exasperato, Hipp. l. 5. *Epid. X. 21.*

EPANACLESIS, ἐπανάκλησις, *revocatio*. Dicitur de calore Hipp. l. 5. *aph. 21. & l. de humid. uf. XI. 16.* Diet. n. 307. Junge *Dogmata nostra Med. Gen. P. IV. 2. pag. 480. 481.*

EPANADIDOMI, ἐπαναδίδωμι, significat *increasco*, *ingravesco*. Usurpatur de morbis ab initio minus vehementibus, progressu vero temporis in gravius tendentibus, l. 6. *Epid. f. 1. t. 29. & l. 1. de morb. mul. XLI. 5.*

EPANADIPLOSIS, ἐπαναδίπλωσις, *reduplicatio*. Vide *Anadiplosis*. Vocatur & ἐπανάλυσις, *reperitio*. Gal. l. de *morb. tempor. c. 8.*

EPANALEPSIS, ἐπανάλυσις, *reperitio*. Vide *Epanadiplosis*.

EPANAPHERO, ἐπαναφέρω, *reassumo*, *repeto*, significat, & quidem apud Hipp. de viribus resumptis usurpatur, *Coac. t. 1. ubi ἐπανεινήγησταις, sese recolligentes*, occurrit.

EPANAPNEO, ἐπαναπνέω, *subinde & crebro respiro*, Hipp. l. 7. *Epid. XLVI. 13.*

EPANASTASIS, ἐπανάστασις, *prorumpens eminentia*, *eruptio*, *pustula*. Legitur in Hippocr. *Coac. t. 220.*

EPANCYLOTOS, ἐπανκυλωτός, dicitur *Laquei species*

species apud Orisabium, quo sinus super sinum injicitur, faciens ad corpora figuranda. Gorr. p. 146.

EPANEMEO, ἐπανέμειν, significat vomitum subinde repetitum, revomo. Hipp. Coac. 2. 568.

EPANEREUGOMÆ, ἐπανερύγμην, crebro orueto. Hipp. 3. de R. V. I. A. 1. 59.

EPANORTHUMÆ, ἐπανορθύμην, idem, quod διαρθύμην. Vide Diorthosis.

EPANTHISMA, ἐπάνθημα, significat Efflorescentiam, idem, quod ἐπίνθημα. Occurrit apud Hipp. 1. Prorrh. f. 1. t. 21. f. 2. t. 25. Coac. 1. 579. à verbo ἐπίνθηω, effloresco, quod legitur l. 7. Epid. XXIII. 19.

EPANTLESIS, ἐπάντησις, perfusionem aqua, aut infusionem significat, qualis fieri solet in balneis, Hipp. 3. de R. V. I. A. 1. 50.

EPAPHÆRESIS, ἐπαφάρισις, in genere dicitur repetita sublatio, vel evacuatio. In specie vero vocatur ita sanguinis missio repetita, apud Gal. l. de cur. rat. per sang. c. 1.

EPAPHROS, ἐπαφρός, spumans significat, idem, quod ἀφρώδης. Occurrit in Hipp. f. 1. Prorrh. f. 2. t. 60. & f. 3. t. 1. ubi mendose legitur ἐπάφρον, notante C. Hofm. in Notis ἀνεκδότοις ad Gal. opera, h. l. Fœf. p. 223.

EPARGEMOS, ἐπάργαμος, dicitur, qui in ulcusculo oculi, quod ἀργαμο dicitur, laborat. Vide Argemon.

EPARITA dicitur Paracelso lutum quoddam argillaceum, haud dubie à calore atterubente. Unde & Tartarus Epavitinus, l. de morb. Tartareis c. 4.

EPARMA, ἐπαρμα, ἐπαρμα, ἐπαρμα, in genere omnem tumorem, vel innumescentiam in parte aliqua obortam significat. Neque ullam video sufficientem rationem, quam ob Interpretes statuerint, stricte & specialiter denotare tumorem ad aures obortum, cum Hippoc. semper exprimat addendo παρ' ὠτῶν, ad aures, v. g. Coac. 1. 626. l. 1. Epid. f. 1. t. 10. Lib. vero c. Epid. f. 4. t. 1. vocab. ἐπαρμα plane omiserit, notante Gal. in comm. Usurpatur vero etiam de præcordiorum tumore, l. 3. Epid. agr. 3. post fl. pest. item de ventris tumore, Coac. 2. 86. 142.

EPARISCOMÆ, ἐπαρίσκομη, significat haurio, fructum capio. Frequens Hippocr. l. 4. de morb. II. 2. 4. XI. 12. 18. XVI. 38. 39. XIII. 2.

EP AUXES, ἐπαυξήσις, increvens, incrementum capiens significat, diciturque de morbis. Fere idem, quod ἀναβατικὸς, vel ἐπαυματικὸς. Legitur apud Hipp. l. 6. Epid. f. 5. t. 26. Aët. l. 7. c. 8. notante Fœf. p. 222.

EPEDANOS, ἐπέδανος, significat Debilis, infirmus, quasi ἀπέδανος. Cui opponitur ἔμπροσθεν. Legitur illud apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XIII. 9. XLIV. 3. CVI. 3.

EPENCRANIS, ἐπεγκρανίς, vide Cerebellum. Sic vocat Erasistratus apud Galen. lib. 8. de V. P. cap. 13.

EPHEBÆON, ἐφήβαιον, Pubes, Pecten, item Aquaticulus, id totum dicitur, quod est ab Hypogastrio, seu imo ventre, (quem & Sumen vocant) usque ad pudenda. Gorr. Castell. ex Galen. Introd. c. 10. ubi & ἑπίσειον & ἑβη vocatur. Unde & Ephebia, ἐφήβια, Pubertas, & Castellii Lexic. Med.

Ephebi, ἐφήβοι, Puberes, denominantur. Gal. l. 2. de temper. cap. 5. & comm. de sal. diet. 1. 7. ubi puberum describitur ætas, quod sit media inter pueros & adultos. Alias Ephebaum quoque vocabatur apud Romanos & Græcos locus peculiaris in palæstris & mediis, & erat exedra amplissima, in qua Rhetores, Philosophi & alii liberalibus studiis addicti sedentes disputabant. Lang. l. 1. ep. 51.

EPHEDRA, ἐφίδρα, est nomen herbæ arboribus insidentis, quæ Polygonum bacciferum scandens Bauhino dicitur in Pinace. Alias hoc nomine quoque venire instrumentum quoddam Chirurgicum reponendis membris luxatis idoneum, scribit Joh. Laurent. Amalth. Onom. p. 309.

EPHEDRANA, ἐφίδρανα, idem, quod γλυτοί, nates, vel natium prominentiæ, Gorræus Defin. p. 161. ex Polluce, Cæl. Rhodig.

EPHEDRIA, ἐφιδρία, apud Gal. significat observationem, didicationem, & correctionem, l. de cogn. cur. animi morb. c. 1.

EPHEDRON, ἐφιδρον, est sella firmior, & sedile stabile, in quo æger, vel etiam Chirurgus, aut Medicus, firmiter desidero possit. Hipp. l. 2. de morb. XLV. 9. & 2. de fract. 1. 3.

EPHELICIS, ἐφελίσις, dicitur ramentum, seu cruoris exigua guttula, quæ interdum tussi in hæmoptica passione rejicitur, Galen. l. 4. de L. Aff. c. 5. item ulcerum crustula, l. 3. de symptom. caus. c. 2.

EPHELIS, ἐφελίς, est asperdo & nigrities in facie ex ardore solis progenita, aut etiam ab inflammatione ortum ducens: Quæcumque enim causa similem asperitatem & colorem excitarit, perinde est. Legitur apud Hippocr. l. 2. Prorrh. XXXI. 9. l. de Aliment. IV. 18. l. de steril. VI. 8. l. 2. de morb. mul. LXIX. 1. Plinius aliquando discolorē à Sole cutem, aliquando à Sole ulsa, vel à Sole adusta interpretatur, eoque vitio deformes Solatos appellat. Alii vitia cutis simpliciter Latine reddunt. Linden. vertit Maculas Solares, Ex. XI. §. 189.

EPHEMERIDES, ἐφημερίδες, vocantur proprie conflagrationes, & calendaria, quæ siderum ortus & occasus ac tempestates diesque fastos indicant. Lang. l. 1. ep. 36. Per translationem vero apud Helmont. Morbi concentrici, qui astra respiciunt, & præsertim ad Lunæ syzygiam moventur, vocantur Ephemerides agrorum, v. g. Epilepsia, tr. de Morb. Archeal. n. 18. Vulgus etiam vernacule dicere solet: Perpetuum habet calendarium hic, vel ille æger.

EPHEMERUS, ἐφήμερος, est epitheton quarumdam febrium intermittentium, quarum tota constitutio unica accessione horarum viginti quatuor circumferbitur, Gal. 4. aph. 55. Jung. Dieter. n. 365. Latine Diaria, unicum durans diem, scil. ut plurimum. Nam Synochus simplex non putris dicitur etiam Med. cis Ephemera plurium dierum. Ephemera meminit Hippocr. 4. aph. 55. l. 2. Epid. f. III. n. 60. Causam veram harum febrium

vide apud Willis *l. de febr. c. 8.* quæ est subtilium & spirituosarum sanguinis portio, accensio, vel effervescencia. Jung. Sylv. *l. 1. P. M. c. 28.* Fr. Piens *de febr. part. spec. c. 1.* Quod vero Helmont. scripsit, *Ephemeram* sedere in stomachi cavo, & plerunque ex vitiatō cibo oriri, propterea etiam à vomitu, vel peracta digestionē sponte cessare, particulariter saltem verum est. *Tr. de febr. c. 9. §. 23.* Richart. Morton. *in Pyretologia Exercit. I. c. 2.* causam constituit harum febrium spiritus animales agitatō & nimium motos, qui tamen potius videntur esse productum accensī vel effervescentis sanguinis spirituosī, qui spiritus animales in cerebro commovet & exagitat.

EPHESIS, ἐφῆσις, significat *provocationem in jus*, vel ad litem. Applicatur vero non inepte desiderio lascivo foeminarum, dum viri congressum anxie desiderant & ad Venerem quasi provocant. Moschion *de morb. mul. c. 128.* 138.

EPHESTIAS, ἐφῆστιας, nomen *Emplastri* egregie *resiccantis*, quod & μύγης alio nomine dicitur. Ejus descriptio habetur apud Aët. *l. 10.* inter remedia Hydropticorum. Gorr. p. 161.

EPHIALTES, ἐφιάλτης, Latine *Incubus*, vel *Incu- bo*, Gr. etiam ἑπιβολὴ καὶ πιναλίον, est nocturna corporis oppressio, & quædam quasi suffocatio, cum quis ab initio somni supinus jacens, grandi se mole opprimi, atque ab alio invadi imaginatur, cum difficili respiratione, immobilitate ac voce præpedita prope suffocari æger videatur. Forte ex veteribus quidam Dæmonem, alii Cupidinem, alii incubantem vetulam, aut externam quandam vim, quæ quiescentes invaderet, & pondere oppressos gravaret, esse voluerunt, quamvis tota mali causa intra corpus esset. Vid. Rhod. *ad Scrib. n. 100.* Ea autem causa nulla est alia, quam materies quædam vaporosa incongrua spiritibus animalibus, præsertim in cerebello, stuporem aliquem inducens, ut mox à functionum suarum sensitivarum & locomotivæ muniis paululum cessent. Hinc una cum Corde Pulmones, Diaphragma, & Thoracis muscoli impediuntur & quasi constringuntur, quemadmodum eæregie modum generationis *Incubi* descripsit Th. Willis *An. Brui. P. 2. c. 6.* Hinc nostro judicio *Incubus* potius ad morbos pectoris vel mediū ventris, quam ad capitis morbos referendus esset.

EPHIDROSIS, ἐφίδρωσις, ambiguae significationis est vocabulum apud Hipp. monente Galeno aliquoties *in comm. ad Prorrh. v. g. com. 1. t. 7. c. 2. t. 7. & 60. c. 3. t. 33.* Plerumque tamen *Sudatiunculam* tenuem significat inutilem & mala notæ. Nihilominus aliquando etiam usurpatur de sudare bono & critico, *c. 3. in 1. Prorrh. t. 17. Coac. t. 36. & 136.* A. Th. Willisio accipitur generaliter pro omni *Sudatione* vel *Sudore*, *Pharm. Rat. Paris. I. J. 5. c. 1. seqq.* Vide *Hidros*.

EPHIPPIUM, ἐφίππιον, hujus vocabuli propria significatio non est hujus loci, ex aliis Lexicis jam nota.

Per comparisonem tributum hoc nomen offi *sphænoideo*, sive *cuneiformi*, ob quatuor parvos processus formam *ephippii*, sive *fellæ*, quæ equo imponitur, repræsentantes; Sinus glandulam pituitariam excipit. Barthol. *Anat. libell. IV. c. 8. p. m. 718.*

EPHISTAMÆ, ἐφίσταμαι, significat *innato*, & dicitur de materia urinæ innatante, Hipp. *7. aph. 34.* Diet. *n. 366.*

EPHODOS, ἐφῶδος, triplicem habet significationem apud Hippocr. (1) significat *vias & meatus*, per quos corporis recrementa deponuntur, *l. 6. Epid. f. 2. t. 34. & f. 5. t. 2.* (quamvis alii textum hunc aliter explicant per aggressionem naturæ. Verum ex subleqq. verbis patet, de viis & meatibus excretoriis sermonem esse.) (2) *invasionem* notat *hostilem & incursum*, vel *insultum*, *3. Progn. t. 3.* (3) ἐφῶδος Hipp. sæpe dicuntur rerum similia, vel dissimilia *accessiones*, quæ corporis temperaturam juvant, vel lædunt, *1. de diet. XXIV. 11. XXV. 5. 7. Foëf. p. 256.*

EPIALOS, ἐπιάλος, est epitheton febris cujusdam, in qua simul ægri febricitant, & rigore corripiuntur, uti describit Gal. *l. 2. de diff. febr. c. 6.* Dicitur *febris algida*, aut *cum tremore*, ab antiquis Latinis *Quercera* dicta. Est vero lenta & mitis febris, cujus meminit Hippocr. *l. de A. L. & Aq. IV. 7. l. de superfat. XXIX. 3. l. 4. Epid. X. 9.* De genere Quotidianarum esse videtur, unde veteres à pituita vitrea & acida deduxerunt. Verum causa ejus vera ex causa febris *Quotidiana* potius deducenda, de qua vide Willis *de febr. c. 5.* & Piens *part. spec. de febr. c. 10.* Vide *Quotidiana*. Ab hoc est ἑπιαλώδης πυρετός febris, in qua rigor & cremor concurrent juxta Erotianum in ἑπιαλώδης πυρετός.

EPIALTES, ἐπιάλτης, idem, quod *Ephialtes*, i. e. *Incubus*. Vide *Ephialtes*.

EPIBELEMENOS, ἐπιβελήμενος, dicitur Hipp. *vestimentis*, vel *stragulis* tectus, aut *amiculo opertus*, *l. 6. Epid. f. 4. t. 14.*

EPIBROCHE, ἐπιβροχή. Vide *Embregma*.

EPICÆROS, ἐπίκαιρος, vel significat *opportunos*, *tempestivos*, Hipp. *l. 1. Epid. f. 3. t. 12. l. 3. f. 3. t. 29. & l. 1. de R. V. I. A. t. 2. & 24.* Vel idem est, quod *insignis*, magnus, notabilis, & usurpatur de morbis & membris corporis, Hipp. *2. de R. V. I. A. t. 51. l. 2. de fract. t. 17. 22. & f. 3. t. 47. 63. l. 3. de artic. t. 59. 108.* Vel etiam notat *periculosum* valde & insignem habens malignitatem, *l. de virgin. morb. II. 18. & l. 1. Epid. agr. 8.* Vide *Foëf. p. 227.*

EPICANTHIDES, ἐπικανθίδες, dicuntur *ambo oculorum anguli*, alias κωνοὶ dicti. Gorr. p. 149.

EPICAR, ἐπίκαρ, i. e. *ad partem inferiorem*. Opponitur τῷ ἀνώκαρ. Vide supra *Anasar*.

EPICARPIUM, ἐπικάρπιον, dicitur medicamentum regioni pulsus in carpiis manuum applicandum, qualia sunt Emplastra, vel Unguenta antifebrilia, item Confortativa, ut Sacculi pro pulsibus &c. Aliis *Pericarpia* dicuntur. Vide *suo loco*.

EPICAUMA, ἐπίκαυμα, est velut ex igne facta crustosa

stosa exulceratio, quæ oculi nigro accidit. *Inustio* Lat. dici possit. Galen. *de fin. Med.* Vide *Encauma*. Jung. *Foestl.* l. XI. *obf.* 17. *Schol.*

EPICERASTICOS, ἐπιπεραστικός, dicitur & κριτικέρας ἐπιθετον medicamentorum, quæ vim habent temperandi & obtundendi malignitatem vel mortum, i. e. ichorescentiam salinam corrosivam & ulcerosam humorum in aliqua parte contentorum; veluti uva passa mordentes in ventriculo humores obtundit. Galen. l. 1. de *Al. fac. cap.* 2. vide & l. 2. de *Simpl. fac. c.* 12. ubi & ἐπιπερῖνοντι dicuntur. Videatur & Pet. Morell. de *Materia medica* p. m. 342. edit. Ger. Blasii.

EPICEROS, ἐπιπερος. Vide *Hypoceros*.

EPICHÆREGACIA, ἐπιχρηστικότητα, malevolentia, quando quis alterius malis oblectatur. Refertur inter causas morbificas à Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 107.

EPICHEIRON, Epicheirion, ἐπιχειρον, ἐπιχειρεσιον, idem, quod πῆστρον, sive præmium, quod Medico, vel Chirurgo solvitur pro opera & studio Hipp. in *præcept.* II. 9. à verbo ἐπιχειρέω & ἐπιχειρέωμαι, manum admoveo alicui negotio. Hipp. l. 5. *Epid.* X. 18.

EPICHLIENOMÆ, ἐπιχλιαίνωμαι, subinde caleleo, interpesco, significat, & quidem plerumque præternaturaliter ap. Hipp. *Coac.* 1. 621. l. 4. *Ep.* XIX. 6. l. 2. f. 2. n. 19. l. 6. f. 7. t. 2.

EPICHNUS, ἐπιχνης, significat sordes, vel lanuginosam concretionem, & metaphoricè aliquoties tribuitur oculis squalidis, & obtenebratis, Hipp. 1. *Prorrh.* f. 1. t. 17. *Coac.* 1. 561.

EPICHOLOS, ἐπιχολος, i. e. biliosus, dicitur de corpore, Hipp. l. 5. *Epid.* XI. 14. XIII. 6. Idem quod *Cholericus*.

EPICHORDIS, ἐπιχորδης, dicitur Mesenterium Aretæo l. 2. de *causs. & fin. ac. morb. c.* 6. citante Foëf. p. 235. Ita vero vocatur, quia supra chordas, i. e. intestina situm est.

EPICHORIOS, ἐπιχώραιος, idem significat, quod ἐπιδημιος. Vide *Epidemius*, quamvis etiam sumatur pro ἐγχωρεσιον sive *Endemio* de Scorbuto apud Suidam l. 6. *Geograph.* Vid. *Ephemerid. Nat. Curios.* Dec. I. *Ann.* II. *Obf.* 284.

EPICINDYNOS, ἐπικίνδυνος, valde periculosus, Hipp. 4. *aph.* 43. Vid. Dieter. n. 317. Opponitur τῷ ἀσφαλῆς, securus, item ἀκίνδυνος. *Ibid.*

EPICOELIS, ἐπικοελίς, Cilium significat, uti interpretatur Gaza, quo nomine veteres extremum ambitum genæ superioris designarunt. Gorr. p. 140.

EPICOEMASIS, ἐπικοίμασις, decubium ad dormiendam, & ipsam dormitionem significat, à verbo ἐπικοίμωμαι, 5. *aph.* 27. Jung. Dieter. n. 316. Legitur & hoc vocab. 2. de *art. v. 50.* Sed quomodo versio Latina quadret, vellicationem aut scalpturam reddens, non video. An cum Cornario legendum ἐπικνήσις?

EPICOLICA dicitur Glisfonia ea corporis pars, quæ colo intestino accumbit, notante Blancardo in *Lexic.*

EPICOPHOSIS, ἐπικοφωσις, idem, quod κώφωσις, surditas. Vide *Cophosis*, quamvis stricte surditatem potius alii morbo supervenientem significare videatur. Legitur apud Hipp. 1. *Prorrh.* *sect.* 3. t. 49.

EPICRASIS, ἐπικράσις, proprie contemperatorem significat. In Medicina vero ita dicitur curationis ratio per vices instituta, quæ opponitur ei, qua confertim & in totum causa morbifica removetur. Gal. l. 9. *meth. med.* c. 10. Neque vero necesse est semper evacuationem intelligi: sed & per ἐπικράσιν curatio perfici potest successivè & per vices alterando, mitigando, ad excretionem disponendo vitiosos humores, permessa soli naturæ evacuatione, quæ eorum partem vel convertat in alimentum sanguinis, vel per alvum, urinas, sudorem, aut aliter expurget. *Castell.*

EPICRATEIA, ἐπικρατεία, significat exsuperantiam, quæ duplex est: alia materialis, alia virtualis, vel qualitativa. Gal. l. 3. de *S. Fac. c.* 16.

EPICRATETICUS, ἐπικρατητικός, apud Galen. stricte dicitur de facultate coercendi, aut retinendi alvum, quæ tribuitur juri gallinarum, & opponitur τῷ ὑπακτικῷ, subducendi virtuti, l. II. de *S. Fac.*

EPICRATIS, ἐπικρατις, apud Hipp. significat sudarium, sive linteam ad detergendos sudores, item ex tenui stamine paratum capitis tegumentum & involucrium. Hipp. in *Præcept.* IX. 14.

EPICRISIS, ἐπικρίσις, id est, *Adjudicatio*, Gal. ad *Thrasymb.* c. 6. Quæ mutua inter se dependentia connectuntur, per appellatam ἐπικράσιν, à Græcis, id est, *adjudicationem*, judicanda sunt.

EPICRUSIS, ἐπικρυσίς, certa quædam dicitur percussio, qua mangones puerorum tanquam præfidio succurrunt iis, quibus à natali die gracilia sunt membra. Gal. l. 14. *Meth. med.* c. 16.

EPICTENION, ἐπιτείνιον, locus est imi ventris supra pectinem, unde & ἐπίσειον, & Pubes alias dicitur, Hipp. l. 1. de *morb. mul.* LXXXVI. 3. Significat & laniginem in lanificio pectini insidentem, & Galenus notat exegesi Hipp. quam insubditio medicamento exhibet, Hipp. *ibid.* C. 10. CXX. 8. Jung. Foëf. p. 228.

EPICYEMA, Epicyesis, ἐπικύημα, ἐπικύσις, Superfetatio, Superimprægnatio, estque secundus foetus conceptus gravida jam existente muliere, id quod fit, cum foetu jam concepto non clauditur exacte uterus, sed semen aliud, vel potius ovulum, etiam postea intro admittit, *lib. de superfet.* Tempore partus rem non carere periculo, experientia nos quoque docuit. Aliquando & mola carnea cum foetu conjuncta ἐπικύημα vocatur. *lib. 5. Epid.* V. 14. Jung. *Diet. lat.* p. 875. *seqq.*

EPIDEIPNON, ἐπιδειπνον. Vide *Postæmium*.

EPIDELLOS, ἐπιδήλος, significat conspicuus, evidens, & dicitur vel de homine, qui tentu increfcere apprehenditur, ut primo, secundo, tertio & quarto septenario &c. Hipp. l. de *Carnibus* XIII. 13. Vel usurpatur de diebus futuram crisi manifestantibus, qui latine *Indices*, vel *indicativi* vocantur, 2. *aph.* 24. Vid. *Diet.* n. 214.

EPIDEMIOS, Epidemos, ἐπιδήμιος, ἐπιδήμης, est epitheton morborum ex genere communium, id est populariter grassans, à communi, sed tamen insolita &

minus familiari; caussa ortus. Caussa vero illorum non semper est aëris vitium malignum & venenatum, sive pestilens, sed interdum etiam saltem constans & diu perdurans anni temporum intemperies & dyscrasia, humores & spiritus ad communem vitiositatem disponens; quemadmodum patet ex historiis febrium *Epidemicarum* apud Willis *cap. 17.* Qui ab illa causa proveniunt, sunt vere *Contagiosi*, *Pestilentes*, hi non item, quamvis recte dicantur *Maligni*. Epitheton hoc postea ipsis remediis contra pestem & morbos pestilentes addi cepit; hinc legitur Aqua *Epidemia Londinensis* in D. David. de Spina *Manuali Pharm. Chym. p. 59.* quamvis in ipso *Dispensatorio Londinensi 1680. edito* non extet.

EPIDERIS, Ἐπίδερσις, sic dicitur aliquibus in pudendo muliebris adnata caruncula, quæ aliis *Nympha*, aut *Clitoris* vocatur. Gorr. ex *Polluce p. 145.* Rolf. de *Part. generat. Part. 2. c. 42.*

EPIDERMIS, Ἐπίδερμις. Vide *Cuticula.*

EPIDESIS, Ἐπίδεις, genus ligationis est ad sanguinis profluvium fluentibus vas injectæ, quamquam ipsum vas circulo non complectatur, sicut vinculum; Verum cum ex parte suo complexu committat quodammodo vulnerati membri labra dissidentia, & quæ superimposita sunt, continet, merito inter claudientia remedia numeratur, ex Gal. l. 5. *meth. med. cap. 3.* Verum non video, quid obstet, quo minus omnis deligatio in genere Ἐπίδεις vocari possit. Vide *Deligatio.*

EPIDESMOS, Ἐπίδισμος, dicitur fascia, quæ plagulis aut splenis superinducitur & superligatur. Latine *superfasciatio*, *superligamen*, Hippocr. 3. de *iis, quæ in med. 1. 6.* Huic opponitur *ἰνέδισμις*, de quo suo loco.

EPIDIDYMIS, Ἐπίδιδυμις, ita dicitur appendix & parvus quidam veluti testiculis, testis capiti superimpositus, cujus historiam & usum vide apud Anatomicos, præsertim Barthol. l. 1. *Anat. c. 22. 23.* Inepte veritur *Supergeminalis*. C. Hofmann, in *Comm. ad Gal. de V. P. n. 1016.*

EPIDORPION, Ἐπίδορπιον, dicitur *mensa secunda*, ubi bellaria, quæ etiam hoc nomine venire solent, apponuntur. Lang. l. 2. ep. 51.

EPIDOSIS, Ἐπίδοσις, *Additamentum*, vel incrementum significat, à verbo Ἐπίδομις, *augeor*, *increasco*. Utrumque & de corporis naturali incremento, & de morborum augmento sumi potest. Idem ergo est, quod *augmentum*, vel *augmentatio*. Hipp. l. 2. *aph. 31. 32. l. 5. Epid. XIII. 8. l. 6. f. 4. t. 26.* Gal. l. 1. de *crif. c. 3.* & l. de *Morb. tempor. c. 2.* Jung. Foëll. p. 225. Dieter. n. 315. Linden. Ex. XV. §. 91. Est species secunda temporum morbi particularium, secundum Galen. de *opr. sect. c. 37.*

EPIDROME, Ἐπίδρομη, *accursionem*, *affluxumve* humorum significat. Galenus exponit per Ἐπίρονη, 3. de *iis, quæ in med. 1. 31.*

EPIEICES, Ἐπιεικής, significat *æquus*, *moderatus*, *lenis*. Frequenti in usu apud Hippocr. præsertim etiam adverbium Ἐπιεικής. Tribuuntur vero vel hominibus,

Gal. c. 3. in *Prorrh. 2. 67.* vel morbis & symptomatibus morbos comitantibus, & leniter sese habentibus. 1. *Prorrh. f. 1. t. 12. Coac. 1. 143. 209. 255. 374 l. 5. Epid. XV. 2. XXII. X. 3.* & alibi sæpius. Lind. Ex. VII. §. 5. Vide Foëll. p. 226. Substantivum quoque Ἐπιείκεια, *æquitatem*, *moderationem* & *lenitatem* significat, 3. de *fract. 1. 34.* Tropice notat probabilitatem, verosimilitudinem.

EPIGASTRION, Ἐπίγαστριον. Vide *Abdomen*. Barthol. l. 1. *Anat. in princ. Epigastricam Venam & Arteriam* descriptas vide in *Anatomicorum monumentis.*

EPIGIOS, Ἐπίγιος, *terrestis terræ propior*, *humilis*. De plantis dicitur *humilibus*, Galen. l. 4. de *S. F. c. 15.*

EPIGENNEMA, *Epigenesis*, Ἐπιγέννημα, Ἐπιγένεσις, *Superveniens*, *accidens priori accedens*, ab Ἐπιγένεσι, *supervenio*, *accedo*. Dicitur de omni re præternaturali, quæ manente priori supervenit, sive morbus novus fuerit, sive symptoma. Causa quoque morbifica propagata dicitur *πρὸς Ἐπιγένεσιν*. Differt à μεταπτώσει, quod in hac prior focus morbidus cesset & alius fiat. Legitur substantivum apud Hipp. *Coac. 1. 230.* Verbum vero Ἐπιγένεσις frequentius occurrit. Unde & symptomata, seu signa, quæ non statim à principio morbi adsunt, dicuntur Ἐπιγένεσις, *accidentia*, *supervenientia*, 6. *aph. 35.* & alibi. Vid. Galen. in *comm.* Foëll. p. 224. Dieter. n. 312. Rolf. O. ac M. M. Sp. lib. 2. f. 3. c. 5. & l. 3. f. 2. c. 48. Linden. Ex. VI. §. 22. *seqq.* VII. §. 12. 14. XII. §. 125. Ἐπιγένεσις etiam Latinitati donatum usurpatur de modo formationis fœtus & animalium, qui fit per additionem partis post partem, quemadmodum patet ex Harveji de *gener. animal. Exerc. 45.*

EPIGLOTTIS, Ἐπιγλωττις, id est, *Superlingula*, est membrana cartilaginosa, rotunditatis oblongæ, in interiori gutturis parte collocata, Gal. l. 1. de *Loc. aff. cap. 1.* vel est laryngis quinta cartilago, quæ rima *Glotidis* dictam ex junctura duarum Arytanoidearum obortam tegit & claudit, ne ex cibo & potu aliquid in asperam arteriam decidat, sed clausa in gulam abeat; quamvis Bartholinus existimet, aliquid de liquidis in tracheam transire, l. 2. *Anat. c. 11.* Legitur apud Hipp. *lib. de Corde, II. 1.* Vide & Lang. l. 2. ep. 44.

EPIGLOTTUM, Paracelso dicitur instrumentum argenteum simile ferreo instrumento, quo utuntur calcæati, & adhibetur ad palpebras sursum tollendas, poniturque subtus supercilia, & pili diriguntur. *Scholio in lib. 6. Paragrapkor. de Lepra.*

EPIGLUTIS, Ἐπιγλυττις, dicitur *femoris & natis pars exterior*, quemadmodum pars sub natis ad femur depressa ἰπὸ γλυττις vocatur. Gorr. ex *Aristi. l. 1. Hist. an. c. 14. vid. p. 145.*

EPIGONATIS, *Epigonis*, Ἐπιγονατις, Ἐπιγονίς, & Ἐπιγονίς, dicitur *μούλη*, *Mola*, sive *Patella* genu, estque os cartilaginolum, latum, rotundum, intus læve, & cavum, toti genu suprapositum. Duabus constat substantiis, ossæ interiora, altera cartilaginea exteriori. Ad latera asperam

asperum est, quo commodius tendines tibiam extendentes aptarentur. De hac vide Anatomicos, & in specie Barthol. libell. 4. Anat. c. 21. Legitur apud Hipp. l. de ven. XXIV. 3. XXV. 2. An Patella frangi possit, frustra in dubium vocatur, siquidem D. Fr. Ruyschius in *Centur. Observat. Anatomico-Chirurgic. Obs. III.* exemplum notatu dignum proposuit, simul docens, patellam aliter esse constitutam in corporibus vivis, aliter in sceletis, nimirum in his per exsiccationem ita indurantur, ut difficile sit eas frangere; in illis sunt extrinsece duriori lamina solum obductæ, intus vero substantia osseospongiosa præditæ.

EPIGONON, ἔπιγονον, Hipp. idem est, quod ἑκνήμια, superfetatio, l. 1. de diet. XXIV. 1. Gorr. d. l.

EPI LABE, ἑπιλαβή, ita dicitur apprehensio, ansa, & locus, qui prehendi possit, quique injectum vinculum firmat & retinet, eminentiam aliquam habet, quæ injectis laqueis moræ sit, ut inhæreant, nec elabantur. Hipp. 3. de artic. t. 50. Jung. Foëf. p. 228. à verbo ἑπιλαμβάνω, apprehendo.

EPI LAMPISIS, ἑπιλαμψίς. Effulgescentia. Vide *Eclampsis*.

EPI LATHERA, est particularis Anatomia. Epilathera ad hunc modum debet considerari, quod in omnium minutissima gutta quoque Anatomia Microcosmi constet. Quilibet enim Spagyricus gradus virtutis suæ tinctura est. Et cuilibet Medico intelligendum venit, in unaquaque gutta, quotquot etiam sunt, tot etiam integras esse Apatomias, ut in Microcosmis & in Elementatis. Ita Johnsonus explicavit hunc terminum. Unde vero excerpserit has subtilitates, reperire non potui. Rulandus plane non habet.

EPILEMPISIS, ἑπιλημψίς, idem, quod Epilepsia. Legitur apud Hipp. Coac. t. 599. ex mente Foëf. p. 228. quamvis Linden. ἑπιληψία, legerit, quod etiam vetosimilius, & magis congruum. Vide Epilepsia.

EPILENTIA, Paracelsus dicitur quoque Epilepsia, Def. 2.

EPILEPSIA, ἑπιληψία, ἑπιληψίς, Morbus Comitialis, (vide Comitia) Caducus, Herculeus, Sacer, Puerilis. Vide Dieter. n. 319. Lang. l. 1. Epist. 25. Late etiam Convulsionis, σπασμὸς, nomine venit, (vide Convulsio) est primaria species morborum convulsivorum, potestque ex principiis recentiorum veris commode ita describi, quod sit varia & mixta actionum animalium læsio, imprimis vero motus animalis depravatus, interdum & abolutus, convulsivus, clonicus, vel totius corporis, vel quarundam ejus partium, cum aliis pluribus symptomatibus, stridore, spuma oris, clamore, compressione dentium, præsertim vero contractione pollicis, proveniens à spiritu animalium, sive nervosi liquoris, per auram malignam nitrosam, vel viriolaceam explosivam, vel congelativam irregulari commotione, expansione, agitatione, præsertim in appendice cerebri medullari & nervorum principio facta, ex hypothesibus Th. Willis, de morb. convuls. c. 2. & 3. Paracelsus refert

inter morbos Caducos, quorum sex numerat, Theriacæ morbor. Tab. V. cujus causam statuit Mercurium, vel potius fumum Mercurii, Scholion ad l. 3. Paragraphor. c. 2. §. 3. Helmontius ab Archeo furioso deducit, tr. de Ideis morbos. n. 34. & virus vocat inebrians, soporiferum, & quodammodo furiosum, quod primum circa ventriculum dulcescit, tr. de morb. Archeal. n. 17. Epilepsia per consensum ab aura ascendente exemplum evidens vide in *Ephem. Nat. Cur. Ann. III. Observ. 336.* ut & in tract. Galeni de pueri Epileptico. De Epilepsia causa fuisse votum Cratonis: Unam ante finem vitæ suæ exitum aliquis ostendat? testatur D. Hofin. Com. ad Gal. de V. P. n. 597. Qui hoc morbo laborant, vocantur ἑπιληπτικοί, Hippocr. 2. aph. 45. & symptomata convulsiva πὲ ἑπιληπτικῶν, 5. aph. 7. Coac. t. 522.

EPILESMON, ἑπιλήσμων, obliviosum significat, cui memoria debilitata est ex spiritu animalium impedita actuacione. Legitur apud Hipp. Coac. t. 161.

EPILOGISMUS, ἑπιλογισμὸς, communis est quædam ratio, & omnium assensu comprobata. Vide *Analogismus*.

EPI MELES, ἑπιμῆλις, sollicitus, curiosus. In specie usurpatur de eo, cui victus ratio curæ est, 2. Prorr. XV. 8.

EPI MORIOS, ἑπιμόριος, superpartialis, epitheton differentia pulsum, respectu numeri ad numerum, cum, quot est distentio sive diastole temporum, totidem est systole, sive coincidentia, Gal. l. 1. de diff. puls. c. 9.

EPI MYLIS, ἑπιμυλις, idem, quod μύλη, ἑπιγοναίς, Mola, Patella genu. Vide Epigonatis. Junge Foëf. p. 229.

EPI NEMESIS, ἑπινέμησις, ἢ ἑπινέμωσις, administrationem, aut distributionem significat; qualis Medico necessaria propter subjectorum varietatem, ut sciat addere, vel adimere, prout circumstantiæ exigunt. Hipp. in præcept. VI. 29.

EPI NENEUCOS, ἑπινενευκὸς, id est, annuens, vel innuens. Est epitheton pulsus inæqualis in una pulsatione & diversis arteriæ partibus, quoties pulsus magnus circa duos Medici digitos medios sentitur, minor autem sub extremis, Gorr. p. 151. ex Galen. in Isag. puls. Dicitur & περιενευκὸς, circumnuens, Gal. l. 1. de diff. puls. c. 20. Hecticis familiaris, l. 14. de causis puls. c. 10.

EPI NEPHELOS, ἑπινέφελος, nubeculam offerens, nubilosus. Dicitur de urinae sedimento nubeculam representante, Hipp. 4. aph. 71. Coac. t. 575. l. 3. Epid. agr. 1. & 3. Usurpatur etiam de Autumno nubiloso, l. 3. Epid. f. 3. t. 3.

EPI NOËMA, ἑπινόημα, commentum, inventum significat, hoc seculo in Medicina frequens. Legitur vero apud Hippocr. de scala quadam, in qua perversa spina reducebatur, 3. de artic. t. 20.

EPI NOTION, ἑπινόησις, idem, quod ἀνοπλάσις, Scapula, Gorr. p. 152.

EPI NYCTIS, ἑπινυκίς, pustulam nocturnam significat. Est species exanthematis, ἰξωθήματος. Vide Exanthema. Plinio dicitur Pustula livens & noctibus inquietans. Hinc enim nomen sumit, vel quod noctu oria-

tur, vel quod infestet, magnumque dolorem moveat. Causa eadem, quæ aliarum solutionum continui superficialium, five exulcerationum cutanearum, scil. portiones subtiliores salinæ, vel feri sanguinei, vel succi nutritii lymphatici.

EPIOS, ἤπιος, id est, *mitis*, lenis. Usurpatur de febribus benignioribus, ab Hippocr. l. 5. *Epid.* XXIX. 7. l. 7. *Ep. I.* 6. 14.

EPIPAROXYNESTHÆ, Ἐπιπαροξύνεσθαι, i. e. *superexacerbari*, accessionem morbi repetere, ingravescere, veluti reduplicare. Dicitur de febribus, quarum paroxysmi plures habent insultus ac veluti reduplicationes, uti in Semiteriana, quæ tertio die duplicatam habet accessionem cum quotidiana continua & ἀναδιπλασις quasdam. Provenit hoc à materiæ febrilis heterogenea turgescencia, Hipp. l. 1. *Epid.* f. 1. t. 23. Est & Ἐπιπαροξύνεσθαι, irrisari, & de abscessibus sub aure abortis dicitur, 1. *Provrhet.* f. 3. t. 70. Finxisse hinc videtur propria autoritate Blancard. nomen *Epiparoxysmus*; in alio enim scriptore Medico vix occurret.

EPIPASTOS, Ἐπιπαστός, idem, quod *καταπαστός*. Vide *Cataplasma*. Gorr. Ἐπιπαστα quoque olim vocabantur, medicamenta, quæ vulneribus sanandis apponuntur, Lind. *Ex. XIII.* §. 323.

EPIPECHY, Ἐπίπηχυ, dicitur pars cubitii superior, sicut ἀγρός, inferior, de quo vide supra. Vide *Agostus*. Gorræus p. 152.

EPIPEPHYCOS, Ἐπιπεφυκός, *Adnatus*. Vide *Adnata tunica*.

EPIPHENOMENOS, Ἐπιφαινόμενος, dicitur de iis symptomatibus, quæ post morbum præsentem apparent, nec una cum morbo statim sunt præsentia. Hipp. 1. *aph.* 12. An aliqua differentia sit τῶν Ἐπιφαινόμενων, ab Ἐπιγαγομένοις, uti vult Linden. *Ex. XII.* §. 125. valde dubito. C. Hofm. vocat *νωπερισμὸν*, novationem vanam, *Instit. libr. 4. c. 28. §. 18.* Vide *Epigenema*, Dieter. n. 312. 331.

EPIPHANIA, Ἐπιφάνεια, significat habitum corporis exteriorem, summam corporis. Ulus est Theon Medicus l. 4. *de partikul. exercitiis*, teste Gal. l. 3. *de tuend. san. c. 8.* Vide *Superficies*.

EPIPHLEBOS, Ἐπίφλεβος, dicitur, cui venæ sunt amplæ & prominentes, quales sunt gracilioris & calidioris temperamenti, Hipp. l. 6. *Epid.* f. 4. t. 25. Aretæus l. 2. *de cur. morb. ac. c. 2.*

EPIPHLOGISMA, Ἐπιφλόγμα, *Desflratio*, incendium superveniens, five ardor, vel fervor alicujus partis, veluti à flamma obortus, propter exuberantem humorum, præsertim sanguinis, caliditatem. Hippocr. 5. *aph.* 2. Jung. Dieter. n. 332.

EPIPHOITEOS, Ἐπιφοίτης, *accedens*, superveniens. De dolore legitur *Coac. t. 332.*

EPIPHORA, Ἐπιφορά, generaliter omnem *impetum humorum*, imprimis sanguinis, inflammatorium in totum corpus, vel aliquam partem significat, ab Ἐπιφύ-

ρίδα, cum impetu ferri, Scrib. Larg. n. 243. Vide Rhod. in *Lex. Scribon.* Specialiter vero influxum humoris in locos inflammatorum denotat, Gal. l. 4. *de C. M. S. L. c. 7. & l. Introduct. c. 15.* Dieter. n. 891.

EPIPHOROS, Ἐπίφορος, dicitur *foemina Gravidæ*, five utero gerens, aut vicina partui; aut juxta alios sumitur de illa, quæ facile concipit. Legitur apud Hipp. 1. *Provrhet.* f. 3. t. 11. (vide Gal. in *comm.*) *Coac. t. 514. 517. 519. 523. 537.* Jung. Holler. 2. in *comm. ad hac loca p. 1010. & 1017.* Ionston. in *Not. ad d. t.*

EPIPHYSIS, Ἐπίφυσις, i. e. *Appendix*, est ossi quid adnatum, non continuum, sed contiguum, veluti accretio ab ἀπύσει, quæ processus est ossis continuus, seu ejus continua portio, Hipp. 2. *de fract. t. 35.* Vide Gorr. p. 153. & Fœf. Barthol. *libell. 4. c. 1. fin.* Ἐπίφυσις quoque dicuntur prominentiæ palpebris adnatæ ex crassioribus quibusdam humoribus excrementitiis obortæ, l. 3. *Epid.* f. 3. t. 48.

EPIPIGMA, quod & *Epipoma*, Ἐπίπιγμα, dicitur, est instrumentum ligneum, figuram habens literæ Π. & inversi Π. usurpatum ad prolapsum humeri caput reponendum, Oribaf. *de machinam. c. 4.*

EPIPLASMA, Ἐπίπλασμα, in genere idem est, quod *Cataplasma*. Specialiter dicitur de farina triticea in hydrelæo decocta, & vulneribus imposita apud Galen. l. 3. *de C. M. S. L. c. 2. in princ.*

EPIPLEROSIS, Ἐπιπλήρωσις, *superimpletio* ex opinione Erasistrati dicebatur, quando arteriæ in dilata-tione replebantur spiritu à corde immisso, Gal. l. 4. *de diff. pul. c. 6. & 17.*

EPIPLEXIS, Ἐπίπληξις, *increpatio*, objurgatio Medico quandoque necessaria, Hipp. l. *de dec. orn. IX.* 16. & verbum Ἐπιπλήρωσις, *increpo. XI.* 18.

EPIPLOCE, Ἐπίπλοκη, idem, quod *συμπλοκή*. Vide *Complexio*.

EPIPLOCELE, Ἐπίπλοκήλη, est species *Herniæ*, quando *Omentum* prolabitur in tunicas & cavitatem scroti. Galen. *de diff. morb. cap. 10.* Estque morbus in situ.

EPIPLOCOMISTES, Ἐπίπλοκομιστής, epitheton hominis, qui præ brutis maximum habet omentum. Quamvis hoc impugnaverit Vesalius, scribens, quod omnia fere quadrupeda majori omento supra intestina explicato undique donata sint, quam homines, & ita de hominibus extraordinario & quodammodo præternaturali omenti augmento præditis exposuerit. Lat. *Omenti gestatores reddens*, l. 5. *de H. C. F. c. 4.* Vel etiam ita dicitur, qui hernia laborat omenti *Epiplocele* dicta, Gal. l. 6. *Adm. Anat. c. 5.*

EPIPLOOMPHALON, Ἐπίπλοόμφαλον, est *Hernia umbilicalis*, orta à prolapsu omenti in umbilicum per violentiam continuum solventem excitata, Gal. in *desin.*

EPIPLOON, *Epiplon*, Ἐπίπλον, Ἐπίπλων, *Omentum*, quasi *Operimentum*, aliis *Retæ*, *Reiculum*, *Zirbus*, est pars membranosa duplicata, veluti ex duplici peritoneo & adiposa substantia constans, arteriis venisque & paucis

paucis nervulis intertexta, intestinis veluti innatando incumbens. Ejus histeriam videtur in Anatomicis, præsertim Barthol. l. 1. c. 8. Vocab. Græcum exstat apud Hipp. 5. aph. 46. 6. aph. 58. lib. 1. de morb. III. 36. Coac. 1. 502. l. de nat. mul. XIX. 5. & alibi sæpius. Adde Diet. n. 322.

EPIFLOSCHEOCELE, Ἐπιπλοσχοκέλη, herniam omentalem in scroto significat, quo vocabulo utus est D. D. Christoph. Maur. Hoffmannus in *Dissertatione sua Inaugurali hoc titulo.*

EPIPOLÆOS, Ἐπιπόλαιος, levis, perfunctorius, superficialis, mitis. Dicitur de firi parva, Hipp. l. 6. Epid. f. 4. 1. 23. Vide *Exercit. de Remor. purg. Disp. V. 6. 2.* de osse, quod minus profundum est, sed in superficie extat, l. de cap. vuln. XXV. 4. XXIX. 2. de febre miti, 2. aph. 28. Vide Dieter. n. 323.

EPIPOLASIS, Ἐπιπόλασις, redundantiā humorum & fluctuationem significat, Hippocr. l. de hum. II. 51. ubi opponitur κατώλασις, descensus humorum. Descendit à verbo ἠπιολαίω, redundo, fluctuo. Hippocr. 1. de Nat. hum. 1. 22. l. 1. Epid. f. 2. 1. 67. l. 2. de diet. XXV. 3. Apud Chymicos *Epipolasis* est, cum sublimatum ad superficiem duntaxat ascendit, eique infidet. Et quidem primum è centro ad superficiem essentiæ extrahuntur, sed nonnunquam eadem operatio inservit repurgationi. Duplex est: *Humida*, & *Sicca*. Illa dicitur, cum e re in humore excedente collocata sublimatum enatat, emergitque usque ad summum, ubi subsistens apparet. Itaque & *Sublimatio per Enatationem* seu *Emerfionem* appellari potest. Adjuvatur autem hæc levitatis naturalis inclinatione & diffidio diversarum, & procuratur non modo per calorem actualem, sed & potentialem. *Epipolasis sicca* est, cum immediate ex re ipsa sublimatum efflorescit, eique cohæret proxime in sicco. Et peragitur modis variis, opera, caloris elevantis, & clausuris apertis viam egressui laxantis. Hæc Rul. in *Lex.*

EPIPOMA, Ἐπιπωμα. Vide *Epipigma*.

EPIPONOS, Ἐπιπονός, significat laboriosus, molestus, difficilis. Usurpatur de excrementis difficulter procedentibus, Hipp. 1. Epid. f. 1. 15. lib. 2. Epid. f. 3. n. 51. l. 1. Prorrh. f. 2. 1. 24.

EPIPOROMA, Ἐπιπόρωμα, dicitur *Callus*, vel *tophus in articulis* enatus & induratus, apud Hipp. lib. 2. Prorrh. XV. 2. 7.

EPIPTYXIS, Ἐπιπτυξις, complicatio, occlusio labiorum, C. Hofmann. *comm.* in Gal. de V. P. n. 1169.

EPIPYRETTO, Ἐπιπυρέτω, significat *insuper febricitans*, diciturque de ægro, in quo febris & repetit, & ingravescit, 1. Prorrh. sect. 1. 1. 15. Coac. 1. 95.

EPIRIGEO, Ἐπειρίγω, significat *insuper*, vel *subinde vigeo*, quando rigores frequentiores & repetiti urgent. Hipp. l. 6. Epid. f. 2. 1. 7.

EPIRRHOE, Ἐπέρροη, *influxum* significat, vel *affluxum humorum in partem*, à verbo ἠέρρω, *influxo*, Hippocr. 5. aph. 23. Vide *Influentia*, *Influxus*.

EPI SARCIDIUM, Ἐπισαρκίδιον, idem, quod *Hyposarcidium*. Vide *Anasarca*,

EPI SCHEISIS, Ἐπίσχισις, inhibitionem, *suppressionem*, retentionem excernendorum denotat. Gal. c. 2. in 3. Epid. 1. 4. ab ἠσχω, *cohibeo*, supprimo, sisto, 5. aph. 50.

EPI SCHION, Ἐπίσχιον, dicitur *Os pubis*, Pecten, quod est os transversum & latum in imo ventre, quod pubi subjacet & munit intestina. Gorræus p. 153.

EPI SCHON, Ἐπίσχων, dicitur de ægro, in quo morbosa accessio cessat, inhibetur, aut differtur. Hippocr. Coac. 1. 79. l. 5. Epid. XXXI. 7. l. 7. IX. 5. 15. XLIV. 5.

EPI SCLEROS, Ἐπίσκληρος, *induratus*. Legitur de ventre, Hipp. 1. Prorrh. f. 3. 1. 46.

EPISEION, Ἐπίσειον, Ἐπίσειον, idem, quod ἠφ᾽ ἔλαιον. Vide *Ephebæum*, id est, *Pubes*, *Aqualiculus*. Occurrit apud Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXXIX. 5. l. 2. VI. 5. & alibi sæpius. Piccolom. *Præl. Anat.* p. 72.

EPISEMASIA, Ἐπισημασία, in genere *significationem*, vel *Consignificationem* & *Annotationem* significat; à verbo ἠσημαίνω, *indicium* vel *signum* aliquod præbeo, quod in hac significatione legitur apud Hipp. l. de nat. puer. V. 5. & 4. de R. V. I. A. 1. 89. Astrologorum iudicia de tempestatibus ex siderum phasibus dicuntur ἠσημασίαι, Linden. *Ex. XI.* §. 191. In specie vero significat primum *insultum febrilem*, in quo ægri solent horrere, refrigerari, oscitare, pandiculari, dormire, aut aliud quid simile pati. Vide *Annotation.* Denique & specialissime verbum ἠσημαίνω, significat *suscipere aliquam notam*, aut *characterem*, ex *epilepsia paroxysmo*. Unde & pueri tales dicuntur ἠσημα παιδιά, & qui carent, ἄσημα. Hipp. l. de morb. sacro. IX. 5. 9. X. 1.

EPI SPADEN, Ἐπισπάδην, *assutum*, unico haultu, avide. Inter *Compotatores* vulgo effertur: *hauslicos*. Occurrit apud Hipp. l. de int. aff. XXIX. 4.

EPI SPASMOS, Ἐπισπασμός, vel idem est, quod ἠσπασή, *Inspiratio*, uti vult Galen. c. 5. in 5. Epid. 1. 32. vel juxta alios *celerem* & *præternaturaliter* crebram inspirationem notat. Possit etiam exponi de *Aurac-tione* in genere. Unde ἠσπαστική φάρμακα, idem, quod ἠλεπηά, *Aurachentia*, *Aurachiva* dicta, de quibus vide in genere supra *Auractio*. Quas Hippocrates intellexerit *sorbitiones* per ἠσπαστική ροφήματα in febribus ardentibus, 4. de R. V. I. A. l. 18. Galen. in *comm.* constare posse negat; At Hor. Augen. exponendum esse textum per alimenta *sorbilia purgantibus mixta*. Tom. II. *Epist. & Consul. Medic.* p. m. 344. Specialiter *Epispasticum* dicitur medicamentum aridum inspersibile ad malignorum ulcerum curationem non inefficax, Galen. l. 4. de C. M. S. L. cap. 5. ἠσπαστική, *Emplastrum*, quod aperit & educit pus, vel si quid aliud subest, Scribon. L. n. 216.

EPI SPHACELIZO, Ἐπισφακέλιζω, significat *prorsus sphacelo*, h. e. *totali mortificatione* & νεκρώσει *cor-rumpor*. Hipp. 1. de artic. 1. 63. unde & ἠσφακέλισις, *totalis mortificatio*, 3. de artic. 1. 55. Junge 1. 59.

EPI SPHERIA, Ἐπισφαιρα, dicuntur *anfractus cerebri* & *gyri exteriores*, ut *vasa sanguinea* per cerebri sub-

substantiam melius distribuatur, uti notavit Blancard. in *Lex.*

EPISPHALES, ἐπισφαλής, valde periculosus, Hipp. 2. aph. 35. & l. de *vet. med.* XVII. 13. Jung. Dieterich. n. 327.

EPISPHRAGIZOME, ἐπισφραγίζωσι, significat obfigno, insigno. Ita Chymici obfignant vasa sigillo Hermetico. Vide *Sigillum*, Rhod. in *Lex. Scribon.* Signare vas, ne vires evanescent.

EPISPHYRION, ἐπισφύριον, dicitur fibulæ species, qua antiqui ocreas supra malleolum constringunt ex Homeri *Iliad.* V. scribit Rhod. de *Acia* p. 19.

EPISPLENOS, ἐπισπληνός, lienosum, lienis tumore vexatum significat, Hipp. l. 7. *Epid.* LII. 7.

EPISTAGMOS, ἐπιστάγμος, instillationem in genere significat. Quod vero apud Dioscorid. l. 3. c. 23. catarrhum denotet, existimat C. V. Schneider. de *Catarrho*, l. 1. sect. 1. c. 4.

EPISTASIS, ἐπίστασις, vel significat apud Hippocratem idem, quod ἐπίστασις, suppressio, retentio excernendorum, l. 1. *Prorrh.* f. 3. t. 46. c. 2. *Coac.* t. 233. 244. 487. & c. vel significat superficiem urinæ, insidentiam, & opponitur ὑποστάσει, subsidentiæ in urina. In hac significatione sumitur, 7. aph. 35. & verbum ἐπίστασθαι, aph. 34. Vide Foëf. p. 232. Dieter. n. 325.

EPISTATEO, ἐπιστάτω, significat Hippocr. morbis præsum & ægrorum curam habeo, l. *Præcept.* V. 13. X. 12. Dicitur & ἐπιστάτω, præficior, dicto loco, X. 8.

EPISTAXIS, ἐπιστάξις, significat ῥαῖξιν, i. e. sanguinis e naribus stillationem repetitam; à verbo ἐπίστασθαι, sæpius sanguinem e naribus stillo. l. 1. *Prorrh.* f. 3. t. 56. *Coac.* t. 87. 237.

EPISTEME, ἐπίσημη. Vide *Scientia*.

EPISTOMION, ἐπιστόμιον, in genere significat Operimentum, vel Obturamentum. Chymicis vero epistomia dicuntur spiracula in furnis, sive Ventilia, quæ & Registra vocantur. Morley in *Collect. Chym. Leidens. Prolegomen.*

EPISTOREO, ἐπιστορεύω, significat inferno, videlicet corpus durum re molli, uti fit in Chirurgicis operationibus, quando instrumenta dura involvuntur & supersternuntur stragulis, aut lioteis mollibus, ne lædant, Hipp. 3. de *artic.* t. 49. & f. 4. t. 59.

EPISTROPHE, ἐπιστροφή, in genere inversionem significat. Specialiter vero sumitur pro Recidiva morbi, quando morbus, qui cessavit, revertitur, Hippocr. *Coac.* t. 256. Dicitur alias ὑποστροφή, aut ὑποστροφή. Verbum quoque ἐπιστρέφω sumitur de vertebrarum perversione, quando collum interquetur, 4. aph. 35. Vide Dieter. n. 326.

EPISTROPHOUS, ἐπιστροφούς, nomen primæ colli vertebræ apud Medicos antiquos. Nam ea super secundam vertitur, veluti super axem, quam ob causam etiam secunda hæc ἄξων à veteribus dicta fuit. Gortæus d. l.

EPISYNANCHE, ἐπισυνάγκη, occurrit nomen hoc in Epistola quadam Mich. Piccarti ad Catp. Hofmannum, in qua descripsit suam adversam valetudinem, quando post febrem catarrhalem curatam Noribergam profectus & per octiduum ibidem commoratus morbo alio infestatus fuit, quem Medicos Episyanchen appellare scribit, in quo collum ita afficiebatur, ut cibum respueret & potus per nares rediret, à quo tamen etiam feliciter liberatus fuit. Extat Epistola in *Manissa II. Epistolarum ad C. Hofmannum annexa G. Richteri Epistolæ selectioribus* p. m. 587. Verum in nullo Græco auctore Medico, neque etiam in aliis Lexicis reperire potui. Legitur quidem in veteri quodam Lexico ἐπισυνάγκη ex Theophrast. l. 4. de *causs. plantar.* c. 12. sed significat locum in Asia; quamvis & alia lectio annotata sit, nempe ἀπισυνάγκη. An fortassis Episyanche idem erit affectus cum Paratynanche?

EPISYNTHETICE, ἐπισυνθετική. Vide *Supercompositiva*.

EPITASIS, ἐπίτασις, Hippocr. dicitur morborum, præsertim febrium, intentio & accessionis initium, 4. de *R. V. I. A.* t. 114. Verbum quoque ἐπίτασις significat augeo, glisco, *Coac.* t. 116. & *libr.* 5. *Epid.* XXI. 18. Vide Lind. *Exerc.* XV. §. 94. Interdum vero ἐπίτασις quoque idem significare videtur, quod ἐπίστασις, suppressio, retentio, 2. in 1. *Prorrh.* t. 46. & 48. quamvis alii legant ἐπίστασις. Foëf. p. 233.

EPITECNOS, ἐπίτεκνος, fecundus, h. e. dispositus ad generationem liberorum. Dicitur de utroque sexu. Hipp. 5. aph. c. 2. Fecunditatis causa potissimum in bona temperie maris & femine consistit. Dieter. n. 486. Imprimis vero sobria victus ratio exigitur. Lang. l. 2. ep. 9. Fecunditatem feminis oriri potissimum ex motu in actu amoris minimis partibus impresso, probabilius hodierni docent Doctores, inter quos celeb. D. Bohn. *Circul. Physiolog. progymn.* p. 17. 18. & Joh. Bapt. Lamzweerde de *Histor. molar. uter.* c. 22. p. 246.

EPITEDEUMA, ἐπιτέδευμα, vocatur vitæ institutum vel genus, quod homo obit, aut utilitate, aut necessitate adductus, Gal. *com.* 2. in 1. *Epid.* t. 1. Legitur & apud Hipp. 2. *Prorrh.* XI. 23. XV. 9.

EPITEX, ἐπίτεξ, Ionice, significat partui vicinam, Hipp. l. 1. de *morb. mul.* LI. 9.

EPITHEMA, ἐπίθημα, ἐπίθεμα, varias habet significationes; (1) notat Operculum, Hipp. l. 2. de *morb.* XXV. 15. l. 6. *Epid.* f. 4. t. 18. Gal. l. 2. de *V. P.* c. 9. (2) est nomen medicamenti externi, sive topici generale, sive liquidum fit, sive solidum. Specialiter tamen in Praxi denotat recentioribus medicamentum liquidum, quod panne, spongia, linteo, stappa exceptum parti alicui imponitur, quorum descriptionem & exempla vide apud Schrod. l. 2. c. 56. Weker. *Anid. gen.* l. 1. c. 19. & *Spec.* l. 2. sect. 13. P. Morell. *Form. remed.* l. 2. sect. 1. c. 3. (3) apud Veteres Epithema notabat medicamentum externum Ceratis valentius, ex unguentis & similibus

lem vim habentibus compositum, Galen. l. 7. *Meth. Med. c. 4.*

EPITHESIS, Ἐπίθεσις, varias in Lexicis obtinet significaciones. In genere significat impositionem, item invasionem, porro etiam defensionem. In Chirurgicis vero significare correctionem membrorum curvatorum, quæ fit mediantibus instrumentis, ad differentiam διαπλάσεως, quæ correctio fit manibus, in tenellis corporibus, me legisse memini in Collegio quodam manuscripto Chirurgico.

EPITHREPTOS, Ἐπίθρεπτος, bene habitus; bene nutritus. Legitur in Hippocr. l. 2. *Prorrhet. XXXIII. 4.*

EPITHYMIA, Ἐπιθυμία. Vide *Cupiditas.*

EPITOCOS, Ἐπιτοκος, secundus, de Fœminis legitur, Hipp. l. 6. *Epid. f. 8. v. 55.* Alias dicuntur Ἐπίττοκοι, 5. *aph. 62.* de quo p. a.

EPITOME, Ἐπιτομή, idem, quod *Synopsis.* Vide *Compendium.*

EPITROPE, Ἐπιτροπή, Cura, procuratio. Vide *Cura.* Hipp. l. *dec. orn. XII. 8.*

EPOCHE, Ἐποχή, primum dicitur *suspensa sententia*, nihilque certi definiens: quod est de nulla re pronunciare, nec asseverare certo, Gal. *de opt. doc. gen. in princ.* Deinde aliquando idem ac Ἐπίχρησις, *suppressio*, *retentio*, 6. 2. in 3. *Epid. v. 4.* Vide *Epischesis.*

EPOCHETEUSIS, Ἐποχέτευσις, *Derivatio*, idem, quod *παραχέτευσις*, vide *Derivatio*; à verbo *ἐπαχέτευσις*, *derivator*, quod legitur apud Hipp. l. *de Venis XXI. 9.* quamvis Lind. *ἐπαχέτευσις* posuerit, quam scriptionem reprobavit Foëf. p. 236.

EPODE, Ἐποδή, Ἐποδὴς, in genere *Incantationem* significat. Vide *Incantatio.* In specie vero notat curandi rationem præstigiosam per certa carmina & cantilenas, de qua vide Lang. l. 1. ep. 33. & l. 2. ep. 46. Rob. Keuchen. in *proleg. ad Serenium.* Qui tales cantiones accinit, dicitur Ἐποδὴς. Jung. Gal. l. 17. *de V.P. in fin. & C. Hofm. comm. ad d. l. n. 1140.*

EPODYNOS, Ἐποδύνη, valde dolens significat. Hippocr. c. 2. in l. 1. *Prorrhet. v. 18.*

EPOEDEON, Ἐποιδέων, *innumescens*, tumidus. Idem, quod *ἰδιαιτός*, d. l. v. 18.

EPOMBROS, Ἐπομβρῶ, significat *pluviosus*, valde pluvius, de tempestate dicitur apud Hipp. 3. *aph. 11. 12. 13.* Unde *ἐπομβρία*, *tempestat pluviosa*, 3. *aph. 15.* Dieter. n. 335.

EPOMIS, Ἐπομῖς, dicitur superior humeri pars, quæ superjecta est humeri articulo cum brachio, *Superhumeralis.* Occurrit apud Hipp. l. *de art. 1. 4.* & l. 3. v. 44. Gal. l. 1. *Admin. Anat. c. 11.* Vide C. Hofm. ad Gal. *de V.P. n. 105.*

EPOMPHALION, Ἐπομφάλιον, Ἐπομφαλίον, dicitur medicamentum, quod umbilico impositum alvum movet. Talia vide apud Ægin. l. 7. c. 9.

EPOPS, Ἐποψ. Vide *Urupa.*

EPOREDIANA balnea, vulgo *Porretana.* Joan. Pet. Arlunus *de Balneis.*

EPOSILINGA, id est, *Squama ferri*, Rul. Iohnf. *Castelli Lexic. Med.*

EPSILOMENOS, Ἐψιλῶμενος, *denudatus*, carne exutus. Dicitur de Ossibus 5. *aph. 22.*

EPULIS, Ἐπυλῖς, dicitur *Tuberculum* & carnis excrescentia in *Gingivis* proveniens, & ad intimos molares dentes sese extendens, ita ut æger aliquando os operire nequeat, Gal. l. 5. *de C. M. S. L. c. 9.* Causa est solutio continui, facta per inflammationem, & succum nutritium sanguinis dimittens. Vid. Scribon. n. 61. & Rhod. in *not. Ephem. Nat. C. An. II. Obs. 255.*

EPULOTICUS, Ἐπυλωτικός, epitheton medicamentorum, quæ non liquare, sed indurate carnem, desiccare, & cicatricem inducere apta sunt. Suntque omnia terrestri fœccitate prædita, & adstringentia. Vide Gal. l. 5. *de S. Fac. c. 16.* Dicitur & *συνελωτικός*, Gal. l. 13. *M. M. c. 5.*

EPUREO, Ἐπυρίω, *urinam facio*, idem, quod simplex *ὑρίω*. Lind. *Ex. V. §. 71.*

EQUICERVUS. Vide *Alce*, cujus descriptionem vide etiam apud Aldrov. *lib. 1. de quadruped. bisulc. c. 32.*

EQUI Clibanus, simus equinus Chymic. Alb. Magnus *de mineralibus l. 3. v. 1. c. 10.*

EQUITATIO, Ἐπιπεία, Ἐπιπεία, Ἐπιπείσις, est motus corporis quandoque fortior, quando equo insidens cursum absolvit. *Equitatio* continuata solet etiam sterilitati ansam dare, teste Hipp. *de A. L. & A. & Lang. l. 2. ep. 9.* Quod Th. Sydenham equitationem in phthisi tanquam certissimum remedium commendaverit & D. D. Stahlus illud speciose propugnare non dubitaverit in quodam *Propemptico ad Disp. Inaugur. de Fundamentis pathologiae practicae Dn. Joh. Sam. Carl. Oering.* ulteriori adhuc disquisitione & confirmatione indigere omnino arbiutor, de qua phthisi, de quo morbi tempore particulari, an in principio, vel augmento &c. intelligendum sit, & quænam alia circa usum illius remedia adhuc observanda sint? quandoquidem phthisin adeo esse intricatum & difficilem morbum nemo inficiabitur, atque ideo præter equitationem recte adhibendam etiam aliis adminiculis & remediis congruis opus esse nullum mihi est dubium. Interea nihil de auctoritate & fide laudatissimorum illorum autorum volo derogatum.

EQUUS, Ἐππῶ, homonymon est vocabulum. Proprie notat animal quadrupes nostrissimum, solidipes; utriusque sexus, cujus prolixam descriptionem reperies in Aldrovand. l. 1. *de quadruped. solidip. cap. 1.* & usum medicum apud Schroder. l. 5. cl. 1. n. XXI. *Equi* Anatomie descripta legitur in *Act. Hafniens. Vol. I. Obs. XV. p. 36. seqq.* De *Equis* prasinis lege Lang. l. 1. ep. 78. & Fr. Hofmann, in *clavi ad Schroder. l. De Equis Magicis & Diabolicis* præstat tacere, quam scribere. Improprie vero Ἐππῶ, *Equus*, dicitur oculatorum quidam affectus, quibusdam insitus, quibus oculi nullo tempore manere possunt quieti, sed subinde nictant instabiles, Gal. l. *def. med. & c. 1. prognost. 1. 21.* & c. 2. in 1. *prorrhet. 1. 11.* Causa sine dubio in inveterata spirituum animalium agitatione in musculi palpebras moventibus

Rr

confi-

confistit. An vero propterea non sit morbus dicendus; quia Medicorum nemo meminit, non est nunc earum partium ventilare. Sane in ipsa actione visus aliquid impedimentum præbere mihi non videtur dubium.

ERADICATIVUS dictum olim fuit de purgatione fortiori & de purgantibus violentioribus, ad oppositionem *Minorativæ* purgationis. Fallop. *de purg. simpl.* c. 16. Tom. I. p. 61.

ERECTIMANCUS, ἔρθικμος, ἔρθικμος. Vide *Orthocolos*.

RECTUS, ἔρθος, idem, quod *Rectus*, dicitur de corpore vivo & plerumque sano. Unde & Galen. egregie hoc demonstravit, *Erectum* esse, provenire & ab animo & spirituum præsertim animalium vigore. Nam illis absentibus corpus deorsum fertur & in terram declinat, *l. de palpit. trem. rigor.* c. 4.

EREGMOS, ἔρεγμος, in specie *Fabam fresam* fractamque significat, ut ipsa sit idem in faba, quod pisana in hordeo, aut ἄνθος in alica. Late tamen aliquando de omni legumine fresco accipitur, notante Gal. *com. 4. aph. 46.* Foëf. etiam vult, interdum pro *lomento*, aut farina fabarum sumi, quod negat Gorræus p. 154. Dicitur & ἔρεγμα, ἔεγμα, ab ἔρεικω, frango, quod aliquoties occurrit in Hipp. v. g. *l. 2. de morb. LXV. 14. l. 1. de morb. mul. CIV. 5. l. 2. VI. 28.* Substantivum ἔεγμα legitur *Coac. 1. 631. l. 2. de morb. mul. LXXIV. 13.*

EREISMA, ἔρεισμα, significat *fascimentum*, vel *stabilimentum*. Idem quod ἔρμασμα, ἔεσμα, v. g. in Chirurgicis, per fasciam & vinculum, Gal. c. 3. *de iis, q. in med. 1. 36. & 2. de fractur. 1. 77.* Deinde significat *illisionem* cum impressione, aut impetu, Hippocr. *2. de fract. 1. 24.* Descendit ab ἔρείδω, innitor, adurgeo. Unde ἀντιρείδω, venitor.

EREMÆOS, ἔρεμῆος, quietus, lenis. Dicitur de igne apud Hipp. *l. 1. de morb. mul. LXIV. 11.*

EREMOS, ἔρημος, desertus, derelictus, destitutus: Usurpat Hipp. de offe curatione destituito, *l. 7. ep. in fin.*

ERETHISMOS, ἔρεθισμός, generaliter in Medicina significat omne *irritamentum* comprehendens cuncta, quæ quovis modo vires vitales reddunt infirmiores, & ita flammam sive calorem vitalem labefactant, aut criticos conatus impediunt, sive sint acres & vitiosi humores in corpore, & alia præternaturalia, lumbrici, calculi &c. sive res externæ, vigilæ, ira, mæror, quemadmodum ita exposuit Gal. c. 2. *de R. V. I. A. 1. 54.* Unde & hujusmodi res dicuntur σημεῖα ἔρεθιστικὰ, signa irritantia. Legitur in hac significatione vocab. ἔρεθισμός, *1. aph. 20.* In specie aliquando sumitur pro *irritatione* facta per album, *l. 1. Epid. agr. 2. & 12.* Vid. Foëf. *Oec. p. 237.*

ERETRIA, Eretrias, ἔρετρία, ἢ ἔρετριάς, sc. γῆ, terra: Est species terræ, quæ nomen habet ab urbe Eubœæ *Eretria*, sita prope Chalcidem. Arab. dicitur *Canabil*. Sunt duæ ipsi colorum differentiæ, Alba & Cinerea. Medice pinguis. Vim habet extergendi validam; si

lavetur; aut uratur & postea lavetur, magis adhuc siccat. Vide Dioscor. *l. 5. c. 171.* Gal. *l. 9. de S. Fac.* Quod vero Forest. terram rubram minutam, ut arenam, scripsit *l. 7. Chirurg. Obs. XI. in Schol.* non quadrat cum Dioscoridis descriptione. Meminit & Hippocr. *libr. 3. de Morb. XXVII. 7. 11.* *Terræ Eretriadis*, quæ rubram tincturam præbet, sed an cum illa coincidat, quæ à Dioscoride describitur, certo non constat.

EREUTHOS, ἔρευθος, significat *Ruborem*, v. g. faciei, signum plenitudinis sanguinis, sed etiam aliquando *lixiviositatis nimix* & *ichorositatis salinæ*, præsertim in scorbuticis. Vocabulum legitur apud Hipp. *l. 3. Epid. agr. 12. post stat. pest.* à verbo ἔρεύω, rubeo, *l. 2. Epid. f. 1. n. 36.*

EREUXIS, Eryge, Ereygmos, ἔρευξίς, ἔρυγη, ἔρευγμός, dicitur Latine *Ructus*, estque proprie nihil aliud, quam excretio flatuum per os. Dicitur & *Eruclatio*, cujus causa nulla alia est, quam inordinata fermentatio & dissolutio alimentorum facta à fermento quodam heterogeneo & improporionato ad materiam dissolvendam, unde effluvia vaporosa & halitus excitantur, qui coagmentati prius, postmodo sursum tendentes, cum impetu exitum per stomachum & gulam sibi parant, & hinc sonora flatus excretio, quæ *Ructus* nomine venit. Vid. Sylv. *l. 1. Pr. Med. c. 9.* In hypochondriacis haud dubie ab aciditate succi pancreatici & fermenti chylicis acidis ructus sunt frequentes, unde ἔρευξισμῖα dicitur. Vide *Oxyregmia*. Vocab. ἔρευξίς legitur apud Hipp. *l. 6. Epid. f. 2. v. 32. vel 33. & l. de Humor. II. 17.* Foëf. etiam scripsit, quibusdam ἔρευξίς omnem transpirationem & emissionem spirituum per corpus denotare. Sed nullo probavit exemplo. Legitur & aliquando ἔρευξίς, *l. 6. Epid. f. 8. v. 22.*

ERGALIA Andr. Libavio dicitur pars ministra *Eucherix*, explicans instrumenta alchemica. *Aichymia l. 1. c. 2. & 3.*

ERGASTERIUM, ἔργαστήριον, idem, quod *Laboratorium*. In specie *ergasterion* quoque dicitur pars furni, in qua materia medica mediante capella, alembico, retorta, &c. reponitur, & Chymicæ alteratur. Morley in *Collect. Leid. proleg. c. 2.*

ERGATA, nomen *machinamenti*, vel instrumenti *astratorii*, quod ad cochleæ foeminæ, *πτελέχλιον* dictæ, constitutionem concurrat. Oribaf. *de machinam.*

ERGMA, ἔργμα, *impedimentum* significat, vel *sepium*, Hipp. *l. de Steril. III. 2.*

ERGON, ἔργον, *Opus*, omnem partium corporis actionem & functionem indicare, præcipue tamen ad sensiles animi facultates referri vult Foëf. *Oec. p. 263.* & quidem ex Hipp. *l. 6. Ep. f. 8. v. 35.* In specie ἔργα τῆς φύσεως, opera naturæ dicuntur, quando irritata agit in alienum subjectum cum vi quadam, sed felici successu, v. g. in sternutatione, tussi, ex Gal. *l. 6. Epid. f. 5. v. 3.* C. Hofmann. *l. 3. Instit. c. 9. §. 2.* Linden. *Ex. XV. §. 142.* Imprimis vero ἔργον tale notat actum, vel *opus*, quod cum

cum molestia quadam conjunctum est, aut difficultatem quandam præ se fert: Hinc ἐρωδης idem, quod χαλεπός, difficilis, molestus, Hipp. 2. aph. 37. & 4. aph. 15. Vid. Diet. n. 337. Nec molestia carent ἐρω κύνειδ' ὄν, *munia Veneris*, de quibus vide Rob. Keuch. ad Q. Seren. not. p. 217. Vide Opus.

ERICERON, ἐρικέρων, est species Collyriorum πέν σπικίων, cujus aliquot differentiae ab Aëtio recensentur. Non dubium est, sic vocari à fructu Ericæ, quem recipiunt, quem Gal. l. 4. de C. M. S. L. inter mediocriter adstringentia enumerat. Gorr. p. 155.

ERICIS, ἐρικίς, *Hordeum crassius divisum* etiam significat, teste Galen. in Exeg. diēt. Hipp.

ERICITOS, ἐρικίτις, *fresus, fractus*. Vide Ereigma.

ERIGMA, ἐριγμο. Vide Eregmos.

ERIMOIDES, legitur apud Parac. l. 2. de Tartar. w. 3. cap. 3. in comm. & videtur ex contextu innotescere, quod denotet sabulum, vel subsidentiam in urina arenosam.

ERINACEUS, ἐρίνη. Vide Echinus.

ERION, ἔριον, *Lanam* significat, magni in Medicina usus. Ejus duæ sunt differentiae, pura & sordida: Pura dicitur, quæ lota est, sordida vero illota, quam Græci ἔριον ῥυπαρόν καὶ οἰσμητόν, Hippocr. veto πίνοον & πιώδες appellant. Est autem πίνον idem, quod ῥύπον, sordes. Vide Eurion. Lana.

ERIPHOS, ἐριφός, i. e. *Hædus*, pullus caprinus tenellus, seu caper tenellus, ea propter uti natura cum capris convenit, ita & viribus, quas tamen ratione juvenutis teneriores & imbecilliores obtinet. Schroder. l. 5. cl. I. n. 9.

ERMESIA, ἐρμεσία, compositionis cujusdam nomen est, qua Magos quondam usos esse perhibent ad liberos generandos pulchros bonosque. Constabat nucleis pineæ nucis tritis cum melle, myrrha, croco & palmeo vino, atque ita admixto lacte bibere jubebant. Similiter & à conceptu puerperas partum enutrientes sic fieri constantes animo & forma excellentes atque bonos alumnos pollicebantur. Hæc Gorræus pag. 156.

ERODINIUM, est indicium alicujus rei, vel futuræ historiæ, quæ tantisper adhuc latet homines, donec adveniat, tum demum vocatur ex incerto notum, & certius præsagium. Hinc dicitur *Erodenium corpus*, quod indicat dispositionem singularem. Item Historia *Erodenia*, Paracels. de Podagricis l. 2. §. Necromantia. Rul. in Lex.

EROS, ἔρως. Vide Amor.

EROSIO, διάερωσις, idem, quod *Corrosio*, vide supra.

EROTOLEPTOS, ἐρωτόληπτος, dicitur proprie is, qui ardet amore mulieris honesto. Linden. Ex. XV. §. 46.

EROTOMANES, ἐρωτομανής, vocatur, qui furore quodam sectatur vagas & illicitas libidines, Lind. d. l.

Erotomaniam etiam aliquando in canibus venaticis fuisse veram observatam, ita ut libidinarentur, non tamen coiverint vel se commiscuerint, notavit Lentilius Miscell. Medico-Præct. Part. II. p. 530.

ERRATICUS, ἀτακτός, ἀτυπος, vide Atractos, Atypos. Erraticæ Luis Veneræ meminit Parac. l. 8. de Gallicis papulis & aliis symptom. cap. 9. & Locorum erraticorum in morbo Gallico, lib. 3. Chirurg. magn. de morb. Gall. cap. 5.

ERRATUM, Error, ἀμυρτία, διαμυρτία, σφάλμα, πλάγη, quid significet, notum est. Erroribus quoque expositam esse artem Medicam, & eos, qui eam exercent, fatetur, Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. ubi causas quoque errorum adduxit, ignorantiam, malam judicationem, negligentiam in conscribendo. Errores hujusmodi notari, interest & artis & posteritatis. Lind. Ex. XII. §. 160. seqq.

ERRHINON, ἔρρινον, Latine, *Nasale*, epitheton medicamentorum, quæ naribus, quas Græci ῥίνας vocant, capitis purgandi gratia induntur. Gal. l. 5. Simpl. Fac. 6. 20. Materiæ & formulæ variz sunt, de quibus vide Weker. Anidor. Gen. l. 1. c. 18. & 47. Spec. l. 2. sect. 11. P. Morell. Form. Rem. l. 2. f. 2. c. 8. Schroder. l. 2. cap. 55. Rolsink. O. ac. M. M. Sp. l. 6. sect. 4. c. 1. Errhinorum species sunt *Parmica*, Πάρμηκη, *Sternutatoria*, quæ Sternutationem movent.

ERRHIPSIS, ἔρριψις, projectio, prostratio & dejectio dicitur apud Hippocr. cum corpus velut mortuum ac inanimis omni robore perfecte exoluto & remisso prostratum est, quod extremum virium lapsus denotat, l. de humor. III. 15. Junge Gal. com. 1. ad hunc lib. 1. 24. ἔρριψις ὀμμετος, oculorum projectio, cum oculi præ imbecillitate amplius aperti esse nequeunt, sed eorum vis omnino languida est & prostrata, oculoque ferocien i opponitur, qui delirium portendit, l. 6. Epid. f. 1. sub fin. Vide Foëf. p. 242.

ERRHOMENOS, ἔρριμένος, valens, validus, sanitatem præ se ferens. Ulurpatur de diversis rebus naturalibus & non naturalibus apud Hippocr. v. g. de vultu, Coac. 1. 296. lib. 2. Epid. f. VI. 12. de vigilis l. de Crisf. IX. 1. de animo vel mente, 2. aph. 33. Vid. Linden. Ex. XIII. §. 298. 491.

ERROR externus, δόσοντιά τῆς ἀνθρώπου, dicitur quando natura in agendo excidere cogitur ab intentione operis destinati, ob non bene se habentes causas externas. Idem Ex. XV. §. 147. Vid. Senn. Inst. l. 2. P. 3. f. 1. c. 2. & C. Hofm. l. 3. Inst. c. 9. §. 7. & 9. Errores hujusmodi externi fiunt postea causæ morborum. Rolsink. O. ac. Med. Sp. l. 2. f. 3. c. 25. Error lymphaticus vocatur Hydrops species *Anasarca* à Q. Seren. notante Keuchen. in not. p. 193.

BRUCA, vocabulum est homonymon, & plantam & animal insectum significans. Priorem Botanice relinquimus. Juxta posteriorem Gr. dicitur κέρμη, Latine etiam *Brachus*. Estque insectum vulgaris notitiæ, Rr 2 originem

originem trahens, vel ex stirpium excrementis vel ex ovīs papilionis. Species totidem sunt, quot plantarum, inquit Schroder. *l. 4. cl. 4. n. 102.* Erucarum vero descriptionem prolixiorē pete ex Aldrov. *libris de insectis*, præsertim *l. 2. c. 1. seqq.* Erucas ex opere pueri prodiisse una cum aliis mirandis notavit Lentil. *d. l. Part. I. p. 90.* In specie Erucas, quæ in piceis nascuntur, & propterea *πιτυοκαμπται* appellantur, facultate esse Cantharidum, testatur Gal. *l. 11. de S. F. tit. Pityocampe*, Jung. Lang. *l. 1. ep. 81.*

ERUCTATIO, ἔρυσξις. Vide Ereuxis.

ERUGO, ἐρύγιζω. Vide Ecyritzo. ●

ERUPTIO, ἐρηξις, ἐρύγησις, κερπίρηξις, vel significat excretionem alicujus materiæ confertim & largiter factam, verbi gratia, *Eruptio sanguinis*, puris, in qua significatione aliquoties legitur apud Scribon. Larg. *n. 46. 66. 84. 206. 240.* Vide *Lexic. Scribon. Rhodii.* Vel notat affectiones ulcerosas cutaneas, & ita idem est, quod *Exanthema*, ἐξάνθημα, Gal. *l. 5. de C. M. S. L. c. 6.* Æginet. *l. 4. c. 9.* Vide *Ecregma.*

ERYGE, ἐρύγη, ἐρύγησις, Rutilus. Vide Ereuxis.

ERYGMATODES, ἐρύγματωδης, epitheton morbi flautenti & ructum effectivi, qualis est Hypochondriaca affectio. Gorr. ex Hipp. *p. 157.* Conf. Galen. *exegefi.*

ERYMA, ἔρυμα, significat munimentum, vallum, propugnaculum, & tribuitur Deo apud Hipp. *de morb. sacr. IV. 56.* Viris bonis in *Epist. ad S. P. Q. Abder. in princ.*

ERYSIBE, ἐρύσιβη, vocatur Rubigo, morbus frugum & fructuum. Vide Rubigo.

ERYSIPELAS, ἐρύσιπλος, est tumor præter naturam, non alte descendens, sed in cute consistens, à bilioso sanguine obortus, colore pallido rubente, Galen. *l. 14. meth. med. c. 1. & l. 2. ad Glauc. c. 1.* vel ex veris principiis ita describi potest: Erysipelas est intemperies calida & sicca cum materia, plerumque particularis certi membri, rarissime totius habitus externi corporis, cum tumore leviori, rubedine diluta, dolore acerrimo, proveniens ab effervescentis sanguinis biliosi portionibus ichorosis tenuioribus subsistentibus & efflorescentibus. Dividitur in *Purum* & *Spirium*, quod posterius participat vel cum inflammatione, vel alterius Tumoris p. n. genere, Galen. *disto loco.* Erysipelas vero vocatur, quasi *Vicinitraha* aut *Vicinirubra*, ab ἐρώ, & πλάσις, vel ἐρύδησις, *c. 3. de iis, quæ in med. 1. 30.* Habet & alia nomina; ut *Ignis Sacer*, *S. Antonii.* Vide Dieter. *n. 343.* Helmont. appellavit *Apostema maxime igneum*, in quo excaudescit spiritus vitalis à causa morbifica lacessitus, & veluti ad iram provocatus, *tr. Natura Contr. nescia n. 30. & Blas humanum. 28.* Species Erysipelatis est *Zona*, vel ζώνη, de quo infra. Jung. *Eph. N. C. Ann. III. Obs. 4.* Iunken. etiam meminit alius Erysipelatis, quod *Puerile* vocat, inter morbos infantiles referens; quodque sæpe purpuræ miliaris specie efflorescit, alias inter nis torminibus infantes affligit, quiete privat, & excrementa alvi ex flavo viridescencia secedere facit, hu-

jus causam refert in matrum dispositionem biliosam texturamque rariorem & externas subitam sanguini phlogosin inducentes, *Chym. Med. Phys. Part. II. sect. 2. c. 2. p. 791. seqq.* Erysipelatodes, ἐρύσιπλωτῶδης, dicitur, quod indolem erysipelatis præ se fert, quamvis non fit ex asse.

ERYTHACOS, ἐρυθᾶκος, Vide Rubecula.

ERYTHEMA, ἐρύθημα, ruborem, vel rubedinem significat, idem, quod ἐρύθησις. Vide Ereuthos. Usurpatur sæpe ab Hipp. *7. aphorismo 49. f. 4. de R. V. I. A. 1. 26. l. 1. Epid. agr. 14. & in Coacis textibus aliquoties.* Vide Foëf. *p. 242.*

ERYTHRINUS, ἐρύθεινον, al. ἐρύθεινον. Lat. Plinio Rubellio (quamvis hoc nomine aliud piscis genus veniat) est piscis marinus, ita dictus à colore rubro, cujus descriptionem & usum in cibis vide apud Aldrovand. *l. 2. de Piscib. c. 9.*

ERYTHRION, ἐρύθεινον, nomen est Malagmatis, cujus descriptio habetur apud Æginet. *l. 7. c. 18.*

ERYTHROIDES, ἐρύθεινῶδης, epitheton tunicæ testium intimæ. Vide Elytron.

ERYTHROS, ἐρύθρος, Ruber, rubens dicitur. Hipp. *4. aph. 71. 5. aph. 65. & alibi sæpius.* Vide Ereuthos.

ESAPHE, ἐσαφή, contrēclationem digitis immixtis factam significat, à verbo ἐσαφάω vel ἐσαφάσω, digitis contrēcto, quo aliquoties usus Hipp. *l. de nat. mul. XI. 12. XXXI. 14. XXXIII. 3. & alibi sæpius.* Vide Esmafamenos.

ESCA, Esculentum, βρώμα, σίτησις, idem, quod Cibus. Vide Broma. Cibus.

ESCHARA, ἐσχάρα, crustam significat, vide Crusta. Alias proprie significat locum, ubi focus struitur. Rhod. ad Scribon. *n. 25.* Escharas fieri ministerio salium actutorum, docet Helmont. *tr. ponctas medicam. n. 4.* Hinc Escharoticus, ἐσχάρωτικος, crustam inducens, de quo etiam supra in voc. Crusta.

ESCHAROPEPA, ἐσχάροπεπα, epitheton τῶν κρηματῶν farinarum crassiorum apud Hippocr. *l. IV. Epidem. XXIII.* Foëf. *Oeconom. p. 245.*

ESCHATIÆ, ἐσχάται, dicuntur Hippocrati membrorum extremitates, aut extremæ partes, *1. de fract. 1. 40.*

ESCHATOS, ἐσχάτος, extremus, summus, ultimus. Quando tribuitur morbis, significat extreme periculosus, quibus nulli alii sunt acutiores, *1. aph. 6.* quando doloribus, exprimit acutissimam etiam & maximam molestiam, *1. aph. 7.* quando diætæ, vel victui tenui, summam tenuitatem denotat *ibid.* Jung. *Diet. n. 345.*

ESCIAMENOS, ἐσκιαμένος, dicitur de membris corporis velatis & tectis, veluti umbraculo. Hipp. *l. 2. de morb. XXXV. 3.*

ESCURA, idem, quod Eschara, caro nigra emortua, quæ per cauterium, vel medicamentum corrosivum à bona vivaque carne separatur ac deciditur, Rul. *Lex.*

ESDRA, ἔσδρα, est nomen Anidoi cujusdam prolixæ

lixæ ex valde contrariis compositæ, & quidem ex 50. circiter simplicibus apud Ægin. l. 7. c. 11. qui *πολύχρηστον* vocat, & vehementer desiccandi vim tribuit.

ESEBON, vel *Alfebon*, id est, *Sal commune*. Rul. & Iohnf.

ESMASAMENOS, *ἰσμοσάμενος*, manum immittens, ad contractandum, vel implorandum. Verbum *ἰσμοσάω* vel *ἰσμοίτω*, *imprimo*, legitur apud Hippocratem l. 1. de morb. mul. XCVI. 20. & 3. de art. tex. 47. Coincidit cum *ἰσμοίω*. Vide *Esahe*.

ESMYRNISMENOS, *ἰσμυρνισμίνος*, *Myrrhatus*. Epitheton vini myrrha conditi; quale Christo Servatori Judæos crucifigendo dedisse existimat Linden. *Ex. X. §. 141.*

ESOCHE, *ἰσὺχῆ*, dicitur eminenia & excrecentia, aut tuberculum intus latens in anno, quemadmodum *ἰσὺχῆ* tale significat in dicta parte foris eminens. Apud Gal. utrumque legitur cum remediis, de fac. parabil. l. c. 6. 7. & 51.

ESPHLASIS, *ἰσφλασις*, Intropulsio, significat *cessationem partii introrsum factam* à re externa violentè imprimente. Legitur de osse Cranii apud Hippocr. l. dec. vuln. VII. 5. ubi & verbum *ἰσφλάσῃ* & *ἰσφλάμηναι*, *imprimi*, *impressum*, occurrit. De hac legitur observatio singularis apud Bonet. *Med. Septentr. l. 1. sect. 3. c. 17. p. 54. & Act. Hafn. Vol. III. Obj. 69.*

ESSATUM *potentiale* est virtus, potentia & vis medicamentosa, quæ inest vegetabilibus & mineralibus. Quam virtutem si beneficio extractionis sibi junxerit Spiritus vini, vocatur *Vinum Essatum*, quando vino destillato rectificatoque adduntur herbæ, ut earum extrahat essentias, ut Vinum de Melissa, Pulmonaria &c. Rul. & Iohnf. in *Lex. ex Parac. l. 8. Paragraph. c. 2. §. 2. item in Schol. ad h. l. & in Thessallo II. de gradibus & compos. c. 2. Quin & alia medicamenta insigni virtute medicamentosa imprægnata *Essata* vocari patet ex eodem l. 2. de Tartaro *Tract. 1. c. 6.* Ita quondam D. Michaël Rupertus Beslerus, Medicus Norimbergensis, juncta duorum Pharmacopœorum, Joh. Schmidii & Martini Brentelii opera *Anatomiam Essatam* instituit, in qua, mediante Vulcano, & omnibus & singulis corporis humani partibus, membris & excrementis medicamentosa sine ulla alia additione confici posse demonstratum fuit. Verum an non potius ad ostentationem, quam utilitatem, hic labor fuerit, alii judicent.*

ESSENTIA, *ἔσιον*, dupliciter accipitur: Physice & Medice, vel Chymice. Juxta illam significat rerum naturalium quidditatem, sive internum principium substantiale, aut formam, quæ dat esse rei: Vocatur & *Natura*, de quo infra. Chymice accipitur generaliter & specialiter. Generaliter *Essentia* est extractum simplex et rebus tota sua natura perfectis productum. Et nominatur *Essentia* ideo, quod in elementariis loculentis nata & comprehensa totius substantiæ mixturæ pars sit perfecta, natura & essentiali ratione virtuteque

instructa. Talis potest fieri ex omni mistorum genere, Minerali, Vegetabili & Animali, magno cum proventu, quemadmodum hoc plurimis exemplis monstravit Rolfink. *Chymia l. 4. sect. 1. per totum.* Junge Libav. *Synt. Arc. Ch. l. 8. c. 1. 2. 3.* D. D. Wedel. *Pharmac. in A.F.R. lib. 2. sect. 2. cap. 7. & 8.* Plures etiam extant in Morley *Coll. Chymic. Leid.* quæ loca videantur in Indice. Specialiter *Essentia* est duplex, *Succus* & *Mysterium*, Rul. Ad *Mysterium* pertinet *Essentia quinta*, sive *Quinta Essentia*, quæ est materia corporalis ex omnibus, quibus vita inest, separata ab omnibus impuritatibus ac corruptibilitatibus subtilissime purgata, in qua omnis rerum potentia est & medicina. Vel est aliquid præter elementa, nec ex crasi horum ortum, divinum auctore & effectis, Rul. & Iohnf. in *Lexic. vide Quinta.* Quod in *Essentiarum Chymicarum* præsertim ex Antimonio & similibus mineralibus venosissimè elaboratione vanæ currant sæpe jactationes, testatur Libav. *Tract. de Igne Nat. c. 35.* De differentia inter *Essentiam* Philosophicè & Chymicè acceptam non inepte scripsit Helmont. *tract. Tria prima Chymic. princip. & c. n. 76. 77.* Abusive quoque vocab. *Essentia sumi*, quando *Eleosaccharis* tribuitur, notavit Schroed. l. 1. c. 3. lit. E.

ESSENTIALE, *ἔσιον*, in genere dicitur, quod participat de essentia alicujus rei, sive ad essentiam pertinet. In specie vero Chymicis *Salia Essentialia* vocantur, quæ parantur ex Decoctis vegetabilium, & modus describitur ab Ang. Sala, ut & Rolf. *Chym. l. 5. §. 1. art. 1. c. 5. seqq. p. m. 286. seqq.* quamvis juxta aliorum sententiam, non sint vera Salia, sed saltem saliniformia. Hæc salia *Essentialia* sunt nihil aliud quam Tartarus plantarum confusus ex acido & alcali: Morley *Collect. Chym. Leid. cap. 11.* In specie *Essentiale* ipsum principale vocavit Kreuchnerus Nitrum Vitriolatum d. l. c. 300.

ESSENTIFICATUM, dicitur de Mercurio, vel argento vivo sublimato puro, quando instar crystalli pellucet. Hinc *Essentificatum Crystallinum* Libav. *Apocal. Hermet. part. 1. c. 8. Tom. II. Oper. p. 452.* Vel dicitur de Spiritibus Alcalicis destillatis, addito Sale proprio v. g. Spiritus C. C. essentificatus.

ESSERÆ, *Essèræ*, *Saire*, vocantur pustulæ, parvæ scabiei; bullarum instar, vel squamarum, nisi quod carnen habeant exuberantem. Rul. Paracellus vocat *squamulas pedicularis*, & deducit ex vaporibus Talci; vel Cachimiæ, hinc morbum familiarissimum metallifossoribus dixit, *in de ulcerib. & apostemat. c. 47.* Forestus ad *Epinyctidas* retulit *Obs. Chirurg. l. 1. Obs. 15. Schol.* Jungatur quoque de hoc affectu legendus Ingrassias *comm. ad Avic. de um. p. n. p. 186. seqq.*

ESSODINUM, est *cerum rei futuræ præsagium* ex indicio. Rul. Opponitur igitur *Exodinio*, de quo p. *supr.*

ESTHIOMENOS, *ἔσθιομένος*, dicitur depascens, exedens, corrosivus, de morbis, quorum causa consistens in salinis corrosivis & acerrimis portionibus depascitur & corrumpit solidam quoque carnosam & aliam

rum partium mollium, quin & aliquando duratum substantiam. Ita dicitur *Herpes* ἰδιόμειον, sive *exedens*, *Ulcus depascens*, *Lupus*, *Zona serpens*, vel *Zoster*, Galen. l. de ium. p. n. c. 9. Rul. in Lex. Paracel. in fragm. Med. ad Tom. II. pertinentibus omne *Esthiomenon* à sale Arsenicali deducit: item, ex sale Mercuriali *Herpetem* sive *Lupum*: l. de ulcerib. c. 7. & alibi. Excrementa quoque alvi quædam dicuntur ἰδιόμεινα, *corrodentia*, Hippocr. l. 4. Epidem. XII. 7.

ESURIES, & *Esurium*, idem, quod *Fames*, Gr. λιμός. Vide *Fames*.

ESURINUM, Paracelso dicitur, *Acetosum medicamentum*, quod sua natura famem tantam excitare valet, ut etiam appetat non esculenta; & eadem concoquat, l. de Tartareis morb. cap. 16. Non inepte quoque *Charltonus* Fermentum ventriculi chylicans vocavit *Acidum Esurinum*, *Oecon. An. Ex. II. §. 6.* Ita & *Spiritus Veneris* nonnullis vocatur *Acetosa Esurina*, *Morley Collect. Chym. Leid. c. 497.* Aceti *esurini* descriptio videatur apud *Poterium Pharmac. Spag. l. 2. c. 10.*

ESTESÆ, ἰησίαι, dicuntur quidam *Venti anniverfarii*, qui post exortum caniculæ spirant *Boreales*, vel *Aquilonares*; temperantque æstum solare per 40. circiter dies. Unde si defecerint, non temere suspectum reddunt aëris flatum, teste Hipp. I. in I. Epid. t. 7. & cap. 3. in 3. Epid. t. 8. & l. 2. f. III. 5.

ETHAS, ἑθὰς & ἠθὰς dicitur, qui alicui rei assuetus est. Ita uterus vocatur *assuetus* genituræ & conceptui, l. 1. de morb. mul. l. 12. XXVII. 5. *Homines morbis assueti*, ἑθὰδες τῆ νόσου, l. de morb. sacr. XIV. 1. *Morbi consueti* vel *familiares* etiam ita appellantur, l. 2. de morb. mul. XVII. 12.

ETHRES, dicitur *Aurum Rhenanum*, pretiosum, Rul. Lex.

ETHEL, & *ignem* & *nigredinem* denotat. *Turba fol. 61.* *Ethelia* est corpus adustum siccum, rubrum & album, *Auri colla.* *Ethelia* *Tinctura rubra.* Est & *flos albus auri.* Hæc *Ruland.* Idem quod *Terra alba*, *Sulphur album*, *Magnesia*, *Langn. Harm. Chym. c. 1. Vol. IV. p. 729.*

ETHESIUS, dicitur *Chrysolithus lapis.* Rul. & *Iohnf. Vide Chrysolithus.*

ETHICA, idem, quod *Hæctica.* Vide *Hæctica.*

ETHMOIDES, *Ethmos*, ἠθμοειδής, ἠθμός. Vide *Cribratorium.*

ETHOS, ἦθος, ἠθισμός. Vide *Consuetudo.*

ETHOS, ἦθος. Vide *Mor.*

ETNOS, ἔθνος, significat *edulium* ex omnis generis *leguminibus contractis* & *elixis.* Legitur apud Hipp. l. 4. de R. V. l. A. t. 112. l. 2. de morb. LII. 14. l. 2. de Morb. mul. XXII. 33. l. 7. Epid. XXXIII. 11.

ETOS, ἔτος, idem, quod *ἑνιαυτός.* Vide *Annus.*

ETRON, ἠτρόν, pars infima ventris, *Hypogastrium.* Vide *Abdomen.*

ETYMOLOGIA, ἑτυμολογία, i. e. *explicatio no-*

minis, *ratione suæ originis.* Ea licet scitu necessaria Medico sit, fallax tamen, & incertum præbet argumentum, teste Galen. l. 2. de Hippocr. & Plat. decr. c. 2.

EVACUATIO, κενώσεις. Vide *Cenosis.* Duplex est, alia naturalis, artificialis alia. Id quod supra omisum est.

EUÆMIA, εὐαμία, i. e. *bonitas sanguinis.* Legitur apud Fernel. l. 2. Pathol. c. 14.

EUALTHEs, εὐαλθής, qui facile sanatur, Hipp. 2. de artic. t. 47. & c. 4. t. 35. inde *Erotianus* εὐαλθία, εὐφρόπεια.

EUANALEPTOS, εὐανάληπτος, qui facile ex morbo vires recolligit; fere idem qui cum priori, Hipp. l. 6. f. 4. Epid. t. 8.

EUANASPHALTOS, εὐανάσφαλτος, idem, quod εὐαλθής, cui opponitur δυσανάσφαλτος, qui difficulter curatur, Hipp. l. de Alim. VI. 5. 7.

EVANESCO, ἀφανίζομαι. Vide *Aphanizomæ.*

EUANTHES, εὐανθής, floridus. Pro diversa tamen *subjectorum*, de quibus dicitur, natura, diversimodo quoque exponi debet, v. g. quando de sanguine, significat *ruilantem*, Hippocr. Coac. t. 631. Si de urina, *rubicundam* & *pellucidam* notat, *ibid. t. 586.* Descendit à verbo εὐαθία, *bene floreo*, l. de nat. mul. VIII. 1. quamvis suspecta lectio videatur pro εὐθία, *excurro.*

EUAPHION, εὐάφιον, nomen medicamenti ad hæmorrhoidas, sic dicti à *lenitudine*, cujus meminit Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 7.

EUAPOLYTOS, εὐάπολυτος, dicitur de eo, quod facile absolvitur, recedit, aut abscedit, Hippocr. I. de artic. t. 69. & in *Mochlic.*

EVAPORATIO, *Evaporans*, διαφόρησις, διαφορηπής. Vide *Diaphoresis.* *Evaporatio* quoque Chymicis dicitur *sublimatio liquidæ materiæ*, & *resolutio in halitus.* Est & *secundus modus Dissolutionis artificialis aquarum Thermalium* ad investigandas particulas minerales. Vide *Dissolutio.* De *Evaporatione aquæ*, quæ fit, cum *Aqua paradisi* ascendit in cælum, ac guttatim in terram decedit, vide *M. Joh. Isaaci oper. miner. cap. 24. in Th. Chymic. Tom. III. p. 430.*

EUBASTACTOS, εὐβάστακτος, i. e. *qui probe sustentatur.* Usurpatur de *vulnere* in deligatione re aliqua molli, supposita probe sustento, Hipp. 3. de fract. t. 31.

EUCARDIOS, εὐκάρδιος, idem, quod εὐσπύγχος, *ventriculo gravis*, Galen. in Exeg. Diel. Hipp.

EUCATASCEPTOS, εὐκατίσκηptos, bene deorsum vergens. Junctum legitur cum p. a. dicto εὐβάστακτος, de *vulnere.* Hipp. d. l.

EUCHERES, εὐχερής, facilis, periculo vacans. Dicitur de *convulsionibus*, Hipp. 1. Prorrhet. f. 3. t. 27. Coac. t. 349. Opponitur δυσχερής, difficilis. Vide supra *Dyscheres.*

EUCHROEA, εὐχροία, *bonitas coloris*, v. g. *Faciei*, Hipp. Coac. t. 67. & 213. Dicitur alias *saturus rubor*, qui fixus & stabilis, non refluus, ut in *verecundiam* datis, *Linden. Ex. IV. §. 60.* Index est *sanguinis boni*, & *sanitatis documentum.* Tales homines dicuntur εὐχρόοι, Hipp.

Hipp. 4. aph. 42. cui opponuntur *Ἰσχυροί*. Jung. Diet. n. 364. *Ἰσχυροί* quoque nomen est Emplastri ap. Scribon. Larg. comp. 203. & meminit quoque Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Junge Rhod. in not. ad Scribon. loc.

EUCHYLOS, *ἰσχυλός*, succi bonitate præditus. Adv. *ἰσχυλός* legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mulier. XXXIII. 2. Dicitur & *ἰσχυρός*.

EUCHYMIA, *ἰσχυμία*, i. e. succorum in corpore bonitas, Gal. l. 2. S. Fac. c. 13. Imprimis dicitur de alimentis bonum succum nutricium præbentibus. Unde Gal. integrum libellum conscripsit de bonis & moli succi cibis, *περὶ ἰσχυμίας καὶ κοκχυμίας*. *Ἰσχυμός* quoque dicitur *τροφή*, nutrimentum boni succi, l. 6. de san. tu. c. 7.

EUCINETOS, *δυσκίνητος*, motu facilis, expeditus ad motum, mobilis, Hipp. 3. aph. 17. Vid. Diet. n. 353.

EUCOELIOS, *δυσκόλιος*, dicitur de cœasis recentibus, quod *alvum* leniter subducant, plus tamen, quam natura per se faceret, apud Dioscorid. l. 1. c. 134. vel juxta Saracen. 157.

EUCRASIA, *δυσκρασία*, Temperamentum bonum significat, id est, conveniens uniuscujusque naturæ, ætati, sexui, & vitæ conditioni. Hinc magna est ejus latitudo, Galen. l. 1. de san. tu. 5. Et qui tales adeptus est, dicitur *ἰσκρατός*, bene temperatus; qui caret, *δυσκρατός*, Galen. 2. de Temper. c. 1. In quo vero consistat temperamentum, de eo vide supra *Crasis*.

EUCRINES, *δυσκρίνης*, duplicem habet significationem. Vel enim notat *distinctum*, explicatum, *discretum*, Galen. c. 2. de iis, q. in med. l. 2. & 22. vel significat *judicatu facilis*, & dicitur de morbis, Hipp. 3. aph. 8. ubi opponuntur etiam *δυσκράτοι*, *judicatu difficiles*. Item l. 2. Epid. f. 1. 20. 21. Idem de signis boni iudicii, v. gr. de excrementis alvi, *Coac.* l. 61 5. Dicitur & *ἰσκρατός*, l. 1. aph. 12. Jung. Diet. n. 354. 355.

EUCYCLOS, *ἰσκυκλός*, orbicularis, circularis. Dicitur de deligatione partem affectam circumcirca complectente, Hippocr. 2. de iis, q. in med. l. 2. quamvis alii *ἰσκυκλός* legant.

EUDEPSETOS, *bene mollius*, subactus. Legitur de Corio, Hipp. 2. de artic. l. 13.

EUDIA, *ἁδία*, significat *serenitatem*, & tranquillitatem aëris, maris, cœli, regionis. Occurrit aliquoties, ut & adjectivum *ἰσθός*, *serenus*, apud Hipp. v. g. 3. aph. 12. l. de A. L. & A. XXV. 4. XXVI. 4. XXXII. 2. l. de Insomn. XI. 1. l. 7. Epid. LI. 13. Vide *Foëf. Oecon.* p. 247. Diet. n. 349.

EUADIAPNEUSTOS, *δυσδιάπνευστος*, dicitur, cui *libera est corporis transpiratio*, quod hominum genus nec assidue ægrotat, nec longo tempore, ideo quod excrementa fuliginosa & vaporosa facile per halitum digerantur, Gor p. 159.

EUECOOS, *δυσήκος*, dicitur *qui auditu pollet*, Hipp. 3. aph. 17. Jung. Diet. n. 351.

EUECPLYTOS, *δυσέπλυτος*, dicitur de eo, quod

vim habet detergendi, abluendi. Epitheton *Pisfanæ* apud Hipp. 1. de R. V. I. A. l. 18.

EUECTICUS, *δυσεκτικός*. Vide *Euexia*.

EUEIDES, *δυσείδης*. Vide *Fulchritudo*.

EUELCES, *δυσέλκης*, cui *ulcera facile sanantur*. Vide *Dysfelcia*.

EUELPIDION, *δυσελπίδιον*, epitheton *Collyrii* liquidi *Diarrhodon* dicti, quod & *Diasmyrnum* vocatur apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7.

EUEMBOLOS, *δυσέμβολος*, dicitur *Chirurgus luxata instaurandi & restituenti probe peritus*, teste Lang. l. 1. ep. 82.

EUEMES, *δυσήμης*, *facilis ad vomendum*, propensus ad vomitum, cui opponitur *δυσήμης*, Hipp. 4. aph. 6. 7. Dieter. n. 352.

EUENIOS, *δυσήνιος* dicitur, *qui facile cedit*, & *compescitur*, v. gr. *Torpor*, ap. Hipp. l. de *Virgin. morb.* II. 16.

EUEVENTORIUS, hoc epitheton legitur apud I. C. Claudinum *de ingressu ab infirmos* l. 2. c. 2. & usurpatur de *Venæ sectione*, quæ solum refrigerationis, non evacuationis, gratia instituitur. Fortassis rectius diceretur, *Evenulatoria*.

EUEVENTILATIO, proprie dicitur, quando aliquid jactatur in aëre, v. gr. *linreamina*, *Kuland*. Verbum *evenilo* Gr. dicitur *λεμύλιον*, vel *ἐλεμύλιον*.

EUEVENTUS, *δυσεβήσιον*, *δυσεβησμένον*, *ἐκβησμένον*, Hippocr. dictus, 2. *Prorrh.* XVII. 6. de *dec. orn.* IX. 3. f. 4. de R. V. I. A. l. 66. terminus est notissimus, denotans *exitum* morborum sive ad salutem, sive ad mortem. Dicitur & *Terminatio morbi*, Dieter. num. 823. De *eventus* divisione. Vid. *Dogm. Med.* G. P. III. c. 6. *Dogm.* 3.

EUEPÆSTHETOS, *δυσπαίδητος*, sensu acri & exquisito præditus, Hippocr. l. 1. de morb. mul. LXV. 4.

EUEPIA, *δυσπία*, *facundia*, verborum elegantia etiam Medico conveniens ad persuadendum ægris, Hipp. l. de *dec. orn.* II. 33.

EUERES, *ἰσέρης*, significat proprie *remigationi aptum*. Late tamen tribuitur omni instrumento etiam Medico & Chirurgico idoneo, & ad usum expedito, Hipp. l. de *Medico*, III. 8.

EUERRICULUM dicitur *Paræo Specillum*, quo post extractum calculum vesica expurgari potest à sabulo, sanguinis grumis aliisque præter naturam corpusculis. l. 16. *Chir. c.* 42.

EUERSIO, *ἐκτροπή*, *ἐκτρέσις*, stricte dicitur de *affectu palpebrarum*. Vide supra *Ectropion*. Jung. *Forell.* l. 15. *Of.* 41.

EUESTRUM, dicitur *Firmamenti perpetuum* in quatuor elementorum mundi. Idem *Spiritus Propheicus*, qui per præcedens signum præfigit, & aliquid certo prædicit. Item *Corpus sidereum hominis*, quod
nolis

nobis aut mortem futuram, aut aliud malum indicat; Rul. & Iohnf. in *Lexicis*. Confer. ad Paracels. *Tract.* 2. de *pestilentiâ*, item l. 9. de *Nat. rer. fere ad fin.* l. 2. *Philos. ad Atheniens.* t. 18. *seqq.*

EUETHES, εὐθής, i. e. boni moris. Vide *Benignus*.

EUEXIA, εὐεξία, est bona corporis habitudo, vel bonus corporis habitus, Galen. l. de *san. tu.* c. 8. uti huic opposita *Cachexia*, i. e. pravus corporis habitus, εὐεξία καὶ καχεξία. De hæc superius dictum in *Cachexia*. Illam complent bona omnium partium temperies, actionum robur, euchymia, sanguinis, carnis, totiusque corporis symmetria, quemadmodum hoc patet ex eleganti descriptione apud Hippocr. in *præcept.* IX. 1. *seqq.* Est autem duplex hæc εὐεξία, una est, ἀπλῶς, quæ in optima corporis constitutione deprehenditur: altera vero μετὰ προσοδήκους εὐεξία, quam habent singulæ corporum naturæ propriam, & in comparatione dictam. Itaque ἡ ἀπλῶς εὐεξία nihil aliud est, quam perfecta & absoluta sanitas, quæque non facile à causis insalubribus offenditur, sed quia ἰξίς, i. e. habitus est, firma constantique perseverat. Quæ autem ab hac deficit, modo nondum vitiosa sit, non jam εὐεξία, sed ab omnibus ὑγίεια, sanitas, nuncupatur, scil. in latitudine, quæ eadem est cum μετὰ τῆς προσοδήκους εὐεξία. Tunc enim non simpliciter, sed hujus vel illius εὐεξία dicitur. Sic ἡ τῶν ἀθλητῶν εὐεξία, bonus athletarum habitus, non simpliciter talis dicitur, quoniam optima non est, quam periculo proximam esse Hippocr. pronuntiavit, & negavit, natura esse comparatam. Nam ut reliqua habuerit optima, atamen sanguis, & præcipue carnosum genus in ea supra modum excrevit, ex 1. *aphor.* 3. Hæc Castell. Derivatur ab *Euexia Euecticus*, εὐεκτικός, & non modo dicitur de hominibus, qui tali gaudent εὐεξία, Dieter. n. 350. ex Plutarcho; sed etiam ars, & pars Medicinæ, quam alii *Gymnasticam* vocant, *Euectica* appellatur, quæ optimum corpori habitum inducere studet, Gal. ad *Thrasylbul.* c. 30. & de *subfig. emp.* c. 4. Jungatur Lang, l. 1. ep. 51.

EVISTIOLA, denotat affectum externum in nucha excresecentem, à cerebri impuritate inveterata, quam Lepram vocat abusive Paracels. *Schol. in lib. 6. Paragraphor.*

EULE, εὐλή, vermis. Et quidem εὐλή dicitur peculiariter illi, qui in corpore ex vulnere, vel ulcere nascuntur. Occurrit hoc vocabulum apud Hipp. l. 1. de *morb. mul.* Cl. 43. 47.

EULOGIUM, dicuntur Rhafi *Exanthemata*, *Variola*, & *Morbilli*, teste Foreit. l. 6. *Obs.* 41. in *Schol.*

EULYLOS, εὐλύτος, solus facilis. De excrementis usurpatur apud Hippocr. 2. *Prognost.* t. 65. *Coac.* t. 135. 455. 644. De orificio uteri, l. 2. de *morb. mul.* IIX. 19.

EUMENES, εὐμηνής, benevolus, amicus; Hippocr. 3. de *R. V. I. A.* t. 30. lib. 1. de *morb. mul.* LXIII. 23. Ali-

quando & firmum, scil. absque violentia, notat, 2. de *artic.* t. 28. 32.

EUNEB, εὐνή, cubile, cubatio, Hippocr. 2. de *R. V. I. A.* t. 50. ubi jungitur cum κρήνη. Vide *Cubile*. Interdum vero etiam coitum significat, l. 2. de *morb. mul.* LXI. 6.

EUNOSOS, εὐνοσος, dicitur, qui proclivis est ad morbum sive labilis in passionem, uti scripsit Cael. *Aurel.* l. 1. *Auct. morb.* c. 1. p. m. 10.

EUNUCHION, lactuca, ab effectu, quia venerem comprimit, Rod. à Castro *lib.* 1. *cap.* 15. de *morb. mul.*

EUNUCHUS, εὐνεχός. Vide *Castratus*. Meminit Hippocr. 6. *aph.* 28. Jung. Dieter. n. 357. Dicitur & Latinis *Spado*.

EUOCHIA, εὐοχία, Convivium, epulæ lautæ, opiparæ. Hinc verbum εὐοχέομαι, epulor large, quo usus Hippocr. l. 1. de *morb. mul.* XIV. 4. 7.

EUOCHOS, εὐοχος, validus, firmus, firmiter tenens. De vinculo usurpatur, Hipp. 3. de *artic.* t. 22. & de figura corporis, sive positu ad membrum læsum citra molestiam tenendum, 3. de *fractur.* t. 63.

EUODES, εὐώδης, suaveolens; contra δυσώδης. Vide *Dysodes*. *Ευώδης* legitur l. 5. *Epid.* XXVII. 7. est & nomen Collyrii εὐώδης apud Scrib. L. n. 26. Vid. *Rhod.* in *not.* ad h. l.

EUODIA, Euodos, εὐοδία, εὐώδης, εὐώδης, facilis via. Vide *Anodia*.

EVOMITIO, idem, quod Vomitus. Vide *Emetos*.

EUONCOS, εὐονκος, justa mole præditus, medicriter tumidus. De ventre Hippocr. 2. *prognost.* t. 19.

EUPARAGOGOS, εὐπαράγωγος, agilis, dispositus. De ossibus apud Hipp. 1. de *fract.* t. 41.

EUPATHIA, εὐπάθεια. Vide *Dyspathia*.

EUPREGES, εὐπρηγής, solidus, compactus, densus. Tribuitur utero, Hipp. l. 1. de *morb. mul.* LXXVII. 3.

EUPETES, εὐπετής, promptus, facilis, proclivis. Usurpatur de excretionibus & fluxionibus, l. 1. de *morb. mul.* XCI. 9. l. 2. de *morb.* XXVII. 13. de gestatione in utero, l. de *Septim. pariu* III. 15. & alibi sæpius. *Ευπέτης* quoque significat oñium, ignaviam, 2. de *Nat. hum.* t. 14. Jung. *Foët.* p. 251.

EUPHLECTÓS, εὐφλεκτός, dicitur de eo, quod facile flammam concipit, Linden. *Ex.* IX. §. 61.

EUPHORBIIUM, εὐφορβιον, est succus concretus alicujus Plantæ arborecentis, quæ & *Euphorbia* dicitur Plinio & Sereno (vide Keachen. in *not.* ad *Seren.* p. 284.) acerrimæ & causticæ facultatis. Unde correctione opus est. Vide Schroder. l. 4. *cl.* 4. n. 444.

EUPHORIA, Euphoros, εὐφορία, εὐφορῆς, tolerantia, toleratus facilis. Pertinet inter *Criteria* dextri usus remedium, una cum altero εὐμφορία, Hipp. 1. *aph.* 2. & 23. *cap.* 3. in 1. *Provrh.* t. 22. *Coac.* t. 257. l. 6. *Epid.* f. 4. t. 12. & f. 7. t. 6. Jung. Dieter. n. 363.

EUPHRONE, εὐφρονη, idem, quod νῆξ, Nox. Non solum vocab. Poëtis usitatum, sed & Hippocr. l. de *nar.* mul.

mil. CVII. 4. l. 1. de morb. mul. LXII. 17. 26. 22. & alibi. Poëf. p. 254.

EUPHYIA, εὐφύια, *bonitatem naturæ significat; Hipp. 4. de artic. l. 64. Gal. l. 1. de V. P. c. 9. Εὐφύια, i. e. partium naturalis constitutio, & bona dispositio. C. Hofm. com. ad d. Gal. l. n. 37.*

EUPNOEA, εὐπνοία, *respirationis facilitas, vel Respiratio sec. naturam, cui opponitur δύσπνοια, Difficultas respirandi, de qua supra in Dyspnœa. Indicat vero εὐπνοία neque thoracem, neque cor, neque pulmonem, neque septum transversum, neque ullas partes adjacentes affectu aliquo detineri, Galen. c. 1. Prognost. t. 25. Balneum quoque, quod levem respirationem facit, dicitur εὐπνοίον, 3. de R. V. I. A. t. 58.*

EUPORIA, εὐπορία, *promissio, expeditio, facilitas operandi, Hippocr. 2. de iis, q. in med. t. 1. Hinc εὐπορία dicuntur Medicis remedia, vel facile parabilia, quæ apud singulos copiose in promptu sunt, Galen. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. vel promptæ activitatis. Ita Gal. & Dioscor. integros libellos περὶ εὐπορίων scripserunt, quos & alii recentiores sunt imitati.*

BURHYTHMIA, βυρhythμία, *vel dicitur de pulsus concinnitate, quando suum rhythmum & ordinem ætati, naturæ, & temperamento proprium servat, & talis pulsus dicitur βυρhythμῶς, à sanguinis homogenea fermentatione & distributione æquabili dependens, Galen. l. 1. de differ. puls. c. 9. Alias & βυρhythμία in genere dicitur de chirurgica curandi ratione jucunda, cum Chirurgus commoditatis & expedite instrumentis utitur ad artem accommodatis, Hipp. l. de dec. orn. VII. 20. & 2. de iis, q. in medic. t. 1. Jung. Lind. Ex. XVI. §. 2.*

EUROBOS, εὐροβῶς, à quibusdam ita dictus lapis Judaicus, quasi facile fluens, quod urinam movere, & calculos frangere dicatur. Gorr. p. 160.

EUROS, εὐρός, *significat suum, mucorem, humorem corruptum & putrefactum. Legitur ap. Willis de ferm. c. 8. ubi rationem illius corruptionis tradidit. Unde εὐράδης, vel εὐράεις, de eo dicitur, quod mucoris particeps est, ibid.*

EURRHUS, εὐρρηῶς, *viscus, fluidus, facile fluens. Dicitur de corporibus dispositis ad excretionem, Hipp. 2. aph. 9. Vide Dieter. n. 358.*

EURUS, εὐρῶς, *ventus ab Oriente spirans, Galen. 5. M. M. 7. salutaris præ aliis. Dicitur & Subsolanus. Vide Dieter. n. 578. Commentum Paracelsicum de Euro Microcosmico hominis in Pysoro vide Parac. de Colica. Euronus est ventus participans de plaga cœli Septentrionali & Orientali.*

EURYCHORIA, εὐρυχωρία, *sinus, spatium, cavitas interna, Gorr. Capacitatem reddidit. Casp. Hofm. com. ad Gal. l. de V. P. n. 1167.*

EUSARCOS, εὐσαρκῶς, *bene carnosum, quadratum significat, sed tamen σύμμετρον, cujus carnosâ moles non est impedimento in actionibus obeundis. Tale corpus nec gracile, nec minus crassum, sed medium Castelli Lexic. Med.*

inter hæc constituitur, Galen. l. 1. de Temper. c. 9. & l. 1. de causf. puls. c. 11. Gal. com. de sal. diet. t. 5. Egregiam εὐσαρκῶς descriptionem reperies apud Linden. Ex. XV. §. 109. Junge Diet. n. 359. Legitur vocab. apud Hipp. 4. aph. 7. 5. aph. 21.

EUSCHEMOSYNE, εὐσχημόσυνη, *significat decentem habitum Medici, five ornatum, cum artis suæ, quam sibi longo præceptionum usu confirmavit, dignitatem & autoritatem morum honestate & probitate, omnique Philosophiæ & melioris literaturæ utilis & necessariæ cognitione veluti conditam exornat, atque inde sibi gratiam, existimationem, & celebritatem apud alios conciliat. De hac integrum libellum scripsit Hippocrates περὶ εὐσχημόσυνης. Jungatur Linden. Exerc. II. §. 15. seqq.*

EUSCHETOS, εὐσχητῶς, *significat bene retentum, apud Hipp. 3. de iis, q. in med. t. 21.*

EUSEMIA, εὐσημία, *bonam significationem, five bonorum signorum præsentationem significat. Legitur apud Hippocr. l. 6. Epid. f. 2. t. 34. Hinc εὐσημῶς κελεύσας dicitur, quæ cum bonis signis à sua indicatoria die fuit indicata, ut quum undecimo die coctionem in urina, noctem gravem, quæ accessionem præcedit, insultus cum concussione pulsuum, criticam commotionem & sudores bonos citra horrenda pericula habuit, Gal. l. 1. de dieb. Critic. c. 7.*

EUSITIA, εὐσιτία, *bonum appetitum ad cibos & bonam cibationem, denotat. Inde εὐσιτοι dicuntur, qui cibi desiderio tenentur, & bono sunt ventriculo. Verbum est εὐσιτία, cibum appetentia capio, cui opponitur ἀσιτία, averfor cibos. Utrumque legitur in Hippocr. 2. aph. 31. 32. Vid. Dieter. n. 360. εὐσιτῶς vero in Coac. t. 127.*

EUSPLANCHNOS, εὐσπλαγχνῶς, *dicitur is, qui robustis est visceribus, Hippocr. l. 2. Prorrh. XI. c. XVII. 8.*

EUSTALIA, εὐσταλία, *decens ac succincta dispositio ac constitutio alicujus rei, vel partis dicitur. Ita de genu legitur apud Hippocr. 4. de artic. t. 64. & Adjectivum εὐσταλῆς de membris corporis, 3. de fractur. t. 52. l. de superfœ. V. 5. Adverb. εὐσταλῶς quoque non infrequens Hipp. notat, decenter, succincte, compositæ, l. de dec. orn. XI. 13. l. de iis, q. in med. t. 16. l. 2. t. 14.*

EUSTATHES, εὐσταθῆς, *stabilis, constans, firmus. Tribuitur ab Hippocr. anni temporibus, l. 3. Epid. sub finem status pestilentis; & morbis, 3. aph. 8. ubi & ἀνεστάτοις opponuntur, i. e. inconstantes. Item l. 2. Epid. f. l. 20. 21. Usurpari etiam potest de firma corporis constitutione sana, & de nutritione firma, uti ostendit Dieterich. n. 361.*

EUSTOMACHUS, εὐστόμαχος, *i. e. stomacho vel ventriculo conveniens & utilis. Epitheton cibi ventriculo grati, apud Gal. l. 6. de Tu. san. c. 9. fin.*

EUTAMIEUTOS, εὐταμῖευτῶς, *facile parabilis. S s Dicitur*

Dicitur de extensione, quæ facile promitur, & reconditur, Hipp. 2. de artic. 1. 32.

EUTAXIA, Ευταξία, h. e. ordinata corporis constitutio, & legitur apud G. Thomson. in *Actu Magneticæ*. Latine reddita per Gothofred. Heniken. c. 10. p. 65.

EUTHANASIA, Ευθανασία, uti Theologis notat beatam & placidam mortem fidelium: ita in Medicina significat mortem facilem absque gravioribus symptomatibus, v. g. convulsionibus. In qua significatione Octavianus Cæsarem Augustum accepisse autor est Sueton. in vii. Octav. cap. 99.

EUTHENIA, Ευθηνία, vigor, exuberantia, prospera valetudo, à verbo Ευθηνέω, prospere habeo, bene valeo, exubero, quo utus Hippocr. l. de A. L. & Ag. XXXII. 9. l. 6. Epid. f. 4. t. 26.

EUTHESIA, Ευθεςία, exponitur à Galeno per ingenium corporis habitum, quemadmodum & annus Ευθειας vocatur, h. e. fertilis & fecundus, in *Exec. dist. Hipp.* Proprie tamen & stricte potius videtur significare partium corporis bonam collocationem & situm optimum. Hinc Ευθεςια Hippocrati dicuntur, quæ bene sunt collocata & disposita, 3. de iis, q. in med. t. 21. & verbum Ευθεςίζω, de ossibus bene collocatis, 2. de fract. t. 65. & l. 1. de artic. t. 73. Transfertur etiam ad firmam & bonam deligationem, & spleniorum collocationem, 1. de fract. t. 32. Metaphorice vero Ευθεςια Hippocr. dicuntur accommodati, opportuni, l. de dec. orn. II. 21. 27.

EUTHYMIA, Ευθυμία, dicitur animi tranquillitas, bonitas, lætitia, securitas, quæ in ægris etiam utilis ad excitandam spiritus ascensionem. Meminit Hippocr. l. 5. Epid. XXXI. 15. & l. 7. XLV. 1. ubi simul Ευθυμία, animi abiectio, opponitur. Qui lætium hujusmodi animum habet, dicitur Ευθυμοσ.

EUTHYNTOS, Ευθυντος, dicitur de eo, quod e curvo in rectum reduci potest. Huic opponitur τὸ κερματινόν. Vide *Campior. Gorr. p. 160.*

EUTHYORIA, Ευθυωρία, Rectitudo, rectus trames, recta via. Non est aliud, quam directio quædam meatuum, per quos humorum deductiones fieri commode possunt. Hipp. alias peculiari nomine Ψέιν vocavit, de R. V. I. A. t. 29. (vide comm. Gal. ad h. l.) l. 1. de morb. mul. XXXIII. 12. & aliquos in L. de fract. Vide *Foëf. Oecon. p. 284.* Etiam Ψυωρία legitur 3. de fract. t. 31. Quamvis vero hæc rectitudo & consensus partium κατ' Ψέιν quotidiana experientia confirmata sit, ejus tamen rationem reddere valde difficile, si non impossibile, fatente Linden. *Med. Phys. l. 2. c. 15. §. 12. seqq.* & §. 63. quamvis à vero minime aberrasse nobis videatur Anton. Alvarez, Rectitudinem & directionem, dicens, in locorum communiōne & fibrarum ratione consistere. *Part. I. Conf. & epistol. Medicin. depuls. 11. contra Salvium Sclanum p. m. 64.*

EUTHYPOROS, Ευθυπορος, directus, in rectum procedens. Epitheton tensionis, quando membrum

fractum tenditur in directum, Galen. l. 6. *Meth. Med. c. 5.*

EUTHYS, Ευθυσ, Rectus. Dicitur & Ψυδς. Unde κατ' Ψυδ, e directio, legitur apud Hippocr. 1. de iis, q. in med. t. 15.

EUTOCOS, Ευτοκος, idem, quod Ευπτεκος, fecundus. Vide *Epietnos.*

EUTOLMIA, Ευτολμία, est affectus animi sanitatem conservando aut recuperando adjuvans, qui dicitur *Confidentia*, sive animi concitatio, cum ad adipiscendum magnum aliquod bonum, aut depellendum malum animus movetur. Martin. *Akakia in Gal. art. parv. p. 113. & 124.* Opponitur huic ατολμία, diffidentia, animi dejectio.

EUTONOS, Ευτονος, valens, firmus, robustus. Præsertim dicitur de corpore, ejusque membris solidis debitum tonum, vel tenorem obtinentibus, Hippocr. 3. aph. 16. Usurpavit etiam de exercitio valido absque celeritate, Gal. l. 2. de san. tuend. c. 9. Lind. *Ex. X. §. 110.* ita scripsit, Græci Ευτονον vocant, cui unus vel ut & perpetuus tenor atque constantia virtutis ac molliudinis est.

EUTRAPELIA, Ευτραπέλια, significat comitatem, affabilitatem, & debitam facilitatem, quam requirit in Medico Hippocr. de dec. orn. VII. 2. ubi αυσηρον, austeritas, n. 3. opponitur.

EUTROPHIA, Ευτροφία, id est, bona & uberior nutritio, Gal. l. 3. de san. tu. c. 8. Opponitur huic ελιγτροφία, paucior nutritio. *Ibid.*

EUTROPOS, Ευτροπος, variabilis, facile mutabilis. Hoc vocabulo veteres ambigua significatione usos esse, partim in bona, partim in mala, testatur Galen. c. 3. in 1. *Prorrhet. t. 6.*

EUTYCHIA, Ευτυχία, felicitatem, fortunam bonam significat, qua quandoque gaudent imperitiores Medici, Hippocr. de arte V. 8. Opponitur η αντυχία, fortuna adversa.

EVULSIO, Δσπηλμός, εκπηλμός, πλμός, à verbo Δσπηλω, evello, cujus meminit Hipp. 1. *Prognost. t. 23.* Dentium evulsionem invenisse Æsculapium tertium e Ciceron. l. 3. de Nat. Deor. c. 22. notavit Th. Janf. ab *Almelov. R. I. On. p. 20.*

EXACERBATIO, παραξυσμός. Vide *Paxoxyismus.*

EXACTUS, εκκερής, idem, quod ακελης, accuratus, Hipp. l. 3. de artic. t. 60. Vide Gal. *com. ad h. l. & c. i. de fractur. t. 45.* Exactior usus legitur apud Scribon. *Larg. n. 97.* ubi tamen Rhodius in *Lexic.* notat, cultioribus Latinis non esse vocem adeo puram; Martiali vero & Plinio Juniori non displicisse.

EXAEIREUMENOS, εξαειρευμένος, elevatus, asurgens. Dicitur de tumoribus p. n. apud Hippocr. 2. de fract. t. 72. & verbum εξαείρωμι, auollor, t. 64.

EXÆMOS, Ψξωμοσ, exsanguis, idem, quod λείψωμοσ, defectus sanguine ob multam profusionem. Unde verbum εξαμψωμοσ, sanguinolus, Lind. *Ex. XIII. §. 462. seq.*

EXÆRUMÆ, ἐξαιρέσιον, significat *perflavi*, ab aëre perspirari. Legitur in Hippocr. *de nat. puer.* XXXI. 5. quod male Scapula reddidit evanesco, contra sensum.

EXÆSIOS, ἐξάσιος, significat *immoderatum*, ingens, excedens. Hipp. l. 7. *Epid.* XLVII. 19.

EXÆTHRIAZOMENOS, ἐξαιθραζόμενος, aëvi libero, vel sub dio *expositus*. Hipp. l. 2. *Epid.* f. III. 9.

EXALIPTES, ἐξαλείπτεις, ἐξάλιπτεις, idem, quod *Aliptra*, unctor. Vide *Aliptra*.

EXALLAGE, ἐξαλλαγή, cum additamento τῷ χροῦς, dicitur immutatio coloris, & refertur inter vitia oculorum, quando humores in oculis calore peccaverint, unde *περόρασις* sive depravatam de coloribus judicium sequitur, ut ictero laborantibus, qui quicquid viderint, flavere arbitrantur. Theophrast. l. 4. *de causis plantar.* Nonus & alii.

EXALMA; *Exalms*, ἐξάλμα, ἐξάλσις, i. e. saltus, *exultus*, in specie de vertebrae suo loco eruptione, aut expulsionem dicitur, Hippocr. 3. *de artic.* t. 45. 46. à verbo ἐξάλωμα, *exilio*. *Ibid.*

EXALTATIO, Gr. dici potest *μικροερισμός*, terminus est Spagyricus, denotatque *Sublimationem*. Vel est operatio, qua res affectionibus mutata ad alioem substantiæ & virtutis dignitatem perducitur. Estque duplex: *Maturatio*, quæ nihil aliud est, quam exaltatio e rudi cruditate ad maturum & perfectum; cujus species quatuor sunt: *Digestio*, *Circulatio*, *Fermentatio* & *Projectio*, de quibus suis vide locis. De *Gradatione* vide etiam suo loco. Vel *Exaltatio* ita describitur, quod sit *subtilitatio*, *μικροχρονική*, res sensim dissolvendo in puriorem ac majorem virtutis suæ gradum transponens; & fit *Circulatione*, aut *Ablutione*. Hæc Rul. & Johnson. Vide & Georg. Ripley *Axiomata Philosophica* XII. *Portarum in Ih. Chym.* Vol. II. & Jos. Quercetani ad Jac. Aubertum, *Ibid.* nec non Libav. *Apocal. Hermetic. part. poster.* Notabilia & Porta X. de *Exaltatione in Tom. II.* p. 433. seq. *Exaltatio Aquæ* dicitur ipse Lapis Philosoph. apud Lagn. *Harm. Chym.* Vol. IV. p. 719.

EXAMBLOSIS, *Examblosia*, ἐξάμβλωσις, ἐξάμβλωμα, i. e. *Abortus*. Vide *Abortus*.

EXAMEN, ἐξέτασις, ἐξέτασις, significat *accuratam pervestigationem alicujus rei*. Ita dicitur *Examen*, *Examinatio* alimentorum, medicamentorum, ægrorum, membrorum &c. *Examen Vitrioli* legitur in Ger. *Dorneo Genealog. miner.* c. 15.

EXANASTOMOSIS, ἐξαναστόμισις, idem, quod *ἀναστόμισις*, *obsculorum in vasis apertio*. Vide *Anastomosis*.

EXANASTROPHE, ἐξαναστροφή, *Reconvalescentia*, & verbum ἐξαναστρίφω, *reconvalesco*, significat, *Dieter.* n. 298.

EXANEMUMÆ, ἐξανέμυσις, flatu; vel vento distendor, elevor. Hippocr. l. 1. *de morb. mul.* LII. 1. *de nat. mul.* LXIV. 1.

EXANGIZO, ἐξανγίζω, *exhaustio*; *evacuatio*. Hipp. l. *de ven. med.* XL. 9.

EXANGUIS, ἐξαιμοϋ, vide *Examos*. *Exanguis* quoque corporis partes dicuntur ossa, cartilagine, quæ humore naturæ suæ analogo aluntur lentore & albedine prædito, Gal. c. 3. *de artic.* t. 65.

EXANIMATIO, duplicem admittit significationem: (1) denotat veram mortem, & ita idem est, quod θάνατος. Quo sensu legitur apud Scrib. n. 196. (2) apparentem saltem mortem, & ita coincidit cum *animi deliquio*, Græce dicitur ἀψυχία, ἐψυχία, ἔκλυσις. Vide *Apsychia*, *Eclipsis*, *Epsychia*.

EXANTES, ἐξάντης, id est, *sanus*, incolumis, q. d. ἕξω τῆς ἀντης, *extra noxam*, Legitur in Hipp. l. 1. *de morb. X.* 56. l. 3. III. II. l. 5. *Epid.* XLX. 1. *lib. I. de morb. mul.* LXIX. 4.

EXANTHEMA, ἐξάνθημα, item ἐξάνθησις, in genere denotat omnem *efflorescentiam*, aut eruptionem præternaturalem in cute, sive cum aliqua solutione continui fuerit, ut sunt *Pustulæ*, *Papulæ*, *Variolæ*, quo etiam pertinent alia nomina, *Echrasmata*, *Eczesmata* &c. Sive absque soluta continuitate colorem saltem cutis mutatum, sive maculas cutaneas, Quo pertinent *Morbilli*, *Petechiæ*, *Maculæ Scorbuticæ*, *Hepaticæ*, *Lentiginæ*, &c. Vide Gal. *com. ad l. 6. aph.* 9. Hipp. *Dieter.* n. 299. *Foëf. Oec.* p. 213. seq. Verbum est ἐξανθίω, *effloresco*, erumpo. Quod etiam Hipp. de ulceribus usurpavit, l. *de morb. sacr.* VII. 8.

EXANTHROPIA, ἐξανθρωπία, idem est, quod ἀπανθρωπία, tertius gradus *Melancholiæ* juxta Wedel. *Patholog. Dogmat. sect. II.* c. 9. p. 597. Vide *Apanthropia*.

EXAPLOSIS, ἐξάπλωσις. Vide *Synneusis*.

EXAPSIS, ἐξάψις, *accensionem*, inflammationem significat. Usurpatur de alimentorum corruptione, quando in ventriculo succenduntur & æstuosi fiunt, quem effectum caseo tribuit Hippocr. 4. *de R. V. I. A.* t. 91. Provenit vero hoc à fermenti chylicantis nidorosa & salina sulphurea qualitate vitiosa.

EXARAGMA, ἐξάραγμα, idem, quod σύντριμμα, significare vult Gal. *collisionem*, *confractioem*, in *Exeg. dict.* Hipp.

EXARCHIATROS, ἐξαρχίατρος, dubium est, quid proprie significet. C. Hofm. inclinatur in hanc significationem, quod *Exarchiatru* sint *Comites Archiattorum*, qui præfunt Collegio Medico, l. 5. *Var. Lect.* c. 28. Quemadmodum & ἐξίατρος denotat talem Medicum, qui præ aliis artis sibi insignem peritiam paravit, d. l. c. 26.

EXARMA, ἐξάρμα, idem, quod ἵπωμα, *tumor elavus*. Hipp. l. 4. *Epid.* XX. 14.

EXARSIO significat *intemperiem valde calidam absque tumore à sanguinis exæstuatione & nimia effervescencia inductam*, & quidem cum siccitate, qualis in febribus hecticis reperitur, Fallop. *de Tum. p. n. cap.* 3. *Tom. I.* p. 621.

EXARTEMA, ἐξάρτημα, idem; quod *amuletum*; *periapium*, ligatura, ubi plerumque superstitiosa, aut vana, aut magica coincidunt. Robert. Keuchen. in *prolog.* ad *Q. Seren.* p. 54.

EXARTHREMA, ἐξάρθρωμα, ἐξάρθρωμα, ἐξάρθρωσις, *Luxatio* dicitur, & quidem totalis, quando totus articulus à sua sede naturali excidit. Gal. l. 2. *M. M. c. 2.* Dicitur & ἐκπίωσις, & ἐκπίωμα. Vide *Ectioma*. *Luxatio* vero parva vocatur *παρσίρθημα*. Vide *Luxatio*.

EXARTHROS, ἐξάρθρος, Hippocrat. dicitur quasi *exarticulatus*, cui articuli natura prominent & exerti sunt, *l. de artic. 1. 35.* Gal. in *comm. ad h. l.* quamvis & æger, cui membrum luxatum est, ἐξάρθρος dici possit.

EXARTICULATIO, ἐξάρθρωσις. Vide *Exarthrema*.

EXARYSIS, ἐξάρυσις, *exhaustionem* significat, idem, quod ἀπάντησις, vel ἐξάντησις, Gorr. p. 144. Derivatur à verbo ἐξάρύω, quo sæpe usus Hipp. *l. de Loc. in hom. XL. 3. 12.*

EXASPERATIO, ἀπαρησία, ἐξασπίσις, ἀσπίσις, idem, quod *Asperitas*. Vide *Asperitas*. Dicitur vel de morbo in superficie, quando partis alicujus superficies præternaturaliter inæqualis fit, quæ levis esse debeat, *Dogm. Med. Gen. l. 2. c. 4. dogm. 5.* Et in hac significatione legitur apud Scribon. *L. num. 72. & 222.* Ita fauces *exasperatæ* &c. vel de remedio, quo nimium lævigata exasperantur. Hipp. 6. *Epid. f. 2. t. 4.* & Galen. in *comm.* Talia medicamenta dicuntur *ἀσπρόντα*, *Exasperantia*, qualia sunt acria, acida, & adstringentia, Gal. c. 1. de *R. V. I. A. tit. 18.* *Exasperare* etiam sæpe à Medicis usurpatur pro *Exacerbare*, quando v. g. Dolor dicitur *exasperari*, h. e. augeri, exacerbari.

EXCALEFACTIO, idem, quod *Calefactio*, θερμάσις, vel θερμωσις.

EXCANDESCENTIA, ἐξουθενία, dicitur species *Ira* celerioris, quando quis levi etiam de causa ad iracundiam commovetur. *Præceps ira* quoque vocatur, & consistit in spirituum vitalium & animalium præpropera accensione & agitatione, sanguinisque præsertim circa præcordia æstu & ebullitione ad habitum corporis quoque diffusa. Pertinet igitur inter affectus & pathemata animi, quæ medio modo sese habent, ita ut quandoque causa morbifica esse possit, Gal. l. 3. de *diffic. respir. c. 10.* quandoque vero remedium præbeat pro calore excitando, Hippocr. l. 2. *Epid. f. IV. 26.* Qui ad hujusmodi iram proclives sunt, appellantur ἐξουθενιοί, Galen. c. 2. in 1. *Epid. 1. 78.* Vide *Poëf. Oec. p. 457.*

EXCANTATORIA, est species *Magia præstigiola* & diabolica, quæ & *Incantatoria* vocatur, de qua vide *Libav. Tom. IV. Oper. p. 29.*

EXCASTRATUS, idem, quod *Castratus*. Vide supra. *Scrib. L. n. 9. Rhod. in Lexic. Scrib.*

EXCAVATIO, λόρδωσις, vide *Lordosis*. Alias in genere *Excavatum*, idem, quod *Cavaum*. Vide *Cavatus*.

EXCEPTIO dicitur de medicamentis ficcis, quando incorporantur liquore quodam. Ita pulveres & species Theriacam ingredientibus dicuntur *excipi* melle, & simile quid etiam fieri solet in syrupis compositis, ubi ficca saccharo *excipiuntur*.

EXCEREBRATUS, ἀνεγκέφαλος, tropice dicitur insipiens, *amens*, Galen. l. 3. de *Hipp. & Pl. decr. c. 4.*

EXCERNICULUM vocant haud raro recentiores Medici partes excretioni alicujus humoris dicatas. Ita capsulas renales atrabiles Petruccius vocavit *excerniculum*, & receptaculum atræ bilis, *Spicil. Anat. p. 72.* & D. D. Wedel. *Pathol. sect. II. c. 3.* culum & cuticulam, uterum, penem, inter flatuum *excernicula* & emiliaria recenset.

EXCERPTUM, ἐκλογή. Vide *Eclogæ*.

EXCESTRENSE vocatur oleum quoddam e multis ingredientibus vegetabilibus oleo maceratis & coctis, cujus descriptio extat in *Pharmacopœa Coll. Lond. p. 325. seqq.*

EXCIDENTIA, ἐκπίωσις. Vide *Ectopsis*.

EXCIPULUM dicitur Vasculum vitreum, quo excipitur liquor e retorta vel alembici rostro destillans. Occurrit apud Paræum *Chirurg. l. 26. c. 5. & 9.* Legitur & in Petri Guiffonii *Dissertat. Epistolica de vribus Chymicorum principiiis.*

EXCISIO, ἐκτομή, ἐκτομή. Vide *Eccepe*.

EXCITATIO refertur inter species motuum naturalium, quæ comprehendit sub se fermentationem, digestionem, maturationem, volatilisationem, putrefactionem &c. quando videlicet à causa vel interna substantia spirituosâ à tenuiori vel externa agente particulæ misti inter se moventur, ut varias novas determinationes suscipiant à textura, poris & dispositione corporis, quemadmodum terminum hunc ita accepisse P. Franciscum Tertium de Lanis S. I. Brixensem *Tom. III. Magisterii Artis & Naturæ Libr. XV.* legitur in *Actis Eruditor. Lips. de Anno 1693. m. April. p. 146.*

EXCLAMATIO, βοή, idem, quod *Clamor*. Vide supra suo loco.

EXCLUSORIUM idem significat, quod *Fœtum* pellens vel abortum promovens medicamentum. Usurpatur à Theodoro Prisciano in *Phænomen. Euporistor. l. 3. Gynæcia dicto c. 6. p. m. 147.*

EXCOCTIO, ἐφθόσις, est species *Elixationis*, vel *Colliquationis*, quæ fit ob nimiam humiditatem, non autem siccitatem, uti fit in carnis elixis, quæ nimia redundante humiditate *excoctæ*, & exactæ sunt. Et tribuitur metaphorice corpori, quod per nimium somnum, veluti per quandam elixationem, dissolvitur. Hipp. 4. de *R. V. I. A. t. 55.* Gal. in *comm.* *Excoctio*, & *Excoctor* dicitur de liquatione metallorum crudorum, vulgo schmelzen. *Rul.*

EXCOECATIO, idem, quod *Cæcitas*.

EXCORIATIO, δαρσις. Vide *Darsis*: *Excoriatio*, vel *Excorians*. Vide *Ecdorias*,

EXCORS,

EXCORS, ἐκέρδιον, idem, quod *Secors*, quasi sine corde. Epitheton tropicum meticulosi. Gal. l. 3. de Hipp. & Pl. Decr. c. 4.

EXCORTICATIO, ἀπέκομμα, idem, quod *Decor-ticatio*, id est, *Corticis* exterioris detractio, usitata v. g. in 4. feminibus frigidis majoribus, Schroder. l. 1. c. 14. Fr. Hofm. in *Clav.* p. 28.

EXCREMENTUM, *Excrementum*, *Excernendum*, item haud raro abstractive *Excretio*, Gr. περίτρωμα, διαχόρημα, (vide *Diachorema*) in genere notat omne id, quod in corpore alendo nec confici, nec assimilari potuit. Cumque corpori non adnascatur, nec ad crescat, propterea per ipsius laxiora intus spatia supervacaneum errat, Gal. l. 1. de *san. tu.* c. 3. Vel *Excrementum* generaliter est omne superfluum per naturam ejectum. Rul. Accuratius vero ita describi possunt *Excrementa*, quod sint ea, quæ vel ex opificis instituto vel propter copiam, vel propter degenerem conditionem ex corpore secerni & ejici possunt. Unde fluit quoque divisio in *Excrementa Naturalia* sive sec. naturam; & *Præternaturalia*. Utrorumque Catalogum vide in *nostris Dogm. Medic. Gen. P. I. c. 9. & P. II. c. 11.* Jung. Dietr. n. 205, 206. Notanda quoque distinctio in *liquida & solida*, Linden. *Ex. XI.* §. 108. Dividuntur & in *Excrementa primæ, secundæ & tertiæ* coctionis. Dieter. & plerique institutionistæ. Maculas in Altris, ut & Ignes cadentes & familia Me-teora ignita *Excrementa* vocasse Parac. patet ex *tract. 1. de pestilitate*, & confirmat Libav. *T. IV. Oper. p. 147.*

EXCRESCENTIA, ὑπερσάρκωσις, σαρκῶφύια, caro *excrecens*, luxurians, est species morbi in numero excedente, quando massa quædam carnola p. natura-liter parti alicui accrescit, ex luxuriante succo nutritio, aut per solutionem continui aberrante; quo per-tinent *σύνκωσις, ficus, polypus, unguis in oculo &c.* Σαρ-κῶφύια meminit Hippocr. 3. de *fract. 1. 45.* quamvis mihi videatur potius significare regenerationem carnis perditæ necessariam non superfluum, ὑπερσάρκωσις vocatur à Gal. l. 3. *meth. med. c. 6.* & *ulcus*, cum ex-crescentia carnis dicitur ὑπέρσαρκα, l. 2. *M. M. c. 2.* Vid. & Scribon. n. 37. & 228. Verrucas similetque *excrecencias* collecto in conum lumine Lunæ per vitrum superradiatas, donec frigus intro senserint, sponte deinceps evanescere, scripsit Helmont. *tr. Formar. Ori. n. 55.*

EXCRETIO, διαχόρησις, vel sumitur proprie pro ipsa actione excernenda rejiciendi, estque Naturæ munus, Lind. *Ex. XIII.* §. 258. vel, quod frequentius, pro *Excremento* ipso actionem excretoriam præsupponente. Vide *Excrementum*.

EXCUSSIO quibusdam recentioribus significat existentiam causæ morbificæ extra partem affectam, v. g. in palpitatione cordis causâ morbificâ est vel ab intra & circa cor, & dicitur ab *Oppressionē*, vel aliunde

est, & dicitur ab *Excussione*. Bonet. *Anat. Pract. lib. 2. sect. 8. Obs. 31. in noi. p. 655.*

EXCUSSUS, Ital. *scrollato*, dicitur, quando quid madefactum iterum in aëre agitur, ut superflua humiditas adhærens separetur, ne medicamentum, cui intingitur, nimis adhæreat. Scrib. *L. num. 10.* Vide *Rhod. in noi.*

EXCUTATIO, ἐκέρσημα. Vide *Echyrifoma*.

EXECHEBRONCHOS, ἐξήχευγχον, *gutturifusus* dicitur, qui guttur in anteriorem partem prominens habet. Hipp. 3. de *artic. 1. 8.*

EXECHEGLUTOS, ἐξήχγλυτον, vocatur, qui prominentes habet nates, q. d. *Cluneminulus*, quales sunt, quibus utrumque femur in anteriorem partem luxatum est. Hipp. d. l. 1. 95.

EXEDENS, ἐδιδόμειον. Vide *Esthimenos*.

EXEGESIS, ἐξηγησις, est obscura orationis expli-catio. Gal. l. 2. de *diff. resp. c. 1. & com. 2. in 1. Epid. 1. 56.* Medico quoque necessaria & utilis. Dicitur & *Explanatio*.

EXELASIS, ἐξίλασις, vide *Explosio*.

EXELCOSIS, ἐξέλκωσις, i. e. *Exulceratio*. Legitur apud Mosch. de *morb. mul. c. 135.*

EXELCYSMUS, ἐξέλκυσμός, est ossis, vel ossium deductio à superficie in profundum. Gal. in *def. Med. fin.*

EXEMPLUM, παράδειγμα, quid significet, notum. Horum observationes Medico maxime necessarias esse, docet Gal. l. 9. *Meth. med. c. 4. in princ. & l. 2. de causis. puls. c. 13.*

EXENTERIZO, ἐξεντερίζω. Vide *Emedullo*.

EXENTHROPISMENOS, ἐξενθροπισμένον, ab ἐξουθροπίζω, id est, *ad hominis usum & naturam accommodatus*. Legitur apud Hippocr. l. de *oclimest. par. tu. III. 26.*

EXERAMA, ἐξίεσμα, *vomitum*, vel materiam vomitu rejectam significat, à verbo ἐξίεω, *vomitum re-jicio*, quo usus Hipp. l. 4. de *morb. XXIII. 16.* Signifi-cat etiam *exhaustio* l. 2. de *morb. LIX. 28.*

EXERCITATIO, ἄσκησις, *Exercitium*, ἄσκημα, γυμνάσιον. Dicitur de corpore & animo. Utraque necessaria scitu in Medicina, & utilis. Interdum etiam per abusum noxia. *Exercitatio* corporis consistit in motu locali corporis, & membrorum validiori. Cujus varias esse differentias docuit Fr. Vallerioli *libr. 2. LL. CC. cap. 10.* Vide *Dogm. Nostra Med. Gen. P. V. c. 5. dogm. 2.* & dividi possunt in *Serias & Ludicras*. Illæ *Laborum*, hæ *Ludorum* nomine venire solent. Quid sit *Exercitatio* sanitatis, ἄσκησις ὑγιῆς, docet Hippocr. l. 6. *Epid. f. 4. 1. 22.* Quando *exercitatio* salubris, vel insalubris sit, monstrat Gal. *Art. Med. c. 85.* *Exercitatio* acuta, cujus celeres sunt motus, γυμνάσιον ἐξυ, corpus extenuat; contraria crassum reddit. Multa corpus ficit, mediocris obesum præstat, l. 5. de *san. tu. c. 3.* *Mentis exercitatio* dicitur, Ss 3 quando

quando animus exercetur in artis alicujus studio cum assiduitate, & cura. Hippocr. etiam vocat *ἄσκησιν*, item *χρηστέβειν*, usum artis præceptorum, l. *Præcepti*. X. 16. 18. Hanc quoque inculcavit, ceu necessariam Gal. l. 2. de *loc. Aff. cap. 1.* ubi tres modos proposuit; quorum primus versatur circa corporis partes & membra; secundus circa causas & dispositiones; tertius circa accidentia & symptomata. Videantur plura loca, si placet, in *Theatro Mundellæ*, aliisque Autoribus.

EXERCHOMÆ, ἐξέρχουμαι, ab eo, recedo, & usurpatur aliquoties de morbo apud Hippocr. l. 2. de *morb.* XIII. 23. LXVII. 23. l. de *int. aff.* XLIX. 17. LI. 50. LIII. 17.

EXERRHOSIS, ἐξέρρῳσις, ἐξέρρῳσις, ἢ ἐξέρρῳσις, idem, quod *εὐρῳσὴ*, Effluxus, effluvium. Legitur in Hipp. l. 6. *Epid.* f. 6. t. 27.

EXERYTHROS, ἐξέρυθρον, significat prærubrum; five valde rubrum. Alii de rubore extrinseco exponunt. Utrumque verum esse potest, pro diversitate subiecti, de quo dicitur, licet prior significatio sit usitata. Usurpatur vero apud Hippocr. de oculis c. 3. l. 1. *Prorrh.* t. 45. de excrementis & urinis d. l. t. 35. & f. 1. 31. *Coac.* t. 569. Vide *Foëf.* p. 217.

EXESTIÆ, ἐξέστιαι, dicuntur eminentiæ & extantia fila in lineis, quæ interdum emedita opera, interdum etiam temere fiunt. Et meminit hujus vocabuli Hippocr. 2. de *iis, q. in medic.* t. 26. Mendose legitur à Gal. & Erotiano ἐξέσις vel ἐξάσις.

EXESUS, διαβρωσμίον, idem, quod *Corrosus*, corruptus, σηπτὸς. Dicitur de dentibus apud Scrib. L. n. 53. 95.

EXETRIASMENOS, ἐξετριάσμιον, id est, colatus, percolatus, Galen. in *Exeg. dict.* Hipp.

EXEUCRINEO, ἐξευκρινῶ, significat Hippocr. σοαπτο, distincte & convenienter compono, diciturque de ossibus rite in naturalem sedem restituis, 2. de *fract.* t. 62.

EXEUNUCHIZO, ἐξευνεχίζω, significat castrare. Vide *Castratus*.

EXFOLIATIVUM, vide *Desquamatorium*.

EXHALATIO, ἀναθυμίασις, dicitur & *Evaporatio*. Græce etiam *πνεῦμα* vocatur, uti patet ex *Dieter. n.* 697. quia nihil aliud est, quam aër, vel spiritus per calorem in aërem e corporibus mixtis elevatus & discedens. Tres *exhalationum* species constituit Gal. l. de *causs. morb.* c. 3. fuliginosam, vaporensam, & fumosam, quamvis alibi etiam statuosæ meminerit, *com.* 5. in 6. *Epid.* t. 15. Verum nimis stricte usurpavit vocabulum *Exhalationis* de excrementitiis & præternaturalibus; cum tamen vera etiam ipse calor noster vitalis & Flammula, five Biolychnium nihil aliud sit, quam *Exhalatio spirituosæ*, ignea, quemadmodum hoc jam olim in publica quadam Disput. de *Fermentat. sanguinis* defendere non dubitavi, & suo calculo *Charlton. in Oecon. Anim. Ex. I.* aliique comprobantur. *Exhalatio*

quoque *Artificialis*; vel Chymica datur cum spiritus fæci per calorem in aërem elevati discedunt. Et fit potissimum in fæccis tritis, positisque super tabulis ferreis, vel catinis plani fundi, vel etiam clibanorum pavimentis; Igni succento, vel circum supràve adhibito torrentur; donec halitus sint absumpti, ut in venis metallicis evenit. *Rul. & Iohnf. Exhalata* naturalia in universum fæcem post se relinquere tam in vivis, quam inanimatis, excepto sanguine, vult *Helmont. w. Plas human. n.* 34. Verum adhuc dubitatur de assertionis hujus veritate.

EXHAUSTIO, ἐξάρωσις. Vide *Exarysis*.

EXHIBITIO, πείρισις, dicitur Hippocrati, quando æger se Medico exhibet & sistit, ad dignoscendum & curandum, 3. de *iis, q. in med.* t. 19. (vide *Gal. in comm. ad h. l.*) Ita & verbum *παρέχω*, exhibeo, hac significatione sumitur l. de *int. aff.* XXXVII. 13. Sed & de Medici officio dicitur, quod & reciproce sese ægro exhibere debeat expeditum, 1. *aph.* 1. Vid. *Dieter. n.* 654.

EXIATROS, ἐξίατρος. Vide *Exarchiatros*.

EXINANITIO, κένωσις. Vide *Cenosis*.

EXIPOTICOS, ἐξίπωπιος, epitheton aliquod medicamentorum digerentium aut præparantium, quod Gal. coincidere existimat cum *ὑπισπαστικός*, vel attractibus, l. 7. de *C. M. P. G.* c. 9. Enimvero major emphasis latet in hoc vocabulo ἐξίπωπιος, ad hodierna principia faciens; quatenus modum tacite exprimit, per quem operantur: Nimirum segregando excrementitiis portiones ab utilibus & in organis visceribusque colatoriis veluti exprimendo, & ad excretionem ita disponendo, de quo modo plura legantur in *Disp. nostr. de Purgat. modo ac viis ad alvum, annexa Remoris Purgationis*, θ. 43. seqq.

EXISCHIOS, ἐξίχιος, dicitur specialiter *Os femoris luxatum* ex acetabulo *Ishii*, vel *coxæ*, item *Coxa luxata*. Unde & illi homines, quibus nates rotundæ extant & coxa eminent, ἐξίχιοι vocantur, quos paulo superius ἐξυγγλέτους diximus. Vid. Hippocr. *Mochlic.* XI. 10. XXIV. 10. & 3. de *art.* t. 103.

EXISCHON, ἐξίχων, id est, prominens, tumidus, extans, cui opponitur ἑγκωλον, *incavatus*. Dicitur utrumque de oculis, 1. *Prognost.* t. 10.

EXISTIMATIVA Virtus vocatur species animæ sensitivæ exaltata, ultra *Imaginativam*, qua animal judicat, quod lupus est inimicus, & proles dilecta. Accedit proxime ad Rationalem, *Avic. l. 1. fen. 2. doctv.* t. c. 5.

EXITELOS, ἐξίτηλος, significat evanidum, exolescens, exile, diciturque de alimentis nullum incrementum conferentibus. Hippocr. de *Alim.* I. 7. Prædicatur etiam de defectu aliquo naturæ minoris, *Præcepti.* IX. 10. inde *Erotianus* idem dicit ἀδυνής, ac infirmus.

EXITIALIS, *Exitium*, ἐλίθηρον, ἐλίθηρον, idem; quod

quod *Perniciosus*, *Pernicies*. Dicitur de eventu morbi funesto, & signis eundem indicantibus.

EXITURA generaliter est omne *Apoſtēma*, quod sanie eicit. Rul. *Walther. in Sylv. Med. p. 10.* Latine etiam *Abſceſſus ſuppuratus* dici poteſt. Sæpe legitur hoc vocab. in *Avicenna*, idem ſignificans, quod *Abſceſſus*, quando materia colligitur in tumorem calidum, *l. 4. ſen. 3. tr. 1. c. 20. ſeqq.* *Jung. Foreſt. l. 1. Obſ. Chirurg. 1. Schol.* *Paracelſus* vero latius extendit, *Exiuram* dicens, quod omne excrementum alias naturale quidem, ſed corruptum ſit *Exiura*, v. g. mucus purulentus, urina putreſcens, ſudor & ſtercus putreſcens. Pus in auribus ipſi dicuntur *Exiuræ*, *l. de Ulceribus & Apoſtem. ſuppur. 6. 59.*

EXITUS, ἔξοδος, διέξοδος. Vide *Diexodos*. *Scribon. L. n. 192.* Sumitur etiam aliquando pro *Eventu* morbi.

EXMIRALDUS vocatur lapis quidam *ſaſſius*, aut *nativus*, cujus compoſitio, vel generatio ſatis obſcure deſcribitur à *Lullio Tract. Anima tranſmutat. Th. Ch. Vol. IV. p. 190.*

EXO, *Exothen*, ἔξω, ἔξωθεν, particula uſitata *Hippocrati*, in genere ſignificans *Externe*. Juncta vero cum articulo *τις*, vel ſignificat *partes corporis externas & remotiores* à corde, ceu fonte caloris, ut ſunt, manus, pedes, naſus, aures, labia, & aliquando tota cutis, uti patet *ex 4. aph. 48. collato cum 2. Prognost. t. 4.* Videatur *Linden. Med. Phyſiol. l. 2. c. 15. §. 11.* vel denotat *cauſas externas remotiores concurrentes in ſanitatis, vel morborum generatione.* Quo pertinet *1. aph. 1.* Jungatur *Dieter. n. 306.* Aliquando ſimpliciter poſitum ἔξω, ſoras, notat *locum exteriorē*, quo vergit materia morbiſica ſalutariter, *6. aph. 37. & 1. Prognost. t. 40.* Huic opponitur *ένω*, *intus*.

EXOCHAS, *Exoche*, ἔξοχός, ἔξοχη, dicitur in ano genitum *tuberculum*, quod callum nondum contraxit. Si namque jam contraxit, *κρινδύλωμο* vocatur. *p. 146.*

EXOCULATIO, ἔξομωτίσις, dicitur vel *totalis oculi ablatio*, vel *virtualis ejuſdem privatiō*. *C. Hofm. V. L. l. 4. c. 39.*

EXOCULATUS legitur apud *D. Henr. à Deventer in Arte obſtetricandi Cap. XLV. p. 200.* pro orbo oculis, aut cujus oculi lumen non capiunt.

EXODOS, ἔξοδος, *Exitus*. Vide *Diexodos*.

EXOLCYSMOS, ἔξολκυσις, idem, quod *Exelcysmos*. Vide *p. ſuperius*.

EXOMPHALOS, ἔξομφαλος, ſubſtantive & adjective accipitur. Subſtantive ſignificat *Umbilici prominentiam*, quæ variis de cauſis fit, *Gal. deſin. med.* Hinc *Hernia umbilicalis* ſpecies complectitur. Adjective notat *homines tali umbilici prominentia laborantes*, ſive rupto omento, aut peritonæo, aut procidente inteſtino, vel laxatis muſculis tranſverſis, ſive carne

ſubnata, ſive ſanguine, aut alio humore ibidem collecto. *Gal. l. de tum. p. n. c. 16.*

EXONCOMA, ἔξονκαμο, vocatur magnus & valde prominens tumor, Latin. *Prouberantia*, & uſurpatur à *Galeno* de protuberante vertebra poſt luxationem, *l. 4. de L. A. c. 3.* Legitur apud *Hippocr. l. II. Epid. ſect. 2. edit. Fœſ. p. 1017.* & mirum, quod *Fœſ.* neque in *Oeconomia ſua*, neque in *Annotationibus ad illum locum* vocem hanc expoſuerit.

EXONEIROSI, ἔξονείρωσις, pollutio nocturna, ſive feminis in ſomno excretio. Eſt ſpecies *Gonorrhææ*. De hac voce & verbo ἔξονείρωσις lege *Linden. Ex. XV. §. 35. ſeqq. ſere per totum.* Vide infra *Gonorrhæa*.

EXOPHTHALMIA, ἔξοφθαλμία, dicitur *Oculi totius prominentia* extra ſuam orbitam, qualem ex *hypochondriaca obſtructione* cum inſigni tumore conjuncta obortam notavit *Bonetus Med. Septentr. l. 1. f. 2. c. 64. p. 260.*

EXOPTOS, ἔξοπτος, percoctus, *excoctus*. *Hippocr. l. 7. Epid. LV. 15.* Vide *Biscoctus*.

EXORCISMUS, ἔξορκις, *Adjurationem* ſignificat, & quidem magicam, quæ dæmonia, quæ homines obſidebant, & morbis affligebant, proſſigantur. Cujus inventio *Salomoni* accepta referitur, teſte *Langio l. 1. Ep. 34.* *Exorcista* eſt ſuperſtitioſus artifex, qui manes ac ſpiritus adjurationibus evocat, ac apparere facit. Rul. Cur vero *Exorcistarum* verba non ſemper operentur, vide apud *Helmont. tr. de magnet. vuln. cur. n. 172.*

EXORESCENTIA febr. exacerbatio. *Petrus Merenda de rat. evacuationis l. 2.*

EXORNATORIUS, ἔξορνιτικός, κοιμωτικός. Vide *Commoticus, Coſmetica*.

EXOSIS, ἔξωσις, *expulſionem* ſignificat, *Hippocr. 3. de artic. t. 45.* à verbo ἔξωσις, *expellere*, quod legitur *l. 6. Epid. f. 2. t. 2.* quod idem eſt, quod *ἐκκεῖν, evacuare*, *Gal. in comm.*

EXOSIS, *Exos*, epitheton piſcis *Huſonis Ichthyocollæ*, ita dicti, quod oſſibus & ſpinis careat. Vide *Schrod. l. 5. cl. 3. n. 81.* *Aldrov. l. 4. de piſc. c. 11. & l. 5. c. 4.* *Hirudo* quoque *Exos* dicitur, teſte *R. Keuchen. ad Seren. p. 237.*

EXOSTOSIS, ἔξοſτις, Lat. *Exoſtatio*, *offis eminentia* & extuberatio, quacunque corporis parte præter naturam contigerit. Peculiari tamen nomine oſſium tubera, quæ in genis contingunt, *σπηλαιμοει* dicuntur. Non dubium eſt, hujus tumoris, qui præter naturam eſt, materiam craſſam eſſe & melancholicam. Sunt autem hujusmodi tumores Gallico morbo laborantibus familiares. Hæc *Gorr. p. 145.* & *Caſtell. ex Galen. l. de Tum. p. n. c. 14.* Meminit *c. l. 14. M. M. c. 7.*

EXOTHEN, ἔξωθεν. Vide *Exo*.

EXOTICOMANIA, ἔξοτικμανία, nomine hoc à *Reſ.*

Ros. Lentilio efficto indicatur amor remediortum perigrinorum, qua simplicium, qua compositorum, quam etiam rectissime improbat in *Miscell. Medico-Practica* Part. II. p. 548. cui opponitur *Exoticadenia*, *ἰξεδονία*, h. e. odium erga medicamenta peregrina, quæ etiam nulla digna laude est. d. l.

EXOTICUS, *ἰξωπικὸς*, *extraneus*, peregrinus. Remedia *exotica* dicuntur, quæ aliunde e peregrinis terris transferuntur; & horum usum non semper præferendum esse domesticis, judicat Schroder. l. 1. c. 13. & Fr. Hofm. in *clav. ad h. l.* p. 26.

EXPANSUS, *ἐκπνευμένος*. Vide *Ecepiamenos*.

EXPEDITIO, *ἀπορία*, idem, quod *promitudo*, facilitas in operationibus Medicis & Chirurgicis. Hipp. 2. de *iis*, q. in *medic.* 1. 1. Vide *Euporia*. *Expeditus* pro *Liberatus*, curatus, legitur apud Scrib. L. n. 171.

EXPELLENS, *ἀπικὸς*, *ἐκκρικτὸς*, epitheton est medicamentorum virtutem expellendi habentium, præsertim virus pestilens ad exteriora. Ita Decoctum *expellens* ejusmodi legitur apud Iunken in *Corpor. Pharmaceut.* Sect. III. c. 7. p. 401.

EXPERGEFACTIO, *ἰξηρησις*. Vide *Egregorisis*.

EXPERIENTIA, *πίρα*, *ἱμπειρία*. Vide *Empeiria*. *Experientia* varias species proposuit Cornel. Bontekoe in *opusculo de experientia*.

EXPERIMENTATOR dicitur Paracelsus, qui utitur remediis sine scientia ad fortem. *Paragran. tr.* 1. de *Philosoph. tr. de Epilepsia*, l. 1. de *morb. Podagric.*

EXPERIMENTUM, vocatur remedium, quod per experientiam innotuit; quamvis ratio virtutis nondum satis perspecta. Paracelsus vocat *Experimentum ad fortem* & sine scientia, *Labyrinth. Medicor.* c. 6. Alias etiam sæpe sumitur pro ipsa *Experientia*. Vide Dieter. n. 667. Quod sæpe etiam *Experimenta* fallant, testis est magistra stultorum *Experientia*.

EXPLANATIO, *ἰξηρησις*, idem, quod *Explicatio*. Vide *Exegefis*.

EXPLANTATIO, *ἀπόφυσις*, vide *Apophyssis*. Legitur apud Ingrass. *comm. in Gal. l. de Ossib.* p. 22.

EXPLETIO, *πλήρωσις*, *πληρωμὴ*, idem, quod *Repletio*, *Impletio*.

EXPLORATIO quid significet, ex aliis Lexicis jam notum esse debet. Refertur autem in foro Medico inter Chirurgicas operationes, denotans modum per instrumenta inquirendi in affectus attributa, v. g. profunditatem, cuniculos &c. Blas. *Medic. Un.* p. 38. *Exploratoria* instrumenta lege apud eund. d. l. pag. 71.

EXPLOSIO, *ἰξίλασις*, *ἰξίλαωσις*, *ἐκρηρησις*; hodieque terminus est receptissimus, quo exprimitur impetus ille, quem præstat pulvis pyrius, aurum fulminans & similes mixturæ nitro-sulphuræ, dum igni admoventur. Postea tropice applicatur ad spiritus animales, dum motum animale sive localem efficiunt in

statu sec. & præternat. ex hypothesi Willisi de *ferment.* c. 10. & *Patholog. cerebr.* c. 1. 2. *alibique*.

EXPOSITIO, *ἰκθισις*, idem, quod *ἰξηρησις*, *explicatio*.

EXPRESSIO, *ἐκπιεσις*, *ἰκθίσις*, est humidæ & tenuis substantiæ separatio à sicca & crassa per violentam & validam compressionem facta. Fit autem vel torculari, vel prelo, vel manu, vel aliis instrumentis, prout necessitas, aut vis major exigit. *Expressionis* usus latissime patet in infusis, decoctis, syrups, oleis, & id genus aliis. Weker. *Ant. Gen.* l. 3. c. 31. Rulandus paulo aliter descripsit: *Expressio* est extractio per præsum, quo coacta res substantiam forma liquida effundit. Ejus usus excellit in succis, & aliis quibusdam extrahendis.

EXPULSIO, *ἀσις*, *ἀποκρῖσις*, *ἰκθισις*, vide *Apocrisis*; *Eccrisis*. Adde & Rolf. *O. ac M. M. Sp.* l. 2. f. 3. c. 28. *Expulsoria ligamta* dicitur, quæ in antiquis ulceribus & sinibus locum habet, ut collectam e fundo materiam & colluviem extrudat, & ne quid amplius in locum affectum confluat, valide prohibeat. Forest. l. 6. *Obs. Chirurg.* II. *Schol.*

EXPULTRIX facultas, *ἀποκρῖτικὴ δύναμις*. Vide *Apocrisis*. Gal. l. 5. de *Loc. Aff.* c. 7.

EXPURGATIO, *ἐκκαθαρσις*, idem, quod *Purgatio*. Vide inf. in *Pur.*

EXQUISITUS, *ἀκριβὴς*; *γνήσιος*. Vide *Acribes*.

EXSICCATIO, *Ἐκκατῖο*, *ἕξηρανσις*, *ἀποξηρανσις*, *Exsiccans*, *ξηρατικὸς*. Vide *Siccatio*, *Siccans*, *Siccus*.

EXSOLUTIO, *Exolutio*, *ἕκλυσις*. Vide *Eclysis*.

EXSPIRATIO, *Ἐσπῖρατιο*, *ἐκπνοή*. Vide *Ecrnoë*. De *Expirationis* specie convulsiva vide Gal. l. 2. de *symp. caus.* c. 2. & 4. *aph.* 68.

EXSPUITIO, *πύρωμα*, *πύρωσις*. Vide *Ptyssis*. Hujus organon linguam esse vult Jacob. Rolandus de Belebad in *tr. Glossostomograph.* c. 3. Vid. *Ephem. N. C. Ann.* III. in *fin.*

EXSUCCATIO, *ἐκχύμαμα*, idem, quod *Sugillatio*. Vide *Ecchymoma*. Hipp. 3. de *iis*, q. in *med.* 1. 30.

EXSUCTIO, *ἐκμύησις*, idem, quod *suctio*, h. e. violenta attractio liquoris, quemadmodum infantes lac e papilla eliciunt ore.

EXSUDATIO, *ἰφιδρωσις*. Vide *Ephidrosis*.

EXSUFFLATIO, *ἐκφύσησις*. Vide *Ecphyssis*.

EXSUPERANTIA, *ἐπικρέτεια*. Vide *Epicrateia*.

EXSURRECTIO, *ἐνάστεισις*. Vide *Anastasis*.

EXTA, *σπλάγγνα*, *ἰσθμὸς*, idem, quod *viscera*, præsertim abdominis. In specie etiam solum de Hepate usurpatur à Poëtis, teste Aldrov. l. 19. *Orniith.* c. 17. Coincidit cum vocabulis *ἰκχίλιον*, & *Hira*. Vide *Encælion*. Unde & olium Sacrificii gentilium vaticinantes ex inspectione vicerum *Extispices* vocabantur, teste C. Hofm. C. ad *Gal. de V. P. n.* 189.

EXTENSIO, *πέσις*, *ἰκτισις*, *κρηπίσις*, *ἀνάπτεισις*; vide *Anastasis*, *Ectasis*, *Catastasis*, *Tasis*. *Extensio qualita-*

qualitatum in subiecto aliquo est acquisitio formæ accidentariæ, *Th. Chym. Vol. IV. p. 377.*

EXTENUATIO, λεπτοσύνη, λεπτονίσις, dicitur totius molis corporis detractio, immixtione & collapsio, aut subsidentia, aut utcumque appellare libet: cui opponitur παχυσύνη, *Incrassatio*, Gal. c. 3. in 6. *Epid. 1. 29.* Duplex vero esse potest *Extenuatio*: alia, quæ fit ab evacuatione sensibili, aut insensibili portionum utilium & nutritiarum excedente: altera, quæ oritur à cacochymia, sive collectione & præsentia portionum vitiosarum & inutilium. *Dieter. n. 499.*

EXTERGENS, *Exterforius*, ἑκτακτής, idem, quod *Abstergens*, *Detergens*. Vide *Abluentia*.

EXTERIOR, *Externus*, *Eximus*, ἔξω, ἔξωθεν. Vide *Exo*.

EXTINCTIO, σβέσις, communiter dicitur de flamma ignis vi quadam oppressa & e medio sublata. In foro Medico vero à nonnullis accipitur de specie quadam mortis, quando flamma vitalis suffocatur & supprimitur. Id quod etiam in iis, qui naturali morte intereunt, fieri circa dextrum ventriculum solet. Verbum *extinguo* etiam Gr. dicitur λπποσβίννμι. *Hipp. 1. aph. 14.* *Jung. Dieter. n. 88.* Verbum σβέσθηναι etiam usurpatur de tuberculis præter rationem evanescentibus, *Hipp. 4. de R. V. I. A. 1. c. 63.* Gal. *com. ad h. l.* Vide *Foëf. p. 560.*

EXTRA, ἔξω. Vide *Exo*.

EXTRACTIO, ἐξαγωγή, ἐξολκή, ἐξελκυσμός, ἐκχλωσις, accipitur dupliciter: 1. & proprie, chirurgice & corporaliter, quando opera manuarum & instrumentorum congruorum aliquid extrahitur. Quo perinet *Extractio* foetus, calculi, globorum & vulneris de quibus vide in *Chirurgicis*: 2. Pharmaceutice & improprie, & ita *Extractio* est digestio e corporea concretionem partes subtiliores ac puriores ab affuso aliquo menstruo apprehensas, relictis fecibus, dissolvens. V. g. fumo Rheubarbari q. v. illique pulverisato tantum spiritum infundo, ut quatuor digitis illi supernatet, clausoque vase per quatrimum ad digestionem in balneum colloco. Postea aperto vase per inclinationem spiritum coloratum à radice separo, affusoque alio spiritu vas clausum rursus ad digestionem pono, idque tantisper, donec spiritus non amplius coloratur. Tunc enim omnis Tinctura & Essentia e Rheubarbaro *extracta* est. Porro confusus omnibus *Extractionibus* spiritum in B. M. abstraho, residuamque essentiam in vitreo vase ad usum reservo, diciturque *Extractum Rhabarbari*. Vel *Extractio* est segregatio essentiarum, quæ e corpore suo extrahitur. Fit hic una etiam distractio, & potissimum ei famulatur resolutio commissurarum, nonnunquam etiam calcinatio, coactio & similes, & intelligitur *extrahi* essentia in unum collecta, & veluti prolici, quamquam id non fiat sine solutione continui & divulsionem. Et sic nobiliores esse distractionibus *Extractiones*. *Castelli Lexic. Med.*

manifestum est, quamquam interdum vel famulentur aliis vel eorum locum cedant. Hæc *Ruland. Adde Weker. Antidot. Gen. 1. 3. c. 35. Rolf. Chym. 1. 4. f. 3. c. 1. seqq. Jacob. le Mort Chym. Medico-Phys. cap. 15.* Interdum etiam *Extractio* sumitur pro *Evacuatione*, & coincidit cum *Eductione*. Vid. *Dieter. n. 61 & 54.*

EXTRACTUM, Gr. dici posset ἐπιός vel ἐκχλωμα, est, quod e corporea concretionem, relicta crassitie elementari, extrahitur. Estque hoc quasi medulla & pars nobilissima substantiæ totius in elementis producta, & quasi feminata, in quorum quoque sinu conservata est, & ad nobilitatis suæ perfectionem innutrita. Habet quidem radicem quadantenus ab elementis, unde etiam existit familiaritas congenerationis & sustentationis, sed principaliter à vi creatis Dei, & per cæli occultos influxus, porro etiam in natura conservantis dependet. Hinc *Extracta* præsertim nobiliora æthereæ & cœlestis naturæ dicuntur æmula, beneque præparata & dextre ad salutem humanam adhibita, Deo simul benedicente, multum in re medica possunt. Cum vero etiam ab elementis seu matricibus suis pleraque quam exactissime liberentur, (nam inæqualis est in his quoque elaboratio) constat inde, quomodo à magisteris differant, cum quibus elementa potius conjuncta manent, (nisi interdum negligatur quiddam, aut inter depurandum secedat) veruntamen exaltantur ad æmulationem *Extractorum*. Deinde etiam, quantas habeant in celeriter juvando, ob subtilitatem essentiarum penetrantem corpora tota, prærogativas, patet. Istitis autem appellatur nominibus, non quod plane ad elementa non pertineant *Extracta*, sed quod in collatione cum parte crassa, nobilis altera videatur Anima, Balsamus vitæ, Essentia purissima, & cœlestis naturæ esse (quamquam nonnihil etiam à cælo habeat) vel secundum materiam, si his aliqua fides est, qui in segregatione cœlestis lucis à terra obscura non omne abscidisse æthereum ex Platone putant, aut saltem postea in ortu mistorum aliquid inde repetitum, idque comprobatur ratio agentium e cælo corporum in hæc inferiora. Hæc *Ruland. & Johnson. Confer. etiam ad Lib. Syn. Arc. Ch. 1. 1. c. 5. & 1. 8. c. 9. seqq.* Liqueor ille pro diversitate materiæ varius, quo fit *Extractio*, dicitur à Medicis & Chymicis *Menstruum*. Plura circa *Extractorum* Historiam vide apud *Weker. Antidot. gen. 1. 1. c. 34. & Spec. 1. 2. f. 26. Schroder. 1. 2. c. 57. cum Clavi Frid. Hofmann. Rolf. d. 1. Wedel. Pharmac. Acroam. 1. 2. sect. 2. c. 8. Iunken. Corp. Pharmaceut. sect. III. c. 12. p. 677. seqq. plur.* ubi etiam Essentias liquidas ad *Extracta* refert. Alias idem Autor notanter in *Lex. Ch. Ph. P. 1. p. 113.* scripsit; Prout diversa sunt vegetabilium & animalium constitutiva, pro eo & diversa requiruntur menstrua, gummosa aquosis, resinosa spirituosissimis extrahi amant generaliter. *Dispensatoria Norimberg. &*

Augustan. cum Zwolferi *Animadvers.* & alios Autores, imprimis & D. D. Wedel. *Ph. I. A. F. l. 2. f. 2. c. 7.* & 8. Impugnavit earum virtutem & Magisteria prætulit Helmont. *tract. Pharmac. ac Dispensat. modern. n. 21. 22.*

EXTRANEUS, ἕξωτος. Vide *Exoticus.*

EXTRAVASATUS, EXTRAVENATUS, dicitur de sanguine, qui e vasis effluxit, sive adhuc hæreat intra partes corporis molliores, siccillationem, vel ecchymoma constituens; sive penitus e corpore separatus fuerit. Illud vocabulum frequentius in usu est. Hoc legitur apud Joh. Bapt. Carcan. *serm. 2. lect. 5. fol. m. 84. b.* *Extravenari* vel etiam *Extravasari* etiam dicitur de sanguine propter lætam arteriam rei coalescentem in aneurismate stagnante & sacculum efformante apud Hildan. *de gangr. & sphacelo. c. 4.*

EXTRAVERSIO, *Extraversens*, *Extraversum* hodieque à Chymicis usurpari solet pro opposito *Concentrationis*, quando vis quædam salina, alcalica vel acida, prius intus delitescens evocatur, ut eo citius vires suas exerat, v. g. in Mercurio vivo Sulphur peregrinum in mineris associatum operibus artis solet *extraverti*, unde vomitus, feces, salivationes, &c.

EXTREMUS, ἕχματος. Vide *Eschatos*. Omnium metallorum *extrema* vocantur Sulphur & Argentum vivum à Nicol. Flamello in *Annotation. additis Th. Chym. Vol. I. p. 733.*

EXTUBERATIO, idem, quod *protuberantia*. Dicitur etiam de ἐξαρθρώσει vertebræ, vel luxatione. Gal. *l. 9. de Hipp. & Plat. decr. c. 4.*

EXTUSSIO, ἀναθήπρω, ἀκθήπρω, significat materiam per *tussim* excerno. Occurrit apud Gal. *7. aph. 37. l. 7. de Simpl. Fac. §. Conus.* *Extussium* dicitur ἀναθήπρω in *l. de const. art. med. c. 16.*

EXUBERATIO, dicitur de Labore Spagyrico, quando tanquam ex uberibus emulgetur & extrahitur labore, v. g. cum Argento vivo minerali fit aqua prima. Libav. *Apoc. Hermet. Part. poster. Vid. Tom. II. Oper. p. 421.* Aliter Lull. in *Præctica c. 27.* quod *Exuberatio* humidi nutritivi & nutrientis fit appropriare nutrimentale ad temperamentum proportionatum qualitatis nutriti, ut non sit nimis frigidum, aut calidum, &c. *Vol. IV. Th. Ch. p. 164.*

EXUBERES, alias Græce δειράλακτοι, dicuntur pueri, qui uberum suctum jam desueverunt, quemadmodum *Sububeres*, ὑπομάστοι, qui adhuc sugunt, & sunt sub ubere. Keuchen. *ad Seren. p. 206.*

EXULCERATIO, ἔλκωσις, ἔλκωμα, ἔλκος, vide *Helcoma*, *Helcor.*

EXUMBILICATIO, ἐξομφαλος, ὀμφαλοκήλη; dicitur alias *Hernia umbilicalis*, *Umbilici prociencia*, περόπτωσις τῆς ὀμφαλῆς, Ægin. *l. 3. cap. 51.* Ægri quoque vocantur *Exumbilicati*, ab Ingrassia *comm. ad Avic. de Tum. p. n. p. 249.*

EXUNGULARE, rosarum folia liberare à foliis,

i. e. partibus albis, quæ capiti proximæ. Nic. Menander *de Ros.*

EXUROS, ἕξυρος, significat *in angustum tendens*, coarctatum. Usus Hippocr. *de pudendis lib. 2. de morb. mulier. XXI. 6.* & *de peffariis d. l. XXV. 13.*

EXUSTIO, idem, quod *Deustio*, ἕγκουσις. Vide *Encausis.*

EXUVIÆ, ἕννεα, λάφυρα, λιβηλαίς, vocantur cuticulæ, quas serpentes præsertim tempore verno exuunt & deponunt. Appellatur etiam ab aliis *Senecla*, *Syphar*, *Spolium*, *Vernatio*, *Exuvium*, Fœf. *p. 376.* Vide Aldrov. *lib. 1. Hist. Serp. & drac. c. 1.* Harum *Exuviarum* vero virtutem medicam lege apud Schroder. *l. 5. cl. 1. c. 33.* Alias & in latiori significatione *Exuvia* quoque significant omnia tegmina, vestes, lectos, indumenta, & ipsam quoque corporis cutem, teste Keuchen. *ad Q. Seren. p. 214.* Vide *Leberis*, *Geras.*

EXYDATOO, ἐξυδάτω, i. e. *in aquam resolvo*, diluo, in aqueam naturam converto. Legitur apud Hipp. *l. de fistul. III. 2.* & *l. 4. Epid. XXVII. 21.* Hinc ἐξυδάτωσις, idem, quod ἀπορροια τῆς αἵματώσεως, *frustrata sanguificatio*, quando loco sanguinis humor aquosus generatur & colligitur, unde promte aqua inter cutem emergit. Gorr. *pag. 146.*

EXYGIÆNO, ἐξυγιάνω, significat *convalesco*. Hipp. *2. de fract. 1. 12.*

EXYGROS, *Exygranomenos*, ἕξυγρος, ἐξυγρανόμηνος, h. e. *perhumidus*, valde humidus, perliquidus. Dicitur de Excrementis, Hippocr. *4. de R. V. I. A. 1. 4. Coac. 1. 613. c. 1. de morb. mulier. XXII. 4.*

EZEZICH, id est, *Sal.* Ruland, & Johnson. in *Lex.*

F.

FABA, κόμμος; est vocabulum æquivocum. Proprie notat *legumen* & fructum *siliquosum*, de quo vide Botnicos, & Schroder. *lib. 4. cl. 1. n. 140.* & passim apud Gal. Dioscor. Mercur. *V. L. l. 2. c. 6.* & alios. Ob cujus aliqualem similitudinem, præsertim respectu hili, glans penis *Faba* à quibusdam nationibus dicta fuit, teste Rolf. *O. ac Mesh. part. gener. dicat. Part. I. c. 52.* Deinde & improprie *Faba* est nomen ponderis, nimirum tertia pars scrupuli. Rul. & Johnf. quamvis & circa hujus determinationem res valde sit incerta propter varietatem *fabarum*. Siquidem *Faba Ægyptia* multo major, quam vulgaris, vel nostra, teste Galen. *lib. 1. de Al. Fac. c. 19.* Apud Scribon. aliquoties occurrit dosis medicamenti determinata per magnitudinem *fabæ*, ubi tamen interdum intelligenda est *fabæ* major drachmæ ponderi respondens, interdum Lupini granum quatuor granis pondere respondens. Vide Rhod. in *Nor. ad Compos. 13. 74. 75. 95.* Pythagoram quoque Ovum Philosophorum, h. e. *Lapidem vegetabilem*, animale & metallicum *Fabam* appel-

appellasse, vult Marcellus, docente Joh. Chryfippo Faniano *tr. de Artis metallicæ metamorphosi*, in *tr. Chymic. Vol. I. p. 41.* Vide *Cyamos*.

FABACIUM olim dicebatur *edulium ex fabis paratum*. C. Hofm. *l. 4. V. L. c. 38.* Legitur etiam in fœmin. *Fabacia*, genus libi e fabis confecti. Apitius in *Culinariibus*. Ital. Torta di fave, Favarella. Joh. Laurent. *Amalth. Onom. p. 348.*

FABER, *Fabricator*, *τίκτων, δημιουργός*, quid proprie significet, pueris quoque notum est, videlicet *opificem*, qui e materia solida & dura opus aliquod perficit. In foro Medico sumitur tropice. Ita natura, anima, flamma vitalis, imo & Deus ipse dicuntur *Fabri* naturales. Vide *Demiurgos*. Quam comparationem etiam Ger. Dorneus ita profecutus ad *Physicam Trismegisti Vol. I. Th. Chym. p. 372.* Uti lignum & ipsa dolabra nihil efficiunt, nisi *faber* illa moverit ad actum; ita cœlum & elementa nihil generare poterunt, nisi *faber*, aut *fabri* cœlestes in instrumento cœlo motum, ut animam excitent, medium instrumentum inter *fabrum* & materiam Elementorum. Fatetur hoc & Paracels. *Paramir. l. 2. c. 6.* Quo sensu etiam Helmont. Archeum suum *Fabri* titulo exornavit, *tr. Archeus faber*. Vide *Archeus*. *Faber* quoque nomen Piscis, cujus descriptionem & usum vide apud Aldrov. *l. 1. de Piscib. c. 25.* Athenæo *ζαλλεύς* dicitur. Instrumentum etiam aliquod operosum & magnum *faber* vocatur apud Oribas. *de machinam. cap. 25. in class. 7. oper. Gal. edit. Basil. Latina.*

FACETIÆ, *κόμεψυμο*. Vide *Compsuomenos*.

FACH est Medicina Turcica, conferens omnibus venenis, Santes Ardoyn. *l. 1. de venen. p. m. 63.*

FACIES, *πρόσωπον, vultus*, dicitur pars capitis anterior in homine non capillata, comprehendens quicquid tota fronte, auribus, oculis, naso, & ore ad mentum usque circumscribitur, Gal. *l. Introduct. c. 10.* Dividitur in superiorem, quæ *frons* dicitur, vel inferiorem, in qua organa sensuum externorum sunt, ut oculi, nares, aures, & os, in quo lingua aliæque partes latitant. Barth. *l. 3. Anat. in proœm.* Vide & C. Hofm. *C. in Gal. de V. P. n. 763.* In brutis vocari *faciem* *πρόσωπον*, & in avibus *ράμφον*, notarunt ex Polluce Gorr. & Castell. *Faciei* consideratio ad prognosin utilis est, vel in statu sec. vel p. n. De illa egit Hipp. *Coac. 1. 128. 296.* de bono colore, *ibid. 1. 213. 214. 1. Prorrh. f. 2. 1. 14. l. 6. Epid. f. 2. 1. 34.* Ad hanc vero pertinet, *facies cadaverosa*, sive *Hippocratica* dicta *πρόσωπον διαφθόρον*, quæ descripta legitur *Coac. 1. 212.* Vide *Dogm. nostrâ P. III. c. 6. d. 4. Sylv. Prax. Med. l. 1. c. 37. §. 17.* Utramque considerationem conjunxit Rolf. *Ord. ac M. Med. Sp. l. 3. f. 2. c. 25.* De *faciei* consensu cum aliis corporis partibus vide *Ephem. Nat. Cur. Ann. I. obs. 20.* Per metaphoram aliarum quoque rerum eminentiæ *πρόσωπον*, sive *facies* dicuntur, uti patet ex Hippocr. *l. 2. de morb. XII. 9.*

FACILITAS, *Facilis*, *ράσωνη, ράδιος, ρᾶος, εύφορία*. Vide *Euphoria*, *Rhadios*, vel *Rhasstone*.

FACIUM dicitur *metallum*, vel *minera* metalli. Rul.

FACIO, *ποιῶ*, est proprietas quoque artis Medicæ, & pertinet ad Medici, ægri, adstantium officia, ex Hippocr. *1. aph. 1.* Vid. *Diet. n. 702.* Alias verbum *Facio* varias habet significationes, omnes tamen ex Lexicis Latinis communibus notas. Confer, si placet etiam ad I. Rhodii *Lex. Scrib. p. 383.*

FACULTAS, *δύναμις*, vide *Dynamis*. Confer etiam ad *Dogm. Nostr. p. 20. 85. 706. seqq.*

FÆCULA, **FÆX**. Vide *Fecula*, *Fex*.

FALCANOS, alio nomine est *Arsenicum*, vulgariter *Auripigmentum*. Rul.

FALCIFORMIS, *δρεπανοειδής*, vocatur sinus ille, quem efformat membrana cerebri exterior, sive *Dura Mater* reduplicatione in capitis vertice, & cerebrum dividit in dextram & sinistram partem, quia parte posteriore latior, angustiore arctatur, ut falcis messoriæ figuram repræsentet. *Fals* etiam ab anatomicis vocatur, Barth. *l. 3. Anat. c. 2.*

FALCO, *φαλκῶν*, est nomen avis rapacis ad *Accipitris* pertinentis, cujus prolixam descriptionem, differentias, usum, & morbos ei familiares vide apud Aldrov. *l. 6. Ornitholog. per totum.* Meminit & Helmontius *Falconis* peste correpti, qui per plateam delatus interfecerit alios omnes *falcones*, qui triduo abinde isthac delati sunt. *Tumul. Pestsis §. proprietates pestis.*

FALDELLA vocatur splenium sive linamentum tortile, *πτερόεις μορτίς*, ad usum Chirurgicum. Legitur in Jeremiæ Martii *Observationibus* apud Velschium in *Sylloge Observ. 54.*

FALERNUM, *φάλερνος*, epitheton vini generosi à loco, monte Campaniæ *Falerno*, ita dicti, crassioris & fulvi coloris, cujus meminit Gal. *l. 2. de C. M. P. G. c. 10.* Dicitur & *Amineum*, ab oppido hujus nominis in Campania. Hinc & vitis & uva *Aminea*. Rhod. ad *Scribon. n. 64.* Adde *n. 30.* Confer. & ad Jul. Alex. *Annot. ad Gal. l. 1. de Antid. c. 1.*

FALLACIA, *ἀπάτη*. Vide *Apateon*, *Dolus*.

FALSITAS, *Falsum*, *τὸ ψεῦδες*, quid significet, notum, nimirum quicquid vero contrarium est, & esse non debet, Ger. Dorneus in *Philos. speculati. c. 2. Th. Ch. Vol. p. 240.* Non admittit excusationem, vel consolationem, Galen. *c. 3. in 1. Prorrh. 1. 13.* quamvis non omne *falsum* statim sit deridendum, *l. 8. de Hippocr. & Plat. decr. cap. 9.*

FALX, *δρεπάνη, δρέπανον*. Vide *Falciformis*.

FAMA, *φήμη, δόξα*. Vide *Doxa*. *Fama* describitur, quod sit *Nomen bonum*, Lind. *Ex. X. §. 90.* Qui *famam* protequantur, sæpe *famem* assequuntur. *Ex. XI. §. 42.*

FAMELICUS, *λιμοδής, λιμοῦ ἔχθμενος, λιμοχετεύμενος*, fame correptus, vel detentus. Vide *Fames*. *Febres* quoque *Famelicas* vocavit Sylvius, quibus conjuncta

juncta est *Fames* inexplibilis & rabida, *l. 1. Prax. cap. 30. §. 27. 147.*

FAMES, λιμός, πείνη, in genere significat omnem ciborum defectum & inedia, Galen. 2. *aph. 16.* Accuratus tamen exponitur per αἰσθησις ἐνδείας, per *sensum indigeniæ*, qui fit in orificio ventriculi sinistro & nervis ad illud excurrentibus, *l. 4. de V. P. c. 7.* Et hæc dicitur *Fames Animalis*; quemadmodum defectus alimenti in toto corpore *Fames Naturalis*, C. Hofm. *C. ad Gal. L. L. de V. P. n. 198.* *Fames* considerari potest dupliciter, in statu secundum, & in statu præter naturam. Illo modo considerata est cupiditas, vel desiderium esculentorum, proveniens ab effluviis & halitibus acidis, spiritus animales in orificio ventriculi sinistro & ejusdem nervis & per continuitatis consensum ipsius ventriculi gulæque tunica interna molestiæ quodam sensu afficientibus, & contrahentibus, quorum impressio cerebro communicatur, in quo itidem spiritus animales cerebri afficiuntur, & per hos persecutio rei desideratæ excitatur; quemadmodum hoc nervote descripsit Th. Will. *de An. Brut. P. I. c. 9.* Jungatur Bohn. *Circul. Anat. Progyrn. VIII.* ubi recte negare videtur famem naturalem qua talem, vulgo descriptam, quia in fanis oritur desiderium ad alimenta, antequam defectus alimenti in corpore animadverti possit. Causam vero illorum halituum blande acidorum recte censet Sylvius Alimentorum prius asumptorum reliquias restitantes, atque à deglutitæ continuo salivæ parte ipsi adhærente magis magisque fermentatas, *lib. 1. Prax. Med. c. 2. §. 3.* Commenta vero sunt, quæ veteres de suctione venarum, primum extremarum, deinde majorum ramorum, deinceps trunci, & per hunc denique venarum stomachi & mesenterii, proposuerunt; quemadmodum nec Helmontii opinio cum rei veritate quadrare videtur, qui famem à splene inspirari in stomachum docuit, *ir. Pylorus Reclor. n. 20.* *Fames præternaturalis* quadruplex est: *Aucta*, *Abolita*, *Imminuta*, *Depravata*, de quibus videatur Sylv. *d. l.* Ad nimiam etiam pertinet βέλμιος, vide supra *Balimos*, λιμαρχία, λιμυκτονία, de quibus infra lit. L. Ad abolitam αἰσθησις, ἀσπία, δασπία. Vide *Anorexia*. Ad depravatam pertinent vocab. *Pica*, *Citta*, *Malacia*, de quibus etiam suis in locis. A vocabulo *Fames* descendunt *Famelicus*, λιμάδης, *Famesco* vel *Fameo*, λιμάτω. Dieter. *n. 504.* Linden. *Ex. XIII. §. 146.*

FAMILIARIS, οικείος. Vide *Domesticus*.

FAMULA, οἰκέτης, vide Hippocr. *l. de A. L. & Aq. FLIX. 1.*

FAR, φάρμακον, vide *Alica*. *Far* est nomen commune; Hinc *Far adorem*, triticeum, hordeaceum, zæum, Jul. Alex. *Nor. in lib. 8. Meth. med. Gal. c. 2. & in l. 4. de san. tu. c. 4.* Ad hordeum incisum restrinxit Mercurial. *lib. 4. V. L. cap. 18.*

FARCIMINALIS, ἀλλαντοειδής. Vide *Allantoides*.

FARCTURA; *Fartura* dicitur in Pharmaceuticis; quando exenterata animalia, aut excavati fructus medicamentosis, vel alimentosis rebus, five ad jucunditatem five ad peculiarem utilitatem replentur. Joh. Dan. Horst. *Par. I. Dispens. Pharm. Univ. l. 2. c. 30. p. XXXVI.*

FARCTUS, Infarctus, ἰμφορῶσις, idem, quod *Obstruclio*. Vide *Empyraxis*.

FARINA, ἄλφιτον, κέλευνον. Vide *Alphiton*, *Crimmon*; *Favinarum* officinalium Catalogum vide apud Schrod. *l. 2. c. 58.* Jungatur & D. D. Wedel. *Pharm. I. A. F. R. l. 2. f. 3. c. 1.*

FARREA nubes, dicitur Sereno Sammonico *Furfuratio*, five *Pityriasis*, *cap. 3.* Junge Heurn. *de morb. cap. 5.*

FASCIA, σπάρτανον, ἑπίδεσμος. Vide *Epidescmos*, *Fasciola*, σπάρτανον. Unde & *Fasciatio*, ἑπίδεσμος, ἢ σπάρτανωσις dicitur. Varium *fasciarum* apparatus, delineationem & usum quære in Scultet. *Armam. Chirurg. & Indice.* De verbo *fasciare* vide Keuchen. *ad Seren. p. 90.* Per metaphoram *Fascia* quoque tribuitur quibusdam corporis partibus. Ita membrana exterior renum à Peritonæo laxè adhærens *Fascia renum* vocatur, Barthol. *l. 1. Anat. c. 17.* Et musculus tibiz, Abductor dictus, *Fascia lata* appellatur; Id. *l. 4. c. 12.* Vocatur & *Instita*, *Tania*. *Fascialis* Musculus vocatur inter flexorios Tibiz, qui & *Sartorius* dicitur omniumque fere musculorum longissimus. Barthol. *d. l. p. 581.* *Fascialis* est quoque epitheton lumbricorum laterum intestinalium, qui æqualiter sunt extenti, ad differentiationem cucurbitinorum, qui instar seminum cucurbitæ cohærentium exhibent suas connexiones. Blas. *Med. Un. p. 336.*

FASCICULUS, δεσμώδιον, χειροπληγής, in foro Medico idem est, quod *Manipulus*, five quantum manu comprehendi potest, Rhod. *in Lex. Scribon.* Ant. vero Musa Brassayolus *in Indice Galenico* vult, esse, quantum duobus digitis comprehendi potest. Φάκελος etiam Græce dicitur Hippocr. *l. 1. de morb. mul. XCIII. 11.* Vide Foëf. *p. 649.* Quid per *fasciculos* in substantia renum intelligat D. Gothofr. Bidloo, unum eorum delineatum exhibens, videatur *in Anatomic. Tabul. XLIII. fig. 4. & 5.*

FASCINUM, βάσκανον, *Fascinatio*, βασκανία, habetur pro genere quodam incantationis, quando seu intuitu, seu laudatione, non solum infantes & homines, sed & agni, pulli gallinæ, equi &c. inficiuntur, ut marcescant, & emorianur. Refertur inter causas morborum occultas. De hoc argumento vide I. Lang. *l. 2. ep. 36.* Sennert. *Med. Pr. l. 6. part. 9. c. 1.* Inter novissime prolixissime hoc argumentum pertractavit D. D. Frommannus, *integro libro h. tit. Fascinum* quoque olim vocatum fuisse *Membrum virile*, testis est Roslink. *de parvibus generationis, part. I. c. 43.*

FASTIDIUM est cibi & potus, vel alterutrius aversatio, Gr. φηγορῆξία, δασπία, de quibus omnibus supra

supra lit. A. dictum. Junge, si placet, Sylvium l. 1. P. M. c. 3.

FASTIGIATI Furni vocantur, qui pluribus aludel five sublimatoris impositis sunt exornati, D. Ludovic. *Pharmac.* p. 203. Videatur etiam de his Glauber, in *Furn. Philos.*

FATALIS Linea quæ dicatur, vide *Linea*.

FATIGATIO, κόπτος, πόνος. Vide *Copos*.

FATUITAS, μάρωσις νωθρότης, coincidit cum *Amentia*, de qua supra. Est enim mentis læsio, qua una cum memoria ratio etiam perit, Foëf. *Oec.* p. 423. Willisius expressit per *Stupiditatem*, qui hoc argumentum egregie explicavit, de *An. Brui. Part.* 2. c. 13.

FATUM, εἰσπαρμένη, significat aliquam necessitatem inevitabilem à causa quadam superiori dependentem. Quo etiam pertinet *Adrastea*, de qua supra. Duplex *Faum* constituit Lang. l. 1. ep. 78. Aliud *Divinum* & *naturale*, quod ex indissolubili causarum coherentia dependet: aliud *condiionale*, five necessaria ex hypothese scil. veritatis, aut quæsitæ consecutio. Paracels. per *Faum* signa quædam ex homine, vel re mortua desumpta intelligit, item Manes, l. 1. de *vit. long.* c. 7. l. 2. *Philosoph.* c. 1. & de modo pharmacandi, w. 4. Rulandus ita descripsit: *Faum* est perpetuum quiddam & intensile aliorum cœli, solis & lunæ. Prædictionem ex *fato*, vel hujusmodi signis Paracelsus vocavit d. l. *Fatomaniam*. Eidem quoque *Prædestinatio* passim in scriptis appellatur.

FAUCES, φάρυγγ, dicuntur spatium illud internum, five interior oris locus, ubi simul conveniunt & gulæ & gutturis partes extremæ, Gal. l. 4. de *L. Aff.* c. 3. in *fin.* & c. 4. prognost. t. 16. Jungatur Dieter. *Iatr. num.* 889. Appellatur & Græce ἰσθμός, *Isthmus*, vel ἴσθμιον, Galen. 3. *aph.* 26. Vocab. vero φάρυγγ aliquando & ipsam Gulam denotat, teste Lang. l. 2. ep. 43. & confirmatur ex epist. Democriti ad Hipp. in hujus operibus occurrente, de *Natura hominis* n. 40. Videatur Foëf. *Oecon.* p. 651. In plurali φάρυγγες, affectus, five morbos *fau-cium* significare conitat ex Hippocr. 3. *aph.* 5. lib. 6. *Epid.* f. VII. 11. 12. Adde Galen. *com.* 3. in 3. *Epid.* t. 66.

FAVIFORMIS, Græce dici posset κηλοειδής, est epitheton abscessuum vel ulcerum putridorum & cæcorum, quæ circum adductis digitis primoribus expressa saniorum mucorem forulatum reddunt, ad eum fere modum, quo favus mel. Legitur apud M. Aur. Severinum de *novissime observatis abscessib.* c. 20.

FAVILLA, ἀθήλη, idem, quod *fuligo*, estque nihil aliud, quam ἰκκενυμο τῆ λιγνυώδους, h. e. *fuligo* usta. Applicatur commode portionibus sanguinis adultis. Vide Lind. *Ex. XV.* §. 126. 127.

FAULEX, id est, *Chalybs*. Rul.

FAVONIUS, ζήφουεγς, nomen venti ab occidente spirantis, five occidentalis. Ruland. Estque humidus & lenis, Galen. *comm.* 3. de *hum.* t. 13.

FAUNORUM ludibria, Plin. *Natur. hist.* lib. 25. c. 4.

Incubus. Idem *lib. eodem c.* 7. morbus fonticus; idem *Comitalis*.

FAUNUS, Φαῦνος, nomen Deastris, vel Dæmonis gentilium fictitii, five Satyri lascivi, cujus ideo mentio fit in foro Medico, quod olim Ethnici superstitiosi persuadere voluerint, incubum ab hujusmodi dæmonibus insultantibus oriri, quod ceu fabulosum merito repudiandum. Forest. l. 10. *Obs.* 50. 51. in *Schol.* Rhod. ad *Scrib.* Helmont. *tr. Venatio scientiar.* n. 35. vocat *Ens rationis*.

FAVUS, κηλόν. Vide *Cerion*. *Favi* singularem destillationem pro solutione auri vide apud Libav. *Synt. Arc. Chym. lib.* 3. c. 5. Dicitur & ab Ingrassia *Favosa linea*, item *Favositas*, *comm.* in *Avic. de Tum.* p. n. p. 172. 175.

FEBRIS, πυρετός, & frequentissime quoque apud Hippocr. in *Epidemiis* πύρ, teste Foëf. *Oec.* p. 545. Secundum communem omnium hominum consensum est caliditas præter naturam, maxime quidem in rotum animal effusa; sin minus, at omnino vel in plurimis partibus, vel in nobilissimis accensa, Galen. *com.* 1. in 6. *Epid.* t. 29. cum is calor adeo auctus est, ut hominem offendant, & actionem cordis lædat, lib. 8. *meth. med.* c. 1. Accuratus tamen & ex hodiernis artis principiis *Febris* generaliter describi potest seq. in modum, quod fit imperies cordis & totius corporis p. n. calida; sed diversi generis, cum variis symptomatibus, mitioribus vel vehementioribus, proveniens à sanguinis diversimode sese habentis varia præternaturali fermentatione, benigna vel maligna, cum vel sine corruptione aut congelatione, aut coagulatione putrefactiva. Vel casualiter ex Willis de *febr.* c. 3. quod fit motus inordinatus sanguinis, ejusque nimia effervescentia, cum calore, siti, aliisque præterea symptomatis, quibus œconomia naturalis varie perturbatur. Qui plura circa *Februm* etymologiam, descriptionem, differentias considerat, ille quærat, & inveniet passim in vet. & rec. scriptis, præsertim Galen. de *diff. & causis febr.* & ex recentioribus C. Hofmann. de *febr.* Sennert. *h. t.* Dieterich. n. 78. Sylv. *lib.* 1. *Pr. Med.* c. 27. *segg.* Franc. Piens de *febb.* Th. Sydenham *in. eod.* & quamplures alios. Potiores quoque differentias descriptas vide in *hoc Lexic.* suis locis, v. g. *Ephemera*, *Quotidiana*, *Tertianiana* &c. Descriptio *Febris* apud Lind. *Ex. XV.* §. 34. strictior esse videtur, competens saltem benignioribus, salutaribus, & intermittentibus, quando scripsit: *Febris* est fervor toties repetitus & à Natura excitatus in spiritu, ut te impediens materiam subigat & disponat ad excretionem, & excernat, quam primum possit, eaque excreta viribusque receptis, quarum in laborioso hoc opere fecit jacturam, deinceps pergat libere & inculpate fungi officio suo. Helmontii hypothesin de *februm* natura vide sis in *pec. tr. de inaud. februm doctrina*. Quæ adversus Willisium scribere absque applausu ausus est Edmund. Demeara, lege in *Examine*

Diatribes Willisiana. Cornel. quoque Bontekoë non veritus est ad unum omnes de *febris* autores veteres ac recentiores incufare errorum cum circa theoriam, tum circa praxin, in *quadam Diatriba*, sed qualem ille sententiam defenderit, hæcenus nobis nondum innouit. Novissime etiam de *Febris* D. Laur. Bellini labor in publicum prodiit in operis sui argumenta varia continentis *Membro IV. h. iii. à p. 247. ad 437.* quamvis, pace illius Viri laudatissimi, ejusdem descriptio iusto latior videatur, quæ ita se habet: *Febris* est vitium sanguinis aut in motu, aut in quantitate, aut in qualitate, aut in horum aliquibus, aut in omnibus, cum hæc definitio salva veritate pluribus aliis morbis humoralibus, præsertim à sanguine dependentibus, facile possit applicari. Rich. Morton, Collega Londin. Regius & Censor in *sua Pyretologia* statuit de omnibus febris etiam levissimis, fomitem febriferum esse deleterium five venenum, uti patet ex *Act. Eruditor. Lips. A. 1693. m. April. p. 150. seq.* Non inepte quoque februm generationis modum succincte licet & generaliter proposuit Joh. de Muraltio in *Vade mecum Anatomico Exerc. III. §. 6. p. m. 85. 86.* Qui febre laborat, dicitur *Febricitans*, *Febriciens*, passim in Autoribus.

FEBRIFUGA, *ληξιπύρεται*, dicuntur medicamenta febrem sedantia, vel tollentia, vel *Antifebrilia*, Galen. 2. de *Anidiot. c. 6.* Tale Acopton describit l. 7. de C. M. P. G. c. 12. Dieter. n. 745. etiam vocari dicit πῶ τῷ πυρετῷ σβήσῃλαι, *febrem extinguentia*. Alii scribunt *αλεξιπύρεται*, sed melius *ληξιπύρεται*. Rhod. ad *Scrib. n. 95.* *Febrifugi* admirabilis præparationem ex Stanno & Mercurio tradit Libav. *Syn. A. Ch. l. 7. c. 35.* Centaurium minus κατ' ἐξοχήν *Febrifuga* vocatur testimonio Botanicorum & Schrod. l. 4. cl. 1. num. 83. *Antifebrile Crollii* vide in *Dispensatoriis*, & d. Schroder. lib. 5. cl. 3. n. 78.

FECULA, *φίκκη*, Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 8. & *σφίικκη*, *Æginet. l. 7. c. 3.* in πῶξ, Rhod. in *Lex. Scrib.* id est, *fecæ vini*, vel *acetii*. Rul. & Iohnf. Idem quod *Fecula*.

FECOSITAS, idem, quod *Feculentia*, refertur inter species luti, & exponitur per quandam *spurciciem*. Fallop. *ir. de Therm. aq. & metall. cap. 16. Tom. I. Oper. p. m. 252.*

FECULA, *Fæcula*, πῶξ, generaliter idem significat, quod *FEX*, de quo paulo inferius. *Scrib. n. 226. 228. 230.* Specialiter est terminus Pharmaceuticus, vel Chymicus, (quamvis modus præparandi non adeo sit artificiosus; ut inter Chymicos labores relatus fuerit) & notat *Extractum farinaceum*, five Amylum ex radicibus quibusdam viridibus paratum per subsidentiam ad instar fecum, Libav. *Alchym. Pharmaceut. c. 1. & 21.* qui etiam existimat, in respectum artis hoc nomen esse impostum, cum hujusmodi farina sit potius medulla, cremor, & flos quidam sessilis talium radicum. At Zwolferus contrarium statuit, dicens, *Feculas* esse pulveres farinaceos succo suo nativo orbatos, consequenter etiam

omnis virtutis & efficaciam expertes. *Animadv. in Pharmac. Augustan. in Maniff. Hermetic. h. iii.* Vocantur & *Ceræ*, *Cerussæ*, ibid. *Fecularum* Catalogum lege apud Schrod. l. 2. c. 59. Confirmat iudicium Zwolferi F. Hofm. in *Clav. ad Schrod. d. l.* At Cl. D. D. Wedelius durior sententiam Zwolferi statuens laudem debitam *feculis* concessit, *Ph. I. A. F. R. l. 2. f. 3. cap. 3.* *Fecula* vocatur etiam condimentum ex fece vini factum acidum, Turneb. *Adversar. Item Uva pinguis decocta usque ad crassitudinem mellis*, Joh. Laurent. *Am. On. p. 349.* *Fecula*, *φίικκη* & *σφίικκη*, notat etiam livivium, vel condimentum lixivii ad instar samentorum acrimoniam habens, quo mulieres capillum ungere solent, ut rutilus esset crinis. Keuchen. ad *Q. Seren. p. 103.* Paracelso *Fecula Urina* vocatur, cum urina vernacule frangi dicitur, seu corrumpitur, signum nutrimenti, lib. 1. de *Urin. Judic. wact. 2. c. 1.* Est species Rubini in urina, in *Scholiis ad d. l.*

FECULENTUS, *πυρῶδης*. Vide *Fex*.

FEDUM, id est, *Crocus*, Rul. & Iohnf.

FEL, *χρῆ*, idem, quod *Bilis*. Vide *Bilis*. Helmontii de *felle* opinionem lege in *Scholar. Humorif. passiv. decept. c. 2. §. 24.* *Fellis* genera in officinis usitata tradit Schroder. l. 2. c. 30. quamvis omiserit piscium *fel*, quod tamen non minus laudatur in medicamentis ophthalmicis, teste Galeno & aliis. *Fel viri* vocatur spuma vitri, Ruland. Libav. *Apoc. Herm. part. prior. c. 17.* Dicitur alias *Aphronitrum*. *Fel Draconis* est Argentum vivum ex Stanno, Rul. & Iohnson. Centaurium minus quoque appellatur *Fel terræ*. *Scribon. n. 227.* Rhod. in *not. ad h. l.* *Fel* etiam refertur inter nomina Lapidis *Philos. in Theatr. Chym. Vol. IV. p. 727.*

FELBRIS, *Fellebris*, *ηλασμογος*, *ηλοπῆς*, dicitur, qui lac fugit, vel qui adhuc lacte vivit. Keuchen. ad *Seren. p. 290.*

FELICITAS, *δουχία*. Vide *Eutychia*.

FELILECH, *Faulæ*, est *Ferrum*. Rul. Iohnf.

FELIS, *ἄλυγος*, vide *Catus*. De *felle* per os patiente ex Bartholino vid. *Ann. I. Ephemer. Nat. Cur. Observ. 109.* *Schol. & Rolpink. de part. gen. inferv. Part. 2. c. 45.* *Felis* ex ore mulieris & viri rejectæ geminam historiam vid. d. l. *Ephemerid.*

FELLA, id est, *Aqua Sulphurea*, vel *sulphurata*. Rul.

FELLIFLUA *passio* dicitur *Cholera* apud Coel. Aurelianum, notante Dolæo *Encyclopæd. l. 3. c. 4. §. 1. p. 415.*

FEMEN, *περῆλαιον*. Vide *Interfemineum*.

FEMINA. Vide *Fæmina*.

FEMUR, *Fæmur*, *μηρῶς*, an Latinum à *ferendo* descendat, quod totius corporis reliquum ferat & sustineat, veluti onus, in medio relinquimus. Idem fere; quod *Crus*. Os magnitudine cunctis animantis ossibus præstat, supra coxendici, infra tibie offi alligatur, cujus cervicis duo sunt exigui processus, quos *Trochanteres*,

eres; *αεραυθησος*, vocant, quorum exteriorem, qui longe major est, *Glucron*, *γλαυρον*, appellant. Galen. de *offib. c. 21*. Barthol. *libell. 4. Anat. c. 21*.

FENESTRA, *θυελis*, *ἐπη*, quid proprie significet, notum est, nec hujus loci exponere. Per metaphoram *Fenestra* quoque ab Anatomicis vocatur meatus auditorius interior, nec non duo foramina in cavitate conchæ statim post tympanum occurrentia, unum ovale, alterum rotundum, Barthol. *libell. 4. Anat. c. 6.* & Lind. *Medic. Physiolog. l. 2. c. 11. §. 15. 16.*

FERA, *θηρ*, *θηλον*, significat animal infensum, quod difficillime, aut plane non curari potest. Qualia dantur in solo saloque, Linden. *Ex. XI. §. 91*. Leonem & alia similia grandiora & ferociora animalia *κατ' ἐξοχην* *feras* appellari, testatur Galen. *l. quod anim. mor. seq. temp. c. 2.*

FERA regia, βασιλικὸν *θηλον*, idem est, quod *Basiliscus*, de quo adhuc dubitatur, an fuerit in rerum natura, Galen. *l. 10. de Si. Sac. in proem.* Per translationem *θηλον* etiam non solum de hominibus dici, patet ex Linden. *d. l. §. 115. 119.* sed etiam ex Hippocr. constat, quosdam morbos *θηλα*, *feras*, appellari, v. g. ulcera maligna, *Coac. t. 467. 468.* uti quidem vult *Foëf. Oec. p. 270.* quamvis Linden. & alii animalcula in interaenis genita, v. g. lumbricos sive vermes intellexerint. Utramque opinionem admisit *Ionston. in Notis ad hor. iextrus. Jung. lib. 6. Epid. f. 7. t. 7. cum comm. Galen.*

FERCULUM, idem, quod *Cibus*, *Cibarium*, *βρωμα*.

FERINUS, *θηλαδης*, significat naturam, vel indolem fere nocivam & malignam obtinens. Transferitur ad morbos malignos insignem humorum pravitatem præsupponentes, Galen. *c. 1. in 6. Epid. t. 14.* Ita lumbrici non solum hoc nomine veniunt, sed & Tussis, *6. Epid. sect. 2. t. 17.* Desipientia sive mentis emotio, *c. 1. in 1. Prorrh. t. 25. & c. 3. t. 31. Coac. t. 85. & 155.* de ulceribus mali moris theriomata dicta præcipue ab aliquibus dici monet *Erotianus*, qui addit & vermes, quia in illis gignantur, ita dici, & ipsam phthisin, forte quoniam pulmonum ulcus. *Ægri* quoque vocantur *θηλαδεις*, *ferini*, hujusmodi morbis malignis correpti, *l. 4. Epid. VIII. 7.* Jung. *Foëf. Oec. d. l.* Victus quoque *ferinus*, *θηλαδης*, vocabatur brutis communis, quo præcis seculis homines utebantur, *Hipp. de veter. medic. VII. 4. XIII. 22.* Ad animum etiam referri posse *feritatem*, *τὸ ἀρρητον ἀρρητότητα*, quod idem est, ac *τὸ θηλαδεις*, vide *Agrion*.

FERION, terminus fictitious Spagyricus, qui legitur in *Th. Chym. Vol. V. pag. 159.* Quid vero significet, ex descriptione ibidem data nemo percipiet.

FERMENTATIO, *ζυμωσις*, quid proprie significaverit olim, minus fuit perspectum. Hinc saltem apud Hippocr. mentio *Fermentationis*, *ζυμώσεως*, & verbi *ζυμᾶσθαι*, fermentari, facta in statu p. n. quibus nihil aliud indicavit, quam elevationem aliquam in tumorem, distentionem & inflationem, v. g. Hepatis *fermen-*

tatio, i. e. intumescencia, *l. 5. Epid. III. 24.* Venter *fermentatus l. de vet. med. XX. 8.* Et quamvis hoc in loco non fiat sermo de statu p. n. tamen minus perspicua est *Fermentationis* significatio. Urinæ *fermentatio*, *c. 2. in 1. Prorrh. t. 40.* Alvi secum *fermentatio*, *Coac. t. 604.* Ita nec apud Galen. alio sensu occurrit. Recentiores vero Medici ex *Philosophia Platonica* in usum revocarunt, generaliter per *fermentationem* intelligentes terreni cujusdam & solidi motionem & ab aëre intus concepto distentionem, inflationem, & in tumorem levem elevationem. Quam Platonice descriptionem integro libello *Anatomia Fermentationis Platonice* dicto declaravit Ant. Günth. Billichius, & hunc vicissim *Exercitationibus* illustravit Conringius. Hos postmodo alii secuti sunt viri doctissimi, applicantes ad humores, præsertim sanguinem & chylum, v. gr. Th. Willis *Exerc. de ferment. & de febr. Jung. Mart. Kerger. tract. de fermento*: Mart. Schook. *h. t.* Ex quibus hæc descriptio sufficere potest. *Fermentatio* est motus quidam intrinsecus & varia agitatio particularum alicujus corporis mixti activarum & passivarum cum tendentia ad perfectionem, vel propter mutationem ad aliud. Et ita duplicis generis est: Naturalis una, alia præternaturalis. De *fermentatione* in ventriculo, vide voc. *Chylificatio*. Adde Barthol. *lib. 1. Anat. c. 9.* & alios. A Chymicis quoque *fermentatio* in usum translata. Hinc *Rul. & Iohnf. descripserunt*, quod sit rei in substantia per admissionem fermenti, quod virtute per spiritum distributa totam penetrat massam, & in suam materiam immutat, exaltatio. Ideo enim inventa est, ut ex symbolico ignobiliore, efficacia medicinæ *fermentantis*, nobilissima fiat substantia, ad quam pervenire natura sinit. Potissimum autem in metallis, quorum natura ad mutua est proclivis, locum habet, & ab imitatione massæ *fermentatæ* nomen invenit. Vel *Fermentatio* est fermenti cum re fermentanda incorporatio. *Roslink. Fermentationem* cum Putrefactione conjunxit, ceu gradu saltem differentes, *Chymia lib. 2. c. 2.* Jung. *Jac. le Mort Chym. Medico-Physf. cap. 4.* Iunken. *Chym. Exp. Cur. P. I. f. 1. c. 4. p. 60. seqq.* Imprimis vero & singulariter *fermentatio* ad negotium lapidis Philosophici applicata legitur in scriptis Spagyricorum, præsertim Gerard. Dornæi *Theatr. Chym. Vol. I. Tit. Artificium supernaturale*, p. 292. 313. Jung. *Libav. Apoc. Hermetic. Part. post. de porta Fermentationis Riplai, Tom. II. Oper. p. 406. & 434. seq.*

FERMENTUM, *ζύμη*, quid sit, obscurum. Communiter, sed strictius iusto tribuitur in panificio massæ farinacæ, quæ acorem contraxit, *Gal. l. 6. de S. F. §. Zyme.* Sed revera etiam aliis rebus similem affectum præstantibus attribui potest, & in genere describi, quod sit materia firma, tanquam fixa, quæ suæ naturæ materiam ad suam firmatam conditionem præparat, quæ etiam ante præparationem non magis, quam illa habebat, ut, *fermentum panis est farina firmata in passam,*

quæ

quæ farinam similem, raram & discontinuam in aliam pastam fermentatam adducit, Rul. De varietate fermentorum pro diverso usu & materiæ fermentandæ conditione vid. Willis d. l. c. 6. & seqq. Kerger. sect. 2. c. 1. de fermento. De fermento chylicante vide Chylyficatio. An particularia dentur fermenta naturalia in diversis corporis partibus, non concedit loci angustia hic ventilare. A Spagyricis fermenti vox sæpe abusive sumitur pro anima, sole, luna. Vide Theatr. Chym. Vol. III. Libav. dicto loco. Ita Dornæus in Philos. Chymic. scripsit: Minus perfectum in majus posse progredi in infinitum, mediante forma & celo, tanquam fermentis, quod paucissimis etiam artificibus hactenus cognitum fuit. Vide Vol. I. Theatr. Chymic. & quære in Indice. Imo ipsum Lapidem Philosophicum, metalla ipsa nomine fermentorum complectuntur. Unde Rulandus ita descripsit: Quale fermentum, tale & fermentatum. Et sicuti parum fermenti pastæ multam farinam in suam naturam & pastam convertere potest: ita etiam fermentum Chymicum fermentandum, cui adjunctum est, sibi assimilat. Intelligunt autem Philosophi, i. e. Spagyrici, per fermentum verum corpus & veram materiam, quæ proprio suo Mercurio conjuncta illam in suam naturam convertit. Deinde etiam lapidem ipsum volunt esse fermentum corporis perfecti. Cum enim lapis adeo subtilis, (ut Philosophi asserunt) sit, ut super corpus imperfectum projectum in modum olei supernatet, neque cum illo permisceatur, opus est corpore aliquo primam illius affinitatem redolente, quod illum recipiat, atque in alia corpora introducat. Nam quamprimum corpus illud lapide infectum & fermentatum est, statim in tincturam abit. Hæc Rul. & Iohnf. De fermentatione & fermentis Lapidis Phycici, vel Philosophici vide plura in Th. Chym. Volum. IV. p. 607. Vol. VI. p. 110. seq. Fermentum album, id est, argentum, Felda idem. Fermentum, id est, Elixir, idem.

FEROX, *ῥεγρός*. Vide *Thrafor*.

FERRAMENTUM, *σίδηρον*, instrumentum ferreum Chirurgis necessarium significat. Hippocr. l. 3. de fract. s. 39. & l. 1. de artic. s. 43. Vocatur & *σίδηρον*, 6. Epid. s. 6. s. 2. Ita & apud Ruland. instrumenta metallifossoribus usitata vocantur *Ferramenta*.

FERRATUS, *σίδηρόδεντρον*, vel dicitur de re aliqua ferro munita, vel etiam à Medicis sumitur de liquore spiritu ferri imprægnato, v. g. Aquæ ferratæ. Acidulæ ferratæ. Rolsink. O. ac Meth. M. Sp. l. 9. s. 3. c. 1. Libav. Synt. Arc. Chym. l. 1. c. 10.

FERRETUM vocatur *Æs nigrum*, vel *Cyprium*; vel ex ferro factum, quod officinæ plus nimio urendo efficiunt. Libav. Synt. Chymic. l. 6. c. 4. Ferretum Hispanicum est optimum æs usum. Fallop. de Metall. s. fossil. c. 14. Tom. I. p. 311. C. Merettus Not. in Anson. Nari Ariem vitrar. l. 1. c. 14. & 15. p. 332.

FERRUGO, *ἰὸς σίδηρον*, id est, rubigo ferri. De

hujus virtute Medica vide Dioscor. l. 5. c. 93. Ferrugo vel sumitur pro ferri vitio & situ, & ita idem est, quod Rubigo; vel etiam pro scoria ferri, vel caca, Græc. *σκωρία* dicta, quæ & Stercus dicitur, Scribon. n. 188. Rhod. in annot. Ruland. & Fr. Hofmann. in Clav. ad Schroder. l. 1. c. 2. Ferruginis & ulcerum, eandem esse generationem, vult Paracels. Paragran. tract. 1.

FERRUM, *σίδηρον*, dicitur metallum ignobilis constans ex Mercurio & Sulphure minus liquabili, crudiori, seu, si mavis, ex Sale, quæ partibus terreis crudioribus immixta sunt, Schrod. l. 3. c. 11. Fr. Hofmann. vero in Clavi negat, de Sale nobis aliquid constare. Ferrum invenit Celmus & Damanæus in Cypro item Idæus Dactylus, sicut e Clemente Alexandr. Strom. notavit Th. Jant. ab Almelo. R. I. On. p. 26. ubi plura ad ferrum pertinentia occurrunt. Purgatum ferrum per ignem in furno Anemio fortissimum fit *Chalybs*. Unde etiam *Medulla ferri* dicitur Libavio Apocal. Herm. Part. prior. c. 20. Modus conficiendi chalybem e ferro juxta le Mort legatur in Iunken. Lex. Ch. Ph. P. 1. p. 82. Ferrum potabile Willis apud eundem d. l. p. 116. Et in usu interno loco ferri semper Chalybem recipere præstat, monente Schrodero. De Chalybis & ferri depurati virtutibus variis, præparationibus & medicamentorum formulis, consulantur veteres & recentiores Practici, & inter hos Libav. d. l. & Synt. Arc. Chym. l. 2. c. 21. Schroder. & F. Hofm. d. l. Willis Patholog. cerebri c. 11. & alii. Ruland. ita descripsit: Ferrum est metallum lividum, multum, parum, rubrum, albedine non pura participans, durum. Nam si sulphur fixum, terreum argento vivo fixo terreo commixtum fuerit, & hæc ambo non puræ, sed lividæ albedinis fuerint, si superat sulphur, fit ferrum. In summa, si argentum vivum fuerit porosum, terreum & immundum, foetidum & terreum, & fixæ substantiæ (tanquam si pene morbidus cum muliere menstruola coit) ferrum generatur. Tribuitur autem istud metallum à Chymistis *Marti*, & *Mars* dicitur, utpote cujus usus plurimum fit in bello. Porro Ferrum est duplex: *Nativum* & *Factitium*. *Nativum* est purum, & reperitur in fodinis, grana veluti, seu massa. Alterum autem conflatum, seu excoctum est id, quod excoquitur in officinis ferreis, & quidem vel ex lapidibus ferreis, vel ex terra rubra ferrugine quasi læsa, ut in Silesia, Marchia. Species singulas enumerare huc non pertinet. Sufficiant hæc ex Rulando & Iohnson. Aliquando & Ferrum, *σίδηρον*, accipitur pro *Ferramentis*, sive instrumentis ferreis, ad sectionem, vel ustionem necessariis. Hipp. 8. aph. 6. Add. Dieter. Iatr. n. 771. Rhod. ad Scribon. in præm. p. 19. Ferrum quoque vocatur *Lapis Phil.* Theatr. Chym. Vol. IV. p. 727.

FERSÆ vulgo dicuntur *Morbilli*, à fervore fortassis; juxta Forest. l. 6. Obs. 32. in Schol.

FERU, *Zegi*, id est, *Stannum*, Metallum. Rul. & Iohnf.

FERULA, *ῥαβδός*, æquivocum est, 1. notat plantam, de qua vide Botanicos, 2. in Chirurgicis significat ad deligationem fracturarum usitatissimum instrumentum, videl. *Affulas* leves ad firmandum ossa reposita necessarias, Hipp. 1. de fract. t. 41. l. 3. t. 12. & 3. de iis, q. in med. t. 11. Harum apparatus cum usu monstravit etiam Scultet. *Arm. Chirurg. Pars. I. Tab. LII. fig. X.* & explicavit ad Tab. LVI. p. 145.

FERVOR, idem, quod *Æstus*, *Effervescencia*, Græc. *καῦμα*, *ζέσις*, *φλόγσις*. Vide *Æstus*, *Cauma*, *Effervescencia*.

FESTINATIO, *Festinantia*, quid significet, notum est. Ejus detrimentum in opere lapidis Phil. inculcat in *Th. Chym. Vol. IV. p. 771. seq.*

FEX, *Ἰξ*, Græcæ, *ἰξός*, proprie dicitur de recremento inutili vini, quod Gr. *σφέκη* dicitur. Rhod. in *Lexic. Scribon.* p. 384. quemadmodum Olei recrementum *Amurca* vocatur. Gal. l. 1. de S. Fac. c. 17. Dioscor. l. 5. c. 132. Vocatur alias exiccata *fex Vini Tartarum* vel *Tartarus*. De *sece usta*, quod acre est medicamentum, Galen. *libr. I. de C. M. S. L. c. 7.* & alibi, Diosc. d. l. Latius vero denotat omne excrementum, hinc & frequentissime *Feces* pro excremento alvi ponuntur. Sedimentum quoque in urina hoc nomine venit; unde *Urina feculenta*. Chymicis in genere *Fex* inter adjectanea est, quæ à puris essentiis separata seponuntur & subsidunt. *Fex viri*, id est, *Sal viri*. Rul. De *fecibus Lapidis Philosophici* videantur *Oper. Mineral. M. Isaaci l. 1. c. 113.* & l. 2. c. 33. 34. Quid per *Fecem Cæli* intellexerit Libavius, legatur *Tom. II. Oper. p. 43. scil. in Tract. de Igne naturæ c. 23.*

FIBER, *καστώρ*, vide *Castor*.

FIBRA, *ἴς*, *Villus*. Plur. *ἴνις*, *fibra*, dicuntur fila quædam oblonga, gracilia, alba, solida, valida, omnis generis corporis partibus inserta, uti recte describit Gorraeus p. 195. Vel ex Galeno: *Fibræ* sunt tenues quædam, & subtiliores nervorum, & ligamentorum propagines, aponeuroses & derivationes, quibus opitulantibus (perinde ut manus digitis) nervi & musculi actiones suas obeunt, l. 5. de V. P. c. 11. & l. 1. de Hipp. & Plat. *decr. c. 10.* Accuratiorem vero *Fibrarum* considerationem tradunt Willis *Anat. Cerebr. c. 19.* Bartholin. *Anat. l. 1. c. 5.* Dividuntur in *Nervosas* & *Sanguineas*. Illarum potissimum tres sunt: Rectæ, obliquæ & orbiculares, vel circulares. Harum vero meminit Hipp. 1. de *carn. vel Principiis IX. 16.* & l. 2. de *Morb. XLV. 34.* *Fibræ* vocantur & *κνηδόνες*, l. de *Cord. XII. 10.* Vid. Foët. p. 282. *Fibra jecoris* pro jecinore: Keuchen. ad *Q. Seren. p. 171.* Alias *Lobi hepatis Fibrarum* nomine venerunt, ut est apud Theoph. *Protospatarium l. 2. de H. C. F. c. 11.* Dicitur & in diminutivo *Fibrilla*, pro *fibra*, à Cartesio Barthol. d. *loc. c. 2.* A Botanicis per translationem *Fibræ* sumuntur vel pro filamentis & staminibus plantarum, arborum, intexiis; vel capillamentis extrinsecus adnascantibus, e. g. *Castelli Lexic. Med.*

radicibus & similibus, Schroder. l. 1. c. 2. *Lit. F. Prior* etiam *κνηδόνες* vocantur à Theophrasto l. 5. *Hist. pl. cap. 2.*

FIBULA, *περόνη*, stricte significat os tibiæ exterioris & tenuius, quod & *Sura*, *Canna minor*, *Focile minus* appellatur, cujus descriptionem vide apud Bartholin. *Anat. libell. 4. c. 21.* Tibiæ extrinsecus attentum, ut radius cubito. Late vero varias obtinet significaciones: v. g. sumitur pro Radio, qui cubito in brachio jungitur, Hipp. 1. de *Loc. in hom. XI. 7. 8. seqq.* Etiam pro appendice ossis, d. l. XI. 5. 6. *seqq.* Plura loca vide apud Foët. p. 503. *Fibula* quoque ad instrumenta Chirurgica & machinas refertur ad Oribaf. *de Machin. c. 4. Rul.* Unde actio illa *fibulatio* vel *infibulatio* dicitur, & pars *fibulis* arctata legitur apud Scrib. n. 206. Cæterum doctissimus Rhodius magnam operam impendit proponendi *Fibulæ* notationem, descriptionem & differentiam in sua *Exercitat. de Acia cap. 4. seqq.* verum cum ipse fateatur, quædam *fibulas* non esse Medicas, non operæ pretium mihi videtur, prolixiorem hic proponere singularum expositionem, præsertim quod cap. 2. p. 6. scripserit de *Fibula* præter raritatem parum constare, ac fere voce tenus. Hinc etiam alia nomina in *dicta dissertatione* occurrentia, ut *Fibularium*, *Fibulatio Fibularum*, & fortassis composita suo loco relinquere placeat. *Fibularum* Chirurgicarum obscuritatem laudatus autor aliquoties agnoscit c. 7. ut non nisi conjecturis earum notitia nitatur. Interim, cui placet, autorem sibi comparet, & si quæ sibi commoda visa fuerint, ad vocem *Fibulæ* in hoc Lexico pro lubitu adjungat, *Fipula*, *Fixula*, *Fifula*, quia non sunt amplius in usu, prætermittuntur.

FICATIO, *σύνκλις*. Vide *Ficus*.

FICATUS, *σύνκλις*, dicitur, cum de visceribus animalium ficuum esu saginatis, tum de edulibus ex hujusmodi visceribus paratis, præsertim vero de jecinore, Galen. *lib. 3. de Alim. Fac. c. 12. com. 3.* de *R. V. I. A. t. 11.* Jul. Alex. *not. ad loc. prior. Foët. Oec. pag. 594.*

FICEDULA, *σικαλὶς*, à ficuum esu sic dicta, nomen avis æquivocum est. Primo enim notat aviculam parvam, quæ & *Passer gramineus*. *Avicapilla* vocatur, cujus descriptionem, usumque in cibo & Medicina pete ex Aldrov. l. 11. *Ornithol. c. 36.* deinde avem majorem, alias *Gallinago* dictam, de qua inferius *Gallinago*. Ita ex Alberto vocavit Schrod. l. 5. cl. 2. n. 54.

FICTILE, scilicet vas, *κεράμιον*, *δοσέριον*, *ἀγγεῖον*, i. e. vas figulinum, testaceum, Hippocr. 1. de *nat. mul. CI. 12. l. 2. de morb. mul. LXXII. 14.* Scribon. *Larg. n. 65. 269.*

FICUS, *σῆκη*; primo significat fructum arboris; quæ *Ficus* dicitur, Gr. *συκὴ*, quæ significatio non est hujus loci. Hinc *σικίτης οἶνος*, vinum ex *ficibus*, sive *Caricis* maceratis paratum, quod & *κατορξίτης οἶνος* dicitur, Dioscor. *lib. 5. c. 41.* Et *συκιδόν*, decoctum *ficuum*

V u cuum

cuum five *caricarum* appellatur, Hippocr. l. 2. de morb. mul. XXIX. 8. XXXI. 7. Deinde denotat affectum p. n. nimirum excreſcentiam aliquam carneam, & quidem vel in oculo, ejuſque palpebris, Hipp. & Gal. 3. in 3. Epid. l. 48. vel in mento, & eſt tumor natus ex craſſiori humore, & ſeroſiori tenuitate, quam Varus, Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 4. & 7. in fin. vel in ano, à thymo ſola magnitudine differens. Vel in digitorum extremis, Jul. Cæſ. Arantius l. de Tum. p. n. c. 72. p. m. 299. Synonyma horum affectuum ſunt *σύνκλις*, *σύνκλις*, *Ficatio*, *Ficoſus tumor*, vel *Ficoſa eminentia*, *Marisca*. Cauſſa vero in ſucco nutritio corrupto, & propter ſolutionem continui aberrante & collecto conſiſtit. *Ficus cutis*, *Lichen* Plinii & Dioſcor. dicitur verruca innæſcens cuti ad crura equorum, quæ medicamentum aptum ad matricem præbent. Rul. *Ficus* etiã ſumitur pro *Tinea*, & ulcerum capitis manantium ſpecie, teſte Heurn. de morb. capitis c. 7. Capivacc. Med. Pr. l. 1. c. 5.

FIDA, i. e. *Aurum*, *argenum*, Rul.

FIDDA, *Fidde*, id eſt, *Luna*. Idem legitur in *Theatr. Chym. Vol. IV. p. 957.*

FIDES, *πίſτις*. Non intelligitur hic Theologica vel Chriſtiana, quamvis & hanc neceſſariam eſſe Medico pio proboque nemo dubitabit. E contrario valde dubito, an venia, vel excuſatione digni ſint illi inter Chriſtianos, qui Medici *fide* Chriſtiana proutus carentis, v. gr. Judæi, opera utantur? Sed *Fides* hoc loco notat aſſenſum, quem Medicus præbet ad ea, quæ audit, aut legit. Hanc non temere eſſe temerariam, ſed perſpectam & cautam, aliquoties inculcavit Galen. v. g. l. 1. de ſem. c. 2. & l. de peccator. animi proprior. cognit. & medela c. 6. & c. *Fidem Hippocratis* ſcriptis habendam eſſe, demonſtravit Lind. Ex. VI. §. 7. *Fides naturalis Magica*, five miraculoſa Paracelliſicorum merito reprobatur à Libav. Tom. IV. Oper. p. 70. ſeq.

FIDICINALIS, epitheton eſt muſculorum in digitis, qui alias lumbricales Anatomicis vocantur, ab uſu dictorum *Fidicinales*, quem præſtant iis, qui Muſicam instrumentalem fidibus exercent, Guil. Kouper. in *Myologia Reformata* c. 28. vid. *Supplementa Actior. Lipſienſ.* Tom. II. ſect. XI. p. 509.

FIDUCIA, *πίſτις*, *Confidentia*, eſt *fides* ægrotum in Medicos firma. Hæc quantum valeat ad curationem felicem reddendam, docet Hippocrates in *Prognost. præm.* & ex hoc Linden. Ex. XV. §. 4. Et Avic. dixit: *Confidentia*, quam habet infirmus de Medico, plus facit ad ſanitatem, quam Medicus cum omnibus ſuis instrumentis.

FIENS, *ἀγέννητος*. Quænam ſit differentię ratio inter *Fientem* & *Factum* morbum, explicare quoque non infeliciter auſus mihi videtur Ingraſſias *comm. ad Avic.* de Tum. p. n. pag. 49. comparatione inſtituta ab Homine *Fiente* & *Facto*. Homo *fiens* dicitur & dici poteſt non ſolum ille, qui eſſe ſuum adhuc in generatione habet & formatione, in utero perſicienda. Poſtquam

vero perfectus in lucem egreditur, homo procul dubio factus eſt; ſed etiam ille quoque, qui factus licet, toto tamen adoleſcentię tempore, dum adhuc increſcit & augetur, propter illam futuram quantitatem *fiens* dicitur; poſtquam vero jam adulus, factus dici meretur. Ita & morbus *fiens* dicitur, cum ille, qui gigni incipit, eſtque in principio; tum hic, qui nondum ad vigorem ſuum pervenit, vel ſtatu, partibus aliis denovo adductis continuo increſcit. Imo illi quoque *fientes* dici ſolent & poſſunt, qui etiam in ſtatu ſuo opus habent portionibus cauſſæ morbificæ continuo ſuccedentibus, ut eſſe ſuum retineat, quales ſunt Cauſus, Tertiana, & alii ſimiles. Vide plura d. l.

FIGENS, vide *Fixatio*.

FIGULINUS, vide *Ficſile*.

FIGURA, *ἄμφω*, *Figuratio*, varias habet ſignificationes: 1. dicitur illa diſpoſitio & conſtitutio extremitatis corporis, five ſpecies corporis externa, quæ in oculum incurrit, Jul. Alex. ann. in Gal. l. 7. de Hipp. & Plat. decr. c. 7. ubi quidem in genere *Figura Spherica*, five circularis, prærogativam obtinet ante reliquas omnes, teſte Gal. l. 1. de V. P. c. 11. l. 4. c. 7. l. 7. c. 7. l. 8. c. 11. l. 10. c. 15. Jung. C. Hofm. *comment. ad diſt. loc.* præſertim n. 641. 642. Schroder. in genere figuram latius deſcripſit, quod ſit, quæ reſultat ex conformatione & configuratione, quæ res ſcil. vel bene habita, pinguis, carnoſa, ſucculenta, vel e contra male habita, macilenta, ſtrigofa, gracilis: vel ampla, magna, extenſa, vel e contra, l. 1. c. 34. In ſpecie vero membrorum corporis *figura media* optima dicitur, ubi nulla exceſſiva tenſio aut flexio nimia occurrit, quæ ſunt extremitæ, Gal. l. 2. de mot. muſcul. c. 1. Hinc & *recta* membri *figura* ſervanda, & obſervanda in Chirurgicis, & ea vocatur, quæ eſt maxime accommodata ad functionem illius membri propriam, Hipp. 1. de art. l. 49. Galen. in *comm. in Foreſt.* l. 8. *Obſ. Chirurg.* 2. *Schol.* Qualis *figura* corporis naturalis ſi fuerit vitata, conſtituit *morbos figura*, vel adventitios, vel nativos, Galen. de *diff. morb.* c. 7. In hac ſignificatione quoque tribuitur medicamentis, v. gr. *Figura Emplaſtri*, Scribon. Larg. n. 157. Vide Rhod. in *Lex.* 2. *Figura* etiam de morbis ipſis dicitur, Hipp. 6. Epid. l. 8. n. 44. 3. *Figura* idem ſignificat, quod *Character*. Vide ſupra *Character*. Rhod. ad Scribon. n. 199. Dieter. n. 683. *Figurata medicamenta* dicuntur Fallopio, quæ certam obinent formam vel *figuram* externam, ut ſunt: *Rotulæ*, *Trochiſci*, *Pilulæ*, &c.

FILAMENTUM tropice dicitur de materia illa viticida concreta pilorum inſtar in urinis quorundam ægrotum occurrente, quam à ſale volatili & oleoſo gigni exiſtimat Sylv. l. 1. Pr. Med. c. 55. §. 48. Vide *Trichiaſis*.

FILELLUM, vide *Canis*.

FILETUM dicitur vinculum illud nervoſum ſub lingua, quod obſtetrices ſolent ungue, aut numuli acie reſecare

refecare statim post partum : sæpe etiam à Chirurgastris forfice, aut phlebotomo diffecatur non sine vitæ & sermonis periculo, teste etiam nuperrima experientia, cum tamen rarissime illam necessariam observaverimus operationem. Occurrit vocabulum illud apud Omnibon. Ferrar. libr. 3. de morb. infani. c. 44. p. m. 130.

FILIUS, *υἱός*, quid proprie significet, & pueris in trivio notum est; ita & quid *Filia*, *θυγάτρις*, sit. Tropice tamen & ænigmatice à Spagyricis applicatur variis operibus, v. g. in negotio Lapidis Philosophici. Post albedinem emergens Rubedo, quæ dicitur *Rex diadematus*, vel coronatus, vocatur etiam *Filius nigri & albi*, non quod albedo & nigredo efficiendi vim habeant, sed quod talis facta sit successio colorum, Libav. *Apocal. Hermet. Part. poster. Tom. II. Oper. p. 395.* Jung. & T. IV. p. 736. 758. Imo non verentur ipsam *Filium* in Sacrosancta Divina Trinitate illis figmentis applicare, uti patet ex Fr. Basilii Valentini conclusionibus. *Filius* quoque unius *ostium* est *Vitriolum* vel *Auripigmentum*. *Filius unius diei* dicitur *Ovum*, item *Lapis Philosophicus*, *Filius Veneris*, *Aurichalcum*. Rul. & Iohnf.

FILLETIN, i. e. *Lamina ferri*. Rul.

FILONES dicantur *fibra lapidum*. Fallop. *tr. de Metall. s. fossil. c. 8. Tom. I. p. 287.*

FILTRATIO, est subductio per *filtrum*. Id autem colum Chymicum est. Itaque & *colatura*, seu *percolatio* appellari potest. Fit potissimum in humidis, & quibus aquositas tenuis transit, resistentibus spissis & oleosis. Praxis ejus principaliter sic habet. Charta emporetica convolvitur, aut complicatur, vel loco ejus pannus villosus consuitur in sacci formam, aut vasi applicatur, veluti infundibulo &c. Liquor infusus sinitur paulatim in excipulum destillari, unde hæc operatio *destillatio per filtrum* dicitur. Vel *Filtratio* est descensio frigida, humores aquosos per *filtrum*, seu chartam bibulam convolutam, vel complicatam, in modum infundibuli, relictis in *filtrum* fecibus, dirimitis. Sed pro *filtrum* etiam alia adhibentur, utpote *Manica Hippocr.* *Pannus laneus*, *lineus*, *setaceus* &c. Hæc Rul. & Iohnf. Vide supra *Colatio*. Jung. *Rolf. Chym. l. 2. c. 2.* Wedel. *Pharm. Acroam. l. 1. sect. 2. c. 4.* *Filtratura* quoque apud quosdam recentiores legitur pro *Colatura*, h. e. *massa illa*, quæ per *filtrum* aut colum jam transit. *Filtratio* quoque Physiologicè dicitur peculiaris cujusdam fluidi à sanguine per glandulas quasi per cribra secretio à D. Bernhardo Conon in *Epistola de secretionibus animalibus* p. 5. quæ extat in suo *Evangelio Medici*, cujus mentio supra facta in voce *Evangelium*.

FILTRUM, quid in genere significet in foro Medico-Chymico, ex præcedentibus jam constat. Novissime autem nomen hoc tributum legitur cujusdam lapidi exotico Mexicano rariori & pretiosissimo, qui sub profundo aquarum in quibusdam sinibus Mexicani locis instar fungi ad centum circiter ungarum succrescit altitudinem & in aperto aëre lapidescit, cujus frustra majora

magno in pretio habita, vel in formam ollæ aut mortarii redacta, ut aquam recipere possint, singulari virtute pollent aquam purificandi, ut certam etiam secum insensibilium quantitatem deponat, quo purior & levior retenta etiam frigiditate reddatur. Prolixior ejus historia Gallice & latine annexa est. Dissertationi Physico-Medicæ D. D. Mich. Bernardi Valentini Professoris Giesfensis, Naturæ Scrutatoris celeberrimi, de *Filtro Lapide*, Respondente Joh. Georgio Freudenbergio Argent. editæ A. 1702.

FILUM, *νήμα*, quid significet, notissimum est. Usus ejus quoque est in operationibus Chirurgicis variis, ad suturas & deligationes. *Filum sericum*, *νήμα σημεῖον*, nectendis arteriis & venis commodissimum esse scripsit Gal. l. 13. *meth. med. c. 22. in fin.* De variis *fili* speciebus videatur Rhodius de *Acia* p. 194. ubi definitio *Fili* ex Non. Marcell. sumta, quod sit ducta res quæque ad tenuitatem habetur, quam ventilare non est mei instituti. Tropice *Filum Arsenicale* dicitur arsenicum sublimatum, & *Filum* ex alumine plumoso: Ruland.

FIMBRIA, *πάρεργμα*, vocatur *resegmentum indumentorum*, aut, quod ab indumentis detrahatur; qualia ob mollitiem continendis, aut constringendis deligationibus superponuntur, unde & *καταβλήματα* vocantur, Hippocr. 3. de *his*, q. in *med. t. 8.* Galen. in *com. ad h. l. & cap. 2. de art. t. 31.*

FIMUS, *κόςμος*. Vide *Copros*. *Fimi* cur quidam incalecant, quidam non? vide Helmont. de *febr. c. 2. n. 11. seqq.* *Fimus* quoque vocatur ænigmatice *Mercurius*, *Th. Chym. Vol. IV. p. 722.*

FINIS, *τέλος*, dicitur id in genere, in quo artifex, cum fecerit, acquiescit, Galen. l. ad *Thrasylbul. cap. 16.* Est igitur perfectio quædam, & bonum, c. 13. Artis Medicæ *finis* omnium consensu est *Sanitas*, isque est ultimus. Verum intermedius est *Medici officium*, hoc est, facere & prospicere omnia, quæ ad illum obtinendum sunt necessaria. Estque *gerasium*: Conservare omnia, quæ sunt secundam naturam; & Removere omnia, quæ sunt præter naturam. Vid. *Dogm. nostr. in proleg. dogm. 4.* An vero in Natura omnia fiant propter finem, recte negavit C. Hofm. *com. ad Galen. l. de V. P. n. 666. seq.* Interdum coincidit cum *Termino*, Gr. *πέρας*, dicto.

FIREX, i. e. *Oleum*. Rul. Iohnf.

FIRFIR, id est, *color rubeus*. Iidem.

FIRMAMENTUM, est vox æquivoca. Vel enim sumitur pro cælo naturali toto, à lunæ situ elementis proximo, usque ad extremam universi cerati naturalis concavitate, Ger. Dorn. in *tr. Physica genesis*, in *Th. Chym. Vol. I. p. 345.* Hocque dicitur *Macrocosmicum*. Vel huic Analogice æquiparatur *Firmamentum* hominis, seu *Microcosmi*; de quo Parac. passim in scriptis suis, præsertim vero *Paramiri*, *tr. 3. c. 1. 2. 3. &c.* Crollius *Firmamentum* vocat Lumen naturæ, quod homini

omnia naturaliter influit. Hoc egregie, ceu commentitium, perstrinxit. Libav. *tr. de princip. scient. Paracelsice Magia sec. Croll. sect. 11. T. IV. Oper. p. 21.* Vel significat idem, quod *fulcimentum*. Gr. ἰρεσμα, ἰρεινμα; Gal. l. 3. de iis, q. in med. t. 36. Vide *Ereisma*. Hinc & *Firmamentum* dicitur ἰρηεργμίνον, 4. aph. 30. Vel *Firmamentum* notat *Lazurium*. Rul. Iohnf.

FIRMITAS, Firmus, ἀσφάλεια, ἀσφαλής, βεβαιότης, βέβαιος. Vide *Asphalia*, *Bebasos*, *Constans*. *Firmitas* particularum est illarum quies. Jac. le Mort *Chym. Medico-Phys. c. 10.* Opponitur *Fluiditati*.

FIRNISIIUM mineralium vocat *Antimonium* Parac. de morb. metallifofforum; l. 1. c. 7.

FISARUM, id est, *Confectio Salis Ammoniaci*. Rul. Iohnf.

FISSICULATIO & verbum *Fissiculo* sumitur pro *Anatomicis* dissectionibus in corpore humano ejusque partibus institutis, à D. Jacobo Menselio Medico Parisiensi in epist. ad Joh. Pecquetum *Messi Aureæ Anatomica Sibold. Hemsterrusii annexa p. 343. & 353.*

FISSURA, ῥαγή, est species solutionis continui potissimum in ossibus, quando secundum longitudinem franguntur; quamvis & de naturalibus rimis & poris utripetur ab Hippocr. l. de nat. puer. I. 18. De *Fissura* in hepate vide supra *Diasphage*. Vide *Rhagar*.

FISTULA, σείριξ, proprie notat instrumentum aliquod concavum, oblongum, instar arundinis excavatum, qualia sunt *Tibiæ Muticæ*, Gal. c. 2. in progn. Hipp. t. 64. Ita *Siphunculus*, quo aliquid loco cuidam infunditur, & in specie, per quem clysteres injiciuntur, *Fistula* dicitur, Rhod. ad Scrib. n. 39. Lind. Ex. IV. §. 101. & novissime Henr. à Deventer D. in Lum. Nov. obstetricant. c. 26. Ita & *Fistula Cochleariformis* pro uvula relaxata descripta apud Scultet. *contpictur Arm. Chirurg. Part. I. Tab. IX. fig. 7.* Dicitur Latine etiam *Syringa*, qualem *tentativam* exhibet idem *Tab. XVII. fig. 7.* Translatum vero vocabulum etiam (1) ad partes quasdam naturales, v. g. *Penis*, aut potius meatus in pene intermedius vocatur *Fistula urinaria*: uno verbo, *Urethra*; & *penis ipse nervus fistulosus*, l. 6. de L. Aff. cap. 6. *Aspera arteria* dicitur *fistula pulmonis*, Hipp. 2. de morb. XLIX. 1. & *Vena portæ* in hepate, lib. de nat. mul. XLVI. 2. *Foramen*, per quod *medulla spinalis* per vertebra omnes transit, nonnullis vocatur *Fistula sacra*, teste Barthol. libell. 4. *Anat. c. 14. p. 733.* (2) ad morbosam constitutionem, & significat sinum angustum, oblongum, & callosum, Galen. l. de tum. p. n. c. 5. pertinet ad abcessus, quorum materia, sive sanies, sibi sinum parat in partibus mollicibus, unde Hipp. dicitur *σειριγγῶδες, ἐκσειριγγῶδες, ἀπσειριγγῶδες*, Hippocr. 2. progn. I. 64. *Coac. t. 395.* Jange totum libell. de *Fistulis*: Plura de his in *Chirurgiæ Scriptoribus*, *Paræo*, *Aquapendente*, *Hildano*, *Barbette*, & aliis. Species sunt *Fistula lachrymalis*, *Fistula ani*. *Fistularum* conformationis causam in salem referre conatur *Paracels.*

Paramir. l. 2. c. 5. Descriptio generalis hæc dari potest: *Fistula* est ulcus cum uno, vel pluribus cuniculis callo magis, vel minus obductis, sine insigni dolore, proveniens à materiæ putridæ portionibus retentis, salinis, coagulativis, & carnosas partes indurantibus.

FIXATIO, *Fixio*, Græce dici posset πῆξις, παρίσσις, terminus est technicus Chymicorum, denotans speciem *Coagulationis*. Estque rei volatilis & fugacis ad permanendum in igne firmatio, & affuëfactio, ut non amplius fugiat. Comparatur imprimis rei fixæ additione, *Rosink. Chymic. l. 2. c. 4.* Rulandus ita descripsit: *Fixatio* est rei ignem fugientis, ut eum non amplius fugiat, sed in eo fixa permaneat, per ignem affuëfactio, sive ea fiat per calcinationem, sive per decoctionem lentam & diurnam, sive per crebram sublimationem, sive per crebro iteratam solutionem & coagulationem, sive tandem per rei fixæ additionem perficitur. Adde *Libav. Syn. Arch. Ch. l. 6. c. 11. & Alchym. Pharmac. c. 15.* Jac. le Mort *Chym. Medico-Phys. cap. 5. Morb. Coll. Chym. Leid. cap. 369.* *Wedel. Pharm. Acroam. l. 1. sect. 4. c. 7.* Quæ ita figuratur, dicuntur *Fixa*. Per quæ vero fit *fixatio*, vocantur *Fixatoria*. Item *Figentia*. *Fixa* cum cibis assumpta fieri volatilia, vult *Helmont, de Lithias. c. 3. n. 24.* De *fixatione* vide plura in *Th. Chym. Vol. IV.* quæ loca quæras in *Indice*.

FLABELLUM, ῥιπίδιον, instrumentum ad refrigerandam faciem usitatum. Unde & ῥιπίζω, *ventilo*, significat. Utrumque legitur apud *Moschicn. de morb. mul. c. 136.* Gallicum *Eventail*.

FLAGÆ, sunt spiritus, qui norunt secreta hominum, vel spiritus à rebus in speculo apparentibus. Rul. & Iohnf. ex *Paracelso Tract. 2. de Pestiliante, & l. 1. Philosoph. sagac. tit. de Nectromantia.*

FLAGELLATIO, *Flagellum*, μαρίζιον, quid proprie significat, notum est. Tropice dicitur quoque de morbis, *Parac. Paramir. Tract. V. c. 2. & c.* Ita *Lues Gallica* vocatur *flagellum* scortatorum, *Forest. lib. 32. Observ. 2. in Schol.* Quod *flagellatione* languens *Venus* excitari possit, vide *Dieter. num. 100.* Veteres quoque usos *flagellis* ad curandam maciem corporis, & id operis fecisse ferulis parvis levibus modice illitis, quæ gracilibus partibus incuterentur, donec modice intumescerent, & Gal. l. 14. *M. M. c. 16.* notavit *Laur. Bellin. tr. de sang. miss. inter Opuscula p. 183.*

FLAMMA, *Flammula*, φλόξ, φλόγιον, φλογός, proprie de igne dicitur. Est enim ignis genus, *Galen. l. 4. de C. M. S. L. c. 2. fin.* & fit aëre, vel aëreo in ignem mutato, l. 3. de Temp. c. 1. *Flammæ* acidum quoddam inesse demonstravit *Fr. Hofmannus Clav. ad Schroder. p. 226. 232. 244.* *Helmont.* descripsit per accensam fuliginem, *tr. Complexion. atque mistion. Elemental. figment. n. 7.* & per exhalationem pinguem, *tr. Formar. Ortus n. 28.* Hujusmodi *flammæ* generationem e puteo, item e ventriculo & intestinis, qua vivorum, qua mortuorum, per observationes confirmatam vid. in *Ephemerid.*

Nat.

Nat. Curios. Ann. I. Obs. 33. & 77. Per translationem vero vocabulum *Flamma* à Medicis accipitur vel de calore nativo vitali, qui propterea βιολύχνιος dicitur. Vide *Biolychnion, Calidum.* Jung. *Willis part. I. de An. brutor. c. 2. seqq.* Barthol. *l. 2. Anat. c. 6.* Vel de calore præternaturali corporis & partium ejus, Hippocr. *l. de veter. med. XXXII. 9. l. de caput. vuln. XXII. 1. l. 1. de morb. mul. LX. 2.*

FLAMMABILITAS, idem significat, quod *inflammabilitas*. Illud legitur apud D. Job. de Muralto in suo *Vade mecum Anatomico Exerc. I. in annexo 10. p. 28.*

FLATUARI (qui nobis Chymici) Constantino Imperatori. Marcellus Donat. *Dilucidar. in Flav. Vopiscum.*

FLATUS, φύση, φύση, item πνεύμα, *flatus* spiritus, in genere significat congeriem halituum, vel vaporum, veluti quadam membrana inclusorum. Specialiter vero à Medicis accipitur de hujusmodi congerie halituum in corpore humano genita, præsertim in ventriculo, intestinis, hypochondriis, utero, vesica, &c. Horum generationem quamvis plurimi veterum & recentiorum deducere ausi sint, v. gr. Hipp. integro *l. de flatib.* Galen. *l. 3. de sympt. causis. c. 2.* Jung. ex recentioribus Helmont. de *flaibus*, Dieter. *Iatr. n. 912.* & alii plures. Videantur & Notæ nostræ ad Iessen. *judic. de sang. V. S. misso, p. 193. seqq.* tamen vix clarius hæc doctrina apud ullum alium reperietur, quam apud Willis *Pharm. Ration. P. 1. sect. 3. c. 1.* Lindenus non male crudiatitis sobolem dixit, *Ex. VII. §. 45.* De *flatibus* e pene erumpentibus vid. *Ann. II. Ephemer. Nat. Cur. Obs. 46.* Vide etiam supra *Crepitius. Flatulentus* Gr. dicitur φουσιδης. *Flatulenta* affectio dicitur moribus *Hypochondriacus. Flatus furiosus* qui dicitur, vid. supra *Ambulo.*

FLAVUS, ξανθός, *Luteus*, nomen coloris à rubore igneo ad albedinem declinantis, Galen. *c. 2. de R. V. I. A. t. 22.* intensioris tamen, quam ξανθός, pallidus color. *Flavedinem* excrementorum non ex bilis tinctura, sed ex propria putrefactionis vitio oberiri, vult Helmont. *tr. Scholar. Humi pass. decept. c. 5. n. 15.* sed videtur committere fallaciam oppositorum; siquidem bilis excrementitiæ admixtio, ut & succi pancreatici promovet illam putrefactionem portionum ab assumptis chylicis fæculentarum & terreltrium. Vide *Xanthos.*

FLEMEN, quasi *Flegmen*, Gr κέμα dici possit τῷ πῶδες, significat tumorem pedis circa tales. *Flemina* dicuntur, quum labore viæ sanguis defuit circa tales & tumorem facit. Aliter Flavius Caper: *Flemina* sunt, ubi abundant crura sanguine. *Flemina*, cum in manibus vel pedibus callosi sulci sunt, Dieter. *n. 465.* Keuchen. ad *Q. Seren. p. 280.*

FLERESIN, *Flerecin*, idem est, quod *Arthritis*; sicut legitur apud Stephan. Blancardum de *scorbuto. c. 20.*

FLETUS, κλωθμός, lamentatio, pertinet inter causas sanitatis, & morborum procatarticas. Vide *Dacryon, Clauthmerizo.*

FLEXIO, κλίση. Vide *Campe.* Unde & κριπέλον, & κριπέλοτης ap. Hipp. legitur. *Incurvaum*, seu *fleum* & *Incurvatio.* Vide *Campilon.*

FLOCCUS, κερκίς. Vide *Crocizoz.* *Floccus* notat lanuginem, aut teneros fructus, Rhod. ad *Scribon. n. 154.* Non est semper signum lethale, in febribus acutis *floccos* evellere, *Ephem. Nat. Cur. Ann. III. Obs. 269.*

FLORIDUS, άνθηρός. Vide *Anthera.* Hippocr. *6. Epid. f. 3. 1. 7.*

FLOS, άνθος. Vide *Anthos.* Quibus addi possunt quoad chymicam significationem descriptiones. *Flos* est bolus per sublimationem extractus. Ex centro & imis partibus elevandus & producendus est, ut in summitate forma sicca coagulet. *Flos* spiritiosa rei substantia est. *Turbith* vero magis terrea. Omnis *Flos* per se volatilis est & spirituosus, quanquam ingenio magistrali possit figi, & ad naturam *Turbith* aliquando adduci, Ruland. & Johnston. *Flores* in Chymia sunt subtiliores partes corporis per sublimationem à crassioribus particulis sub forma sicca separatae, Schrod. *l. 2. c. 60.* ubi simul Catalogum *Florum* Chymicorum invenies. Descriptiones quoque eorum leguntur in Iunken *Lex. Ch. Ph. P. I. p. 116. seqq.* De vocab. *Flos* homonymia & Chymica acceptione legito etiam Rolfink. *Chym. l. 5. sect. 4. c. 1. seqq.* *Flos* etiam vocatur farina illa tenuissima, quæ lapidibus innascitur, v. g. *Flos Assii lapidis*, Rhod. *Scribon. n. 72.* *Flos* capillorum vocatur color naturalis in ætate vegeta, & opponitur canities, Keuch. ad *Seren. p. 101.* *Flos aris*, i. e. *Viride aris.* *Flos Cheiri*, id est, *Auri essentia.* An *Flores Auri* dentur revera tales, quorum meminit Rolfink. *Differ. Chymic. IV. & Blancard. in Chymia vernac. c. 5. §. 16.* Chemicis ventilandum relinquitur, quamvis placeat mihi candor Blancardi dicentis, nihil singulare in illis *Floribus Solis* contineri, quia sunt *Flores Salis Ammoniaci.* *Flos Cœli*, vide *Cœlisfolium.* *Flos Salis*, Gr. αλός άνθος. *Flos* sectorem Croë alii volunt esse *Croci flores*, ubi additionem croë, putantes errorem illorum, qui scripti Paracelsi manu non exacte legunt e pro ci. Rulandus vero per transpositionemprehendit, esse florem nucis motchatae, ut *sonath anthos* denotat: alii *florem* Chelidonie extractum. *Flos* quoque vocatur ipse *Lapis Philos. Th. Chym. Vol. IV. p. 727.* *Flos vini*, vide *Anthosinias.* Jung. *Linden. Ex. 10. §. 131. seqq.* *Flos virginianis* vocatur ille sanguis, qui in primo coitu à mulieribus post desolationem funditur: vel ipsa membranula, *Hymen* dicta. Barthol. *l. 1. An. c. 31.*

FLUCTUATIO, κλύδων. Vide *Clydon.* Meminit

& Forest. l. 20. Obs. 4. in Schol. *Fluctuatio* corporis navigantium promovet digestionem. Helmont. *tr. Blas human. n. 36.*

FLUIDITAS, *Fluidus*, quid significet, ex aliis Lexicis notum. Scilicet dicitur de omni eo, quod mobilitate facili præditum est. Refertur autem hodieque inter differentias essentielles primigenias corporum compositorum. Dividitur *Fluidum* simile in *Æthereum* sive spirituosum, quod in continuo modo consistit, estque subtilissimum; & in *Aqueum*, crassio rem consistentiam habens. *Fluidum* Dissimulare & compositum etiam duplex statuitur: aliud *Ramosum*, cujus textura libere à se moveri potest vehiculo spirituofo interno adjuncta. Tenui enim materiæ innatantes globulos super & juxta se invicem positos microscopio conspicuos ramosorum figura exhibet. Aliud *Fluidum* viscosum, in quo præpollent materia aquea, aërea crassior, ut & salina, quemadmodum prolixius de his differuit Jacobus le Mort in *Pharmac. Medico-Physica*. Nimirum eo hodieque perventum est, ut quilibet sibi licentiam sumat fingendi nova Artis principia Physica e fuo cerebro, ut non male quis cerebrina principia dicere possit.

FLUOR, *Fluxio*, *Fluxus*, ῥῆμα, ῥέω, ῥῆς, ῥῶσις, varias habet apud Medicos significationes. Accipitur enim aliquando late pro omni defluxione, & ita convenit cum vocibus *Catarrhysis*, *Catarrhus*, de quibus supra. Hippocr. species varias recenset l. de *Glandulis fere toto*. Aliquando stricte & cum additione, v. gr. *Fluxus ventris*, cum semper & assidue humida deiciuntur excrementa sine tenesmo & lienteria, Gal. c. 2. in l. *Epid. t. 36.* Jung. Keuchen. ad *Q. Seren. p. 202.* *Fluxus hepaticus*, ἡπατικός, in quo ob imbecillitatem hepatis ab intemperie frigida inductam alvi sedimenta, aquæ, in qua nuper macerata caro abluta est, redduntur simillima, Gal. l. 5. de *Loc. Aff. c. 7.* Sylvius negat, se unquam hunc affectum vidisse; existimat vero causam ejus in copioso fero sanguini admisto, & vasa simul relaxante consistere, l. 1. *Prax. Med. c. 13. §. 24.* P. Barbette putat, esse speciem *fluxus hæmorrhoidalis*, *Pr. l. 4. cap. 6.* Aliquando strictissime cum & sine additione de *Fluxu muliebri*, Hippocr. l. de *nat. mulier. XV. 11. XLV. 1. LXXXIV. seqq.* Cujus variæ sunt ratione coloris excretorum species: *Fluor albus*, cujus descriptionem & causam vide infra in *Gonorrhœa*: *Ruber*, sive *Cruentus*, & hic vel coincidit cum menstruo, ἡμηνόεις, l. 2. de *morb. mul. LIX. 5.* (est alias in *fin. l. de loc. in homine*) *LXI. 6. LXIII. seqq.* vel diversus, & ita causâ eadem cum aliis sanguinis profusionibus, solutio continui venarum uteri ob copiam, vel acrimoniam sanguinis. *Crocei fluoris* historiam vide *Ephem. Nat. Cur. A. III. Observ. 115.* Aliquando accipitur pro *Desfluvio capillorum*. Keuchen. ad *Q. Seren. p. 117.* ἡ ῥῆσις τῶν τρίχων. Trallian. l. 2. c. 2. Denique *Fluores* dicuntur la-

pidæ ex fodinis, similes gemmis ipsis, sed minus duri. Metallici vocant *fluores*. Siquidem ignis calore, ut glacies sole, liquefcunt & fluunt. *Fluores* sunt quasi contrarii metallis istis mediis, seu remotis, qua in spiritus & aërem resolvuntur. Theophrastus ipsos si novisset, ἐκ σπέρματος vocasset, quod fluxu in terra fierent. Sed videtur, ignotos omnino fuisse veteribus. Sunt variæ species à colorum & formæ, vel figuræ differentia desumptæ, quas prolixè collegit Ruland. in *Lexic. p. 217. seqq.* Sed omnia compilare non est hujus loci.

FLUTA, idem quod *Muræna*. Vide infra suo loco *lit. M.*

FOCALE, σφραγγίον, ἀσφραγγίον, ἐκπαθήσιον λέγοντες, dicebatur veteribus fascia, vel ligaculum, quo adversus aëris injurias fauces muniebant, ex Quinctiliano *Instit. Or. l. 5. c. 3.* Rhod. ad Scribon. n. 80. Hodie Germanis receptissimum est.

FOCHA, quid proprie sit, non licet certo determinare. Interpretes Avicennæ Costæus & Magius exposuerunt, quod sit potus factus ex hordeo, idem ex passulis. Avic. de *removend. nocum. in usu rerum non natur. tr. 5. c. 18.* alii tamen *Focham* etiam tribuit potui aromatico, qui facit ad coitum, l. 1. *sum. 1. tr. 6.*

FOCILE majus & minus, dicuntur duo ossa cubiti, quorum alterum majus, alias *Radius*, alterum minus *Cercis* vocatur. Vide *Brachium*, *Cubitus*. Barthol. etiam *Tibiz* geminis ossibus attribuit. Vide *Libell. 4. Anat. c. 20. 21.*

FOCUS, εἴσα, proprie dicitur arte factus locus planus, aut concavus, ex fictilibus, aut ferro, in quo ignis struitur, & vel coctio, vel liquatio perficitur. Ita in metallurgia *Focus excoctorum*, in quo plumbum purgatur, aut in quo massæ plumbeæ liquantur, Ruland. & Iohnf. Per translationem vero etiam *Focus morbi*, v. gr. *febris*, dicitur ea corporis pars, quæ prima solida sua in substantiâ immodice fuerit calefacta, quæ Cor, vel Jecur, vel Ventriculus statuitur, Galen. l. de *marafmo cap. 7.* Aut aliter: *Focus febris* dicitur particula, quam vel obstructio, vel putredo, vel inflammatio obsederit, l. 11. *meth. med. cap. 20.* Jung. Petr. Mich. de *Calderia Tom. I. Oper. p. 118. seqq.* In Anatomicis quoque metaphorica occurrit significatio, quando Lobus hepatis primus dicebatur olim *Focus*, ex vanâ persuasione, illam partem facere ad coctionem, quemadmodum secundus *Mensa* dictus fuit, quod alimenta membrorum in ipsum apponi credebantur, tertius, *Culter*, quartus *Auriga*, ceu ad distributionem alimentorum facientes, de quibus nominibus legi poterit Theoph. Protospatarius *lib. 2. de H. C. F. cap. 11.* Vocabulum Græcum εἴσα etiam est nomen Emplastri alicujus nobilis apud veteres, quod sic dictum est, quia ex Græci nominis literarum calculo, quæ in εἴσα continentur, indicatur, ipsum Drach-

Drachmis DXVI. constare. Refertur ad Necepsionem Regem. Conducit omni vulnerum generi. Descriptio ejus habetur apud Aët. l. 15. Hæc Gorræus in *defin.*

FODINA, *μείμων*, in genere idem significat, quod *fovea*, vel coniculus subterraneus. Specialiter vero notat ea loca subterranea, e quibus metalla erantur. Hinc *Aurifodina* &c. Tropice in aure cavitas illa anfractuosa Labyrinthus dicta vocatur etiam *Fodina*. Barthol. libell. 4. c. 6.

FOECUNDUS, *ἑκτείνω*. Vide *Epi-technos*.

FOEMINA, *ἑμῆλλα*, *γυνή*, *γυναιξ*, *ἡἴλυ*, nomen sexus muliebris proprium. Lind. per simplex e *femina* scribit, *Ex. X. §. 200. 164. XIII. §. 542. &c.* Sumitur late & stricte. Late complectitur puellas, virgines, viduas & conjuges, & saltem differentiam sexus indicat. Stricte significat mulierem, quæ vel in conjugio vixit, vel adhuc vivit. Ejus officia vide ap. Gal. l. 3. de *caus. puls. c. 2.* Est imperfectior mare, C. Hofm. ad *Gal. de V. P. n. 980. seqq.* Fœminam in mare mutam refert Rhodius *cent. III. Obs. 4.* Quid *femina* Spagyricis dicitur in lapidis Philosophici magisterio, vide apud Libav. *Alchym. Pharmac. c. 7.* Basil. Valentin. *ir. de Lapide Philosoph.* & similes Autores &c. *Th. Chym. Vol. IV. p. 724. 736.* & alibi.

FOEMINITAS, *ἑμῆλλια*. Vide *Masculinitas*.

FOETABULUM idem significat, quod *Abscessus cum folliculo*. Quod nomen excogitavit M. Aurel. Severin. l. de *Abscessibus anomalis*, commodius illud statuens, quam germen, liquidem in animante tales abscessus gignuntur. Germinis autem vox ad Vegetabilia potius spectat. d. l. c. 3. *fin. & seqq.*

FOETATIO, *ἑκτείνω*, idem, quod *Imprægnatio*, *ἑκτείνω*, *κύνω*, Gal. l. de *septimestri part. in princ. & l. an omnes particule animalis, quod fœtatur, fiant simul*: quamvis neutrum in Græco habeatur Codice.

FOETIDUS, *ἑκτείνω*, *ἑκτείνω*. Vide *Dysoder*. Exempla gravissimi fœtoris in hominibus vivis vide *Ann. II. Ephem. N. Cur. Obs. 191.* Fœtus quoque habetur *Lapis Philos. in Th. Chym. Vol. IV. p. 745.*

FOETISARE, barbarum verbum, id est, *gignere*, producere. Legitur in *Th. Chym. Vol. V. p. 454.*

FOETUS, *κύνω*, proprie vocatur *conceptus* in utero, ex femine factus, quando viscerum cordis, jecoris, cerebri indistincta adhuc & informia adsunt rudimenta, & ita carnea apparet substantia, non vero amplius seminalis, quam alias Hippocr. genituram, *ἑκτείνω*, appellat, Gal. l. 1. de *sem. c. 9.* Fœtus duplex: Masculus & Fœmininus. Varias fœtus humani figuras ratione magnitudinis & temporis à conceptione diversi delineatas videre licet in D. Gothof. Bidloo *Tabb. Anatom. LVII. & LXII.* & selectorum e diversæ magnitudinis fœtibus paratorum *Icones Tabb. C. CI. & CII.* De nutritione fœtus in utero elegantem tractatum scripsit Claudius de Courvée. Vide *Conceptus*, Junge Barthol.

l. 1. *An. cap. 28.* Fœtus à Ger. Dorneo describitur, quod sit mixtum ex utriusque parentis substantia productum ad sui perfectionem. *Art. Alchymist. l. 3. c. 15. fin.* Fœtus Spagyricus vocatur illa medicina catholica Spagyricorum. Id. in *Philos. Chémica Th. Chym. Vol. I.*

FOLIATA terra vocatur Sulphur perfecte mundatum, purificatum, & dealbatum. *Th. Ch. Vol. IV. p. 720.* Hodieque etiam *Sal Tartari Essentiale* & Chymicorum *Arcanum Terræ foliatæ Tartari* titulo insignitur, magnopere laudibus extollitur, estque nihil aliud, quam Tartarus regeneratus, cujus descriptionem vide apud Rolfink. *Chymic. l. 5. f. 1. art. 1. c. 14.* D. Ludovic. *Pharmac. Diss. I. p. 392.* ad quem locum junge Etmulleri *Annotationes in suis operibus.* Morley *Collect. Chym. cap. 467.* Iunken *Corp. Pharmac. sect. III. c. 18. p. 82.* aliisque in Chymicorum monumentis præsertim MSS.

FOLIATUM, *φύλλα*, nomen unguenti pretiosi, quo divites solum utebantur Romæ ad stomachum & caput. Dictum etiam *Spicatum*, *ἐπίχρυστον*, Gal. l. 2. de *C. M. S. L. c. 1. l. 8. c. 1. & l. 7.* de *C. M. P. G. c. 12.* nec non alibi.

FOLIUM, *φύλλον*, hujus significatio propria & nota pertinet ad Botanicos, qua lata, qua stricta pro *Malabathro*; Rhod. ad *Scribon. n. 170.* Improprie *Folia dauræ* dicuntur, quasi *folia aurea*. *Folia* notant pura & à sordibus separata. Hinc quando Spagyrici dicunt: *Veniite aurum in folia*, volunt indicare: Solvite in liquorem, ut anima parce extrahatur, quæ Sulphur tingens est, Rul. Iohnf. In *Mineralogia Folia Auri & Argenti* sunt tenuissimæ laminæ dictorum metallorum. Schrod. l. 1. c. 2. *Folium* quoque vocatur ipse *Lapis Philos. in Thear. Vol. IV. p. 727.* In Anatomicis quoque lacunam illam triangularem, ubi concursus est futuræ sagittalis & coronalis in infantibus, membranaceam *folium* vocari, scribit Blas. *Med. Un. p. m. 106.* Anatomico-Pathologicè *folium* quoque dicitur *Columella laxata* apud Arnoldum de Villanova *Breviarii l. 2. c. 2.* allegante Walthero in *sylva Medica p. m. 372.*

FOLLIS, *φουσκός*, est instrumentum, quo non modo aurifabri, sed & alii artifices utuntur ad inflandum aërem, Gal. l. 9. *Anat. admin. c. 2. fin.* quæ ratione corium ad *folles* conficiendos debeat præparari, vide apud Libav. *Synt. Arc. Chym. l. 6. c. 14.* Ab Anatomicis sumitur pro *Vesicula*, *κύνω* dicta, ut *Folliculus fellis*. Vide *Cistis*. Barthol. l. 1. *Anat. c. 15.* Botanicis & Pharmaceuticis *folliculus* dicitur theca tenuis, quæ granum vel semen continet involutum. Schr. d. l. Ita in Chirurgico-Pathologicis *folliculus* vocatur exterior superficies membranæ mentiens, quæ continet materiam abscessuum anomalorum, sive cum *folliculo* dictorum, quales sunt *Steatoma*, *Atheroma*, *Meliceris*. De quibus suo loco.

FOM, i. e. *fonus*, vel *vox*. Rul.

FOMENTUM, *πρωία, φάρμακον*, dicitur omne id, quod quovis modo foris applicatum corpus calefacit actu, ut spongia aqua calida imbuta, & similia, Gal. l. 2. de R. V. l. A. 1. 1. 2. *seqq.* Fomenta pertinent ad *Epi-themata*. Vide *Antid.* Weker. *Gen. l. 1. c. 20.* P. Morell. l. 2. *sect. 1. c. 3.* Dicitur & *Fonus*, *Fomentatio*. Harum noxam attingit Sylv. l. 1. Pr. M. c. 15. §. 23. Vide *Pyria*. Alias egregie *fomentorum* differentias & species enumeravit Celsus l. 2. c. 17. & in certas classes redegit Wilh. Panticus in *annot. ad h. l. p. 271.*

FOMES, *φάρμακον*, quid proprie significet, notum. Nimirum ignis fuscitabulum. *Fomites* præsentaneos parandi modum docet Libav. S. A. Chym. l. 6. c. 1. Per metaphoram ita dicitur causa interna, vel antecedens, qua morbus fovetur & continuatur. Jul. Alex. l. 1. *Annot. in Gal. l. 1. Art. Cur. ad Glauco. c. 4. p. 601.*

FONS, *πηγή*, quid proprie significet, non est hujus loci, nisi quatenus aqua fontana inter res non naturales quoque refertur. De *fontium* varietate differunt Helmont. *v. Supplem. de Spadaniis fontibus*, n. 1. *seqq.* Improperia & tropica significatio frequentior est in foro Medico. Hipp. vocavit sanguinem, bilem, pituitam, & aquam quatuor *fontes* corporis, l. 4. de morb. X. 17. XI. 1. Ita *Fontes Signorum* appellantur eæ res, vel circumstantiæ, e quibus signa sanitatis & morborum defumuntur, *Dogm. nostr. Part. 3. c. 1. dogm. 7.* Materia quoque præsidiorum Medicorum triplex *Fontium* nomine venit ap. Institutionistas: *Fons Dieteticus*, *Pharmaceuticus*, *Chirurgicus*, Rolf. O. ac M. Med. Spec. l. 4. *sect. 1. c. 3.* Anatomicis pars illa, quæ in infantibus recens natis membranosa reperitur ad commissuram coronalem & sagittalem, quæque progressu temporis in os, sed tenuius induratur, *Fons pulsans* vel *pulsatilis*, aliis *Fontana* & *Fontanella* dicitur. C. Hofm. ad Gal. de V. P. n. 574. Barthol. libell. 4. de *offib. c. 6.* Joh. van Horne *Microc. §. 42.* D. D. Hofmann. in *Diff. ad h. l. p. 177.* quamvis & in adulto observatas fuisse *Fontanellas* ex Friderico Lachmund notaverit Bonet. *Med. Septentr. l. 1. sect. III. c. 5. & 6. p. 45.* Chymicis Mercurius *fontis Chymicæ* indigitatur. Nic. Flamellus *annot. in Dionys. Zachariæ opuscul. Theatr. Chymic. Vol. I. & IV. p. 721. 725.* Libav. *Apoc. Hermet. Part. prior. c. 5.* *Fons Philosophorum* est *Balneum Maris*, vel *Marisæ*. Rul. & Johnf.

FONTALE *acetosum*, idem, quod *Acidula*. Parac. l. de *Tartar. morb. C. 16.*

FONTICULUS, *Fontanella*, est nomen remedii Chirurgici, nihilque aliud significat, quam ulcusculum in aliqua corporis parte, plerunque vero in brachio ad musciculum deltoideum; in pede vero vel supra, vel infra genu, sive ferro ignito, sive cauterio potentiali paratum, ad blande & leniter educendos viciosos humores superfluos. Est vero *Fonticulorum* usus in variis

morbis, imo in omnibus ferme corporis nostri affectionibus, à defluxione dependentibus, in quacunque intemperie *Fontanellæ* conveniunt, teste Dieter. n. 744. Jung. *Eph. N. C. A. III. Obs. 156. & 214.* Plura apud Bartholin. *Syntagm. de Cauveriis*, *Glandorpium in Gazophylacio Fonticul. & Seton.* D. Schorerum *tract. German. de fonticul. & ex novissimis Reimund. Restaurant. tractatum*, dictum Hippocrates de *Inuentionibus* sive *Fonticulis*, cujus etiam mentio fit in *Act. Erud. Lips. 1683.* Jungatur *Epistola D. Joh. Lud. Hannemanni ad G. Barthol. in Act. Hafn. Vol. III. Obs. 12. p. 21. seqq.* Quinam impugnaverint Autores, lege apud Rolfink. O. ac M. Med. Sp. l. 4. part. 2. c. 5. *seqq.* Vide supra *Cauterium. Fonticulorum* naturalium historiam vide in *Ephem. N. Cur. Ann. II. Obs. 257.* Alteram *Fontanellæ* significationem vide p. a. in *Fons*.

FORAMEN, *πύλη*, dicitur locus quidam apertus, forando veluti factus, Galen. l. de *causs. morb. c. 11.* Linden. *Ex. V. §. 37.* Foratio, *πύση*, dicitur Gal. *ibid.* *Foramen cæcum* quid sit in Anatomicis, vide supra *Cæcus*. Foratio idem est, ac *Perforatio*, sive *Trepnatio*, qua utimur in fracturis capitis, cum usque ad cerebri membranas calvariam dividimus, Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 2. ubi Gr. *ἀνασπένειν* vocavit. *Foraminulenum* os dicitur quoque *Cribriforme*, sive *Ethmoides*.

FORBICINA (rectius fortassis *Forficina*, aut *Forcipina*) est nomen insecti five vermis auricularis vulgo dicti, quia Germani & Belgæ credunt, quod in aures irreat, ut cerebrum offendant. Ita vocatur à cauda bifurcata ad instar forficis, vel forcipis. Describitur ab Ul. Aldrovando de *insectis l. 5. c. 8. p. 570. ed. Bon.*

FORCEPS, *πρωία*, (ita dicta, quod ignita teneri possint) *κράβιν*, est nomen instrumenti Chirurgici ferrei, variæ formæ, quo aliquid apprehenditur, eximitur, aut effringitur. Ita *forceps* dentium, *ὀδονίπρωα*. Vide *Dentiducum*. Dicitur & *Dentarpaga*. *Forcipes* pro calculo eximendo, Paræus l. 16. *Chirurg. c. 42.* *Forceps* ocularis, Hildan. *cent. 1. Observ. 2.* *Forceps* pro extrahenda mola, *Cent. 2. Observ. 52.* pro abscissione mammarum, *Obs. 79.* pro apprehendendo vase sanguineo ad constringendum laqueo, l. de *gangr. & sphacelo cap. 19.* *Forceps parva* in *Cista milit. cl. 19.* Confunditur cum *Forfice* & *Forpice*. Vid. Rhod. ad *Scribon. n. 53.* Vide *Forfex*. *Forcipum* delineationem quære in *Aqua-pendent.* Paræi, Hildani *Operibus* & in *Sculet. Arm. Chirurg. Part. I. Tabulis*, quæ loca monstrabit Index primus.

FORFEX, *ψαλξ, πύλη*, est instrumentum Chirurgicum ferreum, vel ex chalybe paratum, bifidum, vel bisulcum, quo aliquid refecatur, Rhod. d. l. quamvis ibidem confundatur cum *forcipe*, quod & Rul. fecit, describens: *Forfex* est instrumentum oblongum & biceps, quod manibus facile comprimi & dilatari potest, igni imponendis dirigendisque prunis atque vasis aptum. Est & alia *forfexum* species, qua vasa

vafa tantum ex igne sustollimus, quæ instar forcipis complicatur. Mentio fit *forcifcus* apud Oribas. *de machinam. c. 5.* *Forficæ* etiam dicuntur, quibus pili recantur, diversæ tamen à novaculis, quia bifidæ. Hildan. *Cist. mil. cl. 19.* Junge Sculteti *Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XII. fig. 4. Tab. XVII. fig. 4. & Tab. XX. fig. 1.*

FORIS, *foras, ἔξω.* Vide *Exo.*

FORMA, *ἰδέσθαι, ἰδέσθαι, μορφή*, est æquivocæ significationis. Vel enim significat internam & substantialem naturam & principium activum corporis naturalis, qualis est anima in homine, animalibus, & vegetabilibus, Gal. *quod anim. mor. temper. corp. seq. c. 3. l. 2. de sem. c. 1.* vel denotat externam speciem & pulchritudinem, *Orat. suas. ad artes c. 5. seq.* Unde *ἀειδής, deformis, & ἰσουλής, formosus*, Diet. n. 9. Juxta priorem significationem opponitur *materiæ*, & speciem constituit, unde & substantiæ modus vocatur, Linden. *Exerc. X. §. 19.* quamvis Cartesianam sapiant Philosophiam, quæ ibi traduntur, qui negat *formam* substantialem specificam. Verius mihi videtur scripsisse Fr. Hofm. in *Clav. ad Schroder. lib. 1. cap. 11. pag. 16.* A *formarum* specificarum in feminibus, aut his analogis delitescentium diversitate ex aqua producuntur diversa vegetabilium, terrarum, mineralium, salium, liquorum, lapidum, animalium genera, & per species exturgunt. Ab his *formis* specificis dependent virtutes medicamentosæ, quæ sunt veluti *formæ* subordinatæ, uti vocat Idem *ad l. 1. c. 36. p. 38.* Helmont. rursus aliter de *formarum* essentiali ratione docuit, uti videre est in *vr. Formarum ortus.* Egrege quoque de *forma* rerum naturalium intrinseca scripsit Junken. *Chym. Exp. Cur. P. I. f. 1. c. 1. p. 3. seq.* Chymici per *formam* intelligunt vel spiritum mundi, à quo corpora naturalia producuntur: vel describunt, quod *forma* rerum sit virtus generativa, quæ sibi simile quodque producere potest, ut, hominis *forma* latet in homine, & non in alio; arboris in arbore, nec non in metallo metalli, Ger. Dorneus *vr. Artific. supernatur. c. 5. in Th. Chym. Vol. I.* Vel *Formæ* rerum sunt influxus cœlestium, quos à superioribus habent inferiora: occultata potentia, vis & virtus cujusque rei, Rul. & Iohnf. Vel *Forma* ipsi idem est, quod *Quinta Essentia*, Libav. passim in scriptis. Vel etiam de externa alicujus rei figura. Hinc *formas* plantarum resuscitare, *formas* fundere apud eundem legitur in *Syntagm. Art. Chym.* & alibi.

FORMATIO, *ἡλιασμός*, plerumque ponitur pro externa figurazione, v. gr. *formare* pilulas, globulos, pastillos, apud Scrib. Vide in *Lex. Rhod.* Sumitur tamen & pro generatione, v. g. *Formatio* foetus passim legitur.

FORMATRIX virtus, *Δυναμις πλαστική.* Vide *Dynamis.* A Galeno describitur, quod sit ea, quæ jacto in utero semine, sive in terram, statis temporibus universas & singulas constat partes ejus, quod gignitur, *Castelli Lexic. Med.*

quæ est optima & summa ars, quæ omnia alicujus gratia molitur, sic, ut nihil otiosum sit, aut supervacaneum, *lib. de nat. fac. c. 6.* Vocatur ibidem *δυναμις πλαστική, facultas generatrix.* Est ipsa anima vegetativa, Lang. *l. 1. ep. 14.*

FORMATUS, epitheton est Musculorum proprie dictorum, ad differentiam Non-formatorum sive infortium, non inepte excogitatum à D. D. Bohnio *Circul. Anat. Phys. Prog. XXIX. p. 452.* per illos intelligens partes carneo-tendineas omnes, quas dudum Anatomici uno ore Musculorum nomine dignas judicarunt; per hos vero carneo-fibrosas congeries, v. g. tunicas præteritam medias, ventriculi, intestinorum &c.

FORMICA, *μυρμηξ*, est nomen insecti mira providentia dotati, ita ut inter rationalia Cicero & Celsus referre non fuerint veriti, cujus descriptionem prolixam & usum in Medicina vide ap. Aldr. *l. 5. de insect. cap. 1.* Schroder. *l. 5. cl. 4. n. 103.* Fr. Hofmann. in *Clav. ad h. l.* Jungantur observationes communicatæ à D. Edmundo King, Societatis Regiæ Anglicanæ Socio apud Henric. Oldenburg. in *Act. Philosoph. Ann. 1666.* *Formicæ* ex melle & pane secalinito generari, docet Helmont. *vr. potestas medic. n. 27.* *Formica* quoque dicitur *Verruca* species, quæ Gr. *μυρμηκία*, veruca formicaria vocatur, tumens & callosa, colore nigricans, basi lata, & cute sessili, in excisione dolores afferens, morsuunculis *formicæ* simillimos, à quo etiam nomen accepit, Forest. *l. 23. obs. 9.* Meminit illarum Hipp. *l. de humid. usu VIII. 11.* Dolor ille etiam *μυρμηκίασμός, μυρμηκίασις, formicatio* vocatur, Galen. *l. 3. de fac. parab.* Foëf. *Oec. p. 420.* Dieter. *n. 38.* *Formicæ*, verrucalia apostemata vel porralia, sessiles verrucæ *formicantes, formicationes, myrmecia.* Ruland. & Iohnf. *Lex.* vel clarius: *Formicæ* quoque vocantur exilissimorum vasculorum sanguineorum varicosæ intumescentiæ subtilissimæ cum in ano, tum in glande peninis, quæ vix absque venereo inquinamento nascuntur, notante DD. Stahlio in *Dissert. de motu hemorrhoidali. c. 4. p. 13.* *Formica* etiam non solum de *Verrucis*, quæ *Myrmecia* dicuntur, accipitur; verum & notat *Herpetem Miliarem*, docente Ingrass. *comm. ad Avic. de tum. pr. n. p. 181. seqq.*

FORMICANS, *μυρμηκίζων*, est epitheton *pulsus* inæqualis, & omnium minimi, apud Gal. *formicarum* motui similis, estque nullus alius, quam vermiculans imminutus, à tunica-paupertate flammæ vitalis & cordis systole imbecilla dependens, *l. de Puls. ad Tyron. c. 8. & l. 1. de diff. puls. c. 26. 27.*

FORMIX, idem, quod *Noli me tangere*, sive *Herpes esthiomenos*, alias *Lupus* dictus, Walther. *Sylv. Med. p. 654.*

FORMULA, est terminus technicus, diciturque de medicamentorum, qua simplicium, qua compositorum, constitutione, cum quoad consistentiam, tum quoad descriptionem. *Formularum* differentias vide

apud Schrod. l. 1. c. 32. *Formula urina* Paracelso dicitur urina rubra, clara, de qua in *lib. de Urinis & Scholiis* passim legere est.

FORNAX, κημίδι, quid significet, omnibus notum est. Dicitur & *Furnus*. *Fornacum* & *Furnorum* Medicorum historiam & differentias vide apud Schr. l. 1. c. 20. Fr. Hofm. in *Clav. ad h. l. p. 29*. Theodor. ab Hoghelande, l. *de Alchem. diffic. septem furnorum genera numerat*: Calcinatorium, Sublimatorium, Destillatorium, Descensorium, Fusorium, Solutorium, & Fixatorium, ex Gebro. His addit *Furnum secretum*. Ger. Dorn. *Art. Chemicis*. l. 2. c. 2. seqq. tres peculiarias formas *fornacum* exhibet, secundum tres motus perpendiculares extractas, sursum; deorsum, & lateraliter latum. Plura de hac re vide apud Dan. Milium l. 2. *Basil. Philos. de furnis & vasis Philos. c. 2*. Rolf. *Chym.* l. 2. c. 17. Rul. potissimum *fornacum* meminit, quatum usus est circa metallifodinas, v. g. *Fornax* prima vitrariorum, & etiam ea, in qua excoquantur venæ. *Fornax*, in qua plumbum ab argento separatur. *Fornax*, in qua plumbum & argentum ab ære separantur. *Fornax*, in qua ferrum excoquitur. *Fornax*, in qua panes ærei coquantur torrefacti. *Fornax*, in qua calefiunt panes ærei. *Fornax*, quæ foraminibus vento inspiratur. *Fornax*, furno similis. *Fornacem anemiam* porro sic descripsit, quod fiat e ferro instar tripodis, cum conisterio & foco, quæ duæ regiones per craticulam discernuntur. Conisterium clauditur janua ferrea, per quam aër subintrat. Focus autem est apertus & intus luto crasso obductus. Ergastulum est liberum spatium. Plerumque enim accommodantur res per sartagine, ollam, catinum triangulare, & similia, ita ut insistant prunis, vel parumper demittantur. Quanquam autem ignis nunquam flabello vel foliis intendatur, tamen subintrantis aëris, seu venti vis maxima est. Itaque & eo in loco collocari debet, ut janua conisterii vento, vel aëris motui exponatur, sitque nullus alius exitus undiquaque fenestris & aliis clausis, præter sursum tendens fumarium, ut ita aër cogatur per prunas elabi. Id autem tunc maxime fit, cum liquare aliquid magno igni, aut calinare volumus. Vide infra *Furnus*. De *Fornace balneariorum* vide Rhod. ad Scribon. *Larg.* n. 60. *Fornacula* est diminutivum.

FORNIX, κημίδι, item, ψαλις. Vide *Camara*. Quid sit *fornix cerebri*, vide apud Barthol. l. 3. *Anat.* c. 6.

FORPEX, vide *Forfex*.

FORTIFICANS, idem, quod *Confortans*, *Corroborans*. Helmont. de febrilib. c. 8. n. 14.

FORTUITUS, κημίδι, dicitur de iis, quæ sine humano consilio, vel casu, vel natura eveniunt, Galen. l. *de subfig. Empir.* c. 2. *Fortunam* curationem merito improbat Libav. *tract. Artis Med. Hippocr. & Herm. typus* Tom. III. *Oper. p. 119*. Vide *Fortuna*,

FORTUNA, τύχη, opponitur *Arti & Naturæ*, Gal. l. 11. de *V. P. c. 7*. Verissime existimavit Helmontius, omnes omnium *fortunas*, tam prosperas, quam adversas, concernere dispositionem divinam, non autem inclinationem, multoque minus ab astris dependere, licet in firmamento sint præsignatæ, tr. *Astra necessitant, non inclin.* n. 41. An *fortuna* aliquid possit, in arte Medica & Medico disceptatur. Negare videtur Hipp. l. *de loc. in hom. LVIII*. & ex eo *Mercurial.* l. 2. *Var.* L. c. 12. Enimvero distinguendum est inter *fortunam* temerariam, sive paganam, & christianam, cumque scientia, prudentia, & vera pietate conjunctam. Hæc omnino requiritur in Medico. Vide de hac re plura ap. Rolf. *Chymia* l. 1. c. 4.

FORTUNATUS, εὐτυχής, idem quod *Felix*. Vide *Eutychia*.

FOSSA, σκάμμα, præter vulgarem significationem Anatomicis dicitur interior cavitas, & rima magna pudendi muliebris, quæ apparet diductis labiis, quæ & *Fossa navicularis* dicitur. Barthol. l. 1. *Anat.* c. 32.

FOSSICIVS, idem, quod *Fossilis*, ἀρυκτός. Dicitur de eo, quod e terra effodi solet, estque epithet. *Salis* ap. Scribon. L. n. 59. 60. *Diosc.* l. 5. c. 126. Vocatur alias *Montanus*, Rhod. in not. ad h. l. *Offic. Sal gemmæ*, Schrod. l. 3. c. 22.

FOSSIO, σκαφή, σκαπάνη, refertur à Gal. inter exercitia corporis validiora l. 2. de *san. tuend.* c. 8. & 9. à verbo σκάπτω, fodio. Hinc *fossiores* dicuntur, qui mineram metallorum e terris eruant, Gr. σκαπήρις.

FUSSULA, βόθριον, ita vocatur affectus oculi apud Capivaccium, *Pract.* l. 1. c. 33. vide *Bothrion*.

FOTUS. Vide *Fomentum*.

FOVEA, βόθριον, præter receptam significationem etiam ab Anatomicis accipitur pro *pudendo* & *sinu muliebri*. Rolf. de *part. genit. part.* 2. c. 32. Vide *Fossa*. *Foveola*, βόθριον. Vide *Bothrion*. In specie *Foveola*, βόθριον, est parvum ulcus, & cavum in nigro oculi, Gal. *def. med.* In Therapeuticis *Fovea* J. C. Claudino dicitur Vaporarium vel Sudatorium particulare minus, in quod unum vel duo tantum crura inferi possunt ad sudandum, & hac ratione differt à *Stupha*, quæ totum corpus vel plura hominum corpora recipere potest. *Appendic. ad libros de Ingressu ad infirmos sect.* I. p. m. 391.

FRACES, σέμφυλα πῶν ἐλαίων, dicuntur carnes olivarum expressæ, unde *Amurca*, sive feces in oleo, Plin. l. 15. c. 16. Lind. *Ex. X.* §. 199. Hinc *Fracedo* descendunt & *Fracidus* odor, de quibus vide Helmont. tr. *Blas meteoron.* n. 12. & tr. *Tumulus Pestis*, §. *Fermentum pestis*, ubi fermentationem & exhalationem putidam & foetidam significat.

FRACTURA, κλάσις, κλάσμα, item ἄγμα, κήρυγμα, passim apud Hippocratem lib. *περὶ ἀγμάτων*, & Galen. in *comm.* est species solutæ unitatis in partibus

bus duris; ossibus & cartilaginibus durioribus; pro-
veniens ab externo violenter continuitatem dissolvente.
Ejus differentias vide in Chirurgiæ Scriptoribus, præ-
sertim Hieron. Fabr. ab Aquapend. *Pentateuchi* l. 4. c. 1.
Sennert. *M. Pr. lib. 5. part. 5. per totum*. P. Barbette *Chi-
rurgia part. 1. c. 3.* & alios. Dicitur & *Fractio*, Dieter.
num. 437. De *fracturis gravidarum* curatu difficilibus
vide *Ephem. N. Cur. Ann. I. Obs. 25.*

FRÆNATOR est epitheton muscutorum quorun-
dam diversis motibus capitis super primam & secun-
dam cervicis vertebram inservientium, novissime in-
ventorum, à Dn. Dupré Chirurgo Parisiensi in Xeno-
dochio Hôtel-Dieu, quemadmodum legere est in *Act.
Erudit. Lips. de A. 1699. in Septembr. p. 397. seqq.* Gall.
vocat *Rengorgeurs*, cui Græcum responderet *χαλι-
νωτήριοι*.

FRÆNUM, vide *Frenum*.

FRAGIFORMIS est epitheton trium nævorum in
capite Helwigii occurrentium, de qua observatione
legatur Bonet. *Medic. Septentr. l. 1. sect. 1. c. 8. p. 11.*

FRAGILIS, *χευρόης*, dicitur de sicco, quod fa-
cile in minores particulas dissolvi potest, Gal. l. de
Simpl. Fac. c. 11. & lib. de bon. & mal. succ. c. 10. Hinc
fragilitas, *χευρότης*. Ibid. De *Fragilitate*, vel *Friabi-
litate* metallorum lege Jacobum le Mort *Metallurg.
contract. p. m. 271.* eisque nihil aliud, quam ineptitudo
ad sustinendum malleum. Opponitur *Malleabilitati*,
de quo *infra*.

FRAGMEN, *Fragmentum*, *ἀγμοῦ*, *κρίσμα*, vel
idem est, quod *Fractura*: Vel particulas quasdam à
toto solido corpore separatas significat. Ita *fragmina*
calculi dicuntur sabulum & granula. *Scrib. Larg. n. 152.*
Vide Lex. Rhodii.

FRATERNITAS, *ἀδελφεία*, item *Fratratio*. Vide
Adelphixia. Peculiaris quoque est Spagyricorum quo-
rundam *Fraternitas de Rosa Crucis*, de qua vide judi-
cium Libavii *integro tract. de Philosophia Harmonica
Magica Fratrum Rosæ Crucis, Operum Tom. IV. &
Dieter. Iatr. p. 1208.* Fratres Lombardorum, vel *Sa-
lernitanorum* dicuntur partus monstrosi, verminosi.
Ephem. N. Cur. An. I. Observ. 1. Frater quoque voca-
tur & *fratris* uterint lapis Philosoph. *Th. Chym. Vol. IV.
pag. 727.* & *Frater Mercurii* dicitur *Sol*, vel *Aurum*,
p. 725.

FRAUS, *ἀπάτη*, idem quod *delus*, impostura,
deceptio. De *fraudibus* Pharmacopœorum nonnullorum
legatur elegans libellus inscriptus: *Declaratio
Fraudum & Errorum apud Pharmacopœos commissorum*
Lisseti Benancii cum *Dialogo* Joh. Anton. Lode-
detti *Dialogo* ejusdem argumenti à celeberrimo quon-
dam Bartholino Latinitate donatus. Optandum vero
esset, ut in gratiam boni publici potius vernacula
lingua divulgaretur, ut & Magistratui & subditis
fraudes illæ melius innotescerent, & communi opera

adversus illas competentia investigarentur & excogi-
tarentur.

FRENA, dentium alveoli apud Atium Cletum de
morbis strangulator. c. 3.

FRENANS medicamentum, *χαλιναγωγόν*, dicitur Fer-
nelio, quod ferocientes humores, urgentes & quo-
quoverium impulsos coercet atque compescit, *Therap.
l. 5. c. 2.* Idem, quod *Domans*.

FRENGO, *σσεκίζω*, significat proprie supremis
labris, vel etiam dentibus aliquid evelio, uti faciunt
bruta *ἀμφοδόντι*, utrinque dentata. Hippocr. l. de *ar-
tic. 1. 28.* Gal. in *comm.* Adde *Foëf. Oec. p. 558.* Im-
proprie significat *subsannare* moris labris & irridere.
Unde *sarcasmus* sive *subsannatio* vocatur in *Rheto-
ricis*.

FRENUM, *Frenum*, *κυνόδεσμον*, dicitur vinculum
illud, quo præputium glandi penis adhæret. Alii *Ca-
nem* vocant. *Rolf. de part. F. 1. c. 3.* Barthol. l. 1. An.
c. 24. *Frenum* etiam vocatur in fœminis angustia tenuis
sinus pudoris externi, labia arctius jungens uteri si-
nus colli ex parte obtendens, quæ aliquam notam
virginitatis præbet in virum nondum expertis. Lin-
den. *Physiol. Med. l. 2. c. 7. art. 15. p. 318.* Vide etiam
Chalinos.

FREQUENS, *πυκνός*, idem, quod *Creber*. Vide
Creber. *Frequentia* specialiter dicitur Ger. Dorneo in
Philos. Speculativa capitul. 5. concepti circa veritatis
amorem perseverantia.

FRESUM, *ἔρεσμα*, à *frendo*. Vide *Erethmos*.

FRIABILIS, *ψαθυρός*, *Friabilitas*, *ψαθυρότης*, di-
citur de eo corpore, quod est inter humidum & sic-
cum medium, & facile in minimas particulas potest
dissolvi, Galen. *de bon. & mal. succ. c. 10.* Ita caro
friabilis nulli legitur l. 3. de *Al. Fac. c. 27.* Dicitur
& *ψαφίρος*, vide *Psapheros*, item *θραυστός*, vide
Thraustos.

FRICATIO, *Fricatio*, *τρίξις*, *ἀνάτριξις*, vide *Ana-
tripsis*. Duplex est: *sicca* & *humida*. Illa est, quando
corpus universum, vel membrum ejus solis manibus,
vel linteo, nullo admisto humido, aut pingui corpore
fricatur. Eadem & chirothecis aliquando perficitur,
διὰ χειρῶν, Rhod. *ad Scribon. n. 180.* Hæc vero di-
citur, quæ fit per aquæ & olei admisionem. Alias
frictio in genere duobus modis usurpatur: uno qui-
dem, pro omni motu, qui extrinsecus tam sanis, quam
ægris adhibetur ad cutem, quovis tempore: altero
vero, vel est pars exercitationis, vel potius, ut ait
Gal. *exercitationi* subtervit. Differentiæ sex *frictionum*
numerantur. *Mollis*, *Dura*, & inter eas *mediæ*; *Mul-
ta*, *Pauca*, & in eo genere *mediocris*. *Dura* ligandi
mollis solvendi, *multa* minuendi, *mediocris* carnem
generandi vim habet, Galen. l. 2. de *san. tuend. c. 3.*
& in specie de *frictione* cum oleo, l. 2. de *Sim. Fac.
c. 18.* & alibi. Vide *Rolfink. O. & M. Med. l. 4. f. 10.
part. 1. c. 1.*

FRIGEFACTIO, *Frigefaciens, Frigiditas, Frigus, Frigidus*, ψυχρός, ψυχρός, ψύξις, ψύγμα. Terminorum significatio nota est. Opus est distinctione. Vide infra *Frigefaciens*.

FRIGIDARIUM, vocabatur ahenum in balneis veterum, frigidam continens aquam, quemadmodum reliqua duo, *Caldarium*, calidam, & *Tepidarium* tepidam continentia, Fumanell. *de Baln. mox à princ.*

FRIGIDUM etiam accipi potest, prout supra de *Calido* diximus, substantialiter, & accidentaliter. Substantialiter dicitur de aqua, nive, glacie, aut aliis, quæ desituuntur principio calido substantiali. Hinc Helmontius recte dixit, *Frigus* non est principium vitale, sed extinctionis, *tr. Progymnasim. Meteor. n. 25*. Imo etiam homines, quibus calor, vel flamma vitalis est imbecillior secundum vel p. n. dicuntur *frigidum*. Ita Fœminæ respectu virorum dicuntur *frigidæ*. Impotentes quoque ad Venereum vocantur *frigidæ*. C. Hofm. *V. L. l. 4. c. 43*. Accidentaliter, vel qualitative iterum dupliciter sumitur: efficienter, & effective, sive ut efficiens, & effectus. Ad illum respectum pertinent

FRIGEFACIENS, *Refrigerans, Frigefactio*, & consistit in actuali, vel potentiâ sufflamine, oppressione, vel extinctione caloris & flammæ vitalis. Remedia *refrigerantia* Hipp. dicuntur ψύγματε, *l. 2. de morb. XVI. 15. 18. XIX. 9. l. de nat. mul. XII. 19. l. 2. de morb. mul. XXXIX. 8*. Hæc virtus consistere hodieque creditur in particulis acidis nitro-tartareis, rigidis, quæ coagulum inducere possunt aliis corporibus, illaque à motu nimio cohibere, ita ut in statum æqualem quietis reducantur, verbis Jac. le Mort *Pharm. Medic. Phys. c. 8*. Effectus respectu *frigidum* dicitur, & quidem in statu sec. naturam, quando caloris vitalis excessus est correctus. Usitatus vero in præternaturali & frequentius occurrit. Ita extrema membra *frigida* ψύξις ἀνεστραφέν, *7. aph. l. 26. frigiditas* pedum, *4. de R. V. l. A. v. 39*.

FRIGUS paroxysmos febriles quosdam præcedens, præsertim in intermittentibus, dependens à portionum succi nutritii acescentia, succum quoque nervosum corrumpente. Vid. Will. *de febr. c. 3. seqq.* Sylvius ex acido succo pancreatico lymphæ & pituitæ deducit, *Pr. M. l. 1. c. 27. §. 33*. Dicitur hoc etiam Græc. χριμία. Vide *Cheimon*. Alias quidam volunt, quod *frigor* dicatur *frigus* febrile, *frigus* vero illud, quod hyemis proprium est. Illud vocatur & *frigidor*, ut est apud Schneider. *de Catarrho l. 1. sect. 1. c. 2. circa finem*. *Frigus* etiam aliquando sumi pro catarrho & affectu capitis à vitiosis humoribus dependente, monstrat Keuchen. *ad Seren. p. 122*.

FRINGILLA, nomen aviculæ notissimæ, quæ etiam vulgo *Vinco rubeus* dicitur. Usus ejus est in cibis. Alias descriptionem vide in Aldrov. *l. 18. Ornith. c. 6*.

FRITTA est nomen speciale ad artem vitariam

pertinens; desumptum à verbo *Fruare*, quod est fringere. Significat vero materiam illam, quæ nihil aliud est, quam Sal cineres in arena frigendo concreti. Antiquis dicta fuit *Hammonitrum*, ab aliis & quidem rectius *Ammonitrum*, ab ἄμμω, arena. Plin. *l. 36. H. N. c. 26*. Videantur Notæ Christoph. Meretti in *Ant. Neri Artem Vitrar. l. 1. c. 8. p. 308. seqq.* Italis dicitur *Bolito*.

FRIXUS, *Fricus*, φρυκτός, φρυζόμενος, τηγόμενος, τηγανισμένος, τηγανίδος, dicitur de iis, quæ in sartagine torrentur, vel *fringuntur*. Unde & panis τηγανίτης, in sartagine *frixus*. Omnia *frixia* ficiis dare alimentum & flatulentia carere, docet Galen. *l. 1. de Al. Fac. cap. 22. & lib. 3. cap. 2*. Confirmat Linden. *Exerc. V. §. 105. Fricia resina*, vel *frixia*, quæ κατ' ἐξοχήν Græc. φρυκτὴ dicitur, notat *Colophoniam*, ad differentiam liquidæ, sive humidæ. Ita vero vocatur, quia torretur, aut uritur, uti docet Diocor. *l. 1. c. 93*. Substitui potest *Terebinthina*, teste Galen. *l. 6. meth. med. & alibi*. Vid. Fœf. *Oec. p. 668*. Scribon. aliquoties meminit *n. 203. seqq.* Vid. Rhod. in not. ad *primum n. 203*.

FRONDIS, φυλλός, θυλλός, item *Frundis*, pro *Frons*, notat ramusculum arboris, vel fruticis foliosum, ut *Delphica*, vel *Persica frondis*. Keuch. *ad Seren. p. 134. 210*.

FRONS, *Fronis*, idem, quod *Frondis*. *Frons*, *frontis* vero Gr. μέτωπον, dicitur pars capitis anterior depilis, supra oculos sita, & ad tempora usque protensa. *Frons* corrugata, contracta, dicitur Hippocr. μετώπου συναγωγή, *Coac. l. 213*. Sudor *frontis*, μετωπιδάϊ ἰδρῶς, *l. 2. de morb. mul. LVI. 6*. Vena in *fronte*, *5. aph. 68*. Vide Dieter. *n. 546*. *Fronis* descriptionem vide apud Barthol. *lib. 3. Anat. c. 7*.

FRONTALE, περιμετωπίδιον, nomen medicamenti externi, vel topici, quod *fronti* applicatur. In specie vero significat topicum refrigerans & hypnoticum ex cephalicis frigidis contusis sacculo lineo quatuor, vel quinque digitos lato exceptis, vel etiam idem, quod ἀνακόλλημα. Vide *Anacoliema*. Descriptionem lege apud Morell. *de form. remed. l. 2. f. 2. c. 1*. Meminit & Foreit. *l. 7. Observ. 23. & in Schol.*

FRONTO, μετωπίος, Polluci dicitur, cui frons ampla & lata. Differt à *Cilone*, cui frons prominens. Lind. *Ex. XI. §. 38*.

FRUCTUS, καρπός, in genere significat omne id, quod plantæ ultimo proferunt, adeoque & femina, vel grana complectitur, Gal. *c. 1. de nat. hum. t. 15*. In specie tamen id nominis sibi reservant *fructus* majores, pyra, poma, pruna, nuces, & his similia, Schroder. *l. 2. c. 12*, ubi catalogum officinalium *fructuum* invenies. Dividuntur in fugaces & solidiores, qui reponi possunt. De utrorumque facultatibus, vide passim apud Galen. præsertim *l. de atten. vict. rat. c. 10*. Dividuntur & in maturos, vel immaturos. Tropice *fructus* terræ

terræ etiam vocantur metalla, quatenus ex sua matre; aqua, in aliam matrem tubintran, nempe terram, in qua perficitur arborum suarum operatio, radicibus in aqua defixis. Ger. Dorneus *de geneal. mineral. c. 3. & 4. Fruetus* etiam metaphorice omne commodum significat.

FRUGALITAS, *ὑπέλευα, σωφροσύνη*, notat moderatam in assumendis cibis, & temperantiam. Hæc est noverca Medicorum, & apud præcos tanta fuit, ut ad victum nihil opsonii deesse existimaverint, modo ne deesset olus, verbis Scailgeri apud Lind. *Ex. XVI. §. 160.*

FRUGES, in genere idem, quod *Fruetus*. In specie tamen denotat duo genera: *Fruentia & Legumina*. Claud. Deodat. l. 1. *Panth. Hyg. c. 27. Jul. Alex. l. 8. Sal. c. 8. C. Hofm. Infit. l. 5. c. 4.*

FRUITIO, *δρόλωσις. Vide Apolausis.*

FRUMENTUM; Gr. *σῖτρον*, significat omnia granorum genera, ex quibus panis conficitur. Idem quod *Fruges*. Hinc *Fruentia* gustamenta, *σπιγροὶ γράμματα*, Hippocr. l. de R. V. I. A. 2. 18. Jung. Gal. *in comm. De frumentorum* conservatione, morbis &c. vide *Ephem. N. Cur. An. II. Observ. 112.* Quod puellæ cuidam in Norwegia *frumentum* ex oculis & alia stillaverint, quemadmodum e Thoma Barthol. notavit Bonet. *Med. Septentr. l. 1. sect. 22. c. 53. p. 254.* fides sit penes Autores.

FUCA, *φύκις*, *Phycis* etiam Lat. est nomen picis taxatilis bonæ carnis, & grati saporis, cujus meminit Galen. l. 3. de *Alim. Fac. c. 30. & l. de atten. vict. rat. c. 8.* Ejus vero descriptionem usumque in cibis & medicina pete ex Aldrov. l. 1. de *pisc. c. 8.*

FUCATUS, idem tropice, quod *Palliatus*. Ita *fucata* elephantiasis curatio eorum ægrorum, qui nullo remedio in integrum restitui possunt, traditur & legitur apud Julian. *Palmarium de morbis contagios. l. de Elephantias. c. 7.*

FUCUS, *φῦκος*, est homonymum. Vel enim significat *Insectum* quoddam vespis, vel apibus simile, cujus descriptionem vide apud Aldrov. l. 1. de *Insect. c. 5.* Vel significat colorem, vel pigmentum & ornatum peregrinum, quo *fucatus* aut faciem, quod pertinet ad *Cosmeticam*; quorum *favorum* exempla vide apud Forest. l. 31. *per iouum*; aut capillos, Keuchen. *ad Q. Sever. p. 100.* Græc. *χεῖμα*. Hinc & herba marina, species *Algæ*, unde tinctura quædam defumitur, *φῦκος*, *fucus*, dicitur, C. Hofm. l. 2. de *V. L. c. 28. 29.*

FUGA, *φύγη*, refertur inter affectus animi, & opponitur cupiditati, estque passio animi consistens in depressione spirituum, & malum abtens e longinquo adspiciens; de quo affectu vid. Willis *An. Brut. Part. II. c. 9.*

FUGAX, *ὄρεξιον*, idem, quod *Horarius*, est epitheton fructuum quorundam, qui nascuntur eo tempore, quod *Horam* vocant. Est autem *Hora* Græcis id anni tempus, in cujus medio caniculam exoriri contingit. Dicuntur vero *fugaces*, quod recentes ad reponendum

sint inepti, v. g. Cucurbitæ, Mora, Pepones, Melopepones, &c. de his vid. plura apud Galen. l. 2. de *Al. Fac. c. 2.* Abscessus *fugaces* dicuntur M. A. Severino, qui de loco uno leviter in alium transferuntur. l. de *Abscess. Critic. c. 14. p. m. 25.*

FUGILE, vel excrementum auris denotat, & ita cum *Cerumine* coincidit. Ad cujus similitudinem etiam sordes flavæ in urina apparentes *Fugilis* nomine veniunt apud Paracelsum, cerebrique & aurium dolores significant, *in Schol. ad Lib. 2. de Urin. cap. 1.* Vel Apoptema circa aures notat, quod *Parotitis* vocatur. Rul. & Iohnf. Walth. *Sylv. Med. p. 1210.* Paracels. & *Fugilavium* vocat l. 2. de *Tartar. w. 2. c. 5.* Apud Forestum dicitur *Fugilla*, & in genere idem est, quod *Bubo*, i. e. Apoptema glandulosum. In specie vero *Parotitis* sive tumor glandularum sub ipsis auribus ita vocatur. *Obs. Chirurg. l. 3. Obs. 7. Schol.*

FUGITIVUS, addito *Servus*, vocatur Chymicis Mercurius, ideo, quod, etsi putent se probe eum ligasse, nihilominus effugiat. Vide *Servus*.

FULCIMEN, *Fulcimentum*, *ἔρεισμα, στήριγμα*. Vide *Ereisma*. D. Henr. à Deventer *fulcimentū* κατ' ἐξοχήν nomine insignivit in sella parturientium perforata asteris posterioris partem superiorem, cui parturiens dorso lumbisque incumbit & acclinata quiescit. *Lum. Nov. pro observ. c. 26. p. 90.*

FULICA, *λέφα*, *ἐρωδὸς*, juxta Ciceron. est nomen avis aquaticæ, cujus descriptionem & usum in cibis ac medicina vide apud Aldrov. l. 19. *Ornith. c. 13.* Meminit & Jul. Alex. *Salubr. l. 13. c. 4.*

FULIGO, *λιγνὸς*, est terræ materiæ ad plenum perustæ exhalatio, & differt à fumo, qui est exhalatio à semiusta & humida materia proveniens, Galen. *advers. Lyc. c. 2. fin.* Fuligo vapor terrestris, Fumus mistio quædam ex terrestri & aquea substantia, lib. 8. *meth. med. c. 5. fin.* De ejus natura & facultatibus medicamentosis vide Gal. l. 7. de *Sim. Fac. h. v.* Schrod. lib. 4. cl. 2. n. 384. Fr. Hofm. *in Clav. p. 584. seq.* Fuliginem e fumo provenire vult Iunken *Chym. Exp. Cur. P. I. sect. 3. c. 11. p. m. 242.* Fuligo quoque est, qua pictores utuntur, & fit variis modis, & multis ex rebus. Apud nos fit ex tæda, Diolcor. *fuliginem* prædicat e vitriis officinis, cujus vis medica est, adstringere & erodere, l. 5. c. 182. (de *fuligine thuris* & alia ex myrrha, resina & styrace, vid. eund. l. 1. c. 84. 85.) Rul. & Iohnf. *in Lexic.* Per similitudinem *fuligo* quoque vocatur excrementum terreum oleosi sanguinis, quod illi in flammulam vitalem, quem Spiritum vocamus, accenso & deflagrato superest, Linden. *Ex. XV. §. 125.* D. D. Hofm. *in Dissert. Anat. ad Horne Microc. p. 152.* *fuliginem* excrementum aqueum vapidum, salis & sulphuris spirituosi parte maxima orbatum pronuntiavit. Estque vel naturalis, vel præternaturalis, quando excedit. Hæc evacuari debet per poros cutis. Lind. *Ex. XIII. 400. seqq.* A purgantibus vero augetur, §. 374. Retentæ

vero *fuligines* valde nocent, *Ex. XV. §. 132.* Inde oritur lingua *λεπνώδης*, *fuliginosa*, nigra, Hippocr. *lib. 3. Epid. agr. 12. post. stat. pestil. & l. 6. Epid. §. 5. t. 14.* Saliva *fuliginosa* & sputum, *l. 2. de Morb. L. 2. Coac. t. 390.* Jung. Foëf. *pag. 384. 385.* Hanc de *Fuliginibus* sententiam præferim per expirationem à natura propellendis adeo absurdam dixit Charlionus, ut Heraclito risum excutere posset, *Oecon. Ann. Ex. IIX. §. 14.* an vero factis probaverit, merito adhuc dubitatur. *Fuligo metallorum* proprie dicitur *Arsenicum*, sæpe etiam *Mercurius*. Rul. Iohnf. Helmont. paulo aliter de *fuliginis* natura docuit, statuens, omnem *fuliginem* partim esse sal volatile concreti præservatum ab inflammatione propter aquæ evolantis commisionem, partim esse oleum, quod evolandi celeritate combustionem præterfugit, *tr. Complex. atque Mist. Element. figm. n. 33.* *Fuligines sanguinis* non esse causam Asthmatis, aut Tussis, vult Idem *tr. Asthma & Tussis n. 54. seqq.* De spiritu *fuliginis* vid. Schrod. *d. l. & Hofmann. Willis Pharm. Rat. Part. I. sect. 5. c. 2.* Spagyricis *fuligo* duplex est: Humida & sicca. Humida est cœlestis vapor per distillationem prolectus: Sicca per ollam & cooperculum æreum, ut, à Cinnabari vapor albus. Nicol. Flammellus *Annot. Theatr. Chym. Tom. I. p. 778.*

FULMEN, *κεραυνός*, quid proprie significet, Physicorum est, docere: Nimirum ignis in nubibus accensus, & cum fragore, quem *Tonitru* vocant, disiectus, in nitrosis, sulphureis & aliis particulis, quales ad pulveris pyrii constitutionem concurrere solent; consistens. Vide plura apud Joh. Marc. Marci *Philos. vet. rest. Part. II. sect. 5. subs. 1. & Ephem. N. Cur. Ann. II. Obs. 27.* *Fulmen* Chymicis dicuntur flores cupellati argenti in ipsius cum plumbo repurgatione. Unde *Fulminare* metalla idem est, ac repurgare, potissimum quæ perfecta dicuntur. Vide *Tonitru*.

FULMINATIO, (an non Gr. *κεραυνώσις* dici posset?) est gradatio metallica cum excoctione ad purum in cineritio, cujus perfectio veluti effulgente indicatur splendore. Inde etiam nomen operi est, quod *Corsuscatio* veluti in fulmine apparente fulgure fiat. Nam postquam assumptæ segregatæque sunt alienitates (veluti fluores adjecti, plumbum mineralia conjuncta) nubecula quædam sulphurea obequitat per superficiem, unde postea purpureus elucet splendor, quem *fulgur*, vel *fulmen*, aut etiam florem nuncupare solent, qui cum disparet, relictus *Regulus* refrigeratur. Rul. & Iohnf. *De lapide fulminari*, Auro *fulminante*, vide *Ceraunios*, *Ceraunochrysos*. De musco clavellato & similibus herbis *fulminantibus* *Ephem. N. Cur. A. I. Obs. 97. in Schol.*

FULVUS, *κίρρος*. Vide *Cirrhus*.

FUMANS est apud Chymicos epitheton cujusdam Spiritus, cujus duo habentur processus; Unus quidem est Mercurialis & Jovialis, qui & *Fumitorium* perpetuum vocatur, organis respirationis valde noxius, nihilomi-

nus Steph. Blancardus usum aliquem externum assignat; nimirum si tophis gallicis illinitur, *in suo vernaculo tractatu de Venere obsessa & examinata*, p. 192. Alter est Ill. Rob. Boyle *in Tract. de Odorib. Experim. 34.* & e floribus Δ & Θ χ ci paratur cum calce viva mixtis, estque minus noxius, ita ut ipsi usus singularis in asthma pituitoso & promovenda expectoratione, sero etiam coagulato resolvendo attribuat. *Fumans nix* dicitur *Calx viva*, Rob. Keuchen. *ad Q. Seren. p. 243. seq.*

FUMARIA corporis majora, Arteria & stomachus. Cælius Aurel. *Chronic. l. 1. c. 1.*

FUMIGATIO, Gr. *καπνισμός*, *δοκιμασμός*, *ύπηκαπνισμός*, Chymicis est per fumum acrem corrodentemque calcinatio. Et fit diverso modo: Metalla nobiliora afflatu plumbi fusi, vel hydrargyri fragilia reduntur & postea comminuantur terendo cum sale. Rul. & Iohnf. Vel *Fumigatio* dicitur species solutionis Chymicæ & ad calcinationes pertinet, quando metallum, vel materia solvenda, per vaporem vel fumum adscendentem e particulis salinis cujuscumque notæ superflucietus corroditur, & temporis tractu in pulverem redigitur. Jac. le Mort *Chymic. Medico-Phys. c. 3. p. 20.* Ita & Calcinatio philosophica vulgo dicta *Cornu Cervi* est nihil aliud, quam *Fumigatio*. Morley *Coll. Chym. Leid. c. 141.* Alias *fumigata* dicuntur *καπνιστά*, ut sunt carnes, pisces &c. *Parac. l. 2. de Tartar. tract. 1. cap. 1.* Apud Medicos vero *fumigatio*, *δοκιμασμός*, dicitur, quando rei alicujus nidor suffitæ per infundibulum imbibitur, vel per arundinem fumus haustus excipitur, uti fit cum Nicotiana, vel Tabaco. Dioscor. *l. 3. c. 126.* Plin. *l. 26. H. N. c. 6.* Vocatur & *Fumigium* Forest.

FUMITORIUM, cum epitheto, *perpetuum*, vocatur Spiritus *Fumans* prior. Vide *Fumans*.

FUMUS, *καπνός*, quid sit, & qualis exhalatio, vide *Fuligo*. *Fumus* proprie est id, quod ex rebus, cum cremantur, exhalat, Lind. *Exerc. XV. §. 124. 128.* In nobis est idem, quod *fuligo*. Paracels. omnem *fumum* existimat esse de narcotico anodyno cum stupefactione innata, *l. 10. Paragr. §. 2.* Spagyricis & Metallurgis *Fumus albus* est Mercurius. *Fumus citrinus* est Sulphur, *Rubeus* est Auripigmentum. *Fumus virosus*, vel virus est aura illa, vel vapor venenosus, qui aliquando oritur cum periculo vitæ in metallifodiis, vulgo *schwaden*. Sunt & *Fumi* Alchemici venenosi, v. g. in operationibus Mercurialibus & Antimonialibus, contra quorum virus opus est remediis, de quibus vide Magistri Odomari *Practicam ad discipulum in Tom. III. Theatr. Chym. Fumus duplex* est materia lapidis Philosophicorum, i. e. Sulphur & Argentum vivum. Effarius Monachus *de lap. Philosoph. ibidem.*

FUNAMBULO, *χοινοβάτης*, vocatur histrio quidam, qui agilitate membrorum mira præditus graditur, saltat super funem, suspendens se variis modis. Exemplariora

rariora vide apud I. Alex. l. 6. Salubr. c. 4. & Lang. l. 1. ep. 10. *χοινοβατην*, funambulatio, Foëf. n. 609.

FUNCTIO, *ἐνέργεια*, idem, quod *Actio*, de quo supra suo loco. Adde Barthol. in *proem. Anat. & Willis An. Brut. P. I. c. 4.*

FUNDA, *σφενδανη*, Medicis est nomen *fasciæ*, vel *Mitellæ*, vel deligationis certæ, naso, jugulo, labio inferiori applicandæ, Gal. de *fasciis*. Hipp. 1. de art. 1. 74. Foëf. p. 604.

FUNDALIA, vocavit Lullius *Fecular*, sive *Gersas*, teste Libav. *Alchym. Pharmac. c. 21.* Vide *Fecula*.

FUNDAMENTUM, *βάσις*. Vide *Basis*.

FUNDO. Vide *Fusio*.

FUNDULUS, *κωλιός*. Vide *Cobius*. *Fundula* etiam dicitur alia pisciculi species, quæ alias *Capio* dicitur, aut *Gobio capitatus*. Aldrov. *libr. 5. c. 27.*

FUNDUS, *πυθμῶν*, dicitur de inferiore parte ventriculi, Galen. l. 5. de L. A. c. 6. Item de inferiore parte testium, uti ex Polluce notavit Fallop. in *Obs. Anat. T. 1. p. 418.* De *Fundorum* terræ varietate vide Helmont. *paradox. 1. n. 3. 16.* *πυθμυόθην*, *funditus*, pro omnino, prorsus, legitur apud Hippocr. 2. de R. V. l. A. 2. 42. Adde Foëf. p. 543. *Fundus urinæ*, idem, quod *sedimentum*, Parac. de *Urin. judic. l. 1. Tr. 1. c. 3. & alibi.*

FUNESTUS, *θανάσιμος*, *θανατώδης*, idem, quod *Lethalis*, dicitur de eventu morbi ad mortem terminante, & quidem dupliciter, vel simpliciter & necessario, vel magna ex parte, Gal. 5. *aph. 2. & 3.* Vide Dieter. *Iatr. n. 385.* Lind: *Ex. XII. §. 27.*

FUNGUS, *μύκως*, diversimode accipitur. Aut enim notat excrecentiam terræ, vel excrementum terræ quoddam variæ formæ & figuræ, suntque hujusmodi *Fungi* rudimenta plantarum: Eph. N.C. A. II. O. 54. quorum tres species recensentur: Esculenti, Officinales, & Venenosi *fungi*, de quibus vide Botanicos, præsertim Clusium de *fungis*. Officinalium Catalogum lege apud Schroder. l. 2. c. 13. Tales *fungos* terrestres dicit Helmont. esse *Leffas terræ* pelle obductas, sive fumum transcorticem, *tr. Imago ferm. impragn. n. 31.* *Fungus* minimus dicitur *Fungillus Mithridaticus*, Eph. N. Cur. A. III. *Obs. 34.* Inter omnia esculenta *fungi* pessimi sunt cibi, Galen. l. de *bon. & mal. succ. c. 4. & de puer. epil.* Aut significat *Fungus* excrecentiam quandam in partibus ulceratis ex humore nutritio corrupto natam, veluti tuberosam eminentiam, cujus meminit Hippocr. *lib. 2. de morb. XLIX. 10.* Clarius vero apud Galen. l. 1. de L. *Aff. c. 1. & c. 3. in 3. Epid. 1. 49.* Horum plures observationes quære in Hildan. *Cent. 1. Obs. 15. Cent. 2. O. 35. 36. Cent. 3. O. 1. l. de Ich. & Melicer. c. 23.*

FUNICULUS, cum epitheto *umbilicalis* dicitur congeries vasorum umbilicalium foetus cum suo involucro, cujus miram contorsionem observavit & delineavit D. Ruylchius in *Centur. obferv. Anat. Chirurg. Obs. XI.* Ejus naturalis descriptio videatur apud Anatomicos, & inter novissimos apud D. D. M. Hoffmann,

Id. Machin. hum. sect. 13. §. 11. Conf. Barthol. lib. 1. Anat. c. 37.

FUNIS, *χοῖν*, *χοῖνός*, quid sit, non indiget declaratione. Pertinet inter instrumenta Chirurgis necessaria, uti patet ex Hipp. 4. de *artic. 1. 63.* ex quo loco simul patet, *navium funes* vocari *ἄπλα*, *armamenta*, teste Gal. in *comm. ad h. l.* Arabes venam Medianam vocasse *Funem brachii*, testatur Joh. Zecchius *lect. 11. in sect. 1. Aph. Hipp. p. m. 109.*

FURCULA, idem, quod *Clavicula*. Avic. l. 4. *fen. 5. tr. 1. c. 8.* Vide supra, *Clavicula*. *Furcilla* etiam idem est, quod *Balimus*, quæ significatio, uti minus est obvia, ita passim ignorata. Lind. *Ex. XIII. §. 58.*

FURFUR, *πίττες*, proprie significat pelliculam sive corticem, quæ à frumento inter molendum abscedit. In qua significatione apud Hipp. & Gal. aliquoties occurrit, v. g. Hipp. l. 7. *Epid. XXXIII. 8. l. 2. de diata XI. 19.* Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 8. & alibi, ubi *furfurum* facultatem detergentem ad gargarismata laudat. Qua fini & frequenter Clysterum decoctis addere solent Galli, uti patet ex Philiberti Gaybert. *Médecin Charitable* idioma Gallico expressa, in principio. Ab hujusmodi *furfuribus* panis dicitur *πιττειος*, *furfuraceus*, ubi *furfur* à farina non est separatus, qui & *ἀυπίττες συγκομῆς*, vocatur Gal. 1. c. 2. & omne *furfureum πιττειῶδες* habere vim deterforiam dicitur c. 12. ab eorum similitudine etiam *πίττες*, *furfures*, dicuntur particulæ excrementorum cum urina prodeutes, Hippocr. 2. de *Nat. hum. 1. 21.* unde & *πιττειῶδες ὑπόσπασις*, *furfureum* sedimentum, & urina *furfurea* vocatur, *Coac. 1. 581. com. 2. Progn. tex. 28. libr. 7. aph. 44.* Vide Dieter. n. 684. *Furfurosi* quoque vocantur, quibus assidue squamulæ, veluti *furfures* in scabie gignuntur, quæ & pectendo, aut scalpendo decidunt. Unde & affectus *πίττες*, *furfures*, aut *πιττειῶσις*, *furfuratio* vocatur, quæ *Porriigo* dicitur, Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 6. Seren. de *re medica c. 3.* ubi & *Farrea* *nubes* appellatur, Keuchen. in *not. p. 94.* Causa ejus consistit in portionibus siccoribus salinis & ad scabiem siccam referri potest. *Furfurifca* etiam vocatur ille morbus. Vitalis de *Furno Medicin. c. 69. p. m. 74.*

FURIOSUS, *μωριακός*, vide p. p. *Furor*. Porro est etiam epitheton *Flauts*, de quo vide supra *Ambulo*.

FURNUS, idem, quod *Fornax*, vide supra. Rolfink. expresse scripsit, pari passu ambulare, *Chym. l. 2. c. 17.* *Furnus* est locus, capsula, & velut officina Vulcania ignis coercendi, regendi, recteque administrandi grava excogitata. Vocatur ibidem *Domicilium* & *Claustrum Vulcanium*. Ruland. ita describit: *Furnus* est locus, in quo ignis ad materiam Chymice tractandam dextre & convenienter accommodatur. Estque *Apertus* vel *Teclus*. *Apertus* est, cujus pars superior est aperta. Estque tum *Probatorius*, tum *Ventofus*. *Probatorius* vel *docimasticus* dicitur, in quo metalla perfectiora purgantur, examinantur, vel, ut usitatori rem vocabulo

bulo delineem; fulminantur. *Furnus ventosus* seu *Anemia* dicitur, in quo beneficio venti ignis vim augmentis mineralia liquantur & funduntur. *Furnus rectus* est, cujus superficialia tecta est. Estque vel *simplex*, vel *compositus*. Ille, qui simpliciter & absolute alterius adminiculo constat, estque vel *Calcinatorius*, vel *Dissolutorius*. Ad calcinatorium pertinet *Cæmeneratorius* & *Reverberatorius*. *Dissolutorius* est vel *Ascensorius*, vel *Descensorius*. Ille est vel *ficcus*, & quidem aut in *vesica*, aut in *catino arenario*; vel *Humidus*, sive *Balnei*. *Furni compositi* dicuntur ii, ubi uno igne plures *furni* foventur, ut sunt *Athanasior* & *Acediæ furnus*, de quibus supra *Rul.* Plura legantur apud *D. D. Wedel. Pharm. in A. F. R. l. 1. f. 5. c. 2.* *Joh. Franc. Viganii Medull. Chymicæ circa fin. de Furnis & Vasis.* *Morley Coll. Chym. Leid. c. 196. seqq.* *Iunken Chym. Exp. Cur. P. I. f. 1. c. 2. p. 36. seqq.*

FURO, *ivris*, idem, quod *Viverra*, sive *Mustela Sylvestris*. Vide *Ictis*.

FUROR, *μανία*, est species vehementioris delirii absque febre, cujus accuratam descriptionem invenire licet in *Willis An. Brut. part. II. c. 12.* Vide supra *Delirium*. *Junge Dieter. n. 512. 518.* Ejus species est *Furor iræpius*, *amatorius*. *Helmont. negat furem esse mentis affectum*, aut animam rationalem lædi, *tr. Formar. ortus n. 79. & tr. Imago mentis n. 6.* Qui tali affectu laborant, vocantur *furiosi*, *μανιακοί*, *μωροί*. Vide *Mania*.

FURUNCULUS, *δοθήν*. Vide *Dothien*.

FUSANEUS, *χρῆσις βυαίς*, dicitur de pitcibus, qui gregatim simul natant, & fusim retibus capiuntur. *Aldrov. ex Aristotele l. 2. de pisc. c. 18. & l. 3. c. 18.* Quando vero de morbis dicitur, est *Gr. σποραδικός*, vide *Sporadicus*, & opponitur *Endemiis*, vel *Epidemiis*. *Gal. in des. Med.*

FUSCUS, *φαιός*, *πυλός*, est nomen coloris inter nigrum & candidum medii, magis tamen ad nigrum vergentis. *Gal. c. 3. in 3. Epid. t. 3.* Dicitur *umbrosus*, *σκιώδης*, *σκιώδης*. Hinc quædam medicamenta *Galen.* dicuntur *φαιά*, *fusca*, *Gal. l. 8. de C. M. S. G. cap. 8. 10.* *Fuscudo faciei* legitur apud *Forest. l. 31. Obs. 3. in Schol.* *Fuscudo linguæ* vulgo dicitur *Angina*, teste *Lang. l. 1. ep. 4.*

FUSIO, *χρῆσις*, terminus est Chymicus; exprimens in genere liquationis speciem per ignem. Unde & *fusio* & solutio per ignem pari passu ambulant. *Tract. de Alchemia incerti Autoris c. 32. in Volum. Chym. III.* Usitatius vero *Fusio* de metallorum & mineralium liquatione dicitur, *Liquefactio* de pinguibus & concretis, notante *Iunken Corp. Pharmaceut. sect. 1. c. 2. num. 4. p. 9. & c. 4. num. 2. p. 18.* Jungatur & *Wedel. Pharmac. Acroam. l. 1. sect. 4. c. 2. p. 145. seqq.* Specialiter *Fusio* per *Antimonium* dicitur, qua verum aurum non modo à metallis imperfectis, sed etiam ab ipso argento separamus, & fit hoc modo: Accipio aurum aliis metallis mixtum, ipsique tres partes *Antimonii pulverisati* commisceo, & in crucibulo igni contumaci in

furnum ventosum pono. Postea juvante, si placet; solle probe liquefactum in pyramidem calefactam sevoque illitam transfundo, ubi labris malleo concussis regulus aurum continens in apice residet, quem malleo detrunco. *Antimonium* porro residuum rursus in tigillo igni ad tertiam etiam vicem impono, & prædicto modo procedo, ut omne aurum ex *antimonio* protrudatur. Tandem regulos hosce singulos in catillo terreo prope solem pono, carbonibusque superpositis in modum fornicis ignem accendo, tam diuque flammam superinduco, quousque omni *antimonio* evaporato aurum purum putumque residueat, quod statim coagulat. Hæc *Rul. & Iohnf. Vide & Rolfink. Chym. l. 2. cap. 2. Fusorum*, quæ *Gr. χρῆσις* vel *πικρὸν* dicuntur, *Catalogum lege* apud *Libav. Syn. A. ch. l. 2. cap. 4. seqq.*

FUSOR proprie dicitur in *Arte vitaria*, qui debitum salis, cineribus & arenæ pondus assignans vehementer igne efficit, ut in massam coëant & albedinem cum diaphaneitate acquirant, quod si metallum iusto durius atque adeo fragile fit, sal vel cineres, si tenerius vel mollius, arenam addit miscendo, usque dum illud temperamentum assequatur, quod non aliter, quam operando dignoscitur. *Christ. Meretti ad Ant. Neri Art. Viir. p. 269.*

FUSTIGATIO quid significet, ex aliis *Lexicis* peti & haberi potest, nimirum plagas baculo vel fuste inflictas. An vero *fustigatio*, nec non *tortura*, *remedii* loco esse possit *podagricis*? quæstionem movet *P. Ammann Irenic. p. 174.* respondens esse quidem *liberrimæ* voluntatis, sed *remedium ignominiosum*.

FUSTIS *pisillaris*, *ξύλον ὑπεργειδής*, inter instrumenta refertur ad *articulos* reponendos ab *Hippocr. 4. de artic. t. 57.*

FYADA, id est, *Mercurius*, *Fumus albus*. *Ruland. & Iohnf.*

G.

GRÆCUM Γ apud *Medicos Græcos* *unciam* notat; *Rhod. ad Scribon. n. 71.* Vide *textum Græcum Galen. in libris de compos. Medic. & facile parabilibus*; item *de pond. & mens.*

GABAL, vide *Cabales*.

GABALLA, *Gaballia*. Vide *Cabala*.

GABANALA, nomen dicit fuisse *primævum* artis *Cabalisticæ* ab *Autore. Paracelsus Philos. sagac. l. 1. §. Probatio in Necromantiam.*

GABIREA, *γαβίρεα*, species est *Myrrhæ* pinguissima læto & pingui solo nascens, quæ copiosam sudat *Stacten*, teste *Diosc. l. 1. c. 77. Gorr.*

GABRICU, terminus est *Spagyricus*, denotans *Marium Philosophicum*, i. e. *Sulphur Philosophorum*, cujus foemina dicitur *Beya*, i. e. *Aqua Mercurialis*, *Th. Chym. Vol. III. p. 675. & Vol. IV. p. 736.*

GADOS, γὰδ ♂, idem, quod *Galeus*; de quo infra suo loco. Vide Linden. Ex. XI. §. 24. seqq.

ΓΑΑ, γαῖα, Terra. Vide Ge.

GÆODES, γαῖάδης, vel appellative, vel proprie accipitur. In illa significatione idem est, quod *Terrestris*, *Terrenus*, à γαῖα, terra. Vide Ge. Hac vero significatione notat lapidem de genere *Acutarum*, etiam si Dioscorid. separatim de utroque differat l. 5. c. 161. 169. Terram in se complectitur, ut plurimum quidem candidam, sed aliquando pallidam, aliquando luteam, solaque figura à *Belenite* differt. Hic enim instar sagittæ oblongus est, *Gæodes* vero rotundus. Mutcus, qui ei adhærescit, olet violam. Hic lapis adstringit, siccatur, caligines oculorum discutit, & illitus ex aqua testium mammarumque inflammationes sedat. Hæc ex Dioscor. d. l. Gorræus.

GAGATES, γαγάτης, est species lapidis minus pretiosi, ita dicta à fluvio *Gagas* in Lycia, vel secundum alios in Cilicia, ex liquido bitumine, vel ex succo pingui & bituminoso concreti, qui igni admotus ardet & bituminis odorem reddit. Perperam à nonnullis confunditur cum Succino. De hujus differentiis & usu Medico vide Gal. l. 9. de S. Fac. l. 9. de C. M. S. L. c. 2. Scribon. n. 225. Rhod. in Not. ad h. l. Dioscor. l. 5. c. 146. Lang. l. 1. ep. 75. Chiocum Mus. Calceol. sect. 3. p. 355. seq. Schroder. l. 3. c. 33. Hofm. in clav. ad h. l. Rulandus cum succino confudisse videtur.

GAJETANUS, γαιτανός, est epitheton vinculorum ex materia ægre putrescibili factorum, cujus meminit Gal. l. 13. Meth. med. cap. 22. ad fin. Jul. vero Alexandrinus opinatur, significari hoc nomine fides chordasque ex animalium nervis eductas concinnatasque, quæ vulgo *Gaveta* dicuntur, & materia est corrumpi aut putrescere non admodum facilis, in notis ad h. l.

GALA, γάλα, Lac significat. Est vocabulum valde æquivocum. Proprie & usitatissime ita dicitur liquor ille candicans, calidus, dulcis, tenuis ad mammas & ubera collectus, & suctione, vel pressione externa papillarum infantibus & brutis noviter exclusis pro nutrimento elicitus & excretus. De hujus materia ingens est Medicorum veterum & recentiorum dissensus, dum alii sanguinem & quidem menstruum *Lactis* materiam statuerunt, inter quos est ipse Hippocr. quamvis non penitus expresse scriptum reliquerit, tamen facile colligi posse videtur ex 5. aphor. 39. Galenus vero ἀπορρόγησιν afferuit l. de V. S. adv. Erasistratum c. 5. unam esse εἶσταν vel essentiam lactis & menstruum & amborum communes fontes, nempe venas. Quos principes secutus fuit postmodo totus pene Doctorum Medicorum chorus. Alii tamen pauciores receperunt ab illa recepta sententia, & Chylum pro *Lactis* materia substituerunt, inter quos primus nobis videtur Prosper Martianus in præfat. ad Hippocr. librum de Nat. Pueri p. 42. 43. quamvis sanguinem ex parte adhuc admiserit. Hunc secuti & alii ex recentioribus, solum chylum

Castelli Lexic. Med.

urgentes, de quibus videatur Bartholin. Anat. libr. 2. c. 1. Prostant & novissime habitæ *Exercitationes Academicæ* de hoc argumento in hoc Lyceo Altdorffino, & alibi habitæ. Egregie etiam ventilavit opiniones de materia sanguinis secundum recentiorum phænomena Iunken. Chym. Exp. Cur. P. I. s. 2. c. 2. p. 93. seqq. Solus Hier. Barbatius serum lactis materiam pronunciavit, illud à sanguine separari & in lac assimilari judicans. Verum rectissime Barthol. d. l. de hac hypothefi scripsit: *Refle, sed non solum*. Pinguis enim lac chylum requirit. q. d. si solum serum lactis esset materia, unde provenirent butyrofa & pingues ejus portiones quandoque sat copiofa? Inter Alimenta vero optimi succi & laudabilis cum coctionis, tum distributionis, principatum obtinere, verissime docuit Gal. l. 3. de Al. fac. c. 15. & cum eo plures alii. Jungatur Dieter. n. 165. Quo alimenti respectu triplex potissimum præter humanum nobis in usu esse *Babulum*, *Caprillum*, & *Ovillum*, novimus ex C. Hofmann. Instit. Med. l. 5. c. 19. §. 1. & aliis. Verum quoad usum medicamentosum addi debent *equinum* & *asininum*. Lac virtutibus medicamentosis egregiis humectandi, refrigerandi, mitigandi pollere, etiam ex Gal. & aliis constat. Vid. Linden. Ex. XVI. §. 78. Hinc usus & internus & externus esse solet. Ad artificiosas lactis præparationes pertinet lac πινυρωμένον, quod & διακοχλάειον vocatum fuit, quando igniti filices in illo fuerunt extincti, Idem d. l. §. 82. γάλα σπειρωμένον, lac quassum nihil aliud est, quam lac ebutyratum, & portione sua butyrofa per agitationem & conquassationem privatum, Id. §. 108. seqq. Improprie & tropice lac quoque terminus est Pharmaceuticus, & tribuitur diversis medicamentorum simplicium & compositorum formulis, v. g. Emulsionibus. Schroder. l. 2. c. 14. succis herbarum expressis, Libav. Synt. Arc. Chym. l. 8. c. 6. v. g. Papaveris, Scribon. n. 22. Peucedani, n. 166. 170. (vid. Rhod. in not. ad hæc loca) Lac Papaveris, i. e. *Opium*, Ruland. Ita & alia præparationes hoc nomine veniunt. Lac Sulphuris, perlarum: Lac Virginis. De quibus videantur Dispensatoria, Schroderus, Libav. & alii. Cæterum Lac Virginis quoque vocatur mixtura e lixivio acri sinigmatopocorum & olei viridis sambuci, Chr. Merenti ad Neri A. Viur. p. 327. e novissimis Iunk. Lex. Ch. Ph. P. I. p. 125. 126. Denique in lapidis Philosophici labore Mercurius, sive materia ad album redacta, Lac Philosophorum, item Lac virginis vocatur, quæ & succus Lunariæ dicitur. Rel. Ger. Dorneus in Philos. Chémica. Item de transm. metall. Dionys. Zacharius in opusc. Theat. Chym. Vol. I. III. & alibi, de quibus in Indice, Libav. Apoc. Hermet. Part. posterior. Heptad. Heymet. monad. 6. in Tom. II. Oper. p. 403. seqq. Imo & ipse Lapis Phil. vocatur etiam Lac, Th. Chym. Vol. IV. p. 727. Lacte, pro Lac veteres quoque posuisse, testatur Rhod. ad Scribon. n. 22. Lactes quid sint, vide infra Lactes.

GALACTINA, γαλακτινα, vide *Lacticia*.

Yy

GALA-

GALACTITES, γαλακίτης, dicitur lapis ex saxo calcario nascens, sicut & *Melinites*, μελιτίτης, cui & in reliquis notis valde similis est, cinereo colore, qui cum coti atteritur, succum reddit lacteum & dulcem, ex quo nomen suum accepit. Singulis fere annis capit incrementum, quo fit, ut aliquando magnitudine pueri caput exæquet. Caloris aliquid habet atque abstergit, ad oculorum fluxiones & ulcera inungitur. Oportet autem in aqua tritum pyxide plumbea recondere, propter vim glutini, quod obhæret. Idem mulieres lacte copioso implet, si tritus post balneum cum aqua aut vino dulci bibatur. Hæc Gorraeus. De hoc lapide legatur Gal. l. 9. de Sim. Fac. § *Hæmatites*. Dioscor. l. 5. cap. 150. Egin. l. 7. c. 3. li. L. Chioccus *Mus. Calceol. sect.* 3. p. 277. 399.

GALACTODES, γαλακτώδης, duplicem habet significationem (1) notat tepidum in modum lactis recentis, quod neque calidum, neque frigidum est. Dicitur & *Egelidum*. Ita dicitur de vino, Hipp. l. 7. Epid. l. 7. de qua Aët. l. 3. *Tetrabil.* l. e. 170. ubi frigidæ opponitur. Et apud Gal. l. 7. *meth. med. ιδιόμοστε γαλακτώδη* vocantur edulia tepida: (2) significat colorem lacteum, & ita dicitur de excrementis lacteum colorem obtinentibus, Hippocr. l. 3. Epid. agr. 13. *post. stat. pest. de urina*. Gorraeus.

GALACTOPHOROS, γαλακτοφόρος, i. e. *Lactiferus*. Epitheton canalium, vel vasorum, aut chylum ad mammas recta pro materia Lactis deferentium, quos omnino adesse nonnulli sibi persuasum habent, vel potius ductus illi & tubuli, qui e glandulosa mammarum substantia ad papillam, veluti ad centrum colligunt, de quibus tubulis legi poterit Bartholin. l. 2. *Anat. cap.* 1. p. 332. Dicitur & communiter *Lacteus*, de quo vocabulo paulo inferius.

GALACTOPOEETICA, γαλακτοποιητική, scilicet facultas, dicitur aptitudo illa in mammis, lac vel e chyllo, vel ex sanguinea massa, conficiendi.

GALACTOPOSTIA, γαλακτοποσία, dicitur curatio morborum quorundam v. g. arthritidis, phthiseos, per potum lactis. Chr. Benetus in *Theatr. Tabid. Exerc.* 26. Th. Bonet. *Anat. Pract.* l. 14. *sect.* 1. *Obs.* 32. §. 5. p. 1440.

GALACTOPOTES, γαλακτοπότης, i. e. *Lactipotor*. Pollux.

GALARIAS, γαλαρίας, idem, quod *Callarias*, nomen piscis, qui & *Afellus* dicitur. Lind. Ex. XI. §. 28.

GALARICIDES, vel *Galarræis* lapis, idem, qui *Galactites*. Albert. & Anshelm. Boënius de *Boot. histor. gemm. & lapid.* p. 559. *seqq.*

GALATURÆ, dicuntur mucilagines femin. cydonior, aut psyllii factæ per aquas, v. gr. cancerorum, aut spermat. ranar. in affectibus oculorum efficaces. Meminit hujus vocabuli D. Ludovic. *Pharmac. diff.* 1. p. 415.

GALAX, γάλαξ, idem, quod γλαύξ. Vide *Glaux*.

GALAXA, *Galacia*, terminus Paracelsicus. Dicitur

esse spina ignis, lib. 2. de *Gallicis pustulis, ulceribus &c.* cap. 5. Alias communiter notat lineam illam albam in cælo, quam Cic. *Circulum lacteum* quoque vocavit, Gr. γαλαξίας κύκλος, estque nihil aliud, quam congeries minutissimarum stellarum fixarum, sive nebulosarum stellarum. Vid. Dn. Sturm. in *Scientiæ Cosmicæ Part. Gen. Tab.* 3. Hujus principium esse sulphur subtilissimum, esse causam hyemis, nebulas producere, docet Paracels. *Fragment. de Anat. oculor.* item l. 1. de *morbis metallifossor. tr.* 2. c. 1. & in *fragmentis huc pertinentibus*. Idem etiam analogice *Calaxam* in homine statuit *Paragran. tr.* 2. de *Astronomia*, specialiter in cranio porositates hoc nomine insignivit, l. 1. de *Podagricis*. Chariton. quoque vias & distributionem chyli *Galaxiæ* nomine exornavit, *Exerc.* 3. *Oec. Animal.*

GALAXIAS, γαλαξίας, est etiam nomen lapidis, qui alias μέσυχθος, vel μέσξθος, item, λιουροραφίς vocatur, quem Gal. cum Galactite confundit, lib. 9. de *Si. Fac.* §. *Schistys*. Dioscorides vero separavit, l. 5. c. 150. & 152.

GALBANETUM Paracelso dicitur balsamus, qui penetrat venas & ligamenta, cujus descriptiones vide l. 2. de *Tartaro tr.* 1. c. 6. & in *explicatione*. Iohannes vero *Galbaneum* describit, quod sit liquor ex *Galbano* de *Terebinthina* dilutus. *Lexic. Chym. lib.* 2. Ejus descriptio habetur apud Schrod. l. 4. *class.* 2. p. 196. quam etiam B. Etmüllerus suo calculo comprobavit. Junge Jac. le Mort *Pharm. Chym. Phys.* & ex hoc Morley *Coll. Chym. Leid.* c. 200. Significat & *felem*, de quo animali vide supra *Felis*.

GALBANUM, γάλβανον, γαλβάνη, vocatur gummi quoddam plantæ ferulicæ Syriacæ, quæ *Meopium* dicitur, intente flavum, inflammabile, vim habens calefaciendi, resolvendi, Galen. l. 8. de *Sim. Fac.* Dioscorid. l. 3. c. 97. Schroder. *lib.* 4. *cl.* 2. n. 385. Fr. Hofm. in *Clav. ad h. l. Rhod. ad Scribon.* n. 81. In specie quomodo signum præbeat fecunditatis, lege apud Lang. l. 1. ep. 49. Galbani Crocati descriptio & usus videatur apud *Myasicht. in armamentar. Chymic.*

GALBEUM, & in plur. *Galbei*, vel *Calbei*, κόσμος, κόσμοι, dicuntur *Armilla*, quæ & ornatus, & juvenæ valetudinis causa usurpantur, uti demonstravit ex *Sueton. in vita Galbæ* c. 3. Keuch. in *not. ad Seren.* p. 272.

GALBULA, num. plur. nuce Cupressi. Fal. c. 21.

GALBULUS, *Galgulus*, *Galbula*, *Galgula*, est nomen avis, quæ alias *Picus nidam suspendens*, item, *Chlorion*, Gr. χλωρίων, κελός, κελός dicitur, cujus descriptionem & usum in Medicina vide apud Aldrov. l. 12. *Ornithol.* c. 39. Alia quoque avicula lutea *Galgula* nomine venit, quæ alias *Cirius mas* appellatur, apud eundem lib. 18. *Ornithol.* c. 21. cujus hodieque usus in cibo notissimus. Keuchen. vocat *Galgulum* & *Hianticillum*, proleg. ad *Q. Seren.* p. 53. Dicitur & *Charadrius*, de cujus vi adversus icterum occulta vide Lang. l. 2. ep. 36.

GALÆE, γαλή, γαλή, *Mustela*, est nomen animalculi, quadru-

quadrupedis, vivipari, digitati, cujus species, differentias, descriptionem, usumque in cibis & medicina vid. apud Aldrov. l. 2. de quadr. digit. vivip. c. 15. 16. Anatomiam Mustelæ succincte proposuit Joh. de Muratio in vade mecum Anatomico Exerc. III. sub finem p. 108. Sed & piscis notissimus *Mustela* vocatur, qui Gr. *σαύρη*, Lat. *Gobius fluviatilis* dicitur, Schroder. l. 5. cl. 3. n. 84. Descriptionem & utum lege in Aldrov. l. 5. de pisc. c. 7. de usu cineris *mustelæ* combustæ quadrupedis vide apud Gal. l. 11. de S. Fac. & Ægin. l. 7.

GALEA, *καλή*, *γαλήα*, quid proprie significet, non spectat ad Medicum. Improperie & per metaphoram ita dicitur *Ammios* membrana. Vide *Ammios*. Barthol. lib. 1. Anat. c. 36. Est & nomen fasciæ, five deligationis in capite factæ apud Gal. de fasciis, n. 29. Piscis etiam, qui & *Afellus* vocatur, *Galea* & *Galeus* vocatur, Lind. Ex. XI. §. 54. *Galea*, dicitur quoque *Capitis Dolor*. Valefc. de Tarant. Phil. Pharm. l. 1. c. 7.

GALEANTHROPIA, *γαλεανθρωπία*, dicitur species delirii melancholici similis lycanthropiæ, aut cynanthropiæ, cum homines arbitrantur, se factos esse felēs, eorumque mores æmulantur, à *γαλή* vel *γαλήν*, felis. Laur. Bellin. de Urin. & Pussib. in Opuscul. suis Medicis p. 513.

GALENA, *Galene*, *γαλήνη*, æquivocum est. Vel enim idem significat, quod *Molybdana*, *μολυβδαίνα*, quæ est vel nativa, vel factitia. Illa est minera plumbi, vel potius plumbi & argenti simul. Plin. l. 34. c. 8. Rhod. ad Scribon. n. 220. Latine *Plumbago* dicitur. Ruland. & Johnson. in Lex. Chym. l. 2. Hæc est species *lithargyrii*, videlicet recrementum illud, quod in purificatione argenti, vel auri per plumbum fornacis folio concretum adhæret & perustum. Schroder. l. 3. c. 19. Chiocci. in Mus. Calceol. sect. 3. p. 397. Eius virtus similis est lithargyrii, videlicet siccare & refrigerare, Galen. l. 9. de Sim. Fac. Deinde *γαλήνη* fuit olim primum nomen Theriacæ, sic ab Andromacho & aliis, qui anteibant, appellabatur, si videlicet viperæ carnes nondum admittas haberet. Est autem ita dicta *γαλήνη*, quia corporibus tanquam aliqua morborum tempestate vexatis tranquillitatem & veluti serenitatem inducit, Galen. l. de Theriaca ad Pampilian. Gorr. Libav. Alchym. Pharmac. cap. 14.

GALENIUM, *γαλήνιον*, nomen est Malagmatis anodynī, cujus compositionem habet P. Æginet. l. 7. c. 18.

GALENUS. Nomen alterius Artis Medicæ post Hippocratem Principis, prænomine *Claudius* & à patria cognomine *Pergamenus* dicti. Cujus singularem industriam in amplificanda arte Hippocratica scriptis quidem quamplurimis & prolixioribus per omnes Medicinæ partes, licet Helmontius & multi ex Neotericis hodieque adhuc vel subtannare vel asperioribus verbis perstringere non erubescant, rectius tamen illi nobis facere videntur, qui gloriam illius fartam testamque cupiunt. Quamvis enim prolixitate nimia molestus esse

videatur, neque ad vera hodierna principia ipsi tum temporis ignota non quadrent hujus scripta, multa tamen in illis continentur lectu pariter & notatu utilia. Quid? quod sine dubio haud pauci temere de illo judicent, veluti cæcus de coloribus, cum vel ob ignorantiam Græcæ linguæ, vel ob pretii, quo opera Auctoris illius veniunt, magnitudinem nunquam viderint, aut legerint, saltem aliorum judicio sese mancipantes. Qui vero nimium *Galenī* scriptis tribuunt, & omnia pro oraculo habent, illi jure merito *Galenici*, vel *Galenista*, & eorum Medicina *Galenica* appellatur.

GALEONYMOS, *γαλεώνυμος*, idem, quod *Galeus*, Gal. l. 3. de Al. fac. c. 31.

GALERITA, vide *Alauda*.

GALEUS, *γαλεύς*, Lat. *Mustelus*; dicitur genus quoddam piscium carne dura præditorum, Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 31. Suntque ejus variz rursus species, de quibus erudite differit Linden. Ex. XI. §. 56. seqq. Doriōni idem esse *Galeum*, cum *Asino* & *Gado* pisce, testatur Idem §. 26. Prolixiorem descriptionem *Galeorum*, vel *Mustelorum* & usum vide apud Aldrov. lib. 3. de pisc. c. 31. 32. 33.

GALEXIAS, *γαλεξίας*, etiam *γαλαξίας*, dicitur, piscis et *Mustelorum* genere, sed delicatior, & molliori carne præditus, propterea apud Romanos magni æstimationis, Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 31.

GALGALUS, *Galgula*, *Galgulus*, vide *Galbulus*.

GALIANCONES, *γαλιάνκωνες*, dicuntur Hippocrati, qui ob capitis humeri in alam prolapsum brachium justo brevius & gracilius habent, partes vero circa cubitum tumētiōres, mustelæque cubito præditi sunt, quos ideo *Mustelancos* quidem vocant, alii simpliciter *Ancos*. Hujus mali vero duplex à Galen. assignatur causa: vel quando adhuc in utero humeri luxantur, vel quando post ortum adhuc tenera ætate juxta humeri caput in intimis partibus alteque suppurationes oriuntur, five secuntur, five urantur, five per se pus aperiat, ut ab eo scriptum. Meminit aliquoties eorum Hipp. 1. de artic. t. 59. 60. & l. 3. t. 88. l. 6. Epid. f. 1. t. 18. Vid. Gal. comment. ad illa loca. Adde Foëf. Oecon. p. 132. Forest. l. 9. Chirurg. Obs. 4. in Schol.

GALIAS, *γαλιās*, nomen piscis minoris, quam *Galeus*. Dicitur & *Afellus*, *Catellus*. Linden. Ex. XI. §. 28. Vid. Aldrov. d. l. c. 34.

GALLA, *κακίς*, duplicem habet significationem; unam ad Botanicos pertinentem, quando notat excrementum quercuum globosum, interdum solidum, interdum perforatum: alteram, quando sumitur pro atro & aspero vino, docente Keuchen. ad Seren. p. 98.

GALLATURA, vocatur portio illa albuminis in ovo paulo densior & crassior, quam vernacule den vogel appellant, & creditur esse signum fecunditatis ad pulli generationem. Legitur apud Eustach. Rudium Pract. lib. 1. c. 20. citante Sennerto Med. Pract. l. 5. P. 3. f. 2. cap. 23.

GALLERIDAS, γαλλεΐδης, idem, quod *Afinus pifeis*. Linden. *Execr. XI.* §. 24. 28. 34. 41. Jul. Alex. l. 14. *salubr. c.* 9.

GALLIA, & Algalia odoramentum unde Galia Alphagina, Moschata. Pet. Castellus, de Hyæna odorifera.

GALLICULA, γαλλικόν, est species calceamenti, de quo egregie differit Rhod. ad Scribon. num. 161.

GALLICUS, epitheton vel venti intermedius inter Eurum & Boream, magis tamen ad Septentrionem accedentis, vulgo Nord Nord Ost. Rul. in Lex. vel morbi gravissimi, ita ut mirum sit, Italos & Gallos hodieque pene pudorem omnem exuisse, ut morbum hunc vilipendant, ceu minime sordidum & obscenum, cum sit totius corporis virulenta & contagiosa cachexia, uti recte vocavit Ionston, *Syntagm. Nosocomic. spec. l.* 6. Tit. 1. Dicitur alias *Lues Venerea*, *Morbus Gallicus*, *Hispanicus*, *Italicus*, *Neapolitanus*, *Syphilis*, *Pudendagra*, *Variola magna*, Senn. *Med. Pr. l.* 6. P. 4. c. 11. Fernelio dignum scortatorum flagellum. Quamvis vero de hoc affectu, ejus natura, causis, & curatione integra in publicum prodierint Volumina, inter quæ sub titulo *Aphrodisiaci* ingens profertur Volumen compilatum, & ab Aloysio Lusino Utinensi collectum & editum, præter Practicorum aliorum scripta, à quibus hoc argumentum pertractatum est; vix tamen ac ne vix quidem adhuc de vera & accurata hujus morbi indole, causis, & generatione certos nos esse licet, ob indeterminabilem symptomatum in diversis individuis varietatem. Nihilominus hanc addere libet descriptionem ex hodiernis Artis principis erutam: *Morbus Gallicus* est intemperies cum materia universalis, sive totius corporis maligna, lenta, per varios affectus particulares & symptomata, tumores, ulcera, exanthemata, nodos, gummata, atrophiam, dolorem nocturnum in scapulis & artubus, virium prostrationem, gonorrhœam & alia sese exerens, orta que ab intricate heterogenea sanguinis, succi nutritii, & nervosi corruptione, congelatione, coagulatione, lenta putredine, per fermentationem inordinatam sese multiplicante & continuante. Junge, si placet, Iunken *Chym. Exp. Cur. P. II. f. 1. c. 22. p. 739. seqq.*

GALLINA, vide *Gallus*.

GALLINAGO, γαλλόπαξ, *rustica perdix*, *Scolopax*, *Rusticula*, dicitur avis longiori rostro prædita, vulgo *Sneppa* dicta, inter delicias & dapes nobiliores pertinens, cujus descriptionem & diversas species cum usu in cibis & Medicina vide apud Aldrov. l. 20. c. 51. *seqq.* Claud. Deodat. *Panthei Hygiast. l. 1. c. 37. p. m. 368.*

GALLINULA, nomen est generale avis aquaticæ, varias species sub se comprehendens, quarum descriptionem & utum alimentarium vide apud Aldrov. d. l. c. 32. *seqq.*

GALLOPAVO, (an *Meleagris*?) *Gallus Indicus*, *Pavo Indicus*, item *Calecutensis*, cum Gallina sunt volatilia hodieque notissima, quorum descriptionem &

usum in cibis vide apud Aldrovand. l. 13. *Ornihol. cap. 4.* Cl. Deodat. l. d. p. 359.

GALLOS, γαλλός, idem, quod *Eunuchus*, δσπύκοπος, *Castreatus*, cui execta sunt virilia, *Spado*. Foëf. *Oecon. p.* 132. Est & nomen *Dropacis* apud P. Ægin. l. 7. c. 19. & *Ætium* l. 3. c. 180. citante Gorræo.

GALLUS, ἀλιπετρα, ἀλιπετραν, *Gallina*, ἀλιπετραίς, ἀλιπετραίνα, significat animal pennatum domesticum, biceps, notissimum, cristatum, utriusque sexus. Prima est inter aves pulveratrices dictas. Mas vocatur cum additione *Gallus gallinaceus*. *Castreatus* vero *Capo* vel *Capus* appellatur. Horum omnium prolixam descriptionem & usum in cibis ac medicina amplissimum invenies præter Galen. l. 3. de *Al. fac. c.* 31. 33. in Aldrov. l. 14. *Ornihol. c.* 1. *seqq.* Jung. Schroder. l. 5. cl. 2. n. 55. Frid. Hofmann. in *clav. ad h. l.* Deodat. d. l. De *Gallis gallinaceis* cornutis vid. *Ephem. Nat. Cur. An. I. Observ. 30.* *Gallus* & *Gallina* refertur inter nomina Lapidis Phil. *Theatr. Chym. Vol. IV. p.* 727.

GALREDA, est species *Gelatinae*, nimirum succus inspissatus, viscosus, lucidus, fitque plerumque ex Decoctis partibus animalium cartilagineosis, v. g. ex pedibus vituli, porcellorum &c. Schroder. *lib. 1. cap. 3. lit. G.* *Galredam* quoque pro mucagine accipi excrementitia, patet ex Paracels. *lib. 2. de morb. metalliflor. tract. 2. c. 3.*

GALTIHENUM, *Galithenum*, terminus Paracelsicus satis obscurus, quo tamen indicare videtur virtutem illam occultam quæ Caduci, quæ debet induci in essentiam Mumia, tr. *Berthonea l. 1. c. 15.*

GAMAHEU, *Gamahai*, *Gamathei*, sunt lapides, quibus cœlestes vires & supernæ constellationes imprimuntur, mirandis characteribus, imaginibus & figuris insigniti, quales aliquando natura fabrefactos videre contingit e montibus erutos, quandoque secundum ripas aquarum. Ruland. & Johnson. in *Lexic. Gamahe* vim obtinet astralem in commovendis spiritibus & principiis Microcosmi. Paracelsus quoque plurimum attribuit hujusmodi *Gamahais* imaginibus & characteribus, quod à cœli influenza proveniant, uti passim in scriptis suis videre est. Unde quartam speciem Magicæ artis *Gamaheos* quoque vocavit, *Philos. sagac. l. 1. c. 4.* Dicitur alias *Talismanica*. Verum Helmont. inter scurrilia dæmonia refert, tr. *Potestas medicaminum n. 62.* Damnavit quoque Libavius in *Paracelsica sentent. Biblicar. depravatione ex Crollio Tom. IV. oper. p. 53. seqq.* *Gamaheum conjugium* dictum fuit à Magis virium & proprietatum cœlestium cum elementaribus conjunctio. Dorneus tr. *congeries transm. metallor. c. 19.*

GAMANDRA. Vide *Gamboidea*.

GAMBOIDEA scil. *Gumma*, Epitheton *Gummi*, quod alias communiter dicitur *Gummi Goue*, item *Gummi ad Podagram*, de cujus historia & viribus vide Roslink. tr. de *Purgans. sect. 13. art. 8. p. 417. seqq.* Vocatur

catur & Succus Indicus Purgans, Item Gummi Gaman-
dræ, de quo etiam integrum scripsit libellum Mich.
Reudenius Medicus quondam Narischorum Curienfis.
Jung. Schroder. sub tit. *Ghina Iemau l. 4. cl. 4. p. 255.*
Fr. Hofm. in *Clav. ad h. l. D. Ludov. Pharm. Diff. I.*
p. 144. Vide infra *Ghina Iemau.*

GAMMAROS, vide *Cancer.*

GAMMAUT Italis dicitur *scalpellus falcaus*; quo
apostemata commode aperiuntur, in parte gibba retu-
sus, in cava acutus. Scult. *Arm. Chir. Part. I. Tab. XIV.*
fig. 5.

GAMPHELE, γαμφηλή, idem, quod γένος, Ma-
silla. Vide *Genys.* Gorr.

GAMPSONYX, vel *Gampsonychos*, γαμφώνυξ, γαμ-
ψώνυχος, i. e. *aduncos unguis habens.* Epitheton ani-
malium rapacium, ut sunt leones, lupi &c. C. Hofmann.
ad *Gal. Libb. de V. P. n. 138.*

GAMPSOS, γαμψός, *incurvum*, inflexum, aduncum
significat. Gal. in *exeges. voc. Hipp.* Foës. *Oec. p. 133.*
Lind. *Ex. XI. §. 68.*

GANGAMON, γαγγαμών, sic à plerisque appella-
tum est *Omenium*, quia propter varium venarum &
arteriarum contextum reti piscatorio, quod Græce
γαγγαμον dicitur, simile videatur. Aliis autem, qui
circa umbilicum cernitur, quasi nervorum quidam con-
textus γαγγαμών vocatur. Gorr.

GANGITIS, γαγγίτις, idem quod *Gagates*, de quo
superius. Gorr.

GANGLION, γάγγλιον, dicitur nervi nodosa &
renitens contractio, nullo præter naturam colore, do-
loris experta, proveniens à succi nervosi propter ordi-
nem fibrarum per causam externam, plagam videlicet,
vel nimiam compressionem nervorum turbatum
concretionem & nervi consequente indurationem, Galen.
in *def. med. & com. 2. de artic. 1. §. 6.* ubi quidem Hipp.
ipse in contextu vocat γαγγλιώδεια. His fere notis de-
prehenditur. Tumor est pravus, non in profundo,
sed sub cute saltem delitescens; inæqualis in compres-
sione ad latera recedens. In multis corporis partibus
occurrere potest, sed in manibus & pedibus frequen-
ter, rarius in cubito & capite oritur. Gorr. Forest.
l. 26. obs. 8. penis Ganglion notavit. De Gangliis in
Carpo paulo ante partum plane evanescentis & post
partum in pristinum locum redeuntis observationem
vide in *Act. Hafn. Vol. I. Obs. 56. p. 110.* Ganglia quo-
que vocari corpora olivaria vel potius oliviformia,
Gallice *les corps olivaires*, legitur in Anonymi libello
Gallico: *Essais d'Anatomie, Discours 4. des nerfs.*

GANGRÆNA, γάγγραινα; Medicis vocatur par-
tis alicujus ob inflammationis, qua conflictatur, mag-
nitudinem, incipiens mortificatio & corruptio; Gal.
l. 2. ad *Glauc. cap. 9.* Cum enim pars omnino emor-
tua est, σφάκελος, Sphacelus, h. e. *Sideratio*, nomi-
natur, quæ est *Gangrænæ terminus.* *Gangrana* vero est

ad Sphacelum via. Foës. *Oec. p. 130.* Dieter. n. 807.
Dicitur & *Ignis S. Marcelli, Antonii, &c.* Gal. in *def.*
med. paulo aliter descriptus: *Gangrana* est mutatio co-
loris à statu naturali in alienum, & mortificatio mem-
bri cum vel sine ulcere. Causa est sanguinis & succi
nutritivi *νέκρωσις*, sive corruptio totalis cum flammæ
vitalis extinctione & continuatione abolita conjuncta.
Plura de *Gangrana* vide apud Practicos, præterim
Hildan. *integræ tractatu: de Gangrana & Sphacelo.*
Gangrana quoque quibusdam vocatur avis quædam,
quæ *Merops* alias dicitur, teste Aldrov. l. 12. *Ornitho-*
log. c. 45.

GANIMEDES, Chymicis dicitur *Sulphur album* &
verus *Ganymedes* p. 203. Fabri Panchymici, quia in
cælum rapitur & extollitur, seu sublimatur, Iohnf. in
Lex. l. 2.

GARGALE, Gargalos, Gargalifmos; γαργάλη,
γαργάληος; γαργαλισμός, titillationem, irriationem,
prurium quoque significat. Erotianus in *Onomastic.*
Hipp.

GARGARA, proprie *summitatem Idæ montis* no-
tare, docent Historici. Late etiam pro omni *summi-*
tate montium accipi posse, vult Keuchen. in *proleg. ad*
Seren. p. 73.

GARGAREON, γαργαρίων, *Gurgulio.* Vide *Culu-*
mella. Et præter ea notandum, gargareonem dici à
gargalifmo sive titillatione, quæ in trachea arteria fit,
teste Erotiano.

GARGARISMA, Gargarismus, γαργάρισμα, γαρ-
γαρισμός, accipitur quandoque late pro omni *Collu-*
tionem oris, quæ alias *δάκνισμα* dicitur, de quo supra.
Proprie vero est hujus saltem species, diciturque ita
medicamentum liquidum, affectibus oris, gingivarum,
faucium, laryngis, aliquando & capitis dicatum, *gar-*
garifando, ut vocant, fauces colluens, sine deglutiti-
one. P. Morell. *de remed. formul. l. 2. sect. 31. c. 5.* We-
ker. *Antidotar. gen. l. 1. c. 17. Special. l. 2. sect. 10. Sehr.*
lib. 2. c. 61.

GARGATHUM vocabatur lectus, in quo mente
devii & spiritibus afflati immundis detinebantur, Joh.
Laurent. *Amalth. Onom. p. 377.*

GARIP, id est, aliquid aliud, Th. *Chym. Vol. IV.*
p. 370.

GARON, γάρον, etiam mascul. γάρων; Garum
dicitur liquamen ex piscibus sale conditum, aut mace-
ratis paratum, ita dictum à Garo pisce, quem tamen
se ignorare fatetur Aldrov. l. 2. *de pisc. c. 39.* Qualis
veterum ratio componendi & parandi Garum fuerit,
etiam incertum est. Vide Jul. Alexandr. l. 15. *Salubr.*
c. 9. & l. 18. c. 16. Aldrov. l. 2. *de pisc. c. 53.* Lin-
desh. *Ex. IX. §. 69.* Garo tribuitur vis alvum laxandi,
Gal. l. 2. *de Al. fac. c. 22.* si ante alios cibos sumatur.
Alias facultas ejus est calida & sicca, unde ad ulcera
putrescentia quidam usi sunt. Nonnulli & dysente-
ricis injecerunt, l. 11. *de Sim. Fac. in fin.* Species

Gari sunt *σπίνδιον γάρη* Ⓞ, Hispanum, *ὄξυπτερον*, oxyporum, nigrum, & Sociorum dictum Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. *αἰμάριον*, cruentum, Lind. d. l. Foëf. Oec. p. 133.

GARRULUS, nomen est avis ad picas pertinentis, unde & *Pica marina* dicitur, circa Argentoratum urbem abundantis, cujus descriptionem & usum in cibo vide apud Aldrov. *Ornithol.* l. 12. c. 15. Quid *Garruli* sint Bohemici, vide supra in *Ampelis*. Alias *Garrulus* & *garrulitas*, *ἀδδλεα* Ⓞ, *ἀδδλεα*, quale notet vitium in Medico quoque improbandum, non est hujus loci. De hoc Galen. l. 3. de *Hipp.* & *Plat. de cr.* c. 4.

GARSELLA, animal molchum producens, Mercur. de comp. med. l. 1. c. 15.

GARUM ex intestinis, & oxelo, Senert. *pract.* l. 3. *prax.* 1. §. 2. c. 1.

GAS, nomen est Helmontianum, in genere denotans spiritum non coagulabilem, qualis e fermentante vino, itemque ruber ille, qui Chrysulca operante eructatur. Specialiter vero de variis subjectis prædicatum diversas quoque obtinet significationes, v. g. *Gas vitæ* est spiritus vitæ nostræ, lumen & balsamus, præservans à corruptione &c. *tr. Complex. atque Mission. figm.* n. 42. *Gas pingue sulphureum*, quod enecat homines, præsertim in cryptis & fodinis: *Gas sylvestre*: Ad quam significationem quoque respexit G. Thomson in *Explicatione Terminor. Artis præmissæ acui Magneticae*, dicens, quod *Gas sit sylvestris & invisibilis spiritus*, qui cœceri & concludi non potest sine noxa ejus, in quo continetur, exurgens ex fermentatione concurrentium quorundam corporum, quæ quasi eructant aut expellunt inimicam hanc materiam. *Gas venosum*, quod est Aër: *Gas siccum*; quod est sublimatum: *Gas cerevisiæ*, i. e. exhalans spiritus e doliis, vel lacubus, quando fermentatur, *tr. de flatib.* 3. 4. *seqq.* *Gas salium* est aqua, item *uræ* &c. d. l. *Complex. &c.* n. 37. 38.

GASAR, i. e. *lomus*. *Ruland.*

GASSELA, vel *Gazella*, idem quod *Capra Sylvestris Africana*, vel *Dorcax*. Vide *Rupicapra*.

GASTER, *γαστήρ*, Venter, accipitur late & stricte. Late significat totum abdomen, sive eam corporis regionem, quæ septo transverso, hypochondriis & pube circumscribitur. Gal. l. 4. de *Us. part. c. 9. princ.* Junge C. Hofm. *comm. in h. l. n. 210.* Specialiter vero & communiori usu *γαστήρ* notat *ventriculum*, cibi scilicet & potus receptaculum, officinam illam chylificantem, cujus descriptionem vide apud Anatomicos, Barthol. l. 1. *Anat. cap. 9.* Willis *Pharmac. rat. Part. 1. sect. 1. c. 2.* Ita sumitur apud Hippocr. *lib. 6. Epid. f. 4. r. 7.* Hinc *γαστήρ ἐκφυσία*, i. e. *ventriculi appendix*, vocatur *intestinum duodenum*, Galen. l. 2. de *temper. c. 6.* Aliquando totam alvum inferiorem, id est, *ventriculum cum intestinis* notat, *lib. 4. Epid. l. 19.* Sæpe vero accipitur

pro utero, Hippocr. 5. *aph.* 30. 31. 34. 37. 38. 51. 52. 55. 60. 61. & 7. *aph.* 27. Junge Dieter. n. 157. Adde Lind. *Ex. XI. §. 109. 110. 122. seqq.* *Ex. XIII. §. 94.* *γαστήρ* quoque dicta fuit *Rapa* apud Lacedæmonios, ut scribit Athenæus, *Gorraus*.

GASTERANAX, est vocabulum novissime effectum à Dolæo, quo exprimere voluit facultatem veterum nutritivam, sive animæ vegetativam specialem, in ventriculo & intestinis sedem habentem, præsidem chylificationis, distributionis, & excrementorum secretionis, & si quæ sunt aliæ subordinatæ functiones. Vocatur eidem etiam *Brithnimalia* (de quo vocab. supra suo loco.) De utroque videatur D. Autor *Encyclopæd. l. 3.* & loca specialia querantur in Indice. Qua necessitate & utilitate talia fingantur nomina, judicare nolumus.

GASTRICA VASA, Vena & Arteria, nec non *Gastroepiploica*, quæ in Anatomicis dicitur, quære in Bartholin. *Anatom. libell. 1. & 2.* & *loca in Indice.*

GASTRIMARGOS, *γαστρίμαργος* Ⓞ, *intemperantem*, qui ventre insanit, *comedonem*, significat, apud Helychium. Lind. *Ex. XI. §. 126.*

GASTRINUM, id est, *cinis clavellatus*. *Rul. & Iohnf.*

GASTROCNEMIA, & *Gastrocnemion*, *γαστροκνήμια*, *γαστροκνήμιον*, significat *Suram*, estque posterior carnosæ tibie pars, seu tibie venter, siquidem extuberat, propter musculorum eam tibie sedem occupantium crassitiem, ut anterior pars tibie carnis expers dicitur *Anticnemium*, *ἀντικνήμιον*, Hipp. 4. de *artic. t. 10. l. 2. de iis*, q. in *med. t. 16.* Galen. l. 1. de *musculor. anatom. c. 32. l. 2.* *Anat. administr. cap. 4. l. 3. de V. P. c. 10.* & l. 16. c. 8. Hinc & *Musculi Gastrocnemii* vocantur, quia suram constituunt. Barthol. l. 4. *Anat. c. 13.*

GASTRORAPHTA, *γαστρορραφία*, significat, *Abdominis suuram*, cujus operationis Chirurgicæ meminit Gal. *lib. 5. Anat. admin. c. 6.* & Scribon. n. 206. Junge Rhod. in *not. ad h. l.* Hanc descripsit ex Petro Pigræo Chirurgo Regio Iobus à Meekren. in *Observ. Medico-Chirurg.* c. 48. p. 212. *seq.*

GAUDIUM, *χαρῆ*, *ἔνθυμία*, *ἐὐφροσύνη*, est inter affectus animi etiam quandoque vehementiores, estque jucunda commotio animæ de fruitione boni, quod impressiones cerebri ei repræsentarunt, ut suum, sibi impense gratulantis, dum spiritus e cerebro in cor & sanguinem copiose motu interdum placido, interdum vehementiori effusi efficiunt, ut hic celeriori motu circuletur. Charlton. *Exerc. VIII. Pathol. §. 29.* *Gaudium nimium* aliquando morborum & mortis causa existit. Gal. l. 2. de *causs. Symptom. c. 5.* Forest. l. 17. *obs. 8.* Schol. Rolf. O. ac M. *Med. Sp. l. 2. f. 3. c. 106.* Differentiam inter *Gaudium* & *Iram* docuit Jul. Alex. l. 22. *Salubr. c. 4.* Discrimen inter *Lætiām* & *Gaudium* à Rolsink. propositum non observatur. De pulsū *lætiæ* & *lætorum* vide Gal. l. 4. de *causs. puls. c. 3.*

GAUVETA;

GAVETA, vide *Gajetanus*.

GAUSOS γαῦσος, & γαυός, gibbosum, obstippum incurvum, significat. Dicitur de febre apud Hippocr. 2. de fractur. 1. 69. & 4. de art. 1. 61.

GAZEL, **GAZELLA**, idem, quod *Capra*. Indica Gazella est capra moschi. vide *Moschus*.

GE, γῆ, γαῖα, i. e. Terra. Significatio ejus triplex: Physica, Medica, Spagyrica. Physice accipitur, vel similiter pro Elemento siccissimo & frigido, vel dissimilariter & mixte pro globo terra sive Tellure alia corpora naturalia comprehendente, quæ consideratio e Physicis petenda, cum non sit hujus loci. Medice significat glebam & portionem Terra virtute medicamentosa varia pro diversitate regionum, mineralium, aliarumque circumstantiarum à spiritu Macrocosmico, vel universali imbutam, cujus varias species earumque historiam & catalogum, usum & præparationis modos vide apud Schroder. l. 3. c. 2. Frid. Hofm. in *Clav. ad h. l.* Legi quoque poterit, cui ad manus fuerit *Rul. in Lex.* Quid? quod species terrarum, vel omnes, vel præcipuas sigillatim & unamquamque in litera sua initiali explicatam in hoc *Lexico* reperitur sis. Apud Hippocr. mentio fit γῆς περιμικτῆς, i. e. argilla, σικκῆς vel σικκικῆς, detergendi vim habentis, χαλιπιδῆς, ἐρετριᾶς, Eretriæ, quarum expositio etiam haberi potest in propriis suis literis initialibus. Ad Spagyricam vel Chymicam significationem pertinet, 1. quatenus constituit corporum substantiam & reliquarum fluidarum & mobilium retardat motum. Sunt enim particule terrestres fluidarum & mobilium solida & quæta receptacula, in quibus medium quandam adsicunt statim fixo volatilem. 2. quatenus à nonnullis Terra inter causas efficientes principales operationum Chymicarum refertur, v. g. quando in distillatione Salis, Nitri additur argilla, bolus, *Rolf. Chym. l. 2. c. 13.* Item, quando proponunt *Terram Elementatam*, quæ nihil aliud est, quam *Sal Paracelsi*, in quo quatuor elementa, velut in proprio suo domicilio, sedem habent atque mansionem. *Ger. Dorneus tr. Physica Genes. die tertio.* Vel Terra à corporibus metallicis in Sulphur elevata *Naturæ Sal* dicitur *Philosophorum*, vel *Mercurius vegetabilis*, vel medium extrema conjungens omnia ad unum finem, id est cælum, cum forma, vel Clavem Philosophicam cum perfectis corporibus, & hæc terra etiam dicitur *Elementata Mercuriata*. Idem in *Philosoph. Chémica*. Lapis Spagyricus etiam dicitur *Terra foliata*, in quam oleum fixum sata, germen est. Id. *ibid.* Terra damnata mortua vocatur in Argyro & Chrysopoeia portio illa impura in superficie Lapidis coquendi supernatans & abijcienda. Gasto Claveus in *Apologia & Chrysop. Theatr. Chym. Vol. II. & tr. de Alchemia incerti Autoris c. 33. in Theatr. Chym. Vol. III.* Alias Terra Mortua damnata in genere est omnis materia terrestris ab elixivatione residua & ita om-

nibus facultatibus efficacibus destituta. Medicamenta quoque Chym. quædam Terra nomine veniunt, ut *Terra Tartari foliata secretissima*, *Rolf. Chym. l. 5. f. 1. artic. 1. c. 14.* *Terra sancta Rulandina*, *Id. l. 5. f. 7. t. 1.* *Terra Salomonis* vocatur Hartmanno materia quædam & pasta, e qua vasa formari queunt, & describitur in *Miscellaneous Medico-Chymicis p. 58. Operum in folio.*

GEBULUM, i. e. *reparandum*. Coagulare idem. *Rul. in Lex.*

GECHYTON, γέχυτον, significat externam terræ partem, mollem ac minime lapidosam, apud Gal. in *Exeg. voc. Hipp. Gorr.*

GEGONEO, *Gegonisco*, γεγονίω, γεγονίσκω, significat vociferor alta voce, & muscularum omnium expirationi intervientium contentione exclamo. *Jul. Alexandr. annot. in Gal. l. 2. de motu muscul. c. 9.*

GGYIOMENOS, γεγυίμενος, significat enervatum, & viribus exolutum, à γυίω, membra frango, enervo. Descendit à nomine γυίον, membrum. *Hippocrat. 3. V. R. l. Ac. 1. 59. Galen. in comm. ad h. l.*

GEISON, γείσον, & γείσων, item, γείσωνος per metaphoram dicitur pars, quæ in supercilio prominere, veluti imbricamentum quoddam aliorum humores derivans. Proprie grundam vel *suggrundium* notat, h. e. tecti partem prominentem, qua itillicidia arcentur à parietibus. *Gorr.*

GELASINOS, γλασινός, epitheton dentium quatuor mediorum & anteriorum, qui per ritum patent. Vocantur alias *Incisores*, τομῆς. An & cavum illud, quod in media bucca per ritum apparet, *Gelasinus Martialis* dicitur? *Gorr.*

GELATINA, Gr. γαλακτική, teste *Jul. Alexandr. V. 19. salubr. c. 16.* est terminus Pharmaceuticus (*Rolf. inter Chymicas operationes refert Chym. l. 4. f. 4. c. 1.* sed non video, quid labor hic subtilitatis Chymicæ contineat) denotatque succum inspissatum puriorem, cum saccharo in scatulas effusum & congelatum. Harum historiam vide apud *Schrod. l. 2. c. 61.* & *Rolf. d. l.* Parari solet quoque à coquis e decoctis pedum vitulinorum, suillorum, vervecinorum, cujus modum tradit *J. Alex. d. l.*

GELATIO, πήξις, *Gelatum*, idem, quod *Congelatio*, *Congelatum*. Legitur apud *Scrib. n. 179. 180.* Vide *Congelatio*. *Gelatus* quoque dicitur *Anton. Benivenio æger Catoche* vel *Catalepsi laborans*, quando in paroxysmo memoria amissa eodem habitu corporis, quo deprehensus, permanet, patentibus oculis & inconnivis nil loquens, nil cognoscens, nil audiens, donec remittente paroxysmo ad se redeat. In *Observat. rarior. medicin.* apud *Rember. Dodonæum c. 102. p. m. 194.*

GELBUM, *Gelsum*, nomen *Marchajusæ* in Ungaria, vel potius *Pyriusæ* sæpe argento prægnantis, *Lib. S. A. Ch. l. 2. c. 24.* *Gelbum* vel *Geldum* quoque dicitur *Lapis Phil. Th. Ch. Volum. IV. p. 727.*

GELIDUS, ψυχρός, idem, quod *Frigidus*. Et *Gēlu*, idem, quod *Frigus*.

GELION, idem, quod *Folium*, φύλλον, Rul. in Lex.

GELOS, γέλος, *Risus*, est motus ex contractione labiorum & expiratione intercisâ sonora hilaritatem declarans, Gorr. Pertinet ad affectus animi, qui cum voluptate conjuncti sunt, & quidem vehementiori, Charlton. *Execr. II. X. Pathol.* § 24. In statu p. n. *Risus* est species convulsionis, vel spasmi convulsivi, qualis oritur ex usu herbæ Sardonix, sive *Alpii risus* dicti, item ex abusu *Croci*, aut à præcordiorum inflammatione. Vide Senn. *M. Pr. l. c. p. 7. c. II.* De vocab. γέλος vide quoque Dieterich. n. 158. Talia pharmaca risum p. n. moventia vocari possunt γελωτοποιά, Libav. *Syn. A. Ch. l. 8. c. 7.* *Risus* etiam vehementior referri potest inter remedia potentiora, uti patet ex ridicula illa historia curati apostematis ex spina retenta in guttore Marchionis de Ferraria, qui à muliere quadam per verba quædam in aurem Marchionis dicta: Si anum meum invenies, anum meum verberabis: Si anum meum invenies, anum meum pungen; terque repetita addendo signum Crucis; ita ad risum commotus fuit, ut apostema ruptum fuerit cum profusione puris albi & spinæ, ita Marchio liberatus, uti notavit Galeacius de *sancta Sophia* in l. 9. *Rhaf. c. 49. fin. fol. m. 38. b. seq.*

GEMELLI, δίδυμοι, idem, quod *Gemini*. Vide *Didymi*. *Gemellos* quoque oculos vocavit Paracelsus in *Fragm. Anatomix Oculor.*

GEMINI, δίδυμοι, idem, quod *Gemelli*. Apud Mathematicos est nomen asterisimi ceri in *Zodiaco*, quæ significatio non est hujus loci.

GEMMA, λίθος, diversimode accipitur. 1. Generaliter pro omni lapide pretioso, quorum singulorum mentio fit in suis locis & litteris initialibus. In hac significatione occurrit apud Schroder. l. 3. c. 5. Chiocc. in *Mus. Calceolar. sect. 3.* & alios. De *Gemmarum* sive lapidum pretiosorum generationis modo vide *Th. Chym. p. 427. 2.* Specialiter pro *unione*, sive *margarita*, quales reperiuntur in certis concharum, quæ propterea margaritifera vocantur, generibus: De quibus vide Aldrovand. l. 3. de *Teslac. c. 41. seq.* De utrisque valde adhuc controversitur, an recte in usum Medicum veniant, an secus? De qua controversia vide Fr. Hofm. in *Clav. ad d. Schroder. loc.* Paracelsus passim in scriptis suis videtur fortassis nimium extollere earum utilitatem. An quoque distinguendum inter *Gemmas* in speciali significatione, quibus propter vim vegetativam major efficacia concedi potest, quam mineralibus inanimatis, *Gemmarum* nomine venientibus? Nolstrum jam non est partium, litem hanc exacte dirimere. Helmontius *Gemmarum* in genere originem tribuit aquæ, quæ continet Ideam seminalem & mineralem, *tr. de Lithiasi c. 1. n. 7. 8.* Idem negare quo-

que videtur, *Gemmas*, quæ lapideam habent duritiem, quicquam agere, aut pati in nos, aut à nobis, de *ferrib. c. 15. n. 15. 3.* Abusive, quando Paracelsus *Tartarum* quoque in genere *Gemmas* vocat l. 1. de *Tart. tr. 1. c. 1. & tract. 2. c. 2. & 3. & in fragmen. ad h. l.* *Gemma* quoque artificiales, sive factitiæ ita dicuntur κατεργησιμῶς, de quibus vide Libav. *Syn. A. Ch. l. 3. c. 8. l. 7. c. 21. Tr. Chymic. de Igne natur. c. 43. &c.* De variis tincturis *Gemmarum* artificialium vide Morley *Coll. Chym. Leid. c. 202.* An & *Sal Gemma*, nec non *Pulvis Mynsichti* ex illo paratus & *Gemma vitæ* ab eodem appellatus, *Armat. Medico-Chym. sect. 1. p. m. 28.* abusive saltem hujus vocabuli fruuntur significatione?

GEMONIS, γέμωνις, idem, quod *Aëtites*, lapidis nomen, sic dictum, quoniam quasi prægnans sit, id, quod etiam *Aëtia* proprium est, Gorr. à γέμων, plenus sum.

GEMURSA, nomen morbi apud præcos inter digitos pedum nascentis, hodieque penitus obliteratum, teste Plinio l. 26. c. 1. & ex hoc Lang. l. 2. ep. 13.

GENA, γένυς, dicitur ea faciei pars, quæ inter nasum & aures sita est, quæ bene coloratis & ingenius pudore suffusus rubet. Vocatur & *Mala*, Gal. *Introduct. c. 10.* Ima γένυς, *Gena*, significat *Maxillam* tam superiorem, quam inferiorem. Additur autem ad distinctionem ἡ ἄνω καὶ ἡ κάτω. Dicitur & alio nomine γνάθος, sed ambigua pariter significatione. Vocatur ἡ ἄνω γένυς, *Maxilla superior*, pars faciei fronti proxime subjecta, auris utrinque ab imo & gingivis terminata. Non unico osse, sed pluribus solidis, duris, & levibus constat, ἡ κάτω γένυς, *Maxilla inferior*, dicitur faciei pars infima & mobilis, dentes inferiores continens. Constat osse non simplici, ut plerique putant, sed gemino, sicuti Hippocr. & Galeno visum est, quorum distinctio medio in mento est, ubi sutura apparet, in pueris quidem evidenter, in adultioribus autem paulo obscurius, quæ etiam in provectis tamen coctura fatiscit. Aliter namque ea duo ossa separari vix possunt, adeo inter se τῇ συμφύσει coaluerunt. Hæc Castell. Gorræus. Accuratam *Genæ* utriusque descriptionem vide in *scriptis Anatomis*, præsertim Bartholin. *libell. 4. Anatom. c. 9.*

GENEIAS, γενειάς, lanugo prima, qua genæ investuntur. Sic dicitur & fasciæ genus, sive circuitus, qui sub mento circumagitur, ut habetur apud Gal. de *fasciis*, Gorr.

GENEION, γένειον, i. e. *Mentum*, dicitur pars genæ, vel maxillæ inferioris in acumen tendens, Ruffo quoque dicitur ἀνθηρῶν, de quo supra, vide *Anthereon*. Ab aliis δένυγενος vocatur, teste Polluce. Hac in parte duo ossa genæ inferioris συμφύσει conjunguntur, de qua junctura p. a. dictum. Vocab. γένειον

γένειον legitur apud Hipp. in *Epist.* vel potius in *Epist. Democriti ad Hippocr. de nat. hum. n. 31.*

GENER, vocatur Lapis Phil. in *Th. Ch. Vol. IV. p. 727.*

GENERALIS, *γενικός, κενός*, idem, quod *Univerſalis*, δ *καθόλου* Gal. l. I. de C. M. P. G. c. 6. dicitur de præceptionibus Medicis præmittendis, antequam ad exercitium artis circa particularia, vel singularia deveniamus, passim apud Gal.

GENERATIO, *γένεσις*, in genere dicitur via ex imperfecto ad actum perfectum, Gal. *lib. an omnes particulæ fiant simul? in princ.* Proprie Generatio est ortus rerum naturalium ex semine, i. e. quo principia rerum, quæ proxime in semine existunt, ex præexistente materia, parantur ac subinde fotu matricis in actum secundum, speciem suam, emergunt. Partes itaque *generationis* sunt tum feminis præparatio, tum ejusdem emersio. Et hic modus oriendi proprius est rebus nativis primariis, videlicet vegetabilibus & animalibus, horumque membris genuinis. Schroder. l. I. cap. 4. Quo & collimat Helmont. ita describens, quod *Generatio nihil dicat aliud, quam fluxum feminis ad perfectionem, maturitatem, proprietatem, explicationem occulorum, & consummationem ordinum ad suos fines, tr. Ignotus Hospes morbus n. 38.* Dividi solet in *Univocam* & *Equivocam*. Verum hanc divisionem non solum improbavit C. Hofm. l. I. de *gen. hom. c. 1. lit. D.* sed & Fr. Hofm. in *Clav. ad d. Schrod. loc.* In specie de *Generatione animalium & hominis plurima vide in libris Physiologicis & Anatomicis præsertim recentioribus; Siquidem nobis nec licet, nec libet, omnia huc referre. Improperie etiam dicitur Generatio productio Excrementorum aut vitiosarum portionum, v. g. Puris, Hippocr. 2. aph. 47. Accommodatum quoque Generationis nomen chymicis operationibus, & in genere describitur, quod sit ex occultatione manifesti mox occulti manifestatio, quod qua ratione intelligendum sit, vide apud Rolf. *Chymia l. 2. c. 5.**

GENEROſUS, idem quod *vehemens*, potens, *efficax*. Dicitur solet, vel de vino, quod Gr. *πλυφόρον*, item, *κρεπωτόν* vocatur, Linden. *Ex. X. §. III. seqq.* vel de remediis, præsertim univertalibus, venæ sectione & purgatione. De V. S. vide *Not. nostras ad Iessen. tr. de Iud. Sang. V. S. misso p. 31. seqq.*

GENESIS, *γένεσις*. Vide *Generatio*.

GENETHLIACUS, *γενεθλιακός*, jam olim dicebatur de quibusdam *μάντισι*, sive vatibus, uti patet ex Gal. c. I. de R. V. I. A. 1. 16. Hodieque tribuitur astrologis ex figura coeli tempore nativitatis thema quoddam vel computum aliquod insituentibus, & de natura hominis non solum, verum etiam de mere contingentibus & fortuitis vaticinantibus, quorum vanitatem tamen egregie hæctenus & cordate detestati Castell. *Lexic. Med.*

xit Clarissimus & Excell. Dn. Sturmius; passim in scriptis.

GENIOGLOSSI, vocantur muscoli linguæ proprii; quos Riolanus *Myoglossos* appellat, apud Barthol. l. 3. *Anat. c. 12. p. 546. & 549.* Alii vero qui ad os hyoides pertinere existimant, vocant *Geniohyoideos*.

GENITALIS, *γεννητικός*, dicitur cum de membris & partibus organicis utriusque sexus generationi inferventibus, quæ alias *αιδία*, *Pudenda* vocantur, Rolf. *hoc tit. part. 1. c. 2.* tum de meatu, quem parastatam varicolum vocant, qui maxima via est, quod genitaliam ad testibus haustam ad colis radicem deferat, Galen. l. 1. de *sem. c. 15.* tum etiam de semine ipso, qui *Genitalis* humor appellari solet à Medicis. Vide *Genitura*. Mediante humore dicitur etiam de *spiritu*, qui causa generationis existit & ex animali vitalique spiritu compositus esse videtur; seminalis crassioris materis veluti amiculo inclusus, de quo etiam erudite disseruit D. D. Hofmann. Jun. in *Diff. Anat. ad Joh. van Horne Microc. p. 176. 179.*

GENITURA, *γενή, γένος*, duplicem habet significationem. Vel enim plerumque notat *semen*, & quidem genitale, sive sæcundum, aut utero jam injectum, Gal. l. I. de *sem. c. 9.* quamvis hæc differentia inter *γενή καὶ σπέρμα* non semper observetur, imo rarissime, cum & ipse Hipp. pro semine posuerit, uti patet ex 6. *aph. 2.* Vel significat ipsas *partes genitales* utriusque sexus, ex Hippocr. l. de *Humid. usu VI. 2. 3.* Jung. Prosp. Martian. in *Annot. ad h. l. p. 129.* Dieter. n. 167. *Foët. Oec. p. 140. seqq.*

GENIUS, *δαίμων*. Vide *Dæmon*. Deum singulis hominibus *Genium* dedisse, qui in suprema corporis parte habitat, & nos à terra ad cœlestem cognitionem extollit, docet Gal. l. 6. de *Hipp. & Pl. decr. 2.* Plura circa vocis *Genius* variam significationem vide apud Casp. Rejes p. 89.

GENOS, *γένος*, *genus*, proprie non est terminus Medicus, sed Logicus. Hinc etiam in foro Medico varias obtinet significationes. Interdum indifferenter *genus* pro specie, differentia, formaque dicitur. Gorræus, Rhod. in *Lex.* Interdum contradistinguitur ab illis. Interdum etiam notat stirpem vel familiam aliquam certam, Gal. 5. *aph. 59.* Tria *genera generalissima* vocat Trismegistus Mineralia, Vegetabilia & Animalia, in *Physica. Vol. I. Theatr. Chymici.*

GENTILITIUS, Epitheton morborum à parentibus in liberos propagatorum, & ita idem significans, quod *Hereditarius*. Dicitur & *Parentalis*. Rolink. *Ord. & M. M. Sp. l. 3. f. 2. c. 28. 35.* & ex hoc D. D. Joh. Zeller. Medicus Charitopolitanus, *Disp. Inaug. de Affectibus Hereditar. theor. 1. §. 2.*

GENU, *γόνυ*, est femoris & tibis dearticulatio & artificiosissima connexio, in qua sinus est quidam prominens, alterius caput excipiens, quod anteriori parte,

quo firmitus fieret, *rotula*, sive *patella* munivit, quam *μύλη* & *ἔπιφυσία* vocant, quæ prohibet, ne femur curvatis, aut per declivia currentibus loco excidat & ditabatur, Gal. *l. de ossib. c. 21. seqq. & l. Inrod. c. 10.* Est autem ea dearticulatio omnium expeditissima, iustissimaque, ut scripsit Hipp. *4. de artis. l. 66.* præterea firmissima magnoque naturæ artificio comparata, ut quæ in ea epiphyses & cavitates ita construxit & fabricata est, ut neque laxior sit Epiphyseon in cavitates ingressus, neque etiam adstrictior. Continentur autem & firmantur extrinsecus superciliis quibusdam ipsorum ossium & ligamenti, aliis quidem in profundo positis, aliis autem in circuitu totam dearticulationem comprehendentibus. Hæc Gorr. & Castell. Jungatur & Dieter. *n. 168.*

GENUGRA, terminus Paracelsus pro *Gonagra*, denotans speciem Arthritidis in Genu.

GENUINUS, *ὀπίθων*. Vide *Opigonos*.

GENYS, *γένυς*. Vide *Gena*.

GRODES, *γρόδης*, nomen lapidis à terra, quam intra se comprehendit, ita dicti, ejusdem cum *ostracine* virtutis, siccatoris & adstrictoris. Galen. *l. 9. de S. Fac. §. de Ostracine*, & P. Ægin. *l. 7. c. 3. §. Lithi.* Affinis habetur Aëtiū, estque fortassis hic immaturus adhuc.

GEOGRAPHIA, *γεωγραφία*, proprie dicitur scientia Mathematica quædam, quæ docet descriptionem mundi sive globi terrestris, & distinctionem in suas regiones, regna & urbes. Paracelsus vero more solito etiam finxit *Geographiam Microcosmicam*, *tr. Labyrinth. Medicor. c. 4. fin.* Imo nec veritus est, comminisci *Geographiam cœlestem*, seu partem Mathematicæ adeptæ, *tr. Philosoph. sagacis l. 2. c. 4.*

GEOMANTIA, *γεωμαντία*, proprie est ars & scientia terrarum novissima. Sed *h. l.* juxta Paracelsum dicitur, cum astra terræ se patefaciunt hominibus, ut inde prophetiam, aut prælagium sumant, quod sortitur effectum. Dicitur etiam *Astronomia terræ*, quæ dupliciter operatur, aut per Astronomicas calculationes, aut per puncta. Rul. & Iohnf. *in Lex.* Meminit aliquoties Paracels. in scriptis suis v. g. *de Caducis tract. 2. & in fragment. Medic.*

GEOMETRIA, *γεωμετρία*, proprie etiam dicitur pars scientiæ Mathematicæ, docentis, agros & partes terræ metiri; unde & Rulandus descripsit, *Geometria*, finitura, decempedatura, agri mensura. Paracelsus tamen etiam commentus est *Geometriam Medicam*, quæ docet metiri altitudinem cœli & terræ, & eorum, quæ in se continent, *tr. Alia declaratio totius Astronomiæ.*

GEONOMUS, *γεονόμος*, legitur apud Paracels. *l. 3. de Tartar. tr. 2. c. 3.* & videtur idem esse, quod *Geomantes*, i. e. vates ex astris terræ.

GEOPILYSIA, *γεοπυλία*, est separatio per dilutionem. Rulandus quidem *in suo Lexico* nominis hujus

Græci meminit in descriptione *Separationis per dilutionem*, verum in nullo Græco Autore invenire potui, neque in Lexico Græco Latino. Vide *Separatio*.

GERÆTEROS, *γερατέρως*, natu major, senior. Ufurpatur ab Hippocr. de iis, non qui simpliciter senes sunt, sed in collatione & comparatione ad eos, qui trigessimū annum excefferunt. Qui enim ab ea ætate ad senectam usque annis excedunt, hi per comparationem *seniores* ab eo appellantur, Gorr. & Foëf. Occurrit apud Hippocr. *2. prognost. l. 69.* ubi opponitur *πῆς νεωτέρας*, junioribus. Vide *Comm. Gal. ad h. l.*

GERANDRYON, *γερανδρυον*, dicitur vetus quæcunque arbor. Gorr.

GERANION, *γεράνιον*, 1. nomen est herbæ, cujus variæ sunt species, quæ spectant ad Botanicos. 2. est nomen emplastri, sic dicti; quod præter cætera gruis pennas uftas recipiat. Tribuitur Polleti. Descriptio ejus habetur apud Aëtiū. Hæc Gorræus. *Γεράνιον, ἢ γεράνιον*, quoque notat instrumentum quoddam, de quo supra. Vide *Ciconia*. Latine etiam *Grus* vocatur.

GERANIS, *γερανίς*, nomen fasciæ vel vinculi ad humerum excidentem, vel jugulum fractum ab Hippocrate, vel, ut aliis placet, à Perigene inventi, Gal. *lib. de fasciis n. 74.* Meminit & Æginet. *l. 6. c. 99.*

GERARAT, dicuntur animalcula venenata, sicut scorpiones, habentia corpus gibbosum & caudas acutas, de quorum veneno calido, ejus læsione & cura vide Avic. *l. 4. fen. 6. tr. 5. c. 4.*

GERAS, *γῆρας*, *senectus*, *senium*, vocatur illa ætas, quæ habetur ut plurimum frigida & sicca, quando homo jam est in descensu, hoc est, quando humores vitales, præsertim sanguis & spiritus animalis, defectionem naturalem patiuntur spirituaſcentiæ & activitatis, unde corpus ejusque membra organica, digestio, motus fluidorum progressivus & reliqua corporis animique munia paulatim elanguescunt, donec sanguis neque laudabili chylo reparatus, neque debita filtratione depuratus, indies magis magisque vapescit, & tandem mors naturalis sponte sua furim obrepit. Cumque certe ætatum cum anni temporibus sit correspondens, *senectus* respondet hyemi, quia sicut sol tempore hyemis, velut alto axe descendit, & saltem oblique radiis suis terram petit; ita quoque calor vitalis refractis plane viribus partes solidas afficit. Dividi quoque solet *Senectus* in tres classes, *crudam*, *mediam*, & *decrepam*. Plura vide apud Dieter. *n. 161.* Qui in *senectute* sunt constituti, dicuntur Græcis *γῆρας*, item *πρωτόται*, *senes*, de quibus lege eundem *n. 160.* De proverbio: *Γέροντες δις πῆδες*, *Senes bis pueri*, vide Lang. *l. 1. ep. 55.* & *Chiliad.* Erasmi. *Γῆρας ἐκ νόσου*, *senectus ex morbo* dicitur marcoris species, vel febris *μυροσμάδης*, *tabida*. Galen. *l. 2. de præſag. ex puls. c. 4. & l. de marcore c. 5.* Vide

Vide Foëf. *Oecon.* p. 135. & C. Hofm. *comm. in Gal. de V. P.* n. 697. Sumitur etiam pro *Exuvio serpentum*, Gr. alias λεβηλες dicto. Galen. in *Exeg.* & l. 3. de C. M. S. L. c. 1. Erot. in *Onom.* De *Senectâ serpentum* vide Lib. Tom. II. Op. p. 152. seqq.

GERMANUS, æquivocum est vocabulum. Vel enim appellativam habet significationem, & respondet Græco ἀδελφός, aut ἡδελφισμίνος, siquidem omnia, quæ similia congruentiaque existunt, atque ut quispiam dixerit, genere juncta cognataque sunt, consuevit Hipp. vocare ἡδελφισμίνια, h. e. *germana*, teste Galen. 2. de R. V. I. A. t. 33. Vide *Adelphixia*. Vel est nomen proprium certorum Europæ populorum, de quibus Geographi consulantur. De *Germanulis* five cadaveribus exiccatis fere tripodibus in Insulis Canariis & Fortunatis repertis lege Helmont. *tr. Demonstratur Thesis* n. 82.

GERMEN, βλαστὸς, βλάστησις, proprie arborum κνήματα vel κνήματα, primas eruptiones denotat, de quibus Galen. l. 2. de Al. fac. c. 60. Transferitur etiam ad alia, de quibus supra in *Blastema*. Quæ dicatur Spagyrica *germinis* pullulatio & augmentatio, legatur in Jodoci Greveri Presbyteri *Secreto*, si poteris intelligere & hariolari ex obscuris illis ænigmatibus, Vol. III. *Theatr. Chymici*.

GERMINATIO, præter propriam significationem Physicis & Botanicis relictam, qua notat additionem novellarum partium in plantis, teste Andr. Cæsalpino l. 1. de *Plant.* c. 3. & 4. Spagyricis quoque dicitur quædam peculiaris transmutatio metallorum, præsertim argenti, quando mediante aqua forti, Mercurio, parvæque quantitate argenti super prunarum igne medio-criter valido in vitro progerminant rami argentei, de qua germinatione videantur ex relatione Olai Borrichii *Acta Philosoph.* Oldenburg. *Ann.* 1668. m. *Septembr.* & *Novembr.*

GEROCOMICE, γερουσιμική, dicitur ea medicinæ pars, quæ senum regimen tradit, iisdemque convenientem vitæ ac victus rationem præscribit, Gal. l. 5. de *san. tu.* c. 4. & de *subfig. empir.* c. 4. Lang. l. 1. ep. 79. Incertum vero videtur, an ad γριωνίην, an ad γερουσιμικήν pertineat, cum senum corpus neutrum esse videatur, & senectus non exacta plane sanitas, sed vel morbi & sanitatis affectio quædam media, vel omnino ejus generis non est, quæ firma constansque sit, quam ἐξίη appellant, sed potius fallax & incerta, quæ κατὰ γέσιν dicitur. Plures tamen eam salubris Medicinæ partem esse statuunt. Hæc Gorr. & Castell. & quidem recte. Nam & senum sanitas est sanitas, licet infirmior, & instantior, quam aliarum ætatum. Hinc & nos inter methodos sanitatis tuendæ particulares referre non dubitavimus, *Dogmat. Med. Gen. P. IV. c. 2. d. 5. p. 475.*

GERON, γέρον. Vide *Presbyter*.

GERSA, id est, *Cerussa*. Rul. in *Lex.* Sumitur & pro *Fecula*. Vide supra *Fecula*.

GERULA, Paracelso dicitur monstruosa planta, vel degeneratio ex transplantata *Pastinaca*, l. 3. de *pustulis Gallicis, ulceribus* &c. c. 4.

GERYON, γερύων, nomen monstri vel Centauri tricorporis, quem Hercules dicitur consecisse. Tribuitur per metaphoram *Mercurio* à Libav. *Synt. A. Ch.* l. 7. c. 15.

GESOR, id est, *Galbanum*, Rul. in *Lex.*

GESTATIO, φροση, quid in genere significet, notum est, nimirum oneris alicujus portationem. Unde Gal. dixit l. 12. de *V. P. cap.* 13. quod *gestatum*, βασιζόμενον, minus esse oporteat *gestante*, βασιζοντος. Strictè vero *Gestatio* Medicis dicitur nihil aliud, quam geniti in utero infantis ad partum usque permanentis atque mora, totum id complectens tempus, quod à genito intus infante ad ejus exclusionem interest. Dieterich. *num.* 486. pag. 661.

GEUMA, γέυμα, Hippocrati dicitur id, quod gustatur, h. e. *cibus, edulium*, l. 1. *Epid.* f. 1. t. 59. l. 2. f. 3. n. 31. l. 3. *agr.* 6. Foëf. *Oec.* p. 135.

GEUSIS, γέυσις, *gustus*. Vide infra *Gustus*.

GHITTA *lemou*, nomen exoticum purgantis simplicis vehementioris, & haud dubie venenosi, quod alias *Gummi Goue*, *Gummi ad podagram*, *Gutta Cambodia*, aliisque nominibus appellari solet. Plura de hoc purgante vide apud Schrod. l. 4. cl. 4. n. 445. Fr. Hofm. in *clav. ad h. l. Rolfink. tr. de purgant. sect.* 13. art. 8. Nos experientia docuit, ejus usum non adeo securum esse, uti quidem Autores eundem commendant.

GIALAPPA, *Gialapium*, item *Jalappa*, & hoc nomen est purgantis electivi vulgò dicti, mitioris tamen & propter majorem securitatem hodieque frequentissimi usus, cujus descriptionem prolixam pete sis e Schrod. l. 4. cl. 13. n. 427. Fr. Hofm. in *clav. ad loc. Rolfink. d. l. f. 2. art. 3.*

GIBAR, id est, *medicina metallica*. Rul. & Iohnf.

GIBBEROSITAS, *Gibbositas*, *Gibber*, *Gibbus*, κύφωσις, κυφός. Vide *Cyphosis*.

GIBUM, id est, *Caseus*. Rul. & Iohnf.

GICH, *Gepsin*, i. e. *Gysum*. Rul. & Iohnf.

GIFFÆ, idem sunt, quod *Fugilla*, h. e. humores pone aures. Bayrus in *Enchirid. Practic.* l. 4. c. 10. p. 118. Vide *Fugile*.

GIGARTON, γίγαρτον, significat nucleum vel granum acinorum uvæ, virtutis siccantis in secundo, & refrigerantis in primo. *Eginet.* l. 7. c. 3. Meminit & Linden. *Ex. X.* §. 192. ubi docet, Latinis *vinacium* quoque vocari. Vocantur illi nuclei etiam Latine *Arillæ*, quamvis nomen hoc non in omnibus Lexicis occurrat. *Ex arillis* passularum industria Chymicorum elicere audent Spiritum acidulum, item oleum Emphyreumaticum, imo sunt, qui Sal volatile ex iis parasse jactitant. Verum cui bono hæc superflua curiositas?

GIGAS, γίγας, dicitur de hominibus præter leges naturæ proceris & elatis. Rul. & Iohnf. cujus causam peculiar-

peculiarem investigare quidem conatus est Parac. sed magis obscuravit, quam declaravit. Nobis videtur acquiescendum esse in liberrima & imperscrutabili voluntate summi & maximi Creatoris. De vocab. *Gigas* vid. etiam Casp. à Rejes q. 25. n. 8.

GIGERIE, significat τὰ έντερα, σπλαγγνα ἢ ἀκρωτια (vel ἀκρωτια) intestina, viscera, & extremas partes gallinarum, uti exponit Helychius, teste Keuchen. not. ad Q. Seren. p. 261. Non. Marcell. & Nic. Perottus exposuerunt per intestina gallinarum, & quæ cum iis coquantur.

GILLA, vel *Grillus*, est vitriolum sua sponte resolutum in aquam. Nonnulli putant, à natura talem exhiberi liquorem. Sunt, qui hoc nomine Salis Armoniaci aquam appellant. Purgat ventriculum, Rul. & Iohnf. Meminit Parac. de viribus membror. l. 2. c. 4. *Gilla* est Sal Vitrioli solutum emeticum, inquit Frid. Hofm. in clav. ad Schr. l. 1. c. 3. p. 4. *Gilla Theophrasti* est Vitriolum album, aqua solutum, filtratum, iterum inspissatum & siccatum. Iunken. Lex. Ch. Ph. P. I. p. 125. ubi merito ejus usum improbat, quod & nos experti sumus in defectu commodioris Emetici semel jam olim præscribentes, non tamen in tanta dosi, quam dictus Autor posuit, ubi quidem effectum præstitit aliquoties, verum postea per aliquot dies saporem induxit stomacho & ori cuperosum, ut persona quæ assumerat, omnes cibos fastidiverit, & difficulter ab eo fastidio liberata fuerit.

GILVUS, *Helvus*, κίρρος, medium inter album & ruffum significat colorem. Dicitur & *Melinus*, *Cürinus*. Rul. & Iohnf. Jul. Alex. not. ad Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 4. Vide *Cirrhor*. *Dichromos*.

GINGIBER, pro *Zingiber*, nomen aromatis nobilissimi, de quo in Botanicis. Vid. Rhod. in not. ad Scribon. n. 165.

GINGIBRACHIUM & *Gingipedium*, idem, quod *Scorbutus*; qui ita dicitur à quodam Regnero Snoy, multæ eruditionis & exercitæ praxis Medico, à gingivis, brachiis & pedibus corrupto sanguine infestis. Forest. l. 20. Obs. II. in Schol. Denominatio quidem crassa & pingui Minerva facta, judicio Sal. Alberti apud Senn. de Scorbut. c. 1. Vide infra *Scorbutus*.

GINGIVÆ, τὰ δὲνα, carnes sunt, quæ sunt circa dentes, Gal. l. 9. de V. P. c. 15. ubi primum e locellis suis vel alveolis emergunt, l. 5. de C. M. S. L. c. 8. quarum connexio χελιδος dicitur. In iis dentes nuper natorum latent, & veluti in præsepeliis conditi sunt, & ut siccoribus adstrictioribusque continentur, ita redundantante humiditate laxioribus decidunt. Nervos habent à tertio pari, ut & dentes, per quos sentiunt & dolent, sæpeque in iis dolor est, qui in dente putatur esse. Hæc Castell. Vid. Ulon. Jung. Dieter. n. 632. Barthol. l. 3. Anat. c. 12.

GINGLYMOS, γίγγλυμος, proprie cardinem si-

gnificat; qui cum porta vertitur; aut potius ferramenta illa duo pectinatim invicem se subeuntia, clavo transfixa, quorum alterum ostio, alterum parieti insertitur, in quibus ostium ipsum ceu cardinibus vertitur. *Cardo masculus* dicitur *Clavus ferreus*, qui ingreditur in cavitatem, quæ *Cavitas* vocatur *Cardo femina*. Fallop. *Expos. de Ossib. c. 12. Tom. I. p. 482.* Hinc vocab. translatum ad speciem *Diarthroseos*, sive *Dearticulationis*, qua ossa sese invicem ingredientia conjunguntur, ut vertebrae inter se, ac cubitus humerisque colligantur, Galen. de ossib. in præem. ita, ut unius caput in alterius cavitatem condatur, & vicissim hujus caput in illius sinum excipiat; qui tamen in *exegefi Hipp.* videtur γίγγλυμος, qui cardo janua est, & γίγγλυμος, quod hac pertinet, distinguere. Ab hac articulationis specie *Humeri orbita γίγγλυμοειδης* dicitur Vesal. lib. 1. de H. C. F. cap. 23. Est enim hæc διάρθρωσις plerisque ostiorum cardinibus similis, in quibus ferramenti utriusque (quod proprie à Græcis γίγγλυμος appellatur) tum ejus, quod parieti infixum est, tum alterius, quod ostio adhæret, pectines mutuo implexu sese subeunt. Quæ quidem compositionis ratio non videtur τὰ τῆς ῥαφῆς, à *suura*, valde differre. In quibus vero ostiis clavus crassior parieti affixus ostii verticillum subit, non γίγγλυμος, sed verius ῥαφωσις dicitur. Hæc Gor. & Castellus. Adde Bartholin. libello IV. *Anat. c. 1. p. 693. edit. ult.*

GINSENG, nomen Siniæ radicis, Japonibus *Nisfi* dicta, hominis divaricatis cruribus præditi figuram referentes, cui hodieque majus encomium tribuitur, quam Thee, quippe virtute spiritus vitales excitandi & calorem corporis suavem largiendi pollenti, tametsi in duodecima uncia vix parte sumptæ & in B. M. coctæ; de qua plura legantur apud P. Ammann. *Irenic. p. 268. seqq.* ubi ostendit non esse *Mandragoræ*, sed potius *Dauci Iavanici* speciem.

GIR, *Gith*, i. e. *Calx viva*. Rul.

GIRGIES, i. e. *albi lapides fluminis*. Idem.

GIRMER, i. e. *Tartarum*, Id. & Iohnf.

GISISIM, i. e. *Gummi*. Idem.

GIT, *Gith*, diversimode fumitur. Vel enim idem est, quod *Gir*, Rul. vel significat herbam *Nigella*, sive *Melanthium*, dictam; vel *Piper*, teste Rhod. ad Scribon. n. 69.

GITENON, i. e. *saum commune*. Rul.

GLABRITIES, *Glaber*, μεδιδεῖτης, μεδιδεῖς. Vide *Calvities*. *Madavor*.

GLACIES, *Glacialis*, κρύσταλλος, κρυστάλλινος. Vide *CrySTALLUS*, *CrySTALLINUS*. *Glaciem* in Helvetiæ montibus inveteratam, duobus tribusve annorum millibus communem exuere & crySTALLINAM duritiem perennitatemque acquirere, scripsit Joh. Jacob. Wagnerus in *Histor. Helvetiæ curiosa sect. II. art. V. p. 24.* De *Glacie Mercuriali* vide *Libav. Apocal. Herm. P. I. c. 9. Glaciale*

Glaciale lepræ venenum describit Helmont. *de Lithias. c. 9. n. 22.* De *Glacie & Coagulatione* scriptisse tractatum Dan. Bartoli, patet ex *Aët. Lipsf. A. 1682.*

GLADIALIS, est ars, qua juxta firmamenti cursum astrarum gladii cuduntur & enses, quibus & incudes resistere nequeunt. Inde vocatur & *Incusida*. Parac. dicit esse speciem Philosophiæ adeptæ, l. 1. *Philos. sagacis.*

GLADIATOR, *μονομάχος*, qui cum altero certamen subit gladio. Horum vulneratorum curam olim Galeno fuisse demandatam ob peritiam Anatomicam scriptis l. 3. de *C. M. P. G. c. 2.* Cibus illorum frequens fuerunt fabæ, l. 1. de *Al. Fac. c. 19.* De hoc vocabulo vide & Rhod. *Scrib. n. 101.*

GLADIUS, *μάχαιρα, ξίφος, σπάθη*, quid significet, notum est. Optimus qualis esse debeat, docet Galen. l. 1. de *V. P. c. 11.* *Gladiolus, μοχάριον*, refertur inter instrumenta Chirurgica, quo in excidendo utuntur Medici. Dicitur & *Caltellus*. Legitur apud Hippocr. lib. 1. de *morb. mul. XCVI. v. 22.* l. de *Medico V. 2.* Alibi usurpat vocabul. *μάχαιρα*, l. 2. de *Morb. XLV. 21.* *Gladiolus* cum addito *ὄζυμελής*, quod Galenus interpretatur *φλεβότομος*, venæ sectionis; alibi autem cum epitheto *σησοειδής* usurpatur de scalpello utrinque acuto ad perforandum pectus vel locum intercostalem, in abscessu pulmonum vel empyemate, uti descripsit Scultet. *Arm. Chir. Part. I. Tab. II. fig. 1.* dicens ab Hippocr. etiam *Spatham* vocari, de quo tamen dubitamus, cum nec Foësius notaverit in *Oecon.* neque nos locum invenire potuerimus. De *Gladio Delphico* vide C. Hofm. *com. ad Galen. V. P. n. 248.* *Gladius, ξιφίας*, est nomen piscis marini, de quo videatur Aldrov. l. 3. de *pisc. c. 21.* *Chiocc. Musf. Calc. f. 1. p. 81.*

GLAGOS, *γλάγος*, idem, quod *γάλα, Lac.* Hinc *γλαγός, lacteus*. Lind. *Ex. XI. §. 43.*

GLAMA, *Glème, γλάμα, γλάμη*, sordes oculorum, lippitudo, pro *λήμη*. Unde *γλαμμοί ὀφθαλμοί, glammiosi* aut *gramiosi* oculi dicuntur, sordidi ac humidi, pituita laborantes, Hippocr. l. 2. de *Morb. mul. IX. 6. XII. 5.* Vide Foëf. *Oec. p. 136.* Keuchen. *Not. ad Seren. p. 241.*

GLANDIUM, vide *Thymus*.

GLANDOSUM corpus Velatio dicuntur *Prostata*, l. 5. de *H. C. F. c. 13. p. 645. seqq.* Fallopius vero vocavit *glandosum adfissens* in *Instit. Anat.* Vide *Prostata*.

GLANDULA, *ἀδὴν*, corpus quoddam carnisforme est, laxum & fungosum, quod utique velut cunei quidam vasorum divisionibus incubantes, fulcimentum ipsi suggerunt, ut à nullo violento casu afficiantur, Galen. l. 4. de *V. P. c. 20.* Sunt autem proprie sic dictæ *Glandulae*, quas Græci *ἀδένες* vocant, imbecilliores corporis partes, ad quas valentiores corporis partes supervacua sibi tum quantitate, tum qualitate, & præsertim ad eas, quæ rariores natura sunt, transmittunt, quippe valentius est arteriarum, venarum, nervorum, muscu-

lorum robur, imbecillius autem; aut profus nullum corporum, quæ *Glandularum* sunt naturæ, l. 13. *Meth. Med. c. 5. in princ.* Hæc Castellus de *Glandulis* in genere. Videatur & Hippocr. lib. de *Glandulis*, & Galen. l. 3. de *Al. fac. c. 6.* Verum earum descriptio, differentia & usus hodieque accuratior habetur ap. Th. Warthon. *integro Adenographiæ libello.* Nic. Stenon. de *Musculis & Glandulis*. Quibus jungatur Illustris & Excellentissimi Dn. Frid. Ferdin. Illmeri à Wartenberg. Phil. & Med. D. S. Cæs. Majest. Archiatri, & in incluto Viennensi Athenæo Profess. Publ. *Adenographiæ Exercitatio*, succincte essentiam & naturam *Glandularum* in genere & specie comprehendens. Ex his libet hanc adijcere descriptionem: *Glandula* est parenchyma spermaticum, molle, friabile, & spongiosum, una communi membrana univèrsim & frequenter pluribus privatis frustulatum coagmentatis inclusum, ex materia spermatica fabricatum, vasis omnis generis stipatum, partim depurationi, partim secretioni, partim etiam elaborationi inserviens. E recentioribus D. Bernhardus Conor Medicus Regius Anglus in *Epistol. de Secretione animali p. 7.* rejiciens illorum descriptionem, qui cederunt, *Glandulas* nihil aliud esse, quam venas, arterias, nervos & alia vascula in nodum complicata aliam substituit, quod *Glandula* sit membranula cava foraminulis pertusa, arteria, vena, nervo & excretorio vasculo stipata. Dividuntur trifariam *Glandulae*: 1. in *Conglobatas & Conglomeratas*: 2. in perpetuas & adventitias: 3. in exteriores & interiores. De usu *glandularum* alimentario vide Gal. l. 3. de *Al. Fac. c. 6.* *Glandularum* potiorum descriptiones reperies quoque sub propriis nominibus, sub literis eorum initialibus. *Glandulosa corpora, τὰ ἀδενώδη σώματα*, olim distincterunt à *Glandulis*, teste Galen. l. 14. *Meth. Med. cap. 11.* laxitate & raritate majori. Verum hodieque illa distinctio non amplius observatur, teste laudatiss. D. Illmero d. l. th. 3. *Glandula* quoque Arabib. dicitur apostemata scirrhosum, sicut *Nux avellana*, aut etiam paulominus, multoties super volam manus, interdum super frontem, in principio dum comprimitur, dissolvitur, aliquando vero redit in pristinam formam. Avicen. l. 4. *fen. 3. w. 2. c. 6. & 7.* Videtur autem *Ganglion* intelligere. Ita & *Glandula Guidonis* est Tumor glandi similis, mollis, solus mobilis, sine radicibus à circumjectis partibus separatus, maxime in emunctorijs & juncturis proveniens. Blancard. in *Lex.*

GLANDULOSOCARNEUS, Græce dici posset; *ἀδενοσαρκώδης*, vel *ἀδενόσαρκεος*, quamvis fortassis in nullo Græco autore veteri reperiatur, est epitheton excrescentiarum quarundam, quas in vesica observavit D. Ruyschius in *Cent. I. Observ. LXXIIX. p. m. 99.*

GLANIS, *γλάνης*, nomen est piscis marini & sive viatilis, cujus descriptionem & usum in cibus vide apud Aldrovand. l. 5. de *pisc. c. 5.* Habetur à nonnullis similibus *Siluro*: Idem,

GLANS, βάλανος, æquivocum est vocabulum. 1. notat fructum arboris, *Quercus* dictæ. 2. cum additione *Myrsinica* five *Unguentaria* est fructus arboris exoticæ *Myrica*, de quo Galen. l. 6. de *Simpl. Fac.* quæ duæ significationes ad Botanicos pertinent, Lang. l. 1. ep. 66. 3. *Glans* dicitur extrema totius colis, five membri virilis pars, cujus cutis, quæ eam vestit, *Præputium*, πρίδη, dicitur, Galen. l. 5. *Meth. M. c.* 15. Rolfink. de *part. genit. Part. 1. c.* 51. Barthol. l. 4. *Anat. c.* 24. Porro 4. *Glans* idem est, quod *Suppositivum*, seu medicamentum topicum anodicatum, oblongum duos, tres, quatuorve digitos transversos, figura tereti & rotunda, candelæ instar, olim glandis forma ad alvum sollicitandam maxime, & ad alios ani affectus comparatum, P. Morell. l. 2. f. 2. c. 13. de *form. remed.* Weker. *Antidot. Gener. lib. 1. c.* 49. *Spec. f.* 44. Schroder. l. 2. c. 83. In hac significatione *Glans*, βάλανος, occurrit apud Hipp. 4. de *R. V. I. A. i.* 83. & l. 3. de *Morb. XV.* 20. Gal. l. 6. de *C. M. S. L. c.* 3. Aliquando & pro *Pessio* sumitur, Hippocr. l. 1. de *Morb. mul. CXIIX.* 2. 5. 14. *CXIX.* 13. *CXX.* 9. *Pessaria* minora βαλανιδίς, five *glandes* parvæ eidem dicuntur, lib. 2. de *morb. mul. XLV.* 6. Tandem 5. accipi pro *strumis* & *scrophulis*, quas Græci *Naphthas* vocant, patet ex Lang. lib. 3. ep. 4. in *fin.*

GLAREALIS, idem, quod *sabulosus*, Gr. ψαμμώδης, à *glarea*, five *arena*. *Aquæ glarealis*, in vulnere meminit Helmont. de *Lithias. c.* 6. n. 20.

GLASSA, est genus *vermicis* siccioreis. Rul. & Iohnf.

GLAUCOS, γλαυκός, *glaucus*, est nomen misti ex viridi & albo. Dicitur *Cæsius*. Differt omnino à *fusco*, uti recte demonstrat Libav. *Defens. Syntagm. contra Scheunemann. not.* 48. Tom. 3. p. 95. 96. γλαυκός quoque Hippocrati vocatur, qui cæsius est oculis, l. 2. *Epld. f.* 6. n. 7. Usurpatur & de *urina*, ἔργον γλαυκόν, quæ est cornu pellicido similis, media inter lacteam & charopam, apud Actuar. l. 1. c. 8. teste Gorræo in *definit.* *Glaucus* quoque veteribus fuit nomen piscis majoris pelagii, five marini, ejus descriptionem usumque in *cibis* & *Medicina* tradidit Aldrov. l. 3. de *pisc.* c. 16.

GLAUCOSIS, *Glaucoma*, γλαυκώσις, γλαυκώσις, accipitur late & stricte. Late, pro omni coloris naturalis in oculo mutatione in praternaturalem & glaucum. Stricte, pro humoris crystallini colore in *glaucum* mutato, proveniens ab illius humoris nimia siccitate & concretionem. Differt à *suffusione*, ἄπο τῆς ὑποχύματος, quod in hoc affectu peccet extranei humoris, & aliande affluentis concretio: in illo ipsius humoris crystallini condensatio & resiccatio. Vid. Dieter. n. 163. Fœff. *Oecon. d. l. C.* Hofm. *Comm. in Galen. de V. P.* n. 731. Aliquando tamen color ille est absque manifesta lætione visus, & tales homines dicuntur γλαυκώπις, unde & *Minerva* γλαυκώπις dicta, cæcios oculos habens.

GLAURA, *Glaure*; est nomen Paracelsicum mine-

ralis, cum epitheto *Augurelli*, quod & *Electrum minerale immaturum*, item *Nympha* vocatur, Th. Chym. Vol. VI. p. 649. Meminit & Helmont. *iv. Pharm. ac Disp. modern. n.* 50. & Frid. Hofm. in *Clav. Schroder. l. 3. cap.* 15. in *fine*. Legitur & hoc vocabulum apud Ludov. *Pharm. Dissert. I. p.* 121.

GLAUX, γλαυξ. Vide *Noctua*.

GLEBA, βάλανος. Vide *Bolus*.

GLECHONITES, γλεχωνίτις, scil. ὄνιον, nomen vini medicati ex *Pulegio*, quod Græc. γλήχων dicitur, parati. Dioscor. l. 5. c. 62.

GLENE, γλήνη, proprie & primario *oculi* cavitatem & *pupillam* significat. Per translationem quoque ita dicitur *osium* cavitatis, & *sinus* leviter depressus, ac obscurus, ac leviter sinuosa cavitatis, & obscure desidens, in quam os inseritur, quemadmodum contra profundior cavitatis, & alius descendens κοτύλη, h. e. *Acetabulum*, vocatur, Galen. l. de *offib. proem. & c. 2.* de *fract. t.* 52. Hippocr. vero γλήνην vocat χόρσον γληνοειδή, i. e. *sinum pupillæ oculi adinstar leviter depressum*, 4. de *artic. t.* 64. Jung. Fœff. p. 136. Hinc primæ cervicis vertebræ sinus in inferiori regione leviter tantum cavi γληνοειδής appellati sunt. Valles. l. 1. de *H. C. F. c.* 15.

GLENOIDES, γληνοειδής. Vide *Glene*.

GLEUCINON, γλευκίνον, epitheton Unguenti cuiusdam; Lat. *Mulleum*, à γλεύκος, *mustum*. Meminit illius Galen. l. 7. de *C. M. P. G. c.* 14. ubi varias compositiones tradit. Simpliciore compositionem proponit Diosc. l. 1. c. 67. Inter *acopa* refertur & *relaxantia* à Gal. Emollit, calefacit, horribus & nervorum, vulvæque vitiis auxiliatur. Diosc. Gorr.

GLEUCOS, γλεύκος, *Mustum* significat. Estque succus uvarum recens expressus; crudus, flatuosus, unum hoc in se boni continens, quod alvum laxet; quod nisi contingat, tanto magis noxium corpori evadit, Hippocr. l. 2. de *diæt. XXIII.* 1. *Mustum* duplex habetur: *Lixivium*, Gr. περισσώμα, item ὄνιος πρὸ τσοπος, πρὸ φρομος, h. e. sponte defluens, antequam calcantur uvæ; alterum *vulgare*, quod vi expressum est, quam vim vel pes, vel prelum præstet, Græce παπητὸς ὄνιος, Linden. *Ex. X.* §. 174. *seqq.* ubi plura de *musto* reperies. Idem Autor etiam erudite demonstrat πὶ γλεύκος aliquando significare vinum dulce, generosum, valde inebrians, & caput aggravans, quod de *musto* alias dici nequit. Unde & γλευκίσις olim dictus fuit, qui tali vino dulci minimum utebatur, §. 252.

GLEUXIS, γλεύξις, vel γλεύξις, dicitur vinum, quod multum *hepsematis*, i. e. sapa, aut defuti admixtum sibi habet. Linden. d. l. §. 62.

GLIS, ἴλιος, γέλιος, μουξίος, vel μουξίος, dicitur muris species, estque animal quadrupes somnolentum, ita, ut dormiendo pinguescat. Cujus descriptionem, usumque in *cibis* & *Medicina* prolixè tradidit Ul. Aldr. l. 2. de *quadr. dig. vivipar. c.* 29. De symptomatibus ex esu pulveris *glirium* edulcorato obortis videantur *Ephem;*

Ephem. N. Cur. An. III. Obs. 40. Glis montanus idem est, quod Mus Alpinus, five Marmota, aut Murmentum.

GLISCHRA S M A, γλισχρασμα, idem, quod γλισχρότης, lentor, viscositas. Hippocr. 1. de R. V. I. A. t. 18.

GLISCHROCHOLOS, γλισχροχολο, dicitur de excrementis glutinosis, & simul bilicis. Hippocr. l. 4. Epid. XXIX. 4. quamvis γλισχροχολο alii legerint, verum inepte, siquidem glutinositas non de colore dici poterit. Vide Erot. p. 33.

GLISCHRODES, γλισχροδης, idem, quod γλισχρος.

GLISCHROS, γλισχρος, lentum, viscosum, glutinosum significat. Per metaphoram usurpavit Hipp. de febris l. 4. Epid. XXII. 15. Hinc verbum γλισχρύνειν, viscosum reddere significat, & προσγλισχρύνειν magis viscosum reddere, quod legitur apud eundem 3. de R. V. I. A. t. 26. Ita & κατεγλισχρύνειν, d. l. t. 10. Diet. n. 671.

GLISCO, αἰζω, ἔπιπνιγμα, idem est, quod auresco, paulatim vires fumendo & intendendo. Proprie de incremento ignis dici videtur. Per translationem vero eleganter etiam de flamma vitali, de calore febrili, aliisque vomitibus morbofis accipi potest & affolet. Febris dicitur gliscere, quæ de paroxysmo in paroxysmum ingravescit. Linden. Ex. XV. §. 94. 95.

GLISOMARGO, est Creta candida. Rul. & Iohnf. in Lex.

GLOBUS, Globulus, σφαῖρα, σφαίριον, quid significet, notum est, & partim hujus non est loci. Reliqua vide infra voc. Pila, Pilula, & supra voc. Cataropsis. Referuntur & Globi ad instrumenta Chirurgica; Ita Globi & Globuli uterini adversus precidentiam describuntur apud Scultet. Arm. Chir. Part. I. Tab. XXII. fig. 8. In Anatomicis Globulus Nasi vel Orbiculus dicitur pars nasi inferior cartilaginea & mobilis. Barthol. l. 3. Anat. c. 11. p. 527. Globulos etiam vocavit prominentias illas rotundas & vesiculares, quæ inter alias cuspidatas ungues & unguæ dictas, aliquando etiam bicipites conspiciuntur in peculiari lingua involucre, & delineatas exhibet Gothofr. Bidloo Tab. Anat. XIII. fig. 2. 3. 4. Alias Globosæ particulæ hodieque etiam referuntur inter principia materialia corporum naturalium præsertim liquidorum, de quibus videantur Observationes Microscopicæ Ant. Lewenhoek, quarum mentio fit in Act. Erud. Lips. 1682. Ita Catp. Bartholinus Th. filius gloriatur se vidisse beneficio microscopii globulos in sanguine existentes, de quo legatur in Act. Hafn. Vol. III. Obs. 3.

GLOEOS, γλοιός, strigmentum; ita dicuntur sordes, quæ in balneis, aut palæstra ab hominum cute deradebantur, multi quondam in Medicina usus. Calefaciunt enim modice, emolliunt, & discutiant, Dioscor. l. 1. c. 34. seqq. ubi ῥύπος dicuntur, Ægin. lib. 7. c. 3. 1. Gloeos. Inde descendit γλοιώδης, strigmentosus, h. e. strigmenti modo crassus & viscidus. Dicitur de excrementis apud Hippocr. l. 7. Epid. II. 27. quamvis in Edit. noviss. Linden. legatur γλωδης, viscosæ. Alia

exemplaria habent γλωδης. Foëf. Oecon. p. 137. Et verbum γλοιώζειν, quod significat conniventes oculos versare exponente Galen. in Exeg. diel. Hippocr.

GLOMER, id est, rotundum, Rul. & Iohnf. in Lex. Inde Glomeratus, & verbum Glomerari, quod de nubibus usurpat Q. Seren. c. 3. Vid. not. Keuchen. pag. 94. Substantivum quoque habetur Glomus, Gr. στρομβος. Scrib. n. 142. Adde Rhod. in not.

GLOMUS, στρομβο, quid significet, p. a. dictum. In foro Medico Glomus pilosus descriptus, & depictus legitur in D. Ruyschii Observat. Anatom. Chirurg. Obs. XVIII.

GLORIA, δόξα. Vide Doxa. Gloria Medicorum Deus sit, & huic cedant, Lind. Ex. III. §. 16. Horridum est, Gloriam Deo debitam ratione aliqua frivola sibi ex parte attribuisse, vere scripsit Helmont. It. Confessio Autoris n. 14. Qui vero magis gloria studiosus est, quam veritatis, succumbit, ut amator puellarum, Gal. 2. de iis, q. in med. l. 1. Sophistis solius glorie, nullam veritatis esse curam, dixit Idem l. 10. de V. P. c. 9. Ignis gloria vocatur id, in quo velut gloriatur & exultat ignis, quod est omnis materia facilis ad exardescendum, & in qua, ut citissime concipitur, ita & ardet singulari cum vigore tumoreque, h. e. vivida & fugax flamma e virgulis ad repentinos usus excitata, aliisque id genus cremis, ὑφλεκτηι vocant Gr. Gloriam vero κληματα. Linden. Ex. IX. §. 6.

GLOSSA, Glossa, γλωσσα, γλωττα. Lingua dicitur pars illa carnosæ, laxa & fungosâ, præcipuum sermonis & gustus instrumentum; cujus Anatomicam descriptionem vide apud Barthol. l. 3. Anat. c. 13. & alios Anatomicos, præsertim Malpighium & Fracastarum hoc tit. Gothofr. Bidloo Tab. Anat. XIII. linguæ specificum involucre egregie delineatum exhibet. Haud raro etiam accipitur tropice de voce & sermone, v. gr. γλωσσα ἀσφαής, lingua obtusa. Hippocr. lib. 7. Epid. XII. 13. XIII. 19. ἀκαρπής, incontinens, 7. aphorism. 40. &c. Vid. Foëf. Oec. pag. 138. Dieter. n. 164. Γλωττα ἀκρα lingua summa vocatur summum linguæ cacumen, Coac. t. 230. Vide Lingua.

GLOSSOCATOCHOS, γλωσσοκάτοχος, dicitur instrumentum illud Chirurgicum, quo lingua deprimitur, P. Ægin. l. 6. c. 30.

GLOSSOCOMON, Glossocomion, γλωσσοκόμων, γλωσσοκῆμων, vel κρημῖον, nomen est Atticum, ut scribit Galenus, & proprie significat arculam, in qua homines recondunt res pretiosas, & quam multi iter facientes portant. Est autem oblonga & angusta. Nam ejus similitudine Medici Hippocrate potterioses (nam Hippocratem id genus instrumenti non novisse, Galenus autor est) machinam quandam chirurgicam fracto femori, vel cruri, ubi callus circumdatur, accommodatam γλωσσοκόμων appellarunt. Est autem machina cava, oblonga, & ad femoris proportionem arcta, superna parte trochleas utriusque singulas habens ad latera

fitas, & inferna parte transversum axem, ad quem alligati laquei contrarium nixum toti membro gemina tensione efficiunt, uti depictam exhibet Gorr. *in defn.* quamvis hodieque non amplius sit in usu, sed minori apparatu arcula, aut theca crutibus reponendis idonea adhibeatur, quæ etiam hoc nomine jure venire potest. Meminit hujus Instrumenti Galen. *l. 7. de V. P. c. 14. & 2. de fract. t. 64.* Jung. C. Hofm. *comm. ad LL. de V. P. n. 479.* Föef. *pag. 137.* De hoc instrumento vide & Fabr. *Hildan. cent. 5. Observ. 86.* quamvis nomen hoc non usurparit, nec non Scultet. *Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XXIV. fig. 4. & T. XLIX. fig. 4.*

GLOSSOMANES, γλωσσομαῖης, dicitur is, qui materno linguæ amore vesano captus mavult non intelligi in conversatione civili, quam peregrinis in sermone vocibus uti, quantumvis receptis, Lind. *Ex. X. §. 208.*

GLOSSOPETRÆ dicuntur linguæ serpentum in insula Melitea sive Maltha repertæ, quarum quemadmodum & oculorum luteorum singularem vim alexipharmacam intus & foris applicatam nonnulli indubitatæ veritatis existimant. Vide Frid. Hofm. *in Clav. ad Schrod. l. 3. c. 2. p. 130. seq.* Plura de Glossopetris vide apud Chioce. *Mus. Calccol. f. 3. p. 417. 418.* Annumerat quoque Idem lapidibus fulmineis *d. l. p. 310. seq.* Sunt veto corpora triangularia, quorum alia fossilia, alia marina statuuntur. D. Etmüllerus de his credidisse videtur, quod sint dentes ex pisce Carcharia mortuo exidentes, in mari mediterraneo ad insulam Malthæ appellentes speluncis insinuando, induratione lapidis speciem acquirentes, *in annotat. ad D. D. Ludovic. Diff. I. Pharmaceutic.*

GLOTTIS, γλωτῆς, Anatomicis proprie dicitur illa rimula modulandæ voci accommoda, quam efformant cartilagines duæ arytenoides cum muscularis ad angustationem & dilatationem illius rimulæ destinatis. Videantur Anatomici, præsertim Bauhin. *lib. 3. c. 94. seq.* C. Hofm. *in Gal. de V. P. n. 473.* Aquapend. *de Larynge vocis Organ. c. 2.*

GLUTA, dicitur vis tenacis picis & efficacis, Rul. & Iohnf.

GLUTÆUS, γλυτῆος, epitheton musculorum nates constituentium, & femur extendentium, quorum descriptionem vide in Anatomicis, præsertim Barthol. *Anat. l. 4. c. 11. p. 579.*

GLUTEN, κῆλλα, *Glutinum*, in genere omne id significat, quo duo corpora sicca firmiter uniuntur. Variat vero pro corporum unientorum diversitate. Vulgare gluten dicitur ξυλοκῆλλα, τρωθκῆλλα, item κῆλλα τεκτονική, *gluten fabvile*, Galen. *l. 5. de C. M. S. L. c. 7.* Præstantissimum sit ex auribus taurorum & genitalibus. Fit & ex quibusvis pellibus inveteratis & decoctis, Rhodiaceum cæteris præstantius. De hujus virtute Medica legatur Dioscor. *l. 3. c. 101.* Scrib. *n. 254.* Rhod. *in not.* Qui autor etiam plura de *Glutino* tradit *in Dissert. de Acia*, quæ loca in indice quærantur, cum

nec liceat nec libeat omnia huc afferre, siquidem quæ ad nominis significationem pro instituti ratione jam adducta sunt, sufficere quoque possunt. Metallis alia sunt *glutina*: v. g. auro est fanterna, aut borax, ferro argilla, massis æris cadmia, laminis alumen, æramentis stannum, stanno argentum, marmori & plumbo resina, vitro mastiche &c. Gorr. *Gluten librarium* ex similia & polline (aliis garo) paratum, vim habet emplasticam & concoquendi, Galen. *l. 7. de S. Fac. 1. Colla.* De *glutine Chondrilla Lemniæ* vide Libav. *Syntagm. A. Ch. l. 8. c. 6.* *Gluten* quoque est *fel tauri*. Item *Gluten* vel *Synovia* est pars corporis nobilissima, subtilis, pura, alba, perspicua, sal resolutum dulce & humor naturalis, seu liquor in omnibus juncturis membrorum instar albuminis ovorum, in qua perspicua materia si generetur Tartarus ob sal resolutum, quod habet in se quandoque coagulatum, oritur inde podagra, cujus etiam locum & verum domicilium esse asserit Rul. Iohnf. *in Lex.* De hoc legi etiam potest Paracels. patissim in scriptis, præsertim *l. 1. de Tartaro tract. 4. cap. 2.* Spiritus quoque vocatur *Gluten animæ & corporis* ab Hartmann. *Disp. Chymico-Medica IV. Gluten de aqua-vico* vocatur prima ranarum materia sive crystallina ranarum mucilago, vulgo Spermâ ranarum dicta, Helmont. *tr. Formarum ortus n. 57.* Fr. Hofmann. *in Clav. l. 1. c. 2. p. 3.* *Gluten Spagyricum Aquilæ* est vera Aqua Mercurialis, Libav. *Apoc. Hermet. part. post. Tom. II. Oper. p. 351.*

GLUTIA, γλυτία, i. e. parvæ nates Cerebri, dicuntur duæ eminentiæ Cerebri oblongo rotundæ, quarum concursus hominum conjunctis inter se femoribus & nabus rectissime comparaveris, quibus & aliæ duæ minores conjunguntur, *Didymia* sive *Testes cerebri* dictæ. Quarum omnium veram descriptionem & usum reperire licet in Anatomicis, præsertim Bartholin. *l. 3. Anat. c. 6.* & Th. Willis *Anat. Cerebr. c. 14.*

GLUTINATIO, κῆλλησις. Vide *Conglutinatio*.

GLUTINATORIUS, κρηθητικός. Vide *Colleiticus*.

GLUTINOSUS, κρηαίδης, vide *Colla*.

GLUTOS, γλυτός, *Nates*, i. e. muscularia illa caro in summa femoris parte prominens, quæ sedentibus pulvini vicem præbet. Hipp. *2. de fract. t. 44.* γλυτός quoque dicitur processus alter cervicis ossis femoris gibbosus & exterior, quem & *περοαντήρα μέγαν* appellant, dictus vel à similitudine, quam habet cum natibus, vel quod musculi, quibus *nates* constant, ei præcipue inserantur. Galen. *l. de Ossib. c. 21.* Gorr. & Castellus. Musculi *nates* constituentes vocantur *Glutæi*, Barthol. *l. 4. Anat. c. 11. p. 579.* Vide *Nates*.

GLUTTUPATENS, epitheton ventriculi, vel stomachi apud Q. Serenum, quod Keuchen. ita declaravit: id est, in quam crebris *glutis* saliva, sive decocta deglutuntur & absorbentur. *Glutire* proprie est salivam forbere, quod fit per intervalla in gargarizantibus, *in not. p. 149.*

GLYCASMA, γλυκασμός, γλυκασμός; significare coniectatur Linden. vinum dulce ex melle paratum. Exerc. X. §. 15.

GLYCEA, potio dulcis. Janus Cornarius cap. 22.

GLYCYCHYMOS, γλυκύχυμος, dicitur de iis, quæ dulcem habent succum, Galen. l. 2. de Sim. Fac.

GLYCYPICROS, γλυκύπικρος, dulcamarus, præter significationem Botanicam, qua speciem Solani notat, significat saporis genus ex melle & abúnthio mixtis oriundum, de quo Gal. l. 3. de S. Fac. c. 16. ubi etiam occurrit, quod Poëtæ amorem γλυκύπικρον vocarint ob effectum, quem producit, diversum.

GLYCYS, Glycytes, γλυκός, γλυκύτης. Vide Dulcis, Dulcedo, Passum. γλυκία quoque vocari fella κατ' ἀντίφρασιν h. e. dulcia, cum sint amarissima, scripsit Coel. Aurel. Tard. pass. l. 3. c. 1. p. m. 394.

GLYPHO, γλύφω, scalpere, sculptere significat. Dicitur de phreniucis pilos evellentibus, vel scalpeniibus. Hippocr. l. 3. Epid. agr. 15. post. stat. pestil.

GLYXIS, γλύξις. Vide Gleuxis.

GNATHOS, γνάθος, ambigue accipitur. Interdum idem est, ac Gena, γένυς, & patet ex l. 5. Epid. XXVI. 10. notante Galen. l. 2. de art. 1. 19. Interdum strictius significat Maxillam & Buccam, seu eam partem, quæ sub mala est, vel gena, totumque illud spatium, quod ab aure ad aurem porrigitur. Hippocr. 4. aph. 31. & 6. aph. 19. Dieter. n. 165. Interdum fimitur pro ea tantum maxillæ parte, qua latefcit & articulatur. Hippocr. 2. de artic. 1. 19. Interdum pro integris ossibus maxillæ, quibus dentes infinguntur; l. 5. Epid. VII. 7. XII. 1. 3. XXXV. 14. Adde Foëf. p. 138. seq. Vide Maxilla.

GNESIOS, γνήσιος, idem, quod Legitimus, genuinus. Dicitur frequenter de morbis, qui præstitutam sibi formam & ideam non excedunt. Hippocr. etiam de sudoribus usus est 4. de R. V. I. A. 1. 10.

GNIDIUS, γνίδιος, ab insula Gnido, γνίδα; sub Zona temperata, sita in mari Ægeo, Gal. 4. aph. 14. Epitheton sententiarum Medicarum ibidem conscriptarum de victu acutorum, quarum meminit Hipp. statim in princ. de R. V. I. Ad. Jung. Gal. in comm. ad priores textus illos. Est & Epitheton grani alicujus purgantis, quod Coccum gnidium vocatur, Gal. l. 7. de S. F. estque fructus Laureolæ, de quo vide Botanicos, & Schrod. l. 4. cl. 3. n. 429. cum Rolfink. tr. de purg. sect. 9. art. 2. qui saltem sub Mezerei nomine exposuit.

GNIEST est faxi species. Rul. & Johnf. in Lex.

GNOME, γνώμη, est æquivocum. Interdum apud Hippocratem notat mentem, & est idem, quod διάνοια, νόσος, animus, v. g. 2. aphorism. 6. §. aphorism. 16. & 1. de iis, q. in med. 1. 3. libr. 6. Epid. sect. 8. n. 5. 41. 74. & passim alibi. Vid. Dieter. n. 166. Lind. Ex. XV. §. 40. Deinde etiam significat sententiam aliquam determinatam & ab opinione distinctam. Vide Galen. in comm. ad d. l. de iis, q. in medic.

GNOMI dicuntur homunciones, vel spiritus corporei Castell. Lexic. Med.

sub terra viventes, alias Pygmai, cubitali vix altitudine. Ruland. & Johnf. Meminit & Paracelsus, v. g. Tract. 2. de pestilit. cap. 1. in fragment. ad T. IV. & alibi.

GNOMOLOGIA, γνομολογία, dicitur sententiarum elocutio, cum quis sententias loquitur & oracula, aut sententiosus sermo, qualis à Medico elegante requiritur. Hippocr. l. de dec. ornat. V. 13. Jung. Lind. Ex. II. §. 28.

GNORIMOS, γνώριμος, communiter significat cognitum, notum. Hippocr. vero specialiter usurpavit de infantibus, qui communi & usitato tempore partus excluduntur, h. e. nonimeltribus, l. de Septimest. part. V. 15.

GNYX, γνύξ, i. e. genu flexo, aut in genua, κατὰ τὸ γ. v. Cui etiam respondet ἰκλάξ, geniculatim. Galen. l. 3. de V. P. c. 15. Adde C. Hofm. in comm. ad h. l. n. 166.

GOBEIRA, Mespila, Agabor, i. e. Pulvis. Rul. & Johnf. Lex.

GOBIO, Gobius, γόβιος, item, γλωβός. Rondel. l. 6. de piscib. c. 16. est nomen piscis, cujus multæ sunt differentia, quocirca nihil mirum, si diversi autores diversa de his scripserint, & rerum ipsarum distinctio difficilior inde facta fuerit. Videatur Rondelet. d. l. & cap. seqq. & Aldrovand. l. 1. de pisc. c. 20. Apud Galenum aliquoties Gobionum mentio fit. Semper veto inter cibos meliores & boni succi referantur, lib. 3. de bon. & mal. succ. cibis cap. 9. Schrod. Muselam quoque fluviatilem appellat Gobium fluviatilem, Gr. γόβιον, l. 5. cl. 3. n. 48. An Gobii saxatilis species mutetur brevi tempore in vitro Hermetice clauso asservatus in apum regem, fides sit penes Autorem Paracelsi, de Pestilit. Tract. 1.

GOETIA, γοητεία, est species magiæ diabolicæ, id est, invocatio dæmonum maleficorum juxta sepulchra facta, quæ ob id aspergine lustralis aquæ & tædarum igne expiabantur, ne vel dæmones ea obsiderent, vel obessent, quem ritum ad Pontificios emanasse quispiam suspicari possit. Lang. l. 1. ep. 33. Est soror Necromantia, ibid. & l. 2. ep. 46. Disserre volunt à Magia in hoc, quod hæc sit imploratio dæmonum bonorum ad boni alicujus asscessionem, Suidas & Libav. Tom. IV. Oper. p. 23.

GOMORRINUS, epitheton feminis & conjunctionis impuræ generativæ apud Paracelsum, quando foetus producitur partim brutalis, partim humano similis. Cum vero ipse Autor fateatur esse turpissimum de hæc re scribere tract. de Vermibus, igitur & nos tacere præstat.

GOMPHIASIS, γομφίασις, γομφιασμός, vocabulum Dioscoridi, uti videtur, proprium, l. 2. c. 63. denotans morbum dentium, & quidem molarium, in specie vero eorundem mobilitatem. Hinc non absque ratione C. Hofm. manu sua addidit loco illi Dioscoridis potius ἀγομφίασιν dici debere, aut ἀγομφωσιν, quia γομφωσιν dentibus fere molaribus propria conjunctio, vel insertio est. Vid. & Annot. Joh. Anton. Serracini ad d. Dioscor. loci Vacillatio vero dentium illorum, sive mobilitas

mobilitas oritur à superfluo terofi humoris corrupti per ductus salivales affluxu & collectione, gingivarumque relaxatione & corruptione, quale quid scorbuticis familiare esse, patet ex Willis *de scorbut. c. 3. §. 9.*

GOMPHIOS, *γόμφιος*, & in plurali *γόμφιοι* dicuntur *dentes molares*, five *claviales*, quod clavorum modo generis infingantur. Unde & *γόμφωσις* dentium fere propria. Sunt vero dentes asperi, ampli, laui, molendis atterendisque cibis destinati, à caninis ad extremam usque mandibulam pluribus radicibus infixi. Dicuntur alias & *μούλαγ*, vel *μούλοι*, h. e. *Molares*, quia molis usa & asperitate quodammodo similes sunt. Ultimi sive extremi eorum vocantur *σάφρονιπηρες*, qui omnium novissimi oriuntur quasi *dentes sapientia*, item *Genuini*. Gorr.

GOMPHOS, *γόμφος*, vide *Clavus*.

GOMPHOSIS, *γόμφωσις*, species *συναρθρώσεως*, five *Coarticulationis*, cum adinstar clavi os ossi infingitur, vel cum os unum alteri penitus est infixum, ita ut ne tantillum quidem (veluti dentes suis alveolis) moveantur. Galen. *l. de ossibus proem.* Per *γόμφωσιν* quoque juncta quaedam ossa dici possunt in Carpo, Metacarpo, Tarso, Pedio, & aliis quibusdam partibus. Synarthroses enarthrosi & arthrodia similes, sola motuum magnitudine ab ea differentes. Gorr. & Castell. Barthol. *libell. 4. Anat. c. 1.* Latine *Clavatio* dicitur D. D. Hofmanno Jun. *ad Microcosm. Horne Dissert. An. p. 27.*

GONAGRA, *γονάγρα*, est species arthritidis, quando causa solutionis continui dolorifica genua occupat. Vide *Arthritis*. Paracelso passim dicitur *Genugra*.

GONCHOTOS, *γονχωτός*, idem, quod *γλωχινωτός*, *sileusis*. Usurpatur de telis ab Æginet. *l. 6. c. 88.*

GONE, *γονή*, vide *Genitura*. Aliquando etiam pro matre poni, ex Hesychio demonstravit Linden. *Ex. l. IX. §. 26.*

GONGRONA, *γονγρόνη*, in genere notat omnem tumorem nervosorum corporum cum duritie rotundiorum, à rotundis in arborum truncis tuberculis fungosis & eminentiis (quas *γονγρος* Græci vocant) nominatum; uti ita sumitur in Hippocr. *l. 6. Epid. f. 3. v. 14.* Gal. *in comm.* Causa in succo nutritio aut nervoso congelativo consistit. Specialiter vero tumorem in collo, qui *βρογχικήλη*, *Bronchocele* dicitur, significat. Vide *Bronchocele*. *Gongrona*, *γονγρόνη*, dicitur tumor quidam, estque *Bronchocele* species five *Strumæ*, rotundior gutturis eminentia, cum duritie, quales in quibusdam arboribus appendices sunt, quas *Gongros* vocat Ingrass. *ad Avicen. de Tum. p. n. p. 371.*

GONGYLION, vel *Gongylidion*, *γονγύλιον*, *γονγυλίδιον*, significat *pilulam parvam*, idem, quod *καταπόσιον*. Erotian. *Onomast. p. 33. f.* Galen. *in Exeg. à γονγυλις*, quod *rapam* significat, Hippocrat. *l. de intern. affect. XLIII. 33.*

GONGYZO, *γονγύζω*, significat *murmuro*. Quod

ipsum verbum fictum est ad imitationem soni, quem murmurantes ita proferunt, ut loqui audias; verum quod dicant, non intelligas. Lind. *Ex. X. p. 37.*

GONIMOS, *γόμιμος*, est *πλύσιμος* in Medicina, proprie & primo significat *fecundum*, ad generationem idoneum. Ita usurpatur de ætate ab Hippocr. *lib. 1. de diet. XII. 14.* Deinde idem est, quod *vitalis*, *βιώσιμος* alias dictum, & dicitur de foetu, vel infante in utero. Hippocr. *d. l. XIX. 9. l. de superfetatis. II. 20. III. 1. IIX. 3.* Vel etiam accipitur pro *genuino* & germano foetu, non adoptivo, *ὁ ἐκ εὐσπυιότητος*, Foët. *Oec. p. 140.* Denique cum de tempore, die, mense, vel anno prædicatur, significat *impar*, *criticum*, quia tempus impar fere criticum existit, & aliquid commodi gignit. Hipp. *l. 2. Epid. f. V. 27. 30. sect. VI. 8. 11. 18. 20.* Huic opponitur *ἄζωτος*, dies vel mensis *par*, *ipid. 19. 24.* Erotian. *p. 32. A. B.*

GONIOSIS, *γωνίωσις*, dicitur ab Archigene species pulsus decurtati, five flexus in pulsu decurtato, quem in alto prærepresentat, non autem circuli figuram. Fit hujusmodi pulsus ob imbecillitatem flammæ vitalis, quæ attollere onus nequeat. Gal. *l. 2. de præfag. ex puls. c. 11.* Gorr.

GONOIDES, *γωνοειδής*, *genitura similis*, dicitur de recrementis alvi & urinæ albis, viscidis, crassis. Hipp. *l. 1. Prorrh. f. 2. t. 60. Coac. t. 186. 233. 362. 580. l. 1. Epid. ægr. 1. lib. 2. Epid. f. III. 95. l. 3. Epid. ægr. 3. C. 4. l. 6. Epid. sect. 2. t. 28. l. 7. Epid. XV. 44.* Vide & Erotian. *d. l. C. Foët. Oecon. p. 141.*

GONORRHOEA, *γονόρροια*, generali quidem significatione dicitur omnis involuntaria feminis excretio, five intento pudendo, five citra hujus tensionem. Sed quæ proprie *Gonorrhæa* dicitur, est, autore Galen. *6. de L. Aff. c. 6.* perpetua feminis excretio sine pudendi tensione. Quæ vero intento pudendo fit, propter convolutionem accidit, inque ea duo morbi coniunguntur, videlicet *Priapismus* & *Gonorrhæa*. Gorr. & Castell. De triplici *Gonorrhæa* differentia vide & Lang. *l. 2. ep. 5.* Est utrique sexui communis, & cum noctu plerumque contingat, *διειρωγμός*, vel *ἐξοειρωγμός*, *Pollutio nocturna* vocatur, de quo affectu vide Linden. *Ex. XV. per totum.* Nobis libet hanc annexere descriptionem: *Gonorrhæa* est præternaturalis, involuntaria & intempestiva materiæ feminalis, vel veræ, vel vitiosæ, vel materiæ cujusdam excrementitiæ & corruptæ excretio e genitalibus, cum corporis macie, oculis concavis, interdum & magna virium prostratione, proveniens à partium feminis asservationi dicatarum intemperie, laxitate aut soluta continuitate, per varias causas æternas oborta & excitata.

GONOS, *γόνος*, idem, quod *γονή*. Vide *Genitura*.

GONY, *γόνυ*. Vide *Genu*.

GONYALGIA, *γονυαλγία*, i. e. *Dolor genu occupans*, & idem fere, quod *Gonagra*, legiturque apud Joh. Stephan.

Stephan. *Confil. Med. Dec. 4. conf. 9. pag. 336. operum ed. Venet.*

GORGONEI fontes dicuntur illi, in quibus inest vis lapidifica, ita ut corpora indurentur in soliditatem lapideam, quorum meminit Libav. *Syn. Arc. Ch. l. 6. c. 14.* Hinc & *Spiritus lapidificus* à quibusdam effectus vocatur *Gorgonicus*, verum præter necessitatem videtur introductus, cum particularum diversarum excrementitiarum concursus in loco dietero, præsertim terrestrium & salinarum sufficere possit ad calculi generationem.

GORGONIAS, *γοργόνιας*, dicitur à quibusdam *Corallium*, propterea, quod quamprimum, ubi ex alto in aërem profertur, solet lapidescere, à Gorginibus filiabus Phoni, præsertim Medusa, cujus crines in serpentes mutatos, qui aspexit, in saxum conversus est, imo & virgulæ in littore lectæ, quas Perseus in littore subjecerat, induruerunt, nomenque *Corallium* adeptæ sunt, uti fabulantur Poëtæ, præsertim Ovid. *l. 4. Metamorph. fab. 16. 17. seqq.*

GOSEL, id est, *animal cornutum*. Rul. & Iohnf. *in Lex. in Lex.*

GOSSIPUM, *γοσσίπιον*, idem, quod *Bombax*, *Cotonum*. Vide *Bombax*.

GOSSUM, idem, quod *Botium Gulæ*. Vide *Bronchocele*. For. *l. 3. Chir. Obs. 13. in Schol.*

GOTTE, vide *Gamboidea*. *Ghitta Jemou.*

GRACILIS, *ἰχνός*, *Gracilitas*, *ἰχνότης*, item *ἰχνασμός*, idem fere est, quod *λεπτός*, *tenuis*, & *λεπτοτης*, *tenuitas*, nisi, quod hæc differentia intercedere videatur, quod *Gracilitas* plus sapiat aliquid præternaturale, & maciem includat, quam *tenuitas*; quamvis nec hoc dissimulandum, quod utrumque indifferenter & de statu naturali & præternaturali aliquando accipiatur ab autoribus. Cl. Ros. *Lentilius Graciles* descripsit, qui non habent carnes multas, sed sufficientes tamen ob constitutionem calidam & siccam. *Miscell. Medico-Pract. P. III. p. 191.* Prædicatur vero de variis rebus: v. g. de toto corpore ejusque partibus. Hippocr. *4. aph. 6. 2. de fract. 1. 57. de faucibus, 2. f. 1. prorrh. tex. 54. & sect. 3. tex. 12. Coac. 1. 262. 265. de mammis 5. aph. 37. 38. 53. de musculis. In specie Gracilis Musculus dicitur quartus tibiam flectens apud Bartholin. *l. 4. Anat. c. 11. p. 582. de respiratione l. 4. Epid. XIX. 10. de pulsu Gal. l. 1. de diff. puls. c. 5. de linteis & fasciis 2. de fract. 1. 72. de tumoribus subidentibus & detumescensibus d. l. 1. 73. de doloribus Coac. 1. 491. Verbum quoque *ἰχναίνω*, *gracilesceve*, legitur *5. aph. 25. 55. & de humid. usu X. 14. & 2. de fract. 1. 72. Plura vide apud Foët. *Oec. p. 289. Dieter. n. 411. 412. Linden. Ex. XV. §. 7. 22. 23. seqq.****

GRACULUS, *Graculus*, *γαρούλιος*, *γαρουλίος*, primario nomen avis est, cujus varix dantur species, de quibus earumque usu in cibus & medicina vide Aldroyand. *l. 12. Ornithol. c. 6. seqq.* Deinde *Graculus* piscis marinus est, qui Græc. *γαρουλίος* vocatur. Vide *Coracinos*.

GRADATIO, Gr. dici posset *καλιμύξ*, dicitur metallorum in gradu affectionum exaltatio, qua pondus, color & constantia potissimum ad gradum excellentem perducitur. Neque enim in substantiam per se transfigurandam vim habet, sed duntaxat qualitates, vel quantitates in gradu ex occulto in manifestum producit, nihil mutata specie priori, veluti si natura dedit Aurum album, *Gradatio* id rubificat: si volatile, figit, si impurum, purificat &c. Rul. & Iohnf. *in Lexico*. Gerard. Dorneus *tr. de transm. quatuordecim gradationes* recenset *c. 21.* quæ tamen omnes vel per aquas fortes, vel per olea, vel per liquores fiunt. Paracels. *de transm. metall. in princip.*

GRADUS, Galeno Gr. dicitur *πέξις*; in Medicina denotat determinationem ordinatam excessus alicujus in qualitatibus medicamentorum in comparatione & respectu ad temperatissimum, sive ad *τὸ σύμμετρον*. Galen. *l. 3. de sim. fac. c. 13. & l. 1. de C. M. P. G. cap. 2.* De *gradu* vero inventione quæ nostra sit sententia, vide in *Dogm. Med. Gen. P. VI. c. 2. dogm. 7. p. 703. seqq.* Chymici alios *gradus* rerum tradunt, & quidem quatuor, juxta ordines matricum. Nam quæ ex terra conveniunt, primi dicuntur *gradus*: Quæ ex aëre, secundi *gradus*: Quæ ex aqua, tertii, & quæ ex igne, quarti vocantur *gradus*. Porro, qua virtute singulo *gradu* seorsim aliud ab alio vincitur, punctorum est, non *graduum*. Iohnf. *in Lex. ex Paracels. l. 2. Paramir. c. 6.* Helmontius partim alios commentus est, & quidem Chymicos respectu ignis quindecim; *tr. Calor efficienter non digereit num. 33. seqq.* *Gradus* quoque applicantur in Physiologicis & Pathologicis caloris in sanguine diversæ virtuti excessivæ vel deficienti. Hinc recte scripsit P. M. de Calderia, *Gradum* non posse simul esse naturalem & violentum. *Tom. I. Oper. p. 24.* Hæcticæ *Gradus* communiter numerari solent tres. In *scala transmutationis* metallorum septem *gradus* recensentur principales, calcinatio, sublimatio, solutio, putrefactio, destillatio, coagulatio &unctura. Ger. Dorn. *de Transmut. metall. c. 1.*

GRÆA, *γραία*, *γραῖς*, Moschion, *de morb. mul. c. 19.* significat 1. anum sive *vetulam*. 2. *pelliculam* illam; quæ lacti, aut *pulicula* refrigeratæ inducitur concretescens. 3. *cutem rugosam* circa umbilicum, senectutis indicium; qualem *vetulæ* habent. Dicitur & *γραῖς*. Gorr.

GRÆCUS, *ἑλλην*, est denominativum à *Græcia* regione Europæ. *Græca* *Magia* est ars superstitiosa à *Græcis* inventa, vel saltem culta, visiones vanas tractans, qua efficiebant, ut apparerent ea, quæ vere non erant; indeque magnam apud ignarum vulgus sapientix captarent existimationem, cum nihil aliud esset, quam oculorum aciei per obsuscationem transmutatio, ex imaginationibus hominum sumens exordium, quorum assensus cum infideli conatu per omnis mendacii imaginationem conjungebatur in similitudinem.

Rul. & Iohnf. in Lex. qui merito addidit seqq. Quid non molitur in vanis hominibus nequam artifex?

GRALLÆ sunt instrumenta lignea ambulatoria, quibus utuntur claudicantes, aut plane pedum usu destituti ad ambulandum, vulg. *stelsjen*. Ita sæpius loco trophæorum relinqui solent in thermis aliisque aquis saluiferis dictis, quamvis interdum fraus & dolus malus ex conventionem delitescere soleat, teste experientia. Meminit harum in paralyſi Willis *Anat. Brit. Part. II. c. 9.*

GRAMIA, idem, quod *Glama*, λήμη, sordes oculorum. Passim legitur in Practicis, præsertim apud Plemp. *Ophthalmogr. l. 5. c. 3. vide Glama.*

GRAMINULÆ vocantur ranunculi, nondum omnibus pedibus instructi, uti refert ex Athanasio Kirchero Oligerus Jacobæus *de Ranis & Lacertis cap. I. p. 15.*

GRAMMA, γραμμα, primo significat Literam, Scripturam. Vide *Litera*. Deinde notat *Scrupulum*, scripulum, vel *scripulum*, quod est vigesima quarta pars uncie, Gal. *lib. de pond. & mens. c. 2.* Ita vero dicebatur ponderis id genus, quod uncia in tot partes divideretur, quot essent apud Græcos literæ, quæ illi γραμματα vocant. Ejus nota apud Latinos fuit inversum Γ. Hodieque signatur Θ.

GRAMME, γραμμή, Lineam significat. In Anatomicis circulus pupillam ambiens, Iris vocatur, dicitur quoque γραμμὴ κυκλοπετρῆς, *linea circularis*. Gorr. Vide *Linea*.

GRANA. Vide *Migrana*.

GRANAGRANUM Paracelso dicitur Arcanum aliud in morbo caduco matricis ob similitudinem formæ, quamvis incertum sit, quid per *Granagranum* velit intellectum, *tr. de Caduco Matricis §. 9.*

GRANATRISTUM Paracelso idem est, quod *Anthrax* sive *Carbunculus*. *Chirurgiæ l. 5. tr. I. c. 5.*

GRANATUS inter lapides pretiosos refertur, estque gemma pellucida ex flavedine rubens, ignis instar, minique nativi, vel factitii colorem fere referens. Est species *Carbunculi*. Nomen obtinet à pomo *Granato*, cujus granorum colorem æmulatur. Dividuntur *Granati* in Orientales & Occidentales. Inter hos Bohemici reliquos antecellunt. De virtutibus harum gemmarum vid. Schroder. *l. 3. c. 5. n. 2.* Rul. & Iohnf. in Lex. Fr. Hofmann. in *Clav. ad Schroder. d. l.* De monte *Granatorum* in Bohemia lege *Ann. II. Ephem. Nat. Cur. Obs. 78.* Paracelsus abusive quoque accepit vocab. *Granatus*, omnibus Elementis attribuens, & scribens: *Granatus* aqueus coagulatur: igneus carbonizatur: terreus herbatur: æreus nubescat. Sic hominis sanguifatur, in *Fragm. Medic. ad Tom. I. referendis.* Tartari quoque speciem quandam esse formam *Granatam* statuit, *fragm. ad Tom. III. referendis.* *Granatum* pomum à Barbaris appellari *carilaginem mucro-*

natam scribit Fallop. in *Expos. de Offib. Tom. I. Oper. p. m. 518. seqq.*

GRANDA est nomen Lapidis Philos. in *Th. Ch. Vol. IV. p. 727.*

GRANDEBALÆ vocantur Hadr. Junio *pili subalares*, quorum usus est, ne partes illæ, quæ citissime & maxime sudant, à frequentioribus & valentioribus brachii motibus atterantur, *Casp. Bauhin. Anat. l. 2. cup. 2.*

GRANDO, χηλαζα, vide *Chalaza*. Paracels. quoque abusive porciones calculosas & tartareas congelatas in ventriculo, renibus, aut vesica, hoc nomine indigat, dicens: *Grando* est granum generatum à liquido per salem. Ita *grandines Tartari*, *l. 1. Traçt. 1. cap. 1. in explicat. & in fragm. Grandinosumos* idem est, quod *os Cubiforme* sive *Tesseræ*, *Bartholin. libell. 4. Anat. cap. 21. p. 753.*

GRANULA dicitur Chymicis *pufula*, sive pulvis pulvis *granulando* concinnatus. *Libav. Syn. Arc. Chym. l. 4. c. 3. seqq.* ubi *granula* metallorum in specie quoque exponit.

GRANULATIO, est in *granula* comminutio. Ei servit fusio. Est enim propria metallorum, & perficitur variis modis. Fusa metalla in aquam effunduntur, cujus vi diverberata diffiliunt. Fundi vero in catino, vel trulla cochleari ferreo debent. Nonnunquam aquæ imponuntur scopæ è viminibus exilibus, ut eo melius diffiliant. Loco scoparum tabella, vel colatorium angustissime pertusum, vel crates ad usum venit. Rul. & Iohnf. in Lex.

GRANUM, κόκκος, χόνδρος, vide *Coccus*, *Chondros*. *Granum* nil est semen Indici. Est & nomen ponderis, quorum 20. vel 24. scrupulum, vel scripulum constituunt: *Gr. σπέρμας*, *Galen. de ponder. & mensur. c. 3.* Intelligi autem debent *grana* hordei, vel piperis integra & perfecta. *Granum nostrum* Spagyricis quid significet, Bœoticum ænigma est, de quo *Libav. in Apoc. Hermet. Part. poster. Tom. II. Oper. p. 443. & 448.* *Granum frumenti* dicitur *Lapis Philos. in Th. Chym. Volum. IV. p. 719.* *Granum incombustibile metallorum* est radicale eorum humidum, & quasi semen quoddam solis & lunæ, quod natura iis insevit, ut data occasione in solem & lunam excoquerentur per naturam longo tempore, & per artem brevi, *p. 729.*

GRAPHICON, γραφικόν, κατ' ἐξοχήν dicitur *amentum scriptorium*, *Galen. 4. de C. M. S. L. c. 8. Adde Lind. Ex. V. §. 26.*

GRAPHIOIDES, γραφιοειδής, idem, quod *βελονοειδής*, ἢ *στροειδής*, id est, acui vel stylo similis. Estque epitheton processus tenuis oblongi in offe petroso. *Bartholin. libell. 4. Anatom. cap. 6.* Vide *Acus*. Eodem quoque nomine venit *cubii processus*, quem e directo parvi digiti porrectum à *Graphii*, seu styli modo Græci Anatomici sic vocant, *Galen. l. 1. de admin. Anat. cap. 10.*

GRAPHISCOS, γραφίσκος; nomen feramenti chirurgici cum epitheto διακλίσκος, *Dioclis*, ab autore, qui inter prisicos Medicos maximus habitus est. Fuit vero instrumentum telis e corpore extrahendis accommodatum, constans ex lamina ferrea, vel ænea ab altero capite duos utrinque deorsum conversos uncas habente, ab altero duplicata lateribus leniterque extrema in eam partem inclinata, quæ sinuata est, insuper ibi etiam parte, quæ perforata est. Hæc juxta telum transversa demittitur, deinde ubi ad imum mucronem ventum est, paulum torquetur, ut telum foramine tuo excipiat. Cum in cavo mucro est, illico duo digiti subiecti partis alterius uncis simul & ferreamentum illud extrahunt & telum. Celsus l. 7. c. 5.

GRAPPA, morbus apud Solen. f. 5. Con. 15.

GRASSA, i. e. *Atticar*, vel *Borax*. Rul. & Iohnf.

GRASTIS, γράστις, dicitur à quibusdam hordeacea farrago, quanquam & multi non indocte *semivivum sœnum* interpretentur. Reperitur & κροτίστις. Gorr.

GRATIA, χάρις, vide *Charis*. Pestem quoque vocari *Gratiam Dei*, eo quod hoc malum *Flagellum Dei* sit, quo nos castigat & in gratiam revocat, testatur Forest. l. 6. Obs. 21. Schol.

GRAVATIVUS, βαρὺς, idem quod *Gravis*. Vide *Baros*, *Dolor*. Epitheton doloris, quando causa pondere, vel mole saltem molesta in partibus nervosis solutionem continui tentat.

GRAVEDO, idem, quod *Gravitas*, βάρη, vide *Baros*, *Carebaria*. Deinde significat speciem Catarrhi, quæ dicitur *Coryza*. Vide *Coryza*, *Catarrhus*. Rhod. in *Lex*. Scribon.

GRAVEOLENS, *Graveolentia*, δυσώδης, δυσωδία. Vide *Dysfodes*. Galen. l. 4. de *Sim. Fac.* c. 22. *Graveolentia* in Ileo mortis signum. Linden. Ex. IV. §. 86.

GRAVIDA, ἡ κύβητος, Helych. κυμῶς, ἡ ἐν γαστρὶ ἔχουσα, Hippocr. sect. 5. aphorism. 29. seqq. plur. dicitur foemina, quæ concepit & in utero gerit. Vide *Cyesis*, *Conceptio* &c.

GRAVIS, *Gravitas*, βαρὺς, βαρέτης. Vide *Baros*. Quibus addi potest, quod etiam morbus magnus vocetur *gravis*, vel propter excellentiam partis, vel propter vehementiam symptomatum, vel propter malignitatem. Alias *gravitas* in genere notat molestiam insignem ex præsentia rei obortam. Ita *gravitas ventris*, corporis, apud Scrib. n. 50. 183. 188. &c. Vide *Lex*. Scribon. Rhodii. Huc pertinet & verbum *Gravari*, id est, premi. Keuch. in not. ad Q. Seren.

GRAUS, γράυς. Vide *Græa*. Gal. l. 4. de *San. tu. c. 4*. Legitur & apud Hippocr. l. de *Sierilib.* XXII. 2. & apud Gal. com. 2. in *prognost.* Hipp. t. 35.

GRAVUS, *Marmor*, *Porphyrites*, marmor porphyreticus, rubeus, ad modum Purpuræ, cujus usus est in spontaneis rerum solutionibus, Ruland. & Iohnf. in *Lex.*

GRESSURĀ, πλῆξις, πλῆξις; vocatur locus inter duo crura medius, quo videlicet in diductione feminum, gressuum vicissitudines deambulando efficiuntur. Locus est medius inter anum & pudenda, cujus media pars *πείλαιον*, *Interfemineum* vocatur, eo quod duobus feminibus interjacet. Legitur apud Hippocr. 2. de *fract.* t. 70. 3. de *artic.* t. 90. Adde Gal. com. ad hæc loca & in 4. de *art.* t. 45. Jung. Fœf. in *Deion.* p. 515.

GRESSUS, βάσις, idem, quod *Ambulatio*. Gal. l. 3. de *V. P. c. 2*. Est igitur *Gressus* motionis species, quando animal transferendo universam suam molem pedibus ab uno ad alium locum transit, Joh. Alphonfus Borellus de *mou animal.* Part. I. c. 1. in principio.

GRIPHOMENOS, γριφόμενος, implicatus, revolutus, irretitus, à rete piscatorio γρίφος, aliis γρίπος dicto. Usurpatur de doloribus circa præcordia implicatis. Hippocr. 1. *Prorrh.* c. 3. t. 8. Vide Gal. *comm.* ad h. l. C. Hofmann. in *Notis ἀνευδραϊσ* notavit, alios γρειπόμενα, quosdam γρειπόμενα, alios γρεφόμενα, legere. Vide Fœf. p. 142. & Gorr. in *def. γρίφος* etiam quæstionem ænigmaticam tropice significat. Lang. l. 1. ep. 27. & l. 3. ep. 6.

GROSSUS, a, um, terminus barbarus, sed tamen in Pharmaceuticis & Chymicis usitatus, significans *Crassum*. Legitur & in *Th. Chym.* Vol. IV. p. 770. Apud Avicenn. discrimen habetur inter *Grossum* & *Viscosum*, quod illud indigeat dissolutione, hoc incisione & attenuatione, & ita differant, ut lutum à glutino. l. 1. fen. 4. doct. 5. c. 24.

GRUMA est *Tartarus vini*. Rul. in *Lex.*

GRUMUS, γρόμος, est liquidæ rei in unam massam concretæ & coagulatae frustum. Ad lac & sanguinem translata vox est medicis, imprimis Hippocr. frequenter de sanguine utus est concreto, 4. *aph.* 80. *Coac.* t. 123. l. 5. *Epid.* V. 5. Idem tamen etiam de excrementis usurpavit, v. g. bilis *grumo* l. 2. de *morb.* LXXIII. 2. de *urinis grumosis* 4. *aph.* 69. & *Coac.* t. 597. de vomitu *grumoso* t. 636. Hujusmodi concretio dicitur Latin. *Grumescencia*, Gr. γρόμωσις, Gal. c. 2. de *fract.* t. 16. Jung. Dieter. *Iatr.* n. 395. Hæc *Grumescencia* in sanguine est indicium & effectus acidi peccantis. Chymicis *Grumus* dicitur species pusillæ, sive pulveris crassioris ex succorum consistentium congerie coacervatus, qualis fit in dilutis & lixiviiis, in quibus crystallinorum granorum minuta congeries coagulando existit. Ita cum muria coquitur, fit *grumus salis*. Libav. *Synt. A. Ch.* l. 4. c. 3.

GRUS, γέγρανος, æquivocum est. Proprie notat animal volucre magnum, cujus descriptionem proximam usumque in cibis & medicina vide apud Aldrovand. l. 20. *Ornitholog.* c. 5. Adde Schroder. *lib.* 5. *cl.* 2. n. 56. Deinde significat piscis marini speciem *Glaudio* pisci congenerem, uti patet ex *Ælian.* l. 15. H.

An. c. 9. Tertio Lapidem quoque quendam Chymicis notare testatur Aldrov. d. l. §. *Æquivoca*, quamvis in nullo scripto Chymico reperire licuerit. Tandem & machinam sive instrumentum quoddam notat, quod & *Ciconia*, *Geranium* vocantur. Vide *Ciconia*, *Geranium*.

GRYGALLUS, *γρυγάλλος*, major & minor vocantur aves montanæ in Helvetiæ montibus repertæ, summx bonitatis carnem habentes, notante J. J. Wagnero *Histor. Helvet. Curios. sect. IV. Artic. 2. p. 199.* Jung. Aldrovand. *Ornitholog. l. 13. c. 8. & 9. ed. Bon. p. 69. seqq.*

GRYLLUS, *γρύλλος* proprie dicitur Insectum alatum vaginipenne, scarabæis potius, quam cicadis simile, focorum terrarumque acidarum incola, stridulo suo cantu sedulum, cujus descriptionem ulteriorem cum usu in Medicina vide in Aldrovand. l. 4. de *Insect. c. 2.* Schroder. l. 5. cl. 4. n. 104. Mustelam marinam Italis quoque *Grillum* dici, auctor est idem Aldrov. d. l. *Grillus* vel *Grilla* vocatur quoque *Vitriolum*, teste Ger. Dornæo de *Genealog. mineral. c. 16. Rul. in Lex. vocab. Gilla.*

GRYPALOPEX, *γρυπαλόπηξ*, cognomen quidem Satiri cujusdam apud Hippocr. l. 6. *Epid. f. 8. t. 52.* qui ex nimio seminis profluvio, vel gonorrhœa diurna & nocturna in tabem lethalem incidit. Potuit tamen fortassis ita fuisse appellatus, quod lumbis fuerit incurvis & dorso inflexo, ex tabe dorsali. *Ἀλώπεκες* enim dicuntur musculi dorſi inferiores ad lumbos sitū. *Foëf. Oec. p. 143.*

GRYPHIUS. Vide *Pes*.

GRYPHUS vocatur *Lapis Philosophicus* in *Th. Chym. Vol. IV. p. 727.*

GRYPOSIS, *γρύπσις*, generaliter dicitur *incurvatio*, aut inflexio, & restringitur ad *unguium aduncationem* e *Cœl. Aurelian. l. 2. acut. cap. 32.* quemadmodum & verbum *γρυπῶς* de unguibus usurpatur apud Hipp. 2. *progn. t. 60. Coac. t. 402. Foëf. p. 112.*

GRYPS, *γρύψ*, *γρύψ*, nomen avis peregrinæ, unde adhuc dubitatur, an in rerum natura detur? Legi poterit Aldrov. l. 10. *Ornithol. c. 1.*

GUAIACUM, *Guajacan, Fignum sanctum*, Gr. *αἰγιόχλον*, est Lignum urboris cujusdam exoticæ ex India allatum, cujus virtutes in lue Venerea curanda omnia reliqua simplicia alias commendata antecellunt. Fertur, Reges Castiliæ & Portugalliæ Ferdinandum, Johannem Henricum, & Emanueleum primum ex Australis Oceani insulis ad nos attulisse. *Lang. lib. 1. ep. 63.* Lignum & Cortex solent in usu vocari. Plura vide apud Schroder. l. 4. cl. 1. n. 161. Fr. Hofm. in *clav. ad h. l. Claudin. append. lib. de ingress. ad infirm. tit. de remediis generosioribus sect. 3.* De extractione *gummi Guajacini*, *Libav. Alchym. Pharmacent. c. 20.*

GUARINI sunt homines ex influenza cœli viventes.

tes, *Rul. & Iohnf. Meminit eorum Paracels. l. 5. de vit. long. c. 2.*

GUASSEM vocantur *Stigmata*, sive *Maculæ nigricantes*, de quarum cura vide *Avic. l. 4. fen. 7. tr. 2. c. 7.*

GUAVIL, id est, *Stellio*, species *Lacertæ marinæ*. *Rul. & Iohnf. in Lex.*

GULA, *είσφραγος, λαιμός*, vide *Lamos*, olim & *σμάχος* dicta. Veteres ita nominabant eam partem, quæ inter fauces & os ventriculi superius intermedia est. Aristoteles vero & qui post ejus seculum scripserunt, *stomachum*, quod nos *gulam* appellamus, vocarunt. Via est eorum, quæ cum devorantur, tum vomitione rejiciuntur. *Gal. l. 5. de l. Aff. c. 5.* Hippocr. meminit & descripsit *libell. de Anatomia, vel Rosfectione II. 13.* Pleniorum juxta partes descriptionem vide apud Anatomicos, & inter hos *Bartholin. lib. 2. Anat. c. 12.* *Willis Pharm. Rat. P. 1. f. 1. c. 2.* *Lang. existimat, Gulam* quoque vocari *φάρυγγα*, quæ tamen vox in genere *fauces*, & principium *œsophagi* & *laringis* potius significat, l. 2. ep. 43.

GULO, *Gulosus, γαστέριμαχος*, dicitur, qui *gulæ* nimium indulget. Vide *Gastrimargos*. *Gulo* est quoque nomen animalis voracissimi, in Suecia notissimi. *Helmont. tr. de magnetic. vuln. cur. n. 165.* *Aldr. l. 1. de quadr. digit. vivip. c. 11.* Historiam quoque illius animalis *Gulo* vernacule *Vielfras* dicti breviter scripsit *Apollon. Menabenus Medicus Insulæ in tractatu de Alce.*

GUMA, *Gumma*, est vocab. æquivocum. Vel enim est idem, quod *Mercurius, Argentum vivum*. *Guma gumi* oleum, sulphur coagulatum. *Guma paradisi, Auripigmentum. Guma cupri* est stillicidium *Veneris*. *Ruland. & Iohnf. in Lex. Gumma Philosophicum* vocatur fermentum illud compositum ex *Mercurio* & materia prima metallorum & oleo facta inceratione conjunctis. *Dorn. tr. de Artificio supernatural. c. 14. in Theatr. Chym. Vol. I. & plura Tom. IV. p. 77. 719. seqq. 987.* Quære in *Indice* plura. *Vol. V. p. 15.* *Gumma* quoque notat tumorem, vel tuberculum durius, plerumque indolens, in lue Venerea periosio adhærens, à materia viscida congelata & corrupta succi nervosi, aut potius lymphæ obortum, de quo affectu vide *Aquapend. tr. de operat. Chirurgic. tit. de Gummatibus*. Meminit & *Helmont. tr. Tumulus pestis. §. Præparata sedes.*

GUMMI, *γύμμι*, dicitur & *Gummis, Commis* in fœmin. *Rhod. in Lex. Scrib. & in not. ad Scribon. n. 72.* in genere ita dicitur *lachryma congelata concretæque*, sive liquor concretus in truncis arborum ipsam producentium, velut *resina* quoque in multis visitur, quæ *resinam* proferre possunt. Cæterum quod *Emplastice* sit potentæ, constat, *Gal. l. 7. de S. Fac. §. Gommi. Gummi simpliciter dictum* significat *Arabicum*, *Rhod. ad Scrib. n. 21. Gummata* vel sunt *Naturalia*, vel *Artificialia*. De utrisque vide *Schrod. l. 2.*

l. 2. c. 17. Naturalium resolutione succincte tradidit Iunken Chym. Exp. Cur. P. 1. f. 3. c. 7. p. 206. Artificialium extractio proponitur & à Libav. Alchym. Pharmacœut. cap. 20. Nec Chymici destituuntur Gummatibus. Ita Gummi legitur Joviale apud Schrod. l. 3. c. 14. Gummi crystallinum Mercurii *tr.* Ignis naturæ c. 35. Gummi Benedictum in Magisterio Lapidis Philosophorum. Idem Tom. II. Oper. p. 351. Gummi ad Podagram, Gummi Gamandæ &c. Vide supra Gamboidea. Ghitta Jemou.

GUMMI RESINÆ, vocantur concretæ arborum lachrymæ in oleo promptius, attamen & in aqua, licet difficulter solubiles. Schrod. l. 2. c. 20.

GUMMOSITAS, idem, quod Guma, vel Gumma. Forest. lib. 32. Obs. 19. in Schol.

GUNALGES, γυνάλγες, dicitur Hippocr. qui genium dolore conflictatur, l. 6. Epid. f. 4. t. 13.

GUR, terminus Spagyricus, cujus significatio ignota. Legitur Th. Ch. T. VI. p. 322.

GURGULIO, γουργυλιόν. Vide Columella. Gurguliones quoque vocantur insecta sive vermiculi in farina, uvis Corinthiacis atque passis geniti. Legitur hæc vox in Aët. Philosoph. Oldenburg. Ann. 1668. m. Jun. quamvis alias Curculiones dicantur. Vide Curculio.

GUSTABILIS, γεινός, dicitur de qualitatibus ad gustum pertinentibus. Gal. l. 2. de L. Aff. c. 8.

GUSTUS, γούσις, item Gustatus. Hujus vocabuli homonymiam jam olim indicavit Gal. l. de odor. Instrum. c. 1. in princ. Non solum earum rerum sensum, quæ in gustatum cadunt, sed etiam vim gustandi gustum appellant. Nimirum gustus, γούσις, active sumto vocabulo denotat speciem sensuum externorum quandam tactui plane similem: cujus organum sensorium omnium Doctorum consensu Lingua habetur, cui aliquatenus subobscurè tamen palatum & superior gulæ pars subserviunt. Quænam vero proprie pars linguæ primarium sit instrumentum, in eo nondum conveniunt. Varias sententias collegit Barthol. l. 3. Anat. c. 13. e quibus verosimillima videtur Malpighii & Fracassati sententia, papillas nerveas linguæ statuentium, in Exercitat. h. t. quam & confirmavit D. Car. Reygerus in not. ad Jac. Rul. de Bellebad Glossostomographiam, Ann. III. Ephemer. N. Cur. p. 569. Alias de hujus sensus natura egregie quoque & accurate scripsit Th. Willis An. Brut. P. I. c. 12. Helmontius alium gustum linguæ & alium stomachi esse scripsit *tr. Potestas medicam.* §. 27. Passiva significatione Gustus idem est, quod Sapor, de quo suo loco. Ita transferunt vocab. Scrib. Larg. n. 190. seq. Adde Rhod. in Lex. Scrib. Paracels. in Fragm. Med. & alibi.

GUTTA, γούτιον, γούτιον, æquivocum est. Proprie notat particulam minimam, sive stillam materiæ liquidæ, & ita refertur inter minimas menturas Pharmacœuticas; qua ratione ingredi solent liquores Chy-

mici nonnulli efficacissimi, v. g. olea quædam & spiritus, aut Sales liquidi. Gutta quoque vocatur Ros, Th. Chym. Vol. VI. p. 753. Gutta etiam sumitur pro Embrocha sive Sullicidio. Fallop. de Therm. aq. & mer. c. 13. Tom. I. p. m. 249. Tropice vocab. Gutta de quibusdam morbis dici solet, v. g. Apoplexia ita dicta fuit, quia creditum à nonnullis sanguinis guttam e capite ad cor delabi, idque suffocare. Dieter. num. 85. Parac. Paragr. l. 1. §. 7. Gutta serena vocatur affectus quidam oculorum, ubi visus est abolitus propter nervorum opticorum angustiam, nihilque vitii in oculis animadvertitur, nisi quod pupilla nigrior & amplior apparet. Gutta rosacea dicitur quoque rubedo in facie, similis illi, quæ tinctura est lepræ incipientis. Rul. & Iohnf. cujus causa sunt portiones lixiviosæ sanguinis coagulatae & stagnantes sub cute. Forest. lib. 2. Chirurg. Obs. 9. in Schol. & alii Practici.

GUTTALIS, rectius Gutturniformis, γούτιναιδής, dicitur Cartilago apud Barthol. l. 2. Anat. l. 11. p. 443.

GUTTATIM contabescere significat lente consumi, Linden. Ex. IX. §. 52. Sudor γούτιον, fluens, i. e. guttatim, est modulus exercitationum. Hipp. 6. Epid. f. 3. t. 8.

GUTTEO, id est, gumma, quæ est marinum. Rul. & Iohnf. in Lex.

GUTTETA est epitheton Pulveris de Gutteta dicti, cujus ex officinis Monspelienibus descriptionem exhibet L. Riverius Prax. Med. l. 1. c. 8. & novissime laudibus extollit Georg. Baglivus Med. Rom. L. 1. Prax. Med. c. 9. tit. de Dolore in genere, convulsione & moribus convulsivis p. m. 78. contra dolores capitis pertinacissimos & fere ad maniam accedentes. An fortassis à voce Gallica Goume, quæ inter alias significationes etiam convulsionem sive spasmodum denotat.

GUTTUR, γούγγυξ. Vide Arteria aspera, Larynx.

GUTTURNIUM, γούτιναιδής. Gutturniformis. Vide Artyanoides.

GUTTUROSUS, γούγγυλλος, vide Exechebrunchos.

GUTTUS dicebatur vas guttatim oleum fundens, quo post lavationem in balneo utebantur. Fumanell. de balm. mox à princ.

GYION, γύιον, Hippocr. significat vel totum corpus, uti patet ex l. de intern. affect. XI. 13. XXXV. 6. XXXVI. l. 7. vel membra majora, juxta Erotianum. Junge Foët. Oec. p. 143. Scribitur & absque solo v.

GYIOO, γύιοο, significat membra frango, enervo, dicitur de corporis & membrorum imbecillitate. Frequenti in usu apud Hippocr. 3. de R. V. l. A. t. 33. &c. Vide Gegyiomenus.

GYMNASION, γυμνάσιον, non solum locum significat Palastra quoque dictum, ubi se exercebant athletæ & alii, ut vult Dieterich, n. 162. sed & ipsum Exer-

Exercitium vel Exercitationem, uti patet ex Hippocr. l. 6. *Epid.* f. 1. v. 6. & f. 3. v. 8. *sec. Galen. Foët. d. l. Jul. Alex. l. 6. Salubr. c. 1. Vide Exercitatio.*

GYMNASTES, γυμναστής, dicebatur olim is; qui exercitationibus publicis, & loco, ubi fiebant, præerat. Callebat enim omnia exercitationum genera, & earum usum & modum noverat. *Gorr. in def. Lang. l. ep. 51.*

GYMNASTICA, γυμναστική, dicitur pars Methodi υγιεινῆς, sanitatem exercitatione conservans, de qua passim videatur Gal. *in libris de san. uerq̄d.* Sed est & alia ars athletic propria, sed magis vitiosa, quia plerunque extra naturæ limites progreditur, & qui eam callent, vocantur γυμναστικῶν, athletæ, quorum corporis habitus videtur quidem summe bonus, sed revera periculosissimus ex Hipp. l. *aph. 3.*

GYMNOCRITHON, γυμνοκρίθον, quasi *Hordeum nudum*. Latine *Scandella*, Cereale semen in Cappadocia proveniens, ut scribit Oribas. l. 1. *Collect. Med. c. 1.* forte id hordeum, quod decorticatum nascitur, & quod vulgo hordeum mundatum appellatur. *Gorr. Meminit Gal. l. 1. de Al. fac. c. 13. & Jul. Alex. l. 8. Salubr. c. 6. ut & in not. ad Gal. d. l. item in not. ad l. 6. de Sim. Fac. c. de Ægilope, ubi γυμνοκρίθον legitur.*

GYMNOS, γυμνός. *Vide Nudus.*

GYMNOSPERMOS, γυμνοσπέρμος. *vide Angiospermus.*

GYNÆCEIA, γυναικεία, muliebres purgationes sanguinis significat, cum menstruas, Hippocr. l. 6. *Epid. f. 1. v. 7. sec. Gal. & f. 8. v. 55. 56.* Dicitur etiam κωλυμένηα, ἰμμήνια. *Vide Menstruum*; tum partus purgationes 5. *aph. 28.* (ubi utraq̄ue intelligi possunt) *Coac. v. 513. 518. 522. 548.* Junge *Foët. d. l. Diet. n. 170. Vide Lochia.*

GYNÆCEUM, γυναικείον, interdum idem est, quod γυναικωνίτις, mulierum conclave, cujus meminit Gal. l. 1. *meth. med. c. 2.* Unde & olim Gynæceorum præfectas obseptrices plerunque fuisse, demonstrare conatur Rhodius *ad Scribon. n. 122.* Interdum vero γυναικείον à quibusdam dicitur *Stibium* sive *Antimonium*, quod eo mulieres decoris causa cilia illinerent. *Gorræus.*

GYNÆCOMANES, γυναικομανής, dicitur nimio & insano foeminarum amore captus. *Linden. Ex. X. §. 208.*

GYNÆCOMASTON, γυναικομαστόν, muliebris mammae & subjectæ additæque mammis pinguedinis auctio est præter naturam. Gal. *in def. muliebrum mammatum nimium incrementum.* *Castell. & Gorr.* Causa hæud dubie in copia succi nutriti chylosi excessiva consistit.

GYNÆCOMASTOS, γυναικομαστός; dicitur tumor mammillarum in viris p. n. adeo ut mammis mulierum

similes fiant. Est morbus auctæ magnitudinis. Gal. *in defn. Ingrass. com. ad Avic. de Turm. p. n. p. 375.*

GYNÆCOMYSTAX, γυναικομύσταξ; i. e. *Barba muliebris*, & ita dicitur pubes supra pudenda muliebria erumpens, quando pubescunt. *Rolfink. de part. genital. Part. II. c. 34.*

GYNANTHROPOS, γυνάνθρωπος, dicitur homo ex hermaphroditorum genere, qui foemini sexus genitale recte conformatum habet, virile non item, quemadmodum Androgynus vocatur masculinum sexum recte conformatum habens, uti e Domino de Val Riolanum notasse de *Hermaphroditis c. 12.* refert P. Zacchias *Quæst. Medico-Legal. l. 7. Tit. I. quæst. 8. n. 8.*

GYNE, γυνή, mulierem significat, estque nomen, quod ambitu suo tam conjugem foeminam, quam tejugem complectitur, quamvis rarius de virgine usurpetur. *Dieter. n. 171. Linden. Ex. IIX. §. 25. seq.*

GYPS, γύψ. *Vide Vultur.*

GYPSOS, γύψος, Gypsum, ita dicitur, quod ex lapidibus tostis & ambustis exprimitur. Cognata calcis res est, sed non est ita calidum. Differunt, quod calx relictæ humore aliquo acquirit calorem; Gypsum non accenditur. Duo sunt potissimum ejus genera: Unum *naivum*, seu fossile e terra, summitate potissimum illius, estque simile fere nitro, latis venis: Alterum *facilius* ex lapide albo, simile alabastro, cujus tamen varia sunt genera pro diversitate locorum; *Rul. & Johnf. De virtute Medica Gypsi lege Galen. l. 9. de S. Fac. h. 1. Dioscor. l. 4. c. 134. Ægin. l. 7. c. 3.* In specie vinum conservare, testatur I. Alex. l. 17. c. 6. *Salubr.* Hinc *Gypsata vina* accepta venenis omnibus contraria esse scripsit *Ardoyn. l. de venen. p. 34.* Nocet vero intus sumptum *Senn. Med. Pr. l. 6. part. 6. c. 2.*

GYRINUS dicitur apud Plin. rana recens nata adhuc quoad formam imperfecta nigra, oculo saltem & cauda insignis l. 9. *H. N. c. 51.* teste *Aldrov. l. 3. de Pisc. c. 61.* Verum contra Plinium animadvertit *Oliger. Jacobæus de Ran. & Lacert. c. 7. pag. 5. seqq.* per autopsiam persuasus, quod macula saltem nigra in ovulis racematim cohærentibus conspiciatur à ranis foeminis excretis; quæ macula progressu temporis in *gyrinum* permutetur; & fortassis si Etymologiæ aliquid tribuendum, nomen γύριος à γύρος orbis descendens, competeret ipsi maculæ vel globulo nigro cum primo ranarum rudimento in ovulis observato.

GYRIS, γύρις, id est, pollen ex farina, qui amylo virtute sua respondet. *Ægin. l. 7. c. 3. h. 1. Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 3. Moschion. de morb. mul. c. 136. Gorr.*

GYROFALCO, γυροφάλος; nomen avis rapacis ad falcones pertinentis, cujus descriptionem & usum vide ap. *Aldrov. l. 7. Ornithol. c. 3.*

H.

HABENA, *τελαμὸν*, ad instrumenta Chirurgica refertur, & significat speciem vinculi, quo vulnerrum labia contrahuntur, & vices futuræ sustinet. Legitur apud Gal. 2. de iis, q. in med. t. 8. fm.

HABEO, *ἔχω*. Vide *Echo*.

HABILIS, i. e. dispositus, commodus. Ita Corpus *habillimum* quadratum vocatur, neque gracile, neque obesum. Celsus l. 2. c. 1. Jung. Pantin. not. ad h. l.

HABITATIO, *οἰκίσις*, locum, in quo commorari & vivere solemus, significat, id est, *domicilium*. Pertinet inter τὰ ἔξωθεν, quæ etiam consideranda sunt in Medicina, ex Gal. c. 1. aph. 1.

HABITUDO, *κατάστασις*, vide *Catastasis*. *Constitutionem* corporis vel bonam, vel malam significat. Gal. l. de opt. corp. constit. & l. de opt. habitu.

HABITUS, *ἔξις*, variis gaudet significationibus; etiam in foro Medico. In genere notat *constitutionem*, vel *habitudinem* corporis, aut alterius alicujus rei constantem & perennem sive firmam, cui opponitur *ἀσθένεια*, *Dispositio*. Gal. ad *Thrasylul.* t. 12. & l. de opt. habitui in princ. quæ *ἀσθένεια* etiam vocatur *χρῆσις*, de quo suo loco. Deinde significat corporis & partium constitutionem sive *habitudinem*, *structuram* & *compositionem*, qua ratione dicitur corpus esse *habitus* densi, rari, solidi, compacti, laxi. Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 31. & 40. Galen. in comm. Est vero corporis habitus duplex: *Bonus*, Gr. *ὑγιής*, & *malus*, *καχεξία*. Vide *Euexia*, *Cachexia*. *Habitus*, *ἔξις*, etiam sumitur pro membrorum vincitorum *habitu* & *figura*, sive constitutione post deligationis tempus, & huic *θέσις*, *positio*, situs opponitur. Hipp. 3. de iis, q. in medic. t. 21. Gal. in comm. ad h. l. Adde Foëf. *Oecon.* p. 218.

HÆDES, *αἴδης*, infernus. Vide *Orcus*.

HÆDID, id est, *ferrum*. Rul. & Johnson, in *Lex.*

HÆDROS, *αἰδρός*, significat *uberem*, *largum*, *abundantem*; & dicitur de homine bene nutrito, crasso, pingui, adulto. Hippocr. l. de genitur. IV. 9. de pulsu largo, Galen. *def. med.* cui opponitur *ἰχνός*, *gracilis*; de diætâ vel victu largiore & pleniori, 1. aph. 5. & 7. de purgatione fortiori, 4. aph. 9. Jung. Dieter. n. 7. & C. Hofm. com. in Gal. de V. P. n. 855. seqq.

HÆCCEITAS, *Scoto* dicitur *quinta essentia* Chymicorum, sive *essentia specifica*, *principium vitale activum*, cujus virtute medicamenta operantur. Libav. *tr. de igne naturæ*, c. 25. fin.

HÆMA, *αἷμα*, Græcis vocatur *Sanguis*, liquor ille vitalis, & naturæ nostræ familiarissimus, de cujus origine, generatione, motu circulari, fermentatione, usu & examine, quoad statum secundum & præter naturam, passim in scriptis veterum & recentiorum *Casselli Lexic. Med.*

tiorum Medicorum quamplurima leguntur. Apud illos imprimis Hipp. Gal. & Avic. nunc *sanguis* sumitur pro omni in venis concluso succo, h. e. massa liquida e quatuor humoribus pituita, utraque bile, flava & atra, & sanguine strictè dicto constante; nunc strictè pro quarta ejus parte reliquis tribus e directo opposita. Enimvero cum illa opinio jam dudum propter varias absurditates, quibus scætet, absoleverit, præstat, recentiorum scripta consulere, præsertim Thomæ Willis *Exerc. de Febribus cap. 1. & 2. seqq.* Gualt. Charlton. *Exerc. Oecon. Anim. IV. V. D. D. Maur. Hoffmanni Synops. & Prudent. Medic. Notas nostras in Jessenii Judicium de Sang. V. S. misso*, & alios plures, quamvis nec in his omnibus cuncta applausum mereri, Adrastea cogat fateri, præsertim quando statuitur, universam Medicinam dependere ex sanguinis sec. & p. n. cognitione, qua hypothesei & morborum exteriorum plerorumque cognitio & curatio e foro Medicinæ excludi, & interiorum quoque plurium à succo nervoso, spiritibus, flatibus, quin & excrementis immediate dependentium tractatio magis obscurari, quam illustrari videtur. Nobis hac vice sufficit, ex veris principis & neotericorum monumentis hæc annectere descriptionem sanguinis Physiologicam: Sanguis est humor vitalis, sive substantia in brutis & homine fluida, e particulis diversis activis & passivis constans, rubicunda, primum in conceptu ex colliqumamento seminali producta, & succetive virtute flammæ, sive spiritus vitalis multiplicata, & ex chylo quotidie accedente continuata, & ita cum ad individui conservationem, tum ad speciei propagationem destinata. In resolutione Chymica sanguinem promerere Aquam, Spiritum, Sal volatile, Oleum & sal fixum, præter alios demonstravit etiam Iunken, *Chym. Exp. Cur. P. 1. f. 2. c. 1. p. 74. seqq.* An vero talia sint propterea pro principis constitutionis habenda, non est hujus loci ventilare. Sanguinis Anatomiam Physicam exhibet etiam D. Gothofr. Bidloo *Tab. Anat. XXIII. fig. 16.* & globosâs vesiculas, fibrillas, massulam striatam ovi albumini similem monstrans. Potus sanguinis calentis contra epilepsiam merito suspectus habendus. Tropice & abusive quoque vocabulum *sanguis* dicitur de vegetabilibus & mineralibus. Dornæus de *transmut. metallor. o. 17.* Ita Sanguis Draconis Arabibus Medicis est succus Anchusæ. Fallop. de *Metall. S. fossil. c. 36. Tom. I. p. 343.* Sanguis Satyrii (visiose Satyrionis) est liquor sanguineo colore ex radicibus Satyrii cum pane piltis, & longa digestionem quasi in oleum sanguineum liquefactibus. Johnson, in *Lex. Sanguis Antimonii* legitur apud Libav. *Syn. Arc. Chym. l. 8. c. 22.* Sanguis viri ruffi est Sulphur marcasitæ. Libav. de *igne natur. c. 20. & Apocal. Hermet. part. prior. c. 15.* Johnf. Sanguis duorum fratrum est sanguis draconis vena terræ. In magisterio lapi-

dis Philosophici Mercurius quoque Sanguis dicitur Philosophorum, Libav. *Synt. A. Chym. l. 7. c. 8.* Ger. Dornæus *tr. Artific. supernatur. c. 5.* ubi quidem variis epithetis ænigmaticis insignitur, v. gr. Sanguinis Leonis, ruffi, viridis, Medusa &c. Vide Libav. *Tom. II. operum*, & quære in *Indice*.

HÆMALOPS, αἱμάλωψ, proprie dicitur cruenta suffusio in oculis ex plaga, ictu, effuso nimirum sub locum læsum sanguine oborta, Gal. *l. 4. de C. M. S. L. c. 8.* & *l. de fac. parabil.* Unde & Archigenes dicebat, *Hæmalopa* idem esse malum cum *Hyposphagmate*, atque etiam in omni alia parte contingere posse, præterquam in oculo. Dicitur autem αἱμάλωψ quasi αἷμα ἐν ὀφθαλμῷ. In latiori vero significatione sumsit Hippocr. pro omni Sanguine concreto, & veluti sugillato, *l. de natur. puer. IV. 29. XV. 6. Coac. t. 553. Dioscor. l. 2. c. 95.* ubi αἱμάλωπις legitur. Jung. *Foëf. Oecon. p. 10.*

HÆMASSO, αἱμάσσω, significat sanguinare, cruentare, sanguinem profundere. Legitur de gingivis apud Nonum de *M. P. C. c. 113.* & *114.* αἱμασόμενα ἔλα, i. e. cruore suffusa gingivæ. Dicitur & ἔξαίμασσω. *Linden. Ex. XIII. §. 463.*

HÆMATEROS, αἱματηρός, id est, sanguineus. Dicitur alias ἡματῆρος, vel ἑναίματος. *Linden. d. l. §. 449.* Ita *δυσεντερία αἱματηρά* vocatur, quando sanguis evacuat per intestina absque exulceratione. *Galen. c. 5. aph. 65. Sanguinea* Chymicis quoque dicitur *Nurum*. *Rul. Iohnf.*

HÆMATIA, Hæmation, αἱματιά, αἱματίαι, est epitheton *Gari* sive liquaminis cujusdam subrubricundi, ex intestinis piscium, cæterisque, quæ abjicienda essent, sale macerati parati. *Lat. dicitur Sanguiculum. Lind. Ex. IX. §. 69.*

HÆMATICOS, αἱματικός, sanguineus dicitur de partibus, quæ ex sanguine primum credebantur constitutæ, *Linden. Ex. XIII. §. 446.* Vid. *Sanguineus*.

HÆMATINOS, αἱματινός, sanguineus, dicitur de iis, quæ à sanguine sunt colorata, tanquam à causa. *Lind. d. l. §. 447.*

HÆMATITES, αἱματίτης, nomen est lapidis, vel glebæ duriusculæ & mediæ naturæ inter terram, lapidem, & metallum, ita dictæ, vel quod colore sanguinem æmuletur, vel quod sanguinem sistendi vim obtineat. De cujus speciebus & usu vid. *Gal. l. 9. de S. Fac. Schrod. l. 3. c. 8. n. 9.* Fr. *Hofm. in Clav. ad h. l. Andr. Chioccus in Musf. Calcular. sect. 3. p. 269. seqq. 403.* Arab. *Sedeneg.* *Rul. & Iohnf. in Lex. Parac. negat* quoque esse lapidem, sed potius lutum coagulatum, *l. de morb. Tartareis c. 4.* *Hæmatites* quoque vocatur *Lapis Philosoph.* *Th. Chym. Vol. II. p. 727.*

HÆMATITINOS, αἱματινός, Epitheton *Collyrii* cujusdam ap. *Gal. d. l.* quod ex lapide *Hæmatite* paratur. Alias & *Tartarus Hæmatitinus* legitur apud *Parac. d. l.* qui facilius resolvitur, quia instar lapidis non induruit.

HÆMATITIS, αἱματίτις, sanguinaria, est epithet-

ton venarum sanguinem vehementium. *Hipp. l. de morb. sacr. XVI. 28.* qualis si intumuerit, vocatur *ἡμοδιδύσις αἱματίτις*, *l. de Hæmorrhoid. III. 12.* ubi & simpliciter *ἡμοδιδύσις* appellatur.

HÆMATOCELE, αἱματοκύλη, & in specie, αἱματίμφορος dicitur species *Herniæ*, juxta *Ingraffiam*, quæ à sanguineis portionibus occlusis oritur. *Comm. in Avic. de Tum. p. n. p. m. 254.*

HÆMATOCHYSIS, αἱματόχυσις, effusionem vel profusionem sanguinis præcipue spontaneam, qua criticam qua symptomaticam, significare videtur, & ita idem est quod *Hæmorrhagia*. Legitur vero aliquoties apud *Th. Willis præsertim in Phavm. Rat. P. II. Sect. III. c. 1.*

HÆMATODES, αἱματώδης, sanguineus, cruentus; idem, quod αἱματηρός.

HÆMATOPHLOEBOSTASIS, αἱματοφλοεβόστασις, dicitur sanguinis suo impetu exundantis ac intumescens suppressio, *Gal. in exeg. dist. Hipp.* quasi dic. αἱματόφλεβῶν στάσις. De hujus vocis varia scriptio vid. *Foëf. p. 11.* De affectu vero ipso *Junge Bonet. Anat. Pract. l. 1. sect. 1. Obs. 1. Schol. p. 2.*

HÆMATOSIS, αἱματώσις, sanguificationem significat, cujus rationem pete ex descriptione sanguinis. Vide *Hæma*. *Junge* Autores *ibid.* citatos.

HÆMOCERCHNOS, αἱμώκερχνος, exponitur bifariam ab interpretibus. Vel enim dicitur de sanguine excreto per os cum stridore quodam in faucibus, *Gal. in Exeg. voc. Hipp.* vel de excretis cruentis, sive sanguine perfusis, sed siccis; κέρχνος enim & stridorem & Atticis sicco significat: *Erotian. p. 12. Conf. Gal. in Lex. Hipp.*

HÆMODIA, αἱμώδια, est affectus, qui dentes gingivalque infestare solet, cum quispiam & austeros & acidos cibos ingesserit, adeoque dentium quidam quasi stupor cum dolore conjunctus inde sequitur, qui portulacam manducatam mederi experientia probat, *Gal. l. 2. de L. A. c. 6.* Legitur & apud *Hipp. l. 2. Prorrhæ. XXXV. 11. l. 2. de morb. XVI. 7.* Verbum quoque αἱμώδιον ipsi in utro fuit, i. e. dentes obstupescere, *l. de Humor. IV. 6. lib. 2. de morb. LIII. 7. LXXI. 11. l. de int. aff. VII. 14.* Sunt & qui τῆς αἱμώδιας nomine omnem simpliciter dentium dolorem intelligunt.

HÆMORHOBUS, αἱμοφόβος, i. e. sanguinem mittendi timidus, *Gal. l. 9. de meth. med. cap. 5. circa fin.*

HÆMORPTYICUS, αἱμορπτύικος, id est, qui sanguinem sputo per os ejicit, *Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 4.* sive vomendo, sive tussiendo, sive screando, sive simpliciter expuendo, *l. 4. de L. A. c. 4.*

HÆMORPTYISIS, αἱμορπτύσις, dicitur symptoma retinendi excreti, h. e. sanguinis per os ejectio, ἀναγωγὴ τῆς αἱμῶτος, *Gal. l. 7. de C. M. S. L. cap. 4.* Aliquando est symptoma pestis aëreæ. *Parac. tr. 2. de pestil. c. 1. de curat.* Observationem *Hæmoptyses* sine tussi, vide in *Ephem. N. Cur. Ann. II. Obs. 45.* Quod *Hæmoptysis* non semper periculum *Phthiæos* conjunctum habeat,

habeat, testatur Observatio D. Joh. Henr. Brechtfeld in *Act. Hafn. Vol. I. Obs. 105. p. 196.* cui plane similem (exceptis periodis, quæ in nostro subjecto non fuerunt statæ, sed incertæ) in quodam Studiofo *δμωνύμω* & nos notavimus, feliciterque curavimus. Perperam scribitur aut pronunciat *Hæmoptosis* & *Hæmopticus*.

HÆMORRHAGIA, *αιμορραγία*, generaliter significat sanguinis profusivum copiosum, largum, quacunque ex parte effundatur; *δὸς τῆς ραγῆναι*. Vide *Diet. Iatr. n. 20. 21.* Huc pertinet locus 6. *Epid. s. 4. v. 9. & 4. aph. 27.* ubi verbum *αιμορραγεῖν* legitur. Specialiter dicitur de ea, quæ per nares fit, sanguinis profusione. Ita accipitur passim apud Hipp. 1. *Prorrhet. com. 3. v. 37. seqq. pluribus*, & passim in *Epidemiis*. Vide *Foëf. p. 12.* Est vero *αιμορραγία* alia critica, & cum sanitatis commodo, alia symptomatica & noxia. Causa omnis consistit in aliqua solutionis continui specie, sive *ἀνατόμωσις*, sive *διαπίδησις*, sive *διάρρωσις* fuerit, de quibus singulis in suis locis. Dicitur & *αιμορραγία*, Hippocr. *Coac. v. 632.* Unde & *αιμορραγίος* sanguinis eruptionem efficiens, 5. *aph. 24.* quamvis & Gal. *αιμορραγίος* legerit. *Diet. n. 22.*

HÆMORRHOIS, *αιμορροίς*, strictiori & frequentiori usu Medicis significat profusivum sanguinis ex venis, quæ sunt in ano. Hipp. 1. 3. *aph. 30. l. 6. aph. 12. 21. & alibi.* Interdum vero saltem tumorem illarum venarum absque sanguinis eruptione denotat, quem paulo superius *αιμορροῖδα κωνδύλωδι*, ἢ *κωνδύλωσι* vocari notavimus. Latinis appellantur *Hæmorrhoides cæcæ*, ad differentiam fluentium, quæ *apertæ* vocantur. Aliquando & ipsæ venæ in ano *Hæmorrhoidum* nomine veniunt, quæ alias *Venæ Hæmorrhoidales* vocantur Anatomicis, & de his vide *Barthol. libell. 5. Anat. c. 4.* Profusivum *Hæmorrhoidum* est vel criticum & salutare, quod & hyperbolice Germanis vocatur *aurea vena*, *die güldne Ader*; vel symptomaticum & periculosum. Plura de hoc argumento lege apud *Diet. n. 23.* De *Hæmorrhoidibus* morbofis integrum libellum scripsit Hippocr. *h. tit.* Plane abusive vocavit *Hæmorrhoides* narium excretentias carneas p. n. in naribus *Valescus de Taranta*, easque duplices vel, albas; molles & doloris expertes, vel duras, rubras & fuscas constituens. *Philon. Pharmacent. l. 2. c. 56. in principio.*

HÆMORRHOSCOPIA, *αιμορροσκοπία*, h. e. sanguinis effluxi inspectio & contemplatio; qui terminus inepte fictus legitur ap. *Helmont. tract. Scholar. Humorist. Pass. Decept. c. 1. n. 51.* ubi *deceptoriam* vocat illam artem, nec absque verisimilitudine, siquidem & experientia confirmat, ariolatores & cruoris inspectores sæpe falli & fallere, præsertim qui vulgari, vana, & superstitiosa tabula *Hæmorrhoscopix* etiam Calendariis quibusdam adjungi solita utuntur.

HÆMORRHUS, *αιμορρῆς*, contracte pro *αιμορροῖς*; primo est epitheton vasorum ampliorum & insignium, quæ aperta magnam sanguinis copiam profundunt. Hipp. 2. *de fractur. v. 24. l. de Venis X, 1. 2. 3. XIX. 5.*

l. de Hemorrhoid. IV. 8. l. de Affection. XXX. 9. 10. l. 1. de morb. III. 4. VII. 21. &c. Vide *Foëf. d. l.* Deinde est nomen serpentis venenosi, qui & *Lucano Hæmorrhois* in foemin. dicitur, cujus morsu multus sanguis prorumpit. *P. Æginet. l. 5. c. 16. Forest. l. 30. Observ. in Schol.* Hujus serpentis descriptionem vero prolixius tradit *Aldrovand. de dracon. & serpent. l. 1. c. 5.*

HÆMOSTASIA, *αιμοστασία*, significat sanguinis stagnationem & motum à copia impeditum, & legitur apud *Theophil. Bierling. in Thesuro Medico Pract. p. 1107.* quamvis in nullo alio autore Græco reperire licuerit.

HÆREDITARIUS, vide *Hæreditarius*.

HÆRESIS, *αἵρεσις*, sectam significat h. e. peculiarem aliquam in arte, vel scientia præceptorum & fundamentorum rationem. Ita in Medicina tres potissimum Sectas occurrere docuit *Galen. l. de opt. secta c. 7.* & alibi, *Dogmaticam*, *Empiricam*, & *Methodicam*. Neque hodie ars Medica destituitur sectis & sectariis, quamvis facile ad illas tres referri possint, v. g. *Chymica* & *Helmontiana* ad *Empiricam*, & *Compendiaria* Medicina ad *Methodicam*. Enimvero consultius est, non te addicere uni sectæ. Non ambitio unius sectæ indelebile malum est, *Galen. l. 1. de fac. natur. c. 17.* & uni sectæ additi facile mentiri solent, *l. 3. de L. Aff. c. 2.* Circa Anatomiam quoque hodieque sectæ occurrunt, v. gr. de *Bilis succi Pancreatici* usu singulari, &c.

HAGER, *Hagiar*, Arab. i. e. *Armenius lapis*, de quo supra suo loco.

HAGIOXYLON, *αγίοξύλον*. Vide *Guajacum*.

HAL, dicitur *Sal. Rul. & Iohnf.*

HALATION, *ἀλάτοι*, dicitur medicamentum ex sale confectum, purgandi vim habens. Constat ut plurimum magna salis portione cum purgantibus, scammonio, lathyridibus, epithymo, ut & aliis tenuium partium simplicibus, cujus formulam tradit *Ægineta lib. 7. c. 5.* Usus est cum cibus, sicut salis, aut mane etiam aliquo liquore dilutus jejunis certa mensura exhiberi potest. *Gorræus.*

HALCHEMIA, vocatur Artificium vel ratio solum fusilem præparandi, *παρὰ τὸν ἀλα χεῖν*. *Libav. Alchym. Pharmac. c. 6.*

HALCYONION, *ἀλκυώνιον*, est spuma maris concreta admixtis sordibus tenuissimis. Ita dicitur ab *Halcyonibus* avibus, quæ ex spuma innatante nidos effingunt. De quibus avibus, ut & *Halcyonio* vide prolixè *Aldrov. lib. 20. Ornithol. c. 60. Schroder. lib. 5. cl. 2. n. 44.* Quinque genera *Halcyonii* refert *Diosc. l. 5. c. 136.* & ex hoc *Ruland. & Iohnf. in Lex.* *Theophrastus Halcyonium* purmicem esse scribit. Hodieque *Halcyonia* minus sunt usuata, unde nolumus esse prolixiores.

HALEC, *Halex*, *Alec*, *μαῖνις*. Vide *Harengus*.

HALELEON, *ἐλλειών*, dicitur oleum salis mixtum; & sal ex oleo diligenter tritus, quo in laxis articulorum doloribus utitur *Galen. l. de facil. parabil. c. 23.*

cea remedio confirmandis articulis idoneo, annotante Foëſio *Oecon. p. 27.* Hoc nomine etiam exornavit Ol. Borrichius succum sulphureum rubei coloris inflammabilem una cum cubicis salinis crystallis per processum destillatorium aquæ nivalis, vel pluvialis productum, de quo processu legatur laud. Autor in Hermetica & Ægyptiorum sapientia vindicata contra *Conring. l. 2. c. 7.*

HALES, ἄλης, ἄλης, significat *conferturn*, coacervatum, *cumulatum*. Frequenter occurrit apud Hippocr. præsertim neutrum ἄλης, v. g. *l. 1. de Morb. X. 50. XII. 2. XXX. 24. l. 2. II. 10. IX. 2. l. 4. XXV. 14. Coac. 2. 300.* & in plurimis aliis locis, quæ collegit Foëſ. p. 28. Hinc descendit verbum ἀλιζομαι, quod colligi, coacervari significat, & non minus Hippocr. usitatum, v. g. *Coac. 2. 339.* & alibi sæpissime, & adverb. ἄλης satis, cumulate.

HALIÆTUS, ἁλιαιτός, nomen volucris rapacis. Lat. *Aquila marina*, Accipiter marinus, qui circa mare, & in litoribus & oris piscibus & aquatilibus insidiatur, cujus descriptionem s. usumque in cibo & Medicina vide apud Aldrov. *l. 2. Ornithol. c. 3.*

HALICA, pro *Alica*, ἁλιδος. Vide *Alica*. Occurrit cum aspiratione apud Scribon. Mercurialem, & alios.

HALICES dicuntur Pandiculationes post somnum. Avic. *l. 1. Fen. 3. doct. 2. c. 13.*

HALIEUTICON, nomen Emplastri, quod duplex habetur apud Aëtiū *l. 15. cap. de Emplast. discussoriis* & *attractoriis*. Gorr.

HALIMAR, id est, *Cuprum*. Rul. & Iohnf.

HALINITRON, ἁλινιτρον, i. e. *salnitrum*. Fr. Hofmann. *in clav. ad Schr. p. 3.* Gorræus descripsit, quod sit succi concreti species, acris, falsi, subamari, rari, tenuis, levis, & aërei, qui facile in pulverem solvi potest, & ignem concipere, & in ignem mutari. Ex eo pulvis tormentarius paratur, ad excutiendos globos ferreos & plumbeos. Ubique fere *salpetrum* vocatur. Abstergit, & vires non valde à nitro dissidentes possidet, etiam si ab amaro & verò illo Nitro multum differat. Hæc Gorr. Libavii vero ex Paracelso duplex *Halinitrum* statuit, unum animale ex lotiis hominum & bestiarum in terra natum, inque ea coagulatum in corpus: alterum minerale, quod *Petræum*, sive *Salem petra* nominat. Plura de *Halinitro* vide apud illum *Apocal. Herm. pari. pr. c. 7.* Modum purificandi tradit *Synt. Arc. Ch. l. 7. c. 32.* & 4. Vide *Nitrum*.

HALISCOMÆ, ἁλισκομαί, capior, teneor. Dicitur de iis, qui lentis morbis & chronicis infestantur. Hippocr. *5. aph. 70.* Gal. *in comm. Dieter. n. 41.*

HALITUS, ἁλιτρούς. *Haliuofus*, ἁτρωδής. *Halius* idem est, quod *Vapor*, estque humor attenuatus, describente Gal. *l. 1. de sympt. caus. cap. 6.* *Haliuofus spiritus*, ἁτρωδής πνεύμα, idem, quod *Flatus*, 3. de sympt.

caus. c. 3. & *l. 14. meth. med. c. 7.* Vide *Flatus*. Sumitur & aliquando latius, comprehendens & exhalationem humidam, quæ vapor, & siccam, quæ *Fumus* vocatur, Gal. *c. 3. de humor. 2. 13.* Vide quoque *Exhalatio*, *Vapor*. Alimenta *haliuofa* dicuntur, quæcunque per cutem foras exhalare apta sunt. Gal. *l. 8. meth. med. c. 2.* Vocantur alias *Diaphoretica*.

HALLE, ἅλη, i. e. *salus*. Dicitur de sanguine à circumferentia & partibus externis ad interiora recurrente in horrore & tremore. Hippocr. *l. de flatib. XI. 7.* Foëſ. *Oec. p. 30.*

HALLERON, *Halereon*, juxta Hermetem vera *Aquila* est. Parac. Scholiis in *l. de grad. & compos. l. 4. c. 6.* Iohnf. *Lex. Chym.*

HALLUCINATIO, παρῆασις, vide *Parorasis*.

HALMA, ἅλμα, idem, quod ἅλη, *salum* significat. Vocatur & Gr. πιδνωμα. Et Hesychius scribit, ἅλμα vocari primam foetus in utero agitationem & commotionem. Foëſ. *p. 32.*

HALME, ἅλμη, significat *Muriam*, quæ est nihil aliud, quam aqua falsa, in qua res condiuntur, ut melius conserventur. Tres ejus summæ differentiæ recensentur à Gorræo. Prima est *muria* valde diluta, in qua etiam caseus mollior demergitur, & in qua sal coniectus adhuc liqueſcit. Secunda est *muria* temperata, in qua nec sal amplius liqueſcit, nec caseus mergitur. Tertia est *omium* falsa, ita, ut plurimum salis, minimum aquæ insit. Ab ἅλμη, *muria*, vocantur olivæ ἁλμῶδες, i. e. *muria conditæ*, sicut ἁλνυμῶδες eæ dicuntur, quæ suo oleo innatant, quamvis Græci hos terminos haud raro confundant, uti videtur fecisse P. Ægin. *l. 1. c. 81.* Vide *Muria*.

HALMYRAX, ἁλμυραξ, est *Nitri species*, quæ sua sponte ex terra efflorescit, & extra terram reperitur, vel in convallibus, & campis, vel in lacu. Et per ætatem canescunt convalles apud Medos, ut Plinius scribit *l. 31. H. N. c. 10.* Sic autem dicitur partim ex sapore, quem habet subsalsum, partim ex eo, quod e terra erumpit. Gorr.

HALMYRIS, ἁλμυρίς, in genere notat *salsuginem*, Hipp. *l. de humid. usu VII. 8.* In specie nomen *Brassica* est, teste Gorræo.

HALMYRODES, ἁλμυρώδης, *salsuginosus*. Est Epitheton quarundam febrium apud Hippocr. *6. Epid. f. 1. t. 29.* quo tangentibus pruritus quandam excitant, perinde atque à sale & aliis corporibus falsis. Unde & cutis δερμα ἁλμυρώδες vocatur *ibid. f. 6. t. 12.* Excretio quoque *salsuginosa* cum alvi perturbatione occurrit. *Coac. 2. 641.* Aliquando legitur ἁλμῶδες, quod idem est, ac ἁλμυρώδες, *l. de humid. us. XI. 8.* & *l. 7. Epid. XIV. 9.*

HALO proprie dicitur circulus ille candicans circa solem aëre vaporibus nebulosis referto apparens, uti constat ex Meteorologicis. Unde translatum nomen ab Anatomicis, *Area rubra* utrique papillam mamma-

rum

rum ambiens Halo quoque vocatur. Apud Bartholinum dicitur *Areola l. 2. Anat. c. 1. p. 326.*

HALOSACHNE, ἁλοσάχνη, pro ἁλὸς ἄχνη, *salis spuma*, quæ est spumosi maris lanugo, sive ramentum in exilibus petris inventum, ut scribit Dioscorides *l. 5. c. 127.* estque nativi salis species ad mare geniti ex spuma maris exiccata. Virtus quoque salina, de qua Gal. *lib. 11. de S. Fac. fere in fine.*

HALOSANTHOS, ἁλοσάνθος, pro ἁλὸς ἄνθος. Galen. *d. l. salis flos*, quid proprie sit, non satis certum esse scribit. Gorr. Dioscorid. docet *d. l. c. 129.* ex flumine Nilo defluere, & lacubus quibusdam innatare; crocei coloris, & odoris ingratoris. Georg. vero Agricola hunc non *storem salis*, sed *storem maris* esse docet, quamvis *storem salis* non describat.

HALS, ἅλς, *Sal*, quamvis, quid vulgo significet; etiam pueris notum esse videatur; in foro tamen Medico valde æquivocum, obscurum, & intricatum est nomen, ita, ut, si omnes de *Salis* significatione opiniones vellemus proponere, integro tractatu opus esset & volumine. Vulgaris acceptio *Salis* est de corpore quodam minerali, in aqua solubili ac denuo in salinam crystallinamque formam coagulabili. Et ita *Sal* duplex est: *naturalis* & *artificialis*. Illius species primariæ sunt, *Sal commune*, *Gemmæ*, *Nitrum*, (hæc vocat *salia muriatica naturalia* Jac. le Mort *Chym. Med. Phys. c. 13. p. 130.*) *Alumen*, *Ammoniacum*, *Vitriolum*, quorum historiam, usum, præparandi modos, & alia vide apud Schroder. *l. 3. c. 20.* Frid. Hofmann. *clav. ad h. l.* & in hoc *Lexico* suis sub literis initialibus. *Artificialium* materia triplex est, *vegetabilis*, *animalis*, & *mineralis*, quorum salium tantus est numerus, ut non liceat omnes recensere. Videatur Schroder. *l. 2. c. 79.* Hofm. in *clav. Rolf. Chym. lib. 5. sect. 1. per tot.* Libav. & alios Practicos. In specie de *Sale Auri* placet iudicium Blæcardi, quod sit potius particulæ *Salis* quam auri. Præparatio videatur in ejus *Chymia vernacula c. 5. §. 16.* *Sal Panis* apud Mesuen *fol. 78.* vocatur *Sal* culinarius ad cibos, quemadmodum vulgo panes vocant saccharum in formas fufum. Dividuntur *Salia* artificialia in *essentia* & *cineritia*: item in *volavilia* vel *fixa*. *Sal essentielle* quid sit, vide *Essentiale*. Chymicis vero & recentioribus Philosophis *Sal* accipitur pro simpliciori corpore & principio corporum naturalium universali & essentiali, sine cujus præsentia corpus consistere, & perfecte mixtum corpus dici nequit. De qua significatione legatur Willis *Ex. de ferment. cap. 2.* & Joh. Joach. Becher. in *Oetip. Chymic. Tit. II. §. 1. 2. seqq.* Consistit vero in corpusculis minimis variam figuram angulosam obtinentibus & proinde penetrandi incidendique vi pollentibus. Corpuscula illa esse duplicia, *acida* & *alcalina*, communis fuit hætenus Chymicorum sententia, quam etiam arripuit Lunken *Chym. Exp. Cur. P. 1. f. 1. c. 1. p. 15. seqq.* quamvis alii sint negantes *Alcali* naturaliter inesse corporibus naturalibus

acti; sed artis opera saltem produci. Nos item hæc non facimus nostram. Missos quoque facimus ingenii lufus, quos Helwigius de *Sale Naturæ* prodidit in suo Introitu ad *Physicam*. A *salini* illius principii bona constitutione sanitas, corruptione morbi deduci solent. Medicamentorum quoque vires pleræque *salino* principio acceptæ referuntur. Impugnare tamen universalityatem hujus opinionis non dubitavit Fr. Hofm. in *Clav. negans*, ad omnium corporum naturalium constitutionem *salem* tanquam principium concurrere, quia multa dantur *salis* expertia, *l. 1. cap. 11. & l. 2. cap. 79.* Atque hæc pro instituti ratione hoc loco sufficere possunt.

HALSINELIÆ dicuntur in arte vitraria unci in latere fornacis firmati, in quibus utensilia, dum calefiunt, vertuntur & quiescunt. C. Meretti in *Neri præfat. de arte Vitrar. p. 272.*

HALTER, ἅλτηρ, massam significat plumbeam; lapideam, aut ex alia materia metallica, aut similiter graviori factam, qua utebantur olim palæstritæ in exercendis corporibus, teste Galen. *l. 2. de san. tu. c. 11. l. 5. c. 3. l. 6. c. 14.* Hujusmodi jactus *halterum* Gr. dicitur ἀλτηροβολία, apud Oribat. *Foët. p. 33.* Meminit & hujus exercitii, vel ludi Jul. Alexand. *l. 6. Salubr. cap. 10.* ἀλτηρῆς quoque alias vocantur *palangæ* vel *pericia illæ*, sive hastilia, quibus funambuli utuntur ad firmius æquilibrium, aut transilientes fossam ad majorem vim saltus.

HAMALGAMA, ἀμάλγμα, pro *Amalgama*, i. e. calcinatio per Mercurium. Libav. *tr. de Igne natur. c. 30.*

HAMARTEMA, *Hamartia*, *Hamartolia*, *Hamartas*, ἀμάρτημα, ἀμαρτία, ἀμαρτωλία, ἀμαρτῆς, errorem, erratum, delictum in foro Medico significat apud Hipp. *Vide Erratum. Error.* adde *Foët. p. 36.*

HAMIA, pro *Amia*, nomen picis duræ carnis. Gal. *l. 3. de Al. fac. c. 31.* Vide *Amia*.

HAMMA, ἄμμα, dicitur *Nodus*, vinculum & nexus, qui in fasciarum connexionem & colligationem efficit toler. Hippocr. *de iis, quæ in medicat. t. 7. 8. 9. seqq.* ubi vid. *comm. Galeni. Vide Nodus.*

HAMMONITRUM vitiose pro *Ammonitrum*. Vide *Frina*.

HAMULUS, ἄγκυρον, *Hamus*, instrumentum Chirurgicum, quo aliquid apprehenditur, aut elevatur. Ita pro nervis elevandis *hamuli* meminit Galen. *l. 8. admin. Anat. c. 4.* Hildan. *Hamulum* pro mola extrahenda exhibet *Cent. 2. obs. 52.* Plura vide in Chirurgiæ scriptoribus, in specie apud Scultet. in *Armam. Chirurg. Part. I. Tab. VIII. fig. 9. T. XV. f. 5. T. XXXI. f. 8. T. XXXIV. f. 3.* *Hamus* quoque nomen fasciæ est apud Galen. *de fasciis n. 91.* Qui plura de *Hami* notatione, differentiis, usu legere desiderat, adeat, si placet, Rhodum in *dissert. de Aciæ c. 11. p. 148. seqq.*

HAPALOS, ἁπαλός, *mollis*, *mitis*, *lenis*, significat. Ita ἁπαλὸν φάρμακον, *mollie medicamentum* dicitur.

quale ex ovi luteo & rosaceo cerato confici potest, & oculorum inflammationibus adhibetur. Item *ἀπαλόν κολλήμα*, *lene* & mite collyrium, Gorr. Hinc verbum *ἀπαλύνω*, *emollio*, lenio, quod aliquoties occurrit apud Hipp. *l. de Humid. Uf. I. 17. IIX. 11. Mochlic. XXI. 11. 3. de artic. 1. 63.* Lingua *ἀπαλυομένη*, i. e. *mollis* reddita per affluxum humidum. *Coac. 1. 232.* Substantivum *ἀπαλυσμός*, *emollitio* occurrit *3. de artic. 1. 64.*

HAPHĒ, ἀφή, idem, quod ἄψις. Vide *Hapsis*.

HAPLOTOMIA, ἀπλοτομία, dicitur *simplex sectio*, pertinetque ad Chirurgiam. Galen. *Introduci. c. 18.*

HAPLUS, ἄπλος, *simplex* significat. Usurpatur de linteis Hipp. *d. l. 1. 14.* Significat & *Similare*, Gal. *l. 1. de nat. fac. c. 6.* Tropice de animi *simplicitate. l. de vet. med. XXII. 18.*

HAPSICOROS, ἀψιχορός, vocatur, qui, simulatque dapes vel libavit, veluti satiatus prorsus statim abstinet. Latine *Tadulus*. Linden. *Ex. XIV. §. 63.*

HAPSIS, ἄψις, item, ἀφή, diversa significat, juxta verbi ἀπνω & ἀπνομη variam significationem. 1. notat *Tactum*, qui est sensus externus amplissimus, consistens in perceptione objecti tangibilis beneficio fibrarum nervearum spirituum animalium copia refertarum facta, & per nervorum ductus ad commune sensorium propagata. De quo plura apud Willis *de Anim. Bruor. Part. I. c. 11.* Deinde significat *connexionem*, & fere idem, quod ἄμμα. Tertio *lesionem* significat; Hinc Hipp. *de mentis alienatione* usurpat, ἄψις φρενῶν. *3. de R. V. I. A. 1. 41. l. 1. de morb. mul. LXXXIIIX. 24.* Vide *Foëf. p. 87.*

HAPSUS, glomum stuparum, filamentorum, aut lanæ significat, quibus Chirurgi utuntur. Hildan. *de cista militari.*

HAPTO, ἅπτω, ἅπτω, ἅπτω, tango, necesse, lædo, significat. Vide *Hapsis*. ἅπτω significat & accendo. Linden. *Ex. XI. §. 171.*

HARENA, idem quod *Arena*, vide *Arena*.

HARENCHUS, *Harengus*, *Harenga*, ἡρεγγίς, nomen piscis notissimi in cibo & medicina usitati, cujus descriptionem & usum vid. apud Aldrov. *l. 3. de pisc. cap. 10.* Schrod. *l. 5. ch. 3. n. 80.* qui *Halecam* vocat, quod tamen improbat Aldrov.

HARMA, *Harmation*, ἄρμα, ἄρματιον, nomen collyrii *πραχυματικῆ*, quod efficax est ad asperitatem palpebrarum, cujus descriptio habetur apud Æginet. *l. 7. c. 16.* & *Scrib. n. 28.* Ita vero dicitur, quasi *Quadriga* i. e. currus cum quatuor equis; quo Ptolemæus rex usus esse dicitur. Rhod. *ad h. Scribon. loc.*

HARMODIA, ἄρμόδια, adverbium pro ἄρμόδιως, significat *congrue*, apte, apud Hipp. *l. 1. de morb. mul. XXXVII. 11.* ubi tamen apud Linden. ἄρμος legitur, *Foëf. p. 94.*

HARMONIA, ἄρμονία, in genere *concordantiam*; concentum significat sive *concinnitatem*. In specie vero ἄρμονία est species *συναρμόσιως*, qua inter se ossa

apte committuntur & concione junguntur, ut in capite. Sunt autem maxillæ superioris ossa, adhæc narium & quædam capitis ossa ad hunc modum inter se juncta, Gal. *l. de ossib. in proæm.* Differt à sutura, quod in hac sint extremitates ossium veluti serratæ: in *Harmonia* vero per lineam simplicem combinentur. Barthol. *libell. 4. Anat. c. 1.* Ita omnes fere epiphyses connectuntur. *Harmonia* etiam medicamenti nomen est in catapotia coacti, & perutilis ad sistendas fluxiones sive destillationes, apud Galen. *libr. 7. de C. M. S. L. c. 2. in fin.* Est etiam medicamentum ἀνάδινον βηχερόν, h. e. ad tussim comparatum, doloris expers, cujus descriptio est apud Aënum *l. 8.* Est quoque emplastri nomen apud eundem. Ad generalem *Harmonia* significationem pertinet locus elegans apud Langium *l. 1. ep. 41.* ubi per *harmoniam* in qualitatibus proportione & membrorum corporis compaginis unitate consistentem contemperatam fieri voluptatem, per solutam vero delorem excitari, ex Socrate docuit. De *Harmonia* Macrocosmi & Microcosmi vid. Paracels. *in paragan. & alibi.*

HARMOS, ἀρμός, dicitur Polluci spatium illud, quod est inter dentes, seu *caro* inter dentes media. Gorræus.

HARMOZOMÆ, ἀρμολομία, significat apte compingor, coaptor, firmor, fulcior, apud Hipp. *2. de iis, q. in med. 1. c. 3. c. 26.* Galen. *2. de fract. 1. 36.*

HARPA; *Harpyja*, ἀρπία, nomen monstri & verminosi partus uteri, ex crebro fructuum, olerum, aliorumque ciborum mali succi usu geniti. *Ephem. N. Cur. An. I. obs. 1.* Vocantur *Lombardorum fraves*. Est & nomen monstrosæ volucris apud Aldrov. *l. 10. Ornithol. c. 2.* quæ tamen pleraque figmenta videntur Poëtica.

HARPAX, ἄρπαξ, vulgo significat *rapax*, epitheton ferarum quarundam volatilium & terrestrium. A quibusdam vero ita vocatur *Succinum*, quod affrictu calefactum paleas & res alias leves ad se trahat, & retineat. Gorr. *Harpax*, mistura ex calce, & sulphure vivis, Holler. *institium. Chirurg. l. 3. cap. 5.*

HARUNDO, ἄρουνδος, pro *Arundo*. Ejus significatio propria pertinet ad Botanicos. Tropice *Harundines* vocavit Helmont. venas, arterias, intestina & canales omnes, tr. *Tumulus Pests.* §. *Imaginat. Pests. requisita &c.*

HASACIUM, id est, *Sal Ammoniacum*. Rul. & Iohnf. *in Lex.*

HASTELLÆ vocantur *Plagulae*, vel *Afferculi*, qui adhiberi solent in deligatione fracturarum ad firmitatem membri, Avicen. *lib. 4. fen. 5. tr. 1. c. 7. 8.* Vide *Ferula*.

HAUSTUS, Gr. ῥόφημα dici posset, dicitur quantitas certa potus, quoniam videlicet uno spiritu aliquis ebibere potest. Refertur inter doses medicamentorum liquidorum, purgantium & alterantium. Hinc usus obtinuit,

obtinuit, ut *Hauſtus* nomeniſus, qui uno veluti *haufu* forberi queunt. Lind. *Ex. XIII.* §. 356.

HEBDOMADA, *Hebdomas*, ἑβδομάς, ſignificat tempus ſeptem dierum naturalium. Dicitur & *Septimana*. Quod temporis ſpatium quomodo in criſibus numerari debeat, docet Gal. *comm. 2. de humor. t. 20.*

HEBE, ἡβή, tria notat hæc vox : 1. *Lanuginem* pudendorum, ſive pilos ſupra pudendorum regionem erumpentes : 2. *locum*, ubi iſta lanugo ſuccreſcit : & 3. *ætatem*, qua incipit creſcere, quæ Lat. *Pubertas* dicitur, nec certo definiri tempore poteſt. Dieter. n. 371. Jung. Galen. c. 3. *aph. 27. 28.* & l. 5. *aph. 7.*

HEBES, *Hebetudo*, ἀμβλῦς, ἀμβλυωπία. Vide *Amauroſis*, *Amblyopia*.

HECATOMBE, ἡκατόμβη, nomen collyrii vel medicamenti ophthalmici ad cicatrices craſſas apud P. Æginet. l. 7. c. 16.

HECATONDRACHMON, ἡκατόδραχμον, ſcilicet ἔμπλαſτρον, nomen emplaſtri viridis apud Galen. l. 2. de C. M. P. G. c. 2.

HECTEUS, ἡκτεὺς, dicitur meſſura Attica ſex, aut octo choenices capiens, & ſexta pars medimni. Meminit Hippocr. l. 2. de morb. mul. XXIV. 21. Adde Foëf. p. 193.

HECTICA febris, ἡκτικὸς πυρετός, ſæpe ſimpliciter *Heſtica*, duplicem habet ſignificationem. Primum ſic dicitur omnis febris ſolum difficilis, qualicumque fuerit; & ita opponitur τῇ ἡπικῇ, h. e. febrī ſolūm facili. C. Hofm. de febrīb. c. 12. & 29. Deinde ſpeciatiſſime magis dicitur *Heſtica febris*, quæ diariæ & putridæ opponitur, diciturque juxta nonnullos *Heſtica*, quod in habitu corporis, ἕξιν appellant, h. e. in partibus ſolidis, tanquam in ſubjecto conſiſtat. Eſt enim *Heſtica* febris calor p. n. in ſolidis partibus ipſius cordis accenſus. Caſtell. & Gorr. Verum Sennert. hanc denominationis rationem improbat, *tr. de febrīb. l. 3. c. 1.* & Piens *tr. de febrīb. in ſpecie c. 4. p. 45. 46.* Nobis naturam hujus febris optime deſcripiſſe videtur ex recentioribus Thomas Willis, quando inter ſymptomaticas retulit, & *lentam* vocavit, & cauſam ejus in mala ſanguinis diatheſi, videlicet nimis falſa & acri, ideoque circulationi & nutritioni minus apta poſuit. Hinc vel obſtructiones pulmonis & viſcerum, vel ulcera ſequi docuit, c. 11. de febrīb. Ex quibus hanc libet ſubjicere deſcriptionem : *Febris Heſtica* eſt intemperies calida & ſicca totius corporis cum variis ſymptomatibus, præſertim vero caloris externi in extremis partibus poſt paſſum exacerbatione, corporis macie, ſudore nocturno, & aliis conjuncta, proveniens à ſanguinis acrioris & falſi efferveſcentia p. n. lente continuata. Apud Paracelſ. ſæpe barbare dicitur Febris *Ethica* pro *Heſtica*. *Paramir. & alibi.*

HECTICUS pulſus, ἡκτικὸς σφυγμὸς, Galeno dicitur, qui non magnopere variat, ſed manet in perpetuum ſibi ſimilis, nec ſolvitur unquam, quod totus

corporis habitus morbum induat in ejuſmodi heſticiſ febrīb. l. de pulſ. ad Tyron. c. 8. Eſtque ſpecies inæqualis pulſus confinis formicanti, qui Græcis *μυρμηκίζων* dicitur, ſed eo adhuc minor. Phthiſi, Empyemati & Febrī Heſticæ proprius eſt. Galen. l. 3. de præſag. ex pulſ. c. 4. ubi etiam ſtabilem dici poſſe ſcribit. Gr. *μῆτιμον ἐναμμιλίαν σφυγμὸς.*

HECTICUS ſpiritus, ἡκτικὸν πνεῦμα, dicitur tertia ſpecies inſiti ſpiritus, Gr. *ἡκτικὸς*, qui lapides continet; contraditinctus à reliquis duobus; *Naturali*, qui animantia & ſtirpes nutrit, & *Animali*, qui ſentiendi, omniſque motus facultatem animantibus exhibet. *Heſticus* in toto corpore ſedem ſuam habere creditur, Gal. l. *Introduktion. c. 13.* Verum tota doctrina de Spiritibus inſitis non caret abſurditate, teſte C. Hofm. *Inſtit. l. 2. c. 150. §. 10. ſeqq.*

HECUSIOS, ἡκῆσιος, idem, quod *ἡκῆσιος ὄρμην*. Vide *Voluntarius*.

HEDERACEUS, ἡδεραιδής, *Hederarius*, epitheton vaſorum præparantium arteriæ & venæ, ad teſtes utrinque excurrentium inter ſe intricato plexu conjunctarum, unde & *Plexus pampiniformis*, *Capreolaris*, *ἡδεραιδής* vocatur, Galen. l. 1. de ſem. c. 12.

HEDONE, ἡδονή; *Voluptas*, quid ſignificet, notum eſt; eſtque perceptio animæ ſenſitivæ extrema, in qua omnes reliqui affectus acquieſcunt. Conſiſtit vero in grata & concinna ſpirituum per objecta ſenſoria facta alteratione, expansione, agitatione & motu, uti prolixius eam deſcribere auſus eſt Th. Willis *An. Brut. P. I. cap. 9.* Add. Charlton. *Ex. IIX. Patholog. §. 21. & 22.* Vide *Voluptas*.

HEDOS, ἡδός. Vide *Sedile*.

HEdra, ἡδρα, æquivocum nomen eſt. Vel enim ſignificat *podicem*, ſive anum, *ἡδρῶν, δακτύλιον*, vide *Anus*; vel etiam excretionem ipſam alvi, Lind. *Ex. IV. §. 99.* Hippocr. l. 5. *Epid. XXIV. 12.* & l. 7. *XIIX. 15.* Unde & vernacule *Sedis* nomine venire ſolet. Vide Lind. *Ex. IV. §. 99.* vel denotat *ſedem* & baſin, ut in abſceſſibus & ſinubus ſubjectam abſcedenti corpori partem. Hippocr. 2. de iis, q. in medic. t. 27. Et in *Mochlico XXII. 6.* locum proprium & ſedem partis congruam notat. Ἠδρῆ quoque Hippocr. dicitur oſſis fracturæ ſpecies, ita ut teli veſtigium maneat oſſe diſciſſo, & qua inſederit, appareat. Dicitur alias *δακτυλή*, l. de cap. vulner. XIV. 6. 7. & XVI. 12. Galen. c. 2. de artic. t. 9. Jung. Foëf. pag. 180.

HEDRÆOS, ἡδραῖος, ſignificat *ſedentarius*, ſeſſilis, epitheton ſomni ſeſſim facti apud Hippocr. l. 6. *Epid. §. 4. t. 15.*

HEDRICOS, ἡδραικός, epitheton remediorum ad podicis, vel ſedis affectus, apud Ægin. l. 3. c. 59. ex quo allegavit Foreſt. l. 23. obſ. 9. in Schol.

HEDYCHROON, ἡδύχρονον, eſt Magma per paſtillos digeſtum multis aromatis conſtans. Primum ab Andromacho inventum & deſcriptum proditur. Deſcriptio habetur

habetur apud Gal. l. 1. de Antidot. c. 10. & de Theriac. ad Pison. c. 13. P. Æginet. l. 7. c. 11.

HEDYNTHOS, ἡδυνθός, suaveolens, five odoribus, vel aromaticis suaviter imbutum significat. Legitur apud Hippocr. l. 2. de morb. mul. LXXXIV. 7. & l. de Steril. XI. 26.

HEDYS, ἡδύς, significat suavis, jucundus, gratus. Hippocr. vero sumit strictius de condimento aromatico, l. 2. de morb. mul. XLVII. 21. & LXXXIV. 3. ut ita idem sit cum τῆ ἡδυνθός. Foëf. Oec. pag. 261. Vide Jucundus.

HEDYSMA, ἡδυσμα, in genere significat condimentum omne, alteri gratiam & suavitatem concilians. In qua significatione Galen. l. 3. de alim. fac. c. 11. pinguedinem quoque & adipem carniū ἡδυσματι esse dixit. Cibis enim suaviter potius conciliant, quam in alimentum convertuntur. Strictiori vero significatione ἡδυσματι vocantur illa, quibus suavis odor unguentis conciliatur. Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXXI. 2. Rhod. ad Scribon. n. 122. Erant autem potius liquida, & plerumque, uti patet ex Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 2. in fine fere ad differentiam τῶν συμμίστων, quæ corpus & consistentiam dabant unguentis; utrisque tamen eadem odoris gratia, uti patet ex Plin. l. 13. H. N. cap. 1. Jung. Linden. Ex. X. §. 77.

HEGEMONICOS, ἡγεμονικός, principalis, primarius: Epitheton facultatum animalium quarundam, quales sunt ratiocinatrix, imaginatrix & recordatrix. Gal. l. de diff. symp. c. 3. ἡγεμονικὴ sedes est in cerebro. C. Hofm. comm. in Gal. de V. P. n. 550.

HEILEOS, ἡλεός, idem, quod εἰλεός. Vide Eileos. HEILESIS, ἡλησις, idem, quod εἰλη vel ἔλη, estque folis ardor, splendor & ætus. Gal. l. quod anim. mor. seq. temp. corp. c. 9.

HEILIPUS, ἡλίπυς, quasi flexipes. Epitheton bonum apud Hipp. l. de art. 1. 28.

HEL, id est, mel. Ruh. & Iohnf. in Lex. Ch.

HELCOMA, ἡλκωμα, exulceratio, idem quod ἡλκωσις, ἡλκω. Occurrit apud Hipp. l. 3. Epid. f. 3. i. 47. Vide Helcos.

HELCOΣ, ἡλκω, Latine Ulcus vel Huleus. Accipitur late & strictè. In illa significatione notat omnem solutionem continui in partibus carnosus & mollibus factam. Hinc Hippocr. ἡλκω carnis vitia & calamitates dicuntur l. de Medico LX. 11. & ita sæpe confunditur cum vulnere, 2. Prorrhæ. XIX. 10. XXII. 12. XXIII. 1. l. 5. Epid. XIV. 7. l. 4. de morb. XXV. 1. Imo generalissime omnes morbos ἡλκω vocare non est veritus Hipp. 3. de fract. 1. 4. Strictè vero Ulcus, ἡλκω, ea dicitur solutionis continui species in partibus mollibus, quæ cum deperditione substantiæ ab erosione facta est. Vid. Dogm. nostr. Part. II. c. 5. dogm. 4. p. 137. seq. & jungantur Chirurgiæ scriptores.

HELCOΣIS, ἡλκωσις, idem, quod ἡλκω, exulceratio.

HELCTICOS, ἡλκτικός, attrahens, attractivus. Dicitur de facultate ministra & de medicamentis. Vide Anrachio. Epispasmus.

HELICYDRION, ἡλικύδριον, i. e. ulcusculum aut pustula ulcerosa. Galen. l. 1. de C. M. S. L. c. 9. & P. Ægin. l. 3. c. 3. Foëf. p. 200.

HELCOΣMA, ἡλκωσμα, vocatur argenti scoria, quia uncino e catinis eximitur, iisdem fere viribus pollens, quibus μολύβδωρα. Galen. l. 9. de S. Fac. Dioscor. l. 5. c. 101. Ægyn. l. 7. c. 3.

HELCOΣTER, ἡλκωστήρ, dicitur Hippocr. instrumentum ferreum, foetui extrahendo accommodatum. Traктор, vel attractorius dici posset. Estque uncus quidam ferreus, qui foetui mortuo infixus ex utero extrahit, ἡμερυλλός, de quo vocab. supra. Illud occurrit l. 1. de morb. mul. XCVI. 6. Alibi vocavit ὄνυχα, Unguem, l. de superfæt. V. 1.

HELIACUM, ἡλιακόν, est epitheton τῆ κύφως, quod alias κῶφι μέγα vocatur, rebus 36. constans. Ejus compositio habetur apud Ægyn. l. 7. c. 22. Vide Cyphi.

HELICIA, ἡλικία. Vide Ætas.

HELIOCAES, ἡλιοκαΐς, est nomen compositi medicamenti aridi, quod vel maximas carnis excrescentias usque ad penitiora adurit. Descriptio legitur apud Ægin. l. 7. c. 13.

HELIOS, ἡλιος. Vide Sol.

HELIOSIS, ἡλιωσις, Insolatio, h. e. corporis in solo apricatio. Remedium veteribus Medicis ad multos corporis affectus, Hydropem, Ischiadem, Nephritin, Paralyfin &c. usitatum. Gorr. & Foëf. p. 261.

HELIOTROPIMUM, ἡλιοτρόπιον, est propriè nomen diversis plantis attributum, v. g. Cichorio, Flori Solis &c. quod pertinet ad Botanicos. Verum hoc nomine quoque appellatur Gemma quædam, quæ nascitur in Æthiopia, Africa, Cypro, porracei coloris, sinaragdo similis, sanguineis tamen distincta est guttis. Heliotropium vero dicunt, quia dejecta in vas aquæ fulgorem solis accedentem percussu sanguineo mutat, maxime Æthiopica. Eadem juxta aquam speculi modo solem accipit deprehenditque defectus subentem lunam ostendens. Magorum impudentia Heliotropium, valere dicit, unctum succo herbæ ejusdem nominis, ne gerens illam conspiciatur. Hanc & reddere divites & homines bonæ famæ, valere contra venena & fluxus sanguinis, vide Plin. l. 37. c. 10. Hæc Ruh. & Iohnf. Vid. & Andr. Chioccus in Musc. Calceol. sect. 3. pag. 219.

HELISSOMENOS, ἡλισσόμενος, est epitheton doloris Iliaci vehementioris, qui facit, ut intestinum verti videatur, uti eleganter Celsus l. 4. c. 14. Videtur autem verti, quod torminibus & tumultuantibus undis urgeri videtur. Linden. Ex. VII. §. 5.

HELITIS, ἡλίτις, dicitur squama aris, sic dicta quasi clavaris, quæ principem in desiccando locum obtinet. Gal. lib. 9, de S. Fac. Dioscor. lib. 5. §. 89. Gorr.

HELEX, ἤλιξ, vocatur ambitus auris exterior, qui & *Capreolus* dicitur ob tortuositatem. Barthol. l. 3. *Anat. c. 9.* Lind. *Med. Physiol. lib. 2. c. 11. §. 4.* Alias ἤλιξ etiam idem est, quod εἰλίπυς, flexilis pedibus, estque epitheton boum, teste Foëf. *Oec. p. 199.* Occurrit apud Hipp. I. *de art. t. 28.*

HELLE, id est, *Viscus.* Rul. & Iohnf. in *Lex. Chym.*

HELLEBOROS, ἡλίβορος, sæpe etiam sine aspiratione ἡλίβορος, significat *Veratrum*, estque nomen plantæ duplicis, quarum una *album Veratrum*, altera *Nigrum*, sive *Helleborus albus* & *Niger* vocatur. Pertinet inter purgantia fortiora & deleteria utrumque. Plura quoque de utroque vide non solum in scriptis Botanicis, verum etiam apud Dieter. *Iatr. n. 274.* Foëf. *Oec. p. 201.* Rolsink. *de purgant. sect. 7. art. 1.* Purgatio facta per *Helleborum* vocatur Hippocr. ἡλίβοροισμός, de quo integrum vide ejus tractatum.

HELLESPONTIA, ἡλλησποντία, nomen Emplastri, cujus duplex legitur descriptio, una quidem Andromacho autore, altera Hera apud Gal. l. 6. *de C. M. P. G. c. 10. 11.*

HELMINTHAGOGUM, ἑλμυνθαρῶζον dicitur medicamentum vermes expellens.

HELMINTHES, ἑλμυνθες, interdum etiam sine aspiratione ἑλμυνθες, *Lumbrici* dicuntur, in genere vermes in corpore humano geniti, quorum tria genera notiora numerantur: 1. *Teretes* rotundi, ἑλμυνθες στρογγύλοι, qui in intestinalis tenuibus plerumque consistunt, & aliquando ventriculorum subeunt, ita ut interdum per os rejiciantur, quibusdam e naribus egrediantur. Frequentes sunt pueris & puberibus. 2. *Lani*, ἑλμυνθες πλατῆαι, aliquando κειραίαι, item πινίαί, fasciαι. Vocantur & *Cucurbitini* ob figuræ cum semine cucurbitæ similitudinem. Longitudine hi adeo interdum excedunt, ut ego quoque excrementum aliquem notaverim longitudine quinque circiter ungarum Norimbergensium Plin. l. 11. *H. N. cap. 33.* tradit, tricenum pedum tæniæ ventris aliquando visas, interdum plurimum. Hi per tota intestina extenduntur, quibus arctissime cohærent. De *lumbrico lato* novissime discursum edidit Eduard. Tyfon, Medicus Long. Anglus, uti constat ex *Act. Erud. Angl. 1684. 3. ασκαρίδες, Ascarides*, teretes & tenues lumbrici, & vermiculi, qui in extremo intestino plerumque inveniuntur, infantibus & pueris maxime familiares; hisce nomen *ascaridum* unice tribuit Galenus in *exegef.* Plura circa *vermium* in homine natorum descriptionem vide apud Ulyss. Aldrov. l. 6. *de Insect. c. 2.* ut & in *Præcticis.* Pertinent vero *Lumbrici*, ἑλμυνθες, ad excreta, vel excernenda toto genere præter naturam, licet eorum generatio in succo non plane excrementitio, sed crudo & vitalibus portionibus scatente, dependeat. Passim quoque leguntur *Observationes vermium* in aliis corporis partibus genitorum, v. g. in Pericardio, Sylv. l. 1. *Prax. cap. 35. §. 22.* in *Renibus*, l. 1. c. 55. §. 54. Castelli *Lexic. Med.*

Ita quoque aliæ adhuc dantur *vermium* differentiæ, à forma, figura, magnitudine, de quibus consulantur *Observationum & Historiarum Medicarum* scriptores. Vide *Lumbricus.*

HELNESED, id est, *Corallus.* Rul. & Iohnf.

HELODES, ἑλάδης, quæ & πρῶδης. Epitheton febris humidæ, cum à prima statim die ægrotantes sudant, sudoreque ipso aut nihil, aut certe parum levantur. E contra sicca ac scabra visitur lingua, duraque tanquam corium cutis, plurimusque adest in corpore squalor, Gal. *advers. Lycum c. 2.* Jung. C. Hofmann. *de febr. c. 54.* Haud dubie est species febris ardentis colliquativæ à sanguinis ichorosi effervescencia & accensione dependentis. An huc pertinet *Anglicus sudor*, sive febris sudatoria? Vide supra *Anglicus sudor.*

HELOS, ἑλος. Vide *Limne.*

HELOS, ἧλος. Vide *Clavus.*

HELOSIS, ἧλωσις, vocatur palpebrarum inversio; & in utroque oculi musculo convulsio, qui affectus & κέρμπλον vocatur. Vide *Campylon.* Galen. l. 10. *de V. P. c. 9.* Verum C. Hofmann. in *comm. ad h. l. n. 747.* vitium subesse, & potius appellandum esse ἕλωσιν, ab ἡλωίνειν, ex Foëfio docet. Vide *Illofir.*

HELOTIS dicitur nonnullis *Plica Polonica*, sive cirrus capillorum, teste Sennert. *Med. Pract. l. 5. part. 3. f. 2. c. 9.* vide etiam *Dispp. Medic. Basiliens. Decad. IV. disp. 7.* & infra *Plica.*

HELUNHAI, id est, annulus Salomonis in arte nigromantiæ. Rul. Iohnf.

HELVUS, color dicitur similis coagulo, quo alutarii coria præparant. *Theaur. Chym. Vol. IV. pag. 765.*

HEMERA, ἡμέρα. Vide *Dies.*

HEMERALOPS, ἡμεροβλαψ, dicitur de affectu oculorum, opposito τῶν νεκρίων, & haud dubie notat illum morbum, quando aliquis interdiu saltem videt, noctu vero, vel vesperi nihil videre potest. Meminit Gal. in *Introduct. c. 15. in princ. sed in seqq.* non exposuit. Substant. ἡμεροβλαπία.

HEMERESIOS, ἡμερήσιος, diurnus, sive unius diei. Vel etiam de eo, quod interdiu fit, dicitur, & opponitur τῶν νύκτων, nocturno. Hippocr. l. 1. *de morb. mul. XXIII. 4.*

HEMEROCOETOS, & *Hemerocætis*, ἡμεροκοίτης, ἡμεροκοίτης, nomen piscis, qui & ερανοσκόπος, & κελυβάνυμος vocatur, de quo supra in *Callionymus.* Vide C. Hofmann. in *comm. ad Galen. de V. P. n. 129.*

HEMIANDROS, ἡμίανδρος, id est, *Semimas*, vel semivir, ita dicitur *Hermaphroditus* apud *Lucianum.*

HEMIANTHROPOS, ἡμιάνθρωπος, q. d. *Semihomo*, idem, quod *Maniacus*, apud Joh. Stephanum *Decad. 1. Consil. 1. in Operib. p. 297.*

HEMICERAUNIUS, ἡμικεραύνιος, fasciæ, nomen ad dorsū & pectoris deligationem, refertur à Galen.

de fascinis n. 95. sub nomine Apollonii Junioris. Gorræus.

HEMICHON, ἡμίχων, id est, dimidiatus congius. Est nomen mensuræ, quod legitur apud Hippocr. l. de int. affect. XLV. 9.

HEMICONGION, ἡμικόνιον. Vide Semicongius.

HEMICOTYLION, ἡμικότυλιον. Vide Quartus.

HEMICRANIA, ἡμικρανία, alias & ἡπερικρανία, est species doloris capitis circa dimidiam capitis partem, aliquando dextram, aliquando sinistram, modo in latere, modo in syncipite, modo in vertice, modo in occipite, quæ varietas haud dubie dependet à mala quadam prædispositione partis affectæ, de qua legatur Willis P. II. An. Brutor. c. 1. Ex quo etiam caussa illius doloris peti potest. Jurgantur huc ea, quæ supra tradidimus ad vocab. Cephalica, Cephalalgia. Ἡμικρανικὰ φάρμακα vocantur medicamenta Topica, curandis hemicranis convenientia. Gorr. & Castell. Singularem Hemicranis curationem vide in Ephem. Nat. Cur. An. III. Obs. 184.

HEMIDOLICHOS, ἡμιδόλιχος, i. e. dimidiatus dolichi cursus, qui juxta Scabger. in Addendis est ter repetitus δολος. De quo videt C. Hofmann. comm. in Gal. de V. P. n. 481. Pertinet ad motum corporis. Vide supra Diabolos, & Dolichos.

HEMIDRACHMON, ἡμιδραχμων, pondus drachmæ dimidiæ. Gorræus.

HEMIECTON, Hemiecton, ἡμῆκτον, ἡμῆκτον, quasi semijextam menturam significat dimidiati sextarii quatuor chœnices capientem, estque pars duodecima Medimni Attici. Gal. de ponder. & mens. c. 5. Ægin. l. 7. c. 26. fin. conf. Erotianus. Apud Hipp. vero l. de Sevilib. XIII. 14. 15. videtur potius significare sellam pro suffitu immittendo mulieri. Aut etiam ellam significare potest, quatuor chœnices capientem, cui veluti sellæ insidere debet mulier ad capiendum suffitum ductis cruribus, notante Foëf. Oec. p. 262.

HEMIMOERION, ἡμμορίον, exponit Erotian. in Onomast. p. m. 51. E. per dimidium drachmæ & ita idem esset, quod ἡμιδραχμων. Alias ἡμμορίον dimidiam partem significat Polluci, l. 6. c. 36. Foëf. d. l.

HEMINA, ἡμίνα, ἡμίνα, est nomen mensuræ & ponderis, cujus tamen magna est differentia pro locorum & rerum mensurandarum diversitate. Ita alia est Hemina Attica, alia Italica, alia Ephesina, Alexandrina alia, & hujusmodi. Porro si Hemina oleum accipiat, minus pendet, quam si eadem vino impleatur, ac vino etiam ponderosus mel invenitur, verbis Jul. Alexandr. comm. in Galen. l. 4. de uend. san. & l. 1. de C. M. P. G. c. 15. Tom. II. oper. p. 409. 410. 747. 748. Vide Acetabulum. Refertur & Hemina inter mensuras aridorum, & continet cyathos octo. Gal. de ponder. & mensur. c. 5. Ægin. l. 7 in fin.

HEMIOBOLION, Hemiobolon, ἡμιόβολιον, ἡμωβόλιον, ἡμιόβολον, pondus est dimidii oboli, sive duode-

cima pars drachmæ. Drachma enim sex obolos habet; Gorr. Erunt ergo circiter quinque grana. Gal. l. de pond. & mens.

HEMIOLIUM, ἡμιόλιον, est pondus drachmarum duodecim, Galen. l. 4. de C. M. S. L. c. 5. Significat alias sesquialterum, sive totum cum dimidio. Lat. Sesquincia, Sescuncia.

HEMIONIS, ἡμιονίς, id est, muli sterqus. Hipp. l. de nat. mul. LXXXV. 4. & l. 2. de morb. mul. LXXI. 5. Lind. legit ἡμιόνις ὄνιδις.

HEMIOPON, ἡμιόπον, exponit Galen. per dimidium, ἡμισυ, in Exeg. voc. Hipp. Foëf. p. 262.

HEMIPEPTOS, ἡμίπεπτος. Vide Semicostus.

HEMIPLEGIA, Hemiplexia, ἡμικληξία, ἡ ἡμικληξία, idem, quod παρακληξία, παρακληξία, est plerumque in alterutro latere corporis immobilitas, sensusque privatio, quam etiam Apoplexiam vocat Hippocr. c. 2. 1. Prorrh. l. 50. Differt igitur ab Apoplexia, ut à toto pars differt, quamvis differentia hæc potius cum Paralyfi locum habeat. In Apoplexia enim & mente & corpore relolutos & attonitos esse constat; in Paralyfi, quemadmodum & in Paraplegia, aut Hemiplegia, mente sanos esse notamus ægrotos. Galen. defin. med. Vide Apoplexia, Paralyfis.

HEMIRHOMBION, ἡμιρῶμβιον. Vide Hemitomon.

HEMIRYPOS, ἡμίρυπος, semijuccidus. Dicitur de lana Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXXIV. 10.

HEMISY, ἡμισυ, i. e. Dimidium. In Officinis exprimitur vocabulo Semis. Vide Dimidium.

HEMITOMON, ἡμίτομον, dimidium & semisetum dicitur. Estque nomen alicujus deligationis, quæ alias ἡμιρῶμβιον, sive semirhombus dicitur, & ad eodem pene usus, ad quos rhombus, adhibetur. Meminit Hippocr. 2. de iis, q. in med. l. 2. Gal. in com. ad h. l. Foëf. d. l. & conf. Erotianus.

HEMITRITEOS, ἡμιτριταῖος, quasi Semiterriana, quamvis hoc Latinum nomen, ceu ineptum, improbet Keuchen. ad Seren. p. 274. Legitur apud Hippocr. 1. Epid. f. 1. t. 23. f. 2. t. 16. f. 3. t. 2. & 5. Quemadmodum vero nomen hoc febris quandam gravissimam speciem denotare, unanimes Medicorum est consensus; Ita e contrario tantus inter eos est dissensus, qualis fit febris, & quæ ejus natura, ut nec hodieque certo constare possit de hac re. Spiegel. integrum vaclatum de Semiterriana scripsit. Videatur & Sennert. de febr. l. 2. c. 21. C. Hofm. de febr. c. 51. Ex recentioribus Willis & Sylvius plane omiserunt. Franc. Piens eam dari, aut peculiarem speciem constituere διαρήδην negavit, vacl. spec. de febr. c. 13. Ut nostram, salvo aliorum judicio, addamus sententiam, statui-mus, non quidem necessarium esse, ut hæc febris species asseratur, cum implicite sub malignis & implicatis comprehendatur. Quod si tamen placuerit peculiariter illam determinare, posset describi, quod sit febris composita, maligna, purida, participans in quibusdam

quibusdam de tertiana, proveniens à sanguinis biliolici cum serosis & crudis portionibus permixti fermentatione præternaturali ad dissolutionem malignam, vel putredinem vergente. Qui possunt, meliõra in medicum proferant.

HEMITYBION, ἡμιτύβιον, dicitur esse indumentum lineum utrinque fimbriatum, & pro sudario, aut poplo sumitur. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. LII. 33. & 2. de artic. v. 46. Vide Foëf. p. 263.

HEMIUNGION, ἡμιῦγγιον. Vide *Semuncia*.

HEMIXESTON, ἡμιῖξστον, idem, quod ἡ κρητύλη; *Acetabulum*, quia ξίσης capit duas κρητύλας. Gorr.

HENOSIS, ἕνωσις. Vide *Unio*, *Unio*.

HENRICUS *rubeus*, est Vitriolum ad rubedinem calcinatum. Rul. & Iohnf.

HEOLOS, ἑωλος, *hesperus*, pridianus, item *vetus*. Usurpatur apud Hippocr. de pane biscocto, l. de int. aff. XXI. 8. & intelligendum de tempore præterito, sive propius illud ab hodierno; sive longius absit. Linden. Ex. XVI. §. 148.

HEPAR, ἥπαρ, *Jecur*, dicitur viscus illud maximum abdominis, situm in dextro hypochondrio, cujus historiam vide apud Anatomicos, præsertim Barthol. l. 1. *Anat. c. 14.* accuratius adhuc delineatum apud Gothofr. Bidloo *Tab. Anatom. XXXIX.* Circa hujus usum maxima inter veteres & recentiores est dissensio, quorum illi principatum tribuerunt, & sanguificationis organum constituerunt, & venarum omnium principium. Hi vero de principatu illo dejecerunt, exequias illi pararunt, & saltem usum colatorum bilis eidem attribuerunt; quamvis hodieque denuo veterum opinionem ab orco revocare ausus sit D. D. Joh. Jac. Waldschmid, Prof. P. Marpurgensis, in quadam Disputatione, in qua sanguificationem in *hepate* fieri διαφύδην, defendere ausus est. An verõ sat firmis rationibus? alii videant. Mihi sane non videtur. Post illam nuperrime D. D. Georg. Ern. Stahl in sua *accurata & lectu digna Dissertatione de Sanguificatione c. 4.* hepatis sanguificationis prærogativam per venas Mesaraicas chylum recipiendo vindicare non est veritus, verum an hypothesis illa de chyli in venas Mesaraicas ingressu satis sit confirmata, non est nostrarum partium jam ventilare. Ejus substantiam esse glandulosam, Malpighius in *Exerc. de Hepate* demonstrare conatus est. Aliquando *Hepatis* magnitudinem nimium quantum excedere, patet ex Observationibus apud Schenkium, Hemsterhusium, & alios; addi poterit & hæc nostra Observatio *hepatis* in gallo gallinaceo unius anni reperto tantæ magnitudinis, ut discum staneum vulgarem tegeter, & quindecim unciarum pondus haberet. Similis legitur in *Aët. Hafn. Vol. I. Obs. 92. p. 180. seq.* In utero quoque massa illa carnosã, quæ alias *Placentæ* nomine venit, *Hepar uterinum* vocari, constat ex Anatomicis scriptis. Vide *Placentia*. In meditullio lapidum ad ædificia erutorum haud raro

reperitur massa quædam friabilis, veluti succus concretus, insigni virtute siccante prædita, quam vulgo *Hepar lapidum* vocant. Vide *Ephem. Nat. Cur. An. II. Observ. 63.* Sæpe etiam legitur vocabulum *Epar* absque aspiratione. *Hepar* quoque est nomen *Lapidis Philos.* *Theatr. Chym. Vol. IV. p. 727.* A Chymicis etiam *Hepar* cum additione Antimonii, vocatur ob colorem obscure rubescentem Massa illa Antimonii, quæ alias *Crocus Metallorum* dicitur. Vide *Crocus*.

HEPATARIUS, idem, quod *Hepaticus*. Linden. Ex. X. §. 60.

HEPATEROS, ἥπατηρος, *hepaticus*, sive *jecorarius*. Est epitheton dysentericæ cujusdam, quando aquosus sanguis excernitur, ei aquæ persimilis, in qua caro recens macerata lota sit, Gorr. Vocatur alias *Fluxus*, scil. alvi *hepaticus*. Hunc P. Barbette negavit *Prax. l. 4. c. 6.* Sylvius quoque nunquam se observasse scripsit, l. 1. *P. M. c. 13. §. 24.* Vide *Fluor*.

HEPATICUS, ἥπατικος, generaliter dici potest de omni illo, quod ad *hepar* sive *jecur* pertinet. Ita vena *hepatica*, alias *jecoraria*, arteria *hepatica*, ductus biliarii *hepatici*, *Medicamenta hepatica* vocantur. In statu quoque præternaturali late vocari possunt *Hepatici* omnes, qui morbo quodam hepatis laborant. Veteres tamen ita appellarunt eos, qui inflammatione hepatis laborarunt, quemadmodum pleuriticos, phreniticos, à parte affecta inflammata vocare solent. Ita & Hippocr. videtur accepisse *Coac. t. 446. seq.* monente Foëf. in *Oecon. p. 263.* Hinc & inflammatio ipsa ἥπατις dicta fuit. Verum recentiores vocabula *Hepatitis* & *Hepaticus* usurparunt de affectu Hepatis citra inflammationem, quando imbecillitas Hepatis peccat, ut secretionis officio non rite fungatur, cum vel sine tumore & duritie. Hinc cachexia aut fluxus *hepaticus* alvi oritur. Gal. l. de differ. sympt. c. 5. & l. 3. de sympt. causis. c. 2. l. 5. de L. A. c. 7. l. 8. de C. M. S. L. c. 6. Linden. *Sel. Med. Ex. IX. §. 6. seqq. pluribus.* *Hepaticum rubrum* vocatur medicamentum e Crystallis Tartari cum Tinctura Santali rubri nutritis & imbibitis paratum, uti scribit D. D. Wedel. *Pharm. Acroam. l. 1. sect. 1. c. 5. p. 25. fin.*

HEPATITIS, ἥπατιτις. Vide *Hepaticus*. Dicitur etiam de vena apud Hipp. l. de Ven. XIV. 1. 9. XV. 5. alibique. Linden. Ex. XIII. §. 419. Verum vanam non esse hanc appellationem venæ in brachio vel manu, patet ex circulationis invento, & ex anatomica inspectione, qua constat, venam illam nihil de *Hepatis* substantia participare.

HEPATUS, ἥπατος, λεβίας, nomen piscis, cujus descriptionem, usumque in cibo & medicina, vide apud Aldrovand. l. 1. de pisc. c. 12. Meminit & Jul. Alex. inter medicæ constitutionis pisces, & *Citharis* jungit, l. 14. *Salubr. c. 8.*

HEPHESTIAS, ἥφαιστίας, nomen emplastri ad inducendam cicatricem optimi. Parabatur ex testa, ea

maxime, quæ in fornacibus usta esset, eo; quod desiccandi, abstergendique vim majorem haberet.

HEPHÆSTOS, ἠφαιστος. Vide *Vulcanus*.

HEPHTHOTES, ἠφθότης, generaliter *coctionem*; elixationem significat. Specialiter dicitur de excoctione corporis, & colligatione, apud Hippocr. 2. de R. V. I. A. 1. 55. quod Galen. in *comm. per τὴν ἰσότητά τῆς σωματικῆς*, tarditatem corporis, exponit. Sic ἠφθῶν dicitur, qui febricitantes ob nimiam humiditatem corpus exolutum acquirunt, l. 4. *Epid. ILX. 6. Foëf. p. 254. seq.*

HEPSANA, ἠψασα, dicuntur *cocta* alimenta, elixa cum jure. Hipp. l. 2. de morb. mul. X. 9.

HEPSEMA, ἠψημο. Vide *Defrutum*.

HEPTAMENOS, ἠπτάμηνος. Vide *Septimæstris*.

HEPTAPHARMACUM, ἠπταφάρμακον, medicamentum laxans, suppurans, carnemque gignens, sic dictum à numero ingredientium septenario, ut sunt cerussa, spuma argenti, cera, pix, colophoniz, adeps taurinus, thus, ut habetur apud Aët. l. 15. c. 22. Gorr.

HEPTAPLEUROS, ἠπτάπλευρος, i. e. *septem costas habens*. Fuit olim epitheton Ligurum apud Pollicem, teste Vesalio l. 1. de H. C. F. c. 16. quamvis ordinarie omnibus hominibus competat, si costas spurias à legitimis separaveris.

HERACLEIOS, ἠρακλειος, i. e. *Herculeus*. Epitheton *Epilepsie*, quæ *Herculeus morbus*, ἠρακλειῆ νόσος, dicta fuit, Hippocr. l. 1. de morb. mul. XVII. 6. vel quia solus Hercules ex heroibus hoc morbo laboravit; vel propter magnitudinem & vehementiam morbi, & expugnandi difficultatem, uti voluit Gal. c. 6. in 6. *Epid. 1. 7.* cum quo consentit Aristoteles apud Erotianum, qui etiam addit maniam ita nominari, qua solus heros olim correptus fuit. *Magnes* quoque vocatur lapis *Heraclius*, Gal. l. 6. de V. P. c. 15. & l. 6. de L. Aff. c. 5. Vide *Magnes*, item Lapis *Lydius*. Chiocc. *Mus. Calc. f. 3. p. 353.*

HERBA, βοτάνη, dupliciter accipitur. Interdum late pro integra planta; interdum stricte, videl. in Officinis Pharmaceuticis, ubi *herbæ* idem fere sunt quod folia, & distinguuntur à floribus, Schr. l. 2. c. 11. De *Herba Offisyraga* vide *Eph. N. Cur. An. I. Obs. 38.* *Herba* quoque dicitur lapis Phil. Th. *Chym. Vol. IV. p. 727.* item *Herbalis*, quia habet animam vitalem, seu multiplicabilem, p. 721.

HERBA inguinalis ad tumores commendata, Aster atticus, Dodon. in *histor. plantarum*.

HERBA inguinalis. Ital. al. Bubonium Taber. neon. vulgo *alter atticus*. Massar. de *peste lib. 2.*

HERBA salutaris, id est, spina alba, qua Christus coronatus est. Marcell. *Burdigallens. c. 23.*

HERBA Sancti Fiaci, *Verrucaria*. Holler. l. 1. c. 43.

HERBA S. Innocentii, *Poligonum majus*, Daret. *Enarrat. in Holler. l. 1. c. 58.*

HERBA Sancti Pauli, aliis herba paralytica. Vulgo *Primula Veris*.

HERBA Viperaria; *Scorzonera*. Bauhin.

HERBA vitri, id est *parietaria*. Matth. de *Grad. c. 36. in 9. Rhafis*.

HERBA Ungarica, *Alexæ*, Anonym. *Sylv. de med. compositione l. 2. c. 34.*

HERBARIUS, βοτανικός, dicitur apud Gal. l. 1. de *Antidot. c. 2.* qui herbas & plantas colligit, & vendit ad usum Medicum. Hodieque etiam *Herbarum Scriptores Botanici* sive *Herbarii* vocari solent.

HERBEUS, ἠρβός, nomen coloris, quem vulgo *olivastrum* vocant. Estque pallor luteus, livor buxeus, color Ictericus proprius. Lind. *Ex. IX. §. 18.*

HERBIVORUS, ποιφάγος, epitheton animalium ad differentiam *σαρκιφάγων*, *carnivororum* brutorum, quorum hæc robustiora & magis ferocia sunt illis. Hæc etiam pedes habent multifidos: Illa vero ungulae solidas, ἑπλάς, aut bifidas, χηλός, Gal. l. 3. de V. P. c. 2. *princ.*

HERCULES, ἠρακλῆς, nomen proprium Herois fortissimi apud Gentiles, diciturque fuisse Jovis & Alcmenæ filius, A quo *Herculeus morbus*, h. e. *Epilepsia*, nomen suum juxta nonnullos accepit, uti p. a. dictum. Cujus ratio gemina dari solet; vel quod *Hercules* hoc morbo laboraverit; & coturnicis ope ab hoc liberatus fuerit; vel quod per comparisonem, sicut *Hercules* invictus fuit habitus, ita & hic morbus inveteratus nulla Medicorum ope superetur. Vincent. Alfar. à *Cruce de Epileps. l. 1. lect. 1. fol. mihi 3. 6.* De hoc *Hercule* refert Athenæus ex Epicharmo, quod aures non minus, quam quadrupeda, movere potuerit, notante C. Hofm. *comm. in Gal. de V. P. n. 1110.* Per translationem nomen hoc quoque tribuitur quibusdam validioribus medicamentis. Ita ἠρακλῆς, *Hercules*, fuit nomen collyrii fistularis, quod ægilopas dardicitus tollere credebatur, ap. Aët. l. 14. c. 55. & alius medicamenti siccantis, carnemque, quæ supercrefcit, excedentis, quod recipit squamæ æris, misyos, chalcitidis ustæ atramenti futorii, aluminis ulsi æquas portiones. Nomen fuit ἠρακλειῆς ξηρόν, i. e. *Herculis siccum*, sive siccans, uti ex eodem notavit Gorræus. Inter Chymica celebre est catharticum & emeticum, quod dicitur *Hercules Bovii*, de quo vide Schrod. l. 3. c. 15. & Willis *Pharm. Rat. Part. I. f. 2. c. 2.*

HEREDITARIUS, σύμφυτος, συγγενής, alii cum diphthongo scribunt. *Hereditatis* legitur apud Grems *Arbor. integr. & ruinos. l. 2. c. 4. §. 10.* Latinum idem, quod *Connatus*. Epitheton morborum, quorum causa cum parentum semine in liberis aut posteris translata est, quasi transplantatione facta, quales sunt Phthisis, Arthritis, Lithiasis &c. Charlton. *Ex. III. Pathol. §. 7. Casp. à Rejes Camp. Elys. q. 54. n. 17. Parac. Paramir. l. 2. c. 7.* De *hereditariorum* morborum natura, causis, & differentiis ex professo scripsit *Derminus de Meara*

Meara tractatum *Pathologia Hereditaria* inscriptum; & à filio Edmundo de Meara editum & annexum *Examini suo de Febrib.* Egregiam quoque industriam impendit in conscribenda disquisitione Inaugurali de *Morbis Hereditariis* D. D. Johannes Zellerus, non ita pridem Professor Publ. in Illustri Tubingensi Studiorum Universitate constitutus. Rolsink. etiam vocavit *Parentales*. Vide *Parentalis*.

HEREOS, species amoris imaginarii apud Parac. in pollutione nocturna, *l. 3. de orig. morb. invisibil.*

HERMA, *Hermasma*, ἥρμα, ἥρμασμα, fulcimentum, idem, quod ἡρμασμα, ab ἥρμαζω; item ἥρματιζω, fulcio. Dicitur & ἥρμασμα. Vide *Ereisma*. Legitur & apud Hippocr. ἥρμασμα. 3. de fract. 1. 22.

HERMAPHRODITUS, ἡρμαφροδίτης, dicitur, cui vitiosa est genitalium conformatio, ita, ut utriusque sexus pudenda adsint, vel adesse videantur. Hinc & hujusmodi homines vocantur ἀνδρογόνοι. Plura de *Hermaphroditis* videantur apud Casp. Rejes *Camp. Elyf. q. 48.* per totum, ubi simul tractat: An dentur *Hermaphroditi*, qui utriusque sexus perfecta habent genitalia? quod negasse videtur Galen. *l. 2. de sem. c. 3. in fine.* Addantur & *Observationes alix, v. gr. Ephem. N. Cur. An. II. Obs. 203. 253. & An. III. Obs. 168.* Historia singularissimi *Hermaphroditi* utriusque sexus membra genitalia simul referentis habetur in *Oldenburg. Actis Philosoph. Ann. 1667. M. Febr.* Quid Paracellus per *Hermaphroditica experimenta* & medicamenta velit, Lector ipse arioletur ex *l. 4. Paramir. de orig. morbor. matric. De Hermaphrodito Spagyrico vide in Th. Chym. Vol. V. p. 804.*

HERMES, ἕρμης, nomen proprium, & notat 1. *Mercurium*, Ethnicorum Deum, ceu Deorum nuncium & interpretem. 2. Philosophum post Mosen in Ægypto clarissimum, qui *Trismegistus* appellatus fuit, teste Suida. Huic tribuitur peculiaris Philosophia Spagyrica paucis ænigmaticis dictionibus, sub titulo *Tabula Smaragdina Hermetis* comprehensa, de qua videatur *Theatr. Chymic. Vol. I.* sub titulo *Physica Trismegisti*, cum notis Gerardi Dornei. Hinc & *Pater Alchemistarum* vocatur in *tr. Alchemia* incerti Auctoris, c. 30. *Vol. III. Theatri Chym. p. 28. 29.* Ferunt etiam de eo, quod 25000. Volumina conscripserit, *Vol. V. p. 256.* Quam *Hermeticam* doctrinam false perstringit Dieter. n. 829. Jungatur & *Conring. tract. de Hermetica Medicina.* Libavius vero duplices constituit *Hermeticos* Doctores, quorum alii sunt *Dogmatici*, horum antesignanum constituit *Querquetanum*, alii vero sunt *Empirici*, quos vocat flagitiosos *Paracelsistas*, eosque repudiat in *defens. Synragm. Chym. contra Scheunem.* Vide *Mercurius*. *Hermētis avis* vocatur in processu *Lapidis Philosoph.* quando vi sublimationis, ceu quarto igne separatur à corpore spiritus, *Th. Chymic. Vol. IV. p. 550.* *Hermeticum sigillum* quid sit, vide *Sigillum*,

HERMESIA quoque vocatur *Chymia Hermetica* apud Libav. *tr. de Igne Natur.*

HERMETICUS. Vide *Hermes*.

HERMOLAOS, ἡρμόλαος, nomen collyrii τὸ πικρὸν, hoc est, reprimentis istentisque fluxiones. Estque duplex: unus magnus, alter parvus, apud Aëtium, & ex hoc Gorr.

HERNIA, ἡλῆη, *Ramex, ruptura*, dicitur item *crepatura*, est in genere tumor p. n. umbilici, inguinum, scroti, obortus ex relaxatione, aut ruptura peritonæi, substantiam aliquam corporis, vel omentum, vel intestina, aut aliam materiam carnosam, flatulentam, scirrhosam, ferosam admittente & continente. Ejus quoad subjectum & causas variæ sunt differentia, v. g. *Enterocoele, Omphalocoele, Hydrocœle, Sarcocœle* &c. de quibus omnibus & singulis propriis in locis & literis initialibus.

HERODIUS, idem, quod *Chrysaëtos*, aut *Hierofalco*, h. e. Aquilæ species maxima, & veluti heros inter aquilas. *Aldrov. l. 2. Ornithol. c. 2.*

HEROION, *Heroon, ἡρώιον, ἡρώιον*, h. e. monumentum, sive fanum heroi extractum. Legitur apud Hippocr. 2. in 6. *Epid. t. 35.*

HEROS, ἕρως, quid proprie significet, notum est, nec hujus est loci ulterius exponere. Obiter saltem notari potest, Paracellsum spiritum talis vocasse *Heroem coagulationis*, *l. de morb. Tartar. c. 9.*

HERPES, ἕρπης, est tumor erysipelaceus, pustulosus, sive cum exulceratione, proveniens à portionibus ichorosis, & lixiviosis sanguinis, in habitu corporis subsistentibus, corrodentibus, sive exulcerantibus, aut etiam ulterius depascentibus. Ejus duplex habetur species: *Miliaris, κελυβέλας, & Esthiomenos*, sive exedens. Vide supra *Cenchrias* & *Esthiomenos*, quorum ille benignioris est indolis, hic malignioris. De utroque vide Galen. *l. 2. de art. cur. ad Glauc. c. 1.* In specie *ἰσθιουμίνης* meminit & Hippocr. 5. *aph. 22.* Plura ex *Practicis* & *Chirurgiæ* Scriptoribus petantur, v. g. *Hier. Fabr. ab Aquapend. l. 1. Pentateuch. Chir. c. 20. Hildan. cent. 1. Obs. 99. Senn. Med. Pr. l. 5. part. 1. c. 17. P. Barbette Chirurg. Part. II. libr. 1. c. 1.* Latine *Serpigo* quibusdam dicitur. *Castell.*

HERPETON, ἑρπητὸν, ἑρπητιδὸν, idem, quod *Herpes*, vocatur ulcus serpiginosum, *pustula serpiginosa*, apud Hippocr. *l. 2. Epid. f. 3. n. 58. & Coac. p. 628.* ἑρπητὸν quoque *reptilia*, vocari pediculos capitis & reliqui corporis, scribit Gorr. in *defin.* Alias & feles, mures &c. *reptilibus* annumeravit Galen. *l. 6. de Anat. adm. cap. 4.*

HERPSIS, ἕρψας, ἑρψισμός. Vide *Reptatio*.

HESMIC, i. e. quarta pars libræ. *Rul. & Iohnf. in Lex.*

HESPERA, ἑσπέρας, *vespera*, si vocis hujus usum spectemus, tripliciter accipitur. Primum de tempore, quando sol inclinatur ad vesperam. Deinde, quando

sol jam occidit. Denique sera *vespera* dicitur sub crepusculo. Linden. *Ex. XVI.* §. 219. *Jegg.*

HESTIA, ἥστια, i. e. *Focus*. Vide *Focus*; cui adde; quod cor dicitur ἥστια τῆς φύσεως, *focus* naturæ. C. Hoffmann. *com. in Galen. de V. P. n.* 179. 311. Ἐστία quoque nomen est emplastrum apud veteres nobilis, cujus descriptio habetur apud Aët. l. 15. ita dictum; quod ex Græci nominis literarum calculo indicetur, constare 516. drachmis. Refertur ad Nicephorem Regem. Gorræus.

HESYCHIA, ἡσυχία, h. e. *Quies*, estque res non naturalis motui opposita, & ita indifferens causa procatartica ad sanitatem & morbum, quatenus vel moderata & opportuna, vel immoderata & importuna fuerit. De noxis *quies* vitiosæ vide Charlton. *Ex. VII.* §. 3. Ἡσυχία, *quies*, sumitur etiam pro moderato, sive non molesto. Usurpatur de tussi leviore, Hippocr. l. 4. *Epid. XIII.* 19. Vide etiam de hoc vocab. Dieter. *num.* 381.

HETEROCRANIA, ἑτεροκρανία, idem, quod *Hemicrania*. Gal. l. 2. de *C. M. S. L. c.* 3.

HETEROGENEUS, ἀνομοιομερής, vel idem est, quod *Dissimularis*, vide *Anomaomeres*: vel etiam hodieque usurpatur ad exprimendam naturam, & indolem alicujus rei naturæ nostri corporis, humorum & spirituum adversam & purgantem, v. g. quando sanguis portionibus vitiosis excrementiis scatet, dicitur sanguis *heterogeneus* apud recentiores. Helmont. *tr. Schol. Humorist. pass. decepti. c.* 1. n. 15.

HETERORRHOPOS, ἑτερορροπος, dicitur de eo, quod in alteram partem vergit, hoc est, *ambiguum*, v. gr. de tumoribus Hippocr. l. *Epid. f.* 1. t. 10. 13. l. 2. *Epid. f.* II. 60. 79. Et ægri dicuntur ἑτερορροποι, quando in illis insignis mutatio notatur, vel ad salutem, vel ad mortem, 4. de *R. V. I. A. t.* 56. Vide Foëf. p. 245.

HETERORRHITHMOS, ἑτερορρυθμος, est epitheton & species pulsus ῥυθμῶν, quando aliquis alterius ætatis habet pulsum. Gal. *in defin. Medic.*

HETŒMOCOPIA, ἑτοιμοκοπία, dicitur Hippocr. inanis labor, aut *prompta elatio*, nugacitas, vel loquacitas, *in Præcept. IX.* 31.

HEURESIS, ἑυρεσις. Vide *Inventio*.

HEXAGIUM, ἑξάγων, ponderis nomen est, quod nititur Aëuarius in aurea antidoto Alexandri. Pendet autem quatuor scrupula. Latini *Sexulam* appellant. Gorræus. At Jul. Alexandr. pendere scribit drachmam unam cum dimidia, *Annot. in Galen. l. de fac. parab. Tom. II. Oper. p.* 857.

HEXAPHARMACON, ἑξαφάρμακον; nomen emplastrum ad perniones exulceratos, cujus descriptio habetur & sex ingredientibus apud Æginet. l. 3. c. 79.

HEXIS, ἕξις. Vide *Habitus*.

HIANS, vide *Chasco*, *Ecplexis*, *Channa*, *Seferos*.

HIANTICILLA. Vide *Galbulus*.

HIATULA, χάμα. Vide *Chama*.

HIATUS, χασμὸς. Vide *Chasme*.

HICESIA, ἡκῆσια, ἡκῆσιος, nomen emplastrum veterum utilissimum ad strumas, abscessus, lienem & articulos, cujus meminit Gal. l. 4. de *C. M. P. G. c.* 14. & descriptum Æginet. l. 7. cap. 17. Perperam Latine scribitur *Icessi* emplastrum.

HICNEOMENOS, ἡκνεουομενος, ἡκνεομενος, ἡκνεομενος, *competens*, *conueniens*, *opportunus*. Dicitur de tempore apud Hippocr. 3. de *fract. t.* 63. Foëf. p. 279.

HIDROA, ἰδρωα, ἰδρωα, *sudamina*, sunt pustularum genus ex biliosis & acerbis salinis humoribus cutem lancinantibus abortarum, præsertim ætatis tempore ex sudoribus provenientium & vexantium. Unde *papulae sudorales*, aut *sudorosas* non inepte quis diceret cum Dieter. *Iatr. n.* 401. Meminit harum Hippocr. 3. *aph.* 21.

HIDRONOSOS, ἰδρωνόσος, significat febrem, in qua plurimus sudor p. n. prodit, quæ alias *Sudor Anglicus* dicitur. Blancard. *in Lex.*

HIDROS, ἰδρῶς, Lat. *Sudor*, est excrementum humidum tertie concoctionis per cutis poros in aquæ speciem erumpens, cujus materia est humor tenuis de sero & lymphâ participans, ejusdem cum urina & lachrymis generis, in hoc saltem ab illa differens, quod *sudor* cum violentia quadam naturæ seceratur & excernatur, quemadmodum & *Lachrymæ*; *Urina* vero magis spontaneo motu secedat. De *sudoris* causis & differentiis vid. Baricellum *integr. tractat. de Hydronosa Natura*. Dieter. n. 402. In genere sufficiat, *Sudorem* alium esse bonum & salutarem, alium noxium & malum. Ad bonum pertinet spontaneus criticus, & artificialis; ad malum verò spectant *Sudor* nimius, deficiens, paucus, depravatus; quorum utriusque classis descriptiones egregie tradidit D. Rotenbeccius in *binis Exercitationibus*. De *sudore* proflus nigro instar atramenti salutari & excreto legatur singularis observatio D. Olay Borrichii *in Act. Hafn. Vol. I. Observ.* 70. p. 155. *Sudor* Rulando dicitur *Aqua* permanens. *Sudor hermaphroditici salis*, i. e. liquor vel spiritus halinitri. Libav. *Apoc. Herm. Part. pr. c.* 11. Quid sit *Sudor Mercurii* Spagyricus, vide apud eund. *in Proem. Part. post. Apoc. Herm. T. II. Oper. p.* 330. 331.

HIDROTICOS, ἰδρωτικός, vide *Sudoriferus*.

HIDROTOPOEOS, ἰδρωτοποιός, significat *Sudorificum*, vel *Sudoriferum*. Ita medicamenta vocantur ἰδρωτοποιὰ, *sudorem* moventia, apud Nonum l. d. *M. P. C. c.* 109.

HIDRYNOMÆ, & *Hidrynomæ*, ἰδρύνουμαι, ἰδρύνουμαι, significat proprie *firma sede collocor*, *firmor*. Frequens Hippocr. v. g. 4. *aph.* 11. 1. *Prorrh. f.* 1. t. 36. *Coac. t.* 315. l. 6. *Epid. f.* 5. t. 1. De utero in suam sedem collocato *libr.* 2. de *morb. mulier. XXXVII.* 2. In specie de urinæ sedimento usurpatur *Coac. t.* 575. & aliquoties *in Epidem.* Vid. Foëf. p. 277. de venis perpetuo motis l. 6. *Epid. f.* 2. t. 16. de tussi, l. 4. *Epid. XII.* 23. Per translationem etiam

etiam de mente tranquilla & firma prædicatur I. Prorrh. sect. 1. t. 20. l. 3. Epid. agr. 15. p. ff. pest.

HIDYS, id est, *stos aris*, Rul. & Johnf. in Lex.

HIERACION, *ἱερακίον*, nomen est plantæ, de qua vide Botanicos. Porro ita quoque vocatur collyrium ad obscurum visum & scabras affectiones, apud Galen. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. haud dubie ab Hierace Autore ita dictum. Gorr.

HIERACITES, *ἱερακίτης*, nomen lapidis, vel, ut Plinius ait, Gemmæ, vernacule *Lapis accipitrum*, ita dictus à colore *Hieracis*, id est, *accipitris* simili, de quo videatur G. Agric. *hbr.* 5. *fossil. p. m.* 263. Aldrov. *lib.* 3. *Ornithol.* §. *Denominata*. Gal. l. 9. de S. Fac. §. *Aphroselinus*, & *Ægineta* l. 7. c. 3. §. *Lithi*. Laudant ad sistendas hæmorrhoides.

HIERATICUM, *ἱερακικόν*, epitheton i. suffitus, sive *κῶφ.* sacrificialorum, quod Diis genitium adolebant. Gorr. 2. Malagmaus. *Asclepiadæ Pontificium* inscripti, stomachicis, hepaticis & ad viscerum dolores. Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 5.

HIERAX, *ἱεραξ*. Vide *Accipiter*.

HIEROGLYPHICA, *ἱερογλυφικά*, vel dicuntur de Characteribus in Medicina, ab Hermete Trismegisto aliisque excogitatis, quorum adhuc valde ferax est medicina, teste Schenck. *Synt. compon. & præscr. med.* p. 84. seq. Vide *Character*. Vel de plicis & rugis in manibus, pedibus, fronte, e quibus vana curiositas Chiromantiarum multa prædicere solet.

HIEROS, *ἱερός*, h. e. *sacer*: Primum est epitheton cum *offis*, vide *Os*. Ut & vasorum ad illud os excurrentium v. g. *Arteria & Vena Sacra*: Porro Musculi: ita *Sacer Dorfi musculi* vocatur, qui ab *offis* sacri parte posteriori ad ultimam dorfi vertebra definit, & describitur à Bartholin. *Anatom.* l. 4. c. 7. Bidloo *Anat. Tab.* XXX. tum morbi, v. g. *Comitialis*, qui alias *Epilepsia* vocatur ob magnitudinem & vehementiam symptomatum, Hippocr. l. de morbo sacro, item *Erysipelatis*, quod *Sacer Ignis* dicitur, maligni. Si quidem veteres Græci omnia vocarunt *ἱερός*, quæ fuerunt horrenda & magna, Keuchen. *ad Samonic.* p. 246. 285. Deinde est nomen medicamenti etiam Latinis *Hiera* dicti, cujus varæ prostant apud Autores & in Dispensatoriis formulæ. Famosiores sunt *Hiera Picra*, quæ & Galeni, nec non *Andromachi*, *Hiera diacolocynthidos*, quæ & *Antiochi*, *Hiera Logadii*, *Hiera Rusti*, *Hiera Archigenis*, *Themisonis*, *Antipatri*, *Iusti* &c. Gorr. Harum descriptiones vide apud *Ægin.* l. 7. c. 8.

HILARIS, *ἡλιάρης*, *ἡλαρότης*, dicitur de animi lætitia, estque idem, quod *Gaudium*, vide *Gaudium*. Theriacam quoque *ἡλαρὴν*, *Hilarem*, appellatam fuisse patet, ex Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 6.

HILUM, proprie dicitur macula illa nigricans fabarum propria, de qua egregie disserit I. Alexandr. *Annot. ad l. 2. de Al fac.* c. 19.

HIMAS, *ἡμάς*, proprie corrigiam, lorum significat.

Vide *Lorum*. Per similitudinem vero ita vocatur Gurgulionis vel *Uvulae*, sive *columellæ laxitas*, quando longior graciliorque evadit. Differre dicitur à *Cionide*, quod in hac Gurgulio non extenuatus est, sed crassitiem ex fluxione solito majorem adeptus esse videtur. In illo vero affectu & gracilescit & secundum crassitiem imminuit. Aët. *lib.* 8. cap. 43. Dicitur & *ἡμῖπυσις*. Gorr. Vocatur & Latinis hic affectus *Lorum*, quia toro similis gurgulio propendet. Nic. Pifo de M. C. & C. l. 2. cap. 1.

HIMEROS, *ἡμερος*, notat cupidinem & desiderium, præsertim amatorium, vel Venereum, uti demonstrat Poët. ex Homero *Iliad.* γ. & ζ. *Oecon.* p. 281. Descendit à verbo *ἡμερομεν* & *ἡμεροδῶ*, quod frequens apud Hippocr. significans appeto, desidero, *utivilem amorem concupisco*, l. de morb. mul. X. 13. (quamvis apud Linden. *ἡμεροται* pro *ἡμεροται* scriptum sit, an mendote?) XIV. 7. XXXVI. 32. XXXIX. 14. c. 4.

HINNULUS, *ἡννός*, pullum cervinum notat, cujus coagulum ingreditur Antidotum apud Galen. l. 2. de Antidot. c. 10. Sumitur vero aliquando laus pro fetu aliorum animalium, præcipue tamen cervi, capræ, damæ foetus ita vocantur. Rhod. *ad Scrib.* n. 13. ubi plura de coagulo *hinulei* reperies.

HIPPACE, *ἡππαια*, dicitur *caseus equinus*, Hippocr. l. de A. L. & Aq. XLIV. 14. Diosc. l. 2. c. 50. quamvis ibidem etiam moneat, nonnullos coagulum equinum ita vocasse, quos imitatus Schroder. l. 5. cl. 1. n. 21. Plura de *Hippace* vide apud Mercurial. l. 2. V. l. cap. 26. *Saracen. not. ad loc.* *Dioscor.* cit. Foëf. *Oec.* p. 283. Linden. triplicem significationem vocabulo huic attribuit, quod not. 1. *Caseum*, 2. *Oxygala*, & 3. *Equile*, sive cubile equorum. Ex. XVI. §. 121. usque ad 130.

HIPPANTHROPOS, *ἡππάνθρωπος*, idem, quod *Centaurus*, monstrum illud fictitium Poëtarum, C. Hofin. *com. in Gal. de V. P. num.* 122. Vocatur & *Hippocentaurus*.

HIPPOBINOS, *ἡππώβινος*, i. e. instar equorum valde libidinosus, qui inexplabiliter Venerea sectatur, Lat. *Lastaurus*, validæ & præservidæ libidinis homo. Gasp. à Rejes C. El. Q. 44. n. 24.

HIPPOCAMPUS, *ἡππόκαμπος*, est insectum animal marinum, cujus descriptionem, venenum, & usum in medicina vide apud Aldrov. l. 7. de Insect. c. 16. Meminit *Hippocampi* ussi contra Alopecias, Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 1. *Ægin.* l. 7. c. 3. Alias legitur & in foemino *Hippocampe*. *Campe*, *ἡμίπη*, significat *Ericam*. Unde *Hippocampen* demonstravit reperiit in locis maritimis, præsertim Venetiis, cujus facies est equi, dorsum vel cauda crucæ, P. Ammann. *Irenic.* p. 187. Per translationem *Hippocampus* vocavit processus ventriculorum cerebri superiorum, sive anteriorum *Arantius*, notante C. Hofmann. *com. in Gal. de V. P. n.* 559. 643. & Linden. *Medic. Physiol.* l. 2. c. 8. §. 134.

HIPPOCRATES, *ἡπποκράτης*, nomen proprium Medicorum

dicorum aliquot antiquiorum, præsertim vero illius *Artis Medicæ principis Cui*, qui & *Magnus* dictus fuit, de quo plura apud Galen. & alios. Hunc fuisse trita- tum Aristotelis Philosophi pro indubitato habet Joh. Jac. Bassus *l. 1. de Hippocr. & Gal. decret. cap. 1. p. m. 3.* Hujus præsertim sententiæ & aphorismi tantam in- venerunt fidem, ut canonis instar habeantur. A Principe hoc vera *Ars Medica*, quæ *Dogmatica* & *Rationalis* vocari solet, dicitur quoque *Hippocratica*. Quamvis vero *Hippocrates* merito dux artis & omnis boni autor laudetur, & si quæ sunt alia encomia; laus tamen illa non sine grano salis intelligenda. Hinc recte Galen. *l. 9. M. Med. c. 8.* cum Trajano Imper. comparans scrip- sit, omnem ad medicationem viam aperuisse, sed ita, ut cura & diligentia opus sit ad absolutionem. Præter- tim vero hoc ipsi condonandum, quod in Anatomicis non adeo fuerit exercitatus, & ita in Physiologicis rem non ubique acu, quod dicitur, tetigerit. Vid. C. Hof- mann. *c. ad Gal. de V. P. n. 35. 36.* & alios. *Hippocratis Manica* quid sit, vide *Manica*.

HIPPOCRATICUS, *ἰπποκρατικός*, non modo di- citur de doctrina Medica; verum etiam in specie de vino, alias *saccato dicto*, *ἕνθα σακκαρισμένῳ, σακκίῳ*, quando nimirum *saccis* indita sunt aromata, & post colaturam *saccharum* additum. Vide Linden. *Ex. X. §. 222. 223.* ubi & *Lachrymam Sponsie* appellari scripsit. Vocatur alias *Claretum*, de quo superius suo loco. *Hip- pocraticum facies* quæ dicatur, vide supra in *Facies*. *Hip- pocraticum scammum* quid sit, vide supra *Bathron*.

HIPPOGLOSSUS, *ἰππογλωσσός*, est nomen piscis, & quidem *Soleæ majoris*, Aldrov. *l. 2. de pisc. cap. 34.* Vide *Solea*.

HIPPOLITHUS, *ἰππόλιθος*, dicitur *lapis*, vel *calculus* in ventriculo, aut intestinis equorum nonnullorum repertus, qui uti lapidi Bezoar occidentali figura & laminea structura non absimilis est, ita & viribus eun- dem æmulari statuitur. Schroder. *l. 5. cl. 1. n. 21.* Jung. Fr. Hofmann. *in Clav. ad h. l. p. 661.* Hujusmodi lapidem magnitudine pomi pendentem largiter dimi- diam libram pond. civ. ex liberalitate Viri Nobiliss. & Spectatiss. Dn. Wilh. Grasselii, Civis & Mercatoris primarii Norimbergensis ego quoque possideo, qualem alium & ipse laudatus Vir ejusdem magnitudinis asser- vat. De tali lapide equino in intestinis gonito disseruit etiam D. D. Wedelius & ex hoc Bonetus notavit *Med. Sept. l. 3. sect. 26. c. 37. p. 788.* Depictos etiam illos ex- hibet Philipp. Jacob. Sachs à Lewenstein *in sua Gam- marologia c. 14. p. 302.*

HIPPOMANES, *ἰππομανής*, ambiguum valde est vocabulum. Vel enim significat fruticem, alias *Cyno- crambe* aut *Apocynum* dictam, ideo, quod equos in furorem concitet, si eo vescantur. Theocrit. *Idyll. 2.* Vel succum e *Tithymallo* expressum. Theophr. *l. 9. H. Pl. c. 15.* quamvis alii *Hippophaës* legant: Vel no- tat succum exillantem ex equarum genitalibus, dum

equiunt, Aristot. *l. 6. H. A. cap. 18.* Vel id, quod pullis equarum adhæret in fronte, *d. l. c. 22.* Quidam pro *secundina* equarum accipiunt. Meminit *Hippomanis Equarum* D. Ludovic. *Dissert. Pharm. I. p. 516.* Creditur à nonnullis habere virtutem conciliandi amorem, vel partum promovendi.

HIPPONE, *ἰππώνη*, nomen est malagmatis, cujus Philagrius autor perhibetur. Descriptio habetur apud *Æt. lib. 12.* notante Gorraeo.

HIPPOPOTAMUS, *ἰπποπόταμος*, id est, *Equus fluviatilis*, est animal ferum, quadrupes, exoticum, cujus descriptionem & usum varium prolixè exhibet Aldrov. *l. 1. de quadr. digit. vivipar. c. 12.* In specie corii hujus feræ usli usum monstrat Gal. *l. de Theriac. ad Pison. c. 9.* Testiculi aridi potu oblati contra morfus serpentum, *Æginet. l. 7. c. 3.* Quod *Hippopotamus* obesus & ple- thoricus venam sibi vulneret arundine, & plagam limo obducatur, ex Plinio refert Rolsink. *O. ac M. Med. Spec. l. 4. f. 1. c. 4.*

HIPPOS, *ἵππος*. Vide *Equus*.

HIPPOSIS, *ἵππισσις*, mendose, pro *ἵππισσις*, *pressio*, de quo suo loco. Mendam hanc inculcavit Foëll. *p. 186.* & C. Hofmann. *in ἀντιδοταίσις notis ad Gal. com. 3. de artic. t. 49.*

HIPPOSORCHIS, *ἰππόσρχης*, haud dubie denotat pulverem testicularum equinorum in descriptione Pul- veris ad *Dystasiam in Dispensator. August. cl. 9.* cum ad normam vocum Græcarum aliarum compositarum me- lius exprimi potuisset per *Hipporchis*, *ἰππύρχης*.

HIPPURIS, *ἵππουρις*, primum nomen est plantæ, quæ *Equisetum* dicitur. Deinde apud Hipp. *l. 7. Epid. LVIII. 12.* videtur omnino indicare morbum quendam ex continua equitatione, sive quædam fluxio fuerit ad inguina & partes genitales, sive imbecillitas, sive attritus, sive alius id genus affectus, notante Foëll. *Oecon. pag. 286.*

HIPPUROS, *ἵππουρος*, nomen piscis, qui & *δεννύτης*, item *Uvinator* vocatur, cujus descriptio habetur apud Aldrov. *l. 3. de pisc. c. 17.*

HIRA, circa hujus vocabuli orthographiam & si- gnificationem ambigunt & discrepant Autores. Vete- res libri legunt *Chira*. Alii *Hilla*. Quidam restringunt ad *Intestinum Jejunum* *νήσις* dictum: quidam ad omnia intestina. Linden. vero adhuc latius ad omnia *Interanea* abdominis *πύλιντος* extendit, quæ sententia & nobis placet. Gr. dici potest *πύλιντος*. Lind. *Ex. IX. §. 53. 57.* & c. Dieter. *Iatr. n. 783.*

HIRBELLUM legitur apud Paracelsum, quod de- liros reddat homines, sed quid significet, non constat, *tr. de Surditate*.

HIRCUS, *ἱρρός*, æquivoca sunt vocabula. Pro- prie notant animal quadrupes notissimum, quod & *Caper* dicitur, de quo supra in *Capra*. Ejus carnem pessimam dixit Galen. *l. 3. de Al. fac. cap. 2. & l. de aten. viēt. cap. 8.* Paracelsus vero dicit, apud Spagyros *Hir- cum*

eum quoque dici masculinum Caniculum castratum & nutritum herbis diaphoreticis, l. 1. de præp. tract. 3. iii. de Corallis. Sanguis hirci habetur pro singulari remedio adversus pleuritidem & alios morbos malignos, insignique vi pollet sanguinem concretum dissolvendi; de cuius præparatione præter Dispensatoria Norimb. & Augustan. nec non Schroder. l. 5. cl. 1. n. 9. videatur & Helmont. tr. Pylorus Rector, n. 73. seqq. Propter foetorem huic bruto familiarem & salacitatem vocab. *ἡρῶς*, *hircus*, ad diversos quoque affectus hominum translatus observatur. Ita intumescencia testium tempore pubertatis in adolescentibus cum mutatione vocis in graviorem hoc nomine *ἡρῶς* venit; quod patet ex l. 6. Epid. f. 4. r. 27. & Gal. lib. 14. de V. P. cap. 7. Unde & verbum *ἡρῶν* & *ἡρῶειν*, *hircire*, in ea significatione accipitur, Hipp. l. 6. Epid. f. 3. r. 25. & Gal. l. 2. de Sem. c. 5. Olidus quoque ille foetus proprie sub alis incubans, ex quo *ἡρῶμαχαιοι* dicuntur, *hircus*, *ἡρῶς*, appellatur, & illi juvenes ad virilitatem accedentes *Hircosi* aut *Hirquilli* dicuntur. Foët. p. 621. l. 2. ep. 6. *ἡρῶς* etiam edulii genus est, quod ex zea parabatur aut ex olyra, Gal. c. 1. de R. V. l. A. r. 18. In vite, cum fructu carens frondium luxuria laborat, & fructuum inopiam foliorum ubertate compensat, vitium vocatur *ἡρῶς*, ex Aristot. l. 5. de Gen. an. cap. 18. Theophrast. l. 5. de causis plant. c. 10. 13. Tandem Anatomici *ἡρῶς*, *hircum*, appellant eminentiam illam auribus tempora versus adnatam tegminis instar, quæ irruentia in aurem vel excipit, vel prohibet, quia hac in parte pili crescunt. Barthol. l. 3. Anat. c. 9. Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 11. §. 4.

HIRQUUS, vide *Angulus*.

HIRSUTUS, *Hirtus*, *Hirritas*, idem, quod *Pilosus* & *Pilositas*. Vide *Dafys*.

HIRUDO, perperam per y apud P. M. de Calderia & alios *βδέλλα*, *sanguisuga*, insectum est palustre, instar lumbrici oblongum, sanguinem ex hominibus & equis exugere valens, cuius descriptionem, usum in arte Medica & noxam venenosam cum remediis vide apud Aldrov. l. 7. de Insectis c. 11. & 12. Adde Schrod. l. 5. cl. 4. n. 105. Obiter hic notetur, ingeniosissimum alias Lindenum lapsum esse, quod crediderit, *hirudines* elicere non nisi tenuem sanguinem, Ex. XIII. §. 409. Siquidem hoc manifeste repugnat experientiae, cum & nos observaverimus, quod elicerint etiam crassum, fibrosum & foeculentum sanguinem. Jungatur observatio & discursus de *hirudinibus* lectu dignus D. I. Val. Willii Medici quondam Regii Dani Castrensis, in Act. Hafn. Vol. III. Obs. 73. vid. *Bdella*.

HIRUNDO, *χελιδν*, æquivocum est, diversa significans, (1) animal volatile, sive avem diversæ speciei, cuius descriptionem usumque in Medicina vide apud Aldrovand. l. 17. Ornitholog. c. 6. f. 9. Schroder. d. l. cl. 2. n. 55. (2) notat piscem marinum volantem, Venetis *Castelli Lexic. Med.*

Lucerna dictum; quem etiam descripsit Aldrov. l. 2. de piscib. cap. 3. (3) significat etiam speciem serpentis *hirundinis* colorem obtinentis, cuius longitudo circiter cubiti unius; & interficit hominem ante bithorium, Aviceno. l. 4. fen. 6. tract. 3. c. 21. (4) *χελιδν*, *hirundo*, vocatur cavum illud, quod fit in flexura brachii humani & flexura unguæ equinæ, Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 73. & Ex. XIII. Sel. Med. §. 414. (5) Ex Suida quoque constat, hoc nomine venire *puerum muliebrem*, & mirum, Rolfinkium hac in re valde curiosum non adjecisse appellationibus genitalium muliebrium in O. ac M. de Part. generat. dicatis. Tandem Aurelianus l. 1. c. 4. testatur, *equorum impetiginem*, h. e. squamulas anteriorum crurum sub armorum partibus in ipsis animalibus natas vocari *hirundines*, *χελιδνας*. Vide Aldrov. l. prius citat.

HISCURIA, vitiose ponitur pro *Ischuria*, & occurrit apud P. M. de Calderia Tom. III. Oper. p. 221. seqq.

HISMAT, id est, *spuma argenti*. Rul. & Iohnf.

HISPANICUM *viride*, id est, *Hispalensis*, h. e. *viride aris*. Idem. Alias *Hispanicum* quoque epitheton *vini* generosi à loco natali ita dictum.

HISPIDITAS, in genere idem, quod *Hirsuties* vel *Hirritas*, *δυσύτης*. Specialiter vero juxta Aëtium l. 7. c. 66. duos significat affectus, vel *relaxationem genarum*, quæ Græcis *φασαγγωσις* dicitur, ob nimium humorum superfluatorum affluxum; vel *pilorum in genis suborientem depravatam propaginem*; ita ut intro vergentes pungant tunicas, & oculorum defluxus provocent. Græce vocatur *δυστοχίασις*. Vide supra *Dystachiasis*. Forest. l. 11. Obs. 46. in Schol.

HISTAMENOS, *ιστάμενος*, *consistens*, ab *ἵστημι* *confisso*, *sto*. Usurpatur non solum de ætate, quæ ad summum vigorem pervenit annorum circiter 40. usque ad 50. sed etiam de tumoribus, qui ad summum pervenerunt, quibus opponuntur, *οὐδὲ μὲντοι κηταιπαυόμενοι*, *remittentes*, 2. prognost. t. 3.

HISTORIA, *ἱστορία*, est oratio, vel enarratio eorum, quæ visu percepta, Gal. l. de subfig. Empir. c. 10. vel est enarratio eorum, quæ sæpius iisdem de rebus experta sunt. l. de optima secta passim. Clarius fortassis ita describi poterit: Quod sit oratio, vel enarratio de aliqua re, vel persona singulari secundum omnes circumstantias & attributa circa illam rem, vel personam observata. Convenit cum *Casu Medico*, vel *Observatione Medica*. Vide *Casus*. Hujusmodi *historias* quamplures reperire libet in *Theatro Galenico* Mundellæ, & alibi præsertim etiam apud Casp. à Rejes in *Indice Campi Elysi Questionum*. Placet quoque descriptio *Historiæ* à B. Casp. Hofmanno relicta l. 6. V. L. c. 26. *Historia* est vera ac seria rerum gestarum narratio. Tales *Historiæ* ægrotorum sunt veluti cognoscera ad quemvis morbum in quocunque homine cognoscendum facilius, prænotandum certius, curandum denique tutius, si sanabilis,

fin minus, palliandum jucundius, si abstinere curatione non licet, verissime scripsit Linden. *Ex. IV. §. 1.*

HISTOS, ἱστὸς, dicitur malus in navi, sive lignum erectum, ex quo velum suspenditur. Sumitur vero ab Hippocr. pro instrumento chirurgico ligneo, in cujus summo aliud lignum transversum imponitur, ex quo trochlea dependet ad scalæ demissionem, 3. *de artic. t. 25. Gal. ad h. l.*

HISTRICUS, ἱστρικός, denominativum à provincia *Histrìa*, sive Istria Illyrico contermina, & dicitur de oleo *Histrico*, quod optimum, ubi majori opus est adstrictione, Galen. *lib. 11. meth. med. c. 16.* Adde Jul. Alex. *notas ad h. l.*

HIZO, ἰζω, significat *subsideo*, desideo. Dicitur de naso quando os palati decessit. Hipp. *l. 4. Epid. IX. 2. & l. 6. f. 1. 2. 4.*

HOCCLAX, Ηοκλαξί, ὀκλαξί, ὀκλαξί, flexis genibus, ab ὀκλαζω, labasco, Gal. *l. 1. de V. P. c. 14.* Vide *Gnyx*.

HODOEPORIA, ἡδοιπορία. Vide *Iter*.

HODOS, ἡδὸς, vide *Via*.

HOEDUS, ἡεφός, vide *Eryphos*. Capra. Adde Gal. *l. 6. de L. A. c. 6. Mercur. l. 1. V. L. c. 25.*

HOLCAS, ὀληός, apud Hipp. significat *navim onerariam*, *l. de statib. V. 4.*

HOLCE, ὀληή, duo significat: 1. *auractionem*, ab ἄλωω, *traho*, Hippocr. *l. 1. de morb. mul. LXXXII. 18.* Deinde est nomen ponderis, estque idem, quod *Drachma*. Gal. *l. de ponder. & mensur. ut & in l. 2. de Anid. Gort. in desin.*

HOLCIMOS, ὀλιμός, dicitur de eo, quod trahitur & ducitur, & in varias partes sequax est, nec divellitur, sed continuum manet, veluti quæ lenta sunt, tenacia & glutinosa, Gal. *c. 2. de artic. t. 45.* ubi in Hippocr. verbis legitur ἰνὸλιμῶν. Dicitur & de hepate tumore affecto, *l. 2. de L. Aff. c. 8. Lat. Traclorius.*

HOLERA, antiq. pro *Cholera*. Keuch. *not. ad Seren. p. 152.* Aliquando & pro plurali *Olera*. Idem *p. 173.*

HOLIPPÆ, dicuntur placentulæ tenuissimæ instar laminæ paratæ ex massa farinacea tenui & saccharo, & ferventi ferro duplicato & figurato affusæ & igni admotæ, pro *Bellario*, quamvis & *Purgantes* olim paratæ in *Dispensatoriis* extant.

HOLMISCOS, ὀλμισκός. Vide *Mortariolum*.

HOLMOS, ὀλμός. Vide *Mortarium*. ὀλμός etiam dicitur *Truncus corporis*, exceptis artubus. Fallop. *Exp. de Offib. Tom. I. Oper. p. 521.*

HOLOPHLYCTIDES, ὀλοφλυκτίδες, idem quod *φλυκτίδες*, sive *φλυκτίται*, *pustula*. Gal. *in exeg. voc. Hippocr. & Erot. in Onomast. p. 85.* quamvis sine aspiratione ibid. legatur, sicut & in *Gorræo*.

HOLOS, ὅλος. Vide *Totus*.

HOLOSCHERES, ὀλοσχερής, significat *integer*. Usurpatur ab Hippocr. de sanguine omnes suas portiones integrales complexo, *l. de Alim. V. 7.*

HOLOTHURION, ὀλοθύριον, quid proprie sit in-

certum est; an animal, an vero planta; ut ita ad zoophyta referendum videatur, de quo videatur Ul. Aldrov. *l. 4. de Zoophitiis c. 4.* libuit tamen hic facere mentionem, quia Jac. Bontius in *observationibus selectis Medicinæ Indorum annexis Observ. VII.* scribit, potum nimum ex oryza & holothuriis paratum *Arac dictum* occasionem dedisse morbis chronicis implicitis gravissimis in uno subiecto, unde & potum maledictum vocare non dubitavit.

HOLOTONICOS, ὀλοτονικός, dicitur de convulsione universali, quæ Tetanus est, quando totum corpus riget. Schenk. *in obs.*

HOLSEBON, item *Helsebou*, id est, *Sal commune præparatum*. Rul. & Iohnf.

HOMALOS, ὁμαλός, significat *aquabilis*, justus, unde conjungitur cum τῷ ἰσχυρῷ, apud Hippocr. 3. *de fract. t. 31.* Legitur & *l. 4. Epid. XX. 3.* Verbum etiam ὁμαλύνω, h. e. *explano*, ad æqualitatem redigo, occurrit *l. de Hamorrhoid. IV. 2.* Vid. Foëf. *Oec. p. 452.*

HOMARTEO, ὁμαρτέω, id est, *sequor*. Hippocr. *l. 2. de morb. LIX. 8.*

HOMERDA, dicitur *Stercus humanum*, sive excrementum alvinum in intestinis, præsertim crassioribus congregatum. Blas. *Med. Univ. Part. Hygiein. lib. 1. f. 2. p. m. 5. & l. 5. f. 2. subsect. 4. p. 10.*

HOMILIA, ὁμιλία, triplicem habere dicitur significationem apud Hipp. Primo significat *conversacionem* & colloquium cum aliis, *l. de Medico t. 31.* Deinde *connexionem* & cohesionem partium & præcipue ossium inter se, *l. de artic. t. 5.* ubi verbum ἑμιλέω legitur: & denique *exercitationem*, *d. l. t. 36.* An fortassis collegiandi *rationem* hac voce innuere veluit Cous?

HOMO, ἄνθρωπος, quid significet omnibus est notissimum. Dicitur, ita appellari ab *humo*, quia e terra creatus. Parac. *Philos. sag. l. 1. cap. 8.* Vocatur etiam *Microcosmus*, cujus tamen nominis rationem Paracelsi nimium extendunt. Vocatur quoque *Centrum mundi*, & *centrum omnium rerum*, *d. l. c. 6. & 7. Quinta essentia mundi, d. l. c. 2. & in tr. Explicatio totius Astronomiæ.* Hic non solum est subiectum sanitatis & morborum, atque ita totius Medicinæ, vide *Dogm. Nostr. pag. 5.* sed etiam objectum, quatenus refertur inter *βουθήματα*, sive remedia. Quænam vero sint remedia, quæ ab homine desumuntur, vide in Daniel. Beker. *Medico Microcosmo*, Schroder. *l. 5. cl. 1. n. 23.* & D. D. Joh. Paul. Wurtbain, *Exerc. de Medicamentis ex homine desumptis.*

HOMOCHROEA, ὁμοχρῶσις, *aquabilitas superficialis*; & lævor habitus exterioris in corpore, vel parte ejus dicitur, Hipp. *l. de cap. vuln. II. 1.* ubi Linden, per similitudinem coloris interpretatus est, quod tamen non videtur cum scopo textus quadrare. Neque etiam necesse est propter etymologiam illam expositionem apprehendere, cum χρῶσις & habitum corporis, & corpus ipsum significet. Idem *l. 1. de fract. t. 2.* Vide Foëf.

p. 254. Fallop. in Hippocrat. de vulner. cap. 6. Tom. I. pag. 549.

HOMOEOMERES, ὁμοιομερής, *similaris*. Dicitur de partibus, quæ in similes dividi possunt particulas, hoc est, omnes earum particulæ & sibi mutuo & toti similes habentur. Vide *Dogmat. nostr. pag. 29. 37.* Opponitur *Dissimilari*; non vero *Organico*, quia & *Similares* Medicis sunt *organicæ*, d. l. Vide *Dissimilaris*.

HOMOEOTROPOS, ὁμοιοτροπος, *conformis*, dicitur de medicamentis, quæ inter se conveniunt, & optime misceri possunt. Hippocr. 2. de R. V. I. A. i. 11.

HOMOETHNIA, ὁμοεθνία, dicitur gentilitas, *cognatio*, & partium inter se *consensio*, qua altera alteri etiam affectum communicat, & quadam inter se *consensione* conspirat, Hipp. l. de Loc. in hom. III. 7. & l. 2. de morb. mul. LII. 17. Foëf. p. 453.

HOMOGENES, ὁμογενής, opponitur τῷ ἰστρογενής. Estque vel idem, quod *similaris*, ὁμοιομερής, vel dicitur de omni eo, quod semper unam eandemque indolem & naturam retinet. Ita quoque febris dicitur ὁμογενής, qualis est continua æqualis, Gorr. Dicitur & Latine *Homogeneous*.

HOMOLINON, Hippocr. linum crudum quid sit & quomodo fiat, res incognita fere omnibus, Mercur. lib. 3. c. 23. de Comp. medicam. Foëf. in definit. medicis omisit. Linimentum potius ex flavo & impolito filo textum. Salmaf. in Solin. p. 766.

HOMOLOGEO, ὁμολογῶ, accipitur ab Hipp. pro *consentio*, congruo, v. gr. 2. de iis, q. in med. i. 16. & 2. *Prorrh. XLIV. 8.*

HOMONOPAGIA, dicitur Arculano Dolor capitis, notante Hæurnio de morb. capit. in sing. partib. c. 9.

HOMONYMIA, ὁμωνυμία, ὁμωνυμίας, id est, *Æquivocatio*, *Æquivocus*. Termini sunt potius *Logici*, quam *Medici*. Nihilominus aliquoties ejus mentionem facit Gal. l. 1. de temper. c. 7. fin. l. 2. c. 5. l. 2. de diff. puls. c. 3. l. 1. Meth. Med. c. 5. in fin. Idem quoque *Homonyma* distinguit inter perfecte talia, & quodammodo talia, 4. de R. V. I. A. i. 13.

HOMOPHYLOS, ὁμόφυλος, *Congener* significat; ejusdem generis, gentis, & ordinis, cognatum. Hipp. f. 1. de nat. hum. i. 10. Huic opponitur τὸ ἀλλόφυλον, *peregrinum*, alienum, exoticum, l. de A. L. & Aq. XXXIII. 3. Coincidit ergo ὁμόφυλον cum ὁμοεθνίᾳ.

HOMOPLATÆ, vide *Otoplata*.

HOMORUSIA, est nomen Medicamenti, quod confert ad debilitatem hepatis, lienis, & eorum duritiem, deobstruit, urinam provocat, & calculum frangit. Describitur ab Avic. l. 5. sum. i. v. i.

HOMORYSMIA, ὁμορυσμία, ὁμορυσμίας, similitudo speciei, figuræ, similis, vel ejusdem speciei, aut figuræ. Πυρρός enim prout ῥῆμα καὶ τίπον. Legitur apud Hipp. l. de Diffinitione I. 3. II. 1. 6. III. 6. 19. Jung. Foëf. p. 454.

HOMOTECHNOS, ὁμότεχνος, dicitur ejusdem artis

socius & Collega, qui probe artem; quam profiteretur, callet. Hippocr. l. de præcept. VI. 9. in quo Medicus Naturæ ipsius dicitur Collega & socius. Linden. Ex. XIII. §. 525.

HOMOTONOS, ὁμότονος, *æqualis*, æqualem tenorem servans. Potest generaliter de omni morbo dici, qui eundem tenorem perpetuo servat. Specialiter tamen usurpat Galen. de febribus continuis, quæ alias dicuntur ἀκμωσιγενή, quæ ab initio usque ad finem æquales perdurant, ad differentiam ἰπακμωσιγενῶν & πυρετωσιγενῶν, de quibus vide *Anabasis* & *Epacmasticos*. Gorræus in defn.

HOMUNCULUS, ἀνθρωπίσκος; ἀνθρώπιον, hominis notat diminutivum. Quæ Paracelsus de *homunculis* habet, intelligens per illos vel *imagunculas* ad hominum similitudinem factas ex cera, ligno, metallo, quæ hominem fidereum in se habent; vel massam illam *negromanticam*, quæ *Alreona* vocatur, cum præstigiis sapiant magicas & diabolicas, præstat silentii peplo involvere, aut Lethæis mergere aquis, quam prolixè explicando se suspectum facere, aut ansam dare aliis, ut in errores perniciosos seducantur.

HONOR, τιμή, quid significet, notum est. Capilli quoque dicuntur *Honor capitis* à Q. Sereno, id est, ornatus, κόσμος. Vide Keuchen. in noi. p. 118.

HOPLE, ὄπλη, *Ungulam* significat, quales habent animalia herbivora. Galen. l. 3. de V. P. c. 2.

HOPLITODROMOS, ὁπλιτοδρόμος, dicebatur ille olim, qui cursum vehementiorem (qui ad exercitia corporis vehementiora pertinet) armatus iniiit; alii enim inermes hoc fecerunt. C. Hofmann. com. in Gal. de V. P. n. 480.

HOPLOMACHICUS, ὁπλομαχικός, epitheton motuum armata manu factorum, Galen. l. 2. de san. iu. cap. 11.

HOPLOMOCHLION, ὁπλομέχλιον; nomen instrumenti chirurgici universalis, toti corpori humano adaptandi & applicandi, quod delineatum exhibet *Aquapendens in figuris aeneis Operibus Chirurgicis annexis*.

HOPLEON, Arma, plur. ὄπλα, & quidem usitatius instrumenta bellica & militaria significat. Apud Hipp. ὄπλα vocantur *funes*, sive ex stuppa, lino, aut alia re confectos, quales sunt navium etiam rudentes, 3. de artic. i. 25. Adde Galen. in Exeg. dict. Hipp. Erotian. in *Onomast.* p. 84. a. Foëf. p. 458.

HORA, ὥρα, variis modis accipitur. (1) generaliter pro omni anni tempore, Hippocr. 1. aph. 2. 3. aph. 1. 3. 4. & alibi sæpius. (2) Græci ὥραν vocarunt illud anni tempus, quod est sub medio caniculæ, in quo fructus maturescere contingit. Unde & fructus maturi ὠρεῖοι vocantur, Galen. l. 2. de Al. fac. cap. 2. princ. & cap. 4. in 6. Epid. i. 19. (3) significat particulam diei, quarum viginti quatuor integrum diem naturalem compleunt. Qua significatione videtur accepisse

Hippocr. 4. aph. 30. & 5. aph. 5. Gal. l. 5. de tu. san. cap. 4. Quæ acceptio vocis *Hora* etiam apud Latinos usitatissima est. Vide Foëf. pag. 693. Dieter. n. 946.

HORÆOS, ὥρειος, generaliter *tempestivum* significat, quod debito tempore fit & opportune, Aurelian. l. 3. de tard. pass. cap. 8. præcipue vero Hippocr. 3. aph. 8. & l. 2. Epid. f. 1. n. 20. Strictius vero dicitur de fructibus tempore æstivo maturis. Vide p. a. *Hora*. Aqua etiam quædam dicitur ὥρειος, c. 4. in 6. Epid. t. 19. Strictissime quoque πει ὥρειᾶ significant *menses fœminarum tempestivos*, sive fluxum menstruum opportunum, Hippocr. l. de superfer. XXIV. 1. Vide Foëf. d. l. Dieter. n. 947.

HORARIUS, ὥρειος. Vide *Horæus*.

HORCOS, ὄρκος. Vide *Juramentum*.

HORDEATUM vocatur medicamentum liquidum internum ex hordeo ad crepaturam cocto paratum, vulgo Decoctum hordei simplex dictum, quamvis & alia v. g. femina frigida majora & minora, amygdalæ etiam addi possint. Schenk. *Synt. comp. & præscr. med.* p. 116. 135. seq.

HORDEUM, Ordeum, κριθή. Vide *Crithe*.

HOREON, ὥρειον, inveteratum significat, ab ὥρειος, *tempus*. Erotian. p. 124. b. quamvis Galen. in *exeg. voc. Hipp.* sine aspiratione legat, & per curam gerens exponat.

HORION, ὄριον, terminus, finis alicujus rei dicitur. Erotian. per confinium περιελασµὸν exponit, *Onom.* p. 82. d. Occurrit apud Hippocr. lib. 6. Epid. f. 6. t. 17. & 4. de artic. t. 35. 36. 2. de iis, q. in med. t. 31.

HORISMOS, ὄρισµός, est definitio & artis præceptum sententia quadam comprehensum. Hippocr. l. de præcept. X. 6.

HORIZON, ὄριζων, proprie est terminus Mathematicus, cujus descriptionem vide in Clariss. Sturmii *Tab. Astronomicis Part. Gen. Tab. I.* Spagyricis vero *Horizon* vocatur *Mercurius Auri*. Ruland. & Iohnf. in *Lex. Horizontale aurum* Adeptis vocatur *Mercurius liquo*re alcahest fixatur. Vel juxta Jacob. le Mort in *Chym. Medico-Phys.* Pulvis præcipitati ruberrimi, quod Paracellso *Arcani Corallini* nomine venit post affusionem spiritus vini rectificatissimi & hujus abstractionem relictus. Vide Morley *Coll. Ch. Leid. c. 266. process. 5.* & 10. *Ens Horizonis* vocatur etiam Electrum minerale immaturum apud Iunken *Chym. Exp. Cur. P. II. f. I. 6. 7. p. 549.*

HORME, ὄρμη, dicitur *impetus*, & appetitus naturalis, quo ad id, quod sensu percepimus, movemur. Opponitur τῇ πρῶται, ἢ βελήσει. Gal. l. 2. prognost. 3. 6.

HORMŌN, ὄρμων, *impetum faciens*. Vide *Enormon*.

HORNUS, Hornotius, ὄρνις, ἢ ὀρνίς, id est, hoc anno productus. Dicitur de frumento, & in specie de tritici quodam genere, & ejus farina, apud Hippocr. 2. de artic. t. 43. Galen. in *comm. ad h. l.* item

Hippocr. l. 2. de morb. mul. II. 5. V. 18. LXIX. 3. & 4. de R. V. I. A. t. ult. Dioscor. lib. 2. c. 103. ubi per iota scriptum est σπίνιον, quemadmodum & in Hippocr. 4. de R. V. I. A. t. 112. & l. 2. de morb. XX. 15. Vocatur alias τριμύς πυρός, τριμυιάς, Dioscor. d. l. Theophrast. l. 8. cap. 4. *Hist. plant.* Plura vide apud Foëf. p. 563, 564.

HOROS, ὥρα, idem, quod ὥρα, *Tempus, Annus*. Legitur apud Hipp. in *lib. spur. de sept. parus, n. 16.* Inde ὥραροισι, *temporum Scriptores*. Erot. *dict. loc.*

HOROSCOPUS, ὥροσκοπος, olim dicebatur præstigiator, qui ex herbarum indicio, quis dæmonum quavis hora præfideret, & quid ejus auspicio feliciter fieri vel auspicari posset, indicabat. Tales vero herbas dari, merito Galen. inter plusquam pueriles fabulas refert, l. 6. de S. Fac. in *proam.* Confirmat Lang. l. 1. ep. 72. Alias *Horoscopus* est terminus Astrologicus, nec hujus loci, eundem explicare.

HORRIDUS, φεικώδης, *Horrificus*, dicitur, de eo; quod vel ab horrore dependet, vel horrorem comitem habet. Ita cutis aspera, inæqualis instar cutis anserinæ (uti vulgo appellatur) dicitur φεικώδης, Hippocr. 6. Epid. f. 3. t. 29. Φεικώδης παρῆυστος, paroxysmus horridus dicitur in febre, qui cum horrore incipit, qualis esse dicitur semitertianæ legitimæ paroxysmus. Unde & ipsa febris φεικώδης περιτὶς vocatur, i. e. horrida. Galen. l. 2. de diff. febr. c. 9. & 1. in 1. Epid. t. 23. quamvis Hippocrati etiam febres ita dicantur, quæ subinde inhorrescunt. Coac. t. 12. 13. Vide Foëf. p. 667.

HORROR, φείμη, est motus quidam convulsivus cutis & cuticulæ, & coactus, minor quam in rigore, & major, quam in frigore, proveniens ab aëris frigidissimi injuria vellicante habitum corporis & cuticulam; vel à portionibus acrioribus, acidis, nitrosis, in succo nervoso & nutritio, aut in lymphæ, & sero sanguinis hærentibus, partes nervosas, & fibras cutaneas pungentibus, & ad motum leviores convulsivum irritantibus. Vide Willis de febr. c. 3. & Fr. Sylv. *Pr. Med. l. I. c. 30. §. 83.* Meminit Hipp. φείμης five horroris aliquoties, v. g. 5. aphor. 61. 7. aph. 4. Coac. t. 8. 16. 584. Est & φείμη ἀνεπίπτου, i. e. horror inconstans, quando non servat eandem indolem in febribus inconstantibus. Vide Foëf. d. l. Dieter. n. 910.

HORTUS, ὄρμος, quid proprie significet, notissimum est. De hortis rarioribus quibusdam legantur *Ephem. N. C. Ann. III. Obs. 31.* Metaphorice *Hortus* dicitur *genitale membrum in sexu muliebri*, Rolsink. O. ac M. de *part. gen. inferv. P. II. cap. 33.* *Hortus* quoque comparatur à Paracellso ejusque sectatoribus homini, vel corpori humano. Parac. de *Caducis paragr. 3.* Gerard. Dornæus in *Philos. Chémica.*

HUCHA, nomen piscis inter *Lucium & Trutam*; seu *Trottam* medii, proximioris tamen *Trutis*, & forma & carnis qualitibus, Aldrov. l. 5. de pisc.

c. 137. ubi *Truncum fluviallem alteram vocat*; & Jul. Alex. l. 15. *Salubr. c. 5.*

HULCUS, ἕλκος, pro *Ulcus*. Vide *Helcos*.

HUMANUS, æquivocum est vocabulum. Vel enim dicitur de eo, quod ad hominem spectat, v. g. *humana caro, humanum corpus*, &c. Græce ἀνθρώπινος. Vel ad mores & conversationem pertinet; estque idem quod *comis*, φιλόδηρος, & *humanitas*, φιλευθροπία. Talis omnino decet Medicum, utpote quæ lucri & gloriæ est parens. Lind. Ex. II. §. 32.

HUMECTATIO, ὑγρασις, ὑγρασμός, Hipp. I. de hum. III. 14. idem, quod *Madefactio*, ab ὑγραίνω, *humectio*, quod occurrit 7. aph. 70. *Humectatio* duplex est: Interna, quæ fit cibis & medicamentis; & Externa, vel superficialis, quæ fit balneis, infusionibus. Huc pertinet καταιόνσις. Vide *Catatonesis*. Remedia *Humectantia*, ὑγραίνοντα, ἢ ὑγραστικὰ, sunt duplicia: actu, vel potestate talia. De *humectante* virtute remediolorum vide *Dogm. N. P. VI. c. 2. dogm. 9. p. 710.* *Humidum* effectivè hodieque omne id dicitur, in quo præpollet aqua cum paucissimo spiritu & terra, & ita quamcunque materiam reddere potis est aquosam, ubi aliis occurrit corporibus, si in motum redigatur, verbis Jac. le Mort *Pharm. Med. Phys. c. 8. p. 29.*

HUMERARIUS, ὀμῶσις, dicitur de eo, quod ad humerum pertinet. Ita *Vena humeraria* est, quæ obliquus à clavicula sensim recedens se porrigit ad *Humerum*, Galen. l. de *venar. & arter. diff. cap. 6. l. 3. de Anat. admin. cap. 5. c. 1. de artic. 1. 53.* Barthol. libell. 1. *Anat. c. 7.* Vocata quoque fuit ab Antiquis *Cephalica*, quia in capitis affectibus secari solita, sed superstitiote. Huic venæ respondet Arteria *Humeraria*, sive *Humeralis*, Barthol. libell. 2. c. 2.

HUMERUS, ὄμος, totum illud ita dicitur, quod apparet in ea dearticulatione, qua superior *humeri* pars, quæ *Epomis* & *Superhumeralis* dicitur, ad collum vergit, & à posteriori parte os *Scapulæ*; ab inferiori autem quod, dum totum brachium attollitur, manifestum fit, & *Ala* nuncupatur, Gal. c. 1. de *artic. 1. 4.* Alias *Humerus* quoque dicitur de parte prima brachii, quæ unico osse constat, quæ alias *Brachium* κατ' ἔξοχὴν dicitur, Barth. libell. 4. *Anat. c. 10.* Linden. Ex. XIII. §. 412. Plura de diversis *Humeri* significationibus vide apud eund. *Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 64. seqq.*

HUMIDUS, ὑγρὸς, sumitur 1. vel substantivè vel adjectivè. Substantivè idem est, quod *Humor* vel *Humiditas*, de quo postea. Adjectivè, vel ut efficiens, vel ut effectus consideratur. Efficientis respectu coincidit cum τὸν *Humectans*, de quo vide *Humectatio*. Effectus vero respectu *Humidum* dicitur, quod *humectum* est, aut humorem in se continet.

HUMILIS, Humilitas, ταπεινός, ταπεινότης, κατεπλή, dicitur vel de animæ virtute & proprietate, qualis esse debeat in Medico, vide apud Lind. Ex. II. §. 23. seq. vel de re corporea: Musculus oculus deorsum

versus malas trahens vocatur *Humilis*, item *Deprimens*. Barthol. l. 3. *Anat. c. 9. p. 513.* Ita Pulsus *Humilis* ταπεινός Galeno dicitur, qui alto est oppositus, quando arteria non in altum extenditur, Galen. l. de *puls. ad tyron. c. 2.* Tumores quoque cum compescuntur, ut subsident, eleganter Græcos per ταπεινῶσαι, *humiliare*, exprimere, testis est Diet. 604. in *fin.*

HUMOR, Humiditas, ὑγρασις, ὑγρασία, ὑγραδὴν, τὸ ὑγρὸν, latissime denotat omnem fluidam, & humectare aptam natam substantiam vel materiam, comprehendens etiam succos. Restrictingitur tamen interdum à Medicis, ita ut *Humor* & *Succus* idem non sint. *Humor* enim humiditas quædam est, quæ in corpore animantis est; *Succus humiditas*, quæ in fructibus, quibus vescimur, continetur & ex medicamentis vegetabilibus exprimitur, Galen. c. 1. de *humor.* Hæc Castell. Verum nondum sufficient. In foro Medico *Humores* appellantur τὰ ἰχρόματα, vel ἐπιχρόματα, contenta, quæ in aliis receptaculis continentur. Suntque vel naturales, vel præternaturales. Illi rursus duplices: Utiles & Vitales, inter quos *sanguis* principatum jure merito tenet. Inutiles sive excrementitii, qui ex necessitate missionis, & ob longiorem moram in corpore gignuntur; de quibus omnibus passim in *Institutionibus*, ut & *Dogmatibus nostris*. Præternaturales plerumque ex excrementitiis vitiatii sunt. Excrementitios Hippocr. plerumque vocavit ὑγρασιῶν, ὑγραδῶν, ὑγραστικῶν, uti patet ex 3. aph. 24. 31. aph. 56. lib. 1. de *morb. mul. XXXII. 4. 13. XXXIII. 5.* De quatuor *Humoribus* commentitiiis in sanguine jam ante dictum est. Vide *Hæma*. *Humores* quoque oculorum, præsertim crystallinus & vitreus, minus accurate hoc nomine indignantur, cum potius sint partes solidæ, nec humectare aptæ, Linden. Ex. XV. §. 67. *Humor aqueus*, sive *elementaris* vocatur, quo tanquam visco terreæ corporum partes junctæ cohærent, estque rerum omnium concretarum communis, & universum inanimum, sive lapidum, sive metallorum, genus hoc ipso glutinatum sustinetur, Ewaldus Vogelius de *lapid. physici conditione. c. 4. Tom. III. Theatr. Chym. p. 589. seq.* *Humor vitæ* dicitur, omnia viventia, ne arescant, sustentans, fomentum & pabulum calidi naturalis, alias *radicalis Humor*. Rul. & Iohnf. *Humor radicalis Metallorum* statuitur à Spagyricis *Argentum vivum*: Georg. Ripleus in *Axiom. Philosoph. Tom. II. Theatr. Chym. p. 124.*

HUMORISTA, terminus Helmontianus, quo scopitice appellat Galenicæ sectæ Doctores Medicos, præsertim qui quatuor in sanguine statuant, & electivam virtutem educendi diversos humores credunt & defendunt; quod vocabulum passim in scriptis ejus occurrit.

HUNC, Hucci, id est, *Jupiter, Stannum*. Rul. & Iohnf.

HUSSO, *Huso*, Plinio *Mario*, nomen picis grandioris cetacei, ita, ut aliquando quadringentas libras penderet,

deret, offibus; excepto capite & squamis carentis; Dabuo fluvio fere proprii, cujus descriptionem & usum in cibo & Medicina prolixè videre licet in Aldrov. l. 4. de piscib. c. 11. succinctius apud Jul. Alex. l. 15. Salubr. c. 1. & Schroder. l. 5. cl. 3. n. 81.

HYACINTHUS, ὑάκινθος, nomen est plantæ aut floris, quod pertinet ad Botanicos. Deinde ita dicitur gemmâ, vel lapis pretiosus, pellucidus, ex flavedine rubens, ignisque flammam imitans, quoad vires cordiales & alexipharmacas in frequenti usu, cujus duæ dantur species: Orientalis, qui pretiosior, & Europæus in confinibus Silesiæ & Bohemiæ. Variat etiam colore. Plura vide apud Schroder. l. 3. c. 5. n. 3. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Rul. & Iohnf. in Lex. Ger. Dornæus in Gemmarum structura, Tom. I. Th. Chym. p. 487. docet generari Hyacinthum ex cælo & terra Martis, cum terra Solis mixtis.

HYÆNA, ὑαίνα, nomen animalis, sed quale veteres intellexerint, non constat. Alii enim inter quadrupeda referunt, & vel speciem lupi, vel speciem felis, vel zibethi constituunt; alii inter pisces grandiores referunt marinos, & vel Glaridem, vel Cenurinen, vel Caprum constituunt. Vide Casp. à Rejes Camp. El. q. 57. n. 17. Rhod. ad Scrib. n. 38. Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 9. fel inter ophthalmica præstantissima refert. De corio, vel pelle Hyænæ vide Scrib. n. 172. cum notis Rhodii ad h. l. In oculis hyænæ lapides Hyæniæ propterea dictos & quidem in vasis inveniri, & si credimus, linguæ hominis subditos futura prædicere, notavit Plin. l. 37. H. N. c. 10.

HYALODES, Hialoides, ὑαλώδης, ὑαλοειδής, vitreus, vitri speciem referens, vel etiam consistentia. Primo dicitur de humore oculi, qui ambit crystallinum posteriori parte, ita, ut diametrum ejus non excedat. Est instar vitri fusi, vel ad ignem liquefacti. De cujus structura & usu vide in Anatom. præsertim Gal. l. 10. de V. P. c. 1. Linden. Med. Phys. l. 2. c. 10. §. 48. seqq. Barthol. l. 3. Anat. c. 8. Deinde prædicatur de excrementis, v. gr. de Urina vitrea, Hipp. Coac. t. 150. 158. De pinita vitrea, quæ alias vocatur Praxagoræ, ὑαλώδης, χυμός, humor vitreus, & facit urinam γυροειδή, genituræ similem. Gal. c. 2. n. 6. Epid. t. 37. l. 1. de prælag. ex puls. c. 4. Foëf. Oec. p. 630.

HYALOS, ὑαλος, dicitur vitrum, h. e. materia quædam dura, pellucida, ex sale cinereo, & arenis, sive materia fabulosa, vi ignis fortissimi liquatis parata, quod artificium dicitur Virificatio, de qua lege Willis de ferment. c. 12. præsertim Ant. Neri Artem Vitriam cum Notis Chr. Meretti, idem Gunkelii de arte Vitriaria vernaculum scriptum: De utraque vulgari & Chymica virificatione egregie quoque scripsit D. D. Wedelius Pharmac. Acroamat. l. 1. sect. 4. c. 4. Vitrum dicitur omnium ultimum & extremum, quia non amplius converti potest in aliam rem. M. Joh. Isaac. Oper. mineral. c. 86. Libav. Syntagm. A. Chym. l. 7. c. 19.

Quamvis autem Virum adeo densum sit & compactum corpus, ut plane impervium videatur, ejus tamen penetrabilitatem à ponderabilibus flammæ partibus detexit experimentisque pluribus confirmavit Rob. Boyle in Appendice Experimentis de sistendis & ponderandis corpusculis igneis subnexa, ut & tract. de porosit. corpor. solidor. c. 8. ubi & artificium describit vitra coloribus tingendi, qua superficialiter, qua intimius, non sine lectoris oblectamento. Propter convenientiam quandam Virum quoque dicitur de quibusdam operibus Chymicis ex Antimonio, Mercurio, Minio, Stanno paratis, de quibus vide Willis d. l. Rolf. Chym. l. 5. f. 12. Schroder. l. 3. c. 17. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. & alios. Virum quoque lunæ sive argenti descriptum legitur in Steph. Blancardi Chymia vernacula c. 6. §. 16. & e calce Lunæ cum chryfocolia & igne liquatis paratur.

HYANCHE, ὑάγχη, vocatur species anginæ spuria, quando cum humore ex utraque colli parte deglutitio & respiratio impeditur, quod in suum collis contingit sæpius. Cæl. Aurel. de morb. l. 3. c. 1. p. m. 160.

HYARITH, i. e. Luna. Rul. & Iohnf.

HYBERNUS, χιμιαεινός, χιμιαεινός. Vide Cheimon, Hyems.

HYBOMA, ὑβωμα, idem, quod κύφωσις, Gibbositas. Vide Cyphosis, & ὑβός, idem, quod κυφός. Galen. 6. aph. 46. quamvis alibi ὑβωμα dixerit omnem vertebrae everfionem p. n. significare, 3. de artic. t. 53.

HYDALEOS, Hydatænon, Hydatænomenos, ὑδαλιος, ὑδατινός, ὑδατινόμενος, significat Aquosus, vel Aquefcent. Occurrit apud Hipp. l. 2. Prorrh. II. 18. l. 6. Epid. f. 1. t. 7. l. 2. Epid. f. III. 74. Vide Foëf. p. 651.

HYDARTHROS, ὑδαρθρος. Vide Meliceria.

HYDATÆNOMENI, ὑδατινόμενοι, dicuntur apud Hipp. qui prompti sunt ad hydropem, aut qui tenuem & aqueum natura sanguinem habent, quasi Aquefcentes dixeris, l. 2. Epid. f. II. 74. Jung. Foëf. in not. ad h. l.

HYDATINON, ὑδατινός, nomen collyrii, sive medicamenti ocularii, quod ex aqua pluvia conficiebatur, velut Aqueum dixeris, Gal. com. 4. in 6. Epid. t. 19.

HYDATIS, ὑδατις, Aquula, est pustula palpebrarum, vel pinguedinis superiori palpebræ substratæ incrementum, propter quam oculi fluxione p. n. tentantur. Galen. def. Æginet. l. 6. c. 14. Aquula est pinguis quædam materia palpebræ cuti p. n. substrata. Galen. lib. 14. meth. med. c. 19. C. Hofm. comm. in Gal. de V. P. n. 740. Alias Hydatides vocantur Medicis quævis alia tubercula vel tumores vesiculares aqueam materiam vel lympham continentes, quales etiam in Asciticis repertas fuisse passim ex observationibus constat. Speciatim etiam Placentam uterinam fere totam Hydatidibus refertam, imo pene in Hydatides, degenerasse, observavit & delineavit

vit D. Ruyschius in *centur. Anatom. Chirurg. Obs. XXXIII.*

HYDATISMOS, ὑδατισμός, vocatur sonus conclusi & collii humoris, in externis vomicis & abscessibus. Aurelian. l. 5. *Tard. pass. c. 8.* allegante Foëf. p. 631.

HYDATOCHOLOS, ὑδατοχολός, dicitur de excrementis aquosis simul & biliosis, sive dejectionibus perli- quideis biliosis, quamvis alii legant ὑδατοχολοα, pallide virescentia. Hippocr. *Coac. t. 67. 134. 608. 1. Prorrh. f. 2. t. 49. 3. in 1. Epid. t. 27. & 3. in 1. Epid. 4. 73.* Adde Foëf. pag. 632.

HYDATODES, Hydatoides, ὑδατοειδής, ὑδατοειδής; aquosus, aqueus, aquæ formam referens, ratione coloris, vel consistentiæ. Ita vinum aquosum, ὀλιγοφόρος οἶνος, vocatur ὑδατοειδής, quod multa aqua dilutum est, Gal. l. 5. *de san. tu. c. 12.* Cui opponitur οἰνώδης, vinosum, l. 7. *meth. med. c. 6.* Humor quoque oculi dicitur ὑδατοειδής, vel ὑδατοειδής, Aqueus, crystallinum anteriori parte circumdans, & vitreum complectens, de quo vide Linden. *Med. Phys. l. 2. c. 10. §. 41. seqq. Barth. l. 3. Anat. c. 8.* ubi negat, esse partem animatam, sed saltem excrementum. Vide supra *Aqueus humor. Urina* quoque aquæ similis, ὑδατοειδής ὕδρον appellatur, *Coac. t. 576.* Hydropici denique dicuntur ὑδατοειδής, præsertim, qui *Anasarca* laborant, veluti aqua intercute suffusi, l. 6. *Epid. f. 7. num. 62.*

HYDERENO, ὑδρενω, significat *hydropes laboro*, Hippocr. l. *de nat. mul. II. 8.* Vocatur alias ὑδρενωμα, l. 1. *de morb. mul. LXXXVI. 7. h. e. aquosus fio; item ἔξυδρενωμα, 6. Epid. f. 4. t. 11.*

HYDEROS, ὑδρος, generaliter idem est, quod *Hydrops*. Gorr. Apud Galen, tamen potius speciem *Hydropsis*, quæ *Anasarca*, aut *Leucophlegmatia* alias vocatur, significare, patet ex aliquot locis, ubi ægros illos vocat ὑδρενωδής, l. 3. *de symptom. causis. c. 5. l. 11. de S. Fac. §. Caro &c. Diabetes* quoque dicitur ὑδρος πρὸς ἀμύδα, *Hydrops ad maulam.* Vide *Diabetes.*

HYDNON, ὕδνον, tuber vitæ, radicibus & bulbis annumerandum, de quibus Galen. l. 2. *de Al. Fac. c. 68. & l. 8. de S. Med. fac. §. Hydnon.*

HYDOR, ὕδωρ, *Aqua.* Vide supra *Aqua.*

HYDRA, ὕδρα, nomen serpentis maxime venenati, in cujus tamen historia multa fabulosa coincidunt, quæ vide apud Aldrov. l. 2. *de serp. & drac. c. 4.*

HYDRAGOGIA, ὑδραγωγία, Latine *Aqueductus*, significat per metaphoram à similitudine aquæ ductuum sanguinis motum localem per venas, Galen. in *Timæo Platon.* Magis proprie possit hoc vocabulum tribui *Lymphæ ductibus*, sive vasibus Lymphaticis.

HYDRAGOGOS, ὑδραγωγός, Hippocr. dicitur de hydropico ex nimia aquæ ingurgitatione facto, l. 7. *Epidem. LIX. 11.* Alias iudicamenta ὑδραγωγία vocantur, quæ aquam Hydropicorum evacuant, l. *de air. bile c. 6. Lang. l. 2. ep. 18.* In specie duo *Hydragoga,*

minus & majus; describuntur apud Fernel. *Therap. l. 7. iii. de purg. compos.*

HYDRALME, ὑδραλμη, aquam falsam significat, vel stricte, marinam. Legitur apud Molchion. *de morb. mul. c. 66.*

HYDRARGYROS, ὑδραργυρος; ἄρμεργον χρυσόν, *Argentum vivum*, *Mercurius Chymicorum*, ubi statim circa nomina dubium obortum ex collatione locorum, Dioscor. l. 5. c. 110. & Plinii l. 33. c. 8. An nomina hæc *Argentum vivum* & *Hydrargyros* unum idemque significant? quod negavit Mercurialis, statuens, posterius nomen saltem competere factitio, prius vero nativo, l. 2. *Var. lect. c. 14.* Saracenus vero in *not. ad Diosc. l. cit.* vanam ac falsam hanc esse subtilitatem censet, cum nec Græci, nec Latini discrimen hoc observaverint; cui & nos subscribimus. Est autem *Hydrargyros*, vel metallum sui generis, uti vocat C. Hofmann. *Paralip. Off. c. 86.* & Gorræus quoque per metallum describit; vel minerale metallis finitimum, aut liquor mineralis seu metallicus volatilis, metallis & præsertim auro avidissime adhærens, Schroder. l. 3. c. 14. Fr. Hofmann. in *Clav. ad h. l.* vel est aqua viscosa in visceribus terræ subtilis substantiæ, albæ terræ per calorem temperatissimum unica totali unione perque minima, quousque humidum fuerit temperatum à sicco, & siccum ab humido æqualiter, Rul. & Iohnf. in *Lexic.* Duplex esse *Argentum vivum*, Nativum & Artificiale, & quæ circa utriusque naturam, variam præparationem chymicam, usum, noxam notanda occurrunt, petantur passim ex Rei Medicæ scriptoribus, non modo jam citatis, verum etiam aliis, qua antiquioribus, qua recentioribus. Meminit & Gal. l. 9. *de S. Fac. §. Hydrargyros*, quamvis ibidem aperte fassus sit, se destituere propria experientia quoad usum & noxam. Verum posterioribus temporibus per experientiam innotuit, quod etiam Hydrargyri usus internus innoxius fuerit, quo pertinent observationes apud Rhodium *Cent. III. Obs. 85.* Interea non sequitur inde, quod simpliciter & universaliter *Hydrargyros* sit innoxius, quum potius in ejus usu cauto valde opus esse nullum est dubium. Cæterum Spagyrici ulterius progressi sunt, & extenderunt terminos hos ad principium materiale omnium metallorum, imo juxta nonnullos, omnium corporum naturalium. Ita Rul. in *Lex.* Est *Argentum vivum* altera pars lapidis Philosophorum secundum Chymistas, & principium alterum, materque omnium metallorum, & secundum quod coit cum patre & matre suo sulphure, causat perfectionem & imperfectionem in metallis, & metalla quoque (ut tætus) plus à matre, sic loquendo, quam patre, habent. Hinc plurimum trahunt originem, in hoc plurimum resolvuntur. Hoc *Argentum vivum* vocarunt *Animatum*, ad differentiam inter commune & hoc Spagyricum, Dion. Zacharius in *Opusc. Tom. I. Theatr. Chym. comprehensio.* Jung. D. D. Beckheri *Oedipum Chymic. Tit. I.* inter quem & D. D. Rol-

D. Rolink. *lis oborta de Mercurio corporum naturalium*, quorum hic prorsus ceu *Non-Ens* inficiatus est; ille vero non est veritas (quamvis meo iudicio signum est potius, quam veris experimentis) impugnare. Utriusque pro lubitu legantur Opuscula v. g. Rolink. *Mercurius Non-Ens Metallorum*: & Beckheri *Supplementi in Physic. subterraneam*. Inter barbara Nomina quoque usitatoria sunt: *Servus fugitivus*, *Azoch*, *Azoth*, & si quæ sunt alia. Nobis non placet esse nunc proximioribus.

HYDRELÆON, ὑδρέλαιον, dicitur compositio ex aqua & oleo, cujus tamen mixturæ incerta & multiplex ratio est. Refrigerare creditur, ideoque adhibetur à Gal. ad dolores capitis ex febre & ciendis vomitibus convenit, si tepida detur, l. 2. de S. F. c. 25. Meminit & l. 5. c. 9. l. 3. de C. M. P. G. c. 5. & alibi.

HYDRELOS, ὑδρηλός, vocatur aquosus, humidus; idem, quod ὑδρητάτης. Legitur apud Hippocr. l. 1. de morb. mul. II. 3.

HYDRENTEROCELE, ὑδρευτεροκήλη, Herniæ species est composita, quando videlicet una cum intestino aquosus humor in scrotum descendit, Galen. in *defin.* Gorr. Castell.

HYDRIA, *Hydrion*, ὑδρία, ὑδριον, nomina sunt vasorum aquariorum, quorum illud majus, hoc minus habetur. Lat. *Urna*, *Urnula*. *Stiulus* autem diminutivum legitur apud Hippocr. de humor. V. 8. Foëf. d. l. Gorr.

HYDROCARDIA, ὑδροκαρδία, nomen fictum ab Hildano *Cent. I. Obs. 43.* significans tumorem serosum, saniosum, & purulentum pericardii circa solutionem continui in ipso corde.

HYDROCELE, ὑδροκήλη; species *Herniæ*; quæ *Aquosa* dicitur, pertinens ad tumores serosos vel aquosos particulares, item ad hypodes particulares, proveniens à collectione feri, vel lymphæ in scroto, vel alii herniæ familiari subjecto. De hujus curatione vide H. Fab. *Aquapend. lib. 1. Pentateuch. c. 27. & tr. de oper. Chirurg.* Hildan. *Cent. 4. obs. 65. 66.* Barbette *Chirurg. P. II. l. 1. c. 6.*

HYDROCEPHALON, ὑδροκέφαλον; occurrit & masculinum Latinum & Græcum *Hydrocephalus*, ὑδροκέφαλος, & in *Lexic. veteri Græco* femininum ὑδροκέφαλη. Gorr. est tumor capitis aquotus, sive *Hydrops capitis*. Colligitur enim aliquando tanta copia humoris, ut eo caput supra modum intumescat. Is ut plurimum aquosus est, aliquando tamen foeculentus aut sanguine dilutus, qui aut inter cutem & pericranium, aut inter cranium & pericranium, aut inter cranium & cerebri membranas coaccervatur, quibus quartam differentiam loci addidere veteres, teste Aëtio, inter cerebri substantiam & ejus membranas, sed quæ nullam recipiat curationem. Plerumque causam agnoscit violentam solutionem continui, ex plaga, contusione. Hinc & puerulis maxime familiaris, quando ab obstetrice in

puerperio caput illorum rudius contractatur & comprimitur. Gorr. De hujus affectus cognitione & curatione vid. *Aquapend. in Chirurg. operat. h. iii.* Hildan. *Cent. 3. Obs. 17. seqq. Cent. 4. obs. 10. Cent. 5. obs. 3.* Forest. l. 3. *Chirurg. obs. 5.* M. Aur. Severin. l. de *noviss. absciss. c. 9. §. 1.* Barbette *Chirurg. d. l. & P. III. l. 2. c. 1.* Bonet. *Medic. Septentrion. Collat. l. 1. sect. 2. c. 6. p. 23. seqq. Ephemer. Nat. Curios. Dec. I. Ann. I. Obs. 47.*

HYDROGARON, ὑδρογάρον, id est, *Garum aquosum*, sive aqua dilutum, quod minus calefacit, quam *Garum simplex*. Aëtius etiam habet *lib. 3. c. 84.* descriptionem ὑδρογάρον κατὰ κριτικὴν est purgantis, Gorræus.

HYDROLEUM, est barbarum vocab. apud Fr. Hofmann. in *Clav. p. 4.*

HYDROMANTIA, ὑδρομαντία, est ars magica sumta ex astris aquæ, cum in ea sese patefaciunt hominibus ab inundantibus inustatis, fluctuationibus, aliisque apparentiis. Rul. & Iohof. in *Lex.* Hujus aliquoties meminit Paracelsus, & Medici scitu utilem & necessariam asserit, sed perperam, cum sit suspecta præstigiæ diabolicarum.

HYDROMELI, ὑδρομέλι, dicitur *Aqua malsa*, aqua melle mista, *Melicranum*, *Mulsum*. Cujus variæ occurrunt præparandi differentiæ apud Columellam l. 12. c. 12. Palladium & alios; ex recentioribus Claud. Deodat. *Panth. Hyg. lib. 2. c. 1. §. Mel.* Dieter. n. 530. Penotum *tr. de med. Chymic. T. I. Theatr. Chymic. Med. Germanorum. Rhod. ad Scribon. n. 66.*

HYDROMELON, ὑδρομήλον, *Hydromalum*, est nomen potionis sic dictæ à malis cotoneis, *cydoniis*, cujus componendi ratio variat, quemadmodum legi potest apud Dioscor. l. 5. c. 30. P. Æginet. l. 7. c. 15. Aëtium, Oribas. & alios, notante Gorræo. Est species ὑδρομίλιτος, Linden. *Exerc. X. §. 160.*

HYDROMPHALON, ὑδρομφαλον, est species *Herniæ aquosæ*, in umbilico obortæ, quando humor aqueus lentus sub tunica ibidem congeritur & continetur. Gal. *defin.* Curatio non differt ab aliis *Hydroceles* speciebus.

HYDRONOMUS, idem, quod *Hydromania*, Paracels. l. 2. de *Tartar. tract. 2. c. 3.*

HYDROPHOBIA, ὑδροφοβία, id est, *Aquæ metus*, & ὑδροφόβος, aquam timens. Est Symptoma rabiei, ceu delirii à morfu canis rabidi aut aliorum similibus brutorum rabidorum oborti, quemadmodum & nos effectum hunc ex morfu lupi rabiosi crudelissimo notavimus. Sumitur etiam vocabulum pro ipsa *Rabie*, ut est apud Senn. & alios Practicos. Ægri tales aquam & omnia fluida reformidant, alii quidem statim, alii serius, & demum quadragesimo die. De hoc affectu vide Hildan. *Cent. 1. obs. 86.*

HYDROPHYLACIUM, ὑδροφυλάκιον, dicitur de communibus aquarum receptaculis pro constituendis fluviis aut lacubus destinatis, qualia in Helvetiæ Alpibus dari

dari notavit J. J. Wagnerus *Histor. Helvet. Curios. sect. II. art. 10. p. 41. seqq.*

HYDROPHYSOCLE, ὑδροφυσικήλη, vel ὑδροπευρωτοικήλη, i. e. Hernia caussam mixtam ex aquoso humore & flatu supponens. Paræus *Chir. l. 7. c. 14.*

HYDROPIODES, ὑδροπιώδης, sumitur interdum pro ipso *Hydrope*, *Coac. t. 304. 424. 458.* Interdum pro ægro *Hydropico*, *t. 453. seqq. 461.* Vid. *Foëf. p. 633.*

HYDROPNEMOSARCA, dicitur humor vel abcessus à mixta materia, aquosa, flatulenta & carnosâ productus. Meminit M. A. Sever. *lib. de nov. obs. abscess. c. 4.*

HYDROPOEIDES, ὑδροποιώδης, dicitur de aquoso, aqueo excremento, qualia in hydrope laborantibus visuntur. Coincidit cum ὑδρωπίδης. Occurrit aliquoties apud Hippocr. *l. 4. de morb. XXIII. 23. l. 1. de morb. mul. XLVI. 3. LXXXVII. 16.* ubi pro hydroptica accipitur *l. 2. IX. 4. l. de intern. aff. XIII. 5.*

HYDROPOTA, ὑδροπότης, i. e. potator aqua, qui alio potu præter aquam frui nequit, de quali Hydroptico factis & per usum vini curato legatur Observatio Helwigii apud Bonet. *Med. Septentr. l. 3. f. 23. cap. 22. p. 717.* Alias & *Hydropota* vocatur, qui multos cyathos aquæ ingurgitans, & publico spectaculo iterum vitra vel cyathos implevit diversissimis liquoribus, vino rubro, albo, aqua rosarum, qualem descripsit Italum Petrum de Manfredi dictum D. I. N. Binninger *Cent. I. Observ. Med. 4. p. 4. seqq.*

HYDROPS, ὑδρωψ, est nomen affectus gravioris generale, tumorem vel abdominis & crurum, vel totius corporis denotans. Dividi potest in *Humidum* & *Siccum*. Humidi *Hydropis* duæ sunt species: *Ascites* & *Anasarca*, sive *Leucophlegmasia*: Siccus, qui ex flatibus tantum ortus est, *Tympanites*; De singulis suis locis & literis initialibus. Dicitur & ὑδρωψ, *Aqua intercus*, Dieter. *num. 857.* *Hydrops ad manulam* vocatur *Diabetes*. Porro vocab. ὑδρωψ accipitur pro ipso sero & ichore, Hippocr. *l. 4. de morb. l. 17. IX. 1. XXV. 34. item l. 2. de morb. XVI. 10.* Junge *Foëf. d. l.*

HYDROPYRETO'S, ὑδροπύρετος, idem; quod *Febris sudatoria maligna*, colligativæ species. *Forest. Obs. I. Schol.*

HYDROROSATON, ὑδροροσάτων; dicebatur olim *potio ex rosis facta*, cujus descriptio habetur apud *Æginet. lib. 7. c. 15.* Aliter vero *Oribasius*, qui aquæ fontanæ libras 60. coqui, donec ferveat, postea indere rosarum foliorum exemis unguibus libras 10. & occluso vase coquere, donec perfecte cocta sint, tandem defæcatis rosis mel seorsim coctum & defæcatum decocto rosarum addere iussit, ad libras 30. Omnium delicatissime componi præcepit *Actuarius*, coquendo aquæ ℞. x. cum sacchari ℞. v. donec spissa evadant, & tandem addendo succi rosar. libram unam. Sic febribus apprimè utile esse scribit, notante *Gorræo*. Hæc *for-*
Castelli Lexic. Med.

mula videtur respondere *Syrupo rosarum simplicis dilu-*
tiori, sive *Julapio*.

HYDRORRHODINON, ὑδρορρόδιον; dicitur *aqua cum oleo rosaceo* mista. Sumta refrigerat, cietque vomitum. Dabatur à *Galeno* iis, qui venena hauserant, si post vomitum ventriculus videbatur uti, notante *Gorr.*

HYDROSACCHARUM, ὑδροσακχαρον; *aqua saccharata*. Respondet *Hydromelii* sive mulso dilutiori. Potest etiam dici de *Decocto* aliquo saccharo condito. Legitur apud *Forest. l. 32. Obs. 9.* & apud *Jerem. Mart. Obs. 93.* apud *Velsch. in Sylloge.*

HYDROSARCA dicitur tumor vel abcessus quidam à materia mixta, ex aqua & carne productus. Legitur apud M. A. Severin. *l. de nov. obs. abscess. c. 4.*

HYDROTICUS, ὑδρωτικός, idem, quod ὑδρωτικός, i. e. *aquosas superfluitates evacuat*. Ita *Libav. l. 8. Syn. Ar. Chym. c. 19.* vocat Spiritum Tartari infigne *Hydroticum*. *Calx hydrotica* ex stimmi sive Antimonio legitur apud eund. *in defens. 1. Syntagm. contra Scheunem. c. 8.* Pertinent huc *Pilulæ hydroticae D. Cneulini*.

HYDRUS, ὑδρος, vocatur serpens aquaticus, valde venenosus, qui alias Latine *Natrix* appellatur, cujus descriptio habetur apud *Aldrov. Hist. Serp. & Drac. l. 1. c. 17.* *Jung. Ægin. l. 5. c. 17.*

HYEMS, χειμών, dicitur tempus anni frigidum, quod interdum humidum, interdum vero siccum esse solet, cujus constitutionem, morbos, victus rationem, vide apud *Dieter. n. 920.* *Hyemem* apud veteres constituebant *Vergiliæ* occidentes, sicut orientes æstatem. *Linden. Exerc. XI. §. 196.*

HYGEIDION, ὑγείδιον, nomen est collyrii, quod ad *Ammonium* autorem quidam referunt. Descriptio habetur apud *Æginet. l. 7. c. 16.* Commendatur etiam ad τὴν ὑποπίεσιν.

HYGIENO, ὑγιήνη, significat *sanus sum*, valeo, quod tamen de prospera & adversa valetudine accipitur ab Hippocr. *6. aph. 2.* Adde *Dieter. n. 849.*

HYGIEA, Hygeia, ὑγίεια, ὑγία, dicitur *sanitas, valendo prospera corporis*, inter bona corporis præstantissimus, ultimus & summus artis Medicæ finis ac scopus, quem semper intendere debet, licet non semper in ipsius visibus sit, eundem assequi. Est vero generaliter *sanitas* nihil aliud, quam dispositio, facultas & aptitudo agendi naturalis corporis ejusque membrorum, consistens in bona temperie, legitima conformatione, & convenienti unitate, vel connexionione (quæ sunt tres species & essentialia sanitatis differentiarum) à debita principii vitalis animati in humoribus & spiritibus sedem suam obtinentis præsentia & facta appropriatione potissimum dependens. Plura petantur ex *Institutionibus* & *Physiologicis*, &c., cui nostræ placuerint *Hypotheses*, videat *Dogmata Nostra Med. Gen. P. I. cap. 2. & seqq.* Cum vero individua hominum non

uno eodemque modo sese habeant, *sanitas* quoque in omnibus una eademque non est, sed in aliis *perfectior*, in aliis vero *imperfectior*, quæ *laxitudo sanitatis*, *πλάτος τῆς υἰείας*, vocatur, de qua suo loco. *Sanus* dicitur *υἰεὺς*, *υἰεινός*. Dieter. n. 850. 851. *Sanitas* quoque ad animum transfertur, quæ tamen significatio Medico saltem est secundaria, quia mediante corporis sanitate mentem quoque sanam adjuvat. Per tropum & fortassis hyperbolice vocab. *υἰεία* tribuitur medicamento, & quidem emplastro cephalico, quod & *Panaceam* & *Trium fratrum* vocant. Facit ad nomas & omnia ulcera maligna. Valet etiam ad plurima, & ejus descriptio habetur in Aëcio l. 13. c. de *Emplastr. Cephal.* notante Gorræo & Castello. Vide etiam *Sanitas*.

HYGIEINOS, *υἰεινός*, idem, quod *υἰεὺς*, *sanus*, *salubris*, *sanabilis*.

HYGIENE, *υἰεινή*, vocatur *methodi medicinalis pars prior*, quæ tractat modum *sanitatem conservandi* in sanis per certas indicationes & congrua media, quemadmodum posterior appellatur *θεραπευτική*, *curativa*, quæ monstrat modum *sanitatem recuperandi* in ægris per certas indicationes & congrua remedia. Vide *Dogm. M. Gen. Part. IV.* & alios Institutionistas. *Salubre corpus* apud Medicos dicitur tripliciter, ut subjectum, ut causa, ut signum. *Gal. in art. Med.*

HYGIEROS, *υἰειρός*, idem, quod *υἰεινός*, *sanus*, *salubris*. Legitur in Hipp. de *femine*, de *A. L.* & *Aq. XXXVI. 1.* & l. de *morbo sacro*, *V. 9.* Opponitur τῷ *ισαεφῷ*, morbofo.

HYGRA, emplastra liquida, ut xeria arida. Joan. Ruellius in *nomenclatura rei veterinariæ*.

HYGRASIA, *υἰγρασία*. Vide *Humor*.

HYGREDON, *υἰγρηδών*. Vide *Humor*.

HYGREMPLASTRA, *υἰγρημπλάστρα*, vocantur *liquida Emplastra*, quæ opponuntur *ξηραίοις*, xeriis, sive ficcis, & legitur hæc vox apud Plin. l. XXXIV. H. N. c. 15.

HYGROBLEPHARICUS, *υἰγροβλεφαρικός*, epitheton ductuum seu ostiolorum novorum in utriusque palpebræ extrema ora sive interna parte reperorum, quos Borrichius *Hygrophthalmicos* vocat, de quibus vide Barthol. l. 3. *Anat. c. 8. p. 512.*

HYGROCIRSOCLE, *υἰγροκίρσοκλή*, significat herinæ speciem compositam ex *aquosa* & *varicosa*, quando & circa venas ad testes excurrentes varicosæ tricæ oriuntur & humor copiosus in scroto simul colligitur. *Gal. in def. Castell.*

HYGROCOLLYRIUM, *υἰγροκολλύριον*, vocatur *collyrium liquidum* ex humidis medicamentis magna ex parte constans. Vide *Collyrium*. *Æginet. l. 3. c. 22.*

HYGROMETRUM, *υἰγρομέτρον*, proprie est machina curiosa physico-mathematica, qua humiditatis gradus diversi mensurari aut ponderari solent *Hygroscopii* etiam nomine veniunt, cujus aliquot exempla exhibet Cl. Sturmius in *Collegio Curioso Tentam. XIV.* Verum non inepte nomen hoc etiam tribuitur à *Celeb. Wedelio*

constitutioni partium ex vulnere fractura læsarum & jam curatarum debiliori, in quibus diversus aëris humidioris status longe ferme certius ac artificiali machina percipitur, unde etiam cutim vivum Thermometrum & *Hygrometrum* appellare non dubitavit, *Physiolog. c. 4. p. 70. c. 7. p. 162.* & *cap. 11. p. 402.*

HYGROMYRON, *υἰγρομύρον*, nomen unguenti *humidi odorati*, cujus descriptio, notante Gorræo, habetur apud Aët. l. 16. c. 114.

HYGROPHOBIA, *υἰγροφοβία*, idem, quod *Hydrophobia*, ita vero dicta, quia non solum aquæ, sed cujusvis liquoris metus à cane rabido morfos infestat. *Rhod. ad Scrib. Larg. n. 171.*

HYGROPTHALMICUS, *υἰγροφθαλμικός*, vide *Hygroblepharicus*.

HYGROS, *υἰγρός*, vide *Humidus*. In Fœminino *υἰγρὰ* olim κατ' ἐξοχήν vocabatur *resina liquida*, cui opponebatur *φρυκτὴ*, *fixa*, *Galen. l. 6. Meth. med. c. 2. l. 2. de C. M. P. G. c. 2. Diof. l. 1. c. 92. seq.* *Hygra* quoque tribuitur medicamentis ophthalmicis, estque idem, quod *υἰγροκολλύριον*, de quibus videatur *Scribon. n. 37. 38.* & *Rhod. in not.*

HYLARCHICUS, *ύλαρχικός*, est epitheton *Spiritus Mundi universalis*, ab *Henr. Moro* Anglo ita dictus, qui materiam primam regit & disponit, in *Enchirid. Metaphys.* quamvis hodieque sint, qui illum Spiritum rejiciunt.

HYLE, *ύλη*, significat *materiam*, & quidquid sub artis Medicæ præcepta cadit, eaque omnia, quibus cum in ægris, tum in sanis utimur, recte *Materia Medica* dicitur, *ύλαι τῆς τέχνης*, *Galen. com. 4. in 6. Epid. t. 19.* Aliquoties etiam Latino idiomate occurrit in *Petr. Aponenf. Conciliar. Controuers. imprimis diff. 16.* *ύλη* quoque dicitur *Sylva* & *materia* in sylvis cædua, unde *ύλοτύπος*, *lignator*, qui in sylvis ligna cædit. *Hyle* *Paracelso* etiam *materiam* significare videtur, de *morb. foforum lib. 2. c. 2. Theatr. Chym. T. II. p. 145.* In specie quoque *Lapis Philosophicus Hyle* vocatur, *Rob. Valens de veritat. Alchemiæ T. I. Theatr. Chym. pag. 26.* Unde & mixtura illa in operatione Spagyrica circa *Lapidem Philosophicum*, sive *massa ex terra alba foliata fermentanda fermento* & *spiritu constans*, alias *Chaos* dicta, *Hyle* quoque vocatur. *Libav. Syn. A. Ch. l. 7. c. 8.* & *Apoc. Herm. P. Post. Tom. II. Oper. Libav. pag. 340.* Plura de *Materiis Chymicis* videantur in *Bekheri Oedipe Chymico per ioum.* Jungi poterit quoque *Theatrum Chymicum* & *loci in Indicibus* inquiri.

HYLOMANEO, *ύλομανέω*, idem, quod *καθυλομανέω*, frondibus luxurio, vide supra *Cathylomaneō*.

HYLONOMOS, *ύλόνομος*, epitheton ferarum in sylvis victum quaritanium, *Hippocr. l. 2. de diet. XX. 23* ubi junguntur τὰ *ἀγρόνομια*, in agris viventia.

HYMEN, *ύμήν*, in genere significat *membranam*, & coincidit cum vocabulis *χρῆτων*, & *μήνιξ*, quamvis & differentiam aliquam docuerit *Barthol. l. 1. Anat. c. 4.*

Est autem *membrana* in genere pars similis, lata, plana, alba & dilatabilis, ex portionibus colliquamenti feminalis viticidis & humidis producta, Barth. d. l. ubi plura de hac materia. In specie *Hymen*, ὑμήν, vocatur *Claustrum virginianis*, *Eugium*, & si quæ sunt alia nomina, quæ videantur apud Casp. Rejes *Camp. El. g. 39. n. 11.* A quibusdam quæstio movetur: An revera talis membrana in medio perforata in sinu virginum muliebri detur? & an non potius caruncularum 4. myrtiformium cohesio per membranas pro hymene fit habenda? De hoc dubio videatur Barthol. l. 1. *Anat. cap. 31.* Casp. à Rejes d. l. negativam defendit, item Joh. van Horne *Microc. §. 69.* D. D. Hofmann. *Diff. An. ad h. l. p. 286. 288.* Lullius *Hymenis* nomine insignivit ignem peculiarem clausum in unica fornacula humidum, vaporosum, continuum ac digerentem, quem sufficere docet ad Magisterium Spagyricum Lapidis Philosophici, teste Dionys. Zachario in *opusculo, Theatr. Chym. Tom. I. contento p. 731.* Tunica quoque interior foetum involvens Amnios dicta ὑμήν vocatur apud Moschion. *de morb. mul. c. 42.*

HYMENODES, ὑμενώδης, membranofus, pelliculosus. Dicitur de sanguine valde fibroso & pituitoso, Hipp. l. 1. *de morb. mul. XXI. 2. XXXIV. 8. XXV. 1. XLV. 14. LXXXIII. 4.* explicatur per ὑμείων ἀνάπλιον, plenus pelliculis. Usurpatur de urina membranacea, *Coac. t. 83. §. 582.*

HYOIDES, ὑοειδής, rectius ὑψιλοειδής, à figura literæ Græcæ υ, cum ὑοειδής potius figuram, aut formam suis referens significet, recte monente C. Hofmann. *com. in Gal. de V. P. n. 494.* Dicitur os bicornis, pluribus ossiculis contextum, ad radicem linguæ situm, ut sit firmamentum linguæ & laryngis musculorum. Junge *Bartholin. lib. 3. Anat. c. 12.* Vocatur & *Lambdoides* ab inversa litera Græca λ, item *Os guivuis*, *gula*. Gal. l. *de muscul. dissect. cap. 13.* Appellatur & *Pharyngeithron*, l. *de vocal. instr. dissect. cap. 6.*

HYOPHTHALMOS, ὑόφθαλμος, i. e. Suis oculo similis, præter Botanicam significationem, qua Asteri Attico tribuitur, dicitur quoque de gemma quadam ex speciebus τῶν ἀχρῶν, sic dicta, quod intus suillum oculum repræsentet. *Gorræus.*

HYOTHYROIDES dicuntur Musculi rimam Laryngis dilatantes, quorum descriptio videatur apud Barth. l. 2. *Anat. c. 11. p. 459.* & alios.

HYPACTICOS, ὑπακτικός, vocatur facultas medicamenti *alvum subducens*, & ita idem est cum ὑπλάτος, de quo nomine p. p. Prius legitur apud Galen. l. 5. *S. F. cap. 2.*

HYPACUO, ὑπακούω, significat *obtempero*, cedo: Usurpatur ab Hippocr. de morbo, aut materia morbifica remediis cedente, v. g. l. 2. *Prorrh. XLIII. 2. l. 4. Epid. XXV. 6. lib. 7. XXII. 7.* Jung. *Foëf. p. 634.*

HYPETHROS, ὑπαιθερός, significat *locum sub dio*; designatum ob deambulationem, quæ loca Græci &

πελοδρομίδας, appellantur, in quæ per hyemem sereno cœlo ex xyfso athletæ prodeuntes exercebantur. *Lang. lib. 1. ep. 51. ὑνὴ ὑπαιθερός*, cubile *sub dio*, legitur apud Hipp. 2. *de R. V. I. A. t. 50.*

HYPAGO, ὑπάγω, *subduco*, proprie significat; sed in foro Medico tropice dicitur de alvo fluida, *καλὴ ὑπάγου*. Hipp. 4. *de R. V. I. A. t. 13.* Vide *Subductio*.

HYPALEIPTON, ὑπάλειπτον, vocatur medicamentum, quo illini potest, vulgo *Linimentum*. Hipp. l. *de Ulcer. XIV. 3.*

HYPALEIPTON, ὑπάλειπτον, instrumentum vocatur illitorium, sive *Specillum*, quo ad illinendum utimur, vulgo *Spatha*. Hippocr. 1. *de artic. 2. 45. l. 2. de morb. mul. L. 9.* ubi generaliter pro *Specillo* sumi videtur. Alibi vero vocavit ὑπαλειπτεῖδα μήλην, l. *de susperfor. XIII. 1.* Jung. *Erotian. in Onomast. pag. 56. a.* qui ὑπάλειπτον legit, quod reprobatur *Foëf. Oecon. p. 635.*

HYPALGEO, ὑπαλγέω, non simpliciter doleo, significat, sed *subdoleo*, vel profundum vel clandestinum dolorem in aliqua parte denotans. Ita de corde usurpavit Hipp. l. 3. *Epid. sect. 2. egrot. 12.*

HYPANCONION, ὑπανκόνιον, dicitur *pulvillus*, qui cubito subjicitur, quasi *subcubitalis*, quemadmodum ὑπανκόνιον, qui cervici supponitur. *Galen. cap. 2. de fract. t. 64.*

HYPANTHEROS, ὑπανθηρός, id est, *subfloridus*; sive aliquatenus floridus. De sputo subcruento & subrubro usurpavit Hipp. l. 2. *Epid. s. II. 21.*

HYPAPHONOS, ὑπάφρονος, vocab. rarissimi usus, significans vel *subabsurdus*, non consentaneus, h. e. in tempestivus, importunus; vel *horrendus*, quemadmodum *Linden.* versio reddidit. Hippocr. *Coac. t. 321.* Alii legunt ὑπόθειον. Vide *Hollerii Comm. ad h. l.*

HYPAR, ὑπαρ, dicitur de eo, quod visu cognoscitur. Pertinet ad proverbialem locutionem ὑπαρ καὶ ὄναρ, h. e. *vigilans & somnians*, quo usus Hippocr. *in Leg. III. 7. 8.*

HYPAUCHENION, ὑπαυχένιον, vocatur *pulvillus*, qui cervici supponitur, *Gal. 2. de fract. t. 64.*

HYPECCAUMA, ὑπέκκαυμα, *fomitum*, fomentum proprie significat. Tropice vero & alimenta sic dicuntur, quia veluti ligna igni, calido nativo pabulum subministrant. Hippocr. 1. *aph. 14.* Jung. *Dieter. num. 359.*

HYPECLYOMÆ, ὑπεκλύομαι, significat *paulatim exolvor*, aut subinde debilis fio, deinde vero rursus ingravesco. Dicitur de palpitationibus. Hippocr. l. 1. *de morb. mul. XLI. 5.*

HYPELEON, ὑπέλειον, *olei fex seu sordes*.

HYPELATOS, ὑπλάτος, *dejectorius*, dicitur de medicamentis alvum subducentibus; estque idem, quod *καταπερισσός*. Legitur apud Hipp. l. 4. *de morb. XXX. 16. §. 2.* de R. V. I. A. t. 11.

HYPENANTIOSIS *subcontrarietatem* significat, sive mutam repugnantiam. Hipp. 2. *aph. 22.* Jung. *Die-*

ter. n. 860. Ita indicata dicuntur indicantibus *ὕπνωσις*; *subcontraria*, Linden. *Ex. IV. §. 19.* Nota propof. *ὑπὸ*, quæ limitare videtur contrarietatem.

HYPENE, *ὕπνη*, *barbam* significat *sub mento* sive pilos à mento pendulos. Lind. *Med. Phys. l. 2. c. 13. §. 50.* quamvis Gortæus notaverit, etiam labrum superius vocari *ὕπνην*, quod & Vesalius affirmat l. 2. de H. C. F. cap. 13.

HYPENEMIOS, *ὕπνημιος*, *subventaneus*: quasi à vento productus. Epitheton ovorum sterilium, seu irritorum, quæ gallina absque congressu cum gallo concipit & excludit; Dicuntur & *ova Zephyria*, à vento zephyro, quod illum ad horum ovorum generationem aliquid facere creditum fuerit. Aldrovand. l. 14. Ornithol. cap. 1.

HYPERÆOREOMÆ, *ὑπεραιόρεομα*, significat *elever*, attollor. Hipp. 2. de fract. t. 52.

HYPERBOLICUS, *ὑπερβολικός*, id est, *Excessivus*, dicitur de figura corporis, quoties quatuor membra, Græce *κάλα*, id est, *crura* ac *manus*, aut summe extenduntur, aut immodice inflectuntur, ipsa item spina, cujus partes vertebrae quoque in cervice existunt, cum plus nimium incurvatur, aut extenditur, Gal. cap. 1. in prognost. t. 13.

HYPERCATHARSIS, *ὑπερκάθαρσις*, quasi *superpurgatio*, h. e. immodica aut nimia purgatio, ex operatione violentioris medicamenti colliquantis, urentis, stimulantis, Hipp. 5. aph. 4. Coac. t. 564. Jung. Dieter. n. 861. Talem ex utu Mercurialium abortam observavit D. Mollenbroccius Eph. N. Cur. Ann. I. O. 54. Plures Autores de *Superpurgatione* vide apud Walther. *Sylv. Med. p. 764. seq.* Qualis poena sit irroganda, qui ex imprudentia vel inscitia *hypercatharsin* effecit, videatur in P. Ammanni *Irenic. p. 183. seqq.*

HYPERCORYPHOSIS, *ὑπερκορυφώσις*, significat *eminentiam*, vel protuberantiam. Latine *apex* dicitur *summitas*, *vertex*. Ita *lobi pulmonum* vocantur ab Hippocr. *ὑπερκορυφώσις*, l. de Dissection. t. 7. & Hepatis, *ibid. II. 3.*

HYPERCRISIS, *ὑπέκρσις*, significat *judicationem*, sive *crisin* morbi *excessivam* & acerbiozem, quando natura matericæ morbificæ multitudine onerata evacuationem molitur nimiam, cum periculo graviori conjunctam. Galen. c. 3. prognost. t. 1. Dicitur & *ὑπερέκκρισις*, *superexcretio*, l. 3. de C. M. S. L. c. 3. in pr.

HYPEREMEO, *ὑπερέμειω*, *superemomo* significat. Usurpavit vero Hippocr. de venis sanguinem redundantem effundentibus, l. 2. de morb. XVII. 2. XIX. 1. Vide *Supervomitus*.

HYPEREON, *ὑπερίων* exponit *Eros*. *Onom. p. 117. per commutans.*

HYPERESIA, *ὑπερέσια*, *ministerium*; officium significat. Usus vero aliquoties Moschion. de morb. mul. c. 89. 91. &c. de usu partium corporis, sive functione organica.

HYPERETĒS, *ὑπερέτης*. Vide *Minister*.

HYPERETRIA, *ὑπερέτρια*, i. e. *Ministra*. Vocantur hoc nomine sceminae obitetrici in partu suppetias venientes, quarum ad minimum tres requirit Moschion. d. l. c. 51.

HYPERINESIS, *ὑπερίνησις*, idem quod *ὑπερμάθρησις*, *nimiam evacuationem* significat. *Ἰνυσις* enim *vacuationem* notat. Unde & *ὑπέειν*, & *ὑπεεινώμεν* dicitur *immodice vacuatus*. Hippocr. l. de loc. in hom. LXI. 12. in principio; l. 2. de morb. mul. l. 6. Epid. f. 5. t. 32. Galen. l. de sang. miss. advers. Erasistratum, cap. 7. Junge Foëf. pag. 636. Conf. Galen. *exeg.*

HYPEROIA, *ὑπερώια*, dicitur *pars oris superior*, estque modice concava, foraminulis pertusa, per quæ à cerebro pituita, sive mucus descendit. Dicitur & *palatum*, item *basis cerebri*, osse sphenoide firmata. Gr. τὸ κατὰ τὴν ὑπερώϊον ὄσθον, Gal. c. 1. in 6. Epid. t. 3. & 4. Castell. Barthol. l. 3. Anat. c. 12.

HYPEROCHE, *ὑπερχή*, dicitur *præstantia*, *excellencia*, quæ decet Medicum & *Divina* vocatur ab Hippocr. l. de dec. ornat. V. 17. Hanc egregie exposuit Lindenus, appellans *sublimitatem heroicam*, *Exerc. II. §. 36. seqq.*

HYPERORAO, *ὑπερχοίω*, proprie significat *prætervideo*, quod prohibuit Hippocr. in Medico 6. Epid. f. 2. t. 25. & mirum, Foëf. in *Oecon.* non exposuisse hoc verbum emphaticum, quo indicatur, Medicum non debere temere & *ἀπελευκίπτως*, *inconsiderate* quicquam aggredi, aut suscipere. Linden. *Ex. XII. §. 34. XIII. §. 6.*

HYPEROS, *ὑπερ*, *pisillum* significat, Hippocr. 2. de fractur. t. 41. Idem, quod *καρκίς*. Vide *Cercis*.

HYPERPHERO, *ὑπερφέρω*, significat *emineo*, exto; Hippocr. l. 7. Epid. XLI. 14. quamvis in edit. Linden. legitur *ὑπεφέρω*, fortassis mendose, pro *ὑπερφέρω*. Foëf. d. l.

HYPERPHYES, *ὑπερφύης*, supra naturam & indolem alicujus rei excedens. Usurpatur de ægritudine, Græce *κακῆσταθείη*, dicta, eaque gravissima, l. de vet. med. XIX. 5. Latine *Immensus reddi* potest.

HYPERSARCOSIS, *ὑπερσάρκωσις*. Vide *Excrescentia*. Hinc & *ulcus*, quod habet *carnem excrescentem*, vocatur *ὑπερσάρκων*, Galen. l. 2. Meth. Med. cap. 2. & l. 3. cap. 6.

HYPERTONEO, *ὑπερτονίω*, significat *supero*, *superemineo*, Gal. in *Exeg. dict. Hipp.*

HYPERYDROS, *ὑπερυδρῶ*, significat *nimis aquosus*, aqua collecta distentus, Hippocr. l. de affect. 12. quamvis mendose legitur in Lind. *ὑπερήδρον*.

HYPERYTHROS, *ὑπερυθρῶ*, significat *subrubrum*; Legitur apud Hippocr. 3. Epid. f. 3. t. 70. & l. 6. Epid. f. 3. t. 29. Linden. vocavit *rubrum dilatum*. *Ex. V. §. 17.*

HYPERODOS, ὑπέροδος, dicitur *alvi secessus*, alvi fluxus. Hipp. l. 2. *Prorrh.* XXXII. 3.

HYPEZOCOS, ὑπέζωκος, *succingens*. Dicitur de membranis, quæ aliis partibus sunt *succinctæ*, v. g. Pleura eas *succingit*. Ab his differunt ἀφροδίτες, *distinguentes*, ut sunt, Diaphragma, Mediastinum, Galen. l. 5. *Anat. adm. c. 8.* & l. 7. c. 2.

HYPHEMOS. Vide *Subcruentus*.

HYPHE, *Hyphos*, ὑφή, ὑφ. Vide *Tela*.

HYPHEGESIS, ὑφήγησις, est *præitio & deductio* quædam. Sic dicitur Hippoc. *via*, quæ reliquæ puerperii purgationi sternitur; per illa, quæ primum cum foetu eruperunt, l. de *nat. puer.* XII. 7.

HYPHYDROS, ὑφύδρος, idem, quod *Hydropicus*. Hipp. l. 2. *Prorrh.* II. 12.

HYPNELOS, ὑπνηλός, *somnolentus*, vide *Somnolentia*.

HYPNOBATES, ὑπνοβάτης, *Somnambulo*. Vide *Noctambulo*.

HYPNODES, ὑπνώδης. Vide *Somnolentus*, *Somnolentia*.

HYPNOLOGICA, ὑπνολογική, vocatur à Lindeno pars tertia Diæticæ somni & vigiliæ salubrem usum tractans in *Manuductione ad Medicinam* à D. D. G. Chr. Schellhammero in *part. post. introducl. Conving.* edita pag. 92.

HYPNOPOEOS, ὑπνοποιός, idem, quod ὑπνωπής, *somnum efficiens*. Legitur apud Dioscorid. l. 1. *cap. 1.* Vide *Hypnoticus*.

HYPNOS, ὕπνος, *somnus*, quid significet, notum est. Pertinet inter res nonnaturales, seu causas indifferentes sanitatis & morborum, cujus essentia consistit in quiete & vacatione actionum sensitiivarum potissimum & locomotivarum, dependens à spirituum animalium illis functionibus destinatorum materiali præsentia, vel etiam activitate debita deficiente. Dividitur in *somnum naturalem & præternaturalem*. Plura de *somni natura & differentiis* legi possunt apud Th. Willis *Tr. de An. Brut. P. I. cap. 16. Dogm. nostra Med. Gen. P. V. c. 4. d. 2. p. 621. seqq.* & in *specie de præternaturali*, Charlton. *Ex. Pathol. VII. §. 4.* Jungatur etiam, si placet, Dieter. n. 863. Linden. *Ex. VII. §. 39. seqq. XVI. §. 230.* Helmontii sententia de *somno* videri potest in *Jus Duumviratus n. 14. seqq.*

HYPNOTERION, ὑπνωτήριον, nomen est Epithematis Hepatici apud Aëtium de cura splenis indurati, teste Gorræo in *defini.*

HYPNOTICUS, ὑπνωπής, dicitur de eo, quod somnum concilat, idem, quod ὑπνοποιός, Latin. *somnifer*, aut *somnificus*. Ita vinum somniferum vocatur, Dioscor. l. 5. c. 11. Medicamenta ὑπνωπική sunt, quæ somnum faciunt. Coincidunt cum *Narcoticis*, nisi quod hæc violentiora saltem somnifera denotent, Galen. l. 5. de *S. Fac. cap. 19.* Vocantur & *Colica*, l. 7. de *C. M. S. L. cap. 5.*

HYPO, ὑπό, præpositio, significans *sub*, quod tamen in vocabulis compositis accipiendum est non solum ratione loci inferioris, sed etiam sæpe exponendum de modo remissiori & leviori, quod ex subieqq. nonnullis vocabulis innotescet, & rectissime animadverterunt C. Hofmannus in *Comm. ad Galen. de V. Part. n. 1062.* & Linden. XII. §. 69. imo Galen. ipse *cap. 3. in 1. Prorrh.* t. 3.

HYPOBENO, ὑποβένω, significat *subeo*, h. e. *subjicio*, veluti fundamentum supponor. Occurrit apud Hipp. in *Mochlic. XI. 11.* ubi etiam opponitur τὸ ἀποβένω. Foëf. p. 637.

HYPOBLEPO, ὑποβλέπω, significat *leviter suspicio*, & usurpatur de illis, qui per somnum apertis quodammodo sunt oculis, quod languentium & extreme affectarum virium, aut nimix resiccationis est indicium, Hippocr. *Coac. t. 64.* Vide *Hypophasis*.

HYPOBORBORIZO, ὑποβορβορίζω, significat aliquod murmur lentio, *submurmuro*, Hippocr. *Coac. t. 62.*

HYPOBRYCHIOS, ὑποβρύχιος, significat *submersus*, latens, in profundo delitescens. Usurpatur vel de partibus corporis, v. g. venis, Hipp. l. de *venis* XXIII. 5. vel de febre delitescente, l. 1. *Epid. f. 3. t. 10.* Adde Foëf. d. l.

HYPOCAPNISMA, ὑποκαπνισμός, ὑποκαπνισμός, i. e. *Suffumigatio*. Vide *Suffimennium*. Legitur apud Moschion. de *morb. mul. c. 54.*

HYPOCARODES, ὑποκαρώδης, Lindenus vertit *Subsoporatus*, qui quodammodo caro vel sopore gravi detinetur. Legitur apud Hippocr. *Prorrh.* sect. 3. t. 62. *Coac. t. 259.* & ὑπερκαρώδης l. 3. *Epid. ægrot. 4. vel sect. 2. t. 1.* Vid. Foëf. *Oecon. p. 309. 310.*

HYPOCATHARSIS, ὑποκαθάρσις, significat *levem per alvum purgationem*, & ita opponitur ὑπερκαθάρσει, quamvis non possit negari, quandoque etiam simpliciter sumi pro omni inferioris alvi purgatione, Hippocr. l. de *ulcer. IV. 6.* Confer ad Galen. l. 4. *meth. med. c. 6.*

HYPOCAUSTUM, ὑποκαυστήριον, proprie significat *balnearium*, vel *vaporarium*, quod sub suo pavimento habet fornacem, qua mediante calefacit. Confer. ad Lang. l. 1. ep. 50. Rhod. ad Scribon. n. 60. quomodo Henric. à Deventer *Hypocaustum* acceperit, videatur in *suis observation. obstetrical. cap. XXVI. p. 93.* Nimirum pertinet ad fellam parturientium. Hodieque tamen sumitur pro omni conclavi, quod mediante fornace calefieri potest, vulgo *stube*. Jul. Alex. l. 28. *salubr. cap. 8.* cujus usum an Itali, Galli, & qui eos sectantur, prægnantibus satis rationibus improbant, dubito.

HYPOCEPHALÆON, ὑποκεφαλαίον, *pulvinum*, aut *pulvinar capiti supponendum* significat, Hipp. l. 1. de *morb. mul. XCIV. 10.*

HYPOCERCHALÆON, ὑποκερχαίλιον, significat
Eee 3 asperis

asperitatem quandam *fridulam* in faucibus & aspera arteria. Hipp. l. 7. Epid. XI. 7.

HYPOCEROS, ὑπόκηρος, *impurus*, interitui & morti obnoxius, idem, quod ἑκτικὸς, quod ἀκροῦτον, puro, sincero opponitur, significat, Hippocr. de morb. facr. IV. 54.

HYPOCHASCO, ὑποχάσκω, proprie significat *ore subhiantium*, & aliquantulum aperto, uti solent illi, qui mente aliquo acriter contendunt, & tota cogitatione ac oculis eam in rem defiguntur. Hinc & significat *suspitor*, suspecto, animadverto, Hippocr. l. 4. Epid. XXVII. 14.

HYPOCHEIRIOS, ὑποχείριος, significat *ægrum*; qui medico tractandum se submittit, Hippocr. l. de Medico, I. 34.

HYPOCHEOMENOS, ὑποχέομαι, i. e. *suffusus*, sive suffusione in oculo laborans. Gal. l. 6. de u. san. c. 9. in fine.

HYPOCHLOROMELAS, ὑποχλωρόμελος, dicitur, qui ex pallido aliquantulum nigricat, *subpallide nigricans*, ex mista humorum, melancholici & bilioli, in sanguine abundantium dispositione originem ducens. Occurrit apud Hipp. l. 6. Epid. § 3. v. 21. Vide Gal. in comm. ad h. l.

HYPOCHLOROS, ὑποχλωρός, significat *ex virore aliquantulum pallescens*, Hippocr. d. l. Lat. *Subviridis*.

HYPOCHOLOS, ὑπόχολος, *subbiliosus*. Dicitur de colore, estque signum corporis extenuati, Hipp. l. 6. Epid. § 3. v. 29. Gal. in comm. ad h. l.

HYPOCHONDRIACUS, ὑποχονδριακός, dicitur & de morbis, & de ægrotis. Inter morbos antecellit nomine quidem notissima affectio *hypochondriaca*, ὑποχονδριακὸν πάθημα, alias *stauulenta affectio*, *Mirachialis Arab.* dicta, & si melancholia conjuncta fuerit, *Melancholia Hypochondriaca* appellata. Qualis autem fere morbus sit, nondum adeo perspectum. Est enim tanta congeries symptomatum diversorum, ut quædam plane contrariari invicem videantur. Hinc & apud veteres plerumque accusatur *ἀντιπεραξία* viscerum, h. e. adversæ functiones. Hujus morbi descriptionem ex vulgari veterum & quorundam recentiorum opinione vide passim in practico scriptis, præsertim Sennert. lib. 3. Med. Pr. Part. V. sect. I. per iorum & de melancholia hypochondriaca lib. I. P. II. cap. 12. Malach. Geigerum, Joh. Freitag. & P. Zacchiam integris tractatibus de hoc morbo. Junge Dieter. d. l. Casp. à Rejes C. El. quæst. 73. n. 17. & seqq. aliosque plures. Nonnulli recentiorum hunc affectum aliter describunt. Ita Thom. Willis inter spasmodicos affectus refert, & ita morbis cerebri annumerat in Patholog. Cerebri c. 11. Nath. Highmorus vero morbum ventriculi esse statuit in Epistola de Hysterica & Hypochondriaca passione. Mihi talvo aliorum judicio hanc addere libet descriptionem: *Affectio Hypochondriaca* est morbus valde complicatus & compositus ex diversis speciebus, præfer-

tim vero ex intemperie varia partium primariarum corporis & obstructionibus viscerum, glandularum, vasorumque in hypochondriis, congeriem plurimorum gravissimorumque quandoque symptomatum, præsertim actionum naturalium, vitalium & animalium læsarum, cum copiosa flatulentia, marmure ructibus acidis, sputatione continuata, alvi siccitate, urina tenui, quandoque vero valdè lixiviosa & tincta, interdum & cum delirio melancholico conjunctam habens, & proveniens à mixta & inter se pugnante fermenti in ventriculo, sanguinis & succi nervosi impuritate heterogenea ad malignitatem lentam, & putredinem magis minusve vergente. In concreto pro ægrotis morbo jam descripto correptis passim sumi legimus. Ita in Ephem. N. Cur. Ann. I. Obs. 63. 80. & Ann. II. O. 66. &c.

HYPOCHONDRION, ὑποχονδριον, quasi *Subcartilagium*, alias *Celso præcordia*, quamvis minus congrue. Ita vero dicitur ea pars corporis, quæ sub costis spuris & illa usque utrinque protenditur, non solum musculos, sed & interna viscera comprehendens, Foëf. p. 645. Dividitur in dextrum & sinistrum, quamvis *Hypochondrium* simpliciter & κατ' ἐξοχὴν positum Hippocr. pro dextro sumferit, propter prærogativam, teste Gal. c. 2. in 3. Epist. hist. 2. uti Linden. notavit Ex. IV. §. 84. Adde Dieter. n. 874.

HYPOCHOREMA, ὑποχόρημα, ὑποχόρησις. Vide *Dejectione*. Dieter. n. 874. Linden. Ex. XIII. §. 244. seqq. 255.

HYPOCHROS, *subpallidus*, *subflavus*; Hipp. l. 6. Epid. §. 3. v. 21. C. Hofm. C. de V. P. n. 1062.

HYPOCHYMA, *Hypochyphis*, ὑπόχυμα, ὑπόχυσις; Latine *suffusio*. Vide *Cataracta*. Quomodo differat à *glaucomate*, vide in *Glaucoma*. Rhod. ad Scribon. n. 38.

HYPOCHYOTOS, ὑπόχυτος, epitheton vini, estque idem, quod διόχυτος οἶνος, de quo supra in *Diachyotos*.

HYPOCOELON, ὑποκόηλον, dicitur pars cavitati oculorum, quæ κατ' ἄνω dicitur, subjecta. Latine *Subcavum*, Gorr. Linden. Med. Phys. l. 2. c. 10. §. 85.

HYPOCOPHOSIS, ὑποκόφωσις, Latine *subsurditas*, *surdastritas*, si licet fingere, idem, quod βαρεκτία, *obauditio*, difficultas auditus. Vide *Cophosis*. Foreit. l. 12. Obs. 12. Schol.

HYPOCRANIUM vocatur abscessus suppuratio inter cranium & crassam sive duram cerebri meningem, & proluxia una cum Vomica Hypocrania describitur ab Arnaldo Bootio in *Observat. Medic. de Affectibus omiffis cap. I. & II.*

HYPOCRINOMÆ, ὑποκρίνομαι, Hippocr. idem est; quod ἀποκρίνομαι, *respondeo*, inaicò. Hipp. l. 7. Epid. XV. 29. lib. 2. de fract. v. 11. 64. 68. Foëf. p. 639.

HYPODERIS, HYPODERMIS, ὑποδερίς, ὑποδερμής, idem significant, quod ἐπιδερίς, id est, cuticulam, quæ obtegit clitoridem instar præputii ex Hefychio

& Ruffo Linden. *Medic. Physiol. l. 2. art. 15. §. 142. pag. 320. vide Epideris.*

HYPODESIS, ὑπόδεσις, dicitur *subligatio*, estque fascia, quæ ante injectas plagulas applicatur, Hippocr. 2. de iis, quæ in medic. 1. 24. & Galen. in comm. ad hunc locum.

HYPODESMIS, ὑποδεσμίς, idem, quod ὑπόδεσις; *subligatio*, sive fascia ante plagulas adhibita. Hippocr. d. l. f. 3. t. 3. Gal. in comm. Opponitur τῷ ἑπιθεσµῷ, de quo supra, *Epidem. Hipp. d. l. t. 39.*

HYPODEXIS, ὑπόδεξις, vocatur *susceptio*, vel *exceptio familiaris*, idem, quod ὑποδοχή. Legitur apud Hipp. l. de dec. orn. XI. 19.

HYPODYSKOLOS, ὑποδυσκολος, id est, *paululum gravior*. Usurpatur de signo. Hippocr. Coac. 1. 189. & notat aliquanto *malignum*.

HYPODYSPHOROS, ὑποδύσφορος, significat *submolestus*, aliquantulum *implacidus* & corporis *incontinentia* jactatus. Hipp. 1. Prorrh. f. 2. t. 4.

HYPOGASTRION, ὑπογάστριον, vide *Abdomen*, *Erion*. Est imâ pars imi ventris, quæ ad umbilico ad pubem & pudenda porrigitur, Hippocr. 4. aph. 80. Latine *Sumen*.

HYPOGLOSSIS, *Hypoglossium*, ὑπογλωσσίς, ὑπογλώσιον, item ὑπεπλωτίς, physiologicam & pathologicam habet significationem. Secundum illam ὑπογλωσσίς dicitur inferior pars linguæ, maxillæ adhaerens, ubi affectus, Rana dictus, oriri solet, Lind. l. 2. Med. Phys. c. 13. §. 73. in qua significatione quoque accipi videtur apud Hipp. l. 2. de morb. XI. 3. Unde & affectus dictus ὑπογλώσιος βράτταχος, vana sub lingua vocatur Aëtio *Terribil.* 2. l. 4. c. 39. Ab hac quoque significatione contigit, ut medicamenta quædam Arteriaca dicta sint ὑπογλωττίδης, id est, *sublingualia*, l. 7. de C. M. S. L. c. 1. Scribon. n. 110. Vocantur & à Critone *Hypoglossida*, Forest. l. 15. Obs. 32. Schol. sine. De his vide & I. Dan. Horstii *Dispens. Pharm. Part. I. c. 20 p. LXXXIX.* Pathologicè vero significat ὑπογλωσσίς tuberculum sub lingua, sive partem inferiorem linguæ intumescens. Hippocr. l. 2. de morb. XXXI. 1.

HYPOGLUTIS, ὑπογλυτίς, dicitur *Anatomicis carnosa ea pars*, quæ sub navibus deorsum femur versus pertendit. Gorr.

HYPOGYON, ὑπόγων, ἢ ὑπογώνιον, significat id quod est præ manibus, vel quod *instat*, Hippocr. l. 7. Epid. XXIX. 13. 26. XXXIX. 2. ubi Linden. vertit per *motu propinquus*; quod tamen textus ipse non videtur exigere.

HYPOLAMBANO, ὑπολαμβάνω, significat *1. deprehendo*, Hippocr. l. de Medico VIII. 2. deinde *suscipio*, *subeo*, Hippocr. l. 1. de morb. XI. 14. Ita ὑπολαβὸν ῥίγος, rigor sensum *subiens*, vel *invadens* legitur, l. 5. Epid. X. 22.

HYPOLAMPISIS, ὑπολαμπίς, significat aliquem

obscurum fulgorem; qualis observatur in tumore *Hypodropico*, Hipp. l. 4. Epid. XXI. 1.

HYPOLAPAROS, ὑπολάπαρος, aliquantulum *mollis*, *subvacuus*, significat, & usurpatur ab Hippocr. de *hypocondriorum molli extensione*, lib. 1. *Epidem. agr.* 2. l. 3. agr. 3. & l. 4. XXVI. 1. Foëf. pag. 639.

HYPOLEIBOMÆ, ὑπολείβομαι, idem, quod ὑποσείξω, aliquantum *destillo*, *defluo*, Hipp. l. 1. de Morb. Mul. LI. 2. Gal. in Exeg. voc. Hipp.

HYPOMBROS, ὑπομβροσ, significat vel *subius madidus*, & dicitur de osse ὑποπίου, *tubpurulento*, Gal. d. l. & Erotian. *Onom. p. 117. c.* vel potest etiam significare *leviter madidum*.

HYPOMIA, ὑπομία, dicitur de eo, quod superiori humeri parti subjacet, aut ipsi humero, Gal. d. l.

HYPOMNEMA, ὑπομνημα, vocatur *Commentarius*, recensio & *domestica adversaria eorum*, quæ memoriæ causa sibi quisque ex lectione Autorum collegit, & seorsim connotavit, Libav. *Apoc. Herm. Part. I. in proem.* C. Hofm. in comm. ad Gal. V. P. n. 869.

HYPOMYSAROS, ὑπομύσαρος, hoc est *subolidus*, *subfœtidus*, aliquantum *graveolens*. Hippocr. de excrementis usurpavit.

HYPOMYXON, ὑπομύξον, vocatur articulus mucò obductus, *mucosus*, Hipp. 1. de art. 30.

HYPONOEMA, ὑπονόημα, significat *animo conceptam opinionem*, vel *suspicionem*, Hippocr. l. 2. Prorrh. IV. 2.

HYPONOMOS, ὑπονόμος, dicitur de *ulcere subius depascens*, & *cuniculoso*. Græci enim ὑπονόμος vocant locos & canales *subterraneos*, *opertas fossas* & *cloacas*. Gorr.

HYPONOS, ὑπνον, ἢ ὑπονόσχος, dicitur *afellus suppositus*, sive *succula supposita*, qua fit *extensio ad superiora*. Pertinet ad *Chirurgiam veterum*, Hippocr. in *Mochlic. XXII. 1.* ubi Linden. legit ὑπόσιν, &.

HYPOPELIOS, ὑποπέλιος. Vide *Sublividus*.

HYPOPERIPSYCHON, ὑποπεριψύχον, vocatur; qui in exteriori habitu vel ambitu corporis *levi frigore tenatur*, Hippocr. 1. Prorrh. f. 2. t. 49. & Coac. 2. 134.

HYPOPHACODES, ὑποφακώδης; *lentis colorem referens*, vel *lenticolor*, Hipp. l. 2. Epid. 1. 75. qualem colorem habent plerumque *lienosi*. Foëf. p. 643.

HYPOPHASIA, ὑποφασία, illum *oculorum motum* significat, quo vel per vices vix ipsi oculi apparent, vel *lucem oblique* & *tenuem intromittunt*.

HYPOPHASIS, ὑπόφασις, dicitur *suspectio*, vel *subapparitio*, quando inter dormiendum album in oculo subapparet, Hippocr. 1. Progn. 1. 11. à verbo ὑποφάινω, *subappareo*, quo in eadem significatione legitur 4. aph. 52. Jungaur Dieter. n. 873. Tales homines vocantur alias ὑπολίπνιπτες, Coac. 1. 64. Vide *Hypoblepo*.

HYPOPHAULOS, ὑποφάουλος, aliquantum *viticifus*

sur & pravus. Usurpatur de victu vulgari & mediocri. Hipp. 1. de fract. 1. 45.

HYPOPHERO, ὑποφέρειν, geminam apud Hippocr. obtinuit significationem: unam, quando denotat *suffero, tolero*, l. 2. Epid. f. 2. 1. 35. & l. 1. de Morb. mul. C. 32. alteram, qua significat *labasco*, labor, titubo, l. de intern. aff. XXXIX. 11. Vide Foëf. p. 644.

HYPOPHORA, ὑποφορά, vocatur Galeno *ulcus deficiens*, hoc est, profundum, fistulosum, quod ex defectu repletionem exigit, l. Introduc. c. 3. & l. 6. de C. M. P. G. c. 2. princ. Nonnulli tamen ὑποφορῶν de alvi dejectione dici arbitrantur, teste Foëf. d. l. & apparet ex Hipp. Coac. 1. 302.

HYPOPHthalmion, ὑποφθαλμιον, vocatur pars oculis subjacens, quæ in cachecticis & hydropicis intumescere solet. Occurrit apud Hipp. Coac. 1. 139. l. 1. de morb. mul. XXV. 7. l. 2. III. 3. IX. 3. Idem fere significat, quod ὑποηθλοῖς, de quo supra. Foëf. d. l. Est & ὑποφθαλμιον idem; quod ὑπόπιον, de quo p. p. Foref. l. 11. Obs. 8. Schol.

HYPOPHtheiromenos, ὑποφθειρόμενος, dicitur longo tempore contabescens, sive *leviter subtabescens*, apud Hipp. l. 1. Epid. f. 1. 1. 17. quamvis potius legendum videatur ὑποφθειρόμενος, h. e. *perferentium*, notante Foëf. ad h. l. & in Oec. d. l.

HYPOPHYSIS, ὑποφυσίς. Vide Subortus.

HYPOPICROS, ὑποπικρὸς, *subamarus*, Gal. l. 7. de S. Fac. §. Crambe agreffis.

HYPOPION, ὑπόπιον, vocatur *Sugillatio* sub oculis, quando sanguis sub cutem effunditur, ex solutione venarum continuuatis, & ita sub cute efflorescit. Estque ex πᾶν ἐκχυμωμένῳ, Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 1. in princ. Non vero confundendus hic affectus cum ὑποπίω, de quo postea. Vide Foref. l. 11. Obs. 8. Schol.

HYPOPLEURIOS, ὑποπλευρίος, idem, quod πλευρά, Pleura, membrana costas & latera thoracis succingens. Gorr.

HYPOPSAPHAROS, ὑποψάφαρος, *subasper*, sive aliquantum asper. Galen. in exeg. voc. Hippocr. Gorr.

HYPOPSATHYROS, ὑποψάθυρος, significat *aliquantum friabilis*. Quod verò Hippocr. de excrementis alvi usus sit, mirum, quod in expositione ita sese torqueant Interpretes, cum textus mihi satis videatur perspicuus, qui est 1. Prorrhet. f. 3. 1. 24. ubi alterum epitheton ὑρεῶν declarat prius, scil. intelligenda esse excrementa, quamvis crassis portionibus scatentia, propter admixtas humiditas tamen portiones copiosiores minus coheræntia, sed dissolubilia. Jung. Galen. in comm. Foëf. Oec. p. 646.

HYPOPSOPHEO, ὑποψόφω, *strepitum edo*, aut *facio*, v. gr. inter potandum, Hipp. Coac. 1. 62.

HYPOPSYCHOMÆ, ὑποψύχμη, significat *leviter refrigero*. Gorr.

HYPOPTYCHTHEIS, ὑποπτυχθεῖς, *corrugatus*,

complicatus in sinus & rugas significat. Hipp. l. de nar. mul. VII. 1. & l. 2. de morb. mul. XI. 10.

HYPOPYON, ὑπόπιον, dicitur *suppuratio* in genere. In specie vero de pure in oculis congregato quoque usurpatur, & quidem sub cornea oculi tunica, quod inflammationis consequens interdum esse solet. Galen. lib. 14. M. Med. c. 19. Gorr. in def.

HYPOPYRRHOS, ὑποπύρρος. Vide Subruffus.

HYPORINION, ὑπορίνιον, partes sub naso dicuntur & *Myrtax*. Hipp. 4. de R. V. I. A. 1. 62.

HYPORISMA. Vide Emborisma.

HYPORRHYSIS, ὑπόρρησις, *defluxio*, vel *subfluxio* dicitur Hippocr. quando vel humores, vel etiam pars solida sensim deorsum labitur, 1. de iis, q. in med. 1. 19. Idem, quod κροπύρρσις. Foëf. p. 640.

HYPOSAPROS, ὑπόσαπρος, *subpurvis*, fere idem, quod *purvis*, quia opponitur τῷ κηρωτῷ, puro. Hippocr. l. de int. aff. I. 17. Legitur & 2. Prognost. 1. 42.

HYPOSARCIDIOS, *Hyposarca*, ὑποσαρκίδιος, ὑποσαρξ, idem, quod *Anasarca*, species *Hydropis*, totum corpus infestantis. Vide *Anasarca*. Hippocr. 4. de R. V. I. A. 1. III. & l. 1. de Morb. III. 8. Parac. vocatur *Hyposarpha*, idem *Undimia*, cujus naturam deduxit ex elemento aquæ mucilaginoso & congelato, l. 4. Paragrâphor. c. 1. 2. seqq. & in Scholiis ad h. l. scripsit, *Undimiam* nihil aliud esse, quam alumen resolutum, secunda species aluminis, qua intumescunt rastetæ manuum ac pedum, & tota facies.

HYPOSEISMOS, ὑποσεισμός. Vide Succussatio.

HYPOSPADIÆOS, *Hypospadias*, ὑποσπιδάιος, ὑποσπιδάιος, dicitur, cui glans non recta, sed sub vinculo vel freno illo, quod κύν, canis, sive κυνιδέσιμον vocatur, (vide *Canis*) perforata est. Hinc qui sic affecti sunt, urinam antierius reddere nequeunt, nisi pudendum ad pubem reflectant. Ægin. l. 6. c. 74. Gorræus. At Gal. l. 15. de V. P. c. 3. ὑποσπιδάιος, esse dicit, quibus ob vinculum, quod ad finem virgæ habent, meatus feminalis est contortus, & ita ob læsa genitalia steriles sunt, non quod semen fecundum non habeant, sed quod in virgæ flexibus hærens ferri prorsus nequeat recta in uterum, quam rem curatio ipsa comprobat: Vinculo enim abscisso generant. Vide C. Hofmann. comm. ad h. l. n. 1061. seq. I. Alex. not. ad Gal. d. l. Verum *Hypospadiæos* dari penitus negat P. Ammann. Irenic. p. 147.

HYPOSPATHISMOS, ὑποσπαθισμός, dicitur inciso tribus divisionibus facta, supra frontem ad pericranium usque, nec tamen tribus illis lineis, vel sectionibus frontem incidisse satis est, sed subjicienda etiam est spatha, unde sectioni huic inditum nomen fuit, & per subditas partes transmittenda, totumque id spatium usque ad pericranium, quemadmodum prolixius modum illum docet Æginet. l. 6. c. 5.

HYPOSPHAGMA, ὑποσφαγμα, idem, quod δασσφαγμα, proprie dicitur sanguis, qui colligitur ex jugulate

jugulatio animali vasculo exceptus; & in cibum vāria conditura paratur. Hinc & foramen, quod jugulo infligitur, dicitur ὑποφάρυγξ, vel ὑποσφάγιον, Calp. Hofm. ad Gal. V. P. n. 1114. Unde & in specie tholi vel aramenti sepiaē sedimentum ὑποσφάγμα vocatur, Galen. in Exeg. voc. Hipp. Linden. Ex. V. §. 27. Pathologicè tamen usus obtinuit, ut Hyposphagma significet suffusionem cruoris, & sugillationem in oculi tunica adnata, ex plaga illata, & solutione continui vasculorum per illam excurrentium. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 8. Ægin. l. 3. c. 22. ubi & venarum commercii divortium appellatur. Eorum, qui sic affecti sunt, proprium symptoma est, quod quæcunque videant, rubra esse putent. Vide Hamalops. Obiter non possumus dissimulare, quod non videamus, quid obftet, quo minus omnis sugillatio hoc nomine ὑποσφάγμα-τῶ venire possit, cum sit una eademque ratio generationis.

HYOSPLENOS, ὑπόσπληνος, dicitur, qui aliquantum lienosus, & tumore lienis laborat, Subsplenicus, Hipp. l. 2. Epid. II. 16. l. 3. ægr. 6. post stat. pestil. l. 1. XIII. 6.

HYPOSTASIS, ὑπόστασις, Latinis *sedimentum*, vocatur crassior urinæ portio, & contentum in urina residens, quamvis & nubecula mediam regionem occupans, aut enæorema, sive *suspensum*, sub *hypostasis* nomine comprehendatur. Variat vero *hypostasis* in sanis & ægris; de qua varietate legatur Willis Ex. de Urin. c. 3. & 5. Multas quoque ὑποστάσεις differentias præternaturales collegit Fœf. p. 641. seq. quarum tamen explicationes pleræque singulis suis literis initialibus in hoc Lexico inveniantur. Fallitur vero Paracelsus, quod *Hypostasin* urinæ scribat esse excrementum renum. Paramir. l. 3. tract. 4. cum in sanis nihil aliud sit, quam congeries filamentorum succi nutritii superflua, uti Willis hoc rectissime docuit. Interdum & ὑπόστασις significat retentionem, subsistentiam & suppressionem excernendi alicujus, v. gr. Hippocr. 2. de artic. 1. 59. 2. Prorrh. X. 8. Coac. 1. 109. aut suppositionem partis solidæ, vel corporis alius durioris. 3. de artic. 1. 92. Mochlic. XV. 4. & ita idem est, quod ὑπόστασις, de quo p. p.

HYPOSTATHME, ὑποστάθμη, significat crassius sedimentum in liquoribus, quale est Amurca in oleo, fex in vino & cerevisia, sedimentum crassum in urina, quod alias ὑπόστασις dicitur & ὑποσθεμῖς. Suidæ. Legitur apud Dioscorid. de sedimento urinae l. 2. c. 99.

HYPOSTELLOME, ὑποστέλλομη, significat *subtrahere*, demo, evito, caveo, refugio. Hipp. I. aph. II. 4. aph. 6. 7. 8. Dieter. n. 870.

HYPOSTEMA, ὑπόστημα; idem; quod ὑπόστασις; *sedimentum* in urina, ap. Hipp. l. de crisi. I. 8. VI. 1. 2. VII. 4.

HYPOSTROPHE, ὑποστροφῆ, geminam obtinet significationem. Vel enim notat *conversionem* corporis; *Castelli Lexic. Med.*

quando æger sese convertit, Hipp. l. 7. Epid. XLI. 17. XLII. 32. l. 4. de artic. 1. 14. Vel idem significat, quod ὑποτροπή, de quo postea, vide *Hypotrope*, i. e. *Recidiva*. Hinc ὑποστροφάδεια dicuntur, quæ recidivas facere solent. Hipp. l. 2. Epid. f. III. 72. l. 4. XII. 20. l. 6. f. 2. 22. Fœf. pag. 643.

HYPOSYRIZO, ὑποσυρίζω, significat aliquem exiguum sibilum edo, quasi *subjibilo*. Hippocr. l. 7. Ep. XV. 5. XXI. 6.

HYPOTASIS, ὑπότασις, dicitur Latin. *Suppositio*, *Subsentio* alicujus, ut alteri sit veluti fundamentum, Hipp. 2. de fract. 1. 66. à verbo ὑποτίειν, *subtendo*, *suppono*, quod legitur 3. de artic. 1. 50. l. de ulcer. IIX. 3. Hinc & ὑποπιπταμενον ξύλον, lignum *suppositum* dicitur, 1. 49. & de ossè suræ, 1. de fract. 1. 18. Adde Fœf. d. l.

HYPOTHENAR, ὑποθήναρ, id est, *subvola*, pars ea manus est, quæ opponitur volæ manus, & Gr. θήναρ dicitur, Galen. l. *Introduct.* cap. 10. quamvis Linden. dubitet, quid proprie denotet, cum alii montem lunæ, sive quod inter carpum & minimum digitum interjacet; alii omnes monticulos sub singulis digitis ab indice ad minimum denotare existiment. *Med. Physiol.* l. 2. cap. 14. §. 85. Musculus quoque adducens pollicem alter dicitur *Hypothenar* Riolano, apud Barthol. lib. 4. *Anat.* c. 12. p. 577.

HYPOTHESIS, ὑπόθεσις, significat *suppositum*, aut principium aliquid in arte, vel scientia loco fundamenti constitutum. In qua significatione etiam accepit Hippocr. de vet. medic. II. 13. 15. XXII. 1. XXVI. 13. Lat. *Opinio*.

HYPOTHETON, ὑπόθετον, dicitur medicamentum, quod ano h. e. extremo intestini recti immittitur, sive sub forma glandis, sive pastilli, sive turundæ id fiat, Latinis dicitur *Suppositorium*. Græcum vocabulum legitur apud P. Æginetam l. 7. c. 12. fin. & Rolsink. O. & M. Spec. Comm. l. 7. sect. 1. c. 28. Vide *Glans*, *Suppositorium*.

HYPOTINAGMOS, ὑποπιναγμός, idem quod ὑποπαισμός, vide *Succussatio*.

HYPOTRIMMA, ὑποτριμμα, est edulii genus, ex variis rebus leviter tritis & contulis constans, quod etiam *τριμμα*, seu *Inritium* dici potest. Linden. Ex. X. §. 78. Legitur apud Hippocr. l. 2. de dieta XXXIV. 8; l. 3. XXV. 10.

HYPOTROPE, ὑποτροπή, item ὑποστροφῆ, dicitur *morbi reverso*, *reciprocatio*, & usitatus *Recidiva*, quando scil. prioris morbi causa non perfecte remota, aut ablata, ob ejus novam collectionem morbus, qui ad sensum videbatur extinctus, evidenter repetit & recurrit. Dicitur & ὑποτροπιασμός, Hipp. 4. aph. 36. à verbo ὑποτροπιάζω, *revertor*, d. l. aph. 61. l. de intern. aff. l. 87. III. 5. 7. Jung. Dieter. n. 871. 872.

HYPOTRYGOS, ὑποτρύγω, h. e. *aliquannulum fæculentus*, Hipp. l. 4. Epid. XIV. 10.

HYPOXEROS, ὑπόξηρος, *subaridus*, aliquantum siccus, significat. Nec video, quomodo expositio Galeni ad hoc epitheton quadret, quando explicavit per *σπυριότερον, ὑπόξηρον*, cum textus Hippocratici talem expositionem non exigant. Legitur vero *lib. 1. de fractur. 1. 38. l. 4. de art. 1. 61. Mochlic. XV. 2. l. de Helleborismo 12. l. 6. Epid. f. VIII. 1. 49. l. 7. Epid. XIII. 18. Coac. 1. 369. 378.*

HYPOZOMA, ὑπόζωμα, h. e. *membrana succingens*, v. g. Diaphragma.

HYPOZYGUMÆ, ὑπόζυγμαί, significat *subjugor*. Diciturque de *osse jugali*, quod ζύγμα Gr. dicitur, ubi os à maxilla superiori procedens cum eo osse, quod sub aurem annexum est, *subjugatur*. Hippocr. 2. de art. 1. 5. Inde ὑπόζυγον, *jumentum* dicitur de animalibus quadrupedibus, quæ ad labores rurales jugo connectuntur, v. g. Boves. Gal. 1. aph. 15.

HYPSILOIDES, ὑψιλοειδής, pro *Ypsiloides*. Vide *Hysides*.

HYPHOPHONOS, ὑψόφονος, dicitur, qui clara voce aut sonora præditus est, l. 1. Epid. f. II. 1. 78.

HYPTIASMOS, ὑπτιασμός, duplicem habet significationem. Vel enim notat *supinum decubium*, sive *resupinationem*, Hippocr. 2. de fractur. 1. 22. Adde Gal. *Comm. ad h. l.* qualis decubitus super ventrem ut plurimum in morbis malum habetur signum. Avic. l. 4. *sen. 2. 1. c. 42.* Vel significat *ventriculi everfionem*, cum nauseabundus cibum fastidit & rejicit, Galen. l. 8. de C. M. S. L. c. 3. ubi vomitum ex genere πῶν ὑπτιασμῶν, *supinitatum* esse scripsit. Vid. Foëf. pag. 647. Jul. Alex. l. 7. *Sal. c. 7.* Sumitur & synonymice pro *singultu* conjungiturque cum λυγμῶν apud Solenandr. *sect. 1. consil. 16.* & ex hoc notante Theoph. Boneto *Anatom. Pract. l. 3. sect. 5. Obs. 1. p. 755.* quamvis in mea editione Solenandri ἀκπασμῶν legatur, quod vitiosum esse e Lexicis patet.

HYPULOS, ὑπυλός, dicitur de ulcere, sub cujus cicatrice delitescit sanies, *ulcus sub cicatrice latens*. Hippocr. l. de Medico IX. 4.

HYPURGEO, ὑπουργέω, significat *subservio*, officium administro, vel suppetias alteri eo. Hippocr. l. de Arte I. 10. V. 10. X. 7. *lib. 3. de Morb. XII. 63. l. 6. Epid. f. 5. 1. 2.*

HYPURGIA, ὑπεργία, recte dicitur officium Medici sive ministerium aut administratio, respectu scilicet naturæ, cui primæ debentur etiam in sanitatis negotio. Usus Hippocr. l. de dec. ornat. IX. 17. X. 9. XI. 14. XII. 3.

HYS, ὕς. Vide *Porcus*.

HYSMA, ὕσμα, *pluviam* significat, Hippocr. l. 1. Epid. f. 1. 1. 6. Junge Foëf. d. l.

HYSTERA, ὕστερα, ἢ ὑστέρα, vocatur *Uterus*, ea pars corporis in hypogastrio sita, in qua fit conceptio, & ad humani generis propagationem necessario attributa. Appellatur & *matrix*, item *vulva*, quamvis

hoc vocab. potius de exteriori pudendo muliebri sumi soleat. Uteri descriptionem pleniorē vide in Anatomicis scriptis, præsertim Barthol. l. 1. *Anat. c. 28. 29. 30. Rolfink. O. ac Meth. part. genital. P. II. cap. 11. seqq.* Vanum antiquorum est commentum, *uterum* esse vitæ adeo animatum, ut sit velut animal quoddam in animali, uti scripsit Aretæus l. 2. *Acut. c. 11.* quam opinionem etiam hodieque obstetrices & aliæ mulieres sciolæ non patiuntur sibi eripi. Hunc omnium muliebrium morborum causam dixit Hippocr. *in princ. lib. 2. de morb. mul.* quod alias *libr. de locis in homine* annexum est. Intelligi vel efficientem, vel materialem, sive subjectum. *Uterum* e fede sua prolapsum & e corpore prominentem aliis frustra tentatis remediis feliciter & absque vitæ periculo amputatum fuisse à Michaelæ Angelo Rota Medico Veneto, & Anton. Molineto Anatomico Patavino testatur Henr. à Moynichen *Observ. Med. 4. annexa Cultro Lyseri Anatom. p. m. 200.*

HYSTERALGES, ὑστεραλγής, dicitur de eo, quod *uteri dolorem* excitat, & usurpatur in specie de aceto. Hipp. 3. de R. V. I. A. 1. 39.

HYSTERERGIA, ὑστερηγία, Ros. Lentilio, qui nomen hoc licentiose finxit, significat actionem Naturæ, quam præcedente cura cum intenderet, post longius plerunque temporis spatium producit, vel Medicus illius subsecuturæ in solatio ægrorum morbo chronico correptorum spem facit, etsi quandoque falsam, & prolixius de hac *hysterergia* differit in *Miscell. Medico-Pract. Part. II. p. 474. seqq.*

HYSTERICUS, ὑστερικὸς, *Uterinus*. Generaliter dicitur de omnibus morbis *uterinis*, & de ægris, quæ illis morbis correptæ sunt, Dieter. n. 879. Specialiter vero & usitatus accipitur de *suffocatione uteri* & *strangulatione*, Græce πικρὴ ὑστερικῆ dicta, cujus morbi natura quamvis sit intricatissima, mihi tamen videtur præ aliis illum explicasse Willis in *Patholog. Cerebri cap. 10.* Inque hoc saltem hallucinatum esse, quod in affectionibus *hystericis* uterum falso accusari scripserit, cum tamen in seqq. expresse fateatur, quandoque hunc affectum ab uteri culpa dependere. Poterit vero affectus ille hoc morbo describi: *Suffocatio uterina* est congeries quamplurimorum symptomatum, præprimis actionum animalium & vitalium diversimode & gravissime lætarum, proveniens à concursu morborum diversorum, cerebri, cordis, & uteri, propter succi nervosi & sanguinis impuritatem, & motum inordinatum, per effluvia explosiva, aut etiam congelativa ex retentis vitiosis portionibus seminalibus, aut sanguineis menstruis collecta inductum, genitorum. Jungatur & Barbett. *Pr. Med. lib. 4. c. 9.* De symptomatum farragine lege etiam Dieter. d. l. Casp. à Rejes C. *El. Q. 46. O. 79.* Fœminæ quoque *suffocatione uteri* laborantes vocantur ὑστερικῆ. Hipp. 1. *Prorrh. f. 3. 1. 27. Coac. 1. 349. 554.* Medicamenta quoque *cura*

cōtra morbos uterinos vocari *Hysterica*; patet ex Diltensatoris, Libav. Schroder. Fr. Hofm. & aliis. E novissimis etiam Iunken in ea esse sententia legitur, *suffocationem uterinam* & alios *uteri* morbos vulgo creditos exceptis vitii sanguinis menstrui esse potius lieni & vitii sanguini spiritibusque animalibus adscribendos, *Chym. Exp. Cur. Part. II. sect. 1. c. 21. p. m. 730. seqq.* Enimvero nobis videtur, hos & alios suffragantes committere fallaciam oppositorum.

HYSTERON, ὕστερον, vocatur *Secundaria*, estque idem, quod τὸ δευτέριον. Vide *Deuterion*. Ulurpatur & in plur. num. τὰ ὕστερα. Gal. 5. aph. 35.

HYSTERO TOMOTOCIA, ὑστεροτομοσία, dicitur *Partus Cæsareus* sive Cæsar. Vide *Cæsar*, & ὑστεροτομία sectionem ipsius uteri in genere significat.

HYSTRIX, ὕστριξ, nomen est animalis, cujus duæ constituuntur species, terrestres alia, alia marina. Vocatur & *Porcus spinosus*. Hujus descriptionem & usum in cibo & Medicina tradit Aldrovand. *lib. 2. de quadr. dig. vivipar. c. 38.* Vivum quoque An. 1685. Norimbergæ & hic Altdorfi spectare licuit ex India allatum, si fides habenda ejus possessori, corpore nigricante, & aculeis elegantibus variegatis ex albo & nigro colore constans. Vocavit autem *Sayda*, & confirmavit, quod potu plane abstineret.

I.

JACENS; ἡσυχάζειν, dicitur proprie de corporis; aut membri situ, vel positu, cum cessatione actionum, musculis & tendinibus propriarum, Gal. 1. 2. de muscul. c. 7. Qua ratione & ἡσυχία huc pertineat, vide apud C. Hofm. *Com. Gal. de V. P. n. 123.* Aures *jacentes* vocantur, quæ nondum subriguntur, Scribon. *Larg. n. 13.* Tropice *Natura jacens* Helmontio dicitur, quando morbus in gradum surrexit, & natura nupit intime, h. e. quando causa morbifica suppressere conatur vires vitales sive flammam vitalem, *tr. Natura Cont. nescia n. 45.*

JACINTHUS, pro *Hyacinthus*. Vide supra. Lang. 1. 3. ep. 1. c. 6.

JACTATIO, ἀλόγη, ἰμπτισμός. Vide *Alyce*. Dicitur & *Jactare*, Gr. πάλειναι, quod fere idem est, ac divergere, Hipp. 3. de artic. 1. 95. Alias *jactatio* quoque significat *gloriationem*, vel laudem propriam. Hinc & Gal. à nonnullis *Jactator* dictus fuit teste Ant. Mus. *Brassavolo in indic. ad Gal. libros.*

JACULUS, ἀχρηπίς, nomen serpentis venenosissimi, cujus descriptionem, venenum, & usum in Medicina tradidit Aldrov. *Hist. serp. & drac. l. 1. c. 13.*

JENOMÆ, ἰάνομη, significat *resocillor*, translatione facta à plantis & herbis, quæ pluvia aut rore perfusæ resciantur, & veluti exhilarantur. Usus Hippocr. 1. 1. de morb. mul. XCV. 4. Jung. *Foëf. Occ. p. 276.* Lindenus vero prorsus contrariam tribuere conatur huic verbo

ἰάνομη significationem; videlicet quod denotet *deficere*, solvi, fatiscere, & fere idem esse quod κατάρσειν. *Ex. XIII. §. 140. 141.* Proprie alias significat *fervefio*, calefio, uti patet ex Henric. Stephani *Thesaur. Græco-Latino. T. V. p. 1065.*

JALAPPA, *Jalapium*. Vide *Gialappa*.

JALEMOS, ἰάλεμος, *frigidus*, nullius pretii. Dicitur de Medico inepto, qui nullam medendi rationem sequitur, ab *Ialemo*, Calliopes filio, qui in *carmine* fuit ineptissimus; unde proverbium: *Ialemo frigidior*. Usus Galen. 1. de præcognit. ad Posthum. c. 3. Jung. *Erasm. Adag. Chil. II. cent. 10. proverb. 86.*

IAMBlichI sales, ἰαμβλικῆ ἄλις, dicitur genus salis ex multis rerum generibus compositi, cui vis maxima humores crudos concoquendi. Compositionis vero hujus inventor fuit *Iamblichus*. Parabatur vero ex salis ammoniaci lbj. salis Cappadodici ℥vj. piperis ℥iij. zinziberis ℥iij. sem. cnici scrupulis xvij. seminis erucæ scrupulis sedecim, ammi, hyssopi, cacuminum thymi, phylli, femin. apii, petroseliniana scrupulis xvij. origani uncia una, filipii scrupulo j. Contundantur atque cribrentur. Gorraeus. Dosis cochleare unum, cum ovis sorbilibus, aut alio liquore.

JANITOR, ἰανίτωρ. Vide *Pylorus*.

JANITRIX. Vide *Portæ Vena*.

JANUA, ἰάνωα, quid sit, notum est. Usus Hippocr. ad repositionem articularum, uti patet ex 1. de art. 1. 23.

IAOMÆ; ἰάομη, significat *sano*, *medeor*, *curo*; Hipp. 2. aphor. 22. & 6. aphor. 12. Ab hoc verbo & *Art. Medica* & *Medicus* nomina sua acceperunt. Dieter. n. 399. de quibus p. p.

JAPONICA Vernix dicitur parata ex Gummi Laccæ spiritu vini rectificatissimo dissoluta, Morley *Coll. Chym. Leid. c. 508.*

IASPIS, ἰάσπις; gemma dicitur, seu lapis pretiosus, opacus, sed multorum generum. Dioscor. 1. 5. c. 160. septem numerat. Plin. vero 1. 37. c. 9. plures recenset, quæ omnia collegit & excerptit Rul. in *Lex.* Plura de *Iaspide* differentiis vide apud Chioc. in *Mus. Calceolar. sect. 3. p. 253. seqq.* ubi etiam de virtutibus hujus lapidis differit. De viridis *Iaspidis* facultate peculiari adversus stomachi everfionem legatur Gal. 1. 9. de S. Fac. §. *Iaspis viridis*. Langius vero existimat, per *Iaspidem viridem* intellexisse Galen. *Smaragdum*, 1. 2. ep. 49. De singulari virtute sanguinem sistendi vide Hildan. *Cent. 3. Obs. 2.* Quod *Iaspis* cariosus fiat, testatur *Observ. in Eph. Nat. Cur. Ann. 1. Observ. 154.*

IATRALEIPTES, ἰατραλείπτης, vocatur *Medicus unguentarius*, vel *veunclor*, qui unguentis & perfrictionibus corporis morbos curat. Talis fuit Diotas, teste Gal. 1. 7. de C. M. S. L. c. 5. Et hujusmodi curandi ratio dicta est ἰατραλείπτης, primum instituta à Prodicò, Selymbriæ nato, Æsculapii discipulo, uti narrat Plinius *lib. 29. H. N. cap. 1.*

IATREON, *ιατρειον*, Ion. *ιατρειον*; Hippocrati dicitur *Officina Medici*, vel *Medica*, in qua, quæ ad chirurgiam pertinent, potissimum tractantur, & locus, in quo chirurgia exercetur. Hippocr. l. 1. de iis, q. in *Medico*, t. 5. l. 1. *Epid.* f. 1. t. 16. Latine *Medicatrina*. Confer & ad *Linden*. *Ex. X.* 2. 128.

IATRICE, *ιατριχη*, scilicet *πριχη*, id est, *Ars Medica*, *Dieter. n.* 399. Vide *Ars*. Ita vocavit Hipp. l. de *flatib.* III. 1. Latine etiam *Medicina* communiter vocatur, quamvis hoc vocabulum etiam pro remedio haud raro sumatur. De definitione & divisione, aliisque præliminaribus ad *Medicinam* spectantibus videantur passim institutionistæ, & inter hos Sennert. Casp. Hofmann. nec non nostra *Dogmata Medicinæ Generalia in Præliminaribus*. Jungatur & *Lind. Medic. Physiol.* lib. 1. ceu Introductionem ad *Medicinam* comprehendens.

IATROCHYMICUS, *ιατροχημικος*, quasi *Medicus Chymicus*, ponitur pro *Chymiatro*, *Libav. ir. de igne Natur.* c. 33. Ita & *Iatrochimia* legitur apud Jacob. le *Mort Chymia Medico Phys. c.* 1. p. 2. & *Iatrochemia* in Joh. Conrad. *Parchusen Pyrosophia*, ad differentiam *Metallurgiæ*, quemadmodum constat ex *Aëlis Eruditor. Lips. de Anno 1698. m. Decemb.* p. 559. seq.

IATROPHYSICUS, *ιατροφυσικος*, est epitheton scriptoribus quorundam Medicis & Physicis utilium, & legitur de quibusdam à Marco Florentinio editis in *Aët. Erud. Lips. A.* 1702. m. Dec. p. 514. v. g. de canicularibus diebus, de polyo epidemico cordis &c.

IATROS, *ιατρος*, vocatur *Medicus*, quo nomine non solum venit is, qui morbos curat, quæ quidem significatio vocis stricta & propria est; sed usu quoque receptum est, ut & qui sanitatem conservat, *ιατρος* appelletur, qui alias *υγεινός* vocari solet. Plura de Medici personæ officio, proprietatibus, ornatu, vide apud Hippocr. l. de *Medico*, de *decenti ornatu*, *Dieter. d. l.* *Lind. Ex. I. II. & III.* C. Hofm. *Orat. 2. Isag. de Offisio Medici*.

IBEX, *ἰβηξ*, dicitur *Capra sylvestris*, cujus descriptionem & usum in *Medicina* tradit Aldrov. l. 1. de *quadrup. bisulc.* c. 13. Nonnullis appellatur *Capricornus*.

IBIS, *ἰβις*, nomen avis Ægyptiæ, ciconiæ valde similis, ad aquas, præsertim Nilum fluvium, degentis, cujus ulterior descriptio cum usu in cibo & *Medicina* habetur in Aldrov. l. 10. *Ornithol.* c. 3. Qua ratione avis hæc aquam marinam, aut Nili pleno gutture absorbeat, & in anum rostro intruso eructet, atque ita clysteris usum docuerit, legi potest apud Lang. l. 2. ep. 2.

ICELOS, *ἰκελος*, idem, quod *ἰσος*, *æqualis*, *similis*, Hipp. l. 2. de *morb. mul.* LXIX. 3. & l. 2. XXV. 27. l. 3. *Epid.* f. 3. l. 24. l. 1. de *R. V. I. A. t.* 35. Nonnulli cum aspiratiōe legunt *ἰκελος*.

ICESION, V de *H. E. fison*.

ICHNEUMON, *ἰχνημων*, nomen animalis quadru-

pædis amphibii, quod alias *Lutra Ægypti* vocatur; cujus descriptionem, ulumque in cibo & *Medicina* tradit Aldrov. l. 2. de *quadr. digit. vivip.* c. 14. Meminit & Galen. referens inter pugnacia animalia, & cum aliis concertantia, l. 5. de *decr. Hipp. & Plat.* c. 5. *Ichneumonem* utriusque sexus genitalia habere, testatur ex Æliano Casp. à Rejes C. *Elyf.* q. 48. n. 5.

ICHNOS, *ἰχνη*, dicitur ima pedis pars, quæ *vestigium* etiam Latinis dicitur, item *solea*, cutis illa pedis dura, crassa, & callosa, Galen. c. 2. de *fractur.* t. 10. unde & *Vestigium* pro ipso *Pedio* ponitur, *Vesal. l. 1. de H. C. F. c.* 33. quamvis & Hippocr. usurpet de *solea* artificiali, ex pelle non admodum dura parata, 4. de *artic.* t. 9. Jung. *Foëf.* p. 292.

ICHOR, *ἰχρὸς*, vocabulum valde *πολύσημον* est, ita, ut tam late pateat, quam late vocabul. *ἰχρὸν*, ἢ *υρεθης*, *humidum*, aut *humiditas*. Variam hanc & nimis amplam significationem veluti in fasciculum collegit C. Hofmann. *pec. tractatu de Ichoribus*. Relictis vero aliis significationibus, illas saltem, quæ ad hominem & forum Medicum spectat, paucis exponere libet. Accipitur interdum *ἰχρὸς* in statu naturali, & Physiologie pro *sero sanguinis*, *ὀρρῶ*, ceu vehiculo, h. e. portionibus aquosis, Galen. l. 2. de *Elem.* c. 2. in 6. *Epid.* t. 38. *Plato in Timæo*. Interdum Pathologicè & in statu p. n. & quidem duplici modo: uno, quando in sanguine saltem copia excedit, & dicitur *ichor mitis*, *πρῶτος*, unde fit *αἷμα υδατώδες*, sanguis aquosus: altero, quando præter copiam etiam qualitate acri, salta & mordaci magis minusve peccat, & vocatur *Ichor acris*, *Platoni ἄγριος*. Hinc redditur *αἷμα ἰχρῶσειδες*, aut *ἰχρῶσειδες* sanguis *serosus*, quæ significatio videtur usitator esse, Galen. d. l. Vide *Mercurial. l. 4. V. L. c.* 12. Casp. Hofmann. d. l. *Foëf.* p. 292. *seqq.* *Sanies* quoque sive tenuius excrementum ex ulceribus effluens *ἰχρὸς* vocatur *Celso l. 5. c.* 26. Specialissime etiam liquor ille ex vulneribus articularum, & nervosarum partium cum dolore gravissimisque aliis symptomatibus extillans *Ichor* appellatur, qui alias *Meliceria* dicitur *Hildano ir. de Ichore & Meliceria*. Vide supra *Hydarthros*. Tandem & *Ichoris* vocabulum tribuitur liquoribus ex aliis corporibus destillantibus. Ita succus ex jecinore affato hircino extillans *ἰχρὸς* vocatur, *Gal. l. 4. de C. M. S. L. c.* 8. *fin.* Latine *Cruor* dici posset, & *Aëtius* cochlearum magnarum terrestrium destillantem succum *ἰχρῶς* vocavit, teste *Foëf. d. l.*

ICHOROIDES, *ἰχρῶσειδες*. Vide *Ichor*.

ICHTHYA, *ἰχθύς*, vel *ἰχθύς*, significat juxta *Ero-tianum in Onomast.* p. 54. d. *limaturam*, *scobem*, aut *ramentum*, idem, quod *ρίσημα*, ἢ *πέσιμα*. Alias *squatinæ marinæ pellem* significare dixit Galen. in *exeg. voc. Hipp.* Locus est apud Hippocr. de *exsectione foetus*, l. 4. *Unguis* quoque *ferreus*, vel *uncus*, qui ad foetus extractionem usurpatur, vel ex squamarum piscis vel ab *hami piscatorii similitudine ἰχθύς* vocatur, teste *Galen;*

Galen. d. l. Foëtl. d. l. Gorr. Vocatur alias ὄνυξ. Vide Onyx.

ICHTHYELÆUM, ἰχθυέλαιον, i. e. Oleum ex piscibus. Joh. Laurent. Amalth. Onom. p. 436.

ICHTHYEMA, ἰχθυήμα, proprie vocatur squama piscium. Tropice vero tribuitur vocab. hoc scobi, ramentis & limaturis, & corticum præfegminibus apud Hipp. l. de ulcer. X. 1. 2. XIII. 7. 8.

ICHTHYITES, ἰχθυίτης, vocatur lapis quidam; in quo cavitas quædam interius conspicitur exacte in figuram & typum piscis formata, ita ut quasi matricem aut formam exhibeat, cui alia corpora pro recipienda piscis figura imprimenda sunt. Occurrit in Museo Societatis Londinensis, & mentio fit in Actis Eruditorum Lips. A. 1682. p. 33.

ICHTHYOCOLLA, ἰχθυοκόλλα; & nomen piscis est cetacei, ossibus & spinis carentis, cujus descriptio & usus in cibo & Medicina habetur apud Aldrov. lib. 5. de pisc. c. 4. Deinde ita dicitur glutinum, vel ex illo pisce, vel alio glutinoso, qui Morua sive Molva dicitur (Aldrov. l. 3. c. 6.) paratum; de cujus usu in Medicina videatur Dioscor. l. 3. c. 102. Ægin. l. 7. c. 3. Schroder. l. 5. cl. 3. n. 81. Ad vinorum defecationem etiam adhiberi, & pro illo usu per aliquot septimanas opus habere maceratione, scripsit Jac. le Mort Pharmac. Med. Phys. c. 10. p. m. 80.

ICHTHYOLITHOS, ἰχθυόλιθος, lapis dicitur piscis figuram superficiariam exhibens, qualem mihi ostendit hisce diebus in Musæi sui Scrinio Metallorum & Minerarum variorum plenissimo Noribergæ supra laudat. D. D. I. P. Wurfbaïn.

ICHTHYOPHAGUS, ἰχθυοφάγος, qui piscium esu delectatur. Legitur apud Forest. l. 10. Observ. 10. Schol.

ICHTHYS, ἰχθύς, id est, Piscis. Referuntur pisces inter alimenta humidiora, præsertim recentes. Dividuntur in marinos, fluviatiles, lacustres. De quibus omnibus vide Aldrov. Tom. de Piscib. C. Hofmann. Inst. Med. lib. 5. cap. 22. & alios.

ICMALEOS, ἰκμαλίος, dicitur satis humidus, humectus, Hippocr. l. de nat. puer. XXVI. 5. 11. l. de genitura VI. 2. VII. 4. l. 1. de morb. mul. III. 6. 10. XVI. 9.

ICON, εἰκὼν. Vide Imago.

ICTAR, ἰκταρ, idem significare Atticis, quod ἐγρός, i. e. prope, scribit Galen. in Expositione voc. Hippocr. quod vero apud Hippocr. l. II. de morb. mulier. vox hæc pendendum muliebri significet, sicut Foëtl. locum invenire non potuit, sic nos etiam frustra inquisivimus. Interea videatur Fcëssii judicium de hoc vocabulo Oeconom. p. 279.

ICTERIAS vocatur gemma aliti lurido similis, ideo existimatur valere contra regium morbum. Est & alia eodem genere liquidior, tercia folio viridi similis, lætior prioribus, pene sine pondere, venis luridis. Quar-

tum genus in eodem colore nigris venis descendentibus. Plin. l. 37. H. N. c. 10.

ICTERICUS, ἰκτερώδης. Vide Icterus.

ICTERITIA, idem, quod Icterus. Ictertia rubra vocatur etiam erysipelas, apud Walther. Sylv. Med. p. 572. 779. Alba, idem, quod chlorosis, sive morbus virginum, d. l.

ICTERUS, ἰκτερος, alias Morbus Regius, Arqueus, Aurigo, est affectus p. n. & inter symptomata tertie classis, videlicet qualitatum mutatarum referendus. Est enim in toto ambitu corporis externo coloris nativi in flavum permutatio, proveniens à bilis flavæ retentæ diffusionem facta, obstructions vasorum & organorum-bilis segregationi dicatorum, & intemperiem vitcerum biliolam præsupponente. Dicitur & Ictertia. Plura qui de hujus morbi natura, differentiis, symptomatibus, & curatione scire desiderat, ille consulat Practicos, quorum scriinia compilare non est nostri instituti. Quod attinet generalia, legatur Dieter. n. 403. Paracelsus Ictertia naturam deducit e triplici sale in unum commixto, videlicet e vitriolo puro, sale myseo, & liquore sulphuris resoluti, l. de Icterniis c. 1. Helmontius causam Icteri collocat in fermento p. n. ventriculi virulento, quod pylorum sic male affectat, ut digestiva, simulque distributiva alienentur, v. Schol. Hum. pass. decept. c. 5. Potissima divisio Icteri est in Flavum & Nigrum. Ille etiam intelligitur per Icterus simpliciter dictum. Niger dicitur à colore cutis lurido, propter bilem corruptam, putrescentem, & portionibus acidis atrabiliaris infectam. Imprimis vero obstructio pancreatis & lienis hic peccant, symptomatisque hujus auctores fiunt. Confer ad Ephem. N. Cur. Ann. I. obs. 87. Qui Ictero flavo corripiuntur, vocantur Hippocrati ἰκτερώδεις, aut ἰκτερώδεις, Icterici, 5. aph. 72. ita oculi quoque auriginosi hoc nomine veniunt Coac. 1. 388. l. 2. de morb. mul. LXIV. 12. Color auriginosus corporis, l. de nat. mul. XV. 7. l. 2. de morb. mul. XIV. 7. XV. 8. Vide Foëtl. p. 280. Icterus quoque vocatur avis, Galbula alias dicta, de qua supra, vide Galbulus.

ICTIS, ἰκτις, æquivocum est. Vel enim idem, quod ἰκτιός, & significat avem rapacem, milvum, cujus descriptio cum usu in cibo & medicina videatur apud Aldrov. l. 5. Ornith. c. 15. Galen. l. de Ther. ad Pis. c. 9. Schroder. l. 5. cl. 2. n. 58. Vel denotat animal quadrupes, quod Latine viverra, furo, & mustela sylvestris vocatur, cujus histriam tradit Idem l. 2. de quadr. dig. vivipar. c. 16. Jung. Forest. l. 19. Obs. 15. in Schol. Vocatur & Putorius & à Scaligero catus foetens, notante J. J. Wagnero in Histor. Helvet. Curios. sect. 4. art. 2. pag. 182.

ICTUS, πλῆγμα, vel dicitur de motu arteriæ in pulsi; qui Diastole arteriarum vocatur, Gal. de puls. ad tyr. c. 4. & l. 4. de dignosc. puls. c. 1. vel usurpatur de læsione quadam violenta, extrinsecus corpori illata, Hipp. 7. aph. 14.

Ita *ictus calami*, Galen. l. 3. de fac. parab. c. 100. *Ictus arenarum*, scorpionum, vocantur *πληγὰι*, Æginet. l. 5. c. 7. seqq. & alibi. Uturpatur & sæpe adjective *ictus*, pro percussus, *πληγὸς*. Dieter. n. 85. Forest. Chirurg. Obs. l. 6. O. 22.

IDAM, id est, *pulmentum*. Rul. & Iohnf. in Lex.

IDEA, *ιδέα*, aliquando & *εἰδία*, idem significat, quod *εἶδος*, & accipitur cum pro integra alicujus rei natura, ita *Idea morbi* idem, quod *natura morbi*. Gal. 3. de cris. c. 4. tum de externa saltem forma, figuratiōe, conformatione, lib. 2. de Ufu Part. c. 17. in princ. Vide J. Alex. annot. in l. 2. Galen. de causf. symp. c. 2. Helmontius vero & alii ex spagyricæ Philosphiæ sectatoribus per *Ideas* intelligunt imagines, conceptus, simulachra, uno verbo *entia rationis*, Platonicas *Ideas* revocantur, quas tamen non immerito perstrinxit Libav. T. IV. Oper. passim, quæ loca inquirantur in indice. Videatur alias Helmont. ir. de Ideis morbosis & alibi in scriptis ejus, plura de *Ideis* aut morbis Idealibus reperies. Pluribus etiam varias *Idearum* species tradidit passim in *Oeconomia corporis animalis* Benjamin à Brockhuylen, quæ loca querantur in Indice.

IDEACH, terminus Paracelsicus, cujus significatio an cum *Idea* conveniat, non licet certo affirmare. Dixit vero autor, *Ideach* occurrere in omni planta. Chirurg. l. 3. Tract. 2. c. 2. fine.

IDECHTRUM est etiam terminus Paracelsicus, quo indigitatur primus homo, prima arbor, aut prima creatura uniuscujusque rei ex *Idea* producta, de quo legantur ejusdem *fragmenta Anatomie*. T. 8. Operum.

IDESTRUM Paracelso dicitur conjunctio humoralis, naturalis, & mineralis, in composito, quia *Idestrum* sine composito non est. Ita in generatione Tartari durities à salibus mineræ; liquor humeralis vero est *Idestrum* & conjunctivum, l. 1. de Tartar. wach. 4. c. 2. in expos. & in Schol. ad h. l. referendis.

IDBUS, *Ider*, Paracelso dicitur massa illa & materia prima in creatione, *Chaos* dicta, ex qua omnes creaturæ factæ sunt. Pragm. Anatom. l. 1. Tr. 1. c. 1. In historia prologi. Meminit & l. 4. de vit. long. c. 8. ubi tamen videtur potius ipsum creatorem, vel opificem denotare; & l. 1. de Tartar. wach. 5. c. 1. fin.

IDIOCRASIA, *ιδιοκρασία*, idem, quod *ιδιοσυγκρασία*. Legatur in Jul. Alex. Indice Tom. I. Vide *Idiosyncrasia*.

IDIOGNOMON, *ιδιογνώμων*, dicitur Hippocr. *perinax*, & in opinione concepta permanens, Hippocr. l. de A. L. & Aq. LVI. 6. quibus junguntur *αὐθάδεις*, sibi nimis placentes, LIIX. 4.

IDIOPATHEIA, *ιδιοπάθεια*, proprius affectus, qui & *πρωτοπάθεια*, i. e. *primarius affectus*, qui ab alio morbo non dependet, vocatur. Huic opponitur *συμπαθεια*, vel *δευτεροπάθεια*, morbus per consensum, à priori dependens, Galen. l. 1. de L. Aff. c. 3. J. Alex. in Not. ad h. l. quamvis Rolf. arbitratus sit, *πρωτοπάθειαν* &

ιδιοπάθειαν; item *δευτεροπάθειαν* & *συμπαθειαν* non esse prorsus synonyma, sed & *ιδιοπάθειαν* esse *δευτεροπάθειαν*. Ord. ac Meth. Med. Special. comm. l. 2. f. 3. c. 4.

IDIOSYNCRASIA, *ιδιοσυγκρασία*, i. e. *corporum proprietates* & *convenientia*, & cujuslibet peculiaris temperatura, Galen. l. 3. meth. med. c. 2. & J. Alex. Not. ad ill. loc. Hanc ineffabilem, nec exactissima scientia comprehensibilem recte dixit idem Gal. d. l. c. 7. & l. 1. ad Clav. c. 1. Inexplicabilis singularis temperamenti ratio Philosophis & Medicis *ιδίους ἀρρητὸς*, Rhod. in Not. ad Scvib. sub fin. Poterit vero hoc vocabulum exponi de specifica proprietate, quæ adhuc facilius comprehensibilis, & de individuali, sive singulari, quæ omnino certo determinari & describi nequit. Hujus exempla vide passim, v. g. Rolf. d. l. l. 4. f. 2. c. 5. Ephem. N. Cur. Ann. II. O. 10. II. 71. 205. seqq. Casp. Rejes q. 84. n. 7. 8.

IDIOTA, *ιδιώτης*, duplicem habet significationem. (1) significat *hominem privatum*, qui nullum munus publicum obit, neque oppido aut genti præest. Græce *ιδιοπραγών* quoque dicitur. Occurrit apud Hipp. l. de sal. diat. t. 1. Adde Gal. comm. ad h. l. & Fœf. p. 277. Deinde (2) significat *rudem*, *plebeium*, rei alicujus ignarum, Gal. l. 1. de S. Fac. c. 19. & c. 3. in 1. Prorrh. t. 32. C. Hofmann. C. in Gal. de V. P. n. 506. Specialiter vero *Idiotæ* vocantur Medici imperiti, qui contemptores sunt verarum artium, etiam falsarum peritissimi sint profectores, Rul. & Iohnf. in Lex. His in errorem incidere, maxime pronum est. Casp. à Rejes C. El. Q. 21. n. 15. Hinc qui hos promovet, reus est omnium errorum, noxarum, & criminum ab illis per incitiam patratorem. Quæst. 6. n. 5.

IDIOTROPHA, *ιδιότροφα*, dicuntur animalia, quæ sui generis cibus utuntur. Diction. Græco-Lat. Budæi aliorumque.

IDIOTROPIA, *ιδιότροπία*, idem significat, quod *ιδιοκρασία*, vel *ιδιοσυγκρασία*, vide *Idiosyncrasia*. Legitur apud Franc. Bonamicum l. 4. de Aliment. c. 33. p. 576. & c. 34. p. 579. h. e. propria & individualis indoles temperamenti & natura.

IDNOO, *ιδνώω*, significat *incurvo*, *infecto*, *intorqueo*. Uturpatur ab Hipp. libr. 1. de morb. mul. III. 2. XXII. 2. Hinc compositum *περιδνώμεσι*, *obtorqueor*, *circumfideo*, quod legitur d. l. LX. 3. Jung. Fœf. d. l.

IDOS, *ἴδος*, idem, quod *ιδρώς*, *sudor*. Legitur apud Hipp. Coac. t. 106. quamvis Linden. *ιδίων* scripserit, *volvulus*, sed Holler. magis probat *ιδίων*, *com. in libr. 3. Coac. t. 31. p. 164.* Unde & verbum *ιδέναι*, *sudare*, quod occurrit l. 1. de morb. mul. LXVI. 12.

IDROAGIRA, id est, *aqua alkali*. Ruland. & Iohnf. in Lex.

JECORARIA, vide *Hepaticus*.

JECOROSUS, idem, quod *Hepaticus*. Linden. Ex. IX. §. 7.

JECTIGATIO, *πληγὸς*, fere idem, quod *palpitatio*; vocatur motus quidam tremulus, inordinatus convulsivus;

sivus, five spasmodicus, vel totius corporis, vel cordis, five partis alterius, proveniens à succo nervoso, vel spiritu animali in fibris nervosisque aliis partibus per halitus acidus, nitrosos, agitato & irritato. Helmont. quoque speciem *Caduci* vocavit *tr. de Caduco*. Et causam ex Tartaro deducere conatus est l. 1. *de Tart. tr. 4. c. 1. Vide & Forest. l. 10. Obs. 100. cum Schol.*

JECUR, ἥπαρ. Vide Hepar.

JEJUNIUM, νηστεία, dicitur abstinentia à cibo & potu. Hanc senes facilius ferunt, Hippocr. 1. *aph. 13. Vide Dieter. n. 571. Vide Abstinentia.*

JEJUNUS, νήσις, dicitur, qui cibum non assumpsit, item, qui priora alimenta jam concoxit, Scrib. n. 78. 109. 111. ut ita corpus sit vacuum. Hinc & intestinum inter tenuia ordine secundum *Jejunum* appellatur, quod semper vacuum & inane reperitur, Gal. l. 6. *de adm. An. c. 9. l. 5. de V. P. c. 3. Barthol. vero limitavit per utplurimum, l. 1. An. c. 10.*

JENTACULUM, ἀκροσπομὸς, vocatur assumptio alimenti circa horas matutinas. Hoc concessum & utile esse assuetis, docet Rolfink. *O. ac M. Med. Sp. l. 3. f. 3. c. 57. Imprimis vero pueris hoc necessarium esse, patet ex Mercuriali l. 4. V. L. c. 17. Vide Acraifmos, & Lind. Ex. IX. §. 66. 67.*

JETREON, ἰητρεῖον. Vide Iatreum.

IFFIDES, id est, *Cerussa*, vel cinis plumbi. Rul. & Iohnf. in *Lex.*

IGDE, ἰγδ, pilam significat, in qua condimenta permiscetur & contunduntur. Legitur apud Hippocr. in *notis ad l. 1. de morb. mul. III. 3.*

IGNAVIA, ἀργία, νωρότης, idem, quod *pigritia*, quod significet, notum est. Opponitur corporis *agilitati*, & ad labores promittidini. Quod si præternaturalis fuerit, & à causa interna, oritur ab humoribus lentis, frigidis, minusque spirituosus, Galen. *com. 1. in 1. Provyhet. l. 13. Quod sanitati corporis noceat, vide supra Argos. Quod menti officiat, vide apud Linden. Ex. I. §. 39.*

IGNIS, πῦρ, est vocabulum *πυλόμενος*, & latissimæ significationis. In genere significat id, quod est inter omnia, quæ sub sensus cadunt, calidissimum, Galen. l. 1. *de temper. c. 9. & alibi, quod Helmont. negavit, esse substantiam. Quemadmodum Helwigius alique negarunt esse elementum, sed esse productum ex elementis vel sale naturæ per motum p. n. & violentum, quamvis alii rursus illam impugnaverint opinionem, quod Physicis dirimendum relinquimus. Non incongrue dividitur ignis in *actualem & potentialem*. Ille est vel coelestis aut solaris, vel terrestris & vulgaris. Hic est motus particularum de loco in locum mediantibus particulis moventibus præparatus. Ignem in genere esse veram solaris Lucis sobolem statuit Iunken. *Chym. Exp. Cur. P. I. f. 1. c. 3. p. 50. Ex specialibus significationibus receptissima, quando significat ignem urentem sive focarium, vel coquinarium, qua flammantem,**

qua candentem; per quem *pruna* intelliguntur. Vocatur & *artificialis*, cujus usus adeo multiplex est in Medicinæ partibus, diætica, pharmaceutica, & chirurgica, ut instituti nostri ratio non permittat, illos usus speciatim adducere. Videantur hætenus citati auctores, Schroder. item *Dispensatoria, Libav. Theatr. Chymic. Rolfink. Chym. l. 2. c. 12. Fr. Hofmann. negavit, ignem esse universalem omnium corporum mixtorum analytam, Clav. Schroder. l. 1. c. 11. Dividitur plerumque à Chymicis in *quatuor gradus*. Primus est lentissimus, instar teporis ignaviusculi, vocaturque *ignis balnei mitis*, aut *fimi*, aut *digestionis circulatorius*, qui ad tactum ita describitur, ut eum digitus hominis teneri temper ferre possit. Et licet habeat suas intentiones & remissiones, nunquam tamen evidentem aut acrem sensum gignere debet. Hujus generis est *ignis vaporosus Philosphorum*, qui describitur incubatu gallinæ excludentis pullos, aut hominis recte dispositi natura. Secundus gradus est intensior, adeo ut jam evidenter feriat tactum, neque tamen vim afferat organo. Appellant calorem cinerum, quod mediocris *ignis* sub catino cinerario incensus talem præbeat. Cineres enim ob raritatem non admodum aërem concipiunt. Tertius gradus est cum læsione tangentis, & confertur arenæ ferventi, vel scobi ferreæ, ut dicatur *ignis arenæ*, vel *limaturæ ferri &c.* Quartus est summus gradus, & plerumque destructivus. Nominant *ignem reverberii & viva flamma lignorum*, vel congestarum prunarum follibus alacriter inflatarum procuratur. Possent & *Ignis fusorius* appellari, Ruland. in *Lexic. Iohnlon. vero octo numerat gradus, lib. 2. Lexic. 1. est Ignis ventris equi, qui est calidus in primo gradu, & humidus in secundo. 2. Ignis Solis, calidus in primo gradu, sed siccus in secundo, qui aliis dicitur Ignis Parabolicus, Morley in Collect. Chym. Leidens. proleg. cap. 2. 3. Ignis Furni, qualis esse solet post panis extractionem, estque calidus & siccus in secundo gradu. 4. Ignis furni fixioris. Hic fundit & figit, non vero comburit, quia flamma non est. Non differt à præcedenti, nisi quia in hoc est calor continuus, in illo non. 5. Dicitur flammalis, & est calidus & siccus in tertio gradu. Et hic est *ignis* in furno calcinationis. 6. Est *ignis* furni fusionis, qui est calidus & siccus in quarto gradu. 7. Ignis folium, in eodem gradu, qui corpora dissipat, dispergit & fundit. 8. Ignis flammalis adhuc fortior, qualis est ignis vitrearius, in quo sola flamma operatur, & non dissipat, sed fundit & calcinat. Quoad usum Chirurgicum Ignis nomine apud Hippocr. 8. *aph. 6. non solum venit ignis ipse, aut quod ignem, vel igneam* qualitatem actu habet, ut *ignium* ferramentum, lignum, fungus, radix, sulphur, ignita aqua, oleum, butyrum, ferventia, sed etiam quæ potestatem causticam, sive urentem obtinent, ut causticum medicamentum, quale est cauterium potentiale vulgo nominatum, oleum causticum, quale est vitrioli,**

trioli, aqua caustica, aqua separationis nominata; capiteillum, & cœtera pyrotica. Liebaut. in Schol. ad dictum aphorismum. Dieter. n. 744. Deinde per Ignem intelligitur vel principium aliquod calidum corporum naturalium simplicissimum, alias ignis elementaris, item ignis Naturæ vel naturalis dictum, Schroder. lib. 1. c. 5. Casp. Hofmann. comm. de Us. Part. n. 305. Vocatur alias & sulphur, sive illud calidum actum, sive potestate insit. Huc pertinet ignis virioli, sive sulphur Veneris, apud Helmont. tract. Lithias. cap. 8. Huc quoque referre libet ignem subterraneum, cujus beneficio fervescunt aquæ thermales, de quibus Lang. lib. 2. ep. 52. Vel specialiter accipitur de principio vitali animatorum, quod alias calidum nativum, flamma vitalis, biolychnium, Spiritus vitalis, appellari solet, de quibus terminis supra dictum est, Lind. Ex. XII. §. 140. XIV. §. 48. Paracelsus in homine vocat ignem Microcosmi passim in suis scriptis. De igne ex corporibus hominum etiam cum scintillis emanante vide Casp. à Rejes C. El. q. 35. Pathologice vocab. ignis & Græcum πῦρ, diversis morbis tribuitur, v. g. Febri, præsertim ardenti, Hippocr. frequentissime in Epid. de Glandul. & libr. de morbis, quæ loca adduxit Foëf. in Oecon. p. 545. Confirmat Keuch. ad Seren. not. p. 268. vel Erysipelati. Vide Erysipelas. Vel Herpeti fero, qui Zona, alias Ignis Perseus vocatur, Rhod. ad Scribon. pag. 122. Keuch. ad Seren. p. 246. seqq. Vel impeiugini, quæ ignis volaticus, volagrius, sylvaticus dicitur Fallop. de Ulcer. t. 15. Tom. I. p. 615. Spagyricæ quoque Ignis diversimode fumitur. Ignis juxta nonnullorum sententiam, fumitur pro oleo supernatante in destillatione. Ignis quoque omnium Philosophorum consensu vocatur Mercurius, Th. Chymic. Vol. IV. p. 756. 767. & alibi. Ignis algir est ignis fortissimus. Ignis elementaris est sulphur, sed non vulgi. Ignis sapientium est simus equinus calidus. Ignis extinctus est sulphur extinctum. Ignis pruinus adeptus est quinta essentia vini, (aliis virioli) cum tartaro rectificata. Ignis lenis, elementum ignis, æther, Jupiter argos. Ignis gehennæ vocatur specificum corrosivum Paracelsi in Archidox. Rul. & Iohnf. De Ignis gradibus & necessitate in magisterio Lapidis Philosophici videantur scripta Basilii Valentini, & aliorum. Plura de diversis ignis significationibus legantur & apud Beker. in Oedipo Chym. Tit. 4. §. 2. Obiter hoc notandum, Helmontium docuisse, ignem nec esse substantiam, nec accidens, sed creaturam neutram, & ens anomalum, Tr. Formarum Ortus tr. 24. & Blas human. n. 1.

IGNITIO, πύρσις, dicitur calcinatio; corpora ignis violentia in calcem reducens. Estque duplex: combustio, & reverberatio. Rul. & Iohnf. De quibus nominibus suis locis.

IGNIVORUS, πυροφάγος. Vide Pyrophagos.

IGNORANTIA, ἀγνοια, & in ægrotis & in Medicis pessimum est malum. Illud fatetur Hippocr. 1. Prorrh.

f. 2. t. 30; Junge Galen. Comm. ad hunc locum. Hoc Galen. lib. 13. meth. med. c. 14. fin. ubi Græce vocatur ἀγνωστία, Lang. l. 1. ep. 2. Helmontius quadruplicem non inepte numerat ignorantiæ Medicam, nimirum inscitiam causarum, modi fiendi, remedii & coaptationis, de Lithias. cap. 5. n. 4. Præstat autem fateri ignorantiam, quam falsa operose docere, C. Hofmann. in Galen. de V. P. n. 530.

IGNYS & Ignye, ἰγνύς & ἰγνύη, dicitur Poples, posterior pars genu, Hippocr. l. 6. Epid. f. 1. t. 6. Linden. Physiol. Med. l. 2. c. 12. §. 116.

ILE, idem, quod περιών, item Ilia. Vide Ceneon; Ilia.

ILECH, Ylech, est terminus Paracelsicus, & videtur idem notare, quod principium & primum aliquod. Ita Ilech primum exponit Ruland. & Iohnf. id est, principium, Ileias, Ileadus, Ilech, supernaturaliale vel primum ex astris est conjunctio supercœlestis, & siderum firmamenti cum astris rerum inferiorum unio. Ilech manum est ascendens, sive astrum Medicinæ, quem accipimus una cum Medicina, in qua ille occultatus est, ut superiora sidera in firmamento, inferiora in homine. Ilech crudum est compositio ex prima materia trium primorum, Mercurii, Salis, & Sulphuris, & quibus omnia sunt composita, & ita idem, quod Iliaster, vel Iliadum. Meminit aliquoties Paracelsus, v. g. de Pestilientia tr. 2. lib. 2. de Tartaro tr. 2. c. 3. l. 3. Paragraph. c. 2. §. 4. In specie Ilech primi ex astris, l. 1. Tartar. tr. 4. cap. 1. Schol. Ilech crudi, quod ex aëre deducit, l. 4. de grad. & comp. c. 5. Uno verbo, φασπύματα Paracelsica.

ILEIDOS est aër elementalis, heca pheresbios; (ἰῶνα φερίσβιτος, h. e. aurora, vel diluculum, viam afferens) Cælum. In homine vero est spiritus, qui transit per omnia membra. Ruland. & Iohnf.

ILEUM, εἰλεός. Vide Eileum.

ILEUS, εἰλεός. Vide Eileos.

ILIA vocantur cavitates laterales hypogastrii, quæ & λαγόνες & περιώνες vocantur, item Ile. Barthol. libell. 1. Anat. cap. 1. Hinc & Ossium innominatorum, quod constat ex tribus ossibus, ilium, pubis, & ischio, per cartilagineas junctis, primum os ilium ideo dicitur, quia cavitatem illam continet, & intestinum ileum recipit. Barthol. libell. 4. Anat. c. 16.

ILIACA passio. Vide Eileos. Iliaca vasa, venæ & arteriæ, videantur in Anatomicis. Iliacus musculus dicitur flectens femur secundus apud Barthol. l. 4. Anat. c. 11. p. 579.

ILIADUS, Iliadum, Iliaster, Ileidos, (scribuntur etiam per y) sunt signa Paracelsica, magis rem obscurantia, quam declarantia, cum non uno eodemque modo semper accipiantur. Libet saltem descriptiones ex Rulando & Iohnsono adducere. Iliaster, eliafter; iliadum, est prima rerum omnium materia et mercurio, sale, sulphure constans, chaos. Nihil enim est in tota

rerum natura, quod non ex istis tribus consistat. Atque hæc tria sunt Theophrasti principia, quæ analysi spagyrica deprehenduntur. Nihil præter ea tria invenimus, quæ singula in singulis etiam elementis sunt. *Iliaster* in genere dicitur occulta naturæ virtus, ex qua res omnes habent incrementum, aluntur, multiplicantur, & vegetantur, de quo legatur Paracels. *de meteoricis generation.* Variè autem sumitur, vel de elementis, vel de homine. In elementis potentia sive virtus est naturæ vegetativa, eaque quadruplex juxta numerum elementorum. Vocatur *chaos*. Quatuor quoque sunt *iliastri* hominum concernentes longævam vitam. *Iliaster primus*, vel insitus, est terminus vitæ, imo ipsa vita, vel ejus balsamus in homine. *Iliaster secundus*, vel præparatus, est terminus vitæ, quem ex elementis vel rebus elementatis habemus, vitæque ipsa. *Iliaster tertius* est terminus balsami præparatus, quem ex rebus quinta essentia habemus. *Iliaster quartus* est mentis sive animi lapsus in alterum mundum, ut Enoch, Eliæ, & aliorum. Hæc hæctenus ex Rul. & Johnstono, quæ pleraque desumpta videntur ex Paracelsi *libris de vita longa*, qui *triplicem Iliastrum* præter quintam essentiam recenset, appellans *sanctium* unum, alterum *paratum*, tertium *magnum*. Juxta *magnum* (qui est quartus Rulandi) homines illos appellat *Henochianos*, *Heliezatos*, l. 4. *de vit. long. c. 3.* Vide & *seqq.* *Iliadus* quoque dicitur spiritus mineralis, quem omne elementum in se habet, & qui facit omnes morbos. *Iliadus* etiam facit crisis. Ex *iliado* omnes ægri tudines veniunt; & in *Iliado* omnes res, omnia simplicia consistunt, & alia sanitatem dant, alia ægri tudines. Tres quoque ætates tribuuntur *iliado*. *Prima* est, quandiu est incorruptus, etiam si homo sit 70. annorum, si non fuit morbo correptus, est in prima ætate *iliadi*; sed quamprimum *iliadus* est infectus, tunc *secunda* ætas. *Tertia* ætas est, quando ad mortem est. In prima ætate non est medicandum, quia non eget; nec in tertia, quia non juvat, sed tantum in secunda. Hæc ex Paracels. l. 2. *de Tartar. tr. 2. c. 3. & 4. in Scholiis.* Vide etiam p. a. *Ilech*.

ILINGOS, ἰλιγγος, dicitur *tenebricosa vertigo*, qua omnia circumagi videntur. Præcedit plerumque epilepsiam, vel apoplexiam, Hipp. 3. *aphor. 17. 23. 31.* idem, quod σκαπίδιον, Dieter. *num. 405.* Vide *Dinos*. Hinc febres cum vertigine vocantur ἰλιγγώδεις πυρετοί, Hipp. *Coac. 1. 106.* id est, *vertiginosæ*, Foëf. *Oer. p. 280.*

ILISCUS dicitur Avicennæ *amor insanus*, sive delirium ex nimio amore, notante Foresto l. 10. *obs. 29. in Scholiis.*

ILIUM, vide *Ilia*.

ILLÆNO, ἰλαίνω, significat *oculos contorqueo*, distorqueo, & usurpatur aliquoties ab Hippocr. v. g. l. 3. *Epid. agr. 3. & 11. l. 4. Epid. IV. 18. Coac. 1. 218. fin. l. 3. de morb. XIII. 4.* Unde & affectus ille oculorum eidem vocatur ἰλαίνωσις, *oculorum perversio*, sive *distortio*, 1. *Prox. Castellii Lexic. Med.*

rhet. sect. 2. 35. (quamvis à quibusdam ἰλαίνωσις ibidem legatur, quam tamen lectionem improbabili merito Caip. Hofmann. in *ἐννεαδύτοις ad h. l.*) *Coac. 1. 314.* Dicitur etiam alias ἰλαίνωσις ὀφθαλμοῦ, *oculi contortio*, perversio, l. 1. *de morb. mul. LXX. 12.* Junge Foëf. d. l. Idem est, quod *Strabismus*. Estque motus convulsivus musculorum oculos moventium, Galen. l. 2. *de sympi. caus. cap. 2.* Derivatur ab ἰλαίνω, i. e. *oculus*.

ILLAMBONIS collyrium, ἰλαμβωνῶν κολύριον, est nomen medicamenti ad oculorum ulcera, cujus descriptionem vide apud Æginet. l. 3. c. 22. & l. 7. c. 16.

ILLECEBRA, ἰλακέβρα, nomen herbæ, quæ *semipervivum minus*, sive *vermicularis* vocatur. Meminit Gal. l. 4. *de C. M. S. L. cap. 7.* Junge Rhod. *ad Scribon. num. 153.*

ILLEGITIMUS, ἰλόθος, idem, quod *spærius*, *notus*, epitheton costarum cartilaginearum quatuor ultimarum, quæ ad sternum sive pectoris os non pertinent, Galen. 5. *Anat. adm. c. 1. & l. 8. c. 1.* Vide *Costa*. Dicitur & de morbis, qui propter causam morbosam mixtam non semper eandem servant indolem, sed variant, ut febres spurie. His opponuntur morbi *γνήσιοι*, *legiimi*. Vide supra *Gnesios*.

ILLIGATIO, ἰλιγισμός, ἰλιγισσις. Vide *Epidemes*, *Epidesis*.

ILLISIO, ἰλλισσις, dicitur *species confusionis*, quando cavitas aliqua forinsecus apparet, quam rei collisione percussor imprefferit, Galen. l. *de diff. morb. c. 11.*

ILLITIO, ἰλλίτισις, ἰλλίτισις, ἰλλίτισις, idem, quod *inunctio*, quando vel digitis, vel penna linimenta, vel olea, vel unguenta corporis superficiei applicantur. Passim hujus vocabuli fit mentio apud Græcos & Latinos Medicos. Æginet. l. 7. c. 9. *in princ.*

ILLOS, ἰλλος, significat *oculum*. Ἰλλος vero dicitur, qui oculos perversos habet, *strabo*. Legitur apud Galen. c. 3. *in 3. Epid. 1. 32.*

ILLOSIS, ἰλλωσις, vide *Illano*.

ILLOTA lana, ἰλλοτὴν ἀστυπηθῶν, vide *Erion*. Dicitur alias *succida*, Keuchen. *ad Seren. p. 114. seqq.* *Illoti* pisces dicuntur, qui odorem & saporem squamarum cœnosum referunt ex lardibus aquarum stagnantium. Celsus vocat pisces virosos, l. 2. c. 21. Jung. Rhod. *ad Scrib. n. 186. & in Lex.*

ILLOTIO, ἰλλωσις, *abstinentia à balneis & lavacris*, Galen. 2. *aph. 50.*

ILLUMINATIO, ἰλλωσις, ἰλλωσις, proprie dicitur de splendore, qui à corpore lucido provenit. Tropice de intellectu humani exaltatione & perfectione quoque usurpatur, estque duplex: *Supranaturalis & naturalis*. Illa miraculosa non requiritur necessario in Medico, uti quidem voluit Paracelsus; sed sufficit naturalis, quæ jugi studio, lectione assidua, & exercitatione sedula acquiritur. *Illuminans* etiam dicitur de medicamento visum acuate: Ita *Tinctura Dolæi*

Ggg

Illumi-

Illuminans descripta legitur in D. de Spina *Lex. Pharmac.* pag. 976.

ILLUTATIO, vel *Illutamentum*, est remedium externum sive topicum, quando membrum aliquod corporis vel in balneo, vel post illud luto illinitur, & si exsiccatum fuerit, immutatur, novumque inducitur ad calefaciendum, siccandum & discutiendum. Galen. vocavit *λεῖψαν σὺν τῷ πηλῷ*. l. 9. de S. F. Estque duplex: Naturalis, quæ fit luto in fundo aquarum medicatarum reperto. Artificialis, quæ ex variis paratur. Huc pertinet Ceroma veterum athletarum. Lege de his Andr. Bacc. de *Therm.* l. 2. c. 16. p. m. 115. *seqq.*

ILYS, *ἰλὺς*, dicitur *sex vini*. Legitur apud Hipp. l. 1. de *morb. mul.* XCI. 22. Inde derivativum, *ἰλυώδης*, feculentus, *limosus*, quod dicitur de urinæ sedimento, Hippocr. I. *Prorrhet.* f. 3. v. 64. *Coac.* t. 578. 582. de alvi excrementis, *Coac.* 2. 523. Vide *Limus*.

IMAGINATIO, *φαντασία, διανοήμα*, est actus vel functio animæ, qua brutorum, qua hominum, (in quibus tamen major est excellentia ob regimen intellectus, qui imaginationi præsidet) quæ beneficio spirituum animalium species sensibiles primo tantum sensuum organis impressas, & exinde spirituum irradiatione ciliissime introrsum traditas recipit, adeoque res quascunque singulares & corporeas juxta exteriores apparentias apprehendit, componit, aut dividit, & veluti enunciationes concipit & secum format. Quia tamen contingit, ut sensus sæpe fallantur, hinc accidit, ut *imago* erronea sub speciebus apparentibus fiat, non semper sub veris; quemadmodum hanc imaginandi vim egregie & accurate tradidit & exposuit, *ἐπις ἄλλος*, Th. Will. de *An. Brutor.* P. 1. c. 7. Licet vero *Imaginatio* actio sit animæ, quatenus tamen anima percipit, se agere, passionem quoque conjunctam esse rectissime collegit Charlton. *Ex. IIX. Pathol.* §. 8. Postest dividi ratione diversorum subjectorum in sanam vel naturalem, & ægram, sive prænaturalem. Uritque quanta sit potentia, testantur variorum effectuum inde dependentium observationes; non solum circa formationem foetus, de quo argumento integrum tractatum scripsit Th. Ficus, & impressionem variorum nervorum & stigmatum, de quo videatur Casp. à Rejes *Camp. Elys. quest.* 50. imo integrorum morborum, Hildan. *Cen.* 6. O. 65. 66. Junge *Act. Hafn. Vol. II. Obs.* I. p. 1. sed & in proprium subjectum & corpus; ut patet ex *Ephemer. N. C. An. II. Obs.* 137. 138. *An. III. O. 45. &c.* Rul. & Iohnston. *Imaginationem* descripserunt, quod sit astrum in homine coeleste, sive supra-coeleste corpus; haud dubie ex hypothesi Paracelsi & Crollii, qui plane divinos effectus non sine blasphemia *imaginationi* illi astrali attribuerunt, quos propterea severissime perstrinxit Libav. *Tom. IV. Operum* p. 75. 76. & alibi. Quæ Helmontii sit opinio de natura *imaginationis*, videatur in *tr. Venatio Scientiar. sum.* 61. Idem quoque *Imaginativam* vim attribuit

plantis & mineralibus, *tr. Tumulus Pestsis* §. *Imaginantur Mineralia & Herba &c.* Prava *imago* recte refertur inter causas morborum procatarticas à Rolf. O. & M. *Med. Sp. l. 2. f. 3. c. 110.* De earum vero curatione legatur Idem *d. l. l. 14. f. 3. c. 17. 18.* Hinc melancholicis sunt & recte dicuntur *Phantasia*. Dieter. *Law.* p. 776.

IMAGO, *εἰκὼν*, *Icon*, quid significet, notum est. Accipitur vel de re quadam corporea, alterius corporis formam & figuram representante, quales etiam olim à Paracelso ad curationem morborum, præsertim choreæ S. Viti & similibus commendatæ fuerunt; quæ tamen jure merito, ceu superstitiisæ & magicæ reprobantur. Et in hac significatione descripserunt Rul. & Iohnf. *Imagines* sunt metallicæ, sive cereæ *effigies*, in quibus virtutes coelestes operantur. Vid. *Parac. Paramir.* tr. 4. c. 9. & alibi. Vel sumitur de incorporea *effigie* alicujus rei ab anima concepta, & ita est effectus *imaginationis*, unde & tales *imagines φαντασμα* dicuntur, Galen. L. 1. *Aff. c. 2.* specialissime *anima humana* vocatur *imago Dei*, Paracels. *tr. 1. de Pestil.* in *princ.* Et Helmont. *tr. Venatio scient.* n. 36. scribit, quod anima humana sine *imagine* divina considerari nequeat.

IMBECILLIS, idem, quod *infirmus*, *debilis*, Gr. *ἀδυνῆς, ἄρρωστος*, vide *Arrhostos, Asthenes, Debilis*.

IMBER, *ὄμβρος*, interdum late pro *pluvia*, interdum strictè pro *pluvia* larga accipitur. *Imber* temporarius quis sit, vide apud Galen. 4. in 6. *Epid.* t. 19. Omnes *imbyes* alkalizatos esse docet Paracelsus, quia veniunt ex igne, l. 1. de *Tartar. tract.* 5. c. 2. in *Schol.*

IMBIBITIO, Græce dici posset *ἔμψοσις*, quamvis non sit in usu; Chymicis vocatur *ablutio*, quando liquor corporis adjunctus elevatur, & exitum non inveniens in corpus recidit, idque crebris humectationibus tantisper abluat, donec cum illo puro coagulatus amplius ascendere nequit, sed totus fixus manet. Hæc operatio tota philosophica est, nec ad vulgares sese dimittit. Rul. & Iohnf. *Imbibitio, destillatio, & cohobatio* Philosophica est Spiritus detentus in corpus id abluens atque animans. Hic labor quoque *Rectificatio* vocatur. Beker. *Oedip. Chym. Tit.* 7. §. 4. Jungatur & de *imbibitione* Spagyrica Th. Chym. Vol. VI. p. 186. 274. Paracelsus refert ad destillationem, de *Natura rerum* l. 7. Libav. duplicem *imbibitionis* modum tradit *Alchym. Pharmaceut. cap.* 32. *Tom. II. Op.* p. 204. 205. Denotat vero *Imbibitio* aliquando quamcumque imprægnationem alicujus corporis factam humore aliquo. Et in hac significatione Paracels. *pluviam imbibitionem* esse docet *d. l. l. 2. in princ.* *Imbibitio* quoque est, cum ad Arcani Tartari præparationem sal Tartari aceto destillato tandem imprægnatur nova affusione, donec ebrum sal acidum spiritum rursus emittat per alembicum, Rolf. *Ch. l. 2. c. 2.* Vocatur & *Nurtitio*. Vide *Inceratio*.

IMBIK, vocatur vas quoddam Spagyricum idem; quod Eihel, & aliquoties legitur in Theatr. Chym. Vol. V. pag. 66.

IMBRICATUS accipitur pro squamosus, tribuiturque lapidi Ophitii à D. Ludovic. Pharmac. Dissert. I. p. 321.

IMITATIO, μίμησις, Galeno dicitur, quando Medicus in unoquoque morbo conatur evacuare tales humores, quales novit prodesse in spontaneis dejectionibus, 4. aph. 2. Verum non solum in evacuationibus imitari debet naturam, sed & in aliis officiis particularibus, quia in genere verum est, quod Medicus sit naturæ ὑπέρβιος, minister, imitator. Gal. comm. 2. in 1. Epid. 1. 51.

IMMATURITAS, Immaturus, ἀωρεία, ἀωρεψ, dicitur proprie de alimenti intrinseci cruda dispositione, quemadmodum e contrario maturitas est alimenti intrinseci perfecta coctio. Et primo dicitur de fructibus. Non vero plane idem est immaturitas cum cruditate. Etenim infans & reliqua sensibilia in prima ætate recte dici possunt cruda, non tamen recte dicuntur immatura, cum in se sint matura, & nutriantur coquendo alimentum, quod assument de novo forinsecus accedens, non intrinsece inclusum, P. M. de Calderia Tom. I. Op. p. 494. Vide Maurus.

IMMENSILLOQUENTIA, ἀπειρολογία, idem, quod Garrulitas. Galen. l. 3. de Hippocr. & Plat. decr. c. 4.

IMMERSIO Chymicis dicitur species calcinationis humidæ, quando res calcinandam sali fluido immergitur, sive illud arte chymica in fluorem redactum sit, sive mediante aqua dissolutum sit. Jac. le Mort Chym. Medico-Phys. c. 3.

IMMERSIVUS, ἑμμεπτ, tribuitur à Chymicis speciei corrosivis, quando corpora aliis rebus immersa in calcem rediguntur. Estque Humida & Sicca. Rul. & Iohnf.

IMMERSUS, epitheton muscoli inter scapulam & costas latentis, qui & subscapularis propterea dicitur, brachium introrsum circumagens. Barthol. l. 4. Anat. c. 2. p. 563.

IMMICTIO, ἐνέρησις. Vide Enureo.

IMMINENS, ἐπιστάμενος, quamvis Græca vox potius instans significet. Videtur autem imminens ab instante in eo differre, quod imminens magis ad futurum spectet: instans cum præsentem magis conveniat. Imminens morbus dicitur, qui nondum actu secundo infestus; sed qui metuitur mox futurus. Imminentes epiphoræ leguntur apud Scrib. n. 206.

IMMINUTIO, μινύθησις; μείωσις; opponitur τῇ ἐνέξει, augmento, & quid significet, notum est. Gal. l. 2. de diff. resp. c. 4. Hinc & Hippocr. usurpat de carniū imminutionibus, 3. de artic. 1. 103. & in Mochlic. X. 9. XIII. 9. XIV. 8. de columellæ extenuatione, lib. 2. Epid. II. 84. de spiritu, l. de Humor. III. 54. Significat

& senectutem, in qua vires diminutæ sunt, l. 6. Epid. s. VIII. 29. vel 46. juxta Linden. Verbo quoque μινύθειν & μινύθησις frequentissime usus est Hippocr. pro imminui, quæ loca quamplurima videantur apud Foëf. Oec. p. 415. seqq.

IMMOBILITAS, ἀκνησία, vide Acinesia.

IMMODERANTIA, Immoderatio, ἀμνησία, vide Amnesia. Immodicum omne damnatur, Galen. de parv. pil. exercit. c. 3.

IMMORANS, ἐλινύων, dicitur Hippocr. de eo, quod nihil omnino operatur, sed prorsus quiescit, 3. de iis, q. in med. 1. 20. Galen. in comm. Vide Elynio.

IMMORTALIS, ἀφθαρτός, Immortalitas, ἀθανασία, non competit corporibus genitis, Galen. l. 1. de san. us. c. 12. Unde & apud homines immortalitatis spes casta & irrita in hoc mundo, scilicet naturaliter, J. Alex. lib. 2. Salubr. cap. 7. Recte tamen mens, vel animus humanus statuitur immortalis & incorruptibilis, etiam fortassis ex causis naturalibus cum Helmont. de febr. cap. 16. n. 7. 8. Immortale quoque dicitur Paracello perpetuum, longissime absque mutatione aliqua durans. Ita lapidibus tribuit temporalem immortalitatem, l. de morb. Tartareis cap. 4. Quid alias Athanasia significet, vide supra suo loco.

IMMUNDITIES, idem est, quod Impuritas, sordes tam interna, quam externa, sæpius legitur apud Hartmannum in scriptis suis.

IMMUTATIO, idem, quod mutatio, μεταβολή, vide Metabole. Immutatio etiam dicitur quedam operatio chymica, qua accidentia quedam circa aliquod corpus immutantur, v. g. cum salia per deliquium solvantur in olea. Vel cum liquida fiunt solida, & vice versa. Vel cum volatilia fiunt fixa & contra. Vel denique cum salia aut terræ vitrificantur, Morley Proleg. Collect. Chymic. Leidens. cap. 3. fin.

IMPACTUS, ἐσφηνωμένος, à σφηνέμω, infarcior, intrador. Dicitur de materia partibus solidis fortiter inhærente. Galen. libr. 2. de C. M. S. L. cap. 1.

IMPAR, ἀνισός, περισσός, ἢ περιττός, dicitur de diebus criticis, non quod revera impares esse debeant ratione arithmetica, qui videlicet nequeunt dividi in duos pares numeros, nam hoc modo 14, 20, 34, 40. &c. à diebus criticis excluderentur, sed quia vere critici in rationem septenarii incidunt, & ex septenariis coalescunt, Dieterich. n. 680. Galen. dies impares marem, partes vero foeminam referre scripsit, l. 3. de dieb. Crit. Vide Criticus dies. Quod vero olim impari numero in exhibendis medicamentis vel virtus, vel felicitas operandi tributa fuerit, & hodieque adhuc apud nonnullos fidem inveniat, à superstitione veterum Medicina hoc esse recte judicavit Keuch. ad Sceren. in Not. p. 93.

IMPASTATIO, vide *Incorporatio*.

IMPERFECTUS, ἀτέλής, Imperfectio; ἀτέλεια; quid significet, notum est. Accipitur vero vel simpliciter, vel relative. In illa Gal. I. *Thrasymb. c. 11.* quando scripsit: Nos nullo imperfecto indigemus: In hac, quando foeminae dicuntur imperfectae, respectu masculinorum, cum tamen imperfectio illarum sit eandem perfectio, C. Hofmann. C. in Gal. V. P. n. 982. Ita Mercurius dicitur metallum imperfectum, Parac. de morb. metallifossor. l. 3. c. 2. 3. cum tamen sibi propriam habeat perfectionem. Ita cum aliis quibusdam mineralibus comparatum est.

IMPERFORATUS, ἄσητος. Vide *Atreos*.

IMPERITIA, ἀπειρία, idem, quod Ignorantia. Hanc in Medico malum esse thesaurum, recte dixit Hipp. in *Lege fin.* Junge Casp. à Rejes C. *Elys. q. 20. n. 7. seqq.* Imperitiæ medelam Philosophiam dixit Linden. Ex. II. §. 29. Vide *Apeiron*.

IMPERIUM, δρχία, ἀνακυβείωσις, competit etiam Medicis. Licet enim sint naturæ ministri ægris tamen debent imperare. Quale vero imperium illorum esse debeat, egregie docuit Linden, d. I. §. 23.

IMPETIGO, λειχήν, dicitur summa cutis asperitas cum multa prurigine, squamis & furfuribus. Galen. *def. med. Hipp.* refert inter lepras, l. 2. *Prorrh. XIX. 1. & l. de Affect. XXXV. 4.* Dicitur & Latine Lichen, *Volatica*, *Mentagra*, idem *Impetix*. Paucis est species scabiei siccae pruriginosæ, cum subsequenter squamis, & furfuribus, proveniens à portionibus salinis vitiosis ficcioribus, corrosivis, ad ambitum corporis protrusis, unde corporis interiora per hujusmodi cutis vitia expurgantur, Galen. 3. *aph. 20.* Dividitur à Celso, qui papulam vocat, iudice Plantino in *not. ad h. l.* & Foëfio in *Oec. in majorem & minorem*, l. 5. *cap. 28.* ab aliis in *mitiorem*, quæ absque insigni malignitate infestat; & *feram*, quæ magis ad lepram accedit, & maligna est. Hujus species quoque est *mentagra*, quando non squamis tantum, sed fædo cutis fursure totos primum vultus, deinde vero & collum pectusque & manus occupat, oculis tantum immunibus. Fuit vero novus morbus & ante Tiberii principatum penitus incognitus. Nec vero iis tantum notis feritas ejus constabat, sed quod admodum contagiosus esset, soloque osculo, vel contactu non humilem aut mediam plebem, sed proceres solos invaderet. Plura de *Impetiginis* appellationibus & curatione vide apud Foëf. *Oec. p. 379.* *Ephem. N. C. Ann. III. O. 286.* Dieterich. n. 495. Scribon. n. 249. Rhod. in *Lexic.* Keuchen. ad *Seren. p. 128. 129.* *Impetigines* quoque vel *lichenes* vocantur squamulæ anteriorum crutum in equis sub armorum partibus in ipsis animalibus natæ, quas etiam *χαλιδόνες*, i. e. *hirundines*, vocant. (Vide *Hirundo*.) *Dioscorides callos* vocat & in *Epilepsia* commendat, l. 2. c. 45. Foëf. d. I. Paracels. vocavit *verruccas equorum*

& commendavit ad suffocationem matricis; *tract. 2. de morb. ament. c. 4.*

IMPETUS, ὄρμη, vide *Horme*. Cur *Impetuosa* fuga cordis dicatur *καρδιαγμός*, vide Linden. Ex. XIII. §. 137. *Impetus* vocantur, qui non sunt in nostra potestate, animæ sensitivæ primi conceptus adhuc inordinati, nondumque mentis imperio lustrati. *Helmont. tr. Sedes animæ num. 16.* Idem quoque *Archeum* solum esse *impetum* faciens existimat, tam in sanis, quam in ægris, l. de morb. *Archeal. num. 4. & tr. Respondet Autor num. 1.* *Impetus* quandoque sumitur pro paroxysmo morborum. *Scribon. num. 99. 160.* *Impetus* quoque sumitur pro *Impetigo*. Keuchen. d. I.

IMPINGUATIO, πάχυνσις, (an & πύκνσις?) idem, quod *pinguefactio*. Dicitur, quando corpus, vel ejus membrum aliquod, artificioso modo redditur grandius, vel crassius, vel magis obæsum frictionibus, rubificatione, dropace, vel etiam operationibus chirurgicis, de qua ejusque noxis legatur *Avic. l. 4. fen. 7. tr. 4. c. 4. & tr. 5.* quamvis descriptio justo strictior sit, cum & alimenta & medicamenta alimentosa inter media *impinguationis* includenda veniant. De qua vide *Forest. l. 31. cap. 10. Schol. Impinguificatio sulphuris* legitur apud *Paracels. in fragmentis de morbo Galen.* & videtur intelligere imbibitionem.

IMPLACIDITAS, ἄση, idem, quod *molestia*. Vide *Ase*. Legitur aliquoties apud P. M. de *Calderia Tom. II. Oper. p. 63. D.*

IMPLETIO, πλήρωσις, idem, quod *repletio*, de quo vocab. infra suo loco. Opponitur *vacuationi*, quæ Gr. κένωσις dicitur.

IMPLICATUS, *Implicitus*, ἰμππλεγμένον, idem, quod *complicatus*. Vide *Complexio*. Ita morbi *implicati* dicuntur, quando multæ partes simul affectæ sunt. Nam potest idem homo simul laborare ex thorace, ex capite, ventre, jecinore &c. *Castell.* In specie *implicitiæ* febres vocantur, quando plures febres eodem tempore detinent & evidenter distinguuntur, suntque duam generum: Vel enim sunt ejusdem speciei; ut duæ tertianæ &c. vel diversæ speciei, v. gr. ex tertiana intermittente & quotidiana continua, quæ proprie nomine *hemitritanæ*, h. e. *semitertiana*, item horrida appellatur. *Laur. Bellin. in Opusc. Medic. de febril. p. m. 252. seq.* *Implicitiæ* quoque vocantur *Medicinæ partes*, quia omnes adeo connexæ sunt, ut ex toto separari non possint, sed ex eo nomen trahant, à quo plurimum petunt. *Celsus l. 5. proæm. Scrib. n. 200. Rhod. in not. ad h. l.*

IMPLUVIUM, idem est, quod *irrigatio*, vel *embrocha*, vel *embrocatio*. Extat apud *Petr. Morellum in Metho. præscribendi formulas, l. 2. sect. 1. c. 6.*

IMPORTUNITAS, ἀχηρία, *Importunus*, ἀχηροσύνη, idem, quod *inemptivus*. Hoc valde noxium esse in *Medicina*, inde patet, quod *Hippocr. dixerit καχρόν ὄξεια*,

ἰξία; *occasionem* five *opportunitatem* esse valde *celestem*, *I. aph. I.* Ἄγγελος legitur apud Hipp. *l. I. Epid. f. I. t. 26. l. 3. f. 3. t. 66. & 4. de R. V. I. A. 2. 115.*

IMPOSITIO, ἄθεσις, vel notat actum illum; quo medicamentum topicum parti corporis applicatur forinsecus; Et ita sumitur à Scrib. *n. II. 53. 80. &c.* vide Rhod. in *Lex.* Vel *denominationem* alicujus rei: Unde & *imposuores* vocari constat ex Latina versione Galeni in *Indice Brassavoli.* Gr. vocantur ὀνομαζήσεις ἢ θέμενοι τὴν προσομοίαν. Gal. *6. aph. I.*

IMPOSSIBILIS, ἀδύνατος, interdum idem, quod *invalidus*, Dieter. *Iaur. num. 8.* Interdum vero sumitur pro eo, quod fieri vel plane non, vel rarissime potest, Hippocr. *5. aph. 60. & I. prognost. t. 3.* *Impossibile* enim raros casus non excludit apud Hippocr. demonstrante hoc C. Rejes *C. El. q. 79. n. 6.* In stricta vero significatione *Impossibilis* nullus est conceptus positivus, adeoque & nulla scientia. Helmont. *de Lithias. c. 7. n. 12.*

IMPOTENTIA, ἀδυναμία, vide *Adynamia.* Sumitur & sæpe strictissime pro *Sterilitate virili*, Hildan. *Cent. 5. Obs. 40. Cent. 6. Obs. 59. 60.* Paracels. *Traët. 4. de Pestil. cap. 2. & de morb. ex Tartaro Traët. I. c. 2.* Ephem. *N. Cur. Ann. III. Observ. 71. & 78.* De causis *impotentiae virilis* & in organis mulierum videantur quæstiones in *Irenic.* D. B. Ammanni p. 131. seqq. 152. seqq.

IMPREGNATIO proprie idem est, quod *Gravidatio*, Gr. dici possit κύησις, ἔγκύησις, vel ἔγκυμοσία, notatque nihil aliud, quam fecundum congressum maris cum foemina, ita ut hæc concipiat ex illo coitu foetum. *Impregnatio* nihil aliud est, quam conceptio & embryonis generatio, dicit Forest. *l. 28. Obs. 59.* & ita sumit ex parte mulieris passive. Tropice & ænigmatice spagyricis quoque dicitur *impregnatio* mystica in magisterio lapidis Philosophici, quando Mercurius virgineus, qui nullo alio metallo adulteratus est, conjungitur cum suo sulphure, quod secum habet invisibiliter, Libav. *Apocal. Hermet. P. poster. Heptad. Hermet. Monad. 2. Tom. II. Oper. p. 351. 352.* De hac quoque legi potest *tr. de Alchymia Incerti Auctoris c. 32. in Theatr. Chym. Vol. III. Vocatur* alias *Dealbatio*, Vol. IV. p. 760.

IMPRANSUS, ἀνείρατος, vocatur, qui prandio abstinet. Hipp. *2. de R. V. I. A. t. 27.* Vide *Anavistesis.*

IMPRESSIO, Gr. ἀποσβεσθή, quid proprie significet, notum est. Videlicet & active & passive accipi potest. Active notat actum quandam violentum extrinsecum, quando vel casu, vel arte corpori aliquid cum violentia applicatur, ut cogatur loco cedere, vel locum relinquere; v. gr. quando chirurgus in luxatione aut fracturis ossa prominentia vi quadam *imprimat* in locum pristinum, dicitur *impressio*. Passive vero quoque accipitur pro illius violentæ actionis passione. Ita Hildan. *impressionem* cranii pro *cranio impresso* po-

suit; *Cent. 5. Observ. 95. ex. 3.* *Improprie* vero Paracelso & suis sectatoribus *Impressiones* vocantur fructus invisibiles, ut stellarum in inferioribus. Rul. & Iohnson. h. e. effectus quidam occulti & dispositiones, vel virtutes latentes inevitabiles, Parac. *Philos. Sagac. l. 1. quæ* proveniunt vel ab influxu astrorum, & dicuntur *impressiones cæli*, astrorum, Parac. *præfat. in libr. de morb. invisib. Paramir. l. 4.* vel ab Elementis intrinsicis, ita in herba flammula dicta vis caustica est ab *impressionem Ignis*, Param. *lib. 2. vel à meteoris Impressiones Meteoricæ*, *Labyrinth. Medic. c. 3.* à parentibus *Paragran. 2. &c.* ab Imaginatione *Impressio Imaginationis*, *l. 1. de peste, cum additionibus &c.* Differre creditur ab *Inclinatione*; quod hæc fit absque violentia, & possit negligi vel mutari, *impressio* vero non possit mutari, Parac. *d. l. l. 2.* *Impressiones* vocantur ab eodem & *Prædestinationes*, *d. l. l. 1.* Enimvero an non merito hujusmodi fictitias *Impressiones fatuas* vocaverit Libav. *Tom. IV. Oper. p. 170.* non est jam nostri instituti, determinare.

IMPRESSURA idem videtur esse, quod *Impressio*, & M. A. Severinus usus pro insigni & contumaci iniquatione morbosa vel infectione, qualis occurrit in lue Venerea, *l. de noviss. abscess. c. 23.*

IMPUBER, Impubes, ἀνήθετος, proprie dicitur, cui nondum pili in pube five loco hypogastrii proruperunt, & ita nondum ad adultam ætatem pervenit, Gal. *l. 8. de S. F. §. Hyacinthus.* Uturpatur non solum de masculis, sed etiam de foemellis. Helmont. *tr. Resenta.* dicit, *Impuberes* etiam non raro concepisse.

IMPULSIO, ὄπισ, ἄπισ, ἔπισ, significat momentum factum violentum à movente tangente, ita ut, quod movetur, non relinquat. Rolfink. *O. & M. Med. Sp. l. 2. f. 3. c. 28.* Ita cor sanguinem in arteriæ magnæ principium *impellit*, qui successive reliquum jam præsentem promovet eodem pulsu. Aliquando & ὄπισ *inclinationem* jam ex violentia impulsione factam significat, Hipp. *3. aph. 26.* Vide Dieter. *n. 948.* Hodieque hypothesis de *Impulsione* adeo applausum invenit, ut primum sibi vendicaverit locum inter motus naturales, hinc & Joh. Marc. Marci *Othosophiam*, five *Philosophiam Impulsus universalis* conscribere non dubitavit, cujus etiam mentio fit in *act. Erud. Lips. 1683.*

IMPURGATUS, ἀκαθάρτος. Vide *Acatharsia.*

IMPURUS, ἀκαθάρτος, idem, quod *Impurgatus.* Opponitur τῷ καθάρτῳ, puro. Vide *Catharos.* In omni corpore mixto *purum & impurum* conjuncta esse, docet Paracels. *l. de morb. Tartar. cap. 3.* ubi & duplex *impurum* statuit, *coagulatum*, quod *Tartarum* appellat, & *resolutum.* Patet vero ex aliis quoque locis, *impurum* Paracelso idem esse, quod *excrementum.* *Impurum alkali* est ejus spuma, quæ auferitur in repurgatione post extructionem. *Impurum Tartari* est ipsius Alkali. Rul. & Iohns. in *Lex.*

IMPUTRESCIBILIS, ἀσπικτός; dicitur, quando calidum & humidum moderate sese habent. Galen. l. 9. meth. med. c. 5. Vide & *Asapes*.

IMUS, ἡσπάτατος; idem, quod *infimus*. Dicitur vel de tertia corporis regione five cavitate, quæ *Abdomen* & *imus venter* vocatur. Vide *Abdomen*: vel de infima parte abdominis, quæ umbilicum ac pudenda interjacet, ita ut in hæc tria totum abdomen dividatur, in hypochondria, locum umbilicalem, & imum ventrem, Gal. 2. aph. 35. Aut sicuti Anatomici faciunt in quatuor: epigastrium, hypochondria, regionem umbilicalem, & hypogastrium. Vide Barthol. l. 1. Anat. c. 1. Vide & *Eiron*. Cato, *Hypogastrion*.

IN, quemadmodum alibi, ita & in Medicina duplicem potissimum, aut etiam triplicem habet significationem. Vel enim privative aut negative accipitur, & ita exprimitur apud Græcos per vocalem α *σπρηπλήν*, h. e. privativam, v. g. *incurabilis*, ἀνίατος; *inappetentia*, ἀνορεξία, ubi r saltem euphoniæ gratia interpositum est; Vel notat in ad locum, & ita auget significationem vocabuli. Exprimitur vero per Græcam præpositionem ἐν, vel ἐν, v. g. *Insultus*, ἐισβολή, *inductio*, εἰσπαγωγή, *inulsio*, ἐπιπνευμα, &c. Vel denotat actualem præsentiam & exprimitur per præpositionem ἐν, vel σύν, v. g. *Innaus*, ἐγγύς; *innasans materia* in urinis, ἐναυρώμενα &c.

INACESCO, idem, quod *acesco*, ἀξύνουμαι, vel ἐπιξύνουμαι. Legitur apud Scribon. n. 104. de iis, quibus assumta in ventriculo p. n. acescunt & corrumpuntur.

INÆQUALIS, *Inæqualitas*, ἀνισος, ἀνόμοτος; ἀνώμαλος; ἀνωμαλία, opponitur *Æquali*. Vide *Æqualis*. *Anomalos*.

INALIENATUS, idem, quod *Sincerus*, purus, γνήσιος. Legitur apud Scrib. n. 204. Vide Rhod. in *Lex*.

INAMBULATIO, idem, quod *ambulatio*; & quidem modica, περιπάτησις, Gal. l. 7. meth. med. c. 11.

INANIMATUS, ἀψυχός; opponitur *animato*, diciturque de omnibus, ubi non est vitalitas. Paracelsus vero *inanimata* vocat homines sydereos, & sex eorum species refert, in quibus non est anima: *Nymphas*, *Gigantes*, *Lemures*, *Gnomos*, *Vulcanos*, & *Umbragines*, *Philos. sagac.* l. 1. & 2. Enimvero spectra potius & præstigiiæ diabolicæ tales hominum species habendæ sunt, quam vera corpora humana.

INANIS, κενός, κενός. Vide *Cenos*, *Ceneon*.

INANITIO, κένωσις. Vide *Cenosis*.

INAPPETENTIA, ἀνορεξία. Vide *Anorexia*.

INARESCO, idem, quod *Exiccior*, & quidem cum adhæsione in vase. Ita *inarefcere* mortario collyria scripsit Scribon. n. 22.

INCALESCO, idem, quod *Calesco*. Vide *Calescens*.

INCANTATIO, *Incantamentum*, ἐπωδή. Vide *Epode*. Quamvis vero Paracelsus *Incantationi* multum

tribuat passim in scriptis, præsertim l. 2. de peste cum addit. & l. 1. de vit. long. c. 6. 7. &c. Et Helmont. quoque vim *incantandi* non à diabolo, sed homini naturalem esse statuerit, tr. de Insectis materialib. num. 15. Rectius tamen judicavit Langius, adductis gentilium sapientum testimoniiis, eam curandi rationem per *incantamenta* Medico indignam, Christiano illicitam, & animas humanas decipientem esse, l. 1. ep. 33. Quatenus vero *Incantationes* considerantur, ut causæ morborum mediæ supra naturales, Rolf. O. ac M. Med. Sp. l. 2. f. 3. c. 29. merito etiam dubitatur, an naturalibus remediis curatio possit perfici, qualia tamen ubique profant, & apud Fr. Hofm. in *Indice Clavis Schroderian*, inquiri possunt.

INCARCERATUS quid proprie significet, ex aliis Dictionariis constat. Placuit vero D. D. Joh. Lud. Apino Professi. P. in Univ. Altdorff. celeberrimo & Archiatro Sereniss. Principis Palatini Solisbacens. τῶν ἐν ἐν ἀγχοῖς, haud ineleganter hoc epitheton in forum transferre Medicum, & tribuere Herniæ cuidam intestinali, quam observavit in viro quodam, qui per plures annos potuit digitis & manu intestina e scroto intra abdomen facile sæpiusque reponere, & ad tempus retinere, in senectute vero ætatis anno circiter 70. per laxatam jam ante peritonæi processum viam in scrotum denuo quærentia intestina, solito plus intumescencia, & remeare nescia Herniam *incarceratam* constituerunt non sine periculo Iliaci morbi, quemadmodum laudatus Autor in *Collegio privato Chirurgico Auditoribus* suis hanc observationem fideliter communicavit.

INCARNANS, *Incarnativus*, σαρκοπηγής, nomen est remediorum carnis generationem in ulceribus pro-moventium. Dicuntur & Latine *Sarcotica*. Nam quamvis carnis generatio naturæ opus videatur, juvatur tamen illa medicamentis, quæ modice calefaciunt, moderate detergent & purgant, minimum siccant, nulloque modo adstringunt. Videantur & *Dogm. nostræ Med. Gen. P. VI. c. 2. dogm. 9. p. 613*. Catalogum *Incarnativorum* vide apud Senn. Ionston. Morellum, Tilemannum, Rolf. & alios. *Incarnativam* vim solum esse ex Mercutio, vult Paracels. l. de tribus primis essentiis c. 7. Urina *incarnativa* eidem vocatur, quæ post usum Terebinthinæ, Mastichis, Thuris, Mumie &c. redditur, & vim habet sarcoticam, l. 1. de Tartar. Tr. 3. c. 1. *Incarnativum* universale Balsamus Mumie eidem habetur, & post hunc *Spiritus Auri*, l. 2. de Peste c. 4. Rul. & Iohns. *Incarnativa* descripserunt, quod sint medicamenta chirurgorum vulneribus cutem obducuntia, vel carnes concludentia. Interna carnem generantia ad alimenta potius spectant.

INCENDIUM, πυρκαγιή, καύσις, quid proprie significet, notissimum. In hac propria significatione sumitur à Galeno comm. 3. in 1. Epid. v. 1. & l. 1. de præ-sag. ex insomniis in princ. Tralatiæ etiam accipitur hodieque de paroxysmo febrili, vel ardore vehemen-tiori

tiori febrili, qui *incendium febrile*, φλόγως, *incensio* vocatur, uti passim apud Willis, Pienf. & alios observare licet.

INCENSIO, καύσις, φλόγως, idem fere, quod *Incendium*. *Incensiones* quoque vocare Hipp. *Inflammationes*, & calidos tumores, notavit Gal. 3. de iis, q. in med. t. 30. *Incensivus*, idem, quod καυσικός. Vide *Causificos*.

INCERATIO, ἐγκέρωσις, est mistio humoris cum re sicca per combustionem lentam ad consistentiam ceræ remollitæ. Alias etiam *Imbibitio*, de qua supra; quæ fit per irrigationem, re sicca potante humidam. Nec alia *Nutritio* est Medicorum, qua Sarcocolla, Lithargyrus, & alia paulatim succo quodam potantur, & ad usum evadunt commoda. Ruland. & Iohnf. *Incerationis* Spagyricæ in lapidis Philosophici opere aliquoties etiam mentio fit in *Theatr. Chym. Vol. III.* præsertim M. Joh. Isaaci *Oper. Mineral. c. 16. 17. 26. 106. & Vol. VI. p. 250.* Generalius sed obscurius quoque describitur, quod fit fermentatio, vel potius informatio, seu prolis imperfectorum ad conditionem lapidis accipiendam formatio. Ger. Dorn. *tr. Artificium supernaturale cap. 5. & Tr. Philosophia Chemica, in T. I. Theatr. Chymic. p. 295. & 427.* *Incerationis* quoque mentionem fecit Libav. *Apoc. Hermet. P. post. T. II. Oper. p. 410.* *Inceratio* Philosophica est, quando Mercurius Philosophorum cum sulphure eorum, tanquam cera ac vero glutine Philosophorum conjungitur. Bekher. in *Oedip. III. 7. §. 4.*

INCERNICULUM, vide *Infundibulum*.

INCESSUS, βάδισις, idem, quod *Ambulatio*. Vide *Ambulatio*, *Badisi*.

INCIDENS, τμητικός, est species facultatis medicamentosæ, quæ consistit in partibus salinis tenuioribus, facilisque extractionis & actuæ. Coincident cum attenuantibus, λεπτομητικός; vide *Attenuantia*. Jung. Gal. 1. de atten. victu. cap. 3. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. fin. & l. 6. de S. F. §. *Amygdala*. Propter eandem vim salinam *incidentiæ* quoque aliquando stimulant ad expulsionem. Quod enim vim habet *incidendi*, habet & *incitandi*. Lind. *Ex. V. §. 117.*

INCIDENS, pen. brevi, ἐπιπτώων, vide *Empiptio*. *Incidere* etiam absolute ponitur pro *incidere* in malum vel morbum. Scribon. n. 172. notante Rhod. in *Lexic. Dies incidentes, περιεπιπτώοντες ἡμέρας*, Galeno dicuntur, in quibus imperfectæ solent fieri crises, ut sunt tertia, quinta, sexta, nona. 3. *progn. t. 1.*

INCINERATIO, πέρωσις, est ignitio, corpora vehementiori igne in cineres convertens. *Incinerantur* autem vegetabilia & animalia. Mineralia vero (Chymico more loquendo) proprie non in cineres, sed calcem redigi dicuntur Rul. & Iohnf. Vel *incineratio* est operatio, qua suo humido ingenito res ignis violentia spoliata in cineres redigitur, ita ut nulla arte pristinam ejus corpus sit reparabile. Fr. Hofm. *Clau.*

Schr. l. 3. c. 9. §. 22. Differt à *calcinatione*; ut genus & species. Omnis quidem *incineratio* est *calcinatio*; sed non vice versa. Id. l. 2. c. 43. §. 75. *Incinerationem* præcipue locum habere in vegetabilibus & animalibus, cum salia parantur fixa, docet Rolf. *Ch. l. 2. c. 3.* Dicitur & *Cineraio*, *Cinesatio*.

INCIPIO, ἀρχίζω, dicitur de morborum principio, Hipp. 1. aph. 12. a. 4. a. 22. 2. aph. 19. vide *Diet. n. 110.* Vide & *infra Principium*.

INCISIO, ἐγκυπή, vide *Encope*. Quibus saltem hoc addi debet, quod vocab. *Incisio* non semper accipiatur in malam partem pro solutione continuitatis morbosa, sed etiam in bonam pro operatione chirurgica, vel anatomica. Frequentissime in usu est phrasia: *Incisio venæ*, nervi. De *incisionis* modo in calculo vesicæ, vide Fabr. Hildan. *l. de lithotomia. c. 12.*

INCISOR, τμείς. Epitheton dentium quatuor anteriorum in utraque maxilla. Vide *Dens*.

INCISORIUM, τομείον, dicitur tabula, in qua fit sectio, vel incisio. Brassavol. in *Indic. Galenico*.

INCITATIO, ἐρεμῆ. Vide *Horme*.

INCLINATIO, ἐγκλίσις, κλίσις, ῥοπή, vel accipitur proprie, quando corpus, vel vas aliquod oblique vertitur, & idem est, quod *reclinatio*, ἀνάκλισις, quæ significatio per se nota: vel metaphorice & tralatitæ, (quod Medicis frequentiori in usu) & quidem aut de humorum in hanc vel illam partem conatu vel *propensione*, & dicuntur humores ῥέπειν. Hippocr. 1. aph. 21. Jung. Dieter. n. 751. aut de totius humanæ naturæ vi & propensione ad aliquid. Rul. in *Lex. ita* tamen, ut nondum addit coactio aut violentia, & in hoc differt ab *impressione* vel *prædestinatione*. Vide *Impressio*. *Inclinatio* igitur in Physiologicis commode usurpatur ad exprimendam spirituum vim in appetendo bonum, quando moventur ad extra, e contrario in inappetentia defectus illius spirituum motus observatur, ut plane non moveri videantur. In homine vero existimo hanc vim movendi spiritus ab ipsa mente ejusque propriis facultatibus intellectu & voluntate primario dependere. De hac *inclinatione* plura apud Paracels. occurrunt, ut & Helmont. *tr. Astra necessitant, non inclinant*. Septem Planetæ vocantur duces & comites *inclinationum* à Ger. Dorneo *tr. Duellum animi cum corpore. Theatr. Chym. Vol. I. p. 473.*

INCOCTUS, *Incoctio*, propter duplicem particulam *In* acceptionem, *privativam* & *intensivam*, duplicem etiam & plane contrariam obtinet significacionem. Juxta priorem dicitur Gr. ἀπειτος, ἀπίψατος, & ἀπίσιος, vide supra *Apeptos*, & *Apepsia*; & respondet *crudo*, *cruditati*; vide etiam *Cruiditas*. Gal. 1. de constit. art. med. c. 15. Denotat vero rem vel plane non coctam, vel insufficienter coctam, sive fiat per coctionem naturalem, sive artificialem. Juxta posteriorem vero *Incoctum* significat, quod probe co-

ctum

ctum est; vernacule eingeſocht. Vide Rhod. in *Lex. Scribon.* Unde & *Incoſtilia* dicuntur vaſa Plin. l. 34. c. 17. quando album *incoquitur* æreis operibus Gallorum invento. Meminit & Libav. *Synt. Arc. Ch. l. 7. c. 24.*

INCOENATUS, ἀδειπνός, *Incoenis*, Plauto dicitur, qui cœna abſtinet. Scribon. n. 140. Rhod. in *Lex.*

INCOMMODUS, δύσρητος. Vide *Dyschrestos.*

INCOMPREHENSIBILITAS, ἀνεπιληψία, idem, quod *Inceritudo*. Vide *Acatalepsia*. Galen. de opt. dic. gen.

INCOMPRESSA annotatio. Dunc. Lid. de febr. libera caloris invaſio ſine paroxyſmi ſigno, Senn. de feb. l. 3. c. 2.

INCONSTANS, Inconſtantia, ἀκράτεια, ἀκράτεια. Vide *Acataſtatos.*

INCONSUEtus, ἀσυνήθης, idem, quod *Inſuetus*, *Inſolitus*. Vide *Aſynether.*

INCONTINENS, Incontinentia, ἀκραγής, ἀκραγία, ἀκραγία. Vide *Acrasia*, *Acrasia*. Frequenter dicitur de Incontinentia Urinæ, quæ Jcto. urinam facere dicitur l. 14. §. 4. ff. de edil. editi. Jungatur P. Ammann. *Irenic. p. 255.*

INCORPORATIO, Gr. dici poſſet ἐπιμειμίσις, eſt ſpecies miſtionis, vel commiſtionis, qua ſtatim humida cum ficcis in unum corpus per formam maſſæ contemperantur. Diſſert à nutriiione vel imbibitione, quod non lente & ſucceſſive fiat, ſed tantum humoris ſtatim addatur, quantum ad corporis miſti conſiſtentiam requiritur, ut fiat veluti paſta, unde & *Impaſtatio* nominari poſſet, in nonnullis ſubactio. *Incorporatæ* autem res in calore digeſtorio relinquuntur, ut mutua actione & paſſione craſin communem nancifcantur, Rul. & Iohnf. in *Lexic.* Incorporatio quoque vocatur, quando Spiritus in corpus convertitur & reducitur, *Th. Chym. Vol. V. p. 16.*

INCORRUPTIBILIS, ἀφθαρτός. Vide *Apharctos.*

INCORRUPTUS, ἀψαυτός, ἀφθαρτός, quid generaliter ſignificet, notum eſt; nimirum purum, ſincerum, quod non eſt vitiatum. Ita Scrib. de ſe teſtatur curam habuiſſe, ut *incompactas* compoſitiones medicamentorum acquireret, n. 38. Specialiter vero accipitur de Virgine vera, illibata, quæ virum nondum paſſa. Caſp. Rejes *Camp. El. Q. 41.*

INCRASSANS, *Incrassans*, παχυντικός, Epitheton medicamentorum quorundam, quæ Galenus frigida poſſeſtate & craſſarum partium eſſe ſtatuit, l. 5. de S. Fac. c. 20. Confer ad *Dogm. noſtra P. VI. cap. 2. p. 712.* Talia medicamenta vocantur & Græcis abſtractivè παχυσμοί. Foëſ. *Oec. p. 490.*

INCREMENTUM, ἀύξησις, ἐπακμή, idem, quod *Augmentum*, vel *Augmentatio*, de quibus ſupra.

INCRESCENS, ἐπακμωτικός. Vide *Epactaſticos.*

INCRUSTATIO, ἐξάρωσις, κροίασις, πλάκωσις;

diverſam obtinet ſignificationem, pro varietate ſubjecti; de quo dicitur. In chirurgicis notat cruſtæ generationem; vide *Cruſta*. Vel ſignificat *illitionem* quandam & imbuitionem ſive liquoris, ſive picis, aromatum, &c. vaſis interioribus factam, de qua videatur Rhod. ad Scribon. n. 135. & in *Lex. Incruſtatio* unius metalli ſuper aliud fit cum Mercurio vel ſalibus, & huc pertinent *Deauratio* & *Deargentatio*, de quibus ſuo loco. Jacobus le Mort *Metallurg. contr. p. 272.*

INCUBA, id eſt, *Sponſa Solis*. Rul. in *Lex.*

INCUBUS, *Incubo*, ἐφιάλης. Vide *Ephialtes*. *Incubus* eſt nocturnus ſpiritus, illudens fallenſque mulieres in ſomno, ac ſi rem cum eo commiſſerent. Rul. & Iohnf.

INCURABILIS, ἀνίατος, ἀνίητος, ἀθεράπευτος; idem, quod *inſanabilis*; dicitur vel de morbis; & dicuntur illi, qui vel ſimpliciter nullam, vel rariffime & difficulter admittunt curationem, Libav. *Tom. III. Oper. p. 123.* Quomodo vero diſſerant à *Lethalibus*, vide in *Dogm. noſtra. Med. Gen. P. II. cap. 5. d. 12. p. 166. ſeq.* Jungatur Nic. Turell. *Method. prædiſtionis p. m. 444.* Vel de partibus corporis ipſis, quarum generalem ſcopum Gal. eſſe dicit, à corpore reſcindere l. 6. de C. M. P. G. c. 2. ſed fallitur. Nam dantur partes *incurabili* affectu laborantes, quas tamen non expedit reſcindere; ut ſunt humores quidam ſuſcoſi, quædam ſtrumæ, & ſimiles exceſcentiæ &c. Vide *Inſanabilis.*

INCURIOSUS, *Incurius*, ἀμελής, dicitur, qui cogitationibus non indulget nimis, aut curis, homo levioris animi. De *Incuriis* notavit Helm. eos raro caneſcere de *Lith. c. 9. n. 55.* Econtra imaginando caneſcunt pili. *tr. Imago mentis n. 40.*

INCURSUS dicitur D. Laur. Bellin. Prof. Piſano arteriarum motus extorſum, ſive dilatatio qua digitos prementis ferit, & κροτ' ἐξοχή Pulſus vocatur. Opponitur *ſubduſtui*, de quo infra. In Operis nuperrime editi, *Membro II. de Pulſibus. p. 72.*

INCURVATIO, κύρτωσις, vide *Cyrtoſis*. Peculiarè ſpinæ dorſalis *incurvationem* lege apud Hildan. C. 6. O. 74. Penis *incurvatio* legitur apud Blaſ. *Med. Univ. p. 334.* Poſteſt etiam vocabulum hoc in bonam partem ſumi pro operatione Chirurgica, quamvis uſitatius *Inflexio* fortalliſ vocetur.

INCUS, ἄκμων, huius vocabuli propria ſignificatio ſpectat ad fabros metallorum &c. in qua etiam uſus Gal. explicando pulſus dicroti naturam, l. 1. de diff. pulſ. c. 17. Tropica vero ſignificatione uſurpatur ab Anatomicis, dum oſticulum aliquod in aure interna *Incus* dicitur, quemadmodum & reliqua *Malleus* & *Stapes*, quibus additum legitur quantum à Sylvio inventum *Orbiculare*, Lindano *Cochleare dictum*; de quibus videatur Barthol. *Anat. libell. IV. c. 7.*

INDARIÓN, ἰνδάριον, nomen Collyrii; ejus descriptio habetur apud Aët. l. 7. citante Gorr.

INDEX, apud Latinos in Medicina duplici gaudet significatione: 1. dicitur de digito proximo à pollice, qui & ἰνδικὸς & δεικτικὸς Græcis dicitur, Galen. l. *Introduct.* c. 10. Vide *Dactylos*. 2. usurpatur de diebus qui futuram crīsim prænuntiant & veluti indicant, & Gr. dicitur Ἰνδικαλός. Vide *Epidelos*.

INDICANS, δεικτικόν, ὀνδεικτικόν, in Medicina non solum significat id, quod nocet, uti quidem plerique terminum hunc dum Gal. de *methodo medendi* intellexerunt, sed debet applicari utrique methodo conservandi & medendi. Estque nihil aliud, quam res secundum, vel præter naturam, monstrans aliquid agendum esse Medico. Dividitur in *primarium* vel *essentiale*, quod nihil aliud est, quam causa vel sanitatis, vel morbi, & *secundarium*, quod constituunt accidentia utriusque & alia attributa causarum, vel subjecti. Plura petantur e *Dogmat. nostris* M. Gen. P. IV. c. 1. *seqq.* *Indicans* quoque vel *Indicativum* idem est, quod *significans* vel *significativum*, & usurpatur de signis Gr. δεικτικόν, Gal. l. *Ars medic.* c. 2. & 3. Vide *Deloo*.

INDICATIO, ἰνδικίς. Vide *Endeixis*.

INDICATOR musculus vocatur Riolano digitum extendens. Barthol. l. 4. *anat.* c. 9.

INDICATUM, Gr. ἰνδικημα, (quamvis communiter indicium significet) opponitur *Indicanti*, & ad utramque methodum referri debet, nihilque aliud est, quam res juvenis, sive auxilium à Medico applicandum, cum pro conservanda, tum pro recuperanda valetudine. Vid. *Dogm. Nostr.* d. 1.

INDICIUM, idem, quod *Signum*, σημεῖον. Vide *Semeion*. *Signum*.

INDICON, ἰνδικόν, veteres Menestheus, Andreas, Chrysanus, Xenocrates & Dioscorides Alexandrinus dixerunt *indicium* zingiber, alii vero per errorem hoc nomine piperis radicem denotarunt, sed Dioscorides Anazarbeus ab utroque distinxit. Junior vero γλαβήριον plantam dixit piperi similem, cujus fructus myrtidanum dicitur, ut rem explicat Galenus in *exegefi Hipp.* præter vero hos significatus plures accipit à medicinæ interpretibus. Vel enim (1) significat speciem piperis, uti plerique exponunt loca Hippocr. l. *de nat. mul.* XXIX. 112. l. 1. *de morb. mul.* CXIX. 12. l. 2. XLVII. 14. LXV. 14. LXXXIV. 8. Junge Foëf. *Oecon.* p. 281. *seqq.* Vel (2) lignum, quod vel ipsum *Guajacum* aut *Sanctum*, aut ei prorsus simile habetur, de quo videatur ex Manardo Foreff. l. 32. *obs. 7. in Schol.* vide *Guajacum*. Vel (3) significat materiam coloris cujusdam, præsertim coerulei, cujus duæ differentiæ à Dioscoride l. 5. c. 107. assignantur: *Nativum Indicum*, quod tanquam spuma arundinibus *Indiæ* adnascitur. Hoc sibi inexploratæ inventionis fuisse scripsit Plin. l. 35. c. 6. Vocatur ab *Ægineta Melan Indicum*, *Casselli Lexic. Med.*

de quo etiam vide Fallop. de *Metall. f. Fossil.* c. 34. Tom. I. p. 339. *Factitium alterum*, quod offerunt infectoriæ officinæ sive tinctorum, & adhæret, vel innatat æreis cortinis, quam detraçam artifices exiccant. Optimum est, quod coeruleum præbet colorem. Refertur inter medicamenta leviter adstringentia & quæ ulcera purgant. Diosc. d. l. Gorr. Alii vero succum herbæ dicunt, qua nunc tinguntur panni, & vocatur *Glastum*, vulgo waid. Rul. & Johnf. Ros. vero *Lentilius* in *Miscell. Medico-Practic.* Part. I. p. 204. & Part. II. p. 480. *seqq.* scribit; Indigo esse succum inspissatum vel massam coeruleum colorem exhibentem, & colore hoc alia tingentem e planta quadam peregrina *Glasto* simili vel *Itatidi*, quæ & *Anil* dicitur, teste Brantino in *Pinac.* cannabiformi, cujus tam mobiles & volatiles acres sunt particulæ & moleculæ aut effluvia, ut ovorum putamina penetrent, & albumen tingant, & propterea Indi colligendo Indigo & à quiescentibus mundando destinati omnibus modis caput obvolvunt pro oculis solum foraminibus relictis, & singulis horis lactis haustum sumere necesse habeant. Tribuit etiam illi massæ vim antiscorbuticam *ibidem*. Vel (4) dicitur de *lapide Indico*, qui ejusdem cum *Hieracii* virtutis est, sanguinem fistentis, teste Gal. l. 9. de *simpl. fac.* *Ægin.* l. 7. c. 3. Vel (5) est nomen *Balsami*, quod & *Peruvianum* dicitur, de quo videatur Schroder. l. 4. cl. 2. n. 375. Schroder. in *Clav.* ad h. l.

INDIFFERENS, ἀδιάφορος, epitheton est rerum non naturalium mediò modo sese habentium, quarum usus ad sanitatem, & abusus ad morbos facere solet. Vide *Dogm. nostra* P. I. c. 6. d. 2. p. 72. *Indifferentier vivere* idem est, ac absque regimine & cautione vivere, genio suo indulgere. Scribon. n. 122.

INDIGENTIA, ἰνδικία, idem, quod *Defectus*. Vide *Endeia*. *Defectus*.

INDIGESTIO, *Indigestus*, ἀνίπτος, ἀμύς, idem, quod *incoctio*, *incoctus*, *crudus*, de quibus suis locis. Potest dici de alimentis, humoribus, & excrementis, quemadmodum de *coctione* dictum est.

INDIGNATIO, ἀνανάκτησις, est species iræ occultæ & intrinsecæ, cujus character esse solet σερμαίνειν, i. e. frendere, sive labia fortiter comprimere, Gal. l. *de artic.* t. 28.

INDIGNATORIUS musculus dicitur is, qui oculum ad parvum angulum in latus abducit. Barthol. l. 3. *Anat.* c. 8. p. 513.

INDIGO. Vide *Indicus*.

INDOLENTIA, ἀνοδυμία. Vide *Anodynia*.

INDORMIO, ἄνευ μίσθου, idem, quod *obdormio*, vel quando alicui affectioni somnus supervenit. Hipp. 5. *aph.* 27. Dieter. n. 316.

INDUCTIO, ἐπαγωγή, à Latinis proprie sumitur pro *inunctione* & *illitione*. Ita emplastra in aluum, limum *induci* dicuntur. Accipitur etiam pro

H h

impo-

imposuione in partem corporis affectam. *Inducere* fronti; pedibus &c. Vide Rhod. in *Lexic. Scrib. & Keuch. in not. ad Seren. p. 90.*

INDULGENTIA, *χάρις*, idem, quod *gratia*, Rolf. *O. ac Med. Sp. l. 14. f. 1. cap. 28.* Vide *Chavis. De indulgentia* parentum noxia lege Linden. *Ex. I. §. 28. 29.*

INDURANS, *σκληρύνων, σκληρωτικός*, dicitur de quibusdam medicamentis, quæ sunt frigida naturæ vel temperamenti, cum defectu caloris & fermentabilitatis, Gal. *l. 5. de S. Fac. c. 10.*

INDURATUS, idem, quod *Duratus*, *σκληρυνθείς*, vide *Duratus*. *Indurata* *σκληρυσμένη, σκληρυσματώδης*, vocantur & *σκληρύνοντα*, Gal. *l. 5. de S. F. c. 7.* Vide supra *Duritia*.

INDUS, *ινδός*, idem, quod *Indicus*. Paronymicum à regione *India*, estque epitheton quorundam medicamentorum. Ita Pilulæ *Indæ* Haly vocantur valide purgantes, quarum descriptio habetur in Dispensatoriis, & meminit etiam Forest. *d. l. item Emplastrum indum* Tharfei Chirurgi, apud Gal. *l. 4. de C. M. P. G. c. 13.*

INDUSIUM, *χιτώνιστος*, stricte significat linteum vel lineum indumentum, quod nudo corpori induimus. Talià in ægris mutare, nonnulli dissuadent, alii commendant; de qua controversia & legatur Rolf. *O. & M. M. Sp. l. 14. f. 2. c. 3.* & Casp. Rejes *C. El. quæst. 82. n. 10. 11.* *Indusium* in mures mutata notavit Helms. *Imago Ferm. impr. η. 9.* *Indusium* etiam in foetu foemino vocatur *Tunica Amnii* corpusculo obvoluta & una in partu exclusa. Valles. *l. 5. de H. C. F. c. 17.*

INEBRIO, *μεθύσκω*, h. e. ebrium facio. Est autem nihil aliud *inebriare*, quam caput ferire, deliria progignere, *κεφαλήν πληρῆν καὶ παρεφροσύνην ἐργάζεσθαι*, uii vivis coloribus describit Galen. *c. 3. de R. V. l. A. z. 1. seqq.* An liceat per mentem semel *inebriari* sanitatis causa? rectissime quæstionem negative solvit Lentil. *d. l. P. II. p. 675.* cum non sint facienda mala; ut inde eveniat bonum, præsertim cum & bonum hoc incerti prorsus sit eventus? Quare rectissime scripsit Linden. Turpe est *inebriari* nocte: turpius die: turpissimum mane. *Ex X. §. 295.* Quid? quod Paracels. odorem *inebriativum* causam caduci seu epilepsiæ citra veritatis jacturam statuerit *waël. h. iii.*

INEDIA, *ἀσπία*, est abstinentia à cibo & potu. Potest etiam vocari *ἀλιγγοσπία*. Nam vel totalis, vel partialis *abstinentia* comprehenditur hoc vocabulo. Pertinet inter *Res Medicas* non naturales, quamvis Galen. *l. de V. S. adv. Erasistratum c. 9.* e numero rerum existentium excludat, scilicet Physicarum. Favere potest sanitati promovendæ, & morbis gignendis, Rolfink. *O. ac M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 72. & l. 18. f. 1. c. 5. & 6.* Extremam *inediam* septem dierum *ἀσπία πᾶσι* judicat Linden. *Ex. XIII. §. 238. seqq.* Dari tamen & miraculosas sive prodigiosas *inedias* multo longiores, crederunt nonnulli Clarissimi in arte Medicæ Viri, v. g.

Lang. *l. 2. ep. 27.* Hildan. *Cent. 2. Obs. 40. & 42. & c. 3. Obs. 85. Cent. 5. Obs. 33.* Casp. Rejes *C. El. q. 58.* quas tamen ad unum omnes & similes ceu omnino fictas & ementitas rejicere non veritus est D. Vellschius *Ephem. N. Cur. A. III. Obs. 35.*

INEPTUS, *ineptitudo, ἀνεπιτηδείος, ἀνεπιτηδειότης*, in genere significat naturalem *impotentiam*, vel *ἀδυναμίαν*. Sub se vero multa comprehendit. Hinc rectissime Linden. scripsit *Ineptum*, quod est alienum à re, à persona, causa, loco, tempore, modo, *Ex. XI. §. 123.* Gr. dicitur *ἄρζων*. Et *ineptus risus* Melancholicorum proprius vocatur à Seren. *cap. de splene curando.* Vid. Keuchen. in *Not. p. 178.* Gr. *ἀνεπιτηδῆς, intempestivus.*

INERTIA, in genere idem, quod *ignavia*. Proprie tamen *imperitiam* in aliqua arte significat. Græce *ἀπεργία*. Vide *Imperitia*. Hanc recte temeritatis nutricem & matrem vocavit Hipp. in *Lege III. 14.*

INESIS, *Inethmos, ἕνησις, ἰνῆμος*, idem, quod *κένωσις*, & *vacuationem* significat à verbo *ἵναι, vacuo*, quod legitur apud Hipp. *l. de L. H. XXXIX. 11. l. 1. de morb. mul. LXXXII. 17.* quemadmodum & *ἰνῆμος* legitur apud eundem *l. de Loc. in hom. XXX. 13. XLIV. 6. XLV. 3. 8. L. 14.* Junge Foëf. *p. 282.* Erotian. *Onom. ἕνησις καὶ ἕνησις λέγεται ἰν ὑπερνωμένῳ.*

INEXERCITATUS, *ἀργύνας*, idem, qui *otiosus, piger*, qui corporis quieti nimis vacat. Galen. *l. 2. de sympt. caus. c. 2.*

INEXPERTUS, idem, qui *Imperitus, ἀπειρος*.

INFANS, apud Latinos lata gaudet significatione. Complectitur enim & foetum humanum in utero bimestrem, trimestrem, &c. & Græce vocatur Hipp. *νήπιον, 4. aph. 1. & 3. Epid. f. 2. t. 7. & 8.* ubi vide. Galen. *comm. ad h. l.* Adde Dieter. *n. 570.* C. Rejes *C. El. q. 55.* Communiter tamen sumitur de recens natis usque ad illud tempus, donec incipiant sermone uti. Hæc enim videtur vocis derivatio à non fando. Et Gr. dicitur *πυθῖον*, quamvis hoc vocabulum Dieter. ad primum septennium usque extendat *n. 643.* De sanitate tuenda infantum consule Gal. *l. 7. de san. ut. c. 7. seqq.* Spagyricorum *infans*, qui dicitur in magisterio Lapidis Philosophici, & quomodo per imbibitionem nutriatur, legatur Libav. *Syn. Arc. Chym. l. 7. c. 8. & Alchymia Pharmaceut. c. 7.*

INFARCTUS, substantive & adjective, *ἔμφραξις, ἔμφρακτι*. Vide *Emphraxis, Emphrasticos, Emphragma.*

INFECTIO, homonymum est vocabulum. Vel enim idem est, quod *unctus* vel *unctura*, Gr. *βαφή*. Unde *Ars insectoria*, sive *unctoria* vocatur. Et *infectores* sunt iidem cum *unctoribus*. Scribon. *num. 57.* Rhod. in *Lexic.* Vel quod Medicis usitatus, convenit cum *contagio*, & denotat *μείσσωμα*, malignum & venenatum, de quo supra. Vide *contagium*. *Infectum corpus* legitur apud Scribon. *n. 185.* De differentia

inter

inter *infectionem* pestis & *Infectionem* Medicam cui placet legere, videat Parac. l. 1. de peste. c. 1. Materia *infectionis* dicitur & inquinamentum, inquinabulum, imprefura apud Severin. l. de nov. obs. abscess. c. 23. & alibi.

INFELIX lignum sambucum vocant, Laur. l. 27.

INFERIOR, vide Cavo.

INFERNUS, ἄδης. Vide Orcus.

INFERVEFACIO, h. e. in aliquo vase fervefacio.

Aliquoties legitur apud Scrib. num. 39. 53. 153. 271. Item *Infervefco*, n. 37. 188. &c. Vide Lex. Rhodii *Scribonian*.

INFESTO, ἐνοχλίω. Vide Enochleo. *Infestare* dicitur, quod aliquem vel adoritur vehemente impetu, velut festinans in perniciem ejus, vel opprimit mole turbationum. Linden. Exerc. XVI. §. 45.

INFIBULATIO, ἀγκυριασμός, vide *Ankeriasmos*. Adde Mercurial. V. L. l. 1. c. 19. Plura de *Infibulationis* ratione varia Rhodius de *Acia* passim.

INFIDUS, ἀπιστός, dicitur de signis incertis, Gal. 2. aph. 27.

INFIMUS. Vide Imus.

INFINITUS, ἀπειρος, idem, quod *Immensus*, Epitheton doloris apud Scribonium n. 190. 194. Rhod. in Lex.

INFIRMARIUS, νοσηριεύς, vocatur *infirmorum* curator, quemadmodum & locus, ubi infirmi curabantur, *Infirmarium* & *Infirmatorium* dicitur, teste Dieter. n. 655. ferme circa fin.

INFIRMITAS, *Infirmus*, ἀρρώστια, ἀδυνεία, ἀδυναμία, ἀρρώστια. Vide *Arrhostia*, *Astheneia*. Nullum hominem fuisse, qui omnes partes corporis simul *infirmas* habuerit, asserit Galen. l. 2. de L. Aff. c. 7. Omnibus morbis obnoxia *infirmitas* dicitur Lind. Ex. XIII. §. 366.

INFIXUS, κεντημένος, à κεντηίω, transfigo. Dicitur de festucis & aliis, quæ membris *infigi* possunt, & opus habent extractione, vel manu, vel medicamento, Galen. l. 1. de fac. Nat. c. 14. Dolor *infixus*, ὀδὴν, ἐρείδουσα, describitur à Galen. l. 2. de *Symp. caus.* c. 5. circa fin.

INFLAMMATIO, φλεγμὴ, φλόγσις, accipitur late & stricte: late significat omnem immoderatam caliditatem, etiam momentaneam, absque tumore, quæ alias φλόγσις dicitur, qualis etiam in scorbuticis frequens esse solet. Vide *Phlogosis*. Stricte vero significat tumorem vehementer calidum p. n. in partibus carnosis & sanguineis, cum rubore & dolore, proveniente à sanguinis fervidioris & impetuosis affluentis meatuumque minorum ordinem turbantis collectione & stagnatione. Græce dicitur φλεγμὴ. Nulla *inflammatio* magna est absque febrī. Dividitur in internarum & externarum partium *inflammationem*. Illæ sunt plerumque erysipelaceæ, & facile malignitatem contrahunt. Distinctio quoque frequens

in *legitimam*; quæ à sanguine sincero copia solum peccante oritur, & *spuriam*, quæ à sanguine heterogeneo, vel bilioto, vel feroso, vel crudo provenit. Plura videantur apud Dieter. n. 905. Linden. Ex. IV. §. 23. seqq. multis. Ex. XVI. §. 46. seqq. ut & in *Chirurgicis* Aquapendentis, Hildani, Barbeite, aliorumque *scriptis*.

INFLATIO, ἐμφύσησις, ἐμπνευμάσις, vide *Empyphema*, *Empneumatosis*.

INFLATIVA *Medicina*, vel materia Medica dicitur, in cujus substantia dominatur grossa humiditas extranea, in quam cum egerit caliditas, generatur inde ventositas, quæ non dissolvitur. Tales sunt Phaeoli, &c. Avic. Libr. de virib. cord. tract. 2. c. 1.

INFLEXIO, καμπή, idem, quod *flexio*. Vide *Campe*. *Flexio*.

INFLUENS, epitheton caloris nativi vitalis ad differentiam infui vel innati, & intelligitur ille calor, qui mediante sanguine à corde distributo corpori ejusque membris communicatur & influit, uti præter alios exposuit etiam Pompejus Caimus de *Calid. innat.* c. 5.

INFLUENTIA, ἐπίρροη, idem, quod *influxus*, atque dicitur non solum de humorum motu in aliquam partem: Ita sanguinis *influxus* omnis fit à corde per arterias, Linden. Ex. IX. §. 47. sed etiam de virtute quadam occulta à corporibus cœlestibus, vel sideribus descendente, & sese insinuante, à qua varios effectus dependere nonnulli statuunt. Gr. enim ἐπίρροια vocatur. Ruland. & Iohnf. ita descriperunt: *Influentia* naturalis est ea, quam *infundunt* astra superiora firmamenti ex naturali præscripto in hæc inferiora, quibus gubernant ac regunt per inclinationem in hominibus, brutis, aliisque & per vires & efficacias etiam in insensatis. Helmont. per actionem quandam Regiminis hactenus scholis ignoratam expressit, quæ spirituum abstractorum instar propemodum in sibi subtrata objecta operatur; estque nihil aliud, quam connexitas stellarum, concitandi Gas inferum, juxta leges directionum ab omnipotente datas & fixas, tr. *Astra necessi.* &c. n. 15. Plura de *Influentia* Stellarum vide apud Schroder. l. 1. c. 9. Verum alii hunc astrorum in inferiora *influxum* commentitium, falsum, & propterea rejiciendum censent; inter quos est Lind. Ex. XI. §. 187. Fr. Hofm. in Clavi ad d. Schroder. loc. & inter Physicos Dn. Sturmii in *Part. Spec. Cosmicæ Scientiæ*, qui, excepto sole & luna, reliquis astris sive fixis, sive planetis nullam concedit *influentiam*. Nobis placet ἐπίρροη. Legatur & de hac controversia Casp. Rejes *Camp. El.* q. 34. n. 24. seqq.

INFLUXUS, vide *Influentia*.

INFOECUNDUS, ἀστειος, idem, quod *Sterilis*. Vide *Sterilitas*.

INFRA; ὑπὸν. Vide Cato.

INFRASPINATUS, epitheton Musculi scapulae partem externam & gibbam totam tegentis, qui creditur brachium ad exteriora, agere retrorsum, Barthol. l. 4. An. c. 2. p. 563. Dicitur & *Suprascapularis inferior*, ad differentiam *suprascapularis superioris*, qui & *supraspinatus* appellatur, de quo suo loco.

INFRIGIDANS Galeni, alias ceratum rosatum, Mass. de febr. c. 28.

INFRIGIDIATIO, *Infrigidans*, idem, quod *Refrigeratio*, *Frigesfactio*, ὑποψύξις, ψύξις, ψύγμα. Vide *Cataplyxis*, *Frigesfactio*, *Frigesciens*.

INFUNDIBULUM, χοάνη. Vide Choana. *Infundibulum* est vas metallicum, oblongum, cum manubrio, interius excavatum, liquata metalla recipiens, & in virgas vel baculos conformans, Ruland. & Iohnf. in Lexic. *Infundibulum* argenteum pro cibo & potu descripsit cum applicatione Scultet. *Arm. Chirurg. Part. I. Tab. X. fig. 11. & Tab. XXXII. fig. 8.* In Anatomicis *Infundibulum* quoque vocatur sinus renum medius, ad quem materia urinæ colligitur: Alias *Pelvis*; item *incerniculum* appellatur. Vesling. *Syniagm. Anatom. cap. 5.*

INFUSIO, *Infusum*, ὑγχυτον, ὑγχυμα. Vide *Enchyton*, *Enchyma*. Accipitur duplici modo: Late & stricte, & rursus concrete & abstracte. In lata significatione concreta complectitur omnia medicamenta intus vel foris applicanda, quæ citra coctionem certo tempore in liquore macerantur, sive postea sequatur coctio, sive non, de quibus vide Weker. *Anidot. gen. lib. 1. c. 15. Blaf. Medic. Gener. P. II. l. 7. f. 2. subsect. 4. c. 1.* & alii. Describi possunt *Infusa*, quod sint extracta liquida corporum solidorum ut plurimum præsentis usus dicata. In lata abstracta significatione denotat modum *infusionis* parandæ legitimum, qui videri potest apud Weker. *d. l. lib. 3. c. 12. Fr. Hofmann. in Clav. Schr. l. 2. c. 63. Blaf. d. l. & c.* Stricte accipitur in concreto vel pro *Infusione* laxativa, vel purgante. Schroder. *l. 2. c. 63. Anonym. Sylv. Med. cap. 9. Vel pro Clysteribus*, Lind. *Ex. XIII. §. 362. seqq.* In abstracto *Infusio* modum non solum significat dictorum *Infusorum*, qui in citatis Autoribus & locis videri potest; sed etiam adhuc alium peculiarem & novum, quo liquor medicamentosus in venam corporis apertam infunditur, unde & *ars infusoria* & *clysmatica nova* audit, huiusque meminit aliquoties Rollink *O. & M. Med. Sp. l. 8. f. 2. c. 30. l. II. f. 3. c. 11. l. II. l. 14. f. 1. c. 30. Ephem Nat. Curios. Ann. I. Obs. 149. Joh. Dan. Major. Invent. Med. I. Etmüller. Diff. de Chir. infusoria*, quæ tamen curandi ratio hodieque fere rursus exolevit.

INGENITUS, idem, quod *Innatus*, ἑμφυτον. Vide *Emphyton*. Inter curas ægritudinum æru. inosarum, sive Luis Venereæ, quas Paracelsus proponit l. 7. de morb. Gallico c. 11. sexta eidem vocatur *cura ingenita*, quæ pertinet ad verrucas, & fungosas excrescentias,

INGENIUM; Græcis idem, quod *Natura*; φύσις. Nam pro varietate naturarum variant & *ingenia*, Gal. l. de cogn. & cur. an. morb. c. 7. Linden. *Ex. I. §. 14.* Quid Hermes Trismegistus in Tabula sua Smaragdina intelligat per *magnum ingenium*, exposuit Ger. Dornæus in *Physica Trismegisti*, dicens, denotare summam diligentiam & industriam esse adhibendam in applicatione ignis ad opus illud secretissimum, Vol. I. *Theatr. Chym. p. 382.*

INGERENDA, προσφερόμενα, idem quod *assumenda* per os, h. e. alimenta. Et *ingestio* idem notat, quod *assumptio* per os. Vide Gal. 3. de R. V. I. A. 1. 22.

INGLUVIES, ἀνωλεσία τῆς Διέτης, ἀπλησία, idem, quod *victus intemperantia*, insatiabilitas, Galen. c. oph. 28. Causa est plurimorum morborum à cruditatibus dependentium; ita ut morbi & ægritudinum pericula e culinis exeant, Casp. Rejes *C. El. q. 25. n. 16. & q. 88. n. 280.* Helmont. matrem vocat trium peccatorum sanguinis, abundantiae, stagnationis, & heterogeneitatis, tract. *Retenta. Ingluvies* quoque vocatur ventriculus ille membranaceus in volatilibus, vernacule *Struma* dictus, in quo recipiuntur alimenta per os ingesta. Barthol. l. 1. *Anat. c. 9.*

INGRAVIDATIO, idem, quod *Impregnatio*. *Ingravidationis* factæ absque immisione membri virilis observationem vide in *Ephem. N. Cur. An. III. Obs. 273.* Vide *Impregnatio*.

INGREDIENTIA, vocantur medicamenta simplicia, interdum & composita, quæ in formula remedii compositi, quam receptam vulgo vocamus, præscribuntur.

INGRESSIO, *Ingressus*, βῆδαις, late idem est, quod *ambulatio*, quæ fit, quando alterutrum crus per vices & firmatur & movetur, Hipp. 3. de artic. 1. 73. Vide *Ambulatio*. Stricte accipitur de accessu Medici ad ægros. Ita Claudin. egregium libellum scripsit de *Ingressu ad infirmos*. Tropice sumitur de causa Ile, quando dicitur esse *Ingressus* intestinorum mutuus. Linden. *Ex. IV. 44.* id est, insinuat, duplicatura. *Ingressio* Spagyrica est nutritio, conjunctio, submersio. Th. Chym. Vol. IV. p. 751. 764.

INGUEN, βυβων. Vide *Bubo*.

INHABITATIO, ἐνοίκιας, Physiologie tropico tamen significato dicitur à recentioribus quibusdam unio animæ rationalis cum corpore organico, mediante spiritu animali subtilissimo, per totum corpus nostrum expanso, cui anima veluti lumen inhabitat, quo spiritu expirante anima quoque expirat, & recedit. Verum consistit hæc res in meris conjecturis.

INHIBITIO, ἑπιόριστος, idem, quod *cohibitio*, suppressio. Vide *Epischesis*.

INHUMATIO, vocatur digestionis vel putrefactionis species, quæ fit sub fimo equino, aut abscondendo in terram. Rul. in Lex. Vide & Th. Chym. Vol. VI. p. 563.

INJACULATIO, est terminus Helmontianus; notatque

notatque acerbum stomachi dolorem spasmodicum; in quo motus quoque corporis aufertur, & affectus Tetano similis videtur, quem Belgæ rustici *Gefchot* vocant tanquam à sagis immissa, *tr. Jus Duumviratus n. 20. Injaculata* quoque vocantur, quæ *Injecta*. Vide *Infectio*.

INJECTIO, accipitur diversimode. Communiter pro infusione facta in aliquam cavitatem. Et ita idem est, quod *enema*, *ἔνυμα*, *clyster*. Ita *Injectiones* penis, uteri, Schroder. *l. 2. c. 41. Forest. l. 26. Obs. 2.* Vide *Clyster. Insectio* in nares, Scrib. *n. 10. 46.* Vel pro fasciæ applicatione sive *Fasciacione*, Gal. *de fasciis*. Quid Græcis *εἰσβολή* significet, vide supra *Eisbole*. *Insecta materialia* Helmont. vocat, quæ materiam supponunt visibilem, invisibili tamen modo corpus intrans; & insensibiliter injaculantur, ut sunt, spicula, spinæ, aciculæ &c. Vocantur & *Injaculata*. Quem modum non à præligiis diabolicis semper dependere, conatur demonstrare idem *tract. de Insectis materialibus*, & *Injaculatorum modus intrandi*. Verum an fati firmiter demonstraverit, merito dubitatur.

INIMICUS, *πρόμιος*, idem, quod *adversus*. Nimum omne dicitur naturæ inimicum, Hipp. *2. aph. 51.* vide Dieter. *num. 703.* *Inimicitia mutua* nihil aliud est, quam *Antipathia*, de qua supra lit. A.

INION, *ἰνία*, id est, *occiput*, quod est postica capitis pars, ita dicta *ἀπὸ τῶν ἰνῶν*, quod ob copiam tendinum fibrosa & nervosa est. Terminatur sutura lambdoide. Alii posteriorem cervicis partem esse volunt. Meminit Hipp. *3. aph. 26.* Adde Dieter. *n. 406.* Foëf. *Oec. p. 283.* Barthol. *l. 3. Anat. in præfem.* descripsit, quod sit pars capitis posterior ab initio futuræ lambdoideis ad primam cervicis vertebra. Jung. Linden. *Med. Physiol. l. 2. c. 8. §. 17.* Hoc occipitium ad præservandam ab epilepsia Florentiæ omnibus pene infantibus postquam mensē jam egerunt, fuisse inustum, testatur inter alios Jacob. Truncon. *de custod. pueror. san. tr. 4. c. 13. p. m. 201. seqq.* Ab occipite vocantur etiam *Nervi occipitales*, à Gothoff. Bidloo, quos delineatos exhibet *Tab. IX. fig. 2. & 3.*

INITIATUS, *ἰνιτιatio*, *πλινής*, *πλινή*, dicitur de solemnitate quadam festiva præsertim in Gentilium festis Eleyfisiis, de qua legatur C. Hofmann. *Com. ad Gal. LL. V. P. n. 482. seqq.* Transferatur vero sæpe ad alias solennitates. Ita Medici *ininitatio* fit mediante Jurejurando Linden. *Exerc. III. §. 23.*

INITIUM, *ἄρχη*, idem, quod *Principium*, de quo infra in *Pr. Initia* quoque vocantur extrema in filo aut fascia, Gal. *2. de iis, q. in medic. l. 8. Initia* corporum omnium naturalium duo statuit Helmont. Elementum aquæ, quod est *initium* ex quo, & fermentum, sive *initium* feminine per quod, id est, dispositivum, *tr. Causæ & Initia Naturalium n. 23.* In opere lapidis Philosophici spagyrico *initium* est corruptio, finis vero generatio. Ger. Dorneus *tr. Artific. supernat. c. 7. Initia-*

vix; *προκαταρκτηκὴ*, id est, *Causa præcatorctica*, Gal. *l. 6. de L. A. c. 4.*

INJUCUNDUS, *ἀνδής*. Vide *Aedes*.

INJURIA, *ἀδικία*, quid significet proprie; notum est. Talem sæpius Medicus perpeti cogitur ab ægris & adstantibus; & omnino præstat generoso contentum vindicare. Accipitur vero haud raro *Injuria* pro mala affectione, v. g. *Injuria aëris*, *Injuria oculorum*, dentium. Rhod. *in Lex. Scrib.*

INNATO; *ἐπίσταμα*. Vide *Ephistama*.

INNATURALIA, vel *Supernaturalia*, corpora sunt ea, quæ concipiuntur animo duntaxat. Inde factum, ut quandoque loquatur quis: *Mihi videre videor hominem*, præ oculis, qui tamen plus ducentis milliaribus abest, vel aliquando vita functus est ante viginti annos. Iohnf. *in Lex. Summa*, sunt *Entia rationis*.

INNATUS, *ἔμφυτος*, vide *Emphytos*, idem, quod *Nativus*.

INNOMINATUS, *ἀνόμυτος*, dicitur de omni eo, quod laborat *ἀπορία τῆς οἰκείας ὀνόματι*, defectu proprii nominis. Ita ossa *Innominata* vocantur, quæ ossi sacro adjacent ad latus, quorum tria numerantur, & quodlibet nomen habet proprium, conjunctim vero sumta carent nomine proprio. Ita & *Carilago Crico-* *des*, vulgo *innominata* vocabatur, quia antiquis absque nomine, basis est reliquarum cartilaginum. Gal. *l. de vocal. instr. d. ff. c. 4.* Barthol. *l. 2. Anat. c. 11.* *Innominaus* quoque *morbus* in specie hic dicebatur, qui medio loco inter lethargum & phrenitin collocatur, in quo ægri convnient oculis, somnolenti stertunt &c. Gal. *l. de puls. ad tyron. c. 11.* Vide *Coma vigil*.

INNOVATIO, *καινοποιία*, idem, quod *novatio*, à verbo *καινοποιέω*, *innovo*, novum quid molior, quo usus Hippocr. *1. aph. 20.* Absit vero à Medico omnis vitiosa *novatio*, quamvis lucrosa, qua augere & extrahere solent morbos eorumque curationem lucriperæ, ut inde hursæ ære graviore fiant. Dieter. *n. 569.* Perfecto res hæc non caret periculo, & lædit conscientiam, Chirurgastris tamen nostris non adeo infrequens.

INNUENS; *Ἰννευκός*. Vide *Epineucos*.

INOCULATIO, *ἐνοφθαλμωμός*, significat in Horticultura institutionis speciem, quando surculus vel solum gemma alicujus arboris in aliam artificiose inseritur, de qua Theophrast. *l. 2. Hist. plant.* quæ significatio non est hujus loci. Verum Inoculationem quoque vocavit Charltonus mutæ conjunctionis nervorum vagiparis cum aliis speciem, *Oecon. Anim. Exerc. X §. 18.*

INOPINUS, *Inopinabilis*, *παραλόγος*, & adv. *παραλόγως*, *inopinato*, dicitur de accidentibus & eventibus, sive sec. sive præter naturam, quæ morbis superveniunt & mutationem aliquam inferunt, quibus minus fidendum esse docet Hipp. *2. aph. 27.* Junge Dieter. *num. 650.*

INOSCULATIO, *ἀνασώματος*, dicitur mutua vasorum diversî, vel etiam unius generis connexio. Latine

etiam Anastomosis usurpatur & utraque legitur apud D. Bohn. *Circ. Anat. Prog. VI. p. m. 107.*

INORDINATUS, ἀτακτός, ἀτακτός. Vide *Ataxia.*

INPINGUEDO porci, costa herba in phthiſi ſingularis. Joach. Camerar. *Hort. medic. 13.*

INQUIRITATIO, *Inquietudo*, *Inquies*, ἀλυσία, ἀλυσιμος. Vide *Alyce*. Gal. c. 2. in I. *Prorrh. t. 27.*

INQUISITIO, ζήτησις, item *Indagatio*, *Investigatio*. Hæc ſi in ulla alia, certe in Medicina ſumme neceſſaria eſt, præfertim cum non omnia ſenſui & intellectui ſint manifeſte obvia, ut non indigeant *inquiſitione* ex Gal. I. *de opt. dic. gen. fere circa fin.* Neque etiam tanti putare oportet auctores, vel autoritatem, quamvis de publico meritiffimorum, cujus reverentia abſterreamur ab *inquiſitione veri* atque *utilis*. Veri quidem propter utilitatem: *utilis* vero propter ſanitatem. Quo plenior enim & certior eſt noſtra de rebus cognitio, tanto majore ipſius cum fiducia atque ſecuritate utimur, verbis elegantiffimis Linden. *Ex. XI. §. 6.*

INSALUBRIS, νοσηρὸς, νοσώδης, idem, quod *morbosus*, *æger*, *ægruus*. Applicatur vero diverſimode omnibus rebus p. naturaliter ſeſe habentibus, ſubjecto, cauſis, accidentibus, ſignis; uti patet ex Galen. *Art. Medic. c. 3. 4. 5. ſeqq.* Junge Oddi de Oddis *Commentar. ad Gal. h. loc.*

INSANABILIS, ἀνίατος, idem, quod *incurabilis*. Vide paulo ſuperius. Quibus addi poteſt, quod *inſanabilitatis* eſſentia in hoc conſiſtat, quando videlicet morbus ſuperavit vim corporis, verbis Hippocr. 4. de R. V. I. A. t. 22. allegante Linden. *Ex. XII. §. 64.*

INSANIA, παραφροσύνη, idem, quod *delirium*; *inſipientia*, *dementia*, *mania*. Vide *Delirium*. Nomen *inſaniæ* mentis ſignificat ægrotationem, & morbum, i. e. *inſanitatem*, & ægrotum animum, quam appellarunt *inſaniam*, verbis Ciceron. 3. *Tuſcul. 4. citante Dieter. n. 653.* Paracelſus ſtrictiorem commentus eſt *inſaniæ* acceptionem, diſtinguens inter *lunaticos*, qui delirant ex motu & influxu lune; *inſanos*, qui hæreditarium malum & à prima nativitate contraxerunt; *veſanos*, qui per venenata alimenta infecti in delirium incidunt; *melancholicos*, qui ex intrinſeca vitioſa humorum & ſpirituum diſpoſitione vitioſa corripuntur mentis alienatione; & *obſeſſos*, qui à diabolicis inſultibus infeſtari delirant, de *morb. Ameniium Tract. I. c. 5.* *Inſaniæ* labem communicari poſſe in poſteros, confirmat quoque Helmont. *tract. de Conceptis.*

INSATIABILITAS, ἀπλησία. Vide *Apleſtia.*

INSCITIA, ἀγνοια, ἀμειδία, ἀνεπιτημοσύνη, idem quod *Ignorantia*, (quamvis Gal. inter *ἀνεπιτημοσύνην* & *ἀγνοιαν*, aliquod diſcrimen ſtatuat l. 7. de *Hipp. & Plat. deocr. c. 2.* quod huc non pertinet) quid ſignificet, notum eſt. Extremus gradus *inſcitiæ* eſt, quando quis ea, quæ in vulgus nota ſunt, ignorat, judice Gal. *cap. 3. in 6. Epid. t. 28.*

INSECTILIS, ἄτομος. Vide *Atomus.*

INSECTUM, ἕτομον, (particula *in* poſſitive non privative ſumta) eſt nomen animalis plerumque exanguis, imperfectioris alii, variis incifuris aut annulis præditi, & commiſſuris inſigniti, cujus ſpecies multiſariæ habentur, quas deſcriptas videre licet in Ul. Aldrov. *integr. Tom. 3. de Inſectis.* Jungatur e noviffimis Joh. Schwammerdamii *Hiſtoria Inſectorum generalis*, cujus etiam ſit mentio in *Actis Erudit. Lipſ. 1685.* *Inſecta* etiam diſſiſa vivere, & cur? demonſtravit Caſp. Rejes C. *El. q. 31. n. 3. ſeqq.* Aère nutrirī, teſtatur Obſervatio in *Eph. Nat. cur. An. I. O. 120.*

INSENSIBILIS, duplicem obtinet ſignificationem. Vel enim Græce vocatur ἄδηλον, i. e. *oculus*, minus evidens; vide *Adelos*: vel notat ſtupidum, & ſenſationis expers, & Gr. dicitur ἀναισθητός. Vide *Supor.*

INSEPARABILIS, ἀχώριστος. Vide *Achoriſtos.*

INSERTIO, σύμφυσις, ἕνωσις, in Anatomicis denotat conjunctionem arctam & inſinuationem vaſorum, fibrarum, membranarum in aliam partem. Unde & ſeptem oculorum tunicæ *inſerſiones* vocantur Galen. l. 10. de V. P. c. 2.

INSESSIO, ἐνέδρα. Vide *Enedre*. Sumitur & apud Latinos pro *vaporario* & balnei ſpecie, & Gr. dicitur ἐν κλύστρατος, de quo Morell. l. 2. *formul. rem. f. I. c. 4.* Vide *Encathisma.*

INSIDENTIA, ἠπίσκεισις, dicitur, quod *inſidet*, aut ſupernatat urinæ; cui opponitur *υπόσκεισις*, *ſubſidentia*. Vide *Epistasis*. Dieter. 324.

INSIDIANS, λοχόν, epitheton morborum clandestinorum ſeu clam cum vehementia inſtantium, quod tamen ceu ineptum improbavit Gal. c. 1. in 3. *Epid. t. 8.* Verum an ſatis firma ratione, alii videant.

INSIPIDUS, ἀποιός. Vide *Apoeos*. *Inſipida* magis nutrire, quam acria & amara, docet Galen. *lib. 2. de Al. fac. c. 64.*

INSIPIENTIA, idem, quod *Deſipientia*, *Dementia*, *Inſania*, Gr. παραφροσύνη. Legitur apud Hildan. *Centur. Ep. 41.* de *inſipientia* à purgantis fortioris uſu inducta. Alias *inſipientia*, quandoque pro affectata ignorantia accipitur, & Gr. ἀνεπιτημοσύνη dicitur. Vide *Inſciitia.*

INSOLATUS, εὐθερὸς, i. e. à *ſole calefactus*, Gal. l. 8. *meth. med. c. 2.* Vide *Elietheres.*

INSOLENS, ἀσυνήθης, idem, quod *Inſuetus*, *Inſolitus*. Vide *Aſynether.*

INSOMNIA. Pacuv. *Vigilia*, Charis de *differentiis vocum.*

INSOMNIS, ἀγρυπνός, i. e. qui *vigilat* intempeſtively & p. n. Ita tumultus, canes latrantes, & nunciū tristes reddunt homines *inſomnes*. Gal. de *Art. med. conſtit. c. 18.* Vide *Vigilia.*

INSOMNITAS idem eſſe videtur, quod *Pervigilium* h. e. ſomni privatio, ceu in omnibus diſpoſitionibus malum. Avic. l. 1. *fen. 2. doct. 2. c. 13.* Apud D. D. Wedel. *Patholog. ſecl. 3. c. 7. p. 556.* legitur *Inſomneitas*,

tas, quamvis, quod pace Autoris acceptum velim, non videam necessitatem, ob quam vocalis *e* inserta sit, cum pleraque omnia substantiva ab adjectivis in *is* desinentibus solam syllabam ultimam *tas* recipiant.

INSOMNIUM, ἐνύπνιον. Vide *Eynpniou*.

INSPECTIO, εἰσόρασις, ἐπισκοπὴ, proprie significat attentam alicujus rei considerationem beneficio visus factam, quæ Medico ad accuratam cognitionem necessaria est & utilis. Hinc & ægros, & alia circa ægrum contingentia probe inspicat. *Inspectio Urinæ* est phrasis notissima. *Inspectionem venuris* non purgare ab infantidii suspitione scribit P. Ammann. *Irenic.* p. 122.

INSPECTURIO, ἐψείω, i. e. paratus sum ad inspiciendum, quemadmodum & *Confirmaturio*, ἐχρησείω, i. e. paratus sum ad confirmandum, Gal. I. de *artic.* 2. 3.

INSPIRATIO, εἰσπνοή. Vide *Eisprnoe*.

INSPISSATIO, πύκνωσις, spissatio, idem, quod *condensatio*. Est enim humidi per partium subtilissimarum exhalationem & consumptionem condensatio, cui opponitur *subtilisatio*, vel *attenuatio*. Vide *Condensatio*.

INSTABILIS, ἀβέβαιος, ἀκατάστατος, idem, quod *Inconstans*. Vide *Abebaos*, *Acatastatos*.

INSTAURATIO, ἀνάσπισις. Vide *Anathrespis*. idem, quod *restauratio* corporis, iterata nutritio & refectio.

INSTILLATIO, ἐνστάλαξις, ἐμβροχή, ἐπιβροχή. Vide *Embregma*, *Embroycha*.

INSTINCTUS, vocatur hodieque cum epitheto *Naturalis* principium movendi intrinsicum brutis potissimum proprium, cujus virtute motus in eorum corporibus & certi & quandoque determinati & sensus omnes perficiuntur, ita ut in quibusdam animæ rationalis vim quodammodo æmulari, præsertim in sensibus internis, videatur. An vero sit substantia & qualis, an ipsi spiritus animales, an ab his aliquid separatum, aut an solum sit proprietas quædam coessentialis, nondum satis est à Physiologis expeditum, neque hujus loci, ut prolixius inquiramus. Quomodo Græce dici debeat, an ὄρμη, vel ὀρθροσμοσ, ventilare etiam nolumus, quamvis fortassis posteriore satis quadraret, secundum significatum proprium, nisi alia significatio huc non pertinens jam esset usitator.

INSTITA, idem, quod *Fascia*, σπάρτανον, Scribon. n. 47. 133. Rhod. in *Nov.* ad h. l. Inde & *Lumbicus latus Instita* dictus est, teste eodem ad n. 140.

INSTITOR, πωλητής, κτήπιλος, πώλης, i. e. venditor. Hinc *unguentorum institor*, pigmentarius, μεροπώλης, dictus fuit. Scribon. n. 22. Rhod. ad h. l.

INSTITUTIO, παιδεία, παιδευσις, διδασκαλία, id est, doctrina, informatio. Hæc alia esse debet apud tyrones, vel qui introducuntur, & alia apud eos, qui perfecte omnia edocentur, Galen. I. de *prop. libr.* c. 5. Quid alias in genere valeat *Institutio*, docet Linden. *Ex.* I. §. 21. 24.

INSTRUMENTUM, ὄργανον, organum, vocabulum plurimi etiam usus in arte Medica. Generaliter significat rem omnem actioni certæ & usui vel operationi dicatam. In Physiologicis *Instrumentum* vocatur pars corporis, quæ perfectam edere actionem aut usum perfectum præstare potest. Dicitur alias pars *instrumentalis* five *organica*. Debent vero omnes partes corporis etiam simpliciores à Medico considerari, ut *instrumenta* vel *instrumentales*, quemadmodum ostendimus in *Dogmat. nostris* P. I. c. 2. d. 6. pag. 26. Recte vero dividuntur in *Instrumenta* prima & secunda, quorum illa censentur, quæ ex similibus partibus simplicis alicujus functionis gratia sunt constituta; quæcunque vero rursus ex his componuntur, etsi uni totius *instrumenti* actui quam maxime inserviant, tamen inter secunda numerantur. Ita musculus, vena, arteria inter prima *instrumenta* numerantur; Digitus vero inter secunda, atque hoc magis pes, & pede magis crus, Gal. I. de *diff. morb. cap.* 3. & 4. Morbi hujusmodi partium, quando vel naturalis illarum conformatio permutatur, vel numerus non servatur, vel magnitudo conveniens tollitur, vel naturalis positus deficit, vocantur *morbi Instrumentales*, d. I. c. 6. Vide *Dogm. nost.* P. II. c. 4. p. 123. *segg.* *Instrumenta communia* vel publica ὄργανα κοινὰ appellantur, venæ, arteriæ, nervi, quæ & ἀργαία dicuntur C. Hofm. *com. in Gal. de V. P. n.* 1096. *Cerebrum* vocatur ὄργανον ἐπιδηλώσεως, id est, *instrumentum* ubi sensus se produunt. Idem n. 523. *Manus* Galeno dicitur & Aristoteli ὄργανον πρὸ ὀργάνων, *instrumentum instrumentorum*, lib. I. de *V. P. c.* 4. & I. 4. de *part. an. c.* 10. Jung. Hofm. *d. l. n.* 25. & 113. Circa materiam medicam triplicem occurrunt quamplurima *instrumenta*. Circa Diæticam sunt omnia illa, quæ ad rem *coquinariam* pertinent, in vulgus nota. *Instrumentorum Pharmaceuticorum* Catalogum exhibet Schroder. *Med. Pharmac. Chym. l. I. c.* 19. *Chymica* tradit Rolsink. *Chym. l. 2. c.* 15. *segg.* Beker. in *Oedip. Chym. Tit. 7. §. 2.* Libav. *Tom. II. Oper. p.* 131. *Chirurgica* recentet Hildan. in *Cista militari* & sparsim in *observationibus*; nec non plurima apud Hippocr. Galen. Aquapendentem, Paræum, Scultetum &c. occurrunt, quorum nomina propria hoc quoque in Lexico sub literis suis initialibus exponuntur. *Ignis* quoque vocatur κηρὶ ἐξοχῆν *Instrumentum Chemicarum* proprium. Dorneus *Art. Chemicæ l. 2. c.* 6. In negotio lapidis Philotophic. Jodoc. Greverius Presbyter proponit *sedecim instrumenta* tr. Secretum Greverii dicto, quod est in *Vol. III. Theatr. Chymici*.

INSUAVIS, ἀήδης, idem, quod *Injucundus*, de quo p. 2. Vide Gal. I. 4. de *Med. fac. c.* 16.

INSUETUS, ἀσυνήθης, idem, quod *Inconsuetus*, *Vide Asynethes*.

INSUFFLATIO, ἐμφύσησις, ἐμφύσημα, dicitur, quando medicamentum per canalem ad partem aliquam impellitur flatu vel oris spiritu, v. g. in nares ad curam

curationem polypi, Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 3. & in os ad uvulæ morbos, l. 6. c. 3.

INSULTUS, εἰσβολή, dicitur primum paroxysmi tempus. Vocatur & ἐπισημασία, Galen. l. de morbi tempor. c. 6. Vide Erisbole. Epifemasia.

INSUPERABILIS, ἀνυπερβλητος. Vide Anyperbletos.

INSUPPURABILIS, ἀνεκπίητος, dicitur de tumore, vel abscessu, qui propter frigiditatem non vergit ad suppurationem. Legitur apud Hippocr. 5. aph. 20. Junge Dieter. n. 64.

INTEGRASTRUM, terminus Paracelsicus, quo innuere videtur, conjunctionem illam cruciatim, vel decussatim factam nervorum utriusque oculi optico-rum, ita quidem, ut ipsorum substantia totaliter confundatur ordinarie. Cui unioni etiam hodieque nonnulli hunc usum tribuunt, quod ideo fit à natura instituta, ne species visibiles gementur. Enimvero non rem acu tangunt, siquidem & species audibiles non geminantur, nec tamen nervi auditorii combinati occurrunt. Quid? quod Vesalius, Aquapendens & alii observarint, nervos quoque opticos toto ductu divisos mansisse. Paracels. fragm. de Anatom. Ocul. Bartholin. Anat. libell. 3. c. 2.

INTEGRITAS, Integer, ἀκεραιότης, ἀφθορία, ἀκέραιος, ἀκράϊος, accipitur in Medicina pro sanitate corporis perfecta, & actionum vigore illæso. Opponitur igitur læsioni. Occurrit passim in scriptis Medicis.

INTEGUMENTUM, ἐγκάλυμμα, σκέπασμα, προβολή, quid communiter significet, aliunde notum est. Ab Anatomicis vero integumenta vocantur corporis communia, cuticula, cutis, & juxta nonnullos etiam Panniculus carnosus, quem tamen in hominibus dari nonnulli negant: Quidam etiam inter cuticulam & cutem statuuntunicam reticularem & mucosam retiformis in oculo similem, de quibus omnibus legi poterit succincta & accurata descriptio D. D. Joh. Maurit. Hoffmanni in Idea Machinæ Human. Exercit. 1. sect. 2. ubi & velamenta vocantur. Ita Gothofr. Bidloo integumentum totum corpus investiens peculiariter delineatum exhibet in suis Tab. Anatomicis Tab. IV. membranæ musculorum communis nomine indigitatum.

INTELLECTUS, vocabulum hoc diversimode accipi solet; substantialiter; & ita idem est, quod mens, anima rationalis, Gr. νῦς. Vide Animus. Hic intellectus etiam fit in se purus spiritus & incorporea quædam substantia, utitur tamen subjecto aliquo, veluti sede sua & regia, videlicet spiritibus animalibus intra cerebri medullium constitis, à quorum maxime subtilium manipulo ipsa phantasia vel imaginatio existentiam suam obtinet, quemadmodum hoc prolixius & elegantissime exposuit Th. Willis P. I. de Anim. Bru. c. 7. quæ hypothesis tamdiu nobis arridet, donec alii meliora & certiora in medium protulerint. Vel accipitur de actu intelligendi, & vocatur quoque intelligentia,

Gr. νόσις, σύνεσις, quæ quidem principaliter ab anima rationali dependet, secundario tamen & instrumentaliter vicissitudinibus exposita est illa Functio per & propter spirituum animalium in quantitate, qualitate, motu, & loco contingentem varietatem; quemadmodum laudatus Autor d. l. in aliis illius tractatus locis hoc egregie exposuit & demonstravit. De intelligentia & animæ discrimine legi etiam poterit Theatr. Chym. Vol. V. p. 158. 159.

INTEMPERANTIA. Et hujus vocabuli significatio variat. Plerumque denotat excessum in victu. Gr. dicitur ἀκρασία, (vide Acrasia) ἀκλασία, πλησμονή, ἀπλησία. Hæc morborum promus condus, sicuti contra temperantia sanitatis penu dicitur. Propterea & illa mater, vel nutritrix; quemadmodum hæc contra verbera Medicorum habetur. Junge Dieter. Iatr. n. 696. Casp. Rejes C. El. q. 88. n. 123. Vel accipitur pro intemperie, Gr. δυσκρασία dicta, quæ & à Latinis intemperantia, intemperamentum, vocatur, quemadmodum ex Theatro Mundellæ & aliis Indicibus Galeni constare potest. Vide Dyscrasia. Et homines dicuntur Intemperati secundum geminam illam significationem. Vel ἀκλαπία ἀκρασίας, vel δυσκρασία.

INTEMPERIES, δυσκρασία. Vide Dyscrasia.

INTENTIO, homonymon etiam est vocabulum. Vel enim materialiter & corporaliter accipitur pro tensione, extensione. Gr. τάσις, ἔκτασις, Latine & intensio vocatur. Cujus sunt species, ἔκτασις, ἀνάπτισις, & κραιπνισις, vide Catastasis, Ectasis. Vel de animi comprehensione & conceptu, & ita idem significat, quod indicatio, ἕνδειξις, scopus. Vide Endeixis.

INTEPESCO, χλιαίνωμαι, idem, quod Tepefco, h. e. paululum calefco. Vide Chlianesia.

INTERANEUS, ἑντερε, idem, quod internus. Ita apud Scrib. legitur interanea vomica, num. 96. Rhod. in not. ad h. l. Stricte vero Interanea idem sunt, quod viscera abdominis, Ηίρα, τα ἑντερα, τα ὀπίθια. Vide Entera. Ηίρα. Linden. Ex. IX. §. 57. Rhod. in Lex. Scribon.

INTERBASTARE, pharmacop. interfuere, à Græco ἐπιπίσσειν. Janus Cornar. rei medicæ enumerat.

INTERCALARIS, ἐμβόλιμος, dicitur de mense; vel die, qui interfertur ab Astronomis, Gal. c. 1. in l. Epid. 1. 1. Posset tamen etiam de tempore aliquo, quod in morbis periodicis intercedere quandoque solet, accipi, si luberet. Et Substantivum intercalatio significat additionem dierum aut mensium pro totius anni solaris aut magni complemento. Augen. l. 1. de hom. partu c. 4.

INTERCAPEDO, τὸ μεταξὺ, idem, quod Interstitium, Intervallum. Dieter. n. 524.

INTERCEPTIO, ἀπόληψις. Vide Apolepsis. Accipitur & pro remedii genere, vel modo, quando nimirum humorum, & præcipue sanguinis motus intercipitur. Gr. ἀπόληψις. Unde & medicamenta intercipientia;

ia, *δαληπνῶς*, vocantur, quæ sunt e numero repellentium, saltem loco applicationis ab illis differentia. Siquidem non fit in ipsa parte affecta, sed in vicinis, ubi humor defluit. Vocantur alias *Defensiva*. Rolsiok. *O. & M. Med. Sp. l. 4. f. 1. c. 15.* Intercipientes membranæ, *διαφραγόντες*, vocantur septum transversum, mediastinum. Vide *Hypozocos*.

INTERCIDENS, *παρεμπύπτων*. Vide *Empirio*; idem, quod *Interveniens*. *Intercidens* pulsus dicitur, cum inter duos ictus, qui ordine proprio inferuntur, ictus medius intercurrit. Gal. *in def.* Quomodo hic à Dicroto differat, ego non video.

INTERCISIO, *διακμή*, idem, quod *Diffectio*. Vide *Diacope*.

INTERCLUSUS, est epitheton curæ cujusdam peculiaris, quæ requiritur in quibusdam symptomatibus morbi Gallici gravioribus, v. g. ubi sal corrosivum malignum peccat, & maculas nigras excitat, aut unguis digitorum in manibus pedibusque corrumpit, ut decidant &c. Parac. *l. 7. de orig. & cura morbi Gallic. c. 11.*

INTERCOSTALIS, *μεισπλεύει*, epitheton musculorum, qui costis veris interjacent, suntque duplices: Interni & Externi. De quorum structura, fibris, & usu vid. Gal. *l. 8. Anat. adm. c. 3. & 6. l. 7. de Uf. part. c. 20.* Barthol. *l. 2. Anat. c. 2. p. 334.* & vasorum, arteriæ & venæ, de quibus etiam in Anatomicis.

INTERCURRENTS, *παρεμπύπτων*, idem, quod *Intercidens*. Epitheton pulsus, Galen. *l. 1. de diff. puls. c. 12.* Est etiam apud recentiores epitheton febrium quarundam continuarum, quæ contradistinguuntur *stationariis*, quando non à particulari anni constitutione dependent, sed indifferenter cum stationariis aut secum invicem commiscuntur, jam parcius, jam inclementius sævientes & depopulantes, uti descripsit eas Th. Sydenham. *Observ. Med. de Morb. acut. sect. 6. cap. 1. p. m. 409.* De Stationariis vide infra suo loco.

INTERCUS, scilicet. *Aqua*. Vide *Hydrops*.

INTERDENTIUM, vocatur intervallum inter dentes ejusdem ordinis. Linden. *Ex. XI. §. 72.*

INTERDIGITIUM, dicuntur Plinio calli, vel verrucæ inter digitos, præsertim pedum, obortæ. C. Plin. *Secund. Medicinæ l. 2. c. 56.*

INTERFOEMINEUM, *περίαιον, περίαιον*, vocatur Hippocrati media illa pars, quæ interjacet inter pudendum & anum, quod duobus feminibus sit interposita. Hippocr. *4. aph. 80. 7. aph. 39. 2. de fract. 1. 43. & 4. de artic. 1. 45.* (Junge Galen. *in comm. ad hæc loca*) *l. 1. de morb. mul. Cl. 34.* Adde Foes. *p. 497.* Dieter. *n. 675.*

INTERITUS, *φθῶς*, quid significet, notum. In animalibus & hominibus æquipollet *morti*. Alias omne genitum corpus secum habet & generationis & interitus sui causas. Gal. *l. 1. de san. tu. c. 5.* præcipuam interitus causam vocat *fluorem*, i. e. deperditionem portionum quarundam, quæ opus habent restauratione, Jul. Alex. *l. 2. Salubr. c. 10.*

Castelli Lexic. Med.

INTERLUNIUS, epitheton est epilepsiæ, quam interlunium morbum vocari scribit Hartmann. *Disp. Chymico-Medica XVI. de Epileps. §. 2.* quia interlunio nati hoc morbo potissimum corripi creduntur.

INTERMISSIO, Gr. *διάλειψις*. Vide *Dialeipo*.

INTERMITTENS, *δαλείπων*, vide *Dialeipo*. Pulsus *intermittens* qui dicitur, vide Gal. *l. 1. de diff. puls. c. 12.* scilicet, quando manifesta quædam mora in rhythmo observatur p. n. ob flammæ vitalis defectum. Non est tamen semper lethale signum, teste experientia in senibus & aliis.

INTERNODIUM, *συντύλις, φάλαγξ*, dicitur de ossibus digitorum mutuo sibi colligatis & articulatis, & ordine sibi succedentibus, Gal. *l. 1. Anat. adm. c. 5. l. de off. c. 19.* ab acie Gr. *φάλαγξ*, aut turba equitum, quæ *συντύλη* appellatur. Alias Græci iis ossibus peculiariter nomina tribuerunt. Prima metacarpo proxima dicitur *στρογγύλοι*, media *κρόνδοι*, & postrema *μεισπλεύει*. Castell. Alias & *φάλαγξ* vocatur articulus, quo magnus digitus ossi Carpi propinquo dearticulatur. Gal. *l. 2. de V. P. c. 9.* Sunt etiam, qui *Phalangis* nomine Metacarpi ossa comprehendunt, ordine etiam eodem, velut in acie, constituta, quo ossa digitorum. Idem.

INTEROSSEI, dicuntur musculi digitos in manibus & pedibus abducentes. Barthol. *l. 4. Anat. c. 9. p. 575. & c. 14. p. 583.*

INTERPASSARE, Medicis est sacculum medicum trajectis ordine filis ita firmare, ut contenta æqualiter ubique distribuuntur, neque conglomerentur, Ioh. Micræl. *Lex. Philos. col. 640.*

INTERPELLATUS morbus Paracelso dicitur vagus, varius, qui nunc hoc, nunc alio modo paroxysmat, (i. e. exacerbatur) & non habet certum paroxysmum, *l. 2. de Tart. w. 1. c. 2. & in Expos.*

INTERPOLATUS, usurpatur à Paracelso pro *intercalari*, sive intervenienti, & dicitur de diebus extra paroxysmum febrilem, sive *ἀπυρεξίαις*, Schol. *ad l. 2. de Tartaro w. 2. c. 1.*

INTERSCAPULIUM, Bartholin. vocari statuit ipsam spinam scapulæ, sive processum illum in gibba parte illius occurrentem, quæ *ῥάφισ*, & Ruffo *ὑπερὸν ἀμφοτερόν*, eminentia scapulæ, Hippocrati in *Mochlico τὸ ἀνώμαλον τῆς ἀμφοτερότης*, i. e. irregulare scapulæ vocatur, *libell. 4. Anat. c. 19.* Verum Lind. saltem *foffula longæ* utrinque illius spinæ nomen hoc tribuit *Medic. Physiol. l. 2. c. 14. §. 51.*

INTERSECTIO, *διακμή*, idem, quod *Intercisio*. Vide *Diacope*.

INTERSEPTUM, *κίον*. Vide *Columna*.

INTERSTINCTUS, est epitheton variolarum, quæ alias etiam *Discretæ* & *Distinctæ* vocantur apud Thom. Sydenham. *Observ. de morb. acut. sect. III. c. 2.* ad differentiationem confluentium.

INTERSTITIUM, *διάστημα*, generaliter idem quod *Intervallum*. Vide *Diaffasis*. In specie vero notat

spatium duodecim horarum, in quo febris terminatur; Gal. l. 2. de cris. c. 9. *Interstitium ciliare* vocatur quoque circumferentia uveæ tunicæ oculi, ubi duplicata membrana ejus se reflexit ad humorem crystallinum, diciturque communiter *ligamentum ciliare*. Plempius vocat *nexum stamineum*, & sunt tenuia quædam filamenta ex uvea producta, referentia lineas nigras palpebrarum pilis similes, crystallinum humorem cingentes, qui horum ope nectitur vicinis partibus, & cum uvea mobili quoque movetur. Barthol. l. 3. *Anat. cap. 8. C. Hofm. comm. ad Gal. de V. P. n. 711.*

INTERTRIGO, *παρσίσιμμα*, significat cutaneum vitium, ex solutione continui cuticulæ primo per attritionem violentam facta, consequenter & à causa interna, talis scil. particulis ferosis tenuioribus sive ichorescentibus oborta. Convenire videtur vel cum *Sudaminibus*, vel cum *Impetigine*. Scribon. n. 222.

INTERVALLUM, *διάλειμμα*, vide *Dialemma*. Quamvis non solum de febrilis paroxyismi remissione & cessatione, verum etiam de aliorum morborum periodicorum exacerbationibus cessationibus usurpari possit & solear. Vide Scribon. n. 99. 100. *Intervallum* quoque vocatur morula illa, quæ in pulsu contingit, si qua est, post subsidentiam arteriarum, antequam ab impulsu cordis denuo distendantur, Galen. *de puls. ad Tyron. c. 4.*

INTESTINA terræ trita, terreni vermes, Dioscor. l. 2. cap. 22.

INTESTINUM, *ἔντερον*. Vide *Enteron*.

INTORTUS, *ἰπιστραμίν*, vel idem significat, quod *contortus*, *συνιστραμίν*: vel præpositio *In* auget significationem, ut notet violentam infertionem, vel intrusionem, v. g. *Intortum lineum*. Scrib. n. 43. *Intortia* papyrus, Cels. l. 5. c. 28.

INTOXICATIO, est idem, quod *Infectio*, quamvis Paracels. restrinxerit *intoxicationem* ad externam venenationem apostematum, vulnere, uti videre licet l. 1. de *Peste c. 1. & 2.*

INTRICATUS, *ἰμπλεκόμεν* vel *ἑπιπλεκόμεν*, quid extra forum Medicum significet, ex aliis Lexicis constare potest ac debet. In Anatomicis est epitheton musculi in aure externa siti, qui & *Bicaudalis* vel *Tricaudalis* vocatur ob varietatem. Vide *Bicaudalis*.

INTRITUM, *ἰνπίριον*, *ἰνπίριμμα*, *ἰνπίρισμα*, significat cibum, qui interitur & infricatur, sive cibis in mortario subactus, recentioribus Medicis *confusum* dictus. Rhod. in *Lex. Scrib. Intritum* specialiter quoque vocatur panis in cerevisia, quod & fabricitantibus concedi potest ex mente Rosincii. Verum cum vino & saccharo ad reflectiva merito refertur. *Ord. ac M. M. Sp. l. 14. f. 1. c. 25.* ubi *βλήμα* Græce appellat, quod tamen teste Athenæo panem *intritum*, sed calidum significat. H. or. Steph. in *Thesauro*. Alias *ἰνπίριμμα* ex Polluce significat quoque *sucum*, qui vultui infricatur.

INTROCESSIO, idem, quod *Impressio*, de quo vocabulo p. a. Illo nomine usus est Scultet. *Arm. Chirurg. Part. II. Obs. 9. & 20.*

INTROSUSCEPTIO, vel **INTUSSUSCEPTIO**, vocatur ingressus p. n. portionis intestini in proximam, sive reduplicatio intestini instar digiti in chirotheca intus retracti & reduplicati, quæ causa ilei lethalis habetur à Boneto *Sepulchreii vel Anat. Pract. l. 3. sect. 14. Obs. 20. p. 910. 911.* Vocatur & *Subingressus*.

INTUMESCENTIA, *ἰσθ*, *ἰσθίμα*, idem, quod *Tumor*. Vide *Tumor*, *Oncos*.

INVADO, *ἐπιπλάω*, vide *Empirio*. Usurpatur de actu ipso secundo læsionis à morbis provenienti, qui & *invasio* vocatur *morbi*. Alias *invasio* etiam dicitur *incubus*, Gr. *ἐκβολή*. Dolæus *Encyclopæd. l. 1. c. 13. §. 1. pag. 197. a.*

INVALESCO, *ἐπιχάω*, *ἐχάω*, intensivam obtinet significationem, & notat *robur*, *vires acquiri*, *recupero*. Hippocr. 2. *aph. 8.* Junge Dieter. n. 415. Sed substantivum *invalescentia* accipitur privative, idemque est, quod *invaleudo*, Gr. *ἀρρώστια*, *ἀρρώστια*, *infirmus*. Vide *Arrhastia*. Ita & *Adjectivum Invalidus* idem, quod *debilis*, *infirmus*, *impotens*, Gr. *ἀδυνής*, *ἀρρώστ*, *ἀδυνατ*. Et ita privativam obtinet significationem.

INVENTIO, *ἕρησις*, dicitur consecutio rerum Medicarum, sive in mente solum, sive etiam realis. Non enim solum remedia *inveniuntur*, sed & causæ sanitatis & morborum debent per ratiocinationem legitimam *inveniri* prius rite investigatæ. Est autem *Inventio* duplex: *Dogmatica* una, quæ etiam sano sensu *Methodica* appellari potest, quia *methodo* & *via* quadam ordinata procedit. Dicitur & *Logica*, vel *rationalis*: Altera *fortuita*, casualis, quæ & *empirica* nominatur, qua res temere & incidenter reperuntur. Gal. l. 1. *Meth. med. cap. 4. & l. 3. c. 1.* *Inventio* hæc fortuita in Anatomicis haud solet esse infrequens, dum multa ab aliud agentibus inventa sunt, fatente etiam C. Hofmann. in *Gal. de V. P. n. 413.* *Inventoribus* olim divini honores fuerunt decreti, teste Lang. l. 2. ep. 3.

INVERECUNDUS, *ἀναισχοντ*, quid proprie significet, e Lexicis aliis constare debet. *Inverecundum* os vocatur ab Anatomicis os frontis, Barthol. *libell. 4. Anat. c. 6. p. 706.* Dicitur alias *Os puppis*.

INVERSIO, *ἑπιστροφή*, vide *Epistrophe*. *Palpebrarum inversiones* propriis nominibus vocantur *ἐκστροφή*, & *λαγροφθάλμιον*. Vide *Ectropion*, *Lagophthalmion*. Jung. Scribon. n. 36. 37. Rhod. in *Lex. Scrib.*

INVERTENS dicitur hodie virtus vel facultas medicamentorum, quando peccans materia ejusque qualitas per portiones medicamentosas in contrarium permutatur; tenuitas incrassatur, crassa attenuatur, acris mitigatur, acida obtunditur aut dulcescit, quemadmodum passim in Practicis scriptoribus recentioribus observare licet.

INVESTIGATIO, *ζήτησις*, idem, quod *Inquisitio*; vide

vide superius. Est medium ordinarium inventionis; quam præcedere solet.

INVETERATUS, παλαιός, ῥηόνι, dicitur de morbis, qui altas jam radices egerunt; & distinguuntur à morbis recentibus. Non plane vero *Inveterati* morbi iidem sunt cum *chronicis*, aut longis. Omnis quidem *inveteratus* est etiam longus, sive *μικροῦ ῥηόνι*, sed non vice versa, cum longi ab initio etiam fuerint recentes. *Inveteratum*, παλαιόν, etiam usurpatum de remedii. Gal. l. 5. de S. Fac. c. 9. ad fin. Verbum *inveterascere* legitur apud Scrib. n. 250. Junge Rhod. in Lex.

INVICTUM, ἀνίκητον, nomen Emplastri. Vide *Aniceton*.

INVIDIA, φθόνος, est affectus animi, & species *tristitiæ*, cum quis ex alienis bonis tristitia afficitur. Est vero pessima species *tristitiæ*, Galen. l. de cogn. & cur. an. morb. c. 7. Est causa morborum, præfertim languoris, & atrophix. Jung. Charlton. Ex. VIII. §. 30. Rolfink. O. ac M. Med. Sp. l. 2. sect. 3. c. 107. Vocatur etiam *Livor*. Jul. Alex. l. 22. Sal. c. 3. Fascinationem quoque ab *Invidorum* effluviis deduxit Lang. l. 2. ep. 36.

IN VIRTUTE, i. e. in diluto, Capril. de febr. putrid. l. 2.

INVISCATIO oculi, idem, quod *λήμη, γλήμη, glamia*, est quædam viscositas palpebram vel cum pupilla jungens, sive in ejus albedine, sive nigredine, vel utroque palpebras simul jungens, qualis fit propter vulnera in oculis. Galen. l. de ocul. c. 9. Est autem liber spurius.

INVISIBILIS, ἀόρατος, quid significet, notum est. Hominis *invisibilia* sunt commentum Paracelsicum & Crollianum, de quibus vide Libav. T. IV. Oper. p. 19.

INUNCTIO, χρίσις, ἄλειψις, ἄλειμμα, μυελισμός, idem, quod *Illitio*, vel *Illitio*. Vide *Illitio*. Sumitur vel pro ipsa actione, vel etiam pro materia, quæ illinitur. Ægin. l. 7. c. 20. Dicitur *unguentium*, Adeps &c. De cura morbi Gallici per *inunctionem* cum Hydrargyro vel Mercurio vide Hildan. Cent. 5. Obs. 92. seqq. Rolf O. & M. M. Sp. l. 6. f. 3. c. 2. seqq.

INVOCALIS, ἀφωνός. Vide *Aphonia*.

INVOLUCRUM, εἶλυμα, dicitur de membranis partem aliquam involventibus. Ita Periostrion est *involucrum* ossium. Gal. in def. Pericardion vocatur *Involucrum* cordis.

INVOLUNTARIUS, ἀκωνί, vel ἀκωνί, idem, quod *invitus*. Dicitur de eo, quod nobis inscius & præter voluntatem nostram accidit, v. g. mictio vel urina *involuntaria*; idem quod *incontinentia urinæ*.

INVOLUTUS, εἰλύμενος, vide *Eilumenos*. Est & idem, quod *Ileon*, epitheton intestini tertii tenuis, vide *Eileon*. Instrumenta quoque aliquando *involuti* solent v. g. Auriscalpium lana *involutum* legitur apud Scribon. n. 230. & Manus linteo *involutæ* p. 180.

INVOLVULUS, ἴψ, vermiculi nomen pampino sese involventis. Vide *Ips*.

INUSTIO, ἔγκυσσις, σύγκυσσις. Vide *Encaustis*. Accipitur vel Pathologicè de intemperie nimis calida partis alicujus, vel inflammatione, vel Chirurgicè de operatione, quæ cauterium actuale vocatur. Vide *Cauterium*.

INUSTORIA, Græcis Cauteria, Didac. Merin. de morb. internis, l. 3. c. 5.

INUTILIS, ἀχρηστος, ἀσύμφορος. Vide *Dyschrestus*. Linden. *Inutile* descripsit, quod alienum est ab utilitate communi, & quod noxam nocere & damnum dare atque perniciem potest. Linden. Ex. XIII. §. 284.

IOBOLOS, ἰοβόλος, est epitheton belluarum virulentarum, quæ venenum ejaculantur. Legitur apud Nonum de M. P. C. cap. 260.

IODES, ἰόδης, id est, *æraginosus*, ab ἰός, *ærago*. Epitheton excrementitiæ bilis p. n. Vide *Bilis*. Unde vomitus *æraginosi* oriuntur, ἴμετοι ἰόδης, quorum aliquoties meminit Hipp. 1. Prorrh. f. 1. t. 10. Coac. t. 169. l. 1. Epid. f. 2. t. 54. & alibi in Epid. Jung. Foëf. p. 294. Causam vero talis vomitus petere Sylvii l. 1. Pr. Med. c. 30. §. 112. Significat & *cæruleum* colorem, *violaceum*, in qua significatione usus Dioscorides l. 5. c. 171. ab ἴον, *viola*. Potest etiam significare *æraginosum*, venenosum, ab ἰός, quod *æraginem*, *sagittam* & venenum denotat. Vide *Ios*.

IONTA, πρὸ ἰόντων, dicuntur Hipp. prodeuntes dejectiones & excretiones, quæ videlicet per universum morbum aut saltem longo illius intervallo exeunt. Hipp. 4. aph. 2. & 21. Gal. in comm. à verbo ἴναγ, *ire*, exire. Dieter. n. 417.

IONTHOS, ἰόνθος, Latine *Varus* dicitur, tumor exiguus & inflammatorius plerumque in faciei cute, ex portionibus sanguinis accenti crassioribus collectis & stagnantibus, obortus, Gal. l. 5. de C. M. S. L. cap. 3. Non est pruriginosus, neque ad scaldendum invitatur, Æginet. l. 3. c. 25. duplices constituit *varos*: alios nondum induratos; alios vero in callum degenerantes. Aëtius scribit, *varum* etiam ἀκωνί vocari, quamvis hoc vocab. non occurrat in Lex. Gorr. tamen putat, *varos* ἀκωνί dici, quod non pruriunt. Foëf. p. 17. Conveniunt *vari* cum *furunculis*. Vide *Dothien*. Cl. Lentilius discrimen facit inter *Ionthos* & *Varos*, scribens, quod illi pruriunt, hi vero non; deinde & *Ionthas* in genere *taeminino* vocavit, qua autoritate an propria an aliena urumque nitatur, non est mearum partium ventilare. Interea legatur laud. Autoris *Miscell. Medico-Præctis. Part. II. p. 559*.

IOS, ἰός. Vide *Ærago*. Rul. dicit *Ios*, id est, *Venenum*.

IOSACCHAR, ἰοσακχαρ, id est, *saccharum violaceum* apud Actuarium. Gorreus.

IOTACISMUS vocatur à Lentilio vitium linguæ, quando vocabula vel certas literas enunciare nequeunt. Pertinet ad *Balbos* vel *Blafos*. Legitur cum *Lambdaismi* descriptione in d. l. P. II. p. 647. seqq.

IPNOS, ἵπνος, idem quod κερῖν, Furnus; φῆρ-
νος. Hippocr. l. 2. de morb. XLIV. 17. ubi ἵπνος legitur.
Hinc panes ἵπνιται, furnacei, sive in furno cocti dicun-
tur, l. 2. de dieta XI. 3. Vide Foëf. p. 285.

IPOTERION, ἰποτήριον, nomen medicamenti,
quasi Latine *Expressorium* dicti, ab Heraclide inventi
apud Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 7. ubi perperam ἰππο-
τήριον legitur, notante C. Hofmann. in ἀνεκδότοις notis
ad h. l.

IPS, ἴψ, idem, quod *Involulus*, de quo p. a.
Vermiculus videlicet sese vel foliis & pampinis vitis
involvens, vel vestibus. Unde *Ips vitiarius*, & *Ips*
vestiarius appellatur. Aldrov. proleg. de Insectis p. 5.
C. 6. & l. 4. c. 5. edit. Bonon. Linden. Ex. V. §. 110.
seqq.

IRA, Iracundia, ὄργη, ὄργιλότης, θυμός, ὄξυθυμία,
inter affectus animi facile notissimus, frequentissimus,
vehementissimus habetur, cuius impetum nihil ab in-
fania & furore differre, scripsit Galen. l. de cognosc. &
curand. anim. morb. c. 4. C. 5. unde & vulgo *Furor bre-
vis* dicitur. Hujus vero affectus formalis ratio adeo
intricata est, ut difficile, imo pene impossibile sit, ge-
neraliter & simul accurate describere. Maxima vero
spirituum & sanguinis perturbatio concurrit, quod
patet ex characteribus & signis iratorum, dum mox
pallent, mox rubore suffunduntur, frons corrugatur,
labrum diducitur, dentes strident &c. Operam tamen
in exponendo hoc affectu egregiam impenderunt
Charlton. Ex. IIX. Path. §. 27. Willis de An. Brus. P. I.
c. 9. Jungatur Rolink. O. ac M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 103.
Fabr. Hild. cent. Epist. 1. Sunt vero potissimum duæ
species Iræ, quarum una celeris est, & ὄξυθυμία Hip-
pocrati dicitur, Latin. *Excandescencia*, & homines ὄξυ-
θυμοί, Hippocr. l. de int. affect. 1. 68. l. 6. Epid. f. 4. v. 4.
f. 5. v. 8. l. 1. de diet. XXXVII. 5. altera gravior longo-
que tempore pressa, Gr. θυμός, ὄργιλότης, Lat. *Iracun-
dia*, & qui illam habent, θυμώδεις Hippocr. vocantur,
& ὄργιλοι. Vide Foëf. Oec. p. 457. Est vero *Irā* non so-
lum causa morborum procatartica, ita ut mors quo-
que insecta sit illius vehementia, contra auctoritatem
Gal. qui negavit, quendam ex ira mortuum esse, l. 2.
de sympt. caus. cap. 5. uti patet ex Casp. Rejes C. El.
q. 50. C. 79. Verum etiam aliquando causa sanitatis, &
remedium esse potest, si levior, moderatiorque fuerit.
Hinc Hippocr. suavit l. 2. Epid. f. 2. n. 26. Jung. C. Hof-
mann. l. 5. c. 39. §. 6.

IRIS, ἴρις, vocabulum est πολύσημον. In Phycis
notat illum multicolore arcum caelestem, sive Meteor-
on illud aëreum, de cujus generatione nondum plane
conveniunt recentiores etiam Philosophi, quamvis in
hoc omnes consentiant, quod ejus colores pingantur
per radios solis in guttulas aqueas illapsos & tum re-
flectendo, tum refringendo varie ad visum transmissos.
Hanc ante diluvium fuisse negavit Helmont. tr. Me-
teoron Anomalum n. 2. Verum an satis valido argu-

mento hoc fecerit, dubito. In medicina *Iris* significa-
tionem habet 1. Botanicam, quæ etiam non est hujus
loci. 2. Anatomicam, & notat circulum & coronam in
oculo mediam, ubi inter se committuntur tunicæ uni-
versæ, Gal. l. 14. meth. med. c. 19. l. 10. de V. P. c. 2. C. 3.
C. Hofmann. in comm. ad Gal. n. 727. Barthol. l. 3. An.
c. 8. Inditum ei fuit nomen ab arcus cœlestis similitu-
dine. Hujus partes, quæ pupillæ proximæ sunt, nigræ,
πυρρή, dicuntur; circulus vero, qui candido proximus,
ἄλως, Gorr. & Castell. Linden. Med. Phys. f. 2. c. 10.
§. 20. 3. Pharmaceuticam, & est *Iris* nomen pastilli,
croco, myrrha & alumine constantis, ut refert Aëtius
ex Herodot. lib. 5. c. 129. notante Gorræo. Est etiam
gemmæ nomen, crystallique species, & secundum
nonnullos *radix crystalli*, plerumque sexangula, quæ
exposita solis radiis, per rimam, aut aliter subeuntibus,
angulorum repercussu, arcus cœlestis speciem in pro-
ximis parietibus imprimit. Sed & in ipsa se arcus il-
lius imaginem habere videtur in uno, aut altero sui
angulo, si luci obversa conspiciatur. Plin. l. 37. c. 9. Rul.
in Lex. & Jahnf. Chiococcus in Mus. Calceol. f. 3. p. 200.
Si vis, huc referre poteris lapidem *dæmonis* Alberti,
qui bicolor, etiam, ut *Iris*, & confert febricitantibus,
& pellit venenata, Rul. Tandem 4. Spagyricam habet
significationem, & vocatur *Iris mystica*, in magiste-
rio Lapidis Philosophici, quæ describitur apud Libav.
Apoc. Hermet. P. Poster. T. II. Oper. p. 407.

IROS, ἰρός. Aliquos appellare hoc nomine tumo-
ris quasi scirrhosi in splene speciem; alios vero ma-
lam totius corporis affectionem, notat Erotianus, &
quoad posterius convenire videtur Ingrassias de tu-
moribus contra naturam p. 14. quando Irionem cum
erysipelate eundem facit. Sed falli omnes docet
Erotianus, & ἰρός febris speciem esse Hippocrati
monet.

IRREGULARIS, ἀνώμαλος. Vide *Anomalia*. Re-
gularis.

IRREPTIO, εἰσβολή. Vide *Eisbole*.

IRRIGATIO, ἰμβροτή. Vide *Embregma*. *Irrigare*
exuvias significat apud Seren. inficere & madefacere
urina vestes, lectos, & indumenta, ipsamque cor-
poris cutem, Keuchen. in not. p. 214. De irrigationis
necessitate in præparatione lapidis Phil. vide Th. Chym.
Vol. IV. p. 759.

IRRITATIO, Irritamentum, ἰρετισμός. Vide *Ere-
thismus*. Irritatio humorum quoque vocatur ἰρετισμός,
estque dispositio ad excretionem, Galen. c. 2. in 6.
Epid. 1. 9.

IRRORATIO, Gr. dici posset ὀροσμός, vel ἰρι-
δοσμός, est species Irrigationis, & superficialia ali-
cujus rei, Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 5.

IS, ἴς, ἰνός, fibram significat. Vide *Fibra*.

ISADA, Hispanis & Lusitanis vocatur *Lapis Nephri-
ticus*. Ephem. N. Cur. An. III. Obs. 30. de quo vide infra
Nephriticus.

ISAGOGĒ, εἰσαγωγή, Latine *Introductio*, significat brevissimam tractationem alicujus rei, sive scriptum, quo prima artis alicujus rudimenta & elementa traduntur. Dicuntur & Latine *Præcognita*. Vel est *Natura* rei, quæ definitione & divisione absolvitur, ut illius cognitione Lector ad aditum subeundum in seq. tractatione præparetur. Ita inter scripta Galeni referatur libellus *Isagoge*, vel *Medicus*, vocatus. Et qui talia præcognita addiscere cupiunt, vocantur εἰσαγόμενοι, i. e. *Tyrones*, lib. de *puls. ad tyrones*. Vide Fr. Hofm. in *Clav. ad Schr.* l. I. c. I.

ISALE, ἰσάλη. Vide *Ixale*.

ISATODES, ἰσατόδης, id est, *Glaucus*, ab *Isatis*, *Glastrum*, herba tinctoribus usitatissima. Epitheton bilis excrementitiæ colore cæcio glastrum æmulantis, & occurrit apud Hipp. l. 4. *Epid.* XXV. 17. Galen. l. de *atra bile* c. 2. Est vero bilis species pessima, ob aciditatem acerrimam mordacissima, extremamque inter omnia bilis genera malignitatem obtinens, Foëf. p. 287. Nobis potius videtur, atræ bilis & succi pancreatici, quam liquoris bilioli corruptio habenda esse.

ISCA, ἴσκα, vocatur corpus fungosum, quercubus & corylis adhærens, quo usi sunt veteres, tanquam caustico actuali, loco ferri imponentes ventri & regionis stomachi. Verum barbaris solum receptum fuit hoc remedium, P. Ægin. l. 6. c. 49. An coincidit cum nonnullorum recentiorum invento cauterio actuali per fungum *Moxa* dictum instituto, de quo infra *lit. M.* quædam notanda?

ISCHÆMON, ἰσχαιμον, dicitur medicamentum sanguinem sistens, paulo diversum ἀπὸ τῆς ἰσχυρίας: Hoc enim non modo sanguinem supprimit, sed & inflammationem arcet. Illud vero rationem habet tantum sistendi sanguinem, & quidem per caustica, & crustam inducentia simplicia ingredientia, uti patet ex eorumdem formulis, ap. Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 14. Gorr. Cast.

ISCHALBOS, ἰσχάλιστος, idem, quod ἰσχνός, λεπτός, tenuis. Galen. in *expos. voc.* Hipp. Foëf. p. 288.

ISCHIAS, *Ischiadicus*, ἰσχιάς, ἰσχιαδικός, dupliciter accipitur: Physiologicæ & Pathologicæ. Illo modo epitheton est *venæ cruralis* geminæ, quarum una *Ischias major*, altera *minor* vocatur, Bartholin. *libell.* 1. *Anat.* c. 9. Hoc vero respectu notat morbum *Coxæ*, sive dolorem *Coxendicis*, estque species *arthritidis*, articulum coxæ occupantis, adeo ut dolor ad poplitem & suram consequatur. Meminit Hipp. 3. *aph.* 22. l. 2. *Prorrh.* XLV. 1. *seqq.* l. de *affect.* XXX. 1. *seqq.* l. de *Ins. affect.* LIV. 1. *seqq.* &c. Ægri tales vocantur *Ischiadici*, Gal. l. 10. de C. M. S. L. c. 2. Vide *Arthritis*, *Coxa*. Jung. Foëf. d. l. Diet. n. 409. Morbus hic vocatur & *passio Ischiadica*, Helmont. *tr. Jus Dominicus*, n. 20. & corrupte ab aliis *Sciatica*. *Tabes coxaria* vocatur ἰσχιαδικὸς φθίσις, cum ex abcessu, aut rheumate in coxendicem, crus & coxa emaciatur & contabescit. Hippocr. *Coac.* 1. 144. l. de *Glandul.* X. 8. 9.

ISCHION, ἰσχίον. Vide *Coxa*.

ISCHNÆNO, ἰσχναινα, significat *attenuo*, *minuo*, & usurpatur ab Hipp. 5. *aph.* 25. & 55. Dieter. n. 411.

ISCHNOPHONIA, *Ischnophonos*, ἰσχνόφωνία, ἰσχνόφωνος, primario significat *tenuitatem*, vel *exilitatem vocis*, in qua significatione videtur sumi ab Hippocr. 1. *Epid.* f. 2. 1. 78. notante Galen. in *comm. ad h. l.* Usitator tamen significatio videtur esse, quando sumitur pro *linguæ hæsitantia*, & de illis, qui inter loquendum titubant, Hippocr. l. 2. *Epid.* f. V. 4. 5. 6. l. 2. *Prorrh.* XVI. 21. explicante ita Foëf. p. 298. quamvis in edit. Lind. per *gracilem vocem* expositum legatur.

ISCHNOS, ἰσχνός, tenuis, idem, quod λεπτός, *attenuatus*. Accipitur plerumque de excessiva, & p. naturali tenuitate passim ab Hippocrate, notante Foëf. p. 289. Dieter. n. 412. Unde & ἰσχνότης *maciem*, sive *macilentiam corporis* significat, Linden. *Ex.* XIII. §. 197. XIV. §. 22. 24. Vide *Gracilis*.

ISCHOMENOS, ἰσχομένος. Vide *Contentus*.

ISCHON, ἴσχον. Vide *Continens*.

ISCHURIA, ἰσχυρία, *urina* vocatur *suppressio* & *retentio*, p. n. *lymptoma* abolitæ, vel imminutæ actionis, idemque grave admodum & periculosum, præsertim in nephritide, notante For. l. 24. *Obs.* 26. Plerumque sequi solet calculum vesicæ, sed quod tantum fit symptoma calculi, uti videtur statuere Lind. *Ex.* XII. §. 102. III. 113. hoc nimis stricte dictum arbitror, cum & grumus sanguinis idem facere possit, uti & nos olim in cive quodam hujus loci per longum temporis spacium mictione cruenta laborante, & tandem *ischuria* lethali ex grumositate sanguinis correpto notavimus. Nec videmus, quid obitet, quo minus *Ischuria* dicenda sit illud quoque symptoma, cum *urina* in vesicam omnino non venit, ob renum etiam morbos eorum actionem secretoriam lædentes, quamvis improbare voluerit Gal. l. 3. de *symp. caus.* c. 2. Est enim generale vocabulum ἰσχυρία, quod notat *retentionem urinae* à diversis morbis vel renum, vel vesicæ dependentem. Consentit nobiscum D. Segerus in *Ephem. Nat. Cur.* A. II. *Observ.* 23. & Illustr. Dn. D. Illmer à Wartenberg, Archiater Cæsareus, & Professor Viennensis, in *isdem Ephem.* A. III. *Obs.* 39. An & desidia vesicæ arguenda erit; quam causam *Ischuriae* raræ ex observatione M. Georgii Hannæi Profess. Orthiniiani legere licet in *Act. Hajn.* Vol. III. *Obs.* 8.

ISCHYRO, ἰσχύρω, hoc est, *robustus fio*, vires recuero. Hipp. 2. *aphor.* 8. Dieter. n. 415.

ISCHYRESIS, ἰσχυρησις, significat *assertionem*, *affirmationem*. Hipp. in *Præcept.* II. 16. III. 7. à verbo ἰσχυραίνω, *affirmo*, *confirmo*, 1. de *artic.* 1. 5. Foëf. pag. 291.

ISCHYROS, ἰσχυρός, id est, *robustus*, *validus*. Dicitur de hominibus & morbis, & opponitur τῷ ἀσθενείᾳ,

est, debili, infirmo. Occurrit passim apud Hipp. præsertim in aphorismis, quos allegavit Dieter. n. 413. Foët. d. l. Descendit ab *ixys*, quod *vigorem*, *robur*, *vires* significat.

ISCHYTERIOS, *ισχυτερος*, idem, quod *ixyēds*, fortis, validus. Hipp. l. de loc. in hom. XXXII. 4.

ISENNYUSA, *ισεννύσα*, dicitur de ætate æqualibus, apud Hippocr. l. 2. de morb. mul. IV. 10. ubi *ισενύσασσι* legitur. Foët. p. 287.

ISICOS, *ισικός*, *Isicium*, est edulii genus, ex carne diligenter intrita, & minutissime incisa, quod nunc per se, nunc reticulo, aut omento circumdatum, aliis etiam junctis rebus & aromatibus aliquando in tartagine cum adipe, aut oleo, butyrove frigeatur, uti ex Apicio l. 2. c. 1. docet Gorræus. *Isicium* vocatur quasi *Isficium* ab infectione. Meminit τῆ ἰσικῆ Al. Trallianus l. 7. c. 1. & l. 11. c. 1. Videatur & Mercurial. l. 1. de L. V. c. 2.

ISIR, idem, quod *Ixir*, vel *Elixir*. Th. Chym. Vol. IV. p. 502.

ISIS, *ἴσις*, nomen Emplastri ad cruenta vulnera efficacia, præsertim capitis, ad glutinandum, carnem inducendam, purgandum, & multos alios usus, cujus duæ formulæ occurrunt, *Hermonis*, quod & *Epigoni* vocatur, & *Glyconis* viride, de quibus videatur Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 18. l. 5. c. 2. & 3. Scribon. Larg. n. 26. & *Ægin*. l. 7. cap. 17. Et mirum, quod Castell. & Gorr. triplex constituerint, distinguentes inter *Hermonis* & *Epigoni* Emplastra, cum tamen Gal. expresse scripserit d. l. c. 2. Non opineris, aliud esse *Hermonis* sacri Scribæ, & *Epigoni*. Alias *Isis* nomen etiam fuit Deæ Gentilium, quam coluerunt, quod morborum medicamenta reperisset, eaque per somnium ægrotis suggestisset, Lang. l. 2. ep. 3.

ISOCHRONOS, *ισόχρονος*, paritatem vel æqualitatem temporis observans, idem, quod *ισόδρομος*, æqualiter currens. Dicitur de pulsuum moribus æqualibus apud Gal. l. 2. de dign. puls. c. 1.

ISOCHRYSON, *ισόχρυσον*, hoc est, *Auro compar*, epitheton collyrii ad multas oculorum affectiones, videl. corrosos angulos, scabras affectiones, inveteratas lippitudines, atritudines, siccas eminentias, cicatrices & callos, cujus descriptio habetur apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. fere ad finem. Vocatur quoque *Isochrysum* compositio quædam Chymica ex æqualibus Reguli per Martem ex antimonio parati, & Argenti vivi sublimati partibus, cujus meminit Libav. Traët. Chym. de Igne Natur. c. 35. & Apoc. Herm. Part. prior. c. 9.

ISOCRATES, *ισοκρατης*, epitheton vini, quod pari aquæ quantitate mixtum est, Hippocr. lib. 2. de morb. XXXIX. c.

ISODROMOS, *ισόδρομος*, idem, quod *ισόχρονος*. Vide *Isochronos*.

ISOMORRIA, *ισομορρία*, dicitur partium omnium

æqualitas; & æquabilis potestas, Hippocr. l. de A. L. & Ag. XXXI. 9.

ISORRHOPOS, *ισόρροπος*, Latine dicitur *æquibris*, æquis momentis ac ponderibus libratus, *æquivalens*, in neutram partem vergens. Usurpatur ab Hippocr. de partibus corporis, v. g. 2. de fract. 1. 67. & 2. de artic. 22. Ubi Gal. in comm. scribit, accurate loquendo *ισόρροπον μέτρον* vocari eam partem, quæ simillima est cylindro. Enimvero non video rationem nec auctoritatem hujus significationis. Occurrit & adverbium *ισόρροπος*, 3. de artic. l. 24. ubi & *ἰσορροπος* opponitur, *inaequalis*. Jungatur Foët. p. 287.

ISOS, *ἴσος*, *æqualis*. Vide *Æquale*. Adde Dieter. num. 407.

ISOSTATHMOS, *ισόσταθος*, epitheton Medicamenti cujusdam Becchici, apud Aët. l. 8. Gorr.

ISOSTHENES, *ισόσθενής*, nomen est differentię motus musculorum apud Galen. l. 1. de motu musculor. c. 9. & opponitur ibi *ἀνισόσθενής*. Illud Latine redditur per *æquali robore pollens*, hoc per *inaequali robore pollens*, quando nimirum comparatio inter musculos ejusdem partis antagonistas instituitur.

ISOTHEOS, *ισόθεος*, id est, *Deo æqualis*. Epitheton est, quæ Medici apud Hippocr. quando Medicum, qui simul bonus est Philosophus, *Deo æqualem* dicit, l. de dec. ornat. V. 1. Vide Galen. in libell. hoc tit. & Lind. Ex. II. quæ medicamentorum quorundam maxime utilium & probatorum, quamvis meo judicio hyperbolicum, v. gr. Collyria quædam ita vocantur apud Aëtium l. 1. *Ægin*. l. 7. c. 16. Confectio ad tussim quædam appellatur *ισόθεος*, Galen. l. 7. de C. M. S. L. c. 3. alia contra Colicam, d. l. 9. c. 4. Unguentum *Ichadicum*, Aët. l. 12. c. 5. notante Gorræo.

ISPIDA, *ἰσπίδα*, nomen avis parvæ, pulchræ; pennarum venustate clarissimæ, *Alyonis* species, cujus descriptio & usus videatur apud Aldrov. Ornithol. l. 20. c. 61.

ISTHMION, *Ἰσθμῖον*, *Isthmos*, *ἰσθμῖον*, *isthmus*, vocatur ea pars corporis, quæ os & gulam interjacet, sive communis gulæ & gutturi, per quam ea, quæ comeduntur & bibuntur, transeunt, per translationem præter loci angustiam ita dicta. Unde & *ισθμῖον* inflammata *παλειόσθμια* appellantur, Hipp. 3. aph. 26. Dieter. n. 657. Hac ratione *isthmus* & *pharynx* idem erunt, hoc est, quæ inter stomachum & laryngem interjacet, latitudo & capacitas, Latine *Fauces* dicta, quamvis Gal. *φάρυγγα* dicat, corpus esse *isthmum* ambiens, l. de musc. dissect. c. 15.

ITALICUM, *ἰταλικόν*, nomen Emplastri *ἰμμάτιον*, quod vim habet purgandi ulcera fordida, & carnem inducendi, cujus descriptio habetur ab *Ægin*. l. 7. c. 17. Ejus usus meminit & l. 4. cap. 40. Balsamus quoque quidam compositus nervorum affectibus summopere conducens *Italicus* cognominatur, cujus descriptio extat in Jac. le Mort Pharm. Med. Phys. c. 29. p. 213.

ITER, ὁδοποιεῖα, quid significet, notum est. Consideratur vero & in Medicina, tanquam causa sanitatis & morborum. Hinc Hipp. *l. de Jal. diat. t. 9.* docet, quo tempore anni, & quomodo iter faciendum sit? & Gal. inter morbos iter agentium in frigore summo refert convulsionem, *l. de diff. morb. c. 5.* item putredinem ex itinere laborioso, propter variam aëris mutationem, *l. 11. meth. med. c. 4.* & alibi.

ITHAGENES, ἰθαγενής, genuinus, legitimus, proprie usurpatur de conceptu vero, ad differentiam molæ, aut alterius falsi conceptus, Hippocr. *l. de sterilib. XX. 2. l. 1. de morb. mul. XCVII. 3.* Junge Fœsius, *Oec. p. 278. seqq.*

ITHYCYBOS, ἰθυκύβος, ex recto gibbosus, & usurpatur de spina, cum ex recto in gibbum elevatur, Hipp. *3. de artic. t. 44.*

ITHYLORDOS, ἰθύλορδος, oppositum est prioris, & dicitur de incurvato, & in directum repando; in specie de spina introflecto inclinante, Hipp. *d. l. t. 42.*

ITHYORIA, ἰθυωρία, idem, quod ἰθυωρία. Vide *Euthyoria*, *Recliuado*, rectus processus. Usurpatur ab Hipp. *l. 1. de fract. t. 9. 10. & 3. tit. 31.*

ITHYS, ἰθύς, idem, quod ἰθύς, *rectus*, directus. Vide *Euthys*.

ITHYSCOLIOS, ἰθυσκόλιος, notat compositam recurvacionem, ἢ τῆ ἰθυσκόλιος, vel ἰθύλορδος, quando & in posteriorem & anteriorem partem fit incurvatio; & usurpatur etiam de spina, Hippocr. *d. l. t. 42.* & Galen. *in comm. ad d. l. t. 48.* C. Hofm. reddidit Lat. *Reclivcurvus*, *in comm. ad Galen. de V. P. n. 922.*

ITHYTRICHES, ἰθύτριχες, dicuntur, qui rectos habent capillos, Hipp. *lib. 6. Epid. VII. 28.* quibus crispi opponuntur capilli, Gr. ἄλοι, vel ἄλότριχες, Aristot. *in Alex. in probl. dist.*

ITINERARIUM, ὁδοποιεῖον, vocatur in Chirurgicis instrumentum ex tenui argento, vel orychalco paratum, quo via ad exactam loci, in quo, & per quem incisio ad extrahendum calculum vesicæ faciendâ est, notitiam monstratur, cujus delineationem & usum exhibet Hildan. *l. de lithotomia vesicæ, cap. 14. 15.* Hujus delineationem exhibet etiam Sculterus *Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XVII. fig. 6.* Alias *Itinerarium* in propria significatione, quatenus significat descriptionem memorabilem in itinere, Medicis quoque commendatum esse debet, ad veram experientiam acquirendam & confirmandam.

ITIS, ἴτις, terminatio est propria inflammationum, sive potius nominum inflammationes nunquam non significantium, v. g. *Phrenitis*, *Pleuritis*, *Nephritis*, &c. teste Linden. *Ex. XVI. §. 11.*

ITRION, ἴτριον, late & strictè acceptum fuisse vocabulum, constare poterit ex Autoribus diversis. In genere notat *placenterium* non fermentatarum genus, Latinis *Libum* dictum, Lang. *l. 1. ep. c. 6.* sub se comprehendens duas species: præstantiorem unam, quæ

ῥύνημι, & viliorem, quæ λάρανον dicitur, Gal. *l. 1. de Al. facult. c. 4.* Fœsius explicat ἴτρια per *dulciaria liba*, aut bellaria, vel panes dulciarios ex saccharo, nucibus, pineis, amygdalis, aut etiam feminibus papaveris, & sesami confectos, quales hodie *Marzipanes* vocantur, corrupta forte ex μόζα voce, *Oeconom. pag. 292.* De *Itriis* etiam legatur Mercur. *l. 1. V. L. cap. 11.* Lang. *l. 3. ep. 4. J. Alex. l. 8. Sal. c. 10.*

IVA vocatur Ruland. & Johnf. Medicina, propter membra contracta, v. gr. *Iva arthetica*, *Iva potabilis*. In Lex.

JUCUNDITAS, *Jucundus*, ἡδύμοσ, ἡδύ, etiam ἡδύ, ἡδύς, quid significet, notum est. Vide etiam *Hedys*. Refertur alias inter generales condiciones, ad Methodum medendi spectantes, ex Galen. *l. 14. meth. med. c. 13.* Quomodo tamen hæc conditio aliquando limitationem admittit, vide in *Dogm. nostris P. IV. c. 3. dogm. 10. p. 512. seqq.* Adde & C. Hofmann. *Orat. Isag. 2. p. 114. seqq.*

JUDAICUS, *Judaicus*, ἰουδαϊκός, ἰουδαῖος. Est epitheton lapidis, qui in Palæstina Syriæ reperitur, unde & *Syriacus* vocatur, estque glandis effigie candidus, scita admodum configuratione, à cujus obtusiori parte ad acutiorem procedunt eminentes lineæ, æqualiter inter se distantes, quasi de indultria detornatæ. Vis eidem tribuitur insignis comminuendi calculum, & cum urina expellenti, Gal. *l. 9. de S. F. §. Judaicus. Ægin. l. 7. c. 3.* Hinc etiam ab effectu *πυελίτης* atque *ὑεγίος* dictus fuit; à similitudine vero *φοινικίτης* appellatus, Gorræus. Commendat ejus quoque virtutem Paracels. *l. de morb. Tartareis c. 18. & 20.* in specie oleum ex lap. Judaico, *l. de morbis ex Tartaro, v. 2. c. 1.* Videatur & Schroder. *l. 3. c. 8. n. 10.* Deinde est epitheton *Emplastri*, cujus geminæ habentur descriptiones: una apud Cels. *lib. 5. c. 19.* quod dicit fracto capiti accommodatum esse: altera apud Aëtium *l. 15.* quod repurgans carnemque gignens habetur, notante Gorræo.

JUDICATIO, *Judicium*, *Judex*, *Judicatorius*, κρισις, κριτής, κρισίμοσ. Vide *Crisis*, *Crisimos*.

JUGALE, *Jugamentum*, ζυγωμα, os dicitur, quod temporis musculo præpositum transversam in medio futuram habet, cujus posterior pars cum capitis osse, quod juxta aures est, anterior cum parte supercillii extrema ad parvum oculi angulum continuatur, Gal. *l. de offib. c. 2.* duplex ad utramque aurem, super foramina, per quæ facultas audiendi est, emergit, *l. Introduct. c. 11. & com. 2. de artic. t. 14.* Vide & Barthol. *libell. 4. Anat. c. 6.*

JUGALIS dicitur sutura cranii, quæ alias *sagittalis* vocatur, quasi futuram ossa *syncephali* conjungentem diceret. Nominatur & *Virgata*. Vide *Virgata*. *Jugalis* etiam dicitur sutura in osse jugali occurrens, & processum primum cum primo maxillæ superioris conjungens. Blas. *Med. Un. p. 105.*

JUGULARIS, *σφαγίτις φλέψ*, vocatur *vena* utriusque ad colli latera in *jugulo* abscendens. Dividiturque in *internas* & *externas*, de quibus vide Barthol. *libell.* 1. c. 6. Meminit Galen. c. 2. de *R. V. I. A.* 1. 10. & l. de *vent.* & *art. dissect.* c. 7. Hippocr. vocavit *σφαγίτις τῆς τραχήλου*, l. de *glandul.* II. 19. Earum venarum sectionem valde periculosam esse, testatur Hildan. *Cent.* 4. *Obs.* 2. Nihilominus tamen aliquando institui posse, docet Idem d. l. *Obs.* 14.

JUGULATUS, *ἀποσφαζόμενος*, dicitur de animalibus, quæ interimuntur præcisio jugulo, & venis jugularibus, Hipp. 1. de *nat. hum.* 1. 31. Sumitur tamen aliquando verbum *Jugulari* latius, pro occidere, *interficere*, uti patet ex Scrib. n. 84.

JUGULUM, *σφαγή*, proprie significat cavum illud, sive scrobiculum, quo dispartantur *κλαδίς*, sive *Claviculæ*; in qua significatione legitur apud Gal. l. 13. de *Uf. P.* c. 11. notante C. Hofmann. in *comm.* n. 104. Autores tamen Latini frequentissime usurparunt vocab. *Jugulum* pro ipsis *Claviculis*. Vide *Clavicula*. Unde passim in Gal. Latina versione, Foresto, & aliis de *Jugulo* fracto, incurvato, fistuloso &c. legitur. Ita & Barthol. testatur, Celsum vocasse *Jugula*, *libell.* 4. c. 19. in *princ.* Alias *Jugulum* vocatur quoque primum os sterni, amplius & crassius pugionis referens nodum, teste eodem, d. l. 18.

JULEB, *Julapium*, *Julepus*, *ζυλάπιον*, alias *ιολάειον*, dicitur medicamentum liquidum & potulentum ab Arabibus inventum, ex aquis vel succis liquidis, cum saccharo, vel syrupo aliquo paratum, cum vel sine concurrente coctione; de quo medicamenti genere legi possunt Morell. in *med. præscr. form.* l. 1. f. 1. c. 2. Schroder. l. 2. cap. 64. Schenk. in *Syntagm. comp. & præscr. medic. Pari. spec. cl.* 2. f. 5. c. 2. Rolink. O. & M. *Med. Sp.* l. 8. sect. 2. cap. 20. *Julepus* vel *Syrupus Chymicus* paratur, si extractioni diminutæ addiatur saccharum purum, & coquitur ad perfectionem, filtratur, vel clarificatur. Libav. *Alchim. Pharm.* c. 24.

IULIA, rectius *Iulis*, *ιουλς*, nomen piscis, quem inter saxatiles refert Galen. l. 3. de *Al. Fac.* c. 28. Jul. Alex. l. 14. *Sal.* c. 3. Hujus pisciculi descriptionem, usumque in cibo & Medicina vide apud Aldrov. l. 1. de *pisc.* c. 7.

IULOS, *Iulus*, *ιυλος*, æquivocum est vocabulum. 1. Ita dicitur, quod in corylo, ut & alno, juglande, quercu, veluti prælongus vermis singulari pediculo dependet; quæ significatio ad Botanicos spectat. 2. *ιυλοι* dicuntur exortus pilorum circa tempora, ut & lanugines primæ in mento erumpentes, ex Ruffo. Gorr. 3. est nomen Insecti multipedis rotundi, ad differentiam *Scolopendræ*, ad lumbricos terrestres pertinens, cujus descriptionem & usum tradit Aldrovand. l. 5. de *Insect.* c. 14. & 15. Denique piscis quidam hoc nomine quoque venit os sceleratissimi veneni

refertum habens, uti testatur ex Æliano dicitur Aldrov. l. de *pisc.* c. 7.

JUMENTUM, *ἵπποζύγιον*. Vide *Hypozygion*.

JUMNISUM, *Jumnizum*, id est, *Fermentum*. Rul. & Iohnf. in *Lex.*

JUNCATA, vocatur edulium quoddam lactarii operis, quod junceæ fiscellæ incluso lacte fiat, æstivis fervoribus expeditum valde. Jul. Alex. *not. in Gal.* l. 7. *Meth. med.* c. 4.

JUNCTURA, *διάρθρωσις*, vide *Diarthrosis*. Hinc & arthritidis subjectum proprie habentur *Juncturæ*, *συνελαίαι*, id est, conjunctiones articularum; & propterea etiam *Juncturarum* dolor à quibusdam vocatur. Forest. l. de *Arthritide passim in Schol.*

JUNO, tropice denotat *Aërem*. *Theatr. Chym.* Vol. V. p. 261. 334.

JUPITER, *Ζεύς*, vel sumitur pro stella erratica, sive planeta lucido, quoad vires & influxum in inferiora temperate calido & humido, & propterea vitæ amico, qui malas Saturni qualitates temperare creditur. Hinc etiam varia mineralia, vegetabilia & animalia ipsius regimini subijciunt, de quibus videatur Schroder. l. 1. cap. 9. quamvis fortassis hæc distributio corporum naturalium per planetarum directionem imaginaria potius, quam realis dicenda sit. Licet vero adeo benignæ virtutis planeta habeatur *Jupiter*, nihilominus Paracelsi implicite eidem etiam certos assignare morbos non veretur, quos tamen non denominat, *Paragran. II. Tr.* 2. de *Astronom.* Vel accipitur pro Deastro gentilium, *filio Opis & Saturni*, supremo inter fictitia ethnicorum numina, quæ significatio est extra pomœria Medica. Occurrit tamen apud Gal. l. 3. de *V. P.* c. 10. ubi meminit *Jovis Olympici* ornatus mirabilis, & l. 9. de *C. M. S. L.* cap. 4. ubi ipse fatetur, fabularum scriptores finxisse *Jovem* in monte Dictæo Cretæ educatum, occultatumque à matre Rhea, ne à patre Saturno quoque devoraretur. Vel sumitur *spagyricæ*, & denotat *stannum*. Rul. Iohnf. ideo, quod *Jovi* macrocosmico sympathice conveniat, & microcosmico, id est, Hepati, Schroder. l. 3. c. 14. Vel etiam ab Hermeticis sumitur pro aëre, vel *venio*, uti videre est in Physica Trismegisti, ut & *Philosophia Chemica* Ger. Dornæi. Vid. *Theatr. Chymic.* Vol. I. in *Indice*. Tropice *Jupiter* etiam *vitam* denotat. *Th. Chym.* Vol. V. p. 261.

JURAMENTUM, *ἕρκυς*, item *jusjurandum*, quid significet, ex aliis Lexicis constat. Medicis peculiare conscripsit Hippocrates non adeo ineptum. Non absumile proposuit Linden. *Ex. III.* §. 24. Hujusmodi vero prælatio *Juramenti* non solum lingua, sed & corde, vel animo puro fieri debet, quem etiam certissime devincit, docente eodem *Ex. X.* §. 280. Quæ contra *Juramenta* Medicorum Magistratibus præstitorum proponit in *præfat. ad Paragran.* tumetipse videas, an sint prorsus de nihilo.

JUS, apud Latinos æquivocum est. Vel enim significat Statutum Politicum & Legale, Gr. *δικη*, *γέμεις*, quæ significatio huc non pertinet. Vel notat liquorem esculentum eorum, quæ cocta sunt, cum vel sine condimentis. Dicitur Gr. *ζωμός*, Lat. *Brodium*, *Jusculum*. De *jure albo* veterum videatur Gal. l. 3. de *Al. fac.* c. 30. & l. 4. de *san. tu. cap.* 10. Linden. *Ex. X.* §. 66. seq. Lang. l. 1. ep. 58. Plura de *Jusculis* variis Jul. Alex. l. 19. *Sal. c.* 15. Rolfink. *O. ac M. Med. Sp.* l. 14. f. 1. c. 10. seq. Imprimis vero tabidis corporibus *Jus consummum* sive analepticum commendari solet, de cujus præparatione vide dictos Autores, Jul. Alexandr. & Rol. & Claud. Deodat. *Panthei Hygiastic.* l. 2. c. 5. p. 59. ubi *Jus congelatum* & *Gelatinam consummatam* vocat.

JUSJURANDUM, vide *Juramentum*.

JUSSA, id est, *Lapis gypsius*, Rul. & Iohnf.

JUSTUS, *Justitia*, *δικαιοσύνη*, *δικαιοσύνη*. Vide *Dicaon*.

JUVANS, *ωφέλιον*, *ωφέλιμον*, idem, quod *auxilium*, *remedium*, *indicatum Medicum*, de quibus supra suis locis. *Juvans* dicitur, quo auxiliatur naturæ, h. e. vires ejus augeamus excitando aut confirmando, donec expulerit hostem morbum, & amicam sanitatem recuperarit. Lind. *Ex. III.* §. 64. 65.

JUVENCUS, *δάμαλις*, dicitur de bobus, vel vitulis ad secundum annum pervenientibus, quorum caro satis commoda ad nutritionem. Vocantur & *Junices*. De iis vide Jul. Alex. l. 11. *Sal. c.* 9.

JUVENIS, *Juventus*, *νέος*, *νεώτερος*, *μερόπων*; idem, quod *Adolescens*, *Adolescentia*. Quam vero ætatis determinationem proprie comprehendat, inter se discrepant Autores, de quo dissenfu Dieter. n. 563. 565. Nobis videtur late & stricte posse accipi, quatenus vel includit adultos, vel non. Nec multum refert, modo accesserit dextra expositio. *Juventus* quandoque stricte distinguitur ab *adolescencia*, & eam superat, ita ut incipiat inter seniores numerari, Lind. *Ex. XV.* §. 105. Quod in senibus per cælum Philosophorum, id est, Quintam Essentiam Auri *juventus* possit recuperari, uti vult Raimund. Lullius, *Theatr. Chymic. Vol. I. de medic. Chym. pag.* 628. hyperbolicum est. *Juventus pulcher* ænigmatice vocatur aqua rubra in labore Lapidis Philosophici Th. Chym. Vol. IV. p. 945.

JUXTANGINA, *κυνάγγη*, ita vocarunt Latini interpretes speciem *anginæ*, quæ *κυνάγγη* Gr. dicitur, vel potius *παρακυνάγγη*, uti patet ex Gal. l. 1. *aph.* 12. Vid. *Angina*.

IXALE, *ἰξάλη*, aliis *ισάλη*, significat *pellem capræ* non sectæ. Nam *ἰξάλη* significat caprum salacem, quamvis Gal. etiam alterius animalis *pellem* significare statuat, Hippocr. 3. de *fract.* t. 25. Gal. in *comm.* Erotian. p. 55. F. Foëf. *Oec.* p. 283. Latine *Petulca*.

IXIA, *ἰξία*, idem, quod *μερσις*, *varix*. Vide *Varix*, quamvis sint, qui discrimen esse putent inter *μερσιν* & *ἰξίαν*, illam vocem de omni varice in quacunque corporis parte accipientes; hanc vero ad eas modo; quæ in cruribus habentur, restringentes. Sed discrimen *Castelli Lexic. Med.*

nullum censendum est. Gorr. *Castell.* Legitur vocabul. *ἰξία* ap. Hipp. l. 7. *Epid.* LII. 12. *Ixia* etiam vocatur succus plantæ, quæ *Chamelaon* albus sive *Carlina* vocatur, vel viscum radici illius herbæ adhærens, quemadmodum & ipsa planta *Ixia* & *Ixine* dicitur. Diosc. l. 3. c. 10. Scrib. n. 192. & Rhod. ad h. l. For. l. 30. *Obs.* 10. in *Schol. Helm. tr. Pharm. & Disp. mod. n.* 12. & *Tumul. pestis in sin.*

IXIR, vide *Xir*.

IXIS, *ἰξίς*, usitatissimum Hippocrati vocabulum, *reclititudinem*, vel rectam viam significans, & ita idem, quod *ἰσχυρία*. Vide *Euthyoria*. Loca ex Hipp. legantur apud Foëf. p. 284. Propria *ἰξίς* significatio dimensi per longitudinem corporis *reclitudo* ex dextra vel sinistra parte est, Jul. Alex. *not. in Gal.* l. 2. ad *Glauc.* c. 2.

IXODES, *ἰξόδες*, *viscosum*, significat ab *ἰξός*, *viscum*, & pro glutinoso medicamento lentore sumitur apud Hipp. l. de *ulcer.* IX. 5.

IXOS, *ἰξός*, vocatur *viscum*, quod nomen & plantæ arboribus, quercui, pyro, corylo, abieti &c. adnascenti, & succo concreto glutinoso tribuitur, & paratur ex acinis contusis, & in aqua decoctis. Sunt, qui commanducando eum efficiunt. Optimum est recens, intus porraceum, extra fulvum, quod asperi nihil, aut surfuriosi conceperit. Emollit, disciuit, extrahit. Gorr. vide *Viscum*. Dicitur & de pasta frumentacea viscosa, Gal. l. 2. de *L. A.* c. 8.

IXYS, *ἰξυς*, *ἰξύς*, *ἰξύν*, *Ilia*, vel *lumbi* dicuntur, magis tamen posterius, quam prius, uti patet ex text. Hippocr. 2. de *fract.* t. 70. l. de *nat. mul.* II. 12. V. 3. VI. 3. VII. 4. IX. 3. XI. 5. XIII. 5. XIV. 1. & sæpius alibi, quæ loca videantur apud Foëf. p. 285. Vide *Lumbus*. Erotianus *ἰξύν* & *ἰξόν* pro *σπινθηρίο* vendit; Galenus autem in *exeg. Hipp.* quod inter lumbos & ischium est medium *ἰξύν* appellat in *ἰξύας*.

IYNX, *ἰύνξ*, avis quædam vocatur, quæ Lat. *torquilla*, quod reliquis corporis partibus nihil agentibus solum cervicem contorqueat. Hujus descriptionem & usum in cibo & Medicina vide apud Aldr. l. 12. *Orniith.* c. 42. & de *Iynge* congenere cap. 43. De usu magico illius Lang. l. 2. ep. 59. quamvis in eo non conveniat cum Aldrov. quod cum illa avicula mugiente inter cannas in piscinis confundat.

K.

Græca vocabula ab hac litera quæ incipiunt, vide in litera C. exposita.

KAAWY, potus Indicus ex tritico Indico, *Mays* dicto, paratus.

KABNOS, id est, *fumus*. Rul. & Iohnf. Fortassis mendum est, & legendum *Kapnos*.

KACHYMIA, *Kakimia*, id est, *Cachymia*. Vide *Cachymia*. Rul. & Iohnf. Parac. *Chirurg.* l. 3. de *pustul.* & *exulcerat.* Galen. c. 6. ubi dicit, Margasitam esse Extractam *Kakimia*.

KAI B, id est, *lac acidum*, coagulatum. Rul. & Iohnf.

Kkk

KAL

- KAL, id est, Sal de torrente, Rul. & Iohnf.
 KALD, id est, acetum. Iid.
 KALD, in negotio Lapidis Philosophici ejusque primo opere vocatur *Volans*, uti videre est in *Theatr. Chym. Vol. V. p. 206.*
 KALI, id est, cinis clavellatus. Hinc *Alkali*. Vide supra *Kali*. Arabice *Ufnen*. Rhafis vero scribit, *Kali* esse alumen asfur. Rul. De *Kali* videatur & C. Meretti Not. in *Artem Vitrar. Ant. Neri p. m. 283. seqq.*
 KAMAR, vel *Camar*, id est, *Argentum*. Iid.
 KAMIR, id est, *fermentum*. Iid.
 KANFOR, id est, *Stannum*. Iid.
 KAPRILI, id est, *Sulphur*. Iid.
 KAR, est *gemma lucens*, sicut ignis. Iid.
 KARABE, id est, *gumma*, sicut *safforata*, notat *Succinum*. Vide *Carabe*. Paracels. etiam *Asphaltum nigrum* vocat *Kirabe*, in *praef. Chirurg. de vulner. c. 12.*
 KARABITUS, vocatur Arab. *Phreniis*, quia alienatio mentis concurrit, quæ etiam hoc nomine indigatur. *Forest. l. 10. Obs. 1. Schol.*
 KARENA, est vigesima quarta pars minutissimæ guttæ, Paracels. *l. 6. de grad. & compos. c. 7.*
 KASAM, id est, *ferrum*. Rul. & Iohnf.
 KATIMIA, idem, quod *Cadmia*, lapis *Calaminaris*, *Tutia*. Rul. & Iohnf. Vide *Cadmia*. *Calaminaris*.
 KAYL est *lac acetosum*. Rul. & Iohnf.
 KAYSIR, id est, *spuma maris*, proprie *pumex*. Iid.
 KAZDIR, *Kasdir*, *Kacir*, *Kasizeros*, id est, *Stannum*. Rul.
 KENKEL vocatur animal ad Tyriam tincturam utile. in *Th. Ch. Vol. V. p. 12.*
 KENNE est lapis, qui in oculo cervi generatur, contra venena valens uti *Bezoar*. Vid. Ludov. De *vis de gemm. & lapid.* An fortassis idem cum *Lachryna Cervi*? de qua vide in *Dacryon*.
 KERMES, vide *Chermes*.
 KERSUDRUS, nomen serpentis, qui alias *Chersydros*, *Hydrus* appellatur, Aldrov. *Hist. serpent. & drac. l. 1. c. 17.*
 KIBRIC diversa significat. Rul. describit, quod fit Mercurii & aliarum rerum fusilium vel liquabilium parens, & prima materia, ex qua fit Mercurius. Ipse Lapis quoque ita vocatur in *Lex*. Cui fere consentit *Libav. Syn. Arc. Chym. l. 7. c. 34.* scribens, *Kibric* caput & pater aluminum, salium & omnium liquabilium metallorum. Alibi tamen, nimirum *d. l. c. 7. Kibric*. *Philosophorum* paulo aliter descripsit; quæ verba non necesse est transcribere. Idem vocat & *Sulphur Kibric*, *Apot. Herim. P. prior. c. 2.* *Kibric* vocatur *Gummi Philosophorum*, *Th. Chym. Vol. V. p. 84. Junge pag. 85.*
 KIBRITH, id est, *Sulphur*. Rul.
 KIBRIUS, *Kebric*, id est, *Arsenicum*. Iohnf.
 KIDIBENGI vocantur illi, qui *Bengi* ex semine & foliis cannabis paratum ad *Veneris* stimulum de-

vorant; ex *Olearii Itiner. Ephem. Nat. Cur. A. II. Obs. 69.*

- KISES, Sal e rivo, vel fluvio. Rul.
 KIST, id est, *grana quindecim*. Paracels. *Paragraph. l. 7. c. 1. §. 4. in append.*
 KOBALTUM, vide *Cobaltum*.
 KOLERUS dicitur *ulcus ficcum*, Paracels. *Gener. Vermium & Apostemat. Tab. 8.*
 KOLTO, *Koltus*, Polonis vocatur *Plica Polonica*, *Eph. N. Cur. A. II. Obs. 52. in Schol.*
 KOMA, *Komartos*, id est, *Calx viva*. Rul. & Iohnf.
 KOPHI, thymiama Diis apponendum 2. medicamentum coquens, pectori inhzrentia, & jecoris frigiditatem corrigens. Anonym. *Sylv. Medicam. Compos. c. 12. l. 1.*
 KUHUL est minera plumbea, *plumbum Philosophorum*. Rul. *Th. Chym. Vol. V. p. 14.* Meminit & alibi sapius hujus vocabuli.
 KUMEN est *coadunatio*.
 KURIA, vel *Kymia*, vel *Kymur*, dicitur *Massa*. Unde *Alkymia*. Rul. & Iohnf.
 KUTUBUTH vocatur apud Arabes *Melancholia* species, quæ *errabunda* dicitur, & plerumque mense Februario ægros infestare solet, quando nullo in loco quiescere possunt, sed hinc inde continuo vagantur, nescientes tamen, quo vadant. Ita dicta est ab animali, quod in aquarum stagnantium superficie hinc inde perpetuo currit. Hujus causa nostro judicio ponenda in spirituum animalium partim materiali fuliginositate & atrabiliaria acetositate, partim inordinata agitatione & mobilitate propter sanguinis vernalem effervescentiam inchoantem oborta. Meminit hujus melancholiæ & nominis Arabici *Sennert. Med. Pract. l. 1. part. 2. c. 14.* Alias insectum illud palustre *Tipulæ* vel *Tipullæ* nomine venit, uti colligere licet ex *Aldrovand. l. 7. de insect. c. 1.* Vocatur & ibidem *Pulex Aquaticus*, tantæque est velocitatis & levitatis, ut rarissime quiescat, & nunquam subfidat.
 KYMENNA, id est, *ampulla*. Iid.
 KYMIA, vide *Kuria*. Vocatur etiam *Kymia Cucurbita*, e qua fit *destillatio*. Rul.
 KYMIT *elevatum*, *Cinabrium album sublimatum*. *Ruland.*
 KYMOLEA dicitur lutum illud, quod sub cote colligitur, alias *Chymolea*. Rul. & Iohnf.
 KYMUS, vide *Kumen*. *Kymum* vel *Kyminum*, id est, *coadunatio*. Rul.
 KYRA, id est, *Opopanax*. Rul. & Iohnf.
 KYRAM, est *Nix*. Iidem.

L.

L ABDANUM; vide *Ladanum*. *Schroder. l. 4. ch. 2. num. 388.*

L A B E;

LABE, λαβή, idem, quod λαψίς, communiter apprehensionem, acceptionem significat, à λαμβάνω, accipio. Apud Hippocr. specialiter sumitur pro ἐπισημασίᾳ, h. e. prima febrim accessione, præcipue periodicarum. Galen. in Exeg. voc. Hipp. quamvis frequentius λαψίς vocabulo usus Hipp. l. de morb. XIII. 17. l. 1. Epid. f. 2. i. 20. l. 5. Epid. XXXII. 14. l. 7. XLVII. 5. XLVIII. 1. Vide Foëf. Oec. p. 371. Gorr. in def. & verbum *Lambano*.

LABENÆ vel **LABINÆ** à labendo rectius quam **Leænæ** à feræ hujus celeritate dicendæ vocantur moles ingentissimæ nivium conglomeratarum in montibus Helvetiæ aliisque excelſis, quæ vel à calore solis vel alio levi motu venti vel aviculæ in ramis agitatur in præceps delapsæ celeritate incredibile damnum, sylvis, domibus, brutis & hominibus misere opprimendo & obruendo inferre solent, quemadmodum olim talia ruinarum vestigia me quoque in montibus Taurorum nomine venientibus obstrasse inter Salisburgum & Carinthiam bene recorder, & egregie descripsit Joh. Jac. Wagner. *Hist. Helvet. Curios. sect. II. Artic. 7. p. 32. seqq.*

LABEO, χεῖλόν, χεῖλόν, dicitur, qui prominentibus est labris. Usurpatur de hominibus & piscibus. Vocatur & *Brochi*; aliis *Bronci*. Vide Linden. Ex. XI. §. 37. seqq.

LABES, σπῖλον, vide *Macula*.

LABI, verbum ὀλιθύνειν, πίπτειν, vide *Lapsus*; *Olisthæno*.

LABIS, λαβίς, vocatur *forceps*, aut *volsella*, qua aliquid apprehenditur, & extrahitur. Hipp. l. de sterilib. XXVI. 13. Galen. l. 3. de C. M. S. L. c. 3. Vide *Acanthabolo*.

LABIUM, *Labrum*, χεῖλον, proprie vocatur oris extremitas musculosa ipsam claudens & aperiens. Dicitur *Oris margo*. Divisio est in *superius* & *inferius*, quorum illud *labrum*, hoc *labium* dici rarissime fuit observatum, Galen. l. 11. de Us. part. c. 16. Dieter. n. 919. Linden. *Med. Physiol. l. 2. c. 13. §. 44. Bartholin. l. 3. Anat. c. 11.* Quod in *labiis* prominet, *πρόχειλον*, & *προχειλίδον* appellatur, Lind. d. l. §. 45. Per similitudinem etiam *Labia* vocantur extremitates duæ pudendi muliebris, inter quas rima externa est constituta, & sunt corpora oblonga mollia, atque peculiarem substantiam habentia, qualis nulla alia est in toto corpore, Barthol. l. 1. *Anat. c. 35. fin.* Gr. κρημνοὶ dicuntur, item Erotiano χεῖλη, Linden. d. l. c. 7. §. 139. Ita quoque extremitates vulnerum ulcerumque vocantur *labia*, κρημνοὶ. Vide *Cremnos*. Processus ossium, qui δόρυσις appellatur, *labra ossis* dici, quia instar laborum prominent, constat ex Barthol. *libell. 4. c. 1. in fin.* *Labium Leporinum* quid sit, vide *Leporinus* & *Lagocheilos*. *Labrum* quoque vocatur vas ad balneum, vel in alium quoque usum destinatum; unde *Labra* vinaria, olearia, leguntur in Lexicis.

LABOR, πόνος, μόθος, bifariam accipitur:

1. de *Exercitatione corporis serâ & vehementiori*, ut de & molestia quædam, aut lassitudo comitatur. 2. de molestia dolorosa ægrotorum, imo de ægitudine ipsa. Hinc usitatissima phrasis: morbo aliquo *laborare*: item *laborantes*, h. e. ægroti. Vide Galen. 5. in 6. *Epid. i. 10.* Foëf. *Oec. p. 523.* Dieter. n. 711. Linden. Ex. XIII. §. 102. *seqq.* Rhod. in *Lexic. Scrib.* In specie operationes vel ἐργασίαι Chymicæ vocantur *labores Chymici*. Libav. *ir. de Igne naturæ cap. 50.* *Labor Sophiæ*, Paracelsicum est sumentum, quod dicit, esse alterum mundum, imo paradysum, in quo nullus morbus gignitur, nec permanet, nullum animal venensum habitat, nulla sanitas vacillat, sed in quo operationes elementorum perfecte & integris facultatibus sunt, quemadmodum ita descripsit *waët. vernaculo de vita longa.* Meminit & *waët. 2. de pestilente.* Rul. & *Johnf. in Lex.*

LABORATORIUM, ἐργαστήριον, hodieque Chymicis notissimus terminus, qui significat locum destinatum operationibus chymicis, sive *domum chymicam*, cujus ingeniosa & accurata constitutio maximum potest ad exercitium artis hujus afferre momentum. Rolsink. *Chymia l. 2. c. 16.* Quale etiam publicis Inclusi Magistratus Norimbergensis sumibus & in hoc Lyceo Altdorffino extractum occurrit conspectu satis dignum. Per *Laboratorium Naturæ* videtur Paracelsi intelligere *mundum*, præcipue loca subterranea, in quibus nunquam otiiatur, l. de morb. *Tartareis c. 14.*

LABRAX, λάβραξ, vide *Lupus*, nomen piscis pelagii. Galen. l. 3. de Al. fac. c. 26. Linden. Ex. XI. §. 96. 98.

LABRISULCIUM, χεῖλοκίχη, vide *Cheilocace*.

LABRUM, idem, quod *Labium*. Vide p. a. *Labium*.

LABYRINTHUS, λαβύρινθος, significat proprie locum variis ambagibus & anfractibus viarum inflexum. In Anatomicis vero ob similitudinem in aure interna meatus anfractuosi quoque vocantur *Labyrinthus*, distincti tamen à cochlea, cujus anfractus in gyrum positi sunt. Vide Barthol. *libell. 4. Anat. c. 6.* Scripsit etiam Paracelsi tractatum, quem inscripsit *Labyrinthus Medicorum errantium*, in quo more suo gravius invehitur in Doctores Galenicos, & simul peculiariter fundamenta Empirica addiscendi Medicinam tradit & proponit, tanta tamen cum obscuritate in perisique occurrente, ut Boeotica ænigmata legisse videaris.

LAC, γάλα. Vide *Gala*.

LACAPHTHON, λάκαφθον, quid sit, incertum est, nec etiam sæpe à Medicis usurpatur. Meminit ejus Ægineta l. 7. c. 22. in Cypheos magni compositione, ubi simul exponit per corticem piceæ aut algeris cujusdam arboris. Ruellius vero existimat, esse *nascaphitum* sive *narcaphitum*, aromatis genus, quod

ex India deportabatur, suffimentis optimum; notante Gorrao.

LACCA, *λάκκα*, vocabulum esse Arabicum, credit Garzias *1. arom. 8.* significans humorem ad mellis crassitudinem coctum, & ita idem cum *Look*, *Luc*, denotans. Quid vero hoc vocabulo specialiter indicetur, variae sunt Medicorum opiniones: In hoc tamen omnes conveniunt, quod *Lacca* duplex sit: *naturalis* & *artificialis*. De utraque vide C. Hofm. *Officinal. l. 2. c. 119.* Schroder. *l. 4. cl. 2. n. 387.* Fr. Hofmann. *in Clav. ad h. l. Jac. le Mort in Chym. Medico-Phys. Vide Morley Collect. Chym. Leid. cap. 492.* ubi *Lacca Magisterium vegetabilium* vocatur. De *Naturali* Chioccum *Mus. Calceol. f. 5. p. 630.* de *artificiali* *Libav. Synt. A. Ch. l. 6. c. 3.* *Lacca Florentina* vel e pannis Scarlati tinclura infectis, vel e cocco ipso conficitur, *d. l.*

LACCOS, *λάκκος*. Vide *Lacus*.

LACERTA, *Lacertus*, *σαύρα*, *σαύρα*, primo nomen est animalis quadrupedis digitati ovipari, (uti vulgo creditur, quamvis sint ex recentioribus, qui viviparas *lacertas* observasse se testentur) cujus descriptionem, differentias, & usum in Medicina videre licet apud Aldrov. *l. 3. de quadr. digit. ovipar. c. 5. seqq.* Adde Schroder. *l. 5. class. 4. n. 106.* qui tamen hallucinatus est, quando per insectum describere non est veritus. Fr. Hofmann. *in Clav. ad h. l.* De *lacertis* in hominum corporibus genitis, nec non vomitu rejectis vide Casp. Rejes *C. El. q. 30. Eph. Cur. A. III. Obs. 311.* Deinde *Lacertus* etiam tribuitur quibusdam piscibus, v. g. *Coliae*, *Sauro*, *Scombro*, uti patet ex Aldr. *l. 2. de pisc. cap. 53. seqq.* *Lacertus* porro vocatur caro musculoſa sine ossibus. Ruland. & ita idem, quod *Musculus*. Barthol. *l. 1. Anat. c. 5. Gr. μύς.* Spagyricis *Lacerta rubra* vocatur *Viriolum Hungaricum Colcothar.* Rul. & Johnf. *Libav. in Apoc. Herm. P. prior. c. 2.* Et *Lacerta rubra* secretior quaedam præcipitatis Mercurialis præparatio, *d. l. c. 4.* *Lacerta viridis* dicitur, quando solutioni additur paululum Cupri, Morley *Collect. Chym. Leid. c. 266.* Vide *Saura*.

LACHANON, *λάχανον*. Vide *Olus*.

LACHLACHATUM est nomen medicamenti stomachici, cujus descriptio habetur apud Avic. *l. 5. sum. 2. tract. 6.*

LACHRYMA, *δάκρυον*. Vide *Dacryon*.

LACHRYMALE punctum. Vide *Punctum*.

LACONICUM, *λακωνικόν*. Vide *Balneum*. Fuit olim pars prima balnei apud antiquos, & sola fere ex toto balneo nobis superest, testudo scilicet illa thermarum, quæ igne concalescens, vaporem siccum continet, à quo sudor in corporibus movetur. Gr. *ὑπόκρηστιν*, & *πελαπίλειον* ξηρὸν & ἥλος ξηρὸς vocatur. Gorr. Adde Weker. *Antiid. gen. l. 1. cap. 23.* De antiqua *Laconici* structura vide Rhod. *ad Scrib. n. 60. p. 103. seqq.* A Cicerone & Celso *Assa* dictum fuit.

LACONISMUS, *λακωνισμός*, dicitur brevitas lo-

quendi & scribendi cum aliquo recessu veteribus olim recepta, & in hoc scribendi genere excelluit Hippocrates, licet non sit dissimulandum, quod sæpe cum obscuritate sit conjuncta hæc loquendi & scribendi ratio. Legatur Theodor. Ianf. ab Almelov. *Inveni. Novantiq. p. 50. 145. 178. 179.*

LACTANS, *θλαστή*, *θλαστήρα*, *θλαστής*, *nutrix* vel mater, quæ lac e mammis sugendum præbet, à *θλαστή*, quod verbum active pro *lacto*, & passive pro *sugo*, vel *lactor* accipitur, uti patet ex Lexicographis, & de pueris *lactentibus*, vel *sugentibus* à Galeno usurpatur, *5. in 6. Epid. t. 37.*

LACTARIUM edulium, τὸ διὰ γάλακτος ἕδισμα; Gal. *l. de bon. & mal. succ. c. 13.* Dicitur & *γαλακτικὸν ἕδισμα*. Item τὸ γαλακτικόν, *Lactinia*, hoc est, edulia varia ex lacte parata. Talia propter lentorem bolarem Tartarum gignere vult Parac. *Param. l. 3. tr. 1.*

LACTES. Hujus vocabuli non eadem est apud veteres & recentiores significatio. Illi enim vel usurpant pro intestinis tenuibus: vel pro succo, quem per similem lacti in piscium muscutorum ventriculis cernimus, quemque genitalem succum, vel rorem appellare possumus, imo debemus: vel pro mesenterio, omento, pancreate, pro glandulis mesenterii. Aliis quoque thymum, corpus illud glandosum ad jugulum situm *Lactes* dici & in vitulis ad esum expeti scribit Bartholin. *Anatom. l. 2. c. 4. p. 348.* Recentiores vero optime nomen hoc tribuisse videntur *venis lacteis* vel *chyliferis* per mesenterium diffusis, quemadmodum hanc appellationem & varietatem significationum egregie exposuit Casp. Alellius *tr. de Lactibus*, sive *Venis Lacteis*, & præsertim *c. 1. & 10.* Confirmavit Barthol. *libell. 1. c. 3.*

LACTEUS, *γαλακτικός*, *γαλακτικός*, variis humoribus etiam excrementitiis tribuitur. *Chylus* dicitur *lacteus succus*. Talis succus *lacteus* chylosus sæpe etiam e secta vena observatus fuit effluens; præsertim si aliquot horis post assumptum cibum V. S. fuit instituta. Vide *Aët. Philos. Oldenb. Ann. Mens. Nov. Dec. & Jan. 1666.* Et apud Parac. sæpe occurrit *Lactea urina* in *tr. de urin. judiciis l. 1. c. 1. seqq.* estque ab alcola, sive tartaro resoluto. Tribuitur & venis chyliferis, & lactiferis, de quibus supra dictum. Vide *Galactophorus*. Dicitur quoque de *linea alba* in cælo, quæ *Galaxia* appellatur. Vide *Galaxia*. *Febres* puerperarum quædam vocantur *lactea*, quod plerumque ab & cum lactis in mammis proventu excitetur ebullitio sanguinis & intemperies febrilis, de quibus febribus vide Willif. *c. 16. de febrib.* *Lactea cura* vocatur, quæ instituitur per copiosum & continuum lactis usum in cibo & potu, & valde commendatur à plurimis in arthritide, notante Boneto *Mercur. Compital. l. 1. p. 35.*

LACTICA, est epitheton febris Typhoidis alias dictæ, quæ ab Arabibus *Lactica* dicta fuit, teste Lang. *l. 2. ep. 41.*

LACTICINIA, γαλακτικία, dicuntur edulia e lacte parata, quæ in morbosa dispositione facile corruptibilia sunt, & tribus vel quatuor partibus diversis imbuta, caseo, fevo, butyro, parte nitrosa, quæ corrupta ægros vario modo excruciare possunt. P. M. de Calderia Tom. 2. Oper. p. 203. B. Hoc nomine alias quoque veniunt *glandula faucium*, quæ & *animellæ* dicuntur. Vesal. l. 6. de H. C. F. c. 5.

LACTIPOTOR, γαλακτοπότης, qui lactis potu capitur, Pollux. Dicitur & *Lactibulus* aut *Lactibibulus*, Meibom. de Cerevisia cap. 2. Item *Lactibibax*, Bernh. Herlinus in Consilio Sanitatis vernaculo p. 132. 133.

LACTISMA, λάκτισμα, id est, ictus calcæ insuctus. Et *λακκίτης*, calcitrator. Lex. Gr.

LACTUMEN, idem est, quod *Achores*, sive *crusta lactea*; Walth. Sylv. med. p. 14. *Lactumina* dicuntur *crusta lactea*, apud Heurn. de morb. c. 7. Welsch. Cent. I. Observ. & Cur. 23.

LACUNA, idem, quod *Choana*, *Infundibulum*. Vide *Choana*.

LACUNE, id est, *Terra sigillata*, Rul. & Iohnf.

LACUS, λίμνη λάκκος, quid significet, notum est, nimirum aquam stagnantem, & propterea facile corruptibilem. Idem quod *stagnum*, *palus*. Gal. l. 4. de S. fac. c. 20. & l. 9. §. *Chalcanthos*. *Lacus* etiam dicitur de vasis ad lavandum idoneis, & ita coincidit cum *Labro*. Rul. in Lexic. Quomodo differat ab *ίλος*, vide Jul. Alex. not. ad Galen. l. 5. meth. med. c. 12.

LADANON, λάδανον, dicitur & *Labdanum*, (perperam vero confunditur cum vocabulo *Laudanum*, de quo inferius dicendum,) estque succus pinguis & rosicidus fruticis, *Cistus Ledon* dicti, foliis adhærescens. Cogitur facile in massam non abfimilem pilularum, colore opaco cinereo, inflammabile, suaveolens in susfitu, de quo videatur *Dioscor. l. 1. c. 128. C. Hofmann. Offic. l. 2. c. 120. Schrod. l. 4. el. 2. n. 388. Fr. Hofmann. in Clavi ad b. l. Laudat & Gal. aliquoties in scriptis suis virtutem *ladani*, præsertim *lib. 2. de C. M. P. G. c. 2.* ubi dicit, & emolliendi & repellendi virtutem simul habere. Abusive vero *ladanum* sumitur de sordibus barbæ hircorum adhærentibus, l. 1. de C. M. S. L. cap. 1. in fin.*

LÆLAPS, λαίλαψ; dicitur *ventus procellosus*, procella, turbo, præsertim si multam & largam pluviam conjunctam habeat. Hinc cœlum dicitur procellosum & nimbosum, *ερανος λαίλαπιδης*, Hipp. 1. Epid. f. 2. v. 4. & 5. *ὕδωρ λαίλαπιδος*, aqua procellosa, nimbosa, quæ damnatur, l. 6. Epid. f. 4. v. 19. Junge Foëf. p. 373. Gorr. in def.

LÆMOS, λαίμος, significat *gulam*, & eam præcipue œsophagi partem, quæ in cibis devorandis voluptatis sensum percipit, ut indicat Galen. 3. de R. V. I. A. v. 11. Occurrit alias vocabulum hoc in Hippocr. l. de Corde II. 5. & l. 2. Epid. f. VI. 14. & lat ne redditur *Guttur*.

LÆSIO, βλάβη, vide *Blabe*. Est vero proprius

limes rerum præter naturam in Medicina dictarum, quarum quædam *læduntur*, quædam *læduntur*, quædam *læsonem* comitantur. Ubi per *læsonem* intelligendum nihil aliud, quam quando partis alicujus opus vel functio incommodatur, & vitatur. Dicitur alias *Affectio*, *διάρθεσις* præter naturam. *Læsones* externas communi nomine *πρώματα*, *vulnera* vocatas fuisse, testatur Gal. 2. de artic. v. 18. quamvis in Græco habeatur *κρυσπλωματα*, quod vocabulum mutandum esse in *κρυσπώματα*, volunt Interpretes.

LÆTIFICANS, Græce dici possit *ὑπερανθησις*, epitheton est quorundam medicamentorum & confectio- num sanguini & spiritibus activitatem & spirituo- sitatem conciliantium, quæ profunt in melancholia & virium vitalium animaliumque languore. Talia occur- runt in Dispensatoriis Norimbergenfi & Augustano; quorum unum est *Rhasis*, alterum *Nicolai Præpositii*. Formulas quoque similes exhibet *Langius l. 3. ep. 1. cap. 6. & 7.*

LÆYITIA, χαρῆ. Vide *Gaudium*.

LÆVIGATIO, λείωσις, est actio, qua id, quod inæquale & asperum fuit, redditur æquabile, planum & *læve*. Usurpatur à Galeno de cibis, qui dentibus *læviganur*, Galen. l. 11. de V. P. c. 8. Chymicis *Lævigatio*, seu *Alcoolismus* est calcinatio, quæ rem pulve- rando in *Alcool* adducit. Et est hic reductio quorundam per glutinationem, quorundam per fusionem, aut fulminationem. Rul. & Iohnf.

LÆVIS, *Lævitas*, *Lævior*, λείος, λείωσις, λείωμα, dicitur de rebus diversis, quæ ad contactum nullam habent inæqualitatem, sed æquabilia sunt & plana. Opponitur *aspero* & *asperitati*. Usurpatur partim de corpore & ejus membris, ita arteria pulmonalis, olim vena arteriosa dicta, ad differentiam asperæ arteriæ dicitur *Arteria lævis*, Gal. l. 7. de V. P. c. 6. & apud Hipp. l. 6. Epid. f. 3. v. 29. cuius totius *lævitas* legitur, & opponitur *τῷ φελεμάδι*, horridæ cutis asperitati. Usur- patur quoque de alimentis; ita viscositas pisinæ hor- deaceæ *lævis* probatur 1. de R. V. I. A. v. 18. Item de se- dimento urinæ, 2. progn. v. 72. Est etiam præternaturalis *lævitas* v. g. intestinorum. Vide *Leienteria*. Chymicis quoque *lævior* vocatur, Gr. λείωμα, pulvis impalpabilis exquisitissimæ *lævitatis*, qui & *Alcool* quibusdam dicitur, & fit quidam manu, vel tritura super marmore cum porphyrite, vel in mortario cum pistillo, ita ut, quod contritum est, excutiat per setaceum, vel linteum. Et tales *læviores* dicuntur *χρυσπώητοι*, *χρυσπώητοι*. Alius fit absque manu *ἀχρυσπώητος*, & pertinet ad mysteria Chymicorum. Huc pertinent *Calces*, *Flores*, *Præcipi- tata* &c. *Libav. Syn. Arc. Chym. lib. 4. c. 3.* Alias *Lævior* ponitur aliquando pro *livior*, & *læviodus* pro *lividus*, uti docet *Keuchen. Not. ad Seren. p. 127.*

LÆGANIZO, λαγανίζω, significat remitto, *lenis fio*. Usurpatur ab Hippocr. de vento; qui opponitur vehementius spiranti, l. de morb. sacro XV. 10. quamvis

vis mihi cum Foëf. videatur mendosa lectio, & potius legendum esse λαγζάζει, aut λαγαρίζει, *laxus* sit, & segnior; quia verbum λαγαρίζω neque in thesauro Henr. Stephani, neque Scapula, fortassis nec in aliis occurrit. Vide Foëf. p. 371.

L A G A N O N, λάγανον, *placentæ* genus est, & species *Itriorum*, vilior, crassique succi, & tarde commeantis, utpote ex similagine parata. Galen. l. 1. de *Al. facult.* c. 4. Jul. Alex. in *Not. ad h. l.* Vide *Itrion*.

L A G A R O S, λαγαρός, vocatur *laxus*, *mollis*, non distentus. Dicitur comparative de dextro cordis ventriculo, Hippocr. de *corde IV.* 10. Junge Linden. *Ex. V.* §. 41.

L A G N E I A, Lagneuma, λαγνείη, λάγνυμα, significat rem, vel coitum *Venerium*, concubitum cum emissione feminis. Frequenti in usu apud Hipp. v. g. l. de *nat. puer.* XIII. 10. XXII. 8. XLIV. 1. l. de *Genitura.* II. 16. 21. l. 2. de *dieta XXXVI.* 6. l. de *int. affect.* XXXV. 23. L. 30. (ubi λάγνυμα semen ipsum in coitu emissum significat) l. 6. *Epid.* f. 5. t. 23. Verbum quoque λαγνείω, σοῦο, rem *Venerem* exerceo, non inireque eidem dictis in locis, præsertim l. de *Genit.* Vide Foëf. p. 371. Mercurial. l. 1. V. L. c. 17. & l. 2. c. 15.

L A G O C H E I L O S, λαγόχειλος, dicitur, qui *leporina* habet *labia*, Galen. l. *Introduct.* cap. 3. & in *defn.* Id vitii aliquando naturaliter provenit, aliquando à causa præter naturam, ut ustione, cicatrice, futura latiore & male facta, interdum etiam senectute. Idem si inferiori palpebræ contingat, εὐπερίστον appellatur. Hæc Castellus. De curatione *Laborum Leporinorum* videatur *Aquapend. in operat. Chirurg.* §. quomodo curia *labia resarciantur.* Senn. lib. 2. M. Pr. P. 1. c. 4.

L A G O N, λαγών, idem, quod κενών, *Ilia*. Vide *Ceneon*, *Ilia*. Legitur apud Hippocr. l. de *int. aff.* XXIII. 6.

L A G O P H T H A L M O S, λαγόφθαλμος, id est, *Leporinus oculus*, cum superior palpebra adeo retrahitur, ut oculus, dum clauditur, totum non tegat; estque affectus in partibus instrumentalibus non magnitudine, sed defectu peccans, cuiusmodi omnia mutila & curta, sicut in labris, sic & in oculis cernitur. Galen. *dd. II.* Gorræus & Castellus. Tale vitium heic Altdorff contigit in foemina ex intumescencia serosa palpebræ superioris, degenerante in putredinem & totalem corruptionem, qua sublata, ex negligentia Chirurgi palpebra brevior relicta fuit, ut oculo aperto dormire necesse habuerit. De hoc affectu videatur & *Paræus Chir.* l. 9. c. 23. & l. 16. c. 6.

L A G O P U S, λαγόπυς, λαγώϊς, λαγώϊνη, præter significationem Botanicam est nomen *perdicis albæ*, quæ & *Perdix Alpina*, vel *Alpestris* dicitur, cuius descriptionem cum usu in cibo & Medicina tradit Aldrov. l. 13. *Ornithol.* c. 21. Dicitur & *Gallina nivalis* & describitur à Jec. Jac. Wagner. *Histor. Helvet. Curios. sect. IV. Artic.* 2. p. 200.

L A L I A, λαλιά; loquelam, locutionem, significat; Ægyptiis anima rationalis vel animus dicebatur ἔπειρα λαλιά, aliter *sermo*, notante C. Hofmann. *com. ad Galen.* l. de *V. P.* n. 26. 816. Vide *Locutio*.

L A M A C, id est, *Gummi Arabicum*. Ruland. & Iohnf.

L A M A R E, & *Lamare lampe*, id est, *Sulphur.* Iid.

L A M B A N O, λαμβάνω, communiter significat accipio, sumo, v. g. cibum capere, Hipp. 2. *aph.* 8. in utero concipere, 5. *aph.* 59. Peculiariter vero etiam dicitur de morbis invadentibus homines, & significat *Corripio*, *Infesto*, v. g. *Causus*. Hipp. l. 1. de *morb.* XXVII. 1. 2. 3. & passivum λαμβάνεσθαι, corripimur morbo denotat, 5. *aph.* 30. 55. 6. *aph.* 17. 31. & alibi. Vide *Dieter.* n. 492.

L A M B D A C T I S M U S est vitium linguæ ad balbos & blætos pertinens, quando præsertim loco consonantis literæ *vau* caninæ *lambda* enunciant. Vide *Ictacismus*.

L A M B D O I D E S, λαμβδοειδής, dicitur de eo, quod figuram literæ Græcæ Λ repræsentat. Communiter epitheton est *furura* posterioris in capite, qua occiput incipit, transversæ, Galen. l. de *offib.* c. 1. & l. de *nervor. dissect.* cap. 7. Barthol. *libell.* 4. cap. 5. De hac futura scribit Gal. *disco* de offibus loco, illam aliquando deesse, ubi prominentia occipitis nulla est. Deinde etiam *Os Hyoides* ad basin linguæ vocatur *Lambdoides* à Gal. de *muscul. dissect.* cap. 13. & l. de *nerv. dissect.* cap. 10. Vide *Hyoides*. Tandem ab Actuario quoque *venæ cavæ descendentiæ divisio*, qua in duo crura abit paulo supra initium ossis sacri, λαμβδοειδής appellatur, à figuræ similitudine, quam Gal. literæ V comparat l. de *Anatom. venar.* c. 8. Verum Casp. Hofmann. in *notis MMSS.* vitiosum hoc esse, expresse statuit, propterea cum *Revisoribus* & *Cornario* corrigendum esse monet in Λ.

L A M B I T I V U M, idem, quod *Linctus*, vel *Looh.* *Elegma.* Vide *Eclēctos*.

L A M E N T A T I O, κλαυθμός, idem, quod *Fletus*, *Vide Fletus*.

L A M I A, λαμία, στυγὴ, λαισεργόν, significat vel spectrum nocturnum diabolicum sub forma foemineæ, vel foeminam maleficam. Creduntur *Lamiæ* infantum tortrices esse, teste Keuchen. in *not.* ad *Seven.* p. 287. *seqq.* Latine etiam *Strix* appellatur. Proprie ad forum Medicum non spectat hæc consideratio.

L A M I N A, ἔλασμα, ἔλασμα, πέπλον, communiter ab Anatomicis tribuitur variis instrumentis ad secanda corpora accommodatis, cuiusmodi sunt *Scalpella*, *Spathomelæ*, *Amphismeleæ*, *Specilla*, &c. Galen. l. 6. *admin. Anat.* c. 10. Verum adhuc lætius se extendit hujus significatio ad alias metallicas extensiones, sive bractæas, etiam si non ad sectionis usum faciunt. Ita *Lamina plumbea* legitur apud Æginet. l. 7. c. 3. §. *Molybdos*. Vide supra *Bractea*. Ita Hildan. meminit *Laminæ ferreæ* pro depressione gibbi, *Cens.* 5. *Obs.* 67.

L A M N E I A, λάμνεια, *laminam* significat, *Moschion.* de *morb. mul.* c. 138.

LAMPAS, λαμπάς, idem, quod *Lucerna*, de qua vide infra. *Lampas vitæ* est magicum artificium, de quo, si lubet, plura vide apud Libav. *Defens. I. Syntagm. Arc. contra Scheuemann. c. 3. Tom. III. Oper. p. 5. 6.*

LAMPE, λαμπή, λαμπή, significat vel spumam, & ita idem est, quod ἀφρός; vel significat id, quod in aceto supernat vīno adulterato, item pingue quiddam glutinosum, quod olivis muria conditis supernat. Erotianus in *Onomast. p. 70. d.* Sunt & λαμπου bullæ quædam in urinæ superficie innatantes diaphanæ. Actuar. *l. I. c. 18. de urinis.* Hinc ερηθεν λαμπάδες, urina spumea & limpida legitur apud Hipp. *l. Proorrh. f. 2. v. 60. & Coac. t. 186. Jung. Foëf. p. 373.*

LAMPEROS, λαμπρός, idem, quod λαμπρός. Vide *Splendor*. Galenus etiam in *exeg.* interpretatur spumofum, quod spuma luceat.

LAMPETRA, ἀλαβή, nomen piscis e serpentino genere, cujus descriptionem cum usu in cibis exhibet Aldrov. *l. 4. de pisc. c. 13.* Lind. existimat, esse βδέλλων Strabonis, *Ex. XI. §. 58.* cui videtur assentiri Chicco. *Mus. Calceol. f. 3. p. 426. seqq.* Vide J. J. Wagner *Histor. Heiver. Curios. sect. IV. Art. 3. p. 213. seq.*

LAMPODES, λαμπόδες. Vide *Lampe*.

LAMPROPHONOS, λαμπρόφωνος dicitur, qui vocem edit magnam sonoram ac quasi splendidam, momente Joh. Bapt. *Persona Comm. in Galen. l. quod anim. mor. seq. temp. p. m. 287.*

LAMPROS, λαμπρός, h. e. lucidus, splendidus. Specialiter vero Hipp. λαμπροί dicuntur vegeti, incolumes, & colore bene habito præditi, *l. de A. L. & Aq. LV. 13.* Vide *Splendor*.

LAMPTER, λαμπτήρ, dicitur *Lucerna*, *laterna*, aut *Pharus*, qui in turribus suspenditur, ut navigantibus præluceat. Legitur apud Hippocr. *l. de int. aff. XXIX. 21.*

LAMPYRIS, λαμπυρίς, idem, quod *Cicindela*. Vide supra in *Ci.*

LANA, ἔλαιον, vide *Errion*, *Erion*. De lanarum generatione & differentis legi poterit Aldrovand. *l. I. de quadrup. bifalvis c. 8.* Lana usus, præsertim vero fucida, illotæ, sordidæ, quæ ἔλαιον ὀσπηθόν, item *Oesypus*, ὄσυπος, dicitur, olim fuit frequentissimus, uti patet ex Hippocr. & Galen. Scribon. (vide *Lex. Scrib. Rhodii*) Keuchen. *ad Sereñ. p. 114. 225. C. Hofm. l. 2. V. L. c. 14.* Vide *Oesype*.

LANARIUS, est nomen *Accipitris* vel *Falconis*, ita dicti vel à laniandis aviculis, vel quod multas molles plumas lanarum instar habeat, cujus descriptionem vide apud Aldrov. *l. 5. Ornithol. c. 11.*

LANCETTA est cutellus chirurgicus rectus utrinque acie summa præditus ad venæsectionem & abscissus aperiendos hodieque usitatissimus, & ita notissimus.

LANGUOR, ἄφροσις, nihil aliud est, quam corporis, aut membrorum ejus veluti *dissolutio*, & remissio, cum

non aliter ac resolutis sive paralyticis dissolutæ appareant. Gal. *3. in 3. Epid. t. 37.* videlicet ob deficientem flammæ vitalis & succi nervosi spirituaſcentiam & activitatem. Dicitur & *debilitas*, *infirmitas* corporis. Vide *Astheneia*, *Blechoros*.

LANIUS, idem, quod *Laniarius*, nomen *Accipitris*. Aldrov. *d. l. & c. 12.*

LANS, id est, *Argentum mortuum*. Ruland. & Iohnf.

LANUGO, γνόθος, γνόθς, vide *Chnus*. In Phytologia sunt filamenta tenella cuticulæ extimæ instar lana adnascencia. Schroder. *l. I. c. 2.*

LANX, πέλαιον ζυγός, significat *trutinam*, qua res ponderantur, vel potius duo vasculo ampla in trutina, quibus res ponderandæ imponuntur. Lanx quoque dicitur *Amygdala amara*. Rul. & Iohnf. in *Lex.*

LAONICA vocatur curatio arthriticis, quæ non fit purgantibus, & evacuantibus universalibus, ceu frustraneis partim, partimque magis noxiis, sed quæ fit topicis evacuantibus e parte affecta, dum materia est adhuc mobilis, cum ante statum, tum in ipso statu, quemadmodum hunc terminum exposuit Hieron. Sanchetæ Ælianus Medicus Brixientis in *Relatione de Podagricis & Arthritic. morb. c. 10. p. m. 53.*

LAOS, id est, *Stannum*. Rul. & Iohnson.

LAPACTICOS, λαπακτικός, h. e. *alvum evacuans*, idem quod ὑπακτικός vel ὑπλάτος. Legitur apud Galen. *l. V. S. F. c. 2.*

LAPARA, λαπίρα, λαπίρα, idem, quod *κενόν*, laterum cavitas, ea corporis pars, quæ est inter costas spurias & ossa, quæ ad ilia pertinent. Gal. *l. 2. de fractur. t. 71.* Idem, quod *λαρόν*. Vide *Ilia*, *Cenon*. Linden. *Ex. VII. §. 6.* Erotianus idem dicit quod *πλευρά*.

LAPAROS, λαπαρός, id est, *mollis*, *vacuus*. Unde & ὑπολάπαρον, *subvacuum*, & *submolle*, significat. Gal. *l. 3. de diff. resp. cap. 12.* Linden. *d. l. §. 4.* A verbo λαπάσων, vel λαπάσιω, *emollio*, *evacuo*, Hippocr. *2. progn. t. 2.* Gal. in *comm. Coac. t. 204. l. 4. Epid. XX. 2.* Vide Foëf. *p. 384.* ubi plurima loca invenies.

LAPATTO, λαπάτιω. Vide *Lapavos*.

LAPE, λάπη, *pruinam tenuem* significat Hippocr. quæ ore rejicitur & salivationis comes est, *l. 2. de morb. XV. 9. LIII. 6. LXIV. 5. LXXI. 7. l. de int. aff. VII. 12. XIII. 12. & alibi sæpius.* Foëf. *p. 375.*

LAPIDESCENS, λιπαδής, λιπώνος, idem fere quod *Lapideus*, nisi quod illud vocabulum magis exprimat passionem illam mutationis in naturam fixeam, quam antea nondum habuit. Quale vero sit proprie illud principium *lapidificum*, an succus, an spiritus, vel aliud quid, pertinet proprie ad Physicos. Videatur etiam Chioccus. *Mus. Calceol. sect. 3. p. 305. seqq.* Tale vero principium quandoque in sanguine ejusque fero contineri præternaturaliter, colligere est ex generatione Calculi. Vide *Calculus*.

LAPIDEUS, λιθωδής. Vide Lithoeides.

LAPIDILLUS vocatur cochlear chirurgicum, quo calculus post incisionem extrahitur. Blasius *Med. Univ.* p. 73. & 341.

LAPILLATIO, terminus Paracelsicus, indicans lapidescentiam sive generationem calculi ex Iliastro, sive de visco in loco alieno, ubi possibile fuerit lapillari, vel tartarizari. *Fragm. Medicis ad Tom. III. referendis l. I. de Tartar. c. 8.*

LAPIS, Lapillus, λίθος, λιθίδιον; λιθόειον, λιθίς, quadrupliciter potissimum accipitur. (1) Physice de corporibus mixtis animantis duris, cujus innumeræ species, & differentiæ occurrunt, de quibus videantur rerum Physicarum scriptores varii. In hac significatione sumit Galen. *l. 9. de S. Fac.* quando ex sponte nascentibus corporibus esse scripsit à terra vulgo dicta diversis. (2) Pathologicè pro Calculo renum vesicæ & in aliis quandoque partibus genito, diciturque Gr. λιθίσις. Vide Calculus. (3) Pharmaceuticè, quando vel ex Physicis lapidibus multæ species transfumtæ leguntur in usum Medicum, dividunturque in pretiosos, qui Gemmæ quoque vocantur. Vide Gemma: & minus pretiosos; quorum plures apud Gal. *d. l. & alibi* allegatos reperies. Loca videantur in *Theatro Mundellæ & Indice Bravavoli*, cum non opus sit, heic omnia transcribere. Multes enim non censet Rul. & Iohnf. in *Lex.* Adde Schroder. *l. 3. c. 4. & seqq.* Vel quando lege artis Pharmaceuticæ præparantur Lapides, ut sunt, *Medicamentosus*, vel *Salutis*, *Corrosivus* & alii, de quibus vide Schroder. *l. 2. c. 65.* Jung. Fr. Hofmann. in *elavi* & descriptiones eorum videantur in Iunken. *Lex. Ch. Ph. P. I. p. 127. seqq.* (4) Spagyricè, ubi potissimum in omnium illorum ore resonat *Lapis Philosophorum*, qui dicitur & habetur Medicina universalis, per quam metalla transformantur, & morbi omnes sanari possunt. Pollere creditur virtute intentissima, & velut in centrum arte coarctata, quæ extensa tincturam exhibet absque numero. De cujus præparandi modis hyperbolicisque encomiis prostant innumeri pene tractatus, nec adhuc cessant amatores hujusmodi commentorum in publicum proferre scripta, non obstante, quod tantum non omnes tempus, & operam, & oleum perdiderint. Si placet, videantur *scripta* Basilii Valentini, *Theatrum Chymicum* per sex volumina, Libavii in *suis operibus*, & alii plures. Quid B. Rolink. judicaverit de *Lapide Philosophorum* & Panacea, videatur in *ejus Chymia l. 1. c. 9.* Quæ de suo Lapide Medicinali Hermetico Christ. Ad. Balduini encomia scripsit, in *Ejusdem Hermete Curioso Invento XII.* legantur. Denique (5) sumitur etiam sæpe abusive & æquivoce de diversis rebus vocabulum *Lapis*, v. g. *Lapides Caplionum*, *Percarum*, *Cancrorum* vocantur quædam corpuscula in capitibus illorum piscium & aquatilium reperta, duritiem pene lapideam obtinentia, revera tamen non sunt lapides. Ita in *Chymia Lapis* vocatur

omnis res fixa; quæ non evaporat. *Lapis Adiz* est sal Armoniacum. *Lapis animalis*, id est, sanguis humanus. *Lapis*, ex quo conficitur plumbum nigrum, minera plumbi. *Lapis non lapis*, h. e. efficacia, non substantia dicitur *Elixir*. *Lapis rebis* vel testudinem, vel capillos hominis cholericis, aut languinei denotat. *Lapis calcis*, id est, scoria ferri, vel batitura æris. *Lapis major*, compositum ex 4. elementis, filius unius diei. *Lapis oculus benedictus*, id est, ovum. *Lapis aureus* h. e. urina. Rul. & Iohnf. in *Lex.*

LAPSUS æquivocum est. Proprie significat idem; quod *casus*, Græce πλῆσις, κατὰ πλῆσις. Vide *Casus*. Hujusmodi *Lapsus* ex alto innoxium vide *Ephem. Nat. Cur. Ann. III. Observ. 71.* Tropice *Lapsus* etiam pro errore sumitur, ἀμφοτέρωθεν. Vide *Erratum*. *Lapsus* demotivus est repentina morte facta correptio, periculosior apoplectico. Rul. & Iohnf.

LAPTO, λάπτω, significat lambendo bibo, sorbeo. Legitur apud Hipp. *l. de corde LV. 1.*

LACQUEUS, ἑσῆχθ, πικρὸς, quid sit notum est. Referrī quoque debet ad intuitum chirurgica, utpote ad quasdam operationes necessarius, uti patet ex Galen. *l. 6. meth. med. c. 5. in fin.* & Oribasii totus libellus de *laqueis*. In specie ad *Glossocomon* quoque requiruntur, uti patet ex Galen. *l. 7. de V. P. c. 14.* & Oribasii de *machinamentis c. 7.* Alias *laquei* consideratio quoque inter causas morbosas, præsertim vocis privationis spectat ex Gal. *l. 1. de L. Aff. c. 6.* Pathologicè quid dicatur *Laqueus Gutturis*, vide infra *Tonjilla*.

LAR, ἑστία, idem, quod *Focus*, *Calor*, *Ignis*. Vide *Focus*. Ultrapatur de flamma vitali & calido nativo. Charlton. *Oecon. anim. Ex. 1. §. 4. & VI. §. 2.* Vel Pathologicè de foco febrili, Galen. *l. de marcore c. 7.*

LARBASON, dicitur Plinio *l. 33. H. N. c. 6.* *Stimmi* vel *Sibium* sive *Antimonium*, quod Henn. Scheunemannus ruditer corruptit in *Tarbafon*, ita ut Libavii eum propterea acriter pertrinxerit, *Tom. III. Op. p. 25. seqq. 73. seqq.*

LARGUS, ἰδρὸς, πολλὸς, vide *Hadros*, idem, quod *Copiosus*, v. g. *Larga Venæsectio*, *Larga excretio*, *Largus humor*. Rhod. in *Lex. Scrib.*

LARIDUM, materia quædam tumorum, à laridi similitudine sic dicta. Fallop. de *tum. p. n. c. 3.*

LARVA, μωρὸν, μωρῶν, idem, quod *Lamia*, vel *Lemures*. Harum mater vel avia dicebatur esse *Mania*. Forest. *l. 10. Obs. 20. in Schol.*

LARUS, λάρξ, dicitur avis palmipes, piscivora, clamosa, cujus descriptionem, species, & usum in Medicina tradidit Aldrov. *l. 19. Ornithol. c. 4. seqq.* Linden. vocat *Larus* avium pernicissimam in volando & irruendo pisces summo natantes mari. *Ex. V. §. 42.*

LARYNGOTOMIA, λαρυγγτομία, operatio chirurgica est, qua in summo suffocationis & anginae periculo asperæ arteriæ fit incisio. Periculosum profecto & valde anceps remedium, De qua operatione vide

Aqua.

Aquapend. *tr. de oper. Chirurg. tit. de perforatione asperæ arteriæ in angina.* M. Aurel. Sever. *Chir. efficac. P. II. c. 40. p. 102. seqq. vide Bronchotomia.*

LARYNX, λάρυγξ, dicitur superior asperæ arteriæ pars & caput faucibus continuum, Lat. *Guttur*, Galen. 4. *aph. 34.* Est igitur præcipuum vocis instrumentum, ex cartilaginibus, musculis, nervis, & substrata membrana constans, *l. de voc. instr. diff. c. 2.* Ejus pleniorum historiam descriptam vide in Anatomicis libris, præsertim Bartholin. *l. 2. Anat. c. 11.*

LASANON, λάσανον, vel *Chytropum*, significat ollarum sustentaculum, vel ollam culinariam, aut matellam, vas exonerandæ alvi idoneum. Apud Hippocr. fumitur pro sella, in qua puerpera desidere debet, *l. de superfætati. V. 7. Jung. Poët. pag. 376.*

LASCIVUS, λαζικός, ἀσελγής, epitheton est Chorea S. *Viii* apud Paracelsi. Vide *Chorea.*

LASION, λάσιον, significat σινδώνην, *findonem*, aut ὀφίον, *linteum*, & propterea hirsutum, *villosum*, Erot. p. 72. *b.* Occurrit vero apud Hippocr. *l. 2. Prorrh. XII. 7. Poët. d. l.*

LASSITUDO, ἡσυχία. Vide *Copos.*

LASTAUROCACABUS, id est, operosa olla, prodigiorum lebes, Hispanorum olla putrida. Jos. Laurent. *Amalth. Onom. p. 476.*

LASTAURUS vocatur, qui inexplibili amore venereo debacchatur, Casp. Rejes C. *Elyf. q. 44. n. 24.*

LASUR, Paracelso dicitur Extractum transplantatum ex Argento, *l. 3. de Gallicis pustulis, aliisque symptomatibus c. 6.*

LATER, πλάττω, κέραμα, idem, quod *Tegula*; h. e. lapis fictilis, ex arena, calce, & luto paratus, cujus usus in Medicina nobilis, quatenus ex illo fit *Oleum Philosophorum*, sive de *Latevibus* dictum, aut *Laterium*, cujus descriptio legitur in Dispensatoriis.

LATERALIS MORBUS, πλευρικός. Vide *Pleuritis.*

LATERA liëtro, id est, *Argentum vivum*. Rul. & Johnson.

LATERIUM, *lixivium*, item, *capitellum*. Iidem.

LATHRA, Λαθραῖος, λάθρα, λαθροῦς, adverbium Hippocrati familiare, denotans *clam*, latenter, ex improviso, *l. Prorrh. sect. 3. i. 36.* ubi quidem Gal. *in comm.* per ἐξαίφνης, subito exposuit. Verum rectissime animadvertit Poët. p. 372. non satis hoc probasse *Coac. i. 139. 374. & i. 580.*

LATIBUEUM dicitur Theod. Craanen. *in capp. de febr. fomitem vel mineram febrilem latentem in aliquo corporis membro, quæ sanguineæ massæ communicata excitat ebullitionem febrilem & paroxysmos.*

LATICA dicitur quædam *Febris quotidiana continua*, sive *Phlegmatica*, quando nulla signa apparent apyrexia, Joh. Stephan. *in Avic. l. 4. sen. 1. c. 50. p. 274.* Sunt tamen, qui distinguunt, & spuriam saltem quotidianam continuam dici *laticam* credunt, uti Mercatus. An vero dicatur à *latendo*, quod careat inversionibus *Casselli Lexis. Med.*

manifestis, nolimus certo affirmare; quamvis ita velit de Calderia, qui prolixius de febre *Latica* differuit *Tom. I. Oper. p. 284. seqq.*

LATIO, φασγίς, idem, quod *Motus Localis*; mutatio, quæ fit in loco, Gal. *l. 1. de nat. fac. c. 2. l. 1. meth. med. c. 6. & l. 2. c. 3.* Vocatur & *motus animalis, voluntarius*, quem Charletonus ita plenius descripsit; quod fit ordinata & ex appetitus dictamine instituta corporis animalis, vel alicujus membri particularis de loco in locum translatio. *Ex. XI. Oec. Animal. §. 4.* in qua etiam motum musculorum nervose exposuit. Videantur & Willis *Anat. Cerebri c. 19.* & Anonymi tractatus *ibid.* annexus de *ratione motus musculor.* item Milliet Dechales P. Jesuit. *de motu locali & elaterio*, cujus mentio fit in *Aët. Erud. Lips. An. 1683.*

LATITUDO, πλάτος, proprie notat affectionem corporis, quæ consistit in dimensione, ad differentiam longitudinis & profunditatis. Vide *Latus*. Per translationem tamen sæpe applicatur etiam rebus incorporeis, præsertim vero in foro Medicorum frequenter usurpatur de *sanitate imperfectiori*, aut non omnibus numeris exacta; vide *Hygieia*. Gal. *l. 1. de san. tu. c. 4.* Junge *Dogm. nostra Med. Gen. P. 1. c. 4. d. 3. p. 51. seqq.* Ad *latitudinem sanitatis* quoque pertinet corpus alias *Neurtrum* dictum, sive *Staus corporis Neuter*, ἠδύτης Græci vocarunt, qui duplex est: *Decidentia*, & *Reconvalescentia*. Imprimis vero ille ad *latitudinem sanitatis* pertinet. Vide Rursus *Dogm. in pralim. d. 7. p. 8. & 9.* Et quia sub sanitatis genere comprehenduntur *Temperamenta corporis & partium*, de illis quoque sæpe dici solet, quod magna sit eorum *latitudo*. C. Hofm. *Inst. Med. l. 3. c. 4. §. 5. & alibi.* Sumitur & aliquando pro *Dilatatione*, Gr. ἐπέκτασις dicta, Lat. *Ampliatio*. Jul. Alex. *not. in Gal. de diff. morb. c. 4. p. 279. Tom. II. Oper.*

LATON, est aurichalcum, sive cuprum aureo colore tinctum lapide calaminari, quod ab idiotis physicis Electrum dicitur, & componitur ex unico metallo, cum Electrum sit e pluribus. Laton quoque est artificiale, cum Electrum à natura sola compositum, Rul. Hinc lapis Calaminaris dicitur lapis *Latoninus*, Libav. *Synt. A. Ch. l. 7. c. 24.* Spagyricis Philosopheris Laton vocatur vel *Latona terra virgo*, quando in operatione ad Lapidis Philosopherici magisterium pertinente nigrescit: unde opus habet abluitione per ignem & aquam permanentem, sive Mercurium, de qua re videatur Libav. *Alchym. Pharmaceut. cap. 31.* item *tr. Ignis Naturæ, cap. 20.* Laton quoque & Azoch propterea semper simul esse dicuntur, Laurent. Ventura *tr. de lapid. Philos. c. 19.* Theatr. Chym. *Vol. II. p. 163.* Johnson. ita descripsit *Latonom* in *Lexic. II. p. 49.* *Latona* est terra nostra, quam sumimus ad alchymiam peragendam. Et hæc terra Chymica præ rebus omnibus aliis creatis virtute & energia excellit: Aurum enim & argentum & reliqua metalla, & lapides pretiosos omnes in se coërcet, imo perfectionem omnium animalium & ve-

getantium in seipſa recludit. Sed cum impura ſit & ſæculenta, uti arti noſtræ proſit, ejus impuritates & ſæculenta excrementa ſeparanda veniunt, & hoc eſt apud Chymicos, faciem *Latona* dealbare. Quo circa humiditatem ipſius terræ radicalem, ſeu ſanguinem ipſius *Latona* ex venis ſuis exhaurire oportet, ut ex eſſentia & puritate illius faciem ipſius *Latona* dealbare valeamus, alioquin nihil utilitatis habemus ex lotione *Latona* noſtræ, niſi ex puritate ipſius ſanguinis aquam faciamus, qua ſola & non alia uti debemus ad dealbandam faciem *Latona*. Hucusque Iohnſon.

LATRO, ληστής, idem, quod *Prædo*, *Prædator*, quamvis vero proprie ad forum Medicum non ſpectet, cum tamen aliquoties eorum mentio fiat in ſcriptis Medicis, libuit inferere. Ita Galen. 3. *Anat. admin. c. 5. Latrones* inhumatos olim fuiſſe ſubjecta Anatomica, teſtatur. L. 3. de *V. P. c. 5.* refert hiftoriam *latronis*, qui deprehenſis hominibus digitos pedum extremos præcidebat, ne ſine baculo incedere poſſent. (Vide C. Hofmann. in *comm. ad h. l. n. 135.*) & l. 1. *Anat. admin. c. 2.* cadaver *latronis* exiccatum iceletis annumerat. Langius recenset *latronis* truculentiam ex eſu ſanguinis vel cruoris humani fuiſſe adauctam, lib. 1. ep. 71. Foreſtus ex Benivenio adduxit obſervationem *latronis* ſuſpenſi, cujus cor pilis fuit reſertum, l. 17. *Obſ. I. in Schol.*

LATUS, adjectivum, & ſubſtantivum eſt nomen. Adjectivum Gr. dicitur πλατύς, εὐρύς, cui opponitur *angustum*, στενόν. Dicitur de musculo, μυῖδις πλατύνωμα, dicto, qui ſub cute in collo habetur, cujus deſcriptionem vide apud Galen. l. de *muſc. diſſect.* cap. 1. De musculo *latiſſimo*, qui totum fere dorſum cum ſuo ſocio tegit, & *Aniſcalpior* quoque vocatur, vide Barthol. l. 4. c. 2. *Latus pulſus* Gal. qui in latitudine arteriæ, vel dilatatione major eſt naturali, l. de *pulſ. ad tyron. c. 2.* *Puſtula lata* dicuntur, quæ non in alium prominent, Hippocr. 6. *aphor. 9.* Jung. Dieter. n. 687. Subſtantivum Græc. vocatur πλευρῆ, πλευρῶν; de cujus vocabuli æquivoca ſignificatione infra vide *Pleura*. Numerantur vero duo *latera*, dextrum & ſiniſtrum; & in genere de dimidia totius corporis parte, altera dextra, ſiniſtra altera ſumitur. Strictius vero utripur de mediæ ventris regione *laterali*, utraque diſtincta à parte antica, quæ *Sternon*, & poſtica, quæ *Dorſum* vocatur, Barthol. l. 2. *Anat. in princ. Laterum dolor* dicitur Hipp. ad differentiam *Pleuriid*is, quando dolor eſt abique febre & inflammatione, πλευρῆς πόνος. Hipp. 3. *aph. 23. 5. aph. 65. 6. aph. 5.* Vide Dieter. n. 689.

LAVACRUM, λουτρῶν, idem, quod *Balneum*. Sal nitroſus fuſilis vocatur *lavacrum* quoddam minerale venarum metallicarum, & ſemimetalloſum, imo & metalloſum ipſorum, quod ſciunt etiam aurifabri & probatores metallici. Libav. *Defenſ. Syntagm. contra Scheunemann. I. c. 9. T. III. oper. p. 22.*

LAVATIO, idem, quod *lotio*, λουτρῶν. Utrumque

idem ſignificat, quod *Balneum*. Galen. l. 8. *meth. med. cap. 2.*

LAUCANIA, λαικανία, item λαικανία, poëtice guttur, vel *gulam* & oſophagum ſignificat. Sunt, qui pro *mento* etiam accipiunt, Gorr. in *λαικανία*. Deſcendit à λαιά, fruor, capio.

LAUDANUM, nomen medicamentorum encomiaſticum, quaſi *laudatum medicamentum*. Dieter. n. 560. vel *laude dignum* aut *laudabile*, quod vocabulum, ceu barbarum & Paracelſico Thraſonicum reprobavit Libav. *Synt. A. Ch. l. 8. cap. 44.* Non minus vero illi hallucinantur, qui cum *ladano* confundunt. Vide *Ladanum*. Placet Roſſinkii ἠπικρῆσις: loquendum interdum cum vulgo, modo intelligamur, *Chymia l. 4. f. 3. cap. 6.* Græce dici poſſet ἰπαινωδόν, vel ἀξιόπαινον. Quod vero præcipue *Opii extractio correſto* nomen hoc tributum fuerit, hoc omnino ſapit Paracelſicum hyperbolice loquendi pruritus. Alias de *laudano opiato* videantur præter Diſpenſatoria & Paracelſi ſcripta Roſſink. d. l. Schroder. lib. 4. cl. 2. n. 314. Libav. d. l. Tutiffimum eſſe & ſaluberrimum medicamentum ad omnis generis dolores, verbis Bern. Penotti de *medic. Chymicis in Vol. I. Theatr. Chymic. pag. 65.* cum grano, quod dicitur, falis eſt intelligendum. *Laudanum Mercuriale Paracelſi* dicitur medicamentum ex Mercurio paratum. Deſcriptio quædam extat in Morl. *Coll. Chym. Leid. c. 276.*

LAUDINÆ dicuntur Petro Poterio pilulæ, quas opium ingreditur, *Pharmaceut. Spagy. lib. 3. ſect. 5. de Pilulis.*

LAVIPEDIUM, vide *Pediluvium*.

LAURAX, vide *Labrax*.

LAUTUS, quid proprie ſignificet, videatur in *Lexicis* variis. Gr. λαμπρός, aut λαμπρίος, quaſi *Louis*. *Lauiffima vina* apud priſcos fuiſſe vina myrrha condita, teſtis eſt Linden. *Ex. X. §. 138.*

LAXA Chimolea Paracelſi vocatur medicamentum purgans, præcipue in morbo Gallico commendatum, eſtque pulvis de floribus minerarum ſalinarum, l. 2. de *morb. Gallico c. 4.* Iohnſon. ita deſcribit: *Laxa Chimolea* eſt ſal adnafcens lapidibus, quale eſt *Anatron*, aut *Uſnea lapidea*.

LAXATIO, χαλασις, *Laxans*, *Laxativus*, χαλαστικός. Vide *Chalaficos*, *Chalao*. Hodieque autem frequentiffime ſumitur terminus hic de virtute leniter evacuantis, & quidem per inferiora. Conveniunt igitur talia *laxantia* cum ἐλαττωτικῆς, χαλαρωτικῆς, ὑπερλαττικῆς, de quibus vide ſuis literis *Eccoprizo*, *Catotericos*, *Hypelatos*, Iohnſ. etiam ad vomitoria extendit, deſcribens: *Laxativa* ſunt medicamina ſurſum atque deorſum expurgantia. Verum minus accurate minuiſque uſitate; Abuſive quoque tribuitur Mercurio vitæ, qui *Laxativum minerale* dicitur apud Schroder. l. 3. c. 15. cum in minima doſi vim purgandi poſſideat. Ita quoque in veterum ſcriptis contingit, ut fortiora purgantia pro

Laxativis

Laxatio posuerint. In Pathologicis accipitur de partium mollium extensione præternaturali in longum. Ita Uvulæ *laxatio* legitur apud Blas. *Med. Univ. pag. 302.*

LAXUS, λαγρός, χαλαρός. Vide *Lagaros*, *Chalaros*. Idem fere, quod *Mollis*, & opponitur *Stricto*, vel *Duro*.

S. LAZARI morbus, Elephantiasis. *Tagaul. Institut. Chir. l. 1. c. 2.*

S. LAZARI malum, i. e. *Lepra*. *Forest. l. 29. O. 26.*

LAZOMÆ, λάζωμα, verbum poeticum, pro λαμβάνω, significat *prehendo*, *corripio*. Diciturque frequentissime de morbis infestantibus, Hippocr. *l. de Loc. in hom. l. 4. XXV. 5. 7. XLIIIX 8. l. 2. de morb. XX. 3. & libr. de nat. mul. & de morb. mul. sæpius, quæ loca collegit Fœf. *Occ. p. 372.**

LAZULI lapis, λίθου κύανου, hoc est, *Cæruleus*, est lapis opacus, Saphiri colore, aut florum *Cyani*, aureis punctulis exornatus, Armeno durior. Vide *Armenius*. *Schroder. l. 3. c. 8. n. 11. Chiocc. Musf. Calceol. fœf. 3. p. 228. f. 4. p. 467. seqq.*

LAZURIUS, idem, quod *Cæruleus*. *Lazurius color* in *lepra* pessimum habetur signum apud *Paracels. Paraglyph. l. 6. c. 1. §. 2. & cap. 2. §. 3. & in Scholiis ad illa loca*. Apparet autem ille color in frigore, ubi in nigrorem vertitur. *Lazurium argenti*, vel *pulvis Lazurinus* nihil aliud est, quam *Crocus Lunæ*, de quo vide *Libav. Syn. A. Ch. l. 5. c. 21.*

LEÆNA, λείωνα, nomen animalis quadrupedis dignitati foemininum, cujus mas vocatur *Leo*. Vide *Leo*. *Λείωνα* quoque emplastrum nomen, quod in *leæna* modum malum penitus extirpare creditur, applicatum ischia-dicis & hemicanicis, teste *Aët. l. 11. & ex hoc Gorræo. Leænas* vulgo vocari niviū *Labenas*, vide *Labena*.

LEBERIS, λιβηρίς, significat *exuvias*, sive senium serpentum. Hipp. *l. 1. de morb. mul. CIIIX. 26. & l. 2. LXIIIX. 6.* Vide *Exuvia*, *Geras*.

LEBES, λιβής, i. e. *olla*, *trulla*, vas, in quod aliquid infunditur ad coquendum, vel afferendum. Pertinet ad instrumenta *Diætetica*, *Pharmaceutica*. Ventrículum egregie comparatum cum magno *lebetæ*, cui plures ignis foci adjacent, lege apud *Gal. l. 3. de fac. nat. cap. 7.*

LEBIAS, λιβίας, vide *Hepatus*.

LECANE, λιβία, pelvim, *Catinum* significat. Legitur apud *Moschion. de morb. mul. c. 89.*

LECHENEON, λυχνείον. Vide *Lenos*.

LECHIA vocatur piscis generosus magnitudine atque colore medius inter *Thunnum* & *Umbra*, quam alii *Centrinam* fuisse arbitrantur. *Jovius* vero existimat *Annam* veterum esse *lib. de piscib. c. 7.* *Judicium* de hoc dissensu *Ill. Aldrovandi* videatur *l. 3. de Piscib. cap. 20. p. 327.*

LECHO, λυχή, strictè *puerperam* significat, & ita

legitur apud *Moschion. d. l. c. 61.*

LECTISION, λεισίσιον; vocatur *acetabulum parvum*, legiturque bis apud *Hippocr. 4. de R. V. I. A. 2. 123.*

LECTITHOS, λειθίον, est genus leguminis, vel pisum, vel pisco congener denotans. Significat etiam sæpius *lomentum*, vel *farinam lentium*, cum & sine additione φακῶν. Hippocr. *l. 1. de morb. mul. LXXXI. 11. & l. 2. LXIX. 2. & in notis l. 1. additis VII. 8.* ubi per v scribitur, quemadmodum & apud *Gal. l. de bon. & mal. succ. c. 5.* Significat & *ovi luteum* sive vitellum, uti patet ex Hippocr. *l. 2. de morb. mul. LXXXIV. 2.* Hinc λειθίονος πρόσπαις, vocatur *sedimentum urinae*, *ovi luteum* aut *lentium farinam* referens, *l. 4. Epid. VI. 11. & pus λευθιόνος ovi lutei speciem* referens, *lib. 2. de morb. XLV. 35.* Adde *Fœf. pag. 379. Jul. Alex. l. 8. Salubr. c. 9.* de omni polline, & *farina leguminum molitorum* exposuit λειθιον, haud dubie ex *Gal. d. l.*

LECTRA dicitur pars fornacis vitrarum, in qua vitra sensim deservescunt, *Chr. Meretti in Not. ad Ant. Neri Art. Vitrar. in appendice p. 435.*

LECTIO, ἀνάγνωσις, vide *Anagnosis*. Assiduam & iteratam aliquoties *lectio* laudat *Gal. 3. de artic. 1. 40.* Refertur quoque *lectio* inter exercitationes vocis, ἀναφωνίσις, sanitati corporis proficuas, utpote, quæ humores redundantes excernit, *Ægin. l. 1. cap. 19. & Celsus* quoque aliquoties inter remedia curativa morborum refert.

LECTISTERNIUM, id est, apparatus lectorum, qui variè esse convenit pro diversis morbis, uti rectè notavit *R. Lentilius Part. III. Miscell. Medico-Pract. ad p. 29.* quamvis in illa nihil de hoc legatur, sed in *Indice* posuit ad vocem *lectus*.

LECTUALIS vocatur morbus, qui ægrotantem lecto affigit & diu detinet. Ita *Spartianus in Hadriano: Peragratis*, inquit, *sane omnibus partibus, capite nudo & in summis plerumque imbribus atque frigoribus, in morbum incidit lectualem.* Ipsi etiam, qui longis ac lentis laborabant languoribus, *lectuales* Latine dictos, Græce κλιναίος, ἢ κλινοπίασις, notavit *Salmaf. ad loc. cit.*

LECTUS, κλίση, (vide *Cline*), quid sit notum est, nimirum locus ille & instrumentum ad recumbendum & dormiendum paratum. Pertinet igitur ad res non naturales *Diætæ*. *Delectus lectorum* aliquando necessarius apud ægrotos, uti patet ex *Gal. scriptis*, quando febricitantibus & quibus nervi per transversum vulnerati sunt, molliores lectos præcipit. De *lectorum* alias in quibusdam locis noxia præparatione legi etiam poterit Hippocr. *Guarionius de causis sanitatem destruentibus. Lectos pendulos* usurpare *Indes* in promontorio *Jamaico*, legitur in *Actis Philosophicis Oldenburgii Anno 1668. m. Jun.*

LEFFA, id est, herbarum prædestinatio. *Rul. & Johnson.*

LEFFAS, est occultus & bulliens terræ vapor, per quem plantæ crescunt, Rul. & Johnson. ex Paracels. *Philos. ad Atheniens.* l. 3. text. 3. *Leffas* est succus terræ recens in radicem, tanquam culinam, vegetabilis, tractus. Helmont. *expositione aliquo verbor.* Vide Helmont. *tr. Elementa* num. 13. & *tr. Imago fermenti imprægnat.* num. 31. *seqq.* *Leffas* est occultus terræ succus, per quem plantæ crescunt. Fr. Hofm. *clav. ad Schrod.* l. 1. cap. 2.

LEENA, λίγνα, neutr. plur. vocantur proprie extremitates vestimentorum, sive oræ. Per translationem vero dicitur de extremitatibus pudendi muliebris, sive matricis. Legitur apud Hippocr. l. 2. *de morb. mul.* XXXIIX. 15. Vide Fœl. p. 177. *seqq.* C. Hofm. *Com. ad Gal.* de V. P. n. 964.

LEGUMEN, ὄσπριον, idem, quod δημήτειον, sive *Cereale semen.* Vide *Cerealis.*

LEIBOS, λείβος, & in fœmin. λείβη, id est, *liquida*, Galen. c. 3. *de iis, q. in med.* t. 14. Verum mendum subest in Græco textu, & quia inusitatum esse adjectivum λείβη, ex aliis Lexicis constat, corrigendum esse, & substituendum vel λείβη, vel λείβη existimant Fœl. *in not. ad h. l.* & Casp. Hofmann. *in M. S.* & *nondum editis notis ad hunc Gal. loc.*

LEICHEN, λειχήν, relicta Botanica significatione, vide supra *Impetigo.* Dicitur & *Lichen.*

LEIENTERIA, Lienteria, λειντερία, q. d. *Lævitas intestinorum*, λειότης τῶν ἐντέρων, est affectus vel idem, vel maxime cognatus *Cæliacæ passioni.* C. Hofmann. *Apolog. pro Galen.* l. 3. c. 182. C. Dieter, num. 493. *Vide Cæliaca.*

LEIOBATUS, λείβοτος. Vide *Leviraia.*

LEIOPODES, λειπόδες, vocantur *Planci*, *Plauti*, vel *Ploti*, quibus pedum medium ab interiori parte non est cavum, sed planum, quasi tabella, quæ planca dicitur, Galen. 3. *de artic.* t. 92. ad quem locum vide egregiam correctionem Casp. Hofmann. l. 3. *Apolog. pro Gal.* c. 100. Pertinet ad morbos malæ conformationis. Idem *Com. in Galen.* l. de V. P. num. 137. Adde Alex. annot. *in Gal.* l. de diff. morb. c. 7.

LEIOS, λείος. Vide *Lævis*, λειότης, *Lævitas.*

LEIPHÆMOS, λείφαίμος, dicitur, qui sanguinis defectu laborat, quod malum sequitur *ἀχρῶσις*, vide *Achroi.* Sumitur vero etiam pro vitio depravati sanguinis, uti constare videtur ex Hipp. l. 2. *de morb. mul.* XII. 10. XVII. 11. ubi jungitur cum *σπληνώδης*, lienosa, quæ dispositio lienis vitiosa præsupponit sanguinis flatulentiam & impuritatem. Nætetur quoque, non esse confundendum τὸ λείφαίμος cum *ἰξαιμία*, vel *ἀνοίμία*, exsanguis, ubi vera privatio totalis sanguinis peccat. *Λείφαίμος* sunt, qui sanguine deficiunt, hoc est, deferuntur sanguine, non in totum, sed ad sensum, Linden. *Ex.* XIII. §. 455. *seqq.* Junge *Ex.* IV. *nostram de remoris purgationis* §. 19.

LEIPODERMOS, λειπόδερμος, in genere significat

defectum cutis, vel cuticulæ. Sumitur vero frictus de eo, cui præputium deest ex morbo, vel lectione. Latine *Apella.* Vide supra *Apella.* Junge C. Hofmann. *d. l. n.* 824.

LEIPOPSYCHIA, λειποψυχία, idem, quod λειποθυμία, id est, *animæ vel animi deliquium.* Superfluum enim mihi videtur, discrimen ponere inter hæc duo vocabula, ex Galen. l. 12. *meth. med.* c. 5. Posterius vocabulum est usitatus. Deficientibus viribus vitalibus, deficient & animales, cum spiritus vitales sint quoque materia animalium. Consentit Dieter. n. 494. Vide *Eclipsis.* Hujus gradus fortior dicitur *Syncope*, de qua infra suo loco. Utriusque vocabuli & λειποψυχίας, & λειποθυμίας mentio fit apud Hippocr. illius quidem 2. *de R. V. I. A.* t. 44. hujus 1. *aph.* 2. 5. Conr. Vict. Schneider. *libr. de nova Gravissimorum trium morborum curatione* cap. 6. præter necessitatem & utilitatem de *Lipothymia* & *Lipopsychia* tractans & pro synonymis agnoscens, nihilominus inconstans deprehenditur, dum *Lipothymiam* symptoma facultatis vitalis, *Lipopsychiam* facultatis animalis esse flatuit, quamvis absque prægnanti tatis ratione. Sufficit hoc notasse ad verum discrimen ab apoplexia retinendum, quod utrumque vocabulum haberi debeat, & primario abolitum vel prorsus vel valde imminutum sanguinis e corde motum progressivum denotet, cui consequenter sensuum & motus localis defectus supervenit; In apoplexia inverso sese habet modo teste experientia.

LEIPOTHYMIA, *Lipothymia*, λειποθυμία. Vide p. a. *Leipopsychia.*

LEIPYRIAS, λειπυρία, est epitheton febris valde malignæ continuæ, cum inflammatione vitcerum interiorum erysipelacea conjunctæ, ubi interna veluti uruntur, extrema, τὰ ἄκρα, frigent, Galen. *com.* 4. *aph.* 48. c. 2. *prognost.* c. 4. cap. 1. *prorrh.* t. 7. & c. 31. 161. l. *de inæq. intemper.* c. 8. Vocatur & λειπυρία, & λειπυριάδης πυρετός, & τὸ λειπυριὰς. Scribitur & λειπυρία. Meminit hujus febris Hipp. aliquoties, v. g. l. 2. *de morb.* XVI. 12. XLIX. 14. *de helleborismo* 54. l. *de Crijb.* IV. 4. 6. 8. Ut plurimum est lethalis, quia sanguinis dispositio maligna putrida ad *εἰκράσιν* vergit. Mirum vero, quod Sylvius hanc febrem non observaverit, uti scribit l. 1. *Pr. M.* c. 29. §. 31. Verum notandum, non esse peculiarem speciem febris, sed esse saltem *ardentem*, sive *Causam* valde malignam & exitialem. Junge Linden. *Ex.* VIII. §. 47.

LELYGISMENOS, λελυγισμένος; i. e. *contortus*; inflexus, à λυγίζω, *contorqueo*, quod à λύγος, *viteæ*, vimen, derivatur. Utrapat de nervis *contortis* Hipp. *in Mochlico* VII. 3.

LEME, λήμη, idem, quod γλάμμα, vel γλήμη, *fordes oculorum.* Vide *Glama.* Vocatur & *Pinnia glutinosior oculorum*, Scribon. item *Lappa.* Fr. Valles. *in febr.* cap. 2. notante Rhod. *in Lex.* Scribon. p. 424. Ad le

mas referri poterit *lachryma Cervi Bezoartica*. Vide *Dacryon*.

LEMMA, Græce dupliciter scribitur, per ϵ & η . *Λίμμα* significat idem, quod *λίπος*, *corticem*, sive id, quod decorticando removetur, Hippocr. l. 2. de *morb. mul.* X. 8. Gr. dicitur etiam η *ἑπιδερμῶτις*. Erotianus & Foët. p. 380. *Λήμμα* vero significat *propositionem scientificam* per se credibilem, quam vocare consuevit Aristoteles axioma, postulatum, summionem, Galen. c. 2. de *R. V. I. A.* 1. 20. Propositionem, quæ concludendi gratia assumitur, in *Logicis Præmissa*, lib. 2. de Hippocr. & Pl. *decr. cap. 2. l. 1. S. Fac. cap. 12. & 13. lib. 1. meth. med. cap. 5.*

LEMMATICOS, *λιμματικός*, dicitur Hippocr. qui occasionem prudenter & accommodate arripit, & pertinet ad π *πρίπον*, sive *ἐυχηρησύνη* Medici, l. de *dec. orn.* II. 27.

LEMNIA, *λημνία*, epitheton *Terræ medicatæ*, quæ colligitur in insula *Lemno*. Est terra spissa, levis, pinguis, rubricæ colore, adstringentis virtutis. De hac videatur Galen. l. 9. de *Simpl. Fac. §. de Terra Samia*. An hodieque ad nos deferatur vera *terra Lemnia*, dubitatur. Gorræus eo videtur inclinare, cum illa, quæ à veteribus de hac scripta sunt, cum nostra convenire existimet. Negat vero Schroder. l. 3. cap. 2. & *Turcicas* esse scribit, quarum tamen illa, quæ cineritii coloris Constantinopoli advehitur, pro *Lemnia* usurpari poterit, utpote præstantissima reliquarum. Videatur Fr. Hofmann. in *Clav. ad h. l.* De signatura veterum & *Dianæ sigillo*, quod creditur fuisse capræ effigies, vide *Dioscor. l. 5. c. 113.*

LEMNISCUS, *λήμισκος*, Lat. *Turunda*, linamentum vocatur in longitudinem implicitum & oblongum, quod vulnere inditur, autore Celsus l. 5. cap. 26. *Ægin. l. 6. c. 34. & 73.* Mercurial. l. 3. V. L. c. 9. in *fine*. Vide *Licinium*. Lemnicos in specie quoque dici pefos vel pessaria in uterum vel matricem immissa aut turundas, scribit Balduin. Rouffer. de *partu Casar. sect. VI. c. 3. & 4.* atque ex hoc Schenk. l. 4. *Med. Obs.* 299.

LEMPNIAS, est *Terra sigillata*. *Lempnias Calcis* est batitura æris. *Lempnias lempnia* est Auripigmentum. Ruland. & Johnson. scribit *lempinas*, & *lempina*

LEMURES, idem, quod *Larva*, *Lamia*. Vide supra. Lemures sunt spiritus elementū aëris. Ethnici intellexerunt Manes defunctorum. Rul. Lemures quoque in hominibus esse, finxit Paracels. *Tract. 2. de Pessilis. c. 1.*

LENIENS, *Lenis*, *Lenitivus*. Generaliter idem significat, quod *Mitis*, Gr. η *πιος*, *πείος*. Vide *Epior. Rhod. in Lex. Scrib. p. 402.* Dieter. n. 717. Sed usitatio est significatio stricta, quando accipitur pro *laxante*, vel *laxativo*. Gr. *εὐχερωπικός*, *ὑπὸλατος*. Arab. vocantur *Medicina Benedicte*. Rolf. O. ac M. *Med. Gen.*

l. 5. f. 1. e. 6. Idem quoque referri, à nonnullis, testatur inter causas morborum, d. l. l. 2. f. 3. c. 92.

LENOS, *ληνός*, diversas habet in Medicina significationes. Apud Hippocr. notat *alveas*, aut loculos quosdam, h. e. cavitates excavatas, aut conceptacula quædam in *Mochlic. XXIII. 8.* Junge Foët. pag. 383. Vel significat *Torcular*, *Linden*. Ex. X. §. 192. Unde *calcave torcular* Gr. vocatur *ληνοπατίον*, idem, quod *πατίον*, d. l. §. 181. Hinc translata ab Herophilo ad concursum trium duplicaturarum duræ meningis sub calvaria, quem *Torcular* Gr. *ληνόν* vocavit, teste Galen. l. 9. *Anat. adm. c. 1.* Et in hujus obstructione causam apoplexiæ posuit Nymannus, teste etiam Bartholin. l. 3. *Anat. cap. 2.* Dicitur & *ληνησόν*, Galen. *introduct. cap. 11.*

LENS, *lendis*, *φθαίρ*, *κύντις*, insectum dicitur, & soboles pediculorum, sive *Pediculus* adhuc *tenellus*, sive *pediculorum vulgus* appellat. Meminit Galen. l. 7. de *S. Fac. §. Cedrus & Hedera*. Pertinet etiam ad causas *Phthiriaseos*, sive morbi *pedicularis*. De his vide Aldrov. de *Insectis l. 5. c. 4.*

LENS, *lentis*, *φακός*, leguminum species quædam notissima est, de cujus usu in cibo & Medicina frequentissima fit mentio apud Hipp. in *libr. de morb. mul.* & Gal. passim in *scriptis suis*, quæ loca compilare, non est nostri instituti. Videatur Index Pini in Hippocr. & *Theaurum Mundellæ in Gal. φακός* etiam aliquando significat *vas Medicum*, forte ad fetus faciendos accommodatum, Foët. p. 650. Est & terminus Mechanicus Mathematicus, dum *Lentes* denotant in Telescopiis vitra illa crassiuscula leniformia, quorum beneficio objectorum visibilibus species majores apparent. De qua significatione inter alia etiam legi poterunt Henr. Oldenburgii *Act. Phil. An. 1665. m. Julio*. Tandem & in Anatomicis *Lens* vocatur crystallina Humor in oculo crystallinus, sicut videre est apud D. Goth. Bidloo *Anat. Tab. XI. fig. 20. 23. 24.*

LENTICULA, vel idem est, quod *Lens*, *φακὴ*, *φακός*: vel significat *Lentiginem*, de quo vocab. p. p. vel denotat peculiarem speciem febris malignæ contagiosæ, qualis est *Petechialis*, cum maculis efflorescentibus, *lentis* magnitudinem referentibus, unde & *lenticularis* dicitur, de qua vide Lang. l. 2. ep. 15. & Forest. l. 6. *Obs. 35. cum Schol.* *Lenticulares Glandulæ* sunt glandulæ intestinales in crassis intestinis, cæco, colo & recto reperitundæ, quarum singulæ seorsim existunt, nec in plexus colliguntur, Lentis magnitudinem æquant, & ex foramine, quo singulæ manifesto pollent, humorem viscosum excernunt pro scybalis liquidandis & alvo lubricanda. De his vid. D. D. Peierus in *Exercis. de Glandulis intestinalibus*.

LENTIGO, *φακός*, *Lenticula*, est affectus cutaneus, præsertim faciei, suntque maculæ lentes colore & magnitudine referentes, quibus in feminis præcipue facies, manus, brachia, & pectus, ceu aëri, & solis radiis

expositæ partes, consperguntur sine dolore & molestia, obortæ à portionibus acido-fuliginosis, propter coagulationem subsistentibus in cuticula. De his vid. Forest. l. 5. Chirurg. Obs. 4. cum Schol. & Senn. Med. Pr. l. 5. p. 3. f. 1. cap. 3. Meminit & Keuchen. ad Seren. pag. 126.

LENTOR, *Lentus*, γλιχρότης, γλιχρός, πείγλιχρον, vide *Glischrasma*, *Glichros*. *Lentum olivum* apud Seren. c. 1. est oleum rosaceum, sive rhodæleon, notante Keuchen. ad h. l. p. 92. Est ergo *lentor* qualitas tactilis, quæ opponitur *friabili*, diciturque de iis corporibus, quorum partes adeo velut conglutinatæ cohærescunt sibi invicem, ut nec flexa frangantur, nec pressa desiliant. Weker. *Antiid. Gen. l. 4. c. 5.*

LEO, λίων, vocabulum est multæ significationis. Verum libet saltem in foro Medico usitatas proponere. (1) significat animal quadrupes digitatum, ferum, & inter feras facile princeps, & atrocissimum, & fortissimum, cujus jubæ arma & collum vestiunt in sexu masculino. Hujus fœmina vocatur *Leona*, λίαινα. Utriusque descriptionem cum usu tradidit Aldrovand. l. 1. de quadr. digit. vivip. cap. 1. Anatomem *Leonis* & viscerum internorum structuram ab Olao Borrichio observatam descriptam legere licet in *Act. Hafniens. Vol. I. Obs. 17. p. 43. seqq.* Anatomiam vero *Leonæ* in Joh. de Muralto *Vade Mecum Anatomico post Experiment. II. p. m. 65. seqq.* (2) *Leo* vocatur insectum quoddam, quod formicis insidiatur. Hinc *μυρμηκολίων*, seu *leo formicarius* appellatur; estque vel ex formicarum majorum, vel ex erucarum genere. Idem l. 5. de Insectis cap. 1. p. m. 523. (3) *Leo* quoque est ex Crustaceorum, & in specie *Astacorum* genere, qui & *Elephantus* vocatur, cujus descriptionem tradit Idem lib. 2. de Crustatis, c. 4. (4) *Serpentis* quoque genus oblongum & maculosum, alias *Cenchriten* dictum, *Leonis* nomine venire, patet ex Nicandro in *Theriaca*, & Aldrov. l. 1. hist. serp. & drac. c. 12. (5) *Leo*, λίων, etiam dicitur morbus quidam, qui & *λιονίασις* vocatur, estque species *Lepræ*, quæ *Elephantiasis* alias nominatur. Vide *Elephantiasis*. Tandem (6) *Leo* Spagyricis mysticum est vocabulum. Verum in cujus significatione fibimet ipsis non constant. Imprimis duo *Leones* leguntur in illorum scriptis: *Ruber*, ac *Viridis*, Paracels. in *Thesauro Alchymistar. Ruber Leo*, sanguis *Leonis* dictus, est Sulphur Philosophorum, sive Solis, ex quo Aurum conficitur, Rul. De hoc *Leone rubro* vide Libav. *Synt. Arc. Ch. l. 5. cap. 12. Leo viridis* est *Æs Hermetis*, *Mercurius auri*, item *Vitriolum*, aliis *Antimonium*, opinione quorundam ipsum *Aurum*. Ita quoque vocatur *Auripigmentum*, Theatr. Ch. Vol. V. pag. 79. *Leo cirinus foliatus*, alias *Auripigmentum* vocatur, Rul. & Iohnf. *Leo* quoque simpliciter *Aurum* dicitur.

LEONTIASIS, λιονίασις, dicitur & λιόνιον; apud Aët. & Aretæum, teste Gorræo; idem, quod *Elephan-*

tiasis. Vide *Elephas*. Vocatur & Latine *Leonina lepra*; Forest. l. 4. Chir. Obs. 7. Schol.

LEPAS, λεπας, vocatur *Concha petris adhaerescens*. Gal. in *Exeg. voc. Hipp. Gorr. Fœcl. p. 380.*

LEPHANTEUS, *Lephante*, est prima Tartari species, vel bolus, media inter lapidem & lutum, scindique potest. Rul. & Iohnf. ex Parac. l. 1. de Tartar. Tr. 1. c. 1. & Tr. 3. c. 3. ut & in *Fragment. ad hæc loca.*

LEPIDOEIDES, λιπιδειδής, *squamosus*, vel potius *squamarum speciem referens*, dicitur de *suuris* & *conglutinationibus* juxta aures, suntque duæ lineæ in cranio, utrunque singularæ à recta sutura sagittali æque distantes, per capitis longitudinem à posteriore in priorem partem super aures feruntur, quæ in ossibus ad squamæ similitudinem structis habentur, quæ sunt duobus ossibus inter se cohærentibus, non per suturam quidem, sicut *Coronalis* & *Lambdaidea*, sed paulatim syncipitis os instar squamæ attenuatum descendit, atque in id os, quod infra ab auribus ascendit, subintrat. Galen. l. de ossib. cap. 1. ubi & *squamosæ agglutinationes*, περισκελήματα λιπιδειδή, item *suura* juxta aures, φαφαί κτ' επί αυρι, ut l. 9. de V. P. c. 18. vocantur. Aliis vero *Mendosæ* & *Temporales* dicuntur. Castell. Barthol. libell. 4. Anat. c. 5.

LEPIDOSARCOMA, λιπιδόσάρκωμα, i. e. *Tumor squamiformis carnosus*, dicitur à M. A. Severino abscessus rarior in ore reperitur carneus, globosus initio, mox ligulæ crassioris modo ad guttur reflexus, post cujus dissectionem ossæ propemodum squamæ prodierunt in conspectum nullo ordine dispositæ. Plura legantur de hoc l. de nov. observ. abscess. c. 18.

LEPIS, λεπίς, id est, *squama*. Hippocr. 4. aph. 81. Junge Dieter. n. 486. Strictè vero accipitur de *squama aris*, l. 1. de morb. mul. LXXXIX. 30. 4. de R. V. I. A. 2. 123. Dioscor. l. 5. c. 89. Scribon. n. 133. Significant & *corticem*, putamen, aut tunicam. Unde *λίπος*, *decorico*, & substantivum *λίπα*, quod idem cum *λεπίς*, quod nonnulli exprimunt per *λοπίς*, lib. 1. Epid. I. 49. Dicitur & *λίπωμα*, Erotian. in *Onomast. p. 70.* Fœcl. d. l. *Lepi ferri* sunt *squama ferri*. *Lepos calcis* est *pulvis aris*. Rul. & Iohnf.

LEPORINUS, vide *Lagophthalmos*. *Leporina labia* dicuntur ea, quæ ob vitiosam conformationem non cohærent; Vocantur etiam *Rostra leporina*, de quibus vide Sennert. *Med. Pract. l. 2. part. 1. c. 4.* Græce homines hoc morbo laborantes dici possunt *λαγροίλοι*. Vide *Lagocheilos*. *Rostrum leporinum* dicitur frustulum carneum intra rimam labii *leporini* extremitati nasi adnatum, de quo legatur *Historia Dan. Ludovici* notata à Theoph. Bonet. *Med. Septent. l. 11. sect. 1. c. 1; p. 315.*

LEPRA, λέπρα, est cutis mutatio in habitum præternaturalem, cum asperitate, pruritu, & doloribus, nonnunquam & squamis decidentibus; interdum secus; pluresque corporis partes depascuntur; Gal.

Gal. in def. *Lepra* & *Pfora*, sive *scabies*; sunt valde congeres affectus & affines, ita ut non aliud *Pfora* sit, quam mitior *Lepra*. Est enim *pfora* quædam ad *lepram* quasi via, ut *lepra* ad *elephantiasin*, si magis humor malignior evadat, & morbus diutius protrahatur. Uterque affectus pruritiū habet inseparabilem, sed in *lepra* tantus est, ut etiam æger vehementissime scaldendo nullo modo juvetur, sed potius omnis generis ulcera & phlegmonas accersat, quod cutem exasperet, & subjectam ei carnem multo, quam in *pfora*, profundius depalcatur. Unde & *squamulas* procreat, quales in *pfora* non generantur, quæ surfuracea tantum corpora ex se remittit, ut quæ à minori gignatur intemperie, & humore minus crasso, terrestri, assato, & maligno. Dicitur *lepra* ab his squamulis, quasi *λεπτή*, i. e. *squamosa*. Ab Avicenna dicitur *Albaras nigra*, & *impetigo excoriciativa*, quod cutis in cortices quasi squamatque resolvatur. *Lepram* hanc Celsus vocat *Impeiginem*, non eam quidem, quæ *λεπτή* Græce appellatur, de qua superius, sed quam ipse declarat l. 5. c. 28. & in quatuor species distinguit, quæ à superiori impetigine plurimum distant. Ejus causa humor est melancholicus multus, viscosus, crassus, sed tamen acris, & immotus sub cute & subiecta carne latens, sensumque eum doloris excitans, qui pruritus dicitur. Hæc Castell. & Gorr. Jüng. Dieter. n. 497. Notetur, ea, quæ hactenus descripta sunt, intelligenda esse de *lepra Græcorum*, non vero de *lepra Arabum*, quæ est ipsa *Elephantiasis*, de qua suo loco. Doctrinæ gratia hæc addi poterit definitio. *Lepra* est scabies vel totius corporis, vel certæ partis ficca, surfuracea, squamosa, vehementissime pruriginosa, cum multis aliis symptomatibus stipata, proveniens à sanguinei liquoris impuritate salina, fixa, coagulativa, & lenta putredine totali, vel partiali. Non inepta essent, modo magis perspicua, quæ de *Lepræ* generatione, signis, examine tradidit Parac. *Paragraph. l. 6. c. 1. seqq.* Nec à vero etiam abluere videtur, quando ad Luem Veneream retere non dubitat, in *Chirurgia Magna* l. 3. c. 3. quamvis Helmontius taxaverit Paracelsum, quoad causam & signa, statuens, *lepræ* causam esse quoddam venenum cruentum anodynum, glaciale, ac propemodum mortificans, horrendo ac foetido contagio communicabile, ac emanans. Vide *w. de Lihias. c. 9. n. 18. seqq. plur.* Rolsink. à sale reverberato luxuriante deduxit *O. ac M. Med. Sp. l. 2. f. 3. c. 11.* An *lepra* Judæorum alia fuerit à *lepra Græcorum* & Arabum? legatur Casp. Rejes C. El. q. 60.

LEPRICOS, *λεπτικὸς*, dicitur de facultate corrosiva scabiem foedam excitante, & cutim exulcerante, Gal. l. 11. de S. Fac. §. *Salamandra*.

LEPRYNOΜΕ, *λεπρόνομη*, duo significat præternaturalia: *Exasperari*, & *Albescere*. Utrumque sumtum ἀπὸ τῆς λέπταις, quod, qui *lepra* laborent, urumque

perpetiantur. Hinc & ἡ λέπταις generali significatione dicitur *Albedo*, quæ in corporibus est præternaturalis, uti in *Theriacis* Græcus Nicandri interpres annotavit. Gorr. in def.

LEPSIS, *λήσις*, idem, quod *λεπτή*. Vide *Laba*.

LEPTOMERES, *λεπτομερές*, *λεπτομερής*, dicitur id quod tenuium est partium, & Asclepiadi ita dicebatur spiritus, docente Cæli. Aurelian. l. 1. *Acu. c. 12. p. 39. & l. 3. Tard. pass. c. 4. p. 418.*

LEPTOPHONOS, *λεπτόφωνος*, idem, quod *ιχθύφωτος*, dicitur is, qui est tenui vel exili voce præditus, Galen. 2. in 1. *Epid. i. 78.* Vide *Ichnophonos*.

LEPTOS, *λεπτός*, *tenuis*, *gracilis*, idem, quod *ιχθύος*, *λεπτότης*, *Tenuitas*. Vide *Ichnos*, *Gracilis*. Uturpatur ab Hippocr. sæpe de victu tenui, 1. *aph. 4. 5. 7. 8. 10. & alibi.* Vide Dieter. n. 498. item de medicamentis in *tenuis* partes comminuit aut tritis, l. 1. de morb. mul. Cl. 40. 47. de succo tenui & liquido, l. 2. de morb. XXII. 18. l. 3. XI. 16. De linteo raro ac tenui, lib. de superfætat. XX. 8. XXIII. 4. de urina tenui & aquea absque sedimentis crassioribus, 7. *aphor. 32.* & comparative, 4. *aph. 60.* *Λεπτοί* quoque dicuntur *ingeniosi*, acres, l. de A. L. & Aq. LIII. 8. Jung. Foëf. p. 381. In Anatomicis epitheton *Tenuis* tribuitur membranz secundæ cerebri substantiam immediate investienti & anfractibus ejus sese insinuanti, *Tenuis Meninx* dicta ab Arabibus *Pia Mater*, cujus accuratam delineationem exhibet D. Goth. Bidloo *Anat. Tab. IX. fig. 5.* Linden. *λεπτός*, *tenuis*, dupliciter accipi scripsit: *proprie*, & *improprie*. *Proprie* de consistentia, & modo substantiæ cujusque materiali: *improprie*, de viribus rei, & impotentia. Ita vinum *tenuis* οἶνος *λεπτός* dicitur, quod est infirmum, *δλιγρόφρογς*, Ex. XVI. §. 213. 214. *seq.*

LEPTOSPHEROS, *λεπτόσφαιρος*, i. e. *tenuis orbis*. Gal. l. 3. de fac. parab.

LEPTYNON, *λεπτόνων*, *atenuans*. Vide supra *Atenuans*. *λεπτονικὸς*. Idem.

LEPTYSMOS, *λεπτισμός*, *Extenuatio*. Vide *Atenuatio*.

LEPUS, *λεπρός*, *λεπτός*, est nomen æquivocum; Primario significat animal quadrupes velocissimum, digitatum, viviparum, cujus descriptionem, usumque in cibo & Medicina vide in Aldrov. l. 2. de *quadr. dig. vivipar. c. 23.* Galen. passim in *Libr. de Med. Fac. & Comp. Med. f. Loc.* uti patet ex Indicibus, Schrod. l. 5. cl. 1. n. 24 Fr. Hofm. in *Clav. ad h. l.* Dieter. *Iatr. p. 824.* Singularis quoque *Leporis* Anatome descripta legitur in *Act. Hafn. Vol. I. Obs. 136. p. 278. seqq.* Deinde etiam significat animal molle, marinum, omnium venenosissimum, *Lepus marinus* dictum, cujus historiam & facultatem venenosam describit Aldrov. l. 1. de *Mollibus c. 7.* Meminit & Lind. *Ex. XI. §. 106.* Veneni proprietas in hoc consistit, quod pulmonem maxime afficiat, contra quod remedium tradidit Gal. l. 2.

l. 2. de antidot. c. 7. Utriusque etiam meminit Wolf. Waldung. in sua Lagographia.

LEPYRION, λιπύριον, duo significat : 1. οὐρίαν, & externam testam, Hippocr. l. de nat. pu. IV. 24. XLI. 23. Deinde corticem etiam in plantis, ibidem XXIII. 17.

LEROS, λήρος, significat delirium mitius, aut levem desipientiam, & ita idem, quod παραφροσύνη, & verbum ληρῶσαι, παραληρῶσαι, idem, quod παραψύχαι, παραφρονηῶσαι. Gorr. & Foëf. Oecon. pag. 384. Vide Delirium.

LESCHÉ, Leschema, λέχη, λέχημα, significat nugas, nugacem confabulationem, Hipp. in Epist. ad Damagetum n. 345. Hinc verbum λεχυνεύω, & λεχυνεύωμαι, otiose & nugaciter confabulor, quo usus Hippocr. i. dec. orn. VII. 8. l. 1. de morb. XIV. 11. l. 2. Prorrh. X. 11. Foëf. p. 381. seq.

LESEOLUS Paracelso dicitur Sal summe diaphanum, quod curat Icterus. Hinc & Ictericia Leseoli morbus vocatur. Est enim in Leseolo diaphaneitas salis maxima, quæ magis, quam fusus Lopazius tingit & fixat. Et quia Ictericia est Sal in flavo colore diaphanum, ideo suo simili pelli debet, l. de trib. principiiis, c. 7. & ex hoc Iohnf. in Lex.

LETA, est calor rubens. Rul. & Iohnf.

LETHALIS, θανάσιμος, θανατοδής. Vide Funestus.

LETHARGUS, λήθαργος, ληθαργία, morbus est Phrenitidi plane contrarius, siquidem in eo inexpugnabilis dormiendi necessitas adest, perinde ut perennes vigilie phreneticos infestant. Latine dicitur *Veternus*. Dicit quoque posset vi nominis Græci *Desidia obliuiosa*, Dieter. n. 501. Signa ergo pathogonomica sunt *Torpor* & *Oblivio*. Describi commode poterit ex recentiorum hypothesibus : *Lethargus* est nimia sensus communis reliquorumque interiorum imminutio & depravatio, præsertim ad somnum intensam proclivitas, & desiderium cum oblivione, febrem plerumque malignam acutam conjunctam habens, cum urinæ valde turbidæ excretionem, proveniens à serosa colluvie, vel copia, vel qualitate maligna, cerebri substantiam & anfractus irruente, spirituum activitatem profigante, temperamentum cerebri vitale opprimente. Hunc morbum egregie, si quis alius, exposuit Willis de *Anima Brutor*. P. II. c. 3. De hoc morbo vide apud Hippocr. l. 2. de morbis LXIII. l. 3. V. Coac. 1. 139. Morbus plerumque lethalis aut summe periculosus habetur.

LETHÉ, λήθη, significat oblivionem. Estque privatio memoriæ, sive *memoria abolita*. Quæ præternaturalis est, causam agnoscit spirituum animalium in cerebro activitatem deficientem, vel à rebus non naturalibus vitiosis vel à morbis obortam, Gal. l. 2. de symp. caus. c. 7. Ita obstinatam oblivionem ex retentione mensium obortam observavit D. Ol. Borrigh. *Act. Hafn. Vol. II. Obs. 78. pag. 195. Oblivisci nihil aliud est, quam impressiones rerum, etiam obscuras & superficarias*

non conservare, id quod fit ob metum; ebrietatem; aut aliquid aliud ejusdem generis, l. 2. de motu musc. c. 7. *Oblivionem* in febribus ardentibus malam pronuntiavit Hipp. 3. Epid. f. 3. t. 37.

LEVAMEN, ἐλάσιον, κέφισμα, κυφισμός, proprie dicitur de mole & pondere. Transfertur ad morbos, quorum aliquis remissio & reconvalescentia quædam ægrorum dicitur *Levamen*, *Allevatio*. Estque vel fida & vera, vel fallax & apparens, quæ recidivam præcedere solet, Galen. 3. prognost. t. 22. Quæ non cum ratione levant, iis non est fidendum, 2. aphor. 27. Jungatur Dieter. n. 473. Vide *Cuphor*. Alias *Levare* etiam usurpatur pro *Elevare*, extollere. Vide Rhod. in Lex. Scribon. p. 402.

LEVATOR vocatur musculus scapulam elevans, qui & *Patientiæ Musculus* dicitur, quia elevat scapulam, quibus res ex voto non succedunt. Hujus plenior descriptio videatur inter alios apud Bartholin. l. 4. Anat. c. 3. p. 564.

LEUCANIA, λευκανία. Vide *Laucania*.

LEUCÆ, λεύκη, Latine *Alba Villigo*, est species *Lepræ*, & foedæ scabiei, cutis carniq. subjectæ albedo p. n. Gal. in desin. & l. 2. Meth. med. 2. & l. 1. de C. N. S. L. c. 1. Dicitur & *Lepra alba*. Avicen. *Albara alba*. Differt vero à *Lepra*, quod sine ulla aspredine, & cutem habeat lenem. Causa hujus ex causa *Lepræ* desumenda.

LEUCISCOS, λεύκισμος, est nomen piscis ad *Mugiles* pertinentis, qui latine *Albicula* vel *Alburnus* dici posset, cujus meminit Galen. lib. 3. de Al. Fac. cap. 25. Ejus historiam & usum tradit Aldrovand. l. 5. de Pisc. c. 22. 23. Jungatur & Linden. Ex. XI. §. 41.

LEUCOCHRUS, λευκόχρως, scil. οἶνος, est species *vini falsi*, ex passis prius uvis, mox calcatis, & aqua marina maceratis, deinde in album mustum conjectis compositi. Gorræus.

LEUCOGRAPHIS, λευκογραφίς, lapis dicitur in *Ægypto* nascens, qui cum subviridis appareat, tamen ea, si ad cotem affricetur, aut asperius pallium, locum dealbat. Eo etiam lintea illustriora redduntur. Gorræus ex *Ætuo*.

LEUCOMA, λεύκωμα, oculorum albugo. Vide *Albugo*.

LEUCONOTUS, λευκόνωτος. Vide *Caurus*.

LEUCOPHEON, λευκοφαιον, vocatur *glutinum auri*, quod ligno inducitur. Compositum est ex *Sinopidis Ponticæ* felibra, filis lucidi pondo decem, & *melini Græciensis* duobus mistis, tritiquæ una per duodecim dies, Gorræus. Alias *λευκοφάις* dicitur *color mixtus ex albo & nigro*, qualis esse solet in cucullis *Monachorum Franciscanorum*. C. Hofm. l. 2. V. L. c. 10.

LEUCOPHAGIUM, λευκοφάγιον, vocatur medicamentum internum, quod fit ex amygdalis aq. rosar. maceratis, carne caponis, vel perdicis elixa contusa, & per setaceum trajecta. Usus est in phthisi, Mœb. *Synops. Epit. Inst. ultima & in Epit. l. 5. f. 3. p. 2. c. 31.*

LEUCOPHAGON, λευκόφαγον, dicitur ferculum Hispanicum apud Forest. l. 17. Obs. 15.

LEUCOPHLEGMATIA, λευκοφλεγμᾶτια, idem; quod Anasarca, Hydropis species. Vide Anasarca, Hydrops.

LEUCOPHYLLON, λευκοφυλλον, est species Unguenti sicci, cujus usus præcipuus ad collum & axillas est, quo illis odor gratus concilietur. Descriptio habetur apud Aëtium. Gorræus.

LEUCOPORON, λευκοπορον, idem, quod λευκοφρον, de quo p. a. Gorr.

LEUCOPYRON, λευκοπυρον, est nomen Malagmaticis apud Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 7. Alias λευκοπυρον dicitur color mixtus ex albo & fulvo, qualis est tritici maturi, & ceraforum duracinarum. C. Hofm. l. 2. V. L. c. 10.

LEUCORRHOEA, λευκορροια, id est, Fluor albus, sive Gonorrhœa muliebris. Hoc vocabulo usus D. Georg. Ericus Thill in *Differ. Inaug. de Fluore albo* c. 3. in fin. Legitur etiam apud Bonetum *Anatom. Practic. l. III. sect. 36. Obs. 1. §. 2. & alibi*: an etiam in aliis autoribus occurrat, non licuit inquirere. Interim sat aptum esse hoc compositum vocabulum, omnino statuimus.

LEUCOS, λευκος. Vide *Albus*.

LEVIATHAN PENIS dicitur Priapus Ceti; qui in fluore albo & dytenteria à quibusdam commendatur. Legitur hoc nomen apud D. Ludov. *Pharmac. Diff. I. p. 314.*

LEVIRATA, λειόρατα, i. e. Raja levis. Vide *Batos*. Aldrovand. l. 3. de pisc. c. 49. Meminit Gal. l. 3. de Al. fac. c. 36.

LEVIS, κέφον, Levitas, κηρότης. Vide *Cuphos*. Leve recte in Medicina describitur, quod pondus habet exiguum, etiamsi mole sit magnum, vel amplum. Welker *Ant. Gen. l. 4. c. 5*. In Chymicis levia faciunt solutiones varæ, quando ex fixo fit volatile, ex ipisso subtile, & quando corporeum in spiritum resolvitur. Libav. *Synt. A. Ch. lib. 6. c. 10*. Leve etiam aliquando de viribus medicamentorum dicitur, & significat debile, mite, Scribon. n. 19. 27. 237. Junge Rhod. in *Lex. Scrib. p. 402*. Ponitur tandem *Lævis* pro *Lævi*, aut *Levigatio*. Rhodius *ibid.*

LEX, νόμος, licet proprie non sit terminus Medicus, Hippocr. tamen transfussit e foro Politico in Medicum conscribens opusculum, *Lex, νόμος*, indigitatum. Usurpavit etiam aliquoties Galen. v. gr. *legem* non esse latam transcribentibus 7. aph. 64. nec contradicentibus, l. contra Julian. cap. 1. princ. Κατὰ νόμον, secundum legem, opponitur apud Hippocr. τῆ φύσιν, secundum naturam, f. 1. de nat. hum. 8. Vide C. Hofmann. *comm. in Gal. V. P. n. 826*. De necessitate legum aduersus pseudo-Medicos vide C. Rejes C. *El. Q. 21. n. 16*.

LEXIPHARMACON, ληξιφάρμακον, idem signifi-
Castelli *Lexic. Med.*

ficat; quod Antidotus. Vide *Antidotus*. Gal. l. 2. de Antidot. c. 6.

LEXIPYRETOS, ληξιπύρετος, pro ἀλεξιπύρετος, ἀπὸ τῆ λήγειν τῆς πυρετῆς, quod febres finiat. Vide *Febrifuga*.

LEXIS, λέξις. Vide *Disflum*.

LIBADES, λιβάδες, significat loca fossarum eminentiora, & præterea herboſa, aquosaque, Galen. l. 2. de Al. Fac. cap. 40. Alias λιβάς significat quoque scaturiginem, *guttam*, in *Lexicis*.

LIBANION, λιβάνιον, est nomen *Collyrii à Thure*; quod recipit, ita dicti, quod refertur inter lenia & morsu carentia, de quo videatur *Ægineta l. 3. cap. 22. & l. 7. c. 16*. Improbatur hanc appellationem Gorr. Vide *Libyanon*.

LIBANOTOS, λιβανωτός, Latin. *Thur, Olibanum*; ab arbore Arabiæ cognomine proveniens. Dicitur & *Libanos, λιβανος*, quod alias arboris ipsius nomen. Est duplex: *Masculum, τρυγνίως*, quod granis rotundis colligitur instar testium. Alterum *ὄσθβίως*, granis minoribus existens. *Micæ thuris* concussu elisæ vocantur *Manna Thuris*. Meminit Hipp. aliquoties *Thuris*, præsertim l. de *superficiat. XX. 5. 7. l. 1. de morb. mul. CI. 25. lib. 2. LXXVI. 4*. Vide *Foëf. p. 384. Schr. l. 4. cl. 2. n. 409*. Fr. Hofmann. in *Clav. ad h. l. Lignum Thuris arboris descripsit Chiocc. Mus. Calc. f. 5. p. 474*.

LIBELLA, ζύλαινα, Lat. *Zygana*; nomen piscis cetacei, duræ carnis, insuavis & mucosæ, cujus meminit Gal. l. 3. de Al. fac. c. 31. Descripsit vero Aldrovand. l. 3. de pisc. c. 43. Alias *Libella* idem, quod *Libra*, vel *Truina parva*. *Libellæ* probatoriæ mentionem facit *Libav. Synt. A. Chym. l. 1. c. 21*.

LIBER, subst. βιβλίον, βιβλίον, *Libellus*, quid notet, pueris in trivio notum est. Observetur saltem ad hoc vocabulum, quod licet libri sint subsidia memorizæ, rivi scientiarum, quorum lectione doctrina alitur, augetur, perficitur, Medici tamen cavere sibi debeant, ne sint veluti nautæ ex *libris*, juxta proverbium Galeni: Turpe est Medicis, nisi in *libris* non sapere. Consilium sæpe procul à *libris* capiendum est in arena, dum occasio adest. *Libros Chymicos* non esse scriptos doctrinæ gratia, sed occulte, ænigmatice, & figurate, passim innuitur in *Theatr. Chym. Vol. III. pag. 6. Vol. IV. p. 941*. Mundum sive Macrocosmum Paracelsus aliquoties vocavit *Librum Naturæ*, attestante etiam *Libavio in Tom. IV. Operum* sæpius. *Liber* olim *corticem* notavit, quemadmodum *Codex truncum*, uti patet ex *Scrib. num. 174. 252*. Jung. Rhod. in *Not. & in Lex. Scribon.*

LIBER, adjectivum, ἐλευθερο, dicitur, cui permissum est, suo arbitrio vivere. Linden. *Ex. XIII. §. 549*. *Libertas, ἐλευθερία*, vera quæ sit, docet Gal. l. de *cogn. & cur. anim. morb. c. 10*. *Libertas vera* Medici hæc

M m m

est,

est, sancte & caste vitam artemque instituire. Linden. Ex. III. §. 29.

LIBERALIS, ἰλυθέραι, idem significat, quod *Liber*, Ingenuus, 2. aph. 54. Junge Dieter. num. 271. Alias *Liberalitas* Græce dicitur ἀφιλαίρωσις, & refertur inter virtutes Medici ab Hippocr. l. de dec. orn. V. 4. quam egregie exposuit Lind. Exerc. II. §. 19. 20.

LIBERATIO, *Liberatus*, ἀπαλλαγὴ τῆς κακῆς, Hipp. dicitur, idem est, quod *Curatio*, *Curatus*, vereque ita dicitur, quando quis subhæsta veluti morbi venditus, officiosa Medici fidelis opera, Deo benedicente, Natura allaborante, veluti manumissus asseritur sanitati. Lind. Ex. XIII. §. 552. Junge Rhod. in Lex. Scrib. *Liberari* etiam in specie de parturientibus dicitur, teste Keuch. ad Seren. p. 221.

LIBERTAS, vide *Liber*.

LIBIDO, ἀσέλγεια, ἀηδυσία, stricte significat desiderium in Venerem, idemque est, quod *Lascivia*, *Salacitas*. Accipitur tamen aliquando pro ἔπιθυμίᾳ, five *Cupiditate*, notante Rhodio in Lex. Scribon. v. g. *Libido* intestini, *Libido* urinæ. Imo etiam pro prurigine morbo. Q. Seren. c. 6. Keuchen. in not. p. 113.

LIBOS, λιβός, idem, quod λιβάς, dicitur oculo- rum quoddam instillamentum, quod oculis instillatur. Gal. in eseg. Hipp.

LIBRA, λίτρα, est nomen ponderis usitatissimum, verum multifariam quondam acceptum, ita, ut nonnulli *minam*, *libram*, & *pondo* pro lynchymis habuerint, notante Jul. Alex. not. in Gal. l. de C.M.P.G. c. 15. Communiter tamen *Libra* significavit pondus & mensuram unciarum duodecim, five drachmarum nonaginta sex, uti constat ex Gal. l. de pond. & mens. cap. 1. & 2. quæ significatio hodieque adhuc recepta in Officinis Pharmaceuticis. *Libra* vero *civilis* in diversis locis variat; in eo tamen omnes conveniunt, quod *libra civilis* unciis aliquot superet medicinalem, ipsæ quoque unciæ paulo majores esse soleant, & ita *Civilis libra* ad *Minam* veterum magis accedat. Jung. Dogm. nostr. P. VI. cap. 5. d. 3. pag. 760 seq. Sumitur & *Libra* pro ipsa *Truina* vel *Statere*. Ita *Libra exploratoria* vocatur, quæ adhibetur in arte Docimastica metallica; de qua vide Ol. Borrich. *Docimast. Metall.* §. 19. Ita in coeli zodiaci signum aliquod dicitur *Libra*. Schroder. l. 1. cap. 9.

LIBROS, λιβρός, id est, tenebrosus, obscurus & niger, uti exponit Erotian. in *Onomast.* p. 71. E.

LIBUM, ἴριον, ψαση. μέζα, vide *Irion*, & qui talia vendiderunt, *Libarii* dicti sunt. Mercurial. l. 1. V. L. c. 111.

LIBYANON, λιβυανόν, epitheton quorundam *Collyriorum* ἀδύκτων, five mordacitatis experitium, quæque longiori tempore affectæ partis vitiatum humorem consumunt, quorum varias formulas vide apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. & Aët. l. 7. Appellatur & *Cygni κρόνοι*, à calore albo, quod in iis prævaleat *Amylum* & *Terra Samia*, Perperam vero apud Æg-

netam inscribuntur λιβάνια, animadvertente Gorræo in def. Vide *Libanion*.

LICHANOS, λιχάνος, vocatur digitus, ordine secundus, *Inlex* Latinis, à λέχη, lingo, quoniam ad lingendum plerumque sumitur: vel ἀπὸ τῆς λίαν χεῖρας, valde hiando, quia inter pollicem & indicem magnus est hiatus. Occurrit apud Hipp. lib. 5. *Epid.* XXXVIII. 16. l. 7. XX. 4. l. 1. de morb. mul. XCVI. 24. & 1. de iis, q. in medic. t. 20. Vide Foëf. p. 387. Junge supra *Index*, *Dactylos*.

LICHAS, λιχάς, vocatur *Polluci* mensura interstitii inter pollicem & indicem, & ita fuit apud Græcos mensuræ species, qua rerum intervalla metiebantur, continens duos palmos cum dimidio, five decem digitos, intellige transversos. Gorr.

LICHEN, λειχόν. Vide *Leichen*, *Impeigo*.

LICINIA, Latine vocantur *Linamenta*, vel ex panni lintei frustulis, vel ex stuppis bene pexis parata, quæ vulneribus & ulceribus induntur. Gr. μωπή, vel etiam λήμισσος. Latine etiam *Tentæ* vocantur. Vide *Lemnicos*. Forest. l. 6. *Chirurg. Observ.* 14. in Schol. *Parac. Paragraph.* l. 3. c. 4. §. 1.

LICULMEN, λικυλμην, vocari credidit Langius saltum piscium liquorem colatum, five *Garum*, l. 1. ep. 59. Verum lapsum fuisse una cum aliis cætera doctissimis viris, patet ex Linden. Ex. V. §. 77. qui λικυλμην legendum esse demonstrat. Nam *Liquamen* idem, quod *Garum* est.

LIEN, σπλήν, Latine etiam *Splen*, viscus est in corpore humano, ad sinistram ventriculo accumbens, quod Hipp. humano pedis vestigio assimilare scripsit, de dissectione III. 5. 6. Cujus historiam tradiderunt Anatomici, & inter hos Barthol. l. 1. *Anat.* c. 16. & ex novissimis D. Goth. Bidloo *Anat. Tab.* XXXVI. fig. 3. 4. 5. 6. Quis verus *lien*is usus aut quæ ejus functio sit, varias veterum & recentiorum opiniones hic producere nec loci angustia, nec instituti nostri ratio permittit, cumque etiam tagacissimi moderni naturæ scrutatores ingenue fateantur, rem omnem circa *lien*is usum niti meris conjecturis, nobis hactenus placuit & adhuc placet ἐπιχειν cuivis permittentibus libertatem hujus vel illius amplectendi opinionem, quæ ipsi verosimilior videtur. Interim legi merentur de hoc argumento Marcell. Malpighii *Exercitatio de viscerum structura hoc tit.* D. Bohn. *Circ. Anat. Phys. Progygn.* XLX. D. Wedel. *Physiolog.* cap. 10. pag. 298. seqq. & D. D. Joh. Maur. Hofmann. *Notæ in Microcosm.* Horne p. 164. seqq. in novissime edita *Idea Machinae Humanae* sect. IIX. An *lien* e brutis præsertim canibus non solum, sed ex sanguine absque vitæ periculo excindi queat, in medio relinquinus, cum nostræ manus sint oculatæ, credunt, quod vident, interea aliorum auctoritati nihil derogaturi. Variis etiam morbis obnoxius est *Lien*, & ægroti, qui illis morbis laborant, σπληνιτις *Lienosis*, σπληνίτις, vocantur Græcis, præsertim qui ob-

structione.

structione & tumore lienis laborant. Magni Lienēs σπλῆνες dicuntur, Hippocr. 3. aph. 22. Vide Gal. comm. Dieter. num. 783. Varias de Liene observationes, ratione magnitudinis, exectionis &c. vide passim in scriptis Medicis, præsertim Schenkium, Ephemerides Nat. Curiosorum, & alios, quorum Indices inspiciantur.

LIENTERIA, λειντερία. Vide Leienteria, Cæliaca.

LIGAMENTUM, σύνδεσμος, dicitur pars corporis simpliciter exsanguis, alba, solida, cavitatis expers, cartilagine mollior, durior vero nervis & membranis corporis partes, præsertim ossa funiculi instar mutuo colligans, muniens, Galen. l. 1. de motu muscul. cap. 1. Horum historiam lege in Barthol. libell. 4. An. cap. 3. Junge D. D. Hofmanni Dissert. An. ad l. c. Horne Microsc. p. 26. 27. Apud Hipp. aliquando νεύρον, h. e. nervum; abusive dici monstravit Dieter. Iatr. n. 568. In specie nomen hoc quoque tribuitur Freno sub lingua, quod Ligamentum sublinguale etiam vocatur, de cujus sectione periculosa vide supra Ancyloglossum. Ligamentum ciliare quid dicitur, vide Cilia.

LIGATIO, Ligaura, æquivocum est. Accipitur enim vel chirurgice, & ita ideam est, quod Deligatio, Gr. ἄδεις. Vide Epidefsis, Deligatio. Ita Ligatio nervorum legitur in Scribon. n. 255. Ligatio vasorum ad sanguinis profusionem præcavendam apud Hildan. de gangr. & sphacel. c. 19. De Ligaturis vide & Rolfink. O. & M. Med. Sp. l. 4. sect. 10. c. 4. Vel Pathologicæ & Gr. ἀγκύλη, vel ἀγκύλωσις. Vide Ancale. Vel accipitur Magice, & iterum dupliciter, vel sub respectu morbi, quatenus ligatio vel Ligatura significat impotentiam generandi per præstigia diabolicas & fascinum inductam; unde & vulgus tales ligatos vocat, teste Dieter. Iatr. p. 224. Ligationis hujusmodi exempla recenset R. Lentiilius Miscell. Med. Pract. Part. I. p. 13. Vel sub respectu remedii Magici, quando superstitiosi characteres ligantur & suspenduntur, de qua arte ex quadam pestifera societate hominum & angelorum malorum exorta (verbis Isidori) vide Keuchen. prolegom. ad Samonicum p. 54. 63.

LIGATURA aurea, quando pars continens ita coarctatur, ne partes contentæ amplius prolabi possint, Varand. de Indicat. l. c. 11.

LIGNUM, ξύλον, quid significet, omnibus notum est. Est vero Lignorum usus in Medicina multifarius, potissimum triplex: Dieteticus sive Coquinarius & Culinarius, quando comburantur, ubi quidem ligna arida præ aliis eligenda, Gr. ἄκρανα dicta, Gal. l. 4. de san. tu. c. 6. Contra ligna viridia causa sunt virium exsolutionis, 2. aph. 41. Deinde Pharmaceuticus, dum quædam ligna ad usum internum adhibentur, quorum historiam vide apud Schrod. l. 2. c. 14. Et inter illa Lignum Guajacum vel Sanctum principatum obtinet, vide Guajacum. Nephriticum, vide infra lit. N. Denique Chirurgicus, quatenus ad instrumenta Chirurgica per-

tinet; v. g. De ligni cujusdam pro repositione articuli apparatu vide Hipp. 1. de artic. 1. 19. Galen. in comm. Ad ligna rariora pertinet Lignum Zibethum olens in Ephem. Nat. Cur. Ann. I. Obs. 97. Item lignum fossile, de quo integer tractatus prostat Francisci Stellii in Ann. III. d. Ephem. ad finem. Lignum Magicum vocat Paracell. Arcana Herbarum, tr. Lahyr. Medic. c. 9.

LIGNYODES, λιγνώδης, Lignys, λιγνός, fuliginosus, fuligo. Vide Fuligo. Erotiano γλώσσα λιγνώδης est μέλαινα καὶ διεφθαρδής, rationem autem nominis exponit pluribus in γλώσσα λιγνώδης.

LIGULA, item Lingula, homonymon est vocabulum. In Anatomicis sumitur pro Clavicula. Vide Clavicula; aut pro Glouide. Vide Glouis. In Pharmaceutica notat mensuram aliquam cochleari majorem continentem semunciam exceptis duobus scrupulis. Scribon. num. III. 144. 220. Rhod. in not. ad h. l. p. 217. In Dissert. de Pond. & Mens. scribit continere drachmas tres ὅ. Alias quoque denotat vinculi speciem; v. g. calceorum vincula dicuntur Ligulae. Scribon. n. 208.

LIGURINUS, nomen aviculæ, quæ & Spinus, Gr. σπίνος, ἀγκυρδής, dicitur: cujus historiam & usum vide in Aldrov. l. 18. Ornithol. c. 4.

LIGYSMA, λιγύσμα, vocatur contorsio juncturae, ita tamen, ne sit perfecta luxatio. Gal. l. 2. de C. M. P. G. cap. 19. Jul. Alexandr. in not. ad h. l. p. 754.

LILI, terminus est Paracelsicus, denotans vel subiectum tincturae, quod & Leo ruber, vel rubeus vocatur: vel ipsam tincturam. Est vero illud subiectum vel Electrum minerale, vel ipsum Antimonium, uti colligere licet ex tr. Helmontii inscripto Arcana Paracel. nec non tr. Catarrii delirum. §. 43. & Pharmac. ac Dissert. mod. num. 49. item ex Libav. tr. de Igne natura Tom. II. Oper. pag. 63. 64. 68. seq. Junge Fr. Hofmann. in Clavi ad Schyoder. pag. 324. D. Etmüller. statuit Tincturam Antimonii, cum liquore Alcahest paratam, quia tamen liquor Alcahest adhuc est obscurus, substituit D. Ludovici Sal Tartari volatilisatum. Pharm. Dissert. I. p. 335. Aliam præparationem ex Regulo Martis vide in Morl. Coll. Chym. Leid. c. 257.

LILIUM, præter Botanicam significationem à Paracelsicis accipitur pro Lili, sive Tinctura. Liliū est Mercurius & flores illius Lili, de pellicano in tinctura Philosophorum. Est quinta essentia Sulphuris: Sulphur fixum. Rul. & Iohns.

LIMA, ῥίμη, instrumentum notat, quo scobs aut ramenta fiunt deterendo. Usus est limarum in Pharmaceuticis propter res, quæ non facile tundi atterique possunt. Est vero alia crassior, alia tenuior, Weker. Anid. gen. lib. 3. c. 25. & 48. Ita Cornu Cervinum limatum lima lignaria legitur apud Scribon. n. 141. id est, quali lignum sanctum radi vel teri solet, explicat Rhodio ad h. l. p. 214. Limatura, Gr. ῥίμημα, ῥίμημα, idem, quod Scobs, ramentum, dicitur, vel Rasura. Ita ramenta aris apud Hippocr. l. 1. de morb. mul. CLX. 2. &

Galen. l. 3. de C. M. S. L. c. 3. *Limatura Chymica* dicitur, quæ fit per Mercurium scilicet calcinando. Libav. *Apoc. Herm. P. Pofler. T. 2. pag. 428.*

LIMACESTEROS, rectius *Leimacesteros*, λειμακέστερος, exponitur ab Erotiano in *Onomast. pag. 71. d.* per *herbidior*, prati virorem referens. Dicitur de locis palustribus & arboribus confitis apud Hippocr. l. de A. L. & Aq. XXXIV. 11.

LIMACODES, λειμακόδες, est positivum, significans locum udum, humidum & herbaceum. Scribitur & λειμακόδες, Hippocr. l. de A. L. & Aq. XLIII. 3. LV. 6. Jung. Foëf. p. 386.

LIMANCHIA, λειμαρχία, dicitur summa inedia & omnimoda abstinentia, cum quis fame cruciatur aut frangulatur. Idem, quod λειμακτονία. Unde λειμαρχία, λειμαρχόμενοι, dicuntur, qui nimia inedia cruciantur. Hippocr. 2. *Prorrh. VII. 9. l. 2. Epid. s. I. 66.* Item λειμαρχόμενοι. I. de artic. t. 30. & verbum λειμαρχίαν, inedia ferre extremam, 4. de artic. t. 64. Foëf. p. 385.

LIMATIO, *Limatura*, λίμημα. Vide *Lima*. *Limatio* quoque vocatur operatio chirurgica, quæ in dentibus præprimis exercetur, si æsuperiores fuerint aut promineant, quamvis & aliis ossium fragmentis vel asperitatibus lævigandis inservire possit. *Limas* appropriatas pro dentibus exhibet Ambr. Paræus l. 16. *Chir. c. 26.*

LIMAX. Vide *Cochlea*.

LIMBUS Paracelsus dicitur universus mundus, semen, & prima hominis materia, superior & inferior sphaera cum elementis quatuor, & quæcunque his comprehenduntur. *Paramir. l. 1. 2. 4. Rul. & Iohnf.* Alias *Limbus* etiam dicitur fascia illa, alterius sæpe coloris & majoris pretii, quæ vellum, præcipue muliebrium extremitates circumquaque ambit. Quibus futuras in cranio comparavit Ingraff. *Comm. in Galen. l. de Offib. p. m. 45. seq.*

LIMEN. ἕδος Vide *Udos*.

LIMITATIO, διορισμός, idem, quod *determinatio*, vel restrictio alicujus rei, vel terminis. Hæc omnino in Medicina sæpissime necessaria est propter varietatem circumstantiarum in singularibus, vel individuis, uti testatur Galen. l. 1. de Al. fac. 1. & l. 3. *meth. med. cap. 3.* Vide *Diafole*.

LIMNE, λίμνη Vide *Lacus*.

LIMNOTHALASSA, λιμνοθάλασσα, vocatur stagnum maritimum, Gal. l. 3. de Al. fac. cap. 25. ubi scilicet fluvius magnus stagnum efficit, quod mari conjungitur. *Ibid.*

LIMOCRATUMENOS, λιμοκρατέμενος, dicitur *fervus*, vel mancipium famis, sive esurie. Idem, quod λειμαρχόμενος, Linden. *Ex. XIII. § 29.*

LIMOCTONIA, λιμοκτονία, idem, quod λειμαρχία, vide *Limanchia*. Legitur apud Hipp. l. 3. de *diata XV. 16* & 4. de R. V. l. A. t. 61 Verbum quoque λιμοκτονίαν, frequenter eidem fuit in usu, d. l. t. 116. l. de fistulis II, 202

lib. 1. de morb. mul. XXVII, 15. l. 7. *Epid. LIII. 1.* Jung. Foëf. p. 386.

LIMOS, λιμός, *Fames*. Vide supra *Fames*.

LIMOTTO, λιμότω, *esurio*. Vide *Fames*.

LIMUS, ἰλος, vide *Ilys*. Ita sanguinis *Limus*, idem, quod *Fex*. Gal. 4. *aph. 21.* Vocatur & *Cænum*, βόρβορος. Dieter. n. 157. *Limus terræ* Paracelsus vocatur totius mundi machina, estque eidem duplex: visibilis & invisibilis, corpus & spiritus sidereus. Idem, quod *Limbus*. Quod commentum tamen graviter perstrinxit Libav. *Tom. IV. Oper. p. 39. 41.*

LINAMENTARIUS, ἕμμοτος. Vide *Emmotos*.

LINAMENTUM, μωτός, μωτόν, dicitur linteum carpium, vel vulnerarium, quod vulneribus & ulceribus inditur. Sunt vero variae species *Linamentorum*, quorum alii quinque, alii sex numerant, aut plures, v. g. *εμπυτός*, tortile, ἐκχυρυντός, ex ellychniis factus, ξυτός, rasile, vel rasura linamentorum, πλωτός, *concestrum* (hæc duo vulgo *Carpia*, Gall. *Charpie*, vernacule etiam Chirurgis nostris *carpei* dicuntur) *περισπωκωτός*, ad priapi five mentulæ formam factum, *λημνίσκος*, oblongum, σφήνισκος, ad cunei parvi formam paratum; de quibus suis etiam in literis. Junge Foëf. p. 417. Curatio per *linamenta* ἕμμοτος vocatur. Vide *Emmotos*; item *μωτός*, usus *linamentorum*, 2. de artic. t. 58. Alias & Græcum vocab. μωτός aliquando significat *cannulam*, vel penicillum, v. g. *stanneum*, qui μωτός *κασιπίανος*, Hipp. l. 2. de morb. XLV. 32. LVII. 21. LVIII. 21.

LINARIA, nomen aviculæ ad *Carduelis* pertinentis, de qua scribitur, quod morbo comitali laboret; nihilominus hodieque usa venit ad cibos. Ejus historiam vide apud Aldrov. l. 18. *Ornithol. c. 8. 9.* *Linaria* est quoque nomen herbæ alicujus, de qua vide in *Botanicis* scripteribus.

LINCTUS, ἕκλεγμα, idem, quod *Looch*. Vide *Ecleptos*, *Eclegma*.

LINEA, γραμμή, vide *Gramme*. Ejus significatio proprie pertinet ad Mathematicos. In Anatomicis occurrit potissimum *Linea alba*, quæ & *Galuxia* dicitur, estque concursus tendinum musculorum abdominis, de qua apud Bartholin. l. 1. *Anat. c. 6.* Ad Pathologicam significationem pertinent observationes *linearum rubiundarum* exterius occurrentium in cute ex interna inflammatione lienis in *Ephem. N. Cur. Ann. III. Obs. 215.* Ad Semioticam referri possunt *Lineæ* in manibus & fronte, quas *Chiromantia* & *Metascopi* explicare solent, à Bartholino *Lineæ fatales* dictæ, l. 3. *Anat. cap. 7.* quarum significationi multum tribuit Paracelsus l. de morb. *Podagric.* §. *Chiromantia*, conferendo cum *Lineis* plantarum. Verum nobis vana imaginatio & phantasma potius videtur, quam realis quædam certitudo significativa.

LINGUA, γλώσσα, γλώτση. Vide *Glossa*.

LINGULA, idem, quod *Ligula*. Vide *Ligula*.

LINIMENTUM, ἄλειψα, ἄλειμμα, late dicitur id, quod

quod illinitur, five inungitur, & ita comprehendit *olea* & *unguenta*, *adipes*. Vide *Aleipha*. Interdum tamen in strictiori significatione accipitur pro medicamento externo liquido consistentia crassiori, quam *oleum*, liquidiori, quam *unguentum*, cujus basis *oleum* est, de quo videatur *Weker. Am. Gen. l. 1. c. 35. Spec. l. 2. f. 27. Morell. l. 2. de form. remed. sect. 1. c. 8. Schroder. l. 2. cap. 87. Vocatur & Lius*. Horum usus plerumque commodior esse videtur, quam unguentorum.

LINTEUM, *Linteamen*, ὀρόνη, ὀρόνιον, panniculus lineus, cujus usus varius in Chirurgia; unde varia in promptu esse debent, præcepto *Hipp. 2. de iis, q. in med. t. 26.* Comprehendit sub se *μοσπῆ*, *linreamina vulneraria*, *fascias* & *splenia*, de quibus etiam in suis *lueris*. Vide & *Rhod. Lex. Scribon. Confer & ad Hildan. Cistam militarem class. 20.*

LINUM, λίνον, quid proprie significet, quære in Botanicis. Translatum vero etiam ad lapidem *Amiantum*, vel *Asbeston*, aut *Carysimum vivum*, & qui *Linum incombustibile* dicitur, teste *Lang. l. 1. ep. 66. Junge Mercurial. l. 2. V. L. 27.*

LIPA, λίπα, idem, quod ἔλαιον, *oleum* significat. *Hipp. l. 1. de morb. mul. LVIII. 13. l. 2. XXV. 12. XL. 9. XLI. 2. XLII. 11.* Hinc verbum λιπαίνω, *inungo*, idem *l. 1. de morb. mul. LVIII. 11.* Et adjectivum λιπαρότης, *pinguis*, quo usus de excrementis alvi, *l. 3. Epid. sect. 3. t. 70. de urina, 7. aphor. 35. λιπαρότης*, *pinguedo urinis supernatans*, *2. progn. t. 36.* Medicamenta quoque vel *Emplustra Topica Lenia* quædam vocantur λιπαρά, *Scribon. n. 220. Rhod. in not. p. 200. & in Lex. q. d. Pinguis compositiones.*

LIPARIS, λιπαρίς, nomen pisces cujusdam adeo pinguis, ut nihil aliud esse videatur, quam *pinguedo*, cujus historiam tradit *Aldrov. l. 3. de pisc. c. 11. Lapis* quoque quidam *Liparis* dicitur *Plinio l. 32. c. 12.* qui suævis omnes bestias evocare creditur.

LIPODERMUS, vide *Leipodermos*.

LIPOPSYCHIA, vide *Leipopsychia*.

LIPORRHINOS, λιπόρρινος, epitheton *Salamandræ* apud *Nicandr. in Alexipharm.* ita dictæ, vel quod tenuem ejus corporis pelliculam lentum ac viscosum humor exudet, cujus frigore ignem extinguere olim creditum fuit *Lang. l. 1. ep. 66*

LIPOS, λίπος, idem quod *Lipa*, de quo paulo ante. Occurrit passim in *Lexicis*.

LIPOTHYMIA, vide *Leipopsychia*, *Leipothymia*.

LIPPA, pro *Leme*, vel *Gleme*, i. e. fordes oculorum: vide *Leme*, *Gleme*. *Rhod. in Lex. Scribon. p. 424.*

LIPPITUDO, ὀφθαλμία. Vide *Ophthalmia*.

LIPURGIA, λιπυργία, id est, operis defectus, quando, quod sperabatur & in expectatione erat, non succedit. In specie usurpavit *Gal. de male curatis morbis externis, l. 2. de C. M. P. G. c. 19.* Verbum quidem non adeo usque quaque usitatum, sed quod tamen multorum usatissimorum analogiam retineat, *Jul. Alexandr.*

in not. ad h. l. Sane hodieque non infrequens apud nostros *Chirurgastros* ob imperitiam.

LIQUABILIS, λικτός, idem, quod *Liquescens*, dicitur de medicamentis, tum quæ virtute ignis colliguntur, tum quæ ex humidis quibusdam, velut *aqua*, *aceto*, *vino*, constant. Igne liquefcit *Propolis*, *Cera*, *Resina*, *Ladanum*, *Sevum*, *Galbanum*: *Aceto* solo liquefcunt *citra ignem*. *Ammoniacum*, *Sagapenum*, *Opopanax* & c. *Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 5. in princ.* *Aquæ maxime liquabiles* vocantur ἴδιαι τηκτόταται, quæ sunt optimæ & opponuntur duris, αλληλεῖς καὶ ἀπερρέμους, *l. de A. L. & Aq. XVI. 1. 2.*

LIQUAMEN, idem, quod *Garon*, *Garum*. Vide *Liculmen*. Alias & *Liquamen* significat pinguedinem igne liquatam & coquinario usui pro condiendis edulis reservatam. *Gabr. Hamelberg. ad Apuleji de medic. herbar. c. 89. n. 12. p. m. 251.*

LIQUAMUMIA, id est, *Adeps humanus*. *Ruland. & Iohnf.*

LIQUATIO, λικτός, accipi potest late, & strictè. Late pro omni dissolutione materiæ alicujus in fluidiorem consistentiam, five fiat igne, five liquore aliquo dissolvente, quod posterius dicitur etiam *Maceratio*. Strictè vero idem est, quod *Fusio*, quæ sola ignis, aut caloris solaris virtute perficitur, *Weker. Annot. Gen. l. 3. c. 14.* *Rulandus* latius descripsit: *Liquatio* est, cum, quod in unum coalescit, solvitur liquando, ut jam possit fluere. *Liquatum* est, quod consistentiam diffluentem instar undosorum accepit. *Liquatio* est vel *Fusio*, aut *Deliquium*. Vocatur & *Liquefactio*, quæ est corporis mineralis vi ignis majoris resolutio. Estque *Simplex* vel *Probatoria*. *Simplex* dicitur, quando corpus nullum alium in finem, quam ut fundatur, liquefcit. *Probatoria*, quando corpus liquatum probatur, imperfectumque à perfectò separatur, idque per *Cineritium*, aut per *Antimonium*. *Rul. & Iohnf.* Vide *Colligatio*.

LIQUEFACTIO, *Liquefactivum*, vide p. a. *Colligatio*, *Liquatio*. *Liquefactivum* primum vocatur *Aqua elementaris*, qualis vero sit, vide apud *Libav. Apoc. Herm. P. pr. c. 11. Liquefactio*. Vide *Liquatio*.

LIQUIDAMBRA, quasi *liquida ambra*, ob odoris suavitatem, est *resina oleaginosa* effluens ex arbore quadam procera, *Indis Oocol* & *Ocosoli* dicta, vide *Schrod. l. 4. cl. 2. n. 389. Chiocc. in Mus. Calceol. f. V. p. 626. seq.*

LIQUIDUS, æquivocum est. Vel enim significat *fluidum*, & ita idem est, quod ὑγρός, vide *Hyg. os. Humidus*. Vel notat *Manifestum*, & ita *Gr.* dicitur εὐαργής, φανερός. Vide *Enargis*. *Galen. l. 2. de san. w. t. 4.*

LIQUOR, ὑγρόν, ὑγρότης, in genere idem, quod *Humor*, vide *Humor*. *Scribon. n. 84. Rhod. in Lex. Scr. Liquor* Physice dicitur, cum particulæ mixti corporis inter se invicem fluunt, sinum indefinenter mutantem. *D. de Cordemoy Diff. Phys. I. pag. m. 3.* In *Pharma-*

ceuticis diversimode accipitur. Wekerus *liquorem* à *suoco* distinguit, hunc appellans, qui contusione & quassatione exprimitur; Illum vero, qui incisa, vel scarificata, aut terebrata plantæ alicujus parte extillat, sive emanat. *Ant. Gen. l. 1. c. 9. Sp. l. 1. f. 16.* Schrod. vero *liquores* vocat humores per deliquium aut similiter paratos, eorumque catalogum recenset *l. 2. c. 66.* Junge Fr. Hofm. in *Clavi ad h. l.* Ita & Chymici *Liquorem* describunt, quod sit magisterium potabile per quandam in arte Chymica transmutationem, ad imitationem naturalis ejus, qua ex terra fit aqua, ex terra materia resoluta concinnatum. Vel *liquor* est humor deliquio solubilium corporum factus. Libav. *Synt. Arc. Chym. l. 3. c. 1. & seqq.* ubi plura de hoc argumento videbis. Rul. quoque & Iohnf. varias *liquoris* descriptiones & significationes notarunt, v. g. *Liquor aquilegius*, id est, *vinum destillatum.* *Liquor herbarum* fit ex herbis cum tota substantia contusus, & in vitro conclusus, & in balneo maris aliquot diebus coctus, succo colato per pannum calore cinerum, mellis spissitudinem acquirit. *Liquor essentialis*, qui à membris interioribus extrahitur & in carnem sanguinemque transmutatur. *Liquor Mercurii* est balsamus rerum omnium, in quo consistit vis sanationis. Talis Mercurius valde potens est, in Terreniabilis & Nostoch. *Liquor salis* est balsamus naturæ, quo sustentatur corpus, ne putrescat. *Liquor* & multarum rerum *oleum* est, cum adjectione ejus rei, ejus est. Ita *Liquor Terebinthinæ* est ejus oleum. *Liquor mumie de gummi*, est oleum gummi. Hæc Rul. *Liquor carnes conservans* est spiritus vini, spiritu salis leniter acuatus & infectus, admixto Elæosaccharo Terebinthinæ ac Lavendulæ. *Ephem. Nat. Cur. Ann. II. Observ. 255.* *Liquor universalis* est Mercurius, Paracelsi. *Paramir. l. 2. qui & Liquor æternus* vocatur in Galtone *Claveo defens. Argyropææ & Chrysop. in Theatr. Chym. Vol. II. p. 53.* *Liquor terræ* est idem, quod *Lessar.* *Liquor vitæ* in homine est homo occultus. Paracelsi. *Tract. 2. de gener. hom. s. 2.* *Liquor vinosus sine vino* ex floribus Hormini in fecibus vini maceratis destillatus omnes liquores vini odore inficere dicitur, & ita aquam in vini saporem vertere, si fides habenda Morley *Coll. Chym. Leid. s. 518.* Varias *Liquorum Chymicorum*, v. gr. *Liquoris Corn. C. succinati, Liquoris Nitri Fixi, Silicum, Sypiti, Talc, Tartari*, vide in Iunken. *Lexico Chym. Pharm. P. I. p. 129. seqq.*

LIRA, κῦλαξ, proprie significat fossam rectam, quæ contra ægros tuendos dicitur, & in quam uligo terræ decurrit, ex Nonio C. Hofm. *comm. ad Galen. de V. P. n. 677.* Linden. *Ex. XII. §. 169.* Hinc *Delirare* tropice dicitur, h. e. de recto tramite rationis recedere.

LILIVM, λῆλον. Liliū exponit Galenus πῖ κελόν; Fœsius legi amat λῆλον, quidquid sit, monet Galenus & oleum ita appellari, quod aliis etiam λῆλον scribitur, & alias idem sit quod νελένον, σῆσον, καὶ ἀνέδιον; pro quo ultimo reponit Fœs. ἀνέδιον vel ἀνέδιον.

LITE; λιτή, nomen emplastri viridis, quod ex æruginē, cera, & resina conficitur, Galen. *l. 2. de C. M. P. G. cap. 2.*

LITERA, γραμμα, quid significet, non est equidem hujus loci, quamvis sit notissimum. Eatenus tamen *literæ* ad forum Medicum pertinent, quatenus sunt partes vocis, & quidem duplices: *Vocales*, & *Consonantes*, quæ quomodo formentur, docet Barthol. *l. 1. Anat. c. 11. fine.* Quatenus etiam *Literæ* idem significant, quod *Scriptura, Scriptum*, neque hæc significatio à Medicina est aliena, quamvis non opus sit expositione.

LITHAGOGUS, λιθαγωγός, est epitheton remedium calculum pellentium, quamvis rectius de instrumentis Chirurgicis, quibus calculus vesicæ eximi solet, dicatur.

LITHANTHRAX, λιθάνθραξ, vocatur *carbo fossilis*, sive e terra erutus, Lang. *l. 1. ep. 53.* Rul. & Iohnf. ita descriperunt. *Lithanthrax, lapideus Carbo*, species est *Gagatis*: Est enim nihil aliud, quam induratum & excoctum sub terra bitumen calore. Sunt autem duplices tales *carbones*: alii leves & rari, ut aquæ nonnunquam innatent, propter terræ excoctionem, Theophrasto γασθρίσι dicti; alii graves, qui dicuntur λιθάδεις, Schrodero vocatur *Carbo petrae*, *l. 3. Pharmac. c. 33.* ubi negat se aliquid scire de usu hujus medico; ast D. Theodor. de Mayerne *Prax. Med. Paris. I. c. 18. p. m. 135.* egregium & minime fallens præbere remedium contra dolorem dentium *lithanthraces* scribit, ubi etiam olei inde destillati descriptio legitur. Vide *Bitumen*.

LITHARGYROS, λιθάρργυρος, *Lithargyrium*, id est, *Argentii spuma*: ita dicitur Medicamentum metallicum non sponte quidem nascens, sed in secundis fornacibus emergens, dum plumbum, vel ejus arena ab argento, aut auro secernitur. Gorr. Dioscorides triplicem differentiam constituit: unam ex arena, quæ μελοβότης dicitur: alteram ex mistura Plumbi & Argentii, vel quod colorem candidum obtineat, quæ δρυόεις vocatur. Vide *Argyrius*: & tertiam, vel quod ex auro prodierit, vel quod fulvo colore constet, χρυσόεις dictam, *l. 5. c. 102.* Verum Schroderus duas saltem posteriores communiter statui scripsit, ubi simul usum & vires exposuit, *l. 3. s. 19. n. 3.* Vide Fr. Hofmann. in *Clavi*. De differentia inter *Lithargyrium Auri & Argentii* legi quoque poterit Jac. le Mort *Coll. Chym. Leid. c. 175.* Rulandus plures species numeravit, ut & Iohnf. v. g. *Lithargyrium 1.* quod fit, quando argentum e plumbo separatur, 2. e mistura plumbi & auri, 3. e mistura plumbi & argenti, 4. e mistura auri & argenti, 5. ortum ex plumbo & ære, 6. crementum *Lithargyri* cœruleum, quo utuntur figuli. *Lithargyrium* Paracelsi est spuma Mercurii. Item *Lithargyrium* est spuma ferri, argenti. Rul.

LITHIASIS, λιθίασις, id est, *calculi morbus*. Vide *Calculus*: unde & verbum λιθιάζειν, *calculo laborare*, in usum venit Hippocr. *Coac. 1. 472.* Jung. Fœs. *p. 385.* Dieterich;

Dieterich, n. 503. Linden. Ex. XVI. 7. 12. seqq. Porro dicitur & λιθιασος oculi morbus in exteriori palpebrarum parte, in qua alba quædam & crassa callis, aut lapillis similia apparent oculum pungentia. Galen. *Isagogog. c. 16.* Causa est succus nutritus vitiosus, coagulatus & induratus.

LITHOCOLLA, λιθοκόλλα, dicitur glutinum, quo lapides inter se coagmentantur, paratum ex marmore, lapide Pario, & taurino glutine. Usurpatur ad pilos palpebrarum incommodos replicandos. Diosc. l. 5. c. 164. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7.

LITHOCOLUM, quid significet, nondum constat. Meminit hujus nominis Georg. Thomson in *Acus Magnetica præfatione*, promittens tractatum Latinum, in quo monstrabitur *Lithocoli* modus, ceu tentamen inauditum. Mihi videtur compositum e Græco, λίθος, lapis, & Latino *Colum*, ita ut denotare videatur modum calculum e renibus vel vesica colandi & fecernendi.

LITHOIDES, λιθοειδής, petrosum, sive petrae simile. Epitheton otis temporum, quod & *Lapidosum*, *saxeam*, Galen. l. 9. de V. P. cap. 10. quod utrinque ad aures positum petrae speciem referens lambdoidis futuræ finibus terminatur, in quo inest processus columnæ similis, *συλοειδής*, *βελινοειδής*, *ραφιοειδής*, sub quo auditorius meatus continetur, l. de offib. c. 1. Barth. libell. 4. c. 6. ubi ossa temporum appellat.

LITHOLABON, λιθολάβον, vocatur instrumentum ferreum, quo calculus extrahitur, quorum varias formas, hamulos, cochlearia, specilla, uncas &c. vide in *Aquapend. de operat. Chirurg. & Hildan. l. de Lithotom. c. 14.* Meminit hujus vocabuli Gal. *Introduct. n. 18.*

LITHONTHRYPTICOS, λίθων θρυπτικός, i. e. *calculos frangens*, Saxifragus. Epitheton est medicamentorum simplicium & compositorum virtutem habentium calculum renum vel vesicæ atterendi & comminuendi, Gal. l. 5. de Sim. Fac. c. 2. à λίθος & θρύπτω, frango, quamvis neque hoc vitiose scriptum sit, quando communiter *Lithontripicon*, aut *Lithonthripticon* legitur à τριβω, tero. Unde & in officinis *Species Lithontribon* Nicolai occurrunt, quarum compositio licet videatur præter necessitatem prolixior, quod nec ipse diffiteor, earum tamen virtus per experientiam mihi innotuit haud vulgaris, profecto non minor, quam aliorum pulveres secreti *Lithontripici* præter necessitatem pretiosi habiti. Meminit & *Lithontribon Ducis* Parac. l. 2. de *Tartaro Tract. 2. c. 3.*

LITHOPÆDION, λιθοπαίδιον, i. e. *infans lapideus*, vel in lapideam duritiem concretus, cujus variaz profiant observationes apud Augenum, Schenkium, Licetum, & alios, quorum etiam meminit Casp. Rejes C. El. q. 34. n. 23. Junge Sennert. M. Pr. l. 4. P. 2. f. 4. c. 8.

LITHOS, λίθος, id est, *Lapis*, vide *Lapis*.

LITHOSTROTION, λιθοστρωσιον, dicitur pavimentum vitreatis tessellulis versicoloribus lapidum crustis

cœmento compactis exornatum; qualia etiam in magnificis balnearum veterum fabricis conspiciuntur, teste Lang. l. 1. ep. 50.

LITHOTOMIA, *Lithotomos*, λιθοτομία, λιθοτόμος, illud notat operationem chirurgicam, & artificium sectione calculum removendi e corpore. Hoc vero artificium ipsum, sive chirurgum. Res profecto dubii valde eventus, & periculosissima, ita ut non imprudenter Hipp. in Jurejurando cavere Medicis voluerit, ne hanc operationem in se suscipiant, sed aliis relinquunt. Vide *Diet. num. 771.* Alias de hoc artificio vide Paræum, Aquapendentem, Hildanum, h. tit. ut & alios chirurgiæ scriptores. Neque hic retinenda rara felicitas chirurgica Dn. Georgii Protmanni, Chirurgi Norimbergenfis, qui in uno subjecto masculino diversis subsequenter annis & temporibus ter sectionem calculi vesicæ feliciter perfecit, eximens insignes calculos, & ita ægrum e mortis faucibus eripuit, præsentente consilioque & remediis internis suppetias eunte celeberrimo D. D. Joh. Georgio Volcamero Reipubl. Norimb. Archiatro, quartam etiam sectionem rite absolvit, quamvis æger paulo post ob alia symptomata supervenientia factis concesserit. Aliam inauditæ *Lithotomiae* in muliere octogenaria observationem vide sis in Freder. Ruyschii *Observationum Anatomicarum Centuria Observ. I.*

LITIM, id est, *filum* aliquoties complicatum & omnino tractatum. Rul. & Jahnf.

LITOS, λίτος, *Lite*, λίτη, significat simplex, tenuis, minime operosum aut elaboratum. Ita compositiones *Diamoron* & *Diacodion* vocantur λίτα, apud Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 3. & l. 1. c. 2. Junge Foëf. *Oec. p. 387.*

LITRA, λίτρα. Vide *Libra*.

LITRON, λίτρον, idem, quod λίτρον. Vide *Nitrum*. Keuch. ad *Seren. p. 97.*

LITTERA. Vide *Liura*.

LITTERISTUM, est nomen febris certæ, & remedii contra illam apud Paracels. in *Theoric. figuris Universal. morbor. Tab. 9.* & quandoquidem ipse fateatur, curam non esse naturalem, videtur intelligenda esse per *Litteristum Cura Characteristica*, sive *Magica*.

LITTUS, *Littoralis*, λίτοαλός, λίτοαλίος, λίτοαλίσιος, quid significet, ex aliis Lexicis notum est. De piscibus *littoralibus*, testatur Gal. l. de bon. & mal. succ. c. 3. esse mediæ facultatis inter tenuis & crassi succi cibos.

LIVIDUS, περιθός, dicitur color inter plane nigrum & rubrum, aut aliquem alium ex floridis mediis. Fit autem talis color vel ex ipsis floridis in nigrum abeuntibus, vel ex nigro in album cedente, ut apparet in suppurationibus, in quibus, quod nigrum erat, *livescere* incipit, & ex livido ad colorem ignis tendere, & paulatim candidius fieri, proxime accedit ad fuscum. Contrahitur in corporibus vivis à sanguinis & caloris nativi defectu. Frigus enim li-

viduum

vidum & nigrum colorem inducit. Designat & aliquando humorem prava qualitate præditum, veluti viridis, uti ruber sanguinis copiam. Græcum vocab. legitur apud Hipp. I. progn. l. 2. 2. progn. l. 8. 9. Aliquando etiam legitur *πλιου*, vel *πλιιδς*, I. progn. l. 7. 10. 12. *Lividus* quoque est epitheton Musculi ad femoris internum latus tendine suo insertus. Barthol. l. 4. Anat. c. II. p. 580.

LIVOR vocatur *πλιωσις*, apud Hippocr. Coac. l. 409. l. 6. Epid. sect. VIII. 63. Jung. Foëf. p. 491. Dieter. n. 666. Livor etiam haud raro sumitur pro *Invidia*, quæ bonis alienis angitur, & per colorem lividum se prodat. Vide *Invidia*. Jul. Alex. l. 22. Salubr. c. 30.

LIXIVIVUM, *λιξιβιον*. Vide *Conia*; Junge Rhod. in Lex. Scribon. *Lixiviosum* Sal. est species *Salis Alkali*.

LIXIVUM, Oleum, sponte fluens, non tortivum, ita & mustum Jo. Ruell. in nomencl. rei veterariae.

LIXUS, id est, *colicus*, idem fere, quod *Elixus*; *εψησις*, *Lixa* caro apud exercitum, vel *Elixa*; vulgus. Jon. Fr. Mirand. l. 2. de auro; c. 6. T. II. Theat. Ch. p. 338.

LOBELLUS, est diminutivum *Lobii*, quo usus est D. G. Bidloo, processus quatuor cerebri *lobellos* vocans Anat. Tab. IX. fig. I.

LOBEOMÆ, *λωβειομοη*, pro *λωβειομοη*, significat *desore afficior*, ludificor, aut damno afficior, Hipp. 2. de artic. 2. 39.

LOBOS, *Lobus*, *λωβος*, gemina gaudet significacione: Una est Botanica, quando significat *siliqua*, vel legumina siliquosa, quæ & *Dolichi*, *Phaseoli* vocantur, Gal. l. I. de Al. fac. c. 28. l. 2. c. I. l. de auen. vict. c. 7. Hinc *λωβια* *siliquosa* semina vocantur, *ibid*. Altera est Anatomica, quando dicitur vel de *extremitatibus aurium carnosis*, sive auriculæ externa extremitate, Arist. I. de hist. an. c. 11. Linden. Medic. Physiol. l. 2. c. 11. §. 3. vel de *extremitatibus hepatis & pulmonis*, quibus illud ventriculum, hoc vero cor comprehendit & completitur, instar *siliquæ*, Gal. l. 4. de V. P. c. 8. C. Hofm. per *λωβειομοη*; alas & adnascentias exposuit, in comm. ad Gal. de V. P. n. 209. Ad Botanicam significacionem quoque pertinet, quando *lobi* dicuntur candidæ illæ particulae in rosarum foliis, quibus calici adhærent infixa, alias *Ungues* dictæ, quæ etiam resecantur. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Jul. Alex. annot. ad h. l. p. 812.

LOCALIS, *τοπικος*, epitheton 1. motus animalis; de quo vide *Latio motus*. 2. Medicamentorum, ubi late & stricte accipitur. Late pro medicamentis certæ parti corporis, vel membro affecto destinatis. Gal. l. 13. M. M. c. 22. Ita Gal. libros decem conscripsit de medicamentis *localibus*, sive *κρηται τώτες*, secundum loca, i. e. partes affectas distribuitis. Stricte vero pro medicamentis partibus externis destinatis sumitur, quæ & *Topica* dicuntur. Forest. lib. 6. Chirurg. Obs. 36. Schol. *Localis* Anatomia Paracelsi dicitur ea, quæ adhibetur circa partes, ad differentiam *Anatomie Materialis*;

quæ concernit humores & spiritus; & horum principia, Sulphur, Sal, Mercurium. *Paramir*. l. 1. de orig. morb. ex trib. subst. cap. 6. *Localis* membrana appellatur *Meninx cerebri tenuis*, sive pia mater, utpote cerebri locus proximus. Theoph. Protospatarius l. 4. de H. C. F. c. 5. p. m. 188.

LOCH, idem, quod *Linctus*. Dicitur & *Looh*, vide *Eclectos*. *Linctus*.

LOCHIA, *λόχεια*, *λόχηα*, dicuntur omnia, quæ à puerpera post exclusum foetum & secundinas exeunt, alias *Purgamenta* dicta. Hinc & Hippocr. frequenter *λόχης καθαρσις*, puerperii purgatio nominatur lib. 1. de morb. mul. septissime, quæ loca collegit Foëf. Oec. p. 389. & Erotianus, purgationem, quæ fit post partum, describit. Sunt autem revera *παι κρηταιμήνιος*, sive sanguinis menstrui retenti tempore conceptionis reliquæ, à quibus sola ratione differunt, quod hæc ante partum, illa post partum sic appellantur, Gal. l. de atra bile, cap. 8. Lang. l. 2. ep. 8. Horum retentio causa variorum morborum & symptomatum. Hildan. Cent. 5. Obs. 42. seqq.

LOCULEMENTUM dicitur *feminum involucreum*, quod veluti parva capsula illa includit. Schroder. l. 1. cap. 2. Græce dici possit *λωβειον*, vel *λωβος*.

LOCUS, *τόπος*, non Phisice, sed Medice accepto vocabulo significat *membrum* vel *partem corporis*, secundum vel præter naturam affectam. Ita Hippocr. libellum de *Locis in homine*, Galen. libros sex de *Locis affectis* conscripserunt, quos & alii imitati sunt. Inter recentiores C. Hofmann. de *Locis affectis* libellum edidit. Usus est & hoc vocabulo Hipp. in aliis scriptis, v. g. I. aph. 21. ubi *λωβια* in Græco habetur, 2. aph. 46. Dieter. n. 835. 938. lib. de statib. IV. 1. 2. & 4. de R. V. I. A. t. 27. Junge Foëf. p. 620. Specialiter *Locus* & *Loci* usurpantur de *partibus generationis inferviuentibus in sexu muliebri*, uti patet ex Scribon. n. 156. Junge Rhod. in noi. p. 230. Seren. Sammonic. c. 37. Vide Keuchen. in noi. p. 237. Bartholin. l. 1. Anat. cap. 28. Alias in Macrocosmo *Locus* quoque idem, quod *Regio*, vel *pars regionis*. Vide *Chora*. *Locus Pharmaceuticus* est vel natalis medicamentorum, vel progressionis, vel præparationis, vel asservationis, Schr. l. 1. c. 12. 22. 28. *Loci Chymici* dicuntur *Fornaces* & *Vasa*; Theatr. Chym. Vol. I. p. 206. In specie in artificio lapidis Philosophici *Locus feminis* vocatur *Ovum vitreum*, id est, Vasculum ad ovi figuram conflatum. Vol. IV. p. 403.

LOCUSTA, æquivocum est. Vel enim significat insectum alatum, & non alatum diversæ speciei & formæ, quarum *Locustarum* historiam, noxam, & usum prolixè exposuit Aldrov. l. 4. de Insect. c. 1. seqq. Huc pertinent Observationes de *Locustarum* copia pestem præcedente, Forest. l. 6. Obs. 9. Schol. Lang. 1. ep. 81. Gr. dicitur *ἀκελς*, *κρηταιψ*, *πέρνιψ*. Rul. descripsit: *Locusta* est insectum infirmis pennis alatum, ab uridine

dine locorum dicta *ἀκρεῖς, κριεῖα* &c. Vel significat animalis marini crustati genus, quod alias *κρίεον* vocatur, cujus descriptionem & usum in cibis & Medicina tradidit Aldrov. l. 2. de *Crustatis* cap. 2. Aliam tamen *Locustæ marinæ* effigiem exhibet C. Hofmann. *comm. in Gal. de V. P. n. 434*. *Locustæ* quoque dicuntur ramorum extremitates in arboribus adhuc teneræ, quibus Divum Johannem Baptistam usum esse pro cibo, scripsit Parac. l. 2. de *cura ulcerum per interiora*, s. 2. Ita *Locustæ Sambuci* sunt germina illa laxantia, vel potius purgantia. *Paragrani Tract. 3. de Alchymia*. *Locustæ* quoque ab eodem vocantur extremitates membrorum, l. de *ulcerib. & apostem. cap. 3. & c. 35*. *Locustæ menstrui* dicuntur esse in mammillis, d. l. Remedium quoque aliquod specificum contra paralyfin & morbos spasmodicos biliosos Idem appellavit *Locustas Martis*. De *Apocryphis ad vulnera*.

LOCUTIO, *Loquela, λαλιὰ, διάλεξις*, idem, quod *Sermo*. Vide *Lalia*. *Locutio* actio linguæ dicitur, Gal. l. 1. *meth. med. c. 6. in princ.* De *loquela* amissa à variolis & restituta vide *Hildan. Centur. 6. Obs. 14. Vide Sermo*.

LOEMODES, *λοιμώδης*, id est, *pestilens*. Epitheton vel morbi, & ita idem, quod *Pestis*, *λοιμῶς*. *Dieter. Iatr. p. 850*. vel febrium, quæ *febris pestilentes* ab ipsa peste in hoc differunt, (quamvis sæpissime confundantur,) quod in *febribus pestilentibus* manifeste adhuc fermentatio sanguinis vitiosa concurrat, quemadmodum hoc egregie demonstravit *Willis d. l. c. 14*. Non igitur accurate scripsit *Gorræus*, quod *febris pestilens* nihil aliud sit, quam ipsa pestilentia.

LOEMOS, *λοιμῶς*, *Pestilens*, *Pestilentiam*, significat, morbum Epidemicum, malignissimum, & omnium perniciosissimum, cujus descriptionem generalem vix dare licet, propter summam varietatem symptomatum, & latentem caustarum indolem & dispositionem. Quatenus à febre pestilente distinguitur, ita memoriæ & doctrinæ gratia describi poterit. *Pestis* est intemperies universalis, toto genere maligna, contagiosissima, Epidemica, cum omnis generis gravissimorum symptomatum congerie, præsentissimoque vitæ discrimine, proveniens à massæ sanguinæ & liquoris animalis per contagiosam quoddam & deleterium miasma subita corruptione, congelatione, coagulatione, fixatione, putrefactione, & interdum totali mortificatione. Plura videantur de hoc morbo apud *Præcticos*, quorum innumera prostant scripta. Nobis libet allegare ex recentioribus *Th. Willis de febr. c. 12. 13*. Gr. dicitur etiam *λοιμῆν*, quod vocab. *Hippocr. transtulit ad juvenilem imperitiam in arte Medica*, vocans *juvenilem pestilentiam*, in *Præc. X. 4. Fœf. p. 388*.

LOEMOTOMIA, *λοιμοτομία*, hoc est, *excisio pestis*, refert inter *περατήρια ἀντίστα* *Georg. Thomson in præfat. Acus magnetica, ad fin. promittit* *Castelli Lexic. Med.*

tens peculiarem de hoc tentamine tractatum Latini-um.

LOGAPORUM oleum est oleum e *Lacertis* paratum, cujus meminit *Oliger Jacobæus Observ. de Ranis ac Lacertis c. 4. p. 136*. & descriptio extat apud *Scultet. Armament. Chirurg. P. II. Obs. XXXIX. vel in edit. Amstelodam. Obs. XXXI*.

LOGAS, *λογῶς*, vocatur *album oculi*, quod & alio nomine *σφινδίνη* & *κωκλώπις*, appellatur. *Gorr.*

LOGIATROS, *λογίατρος*, dicitur *Medicus ineptus* in obeundis operibus, *Galen. 1. in 3. Epid. 1. 29. Verbotenus Medicus*, qui ea nescit, quæ nemo e vulgo ignorat, l. 8. *meth. med. cap. 6. in fin.* In artis operibus non versatus, c. 2. de *nat. hum. 1. 16*. *Sermone Medicus*, *Lind. Ex. XIV. §. 16*.

LOGICUS, *λογικῶς*, i. e. *rationalis*. Præter significationem illam, quando de disciplina *Dialectica*, sive recte concludendi & argumentandi accipitur & ejusdem autoribus, (quæ significatione non est hujus loci, licet ejus cognitio omnino tanquam præcognitum Medico sit necessaria,) *Logicus* vel *Logica* dicitur de secta certa Medicinæ & ejus cultoribus; ubi quidem *Galen*, sibi metipsum non consentit. Interdum enim *Logicum*, *Methodicum* & *Dogmaticum* pro uno eodemque habet, l. 3. *meth. med. c. 1*. Interdum vero distinguit, & *Logicos* saltem convenire statuit cum *Dogmaticis*, de *subfig. Empir. c. 1. & 2*. quæ acceptio etiam accuratior habenda & ab aliis quoque approbata. *Gorr. Vide Dogma*. Ita vero dicuntur *Logici Medici*, qui ratione & experientia nixi artem exercent feliciter. *Logica* alias quæstiones *Galeno* dicuntur *λογικῆ ζήτησις*, quæ usum artis transcendunt, l. 3. de *L. A. c. 1*. minus necessariæ; utpote ad curationem inutiles, non tamen omnino spernendæ, *J. Alex. not. ad Gal. l. 14. meth. med. c. 19. pag. 562*.

LOGISIMOS, *λογισμῶς*, idem, quod *λόγος*, i. e. *ratiocinatio*, sive actus secundus animæ rationalis in homine; de quo legi poterit *Willis ir. An. Brut. P. 1. cap. 7*. *Λογισμῶς*, *ratiocinatio*, ab *Hippocr.* describitur, quod sit memoria componens ea, quæ per sensum sunt percepta, *Præcept. I. 8*. Apud eundem causæ abditæ dicuntur, *κατὰ λογισμὸν*, quæ sola *ratiocinatione* investigantur & deprehenduntur, 4. de *R. V. I. A. 1. 55*. *Gal. in c. ad h. l.* Ita & *κατὰ λόγον* facere significat, quando *Medicus* ex certa rerum notitia depromptæ indicationi innixus præstat & applicat agenda, ex *Hipp. 2. aph. 52*. *Linden. Ex. VII. §. 31*. *λογισμῶς* etiam in ægris dicuntur *ratiocinationes*, vel mentis agitationes, quæ animo observantur, sed turbatæ à sensibus animæ corporeæ internis, imaginatione sive phantasia, *f. 1. Epid. ægr. 8. Junge Fœf. Oec. p. 388*.

LOGODIARRHOEA, *λογοδιάρροια*, *profluvium sermonis*, per elegantissimam *Metaphoram*, & opponitur τῇ βραχυλογία, *brevitati sermonis*. Illa laborat *Galenus*; hanc calluit *Hipp.* *judice Lind. Ex. XVI. §. 249*.

LOGOS, λόγος, Ratio, sermo. Vide Logismos, Lalia. Junge Dieter. n. 507.

LOGOSOPHIA, λογσοφία, id est, commentitia & imaginaria sapientia, de qua conqueritur idem hisce temporibus, opponens τῇ σπουδαίᾳ veterum. Ex. VIII. §. 1.

LOLIGO, Lolius, πύδος, πύδης, nomen animalis marini sive pelagii mollis, utriusque sexus: Majoris & minoris descriptionem cum usu vide prolixè apud Aldrov. l. 1. de mollib. cap. 6. Meminit & Linden. Ex. V. §. 39.

LOLIUS, πύδος. Vide Loligo.

LOMBARDORUM fraier. Vide Harpa, Harpyia.

LOMENTUM, ἰριζμός, idem, quod farina fabarum, præteritum Ægyptiarum. Scrib. n. 159. Rhod. in Not. ad h. l. p. 232. & in Lex. Scribon. Forest. l. 26. Obs. 7. in Schol. l. 27. Obs. 8. in Schol. Lomentum quoque significat pulverem tritum & lævigatum, vel pigmentum, quo pictores ad pingendum utuntur. Ita lomentum ex coeruleo trito, & lomentum auri leguntur ex Plin. l. 33. c. 4. 5. & 13. & apud Libav. S. Arc. Chym. l. 3. c. 18. & l. 4. c. 20.

LONGÆVUS, πολυχρόνιος, μακροχρόνιος, quid significet, notum est. Dicitur enim de temporis multitudine, vel longitudine ratione ætatis. Longævitas causa consistit in temperamento humido & moderate calido. Galen. l. 6. de san. tu. c. 3. circa fin. Exempla longævitas recentiora vide in Eph. Nat. Cur. A. III. Obs. 163. De longævitate in antiquissimis temporibus differit Lang. l. 1. ep. 79. De longævitate ad annos CXX. protrahenda librum scripsit Thom. Philologus, quo etiam collimavit Claud. Deodatus in Pantheo suo Hygiastico, qui tamen prioris Autoris librum invita & tumultuaria Minerva conscriptum esse judicavit.

LONGAON, Longanon, dicitur Intestinum rectum. Castell. Parac. l. 2. de Tart. Tr. 1. c. 4. in Expl. Barthol. l. 1. An. c. 11.

LONGURIUS dicitur Ambr. Paræo, frustum ferreum, quod ignitum æstuario inditur, l. 15. Chirurg. c. 13. Vide supra Æstuarium.

LONGUS, μακρός, Longitudo, μακρότης, μήκος, fere sæpius in Medicina de tempore, quam de corporis continua quantitate & mensura usurpari solet. Ita Medicina dicitur ars longa, 1. aph. 1. Morbi longitudo legitur 2. aph. 28. 4. aph. 36. 51. Coac. 1. 67. Junge Dieter. n. 511. 550. Longus pulsus videtur differentia esse imaginaria apud Gal. de puls. ad tyron. c. 2. Sutura sagittalis vocatur Galeno κατά μήκος ἰνῶνα, secundum longitudinem recta, aliquoties l. de ossib. c. 1. quam inepte Castellus Longitudinalem vocavit. Musculi etiam diversi in corpore humano epitheto hoc cognominantur ab Anatomicis, v. gr. Longus Capitis, Dorfi, cubiti, Longissimus Dorfi, de quibus vide inter alios Barthol. l. 4. Anat. c. 5. 6. 7. 8.

LOPA denotat squamam, vel scoriam metalli ali-

cujus; & legitur in descriptione alicujus fortius adstringentis medicamenti: Lopa ferri apud Albin. Bor-ton. de morb. mul. l. 1. c. 54. An fortassis coincidit cum vocab. Loppa, de quo paulo post. Desumptum etiam videtur à Græco λέπτος, vel λεπτός, de quibus suo loco: Lepos, Lopus; aut à λεπτός, quod concham marinam quandam vel vestimenti genus aliquod significare docent Lexicographi.

LOPHADIA, Lophia, λοφαδία, λοφία, vocatur prima dorfi vertebra, quæ & ἀσφάλεια. Gorr. in def. Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 33.

LOPHAO, λοφάω, significat remissionem, laxamentum capio, quiesco, cesso. Ultrapatur de morbis remittentibus apud Hippocr. l. de int. aff. LII. 14. l. de affect. XXX. 6. l. 2. de morb. mulier. XII. 37. l. 4. de R. V. I. A. 2. 39. Desumpta est metaphora à jumentis, quando jugum de cervice removetur. Cervix enim λέφω vocatur. Junge Foëf. p. 392. Cur vero ο μικρόν in ο μέγα mutatum sit, criticis inquirendam relinquimus.

LOPHOS, λέφος. Vide Crista.

LOPIMOS, λóπιμος, dicitur de fructibus castanearum, glandium & similibus, ideo, quod possint decori-carari. Λοπίζω enim decoritico significat. Idem, quod λεπίζω, & λóπισμα, putamen. Galen. l. 2. de Al. fac. c. 38.

LOPOS, λεπός, idem, quod λέπος, corticem significat. Apud Hippocr. vero ita vocatur corii pars durior & densior. Tergus, teste Galen. 2. de artic. 1. 28. 47. Mochlic. I. 2. Denotat quoque apud eundem squamam, l. 2. Epid. sect. I. 49. Vide Foëf. p. 388.

LOPPA, terminus Spagyricus ad cimentationis artificium pertinens, estque nihil aliud, quam massa illa metallica, quæ refultat et calcinatione cæmentatoria, sive cum regulo, sive absque illo. Vide Th. Chym. Vol. I. p. 548. seqq.

LOQUACITAS, μακρολογία, idem, quod Garrulitas. Meminit Gal. l. 2. de diff. resp. c. 11. ubi idem est, quod λογοδιάρροια.

LOQUELA, λυλία. Vide Locutio.

LORA, δευτέρια, θάμνα, Thamna, vinum secundarium, & vilissimum pro familia, indignum vini nomine, paratum ex acinorum folliculis expressis in dolia conjectis, quibus aqua affunditur. Linden. Exerc. X. §. 183. 196. 200. Vide Deuteria. Vocatur & diminutive Loriola.

LORCHA est tota locustarum dulcedo usque ad castrum substantia, id est, germinum arboreorum, sive extremitatum. Paracels. de melle c. 2. Rul. & Iohnf.

LORDOS, lordός, Lordosis, λόρδωσις, λόρδωμα, dicitur de spinæ dorsalis vitio, quando in partem anteriorem inclinatur, aut recurvatur. Latine Repandum dicitur, Recurvatio. Frequenter occurrit in Hippocr. 2. de fract. 1. 62. 3. de art. 1. 8. 45. 51. 52. Mochlic. XXII. 10. Galen. com. 4. aph. 35. & 3. de art. 1. 2. Plura loca vide in Foëf. Oecon. p. 388. Pertinet vel ad morbos in situ vitiatos,

vitiato; vel etiam in figura vitiata. Hunc affectum non in ipso dorso, verum in basi ultima dorsi querendum esse existimat D. Wedel. *Patholog. dogm. sect. 1. c. 5. p. 51. 52.* & centrum gravitatis corporis esse vitiatum ob vitium circa diametrum & basin molis totius statuit.

LORICA vocatur Chymicis massa tenax, nec nimis dura ex vitro, fragmentis crucibulorum pulverifatis & cum luto figulino mixtis & aqua calida, quæ inducitur retortis aliisque vasis, ut muniantur, Morley *Collect. Chymic. Leidens. cap. 229.* Modus hic muniendi ibidem dicitur *Loricatio*.

LORINDE est aquarum commotio cum concentus resonantia, mutationis indicium, ut alterationis in firmamento meta. Ruland. & Johnson. *Lorind* est sonitus aquarum in lacubus stagnantibus cum tremore & agitatione. Estque veluti tonitru aquarum, ortum ex tribus principiis, Mercurio, Sulphure, & Sale, opera Astris aquei. Paracelsi *de caducis, paragr. 2.* Per Metaphoram eidem *Lorind Matricis* vocatur Epilepsia uterina, vel *convulsivus uteri morbus, ibid.*

LORRHET Paracelso dici Spiritum Terebinthinæ legitur apud Beguinum in *Tyrocin. Chym.* ubi etiam ejus descriptio habetur, l. 2. c. 4.

LORUM, *ιμρίς*, vide *Himas*. Pertinet etiam ad materiam Chirurgicam. Ita Petr. Castellus *lorum urinarium* adhibuit, palmi longitudine, e corio rubro Turcico tenuissime secto atque humectato, deinde circumveluto tabellula imposita rotundum factum, teste Rhod. *ad Scribon. num. 180. p. 267.* Imo & inter Pharmaceutica. Nam d. l. mentio fit *Lori vomitorii*, quod fuit corrigia à coriariis nautea herba tractata, quæ in suis demissa tetro sapore vomitum ciebat. An vero per *Nauteam herbam* Bionia alba, vel nigra, intelligi debeat, vide pluribus *ibidem in d. Notis Rhodii*.

LORUS, i. e. *Mercurius*. Rul. & Iohns.

LOT, i. e. *urina*. Iid.

LOTIO, *λαπρόν*, idem, quod *Lavatio*. Vide *Lavatio. Balneum*. Particulares *lotiones* sunt capitis, manuum ac pedum, quæ etiam diversimode ad valetudinem tuendam faciunt & commendantur. *Lotio* quoque tribuitur pani, unde *Lotus panis*, i. e. liquore imbutus & madefactus, de quo vide *Mercurial. l. 6. V. L. c. 17.* Sylvatic. *controv. 6.* citante Moræo *ad Schol. Sallerni. p. 298.* *Lotio* medicamentis etiam competit, quæ *lavantur*; si foris re aliqua sunt contaminata. Weker. *Ant. Gen. lib. 3. c. 30.* Unde *Lota medicamenta* vocantur, præsertim metallica, quæ dicuntur *πληθύνειν* vel *πυλνυμίναι*, Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 1.

LOTIUM, *ἕρυν*. Vide *Urina*.

LOTURA, *πλύμα*. Vide *Plyma*.

LOXIA, *λοξία*, nomen avis, quæ & *Curvirostra* vocatur, cujus descriptionem & usum exhibet Aldrov. l. 12. *Ornithol. c. 47.* Sunt etiam, qui aquam, e qua potavit *Loxia*, item sterces, contra epilepsiam hodie-

quæ commendant.

LOXOS, *λοξός*, significat *obliquum*; & in specie medium est inter rectum & transversum. Gal. usus est de frictionibus, l. 2. de *san. tu. c. 3.* *λοξότης*, obliquitas, dicitur de septo transverso. Galen. l. 2. de *mot. musc. cap. 8.*

LOZONGA, idem, quod *Morsulus*, nomen formæ medicamentorum. Vide *Morsulus*. Schroder. l. 1. c. 3.

LUBAN, *Luben*, idem, quod *Olibanum*. Vide *Thus. Rul.*

LUBRICITAS, *ὀλισθηρότης*, *Lubricans*, *ὀλισθηρῶν*; *Lubricus*, *ὀλισθηρός*, dicitur de alimentis & medicamentis, ob humiditatem materialem facile transeuntibus, & virtutem laxandi, vel solvendi habentibus, Galen. l. 1. de *Al. fac. c. 1.* Ità p̄fana dicitur *ὀλισθηρότατη*, i. e. *lubricissima*, Hipp. 1. de *R. V. I. A. 1. 29. 30.* & de *oxymelite*, quod *lubricitatem* facit in faucibus, *ibid. f. 3. t. 26.* Alias *ὀλισθηρότης*, *ὀλισθηρία*, *luxationem* articularum quoque significat, quando sede sua prolabantur, & *ὀλισθηρῶν*, *luxari*, excidere loco suo, apud Hippocr. 1. de *artic. 2. 1. 2.* de *fract. 1. 39.* & *f. 3. t. 57.* Gal. in *comm. ad hos textus*, & in *Defin. Hipp. in Mochlic. X. 1. 10.* Differt *ἀπὸ τῆς διακινήματός*, quod hoc significet aliqualem *emotionem* ossis articulari; illud vero *luxationem* & integram elapsonem. Vide *Diacinema*. Junge Foëf. p. 451. Cura *Lubrica* Paracelso dicitur ea, quæ competit ulceribus, pustulis, variolis, in quibus prædominatur excrementum *lubricum*, l. 5. de *curat. morb. Gall. c. 1.*

LUCANUS, idem, quod *Scarabæus cornutus*, *Scarabelaphus*, Gr. *κρόκος*, Schroder. l. 5. cl. 4. num. 114. Vide *Carabos*.

LUCERNA, *λαμπαρίς*, *λύχνος*, quid proprie significat, ex aliis quoque lexicis notum est. De *lucernis perpetuis & inextinguibilibus*, vide præter *Mercurialem in V. Lect. Libav. Tom. III. Oper. p. 219. seq. C. Rejes in C. El. q. 58.* De *lucernis fœtilibus* Chioccum in *Mus. Calc. sect. 6. p. 716.* Est & nomen piscis *Lucerna*, qui alias *Hirundo* vocatur. Vide *Hirundo*.

LUCIDUS, *διαφανής*, idem, quod *pellucidus, transparent.* Vide *Diaphanes. Lucida urina* Paracelso dicitur ad manum diaphana, verum non procul, vel in cistans, l. 2. de *urin. judic. c. 2.* & *alibi*.

LUCIUS, *λύχνος*, *λύχνος*, nomen piscis, quasi *Lupius* dicti, fluviatilis, voracissimi, ita ut pernicios piscium in piscinis & prædator vocetur à Jul. Alex. l. 14. *Sal. c. 5.* cujus historiam, usumque in cibis & Medicina atque vires vide apud Aldrov. l. 5. de *pisc. cap. 39.* Schroder. l. 5. cl. 3. n. 82. Jul. Alex. d. l. Linden. *Ex. XI. § 88. seqq. multis.* Rolfink. *O. & M. Med. Sp. l. 2. f. 3. c. 63.* & l. 14. f. 1. c. 12. *Lucillus* diminutivum est *Lucii*.

LUCTA, *πάλασμα*, *πάλη*, certamen, præsertim inter duos significat, & pertinet ad exercitia corporis fortiora; consistens in premedo potissimum, & renitendo,

vel continendo, Jul. Alex. *not. in Gal. l. 2. de san. tu. T. II. p. 392. Ars Iulianoria*, παλαιστρινή, cujus species est κρεβαλλική, ad Gymnasticam refertur, ad *Thrasylbul. 6. 45.* Per translationem quoque *Lucta* vocatur motus intestinus portionum activarum & passivarum in fermentatione, quemadmodum describitur à Willis de *ferment. c. 2.* Kergero & aliis. *Lucta* quoque nomine haud raro venit conatus flammæ vitalis, sive caloris nativi adversus causam vel materiam morbificam, qui conatus potissimum in statu vel vigore morborum, præfertim acutum, animadvertitur.

LUCTUOSUS, κλωθμάδης. Vide *Clauthmerizo. 6. aph. 54. Dieter. n. 466.*

LUCUBRATIO, ἡ πρὸς φῶς διαπόρευσις, significat proprie laborem vel anelucanum, vel nocturnum. Unde *Lucubrationes* in diurnas & nocturnas distinguuntur, quarum hæ vitandæ, ceu νόξιæ; illæ quoque si nimix fuerint, intermittendæ, Rolf. *O. & M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. III. & l. 14. f. 3. c. 20. Dieter. Iatr. p. 87. seq.* Alias *Luctubrationes* quoque ponuntur pro scriptis Gr. πσαγματεύσις dictis, Gal. 2. in l. 3. *Epid. 1. 4.*

LUCUMORIANA DORMITIO dicitur Somnus præternaturalis per aliquot dies durans, denominatione desumpta à fabulosa *Lucumoriana* gentis hiematione inter mucno & nives per semestre circiter durante, de quo somno p. n. videantur observationes apud Bonet. *Med. Septentr. l. 1. sect. 11. c. 1. p. 96. seqq.*

LUDUS, παίγνιον, παίγνιον, quid significet, jam jam ante constat. Perunet in toto Medico ad exercitia corporis, cum animi recreatione conjuncta. Vide *Dogmat. Nostra Med. Gen. P. V. cap. 5. d. 5. pag. 637. seq.* Aliquando *Ludere* strictius sumitur pro operam veneris dare, ἀφροδισιάζειν, teste Linden. *Ex. VI. §. 48.* *Ludus* Paracelso, Helmonioque dicitur lapis peculiaris & arcanum contra calculum remedium, ita dictus à forma tali, tesserae vel cubi, qua semper reperitur erutus. Legatur Paracelsi, *de morbis ex Tartaro Tract. 2. c. 1.* Helmont. *de Lithiasi c. 7. n. 21. seqq.* quamvis hic d. l. §. 23. hoc nomen etiam tribuerit speciei Calcarii lapidis, ad litora Scheldæ fluvii reperibilis, *Theatr. Chym. Vol. VI. p. 454.* Ruland. & Iohnf. restrinxerunt ad lapidem humanum e vesica excisum, in *Lex. Bekerus* ad omne sedimentum tartareum & sabulosum, quod in urina subsidit & matulæ adhærescit, applicat, ejusque usum & facultates Medicas explicat. *Microcosm. Medic. l. 1. c. 9. p. m. 109. seqq.*

LUES, aliquando accipitur latissime pro omni generis morbo. Gr. πῦθος, νόσημα. Interdum restringitur ad morbos contagiosos pestilentes, & ita respondet Græco λοιμὸς. Aliquando vero strictissime dicitur de Morbo Gallico, qui *Lues Gallica*, *Veneræ* plerumque appellatur. Vide *Gallicus*. Græcis ignotus affectus. Posset autem haud inepte dici νόσημα ἀφροδισιαστικόν, vel ἀφροδισιον. Dieter. *Iatr. p. 274. seq.*

LUMBALIS, vel *Lumbaris*, Arteria & Vena dicitur

Anatomicis; quæ ad regionem lumborum excurrit; Bartholin. *libell. 1. Anat. cap. 8. pag. 643. & libell. 2. cap. 5. p. 656.*

LUMBRICALES Musculi vocantur *Adducentes* digitorum in manibus & pedibus, & opponuntur *Interosseis*. Barthol. *l. 4. Anat. c. 9. p. 577. & c. 14. p. 538.*

LUMBRICUS, σκώληξ, idem, quod *Vermis*. Vide *Helminthes*. *Lumbrici niri*, intestina fimi, σκώληκες à lubricitate dicti, vermes sunt in fimo, vel terra reperti. Rul. & Iohnf. vocantur *Lumbrici terrestres*, item ἕντερον τῆς γῆς, intestina terræ, quorum usus singularis in morbis nervosorum partium commendatur. Schrod. *l. 5. cl. 4. n. 108.* Fr. Hofmann. in *Clavi ad h. l.* aliofque. Meminit & Hippocr. *vermium stercorariorum*, qui σκώληκες κρηπίωνος vocantur, iisque ficcatis utitur ad uterum putulentum, *l. de superfoet. XIII. 5.* *Lumbrici* quoque in aquis putridis reperiuntur. Ruland. & Iohnf. in *Lex.*

LUMBUS, ὀσφύς, ὄξυς, proprie dicitur pars totius spinæ infra dorsum quinque vertebris omnium crassissimi, maximisque compacta, inter dorsum & os sacrum mediis; estque ea regio corporis, qua homines cinguntur. Meminit aliquoties Hipp. 3. *aph. 13. 4. aph. 11. 5. aph. 69.* *Lumbago ὀσφύς ἀλγημα* vocatur. Dieter. *num. 630.* Foëf. *Oec. p. 465.* Linden. *Ex. VI. §. 70. seqq.* *Lumbi* libidinis sedes quoque vocantur, teste Keuchen. *not. ad Sammonic. p. 183.* Apri *lumbus* inter delicias esculentas relatus. Mercur. *l. 2. V. L. c. 22.* De hoc nomine *Lumbus* versus ænigmaticos cum eorum expositione ad plumbum directæ vide apud Libav. *Alchym. Pharmaceu. c. 26.*

LUMEN, φῶς, ἀύρη, quid sit, ex Phisicis constat. Vocatur & quandoque *Lux*. Refertur in specie ad media in Chirurgia necessaria, & dividitur in duas species: *Naturale* & *Artificiale*, Hipp. 2. *de iis, q. in medic. 1. 8.* Galen. in *comm. ad h. l.* Multa alias apud Paracelsum, & in genere apud Spagyricos leguntur de gemino cognitionis principio, *Lumine Naturæ & Gratiæ*, quæ succincte exposuit Schroder. *l. 1. c. 5.* Jung. Fr. Hofmann. in *Clav. ad h. l.* Quid sit *Lumen fatale*, legi poterit apud Libav. *T. II. Oper. pag. 324.* *Lumen perlarum* ex Mercurio Philosophico qui fiat? vide *Theatr. Chym. Tom. I. p. 309.* *Lumen luminum* vocatur vis tenuissima Sulphuris pura, non urens, estque forma & splendor omnium metallorum, qui illuminat omnia corpora, estque tinctura illustrans & perficiens omne corpus. *Theatr. Chym. Tom. IV. p. 879.* Potro nonnulli Doctores nomen hoc tropico significato suis scriptis imposuerunt v. g. Theodorus de Craanen *Lumen Rationale super Casus Henrici Regis Medicos* edidit, & novissime Henricus Deventer *Lumen novum obstetricandi artem exhibens* in publicum emisit.

LUMINARIS lapis dicitur *Marcasta*, *Pyrites*. Vide *Marcasta*.

LUNA, σελήνη, proprie significat *Astrum* respectu visus

visus nostri magnum, inter Planetas infimum, & globo terrestri proximum, de cujus singulari efficacia & regimine in inferiora prolixè differuit Gal. l. 3. de dieb. critic. c. 2. seqq. quod etiam non negavit Cl. Dn. Sturmius in *Scienc. Cosmica P. Spec. Tab. 3.* Imprimis vero cerebrum afficere, satis confirmat *Epilepsia*, quæ veroterea morbus *Lunaris*, & ægri illa correpti *Lunatici*, *σληνιακῆ*, aut *σληνιαζόμενοι* vocantur, quod Epileptici ad mutationes *Lunares* acrioribus corripiantur paroxysmis, teste Dieter. n. 319. p. 454. De *Lunæ* viribus quoque vide Casp. Rejes *Camp. El. q. 75.* Ab hac propria significatione contigit, ut & ipsi dies appellati fuerint *Lunæ*, calculo factò à novilunio, ceu prima luna, seq. dies *secunda Luna*, & sic deinceps. Ita apud Scrib. n. 12. legitur, à *prima Luna ad tricesimam*, i. e. per tringinta dies, ad quem locum vide Rhod. *notas p. 43.* Chymicis vero & Spagyricis *Luna* significat *Argentum*. Vide *Argentum*. *Luna compacta* est *argentum fixum*, vel aurum album, Rul. & Iohnson. De *Lunæ hydragoga* Angeli Salæ & ejus præparatione facillima vide in Morley *Coll. Chym. c. 236.* Boylei *Luna Hydragoga* descripta legitur in *Iunken Lex. Ch. Ph. P. l. p. 133.* & *Lunæ Musicæ* p. 134. Interdum quoque *Luna* mystice vocatur *Margasia argentea*, & essentia Bismuthi, Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 14. *Mercurius* quoque *Philosophorum Luna* dicitur, vel *Liquor Lunariæ*, cap. 27. & l. 5. cap. 12. alibique.

LUNÆTRIA Hermeticis dicitur *Febris Hæctica* species, quæ inter *Lunæ* periodum est curabilis, Dolæus *Encyclopæd. Med. l. 4. c. 4. §. 5.*

LUNARIA, nomen est æquivocum. 1. significat plantam, cujus descriptio apud rei herbariæ scriptores videatur. 2. Chymice notat aquam mercurialem, acetum philosophorum, mercurium mineralem, aquam corrosivam, sputum *Lunæ*, uti legitur in Anonymi tractatu vernaculo de Boriza. *Boriza* enim Rabbi sola impositum idem est, quod *Lunaria*.

LUNIFICUS dicitur Spagyricis *Mercurius*, cum ad lapidem *argentificum* adhibetur. Libav. *Apoc. Herm. P. poster. T. II. Oper. p. 346. 347.*

LUO, *λύω*, i. e. *lavo*. Vide *Lotio*.

LUPIA vocatur tumor durus, glandulosus, qui alias *Glandula Avicennæ*, item *Nodus* vocatur, Ganglio valde similis, haud dubie eandem causam cum scirrho obtinens; de quo affectu vid. *Forest. Chirurg. l. 3. Obs. 8. Schol.* Jungatur M. A. Severin. l. de *abscess. anom. c. 14.* Specialiter de *lupia palpebrarum*, l. 11. *Pract. Obs. 41. Schol. in fin.* Jung. Walther. *Sylv. med. p. 938.* *Lupia* dicitur tumor in palpebrarum parte interna, & habetur pro specie Nodi, & videtur nihil aliud esse, quam Grando, sive Chalazion. Apud Guidonem vero *Lupia* dicitur tumor mollis & rotundus in juncturis & locis siccis, notante *Ingraffia com. ad Avic. de Tum. p. n. p. 367.*

LUPINUS, *ῥέγγος*, præter Botanicam significatio-

nem, etiam Medicis significat speciem ponderis, quamvis inter Autores non conveniat; Sennert. per drachmam dimidiam expoiuit. Vid. *Instit. l. 5. part. 3. sect. 1. c. 3.* qui summa industria & scito ordine ponderum nomina explicavit.

LUPUS, *λύκος*, est vocabulum valde æquivocum. (1) significat animal digitatum quadrupes, ferum, rapax, ovium hostis aliarumque pecudum, cujus historiam, & usum Medicum, ut & diversas species *luporum*, vide apud Aldrov. l. 1. de *quadr. dig. vivip. cap. 6. seqq.* Junge Schrod. l. 5. cl. 1. n. 25. (2) *Lupus* nomen est piscis marini, qui & Gr. *λαβραξ*, à voracitate, dicitur, cujus descriptionem, cum usu in cibis & Medicina, tradit Idem l. 4. de *pisc. c. 2.* (3) *Lupus* est phalangii vel aranei species, quæ muscas perdit, eisque pascitur, corpus habens latum & volubile, partes circa collum incitas, & tres oris eminentias, ex Aëcio, Aldrov. de *insectis, l. 5. c. 12.* *Forest. l. 30. Obs. 12. in Schol.* (4) Denique *Lupus* significat ulcus malignum canorosum, partes inferiores, præsertim crura infestans, celerime proximas carnes depascens, & exedens, instar lupi famelici; estque e genere *phagadenarum*. *Forest. Chirurg. Obs. l. 3. O. 7. in Schol.* Dieter. *Iarr. p. 387.* (5) Tropice *Lupus* etiam vocatur *Antimonium*, quia in purificatione Auri cum Antimonio facta hoc per sulphur suum rodens absorbet & imbibit omnia heterogenea, tam metallica, quam non metallica, uti hoc norunt ipsi etiam Aurifabri.

LURCO, *λύκος*, idem, quod *Gulosus*, capacis gulæ homo, qui cum aviditate devorat, edit sine fame, bibit sine siti, super crudo cibo crudum inædificat, & ita sanitatem destruit. Dieter. p. 1006. *Lind. Ex. XI. §. 128.* Hinc & Clemens Alexandr. scribit, *Lurcones* nihil aliud esse, quam buccam & maxillam, teste P. M. de *Calderia Tom. II. Oper. p. 149. B.*

LURIDUS, *αἰχμῆς*, & *Luror*, τὸ αἰχμῆν, colorem mixtum ex pallido & luteo significat, vel ex candido & flavo, cujus descriptionem vide apud Galen. 2. de *R. V. l. A. 1. 22.* Junge Foëf. *Oeconom. pag. 664.* *Luror buxeus* dicitur Apulejo apud Linden. *Ex. IX. §. 18.*

LUS dicitur Officulum quoddam ossi sacro inferius subnexum, de quo Rabbini fabulantur, illud nulli vi, nulloque modo corrumpi, aut perdi posse, sed esse & manere principium resurrectionis & futuræ refuscitationis fundamentum. Legatur D. Daffov. Prof. Witteberg. *vr. de Resurrect. moriuor. cap. 3. p. 26. seqq.*

LUSCINIA, *ἀνδύς*, item *Philomela*, nomen aviculæ canoræ nobilissimæ, cujus historiam, usumque in cibis, Medicina, & deliciis, pronæ descripserunt Aldrov. l. 18. *Ornithol. c. 2.*

LUSCIOSUS, *μύωψ*, *Lusciositas*, *μωπία*, dicitur de vitio oculorum, quando quis non nisi oculis propriis admota videt, eademque prope oculos contin-

git & limis semiclusisq; aspicit, etiamſi parva ſint; remota vero, quamvis magna videre non poteſt. Eſtque vitium ab imbecillitate congenita ſpirituum viſu- vorum eamque ob cauſam incurabile. Differt à *Nyctalope*, *νυκτάλωψ* Græce quippe, qui non natura, ſed ex morbo talis evaſit. Caſtell. Gorr.

LUSTRAMENTUM, nihil aliud quam purgans; notante D. P. Ammann. in *Irenic.* p. 186. ad l. 3. §. 3. *Cornel. de ſicar. & venefic.*

LUSTUM dicitur pinguedo, *Cremor*, vel *Flos Lactis*. Rul. & Iohnſ. in *Lex.*

LUTATIO eſt obſtinatio *luto* facta in operationibus Pharmaceuticis & Chymicis neceſſaria. Vide *Lutum*. Fr. Hofm. in *Clav. ad Schr.* l. 1. c. 14. *Lutatio* etiam vocatur Nidificatio hirundinum. *Lutamatum* etiam inter remedia Topica ad varios morbos reſertur ab Andr. Baccio de *Thermis &c.* l. 2. c. 16. p. 115. uti & *Illutamatum* vocat. Differt à ſaburatione vel arenatione, de qua vide *Illutatio* & *Arenatio*.

LUTEA, nomen aviculæ, quæ & *Cirlus* vocatur, cujus deſcriptionem cum uſu vid. in Aldrov. l. 18. *Ornith.* c. 21.

LUTEUS, *ξανθός*, idem, quod *Flavus*, colorem ſignificat ruſſum dilutiorem, qualis eſt in vitello ovi, propterea ovi *Luteum* dicto. Vid. Rhod. ad *Scribon.* n. 215. Vide *Flavus*.

LUTIGRADUS, item *Luticalcus*, *πυλοπάτης*, aut *πυλοβάτης*, epitheton calceorum, vel foccorum, quibus commode per lutum tranſire licet. Hippocr. 4. de *artic.* s. 13. Gal. in *comm.*

LUTRA, *ένυδρίς*, vel *ίνυδρίς*, animal dicitur quadrupes, *Caſtori* ſimile, quod nunc in terra, nunc in aquis degit. Ariſt. l. 8. *H. A. c.* 5. cujus deſcriptionem uſumque in cibo & Medicina tradit Aldrov. l. 2. de *quadr. dig. vivip.* c. 13.

LUTRON, *λυάρον*. Vide *Balneum*. Latine *Lava- erum*. Junge *Diet. n.* 508. Eſt etiam nomen medicamenti ophthalmici, quod ad Hermian. autorem reſertur, apud Gal. l. 4. de *C. M. S. L. c.* 7.

LUTUM, *πυλός*, alias idem, quod *cænum*, ſignificat. Apud Falſopium legitur in Maſculino, *Lutus*, l. de *Therm. & aq. metall.* c. 16. Ita I. Cæſ. Claudin. in *Appendice ad traſc. de ingreſſu ad infirmos Secl.* 1. p. m. 393. ſeqq. *Luta medicata* deſcripſit per lunum, qui in fundo aquarum ferinarum ſ. metallicarum ſubſidet, ubi etiam eorum facultates & uſum tradidit. Ita & Andr. Baccio de *Thermis horum lutorum* in thermis meminit, quæ loca videantur in illius Indice. Porro in Medicina ſumitur pro certa materia & maſſa, ad oblinendum & obturandum vaſa ſigulina, vitrea & alia; & conficitur vel ex farina & aqua, vel ex calce viva & albumine ovorum, vel ex ſcobe martis, farina laterum cum oleo lini &c. Fr. Hofm. antea *cit. loco*. Jungatur Roſink. *Chymia* l. 2. c. 21. videatur & Iun- ken *Lex. Chym. Pharm. P. I.* p. 135. ſeq. Ex his *lutis*

quædam vocantur *Lutum philoſophorum ſapientia*. Th. Chym. Vol. IV. p. 1003. Libav. *S. A. Ch. l.* 8. c. 30. Per translationem etiam dicitur de quibuſdam terris v. g. *Lutum ſigillatum* eſt *Terra ſigillata*, *lutum Armenicum* eſt *bolus*, &c. Rul. & Iohnſ. Ita quoque de excrementiſi craſſioribus humorum, v. g. *Lutum Tartari* vocatur mucilago Tartarea, in urina notanda, Paracelſ. in *Fragm. Medic. ad Tom. III. referendis*. Hinc *Lutofa urina*, *Lutofus Tartarus*. Ibid. De *Luto Hermali* & ejus uſu vide Fallop. d. l.

LUX, *φῶς*, vel idem, quod *Lumen*, vel hujus Efficaciens. Nam indifferenter ſumitur. *Lux*, ſi non omnis, certe potiſſima in Sole eſt, ceu *luminari* magno, quod præeſt dici, Linden. *Ex. XI.* §. 117. *Lux* inter creaturas prima bona dicta, corporalis quidem ſed ſpiritualibus proxima, *Exerc. XVI.* §. 130. Differentia inter *Lucem* & *Luminare* legatur in Th. Chym. Vol. I. p. 350. quod *Lux* prius creata, deinde *Luminaria*.

LUXATIO, *ὑπερτωμοῦ, ἑξάρθρωσις, ὀλιόθας, ὀλιόθρηξις*, dicitur offium articulatorum e propria ſede emotio, excidentia abſque fractura. Galen. l. de *fract.* 1. Vide *Ecp- toma*, *Exarthritis*. Eſt morbus in ſitu, à cauſa plerumque externa violenter agente proveniens. Videatur & ſcripta Chirurgica.

LUXURIA, *Luxus*, ſubſtant. *Luxuries, ἀσέλγεια, ἀκράτεια*, denotat omnem intemperantiam in cibo, potu, re geniali, ut & in aliis rebus non naturalibus; nec opus habet ulteriori declaratione. Alias etiam de excreſcentia carnis dicitur, quod ſit caro *luxurians*; & Blaſius Gingivarum *luxuriam* vocavit earum intumeſcentiam, *Med. Univ.* p. 301.

LUXUS, adject. pro *Luxatus*, ponitur apud Scrib. Vide Rhod. in *Lex. Scribon.*

LUZ, nomen offis, de quo tamen non certo conſtat, an de vertebra aliqua dorſi dicatur? an vero de officulo aliquo pedis? *Eph. N. C. An. II. Obſ.* 53. in *Schol.*

LYCANTHROPIA, *λυκανθρωπία*, item *λυκῶν κυνανθρωπία*. Arabice *Canrab*, *Cutubus*, Latine *Lupina*, vel *Canina infania* dicitur, juxta plerofque Medicos ſpecies quædam *Melancholia*, qua ægri noctu domo egreſſi, urbem circumeunt, quadrupedum more incedentes, lupos imitantur ululantes, donec dies illuceſcat, deſunctorum monumenta quæritant, adaperiunt, cadaverum fruſta arripientes, ſecumque collo geſtantes, fugiuntque die vivos homines, nocte inſequentes mortuos. Sunt autem eorum notæ: facies pallida, oculi ſicci & cavi, viſus hebes, lingua ficciſſima, ſaliva in ore nulla, fitis immodica, tibix perpetuo ulceratæ, propter frequentes caſus. Nonnulli etiam ut canes mordent, ex quo arbitror, morbum ipſum *κυνανθρωπία* vocatum fuiſſe veteribus. Hæc Caſtellus & Goræus ex Aëtio & Aegineta l. 3. c. 16. Jung. *Diet.* p. 576. Cauſa igitur hujus affectus ex deſcriptione *Melancholia* petenda erit, de qua infra ſuo loco: Quamvis

Quamvis vero dari hujusmodi *Melancholica insania* Lupinæ speciem, quam Gal. l. 3. de fac. parab. n. 233. *λυκικεφαλίων*, dolorem capitis lupinum appellasse videatur, nolimus inficiari; est tamen sine dubio rarissima. Frequentius vero sumitur vocabulum hoc de imaginaria diabolica hominum in *Lupis* conversione, qua non solum ipsi hoc malo affecti se lupinam formam habere exultant, sed & aliis tales videntur, quod Dæmonum ope accidit, objecta mentitarum formarum sensus ludificantium. Sennert. lib. 2. *Inst. Med. part. 3. sect. 1. c. 7. & Med. Pr. l. 1. part. 2. c. 16.* Verum cum ejus causa sit extra pœræia Medicinæ, pluribus hic non opus est verbis. Realis in lupum conversio merito negatur.

LYCAON, *λυκίων*, idem, quod *λυκιογραπία*, Gorr. *Ægin. d. 1.*

LYCHNION, *λυχνίον*, nomen est medicamenti ad inunctionem oculorum, apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7.

LYCHNOMACHERA, *λυχνομάχουρα*, instrumentum dicitur, quod manubrio suo lynchnum gerere potest, acie vero usum cultri præbere. Casp. Hofmann. *comm. in Galen. LL. de V. P. n. 248. seq.*

LYCIUM, *λύκιον*, dicitur succus concretus, extractus ex arbore quadam ejusdem nominis, Ericæ vel Tamarisci simili; cujus modum extrahendi descripsit Dioscor. l. 1. c. 132. Weker. *Ant. Sp. l. 1. f. 16.* Meminit hujus aliquoties Gal. l. 7. de S. Fac. §. h. iii. l. 2. de *Artidos. c. 15.* ubi duplex constituit: *Pataricum & Indicum*, quod melius, lib. 3. de C. M. S. L. cap. 1. ubi *Lycii spuma* legitur.

LYCOIDES, *λυκοειδής*, *lupo similis*, dicitur affectus quidam, qui iis evenit, qui semen diutius præter naturam retinuerunt, quod veneni naturam induens in venis & arteriis, dum nequivit ejici, anginosam generat affectionem in faucibus, & quandaam quasi suffocationem. Unde & *Lupus*, item *Sirangulator*, vocatur. Castell. ex libro quodam spurio inter Galenicis relato de *spermate*.

LYCOS, *λύκος*. Vide *Lupus*.

LYDIUS lapis, *λύδιος λίθος*, *Coicula*, *Lapis Hæmæus*, *χρυσίσις βόισανος*, dicitur lapis, qui reperitur in flumine Tmolo, & alibi, cui aurum & argentum attritum colore examinatur. Hinc *iudex auri* dicitur. *Chioce. Mus. Calceol. sect. 3. p. 353. seqq.*

LYGISMOS, *λυγισμός*, dicitur *artuum contortio*, luxatio, fractio, à verbo *λυγίζω*, quod idem est, ac *στρίψω*, *κρίμπτω*, *ιστρίγω*, flecto. Legitur apud *Diosc. l. 4. c. 107.*

LYGOS, *Λυγξ*, *λυγμός*, *λύγξ*, Latine *Singultus*. Communiter statuitur, esse motum convulsivum ventriculi, quo conatur aliquid tunicis impactum quantitate, vel qualitate molestum expellere, Gal. c. 5. *aph. 4. c. 6. aph. 39. c. 7. aph. 3. & c. 4. de R. V. I. A. c. 69.* Quamvis vero nullam sit dubium, *Singulum*

esse motum convulsivum, merito tamen circa subjectum adhuc dubitari potest. Ita Fr. de le Boe Sylvius *διάρρηδην* negavit, ventriculi affectum esse, quin potius Diaphragmatis l. 1. *Pr. Med. cap. 23. §. 9. seqq.* quæ sententia & nobis verior videtur. Dolæus pro subjecto conjunxit ventriculum sive stomachum secundum fibrillas suas & nervos, & tunicam cum diaphragmate communem. *Encyclopæd. l. 3. c. 2. §. 2. p. 392.* Quare talis descriptio institui poterit: *Singultus* est motus convulsivus interpolatus diaphragmatis, in consensum trahens ventriculum, & vicinas partes, proveniens ab humoribus, vel vaporibus, vel copia, vel qualitate acri peccantibus, & ad membranaceum diaphragmatis centrum, vel medium penetrantibus, ipsumque pungendo, vel rodendo, vel aggravando ad convulsivum illum motum irritantibus. Meminit aliquoties Hippocr. hujus affectus in aphorismis, 6. *aph. 13. 39. 7. aph. 3. 10. 17.* Junge Dieter. n. 509. Placet nobis alias ingenua confessio Th. Sydenham in *Observ. de morb. acut. sect. 1. c. 4. pag. 70.* scribentis: *Ingenue fateor, me mihi metipsum de Singultus causa disquirenti satisfacere non posse. Singultuosi dicuntur, qui diu & frequenter singultiunt, Gr. λυγρόδεις, Hipp. Coac. 2. 45. & febres singultuosæ, περιτὸν λυγρόδεις, ἢ λυγμάδεις, quas frequens comitatur singultus, 4. de R. V. I. A. 1. 69. 2. de fract. 1. 23. Mochlic. XVII. 7. Jung. Foëf. p. 390. Observatio singultus periodici admiranda extat in *Act. Hafn. Vol. 1. Obs. 73.**

LYMA, *λύμα*, significat *purgamentum*, sordes, quæ vel abluendo deponuntur, vel etiam e ventre rejiciuntur. Occurrit apud Hipp. l. de *Gland. VIII. 4.* Erotian. *Onom. p. 72. C.*

LYME, *λύμη*, significat *noxam*, exitium. Quo vocabulo crebro usus Hipp. 1. de *fract. 1. 13. f. 2. t. 22.* Hinc verbum *λυμάνομαι*, *noxam infero*, offendo, quod legitur 1. de *artic. 1. 62. f. 3. t. 103. l. de Epileps. XIII. 13. Foëf. Oec. §. 392.*

LYMPHA, proprie notat *aquam fluentem*, sive fluentem, Græc. *λύμα*. Hodieque vero vocabulum hoc in Medicum translatum usum frequentissimum; quamvis qualem humorem proprie significet, non adeo planum sit & explicitum. Hoc tamen elici poterit ex recentiorum scriptis, quod *Lympha* sit liquor aqueus quidam, vel una cum sanguine fluens, & ita idem, quod *σπέρμα*, serum sanguinis; vel una cum spiritibus animalibus in nervis moveatur; & ita liquoris nervosi nomine venire posset; vel peculiaris quidam liquor in Glandulis conglobatis, sive elaboratus, sive segregatus, & per peculiaribus quoque vasa *Lymphatica*, vel *Lymphæ ductus*, dicta fluens; quamvis & hæc ex Sylvi sententia partim ex sanguinis parte tenuiore, partim ex spiritibus animalibus fiat. Paucis: quia humores illi utiles, & ad vitam, nutritionem, sensum & motum sunt *ἡδελφοίμοι*, etiam vocab. *Lymphæ* diversimode sumi poterit. Videatur *Barthol.*

Barthol. l. 1. *Anat. c. 14. libell. I. c. 35. in appendic. 3.*
 Charlton. *Oecon. Anim. Ex. IX. Sylv. Med. Pr. l. 1. c. 49.*
seqq. Hemsterhuf. *Mess. aurea*, & plures alii. Et ex
 novissimis D. D. Bohn. *Circul. Anat. Physiol. Prog. XIII.*
 D. Wedel. *Physiolog. c. II.* & alibi, quæ loca videantur
 in Indice D. D. Hofmann. *in not. ad Microscopm.*
 Horne p. 114. *seq.* D. Chr. Gunther. Schelhammer. *Dis-*
sert. Epistol. de Lymphæ ortu &c. & plures alii. Ex con-
 ditione præternaturali, sive ratione quantitatis, qual-
 itatis, motus & loci, varii oriuntur morbi, haud
 inepte *Lymphatici* dicendi. Unde jamdudum Serenus
 Sammonicus *Hydropem* vocavit *Lymphaticum* *Errorem*,
 specialiter *Anasarcam* cap. 28. Vide Keuchen. *in not. ad*
h. l. p. 193.

LYMPHÆ DUCTUS, *Lymphaticus*. Vide *Lympha*.

LYNCEUS, λυγιάς, Collyrii nomen, callos &
 cicatricem oculorum exterentis, visumque exacuentis.
 Descriptio ejus habetur apud Gal. l. 4. de C. M. S. L.
 c. 7. *Ægin. l. 7. c. 16.* ex quo Galeni descriptio emen-
 dari debet. *Lyncæi* quoque dicuntur homines admiranda
 visus acie præditi, quales in Islandia esse, qui genios
 hominum & umbras etiam aliquot horis ante adven-
 tum distincte conspiciunt, uti ex Borrichio refert Bo-
 net. *Med. Septentr. l. 1. f. 22. c. 44. p. 250. seq.* Fides sit
 penes Autores.

LYNCURION, λυγκύριον, item *Lyncurius*. Non-
 nulli plane idem significari volunt quod succinum ἡ-
 λυκπερον. Multi tamen ex Arabibus videntur à succino
 distinxisse. Quam sententiam & Rulandus defendit,
 negans esse electrum, sed potius esse lapidem *Lyncis*,
 qui sit ex urina lupi cervarii, sive *Lyncis*, in Sylvis
 & montibus coagulata; & quidem e masculorum
 urina fulvum & igneum, e foeminarum candidum
 & languidiorem. Egeritur autem terra, quia bestia
 hæc operit suam urinam, quod eam invadeat usui
 hominum, aut pudoris innati causa; sicuti videmus,
 alia animalia facere lupos, canes, catosque, ex qua
 generatur calore *Lyncurius*, teste Plin. *lib. 37. c. 2.*
& 3. l. 8. c. 38. Et hoc voluit Rul. confirmare aliquo
 phænomeno, quod observaverit, in exitu vesicæ syl-
 vestris porci, apri scil. nonnunquam etiam porci do-
 mesticæ castrati, reperiri lapidem coagulatum ex urina
 calore animalis, flavum & subpallidum, nonnunquam
 magnitudine fabæ, qui præsentissimum est remedium
 contra calculum vesicæ, quod per experientiam edo-
 ctus. Cur ergo urinæ *lyncis*, imo aliorum animalium,
 non coagulentur calore nativo & terræ? Verum
 Schroder. & Hofmann. hoc, ceu fabulosum, rejiciunt.
 Vide *Belenites*.

LYNGODES, λυγγώδης, *Singultuosus*. Vide *Lygmos*.

LYNX, λυγξ, genit. λυγγός, significat, *Singulum*.
 Quod si vero in genit. λυγγός habuerit, denotat *Lus-*
rum cervarium, animal quadrupes, ferum, maculis in
 pelle eleganter pictum, visû acutissimo præditum;
 cujus descriptionem & usum exhibet Aldrov. l. 1. de

quadr. digiti vivipar. c. 3. Jung. Schroder. l. 4. cl. r.
 num. 26.

LYO, λύω, solvo. Vide *Lysis*.

LYPE, λύπη, proprie significat *tristitiam*, vel ma-
 rorem, *mæstiam*, & ita ægritudinem animi, sive ani-
 mi pathema & affectum, quando fit quasi contractio
 animæ adversans rationi, Linden. *Ex. XIII. §. 110.*
seqq. Pertinet inter res non naturales, & causas mor-
 borum procatarticas, quatenus refrigerat, h. e. ca-
 lorem vitalem debilitat. Opponitur vero λύπη, *tristitia*
voluptati, sive τῆ ἡδονῆς, & est languor quidam animæ
 ingratus, ex opinione mali præsentis exortus, & quo
 ipsa commovetur ad se quasi contrahendum, ut illud
 effugiat. Hinc spiritus intro revocantur, & sanguis
 non satis agitatus lento motu cor pertransit. Plures
Tristitiæ effectus & characteres vide apud Charlton.
Ex. VIII. Pathol. §. 30. Willis *An. Brui. P. 1. c. 8.*
 Jung. Rolink. *O. ac M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 105.* & de
remediis, l. 14. f. 3. c. 11. Aliquando tamen etiam late
 sumitur vocab. λύπη pro *Dolore* etiam corporis, &
 molestia, quæ alias strictè πόνος dici solet. Linden.
d. l. §. 112.

LYPIRIA, vel *Lipyria*, vitiose passim occurrit in
 scriptoribus Medicis pro *Lipyrias*. Vide *Leipyrias*.

LYPROS, λυπερός, dicitur de terra arida, gracili,
 sicca, & solo sterili. Gal. in *Exec. dist. Hipp.* Sic &
 apud Theophrast. arbores πένθονες dicuntur λυπεροί,
 i. e. *tristes*, steriles, quasi λυπηροί. Fœs. p. 392.

LYRA, λύρα, significat instrumentum musicum
 olim honestum, & in convivis receptissimum, uti patet
 ex Gal. l. 1. *meth. med. c. 1.* ita hodieque vilissimum
 & abjectissimum. Deinde est nomen *piscis marini*,
 rubri, capite magno osseo, cujus duæ habentur species,
 quarum historiam cum usu lege in Aldrov. l. 2. de *pisc.*
 c. 7. Dicitur & *Gallus marinus*.

LYSIA, λύσις, idem forte quod λύσις, solutio, sed
 speciatim Galen. in *exec.* tribuit solutioni, qua artus à
 se invicem soluti sunt.

LYSIGYIA, λυσίγυια, *membrorum dissolutio* dicitur.
 Hipp. l. de *Loc. in hom. XXVIII. 11.*

LYSIPONION, λυσιπόνιον, est nomen medicamenti
 Acopi cujusdam, cujus descriptio habetur apud *Ægin.*
 l. 7. c. 19.

LYSIS, λύσις, dicitur *solutio*, à verbo λύω, solvo;
 resolvo. Diversis gaudet significationibus, pro varietate
 subjectorum, de quibus dicitur, v. g. de omni mor-
 borum remotione, Hipp. *c. aph. 21. 7. aph. 29.* sive à na-
 tura contingat, sive ab arte. Lind. *Ex. VII. §. 60.* Diet.
 n. 510. Vel opponitur *Crisi*, & ita est *Lentia morbi cessa-*
tio, Gal. l. 1. de *Cris. c. 1.* Rol. *O. & M. M. Sp. l. 3. f. 2.*
c. 4. 6. Dogm. nostr. Gen. P. 3. c. 6. d. 12. p. 442. *seq.* Vel
 significat *evacuationem alvi* præsertim apud Latinos,
 ubi alvi solutio frequentissime occurrit. Vel dicitur de
frictione, quatenus rarefacit, laxat, & solvit membra
 nacas partes, Hipp. 3. de *vis. q. in med. v. 25.* Gal. l. 2.
 de

de san. tu. c. 3. Vel de vinculorum solutione; Hippocr. f. 1. de fract. l. 44. Vel de fluxu mensium, l. de obliques. partu V. 13. 15. Præternaturaliter sumitur de nervosarum partium dissolutione, seu causa luxationis, Hipp. in Mochlic. XXIV. 20. quamvis in Linden. νόσις legatur. Exponit quoque Gal. in Exeg. voc. Hipp. λύσις, per intervalla, quibus articuli invicem disjunguntur & dissolvuntur. Vide Foëf. p. 391. Vide Solutio.

LYSISOMATEO, λυσισμάτιον, significat exoluto esse corpore & languido, Hippocr. lib. 5. Epid. XXXI. 1. l. 7. XLIV. 1.

LYSITELES, λυσιτελής, dicitur de remedio, quod perfecte tollit morbum. Linden. Ex. XIII. §. 541.

LYSSA, λύσσα, λύττω, proprie dicitur Rabies canum, sive furor ille, in quem diebus canicularibus maxime feruntur canes omnium animalium ferme soli, Galen. l. 6. de L. A. c. 4. Verum lupos etiam eodem furore corripit experientia ante aliquot annos hic loci in diversis exemplis nos docuit. Transfertur tamen ad hominum delirium furiosum, quando ex rabidi canis, vel lupi morfu mente alienantur, & graviter delirant, cum subsequente hydrophobia. Quale vero hoc miasma sit venenatum, non certo determinare licet. Videtur tamen consistere in aciditate lenta salina vitiosa, & valde heterogenea. Vide Hydrophobia. De morfu canis rabidi ejusque curatione scripsit quondam Oputulum Floridum dictum Ascanius Mancinellus Aglonensis, verum acu rem, quod dicitur, haud tetigisse nobis videtur. Nonnulli existimant, vermiculum quoque sub canum lingua genitum vocari λύσσα, λύττω, seu causam rabiei. Verum Casp. Rejes hunc vermem dari, negat. Vide Aldrov. de Insect. l. 6. cap. 3. Casp. Rejes C. El. q. 62. n. 1.

LYSSODECTOS, λυσοδέκτης, à cane rabido morsus dicitur, idem qui υδροφόβος, Galen. l. 1. de C. M. P. G. c. 16. Jul. Alex. not. ad h. l.

LYTERIOS, λυτήριος, epitheton signorum, quæ magni & vehementis morbi solutionem solent præcedere, eamque significant. Galen. l. 1. de dieb. crit. c. 1.

LYTHRON, λύθρον, dicitur pulvis sudore & sanguine permixtus, sive sanguis pulverulentus. In specie Hippocr. usus de uterini sanguinis inquinamentis, vel purgamentis, in Epist. ad Damagerum n. 285.

LYZO, λύζω, id est, singulio vel corpus agito & jactito, anxius sum, Hipp. l. 3. de morb. X. 8. XV. 11. Foëf. p. 390.

M.

M. *μ.* m. litera est characteristica in præscribendis formulis remediorum, notans Manipulum. Vide Manipulus.

MACEDONICUS, μακεδονικός, est epitheton medicamenti, in specie emplatri, cujus descriptio habetur apud Aërium, ut & Ægin. l. 7. c. 17. Jul. Alex. Not. ad Gal. lib. 5. meth. c. 15. Plane simile est Tetrapharmaco Castelli Lexic. Med.

dicto; quod solo thure saltem superat, Gal. l. 13. meth. med. c. 5. Meminit & l. 2. ad Glauc. c. 2.

MACER, μακέρ, substantiv. denotat omnium consensu aromaticum corticem, quemadmodum Dioscor. l. 1. c. 110. Galen. l. 7. de S. F. §. Macer descripserunt. Num vero idem sit, quod Macis, circa hoc non conveniunt Autores. Plerique tamen duo diversa esse existimant, ita ut Macer significet corticem crassorem alicujus arboris Indicæ, ejusdem nominis, juxta Plin. lib. 12. H. N. c. 8. Macis vero sit amiculum nucis moschatæ hodieque usitatissimum & notissimum. Ita sentit Matthiolus in Diosc. Clusius, à Costa, Schroder. & alii, verum Jul. Alex. l. 15. Sal. c. 22. & not. ad Gal. l. de S. F. negat, diversa esse Macerem & Macim, cujus rationes & argumenta nec nobis videntur plane de nihilo esse. Verum cum hæc ad Botanica pertineant, litem non faciemus nostram.

MACER, adjectiv. idem, quod Macilentus, Gracilis, μακρός. Vide Ischnos, Gracilis.

MACERATIO, μακρῆσις, idem, quod Liquefactio solidorum mediante aqua facta. Vide Liguatio. Rhod. in Lexic. Scribon. Maceratio vegetabilium quam diversa tempora exigat, succincte proposuit Jac. le Mort in sua Chymia Medico-Physica, & ex eo Moræus in Coll. Chym. Leid. c. 494.

MACHA, id est, vermiculus volans. Rul. & Iohnf. in Lex. Paracelsus vocat Scarabæum. Schol. in lib. 2. Paragraph. cap. de vermibus.

MACHÆRION, Machæris, μακχάριον, μακχάρις, Gladiolus, instrumentum Chirurgicum, vide Gladius. Machæria quoque vocantur oscicula, vel nuclei Perficorum, Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 9.

MACHAL, id est, fixum. Rul. & Iohnf.

MACHAON, μακχάων, nomen proprium Medici Gentilium, qui habitus est filius Æsculapii, & frater Podalirii. Ab eodem sine dubio appellationem accepit collyrium illud, quod vocatur Asclepias Machaonis, cujus descriptio habetur apud Scribon. Larg. num. 26. Jung. Rhod. in not. ad h. l. Gal. l. 4. de C. M. S. L. cap. 7. Aliquando tamen & appellative sumitur Machaon pro Medico perfecto, unde Ars Machaonia pro Medica sæpissime ponitur.

MACHINA, μακχάνη, μακχάνημα, significat in Medicina generaliter omnia instrumenta chirurgica grandiora, præsertim ad repositionem luxatorum ossium & articularum necessaria. Unde Oribasius integrum tractatum scripsit de Machinamentis. Ita Machina Vitruvii tractoria describitur à Sculteto Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XXIII. fig. I. Specialiter vero de scamno Hippocratico intelligitur. Galen. lib. 4. de artic. t. 49. seqq. Vide Bathron. Rulandus variarum meminit machinarum in metallifodinis usitatarum, quæ non sunt hujus loci; quemadmodum nec Machina Tragica, quæ Græci θωμάσιον, miracula dicuntur, de quibus C. Hofmann, in l. 6. V. L. c. 25. 26. & c. in Gal. LL. de V. P.

n. 978. Alias hodieque vocabulum *Machina* sæpissime legitur in recentiorum Physiologorum & Medicorum scriptis, dum corpus humanum (ne de brutis quid dicam) nihil aliud creditur esse, quam *machina αὐτόματος* instar horologii motus suos diversos perficiens. Quæ sententia, si dextra accesserit explicatio, applausum omnino meretur, quamvis sint, quibus hæc machinæ tropica appellatio non arrideat. Vide *Mechanicus*.

MACHIS dicuntur Paracelso omnes Scarabæi & Insecta, quæ non ex stercorebus generantur. *Paraglyphor. l. 2. §. 5.*

MACIES, *ιχνότης*, *Macilennus*, *ιχνός*, idem, quod *Gracilitas*, sive corporis p. n. extenuatio. Vide *Gracilis*, *Ichnos*.

MACRAUCHEN, *μακροχρῆν*, vocatur longo collo præditus. Non vero confundi debet cum τῷ κροπερὺν χῆνι, robustum validamve collum habente; Galen. 1. in 6. *Epid. l. 3.*

MACROCEPHALOS, *μακροκέφαλος*, Latine *Capito*, qui magnum habet caput. Estque affectio Endemia quibusdam populis Asiæ, *Macrocephali* dictis apud Hippocr. 1. de *A. L. & Aq. XXXV. 3.*

MACROCOSMOS, *μακροκόσμος*, id est, *mundus major*, *mundus universus*, quem Physici exponunt. Vide *Mundus*. In hujus comparatione cum homine, qui *Microcosmus* vocatur, emendanda, exornanda & amplificanda valde solliciti sunt Medici nonnulli Paracelsici & Helmontiani. Enimvero multa in illa doctrina occurrunt superflua, inutilia, frivola, inepta & cachinno digna. *Macrocosmica*, in genere dicuntur, quæ extra hominem sunt in mundo magno, suntque vel simplicia, vel mista, hæcque vel imperfecte, vel perfecte talia. Libav. in *Art. Medica Hippocr. & Hermetica Typo. T. III. Oper. p. 149. seqq.* Schroderus restringit ad *Mineralia*; unde & doctrinam *Mineralium* vocavit *Macrocosmologiam*, 1. 3. *sect. 1. c. 1.* Jung. Fr. Hofmann. in *clav. ad h. l. Macrocosmi Spiritus*, sive *Sal volatile* quid dicatur, videatur apud Jacob. le Mort & in *Morley Collect. Chym. Leid. cap. 242.*

MACROPHYSOCEPHALUS, *μακροφυσοκέφαλος*, dicitur, qui capite crassiore, quam par est, & flatuoso ex tali morbi genere præditus est, apud Anbr. Paræum 1. 23. *Chirurg. c. 26.* quamvis vitiose *Macrophisocephalus* ibi extet.

MACROPNUS, *μακρόπνος*, dicitur *longe*, vel *prolixè spirans* & per longa intervalla. Hippocr. 1. 2. *Epid. f. III. 69. & l. 6. Epid. f. 2. v. 10.* Affectus ille vocatur *μακρόπνοια*, *longa respiratio*. Galen. 1. 3. de *diffic. respir. c. 10.* Junge *Foëf. Dec. p. 394.*

MACROS, *μακρός*, *Longus*, *μακρότης*, *Longitudo*. Vide supra lit. L.

MACROSCALES, *μακροσκελής*, i. e. *crura longa habens*, cui opponitur *βραχυσκελής*, *cruribus brevibus præditus*. Meminit ex Anstot. 1. 4. de *part. an. c. 12.* C; *Holm. com. in LL. de V. P. n. 519.*

MACULA; *εξάνθημα*, *σπῆλον*, *κλῆσις*, in Medicina significat efflorescentiam cutaneam, sive colorem cuticulæ mutatum per varia interstitia. Vide *Exanthema*. Hujusmodi *maculæ*, vel sunt *pestilentes*, vide *Pestilentia*: Vel *hepatica*, quæ sanguinis ichorescentiam cum aliqua coagulatione præsupponunt: vel *volatica*, infantibus familiares similem causam agnoscetes, ex fermentescentia ichoris sanguinei. *Maculas* quotannis recurrentes in ætate curatas vide *Ephem. Nat. Cur. An. II. Obs. 249.* De *volaticis Ann. III. Obs. 4.* *Macula* quoque vocantur *Nevi materni*, item character morbosus cuilibet foetui communicatus: v. g. *Macula Ameniæ*, legitur apud Helm. *tr. Demens Idæa. n. 46.* Gr. *μίασμα*. *Macula oculi*, idem, quod *cataracta*, suffusio, Ruland. & Iohnf. Possent etiam de albugine, aut nubecula intelligi. Vocantur etiam in statu sanitatis *macula* illæ nubeculæ albæ in unguibus sæpe conspicuæ, quæ vernacule *Flores unguium* appellantur. *Mendacia* quoque dici scribit Fallop. in *Expof. Hipp. de vuln. cap. Tom. I. Oper. p. 359.*

MADAROS, *μαδάρος*, *Glaber*, *μαδάροτης*, *μάδρις*, *glabrities*, capillorum defluviium, à verbo *μαδῶν*, quod est nimio humore disfluere, madere, madidum esse. Videatur *Calvities*. Specialiter quoque *μαδάροσις*, idem, quod *μάλωσις*, h. e. pilorum in palpebris defluviium. Jul. Alex. *Not. in Gal. l. 11. de S. F. in princ. & in l. 4. de C. M. S. L. c. 4.* Tribuitur vero ulceribus quoque valde humidis & fordidis, Hippocr. de *Humor. VIII. 3. & 6. aph. 4.* ubi compos. *περὶ μάδρους* occurrit, quæ ulcera Erotianus exponit *ἀνάμαλα καὶ ἀνυφα*, irregularia & depressa, in *ἴλκω περὶ μάδρους*. Jung. Dieter. n. 674. Impropris, & plane insolenter dicitur quoque de sedimentis urinæ quibusdam, quæ *glabra* vocantur, h. e. non cohærentia, sed dissipata, sive disjuncta. Hippocr. 1. 7. *Epid. XLI. 6.*

MADFACTIO, *ύγρασις*, idem est, quod *Humefatio*. *Madefactibilia* Fallopio dicuntur, quæ humiditatem extrinsecus admittunt usque ad profundum substantiæ, ut lana, spongia, qui habent latos poros multos ac profundos. *Tr. de simpl. med. c. 7. T. II. Oper. p. 9.*

MADLCON, *μάδλων*, vocatur hoc nomine à quibusdam *Bdellium*, teste Dioscorid. 1. 1. c. 80. Legitur & *μάδλων*.

MADIC, id est, *lac post butyrum*. Rul. & Iohnf.

MADISTERION, *μαδίστειον*, instrumentum, quo *glabra* redditur cutis, vel id, quo cutis redditur depilis & lævis: Græci alio nomine *περὶ λαβίδου ἢ περὶ λαβίδιον*, à pilorum prehensione, Latini *Vulsellam* aut *Volsellam*, ab evulsione vocant. Gorr.

MADOR, *πλάδης*, idem, quod *superflua vel adscititia humiditas*. Vide *Plados*. *Madida* quoque antiquis dicta fuerunt *coctia*. *Madere* enim prisco fuit *coqui*, notante Rhod. ad *Scrib. n. 41.* Per coctionem enim res *madescunt* & teneræ fiunt. In qua significatione etiam sumit Helmont, negans *madida*, i. e. *decocta*, exic-

care

care humores; w. *Asthma & Tussis*, n. 75. In statu præternaturali sudor, qui in syncope & virium exolutione, sive calidus, sive frigidus, emergit, non sudor, sed proprie *mador* appellatur, notante Forest. l. 7. *Obs.* 27. in *Scholiiis* ex Fernelio *Pathol.* l. 4. c. 14. *fin.*

MÆA, *μαῖα*. Vide *Obstetrix*.

MÆNA, *Mænis*, *μαῖνις*, nominatur piscis quidam littoralis fecundissimus, olim usitatissimus ad garum parandum, cujus descriptionem, & usum, in cibis atque medicina vide in Aldrov. l. 2. *de pisc.* c. 39. De capitis *Manidum* usu Medico Gal. l. 11. *de S. Fac.* Meminit & Jul. Alex. hujus pisciculi, & commendat ægrotis elixarum *manarum* esum, l. 14. *Salubr.* c. 10.

MÆUS vocatur avis risum & cachinnum humanum ad miraculum imitans, quales binas Imperatorem Rudolphum e Turcia accepisse scribit Hartmann. *de signatur. intern. rer.* quamvis hoc nomen, quod propter diphthongum æ Græcum esse videtur, in *Ornithologia* Aldrovandi non occurrat.

MAGALE, *Magalium* genus est: Quidquid fit ex mineralibus, quod ex oleitate consistere potest, proinde pars quælibet corporis non purgando, sed mandando curatur. Johnson. in *Lex. Ch.* l. 2. p. 50.

MAGDALIA, *Magdaleon*, *μαγδαλία*. Offa erat *Magdalia* in massam quandam compacta, quales canibus offerebantur pro cibo. Ea figura hodie quoque *Cerata* & *Catapotiia*, quum compacta congestaque in unum *magdaleones* suos (ita enim vocant) redigunt *Officinæ*. Jul. Alex. *not. in Galen.* l. 5. de C. M. P. G. c. 10. Rhod. *ad Scribon.* n. 201. Vocantur & *Cylindri*, *κύλινδροι*.

MAGEIROS, *μάγειρος*, *Magericos*, *μαγειρικός*, *Coquus* & *Coquinarius*, pertinent ad partem *Dialecticam*. Vide *Coquus*.

MAGIA, *μαγία*. Hujus vocabuli tantus irrepit abusus in Medicina, ut vix possibile sit, sese commode extricare. Olim *Magia* significavit insignem & occultam *Ægyptiorum* sapientiam in divinis, astralibus, & rebus naturalibus, nec non medendi ratione, quam callentes *Magi* dicebantur, quemadmodum *Indi Brachmanas*, *Galli veteres Druidas*, *Græci Mystas* & *Prophetas* appellaverunt. Postea vero vocabulum *magiæ* attributum quoque *Dæmoniacæ negromantiæ*, *præstigiocæ* vaticinandi, curandique scientiæ fuit; uti prelixè videre licet apud Lang. l. 2. ep. 46. Hinc & Rul. cum Iohnf. utramque distincte ita descriperunt: *Magia Perfica* vox est, Latine *sapientia*: Est duplex: *Naturalis* & *licita*, materque veræ medicinæ, & est occulta naturæ sapientia in centrum usque latens & abdita, cum qua si humanam rationem conferas, nihil præter meram stultitiam in hac reperies. Vere Dei donum est, quo nobis rerum supernaturalium cognitionem exhibet, non dæmonum inspiratione, qui nihil perfectum habent, neque docent. Alia vero est *illicita*, *superstitiosa*, & à tota ecclesia Christiana prohibita, quam

necromantiam appellant, execrabilis & nullibi toleranda. Inde occultata sapientia. Et porro: *Magia Metaphysica* est ars Christianis licita, non venefica, neque superstitiosa, sed supernaturalis, per quam occulta quævis arcana revelantur, ut *Mechanica industria* opus est manuale. Hæc Rul. & Iohnf. *Jung. Th. Ch.* Vol. I. p. 665. Unde & antiquos omne id, quod occulta vi fit, *magicum* dixisse, testis est Keuch. *not. ad Sammonic.* p. 274. Enimvero si Paracelsum, Crollium, Helmontium, & horum affectas, qui *magicam* Medicinam defendere omnibus viribus satagunt, absque præconceptarum opinionum glaucomate penitus inspicimus, nullo patebit negotio, quod nihil aliud agant, quam ut illicitam, præstigiocam, diabolicam, fucoprioris spiritualis & occultæ à divina quadam inspiratione dependentis, quam *adeptam* propterea *sapientiam* vocant, illinere conentur. Etenim tantum abest, ut ad Medicinæ perfectionem acquirendam necessaria sit, præter *εὐφύαν*, & naturalem indolis bonitatem, & ad alias quoque scientias nobiliores addiscendas necessariam, peculiaris occulta, & spiritualis quædam inspiratio divina & miraculosa, ut potius hoc deroget de proprietate artis, quæ consistit in debita applicatione rationis & experienciæ, & ita in crebra exercitatione habitum constituente; deroget insuper auctoritati multorum Medicorum antiquissimorum pariter & recentiorum, de quibus tamen, vel ob ethnicismum, vel etiam ex propria confessione, dici non potest, quod *magicam* calluerint medicinam. Caveant igitur Philatri sibi ab hac fraude Paracelsica & veneno clandestino, ne in perniciem salutis æternæ sese præcipitent.

MAGIS, *μαγίς*, in genere significat *massam* quandam & *offam*, aut molem quandam manum complementem. Idem fere, quod *μάγμα*. Gal. in *Exeg. dict.* Hippocr. Lang. l. 1. ep. 59. Specialiter Hipp. usurpat de massa & offa ex aliorum nucleis, caseo acri, & polenta simul tritis & commixtis parata, veluti pulve. Legitur l. 2. *de morb. mul.* XXIX. 49. & l. *de Sterilib.* XXII. 13. Significat quoque *mastram* ad panificium conficiendum, teste Polluce l. 6. & 7. c. 10. & l. 10. c. 24. citante Foëf. *Oec.* p. 393.

MAGISTER, *διδάσκαλος*, idem, quod *Artifex*, *Doctor* in arte Medica. Unde & Hipp. summus artis Medicæ *Magister* apud viros doctos cluit. Ita in metallifodinis *Magister* sal conficiens, ferrum concoquens, dicitur à Ruland. in *Lexic.*

MAGISTERIUM terminus est technicus, Pharmaceutico-Chymicus; sed valde æquivocus. Derivatio à *magis* aut *μαγίς*, à Rolsink. est ficta. Immediate à *magister* descendit, de quo p. a. & ita notat peculiare *artificium* circa præparationem medicamentorum. Dicitur vel de pulveribus solutione ac præcipitatione paratis: vel de resinis & extractis resinosis, unde *magisterium vegetabilium* etiam *lacca* vocatur. Vide *Lacca*.

Vel in Spagiria de *magisterio lapidis Philosophorum*; Legantur de omnibus his Schroder. l. 1. c. 3. l. 2. cap. 67. & l. 3. passim sub mineralium & metallorum explanatione. Fr. Hofm. in *Clav. ad hh. ll. Rolfink. Chym. l. 5. f. 2. per tot.* Libav. Tom. I. & II. *Operum* passim, quæ loca quærantur in Indice. E novissimis descriptiones *Magisteriorum* qua *Mineralium*, qua *Vegetabilium* e Chymicis scriptis collegit & Lexico suo Chymico-Pharmaceutico inseruit *Part. I. p. 137. seqq.* Vocabulum hoc magis adhuc ad *artificiosam* præparationem & exaltationem extendit Rulandus, & ex hoc Johnson. quas descriptiones libet annexere: *Magisterium* est species chymica ex toto citra extractionem, impuritatibus duntaxat externis ablatis, elaborata, exaltataque. Servantur itaque hic omnis concretionis naturalis & homogeneæ partes, sed ita exaltantur, ut dignitatem essentialem prope attingant: Unde & eadem pene relinquuntur quantitas seu moles, quam natura per se dedit: quemquam non semper caveri possit; quin cum alienitatibus & foris adhærentibus nonnihil succedat: & nonnunquam etiam studio propter finem usumque certum quiddam negligitur; ex quibus intelligitur, maxime hic valere, quam Physici alterationem nuncupant. *Magisterium* aliud est *qualitatis*, aliud *substantiæ*. *Magisterium consistentiæ* est, cum servata essentia consistentia ad præstabiliorem est immutata. Hoc autem fit pluribus modis, non tam ut ipsi rei aliquid nobilitatis accedat, quam ut ad usum varium evadat commendator, habiliorque. *Magisterium fixorum* est, cum corpora volatilia figuntur ad constantiam, (vide *Fixatio.*) Illi vicinum est, quod e molli induratur. Itaque & hoc eodem comprehenditur titulo. *Magisterium odoris* est, cum res odore exaltatur. Idque artifices potissimum moliantur in operibus, quibus inter elaborandum aliquid ingratæ odoris accidit, ut in empyreumatis oleorum, aquarum & similibus: deinde etiam in his, quæ alias per naturam odorem pravum molestum, vel etiam nullum habent; cum tamen ad gratiam rei usui ejusmodi nota sint exaltanda. *Magisterium Paracelsi* est arcanum ex naturalibus rebus extractum, sine separatione elementalibus, qua cetera præparari consueverunt, sola tantum additione aliarum rerum, à quibus quod extractum est, separat. *Magisterium ponderis* est, cum pondere res exaltatur. Id autem potissimum in auro & argento requiritur, estque una ex notis perfectionis, cum inter metalla aurum sit gravissimum, ideo etiam externo valori in monetis adjectum pondus est. Quod si deficit, compensatur arte, v. g. Massa aurea vel argentea iusta levior coquitur in urina, cum præcipitato corallino, vel affricatur hydrargyrus au o argentove consentanea, & color factus; vel coquantur in lixivio concinnato ex sulphure & calce viva: vel coentur cum sulphure aut præcipitato fixo; vel hoc; Rec. pulverisati salis femunciam tantundem de lateris triti, colcotharis qua-

drantem. Misce. Auri lamellas illine albumine; asperge calcem Lunæ, siccata prior pulvere. Fac stratum super stratum, & cements, vel in pyxide, vel inter regulas. Aurum inde solet albescere. Indue ergo coloritium & prehenium forcipe in igne tene, donec excandescat, post extingue in urina. *Magisterium coloris* est, cum rei cuiusque color ad optimum summumque gradum in genere quæsitò perducitur. Neque vero tantum color præfens e gradu inferiore ad superiorem exaltatur, sed & qui in potentia est, seu in abdito, in actum vel manifestum evocatur. Nonnunquam etiam peregrinum inducitur, ad exemplum ejus, quod præstabilius in suo genere. Si color simul fixus & constans est, *magisterium* est nobilis. *Magisterium Pulverum*, h. e. continuæ consistentiæ in pulverem perductæ sitque potissimum calcinationum modis, unde efficitur, ut & *Calcis* vocabulo non raro appellentur, vulgo *Alcoolia*. Respicitur hoc principaliter, ut fracta tenacitate friari res possit. *Magisterium principiorum* est, cum principatum compositum in principia resolvitur denuo. *Magisterium qualitatis* est, cum res formis, qualibus elaborata, exaltata, sitque dupliciter: Aut secundum qualitates *occultas*, aut *manifestas*. *Magisterium qualitatis occulta* est, cum in his, quæ crasin totius substantiæ attinent, tantumque effectus per experientiam patent, exaltatio perfecta inducitur. Ea qualitas, si perniciose ad usum, in totum aboletur, vel cum aliqua jactura substantiæ, & tunc respicitur perfectio illa, quæ non in re, sed in usu rei est. In salutaribus utrumque observatur. Si aboleri in totum nequit, reprimatur, ut ita citra noxam possit usurpari. *Magisterium qualitatibus manifesta* est, cum res in sensibilibus formis elaboratur. Hæc totplex est, quotuplicia sensilia, circa quæ exaltanda Chymicus in rebus occupatur. Quædam tamen propius spectant naturæ corpus: quædam sunt formaliora. *Magisterium saporis* est, cum in sapore fit exaltatio. Itaque & Pharmacopœia & coquina hinc instrui potest. Potissimum autem Chymicus hoc utitur in acrimonia corrigenda & empyreumatis gustum atinentibus tollendis. *Magisterium sensilium* proprium est, cum res qualitibus sensilibus propriis exaltatur. Idque fit vel in sensu primo, qui est necessitatis animalium, vel in his, quæ sunt melioris gratia sensus, primus tactus est. Itaque tactilium qualitatum primarum, quæ sunt calor, frigus, humiditas, siccitas, *Magisterium* inde existit. *Magisterium soni* est, quo sonus corrigitur à Chymico. Id fit potissimum in Mineralibus, in quibus aliqua præstantiæ nota ex sono capitur, ut in metallis, aut quæ in ignibus periculum minantur, propter spiritus vehementes cum sonitu erumpentes obviaque dispendentes *Magisterium volatilium* est, cum e fixo fit volatile. Ei affine est *Mollitium*, quod tractabile ductileque aut etiam fluidum, (nam paulo latius accipitur *Molle*, quam apud Physicos) efficitur e rigido, duro, &

& intractabili. Artificia, quibus hoc perficitur, sunt exinctiones, macerationes, incerationes, sublimationes, solutiones, & familia. Fere enim hic quaeritur restauratio humoris absumti, vel deficientis, aut sublatio asperitatis convictæ, &c. In volatilitate vero ut spirituum naturam induant, attenuatione essentia, &c. Hæc Rul. & Iohnf.

MAGISTRALIS nomen est differentia medicamentorum, præsertim compositorum, quæ in rem præsentem à Medicis ordinantur, nec antea in officinis venalia extant, unde & Blasius non male *Extemporanea* vocavit, *Medic. Univers.* pag. m. 78. Jung. *Dogmata nostra Med. Gen. P. VI. c. 4. d. 6. p. 753. seq.*

MAGMA, μάγμα, late & strictè sumitur. Late significat omne unguentum pissum, & paucò liquore subactum, ut non diffuat. Sic μάγμα ἰδρύου ab Andromacho dictum est. Vide *Heaychroon*. Strictè notat Unguenti crementum, vel fecem, quæ expressa reliqua liquidiori materia relinquitur. Gorr. Castell. Rhod. in *Lex. Scribon.* Galenus tamen adhuc strictius usurpavit, *Magma* vocans *Myrobalanorum fecem*, l. 7. de *C. M. P. G. cap. 7.*

MAGNALE, μαγάλειον, dicitur opus Dei. Rul. *Lex. Lind. Ex. X. §. 261.* Paracelsus & ejus affectus significat *Mysterium magnum*, sive occultam divinamque aliquam virtutem, in *Fragm. ad Tom. I. referendis.* Helmont. *Magnale magnum* descripsit per spiritum quemdam, qui sympathiæ & dyspathiæ leno, confabulatur & actionum promotor existit, & ratione cujus magnetismus, tanquam per vehiculum ad distans objectum, extenditur, *tr. de magnet. vuln. cur. n. 151.* Et alibi. *Magnale* in rebus mixtis æther est, aëre rariis & ab eodem dissociabile, inter corpus & non corpus ambigens, externorum soli sui natalitii astrorum impressiones suscipiens &c. *Paradox. II. n. 12. & alibi.* *Magnale* est, quod cum in creatis sui simile non habeat, ideo per sibi simile manifestari recusat. *Magnale* quidem non est lux, sed forma quædam assistens aëri ejusdem velut conjugalis, *tr. Vacuum Naturæ n. 21.* *Magnale* est theca in aëre, creatura inter corpus & non corpus media, *Explic. vocab. Helm. in fine Operum.* Enimvero Commentum hoc valde suspectum de obscuritate & magica vanitate.

MAGNANIMUS, μαγαλόψυχος, dicitur, cujus animi robor validum est, & propterea affectus non adeo vehementes habet, ut ita neque ob mœstitiam, neque aliam perturbationem mœstitia graviorem succumbat. *Gal. l. 5. de L. A. c. 1. fin.*

MAGNES, Magnitis, μαγνήτις, idem, quod *Heracleus* vel *Heracleus lapis*. Vide *Heracleus*, *Lapis nauticus*, quia ejus usus permagnus in navigationibus. In India reperisse pastorem *Magnes* dictum scribit *Ildor. de Origin. l. XVI. c. 4.* e quo notavit Th. Janf. *Almelov. R. I. On. p. 44* Est lapis, qui ferrum vel alium magnetem ad se trahit, ac plagas mundi ostendit. Reperitur

circa ferri fodinas. Olim Æthiopicus fuit optimus, hodieque etiam in Germania aliisque locis haberi potest. Hujus historiam & vires vide apud *Dioscor. l. 5. c. 148.* *Gal. l. 9. de S. F. Schrod. l. 3. c. 8. n. 13.* *Fr. Hofm. ad h. l. Chiocc. Mus. Calc. sect. 3. p. 259. seqq. l. 37. c. 10.* Imprimis *Magneti* cum *Hemaitæ* magnam esse cognationem, docent *Plinius*, *Rul.* & alii. Hujus virtutem attractricem ferri plerique Physici occultam statuerunt. Ejus tamen rationem evidentem dare ausus est *Pechlinus*, *tr. de purgant. c. 2.* Verum an in omnibus satisfecerit, alii judicent. *Hipp.* quoque meminit τῆς μαγνήτις λίθου, *Magnesi lapidis*, ad purgandam pituitam, *l. de int. aff. XXIII. 12.* Alias nomen *Magneis*, ob virtutem attractricem, tribui solet aliis quoque corporibus. Ita *Parac. montem Magnetem*, & *Altrum Magnetem* vocat, *l. de Meteoris c. 9.* *Cœlestis Magnetis*, & *Magnetis* in homine latentis meminit, *tr. Philosoph. occultia.* Prolixius de *Magneibus cœlestibus* & *aëreis* differunt *Rob. Boyle* in scripto *h. tit. Magnes* etiam dicitur *Mercurius*, *Rul. in Lexic. Magnes arsenicalis* dicitur lapis artificialis, qui loco periapti in peste de collo suspenditur. *Schroder. l. 2. c. 65.* Vis illa attractrix propterea etiam dici solet *Virus Magnetica*, vel *Magnetismus*. Per hunc focum *Helmont.* & alii curationem vulnerum cum pulvere, aut unguento armario institutam, aliasque magicas fraudes exponere & excusare non dubitant. Videatur integer *Helmontii tract. de Magnetica vuln. curat.* Descriptio *Magnetis Arsenicalis* videatur in *Morley Coll. Chym. Leidens. c. 77.* ex *Marggravo*, & *Iunken. Lex. Ch. Ph. P. I. p. 145.*

MAGNESIA communiter est *Marcastia*. Sed ex arte dicitur *stannum liquatum*, in quod injectus *Mercurius* aura permiscetur in fragilem substantiam & massam albam. Est etiam *Argentum cum Mercurio mixtura*, & fusile metallum valde, ut cera, liquabile, miræ admodum albedinis, quod *Magnesia* dicitur *Philosophorum*. Dicitur & *Materia Lapidis Philosophorum*. *Magnesia* quoque est *Testudo*, vel *Sulphur*. *Magnesia* est *femina*. *Rul.* & *Iohnf.* Hujus *Arcani philosophorum* in magisterio lapidis synonyma sunt *Lac maris*, *Coagulum*, *Aphroselinum Orientis*, *Magnesia Lydiæ*, *Italicum Subium*, *Pyrites Achaia*, *Theatr. Chym. Vol. I. pag. 778.* Vide etiam plura de hac *Magnesia Tom. V.* & quare loca in *Indice*. *Antimonium* etiam vocatur *Magnesia Saturni*. *Schroder. l. 3. c. 17.*

MAGNETICUS, epitheton medicamentorum, & præsertim quorundam emplastrorum, non solum in propria significatione, quia *magnes* in substantia eorum compositionem ingreditur, qualia sine dubio fuerunt, quæ adhibita in utroque cultrovo, *Boruffo* & *Bohemo*, *Dieter. Iatr. n. 468.* sed & in tropica significatione, quando vi attractoria occulta instar magnetis operari creduntur; Talia sunt emplastra *Magneticum* apud *Schrod. l. 2. c. 53.* & aliud magis ἀπὸ ἐπιπύου *D. Cnoëselii* e succino & bufone sicco paratum, cujus descri-

ptio habetur apud Iunken. *Med. Chym. P. II. f. I. c. 5. p. 520. seqq.*

MAGNETINUS, epitheton Tartari, & est lapis in homine durissimus & spongiosus; Rul. & Iohnf. ex Paracelsi. *l. 1. de Tartar. & in fragm.*

MAGNITUDO, τὸ μέγθος, *Magnus*, μέγθος, quid significant, notum est. *Lege Dieter. n. 521. 522.* De variis quoque dicitur & prædicatur rebus Medicis naturalibus, & præternaturalibus. v. gr. Arteria Magna, Magnus Pulsus, febris Magna, morbus Magnus. Specialiter & Epilepsia Magnus morbus dictus fuit Hipp. *6. Epid. f. VI. t. 7.* Quis morbus dicatur Magnus, vide in *Dogm. Nostr. P. II. c. 6. d. 7. p. 152 seqq.* Kolsink. *O. & M. M. Sp. l. 3. f. 2. c. 10.* De Magno oportet Helmontii, vide *Oportet. Major* comparative, Gr. μέγθων, tribuitur ultimæ lapidis perfectioni, diciturque Major perfectum, constans quatuor coloribus, & habens potestatem, suam speciem multiplicandi, de quo legitur *Th. Chym. Vol. I. p. 292.* Maximus, μέγθτος, à Paracelso tribuitur peculiari remedio contra demenciam & suffocationem intellectus, de morbis amenium, *Tr. 2. c. 4.*

MAGORINA Paracelso dicitur Idolum Academicum turbans omnes speculationes, quod in odium Academicarum infixit, *Fragm. de Morbo Gallico, & in specie de Apostem. c. 2.*

MAGORREUM Paracelso vocatur curatio vulnere Characteristica, *l. 2. de vit. long. c. 14.*

MAGOS, μάγος, vide *Magia*. Est & nomen emplastris, quod nonnulli etiam ἰσχυράδα nuncuparunt, cujus usus egregius ad sinus & fistulas conglutinandas & resiccandas, nec non ad hydropicos & aquosam herniam laudatur. Descriptio habetur apud Aët. *l. 10. c. 25.* citante Gorr. Vide *Hephasia*.

MAGRA, id est, Terra rubra, item Carneolus. Rul. & Iohnf.

MAIA, Μαία, μαία, vocatur cancerorum marinarum maximus, cujus historiam & usum lege in Aldr. *l. 2. de crustat. c. 18.* Descripsit & Chioccus *Mus. Calceol. f. 1. p. 89. b.*

MALA, μάθος, γένος, vide *Gena. Gnathos.* Junge *Gal. 2. de art. 1. 3. & 17.*

MALABATHRUM, μαλάβαθρον, primario nomen est folii Indici, de quo dissentiant, an paludosis innatet aquis, an vero sit folium arboris cujusdam Indicæ. Videatur Rhod. *ad Scrib. n. 170. p. 254.* C. Hofmann. *Offic. l. 2. c. 138.* Chioc. *Mus. Calc. p. 546. seq.* Nonnulli scribunt Malobathrum. Secundario vero significat unguentum Malabathrinum, odoratum, cujus meminit Gal. *l. 7. de C. M. P. G. c. 13. fin.* Jungantur allegati Auctores.

MALACEUNEO, μαλακυνίω, molliter cubo, placide dormio. Hipp. *l. 3. de diet. XXV. 30. l. de Insomniis VI. 12. XV. 10.* quamvis alia exemplaria aliter legant. Vide *Foëf. p. 394.*

MALACHITES, μαλαχίτης, alii *Molochites*, cum tamen à malvæ colore, quæ Gr. μαλάχη dicitur, denominationem obtinuerit, dicitur lapis minus pretiosus vel gemma non translucens, spissius virens, quam smaragdus, nebulosa tota & opaca, quasi pinguedine aspersa, valere credita contra omnia infantium pericula, singulari virtute, cujus ulteriorem descriptionem & usum vide apud Plin. *l. 37. c. 8.* Chioc. *Mus. Calc. f. 3. p. 218. seq.* Rul. & Iohnf. *in Lex.*

MALACIA, μαλακία, κίψα. Vide *Pica*.

MALACION, μαλάκων, dicitur piscis squamas non habens, ut Polypus, Lolligo, Sepia, Urtica. Aldrovandus vocat *Mollia*, sed hanc appellationem ex Scalligero improbat Lind. *Ex. V. §. 4.* & substituit *Mollusca*, quod nomen vero minus usitatum. Credita quidem à veteribus hæc esse sine sanguine & visceribus vid. *Gal. exeg.*

MALACODERMOS, μαλακόδερμος, epitheton animalium mollem cutem habentium, ad differentiam ἀσφακιδέρμων, Testaceorum. Hofmann. *comm. ad Gal. LL. de V. P. n. 534.*

MALACOS, μαλακός, *Mollis*, item μαλακός; *Mollities*, μαλακία, μαλακία. Horum nominum significatio nota; Opponitur duro, vel duritiei. Describitur alias *molle*, quod ad contractum cedit, non tamen migrat. Vel, *Molle* est, quod cedit, nec tamen loco migrat. Gorr. Alii aliter: quod medium inter durum & liquidum facile cedit, si premitur, non tamen ambit organon tangentis, ut cera, lutum. Cl. Dn. Sturm. *in Phys. novantiq. Compend. P. I. c. 3.* Prædicatur de variis, de cute, de pulsu, Gal. *de diff. puls. de piscibus.* Vide *Malacion*. *Vina mollia* vocantur, quæ sunt suavia, lenia, delicata, & opponuntur austeris, generosis, duris. Lind. *Ex. XVI. §. 216. & X. §. 11.* *Molle* etiam aliquando pro *Humido* usurpatur, Hippocr. *l. de sal. diet. 1. 7.* de morbis remissioribus *1. aph. 7.* Dieter. *n. 515.* de ulceribus recentibus, Scrib. *n. 201.* Qualis vero morbus specialis sit *Mollities* apud Cœl. Aurelian. legatur *Mercurial. l. 3. V. L. c. 14.*

MALACOSARCOS, μαλακόσαρκος, dicitur, qui habitus corporis molliori prædus est. Gal. *l. 9. de S. F. §. Terra Samia.*

MALACOSTRACA, μαλακόστρακα, vocantur *Crustata*; *Crustacea*. Vide *Crusta*. Gal. *l. 2. de Temp. c. 6.* & alibi.

MALACTICOS, μαλακτικός. Vide *Emolliens*.

MALACTOS, μαλακτός, dicitur de mollificabili; sive quod molle fieri potest, v. g. quæ sunt terrea concreta, beneficio liquoris fiunt μαλακτά. Gorr. *in def.*

MALAGMA, μάλαγμα, idem, quod *cataplasma*; quamvis adhuc strictiorem habeat significationem, dum saltem cataplasmata vim emolliendi habentia denotat, Gal. *l. 7. de C. M. P. G. c. 1.* Dieter. *n. 514.* Gorr. Rhod. *ad Scrib. n. 82.* *Malagma Mnafæi* quale fit medicamentum Topicum & e quibus constat, videatur apud Orisastum *Tom. 3. Oper. nimirum l. 4. Euphoristor.*

de locor. affector. curatione c. 123. p. 247. Chymicis *Malagma* vocatur massa ex auro & argento, cum emendato argento vivo, & exprimitur in corio pars argenti vivi, quæ perfluit, & qui relictus est globus, his salibus chrysofocolla abdita involvitur testaceo in vase, & postea ignis gradibus diversis liquatur. *Th. Chym. Vol. IV. p. 390. seq. item p. 400. seqq.*

MALANDRIA est Equorum morbi cujusdam nomen, Gall. *Malandre*, nimirum fissura, vel ulcera rimola sub poplite equorum, vernacule dicitur *maufen*. Dicitur vero etiam de hominibus, estque species Elephantiasis vel Lepre, unde tali morbo laborantes Empirico Marcello c. 19. p. 130. vocantur *Malandriosi*. Hac pertinet observatio, quam reperire licet in Miracul. S. Desiderii Episc. Cadur. c. 12. ita se habens. Ecce adolescens quidam horrore cujusdam morbi peresus, turgentium malandrorum copia maxima in faciem scabridam, & quibusdam pustulis obseptam ædituo ostendit.

MALASSO, *μαλάσω*, emollio, mollio, dicitur & *μαλνώσω*. Latine etiam *Malaxare* usurpatur. Utitur & Hippocr. de remissione morborum *Coac. 2. 386. Foëf. d. l.*

MALAXATUS, *Malaxatio*, *μαλακτός*, *μόλγησις*. Vide *Malactos*, *Emollitio*.

MALAZISSATUS, dicitur; cui genitalia masculina intus reclusa continentur. Alias *Emasculatus*, vel *Mulieratus*. C. Rejes C. *El. q. 57. n. 12.*

MALEFICIUM, *Maleficus*, *κακουργία*, *κακουργός*, *κακουργήσις*, idem, quod *Veneficium*, *Veneficus*; pertinent inter causas morborum occultas, quando morbi inducuntur mala arte dæmoniaca, & à præstigiatoribus, de quo argumento vide integram quæstionem C. Rejes C. *El. q. 28. & q. 97. n. 12. seqq.* Meminit & Galen. c. in c. *Epid. 2. 5.* Paracelsus vero *Maleficium* esse scribit, non præstigiatorum, sed quemlibet artis veræ ignarum deceptorem, qui mentiri non veretur verum artificem, & simulat veram peritiam, l. *de sanctor. benef. & vindictis*. Quid *Maleficium* sagittarium sit, videatur in P. Ammann. *Irenic. p. 212.*

MALER, Arab. id est, *Sal. Rul. & Johnf.*

MALEROS, *μαλρός*, idem, quod *μαλός*, exitiosus, pravus, in specie acris, tabificus, causticus, & corruptivus mollium corporum. Lind. *Ex. XIII. §. 269.*

MALEVOLENTIA, *ἐπιχειρηματία*. Vide *Epicheærecacia*.

MALICORIUM, *σίδιον*, h. e. *Mali granati corium*, sive asperum putamen mali Punici exterius, uti vocatur à Scribon. n. 234. Rhod. in not. ad h. l. adstringendi spissandique vi pollet insigni, Dioscor. l. 1. c. 153. Schroder. l. 4. cl. 1. n. 160.

MALIGNITAS, *Malignus*, *κακοήθεια*, *κακοήθης*, opponitur *Benigno*, de quo supra lit. B. ubi simul *Malignitas* describitur. Vide & *Cacoethes*. Dieter. descripsit de morbis, qui non facile curationem admittunt, *laur.*

n. 427. Ita & Linden. *Ex. XIII. §. 168. malignum* dixit, qui malitiæ opus peragit. Verum hæc sunt nimis generalia. Imo dantur morbi etiam incurabiles, qui tamen proprie loquendo non recte dicuntur *Maligni*. *Malignitas* igitur proprie dicta est soboles latentis cacochymicæ pessimæ, Linden. *Ex. VIII. §. 57.* & consistit in peculiari humorum & liquorum spirituosorum corruptione & dissolutione, sive putredine conjuncta cum nimia vitalium & animalium virium prostratione; sive corruptio illa à contagio, sive ab intrinseca causa proveniat. Jung. *Execr. nostr. III. de Remor. purg. 8. 11. 12.* Loca Hippocr. ubi vocabulo *κακότης* usus, vide apud Foëf. p. 301.

MALITIA, *κακία*, idem, quod *Vitiositas*, proprie dicitur de moribus pravis hominum. Hanc *malitiam* rectissime Paracels. inter causas pestis refert in *Fragm. Med. ad T. 3. referendis*. *Malitiæ* semen in nobis esse docet Galen. *lib. quod animi mor. seq. temp. corp.*

MALLEABILITAS, *πλατὴν*, dicitur Spagyricis naturalis, vel artificialis dispositio metallorum, ut malleo trahi possint, & opponitur fragilitati, vel friabilitati illorum. Jacob. le Mort *Metallurg. Contract. p. 271.*

MALLEOLUS, *πίεσις*, nonnullis idem, quod *Talus*, *σφύρον*, quamvis hanc confusionem improbet C. Hofmann. *com. ad Galen. LL. de V. P. n. 165.* Dicitur de extremitatibus Tibiæ & Fibulæ inferioribus versutalum, quæ *Malleoli* dicuntur, Gal. l. *de offib. c. 22.* Barbari *Cavillas*, quasi *clavillas*, à clavæ nodis, Linden. *Med. Phys. l. 2. c. 14. §. 121.* Dividuntur in *Interiorem* & *Exteriorem*, Barthol. *Anat. libell. 4. c. 21.* Ab his *malleolis* appellata fuit *σφραγίς φλὶψ*, vena *malleoli*, quæ in suppressione mensium aliisque uteri affectibus olim commendata fuit, vulgo *Saphena* dicta. Gorr. & alii. Vide *Saphena*.

MALLEUS, *σφύρα*, instrumentum notum, quo aliquid tunditur, etiam in Chirurgia usitatum, uti patet ex Hildan. aliisque Chirurgiæ scriptoribus. In Anatomia vero ob similitudinem quandam *Malleus* dicitur ossiculum illud, quod in aure interna adhæret processu suo tympani membranæ pertinaciter, & caput ejus incudii articulatur. Barthol. d. l. c. 7.

MALOS, vide *Maleros*.

MALTA, *Malum*, *βόνη*. Vide *Byne*.

MALTHA, *Malthe*, *μόλθη*, ceram significat, præsertim molliorem. Galen. in *diçt. Hippocr. & Gorr.*

MALTHACODES, *μαλθακώδης*, epitheton medicamentorum topicorum mollientium, cum oleo paratorum, quorum meminit Hippocr. l. *de ulcer. XII. 16. XIII. 1.* eorum usum vero prohibet in ulceribus Galen. l. 4. de C. M. P. G. c. i. *fin.* ubi *Mollicina* vocantur Latine, h. e. *medicamenta generis oleosi*.

MALTHACOS, *μαλθακός*, idem, quod *μαλακός*, *Mollis*. Vide *Malacos*.

MALTHACTICOS, *μαλθακτικός*, idem, quod *μαλακτικός*, *Emolliens*.

MALTHAXIS; *μάλθαξις*, idem, quod *μάλαιξις*, *Emolliuo*.

MALTHEORUM, id est, *sal gemmæ*. Ruland. & Iohnson.

MALTHODES, *μάλθωδες*, idem, quod *μάλθακώδες*, vel *μάλκακπής*, *Emolliens*, Gal. in *Exeg. dict. Hippocr.*

MALVASIA, dicitur vinum generosum, sive *passum Creticum*, quod paratur in Candia, & more antiquo ex uvis in vite passis, vel contortis pediculis ac exemtis pampinis, vel conspersis in suspensa crate per tenui gyro, septem dierum spatio comprimunt excipiuntque electissimum vinum, quod *Malvasiam* dicunt; ex Andr. Baccio *Hist. Vinor. l. 1. c. 9.* Lind. *Ex. XI. §. 104.* Jul. Alex. vocat *Malvisium*, item *Marvisium*, & existimat, idem esse cum *Arvisio* e Chio insula, *not. in l. 12. Galen. meth. med. c. 4. & l. de bon. & mal. succ. c. 12.*

MALUM, substantivum, Gr. *μήλον*, fructuum arborum nomen est, quorum diversa genera vide in Botanicis. Dicitur etiam Latinis *Pomum*. Differt à *nuce*, quod hæc dura cooperiatur cortice, & intus latet, quod edendo est: *Malum* contrario se habeat modo, Lang. *l. 1. ep. 87.* Deinde etiam sumitur pro morbo, vel re præter naturam, Gr. *κακόν*, *μάλόν*. In specie *anxietas* cordis habetur pro *malo* maximo, estque rogi sine flamma & ligno, Linden. *Ex. XIII. §. 128.* Mala etiam venuste dicuntur ipsæ partes affectæ, Keuchen. ad *Sammonie*. p. 121. Ita Chirurgi in specie vocant *malum mortuum* speciem *lepræ* vel *scabiei* gravissimæ, ita dictam, qua corpus nigrum & quasi mortificatum apparet, cum livore ac nigredine, pustulis crustosis, nigris, scædis, sine sanie, sensu ac dolore, in coxis præsertim & tibiis, cujus causâ haud dubie in sanguinis & succi nutritii summa corruptione & *νεκρώσει* consistit. Vid. Senn. *M. Pr. Pr. l. 5. p. 1. cap. 27. ad fin.* Strictè *Malum*, *μήλον*, vocatur *Procidencia oculi*, si palpebras excefferit. Nic. Pis. *de M. C. & C. l. 1. c. 33.* Vide *Melion*. *Malum* in adjectivo, Gr. *κακόν*, *πονηρόν*, frequentissime ponitur, pro signo *malo*, apud Hippocr. in *aphor. Coac. Prædict. aliisque textibus*. Jung. Dieter. *n. 428. & 710.* *Malus* alias etiam de homine vitioso dicitur; & opponitur viro bono, quæ significatio ad moralem Philofophiam spectat. Vide etiam *Melon*.

MAMMA, *μαζός*, *μαστός*, *μαστός*, *παστός*, est gemina carnosâ & glandulosâ in pectore ad utrumque latus eminentia sive protuberantia semicircularis, in cujus medio *Papilla*, Gr. *θήλη* extuberat, quem ambit *circulus* quidam subniger, qui *φῶς* dicitur, gignendi lactis vim à natura habens, Gal. *l. 1. de san. in. cap. 7. & alibi*. Verum glandulosâ illa substantia admodum varia est. Viris namque utpotè calidioribus & ficcioribus pene nulla, quemadmodum & valde puellis; Juvenculis compactior, & duriuscula; Vetulis flaccida. Quibusdam foemellis grandiores sunt *mammæ*, propterea, *mammosæ*, *μεγαλόμαστοι* dicuntur. *Mammæ* accuratam structuram, historiam & usum vide apud Anato-

micos, præsertim Barthol. *l. 2. Anat. c. 1.* Junge Dieter. *n. 520.* & alios. Rariores observationes de *Mammis* vide in *Ephem. Nat. Cur. A. II. O. 72. & in Annotas. C. Rejes C. El. q. 39. & 47.* Vide infra *Trimammia*.

MAMMARIA Vasa, h. e. arteriæ & venæ dicuntur, quæ ad *mammæ* excurrunt & ab Anatomicis describuntur.

MAMMILLA, idem, quod *Mamma*. *Mammillaris*. Vide *Mastoides*.

MAMMILLARE, dicitur velum, quo mulieres *mammæ* tegunt. Jos. Laurent. in *Amalth. Onom.*

MANATI, nomen *Piscis Cetacei*, Indorum quasi manibus instructi, qui & bos vel vacca marina dicitur, cujus historiam & utum vide apud Aldrov. *l. 1. de Cetaceis c. 11.* Schroder. *l. 5. cl. 3. n. 77.* Huic pisci ingentem esse affectum amicum erga homines, attestatur C. Rejes *C. El. q. 45. n. 3.*

MANBRUX, id est, *Argentum*. Rul. & Iohnf.

MANCITAS, *Mancus*, *κύκλωσις*, *κυκλός*. Vide *Cyllos*; Sumitur tamen latius quoque de quocunque defectu alicujus membri organici, & ita idem significat, quod *Mutilus*, Gr. *πηγός*. Pertinet ad morbos in numero deficiente. Vide *Peros*.

MANDIBULA, idem, quod *Maxilla*, *γένυς*, *γνάθος*; vide *Gena*. *Mandibularum liquor*, id est, oleum ex *Mandibulis*. Ruland. & Iohnf. *Mandibularii musculi*, Græc. *μωσθητήρις*, qui sint, vide infra *Masseier*.

MANDUCATIO, Latinis aliquando late accipitur pro *Esu* vel *Comestura*. Strictius vero idem est, quod *Masticatio*, *μάσθησις*, quæ efficitur, cum dentibus molaribus subjectum cibum solidiorem confringimus & conterimus. Unde & *Musculi Manducatorii*, *μωσθητήρις*, quorum illa actio est propria, appellantur, Hippocr. *2. de artic. c. 6.* De *manducatione* dicitur, quod ea, quæ dentibus carent, mandere non possint. Rhod. in *Lexic. Scribon.*

MANE, *πρωί*, *ἑωθεν*, strictè significat illud diei tempus, dum post noctem præteritam dies sequitur clarus, sive quando lux matura & plena est. Verum Medicis *Mane* suam latitudinem habet, nempe quadrantem diei. Lind. *Ex. XVI. §. 132.*

MANES Paracelso dicuntur *Fatum*, *Incantationes* & *Superstitiones*, lib. 1. *de vita long. c. 7.* Alias etiam accipitur pro *genio*. C. Rejes *C. El. q. 89. n. 3.*

MANGANESE dicitur Cæsalpino *lib. 3. de metall. c. 23.* *Pseudomagnes* vel *Magnesia lapis*, nimirum niger, qui mistus vitrariæ massæ clariorem reddit, alienis coloribus sublatis. Liban. *S. A. Ch. l. 7. c. 21.*

MANGO, *ἀνδροποδοκίπηλος*, *mancipiorum venditor* olim dicebatur. His aliquoties Galenus etiam hanc functionem attribuit, quod illinicionem, picationem, & levem verberationem contra atrophiam corporis, & ad sordes deterendas in cute præstiterint, *l. 1. de Alfac. cap. 19. l. 14. meth. med. cap. 16. 1. de R. V. l. A. 1. 18.* Artificium quoque illud cum remediis vocavit *Manganeciã*;

neiam, *μαγανείων*, l. 6. de S. F. in princ. inter viliores & abjectas referens artes. Jung. Mercurial. l. 2. V. L. c. 1.

MANGONARIA, alias Rul. & Iohnf. dicitur ars illa, qua grave quodque sine negotio fubelevatur.

MANHEB, id est, *scoria*, Rul. & Iohnf.

MANIA, *μανία*, *insania*, furor Latin. dicitur. Vide *Furor*, *Delirium*, *Insania*. Aliquando etiam *μανία* vocatur omne desiderium atque studium cujuscunque rei. Linden. Ex. X. §. 208.

MANICA, *χιρίς*, proprie significat vestimenti genus, quod manibus induitur. Quibus etiam progymnastas usos esse ad frictionem, patet ex Gal. l. 3. de *san. tu.* c. 4. Dicitur & Latin. *Chirotheca*, *Manus involucrem*, *Manium*, Rhod. ad Scribon. n. 16. p. 55. Pertinet & ad Chirurgica instrumenta v. g. in amputatione membrorum, de qua *manica* legatur Hildanus l. de *gangr. & sphac.* c. 19. Per translationem vero etiam vocab. tributum Coli cujuscumque speciei, quæ *Manica Hippocratis* in Officinis dicitur. Fuit vero ex junceis vel sparteis fiscellis paratum, Rhod. ad Scribon. n. 271. Hodieque vero ex lana paratur oblonge ad pyramidis figuram, notante Weker. *Antiid. Gen. l. 3. c. 38.* Fornax etiam in Metallurgia, in qua æs separatur à lapidibus & aliis, dicitur *Manica*, Fallop. de *Metall. f. fossil.* c. 16. Tom. I. p. 313.

MANIFESTUS, *φανερὸς*, *δῆλον*. Vide *Deloo*. Ægritudines, earumque causæ dicuntur *manifestæ*, quæ vel in sensus incurrunnt, vel facile per signa & ratiocinationem indagantur & cognoscuntur; quibus opponuntur *morbi occulti*, cum horum causis latentibus.

MANIODES, *μανιώδης*, idem, quod *μανικὸς*, epitheton delirii vehementioris propter atræ bilis malignitatem furorem comitem habentis. Gal. com. 1. in l. 1. *Prorrh. t. 10.* Castell.

MANIPULUS, *ἄραια*, *χειρὸβόλον*, significat mensuram usitatissimam ad herbas & folia, etque quantitas, quam manus tota complecti potest, atque uncie dimidiæ fere respondere creditur, Morell. *Proleg. de form. remed.* quamvis hoc falsum esse examen per bilancem testabitur. Indicatur litera characteristica M in Receptis. Gal. meminit *δέσμης χειρὸπλήθους*, fasciculi *manipularis*, l. 7. de C. M. P. G. c. 13.

MANNA, *μάννα*, æquivocum est. 1. notat melleum succum concretum, estque idem, quod *Aëromeli*, *Drosomeli*, mel aëreum, rosicidum. Estque mellis species non ignota veteribus, Dioscoridi, Galeno, Plinio, sed mellis nomina comprehensa, ne quis ab Arabibus, (quibus *Tereniabin* vel *Terniabin* dicitur) primam cognitam proditamque putet. Vide Gal. locum l. 3. de *Al. fac.* c. 39. Est vero ros aëreus, condensatus, qui ex aëre horis antelucanis tempore vergiliarum in summo æstu decidit in folia arborum, plantas & campos, sub forma granorum majorum, vel minorum, virtutem habens alvum blande movendi, asperitatemque faucium leniendi. Ejus historiam vide prolixius apud

Castelli Lexic. Med.

Schroder. l. 4. cl. 4. n. 446. Fr. Hofmann. in *clav. ad h. l.* Rolfink. de *purgant. sect. 9. art. 1.* Lang. etiam existimat, dici *Sacchar*, vel *Sal Indorum*, l. 2. ep. 31. *Salivam* quoque *siderum* Rul. & Iohnf. vocant. Doctissimus Rhodius duplicem *Mannam* constituit, unam, quæ in foliis arborum reperitur & colligitur, Venetis *Manna di foglio* dicta, propter pretium usû rara, non tamen virtute præ altera præstantior: Alteram quæ in caudice invenitur. De priore vero laudatus Autor existimat & autoritate Casauboni & Salmasii nixus, illam esse *Aëromeli*, imo fortassis utramque, quod suo loco merito relinquo. II. Tribuitur *Thuris micis* concussu elisis, quæ vocantur *Manna Thuris*. Galen. l. 4. de C. M. S. L. c. 4. l. 5. de C. M. P. G. c. 2. l. 13. M. M. c. 5. alibi vero *Succussio & Pollen*, *ὑπόσισμα* nuncupatur, 2. de *artic.* t. 44. Vide *Libanotos*; quamvis Dioscor. l. 1. c. 83. & 84. *Mannam Thuris* à polline manifeste distinguat. Vide Rhod. ad Scribon. n. 203. III. Chymici vocab. *Manna* aliis quoque remediis pro translationem attribuerunt. Ita legitur *Manna Magnetis* apud Liban. l. 8. S. A. Ch. c. 11. *Manna Guajacina*, id est, *Extractum*. *Alchym. Pharm. c. 20.* & ita aliis quoque *Extractis* applicari potest, *Manna Cælestis*, Quercet. *Pharm. restit. c. 26.* Schroder. lib. 2. c. 40. *Manna Solaris* sive *Unicornu Solare*, Idem l. 3. c. 9. *Manna Martis*, d. l. c. 11. *Saurini*, c. 14. *Mercurii*, sive *dulcis solaris cap. 15.* Extenditur quoque ad omnem dulcedinem ex re qualibet extractam, teste Rul. & Iohnf. *Manna vomitorio-rum*, sive *Sal Virioli*, Rolfink. *Chym. lib. 5. sect. 1. art. 4. c. 3.* *μανιώδες* apud Hipp. dicitur medicamentum ex thuris polline aut ejus grans & micis concussu elisis, adstringens, siccans & digerens. Legitur l. 7. *Epidem.* Vide *Foëf. Occ. p. 396.*

MANNUS, *μάννος*, *βούβηχος*, idem, quod *Hinnular*, pullus equinus. Keuch. ad *Samon. p. 253.*

MANSCHLACHT, est nomen morbi, cujus descriptionem cum curatione edidit Anton. Deusingius *peculiari libello*; quemadmodum legitur in D. D. Merclini *Lindeno renovato p. 64.*

MANSIO, *μῆνη*, à verbo *μῆνω*, *maneo*, quid significet, notum est. Sumitur etiam pro *quiete* partium musculosarum à sua functione, Galen. l. de *rig. trem. & palpi. alibique.* Dieter. n. 534.

MANSORIUS, idem quod *Manducatorius*, *μασσητήρ*. Vide *Massever*.

MANTICE, *μαντική*, stricte vocabatur olim *ars vaticinandi ex avibus*, sive *augurium*, *διωνιστική*. Et hujusmodi vates *μάντιες* dicebantur, vel *διωνισταί*, ex Hipp. 1. de *R. V. I. A. t. 16.* Sed postmodo latius significatio extensa ad alias quoque artes, aliquid prædicentes, præsertim ad partem Medicinæ prognosticam, teste Galen. in *com. ad h. l.* *Foëf. Occ. p. 397.* *Vaticinia Paracelsica & Caballistica*, quia de magia sunt suspecta & fallacia, merito vitanda. Festivam descriptionem *Vatis* ex Euripide vide apud Lang. l. 2. ep. 40.

PPP

MAN-

MANTICHORA, *μαντιχώρα*, vocatur animal in India reperibile, quod triplicem habet dentium feriem, teste Aristot. l. 2. H. A. c. 1. & ex hoc Fallop. *Expos. de Offib. c. 16. Tom. I. p. 503.*

MANTIS, *μάντις*, i. e. *Vates*, *Augur*. Vide *Mantisce*.

MANUARIUS, *ἐγχειρητικός*, de arte Chirurgica & Chirurgis dicitur. Gal. *ad Thrasylbul.*

MANUBRIUM, *λαβή, κώπη*, pertinet ad instrumenta Chirurgica, estque ea pars, quæ manu apprehenditur, & tenetur. Dicitur & *Ansa*. *Oribas. de Machinam.*

MANUCODIATA, nomen avis Indicæ, cujus proprium est, ut pedibus careat. Unde & *ἄπυς* dici potest. Jul. Alex. *not. in Gal. lib. 6. de C. M. S. L. c. 1.* Dicitur & *Avis Paradisi*, vel quod vulgo credatur in paradiso terrestri degere; vel ob eximiam corporis venustatem. Hujus historiam cum variis speciebus, & usu, vide in Aldrov. l. 12. *Ornithol. c. 21. seqq.*

MANUS, *χείρ*, quid notet, pueris etiam notum est. Est organon utilissimum, unde & Aristoteli *ἄργανον πρὸ ἰεργάνων*, instrumentum instrumentorum dicta fuit, l. 4. de *P. An. cap. 10.* & Gal. *Libros de Us. part. propterea à Manus expositione ordini non dubitavit.* Accipitur vero *Manus* bifariam: 1. pro toto illo, quod à scapulis dependet, & dividitur in *Brachium*, sive *Humerum*, *Cubium*, sive *Ulnam*, & *Manum summam*. 2. pro *Manu extrema*, quæ etiam distinguitur in tres partes: *Carpum*, seu *Brachiale*; *Metacarpum*, sive *Postbrachiale*, & *Digitos*. De singulis his vocabulis vide in Literis propriis initialibus. Alias *Manus* Historiam Anatomicam, præter Gal. & alios, lege apud Bartholin. l. 4. *Anat. c. 1.* Per catachresin etiam tribuitur *Rotulis Officialibus* saccharatis cum & sine margaritis, quæ vulgo vocantur *Manus Christi simplices* & *perlatae*, de quibus vid. *Dispensatoria*. Ita le Mort hyperbolice Emplastrum aliquod vocavit *Manus Dei*, cujus descriptio extat in D. D. de Spina *Man. Ph. Ch. p. 409.* *Manum* factitiam Chirurgicam ex ferro parandam exhibet delineatam Paræus *Chirurg. l. 22. c. 12.* *Manus* mortui hominis contactu, vel frictione tollere strumas, verrucas, & alios tumores, hodieque plures calculo suo comprobant Medici celeberrimi. Junge *Acta Philosoph. Oldenburgii Ann. 1666. m. Majo.*

MANUTIGIUM, Gr. *χρησμίσιον*, dici frictionem oculorum turbatorum manu factam, scribit Coel. Aurel. l. 1. *Tard. pass. c. 4. p. m. 287.*

MARASMOS, *μαρασμός*, Lat. *Marcor*, item *Marasmus*, dicitur corporis nimia *tabes*, ex siccitate nimia oborta. Est igitur Atrophix gradus summus. Causa *marcoris* vera est defectus succi nutritii nimius, qui oriri potest vel citra febrem ob sanguinis impuritatem salinam, ferosam; purulentam; vel cum febre, ob sanguinis effervescentis colliquationem. Febris Hectica summus gradus vocatur *Marasmodes*, *μαρασμοδής*, de

qua vide *Sylv. l. 1. P. M. c. 32.* Dantur etiam gradus & species *marasmi*, dum alius est quasi secundum naturam, uti *Senilis*, alius præter naturam, & quidem alius *σπυρρής*, *comburens*, alius *συνεργώδης*, cum animi deliquio conjunctus, *Foët. p. 397.* *Extremè consummatus Marasmus* est, quando omnes corporis partes solidæ simul macrescunt, ita ut totus homo nihil aliud esse videatur, quam ossa & cutis; in ventre nulla intestina inesse credas, contracta præcordia, collapsa tempora, atque cava &c. *Castell.* Plura videantur in Gal. l. *de marcore* & alibi, quærantur in *Theatro Mundellæ*. In Latina versione etiam occurrit *Marasmatus*, h. e. qui *marasmo* laborat.

MARASSO, *μαράσσω*, *strepo*, *Erotian. Onom. pag. 75. F.*

MARATHRUM, *Fœniculum*. *Dodon.*

MARCASITA, est materia metallica immatura tot specierum, quot solidorum metallorum, ut aurea, argentea, stannea, ferrea, plumbea, & cuprea, quæ postrema pyrites & lapis luminis vocatur, *pyrotocus*, lapis ærarius, rubeo scatens sulphure, & scintillas ex chalybe multas excutens. *Marcasita plumbea* est *Antimonium*. *Marcasita alba*, i. e. *Bismuthum*, *Rul.* & *Iohnson.* *Schroder.* vero ita descripsit: *Marcasita* est *περίττωμα* metallicum in generatione metalli, ex portione aliqua ad generationem metalli inepta productum, inque corpus minerale albicans, durum, ac fragile mutatum, l. 3. *cap. 18.* ubi etiam præparationes, usum & vires explicat. *Jung.* *Fr. Hofm. in clav.* Vide & *Libav. S. A. Ch. l. 2. c. 24.* Scribitur & aliquando *Marchasita*, *Margasita*, *Markasita*. Vide etiam supra *Bismuthum*. Nonnulli restringunt, inter quos etiam D. D. *Etmüllerus* fuit, dicentes *Marcasitam* esse in radice sua minerale venereo-argenteum nondum perfecte maturatum & Arsenicali substantia imprægnatum, atque hac ratione validum venenum. Merito igitur medicamenta Chymica ad internos usus, quæ hodierni artifices e *Marcasita* promittunt, pro suspectis habendam D. *Ludovici Diff. I. Pharm. pag. 753.* De *Marcasitarum* multifaria natura videatur & *Rob. Boyle; ir. de poros. corp. solid. c. 6. p. 89.*

MARCELLIUM, *μαρκέλλιον*, nomen medicamenti ad perniones apud Æginetam l. 3. c. 79. Legitur in *Indice Marcellii thronus*, sed in allegato loco non occurrit.

MARCHED, id est, *Lithargyrium*. *Ruland. Iohnf.*

MARCIATON, *μαρκιάτον*, nomen est malagmatis, vel linimenti, ad articularum dolores & resolutiones comparati, apud Ægin. l. 7. c. 18. Occurrit & hodieque descriptio *Unguenti Marciani* in *Dispensatoriis*.

MARCOR, *Marcidus*, *μαρασμός*. Vide *Marasmus*.

MARDEK, est terminus Spagyricus obscurus, ita ut ex contextu non certo constet, qualis minera denotetur. *Turb. Philos. ferm. 12. in Th. Chym. Vol. V. pag. 10.* An *Martech*? Vide ipsa.

MARE, *θάλασσα*, *πέλαγος*, quid vulgo significet; ex aliis quoque Lexicis & Dictionariis constat. Vocatur à Paracelsi, *mater aquarum*, Paramir. l. 4. Appellatur & *Lachryma Saturni*, & quintum elementum, estque nihil aliud, quam Sal dissolutus, *Th. Chym. Vol. VI. pag. 122. seq.* Ejus consideratio varia in Medicina est, v. g. *Aquæ marinæ*, cujus multiplex usus est ad morbos, teste Hipp. *de humid. usu VII. 1. seqq.* Diosc. l. 5. c. 19. Scribon. n. 43. 160. cum not. Rhodii p. 86. Mercurial. l. 2. V. L. c. 26. fin. In specie mare ad curationem dementiæ facere, vult Helmont. *tr. Dem. Id. n. 47.* Deinde *Lœca mariima* faciunt ad dispositiones latentes morbosas, præsertim Scorbutum, Senn. & alii h. ut. *Mare Chymicorum* dicitur ænigmatice Caput humidum, cujus natura est calida & sicca, quo nihil calidius, *Th. Chym. Volum. V. p. 90.* Clarius vero explicatur à Libavio, dicente, quod *Mare* sit *Mercurius Philosophorum*, ex argento vivo, magno labore, & subtili industria extractus & elaboratus, ex una radice duplex, jamque auro naturæ fixo informatus, *tr. Ign. Nat. cap. 13.* & alibi: *Mare* est aqua secunda, quæ fit ex Elixire imperfecto, & aqua prima, per quam solvitur aurum & argentum; qui liquor vocatur Philosophorum Mercurius, & dicitur regi radiis Solis & Lunæ. In hoc *mari* monstrant pisciculum *Echenein*, id est, granum, & principium fixum prolificum, quod possit gignere sui simile, *in Apoc. Herm. Part. post. T. II. Oper. pag. 441. 442.*

MARGA, est portio quædam pinguis, & quasi medulla in saxis nonnullis, dum franguntur, reperta, unde & *Medulla saxorum* dici solet. Vim habet siccandi, Schroder. l. 3. c. 2. num. 5. Ejus varias species recenset Rul. *in Lex.* Pertinet ab Bolos, sive Terras sigillatas.

MARGARITA, *μάρμαρον*, *μικρομήτης λίθος*, alias *Perla*, *Unio*, dicitur de gemmis, & lapidibus pretiosis rotundis, vel ad rotunditatem vergentibus, in conchis nonnullis (quæ propterea *margaritifera*, & *mater perularum* dicuntur) repertis. Distinguuntur in *orientales*, & *occidentales*, quarum illæ his nobiliores censentur. Tribuitur illis unanimiter insignis virtus cordialis, & corroborans balsamum vitalem; quarum historiam cum usu vide apud Schroder. l. 3. cap. 7. & Hofmann. *in Clav. ad h. l. Eph. N. C. An. II. Obs. 228.* Aldrov. l. 3. de Testac. c. 41. 42. Earum tamen virtutem cordialem specificam & aliis excellentiorem non sine ratione impugnavit etiam Iunken. *Chym. Exp. Cur. Part. I. Sect. 4. cap. 8. p. 315. seq.* quamvis omnis vis Medica denegari illis haud possit ob particulas subtiles alcalinas terreas acido-volatili imprægnatas. Vide *Perla*.

MARGOS, *μάργο*, significat *insanum*. Unde *μαρμαροει* dicuntur, qui ventre insaniant. Linden. *Ex. XI. §. 126.*

MARILE; *μαρίλη*, dicitur pulvis carbonum, sive

eorum ramentum; præsertim prunarum accensarum, h. e. *favilla*, sive igniculus, & fomes sub cineribus latens, Hippocr. l. 2. *de morb. mul. XXIV. 28.* Plenius exponit Erotianus.

MARIS, *μέρας*, vocatur mensura decem Charoum Atticorum, vel librarum 83. cum unciis quatuor. Lind. *Ex. X. §. 227.*

MARISCA, vide *Ficus*.

MARITUS, *αἰχμητής*, *ρομῆτης*, quemadmodum vocabuli *conjugium* significatio parabolica seu tropica saltem ad Chymiam translata; ita & vocis *Maritus*. Denotat enim in negotio Lapidis Philosophici *Sulphur*, cujus mulier, vel *uxor* est *Mercurius*, qui à suo conjugate facili negotio imprægnatur. *Th. Ch. Vol. IV. pag. 179. Vide Conjugatio.*

MARMARYGE, *μαρμαρυγή*, vocatur splendor oculis obversans, incertus, & discurrens *lucis splendor*, aut *fulgor*, ante oculos coruscans. Legitur apud Hippocr. s. 3. *Progn. v. 33. l. 7. Ep. XXV. 8. 15. in Epist. ad Philopæmenem, num. 21.* Hinc & oculi vocantur *ὄμματα μαρμαρυγώδεια*, splendore corruscantes, s. 2. *de R. V. I. A. v. 45.* item *ὄφθαλμοὶ μαρμαρυγώδεις. l. de L. I. Hum. XXIII. 8.* Objectum etiam splendidum oculis obversans dicitur *μαρμαρυγώδης π. 2. prorrh. XLI. 3.*

MARMEBLADA, terminus est Pharmaceuticus, denotans speciem *Gelatinae Cydoniorum*, qua simplicis, qua compositæ, & aromatibus conditæ, variis coloribus exornatæ, Schroder. l. 2. c. 62. *in fin.* Compositarum formulas plures vide in Hadr. à Mynsicht. *Armam. Medico-Chym. sect. 12.*

MARMOR, *μάρμαρος*, lapis dicitur insigniter purus, & admodum durus, & ad splendorem suscipiendum, si poliatur, ita aptus, ut statuæ & columnæ nitentes inde sculpi possint. Suntque ejus genera varia, quæ prolixè recenset Rul. *in Lex.* Verum cum non omnia ad usum spectent Medicum, sufficit eorum meminisse, quæ in Medicina locum invenerunt; ut sunt, *Marmor candidum*, sive *Alabastrites*, *Rubrum*, *Nigrum*, sive *Lapis Lydius*, *Variagatum*, ut *Porphyrites*, *Ophites*, de quibus singulis sigillatim sub literis suis initialibus. Jung. Schroder. l. 3. c. 8. n. 14. De Arcano *Marmora* colorandi non solum superficialiter, sed & profundius differunt ingeniosissimus Rob. Boyle, indeque probavit illorum porositatem, *tr. de porof. corp. solid. cap. 6. p. m. 90. seqq.*

MARMORATA vocantur excrementa aurium, *Cerumina dicta*, Græc. *κυψελίδης*, Charlton. *Exerc. Pathol. IX. §. 18.* Notavit hoc etiam olim Foëf. *ad Hipp. l. 6. Ep. 6. t. 18.* Possent denominationis similitudo peti, quod Varro l. 3. *de R. R. marmoratum* dixerit pro eo, quod e marmore, luto & calce factum.

MARMOREUS *Tartarus* vocatur lapis in homine durissimus, ut *Marmor*, Rul. & Johnson. *Marmoracei veneni*, quod adeo ingentis & repentinæ fuit effici-

caciæ, ut solo tritici grani pondere momento hominem decaret, meminit C. Rejes C. *El. q. 64. n. 2.*

MARMOTA vocatur *Mus Alpinus*, cujus descriptionem, cum usu in cibis & medicina tradidit Aldrov. *de quadr. dig. vivip. l. 2. c. 34.*

MAROCOSTINUM, epitheton *Extracti*, vel *Massæ pilularum D. Mindereri*, à *Maro* & *Casfo* ita dictarum, quas peculiari tractatu Aloëdarium dicto laudavit. Vid. *Dispensat. & Animadvers. D. Zwolferi. Approbat Hill-dan. Cent. 6. O. 29.*

MAROGUS vocatur Paracelso somniferum & narcoticum quoddam fortissimum, ita ut aliquis sustinere posset gravissimam torturam. *Philosoph. Tract. 5. in fine.*

MARS, ἄρης, æquivocum est. Vel enim significat *Planetam*, qui habetur summe calidus atque ficcus. Hinc & homines cholericis, sive biliosis *Martiales* dicuntur, & morbi quoque *Martiales*, ubi biliosus sanguis potissimum peccat. Hinc & à Paracelso Bilis vocatur *Mars*, *Pavamir. Tr. 3. cap. 7. & Paragran. de Astronomia.* Vel idem est, quod *Ferrum*, *Chalybs*. Vide *Ferrum*. *Ruland. Theatr. Chymic. Libav. aliique.*

MARSIFFON, *Marsypion*, μαρσίππων, μαρσύπιον, dicitur *marfupium*, vel *facculus*, quo aliqua pars fovetur, aut tegitur. Legitur apud Hippocr. *l. de fistul. VII. 2.* Galen. *c. 6. in 6. Epid. t. 5.* Dicitur & μαρσίππων. *Foëf. p. 398. Marfupiale Americanum* quale sit animal, exoticum, quod Aldrovando *Semivulpa*, & *Vulpi-Simia* vocatur, e Virginia Londinum translatum descripsisse ejusque Anatomem accuratam exhibuisse D. Eduardum Tyson Collegii Medici & Societatis Regiæ focium legitur in *Actis Erudit. Lips. A. 1698. m. Septembr. p. 407. seqq.*

MARSUM, *Marsicum*, μάρσιμον, epitheton vini, quod colligitur in *Marsia*, regiuncula Italiæ, ultra Picenum, Samnites versus. Censetur autem valde austerum & acerbum. Gorr. *Scribon. propterea ad adstringendum in gingivis laxis, & dentium vacillatione commendavit, n. 57. Jung. Rhod. not. ad h. l. p. 100. Videatur & Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 1. & l. 1. de Antidot. cap. 3.*

MARTACH, vel *Martach*, est *Lithargyrium*. *Rul. & Iohnson.*

MARTAGON est nomen plantæ, *Lilium montanum* dictæ, de qua videantur Botanici; quæ etiam vernacule *radicis aureæ* nomine venit. Hinc Chymici transfulerunt ad materiam *Lapidis Philosophici*, quam *Martagon* appellarunt, uti patet ex *Th. Chym. Vol. I. p. 512.*

MARTECH, *Martech*, est nomen Argenti vivi, ex *Cambar* sublimate, cum album est factum. Vocatur & *Plumbum ex Ebnich*, *Magnesia*, *Æs album*. *Th. Chym. Vol. IV. pag. 728. Fallop. scribit esse Lithargyrium. l. de Metall. & Fossil. cap. 27. Tom. I. p. 328.*

MARTES, nomen est animalis quadrupedis, digi-

tati, vivipari, cujus descriptio cum usu habetur apud Aldrov. *l. 2. de quadr. dig. vivip. c. 18.*

MARTIANUM pomum apud Sueton. in *Domitiano* est *Aurantium*. *Ian. Cornar. in Galen. de comp. med. l. 2. c. 1.*

MARTIUS dicitur 1. mensis, in quo æquinoctium vernum esse solet. 2. de confectione gratissima polytropa, quæ *Martius Panis*, *Marcipanis*, *Massapanis* etiam vocatur, *Jul. Alex. l. 20. Sal. c. 16. Morell. de form. rem. l. 1. f. 3. c. 3.*

MARUCHOLEUM metallum, idem. *Rul. Iohnf.*

MAS, *Masculus*, ἄρσεν, vel ἄρσεν, nomen sexus, differentiam denotans, cui opponitur ἡμεν, *fœmina*. Ratio differentiæ potissimum in hoc consistit, quod *Mas* in alio gignat, *fœmina* in se ipsa. Est etiam *masculus* plerumque calidior, sanguinis plenior & solidior *fœmina*, *Hippocr. 6. Epid. f. 2. t. 46. Galen. in comm.* Quod vero *mares* ordinarie in dextra uteri regione concipiuntur, nondum est certo demonstratum. Usurpatur alias nomen quoque hoc de plantis apud Theophrastum. A Spagyricis in negotio lapidis Philosophici interdum Mercurio tribuitur hoc epitheton. Ita *Rul. & Iohnson. Masculus*, id est, *argenium vivum*. *Iung. Th. Chym. Vol. IV. p. 891. interdum Sulphuri, vide Martius. Libav. Apoc. Herm. P. post. Tr. II. Oper. p. 353. 357. 413. seqq.* Ita sibimetipsis non constant in nugacibus his ænigmatibus.

MASCA, Longobardis idem, quod *Strix*, *Keuchen. not. ad Sammon. p. 289.*

MASCHALE, μαχαλα. Vide *Ala*, *Axilla*, μαχαλαῖον, *Axillaris*, epitheton venæ. *Gorr.*

MASCHALISTER, μαχαλιστήρ, sic vocatur à quibusdam secunda *vertebra dorsi*, quæ τῆ λοφία subest, *Gorr. Confirmat Linden. Med. Phys. l. 2. c. 14. §. 33.*

MASCULINITAS, apud Avicenn. dicitur conceptio masculæ prolis, & talis *fœmina masculinans*, vel *masculinitans*: quemadmodum *fœminitas* vocatur conceptio sobolis fœmininæ, & mulier *fœminans*, *l. 3. fen. 21. w. 1. c. 12. seqq.*

MASLACH, medicamentum Turcis familiare, ex opio paratum, quod & *Anfion* vel *Amphion* vocatur, cujus drachmam unam, imo quandoque duas & tres innoxie devorant, cum ad *Venerem*, tum ad animositatem excitandam in prælium ituri, uti notavit ex aliis C. Rejes C. *El. q. 43. n. 6. & q. 63. n. 3.*

MASSA, proprie idem, quod *Maza*, μάζα, (quamvis & *Massa*, à μίγμα, misceo, pinso, deduci commode possit,) olim strictius sumebatur de mixta farina hordei cum humere aliquo, præsertim aqua & oleo, seu cibo plebejo & vulgari, qui crudus cum defruto aut melle mandebatur, uti scribit Aëtius. Meminit hujus cibi aliquoties *Hipp. l. de vet. med. VIII. 8. XIII. 3. XIV. 19. l. 2. de diar. VIII. 8. seqq. f. 2. de nat. hum. t. 3. de sal. diar. t. 3. l. de ins. aff. XLIV. 20. XLV. 14. l. de Cap. vuln. XIX. 6. XX. 6. l. 2. Epid. f. V. 39. l. 5. XII.*

XII. 4. l. 6. *sect.* 3. t. 2. *lib.* 7. XXXIII. 12. & exponit plenius Erotianus, cum quo jung. Foëf. pag. 393. Lind. Ex. XVI. §. 150. Hodieque vero latius quoque accipitur pro omni misto, quicquid in unum veluti cumulum densatum spissumque cogitur, teste Jul. Alex. l. 8. *Salubr.* c. 9. Latine *Offa* dicitur. Imo nonnulli haud dubitarunt, de ipso liquere sanguinis in vasis contento usurpare, vocantes *Massam sanguineam*; quamvis alii sint, qui hanc catachresin improbant. *Massa* enim in genere Physice accepta est contradistinctum quid liquori, quando scilicet particulæ alicujus corporis uncinis veluti inter se connexæ vel immotæ omnino sunt, vel saltem parvo motu cident, ut separari non possit, uti haud male descripsit D. de Cordemoy *Diff.* I. *Phys.* p. m. 3. *Μάζιον* diminutivum est, & *mazam* vel *massam parvam* significat. Legitur apud Hippocr. l. 1. *de morb. mul.* CVI. 10. *Massa* quoque carnea idem, quod *Excrescentia* legitur apud Hildan. *Cent.* VI. *Obs.* 1. *Massa Cumi*, nitrum factum de plumbo, vel aqua nitri, qua vasa terrea inducuntur. Matth. in Dioscor. *lib.* 5. c. 46.

MASSALIO TICON, (vitiose *Massilioicon*) *μασσαλιωτικόν*, nomen emplastrum, ab autore Demosthene *Massaliota*, quod commendatur ad carbunculos à Galen. l. 5. de C. M. P. G. cap. 15. Describitur & ab Æginet. l. 7. c. 13.

MASSALIS, *Mosel*, *massarium*, *mater*, i. e. *Mercurius*. Rul. Iohnf.

MASSETER, *μασσητήρ*, i. e. *Manforius*, *Manducatorius*. Epitheton musculorum maxillam circumagentium bicipitum, & triangulatum, quorum meminit Hippocr. 2. *de artic.* 1. 6. Galen. l. 4. *Anat. adm.* c. 2. Descripsit eos Barthol. l. 3. *Anat. cap.* 11. p. 535. Dicitur & *Mandibularis*.

MASSO, *μάσσω*, subigo, *pinso*. Dicitur & *μάπτω*. Compos. *ἐνμάσσω* etiam *exprimo* significat. Hippocr. l. 2. *de morb.* XIV. 28. Significat *μάσσω* etiam *tango*, *contrecto*. Unde *ἐσμεσάμενον*, i. e. intus contrectans, & manu explorans, legitur 3. *de artic.* 47. Vid. Galen. in *com.* Jung. Foëf. p. 399.

MASTHLES, *Masthle*, *μάσθλης*, *μάσθλη*, significat *corium*, *pellem*. Hipp. l. 2. *de morb.* LVII. 8.

MASTICATIO, *μάσσησις*, idem, quod *manducatio*, videlicet cibi commansio, sive comminutio in ore facta, imprimis linguæ auxilio cibum in ore pro arbitrio nostro, quo volumus, impellentis. Gal. l. 11. *de V. P.* c. 10. ubi τὸ μάσσεισθαι vocat. Adde Jul. Alex. in *not.* ad h. l. *Masticationis* necessitatem demonstratam vide apud C. Hofmann. *Comm.* ad Gal. LL. *de V. P.* n. 793. & Helmont. *tr. vitæ ratio*, n. 21.

MASTICATORIUM, *μάσημα*, *ἄσμασημα*, est species *Aphlegmatismi sicci*, quæ dentibus *masticatur*, de qua vide Schroder. l. 2. c. 68. Morell. l. 2. *de form. rem.* f. 2. c. 6. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 6. f. 4. cap. 3. & seqq. *Masticatorium* usum in aurium affectibus laudat Bartholin. l. 3. *An.* c. 9.

MASTICHE, *μαστήχη*, *resina lentiscina*; ἑστὴν χυμῖνα, est gummi resinotum citrino album, pellucidum, granulatatum, bene olens, ex lentisco arbore, præsertim in Chio Insula extillans. De hujus facultatibus vide Galen. l. 7. *de S. Fac. h. iii.* Schroder. l. 4. *cl. 2.* num. 391. Fr. Hofmann. in *clav.* ad h. l. pag. 586. seqq. Rhod. *ad Scribon.* num. 60. Vocatur & *Lentisci lachryma*. Keuchen. *ad Sammonic.* p. 127. Latine etiam usurpatur *Mastix*. In Officinis laudatur pro singulari stomachico *Aqua Mastichina*.

MASTICHELÆON, *μαστίχελαιον*, i. e. *Oleum Mastichinum*, de quo Dioscor. l. 1. c. 51.

MASTICOT, est impropria cujusmodi calx, præter Minium & Cerussam, ex Billichio, Iohnson. *Lexic. Chym.* II. Helmont. dicit *Masticot* vocari flavum colorem, quem stannum præbet pictoribus, de *lithias.* cap. 1. n. 9.

MASTOIDES, *μαστοειδής*, *mammillaris*, vel potius *papilli- aut mamilli-formis*. Est 1. Epitheton processus, sive *apophyseos ossis temporalis*, papillis mammillarum, præsertim vaccinarum similis; de quo vide Bartholin. *libell.* 4. *An. cap.* 6. pag. 711. unde par etiam Musculorum caput scæntentium, quod in illum *Mammillarem processum* interior, dicitur *Mastoideum*. Id. *lib.* 4. c. 5. p. 567. Deinde tribuitur processibus *nervorum olfactoriorum*, quos descripsit Idem, *libell.* 3. c. 2. p. 671. Dicuntur & à quibusdam *Cornua veri* processus *mamillares* ob similitudinem, quam habent cum mammis. Gorr. ●

MASTOS, *μαστός*. Vide *Mamma*.

MASTRUPATIO, item *Manstrupatio*, vocatur illicita, & Christiano homine indigna titillatio genitalium, & projectio feminis. Vocatur & *Mollities*, de qua videatur Forest. l. 26. *Obs.* 16. in *Schol.* & Tim. à Guldenkleee l. 3. *cas.* 49.

MASUCHA, *μασχα*, *Masuchaphion*, *μασχαφίον*, nomina medicamenti Synonyma, cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 23.

MATALISTA est nomen tertiæ speciei Gialappæ sive Jalapii, vel Mechoacannæ, quam Indi Matbaliztic nuncupant, de qua legi potest D. D. Wedelius *Amæn. Med.* l. II. *sect.* 1. c. 5. p. 248.

MATALITIUM, idem, quod *Stragula*, ad dormiendum usitata. Forest. d. l. *Observ.* 14. in *Schol.*

MATER, *μήτηρ*, vocabuli hujus significatio propria notissima est, quando significat foeminam, quæ enixa est prolem, eamque nutriit. Translatum tamen ad varias Medicinæ partes hoc vocabulum, v. g. ad Botanicam, quando *Artemisia* dicitur *Mater herbarum*, Lobel & Schroder. Ad Anatomiam, quando membranæ cerebrum investientes, exterior quidem crassior, vocatur *Mater dura*: interior tenuis, & in anfractus substantiæ cerebri sese insinuans, appellatur *Fia Mater*. Bartholin. l. 3. *Anat.* c. 2. Relationem

hujus appellationis geminam verosimilem vide in D. D. Hofm. *Diff. Anat. ad l. van Horne Microcosm.* p. 186. Ad Pharmaciam; dum Concha Margaritifera vocatur Mater Perlarum. Vide Concha Margarita, Schroder. l. 5. cl. 8. num. 73. Ad Chymiam & Spagyriam, dum Mater dicitur metallorum Argentum vivum. Ruland. & Johnf. Hinc & Aqua Mercurialis, quæ omnia metalla in materiam primam reducit, vocatur Mater Aquæ vitæ, Libav. S. Ch. l. 7. c. 8. & Apoc. Hermet. Part. post. T. II. Oper. p. 332. Luna quoque vocatur Chymicis Mater, quemadmodum Sol Pater. Theatr. Chymic. Vol. I. p. 201. Vol. IV. pag. 719. 721. 733. 737.

MATERIA, ὕλη. Vide Hyle. Dicitur & Materies. Rhod. in Lex. Scribon.

MATERIALISTA vocatur Mercator, qui materiam Medicam, præsertim simplicia, vendit. Fere idem, quod Seplasiarius. Dieter. p. 934.

MATERIATURA terminus est barbarus fictus à Gardiano in divisione morborum receptus, dum morbos alios materiaturæ, alios structuræ, alios utriusque dixit, teste Plempio *Fundam. medicinæ* l. 4. c. 3. Haud dubie vero per morbos materiaturæ intellexit morbos imperie. Vid. *Dogmata nostra Med. Gener. Part. II. c. 3. dogm. I. in not.*

MATHEDORAM, id est, Sal gemmæ. Ruland. & Johnf.

MATHEMA, μᾶθημα, Mathesis, μᾶθησις, late significat omnem Disciplinam. Strictè dicitur de diversis disciplinis, dum comprehendit Arithmeticam, Geometriam, Geomantiam, Astronomiam, Physiognomiam, Chiromantiam, Opticom, Architeclonicam, &c. Gal. libr. de cujusque anim. peccat. notis. & medela c. 2. & 3. Rul. & Johnf. in Lexic. Parac. aliam finxit distinctionem in Mathematicam Elementalem, vel Elementatam, quæ habet subjectum corpus visibile & palpabile; & in Sydeream, vel Adeptam, cujus subjectum est corpus visibile quidem, sed non tangibile, quale est Sol, aut Luna in aqua apparens. *Philos. Sagac.* l. 1. c. 8.

MATORIUM est Ammiacum, vel Galbanum. Johnf. Lex. l. 2.

MATOS, μάτος, idem, quod ζήτησις, questio. Erotian. *Onom.* p. 74. B. Galen. in *expos. voc. Hipp.*

MATRACIUM significat Vas ad liquorem aliquem, vel aquam excipiendam utile. Willis usus est pro Matula, in *Exerc. de Urinis*. Blancard. descripsit per sacculum, cui inest Tartarus calcinatus, vel aliud quid, qui etiam interpungitur in modum crucis, ut liquores inde in cella humida resolvantur, in Lex. A. Begino *Matracium* etiam usurpatur pro Cucurbita.

MATRIMONIUM, συζυγία, idem, quod Conjugium, Connubium. Vide supra Conjugium.

MATRIX, μήτρα, proprie idem est, quod ὕστερα; Uterus. Vide Hystera. Chymicis Matrices omnium rerum dicuntur Elementa, Rul. Johnf. Paracelsus tres

matrices constituit: unam aquam, super qua Spiritus Dei quievit: Alteram matricem mundi, & Adæ; & Tertiam matricem omnium hominum Evam, Paramir. l. 3. de orig. morb. matric. item tr. de Caduco Matricis, ubi Uterum muliebrem vocat mundum parvum. Denotat igitur Chymicis matrix id, in quo corpora naturalia primum oriuntur, foventur, & incrementum capiunt, perficiunturque, Libav. T. IV. oper. p. 175. ex quo loco etiam patet, matrices dividi posse in natives & peregrinas. Accipitur ab iisdem etiam pro vase vel ovo Philosophico, in quo operationes lapidis Philosophici parandi perficiuntur, de quo vide *Theatr. Chym.* Vol. I. p. 506. Partem quoque mediam stirpium post corticem & lignum tertiam matricem vocari, aliis vero cor, aliis medullam, scribit Joh. Costæus de nat. stirp. l. 1. c. 8. p. m. 40.

ΜΑΤΤΟ, μᾶττω, μᾶττωμα, idem quod ζήτησις, questio, unde ἐσμᾶττωμα, inquirere, investigare significat, quo verbo aliquoties usus Hipp. 2. de art. 1. 27. & 47. l. 1. de morb. mul. XCVI. 24. Ita & κῶμα μᾶττωμα idem notat, l. de int. aff. VII. 26. XXX. 37. Junge Foëf. pag. 399. Alias & μᾶττωμα pro μᾶττωσις ponitur, & significat pinesere, miscere. Linden. Ex. XVI. §. 149.

MATULA, ἀμύλη, Matella, significat vas urinarium; in quod urina mittitur. Pro inspectione urinæ debet esse vitreum & purum. Meminit Galen. l. 1. de diff. resp. c. 12.

MATURATIO, πεπαισμός, πέπαισις, proprie sumitur de arborum fructibus, cum ex immaturitate maturitatem adepti sunt. Per abusionem vero de nostris corporibus, cum humores excrementitii coacti fuerint. Erotian. in *Onom.* p. m. 87. D. Vide notas Eustachii ad h. l. Differt à coctione, πέψις, quod hæc sit alimentorum, illa vero succis excrementitiis aut vitiosis tribuatur. Est enim πέπαισις, cum materia noxia morbum efficiens devicta est, ac superata vi naturæ, ut ad exeundum sit habilis. Diet. n. 668. In hac significatione sæpe usus Hipp. 1. Epid. f. 1. t. 72. f. 2. t. 44. 45. l. 6. f. 5. t. 6. Plura loca vide apud Foëf. pag. 492. Medicamenta hujusmodi maturacionem promoventia vocantur maturantia, πεπαισμητά, quo & in specie suppurantia, ἐμπύσκηνη, pertinent, Gal. c. 2. in 6. Epid. t. 31. Hinc & Ruland. maturativa hoc sensu descripsit. Apud Chymicos maturatio est exaltatio e rudi cruditate ad maturum & perfectum. Estque quadruplex: Digestio & Circulatio, Fermentatio & Projectio, de quibus singulis suis in locis. Rul. & Johnf. De Maturacione metallorum & Auro volatili vide *Theatr. Chymic.* Vol. IV. p. 361.

MATURUS, πέπαισις, dicitur de omnibus, quæ ex coctione suam perfectionem acquisiverunt, v. g. de fructibus, de humoribus, de excrementis. Hipp. 1. aph. 22. Jung. Dieter. d. l. Opponitur τῷ ὀμῷ, crudo, de quo supra.

MAIUTINUS, ἡμέρη, dicitur de ea diei parte; quæ

quæ *Mane* vocatur. Vide *Mane*. Respondet veri, & est calidum & humidum tempus. Mercur. l. 3. V. L. c. 1. ex Oribasio. Comprehendit interdum & *antelucanas* horas, vel diluculum. Eo tempore corporis & ingenii vires vigere testatur una cum experientia quotidiana Lang. l. 1. ep. 55.

MAXEINOS, μᾶξιν, *Maxinus*, nomen piscis, qui & *Asellus*, & *Gallerida* dicitur. Alii legunt μᾶξιν, Lind. Ex. XI. §. 34.

MAXILLA, μάξιλον, *mala*. Vide *Gena*, *Gnathos*.

MAZA, μάζα, μάζιον. Vide *Massa*.

MEATUS, πῶρος, terminus in Medicina usitatissimus, notans viam, per quam humores, spiritus, excrementa, vapores, flatus, vel influunt, vel effluunt. Unde *Meatus* à Galen. quoque divisi sunt in *sensibiles*, & *insensibiles*, *apertos*, & *latentes*. Sub sensibilibus & apertis comprehenduntur & vasa, canales, cavitates, & pori cutanei, qui κατ' ἐξῆρας in libr. de diff. febrium alibique πῶρος, *meatus*, vocantur, de quibus vide Barthol. l. 1. Anat. c. 2. Ita Herophilus *meatum*, sive πῶρον, simpliciter appellavit *nervum opticum*, qui à cerebro ad oculum pertinet, sensibilis spiritus viam, teste Galen. l. 1. de sympt. caus. c. 2. *Meatus auditorius*, πῶρον ἀκουστικόν, vocatur, qui in osse petroso est infractuus, Galen. lib. 11. de V. P. c. 12. apud Bartholin. *meatus cochlearis*, *tortuosus*, *cæcus*, *capreolaris* dictus, libell. 4. c. 6. *Meatus genitalis* est, qui semen & genituram à testibus hausit ad penis radicem defert, & juxta radicem vesicæ varicosus existit, unde & *Varicosus parastata* appellatur, Gal. l. 1. de sem. c. 15. Barth. l. 1. c. 23. *Meatus Cysticus* vocatur ductus à cervicæ vesicæ felleæ procedens, & in communem dictum cholodochum definens, Id. d. l. c. 15. *Latentes* & *insensibiles* sunt *meatus parvi*, & visum fugientes, non solum partium superficialium occupantes, sed & per totam carnis, ossium, cartilaginum, nervorum, ligamentorum, &c. substantiam disseminati, à quorum ordine, vel per causas externas, vel internas turbato, varix ægritudines oriri possunt ac solent. Gorr.

MECHANE, μηχανή. Vide *Machina*.

MECHANICA, μηχανική, vocatur *Arts manuaris*, quæ alias *Opificium* dicitur. Qua ratione illas artes cum Medicina comparaverit Galenus, lege in Lib. ad Thrasylbul. c. 24. seqq. Ita Linden. non veretur, præferre *Mechanicum* in sua arte excellentem duodecadi Doctorum, qui præter inane nomen nil sunt, Ex. II. §. 36. Quandoque vero strictius sumitur vocabulum pro illa duntaxat arte, quæ succurrit nobis in illis difficultatibus, quas præter naturam molimur, & in quibus naturam ipsam vincimus. Hinc & *Mechanici* dicebantur, μηχανιστοί, illi, qui præstabant in excogitandis artificiosis instrumentis, quibus onera sublevantur, ex Vitruv. C. Hofm. in Gal. LL. de V. P. n. 447. Helmontius ad Chymiam applicare non dubitavit, uti patet ex tr. de febr. c. 9. n. 25. 26. Paracelsus vero more

solito plane abusive sumsit, tribuens *Mechanicam* coelo, sideribus, homini, morbis, passim in *Paramir.* l. 3. Tr. 1. in *Fragmentis passim*, in specie in *fragm.* ad Tom. III. referendis, ubi describit *Mechanicam morborum*, quæ tractat, quomodo morbi fabricentur. Hæc *mechanica* vel *mechanico-organica* morborum generatio hodieque apud quosdam tantum invenit applausum, ut causas omnium pene morborum in partibus solidis consistere existiment, imprimis vero hanc de *mechanica* morborum generatione hypothesin D. D. Stahlus in suis lectu dignissimis Dissertationibus, præsertim vero in *Dissert. de Molibus humorum Spasmodicis* c. 12. p. 44. seqq. declaravit, congestiones humorum & translationes ceu morborum interiorum præcipuas causas inde deducens.

MECHANOPŒOTICA, μηχανοποιητική, est inventio artis aquaticæ, ut fontium in aërem pulforum, syringarum, aquarum, exaltationum per fistulas & ventilia, folles, ac similia. Dorn. Rul. & Jahn. in Lexic.

MECHILI Paracelso dicuntur hominum quoddam genus monstruosum, quamvis non constare possit, quales sint, annumerat *Gigantibus*, *Cyclopius*, & *Loripedibus*, tr. Philof. ad Athen. l. 1. text. 24.

MECHOACANNA, nomen purgantis radicis, quæ & *Bryonia Indica Oriental.* aut *Rhabarbarum album* vocatur, cujus historiam & vires prolixè descripsit Rolfsink. de purgant. sect. 2. art. 2. Schroder. l. 4. cl. 3. n. 428. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. *Gialappa* vocatur *Mechoacanna nigra*.

MECONIUM, μεκόνιον, Latine *Papaverculum*, à μέκων, quod *Papaver* significat: Homonymon est. *Proprie* & quidem late notat succum *Papaveris* concretum, & ita confunditur cum *Opio*, Gal. l. 3. de S. Fac. cap. 20. l. 1. de C. M. P. G. c. 4. l. 2. de Antid. c. 7. Alii tamen accuratiores differentiam inter *Opium* & *Meconium* constituunt, illud dicentes *Lachrymam*, quæ stillat ex capitibus *papaveris* maturescentibus, & leviter incisæ, hoc vero succum ex capitibus & foliis, vel ex tota stirpe coctis vel expressis paratum & concretum, opio viliores & ignaviores. Dioscor. l. 4. c. 65. Plin. l. 20. c. 18. Rhod. ad Scribon. num. 22. & 86. Schrod. l. 4. cl. 2. n. 314. *Improprie*, & propter aliquam coloris & consistentiæ similitudinem, dicitur de excremento, quod ex toto foetus nutrimento in utero, in urinaculo congeri solitum, toto uteri gestationis tempore, Gal. l. An animal sit id, quod in utero est, c. 5. Verum potius est excrementum, quod in intestino cæco infantis, utpote grandiori, quam in adultis continetur.

MECOS, μέκος. Vide *Longitudo*.

MEDEA, μεδεία, nomen proprium (1) Incantatrix, vel veneficæ, quæ uxor Jasonis, quam Euripides introduxit in *Tragæd.* ejusque meminit Gal. l. 3. de Hip. & Pl. decr. c. 3. (2) nomen medicamenti, quod para-

parabatur ex sulphure, & humido bitumine. Hoc illitum alii corpori, statim accendit; ubi calor in id inciderat, uti scribit Gal. l. 3. de Temper. c. 2. (3) nomen alicujus gemmæ, ita dictæ, quia reperta primum creditur ab illa venefica Medea. Sed fortassis verius vocaretur *Lapis Medus*, quia adfertur e regione *Medorum*. Estque niger, habens venam aurei coloris, reddens succum croceum, & saporem vini. Laudatur præsertim à Magis contra ebrietatem, & ad amorem conciliandum. Rul. existimat, esse speciem *Hæmatitis nigri*, qui reddit succum croceum. Conspicitur & in *Cherussia*, Germaniæ regione, ubi etiam ipse *Hæmatitis niger*, licet venæ non sint adeo coloris aurei, sed palliant. Meminit hujus Gemmæ Plin. l. 37. c. 10. Rul. & Iohnf.

MEDELA, ἡρεμπία, ἰασις, idem, quod *Curatio*, *Sanatio*. Vide *Cura*.

MEDENI Paracello notat exulcerationem cutaneam, similem furunculis, formicis &c. l. 5. de exulcerationibus, aliisque symptom. Gal. c. 6. Unde & *Vena Medena* dicuntur ulcera in manibus & pedibus, quæ alias *Dracunculi* vocantur, Appellatur & *Vena Saniosa*. Walth. Sylv. Medic. p. 1474. Apud Avic. describitur, quod sit affectus corporis externus, quando pustula quædam in ambitu oritur, & postea fit vesicula, e qua egreditur aliquid rubrum ad nigredinem, declive, & postea non cessat prolongari, quasi in veritate esset vermis. Unde & nonnulli existimarunt, quod sit animal, ita vocatum à loco *Medina*, ubi frequens fuit, Avic. l. 4. fen. 3. tr. 3. c. 21. Integrum etiam de hoc morbo tractatum conscripsit G. H. Velschius Medicus Augustanus.

MEDIANA vena vulgo dicitur vena illa sub cubiti flexura, Avic. *Nigra*, *ramus Basilicæ*, & plerumque secari potest absque periculo, quia nullus subjacet nervus nec arteria. Bartholin. libell. 1. An. c. 7. pag. 642.

MEDIANUM, *Mediafinum*, Latinis Anatomicis vocatur duplicata membrana, thoracis cavitatem, & pulmones in duas partes veluti dispescens. Estque revera *duplicata pleura*, quæ pleura sub costis dicitur ἡ μὲν ὑπεζωκῶς, membrana *succingens*. *Mediafinum* vero ἡ μὲν διαφραγμάτων, *intersepiciens*, Gal. l. 6. de V. P. c. 3. Barthol. l. 2. Anat. c. 4. *Medianum* etiam de *Mesenterio* dictum fuisse, licet colligere ex Vesal. l. 5. de H. C. F. c. 6. in princip. Ita & *Septum* illud *Cerebri* pellucidum, quod intercedit ventriculum ejus dextrum & sinistrum, anteriores vulgo dictos, vocatur *Mediafinum cerebri*. Barthol. l. 3. An. c. 6. p. 492. *Medianum* quoque vocatur trabs transversa grandior, quæ ab una domus parte ad alteram protenditur, & alias trabes minores sustinet. Gr. μεσόδμη. Hippocr. 4. de art. t. 43. Gal. in comm. ad h. l. Foëf. p. 408. Vide *Mesodome*.

MEDICA herba, scœnum Burgundicum. Joan. Ruellius in nomenclatura rei velerin.

MEDICAMENTUM, φάρμακον, est valde πολυσημῶν. Interdum nimis late sumitur pro omni eo, quod nostram naturam alterare potest, Gal. l. 1. de S. Fac. c. 1. & ita venena quoque φάρμακα, *medicamenta*, dicuntur. Nimis stricte accipitur, quando significat purgans cum per superiora, tum per inferiora, v. gr. apud Hippocr. lib. 7. Epidem. VIII. 2. Intermedia significatio receptissima est, quando idem notat, quod *Remedium*, *Auxilium*, *Indicatum Medicum*; & ita *Medicamentum* est, quo homines conservantur, aut curantur. Ubi quidem generalius omnis apparatus, & materia, quæ humanam naturam, quaquâ ratione dispositionem ejus mutando, conservare apta nata est; & ita *Alimenta* quoque complectitur, uti patet ex loco Hippocr. 3. de purgant. in princ. sed acceptio hæc rarior est. Propria magis notio *medicamenti* ad illa solum spectat, quæ vim non alendi habent, sed agendi in corpus & naturam, aut invitandi, aut irritandi in officium, quoties id ignavius obiit, uti eleganter scripsit Linden. Ex. XII. §. 39. seqq. Recte commendantur ex Herophilo, quod sint *Divinum munus*. Prorsus enim, quod tactus Divinus efficere potest, id præstant *medicamenta* usu, experientiaque probata. Scribon. in Epist. ad Callistum in princ. Unde & Gal. *Manus Deorum* vocavit. De definitione, divisionibusque diversis vide passim apud institutionistas, & si placeat, in *Dogmat. nostr. P. VI. c. 1. seqq.* Jung. & Dieter. n. 886.

MEDICASTER & MEDICASTRA vocantur; quando artem Medicam, quam non recte callent, exercere non verentur. Quod sicut hodie frequentissimum, ita dolendum, quod non solum viri sed & femine medicastre in rebus publicis non solum tolerentur, verum etiam constituentur & juramento adstringantur. Utinam Magistratus perenderet Decisionem D. P. Ammanni in *Irenico* pag. 92. seqq.

MEDICATRINA, ἰατρειὸν. Vide *Iatreion*.

MEDICINA, homonymon est. Vel enim idem significat, quod *Medicamentum*, φάρμακον, de quo p. 2. Vel sumitur pro *Arte Medica*, Græce ἰατρικὴ dicta. Vide *Iatrice*. Est scientia sanandi, non nocendi, Scribon. d. l.

MEDICINALES DIES vocantur in morbis acutis illi, qui nec critici sunt, nec indices, & ita ad applicanda & propinanda remedia, præsertim evacuantia, commodi. Alias & *Vacui* nonnullis appellantur.

MEDICON, μνησῶν, epitheton pharmaci deleterii; five venenati, estque idem, quod *Pharicum*, notante Rhod. ad Scribon. n. 195.

MEDICUS, ἰατρός, Vide *Iavros*. *Medici* sæpe etiam vocantur in plurali *Medentes*.

MEDIMNOS, μέδιμνος, *medimnus*, nomen mensuræ aridorum Atticæ, sed agricolis frequentior, quam *Medicis*, ob magnitudinem. Continet Chœnicas 48. h. e. 108. libras mensurales, seu modios 6, non

non medicos quidem, sed georgicos. Ejus nota fuit ^μ apud Græcos, Gorr. Meminit & Æginet. l. 7. de pond. & mensur. in fin. h. t. c. 2. & alibi.

MEDIOCRITAS, *Mediocris*, μεσότης, μετριότης, μέτριον, σύμμετρον, est nihil aliud, quam modus & ratio temperandæ utrique extremitati, qua defectus, qua nimietatis viventis, quæ uti in omni re optima, ita quoque in sanitatis negotio Medico maxime observanda, uti patet ex Galen. l. 5. de san. tu. c. 2. Jung. Dieter. Iatr. num. 545. *Mediocritas* est illud, quod unicuique naturæ, ætati & regioni convenit. Huic assuefieri debet quilibet, ut sanus conservetur.

MEDITATIO, μελέτη, μελεδώνη, μελεδών, idem; quod *Cura*, *Exercitatio*. Dicitur & ἑκμίλεια. Vide *Cura*. Græca vocabula passim occurrunt apud Hippocr. quæ loca collegit Fœß. in *Oecon.* pag. 404. 405. Spagyricis *meditatio* dicitur, quoties cum aliquo alio colloquium habetur internum, qui tamen non videtur. Ut cum Deo ipsum invocando, vel cum seipso, vel proprio Angelo bono, Rul. Laudant etiam propterea *Philosophiam meditativeam*, ceu à qua per Spagyricam ad veram & adeptam sapientiam tutissimum fieri transitum sibi persuadent, cujus *Philosophiæ* primus gradus dicitur *Meditativeum studium*, quod est inquisitio sedula veri, & oblivio mundani, quantumvis necessarii. Verum hoc studium sapit enthusiasmum. Vid. Th. *Chym.* Vol. I. p. 399. seqq.

MEDITULLIUM, ἐγκάρδιον. Vide *Encardion*.

MEDIUS, μέσος, μέτριος, variis accipitur modis, prout de variis rebus prædicatur. In genere & communiter *Medium* illud dicitur, quod inter duo extrema est, sive æqualiter & arithmetice, sive proportionaliter & geometricè; in qua posteriori significatione idem est, quod σύμμετρον, moderatum, aut mediocre. Ad priorem vero significationem pertinet, quando *Umbilicus* vocatur *Medium* ventris, imo totius hominis. Æqualiter enim distant partes extremæ omnes ab umbilico, Keuchen. ad *Sammon.* p. 188. Item *media figura membrorum*, quæ est inter pronam & supinam, aut quæ nec habet musculum agentem, neque violenter patientem, Galen. l. 2. de mot. muscul. c. 3. *Medius digitus* quis sit, vide *Dactylos*. Ita D. Gothofr. Bidloo *mediam* meningem inter crassam, quæ Dura mater dicitur, & tenuem, quæ Pia mater nuncupatur, dari statuit ab aliis nondum descriptam, quam delineatam exhibet *Anat. Tab. VIII.* Analogice etiam aliis tribuitur, v. g. *Vita media* dicitur ἐπίεργεια animæ operationibus quidem suis, sed non vitæbus instructæ, ad quas tamen ei regressus dari potest, de qua vita media prolixius disseruit Kerger. de ferment. f. 1. c. 6. p. 48. seqq. An fortassis Paracelsus in suis scriptis eam intellexit, quando aliquoties meminit illius? Porro *medium* quoque idem significat, quod ἀδιάφορον, indifferens: ita *Res non naturales* possunt dici *mediæ*, vel

Castelli Lexic. Med.

medio modo se habere ad sanitatem & morbum. *Dogn. nostr.* P. I. c. 6. p. 72. Quo pertinet ea quoque *Nectio*, quando *Media* ponuntur pro instrumentis Medicis. Ita res diætæ, medicamenta, & chirurgicæ operationes sunt *media*, quibus Medicus utitur ad finem suum obtinendum, hoc est, instrumenta, seu materiæ medicæ. Ænigmatische, sive spagyricæ tandem *Medium Cæli* vocatur *Luna & Margesta alba*, Rul. & Iohnf. *Alia media* in opere Spagyrico vide in *Theaur. Chym.* Vol. I. p. 425. 432. 436. *Media mineralia* iis quoque appellantur, quæ *mediam* obtinent naturam inter metalla & lapides, quando scilicet liquefcunt, ut metalla, non vero producuntur malleo, sed dissiliunt, ut lapides; quo pertinent omnes margaritæ, & plura alia, de quibus vide d. l. p. 204. 205.

MEDO, idem, quod *Mulfum*; vel *Aqua mulsæ*. Vide *Hydromeli*.

MEDULLA, μυελός, de diversis corporibus à partibus dicitur. 1. de substantia pingui, albicante, sensus experte, in cavis ossium contenta, de qua controversi solet: an humoribus, aut partibus solidis annumerari debeat? Gal. defendit, esse ossium alimentum, l. 3. de fac. nat. c. 15. & l. 11. de V. P. c. 18. Junge C. Hofm. in *Comm. ad LL. de V. P. n. 847. seq. & Insit.* l. 2. c. 131. Deinde de ipsa cerebri substantia, quæ vocatur à quibusdam μυελός, ἐγκεφαλότης, *medulla cerebri*, vel τῆ ἐγκεφαλίου, cerebri, Gal. l. 8. de V. P. c. 4. Vid. & Keuch. ad *Sammon.* p. 186. quamvis hodieque recentiores interiorem saltem ejus portionem duriorē, candidioremque, in qua siti sunt ventriculi, vel sinus, hoc nomine insignire soleant, Barthol. l. 3. *Anat.* c. 3. ad differentiam exterioris partis, cinericii coloris, quæ *Cortex* appellatur. Porro & portio cerebri prolongata per vertebrae colli, dorfi, & lumborum, usque ad os sacrum, etiam dicitur μυελός ῥαχιδίης, *Medulla spinalis*, Galen. lib. 1. de motu muscul. c. 1. Jung. Barthol. libell. 3. *Anat.* c. 3. Hipp. dicitur μυελός νωτιαία, *medulla dorsalis*, 5. aph. 18. Vide Diet. n. 556. Hujus accuratam Anatomem & artificiosam exemptionem e sua theca, vel sede ossæ tradidisse Blasium, patet ex Henr. Oldenburgii *Actis Philosoph.* Anno 1666. m. Februario. Alias vocabulum *Medulla* etiam latius accipitur, dum per metaphoram solemus ita appellare, quod in omni re optima est, uti demonstravit Libav. tr. de igne Nat. c. 49. Schroderus æquivocationem vocabuli ita expedit: *Medulla* in mineralogia partem molliusculam denotat, quæ in saxis nonnunquam reperitur, (cujus varias species refert Rul. in *Lex.* quæ non sunt hujus loci.) In Phytologia medium cujuslibet partem molliorem ac præstantiorem refert, quam & *cor*, *matricemve* appellant. (Huc pertinet etiam ἐγκάρδιον, *mediullium*.) In zoologia adipem significat, in ossium medietate contentam; vel molliorem illam substantiam, quæ in spina & cranio est, l. 1. cap. 2. Catalogum *medullarum officinalium* vide apud eundem, l. 2.

1. 31. *Medullata cura* Paracelso dicitur, quando morbi radices in *medulla* ossium quoque infixæ sunt, de qua videatur l. 7. de morb. Gall. orig. caus. & cur. c. 10. & l. 8. c. 2.

MEGALEION, μεγαλειον, Latine *Magnale*; de quo supra. Alias μεγαλειον est quoque nomen unguenti, à *Megaleo* autore, qui composuit, quod & *Mendesium*, μενδσιον, alio nomine à patria ipsius appellari, vult Galen. l. 2. de C. M. S. L. cap. 2. Verum *Dioscorid.* distincta esse unguenta *Megaleum* & *Mendesium*, docet l. 1. c. 69. & 72. Jurg. Hier. Mercur. l. 2. V. L. c. 19. Clem. Alexandr. maluit, *Megallium* appellari, à *Megallo*, vel *Megallio*, Siculo inventore. Confer. ad *Saceraceni Scholia in c. loc. Dioscor.*

MEGALOCOELOS, μεγαλοκοιλον, ventricosus; idem, quod περιδασος, ventre prominulo præditus, cui venter inferior cum intestinis justo amplior est. Gal. l. 1. de Al. Fac. c. 1.

MEGALOPHONOS, μεγαλοφωνον, qui magnam edit vocem, aut vociferatur, ideo, quia lato est thorace, & calore nativo multo præditus, Hipp. 6. Epid. f. 2. t. 24.

MEGALOSPLANCHNOS, μεγαλοσπλάνχνον, dicitur Hippocrati is, cui magna & elata in tumore sunt viscera; & quidem præternaturaliter ob tumorem aliquem p. n. sive scirrhum, sive oedema, sive inflammationem, Hipp. 3. R. V. I. A. t. 9. & 12. Gal. in comm. ad h. l. Dicitur & vinum οινον μεγαλοσπλάνχνον, effective, hoc est, viscera in molem attollens, seu magna viscera faciens, d. l. t. 2. Alioqui etiam in bonam partem sumitur, significans *generosum*, cujus eximie sunt corporis, animique virtutes. Vide *Foët.* p. 400.

MEGALOTECHNOS, μεγαλοτεχνον, idem, quod *Mechanicus*. C. Hofm. C. in Galen. LL. de V. P. n. 249.

MEGAS, Μεγεθος, μεγας, μεγαθον, *Magnus*, *Magnitudo*. Vide *Magnitudo*.

MEIO, μειω, idem, quod *Mingo*, h. e. urinam redde. Vide *Melio*.

MEIOSIS, μειωσις, Lat. *Imminutio*. Vel idem est, quod μινυσις. Vide *Imminutio*. In qua significatione usurpat Hippocr. l. 1. de Diat. XI. 48. XII. 12. l. 2. Epid. f. I. 67. Vel significat tempus illud in morborum circuitu, in quo de febris magnitudine aliquid demitur. *Foët.* p. 402.

MEIRACION, μειρακιον, *adolescens*, scil. qui ætatem agit ab anno 18. ad 25. notante Galen. ad 5. aph. 9. Utus alias vocabulo hoc Hipp. Laph. 13. Vid. Diet. n. 525.

MEIUROS, μειρος. Vide *Myuros*.

MEL, μελι, quid sit, notum est; videlicet succus quidam dulcis, ex floribus variis ab apibus elicitus, in illis proprio mellifico fermento, & calore elaboratus, & iterum per os excretus, in alveariis artificiosissime cera ac propoli mistus atque depositus, consistentia neque nimis dilutus, neque nimis crassus, odore ac sapore jucundus, cum aliqua acrimonia. Cujus historiam, electionem, facultates, & præparandi

modos vide passim in autoribus, videlicet Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 39. & alibi sæpius, quæ loca inquiri possunt in *Theatro Mundellæ*. *Diosc.* l. 2. c. 101. seqq. *Schæ.* l. 5. cl. 4. n. 94. *Aldrov.* l. 1. de Insect. cap. 2. *Fr. Hofm.* in *Clav. ad Schr. c. l. Bruyerin. de re cib.* l. 10. c. 7. *C. Hofm.* *Inst.* l. 5. c. 14. aliisque pluribus. *Jung.* *Junken.* *Chym. Exp. Cur.* P. 1. f. 2. c. 8. p. 132. seqq. *Catalogum Mellium Officialium* vide apud *D. Schroder.* l. 2. c. 84. ut & in *Dispensatoriis*. *Mel Cedrinum* Hippocr. dicitur, quod ex *Cedrii roris* modo defluit, & coriis super terram extensis, excussisque arboribus in ollas & sicilia excipitur, *Melque rosicidum* vel æreum vocatur; estque vel ipsa *Manna*, vel huic affine. Legitur l. de Ulcer. IX. 3. *Mel Virioli* vocatur ejus *Oleum Saccharinum*, vel verum ejusdem *Sulphur*, cujus præparationem tradit *Libav. Alchym. Pharm.* cap. 28. *Mel arundinaceum Cannæ* idem est, quod *Saccharum*, de quo suo loco. *Mel Ponticum venenosum*, vide *Ponticus*. *Mel Saturni* vocatur à *Crollio* *Sal* sive *Saccharum Saturni* in *Basil. Chym.* quod *Hartmannus Mollaginem* vocavit *Disput. Chymiatr.* XV. *Coroll.* 11.

MELÆNA, μέλαινα, Lat. *Nigra*, à *Masc.* μέλας, *niger*, κατ' ελογον morbum significare ex atra bile ortum, vult Gal. in *expof. voc. Hipp.* melæna radix aspalathi est ex genere aromaticarum, auctore Galeno in *exeg.*

MELANAGOGA, μελαναγογα, vocantur medicamenta atram bilem evacuantia vulgo credita. *Blaf. Med. Univ.* p. 61. 85. multique alii Autores.

MELANCHLOROS, μελαγχλωρος, epitheton à nigro, viridique colore desumptum, duorum diversorum medicamentorum: unius quidem *Trochiscorum*, apud *Ægin.* l. 7. c. 12. circa fin. & alterius *Emplastri*, d. l. c. 17. ad nervorum vulnera, & cruentis apti.

MELANCHOLIA, μελαγχολια. In hujus vocabuli explicatione quemadmodum plerique omnes consentiunt, duo præcipue denotare: 1. *Humorem* aliquem excrementitium, naturalem, & præternaturalem. 2. *Morbum*; ita in utriusque determinatione gravissimæ adhuc occurrunt tricæ & difficultates, ob sententiarum & opinionum varietatem, quas omnes ventilare excederet instituti nostri limites. Libet saltem succincte utramque significationem proponere. Quando *Melancholia* humorem significat, intellexerunt Veteres, Gal. & ejus sectatores, humorem sæculentum, crassum, frigidum, & siccum, faciem sanguinis, naturalem tamen & benignum, in liene collectum & secretum. Enimvero quia talis limus sanguinis neque in hoc viscere reperitur, neque etiam alia loca excretoria adsunt, per quæ eliminetur illud excrementum e corpore; nobis verosimilius hæcenus visum fuit, per *Melancholiam*, vel *Melancholicum humorem* naturalem intelligere *succum Pancreaticum*, sive liquorem illum limpidum, in Pancreate glanduloso vulgari collectum, & per peculiarem ductum *Pancreaticum*, vel *Viscungianum* dictum, ad intestinum duodenum

una cum bile delatum, unaque cum materia fecum alvi excretum. De cujus origine integram *Exercitationem* conscripsit Regn. de Græf. h. iii. quamvis quoad usum illius liquoris nondum eidem aut aliis consentiamus. Cui vero magis placuerit sententia celeberrimi D. Wedelii statuentis, Melancholiam esse acidum quid commune sanguini & lymphæ, & utrumque sedem & originem suam habere in liene, quemadmodum e phænomenis variis probare annisus est *Physiolog. c. X. pag. 301. seqq.* ei non erimus adversi, modo Cl. Autor clarius expressisset, quid acidum illud sit, an fluida, an vero solida substantia, neque ita sub umbra delituisse. Per Melancholiam vero præternaturalem intelligendus nobis videtur idem Humor Pancreaticus diversimode corruptus, & præternaturaliter constitutus, ob sanguinis vitiosam variam diathesin, quam sequi solet, præsertim vero, si acidior, & vitriolacæ, aut penitus corrosivæ acidæ naturæ fuerit, ubi *Atræ Bilis* tirulo insigniri commode poterit, ex veterum hypothesi. Vide supra *Bilis Atræ*. Cui hæc non arriserint, illi liberum esto, certiora & meliora proferre, nosque paratos inveniet ad suffragium. In altera significatione, qua Melancholia morbum denotat, communis consensus est, quod intelligatur Delirii species cum tristitia & metu, sine causa evidente, oborta. Nec dissentus occurrit circa divisionem in Melancholiam Essentialem, vel Idiopathicam, & Consensualem, sive Sympathicam: quo pertinent Melancholia Hypochondriaca, Uterina &c. Verum circa causarum internarum expositionem minime inter se conveniunt, ob antea dictam humoris melancholici ignorantiam. In hac discrepantia & obscuritate nobis præ omnibus perplacet descriptio Melancholix à Cl. Willis propoſita, *tr. Anim. Brut. P. II. cap. 11.* ubi demonstrat, mixtum esse morbum cerebri, & cordis, à spiritu animalium & vitalium vitio ac inordinatione procedentem; ex qua hypothesi hæc plenior definitio dari poterit: Melancholia est delirium, vel continuum, vel interruptum, absque febre & furore, cum tristitia & metu, profundis sermonibus, absurdis, & interdum desperatis, actionibus etiam quandoque ineptis, sibi, aliisve noxiis, intomoiis terrificis, vigiliis, aliquando etiam cum inflatione hypochondriorum, ructibus; murmure, difficili respiratione, anxietate circa præcordia, tinnitu aurium, proveniens à spiritu animalium, & sanguinis impuritate p. n. diversimode acida, vel austera, aut acerba vitriolacæ, intemperiem cordi & cerebro Melancholicam cum obstructionibus viscerum referente. Hujus morbi tres gradus constituit & egregie explicavit p. a. laudatus Wedel. *Patholog. dogm. sect. 3. c. 9. p. 596. seqq.* Jungatur, si placet, Dieter. num. 526. Observationes varias apud Schenk. & alios Autores reperies, quos allegatos videbis in *Eph. Nat. Cur. Ann. III. Observ. 148.* Adde C. Rejes C. *El. q. 27. n. 21. seqq.* & de Hypochondriaca, q. 73. A Chymicis vel Spagyricis Melancholiam quo-

que vocari ipsum Lapidem Philosophorum; patet ex *Th. Chym. Vol. IV. p. 718. 727.*

MELANCHOLICUS, *μελαγχολικός*, dicitur vel de late sanis, temperamento melancholico præditis, vel de ægris. Descriptio vero temperamenti melancholici satis concinna videatur in DD. Stahlii *Dissert. de Temperament. c. 8.* Ægri melancholici dicuntur, qui delirio taciturno magis quam furioso correpti sunt, & varias impressiones absurdas foveant, illisque sæpe fortiter inhærent, quemadmodum p. a. de Melancholia p. n. plura dicta sunt.

MELANCHRUS, *μελάγχρως*, dicitur, qui nigro vel atro colore præditus est, aut qui ictero nigro laborat. Hippocr. *l. 6. Epid. f. 2. i. 36.* quamvis nonnulli legant *μελάγχλωρ* Ⓞ. Foëſ. p. 402. Linden. *Ex. IV. §. 82.*

MELANDERINOS, *μελανδέρηνος*, nomen piscis, Melanuro similis, quem Sargum alterum vocat Aldrov. *l. 2. de pisc. cap. 17.* ubi ejus historiam vide. Meminit & J. Alex. *l. 14. Sal. c. 10.*

MELANORRHIZON, *μελανόρριζον*, i. e. nigras radices habens. In specie de helleboro nigro dicitur, Gorr.

MELANOTRICHES Hippocrati dicuntur, qui nigros habent capillos, *l. de A. L. & Aq. LV. 9.* & forsân alibi.

MELAN PHARMACON, *μέλαν φάρμακον*, certa medicamenti compositio est, quam Hippocrati tribuit Galenus in *exegeſi* & ad librum *περί ἰλακῶν* provocat, sed cum non reperiat in hoc libro, qualis nunc extat, credendum est, vel librum in parte hac deficere, vel recte, aut alio nomine medicamentum describere, vel Galenum non recte meminisse. Foëſius atramentum eo nomine indicari autumat, cujus usus in dignoscendis ossium rimis est, atque ejus mentio fit à Paulo Ægineta, & Celso. conf. Foëſius.

MELANPSITHIUM, *μελαμψίθιον*, nomen vini passi, quod crassum est, multi nutrimenti, uti notavit ex Dioſc. *l. 5. c. 9.* Linden. *Ex. X. §. 103.*

MELANTERIA, *μελαντηρία*, succus est in metallis concreſcens, coloris nigri, quamvis exiccatus plerumque evadat cinereus. Valde adstringit, simul tamen vim causticam obtinet, quemadmodum *Misy*. Quidam Atramentum metallicum nominant. Dioſcor. *lib. 5. c. 118.* Galen. *l. 9. de S. Fac. h. iii.* Vocatur & *Creta suoria*, Atramentum suorium. Rhcd. in *Lex. Scribon. pag. 408.* Datur & friabilis Melanteria, teste Chiocco, *Mus. Calceol. sect. 4. p. 475.* Rulandus vero & Iohnf. descriperunt, quod species Chalcanti, sive Vitrioli, fuscus in cœruleo coloris; duplicemque constituerunt, quarum quædam in faucibus cuniculorum, e quibus æs eruitur, salis modo concreſcit; quædam in summa facie cuniculorum coit, estque terrena. Arabes *biyriam* dicunt, Alias Melanterion quoque est clavorum veterum ferreorum rasura. Idem.

MELANTHELEON, *μελανθέλειον*, i. e. oleum e semine nigellæ expressum, Dioſc. *l. 1. c. 46.*

MELANUROS, *μαλάνωρος*, piscis vocatur saxatilis, aut in arenosis littoribus degens, cujus historiam & usum in cibo & medicina tradit Aldrov. l. 1. de pisc. c. 13.

MELAONES, *Melones*, vermiculi nigri, qui contriti odorem bonum reddunt; mense Majo in prato reperiuntur: Item scarabæi viridis genus, luteo auri colore lucens. Rul. & Johnf.

MELAS, *μέλας*, niger, ater. Ita vocatur species coloris obscurissima & infima, quæ ob id alium nullum recipit; contra quam albus, cum sit summus, cæteros admittit omnes, & se interim remittit. Lind. Ex. XVI. §. 209. Diet. n. 528. Reliqui ergo colores sunt medii, Gal. l. 1. meth. med. c. 7. Verum etiam *μέλας*, stricte accipitur 1. pro veratro, vel *helleboro nigro*, ap. Hipp. 2. de R. V. l. A. t. 11. in sceminino *μέλαινα* pro atra bile, l. 2. de morb. LXXX. 2. In neutro *μέλαινα* ponitur aliquando pro *Cinere Cyprio*, quo ad oculos utimur, Hipp. l. 2. de morb. mul. ubi tamen vitiose legitur *μαλάνιον*. Aliquando pro excrementis, 4. aph. 25. 1. Prorrh. f. 3. t. 35. 37. 38. Interdum additur certum substantivum, v. g. *μέλας φάρμακον*, nigrum medicamentum, Hipp. l. de cap. vuln. XX. 5. & in Spuriis ad l. 1. de morb. mul. II. 8. Aut epitheton, v. g. *ζεφυριών*, scriptorium, & ita notat atramentum, Galen. & Æginet. passim. Emplastrum quoque vocatur *μέλας*, apud Aët. l. 15. quod alias proprio nomine *είσιον* vocatur, vim habens anodynâ, & siccantem. Trochiscorum quoque nomen *μέλας* apud eundem legitur, citante Gorr. Vide etiam *Niger*. *Nigredo*.

MELASMA, *μέλασμα*, vocatur species *fugillati*, vel *εὐρωματῶ*, quando nigrescit, For. l. 5. Chirurg. Obs. 9. Schol. Differt à *peleiomate*, ubi pars solum livet.

MELASMOS, *μελασμός*, nigrities, nigredo, effectus frigidi, Hipp. 5. aph. 17. Vide *Niger*.

MELCA, *μέλκα*, edulii quoddam genus fuit apud Romanos, & sine dubio *εὐζάλακτος* species refrigerantis & humectantis. Constantinus Cæsar. lib. 18. de agricult. citante Gorræo docet, *melcam* nihil aliud fuisse, quam lac repositum & reconditum in fictile novum, ferventi aceto prius perfusum, atque imbutum. Inde vero secretionem seri à crassiore lactis substantia fieri constat, quam per grumos concrecere verosimile est, eamque obsonii speciem fieri, quæ Gallis *du lait caillé* dicitur, Gorr. Meminit Gal. l. 7. meth. med. c. 4. Jung. Jul. Alexandr. in not. ad h. l. Linden. Ex. XVI. §. 124. Keuchen. existimat, *μέλκων* idem esse, quod *Lac simpliciter*, Not. ad *Sammonic*. p. 159.

MELE, *μέλη*, vocatur *specillum*, sive instrumentum Chirurgicum, cujus varius esse solet usus. Hinc & variæ specillorum formæ. Iis namque vulnera explorantur, aut aliquid latensprehenditur, interdum aliquid extenditur, extrahitur, finditur, injicitur, immititur, inspergitur; hinc & pro vario munere & figura varia quoque sortitur nomina & epitheta, quæ recensuit Galenus in *exeg.* Ita *Speculum uteri* & *ani dilatans* vocatur *μέλη*, Hippocr. l. 2. de morb. mul. XVI. 22.

quod alias *ἀεσπιμωπῆς* dici posset. Plura loca collegit Foëf. pag. 412. seq. Confer ad *Aquapendentem*, *Paræum*, *Hildanum*, *Scultetum*, & alios. Vide *Speculum*.

MELEAGRIS, *μελεάρις*, vel idem, quod *Gallus Indicus*, aut *Gallopavo*, vel huic plane similis, de quo supra. Vide Aldrov. l. 13. Ornithol. c. 4.

MELEAGRIUS, *μελεάριος*, epitheton ignis sulphurei, qualis est in spiritu, omnia intrinsece comburentis, sine dubio desumptum à fabula de *Meleagro* Ætolixæ Rege Oenei ex *Althea* conjugæ filio, cujus vitam, uti mater post partum extracto stipite, quem igni injeceant, *Parææ* cum vaticinio: O nunc, nate, erit æqua tibi cum stipite vita! protraxit; ita injecto tandem ex iræ furore eodem stipite in ignem, ideo quod audivisset de cæde fratrum, mortem acceleravit, ut internis flammis uri vitus fuerit, uti prolixius descripta legitur in *Cornucopiis* Nic. Perotti ad *Martial*. p. 718. 719. Ufus autem hoc epitheto D. D. Georg. Ern. Stahl. in *elegantiss. sua Disp. de Sanguificat.* c. 3.

MELECH, i. e. *Sal*. Rul. & Johnf. in *Lex*.

MELEDENO, *μελεδένω*, id est, *curo*, curam habeo, ago, sano. Hippocr. frequenter usus, l. 2. Prorrh. I. 4. IV. 11. l. 1. de morb. mul. XXXIII. 1. *μελεδένω*, passive, *libr. de nat. pu.* XIII. 3. l. 1. de morb. mul. aliquoties. Vide Foëf. p. 404. Erotianus.

MELEDON, *Meledone*, *μελεδών*, *μελεδώνη*. Vide *Cura*. Loca, in quibus Hipp. usus, vide apud Foëf. d. l.

MELEIOS, *μέλειος*, i. e. *Melinus*. Epitheton *Aluminis*, ex *Melo* Insula una *Cycladum* advecti, quod est *Ægyptio* proximum bonitate, Hipp. l. de ulcer. VIII. 4. X. 8. l. de sterilit. XIII. 25. Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. ubi vitiose legitur *μηλείας*, pro *μηλείας*, animadvertente Foëf. d. l. & approbante C. Hofm. in *ἀνεκδοτῆς ad h. Gal. locum*.

MELETE, *μελίτη*, idem, quod *μελεδών*, *cura*. Vide *Cura*. Loca ex Hippocr. vide apud Foëf. p. 405.

MELGA, est *Salamandra*. Johnf. *Lex. Chym. lib. 2.*

MELI, *μέλη*. Vide *Mel*.

MELIAS, *μελιός*, idem, quod *Melium*, ab *Insula Melo*. Epitheton *Aluminis*. Gorr.

MELIBOCUM, *Mellicium*, id est, *Cuprum*. Ruland. & Johnf.

MELICERIA, *μελικηρία*, idem, quod *Hydarthrus*, ita vocatur *Ichor* ille nervorum. Unde & *ιχὼρ* Græce dicebatur, vide *Ichor*; quia plerique crediderunt, esse excrementum saniosum inutile, cum verosimilius sit liquor ipse animalis spirituosus, quod satis testantur gravissima symptomata, hujus liquoris profusionem comitantia, de quibus videatur *Hildan. ir. de Ichore & Meliceria*, cap. 16. seqq. quamvis & hic Autor pro materia vitiosa hunc liquorem habeat, & propterea affectum illum *Hydrōpem articulorum* vocarit, cap. 3. & 4. *Paracelsus* dicitur *Synovia*, de quo vocab. infra in *SY.* Sunt & hodieque *Anatomici* clarissimi, negantes, liquorem illum naturaliter

raliter in nervis existere & per illos diffundi, & esse potius lympham glandularum five portiones succi nutritivi promanantes, quia, nisi fluxus ille mature compescatur, atrophiam vel tabem particularem membri post se trahit.

MELICERIOLA, id est, *melicæris parva*. Legitur apud M. A. Severin. *l. de abscess. anctm. c. 17. p. m. 25.*

MELICERIS, *μικμηρίς*, abscessus nomen est cum folliculo, humoremque melli similem continet, unde etiam nomen obtinuit, quemadmodum *ἀθήρωμα* à pulvere, & *σάτωμα* à sevo, vel adipe, dicta sunt, quamvis Rhodius *melicæridem* viridem dari per observationes demonstraverit *Cent. III. Obs. 75.* Meminit Hippocr. *l. 2. Prorrhæi. XLVII. 7.* quamvis mihi adhuc dubium videatur, an abscessum intellexerit, an vero *Hydarthrum*: licet prius interpretes existimaverint. Hoc certum est, etiam *Melicærida* abscessum à corrupta & collecta lymphâ nerveâ originem suam trahere posse, non obitante, quod indolens sit, cum materia jam separata & spirituositate vitali destituta sit. *Melicæris* quoque aliquando sumitur pro *μηρίον*. Vide *Cerion*.

MELICHROOS, *μυλίχρος*, *μυλίχρος*, h. e. *melleum colorem referens*. Legitur apud Hippocr. *l. de Int. aff. XVII. 13. l. 1. de morb. mul. XCI. 44.* Vocatur alias *υῤῥῖος*, *fulvius*.

MELICHROS, *μυλίχρος*, *mellitus, dulcis, instar mellis*. Sæpe confunditur cum priori, notante Foëf. *pag. 406.* Epitheton vini, *l. de affect. XL. 7.* pomorum dulcium, apud Scholiasten Theocriti *Idyll. 5. fabarum, Hipp. l. 7. Epid. VI. 10. VIII. 11.*

MELICRATON, *μυλίχρωτον*, idem, quod *Hydromel*, *Aqua mulsâ, Mulsam*. Vide *Hydromeli*.

MELIEDES, *μυλιηδής*, idem, quod *μυλίχρος*, *melleum saporem & dulcorem habens*. Epitheton vini, *l. 2. de morbor. XXII. 19. l. de affect. L. 1.* & præter hanc significationem addit Galenus *exeg.* quod vino & melle mistum est. Aliis *μυλιηδής* legitur, quod idem est, ac *μυλίχρος*. Junge Lind. *Ex. X. §. 50.*

MELIMELUM, duplicem habet significationem. Vel enim notat liquorem mulsæ saporis, qui producitur ex peculiari conditura Cydoniorum, cum melle, quam tradit Linden. *Ex. X. §. 161.* ex Columell. *l. 12. §. 45.* Vel significat poma dulcia multeo sapore, vel melleo prædita, quæ alias *Multea* vocabantur. Linden. *ibid.*

MELINUS, *μηλινος*, epitheton emplastrorum, quæ *Melina* dicuntur, à *μήλον*, *malum*, strictè Cydonium, cujus colorem æmulantur. De quibus pluribus apud Galen. *l. 2. de C. M. P. G. cap. 6. seqq.* legere est.

MELITEA, vide *Pauladadam*.

MELITERA, *μυλιτερή*, nomen est aridi medicamenti, cujus descriptio habetur apud Æginet. *l. 7. c. 13.* & usus monstratur, *l. 4. c. 40.*

MELITISMOS, *μυλιτισμός*, dicitur *Linctus ex melle in tussi & gravedine puerorum*. Æginet. *l. 7. c. 7.*

MELITITES, *μυλιτίτης*, duo significat: 1. *Mulsam*, five *ἀνόμηλι*, ex multo factum, Dioscor. *l. 5. c. 15.* Lind. *d. l. §. 50.* Deinde & quidem usitatus, *Melitites* dicitur lapis hodieque plane incognitus, præcipue in Officiis. Dioscor. similem esse scripsit *Galactii*, & ejusdem effectus, præterquam quod habeat dulciorem succum, *l. 5. c. 151.* Jung. Galen. *l. 9. de S. Fac. §. Hæmatites &c.* Ægin. *l. 7. c. 3.* Chicco. *Mus. Calceol. sect. 3. p. 275. seqq.*

MELITOMA, *μυλιτώμα*, vocatur in genere *Onofellio ex melle*. Æginet. *l. 3. c. 61.* Dioscor. *l. 4. c. 64.* Perperam vero nonnulli recentiorum ex ignorantia Græcæ linguæ expriment per *melleimata*, quod nomen potius meditationes opera præmeditata significat.

MELLAGO dicitur medicamentum consistentiam & saporem mellis habens. Parantur vero mellagines non solum ex vegetabilibus, sed etiam e metallis & mineralibus. Schenk. *Synt. comp. & præscr. med. p. 320.* Adulterinæ vero sunt & improprie ita dictæ, quæ cum melle parantur. Hæc enim potius *Eclegmata* & *Linctus* appellantur, Idem *d. l. Mellago Saurini* quid sit, vide *Mel*.

MEL LISODIUM, id est, *plumbum usum*. Rul. & Johnf. *Lex.*

MELLOSI sunt *Lumbrici terræ*. Johnson. *Lexic. Chym. l. 2.*

MELOCHITES, nomen lapidis in comitatu Tirolensi, qui alias *Lapis Armenus* vocatur, quod olim ex Armenia tantum ad nos translatus sit, Schroder. *l. 3. c. 8. n. 4.*

MELON, *μήλον*, vocabulum est æquivocum. (1) significat *Malum*, quod & *Pomum* dicitur. Vide supra *Malum*. (2) significat *Ovem*, & idem est; quod *πρόβατον*. Galen. in *Exeg. dist. Hipp.* Unde *πὸ μήλα* sunt *carnes ovillæ*, Hippocr. *l. de affect. XLVI. 10. lib. 2. de morb. XLVI. 43. XLVIII. 33. LXVII. 20. &c.* Vide Foëf. *pag. 412.* (3) *μήλον* idem est, quod *Gena; Mala*; pars faciei inter nasum & aurem sub oculo leviter eminent, pilis nuda. Vide *Gena; Mala*. Sic dicta à *mali* similitudine, five rubeum colorem, five rotunditatem spectemus. (4) *Pollux* autor est, *πὸ μήλα* quoque vocari *ισθίλλας interiores* in intimo ore positas, ad radicem linguæ. Gerr. Cast. (5) *μήλον* significat affectum tunicæ uvæ in oculo, quando ita egreditur, ut palpebræ minus prævaleant, & pili palpebrarum pungentes; clausis oculis colorem inferant. Ita dicta, quod ita protuberet oculus, ut *malum* exertum referat. Castell. Latine *Malum*. Forest. *l. 11. Observ. 24. in Schol.*

MELOPLACUS, *μυλοπλακῆς*, & Dimin. *μυλοπλακῆνιον*, edulium & *placenta e malis cotoneis* in vino coctis, adjecto postea melle, pipere aliisque pro arbitrio Pharmacopœi. Galen. meminit *l. 2. de Al. Fac.*

c. 23. *Ægin. l. 7. c. 11.* Gorr. Perperam vero & contra Græcorum vocabula componendi morem à nonnullis *Melaplacunium* vocatur.

MELIOS, μέλιος, Latine dicitur *Membrum*, quod est pars organica, vel dissimilari magis, composita ex aliis partibus, v. g. Brachium, Pes, Oculus, &c. C. Hofmann. c. in *Gal. de V. P. n. 9.* Vide *Membrum*. Altera significatio, quando *carmen*, cantilenam significat, nota est ex aliis Lexicis, nec hujus est loci.

MELIOSINA, nomen creditur proprium regis filie, cujus soror Meliora, quæ ambo quondam propter peccata desperandæ à Satana fuerunt raptæ, & in spectra transmutatæ, spiritus horribiles, & spectra immania. Vivere putantur aliqua anima rationali, & in brutali solum corpore phantastico nutriti elementis, & una cum illis in extremo iudicii die transituræ, nisi cum aliquo homine forte fortuna matrimonium contrahant, ut ipse, naturali morte interire posse, & matrimonio naturaliter vivere hujus unionis. Hæc Rul. Ejusdem status atque generis plura spectra haberi creditur in desertis, in sylvis, ruinis, monumentis, & in extremis littoribus maris. Vulgo *maledicti* vocantur homines, sed proprio nomine *Spectra* dicuntur, atque *Diabolorum sancti*, cum quibus versantur cacodæmones, suas illusiones, & portenta perficiunt. Hæc addidit Iohnf. *Lex. l. 1.* Paracels. inter *Aëreos* effectus videtur retulisse, unde plura de his nugatus est, deque *Melofinico Ares*, l. 4. de *vit. long. c. 6. l. 5. c. 2. & 5. ut & l. 1. Philos. ad Athen. t. 13. 19. l. 2. t. 15.* Nugamenta plane indigna Christiano homine!

MELIOSIS, μέλιωσις, dicitur exploratio Chirurgica, specillo facta, à verbo *μελιώωσι*. Nomen & verbum occurrit apud Hippocr. l. de *capit. vulner. XI. 2. 3. l. 1. de morb. V. 16. f. 3. de fract. t. 23.* Foëf. p. 414.

MELIOTIS, μελιότης, item μελιωτής, late significat *specillum minus*, quod adhuc tenuius est, quam *αίμοφιμελον*, Galen. l. 6. *An. adm. c. 13.* Strictè vero dicitur *specillum auriculare*, quo utimur in aurium doloribus. Sub quo etiam *Auriscalpium* comprehenditur. Idem l. 3. de *C. M. S. L. c. 1. & l. 1. de C. M. P. G. t. 10.* ubi compositum dicitur ex *μήλη*, specillo, & *ἄς*, auris.

MELUSI, id est, *Mercurius*, *albach messalis*. Rul.

MEMBRANA, μίμηξ, ὑμήν. Vide *Hymen*. *Membranacearum parvium* Officialium Catalogum vide apud Schroder. l. 2. c. 24. *Membranis stomachi*, sive ventriculi peculiarem vim, & admirandam potestatem tribuit Helmont. *vr. Sedes Anima*, n. 25. *Membrana urinaria* quæ D. Bidloo vocetur, videatur infra in voc. *Urinaria*.

MEMBRUM, μέλι. Vide *Melos*. Sumitur aliquando pro *parte corporis*, qua simpliciori, cujus particulæ videntur nomine & definitione communicare cum toto, ut Caro, Os, diciturque aliàs *Pars Similari*; qua composita & *Dissimilari*, sive *Organica*; de qua in

Melos. Aliquando etiam strictius accipitur pro *Membro* saltem virili, sive *Memula*.

MEMBRUM conformatum, organicum, Riol.

MEMESTOMENOS, μεμειστομένος, id est, *fartus*; impletus; confertus, idem, quod *μειπός*, Linden. *Ex. X. §. 251.*

MEMITHA, species chelidonis. Rul. *lib. 1. c. 29.*

MEMORATRIX, vide *Memoria*.

MEMORIA, μνήμη, accipitur vel de facultate animæ memoratrice, quam Galen. *μνημοσυνη* τῆς ψυχῆς appellat, l. de *symp. diff. c. 3. fin.* Hæc etiam brutis perfectioribus competit, & consistit in spirituum animalium puriorum & lucidiorum motu circa corpora cerebri striata, & specierum sensu admissarum perceptione, uti egregie de hac differit Willis *tr. Anim. Brut. P. 1. c. 6.* Et de hac loquitur Galen. l. 3. de *L. A. c. 5.* Vel sumitur de actu secundo *Memoria*, sive *Memoratione*. Unde idem dixit; *Memoria* rerum sensibilibus longa opus habet consuetudine, l. 1. *Anat. adm. cap. 2.* Estque nihil aliud, quam observatio & conservatio eorum, quæ sensibus percipiuntur, de *subfig. Empir. cap. 3.* Plura de *Memoria* vide in *Ephem. N. C. Ann. III. sub fin. P. Lauremberg. præloq. in Mnemonicam Ciceronis*, p. 599. *seqq.* Boet. *Medic. Septemur. l. 1. sect. 9. c. 6. p. 90. seqq.* Os *memoria* dicitur os occipitis, quod alias *Basillare* vocatur. Barthol. *libell. 4. Anat. c. 6. p. 710. Blas. Med. Un. p. 107.*

MEMPHITES, μεμφίτης, nomen lapidis, qui reperitur in Ægypto, juxta *Memphin*, calculorum magnitudine, pinguis, versicolor, uti eam descriperunt Dioscor. l. 5. c. 158. & Plin. l. 36. c. 7. Verum qualis sit, hodieque ignoratur, Rul. & Iohnf.

MEN, μήν, *mensis*, nomen determinati temporis, sive certus quidam numerus dierum, quos vel unaquæque regio, aut civitas ex proprio instituto observavit, & dicitur *Mensis Civilis*; vel quos certus cursus Solis, aut Lunæ, sive motus proprius constituit; & vocatur *Mensis naturalis*, qui propterea geminus habetur: Unus *Solaris*, dum Sol unumquodque in zodiaco signum percurrit, cumque duodecim sint, hinc totidem etiam *Menses* in anno statuuntur, qui tamen non æque inter se pares sunt. *Lunaris* alter, & magis Medicus, quem constituit Lunæ motus ab una conjunctione cum Sole, sive Novilunio ad alterum, id quod fit circiter undetriginta diebus, cum dimidio, Gorr. Jungatur *Rhod. ad Scribon. n. 12. & 13.* Galen. l. 2. de *crif. cap. 2.* *Foreit. l. 28. Obs. 59.* Schol. *Mensis Philosophicus* vocatur certum tempus digestionis, vel putrefactionis, & interdum paucioribus diebus definiti solet secundum naturam, & absolutionem operis; ita, ut secundum quosdam sint tres dies & tres noctes; & quidam per decem dies dicunt; alii quinque illis addunt, in aliquibus est 30. in aliquibus 40. dierum spatium, *Th. Chym. Vol. II. p. 282.* Rul. & Iohnf. in *Lex.* Sæpe etiam vocab. *Latin.* *Mensis* sumitur pro fluxu sanguinis in foeminis *Menstruo*;

fruo; five singulis periodis *mensum* Lunarium repetente. Vide *Menstruum*.

MENAGOGUS, *μηναγωγός*, idem significat, quod *Emmenagogus*, i. e. *menfes movens*, ita *vinum menagogum* Timæi de Guldenklee descriptum legitur in *Lex. Pharm. D. de Spina* p. 1016.

MENDACIUM, *ψεύδος*, quid sit, notum est, falsitas nimirum in sermone. Dividi solet *Mendacium* in *Officiosum*, *Jocosum*, & *Perniciosum*. Ultimum uti ad-versatur humanæ societati, ita neminem, nec *Medicum* etiam decet. De hoc etiam videatur *Linden. Ex. XI. §. 120. seq.* Primum vero concessum esse quandoque *Medico* demonstravit *Rolsink. O. & M. M. Sp. l. 4. f. 2. cap. 7. C. Rejes C. El. q. 11. n. 5. fin.* Quod sit discrimen inter *Mentiri* & *mendacium dicere*, docuit *Jul. Alex. Not. in Galen. l. 1. de decr. Hippocr. & Pl. 5.* Breviter: *Mentitur fallens; mendacia dicit oberrans.* Tropice *Mendacia* etiam dicuntur maculæ illæ albæ in Unguibus spectandæ, quemadmodum scribit *Fallop.* vide *Macula*.

MENDESION, *μηνδήσιον*, *Unguenti* genus est, Ægypto peculiare, ita dictum à *Capro*, qui ea Ægypti parte, ubi primum unguentum illud repertum est, colebatur, & *μίνδης* vernaculo sermone dicebatur. Dictum est & Ægyptium unguentum, item *μειπάπιον*. Meminit *Galen. l. 2. de C. M. S. L. c. 1.* Descripserunt *Dioscor. l. 1. cap. 72. Æginet. l. 7. cap. 18.* Vide *Megaleion*. Mentionem fecit & vini *Mendesii* *Hippocr. l. de int. aff. XIV. 19.* estque vinum album & molle. *Foëf. p. 407.*

MENDICUS, *πλωχός*, quid significet, extra forum *Medicum* etiam pater. De *mendicantium* vero vas-tramentis varia collegit lectuque digna *Paræus Chirurg. l. 24. cap. 18.*

MENDOSUS, *ψάθος*, idem quod *Spiritus*, *Illegitimus*, ut *Mendosæ Cossæ*, five spurix. *Mendosæ* suture, &c. *Castell.*

MENFRIGE, i. e. *Mastix*. *Rul. & Johnf.*

MENINGOPHYLAX, *μηνιγγόφυλαξ*, q. d. *Membrana custos*. Describitur à *Celso l. 8. c. 3.* quod sit lamina ænea, firma, paulum resima, ab exteriori parte levis, qua *Chirurgi* in vulneribus capitis utuntur, quoties excidendum os est atollendum, metuque imminet, ne in ipso opere cerebri membrana negligentius, & ultra, quam res exposulat, premendo lædatur, & contundatur, ex quo sopores & graves inflammationes cum periculo mortis oriuntur. Meminit *Gal. l. 4. de L. A. c. 2. fere circa fin.* Ejus delineationem & modum applicandi tradit *Sculterus Arm. Chirurg. Part. I. Tab. II. fig. 10. & Tab. XXIX. fig. 7.* Huic simile quoddam fer-ramentum habent *Chirurgi* nostri, inquit *Corr.* quod *Vestem* dicunt (Gr. *μαχλός*, vel *μαχλίον*), cum eo at-tollunt os, quod ferme totum excisum est, & jam labat, non secus, quam grandiores lapides vectibus impelluntur, quanquam eodem ferramento cerebri membranam custodiant. Est enim lamina ferrea angustior ab ea

parte; qua os tangit, aspera, ab altera lævis, non recta, sed media, duobus locis recurvata. *Castell.* A Græcis *μηνιγγόφυλαξ* quoque vocari membranam, quæ prio-rem cerebri ventriculum contegit, scribit *Forell. l. 10. Obs. 9. in Schol.* verum autoritatem reperire hæcenus non licuit.

MENINX, *μηνιγξ*. Vide *Membrana*, *Hymen*. Quo-modo vox *Meninx* speciatim membranis cerebrum involventibus ab *Anatomicis* attribuatur, vide *Craffius. Medius. Tenuis. Leptor.*

MENIS, *μῆνις*, idem, quod *δερή*, ira gravior, h. e. diuturna injuriarum memoria, & cum vindictæ deside-rio reminiscencia. Hinc *μηνίαν* dicitur de illis, qui im-placabiles sunt. *Jul. Alex. nos. in Galen. l. de dign. & cur. aff. anim. prop. c. 5.*

MENO, *μῆνω*, i. e. *maneo*, unde *μῆνη*, *mansio*, *μῆ-νιμῶ*, *permanens*, *stabilis*, *Hippocr. l. aph. 3. Diætet. Iatr. num. 534.*

MENOS, *μῆνω*, significat *robur*, *vim*, *vehementiam*, idem, quod *ἰσχύς*, vel *δύναμις*. Ita vini *μῆνω* legitur apud *Hipp. 3. de R. V. I. A. 1. 41.*

MENS, *νῆς*, *ἡρώμη*, *διάνοια*, idem, quod *Animus*. Dicitur κατ' ἐξοχήν quoque de summo creatore, *Gal. l. 17. de V. P. c. 1. Lang. l. 1. ep. 14.* Reliqua vide supra in *Animus* & *Gnome*.

MENSA, *τράπεζα*, quid significet, pueri quoque no-runt. Pertinet ad *Instrumenta Diætetica*, pro cibatione peragenda: *Pharmaceutica*, ad medicamenta super illa præparanda: ad *Chirurgica* & *Anatomica*, pro utriusque operationibus perficiendis. Accipitur etiam tropice haud raro pro ipis alimentis, & cibandi ratione. Ita dicitur *Mensa prima*, *secunda*, &c. *Mense* Italicæ & *Siracusana* olim damnata à *Platone*, ceu nimium largæ & lautæ, teste *C. Hofm. C. in Gal. LL. de V. P. n. 505.* *Mensa* quoque, *τράπεζα*, tropice dicitur pars superior plana dentium maxillarum five molarium, quia veluti supra *mensam* collocantur cibi. *Fallop. Ex-posit. de Ossib. c. 16. Tom. I. p. 504.*

MENSIS, *μῆν*. Vide *Men*.

MENSTRUATIO *Blasii* vocatur fluxus mensium naturalis in foeminis, *Med. Univ. p. 10. & 452.*

MENSTRUUM apud *Latinos* Homonymum est in *Medicina*. Usitatissima significatio est, quando notat *Excernendum* vel *Excrementum* naturale sanguinis, in sexu foeminino, ætate adulta, ut plurimum per stata mensis Lunaris, five quatuor septimanarum intervalla repetens, Græce *καταμηνια*, *εμμηνια* dictum, cujus causam optime referre licebit in Creatoris sapientissimum institutum, & sanguinis copiam turgescens, ut natura non possit diutius retinere. An Lunæ quoque in-fluxus, & virtus quædam huc aliquid conferat, ar-duum est determinatu. Siquidem non in omnibus idem tempus observatur excretionis, dum apud alias circa plenilunium, alias novilunium, alias vero circa quadraturas, imo apud quasdam etiam diebus interca-

laribus contingat. Sanguinem non successive ad uterum colligi intra illud temporis spatium, sed demum circa instans effluxus tempore eo moveri, satis testari videntur lumborum laterisque dolores ex illo motu eo tempore oborti, Walæus Ep. 2. de motu sanguin. *Menstruus sanguis* si corrumpitur, & dispositionem præternaturalem acquirit, fit variorum gravissimorum morborum autor & causa, uti passim ex veterum & recentiorum Medicorum monumentis prolixè demonstrari posset, nisi instituti ratio prohiberet. Altera significatio est Chymica & Pharmaceutica, quando *Menstruum* vocatur *Liquor*, cujus beneficio *Extracta* fiunt, Schrod. l. 2. c. 57. Dividuntur in *Naturalia* & *Artificialia*, Fr. Hofmann. in *Clav. ad h. l.* Plura vide in Rolfink. *Chym. l. 2. c. 14.* An detur *Universale* omnia corpora solvens, quod vocatur *aqua sapientiæ*, *Mercuriale Philosophorum*, *Aqua Cælica*, omnium horarum homo, vinum animatum &c. dubitatur. Solliciti quidem sunt de eo Spagyrici, verum placet nobis *Stixæons* Rolfink. d. l. Inconcussæ veritatis Thesis est: non datur *Menstruum*, omnia corpora promiscue solvens. Agens non agit pro ratione patientis, sed dispositione patientis. De divisione *Menstrui* in *Vegetabile* & *Minerale* videatur *Th. Chym. Vol. VI. pag. 224. seqq.* De *Minerali* legatur etiam Beker. in *Oedip. Chym. Tit. 5. §. 2.* *Menstruum Philosophicum* habetur spiritus Aceti fortissimus, de quo legatur ex Jac. le Mort *Collect. Chym. Ltid. c. 7.* *Menstruum Circulatum* eidem est Spiritus Nitri dulcificatus, d. l. c. 303. Egregie quoque & succincte de *Menstrui* Chymica significatione & ejus speciebus scripsit Junken *Chym. Exp. Cur. P. I. §. 1. c. 4. p. 53. seqq.*

MENSURA, μέτρον, accipitur 1. late pro omni determinata & congrua alicujus rei quantitate, quæ optima habetur, Gal. l. 1. cogn. & cur. propr. anim. morb. cap. 3. & ita quoque pro cibi mensura rebusque solidis, quin & aliis rebus non naturalibus l. de Consuet. c. 4. Deinde strictè significat vasculum quantitatis certæ, siccæ, aut humidæ, l. de pond. & mens. c. 1. h. e. cujus cavitate recipiente certa quantitas determinatur & judicatur. *Æginet. l. 7. c. 26.* Refer huc ea, quæ infra ad vocem *Pondo* e *Dissertatione Rhodii de Acia* producta invenies.

MENTAGRA, μενταγρα, idem, quod *Impeigo*, *Lichen*. Vide supra *Impeigo*.

MENTALIS est epitheton muscoli, qui plane membranaceus, & e medio menti ad labium inferius inseritur. D. Bidloo *Anat. Tab. XII.*

MENTULA, idem, quod *Penis*, sive *Membrum virile*, de quo vocab. Rolfink. de part. genit. B. I. cap. 43. Idem tamen etiam tribuit *Clitoridi*, d. l. P. II. c. 42. De *mentula* e capite & occipitio propendente vide *Eph. Nat. Cur. A. III. O. 42.*

MENTULAGRA, significat morbum membri genitalis virilis, quando muscoli & nervi illud erigentes vel convulsi vel contracti sunt, quales ægri *Spadones*

proprie dicuntur; notante P. Ammann. *Irenic. p. 146.* Vide *Spado*.

MENTUM, μέντοι, vide *Geneion*. Dicitur omne id, quod labro inferiori longa & orbiculari figura subjacet. *Introd. c. 19.*

MERPHITIS, μερπίτις, dicitur fœtor ex sulphure aceto, de quo Jul. Alex. *Not. in Gal. l. 7. de V. P. cap. 8.*

MERCAVACH, id est, *Thronus Dei*, vel ejusdem falcrum. *Th. Chym. Vol. VI. p. 101.*

MERCES, μέρδες, quandoque etiam usurpari solet pro *Sofstro* & *Honorario*, quod Medicis debetur pro opera præstita; & illi quoque quandoque honesta ratione exigere possunt ab ingratis & incivilibus. *Rhod. ad Scribon. n. 271.*

MERCURIALIS, epitheton est non solum rerum & medicamentorum, quæ ex Mercurio parantur; sed etiam humoris melancholici, qui *Humor Mercurialis* appellatur; & morborum inde provenientium, *Morbi Mercuriales* dicuntur. *Blaf. Med. Univ. pag. 346. 360. 443.* Imo & spiritus, ceu causæ sanitatis & morborum, causæ *Mercurialis* nomine exprimuntur. Significatio Botanica, quando herba quædam emolliens & in Clysteribus usitata *Mercurialis mas* & *femina* dicitur, non est hujus loci.

MERCURIUS, ἕρμης, vide *Hermes*. Præter illam ethnicam & astronomicam significationem, terminus usitatissimus est Chymicis & Spagyricis, quamvis sub varia quoque significatione. Libet saltem descriptiones Rulandi & Johnsoni adjicere. *Mercurius* dicitur unum e tribus principiis corpus; in quo proprietates rerum continentur, item *Argentum vivum*. *Mercurius* est principium materiale, vaporosum, naturæ aqueæ, subjectum nimirum generationis, cui per vim formatur, imprimatur forma & absolutio adest. *Mercurius metallorum*, quinta essentia, & aqua permanens, spiritus, semen foemininum, item *Mercurius metallorum* est *mercurius* corporis præcipitatus, corporalis, quando metalla ad primam materiam rediguntur, & ita in semetipsa præcipitantur. *Mercurius mineralium* est, oleositas vel unctuositas de mineris auri & argenti tracta. *Mercurius*, *Argentum vivum*, CC. S. Z. item *Auripigmentum*. *Mercurius chamber* est *magnesia*, fluidum corpus & aqua. *Mercurius regeneratus* est primum *Ens Mercurii*. *Mercurius crudus* est is, qui nondum separatus est à sua materia, in qua generatus; *Mercurius laxus* est Turbith minerale. *Mercurius à natura coagulatus* est solidum metallum. Antè vero coagulatur, aut cum metallis aut cum mineralibus, vel sine ipsis, per se aut per alia, extra mineralem naturam existentia. *Mercurius crystallinus*, qui sæpe sublimatus est in formam crystalli & perspicuitatem. *Mercurius corallinus*, qui per oleum ovorum & aquas alias in rube-dinem corallinam est adductus. *Mercurium Metallorum*; ut & *Antimonii* inter Non Entia referre non est veritus B. Rolfink. *pec. tract. h. i.* quam tamen opinionem impugnavit

pugnavit Beker. in *Experim. Chym. nov.* P. Franciscus Tertius de Lanis Tom. III. *Magisterii Naturæ & Artis* l. 20. gloriatur, se multoties trium quatuorve horarum spatio ex singulis Antimonii communis libris tres fere uncias Mercurii vivi obtinuisse, argento vivo quoad externa accidentia prorsus similis, quemadmodum legitur in *Act. Erud. Lips. A. 1693. m. April. p. 347.* Nonnulli ex recentioribus, inter quos & D. Etmüllerus *Mercurium Metallorum* vocarunt *Mercurium Corporum*, nulli dubitantes, cum beneficio salium alcalinorum, qua fixorum, qua volatiliam elici posse, eumque sublimioribus inservire. An vero liquidum illud corpus, & in quod metalla perfectiora redigi possunt per dicta salia, revera cum Mercurio conveniat, non est nostri instituti dijudicare. Interea triplex ex illorum hypothesibus resultat *Mercurius*: Vulgaris, *Corporum*, & *Philothopicus*. *Mercurialis Sæva* est aqua aluminum, in qua Mercurius generatur. Est enim sal purgativum aurei coloris, quod in salinis cavernis reperitur, fossoribus optime cognitum: utuntur hoc per os ad pneumoniam. Rul. *Mercurialia* medicamenta dicuntur, quæ *argentum vivum* recipiunt. Venena *mercurialia*, quæ indolem mercurii sive *hydrargyri* imitantur, & similia symptomata excitant. Vide *Hydrargyros*. Junge Iunken *Chym. Exp. Cur. P. 1. f. 1. c. 1. p. 27. 28.* Idem Autor etiam plurimas *Mercuriorum* Chymicas præparaciones ex aliis recentioribus Chemicis collegit in *Lexic. suo Chym. Pharm. Part. I. p. 146. seqq.*

MERDA, κρῆς, idem, quod *Stercus*. Vide *Copros*.

MERDASENGI, id est, de adusto plumbo pulvis. Ruland. & Iohns. Fallop. putat esse Lythargyrium, *vr. de Metall. f. fossil. c. 27. Tom. I. p. 328.*

MERDIVOMUS, κρησμητός. Vide *Copriemetos*.

MERENDA, κρησμητός τὸ μετ' ἄριστον φαγεῖν, est *cibus post meridiem sumus* pueris, & fortius laborantibus, & fortassis quibusdam morbo confectis reficiendarum virium gratia concessus, noxius & incontinentiæ signum, *Mercur. l. 4. V. L. c. 17. fin.*

MERGEN, Bassac, id est, *Corallus*, Rul. & Iohns.

MERGUS, αἰθυσία, nomen avis aquaticæ, cujus varix dantur species. Descriptionem & usum in cibis & medicina tradidit Aldrov. l. 19. *Ornith. cap. 49.* Specialiter, quod *Mergus* voracissima sit avis & plurima concoquat, ob id ejus pellem cum plumis paratam à pellis stomachoque applicatam vino concoctionis promovere, legitur & in *Theatr. Chym. Vol. V. p. 400. seqq.*

MERICOS, μερικὸς, partialis, idem, quod *τοπικός*, *Localis*. Epitheton medicamentorum *Localium*, Gorr.

MERIDIES, μεσημερία, dicitur 1. *melium diei*; & opponitur *mediæ nocti*. Sumitur tamen aliquando cum insigni latitudine. 2. significat *Medium Cæli*, sive illam plagam cæli, sub qua Sol apparet in diei *me-*
Castelli Lexic. Med.

dio. Unde *Meridionales* populi & regiones dicuntur, qui sub *meridie*, h. e. sub *Meridiano* & *Medio cæli*, habitant. Gal. l. 2. *de Temper. c. 6.* Quid Spagyrici in opere Lapidis Philothopici intelligant per *Meridiem* & *Mediam noctem* ænigmatice, meo judicio nec ipsimet noverunt. Meminit Libav. *Alchym. Pharmac. c. 7.*

MERIMNE, μεσημνη, vide *Cura*. Legitur hæc vox apud Hippocr. l. 2. *de diæt. XXXIX. 9.* ubi simul effectus in corpus redundantes à cura proponuntur. Confer etiam ad Cels. l. 1. c. 3. §. *De his, quæ extenuant corpus.*

MERLUCIUS, ὕμας, qf. *Mavis Lucius*, piscis vocatur, qui alias *Astellus saxatilis marinus* dicitur, interque pisces etiam fabricitantibus quandoque concessos refertur à Jul. Alex. l. 14. *Sal. c. 7.* Laudatur & à Lang. l. 1. ep. 58. Vocatur & *Callarias*. Historiam & usum vide prolixius apud Aldrov. l. 3. *de pisc. c. 1.* Adde Lind. *Ex. XI. §. 14. & 133. 147. 205. 206.*

MEROPS, μέγψ, nomen avis, quæ & *Melissophagus* dicitur, ideo, quod apibus insidietur, cujus historiam & usum vide apud Aldrov. l. 12. *Ornithol. c. 45.* Ejusdem pietatem erga parentes etiam deprædicat Lang. l. 1. ep. 63.

MEROS, μέρος, Latine *Partis*, interdum & *μερίον*, generaliter dicitur id, quod totum essentialiter complet, atque integrat, vel in quod totum dividitur. Est enim vocabulum ex iis, quæ ad aliquid, sive Relata dicuntur. Gorr. Quo supposito, facile liquet, quam graviter hallucinentur, qui in homine vivo, ceu subiecto Medicinæ, humores & spiritus e numero *Partium* excludere non verentur. Vid. Linden. *Ex. XV. §. 68. seqq.* Dogm. nostr. P. I. c. 2. p. 24. *seqq.* Item Linden. *Medic. Physiol. lib. 2. c. 2. seqq.* Alias & vocabulum *Partis* ad ipsam Medicinam refertur, dum quædam *Ministræ*, & quædam *Principes* illius Artis partes constituuntur, uti passim in Compendiis & institutionibus Medicis videre licet. Vide *Partis*.

MEROS, μέγς. Vide *Femur*.

MERSOR. Vide *Urinator*.

MERULA, κρῶνον, κρησμητός, & nomen avis, & piscis habetur. Avis historiam & usum in cibis medicumque tradit Aldrov. l. 16. *Ornithol. cap. 6.* Laudat & Rolsink. *O. & M. M. Sp. l. 14. f. 1. c. 14.* Piscis vero descriptionem cum usu Aldrov. l. 1. *de piscib. c. 6.* Mominet & Gal. l. 3. *de Al. fac. c. 28. l. de bon. & mal. succ. cap. 3.* Jul. Alex. l. 14. *Sal. c. 3.*

MERULUS, αἰσάλων. Vide *Æfalo*.

MERUS, Meracus, ἀμεγς, in genere dicitur de omni illo, quod homogeneum, sincerum, nullaque alia re permixtum est. Strictius tamen sæpe sumitur de vino aqua non diluto, sincero, quod Hipp. 3. *de morbi. XV. 33. ἀντίτην εἶναι*, vocat. Linden. *Ex. VII. §. 24.* Dieter. n. 33. Rhod. in *Lex. Scribon.*

MERYCISMOS, μερυκισμός, vide *Ruminans*. *Ruminatio*.

MESARÆON, *Mesenterium*, *μιστέριον*; *μισεντέριον*; synonyma sunt. Ita vero vocatur corpus membranosum medium inter intestina situm habens, per quod varia vasa, arteriæ & venæ *mesaraicæ* dicuntur, venæ lacteæ, lymphatica vasa, nervi quoque una cum multis glandulis feruntur, intestinis annexum; cujus plenior historiam vide apud Anatomicos, præsertim Bartholin. l. 1. *Anat. c. 12.*

MESL, *Mosel*; id est, *Stannum*. *Iid.*

MESMAR, vide *Misnar*.

MESENTERION, vide *Mesaraeon*.

MESERA, id est, *Tutia Alexandrina*. *Ruland. & Iohnf.*

MESSES, *μίσσης*, nomen venti, qui est medius inter *Cæciam* & *Aparæliam*. *Gal. com. 3. de humor. t. 13.*

MESIANUM, *μισπανή*, nomen Emplastri, quod alias *αίμιον* dicebatur, Autor ejus fuit Crito, & describitur à Gal. l. 6. *de C. M. P. G. c. 2.* Vide *Anicetium*.

MESIRE vocatur affectus quidam hepatis cum gravitate conjunctus, cujus signa sunt tumor, inflammatio, mordicatio, denigratio linguæ. *Avic. l. 3. fen. 14. tr. 3. c. 5.*

MESOCOLON, *μισόκωλον*, generaliter significare videtur apud Hipp. *membranam medianam* quandam, vel interstitium. *6. Epid. s. 4. t. 7.* Strictius vero dicitur de parte *Mesenterii*, quæ intestina crassa, præsertim colon, annectit in dextro & sinistro latere, & parte infima recto intestino adheret. *Gal. com. ad d. l. Gorr. Foëf. Oec. p. 408. Barth. l. 1. Anat. c. 12.*

MESORANON, *μισόρανον*, idem, quod *κερυφή*, *vertex*. *Gorr.*

MESODME, *μισόδμη* dicitur *trabs grandior transversa*, Lat. *Medianum*, quæ ab una domus parte ad alteram transit, & alias minores trabes sustinet. *Hipp. 4. de artic. t. 43. Foëf. d. l.*

MESOGLOSSI sunt iidem Musculi, qui alias dicuntur *Genioglossi*, *Bartholin. l. 3. Anat. cap. 12. p. 549.*

MESOMPHALION, *μισομφάλιον*, idem, quod *ἰμφάλος*, *umbilicus*. *Gorr.*

MESOPHRYON, *μισόφρυον*, dicitur *Ruffo* ea pars faciei, quæ inter ambo superilia media est, supra nasum, ad frontis finem sita, & quia depilis esse solet, *Capella* lepide vocavit *Glabellam*. *Gorr. Dicitur alias etiam μισόπιον. Junge Keuchen. ad Sammonic. p. 230.*

MESOPLEURIOS, *μισοπλευρία*, epitheton *musculorum Intercostalium*, *πλευρῶν* enim costam significat; quemadmodum & loca illa *Intercostalia* *μισοπλευρία* vocantur, *Gal. l. 7. de Uf. P. c. 21. & l. de musc. dissect. c. 23.*

MESOPOTAMENON, *μισοποταμῆνοι*; est species inguenti *Oenantharum*, h. e. ex vino & flore liliorum alborum parati, cujus descriptio habetur apud *Ægin.* l. 7. c. 21.

MESOS, *μῖσος*. Vide *Medius*,

MESSIS, *ἄμνητος*, *πυρομεντῆς*; dicitur illud anni tempus, quo rustici segetem maturam metunt. *Gal. l. 1. de Antidot. c. 18.* *Messis* quoque ab eodem refertur inter Exercitationes corporis fortiores, l. 2. *de San. tu. c. 8.* Alias vocab. *Messis* allegorice quandoque accipitur pro maturitatis tempore, v. g. *Messis Minerallium*. *Th. Chym. Vol. I. pag. 572.* & *Sibold.* *Hemiterhuis* edidit libellum, quem inscripsit: *Messis Aurea Anatomica.*

MEST, id est, *lac acetosum*. *Misal, Mosal. Rul. & Iohnf.*

MESTOR, *μῆτωρ*, dicitur *Artifex peritus*. In specie de *Chirurgo* usurpatur ab *Hipp. l. Mochlic. XXII. 8.* *Jung. Foëf. p. 414.*

MESTOS, *μῆσος*, *plenus*, refertus. *Hippocr. 5. aph. 45. Dieter. n. 536.* Idem, quod *μεμῆστωμένος*. *Linden. Ex. X. §. 251.*

META, *μεταπήρ*. Vide *Campter*.

METABASIS, *μετάβασις*, dicitur *Transitus*, vel *transgressio* Medici ab una indicatione ad aliam, ab uno remedio ad aliud, quæ debet fieri cum prudentia, non temere, aut cum violentia, uti colligitur ex *Hipp. 2. aph. 51. & 52.* ubi verbum *μεταβαίνω*, *transseo*, legitur. *Jung. Dieter. n. 538.* Fere idem est, quod *μεταβολή*, *mutatio*, nisi quod hæc latiorē habeat significationem.

METABOLÆ, *μεταβολή*, idem, quod *μεταλλαγή*; significat *mutationem*. Dicitur vero in Medicina de omnis generis rebus, de anni temporibus, de victu, remediis, causis morbificis &c. Vide *Foëf. p. 408. Dieter. n. 540.* Ubi quidem in genere notandum, quod omnes magnæ & celeres *mutationes* sint vitandæ, *Gal. comm. 2. de humor. t. 29. 2. de R. V. I. A. t. 52.* *Mutatio* à contrario in contrarium debet fieri per elementum intermedium. *Th. Ch. Vol. V. p. 55.* Quod vero *mutatur* de specie in speciem, debet reduci in primam materiam. *Ibid. p. 543.* Crisis quoque dicitur *mutatio* repentina. De *mutatione* sexus pro & contra quædam proposuit *Roslink. de part. genital. Part. I. c. 2. & 3.* Vide *Transmutatio*.

METACARPION, *μετακάρπιον*, *Metacarpus*, *Postbrachiale*, dicitur pars manus extremæ mediæ inter digitos & carpum sive brachiale, cujus interior pars dicitur *vola*, *ἤναρ*, *ὑπόθεναρ*, exterior *dorsum*, *ὑπὸθεναρ*. Alii tribuunt *metacarpis* quinque ossa tertium os pollicis quoque annumerantes; alii vero quatuor. Nobis perinde erit. Vide *Barthol. Anat. l. 4. c. 1. & libell. 4. c. 20.*

METACERASMA, *μετακέρασμα*, significat *temperatam aquæ mixturam*, estque idem, quod *κέρασμα*; quando aqua frigida mutatur in temperatum & veluti lacteum teporem, *Hippocr. 3. de R. V. I. A. t. 49.* *Gal. comm. ad h. l. Foëf. 409.*

METACHORESIS, *μεταχώρησις*, significat *secessionem materiæ morbifæ in aliam partem*, atque ita idem

idem est, quod *μεταστάσις*, de quo nomine p. p. Illud legitur apud Dieter. *Iatr. num.* 589. p. 879.

METACHEIRIXIS, *μεταχειρίσις*, idem, quod *χειρίσις*, tractatio manualia. Vide *Cheirixis*.

METACINEMA, *μετακίνημα*, dicitur *dimotio* vel *transmotio*, usurpaturque de pupillis, Hippocr. 2. *Prorrh.* XXIX. 28. Verbum etiam *μετακινέω* sumitur pro *transmutare*, proprie *transmovere*, sive loco movere, Hipp. 1. *de loc. in hom.* LV. 1. *seqq.* Lind. *Ex. XIII.* §. 329. *seqq.*

METACONDYLI, *μετακόνδυλοι*, dicuntur, teste Ruffo, postremi digitorum articuli unguibus proximi; quemadmodum medii *κόνδυλοι*, & primi metacarpio proximi *πρόκόνδυλοι*. Gorr.

METAGRAMMATISMOS, *μεταγραμματισμός*, *Transliteratio*, significat permutationem veteris literaturæ in recentiorem. Gal. *comm.* 2. *de iis*, q. *in med.* 2. 23.

METALEPTICOS, *μεταληπτικός*, i. e. *transsumivus* vel *translativus*, & dicitur de motu quodam, quem natura musculus quibusdam conciliavit, & similis est motui sive tensionis speciei illi, quæ à superiori laqueo Glossocomii perficitur. Gal. 1. 1. *de V. P.* 6. 14. l. 6. *meth. med.* c. 5. *ad fin.*

METALLAGE, *μεταλλαγή*, idem, quod *μεταβολή*. Vide *Metabole*. Jung. Dieter. n. 541.

METALLUM, *μέταλλον*, proprie dicitur corpus perfecte mixtum subterraneum durum, ponderosum, ductile, fusile, ex sulphure & Mercurio, sive aqua mercurialis constans. Plura de metallorum descriptione, generatione, principiis vide apud Cæsal. de *metall.* Georg. Agricol. h. t. Th. Chym. Vol. 1. & *seqq. passim.* Schroder. l. 3. c. 11. Fr. Hofm. in *Clav. ad h. l.* Beker. in *Metallurgia*. Aldrov. in *Museo Metallico*, &c. Numerantur sex: Aurum, argentum, ferrum cum chalybe, stannum, cuprum, plumbum. Dantur & alia corpora, sed imperfectiora, ut cachimia, electra, de quibus suis locis, quæ vocantur commode *τὰ μεταλλικά*, *Metallica*, Th. Chym. Vol. 1. p. 588. *seqq.* item Mineralia. Libav. distinxit *Metalla* in *Naturalia*, & *Sapientum*. Illa numerat septem, addens antea dictis sex adhuc Calæum. Hæc vocat aurum Philosophorum, argentum Philosophorum; Deinde & Mercurium Philosophorum &c. S. A. Ch. l. 4. c. 18. Quæ Helmontii sit de *Metallis* sententia, inquiratur in *Indice Operum* suorum. *Metallum currens* dicitur Mercurius vivus, Rul. & Iohnf. Metallum strictè dictum vocatur *Mixtura metallica* ex cupro & stanno, vel plumbo, ut & pauca quantitate argenti, quod ponderosum est *metallis simplicibus* ob densitatem majorem, sed & propterea fragilius, quia flecti nec resistere nequit. Jac. le Mort *Metallurg. contracl. Chymicæ annexæ* p. 272.

METALLURGIA vocatur pars Chymicæ inserviens subterraneorum, metallorum & mineralium præpara-

tionis & depurationi ad usum Medicum necessariz. Jac. le Mort *Chym. Medico-Phys.* c. 1. p. 2.

METALLUS ab Helmontio propria contra usum Grammaticum auctoritate vocatur cum additione *primus* vel *masculus*, Minerale quoddam ex Mercurio & Sulphure metallicis constans, & communiter credunt esse *cinnabarin nativam*. tr. Recepta Injecta, in appendice. A Paracelso *Electri minoris immaturi* nomine venire scribit Iunken *Chym. Experim.* P. 1. f. 5. c. 1.

METAMORPHOSIS, *μεταμόρφωσις*. Vide *Transmutatio*. Alias vocabulum hoc Græcum sumitur pro specie generationis vel formationis animalium, quando vermis ex ovo nascitur vel ex eruca ad perfectam magnitudinem aucta vel ex aurelia papilio, & opponitur *τῇ ἐπιγενέσει*, quando per partium additionem animalia nata adolefcunt. De utraque legatur Guil. Harveus *de generat. animal.* Exerc. 45. quam tamen opinionem suspectam reddit Oliger Jacobæus *de Ran. & Lacert.* c. 1. p. 10. *seq.*

METAPEDIUM, *μεταπέδιον*, idem quod *Metatarsus*, cujus ossa sunt quinque, de quibus vide Barthol. *libell.* 4. *An.* c. 21.

METAPHRENON, *μετέφρενον*, idem, quod *ἄστος*, *Dorsum*. Vide supra lit. D.

METAPHOROPOEIA, aut *Metaporopœsis*, *μεταποροποιία*, *μεταποροποίησις*, est exiguorum meatuum corporum mutatio à statu p. n. ad naturalem, & ita idem, quod *μετασύγκρισις*, Gal. 1. 4. *meth. med.* c. 4. Unde & curatio *metasyncritica* à Methodicis appellata, quæ in inveteratis affectionibus adhibebatur, cum nihil profecissent reliqua auxilia, l. 2. de C. M. S. L. c. 2. Habent autem *μετασύγκρισις* facultatem præter medicamenta alia etiam plurima, ut varia gestationum genera, deambulationes, vocis exercitia, unctiones, curcubitæ, dropaces, insolatus, frictiones, pflotbra, smegmata, sinapismi, vomitus, vires reficiens, victus, balnea, vinum, varius cibus, ut scribit Æginet. *lib.* 5. c. 3. & l. 3. c. 63. & 68. ubi Latine redditur *Recorporaticium*. Apud Dioscor. etiam complectitur *μετασύγκριτική δύναμις* virtutem ex alto evocandi, l. 4. c. 157. Jung. *Fœl.* p. 409. Quid Oribasius fermentum *μετασύγκριπτόν* vocaverit fermentum antiquum, videatur l. 1. *Synops.* c. 11. allegante Velichio in *Sylloge Obs. ad Mars. Cumani obs.* Ll. p. 67.

METAPTOSIS, *μετάπτωσις*, dicitur *permutatio alicujus morbi* in alium, priori cessante, fitque duplici modo, vel per *ἀξιδράσιν*, aut per *μεταστάσιν*. *Diadoche* fit bonis ægri rebus, cum morbifica materia ad ignobiliorum partem, superne deorsum, intus foras, & procul à morbi foco excluditur. *Metastasis*, contrario se habet modo & periculosa. Heurn. l. 2. *Inst.* Diet. n. 543. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 3. f. 2. c. 47. Verbum est *μεταπίπτω*, transeo, *permuto*, quo etiam Hipp. in eadem significatione usus Hipp. 1. *Prorrh. sect.* 1. t. 12. 27. *sect.* 2. t. 8. 43.

METARSIOS, *μετάρσιος*, *elevatus, sublimis*. Usurpatur de diversis rebus. Facies *elevata* legitur in Hipp. l. 2. de morb. mul. III. 2. Lectus *elatus, vel sublimis* l. 1. de vit. XCIII. 15. Respiratio *sublimis*, l. 2. XXII. 2. Vid. Foëf. p. 409.

METAS, id est, *pondus, mecal, mekal*. Ruland. & Iohnf.

METASTASIS, *μετάστασις*, vide *Metastosis*. Sumitur & pro solutione morbi, 5. aph. 7. Dieter. n. 543.

METASYNCRISIS, *μετασύγκρισις*. Vide *Metapropoëia*.

METATARSIIUM, *Metatarsus, μετατάριον*. Vide *Metapedium*.

METATHESIS, *μετάθεσις*, *Transpositio* Lat. dicitur. Refertur à Rollink. inter indicationes præservatorias, quando causa morbifica solida, quæ evacuari nequit, in alium locum, ubi minus nocere potest, *transponitur*, e. g. quando calculus vesicæ retro pellitur, aut cataracta in oculo acu deprimitur. O. & M. M. Sp. l. 4. f. 2. c. 14.

METAXA, *μετάξα*, vocatur Actuarius & Nicolao Myrepto *Sericum* & *μεταξωτίς*, *sericeum*, sicut ex illis notavit Scapula in *Lexico*. Occurrit etiam in Corpore Juris l. 39. ff. de public. & vestig.

METEMPSYCHOSIS, *μετεμψύχωσις*, terminus Philosophicus potius, quam Medicus, notans *transmigrationem animarum*, commentum Pythagoricum, & Platonice Philosophiæ, de quo legatur Jul. Alex. l. 22. Sal. cap. 7. C. Hofm. C. in Gal. LL. de V. P. n. 18. 19.

METEOROS, *μετώρος*, proprie dicitur *pendulus, suspensus*, in sublime elatus, sublimis. Usurpatur sæpe ab Hippocr. v. g. de hypochondriis elatis seu tumidis, 4. aph. 73. & 5. aph. 64. Tales etiam tumores vocantur *μετωροειρη*, quamvis & *μετωροειρη* apud eundem dicantur *agrorum surrectiones*, dum exurgendo sese attollunt & resident, sect. 2. Progn. v. 6. & Coac. v. 493.

Ferò *μετώρος* quoque dicuntur *πύματα καὶ ἐνώματα*, humores & spiritus *sublati & penduli*, qui non fixi, sed ad fluxum & motum habiles atque dispositi, 4. de R. V. I. A. v. 28. aut humores excernendi, l. de vet. med. XXXIV. 13. Partes quoque solidæ in aëre veluti *suspensa*, nec *sustentata*, v. gr. cubitus, l. de fractur. v. 52.

Respiratio *sublimis*, *πνεύμα μετώρον*, Hippocr. aliquando dicta, ubi cum scapularum musculis agitatæ fit respiratio, Jul. Alex. not. ad Gal. l. 4. de L. A. c. 8. Dieter. n. 544. Dolores *suspensi*, *ἀλγύματα μετώρον*, qui in superficie corporis sunt, Foëf. p. 410. Tropice quoque antiquis *μετώρος* dicebatur *animi pendulus*, qui dubius & anceps nihil certe statuit. Gal. cap. 4. de R. V. I. A. v. 118. & Res ipsa *incerta*, *μετώρος πρᾶγμα*, quorum eventus expectatur, Foëf. d. l. p. 411.

μετωρία quoque usurpatur pro *ἀβελία*, *incogitantia*, quod Hipp. alibi *ὕπνορος*, q. d. supervidere. C. Hofm. in Gal. LL. de V. P. n. 416. Alias in Physicis *Meteora* vocantur phænomena in æthere vel aëre *diversa*, quo-

rum alia ignita, alia aquea &c. de quibus legantur scripta Physicorum, in specie etiam Joh. Marc. Marci Phil. Vet. rest. P. 2. sect. 5. Schr. l. 1. c. 4. de *Meteoris Microscopicis* Observationes in Eph. N. Cur. A. I. Observ. 77. Quid Paracelsus per *Meteoricam sagacem* & *minorem* velit, Lector ipse colligat ex *Philos. sagac.* l. 1. item per *Meteoricam caelestem*, l. 2. Uno verbo, sunt *Ænigmata* *Bœotica*.

METER, *μήτηρ*. Vide *Mater*.

METEXETEROS, *μετεξίτερος*, Hippocr. dicitur *alius*, aliquis, quidam, 2. de fract. v. 18. 3. de art. v. 59. f. 3. v. 82. 93. f. 4. v. 26. Foëf. d. l.

METHE, *μήθη*, vide *Ebrietas*. Verbum *μεθύω*, *in-ebrio*. Hipp. 5. aph. 5. Dieter. n. 524.

METHEMERINOS, *μεθμερινός*, idem, quod *καθημερινός*, epitheton febris *quonidianæ*, quæ ad integritatem non definit. Gorr.

METHODUS, *μήθοδος*, æquivocum est in Medicina: 1. & primario sic dicitur *via & ratio*, qua quid in arte investigamus, & quæ probe sunt inventa approbamus, retinemus, exequimur, quæ minus recte redarguimus. Galen. l. 1. Meth. med. c. 4. Foëf. p. 401. Jungatur Cels. Martinengus de *Methodis*. Huc pertinet *Methodus medicinalis*, quæ est pars Medicinæ princeps, monstrans modum agendorum pro obtinenda sanitate; & in specie *methodus medendi*, quæ est brevis, certa & tuta via reducendi ægros ad sanitatem pristinam. Utriusque *Conservativa* & *Curativa* *Methodi* carceres sunt *Indicationes*, *Dogm. Med. Gen. P. 4. c. 1. seqq.* Linden. Ex. IX. §. 62. Deinde abusive aut saltem *φαινομένης*, significat *μήθοδος* illam viam artis, qua saltem per paucas quædam communitates apparentes ad artis finem obtinendum nonnulli tendunt. Unde & hujusmodi Medici *Methodici* dicebantur, ut & ab Auctore *Theſſalo* *Theſſalici*, contra quos acriter pugnavit in scriptis suis Galen. Summa reprehensionis hæc esse poterit, quod scripserit, *Methodicam hæresin* omnia artis bona destruere, l. 2. ad Glauc. c. 2. Denique apud Hippocr. quoque *μήθοδος* significat *secessum*, *digestionem*, aut *transmigrationem*, l. de septimestri partu. IV. 14.

METHYPOSTOSIS, *μεθυπόστωσις*, Hippocrati *leeli substrationem* vel *permutationem* significat, 2. de fract. v. 64.

METOPION, *μετώπιον*, nomen *unguenti*, estque idem, quod *Mendesium*, vel *Ægyptium*. Vide *Mendesium*. Descriptionem vide apud Diosc. l. 1. c. 71. *Ægin.* l. 7. c. 20. qui ita dictum putat à *Galbana*, cujus germen *μετώπιον* vocatur. Occurrit & apud Hippocr. l. de Loc. in hom. XX. 6. quamvis Foëf. existimet, frequentius adhuc allegari in l. de *superficiat.* & *libr. de morb. mul.* sub vocabulo *έώπιον*, quod ad. II. aliquoties occurrat, *Oec. p. 411.*

METOPON, *μετώπον*, vide *Frons*. Hinc *μετωπιαίος* dicitur *ad frontem pertinens*, v. g. *sudor frontis*, Hipp.

l. 2. de morb. mul. LVI. 6. & de fascia frontis; Gal. l. de fasciis c. 5.

METRA, μήτρα, Uterus, Matrix, locus, in quo fit conceptio, dicitur. Vide *Hystera*, *Matrix*. Ita vero vocatur, quod ex ea veluti matre omnia animantia oriuntur, vel quod matres efficiat, vel quod fit mensura, μήτρον, temporis certi ad purgationes & partus. Μήτραν etiam in plurali pro secundinis ponitur. Hippocr. l. de nat. mul. XC. 1. quamvis Linden. scripserit μήτραν. Et si Gal. fides est in exegefi Hipp. μήτραν idem est quod ἄσθιδυμῖς, quam definit, quod sit varicosus tumor testis incumbens, sed Foëf, hoc loco legi mavult μήτραν, an recte, non eloquor.

METRENCHYTES, μετρεγχύτης, vocatur instrumentum & sypho, quo fit injectio liquoris medicati in uterum. Gal. l. 5. meth. med. c. 5. Ejus delineationem vide apud Scultet. *Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XIII. fig. 2.* & modum applicandi *T. XLIII. f. 6.* Hinc & illa medicamenta liquida vocantur μετρεγχύματα, Schr. l. 2. c. 45. Lang. l. 1. ep. 80. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 9. f. 6. c. 7.

METRETES, μετρητής, metreta, id est Cadus. Vide supra. Mensura maxima apud Atticos, capiens choas 12. aut libras 108. Gorr.

METRIOS, μέτριος, mediocris, τὸ μέτριον, vel μετρίότης, mediocritas. Vide supra. Hipp. 2. aphor. 3. & 4. Dieter. n. 545.

METROCELIDES, μετροκελίδες, h. e. Νεῦνι *Maverni*. Hanc Græcam vocem finxisse nobis videtur Calp. Theoph. Bierlingius in *Thesibus Medico-Præcticis* p. 193. quia in nullo Lexico vel alio Autore reperire licuit. Enimvero si cuivis licebit fingere nomina, proh Deum immortalem! quanta farrago vocum inde resultabit.

METRON, μέτρον. Vide *Mensura*.

METROPOLIS, μετρόπολις, proprie significat arcem, castellum, urbem alicujus regionis primariam munitissimamque. Tropice usurpatur de cerebro, & de calore. Hipp. l. de Carnib. f. de principiis, IV. 11. 12.

METROPROPTOSIS, μετροπροπτώσις, id est, proidentia uteri. Vide *Proidentia*. Item Emplastrum μετροπροπτώσις, hujus descriptio legitur in *Pharmacopœa Collegii Londinens.* p. m. 394.

METUS, φόβος, Dieter. n. 906. idem, quod *Timor*, Pavor, vocatur affectus quidam animi, cujus character in hoc consistit, quod fiat animæ veluti contractio, & spiritus animales à superficie corporis subito recedant, & à solitis functionum suarum muniis inhibeantur: *Metus* cum extremus est, degenerat in desperationem. Willis *tr. An. Br. P. I. c. 9.* & Charlt. *Ex. IIX. Path. §. 24.* Refertur inter morbos infantum, ab Hipp. 3. a. 24. & inter causas morborum à Rolf. O. & M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 104. Remedia vero exhibet contra illum l. 14. f. 3. c. 10.

MEVIUM à Germanis vocari morbum Gallicum, autor est Fallop. de *Morb. Gall. c. 2. meviuum* notare obscœnum, verum quæ Germaniæ regio hoc termino utatur, nobis non constat.

MIASMA, μίωμα, *Inquinamentum*, idem, quod *Contagium*, de quo supra lit. C.

MICA, ψιξ, ψίχον, dicitur communiter minutissimum frustulum panis friati. Ita *Mica panis albi* tolli ingreditur pulveres pepticos apud Craton. in *Consiliis* aliquoties. *Mica* vero etiam prædicatur de sabulo lucido, argenti vel auri colorem referente, vulgo *Argentum felium* dicto, in *Ephem. N. Cur. Ann. II. Obs. 78.*

MICATIO, μίβη, μίβωσις, idem est quod *fulgor*, *coruscatio*, splendor, Hæcque tamen dicitur quoque de sanguinis undulatione, & palpitatione aliqua, quæ oritur ex lucta portionum activarum & spirituosarum cum crassioribus & passivis. Vide Charlon. *Oec. Anim. Ex. V. §. 16.*

MICHA, *Michach*, i. e. *Venus, Cuprum*. Rul. & Iohnf.

MICLETA, id est, experta, nomen est Opiatæ cujusdam, cujus descriptio habetur in Antidotario Nicolai apud Mesuen *Operum fol. m. 386.* & vi pollet adstringente in alvi & sanguinis fluxibus. Extat etiam in *Diffricator. Augustano.*

MICROCOSMETOR, terminus novus à D. Dolæo fictus, denotans auram quandam diviniorem toti mundo coextensam, in primâ creatione sensu donatam, & esse à spiritibus animalibus distinctum quid, illis vero uti tanquam præcipuo ejus instrumento, & in brutis solum dominari, in hominibus vero, ubi anima rationalis conjuncta est, sub hujus imperio ope spirituum animalium ejus jussa exequi, quemadmodum ita explicavit in *Encyclopediæ præfatione ad Lectorem*. Sedem suam habet in cerebro, & spiritibus animalibus à sanguine nimis effervescente & scoriis sulphureis referto offensis & commotis, *Microsmetor* fit *Cosmetorges*, h. e. Rex iræ, uti hoc fufius proposuit l. 2. *Encyclop. c. 2.* Vide *Cosmetorges*.

MICROCOSMUS, μικρόκοσμος, vocatur *Homo* ad differentiam *Macrocosmi*, ceu mundi majoris. Quod epitheton valde arripit Paracelsicis & Spagyricis. Rul. & Iohnf. ita descriperunt: *Microcosmus* est parvus & medius mundus inter firmamentalem & elementatē situs naturaliter, qui de utroque participat, i. e. homo: quia quicquid in illis realiter & actu continetur, in homine pariter habetur spiritualiter & potentia. Quo fit, ut una sit istius & eadem, quæ de illis fieri potest ac debet Anatomia Philosophica vera, non mortua cadaveris, sed viva essentialiter pariter ac essata. Prolixius hæc deducta legantur in Th. Chym. Vol. V. p. 369. & Bas. Valent. *Opusc. Germ. de Microcosmo*. Quamvis vero non penitus improbanda sit illa comparatio *Hominis* cum Mundo universo, & ita nomen *Microcosmi* isti absque veritatis jactura tribui possit, approbante quoque inter Patres Ecclesiæ Joh. Damasceno; & allegante C. Hefm. c. in *Gall. LL. de V. P. n. 157.* Nihilominus minus merito animadvertentur viri docti & Chymici periti in Paracels. & ejus sectatores, quod Elenchum secundum quid committant, dum quod quadantenus, &

per similitudinem partis cum toto dictum est, universaliter interpretantur, & essentialiter exponunt, indeque postea, utpote ex falso principio, magnificas texunt consequentias, verbis verissimis Libav. in *Exam. Philos. viv. sec. deser. Havm. sect. 38. T. IV. Oper. p. 259.* Idem fecit Rolf. in *Chymia ad A. F. R. I. 1. c. 20. seqq.* Helmont. *tr. Inveni. Tartari in morb. temerari. n. 15. seqq.* quamvis hic sibi non adeo certo confiterit. Siquidem aliis in locis, præsertim in *tr. de Magn. vuln. cur. Microcosmico cælo* singulares tribuat sigillandi virtutes. Alias Hominis contemplatio ex suis principiis vocatur *Microcosmica scientia*, Libav. in *Typo Art. Med. Hipp. & Hermet. T. III. Oper. p. 123.* Præter illam significationem *Microcosmus* quoque tribuitur *Lapidi Philosophico*, uti constat ex *Th. Chymic. Volum. I. pag. 515.* Libav. *Apoc. Herm. Part. post. Tom. II. Op. p. 418.*

MICROLOGIA, μικρολογία, Gal. vocatur inanis illa subtilitas vocabulorum, & est idem, quod *λαλολογία*, arguitur inanes, l. 2. *meth. med. circa fin.*

MICROPHTHALMOS, μικροφθαλμος, dicitur; qui parvis oculis præditus est.

MICROCHIDES, μικροχιδες, dicuntur, quibus testiculi sunt magnitudine ciceris aut fabæ, sicut e *Fideli p. 335.* notavit P. Amm. *Irenic. p. 136.*

MICROSCOPIUM, μικροσκόπιον, vocatur *Conspicillum*, sive vitrum arte paratum, quo atomi visibiles quasi, & minutula etiam insecta in molem colosseam transmutantur: cujus inventor creditur Francisc. Fontana, Neapolitanus. Hujus vitri ope quamplurima antea ignota inventa & detecta sunt: unde integra Messis *Observationum Microscopicarum* occurrit in *Ephem. N. Cur. A. I. Obs. 13. & A. II. Obs. 27.*

MICROSPHYCTOS, μικροσφυκτος, cui pulsus est parvus, vel debilis. Legitur apud *Dioscor. l. 5. c. 17.* & allegavit *Lind. Ex. X. §. 155.*

MICROSPLANCHNOS, μικροσπλαγχνος, vide *Parviviscerus.*

MICROTRAPEZOS, μικροτραπέζος, dicitur, qui tenui mensa & victu vivit, & opponitur gulæ, vel cupediis dedito. *Lind. Ex. XVI. §. 166.*

MICTIO, ἔρησις, Mictus, significat excretionem urinæ, ab ἔριω, *mingo, mejo.* Hipp. 4. *aph. 83.* Dieter. n. 653. *Foëf. p. 469.* estque vel secundum, vel præternaturalis. Ad hanc quoque pertinet *miclus sanguinis* vel *mictio cruenta*, de qua in *Practicis* plura occurrunt; præsertim apud *For. l. 24. Obs. 6. seqq.*

MICTURIENS, ἔρηπιδων, vocatur, qui libenter urinam excernere conatur, unde & somnians se reddere urinam, stragula sua permingit. *Helmont. tr. jus Duumvirat. n. 31.*

MIFRES, id est, *Asphaltum.* *Rul. & Iohnf. in Lex.*

MIGRANA, idem, quod *Hemicrania*, morbus capitis, qui modo dextram, modo sinistram ejus partem

occupat; & ad futuram usque protenditur; quæ doloris interitium est. Ita dicitur à *Grana*, quam vocem pro *capite* acceperunt antiqui. *Keuchen. Not. ad Sammon. p. 92.*

MILES, στρατιώτης, quid significet, nec pueros latere potest ex vocabulario. Ad forum Medicum quoque *militis* pertinent, dum eorum conditio miserabilis sæpissime est ob vivendi rationem, dum excubiis aliisque negotiis *militaribus* interdiu noctuque defatigari coguntur, *Gal. l. de bon. & mal. succ. c. 12.* hinc variis morbis gravioribus sunt obnoxii, v. g. *Catalepsi* ex nimio gelu, *For. lib. 10. Obs. 41.* Febris castrensis, & morbo Hungarico, ubi quandoque plures imperitia *Chirurgorum Empiricorum*, quam vi morbi intereunt, *Lang. l. 1. in præfat.*

MILESIUS, μιλῆσιος, derivativum ἀπὸ μιλῆτε; *Mileto* urbe Asiæ, vel *Carizæ* celeberrimæ. Tribuitur vero Epitheton *Lanæ Milesiæ*, seu mollissimæ apud *Hippocr. l. de visu II. 2. & l. de Sterilib. XI. 28.*

MILIARIUM dicitur vas altum & angustum in balneis ad aquas calefaciendas olim usitatum. *Rhod. ad Scribon. n. 60. C. Hofmann. c. ad Gal. LL. de V. P. n. 280. Lang. l. 1. ep. 50.*

MILIOLUM, μιλχίδιον, vocat *Severinus* tuberculum exterioris palpebræ magnitudine & duritie granulum parvum milii referens, quod prolixius descripsit *l. de noviss. abscess. c. 9. §. 5.*

MILIUM, μίλιον, refertur inter semina *Cerealia* à *Gal. I. de R. V. I. A. 1. 18.* Sed paucissimum præbet alimentum, estque magis medicamentum, quam alimentum, *l. 7. de S. Fac. h. iii. Miliacei panes* sunt friabiles, aridi, incommodi ad nutritionem, *l. I. de Al. fac. c. 15.*

MILLEPEDES, ὄνοι, vide *Asellus.*

MILPHÆ, *Milphosis*, μιλφαί ἢ μίλφωσις, idem, quod *μαδάρεωσις*, defluvium pilorum e palpebris. Apud *Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 5. in princ.* legitur in *Masculino* οἱ μίλφοι, quod alibi reperire non licuit. Perperam vero & vitiose *Castellus* quondam per *y* expressit *Mylpha*, quem tamen imitatus etiam *Stephanus Blankardus* in *Lexico Medico*, sive ex negligentia, sive ex ignorantia Græcæ Lingvæ: quis vero etiam acceperit pro medicamentis adverus defluvia capillorum, nobis non constat. Vide *Madarosis.*

MILTOS, μίλτος, dicitur Latine *Rubrica*, *Minium*, inter terras refertur, vimque habet exiccandi, detergendi, adstringendi, &c. Meminit *Hipp. l. de ulcer. XIV. 5.* Duæ vero leguntur *Rubricæ* celebriores; quarum una vocatur *μίλτος σινωπική*, ἢ *σινωπῆς*, *Rubrica sinopica*, aut *Minium sinopicum*, *Galen. l. 8. de C. M. S. L. c. 7. Dioscor. l. 5. c. III.* Altera *μίλτος λεμνία*, *Rubrica Lemnia*, *Galen. l. 9. de S. Fac.* Est & *fabrilis*, sive *μίλτος πεκτονική*, quæ inferior est *Sinopica*, *Diosc. d. l. c. 112. Schroder. l. 3. c. 2. in fin. Rul. in Lex.*

MILVUS, ἰκῆν, vide *Ictis.* Est & nomen piscis

fcis volantis; cujus historia cum usu habetur in Aldrov. l. 2. de pisc. cap. 5. Chiocc. Mus. Calc. sect. 1. p. 76.

MIMO, μίμος, idem, quod μίμων, μίμνος, Simia, animal quadrupes, digitatum, viviparum, ita dictum, quod hominis mores imitetur instar mimi, C. Hofm. C. ad Galen. LL. de V. P. n. 168. & l. 1. V. L. c. 25. Simie vero historiam & usum vide apud Aldrov. l. 2. de quadr. vivip. dig. c. 5.

MINA, μίνα, nomen est ponderis certi, estque duplex. Una Mina Antica & Egyptia, quæ habent uncias sedecim, h. e. drachmas 128. altera Romana, quæ uncias viginti continet, Galen. l. de pond. & mens. cap. 3. Ægin. vit. eod. Plinius tamen l. 21. H. N. cap. ult. dicit: Minam pendere drachmas centum. Quin etiam Fan- nius: Mnam vocitant, nostrique Minam dixere prio- res, centum hæ sunt drachmæ, citante Castell. μίνα quoque significare μίλια, id est, mille, ait Helychius, allegante C. Hofm. l. 6. V. L. c. 7.

MINERA proprie dicitur terra, sive materia, ex qua mineralia & metallica maxime fiunt, ut Minera solis, cupri, antimonii, Schrod. l. 1. c. 2. Rul. Per translationem quoque Minera vocatur materia morbifica, v. g. Minera febris, à recentioribus passim. Mi- nera Philosophorum vocatur Lapis Philosophicus albus operis minoris, Libav. S. A. Ch. l. 5. c. 12. Minera tropice dicitur causa, vel materia morbifica antecedens mate- rialis; contradistincta vaporis, & dividitur in anima- tam & inanimatam, indicatque in genere evacuatio- nem, docente Capivaccio in Compendio Methodi med. c. 16. seqq. p. 294. seqq. Meminit & in prolixiori Methodo medendi c. 16. seqq. p. m. 266. In specie de Incubi Mi- nera legitur idem Praef. Med. l. 1. c. 15. p. m. 515.

MINERALE duplicem habet significationem, la- tam & strictam: Late sumitur pro omnibus illis cor- poribus naturalibus mixtis, quæ non comprehenduntur sub vegetabilibus & animalibus, & dicuntur alias res Macrocosmice; quarum expositionem sub titulo Mine- ralogiæ tradidit Schroder. l. 3. per tot. Junge Fr. Hof- mann. in Clav. Strictè vero significat eas res, quæ qui- dem participant quadantenus de metallis; sed non sunt perfecte talia: unde & Semimetalla à quibusdam di- cuntur; Schrod. d. l. c. 15. Junge Libav. T. III. Oper. Deficit autem semper aliqua ex proprietatibus metal- lorum. Dividuntur à nonnullis in Majora, Media & Minora. Th. Chym. Vol. I. p. 304. Mineralium origi- nem à Sale petendam esse, quod Paracelsus ejusque affectuæ Universale vocantur, docet Innken. Chym. Exp. Cur. P. I. f. 4. in princ. p. 245. seqq.

MINERVA, ἀθήνη, nomen Deæ Gentilium, quæ & Pallas dicitur. Hanc e Jovis cerebro natam esse, fabulosum dixit Gal. l. 3. de Hipp. & P. l. dec. c. 8. Est & nomen medicamenti alicujus externi Emplastri, quo usum se scripsit Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 2.

MINISTER, ὑπηρέτης, vocatur, qui ægris officia præstat. Dicuntur alias 1. aph. 1. οἱ παρρηϊοί, quos ex-

ponit Gal. per τῶς ὑπηρέτας, in comm. ad h. l. & in c. 2. in 6. Epid. l. 43.

MINIUM, μίλτος, vide Miltos. Significat Rubri- cam. Deinde dicitur Saturnus, vel Plumbum per cal- cinationem reverberatorem præcipitatum. Schrod. l. 3. c. 13. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Dicitur & Crocus Sa- turni præcipitatus, Rul. & Johf. Jung. Libav. S. A. Ch. l. 5. cap. 25. Verum dicitur & Minium nativum, quod ex lapide quodam argentæ venæ permisto fieri & à Cinnabari differre docet Diotc. l. 5. c. 109. quod Græce ἄμιον vocatur. Jung. Chiocc. Mus. Calc. sect. 4. p. 464. Libav. d. l.

MINORATIO dicitur levior quædam evacuatio & moderata, sive per vomitum, quam veteres præmit- tere solebant in principiis morborum, etiam febrium. Gr. vocatur στερματισμός, 2. de artic. l. 51. quamvis men- dose legatur στερματός, notante Foëf. Oecon. p. 601. Vide Syrmæa. De minorativa evacuatione plura lege apud Lang. l. 1. ep. 39. Forest. l. 29. Observ. 12. Schol. & l. 32. O. 6. Schol. Integrum quoque de Minoratione tracta- tum olim scripsit Ludov. Panizza Venetiis excusum. Medicamenta minorativa sunt eadem, quæ Lenitiva. Id. l. 10. Observ. 15. Schol. & l. 32. O. 13. Schol.

MINUTA, epitheton Febris Syncopalis acutissimæ, quæ illic pulsus & vires prosternt, uno aut altere paroxysmo, adeo ut ad quartum diem perdurare non valeant. Joh. Stephan. Paraphr. in Avic. l. 4. fen. 1. c. 55. p. 275.

MINUTIAE, μινυτήαι, circa vocabula in Medicina quidem non semper sunt attendendæ, vide Microlo- gia. Verum circa res ipsas, v. g. circa causas mor- borum & usum medicamentorum minime negligendæ, monente Jul. Alexandr. not. in Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 2.

MINUTIO, μινυήσις, idem, quod Imminutio. Vide Meiosis. Imminutio sumitur pro Extenuatione, 3. de iis, q. in med. l. 25.

MINYA, μινύα. Vide Rubrum.

MINYTHESIS, μινυήσις, idem, quod μειωσις, Imminutionem, Extenuationem significat, de quibus su- pra. Loca Hipp. ubi vocabulum hoc usurpavit, vide apud Foëf. p. 415.

MIRABILIS, θαυμάσιος, epitheton hyperbolicum nonnullis medicamentis tributum v. g. Aqua mirabilis Londinens. & Langii, quarum descriptiones videantur in D. David. Spina Manuali p. 85. & 90.

MIRACH, Arab. idem, quod Abdomen. Forest. l. 6. Chir. Obs. 48. Schol. Bartholin. l. 1. Anat. in proem. Mirachia vocatur morbus, vel dolor intestinalis, qui fit ab humoribus acutis & pungitivis, vel ab aposte- mate Mirach, vel metenterii. Valefc. de Taranta Phi- lon. Pharm. l. 4. c. 25.

MIRACULUM, θαύμα, quid significet, etiam ex aliis Lexicis notum est, videlicet id, cujus ratio, mo- dus & causa videatur humanam rationem transcendere.

Talia

Talia quoque inesse naturalibus, aliquoties Gal. docuit; præsertim circa generationem hominis & partum, ut & membra utriusque functioni inservientia. Ita ossium dearticulationem quoque vocat *miraculum*, l. 1. de P. c. 15. in princ. *Miracula* quoque sua jactant Spagyrici, sed plerumque inepte & βαυώως. De *Miraculis* libellum etiam scripsit Anglus quidam Medicus D. Bernardus Connor, cujus supra mentio facta, sub nomine *Evangelii Medici* sive *Medicine Mysticæ*: Vide *Evangelium*, in quo *Miracula* vocavit, quæ supra naturam sunt & fiunt, suspensis pro liberrima DEI voluntate Naturæ legibus. An rem acu, quod in proverbio dicitur, tetigerit, alii nobis doctiores judicent.

MIRACH, Arab. idem, quod *Abdomen*. Forest. l. 6. *Chir. Obs.* 48. Schol. Bartholin. l. 1. *Anat. in præm.* *Mirachia* vocatur morbus, vel dolor intestinalis, qui fit ab humoribus acutis & pungitivis, vel ab apostemate *Mirach*, vel mesenterii. Valefc. de Taranta Philon. *Pharm.* l. 4. c. 25.

MIRMIDONES Paracelso videntur esse deliramenta, phantasmata, ineptæ speculationes, tr. de *Surditate* §. *Processus*.

MISADIR, *Mixadir*, id est, *Sal Ammoniacum*. Rul. & Iohnf. *Misadir* volatile est, quod volat suis alis & non percipitur. Ideoque dictum est aquila propter nimiam velocitatem. *Th. Chym. Vol. V.* p. 68.

MISANTHROPIA, *μισανθρωπία*, hoc est, *odium in homines* sive fastidium conversationis humanæ. Ita vocatur à D. D. Wedelio secundus Melancholiæ gradus, quando *μισάνθρωποι* illi dicuntur, qui hominum alias amicorum & acceptorum præsentiam averfantur, unde eorum vestigia evitant, in latebras refugiunt, nulla non re territi, nec lachrymantur, nec aliorum lachrymis commoventur. *Patholog. sect. III. c. 9.* p. 596.

MISER, *Miseria*, *τλήμων*, *τλημοσύνη*, vel dicitur de ægro & morbo, vel etiam de aliis concurrentibus advertitibus. Ita Linden, dixit, *miseriam* esse incidere in manus imperiti Medici, *Ex. XII.* §. 1.

MISERERE mei, *ἐλέησον*, barbarum nomen, denotans morbum gravissimum ileon. Vide *Eileos*. Helm. tr. de *flatib.* n. 28. Lind. *Ex. IIX.* §. 59.

MISERICORDIA, *ἔλεος*, inter affectus animi pertinet, quando alterius malo commoventur, & dolemus. Hæc non semper Medico, præsertim Chirurgo convenit, sed potius expedit, sæpe austeritatem adhibere in tollendis morbis, monente Dieter, n. 822. Alias rectissime urget Paracelsus in genere *misericiordiam* in Medico, quod ægris promte suppetias eundo imitari debeat Deum, de *Caducis* §. 1. in princ.

MISMAR, vel *Mesemar*, dicitur *Nodus* rotundus albus, similis capiti clavi, & accidit in digitis pedum ut plurimum à percussione & post exituras, h. e. erysipelationes, inflammationes exulceratas, Avic. l. 4. *fen.* 3. tr. 2. c. 14.

MISOCHYMICUS, *μισοχημικός*; dicitur ab Hart-

manno is, qui persuasum sibi habet Chymiam non esse in Medicina necessariam, & ideo eam profequitur *Disp. Chymico-Med. VIII.* ab Henr. Petrxo *inauguraliter habita Tom. IV. oper. Hartmann.* p. 5152.

MISOPTOCHOS, *μισοπτοχός*, i. e. odio habens pauperes. Epitheton *arthritis*, quæ est Bacchi & Veneris filia, nonnisi rarissime pauperes invadens & tenuiter viventes, docente C. Rejes C. *El. q. 88. n. 8. seqq.*

MISOS, *μισός*. Vide *Odium*.

MISSA, ænigmaticè quoque translata ad *mysterium Lapidis Philosophici*, cujus descriptionem sub forma *Missa* proposuisse Nicolaum Melchiorum Cibinensem testatur Libav. *Tom. II. Oper.* p. 350.

MISSADAN, est *Argentum vivum*. Rul. & Iohnf.

MISSERASSI, id est, *Gypsum*. Iid.

MISSIO, à verbo *Mitto*, pro *Emitto*, sumitur frequentissime pro *evacuatione*, si jungatur cum sanguine. *Sanguinis missio*. *Sanguis missus*. Iessen. in *pec. tract. h. iii.* & alii. Veteres quoque *Missionem* vocasse humorem excrementitiorum peccantium secretionem à natura factam ad hanc vel illam partem singularem quasi destinato & electivo consilio sive Critico conatu, scripsit D. D. Stahl in *Dissert. de Motu Humor. spasmodic.* c. 10. p. 38. & eam fieri non tam pulsû, quam motu tonico spasmodico partium solidarum concurrente plausibiliter docuit.

MISTIO, *Mixtio*, *Mixtura*, *Mistura*, *μίξις*, interdum etiam *κερσις*, late & stricte accipitur. Late pro omni accumulatione rerum diversarum & simplicium. Ita diversi pulveres, species & medicamenta simplicia solida dicuntur *misceri*, ubi tamen nulla sit communicatio, aut transitio virtutis propriæ in alterum. *Stricte* vero significat compositionem simplicium diversorum cum unione, quemadmodum hoc ex Physicis constat. Jung. *Theatr. Chym. Vol. IV.* p. 383. *seqq.* & *Vol. V.* p. 609. Ex hac unione oritur nova veluti qualitas & virtus composita, quæ temperamentum, *κερσις*, vocatur. Vide *Crasis*. Chymici ita describunt: *Mistio* est compositio per minima undiquaque. Ejus species sunt quatuor: Inceratio, Incorporatio, Colliquatio & Confusio, Rul. & Iohnfcn. De his speciebus vide in suis *Literis*. *Misturæ* quoque vocantur certæ quædam formulæ remediiorum compositorum, inter quas palmam fert *Mistura simplex*, sive *Diaphoretica*, de qua in *Dispensatoriis*. Legatur Rolink. *Chym. l. 4. f. 4. per tot.* Iohnf. in *Lex. lib. 2.* *Miscere* etiam aliquando poni pro *bibere*, vult Keuchen. *not. ad Sammon.* p. 129.

MISY, *μίσυ*, metallicum crementum dicitur cum chalcitide cognatum, & cum chalcitide nascitur, præterquam quod tenuiorum sit partium. Mentio fit in spuriiis ad l. 1. de *morb. mul. Hipp. III.* 5. *Misy peregrinum* laudat Crito apud Gal. l. 5. de *C. M. S. L. c. 7.* Rul. & Iohnf. ita descripserunt, quod sit res metallica ex speciebus chalcanti, ex humore coagulato, ut chalcitis. Duplex habetur: *Nativum* & *factitium*. Jung. Schrod.

l. 3. c. 18. Fr. Hofm. in *clav. Chiocc. Mus. Calcepl. f. 4. p. 476.* Rhod. ad *Scrib. p. 76.*

MITELLA, *περίη*, idem, quod *Fascia*, qualis adhibetur ad cubitum fractum, Hipp. 1. de *artic. t. 51.*

MITHRIDATIUM, *μυθριδάτειον*, ita dicitur *Antidotus* à Mithridate Rege inventa & composita, qua se à venenis tutum servasse dicitur. Verum variæ ejus profant compositiones, de quibus apud Gal. in *libr. de Antidotis*, nec non in *Dispensatoriis*. Nobis videntur, salva aliorum autoritate, quo grandiores, eo inconcinניות & ineptiores formulæ. Quænam simplicissima fuerit, tradit Plin. l. 23. c. 8. & ex hoc Keuchen. *not. ad Sammon. p. 293.* Paracels. quemadmodum plurimis aliis terminis abusus, ita etiam huic quoque ænigmati-cam & mysticam tribuens significationem, quando finxit *Mithridatium Olympi & Theriacam cœlestem*, i. e. *misturam sideream arcanam*, l. 1. *Philos. sagac.*

MITIGATIO, *παιρηθεία*, *πείνυσις*, idem, quod *Lenitio*. *Mitigatoria* remedia, vel *mitigantia*, eadem cum *Anodynis*, Gr. *παιρηθείων*, quæ dolorem leniunt. Vide *Anodynos*. Quædam sunt per se, quædam per accidens talia, Galen. l. 2. de *S. Fac. c. 14.* Dicuntur & *λυσιπνοια*, *πυσιπνοια*. Ruland. & Iohnf. *Mitigativum magnum* vocat Paracels. quod ex *Sedativis Quintis essentiis* parari debet, *lib. 2. de morb. ament. c. 5.* à verbo *παιρηθρίω*, de quo vide *Foëf. p. 487.* & *Dieter. n. 656.*

MITULUS, mendose, pro *Myulus*, vide infra.

MIVA est nomen medicamenti, quod vel idem cum *Syrupo*, vel idem valde simile. In *Officinis* occurrunt *Miva Cydonior. simplex & compos.* de quibus vide *Dispensatoria*.

MIXETHRIA, *Mixæthrion*, *μικεθρία*, *μικεθρίων*, dicitur constitutio temporis serena intermixta cum pluviis, Hipp. l. 1. *Epid. f. 2. t. 4.* Jung. *Foëf. Obs. p. 416.*

MIXOPYOS, *μικεπύω*, pure permixtus. Dicitur de *urina* apud Hipp. d. l. t. 42.

MIXTIO, *Mixtus*, *Mixtura*. Vide *Mistio*.

MNA, *μνά*, idem, quod *Mina*. Vide p. 2.

MNASÆI *pharmacum*, *μνασαις φάρμακων*, emplastrum est ab autore *Mnaseæ*, secundo ordine emolliens, cujus descriptio habetur apud Gal. l. 1. de *C. M. P. G. c. 4.* Paulo aliter *Ægin. l. 7. c. 17.* *Mnaseas* autem fuit *Methodicæ sectæ* autor. Gal. *Introduct. c. 4.*

MNEME, *Mnemeuticos*, *μνήμη*, *μνημευτικὸς*. Vide *Memoria*. *Mneme* etiam est epitheton *Balsami* cujusdam *cephalici* ex *Schrodero* (quamvis in illa editione, quæ mihi ad manus fuit, invenire haut potuerim) descriptio vero ejus satis prolixa videatur in *D. Helf. Iunken Corp. Pharm. Part. I. p. 194.* & in *D. David. de Spina Man. Ph. Chym. p. 173.*

MNEMECEPHALICUS, Epitheton est *Balsami* cujusdam *destillati*, ob miram & hyperbolitam virtutem, quam ipsi tribuerunt perpetuam rerum memoriam pariendi, ita ut *Carolum Ducem Burgundiæ*, decem milibus *florenorum* ab *Anglo* quodam *Doctore* emisse; *Castelli Lexic. Med.*

scripserint. Describitur à *Sennerto l. 1. Med. Pr. p. 2. c. 5.* & *Schrodero l. 2. c. 41.* qui nomen hoc illi imposuit.

MOBILIS, *ἐκίνητος*. Vide *Eucinetor*. *Mobile perpetuum* *Drebellii Batavi* quid fuerit, videatur apud *Hartmannum Disp. Medico-Chym. VIII. Epithemate 13.*

MOCHLIA, *μοχλία*, *μοχλία*, vocatur *reductio osium* à loco præternaturali ad naturalem, Gal. in *Def.* Derivatur à *μοχλός*, *veclis*; unde *μόχλιους* dicitur *molitio per vecliam*, Hipp. 2. de *fract. t. 50.* & *f. 3. t. 40. 47. 1. de artic. t. 21.* & *f. 4. t. 57. 58.* *Foëf. p. 418.* *μόχλιον* idem, quod *μόχλιος*, parvam *vecliam* significat. *Ægin. l. 7. c. 107.* De *Hoplomochlio*, vide supra lit. H. *Hippocor. libellum Chirurgicum* quoque scripsit & inscripsit *μοχλιος*, *Vecliarus*. Jung. Gal. *cap. 1. in 1. Prorrhet. t. 4.*

MOCHTHOS, *μόχθος*, idem, quod *πύθος*, *Labor*, vide *Labor*, Adjectivum *μοχθηός*, *laboriosus*, item *ma-lus*, Hipp. 2. *aph. 27.* *Dieter. n. 555.*

MODERATUS, *σύμμετρος*, idem, quod *μέτρος*, dicitur de omni eo, quod propriam suam naturam obtinet, quemadmodum *Immoderatus*, de omni, quod suam naturam relinquit. Gal. l. 2. de *dign. puls. c. 3.* circa fin.

MODIOLUS dicitur illa pars *Trepani*, quæ circa os perforandum est circumvolvenda, quam veteres Græci *κύκλιος* vocarunt, estque duplex; unus cum clavo in medio, & *Mas* dicitur; alter sine clavo, *Fæmina*, cujus delineationem & modum applicandi vide in *Scult. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. II. fig. 3. 4. 5.* & *T. XXVII. fig. 6.* Vide & *Cyclifcor. Terebella. Abapifson.*

MODIUS, *μόδιος*, mensura dicitur, continens *decem sextarios*. *Gorr. Gal. l. de pond. & mens. c. 5.* Vide *Symmetria*.

MODULATIO significat exercitium vocis, quo magis fortis percipitur & alta, unde & Græce *ἀναφώνησις* vocatur, vide supra *Anaphonesis*. Additur vero Epitheton *Agonistica modulatio*, quæ ab *Ægineta* describitur, & prolixius à *Petro Fabro Agonisticor. l. 1. c. 2.* & *l. 15. L. II. c. 14. 15. 18. 32. L. III. c. 8.* & *10.* sicut notavit *Rhodium in Dissert. de Acia p. 67.*

MODUS, *τρόπος*, vocabulum multiplicem & variam habens notionem, uti notavit Gal. 3. in 1. *Epid. t. 1.* & alibi. Usitatissima significatio illa est, quando notat *conditionem*, *differentiam*, *formam*, vel certam *circumscriptionem*, *indolem* ac *rationem* alicujus rei. Huc pertinet recentiorum nonnullorum *Modus substantiæ*, qui nihil aliud est, quam certa ratio materiæ ex particularibus componentium quantitate, figura atque positura resultans. *Linden. Ex. XIII. §. 333.* Jung. *Rolfink. O. & M.M. Sp. l. 2. f. 3. c. 32.* Ita *τρόπος* *Διγίτης*, *victus ratio*, & *τρόπος φαρμάκων* medicamentorum *differentiæ* ac *species* dicuntur, Hipp. 3. de *R. V. I. A. t. 62. l. de dec. orn. IX. n. 11. lib. 2. Epid. f. III. 40.* quemadmodum & ratio applicandi dicitur *Modus utendi*, de quo vide *Schroder. l. 1. c. 31.* Imo ipsarum partium naturas diversas vocat Idem *τρόπος*; *XIX. c. De morborum differentiis* quoque frequentif-

Sss

fime

fine usurpatur ab eodem, quæ loca collegit Fœf. in *Oec. p. 246. seqq.* Porro lumitur etiam pro animi moribus, *l. 6. Epid. f. 6. v. 26. pro habitus corporis, d. l. sect. 2. v. 18.* Aliquando idem est, quod mensura, notante Rhod. *ad Scrib. n. 73.*

MOEROR, *Mæstitia, λύπη, δυσθυμία.* Vide *Lype, Dyshymia.*

MOGILALOS, *μογίλαλος*, vocatur, qui difficulter loquitur, ex aliquo vitio, vel mala affectione. Gorr. Coincidunt cum *ἀγκυλογλώσσοις, l. 14. obs. 30.* Obiter monendum, ex ignorantia & negligentia Græcæ linguæ perperam scripta legi apud P. Zaccchiam vocabula, *Molalia, Molilagia, Molilalgia* pro *Mogilalia. Quæst. Medico-Legal. l. 2. Tit. 3. q. 9. n. 18. 19.*

MOLA, *μύλη*, dictio est valde æquivoca. Proprie quid significet, ex aliis Dictionariis etiam pueris constat. Tropica in Medicina locum habet, & 1. dicitur de *Patella*, quæ os latum & rotundum toti genu suprapositum, Gr. *μύλη, μυλακός, σπργανός.* Vide *Epigonatis. 2. de ipsis dentibus molaribus, qui etiam μύλαι, Mola* vocantur, Gal. *l. de offib. cap. 5. & l. 9. de V. P. c. 15. 3. de ipsis maxillis, quæ alias & Molæ appellantur. Linden. Ex. XI. §. 148. 150. 4. Mola, μύλη, vocatur caro vel massa quædam informis, & inutilis in utero muliebri concepta. Hipp. l. 1. de morb. mul. XCVII. 1. & l. 2. h. 1. LXII. 1. de Sterilib. XX. 2. Respondere dicitur talis moles ovis subventaneis gallinarum, uti volunt Castell. & Gorr. Verum Gallinæ absque coitu concipiunt talia ova; sed mulieres citra viri congressum *molam* vix aut nunquam concipient. Rul. ita descripsit: *Mola mavis* est abortivum quid in matrice generatum. Jung. Parac. de ulcer. c. 58. Causa hujus conceptus vitiosi & abortivi haut dubie in feminis alterutrius, imprimis masculini, deficiente activitate ponenda erit. Historiam naturalem *Molarum veri* egregie quoque conscripsit Joh. Bapt. de Lamzwerde in *peculiari tractatu h. tit.* Observationes varias vide in Practicis, nec non Hildano, *Ephem. Nat. Cur. & aliis.* In specie de *Molis Volantibus* in Dania haud infrequentibus legi poterunt *Acta Hafniens. Vol. I. Obs. 26. pag. 56. seqq.* De *Mola Philosophica* Langelotti vide *Eph. N. C. A. III. Obs. 59.**

MOLARIS, *μυλικός, 1.* est epitheton dentium, qui latiores & crassiores sunt reliquis. Vide *Dens. Mola. 2.* est nomen *medicamenti compositi*, dentium dolores mitigantis, cujus varix formulæ leguntur apud Gal. *l. 5. de C. M. S. L. c. 9.*

MOLECULÆ dicuntur hodiernis Philosophis & Chymicis portiones corporis naturalis, & artificialis paulo crassiores, quæ enascuntur ex combinatione atomorum vel homogenearum, vel diversarum, uti passim in eorum scriptis videre est, præsertim legi meretur libellus Anonymi Gallicus *Essais d'Anatomie* inscriptus; *Discours premier sect. 1. in principio.*

MOLENDESIS dicitur Calor defectivus; cui op-

ponitur vehementior, qui *Optesis* vocatur, *Th. Chym. Vol. V. p. 433.* Haud dubie debet idem esse cum *μόλυσσις*, de quo p. p. Vide *Molynsis.*

MOLESTIA, *Molestus, δυσφορία, δυσφορέ.* Vide *Dysphoria.*

MOLGA, *μόλγη*, idem, quod *Salamandra.* Vide infra suo loco.

MOLIBATO, *calchum, æs plumbi.* Ruland. & Johnson.

MOLITIO, *μόλευσις*, in specie dicitur, quæ *ve-Elibus* fit. Vide *Mochleia.*

MOLITURA, *ἐλλήγησις*, ab *ἐλλώ, molo*, significat proprie ipsam *molendi* actionem, quæ fit in *molis*, estque species triturae, quando grana rediguntur in farinam. Hinc & apud Scribon. leguntur *molitia* faba, ervum *molium*, piper &c. n. 158. *seqq.* Vide *Lex. Rhod. Scrib. De molitura* vide etiam Jul. Alex. *l. 8. Salubr. c. 11.* Chymice *Molere* est calcinare metalla per hydrargyrum, estque idem, quod *amalgama.* Libav. *tr. de Igne naturæ c. 30.* Lomenta quoque auri & argenti fiunt mediante *molitura*, S. Arc. Chym. *l. 4. c. 10. & 11.* Tropice *molere* quoque idem significat, quod *coire.* Rolfink. *de Part. genii. P. 1. c. 1.*

MOLLICINUS, *μολιχικός*, epitheton medicamentorum, quæ connatam humiditatem habent, qualis est in pinguibus singulique oleosis medicamentis &c. Gal. *l. 4. de C. M. P. G. c. 5.*

MOLLIFICATIO, Latino-barbaris, ea paralyseos species, quæ Medicis *πίρεσις*, quando humor undecunque regurgitans, non ruit ad nervorum principium, sed musculus, & tendinibus nervorum se tantum insinuat, Thomas Reneus *V. l. 2. cap. 18.* *Mollificatio* in specie Ani vocatur, quando sphincter ani resolutus alvi fecibus invito etiam ægro transitum concedit, imo & procidentia ani accedit. Valesc. de Taranta Philon. *Pharmac. l. 4. c. 32. p. 312.*

MOLLIS, *μαλακός, μολιχικός.* Vide *Malacos.*

MOLLITORIUS, *μολιχικός*, idem, quod *Emolliens.* Legitur apud For. *l. 3. Chir. Obs. 9. Schol.*

MOLLUCCA dicitur *Cancer*, cui amissa veteri crusta nova subit tenera. Linden. *Ex. V. §. 4.*

MOLLUSCUM, idem, quod *μολάκιον.* Vide *Malacion.* Linden. *d. l.*

MOLOCH Chymistis vocatur Saturninus, sive *plumbeus Catinus*, per quem in igne fervente argentum vivum trajicitur. Libav. *tr. de Igne natur. c. 35. Tom. II. Oper. p. 72.*

MOLOCHINE, *μολοχίνη*, epitheton Emplastri cuiusdam viridis, apud Galen. *l. 2. de C. M. P. G. cap. 2. fere ad fin. à μολοχη*, quod idem est, ac *μολάχη*, & significat *malvam.* Gorr.

MOLOCHITES, vide *Malachites.*

MOLOPS, *μάλωψ*, proprie dicitur *vibex*; cuius sigillata ex verberibus, Transfertur tamen etiam ad maculas

maculas rubras febrium quarundam malignarum. *Forest. lib. 6. Obs. 39. Schol. & l. 5. Chirurg. Obs. 9. in Schol. marg.*

MOLUMÆ, *μολύμη*, idem, quod *μολία*, procedo, venio. Legitur apud Hippocr. *Coac. t. 511.* quamvis Foëf. & Ionston. *in Annot. ad h. l. de hac lectione dubitent.*

MOLYBDÆNA, *μολύβδαινα*, *Plumbago*, idem, quod *Galena*. Vide *Galena*, *Lithargyrium*.

MOLYBDITIS, *μολύβδης*, epitheton alicujus *Lithargyrii*. Vide *Lithargyros*. Gorr.

MOLYBDOCHROS, & *Molybdochrus*, *μολύβδοχρῶς*, *μολύβδοχρῆς*, dicitur *plumbeus* colore, usurpaturque de iis, qui lineosi sunt, *Lang. l. 1. ep. 11.* Legitur & apud *Dioscor. l. 5. c. 100.* de *plumbaginis* specie pejori.

MOLYBDOEIDES, *μολύβδοειδής*, *Plumbarius*, epitheton *Lapidis* sic dicti à *plumbi* similitudine, viribus iisdem præditi, quibus & *plumbi scoria*, sive *recrementum*. Quid vero sit, nemo veterum explicavit, Gorr. An fortassis ipsa *minera Plumbi* ita dicitur?

MOLYBDS, *μολύβδος*, *Plumbum*. Vocatur Metallum vilissimum, constans ex multo *mercurio*, *sulphure indigesto*, *sale aluminoso*, *ponderosissimum*, *cujus historiam, præparandique varietatem ad usum Medicum* vide apud *Schrod. l. 3. c. 13.* *Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Rul. & Johnt. in Lex. Jung. & alios Autores.* *Libav. Iunken Ch. Exp. Cur. Part. I. sect. 5. c. 3. p. 414. seqq.* Apud *Chymicos* dicitur *Saturnus*, signoque ♄ notatur. *Rolf. in pec. disput. h. t.* Hippocr. quoque aliquoties meminit *μολύβδου*, *plumbi*, ad usum externum in curatione *polyporum*, *l. 2. de morb. XXXIII. 22. XXXIV. 9. 28. 34. de sterilit. XV. 8. alibique.* Foëf. pag. 415.

MOLYNOMÆ, *Μολύνομα*, *μολύνωμα*, *μολύομαι*, Hippocr. significat sensum *dispareo*, *evanesco*, & usurpatur de tumoribus, aut calore remittentibus & evanescentibus frequenter, *v. gr. l. 1. Epid. f. 2. t. 38.* quamvis in nonnullis legatur *μολυνόμενα*, aut *μολύμεινα*, absque ratione, animadvertente Foëf. *l. 2. f. II. 17. l. 6. f. 2. t. 46. l. 7.* aliquoties. Vide Foëf. *d. l. pag. 423.*

MOLYNSIS, *μολυνσις*, dicitur *imperfecta* & *insufficiens Elixatio*, ex *Aristot. l. 4. Meteor. cap. 3.* quando ob defectum caloris, aut propter copiam humoris, in eo, quod coquitur, coctio perfecta fieri nequit. Gorr. Significat etiam *conspurationem*, *inquinacionem*, in *Lexicis Græcis*. Unde & *μολυνή* dicitur *podex*, *ceu pars*, quæ semetipsam *conspurcat*.

MOLYZA, *μολύζα*, vocatur vel *caput allii*, vel *allium simplex caput habens*, & non in plura divisum, *Gal. in Exposf. voc. Hipp.* Occurrit sæpius in Hipp. *in lib. de morb. mul. & de sterilit.* quæ loca vide apud Foëf. *d. l.*

MOMISCUS, *μώμισκος*, dicitur *Polluci*, *pars dentis molatis*, quæ *gingivæ* adjacet. *Momisci* etiam voca-

tur omnes dentes molares apud *Ingrass. comm. in Gal. l. de Offib. p. 140.*

MONÆ, *Paracelso* idem, quod *Nates*, *Scholiiis* in *Libros de Urinis* in *append. Tom. V.*

MONARCHIA, *μοναρχία*, hujus vocabuli propria significatio spectat ad *Politicos*. Translatum vero à *Paracelso* & *Helmontio* ad ipsam *Medicinam* non minus obscure, quam abusive, dum ille non modo tres *monarchias* corporum naturalium asseruit: primam *monarchiam* mundi: alteram maris: tertiam *foeminæ*, *Paramir. lib. 4. & alibi sæpius*: ad quas spectant tres *monarchiæ* *Medicinæ* & *remediorum*, passim in scriptis, sed & non veritus est, semetipsum *monarcham* dicere illius *monarchiæ medicæ*, *Fragmen. libri quatuor columnar. Medicinæ &c.* Hic vero similiter tres *monarchias* corporum statuit: *animalem*, *vegetabilem*, & *mineralem*, *v. Tartarus non in potu*, *n. 3.*

MONAS, *μονάς*, *Unitas*. Terminus *Spagyricus* & *hieroglyphicus*, dum ex uno ad unum omnia deducere conantur. Vide *Theatr. Chym. Vol. II. p. 183. seqq.* Vocatur & aliis *Cliffus*, vel *Elixir*, quando extractæ partes ex simplici iterum copulantur, quam operationem *Philosophi* & *Arcanorum Professores Unitatem ex Triade*, alii *circulum ex quadrato* dicunt. *Libav. Alch. Pharm. cap. 27.*

MONEDULA, nomen avis, *Aristoteli* *λύκος*, *Lupus*, dictæ, quæ est species *Graculi*, qui *Gr. κρολῖος* in genere vocatur, *cujus historiam* vide in *Aldrov. l. 12. Ornith. c. 9.*

MONERES; *μονήρης*, proprie dicitur de navi, quæ uno remo constat. Tropice significat *solitarium*, & conjungitur cum *φιλερήμων*, *deserti amatore*, & tribuitur *atrabiliariis*, *Hippocr. Epist. ad Philopœmen. II. 12.*

MONETA, *νόμισμα*, quid significet, alias notum est. Dicitur *Galeno* *testera*, vel *symbolon*, in qualibet urbe emtionis & venditionis, *l. 2. de diff. puls. cap. 5.* Tales *metallicas monetas excusas* cum imaginibus progressu temporis in lapides fuisse transmutatas, legitur in *Th. Chym. Vol. I. p. 496. & 556.*

MONOCEROS, *μονοκερῶς*, *Lat. Unicornis*, nomen animalis, & prominentiæ illius ossæ, quæ ex animali illo excrecere creditur, & pro singularissimo *Alexipharmaco* habetur. Latine *Unicornu*. Verum quantis adhuc dubiis & scrupulis implicata sit hæc de *unicornis* historia, legi poterit apud *Aldrov. l. 1. de quadruped. c. 6. Casp. Rejes C. Elyf. q. 67. Schroder. l. 5. cl. 1. n. 39. Fr. Hofmann. in Clav. ad hunc loc.* qui existimat, *unicornu*, quod hodieque in diversis locis aservatur, esse nihil aliud, quam *dentem balanzæ*. Verum tamen *unicornu* dari, existimat *Chioco. Mus. Calc. sect. 6. p. 687.* Alias datur & *unicornu fossile*, *lapis ceratites*, *ebur fossile*, estque *lapis colore & levore cornu referens*, interdum & *forma ipsa* *Schrod. l. 3. c. 8. n. 21. Fr. Hofm.*

ad h. l. Medicamentum quoque Chymicum ex auro paratum, quod alias Manna solaris dicitur, appellatur *unicornu solaris*, Schroder. lib. 3. cap. 9. Iohnf. lib. 2. Lexic. Chym. qui & ex Mynfichto *unicornu mineralis* facit mentionem.

MONOCOLON Parac. videtur appellare *Intestinum cæcum*, Paramir. libr. 3. item *Monoculum*.

MONOCULUM, vide *Monocolon*. Alias *monoculi* dicuntur, quibus alter oculus, vel materialiter, vel saltem virtualiter deficit. Gr. *μόνοφθαλμοι*, *μόνοφθαλμοι*, Latine etiam & quidem rectius, *unioculi*, vel *unoculi*. Hos distinctius videre minuta legitur apud C. Hofmann. in *Gal. de V. P. n. 729*.

MONOEMEROS, *μονοήμερος*, epitheton *Collyriorum*, quæ *unius diei* spatio ophthalmias curare possunt. Galen. l. 4. de C. M. S. L. c. 2. Circa illorum usum tamen cautela opus est, ne adhibeantur, ubi plenitudo totius corporis peccat. Nam quia facultate frigida sunt, obstruunt, denfantque meatus, & si copia humoris in oculis fuerit, in causa sunt plerumque, ut tunica *κροταίδη* rumpatur. Gorr. Cast.

MONOMACHIA, *μονομαχία*, vide *Duellum*. *Monomachon* quoque vocatur *Intestinum cæcum* in spuris Galeni l. de *Compag. membr. sive de nat. hum.*

MONOMELON, *μονομήλον*, est nomen *Collyrii* *μονομήλου*, ita dicti, quod unica *specilli*, Gr. *μήλη* vocati, inductione oculorum inflammationi medeatur, cujus descriptio habetur in Aëtio. Gorræus.

MONONYCHA, *μονόνηχα*. Vide *Monycha*.

MONOPAGIA, idem, quod *Hemicrania*. Valesc. de Tarant. *Philon. l. i. c. 7*.

MONOPHAGIA, *μονοφαγία*, vocatur, quando quis solus comedit, mos *Dynastis* familiaris. Differt à *μνοσπίταια*, C. Hofmann. ad *Gal. LL. de V. P. n. 506*.

MONORCHIS, *μόνορχης*, qui unum habet testiculum. Rolf. de *part. genital. Part. 1. c. 11*. Interdum autem ad tempus pubertatis saltem sunt *μόνορχη*s, postea vero prorumpit alter quoque testiculus, qualis historia à D. Brechtfeld observata legitur in *Act. Hafn. Vol. I. Obs. 106. p. 197*.

MONOSITIA, *μνοσπίταια*, dicitur, quando quis semel tantum de die cibum capit, à verbo *μνοσπίταια*, idque de *cæna* intelligendum esse, patet ex opposito *ἀριστία*, prandere, l. de *veter. medic. XII. 4. c. 12. 13*. Meminit & Hippocr. illius verbi 2. de *R. V. l. A. t. 20*. & f. 2. t. 22. 27. l. 3. de *diat. III. 2*.

MONOXYLON, *μόνοξύλον*, vocatur *Navicula ex uno ligno*, vel arbore cavata, *parata*. Occurrit apud Hipp. l. de *A. L. & Ag. XXXII. 7*.

MONS, *ἄρος*, hujus vocis significatio ex aliis quoque Dictionariis nota est. Ad Medicinam tamen spectat ejus quoque consideratio, cum propter subjectum, tum propter mediam medicam. Ita *montes*, nisi peculiaris peccet aëris contagio, gaudent aëre puriori, & privilegium vitæ longioris præ se ferunt, Helm. tr. *Mons Domini*

in *fin*. Quodsi tamen à Septentrione regioni adjacent, in his aquilones veluti perturbant, ac morbos faciunt, Hippocr. l. 2. de *diat. II. 11. 12*. Jung. l. de *A. L. & Ag. LV. 3. seqq.* Sic & herbæ, animalia, & aves, quæ *montana* loca occupant, habentur pro salubrioribus ut plurimum, Gal. in *LL. de Al. fac. & de aten. viciu. Mons Siliceus* Helmontio dicitur *solea*, stratum, sive terræ intercapedo, in qua saxa, lapides, ac mineralia univèrsa locum suum ex aqua desumunt, tr. de *Lithias. c. 1. n. 7*. Junge tr. *Terra, n. 4*. Per *metaphoram* pars superior externa pudendi muliebris vocatur *Mons Veneris*. Rolf. de *part. gen. P. II. c. 35*. Ita protuberantiæ musculosæ in vola manus à *Chiromantia* vocantur *Montes*. Quid per *Montes Philosophorum* Spagyricorum fit intelligendum, lector harioletur ipse e *Th. Chym. Vol. VI. p. 550*. Libav. scribit, *Montibus* comparari *alembicos*, & superiorem partem *sublimatorii*. Tom. II. *Oper. p. 247*.

MONSTRATIO, *διδίχης*, idem, quod *Demonstratio*. Hæc si ocularis fuerit, interdum plus præstat, quam præcepta, præsertim in *Chirurgicis*, argumento Gal. c. 4. de *artic. t. 47*.

MONSTRUM, *τέρας*, quid significet, e *Physicis* pendendum. Est enim nihil aliud, quam *erratum naturæ*, sive effectus naturalis, à solita & recta dispositione specifica degenerans. Rul. videtur strictius accepisse, quando descripsit *monstra* per orta quædam præter naturam animantia, quæ cælum excludit ovo suæ putrefactionis, illicitæ ac nefandæ commixtionis. Variorum *monstrorum* observationes petantur ex earundem *Scriptoribus*, v. g. Schenckio, *Ephemerid. Nat. Curios. C. Rejes C. El. q. 45. &c.*

MONTANUS, *ἄρειος*. Vide *Mons*.

MONTICOLA, *ἄρειος*, idem, quod *Montanus*, dicitur de iis, quæ vel gignuntur, vel degunt in montibus, v. g. *Aves-monticola*. Galen. l. 4. de *san. tu. c. 4*.

MONTIFRINGILLA, *ἄροσπίχης*, nomen *aviculæ* *montanæ*, cujus historiam tradit *Aldrov. l. 18. Ornith. c. 7*. Hic loci sub finem autumnii copiosissimæ capiuntur, & in mensa apponuntur.

MONYCHA, *μόνηχα*, contracte pro *μόνονηχα*, h. e. *μόνον ὄνυχα* habentia, dicuntur animalia *solitam ungulam unicam* habentia, uti sunt equi. Latine *Solipeda*, aut *solungua*, sive *solidungua*. Hipp. l. de *artic. t. 28*. Galen. in *comm. ad h. l. Foëf. p. 423*.

MORA, *ἀποσπίχης*, vide *Diarrhe*. Mora illicita ignavorum est. Linden. *Ex. VI. §. 15*. Mora quoque dicitur id, quod Hipp. Gr. vocat *σπίχης*, i. e. attritionem, h. e. callo obduratam partem, & longiori attritione, sumiturque pro ipso callo, l. de *artic. t. 21*. Galen. in *comm. ad h. l. Foëf. p. 822*. Ita quoque accepisse videtur *Paracels.* quando *Moram* inter symptomata morbi *Gallici* retulit, conjungens *Attritiis*, l. 5. de *symp. var. morb. Gallic. c. 2*.

MORBIDUS, *Morbosus*, *νοσέδης*, *νοσώδης*, idem quod *Valeudinarius*, dicitur partim de eo, qui actu ægrotat, partim etiam, qui ad morbosam dispositionem inclinat. Vide Dieter. n. 575. 577.

MORBILLI, nomen à recentioribus inventum, q. d. *Parvus morbus*, vel parva pestis, significat minutissimas pustulas, cum maculis rubentibus, aut quandoque purpureis aut livescensibus obortas à sanguinis portionibus tenuioribus, ichorescentibus, à prima natiuitate dilitescentibus, scateni p. n. fermentatione cum aliquali coagulatione conjuncta. Quorum historiam ex recentioribus optime descripsit Willis de febr. c. 15. Jung. Fr. Piens h. t. Part. Sp. c. 8. An veteribus fuerint cogniti *Morbilli*, non mihi videtur quæstio tanti momenti, quanti olim habita. Quidni enim sub nomine *ἐκθύμωτων*, vel *ἐξαιθρημάτων*? Pertinent inter morbos Epidemicos, malignos, infantibus familiares, quamvis nec adultos immunes esse experientia hoc ipso tempore, quo hæc scripsi, testetur in vicinia. Rul. Dorn. Iohnf. confuse descriperunt. *Morbilli* sunt pustulæ Veneræ: item puerorum albæ vari, ecchymata, pituitæ eruptiones, ecbrasmata.

MORBUS, *νόσος*, *νόσος*, *νόσημα*, terminus in Medicina adeo frequens, & notus, ut vix ac ne vix quidem ullus alius sit frequentior. Generaliter significat omne id, quicquid homini molestiam affert. Hippocr. l. de flatib. II. 8. quam etiam calculo suo comprobatur Linden. Ex. XV. §. 79. 80. Specialiter vero & accuratius describitur, quod sit dispositio p. n. sive status p. n. corporis humani, & ejusdem partium, à quo actio primum læditur, Gal. l. de diff. sympt. c. 1. & l. de diff. morb. c. 7. quam definitionem expolitam clarius reperies in nostris Dogm. Med. Gen. P. II. c. 2. dogm. I. 2. seqq. p. 110. seqq. Plura qui desiderat de notione *Morbi*, videat Casp. Hofm. Montani, aliorumque scripta, jungatque Dieter. n. 576. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 2. f. 2. c. 8. & 9. Ita & morborum differentias essentielles, accidentales, speciales denominationes vide passim in scriptis Medicis, præsertim Sennert. & Iohnston. in Syntagm. Med. Pract.

MORDAX, *Mordicans*, *Mordicatio*, *δακνός*, *δακνων*, *δάξίς*. Vide *Dacno*. *Mordax* vinum, idem, quod *Picans*. Vide infra *Picans*.

MORDILAPIDES, Græce dici possent *δακνίλοι*; vocantur pisciculi quidam, suntque species *Fundulorum*, sed villor. Meminit Jul. Alex. l. 15. Sal. c. 7.

MORES, *ἠθῆ*. Vide *Mor*.

MORETARIUM, idem, quod *Mortarium*. Rhod. in Lex. Scrib. p. 411.

MORETUS, *Moretum*, dicitur species Julepi, estque potionis genus ex aromaticis, aliisque confortantibus commixtum, addito ad gratum saporem saccharo, vel syrupo. In specie vero ita vocatur à *Moris*, vel *Diamoro* ingrediente. Schroder. l. 2. c. 64.

MORGANA, licet proprie non sit terminus Medicus,

quia tamen inter admirandas res naturales pertinet, libuit inserere; Denotat autem mirabile quoddam phasma specularium observatum ab Athanas. Kirchero in littore maris Siculi, quod ulterius examinavit Joh. Marcus Marci in *Phil. Vet. Rest.* P. III. sect. 6. subsect. 3. p. 283. seqq.

MORIA, *μωρία*, idem, quod *μώρωσις*. Vide *Faustitas*.

MORION, *μωρίον*, *Paricula*. Sumitur tamen sæpe pro *Parte* in genere. Vide *Meros*.

MORMYROS, *μορμύρος*, vocatur piscis quidam marinus, cujus historiam cum usu in cibus exhibet Aldrov. l. 2. de pisc. c. 19. Dicitur & *μορμύλος*.

MORO, *moris*, vocatur apostema carnis, ad similitudinem mori. Rul. Dorn. & Iohnf.

MOROCHTHOS, *μώροχθος*, *μώροχθις*, Gal. l. 9. de S. F. Dicitur Lapis quidam mollior, candidus, ita, ut eo lineæ ducantur, cujus descriptionem tradit Dioscor. l. 5. c. 152. ubi & *Galaxiam*, ut & *Leucographida* appellari docet, quamvis ipse de *Galactite* seorsim egerit. Jung. Chiocc. *Mus. Calceol.* f. 3. pag. 275. seqq. Schroderus *Osteocolla* hoc nomen ex Matthiolo attribuit, l. 3. c. 8. n. 15. Nalci in Saxonia, præcipue Hildesheimii, testatur Rul. in *Lex*.

MOROSIS, *μώρωσις*, *Moria*, *μωρία*. Vide *Faustitas*.

MOROSUS, *δυσάνιος*. Vide *Dysanios*.

MOROKOS, *μώροκος*, idem, quod *Morochthus*, de quo p. a.

MORPHÆA, *Morphea*, species *Lepræ*, *Albæ* non abfimilis, Dorn. Rul. & Iohnston. Idem, quod *Alphus*. Vide supra lit. A. *Morphæa* differt à *lepra*, quod hæc sit in carne, illa vero in cute. Forest. l. 5. *Obs. Chir.* 2. *Schol.*

MORPHE, *μορφή*, significat *formam*, præsertim externam & accidentalem. Vide *Forma*.

MORPHNOS, *μώρφνος*, nomen avis, ad *Aquilas* pertinentis, quæ & *Anaticida*, *Clangos*, *Plangos*, dicitur, cujus historiam tradit Aldrov. l. 2. *Ornith.* c. 8. & 9.

MORPIONES vocantur *Pediculi illi lati*, quos Itali *Piattole* appellant, ad pubem genitalium, aliquando & sub axillis enati. Legitur apud Aldrov. de *insect.* l. 5. c. 4. p. m. 544. & Rolf. de *Part. genital.* Part. II. c. 34. p. m. 185.

MORS, *θάνατος*; quid significet, e *Physicis* constat, videlicet dissolutionem animæ & corporis in animalibus; quam cur neget Kergerus, vide in *ejus tr. de ferm.* sect. 1. c. 6. Nec male *mors* describitur, quod sit defectus vitæ, aut extinctio caloris nativi, Diet. *Iatr.* n. 384. Item omnimoda naturæ prostratio, Gal. l. 3. de *cris.* c. 5. Parac. vocat *mortem* ultimam materiam morbi. Estque duplex: lenta, & violenta. *Mors Chymistica* dicitur corruptio artificialis corporum insensatorum, consistens in separatione spirituum & animalium eorumdem in sui ternarii ad unitatis reductionem, h. e. ad potiorem vitam, licet non perpetuam, excellentiorem tamen ea, quam à natura prius habe-

bant; uti describitur in *Th. Ch. Vol. I. p. 360. Mortis naturalis terminum prorogare, quod fit in Medici potestate, rectissime negat C. Rejes Camp. El. q. 26. n. 4. & 6. Idem etiam docet, qua ratione Medicus mortem prædicere debeat? q. 11.*

MORSELLUS, *Morsulus*, terminus Pharmaceuticus, significans genus medicamenti siccum saccharatum quod & *Lozonga*, *Lozengia*, *Pasta Regia* vocatur, item *Tabula*, vel *Tabulatum*. Descriptionem pete ex *Weker. Antidot. Gen. l. 1. c. 42. P. Morell. de form. remed. l. 1. sect. 3. c. 1. seqq. Schrod. l. 2. c. 69.*

MORSUS, *Morsura*, *Ardoyn. l. 5. de Venen. c. 1. seqq. δήξις, δηγμός, δήγμα*, vide *Degmos*. Proprie significat solutionem continuam in partibus mollibus factam, per dentium impressionem. Huc pertinent *Morsus canis rabidi*, *lupi*, *viperarum*, quin & *hominum*. Metaphorice vero usurpatur de omni dolore acerbiori, *Rhod. in Lexic. Scribon. p. 411. Morsuncula* diminutivum est, & sumitur de dolore dentium infantili, Græce *ιδανξιμύς*. *Dieter. n. 597.*

MORTALIS dupliciter sumitur: 1. subjective de omni corpore naturali vivo, quod etiam morti subiectum est. In specie Homines κατ' ἰξοχὴν dicuntur *Mortales*; Gr. *Θνητοί*. 2. significative, & effective, Gr. *θανατώδης*, & ita idem est, quod *Lethalis*. Vide *Funestus*.

MORTARIOLUM, *ὄλμυρον*, dicitur de cavitatibus, quibus dentes sunt inserti, Gr. *βόθρα* alias dictis, Lat. *Alveoli*, *Præsepiola*, *Mortariola*, *Barthol. libell. 4. Anat. c. 9. Mortariolum* quoque est modiolus catillo- rum cinereorum formandorum, in lati circuli modum, vel pertusi catini ex orichalco plerumque factus. Hoc *mortariolum* comitatur *pila*, (vulgo *Monachus*) quæ est pistillum cum tubere rotundo, ex basi lata media prominente, cuius incussum catilli fovea formetur. Sed ad catillos majores, h. e. majorem naturæ copiam capientes formandos, utitur circulo ferreo, & conveniente *pila* foveam producimus. *Rul. & Iohnf. Lexic.*

MORTARIUM, *ὄλμυρον*, instrumentum & vas Coquis, Pharmacopœis, Chirurgis usitatum, in quo res cum *pila* vel pistillo tunduntur, aut teruntur, *Rhod. ad Scribon. n. 111. Parantur ex ligno, ferro, orichalco, plumbo, vitro, &c. Meminit Gal. l. 1. de antiq. c. 15. & alibi. Plumbei mortarii* usus esse solet ad unguenta & emplastra conficienda, ulceribus malignis & cancerosis accommodata, quia plumbum argenti vivi est particeps, *Lang. l. 2. ep. 47. Legitur & Mortarium Rhod. in Lex. Scrib. p. 411. Alias Græcum ὄλμυρον etiam truncum corporis, h. e. totum illud, quod est à cervice ad cocxidicem, notat, in qua significatione videtur usurpasse Moschion. l. de morb. mul. c. 79. Interpres Alzaharavii Mortarium quoque vocavit os cribriforme; notante C. V. Schneid. de Catarrh. l. 1. f. 2. c. 1. p. 152.*

MORTIFERUS, idem, quod *Lethalis*, *Funestus*; νεκρωδής, θανατώδης. Ita *facies Hippocraticæ* vocatur *Mortifera*, *Gal. 1. prognost. n. 7. & 8.*

MORTIFICATIO, *νίκρωσις*, dicitur caloris nativi in corpore, vel parte aliqua extinctio, qualis contingit in sphacelo post gangrænam. Dicitur & *Sideratio*. Vide *Forest. l. 1. Chirurg. obs. 13. Schol.*

MORUM, Pathologica significatione idem est, quod *Thyrus*, vel ei similis affectus, videlicet *tuber*, *cruentusque tumor*, *Morum fructum* referens, in partibus genitalibus viri & foeminae, post concubitum aut deambulationes, juxta nonnullos etiam in aliis corporis partibus mollioribus, v. gr. in facie & sede obortus, *Ingrass. comm. ad Avicenn. de um p. n. p. 264. Hoc vocabulum etiam tribuitur affectui cuidam palpebrarum*, qui Arab. *Alchute* vocatur, Gr. *πλακιδίτης*, habeturque pro morbo in numero, cum sit caro mollis interiori palpebræ adveniens, unde & sanguis rubens, niger & viridis emanat, quemadmodum descripsit *Joh. Stephan. Paraphr. ad Avic. l. 3. fen. 3. c. 19. p. 176. Vide Pladavotes.*

MOS, *ἦθος*, *ἥσιον*, accipitur vel de animi proprietatibus; Ita *Gal. libellum* scripsit, quod animi mores sequantur temperamentum corporis. Et hujusmodi mores probe Medico sunt observandi, *Gal. c. 3. in 1. Epid. t. 1. & alibi: Vel de consuetudine, vide Eshos, Dieter. n. 238. Vel de certo modo alicujus rei. Ita Mos morbi dicitur ille modus, qui determinat, utrum morbus benignus, vel malignus sit? Gal. l. 1. de crisi. c. 3. Vel etiam comparativam habet significationem, & ponitur pro *veluti*, v. g. *Mors farinae, emplastri, pulvis*, *Scrib. n. 44. 189. 224. Rhod. in Lexic. Mos idem est, quod myra, Rul. & Iohnf. Lexic.**

MOSA dicitur edulium & pulmentum usitatissimum in Germania ex farina triticea, vel zea paratum cum lacte, qua non solum rustici utuntur, sed & pene omnes matres & nutrices infantes replent & infarciunt, cum hypochondriorum tensione & epilepsiæ periculo, rectissime animadvertente & reprobante *Jul. Alex. l. 8. Sal. c. 10. & not. in Gal. l. 1. de Al. fac. c. 5. Mosa* alias Anglis dicitur *fungi quoddam genus instar paludis, admodum adstringens & pinguis, qui pro cespitibus comburendis laterum figura abscissis & sole siccatis inservit. Plura vide in Oldenburg. Act. Philos. Anno 1669. m. Novembr.*

MOSCH, vocabulum exoticum, quod denotare debet peculiaria vasa rosifera ipsam renum corpus subeuntia, quæ *Bilius* primum se observasse gloriatus fuit, quamvis nemini adhuc demonstraverit, nec alii ante & post illum observare eadem potuerint, teste *D. D. Bohnio Exerc. Physiol. XIII. §. 5. & 6.*

MOSCHELINUM, *μοσχίλαιον*, appellatur à *Nicollao Alexandrino* oleum quoddam compositum Aromaticum, & nervoso generi maxime conveniens, quod etiam ingreditur *Unguentum Aregon in Dispensatoriis*. Ita vero dicitur à *Moscho*, qui in magna quantitate reliquis speciebus additur & basin constituit videtur.

ΜΟΣΧΥΣ; **μύσχος**, quam certum est, quod hoc nomine veniat certum quoddam genus odoramenti, five materia fragrantissima à quodam animali Indiæ proveniens; tam incertum est adhuc, quale illud sit animal, & quomodo generetur in illo *Moschus*, aut quomodo colligatur & præparetur. Quamplures sunt, qui *Capram sylvestrem Moschion*, **μύσχιον**, propterea dictam, five *Dorcadem Moschi* dicant, eandem etiam depictam exhibent. Vid. Aldrov. lib. 1. de quadrup. bisulc. c. 19. 20. Chiocc. Mus. Calceol. f. 6. p. 661. Schrod. l. 5. cl. 1. n. 27. Alii vero illud impugnant, inter quos non modo Amatus Lusitanus, verum etiam ex novissimis Fr. Hofmannus in *Clav. ad d. Schr. loc.* ubi prolixè reperies *Moschi* ortum & historiam, quæ omnia exscribere non concedit angustia chartæ. In *Aclis Philof. Oldenburgii Anno 1666. m. Jun.* ex Dn. Thevenotti Relationibus variorum itinerum curiosorum legitur, *Moschum* nihil aliud esse, quam testiculos animalis cervi similis reperti in provincia Honan, eumque bonum & haud mixtum vendi in Nankin & Pekin. Alia de *Moschi* origine & constitutione rursus leguntur in *Acl. Hafniens. Vol. I. Obs. 58. p. 116.* Nobis libet hac in re dubia **ἐπιχύν**, cum destituamur propria experientia. Satis sit nobis scire, quod ejus vis medica sit insignis in reficiendis spiritibus vitalibus & animalibus; quamvis etiam non careat omni noxa. Videatur præter dictos Autores etiam Casp. Rejes C. *El. q. 84.* Quæ *Moschum* redolent, dicuntur *Moschata*. Ita in officinis occurrit *Trochisci Galliæ Moschata*, *Alipiæ Moschata*. Inter vegetabilia simplicia *Geranium moschatum*, *Scabiosa moschata*, &c. Cur vero nux myristica, five nucleus interior nucis Indiæ *Moschata* dicatur, non est hujus loci, de cujus usu Medico videatur inter alios Iunken *Chym. Exp. Cur. P. I. sect. 3. cap. 1. p. 162.* Paracelsus quoque non fuit veritus, epitheton hoc tribuere morbis, unde *Colicam Moschatam*, *Zibethinam* commentus est, *Paragrani*, Tr. 1. & 2. quamvis non satis explicet, quid velit per illam intellectum, **μύσχος** etiam *Viuulum* significat, de quo infra.

ΜΟΣΚΙΤÆ Lusitanis dicuntur sudamina five papulæ rubentes & aliquantum asperæ, notante Bontio, *Meth. med. morbis externis in India cap. 18.*

ΜΟΣΥΛΛΟΝ, **μύσσυλλον**, epitheton *Cinamomi optimi*, cujus descriptionem vid. ap. Gal. l. de Theriac. ad *Pison. c. 12.*

ΜΟΤΑΚΙΛΕΑ, **μύτακλα**, vide *Cinclefsis*. Adde Schroder. l. 5. cl. 2. n. 59.

ΜΟΤΟΣ, **μότης**. Vide *Linamentum*.

ΜΟΤΟΣ, **μύσησις**, vocabulum latissimæ significationis. I. Physiologicè complectitur omnes functionum & mutationum species, *Generationem*, *Corruptionem*, *Augmentationem*, *Diminutionem*, *Alterationem*, & *Motum localem*, ad quem etiam pertinet *Motus Tonicus*, de quo videatur infra in *Tenor*. Hinc divisio in *motus naturales*,

animales, & *spontaneos* occurrit passim apud Galenum, & alios. Prædicatur & de partibus solidis & humoribus, & spiritibus. 2. Pathologicè de morbis quoque dicitur *Motus*, & pertinet ad differentias accidentales, de quo vide *Dogm. Med. Gen. P. II. c. 6. dogm. 9. p. 157. seqq.* Ita dantur & *motus animales* diversimode præternaturales, v. g. Convulsivi, five Clonici, Tremor, Palpitatio, &c. *Motus* quoque corporis localis excessivus, violentus, aut deficiens pertinet inter causas morbificas, noxam variam inferens, ut patet ex Charlton. *Ex. Pathol. VII. Hildan. Ep. 92. Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 53.* Ita quoque de humoribus ipsis sæpe occurrit, quod *moveantur*, five *motus humorum vitiosi* dentur. Curative Hipp. sæpe usurpavit **τὸ κινεῖν**, *moveere*, pro evacuatione aliqua insigni in aphorismis & alibi. Vide *Foëf. pag. 338. Dieter. n. 463. 464.* In Pharmaceuticis, Chymicis dantur varii *motus artificiales*, quos omnes exponere, non est nostri instituti.

ΜΟΧΛΑ denotat medicamentum quoddam causticum actuale, potissimum in arthritide laudatum, quamvis Dolæus quoque in apoplexia, epilepsia, mania, asthmate convulsivo commendaverit ejus usum. Estque lanugo quædam levissima siccissimaque ex contritione plantæ alicujus exiccata, quæ vel *Artemisia* nostra est, vel ei consimilis, parata. Unde eos valde decipi credit Dolæus, qui ex India allatam expetunt, ab illa, quæ ex *Artemisia* paratur, plane nihil differentem, l. 2. *Encyclopæd. c. 2.* Videatur & *Historia Moxæ* à Mich. Bern. Valentino ad D. D. Andr. Cleierum *perscripta.*

ΜΥCΑΓΟ, vide *Mucilago*.

ΜΥCΑΡΑΡΥΜ, *Mucarum*, vocabulum est barbarum, significans vel *infusionem rosarum*, cum aqua fervente factam & aliquoties iteratam, vel *infusionem ejusmodi cum saccharo in consistentiam syrupi redactam & coctam*. Estque duplex: *Perfectum* & *Imperfectum*. Ex *imperfecto*, qui ex duabus saltem infusionibus constat fit *Syrupus Rosarum simplex*. Ex *perfecto*, hoc est ex multis infusionibus, fit *syrupus rosatus solutivus simplex*, videlicet sine additione aliorum simplicium Purgantium, v. gr. Rhabarb. Agaric. &c. Hildan. *Cem. c. Obs. 29.* In Dispensatoriis occurrit descriptio *Muchari perfecti*. Lang. tradit *Mucharum compositum*, l. 3. ep. 1. c. 4. Libavii conjectura saltem est ingeniosa, quod *Muchara* videntur dicta **δὴ τὸ μύχρα**, quod significat intimum locum, *penetrabile*, & **ἀνεμύρα τὸ ψύρα**, quasi sit arcanum exaltatum frequentibus infusionibus. *Alchym. Pharm. c. 24. fin.*

ΜΥCΙΛΑΓΙΝΟΣΥS quid significet ex seq. vocabulo facile constabit, nimirum omne id, quod viscosam & glutinosam obinet consistentiam. In specie vero hodieque est epitheton quarundam glandularum in crista spinæ vertebrae sitarum, de quatum usu videantur *Aclia Erudit. Lips. de A. 1699.*

MUCILAGO, item *Mucago*, vocatur liquor viscosus & glutinosus. Estque triplex: naturalis, præternaturalis, & artificialis. Ad primam pertinet liquor nutritivus, quemadmodum & Langius liquorem articulorum vocat *Mucilaginem*, lib. 1. ep. 3. item *Mucus intestinorum*, Barthol. l. 1. *Anat. c. 10.* Ad secundam *Mucilago Tartarea*, ex qua Tartarus in urinis generatur, de qua sæpius Paracels. meminit in *Tract. de Urinis*, & alibi. Ad tertiam Extractæ *Mucilagines* ex seminibus, v. g. Pfyllii, Galen. l. 7. de C. M. S. L. c. 4. Cydoniorum, &c.

MUCOCARNEUS, dicitur *Abscessus* quidam, Gr. *μυχοσάρκαμα*, qui partim interne carneus, partim mucidus; h. e. e mucosa materia concretus. Describitur à M. Aur. Severin. l. de noviss. observ. abscess. c. 3. Jung. Mart. Bogdan. *Observ. Med. c. cultro Lyseri Anatom. addita p. 215.*

MUCOR, idem, quod *Mucus*, *Mucosus humor*, coincidit fere cum vocab. *Mucilago*, nisi quod *Mucus* & *Muci* accipi ufuratiis soleat de excrementitio humore viscido, qualis est, qui à capite destillat in coryza, gravedine, aliisque catarrhis, Galen. l. 2. de nat. fac. 9. Gr. *βλίνα, μύξα*. Vide *Blenna*. Jung. *Diet. Iatr. n. 558.*

MUCOSUS, *μυώδης*, specialè est epitheton glandularum binarum novarum à Gulielmo Cowper Chirurgo Londinensi repertarum in membro virili, quarum delineatio exhibetur in *Actis Eruditor. Lips. Anni 1702. m. Novembr. p. 499. seq.*

MUCRO, *αίχμη*, τὸ ὀξὺ, proprie significat cuspidem gladii, cultri, vel lanceæ. Tropice vero dicitur de acuta parte cordis, quæ tantum protenditur, quantum cordis magnitudo occupat spatii. Gal. l. 2. de H. & Pl. dec. c. 4. Gr. dicitur *κερυνή*.

MUCRONATUS, epitheton *Cartilaginis* in pectore, quæ & *Ensisformis*, Græc. *ξίφοειδής* dicitur. Vide *Cartilago ensiformis*.

MUCUS, vide p. a. *Mucor*.

MUGIL, *κέφαλον*. Vide *Cephalos*.

MUGIUS, *μυγίαια*, dicitur vox & sonus armentorum proprius. Verum Laur. Bellinus transferre non est veritus ad sonum graviorem & protractum, quem ægri sub initium apoplexiæ edunt, veluti suspirium intensius & per majorem copiam inspirati aëris factum, *tract. de morb. cap. in Opusc. Medicis p. 441.*

MULÆ dicuntur *pustulæ*, ex frigore vel calore ortæ. Dorn. in *Diction. Rul. & Iohnf. in Lex.*

MULIEBRIS, *Mulier*, *γυναικίον*, *γυνή*. Vide *Gynæcia*, *Gyne*. Chymici mulierem vocant Mercurium, sive argentum vivum, quemadmodum sulphur maritum *Th. Chym. Vol. IV. p. 179. Libav. Tom. II. oper. p. 395.*

MULLUS, *πρίον*, vocatur piscis marinus, vel potius littoralis, squamosus, de quo Gal. l. 3. de Al. fac. c. 17. item l. 11. de S. Fac. §. *Draco marinus*. Jul. Al. l. 14. Sal. c. 6. Prolixiorem vero ejus historiam tradit Aldrov. l. de Pisc. c. 1.

MULSA; *Mulfum*, ἰδὲ ῥόμελι; *μελίκερτυν*. Vide *Hydromeli*.

MULTIPARUS, *πολυτόης*, epitheton animalium, multos foetus gignentium. An fœmina etiam possit esse *πολυτόης*, ventilavit P. Ammann. in *Irenico p. 49.* Eadem sunt, quæ *πολύσπερμα*, sive multa semine prædita. C. Hofm. in *Gal. de V. P. n. 1044.*

MULTIPEDEÆ, *πολύποδες*, idem, quod *millepedæ*, insecta, quæ alias *Aselli* dicuntur, ὕιστοι. Vide *Asellus*.

MULTIPLICATIO, *πολλαπλασιασμός*, præter vulgarem & generalem significationem, qua res dicuntur vel corporaliter, vel virtualiter augeri & propagari, frequenter usurpatur à Spagyricis, præsertim in negotio Lapidis Philosophici, quamvis diversæ occurrant descriptiones, v. gr. *Multiplicatio* nihil aliud est, quam evacuationum reiteratio, continuatioque, *Th. Chym. Vol. I. p. 294.* *Multiplicatio* est evacuata rei super terram suam reductio, ut munditiæ spiritus oriatur, *l. p. pag. 313. 447.* *Multiplicatio* est res, quæ facit augmentum medicinæ in colore, odore, virtute, & quantitate. Nam est ignis, qui excitans nunquam moritur, sed semper tecum habitat, cujus una scintilla potest excitare plus ignis in virtute *multiplicari*, *Vol. II. p. 116.* Modos *multiplicandi* in lapide vide *Vol. III. pag. 38. 397. Vol. IV. p. 408. Vol. VI. p. 150. 429. 554.* Jung. *Libav. Tom. II. Oper. p. 360. 409. 418. 441.*

MULTITUDO, *πλήθος*, idem quod *Pleniudo*, *Plethora*. Vide infra suo loco.

MULUS, *Mula*, ἵμιον, ἀσρέθη, vocatur animal quadrupes, quod communiter peperit equa ex asini coitu; quamvis & ex asina & equo, item ex onagro & equa generari possint. Historiam *muli* utriusque sexus prolixè tradit cum usu Aldrov. l. 1. de *quadrup. c. 4.* Usum docet Schrod. l. 5. cl. 1. n. 28. *Mulam* recens equa natam alia mula gravidam recenset ex Nieremberg. C. Rejes C. El. 9. 36. n. 28. & ex hoc *Eph. N. C. A. I. O. 36.* Paracelso *Mulus* quoque significat *Morbum Gallicum*, l. 3. *Chirurg. magnæ. c. 1.*

MUMIA vocabulum est Arabicum vel Persicum, sed hodieque variæ significationis. Vel enim significat *Pissaphalium*, aut liquamen quoddam, in sepulchris inventum, in quibus hominum cadavera aromatibus condita per multos annos servata fuerunt: vel ipsum cadaver humanum ita conditum, & sub arena solis torrefactum. Imo non solum caro humana siccata, & condita, sed & quævis alia occisa vim sanandi habens, sic condita, quæ & *Mumia patibuli* vocatur, Schr. l. 5. cl. 1. n. 23. Fr. Hofm. in *Clav. ad h. l.* (qui rectissime judicavit, nos optima ratione posse carere hoc medicamento suspecto & nauseabundo) *Chiocc. Musf. Calc. f. 6. p. 696.* Rul. & Iohnf. l. 2. Beker. *Microc. Med. l. 2. c. 6.* & novissime Dn. Wurdtbain. *Disp. de Medic. ex homine desumptis.* Egregie quoque de *Mumia* variis significationibus & parandi modis disseruit Iunken

ken *Chym. Exp. Cur. P. I. sect. 2. c. 4. p. 116. seqq.* Paracels. tamen & Helmontius (quos alii postea secuti sunt) ad alia quoque transfulerunt hoc vocabulum. Ita *Mumia medullæ*, vel de medullis, sunt ossium ipsæ medullæ. *Mumia elementorum* est balsamus elementorum externorum. *Mumia transmarina* dicitur *Manna*. *Mumia versa*, liquor *Mumiæ*, Rul. & Iohnf. d. l. *Mumia Satyrii* est medicamentum ex Satyrio paratum, cujus descriptionem tradidit Casp. Rejes C. El. q. 44. n. 10. De *Mumia Hermetica* Ch. Ad. Balduini *Inventum IX*, in *Hermese Eiusdem curioso* legatur. *Mumia* quoque dicitur halitus hominis sani mane ore aqua bene mundato in phiolam vitream fortiter inspirando immisus, & per antiperistasin frigoris in aquam solutus. Rolfsk CH. I. A. F. R. l. 3. sect. 1. art. 1. c. 7. Singularissima vero significatio hæc est, quando *Mumia* describitur, quod sit substantia corporis tenuissima, spiritualis, ætherea, cuique pro natura & specie sua ingenta, in morte, & post mortem aliquatenus permanens, cum affectionum, tum virtutum ejusdem intimarum & propriissimarum plurimum abundans, indeque cum suimet, tum proprietatum ejus rite extractæ transplantationis medio mire fecunda, ad eum finem, ut vel in suo, vel in alieno subjecto, natura seu dispositio vitiosa, morbidaque corrigatur, integra & sana conservetur, & roboretur, Beker. d. l. In qua *Mumiali virtute* commenticia Magneticam vulnerum curationem stabilire annixus est Helmont. tr. h. iii. n. 3. seqq. Enimvero merito admonere libet *φιλιάτρης*: Fugite hinc: Latet anguis in herba.

MUMISATIO dicitur præservatio cadaverum à putredine. Ubitatus vocatur *Balsamatio*, *Conditura*.

MUNDATIO, idem, quod *Purificatio*, *Depuratio*, Græc. *καθαρισμός*. Dicitur & Latin. *Mundificatio*. Est prima clavis in negotio Lapidis Phil. *Theatr. Chym. Vol. II. p. 523. Vol. III. p. 430.* Talis mundatio terræ Philosophicæ perficitur 40. diebus, & aliquando plus minusve secundum quantitatem terræ, vel aquæ, Vol. IV. p. 547.

MUNDIFICATIVUS, *καθαριστικός*, idem, quod, *Purificans*, *Depurans*. Usurpatur de medicamentis, quæ & *detergentia* dicuntur, suntque vel interna, vel externa. Illa describit Galen. l. de oculis spurio, c. 3. Hæc passim in Chirurgicis reperiuntur. Vide *Detergens*. Lang. quoque Emplastrum *mundificativum* incarnans & consolidans clare descripsit l. 3. ep. 1. c. 12. Jung. Hildan. cens. 4. observ. 4. *Mundificativa* sunt invalidam & putridam carnem à bona & viva separantia & repurgantia, exteriora, rhyptica, Dorn. in *Diction. Rul. & Iohnf.* De *mundificativis specificis* scripsit Paracels. *Archidox. l. 7.*

MUNDUS adjective & substantive sumitur. In illa idem est, ac *Purus*, Gr. *καθαρός*, *κρῆσμος*, vide *Catharos*. In hac dicitur primario de universo orbe; *Castelli Lexic. Med.*

coelo; & terra; Gr. *κόσμος*, qui & propterea *Macrocosmos* dicitur. Vide *Cosmos*. Hunc maximum & pulcherrimum verissime dixit & demonstravit Gal. l. 3. de V. P. c. 10. Plura de hoc vide apud Physicos. Comparative de *Homine*, qui *Parvus mundus*, *Microcosmos* appellatur, vide superius suo loco. Et Paracelsus tres statuit mundos: majorem & primum, qui est coelum, cum terra: minorem, & medium, qui est vir: & minimum, vel postremum, qui est mulier, *Paramir. l. 4.* Alia à Spagyricis alios tres nominarunt: Invisibilem, cœlestem, & elementarem. Vide *Vol. IV. Th. Chym. & quære in Indice. Mundi tria regna* recenset Schroder. l. 3. in princ.

MURENA, *σφυραίνια*, *μυραίνια*, piscis dicitur oblongus teres, & lubricus, carens squamis, similis quodammodo anguillæ, cujus historiam, cum usum, tradidit Aldrov. l. 3. de pisc. c. 27. Meminit & Jul. Alex. l. 14. Sal. c. 7. Dicitur & *Fluvia Columellæ*, P. Jovius l. de pisc. marin. lacustr. &c. c. 31.

MURARIUM est epitheton *Niri*. Vide *Nitrum*.

MURCI dicebantur olim, quibus pollex fuit præcisus ad evitandum munus Martium vel bellicum, sicut ex Ammiano notavit P. Ammann. in *Irenic. p. 253.*

MUREX, *πέδιδος*, *μύρξ*, e concharum asperarum genere est, differens à purpura, cujus descriptionem & utum proponit Aldrov. l. 3. de Testac. c. 8. & seqq. Jung. ad Scrib. n. 104.

MURIA, *ἄλμη*. Vide *Halme. Salsilago*; vel *Condituræ* *salsamentariæ* jus, liquorve. De triplici specie *Muria* vide Lang. l. 1. ep. 59. *Muria* naturalis est aqua marina, vel illa, unde coquitur sal nostrum, ut fit *Hallis Saxonicæ*. De *muriæ* virtute alexiteria in peste, ejusque præparatione legatur Hildan. C. 2. O. 34. Conferre quoque *Ichiadicis* testatur Rolfsk. O. & M. M. Sp. l. 10. c. 14. Alia de viribus *muriæ* lege in *Th. Chym. Vol. I. p. 578.* De *Muria acida*, Græc. *ἰζάλη*, *ibid. p. 608.* De *Muria dura*, *Mercur. libr. 2. V. L. c. 26.* Legitur aliquando & *Muries*, *Rhod. in Lex. Scribon. Muria* quoque dicitur menstruum fortius, aqua fortis, Rul. & Iohnf. Hodieque nonnulli ad declarandum qualitates salinas humorum p. n. etiam referunt *Acrimoniam Muriaticam*, quæ est sali communi æmula in excessu, & corrigitur, per alcalia, in specie per calcem vivam.

MURMENTUM, idem, quod *Glis*, vel *Mus Montianus*, vel *Alpinus*, Rul. & Iohnf. Vide *Marmosa*.

MURMUR, *βορβορυγμός*. Vide *Borborygmos*.

MURRHA dicitur lapis *Chalcedonius*, vel gemma; quæ præcipue in Carmania ex humore sub terra sol's æstu concreto, velut *Lyncurium* coalescit, quæque non splendet, sed purpureis & coratcis in candore maculis versicolor, veluti *murena* piscis nitet. Inde *myrrhina*, vel *murrhea vasa* parata, quæ vini saporem fovebant. Lang. lib. 1. ep. 29. quamvis aliam de *murrheis vasis* sententiam habuerit C. Hofm. l. 3. V. L. c. 29.

T t t

MURTEUM,

MURTEUM; pro *Myrteum*, uti & *Murtus* pro *Myrtus*. Scrib. n. 220. 223. Vide *Lex. Scrib. Rhodii*.

MUS, μῦς, animal quadrupes, digitatum, minus; notissimum, cujus variz sunt species, quarum descriptionem cum usu Medico vide apud Aldrovand. l. 2. de quadrup. dig. vivip. cap. 30. seqq. Jung. Schroder. l. 5. el. 1. n. 29. Alias Græcum μῦς denotat quoque *Musculum*, sive *Lacerum*. Vide *Lacerta*. *Musculus*. Dieter. n. 559. *Mus pharaonis*, ichneumon. Trinc. de Curat. pract. l. 9. c. 12.

MUSA, præter significationem *Dearum novem numeratarum* hic alienam, est etiam nomen diversarum compositionum medicarum à peritissimo Philosopho *Musa* ita dictarum; quarum una in specie vocatur *Musa ennea* contra omnes febres laudata in *Antidotario*, Nicolai, *Operv. Mesuræ* fol. 385. b.

MUSADI, *Sal Ammoniacum*. Rul.

MUSAICUM opus vel *Musivum* vocatur; tessulatum lapillis variorum colorum, ex quibus arte compositis & coagmentatis omne genus imaginum redditur. Chr. Meretti in *Art. Vitrar. Neri Not.* l. V. c. 75. p. 372.

MUSALOGIA, est titulus libri à Paracelso scripti, cujus meminit tr. 2. de Pestiliis. c. 2.

MUSCA, μύα, insectum vocatur æstatis tempore notissimum, cujus varia quidem sunt genera, ad usum vero Medicum saltem genus vulgare recipitur. Descriptionem *Muscarum* omnis generis cum usu vide apud Aldrov. l. 3. de Insectis c. 1. Schroder. l. 5. el. 4. n. 110. Jung. Eph. N. C. A. 1. O. 13. *Musca Hispanica* est *Cantharis*, de qua supra. De *Muscis* venenatis lege C. Rejes C. El. q. 36.

MUSCERDA, μύσκηδον, dicitur simus murium, cujus usus Medicus est notissimus, v. g. ad glandes pro alvo stimulanda. Vide *Mus*.

MUSCOSUS, βρωδός, βρωδός, est epitheton quarundam glandularum conglobatarum apud Anatomicos recentiores ad differentiam conglomeratarum, quæ dicuntur *Vasculosa*. Nukius in *Adenographia* & ex hoc Act. Erudit. Lips. A. 1692. m. Majo.

MUSCULOSA expansio, vide μύσκηδον.

MUSCULUS, μῦς, communiter in Medicina significat partem corporis organicam ex carne & fibris nervis intertextis constantem, cujus extremitas dicitur *Tendo*, medium vero carnosum *Venter*. Ejus principium esse dicitur, in quod nervus pro affluxu spiritus animalis inseritur. Eorum sunt quam plurimi in corpore humano, quorum pleniorum descriptionem petere oportet et scriptis Anatomicis, speciatim Bartholino, in genere quidem l. 1. Anat. c. 5. In specie passim per totam Anatomiam, quæ loca inquiri possunt in indice. Jungatur & Anonym. Tract. de motu Muscular. Anatomia Cerebri Willisii annex. Item Charlton. Ex. XI. Oec. Animal. & Steno tr. de Musculis & Glandulis. Legi etiam possunt, quæ D.

G. Bidloo in Part. V. Tabularum Anatomicarum à LXVI. ad LXXXVI. exclusive tradidit descriptionem musculorum veram & differentias proponens, elegantisque eorum figuras exhibens. *Musculus* quoque sumitur pro diminutivo muris. Testaceorum quoque species quædam vocatur *Musculus*, Gr. μυσίαντον, cujus historiam tradit Aldrov. l. 3. de Testac. cap. 70. *Musculus* etiam in adjectivo sensu sumitur ab Anatomicis, v. g. *Arteria Muscula*, superior & inferior. Bartholin. libell. 2. Anat. c. 5. p. 655. seqq. Venæ *Musculæ* libell. 1. c. 6. p. 638.

MUSCUS, βρύον, σπλάγγιον, φάκος, σφάκος, dicitur excrementum herbaceum, instar lanuginis corticibus arborum, vel offibus aëri expositis, adnascens. Dicitur & *Usnea*. Interdum tamen certis etiam plantis attribuitur. Schroder. l. 1. c. 2. Eph. N. C. A. II. Obs. 51. in Schol. De muscis plantarum vel Botanicis, Gal. l. 6. de S. F. & laud. Schroder. l. 4. quæ loca quære in Indice. De nominibus *Muscorum* genericis legatur C. Hofmann. l. 2. V. L. c. 30. De *Musci clavati* terrestris, sive *Lycopodii* viribus antepilepticis vide Eph. N. C. A. III. Obs. 15. De ejus virtute contra plicam & menstrua fistendi A. II. Obs. 52. De *Usnea cranii*, d. l. Obs. 53.

MUSICA, μουσική, quid significet, aliunde quoque constat ex Dictionariis. Ars sane nobilis, & indigens multa exercitatione, ad egregios concentus, vel vocales, vel instrumentales formandos. Aprime quoque utilis ad curationem morborum, quin ad sanitatem conservandam, de qua virtute legatur Lang. l. 3. ep. 6. Forest. l. 4. Obs. 4. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 14. f. 3. c. 19. C. Rejes C. El. q. 28. n. 12. 13. *Musica muta* olim dicebatur, quæ vultu, gestibus manuum, pedumque nutibus, & signis fiebat. Idem q. 7. n. 14. *Aurum Musicum* quid dicatur & quomodo paratur e *Collect. Leid.* vid. apud Iunken in *Lex. Ch. Ph. P. I. p. 51*. *Musicum* etiam dicitur de auro factitio & spurio, quod paratur e stanno & sale ammoniaco, & descriptio ex le Mort legitur in D. David. à Spina *Lexico Pharm. Chymico* p. 148.

MUSTELA, γαλή. Vide *Gale*.

MUSTELUS, aut sec. J. Alex. l. 14. *Salubr. c. 9*. *Mustellus*, γαλέος, Vide *Galeos*.

MUSTEUS, γλευκός. Vide *Gleucinos*.

MUSTUM, γλεύκος. Vide *Gleucos*. Legitur & Gr. μῆστον in Rhod. *Lexic. Scribon*.

MUSTUS, est *Calx alba urinæ*, veluti pinguedo. Dorn. in *Diction. Rul. & Iohns. in Lex.*

MUSULA, *Mussela*, *Mussula*, Paracelso dicitur *Sciurus niger*, de quo statuit, morbum epilepticum provocare, *Paragr. l. 3. c. 3. §. & in Fragment. vel Schallii ad h. l.* quamvis cum descriptione *Sciuri* ab Aldrovando tradita non quadret.

MUTATIO, μεταβολή, μετακαστή. Vide *Metabole*.

MUTILATIO, *Mutilium*, καλόσμουρο, vide *Coloboma* & *Pertinea*

Pertinet ad morbos in numero deficiente. Gal. *Art. Med.* c. 96. l. de *diff. morb.* c. 8. Quamvis D. P. Amman: itatuat *Muulata* dici non particulas perditas vel abscisas, sed potius eas, quæ remanent, ac infigne actionis impedimentum afferunt, *Ir. p.* 251. *seqq.*

MUTIS, *μύτις*, dicitur illud *Atramentum*, sive Nigrum, quod in ore Sepiæ continetur. Sed & picem quendam apud Hipp. significat, uti vult Gal. in *Exog. Diction. Hipp.* Est & Arist. l. 4. *H. N. c.* 1. & 2. in mollibus piscibus viscerum loco sub ore, & per eam gula tendit, Foëf. p. 422. Jung. *Aldrov. l. 1. de mollib.* c. 4. & *Linden. Ex. V. §.* 27. *seqq.*

MUTULUS, *μύαξ*. Vide *Myax*.

MUTUS, *ἄφωνος, κωφός*, dicitur voce carens, aut qui sermonem proferre nequit. Vide *Aphonia*. Pertinet ad Actiones abolitas.

MYAX, *μύαξ*, *Myulus*, *Mutulus*, dicitur de *Conchis*, qua marinis, qua fluviatilibus communibus, quarum plenior descriptionem, nec non usum in cibo & medicina, tradidit *Aldrov. l. 3. de Testac. c.* 71. *Chiocc. Mus. Calc. scil.* 1. p. 48. Meminit & quoad usum Gal. l. 11. *S. F. §.* *Caro vipera, circa fin.* *Æginet. l. 7. c. 3. lit. M.* Inter novissimos Anatomiam *Myiuli* & ejus motum mirandum exposuit Anton. de Heide, cujus mentio fit in *Act. Erud. Lips.* 1684.

MYCE, *μύκη*, idem, quod *μύσις*, *præclusio*, *conveniëntia*, *occlusio*. Galen. in *Exeg. dict. Hippocr.* à verbo *μύω*, *claudio*, *occludo*.

MYCES, *μύκισ*. Vide *Fungus*.

MYCETHISMOS, *μυκηθισμός*, *Myctithodes*; *μυκηθισμός*, significat *suspirium cum gemitu*, à verbo *μύζω*, quod notat, *clausis labris sonum quendam edo*, qualis est *gemenium*. Legitur utrumque vocabulum apud Hipp. *Coac. 1.* 519. 540.

MYCONIDES, *μυκωνοειδής ἴληος*. Ulcus *κρηταρον κρη μύζωδης*, definit *Erotianus* forsan, quod mucu plenum stridorem quasi pressum edit cum sibilo, narium instar, qui ita dicitur.

MYCTERES, *μυκτήρις*, vocantur *Nares*; proprie dicuntur partes concavae nasi utrinque positæ, quæ meatum præbent spiritui & odoribus, & exitum concedunt excrementis mucosis, Hipp. 5. *aph.* 49. *Dieter. n.* 557. Quamvis & in singulari *μυκτήρ* *Nasum* significet, Hipp. 1. *Prorrhæ. f.* 2. 1. *c.* *Coac. 1.* 603. *Nasi* alias & *Narium* descriptionem videre licet ap. *Anatomicos*, in specie *Bartholin. l. 3. Anat. c.* 10. *Aristoteli* quoque *Proboscis* *Elephantorum* vocatur *μυκτήρ*, *Nasus*, teste *C. Hofm. c. in Galen. LL. de V. P. n.* 1126. Verbum *μυκτηρίζω* etiam occurrit in Hipp. l. 7. *Epid. LIIX.* 17. quod Foëf. exposuit per sanguinem naribus effundere, *Oec. p.* 419. Verum *Lind.* reddidit in editione Hippocr. per *excandescere ira*, quæ expositio mihi quoque verosimilior videtur, cum nullam rationem videam, ob quam de hæmorrhagia narium explicari debeat. *Nasus* quoque Hipp. dicitur *μυκτοτήρ*, l. 2. de *morb.* XIX. 17.

MYDAO; *μυδαίω*, dicitur *superfluo humore redundo*, marcesco. Usurpatur de iis, quæ ex nimia uligine purifica corrumpuntur, & liquefcunt, v. g. de carne, Hippocr. l. de *ulcer.* VII. 6. & l. de *c. vuln.* XXII. 2. de membrana cerebrum ambiente, *ibid.* XXIII. 2. de ulceribus ipsi, l. 1. de *morb. mul.* VI. 12. Vid. Foëf. p. 418.

MYDESIS, *μύδισις*, in genere significat *convulsiōnem* partis, ex nimio humore & uligine, à *μυδαίω*. In specie vero dicitur de affectu palpebrarum, ubi humore superfluo redundantes, & adipe tumentes, humorem assidue emittunt, Gal. *Introd. c.* 15. *Castell.*

MYDON, *μυδών*, Polluci videtur significare *carnem fungosam* in ulcere fistuloso, in quo sinus sunt mucosi, oræ vero callosæ. Foëf. d. l.

MYDRIASIS, *μυδρίασις*, idem, quod *πλανητοεῖα*, *pupilla dilataio*, cum pupilla quidem nihil colore variat, dilatatur autem magis, quam natura postulat, ut Iridis circulo fiat proxima, & visioni noceat, Gal. l. 3. *meth. med. c.* 2. & *Introd. d. l.* *Ægin. lib.* 3. c. 22. Videtur aliqua esse resolutio pupillæ, ejusque causa nimius humorum influxus, sive paulatim factus, sive repente coacervatus, à quibus tunica, *ἡ μαζοειδής* distenditur, pupilla dilatatur, & acies ejus hebetat. Accidit pueris, & qui nigros habent oculos, facile in hunc affectum incidunt. Gorr. & *Castell.*

MYDROS, *μύδρος*, dicitur Hipp. *globulus*, *lapillus*, aut *frustulum ferri*, quod ignescere debet, unde additur *δάπτρον*, *ignitius*. Pertinet ad cauteria actualia, l. 2. de *morb. mul.* XXIX. 9. Dicitur etiam de *Aëre lib. de statib.* XII. 8. Foëf. *dict.* *loc.*

MYELOS, *μυελός*. Vide *Medulla*.

MYGALÆ, *μυγάλη*, *Mus araneus*, ita dictus; quod sit muris species, colore autem mustelam referat, quæ Græc. *γαλή* dicitur, cujus morsus venenatus habetur, uti patet ex *Forest. l.* 30. *O.* 12. *Lang. lib.* 1. ep. 68. Plenior historiam *Muris aranei*, cum usu & *noxas* vide apud *Aldrov. l. 2. de quadr. dig. vivip. c.* 33.

MYIA, *μύια*. Vide *Musca*.

MYLACRIS, *μυλακρίς*, idem, quod *μύλη*, *Mola*, h. e. *Patella*. Vide *Mola*, *Epigonatis*.

MYLE, *μύλη*. Vide *Mola*.

MYLICOS, *μυλικός*. Vide *Molaris*.

MYLITES, *μυλίτης*, *molaris*. Epitheton lapidis; quo frumenta teruntur. Ejus usus est in scirrhis ligamentorum & tendinum tumoribus, candefacti & extincti, uti patet ex *Forest. lib.* 10. *O.* 114. *Schol.* & l. 4. *Chir. obs.* 4. *Schol.*

MYLOHYOIDEI sunt idem linguæ muscoli, qui alias vocantur *Myloglossi*. *Barth. l. 4. Anat. c.* 11. p. 546.

MYLOS, *μύλος*, nomen piscis marini, cujus meminit Gal. l. 3. *Al. fac. c.* 31. Pertinet ad *Coracinos*, quæ *μύλας* dici testatur *Aldrov.* Vide *Coracinus*. Significat & *scirrhum* in utero concretum. *Erot. p.* 44. f. Unde *μύλων*, indurare. Jung. *Mosch. de morb. mul. cap.* 135. ubi cum *mola durities* jungitur, Gorr.

MYOCEPHALON, μυοκέφαλον, h. e. *Musca capiti*, rectius *Murium capiti*. Dicitur affectus oculi, estque exigua uveæ tunicæ porrectio in nigro oculi, muscæ capiti similis, per exulcerationem facta, Gal. in def. Est species proidentia oculi. Cum ulcera, quæ erosa vel rupta corneæ tunicæ accidunt, profunda evaserint, portio uveæ excidit, quodque prolapsum est, nigrum aut cœruleum apparet: in circuitu vero circa fundum ejus partis, quæ procidit, labra erosæ ruptæve corneæ candida apparent, eoque magis, si, quod prolapsum est, induruerit, & corneæ tunicæ labra callum contraxerint. Cæterum, prolabente uvea, pupilla omnino divellitur, adeo, ut vel nullo modo appareat, vel alio profusus situ & figura. Et his quidem notis πὸ μυοκέφαλον δὲ τῆς φλυκταίνης, distinguitur. Castell. & Gorr. Jung. Æginet. l. 3. c. 22. Jul. Alexandr. not. in Galen. l. 4. de C. M. S. L. c. 7.

MYODES, μυώδης, *musculosus*, epitheton musculi Latini, μυώδης πλάτυσμος dicti, apud Galen. l. de musc. dissect. c. 7. estque ille, qui sub cute in collo habetur. Est substantia tenuis, & fere membranosa, faciem totam prope, & totum collum tegens atque movens. Huic originem dat membrana quædam nervosa, toti nostræ cuti subnata, hic ut in fronte & capitis parte aliqua carnosior facta. Dicitur alias *Panniculus carnosus*, aut *membrana carnosia*, cujus accuratiorem descriptionem quære in Barthol. l. 1. Anat. c. 4.

MYOLOGIA, μυολογία, est doctrina de musculis. Blanc. in Lex.

MYOPIASIS, *Myops*, μυωπίασις, μύωψ. Vide *Lusciosus*.

MYOTOMIA, μυοτομία, vocatur anatomica musculorum dissectio & demonstratio, quo titulo utus esse legitur Guilhelm. Cowper Chirurgus Anglus in *Supplementis Actor. Lipsiens. Tom. II. sect. XI. p. 507.*

MYRACOPON, μυράκωπον, epitheton medicamenti Topici, quod lassitudines tollit, cum quadam odoris suavitate, Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 12. Estque Acopo communi liquidius, & unguento crassius. Recipit enim aut ceram, aut resnam, aut aliquid ejusmodi, quorum nullum in unguenta admittitur. Gorr. & Castell.

MYRINGA, *Myrixa*, Barbaris dicitur *Membrana Tympani*, in aure interna, cujus densitas p. n. est causa surditatis, vel imminuti auditus. Capivacc. Pract. l. 1. c. 50. p. m. 588. seqq. Bartholin. l. 3. Anatom. cap. 9. pag. 525.

MYRINUM, μύρϊνυς, scil. οἶνος, vinum, item *myrrhinum*, *murrinum* dicebatur vinum, cui unguentum superfusum erat, de quo Linden. Ex. X. §. 162. seqq.

MYRMECIA, μυρμηκία, μυρμηκίασμος. Vide *Formica*.
MYRMECITES, μυρμηκίτις, lapis dicitur *Formicarius*, vel repentis formicæ effigiem habens, uti *καρβουλίας*, scarabæorum; vel nigras habens eminentias, verrucis similes, quas *verruccas μυρμηκίας*, sive *μυρμηκίας*

nominare solent. Plin. l. 37. c. 11. Aldrovand. l. 5. de Insect. c. 1.

MYRMECIUM, μυρμηκίον, vocatur etiam cubile totum e foliis pinastris & abietis, ligni frustulis & arena paratum & congestum, formicas & earum ovula continens. Legitur apud Dan. Ludovici Diff. I. Pharm. p. m. 728. Jung. Notæ Etmülleri ad h. l.

MYRMECIZON, μυρμηκίζων. Vide *Formicans*.

MYRMEX, μύρμηξ. Vide *Formica*.

MYROBALANOS, μυροβάλανος, q. d. *Glans unguentaria*. Est fructus prunorum exoticus, diversi generis, inter purgantia pertinens. Quinque ejus species numerari solent, quarum descriptionem vide in Schrod. l. 4. cl. 3. n. 430. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. C. Hofm. Offic. lib. 1. c. 24. Rolf. de purgant. sect. 9. Art. 3. Difert à *Glande*, vel *Nuce Unguentaria*. Jung. Rhod. ad Scrib. n. 261. Plura dari genera, quam quinque, vult Velschius Eph. N. Cur. A. III. O. 32.

MYRON, μύρον, late sumitur, & strictè. In illa significatione comprehendit & olea, & unguenta, apud Hippocr. uti patet ex collatione quorundam locorum, v. g. l. de nat. mul. IIX. 14. & l. 2. de morb. mul. XXXI. 15. item l. de nat. mul. XXIX. 124. & lib. 2. de morb. mul. XLVII. 22. LXXXIV. 4. Vide Foëf. p. 420. Strictè vero significat *Unguentum*, quod est forma medicamenti medix consistentis, quo externæ corporis partes inunguntur, Gorr. Jungatur Weker. Antidor. Gen. l. 1. c. 36. Spec. l. 2. f. 28. Schrod. l. 2. c. 87. Morell. de formul. remed. l. 2. f. 1. c. 9. De differentia inter μύρον & αλειμμα, & αλειμμα, videatur Jul. Alex. not. in Gal. l. 7. de S. F. c. de Lilio.

MYROPISSOCERON, μυροπισσόκηρον, est nomen medicamenti compositi ad alopecias, cujus meminit Soranus in compositione pharmaci, quam citat Gal. l. de C. M. S. L. c. 1. quamvis non videatur scivisse ipse Gal. quale fuerit medicamentum, scribens, se existimare, picem fuisse, & ceram unguento quopiam, ut gleucino, laurino, nardino, lentiscino, cedrino, eliquatam, Gorr.

MYROPOLES, μυροπόλης. Vide *Pigmentarius*.

MYRRHA, μύρρη, μύρρα, antiquis etiam *Murrha*, dicitur Gummi, vel lachryma arboris Arabicæ, de qua Dioscor. l. 1. c. 88. Jung. Schrod. l. 4. cl. 2. n. 392. Fr. Hofm. in Clav. ad h. loc. Chiocc. Mus. Calc. f. 5. p. 634. Quæ destillata colligitur, dicitur *σικκη*, *σταβλε*. *Myrrham* aliquando etiam poni pro unguento, docet C. Hofm. l. 3. V. L. c. 4. confirmat Linden. Ex. X. §. 162. De *Myrrhato vino* videatur idem d. l. §. 140. seqq.

MYRSINATON, μύρσινάτον, nomen emplastri, cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 17.

MYRSINELÆON, i. e. *Oleum myrrinum*, de quo legatur Diosc. l. 1. c. 48.

MYRSINITES, μύρσινίτις, idem, quod *Myrrhinites*, i. e. vinum *Myrrhatum*. Linden. d. l. §. 159.

MYRTIDANON, μύρτιδανον, triplicem habet significationem;

fictionem. Apud Dioscor. significat aliquid Myrto adnascens, inæquale, & verrucosum, ejusdem coloris, quod perinde quasi manus caudicem Myrti amplectitur, Dioscor. l. 1. c. 156. Hoc Gal. vocat *μυρτιάδα*, l. 7. de S. F. Apud Hipp. significat fructum, vel plantam, quam Persæ Piper Indicum vocant, l. 2. de morb. mul. LXXXIV. 8. Apud Plin. *Myrtidanum vinum* dicitur ex Myrti sylvestris baccis confectum, lib. 14. c. 16. notante Foëf. p. 421.

MYRTOCHEILIDES, *μυρτοχειλίδες*, dicuntur extremæ pudendi muliebris margines carnosæ, quæ etiam *πτερυγόμεναι*, Alæ appellantur. Gorr. Linden. *Med. Physiol.* l. 2. c. 7. §. 131.

MYRTON, *μύρτον*, idem, quod *κλειτορίς*, Clitoris. Gorr. & Linden. d. l.

MYRUS, *μύρος*, vocatur piscis *Murena mas*, Jul. Alex. l. 14. Sal. c. 7. Verum hoc impugnavit Aldrov. l. 3. de pisc. c. 27.

MYS, *μῦς*. Vide *Mus*, *musculus*.

MYSATTOΜΕ, *μυσάττομα*, id est, abominor, deceptor. Legitur apud Hippocr. l. 2. de morb. XLVI. 12. Fortassis descendit à *μῦσος*, scelus, quod occurrit l. de morb. sacro IV. 59. Vide Foëf. p. 422.

MYSIS, *μύσις*. Vide *Myce*.

MYSTAX, *μύσταξ*, pars dicitur, quæ est supra labra & infra nares. Hinc & barba ibi exoriens, eodem nomine venit. Gorr. Castell. Barthol. l. 3. An. c. 11.

MYSTERION, *μυστήριον*, in genere significat Arcanum, scilicet Medicum. Unde & Gal. vocat *Mysteriorum libros*, l. 7. de S. F. in princ. In specie *μυστήριον* vocabatur *Aniidonii species*, quæ & *πτεροφάρμακον* dicitur, *Thevriaca diateffaron*, quod ex quatuor rebus consistit, cujus descriptio habetur apud Aët. l. 12. c. 47. citante Gorr. & occurrit in *Disp. Aug.* quam etiam Zwolferus præferre non dubitat ipsi Theriacæ Andromachi, in *Animadv.* Gal. quoque meminit *Confectionis Anodyna Antiphtisicæ*, quæ *Mysterium* dicta fuit, l. 7. de C. M. S. L. c. 5. Alias Medicina Paracelsica & Spagyrica crepat mirum in modum Arcana pene innumera. Vide *Arcanum*. Dorn. Rul. & Iohnson. ita descriperunt ex Parac. *Paramir.* & aliis scriptis: *Mysterium magnum* est prima omnium rerum materia, principium, & mater cunctarum corruptibilium creaturarum Dei, chaos illud rude. Item: *Mysterium* est essentia interioris naturæ totius substantiæ, in subtili, reconditaque materiæ parte vehens. Unde à succo tantum discedit, quantum succus à corpore. Et quia in intimis recessibus materiæ corporeæ latet, subtilemque admodum habet naturam, *Mysterium* vel *Arcanum* appellari solet. Excipitur autem vel ex ipsis rebus statim, præmissa tamen præparatione debita, vel etiam ex magisterio interdum & succo. Estque duplex: *Quinta essentia* & *Arcanum specificum*. Alia *Mysteria Caballistica* quære in Vol. V. Th. Chym.

MYSTRON, *μύστρον*, mensura est liquorum apud Atticos, tres drachmas ponderales capiens, sive coch-

learia duo cum dimidio, sive *χίμην* unam & quartam ejus partem. Nota ejus fuit ^υ Gorr. ex Galen. & Ægin. de pond. & mensur.

MYTIS, *μύτις*, vide *Mutis*. Dicitur & *μυτίς*. Linden. Ex. V. §. 32.

MYTTOTON, *μυττώτον*, dicitur intritum, vel *pulmentum ex allio & nigra oliva* compositum, quod in cibo movet urinam, venarum orificia aperit, & hydropicis conducit, Diosc. l. 2. c. 182. quamvis & alia admista fuerint, cepa, porrum, acetum, caseus, &c. Meminit Hipp. l. de visu III. 9. l. 2. Epid. VI. 54. Jung. Foëf. p. 422. Varias vocis apud diversos significationes indicat Erotianus.

MYTULUS, *μύταξ*. Vide *Myax*.

MYUROS, *μύρος*, i. e. *muris caudam* referens; vel foricis. Epitheton pulsus deficientis, quando secundus pulsus primo est paulo minor, & sic deinceps, Gal. l. 1. de diff. puls. c. 11. Vocatur & *μείερος*, Linden. Ex. XI. §. 65. Ejus duplex differentia habetur: Vel enim continuatur illa imminutio, donec prorsus aboleatur pulsus, & vocatur *μύερος ἐκλείπειν*, vel rursus augetur, & redit ad aliquem vigorem, vel magnitudinem, vocaturque *μύερος παλιπρόσμων*, recurrens. Gorr. Castell.

MYXA, *μύξα*, vide *Mucor*, *Mucus*. *Myxa* vel *Myxaria* quoque vocantur *Sebesten*, Schrod. l. 4. cl. 1. n. 315. Lang. l. 1. ep. 66. ad fin.

MYXINOS, *μύξινος*, q. d. *Muco*. Est species *Mugilis* piscis, Linden. Ex. XI. §. 34. ita dictus, quod muco alatur, §. 43. Vide *Mugil*.

MYXORRHOOS, *μυξόρροος*, dicitur Hippocrati, cui mucus copiosus fluit, estque idem quod *μυξώδης*; usurpatur de infantibus, qui multum salivæ vel mucii accernunt, & propterea epilepsiæ minus obnoxios esse scribit l. de morbo sacro.

MYXOSARCOMA, *μυξοσάρκωμα*, vide *Mucocarneus*.

MYXOTER, *μυξότης*, idem, quod *μυκτης*. Vide *Mycteres*.

MYZO, *μύζω*, Hippocr. significat *sugo*, libr. de Princip. vel Carnib. II. 2. Jung. Linden. Ex. XIII. §. 85. 87. 89. Alias *occludo*, comprimo significat. Vide *Myce*, *Suflio*.

N.

N n. v. Latinum est signum Medicum in remedium formulis, denotans numerum, v. g. bacc. laur. N. VI. &c.

NABIT pulvis, ex saccharo cando, qui oculum confortat. Matt. de Grad.

NACTA Paracelso dicitur *apostema pectoris*, in specie mammarum in sceminis, quod oritur ex sanguine menstruo retento, lactisque materiæ permisto. *Bertheonæ* l. 3. c. 3. & l. de apostem. & ulcerib. c. 27. Rul. & Iohns.

NADUCĒM Persis dici Molam; scribit Avic. l. 3. f. 21. v. 2. c. 18.

NEVUS, etiam per simplex e, *Nevus*, Scrib. n. 228. Rhod. in not. ad h. loc. *σπίλον*, *επίλωμα*, idem, quod *Macula*, *Labes*, Vide *Macula*. Galen. l. 8. de S. Fac. §. *Polygonatum*. Eph. N. C. A. III. obs. 38. Stricte dicitur de *Nevis infantum* à matre gravida tempore gestationis per imaginationem fortioiem impressis & communicatis, difficillime in infantibus, & rarius in adultis nunquam curabilibus, de quibus legi poterit ex novissimis scriptoribus Bonet. *Med. Septentr.* l. 1. f. 1. cap. 8. & f. 26. c. 1. & 2. p. 307. Tales *nevi* in infantibus duplices observantur, protuberantes & plani, figura varia & colore diverso.

NAFDA, *sinapia*, est Petroleum, vel *Asphaltum*; Rul. Iohnf. vero legit *Nasda*.

NAGEMULUS, nomen piscis, qui & *Schilus* vocatur, cujus descriptionem vide in Aldrov. l. 5. de pisc. cap. 59.

NANUS, idem significat, quod *pumilus*, qui justam magnitudinem non assequitur, quod natura seu principium vitale non evolere valuit habitaculum suum, verbis D. Wedel. *Patholog. Dogm. sect. III. c. 4.*

NAPHTHA, *νάφθα*, est bituminis Babylonii colamen, & flos coloris candidi, bitumine tenuior, & ignem ad se celerius e longinquo trahit. Eius descriptionem, cum virtutibus Medicis, lege apud Dioscor. l. 1. c. 101. Verum Rul. prolixior est, distinguens *Naphtham* in *Naturalem*, & *Fæctiviam*. Illam esse docuit idem cum *Petroleo*: Hanc vero esse colamen bituminis, quæ si alba fuerit, posse respondere *Petroleo*, at non tam bonam. Si nigra, posse esse veteribus *stercus dæmonum* dictum. Imo ex illo bituminis colamine indurato fieri posse *Gagaten* credit. Schroder. negat nostratibus esse usitatam, sed *Petroleum* ejus loco usurpari, l. 3. c. 32. Ita Sal *Naphthicus* vel *Napiticus* dicitur apud Mesuen. in *Operib. fol. m. 78.* qui niger est, & odorem *naphthæ* habet, colligitur in lacu Asphaltite, cum æstuat, & vocatur *Sodomenus*, notante Andrea Marino & Manardo ad illum locum.

ΝΑΡΤΑ, idem est, quod *Naphtha*. Hinc Rul. dicit, *Naphtha* est *Gamma*.

ΝΑΡΤΑ alba, id est, *Petroleum album*. Vel idem significat, quod *Nata*. Vide *Nata*.

NAR, est *pyr*, *πῦρ*, *Ignis*. Ruland. & Iohnson. in *Lexic.*

NARBASAPHAR, id est, *flaus mineræ*, *Aurichalcum*. Idem.

NARCAPHTHON, *Nascaphithon*; *νάρκαφθον*, *νάσκαφθον*, inter aromata recensetur, quæ ex India olim deportabantur, corticosum natura, & putaminibus arboris Mori simile; nunc solo nomine nobis cognitum est. Jucundi odoris gratia sufficitur. Gorr. *Ægin. l. 7. cap. 3.* ubi mendose in Lat. vers. legitur *Naocanthon*, vel *Nacaphithon*. In Græco enim *νάσκαφθον* occurrit,

Thuris cortex quoque *Nascaphithum* dicitur, apud Schroder. lib. 4. cl. 1. n. 344.

NARCE, *Narcofis*, *νάρκη*, *νάρκωσις*, Lat. *Torpor*, *Sopor*. Est proprie sensus, motusque diminutus nervosarum partium, *Hebetatio*. Frequens vocab. Hippocr. v. g. l. 5. *aphor. 25. l. de humid. usu X. 15. l. 6. Epid. f. 1. 2. 6. l. 2. de morb. mul. XXXIV. 2. & alibi*. Vide *Foëf. Oec. p. 424.* Differt à paralyfi gradu, cum *Sopor* sit falkem difficultas sentiendi & movendi, & propria quædam in paralyfin dispositio. Ant. Alvarez *part. 1. Consil. & Epist. Medic. Consil. 1. pag. 108.* Per translationem etiam de animi torpore dicitur, Hipp. 5. *aph. 16.* & ita coincidit cum *άνευθνοσία*, Dieter. n. 560. scilicet, quia etiam spiritus animales torpent, Lind. *Ex. X. §. 241.* *Νάρκη* quoque vocatur *Torpedo*, piscis cartilagineus, planus, cui insignis stupefaciens facultas tribuitur, non sine *άυξήσι* hyperbolica. Eius descriptionem, cum usu in cibo & medicina, vide apud Aldrov. l. 3. de pisc. c. 45. Meminit & virtutis Medicæ Galen. l. 11. S. *Fac. §. Narce.*

NARCOTICUS, *ναρκωτικός*, id est, *soporiferus*, *torporiferus*, *obstupefaciens*. Coincidit cum *Hypnotico*. Dicitur de medicamentis, quæ refrigerando corpus, & obstupefaciendo sensum dolorem acerbum obtundunt & mitigant, & si paulo liberalius sumantur, etiam mortem afferunt. Rul. & Iohnf. ita descriperunt, quod sint medicamenta soporifera, dolores auferentia, vel, ut minus torqueant, efficientia. Cautus igitur eorum debet esse usus, ne, quem obdormire voles, postea excitare non possis, ex Celsi l. 3. c. 14. Linden. *Ex. XIII. §. 322.* *Narcoticos* morbos Paracels. vocat urentes, qui nimio ardore sensum partium destruant, & delirium inferunt, ut *Angina*, l. 2. de *Tart. tract. 2. cap. 1. in Annotat. & Fragment. ad h. l.*

NARDOS, *νάρος*, duplici modo accipitur. 1. Significat ipsam plantam, vel fruticem odoratum, cujus descriptio spectat ad Botanicos, à nostro instituto aliena. 2. Oleum, vel unguentum *Nardinum*, uti patet ex Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 2. l. 3. c. 1. in *princ. & in medio*. Jung. *Ægin. lib. 7. c. 18.* qui ad *Embolos* refert. Confirmat & hanc significationem Rhod. ad *Scrib. comp. 1.* *Nardinum* quoque dicitur absolute de vino *Nardo* condito, Lind. *Ex. V. §. 77.* de *Collyrio Æginet. l. 7. c. 16.*

NARES, *μυκτήρις*. Vide *MyEleves*.

NARIFUSORIA, Didac. Merinus de morbis internis l. 2. c. 4. medicamenta, quæ naribus infunduntur.

NARTHEX, *νάρθηξ*, æquivocum est. Vel enim significat plantam, quæ Lat. *Ferula* dicitur, de qua in Botanicis: vel instrumentum medicum e *ferula*. Etymolog. Vel est titulus quidam alicujus libri Græci Medici, teste Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 13. Vocatur & *Nartheicum*, *ναρθήκιον*, i. e. *promtuarium*.

NASA, idem, quod *Nata*. Paracels. Vide *Nata*.

NASALE, Ἰρρινον. Vide Errhinon.

NASCALĒ, idem, quod Pessus, Schröder. l. 1. c. 3. Accuratus vero describitur à Morello, à Pessario distinctum, quod sit penicillus in nodi effigiem mollissimus, ex coronis vel lanæ flocculo, aut hapto, qui infuccatur, vel succo idoneo, vel unguento convenienti, libr. 2. de Form. remed. præf. sect. 2. c. 12.

NASCITAS, pronuntiatio per nasum. Pichotus de catarrho.

NASCOR, φύσσει, i. e. ex alio fio, & producior; ita tamen, ut cum origine sua sit ejusdem speciei, Gal. l. 2. Anat. adm. cap. 11. Quomodo Nasci differat ab Esse, vide Th. Chym. Volum. I. p. 368.

NASSA, proprie corbem piscatoriam significat, Diminutivum Nassula. De nassa naturali vid. Eph. N. Cur. A. III. obs. 245. Venas & Arterias Nassis comparatas lege in Gal. ad Timæum Plat. fragm. num. 9. 10. & c.

NASTOS, ναστός, i. e. confertus, & dense plenus, ac veluti pressus, non secus ac amphoræ, quæ ad summum usque plenæ sunt, cui opponitur χαῶν, καὶ μωδός, rarus, laxus. Usurpatur de mare in comparatione ad foeminam, Hippocr. l. de glandul. XI. 11. de pulsu & pane, Galen. l. 4. de dignot. puls. c. 2. Vid. Foëf. Oec. p. 424.

NASUS, νασός, μυστήρ, μυστήρ, ἴν, vide Mysteres. Odoratus est instrumentum. Nasi deperditii restitutionem Chirurgicam primus publice tradidisse legitur Taliacotius, quam felicissime exercuisse Joh. Griffonium, Chirurgum Bruxellensem, testatur Hildan. cent. 3. obs. 31. & Epist. 62. An vero nasus facilius ex alieno brachio post mortem illius, e cujus brachio fuit excisus, necessario corrumpatur, putretcat, & decidat, uti vult Helmont. de magn. vuln. cur. n. 22. 23. non est hujus loci ventilare. Est & nomen piscis cujusdam, apud Aldrov. l. 5. de pisc. c. 26.

NATA, Nana, Nasa, Nasda, Napta, unum idemque significant, videlicet excrementiam magnam carnosam, veluti caro natium, vel anchorum, diversæ quidem magnitudinis, dolore carentem, ex Guidone, Forest. l. 3. Chir. obs. 7. Schol. Rul. & Iohnson, ut & Dorneus descriperunt Nasdam, vel Natam, quod sit gibbus, Parac. scripsit, quod sit incrementum præternaturale, partibus diversis corporis adnascens. Vocat etiam errorem naturæ: Hinc tot species Natæ constituit, quot partium solidarum sunt differentię, v. g. Carnosam, Glandulosam, Cartilagineam, Ligamentosam, &c. l. de ulcerib. & Apostem. c. 12. & alio libr. ejusd. titul. cap. 51. Deducit vero à succo nutricao illius partis aberrante, & collecto. M. A. Severinus Natam vel Nasdam descripsit per tuberculum ex anomalis abscessibus unum, quod interdum ex graciliori basi, veluti ex pedunculo ficus, propendat, putavit etiam ad melicerides potius,

quam ad steatomata referri. l. de anom. abscess. cap. 27. & uli.

NATARON, vel Natron, id est, Nitrum. Rul. Iohnf.

NATATIO, κολύμβησις fortassis dici posset, sumitur apud Gal. pro balneo in labris amplioribus, quæ διακρίναι, & κολυμβήσασθαι vocantur. Vide Dexamene. Gal. l. 7. meth. med. c. 6. & alibi. Natium vel Notatio proprie est motionis species, quando animalis transportatio de loco in locum efficitur in aqua, Joh. Alphonf. Borellus de motu animal. Pars. I. c. 2. in princip. Cor quoque natare dicitur vulgo, quando ad ventriculum feri influxus copiosior, & veluti fluctuatio sentitur. Lind. Ex. IV. §. 71.

NATES, γλυτῆς, πυρῆς, vide Glutos. A similitudine quadam prominentiæ duæ orbiculares cerebri, vel potius medullæ oblongatæ quoque vocantur Nates, Bartholin. l. 3. Anat. c. 6. Willis Anat. cerebri c. 14. à Vesalio in diminutivo Natulæ vocatur ad imitationem Græci nominis, γλυτῆς.

NATIO, ἴθις, idem, quod Populus, Gens, Regio. Vide Chora. Pertinet ad circumstantias causarum sanitate & morborum, uti rectè docet Paracels. l. de morb. Tartar. c. 2.

NATIVITAS, γενέθλη, vel accipitur de ipsa hominum origine, & generatione; vel de astrologico judicio ex siderum certo posito, & aspectibus, qui fuerunt puncto temporis, quando homo natus fuit, quod hodieque vanum fallacissimumque judicatur; quemadmodum & ipse Helmont. reprobavit in Tumul. Pestis. Jung. Theatr. Chym. Vol. VI. p. 349.

NATIVUS, ἔμφυτος. Vide Emphytos, Calidum. Nativa etiam medicamenta vocantur, quæ sola natura suppeditat ad differentiam artificialium, Blas. Med. Univ. p. m. 53.

NATRIX, ὄφις, species dicitur serpentis, cujus descriptio videatur in Aldr. l. 2. Hist. serp. & drac. c. 18.

NATTA, vide Nata.

NATULÆ, vide Nates.

NATURA, Physis. Hujus vocabuli significationem varie & apud Philosophos & Medicos acceptam fuisse, jam olim Gal. observavit, & scripsit, 2. aph. 34. 2. de R. V. l. A. t. 34. alibique. Ne dicam de hodiernis Scriptoribus, in quibus adhuc plures significationes occurrunt. Nobis nec libet, nec licet, omnes adducere omnium opiniones, sed saltem ea persequemur, quæ ad Medicinam pertinent, & cum hodiernis veris principiis concordant. Qui plura generaliora desiderant, inquirere possunt in Theatr. Galenico Mundellæ, Foëf. Oec. p. 670. Augustin. Donii Tract. de Nat. hom. Dieter. n. 913. Casp. Rejes C. El. q. 25. ipsos etiam Physicos, qua veteres, qua recentiores. Hac vice sufficere possunt sequentia. Natura, φύσις, dicitur generaliter de omni corpore naturali, vel specialiter de homine. Utroque modo consideratur vel substantialiter vel accidentaliter, quamvis ambo modi considerandi haud

haud raro confundantur. *Natura* substantialiter; & quidem incomplexè considerata est principium & causa efficiens omnium rerum naturalium, Parens rerum, Ars Dei, quæ sollicita satagit, ut & individuo conservando, & speciei propagandæ studeat, Jul. Alex. l. 8. Sal. c. 3. cujus vis Divina sese immiscet materiæ corporum naturalium, inque illa opera sua exercet, efformando, conservando, Idem l. 2. c. 2. Hanc naturam substantialem non omnibus corporibus naturalibus esse propriam & specificam, excepto homine, sed saltem dari universalem, diversas tamen corporum species ab ea dependere, propter varium mixtionis modum, hodiernorum Philosophorum plerorumque est hypothesis, de qua videatur Joh. Marcus Marci in *Part. I. Philos. veter. restit.* An vero illa opinio adeo sit expedita, alii judicent: Nobis nondum videtur. Illa universalis *Natura* dicitur *Anima Mundi*, *Spinius Mundi Æthereus*, &c. Hanc hypothesis etiam impugnavit clarissimus & celeberrimus Dn. Sturmius in quadam Dissertatione *Idolum Naturæ*, inscripta, in qua manifestæ absurditatis illam arguere non dubitavit, ideo quod illi Naturæ tales virtutes & potentiæ tribuantur, non sine blasphemiarum quadam nota, quæ soli Deo competunt. Contra quam Dissertationem postea insurrexit Cl. D. D. Schelthammerus in tractatu *de Natura sibi & Medicis*, vindicata lectu haut indigno, ad quem rursus laudatus Sturmius alia Dissertatione respondit existimans, quod Adversarius cum larvis luctari videatur, siquidem, si per Naturæ vocem intelligitur lex, norma & ordo motuum corporibus naturalibus à summo Creatore concessa, & ab hoc ceu primo motore unice dependens, neque ipse hanc inficietur, verum solum illam, cui omnipotentiam, omniscientiam ad movendum Naturæ cum nonnullis gentilibus attribuerent. Ast novissime de nonneme Eruditorum ex *Actis Eruditorum Lipsiensium* me legisse memini, qui à partibus D. Schelthammeri stare non est veritus, & quidem rationibus haut levis etiam momenti. Meorum quidem non est partium litem hanc dirimere meamque facere, interim non dissimulo me non videre, quid déroget omnipotentiarum Divinarum, etiam si quis legem illam & normam diversorum motuum à DEO summo Creatore ex liberrima voluntate corporibus naturalibus vi Benedictionis primæ inditam & concessam Naturæ nomine venientem pro principio interno non mere accidentali, sed essentiali & substantiali habuerit, cujus virtute à primo motore omnino dependente variæ motuum species, nisi à materiæ ineptitudine aliisque causis externis impediatur, fiunt & continuantur. Jungatur Gerhard Neufville *Synops. Univ. Med. in princip.* Ad hominem applicata vel esse debet *Anima Rationalis*, quæ juncta corpori, informat & exaltat illam Naturam, quam habet cum aliis corporibus naturalibus communem, sive mundanam; præsertim calorem, sive flammam vitalem, vel, si non placet, animam rationalem, ceu peculiarem substantiam

mere incorpoream; immiscere negotio rerum corporearum, *Natura* hominis substantialis dicenda erit modo dicta *Flamma vitalis*, *calidum nativum*, *biolychnium*, quod propterea *anima medica*, item *Willisio anima corporea*, vel *brutalis ignea* dicitur, non exclusa quoque *anima lucida*, sive *spiritu animali* in partibus nervosis, & ad sensum exsanguibus principii efficientis naturalis vices sustinente. Videatur *Willis tr. de Anim. Brut.* Hæc *Natura humana* est causa sanitatis, & Medicus morborum, quo tamen respectu *Helmont.* divisit haud fortassis inepte in *naturam*, *stantem*, *sedentem*, & *jacentem*. Per *stantem* intelligens, quæ sola morbis medetur spontanea bonitate, absque adminiculo artis Medicæ; Per *sedentem*, quæ surgere cogitur, antequam stet, ideoque surgit difficilior, hoc est, quæ opus habet remedium congruorum minime violentiorum subsidio ad surgendum, ut postea stans morborum curationi præesse possit. Per *jacentem*, quæ nunquam ex se surgere potest; ut in morbis desperatis, quales sunt lepra, asthma, hydrops, epilepsia. *Tract. ignot. Hosp. morb. n. 89.* Jung. Dieter. d. l. Vel accipitur *Natura* substantialiter complexè pro ipso corpore naturali, in qua significatione de homine usus Hippocr. quando scripsit *tract. de Natura hominis*, & Galen. quando *Natura* humanæ partes dixit esse spirituosas, solidas, carnosas, sanguineas, &c. notante Jul. Alex. *not. in lib. 11. meth. med. c. 1.* Vel accidentaliter sumitur, & iterum generaliter, & quasi abstracte, uti summissè videtur *Helmont.* describens, quo *Natura* fit iussus Dei, quo res id est, quod est, & agit, quod agere iussa est, *tract. Physic. Arist. n. 3. & tr. Blas Hum. n. 39.* Vel complexè pro temperamento uniuscujusque corporis naturalis, quod in homine est facultas illa, vis & potentia agendi, resultans ex præsentia, activitate, & appropriatione caloris vitalis, spiritus animalis cum humoribus & membris solidis. Vide supra *Crafsis*. Estque effectus *Naturæ* substantialiter & complexè consideratæ. In qua significatione dici poterit de viribus medicamentorum: imo abusive de viribus morborum, uti notavit Dieter. d. l. ex Luciano & Chrysofomo, & notat proprietatem accidentalem alicujus rei. Secundum hanc significationem *Natura hominis* dividitur in *communem*, quæ omnibus hominibus competit ad differentiam *Naturæ* brutorum, & aliorum corporum naturalium; & in *propriam*, quæ unicuique humano individuo est propria, *Gr. ιδιοσυγκροσία* dicta. Vide *Idiosyncrasia*. Jung. Jul. Alex. l. 1. ad *Glauc. c. 1.* Aliquando vocab. *Naturæ* significat *Pudendum muliebre*; Barthol. l. 1. *Anat. c. 32.* Keuchen. ad *Seren. p. 219.* Quid Chymici per *Naturam* intelligant, queratur in *VI. Voluminibus Theatri Chymici*, cum instituti nostri non permittat ratio, omnia loca hæc annectere. In genere dicitur illis cœli cum elementis in generatione omnium, quæ sunt, exercitatio. *Vol. I. p. 196.*

NATURALIS, φυσικός, dicitur de omni eo, quod à natura, tanquam à causa efficiente, dependet, vel quod natu-

naturam in se habet. Et ita opponitur *artificiali*, τῷ τεχνικῷ proprie dicto, quamvis & improprie natura dicatur *optimus artifex*, vel, ut antea ex Lindeno diximus, *Ars Dei*, Ex. III. §. 8. Prædicatur de diversis rebus, v. g. de corpore, & ejus partibus: de facultatibus & actionibus. Interdum vero à Medicis significatio illa restringitur ad eas *facultates & actiones*, quæ abdomini & ventri inferiori attribuuntur, ut sunt, *nutritiva*; & *generativa*, nutritio, & generatio, cum subordinatis. Vide Institutionistas, & in specie *Dogm. nostr. p. 89.* Spiritum quoque naturalem in hepate elaboratum Gal. cum suis affectis statuerunt, quem tamen recentiores merito rejecerunt. Interim nos hoc nomine substituere non dubitamus pro *nutritioe fermentum ventriculi*, & pro *generatione spiritum genitalium*. Vid. *Dogm. nostr. p. 64. seq. & Disp. D. D. Oheim. ad mentem nostram conscripta de Liquore Nutritio, & animali Confectario. I. Naturale* quoque interdum idem significat, quod *secundum naturam*, κατὰ φύσιν, id est, sanum, *Dogm. p. 16.* Tandem *Naturale* opponitur *præstigiioso*, & *diabolico*. Ita *Magiam naturalem* defendere ausus est Paracelsus, in *Tr. de Podagra*, alibi que. Et *naturalia* remedia opponuntur *magicis*. C. Rejes C. El. q. 28. *Naturalis*, interdum pro consueto, quibus consuetudo altera natura. Dom. Leon. *art. med. l. 4. cap. 10.*

NATUS, ἰγγωνῶ, ἰγγωνῆς, idem, quod *filius*, Galen. l. 2. de *sem. c. 5.* Hinc & νεωγῶς, recens *naus*, pro νεωγῶνῶ, Hipp. 3. aph. 24. Jung. *Diet. n. 564.*

NAVIFORMIS, σκαφοειδής, epitheton est *offis*, in tarso, quod & *naviculare* dicitur, à scaphæ vel cymbæ similitudine, connectitur cum talo, & tribus ossibus tarsu superioribus. Barthol. *libell. 4. An. c. 21.*

NAVIGATIO, ναυπλία, quid proprie significet, non pertinet ad Medicum, sed ex aliis Dictionariis constat. Consideratur vero *navigatio* tanquam causa vomitus, ob motum corporis, corpus & humores hinc inde agitantem in nondum assuetis, uti patet ex Hipp. 4. aph. 14. Jung. Dieter. n. 561. Cæterum de *navigantibus* observavit Helmont. quod duplo, imo triplo, & amplius edant plus, nisi ægrotent, minus vero excernant, quam dum in terra degunt, *tr. Blas human. n. 36. tr. Alim. Tartar. in fontic. n. 15.* Quod *navigatio* à veteribus pro insigni remedio in phthisi, atrophia, hæctica commendata fuerit, & quidem longa, ex Plinio, Corn. Celso, Cælio Aureliano demonstravit D. D. Stahl in *Propemptico ad Disp. Inaug. Dn. Joh. Sam. Carl. Oringens. de Fundamentis Pathologiæ Præcticiis*; An vero hoc hodieque & in quibusvis locis maritimis locum habeat & securum adeo habendum sit remedium, ulteriori indigere adhuc ventilatione, ex variarum circumstantiarum circa subjectum & causas examinatione plane mihi persuasum habeo.

NAUSEA, ναυτία, proprie *fastidium* illud & conatum ad vomitum significat navigantibus familiarem. *Castelli Lexic. Med.*

Sumitur vero communiter pro omni ciborum fastidio. Est symptoma ventriculi, ad actiones læsas mixtas ex imminuta & depravata pertinens, & potest describi, quod sit propensio, vel conatus quidam ad vomitum irritus, cum anxietate circa præcordia, & salivatione oris, proventens ab halitibus fermenti in ventriculo viciosi acido-biliofis; fibras vellicanibus, & spiritus animales insufficienter ad explosionem irritantibus. Vid. Sylv. l. 2. c. 9. §. 3. & c. 30. §. 86. Dekers ad *Barbette l. 4. c. 2. lit. a.*

NAUSIOSIS, ναυσίωσις, in genere idem significat; quod *ναυτία* vel *ναυσία*, i. e. *Nausea*. Hippocrati vero denotat peculiarem affectum vasorum sanguineorum sive venarum, quando velut *nauseabundæ* sanguinem effundunt & evomunt, qui affectus & εὐχρημωσις vocatur, *lib. 2. de fract. t. 24.* Jung. Gal. in *com. ad h. l. & Foëf. p. 425.* Vide supra *Ecchymosis*.

NAUTEA, quid significet, nondum adeo expeditum est. Quisdam existimant, aquam de coriis, vel, quod est verius, aquam de sentina dicta à nautis significare, ut Non. Marcellus. Alii vero statuunt, esse herbæ nomen, cum granis nigris, qua coriarii utuntur, quæ quia *nauseam* facit, hoc nomine insignita fuit. Alii dicunt, *Nauteam* rubidum quid esse, quo Pontificum vestimenta quædam colorant. Rhod. ad *Scribon. n. 180.*

NAUTIA, ναυτία. Vide *Nausea*.

NAUTILIA, ναυπλία. Vide *Navigatio*.

NAUTILUS, ναυτίλος, vel ναυτιλός, est genus testacei animalis, cujus diversæ sunt species, quarum descriptionem vide apud Aldrov. l. 3. de *Testac. c. 3. & 4.* *Nautili* lapidei meminit Chiocc. *Mus. Calceol. sect. 3. p. 415. seqq.*

NAXIA, νάξια. Vide *Cos*, à *Naxo Insula*.

NEANICOS, νεανικός, proprie dicitur *juvenilis*. Apud Hipp. vero idem esse videtur, quod *vehemens*, fortis, magnus, uti patet ex 1. *Prorrh. s. 1. t. 9. & s. 3. t. 42. Coac. t. 97. 226. 363.* teste Foëf. d. l.

NEANIS, νεάνις, puellam *juvenulam* significat. Hipp. l. 2. de *morb. mul. IIX. 38.*

NEANISCOS, νεανίσκος. Vide *Juvenis*.

NEAPOLITA, νεαπολίτης, autor quidam Medicus, à quo nomen accepit sinegma quoddam *Neapolitæ* dictum, adversus *μολφώσις*, ap. *Ægin. l. 3. c. 22.* Gorr.

NEAPOLITANUS, epitheton *Morbi Gallici*, ita dicti ideo, quod primo homines passim dicantur hanc ægritudinem in Italia, dum Rex Gallorum *Neapolin* occupabat. For. l. 23. *obs. 1. Schol.* Vide alios de hoc morbo autores. Parac. vocat *Neapolitanum crimen*, l. 3. *Chirurg. magn. c. 1. 7. & 8.*

NEAROS, νεαρός, i. e. *recens*, cui opponitur *vetus*, πάλαιός. Usurpatur de sanguine Hippocr. l. 5. aph. 43. Junge Dieter. n. 562.

NEASTRON, terminus Paracelsicus, significans motionem elementotiorum in elementatis, sive in omnibus,

Vuu

bus,

bus quæ ab elementis oriuntur, & diffundit sese veluti in suos ramos, & quo pervenit, sese exerit. Hinc quædam partes expositæ sunt *Næstro* Ignis; quædam aëris; aliæ, aquæ, vel terræ. Dicitur etiam *Morbus Elementorum*. Vide *Tab. 9. de generat. febr.*

NEBULA, νέφος, νεφέλη, νεφέλιον, quid proprie significet, ex Physicis notum esse potest, videlicet congeriem exhalationum, vel vaporum crassiorum, circa Horizontem, ab aëre nunc magis, nunc minus frigido condensatorum, instar nubis tenuioris, unde & *Nubes sterilis* vocatur, Aristot. l. 1. *Meteor. c. 9.* Pertinet intertendum inter causas morborum procatarticas, præsertim si inquinata fuerit. Parac. *de morb. metallifossor. l. 1. Tract. 2. c. 1.* Per translationem in foro Medico de diversis rebus dicitur. 1. de vitio oculi, h. e. superficialiaria *albedine tunicarum oculi* tenuiori. Nam si crassior fuerit *Albugo*, λιύκωμα vocatur. Hæc *Nebula* vocatur *Albugo tenuis*, Senn. l. 1. *Med. Pr. p. 3. f. 2. c. 16.* Vel eandem habet significationem quam *Nubecula*, *Nubes*, de quo vocab. paulo inferius.

NEBULGEN, est sal ex humiditate nebulae super lapides in pratis decidentis, à calore Solis induratum. Paracels. *Scholiis in libr. de Grad. & Compos. Dorn. in Dist. Rul. & Iohnf. in Lex.*

NECANS, θανάσιμος, θανατώδης, idem, quod *Letalis*. Ita Cappadox apud Plaut. dixit: *Lien necat*, i. e. mori facit, magnitudine sua, & doloris, exponente *Linden*, Ex. IX. §. 30.

NECESSITAS, ανάγκη, vide *Anance*, *Anancaos*, *ανάγκησιος*. *Necessitas* duplex est: & ex hypothesi, quemadmodum & *res necessaria* duplices sunt. Vide *Dieter. n. 53.* *Helmont.* non inepte *necessitatem* ingeniorum & inventionum matrem vocavit, *tr. Nat. Contr. nesc. n. 6.* *Necessariae res* alias dicuntur, quibus carere non possumus, *Th. Ch. Vol. I. p. 238.* sed illis sive velimus, sive nolimus, corpus nostrum vitur, *Gal. ad Thrasylbul. c. 18.* Hæc sunt *Res sex non naturales*. Vide *Dogn. N. p. 73. seq.*

NECESSITUDO, ανάγκη πρὸς φίλου, est peculiaris quædam *necessitas*, sive tale jus, quo eorum, quos Deus, & sua voluntas insolubili religioſa conjunctionis vinculo colligavit, atque innexuit sibi invicem, cuilibet concessa est potestas ab altero petendi, exigendi cum amoris debita, tum propinquitatis officia, & beneficia charitatis, uti elegantissime descripsit *Lind. Ex. XV §. 89.*

NECHIASSECH, terminus Paracelsicus, qui videlicet significet, non adeo planum est. Videtur tamen significare portiones salinas, corrosivas, & depascentes; & occurrit in l. 1. *de ulcer. apostem. Syronib. & Nodis sap. 5.*

NECROASTRALE, legitur etiam apud Parac. l. 2. *de podagr. §. Necromantia.* Verum quid significet, fateor meam hebetudinem. Spectat ad *Necrocomiam*, & hæc ad *Necromantiam*, de quibus mox.

NECROCOMICA, sunt prodigiola præſagia, rei futuræ cujuscumque prænuncia, per signa ex aëre in terram decidentia, ut cruces olim temporibus Maximiliani I. Imp. ac alia multa. Dorn. in *Dist. Rul. & Iohnf. in Lex. ex Parac.* qui passim in scriptis meminit, v. gr. *d. loc. de podagr. & Fragm. de Anat. ocul. & c. l. 9. de Signat. rer. natur. & c.*

NECROLIUM, est remedium, quod mortem pellere, ac vitam conservare potest, Dorn. in *Dist. Rul. & Iohnf.* Unde & *Necrolia artes* dicuntur, & qui eas cogit, *Necrolia*, apud Parac. l. 5. *de vit. long. c. 5.*

NECROMANTIA, νεκρομαντία, est ars illicita, (& revera Diabolica) quæ cum mortuis operabatur olim, ut cum astra manifestabantur apud mortuos. Is dicitur vere *Necromanticus*, qui mortuos comparere facit, voces & responsa potest ab illis extorquere, circuire cogit, ac edere mirabilia. Quicquid mortuorum capitibus, ossibus, acubus, linteis, pharetris, sepulchris, ac similibus arripitur, vel adimpletur, sub nefariam hanc artem cadit, quæ tota superstitiosa, ac Christiano fugienda ac detestanda, sunt verba Dorn. *Rulandi & Iohnfoni.* Vocatur & *Goëtia*, apud Lang. l. 1. ep. 71. & l. 2. ep. 46. *Distinctio* Paracelsi in *Necromantiam astralem*, & *sortilegicam*, nullius videtur momenti, cum astralis sit mere commentitia, nitatur falsis hypothesebus, & cum altera diabolica & detestanda *Sortilegistica* facile participet. Præstat igitur, abstinere à talium Scriptorum lectione.

NECROSIS, νέκρωσις. Vide *Mortificatio*.

NECTAR, νέκτωρ, vocabatur gentilibus *potus Deorum*, quemadmodum *Ambrosia*, eorundem cibus. Proprie vero *Nectar* dicitur vinum multum, ex multo confectum, hoc modo: Mustum, quousque ad dimidias fore residet, excoquitur, & in decem ejus sextarios unus Mellis Attici mitetur, post in cadum transfunditur, gypſatoque vasis spiraculo in umbra conditur, ex Gorræo, qui ex Constantino Cæsare l. 8. *de agricult.* desumpsit. Verum inflationibus obnoxium esse perhibetur, & stomacho adversum, daturque alvi ciendæ causa. Aliam vero & magis conditam aromatibus descriptionem tradidit *Linden. Ex. X. §. 153.* qui ex Felſto, *Nectar* idem, quod *Myrrhinum* vel *Murratum* vinum docuit. Laudavit quoque, quod sit suavissima confectio, nec dubitandum, fuisse inter veterum lautitias §. 154. *Nectar* quoque peculiare proposuit Paracels. l. 2. *de Tartar. tr. 1. c. 2.* ex liquoris *Ficticelæ* uncis tribus, & *Rubedinis* de *Colcohar* unc. duabus, cujus dosis drachm. dimidia in vino bono, & commendat ad urinam promovendam. Videantur *Schol. & Fragm. ad h. l.* *Iohnf.* scripsit: *Nectar* fit ex correcto & claro vino: Correctum vinum rubrum est coagulatum: Clarum est vinum album, l. 1. *Lex. Med. & l. 2. Nectar* est confectio Albuminis ovorum. Sic etiam alii Medici recentiores inventa sua remedia hoc nomine exornare non dubitarunt.

V. gr.

v. gr. *Langius Nectar* adstringens ex *Acoro adulterino*; *Nectar* *Catarrorum Mynf.* e ligno *Saffrafr.* *Nectar* succosum e *Bryonia*. Vid. *Etmüller in Schræd. dilucid.* & loca quarantur in *Indice*.

NECTAREUS, *Nectararius*, νεκταρειος, νεκταρειος; Epitheton (1) *vini*, apud *Diosc.* l. 5. c. 66. (2) *Antidoti*, apud *Gal.* l. 8. de *C. M. S. L. c.* 7. quæ duo tamen ab *Helenio* potius ita dicta videntur esse, quod *Nectarion* Gr. dicitur à quibusdam. (3) *Eclegmatis* *Anodynini* contra colicam, pleuritidem, & dyspnoeam, l. 9. d. t. c. 4. ubi tamen *Helenium* non ingreditur, & ita ratione suavitatis ob misturam vini generosi & mellis ita dictum fuit. Cur vero (4) *Collyrium Marci Nectarium*, νεκταρειον, ad lippitudinem & χυμώσεις curandas faciens, vocatum fuerit, l. 4. tit. eod. c. 7. rationem nullam videmus.

NECTROMANTIA, dicitur species quædam *Philosophiæ Paracelsicæ*, rectius *Magiæ*, ab antiquis etiam *Gaballia* dictæ, cujus quatuordecim partes recenset *Philosoph. sagac.* l. 1. Dividitur in *Naturalem* & *Cælestem*. De hac egit d. tit. l. 2. Verum merito habenda suspecta hujusmodi ars, eamque prættat ignorare, quam in eam anxie inquirere.

NEDĒON, quid *Paracelso* significet, nec *Dornæus*, nec alii ejus sectatores explicarunt. Videtur vero denotare aliquam specificam rei uniuscujusque naturalis proprietatem essentialem, vel virtutem. Occurrit l. 4. *Philosoph. tr.* 2. c. 1.

NEDYIA, νηδία, vocantur τὰ ἔντερα, intestina, viscera abdominis. *Gorr.* & *Foëf.*

NEDYS, νηδύς, significat ventrem inferiorem, & in specie ventriculum. Usus aliquoties *Hipp.* 4. de *R. V. I. A.* t. 4. l. de *A. L. & Aq.* XLVI. 13. l. de *Carnib. vel Principiis* XII. 19. XIII. 1. l. de *Arte* XVII. 3. XXI. 21. l. de *Corde* I. 11. l. de *nat. mul.* LX. 2. *Jung.* *Foëf.* 430. Legitur & apud *Moschion.* de *morb. mul. c.* 52.

NEDYUSA, νηδυύσα, est epitheton τῆς ἡψαs five suis, & significat vehementem, inexhaustam, veluti in viscerum penetralibus alte infixam. Legitur *Coac. t.* 173. quamvis *Interpres* adhuc ambigant circa lectionem hujus textus. Videatur *Holler. in Comm. ad Coac. Hipp.* p. m. 413. *Ionston.* p. 136. *Foësius d. l.*

NEFRENDĒS, νηδδῖ, dicuntur in genere, qui carent dentibus; ita pueri quoque *nefrendes* sunt, qui per ætatem adhuc dentibus frangere non possunt; & senex *nefrendis*, vel *nefrens*, qui dentibus caret. Vide *Keuchen. not. ad Seren.* p. 96. Strictè tamen de porcellis plerunque dictum fuit, qui nondum fabas, & alia legumina dentibus frangere potuerunt, *Jul. Alex. Not. in Gal.* l. 1. de *Al. fac. c.* 12. Quæ derivatio verosimilior est, quam illa *Fulgentii Carthagenensis*, apud *Aldrov. lib. 1. de quadr. bisulc. c.* 36. qui porcum castratum *nefrendem* dictum fuisse credidit, quasi sine νεφρεῖς, i. e. sine renibus. Etenim renibus non privantur castrati, sed testiculis.

NEYERA; νεύρα; νεύρα, vel oxytonòs νεύρα, dicitur imus venter. Legitur aliquoties apud *Hippocr.* *Coac. t.* 591. l. de *nat. mul.* IV. 6. quamvis *Lind.* posuerit ἐς τὴν αἰθέρην, i. e. sub dio. Verum *Foëf.* legit τὴν νεύραην, l. 1. de *morb. mul.* LXXXI. 4. *Junge Foëf. pag.* 425. & ipse *Erotianus* legit νεύραην, quam γαστήρα interpretatur, alios vero colon, quod sub νεύραη filium est, ita nominare dicit.

NEILION, νεῖλιον, nomen est malagmatis, cujus descriptio habetur apud *Ægin.* l. 7. c. 18.

NENEMIE, νηνημία, venti cessatio, serenitas, æris tranquillitas dicitur. *Foëf. Oec.* p. 431.

NENUFAR, dicitur *Nymphæa*. *Diet. Iatr.* p. 90. ad fin.

NENUFARENI, dicuntur spiritus, ærem inhabitantes. *Dorn. Rul. & Iohnf. ex Paracels. Philos. ad Atheniense.* l. 1. text. 13. ubi tamen *Neufareni* legitur.

NEOCHMOS, νεοχμός, substantive, & adjective sumitur, & denotat vel innovationem vel rem recenti motu innovatam. *Hipp.* l. de *morb. mul.* XXIX. 24. & adverb. νεοχμώς, noviter, l. 1. h. tit. XXXII. 6. *Jung. Foëf.* p. 426.

NEOGNOS, νεογνός, recens natus. Vide *Natus*.

NEOPOTOS, νεοποτος, dicitur, qui recens pouum sumit. *Hipp.* 3. de *R. V. I. A.* t. 55.

NEORRHOPHETOS, νεορροφήτος, vocatur, qui noviter sorbitionem sumit. *Hipp.* d. l.

NEOS, νέος, duo significat: *Novum* & *Juvenem*, *Dieter. n.* 565. Vide *Juvenis*. A νέος descendit adverbium νεωσι, recens, noviter, nuperrime, de quo videatur *Linden. Ex. XIII.* §. 287. seq.

NEOTERICOS, νεωτερικος, recentior. Usurpatur frequentissime de Scriptoribus & Autoribus, ad differentiam veterum & antiquiorum, quod passim occurrit.

NEOTEROPŒEO, νεωτεροποιεω, id est, innovo, novi quid melior. Quo verbo usus *Hipp.* 1. aph. 20. l. de *Humor.* III. 83. quod alibi expressit per καινεύω, l. de *vet. med.* XXXIX. 2. Passiv. νεωτεροποιεσθαι legitur l. 2. *Epid. s. I.* 29. Vide *Foëf.* p. 430. *Dieter. num.* 569.

NEPA, idem, quod *Cancer*. *Keuchen. ad Seren. pag.* 136. quamvis *Aldrov.* potius *Scorpionem* denotare velit, l. 2. de *crustat. c.* 16. p. 160. h. & 170. h. ed. *Bonon.*

NEPENTHES, νηπενθής, potio olim vocabatur, quæ fecit oblivisci malorum, uti demonstravit *Lind. Ex. X.* §. 144. *Casp. Rejes C. El. q.* 2. n. 12. & q. 88. n. 13. per quam colloquium suave inter convivas fuisse intellectum quoque existimavit *Lang.* l. 1. ep. 56. quamvis alibi herbam aliquam, *Oenotheram* dictam, vino inditam statuerit hunc effectum producere, l. 3. ep. 6. Chymici tamen transferunt vocabulum hoc ad Compositionem quandam *Opiatam*, cujus meminit *Libav. S. A. Ch. l.* 8. c. 44. *Beguin. in Tyrocin.* *Iohnf. in Lexic.* l. 2. *Schroder. l.* 4. cl. 2. p. 314. descriptio vero occurrit in *Dispensat. Norimberg.* p. 186.

NEPHELE; νεφέλη, non modo vocatur *Nebula*; sed & *Nubes*. Vide *Nubes*.

NEPHELOIDES, νεφελοειδής, *nubilosus*, epitheton urinæ, quæ multum albæ nubeculæ continet. Hippocr. 4. de R. V. I. A. 1. 43.

NEPHRIDION, νεφρίδιον, dicitur *pinguedo renalis*, quæ renibus adjacet. Hipp. l. 2. de morb. mul. L. 14. Foëf. p. 425.

NEPHRITICOS, νεφριτικός, duplicem potissimum habet significationem: unam Pathologicam, alteram Pharmaceuticam. Juxta illam dicitur vel de ipso morbo, & ita coincidit cum *Nephritide*; vel de *Ægris*, sive *Calculo*, sive *inflammatione*, sive alio affectu renum laborantibus, ap. Gal. passim, v. g. l. 6. de L. A. c. 2. & alibi. Vel de *Excretionibus*, 1. Epid. f. 2. c. 8. Juxta hanc in genere medicamenta renibus conferentia vocantur *νεφριτικά*, *Nephritica*, Gal. l. 6. de tu. san. c. 11. l. 10. de C. M. S. L. c. 1. Iunken. *Chym. Exp. Cur. P. II. f. 1. c. 18. p. 679. seqq.* In specie vero apud recentiores laudantur *Lapis Nephriticus*, & *Lignum Nephriticum*. De illo legatur Schroder. lib. 3. c. 5. n. 4. Fr. Hofmann. in *Clav. ad h. l. Chiocc. in Mus. Calceol. sect. 3. p. 331. seqq.* Confirmat & Rhodius hujus lapidis amuleticam virtutem contra calculum Cent. III. *Obs. 30.* De hoc Schroder. l. 4. cl. 1. num. 228. Fr. Hofm. ad h. l. Chiocc. d. l. f. 5. p. 575.

NEPHRITIS, νεφρίτις, vocabulum valde æquivocum est. Physiologicè ita dicta fuit *vertebra prima lumborum*, quæ & ἀσφαλίτις, Gorr. & Lind. *Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 34.* Pathologicè vocabulum accipitur vel late pro *omni morbo renum*, sive *similari*, sive *organico*, ut colligere est ex 6. aph. c. l. 6. Epid. f. 8. t. 4. Gal. l. 2. de affect. in renibus cogn. & cur. cap. 2. Consentiant Foëf. p. 430. Dieter. n. 566. Castell. & alii. Vel strictè & rursus dupliciter: 1. pro *Renum Calculo*. Vide *Calculus*, Græc. λίθιασις. Ita accepit Helmont. quoque tract. de *Lithiasi passim*. 2. pro *Inflammatione Renum*, quæ magis accurata & propria est significatione, ad similitudinem aliorum morborum Græcè in ἴνις desinentium. Vide *Itis*. Describitur à Galen. in *Def. Med. Nephritis* est renum inflammatio cum vehementi dolore, cui interdum conjuncta est urinæ difficultas, cum fibrosis excretionibus aut arenosis, aut modico sanguine. Causa cum aliis inflammationibus est communis, videlicet sanguis acrior & biliosus, vel eryspelaceus impeditus in transitu, ex arteriis emulgentibus, ad venas emulg. & ita ex stagnatione inflammans. Forest. lib. 24. obs. 1. seqq. & alii. Vocatur & *Nephritis*, apud Helmont. d. l. Accipitur etiam adjectivum apud Hippocr. ubi legitur *νεφρίτις φθίσις*, *tabes renalis*, l. de int. aff. XVI. 18.

NEPHROS, νεφρός, dicitur Latine *Ren*. Usitatus pluraliter *νεφροί*, *renes*, Dieter. n. 567. Horum historiam vide in *Anatomicis*, specialiter Barthol. l. 1. *Anat. c. 17.* Commentum Olhafii de *renum* ἢ ἐπιμεταποίη-

σιν, quod tamen aliquot Medici Clarissimi amplexi sunt, referatam legere licet apud Lind. *Medic. Physiol. l. 2. c. 5. §. 142. seqq. multis.* Barthol. vero d. l. adhuc fluctuare videtur. *Ren* quoque accipitur abusive interdum pro *Testiculo*, quo sensu sumit Ionston. *Syntagm. Med. p. m. 1017.*

NEPHROTOMIA, νεφροτομία, dicitur *sectio Renum*, de qua legi poterit apud Hipp. de int. aff. XV. 19. Enimvero non ibi sermo est de *sectione ipsorum renum*, sed de *sectione abcessus juxta renes*. Impossibilis igitur potius habenda est *Renum sectio*, cum Boneto *Mercur. Compit. l. 3. p. 43.*

NEPION, νέπιον, vide *Infans*. Foëf. *Oecon. p. 431.*

NEPONES, vide *Barones*.

NERITA, νερίτις, dicitur species testaceorum, & quidem *turbinatorum*, cujus descriptionem, cum variis differentiis, vide apud Aldrov. l. 3. de *Testac. c. 26. seqq.*

NERONIANA, epitheton *Venæsectionis*, quando plures, quam una, tunduntur venæ, uno die. Hildan. cent. 6. *observ. 92.* ubi exemplis demonstrat, hujusmodi *venæsectionem* merito esse reprobendam.

NERVALIA, ossa, vide *Arcualia*.

NERVI reversi. Vulgo recurrentes, Trinc. l. 5. c. 12.

NERVINUS, νέρινον, νευράδις, *Nervus*, *Nervosus*. Sumitur vel Physiologicè, pro partibus illis de nervorum natura participantibus, vel ad nervi naturam, similitudinem accedentibus; ut sunt *Fibræ*, *Ligamenta*, *Tunica*, &c. quæ propterea communi nomine appellantur *partes Nervosæ* passim in *Autoribus*; Ad primam significationem referre libet nomen *plantaginis*, quod dicitur *πολυνέρινον*, *multinervia*, vel *Nervalis*, Scrib. n. 12. Rhod. ad h. l. Vel Pharmaceuticè tribuitur remediis, ad *Nervos* & *Nervosæ partes* utilis. Ita in *Dispensatoriis Emplastrum Nervinum* legitur, ut & *Unguentum*; nec non *Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 8.*

NERVUS, νέυρον, accipitur late & strictè. Late includit, præter *nervos* proprie dictos etiam *Tendines* & *Ligamenta*, v. gr. Hippocr. l. de *Arte XIX. 2. l. de Principiis, vel Carn. XI. 3. & alibi sæpius*. Vide Foëf. p. 427. Strictè dicitur de *canalibus*, spiritum animale ad partes sensui & motui locali destinatas deferentibus, unde & instrumenta sensus & motus dicuntur, quorum historiam pete ex *Anatomicis*, in specie Bartholin. libell. 3. *Anatom. per totum*. Willis *Anat. Cerebri c. 17. 19. seqq.* & ex novissimis Vieussien *Neurologia* accurate conscripta. *Nervum* non esse organum executivum motus voluntarii, (scil. quatenus est pars solida organica) sed organum delativum imperii voluntatis, rectè scripsit Helmont. *tr. Catarrhi delir. n. 59. & tr. de Lithiasi c. 9. n. 15.* Quæ *nervorum* sit structura, & quæ conformatio ope microscopii deprehendatur, vide apud Bonet. *Med. Septentr. l. 1. f. 4. 6. II.*

NESDER, legitur apud Paracels. l. i. *Philos. ad Athen.* c. 14. sed quid significet, non licet determinare.

NESIS, νῆσις, proprie significat *accumulationem*, σείπυρος Gr. dictam, à νῆω, *glomerato*. Hinc νῆυος *filum glomeratum* notat. Per translationem verò dicitur de morbo, ex humorum accumulatione factò, Hippocr. l. de L. in hom. XXXII. 1.

NESTRIE, νῆστρία, vide *Jejunium*. Νῆσις, vide *Jejunus*.

NETOPON, νῆτωπον, nomen est medicamenti cujusdam odorati, & ex variis aromatibus mixti, propterea sumtuosi. Qualia erant muliercularum Romanarum Unguenta, Spicatum, Foliatum, Comagenum, & Sufinum, cujus Hippocr. passim meminit in libris de *nat. mul.* & *morb. mul.* de superfoetatione, in affectibus uteri pessariorum loco adhibendi, teste Lang. l. 1. ep. 67. Loca vero Hippocratis allegata vide ap. Foëf. *Oec.* p. 426. Sunt qui confundant cum *Metopio*. Vide *Metopion*. Alii Galbanum, alii oleum amygdalarum dulc. esse crediderunt. At Prosp. Martianus omnes hac opinioniones suspectas reddidit ex ipsis Hipp. textibus, fatius esse dicens, ingenue fateri ignorantiam, quam temere animos legentium velle decipere, *Annot. ad Hipp.* l. 1. de *morb. mul.* p. 271.

NEUROCHONDRODES, νευροχονδρῶδες, dicitur *ligamenti genus durum, cartilagineum*, partim latum, partim rotundum. Medium quoddam corpus inter cartilaginem & ligamentum: hoc quidem durius, illa vero mollius. Ejusmodi habentur in articulo pternæ cum astragalo, & vicinis partibus. Tale etiam in intimo sinu coxendicis visitur, valde quidem durum, quod principio tam latum est, ut pubis foramen etiam attingat; deinde paulatim contrahitur, rotundiusque factum inseritur in medium cruris caput. Hæc Gorræus. Legitur apud Gal. l. 2. de *Temp.* c. 3. In magnis etiam animalibus tale corpus νευροχονδρῶδες reperiri, scribit Idem l. 6. de *V. P.* c. 19.

NEUROLOGIA, νευρολογία, i. e. *descriptio accurata nervorum*, qualem Th. Willis in *sua Anatom. cerebri* aliique ex hodiernis Anatomicis exhibuerunt.

NEUROMETORES, νευρομήτορες, vel νευρομήτραι, vocantur *Musculi Psoas*, uti scribit Fallop. in *Obs. Anat.* quæ extant *Tom. I. Oper. p. m. 390.* Vesal. l. 2. de *H. C. F. cap.* 38.

NEURON, νῆυρον. Vide *Nervus*.

NEUROTOMIA, νευροτομία, vel anatomicam nervorum sectionem significat, vel præternaturalem eorundem dissectionem.

NEUROTOTOS, νευροτῶτος, qui *nervum vulneratum* habet, Gal. l. 3. de *C. M. P. G.* c. 21. Ita νευροτῶτος vocantur *nervorum vulnera*, l. 7. *S. Fac.* §. *Nuces Caryæ*.

NEUTER, ἑδῆτερ, dicitur de qualitate, vel facultate, qua corporis humani, qua medicamentorum indifferente, tripliciter, vel quando non participat de

duobus extremis: vel quando de ambobus: vel quando modo de uno, modo de altero participat, Gal. l. 1. de *S. Fac.* c. 21. & l. *Art. Med.* c. 6. An omnibus tribus subdivisio applicari possit *Neutrius* in *Neurum* semper: *Neurum*, ut multum: & *Neutrum*, ut nunc, ventilavit, sed absque artis emolumento, Hier. Cardanus in *Contradicent.* l. 1. tract. 6. *conrad.* 6. & 7. In specie de *statu corporis humani Neuro* nostram sententiam vide in *Dogm. Med. Gen. in Prælimin.* p. 8. 9. *Neuralitas* quoque à Chymicis describitur, quod sit *neutraliter* media dispositio, vel mediocritas, in qua per modum medii sese habituant actiones sui subjecti ad conservationem speciei, ex Lullii *Theorica c. 2. in Vol. IV. Theatr. Chymic.* p. 4.

NEUTHA est pellicula, vel oculis, vel auriculis infantum adnascens, sive totam pueri faciem tegens in partu. Dorn. Kul. & Iohnf. ex Paracels. l. 1. de *Præparat.* tr. 4. de *Viriol. alb.* An fortassis Amnios?

NEVUS, idem, quod *Nævus*. Legitur in *Lexic. Scrib. Rhodii* & alibi.

NEXIS, νῆξις. Vide *Natiatio*.

NEXUS, νῆυσις, idem, quod *Connexio*. Dicitur etiam de membranis foetum involventibus, notante Keuchen. ad *Seren.* p. 223.

NICARION, νικαριον, vocatur genus quoddam *Collyrii nardini*, ex lacte præparati, ad multa oculorum vitia perutilis, cujus descriptio habetur apud Aët. l. 7. c. ult. citante Gorræo.

NICCOLUS, nomen Gemmæ, ap. Chiocc. in *Mus. Calceol. sect.* 3. p. 212. cui tribuitur vis movendi affectus, & spiritus turbandi, cogendique, adeo ut tristitiam & audaciam excitet.

NICODEMUS est nomen proprium, de quo e S. Litteris *Joh. III. & XIX.* constat. Cur vero Angli oleum quoddam *Oleum Nicodemi* vocaverint, cujus descriptio in *Pharmac. Colleg. Londin.* p. m. 333. habetur, me & fortassis plures alios latet.

NICON, item *Ninon*, barbaris vocatum fuisse *Hel-leborum*, testatur C. Rejes *Camp. El. q. 63. n. 45.*

NICOTIANA, vide *Tabacum*.

NIDOR, νίδωσις, dicitur odor foetens & redolens adustionem, Lind. *Ex. XIII.* §. 283. Vel est odor fumosus pinguedinis, qualem dant tostæ cornua capræ, Keuch. ad *Sammonic.* pag. 284. Qualem si accidat in ventriculo gigni, quod percipi potest ex saliva, ructu, vomitu, indicio est, pingue ciborum amburi, & transire in quid simile bili. Lind. *d. l.*

NIGER, Nigredo, μέλας, μελασμός. Vide *Melas, Melasma, Melasmos*. De nigredine Mercurii fixa lege *Libav. S. A. Ch. l. 3. c. 15.* In opere Lapidis Philosophici *Nigredo corvina* quid sit, vid. apud eund. *T. II. Oper. p. 98. 368. 405. 407.* Jung. *Th. Chym. Volum. III.* p. 726. *Vol. IV.* p. 546. & 891.

NIGRIFICATIO dicitur illa ipsa operatio, quando aqua illa *Mercurialis Philosophica* supra nigra appa-

ret, & veluti vellus nigrum aut pellem nanciscitur. Et quia Sol & Luna, i. e. aurum & argentum inerant, dicebant etiam *Eclipsin Solis & Lunæ*, ac *Nigrificationem Maris*. Th. Chymic. Vol. III. p. 434.

NIGROMANTIA olim erat ars naturalium rerum in terra absconditarum, ut mineralium & metallorum, &c. Postea Diaboli instinctu & malorum hominum nequitia in abusum abiit, arsque diabolica facta est, Rul. Dorn. vero in *Diction. Parac. & Iohnf. in Lex.* paulo clarius ita descriperunt: *Nigromantia* est ars nefanda & execrabilis, qua diaboli malignique spiritus altius se cogi fingentes ab hominibus, ultro interim obediunt in eorum perniciem tantum non aliter, ut repente quid e longinquis adferant, aut ad remotissima loca deferant. Noctu potissimum est destinata, quia lucem fugiunt maligni dæmones, umbrarumque sunt ministri ac tenebrarum. Deplorandum igitur est, quod nihilominus sint inter Christianos, qui artem hanc diabolicam vel excusare, vel etiam ejus opera uti non verentur.

NIHIL, *Nihilum*, ἄδὲν, μηδὲν, opponitur *Alicui*, sive *materia*. Idem proprie, quod *Non Ens*. Etenim quod vere non est, nihil est: & contra: Quod nihil est, vere non est, Th. Chym. Vol. I. p. 240. De nihilo triplici Crolliano, *Deali*, *Negativo*, & *Privativo*, Ἐπιχειρῶν Libavii vide *Tom. IV. Oper. p. 83*. An Paracelsi doctrina, quod omnia ad nihilum tendant? firmo stetho, non est hujus loci, ventilare. *Nihil* vel *Nil album* quid sit, vide *Pompholyx*.

NILIA CUM, ἰλιανόν, epitheton mellis, idem notans, quod *Atticum*, vel *Hymettium*, & principem tenet locum in Medicina, ex Diolc. Keuchen. ad *Sammon. p. 158*.

NIMBUS, ὄμβρος, idem, quod *Imber*. Vide *Imber*. *Nimbos* ex tonitru fracedine decussos, fertiles testatur experientia, & cum hac Helm. tr. *Imago ferment. n. 33*.

NIMIUM, πᾶν, idem, quod *Multum*. Hoc naturæ inimicum dixit Hipp. 2. aph. 51. rationem addidit Gal. in *comm. ad h. l.* quia destruit *συνμειξίαν*, & moderationem, atque dissolvit compagem *σύντασιν* animalis.

NIOPON, νίωπον, oleum ex nucleis amaris pressum, cujus modum simplicem exponit Erotianus, alias & oleum amygdalorum amarorum dicitur *νίωπον*.

NIPHOTOS, νιφετός, dicitur *Nix*, confertim & cum impetu irruens, sive *nives confertæ*, apud Hippocr. l. 4. Epid. III. 8. Jung. Foëf. p. 432.

NISUS, σπιζίαις, nomen *Accipitris minoris*, sive *Fringillarii*, cujus historiam tradidit Aldrov. l. 5. Ornith. c. 2. *Nisus* quoque idem est, quod *Nixus*, i. e. *Conatus*.

NITEDULA, λαμπυρῆ. Vide *Cicindela*.

NITIALA, nomen stellæ apud Parac. quam cum sale Viurioli ejusdem esse naturæ, sibi persuasit. tr. de *Podagra. §. Cura*. An *Sirium* intellexit?

NITOR, εἰς βῆ, idem, quod *Splendor*, *Fulgor*, λαμπρότης, est effectus luminis, teste Lind. Ex. XI. §. 171.

NITRIALES, sunt res omnes adurentes, & in calcem redigentes, ut sal petræ, vel nitrum, sulphur &c. Dorn. Rul. & Iohnf.

NITRUM, νίτρον, est species salis, sive *sal sulphureum*, φλογιστόν, salso amarum, ex terra pingui extractum. Schroder. l. 3. c. 23. ubi integram *Nitri* historiam, vires, præparandi modos proponit. Jung. Fr. Hofm. in *Cl. ad h. l.* Dicitur & νίτρον, ἀλίμιτρον, *Baurach*, *Cerberus Chymicus*, *Sal infernalis*, &c. Plura de *Nitro* vide apud Lang. l. 2. ep. 32. Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 40. Chiocc. in *Mus. Calceol. sect. 2. p. 159. seqq.* Th. Chym. Vol. I. p. 636. seqq. Willis Ex. I. de ferment. c. 10. Rolf. Chym. l. 5. sect. 1. art. 3. Iunken. Chym. Exp. Cur. P. I. f. 1. cap. 2. p. 256. seqq. qui etiam plures *Nitri* Chymicas præparaciones descriptas exhibet in *Lex. Ch. Ph. Part. I. p. 164. seqq.* An *Nitrum* hodiernum conveniat cum *Nitro* veterum, dubitatur. Ita ut genuinum veterum *Nitrum* vix hodie reperiri nonnulli sibi persuasum habeant, nisi circa confinia Nili, quo loco ejusdem stirias efflorescentes reperiri scribunt, coloris nunc rubelcentis, nunc blande coerulescentis, unde & *Niliacum* vocat D. Ludov. *Pharm. Dissert. I. p. 423*. Quod si vero loco Plinii l. 31. c. 30. consideremus, nulla, aut certe exigua, apparebit differentia, Rhod. ad *Scrib. num. 153*. *Nitri rubri* meminit Hipp. l. de nat. mul. XXIX. 101. l. I. de morb. mul. CXX. 19. ut & Gal. l. I. de C. M. S. L. c. 8. Describitur quoque *Nitrum*, quod sit *salugo* quædam ex urinarum congregationibus in sal præparata: verum videtur justo strictior. *Nitrum Murarium* quod vocat laud. Ludovici d. l. est nihil aliud, quam *Aphronitrum*, sive lanugo illa, quæ ex muris efflorescere conspicitur, & dependet ejus origo à calce viva, qua muri sunt constructi. *Nitrum* dicitur lapis salsus, i. e. sulphur album. *Nitrum Alexandrinum*, id est, cinis clavellatus. *Nitron*, id est, fex vitri. Rul. & Iohnf.

NIX, χιόν, quid sit, & quale meteoron, Physicorum est, docere. Pertinet vero ad forum Medicum, quatenus vel pertinet inter causas sanitatis & morborum, vel ad usum Diæticum & Pharmaceuticum transferatur. Illud patet ex Hippocr. 5. aph. 54. Junge Dieter. n. 923. J. Alex. l. 17. Sal. c. 12. & alibi: hoc ex Aldrov. l. 1. de Insect. c. 2. ubi p. m. 150. mentionem facit *Nivis mulsæ*, h. e. cum melle mixtæ, quam veteres in æstuosis febribus obtulerunt, χιονόμελι dictam, non ex C. Rejes C. El. q. 74. n. 27. ubi cos appetitus & eximium embamma olim Magnatibus habitum legitur, sine quo omnis ciborum apparatus ingratus fuit. *Nix fumans* dicitur *Calx viva*. Keuchen. ad *Sammon. p. 244*.

NIXIA vocabulum videtur esse ab ethnica superstitione desumptum, respondens *Lucinæ*, & exprimens conatum naturæ in promovendo partu. Usus illo D. Pechlinus observo. *Medicar. l. 1. obs. 33*. Chymici nomen hoc etiam ad suos processus transtulerunt: Unde apud Schroder. *Pharm. l. 3. c. 17*. *Nix diaphoretica Animonii* legitur, quam nihil aliud esse, quam correctum Sulphur

Sulphur auratum, aliis materia perlata dictum, D. Joh. Michaelis ad h. l. notavit.

NOAS, Noac, id est, *as* vel *cuprum*. Rul. & Iohnf. in Lex.

NOBACH, Noboch, instrumentum est Necromanticum. Dorn. Rul. & Iohnf.

NOCASIT, id est, *cribrum*, vel *vas perforatum*. Rul. & Iohnf.

NOCENS, βλάπτων, idem, quod *Nocius*, *Noxius*, βλαβερός, opponitur *Juvanti*. *Nocentia* esse vitanda, *Juvantia* vero amplectenda, pertinet ad Methodum medendi, Gal. c. 2. de hum. 1. 1.

NOCHAT, Nuchat, id est, *venus*, *as*, *Nuchor*. Rul. & Iohnf.

NOCHELES, νυχελής, id est, *tardus*, *segnis*, à νὸς privatio, & κέλλω, curro, celeriter moveo. Dicitur in specie de secundinis tardantibus apud Hippocr. l. 1. de morb. mul. CVIII. 50.

NOCTAMBULO, Noctambulus, νυκτοβάτης, (rectius *Somnambulo*, ὑπνοβάτης, cum & sani noctu ambulare possint & soleant) dicitur de eo, qui dormiens & lecto surgit & ambulat, imo varia vigilantium opera exercet. Ad quam classem morborum, vel symptomatum potius referri debeat hic affectus, non adeo planum est. Sennert. videtur ad *Coma vigil* referre, *Instit. Med.* l. 2. sect. 1. p. 3. c. 7. & sect. 2. c. 4. *Med. Pr.* l. 1. p. 2. c. 19. Verum mihi minus videtur verosimile, cum *Comatosi* minime sint expediti ad opera vigilantium. Quin potius referri debet ad *Melancholiæ* species, vel constituet peculiarem speciem *Somni præternaturalis*, videl. *depravatum somnum*; quo videtur inclinare Willis. *An. Bru.* P. I. c. 16. Hujus affectus causa consistit omnino in spiritu animalium quorundam irrequietorum excursionem. Meminit hujus affectus Lang. l. 2. ep. 45. C. Rejes C. *El.* q. 37. n. 48. seq.

NOCTIDIALE, νυκθήμερον, h. e. spatium noctis & diei, sive viginti quatuor horarum. Galen. de septim. partu. 1. 1.

NOCTILUCA, idem, quod *Cicindela*. De animalculo noctilucante Indico, *Cocujo* dicto, consule *Theatr. Chymic. Vol. VI.* pag. 95. Vide *Cicindela*. De *Noctiluca Aërea* & *Glacialis* vid. *Acta Erudit. Lipsiens.* An. 1682. & ipsius inventoris Illustris Rob. Boyle tractatus h. tit.

NOCTISURGIUM, idem est, quod *Somnambulatio* vel *Noctambulatio*, legitur apud Sennert. *Med. Pract.* l. 1. Part. II. c. 19.

NOCTUA, γλαυξ, dicitur avis, noctu maxime videns, diurnam vero lucem non perferens, cujus prolixiore descriptionem, cum uti in cibis & Medicina tradidit Aldrov. lib. 8. *Ornishol.* c. 7. Jung. Schroder. l. 5. cl. 2. num. 60. Sanguinem noctuæ inter ablanda refert remedia contra orthopnoeam, Gal. l. 10. de S. F. §. *Spercus asperinum*.—Ova noctuæ moderate elixa, &

infantibus exhibita abstemios reddere; testatur Lang. l. 2. ep. 50.

NOCTUINI oculi vocantur, qui sunt glauci, cæsi, Ital. Occhi di gatto, Ios. Laur. Am. *On.* p. 568.

NOCTURNUS, νυκτερός, νυκτερός, dicitur de morbis, præsertim de Febribus, quarum paroxysmi contingunt noctu, opponunturque *Diurnis*, P. M. de *Calderia Tom. I.* Op. p. 305.

NODOSUS dicitur de certa *Arihriidis* specie, quando materia quædam tophacea & sex terrestris articulis impacta & coagmentata efficit, ut distorqueantur, cuius tandem distiliat, & pereunte motu, membrum incurvetur. *Forest.* l. 29. *obs.* 2. in *Schol.* Jac. Balde vocat *tertium gradum Podagræ*, qui est *Perfectorum*, *coagulata Podagram* assuetudine dolendi nutrientium, *Part. I. Solat. Podagr.* q. 12.

NODULUS, vel significat *parvum nodum*, & ita Græce dici posset ἀμμάτιον; vel usitatius notat *sacculum*, σακκίον, vel *marsupiolium*, cui induntur species, medicamenta simplicia & composita, pro vinis & cerevisia medicatis. Et synecdochice quoque sæpe pro illis ipsis speciebus vocabulum ponitur, uti ex Practicis libris passim constat. *Nodulus* quoque accipitur pro *globulo rotundo*, *fabæ figuram* referente, glandis vel suppositorii usum obtinente. *Weker. Anidior. gen.* l. 1. cap. 49.

NODUS, ἕμμα, est vocabulum æquivocum apud Latinos Medicos. Primam significationem vide in *Hamma*. Altera acceptio est Physiologica, & dicitur vel de *promuberantiis ossium*, sive capitibus circa articulos, Gr. κέδρα. Vide *Condylus*. Vel de membranis carnis & crassioribus circa vasa umbilicalia occurrentibus, e quorum *nodorum* numero & distantia de frequentia conceptus conjicere volunt oblietices, sed absque verisimilitudine. De his vide *Barthol.* l. 1. *Anat.* c. 37. & C. Rejes C. *El.* q. 52. Tertia est Pathologica, & significat varii generis *Tumores*, ex materię vitiosæ coagulatione vel congelatione obortos in partibus externis, *Helm. tr. Blas hum.* n. 35. Ita tumorem in mala indolentem & indies augmentum capientem *Nodum* vocavit D. Binninger *Observ. Med. Cent.* 1. *obs.* 32. pag. 34. Ita abscessus cum Folliculo, *Atheroma*, *Steatoma*, *Meliceris* dicuntur *Nodi*, *Forest.* l. 3. *Chir. Obs.* 7. *Schol.* Indurationes Gallicas vocat *Nodos* *Paracels.* in *libris suis de morb. Gall.* *Nodi* articularum sunt tumores indurati, Dorn. Rul. & Iohnf. *Nodos* etiam vocavit D. Pejerus illas intestini tenuis in se retractiones & situm mutatum, quales in uno subjecto quatuor vidit, ita ut portio triuncialis contracta & retractata in vicinam partem deliquerit, instar limacis in domuncula aut gladii in vagina, & nonniã vi quadam extrahi patuerit, uti legere est in Pæonis & Pythægoræ *Exercit. Epistol. Anat. mico-Medicis Ex. XVII.* ep. 2. Hanc veram causam esse iliaci doloris nullum est dubium, sed an semper & in omni subjecto, determinare

non libet. *Nodus barbaricus*, *νόδος βαρβαρικός*, pertinet ad primam significationem, estque vinculi genus quoddam, & *ligaura* ad dolores sedandos, cuius meminit Gal. l. 2. de L. Aff. c. 2. Jung. Jul. Alex. in Not. ad h. l.

NOERA, id est, *coopertorium* vasis destillatorii. Rul. & Iohnf.

NOLI *me tangere* vocatur species Herpetis exedentis cancrofi, sive Phagedænæ (alii etiam ad *Lepram* referunt) ita dicta, quod vel tangentem inficiat, vel quia quanto plus tangitur, tanto magis crescit, ac in pejus vergit. Estque tumor & exulceratio corrosiva in facie, circa os & natum, & supra mentum, proveniens ab ichore acri, maligno, & septico subsistente. De hoc affectu vide Forest. l. 2. *Chirurg. obs. 9. cum Schol. Senn. Med. Pr. l. 5. p. 1. c. 20.* Meminit & aliquoties in scriptis suis Paracels.

NOMAS, *νομῆς*, epitheton columbarum, quæ in montibus degunt, Gal. l. 10. de S. F. §. *Stercus Gallinac.*

NOME, *νομή*, dicitur *Ulus depascens*, Lat. *Pastio*, quod serpendo vicinas partes quoque corrumpit, Galen. l. 6. de C. M. S. L. c. 4. & l. 5. de C. M. P. G. c. 14. Coincidit cum *Phagedæna*. Dicitur & *Ulcus obambulans*, ambulativum, Forest. l. 7. *Chir. obs. 3. Schol.* Alias *νομή* etiam *Pabulum* significat.

NOMEN, *νόμα*, quid significet, & pueris notissimum est. Sæpe tamen late quoque sumitur, comprehendens quandoque ipsa *verba*: v. g. quando Gal. scribit: *Allaborandum*, ut in *Medicina* semper *nomibus* maxime perspicuis utamur, l. 2. de diff. puls. c. 2. Non exclusa esse ipsa quoque *verba*, nemo non intelligit. Quæ sententia uti verissima, & notatu propterea digna, ita tacite refutat *Helmontianam*, *Paracelsicam*, & fere in genere *Spagyricam* *Medicinam*, plurimis novis, inusitatis, oblocris, & *Beoticorum ænigmatum* similibus *nomibus* referatissimam. Quod vero *nomibus*, præsertim sacris, aliqua inest virtus *Medica*, rectissime refutavit *Dieter. Iatr. p. 729.* quia non sunt res corporeæ, nec spirituales, nec accidentia subiecto in hærentia; sed notiones extrinsecus ab aliis attributæ, ex placito impositæ, omnes vitæ & actiones expertes, *Casp. Rejes C. El. q. 22. n. 8.* Interim *Medicis nominum* inquisitio omnino necessaria, *Id. q. 68. n. 1. 2.* cum certis de causis imposita esse minime dubium sit, vel ut naturam, vel virtutem rei exprimat, *Schroder. l. 1. c. 37.* Symptomata plerumque esse simul *nomina* morborum, docet *Lind. Ex. III. §. 43.*

NOMOS, *νόμος*, Latine *Lex*. Vide supra Lit. LE.

NOMOTHETEMA, *νομοθέτημα*, proprie *legislatum* significat. *Hippocr.* vero nomina vocavit naturæ νομοθετήματα, ob antea dictam rationem, quia certis de causis sunt imposita, veluti lege quadam, l. de *Arie III. 5.*

NONANUS, *ἐναντιός*, epitheton febris erraticæ, cuius meminit *Hipp. l. Ep. f. 3. §. 17.* quamvis eam dari,

merito dubitet *Gal. in comm.* vel ob hanc quoque rationem, quia est erraticæ. Ergo nihil certi de illius periodo dici poterit.

NONENS, *ἔδν*, idem, quod *Nihil*, cuius nullus conceptus, nulla scientia, cum non habeat sui speciem, sub qua se repræsentet. Quænam sint *non Entia Chymica*, lege apud *Rolf. Chymicæ l. 6. c. 3. seqq.* quamvis *Bekerus* & *Langellottus* eum refutare ausi sint. Ille in *supplemento in Physicam subterraneanam*; hic vero in *Epistola quadam ad Nat. Curiosos in Ephem. Nat. Cur. A. III. observ. 59.*

NORA dicitur *Calx*, item *quodlibet sal*, item *Nitrum*. Rul. & Iohnf.

NOSEROS, *νοσερός*, *Morbidus*, *valetudinarius*, qui in perpetua imbecillitate vivit. Legitur apud *Hipp. c. aph. 2.* *Junge Dieter. n. 575.*

NOSIDIDACH, id est, *Artum*, vel *Artus*. Rul. & Iohnf.

NOSOCOMION, *νοσοκομείον*, dicitur locus, in quo ægri curantur. Latine etiam *Valeudinarium* dici possit.

NOSOCOMOS, *νοσοκόμος*, dicitur, qui *agrorum curam gerit*, *Dieter. Iatr. p. 933.* & propterea haud inepte *Ionston. in suo Syntagma Med. Pract.* partem tertiam vocavit *νοσοκομικὴν*, describens, quod sit pars *Medicinæ practicæ specialis*, in qua de morbis & symptomatibus in specie eorumque cura agitur.

NOSODOCHIUM, *νοσοδοχείον*, idem, quod *Nosocomion*, vulgo *Hospitale*; de quo lege *Dieter. Iatr. p. 444.*

NOSOLOGIA, *νοσολογία*, idem, quod *Pathologia*. **NOSOPÆETICOS**, *νοσοπειθηκός*, dicitur *Georg. Thomsono*, quicquid morbi causa existit, in *Explicatione terminor. quorundam Artis Acui Magneticæ præmissa.*

NOSOS, *νόσος*, *νόσημα*. Vide *Morbus*.

NOSTER, *ἡμέτερος*, dicitur *Spagyricis* de metallis *Philosophicis*, v. g. *Aurum nostrum* est *Elixir rubrum*, & *album* est *Argentum nostrum*. Adjectum *Nostri* facit discrimen inter *vulgaria* & *Philosophica*, quorum illa sunt confusa cum elementis; hæc ab illis liberata, & ad astralem naturam perducta. *Libav. Apoc. Herm. P. Poff. T. II. oper. p. 412.*

NOSTOCH dicitur *jaculum* alicujus stellæ, vel potius ejus repurgatione dejectum quid in terram. Invenitur potissimum *Junio*, *Julio* & *Augusto*, super *latos campos*, vel in *pratis*, instar *fungi* magni, vel *spongix foraminosum* quid & leve, tendens in *fulvum* & *ravum* colorem, & ut *coagulatum* jus tactum metamiscit. Sunt, qui per *Nostoch* ceram intelligunt metaphorice, *Dorn. Rul. & Iohnf. Parac.* jungit cum *Terniabin*, & vocat mansiones rerum *supræcelestium*, l. 4. de *vit. long. c. 8.* fructus aëris, *Philos. Tr. 2. it. l. de pustul. Gallic. & aliis sympt. cap. 7. fin.* *Balsami Nostoch* meminit idem, *Berthoneæ l. 2. c. 7.* *Cælius* quoque demitti credidit *Helmont. tr. de magnet. vuln. cur. n. 43.*

NOSTOS;

NOSTOS, νόσος, dicitur dulcedo & suavitas ciborum. Unde νόσμος, dulcia, & πλύνουσα, quæ multum suavitatis in se habent, quod vocab. legitur ap. Hipp. l. 2. de diæta XXXII. 10. Junge Foëf. Oec. p. 435.

NOTA sæpe sumitur pro Macula, Nævo.

NOTHOS, νόθος. Vide Illegitimus.

NOTHROS, νόθρος, dicitur torpidus, torpescens; segnus, & νόθρος, torpor. Utrumque frequens ap. Hipp. Ita Auster dicitur νόθρος effective, 3. aphor. 8. Junge Dieter. n. 581. Pulsus tardus, Coac. t. 139. ægri νόθοι, languidi, 1. prorrh. f. 3. t. 10. 25. Substantivum νόθρος, 1. prorrh. f. 1. t. 13. Coac. t. 91. Dicitur & νόθρος, 1. prorrh. f. 3. t. 49. Coac. t. 208. Vide plura loca apud Foëf. d. l. p. 436.

NOTIÆOS, νοτιάος, dorsalis, à νῶτον, dorsum. Epitheton medullæ spinalis, quæ & μυελὸς ἐγκεφαλῆτις vocatur, quia nihil est, quam cerebrum veluti prolongatum. Vide Medulla.

NOTIODES, νοτιάδης, humidus, à νοτῆς, humor, humiditas, mador. Est epitheton febris cujusdam, ap. Hipp. l. 6. Epid. f. 1. t. 29. quæ recentioribus Humoralis dicitur, species malignæ & colliquatiuæ febris, quando corpus continuo madore evaporat, cum maximo languore, & virium prostratione. Jung. C. Hofm. de febr. c. 54. & 58.

NOTIOS, νότιος. Vide Auster.

NOTIS, νοτῆς, humor, vapor dicitur, Linden. Ex: III. §. 216. Vide Notioder.

NOTON, νῶτον, Dorsum. Vide supra in do.

NOTOS, νότος. Vide Auster.

NOVACULA, ξυεγὸς, ξυεῖον, à ξύω, rado, instrumentum vocatur chirurgicum, quo pili deraduntur, cuius usum nonnulli vere, vel simulate metuunt, notante Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 4. circa fin. Usurpatur tamen interdum ad alias operationes Chirurgicas. Ita Novaculam vocat cultrum ad abscindenda membra Hildan. in Cista militari pag. 1042. Operum suorum. Sic etiam Scutetus singularem Novaculam descripsit, quam Græci Scodeghino vocarunt, & Rouffetus ad solum Cæsareum usurpavit, Part. I. Tab. II. fig. 2. & Tab. XLII. Alia etiam Magna descripta occurrit Tab. XX. fig. 5.

NOVALE, Paracelso dicitur Porventum, & in specie Novalia cælestia vocat occultas imaginationes in homine, ex lectione vel sermone obortas, l. 2. Philos. sagacis.

NOVATOR, νεωτής, in bonam & malam partem sumi potest. Secundum illam dicitur; sive Philosophus, sive Medicus, qui doctrina, iudicio, prudentia, mentis acie præstans res novas invenit ad totius artis sive scientiæ perfectionem utiles & necessarias. Qualis fuit Harveus inventor circulationis sanguinis, C. Asellius venarum lactearum &c. Secundum hanc vero Novator est, qui solo vanæ gloriæ studio præter necessitatem nova excogitat vel principia, vel terminos; & similia &c. quo epitheto Helmont, non immerito à ple-
Castelli Lexic. Med.

risque appellari solet, quamvis & hodieque sint, qui gloriolam vanam similiter sectentur. Plura de utraque significatione vide apud Hor. Augen. Tom. III. l. 2. c. 4. seqq. p. 39. seqq.

NOVILUNIUM, νεοσλήνη, νεομηνία, olim dicebatur prima dies mensis, sive Calenda. Hodieque vero de conjunctione solis & lunæ accipi solet. Quod tempus Paracell. venenosæ naturæ esse, lædere cerebrum, nimis auctacter scripsit contra experientiam, tr. 2. de pestil. circa fin. & tr. 3. c. 2.

NOX, νύξ, tempus illud notat, quo Sol infra Horizontem nostrum sese abscondit. Hanc ægris plerumque esse graviorem, quam diem, non solum in crisi- bus, sed & communiter, egregie declaravit Dieter. n. 580. ex Hipp. 2. aph. 13. In specie dolores Gallicos noctu exacerbari, scribunt omnes Practici, hunc morbum pertractantes, & ex his Forest. l. 32. observ. 5. & 21. in Schol. Nox media Spagyrice dicitur in Lapidis Philosophici labore, quando omnia nigrescunt magis magisque, Lib. Tom. II. oper. p. 142. Noctū, Gr. νύκτας, Hippocr. 4. aph. 83. Nocturnus, νυκτερινός, dicitur de febre quadam quotidiana, quæ noctu accedit, Hippocr. 3. Epid. f. 3. t. 64. Gal. in com. quamvis Hofm. in Not. MS. monuerit, in aliis codicibus legi ἡμεριανόν, & rursus in aliis ἀμφημεριανόν.

NOXA, βλάβη, idem, quod Damnum, Nocumen- tum. Vide Blabe. Verbum Nocere etiam pro Lædere ponitur. Keuch. ad Sammon. p. 258.

NUBA duplicem habet significationem. 1. Est species Mannæ, vel Terniabin, roseo colore, qualis in Hibernia ut plurimum cadit, Parac. Schol. in l. 4. de grad. & compos. c. 4. Dorn. in Diction. Rul. & Iohnf. 2. Nuba idem est, ac Cuprum. Rul. & Iohnf.

NUBES, Nubecula, νεφέλη, νεφέλιον. Proprie significat meteoron aëreum, ex vaporibus aqueis in sublime elatis & collectis productum, quæ significatio ad Physicos spectat. De nubibus superioribus & inferioribus vide Th. Chym. Vol. V. p. 334. Postea Medici transfulerunt ab aëre ad urinas, in quibus materia illa immixta & suspensa Nubis vel Nubecula nomine appellatur, quæ alias & οὐαίωρημα dicitur. Vide Enapœrema. Loca apud Hippocr. sunt 1. Prorrh. f. 2. t. 29. 36. Coac. t. 577. 582. 584. Supereminentiæ quoque in alvi dejectionibus subpingues interdum pallidæ, interdum flavæ, aut alio colore infectæ, νεφέλαι vocantur Erotiano Onom. p. 76. c. Nubes etiam & Nubecula significat vitium oculi, Albugo, Pannus quoque dictum, veluti alba cicatrix tenuior, in nigro oculi, exulcerationem superficialiam comitatur. Hipp. 2. prorrh. XXIII. 33. Ægin. l. 3. c. 22. Galen. in def. Hildan. cent. 3. obs. 23.

NUCHA vocatur locus, ubi initium est spinalis medullæ. Sumitur & pro ipso principio spinalis medullæ, quam partem cerebri vocat. Parac. Paragraph. l. 3. c. 1. §. 1. & sedem Epilepsiæ ibi constituit.

NUCLEUS, πυρήν, proprie significat fructum arborum,
X x x

borum, ut *nucēs*; vel mediam medulloſam; & interio-
rem partem nucum; vel etiam alia grana, v. g. grana
mali punici dicuntur *nuclei*, Hipp. *l. de Affect. XLIX.*
11. 12. Dioſcor. *l. 1. c. 151.* Vel etiam officula me-
ſpilorum, palmularum, &c. Grana quoque thuris *nu-
clei* appellantur, Hipp. *l. de Superfet. XX. 5.* & baccæ
ſambuci, *lib. 2. de morb. mul. XXIX. 38.* Vide Foëſ.
p. 547. Metaphorice vero ob aliquam formæ ſimilitu-
dinem tribuitur quoque ſpecillorum quorundam Chi-
rurgicorum parti alteri minori, in *nuclei* modum ro-
tundæ, quam Chirurghi ad uſus diverſos adhibent.
Propterea dicuntur *Specilla nucleata διαπίσινα*, quæ
Hipp. *Φαλαγγεῖς, calvata* vocavit, *1. de artic. 1. 43.* Gal.
in comm. ad h. l.

NUDUS, *γυμνός*, *Nuditas*, *γυμνότης*, quid ſignifi-
cent, non opus habent explicacione. *Nuditas* interdum
eſt utilis, Hippocr. *de ſal. diet. t. 13.* interdum noxia.
Ita nudis pedibus ſaltem incedere, Veneri noxium,
Caſp. Rejes *C. El. q. 56. n. 2.* Hinc etiam ob ſtimulum
Venereum evitandum S. Franciſcus ſuæ profeſſionis
Monachis uſum calceamentorum denegaffe fertur, &
olim Sacerdotes Gentilium *nudis pedibus* ſacrificaffe,
i. e. animo caſto, & à libidinum criminibus expiati,
e ſymbolis Pythagoricis conſtat, Idem *q. 44. n. 19.*
Vide *Psiloma.*

NUHAR, i. e. *Venus*, vel *Æs*, *Cuprum*, item *Naax.*
Rul. & Iohnſ.

NUMEN, *δαίμων*, ſumitur pro Deo, & ejus præſen-
tia efficaci in rebus humanis, ſpecialiter etiam in rebus
operibusque Medicis, quam egregie inculcat Linden.
Ex. III. §. 6. 7. 17.

NUMENIUS, *νεμῆνι*, dicitur Avis roſtrata, alias
& *Arquata* dicta, cujus hiſtoriam & uſum in cibis vide
apud Aldrov. *l. 20. Ornith. c. 21.*

NUMERUS, *ἀριθμός*. Hujus ſignificatio nota vulgo
quoque eſt, & ad Arithmeticam ſpectat. Helmont. di-
cit, *Numerum* nihil aliud eſſe, quam unitatum connec-
tionem, *tr. de Tempore n. 22.* Ejus uſus inſignis eſt
quoque in Medicina, non, quod peculiaris virtus ei
inſit, quæ opinio merito refertur inter *φλεθῖνας*, ſive
nugas, Galen. *l. 3. de dieb. Critic. c. 11.* ſed ratio ejus
habetur in diverſis partibus Medicinæ, v. g. in Patho-
logia pertinet ad differentias morborum eſſentiales:
Morbi in Numero excedente, vel deficiente, Gal. *de
diff. morb. c. 4. & 8.* Ac accidentales: an morbus ſit
Unus & Solitarius: an plures, vel complicati? *Dogm.
Med. Gen. p. 149.* In Semiologia, quando attenditur
numerus ſymptomatum, vel ſignorum Criticorum, Indi-
cationum, & non Criticorum. In Methodo medici-
di *numerus* Indicationum. In Pharmaceuticis res pleræque
numero meſurantur. *Numerus* morborum quamvis
certo determinari nequeat, à vero tamen nondum ab-
erraffe arbitror Lindenum, quando tribus millibus, tre-
centisque plures ſtatueret morbos non eſt verius, *Ex.
III. §. 11.* Notanter quoque Foreſt. ſcripſit, quod *Nu-*

merus malorum offendat *numerum* remediorum, *I. 20.
obſ. 11.* *Numeri pares* vocantur *Fæminei*: *Impares Maſ-
culini*, Th. Ch. *Vol. I. pag. 465.* *Numerus Ternarius* &
ſeptenarius habentur pro myſticis, de illo vide Th. Chym.
Vol. I. in Phyſ. Trifmeg. Keuch. ad Sammon. p. 222. 235.
De *numeris* Philoſ. lege Libav. *T. II. Op. p. 337.*

NUNCIUM Helmontio dicitur perceptio illa, ſive
ſenſatio, & primus conceptus appetitus, aut affectuum,
vel perturbationum, qualem primum accidere putat in
ſtomacho, *tr. Sedes Animæ, n. 13.* & *tr. Jus Duumvir. n. 13.*

NUNDINATIO, *ἐμπόλιος*, vel, ut aliis placet,
ἀπεμπόλιος, (quamvis potius hoc vocabulum contra-
rium ſignificet, videl. intermiſſionem *nundinationis*)
Medicis dicitur pactio cum ægris de ſoſtro, Linden.
Ex. II. §. 30. ſeqq. Vide *Apempoleſis.*

NUS, *νῆς*. Vide *Mens*, *Animus*.

NUSCITIOSUS, idem, quod *Lufcioſus*, vel *Lufci-
tioſus*, *μύωψ*, Foreſt. *l. 1. O. 37. Schol.* Vide *Lufcioſus*.

NUSTADAT, i. e. *Armoniacum*, Ruland. & Iohnſ.
in Lex. qui Nuſtadat ſcripſit.

NUISIS, *νῆσις*, *nutatio*, dicitur, quæ ſit, quando
caput ſiectimus. Poſteſt tamen pro artuum flexione acci-
pi, notante Jul. Alex. *not. in Gal. l. 1. de mor. muſc. c. 3.*

NUSTUM Paracelſo dicitur partim in genere, *pin-
guedo*, *ſos lactis*, portio butyroſa ſupernatans, partim
in ſpecie hujusmodi *pinguedo in urina* ſupernatans, quæ
interdum inſtar materiæ albicantis ſabuloſæ ſubſidet,
Vide plura de *Nuſto l. 2. de Tartaro Tr. 3. c. 3. in comment.
& fragm. ad h. l.*

NUTRICATIO, idem, quod *Nutritio*, de qua p. p.

NUTRICOLUM vocatur Paracelſo membrum, in
quo ſeparatio, digeſtio, & expulſio ab elementatis fa-
ctis concoquitur. *Schol. in l. 1. de urin. tr. 2. c. 1.*

NUTRIMENTUM, *τροφῆ*, idem, quod *Alimen-
tum*, de quo vocab. vide ſupra in AL. & in genere
vocatur, quicquid ſubſtantiam corporis noſtri conſer-
vare, & augere, & in eandem converti poteſt, Gal.
l. 1. de S. F. c. 1. l. 3. de Temper. c. 2. Nec inepta deſcrip-
tio Schroderi *l. 1. c. 17.* *Nutritimentum* eſt materia humi-
da, ſpirituoſa, quæ vi & facultate rei nutricandæ præ-
paratur, ſubindeque alterata, mutata, detereminata,
membris incorporatur. Univerſalior enim eſt initio,
& à natura rei nutricandæ diverſa, unde paulatim
alteratur, inque naturam rei nutricandæ tranſplantatur.
Verum Rul. & Iohnſ. deſcriptio, quod *Nutritimentum* ſit
res tranſmutata in ventriculo per putrefactionem, ac-
curata non eſt, & ſtrictiori ſuo deſinito. *Nutritimentum*
Lapidis Philoſophici quale ſit, vide Lib. *Oper. T. II.
p. 403. 405. 531. ſeqq.* ſcil. *Mercurius Philoſophicus.*

NUTRITIO, *τροφή*, item, *Nutricatio*, in genere
vel eſt continue eſſituentis materiæ redintegratio. U-
numquodque vero ea ipſa ſubſtantia, qua primum ge-
nitum eſt, ali etiam perpetuo conſuevit, Gal. *l. 1. de
ſem. c. 16.* Vel eſt perfectæ *Aſſimilatio* *l. 3. de Tem-
per. cap. 1. in fin.* Ad generalem ſignificationem que-
que

que pertinet descriptio apud Schrod. l. 1. c. 4. quæ ibi videatur. *Nutritionem* cum *Generatione* in hoc tertio convenire, quod loco deperditi substituitur nova materia congeneris priori, egregie demonstravit Charlton. *Exerc. I. Oecon. anim.* §. 2. in qua *Exercit.* plura de *nutritione*. In specie *Nutritio* corporis humani ita describi potest: *Nutritio* est *Actio Naturalis*, qua intercedentibus variis alterationibus, subordinatis, & segregationibus, beneficio caloris vitalis, succus nutritivus partibus corporis universis ac singulis oblati in subitaniam nutriendi convertitur, & ita, quod antea deperditum est, reparatur. An vero succus ille nutritivus per arterias, an vero per nervos ad partes feratur, non est hujus loci dirimere. Est ergo *Nutritio* nihil aliud, quam singulis momentis renovata generatio. Charlton. d. l. Jungatur ex eleganti libello Rob. Boyle de corpor. animalium porositate c. 2. ubi succincte *Nutritionem* pariter & accurate delineavit. Quid Chymicis vocetur *Nutritio*, videatur supra in vocab. *Imbibitio*, *Inceratio*. Adde Libav. *Tom. II. Op. p. 408.* Weker. *Antid. Gen. l. 3. c. 11.*

NUTRITORIUS, ἰσχυρῶς, ἰσχυρὸς, dicitur de partibus ad *nutritionem* facientibus; quales non solum sunt organa coctionis, sed & organa excrementorum secretionis, ex mente Galen. l. 5. de *V. P. c. 13.* in fin. ubi vocantur ὄργανα τῆς τροφῆς. Vide C. Hofm. in *com. ad h. l. n. 296.*

NUTRIX, τρέφουσα, proprie dicitur, quæ lactat infantem, ἡθάλζεσα παιδικά, Gal. l. 1. de *san. tu. c. 9.* quæ qualis esse debeat, videatur *ibid.* ut & Jul. Alex. l. 27. *Sal. c. 5.* Dieter. *law. p. 935.* ubi Inter *Adstantes* referatur. Ejus vitia recenset Helmont. *v. Nutritio ad vit. long.* Qui *Nutrix Chymica* fit, videlicet peculiaris *Terra Virgo diæta*, cum nobis nec libeat, nec liceat nugis illis apocryphis tempus terere, quærat curiosus harum Lector in *Th. Chym. Vol. I. p. 201. 378.* Vol. III. p. 25. Libav. *Alchym. Pharmaceut. c. 31.*

NUX, κέρυον, in genere significat fructum, qui exterius duriori cooperitur cortice, & intus latet nucleus, qui edendo est. Lang. l. 1. ep. 67. Stricte dicitur simpliciter de *Juglande*, Gal. l. 2. de *Al. fac. c. 28.* Pertinet ad *Botanicam*. *Nux* metaphorice vocatur *Capiis Doloris* species, quæ alias & *Galea* vocatur, estque totius σύντονος πόνος, h. e. æqualis undique dolor & molestia. Heurn. de *morb. capit. c. 5.* *Nux Regia*, i. e. *Juglans*, Afcan. Marin. de *morf. Can. rab. cap. 26.*

NYCHTHEMERON, νυκθήμερον, significat spatium viginti quatuor horarum, diem & noctem comprehendens. Vide *Noctidiale*.

NYCTALOPS, νυκταλωψ, νυκταλωπία; præcipuo significatu dicitur de iis, qui noctu melius vident, quam interdiu. Hippocr. 2. *prorrhet. XL.* Consentit Gal. in *def. Medic. & in Isagog. cap. 16.* Helmont. *v. Form. opt. n. 51. 52.* ut mirum sit, nonnullos Interpretes

contra *Etymologiam* vocabuli & usitatam acceptionem explicare de nocturna cæcitate, sive *Lusciositate*, uti quidem Feß. fecit p. 436. & Cummenus in *Eph. N. Cur. A. III. Observ. 133.* Vide *Lusciosus*.

NYCTERINOS, νυκτερινός, *Nocturnus*. Vide *Nox*.
NYCTERIS, νυκτερίς. Vide *Vespertilio*.

NYCTICORAX, νυκτικόραξ, Lat. *Corvus nocturnus*. An vero accipiter nocturnus, aut bubo, aut ulula, hoc nomine veniat? an in genere omnes nocturnæ aves rapaces ita vocentur, non est nostrarum partium, excuticare. Vid. Aldrov. l. 8. *Ornithol. c. 1.* Meminit ovi *Nycticoracis* Gal. lib. 4. de *C. M. S. L. c. 8.*

NYCTOIDES, νυκτοειδής, dicitur, quod noctis speciem habet, & ponitur pro nigro. Erotian. *Onom. p. 77. d. Gorr.*

NYGMA, νύγμα, idem, quod νύσις, νύξις, punctura, quæ est solutio continui in parte molli carnosa facta per instrumentum acutum & tenue, Gal. l. de *const. art. med. c. 6.* Est & remedii genus, quod *Punctio* dicitur, & adhibetur hydropticis, Gr. παρακέντησις dicta. Vide *Paracentesis*.

NYGMATICOS, νυγματικός, proprie *Punctorios* dicitur. Sed à Galeno sumitur pro *Emplastro contra puncturas*, l. 6. de *C. M. P. G. c. 10.* in princ. quemadmodum & hodieque *Emplastr. Sicilicum Crollii*, vernacule *Stich-Plaster* dici solet.

NYMPHA, νύμφη, æquivocum est vocabulum. Quoad *Anatomicam* significationem non conveniunt inter se Autores. Galenum & alios ex antiquioribus partim pro *Clitoride*, partim pro *Hymene* accepisse, patet ex Gal. l. 15. de *V. P. c. 3.* C. Rejes *C. El. q. 48. n. 16. & q. 57. n. 9.* Recentiores vero spongiosas illas & molles membranas à clitoride ad medium orificii uteri sese extendentes in quibusdam subjectis amplas satis, & quandoque prominentes, in quibusdam vix dignoscendas, significant, de quibus inspicendi passim recentiores anatomici, & præcipue Regnerus de Graaf, qui ex instituto organa genitalia mulierum explicavit: Veteres vix distinxerunt, vel à clitoride, vel genitalium labiis. *Nympham* quoque vocari foveolam menti in acutum monticulum terminati atque per illam veluti divisi, scribit D. D. Hofmann. *Id. Mach. Ham. Exerc. XLIX. f. 28. §. 1.* *Nymphæ* quoque vocantur *Vermiculi apum*, vesparum, crabronum, noviter ex ovulis prodeuntes, quemadmodum vermiculi fucorum. Aldrovand. l. 1. de *Insect. c. 1. p. m. 57. 58.* *Nymphæ* quoque Paracelfo sunt spiritales homines ac mulieres, vel corporei spiritus, aquas inhabitantes, quales fuit Melusina. Paracels. in *Paramir. & alibi* scribit etiam, se integrum tractatum conscripsisse de talibus spiritualibus hominibus. Dornæus, Ruland. & Johnf.

NYMPHÆA, νυμφαία, primo nomen est herbæ palustris, vel aquaticæ, de qua quære in *Botanicis*. Porro *Nymphæam* quoque appellari vitium Clitoridis in magnitudine

nitidine aucta, quod *Caudatio*, vel *Excreſcentia* nymphæ vocatur, autor est *Rolf. d. l. c. 42.*

NYMPHES Paracelſo dicitur alius homunculus à *Nympha*, non aquaticus, ſed in terris occurrens, qui alias antiquo nomine *Sylphes*, item *Pygmeus* vocatur. *Fragment. libri Philoſophiæ de ſang. ultra mortem.*

NYMPHIDICA, idem eſt Paracelſo, quod *Nympha*, i. e. ſpiritualis homunculus, & *Nymphidica vita* de illis dicitur, *l. de vit. long.* Metaphorice *Nymphidicæ* ſpiritus aquarum ſolventium in arte dici poſſunt. *Dorn. Rul. & Iohnſ.*

NYMPHOMANIA, *νυμφωμανία*, idem, quod *Furor uterinus*, *Senn. l. 4. Med. Pr. part. 2. ſect. 3. c. 5.* Hipp. vero hanc libidinem furioſam vocavit *εις αρμανίαν*, in *ep. ad Damag.* Poſſet etiam vocari *Hysteromania.*

NYMPHOTOMIA, *νυμφωτομία*, i. e. *Nympharum ſectio*, dicitur operatio Chirurgica apud *Æginet. l. 6. c. 70.* qua *Nymphæ* excreſcentes, aut *Clitoris*, (quæ etiam nonnullis *Nympha* dicta fuit) prominens reſcinditur. Perperam igitur à *Mercato* vocabulum hoc pro *Nymphomania* ſumitur, animadvertente *Sennert. d. l.*

NYSADIR, idem, quod *Nusiadat*, i. e. *Sal Armoniacus*. *Rul. & Iohnſ.*

NYSTAGMOS, *νυσταγμός*, dicitur dormiendi cupiditas cum niſtatione capitis, *Hippocr. l. de vet. med. XIX. 10. l. 4. de R. V. l. A. t. 88. l. 6. Epid. ſect. 4. t. 17.* à verbo *νυτάζειν*, niſtando dormiurive, quod legitur *lib. 7. Epidem. XII. 10.* *Jung. Fœſ. p. 436.*

NYX, *νύξ*. Vide *Nox*.

NYXIS, *νύξις*, idem, quod *νύγμα*, punctura. Vide *Nygma*.

O.

O *Gr. ο μικρόν καὶ ω μέγα*, præter litteralem ſignificationem apud *Chym.* Character eſt, denotans *Alumen*, de quo ſupra ſuo loco. Sic & tria minora ω ſignificant *Oleum*.

OBAMBULATIO, *περίπατος*, proprie dicitur de motu corporis locali mitiori, à verbo *περιπατέω*, qua ſignificatione legitur apud *Gal. l. 1. de Al. Fac. c. 1.* Tropicè vero uſurpatur nomen de cura & meditatione, quæ animæ eſt *περίπατος*, veluti *obambulatio*, *Hippocr. 6. Epid. ſect. 5. t. II.*

OBAUDITIO, *Obauditus*, *βαρηκεία*. Vide *Barycoia*, *Cophofis*, *Surditas*.

OBCECATIO, idem *Obcecatio*, *ἐκτύφλωσις*, *τύφλωσις*, *Hipp. 6. aph. 56.* *Dieter. n. 847.* Vide *Cæcitas*. Paracelſo *Obcecatio Nigromantica* vocatur quinta ſpecies *Nigromantiæ*, quæ corpus viſibile inviſibili poteſt occultare, *lib. 1. Philoſoph. ſagacis.*

OBDORMISCO, *ἀφροπύσω*, *κοιμώομαι*, h. e. dormiendi gratia cubo. *Dieter. n. 316.*

OBDUCO, *ἐπιπίσω*, *πειράω*, proprie aliquid alteri circumduco, Accipitur vero etiam pro *Bibere*, teſte

Rhodio ad Scribon. n. 122. & *Keuch. ad Sammonicæ p. 194.*

OBDURO, *περίκληρύνω*, dicitur de frigore cutem externam, vel habitum corporis ſuperficiarium conſtipante & *obdurante*. *Hipp. 5. aph. 20. l. de humid. uſu XI. 15.* Unde *obdurata tubercula*, *περίκληρα φύματα* vocantur *l. 6. Epid. f. 1. t. 13.* Vid. *Fœſ. Oec. p. 500.* *Dieter. n. 679.*

OBEDIENTIA, *ὕπακοή*, *πειθαρχία*, idem, quod *Obſequium*, cujus ſignificatio etiam pueris notiſſima. Requiritur vero etiam ab ægrotis, ſi ſaluti ſuæ conſulere cupiunt. De hac virtute vide *Linden. Ex. II. §. 23.*

OBELÆA, *ὀβελία*, epitheton *Sutura*, ſive commiſſuræ *Reſtæ* in cranio, quæ à media ſyncipitis ſutura ad mediam occipitis ſecundum longitudinem extenditur. Dicitur & *ραβδοειδής ραφή*. Latini *Reſtam* aut *Sagittalem* vocant, *Gal. l. 9. de V. P. c. 17. l. de offib. c. 1.* *Barthol. libell. 4. Anat. c. 5.*

OBELCHERA, id eſt, *Cucurbita*. *Ruland. & Iohnſ. in Lex.*

OBESITAS, *πολυσαρκία*, *πάχυνσις*, *παχυσμός*. Vide *Corpulentia*, *Craſſities*. Eſt diſpoſitio corporis, vel in latitudine ſanitatis, vel etiam p. n. pertinens ad auctam magnitudinem. Opponiturque *Gracilitati*, *ιγρότης*. *Obesitas* naturalis quomodo procuranda, docet *Galen. l. 6. de ſan. tu. c. 8.* *Foreſt. l. 31. obf. 11. cum Schol.* Præternaturalis vero eſt cauſa morborum acutorum, in ſpecie etiam ilei, *Linden. Ex. IV. §. 28.* quomodo tollenda, *Hippocr. de ſal. diat. t. 14.* *Gal. l. 14. Meth. med. c. 15.* *Lang. l. 1. ep. 65.* ubi *Laccæ* veræ potus cum aceto extollitur, *Helmont. tr. Jus Duumviratus, num. 59.* & *Latex Humor. negl. n. 44.* De *Obesitate*, quam inter tumores p. n. primum ponit, & *πολυσαρκίαν*, *παχυσαρκίαν*, *πολυσαρκίαν*, dici vult, videatur *Ingraſſ. comm. ad Avicenn. de Tum. p. n. p. 78.*

OBEX, *ἐμπόδιον*, *πρόβλημα*, idem, quod *Remora*, quæ adjectitur ad retinendum aliquid. Refertur inter partes *Inſtrumentorum Chirurgicorum*, *Oriſaſ. de Machinamentis.* Vide *Problema*.

OBFUSCATIO, vel *Offuſcatio*, *ἀμαύρωσις*, obſcuritas viſus. *Foreſt. l. 11. Obf. 35. in Schol.* *Hildan. Cent. 1. O. 27.* *Dieter. Iaur. n. 47.* Vide *Amauroſis*.

OBJECTUM, terminus potius *Logicus*, quam *Medicus*, ſignificans *materiam*, circa quam ſcientia vel ars verſatur. Ita *Objectum* *Medicinæ* ſunt res naturales, ſecundum naturales, & præternaturales, cum etiam nonnaturales. Aliquando tamen confunditur cum *Subjeſto*, quod eſt *materia*, quæ agentis elaborationi ſubiicitur, ſive *Materia in qua dicta*. *Schrod. l. 1. c. 36.* *Objectum viſivum* vocatur corpus, quod per viſum cognoscitur. *Willis tr. An. Brut. P. 1. c. 10.* *Objecta* dicuntur movere ſenſus, *Paracelſ. tr. de partu hominis c. 3. 4.*

OBITUS, idem, quod *Mors*, *θάνατος*. Vide *Mors*,

OBLÆSIO, *πήρωσις*, idem, quod *Mutilatio*; *Privatio* quoque vel impedimentum functionis alicujus naturalis. Gal. *def. Medic.*

OBLATÆ *purgantes* dicuntur medicamentum quoddam figuratum, terme coincidens cum *Holippis*, paraturque ex farina tenuissima & saccharo, cum speciebus purgantibus.

OBLATIO, *προσφορῆ*, generaliter dicitur de omni remediorum applicatione. Restrigitur vero ad cibi & potus assumptionem: Quemadmodum & *τὰ προσφερέμενα*, *oblata*, late de omnibus remediis, stricte de cibo & potu exposuit Gal. 3. in 3. *Epid.* l. 56. *προσφορῆ* leguntur, sive *oblaciones* apud Hippocr. 2. *aph.* 33. Jung. *Fœc.* 537. *Dieter. n.* 733. Aliquando & *oblata* dicuntur *προσφορήματα*, apud Eripid. & *προσισηματα*, Hipp. l. de L. l. *Hom.* l. III. 7. l. III. l. LIV. 13.

OBLINITIO, *ἐπιλείψις*, *ἐπιχέλις*, idem, quod *Illinitio*. Legitur aliquoties apud Scrib. Confer ad *Lex. Scrib. Rhod.* Vide *Illitio*.

OBLIQUATIO, *σκολιωσις*. Vide *Obstipatio*.

OBLIQUITAS, *λοξότης*, *σκολιότης*, *Obliquus*, generaliter opponitur *rectitudini*. Vide *Loxos*. Specialiter idem est, quod *obliquatio*. Vide & *Scoliosis*, *Scolioter*. *Obliqui capitis Musculi superiores & inferiores* qui vocentur, vide in *Anatomicis*, & inter hos apud Bartholin. l. 4. *Anat. c.* 5. p. 567. Item *Oblique ascendentes & descendentes abdominis* l. 1. c. 6. p. 47. 54.

OBLIVIO, *λήθη*. Vide *Lethe*.

OBLONGUS, idem, quod *Longus*. Vide supra *μακρός*. Vide *Longus*.

OBMUTESCENTIA, *ἀφωνία*. Vide *Aphonia*.

OBOLUS, *ὄβολος*, nomen ponderis, continens octo æreos, & tres oboli faciunt drachmam dimidiam, Galen. *de pond. & mens. c.* 3. l. 6. de C. M. S. L. c. 1.

OBRRITUM, est *Cuprum*. Ital. *Bronzo* vocatum, metallum ex ære & stanno. Fallop. *de metall. f. fossil.* c. 17. *Tom. I. Op. p.* 324.

OBRRIZUM, est *purum aurum*, in spadiceum colorem arte calcinatum, aut pulveratum. Dorn. *Rul. & Iohnf. in Lex.* Sumitur etiam de auro puro naturaliter tali, *Th. Chym. Vol. II. p.* 342. *Vol. III. p.* 209.

OBSCOENUS, *αἰσχρὸς*, idem, quod *Turpis*, *impudens*, *ἀναδής*, *ἀναίσχυντος*. Dicitur de partibus genitalibus, quamvis elegantius *Pudenda*, *αἰδία*, vocentur, quorum denudatio *obscœnitatem* implicat. *Diet. Iatr. n.* 4.

OBSCURITAS, *σκότος*, proprie & improprie accipitur. Illo modo pro defectu luminis debiti, & ita v. g. *obscuritas visus*, *ἀμαύρωσις*, idem, quod *Obscuratio*. Hoc modo dicitur de vitio quodam sermonis, & dictionibus non perspicuis Gr. *ἀσάφεια*, Gal. c. 4. de R. V. l. A. n. 18. & alibi. Vide *Amphœia*. Talem *obscuritatem* affectare soliti sunt veteres plerique. Helmontius quoque cum suis affectis ejusmodi *obscuritatis* vitio laborat.

OBSEQUIUM, idem, quod *Obedientia*, *πειθαρχία*, de quo paulo superius.

OBSERVATIO, *τήρησις*, *συμπαράτηρησις*, vocabulum *Empiricæ sectæ* proprium, significans cognitionem rei alicujus sensuum fide comparatam. Unde & cum *Experientia* sæpe confundebant, ut & cum *Memoria*. Vide Gal. *de opt. secta. cap.* 2. & in seqq. *passim*. *Secta* quoque *Empirica* propterea vocabatur *Observatrix*, *τηρητική*, & *Empirici* *τηρητικοί*, *Observatores* apud Gal. *de opt. sect. ad tyr. c.* 1. *fin.* Hodieque ut plurimum æquipollet *Historia Medica*, uti patet ex *Forest. & Eph. Nat. Cur.* aliorumque *Autorum Observationum Libris*. Utinam vero semper ex fide nobis darentur *Observationum Libri*! Libet obsignare voto *Linden. Ex. XIII. §.* 8. De *observationum* necessitate & utilitate, & quidem ad *prisam observandi rationem* eruditum conscripsisse tractatum D. *Georgium Baglivum*, *Medic. Roman. & Anatom. ibid.* *Professorem*, legitur in *Act. Erud. Lips. A.* 1698, m. *Januar. p.* 33. Vide *Casus. Historia.*

OBSESSUS, *δαιμονιαχὸς*, *ἐπιεργυμένον*, dicitur, qui à *Diabolo* sive *Cacodæmone* corporaliter affigitur. Vide *Energumeni*. Quo etiam refert *Paracelsus* nonnullos, qui *Chorea S. Viti* laborarunt, *tr. Paramir. de morb. invisib.* An *Obsessi* naturalibus remediis curari possint? ventilavit *Casp. à Rejes C. El. q.* 28.

OBSIDIANUM, nomen vitri, vel *lapidis fusorii*, qui & *Schmalthum* dicitur; de quo vide plura apud *Plin. l.* 36. *H. N. c.* 26. *Libav. S. A. Ch. l.* 7. c. 21. *Chiocc. Mus. Calceolar. f.* 3. p. 380. *Translatum* etiam ad *Vitrum Antimonii* à *Libav. d. loc. c.* 23.

OBSTETRIX, *μῆτρ*, *μαιεύτρια*, dicitur *foemina perita*, quæ *foeminis gravidis & parturientibus* operam suam præstat, qua ordinando remedia, qua manum admovendo. Egregiam quoque descriptionem tradidit jam olim *Moschion. de morb. mul. c.* 1. Debet ergo *perita* esse *Anatomix & corporis humani structuræ*. Verum quam sæpe hoc fallat, testatur *experientia*; Unde & apud *Forest. legitur l.* 19. *obsf.* 14. quod *obstetrix*, quæ diu artem *obstetricandi* exercuerat, *fatis insuper garrula, vesicam pro utero habuerit*, nec discernere potuerit. *Jungatur & C. Rejes Cl. El. q.* 52. 53. Olim officium quoque *obstetricum* opus maximum fuisse, explorare temperamenta, & constitutionem corporum, & locorum secretorum *maris & foeminae*, ad *foecunditatem conjugii* promovendam, & *sterilitatem* evitandam, testantur ex *Platon. Theæteto Gal. 5. aph. 62. Lang. l.* 1. *ep.* 49. *Dieter. Iatr. p.* 75. Talis fuit *prima*, post legem ab *Atheniensibus* latam contra *mulieres*, ne *medicinam* facerent, *Agnodice*, *virgo & puella*, de qua ex *Igino* *historiam* recenset *Hor. Augen. l.* 1. *Epist. & cons. Medicin. c.* 6. *Tom. I. Oper. p. m.* 331. De *obstetricum* officio legantur etiam & veterum & recentiorum *libri de morb. mulier. & alii*, qui de *arte obstetricandi* scripserunt.

Præsertim inter novissimos D. Henricus Deventer in suis Observationibus Chirurgicis, quas titulo *Luminis Novi pro Obstetricantibus* edidit, officium *obstetricum* & earum qualitates egregie descripsit, præsertim c. 1. & 2. imo per totum ferme tractatum. Hodieque adhuc excellit Francisci Mauriceau Chirurgi Parisiensis liber de *gravidarum & parturientium symptomatibus & cura*, vernacule proflans, ut & Joh. Nic. Pflisteri liber de *mulierum Natura & Morbis vernaculis*. An obstetricum sententia in gravidatione & casibus aliis gravioribus sufficiant, videatur in P. Ammanni *Irenico* p. 98. seqq. Pertinent huc lectu quoque digna, quæ occurrunt in *Act. Hafn. Vol. II. obs. 22. p. 53. seqq. Sella obstetricalis* dicitur, quæ peculiariter usurpatur in partu ad foetus exclusionem commoda.

OBSTIPITAS, σκληρώσις, *Obstipus*, σκληρός, γαστρός, dicitur generaliter de omni obliquitate, tortuositate & incurvatione; Ita & Hypochondriorum σκληρώσις legitur apud Hipp. 4. de R. V. I. A. i. 57. id est, ἀνωμαλία, & inæqualitas. Usitatius tamen de partium ossæarum tortuositate sumitur: Ita spinæ inæqualitas σκληρώσις, quæ alias *Gibbus* dicitur. De cruribus quoque *tortuosis* legitur Græc. γαστρός vel γαστρός, Hipp. 2. de fract. i. 69. 4. de art. i. 61. & 64. Jung. Fœf. Oec. p. 134. & 574. Pertinet ad morbos figuræ vitiatæ.

OBSTRUCTIONIO, ἰμφορξίς. Vide *Emphraxis*. Dicitur & *Obstratio*.

OBSTRUENS, σπρωλιώσις, epitheton medicamentorum, quæ meatus & ora vasorum occludunt, & sensibiles excretiones prohibent, quorum natura est crassarum partium, terrea & expers acrimoniæ. Gorr. Opponuntur τοῖς ἀνωσπομωπηγίς, deobstruentibus & aperientibus. Vocantur illa quoque *Obstruantia*.

OBSTUPEFACIENS, ναρκοπηός. Vide *Narcoticus*. *Obstupefactio*, νάρκη vel νάρκωσις. Vide *Narce*.

OBSTUPESCENTIA, ἑκπληξίς. Vide *Eplexis*.

OBURDESCO, id est, Σωδύς σίο, κωφόμοσσι, dicitur de νεκράσι virtutis acusticæ sive auditivæ, estque signum lethale in Ileo, Linden. Ex. IV. §. 79. seqq. Vide *Cophos*.

OBTENSIO, περιπίσις, à περιπένω, obtendo, sive circumtendo, quod legitur apud Hipp. 5. aph. 71. Jung. Dieter. n. 981.

OBTORTUS, γαστρός, idem, quod *Obstippus*, de quo p. a.

OBTURATIO, ἰμφορξίς, εἴγνωσις, idem, quod *Obstruclio*, *Obstruitoria* vocantur illæ materiæ, quibus vasa Chymica, vel Pharmaceutica obstruuntur, vel incrustantur. Libav. T. II. Oper. p. 139. *Obstruatores* Musculi femoris foramen inter os pubis & ischii implentes leguntur apud Barthol. l. 4. An. c. 11. p. 580.

OBTUSUS, ἀμβλύνς, idem, quod *Hebes*. Dieter. n. 48. Proprie de ferro, metaphorice de oculis, nec non de animo dicitur.

OBVIAMITIO, ἀπίτησις, Vide *Apanesistis*.

OBVOLUTIO, περιέλιξις, idem; quod *Circumvolutio*. Usurpatur de fasciis, quæ membro alicui obvolvuntur. Gal. de fasciis.

OCCASIO æquivocum est vocabulum. Vel enim respondet Gr. κρηός, & notat *opportunitatem temporis*, cujus inventio est principium curationis morborum. Forest. lib. 1. Chirurg. Obs. 3. Schol. imo anima curationis, C. Rejes C. El. q. 24. n. 4. Vide *Cæros*. Vel respondet Græco πρόσφοσις, ἀφορμή, & significat *causam procatarteticam*, externam, evidentem, imo generalius omnem rei materiam, ex qua initium motus ad reliquas actiones prodit; Gal. com. 1. in 1. Epid. i. 10. c. 1. in 3. Epid. i. 15. & c. 3. in 6. Epid. i. 18. & c. 2. progn. i. 66. Jung. Fœf. Oec. p. 539. Diet. n. 736. Vid. *Causa*.

OCCASUS, δύσις, communiter, & proprie dicitur de sole & astris sub Horizontem sese abscondentibus. Vide *Dysis*. Per translationem vero quoque de *interitus* vel hominum dicitur, & ita respondet vocabulo *Mors*: vel morborum, & ita coincidit cum *solutione*, vel *curatione*. Spagyrici quoque in magisterio Lapidis Philosophici transfulerunt ad nigredinem, quæ est signum putrefactionis & solutionis secretæ, quam vocant *occasum solis*, & initium artis. Libav. Tom. II. Op. p. 414.

OCCIDENS, δύσις, proprie dicitur de loco; ubi Sol occidit & sese sub terram abscondit, visui nostro subducens. Dicitur & *Occasus Occidentalis*, Gr. δύσις. Tropice Chymicis *Occidens* vocatur *Aceum*, item *Occidens stella*, id est, *Sal Ammoniacus*, *Occidens*, *Mercurius*, *Saturnus* *Hermaphroditus*. *Aqua viva*, vitiosa, &c. Rul. & Iohnf.

OCCIDO, ἀπκτείνω, idem, quod *interimo*, *neco*, Gal. l. de Ther. ad Pis. c. 8. Helmont. queritur de *Arte Medica*, quod hodieque liberum sit *occidere*, ob imperitorem libertatem. v. *Tumul. Pestis*.

OCCIPUT, ἕνον. Vide *Inion*. Dicitur & ὀπίθεο κρόνιον, Æginet. l. 6. c. 2.

OCCISIO spiritus mundi, sive aquæ vivæ & in fal naturæ conversio, est secretum *Calcinationis sapientum*. Th. Chym. Vol. VI. p. 186.

OCCLUDENS, κλειών, idem, quod *Obstruens*, *Condensans*, opponitur *Aperienti*, Gal. l. 5. de S. F. c. 14.

OCCLUSIO in specie vocatur angustatio viarum similis obstructioni, modo fit circa orificium ductus vel canalis, Blas. Med. Univ. p. 27.

OCCOECATIO, πφλωσις, idem, quod *Cæcitas*; active sumta. Vide supra suo loco. *Occoecati*, πφλωθέντες, quidam celeriter Solem intuentes notantur à Gal. l. 10. de V. P. c. 3. circa fin.

OCCULTUS, κρυπτός dicitur vel subjective. Ita *Cancer occultus* ad differentiam exulcerati. Vide *Cryptos*. Vel causaliter & effective, quando alicujus rei vel effectus causa latet. Unde quondam Medici *Qualitates occultas* excogitarunt, quarum operandi ratio intricatior est, præsertim à priori; quæ licet sint, qui

in totum negare audeant, nostro tamen iudicio omnino non videntur negandæ. Vide *Dogm. nostra M. Gen. p. 699. seqq.* quas Helmont. fortassis non inepte ad Archeum referte conatur, *tr. Poesitas Medicam. n. 33.* Quomodo Spagyrici manifesta reddant *occulta*, & vice versa, Vide *Th. Chym. Vol. III. p. 40.* Item Libav. *Tom. II. Oper. p. 144. & alibi sæpius.*

OCEANUS, ὠκεανός, quid significet, ex aliis etiam Lexicis patere potest, nimirum vastum mare maximam partem orbis terrarum ambiens. De hoc statuit Helmont. nihil aquarum recipere à mari mediterraneo, *tr. Aqua n. 13.* Unde *Oceani fluxus & refluxus* proprie dependeat, *Physicis inquirendum* relinquimus. Legatur &, si placet, integer tractatus Federici Delphini Mathematici quondam Veneti, *hoc in. & Th. Ch. Vol. V. pag. 402.* Item *Acta Philosophica Oldenburgii Ann. 1666.* Alias *Oceanus* quoque vocatur folium vastum in balneis, & omnino locus alveusque major ab amplitudine vocatus, & à lavantium quoque strepitu, & marino quasi æstu, teste Lampridio. Comparationem *Oceani Macro- & Microcosmici*, h. e. analogum motum aquarum ex & ad *Oceanum*, sic & sanguinis ex Corde & ad Cor, *dissertatione epistola* proposuit Philipp. Jac. Sachs à Lewenheim ad D. Thom. Barthol.

OCEMA, ὄχημα, Latine *Vehiculum*, vocatur Gal. portio humida, aquosa, & tenuis cum chyli, tum sanguinis, quia nec chymus, nec sanguis, venas transire possit absque huius adminiculo *l. 4. de V. P. c. 5.* Jung. C. Hofm. *in comm. ad h. l. Schenk. de sero sang. c. 3.* Hodie *Lymphæ* quoque nomine venire videtur. Vide *Lymphæ Vehiculum.*

OCHESIS, ὀχσεῖς. Vide *Veetio.*

OCHETEUMATA, ὀχητεύματα, à quibusdam vocantur *foramina narium*, quæ etiam *ἰσλάμους* aliqui appellant. Gorr. Linden. Aristoteli tribuit, & Theodoram per *meatus* Latine expressisse statuit *l. 2. Med. Physiol. c. 12. §. 9.*

OCHETOS, ὀχητός, generaliter significat *rivum, meatum, viam, ductum, canalem*, per quem aliquid effluit, aut transit. Ab Hippocrate vero tribuitur diversis rebus, v. g. viis circa urinam & alvum, *3. de art. t. 52. venis & arteriis. d. l. t. 59.* exponente Gal. *in comm. ad hæc loca*: poris sive spiraminibus cutaneis, *l. 6. Epid. f. 3. t. 8.* Jung. Foëf. *Oec. p. 474.* Erotian. *Onom. p. 84 c.* Descendit à verbo ὀχέω, *veho, derivato*, transitivum concedo; quod etiam legitur apud Hippocr. *l. de Ven. XXV. 12.*

OCHREUS, ὀχρεός, vocatur à quibusdam *ferotum*, quod magis usitat. nomine ὀχρίον appellant Gorr. Rolink. *d. part. gener. inferv. P. l. c. 14.*

OCHLOS, ὄχλος, perturbationem, *molestiam*, negotium molestum significat apud Hipp. *3. de art. t. 27. & l. 4. Epid. 11. 14. l. 6. Ep. f. VI. t. 12.* Hic ὀχληρός, ὀχλόδης, *molestus* dicitur *2. de artic. t. 59.* Galen. *in comm. Erot. On. p. 83. C. Foëf. d. l. Et verbum ὀχλείν signi-*

ficat *turbare*; perturbare. Foëf. Significat & *Vulgus, Populum.* Vide infra.

OCHRA, ὄχρα, terræ species est colore luteæ, à quo nomen habet. Duplex habetur: *nativa*, sive fossilis, olim ex Attica, hodieque ex Dacia & Hungaria: altera *facilius*, quæ ex plumbo adusto fit, aceto extincto, pictoribus magis usitata. *Ochra* historiam & usum vide pluribus apud Diosc. *l. 5. c. 108.* Rul. *in Lex. Schroder. l. 3. c. 2. n. 6.* Fr. Hofm. *in Cl. ad h. l. Libav. S. A. Ch. l. 6. c. 4. & Alchym. Pharmac. c. 10. Chiocc. Mus. Calceol. f. 2. p. 135. seqq.*

OCHROS, ὀχρός, colorem significat luteum, pallidum, nempe ex candido & flavo permixtum, tanto candidiorem flavo, quanto flavum rubro. Gal. *c. 2. de R. V. I. A. t. 22.* Quod si adhuc plus albicet, ὀχρόλευκος, ex pallido albicans dicitur. Hippocr. *l. 7. Epid.* notante Foëf. *p. 694.* Linden. herbum vocavit ὀχρόν, vulgo *olivastrum* dictum. Ex. *IX. §. 18.* ὀχρεός quoque pen. circumflexa notat leguminis genus, Lat. *Ervilia* aut *Cicera* dictum. Gorr. Jul. Alex. *com. in l. 1. de Al. fac. c. 25.* Vide *Pallidus.*

OCHROXANTHOS, ὀχροξανθος, ex pallido flavus color. Legitur apud Gal. *l. 4. de san. tu. c. 4.*

OCHTHODES, ὀχθηδής, verrucosus, *prætumidus, callosus, torosus.* Dicitur de Labii ulcerum duris & prætumidis. Gal. *l. 3. Meth. Med. c. 3. l. 4. de C. M. P. G. c. 1. seqq.* quin & ipsa ulcera ægre cicatricem ducentia ὀχθηδὴ vocantur, *Ibid.* ὀχθοί quoque tumores callosi, verrucosi dicuntur, notante Henr. Steph. *in Thesaur. & Scapula. Gorr.*

OCIUM, ὀκίη, ὀκίαι, refertur inter res non naturales, estque species *quævis*, causa procæcæ fatuitatis & morborum. Galen. *com. 2. de nat. hum. t. 1. Hildan. de valet. tu. Dogm. nostr. M. Gen. P. V. c. 5. dogm. 5. p. 645.* Charlton. *Ex. Pathol. VII. §. 3.*

OCLASIS, ὀκλασις, idem, quod ὀκλασις, *genuum flexio*, cum quis genibus flexis in crura subdidit. Hipp. *3. de art. t. 64.* ab ὀκλάσσει, i. e. *genua flectere.* Erotian. *Onom. p. 82. d.* Jung. Foëf. *p. 445.*

OCLAX, ὀκλάξ, *geniculatum, genibus flexis, curve,* Gal. *l. 3. de V. P. c. 15.* C. Hofm. *comm. ad h. l. n. 166.* Gorræus vero exponit per ipsam *μούλην, molam*, aut *ἰσθηνατίδα, in desin.*

OCNEO, ὀκνέω, significat *cunctari, pigrum, aut se-gnem esse.* Unde compos. *καποκνέω, idem significans; non possum, Erot. d. l. Οκνηγὸς, idem, quod ἀσθενής, pigri, infirmi, segnes.* Hipp. *2. de R. V. I. A. t. 22.* Vide Foëf. *p. 450.*

OCOB, id est, *Sal Armoniacum, Ocob, Obac, Ocab.* Rul. & Johnf.

OCREA, ὀκρινήμιον. Vide *Anticnemion.* *Ocreas Chirurgicæ pro varis & valgis curandis descriptas exhibet Paræus Chirurg. l. 22. c. 11.*

OCRIS, ὀκρίς, vel ὀκρεῖς, vocatur *eminentia, aut prominentia oblonga.* Hinc adjectiv. ὀκρειοειδής, aut ὀκρειοειές

prominentiam oblongam habens. Hipp. 2. *de art. tr.* 42. Vid. Foëf. d. l.

OCTAMENOS, ὀκτάμηνος, *octimestris*. Dicitur de partu intempestivo, in cuius causæ inquisitione, propter quam fœtus non solet esse vitalis, valde laborarunt Medici. Hipp. integrum libellum *h. ut.* conscripsit. Enimvero nobis res videtur valde suspecta, quod pleræque mulieres tempus conceptionis ignorare soleant.

OCULARIS, ὀφθαλμικός, dicitur de omni eo, quod ad oculos pertinet, v. g. *Ocularis* virtus vel facultas, Gal. l. 17. *de S. F.* §. *Myrrha, sive Smyrna*, &c. *Ocularia* medicamenta, l. 4. *de C. M. S. L. cap.* 4. De *Ophthalmicis* medicamentis eleganter quoque scripsit e recentioribus Iunk. *Chym. Exp. Cur. Part. II. f. 1. c. 8. p. 556. seqq.* *Ocularis* Medicus l. 14. *M. Med. c.* 19. Rhod. *ad Scrib. n.* 37. *Ocularia* quoque ægritudo dicitur à Dieter. ὀφθαλμία, in *Iatr. p.* 918. 920.

OCULISTA, ὀφθαλμιάτης, *Ophthalmiater*, dicitur in specie Medicus, qui in curandis oculorum affectibus peritia sua excellit, qua per remedia Pharmaceutica, qua per Chirurgicas operationes, quamvis hodieque Empirici & Circumforanei hanc sibi arrogent artem. Legitur utrumque apud Sculet. *Armat. Chirurg. Part. I. Tab. IIX. fig.* 4.

OCULUS, ὀφθαλμός, ὄμμα, sic dicitur inter sensuum externorum instrumenta plerorumque iudicio nobilissimum, nimirum visus totius pars organica, cuius summe artificiosam structuram celerrimam sentiendi vim, amplissimam utilitatem merito Anatomici aliique admirati sunt summopere & deprædicarunt: Sunt enim vera *Oculi* custodes defensoresque corporis humani. In quorum Anatomica descriptione etiam nulli pepercerunt operæ celeberrimi Anatomici, v. gr. Spigelius *de H. C. F. l.* 10. c. 9. Aquapendens *tr. de Oculo, visus instrumento*, Plempius *in Ophthalmographia*, Barthol. l. 3. *de Anat. cap.* 8. Willis *Anim. Br. P.* 1. c. 15. & plures alii. De *oculis* insectorum videantur *Observationes* peculiare Abbatis de Catelan. *in Ephemeridibus Eruditorum Parisiensibus de Anno 1680. num.* 24. & 1681. n. 12. & 18. ut & *Acta Erudit. Lipsiens. An.* 1682. Tribuitur & vocabulum hoc lapidi cuidam peregrino, vel gemmæ, quæ *Oculus mundi* vocatur, de cuius porositate observata vide Boyle *tr. de corp. solid. porosu. c.* 6. An fortassis idem cum *Beloculo*? de quo supra in *Belloculus*.

ODAXISMOS, ὀδαξισμός; generaliter significat *pruritum mordacem*, à δάκνω, præposito O. *Morsunculam* dices voce Plautina, vel *Tiullationem*. Hinc etiam de renibus ὀδαξισμῶν usurpavit Diosc. notante Dieter. *Iatr. num.* 597. Generaliter quoque videtur accessisse Helmont. *tr. Jus Duumvirat. num.* 61. & *tr. Retenta*. Usitatius tamen accipitur strictè pro *pruritu gingivarum*, quem sentiunt infantes tempore dentitionis, cum dentes eruptionem moliantur & confi-

gunt *gingivarum* carnes. Hippocr. 3. *aph.* 25. Foëf. pag. 443.

ODIUM, μῖσος; dicitur affectus animi oppositus *Amori*, consistens in alienatione mentis & appetitus erga id, quod æstimatur, ut noxium, adeoque malum; Rolf. *O. ac M. M. Sp. l.* 2. *sect.* 3. c. 106. Willis *An. Br. P. I. c.* 9. Charlton. *Ex. IIX. Pathol.* §. 27. Est igitur inter causas procatarticas sanitatis & morborum referendum *odium*. De odio etiam post mortem in cadaveribus duorum hominum durante lege C. Rejes *C. El. q.* 53. §. 10.

ODMALIA, ὀδμαλία, Hippocr. dicuntur *graviter olentia*, sive foetida *lib. I. de morb. mul. VII. 3. XX. 3. XXI. 18.* Foëf. d. l.

ODOR, ὀδμή, idem, quod ὄσμη, Lat. *Odor*, dicitur qualitas illa sensibilibus, quæ ab alio corpore emanans naribus percipitur. Consistit vero in effluviis sulphureis & fumosis emissis, quorum quædam suaveolentia, quædam foetida & naturæ nostræ ingrata habentur. Gal. c. 1. *de nat. hum. t.* 6. Schrod. l. 1. *cap.* 34. Gal. dicit, esse substantiam quandam, quæ nec ita tenuis est, ut aër, neque ita crassa, ut humor, l. *de odoratus Instrum. c.* 2. *fin.* Jung. *Chiocc. Mus. Calceol. f.* 6. pag. 649. *seq.* C. Hofm. *com. in Gal. de V. P. num.* 562. *Odores* bonos citissime reficere vires vitales, docet ex Gal. Lang. l. 2. *ep.* 27. & Helmont. *tr. Imago Fermentii imprægnat. &c. n.* 16. *seqq.* *Odorem* ingratum cavere debet Medicus ad ægros accessurus, Gal. c. 4. *in 6. Epid. t.* 9. *Odorem hircosum* sub axillis esse signum hominis devirginati, vult Casp. Rejes *in C. El. q.* 38. n. 9. *seqq.* *Odorum* suavitatem offendi uterum, & cur? monstrat idem q. 84. n. 1. *seqq.* Verum non est universale. Fœtoris correctio dicitur *Magisterium Odoris*, de quo legatur Libav. *S. A. Ch. l.* 6. c. 7. & *Alchym. Pharmac.* c. 16. *Odor* quandoque ipsam rem *Odoratam*, vel *Aroma* notat, Rhod. *in Lex. Scrib.*

ODONTAGOGOS, ὀδονταγωγός; vocatur *forceps dentarius*, quo dentes extrahuntur. Talem plumbeum olim in templo Apollinis fuisse suspensum, testatur Forestus l. 14. O. 7. *in Schol.* quo significatur, non esse tollendum dentem, nisi vacillet, ut plumbeo forcipe excludi possit, id est, nulla vi. Utinam hoc & ægri, qui dolore dentium affliguntur, & circumforanei observarent, neque tam prompte ad evellendos dentes consentirent. Vide *Dentagra*.

ODONTALGIA, ὀδονταλγία, id est, *Dolor dentium*, Gal. l. 2. *meth. med. c.* 2. Est symptoma actionis læsæ & p. n. auctæ in dentium cavernulis & partibus fibrosis, proveniens in solutione continui ibidem per acidum resolutum & fluorem passum facta. Qui dolor quandoque adeo vehemens esse solet, ut ægri violentas sibi inferre cogitent manus. Remedia contra dolorem dentium vocantur ὀδονταλγικά à Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 7. f. 2. c. 9. Jungatur & Iunk. *Chym. Exp. Cur. Part. II. f.* 1. c. 10. p. 567. *seqq.*

ODONTAGRA, ἰδοντιόγρα. Vide Dentagra.
 ODONTIASIS, ἰδοντίαςις, Dentitio, idem, quod ἰδοντιοφύσις. Vide Dentitio.

ODONTOGLYPHON, ἰδοντιόλυφον, dentiscalpium, quo ea, quæ dentibus inhaerent, vel adherent, eximuntur. Gorr.

ODONTOIDES, ἰδοντιοειδής. Vide Dens.

ODONTOPHYIA, ἰδοντιοφύσις, idem, quod ἰδοντίαςις. Vide Dentitio.

ODONTOTRIMMA, ἰδοντιοτρίμμα. Vide Dentifricium.

ODOR, ὀδμή, ὀσμή. Vide Odme.

ODORABILIS, ὀσφρητῆς, dicitur de omni re, quæ exhalationes emittere potest, vel suaveolentes, vel maleolentes. Gal. l. 1. de *symp. caus.* c. 6. Dicuntur & *Odorata res.*

ODORAMENTUM, idem, quod res *Odorata, ὀσφρητῆν, ἄρωμα.* In Pharmaceuticis describitur, quod sit medicamentum tam simplex, quam compositum, quod citra ignis accessionem suo odore spiritus alterare, aut reficere potest. Weker. *Ant. Gen.* l. 1. c. 52. Præscribuntur partim ad voluptatem, partim ad sanitatem. Morell. *de form. rem.* l. 2. *sect.* 2. c. 10.

ODORATUS, ὀσφρητός, idem, quod *Olfactus*, vocatur sensus quidam externus, cujus instrumentum est Nasus cum suis partibus interioribus, præsertim processibus mammillaribus, Barth. *libell.* 3. *Anat.* c. 2. Hunc sensum accurate descripsit Willis *An. Br. P. I.* c. 13.

ODORIFERUM, ὀσφρητῆν, idem, quod *Odoramentum.* Dieter. n. 112. Hinc & *Rul.* descripsit *Odorifera* medicamenta, quæ odore suo sanitatem inducunt, & morbos expellunt. *Specificum Odoriferum* Paracelso dicitur ea materia, quæ specificè morbum expellit, *Archidox.* l. 7. Varietatem *Odoriferorum*, quorum alia per se multa vel pauca effluvia fragrantia emittunt, alia, quæ magis incarcera resinosi solidis partibus non nisi adhibita frictione, liquatione aut alia interveniente violenta tractatione odorem spirant, monstravit Jac. le Mort *Pharm. Medico-Phys.* c. 24.

ODUS, ὀδός. Vide Dens.

ODYNE, ὀδύνη, ὀδύνημα. Vide Dolor. Dieter. n. 601: *seqq.* Lind. *Ex. XIII.* §. 121. *seqq.*

OECIOS, οἰκίος. Vide Domesticus.

OECONOMIA, οἰκονομία, proprie *administracionem domesticam* significat. Hippocr. tamen restrinxit ad ægrorum procuracionem & dispensacionem, l. 6. *Epid.* f. 2. t. 43. in qua administranda Medici diligentiam requirit Foëf. *Oec.* p. 446. Charlton. quoque Physiologicas suas Exercitationes nomine *Oeconomix animalis* exornavit.

OEDEMA, Oedus, ὀδήμα, ὀδῶμα, late & stricte sumitur. Lata significatio antiquis fuit frequens, qua vocabulo hoc omnes tumores p. n. venerunt, uti ipse notavit Gal. *ad 4. aph.* 34. & 5. *aph.* 65. Jung. Foëf. p. 444. Dieter. n. 604. Et ita idem est, quod ὄζημα *Castelli Lexic. Med.*

παρὰ φύσιν. Stricta vero significatio adhuc hodieque usitatio, quando tumor frigidus, laxus, mollis, albicans, doloris expers, non retinens, à pituitoso humore exortus, vocatur *Oedema.* Cujus talis descriptio dari potest: *Oedema* est tumor p. n. in toto corpore, vel certa aliqua parte, mollis, laxus, foveam post compressionem relinquens, sine magno dolore, proveniens à portionum sanguinis aquosarum, vel lymphæ subfistenta & aliquali congelatione. *Oedema* totius corporis est *Anasarca*, species *Hydrops*, de qua suo loco, *Helmont.* ad *Laticem stagnantem refert, v. Ignos. Hydrops n.* 20.

OEDEMOSARCA, vocatur à M. A. Severino abcessus utriformis quidam rarior & crassior, mollior oedemati, & duritie ad contractum observata sarcomatæ vel tumori carnosæ respondens, cujus observacionem descripsit l. *de nov. obs. abcess.* c. 4. Similis etiam habetur apud *Hildan. Cent. IV. obs.* 59.

OERESIS, ὀήσις, id est, *opinio*, opinatio, & *Hipp.* dicitur speciosa artis peritia, absque tamen vera experientia, l. *de dec. ornat.* IV. 1.

ORNANTHARION, οἰνανθηριον, epitheton *Unguenti* alicujus, ob condituram, quæ odoris & deliciarum gratia additur ex vino & flore liliorum, ὀϊνω καὶ ἄθροι κελύων, parata. Gorr. *Dox Oenanthariorum* formulæ habentur apud *Ægin.* l. 7. c. 21. Dicitur & οἰνανθηριον.

OENAREA, οἰναρή, epitheton *cineris*, qui paratur ex *farmeniis*, vel *pampinis vitis*, quæ vocantur οἰναρα, vel οἰναρίδις. Hippocr. l. 2. *de morb. mist.* LXXIV. 21. & LXXXIX. 8. *Eroscian.* p. 85. c. Foëf. p. 446.

OENAS, οἰνάς, Lat. *Vinago*, dicitur species *Columbæ montanæ*, cujus historiam & usum in cibis tradidit *Aldrov.* l. 15. *Ornithol.* c. 7.

OENELÆON, οἰνέλαιον, dicitur mixtura vino & oleo constans, cujus meminit Gal. l. 1. *de C. M. S. L.* c. 8. & l. *de fac. parabil.* Jung. *Alexandrin.* l. 18. *Sal. cap.* 12. Gorr. Tali mixtura Chirurgi quondam usi sunt ad omnium capitis vulnerum curationem; verum hoc plane improbavit *Joh. Baptist.* *Carcanus de vuln. cap. ferm.* 2. *lect.* 3. p. m. 71. *seqq.* *Oleum vini, οἰνέλαιον*, item οἰνέλαιον, vocatur à *Kolpink.* *Spiritus Vini, in Chem. I. A. F. R. l.* 3. *sect.* 2. *art. I. c.* 17. *seqq.* quod tamen reprobatur *Cl. Wedelius, in Pharmac. Acroam.* l. 11. *sect.* 3. c. 8. p. m. 353. *ἀκύρωτος* ita dici statuens, vel ideo, quod oleum cum spiritu vini nequeat permisceri.

OENEUOMÆ, οἰνεύομα, i. e. *bibo*, præsertim vinum, *Erot. Onom.* p. 83. f. Foëf. d. l.

OENODES, οἰνόδες, *vinosus*, epitheton vini generosi, quod multam admittit aquæ mixtionem. Dicitur & πολυφόρος, opponiturque ὀλιγοφόρος, tenui & aquoso ὕδατιδι οἰνω, quod minima eget aquæ mixtione, in se satis aqueum. Gal. 3. *de R. V. I. A.* t. 20. *Castell.* *Linden. Ex. X.* §. 111.

ORNEROS, οἰνηρός, *vinosus.* Usurpat *Hipp.* de curatione

ratione Chirurgica fracturarum, quando fasciæ & splenia imbuuntur & fracturæ vino perfunduntur, quæ vocatur *ὀνηρὴ ἰατρείη*. 3. de fract. 1. 46. Foëf. d. l.

OENOGALA, *ὀινόγαλα*, dicitur potionis genus, quod ex vino & lacte mixtis parabatur. Cujus meminit Hippocr. l. 7. Epid. XL. 17. quamvis alii intelligant per *vinum lactis seporis*, sive tepidum, veluti lac, quæ versio etiam à Lindeno retenta fuit. Verum meo judicio minus congrua hæc est acceptio, si ἀκερῆων compositorum vocabulorum spectaveris. Foëf. d. l. Gorr.

OENOGARON, *ὀινόγαρον*, garum vino mistum, garum vinosum, apud Aët. l. 3. c. 85. citante Gorræo: vel c. 90. allegante Keuchen. ad Seren. p. 155.

OENOMELI, *ὀινόμελις*, vinum mulsam, dicitur & simpliciter *Mulsam*, nihilque aliud est, quam vinum melle conditum, delictis magis, quam sanitati destinatum; inflationibus enim obnoxium. Ejus varietatem parandi docet Dioscor. l. 5. c. 16. Meminit & Lind. Ex. X. §. 160.

OENOPHLYGIE, *ὀινοφλυγίη*, proprie *vinolentia*, ebrietas, vini nimius potus. Qua dictione usus Hipp. l. de intern. aff. XXXI. §. XXXV. 23. Qui vitio huic dediti sunt, vocantur *ὀινοφλυγες*, *vinolenti*, ebriosi. 2. Provrh. II. 14. cuius emphasin quoque declaravit Lind. d. l. §. 112. Junge Foëf. p. 448. Vide *Ebrietas*.

OENOPOLA, *ὀινοπόλις*, qui *vina vendit*. Meminit Linden. d. l. §. 61.

OENOPUS, *ὀινοπός*, epitheton coloris, q. d. *vinosus*, qualis est uvarum maturefcentium, cum ex rubro nigricant & splendent, aut in purpuram & nigrum transitus fit. Meminit Hipp. l. 7. Epid. III. 22. & l. de nat. mul. I. 6. l. 2. de morb. mul. IV. 6. Jung. Foëf. d. l.

OENOS, *ὀίνος*, proprie dicitur *Vinum*, h. e. succus uvarum maturarum per expressionem collectus; per fermentationem depuratus à facibus, atque in dolis vi proprii & nativi caloris perfecte coctus. De cuius natura, differentiis, virtutibus & noxa passim veteres & recentiores bene multa scripserunt. Videatur Hippocr. l. 2. de dixta: *Mundella in Indice Oper. Gal. Foëf. p. 446. seqq.* Dieter. *Iatr. num.* 606. Lind. Ex. X. Deodat. *Panth. Hygiast.* l. 2. c. 16. Moræus in *Schol. Salleri.* p. m. 90. *seqq.* C. Hofm. l. 5. *Instit.* c. 25. 26. Willis *de ferment.* c. 7. & *de febr.* c. 1. Schroder. l. 4. cl. 2. n. 412. Iunken. *Chym. Exp. Cur. Part. I. sect.* 3. c. 8. p. 207. *seqq.* Et quis omnes recenteat? De *vinis medicatis* diversis idem Schroder. l. 2. c. 63. Morell. l. 1. *de form. remed. sect.* 1. c. 6. Per quamdam similitudinem alii quoque Succo officinales expressi & depurati *Vina* dicuntur, v. g. *Cydoniorum*, *Granatorum*, *Citri* &c. *Idem d. l. c. 82.* Nonnulli quoque spiritus e vino parati appellatur *Vina*, ut *Vinum alcalisatum*, *Circulatum*, &c. *Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 25.* *Vinum correctum* est *Alcool vini*, *Vinum essatum* est, quod *herbarum vires*

attractit, vel aliorum, quibus affusum fuit. Dorn. in *Dist. Rul. & Iohnf. in Lex.*

OENOSTAGMA, *ὀινόσταγμα*, i. e. destillatum ex vino, idem quod *Spiritus vini*. Vide *Oenelæon*.

OENONISTA, *ὀιωνιστής*, *Augur*, & *ὀιωνιστή*. Vide *Mantice*.

OESOPHAGOS, *οἰσόφαγος*. Vide *Gula*. *Oesophagus Musculus* dicitur ille, qui gulam ambit instar sphincteris, de quo vide *Barthol. l. 3. Anat. c. 12. p. 448.*

OESTROMANIA, *οἰστρομανία*, dicitur Hippocr. in *epist. ad Damag.* furiosa libido ad Venerem, & ita idem est quod *Nymphomania*. Vide paulo superius.

OESTRUS, *οἰστρός*, proprie dicitur *Insectum notissimum*, *Tabanus Veteribus* quoque dictum, aculeo duriori in ore armatum, quam cæteræ Muscæ, cuius descriptionem tradidit Aldrovand. l. 3. de *Insect.* c. 4. Per metaphoram quoque *Clivoris* vocatur *Oestrus Veneris*. *Barthol. l. 1. Anatom. c. 34.* Imo omnis stimulus amatorius proverbialiter per *Oestrus* exprimitur. Hinc Galen. *οἰστρωδὴ ἐπιθυμία* vocavit, cuius emphasin notavit *Casp. Hofm. comm. ad Gal. l. de V. P. n. 1008.*

OESYPE, *οἰσύπη*, *οἰσύπος*, proprie est *fordes & fimus lanæ circa nates ovium adhærens*, uti patet ex Hipp. l. 2. de *morb. mul. LXXIV.* 13. *Erotian. Onom. p. 85. c.* Postmodo vero etiam de ipsa *lana fordida*, vel *succida* usurparunt vocabulum, teste *Dioscor. l. 2. c. 84.* confirmante *Gorræo & Foëf. Oec. p. 449.* Quid per *Oesypum Anticum* intelligi debeat apud Galen. l. 14. *meth. med. c. 7.* ventilavit C. Hofm. l. 2. *V. L. c. 14.* De *Lana sulcida* legatur *Schrod. l. 5. cl. 1. n. 30.* Vide supra *Lana*.

OFFA, *ὄψα*. Vide *Massa*.

OFFENSA, *Offensio*, duplicem habet significationem. Vel enim idem est, quod *Noxa*, *Damnum*, Gr. *βλάβη*, & *offendens*, *βλάπτων*, Gal. c. 1. de *R. V. I. A.* 1. 13. *Rhod. in Lex. Scribon.* Vide *Blabe*. Vel respondet *Allisioni*, & Gr. dicitur *πρόσρησις*, vel *πρόσρησις*, estque ea læsio, quando corpus percutitur, aut violententer afficitur ab alia re exterius obviantem. *Forest. lib. 6. Chirurg. Obs. 29. Schol.* Ita & spiritus sive aër in respiratione interruptus Hippocr. dicitur *πνεῦμα πρόσρησις*, *spiritus offendens*, 4. *aph. 68.* Junge *Dieter. n. 70.*

OFFICINA generaliter omnem locum significat, ubi aliquid præparatur & elaboratur, Gr. *ἐργαστήριον*. In Medicina vero duæ pretiosissima *Officina* habetur, quarum una est *Pharmaceutica*, diciturque locus seu *Apotheca*, in qua simplicia & composita medicamenta in quantitate & qualitate selectissima debent parari, vel parata inveniri cum instrumentis Pharmacopœiticis. *Fr. Hofm. Clav. ad Schr. l. 2. in princ.* Schroder. vero d. l. minus accurate descripsit, quod sit *Pars Pharmacologiæ*, quæ seriem rerum medicamentosarum secundum classes officinales describit. Altera est *Chirurgica*, Gr. *ἰατρικόν* Hipp. dicta. Vide *Iatreon*.

OFFICINALIA vocantur medicamenta; qua si n-
plicia, qua composita, quæ in Officinis Pharmaceuti-
cis quotidie prostant, & ita opponuntur *Magistralibus*.
Vid. *Dogm. Med. Gen. P. VI. c. 4. d. 6. p. 753. seq.*

OFFICIUM, *ἔργον, κερτακόν, πρέπον*, vide *Deon*.
Vocatur id, quod alicui agendum incumbit. Ita *offi-
cium* hominis est, omni modo, arte, opera, facultati-
bus, devincire hominum inter homines societatem.
Officium Medici exoptatissimum procurare homini bo-
num, quo sine nullum aliud gratum esse aut jucundum
potest, h. e. sanitatem, Linden. *Exerc. III. §. 9.* Spe-
ciale medentis vel curantis morbos est, ut cito, tuto
& jucunde sanet. *Ex. XVI. §. 1.* Tribuitur & *officium*
partibus corporis humani, & respondet Latino *Actio*
vel *Ufus*, Gr. *χρεία*. C. Hofm. C. in *Galen. LL. de V. P.*
n. 8. Paracell. *Paramir. l. 2.*

OFFION, idem; quod *Opium*, *Eph. N. Cur. A. II. O. 69.*

OFFUSCATIO, vide *Obsfuscatio. Amaurosis.*

OSGER, *Ogerinum, Ogerium*, Paracelso idem quod
Ochra, passim in scriptis. Verum more solito trans-
fert & ad hominem, & *Oger microcosmi*, item ad
causas morborum salinas, hinc *Ogerina* pestis, pleu-
resis, icteritia passim legitur in scriptis, præsertim in
Fragm. ad LL. de Tartaro.

OVIS, *ὄvis*, Latine *Ovis*, idem, quod *πρόβατον*, est
animal quadrupes, lanosum, mansuetum, lupo inimi-
cum, cujus mas *aries*, castratus *vervæx*, fœmina strictè
ovis, pullus *agnus* vocatur. Horum omnium historiam
& usum in cibo ac medicina vide ap. Aldr. l. 1. *de*
quadrup. bisulc. c. 8. prolixissime, ut & Schr. *succincte,*
l. 5. cl. 1. n. 30.

OLCA, mendose pro *Holca*, vel *Holce*, *ὀλιχ*, i. e.
Drachma. Vide *Holce*.

OLEAGINOSUS, *ἐλαγιώδης*, dicitur de eo, quod
pinguedinem instar olei in se continet, ut sunt *Amyg-
dalæ*, *Nuces*, & alia quædam semina. Hujusmodi
oleaginosa cerebrum gravare, docet Rolfink. *O. & M.*
M. Sp. l. 14. f. 1. c. 23.

OLEAMEN, *Oleamentum*, *λιπαρόν*, dicitur in genere
omne linimentum mollius ex oleis paratum. *Scrib. n. 222.*

OLECRANON, *ὀλικρανον*, Gorr. etiam per o, sed
mendose, scripsit. Idem, quod *ὀγκών*, *Ulna*, cubiti
pars gibbera, unde & *Gibber* dicitur, ab Hipp. l. 7.
Epid. XXXII. c. 6. Vide *Ancon. Cubitus*.

OLEITAS, idem, quod *Pinguedo*. *Oleitas* rerum
in omnibus earum Sulphur est. Dorneus in *Distion.*
Rul. & Iohnf. in Lex. Dicitur alias & *Olivitas*; cujus
tres species recensentur pro conditione triplici oliva-
rum, apud C. Hofm. l. 5. *V. L. c. 3.*

OLENE, *ὀλίνη*, sic dicitur à quibusdam *cubitus*,
five os inter duos articulos *ὀγκῶνα* & *καρπόν* medium,
alio nomine *πῆχ* appellatur, Gorr. Huic respondet
Latinum *Ulna*. *Barbaris Focile majus*. Lind. *Med. Phy-
siol. l. 2. c. 14. §. 74.* Bart. *libell. 4. An. c. 20.* Hinc *ὀλί-
κρον* quasi *ὀλίνης κερτόν*, *ulnæ galea*.

OLEO, ἔλαιον, quid significet, notum est, videl. odo-
rem emitto, est medix significationis. Nam *καλὸν ἔλαιον*
& *βαρὺ ἔλαιον*, dicitur *bene* & *male olere*. Dieter. n. 603.
Gal. l. 4. de S. F. c. 22.

OLEOSUS, *ἐλαιώδης, ἐλαγιώδης*, idem, quod *Oleag-
inosus*, Pinguis, *Gal. l. 6. meth. med. c. 6.*

OLETHRIOS, *ὀλέθριος*, *perniciosus*, valde noxius.
Hinc Galeni proverbium *αἰὲ ὀλέθρια πρὸ δυσόδη*, semper
perniciosa sunt scetida, c. 2. in 3. *Epid. t. 9.* Lang. l. 1.
ep. 53.

OLEUM, ἔλαιον, vide *Elæon*. Quibus addi possunt,
quæ de *Oleis Chymicis* prolixè tradit Libav. *S. A. Ch.*
l. 8. c. 17. *seqq.* & *Alchym. Pharmac. c. 39.* Quære etiam
Theatr. Chymici *Indicibus*. *Oleum ex lacte* dicitur
Bursum Græcis, teste Lind. *Ex. XVI. §. 119.* Spiritus
quoque rectificati præsertim à Chymicis *Oleæ* vocantur,
v. g. *Oleum Vitrioli*, *Sulphuris*, &c. seu *salia fluida*
concentrata, à phlegmatis consortio, quantum possi-
bile, depurata, ita dicta, ob crassitiam & ponderosi-
tatem particularum. Quin & *salia fixa* per deliquium
resoluta, ut *oleum Tartari* per deliquium. Utraque si-
gnificatio *Olei* est impropria. Vid. Jacob. le Mort *Chym.*
Medico-Phys. c. 2. p. m. 12. 13. Variæ *Oleorum Chymi-
corum* e vegetabilibus & mineralibus præparaciones
descriptæ legantur in Junken. *Lexic. Chym. Pharm. P. I.*
p. 168. *seqq.*

OLFACTORIOLUM dicitur vasculum muliebre;
in quo odoramenta gestantur. Vel *myrotheca* & *pyxis*
perforata & ocellata, quæ odores suos & suaves ha-
litus per foramina expirat. Rhod. *ad Scrib. n. 104.*

OLFACTORIUS, *ὀσφρακτικός*, idem, quod *olfac-
tilis*, dicitur de rebus odoratis, quæ odorem emittunt.
Vide *Odorabilis*.

OLFACTUS, *ὀσφρακσις*, idem, quod *Odoratus*. Vide
p. Superius.

OLIGOPHORUS, *ὀλιγοφόρος*, epitheton vini aquosi.
Vide *Oenodes*.

OLIGOPSYCHIA, *ὀλιγοψυχία*, Lat. *Pufflanimitas*.
Legitur apud Hipp. l. 7. *Epid. XXVI. 23.* *ὀλιγοψυχία*,
i. e. animi imminuiti natura mulierum dicitur, l. *de*
Virgin. morb. l. 20.

OLIGOS, *ὀλιγ*; *paucus*, *exiguus*; Opponitur vel
ἐδρῶ, pleno, vel *ποσσῶ*, multo, vel etiam *μακρῶ*, lon-
go. Vid. Dieter. 614. *seqq.*

OLIGOTROPHIA, *ὀλιγοτροφία*, i. e. *parcior nu-
tritio*. *Gal. l. 3. de san. tu. c. 8.*

OLISTHEMA, *ὀλισθημα*, item *ὀλισθ*, *prolapsio*;
dicitur integra *artificuli elapsio*, vel luxatio perfecta, ad
differentiam *διακινήματ*, quod parvam ossis emotio-
nem significat, Hipp. 3. *de fract. t. 51.* *Gal. in com. ad*
h. l. & in def. Med. à verbo *ὀλισθαίνω*, *prolabor*, quod
legitur 2. *de fract. t. 39.* & 3. *h. t. t. 61.* & 4. *de art. t. 1.*
quamvis in *Exegef. dist. Hipp. Gal.* posuerit *ὀλισθησις*.
Alias *ὀλισθ* etiam significat *lubricitatem*, uti patet ex
Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 26. & *pitana* vocatur *ὀλισθησις*,
Yyy 2 *lubrica*,

lubrica, *sect. 1. h. 1. 29.* Articulus quoque *lubricus*; *ὀλιθνεύς*, legitur. *1. de artic. 1. 29.* Vide Foëf. p. 451.

OLIVA, *ἰλιάα*, vocatur fructus, ex quo fit oleum. *Gal. 1. 2. de S. F. c. 7.* *Olivarum* differentiam vide etiam apud Bruyerin. *de re cibarij. l. 11. c. 36.* Potissima est, quod alix sint *colymbades*, alix *druppa*. De quibus vocabulis actum in suis literis initialibus.

OLIVARIS, *Oliviformis*, dicitur de Gangliis. Vide *Ganglion*.

OLIVITAS, idem, quod *Oleitas*. Vide p. a.

OLLA, *χύτρα*. Vide *Chytra*. De modo *ollas* parandi vide Willis *Ex. de ferm. c. 12.* Consentit Helmont. *de Lithias. c. 3. n. 6.*

LODES, *ὀλωδής*, pro *θλωδής*, *turbidus*, *niger*, apud Hipp. legi vult Gal. in *Exeg. dist. Hipp.* ab *ὀλός*, atramentum *seriæ*. Gorr.

OLOPHLYCTIDES, *ὀλοφλυκτίδες*, idem; quod *φλυκτιέαι*, *rustulæ*, bestiolis parvis similes. Erot. in *Onom. p. 85.* A. B. quamvis in Hipp. loco *1. 2. de morb. mul. LXXXIX. 5.* saltem *φλυκτίδες* legatur, i. e. *rustulæ*.

OLOR, *ὀλόν*, vide *Cycnus*. Alias *Oler* veteribus positum legitur pro *Odor*, teste Keuch. *ad Sammonic. p. 115. & 143.*

OLOS, *ὀλός*, pro *θλός*, (quod significat atramentum *seriæ*) vult scribi Gal. in *Exeg. dist. Hipp.* Verum Linden. improbat hanc lectionem, & suadet præscribendum esse theta *θλός*, *Ex. 5. §. 9.*

OLUS, *ὀλζων*, refertur inter alimenta e plantis desumpta, pauci nutrimenti, ita ut non vires tribuant, sed mortem saltem prohibeant, à morte defendant, sed robustam valetudinem non promoveant, *Gal. 1. 2. de Al. fac. c. 43. seqq.* Linden. *Exerc. XVI. §. 160. 169.* Jung. C. Hofm. *l. 5. Inst. c. 10.* Bruyerin. *de re cibarij. l. 8. c. 3. seqq.* quamvis sint, qui sibi aliisque persuadere audent, plantas temperatas alimenta esse optima, succum alibilem vitalem siccorum promittentia, coctumque facilem. *Olus molle* dicitur pulmentarium *oleraceum*, cum substantia, tum effectu molle ac tenerum, quod ventrem subducit. Rhod. *ad Scribon. n. 99.*

OLY dicitur pinguedo metallorum supernatans menstruo illa solventi. Rul. in *Lex.*

OLYMPIACOS, *ὀλυμπιακός*, dicitur (1) *Collyrium* magna simplicium umbra constans, uti describit *Egineta l. 7. c. 6.* & commendat in precidentia oculi & omnibus ulceribus, *l. 3. c. 22.* notante Gorræo. (2) *Olympicus spiritus* est astrum in homine, quod efficit, ut umbram de se præbeat, uti negatur *Paracels. l. 3. de morb. invisib.* e quo desumerunt *Dorneus, Ruland. & Iohaf. in Lex.*

OLYMPUS, *ὀλυμπο*, vocatur quoque modo dictum *Collyrium* apud *Eginet.* teste Gorræo. Alias idem est, quod *Celum*; de quo supra lit. C.

OLYNTHOS, *ὀλυνθός*, *ficum immaturum* significat, sive *Grossum*. Aliquoties legitur apud Hippocr. *l. de nat. mul. X. 19. XVII. 8. XXI. 127. & alibi,*

Vide Foëfium pag. 452. Galen. *lib. 8. de S. Fac. §. Olynthi.*

OLYRA, *ὀλυρα*, est species frumenti, de qua non conveniunt, an sit ipsa *Zea*, an vero ejus species. *Hesych.* descripsit per speciem seminis mediæ inter frumentum & hordeum naturæ, e *Gal. d. l. Gorr. Latin. Siligo* vocatur. Lang. *ad Zeam* refert. *l. 1. ep. 56.*

OMAGRA, *ὀμάγρα*, dicitur potest *Arthritis humeri* cum scapula articulationem infestans. *Par. l. 17. Chir. c. 1.*

OMASUM, *Barthol. Omafus*, *ὀμάς*, dicitur venter peculiariis cancellatus in cornigeris & ruminantibus. Vide *Echinos*, *Aristot. l. 2. H. A. c. 17. l. 3. de P. A. c. 14.* & *Barthol. l. 1. An. c. 9.*

OMELYSIS, *ὀμήλυσις*, vocabulum est ambiguae significationis. *Forest. Oec. p. 692. seq.* existimat, significari proprie farinam hordeaceam crudam, ad disseminationem poleatæ, quæ torretur. In lata vero significatione notare omnem farinam crudam. Et hanc sententiam confirmare videntur loca Hippocratis, in quibus vocabulum *ὀμήλυσις* legitur, v. g. *lib. 2. de morb. XXX. 8. l. de nat. mul. XXIII. 5. lib. 1. de morb. mul. XXX. 9. XXXII. 5. lib. 2. LXIX. 5. LXXVII. 2.* quos duos significatus etiam assignat *Galenus in exeg. Lan-gius* vero describit per puram hordei crudi farinam à furfuribus castratam, & ex ea in hydrelæo cum butyro dissoluta *Cataplasmata phlegmonum & synanchiæ* suppurativum parari docet, *l. 1. ep. 57.* Et hanc opinionem confirmat autoritate *Galen. libris de C. M. S. L. aliquoties.* Item *l. Introduc. cap. 13.* Alii v. g. *Absyrtus* dicunt esse mixturem quandam seminis foenu-græci, lini & hordei farinarum æquali pondere. *Coel. Aurel. l. 2. c. 24. & 37.* interdum simplicis pollinis aut panis infusi *Cataplasmata*; interdum pollines aqua solutos significare docet. *Jungatur & Auger. Tom. I. Epist. & Conf. Med. ep. 6. p. 166.* Scribitur & divinum, *ὀμή, λύσις.*

OMENTA, cerebri membranæ ipsum ambientes, *Merc. l. 1. c. 2.*

OMENTUM, *ὀμνῆλον*. Vide *Epiploon*.

OMIÆOS, *ὀμιαίος*. Vide *Humerariis*.

OMMA, *ὀμμα*. Vide *Oculus*. Significat & *Visum*. *Dieter. n. 617. Foëf. p. 453.*

OMNIS, *ὄμνις, ὄμνις*. Hujus vocabuli significatio extra forum quoque Medicum notissima. In memoriam vero revocat duo axiomata notata digna; quorum primum est, *Omnia esse in omnibus*, vel *Omnia ab omnibus participare*, id quod Hipp. quoque docuisse testatur *Gal. l. 6. de V. P. c. 16.* quo sine dubio respexit ad locum *Coi senis l. de Alim. IV. 24. ξύρρεια μία*, &c. *Confluxio una, Conspiratio una, Consentientia omnia.* Vide *Confluxio*. Vel etiam ad illum locum *l. de Loc. in Hom. III. 6.* *Minima corporis pars habet omnia ea quæ habet maxima.* *Jung. C. Hofm. ad Gal. LL. de V. P. num. 401.* An vero Axioma illud recte ad Magicam virtutem extendatur ab *Helmont. tr. de magnet. vuln. cur. n. 130.* alijs

aliis dijudicandam relinquo. Mihi non videtur. Alterum est: *Omnia ab uno, & omnia ad unum*. Estque Canon Hieroglyphicus Chymicus, quo naturam & virtutem *Lapidis Philosophici* exornare conantur Spagyrici. Verum res magis ingeniosis commentis, quam ipsa veritate nititur. Videantur scripta Spagyricorum, ut & Libavii. Obiter quoque & hoc axioma notandum: *Omnia à vibus fieri*, videlicet artifice instrumentis & materia, quod eleganter artificialia naturalibus applicando, exposuit Gal. l. de vocal. infr. diff. c. 2.

OMOCOTYLE, ἀμοκοτύλη, quid significet, vide *Acetabulum*.

OMOGERON, ἀμογήρων, dicitur, cui senectus est adhuc cruda vel viridis, sive in primo senio constitutus, ad differentiam τῷ πυμογήροισι, h. e. *senis capularis*: quemadmodum egregie expotuit Dieterich. *Iavr. Hipp.* n. 160. p. 308.

OMOLINON, ἀμόλιον, h. e. *linum crudum*, quo ad usionem faciendam utitur Hipp. l. de affecl. XXX. 13. XXXII. 9. vel in fistulis ani curandis, l. de fistul. II. 13. quem curandi modum Ægineta vocat δρολίνωσις, l. c. c. 78. Vel in lateris tuberculo post sectionem & usionem l. de int. aff. X. 20. in hydrope ibid. XXV. 31. Plura loca vide, si placet, apud Foes. *Oecon.* p. 692. Alias ἀμόλιον quoque vocatur linteum illud, quod tendendorum humeris injiciunt tonsores, ne inquinetur vestis capillorum segmentis. Lind. *Ex. V.* §. 109.

OMOPHAGOS, ἀμοφάγος. Vide *Crudivorus*.

OMOPLATE, ἀμοπλατή, item ἀμάται, (quo & cum aspiratione *Hornplate* quandoque leguntur) vocantur *Scapulae*, vel *Scapulae*, Celso l. 3. c. 22. lib. 8. cap. 1. quæ humeri articulum constituunt, suntque ossa in utraque humeri regione duo in dorso sita admodum inæqualia, & omnibus suis partibus dissimilia, foris gibba, intus sima, quorum ulteriorem descriptionem petere licet ex Anatomis, Gal. l. 13. de V. P. c. 10. C. Hofm. *comm. ad h. l. Barthol. libell. 4. c. 19. Anat.* Vide *Plata*.

OMOS, ἄμος. Vide *Humerus*. Ea quoque pars uteri, quando post cervicis angustiam incipit in cavitatem majorem ampliari, Græcis ἄμος dicitur, Moschion. *de morb. mul. c. 6.*

OMOS, ἄμος. Vide *Crudus, Cruditas*.

OMOTARICHOS, ἀμοταρίχος, late significat *salsamentum crudum*, quo carnes condiri solent, Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 1. Strictè vero dicitur de *Thynnorum salsamento*, sive carne *Thynnorum sale condita*, de cujus virtute videatur Diosc. l. 2. c. 33.

OMOTOKEO, ἀμοτοκέω, i. e. *crudum* sive *immatu- rum partum edo*. Hinc femina ἀμοτοκέωσι, i. e. *abortivum factum pariens* dicitur, apud Moschion. *de morb. mul. c. 155.*

OMOTRIBES, ἀμοτριβές, item, quod ὀμφάκωνον, epitheton olei ex olivis immaturis expressi, q. d. *Oleum*

crudum, h. e. *acerbum*. Refrigerat & adstringit, Gal. l. 8. M. M. c. 3.

OMPHACINON, ὀμφάκωνον. Vide *Omotribes*.

OMPHACION, ὀμφάκων, dicitur *succus uvæ acerbæ*. In Officinis vocatur *Agrestis*. Schrod. l. 4. cl. 2. n. 392. F. Hofm. in *Clav. ad h. l.* Meminit & Hippoc. *Omphacii epulotici*, cujus usus est ad vulnera & ulcera, l. de Ulcer. IIX. §. seqq. Derivatur ab ὀμφάξ, quod significat *uvam acerbam*.

OMPHACIS, ὀμφάκίς, vocatur *cavum illud*, ex quo glandes quærnæ nascuntur, & coriarii utuntur. Ægin. l. 3. cap. 42. Plinius *calicem glandium*, recentiores Medici *capulam* vocant.

OMPHACITES, ὀμφάκίτης, epitheton *vini acerbii* ex uvis nondum plane maturis parati, quale peculiariter in Lesbo factam legitur apud Diosc. l. 5. c. 12.

OMPHACITIS, ὀμφάκίτης, epitheton Gallæ parvæ tuberosæ, solidæ, nullo foramine perviz. Dioscor. l. 1. cap. 146.

OMPHACOMELI, ὀμφάκωμιλι, potionis conditæ genus ex succo uvæ acerbæ & melle. Respondet Sy- rupo de *Agresta*. Officin. Gorr. Vid. *Dispensatoria Augu- stanum & Norimberg.*

OMPHALOCLELE, ὀμφαλοκήλη, *Hernia umbilicalis*, est species herniæ, in qua vel omentum, vel intestina prolapsa protuberant, cum solutione continui & tumore regionis umbilicalis, vel umbilici prominentia, aut situ mutato. Dicitur ἐξὸμφαλος etiam. Vide *Exomphalos*. Observationes vide apud Forest. l. 27. O. 28. seqq. cum Scholiis. Jung. *Responsoriam Epistolam Hild. ad Doring. in oper. Hildan.* p. 900. item *Cent. 3. Obs. 63. seq.* Fabr. ab *Aquapend. de Chirurg. oper. cap. de Umbilici prominentia*. Quod vero apud quosdam defectus umbilici in recens natis aliquoties cum aliqua prominentia observatus *Hernia umbilicalis* audiverit, merito impro- bavit Celebr. Ruytchius *Cent. 1. obs. Anat. Chirurg. 71.* nihilominus si in regione illa, ubi umbilicus esse de- beret, prominentia aliqua conspicitur, fortassis *Exomphalos* sano sensu dici posset.

OMPHALODEXIOS, ὀμφαλοδέξιος, inusitatum hoc epitheton legitur apud Dieterich. in *Iavr. Hipp. num. 50.* quod nonnulli Interpretes existimaverint sub- stitui debere in locum ἀμφιδέξιος 7. aph. 43. ita ut sensus sit: *Fœmina non concipitur in dextro uteri la- tere, aut gestatur*. Verum est merum figmentum & prorsus inconveniens, quia caret omni autoritate, de- inde nulla ἀκρίβεια e nomine ὀμφαλος ad uterum demon- strari potest.

OMPHALOMANTIA, ὀμφαλομαντία, vocatur à Casp. à Rejes vaticinatio illa obstericum fabulosa ex nodis vasorum umbilicalium de numero proles futuræ, quæst. 52. n. 6.

OMPHALOS, ὀμφαλός, *Umbilicus*. Sumitur dupliciter pro *regione umbilicali* & *media regione abdominis, cavitate quadam prædita*. Dieter. *num. 619.* Deinde pro

illo centro medio totius corporis, quod nihil aliud est, quam complexus & coalitio vatorum umbilicalium cum uracho contortorum. Gal. de dissect. vulv. c. 10. Barthol. l. 1. Anat. c. 37. Vide Umbilicus.

OMPHALOTOMOS, ὀμφαλοτόμος, epitheton obfetricis, quæ umbilicos infantibus recens natis præcidit. Legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXVI. 13. Vide Foëf. p. 454.

ONAGER, ὄναρος, dicitur *Asinus sylvestris*, cujus historiam cum usu in cibis & medicina tradidit Aldrov. l. 1. de quadruped. c. 3. Dæmones quoque & spiritus Onagri vocantur Paracels. in declaratione totius *Astronomiæ*.

ONCOS, ὄγκος, Latine dicitur *Tumor*, subintellige præter naturam. Hinc Gal. scripsit lib. περὶ ὄγκων παρὰ φύσιν. Describitur, quod sit diffusio in latum, longum, & profundum. Pertinet ad morborum compositorum species, ad eam classem referendas, à qua actionum læsio potissimum dependet. Aquapend. Pentateuch. Chirurg. l. 2. c. 1. Vide Oedos.

ONCYLLOMÆ, ὀγκύλλομαι, significat inumesco apud Hipp. 1. Provrhet. f. 3. v. 7. ubi quidem Gal. ὀγκυμίνην posuit; & propterea Barthol. Eustachius in not. ad Erotian. p. 79. negavit, se reperisse ὀγκυλλομίνην. Enimvero & hoc verbum ὀγκύλλομαι usitatum esse, patet ex Lexicographis aliis. Apud Atticos significat tropice magna & alta sapere. Gorr.

ONDA vocatur inventor omnium medicamentorum, præsertim vero simplicium, Paracels. præfat. in libros *Bertheoniæ*.

ONEIROCRITICUS, ὀνειροκριτικός, significat eum, qui de insomniis iudicium ferre potest. Divinator ex insomniis Theatr. Chym. Vol. VI. p. 81. Legitur apud Joh. Ant. von der Linden in Manuductione ad Medicinam à Schelhammero edita & annexa Introductioni Conringianæ, in Part. Post. p. m. 84. Oneirocriticam refert ad partem Medicinæ Diagnosticam, ex insomniis etiam de morborum horumque causarum cognitione utiliter iudicantem. Dicitur & ὀνειρομάντης, & ὀνειρομαντῆς scientia ex insomniis prædicendi in Bierlingii *Thesauro Medico* p. 538.

ONEIROGMOS, ὀνειρογμός, somnia Venerea & pollutionem nocturnam significat, quamvis hoc posterius proprie ἐξονείρωσις dicatur, vide *Exoneirosis*. Descendit à verbo ὀνειρώπω, somniis Venereis tentor, & inter somniandum semen profundo. Hippocr. l. 1. de diat. XXXVI. 3. l. 2. de morb. XLIX. 10. l. de intern. aff. L. 29. Verbum vero ἐξονείρωσεν legitur l. 2. de diat. XXVI. 6. l. de int. aff. XLVI. 20. l. 4. Epidem. XXX. 3. Vide Foëf. p. 454. seq. Jung. Lang. l. 2. ep. 5. Lind. Ex. XV. §. 35. 40. seqq.

ONEIROGONOS, ὀνειρογονός, significat feminis in somno profluvium, notante Cœl. Aurel. l. 1. Tard. pass. c. 3. p. m. 262. & c. 4. p. 266.

ONEIROMANTES, *Oneiromantia*; ὀνειρομάντης, ὀνειρομαντῆς, quid significet, vide p. a. in *Oneirocriticus*.

ONEIROPOREO, ὀνειροπορέω, somniare libidinem, & videre insomnium significat, teste Lind. ex *Suida*, d. l. §. 43. Fere idem, quod ὀνειρώσω.

ONEVOMÆ, ὀνειρόμη, significat apud Hippocr. per axem, qui ὄνος, vel ὄνισκος Gr. dicitur, extendo. Sunt, qui κροτωνεύσαξ scribunt. Gorr.

ONIS, ὄνις, dicitur *stercus asininum*, vel *simus asininus*. Utitur sæpe Hipp. in tota muliebrum morborum tractatione & de natura muliebris, quæ loca videri possunt apud Foëf. *Oec.* p. 455.

ONISCOS, ὄνισκος, ὄνος, vide *Asellus*.

ONOCROTALUS, Gr. πτερόν, ὄνοκρόταλος, πτερόνιος, vocatur avis palmipes, cujus historiam cum usu in cibo & medicina vide in Aldrov. l. 19. *Ornith.* c. 2. Latine *Pelecanus*, de quo *infra*.

ONOMA, ὄνομα. Vide *Nomen*.

ONOS, ὄνος. Vide *Asellus*.

ONUS, βάρος, vide *Baros*. Sumitur etiam pro morbo, quia aggravat corpus. Lind. Ex. XIII. §. 379.

ONYX, ὄνυξ, Latine *Unguis*, vocabulum est æquivocum. Proprie & Physiologicè ita dicitur pars digitorum extrema & lata, qua firmiores ad apprehensionem redduntur, de quibus videantur *Anatomici*, & inter hos *Bartholin.* l. 4. *Anat.* c. 1. Injuriam illis faciunt, qui e numero partium excludunt. *Ungues* etiam vocavit prominentias illas in peculiari linguæ involucri cuspidatas Goth. Bidloo *Anatom. Tab. XIII. fig. 2.* Pathologicè notat duos diversos affectus oculorum; primum excretentiam aliquam carneam, vel membranaceam albidam adnatam, quæ in *unguis* similitudinem nascentis vel crescentis Lunæ cornibus respondens paulatim sumit augmentum, Cœl. Aurelian. l. 2. *acut.* c. 32. Gr. dicitur πτερόνιον, vide *Pterygion*. De hoc affectu legatur *Aquapend. v. de oper. Chir. c. h. iii.* Deinde ὄνυξ quoque vocatur collectio puris in nigro oculi, cum inflammatione, juxta iridem, ungui similis. Gal. in *def. med. Ægin.* l. 3. c. 22. Vocatur & alias πύσις. Chirurgicè notat instrumentum ad extrahendum foetum mortuum, quod alias *Hamus* vel *Uncus* dicitur, Gr. ἰχθύα, vide *Ichthya*. Legatur apud Hipp. ὄνυξ, l. de *superfær.* V. 1. Tandem Pharmaceuticè significat vel *Conchylii* speciem, quæ *Blatta Byzantia* dicitur. Vide *Blatta*. Vel *Gemma*, quæ & ὄνυχις dicitur, quod illi sit candor unguis humani, quamvis *Ruland.* varii coloris *Onyches* recensent in *Lexic.* Igneas, nigras, corneas &c. Prolixiorem hujus descriptionem vide apud *Chiocc. Mus. Calc. f. 3. p. 209. seqq.* *Alabastrum* quoque ὄνυχα vocari, testantur *Chiocc. d. l. & Schroder. l. 3. c. 8. n. 2.* Vide *Alabastrines*. Quid Gal. intellectum voluerit per ὄνυχα aromaticum, l. 1. de C. M. S. L. c. 1. fere ad fin. non licet certo determinare. *Unguis*, ὄνυξ; etiam

etiam Botanicis vocatur extremitas candicans illa in foliis florum rosarum, qua affixa sunt calici dicti. Tabern. l. 3. *Hist. Stirp.* c. 100.

OOEIDES, *ωοειδής*, dicitur etiam humor aqueus, vel albugineus in oculo, qui & magis usitato nomine *ωδωροειδής* vocatur. Gorr. Linden. l. 2. *Med. Physiol.* c. 10. §. 42.

OOGLA, Lac ovis permixtum, Aët. & Ægin. l. 9. c. 5.

OON, *ών*, Lat. *Ovum*, quid communiter significet, notum est. Nimirum est peculiariter conceptus in animalibus, præsertim in volatilibus, e testa (quæ & cortex & velitis ovi vocatur, Keuch. ad Sam. p. 205.) membranæ, albumine & vitello constans. Inter ova gallinacea esse usitatissima ad victum & medicinam, patet ex Gal. l. 3. de *Al. Fac.* c. 22. l. 11. de *S. F.* §. *Ovorum facultas*, & alibi C. Hofman. l. 5. *Inst. Med.* c. 21. Deodat. *Pand. Hyg.* l. 1. c. 39. Schrod. l. 5. cl. 2. n. 55. Fr. Hofm. in *clav.* ad h. l. Aldrov. l. 14. *Ornithol.* c. 1. Iunken. *Chym. Exp. Cur.* part. 1. sect. 2. c. 6. p. 123. seqq. Verum Anatomici etiam hodierni extenderunt ad omnem conceptum à inare & foemina proficiscentem, utriusque pariter virtute præditam, ex quo uno unum fit animal, uti descripsit & prolixè exposuit Harvejus de *gener. anim.* Ex. 26. *Ovum* respondere mundo vult Paracels. *Paragr.* iv. 2. de *Astronom.* *Ovum aureum* vernacule vocatur Antidotus, vel *Electuarium de ovo*, cujus descriptio habetur in *Dispensatoriis*. Spagyricis *Ovum Philosophorum* vocatur *Lapis Philosophicus* & Benedictus, *Ovum Hermetis*, quod oviforme Philosophicis operationibus inservit. Ruland. & Iohnf. *Jung. Th. Ch.* Vol. I. p. 18. 41. 289. & alibi. *Uterum* quoque *Ovum* dici ab Epicuro vult Rosink. de *part. gen.* P. II. c. 11. De *Ovo Crocodili*, ut & Galli centenario vide eund. d. l. c. 44. 45. Quare etiam in *Eph. Nat. Cur.* Vide *Ovum*.

OONÆ vocabantur quædam gentes ex argumento, quod avium ovis victarent, ut est ap. Jul. Alex. l. 13. *Sal.* c. 12.

OPALUS, *Opali*, dicitur Gemma pretiosa, cujus mater est India; color varius, utpote in qua carbunculi tenuior apparet ignis, & Amethysti fulgens purpura, & Smaragdi virens mare Magnitudo ejus nucis avelanæ. Propter eximiam gratiam vocantur *παιδερων*, & privatum genus *Sanginon* Indi dicunt. Rul. & Iohnf. Chiocc. *Mus. Calc. col.* sect. 3. pag. 207. 208. Lib. S. A. Ch. l. 7. cap. 21. & T. III. *Oper* p. 89. Rolf O. & M. M. Sp. l. 8. f. 2. c. 11. De *Opao* tactio & ratione effigendi illum vide *Acta Philosoph.* Oldenburgii An. 1668. mens. *August*

OPR, *ὄπη*, significat foramen, diciturque de foraminibus cranii, Gal. l. 9. de *V. P.* c. 1. Vid. Casp. Hofm. *com.* in *Gal* d. l. n. 659. qui vertit per *fenestram*.

OPERATIO, *ἔργασία*, idem est in genere, quod *Actio*, videlicet motu effectiva. Gal. l. 6. de *H. & Pl.* *sec.* c. 1. Vide *Actio*. Verum hodieque usitatus dicitur

de actionibus Medicis artificialibus; quales sunt operationes chymicæ, pharmaceuticæ, chirurgicæ. Dicitur & Gr. *εργασίαις*. Vide *Encheiresis*. De ipsâ medicamentorum effectibus sæpe quoque usurpatur v. g. à Willisio, qui *Operationes medicinales*, earumque causas ceu scitu necessarias commendat. *Ph. Rat. P. I.* f. 1. c. 1. & *Operationes Emeticas* describit. d. l. f. 2. c. 1.

OPERCULUM, *πίμα*, dicitur id, quo aliquid tegitur aut occultatur. Ita *opercula* in machinamentis parantur, ut machinationes sub ipsis occultentur, ne idiotis pateant. Oribas. de *machinam.* c. 5.

OPERIMENTUM, *σκέπασμα*, *ὑπίβλημα*, idem quod *Tegumentum*, dicitur, quod forinsecus imponitur defensionis alicujus gratia; uti sunt vestimenta & similia. Gal. l. 7. de *V. P.* c. 22.

OPERIMETHIOLIM, est minerarum spiritus. Dorn. in *Diction.* Paracels. Ruland. & Iohnf. in *Lex.*

OPHELEO, *ὀφείλω*, significat utilitatem afferre, juvo, profum. Ejus contrarium *βλάπτω*, noceo, de quo supra vide *Blabe*. πὶ *ὀφείλειν* serio inculcat Hipp. & Medicis sibi commendatam habeat ex aureo illo loco: *ὀφείλειν πρὶ μὴ βλάπτειν*, *Prodesse*, aut non nocere, ex l. 1. *Ep.* f. 2. v. 50. Vide Galen. in *comm.* ad h. l. & C. Hofm. *orat. Isag.* II. p. 124. seqq. *Prodesse* est Medicorum, Linden. *Ex.* XIII. §. 343. seqq.

OPHIASIS, *ὀφίαισις*, dicitur species *Calvitiei*, Lat. *Area*. Vide *Alopecia*, *Calvities*. Dicitur affectus capitis, quo capilli decidunt certis spatiis in serpentes similitudinem, solaque figura differt ab *Alopecia*. Gorr. Castell. Gal. l. 2. *M. M.* c. 2. & l. 14. c. 17.

OPHIS, *ὄφις*, idem, quod Lat. *Serpens*, nomen generale animalis reptilis venenati, cujus variz dantur species & differentiz, quas vide prolixè apud Aldrov. in *Histor. Serpent. & Dracon.* Spagyricis *Serpens* & *Basiliscus sapientum* dicitur *Mercurius sublimatus* summo studio. *Th. Ch.* Vol. III. p. 400. *Libav. Tom. III.* p. 247. *Serpens spiritus castitatis*, id est, *Mercurius*. Rul. & Iohnf.

OPHITES, *ὀφίτης*, Latine dixeris *Serpentinus*, scil. *lapis*, est marmor maculosum, in modum serpentis, cujus tres species constituit *Diotcor.* l. 5. c. 162. omnibusque vim peculiarem contra capitis dolorem & ictus serpentum tribuit alligatis. *Jung. Schroder.* l. 3. c. 8. n. 14. Fr. Hofm. in *clav.* ad h. l. Rul. & Iohnf. in *Lex.* Chiocc. *Mus. Calc. sect.* III. p. 379. Meminit & *Libav. S. A. Ch.* l. 1. c. 14. An vero Gal. *ὀφίτης*, cujus virtutem descripsit l. 9. de *S. A. Fac.* inter lapides, de Marmoris specie sit intelligendus, dubitandum adhuc videtur, quia & ille in dubium vocat, an recte inter lapides numerari debeat, quod tamen de marmore minime dubitandum. Imo Schrod. *Ophites* marmor iostat porphyrius durissimum descripsit.

OPHRYIS, *ὀφρύς*, Latine *Supercilium*, pars inferior frontis, quæ pilos habet, & veluti terminus hujus. Vel sunt ipsi pili in frontis sine supra oculos excipien-

tes ea, quæ à capite defluunt, ne in oculos delabantur, uti describit Barthol. l. 3. An. c. 8. Geminum igitur secundum oculorum numerum occurrit. Meminit Græci vocabuli Hippocr. 4. aph. 49. & 7. aph. 73. Jung. Dieterich. n. 641. nec non Lind. Med. Physiolog. l. 2. c. 10. §. 76. Supercilia quoque vocantur partes in orbibus ad sinuum orbem insiar labiorum prominentes & simul profunditatem augentes, Barthol. libell. 4. Anat. c. 2. in fin.

OPHTHALMIA, ὀφθαλμία, sumitur late, & strictè: Late pro omni oculorum morbo, præsertim dolore. Strictè notat inflammationem oculi, vel potius tunicæ adnatæ in oculo cum rubore & dolore, aliquando sine, aliquando cum lachrymarum profusione, proveniens à sanguinis ichorosi effervescentis in venulis stagnatione & impedito refluxu. Celfo Latine vocatur Lippiudo. Meminit Hippocr. 3. a. 11. 16. & 6. a. 17. & alibi. Hujus species est ξηροφθαλμία, Lippiudo sicca, quando nullæ lachrymæ effluunt. Vide Dieterich. n. 638. & seq. Foëf. Oec. pag. 475. Hildan. Cent. 4. Obs. 14. & Cent. 5. Obs. 17. seq. aliosque plures Autores.

OPHTHALMIATER, ὀφθαλμιάτρης. Vide Oculista.

OPHTHALMODULIA, ὀφθαλμοδουλία, Latine significat ministerium oculi. Quo nomine insignivit suum tractatum Germanicum Georgius Bartisch, sicut legitur in Aëtis Erud. Lips. Ann. 1700. m. Majo p. 233.

OPHTHALMOS, ὀφθαλμός, ὀφθαλμῶδες, Ophthalmicus. Vide Oculus.

OPIATUM sumitur late, & strictè. Late pro omni confectione vel electuario, quod consistentiâ respondet confectionibus veterum & antidotis, quæ opium recipiunt. Diciturque alias Conditum, vide supra Conditum. Schroder. l. 1. c. 3. Legitur & in fœminino Opiata, Forest. lib. 28. Observ. 58. Strictè pro confectione narcotica, quam ingreditur Opium. Ita sumit Helmont. passim in scriptis suis, Weker. Anid. Gen. lib. 1. c. 30. Willis Pharm. Rat. P. 1. sect. 7. c. 1. seqq. An. Brui. P. 2. c. 3. & 8. Paracelsus quoque ab Opiatis strictè dictis febris quoddam genus vocavit Opiaticum, cum insigni effervescentia sanguinis conjunctum, ita ut Opiatis curetur. Tab. IX. de generatione febrium. Utramque significationem explicavit Morell. Form. rem. l. 1. f. 2. c. 2.

OPIFEX, Opificium, δημιουργός, δημιουργία, generaliter dicitur de omni artifice, vel opere. Vide Demiurgos. Specialiter pro artificibus mechanicis & operibus eorum illiberalibus, quæ significatio non est hujus loci.

OPINIO, δόξα, ὑπόθεσις. Vide Doxa. Hypothesis. Sumitur & pro imaginaria peritia, & dicitur Gr. ὕλησις, vide Oefis. Hujus speciosa scientiæ & fallacis fructus est, ut fluctues inter varia conscientia: nihil libere velis, nihil absolute, nihil semper, hoc hodie spernas, cras appetas, imo ne hora tecum esse possis, verbis Lind. Ex. I. §. 16. Jung. Ex. VI. §. 8. Est quoque opinio via &

ratio; qua pervenire nemo nulli contendunt ad veram Philosophiam. Hac nititur Philosophia moderna Cartesianâ & Spagyrica, de qua vide Th. Chym. Vol. I. pag. 195. & 243.

OPION, ὀπιον, Opium, dicitur succus papaveris, quem alii Lac, vel Lachrymam vocarunt. Gal. l. 2. de Anidosis. c. 7. Gorr. de cujus historia vide Dioscor. l. 4. c. 65. Interdum confunditur cum Meconio, vide Meconium. Interdum strictius sumitur pro succo vel lachryma stillante ex capitibus papaveris albi, leviter incisus. Schroder. l. 4. cl. 2. n. 314. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Helmont. tr. Pharmacop. ac Dispens. n. 12. Willis supra d. l. Accuratus adhuc hodieque examinarunt D. D. Wedelius in Opiologia & peculiariter ejus vim diaphoreticam demonstravit B. D. Mich. Etmüllerus in Exercit. h. iii. Junken. Chym. Exp. Cur. Part. I. f. 3. 6. II. p. 232. seqq.

OPISMOS, ὀπισμός, vocatur Collectio Opii apud Dioscorid. l. 4. c. 63. & ex eo Plin. l. 20. H. N. c. 28. allegante Hartmanno tract. Pelshoveri de Opio Theor. IV. quæst. 1. Hanc Libavio ignotam fuisse scribit idem d. l. Theor. VII. quæst. 3.

OPISTHOBARES, ὀπισθοβαρῆς, vocatur collyrium quoddam, ad asperitates palpebrarum efficac, cujus descriptio habetur ap. Aët. l. 7. ex Oribasio. Quod alias etiam nominibus ἀρμόπιον καὶ ἕντονον, tradit appellari. Gorr.

OPISTHOCHHEIMON, ὀπισθοχheimών, vocatur extrema hyems, aut frigus in extrema hyeme. Hippocr. l. de Humor. VII. 12. lib. 1. Epid. f. II. t. 4. Vide Foëf. pag. 458.

OPISTHOCRANION, ὀπισθοκρανιον, Occipus vel Occipitium. Æginet. l. 6. c. 2. Vide Inion.

OPISTHOCYPHOSIS, ὀπισθοκύφωσις, spinæ dorsi in posteriorem partem contorsio. Dicitur & simpliciter κύφωσις, de qua suo loco. Gorr.

OPISTHOTONOS, ὀπισθότονος, est species convulsionis, quando corpus in partem posteriorem convellitur. Vide Convulso. Ægri hoc morbo laborantes vocantur Opisthotonici. Scribon. n. 170. Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 6. 14.

OPIter vocatur infans, cui mortuo patre avus est superstes; norante Roderic. à Castro l. 4. de nat. mul. c. 2. p. m. 178.

OPIUM, ὀπιον. Vide Opion;

OPOBALSAMUM, ὀποβάλσαμον. Vide Balsamus.

OPOCALPASON, ὀποκαλπασον, ὀποκαλπασον, succus arboris Calpasi, Myrrhæ similis, sed venenatus, exitialis, & strangulationem inducens, teste Galen. l. 1. de Anidosis. c. 11. & Lang. lib. 1. ep. 62. Chiocc. Mus. Cale sect. V. p. 636.

OPODELTOCH, nomen Emplastri non solum vulnerarii, sed & ad alios morbos externos, refertur ap. Parac. cujus passim in scriptis suis facit mentionem, præcipue in Chirurgicis, & quidem diversis descriptionibus;

nibus. Vide *l. de ulcer. & apostem. c. 1. & 33; in Apocryphis de vuln. testicul. & prælect. Chirurg. c. 3.* Dispensatoriis vero hodieque receptis inserta est descriptio *Emplastri Opodeloch D. Mindereri*, quæ videatur cum animadvers. Zwolferi.

OPOPANAX, ὀποπανάξ, succus Panacis Heraclii. Ejus historiam & modum colligendi cum virtute Medica lege apud Dioscor. *l. 3. c. 53.* Gal. *l. 8. de S. Fac. & l. 3. de C. M. P. G. c. 5.* Schroder. *l. 4. cl. 2. n. 395.* Fr. Hofm. *clav. ad h. l. Rhod. ad Scribon. n. 82.*

OPOPIA, ὀπώπια, Hippocr. dicuntur oculorum ossa, *l. de ossum nat. V. 6.* Foëf. p. 456.

OPOPYRON laudani est Paracelsi remedium, quo febris & ejus dilataio pellitur. Dorn. in *Diction. Paracelsi.* Meminit vero Theophrast. *lib. 2. de vit. long. cap. 5.* Opopyra dicitur succus quasi ignitus ab ὀπός, succus, & πύρ, ignis, & effit nomen Confectionis contra morbos spasmodicos & paralyticos in Antidotar. Nicolai *Operum Mesue fol. m. 386. seq.* quam etiam commendavit Johannes Gadesolenius Anglicus in *Rosafica Angl.* in spasmio & tortura oris pag. 121. alibi que. *Opopyra magna* sanctis Cosmo & Damiano attributa legitur apud Hartmann. *de Opio Theor. IIX. quæst. 1.*

OPORE, ὀπώρη, duplicem obtinet significationem. 1. Dicitur de certo anni tempore, videlicet *extrema æstate*, five altera, vel etiam tertia æstatis parte, secundum varias veterum divisiones. Gal. *l. 1. de Anid. c. 13. com. 3. de hum. t. 19. l. de cib. bon. & mal. succ. c. 8.* quod nonnulli detribunt à Canis ad Arcturi ortum ex Poëtis, Rolfink. *O. ac M. M. Sp. in addendis, p. m. 150.* Alii ad ipsum *Autumnum* referunt. 2. Significat ipsos *fructus*, dicto tempore maturos, inter quos præcipue fuerunt *ficus & uvæ.* Interpretes quoque plerumque exponere solent per *Poma.* In hac significatione legitur apud Hippocr. *lib. 5. Epid. XV. 4. XXIII. 4. & l. 7. XL. 16. l. de int. aff. XXIIIX. 3. 9. XLV. 2. 18.* Gal. *l. 7. M. Med. cap. 6.* Jung. Jul. Alex. in *Annot. ad h. l. Adde Mercur. l. 2. V. L. cap. 3. & 6.*

OPORICE, ὀπώριον, nomen medicamenti est ex fructibus compositi. Fit ad dysentericos, stomachique vitia in congio musti albi lento vapore decoctis malis cotoneis quinque cum suis seminibus, Punicis totidem, forborum sextario, & pari mensura ejus, quod Rhun Syriacon vocant, croci semuncia, coquitur usque ad crassitudinem mellis. Hæc ex Plinii *l. 24. H. N. cap. 14. fin.* refert Gorr. Gal. vocavit δ' ὀπωρῶν eandem fere descriptionem ponens, *l. 8. de C. M. S. L. cap. 3.*

OPORTET, ὀρετή, δὴ. Ejus significatio ex Grammaticis nota. Vocabulum vero notatu dignissimum & frequentissimum in Medicina, qua Medicis, qua ægris. Vid. Dieter. n. 177. ubi Medicorum *Oportes* explicat. Ægrorum *oportet* consistit in obsequio erga *Castelli Lexic. Med.*

Medicos & tolerantia. Vide *Obedientia.* Helmontius restrinxit ad *Necessarium*, quo vitæ mediæ qualitates remanent in transmutatis, & propterea vocavit *Magnum Oportet*; τραχ. *h. iii. n. 10.* *Magnum Oportes* est tribulus, & spina terræ, in vita media hominis, de quo in *sing. tr. Explic. vocab. Helmont. in fine operum.*

OPOS; ὀπός, Latine *Succus*; præsertim *Plantarum crudus*, five expressus, five sponte manans vocatur. Gal. *l. 1. de S. Fac. c. 36. fin.* Idem fere, quod χαλός vel χαμός, *l. 6. d. iii. cap. 1. & l. 9. in proæm.* ad quæ loca vide Jul. Alex. in *Annotat.* Strictè vero dicitur & κατ' ἐξοχήν de Silphii vel Laseris succo, ex Hippocr. *l. 2. de morb. XXXIX. 12. 24.* Aliquando tamen addidit ipse σίλφιον, vide loca apud Foëf. pag. 458. Quid sit ὀπός Κυρηναϊκός, succus Cyrenaicus, vide apud Rhod. *ad Scrib. n. 67.* Lang. *l. 1. ep. 62.* Vide *Succus.*

OPPANGO, ἐγχεύματα. Vide *Enchiridio.*

OPPIDANUS, ὀπιδανός, quid significet, notum est; Vide infra *Russicanus.*

OPPILATIO, ἴμφορησις, στήνωσις, idem, quod *Obstructio*, & quidem arcta, notante Rhodio in *Lex. Scribon. ex Barthii l. 40. Advers. c. 4.* Helm. de *Lithias. c. 6. n. 23.* Hinc & *Oppilativus*, idem, quod *Obstruens*, *Obstipans*, στεγνωτικός, diciturque de medicamentis. Rul. & Iohnf. in *Lex.*

OPPLETIO, idem, quod *Repletio*, *Impletio*, πλήρωσις. Vide *Impletio.*

OPPORTUNITAS, καιρός, ἐυκαιρία. Vide *Caros.*

OPPRESSIO, θλίψις, καταθλίψις, idem fere, quod *Compressio.* Vide *Compressio.* Dicitur de cordis & præcordiorum anxietate in febribus ardentibus, à sanguinis turgescens, vel coagulativi impedito per pulmones & cor transitu, Forest. *l. 7. Obs. 21. Schol. & 30. Schol.*

OPRIMECHIOLUM Paracelsi dicitur omnis fumus ex ære, *l. 2. de Tart. tr. 2. c. 2. in Not. & fragm. ad h. l.*

OP SARION, ὀψάριον, significat *pisciculum*, de quo vocabulo vid. Lind. *Ex. XVI. §. 62. seqq. ὀψαρίδιον, parvus pisciculus.* Lang. *l. 1. ep. 59.*

OPSIGONOS, ὀψίγονος, sero natus. Epitheton dentium molarium novissimorum, qui jam adultis nascuntur, κενώτητες, καὶ σποφρονήσῃτες, etiam dictorum. Gorr. Vide *Cranter.*

OP SIS, ὄψις, apud Hippocr. sumitur pro ipso oculo, uti patet ex libello περὶ ὄψεως, & *l. 2. Prorrh. XXIIIX. 23. 27. 28. &c.* vid. Foëf. p. 474. Alias dicitur de ipso sensu videndi, five *Visu*, qui merito inter sensus quinque externos palmam sibi vindicat, ob celerissimam perceptionem etiam ad loca maxime distantia pertingentem, & sub specie subtilissima comprehendentem, cujus descriptionem & modum vide in *Physiologicis*, præsertim etiam apud Willis *An. Bru. P. 1.*

item novam *Visionis* Theoriam tradidit alias Regiæ Societ. Angl. Socius, Wilhelm. Briggs, uti patet ex *Act. Erudit. Lips.* 1683. Significat quoque apud Hipp. ὄψις externam faciem, sive formam totius corporis, v. g. ægrorum, quæ varia habetur, 4. de R. V. I. A. 1. 53. unde & ostentationem notat, 3. de artic. 1. 27. Lat. quoque *visio* pro *apparentia* accipitur. Hinc describitur, quod *visio* sit supernaturalis spirituum apparitio, hominum oculis quodammodo conspicua. Dorn. Rul. & Iohnf. in *Lex.*

OPS METALLUM, id est, *Argentum vivum*, Rul. & Iohnf.

OPSOMANES, ὀψομανής, dicitur, qui aliquo cibi genere ad insaniam usque delectatur. Linden. *Ex. XVI.* §. 161.

OPSON, ὄψον, *Opsonium*, perperam *Obsonium*, generaliter denotat omne id, quod præter panem & vinum mensis imponi solitum est. Athenæus l. 7. restrinxit ad omnia igne cocta; sed J. Alex. dari quoque multa cruda *obsonia* asseruit. Hodieque strictior significatio usitatio videtur, qua dicuntur *Opsonia* illorum pleraque, quorum ratio conjunctas patitur cum alimento medicamenti vires. Plura vide apud d. Alex. l. 18. *Sal. c. 1. seqq. Ars parandi vite Obsonia* vocatur *Obsonarix*, Gr. ὀψαρπηκὴ, eidem d. l. pertinet ad *Cochleariam*. Meminit τῶν ὀψων quoque Hippocr. l. 1. de morb. mul. LXIII. 37. XCI. 13. 14. Jung. *Fœf. Oec. pag. 475.*

OPTESIS, ὀπτησις. Vide *Affatio*. Hinc ὀπτις, *affus*. Rul. Calor excedens temperiem abustivam dicitur *Optesis*, Th. Ch. Vol. V. p. 433. Vide & Vol. IV. pag. 395.

OPTICUS, ὀπτικὸς, *Visorius*, sive ad *visum* pertinet & conferens. Ita nervi *optici*, spiritus *optici*, sive *visorii*, passim apud Medicos veteres & recentiores leguntur. *Optica* quoque dicitur pars Mathematicæ scientiæ, unde ὀπτικὸν λόγος, ὀπτικὴ ἀποδείξις, leguntur apud C. Hofm. C. in *Galen. de V. P. n. 551. 757. seqq.* *Optica* medicamenta vocantur, quæ oculis & visui conferunt. *Opticarum* pilularum meminit Lang. l. 3. ep. 1. c. 8.

OPUS, ὄργον, vide *Ergon*. *Opera Chymica* dicuntur vel labores, vel effectus, qui prodeunt ex laboribus. *Opus trium dierum* quid vocetur, vide in Th. Ch. Vol. II. p. 43. *Opus mulierum & puerorum* Vol. III. p. 39. & Vol. IV. p. 818. & 894. *Opus Veris*, Ætatis, Autumni, Hyemis, p. 13. 17. & c. Vol. III.

ORA, ὄρα, idem, quod φρονις, vel μελίτη, *curam* significat, Gal. in *expl. voc. Hipp. C. Hofm. com. in Gal. de V. P. n. 294.* Unde ὀρίω, *curam*; gero. Gal. d. l. Gorr. & Erotian. *Onom. p. 124. e.*

ORA, Lat. Græce dicitur ἑχπά, & notat extremitatem uniuscujusque rei. Ita *ora* ulceris, h. e. ejus extremitas, legitur apud Scribon. *Larg. n. 240.* Vide Rhod. in *Lex. Scribon.*

ORACULUM, ἄρα, referri potest inter *insomnia*, & describitur, quod sit ea *visio*, quam superi ad aliquid agendum, vel evitandum denunciant. Casp. Rejes C. *El. q. 37. n. 3.*

ORALE, id est, *vas*, Rul. & Iohnf. in *Lex.*

ORATIO, λόγος, idem, quod *Sermo*, λαλιὰ, *Locutio*. Vide supra *Lalia*, *Locutio*. Est autem breviter compositio nominum (subintellige & verborum) Gal. l. de *sophism. in verbo conting. c. 3.* *Oratio* animi sensum aperit & tantum non est animi interpret, com. 2. de *Humor. 1. 3.* Hinc debet esse moderata, quæ diluciditatem efficit, c. 3. de *artic. 1. 55.* cum *orationis* virtus sit perspicuitas, vitium vero obscuritas, 4. de R. V. I. A. 1. 18.

ORBICULARE, epitheton est officuli quarti auditus. Vide *Cochlear*.

ORBICULUS, σφαιρίον, κυκλίδιον, æquivocum est, diversisque rebus tribuitur. Ita *Orbiculi* in machinis dicuntur, qui struuntur ad trochlearum motionem, quæ per se sunt immobiles & collocantur in medio eorum, Oribaf. de *machin. c. 4.* *Orbiculi* quoque idem sunt, quod *Roula* in *Offic. Wecker. Ant. Gen. l. 1. c. 42.* *Orbiculi* etiam vocantur *particulæ catenarum*. *Ephem. N. C. A. III. Obs. 141.*

ORBIS, σφαίρα, κύκλος, etiam homonymon est vocabulum, variisque rebus tribuitur. Vel enim notat figuram circulearem, & ita idem est, quod *circulus*, κύκλος. Vide *Circulus*. Qua de causa etiam tribuitur non solum partibus corporis rotundis: ita *oculi* dicuntur *orbes*, teste Keuch. in *not. ad Samonic. p. 231.* sed & totus *Mundus* dicitur *Orbis*, qui Græce κόσμος, vide *Cosmos*; & in specie *Orbis terrarum*. Vel est etiam nomen piscis marini, ob rotunditatem globosam *Orbis* dicti, durissimi, cujus historia cum speciebus & usu traditur ab Aldrov. l. 4. de *pisc. c. 15.* Et egregiam *Orbis scutari* figuram exhibet Chiocc. in *Mus. Calceol. f. 1. p. 90. 91.*

ORBITA, τροχία, in genere significat peripheriam circulearem, in qua aliquod corpus rotundum locum suum obtinet, vel etiam ipsam corporis rotundi superficiem, v. g. *Orbita Lunæ* & c. In Anatomicis speciatim *Orbita oculi* frequenter occurrit, h. e. antrum sive cavitatis illa, e processibus ossis frontis ad canthos oculi protensis & osse maxillæ superioris illis juncto constans. De qua *Orbita* oculi singularem observationem habet D. Ruyfchius, quod vulnus penetrans *orbitam* oculi fuerit lethale propter superioris partis in illa tenuitatem, *Cent. Anatom. Chirurg. Obs. LIV.*

ORCA, ἰρκη, nomen piscis cetacei marini Delphino similis apud Rondel. & Aldrov. l. 1. de *cetis c. 6.*

ORCHEA, ὄρχη, idem, quod ὄρχος, h. e. *scrotum*. Galen. in *exp. voc. Hipp.* ubi tamen quidam codices legunt ὄρχη. Gorr. Nobis mendosa hæc lectio videtur. Vide *Oscheor*.

ORCHILUS, ὄρχιλος, idem, quod ὄρχιλος, nomen

men avis, alias *Regulus* dictæ, de qua lit. RE. Aldrov. l. 17. Ornithol. c. 1.

ORCHIS, ὄρχις, dicitur Lat. *Testis* vel *Testiculus*, corpus glandulosum, molle, album, teres, generationis pars organica. In plurali ὄρχις, *testiculi*. Loca, ubi Hippocr. usus hoc vocabulo, vide apud Foëf. p. 464. Eorum vero accuratam descriptionem & usum vide in scriptis Anatomicis, & inter hos Bartholin. l. 1. c. 22. & adhuc curiosius delineatam *Testium* masculorum structuram exhibet D. Bidloo *Anat. Tabul. XLIII. XLVI.* & in sexu foemiuino Barthol. d. l. cap. 26. Vide supra *Didymi*, & paulo inferius *Ovarium*.

ORCHOS, ὄρχος, idem, quod *παρὸς* & ὄρχι, à quibusdam dicuntur extremi palpebrarum ambitus, unde excrescunt cilia. At ὄρχι, plantæ ordine positæ, five *Plantarum ordo*.

ORCHOTOMUS, ὄρχοτόμος, dicitur, qui testiculos excindit, uno verbo *Castrator*, quamvis & ad *Herniotomos* referatur. Vide *Castratio*.

ORCUS, ὄρκος, idem, quod *Infernus*, proprie locus damnatorum, cujus significatio ad serum Theologicum spectat. Ignis quoque subterraneus, quem in medio terræ copiosissimum æstuantissimumque nonnulli credunt existere, vocatur *Orcus* vel *Barathrum*. Th. Chym. Vol. V. p. 333. *Divinum in morbis*, ab Hippocr. excogitatum *Orcum* *Platonis* vel *Pletonis* appellare non veretur Helm. tr. de *Ideis morbor.* n. 26. De *Orco Orphei*, *Hermeis*, fictitiis, lege *judicium Libav. T. IV. Oper. pag. 141.*

ORDEUM, ὄρειν, ponitur sine aspiratione pro *Hordeum* passim apud antiquos Autores. Vide *Rhod. in Lex. Scriboni.* & *Indicem Galeni Frobenian.*

ORDINATUS, ὀργανιστός, epitheton *pulsus*, qui pari semper numero paribus partibus & statis ictus suos servat periodis. Gal. de *puls. ad tyron. cap. 6.*

ORDO, ὄρξις. Hujus vocabuli significatio aliunde nota. Quemadmodum vero *Ordo* merito admirandus est in natura & rebus naturalibus; ita quoque Medicis in suis actionibus & sermonibus curæ cordique esse debet, quamvis notaverit Gal. veteres orationis ordinem neglexisse. c. 1. de *fract. i. 1.* & cap. 1. de *iis, q. in med. i. 7.* Hodieque vero Doctores magis sunt solliciti de ordine servando in tractanda & docenda Medicina. Hinc & *Roslink.* non dubitavit, scripta sua titulo *Ordinis ac Methodi* insignire. Quantum in Chymicis situm sit in observatione ordinis, passim inculcatur in eorum scriptis. Quære in *Indice Theatr. Chym. per Volumina I. IV. V. & VI.*

ORECTICOS, ὀρεκτικὸς, id est, *appetitum excitans*, usurpatur de medicamentis, de vino & aliis, apud *Dioscorid. l. V. c. 13.* & alibi.

OREITYPIE, ὀρειτυπία, *montanus labor*, unde ὀρειτυπιοί dicuntur, qui ex montibus ligna, lapides, & id genus alia in urbes deferant. Occurrit apud

Hippocr. l. 6. *Epid. f. 3. t. 17.* Vide Gal. in *comm. ad h. l.*

OREMONE significare morbum ex Amato *Lufitano* constat *centur. IV. curat. 71.* & quidem desperatum vel lethalem, sed qualem, hariolari non licet, cum ignoretur, an vox sit Hebræa, Arabica an alia exotica.

OREXIS, ὄρεξις. Vide *Appetitus*. A *Paracello* & *Helmontio* *Orexis* sumitur pro ardore *stomachi* passim in scriptis eorum, quæ loca quærantur in *Indicibus*. Nobis enim non licet omnia compilare, nec libet.

ORGANON, ὄργανον. Vide *Instrumentum*.

ORGANOPOEOTICA est ars, bellicorum instrumentorum inventrix. *Dorn. Rul. & Johaf.*

ORGAO, ὄργασμος, ὄργασμα, ὄργασμός, Latine *Turgeo*, *Turgescentia*, *Turgentia*. Emphatica sane vocabula apud Hippocr. quorum propria significatio est, ardentem appetere coitum, & desiderio libidinis incendi, ubi femina turgens excretionem suam desiderat & urget. Quam significationem postea transtulit Hippocr. & cum hoc ejusdem discipuli ad humores excrementitios, superfluos & præternaturales, qui in corpore, vel hinc inde agitati, vel effervescentes & p. n. fermentati, sui excretionem postulant. Hinc pravus humorum motus & impetus cum stimulo excretionis dicitur *Orgasmus*. Verbo usus est Hippocr. 1. *aphor. 22.* & 4. *aphor. 10.* Vide Gal. *comm. ad hæc loca.* Adde *Foëf. Oec. p. 459. seq. Dieter. n. 624. Lind. Ex. VII. §. 48. Jul. Alex. Nov. in Gal. l. 11. M. M. c. 15. & in l. 8. de C. M. S. L. c. 3.* Exercit. nostras de *Remoris purgat. Disp. II. §. 31.* & *Disp. V. §. 27.*

ORGE, ὄργη. Vide *Ira*.

ORGIA, ὄργια, Hippocrati idem sunt, quod *μυστήρια*, *arcana*, *mysteria*; uti patet ex *Lege illius in fine & in orat. Thessali filii ad Atheniens. n. 144.* Vid. *Erotian. Onom. p. 85. f. & Foëf. p. 460.*

ORGILOS, ὄργιλος, idem quod ὄξύθυμος, dicitur is, qui est præcipuus iræ & acerbæ, qui levissima de causa in iracundiam acerbam fertur, ob rationis imbecillitatem. Legitur apud Hippocr. l. 1. *Epid. f. 2. t. 78.* Foëf. p. 461. *Jul. Alex. lib. 3. Salubr. c. 3.*

ORICHALCUM, ὀριχαλκόν, ὀριχαλκόν, ὀριχαλκός. Vide *Aurichalcum*. Dicitur æs *Cadmia* fossili tinctum, factitium. An tale unquam fuerit nativum & fossile, certo non constat. *Gorr. Libav. Orichalcum* ex ære, *cadmia* fornacum, lapide *calaminari* & *calaëmo* fieri, scripsit. *S. A. Ch. l. 7. c. 24.* ubi etiam statuit *Nativum*, quod est æs citrinum in *Funduribus* inter *Mexicum* & *Dariem Americæ* fodinas repertum. *Orichalcum nobile* parari ex argento, cupro, lapide *calaminari*, addito sæpius vitro vel etiam *magnesia*, docet idem *Tom. III. pag. 204. seq. Orichalcea fila* leguntur apud *Rul. in Lex. Junge Jac. le Mort Metallurg. contract. pag. 271.*

ORICIA, epitheton Terebinthi, ab *Orico*, civitate Epiri, juxta quam nascitur Terebinthus. Keuchen. *ad Sammon.* p. 214.

ORICILLA, pro *Auricilla*, quemadmodum & *Ores* antique pro *Aures*.

ORICULARIS, *Oricularius*, pro *Auricularis*, dicitur de *Clystere*, de *Specillo*, apud Celsum, l. 7. cap. 26. & 30. l. 5. c. 28. & l. 6. c. 18. Rhod. *ad Scrib.* n. 39. Keuch. d. l. pag. 87.

ORIENS, ἀναπλάων, ἀναπλή, proprie dicitur de loco, vel plaga caeli, in qua sol oritur & supra Horizontem ascendit. Cui opponitur *Ocoidens*, quamvis Helmont. negaverit, contrarie opponi *vr. Natura contrar. nesc.* n. 38. *Oriens Microcosmi* est in Pyloro, Paracels. *de Colica.* *Oriens* quoque Spagyricis dicitur urina, sal urinæ, item vitriolum, oleum rubrum, rubinus, masculus, aries, quæ omnia sunt ænigmata Spagyrica. Ruland. & Iohnf.

ORIFICIUM, ὀρίσιον, fere idem, quod *Os*, *oris*, notatque meatus extremitatem apertam. Ita duo *Orificia* in ventriculo dicuntur: unum *Stomachus*; alterum *Pylorus*, Barth. l. 1. *Anat. cap.* 9. Ita vasorum naturalium, ut sunt venæ, arteriæ, extremitates apertæ, dicuntur *orificia*, quemadmodum & Artificialium passim in scriptis Medicis.

ORIGINALIS, *Originarius*, epitheton morborum, idem significans, quod *Protopathicus*, *Idiopathicus*, *Essentialis*, de quibus nominibus alibi. Uturpavit vero aliquoties D. Richardus Morton *in sua Phthisiologia* l. 2. c. 1. 2. 6. 7. & c. de Phthisi pulmonari à mala dispositione pulmonum primo instanti dependente.

ORIGO, ὄριον, idem, quod *Initium*, *principium*. Vide *Initium*.

ORIOLOUS, ὀριολός, idem, quod *Picus*, *nidum suspendens*, cujus descriptio legitur in Aldrovand. l. 12. *Ornihol.* c. 39.

ORION, ὀρίων, nomen proprium Deastri gentilis habiti pro filio Jovis, Neptuni & Mercurii; de quo Poëtæ fabulantur, ictu scorpionis periisse, cum Dianæ vim inferre conaretur. Keuchen. *ad Samonic.* pag. 265. Translatus deinde inter sidera, & mentio illius fit in sacris Literis. Hujus operationem in cadaver lupi esse, generare serpentes, finxit Paracels. *de Pestilit.* tr. 1.

ORIONIUS, id est, *urinosus*. Dicitur de spiritu urinæ, vel sale urinæ. Unde *Orionium Zovingeri* vocatur, quod est Tertius *Orionis* spiritus fixus, qui ex crassiore falsioreque parte lotii evocatur. Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 29.

ORIX, sitiibundæ Ægyptiæ feræ nomen, quæ mœsta & quasi supplex caniculæ ortum intuetur & lachrymabunda illius æstum deprecari videtur, Lang. l. 2. ep. 2.

ORIZUM, idem, quod *Aurum*, Hinc *Ori-*

zeum foliatum aurum in tenuissimas bracteas malleo cusum. *Orizeum præcipitatum* est aurum in crocum suum redactum; admiculo Croci Mercurii. Dorn. Rul. & Iohnf. *Orizeus liquor* Paracelsi dicitur liquot ex auro præcipitato paratus, cujus descriptio habetur *Paragraph. lib.* 11. §. 3. & meminit ejus aliquoties alibi in illis libris. *Orizeus color*, est flavedo in oculis aut urina, cujus etiam passim mentionem fecit idem.

ORIZON æternitatis (pro *Horizon*) est virtus supercoelestis. Dorn. in *Dictionario Paracelsi*. Vide *Horizon*. ex Théophr. l. 2. de vit. long. c. 2.

ORMS, id est, *gallina*. Rul. & Iohnf.

ORNAMENTUM, ὀσμῶν, dicitur de partium *pulchritudine*, quæ quandoque obscuratur ab earum utilitate, Gal. l. 11. de V. P. c. 13.

ORNITHIAS, ὀρνιθίας, nomen venti *Aquilonaris* frigidi, verno tempore spiritus, quando aves & *hæmantes* rursus adveniunt. Legitur apud Hipp. l. 7. *Epid.* LI. 2. Foëf. p. 462.

OROBION, ὀρόβιον, significare videtur *Ervi favinam* apud Hipp. l. 1. de morb. mul. CXXIII. 22. apud Erotianum est adjectivum, & redditum per *ruffum*, aut æquale *orobo*, ἔλον ὀρόβιον, verruca *ruffa* aut *orobo* similis. *Onomast.* p. 84. d.

OROBO est *virum metallinum*. Dorn. Rul. & Iohnf.

OROBOIDES, ὀροβοειδής, *orobo similis*, dicitur de sedimentis urinæ fulvi coloris, quæ hepatis colligationem indicant, Gal. c. 5. in 6. *Epid.* t. 14. & 4. *aph.* 76. Foëf. p. 463.

OROGAMO est *Aurum*. Rul.

OROS, ὄρος. Vide *Mons*. Dicitur & à quibusdam τὸ πῆλον, h. e. pars tota pedis superior, quam alii πολλοστέον appellant, i. e. multorum ossium. Castell. *Gorr.*

ORPHNODES, ὀρφνώδες, *tenebricosus*, ab ὀρφνῆ, *tenebræ*. Legitur apud Hipp. 5. *prognost.* t. 30. & 33. Gal. c. 4. in 6. *Epid.* t. 4. Jung. Foëf. p. 464. Erot. p. 79. c.

ORPHUS, ὄρφος, vel ὀρφός, vocatur piscis quidam, sive litoralis sive marinus, cujus descriptionem & usum in cibis vide in Aldrov. l. 2. de pisc. cap. 11.

ORRHAGOGON, ὀρραγωγόν, h. e. *Seyiducum*. Epitheton purgantium, quæ alias *Hydragoga* vocantur. Utrumque Græcum & Latinum legitur apud D. D. Wedel. *Am. Med.* de *Elaterio & Soldanella* l. 11. sect. 1. c. 5. p. 252.

ORRHODEO, ὀρροδῶ, significat *meuo*, *formido*; & occurrit apud Hipp. l. 2. *Prorrh.* XX. 4. l. 2. de fract. t. 65. & f. 3. t. 17. l. 1. de morb. XLII. 1. XCVI. 24. Jung. Erot. *On.* p. 83. a. & Foëf. *Oec.* p. 463. seqq.

ORRHOPISSA, ὀρροπίσσα, quæ ὀρρός πύσσης, est *piscis liquidæ ferosum excrementum*, piscis veluti serum. Hoc legitur apud Hipp. l. de *Ulcer.* IX. 12. Vide *Erotian.* pag. 82. f. *Gorr.* in *def.* Dicitur & πύσσησθ.

ORRHOPYGION, ὀρροπύγιον; rectius ἔσθρπύγιον; ultima pars spinæ, qua vertebræ desinunt. Manifestius in avibus, quam in homine. Gorr. Illud in præpinguibus & altilibus grandius redditum gulæ placuisse, & præferentim milicium, testatur Bruyerin. *de re cibar.* l. 15. c. 18.

ORRHOS, ὀρρός, Lat. Serum, i. e. aquosa portio lactis & sanguinis. De illo Hipp. l. 4. de Morb. XXV. 28. XXXVI. 9. de hoc Gal. l. 5. de V. P. c. 5. & alibi. Serum hoc sanguinis uti per se est ἔχρημα, sive vehiculum; ita per accidens & ex longiori mora degenerans fit excrementitium & urinæ aliorumve liquidorum excrementorum materia. Plura de Sero sanguinis vide in Schenkii *tract. h. ut.* item apud Willis *de febr. c. 1.* ubi & de sero lactis egregie disseruit. Serum excrementitium etiam Ichoris nomine venit. Vide Ichor.

ORRHOS, ὀρρόσ, in penult. acuto notata significat vel ossis sacri extremum, ad caudam usque protensum; quod & ὀρροπύγιον dicitur, teste Gal. *exeg. Hipp.* vel Perinaeum, sive lineam subter penem medium scrotum intersectantem, & per πύργον ad anum usque tendentem; quæ & τράμας dicitur ex Ruffo, Polluce, & Hesychio. Cast. Foët. p. 463. ab orthos etiam est ὀρρωδὲς, quod Galen. definit, quod ab orrho protenditur *exeg. Hipp.*

ORTHOCHEMISTA, idem quod verus in Chemia artifex. Georg. Thomson in *Explicatione quorundam terminorum Artis Acui suæ Magneticae præmissa.*

ORTHOCOLON, ὀρθόκωλον, quasi rectus articulus, est articulationis vitium, quando ob durum aliquem tumorem musculi partem insectentes non sequuntur, sed articulus perpetuo tenditur, nec insecti potest. Galen. scripsit ὀρθόκωλον, 3. de artic. t. 100. Verum Foët. priorem lectionem approbat, quamvis C. Hofm. in suis *Notis ἀνεκδόταις ad h. l.* & posteriorem lectionem non penitus rejiciat, cum videatur esse argutior compositio, si τῆ ὀρθότητι apponatur ad latus ἢ κωλότης.

ORTHODORON, ὀρθόδωρον, mensura est apud Græcos, qua rerum intervalla metiuntur. Est autem totum id spatium, quod inter primam palmæ partem, καρπὸν Græci dicunt, & extremum medium digitum interjacet. Sic enim Pollux & Hesychius interpretantur. Continet autem digitos circiter undecim. Latine rectus palmus dici potest. Gorr.

ORTHOMETHODUS, ὀρθομέθοδος, vocatur G. Thomson. *d. l.* via regia aperta ac brevis, sive recta docendi, aut aliquid præstandi ratio.

ORTHOPNOEA, ὀρθοπνοία, quasi rectam spirationem dixeris, est magna spirandi difficultas, ut non aliter ea fieri possit, quam recta cervicæ & thoracæ elato, quod etiam iis accidit, qui velociter cucurrerunt. Qui sic affecti sunt, dicuntur ὀρθοπνοεῖν, quia decumbentibus suffocationis periculum ob angustationem asperæ arteriæ imminet, vixque erecta cervicæ

sufficiant, dorso nulli rei innixo. Causam hujus vide in *Asthma.* Meminit Hipp. l. 7. *Epid.* VI. 6. Junge Gal. c. 4. de R. V. I. A. t. 21. & c. 2. in 1. *Prorrh.* t. 54. Foët. p. 461. Qui inflammationem vel pulmonum, vel faucium quoque causam agnoscunt, confundunt Peripneumonia, aut Anginam cum *Orthopnoea.*

ORTHOS, Rectus, opponitur Curvo. Ita Vena recta legitur apud Hipp. 5. *aph.* 68. Vide Dieter. *num.* 625. Vide Rectus.

ORTHOSTADEN, ὀρθοστάδην, adverbium apud Hipp. quod significat in erectum stando, sive more eorum, qui erecti stant: Et dicitur vel de exacte fanis, qui stant, ambulat, suisque negotiis præsentiam suam accommodant, Lind. *Ex.* XIII. §. 22. vel de leviter ægrotantibus, qui nondum decumbere coguntur: in qua significatione sumisse videtur Hippocr. l. 1. *Epid.* f. 1. t. 10. f. 2. t. 12. 22. 41. f. 3. t. 65. 66. Vide Gal. *com. ad locum primum Hipp.* Verbum ὀρθοσταεῖν, erecte stare, occurrit l. 2. *Epid.* f. II. 93. Adverbium illud opponitur τοῖς κωτακκειμένοις, decumbentibus vel Clinicis, de quibus suo loco.

ORTUS apud Latinos ambigam obtinet significationem. Vel enim dicitur de loco, ubi sol & sidera ascendunt supra nostrum Horizontem. Et ita idem est, quod Oriens: de quo p. superius: vel de motu ipso solis & siderum, quando supra Horizontem ascendunt, Gr. ἀνατολή, vel ἄπτολή. *Ex.* XI. §. 178. vel idem est, quod origo, initium, principium, Generatio, Gr. ἀρχή, γένεσις; de quibus etiam suis literis. Ita Helmont. tractatum inscripsit *Formarum ortus*; quem nonnulli modernorum imitantur, & *Morborum orium* dicunt pro generatione. In opere Lapidis Philosophici *Ortus Solis Mysticus* dicitur, quando ex caligine & nigredine paulatim fit mutatio in albedinem. *Libav. Tom. II. Oper.* p. 142. 373.

ORTYGOMETRA, ὀρτυζόμετρα, q. d. *Corvix grandior*, unde & vernacule *Rex Corvnicum* vocatur, nomen avis, cujus descriptio habetur apud Aldrov. l. 13. *Ornith.* c. 23.

ORVIETANUS, cognomen Agyrthæ vel Circumforanei, alias Hieronymus Ferrantes dicti, qui inventione alicujus Antidoti singularis vel Electuarii Alexipharmaci claruit contra omnia venena. Is enim primus aulicus fuit publico foro deglutire ignotum sibi quodlibet toxicum, teste Helmont. *tr. Tumul. pestis* §. Hippocr. *redivivus.* Vide & Rhod. *ad Scribon. num.* 144. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 11. f. 2. c. 8. Descriptio Electuarii legitur apud Schrod. l. 2. c. 51.

ORUO, ὀρέω, id est, irruo, impetum facio, irumpo. Legitur apud Hipp. de mensibus sursum impetum facientibus, lib. 1. de morb. mul. LXIX. §. vide Foët. p. 463.

ORYZA, ὄρυζα, de genere frugum est, mediocriter alit, & vim quandam adstringendi habet, qua

ventrem modice fistit. Vide Gal. l. 1. de Al. fac. cap. 17. & l. 8. de S. Fac. §. Oryza, l. 8. de C. M. S. L. c. 4.

os, Genit. Oris, Gr. *στόμα*, proprie duobus modis accipitur: primum de eo spatio, quantum diducta labris patent: Deinde de toto illo spatio, quod dictis labris ad imas usque fauces interjacet, in quo dentes, palatum, lingua, gurgulio & tonsillæ duæ continentur, quarum omnium partium una tunica est, etiam naribus communis. Hæc Gorr. & Castell. Est prima nutrimenti ad ventriculum via, & vocis instrumentum. Aperitur & clauditur. Ejus descriptionem vide apud Barth. l. 3. Anat. c. 11. Et quid multis? Qui, quid sit *στόμα*, vel os, nescit, os non habet, Dieter. n. 791. Oris sine lingua perfecte loquentis descriptionem à Jacobo Roland. de Bellegad Gallice, & à Carolo Reigero Latine translata vide in Eph. N. Cur. Ann. II. p. 559. seqq. Oris variarius, qui dentibus adhæret, vocatur Paracelfo, *Paramir.* l. 3. tr. 2. Porro vocabulum Oris solet etiam transferri ad alia, & notat meatus vel cavitatis, vel vas initium & aditum, estque idem, quod *orificium*, *ostium*. Ita os ventriculi, vel stomachi apud Helmont. legitur tr. Tum. *Pestis* §. *Proprietas pestis*. Os uteri frequenter legitur apud Hipp. 5. aph. 46. lib. 1. de morb. mul. LX. 2. l. 2. LX. 17. Vide Foëf. p. 588. Rolf. de Part. Genital. P. II. c. 43. Ita & in artificialibus dicitur os fornacis, os vitri, os spiritale, pro orificio. Rul.

os, Gen. *Ossis*, Gr. *ὀστέον*, *ὀστέον*, pars corporis organica durissima atque terrestris naturæ, cujus historiam, differentias, catalogum, prolixius vide in scriptis Anatomicis, Hipp. de *Ossium natura*. Gal. de *Ossibus*, specialiter etiam apud Barth. libell. 4. Anat. ubi integram *ὀσσεολογίαν* proposuit. Junge & Foëf. *Oec.* p. 464. seqq. Dieter. 629. Inter *Ossa* unum peculiari nomine eminet, quod *ισχίον*, *sacrum*, vocatur, quod sit omnium in spina maximum. Antiqui enim magnum *sacrum* vocarunt. A Galeuo late & stricte sumtum: Late, quatenus os *coccygis*; Strictè pro ea saltem parte, quæ revera sacra est, h. e. magna & lata, qua etiam cum *osse Ilia* per *synarthrosin* conjungitur. Hujus descriptionem ulterius vide apud Barthol. d. l. c. 15. *Ossa* in genere sunt totius corporis fundamenta, sustentacula & munimenta; quodque parietes & trabes in domibus; in tentoriis pali; in navibus carinæ præstant, hoc in corporis humani fabrica *ossium* præbet substantia, verbis Vesalii in *Anatom.* *Ossa officinalia* lege apud Schroder. l. 2. c. 26. *Ossa* queque pro amuletis collo appendisse, testatur Keuch. ad *Samonic.* p. 274. *Ossiculum* diminutivum est os parvulum, qualia sunt *ossicula*, in meatu auditorio, *ossiculum* in corde, &c. *Ossa* emolliendi modum docuit Dionys. Papinus Reg. Societ. Angl. Socius, & mentio fit in *Act. Erud. Lips.* 1682. De *Ossium* mollitie præternaturali & flexilitate legatur stupenda observatio à D. Daniele Prottenio Med. Helving. notata in *Act. Hafn.* Vol. III. obs. 24.

OSCEALIS, rectius *Oschealis* ab *Oschion*, dicitur *Hernia scroti*, Galeat. de S. Sophia ad *Rhaf.* l. 9. c. 89. fol. m. 83. b.

OSCEDO, ἄφραγ, idem, quod *Aphthæ*, vide supra lit. A. Keuch. d. l. p. 142.

OSCHEON, ὄχιον, ὄχιον & ὄχιον, *scroium* significat. Est *bursa* vel *marfupium*, testes continens multis rugis præditum, in infima parte lineam habens secundum longitudinem excurrentem, quæ Sutura vocatur. Vide Barth. l. 1. *Anatom.* c. 21. Rolf. de Part. gen. P. 1. c. 14. Dicitur & *scrotum*. Loca Hippocr. vide apud Foëf. p. 465. Inde dicta est *Oschecele*, ὄχιουλήνη, *Hernia scroti*, in quæ ob rupturam, aut læsionem aliquam intestinum, aut omentum in scrotum delabitur. Linden. Ex. IV. §. 45. ὄχιον quoque dictos fuisse palmites vitium botris onuitas, quas in festo Scirados Palladis Atheniensium ephebi detulerunt, testatur Lang. l. 1. ep. 58. Galeuo in *exeg.* ὄχιον, si vera est lectio, quam Foësius sollicitat, est flexuosa & pampiniformis circa os uteri, eminentia, quæ alias ἀμφίδιον & λίγρον appellatur, ab ὄχος vel μόχος, palmes vel vitium malleolus.

OSCILLATORIUS motus dicitur apud Borellum de motu animal. part. 2. qui in horologiis rotarum motum dirigit; regulat ac temperat æquitemporancis itibus ac reditibus suis. Et talem quoque locum habere existimat in sanguine per aërem inspiratum æqualibus portionibus illi commistum, elasticitate sua spirituum motum regulantem & moderantem, quod tamen negare non dubitat celeberr. D. D. Bohn. in *Circulo Anatomico Phys. Progymn.* IV. p. m. 68.

OSCITATIO, ῥέισμῶν. Vide *Chafme*.

OSCULUM æquivocum est. Vel enim diminutivum est ab ore, Gr. *στόμα*. Ita *oscula vasorum*, i. e. extrema orificia arteriarum & venarum sæpe leguntur in scriptis Medicis. Vel significat impressionem labiorum in alterius vel os, vel frontem, vel aliam corporis partem. Dicitur & *basium*, *suavium*, *φίλημα*, estque symbolum amoris. Tale *osculum* fieri aliquando causam contagii Venerei, sive morbi Gallici, demonstravit Forest. l. 32. Obs. 9. in *Schol.* Ita mulierem Turcicam, e basio, quod servo febre maligna extincto amoris stimulo infixerat, morbum sibi contraxisse cum summo vitæ periculo notavit, eamque curasse scripsit D. Vitis Riedlin. *Lin. Med. Ann.* II. 1696. m. Jan. Obs. 25. p. 40.

OSEUS Paracelfo dicitur *Scrotum*, in quo testiculi continentur l. de Ulceribus c. 54. & passim alibi, in *libris de Tartaro. Fragment.* ad h. l. Haud dubie corruptum vocabulum à Græco ὄχιον.

OSTIS, ὄστις, dicitur *pulsio*, impulsio, *trusio*, idem; quod ὄθισις. Usurpat ab Hippocr. de vertebræ propulsione introrsum facta, quæ fit causa anginæ 3. aph. 26. & l. 2. Epid. Vide Dieter. n. 948. Sumitur etiam aliquando pro *expulsione*. Hinc nonnulli ὄστιν tribue-
runt

runt purgantibus, quod expellendo operentur, v. g. Joubertus in *Paradoxis*, uti videre est in *Disp. nostra de Purgationis modo ac viis ad alvum*, addita *Remoris Purgationis th. 5. & 10. seq.*

OSME, ὄσμη, idem, quod ὀσμή. Vide *Odor*.

OSOROR, id est, *Opium*. Rul. & Iohnf. in *Lex.*

OSPHRESIS, ὄσφρησις. Vide *Odoratus*.

OSPHYS, ὄσφος. Vide *Lumbus*.

OSPRION, ὄσπριον, idem, quod *δημησίριον*, legumen, *Cereale*. Hipp. 4. de *R. V. I. A. t. 92.* Gal. 1. 7. *M. M. c. 6.* Vide J. Alex. in *not. ad h. l.* Stricte tamen ὄσπριον significare *fabam*, ceu *primarium*, inter *legumina*, ex Athenæo & Clemente Alexandrino notarunt *Mercurial. l. 4. V. L. c. 5.* Foëf. *Oec. p. 461.*

OSSA paralleli est univertale medicamentum in *podagra*. Dorn. Rul. & Iohnf.

OSSICULUM. Vide *Os*, Gen. *offis*.

OSSIFICATIO dicitur de partibus natura mollibus in duritiem osseam degenerantibus, qualem plane singularem observationem habet Ruysch. *Cent. Anat. Chirurg. Observ. LXIX.* de valvulis cordis ossis factis & in totum coalitis, hinc etiam *ossificationis* nomen ibi reperitur. Ita & seq. observatione portio *Venæ Portæ ossæ factæ* recensetur & exhibetur *fig. 58.*

OSSIFRAGA, *Ossifragus*, primum est nomen avis fere ad *Aquilas* pertinentis, ita dictæ, quod ossa ex alto in rupes demissa frangat, Gr. φήνης, & φηνή, vocatur, cujus descriptio habetur cum usu in *Medicina* apud *Aldrov. l. 2. Ornithol. c. 11.* Deinde est nomen *Lapi* is, qui alias *Osteocolla* appellatur. Vide hoc vocabulum paulo inferius.

OSSISANA dicitur *Lapis sabulosus* olim prope *Spiram* & *Darmstadtium* repertus, miraculosus in conglutinandis ossibus ruptis vel fractis propter consignationem ejus magicam, uti scribit *Crolius de signatur. intern. rerum*, & ex hoc *Hartmannus*. An fortassis idem cum *Osteocolla* sive *lapide ossifrago*, de quo p. p. vide *Osteocolla*.

OSSIVORUS est epitheton *Tumoris* alicujus peculiaris in femore observati apud *Ruysch. Observ. Anat. Chir. Cent. I. O. 81.* qui à mala ossis constitutione præsertim per collisionem aut graviozem lapsum dependente ortum ducit. Dicitur & ibidem *Spongiosus*. Vide *Spongiosus*.

OSTAGRA, ὀστράρα, instrumentum *Chirurgicum*, quo ossa vel atolluntur, vel deprimuntur, vel omnino loco moventur, *Gorr. Gal. l. 6. M. M. c. 6.*

OSTEOCOLLA, ὀστεκόλλα, dicitur *lapis fixissimus*, albo cinereove colore ossis figuram referens. Dicitur *lapis Ossifragus*, quia celebratur ad ossa cito glutinanda. Uius internus & externus. Legatur *Schr. l. 3. c. 8. n. 15.* Fr. *Hofm. in Clav. ad h. l.* Valde ejus virtutem commendat quoque *Helmont. tr. Confirmatur morb. sed in an. sensu n. 17. circa fin. item tr. Adit. præclus. ad condum. n. 12.* Videatur etiam de ejus viribus, usu & abusu *Hiljan. Cent. 1. Obs. 90, 91, Cent. 3. O. 90, Cent. 5.*

O. 86. De cujus origine, loco & natura historiam tradidit *Joh. Christoph. Becmannus in Epistola ad Henr. Oldenburgium*, quæ habetur in hujus *Actis Philos. Ann. 1668. mens. Septembr.*

OSTEOCOPOS, *Ostocopus*, ὀστοκόπος, ὀσκόπος, *laxitudinis species* est, in qua partes, quæ in alto corpore sunt positæ, ut *mulculi* circa ossa positi & tendines ossibus adherentes ex nimio motu contusionis, vel inflammationis sensum habent; unde ex penitioris sensu intimarum partium videtur, quod circa ossa molestia & affectio hæreat. *Hippocr. 4. de R. V. I. A. t. 2. Gal. l. 3. de San. tu. c. 5. l. 2. de sympt. causis. 5.* Adde *Foëf. p. 464. Lang. l. 1. ep. 2. & l. 2. ep. 14.* ubi ostendit, esse *symptoma singulare Luis Venereæ*, id quod & *Castellus* notavit, *Keuchen. ad Sammonic. p. 268.* ubi & *Hofscopos* in libro avito legi monuit. *Scorbuti* quoque *symptoma* esse, docet experientia.

OSTEOLOGIA, ὀστεολογία, h. e. doctrina vel tractatio de ossibus. Legitur apud *D. Bidloo Part VI. Anatomia*, in qua à *Tab. XXXVIII. ad finem* ossium figuræ accurate delineatæ conspiciuntur.

OSTEON, ὀστέον, ὀστῆν. Vide *Os*.

OSTRACITIS, ὀστρακίτις, species *Cadmia* factitiæ, quæ in fornacum locis humilioribus ex crassa materia fit, & superficie testam repræsentat. *Gorr. Vide Cadmia.*

OSTRACODERMON, ὀστρακόδερμον, dicitur omne animal, cui pro cute testa est, *Gal. l. 1. de Al. fac. c. 1. & l. 3. c. 33.* Lat. *Testaceum*; aut, cum *Scaligero*, *Testicorium*. *Linden. Ex. V. §. 41. Testaceorum* omnium species descriptas cum usu vide apud *Aldrov. l. 3. de Exanguibus h. iii.*

OSTRACON, ὀστρακον, significat *testam figulinam*, cujus usus etiam est in *Medicina*, præsertim ad *foetum*. *Hipp. lib. 2. de morb. XLIV. 17. l. de nat. mul. XXIV. 193. 204.* Hinc vasa ὀστρακίνα ἢ ὀστρακίνα, testacea vel *figulina* vocantur *Hipp. d. l. CI. 12. l. 2. de morb. mul. LXXII. 14.* Vide & *Gal. l. 9. de S. Fac. §. Ostracon.*

OSTREA, ὀστρεὺς, (non ὀστρεον, quod idem est, cum ὀστρακόδερμον, sive testaceo, *Linden. d. l.*) est species animalis testacei, estque concha marina, ex genere rotundarum. Harum usus hodieque adhuc viget in mensis lautioribus. Olim in principio cœnæ fuisse adhibitam, testatur *Mercurial. l. 4. V. L. c. 11.* Earum prolixiorum descriptionem cum usu in cibis vide apud *Aldrov. l. 3. de Exanguibus c. 66. seqq. Schrod. l. 3. cl. 3. n. 85. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 14. f. 1. c. 14. Ostrei* Anatomem accuratam tradidit *Willis. tract. An. Brut. P. I. c. 3. Ostreae* sine capite vivere, ex *Plinio* notavit *C. Rejes C. El. q. 31. n. 7.*

OSTRITES, idem, quod *Osteocolla*, teste *Schrod. alleg. eodem loco.*

OSTRITIUM, *Ostrutium*, nomen est herbæ, de qua videantur *Botanici*. *Ostrutii* vero *Mineralis* quoque meminit *Parac. l. 8. de cur. morb. Gall. c. 1.* in cura *lubrica*, quamvis non explicet, quid intelligat per illud.

OSTUN,

OSTUN; ὄσυν; idem, quod ὄσυν. Vide Os.

ΟΤΑ, ὄται, *Aures*. Sing. ὄς, *Auris*. Vide *Aures*.

OTALGIA, ὀταλγία; generaliter dicitur omnis *Dolor aurium*; stricte vero is, qui in profundo meatus auditorii percipitur. Gal. l. 2. M. M. c. 2. & c. 3. in *prognost.* t. 13.

ΟΤΕΙΛΕ, ὀτειλή, apud Hippocr. significat & *vulnus*, & *cicatricem*, notante Gal. Uturpavit Hipp. 1. de *artic.* t. 44. 45. & 56. (vide Gal. in *comm. ad hæc loca*) 1. de *cap. vuln.* XIX. 3. Adde Foëf. p. 694. addit autem Galenus in *exeg. Hipp.* non tantum cicatricem notare, sed etiam ulcera ἐλκη dici ὀτειλάς.

ΟΤΕΝCHYTES, ὀτεγχύτις, *Sypho auricularis*, dicitur instrumentum Chirurgicum, vel *specillum*, quo aliquid in aures infunditur. Celsus *strigilem* vocat, l. 6. *cap.* 7. ubi Foëf. mavult legi *striglen*. Alias & *Clysteres auriculares* vocantur ὀτεγχύτις, Galen. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. Vide Foëf. p. 693. Rhod. ad Scribon. n. 39. *Sculdet. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XIII. fig. 3.*

ΟΤΗΑΝΙ est *Mercurius Philosophorum*. Ruland. in *Lexic.*

ΟΤΗΟΝΕ, ὀτήνη, *linteam*, & ὀτήνιον, *panniculum vel fasciam e linteo factam* significat; hoc legitur apud Theophrast. l. 7. *Hist. plant.* c. 3. *circa finem*. Ὀθήνια pro *vinculis vel fasciis* uturpavit Hipp. de *fractur. sect.* 1. c. 30. 31. exponente ita Palladio in *Scholiis ad h. l.* Jungatur si extra oleas vagari libet, B. D. Henr. Mülleri *Méditat. Passional.* 92.

ΟΤΙCΟS, ὀπηός, dicitur de eo, quod ad aures pertinet, v. g. ὀπηός κλυστήρ, *Clyster auricularis*, ὀπηόν φάρμακον, *medicamentum auriculare*. Gorræus. De *Medicamentis Oticis* egregie quoque differuit Iunken *Chym. Exp. Cur. Part. II. sect.* 1. c. 9. p. 560. *seqq.*

ΟΤΙS, ὀπίς, etiam apud Xenoph. per ο, ὀπίς, scribi, testatur Gal. Est nomen avis in Thracia & Macedonia frequentis, quæ alias *Gradipes* & *Avis tarda* vocatur, ejusque descriptio cum usu habetur in *Aldrov.* l. 13. *Ornithol.* c. 12. Meminit & Hipp. vetando ejus usum in *Epilepsia*, l. de *morb. sacr.* II. 14. *Jung. Erot. Onom.* p. 82. Foëf. *Oecon.* p. 694. De *Otidis* interaneis accurate descriptis legi etiam poterit in *Pæonis & Pythagoræ Exercit. Anatomico-Medicis Exerc.* 44. *epistola posterior* & *prior Ex.* 45.

ΟΤΙΤΕS, ὀπίτις, epitheton digiti proximi minimo, qui *Auricularis* dicitur. Gorr.

ΟΤΟΡRHΥΤΟS, ὀτόρρυτος, dicitur Hippocr. cui aures fluxione & destillatione tentantur l. 6. *Epid.* f. 1. t. 3. Linden. vero legit ὀτίρρυτος à ῥύπος, *sordes*. Utraque lectio convenit.

ΟΤUС, ὀπίς, avis dicitur noctuæ similis, pinnulas circa aures habens. *Aldrov.* & *Asio*: Descriptionem & usum vide apud *Dicour. lib.* 8. *Ornithol.* c. 3. ex *Aristot.* l. 8. *H. A.* c. 12.

ΟVΑ medica. Cucurbitæ strictiores à forma ovali; *Merc.* l. 2. c. 2.

ΟVARIUM, terminus est recens Anatomicus, significans congeriem globulorum, vel vesicularum, liquorem feminalem continentium, in testiculis muliebribus, hodieque à Kerkringio, Stenone & aliis inventorum, ita ut elixa etiam illa ova condensentur ad vitelli similitudinem. *Ovaria* cum *ovis* humanis egregie delineata conspici quoque possunt in D. Bidloo *Anatom. Tab.* LIII. & LVII. *fig.* 1. & 2. Nihilominus e novissimis viviparorum ex ovo generationem in dubium vocare ausus est Joh. Hieron. Sbaragli D. Bonon. in *peculiari tractatu. De Vivipararum generatione Scopsis f. Dubia*, inscripto: negans esse vera ova, sed solum vesiculas, neque conceptum in Tubis aut Ovario fieri. Enimvero num ipsius dubia tantum habeant ponderis ad aliorum Anatomicorum demonstrationes sensuum fide confirmatas infringendas, valde adhuc dubitatur. Videatur D. D. I. M. Hofmanni *Ideæ Machin. Hum. sect.* XII. §. 9. ubi etiam publicam dissertationem promisit. Nos litem hanc, cum præter nostri instituti sit rationem, non facimus nostram. An vero ova illa constituent τὸ κύημα, sive conceptum & à semine maculo fecundentur, & actuentur? & an hoc in ipsa uteri cavitate, an vero in tubis, aut harum alterutra fiat? adhuc valde controversum est; nec est hujus loci, nec instituti, ventilare. Vide *Barth.* l. 1. *Anat.* c. 26.

ΟVIDUCTUS, idem, quod *Tuba Fallopii*, canalis ab ovario ad uteri fundum excurrentis, per quem τὸ κύημα, sive ovulum transit in cavitatem uteri. Vide *Tuba*.

ΟVIPARUM, ὀπίπρον, est epitheton animalis, quod ad propagandam speciem suam ova gignit & excludit, ad differentiam *Viviparorum*, de quo vocab. vide infra suo loco, quamvis natura aliquando etiam extraordinarie aliquid præstet: Imo secundum recentiorum opinionem sano sensu omnia *Ovipara* etiam dici posse supra in voc. *Oon* indicavimus.

ΟVΙS, ὀίς, πρὸς αὐτὸν. Vide *Ois*.

ΟVUM, ὀόν. Vide *Oon*. Quibus addi debet, quod *Ovum philosophicum* quoque dicatur instrumentum sublimatorium, pro sublimatione Mercurii, cujus figura exhibetur in *Frid. Hofm. Clav. ad Schr.* p. m. 317. ubi scripsit lapides etiam quosdam in *Hassia* repertos, minera Martiali scatentes, & aëri humido expositos in sal *Vitriolinum* abeuntes, vocari *ova philosophica*. *Ovum* dicitur etiam *cephalalgia*, vel *capitis dolor*. *Valesc. de Tar. Philon. Pharmac.* l. 1. c. 7. ex *Avicenna*.

ΟΧΑLME, ὀχάλμη, *mistura ex aceto & sale parata*; cujus meminit *Dioscor.* l. 5. c. 23. *Galen.* l. 14. *M. M.* c. 3. Vocatur & *Muria acida*, ejusque descriptio & virtus legi poterit in *Theatr. Chym. Vol. I.* p. 608. ubi ridiculum, quod inter medicamenta Chymica referatur, cum quilibet *Corydon* parare possit hanc *misturam*: Est conditura *Brassicæ*, *Forest.* l. 4. *Chirurg. Obs.* 3. *Schol.*

O X E L E O N, ὀξέλαιον, dicitur compositio ex aceto & oleo, ap. Gal. l. I. de C.M.P.G. c.7. & l.2.c.2. Vid. Forest. d.l. l.c. O. 39. Schol. Sed & intrinsece sumitur pro conditura quadam lib.2. de Al.Fac.c.33. Jul. Al. in comm. ad h.l.

O X I N E S, ὀξίνης, vinum dicitur, quod coacuit aliquatenus, non tamen perfecte in acetum conversum est, Latine *Vappa*, Linden. *Exerc. X.* §. 150.

O X O S, ὄξω, vide *Acium*. Significat & vinum acidum, notante C. Hofm. l.3.V.L.c.9. & 10. Lind. d.l. §. 101.

O X Y B A P H O N, ὀξύβαφον, idem, quod *Acetabulum*, κητύλη, nomen mensuræ. Vide *Acetabulum*, *Coryle*, C. Hofm. d. l. l. 1. c. 11.

O X Y C H O L I A, ὀξύχολία, ὀξύχολω, idem, quod ὀξύθυμία, de quo p. p. vide *Oxythymia*.

O X Y C R A T O N, ὀξύκρατον, Latin. *Pofca*, est compositio ex aqua & aceto. Gal. l. I. de S. F. c. 29. cujus miscendi & componendi ratio pro varia intentione diversa esse solet. Rhod. ad *Scrib. n.* 46.

O X Y C R O C E U M dicitur Emplastrum quoddam, cujus gemina descriptio habetur in Dispensatorio Augustano: una cum croco & aceto: altera sine illo. De ejus usu & abusu vide Hildan. *Cent.4. Obs.* 99. 100. ubi etiam Emplastrum Diabolicum vocasse Vigonem, notavit.

O X Y D E R C E S, *Oxydorcicus*, ὀξυδέρις, ὀξυδερκίς, i. e. *visus aciem promovens*. Dicitur de medicamentis, quæ oculos, nullo quidem sensibili affectu præditos, male tamen munere suo fungentes, corrigunt, & in integrum restitunt. Gal. 5. de S. Fac. c. 23. Pertinent ad *Ophthalmica*.

O X Y G A L A, ὀξύγαλα, *lac acidum*, de quo legatur Gal. l. 3. de Al. fac. c. 16. Lind. *Ex. XVI.* §. 122. seqq.

O X Y G A R O N, ὀξύγαρον, *garum acidum*, h. e. *garum cum aceto mixtum*, species embammatis vel intinctus, obsonii loco, ad pisces olim adhibiti, quemadmodum *Oxelaogarum*, ὀξυλαούγαρον dictum fuit, quando una cum aceto & oleum admiscebatur. Gorr. Jul. *Alex. l.* 18. *Sal. c.* 16. *Oxygarum purgans* tradidit Aët. l. 3. c. 86.

O X Y G L Y C Y, ὀξύγλυκν, aut ὀξύγλυκίς, est species *λειτουργω*, & dici potest *Mulsa acida*, vel *Acetum mulsum dulce*. Parabatur ex favis dulcissimis aqua maceratis & decoctis, Gal. c. 2. de *fract. t.* 29. & c. 3. t. 49.

O X Y L I P E S, ὀξύλιπης, epitheton panis, cui exiguum aceti affusum est: *Panis acidus*. Ventrem fitit. Meminit Gal. l. 9. *M. M. c.* 5. Vide Jul. *Alex. not. ad h. l.*

O X Y M E L, ὀξύμελι, *acetum mulsum*, vel accommodatius, *Mulsum acidum*, potio vetustissima cerna ex aceto, melle, & aqua parata, ut quæ etiam ante Hippocratica tempora in sanitatis usum venerit. Dividitur in *simplex & compositum*. Descriptiones vide apud Hipp. l. de *intern. aff.* l. 45. Gal. l. 4. de *san. tu. c.* 6. 3. de *R. V. l. A. t.* 24. *Dioscor. l.* 5. c. 22. Jul. *Alex. l.* 26. *Sal. c.* 9. Vide & Dispensatoria August. & Norimberg. Inter composita celebriora sunt *Scilliticum & Helleboratum Juliani*. De quibus in dictis dispensatoriis.

Castelli Lexic. Med.

O X Y N G I O N, ὀξύγγιον, significat *axungiam*, h. e. adipem suillum, nec eum quidem omnem, sed proprie, qui unguendis rotarum axibus inservierit. Illi enim tum ex rotarum circumacta, tum ex earum ferrugine nova quædam qualitas accessit, ob quam & inflationibus imponitur, & sedis vitiiis opitulatur plus, quam recens & sincerus adeps. Gorr. Legitur ap. *Diosc. l.* 3. c. 10.

O X Y N I T R O N, ὀξύνιτρον, nomen est *Emplastræ ruptorii*, cujus descriptio habetur apud Aët. l. 15. c. 17. allegante Gorræo.

O X Y O P I A, ὀξυωπία, *acies visus*, & ὀξύωπω, *visu acuto præditus*. Opponitur τῇ ἀμβλυωπία. De quo supra in *Amblyopia*. Occurrit vero illud apud Aristot. l. 4. *probl.* 3.

O X Y P H L E G M A S I A, ὀξυφλεγμασία, dicitur *acuta & vehemens inflammatio*, à nimium succenso acriorique sanguine. Occurrit apud Hipp. de *morb. virgin.* II. 22.

O X Y P H O E N I C A, ὀξυφοηνία, est epitheton *Tamarindorum* ab acido sapore & colore rubro desumptum, & legitur apud Schroder. *Pharmacop. Med.* l. 4. cl. 3. p. 251. Petr. Morell. de *Mater. Medic.*

O X Y P H O N I A, ὀξυφονία, *vox acuta*, qualis edi solet cum ejulatu & planctu. Legitur apud Hipp. *Coac. t.* 257.

O X Y P O R O N, ὀξύπορον, ὀξυπόρειον, vocatur *medicamentum facile penetrans*, & permeans, viresque exrens, qualia sunt *λιπτομερη*, tenuium partium, ut, salina, volatilia, spirituosæ. Huc pertinent & pleraque Chymica, ὀξυπόρειον κροθιρπικόν, purgans *facilis activitatis*, legitur apud Aëtium l. 3. allegante Gorr.

O X Y R E G M I A, ὀξυρηγμία, *acidus ructus*, cujus causam vide supra in *Ereuxis*. Legitur aliquoties apud Hipp. v. g. 6. *aph. i.* & 33. & l. 2. *Epid. f.* II. 49. 50. l. 2. de *Diæ. XXIV.* 15. *XXV.* 11. & alibi *sapius*. Vide *Foes.* p. 457. *Dieter. n.* 620.

O X Y R I N C H U S. Vide *Sturio*.

O X Y R R H O D I N O N, ὀξυρρόδιον, vel etiam ὀξυρρόδιον, in genere vocatur medicamentum ex aceto & oleo rosaceo paratum. Practici tamen magis usurpant in strictiori significatione, pro specie *Ephematis Cephalici*, five *Frontalis*, ex diversis proportionibus aceti & olei rosacei mistorum parata, quamvis & alia olea pro indicationum necessitate substitui possint, v. g. *Nymphetæ*, *Violaceum* &c. Vide Morell. de *Form. rem.* l. 2. *sect.* 2. c. 2. Schroder. scribendum esse putat hoc modo: ὀξυρρόδιον, ab ὀξύς, ῥόδιον, & ὀδύνη, quasi medicamentum ex aceto, rosisque factum ad dolorem leniendum, l. 1. c. 3. Verum prior lectio est usitata. De usu *oxyrrhodinorum* lege etiam Rhod. ad *Scrib. compos.* 1.

O X Y S, ὄξυς. Vide *Acutus*, *Acidum*.

O X Y S A C C H A R U M, ὀξυσάκχαρον, dicitur medicamentum liquidum ex aceto & saccharo paratum, quemadmodum p. a. dictum fuit *Oxymel* medicamentum ex aceto & melle compositum. Interdum enim ob certas & urgentes causas saccharum pro melle accipitur, v. g. in febribus, & in sexu foemino, in quo mel-

lis usus non omni tempore conveniens. Dantur etiam *oxyfaccara simplicia & composita* in officinis. Vide Difensatoria. Meminit & Forest. l. 4. *Obs.* 7. in *Schol.* & l. 5. *Obs.* 10. in *Schol.* *Oxyfaccarum vomitivum* ex Angelo Sala describitur à Schroder. l. 2. c. 84. & commendatur à Casp. Rejes. C. *El.* q. 70. n. 9.

OXYSALE, terminus est Chymicus, cujus descriptio habetur apud Angel. Salam de præparatione Essentiarum. Paratur vero ex Sale Cardui bened. & Aceto destillato. Meminit & *Oxyfalis* D. Ludovic. *Pharm. Diss.* I. p. 51.

OXYTES, ὀξύτης, *Aciditas*, vide *Acidum*.

OXYTHYMIA, *Oxythymos*, ὀξύθυμία, ὀξύθυμος, idem, quod ὀργή, dicitur de præcipui ira, & subito excaescentibus. Vide *Orgilos*. Loca Hippocratica vide in Foëf. *Oec.* p. 457.

OXYTICOS, ὀξύτικός, significat partum accelerans. Occurrit apud Diolcorid. l. II. c. 197. & l. III. c. 37.

OZÆNA, ὄζαινα, dicitur *ulcus narium putridum & tetri odoris halitum emittens*, Gal. l. *defin.* & l. 3. de C. M. S. L. cap. 3. Descriptio ita potest perferri: *Ozæna* est exulceratio plerumque maligna interna, vel externa nasi, cum fetore & profusio saniei, magis vel minus purulentæ, serpens cum vel sine corruptione cartilaginearum & ossium nasi partium, proveniens ab affluxu & collectione ichoris sanguinei vel lymphatici acrioris & corrosivi, partes solidas molliores depulcentis. Sæpius symptoma esse luis Venereæ, testatur experientia, notaruntque Gorræus & Castellus. De hoc affectu legantur Forest. l. 13. *Obs.* 4. & 5. River. l. 4. *Prax.* c. 1. Hildan. *Cent.* 2. *Obs.* 22. seq. Barbett. *Chirurg.* P. 2. l. 3. c. 7. *Ozæna* quoque nomen est piscis, vel potius *Polypi*, qui & ὄσμήνη vocatur, cujus descriptio habetur apud Aldr. l. 1. de *Exang.* qui est de *mol.* lib. c. 3.

OZE, ὄζη, vocatur *Celso factor oris*, qualis ante febres cum frigore sentitur, l. 3. c. 11. Vide Rhod. ad *Scrib.* n. 40.

OZEMAN, id est, *album ovarum*. Ruland. & Johnf.

OZO, id est, *Arsenicum*. Iid.

OZO, ὄζω, significat *oleo*, & tribuitur bono & malo odori. Legitur apud Hipp. 5. *aph.* 11. Vide *Diet.* n. 603.

OZOS, ὄζος, vocatur *ramus arboris*, vel ejus veluti brachium. Theophrast. l. 5. *Hist. plant.* c. 2. unde ὄζωμα & διόζωμα, in ramos ditribuor, *ramificor*, quod verbum usurpavit Hippocr. teste Gorræo, quamvis locum non addiderit. Sunt vero l. de *nat. puer.* IX. 2. XV. 7. 8. XXVI. 1.

P.

P Litera apud Latinos est character, vel nota mensuræ certæ aridorum significans *pugillum*, quemadmodum hoc patet ex Schrodero, Morello, & aliis Dispensatoriis. Apud Scribonium editione Rhodii denotat Pondo; de quo vocabulo infra suo loco. Græcum Π est character apud Hipp. in lib. 3. *Epid.* denotans vocabulum πιθανόν, probabile, sub finem ægrotorum

historiæ annexum; quamvis varia occurrat scriptura vel π, vel Π. Vide Foëf. in *Notis*.

PABULUM, τροφή, τροφή, proprie dicitur de pascuo brutorum, & idem est, quod *Alimentum*. A recentioribus tamen non inepte translatus pro declaranda continuatione caloris vitalis e sanguine ad portiones hujus oleosæ & spirituosæ, quæ dicuntur illius *Pabulum*; uti patet ex scriptis Charletoni, Willis, aliorumque.

PACCIANUM, Πακκιανόν, species Collyrii apud Aëtiuum, lib. 7. citante Gorræo. Meminit & Gal. lib. 4. de C. M. S. L. c. 3. ad quem locum vide *notas* Jul. Alex.

PACHETOS, παχετός, Hipp. dicitur *Laqueus*, l. 2. de *morb. mul.* II. 16. vide supra *Laqueus*. Jung. Foëf. *Oec.* p. 490.

PACHNE, πάχνη. Vide *Pruina*.

PACHOS, Pachytes, πάχος, παχύτης. Vide *Crassities*.

PACHYNTICOS, παχυντικός, vide *Incrassans*.

PÆDAGOGUS, παιδαγωγός, proprie significat eum, qui pueros informat & educat. Zeno tamen *Pædagogos* quoque eos vocavit, qui promti & idonei fuerunt ad corrigendum & increpandum proximum, licet vocati non fuerint, teste Gal. l. de *cogn.* & *cur. an. morb.* c. 3. circa fin.

PÆDANCHONE, παιδαγγώνη, vocatur *Anginæ* species pueris familiaris, quæ & *Angina sicca* vocatur, cujus lethalem historiam notavit M. Aurel. Severin. *tr. de Abscess.* & ex hoc Bonet. *Anat. Pract.* l. 1. *sect.* 23; *Obs.* 4. p. 382.

PÆDARTHROCACE, παιδαρθροκάκη, (perperam apud recentiores per simplex e *Pædarthrocace*, v. g. in Job. à Makeren à *Blasio edinis Chirurg.* *Obs.* c. 68. *fin.*) idem quod *Spina veniosa*. Vide *Ventosa*. Ratio nominis hæc est, quod affectus pueris fit frequentior.

PÆDEUSIS, πιδεύσις, idem, quod *πιδεία*. Vide *Institutio*. Legitur apud Hipp. de *Humor.* II. 12. Vide Foëf. p. 476. Linden. *Ex. V.* §. 12. Est & *πιδεία* idem, quod ἄσπετος ἐπισήμησις, *modus certus scientiæ*, C. Hofmann. *Com. ad Gal. LL. de V. P.* n. 373.

PÆDIA, παιδία, idem, quod *παιγμός, παιγνιον*, vide *Ludus*.

PÆDICOS, παιδικός, *puerilis*, dicitur de omni eo, quod pueris competit. Ita *Ætas puerilis*, *morbus puerilis*. Est & nomen *Cataplasmatis*, quod & *φαιδόν* dicitur apud Gal. l. 4. C. M. S. L. c. 7. Sumitur aliquando late, includens etiam infantum primam ætatem; aliquando stricte, excludens hanc. De morbis *infantilibus & puerilibus* succincte etiam egit Iunken *Chym. Exp.* *Cur.* P. II. f. i. c. 1. & 2. p. 963. *seqq.*

PÆDION, παιδίον. Vide *Infans*.

PÆDOCTIS, παιδοκτίσις, idem, quod *παιδοπαιήσις*, hoc est, *liberos procreare*. Erotian. *Onom.* p. 85. b. Foëf. p. 477.

PÆDOPHLEBOTOMIA, παιδοφλεβοτομία, id est, *Venaesectio puerorum*. De qua magna olim fuit disceptatio

ceptatio inter Alex. Massariam cum Galeno negantem, & Hor. Augenium illam approbantem, quemadmodum hanc litem descripsit Joh. Munster. *h. iii.* Affirmativam defendit etiam Valer. Badilius Medicus Veronens. *tr. h. i.* Nobis vero magis arridet negativa.

PÆDOTRIBA, παιδοτρέτης, dicitur Minister Gymnasia, quemadmodum coquus Medici, qui debet etiam peritiam habere omnium exercitationum in palæstra, ut pueros exercere possit, Gal. *l. 2. de san. tu. c. 9. II. 12.*

PÆDOTROPHICA, παιδοτροφική, à quibusdam olim dicta fuit pars Medicinæ, tractans modum infantes & pueros educandi, & nutriendi, *lib. de part. arti. med. inter spurios Galeni libros relato c. 5.*

PÆONIA, παιονία, æquivocum est. Proprie nomen est plantæ commendatissimæ contra epilepsiam, de qua consule Botanicos. Deinde est nomen confectiois, vel Antidoti apud veteres celeberrimæ contra tussim, destillationes, & thoracis pulmonumque affectus, apud Aët. *l. 13. c. 102.* citante Gorræo. Παιόνιον quoque vocatur Catapotium Andrææ ad morbos lienis, apud Gal. *l. 9. de C. M. S. L. c. 2.*

PÆPALE, παιπάλη, pars dicitur farinæ tenuissima, flos ipse polentæ, pollen. Gorr.

PÆS, πᾶς, vide Puer.

PÆZO, πᾶζω, significat Ludo. Aliquando vero strictè sumitur pro venerem exerceo, Linden. *Ex. VI. §. 48.*

PAGAMENTUM vocatur Docimastris Metallicis massa impuriorum metallorum cum argento permixta. D. Ol. Borrich. *in Docimastr. Metall. §. 17.*

PAGANINA est vox Italica, qua intelligitur primum infantum excrementum, in tenuissimum pulverem redactum, quod ad dies plures exhibitum receptissimum est contra epilepsiam experimentum, vid. P. Poterius *in Pharmacop. Spagyric. p. 191. 192.*

PAGOYUM, terminus Paracelsicus est, denotans Ens spirituale, à quo deducuntur morbi occulti, vel ab incantatione dependentes, de quo scripsit Paracels. *Paramir. Tract. 4. qui Pagoyus inscribitur, & tr. 4. de pestilitate c. 1. & 2.*

PAGRUS, vel Phagrus, πᾶγρ, vel φᾶγρ, vocatur piscis, q. d. Vorax, littoralis, cujus descriptio cum usu in cibus occurrit apud Aldrov. *l. 2. de pisc. c. 8.* Meminit & Gal. *l. 3. de Al. fac. c. 31.*

PAGURUS, πᾶγρ, vocatur aquaticum ὄστρακώδες, sive crustatum, estque Cancvi species, Ægin. *l. 1. c. 91.* cujus descriptio cum usu habetur apud Aldr. *l. 2. de Exang. c. 91.* Habentur inter Cancros laudatissimi, J. Alex. *l. 14. Salubr. c. 14. Paguri lapidosi delineationem vide apud Chiocc. Mus. Calc. f. 3. p. 430.*

PALÆOS, παλαιός, vetus, inveteratus, prisus. Opponitur novo, recenti. Legitur de morbis inveteratis, §. aphor. 23. Jung. Dieter. *Iatr. n. 644. Veterem Medicinam plerique recentiorum ceu insufficientem nec veris principiis nixam reprobant quidem aut de-*

rident, eam tamen rursus commendare non dubitavit non sine egregiis argumentis D. Georgius Bachlivus Med. Rom. & Anatom. *ibid. Prof. L. de Praxi Medica ad prisam medicinam observandi rationem revocanda, sicut patet ex Aët. Erud. Lips. A. 1698. mens. Jan. p. 33.*

PALÆSTE, παλαιστή, dicitur mensura quatuor digitorum. Vocatur & alio nomine δρχμή. Vide supra Dochme. Legitur apud Hipp. *l. de nat. mul. XXIX. 149. 153. Jung. Foëf. p. 477. Gorr. in def. Latine Palmus: Dodrans.*

PALÆSTRA, πάλειστρον, dicitur locus exercitiorum corporis vehementiorum, præsertim athleticorum: unde & Athletæ dicti sunt παλαιστᾶι, id est, Luctatores, Lat. Palæstriæ, Gal. *l. 1. de Al. fac. c. 2. Junge & l. de parv. pilæ exercitio, c. 3. & 5.*

PALATINÆ Glandulæ dicuntur Stenoni glandulæ conglomeratæ tonsillis continuatæ, de quibus vide Bartholin. *l. 3. An. c. 12. p. 537.*

PALATUM, ὑπερώα. Vide Hyperoa.

PALE, πᾶλη, vel significat luctam, sive certamen, unde Palæstra. Vel idem est, quod παιπάλη, tenuissima farina, in qua significatione sæpius usus Hippocr. *l. 1. de morb. mul. LXXXIX. 17. C. 44. l. 2. II. 6. LXX. 5. l. 2. Epid. f. II. 2. Confer. ad Foëf. p. 477.*

PALEAR, κάρδαρον, dicitur barba galli gallinæ, cujus meminit Gal. inter alimenta nullius vel usus, vel noxæ, *l. 3. de Al. fac. c. 11.*

PALIMBOLOS, παλίμβολος, alibi παλίμβολος, vocatur homo dolosus, qui aliud loquitur, aliud sentit, quique facile mutat sententiam. Homo fluxa fide. Deinde quoque ita vocatur, morbus vagus, inconstans, qui facile mutatur, fluctuat, & in diversum trahitur aut fluctuat; aut qui spem levationis facit, sed intus malignus est; Hippocr. *l. 6. Sect. 6. Epid. t. 15. Gal. in Com. ad h. l. Adde Foëf. p. 478.*

PALIMPISSA, παλίμπισσα, vocatur à quibusdam pix arida vel sicca, quasi pix rursus cocta, quia pix sicca nihil aliud est, quam resina bis cocta, Diosc. *l. 1. c. 97. Schroder. l. 4. cl. 2. n. 397.*

PALINCOTOS, παλίγκωτος, epitheton morbi, qui recrudescit. Eitque nota malignitatis, quia causa morbifica, ante quiescere quidem visa, denuo movetur & insurgit. Κέρτος enim doloris acerbiter & exardescit ex ira significat. Verbum παλιγκωταίνειν frequentiam apud Hippocr. *2. de fract. t. 28. 30. 31. l. 2. de morb. mul. LVI. 2. Occurrit & nomen παλιγκώσις, & παλιγκώσις, recrudescencia, offensio, apud eundem 3. de fract. 1. 33. l. de Loc. in Hom. LIII. 7. Plura loca vid. ap. Foëf. p. 477.*

PALINDROMIA, παλινδρομία, vocatur Recursus, vel reversio, regurgitatio p. n. humorum peccantium ad interiora, vel partes nobiliores. Legitur hoc nomen apud Hipp. *2. Prorrh. XIII. 1. à verbo παλινδρομία, recurreo, regurgitio, quo sæpius usus Hippocr. f. 2. progn. t. 68. f. 3. t. 29. Coac. t. 143. lib. 1. Epid. Sect. 2. t. 35.*

Jungatur Foëf. *Oecon.* p. 478. & Dn. D. Merclini Medici Norimbergenfis, Prodrum *Palindromia* lectu non indignus. Pulsus *παλιδρομῶς μύερ* ⊕, reciprocus deficiens, Gal. l. 1. de *diff. puls.* c. 11.

PALINGENESIA, *παλιγενεσία*, id est, *Regeneratio*, dicitur de plantarum aridarum revirescentia beneficio alicujus aquæ Mercurialis, de qua vide *Theatr. Chymic. Vol. VI.* p. 452. quam tamen ceu phantasticam jure merito rejecit Fr. Hofm. in *Cl. Schr.* l. 5. p. 639. seg. & Rolink. *Chym. l. ult.* De Quercetano narrat, illum habuisse substantiam quandam quasi subtilissimam cineris facie, parva quantitate, inclusam pholis hermetice sigillatis, quibus colorem lychni vel lampadis supposuit, terra illa excrevit in vitro sub forma rosæ, vel etiam alius plantæ, e qua primitus confecta fuit: submoto igne, rursus collapsa fuit. Verum nostro tempore non constat de hoc experimento. Vide *Regeneratio*.

PALINIDRYSIS; *παλιιδρύσις*, q. d. *Rursus subsidentia*, dicitur de humoribus prius elevatis, quando rursus subsidunt & in sese velut redeunt. Legitur apud Hippocr. l. de *Humor.* II. 8. opponiturque *μικροεlevationi*, *elevationi* præcedenti. Adde Foëf. d. l.

PALINOPTOS, *παλιόπτ* ⊕, exponitur à Galeno in *Exeg. dict. Hipp.* per *aversum à Sole*. Foëf. d. l. q. d. *vifui rursus expositum*.

PALIRRHOEA, *παλίρροια* h. e. *retrogradus humorum fluxus* Aretæo dicitur, l. 2. de *morb. ac. cap. 4.* allegante Foëf. d. l. v. g. in cholera morbo. Idem fere, quod *παλιιδρομία*.

PALLA est nomen vestimenti alicujus muliebris, quod Æschylum invenisse scripsit Theod. Jansf. ab Almeloveen R. I. *Op.* p. 56.

PALLAX, *πάλαξ*, vocatur lapis quidam factitijs ex coelo & terra lunæ, cum æquali pondere Solis, in *Theatr. Chym. Vol. I.* p. 487. quamvis nullibi alias hujus nominis significationem hanc reperire poterim. Significat vero communiter *πάλαξ*, *adulescentem*, uti patet ex Lexicis. *Pallax* significat massam auri fossilem grandiorè, apud Plin. l. 33. *H. N.* c. 4. & Joh. Agric. l. 8. de *nat. fossil.*

PALLIATIO, *Palliatio cura*, vocatur Medicis, quando in morbis desperatis & incurabilibus, præmissa prognostico eventus funesti, quædam remedia mitigantia vel dolorem, vel alia symptomata urgentia, adhibentur, ut in cancri ulceratis, fistulis cancerosis, aliisque. Vide Forest. l. 7. *Observ. Chir.* 16. *Schol. & Obs.* 17. ubi & *Unguentum palliativum* legitur. Græce dici posset *ἴασις ἐπιπόλαι* ⊕.

PALLIDUS, *Pallor*, *ἀχρός*, *ἀχρότης*, *ἀχρόμας*, vide *Ochros*. Adde Jul. Alex. *not. ad Gal.* l. 1. de *Ani-dot.* Tom. II. *Oper.* pag. 779. *Pallor* p. n. faciei & corporis habetur signum affecti hepatis & stomachi, interdum & renum, Scribon. *Comp.* 125. Lang. l. 2. ep. 51. Helmont, *tr. Sedes anim.* n. 32. Species quoque *ἰδρῶ*

ritiæ Pallida vocatur à Paracelfo, quam deducit ex scisso, mercurialibus liquoribus, & viriolo albo, l. de *Ictericis* c. 1.

PALLIUM, *ἰμῶν*, quid significet, etiam pueris in trivio notum est. Tropice tribuitur cum epitheto *Purpureum*, à Basîl. Valentino pulveri cuidam solari parato ex amalgamate Solis & Mercurii retortæ indito, & hinc separato Mercurio remanenti, qui cum sulphure calcinatus evadit purpureus, unde in Germanica lingua vocatur à dicto Autore *Purpur-Mantel*.

PALMA æquivocum est vocabulum, (1) enim significat arborem, & ejus etiam fructus, Græc. *φοίνιξ*, & fructus *φοίνιες*, qui alias *Dactyli* vocantur, de quibus vide Galen. l. 2. de *Al. fac.* c. 26. & consulantur ulterius Botanici. (2) Denotat internam manus partem, quæ & *Vola* dicitur, & *Postbrachiale*, *μικροεπίπτον*. Vide *Metacarpion*. *Palmaris Musculus* dicitur, qui expanditur in volam manus, cui firmissime adhærens, & respondet in pedibus *Plantari*, Bartholin. l. 4. *Anat.* c. 9. p. 475.

PALMOS, *παλμός*, Latine *Palpitatio*, item *Subsultio*, vocatur motus localis præter naturam, quando partes solidæ nobis invitis attolluntur, & demittuntur, Gal. l. de *trem. palpit.* &c. 4. & 5. Inter speciales *palpitationes* notabilior est *Cordis palpitatio*; & quemadmodum omnis membrorum *palpitatio* oritur à materia quadam vaporosa & flatulenta agitata & transitum non habente; uti testatur Gal. d. l. Ita & *cordis palpitatio* est motus ejus depravatus, præcipue in contractionis urgentia consistens, interdum adeo vehemens, ut ab adstantibus percipi queat sonus percussionis costarum, cum prostratione virium, animi deliquio, & respiratione læsa sonituque aurium, proveniens à flatibus & vaporibus fibras cordis spasmodice irritantibus, & convellentibus. Videatur Sylv. *Prax. Med.* l. 1. c. 35. Verum Willis potius causam *palpitationis* cordis proximam accutat obstructionem & infarctionem vasorum, præsertim arteriosorum pulmonalis & magnæ seu aortæ, vel ob sanguinis non satis activi segnitiam, vel etiam ob ejsdem nimium fervorem, uti videre est prolixius in *Pharm. Rat. P. I. S.* c. 3. Sunt quidem alii, qui dilatationem cordis magis peccare credunt, sed testatur *ἀντροψία*, Cor non tempore dilatationis costas ferire, sed potius tempore constrictionis, in qua mucro ejus versus costas attollitur. Helmontius causam refert ad Gas heterogeneum, vitale nostrum Gas de natura salis balsamici existens potentissime celerrimeque afficiens, *tract. Complex. atque Mist. Elem. figm.* n. 42. 43. *Παλμάδεις δὲ ἴδρ* vocantur Hippocr. quibus *palpitationes* in toto corpore sentiuntur, *Prorrh. sect.* 1. 1. 29. Dolores cum palpitatione occurrunt d. l. 1. 35. Plura vide apud Foëf. d. l.

PALPEBRA, *βλίφαρον*, vocatur externa oculi pars supercilliis subjacens, superne inferneque interiores

riores oculi tunicas contegens; atque una superior; altera inferior vocatur, Gal. *l. introduct.* c. 19. Constat palpebræ cute, membrana carnosâ, musculis, tunica tarsis, & ciliis, de quibus videantur Anatomici, & hos inter Bartholinus *l. 3. Anatom.* c. 8. De palpebræ superioris cum oculo coalitione vide Hildan. *Cent. 6. Observ.* 7. vocantur & *αγλόμεματα*, hoc est, tegumenta oculorum, vel Coopercula, notante Dieter. n. 155.

PALPITATIO, *παλμός*, vide *Palmos*.

PALUMBUS, *Palumbus*, *φάσος*, *φάττις*, vel *φάξ*, vocantur species quædam Columbarum, & quidem *Sylvestris*, cujus plenior descriptio cum usu in cibis & Medicina habetur apud Aldrov. *l. 15. Ornithol.* c. 5. Adde Gal. *l. de atten. viis, cap. 8. in fin.* Schroder. *l. 5. cl. 2. n. 62.* Dicitur etiam Torquatus. *Palumbarius accipiter φασοφόνος* dicitur, qui palumbis infidiatur, Gal. *l. 11. de V. P. c. 18.*

PALUS apud Latinos æquivocum est. Vel enim masculino genere denotat lignum acuta cuspidem, quod infigitur, item Vallus, & Græce dicitur *αέλοψ*, Gal. *8. de S. Fac. §. Pycnocomon, & l. 5. de C. M. P. G. c. 2. Rul. in Lex.* vel in fœminino notat aquam stagnantem facile corruptibilem, Græce *λίμνη*, Lat. *Lacus, stagnum.* Vide *Lacus*.

PALYNO, *παλύνω*, significat aspergo, conspergo, item *ἐπιπαλύνω*, inspergo, Hippocr. *l. 1. de morbis mul. CIV. 8.* Fœf. p. 479.

PAMMACHOS, *πάμμαχος*, omnigenus. Usurpatur de infortunio ab Hippocr. in *Præcept. X. 4.* Rectius exponitur, omnia tentans, vel, omnia impugnans. *Πάμμαχος* alias dicitur in omni certaminum genere exercitati, notante Rhodio ad Scribon. n. 101.

PAMPATHES, *παμπαθής*, nomen emplastri compositi ex cinnabari ad iophos, aliosque tumores scirrhusos, cujus descriptio habetur apud Æginet. *l. 7. cap. 17.* Ab Aëtio quoque appellatur *πύρρηνος*, Tyrrhenicum, notante Gorræo.

PAMPHILION, *παμφίλιον*, quasi omnibus gratum, nomen est Emplastri albi, cujus descriptio habetur apud Galen. *l. 1. de C. M. P. G. c. 17. & l. 3. c. 14.*

PAMPHOROS, *πάμφωρος*, h. e. omnia ferens, sive omnium ferax. Epitheton Naturæ, apud Hippocr. *Coac. 1. 512.*

PAMPINUS, *ἕλεξ ἀμπέλου*, Galen. *l. 2. de C. M. S. L. cap. 1. & alibi*, quid sit, ad Botanicos spectat, videlicet crispaturæ & flagella, quibus vitis adhæret palis, *pampini* vocantur. Hinc propter similitudinem plexus vasorum spermaticorum præparantium ante ingressum ad testes dicitur ab Anatomicis *Pampiniformis*, sive *vassa pampiniformis*, quæ & *pyramidalia* vocantur. Bartholin. *l. 1. An. c. 21.*

PANACEA, *πανάκεια*, id est, universale remedium, olim fuit nomen quarundam Compositionum medicamentosarum apud Galen. v. g. Antidoti cuiusdam, *l. 2. de Antidot. c. 1.* ab Aphrodisia autore acceptæ; item alia

l. 7. de C. M. S. L. c. 2. quæ & *Stichus* vocatur; estque Catapotium anodynon. Emplustra quoque quædam dicta fuerunt *Panaceæ*, v. g. Epuloticon Andromachi, *l. 2. de C. M. P. G. c. 15.* aliud Heræ, quod & *Sanitas* vocabatur. *l. 5. c. 2.* Verum quemadmodum tum temporis nomen illud hyperbolice fuit acceptum, ita & hodieque adhuc à Spagyricis abusive sumitur, dum varias excogitarunt *Panaceas*, quæ tamen nihil minus sunt, quam *Panaceæ*. Vide supra *Catholicus*. De *Panacea* Mercurii lege Schroder. *l. 3. c. 15.* Antimonii, *c. 17.* Nitri, *c. 23.* Ita *Panacea* olim *Anryaldina* decantata fuit; & quæ sunt aliæ. Enim vero licet nolimus litem hanc facere nostram, an ex simplicibus natura sua deleteriis, aut certe venenosis, beneficio artis, possint præparari veræ *Panaceæ*, quod quidem nobis non videtur rationi, aut veritati contentaneum; rectius tamen illi Medici statuere videntur, qui negant, dari *Panaceas*, inter quos etiam B. Rolink. *O. & M. M. Sp. l. 13. c. 2. & alibi.* Sane si *Panaceæ* non includunt aliorum remedium usum, uti legitur in *Th. Chym. Vol. VI. p. 637.* non recte dicuntur *Panaceæ*. Iudicium de *Panaceis* limitatum vide apud Dan. Ludovic. in *Dissert. 1. Pharmac. p. 112.* quod nota egregia illustravit B. Etmüllerus. De *Panaceæ Solaris* Wildengansii noxio usu vide quoque *Ephem. N. Cur. A. III. Observat. 232.* *Panacea aurea* Glauberi est Sulphur auratum Antimonii. Motley *Collect. Chym. Leid. c. 26.* *Panacea Solaris* Cnœfeli descriptio videatur in *Junk. Lex. Ch. Ph. l. 1. p. 112.* Est & *Panacea* nomen Levistici, vel Centaurii majoris hyperbolicum, Gorræus. De herba vero illa, quæ in oppido Cæsareæ Philippi e statua Salvatoris ante fores mulieris, quam Christus ab hæmorrhagia 12. annorum liberaverat, erecta excrevisse legitur apud Eusebium *l. 7. Hist. Eccles. Panacea* dicta, videatur Lang. *libr. 2. ep. 11. ad fin.* & fides sit penes auctores.

PANALETHERS, *παναληθής*, id est, universaliter verum. Nomen Emplastri nigri inter Cephalica relati, apud Aët. *l. 15.* citante Gorræo.

PANARITIUM, Gr. *παρονυχία*, dicitur tumor calidus ulcerosus, summe dolorosus, accidens in summitate digitorum in latere unguis, & quandoque tam vehementer afficiens, ut vigilias & inquietudinem excitet, *Forest. lib. 5. Chir. Obs. 16.* Lang. *l. 2. ep. 42.* Hildan. *Cent. 1. Obs. 97.* Causam ejus proximam vulgo statuunt vermiculum corrodentem, unde & vernacule *Vermis digitorum* vocatur. Sed Lang. *d. l. dubitat.* Hoc certum est, materiam esse ichorosam, acerrimam, corrosivam, & vel cum sero sanguinis, vel cum succo nervoso ad partem affectam delatam. A Paracelso, Dorneo, & aliis vocatur & *Pandalium*, item *Passa*, Paracels. *l. de ulcer. & apostem. c. 17.* De hoc affectu legatur & P. Barbette *Chirurg. Part. II. l. 1. c. 15.* vide *Paronychia*.

PANATA, *Panarella*, nomen edulii in Italia usitatissimi,

ratissimi, ex pane triticeo vel similigineo, interdum etiam additis seminibus melonum, cum ovo interdum admixto in aqua ad pulvis consistentiam cocti, Rolf. *O. & M. M. Sp. l. 14. sect. 1. cap. 11.* Meminit & Forett. *l. 10. Obs. 4. & alibi.* Scultetus parari scribit *Panasettam* ex mica panis similiginei, jure carnis salito, & butyro recenti, *Arm. Chirurg. Part. II. obs. 23.*

PANCARPIA, *παγκαρπία*, nomen placentæ cujusdam in modum rotæ papyro involutæ, quo diutius duret. Apud Alexandrinos celebre fuit hoc placentæ genus, teste Gorrao.

PANCHRESTOS, *πᾶνχρηστος*, q. d. ad omnia utilis. Epitheton quorundam Collyriorum, v. gr. apud Gal. *l. 4. de C. M. S. L. c. 7. in princ.* & apud Ægin. *l. 2. c. 22.*

PANCHRYOSOS, *πᾶνχρυσος*, id est, omnino aureum. Nomen liquidi Collyrii, apud Ægin. *d. l.* Idem cum præcedenti.

PANCHYMAGOGUM, *παγχυμαγωγόν*, est epitheton quorundam purgantium, quæ creduntur omnis generis vitiosos evacuare humores. Ita in Dispensatoriis legitur *Extractum Panchymagogum Crollii*, quale etiam refert Libav. *S. A. Ch. l. 8. c. 10.*

PANCOENOS, *πᾶνχηνος*, idem, quod *πανδημιος*. Vide *Epidemius*. Epitheton morborum contagiosorum publice per totam regionem vel plebem grassantium. Vocantur & *πανδημιος*. Gorr.

PANCRATIASTA, *παγκρατιαστής*, idem, quod *παλαιστής*, luctator, athleta, pugil in omni certaminum genere exercitatus. Vide *Pammachos*, *Palæstra*. Dieter. *n. II.*

PANCRATION, *παγκράτιον*, non solum est nomen plantæ bulbosæ, de qua consulantur Botanici: Verum etiam est nomen certaminis duplicatum, *luctum & pugillatum* comprehendentis; cujus aliquoties meminit Gal. *l. 2. de san. tu.* & exposuit J. Alexandr. in *not. ad h. loc. T. II. Oper. p. 392.* Lucta in pulvere multo vocatur *Pancretium volutatorium*, teste C. Hofm. *Comm. in Gal. LL. de V. P. n. 812.*

PANCREAS, *πᾶνκρεας*, proprie & ἀπλῶς ita dictum est corpus glandulosum, laxum, situm suum obtinens sub posteriori parte ventriculi hujusque fundo, cujus accuratior descriptio & historia quærat in Anatomicis, Bartholin. *l. 1. Anat. c. 13.* Warthon. *Adenograph. c. 13.* Regner. de Gräf. *de nat. & usu succi pancreatici.* D. I. C. Brunner. *de Experim. nov. circa Pancreas, & ejus vero usu.* Celebris est hoc seculo hæc *Glandula* ob peculiarem succum vel liquorem, qui in illo colligitur, & per singularem canalem ad intestinum duodenum defertur; unde *Liquor Pancreaticus* vocatur, quemadmodum & *Vas illud Ductus Pancreaticus*. Hunc geminum quoque inveniri duodeno intestino insertum, patet ex Observatione in *Act. Hafn. Vol. II. Obs. 14. p. 31.* De illius usu extollendo valde

operosi fuerunt hæctenus plurimi Medici, non contenti, quod succus ille sit excrementitius quidam arteriosi sanguinis liquor; sed quod sit humor laudabilis ex sanguine & spiritibus animalibus in ipso præparatus, & quidem subacidus, qui denuo alimentis, vel chylo admiscetur. Enimvero non est hujus loci hanc dirimere litem; quamvis nolim dissimulare, Græcium cum suis *ἐμψύφους* speculationes suas commenticias nondum sat evidenter probasse, ut ita verosimilius mihi videatur, liquorem illum *Pancreaticum* potius excrementum esse inutile, quam utilem aliquem humorem, denuo sanguini adjungendum; licet nolim penitus negare, quod in segregando chylo utili à portionibus feculentis utum insignem præstet, quando in intestino duodeno massæ chylosæ transeuntii permiscetur. Succum illum *pancreaticum* in naturali statu non esse acidum, nec cum bile effervescente hodie Naturæ rimatorum variis phænomenis egregie ostenderunt & observarunt, inter quos est etiam Joh. de Muraltio in *Vade mecum Anatomico*, Ex. III. §. 6. p. m. 79. & ex observationibus celeberrimi Anatomici Du Verney, patet, quod in histrice ductus *pancreaticus* duorum pedum distantia à biliaris ductus infectione in pylorum facta in intestinum duodenum ingressus fuerit reperiatur, in Struthiocamelo vero trium pedum distantia, uti legitur in *Supplem. Act. Erud. Lips. Tom. II. sect. 4. p. 199.* Dicitur & *Calliareas*. Cæterum eodem *Pancreatis* nomine mediam *Mesenterii Glandulam* Asellius, & nonnulli ejus sectatores indigitarunt, quam alias *Lactium* titulo insigniverunt, & ita ansam dederunt, ut pro una eademque parte haberentur, recte animadvertente Græcio *d. l. §. 17.* Junge Barthol. *d. l. c. 12.* Warton. *d. l. c. 8.*

PANCRENE, *παγκρήνη*, epitheton Pancreati tributum à D. Bernhardo Swalbe peculiari libello *Pancreas pancrene* dicto, quo epitheto nihil aliud indicatur, quam quod pancreas sit veluti fons (*κρήνη* enim fontem significat) lymphaticus.

PANDALEON, *Pandaleum*, vocatur medicamentum solidum internum, tabulatum, Arabum inventum, pectori & pulmone dicatum, suave, à morsulis & rotulis non nisi forma differens, sitque, quando materia medicamentosa saccharo soluto suscepta in pyxidem aliquam effunditur, ut inibi indurescat, unde usus tempore frustum aliquod cultro aut cochleari demittitur. Schrod. *l. 1. cap. 13.* Morell. *de form. remed. l. 1. §. 3. c. 2.*

PANDALITIUM, idem, quod *Panaricium*, de quo p. 2.

PANDEMIOS, *πανδημιος*, vide *Pancænos*, *Epidemios*.

PANDICULATIO, *σπορδινμία, σπορδινμιός*, dicitur motus quidam violentus tensivus membrorum solidorum, à flatulenta materia ad fibras & nervosas partes delata dependens. Affinis valde *χάσμη*, sive *oscita*.

oscinationi; de qua supra vide *Chasme*. Hinc etiam *paniculatio* cum *oscinatione* coincidit. Fit quidem à natura, sed coacta. Meminit aliquoties & Hipp. *l. 2. Epid. f. III. 34. l. 4. f. 5. t. 4. l. de Superfœtat. IX. 3.* Vide Foëf. p. 574.

PANICULA, diminutivum *Pani*, vocatur & *Panula*. Rhod. *ad Scribon. n. 82. & 263.* item in *Lex. Scrib.* Vide *Panus*.

PANIS, ἄρτος, quid vulgo significet, omnibus etiam puerulis, notum est. Ejus autem apud veteres & recentiores quoad materiam, fermentum, coquendi & condiendi rationem, tot occurrunt differentiæ & species, ut illas omnes hic recensere, nimis prolixum foret. Legi possunt Foëf. *Oec. p. 95. seqq. Gorr. def. Mundell. in Indice vel Theatr. Galen. Bruyerin. de re cibari. l. 6. per tot. Jul. Alex. l. 8. Sal. c. 11. seqq. Moræus in Schol. Salernit. c. 17. p. m. 225. seqq. & 258. seqq. Deodat. Panth. Hyg. l. 2. c. 4. C. Hofm. l. 5. Inf. c. 6. §. 3. seqq.* Merito inter edulia primas tenet, & ab omnibus expeditur. Siquidem rarissima sunt exempla, qui panem penitus abhorruerint, quorum unum legitur in *Ephem. N. Cur. A. II. O. 44.* alterum *Obs. 207.* ex Hildan. De panis usu medico vide *Schroder. lib. 4. cl. 1. n. 316.* & *Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Panis repletionem esse pessimum, paradoxon esse, & autoritate carere, non male demonstavit C. Rejes C. El. q. 85. n. 4. seqq. Panis perrefacti observationes vide apud Helmont. *tr. Nat. Contr. nesc. n. 30. Theatr. Chym. Vol. IV. p. 884. Chiocc. Musf. Calceol. p. 411. 412.* Vocabulum ἄρτος, ab Hipp. etiam acceptum legitur pro pastillo vel massa quadam compacta ex qualibet materia & linteo inclusa calideque pro fomento utero applicata, *l. de nat. mul. XXIX. 198. 203. C. l. 9. 10. Panum æreorum tres esse species; scripsit Johmf. Lex. Chym. l. 1. ubi & Panes ex Pyrite & Cadmia conflatos recenset & panem argenteum, item Panes æris fastidcentes. Panis quoque idem est, quod Panus, Gr. φῦμα, notante Keuch. *ad Samonic. p. 245.***

PANNICULUS, πᾶνκος, πᾶκίς, idem fere, quod *linamentum*, denotat. *Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 1. l. 3. c. 9. & alibi.* Pertinet ad usum Chirurgicum & Pharmaceuticum. Ab Anatomicis vero *panniculus* accipitur pro membrana, ut *panniculus carnosus. Panniculi cerebri &c.*

PANNUS, æquivocum est. Proprie significat textile quoddam ex lanis ovium paratum, de quo notavit Helmontius, quod panni ex lanis mortuarum ovium parati facilius foraminibus pertundantur. Gr. πᾶνκος, ἴφασμα. *Tr. Tumul. pestis §. Imaginantur Mineralia &c.* Translatum etiam vocabulum *Pannus* ad usum pharmaceuticum, hinc legitur *Pannus linteus crocatus* descriptus in *Helf. Iunken Corp. Pharmac. Part. I. p. 667.* & *Dav. de Spina Lex. Pharm. p. 676.* Metaphorice denotat 1. affectum oculorum, estque materia viscida crassior, adherens tunicis oculorum & vitum impediens, quem

affectum nonnulli confundunt cum *Ungue oculorum*, *Forest. l. II. Obs. 6.* Arab. dicitur *Sebel. 2.* notat *maculam*, vel *navum* in cute sive ex lue Gallica, sive ex alio morbo maligno dependente, de quo legatur *Parac. l. de apostem. & ulcer. c. 43. & alibi.*

PANNYCHIS, παννυχίς, vide *Pernoctatio*.

PANOCNIÆ vocantur à nonnullis bubones sive tumores inguinum. *Fallop. de morb. Gallic. c. 90. Tom. I. oper. p. 758.*

PANONICOLETE, terminus Paracelsicus, qui legitur *l. 3. de morb. Gall. circa fin.* Cujus tamen significatio mihi non constat, neque ex contextu patet.

PANSELENOS, πανσέλνους, vide *Plenilunium*.

PANSPERMIA, πανσπερμία, est commentum Anaxagoræ, qui statuit omnium semina esse in omnibus, quod merito rejecit *Lib. T. IV. Op. p. 16.*

PANTAGOGUS, πανταγωγός, idem significat, quod *Panhymagogos*, id est, medicamentum omnes humores scil. vitiosos evacuens. Ita apud Mynsicht. extat *Syrupus Pantagogus, Arman. Medico-chym. sect. XVI.*

PANTHÆÆ, Lecti pensiles Italici, *Anton. Guainer. com. de pleur. c. 17.*

PANTHERA. Vide *Pardalis* vel *Pardus*.

PANTICES, idem, quod *Intestina*, unde *panicianari* est bibonum & collurconum more potum ingurgitare, & ita ventrem saburrare. *Linden. Ex. IX. §. 56.*

PANTODAPUS, παντοδαπός, varius, omnigenus. Usurpatur ab Hipp. *de morbis 2. de nat. hum. t. 4. & libr. 5. Epid. XXXI. 14. de excrementis. Foëf. p. 479.*

PANTOLMIOS, παντόλμιος, est nomen hyperbolicum *Trochisci*, qui exrescentiam carneam citra rosiorem supprimit; uti legitur apud *Æginet. l. 7. c. 12.* An idem cum *Pastillis Faustianis, l. 4. c. 43.* uti velle videtur *Gorræus?*

PANUS, antiquis etiam *Panis*, unde diminutiva *Panicula*, *Panula*, Gr. φύμαθλον, Galeno etiam φῦμα ἄπειρον, *tuberculum immaturum, c. 3. de artic. t. 2.* dicitur tuberculum inflammatorium, vel potius erysipelaceum absque suppuratione ad glandulas plerumque subcutaneas abortum, cum dolore insigni urente & mordicante proveniens ab ichore sanguineo acriori, ibidem stagnante. *Gal. l. de tum. p. n. c. 15. l. 2. de art. cur. ad Glauc. c. 1. Celf. l. 5. c. 18. Scribon. n. 263. Forest. l. 1. Chirurg. Obs. 7. cum Schol. Barbette ad Bubonem refert Chirurg. P. II. l. 1. c. 11.*

PANYGRON, πᾶνυγρον, epitheton est medicamenti alicujus topici liquidioris, cujus descriptio extat apud *Oribasium Operum suorum Tom. III. l. 4. Euporistor. c. 121. p. m. 247.*

PAPA, Paracelso dicitur vermis, h. e. *Basiliscus*, qui quamdiu vivit, tamdiu erit pestis expectanda, *l. 2. de Peste cum addit. tract. 1. c. in fine.*

PAPHAZO, πᾶφάζω, proprie significat *astuo & fervere*; & de maris æstu dicitur; translato vero hoc ab Hippocr. ad sermonem interruptum & veluti bulantem,

lantem, quando inter loquendum *hæsitant*. Eo verbo usus Hipp. l. 2. Epid. f. V. 7. l. de Crif. X. 12. Jung. Foëf. p. 490. Dicitur & *φλάζω*. Gal. in Exeg. diēt. Hipp.

PAPILIO, *ψύλλα ἰσχυρὴ στρογγύη*, insectum est notissimum alatum, sed multifarii generis, cujus historiam prolixam cum usu tradidit Aldrov. l. 2. de Insect. c. 1. seqq. Adde Lang. l. 1. ep. 14. & 50. Bombyces degenerare in papiliones, confirmat Helmont. Tract. Demonstratur Thesis n. 94. Chymici quoque flores quosdam papilionum nomine insignire solent. Ita flores ex correctione Mercurii præcipitati acquisitos *papiliones* argenteos vocari testatur D. Joh. Michaelis in Notis novissime editis ad Schroder. Pharmac. l. 3. c. 15. quos Schroderus lanuginis perlata titulo comprehendit.

PAPILLA, *γάλα*, vide *Mamma*. Est extremum mammæ mulieris, quod ori infantis inditur, Gal. l. 15. de V. P. c. 7. Barthol. l. 2. An. c. 1. Tribuitur etiam hoc vocabulum Glandulis intestinalibus à Peiero in suis Exercit. de diētis glandulis. *Papilla* quoque est diminutivum à *Papula* apud Sammonic. c. 10.

PAPILLARES processus, vide *Mastoides*, de nervis olfactoriis. Barthol. *ibidem* d. l.

PAPULA, *ἔλκυσμα ἰκτερμα*, tuberculum ulcerosum, cutaneum notat. Vide *Ecthyma*. Gal. c. 3. in 3. Epid. t. 51. Nobis videtur idem esse cum *Pustula*. *Papula* acuta est *Furunculus*, *δοθήνη*. Rhod. ad Scribonum. 210.

PAR, duplicem habet significationem, 1. dicitur de diebus, qui Græce vocantur *ἄρται*, ad differentiam τῶν περισῶν, *imparium*: in illis olim crediderunt rariores & difficiliores fieri crises, vide *Artios*, *Impar*. 2. notat binas unitates alicujus rei, v. g. in formulis remediorum quando scribitur: Recip. baccarum lauri, fructuum jujub. aut sebest. *paria* tria aut plura. *Sine pari* dicitur *Emplastrum* quoddam Londinensium, cujus descriptio extat in D. D. de Spina *Manuali Ph. Chym.* p. 425. seqq.

PARA, *παρὰ*, id est, *præter*, præpositio usitatissima in Medicina, cum simpliciter, tum in compositione. Plerumque vero accipitur in malam partem, ita ut significet aliquem recessum à statu integritatis sive bonæ dispositionis, hac tamen limitatione, ut nihilominus residuum maneat *aliquid bonitatis*; ut hac ratione differentia eluceat inter *Præter* & *Contra*. Morbi omnes sunt *παρὰ φύσιν*, *præter naturam*, eorumque causæ & effecta; Mors sola, & quæ eam vel efficiunt, vel consequuntur, sunt *contra naturam*; *ἐναντίον τῆς φύσεως*, quamvis in latiore acceptione morbi quoque dicantur *contra naturam*; animadvertente J. Alex. not. in Gal. de diff. morb. c. 4. Alias & *παρὰ* significat *ad vel juxta*, in 4. aph. 31. teste Dieter. n. 648.

PARABILIS, *εὐπίεστον*, vide *Euporia*.

PARABLASTANO, *παρεβλαστάνω*, significat *progerminare* vel *accrescere*, & quidem *præter vel necessi-*

tatem; vel naturæ institutum. Dicitur de palpebris apud Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 63.

PARABOLICUS, epitheton *Ignis Solaris*. Vide *Ignis*.

PARACELSUS, nomen proprium Spagyrica Medicinæ principis, qui alias nominatur *Philippus Aurelius*, vel *Aurulus Theophrastus Paracelsus dictus Bombast*, ad *Hohenheim*: cujus vita legi poterit in Melchioris Adami *vitæ Medicorum*. Scripta ejus plura, qua vernacula, qua latina, adhuc passim prostant. De ejus peritia singulari & felicitate medica diversa feruntur judicia. Nobis non libet esse arbitris. Valde tamen suspectum esse de *Magia Diabolica*, facile ex scriptis ipsius demonstrari posset, si institui concederet ratio. Gravius in eum invehitur C. Rejes *Camp. El.* q. 30. n. 8. Furti scriptorum & arcanorum quoque arguit Libavius *Tom. II. Op.* p. 103. & alibi passim ipsum incusat. Ejus sectatores vocantur *Paracelsistæ* non minus suspecti magicæ vel vanitatis, vel præstigiarium dæmoniacarum, si in omnibus ducis sui principia retinerint.

PARACENTESIS, *παροκλήσις*, Latine *Punctio*; *Compunctio*, vel rectius *Perforatio*, dicitur operatio Chirurgica, qua vel in Asciticis abdomen cultello, vel acu perforatur ad evacuandam aquam collectam, cujus aliquoties meminit Hipp. l. de Loc. in hom. XXXVI. 17. seqq. l. de affect. XXIII. 25. seqq. l. de intern. affect. XXV. XXVI. seqq. l. 6. aph. 27. l. 6. Epid. f. 7. n. 62. licet vocabulum *παροκλήσις* in illis locis non occurrat. Modum operationis hujus ex recentioribus tradiderunt Aquapendens, tr. de Oper. Chirurg. cap. de perforatione abdominis in hydropticis. Hildan. Cent. 1. Obs. 47. & ep. 8. Barbette *Chir. Part. 1. c. 14.* Cautelam docuit & Dieter. *Iatr.* p. 1268. seqq. Vel quando in suffusione sive cataracta laborantibus oculi tunica perforatur acu, & materia illa viscida visum interceptans removetur, de qua Plin. l. 25. c. 23. Cœl. Aurel. l. 1. Tard. pass. c. 5. allegante Foëf. p. 480. Modum vide apud Aquapend. d. l. cap. de suffus. Hildanum ep. 67. Barbette d. l. cap. 16. Cæterum non video, quid obstet, quo minus & aliæ perforationes Chirurgicæ, trepano vel terebra factæ, dicendæ sint *παροκλήσις*, licet non fiant punctioe simplici.

PARACINDYNEUO, *παροκινδυνεύω*, significat *audacius periclitor*, propter emphaticam præpositionem *παρὰ* experimentem aliquam transgressionem, notante Linden. *Exeg. XIV.* §. 140.

PARACMASTICOS, *παροκμαπής*, *declinans*, vide *Acmastica*. Dicitur & de ætate, quæ jam vergit ad senium, & incipit secundum Gal. à 35. anno, duratque ad annum 49. quo scilicet senectus incipit. Gorr. & Castell.

PARACME, *παροκμή*, vide *Declinatio*.

PARACOE, *παροκη*, *obanditio*, idem quod *βαρυσήσις*, vide *Barycoia*, *Cophosis*.

PARACOLLETICÓS, παρακολλητικός; idem quod κολλητικός, *Agglutinans*. Lang. in *Indic. epistol.*

PARACOPE, παρακοπή, late & stricte accipitur. In illa notat generaliter *delirium*, de quo supra lit. D. In qua etiam legitur *Coac.* t. 47. In hac *desipientiam levio-riorem* & mentis emotionem in febris fervore, uti patet ex Hipp. 6. *aphor.* 26. Lind. omnes παρακοπείς dicit, qui per morbos *delirant*, Ex. XII. §. 162. 169. *seqq.* Vide & Dieter. n. 649.

PARACRUSIS, *Paracrusticos*, παράκρουσις, παρακρουσις, etiam dicitur de *levi mentis emotione* & *delirio minori* in morbis. Frequens Hipp. l. i. *Prorrh.* t. 99. 194. Plura loca vide apud Foëf. d. l.

PARACYNANCHE, παρακυνάγχη, vide *Angina*.
PARACYPTO, παρακύπτω, significat *prono corpore sese inclinare* aut *incurvare*, ad aliquid inspiciendum. Translatum ab Hippocr. ad infertionem caulis allii loco specilli in anum l. *de fistul.* II. 9. Vide Foëf. d. l.

PARADEIGMA, παράδειγμα, vide *Exemplum*.
PARADOXOLOGOS, Πάραδοχοποιός, παράδοξολόγος, παράδοξοποιός, qui aliena à recepta opinione & sententia vel dicit, vel facit. Quod utrumque Epitheton ab aliis Medicis Galeno fuisse attributum, ipse testatur l. 10. *M. M. c.* 4. *in fin.*

PARADOXON, παράδοξον, significat *sententiam vel revera*, vel saltem apparenter *absurdam*, vel *incredibilem*, à communi opinione recedentem.

PARÆTESIS, παράτησις, significat *recusationem*; *subterfugium*, *indulgentiam*, quæ ægro conceditur apud Hipp. l. *Præcept.* *in fin.*

PARAGOGE, παραγωγή, *adductionem*, *adaptationem* significat in specie ossium, apud Hippocr. l. 2. *de art.* t. i. *Mochlic.* IX. 16. Ossa quoque, quæ facilius adduci possunt, dicuntur παραγωγώτερα. 2. *de artic.* t. 64.

PARAGRANUM; nomen libri alicujus Paracelsici, in quo fundamenta se proposuisse Medicinæ aliis persuadere conatur. Sed revera in plerisque obscurum per æque obscurum.

PARAGRAPHI, etiam est titulus scripti cujusdam Paracelsici, Libros 14. *Paragraphorum* continens, in quibus morborum quorundam curationem tradidit.

PARALAMPSIS, παράλαμψις, dicitur cicatrix in nigro oculi resplendens, quod aliquando crassior sit Ægide. Hipp. 2. *Prorrh.* XXIX. 35. Gal. in *Exeg. voc.* Hipp. Foëf. *Oec.* p. 470.

PARALEGO, παραλέγω, significat Hipp. sermone *delirare*, *aliena loqui* aut *absurda*, quale quid & ebriosus contingit. Hipp. 1. *Epid.* f. 2. t. 75. ad quem locum vide Galen. *Comment.* t. 2. *de diff. resp.* c. 10. l. 3. c. 11. Plura loca in *Epid.* vide apud Foëf. d. l.

PARALERO, παραλερώ, *Paraleros*, παραλήρω, *Castelli Lexic. Med.*

deliro, *delirus*, idem quod παραφροσύνη, vide *Delirium*. Galen. quidem exposuit per μικρόν παραφροσύνην, c. 3. in 3. *Epid.* t. 34. Verum Hippocr. in eodem libro *Epid.* ægrotō sexto expresse etiam scripsit πάλαι παρελήρησα multum *deliravit*, ita ut sit verbum, *delirium* in genere exprimens. Foëf. *dict. loc.*

PARALLAXIS, *Parallagma*, παράλλαξις, παράλλαγμα, dicitur partium solidarum, præsertim ostium *alternatio*, *emotio*, & inter se facta *perverſio*, aut *mutatio*, ubi alia super aliam effertur. Hippocr. 2. *de fract.* t. 60. l. 3. t. 40. 46. 47. l. 5. *de art.* t. 72. *Mochlic.* l. 2. XXIV. *de dentibus* l. 6. *Epid.* f. 1. t. 3. *de musculis* & *nervis παραλλαγή*, 2. *de artic.* t. 14. Metaphorice etiam de animo vel mente aberrante, & delirante 4. *de R. V. I. A.* t. 4. Vide Foëf. d. l. *Parallaxeos* significatio *Astronomica* petatur ex *Mathesi.*

PARALLELUS, παράλληλος, terminus Mathematicus, significans *lineas imaginarias*, sub quibus & *Zonæ* comprehenduntur; quarum noticiam Medico quoque commendat Galen. l. 3. *aph.* 14. *Parallela* quoque vocatur *Affectus malignus cutaneus*, internam manuum ac pedum partem tantum obſidens, nec latius, quam ad latera & phalangem digitorum in manibus serpens, *pityriasi*, sive *furfuribus capitis similis*, sed squamæ sunt majores, & cuti ita adhærent, ut nisi unguibus divellantur, decidere nequeant. Eltque symptoma *Morbi Gallici*. Plura de hoc affectu legantur apud *Foreſt.* l. 8. *Obſ.* 13. *Schol.*

PARALOGOS, παράλογος, vide *Inopinus*.
PARALOXENOMÆ, παραλοξάνομα, id est, *obliquor*, in obliquum feror. Dicitur de utero Hippocr. l. *de nat. mul.* XXXIV. t. 1. t. 2. *de morb. mul.* XXXVI. t. 1.

PARALYSIS, παράλυσις, item *Pareſis*, πάρεσις, est *nervorum resolutio*, cum nervi & corporis partes sensus & motus expertes vel perfecte vel imperfecte fiunt, Gal. 1. *de Symp. caus.* c. 5. Ab Hippocrate sæpe confundi cum *apoplexia*, notavit Foëf. ad vocem ἀποπληξία; quamvis Dieter. aliquam differentiam conatus sit reddere, volens, ἀποπληξίαν dici totius corporis *resolutionem*; παράλυσιν vero partis alicujus duntaxat, *Iatr.* n. 86. Plura de *Paralyſi* idem p. 211. *seq.* Enimvero si rem accurate velimus perpendere, non tam nervorum *resolutio* dicenda *paralyſis*, quam *fibrarum* in musculis & membranarum, quæ sunt partes nervosæ, non ipsi nervi. Accuratior igitur ex recentioribus hæc notari poterit descriptio: *Paralyſis* est *motus animalis* & *tactus* in parte quadam corporis abolitio, vel imminutio vehemens; cum ejusdem quandoque *atrophia*, *pulsu debili*, aliisque symptomatis, proveniens à partium nervosarum relaxatione propter deficientem spirituum animalium præsentiam aut activitatem, ab intemperie materiali cerebri, vel obstructione nervorum oborta. Legatur *Willis*, *An. Brut. Part. II. c. 9.* *Sylv. Prax. Med.* l. 2. c. 22. Videantur & alii Practici, qui de hoc affectu

prolixè scripserunt. Exempli de quodam, qui pro lubitu paralyticus fieri, & rursus sese curare pro lubitu potuit, quod ex Augustino allegavit C. Rejes C. *Elys. quæst.* 50. n. 22. fides sit penes autorem. Affectus hic non male quidem vocatur ab Helmont. *pedissequa Apoplexia w. de Lithias. c. 9.* Verum interdum etiam hujus esse prodromum, testis est experientia. Dicitur & *παραπληξία*, aut *παραπληξία*, uti rectè notavit Galen. *cap. 2. in 1. Epid. t. 59.* Vide Foëf. *pag. 483.* Paracellus speciem Guttæ statuit *Paragraph. l. 7. c. 1. §. 1.* causam refert Mercurium & Sulphur. *l. de trib. primis essent. c. 1.*

PARAMERIA, *παραμήλια*, dicuntur interna femoris partes. Gorr. Lat. *παραμήλιον* femem vocat Linden. *Med. Physiol. 2. c. 14. §. 19.*

PARAMESOS, *παραμέσος*, digitus vocatur minimo proximus, Medicus à Latinis dictus, quod Medicinæ dicatus credatur. Gorr. Vulgo *Annularis* appellatur.

PARAMETHIEMI, *παραμηθίμη*, dimittio, prætermitto, negligo. Hippocr. *l. 1. de morb. mul. XL. §. 8.*

PARAMINYTHEO, *παραμινυθίω*, significat immittio. Hippocrates *d. l. XXXVII. §.*

PARAMIRUM, titulus scripti Paracelsi gemini, quorum unum agit de quinque entibus omnium morborum, Astrali, Venenato, Naturali, Spirituali, & Divino sive Dei: Alterum explicat causas morborum ex Sulphure & Mercurio, ex Tartaro, ex Matrice: item tractat de morbis invisibilibus. Hæc *Paramirica scripta* primum occupant locum in *edit. Argentorat. Huseri.*

PARAMPECHO, *παραπέχου*, & *παραπέχουσι*, obvelo, obduco. *Ἀμπεχόνη* enim *velamentum*, tegumentum significat. Hippocr. *l. de morb. sacr. II. §. adde Foëf. p. 482.*

PARANDRUMENOS, *παραδρήμενος*, nubilus. Poterit usurpari de persona & de tempore, sive ætate: in qua significatione usus Hipp. *l. de Virg. morb. II. 2.*

PARANGELIA, *παραγγελία*, *παραγγέλιον*, præceptionem, præceptum significat, sive comprehensionem aphoristicam & brevem, quæ facit vel instituendum Medicum, vel etiam ægrum, aut adstantes. Ita Hippocr. libellum præceptionum ad Medicum pertinentium conscripsit. Meminit & talium *παραγγελιών* *l. de Medic. II. 1.* & eorum, quæ ad ægrum pertinent *l. de dec. orn. XII. 2.* Vide Foëf. *p. 480.*

PARANOEA, *παρανοία*, etiam significat, *Demensiam*, *Delirium*. Hippocr. *2. progn. t. 20.*

PARAPECHYON, *παραπέχων*, à quibusdam dicitur brachii pars, quam proprio nomine *κρῖδος* appellant. Dicitur & *παραπέχρον*. Gorr. Latine *Radius* & *Focile majus* appellatur. Adde Linden. *Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 74.*

PARAPEMPO, *παραπέμπω*, vide *Transmissio*.

PARAPHAO, *παραφάω*, significat *leviter contingo* vel *contrecto*, manu sensim admota & veluti errante,

Frequens Hippocr. *in libr. de nat. mul. VI. 10. l. 1. de morb. mul.* quæ loca vide apud Foëf. *p. 485.* & differt à *παραφρόσσω*, quod *παραφραίν* notat. vid. Gal. *Exeg. Paraphrasia παραφράσαι*, ita dicta sunt abscondita in pudendo muliebri loca, quæ immisso digito contrectari licet, à verbo *παραφράσαι*, quod leviter contrectare est: vid. Galenus *in exegeji Hipp.*

PARAPHIMOSIS, *παραφίμωσις*, vitium est *φίμωσις* contrarium, cum videlicet ea, quæ naturales meatus concludunt, opercula & tegumenta ita deducta sunt, ut reduci nequeant. Proprie tamen dicitur de præputio *retorsum adducto*, ut glandem tegere nequeat: quod malum ex nervi contractione maxime contingit. Fit ex immodica præputii siccitate. Ei contrarium vitium *φίμωσις* appellatur. Gal. *in def. Gorr. & Castell. à φίμωσις*, quod nexum summi orificii sacculorum, cum toto illius ambitu in angustum collecto funiculo clauduntur & ligantur, significat. Rolf. *de part. genit. P. I. c. 50.*

PARAPHORA, *παραφορά*, etiam significat *parvum delirium* apud Hipp. & *παραφορεῖ* *leviter deliri* vocatur. *l. 1. f. 2. Prorrh. t. 37. l. 2. Epid. f. 3. n. II. Gal. in comm. ad primum locum & in c. 1. ad l. 3. Epid. t. 2.* quamvis ex aliis quoque textibus pateat, significare potius generaliter delirium & delirantes, ut patet ex *l. 1. f. 1. Prorrh. t. 3. Coac. t. 300.* & Aretæus etiam *l. 1. c. 1. de cur. acut. morb.* usus est de phreniticorum delirio, quod sane vehemens est. *Deligationes* quoque *παραφορεῖ* dicuntur Hipp. *h. e. errabundæ*, *vitiosæ*, *l. de art. t. 66.* Jung. Foëf. *pag. 485.*

PARAPHRENITIS, *παραφρενίτις*, vide *Phrenitis*.

PARAPHROSYNE, *παραφροσύνη*, vide *Delirium*.

PARAPHYAS, *παραφύας*, dicitur id, quod adnascitur arbori, furculus, scoboles, *germen*, *ramulus*. Idem est, quod *ἀπφύας*. Utrumque occurrit in Hipp. *l. de Venis XVII. 8. XXVI. 6.*

PARAPHYSIN, *παραφύσιν*, vide *Para*.

PARAPLEGIA, *παραπληξία*, *παραπληξία*, *παραπληξία*, est *levior apoplexia* ad paralyfin magis accedens, vel quando alterutro saltem in corporis latere, aut certo membro, immobilitas & sensus privatio animadvertitur. Gal. *c. 2. in 1. prorrh. t. 50.* quamvis alii iterum discrimen fecerint inter *παραπληξίαν* & *παραπληξίαν* illud ad particularem, hoc ad totalem *Apoplexiam* referentes, notante Gal. *c. 3. in 1. Prorrh. t. 26. & 4. de R. V. I. A. t. 27. & alibi.* Vide *Apoplexia*, *Paralysis*. Jung. Foëf. *p. 483.*

PARARMA, *παραρμα*, *simbriam* significat, quales ob molliem continendis, aut constringendis deligationibus superponuntur; Suntque velut *texturatum exordia*. Legitur apud Galen. *cap. 2. de aric. t. 32.*

PARARRHYTHMOS, *παραρρυθμός*, est epitheton pulsus incongrui ætati, vel naturæ alicujus subjecti, & ita species *ἀρρυθμῶν*. Gal. *in def. Gorr.*

PARARTHREMA, *παρθήρημα*, idem; quod *Ἀγρίνημα*, *parva luxatio*, per quam articulus leviter suo loco naturali recessit. Gorr. Vide *Diacinema*. Lat. *Subluxatio*, *Prolapsus*, dici potest. For. l. 9. *Chirurg. Obs.* 1. in Schol.

PARASARCHUM, titulus quidam scripti *Paracelsici*, quod secundum habetur inter opera *Theophrastica* dicta; in quo egit de summo Bono in æternitate, uti scripsit Valentinus de Retiis. Vid. Tom. VI. *Oper. Paracels.* edit. Huseri.

PARASCEPASTRA, *παροσκεπίστρα*, dicitur vinculi simplicis genus, quo universum caput obvolvitur. Gal. de *fasciis* n. 5.

PARASCEVE, *παροσκευή*, apparatus, *preparatio*, quæ & *προσπαροσκευή* dicitur Hippocr. 2. de *R. V. I. A.* l. 16. à verbo *παροσκευάζειν*, instructum esse, paratum esse, quod legitur 3. de *fract.* l. 33. quid significet, notam est. Dicitur vero active & passive, non solum de personis, Medico, ægro & adstantibus, qui debent sese *preparare* aut instructi esse ad præstandum ea, quæ singulis competunt, *argumento* I. *aph.* I. sed etiam de rebus Medicis, morbo, vel potius causa aut materia morbifica, & remediis. *Preparatio* materiæ peccantis, sive humorum vitiorum, consistit in dispositione per artem facta ad secretionem ab utilibus & vitalibus humoribus, & excretionem per loca convenientia, quando crassi humores redduntur fluxiles incisione, tenues in crassatione, lenti detersione, mordaces attemperatione, verbis Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 5. f. 1. c. 5. cujus varietate *preparationis* meminit Galen. l. quos *purg. oport.* Jung. Sennert. *Instit. Med.* l. 5. Part. 2. f. 1. c. 1. *Medica* vel medicamenta, quibus *preparatio* hæc producitur, vocantur *Preparantia*, Græc. *προσπαροσκευάζοντα*, de quibus Sennert. d. l. P. l. 1. f. 1. c. 5. & Rolfink. d. l. 5. f. 2. per tot. Huc pertinent & *Exercitationes* corporis *preparatoria* dicto Galeno, Gr. *κατασκευαστική*, l. 3. de *san. tu. cap.* 2. & *seqq.* quibus corpus & humores ad secretionem & excretionem inutilium, & retentionem utilium disponitur & *preparatur*. *Preparatio remedium* est artificiosa elaboratio materiæ Medicæ, ut commodius & citius effectum suum exereere possit. Harum *preparationum* species quamplurimas juxta seriem alphabeticam vide apud Schrod. l. 1. c. 14. Strictè dicta *preparata* in officinis vocantur simplicia quædam medicamenta, solida & duriora, in tenuissimum pulverem, accedente aqua aliqua convenienti, trita, & exsiccata: quorum Catalogum lege apud eund. l. 2. c. 76. Jung. Fr. Hofm. *Clav.* ad h. l.

PARASCHIDES, *παροσχίδες*, dicuntur *Ossium fragmenta*, aut fissorum ossium segmenta, quæ ab his separantur & abscedunt, ossis fissa. Hippocr. 3. de *fract.* l. 2. adde Foët. p. 484.

PARASEISMA, *παροσεισμός*, dicitur *concussio corporis*, & inter exercitationes refertur. Hippocr. l. 2. de *Diat.* XLII, 1.

PARASITOS, *παροσίτος*, æquivocum est. Vel enim dicitur de cibo omni, qui cum pane comeditur, ut est apud Athen. vel de homine *adulatore*, qui gratia alteri assentitur. Hujus egregiam descriptionem vide apud Linden. Ex. XI. §. 129. *seqq.* ubi ventris operarium, ad nutum manduconem, in ventre linguam habentem appellat.

PARASPHAGIS, *παροσφαγίς*, vocatur *pars colli* jugulo proxima, ad clavículas sita inter collum & pectus, Gorr. Dicitur & *παροσφαγίον*, teste Casp. Hofm. c. in *Gal. de V. P.* n. IIII4.

PARASTATÆ, *παροστάται*, quasi dic. Latin. *Adstitit*. Quam certum est de hoc vocabulo, quod denotet aliquam partem corporis generationi inservientem, tam incertum adhuc, quænam harum hoc nomine venire proprie debeat ac possit. Apud Hippocr. *παροστάταις*, idem esse atque *Epididymides*, volunt interpretes, lib. de *Venis* XXI. c. Vide Foët. d. l. Aliis distinguunt inter *παροστάταις κισσιειδείς* & *ἀδνεοειδείς*, *varicosiformes* & *glandulosiformes* sive *glandulosos*, illos dicentes meatus seminales ex vena & arteria implicatis constantes & in unam veluti naturam conferis semen foventes & perficientes, Gal. in *def.* vel *corpus varicosum pyramidale*, incipiens paulo supra testem & in superiorem hujus partem insertum; hos vero appellantes corpus glandulosum meatui urinario suprapositum, vasorum deferentium insertionem excipiens, Gorr. Castell. Lang. l. 2. ep. 7. quod *corpus glandulosum* tantum *Parastatarum* nomine exposuit Rolf. de *part. genit.* p. 1. cap. 25. quamvis alii *προστάταις* appellant. Bartholin. vero *parastatas* vocavit principium vasorum deferentium lib. 1. *Anat.* c. 23. Junge hic Linden. *Med. Physiol.* l. 2. c. 7. §. 21. *seqq.*

PARASTELLO, *παροστέλλω*, *cursum cohibeo*, fisto. Hipp. l. 5. *Epid.* XXVII. 2.

PARASTREMA, *παροστρέμμα*, dicitur *oris distortio convulsiva*, & perversio, qualis in *Spasmo Cynico* contingit: vel cum faciei partes quoque alix, nasus, oculi, aut labia, contrahuntur aut distortuntur. Legitur apud Hipp. l. 2. *Prorrh.* XLII. 7. Confer. simul ad Foët. d. l.

PARASYNANCHE, *παροσυνάχη*, vide *Angina*.

PARASYNESIS, *παροσύνεσις*, *παροσύνεσις*, *παροσύνεσις*, dicitur *sententia vel intelligentia erronea & hallucinatio* non quidem aperte falsa & ex ignorantia, sed quæ probabilitatem aliquam habet & verosimilitudinem. Legitur apud Hippocr. 1. de *artic.* l. 36. 38. & f. 3. l. 71. Vide & Gal. in *comm.* ad h. loca & l. 9. de *Hipp. & Pl. decr.* cap. 5. Latine & *Deceptio* dici potest. Foët. d. l.

PARASYRO, *παροσύρω*, in *transversum traho*, *transversum ferio* & in obliquum distraho. Dicitur de telis apud Hipp. l. de *Cap. vuln.* XIV. 1.

PARDALIS, *Pardus*, *πάρδαλις*, *πάρδος*, vocatur animal ferocissimum, quadrupes, cujus historiam cum

usu fufe tradidit Aldrov. l. 1. de an. quadr. dig. vivip. c. 2. *Pardalis* est quoque nomen Emplastrum apud Aëtiuum l. 10. c. 12.

PARAS, *παράσις*, nomen serpentis, qui in Syria locis reperitur, colore æs referens; alii vero nigricant; ejus venenum tantum ex morfu non est, ut enecat; sed saltem inflammationem infert, notante Forest. l. 30. *Obs.* 2. *Schol.* ex Aët. l. 13. c. 31.

PARACOLE, *παρεκολή*, idem, quod *ἐκκολή*, *Excerptum*, *Historia*, *Observatio*. C. Hofm. *Comm. in Gal. de V. P. n. 2.*

PARADRIA, *παράδριή*, *affectio*, h. e. associatio affectionis, qua vehementia ejus innuitur apud Hippocr. l. *præcept.* VII. 6.

PARAGORICOS, *παρηγορητός*, *mitigans*, *leniens*. *Vide Mitigatio.*

PARAIA, *παρεία*, dicitur pars faciei, quæ ab oculis ad mentum usque protenditur, Latin. *Gena* aut *Mala*. De quibus suo loco. Hinc *παρεία*, vinculum, quod malas continet male affectas, teste Gorræo ex Gal. de *fasciis n. 6.*

PAREMPTOSIS, *παρέμπτωση*, *Incidentia*, *vide Coincidentia*, adde Mercur. l. 4. *V. L. c. 13.*

PARENCEPHALIS, *παρεγκεφαλής*, *vide Cerebellum.*

PARENCHYMA, *παρίγχυμα*, ab Erasistrato dicta fuit propria cujusque vilceris substantia, quæ inter vasorum intercapedines recipitur, quia non vult appellari carnem. Ea enim solum Caro dicitur, quæ est in musculis, Gal. l. 2. de *Temper. c. 3.* *Com. in Hipp. de nat. hum. in præm. l. 7.* *Adm. Anat. c. 5. l. 6.* de *Hipp. & Plat. decr. c. 8.* J. Alex. l. 12. *Salubr. c. 1.* Ita vero dictum ab eo, quia creditur, substantiam illam esse sanguinem vas suis effusum, & demum ita concretum, Gal. l. 11. de *S. Fac. in princ.* C. Hofm. *Comm. in Gal. de V. P. n. 218.* J. Alex. *not. ad Gal. l. 8.* de *C. M. S. L. c. 6.* & *ad loc. de Hipp. & Plat. decr.* citatum, quam tamen opinionem Recentiores dubium reddere, imo rejicere ausi sunt, statuentes, hepatis, lienis, pulmonis, renum substantiam, vel in totum, vel maximam partem esse glandulosam, aut vesicalem, ut Malpighius in *Exercit. Epistolicis*, & Willif. *Pharm. Rat. part. II.*

PARENTALIS, idem, quod *Hereditarius*, epitheton morborum à parentibus ad liberos propagatorum. Kollink. *Ord. ac M. Med. Sp. l. 3. sect. 2. c. 28.* & 35. ubi & *Genilitio* vocat, atque *Connatus*.

PARENTHESIS, *παρήγησις*, terminus alias Grammaticus, vel Rhetoricus, à Paracelso tamen translatus ad *Tractatus quinque Paramiri* præmissos libris quinque Paramiri, in quibus generaliter exposuit Entia quintuplicia. *Vide Paramirum.* Hos tractatus appellavit *Parenthesin Medicam*. *Prologo 4.*

PARON, *παρών*, *præfens*, aditans. Vel dicitur de personis, quæ ægro vel Medico suppetias ferunt, aut operam aliquam, vel ministerium præstant, Hipp.

l. *aph. 1.* Jung. Dieter. n. 655. vel de rebus sec. & præter naturam hoc vel illud agendum indicantibus. Linden. *Ex. XIII. §. 336. seq.*

PARERGON, *πάρεργον*, significat *opus secundarium* & præter intentionem & institutum. Unde proverb. *πάρεργον ἔργον ποιήσας*, præpostere aliquid agere, de quo vid. Galen. *cap. 1. de R. V. I. A. 1. 3.*

PARERMA, *πάρεργμα*, significat *affulcimentum* & *stabilimentum*. Legitur apud Hipp. 3. de *iis, quæ in medic. 1. 10.* & 30. *Vide Foëf. p. 487.*

PAREISIS, *πάρεσις*, idem, quod *Paralysis*, de quo vocab. p. a.

PARETHEO, *παρήθεω*, *percolo*, per colum tranmitto. Legitur apud Hipp. l. de *dentit. II. 9.* ubi Foëf. mendum subesse censuit, & pro *παρήθει παρέθειται* legit. Verum absque ratione. Rectissime enim retinetur *παρήθει* activum præsentis temporis conjunctivi modi, uti contextus hoc manifeste docet. Ergo quandoque & bonus dormitat Homerus.

PAREXIS, *πάρεξις*, *vide Exhibitio.*

PAREKODOS, *παρέκοδος*, significat *apparatum ad peregrinationem necessarium*, qui simplicior & frugalis esse debet Medico. Hippocr. l. de *dec. orn. IIX. 1.*

PARIETALIA *ossa*, *vide Arcualis.*

PARISTHUMIA, *παρίσθημα*, duplicem habet significationem. Physiologie ita dicuntur *Glandula faucium*, quæ Lat. *Tonsilla*, *Amygdala* quoque vocantur, quarum historiam vide in Anatomicis, præsertim Bartholin. l. 2. c. 11. Warthon. *Adenograph. c. 22.* in qua significatione legitur apud Hippocr. l. de *Glandul. V. 2.* Pathologie vero *παρίσθημα* quoque vocantur illarum glandularum morbi, dum vel inflammantur, vel ob affluxum materiæ aqueæ & pituitosæ intumescunt, vel etiam quando ob defectum humiditatis nimium resiccantur, & ita deglutitionem quovis modo impediunt. Ita accipitur ab Hippocr. 3. *aph. 26.* Adde Foëf. p. 488. Dieter. n. 657. *Vide Tonsilla.*

PARLA, pro *Perla*, hoc est, *Margarita*, legitur in *Theatr. Chym. Vol. 4. p. 192.*

PAROCHETEUSIS, *παροχέτευσις*, *vide Derivatio.* Hoc vocabulum legitur apud Hipp. l. de *Humor. 1. 24.* Et verbum *παροχέτευειν*, *derivare*, l. 6. *Epid. f. II. 1. 7.* *Vide Foëf. Oec. p. 489.*

PARODONTIDES, *παροδοντίδες*, vocantur quibusdam tubercula quædam dolentia juxta dentes in gingivis, ut est apud Cels. l. 6. c. 13. quo tamen loco quidam *παρόντιδες* legendum consent; quod nomen hoc *παροδοντίδες* à nullo Græcorum usurpatum observetur, Gorr. Enimvero non video, quid obstet, quo minus & hoc retineri & in usum vocari queat. Meminit & Forest. l. 24. *Obs. 16. Schol.*

PAROCHOMENA, *παροχόμενα*, vocantur *præcedentia*, præterita, apud Hipp. 2. de *fract. 1. 58.* Foëf. pag. 488.

PARON, *παρών*, *vide Præfens.*

PARONYCHIA, παραonychία, Latine *Reduvia*, item *Panaritium*, (de quo superius) vocatur abscessus ad radices unguium natus. Meminit Hipp. l. 2. *Epid. f. VI. 52.* Æginet. l. 3. c. 81. Est & nomen plantæ ab effectu, quod *paronychias* curet, dictæ, Gal. l. 8. *S. Fac. §. Paronychia.*

PAROPTIÆ, παραπτια, dicuntur anguli minores oculorum, qui ad tempora spectant, Gorræus. Scholiastæ Nicandr. παραπτια vocantur, quia ad aures proclinantur. Linden. *Med. Phys. l. 2. c. 10. §. 88.*

PAROPTESIS, παραπτιασις, significat sudoris provocationem in Laconico sive balneo sicco cum carbonibus ardentibus, sive prunis; q. d. *Adassatio*. Videatur Coel. Aurel. l. 1. *Tard. pass. c. l. p. m. 255.*

PARORASIS, παραρησις, vocatur imbecillitas aut pravitas quædam visus, Gal. l. 1. *de sympt. caus. c. 5.* Fernelius vocavit *Hallucinationem*, describens, quod fiat cornea tunica alieno colore infecta, ut ita objecta omnia tincta appareant. *Pathol. l. 5. c. 5.* Actionem quoque visus depravatam *halluzinationem* vocavit Mich. Gavasset. *de reb. p. n. c. 21. p. m. 43.*

PAROTIS, παραρτις, generaliter significat omnem abscessum & tumorem glandularum ad aures occupantem & infestantem, Ægin. l. 3. c. 23. Lind. *Ex. IV. §. 87.* quamvis Gal. restrinxerit ad tumorem dumtaxat inflammatorium in glandulis circa aures, l. 3. *de C. M. S. L. c. 2. & alibi.* Causa eadem, quæ aliorum tumorum vel inflammationum, videlicet materia sanguinea, vel cruda vel serosa acida, aut coagulativa stagnans in glandulis. Hippocrates sæpissime appellat illos tumores, τὰ παραρτὶ ἀπὸ τῆς αἵμας, aut παρ' ἑσ, aut παρ' ὄπτι, interdum addidit ἑπάρωμα, cujus loca vide apud Foëf. p. 484. *seq.* Quod vero ἑπάρωμα simpliciter idem sit, quod *Parotis*, uti voluit Castellus, erroneum est. Vide *Epärma.*

PAROXYSMUS, παραξυσμός, exacerbatio, accessio, *invasio* dicitur, estque tempus morbi vehementius, in quo causâ morbificâ validissime vires suas exerit per symptomata graviora aut copiosiora, & quidem vel periodice, ut in febribus, quæ intermittentibus, quæ continuis ad intermittentium indolem sese moventibus; vel absque etiam periodo; ubi παραξυσμός coincidere videtur cum *status* vel vigore morbi: quemadmodum & verbum παραξύνειξ in hac significatione aliquoties accepit Hipp. l. 4. *Epid. XI. 17. XXIX. 13. l. de fistul. V. 6.* Vide Foëf. p. 488. Dieter. n. 658. Aliquando etiam παραξυσμός pro *Crisi* sumitur, quia hæc plerumque in *paroxysmos* vel in *status* morbi incidere solet, uti notavit Foëf. *Ex. 2. aph. 13.*

PARS, μέρος, vide *Meros*. *Pars cum parte* Chymicis dicitur massa ex auri & argenti æqualibus partibus cementata graduata, Rul. Iohnson. in *Lex. Pars Sylvestris* id est exterior; Dom. Leon. *art. med. l. 2. §. 1. c. 14.* *Pars* notat similitarem, *Locus* dissimilarem partem. Duret. ad Höller. *de morb. inter. l. 1. c. 1.*

PARTHENOS, παρθένος, proprie significat *virginem*. Est vero *virgo* κατ' ἀλήθειαν illa Sexus foeminiini persona, quæ congressum Venereum non est experta, sive quam vir non cognovit, Lind. *Ex. VIII. §. 28.* Et in hac significatione legitur ap. Hippocr. l. *de nat. mul. III. 15.* & in lib. de *Virgin. morbis*, qui morbi simpliciter παρθένια ibid. inscribuntur, quo titulo specialiter quoque gaudet *chlorosis*, χλωρώσις, Lang. l. 1. *ep. 21.* Plura vide infra ad vocabulum *Virgo*.

PARTICULA, μέρος, proprie quidem diminutivum est partis, sed sæpissime indifferenter ponitur pro parte, Galen. l. 2. *M. M. c. 8. & alibi.*

PARTICULARIS, μερικός, κατὰ μέρος, opponitur *Universali*, diciturque vel de morbis, qui partem unam alteramve occupant, *Dogm. nostr. Med. Gen. P. II. c. 6. d. 3. p. 148.* vel de remediis, quatenus *Catholicis* & *Panaceis* opponuntur, qualia legi possunt in *Theatr. Chym. Vol. VI.* ubi quæras in *Indice. Tincture* quoque *Spagyricæ*, vel ad argentum, vel ad aurum vocantur *Particularia*. Libav. *Tom. I. Oper. p. 150. Tom. II. p. 25. 240.*

PARTITIO, μερισμός, communiter idem, quod *Divisio*. Alias nomen quoque fuisse *Exercitii* cujusdam, quod & *Præparatio* dictum fuit, testatur Gal. l. *ad Thrasylbul. c. 47. circa fin.*

PARTUS, τέκος, dicitur actio, qua foetus excluditur ex utero, ita ut conatus reciprocos & connixus quidam concurrat matris parturientis, & foetus excludendi in partu naturali, de quo lege Gal. l. 5. *aph. 55.* Harvejum *de gen. anim. addiamento* 1. D. D. Maur. Hoffmann. *Inst. Anat. Disp. 12. C. Rejes q. 45. & 90.* & alios plures. De *partu* difficili vide supra in *Dyslocia*. Aliquando *Partus* idem significat, quod *Fœtus* apud Lang. Hildan. Helmont. & alios. Keuchen. existimat, *parium* dici de foetu nondum edito, sive embryo, Not. ad *Samonic. p. 224.* sed fallitur, cum exempla multa sint in contrarium.

PARVIBIBULUS, βραχυπότης, βραχύποτος, juxta Gal. *com. 3. in 3. Epid. l. 24.* Vide supra *Brachypota*. Quia vero ibi omissa sunt, quæ ad defensionem illius vocabuli adversus aliorum opiniones faciunt, libuit hic addere. Nimirum Interpretes nonnulli existimantes hoc epitheton non competere phreniticis, statuerant legendum vel βραχυπότις, βραχύποτις aut βραχύποτέμνοι, quemadmodum ex Gal. *com. ad h. l.* indicavit. Unde & Fœf. partim in *not. ad h. l.* partim etiam in *Oecon. ancipitis* reddidit est sententiæ, C. Hoffm. vero in *Notis MS. ad Galeni locum* pro autoritate severius primam lectionem reprobans, posteriorem amplectendum esse statuit. Ex recentioribus Mart. Listerus *Exerc. III. de morb. Chronic. p. m. 122.* scripsit per βραχυπότος sive parvibibulus intelligi debere hydrophobos, quod parum bibant ob metum liquoris. Verum salva omnium eorum autoritate, cum nullam fonticam rationem videam recedendi à vulgari lectione, βρα-

χρῆσται; nomen omnino retinendum esse existimo. Quod enim phrenitici aliquando etiam parum bibant, ratio satis manifesta, quia propter delirium animus stimulum ad objecta necessaria non sentit furore distractus, quemadmodum facile colligitur e *Coac. text. 98.* Casp. Hofmanni ut & Fœssii commentum de suspicacitate, quod phrenitici breviter suspicaces sint, est prorsus contra mentem & sensum Cui principis, cum potius *ζηλοπότηται* quam *βραχυπότηται* dici deberent ob fervorem etiam spiritibus animalibus communicatum. Listeri vero opinio (quæ etiam olim fuit Cœlii Aureliani. *l. 3. acutor. c. 15.*) est prorsus à scopo aliena, cum sint diversissimi affectus Phrenitis & Hydrophobia quoad causas & quoad subjectum. Neque vero cuilibet alicui sensum alienum affingere erit integrum vel concessum.

PARVIVISCERUS, *μικροσπάλανχι*, dicitur, cui & parva & prava sunt viscera, Gal. *3. de Hippocr. & Pl. decr. c. 4.*

PARULIS, *παραλῆς*, vocatur inflammatio gingivarum cum vel sine subsequente suppuratione. Quod si excreverit caro luxurians dicitur *ιπυλῆς*. Ægin. *l. 3. c. 26.* & *l. 6. c. 27.* Rhod. *ad Scribon. n. 61.*

PARUS, *αἰγίπυλος*, nomen aviculæ, cujus variæ dantur species, quarum descriptionem cum usu in cibis & Medicina prolixè tradidit Aldrov. *l. 17. Ornith. c. 12. seqq.* Adde Schrod. *l. 5. cl. 2. n. 63.*

PARVUS, *μικρὸς*, quid significet, notum est ex aliis Lexicis. Dicitur de magnitudine minori, quemadmodum *Paucus* de numero exiguo, Lind. *Ex. VII. §. 26.* *Parvi morbi* opponuntur magnis. *Parvus Mundus* qui dicitur, vide *Microcosmos*.

PARYGRON, *πάρυζρον*, dicitur medicamentum quoddam liquidum vel humidum, quod medetur particulæ parvæ adhuc phlegmone consistenti, protinus huic impositum, ubi duritiem à dolore alienam pars affecta acquisierit; quemadmodum etiam, si phlegmoso affectu omnino sit libera, Galen. *l. 1. C. M. S. L. c. 8. l. 7. de C. M. P. G. c. 2.* Castell. Gorr.

PASCUUM, *πομή*, idem, quod *Pabulum* jumentorum & pecudum, cujus bonitas, aut pravitatis multum facit ad lactis varietatem, notante Galen. *l. 8. de san. tu. c. 7.* *Pascere* & *pascere* proprie brutorum est, quamvis & de homine aliquando uturpari possit, Lind. *Ex. XII. §. 155. 156.*

PASIPHILUS, *πασίφιλος*; nomen *Emplastri fisci* crustam inducentis, quod constat ex æqualibus portionibus viirioli, sandarachæ, mityos, & chalcididis, ex Aetio Gorr. Latine significat *Omnibus charum*.

PASMA, *πάσμα*; vocatur medicamentum *inspersile* in modum pulveris aut farinæ. Dicitur & *ἀλάτισμα*, *κατάπασμα*. Vide *Catapasma*. Gorr.

PASPALETES, *πασπαλέτης*, i. e. *miliaceus*. Epitheton panis e milio confecti, *Πάσπαλος* enim *milium*

significat, idem, quod *κέγχυρος*. Gal. *in Ex. voc. Hipp. Coef. p. 489.*

PASSA, *παφῆς*, *ἀσπαφῆς*, Epitheton *uværum*, ita dicitur sive à *pando*, sive à *pator*. Vid. Jul. Alex. *l. 10. Sal. c. 14.* Diminutivum usitatus est *Passula*, quarum tres habentur differentiæ, *Zibebæ*, *Majores* & *Minores*. Sunt vero *Uvæ* vi caloris vel solaris, vel clibani ficatæ, Schroder. *l. 4. cl. 1. n. 360.* Bruyerin. *de re cib. l. 11. cap. 41.* *Passa* quoque Paracelsus idem est, quod *Panarium*, vel *Pandelitium*, de quo supra. *Πασσά* quoque dicuntur Iridis partes nigræ, quæ oculi pupillæ proximæ sunt. Gorr.

PASSALISCOS, *πασάλισκος*, vocatur *passillus*, h. e. *parvus palus*. *Πασαλ* enim *palum* significat. Legitur utrumque apud Hippocr. *l. 2. de morb. mul. LXXXII. 2. 6.* Coef. *d. l.*

PASSAVANTICUS est epitheton pulveris cujusdam purgantis, cujus descriptio habetur apud Schroder. *l. 2. Pharm. c. 77.* Fortassis ita dictus videtur à *πῶς* & *ἀνοσπητός*, i. e. omnes humores expellens & evacuans.

PASSER æquivocum est apud Latinos. 1. enim est nomen avis, cujus variæ dantur species, inter quas vulgaris salacissima habetur avis; unde & cerebeilla ejus ad Venerem excitandam commendatur. Harum avicularum descriptionem & usum in cibis & Medicina vide apud Aldrov. *l. 15. Ornithol. c. 10. seqq.* Schroder. *l. 5. cl. 2. n. 64.* Jul. Alex. *l. 13. Sal. c. 1. & 8.* & *Not. in Galen. l. 7. Meth. med. c. 6.* ubi *Passeres* pro omnibus aviculis montanis accipiuntur. Græc. *σπερδός*. *Passeris* guttur acescere valde notavit Helmont. adhuc puer. Et hinc eorum voracitatem deduxit, *vr. Imago fermenti* impr. *n. 26.* & *calor. eff. non dig. n. 23.* *Passeres* vivos deplumatos & glandulis circa aures, aut sub axillis, aut ad inguina impositos allicere venenum pestiferum, & postea mori; post mortem vero cremari aut humari debere, docet Paracels. *tract. 1. de Pestilente.* *Passer* est nomen piscis, qui & *Rhombus* appellatur, cujus descriptio, differentiæ, & usus in cibis legitur apud Aldrov. *l. 2. de pisc. cap. 46. 47.* Meminit & Jul. Alex. *l. 14. Salubr. c. 8.* Bruyerin. *l. 19. de re cib. c. 20.* Græc. dicitur *ψῆττα*.

PASSIO, *πάθος*, *πάθημα*, generale nomen est; omnem motum denotans, qui ab altero in alterum fit; sive secundum, sive præter naturam fiant. Hinc & sensus externi *Passiones* dicuntur *Physicæ*. Medicis tamen usitatus accipitur de rebus præter naturam, & æquipollet vocabulis *Affectus*, *affectio*, de quo supra lit. A. Junge Coef. *Oec. p. 475. seqq.* Dieter. *n. 642.* Linden. *Ex. XII. §. 99.* Helmontius quoque peculiarem tractatum inscripsit: *Passiva Deceptio Scholarum Humoristarum*, in quo pugnat contra 4. humores olim receptos. *Passi quidem Arabibus dictas esse venas Cævoidas*, sive somnificas, docet C. Rejes C. *El. q. 56. n. 17,*

PASSIO bovina, Vermis inter cutem, & carnem totius Corporis. *Alfahar. pract. Tract. 31. §. 2. cap. 13.*

PASSULA, vide *Passa*.

PASSULATUM vocatur forma medicamenti ex pulpa passularum coctarum & per setaceum trajectarum parati, pertinetque ad Electuaria. Purgantis meminit *Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 12.*

PASSUM, γλυκὺν, dicitur *Mustum decoctum*, & quidem ex uva *passa*. De hoc potu & ejus differentiis, vide plura apud *Linden. Ex. X. §. 91. seqq. Rhod. in Lex. Scribon.* Tribuitur etiam aliis ibidem, v. g. *Meconium passum*, *Lac passum*.

PASTA, πῆσαι, πείση, vocatur edulium, vel jusculum farina mixtum, & ita quodammodo viscidum. *Hesy chius* exponit per edulium ex caseo insulso, fimiagine, & sesamo confectum. Est & pulmentum ex fressis leguminibus farina mixtum, *Foef. p. 489. Pastam albam Spagyricam* extrahi debere ex *Jove & Saturno*; *rubram* vero ex *Venere, Saturno & Marte* docet *Geber. Theatr. Chym. Vol. I. p. 165. Pasta regie* vocantur *Morsuli*, de quibus *supra lit. M.*

PASTETUM, ἀρτόκρεας, Lat. etiam *Artocreas*, est nomen edulii notum, quod paratur ex omnis generis alimentis coctioni destinatis peculiari pasta farinacea inclusis, & undiquaque contextis, ita ut illa pasta representet ollam, vel cacabum, de quo plura legantur apud *Jul. Alex. l. 19. Sal. cap. 7.*

PASTILLUS, proprie idem; quod *Trochiscus*, πτόλις, item *Rotula*, (quamvis & heic differentiam aliquam observaverint recentiores, unde de *Rotulis* infra suo loco dicatur) & dicitur de forma quadam medicamenti sicca solida ex pulveribus, variis liquoribus exceptis & in formam circulearem redactis paratum, *Gal. lib. 5. de C. M. P. G. c. 11. l. 1. de Antidot. c. 9. Vide Weker. l. 1. Antid. Gen. c. 43. Spec. l. 2. sect. 40. Schroder. l. 2. c. 86. Moreil. de Form. Rem. l. 1. f. 3. c. 6.* Aliquando tamen & latius acceptum legitur vocabulum *Pastillus*, de forma quoque oblonga, ita ut *Turunda & Glandes* comprehendantur, notante *Rhodio ad Scribon. n. 5. Blancard.* etiam ad *Pomum odoriferum, Pomambra* dictum, retulit in *Lexic.* sed qua auctoritate, non libuit inquirere.

PASTINACA, æquivocum est, & vel plantam significat, de qua significatione consulantur *Botanici*, vel animal aquaticum venenosum, sive piscem, & Græce dicitur πικρὸν θαλάσσια, cujus historiam, veneni vim, & usum in *Medicina* tradidit prolixè *Aldrov. l. 3. de pisc. c. 46. Meminit & Galen. l. 5. de C. M. P. G. cap. 2. in fin. & Theatr. Chym. Vol. V. p. 394.*

PASTIO, *Pastus*, νομή, vide *Nome*. *Pastus* alias idem est, quod ciborum assumptio.

PATELLA, μύλη, θηροναῖς, vide *Mola*. Alias idem quoque notat, quod *Patina*, de quo p. p. *Rhod. in Lex. Scribon.* Est & nomen *Testacei univalvis*,

Gr. λεπὶς dicti, cujus historiam cum usu vide apud *Aldrov. l. 3. de Testac. c. 79.*

PATER, πατήρ, quid significet proprie, notum est, videlicet marem, qui genuit prolem, quamvis *Helmont.* argutias agat, negando, *patrem* esse causam efficientem filii, sed saltem seminis, *v. Cause & initia natur. n. 10.* Chymici ænigmatice attribuerunt hoc vocabulum variis rebus, v. g. sulphuri, soli, calcinationi *Rul. in Lex. Theatr. Chym. Vol. 1. p. 201. Pater aris* vocatur *Larbason*, quia matrix & minera auri, argenti, aliorumque metallorum est. *Libav. Tom. III. Oper. p. 14.*

PATETOS, πατητός, proprie *Passus* Latine dicitur. Unde *σαφυλαὶ πατηταῖαι*, unæ *passæ*, vocantur. Verum *Patetos* etiam vocatur species quædam *Palme*, teste *Rhod. ad Scribon. plane ad finem. Gal. l. de cib. bon. & mal. succ. c. 4.*

PATHEMA, πάθημα, vide *Passio*.

PATHETICUS, παθητικός, est speciale epitheton nervorum quarti paris intra cranium occurrentis, ideo quod totum in musculum oculorum impenditur, & ita verosimile est oculi motum juxta animi passiones & impetus movere. *Willis Anat. cerebr. c. 21. fere ad fin.*

PATHOGNOMONICUS, παθηγνωμονικός, epitheton signorum *Diagnosticorum* singulis morbis propriorum & inseparabilium, quamvis *Linden.* à recepta hac significatione recesserit præter necessitatem. Vide *Diagnosis*. Raro datur signum unicuique *Pathognomonicum*, sed potius observanda *Pathognomonica syndrome*, id est, concursus symptomatum, affectuum p. n. index, *Gr. l. 1. de L. A. c. 1.*

PATHOLOGIA, παθολογία, vocatur ea *Medicinæ* pars ministra cognitioni interveniens, quæ docet & exponit res præter naturam, (videlicet morbum, causam morbosam, & symptomata,) in homine occurrentes. Videantur *Institutionistæ* passim, ut & *Dogmata nostra Part. II. in princ.* Minus accurate & juxta strictius, nostro judicio appellatur *Æthiologia*, αἰτιολογία.

PATHOS, πάθος, vide *Passio*.

PATIAS, idem, quod *Squama aris*, vel metallica, *Gr. λεπὶς. Rul. & Johnf.*

PATIENTIA, ὑπομονή, idem, quod *Tolerantia*, ægro adeo necessaria, ut ejus habeatur panoplia & unicum sæpe remedium, quam egregie commendatam lege apud *Dieter. Iatr. p. 841.* Non tamen intelligenda *Stoica* illa, de qua *Lind. Ex. II. X. §. 14. 15.* quæ supra humanam naturam, sed qualis in hominem & præsertim *Christianum* cadit, qua dolores & cruciatus animosè tolerat & sustinet, hac spe firmus, ut, quando *Deus* voluerit, sibi collaturus sit sanitatem. Propter hanc virtutem ægri quoque communiter & vernacule vocantur *Patientes*; quamvis haud raro ipsi etiam *Medici* debeant esse *Patientes* variis modis. In operationibus *Chymicis* prolixioribus quoque necessarii

fariam esse *Patientiam*; constat ex *Theatr. Chym. Vol. IV. p. 898. Patientia* Musculus qui dicatur, vide supra in vocab. *Levator*.

PATINA, *λοπίης*, dicitur vas patulum, quo aliquid recipi potest; item etiam *olla*. *Λοπίδιον* parva *paella* vocatur, *Gal. c. 1. de artic. t. 19.*

PATOR, id est, *hiatus*, *χάσμα*, sinus apertus. Dicitur de narium cavitate aperta apud *Scribon. n. 46. 47.* Adde *Rhod. in Lex.*

PATOS, *πάτος*, vocatur *forder*, hoc est sudor, cum pulvere mixtus certantium & collectantium in palæstris, qui & *ῥύπος* vocatur, *Æginet. l. 7. c. 3. §. Rhyppor.* Optimum esse mammillarum inflammationibus remedium, vult *Oribasius l. 2. euporistor. c. 1. iii. ῥύπος, p. m. 90.*

PATRIMONIUM accipitur tropice etiam vulgo pro *Genitalibus* & *Testiculis*, & ita legitur ap. *D. Ludovici Pharm. Dissert. I. p. 517.*

PATURSA dicitur *Morbus Gallicus*. *Fallop. tr. h. t. c. 2.* & est idem, quod *Scabies Indica*, eo quod ex India occidentali Hispanos transportasse credatur, quamvis hoc neget *Helmont. tract. Tumul. Pest. §. Peregrina lues nova.*

PAUCIFERUS, *ὀλιγοφόρος*, vide *Oligophoros*. Opponitur τῷ *δινάδου*. Vide *Ocnodes*.

PAUCUS, *ὀλίγος*, vide *Oligos*.

PAULA, *παύλα*, nomen Emplatri ad bubones & strumas efficacis, apud *Ægin. l. 7. c. 17.*

PAULADADUM, vel *Pauladada*, est species Terræ sigillatæ nascentis in Italia, quam circumforanei, qui sese jactant ex familia S. Pauli, passim in illis provinciis venalem habent, *Dorneus in Diction.* Vocatur alias *Terra sigillata Melinea* vel *S. Pauli*. *Schroder. l. 3. c. 2. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l.*

PAULATIM, *κατ' ὀλίγον*, opponitur τῷ *repente* & *conferim*. *Hipp. 2. aph. 81. Junge Gal. comm.*

PAUO, *παύω*, significat *Cessio*. Vide *Pausis*.

PAVO, *Pavus*, *πυῶς*, avis Medica, cujus descriptio cum usu in cibis & Medicina habetur apud *Aldrov. lib. 13. Ornith. c. 1. Meminit & Gal. l. 3. de Al. fac. c. 19. Jul. Alex. l. 13. Sal. cap. 3. Add. Schroder. lib. 5. cl. 2. n. 65. Bruyerin. l. 15. de re cib. c. 28. Ejus Anatomen à Casparo Bartholino Th. fil. observatam vide in *Aët. Hafniens. Vol. II. Obs. 114. pag. 288. Pavones* clamore præfragire mortem dominorum suorum, scribit *Paracels. in Fragm. Med.* In operatione Lapidis Philosophici quid ænigmatice dicatur *Pavonis cauda*, vide in *Theatr. Chym. Vol. IV. p. 355.**

PAVOR, *φόβος*, vel idem significat, quod *Timor*, vide *Metus*, (vel saltem gradu majori à timore differt) & ita cum *terrore* coincidit. Vide *Jul. Alex. l. 22. Sal. c. 3. Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 2. sect. 3. c. 105.* Sæpe causa efficiens *Epilepsiæ*, notante *Helmont. tr. A. sede an. ad morb. n. 15.* Aliquando *Pavor* idem, quod *scabies*,

prurigo. Et *pavidum* idem, quod *squamosum*. *Keuchen. ad Sammon. p. 111.*

PAUPER, *πίπτος*, *Paupertas*, *πίπτος*, quid significant, ex aliis notum est Lexicis. Dicitur de iis, qui destituantur præprimis fortunæ bonis. Pertinet quoque consideratio *Pauperum* ad Medicinam, quatenus vel sunt subjectum sanitatis, cum teste *Luciano* sæpe eorum conditio vivendi sit optima & tranquillissima, quia graves morbi illos non facile invadunt, *Dieter. Iatr. pag. 179.* Vel etiamfr aliquando ægrotat, quod Medici non debeant sese subtrahere ab eorum curatione, ad exemplum *Hippocratis*, notante *Gal. l. quod opt. Medicus &c.* nec sumptuosa, sed euporista ordinare remedia. *l. 3. de C. M. P. G. cap. 2.* Chymicos non debere esse *pauperes*, cum *Ars* hæc inimica sit *pauperibus*, expresse docet *Joh. Isaac. Oper. Miner. c. 13. in Theatr. Chym. Vol. III. p. 313.* Hinc haud dubie ortum proverbium Italicum: Non ti fidare all' Alchimista povero, e Medico amalato. Utinam hoc observarent *Magnates!*

PAUSIS, *παύσις*, dicitur *cessatio*, *remissio*, à *παύω*; *cessio*, remitto, vel cessare facio, sedeo, uti patet ex *2. aphor. 2. & 4. aph. 15.* Adde *Diet. n. 661.* Nomen vero *παύσις* legitur apud *Hipp. l. 7. Epid. VII. 7.* Plura vide apud *Foes. p. 489. seq.*

PECCATUM, *ἀμαρτία*, *ἀμαρτήματα*. Vide *Delictum*, *Erratum*, *Hamartia*.

PECHEDON, *πυχέδον*, idem, quod *Perineum*, *περίνεον*, five *πύριον*, hoc est, interstitium inter anum & scrotum. *Erotian. Onom. p. 94. b. Foes. p. 505.*

PECHYAGRA, *πυχάγρα*, dici potest ex mente *Paræi Arthritidis* species cubitum occupantis, *l. 17. Chir. c. 1.*

PECHYS, *πῆχυς*. Vide *Cubitus*.

PECHYTYRBE, *πυχτύρβη*, epitheton *Scorbui* apud *Forest. l. 20. Obs. 11. in Schol.*

PECTEN, *πέτις*, vide *Cteis*. Quibus addi potest; quod *Pecten* etiam sit nomen piscis apud Romanos, cujus historiam cum usu tradidit *Aldr. l. 2. de pife. c. 27. Pectines*, intervalla. Lineæ secundum longitudinem, in arborum materia, per quas findi possunt. *Dodon. Pemp. 1. l. 1. c. 1. hist. Stirp.*

PECTINÆUS *Riolano* dicitur Musculus ad ossium pubis commissuram prope cartilaginem ortus, alias *Lividus* dictus, & videtur esse *pars Tricipitis*. *Barthol. l. 4. An. c. 11. p. 580.*

PECTINATIO, *πυκτισμός*, dicitur purgatio capitis & capillorum pectine facta, cujus utilitatem Medicam laudat *Rolfink. O. & M. M. l. 4. Sect. 10. Part. 3. c. 2.*

PECTORALIS, *σηδυός*, *πυρσιθιόν*, dicitur Musculus, qui totum fere pectus occupat. *Bartholin. l. 4. Anas. c. 2. p. 459.* *Pectorale* pertinet ad vestitum, quo pectus ab aeris injuria munitur.

PECTOS, *πηκτός*, *concrevus*, *congelatus*, vel *condensatus*;

denſatus. Ita *πηκτὸν γάλα*, lac concretum. Gorr. vide *Concretio*.

PECTUNCULUS est nomen piscium testaceorum navibus ex India orientali redeuntibus infinito numero adhaerentium, quoad collum quidem potissimum avibus Barnules dictis aliquatenus similitum, qui tamen revera non tales sunt, quemadmodum ex Anatomia utrorumque hoc pateſcit, docente hoc D. Carolo Leigh in *Historia Naturali Lancastriae, Cestriae & Jugorum Darbie* l. 1. c. 10. Vid. *Aët. Erudit. Lips. A. 1701. m. Novemb. pag. 514.*

PECTUS, *ἤθθ*, variis gaudet significationibus. Communiter & late notat totam anteriorem thoracis, sive medii ventris partem, in qua significatione legitur apud Hippocr. 3. *aphor. 5. 23.* & 5. *aphor. 24.* Strictè pro Sterno sumitur, hoc est, media pectoris parte jugulo subjecta, cui costæ annectuntur, Galen. *Introduct. c. 10.* ad quam significationem referunt Interpp. locum Hipp. 1. *de artic. v. 68.* Porro & notare videtur *ἤθθ*, sive *pectus* ipsam orificium ventriculi, quod sub cartilagine mucronata delitescit, idque probari potest ex Hippocr. *Coac. t. 43. lib. 1. Epid. agr. 14.* & l. 2. f. VI. 29. Tropica quoque significatione habetur, quando *πέδιον*, sive planta pedis ab Hipp. vocatur *ἤθθ* *ποδὸς*, *pectus pedis*. 3. *de artic. t. 92.* & vola manus, *ἤθθ* *χειρὸς*, *pectus manus*, l. *de Venis XII. 12.* Vide Foëll. p. 586. 587. Dieter. n. 789. *Musculus pectoralis* qui dicatur, vide in Anatomicis & Bartholin. l. 4. cap. 2. *Anatom. Pectoralia medicamenta* vocantur quæ & Thoracica dicuntur, de quibus passim apud Practicos legi poterit.

PEDAGRA, est *Tartarus*. Rul. & Johnson. in *Lex.*

PEDESTRIS, *πεντῆς*, epitheton animalium, quæ pedibus incedunt, ad differentiam volatilium & nantium. Ita apud Gal. aliquoties homo describitur animal *pedestre bipes*, l. 1. *de diff. puls. c. 5. in fin. & alibi.*

PEDETHMOS, *πηδηθμός*, dicitur *saltus*, *pulsus venarum*, vel potius arteriarum apud Hipp. l. 7. *Epid. XXI. 21.* Foëll. n. 504.

PEDIASIMOS, *πιδιάσιμος*, dicitur quasi *campestris* species *Myrrha* præpinguis, qua expressa stacte emittitur. Gorr. ex *Diosc. l. 1. c. 77.*

PEDICULATIO, idem, quod *Phthiriasis*, seu *morbus pedicularis*. Walther. S. M. p. 1255. Heurn. *de morb. cap. c. 6.*

PEDICULUS, *φθειρ*, nomen notissimum insecti morſu suo molesti satis hominibus & brutis, quod ex succorum pravorum copia generari, docet Gal. l. 11. *de S. F. &c.* Caro viperæ. *Pedicularum* vero historiam cum usu & noxa descripsit, vide apud Aldrov. *de Insect. l. 5. c. 4.* Schrod. l. 5. cl. 4. n. 11: *Devorare pediculos* adversus Icterus uti sordidum, ita & vanum esse remedium, docuit experientia. *Morbus pedicularis*, Græce *φθειρῆσις*, vocatur, estque plerumque comes scabiei humidæ, ex cuius materia acervatum pediculi *Castelli Lexic. Med.*

generantur. Peculiaris vero species morbi *pedicularis* habetur, quando in palpebris, & sub axillis, ut & in pube gignuntur cuti arctissime infixi pediculi plani & latiores, Italis *piattole* dicti. De *pedicularum* morbo mirabili Ægyptiorum, vide C. Rejes C. *El. q. 36.* *Pediculi* quoque dicuntur summitates scoporum, quibus appendent acini. Græce *πέσμωντι τέλματα*. Linden. *Ex. X. §. 192.*

PEDILUVIUM, aliis *Lavipedium*, est species balnei particularis, nimirum demersio pedum intra aquam, calida vel frigida, de cuius usu, præsertim calido, videatur Laur. Bellin. in *Opusc. Medic. tr. de sanguinis missione*, p. 153.

PEDION, *πέδιον*, dicitur *planta pedis*, inter tarsum & digitos sita. Vocatur & *πίλημα*, *planum pedis*. Gal. l. 3. *de V. P. c. 5.* & c. 1. Casp. Hofm. in *Comm. ad Gal. LL. de V. P. n. 109.* vocat *Metatarsum*. Barthol. vero *Pedium* dicit esse *Tarsum*, libell. 4. *An. c. 21.* Vocatur & *πίζα*.

PEDITUS, *περδή*, idem, quod *Crepinus*. Vide supra lit. CR. Vide Helmont. *tract. de flatib. n. 36.* & 50.

PEDORA vocatur *sordes oculorum, aurium & pedum*. Kenchen. ad *Sammon*, p. 241.

PEDUNCULUS, idem, quod *Pediculus*, *φθειρ*.

PEGANELÆON, *πηγανέλαιον*, h. e. *oleum rutaceum*, Non. *de P. M. C. c. 29. p. m. 34.*

PEGANERON, *πηγανηρόν*, vocatur *Emplastrum rutaceum*, cuius tres descriptiones habentur, una apud Ægion. l. 7. & duæ apud Aët. notante Gorr.

PEGE, *πηγή*, significat *fontem*. Alias *πηγαί* quoque vocantur *oculorum anguli minores*, qui sunt ad nasum, quos etiam alio nomine *ρουτίρες* appellant. Gorr. Linden. *Med. Physiol. l. 2. c. 10. §. 88.*

PEGERNUS, id est, *peregrinus*, hoc est, *Mercurius*. Rul. & Jahn.

PEINA, *πείνα*, idem; quod *λιμός*, *fames* significat; Vide *Fames*, à verbo *πεινάω*, *eturio*. Galen. c. 3. *in 6. Epid. t. 28.*

PEIRA, *πέρα*, idem, quod *ἔμπειρία*, *Experientia*. Vide *Empeiria*.

PEITHOMENOS, *πειθόμενος*, *obsequens*. Dicitur de odoribus in corporis usum facile cedentibus & reficientibus. Hipp. l. 6. *Epid. f. VIII. t. 14.*

PELADA, species *Capillorum defluvii*, præsertim e morbo Gallico provenientis. Forest. l. 8. *Obs. 2. Schol.*

PELAGIOS, *πελάγιος*, idem, quod *θαλάσσιος*, *marinus*, epitheton piscium, qui ad mare profundum secedunt, Gal. l. 3. *de Al. Fac. c. 26. 27.*

PELAMYS, *πυλαμύς*, nomen piscis pelagii non squamosi, carnis duræ, interdum genericum, varias species comprehendens, interdum speciale, pro illo pisce, qui e Ponto affertur, sumtum, Galen. d. l. c. 31. Aldrov. l. 3. *de pisc. c. 18.* Jul. Alex. l. 15. *Sal. c. 9. circa fin.* Huc pertinent & *Thunni*,

PELARIŌN; *πηλάριον*, vocatur *Collyrium quoddam* *μυροήμαρον*, à *πηλός*, *lutum*, ita dictum ex ipsa compositionis forma, quasi *lutosum*. Unde & *πευρώδες*, *fe-culentum*, vocatur. Descriptio habetur apud Aëcium, notante Gorræo & *Egin.* l. 7. c. 16. Est & apud eundem nomen Emplastri ex scoria argenti, alias *διὰ ἰλκώσμε-τ* dicti, d. l. c. 17.

PELAS, *πέλας*, prope, proximus. Hinc Superlativ. adverb. *πελαστύτως*, *proxime*, legitur apud Hippocr. l. 1. de morb. mul. XCI. 56. Et verbum *πελάζω*, *appropinquo*, d. l. LI. 9.

PELECANUS, *πελεκάν*, æquivocum est. Proprie significat avem, quæ alias *Oncrotalos* dicitur, de quo vocabulo supra in ON. Tropice primo notat instrumentum Chirurgicum dentibus extrahendis destinatum, ob extremitatem incurvatam instar rostri *Pelecani*; cujus descriptionem vide apud Paræum l. 16. *Chirurg.* c. 27. Chymistis deinde dicitur *Pelecanus* vas quoddam circulatorium à figura *Pelecani* rostro pectus suum fodientis nuncupatum, amplo ventre sensim in angustius collum vergente, quod retortum & curvatum os rursus in ventrem immittit. Hoc vas in fundo canalem, per quem liquor infunditur, habet, qui, siquore infuso, Hermetico sigillo occluditur, & calore admo-vetur. Rul. & Iohnf. Hinc *Pelecanatio* dicitur Chymicis circulatio per *Pelecanum*, notante Beguino in *Tyrocin. Chym.*

PELIADÉS, *πηλιάδης*, epitheton serpentis, cujus virus recenset ex Aëtio *Forest.* l. 30. *Observ. ult.*

PELICIDE, id est *mel coëctum*, *pelude*. Rul. & Iohnf. in *Lex.*

PELICOS, *πηλίκοσ*, idem, quod *ποσός*, *quantus*. Dicitur de quantitate morborum. *Galen.* l. 1. de diff. morb. c. 8.

PELIDNOS, *πελιδνός*, vide *Lividus*.

PELIOMA, *πελιόμα*, dicitur pars fugillata livida; ad differentiam *μυλάσμετ*. *Forest.* lib. 5. *Chir. Obs.* 9. *Schol.*

PELLACIA, idem, quod *Pica*, apud *Lucret.* notante C. *Hofmann.* lib. 3. *Apolog.* pro *Galeno Part. II.* c. 59. ubi simul recte reprobatur *Massariam*, qui *Pelaptiam* apud *Lucretium* legit. lib. 3. *Med. Pract.* c. 8.

PELLICULA, idem, quod *Membrana*, *Tunica*, *χρῆν*, *σῆν*. *Galen.* l. 4. de C. M. S. L. c. 2. in *princ.* Vide *Elymen*, *Membrana*.

PELLIS, idem, quod *Corium*, *δέρμα*, præprimis cutem animalium pilis, vel lana adhuc constantem significat. Hinc *Pellis lanata*, apud *Scribon.* n. 80. *Pellis canina*, n. 161. *Pelles manicatæ*, *χειρῶδες*, alias *Manicia* dictæ, manus involucre ex *pellibus* facta leguntur. *Pellibus* animalium si quis uti velit, plurimum referre, an illa animalia ferro jugulata, an sponte mortua sint, recte scribit *Mercurial.* l. 2. V. L. c. 25.

PELLOS, *πέλλοσ*, & *πελλός*, idem, quod *πέλι*, aut *πελιδός*, *Lividus*, subulvus. *Gorr.* in *def.*

PELLUCIDUS, *διαφανής*, Vide *Diaphanes*.

PELMA, *πέλμα*, 1. significat *plantam pedis*, & ita idem, quod *πέδιον*. Vide *Pedion*. 2. *Πέλμα* vocatur *solea* ex corio, aut alia materia parata, plantis pedum applicanda. *Hipp.* in *Mochl.* XIII. 7. Alibi dicitur *ἕχμος*, 4. de *art.* 1. 9. Vide *Ichnos*. Denique *πέλιματι* vocantur *pediculi pomorum*. *Lind.* Ex. X. §. 192.

PELOBATIS, *πηλοβάτης*, ἢ *πηλοπάτης*. Vide *Lutigradus*.

PELOR, *Pelorogastor*, *πέλωρ*, *πελωρογάστωρ*, dicitur, cui *magnus* est *venter*, *Linden.* Ex. XI. §. 138. *Πέλωρ* aut *πέλωρ*, *magnus* significat.

PELORIS, *πελωρίς*, vocatur species *Conchæ*, vel *Chama*, *major*, *ostreis*, quæ in stagnis ac paludibus reperiuntur, fere similis, cujus caro dura & multi alimenti, notante *Rhodio ad Scrib. n.* 104. Describit etiam *Aldrovandus* sub nomine *Chamæ Peloridis* l. 3. *Exang.* c. 63.

PELTALIS, vid. *Scartilago*, *Scuitiformis*.

PELVIS, *χάουα*, *πέλος*. Vide *Choana*. *Pyelos*, Præterea quæ in prioribus binis editionibus omiſſa, merito addere operæ pretium est, quod quibusdam Anatomicis & Chirurgis, imprimis e novissimis D. *Henrico* à *De-venter* in *ſuo Lumine Novo pro Obſtetricantibus*, *Pelvis* dicitur spatium illud totum, quod occupat uterus præſertim *Gravidarum*, & circumſcribitur oſſibus *Ilium*, *Coxendicis*, *Pubis* & oſſe ſacro, quemadmodum accurate & prolixè deſcripſit c. III. p. m. 14. ſeqq. Cujus ſpatii capacitas ſi recte ſe habuerit, ad partus facilitatem multum conferri ita e contrario ſi juto anguſtior aut major, aut nimis plana fuerit, diverſa incommoda inde circa partum exoriri poſſunt obſtetricibus ſcitè neceſſaria, pro data occaſione ſeſe accommodare rite queant, fideliter propoſuit c. XXVII. p. 111. ſeqq.

PEMMA, *πέμμα*, vide *Cellaria*. *Lang.* l. 1. ep. 56.

PEMPELOS, *πέμπελοσ*, dicitur *ſenex*, qui ad tertiam ſeneſcentis ætatem pervenit, videlicet decrepitam & propter infirmitatem omnibus rebus inutilem, ita dictus à *πέμμα*, mitto, quaſi mox ad manes ablegandus. *Galen.* l. 5. de ſan. tu. c. 12. fin.

PEMPHINGODES, *πέμφινγώδης*, epitheton certæ febris, quæ *ſtaulenta*, ſpirituola, inflata, dicitur, in qua per cutem æreum eſſuvium exhalare ſentimus, *Hipp.* l. 6. *Epid.* f. 1. t. 29. *Gal.* in *Com.* quamvis alii aliter explicent, dicentes, eam notare febrim, in qua propter ichoris maligni & fervidioris copiam pulſulæ ferventes, cum in ore, tum in habitu corporis erumpunt. *Foef.* p. 492. *Gorr.* Est ſpecies febris ſynochi non putris vehementioris. *Caſp.* *Rejes C. El. q.* 68. n. 7. *Πέμφινγξ* vocab. multæ ſignificationis eſſe, docuit *Galen.* *diſt. loc.* *Pempſinx* dicitur etiam malum cum exanthematibus ſive puſtulis ſimilibus iis, qui à morſu cimicum aut urticarum percuffione inducuntur &c. teſte *Vit. Riedlin. Obſ. Medic. Cent. I. Obſ.* 46. p. 107.

PEMPLOS, *πέμπελοσ*, idem, quod *πέμπελοσ*; *ſenex capularis*, decrepitus, *Acherunticus*, *P. Zacchias*

chias *Quæst. Medico-Legal. l. 1. tit. 1. q. 9. num. 24.*

PEMPTÆOS, πεμπτῆος, *quintianus*, Epitheton febris intermittens, quinto quoque die accessione repetentis. An detur? nonnulli dubitant. Gal. negat, se vidisse *l. de typis vel circuitibus*. Gorræus vero testatur, se vidisse. Nobis videtur res valde incerta & dubia, ob facilem lapsum in observatione temporum. Casp. Hofm. ad tertianam refert, in qua una dies est sine accessione. *Apolog. pro Gal. l. 3. c. 298.*

PENATES dicuntur spiritus ignis elementi & cœli, penetrales, penes nos nati, penantii; lares Hercii, Ephefii, Etesii, Meilichii, Dorn. Rul. & Iohnf. e Paracels. *tr. 2. de Pestil. cap. 1. & l. Meteor. c. 4.*

PENES, πένες, vide *Pauper*.

PENETRANS, περσωννός, ἀπερσωννός, εἰσπένος, dicitur de virtute medicamentorum ad interiora trans-eunte. Galen. *l. 3. de C. M. P. G. c. 3.*

PENETRATIO, alias Chymicis idem est, ac *submersio*. Rul. & Iohnf.

PENICILLUS, *Peniculus*, περιόλιον, ῥάκον, quid significet, ex aliis quoque Lexicis constat. Refertur saltem inter instrumenta quoque Medica & præsertim Chirurgica, quatenus læsis partibus induntur, aut applicantur. *Penicilla* idem, quod *Turundæ*. Lang. *lib. 3. ep. 5. Foresti. lib. 6. Chirurg. Observ. 14. Schol. Keuchen. ad Sammon. p. 252.*

PENIDIUM est epitheton Sacchari clarificati, purificati & in bacillos redacti, ejus parandi modum vide apud Schroder. *libr. 4. cl. 4. n. 400.*

PENIS, πένης, πένημα, idem, quod *Coles*, membrum virile. Vide *Coles*. Adde Rolf. *l. de part. genit. Part. 1. c. 43. seqq. pluribus*. Penis muliebris vocatur *Clitoris*. Vide *Clitoris*. Glandula quoque pinealis in cerebro à quibusdam *Penis cerebri* vocatur, Barthol. *l. 3. Anat. c. 6.*

PENNA, πέλαμος. Vide *Calamos*. Pteron. Pennarum monstrosam concretionem intus repertam in anserem, vide in *Ephem. N. Cur. A. II. O. 80. Pennam marinam* ex Plinio descriptam & delineatam vide apud *Paræum Chir. l. 4. c. 21.*

PENSILIS, epitheton Verrucæ, quæ Græcè ἀκρογερδών dicta. Vide *Acrochordon*.

PENTACULA, πεντακτυ, sunt signa, sigilla, & delineamenta admirandis & incognitis aliquando literis characteribus implicata, quæ collo appensa creduntur à malignis spiritibus & fascino quovis præservare. Dorn. *Dict. Parac. Rul. & Iohnf. in Lex.*

PENTAMYRON, πενταμύρον, nomen. Unguenti cuiusdam, ita dicti à quinque rebus, quibus constat, puta styrace, mastiche, cera, opobalsamo, (Æginet. opopanax) & unguento nardino. Describitur apud Aëtiū *l. 12. c. 44. citante Gorr. & Æginet. l. 7. c. 18.*

PENTAPHARMACON, πενταφάρμακον, proprie significat medicamentum constans quinque rebus. Verum nomen hoc inditum quoque alimentis, quali usum

esse Imperatorem Adrianum & reperisse Ælium, fuisseque fumen, pavonem, pernam, crustulatum & aprugnam, notavit Rhod. *ad Scribon. n. 211. quemadmodum πεπυφάρμακον* fuit de fumine, fassiano, perna & crustulo. *Ibid.*

PENTATHETON, πεντάθετον, *Emplastri* nomen ad collisā, vibices flagellorum & cutem excoriatam. Aëtius *l. 15. c. 75. Gorr.*

PENTATHLOS, πένταθλον, vocabatur olim is, qui quinque generibus certaminum valebat. Dieter. *Iatr. p. 103.*

PENURIA, idem quod *Indigentia*, *Paupertas*, δόνημα.

PEPEDEUMENOS, πεπεδευμένον, proprie olim dicebatur puer institutus in linguis & artibus. Casp. Hofmann. *Comm. in Galen. LL. de V. P. num. 9. Communiter significat omnem Eradium.*

PEPANSIS, πέπανσις, idem, quod *πεπασμός*, *Maturationis*.

PEPASMOS, πεπασμός, vide *Coctio*. *Maturationis*.

PEPEGOS, πεπηγός, *fixus*, *immutus*, *compactus*. Usurpavit Hipp. de corporibus, *lib. de sal. diet. & de oculis l. 1. sect. 2. Prorrh. t. II. Foëll. p. 493.*

PEPEIROS, πέπειρον, *concoctus*, ad maturitatem perductus. Usurpatur de morbis ab Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 40. & 42. de sputo l. 2. *Epid. Sect. III. 57.*

PEPIESMENOS, πεπιεσμένον, *pressus*, hoc est vexatus. Dicitur de ægris sui oppressis ad potum interdictum. Hipp. *l. 4. Epid. XXXI. 4.*

PEPON, πέπων, *coctum*, maturum significat, à πέπων. Vide Dieter. *n. 668.* Est etiam nomen fructus, de quo consulantur Botanici.

PEPONATOS, πεπονιάτος; *smegma* dicitur, ad faciei nigritiem conferens, cujus meminit Ægin. *l. 3. c. 25. & l. 7. c. 13. Vide Gorr.*

PEPSIS, πέψις. Vide *Coctio*.

PEPTICOS, πεπτικός, *Concoquens*. Dicitur cum de facultate naturali alimenta in substantiam nutritioni commodam permutante, quæ *Concoctrix* vocatur; tum de Medicamentis, qua *Stomachicis* ventriculi officium promoventibus, qua *Maurantibus* & *Suppurationem* promoventibus. Gorr.

PEPYROMENOS, πεπυρωμένον. Vide *Torréfactus*.

PERACUTUS, κείκετος. Vide *Acutus*. *Catoxys.*

PERAMBULANS Paracelso vocatur amans peregrinationem, & qui per itinera experientiam & firmam notitiam sibi acquirit, & hoc recte à Medico perfecto requirit aliquoties in scriptis suis, v. g. in *Defens. 4. in prologo de herb. virtus. in Chirurgicis scriptis.*

PERAS, πέρας, vide *Terminus*.

PERCA, Græcè πέρις, περιός, nomen piscis, & quidem duum generum. Alia enim est *Perca marina*, ceu major, cujus historiam cum usu tradidit Aldrov. *l. 1. de pisc. cap. 9. Meminit & Jul. Alex. l. 14. Sal. c. 3.*

fin. Alia est *Perca fluviatilis* minor, cujus descriptionem cum usu in cibus & Medicina, vide apud Aldrov. *lib. 5. de pisc. c. 34.* Jul. Alex. *l. 15. cap. 6.* Schroder. *l. 5. cl. 3. n. 86.* Quid *Perca Aufonii* sit, dubitat Linden. *Ex. XI. §. 227. seqq.*

PERCIPIOLUM, est Medicamentum ad morbum comprobatum. Dorn. in *Diët. Parac.*

PERCNOPTEROS, περινοπτερος, vocatur *Aquilarium* species ob deformitatem omnium vilissima, cujus historiam cum usu tradidit Aldrov. *l. 2. Ornithol. c. 10.*

PERCNOS, περινος, nigrum significat apud Hippocr. *l. de cap. vuln. XXVI. 2.* exponente Erotiano & Foëf. *p. 502.* Est etiam nomen aquilæ apud Aldrovand. *d. l.*

PERCOLATIO, ἄφθης, idem, quod *Colatio.* De quo supra in CO.

PER CONSENSUM. Vide *Consensus.*

PERCIBRATUS, vide *Cribratorium.*

PERCULSIO, παλῆσις, ἀ παλῆσιω, *Percussio*, idem, quod *Percussio.* Accipitur proprie & tropice. Vide Dieter. *Iatr. p. 198.*

PERCURRO, præter communem significationem, etiam denotat membrorum fotum & frictionem levem, teste Keuch. *ad Sammon. p. 112.*

PERCUSSIO, παλῆσις, quid proprie significet, notum est ex aliis quoque Lexicis. Spectat vero ad Medicos, vel sub respectu causæ alicujus externæ violentæ: unde *Percussæ*, βλησι, item περιουσιες vocantur, in quibus fibrarum in partibus membranosis & musculosis continuas quadantenus solvitur & turbatur; imo & ossis, dum percussio gibbositatem inferens legitur apud For. *l. 29. Obs. 23. in Schol.* De percussione temporum lethali legatur observatio apud Bonet. *Medic. Septeniv. in l. 1. Sect. 3. c. 20. p. 56.* Vel sub respectu remedii Chirurgici, quando v. gr. membra extenuata ad restitutionem ferulis percutiuntur. Gal. *l. 14. M. M. c. 16.*

PERDESIS, περίδσις, idem, quod περίδη, *Crepitus ventris.* Hippocr. *2. progn. t. 24. & Coac. t. 495.* Vide *Crepitus.*

PERDETUM, Paracelso vocantur *Sisari radices*, vel alii reparum lutearum genus, de *ulc. & apostem. c. 57.*

PERDITIO, φθορά, vide *Abortus, Pithora.*

PERDIX, περίδιξ, περίδιμη, nomen avis inter delicias ciborum relatæ salacissimæ, & vivacissimæ, cujus descriptio habetur cum usu in cibus & Medicina apud Aldrov. *l. 13. Ornith. c. 17. seqq.* Jung. Jul. Alex. *l. 12. Sal. c. 6.* Bruyerin. *de re cibar. l. 15. c. 32.* Schroder. *l. 5. cl. 2. n. 66.* *Perdicum ova* in cibo sumpta pocula amatoria vocavit Kiramides apud C. Rejes C. *El. quæst. 29. num. 26.*

PERDONIUM, vocatur Paracelso *vinum medicamentum* ex herbis, d. l. Dorn. in *Diëtione.*

PERDUCO præter vulgarem significationem omnibus notam idem notat, quod *Ebibō*, notante Rhod. *ad Scribon. n. 135. & Keuchen. ad Sammonic. pag. 104.*

PERENDA, vide *Zenda.*

PERENNIS ponitur aliquando pro *continuo.* Ita *Febris tertiana perennis* legitur apud Joh. Steph. in *Paraphr. super Avic. l. 4. fen. c. 39. p. 268.*

PEREO, ἀπώμιον, dicitur de iis, qui proximi sunt morti, & eunt in declivi umbræ mortis. Dieter. *n. 83.* Linden. *E. VI. §. 53.*

PERETERION, περιήριον, vocatur *trepanum*, vel *terebellum veltum & acutum.* Gal. in *Exeg. voc. Hippocr. Junge Foëf. p. 494.*

PERFECTIO, *Perfectus*, τελειότης, τέλει, dicitur de unaquaque re, sive secundum, sive præter naturam, cui nihil deest virtutis, Gal. *l. 5. de Hippocr. & Pl. decr. c. 5. & l. de marasm. c. 4.* *Perfectum minus* Spagyricis dicitur *Lapis albus terminatus* tribus coloribus duntaxat etiam ad oculum apparentibus, ex quibus componitur. *Perfectum majus* est ultima *perfectio* in opere majore, & quatuor componitur, constatque coloribus. De utroque vide plura in *Theatr. Chym. Vol. I. pag. 423. seq. 447.* A *perfectis* ad *imperfecta* non licet argumentari, nec contra. Casp. Hofm. *Com. ad Gal. LL. de V. P. n. 531.*

PERFLATUS, ἀερισμός, idem, quod *Perspiratio.* Vide *Diapnoë.*

PERFORANTES *Musculi* dicuntur *Anatomicis Dignos flectentes* tertio internodio inserti per fissuram tendinum *Perforatorum.* Dicuntur & *Profundi*, quia subsistuntur *Perforatis.* Barthol. *l. 4. Anat. c. 9. p. 577.*

PERFORATI sunt *Musculi* *digiti* flectentes, qui secundo internodio inseruntur, habentes in tendine rimam, sive fissuram, Bartholin. *d. l. pag. 576.*

PERFORATIO, παρακέντησις, accipitur late, & strictè. Late pro omni operatione chirurgica, qua divisio fit in aliquam cavitatem insignem. Vide *Paracentesis.* Ita & *perforatum* *cribrum*, *perforata* *noces*, *ollæ*, leguntur apud Scribon. Vide *Lexic. Rhod.* Ita quoque fetaceum in nucha paratum vocatur *Perforatio*, Forest. *l. 10. Obs. 130. Schol.* Imo & præternaturales ossium erosiones *perforatorum ossium* nomine veniunt apud Hildan. *de ich. & mel. c. 29.* Strictè *Perforatio* dicitur apud Gal. *ἀντενσις*; operatio chirurgica, vel anatomica, quæ in spaciosam thoracis & pulmonis sedem penetrat, *l. 7. Anat. admin. c. 14.*

PERFRICTIO, περιψυξις, idem, quod *κατάψυξις.* Vide *Catapspixis.* Dicitur & *Persfrigeratio.* Scrib. *n. 57. 268.* Legitur apud Anton. Musam *l. de Veronica n. 35.* ubi Gabr. Humelbergius *com. ad h. l. p. 36.* explicat per algores & frigora.

PERFRIGERATIO, περιψυξις, κατάψυξις. Vide *Persfrictio.*

PERFRIGIDUM, περιψυχρον, dicitur intense frigidum, quod veluti gelu obrigit & immobile fit. Linden. Ex. IIX. §. 48.

PERFUMATOR, idem, quod Unguentarius, μυρωτός, μυρωποιδός. Rhod. ad Scrib. n. 66.

PERFUSIO, περιχύσις. Vide Catachysis.

PERIÆRESIS, περιαιρέσις, vide Præcisio.

PERIAMMA, Periapton, περιάμμα, περιάπτων. Vide Amuleta.

PERIBLEPSIS, περιβλεψις, circumspeditionem significat, quales sunt phreneticorum & delirantium instabiles oculorum intuitus. Occurrit apud Hippocr. l. 7. Epid. X. 20. Dicitur & περιβλεψις, d. l. V. 27. Vide Foëf. p. 494.

PERIBOLE, περιβολή, duplici gaudet significatione. Primum significat vestium & cultum exteriorum corporis, Latine Amictus dictum, Hippocr. l. de dec. orn. II. 9. In qua significatione & Pericardion Hipp. dicitur περιβολή, quasi Amiculum, l. de Corde IV. 3. 16. & Thorax pulmonis, pulmo cordis, dicitur περιβολή, C. Hofm. Com. ad Gal. LL. de V. P. n. 322. 338. Deinde περιβολή vocatur morbifica materia excretio per habitum, sive ambitum corporis, sive per exanthemata, papulas, vel alia corporis cutanea vitia. Hipp. l. 1. Epid. sect. 2. 1. 38. Quamvis nonnulli legant περιείσις, l. 2. Epid. f. 1. 51. Foëf. d. l.

PERICAES, περιαιής, dicitur, qui circumcirca ardorem in toto corpore sentit, v. g. in febribus ardentibus, Hipp. l. Prorrh. f. 3. 1. 10. Coac. t. 158. l. 6. Epid. f. 1. 1. 29. Adde Foëf. p. 496. Dicitur & de utero plus æquo calido & sicco, 5. aph. 62. Adde Dieter. num. 672.

PERICALYPTO, περικαλύπτω, circumtego, undique obvolvō, Hipp. 5. aph. 59. Diet. n. 673.

PERICARDION, περικάρδιον, vocatur Cordis involucrum, sive ἀμφίσκηρα, estque membrana ratione substantiæ, unica ratione usus, Gal. l. 7. de An. adm. c. 2. Adde l. 6. de V. P. c. 16. Dicitur & Capsula Cordis, Theca, Domicilium, in cujus medio cor est suspensum. Unde & eodem modo, quo cor ipsum in quandam Coni speciem & acutiem desinit, ossi pectoris annexum. Hujus historiam vide apud Barthol. l. 2. Anat. c. 5. p. 349. seq. Liqueor in illo contentus unde ortum suum habeat, variaz variorum sunt opiniones, quas etiam recenset Barthol. d. l. cujus sententiæ & nos subscribimus. Jungetur & D. D. Hofm. Jun. Dissert. Anat. in Horn. p. 122.

PERICARPIUM, περικάρπιον, vocatur id, quod fructum, vel semen ambit, estque in quibusdam, v. g. pomis, pyris, & aliis edule; in aliis vero v. g. nucibus, castaneis, non est edule. Jul. Alex. not. ad Gal. l. 1. de Antiid. circa finem. Pericarpia quoque vocari medicamenta Topica carpis manuum applicata, quæ alias Epicarpia dicuntur; (de quo vocabulo supra)

patet ex interpretatione Latina Tentaminis Parologici Rob. Boyle, c. 4. p. m. 20.

PERICHAREIA, περιχάρεια, dicitur subitum & vehemens gaudium, contrarium Eplexiæ, quæ est subitum timor. Ex amorum affectuum occasione, sciimus, quosdam interiisse. Gal. l. 12. M. M. c. 5. Vide Chara, Gaudium, Latinitati quoque donatum aliquoties usurpavit Sanctorius in sua Statica Medicina præsertim sect. VII. Aph. 1. 22. significatque lætitiæ, & opponitur Mœstitiæ Pericharia.

PERICHOLOS, περιχολός, dicitur vel valde biliosus, vel circumcirca biliosus. Usurpari potest cum de homine, tum de excrementis. Hippocr. 1. Prorrh. f. 2. 1. 18. Gal. in comment. ad h. l. Foëf. p. 502.

PERICHRISIS, Perichriston, περιχρησις, περιχρησιν, dicitur medicamentum liquidius, quo pars affecta circumliniri debet. Diosc. l. 1. c. 97. & 131. Scribon. n. 29. Rhod. in not. ad h. l.

PERICHIROOS, Perichrus, περιχρηός, contracte περιχρηός, valde coloratum, vel circumcirca coloratum significat; & sumitur pro περιχολός. Gal. d. l. ad Hipp.

PERICHYDA, περιχυδα, adverbium Hippocrati significans: humore circumfusio, aut undiquaque affusio, lib. de Affect. XLV. 15. Foëf. d. l.

PERICHYSIS, περιχρησις, significat circumfusionem vel obfusionem. Cel. D. D. Wedelius usurpavit de transpiratione & de aëre corpus nostrum ambiente, eum in Theorem. Medic. Part. IV. sect. 2. c. 12. tum in Pathiolog. Dogm. sect. 2. c. 9. p. 294. An hoc fortassis ex propria fecit autoritate, cum in nullo Lexico Græco reperire mihi licuerit, ut taceam significationem hanc valde esse impropiam.

PERICLASIS, περίκλασις, dicitur fractura, cum os in totum perfringitur, v. g. quando sura cum tibia media perfringitur cum insigni vulnere, nudatis ossibus. Gal. c. 2. de fract. t. 9. Foëf. p. 496.

PERICLYDEN, περικλύδη, adverb. Hippocr. fere idem significans, quod περιχύδη, hoc est, circumaffusa aqua, vel cum aliquid affusa aqua undiquaque abluatur, l. 1. de Diet. XXXVI. 23.

PERICNEMIA, περικνήμια, dicuntur Hippocr. vel partes tibiæ circumdantes, vel ipsa tibia, Hipp. l. 3. Epid. f. 3. 1. 25. Quamvis alii πει κνήμην legant, notante Foëf. d. l.

PERICOCHLION, περικόχλιον, dicitur machina Medica, quæ Latin. Cochlea fœmina appellatur. Oribaf. de Machinam. c. 4. in princ.

PERICOPE, περικοπή, proprie significat circumcisionem, quando aliquid circumcirca difsecatur. Metaphorice vero notat sententiam aliquam succinctam & limitatam, item Delineationem alicujus operis. C. Hofm. Comm. in Gal. LL. de V. P. n. 316.

PERICRANION, περικράνιον, dicitur membrana cranio imposita, orta à dura matre per cranii futuras exeunte, Gal. l. 8. de V. P. c. 9. Barthol. l. 3. Anatom. c. 2.

ubi distinguit à *Perioſtio cranii*, cum ſeparari poſſint à perio Anatomico. *Pericranium* egregie delineatum exhibet D. G. Bidloo *Anat. Tab. V.*

PERICULUM, κίνδυνος, vide *Cyndinos*.

PERIDROMIS, περιδρομῖς, vocabatur locus deambulationis sub dio. Idem, quod ὑπὸ θρα. Lang. l. I. p. 51.

PERIDROMOS, περιδρομος, dicitur à quibusdam ἢ σφάραγη, corona, hoc est, extremus capillorum ambitus. Gorr.

PERIEGES, περιεγής, dicitur circumactus, rotundus; usurpaturque de annis cartilagineis asperæ arteriæ; apud Hippocr. l. de dissection. l. 4. Foëf. p. 496.

PERIEPOMÆ, περιεπιπωμα, apud Hipp. significat male tractor, male afficior, exagitor, l. 2. Prorrh. XXXI. 13. Foëf. p. 495.

PERIERGIA, περιεργία, vocatur superflua curiositas, & labor supervacaneus, item, apparatus superfluus, Hippocr. l. de dec. orn. I. 3. II. 8. 12. Et Adjectiv. περιεργος, superfluum, ambitiosum, frustraneum significat. Ita odor περιεργος, hoc est, affectatus. Legitur in Præcept. IX. 15. Vina περιεργα, & jusculum περιεργον, Caryca, Linden. Ex. X. §. 81. Jung. Casp. Hofm. C. in Gal. de V. P. n. 247. Opponitur ἀπεριεργος, minime curiosus, quod legitur etiam apud Hippocr. de dec. orn. II. 19. Vide Foëf. d. l.

PERIESTECOS, περιεστηκός, dicitur Lat. superstes. & Hipp. idem est, quod salutaris. Uturpaturque & de morbis & de signis Hipp. 2. Progn. l. 9. 60. 65. & c. 3. t. 23. l. 2. Epid. f. 3. t. 12. & l. 3. f. 3. t. 87. Gal. in definit. Med. Adde Foëf. d. l.

PERIGINOMÆ, περιγινομαι, hoc est, superstes sum, evado, morbo liberor, Hippocr. 7. aph. 44. 2. Progn. t. 9. lib. 1. Epid. f. 2. t. 66. lib. 5. Epid. XXII. 28. Aliquando etiam sumitur pro abundare, superfluum esse, l. de oestimesfri partu III. 14. Foëf. d. l. Dieter. num. 670.

PERIGLISCROS, περιγλιχρος, significat omni ex parte glutinosum, lentum, Hippocr. 4. aph. 53. Adde Dieter. n. 671.

PERIGRAPHE, περιγραφή, vocatur rudis descriptio, delineatio, Hippocr. l. de dec. orn. II. 2. Latine Lineamentum, item Circumstantia, Foëf. d. l. Ita περιγραφαίς vocari lineas albas & impressiones in abdominis Musculo recto occurrentes, scribit Vesal. l. 2. de H. C. F. c. 3.

PERILYPOS, περιλυπος, id est, valde visus, idem, quod δρόμος, & λυπητός. Legitur apud Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 44. Foëf. p. 497.

PERIMADAROS, περιμαδωρος. Vide *Madaros*.

PERIN, περιν, alii πριεν. A quibusdam exponitur per testiculum. Aliis significat perinæum; Aliis ἰδρω, sedem. Erot. On. p. 95. e. ubi πινιεν legitur. Gorr. Conf. Gal. in exeg.

PERINÆON, *Perineon*, περιναιον; περινειον. Vide *Interfemineum*.

PERINEMA, περινημα, Circumlitio, à περιναίω, circumlitio. Idem quod περικλυσμα. Foëf. d. l.

PERINENEUCOS, περινενευκός. Vide *Epineneucos*.

PERINYCTIDES, περινυκτίδες, idem, quod ὄλοφλυκτίδες, papulæ, pustulæ, tubercula papulis similia. Erot. On. p. 85. a.

PERIOCHE, περιοχη, præter alios significatus, qui in aliis Lexicis occurrunt, notat opinionem, argumentum vel conceptum de aliqua re Medica. Ita D. Car. Drelincurtius de Humano foetu Systema suum *Periochis* plurimis exornavit, conceptus quoque appellans.

PERIODEIA, PERIODEUSIS, vide *Periodus* p. p.

PERIODEUTES, περιοδευτής, circuitor olim dicebatur, qui sanitatis restituendæ causa per urbes circumivit, & artem Medicam exercuit. Hodie Circumforaneus, Agyria, Circulator. Rhod. ad Scriboni. num. 171.

PERIODOS, περιόδος, item περιοδία, περιοδευσις; Latine *Circuitus*, apud nonnullos recentiores etiam occurrit *Periodicatio*. Omnes hi termini sumuntur vel Physiologicæ vel Pathologicæ. In illa significatione notat Sanguinis Circulationem. Vide *Circulatio*. In hac dicitur morborum quorundam certa, vel incerta intervalla habentium ambitus quidam & veluti circulus, cum ex iisdem ad eadem per eundem ordinem feruntur, Gal. c. 1. aphor. 12. l. de temp. morb. & alibi passim. In definitionibus descripsit, quod sit tempus ex intensione & remissione constans. Unde *Periodus* dividi solet in παροξυσμόν, & ἄνοιον, in exacerbationem, & remissionem. Castell. In febribus intermittentibus plerumque *Periodi* sunt statæ & ordinatæ. In aliis, v. g. Epilepsia, Arthritide, non item. Junge Foëf. d. l. Dieter. num. 676. Quomodo Paracelsus *Periodos* temporum & periodicam digestionem explicet, vide l. 2. de Tartar. tr. i. c. 3. *Periodus* etiam est Celsa, vel musculus vitæ, pulsus in corpore discurrens. Rul. & Iohns. in Lex.

PERIODYNIA, περιωδυνία, significat vehementem partis dolorem & veluti circumtensum. Frequens Hippocrati vocabulum, v. g. de capitis dolore, l. de affect. II. 7. de auris dolore l. 2. Epid. f. VI. 46. quemadmodum & verbum περιωδυνία, vel περιωδυνία, 7. aphor. 52. & lib. 3. de morb. l. 19. l. 5. Epidem. VI. 5. & alibi. Vide *Loca* apud Foëf. p. 502. Dieter. n. 677.

PERIOMPHACODES, περιωμφακώδης, valde crudus, circumcirca immaturus. Usurpatur de tumore adhuc duro, & nondum ad suppurationem vel maturatorem disposito, Hipp. l. 4. XIX. 23. Foëf. p. 498.

PERIOSIS, περιώσις, i. e. Circumpulsio, vide supra *Circumpulsio*.

PERIOSTEOS, περιστεῖον, Latine *Periostrium*. In genere vocatur membrana tenuis, quæ singulis ossibus proxime adjacet, exquisito sensu prædita. Habet vero specialia nomina in quibusdam partibus, v. g. *Pericranion*, in cranio: ὑπεζωκῆς, sub costis; de quibus suis locis. Oculi quoque tunica extrema septima in ordine à Galeno numerata περιστεῖον ὀφθαλμοῦ dicitur, alias *Adnata tunica*, Gal. l. 19. de V. P. c. 2. & 3. *Periostrium cranii* à *Pericranio* distinxit Barthol. l. 3. *Anat.* c. 2.

PERIPATOS, περίπατος. Vide *Obambulatio*.

PERIPHEREIA, περιφέρεια. Vide *Superficies*.

PERIPHIMOSIS, περιφίμωσις, vitium dicitur φιλμῶσι contrarium, cum videlicet ea, quæ meatus naturales occludunt, ita diducta sunt, ut reduci nequeant. Proprie tamen dicitur de præputio ita reuorsum adducto, ut glandem rursus tegere nequeat. Vide *Phimosis*. Gorr.

PERIPHORADEN, περιφοράδην, adverbium exprimens *circumduccionem crurum* in ambulando; veluti boves faciunt, quod p. n. hominibus accidit, quibus femoris coxa excidit caput. Legitur apud Hippocr. l. *Mochlic.* XI. 10. Quamvis in edit. Linden. legatur περιεσφάδην, & 3. de artic. 1. 73. Vide Foëf. p. 501.

PERIPLEO, περιπλώω, *circumfluo*, nimio humore diffluo. Usurpatur de ligamentis humore superfluo relaxatis, Hipp. l. de fract. 1. 21.

PERIPLEUMONIA, περιπλωμονία. Vide *Peripneumonia*.

PERIPLYSIS, περίπλωσις, Latine dicitur *Proluvies* aut *Proluvium*. Usurpatur vero in specie de alvi proluvio, quando multis tenuibus & liquidis diffluit & veluti diluitur, I. *Prorrhæ.* c. 1. 1. 2. Adde Galen. in *Comment.* ad h. l.

PERIPNEUMONIA, περιπνευμονία, Ion. περιπλωμονία, Lat. *Pulmonia*, vel *Pulmonaria*. Quibusdam juxta vocis ἀκρίθειαν significare videtur Inflammationem membranæ pulmonem investientis. Verum vocatur & à quibusdam simpliciter πνευμονία. Est igitur *Peripneumonia* Inflammatio pulmonis quoque substantiæ cum febre acuta, spirandi difficultate, suffocationis periculo, ita ut erecti sedere cogantur ægri, à sanguinis ichorosi & erysipelacei refluxu per venam pulmonalem impedito, & inde oborta stagnatione & subsequente corruptione. Vide ex recentioribus de hoc affectu egregie tractantem Willis *Pharmac. Rat.* II. sect. 1. c. 8. Singularem nos quoque in vicinia ante aliquot annos observavimus casum in Illustrissima quadam Persona mascula *Peripneumonia* totius pene pulmonis sphacelosa, & ita lethali correpta, haud dubie ob justo parciores sanguinis vena secta evacuationem, cum fuerit in ætate virili, vegeta, corpulentissimæ constitutionis, & potui generosioris vini diutius indulisset. De hoc vocabulo vide Foëf. p. 498. Dieter, n. 678. Confundi sæpe cum *Pleuriti-*

side; notavit etiam Paracels. lib. 2. de Tart. tract. 2. cap. 3.

PERIPODIEN, περιποδιην, quod circulo sub pedibus est & infra. Galen. in *Exeg. voc. Hippocr.* & Gorræus.

PERIPOMAO, περιπομῶω significat apud Hippocr. *circumdo* alicui vasi veluti operculum, lib. 2. de M. M. LXI. 9.

PERIPSYXIS, περίψυξις. Vide *Perfrictio*. *Catapspyxis*.

PERIPTOSIS, περίπτωσις, significat *casum*, vel *fortuitam occasionem*; estque vox Empiricæ propria, species una sectæ Empiricæ, quando ex occasione fortuita remedia deprompterunt, notante Gal. in *Isag. ad sectas* c. 2. Unde est vero & Hippocr. l. de præcept. I. 20. III. 1. Verbum περίπτωω, *incido*, occurrit l. de arte XIX. 19. de vet. medic. VII. 8. Vide Foëf. p. 499. Alias quoque idem esse, quod παράπτωσι, vult Castellus. Vide *Paremprosis*.

PERIPYEMA, περιπύρωμα, significat *puris collectionem* circa partem aliquam factam, v. g. circa dentes, lib. 4. *Epid.* XXIX. 17. Lat. *Circumsuppuratio*.

PERIRRHEDES, περιρρηδῆς, dicitur in utramque partem reflexum aut pertractum, aut utrinque recurvum, apud Hippocr. l. 1. de artic. 1. 73. Alibi vero generalius pro in utramque partem labile significare videtur, l. 2. de morb. mul. XLVII. 7. Adde Foëf. pag. 499.

PERIRRHEPSIS, περίρρηψις, dicitur *vinculi circumcirca declinatio*, cum in alteram partem vergit & declinat, id quod fit ex immoderata fasciarum copia. Legitur apud Hipp. 3. de iis, quæ in med. 1. 6. Adde Gal. in *Comm.* ad h. l.

PERIRRHEXIS, περίρρηξις, significat *abruptionem*, quæ circumcirca fit, cum ossa corrupta & fiderata, aut carnes emortuæ circumcirca abrumpuntur. Legitur apud Hippocr. 4. de art. 1. 35. & in *Mochlic.* XX. 13. Vide Foëf. d. l.

PERIRRHOEA, περίρροια, dicitur Hippocrati *circumfluvius humorum effluxus*, cum ex universo corporis ambitu humores in alveos & cavitates ad repurgationem veluti per emissaria quædam deponuntur, atque ita totum corpus superfluis humoribus repurgatur, aliquando per alvum, aliquando per renes & vesicam, interdum per vomitum, aut alia effluvia corporis. Occurrit apud Hippocr. l. 1. *Epid.* f. 2. 1. 7. Vocatur & περίρροος d. l. 1. *Epid. agr.* 4. lib. 7. *Epid.* XLI. 10. *Coac.* 1. 639. Adde Foëf. d. l. p. 499. & 500.

PERISCELES, περισκελής, significat *durum, molestum*, irritans, mordicans. Usurpatur ab Hippocr. vel de medicamentis mordacibus & molestis, l. de Ulcer. II. 7. & l. 2. de morb. mul. LIX. 33. vel de doloribus, l. de Crisib. XI. 18. *Coac.* 1. 294. quamvis communiter legatur divisè περισκελία, circa crura, notante Foëf. d. l. de ardoribus cum magno squalore

conjunctis Lind. Ex. XI. §. 189. Metaphorice de animo præduro & præfracta mente, quæ nec precibus, nec verbis flecti potest, Foes. d. l.

PERISCLEROS, περισκελερός, circumcirca durum, significat. Usurpatur de tuberculis in ambitu duris ab Hippocr. l. 6. Epid. f. 1. v. 13. Adde Galen. in Comment. Verbum περισκελερός, obduro, occurrit 5. aph. 20. & reperitur l. de Hum. us. XI. 15. Adde Dieter. num. 679.

PERISYPHISMOS, περισυσφισμός, sectionis Chirurgicæ genus est in Syncipite ad calvariam usque una tribusve lineis, quemadmodum describitur apud Æginet. l. 6. c. 7. & Aet. l. 7. c. 3. Quæ tamen operatio hodieque exolevit, notante Gorr.

PERISPHALSIS; περισφαλισ, significat generaliter circumductionem, circumactionem. In specie vero ita vocatur modus levissimus reponendi articulum luxatum, circumducendo illum, donec in sedem naturalem recidat, quod fit, ubi acetabula exiguum labrum habent, nec profundi sinus sunt, v. g. humeri & coxæ capite, Galen. c. 1. de artic. 1. 7. Occurrit vero apud Hippocr. 2. de artic. 1. 1. & in Mochlic. IX. 20. Alias vocatur & ἀμφίσφαλισ, 4. de artic. 1. 47. Ægineta vocat περιστροφὴν & περιφύρησιν, l. 6. c. 118. Adde Foes. p. 501.

PERISSOS, περιωσός, significat abundans, superfluum. Apud Hippocr. vero sumitur pro Impari. Vide Impar.

PERISSOSIS; περιωσωσις, significat superfluum abundantiam, redundantiam, copiam & plenitudinem, Hipp. l. 6. Epid. f. 5. v. 17.

PERISTALTICOS, περιστελτικός, circumpressorius, coarctandi circumcirca vim habens. Vel usurpatur de facultate ministra partim organicarum, v. g. ventriculi, uteri, &c. alimenta & foetum complectentium. Gorr. in def. Vel in specie motus intestinorum, quo alimenta & excrementa promoventur, vocatur peristalticus, & incipit à pyloro, desinitque ad intestinum rectum, estque instar lumbrici reptantis, qui in cholera quandoque p. n. invertitur, ut & sursum per os expellat. Lind. Med. Phys. l. 2. c. 4. §. 85. 86. & Barthol. l. 1. Anat. c. 10.

PERISTATICOS, περιστατικός. Vide Circumstantia. Usurpatur etiam de vitæ genere afflicto & calamitoso, quale est eorum, qui negotiis publicis detinentur, Gal. in Hipp. de sal. diar. v. 1.

PERISTELLO, περιτέλλω, Hippocr. significat Obvolvo, obtego, circumcirca contego, 4. de R. V. I. A. t. 44. Ita uterus foetum obvolvit, l. 1. de morb. mul. LL. 13. Vide Foes. d. l.

PERISTOLE, περιστελή, idem, quod περιστελτική δύναμις, facultas & actio circumpressoria, quæ fere eadem cum Retentrice, Casp. Hofm. C. ad Gal. LL. de V. P. n. 213. seq. Ipse motus quoque intestinorum peristalticus vocatur περιστελή, Lind. d. l. & Ex. IV. §. 23.

PERISTOMA vocatur à Pecqueto rugosum illud & spongiosum mollissimæ substantiæ veluti velamentum. Bilsius muscum villosum, Bartholinus crustam quasi membranaceam: vermicularem crustam Grauius, qua obteguntur orificia vasorum in intestinorum cavitatibus, & per quam vaporis specië transit chylus subtilior, vocant. Lege de hoc peristomate Barthol. d. l. c. 10. p. 81. An fortassis rectius περιστωμα dicere? vide Peristroma. Hanc materiam viscidam interiora intestinorum investientem quomodo examinaverit per microscopium Levenhoeck & invenerit ingentem numerum vasorum sanguiferorum aliorumque, videri poterit in Actis Erudit. Lips. An. 1686. m. Jan. p. 5. seqq.

PERISTREPHO, περιστροφή, circumvolvo, circumverto. Legitur apud Galen. 1. Prorrh. c. 3. t. 64. Vide Foes. d. l. Unde περιστροφή, circumvolutio, & specialiter pro περισφαλισ. Vide Perisphalsis.

PERISTROMA, περιστωμα, proprie significat Obvolucrum, & communiter accipitur de stragulis & aulæis, ex Athenæo l. 5. In Anatomicis etiam usurpari poterit de tunicis viscera investientibus, item de Tunica intestinorum crustosa, quam Pecquetus Peristroma appellavit. Vide p. superius.

PERISYSTOLE, περισυστή, dicitur quies illa & morula inter systolen & diastolen, quam nonnulli negant, alii affirmant. Bartholin. in sanis vix observabilem, in moribundis vero satis manifestam statuit, l. 2. Anat. c. 6. p. 371.

PERITASIS, περιτάσις, Circumtentio, Lat. dicitur Hippocr. 1. Prorrh. f. 3. v. 7. Coac. t. 617. l. 4. Epid. XXI. 20. XXIX. 6. Licet in quibusdam locis περιτάσις mendose legatur, animadvertente Foes. d. l. pag. 50. à verbo περιτίνω, obteko, circumtendo; quod legitur 5. aph. 71. Adde Dieter n. 981. Unde & περιτετής, circumtentus, rigidus ex extensione descendit, quod occurrit 3. de artic. 1. 47.

PERITERION, περιτήριον, vide Terebella.

PERITEXIS, περιτέξις, eliquationem cum erosione & morsione significat, apud Hipp. Coac. t. 481.

PERITIA, idem, quod Eruditio, ἑπιστήμη, ἐμπειρία: Hæc requiritur in Medico, quia peritiã ars sequitur, imperitiã vero aliquando fortuna. C. Rejes C. El. q. 21. n. 8.

PERITONÆUM, περιτόναιον, ἢ περιτόνειον, aut peritoneos membrana, dicitur tegumentum abdominis, proprium omnibus visceribus infimæ corporis regionis inter septum transversum & crura fixæ superstratum; Galen. l. 6. Anat. adm. c. 4. & l. 4. M. med. c. 6. Arab. dicitur Siphac. Hujus descriptionem vide etiam apud Anatomicos recentiores, & hos inter Bartholin. l. 1. Anat. c. 7. Peritonai vertex vel sphaera, σφαίρα, vocatur illa portio, quæ musculorum abdominis lato tendini telæ araneorum similis fortiter adhæret. Galen. d. l. Anat. adm.

FERITTOMA, περιττωμα. Vide Excrementum.

FERIZOMA, περιζωμα, idem, quod Cingulum; inter instrumenta Chirurgica pertinens. Ita Cingulum pro herniosis vocatur perizoma ab Hildan. Cent. 6. Obs. 73. Alias περιζωμα idem quoque significat, quod Διφραγμα, Lat. Cinclus. Gorr.

PERLA, idem, quod Margarita, Unio. Vide Margarita. Inde Perlaum Medicamentum & Saccharum, aliaque dicuntur, quæ margaritas recipiunt. Perlata materia pro Hypochondriaci legatur apud Dan. Ludovici Diff. I. Pharm. p. 121. Pertinet inter Panaceas, huiusque inventor habetur D. Ciugnerus, crediturque à nonnullis elaborari ex lapide quodam odorem violaceum spirante, dum calefit. Fides sit penes Autorem. Verum Dan. Pruttenius Medicus Helsingorensis, qui Steganographicam huius arcani descriptionem Germanicam ingeniose detexit, arbitratur esse nihil aliud, quam Magisterium Antimonii Diaphoretici id albissimum tenuissimumque alcohol redactum, uti patet ex Act. Hafn. Vol. III. obs. 26. Pathologice Perla oculorum, idem, quod Panus, & est macula directa, coram pupilla in centro. Joh. Anglic. Ros. Anglic. p. m. 167. seqq.

PERMANENTES, Διμεινοντες; morbi dicuntur, qui subsistere possunt, ablata quamvis causa, & opponuntur successivis, Th. Rhoder. à Veiga in Gal. l. 1. de L. A. p. m. 200.

PERMUTATIO, Διαλλαγή, idem quod Mutatio, μεταβολή.

PERNA, πέρνα, quid sit, & significet, etiam pueris in trivio notum est e Comenio. Perna Plinii vero est e Concharum specie, cuius numerosum circa Pontias insulas proventum esse scribit dictus Autor l. 32. cap. 11. fin. ita dicta à similitudine formæ, qua prioris, qua posterioris coxæ porcine salinæ. Chiocc. Mus. Calc. Sect. I. p. 26.

PERNICIOSUS, δλιθεις, vide Olethrios. Perniciose dicuntur non solum ii, quibus desperata res est, sed & quibus gravis metus, sine certa tamen desperatione, ex Celso l. 5. c. 26. Lind. Ex. IV. §. 73. Perniciose febres eadem sunt, quæ Malignæ, P. M. de Calderia Tom. I. Oper. p. 497. seqq.

PERNIO, χριμβλον, χριμβλον, dicitur soluta continuitas aut fissura, vel interirritamentum manuum & pedum hyberno tempore à summis algoribus proveniens. Oritur vero frequentissime in talo, Galen. l. de med. fac. parab. c. 203. Castelli. Gorr. C. Hofm. χριμβλον quoque scripsit e Suida, & e Gal. ostendit, esse mortificationem à nive, C. in Gal. LL. de V. P. n. 136. Est pernio quoque cum exulceratione, ulceribus foratur, tanquam ab igne combustus esset, notante Helmi. de Lithias. c. 9. n. 26.

PERTINACIATIO, πεινωχης; ita dicitur festum; quod per totam noctem celebratur. Galen. c. 4. in 6. Epid. l. 20.

Castelli Lexic. Med.

PEROLEDUS, terminus Paracelsicus & Helmontianus, denotans aëris fundum, vel circulum, vel terminum. Helmont. tr. Gas Aquæ n. 24. 25. Meminit & Paracels. l. meteor. c. 5.

PERONE, περινη. Vide Fibula. Peroneus Musculus pedem antrosum flectens qui dicitur, vide in Anatomicis, in specie apud Bartholin. l. 4. An. c. 13. p. 582. Conf. etiam Erotianus & Galenus exeg.

PEROSIS, Peros, πέρωσις, πέρως, significat lesionem membri in numero deficiente. Idem fere quod Mutatio, & Muilus. Quibus distinctionibus, & præsertim verbo πέρωσις sæpe usus Hippocr. l. de genit. IIX. 35. 36. 39. IX. 2. 4. 7. 8. 14. &c. Sumitur tamen & pro alia lesionem organica crurum & artuum, uti videre est ex locis à Foët. adductis p. 505.

PERPALLIDUS, ἰξωρος, & verbum Perpalleo, dicitur, quando color pallidus per totum corpus diffusus est. Linden. Ex. IV. §. 82.

PERPERACUTUS, i. e. Acutissimus. Vide Acutus. PERPESSIO Spagyricis dicitur metallorum tractatio per ignem, in Theatr. Chymic. Vol. II. p. 72.

PERPETUATIO, dicitur apud Chymistas Fixationis species, quando volatile, aut valde mobile, ad statum quietis reducitur. Morley Proleg. II. Coll. Chym. Leid. c. 2.

PERPETUO, idem, quod Semper, Διὰ παντός, ἀεί. Opponitur τῷ Interdum. Galen. c. 4. de R. V. I. A. t. 4.

PERSEVERANTIA, ἔπιμονη, idem, quod Duratio. Dicitur de paroxyfmi continuatione, quæ est signum febris longioris & gravioris. Forell. l. 6. Obs. 26. Schol.

PERSICUS, περισιος, epitheton est patronymicum, vel fructuum quorundam autumnalium Mala Persica dictorum, de quibus videantur Botanici. Vel additur Igni, & denotat morbum causticum & igneæ naturæ, estque vel plane idem cum Anthrace, five Carbunculo, vel valde similis. Vide Senn. M. Pr. l. 5. p. 1. c. 13. Paracelsus aliquoties in angina five prunella, quoque ignem, vel calorem Persicum esse scripsit.

PERSISTENS, idem, quod Constans, καθεστηκός, dicitur morbus constans, qui iisdem horis accedit & remittit, Gal. l. de Typis c. 3.

PERSPIRATIO, Δισπνοή. Vide Diapnoë.

PERSLTATIO, Διεπίδησις. Vide Diapedesis.

PERTINACIA, ἔπιμονη, sumitur à Medicis pro Perseverantia, Duratione continua. Estque interdum mala, interdum bona. Pertinacia causæ morbificæ uti mala est, morbi vehementiam gignens; ita pertinacia juvantis, five remedii bona est, & malum corporis sæpe vincit, teste Celso l. 3. c. 12. allegante Linden. Ex. XIII. §. 386.

PERTURBATIO; apud Latinos æquivocum est in Medicina. Si de corpore dicitur & in specie de alvo, Græce dicitur περιχρη apud Hippocr. 1. aphor. 2. item πέρωξις, ἀπείρωξις, de quibus vocabulis vide infra

D d d d

Tarache.

Tarache. Taraxis. Si vero de animo, tunc æquipollet Græco πῆθος, & Latino vocabulo *Affectus animi*, Gal. 4. de Hipp. & Plat. deor. c. 4. Vide *Affectus*. Aliquando & *Perturbatio animi pro mentis emouione & delirio* ponitur.

PERTUSSIS vocatur Tussis convulsiva infantum à Thom. Sydenham. *Observat. de morb. acut. sect. 4. c. 5. p. m. 302.*

PERVERSIO, ἀστρεφὴ, ἀστρευμα. Vide *Diastragma*.

PERVIGILIUM, ἀγρυπία, idem, quod *Vigilia nimia* vel præternaturalis, estque symptoma insignis actionum sensitivarum læsarum, Gal. 1. de diff. sympt. c. 3. oppositum *somnolentia nimia*. Describi potest, quod sit sensuum externorum & communis p. n. exercitium nimium cum corporis extenuatione, languore, oculis squalidis, & aliquando delirii periculo proveniens à continua agitatione spirituum animalium in cerebro elaboratorum, & expansione cerebri intemperiem siccam cum vel sine calore excedente supponente. De hoc affectu vide Willis *An. Brui. P. Pathol. c. 5. Pervigil* legitur apud Lind. *Ex. XII. §. 50.*

PERULA legitur apud Paracelsum, additum *Ictericæ*, diciturque esse summum arcanum in *Ictero Gallico*, l. 7. de pustul. Gallic. ulcerib. &c. c. 6. Alias *Perula* etiam pro *sphæcula ulurpatum* fuit; teste Keuchen. ad *Sammon. p. 168.*

PERUNCTIO, idem, quod *unctio*, ἀλειψις, χρίσις, ἀλείψισμα.

PERUNDIS Paracelfo dicuntur, qui cum semine crescunt, quemadmodum *Zenda*, qui sine semine, *Tom. IIX. Oper. Fragm. Anatom.*

PERUVIANUS, epitheton *Balsami nativi*, quod & *Indicum* vocatur. Vide *Indicus*.

PERYSIAS, περυσίας, epitheton *vini anni superioris*, ad distinctionem illius, qui dicitur *αὐτίτης*, quasi *αὐτοσπίτης*, hujus anni, à *πέρυσσι*, quod significat anno præterito. Unde *περυσινὸς καρπὸς*, fructus anni superioris, apud Theophr. *H. Pl. l. 3. c. 12.* Vide *Foëf. p. 503.* Apud Gal. in *Exeg. dict. Hipp.* legitur contracte *περυσίας*.

PES, πῆς, quid significet, notissimum est. A Medicis sumitur late & stricte. Late pro toto illo, quod à natibus ad extremos pedis digitos continuatur, & comprehendit *femur, tibiam & parvum*, sive extremum *pedum*. Stricte vero *pes* dicitur *pes minor*, sive *extremus*, qui dividitur in *pedium*, *metapedium* & *digitos*. Organum est ambulatorium, βαδιστήρ, quemadmodum hoc prolixè deduxit Gal. in *LL. de V. P.* Consulantur & alii *Anatomici*, & inter hos *Barthol. l. 4. An. c. 10. seqq.* Lind. *Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 102. seqq.* *Pedis hominis in lapidem conversi* descriptionem tradit *Chioec. Mus. Calc. f. III. p. 417.* *Pes* æquivoce quoque dicitur id, e quo *uva* dependet à *famento*, estque velut *radix racemi*. Linden. *Ex. X. §. 192.* Est

& nomen *mensuræ*, qua rerum intervalla metimur, constatque unciis 12. sive sedecim digitis, aut palmis quatuor. *Castell. Gorr. Rhod. ad Scrib. n. 163.* *Rul. in Lex. Per Gryphius* dicitur instrumentum *Chirurgicum* ad extrahendam *molam* apud *Parzum*, *Chir. l. 22. c. 35.*

PESSES, πῆσες; Latine *Pessus, Pessarum*, πῆσά-ειον, vocatur medicamentum *Topicum* sinui pudoris, sive pudendo muliebri indendum, figuram habens oblongam teretem, longitudine *digiti* & crassitie, paratum vel ex *sacculo lineo oblongo* lana concepta *gossypio* res medicamentosas *uterinas excipientibus*, vel incorporatum *melle*, *ladano*, *galbano*, *cera*, *succo*, in dictamque formam redactum, *Weker. Anid. Gen. l. I. cap. 51. Spec. l. 2. sect. 45. Morell. de form. rem. l. 2. f. 2. c. 12. Schroder. l. 2. c. 83.* Πῆσες φθί-εισ, Hippocr. dicitur *talus*, sive *peffus* *vulvæ* subditius ad abortum promovendum, quem prohibet in *jurejurando*.

PESTICIÆ, idem quod *Pesticiæ*, h. e. *Maculæ malignæ puliculares*. Interdum & pro cunctis *exanthematis* ponitur. *Ingrass. comm. ad Avic. de Tum. p. n. p. 195.*

PESTIS, Pestilentia, Pestilens, Pestiferus, λοιμὸς, λοιμωδὴς. Vide *Lamos, Lamodes*.

PETALODES, πεταλώδης, epitheton *urinæ*, quæ habet *hypostasin* similem *squamis piscium* vel *foliis*, aut *lamellis*, Hipp. 2. prognost. t. 28. Gal. de *Urin. c. 37.* Meminit & Hipp. 4. aphor. 76. in *Com. ad h. loc. Progn. Foëf. p. 504.*

PETECHIÆ, Peticulæ, vocatur quædam *febris pestilentis & Epidemicæ* species cum *exanthematibus* sive *maculis*, *pulicem* similibus *morfui*, cum aliis gravissimis *symptomatibus*, plerumque *lethalis*, proveniens à *sanguinis per fermentum tenuæ coagulativum & putredinale* inducta *ichorelcentia*, *coagulatione & dissolutione* sive *putredine*. Vocatur alias *Febris Petechialis*, *Lenticularis*, *Pulicaris*. Vide *Lenticula*. Meminit *J. Alex. Com. in Gal. l. 4. de us. san. p. 405. in l. de bon. & mal. succ. c. 1. & in l. 3. de C. M. S. L. c. 2.* De hac febre legatur *Willis de febr. c. 14. Rul. de febre Hungarica*, aliique. *Massarias* etiam *Peticulas* appellavit, *l. 5. Pract. cap. 25. & Peticula lues* legitur apud *Fallop. de morb. Gall. cap. 1. Tom. I. Oper. p. 613.*

PETIA oculi dicitur *sanguis fluens* de aliqua *arteria*, vel *vena læsa*, aut *sauciata*. Gal. l. spur. de *oculis part. 4. c. 7. Constantin. de oculis c. 12. & 17.* Alias *Pecia*, *Petia*, frequentissime *ulurpatur* à *Medicis*, v. g. quando *materia remenii* alicujus præcipitur, ut in *petia* ligetur, ut *antimonium*, *Mercurius* &c. Ubi *Petia* significat *frustulum linteï* vel etiam *panni sericei tenuioris*. Ita & *Diminutivum Petiola*, *peciola* pro *linteolo* tantum legitur. Plura de hoc vocabulo videantur in *Glossario*. Itali vocant *Pezzo*, *frustum pedis* *mensura majus* aut *minus*, Lat. *Pedacium*, de quibus

quibus nominibus videatur Octav. Ferrar. in *Origin. Ling. Ital.* p. 231.

PETICULÆ, vide *Petechiæ*. Laur. Bellin. de febr. in *Oper. Med.* p. m. 264.

PETIGO, *Peisx*, idem quod *Impetigo*, Lichen. Rhod. in *Lex. Scrib.* n. 393.

PETIOLUS, *ποδύλιον, ποδών*, idem, quod *Pediculus* fructuum, quo adhærent ramis, vel furculis. Sumitur tamen etiam de extremis pedibus animalium teneriorum, h. e. hædi, agni, Cels. l. 2. c. 18.

PETRA, *πέτρα*, *saxum*, idem fere, quod *Lapis*, nisi quod *Petra* duriores saltem lapidem significare videatur ex usu recepto. Ita *Petra Asia*, pro *Assio lapide* apud Gorr. *Petra sanguinaria* pro lapide *Hamaitæ* ponitur apud Kul. & Johnson. in *Lex. πετρώειον* dicitur de osse *petroso* temporum, quod & *saxeum*, lapidosum vocatur, de quo vide *Barthol. libell. 4. Anat. c. 6.* item de piscibus, qui alias Lat. *saxatiles* dicuntur. Gal. l. 3. de *Al. fac. c. 28.*

PETREFACTIO, vel *Petrificatio*, dicitur de corporibus in lapideam substantiam mutatis, *Eph. N. Cur. An. I. Obs. 14.* De natura *Petrificationis* & origine corporum dissertationem quoque scripsit Thom. Schirlæus Medicus Anglus. Videantur & *Acta Philosophica Oldenburgii A. 1665. m. Octobr. & Novembr. 1666.* item *Acta Hafn. Vol. I. Obs. 46. p. 83.*

PETRELEON, *πετρίλαιον*, *Petroleum*. Dicitur à quibusdam *Bitumen liquidum*. Oleum *Petræ*, *Axungia Macrocosmi*, estque liquamen pingue liquidum e *saxis* & *petris* effluens; album & rubrum in *Italix* quibusdam provinciis, *Mutinesi* & tractu *Parmensi*. *Schrod. l. 3. c. 32. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l.*

PETRIFICATIO, vide *Ancubius*. Alias idem est, quod *Petrefactio*.

PETROSUM, *λιθοειδής*. Vide *Lithooides*.

PEUCINE, *πυκίνη*, epitheton *resinæ*, quæ *picea* dicitur, à *πέυκη*, arbor *picea*, *larix*. Jul. Alex. not. in *Gal. l. 8. de S. F. de Resinis.*

PEXIS, *πίξις*, vide *Congelatio*, *Concretio*.

PEZA, *πέζα*, apud Hipp. vel *malleolum pedis*, vel *imam plantam* significat, l. 2. de *morb. mul. LIV. 16.* Lind. reddidit per *pedum extremitatem*. Vid. *Foëf. p. 409.*

PHACELLOS, *φάκελλον*, vide *Fasciculus*.

PHACODES, *φακώδης*, *lenticolor*, *lentis* colorem referens, quales sunt *Lienosi*. Hipp. l. 3. *Epid. in fn. stat. pest.* Unde & compos. *ὑποφακώδεις*, lib. 2. *Epid. l. 76.* hoc est, fere *lentis* colorem habentes.

PHACOIDES, *φακωειδής*, i. e. *lentis formam habens*. Epitheton *Humoris Crystallini* in oculo, *Vesal. l. 7. de H. C. F. c. 14.*

PHACOPTISANA, *φακωπτοσίανη*, *edulium* dicitur ex *lente* & *pitana* compositum, ita tamen, ut plus *lentis*, quam *pitanae* contineat, quod hæc magis *intumescat*, illa autem *minimum*. Legitur apud *Gal. l. 1. de Al. Fac. c. 18. & Jul. Al. l. 8. Sal. c. 8.*

PHACOS, *φακός*, vide *Lens*, *Lenticula*, *Lentigo*.

PHACOSIS, *φάκωσις*, refertur inter affectus oculorum à *Gal. Introd. c. 15.* Vocatur alias *Nigra oculi macula*.

PHACOTOS, *φακωτός*, *Lenticularis*, sive *Lentis speciem referens*, idem, quod *φακωειδής*. Dicitur de diversis rebus, v. gr. de vase vaporario, item de instrumento Chirurgico, sine scalpello in fracturis ossium cranii. *Gal. l. 6. M. M. c. 6.*

PHENOMENA, *φαινόμενα*, dicuntur omnia illa, quæ in corpore nostro secundum, vel præter naturam observantur in sensus incurrentia, quibus postea aliqua sententia stabiliri & confirmari potest. Quod epitheton hodieque in *Physicis* & *Medicina* frequentissimo est in usu, & coincidit in multis cum *Experimentis*.

PHÆOS, *φαίος*, vide *Fuscus*. Est & epitheton *Collyrii* à colore, *Italis Bruno* dicti, quod & *πυκνόν*, hoc est, *puerile* vocatur ob levitatem. *Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 6.* Vide *Rhod. ad Scribon. n. 23.*

PHÆTON est nomen proprium gentilitium, cuius significationes ex aliis Lexicis petantur. Ut vero hic infereretur, *ansam* dedit *Hartmannus*, qui in *Miscellan. Chymico-Medicis, Operum suorum Tom. VI. in fol.* meminit *ænigmaticæ Phætonis superioris* in *Nympharum* nomen *metamorphoseos*, an vero *solem* vel aliud quid per illum intelligat, *Spagyrici* harridentur.

PHAGEDÆNA, *φαγέδαινα*, vocabulum est æquivocum valde. Vel enim aliquando sumitur late pro omni ulcere sanas partes vicinas arrodente; & ita idem significat, quod *νομή*, item *Ulcus Telephium*, *Chironium*: Vel strictè interdum pro ulcere tumido profundo, subjectam carnem & vicinas partes erodente. *Loca Hippocratis & Galeni* vide apud *Foëf. p. 648. seq.* quod à sale caustico dependere docuit *Helm. l. Schol. Hum. Pass. Dec. c. 1. n. 31.* Vel etiam nomen hoc tribuitur affectui ventriculi, quando immodico ciborum desiderio tenetur, nec satiari potest. Et ita coincidit cum *Bulimo*, vel *Appetentia Canina*. *Gal. in def. Med. & c. 3. in l. 6. Epid. t. 37.*

PHAGOS, *φάγος*, dicitur vorax, *Comedo*, edax. *Linden. Ex. XIII. §. 159.*

PHAGRAS, vide *Pagrus*.

PHALACROCORA, *φαλακροκόραξ*, dicitur *Corvus aquaticus*, cuius descriptionem vide in *Aldrov. l. 19. Ornithol. 56.*

PHALACROSIS, *φαλάκρωσις*. Vide *Calvities*.

PHALÆNA, *φάλανα*, Lat. *Balana*, vide *Balana*. *Caſp. Hofm. Comm. in Gal. LL. de V. P. n. 161.*

PHALAIA, barbarum est vocabulum, duplicem habens significationem. Primum enim à *Basilio Valentino* Spagyrico ita dicitur *Medicamentum Catholicum*, sive *Universale*, & *Panacea* intra corpus sumenda, estque nihil aliud, quam *Mercurius Philosophicus*, de cuius

encomio etiam legatur D. D. I. I. Icoepserius in *Introduct. ad vitam long. Part. II. c. 12. p. m. 406. 407.* quemadmodum *Afa* universale est remedium externum, *tr. de Magno mysterio mundi & illius medicina.* Deinde à Rollink. ita vocatur *Tinctura Gialappæ*, veluti per transpositionem literarum *Ithalapa*, *tr. de purgant. f. 2. art. 3. c. 15.*

PHALANGITES, *φαλαγγίτης*, dicitur planta, quæ morbis ab araneis medetur. Gal. l. 8. de S. F. §. h. i.

PHALANGOSIS, *φαλάγγωσις*, dicitur affectus, quo pilorum subnascentium duplex triplexve acies in superiore, vel inferiore palpebra provenit, Gal. *Introd. c. 15.* Aëtius vero ex Severo scribit, *φαλάγγωσιν* esse relaxationem palpebrarum vel *χάλασιν*, eum extremitas intro vergit, ut pili non facile appareant, nisi quis distendat palpebras. *Ægin. l. 6. c. 8. & II. à διαχάσει & περιχάσει* in hoc distinguit, quod in his novi pili provenientes peccent afficientes bulbum oculi, in phalangosi pili naturales oculum pungant intro vergentes. Castell. & Gorr.

PHALANX, *φάλαγξ*, proprie *aciem*, sive agmen militum, significat. Per translationem vero vocantur hoc nomine *articuli*, quibus digiti ossi carpi propinquo dearticulantur. Gal. l. 2. de V. P. c. 9. Græce *συνπύληδες φάλαγγες*, à *συνπύλη*, iuxta equitum ordine locata. Castell.

PHALERÆ, *φάλαγγες*, proprie vocantur *equestria ornamenta*. Per metaphoram vero ita quoque vocatur species deligationis, vel *fasciæ ad nasum* pertinentis. Gal. *de fasciis n. 52.*

PHANEROS, *φανερός*, *Manifestus*. Idem, quod *δηλος*. Vide Dieter. n. 885.

PHANION, *φανίον*, hoc est, *Lampas*, vel *facula*. Nomen medicamenti duplicis compositi, unius *Neapolitæ* ad maximas epiphoras & doloris molestias: alterius *Serapicum* dicti, quorum descriptionem vide apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. cap. 7.

PHANLEC, id est, *ferrum*. Ruf. & Iohnf. in *Lex.*

PHANTASIA, *φαντασία*, vide *Imaginatio*.

PHANTASMA, *φάντασμα*, idem, quod *φαντασία*. *Phantasmata* quoque Paracelsus dicuntur *Spiritus* in locis desertis & circa littora maris apparentes, qui terrefaciunt aliquando, & suam originem ducunt secundum illius opinionem ex imaginationibus hominum, quales vivi de vel cum mortuis habent, Dorn. Ruf. & Iohnf. Vide Parac. *tr. de virtut. herbar. radic. iii. de Coralliis & de Hyperico*. Refert idem inter homines *fidereos*, *tr. Explicatio totius Astronomiæ. Phantasma* quoque dicitur appetitio in somno. C. Rejes C. El. q. 37. n. 5.

PHARCIDODES, *φαρκιδάδης*, *Rugosus* Latine dicitur, à *φαρξίς*, *ruga*, quod idem est, ac *ρυτίς*, unde & *ρυτιδάδης*. Foef. *Oec. p. 650. Erot. Onom. p. 121. f.*

PHARICON, *φαρικόν*, nomen esse veneni simplicis, & quidem vehementissimi, uti ab omnibus Medicis veteribus & novis statuitur, ita incertum adhuc est, quid, & quale venenum hoc nomine veniat. Con-

fer ad Rhod. in *Scrib. not. n. 195.* Adde Lang. l. 1. ep. 68. Forest. l. 30. *Observ. 10. in Schol.* Meminerunt ex antiquis Dioscor. Gal. Plinius, Nicander & alii, quorum loca vide in allegatis recentioribus.

PHARMACEIA, *φαρμακεία*, sumitur late & stricte. Late pro omni assumptione medicamenti. Stricte vero Hippocrati usitatus pro purgatione. Dieter. n. 886. Foef. p. 650. Interdum etiam idem significat, quod *φαρμακέντιον*. In qua significatione sumitur à Jac. le Mort, *Pharmac. Med. Phys. c. 1.*

PHARMACEUTICA, *φαρμακευτική*, vocatur pars ministra artis Medicæ, tradens descriptionem medicamentorum & rite adhibendi modum. Gorr. Vide passim Institutionitas, & inter hos *Dogm. Medic. Gener. Part. VI. cap. 1. pag. 664. seqq.*

PHARMACITES, *φαρμακίτης*, idem, quod *ἀμπέλτης γῆ*, nomen terræ duriusculæ nigræ, piceæ, longos carbonos referentis, assulatum scissilis, æquabili splendore, quæ detrita accepto oleo statim liquefcit. Estque nihil aliud, quam bitumen fossile, vel carpo fossilis. Vide Dioscor. l. 5. c. 181. Gorr.

PHARMACOCHEMIA, *φαρμακοχημία*, dici potest illa pars Chymicæ artis, quæ tradit præparationes medicamentorum Chymicorum, ad discrimen partis Spagyricæ metallorum transmutationem docentis. Legitur hoc vocabulum apud Liban. *tr. de Igne nat. c. 37.* quam alii *Alchymiam Pharmaceuticam* vocavit integri quisdam tractatus Tom. II. Oper.

PHARMACON, *φάρμακον*. Vide *Medicamentum*. Præter hanc significationem usitatam, etiam idem, quod *βάμμα*, vel *βαφείον*, notat, hoc est, *tincturam* vel *unctum*, unde *φαρμακώσω*, *tingo*. Keuchen. ad *Saton. p. 252.* Vocantur & *φαρμακώτες*, *tincturae*.

PHARMACOPOEUS, *φαρμακοποιός*, dicitur *Artifex*, callens modum rite præparandi medicamenta, qua simplicia, qua composita. Cujus personam & attributa succincte & egregie descripsit Fr. Hofm. in *Clav. ad Schr. p. 29.* Est enim altera Medici manus, Dieter. *Iatr. p. 934.* Dicitur & *Pharmacopola*, *Apothecarius*, *φαρμακοπώλης*, quia vendit quoque medicamenta. Ars rite præparandi medicamenta vocatur quoque à Schrodero in princip. *Pharmacopœia*.

PHARMACOPOLIUM, *φαρμακοπολείον*, idem quod *Apotheca*, de quo supra: *Officina*, in qua præparantur & venduntur medicamenta, simplicia & composita.

PHARMACOPOSIA, *φαρμακοποίησις*, dicitur vel in genere potio omnis medicamenti liquidi, vel in specie purgantis. Hipp. l. 4. aph. 19. Gal. c. 7. aph. 25. Foef. p. 651. Dieter. n. 888.

PHARMACOSA *medicamenta* vocat Fallop. quæ aliquid veneni sapiunt, à *lata* & *abusiva* vocab. *φάρμακον* significatione. *tr. de purg. simpl. c. 2. Tom. I. Op. pag. 131.*

PHARMACOTHECA, *φαρμακοθήκη*, dicitur *Cista*, vel *Capsa* quædam multis loculis & cancellis instructa ad

ad recipienda medicamenta ad usum necessaria; qualem portabilem exhibet Rolf. Lentilius in *Miscellan. Medico-Præct. Sect. III. p. 145.* vernacule dicitur *hausth* apothef.

PHARMACURGICUS, *φαρμακουργικός*, est epitheton remedium e Pharmacia desumptorum quod usurpavit Harderus in *Apiario Obs. 75.*

PHARMIANUM, *φαρμιανόν*, nomen Malagmatis, apud Galen. *l. 7. de C. M. P. G. cap. 6. fere ad finem.*

PHARYNGETHRON, *φαρυγγέθρον*, apud Hipp. fauces significat, *l. de dissect. statim in princ.* Et ita Galen. pro pharynge sumpsit, *l. Introd.* Sed in *l. de voc. instr. diff. cap. 6.* pro osse hyoide accipi volunt Gorr. & Castell. quamvis saltem ex Latina versione hoc habuerint; dubitandum vero, an in Græco textu (qui desideratur in Codicibus) explicatio illa occurrerit.

PHARYNGOTOMIA, *φαρυγγοτομία*, idem, quod *Laryngotomia*, de quo supra.

PHARYNX, *φάρυγξ*, vide *Fauces*.

PHASCIOO, *φασκιών*, i. e. ligo fasciis. Legitur aliquoties apud Moschion. *de morb. mul. c. 57. 62. 68.* ubi & substantivum *φασκία*, i. e. fascia occurrit.

PHASIANUS, *φασιανός*, vocatur avis quædam major & inter alimenta delicatiora relata, cujus descriptionem cum usu in cibis & medicina vide apud Aldrov. *l. 13. Ornith. c. 5.* Jul. Alex. *l. 13. Sal. c. 5.* Bruycrinum *de reb. cibar. l. 15. cap. 39.* Rolf. *O. & M. M. Sp. l. 14. f. 1. c. 15.*

PHASMA, *φάσμα*, apparitio, idem, quod *φάντασμα*. Lang. *l. 2. ep. 35.*

PHASSA, *φάσσα*, vide *Palumbis*.

PHATNION, *φάτνιον*, idem, quod *βόθριον*, *alveolum*, vel *præsepulum* dentis significat. Vide *Bothrion*. Castell.

PHAULOS, *φάλλος*, duplicem habet significacionem, i. idem notat, quod *ἀπλῆς*, *simplex*, *vilis*, vulgaris, v. g. Hipp. *l. de fract. l. 19. & l. 45. 4. de ars. l. 35.* Adde Gal. *Com. deinde vitiosum, pravum, 2. aph. 32.* Adde Foëf. *n. 652.* Dieter. *n. 890.* Jul. Alex. *not. ad Galen. lib. 5. de Hipp. & Pl. decr. c. 2.*

PHAUSINGES, *φάουσινγες*, dicuntur proprie in tibiis rubri ab igne surgentes circuli, & per abusionem etiam reliqui. Alii maculas ab igne excitate esse scribunt, Foëf. *Oec. d. l.* Vocantur & *φῶδες*, vel *φαίδες*. Conf. plenius explicantem vocem Erotianum, Gal. *exeg. Polluc. & Hesych.*

PHAUSTIANOS, *φωστιανός*, nomen *pastilli*, admodum acris & exedentis adversus excrescentias maximas carnosas. Descriptum habetur apud Aët. *l. 9. c. 49.* citante Gor. & Æginet. *l. 7. c. 12.*

PHAZALA, morbus equis mate rubrum ingredientibus. Joan. Ruell. *Veter. Medic. lib. 11. c. 122. p. 114.*

PHECLE, *φέκλη*. Vide *Fecula*.

PHEMOS, *φήμος*, dicitur medicamentum Mar-

tiano autore; contra dysenteriam, apud Aët. *l. 9.* citante Gorr.

PHENGITES, *φηνγίτης*, nomen lapidis luminosi, qui lumen acquirere & iterum expandere potest, cujus meminit Fr. Hofm. in *Clav. ad Schroed. p. m. 187.*

PHEREA, *φέρεια*, vocabulum inter Hippocratis voces obscurum, & oblongas glandulosorum corporum, quæ circa aures sunt, eminentias significans. Usurpatur ab Hippocr. *l. 6. Epid. f. 3. v. 14.* Plura de hoc vocab. vide in Foëf. *d. l.* & Gal. *exeg. Hipp.*

PHERONYMOS, *φερώνυμος*, dicitur is, qui ob scientiam aliquam dignus est illo nomine, & opere ipso hoc ipsum nomen meretur. Ita Medicus *φερώνυμος* est, qui reapse medetur ægris. Linden. *Ex. XIII. §. 564.*

PHIALA dicitur vas vitreum ex ventre in modum sphaeræ rotundo gracilem canalem in proceritatem emittens, cujus usus frequens in coagulationibus & solutionibus. Rul. & Iohnf. Rolfink. ita dictum esse scribit à similitudine tegminis fœminæ cephalici, quod Germ. *haube* vocatur. Chym. *I. A. F. R. l. 2. c. 18.* Vulgo *Phiola* exprimitur.

PHIBALEOS, *Phibalius*, *φιδάλιος*, *φιδάλιος*, vel est species certa ficuum, Gal. in *Ex. voc. Hipp.* vel idem, quod *Carica*, sive ficus exiccata; Foëf. *d. l.*

PHIBIT, id est *rappax*, Rul. & Iohnf. in *Lex.*

PHILADYNAMOS, *φιλάδυναμος*, in superlativo *φιλάδυναμώτατος*, quod occurrit apud Hippocr. *3. de R. V. l. A. v. 40.* & aquæ est epitheton significans eam, quæ vires facile frangit & debilitat. Foëf. *d. l.*

PHILAGRIANON, *φιλαγριανόν*, nomen Malagmatis, cujus descriptio habetur apud Ægin. *l. 7. c. 18.* Gorr.

PHILALYSTES, *φιλਾਲυστής*, significat Hipp. illum, qui animo anxio esse solet & inquieto, unde & huc & illuc se jactat perturbatus. Latine per *Fugitivus* exprimitur, *l. Præcept. X. 10.* Foëf. *d. l.*

PHILANTHROPOS, *φιλάνθρωπος*, h. e. *amicus hominum*. Ita vocatur medicamentum compositum antinephriticum in Nicolai *Aniudotario Oper. Mesuræ fol. 383. b.* ubi commentator quidem Magister Platearius hallucinatus esse videtur, dum derivationem hujus nominis à Philiaside i. e. Filipendula herba diuretica deducere non est veritus.

PHILIATROS, *φιλιάτρος*, dicitur *Studiofus medicus*, qui adhuc in primis versatur disciplinis & præceptis; quo intellectum suum exercent, Gal. *l. 4. de san. tu. c. 5.* Est & nomen libri Damocratis, teste Gal. *l. 7. de C. M. S. L. c. 2.*

PHILIPPI *Trochiscus*, *φιλίππου τροχισκός*, adversus dysenteriam describitur ab Ægin. *l. 7. c. 12.*

PHILISTÆA, terminus Spagyricus obscurus, qui legitur apud Basil. Valent. in *Reparit. de Lap. Philosoph. c. de Antimonio*, ubi dicit: quod si Antimonium transiverit in *Philistæam*, tunc per se fieri vitrum.

PHILOCOTYLE, φιλοκοτύλη, nomen Emplastri, cuius descriptio legitur apud Æginet. l. 7. c. 17. ubi tamen φιλοκοτύλη in textu legitur. Gorr. vero φιλοκοτύλη scripsit in desin.

PHILOCRATIS Emplastrum, φιλοκρατίτης ἔμπλαστρον, describitur à Celfo l. 5. c. 19. allegante Gorr.

PHILOENOS, nia, φίλοιον. Vide *Vinosus*.

PHIOLAGNOS, φιλόλαγνον, vocatur amans venereis, *salax*, apud Hipp. l. 2. de morb. XLIX. 3. Latine etiam exprimitur *Veneri deditus*.

PHIOLUTROS, φιλόλυτρον, amans balnei, qui balneo delectatur, Hippocr. 3. de R. V. I. A. 1. 57. Dicitur & φιλολυτρίων, d. l. 1. 60. Foëf. d. l.

PHILOMEDICA est epitheton potionis in febris ardentibus pro siti extinguenda, cuius meminerunt Treutnerus & Frondek in Elixir Arboris vitæ, descriptio extat in *Colletian. Chymic. Leidenf. c. 332.*

PHILOMELA. Vide *Luscinia*. Adde Rolf. O. & M. M. Sp. l. 14. f. 1. c. 15.

PHILONION, φιλόνοιον, nomen medicamenti anodynii Opiati ab autore Philone ita dicti, cuius variæ occurrunt descriptiones etiam in Dispensatoriis Norimbergensi, Cordi, Augustano & Londinensi.

PHILONIS Collyrium, φίλων ἰχθυόλειον, describitur à Celfo l. 6. c. 6. citante Gorræo. Meminit Philonis Medici Gal. l. 1. meth. med. c. 7.

PHILONIUM, φιλόνοιον, nomen Antidoti narcoticæ, cuius variæ descriptiones extant in Dispensatoriis Norico, Augustano, aliisque. Non negligenda tamen Zwolferi animadversio. Duo alia descripsit, calidum unum, alterum frigidum appellans Jac. le Mort *Pharm. Méd. Phys. c. 23. p. 174.*

PHILOPARABOLOS, φιλοπαράβολος, est epitheton curationis vehementioris & temerariæ, præsertim in phreniticis, Coel. Aurel. *Acut. l. 1. c. 15. p. m. 45. 49.*

PHILOPHYSICUS, φιλοφυσικός, dicitur amans vel studiosus rerum naturalium. Et ita dictum fuisse Aselepiadem, testatur Gal. l. 7. de C. M. S. L. cap. 5. fere circa finem.

PHILORISTIA, φιλορηστία, vocatur Galeno nimium studium conficiendi definitiones, atque hoc etiam in Medicina & Medicis reprobatur vocans morbum, l. 4. de diff. puls. c. 1. & c. 17. in fin.

PHILOSOPHIA, Philosophus, φιλοσοφία, φιλόσοφος, studium & studiosum sapientiæ secundum literam significat. Proprie vero notat partim omnes illas disciplinas, quæ rerum supernaturalium ætherearum, naturalium explicant essentiam, causas, & affectiones; & comprehenduntur titulo Philosophiæ Theoreticæ, quæ continet *Metaphysicam*, *Mathematicam* sive *Astronomiam* & *Physicam*; partim has quoque disciplinas, quæ hominis perfectionem & felicitatem in actionibus Moralibus, Civilibus vel Politicis, & Domesticis sive Oeconomicis acquirendam docent, & nomine veniunt *Philosophiæ Practicæ*, quæ complectitur *Ethicam*, *Politicam*,

& *Oeconomicam*. Utramque Philosophiæ partem scitu necessariam esse extra dubium est. Et haud dubie inculcare hoc voluerunt Hippocr. egregio illo axiomate: ὁ ἰατρὸς φιλόσοφος ἰσθῆτος, Medicus Philosophus Deo æqualis; & Galen. *lib. quod optimus Medicus*, optimus quoque sit Philosophus. Jung. & Linden. *Ex. II. §. 8. seqq.* quamvis fortassis Ethica & Physica præ reliquis maxime sint necessariæ. Cæterum nomina Philosophiæ & Philosphi partim iactuose, partim abusive sibi attribuerunt Spagyrici, & præsertim Paracæsus cum suis sectatoribus, dum in illius scriptis leguntur opuscula inscripta *Philosophiæ Sagacis*, item *Philosophiæ ad Athenienses*. Plura quoque in Theatro Chymico inquiri possunt; qua Helmontius cum suis affectis, qui se *Philosophum per ignem* gloriose appellare non est veritus. Hinc & uterque artificium illud Panacææ & Catholici non dubitavit appellare *Lapidem Philosophicum*. Vide *Lapis*. Nostrum non est institutum in hujus Philosophiæ ventilatione prolixiorum impendere operam. *Philosophus* etiam fuit nomen proprium, vel Medici, vel Chirurgi, apud Aërium *Teir. 4. ferm. 3. c. 24.* ubi legitur φιλοσοφὸς ἔμπλαστῆρος, *Philosphi Emplastrum* ad calcitratus & vulnera tumida, citante Gorr. in *def.* plane quoque abusiva acceptio verbi φιλοσοφῆν est pro *coire*, aut venerem exercere, apud Lucian. allegante Rolfink. *de P. Genit. Part. I. c. 1. Oleum Philosophorum* vocari *Oleum de Lateribus*, vel *Laterinum*, e Dispensatoriis aliisque materiæ Medicæ scriptoribus constat.

PHILOTECHNOS, φιλότεχνος, artium studiosus; qui omnes artes, unam nempe post aliam, addiscere cupit, donec eruditorum choro inseri dignus habeatur. Linden. *Ex. V. §. 12. φιλοτεχνῆν* quoque est *artificiose agere*, ut prudens artifex agit, apud Gal. notante C. Hofmann. C. in *LL. de V. P. n. 908.*

PHILOTIMIA, φιλοτιμία, ambitionem cum invidia significat. Et verbum φιλοτιμῆσθαι usurpatur de illis, qui gloriam occupantur studio reprehendendi alterum & criminandi, Hippocr. l. de *Arte. l. 10.* Foëf. *cap. 656.*

PHILTIRON, φίλτρον, proprie significat *pharmacum* vel *poculum amatorium*, hoc est, ad amorem conciliandum datum, non quidem naturalibus viribus hunc effectum præstans, sed virtute venefici Diabelici. Unde & ipse Galen. gentilis licet, horum pharmacorum notitiam Medicis non competere scripsit, l. 10. de *S. Fac. mox à princip. Philtrorum* quoque nomine omnia alia veneficia, ceremoniæ, ligaturæ, veniunt. Videatur Senn. l. 1. *Pr. M. p. 2. c. 10. & l. 6. p. 9. c. 5.* Diet. *Iatr. pag. 735.* Meminit & Lang. l. 1. *Ep. 33.* Rolf. quoque incantamenti annumeravit, O. & M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 29; Prolixè C. Rejes q. 29. Helmontius vero videtur ad naturalem aliquam *συνπύθειαν* & mumialem confermentationem referre, *tr. de magn. vuln. cur. n. 27.* Verum ejus autoritas merito suspecta habetur, quemadmodum & hypothesis illa de magnetica curatione. *Philtrum* quoque

ab Anatomicis vocatur cavitas illa labii superioris media valvulae similis, Latinis quibusdam *Lacuna* dicta. Gorr. Barthol. l. 3. *Anat.* c. 11. p. 532.

PHILYPOSTROPHOS, φιλυπστροφός, significat omne id, quod morborum reversionem & recidivam facere solet. Hipp. 1. *Prorrh.* c. 3. t. 13. *Coac.* t. 348.

PHIMOSIS, φίμωσις. Vide *Paraphimosis*.

PHIONITIDES, naturales dicuntur inimici, qui sese mutuo persequuntur ad mortem, ut ciconia ranas, felis mures, aranea bufones, &c. Dorn. Rul. & Iohnf. in *Lex.*

PHLASMA, φλάσμα, pro θλάσμα, Ion. *Conusio*, *Conusum*, *collisio*, quemadmodum & φλάω, pro θλάω, *conusum*. Vide *Conusio*. Adde Foëf. p. 656.

PHLAUROS, φλάωρος, vitiosum significat, ita ut ubique in malam significationem acceptum apud Hipp. legatur 6. *aph.* 52. f. 2. de *R. V. I. A.* t. 50. f. 3. t. 33. l. 1. *Ep. f.* 2. t. 80. 3. de *fract.* t. 17. Vide Foëf. d. l. *Diet.* n. 899. Linden. vero exponit per non bonum, sive *malam incipiens*. Ex. IV. §. 92.

PHLEBION, φλεβίον, *Venula* dicitur. Diminutivum à φλίψ, de quo infra, Hipp. 4. *aph.* 79. Jung. *Diet.* n. 903.

PHLEBODONODRS, φλεβονόδης, vox habetur apud Hipp. peregrina, nova & adhuc valde dubia, cum alia legant φλεβονόδης. Occurrit vero 1. *Prorrh.* f. 3. t. 9. & *Coac.* t. 20. ubi vide Gal. *Com. ad loc. prim.* qui exposuit per agitata & distenta vasa sanguinea propter magnum sanguinis fervorem & effervescentiam febrilem. Verum C. Hofmann. in *notis à νεκδοτοίς ad Gal. loc. cit.* existimat legendum esse φλεβονόδεα, quod significat ægros delirantes scil. in somniis. Φλεβονός enim sunt *nuxa*, *inertia* & *φλασεία*, quam vocem & Linden. retinuit, nobisque etiam verosimilior videtur. Quod vero in quibusdam exemplaribus MS. etiam φλιγμοπάδεα legatur, nobis plane ad textum non quadrare videtur, quamvis Ioniton. ad d. *Coac.* text. retinuerit. Plura vide apud Foëf. *Oec.* p. 657. *Erot. On.* p. 118. & f. 119. a.

PHLEBOPALIE, φλεβοπαλία, Democrito dictus fuit arteriarum motus. Nam φλίψ generaliter venas & arterias complectitur. Verum Foëf. p. 658. ad hunc locum Erotiani animadvertit potius legendum esse φλεβοπαλίαν, aut φλεβοσπαλίαν, quasi *venarum agitationem* & *fluctuationem*. At vero non video tantum vitium, cum φλεβοπαλίαι facile per licentiam Græcam fingendi nova vocabula, & per derivationem à πάλω, salio, vibro, excusari & declarari possit; præsertim cum in statu p. n. huiusmodi arteriarum saltus evidentissime conspiciatur in aneurismate, ubi non tam fluctuatio, quam vibratio & concussio arteriæ notari potest.

PHLEBORRAGIA, φλεβορραγία, vocatur Hipp. η ῥήξις τῶν φλεβῶν, *ruptio venarum*. 4. de *R. V. I. A.* t. 86. Gal. in *com. ad h. l.*

PHLEBOTOMIA, φλεβοτομία, communiter & usitatissime Latine dicitur *vena sectio*, vel *sanguinis emissio* per venam scalpello divisa vel incisa facta, Gal. l. 1. *M. M.* c. 1. *Remedium Chirurgicum notissimum* &

frequentissimi usus, sæpius etiam præter necessitatem, inprimis præservationis gratia. Refertur inter generosa & universalia præsidia, valetque primario ad deplendam copiam, scil.urgentem & urgentem, secundario ad alia quoque in qualitate, aut motu sanguinis vitia. Jung. *Diet.* n. 906. *Jessenii Judicium de Sang.* V. S. *missi. cum annot. nostris*. Verum hoc remedium acerrime impugnare non fuit veritus Helm. de *febr.* c. 4. quamvis rationibus non adeo validis, uti quidem sibi visæ fuerunt, quas hoc loco examinare non concedit instituti ratio. Præter hanc receptam significationem vox φλεβοτομία & verbum φλεβοτομῆν sumuntur, vel pro quavis *divisione venarum* p. n. & violenta v. g. l. 4. *Ep. circa fin.* quamvis non videam, quid obset, quo minus de artificiali *Vena sectione* explicari debeat locus ille: vel pro multiplicatione venæ alicujus majoris in ramis plures & furculos, l. de *Venis*, XXVI. 6. Vide Foëf. d. l. *Conf. Gal. exeg.* qui de duplici significato agit.

PHLEBOTOMUS, φλεβοτομός, vocatur *instrumentum Chirurgicum*, quo fit *vena sectio*, communiter duplex hactenus fuit receptum; unum, quod vernacule *fliste* dicitur, & pulsu celeri per digitum facto venæ intruditur, quemadmodum in scarificationibus vulneracula instigi solent: alterum, quod hodieque receptius & fortassis commodius securiusque, Italis *Lancetta* dictum, quo vena pungitur cum levi incisione. Debent vero hæc scalpella probe asservari, ne inquinentur, aut veneno inficiantur, unde gravissima oborta esse mala ex Historiis constat.

PHLEDONODES, φλεβονόδες. Vide *Phlebodonodes*.

PHLEGMA, φλίγμα, *Pituita*, Latinis dicitur. Olim à veteribus inter humores quatuor naturales relata, humor frigidus & humidus in corpore existens, hyme potissimum excedens, Galen. c. de *nat. hum.* t. 40. & alibi. Verum cum commentum hoc veterum hodieque exoleverit, per φλίγμα vel *pituitam* intelligitur humor crudus, aqueus, excrementitius, vel naturaliter, vel p. n. in corpore genitus & collectus. Quo pertinent *Mucus narium*, *Saliva*, *Phlegma ventriculi* & *intestinarum*, Charlton. Ex. *Physiol.* VII. §. 6. *Sylv.* l. 2. *Pr. M.* c. 23. §. 213. *seqq.* quamvis significatio hujus vocabuli Græci non respondeat cum ejus derivatione & etymologia, siquidem præ se fert etymon hoc φλίγμα *accensionem*, utpote à φλίγει descendens, quo significato etiam præter communem venire apud Hippocratem observat Gal. *exeg.* Vide *Dieter.* n. 904. In arte destillatrice & Chymia *Phlegma* dicitur liquor destillatus spirituosus & inflammabili liquori contradistinctus. *Phlegma* est mera aqua insipida, constans particulis levis, glabris & flexibilibus, merum vehiculum & instrumentum omnis nutritionis & conjunctionis, & matrix, ceu recipiens spiritus & materiæ omnis subtilis, quamvis Chymicorum industria illam ab his ubique separare & rejicere intendat Jac. le Mort *Chym. Medic. Phys.* c. 2. p. 16. Schroder. l. 1. c. 3. *Specia-*
lissime

lissime vero in opere lapidis Philosophici *Phlegma* vocatur aqua Mercurii prima, substantia media, in qua principium lapidis est, scil. ejus dissolutio, nec intrat cum ea, quamvis se invicem complectantur naturæ nexu, de quo plura vide in *Theatr. Chym. Vol. III. p. 730. seqq.*

PHLEGMAGOGUS, φλεγμαγωγός, epitheton purgantium quorundam medicamentorum, quæ pituitam educere per alvum creduntur, inter quæ Agaricus, Cnicus, Turbith, &c. referuntur. Vid. Lang. l. 2. ep. 18. Morell. de materia medic. cl. 2. purgani.

PHLEGMASIA, φλεγμασία, vel idem, quod φλεγμονή, Inflammationem significat, vel febrem inflammationi alicui conjunctam. Gal. 1. aph. 7. Castell. Linden. Ex. IV. §. 17. 25. Legitur alias apud Hippocr. 3. de morb. XV. 4.

PHLEGMATIAS, φλεγματίας, Hippocr. idem est, quod φλεγμαπής aliis, sive *Phlegmaticus*, aut *Pituitosus*, scil. ex hypothesi de quatuor humoribus, h. e. qui temperamento ex sanguine crudo, frigido & humido præditus est, & Cholericis opponitur. Hipp. de A. L. & Ag. LV. II.

PHLEGMATORRHAGIA, φλεγματορραγία, dicitur affectus hæmorrhagiæ narium similis, quando nares per aliquot dies sola pituita tenui stillant, qualis observatio extat apud Henr. Salmuth. Cent. I. Obs. 37. & ex hoc Bonet. in Anat. Pract. l. 1. f. 17. Obs. 10. p. 323. 324.

PHLEGMONE, φλεγμονή. Vide *Inflammatio*.

PHLEGYROS, φλεγυρός, Ignitus, veluti ardens, aut incensus, Gal. in Exeg. voc. Hipp. Foesl. p. 661.

PHLEMELIA, φλεμείλια, vel idem sunt, quod κέσμαλα, de quo vide supra *Cedra*: vel latine *flemina* dicuntur, & vocantur tumores circa talos, qui labore viæ oboriuntur. Vide Keuchen. ad Samon. p. 280.

PHLEPS, φλεψ, Latine vocatur *Vena*. Utrouque vocabulo Veteres comprehenderunt arterias & venas proprie dictas, teste Galen. c. 6. in 6. Epid. 1. 2. & c. 2. de iis q. in med. 1. 28. Verum recentiores contra distinguere solent, per *venam* proprie intelligentes vas sanguinem ad cor refluxum continens. Et numerantur hodieque primariæ tres: *Vena pulmonalis*, per pulmonis parenchyma diffusa, olim Arteria venosa perperam dicta. *Vena Cava*, quæ per totum corpus ramos suos dispergit: & *Vena Porta*, quæ saltem per organa tertii, vel infimi ventris sive abdominis divisa est. De quibus videantur Anatomici, & in specie Barthol. libello 1. Anat. c. 1. seqq. Proprium est *venarum* sanguinearum, ut habeant *valvula* in pluribus locis, hoc est, membranulas in interna cavitate venarum occurrentes, impediens sanguinis recursum ad partes, admittentes vero profluxionem ad cor. Vide *Valvula*. Alias & *Vena* vocabulum aliis vasis sanguinem non vehementibus tribuitur, ut: *vena Lactea*, *vena Lymphatica*,

verum minus proprie; Rectius *vasa* vocantur. In Metallifodinis *venas* vocari illa loca subterranea, ubi ipsa minera metallica habetur continuata, patet ex Rul. & Iohnf. Lex. Chym. Dividuntur à Borrich. in *mites*, quæ in catino fusorio percalefacto facile subeunt plumbum, & *refractarias*, quæ non sine labore & artificio quoque vehunt pyriten, marcasitam, cretam, talcum & alia similia corpora, tr. *Docimast. Metallic.* §. 20.

PHLIA, φλιά, Latine *Postis*, & φλιὰς, *postes*, sive ligna, axes utrinque firmantia, aut firmamenta, quæ succulas utrinque dissepiscunt & continent, uti exposuit Gal. c. 4. de artic. 1. 51. Pertinet ad instrumenta Chirurgica. De hoc vocabulo plura vide apud Foesl. pag. 661. Legitur & apud Hippocr. 3. de artic. 1. 49. & 4. 2. 55.

PHLIBO, φλίβω, idem quod θλίβω, *premo*, unde composit. εκφλίβω, *exprimo*, apud Hippocr. 1. de Loc. in Hom. XV. 5. 6. quamvis Linden. retinuerit εκθλίβω. Foesl. d. l.

PHLOGIAO, φλογιάω, verbum Hipp. usitatum, significans *exardeſco*, *inflammor*. 1. 2. de Morb. LXIV. 8. 1. de morb. sacr. XVI. 38.

PHLOGINON, φλογινόν, Latine *Flammeum*, Epitheton Collyrii liquidi, vel illitionis, apud Gal. 1. 4. de C. M. S. L. c. 7.

PHLOGISTOS, φλογιστός, dicitur de omni eo; quod *flammam concipere potest*. In specie de Sulphure Hippocr. dixisse statuit Helmont. Tum. Pest. §. Hippocr. *rediv.*

PHLOGMOS, φλογμός. Vide *Flamma*.

PHLOGODES, φλογώδης, significat *flammeum*, in censum. Usurpatur de colore faciei intense rubente apud Hipp. 1. Prorrh. sect. 2. 1. 33. & Coac. 1. 7. & 624. Vide Foesl. p. 662.

PHLOGOIDES, φλογώειδης, *flamma speciem*, vel colorem representans, vel potius à flamma excitatus rubor. Legitur apud Hippocr. lib. 3. de morb. VII. 14.

PHLOGOSIS, φλόγωσις, olim idem fuit, quod φλεγμονή. Sed hodieque significat potius quamlibet *incensionem* & fervorem, sive φλογώδη διάθεσιν, *dispositionem flammeam* etiam absque tumore, Forest. 1. 1. Chirurg. Obs. 4. Schol. Dieter. n. 905. Talis fervor quandoque subitaneus & momentaneus Scorbuticis solet esse familiaris, de quo apud Matth. Martin. de Scorbuto §. 261.

PHLOTRON dicitur species fluxus ex coostro generati. Rul. & Iohnf.

PHLUS, φλῆς, vel φλόϞ; item, φλῆς, *lanuginem* significat. Hippocr. 1. de int. aff. XXXIIX. 6. ubi *Cortex* Latine redditur. Vide Foesl. p. 661. Adde Catp. Hofm. *Commen. ad Galen. LL. de V. P. n. 431.* Legitur & de cortice panis apud Moschion, de morb. mul. cap. 65.

PHLYCTÆNÆ, φλυκταῖαι, item φλυκταίνιδες; sunt pustulæ in summa corporis planitie enascentes à tenui sanie cuti subtenta, eamque sua salina tenui acrimonia erodente & pungente. 2. *Progn. t. 60. l. 2. Epid. sect. I. 5.* Dicuntur & φλυκταρίδια. *Coac. t. 402.* Inde φλυκταίνσις, pustularum erupcio, 3. *de fract. t. 74.* & φλυκτανοειδής ἄσθμα, color corporis pustulosus, vel corpus pustulosum, *lib. 2. de morb. mul. IX. 7.* Vide *Foëf. p. 663.*

PHLYCTIDES, φλυκτίδες, idem quod *Phlyctænæ.* *Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXXIX. 5.* *Moschion. l. de morb. mul. c. 121.*

PHLYDAO, φλυδάω, id est, humefctor, *Hipp. de morb. sacr. XV. 20.* unde φλυδαῖος, humidus. *Galen. in Exeg. voc. Hipp.*

PHLYSIS, φλύσις, eruptionem in cute significat ex humoris alicujus excrementitii abundantia. *Gal. d. l. à verbo φλύζω, scaturio, erumpo, l. 2. Epid. Foëf. d. l.*

PHLYZACION, φλυζάσιον, pustulam bullæ in modum erumpentem significat, ab igne excitatam in cute, idem, quod φλυκταῖνα. Occurrit apud *Hippocr. Coac. t. 114. & 4. de R. V. l. A. t. 63.* *Foëf. d. l.*

PHOBEROS, φοβερός, sumitur ab *Hipp.* active & passive: in illa significatione notat horrendum ac metuendum, *Coac. t. 416.* in hac significat timidum, perterritum, & de ægro dicitur *l. 6. Epid. f. VIII. t. 45.* Vide *Foëf. p. 663.*

PHOBETRON, φόβητρον, terriculamentum significat, quod metum injicit, *Hipp. l. de morb. sacr.* quamvis in edit. *Lind.* non occurrat.

PHOBOS, φόβος. Vide *Meus. Diet. n. 906.*

PHOCA, φώκη, nomen piscis Cetacei, vulgo *Vitulus marinus* dicti, cujus descriptio cum usu in cibus & Medicina habetur apud *Aldrov. l. 1. de Cetis c. 10.* Meminit & *Gal. l. 3. de Al. fac. c. 31. & 37. l. 10. de S. Fac. §. Coagulum, & l. 1. de C. M. S. L. c. 2. in fin.*

PHOCENA, φώκηνα, est etiam nomen piscis Cetacei, qui alias *Tursio*, item *Porcus marinus* dicitur, ad *Delphinos* pertinens, cujus historiam cum usu in cibus & Medicina vide apud *Aldrov. d. l. c. 8.* Ejus Anatonem vide in *Eph. N. Cur. A. III. O. 20.*

PHODES, Phoides, φῶδες, φῶιδες, idem, quod φῶσιγγες. Vide supra *Phausinges.* Legitur apud *Hipp. Coac. t. 318.*

PHOENICINOS, φοινικίνος, Lat. *punicus*, color dicitur rutilus, qui & *Phæniceus* vocatur, & habet exuperantiam ruboris, qualis est color fructuum palmæ arboris non admodum sole incoctorum. Elephantiasis quoque vocatur ἄσθμα φοινικίνη, morbus Phænicius, vel quia in *phænicia* aliisque orientalibus regionibus grassatur, vel à colore rutilante. *Hipp. l. 2. Prorrh. in fin.* Vide *Foëf. p. 663.* Est & nomen Emplastri φοινικίνου, quod alias *Diachalcitis*, aut *Diapalma* in *Dispensatoriis* vocatur. *Gorr. in def.*

Castelli Lexic. Med.

PHOENICITES, φοινικίτης, lapis dicitur à figura, quam habet similem fructui palmæ. *Dioscor. vocavit ἰσδαϊκόν, l. 5. c. 155.*

PHOENICOPTERUS, φοινικόπτερος, nomen avis est, passim in antiquis scriptoribus occurrens, sed qualem proprie significet, nondum expeditum est. Imprimis linguam ejus & cerebellum in deliciis fuisse ex *Martiale* & *Lampridio* constat. Legatur de hac *Aldrovand. l. 20. Ornithol. cap. 4.* *Brueyus, de re cib. l. 15. c. 45.* Meminit & *Celsus* inter mediū valoris alimenta referens, *lib. 4. cap. 18.*

PHOENICUROS, φοινικύρος, vide *Ruicilla.*

PHOENIGMUS, φοινιγμός, Latine *Rubificatio, Rubefactio*, est ruboris per medicamenta in cute excitatio, Cuius rubor. Pertinet huc *Dropan* & *Sinapismus.* Meminit *Galen. l. 7. meth. med. c. 4.* Ipsa medicamenta quoque vocantur φοινιγμοί. *Rolfink. O. & M. M. S. l. 4. f. 9. part. 2. c. unic.* Alias *Rubificatio* quoque dicitur de *Rubedine* producta in processu lapidis *Philosophici, Th. Chym. Vol. II. p. 302. seq. III. p. 41. 289. IV. p. 552. & c.*

PHOENIX, φοίνιξ, æquivocum est. Vel enim significat *Palmam* arborem, de qua superius in *PA*: Vel etiam aliam plantam arvensē loliaceam. *Gorr.* Vel avem significat, num veram, an fabulosam, non est hujus loci dirimere. Legatur de hac *Aldrov. l. 12. Ornith. c. 28.* Vel est nomen *Collyrii παραμαρτυξ*, apud *Aëtium Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7.* ubi *Phoenix* *Apollonii* vocatur. Vel *Spagyricis* dicitur *Phænix* quinta ignis essentia, vel *Lapis Philosophicus* celebratissimus. *Ruland. & Iohns. Adde Theatr. Ch. Vol. IV. p. 447. & Vol. V. p. 401.*

PHOITAO, φοιτῶν, apud *Hippocr.* significat prodire, egredi. Dicitur de *Urina, lib. 7. Epid. LV. 19.*

PHOLCOS, φολκός, dicitur *Lat. Strabo*, qui laborat *Strabismo*, sive obliqua oculorum est acies. Vide *Strabismus.* *Gorr.*

PHOLBTER, φολητήρ, qui se abscondit, *Latebri-cola*, qui libenter latitat, amans solitudinis, à φωλεός, latibulum, lustrum. Hinc verbum φολύω, occulto, *Linden. Ex. XI. §. 155.* Pertinet ad *Melancholiæ* species.

PHOLIS, φολίς, squamam significat. Hinc φολίς χαλκῆ, squama æris. *Hipp. l. de Visu III. 8. Erot. On. p. 120.* idem, quod ληπίς.

PHOLLICODES, φολλικώδης, significat fungosum, laxum. Legitur & φολικώδης, quamvis fortassis mendose. Usurpatur de tumoribus, & habitu corporis laxioris, *l. 4. Epid. XI. 5. XIX. 11.* Vide *Foëf. p. 664. Conf. omnino Erotianus.*

PHONASCI, φωνάσκοι, dicebantur olim ii, qui vocis exercitio magno utuntur, uti sunt *tragedi, comœdi*, præcones. *Gorr. Forest. libr. 15. Ohf. 32.*

PHONE, φωνή, Latine *Vox* dicitur, estque effectus vocalium instrumentorum, quæ sunt *larinx*, hoc est, principium asperæ arteriæ cum suis cartilaginibus

ginibus & musculis ad eas pertinentibus. Describi potest, quod sit sonus animalis à glottide ex percussione respirati aëris ad animi conceptus explicandos productus. In homine vox illa est articulata, & dicitur *fermo*, loquela, oratio, Græce λόγος. De voce, & instrumentis ad vocem pertinentibus, scripserunt Gal. de voc. instr. dissect. Aquapend. de voce. Adde Barth. l. 2. Anat. cap. 11. aliique. De Vocum differentiis vide etiam Foëf. p. 672. seq.

PHONOS, φωνή, communiter *cædem*, vel *homicidium* significat, ut & sanguinem cæde profusum, aut cadaver: in qua posteriori significatione acceptum legitur apud Hippocr. l. 2. de morb. LXXI. 9. Jung. Linden. Ex. XIV. §. 131. Φονικάτοι πυρετοί, febres maxime lethales leguntur. l. de Crisib. II. §. Foëf. pag. 664.

PHORA, φώρα. Vide *Luxio*.

PHORBE, φορβή, *pubulum* significat. Vide supra *Pubulum*. Legitur apud Hipp. l. de superfæt. XIII. 3. à verbo φέρω, *patco*. Foëf. p. 665.

PHORGANODES, φοργανώδης, *laxum & apertum* significat, diciturque de orificio uteri aperto & ad conceptum idoneo, Hipp. l. 2. de morb. mul. LVII. 9. ubi ab aliis legitur φεργανώδης. Vide Foëf. d. l.

PHORIMOS, φέρμιος, epitheton est *Aluminis*, quod alias *Alumen Rochæ* in Offic. dicitur. Gorr.

PHORINE, φορίνη, *cutem*, vel *corium* significat, diciturque de pelle suilla, apud Hippocr. 4. de R. V. I. A. 2. 102.

PHOROS, φορός, Lat. *ferax*, *fertilis* dicitur, usurpaturque de *fœmina* ad conceptionem prona, Hippocr. l. 1. de morb. mul. XXI. 20.

PHORTICOS, φορτικός, vocatur homo *gravis, molestus, odiosus*. Hipp. l. de Medico I. 29. Dicitur quoque de aliis rebus *onerosis*. d. l. III. 2. IV. 9.

PHORYNO, Phorysso, & Phoryo, φορύνω, φορύσω, φορύω, idem, quod φέρω, φεράω, *subigo*, *misceo*, *macero*. Legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. C. 5. & i. de Sterilib. XI. 36. Vide Foëf. d. l.

PHOS, φως. Vide *Lumen*, *Lux*. φως quoque dicitur *circulus subniger*, qui papillam ambit. Et Oribasius scribit medium tranversariorum, quæ in Nilei machinamento sunt, vocari φως, quod alias *Plinthium* appellatur. Gorræus.

PHOSPHOROS, φώσφορος, Latine *Lucifer*, terminus alias *Astronomicus*, notans *Veneris* Astrum ante exortum solis conspicuum, quemadmodum idem dicitur *Hesperus*, quando occasum solis sequitur. Est vero etiam nomen *Collyrii*, quod alias *Diacrocu* dicitur, & describitur à Gal. l. 4. de C.M.S.L. c. 7. & Ægin. l. 7. c. 16. vide *Diacrocu*. Proprie & in genere *Phosphorus* illud vocatur corpus, quod interna & substantiali luce gaudet. Ita sol potiori jure dici potest *Phosphorus*, luminis & diei effector. Possidet in se lucem, & lumen generat per radios, *Hermetici* vero hoc nomine exornant

corpus artificio paratum lucidum in sese, luminosum etiam, *Luminarem magnetem* dictum, luminis in aëre tractorem & ad tempus aliquod conservatorem. Dicitur & cum additione *Phosphorus Smaragdinus*. Hujus naturam imitari dicitur *Lapis Bononiensis*, de quibus omnibus præter alios ex professo scripsit Wittebergæ Dn. Georg. Casp. Kirchmeier Prof. P. tract. de Phosphoro, natura Lucis & Igne. Passim etiam in aliis Autoribus ejus fit mentio. Ex novissimis Dn. Comierius Theol. & Mathemat. Parisi. de Phosphoris eorumque secreta præparatione tractatum scripsisse legitur in Act. Erud. Lips. 1684. Vide etiam: *Noctiluca*. Phosphori præparationes varias descriptas exhibet etiam D. Iuncken in Lex. suo Chym. Pharm. Part. I. p. 183. seqq.

PHOXINUS, φοξινός, nomen *pisciculi fluviatilis*, ad *Fundulos* & *Cobitias* pertinentis, cujus mentio fit apud Aldrov. l. 5. de pisc. c. 10. & 32. Duæ enim species recensentur: *Levis* & *Squamosus*. Jul. Alex. *Mordilapides* vocat l. 15. Sal. c. 7.

PHOKOS, φοξός, dicitur is, qui p. n. *acuminato* & *fastigiato* est capite, ita ut utrinque depressæ appareant frontis eminentiæ, aut etiam occipitii, Gal. l. de Ossib. c. 1. l. 9. de Us. P. c. 17. & c. 1. in 6. Epil. 1. 3. Vid. Foëf. pag. 664. Jul. Alex. l. 3. Sal. c. 4. C. Hofm. in Gal. de V. P. n. 693. seq.

PHRAGMOS, φραγμός, dicitur ab Anatomicis totus dentium ordo atque acies, Gorr. Lat. *Sepes*. Linden. Med. Phys. l. 2. c. 13. §. 24.

PHRASIMUM viride, id est, *Flos arvis*. Ruland. & Iohnf.

PHRAZO, φράζω, Lat. *significo*, *denuncio*, *indico*. Dicitur de ignis futurum aliquod indicantibus, Hippocr. 2. aph. 5. idem, quod σημάτω. Vide Dieter. n. 907.

PHRENES, φρένις, Lat. *Præcordia*. Hipp. & aliis antiquis medicis vocabatur *Diaphragma*, teste Erotiano, de quo in lit. DI. Vide Diet. n. 928. Unde & venæ ad illud excurrentes dictæ sunt *Vena Phrenica*, Barthol. libell. 1. c. 5. Arteria *Phrenica*, libell. 2. c. 5. h. e. *Diaphragmatica*.

PHRENITIS, φρενίτις, φρενίτις, licet generali etymi significatione omnem mentis emotionem videatur denotare, usus tamen apud veteres & recentiores obtinuit, ut saltem vocabulum hoc acciperetur de delirio continuo cum febre acuta, & inflammatione interna cerebri & meningum ejus conjuncto. Gal. c. 1. ad l. 1. Provrh. r. 1. Hinc & Celsus l. 2. c. 1. *insaniam febricitantium* vocavit. Poterit vero ita accuratius definiti: *Phrenitis* est delirium perpetuum vehementius cum febre acuta, pervigilio, furore, risu, clamoribus, aliisque vehementioribus symptomatibus, pro majori videlicet minorive causæ morbificæ benignitate, aut malignitate, proveniens ab inflammatione meningum cerebri per sanguinis acrioris & ichthorescentis effervescentiam immoderatam & impetuosi-

rem ejus affluxum, cum impedito refluxu & stagnatione oborta, spiritum quoque animale in substantia cerebri incendente & tumultuarie agitante. Quod si vero cerebrum ejusque meninges per consentum saltem afficiatur *παραφρενίτις*, Latine etiam *Paraphrenitis* à plerisque dici solet; quamvis non semper observatum fuerit, uti patet ex Gal. l. 5. de L. A. c. 4. ubi agitur de *Phrenitide* ex inflammatione Diaphragmatis. Plura & accuratiora de hoc affectu videantur apud Willis *tr. An. Brut. P. II. c. 10.* A Latinis quoque introductum est vocabulum *Phrenesis*, quasi sit Gr. *φρένησις*. Videatur Dieter. n. 909.

PHRICE, *φρίκη*. Vide *Horror*. *Φρικώδης πυρετός*, febres horrificæ, sive cum horrore invadentes, l. 1. *Epid. f. 1. n. 23.* Foëf. pag. 667. C. Rejes C. El. q. 68. n. 11. Vide *Querquera*.

PHRONESIS, *φρόνησις*, proprie prudentiam significat. Sumitur tamen ab Hippocr. pro sentiendi virtute, vel sensu, potissimum tactus. Hipp. l. de morb. sacr. IX. 12.

PHRONTIS, *φροντίς*. Vide *Cura*.

PHRYCTE, *φρυκτῆ*, Lat. *Fricla* simpliciter, & intelligitur *Resina Colophonia*, ad differentiam liquidæ sive humidæ, quæ *ύγρα* dicitur. *Fricla* vero vocatur, quod torreatur, aut uratur, ut docet Dioscor. l. 1. c. 93. Meminit vero *φρυκτῆς* Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 2. Adde Foëf. p. 668.

PHRYGANON, *φρύγανον*, significat *sarmentum*, *virgultum aridum*, vel *furculum exuccum*. Unde & *Cremia* dicuntur, quasi ad cremandum apta. Occurrit apud Hipp. lib. 1. de morb. mul. XCIII. 11. 15. 16. Vide Foëf. p. 667.

PHRYGIUS, *φρύγιος*, vocatur *Lapis* quidam, in *Phrygia* & *Cappadocia* occurrens, vel *cleba pumicosa*, pallida, modice gravis, non solida, intercedentibus albis segmentis. Aliqui pro *Lyncurio* vendunt; alii pro *Belemnite*. Vim habet exsiccandi, adstringendi, & cicatricem inducendi. Gorr. Meminit Gal. l. 6. de *San. m. c. 12.* & l. 9. de S. Fac. §. *Phrygius*. Dioscor. l. 5. c. 141. Chioce. *Mus. Calceol. f. 3. p. 385.* Crudum esse acerrimum, ignitam vero dare præsentaneum oculis remedium, scribitur in *Theaur. Chym. Vol. I. pag. 87.*

PHRYNOS, *φρύνος*, vide *Rubeta*.

PHTHARTICOS, *φθαρτικός*, idem, quod *δηλητήριος*, deleterius, lethalis, *φθοροποιός*; Diciturque de venenis deleteriis, eorumque facultatibus, Gal. l. 5. de S. Fac. c. 18. in fin. Cui opponitur *ἀλιξιπήριος*, Gorr.

PTHETHINAS, *φθεινάς*, dicitur de morbo *tabifico*, qui tabem excitat. Hipp. l. de *Glandul. X. 1.* idem, quod *φθινώδης*, de quo p. p.

PTHETHIRIASIS, *φθειρίασις*, morbus *pedicularis*. Vide *Pediculus*.

PTHETHENXIS, *φθίγξις*, Lat. *Loquela*, à *φθίγγωμι*,

loquor. Nomen occurrit apud Hippocr. l. 2. *Epid. f. VI. 11.* Verbum *φθινώδης διάθεσις*, dicitur Hipp. *periculosus affectus* multorum terminibus illustris, vel clamoribus, aut ejulatu plenus, l. *Præception. VI. 14.* Adde Foëf. pag. 653. Diet. n. 892.

PTHHINODES, *φθινώδης*, *Tabidus*, Lat. dicitur à verbo *φθίνω*, *tabesco*. Usurpatur de ægris, & de morbis tabem conjunctam habentibus. Vide Foëf. p. 654. Dieter. n. 895. *seq.*

PTHHINOPORON, *φθινόπωρον*. Vide *Autumnus*. Dieter. n. 893.

PTHHISICUS, *φθισικός*, idem, quod *φθινώδης*. Vide *Phthinoses*, *Phthifis*.

PTHHISIS, *φθίσις*, Latine *Tabes* dicitur, accipiturque communiter, vel late pro omni corporis, aut partis extenuatione, macritudine & consumptione, & ita coincidit cum vocab. *Atrophia*. Rul. & Jahn. in *Lex.* Vel proprie & stricte *φθίσις* vocatur corporis *tabes* & *consumtio* colliquativa cum tussi, sputo purulento, aliisque symptomatibus, proveniens ab ulcere pulmonum, vel etiam alterius visceris nobilioris sanguinei, sanguinis dispositionem ulcerosam & lixiviosam supponente. Legantur, præter veteres, ex recentioribus Willis *Pharmac. Rat. P. II. f. 1. c. 6.* Sylv. *Pr. Med. l. 4. tr. 4.* Christ. Benettus *Theat. Tabid. Barbette l. 3. P. M. c. 2.* Dicitur & *φθῆ*. In cujus causa, ex acido præternaturali deducenda, hodieque nonnulli Doctores sibimetipsis & aliis imponere, & ex falsa hypothesi ægris acria & alcalica commendare, cum præsentissimo vitæ periculo, remedia, docuit experientia. Ægri hoc morbo correpti dicuntur *Phthifisci*. *φθίσις* quoque dicitur pupillæ affectus, cum hæc angustior, hebetior & obscurior rugosiorque evasit. Tunc autem majora, quam sunt, apparent ea, quæ videntur propter pupillæ angustiam. Causa hujus mali densatio, quam siccitas potius parit, quam aliud quid. Differt *δὲ τῆς ἀπεφύσεως*, quod hæc oculi totius sit, illa pupillæ tantum imminutio. Gorr.

PTHHOS, *φθῆ*, idem, quod *φθίσις*, Dieter. n. 898. Legitur apud Hipp. 7. *aph. 78.*

PTHHOTS, *φθῆσις*, *pastillus*, *placenta* dicitur Græcis, contracte *φθῆσις*: Legitur apud Hipp. in *Spur. ad l. 1. de morb. mul. III. 11. 26. 30. l. 3. LXXXIX. 9. 10.* Inde Diminutivum *φθῆσικος*, *pastillus*, *trochiscus*, quod legitur d. l. 1. LXXX. 8. C. 45. & l. 2. LXXXVII. 3. adde Foëf. p. 655. *seq.*

PTHHORA, *φθορά*, generaliter *corruptionem* significat; Hippocrati vero idem, quod *ἀπεφύσεσις* & *abortum*, hoc est, foetus imperfecti ejectionem denotat. Vide *Abortus*.

PTHHORIOS, *φθόριος*, dicitur de medicamentis abortum sive *φθορά*, promoventibus: Alio nomine *Ecbolia*, *εὐβόλιον*, dicuntur. Gorr. *Castell.*

PTHHOROPOEOS, *φθοροποιός*, idem, quod *φθαρτικός*.
Eccc 2 φθαρ-

Φαρμακός, deleterius. Vide *Phtharticos*. Adde Jul. Alex. Not. in Gal. l. 2. de Antidot. p. 738.

PHUSCA, *φύσκα*, videtur respondere Latino *Pofca*, si *Æginetæ* descriptionem attendimus; siquidem ex aceto & aqua paratur. Ab *Ætio* tamen potus ita dicitur, in quo ebur aliquandiu maceratum ceræ instar emollefcit, ut flexile in quodcumque opus tractetur, l. 3. c. 80. 81. citante Gorræo.

PHYCIS, *Phycen*, *φυκίς*, *φυκίον*, nomen piscis saxatilis, de quo vide Aldrov. l. 1. de pisc. c. 8. adde Lind. Ex. V. §. 36.

PHYCOTYCHE, *φυκοτύχη*, nomen est Emplastri, ad omnia ulcera, præsertim in ano vel sede, commodi, apud *Ætium*, notante Gorræo.

PHYGETHLON, *φύγεθλον*. Vide *Panus*.

PHYLACTERIOS, *φυλακτήριος*, olim dicebatur amuletorum & remediorum magicorum præbitor, teste Keuchen. in proleg. ad *Sammon*. p. 68.

PHYLLON, *φύλλον*. Vide *Folium*. Apud Hippocr. etiam strictius accipi videtur pro herbis & foliis hortensibus condimentariis, l. 2. de morb. XXIX. 8. XXX. 7. adde Foëf. p. 668. conf. omnino Gal. exeg.

PHYMA, *φύμα*, Lat. *Tuberculum*, generaliter dicitur omnis tumor p. n. erumpens, præsertim in exteriori ambitu corporis, vel alicujus partis à causa interna proveniens. Deducitur à *φύμασι*, e terra nascor. Comprehendit igitur abscessus, pustulas, ulcera, &c. Vide Foëf. d. l. & Dieter. n. 911. Strictè vero glandularum inflammationes mox erumpentes & ad suppurationem tendentes significat. Galen. l. 2. de art. cur. ad *Glauc.* c. 1. & *Æginet.* l. 3. c. 12.

PHYNON, *φύνον*, nomen est *Collyrii* apud Cels. l. 6. c. 9. citante Gorræo.

PHYPELLA idem significat quod *Panus*, himirum tumor glandularum inflammatorius, uti scribit *Hartmann.* in *Prax. Chymiariv.* Oper. in fol. p. 89. cur vero nomen Germanicum *ohrenzwang* addiderit, rationem quoque addere debuisset.

PHYRAMA, *φύραμα*, generaliter omnem *massam mistam*, & subactam liquareque maceratam, à *φύρω*, *misco*, quod idem est ac *φουράω*, de quo supra. Præsertim vero farina aqua macerata & subacta in panificio *φύραμα* dicitur. Specialiter tamen hoc quoque nomine venit genus quoddam *Ammoniaci thymiamatis*, ita dictum, quod cum terra, arenis & calculis mistum sit. Gorræus.

PHYSA, *Phyodes*, *φύσα* ò *φύση*, *φυσίτης*. Vide *Flatus*. *Φύσα* significat etiam apud Hippocr. follem, ejus usum in volvuli curatione commendavit l. 3. de Morb. vide Foëf. in not. ad illum locum n. 27.

PHYSEMA, *φύσημα*, *φύσησις*, præter communem significationem, qua idem fere notat, quod *φύση*, *flatum*, inflationem, tumorem flatulentum, peculiariter quoque hoc vocabulum tribuitur *resinæ piceæ*, quæ *πυλίη* vocatur à Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 12. l. 2.

c. 3. & 10. l. 3. c. 4. l. 7. c. 3. Adde Jul. Alex. in not. ad Gal. d. l. 2. c. 3.

PHYSETER, *φυσήτηρ*, *φυσήτηρ*, significat *Follem*: Vide *Follis*. *Φυσήτηρες* *έσεινοι*, ossa sufflatoria dicuntur, apud Herodotum, quibus *Seythæ* ut sunt immitentes genitalibus equarum ad inflandos earum uteros, ut ea compressione ubera uberiorem præberent lactis copiam. *Charlton.* *Oecon. Anim. Ex.* III. §. 9.

PHYSICA, *φυσική*, quid significet, ex Philosophicis patet, videlicet eam scientiam, quæ corporis naturalis, qua naturalis, essentiam, causas & affectiones explicat. Hinc & *Physicus* dicitur Philosophus naturalis, Gal. in pr. com. ad Hipp. de nat. hum. qui nullum naturæ opus velit intactum relinquere. l. 11. de V. P. c. 18. princ. Nihilominus usus quoque obtinuit, ut & Medici vocentur *Physici*, quatenus omnia in naturæ utilitatem dirigere debent. Vide *Poliater*.

PHYSICA remedia *Octavio Horatio*, quæ sine manifesta ratione profunt, *Scholias.* ad *margin.* l. 1. c. 27.

PHYSIGRA, *φύσιγρα*, vocatur caulium exortus, & maxime pars ejus concava. Gal. in exeg. voc. Hipp. Erot. On. p. 108. b. Gorr.

PHYSINX, *φύσιγξ*, fistulam, vel canalem concavum significat, caulem cavum, vel *scapum*. Hippocr. aliquoties utus l. de fistul. II. 1. 2. 7. 8. vide Foëf. p. 670.

PHYSIOGNOMIA, *φυσιογνωμία*, dicitur ars, quæ de hominis natura judicat ex externo habitu corporis. Unde & illa signa, ex vultu & facie desumpta, vocantur *Physiognomica*. Hanc artem integro volumine exposuit *Joh. Bapt. Porta* l. de humana *Physiognomia*. Huic arti nimium attribuisse *Paracelsum*, passim ex illius scriptis constat; quemadmodum & *Crollium* de *signaturis*. Eum vero licet non penitus rejicienda videatur, quam & Galen. aliquoties commendavit, v. g. l. 2. de Temp. c. 6. l. 5. de Hipp. & Pl. decr. c. 5. l. quod an. mor. seq. temp. corp. c. 7. in multis tamen quoque esse fallacem, experientia satis superque hæctenus docuit.

PHYSIOLOGIA, *φυσιολογία*, ò *φυσιολογική*, vel idem est, quod *Physica*, vel specialiter in Medicina ea dicitur pars sinistra, quæ explicat tres res. secundum naturam, puta sanitatem, causas ejus, & accidentia, in rebus naturalibus corporis humani fundatas. Videantur passim Institutionistæ recentiores, & in specie *Dogmata Nostra Part. I. p. I. p. 13. seqq.*

PHYSIS, *φύσις*. Vide *Natura*.

PHYSOCELE, *φυσικήλη*, idem, quod *Pneumatocèle*, de quo paulo inferius.

PHYSTE, *φύση*, dicitur *massa non subacta*, saltem nonnihil irrigata, nondum vero exacte intrita, aut non multum subacta. *Linden.* Ex. XVI. §. 153.

PHYTALIA, *φυσάλια*, vocatur *postrema hyemis pars*, sic dicta à veteribus, quod eo tempore infusiones optime fierent. At *φυσάλια* locus est vitibus, aliisque arboribus consitus apud *Hom. Gorr.*

PHYTANE, φυτάνη, vocatur Hipp. plantandi vel ferendi tempus. Galen. in *Expos. voc.*

PHYTEUTERION, φυτευτήριον, plantarium, vel furculorum in terram plantatorum congeriem significat. Legitur apud Hipp. de nat. puer. XXIV. 1. XXV. 2. 11. Foëf. p. 671.

PHYTICE, φυτική, vocatur anima vegetativa, & quæ cum brutis nobis communis est, C. Hofm. *Com. in Gal. de V. P. n.* 1144.

PHYTOLOGIA, φυτολογία, Schrodero dicitur pars Pharmacologiæ, quæ agit de vegetabilibus & plantis, l. 4. in princip. φυτὸν enim plantam significat.

PHYTOMINERALIA vocat Andr. Cassius de Auro c. VI. p. 67. succinum, corallia, ligna lapidescentia ex incongrua componendi voces licentia.

PHYXIMOS, φύξιμος, quasi φύξιμος, qui effugit vel vitari potest. Usurpatur ab Hippocr. de morbo benigno & ad salutem vergente, l. de intern. aff. II. 9. Sumitur & active de eo, quod mala fugare potest. Φύξιμος βωρὸς, ara saluis, vel asyllum, ad quam confugitur securitatis gratia. Foëf. pag. 669.

PIA mater dicitur membrana tenuior, μίνηξ, cerebrum immediate involvens, ad differentiam exterioris & crassioris, quæ dura dicitur. Vide *Durus. Mater.*

PIALOS, πιάλος, aut πιαλίος, pinguis. Hippocr. l. 2. de morb. mul. XXV. 11.

PIANTERIA, πιατήρια, dicuntur edulia, quæ pinguefaciunt, & obesum reddunt corpus Hippocr. l. de L. I. hom. XI. 2. à verbo πᾶναι, pinguefacere: quod legitur l. 1. de morb. mul. LXXVII. 2. adde Foëf. p. 506.

PIAR, πιαρ, pingue, vel pinguedinem significat, idem, quod πῖον, aut πῶν. Legitur apud Hippocr. l. de nat. puer. XXI. 7. XXXIII. 7. l. 2. de morb. mul. LXXXV. 14. l. de Ulcer. XI. 3. Foëf. *dict. loc.*

PIATTONES ex Italico idiomate in Latinum translati vocantur pediculi inguinum, vel pubis, latiusculi & plani, in cute hærentes, quemadmodum & aliquando sub axillis, & oculorum ciliis. Legitur in Marcell. Cumani *Observationibus* apud I. H. Velschium in *Sylloge Consil. & Observ. Med. Cent. I. Obs. 80. p. m. 80* Vide *Pediculus.*

PICA, κίσα, κίττα, æquivocum est. Primo significat avem, e corvino vel cornicum genere, cujus historiam & varias species cum usu vide apud Aldrov. l. 12. *Ornith. c. 11. seqq.* Schroder. l. 5. cl. 2. n. 68. Deinde est nomen morbi, qui & Malacia, μαλακία, item *Picatio*, κίττασις, dicitur, estque appetitus depravatus & vitiosus rerum ad nutritionem ineptarum, aut certe incongruarum, vel quoad quantitatem, vel qualitatem, cum languore, anxietate & quandoque deliquio animi, proveniens à miasmate quodam inexplicabili, fermentum ventriculi & nervosas partes afficiens. Affectus foemina, præsertim gravidis, familiaris. Rarissime masculos quoque infestat. Appetuntur vero va-

ria, acida; acerba, acria, terra, testæ, creta, carbones, imo & aranei, panni veteres, purria coria, & alia à natura alias aliena & exosa. Vide *Dieter. num. 113.* Eph. N. Cur. A. II. *Obs. 209.* Rarissima legitur *Pica* species, qua mulier quædam in Anglia laborabat, excipiens ventum ore aperto e follibus inversis propria manu motis impulsum in Henr. Oldenburg. *Act. Philos. An. 1667. m. Novembr.* Viros pro gravidis uxoribus hoc affectu laborasse legitur d. l. *Obs. 215.* C. Rejes C. *El. q. 50. n. 5.* Helmontius quidem ad uterum referte conatur, l. de *Magn. vulu. cur. n. 162.* sed quomodo causa hæc in viros cadet, qui hoc quoque morbo laborant?

PICACISMUS, vide *Picatio, Dropax.*

PICANS dicitur vinum, quod gustui singularem suavitatem infert, & adumbrata velut imagine formam excellentem exprimit. Plerumque cum recenti & dulci conjungitur. Legitur aliquoties apud Bernardin. Cajum de *Aliment. cap. 28. p. 109. seqq.* Dicitur & Mordax Andr. Chiocc. *quæst. Philos. & Med. l. 1. q. 4. p. m. 41.*

PICATIO homonymum est apud Latinos. Vel enim idem significat, quod *Pica*, πικίων, Gal. l. 1. de *symp. caus. c. 3. & 7.* *Picaceus* affectus dicitur, Rejes d. l. Vel est nomen remedii, Gr. πικίσις, dicti, estque species dropacis. Vide *Dropax.* Dicitur & *Picalismus*, Schenk. *synt. comp. & præser. med. p. 271. 274. seq.* Unde & illi, qui adhibent πικίσιον, picatores vocantur, Gal. l. 7. *meth. Med. cap. 7.* Adhibetur ad atrophiam tollendam d. l. & l. 14. c. 16. Ceratam διαπίσιον πικίσιον sive picatum vocat, c. 1. de *fract. v. 21.* Adde Rolf. O. & M. M. Sp. l. 4. f. 9. p. 2. c. *unic.*

PICERION, πικέριον, Hippocr. idem est, quod βετύρον, butyrum, Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXXIIX. 28. lib. 2. XII. 31. XIV. 14. 16. Foëf. pag. 507. & Erotianus.

PICOTA dicitur ægritudo consistens in pustulis minoribus rubri coloris, vocatur & *Sarrampio*. Vital. de *Furno Medic. c. 264. fin.*

PICROCHOLOS, πικρόχολος, Hipp. dicitur homo amara bile abundans, 2. de R. V. I. A. 1. 29. & alibi. Vide Foëf. d. l. Transfertur vero etiam ad iracundos, qui iram gravem foveant, qui & πικρόβη, amarulentii, & δξύθυμοι vocantur, Hippocr. d. l. t. 44. Πικρόχολος πῶν εἶναι sunt illi apud Hippocr. qui in superioribus partibus, puta in ventriculo, bilem coacervant, & quibus inediã molestissimam esse scripsit, d. l. t. 29. Gal. in *com. ad h. l.* pro cachectico vel qui mali habitus sunt, usurpari monet Erotianus & picrocholos hinc iracundos esse & facile commoveri.

PICROS, πικρός. Vide *Amarus. Picrocholos. Hiera.* Aliquando etiam pro acri sumitur. Ita πικρόβη pipet dicitur, & πικρόπις vini non ejus amaritudinem, sed acrimoniam denotat. Linden. *Ex. X. §. 116.*

PICTONIUS, PICTAVIENSIS, dicitur esse epistheton

theton Riolani dolorum spuriorum Colicam æmulantium & potius peritonæum cæterasque membranas abdominis partibus obtensas obfidentium & excruciantium, Luc. Tozz. *Med. Pract. Part. II. p. m. 111.*

PICUS, *πικρὸν, ξυλοῦσθ, φρυπέθ*, nomen avis, quæ arbores rostro tandit & perforat; cujus historiam, species, & usum in cibo tradit Aldr. *l. 12. Orniith. c. 30.*

PICUROS, *πίεθ, ἢ πίεςθ*, pinguis. Legitur de facultate, Hippocr. *l. de nat. puer. XXIII. 22. XXXIII. 2. 3.*

PICSMA, *πίσμα*, dicitur retrementum quodlibet post expressionem relictum. Dicitur & *ἐπίσμα*. Gal. *l. 2. de C. M. S. L. c. 2. l. 1. c. 8. l. 3. c. 1. l. 13. M. M. c. 15.* Jul. Alex. *in not. ad h. l.* Vocatur alias & *δόσθημια*. Adde Foëf. *p. 506.*

PIESTER, *πιέσηρ, πιέσηλον*. Vide *Prelum*.

PIESTRON, *πίετρον*, vocatur Instrumentum Chirurgicum, quo usus Hippocr. ad contundenda ossa capitis in extrahendo foetu mortuo. Latine *Pressorium* aut *Coniusorium* redditur ab Interpretibus. Legitur *l. 1. de morb. mul. XCVI. 4.* Dicitur alias *ἐμβροσθιάση*. Gal. *in Ex. voc. Hipp.* Adde Foëf. *p. 507.* Vide *Embryothlases*.

PIETAS, *ἐπίθεια*, caput virtutem, & anima Medicinæ merito habetur. Linden. *Ex. II. §. 17.* Rectissime vero negavit Gal. veram pietatem consistere in hecatombis sacrificandis, aut aliis pretiosis suffumigiis; sed in notitia propria & eruditione aliorum, quid sit vera sapientia, bonitas, &c. *l. 3. de V. P. c. 10.* Clarus expressit laud. Lind. *Ex. III. §. 8.* Pietatis exercitium consistit cum in vero cultu Dei, tum in fideli executione muneris suscepti. Et per hanc Medici se Deo gratos, hominibus charos, actisque operibus prosperos, inclytos, opulentos, beatos reddunt, §. 3.

PIGMENTARIUS, *μυροπώλης, μυροπώδης*, unguentorum institor, qui unguenta vendit, Rhod. *ad Scribth. num. 22.* Pigmenta enim inter medicamenta habentur.

PIGMENTUM, potio ex melle, vino, & pulvere calidarum rerum, cum adjurationibus propinata. Targault. *l. 1. c. 4.*

PIGRITIA, *Piger, ὀργία, ὀργῆς*, vide *Ignavia, Argos*.

PILA, *σφαῖρα*, globulum lusorium notat, ad corporis exercitia ludicra pertinet, de quo exercitio Galen. integrum conscripsit libellum, de parvæ pilæ exercitio inscriptum. In specie & oculis conferre docet ex Galen. Linden. *Ex. VI. §. 48.* Pilæ quoque vocantur globuli plumbei, qui vi ignis e tormentis explo-duntur. Pilæ porro dicuntur vasa, vel lignea, in quibus veteres frumenta contundebant. Rhod. *ad Scribon. n. 74.* vel Pharmaceutica, lapidea, fictilia, ænea, in quibus semina & nuclei teruntur, aliaque diversi ge-

neris subiguntur & miscentur, quæ hodieque sub mortariis comprehenduntur. Weker. *Ant. Gen. l. 3. c. 49.* Plinius aliquando pro *Pilula* usurpari testatur Keuchen. *ad Samon. p. 121.*

PILARELLA, idem, quod *Pelada*. Forest. *loc. ibidem citat.* Vide *Pilada*.

PILARIS morbus, vide *Trichiasis*.

PILETOS, *πλητός*, dicitur ex lana, vel pilo coagmentatus. Dicitur de amiculis, quæ vocantur *πλητῆς κτήματα*, apud Gal. *l. 1. de V. P. c. 13.*

PILEUS, *πίλθ, πλάμω*, *Pileolus, πῖλιον* quid sit, notum est. Pertinent quoque ad Pharmaceutica, pilei delicati, *ἀπαλὰ πλάμωτα*. Gal. *l. 3. de C. M. S. L. c. 1.* vide *Cucurpha*. Anatomici quoque nomina *Pileus* & *Pileolus* tropice tribuerunt Tunicæ in foetus capite re-pertæ, quæ etiam Galea, Vitta dicitur, unde & infantes sic nati Galeati, Viitati nuncupantur, de qua legi merentur Car. Drelincurtii *Emendationes de Foetuum pileolo*. Inter Chirurgica quoque instrumenta refertur *Pileolus argenteus* (hodieque etiam ex ligno, cera alba efformatus) undique in vertice perforatus, qui exulceratis papillis nutriticum applicari solet pro lactatione commodiori. Vid. Scultet. *Arm. Chir. Part. I, Tab. XIII. fig. 7.*

PILI Zenii, sunt pili circa caudam leporum nascentes. Dorn. *Rul. & Iohnf.*

PILIGRETI vocabantur olim Balneatores, vel eorum ministri, qui pilis globulisve pice illitis per præfurnium in fornaculam actis, ignem excitarunt, Ant. Fumanel. *de Baln. mox à princip.*

PILIMICTIO, *πυλμῖσις*, vide *Trichiasis*. Legitur apud Foëf. *Oecon. Hipp. p. 623.* Et profecto mihi videtur hoc latinum nomen commodius, dummodo in usum magis vocaretur, quam Græcum, quod ob varias significationes obscurius est, neque legenti statim constare potest, de quo morbo pilari accipiatur.

PILOPOEETICOS, *πυλοποιητικός*, dicitur de *κρόμα*, sive *Lixivio*, quo *Coactores lanarii* utuntur, ad cogendas & parandas lanas. *Πυλοποιός* etiam *Coactiliarium* vel *coactorem lanarum* significat; sive sint pilei, sive aliæ etiam vestes, ex lana villisque confectæ, quæ *Coactilia* dicuntur. Foëf. *pag. 408.* Gorr. Rhod. *ad Scrib. n. 230.* C. Hofm. *in Gal. de V. P. n. 883.*

PILOS, vide *Pileus. Pilopæeticos*.

PILULA, *καταπόσιον, σφαιρίδιον*, Lat. etiam *Catapodium* est medicamentum siccum globuli formam habens, quod deglutiri debet integrum ad fallendum amarum & ingratum saporem, juxta proverbium: *Pilula & injuriæ non masticandæ, sed deglutindæ sunt.* Sunt vero *purgantes & alterantes Pilulæ*; quarum catalogum & historiam vide in Pharmaceuticis, præsertim Weker. *Ant. Gen. l. 1. c. 44. & Spec. l. 2. f. 38.* Morell. *Form. rem. l. 1. sect. 3. c. 5.* Schroder. *l. 2. c. 73.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l. Dispens. Norimb. & Augstian.* Sunt tamen quidam, qui *Catapia* à *Pilulis* distin-

distinguant, & illa de Bolis majoribus exponunt, teste Rhod. *ad Scribon. n. 87.*

PILUM, idem, quod *Pisillum*; Vide *Pila*.

PILUS, *πῆλος*, in casibus obliquis, & plurali numero, per *τ*, *πῆλος*, *πῆλες*, quid sit, etiam pueris notum est. Controversiam arduam: An in numerum partium recipiendi sint *pili*, nec ne? non est hujus loci ventilare, quamvis non dissimulemus, nobis magis placere affirmativam; Bartholinus vero negativam tueri conatur, *lib. 3. Anat.* sed rationibus minus solidis, cum petitionem ejus, quod est in principio, in plerisque committere videatur. *Pili* alii sunt congeniti, alii post geniti. Dantur & *pili* præternaturales: vide *Trichiasis*. *Pilorum* testiculo muliebri & renibus innatorum diversæ longitudinis e variis Autoribus meminit Rhodius *cent. III. obs.* Plura de *pilis* vide apud Barthol. *d. l. adde Dieter. n. 394.* vide *Thrix*, *Pilorum* formam & figuram ope Microscopii deprehensam vide descriptam in Boneti *Medic. Septentr. l. 1. sect. 1. c. 1. in princ.* & apud D. Goth. *Bidloo Anatom. Tab. IV. Fig. 6. seqq.*

PIMELE, *πυμῆλη*, Pinguedo. Vide *Adeps*.

PINDO, h. e. *pilo uundo*. Keuchen. *ad Sammon. pag. 185.*

PINEALIS Glandula; vide *Conarium*.

PINEATUM vocatur medicamentum, quod nucleos *pini* potissimum, vel insitæ basis, recipit. Ita *Confectiones pineatæ* sunt Morfuli vel Tabellæ ex *pineis nucleis* paratæ, & *Unguentum pineatum* describitur à Forreſto, *l. 2. Chir. Obs. 9. in Schol.*

PINGUEDO, *πυμῆλη*, *πίμαρ*, *πίμαρον*, *λίπος*, vide *Adeps*. Adde Bartholin. *l. 1. Anat. c. 3.* quamvis dubii adhuc simus, an suffragium nostrum tribuere debeamus, quod inter humores retulerit, & e partium solidarum classe remove auctus sit. *Pinguedines Officinales*, quæ & *Azungiæ* dicuntur, vide apud Schroder. *l. 2. c. 32.* *Pinguedo mineralis* quid sit, vide in *Theatr. Chym. Vol. IV. p. 426.* *Pinguedines* per alias *pinguedines* tolli patet ex *smegmate*, *Th. Chym. Vol. VI. p. 57.* *Pinguedinosa* dicuntur quævis *pinguia*, Ruland. & Johnson. *in Lex.*

PINNA, idem, quod *Penna*, vel *Ala*, *πτερόνιον*, v. g. *Pinna* apum, aquilæ, vid. Rhod. *in Lex. Scrib.* Ita *Pinnae* nasi vocantur *Alæ narium*, Gal. *in def. Barthol. l. 3. An. c. 10.* vide *Ala*. Auris quoque externæ pars superior & latior nonnullis *Pinna*, aliis *Ala* vocatur. Id *d. l. c. 9. p. 522.* *Pinna*, Gr. *πίνα*, est etiam species Ostraceorum, vel Testaceorum, cujus descriptionem & usum in cibis vide apud Aldrov. *l. 3. de Exang. c. 76.* Junge Chiocc. *Musf. Calc. f. 1. p. 46.*

PINNACULUM in Architectonicis significat acumen fornicis. Unde Wedelius uvulam ita vocare non dubitavit *pinnaculum* fornicis gutturalis, usumque tribuere moderandi tremulationem vocis. *Physiolog. Reformæ, c. XII. p. m. 442.*

PINNOTER est species parvi Cancris, quem descripsit Paræus *Chir. l. 24. c. 21.*

PINODES, *πινώδης*, *sordidus*, idem, quod *δισπηγῆς*. Dicitur enim de lana succida, sive *sordida*. Legitur apud Hippocr. *l. 2. de morb. mul. LXV. 6. 7.* Alias & *πινόν* vocatur, *d. loc. LXVI. 11. & lib. 2. de morb. XIII. 27. XLIX. 12.* Derivatur à *πίνω*, quod idem, ac *ρύπω*, *sordes*; significat vero & *vinum hordeaceum*, aut quod e sordibus vellerum elutis conficitur. Vide Foëf. *p. 508. seqq.*

PION, *πίον*, significat apud Hipp. *pingue & dulce* cum in lacte, tum in sanguine. Hipp. *l. de nat. puer. XXI. 11. l. 3. de Morb. XXV. l. de nat. mul. XXXIX. 104. l. 1. de morb. mul. C. 26. l. 6. Epid. aliquoties.* Vide Foët. *d. l. πίων* etiam *pinguem* denotat. Dieter. *n. 685.*

PIPERINÆ *Thermæ* in Helvetia, quarum descriptionem legere licet apud Hildan. *Oper. p. 657. seqq.*

PIPISCO, *πυπίσκω*, significat *propino*, potui exhibeo. Hipp. *l. de Loc. in hom. XXXIII. 11. XXXIV. 2. XXXIIX. 9. 11. & c.*

PISCES bestiales Bernar. Gordonius Belluæ maritimæ *part. 7. c. 14.*

PISCIS, *ἰχθύς*; vide *Ichthys*, *Echeneis*.

PISCIS afellus, vulgo *Canis*, Aquapen. *de form. fœtus c. 3. part. 1.*

PISO, idem, quod *Mortarium*, Keuchen. *ad Sammon. p. 185.*

PISOLITHUS, *πυσίλιθος*, legitur apud D. D. Wedelium inter lithonriptica, *Amœn. Med. l. 1. sect. III. c. 9. p. 186.* An fortassis intelliguntur *pisa lapidea*, quorum mentio fit apud Andr. Chioccum *in Museo Calceolar. sect. III. p. 410.*

PISSANTHOS, *πίσανθος*. Vide *Orrhopisse*. Lat. *Picis flos*.

PISSASPHALTOS, *πυσάσφαλτος*. *Pissaphaltum* bituminis genus est, aut nativum, quod Epiti ad Apolloniam gignitur, ita dictum, vel quod naturaliter mixta sit bitumini pix, ut scribit Plinius *l. 24. H. N. c. 7.* vel quod bitumen oleat, ut Diosc. tradit, *l. 1. cap. 100.* Aut factitium mixtum *picis bitumen*, quod pro *Mumia* venditur, ut est apud Schrod. *l. 4. cl. 2. n. 396. l. 5. cl. 1. n. 23.*

PISSELLÆON, *πυσέλαιον*, dicitur *oleum picinum*, compositum est medicamentum ex *pice* & *oleo* mixtis, Gal. *l. 1. de C. M. S. L. c. 3. & l. 2. cap. 1.* Dioscor. *l. 1. cap. 9.* Verum aliis idem est, quod *πίσανθος*, sive *pix liquida*. Gorr. Schroder. *d. l.*

PISSE, *πίσσα*, latine *Pix*. Est fluxus ex accensis tædis, vel pars resinosa ex arboribus, per senectutem nimia pinguedine quasi strangulatis, de qua videatur Schroder. *l. 4. cl. 2. n. 397.* *Πύσσα ἰδυνή*, hoc est *pix condita aromatis* & *suaevolens*, aliquoties legitur apud Hipp. *l. 1. de morb. mul. LXIII. 17. CXXXIII. 17. 18. & lib. 2. LXXXIV. 7.* Vide Foëf. *p. 510.* Alias *pix* quoque *πυσάσαιον* vocatur, Galen. *l. 6. de C. M. S. L. c. 7.*
qui

qui in *evegesi* ex aqua & aromate coqui asserit, ἰδὲν πὴν πῖσων.

PISSEROS, πῖσσηρος, epitheton Ceroti, quod ex cera, oleo rosato & pice arida componitur. Latine *Ceratum picatum*; item *Tetrapharmacum*, cujus aliquoties meminit Hippocr. l. 2. de morb. mulieb. XXXIX. 14. LVI. 17. 3. de fract. t. 3. 23. & 2. de artic. t. 47. Adde Foëf. d. l.

PISSOCEROS, πῖσσοκέρος, vocatur *crusta alveorum* & testorium, ceræ veluti initium, estque secundum operis apum veluti fundamentum. Gorr.

PISSOSIS, πῖσσωσις, vel πῖπλωσις. Vide *Picatio*.

PISTARE, id est, *contundere*. Rul.

PISTATIO dicitur, quando materia quædam vasi inclusa massa panis incrustatur, & coquitur. Ita paratur oleum quoddam lumbricorum, quando hi aliquandiu putrefacti una cum vase vitreo illos continente massa panis incrustantur, & coquantur, ita in liquorem flavum crassum & oleosum faciscunt, contra dolores arthriticos lancinantes externo usu laudatum, si prius filtratur. D. Etmüller. ad D. Ludov. Pharm. p. 422.

PISTILLUM, ὑπέρος, & ὑπέρον, l. de artic. t. 15. Vide *Hyperos*, *Cercis*.

PISTOS, πῖστος, æquivocum est apud Græcos pro diversa derivatione. Si à πῖθω & πῖσις, *fides*, deducitur, significat *fidus*, fide dignus. Si vero à πῖνω, *bibo*, idem est ac πῖπμος, *potabilis*, & dicitur de medicamentis fluidis & potabilibus. Linden. Ex. XIII. §. 323.

PISUM, πῖσων, inter legumina pertinet, & cum fabis habet cognationem. Galen. l. 1. de Al. fac. c. 22. Bruyerin. de re cib. l. 7. c. 2.

PITHECIDES, πῖθηκεῖδες, *simia formam habens*, dicitur de animalibus *simia* confinis, quæ Gal. ad Anatomicas exercitationes elegit, ut & *simias* ipsas, l. 6. An. adm. c. 3.

PITHEROS, πῖθηρος, idem, quod πῖερος, id est, *pinguis*. Usurpatur ab Hipp. de terra pingui, l. de A. L. & Ag. LVII. 4.

PITHEX, πῖθηξ, Lat. *Simia*, dicitur animal quadrupes, homini maxime simile, cujus descriptionem tradidit cum usu Aldr. l. 2. de quadr. dig. vivip. c. 5.

PITTACIUM, πῖττάκιον, proprie significat tabulam & pice paratam, vel pice obductam. Attribuitur vero etiam panno medico, qui medicamento illitus affecto loco imponitur. Differt latitudine majori à splenio. Occurrit apud Cels. l. 3. c. 10.

PITTOSIS, πῖπλωσις, vide *Picatio*. Et πῖπλωσις medicamenta e pice parata vocantur, apud Galen. & Aët.

PITUITA, φλέγμα, vide *Phlegma*. Ubi dictis hic addi potest, quod latinis scriptoribus pituita dicatur morbus gallinarum, quo alba pellicula linguam vestit

extremam; quam unguibus vellere convenit, de quo Palladius de R. R. L. 1. cap. XXVII. & XXIX.

PITUITARIA Glandula dicitur, quæ excrementa cerebri e ventriculis per infundibulum excipit, describitur passim ab Anatomicis, præsertim Bartholin. Anat. l. 3. cap. 6. p. 487. Willis Anat. cerebr. c. 12. & c.

PITYVINA, πῖτυνη, vide *Physima*.

PITYLISMA, πῖτύλισμα, dicitur *gesticulatio manuum*, unde & verbum πῖτυλιζω, *manibus gesticularum*, quod refertur inter corporis exercitia à Gal. l. 2. de Jan. ut. c. 10. Deducitur à πῖτυλον, quod proprie significat strepitum, vel sonum aquæ remota percussæ. Foëf. p. 510.

PITYOCAMPE, πῖτυοκάμπη, vide *Eruca*.

PITYRIASIS, Pityron, Pityrodes, πῖτυρογεν, πῖτυροῦδης, vide *Furfur*.

PIX, πῖσση, vide *Pisse*.

PLACENTA, μήσση, vide *Massa*, *Maza*, æquivocum est apud Latinos. Vel enim denotat proprie varias eduliorum species, subactas ex caseo, lacte, melle, farina, &c. de quibus Gal. l. de bon. & mal. succ. c. 4. Vel in Anatomicis *Placenta* appellatur rotunda illa massa, tempore graviditatis in utero occurrens, quæ infinitis acetabulis constat, & *Hepar uterinum* vocatur; cujus historiam vide apud Anatomicos, præsertim Bartholin. l. 1. c. 36. Harv. de pen. anim. Addit. 5. *Placentæ* quoque *rosaceæ* vocantur folia florum Rosarum per exsiccationem & comprehensionem coherentia, in Officinis venalia, pro Epithemate capitis. Legitur & in Morley Coll. Chym. Leid. cap. 363.

PLACENTULA est diminutivum vocabuli præcedentis. *Placentulas* post foetus exclusionem in utero relictas, sub *pseudomolarum* nomine à Ruyschio observatas & delineatas vide fis in *Cenuria Observati. Anatom. Chirurg. Obs. XXIX.* quamvis & massa cruoris coagulati quoque *Pseudomola* dici possit, *Obs. XXX.*

PLACITIS, πλακίτις, est species *Cadmia* factitiæ, in fornacibus cruitarum modo concretæ. Gorr. Vide *Cadmia*.

PLACUS, πλακῦς, ἢ πλακῦεις, vocatur *panis crustaceus*, placenta crustacea, siquidem Græcis πλακῦς crustæ dicuntur. Jul. Alex. l. 8. Sal. c. 9.

PLADAROTES, πλαδαροῦτης, affectus palpebrarum internæ partis, in qua molliuscula corpora lævia maxime decolora eboriuntur. Galen. l. Inrod. c. 15. Vocatur & *Morum*, de quo vocab. supra.

PLADOS, πλαδῶς, dicitur *omnis humiditas superflua*, quæ partem aliquam languidam & flaccidam reddit. Hipp. l. 1. Epid. f. 2. v. 11, adde Galen. in com. 2. de R. V. I. A. t. 34. 3. de fract. v. 19. & alibi. Inde & verbum πλαδῶν, *nimio humore distillare*. l. de A. L. & Ag. XXV. 11. & Adjectivum πλαδαροῦς, *humidus*, mollis, *laxus* præ nimio humore, & de variis rebus dici-

dicitur : de carnibus, *l. de ini. aff. XLIII. 3.* de sputo, *l. 1. de morb. mulieb. XXV. 4.* de defectionibus, *3. de R. V. I. A. t. 7.* de ulceribus, Castell. & Gorr. Aliquando & *inspidum* significat, præ nimia scilicet humiditate, *l. de vet. med. XXIV. 26. XXVII. 6. II. 14.* adde Foëf. p. 511. Erotianus describit adustam, fatuam & humidam corporis dispositionem, quæ carni non solidæ conveniat.

PLAGA, *πληγή*, Latinum accipitur late pro omni morbo, & strictè pro morbo externo, & vi quadam inflicto.

PLAGIOS, *πλάγιος*, obliquum & ad laus aliquod reclinatum significat. Aliquoties legitur de situ foetus p. n. ad partum apud Moschion. *de morb. mul. cap. 146.*

PLAGULÆ, *σπληνίς, σπληνία*, vocantur Splenia, h. e. panni lintei & pulvini, vel madefacti, vel compacti, vel cerato aliquo imbuti. Suntque firmamenta fasciarum, quæ *επιθεσμίδης* dicuntur, in fracturis, aut luxationibus, quæ os repositum & confirmatum continent, prohibentque inflammationem, Hippocr. *1. de fract. t. 32. & 3. de iis, q. in medic. t. II.* Splenia quoque dicuntur *linolea oblonga*, ut & Emplastra magis, quam lata fronti imposita & deligatione firmata ad mitigandum dolorem, aut alium quempiam usum, Keuchen. *ad Sam. p. 89. 90.* Legitur & in Græco *σπληνισκος* *l. 2. de Morb. XLIX. 12.* Junge Foëf. *Oec. pag. 579. seq.*

PLANCUS, *λειόπους*. Vide *Lejopodes*.

PLANETES, *πλανήτης*, errabundus, vagus, erro. Usurpatur ab Hippocr. de morbis, & in specie de febribus nullum certum periodorum ordinem habentibus. *3. aph. 22. & alibi.* Vide Foëf. p. 511. & Dieter. *n. 686.* Planetæ alias Astronomis dicuntur stellæ, ut ex illorum scriptis addiscendum. Eorum nomina à Chymicis quoque translata esse ad metalla, patet ex horum monumentis, v. g. *Sol auro* tributus, *Luna argento*, *Venus cupro* &c. de quibus singulis in suis locis & literis propriis.

PLANIPEDES, *λειόποδες*, iidem, quod *Planci*, vide *Lejopodes*.

PLANITIES, *πλάνιον*, dicitur de solea, five *planta pedis*. Vide *Pedion*.

PLANTA apud Latinos homonymon est, vel enim respondet Græco *φυτὸν*; vide *Phyton*: vel Græco *πλάνιον*; vide etiam superius *Pedion*. *Planta noctlis*. Arab. *Benath* vocantur asperitas, pruritus & pustulæ parvæ, quæ plerumque in frigore noctis post desudationem & obstructionem pororum cutis ex ambientis frigore oriuntur, Avic. *l. 4. fen. 7. tr. 3. cap. 10.* Jung. M. Aurel. Sever. *l. de epinyct. & roseol. p. 130.*

PLANTARIS Musculus dicitur pedem extendens; respondetque *Palmari* in manu. Bartholin. *l. 4. Anat. c. 13. p. 582.*

PLASTICUS, *πλαστικός*, id est *formans*. Ita dicitur *Castelli Lexic. Med.*

δύναμις πλαστική, facultas, vel virtus formatrix inesse semini masculino in generationis negotio, estque nihil aliud, quam anima vegetativa, five principium illud vitale activum, e motu intrinseco & locali resultans, ovuli foeminei corpusculum foecundans & ex illius materia corpusculum cum suis membris & partibus efformans. Injuriam igitur fecit veteribus Blancardus, quando in *Lexico* scribere non est veritus, illam vim plasticam fuisse apud veteres asyllum ignorantæ, ita ut, quod non recte explicare poterant, vocaverint vim plasticam. Enimvero per accidentale quid per *δύναμιν πλαστικήν* voluerunt intellectum, sed ipsum spiritum in aërei seminis substantia comprehensum, uti hoc egregie demonstravit *επί* Casp. Hofm. *l. de generat. hom. cap. 1. seqq.*

PLATÆ, *πλάται*, idem sunt, quod *αιμαπλάται*, *scapulae*, *scopiulae*, & legitur ap. Hipp. *l. de loc. in hom. XI. 3. seqq.* adde Foëf. p. 512. Vide *Omoplate*.

PLATAMON, *πλαταμών*, vocatur petra e mari prominens lubrica, lævis, Galen. *in Ex. voc. Hipp. Foëf. d. l.*

PLATEA; Arist. *πελαγόν*, nomen avis fluviatilis rostro cochlearis formam habente; vide *Pelecanus*. Lang. ejus induriam laudat *l. 2. ep. 2.*

PLATIASMOS, *πλαττισμός*, Gorræo dicitur vitium oris: cum, eo nimium diducto, sermo male promitur.

PLATYOPHTHALMON, *πλατυόφθαλμον*, cognomen *Animonii*, five *σιμμεως*, sed foeminae, quod proprie *σιβη* dicitur. Nomen inditum, quod à mulieribus ad comparandam oculis gratiam usurpatur. Gorr.

PLATYS, *πλατύς*, vide *Latus*. *Πλατύϊαι* quoque vocantur *Lumbrici lati*. Forest. *l. 21. Obs. 26. in Schol.*

PLATYSMA, *πλάττισμα*, non solum de *Lato musculo* usurpatur, vide *Latus*: Verum etiam, quicquid in latum extenditur, hoc nomine venire potest. Ita in Chirurgicis *lintheum latum*, cui emplastrum illitum est, *πλάττισμα* appellatur. Gal. *l. 4. de C. M. P. G. c. 14.* Ita Aëtius *l. 9. c. 48.* laminam ferream vocat *πλάττισμα σδήρεα*, notante Gorr.

PLATYSTERNOS, *πλατύστερον* dicitur lato *pectore præditus*. Legitur apud D. Pechlinum *Observ. Physico-Medic. l. 1. Obs. 26. 28. 32.* An vero & in antiquioribus Græcis autoribus occurrat, inquirere ob temporis angustiam haud licuit. Respondet igitur *τῆ ἐυρέστερον*, quod apud Hesiodum legitur.

PLAUTUS, idem, quod *Plancus*, h. e. pedes planos habens, *λειόπους*, Casp. Hofmann. *ad Gal. l. de V. P. n. 137.*

PLECHAS, *πληχάς*, aliis & *πληχάς*. Vide *Gressura*.

PLECTANE, *πλεκάνη*, *plicam*, *plexum*, & conplicituram significat, Legitur apud Hippocr. *l. de Venis XXI. 2.* de venis capillaribus, aut furculis minoribus. Et verbum *πλεκενέσθω*, h. e. *instar cirrhorum dispergi*, de venarum plexura intricata in hepate, *d. l.*

XXV. II. *πλεκάνους* quoque dicuntur Cornua uteri, Vide *Cerææ*, & *Polypi brachia* & *cirrhoi*, Lat. *flagella*, quibus adheret. Vide *Polypus*. Foef. pag. 512. Lind. per *amplexabula* reddidit. Exerc. V. §. 57. Commode etiam *Plicæ Polonicæ*, *πλεκάνη* applicari possent.

PLECTRUM, *πλεκτρον*, dicitur *appendix ossis petrosi* oblonga & acuta, quæ propterea *Belenoides*, & *Graphioides* vocatur, Gorr. Bartholin. libell. 4. c. 6. Linguam quoque, ut & *Uvulam plestri* nomine insigniri, docet C. Hofm. C. in *Gal. de V. P. num. 447*.

PLEGE, *πληγή*, vide *Plaga*, *Ictus*.

PLEGMA, *πλεγμα*, *plexus*, idem, quod *πλεκάνη*. Ita parastatæ variciformes, sive *corpora varicosa*, vocantur *πλέγμα διηροειδές*, *plexus retiformis*. Lang. l. 2. ep. 7.

PLEIADAS, *πληιάδες*, *πλειάδες*, & pl. *Plejades*, sidus septem stellarum dicitur in Tauro, quod alias & *Virgilis* Latinis dicitur: quarum stellarum occasus pro fine autumni ponitur, apud Hipp. 1. *Epid. f. 1. t. 1. C. f. 2. t. 2. Gal. in comm. Foef. p. 514. Lind. Ex. XI. §. 186*.

PLEMMYRA, *Plemmyris*, *πλημμύρα*, *πλημμυρίς*, proprie significat *maris inuemescentiam* ex æstu, cum affluit inundans, & accedit. Per translationem vero de *omni humorum abundantia* & excessu usurpatum ab Hippocr. 3. de *R. V. I. A. 1. 40.* & Gal. in *comm. ad d. l. 1. 42.* Verbum quoque *πλημμυρία*, *inundo*, legitur l. de *Sacr. Morb. XI. 9.* adde Foef. p. 514.

PLEMNE, *πλημνη*, dicitur *rotæ modiolus*. Hipp. 2. de *fract. t. 41. 46. 48.* (adde Gal. in *comm. ad h. l.*) ut & in *Mochlic. XXIII. 6.* Foef. d. l.

PLENILUNUM, *παινέλιον*, dicitur, quando Luna Soli e diametro opposita in totum fulgida apparet, de cuius viribus differit Gal. l. 3. de *diab. decr. c. 3. seqq.*

PLENITUDO, *πληθὺς*, *πληθῶς*, vide *Plethora*.

PLENNA, *πλήννα*, idem, quod *βλήννα*, *πλύνος*, vide *Blenna*, hinc *πληνναρῆς*, *mucoſæ* apud Gal. *txeg.*

PLENUS, *πλήρης*, quid proprie significet, notum est: Opponitur enim *vacuo*, *σφῆ κενῆ*. Per translationem vero etiam dicitur de pulſu, Gal. l. 3. de *diff. puls. c. 6.* *Plenum* etiam pro *forti*, & *plenius* pro *fortius* accipitur, Gr. *ἀθροπῆρας* 4. *aph. 9.* *Plena solutio morbi* vocatur *perfecta* ejus remissio, Lind. Ex. VII. §. 60.

PLEONASMOS, *πλεονασμός*, vocatur *excessus in divisione*, vel enumeratione specierum, & differentiarum, Foef. p. 512. quamvis & *omnem redundantiam* significet. Jul. Alex. annot. in *Gal. l. 2. de Hipp. C. Pl. decr. c. 5.*

PLEONEXIA, *πλεονεξία*, vocatur *insatiabilis avariitia*, Medico sane indigna, de cuius vocabuli emphasi vide Alex. Annot. in *Galen. l. de dign. C. cur. anim. pathem. propr. c. 9.* Vide *Aplestia*

PLEROSIS, *πληρώσις*, *repletionem* & *refectionem* significat, à verbo *πληρῶσθαι*, quod utramque admittit significationem. Hipp. 2. *aph. 11.* & 6. a. 39. Jung. Foef. p. 514. Dieter. n. 694. 695.

PLEROTICUS, *πληρωτικός*, i. e. *replendi vim habens*. Legitur apud Diosc. Convenit interdum cum *Sarcotico*.

PLESMONE, *πλησμονή*, *plenitudo*, *sauetas*, Diciturque potissimum de ciborum abundantia, & opponitur *fami*. Hipp. 2. *aph. 4.* Significat & *repletionem*, & ita coincidit cum *πληρώσει*, 2. *aph. 22.* Jung. Foef. d. l. Dieter. n. 696.

PLESTINX, *πλήστηξ*, idem, quod *νάρθηξ*, *ferula*. Gal. in *expl. voc. Hipp.*

PLETHORA, *Plethos*, *πληθῶς*, *πλήθος*. Lat. *Plenitudo*, *Multitudo*, *Copia*. Accipitur communiter in foro Medico pro humorum omnium abundantia: quamvis minus accurate; cum hac ratione à *cacochymia* non recte possit distingui. *Plethora* igitur proprie *sanguinis redundantiam* significat, Lind. Ex. IV. p. 19. Estque vel secundum naturam, vel præter naturam. Alia *legitima*, ubi sanguis laudabilis redundat; alia *spuria*, in qua sanguis cum impuritatibus mistus excedit; hac tamen lege, ut copia sanguinis prævaleat. Præternaturalis alia dicitur *quoad vasa* talis; alia etiam *quoad vires* talis dicitur, quæ corporis functionibus incommodat. *Plethora urgens* & *urgens* vocatur, quæ solum indicat sanguinis detractionem, vel emissionem. Plura vide in *Institutionibus*, & *Dogm. Med. Gen. p. 181. seqq.* Adjectivum *Plethoricus*, quoque frequentissimo est in usu.

PLETHRON, *πλήθρον*, *sextam partem stadii* significat. Unde verbum *επιπλεθρῆσαι*, *curritate* in tam brevi spatio præterit retrosumque in utramque partem sine flexura: pertinetque inter motiones corporis. Gal. l. 2. de *u. san. c. 10.*

PLEUMAO, *πλευμάω*, Ionice significat *pulmonis vitio laboro*, Hipp. lib. 2. de *morb. XLVI. 2.* vel potius ex pulmonis morbo *tabesco*. Nam *πλευμός* Gal. idem est, ac *φθῆς*, *tabes* in *Expl. Vocum Hipp.* & *πλευμάδης* significat *tabidum*. Foef. p. 512. seqq.

PLEURITIS, *πλευρίτις*, *morbus Lateralis*, dicitur & *Paracels. Pleuresis*, late significat omnem morbum & dolorem lateris alterius, vel utriusque, & qui tali laborant, *Pleuritici* appellantur. Strictior vero significatio usitatio est, quando *Pleuritis* dicitur dolor lateris punctorius vehementissimus, cum tussi, febre acuta, sputo citius, vel tardius subsequente proveniens, ab inflammatione membranæ costas succingentis, ob sanguinis biliosi effervescentis impeditum per venas ibidem refluxum oborta. Subjectum hujus morbi *πλευράς*, etiam *πλευρῶν*, *Pleura*, h. e. membrana *ὑπὸ ζωνῆς*, costas succingens vocatur. Alia est *legitima*, alia *spuria*. De hoc affectu plura vide in *Practicorum* scriptis. De vocabulo lege Foef. *Oec. p. 513.* Dieter. n. 690.

PLEURON, *Pleura*, *πλευρῶν*, *πλευρῶν*, vocatur generaliter *Latus*: unde *πλευρίαν πόσις*, *morbi laterum*; 3. *aphor. 5.* & 23. 3. *aph. 65. 6. aph. 5.* adde Diet. n. 689. Vide

Vide *Laur.* Strictè vero significant hæc vocabula vel ipsas *Costas*, vide *Costa*; vel membranam intrinsicè thoracis cavitatem fuccingentem, cujus descriptionem vide apud Barthol. l. 2. *Anat.* c. 4.

PLEURO-PNEUMONIA, *πλευροπνευμονία*, dicitur recentioribus quibusdam species complicata & composita ex *Pleuriside* & *Peripneumonia*, & accidit iis, quibus pulmones male affecti costis adherent. Plura de hoc affectu vide apud Bonet, *Mercur. Compit.* l. 14. p. 558. 578. Legitur & apud eundem *Pleuroperipneumonia*, *Med. Septentr. Collat.* ad l. 2. *sect.* 10. in *Indic.* Et integram de hac dissertationem conscripsit Christi. Schroderus, quam inseruit suæ *Medicina Septentrionali Bonerus libr. 2. sect.* 10. c. 6. p. 378. *seqq.* Vocatur & inverso nomine *Pneumopleuritis*, de quo p. p. Placuit etiam illud vocabulum apprimè Dolæo in *Encyclopæd.* l. 2. c. 3. §. 1. p. 270. *seq.*

PLEXUS, *πλέγμα*, *πλεκτήνη*, *πλένη*, tribuitur ab Anatomicis diversis vasorum sanguineorum intricatis connexionibus, v. g. *Plexus Choroideus* cerebro. Vide *Choroidea*. Barthol. l. 3. *An.* c. 6. Hunc negavit Helm. *tr. Jus Dussvirat.* n. 32. *Plexus Retiformis*, sive *Retemirabile*. Barthol. d. l. in *princ.* Vide *Distyoides*, *Plexus caprolaris*, vel *Variciformis*, vasorum spermaticorum, quæ & *Pyramidalia* dicuntur, Rolf. *de Part. genit.* l. 1. c. 35. Barthol. l. 1. c. 21. *Plexus glandiformes* tres nervorum. Id libello 3. c. 2.

PLICA, *πλεκήνη*, *Plicatio*, *Plicatura* usurpatur vel de vitio capillorum Polonis familiari; quando capilli ita in cirrhus contorquentur, ut extricari nullo modo possint. De quo affectu legatur Sennert. *Pr. Med.* l. 5. p. 3. *sect.* 2. c. 9. Eph. *Nat. Cur. Ann.* II. *Observ.* 52. Bonet. *Med. Septentr. Collat.* l. 1. *sect.* IV. c. 4. p. 2. *seq.* & in pube muliebri *Ann.* III. *Obs.* 220. Mentio quoque fit literarum Abr. à Gehema ad Corn. Bontekoë de *Plica Polonica* in *Act. Erudit.* Lips. 1683. vel dicitur de ossium contorsione & comprehensione, citra fracturam: v. g. *Costarum plicatura*, Forest. l. 8. *Chir. obs.* 6. *Plicatio* focium brachii, *obs.* 8. in *Schol.* aliorum etiam ossium tenellorum in pueris. *obs.* 9. in *Schol.*

PLICHAS, *πληχάς*, vide *Plechas*.

PLINTHION, *πλινθιον*, est genus machinamenti, autore Nileo, ad similitudinem tractoriorum quadratorum oblongorum. Figuram exhibet Gorr. ut & Scultet. *Armam. Chir. Part.* 1. *Tab.* XXIV. *fig.* 5. modumque applicandi scalæ docet *Tab.* XLIX. *fig.* 1. Propter formæ quandam convenientiam fasciæ quoque genus quoddam vocatur *Plinius laqueus*, qui & *quadruplex circulus* dicitur, Gal. *de fasc.* n. 13.

PLINTHITIS, *πλινθίτις*, species dicitur *Aluminis*, teste Aetio, quæ alio nomine *πλωκίτις* appellatur. Gorr.

FLOODS, *πλοοδός*, *fluctuans*, & veluti innatans. Dicitur apud Hippocr. de Jugulo firmamento debito carente, I. *de fract.* t. 69. Vide *Foes.* in *comm.* ad h. l. *Oec.* p. 515. *Erot.* p. 94. d.

FLUMA, idem, quod *Penna*, & quidem levior, tenuior, *πίλον*.

FLUMACEOLUS, vide *Pulvillus*.

FLUMACEUS, epitheton est quorundam Magisteriorum levitatem eorum exprimens, apud Zwolfer. in *appendic. ad Pharmac. Reg.*

FLUMBAGO, *μολύβδαινα*, *γαλήνη*. Vide *Molybdana*. *Galena*. *Lithargyrium*.

FLUMBUM, *μόλυβδος*. Vide *Molybdos*.

FLUMBUM, *Plin. lib.* 25. c. 11. Vitium oculorum à similitudine. *Φλαύκωσις* Humel. in c. 13. *Q. Ser.*

FLUMOSUM dicitur species *Aluminis*, quæ & *Lapis Amianthus*, vel *Asbestos*, vide *Amiantos*. Paracelsus vero etiam ad salinas portiones in homine productas transtulit passim in scriptis suis de *Tartaro* & alibi.

PLURALITAS dicta olim fuit à Philosophis de metallis, ita, ut non singulariter vocabulo Metallum usi sint, sed pluraliter: *Metalla* &c. ad indicandam arctam inter se cognitionem, quod omnia ex uno fonte, videl. Mercurio, promanent. *Th. Chym. Vol.* VI. p. 305. 315.

PLUTEA vocatur *Avic. reduplicatio*, quam facit membrana crassior, sive meninx dura, aut dura mater, qualis est *Sinus falciformis*, l. 1. *fen.* I. *doctr.* 5. c. 3.

PLUVIA, *ὕδωρ*, *ἄμβροτος*, quid significet, ex *Physicis*, imò ex *Lexicis* trivialibus constat. Vide *Imber*. *Aquam pluvialem* esse limpidissimam ac tenuissimam, & magni etiam usus, testatur *Ægin.* l. 1. c. 50. & præsertim *Hipp. de A. L. & Aq.* XVII. *Schroder.* l. 3. c. 3. *Fr. Hofm. in Clav. ad h. l.*

PLYMA, *πλύμα*, *loturam* significat, h. e. aquam, in qua aliquid elatum sit. Legitur apud Hippocr. 4. *de R. V. I. A.* t. 123. l. 17. *Epid.* XXXIX. 22. Hinc *πλωπὴν*, *elotum*, aqua maceratum dicitur, 2. *de art.* t. 44. *Poëf.* pag. 515. *πλύμα* *αμυγδῶν* *ἢ* *πυρὸς* esse *Cerevisiam* nostram, vult *Linden.* *Ex.* VI. §. 9. quamvis locum *Hipp.* invenire non potuerim, neque etiam *Poëf.* in *expos. vocabulorum*, *πλύμα* & *πυρὸς*, allegaverit.

PNEUMA, *πνεῦμα*, Latine *Spiritus*. Utrumque vocabulum valde æquivocum est, plura significans. Græcum *πνεῦμα*, apud Hippocratem (1.) denotat substantiam quandam æream, tenuem, halitusosam vel vaporosam, & ad constitutionem corporis nostri essentialiter pertinentem; quæ Latine etiam *Spiritus* à plerisque dicitur. l. *de Arte* XVII. 9. *Junge Lind.* *Ex.* XIII. §. 216. (2.) idem significat, quod *φύση*, *Flatus*, l. *de Flatibus* IV. 7. l. 2. *Epid.* f. III. 62. (3.) Accipitur sæpissime pro *Ære*, d. l. V. 3. & *vento*, l. *de Sacro. morb.* XI. 7. l. 6. *Epid.* f. II. t. 24. f. XIII. 20. 23. (4.) sumitur pro tota *Respiratione*, in aliquot locis; præsertim f. 1. *de R. V. I. A.* t. 32. f. 4. t. 34. f. 1. *Progn.* t. 24. *Junge Gal. com.* ad hæc loca. (5.) pro *difficili respiratione*, uti demonstravit *Gal.* *de diffic. resp.* l. 3. *cap.* 12. Addè *Foes.* pag. 515. *seqq.* *Dieter. num.* 697. Ita & Lat. vocabulum *Spiritus* easdem

admittit significaciones. Imprimis vero quando substantiam corporis essentialem denotat, triplex olim *Spiritus* à Galeno introductus fuit, *Naturalis*, *Vitalis*, *Animalis*; Quomodo vero hodieque ad vera principia debeant intelligi & exponi, videatur in *Dogmat. nostris Med. Gen. P. I. c. 5. dogm. 6. p. 63. seqq.* & *Proxylao p. 22. seqq.* vide infra *Spiritus*. De *Spiritu Nitro-aëreorum operationibus* in homine scripsit Ludov. Maria Barberius. Vide *Act. Lips. A. 1682.* In Pharmaceuticis *Spiritus* notat substantiam tenuem, limpidam, vi ignis, ex misto, per artem destillatoriam elevatam: quæ, licet, atomis collectis, adstantis aëris frigore, in liquorem condensetur, nomen non mutat. Elicuntur ex vegetabilibus, animalibus & mineralibus: suntque vel Simples, vel Compositi. Utrorumque historiam vide apud Schrod. *l. 2. c. 81.* Rolf. *Chym. l. 3. sect. 1. artic. 2. per tot. ut & in Dispensatoriis.* Apud Spagyricos & Paracelsicos frequenti quoque in usu est vocabulum *Spiritus*, diversis sub significationibus, plerisque tamen ænigmaticis & parabolicis. Generaliter dicitur principium primum corporum naturalium, instructum facultatibus peragendi curriculum sibi natura commissum; vel est substantia subtilissima, vi creationis primum producta, ac postmodum vi benedictionis propagata, cujuscunque rei principium formale, actionum omnium scaturigo, &c. Schrod. *l. 1. c. 5.* Estque vel *universalis*, sive *Spiritus Mundi*; vel *particularis*, *vegetativus*, singulorum corporum subunarium; qui in vegetabilibus humor aëreus, in animalibus humor radicalis, vel calor innatus, generaliter ignis naturæ dicitur. *Th. Chymic. Vol. II. p. 104.* Apud Dorn. Rul. & Iohnf. hæc occurrunt acceptiones & descriptiones *Spiritus*. *Spiritus* est aqua solvens e re simplici & acri producta, cum ignei halitus natura. Potissima ejus pars est halitus igneus, mistus tamen parte vaporosa. Itaque & consistentiam obtinet aqueam. In tali substantia specificam vim rei gerit. *Spiritus* ambigit inter aquam & oleum, & ad liquorem accedit. Itaque etiam oleum vocatur; præsertim in mineralibus. Et *Spiritus* quidam sunt oleosiores, quidam aqueosiores. Alias *Spiritus* nominantur etiam exhalationes earum, sicuti fumi metallici, item stibii, stanni, flos salis, vini &c. Quibus placet, poterunt melioris doctrinæ gratia *Spiritus Chymicos* in sex classes dispescere: ad primam pertinent *Spiritus* acido-sulphurei volatiles; ad 2 salinovolatiles rigidi; ad 3 inflammabiles; ad 4 acidi post phlegma subsequentes; ad 5 acidi, fixi & graves olei nomine indigitati; & ad 6 oleosi subtilis. Vid: Jac. le Mort *Chym. Med. Phys. c. 2. pag. 10.* *Spiritus animalis* vocatur vis animæ, per quam corpus appropinquat, acquisita similitudine ad cœli proportionem adæquatam & incorruptam. *Spiritus fetens*, i. e. sulphur. *Spiritus* quoque dicitur argentum vivum, à sex corporibus tractum, & in evacuationum aquis consistens, *Th.*

Chym. Vol. I. p. 294. & 426. Alias quatuor nonnulli numerarunt *Spiritus*: Sulphur, quod habet naturam igneam: Sal Ammoniacum: Argentum vivum, quod habet spiritum aqueum, & vocatur alio nomine *Servus fugitivus*. Auripigmentum seu Arsenicum, quod habet spiritum terreum. *Th. Ch. Vol. III. p. 276.* Rulandus vero septem, imo plures recenset. Verum Lector curiosus ipsemet, in scriptis Paracelsicorum, & apud Libav. inquirat plures acceptiones commentitias. Nobis enim nec libet, nec licet omnium scriinia compilare.

PNEUMATIAS, πνευματίας, idem, quod πνευματός, de quo p. p.

PNEUMATICOS, πνευματικός, spiritualis, proprie dicitur. Verum quatenus πνεύμα etiam flatum significat apud Hippocr. πνευματικός dicti fuere Medici quidam hoc cognomine, qui à flatu seu spiritu in corpora subeunte omnia vel secundam naturam se habere, vel in morbos incidere censebant. Fertasse Hippocr. aut si quis alius autor libelli de Flatibus, huic sectæ occasionem præbuit, cui sese inter Medicos Athenæus & Archigenes imprimis addixerunt. Gorr. Meminit horum Gal. *l. 3. de diff. puls. cap. 1. & alibi.* Pneumatica scientia dicitur, quæ exponit naturam aëris, præsertim ambientis corpora naturalia & atmospheram constituentis. Sam. Reyher. in *differt. de Aëre c. 1. seqq.*

PNEUMATOCELE, πνευματόκηλη, vocatur Hernia flatulenta, ramex ventosus, quando à flatu fit distentio scroti, vel umbilici. Gorr. Castell. ex Ægin. *l. 6. c. 64.* Hujusmodi observationem vide in Job à Meekren *Chirurg. Observ. posthumis c. 4. p. 357. edit. Lat.* Dicitur & Physocèle apud Paræum *Chir. l. 7. c. 14.*

PNEUMATODES, πνευματόδες, idem, quod πνευματικός vocatur Hipp. *4. aph. 72.* flatibus distentus, vel anhelosus & suspiciosus ex flatuum distentione, teste Gal. *l. 3. de diff. resp. c. 12.* adde Foëf. *p. 520.* Dieter. *n. 698.* Tales dicuntur etiam πνευματέμνησι, *c. 3. in 1. Provrh. 1. 72.* & Gal. ἐμπνευματώμενοι, *d. 1.*

PNEUMATOMPHALOS, πνευματόμφαλος, vocatur Hernia umbilicalis flatulenta, sive à flatu distendente oborta. Gal. in *def.*

PNEUMATOSIS, πνευματώσις, vocatur inflatio ventriculi, sive flatuum collectio in ventriculo: cujus generatio petatur ex descriptione Flatuum, vide *Flatus.*

PNEUMENOS, πνεύμενος, dicitur Hippocr. *l. 6. Epid. s. 4. v. 5.* anhelosus, difficultate spirandi laborans, Foëf. in *not. ad h. l. & Oecon. pag. 521.* Approbavit hanc expositionem Casp. Hofmann. in *notis MS. ad Galen.*

PNEUMON, πνεύμων, Lat. Pulmo, vocatur viscus thoracis, cor ambiens, mollissimum & laxissimum; respirationis, ut & vocis instrumentum; cujus visceris structuram merito admirandam dixit Dieter. *n. 699.* de

de qua videantur Anatomici, & ex recentioribus Barthol. l. 2. *Anat. c. 9.* Jungatur Willis *Pharm. Rat. P. II. sect. 1. c. 1.* D. D. Bidloo, *Anat. Tab. XXIV. XXV.* In Pharmaceuticis *Pulmo vulpis* præ aliis in phtisi maxime commendatur: uti patet ex Dispensatoriis. Vide etiam *Vulpes*. Inter Zoophyta marina refertur *Pulmo marinus*, Gr. *πνύμνος*, cujus historiam, cum usu in Medicina, tradidit Aldrov. de *Zoophytis l. 4. c. 3.* Jung. Chiocc. *Mus. Calceol. f. 1. pag. 86.*

PNEUMONICUS, *πνευματικός*, dicitur de medicamentis pulmonis destinatis; quorum historiam vide apud Rossink. *O. & M. Med. Sp. l. 8. sect. 1. c. 1. seqq.* *Pneumonica* etiam *Vena* à Sammichelio observata vocatur, quæ à vena cava in pulmonem inseritur, quamvis ab aliis adhuc in dubium vocetur, Barthol. *libell. 1. An. c. 5. p. 637.*

PNEUMOPLEURITIS, *πνευμοπλευρίτις*, idem; quod *Pleuropneumonia*, (de quo vocab. paulo superius) quamvis hoc posterius convenientius judicaverit allegatus *ibid.* Schroder. in *sua dissertat.* Vide Bonet. *ibid. alleg. loco.*

PNEUSTIAO, *πνευστία*, significat apud Hipp. *crebro spiro*, anhelio, frequentem spiritum duco, *l. de int. aff. XLVII. 16. l. 7. Epid. X. 40.*

PNIGALION, *πνιγαλίον*, idem, quod *ἰφιδάλτης*, id est, *Incubus*, à suffocando ita dictus. Vide *Ephialtes*.

PNIGITIS, *πνιγίτις*, epitheton cujusdam *Terræ*, quæ colore *Eretrie* similis, magis nigricans, cujus descriptionem tradunt Dioscor. *l. 5. c. 277.* & Plin. *l. 35. c. 16.* Verum quæ sit proprie illa terra, nihilominus nescitur, *Rul. in Lex.*

PNIGMOS, *πνιγμός*, idem, quod *πνίξ*. *Strangulatio*, *suffocatio*, *4. aph. 34. & 4. de R. V. I. A. 1. 63. Coac. 1. 61.* Aliquando & *πνίγμα* legitur, *lib. 7. Epid. XIII. 2. L. 4. LII. 11. Foëf. p. 521.* Vide & *Apognixis. Hystericus.*

PNIGOS, *πνίγος*, æstum pleniorum & veluti suffocantem significat. Legitur in Hipp. *l. 3. Epid. f. 3. t. 6. l. 5. XXXIII. 11.* Hinc *πνιγώδης* strangulationem, vel suffocationem inducens, *l. 1. f. 2. Prorrh. t. 54. 55. Coac. 1. 324.* Adde Foëf. *d. l.*

PNIX, *πνίξ*, suffocationem in genere notat, Hipp. *4. aph. 34.* Dieter. *n. 700.* & dicitur de *veri suffocatione*, de qua vide supra *Hystericos.*

POCULUM, *ἔκπωμα*, Galen. *1. meth. Med. 1.* quid significet, notum est, videlicet vas ex varia materia præparatum, e quo potulenta, vel alimenta, vel medicamenta ebuntur. Olim varia parata fuisse pocula medicata, ex ære, ex electro, h. e. auro, & quinta argenti parte ex cornibus, ex lignis medicamentosis, constare poterit ex Lang. *l. 1. ep. 29. C. Rejes, C. Elys. q. 64. n. 15. Libav. S. A. Ch. l. 1. c. 16. & 18.* Pocula triplicia constituit ab usu Rossink. videlicet *Necessariis, Hilaritatis, Ebricitatis, O. & M. M. Sp.*

l. 2. f. 3. c. 74. *Foculum amatorium* est *Philtrum* de quo supra.

PODAGRA, *ποδάγρα*, est *Arthritis pedum*, proprie: vide *Arthritis*. Quamvis vulgo receptum sit, vocabulo hoc abuti generaliter, pro omni arthritis. Inde verbum *ποδάγρα*, *podagra laboro*, quod legitur apud Hippocr. *6. aph. 28. seqq.* & adjectivum *ποδαγραϊκός*, *d. l. aph. 49. 55.* Jung. *Diet. n. 701.* ubi plura de hoc affectu lectu jucunda & utilia proposuit. In scriptis etiam Helmontii, de *podagræ* origine e semine, e stomacho; cujus character ipsi vitæ Artheo conceditus est, deque ejus remediis legi & inquiri poterit in Indice. *Podagræ* nonaginta species numerasse olim Æsculapium, patet ex Seren. *c. 42.* adde Keuchen. in *notis p. 249.* De *Podagræ* novissime & scripsit Thom. Sydenham, uti patet ex *Act. Erud. Lips. A. 1684.* Tropice etiam *Podagræ plantarum* dicuntur plantæ illæ aliis adnascentes, quales sunt *Cuscuta, Epithimum, Viscus &c.* Fallop. *de med. purg. simpl. c. 42. Tom. I. Oper. p. m. 116.*

PODEON, *ποδεών*, vocatur *extremum utris*, vel quod ex utro propendet, petiolus in utro pendulus, per quem liquor infunditur & effunditur. Legitur apud Hippocr. *l. de Aff. XXII. 10.* adde Foëf. *p. 521.*

PODEX, *πόδεξ*, *ἴδρα*, idem, quod *Anus*. Vide supra in *AN.*

PODONIPTRON, *ποδονιπτρον*, vocatur *vas*, in quo pedes lavantur, quod legitur apud Suidam ex Aristophane v. Lang. *l. 2. ep. 45.* Unde & proverb. *Dextrum in calceolo, lævum vero in podoniptro*, de quo Erasim. in *Chiliadib. Chil. III. cent. 1. n. 62.*

POECILON, *ποικίλον*, *varians*, five variis expositum affectionibus: *Usurpator* ab Hippocr. de *hypochondriis, 1. Prorrh. f. 2. t. 60. Coac. 1. 186.* Foëf. *d. l. ποικίλον varium* significat; unde & *Acopium* quoddam à varietate *Pœcilon, ποικίλον*, dictum fuit apud Ægin. *l. 7. c. 19.*

POKOTES, *ποιότης*. Vide *Qualitas.*

POGON, *πυγών*, vide *Barba.*

POLA, *Polla*, pro *Pala* antiquos legisse, testatur Keuchen. *ad Sam. p. 168.*

POLEMIOS, *πολέμιος*, *inimicus*, adversarius dicitur de Nimio, quod naturæ adversatur. Hipp. *2. aph. 5. 1.* vide Dieter. *n. 703.*

POLENTA, *ἄλφιτον*. Vide *Alphiton*, adde Jul. Alex. *l. 8. Sal. c. 9.*

POLIATER, *πολιάτρος*, vocatur *Medicus ordinarius* in arce aut oppido quodam jussu & autoritate Magistratus artem suam exercens. Dicitur & *Physicus Ordinarius*. Vide *Physicus*.

POLIOSIS, *Poliotes, πολίωσις, πολιώτης*, vide *Caniities*.

POLITURA, *ἐξίσις, λείανσις*, dicitur artificium rem aliquam nitidam reddendi, expoliendi & lævigandi, item ipsa materia, qua effectus ille præstatur. Libav. *S. A. Ch. l. 1. c. 24.*

POLLEN; *πόλις*; farina vitici tenuissima dicitur; sicut flos filiginis. Vide *Gyrus*. adde *J. Alex. l. 8. Sal. c. 9.* Tribuitur tamen & aliquando aliis farinis tenuioribus: v. gr. *Pollen Thuris* legitur apud *Scribon. n. 46.* Vide *Rhod. in Lex. Scrib.*

POLLEX, *ἀντίχειρ*, vide *Anticheir*.

POLLINCTURA, *κνίδια*, est Balsamatio mortuorum, de qua *Andr. Rivinus* integrum scripsit libellum. Vide *Conditura*.

POLLUTIO, *ἐξονείρωσις*, vide *Exoneirofisis*, *Gonorrhœa*.

POLOS, *πῶλον*. Vide *Pullus*.

POLPHOS, *πόλφος*, Latine dicitur *Bulbus*, v. g. ceparum, raphani &c. Alii cibum quendam ex pulve factum esse dicunt. *Erotian. Onomast. p. 96. b.*

POLUS, *πόλος*, vocatur tota capitis rotunditas, quæ etiam *Testa* dicitur. *Keuchen. ad Samon. p. 92.* Quid vero apud *Astronomos* *Polus* significet, videatur in eorum scriptis.

POLYÆMIA, *πολυαιμία*, significat, *veram plethoram*, h. e. abundantiam & ubertatem. *Fernel. in Patholog. c. 14.*

POLYARCHION, *πολυάρχειον*, nomen *Malagmatis* à *Polyarcho* autore, cujus descriptiones habentur apud *Galen. l. 8. de C. M. S. L. c. 5. & l. 7. de C. M. S. G. c. 7. Ægin. l. 7. c. 18.* Est etiam *Cataplasmatidis* nomen apud *Aët. l. 9. c. 34.* citante *Gorræo*.

POLYCHRESTOS, *πολύχρηστος*; *ad multa utilis*. Epitheton commendatitium medicamentorum illorum, quæ multis affectibus curandis conveniunt. Suntque eorum non modo genere, sed & specie diversa, & contrariis quandoque viribus prædita. *Gal. l. 1. de C. M. P. G. cap. 1.* quamvis interdum nomen hoc hyperbolice nonnullis attributum esse, videri alicui possit.

POLYCHRONIOS, *πολυχρόνιος*, idem, quod *χρόνιος*: vide *Chronicus*. adde *Dieter. n. 706.*

POLYCLONOS, *πολύκλωνος*, *ramosus*. *Gorr. Epitheton Artemisiæ.*

POLYDACTYLOS, *πολυδάκτυλος*, h. e. *qui justo plures habet digitos*. Tale sceleron *polydactylon* monstrosum in manu dextra tex, in sinistra totidem & duplicem pollicem, in pede dextro octo, in sinistro novem digitos habens, habetur in *D. Ruyschii Museo Anatomico p. 118. seq.*

POLYEIDÆ sphragis, *πολυείδης σφραγίς*, nomen *Trochisci* olim celebris ad ulceris diuturna, & contumacia; cujus descriptio habetur apud *Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 11.*

POLYGALACTOS, *πολυγάλακτος*, *lacte abundans* dicitur, cui opponitur *ἀγάλακτος*, *lacte deficiens*. *Erot. Onom. p. 19. d.*

POLYGRAOS, *πολυγράος*, idem, quod *πολυφάγος*, *multivorus*, vorax. *Gal. in Exeg. voc. Hipp. Fœcl. d. 1.*

POLYCURIA, *πολυκυρία*, usurpatur pro *Diabete* à *Joh. Seidelio in Dissertat. Inaugur. hoc titulo inscripta*, quæ extat *Decad. VI. select. Diss. Medicarum Basileensium n. II.* Enimvero videtur autor proprio ausu nomen hoc finxisse, quamvis incongrue fortassis, cum nullibi in *Lexicis* neque in *Medicis*, qui de *Diabete* scripserunt, invenire hæctenus licuerit.

POLYMORPHOS, *πολύμορφος*, *multiformis*. Ita in specie à quibusdam dictum *os cuneiforme*, sive *σφηνοειδές*. Ita & *Os cubiforme* vocatur *πολύμορφος*, *Bartholin. libell. 4. Anatom. c. 6. & 21. p. 718. 753.*

POLYNOSTOS, *πολύνοστος*, vide *Nifos*.

POLYOSTEON, *πολυοστόν*, à quibusdam dicta pars pedis ea, quæ multis ossibus constat, & alio nomine *πτερόν* appellatur. *Gorr.*

POLYPHARMACOS, *πολυφάρμακος*, idem, quod *πολύχρηστος*, dicitur de medicamentorum facultatibus, ad multa conducentibus. *Galen. l. 1. de C. M. P. G. cap. 1.* vel potius de *medicamentis compositis*.

POLYPHOROS, *πολυφόρος*, epitheton vini generosi, idem significans, quod *δινάδης*: vide *Oinodes*. *Linden. Ex. X. §. 111.*

POLYPODES, *πολύποδες*, vide *Afinus*: Dicuntur & *Millepedæ*.

POLYPODITES, *πολυποδίτης*, epitheton vini ex *Polypodio* facti: cujus descriptio habetur apud *Aët. l. 3. c. 60. & 61.* citante *Gorræo*.

POLYPOSIA, *πολυποσία*, significat *multam, vel largam potionem*, non aquæ, sed *vini*, apud *Hipp. 7. aph. 7.* adde *Dieter. n. 704.*

POLYPUS, *πόλυπυς*, *Hipp. πολύπυς*, æquivocum est. Generaliter notat omnē animal, quod multos habet pedes. Unde & *Afelli* sive *Millepedæ* dicti *πολύποδες*, de quibus p. a. Proprie vero ita dicitur animal exanthe, molle, marinum, ad *Sepias* pertinens; cujus historiam, cum usu in cibo & medicina, prolixè vide apud *Aldrov. lib. 1. de Mollib. c. 2.* *Chiocæ. in Mus. Calc. f. 1. p. 71. 72.* Nimis ejus quantitatis meminit & *Linden. Ex. V. §. 80. 81.* *Tropicæ* vero & per translationem, ob aliquam figuræ similitudinem, *Polyppus* vocatur tumor quidam, p. n. in naso consistens, carneam veluti substantiam solidam habens, cum multis appendicibus, cujus meminit *Hippocr. l. de affect. VI. 1.* *Galen. l. 3. de C. M. S. L. c. 3.* *Æginet. l. 6. c. 25.* *Scribon. n. 51.* Vide *Rhod. in Nos. ad h. l. Hildan. ep. 61.* Nos quoque in utraq; parte Illustris cujusdam Personæ vidimus *polyppum* nasci, & feliciter opera *Chirurgi* manuarum, adhibitisque debitis remediis, A. 1673. m. Octobri extraximus. *Polyppus* vero ita accuratius describi poterit: *Polyppus* est excrementaria carnea mollis, laxa, coloris rufi in naribus genita, interdum versus palatum, interdum extrorsum vergens, pluribus appendicibus adhaerens, proveniens à portionibus nutritii succi vitiosi luxuriantibus & propter solutionem aliquam contriui in naribus præcedentem subsistentibus, & in

massam

massam carneam concretescentibus. Sunt, qui & in corde tales *polypos* observari aliquoties statuerunt. Verum non immerito Kerkring. suspectos reddidit, existimans, esse solum sanguinis post mortem congelati & coagulati portiones. *Eph. Nat. Cur. An. I. Obs. 31.* *Polypum* in *rene* observavit Jac. Sponius Lugduni Gallor. uti constat ex *Aët. Erud. Lips. 1684.* Uteri *polypum* carnosum observavit D. Ruyschius, & delineatum exhibuit in *Cenur. Obs. Anatomico-Chirurg. Obs. VI.*

POLYSARCIA, *πολυσαρκία*, dicitur *Carnositas*, sive excedens corpulentia. Jul. Alex. *Not. in Gal. l. 14. meth. med. c. 15.*

POLYSCHEDIA, *πολυσχῆδια*, *multiplex divisio*, & multifida sectio vocatur: usurpaturque de varietate dogmatum, vel præceptionum, apud Hippocr. *de Præcept. X. 17.*

POLYSEMOS, *πολύσημος*, multa significans, insignis. Erot. *On. p. 19. d.* Opponitur τῷ ἁσμη, nullius momenti.

POLYSOMATIA, *πολυσωματία*, idem quod *πολυσαρκία*, de quo p. a. Vide *Obesitas*.

POLYSPASTON, *πολύσπαστον*, dicitur *machinamentum* articulis reponendis accommodum; ita dictum, quod multis orbicularum circuitionibus facilitatem præstet. Refertur ad Archimedem autorem, Gorr. *Mementi & hujus vocabuli Catp. Hofm. Com. in Gal. de V. P. n. 479.*

POLYSPERMOS, *πολύσπερμος*, *semine abundans*, fere idem, quod *πολυτίκτος*, *fecundus*. Dicitur de animalibus, C. Hofm. *d. l. n. 1044.*

POMA, *πόμα*, *Liquine Potus*, *Potio* dicitur, ejusque significatio est nota. Pertinet ad alimenta fluida, quæ sola infusione & deglutitione absorbuntur. Dieter. *n. 707.* Linden. vocat *Cibum sordibilem*. *Ex. IIX. §. 34.* Gr. dicitur & *πῶν*, item *πέσις*. Dantur & *Potiones medicæ*, sive *Pharmaceuticæ*, suntque *Medicamenta liquida*, quæ bibuntur, atque sola fere mixtione liquidiorum constant, de quibus Schroder. *l. 2. cap. 74.* Fr. Hofm. *in clav. ad h. l. Morell. de form. rem. l. 1. §. 1. cap. 3.* Suntque vel *Purgantes*, vel *Alterantes*. Confortantes commode quoque *Alterantibus* annumerari possunt.

POMAMBRA, quasi *Potum Ambrae*, dicitur *Odo-ramentum siccum*, paratum ex suaveolentibus rebus, & in formam *pomi* minoris, vel globuli redactum, cum, vel sine *Moscho*, *Ambra* & *Zibetho*: cujus descriptionem & formulas vide apud Schroder. *l. 2. c. 75.* Fr. Hofm. *in clav. ad h. l. Morell. l. 2. de form. remed. sect. 2. c. 10.* Weker. *Antidot. gen. l. 1. c. 52. & Spec. l. 2. §. 48.*

POMPHOLYGERON, *πομφολυγηρόν*, est nomen *Emplastri*, cujus descriptio habetur apud Ægin. *l. 7. c. 17.* notate GORRÆO.

POMPOLYX, *πόμφολυξ*, duplicem habet significationem, propriam & tralatitiam. Secundum illam

denotat *Bullam*: de quo vocabulo vide supra, in *bu*. Secundum hanc notat medicamentum metallicum, quod in coctura æris sursum fertur, & in cameris parietibusque fornacum, bullarum modo tumens, colligitur: cujus historiam & descriptionem lege apud Dioscor. *l. 5. cl. 85.* Gorr. Schroder. *l. 3. c. 19. n. 5.* Fr. Hofm. *Cl. ad h. l. Chiocc. Mus. Calceol. sect. 4. p. 461.* Dicitur alias *Nil album*, item *Tutia Arab.* Differt à *Spodio*. Ruland. vocat *cineyem metallicum*. Chiocc. æris & cadmiæ *favillam*. Hinc Ung. *Diapompholygos* in Officinis prostat; de quo vide *Dispensatoria*.

POMPPOS, *πομπός*, dicitur *eminentia cutis tumida*, simulque humore redundans & rubicunda. Hipp. *l. 2. de morb. LXVIII. 10.* quamvis Linden. ibidem *πομπός* posuerit; & *l. 2. de morb. mul. XI. 5.* Adde *Foëf. Oec. p. 522. seq.* *Laine Papula rubens*. *Forest. l. 6. Obs. 41. Schol.*

POMUM, *μήλον*, idem, quod *Malum*; vide *Malum*. *Poma Hesperidum*, in arte Spagyrica, quæ dicantur, vide apud Libav. *Tom. III. p. 213.* *Pomum Adami* dicitur vulgo protuberantia illa in collo arterius conspiciua, quam facit cartilago Thyroides; propter fabulosam opinionem in Adami faucibus pomi partem de vetita arbore substituisse & ad posteros translata fuisse. De *Pomo imperiali* fulgurante vide in Christian. Adolphi Balduini *Hermete Curios. Inveni. II.*

PONDO, *Pondus*, *πῶρος*, *πῶριον*, significat quantitatem rei alicujus gravitate determinatam; quemadmodum mensura vasculi recipientis concavitate certa notatam. Dantur vero quamplurima, & pene infinita *pondera*, pro regionum inter & consuetudinum diversitate. De quibus videatur et antiquiores Gal. *l. de ponder. & mensur. & Æginet. tit. eodem.* De ratione *ponderum & mensurarum* in Corn. Celso occurrentium egregiam *dissertationem posthumam* reliquit Joh. Rhod. species singularum & signaturas cum quantitate determinavit. In illa vero dissertatione mihi placent verba fere ad finem legenda: Certa in paucis maximumque hujus argumenti robor autoritas, ita tamen, ut nervi atque artis sapientiæ nihil temere credere. Si hoc verum, uti est verissimum, quantum utilitatis ex hujusmodi conjecturali inquisitione scrupulosa in scopum Medicum redundet, alii judicent. Inter recentiores Sennert. *Inst. Med. l. 5. p. 3. §. 1. c. 3.* Dogm. nost. *p. 758. seq.* De *ponderibus Spagyricis* Theatr. Chym. *Vol. I. p. 485. Vol. III. p. 489.* *Pondo* indeclinabile olim additum fuit, ad denotandam differentiam mensuræ. Rhod. *in Lex. Scrib. pag. 425.* *Pondus* sæpe idem significat, quod *onus*, Græc. *βάρος*. Vide *Baros*.

PONEROS, *πονηρός*, *pravum*, vitiosum, malum significat. De cujus vocabuli expositione vide plura apud *Foëf. pag. 523.* Dieter. *n. 710.* Linden. *Ex. XIII. §. 267. seqq.*

PONOS, *πόνος*, vide *Labor*.

PONS, *πόσις*; quid proprie significet, ex aliis pendendum est Lexicis. Varolius transtulit in Anatomiam, & hoc nomine insignivit processus quosdam cerebelli globosos, prope vermiformes; quorum descriptionem vide apud Barthol. l. 3. *Anat. c. 5. p. 484.*

PONTAGIUM terminus est Paracelsicus, denotans rem mixtam, scil. pontici cum amaro, vel stypticum & ponticum, sicuti in aceto, acacia, & similibus. Paracels. *de Tartar. l. 2. tract. 1. c. 5. in not. & in Fragm. ad h. l.*

PONTICUS, epitheton est saporis certi salini, respondentis aquæ marinæ: & denotat sal cum sæculentia conjunctum, de qua *pontica* qualitate plura vide apud Paracels. *dict. l. Meminit & Willis l. de febr. c. 6. & applicat sanguinis dispositioni aciescenti & fœculentæ. Pontica vina sunt acida, fœculenta, tartarea. Ponticus est etiam epitheton Mellis, quod in Heraclia Ponti prævenit. Hoc qui comederint vel biberint iis eadem accidit, quæ his, qui aconitum hauerant, sicut scripsit Notus de M. P. C. c. 282.*

PONTIFICIUM, *ιερατικόν*, vide *Hieraticum*.

POPANAX, pro *Opopanax*, de quo supra in OP. Rul. & Iohnf.

POPLES, *ἀγκύλη, ἰγνύς*, dicitur articuli illius; quo os magnum femoris articulatur offi tibie, pars interior, qua crus flectitur. Galen. l. *Intrad. cap. 10. Vide Ignys.*

POPLITEUS dicitur partim de Vasis sanguineis, vena & arteria crurali, quæ dicuntur Popliteæ: partim de musculo tibiam adductore, qui vocatur *Popliteus*. Barthol. *libell. 1. An. c. 9. p. 644. libell. 2. c. 6. p. 658. & l. 4. c. 12. p. 581.*

POPULARIS, *ἐπιδημικός, ἐνδημικός*, vide *Endemius*, *Epidemius*, à *δῆμος*, *populus*.

POPULEON, *ἄλξις αἰγίφου*, nomen Unguenti, in officinis notissimi, & ipsi rusticis frequentissimi usus, una cum Ung. Dialtheæ. Ita dictum est à gemmis Populi albæ arboris, quæ basin constituunt. Vide Dispensatoria. Laudat etiam Lang. l. 1. Ep. 54. *Unguentum populeon*, cum æqua portione Electuarii purgantis mixtum, & plantis pedum inunctum, purgare corpus, vult Paracels. *in Consil. Medicis.*

PORCELLIO, *κερατόεις*, idem, quod *Asellus*, *Mil-lepeda*. Vide *Asinus*. Lind. *Ex. XI. §. 21.*

PORCELLUS, *Porcus, ἔρ, χοιρόεις*, idem, quod *Sus*, *Scropha*, animal quadrupes notissimum, cujus historiam, cum usu in cibo & medicina, prolixè descriptam lege apud Aldrov. *lib. 1. de quadrup. bisulo. c. 36.* Bruyerin, *de re cibari. l. 13. c. 1. & 2.* Tribuitur quoque nomen *Porci* & *Porcelli* pitibus, v. g. *Delphino* & aliis, qui, mote porcorum rostro terram fodere dicitur. Aldrov. l. 2. *de pisc. cap. 69.* *Porcus* etiam, Gr. *χοιρός*, ponitur pro pudendo muliebri. Rolf. *de part. Genit. P. II. c. 32.*

PORCETRA dicitur, juxta Pomponium, *Sus*, quæ

semel peperit, attestante Ingrassia, *Com. ad Avic. de Tum. p. n. p. 130.*

PORDE, *πορδή*, vide *Crepitus*.

POREILIGON, id est, *battitura ferri*. Rul. & Iohnf.

POREIRETICUM, vel mortarium æneum, aut orichalceum, vel radulam significat. Rul.

POROCELE, *πυροκήλη*, vocatur *hernia tophacea*, vel callosa, in testiculo, aut membrana erythroide concretescens, insignis, retinens, dura & inæqualis. Gal. *in def. Med. & Intrad. c. 18. Æginet. l. 6. c. 63. Gerr. in def.*

POROMPHALON, *πυρομφαλον*, est concretio calli, vel tophi, in umbilico, Gal. *in def.*

POROPOBIA, *ποροποβία*, vocabulum est Methodicorum proprium, & significat exiguorum meatuum, sive pororum apertionem, Galen. l. 4. *meth. med. 4.*

POROS, *πόρος*, vide *Meatus*. Foramen notat. Linden. *Ex. V. §. 37.*

POROS, *πώρος*, vide *Callus*. *Tophus*.

POROSITAS, dicitur de corporibus meatus exiguos habentibus. Passim in scriptis Medicorum.

POROTICOS, *πυροπηκός*, i. e. *Callum faciens*. Dicitur de medicamentis callum generantibus. Vocantur & *πλωπηκός*.

PORPHYRA, *πορφύρα*; Latine *Purpura* dicitur. Proprie significat, inter turbinatas conchas, nobilissimam, ob succum illum, sive florem, qui etiam *Purpura* nomine venit, nobilissimum, & ad tingendum præstantissimum: unde color *purpureus* vocatur. De hujus Conchæ historia & usu, qua medico, qua alio, vide Aldrov. l. 3. *de Testac. c. 5.* Chiocc. *Mus. Calc. sect. 1. p. 41. seqq.* *Purpuram filorum* sive *Purpuram filariam*, inter remedia probatissima, contra Ameniam, refert Paracels. *tract. 2. de morb. ameni. c. 5.* De *purpura Græcorum scriptoria*, *Encaustum* dicta, lege Libav. *S. At. Ch. l. 6. c. 6.* Tinctura illa *purpurea*, sive color, vocatur eidem *Purpurissum*, d. l. c. 3. *in fin.* *Purpurina Arsenici* est compositio mercurialis rubea, cujus meminit idem l. 7. c. 26. Late sæpe sumi *Purpureum colorem*, pro omni eleganti rubro; & ita cum Phæniceo confundi, testatur C. Hofm. l. 4. *V. L. cap. 44.* *Purpura* quoque præternaturalem habet significationem, diciturque de maculis februm pestilentialium, *Petechiæ* dictis, Forest. l. 6. *Obs. 59.* adde Schol. *Porphyræ*, *πορφύρα*, quoque est nomen Emplastri, cruenta vulnera glutinantis, apud Aët. l. 15. c. 12. citante Gorræo.

PORPHYRETICUS, *πορφυρητικός*, est epitheton lapidis durissimi *purpureum colorem* suppeditantis; cujus duritiem vincere docuit Franciscus del Tadda Florentinus, quemadmodum e Bulingero de *Pictura & Staurar. l. 11. c. 7.* notavit Th. I. ab Almeloéen R. I. *On. p. 37.*

PORPHYRIO;

PORPHYRIO; *πορφύρειον*, vocatur avis quædam; circa fluvios degens, cœrulea, longis cruribus, & rostro purpureo prædita, cujus descriptionem cum usu in cibo, & aliis, vide apud Aldrov. l. 20. *Ornithol.* c. 28.

PORRACEUS, *πορραειδής*, *Prafinus*, dicitur de omni eo, quod colorem porri viridem refert, v. g. bilis *porracea*. Gal. l. 2. *de temper.* c. 6. *Et alibi*; c. 5. in 6. *Epid.* 2. 14. Excrementa alvi *porracea*, c. 2. in *Progn.* 1. 23. Vomitus *porracei*, d. l. 1. 39. Vide Foëf. p. 526.

PORRIFIGI, Ital. nomen, idem significans, quod *Ficus*, sive tumores, in quos cristæ neglectæ degenerant, Alex. Massarius l. 3. P. M. c. 24.

PORRIGO, idem, quod *Furfuratio*. Vide *Furfur*.

PORRUS, *Porrum*, Fallopio *de Tum.* p. n. c. 24. dicitur species *Verrucæ*, quæ habet quasdam radices ad extra, ad similitudinem porrorum, & ita minutim fixa, Forest. l. 4. *Chir. Obs.* 10. in *Schol.* Meminit & aliquoties Paracels. in *script. Chirurg.* præsertim vero de ulcerib. &c. cap. 61. vulgo *Oculus Gallinæ* Germ. dicitur. Adde Walth. *Sylv. Med.* p. 1513.

PORTA, *πόλη*, vel etiam pluraliter *Portæ*, *πόλαι*, dicitur de hepatis parte sima, ubi duæ parvæ sunt protuberantiæ, quas *Portas* dixerunt, credentes, per eas omnem chylum, pro sanguificatione, in hepar deferri, verum hodieque fere exolevit hæc de chyli ad hepar transitu hypothesis. Vena quoque ibidem exorta, & per viscera abdominis dispersa *Vena Portæ* propterea vocatur. Vide Linden. l. 2. *Med. Physiol.* c. 5. §. 88. *seqq.* Barthol. l. 1. *cap.* 14. *Porta* quoque sumitur pro vulva, Rolf. *de part. gen.* P. II. c. 33. De Chymicis *poriis*, h. e. operationibus propriis, in negotio Lapidis Philosophici, lege Libav. T. II. Op. p. 131.

PORTATILE, in *sacco Aceum* quid sit, vide supra in *Aceum*. *Portatilis* Pharmacotheca quid sit, prædictum in *Pharmacotheca*. Venduntur vero tales in urbibus, oppidis & pagis, repletæ quidem aquis, si Diis placet, pretiosis, balsamis, oleis, verum aquæ plerumque nihil aliud sunt quam spiritus vini colore aliquo tincti, quemadmodum & olea, unde viliori pretio comparari possunt, atque ita emptores decipiuntur, & quidem merito; quia decipi volunt.

PORTONARIUM, vocatur nonnullis primum intestinorum, quod alias *duodenum* dicitur. l. *de Anat. vivor.* inter *spurias* Gal. verum nomen hoc potius competit officio ventriculi dextro; siquidem respondet Græco *πυλωτός*, i. e. *Janitor*. In qua significatione etiam sumitur in Avicennæ scriptis Latine redditus l. 3. *fen.* 16. *tr.* 1. c. 1.

PORUS, *πόρος*, i. e. *Meatus*. Vide *Meatus*.

POSCA, item *Pusca*, *δξύκρατον*. Vide *Oxycraton*.

POSITIS, *πόσις*, *Potio*. Vide *Poma*.

POSITIO, *πόσις*. Vide *Situs*: *Thesis*. Dicitur & *Positura*.

POSSET à *posset*, Posseticus liquor Anglis est Lac *Castelli* *Lexic. Med.*

calidum coagulatum, serum cerevisiatum, estque potio Anglis usitata valde *par vapor à la Médecine*, s. pro vehiculo medicamento, communicante mihi hanc expositionem Max. Reverendo & Excell. D. Christoph. Wegleitero, S. Theologiæ Prof. P. celeberrimo, Anglicæ linguæ peritissimo.

POSTAPPARENS, *ἐπιφανόμενος*, vide *Epiphanomenos*.

POSTBRACHIALE, *μετακάρπιον*: Vide *Metacarpion*.

POSTCOENIUM, *ἐπίδειπνον*, h. e. *secundaria cæna*. Dieter. n. 310.

POSTHE, *πόθη*, Latin. *Præputium* vocatur, glandis in pene tegumentum: cujus extremitas Judæis & Turcis circumciditur. Bartholin. *lib.* 1. *Anat.* c. 24. *Præputium* cancro correptum à concubitu cum uxore menstruata refert Rhodius *cent.* III. *Obs.*

POSTHIA, *ποθία*, idem, quod *κείρη*, *Hordeolum*: Vide *Crithe*.

POSTHUMUS, *ποσθύμυς*, *ὀψίθιμος*, dicitur, qui patre mortuo natus est, Theophil. *Paraphras. Gr. Insit. Jur.* l. 1. tit. 13. §. 4. p. m. 127. An vero undecimo vel duodecimo mense nati inter *posthumos* referendi sunt, videatur Roder. à Castro l. IV. *de Nat. mul.* c. 2. p. m. 178. & P. Amman. *Irenic.* p. 77. *seqq.*

POSTIS, *φλιά*. Vide *Phlia*.

POSTPOSITIO, *τὸ ὑστέρησιν*, dicitur reditus paroxyfmi, in febris intermitentibus, tardior: & opponitur *Anticipationi*: estque species *ἐπιδύσεως*, & signum, cæteris paribus, declinationis, vel remissionis morbi. Gal. l. 1. *de Cris.* c. 4. Forest. l. 3. *Obs.* 26. *Schol.* Ita & *Menstrua postposita* Gr. *ὑστέρησις* vocat P. M. de Calderia, eo, quod repetant per tardiora intervalla, quam statui naturali hujus individui conveniat, & opponit *Anticipatis*, sive *Antevententibus*, Tom. IV. Op. p. 208. *seqq.* vide *Anticipans*.

POTABILIS, *πόπιμος*, *ποπίς*, *πόπιμος*, dicitur de omni eo, quod per os hauriri debet. Ruland. & Iohnf. in *Lex.* vel, quod poculis porrigitur, liquidum, Libav. S. A. Ch. *lib.* 2. c. 1. *seqq.* ubi *Magisteria potabilium* describuntur. *Potabilia* ad generationem Tartari facere, aliquoties scripsit Paracels. in scriptis suis, præsertim in *Paraviro*, & *Paragrano*. Loca quærantur in Indice. De *Auri potabilis* variis descriptionibus vide Schroder. *lib.* 3. c. 8. Fr. Hofmann. in *Clav. ad h. l.* Sunt, qui etiam plane negant. Nos item non facimus nostram. *Mars potabilis* triplici processu juxta Carol. de Maëis proponitur à Morley in *Collect. Chym. Leid.* c. 256. Ferri potabilis Willif. descriptio legatur in Iunken. *Lex. Ch. Ph.* P. I. p. 116.

POTASCH, est vernaculum, usurpatur tamen à Latinis autoribus, significat vero sal lixivum per calcinationem extractum, vel sal volatile habens affinitatem cum priori. G. Thomson. in *explicatione terminorum Artis præmissæ Acui Magnetica*.

POTENTIA, *Ποτβας*, *δύναμις*: Vide *Dynamis*.

Gggg

POTERIUM,

POTERIUM, *ποτήριον*, nomen *Malagmatis* gemini absorbentis humores hydropicorum, apud Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 3. *mox. in prin.*

POTIMOS, *πόσιμος*, vide *Potabilis*.

POTIO, *πόσις*, *πόμα*, *Ponus*. Vide *Poma*.

POTOS, *ποτός*, adjective, idem, quod *πόσιμος*; *Potabilis*, de quo p. a. Substantive vero apud Hippocr. *computationem & convivium* l. 1. *Epid.* f. 3. t. 19. & l. 5. XXX. 20.

POUST dicitur Indis opii species vilior ex foliis & stolonibus papaveris excocta, docente Bontio in cap. 4. Garciae ab Orto, allegante D. D. Heigelio Medico ordinario Ratisbonensi in *Dissert. sua Inaugur.* de Opio c. 1.

PRACTICA, *πρακτική*; dicitur vel *Arts Medicae exercitium*, vel autorum scripta, quæ continent descriptionem & modi & materiæ faciendi Medicinam, qua pro conservanda, qua pro recuperanda sanitate. Opponitur *Theoreticae Medicinæ*, quæ tradit præcepta Artis & fundamenta, prius addiscenda, antequam ad artis exercitium quis sese accingere cupit. *Præcticus* quoque dicitur Medicus, qua curans, qua conservans sanitatem. *Theoreticus* vero proprie est Professor, qui docet præcepta. Præsupponit igitur *Practica* studium *Theoreticum*: nec bonus dici poterit *Præcticus*, nisi prius fuerit bonus *Theoreticus*. Dogm. Med. Gen. in *prelimin. dogm.* 8. p. 9. 10. Dicitur sæpe & *Praxis Medica*. Utrumque vocabulum applicarunt & Spagyrici labori lapidis Philotophici; uti videre est in *Theat. Chym. Vol. IV. p. 2. & alibi*.

PRÆBIUM, idem, quod *Dosis*, sive quantitas medicamenti, quæ una vice offertur. Ita sumitur à D. D. Wedelio *Opiolog.* l. 1. *sect.* 2. c. 9. p. 75. quamvis legisset me quoque alibi meminerim, usurpatum fuisse hoc nomen pro vehiculo alterius medicamenti.

PRÆCAUTRIX, *προφυλακτική*, vide *Præservatio*.

PRÆCEDENS, *προηγμένη*, idem quod *Antecedens*. Vide *Causa Præcægens*.

PRÆCEPTUM, *παραγγελία*. Vide *Parangelia*.

PRÆCIPITANTIA dicuntur Medicamenta sanguinis fervorem & motum inordinatum sedantia, acidum corrigendo, & absorbendo; Pertinent inter dia-phoretica, de quibus supra suo loco dictum fuit. Os sæpiæ *Præcipitans magnum* à nonnullis vocatum fuit. Lang. vero Pulverem compositum hoc Epitheto exornavit.

PRÆCIPITATIO, dicitur operatio Chymica, ad *σχηματισμόν*, vel coagulationem pertinens; per quam soluta corpora in præceps aguntur & demittuntur. Sumitur vel generaliter, pro quavis solutorum ex menstruis suis repercussione: eaque est cum *spontanea*, quando imprægnatum menstruum, nullo addito alio motore, demittit calcem, v. g. spiritus Vitrioli Philotophicus, vel Phlegma Vitrioli vulgare solvens corallia, margaritas, oculos cancerorum; tum *violenta*, cum

affundendo alium liquorem, solum peti fundum. Vel specialiter pro *præcipitatione Mercurii*, qua per aquas fixatorias & gradatorias liquiditas Mercurii silitur, & ex menstruo suo præcipitatur; unde & *κατ' ἔξοχὴν* *Præcipitatus*, vel *Præcipitatum* dicitur, quamvis pulvis ille ruber Mercurialis, qui vulgo *Præcipitati* nomine venit, nihil minus sit, quam *Præcipitatum*: cum fiat evaporatione potius menstrui solventis ad siccitatem. Plura vide apud Libav. l. 4. S. A. *Chym. fere per totum. Alchym. Pharmac. cap. 36. Rolfink. Chym. l. 2. c. 4. Fr. Hofm. in Clav. ad Schrod. p. 93. 94. Rul. & Johnf. in Lex.* Aliquando etiam Pathologicæ *Præcipitatio* accipitur pro *Procidencia*. Ita *Præcipitatio Matricis* legitur apud Valesc. de *Tarant. libr. 6. cap. 11. Philon. Pharmacop. pag. m. 668.*

PRÆCISIO, *περαιώσις*, rectius *circumcisio*, est operatio chirurgica, quæ adhibetur in alis, inguinibus, natibus, & ano. Galen. *Introducet. cap. 18.*

PRÆCOCIA, *πρωιότης*, in specie dicuntur fructus quidam, sive species *malorum Armeniacorum*; ita dicta à maturitate, qua Persica & Armeniaca alia antecellunt, ut & bonitate; de quibus Galen. l. 2. de *al. fac.* c. 20. Jul. Alex. l. 10. *Sal. c. 6.*

PRÆCOGNITIO, *προγνωσις*, idem, quod *Prænotio*; dicitur pars Semiologiæ, qua constat Medico de futuro eventu, in utroque statu sanitatis & morbi; quamvis communiter saltem de prænotione futuri eventus ægrorum acceperint Doctores. Fit vero per certa signa *prognostica*, *προγνωστικά* dicta, quæ in homine futuras res denunciant, qua secundum, qua præter naturam; nec sunt alia realiter à *diagnosticis*, sed saltem modo considerandi distinguuntur. Plura vide apud Institutionistas, imprimis vero ia nostris *Dogmat. Med. Gen. Part. III. c. 1. c. 5. & 6.* Paracell. etiam barbare vocat *Prognosticaionem*. Differt à *Prædictione*, *προβήσις* dicta, quando verbis vel scriptura indicatur id, quod scimus de futuro eventu; quæ non tempore est adeo necessaria, uti *prænotio*. Lind. *Ex. XV. §. 149.*

PRÆCORDIA, *φρίνες*. Vide *Phrenes*. Gal. l. 6. de *Hipp. & Pl. decr. c. 9.* A Celso tamen latius accipi videtur, pro *Hypochondriis*, aut pro eo, quod utriusque hypochondrio interiacet, Bartholin. l. 1. *Anat. in præcæm. & Linden. Ex. 9. §. 35.*

PRÆCURSORES Paracelso dicuntur accidentia & signa futuri, vel imminenti morbi. l. 2. de *Tarant. tract. c. 2. in Annotat.*

PRÆCUSTODIA, *προφύλαξις*, idem, quod *Præservatio*.

PRÆDEBILITATI, *προσπαυδήςσαντες*, *προεξεδιναήσαντες*. Vide *Prospaudefantes*.

PRÆDESTINATIO, terminus Paracelso frequentissimus: & significat idem, quod *Fatum*; de quo supra, in FA. videlicet imperscrutabilem necessitatem; & terminum fatalem alicujus rei, Deo soli cognitum. *Paracels. Tract. 3. c. 6. seqq. & alibi passim.*

PREDICTIO,

PREDICTIO, *πρόβησις, προδιαγέρευσις*; dicitur *Prænotio* Medici, verbis vel scriptura patefacta. Vide *Prænotio*. Est quandoque necessaria ad conciliandam fiduciam ægri. Lind. *Ex. XV. §. 4. seqq.* Dieter. *n. 719.*

PREDIVINATIO, *προφητεία*; idem, quod *Divinatio*, *Prædictio*. Gal. *l. de const. medic. c. 18.*

PRÆFATIO, *προοίμιον*, est operis vel scripti alicujus præparatorium, quandoque necessarium. Gal. *c. 1. prognost. t. 1.* Lind. *Ex. XV. §. 10.*

PRÆFOCATIO, *πνίξις*, idem, quod, *Suffocatio*: & dicitur de uterina suffocatione. Vide *Hystericos*.

PRÆFURNIUM dicitur pars foci anterior, & exterior, per quam carbones injiciuntur. Legitur apud Chr. Meretti *Not. in Novi Artem vitrar. præf. p. 272.*

PREGNANS, *κυμβός, εγκύμων*, idem quod *Gravida*, foetum in utero gerens, vide *Cymas*, *Encymon*, *Cyefis*, *Gravida*.

PREGNATIO, idem, quod *Imprægnatio*: de quo supra, in *IM.* Legitur in *Theatr. Chym. Volum. III. pag. 163.*

PRÆHUMECTO, *πρηρύνω*, Hipp. *4. aph. 13.* Jung. *Diet. n. 734.*

PRÆINCIPIENS, *προικιπτικὴ*, vide *Causa*, *Procatarticos*.

PRÆLUDIUM, terminus Paracelsicus, denotans vaticinationem influxus, vel virtutis Astralis in homines: & meminit *Paramir. lib. 2. de orig. morb. c. 7. & l. de caduco matricis*, §. 4.

PRÆLUM, item *Prelum*, *πίστηρ, πίσηλον*, instrumentum, quo succi exprimentur, in officinis quoque Pharmaceuticis usitatum. De *prelo* pro muslo, vide Lind. *Ex. X. §. 187.*

PRÆMACERATIO, i. e. *maceratio præmissa*. Legitur apud Rhod. in *Lex. Scrib. & n. 193.*

PRÆMEDITATIO, *πρηξιουκρίνησις*, denotat diligens judicium, & singularem prudentiam Medico necessariam; non solum in recta applicatione remediorum, præsertim generosorum & evacuantium, quæ uti magnifice prodesse, ita & apprime nocere possunt; sed etiam in cognitione & prædictione, circa morbos, instituenda. De qua virtute legatur Dieter. *n. 722.* Lind. *Ex. XII. §. 59.* Verbum *πρηξιουκρίνω* legitur apud Hipp. *1. aphor. 24.*

PRÆNOTIO, *πρόγνωσις*. Vide *Præcognitio*.

PRÆOPINATIO, *προδόξις*, occurrit hoc vocabulum Græcum & Latinum apud Galen. *comm. 1. in Hipp. prognost. t. 4.* quamvis ipse fateatur non esse in usu. Significare vero debet incertam adhuc de morbo ejusque eventu in animo prædicentis Medici præsentionem.

PRÆPARANS dicitur partim de vasis, venis & arteriis ad testes & epididymides excurrentibus, Spermaticis dictis, de quibus videantur *Anatomici*, v. g. *Barthol. l. 1. Anat. c. 21. p. 202. seqq.* partim de medicamentis. Vide *Parasceve*.

PRÆPARATIO, *Præparatum, Præparans, παρασκευή, παρασκευασμένη*. Vide *Parasceve*.

PRÆPOSTERE, *πάρρηρον*, vide *Parevrgon*.

PRÆPUTIUM, *πόθη*, vide *Pofthe*.

PRÆSAGIUM, *τὸ προεγγίαιον, πρόβησις*, idem, quod, *Prædictio*. Sumitur & pro ipso signo prognostico. Hinc Ruland. Dorn. & Iohnf. descripserunt *Præfagium*, quod sit præcedens aliquod notabile signum rei futuræ historiam, ex quo propheta sumitur quandoque.

PRÆSCIENTIA, *πρόγνώσις*, idem, quod *Præcognitio*, *Prænotio*.

PRÆSENS, *παρών, παρών*, quid communiter significet, etiam pueri norunt. In Medicina *σι παρώντις, præsentis*, qui ægris adfunt, iisque administrant, ex Hippocr. *1. aph. 1.* Junge Dieter. *n. 655.* Deinde *τὸ παρόντι* dicitur status hominis *præsentis*, sive secundum, sive præter naturam; cujus cognitio Medico necessaria, antequam de futuro eventu velit prænocere. Gal. *l. 4. de præf. ex puls. c. 11. & alibi. Præsentis auxilium vel remedium dicitur, quod efficax est, & mox juvat. Et, præfenti numine curare, proverbialiter dicitur, derepente, & fere præter spem, medeciam asserre. Keuchen. ad Samon. p. 85.*

PRÆSENSIO, *πρόνοια, πρόγνωσις*, idem, quod *Prænotio* Latinis Hippocr. Interpretibus. Gal. in *com. 1. ad prognost. t. 1. & alibi. Augea. Tom. III. Epistol. & Conf. Medic. l. 3. ep. 9. p. m. 97.*

PRÆSEPIOLUM, *φαιρίων*, vide *Phatnion*, *Bothyion*.

PRÆSERVATIO, *προφυλακή*, dicitur de ea Medici functione, qua prohibetur aliquid, ne fiat, & opponitur *curationi, τῇ Θεραπείᾳ*. Galen. *2. aph. 22.* Hinc *προφυλακτικὴ*, pars Medicinæ *præservatoria* vocatur, quæ à morbo *præservat* *l. 1. meth. med. c. 2.* Est igitur pars *τῆς ὑγιεινῆς*: Tinetur enim sanitatem, & providet, humores lentos incidendo, crassos attenuando, multos evacuando, calidos refrigerando, frigidos calefaciendo, mordaces contemperando, (scil. in latitudine sanitatis,) ne morbum gignant. Gorr. Stante hoc principio, omnino hallucinati sunt, & adhuc hallucinantur communiter Doctores, quo veteres, qua recentiores, quando *indicationem præservatoriam* etiam in Methodum mendi intruserunt, eamque causæ remotiori opposuerunt, Gal. *Art. medic. cap. 99.* Videantur nostra *Dogmata P. IV. c. 3. dogm. 4. p. 484. seqq.* Ita erravit quoque Lind. *Ex. XIII. §. 342.* quando *præservationem* indicationem morbi fientis, seu, quod in idem recidit, cautæ jam agere incipientis, esse dixit. Rectius vero Helmont. scribit: *Præservatio* est futuri præcautio, *ut de Lithias. c. 7. n. 21.* *Præservativa remedia* dicuntur, quæ vitam à suis inimicis & corruptionibus defendunt. Dorn. Rul. & Iohnf. scil. prohibendo, ne infestent. *Præservativum summum Philosophicum* dicitur *Lapis Philosophicus*: & has habere qualitates debet, non ut ratione

odoris, aut similibus cujusdam qualitatis, sed ratione coloris naturalis confortet & præferret; quod si non fit, res inanis est *Theatr. Th. Vol. VI. p. 690.*

PRÆSIDIUM, βοήθημα, idem, quod *Auxilium, Remedium, Indicatum.* Occurrit passim apud autores Latinos veteres & recentiores.

PRÆSTIGIÆ, *Præstigiatura, γρήπια, μαγανεία*, est Diabolica medendi ratio, quæ omnino abesse debet: qualis est veterum, sagarum; quam & Gal. l. 6. de S. Fac. in princ. rejecit. Jung. Dieter. n. 683. Non utatur talibus rationalis Medicus, aut Dogmaticus, Galeni exemplum secutus, infamiam, atque artis dehonorem veritus, ideo, quod ratione nixum Medicum omnino dedecent talia; qui, quæ methodo & recta ratione curare potuerit, non aliunde (præsertim à Diabolo) ad ea auxilium quærat. Jul. Alex. Not. ad Gal. l. 9. de S. Fac. cap. de Butyro. Pseudo-Chymici quoque sunt præstigiatores & impostores: qualem Guibertum fuisse, scribit Libav. T. III. Oper. p. 233.

PRÆTER, πρὸς, vide *Para.*

PRÆTERITUS, πρὸς γράμματα, quid significet, ex Grammatica constat. Præteritorum cognitio dicitur Gal. notitia causarum, quæ morbos inducunt, l. 4. de præf. ex puls. c. 11. Enimvero nimis stricte accipit; cum & præterita, in statu secundum naturam, Medico sint observanda, in Methodo ὑγιαίνῃ. Signa præterita docet pars Semiologiæ ἀναμνηστικῆ; sive rememorativa, ad diagnosing pertinens.

PRÆTEXTUS, πρόσφασις, dicitur *causa evidens, procatartica*, & quidem Hipp. vera, quæ occasionem præbet, & dispositionem in corpore inducit, sive inclinationem. Hipp. 2. aph. 41. & 3. aph. 12. aliquando tamen & causam fictam, vel simulatam notat. Galen. c. 2. de fract. 2. 62. & 3. 46. Junge Foëf. pag. 539. Dieter. n. 736.

PRÆVIDEO, idem significat, quod Prænoscio, Prædico. In qua significatione sumit Cels. Martinengus tr. de providendis morborum eventibus.

PRAGMA, πρόγμα, vocabulum, pro varia rerum, de quibus usurpatur, natura variis gaudet significationibus. Ita omnem *agri statum*, & quæ in rem ejus peraguntur, denotat. *Prognost. f. 1. 2.* Omnes res & negotia, lib. 1. de morb. mul. XXXII. 13. Significat etiam rem vel negotium, de quo impræsentiarum quæritur, & circa quod versamur, institutum; 2. de R. V. I. A. 1. 40. l. de Sveril. XI. 4. Plura vide apud Foëf. *Oec. pag. 525. seq.*

PRAMNIOS, πρᾶμνι, epitheton vini nigri & austri apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LXIX. 1. & LXXVI. 8. adde Foëf. pag. 526. Linden. Ex. X. §. 100. 106.

PRANDIUM, ἀριστον, vide *Ariston.* Plura vide apud Jul. Alex. & alios, qui de re cibaria scripserunt.

PRASIA, πρᾶσιὰ, significat *areolam in hortis*, torum quadrangularem, vel alterius figuræ, cleribus serendis dicatam. C. Hofmann. C. de V. P. n. 677.

PRASINUM viride, *flos aris.*

PRASINUS, πρᾶσι, idem, quod *Porraceus.* Vide in PO.

PRASIS, Rul. dicitur *Creta viridis.* Idem fortassis, quod *Prassius.*

PRASOIDES, πρᾶσιδης, vide *Porraceus.*

PRASSIUS, πρᾶσι, nomen lapidis, vel gemmæ viridantis, vilicris turbæ, *Smaragdi Domus*, vel palatium dictæ; quia hic in illa, veluti inclusus, reperitur. Vide Chiocc. *Mus. f. 3. p. 217.*

PRAVUS, φᾶλλ, idem, quod *Vitiosus.* Vide *Phaulos, Poneros.*

PRAXIS, πρᾶξις, proprie actionem, & quidem Medicam, hoc loco significat. Sumitur vero communiter pro *Præctica*, de quo vocab. paulo superius.

PRAYS, πρᾶξις, Ion. πρᾶξις, *mitis*, remissior. Dicitur de morbis minoribus, v. g. febres πρᾶξις leguntur apud Hippocr. l. 1. *Epid. f. 2. 41.* & l. 6. f. 1. 29. Suntque eæ, quæ non stipatæ sunt vehementioribus symptomatibus. Adde Foëf. p. 527. Fere idem significat, quod εὐπίξις, *benignus* vel *boni moris.* Comparativus πρᾶξιπρᾶξις, sive πρᾶξιπρᾶξις, legitur 4. aph. 17. Dieter. n. 717.

PRÆCES, *Præcatio, προσευχή, αἴτησις*, & hoc vocabulum merito ad Medicinam referimus; siquidem & *precibus*, & venerationi assidue locus esse debet apud Medicum, pro obtinenda Divina præsentia & providentia in rebus Medicis, ad gloriam ejus nominis, ad honorem artis ab ipsa creatæ, & ad salutem denique, ejus opera utentis, ægri, verbis elegantissimis Linden. Ex. III. §. 6.

PREHENSIO, κατάληψις, Sylvio dicitur pro *Catalepsis*, Dolæus *Encycloped. l. 1. c. 7. §. 1. p. 95.* Vide *Catalepsis.*

PREMNON, πρέμνον, proprie stirpem, stipitem & truncum significat. Polluci tamen *exvemitatem albi in oculo* vocari πρέμνον, vult Gorr. in def.

PRENES, πρηνής, dicitur Hippocr. quod *ad terram reclinat.* Gal. in *Exeg. voc. Hipp.* Gorr. Locus est apud Hipp. 1. de fract. 2. 3. Vide Foëf. p. 527.

PRESBYTEROS, πρεσβύτερος, comparativus est vocab. sequentis, significans *seniorem.* Verum non semper de senibus sumitur, sed sæpe etiam respectively applicatur aliis *atate grandioribus*, quam prius fuerant. Ita foetus *grandior* dicitur πρεσβύτερος, aph. 1. pueri *grandiores*, 3. aph. 26. adulti, d. l. aph. 27. Vide Dieter. n. 315.

PRESBYTES, πρεσβύτης, *senex*, vel idem, quod γέρον, *senex*, vel saltem gradu differens, ita ut πρεσβύτης dicantur in primo senio constituti; γέροντες vero in extremo. Legitur apud Hippocr. 2. aphor. 39. & 3. aphor. 31. Jungatur Foëf. *Oec. p. 517.* & Dieter. n. 316.

PRÆSIS, *Præsuma, πρᾶσις, πρᾶσιμος*, Gal. exponit in *Exeg. dict. Hipp.* per *ιμφύσησιν*, *inflationem*; & approbat

approbat Fœt. p. 3. & 527. Enimvero non video; quomodo cum verbi origine quadret. Descendit enim à *πρήθω*, quod significat *incendo, inflammo*; ut ita potius *inflammationem* significare deberet; quæ etiam notatio tribuitur in Lexicis, nisi fortassis respexerit Gal. ad effectum; quod inflammatio, vel incensio in cute etiam bullas & vesicas excitet.

PRESMUCHUM, *Presmakis*, id est, *Cerussa*. Rul. & Iohnf.

PRESSORIUM, idem quod *Prælum, torcular, pie-firon*. Dorn. Rul. & Iohnf. •

PRESSURA, *θλίψις*, idem, quod *Compressio*; Ita *θλίψις πυλῶν*, *pressura* Stomachi, sive *compressio*, legitur apud Gal. *de puls. ad tyrones*, à copia molesta assumentorum alimentorum. *Pressura genium* dicitur Paracelso, morbum quoque comprehendere Gallicum, l. 3. *Chirurg. magnæ c. 4. fin.* *Pressus* etiam sæpe ponitur pro *impressus*. Vide Rhod. in *Lexic. Scribon.* pag. 427.

PRESTER, *πρηστῆρ*, æquivocum est. Vel enim significat partem oculi exterioriorem, quæ, per iram incensa, tumensque inflatur, ut autor est Pollux, notante Gorræo. Vel est nomen serpentis venenosi, cuius descriptio habetur apud Aldrov. l. *de Serp. & Dracon. c. 8.* Vocatur alias *Dipsas*, quod venenum ejus igneum intolerabilem sitim excitet.

PRETIOSUS, *πριμῶς*, *ἵπριμῶς*, à *Pretium, πρη*, dicitur de materia Medica, quæ, vel ob raritatem, vel ob efficaciam singularem, carior habetur. Ita *Lápides pretiosi* vocantur Gemmæ, ad differentiam minus *pretiosorum*. Utrorumque Catalogum vide apud Schroder. l. 3. c. 4. seqq.

PRIAPISCOS, *πριάπισκος*, vocatur lignum parvum in medio scamno Hippocratico insertum, octo fere digitorum, magna ex parte rotundum. Vocatur & *πρίσκος*, & *σκαλῶς*. Gorr. in *desin. Πριάπισκος* quoque dicitur *linamentum*, in penis formam redactum, Passario respondens, vel *Turunda major*, apud Æginet. l. 3. c. 24. circa fin.

PRIAPISMUS, *πριάπισμῶς*, Lat. *Tentigo*, est affectio pudendi virilis, stabilis, in longitudinem ac orbem tumefacti, citra rei Venereæ appetentiam, Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 9. à flatuoso spiritu l. 14. *Meth. Med. c. 7.* nullo præsentente stimulo ad libidinem, aut desiderio coitus; ut quibusdam accidere consuevit, ducta denominatione à *Priapo*. Nam hunc, ut cui suapte natura hujusmodi coles esset, ita fixerunt, atque pictura descriperunt homines. l. 6. de *Loc. Aff. cap. 6.* Addit Aërius, dolores inde moveri, quales esse in tetano solent; quod inflatum ditentumque pudendum, convulsione modo, afficiatur. Scribit etiam, qui sic laborant, cito perire inflatos, & frigidam sudantes, nisi illico auxilium eis adferatur. Fit hic morbus à flatu vaporoso, cavernosum penis nervum distendente, &c. Hæc Gorr. & Cætelius, Quibus libet addere

paulo accuratiorem descriptionem: *Priapismus* est convulsio particularis, vel rigiditas convulsiva penis, absque stimulo ad libidinem vel coitum, proveniens à spiritibus spuris & flatuosis, spongiosis nervosi corporis meatibus occupantibus & distendentibus. Vocatur & *στυριασμός*, *Satyriasis*, vel *στυριασμός*, à *Satyris*, quibus etiam rigida genitalia tribuuntur: quamvis alii hoc nomen inexplebili coeundi cupiditati, penem excitanti, competere doceant. Habet & hoc vocabulum alias significationes. Vide infra *Satyriasis*. De *Priapismo* Monachorum, in coitu cum moniali defunctorum, vide Dieter. *Iatr. p. III 6.*

PRIAPOLITHUS, *πριάπολιθῶς*, nomen lapidis à Petro Borello impositi, quales reperiuntur juxta urbem Castrensem, subalbi, rotundi oblongi, figuram penis & quandoque vulvæ habentes, aliquando etiam, sed rarius testiculis instructi sunt & glande; in medio vero eorum percurrit vena crystalli purissimi, adeo ut totus lapis veluti cepa cuticulis variis constructus videatur. Alii sunt recti, alii incurvi, alii etiam cancrofi & erosi tanquam veneno Venereo observantur. Existimat dictus Autor, vim habere forsan ob signaturam adversus morbos genitalium & venereos. *Histor. & Obs. Medico-Phys. cent. III. obs. 85.*

PRIAPUS, *πριάπῶς*, non modo nomen est Deastris gentiliū, magno mutone præditi; sed & ipse *Penis* hoc nomine indigitatur, Rolf. *de part. gen. P. I. c. 43.* Eph. N. C. An. III. O. 20. *Priapi cervini*, in pulverem redacti, meminit Libav. S. A. *Chym. l. 4. cap. 28.*

PRIMATES dicuntur corpora fallacia, nobis ab astris ob oculos posita; de quibus Paracelsus in *expos. prima super Malthæum c. 14.* fusius differit. Dicitur alias *Prumalia*. Dorn. in *diët. Paracels. Rul.*

PRIMITIÆ vocantur aqua puerperii, quæ ordinariæ ante foetus exclusionem profunditur. Blaf. *Med. Un. p. 365. 460.*

PRIMITIVUM, est idem, quod *Procatarëlicum*, diciturque de illa causa remota *πρωτογενική*.

PRIMOGENIUS, *Primogenitus*, *πρωτόγονῶς*, *δρῆχῶν*, dicitur vel de eo, quod origine primum est; ita calidum nativum dicitur *δρῆχῶν*, Gal. *adv. Lycum. cap. 7.* Ita filius natu primus dicitur *Primogenitus*. Vel idem est, quod *similaris*, *ὁμοιομερῆς*, l. quod an. *mor. seq. temp. corp. c. 3.* Vide *Homœomer.*

PRIMORES *Dentes*, i. e. anteriores, vocantur *In-cisorii*. Barthol. *libell. 4. c. 13. p. 731.*

PRIMUS, *πρῶτος*, quid significet, & pueris, notum esse debet: quamvis diversas quoque admittat significationes; uti patet ex Galen. l. 2. de *H. & Pl. decr. c. 8.* Aliquando *primum* idem, quod *simplex l. 3. meth. med. c. 10.* Vel *Simulare, de diff. morb. cap. 3.* *Prima materia* Helmontio est *Aqua, tr. Latex humor, negl. n. 45.* De *prima materia* Lapidis Philosophici

phici vide Carmen vernaculum, additum scripto Fr. Basilii Valentini de Lapide Philosophorum: ubi vocat *Duplicem Mercurium*. Primum movens in naturalibus est Spiritus mundi vegetativus, *Th. Chym. Vol. 12. p. 105. Primæ quid sint, vide Via.*

PRINCEPS, *ἄρχος*, dicitur intestinum rectum, vide *Archos*. Galen. *de vulv. dissect. c. 1. Principes quoque dies vocantur perfecte Critici*. Blancard. in *Lex.*

PRINCIPIUM, *ἄρχη*, idem, quod *Initium*. Vide supra *IN*. In Medicina magna disceptatio occurrit circa principium morbi, de quo non inter se conveniunt; verum recte distinctionem tradidit Dieter. docens, *Principium morbi esse duplex: Aliud indivisibile, & momentaneum, sineque ulla latitudine: estque punctum temporis, in quo cepit ægrotare homo. Alterum cum latitudine, quodque aliquot horarum, quandoque & dierum spatio pro morbi conditione, brevioris vel longioris, determinatur. Iavr. n. 109. 110. Primum rarissime notari potest à Medicis: & optandum esset, ut de secundo saltem possent esse certiores. Nobis placuit, hanc dare descriptionem: Principium morbi est, quando morbus animadvertitur, per aliqua symptomata. Dogm. Med. Gen. P. II. c. 6. d. 10. p. 100. De principiis corporum naturalium hodieque inter Physicos & Chymicos magnus quoque adhuc est dissensus. In genere describuntur; e quibus primis res in quolibet miltorum genere est facta, quæ quia intunt, & jam certam naturam sibi substratam habent, in qua vigeant, & cum qua educi possunt. Alia sunt simpliciter prima: alia in quovis genere prima, & illis analoga. Rul. & Iohnf. in *Lex.* Verum Schroder. paulo distinctius principia tractavit, distinguens inter *Principia constituientia*, quæ ipsam rem constituunt: quorum duo esse dicit: *Spirium* & *corpus*: illud formale; hoc materiale: quibus addidit tertium, *Ignem*: & inter *Principia cognitionis*, quæ etiam duo habentur apud Hermeticos, *Lumen Naturæ* & *Gratiæ*. l. 1. c. 5. Adde Fr. Hofmann. in *Clav. ad h. l. Chymicorum alii tria numerant, Salem, Sulphur, & Mercurium*: alii plura, *Spirium* & *Terram* addentes. Videantur *Theatr. Chymici Volumina*, & quæratur hoc vocab. in *Indice*: ut & *Libavii Opera*. Nobis enim nec licet, nec libet esse prolixiores. *Principia* quoque corporum, olim instrumentalia vocata, fuisse *Cerebrum, Cor, Hepar*, scripsit Jul. Alex. not. ad *Gal. l. 6. meth. med. c. 2. vide Initium.**

PRION; *πέριον*, vide *Serra*.

PRIONODES, *περιονόδης*, *ferratus*. Lind. *Ex. XI. §. 67.* item *περιονοειδής*, *ferra formam habens*, qualis dicitur offium commissura quædam apud Fallop. in *Obs. Anatom. Tom. I. Oper. p. 361.*

PRISCUS, *παλαιός*, idem, quod *Vetus*, antiquus: vide *Palæos*.

PRISIS, *πέρισις*, proprie *ferrationem*, sive sectionem *serra* factam significat, à *πέριω*, *serra seco*, Im-

proprie vero stridor dentium dicitur Hippocr. *πέρισις* & *πέριον*, 1. *Prognost. t. 21.* Gal. in *comm. ad h. l.* Alias *πέρισις* quoque vocatur *terebratio*, vel perforatio, terebra aut trepano facta, de *vuln. c. IX. §. 6.* ut & terebra vocatur *πέριον*, d. l. *XXIIX. 9.* quæ alias *πέριονον* eidem quoque appellatur, d. l. *XXV. 4.* Vide *Foëf. p. 527.*

PRISMA, *πρίσμα*, vide *Scobs*.

PRIVATUS, *ἰδιον*, dicitur Physiologicè de partibus, quarum functio immediate & primo cedit in commodum partium publicarum. *Dogm. M. Gen. P. tr. c. 2. d. 9. p. 29.* Patholog. de Morbis, qui dicuntur *σποράδες*, *σποραδική*. Vide *Sporades*.

PROACMAZO, *προακμάζω*, significat existo in ætate ante vigorem, & denotat *adolescenciam*, vel *juventutem*, legiturque apud Hippocr. *Coac. t. 635.* Vide *Foëf. Oec. p. 527.*

PROÆRESIS, *προαίρεσις*, est terminus proprie Philosophicus; cujus significatio ex Ethicis petenda. Ab Hippocr. tribuitur *Lachrymis voluntariis*, sive quæ scientibus nobis, & volentibus profluunt, 4. *aph. 52.* quibus opponuntur *lachrymæ involuntariæ*, à *προαίρεσις* vel *μη κατὰ προαίρεσιν* fluentes, non ex dolore, aut ob mœstitiam, sed ratione morbi acuti. Vide Dieter. n. 718.

PROAGOGEDIA, *Proagogos, προαγωγία, προαγωγός*, illud significat omnem illegitimam, amoribusque licitis non conciliatam productionem maris ad foeminam, vel foeminæ ad marem: uno verbo, *Lenocinium*: hoc ipsum productorem, vel *Lenonem*. Lind. *Ex. IX. §. 22.*

PROAGORBUSIS; *προαγορεύσις*, vel *προαγορεύσις*, *Prædictionem* significat, 2. *aphor. 19.* & *προαγορεύων* *prædicens*: 1. *Prognost. t. 4.* Junge *Diet. n. 719.* idem, quod *προβήσις*.

PROAPAODESANTES, *προαπαυδισσώτες*, iidem sunt, qui *προεξανδυνατισσώτες*, h. e. *prædebilitati*, quorum vires à priori morbo sunt nimis fractæ. Illud legitur 1. *Prorrhet. f. I. t. 8.* & *προεξανδυνατισσώτες*, *Coac. t. 100.* Jung. *Erot. Onom. p. 86. f. 87. a. b.*

PROAUXES, *προαυξής*, *provehior*, *adultior*, & qui paulo amplius increvit. De pueris legitur apud Hipp. 4. *de artic. t. 4.* adde Gal. in *comm. ad h. l.* *Foëf. d. l.* Et *προαυξήσις* dicitur corporis auctæ moles, l. 2. *Epid. f. I. 67.* Lat. dicitur præproperum incrementum corporis.

PROBATIO, *βάσις*, *βασισμός*, vide *Basanismos*.

PROBATON, *πρόβατον*, idem, quod *ois*, id est, *Ovis*, vide *Ois*.

PROBLEMA, *πρόβλημα*, æquivocum est: Proprie significat objectaculum, vel *obicem*: quo aliquid retinetur, aut quod obtenditur. In qua significatione legitur apud Hippocr. l. *de nat. mul. LXII. 4.* & l. 1. *de morb. mul. XXXVI. 3.* Jung. *Foëf. p. 528.* Improprie notat *quæstionem dubiam*, sive quæ in utramque partem

partem ventilari potest. Horum tria genera Aristotelem statuisse, quorum alia solutionem, alia supplicium, alia sensum postularunt, testatur Gal. l. 8. de V. P. c. 3. in princ. Problematicum Eni vocatur Ratio, ab Helmont. in Venatio Scientiar. n. 27.

PROBOLE, προβολή, dicitur prominentia quædam, vel eminentia alicujus partis, Hipp. 1. de artic. t. 27. & l. de vuln. cap. I. 2. adde Foëf. d. l.

PROBOSCIS, προβοσκίς, προνομήσις, dicitur pars oblonga, flexilis, in Elephantæ eo loco, ubi est nasus, & utitur ea loco manus. Gal. l. 17. de V. P. c. 2. Junge C. Hofm. in not. ad h. l. n. 1126. vide Elephas.

PROBULEUOMENOS, προβουλεύμενος, non solum dicitur prænoscens; sed etiam, qui præmeditate delibet prius, aut perpendit. Hipp. 1. Progn. t. 4.

PROCATARTICOS, προκαταρκτητός, terminus receptissimus in Medicina, etiam Latina, & dicitur de Causis. Verum interdum confundi cum προσηγμένη, patet ex Foëfio, & aliis. Latine dici possit Præincipiens. Proprie dicitur de Causis externis & remotis, qua sanitatis, qua morborum; & comprehendit non solum res non naturales, verum etiam omnia alia vel contingentia, vel etiam violenta, & fortuita, quæ ansam dare possunt ad sanitatis, vel morbi generationem. Dicuntur & προσηγμένα αἴτια, aliis προφάσις, occasiones vocantur. Vide Dogm. nostra P. I. c. 6. p. 71. seq. & P. II. c. 8. p. 213. seqq.

PROCELEA, Procellosus: λαλαψ. Vide Lalaps.

PROCEPHALOS, προκέφαλος, idem, quod μεγεκέφαλος, Lat. Capito. Linden. Ex. XI. §. 38. vide Capito, Macrocephalos.

PROCRITAS, μακρότης, Procerus, μακρός, proprie dicitur de statura hominis, quoad longitudinem, & quidem majorem.

PROCESSUS est æquivocum apud Latinos. In Anatomicis notat prominentiam offis continuam, & ita partem illius offis, in quo protuberat, Gr. dicitur ἀπόφυσις. Vide Apophysis. In Chymicis vero significat laborem aliquem, vel operationem Chymicam integram, & e multis operationibus constantem. Ita processus ad Lapidem Philosophicum Paracelsi. Th. Ch. Vol. I. p. 232. seqq.

PROCHEILON, προχειλον, vide Prolabia.

PROCHEIMASIS, προχειμασις, Plinio dicitur præcedens tempestatum significatio, l. 18. H. N. cap. 25. in princ.

PROCHEIRON, προχειρον, q. d. ad manum promptum. Epitheton spiritus, vel spirationis, idem significans, quod μετώρον, h. e. spirationem expeditam, elatam, sublimem: & legitur apud Hipp. 1. Prorrh. f. 1. t. 24. & Coac. t. 252. Vocatur & Spiritus πρὸς χεῖρας, id est, ad manum, l. 7. Epid. XII. 15. Junge Foëf. p. 519. Gorr.

PROCHORESIS, προχωρησις, progressum ad aliquid significat, v. g. πρὸς ἄφρον, ad alvi secessum, Hippocr.

2. de fract. t. 64. à verbo προχωρίζω, progredior, item commodus sum, accommodatus: quod legitur d. l. t. 62. Foëf. p. 540.

PROCHYMA, πρόχυμα, vocatur mustum; quod sponte, antequam uvæ calcetur, exstillat. Dicitur & πρόπροπος οἶνος, ἢ πρόδρομος, Protropum, aut Prodromum, scil. vinum. Linden. Ex. X. §. 176. 177.

PROCIDENTIA, πρόπτωσης, nomen est generale Pathologicum, denotans morbum in situ vitiatum, quando pars quædam prolabitur extra suum locum genuinum. Ita Procidentia oculi, πρόπτωσις vocatur, quando à causa quædam violenta, ictu, strangulatione, &c. bulbus oculi sede sua dimovetur. Gal. in def. Procidentia ani, quando intestinum rectum extra sedem prominere, cum insigni dolore, proveniens à sphincteris resolutione, vel relaxatione, per causas vel internas, vel externas inducta. Vide Forest. l. 23. Obs. 1. & 2. Aquapend. in Oper. Chirurg. Procidentia veri est ejusdem extra locum suum descensus & prominentia; etiam à ligamentorum soluta unitate, aut paralyfi oborta, Ionslon. Syntagm. libr. 5. Nosococm. tit. II. c. 2. art. 7. p. m. 1040. Bartholin. l. I. An. 6. 28.

PROCLEISIS, πρόκλησις, dicitur Lat. provocatio; aut invitatio, sensuum ad externa revocatio. Legitur apud Hippocr. l. de Humid. Us. IV. 7. quamvis Linden. προσηγμένης legerit. Verum non est quoad significationem magna inter utrumque vocabulum diversitas. Πρόσηγησιν proprie advocacionem significat; & legitur etiam l. de dec. orn. XII. 10. adde Foëf. p. 530.

PROCOELOS, πρόχειλος, idem, quod προγάστρον, ventrosus, cui venter tumidus prominere & extat altius. Linden. Ex. XI. §. 139. Vocantur à Galen. προγάστρις etiam μεγαλόχειλοι, l. 1. de Al. fac. c. 1.

PROCONDYLOS, προκόνδυλος, dicitur primus singulorum digitorum articulus: quemadmodum medius κόνδυλος, & ultimus μικρόκόνδυλος appellatur. Castell. Gorr. Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 15. §. 91.

PROCONIA, προκόνια, vocabulum ancipitis significationis. Apud Hippocr. jungitur cum τὰ ἄλφισα, & notat farinas recentes, tenues, sive polentas: quas tamen Gal. specialiter de hordeacea, exponit, in Exeg. præter necessitatem; cum & de tritico usurpaverit recenti Hipp. l. de nat. mul. LIV. 3. Varinus per προκόνια intelligit triticum melle inunctum. Aliis est hordeum confraclum & contusum cum aromatibus, vide Foëf. d. l. & 531.

PROCREATIO, idem, quod Generatio prolis, γένεσις, ποιητικότητα, uti passim ex Autoribus conitat. Ita & procreatio metallorum ex sulphure & mercurio legitur, Th. Chym. Vol. IV. p. 825.

PROCTOS, προκτός, idem, quod δρόξος, Latin. anus, podex, pars ea, per quam ventris excrementa exonerantur, Gorr. vide Anus,

PROCLUS dicitur infans, qui patre petegte absente editus est. Roder. à Castro l. 4. de nat. mul. c. 2. p. m. 178.

PRODESSE, ἀφελίειν, vide *Ophleo*.

PRODIGIUM, πειράς, idem, quod *Portentum*, rem miraculosam, vel admiratione dignam significat. Paracelsi. morbum Gallicum inter alia nomina quoque appellavit *Prodigium sceleris*, ob gravissima & sæpe prodigiosa symptomata, lib. 3. Chir. magn. c. 1. Utinam hoc probe attenderent lætici viæ dediti porci, hircique, humanam tantum naturam non exuentes!

PRODOXOSIS, προσδόξως, vide *Praopinatio*.

PRODROMUS, πρόσδρομος, in genere Lat. dicitur *Præcurrens*. Specialiter tribuitur vino, vel musto. Vide *Prochyma*. *Prodromi*, πρόσδρομοι, quoque vocantur venti, qui ab initio Canicularium, sive Syrii exortus, spirantes ex septentrionali plaga æstum solis attemperant; quemadmodum *Etesia* ad finem illorum dierum, Gal. c. 3. de hum. t. 13. & c. 3. in 3. Epid. t. 6. *Prodromus* etiam Pathologicè dicitur affectus quidam p. n. alium morbum superventurum indicans: Ita v. g. Vertigo aliquando *prodromus* dicitur *Apoplexiæ*.

PRODUCTIO apud Latinos ambiguae est significationis. Vel enim fere idem est, quod *procreatio*, *generatio*, alicujus rei, sive ille actus, quo res aliqua fit, Gr. φύσις, ἔκφυσις. Dividitur hæc *productio* in nativam, & artificialem. Ad nativam pertinent *creatio*, *generatio*, *nutritio*, cum aliis hic concurrentibus actibus. *Productio artificialis* pertinet ad *Pharmaceuticam*. Vide *Schroder. lib. 1. cap. 4. seqq.* Fr. Hofm. in *Clav. ad h. l.* Ad hanc primam significationem etiam referri debet morbi *productio*, id est *generatio*. *Productum morbosum materiale* requirit remedium. *Helmont. v. Adius præcluf. n. 2.* *Productio* porro idem, quod *Prolongatio*, Gr. μέγερσις. Ita *Productæ hamorrhoides*, i. e. prominentes, *Scrib. num. 230. Rhod. in Lexic. Scrib. Productio & Productor* idem, quod *Lenocinium*, & *Leno*. Vide *Proagogeia*. *Productio Caballistica* est fictitia, improba, magica, ac diabolica. *Libav. Com. IV. p. 164.*

PROECNITROO, προεκνιτροώ, significat prius *nitro locum perfrico*. Legitur apud *Dioscorid. l. 5. c. 1.* & in remediis Græcis *Moschionis libro de morb. mul. additis c. ult.*

PROECREGNYMÆ, προεκρηγήνυμαι, *præerumpo*, ante tempus erumpo. Usurpatur vel de anni tempore, v. g. hyeme tempus consuetum antevertente, apud *Hippocr. l. 1. Epid. f. II. t. 1.* vel de morbis criticis, aut crisi mentientibus morbi mutationibus repentinis, *l. de Humor. VII. 16.* Vide *Foëf. p. 529.*

PROEGUMENE, προηγούμενη, epitheton causæ; qua sanitatis, qua morborum, internæ, sed latentis. Latine dicitur *Antecedens*. Differt à proxima in particularibus, loco, & modo considerandi; in universali corporis constitutione, factem χέσις, sive modo

considerandi: & ut actus primus à secundo, juxta Philosophos. Legantur nostra *Dogm. P. I. c. 5. p. 57. seq. Charltōn. Ex. IV. Patholog. §. 8.*

PROEXADYNATESANTES, προεξαδυνατήσαντες, idem, quod *προεπικωδισσαντες*, *prædubitati*, vide *Proa-paudeſantes*.

PROEXEUCRINEO, προεξευκρινίω, *præmeditor*; prius probe aliquid perpendo, vide *Præmeditatio*.

PROFESSOR, ἐξηγητής, διδάσκαλος, in Medicina, vocatur, qui theorematum artis docet, & alios instruit, ut aliquando medicinam rite facere queant. Vide *Practica*. Paracelsus olim, nimis petulanter, in illos inſectiva usus immerito. *Tr. de Peste*, aliquoties. Tropice etiam *Professor publicus* à *Tachenio* vocatur *Ignis* ob communem in *Chymia* usum explicandi virtutem remedium latitantem.

PROFICIO proprie est passivæ significationis, & notat *Juvari*. Recte *Linden. Proficere* est ægrorum, *Prodesse* Medicorum, *Proficit* ille, quando in via salutis, sive sanitatis progreditur, ut sentiat, se indies plus plusque ejus boni consequi, ad quod votis omnibus contendit, *Ex. XIII. §. 382. seqq. & 543. seqq.* Græce dicitur ἀφελίωμα. Sumitur tamen frequenter etiam active, pro *Confero*, *Prosum*, *Juvo*, ἀφελίω. *Scribon. n. 125. & alibi.* Vide *Lex. Scribon. Rhodii*. Ab activa significatione Latinum *Proficuum*, χερίσμιος, ἐύφορος, πρόσφορος, id est, utilis, usum præstans. *Dieterich. n. 590.*

PROFLUVIUM accipitur late & strictè, cum & sine additione materiæ effluentis. Generaliter respondet Gr. ρέσις, ρέσις, vel ρόσις, ἐκροή. Vide *Fluor. Ecroe*. Strictè dicitur de fluxu alvi, Græc. διάρροια: Vide *Diarrhæa*: Sanguinis, Vide *Hamorrhagia*: Seminis, Vide *Gonorrhæa*: Muliebriſ, Vide *Fluor. Gonorrhæa*.

PROFUNDUS dicitur *Carpi Musculus*, qui alias *Perforans* vocatur, quia adhuc sub perforato deliſcit, de quibus vocabulis vide supra suo loco.

PROGASTOR, προγάστωρ, vide *Procelos*.

PROGERMINUS Abscessus vocatur à M. A. Severino ille, qui à lenta, corrupta, aut si mavis sempiterni pituita collecta gignitur, quasi dicas ex terra humoris luxurie germinans tuber. Plura de his proposuit in *l. de noviss. obs. abscess. c. 1.*

PROGLOSSIS, προγλωσις, dicitur *Anatomicis pars lingua anterior acuta*. *Gorr. Linden. Med. Phys. l. 2. c. 13. §. 73.*

PROGNOSIS, Prognosticus, προγνωσις, vide *Præcognitio*.

PROGRESSIO, προχώρησις, vide *Prochoreſis*.

PROGRESSIVUS, est epitheton hodieque non infrequens humoribus vitalibus præsertim applicatum ad eorum motum localem declarandum, quemadmodum e *D. D. Stahlî scriptis* hoc satis eluceſcit.

PROHIBENS, idem, quod *Contraindicans*, sive quod

quod dissentit ab altero indicante & ei repugnât; Mich. Gavassetus *de Indic. curat. cap. II. pag. 71.*

PROJECTIO terminus est Chymicus, vel Spagyricus, diciturque hoc nomine facta, per Medicinam, super re mutanda projectam, cum repentino ingressu, ex mutatione exaltatio. Convenit cum fermentatione, quod rem intus in substantia mutet. Differt autem, quod non fiat cum digestionem lenta; qua paulatim mistilia alterantur, & crasin accipiunt; sed violenta & repentina penetratione facta quasi in momento ingressionis transfiguret. Vocatur vero illa medicina mutans, non fermentum, sed *Tinctura*, item *Elixir*. Ruland. & Iohnf. *Add. Libav. Alchym. Pharmac. c. 33.* Imprimis vero extollitur *Projectionis* usus in labore lapidis Philosophici: de quo vide in *Theatr. Chymici Voluminibus* aliquot, & loca quære in *Indice*.

PROISTAMÆ, *πρωϊταμη*, *præsum*, vide *Proflasis*.

PROLABIA, *πρόχλια*, *περχιλίδια*, dicuntur partes labiorum extremæ eminentes. Lind. *Med. Phys. l. 2. c. 13. §. 45.* Barthol. *l. 3. Anat. c. II.*

PROLACCION, *περλάκιον*, dicitur proprie de vasis illis in vindemiis, in quibus fit vinum *περτροπον*, sive mustum spontaneum citra calcationem profluens. Applicavit vero Aristoteles tribus ventris majoris in brutis ruminantibus appendicibus, videlicet Reticulo, Omaso & Abomaso, *l. 3. de Part. An. c. 14.* notante C. Hofm. *l. 2. Inst. Med. c. 3. §. 2.*

PROLAPSIO, *ἕκπτωσης*, *ὀλιόθησι*, vide *Ectoposis*. *Olisthema*.

PROLECTATIO, dicitur extractio per extenuationem partium subtilium, ita, ut rarefacta, inclinatione suæ naturæ, à crassioribus in diversum ferantur, ibique consistant. Itaque etiam ejusmodi res, e quibus aliquid *prolectamus*, attenuatioræ vocantur, seu rarefactiles, & antequam consistat *prolectatum*, vel igneum, vel æreum, vel aqueum sufficitur, ut ita, mediante horum elementorum forma, fiat *prolectatio*, & absistat à terreis fixis, vi levitatis suæ, vel fluxus, Rul. & Iohnf. *in Lex.*

PROLEPTICOS, *περληπτιος*, vide *Anticipans*.

PROLUVIES, *περίπλυσις*, vide *Periplysis*. Alias *Proluvium* ponitur pro *profluvio*. Keuchen. *ad Sammonic. p. 25.*

PROMALACTERION, *περμαλακτήριον*, prima vocatur domus, vel pars balnei, in qua corpora præmolliri solebant; teste Gal. *l. 9. de S. Fac. §. Chalcantinos*. Jung. Jul. Alexandr. *not. ad Gal. l. 10. meth. med. c. 10. Lang. l. I. ep. 50.*

PROMANUS, *ἀντήρις*, idem, quod *Follex*. Vide *Anticheir*.

PROMECES, *περμήκης*, Latine *Oblongus*, non *Prælongus*, notante C. Hofm. *in not. ad Gal. LL. de V. P. n. 89. 934. 1177. 1181.* In specie dicitur de Instrumentis Chirurgicis, sive scalpellis, extremitatem acutam & *Castelli Lexic. Med.*

ita *oblongam* habentibus, ad oppositionem τῶν φάλακρων. Hipp. *de artic. l. 43.*

PROMETHEOMÆ, *περμηθιομη*, idem, quod *περθελεύω*, significat apud Hipp. *Provideo*, prius *prospicio* & propendo. Usurpatum aliquoties ab Hippocr. *2. de fract. l. 71. l. de art. l. 62. 63. f. 3. l. 49. f. 4. l. 36. l. 1. de morb. mul. XCIV. 8.* & adjectivum *περμηθής*, *provisum*, *l. de R. V. I. A. l. 24.* Jung. *Foëf. p. 531.*

PROMETOPIS, *Prometopidion*, *περμετωπις*, *περμετωπίδιον*, dicitur cutis, quæ fronti prætenditur, in qua *ruga ciliades* notantur. Gorr.

PROMTITUDO, *ὑπερία*, vide *Euporia*.

PROMYLLÆNO, *περμυλλάνω*, significat *produclis labris os contrahit*: apud Hipp. *l. de vet. med. XXXIX. 25.* quamvis *περμυλλάνας* ibid. legatur: rectius tamen *Foëf. e M. S. correxit, Oec. p. 531.*

PROMYSSO, *περμύσσα*, significat *pecuniam extorqueo*, *præmungo*. Hippocr. *l. Præcept. IV. 16.* Lind. reddidit per *Præconiurbo*. Verum *μύσσα* significat *emungere*, mucum e naribus elicere.

PRONATORES vocantur Musculi manus oppositi *Supinaoribus*, Barthol. *l. 4. An. c. 8. p. 574.* Suntque radii Rotundus & Quadratus.

PRONERVATIO, *δπνονέρωσις*, idem, quod *Tendo*: vide *Aponeurosis*.

PRONŒA, *πρόνοια*, idem, quod *πρόγνωσις*, *prænotio*, *præcognitio*, Hippocr. & Gal. *in princ. Prognost.* Significat & *providentiam*, vide infra.

PRONOMÆA, *προνομηα*, idem, quod *Probofcis*, de quo p. superius.

PRONUBA, *περμνήσεια*, dicitur *scœmina*, cujus ars consistit in instituenda felici conjunctione maris & *scœminæ*, Gal. *l. 5. aph. 59.*

PRONUS, *περνήσις*, dicitur de figura corporis, vel situ, quando in ventrem collocatur homo. Cui opponitur *supinus* situs, *ἕκπτος*, quando in dorsum reponitur, Gal. *c. 4. de artic. l. 59.* vide etiam *Hypniasmos*.

PROORISMOS, *περοορισμός*, *Prædestinatio*, *Præfinitio*. Hipp. *in præcept. III. 6.*

PROOSIS, *πρόωσις*, *Propulsio* & *Proostice*, *πρωωσική δύναμις*, *propulsatrix* facultas dicitur, in genere eadem, quæ *Expultrix*, *δσπυκρπιτή*; in specie vero dicitur de virtute uteri, qua foetum expellit. Galen. *l. 3. de fac. nat. c. 3.* Gorr.

PROPAGATIO, *δσδωγή*, proprie dicitur de conservatione humani generis per multiplicationem individuorum. Gal. *5. aph. 39.* Dicitur vero etiam de metallorum multiplicatione apud Libav. *Tom. III. Oper. pag. 208.*

PROPENDINGIA idem significat, quod *Procidetia*, apud D. Fr. Ruyfchium *in Cœnur. Observ. An. Chirurg. Obs. VII.* ubi simul raro exemplo demonstravit, quod non solum vagina uteri prolabi & propendere soleat, sed & ipse uterus totus, quantus

nec inversus propenderit, quemadmodum & accurate delineatus ibidem conspicitur.

PROPENDULUS legitur specialiter de Utero nimis demisso in abdomine, quod inprimis in foeminis ventrosis observatur apud D. Henr. à Deventer *Art. obstetric. cap. XLVI. p. 201.*

PROPEPONECOS, προπεπνηκός, dicitur ante morbum dolens pars corporis, à προπνία, ante doleo; Hipp. 4. aph. 33. adde Dieter. n. 723.

PROPETES, προπετής, prociuius, proclivis, propensus. Accipitur vel de corpore vel partibus illius labascentibus, & ad casum pronis: v. g. Hipp. f. 1. *Prognost. l. 15. Coac. l. 497. l. 4. de morb. mul. XCIII. 14. l. de art. l. 4. f. 3. l. 8. 24. &c.* vel per translationem, de vitæ, linguæ & morum præcipitantia, protervia & temeritate, l. de Medico I. 20. l. 4. *Epid. XXV. 2. Junge Foëf. p. 532.*

PROPHANES, προφανής, dicitur conspicuus, manifestus, apertus. Usurpatur de uteri osculis hiantibus, apud Hipp. l. 1. *de morb. mul. XXXII. 12.*

PROPHASIS, πρόσφασις, *Occasio* Latine dicitur. Accipitur pro causa evidente remota sive procatartica. Vide *Occasio*. Lind. vero pro causa antecedente, & corporis ad morbum inclinatione accepisse videtur, Ex. IV. §. 27.

PROPHYLACE, προφυλακή, προφύλαξις, προφυλακική, *Præservatoria*, vide *Præservatio*.

PROPNIGEION, προπνίγειον, dicitur præfurnium; hypocausto annexum, in quo, igne succenso, hypocaustum incalescebat. Lang. l. 1. ep. 51.

PROPOLIS, πρόπολις, dicitur crassior apum materia, flava, odorata, styracem referens, ceræ finitima, gluten in alveorum foribus repertum. Quidam ceram sacram vocarunt, teste Scrib. n. 82. De hujus virtutibus videatur Galen. l. 8. de S. F. §. Propolis. *Dioscorid. l. 2, c. 176. Schroder. lib. 5. cl. 4. num. 94.*

PROPOMA, πρόσπομα, dicitur potio ex vino & melle concinnata; ita dicta, quod ante cibum bibereur. *Æginet. l. 7. c. 15. Mercurial. l. 1. V. L. c. 7.* Poterit tamen commode ad alios potus, & vina medicata, quæ ante cibum sumuntur, extendi; notante Rhod. in *not. ad Scribon. n. 135.* Gr. quoque dicitur προποσημός, uti patet ex *Mercur. d. l.*

PROPORTIO, ἀναλογία, ἀναλογισμός, dicitur respectiva quædam convenientia, vel in quantitate, vel in qualitate. Ita proportio personæ testatur de natura & indole hominis, *Parac. Philos. sagac. l. 1.* De proportione materiæ & formæ lapidis Philosophici vide *Th. Chym. Vol. I. pag. 520.* Proportio & numeri, aliorumque metallorum, est pars Caballæ. *Volum. II. pag. 97.* De proportione circa lapidem Philosophicum, vide etiam apud *Libav. Tom. II. Oper. pag. 203. seq.*

PROPOTISMOS, προποσημός, q. d. *Præpotio pro-*

prie significat medicamentum præparans; ante purgationem haustum, *J. Alex. in not. ad Galen. l. 6. de S. F. c. 1. Dieter. n. 358.* Late etiam coincidit cum vocab. πρόσπομα: vide p. a.

PROGRESSIO est terminus D. D. Stahlio in suis scriptis familiaris, qua indicatur motus sanguinis in venis, v. g. vena portæ impeditioris ob lentorem & coærvati promotio per mechanicam partium solidarum irritationem.

PROPRIETAS, ιδιότης, Proprius, ἴδιον, vel dicitur de Facultatibus, viribus & Temperamento: Græce dicitur ἰδιοσυγκρασία: vide *Idiosyncrasia*. Vel de Morbis: vide *Idiopathia*.

PROPTOSIS, πρόσπτωσης, vide *Procidencia*, adde *Rhod. ad Scribon. n. 21.*

PROPYUNTES, προσπυντες, dicuntur pus præmature colligentes apud Hippocr. l. 7. *Epid. LVIII. 14.* ita exponente Foëf. in *Oec. p. 532.* verum apud *Linden. versio legitur, Præpotens.*

PRORA quid dicatur in navi, ex aliis Lexicis notum est. Per metaphoram denotat in capite Occipitis locum, unde & Os illius Os proræ & sutura Lambdoidea, Sutura proræ nuncupatur, *Vesal. l. 1. de H. C. F. in fin. Barthol. Anat. libell. 4. cap. 5. pag. 702. & 710. Blaf. Med. Univ. p. 104.*

PRORRESIS, πρόσρησις, Lat. *Prædictio*. Πρόρημα idem. Vide *Præcognitio*. Hujusmodi sententias conscripfit in duobus libris *Prædictorum, πρόσρημαῶν.*

PROSAGOGÉ, προσαγωγή, non est ejusdem significationis. Proprie significat *adductionem*, vel *admotionem*. Unde ἐκ προσαγωγῆς Hippocr. notat paulatim, sensim accedendo, facto progressu, additione quadam, aliquid fieri, v. g. 1. de R. I. A. t. 20. *sect. 2. t. 28. l. de fract. t. 48. & alibi sæpius*: quæ loca vide apud Foëf. p. 533. Strictius vero sumit Hippocr. vocab. προσαγωγή etiam l. 1. *de diet. XXXII. 18.* de exhibitione ciborum & l. de *Insomn. V. 12.* Verbum προσάγω etiam eandem habet significationem diversam, *Exhibeo*, *admoveo*: & naturaliter accedo, 3. *aph. 25.* Junge Dieter. n. 724.

PROSAPTOMĒ, προσάπτωμα, vide *Somatomacheo*.

PROSARMA, πρόσαρμα, dicitur alimenium, cibarium, quod offertur, idem, quod προσφορὰ, πρόσησις. Hippocr. 1. *aphor. 15. l. de Humor. III. 82.* Jung. Foëf. pag. 534. Dieter. n. 725.

PROARSIS, πρόσαρσις, oblationem ipsam cibariorum significat, idem quod προσφορὰ. Legitur apud Hipp. 2. de S. V. I. A. t. 16. 18.

PROSARTESIS, πρόσάρτησις, h. e. *Appensio*, vocatur longiorum membranarum ad vicina loca applicatio, Gal. in *defn.* Unde & προσρητημένα sunt *appendices* & *retinacula* apud Hipp. 3. *de fract. t. 29.*

PROSARTHROSIS, πρόσάρθρωσις, *adarticulatio*; idem quod διάρθρωσις, Vide *Diarthrosis*. *Adarticulatio*.

PROSCEPHALÆON; προσκεφάλαιον; dicitur cœvical, pulvinus, qui capiti aut membro fracto supponitur, Hippocr. 2. de fract. i. 63. l. 7. Epid. X. 9. l. 1. de morb. mul. XCIV. 7. sed p. p. ibid. 10. ὑποκεφάλαιον quoque dicitur, l. de Sterilib. XXVI. 10. adde Foëf. p. 536.

PROSCHEÏRA; προς χεῖρα, ad manum. Vel idem est, quod πρόσχειρον, vide supra Procheiron: vel ad contactum significat, usitata phrasi Hipp. l. 3. Epid. agr. 15. p. st. pest. l. 6. f. 8. v. 41. Foëf. p. 537.

PROSCLESIS, πρόσκλησις, Advocatio; vide Proclesis.

PROSCLYSMA, πρόσκλυσμα, vide Aspersio. Gorræus.

PROSCOLLEMA, προσκόλλημα, Agglutinamentum. Vide Agglutinatio.

PROSCOMMA, Proscope, πρόσκομμα, προσκοπή. Vide Offensa.

PROSCOPTON, προσκόπτων, id est, offendens. Vide Offensa.

PROSCRIPTIO, idem quod Retardatio. Ruland. in Lex.

PROSCYRESIS, προσκυρησις, proprie appropinquationem significat. Hippocr. vero sumit de auctoritate Medica, l. Præcept. IX. 14. Foëf. p. 536.

PROSDECHOMÆ, προσδέχουμαι, Lat. admitto; item Expecto. Hippocr. 4. de art. i. 37. Mochlic. XX. 9. & 3. aphor. 4. 5. 6. Vide Foëf. pag. 534. Dieter. n. 727.

PROSECHES, προσεχῆς, idem quod συνεχῆς, continens, epitheton causæ proximæ, quæ semper cum morbo præsens est. Vide Continens, Gorr. à verbo προσέχω, quod significat adhæreo, permaneo. Hippocr. l. 2. Prorrh. XVI. 22. & pluribus aliis locis apud Foëf. d. l. citatis.

PROSECON, προσήκων, idem, quod καθήκων, officium, item conveniens, idoneum significat, Hippocr. 6. aph. 47. adde Dieter. n. 728.

PROSECTIO, Προσέκτορ, ἀνατομή, ἀνατομικός. Vide Anatomie. Barthol. princ. Anatom. p. 1.

PROSENES, προσήνης, significat, mite, benignum; placidum, Hipp. 1. de R. V. I. A. i. 18. & in compar. προσήνεσθαι, l. de fract. i. 32.

PROSESTALMENOS, προσεσταλμένον. Vide Prostelloma.

PROSGEIOS, πρόσγειον, idem quod Littoralis; accola littoris. Epitheton piscium, Linden. Ex. V. §. 58.

PROSISCHO, πρόσχω, ἀμυνέω, applico, Hipp. 3. de artic. i. 70. Vel est idem, quod προσέχω, permaneo, duro. l. de int. aff. LX. 15. Vide Foëf. p. 536.

PROSO, πρόσω, idem, quod ὑμπροσθῆν, ante, anterior. Usitatissimum Hipp. l. 4. Epid. IV. 6. Sæpe etiam pro ultra ponitur, d. l. XXII. 16. & alibi vide Foëf. p. 537.

PROSODOS; πρόσδοσ, Hippocr. stricte significat congressum, vel concubitum viri cum muliere, l. 6. Epid. f. 3. v. 26. Gal. in comm. ad h. l.

PROSOEMA, πρόσσημα, idem, quod πρόσσημα, id quod offertur ad assumendum, Gorr.

PROSOPON, πρόσσωπον, vide Facies.

PROSOPSEMA, προσόψημα, vocatur quicquid ad panem adhibetur comedendum. Alias & προσφάσιον. Linden. Exerc. XVI. §. 159. idem, quod ὄψων.

PROSPECTIO, πρόνοια, προβέβησις. Vide Protheotoma.

PROSPEGMA, πρόσπηγμα, concretio dicitur, v. g. mucosæ materiæ in ano, prociidentiam ejus promovens, Hipp. 2. Prorrh. XXXII. 3.

PROSPEPTOCOS, προσπεπτικώς, epitheton fasciarum adhærescentium, & ita membro veluti occurrentium, coactarum & adstrictarum, Hippocr. l. de fract. i. 40.

PROSPHAGION; προσφάσιον, idem, quod πρόσόψημα. Vide Prosopsema. In specie puliculam notare; aut potius jutculum, colligere licet ex Moschion. de morb. mul. c. 55.

PROSPHEROMENA, προσφιρόμενα, dicuntur eæ res non naturales, quæ assumuntur intra corpus: Alimenta videlicet, & Aër. Gal. l. 10. meth. med. cap. 7. Sæpe stricte de alimentis tantum usurpatur, & verbum προσφέρειν, & τὸ προσφιρόμενα. Haud raro tamen & generaliter omnia præsidia & auxilia, etiam externa, quæ circa ægrum parantur, nomine veniunt τῶν προσφιρόμενων, cujusmodi sunt ligamenta, medicamenta, & lintea circa vulnus, cataplasmata, Hippocr. de Medico III. 9. seqq. Junge Foëf. d. l. Lind. Ex. XIII. §. 291.

PROSPHORA, προσφορά, oblationem, & id, quod offertur, significat. Hoc etiam προσφόρημα, πρόσσημα dicitur, & coincidit cum τῷ προσφιρόμενον. Dieter. n. 733. Alias πρόσφορον idem, quod πρόσφορος, i. e. utilis, congruus. Linden. d. l. §. 295.

PROSPHOREMA, προσφόρημα, idem, quod προσφιρόμενον, oblatum, vide Oblata.

PROSPHYSIS, προσφυσίς, vocatur Annexio, Connexio. Hipp. 3. de arth. 3.

PROSPOHEO, προσποιέω, simulo: Vide Simulatio.

PROSTASIS, πρόστασις, significat præstantiam, dominium, vel abundantiam, v. g. humorum excrementiorum, Hippocr. l. 6. Epid. f. 5. v. 16. & ita descendit à προΐσθαι, vel προΐσθαι, quod significat præesse, dominari, antecellere, l. 5. Epid. XVIII. 5; quamvis ibi in malam partem accipiat, de spirandi difficultate. Προστώτων vero etiam dominari significat, & dicitur de Medico, dum morbo præest, f. Præcept. X. 8. Πρόστωσις vero, quatenus descendit à προσπίνω, extendo ad aliquid, dicitur de carnis protensione, facta ad os, l. de Loc. in hom. XXIII. 5. Jung. Foëf. p. 542. 536.

PROSTATÆ, *προστάτη*, vocantur binæ glandulæ; sitæ ad radicem penis, supra sphincterem ejus, ad utrumque latus: quamvis Columbus *Parastatas* dixerit, Fallopius *Glandosum assistens*; quarum glandularum historiam vide apud Barthol. l. 1. *Anat. c. 23.* Warthon, *Adenograph. c. 30.* & junge *Exerc. XII. Anat. Pæonis* & Pythagoræ.

PROSTELLOMÆ, *προστέλλομαι*, i. e. *gracilesco*, unde *προστέλλομαι* *graciles* & *ficciores* dicuntur Hipp. de *Sal. diat. l. 6. § 16.*

PROSTERNIDION, *προσπρήθλον*, pectorale significat, quemadmodum & *προσπρήθλον*. Vide *Pectoralis*.

PROSTETHIS, *προσθηδὴς*, dicitur pars carnosæ, quæ in manuum & pedum cavitatibus, & inter digitos, nascitur. In manu *σῆθος χειρὸς*, in pede *σῆθος ποδὸς* vocatur. Gorr. Castell.

PROSTEMENOS, *προσθεμίνος*. Vide *Prosthemi*.

PROSTHESIS, *πρόθεσις*, *Appositiō*. Vide *Additio*.

PROSTHETA, *πρόθεται*, in genere, dicantur omnia *medicamenta Topica* sive externa, quæ apponuntur corpori & partibus ejus. In specie vero apud Hippocr. vocantur illa medicamenta, quæ utero vel insinuantur, vel applicantur: *Subdititia*, vel *subdita*; quales sunt pelli, glandes, Gal. c. 3. in *lib. 1. Epid. l. 22.* quorum ingentem Catalogum reperies apud eundem, l. de *nat. muliebr. & de morb. mul.* Dicuntur & *πρόθετα*, ibid. Vide *Foëf. p. 535.*

PROSTHION, *πρόθειον*, *puendum virile*, sive penem, vel mentulam significat; quamvis *Foëf. exillimet legendum esse πρόθειον. l. 5. Ep. VII. 19.*

PROSTHEMI, *προσθήμι*, significat *appono*, *offero*, *exhibeo*, scilicet *alimenta*, l. *aph. 12.* cui opponitur *πρόστέλλω*, *subtrahere*. Dieter. n. 732. Hinc *πρόσθεσις*, *appositiō*, *additio*. In specie deinde significat *προσθήσειν*, *subdere*, *supponere* in vel ad uterum, quod frequens apud Hippocr. in *lib. de nat. mul. & morb. mul.* alibi quæ *πρόθεμίνην*, *supposita*. Vide *Foëf. d. l.* Unde *πρόθετα*, *subdititia*. p. 2.

PROSTOMION, *πρόσθμιον*, dicitur, quando ambo labia extremitatibus suis rubris invicem committuntur, & legitur in D. D. Hofmanni *Idea Machinæ Hum. Ex. XIX. scilicet. 28. § 1.*

PROSTRATORIA, *κατεκλητική*, dicitur species artis *Gymnasticæ*, quæ alias *Luctatoria* dicitur, Gal. ad *Thrasylbul. c. 45.*

PROTARICHEUO, *προταρχέω*, *præmacero*, vel prius exiccō, Lat. dicitur, *πρόταρχέω* enim *exiccave* significat. Dicitur de iis, qui corpus inedia exiccant præpropere; quod *Diatritarios* fecisse Galen. testatur. Legitur apud Hippocr. 2. de *R. V. I. A. l. 18.* adde *Foëf. p. 538.*

PROTASIS, *πρότασις*, *protenfionem* significat. Dicitur de spiratione protensa, 4. de *R. V. I. A. l. 21.* Gal. in *comm. ad h. l.*

PROTEUS, *πρωτεύς*, nomen est *Collyrii* in principio suffusionum efficacis ad omnem visus hebetudinem, callos, & cicatrices. *Æginet. l. 7. c. 16.* Gorr.

PROTHEUS dicitur *Mercurius*, qui se in omnes formas vertit, & denuo propriam recuperat, *Iohnf. Lex. Chym. l. 1. Protheus* quoque dicitur *prima materia*, *Theatr. Chym. Vol. V. p. 344.* & *ignis* vel *spiritus ignis*; quod non habeat formam, sed in se omnia transmutet, quæ attingit, sicut *Protheus*, *Ægyptiorum* genius, fecisse fingitur, *Vol. VI. p. 16.* Quid *Protheus*, omniformis Terræ viscerum vocetur, videatur in *Hartmanni Miscellan. Chymico-Medic. Oper. in fol. Tom. VI. p. 11.*

PROTHYMIA, *πρόθυμία*, *alacritas*, *promitudo*, quemadmodum & *adject. πρόθυμος*, *alacris*, *vegetus*, *Latine* redditur, quod in comparat. occurrit apud Hipp. 1. *aph. 12.* Jung, Dieter. n. 722. Verbum *πρόθυμιομαι* non modo significat *alacri esse animo*, sed & idem est, quod *προμηθίωμαι*, *præmeditato consilio* & *animo sibi proponere*. *Coac. l. 47.*

PROTMESIS, *πρότμησις*, à quibusdam dicitur *Umbilicus*, quod primum in infante refecetur. *Gorræus.*

PROTOGALA, *πρωτόγαλα*, vocatur *Lac*, quod statim à partu multum est, quodque, cinere calido tepesactum, circa coagululum, statim concrefcit. Hoc veteres Comici *πρωγάλα*, in Asia *πρωγάλα* appellabant: teste Gal. & notante Gorr. Gal. l. 3. de *Al. Fac. c. 16.* J. Alex. l. 12. *Sal. c. 9.*

PROTOGONOS, *πρωτόγονος*, vide *Primigenius*.

PROTOPATHEIA, *πρωτοπάθεια*, *primarius affectus*, vel *morbus* dicitur, quemadmodum *morbus per consensum* superveniens, *δυσπρωπάθεια*. Ille dicitur & *ιδιοπάθεια*: Galen. l. 1. de *Loc. Aff. c. 3.* Vide *Idiopathia*.

PROTOPEPTICUS, *πρωτοπεπτικός*, videtur haud ineptum epitheton fermenti in ventriculo chylificantis & alimenta digerentis, inque chymum permutantis, quod legisse meminimus in *Andr. Buxbaum Disp. Inaug. de ventric. Inflatione in proœmio*.

PROTOPLASTUS, *primus homo* *Paracelsô*, *Com. XIX. Oper. ubi & Protothoma* dicitur.

PROTORRHOTOS, *πρωτόρροτος*, dicitur *Resina*, quæ primum sponte fluit: unde & *αυτόρροτος* vocatur. Alias *καπρίλαιον*. Gorr.

PROTOSMA, *Paracelsô* vocatur *prima mulier*. d. l.

PROTOSTACTOS, *πρωτόστακτος*, epitheton *lixivii*, quod primum exillat, & in quod parandum calx ad cinerem quemcunque additur. *Ægin. l. 7. c. 17.* *Gorræus.*

PROTOTOMI, *πρωτότομοι*, dicuntur caules *brassicæ teneriores*, sive *asparagi*: ex Gal. l. 2. de *al. fac.* notante Gorr.

PROTROPON;

PROTROPON; προτροπον, idem, quod προδρομον; vel προχυμα. Vide Prochyma.

PROTUBERANTIA, fumitur pro omni eminentia, five naturali, five præternaturali. Ita protuberantiæ offitium sunt δσφύσεις: Vide Apophysis. Protuberantiæ in cerebro & cerebello leguntur variæ in Anatomicis. Vide Barthol. l. 3. Anat. c. 2. m. 3. Protuberantiæ p. n. dicuntur ἐξοχα. Vide Eminentia.

PROVECTUS, Provecior, προωξής, vide Proauxes.

PROVIDENTIA, πρόνοια, dicitur de Divina virtute gubernatrice & directrice omnium rerum. Gal. l. de fabr. format. c. 6. Vel idem, quod præcognitio; de quo vide supra.

PROULIMATESIS legitur apud Forest. l. 18. obs. 34. in Schol. & denotat vitium ventriculi in situ, quando extrinsecus prominet, cum tumore, estque incurabile malum. Verum alibi hoc vocabulum reperire non licuit. An fortassis mendam subest? An vero deducendum vocabulum à Græco & Poëtico ἔλιμος, vel ἔλιϑ, ab ὄλιμι, occurrit, Lat. perniciosus, noxius, & ita legendum sit προελιμώσις, h. e. præexistens perniciose positio. Refert enim Autor inter ventriculi vitia naturalia incurabilia.

PROVOCATORII Dies sunt iidem, qui Intercalares, vel intercedentes dicuntur, qui inter críticos & indices numerantur, & in quibus etiam aliquando crises imperfectæ fiunt. Blanc in Lex.

PROXENOS, πρόξενϑ, dicitur, qui peregrinos hospitio excipit, & hospitalitatis officium præstat, Erot. in Onom. pag. 96. d. Foëf. Oecon. p. 531.

PRUDENTIA, φρόνησις, Genetivus vocabuli significatio spectat ad Philoſophos. Prudentia Medica est, quæ nititur recta ratione, comparaturque discendo & faciendo, estque neque tumida, neque timida. Recte dicitur oculus scientiæ, vel artis. Lind. Ex. XIII. §. 534. Ex. XV. §. 1. 2. Ita celeberrimus Medicus Italus modernus Georgius Baglivus in elegantissimo suo de praxi Medica ad præſentem observandi rationem revocanda, Tractatu in præfat. scripsit: Medicinam vel prudentiam esse vel prudentiæ speciem, cui perficiendæ nihil æque conducit ac experientia, &c. quæ sequuntur, cuncta legi merentur.

PRUGRÆNO, προγραινᑳ, pro προγραινᑳ, Pruhmetto Latine dicitur, Hippocr. 4. aph. 13. Idem, quod ἕνεκα ποιῆν: Corpora fluida facere, 2. aph. 9. Vide Dieter. n. 734.

PRUINA, πρίνη, quid sit, e Nomenclaturis & Phisicis constat. Aquam pruina minus esse salutarem, docet J. Alex. l. 17. Sal. c. 12. Pruina in uina Paracelso dicitur contentum urinæ fabulosum, quod & Usnea vocatur. lib. 1. de urin. julic. tr. 2. cap. 2. ut & in Schol. Pruina vocat Dorn. Rul. & Joh. f. primam Tartari speciem. Pruina Chymica sunt Sublimata. Libav. Alchym. Pharmac. c. 1.

PRUNA; ἀνθεξ, æquivocum est: 1. notat particulam torris, qua differt à flamma, quod ejus materia fit magis terrea, quam flamma. Gal. l. 3. de Temp. c. 1. Deinde Pathologice idem est, quod Carbunculus, Ignis Persicus. Paracels. l. de ulc. & apostem. c. 32. Vide Anthrax. Ignis Persicus.

PRUNELLA Paracelso idem est quod Angina. l. 2. de Tartar. tr. 2. c. 5. ut & in fragm. Vocatur & Prunella alba, Walth. Sylv. med. p. 810.

PRUNUS, idem, quod Pruna, est ignis mortuus, rapiens membrum & vitam, natus ex incensione tripium primarum. Paracels. Schol. l. de grad. & compos. cap. 6.

PRURITUS, κνησμός, vide Cnesmos. In specie Prurigo, vel Pruritus dolorificus demum dicitur ἐδαξιμός, vide Odaxismos.

PSÆRO, ψαίρω, apud Hipp. significat leviter movere, agitor: & usurpatur de utero post partum difficiliorem leviter moto: lib. 2. de morb. mul. XXXIIX. 6. de pulsibus leviter ferientibus, d. l. LXIII. 8. adde Foëf. Oec. p. 688.

PSÆSTA, ψαστή, vocatur liba, placentiæ, ex maza, oleo, & melle subactæ. Vide Irion. Libum, ψαστή, μάζα, legitur apud Hippocr. l. de int. aff. XLIV. 20. Vide Foëf. d. l. conf. Gal. in exeg.

PSAGDAS, ψαγδας, dicitur species Unguenti cuiusdam. Gal. in Ex. voc. Hipp. Conf. Erotianus.

PSALIDOIDES, ψαλιδοειδής, five ψαλοειδής, Lat. Fornicatus, dicitur de cerebri parte convexa. Vide Camara.

PSAMMISMOS, ψαμμισμός, dicitur genus curationis, quod per arenam perficitur, cujus meminit Ægyneta, in cura hydropis, l. 7. c. 3. in ἄμμϑ, unde & ἄμμισμός appellari posset. Gorr.

PSAMMODES, ψαμμάδης, i. e. Arenosus, Sabulosus. Hipp. 4. a. 79. Vide Arena. Diet. n. 939.

PSAMMOS, ψάμμϑ, vide Arena.

PSAPHEROS, ψαφῆρος, ψαφαῆρος, idem, quod ψαθυῆρος, friabilis. Dicitur de excrementis ficcis: Coac. 2. 60. De urina turbida cum asperitate. 2. 583. de substantia glandularum ac cerebri, l. de Glandul. I. 3. XII. 2. adde Foëf. p. 689.

PSARON, ψαρόν, nomen medicamenti ficci, acris & erodentis, ad carnis excrescentias in ulceribus depascendas; cujus meminit Æginet. l. 4. c. 43. & descriptio habetur apud Aët. l. 14. c. 36. citante Gorræo.

PSATHYROS, ψαθυῆρος, idem, quod ψαφῆρος, friabilis. Vide Hypopsathyros.

PSAUO, ψάω, duplicem habet significationem, 1. attingo, & ita idem, quod ἀπτομαι. Ita ψαυόμενος dicitur, quod attingitur, vel tangitur: Hippocr. 1. de fract. 2. 17. f. 3. t. 63. 3. de artic. 1. 47. deinde vellico, & ψαύομαι, vellicor, l. 2. de morb. mul. LVI. 1. adde Foëf. pag. 588.

PSËGMA, ψῆγμα, sic à nonnullis olim vocatum
Hhhh 3 fuisse

fuisse *aris florem*, Dioscorides autor est, *l. 5. c. 88.* quali *ramentum* veterum clavorum. Gorr.

PSELAPHIA, ψηλαφία, dicitur palpatio, contrectatio, quæ fit manibus, vel more coecorum, vel invettigantium; nec video necessitatem, cur Interpretes reddiderint per frictionem, in loco Hippocr. *de dec. orn. VII. 17.* cum commodè propria significatio contrectationis retineri possit; dum præcipit Hippocr. manuariam omnem operam, & inter eas quoque contrectationem, si quæ necessaria, procurandam esse *μετὰ καλοστολῆς*, cum omni submissione. Verbum ψηλαφῶν significat manibus palpare & contrectare, legiurque *l. 3. Epid. f. 3. i. 86.* Inde ψηλαφώδεις ægri dicuntur, qui manibus palparent & contrectant, vestigantium more, *l. Prorrh. f. 3. i. 16. & Coac. i. 267.*

PSELLOTES, ψελλότης. Vide Balbuiet.

PSEPHOS, ψήφω, idem, quod σκῆτρος, i. e. Tenebra, unde ψεφαρός significat caliginosum, nigricans; Gal. *in Ex. dict. Hipp. Foëf. p. 689.*

PSETTACEUS, ψῆπτα, epitheton piscium planorum duplicis generis, lævium & spinosorum; quo pertinent Passeres, Rhombi, Soleæ &c. de quibus vide Aldrov. *l. 2. de Pisc. c. 42. seqq.* ubi vocantur Psetiacei.

PSEUDOASTHMA, ψευδοῦσθμα, vocatur asthma ab abscessu; carunculis vel aliis causis solidis originem suam trahens, Alex. Benedict. Veronens. *l. 8. c. 33.*

PSEUDOCADMIA, vide Anticadmia.

PSEUDOHYDROPS, legitur apud Zac. Lusit. *Prax. admir. l. 2. obs. 80.*

PSEUDOLIEN rectius fortassis Pseudosplen, ψευδοσπλην, dicitur de glandulis liens adfusus & illi sola magnitudine excepta, quoad substantiam & colorem similibus, vascula quoque à splenicis oriunda obtinentibus, quales observavit celeberrimus Ruyschius *Cent. 1. Obs. 51.*

PSEUDOMEDICUS, Gr. dici posset ψευδαργεῖος; dicitur, qui Medicinam imposturis suis defœdat, quorum hodieque infinitus est numerus. De iis legatur elegans Epistola Langii *l. 1. ep. 1. & l. 3. ep. ult.* Casp. Rejes C. *El. q. 6. n. 4.*

PSEUDOMOLA, vide Placentula.

PSEUDOPHTHISIS, ψευδοφθίσις, hoc vocab. legitur in *Ephem. N. Cur. Ann. II. in Indic.* Significat vero tabem, quæ mentitur phtisim.

PSEUDOPOLYPUS, ψευδοπόλυπος, dicitur excrecentia membranacea & fungosa in cerebro & utero genita absque rubore, apud Bonetum *Med. Septentr. l. 1. sect. 3. c. 5. §. 3. p. 60.* Ita Kerkringium pseudopolypis cordis, quos observavit, persuasum Polypus veros inficiatum esse existimavit & reprehendit D. Pechlin. *l. 11. Obs. Phys. Med. O. 1. p. 202.*

PSIDA, cortex mali granati. Euchar. Rhod. *de partu c. 12.*

PSILOMA, ψίλωμα, ψίλωσις, Nudationem, denu-

dationem significat; v. g. ossis, *7. aphor. 19. Epid. XXXV. 1. l. 7. XIX. 1.* Dicitur & ossa ψίλωμένα, denudata: *5. aph. 22.* ψίλος, nudum significat. Tropice tributur aquæ puræ, vino non permixtæ, *l. de int. aff. XXXIIX. 38.* Jung. Foëf. *d. l. Dieter. n. 940.*

PSILOTHRON, ψιλωθρον: Vide Depilatorium.

PSINKUS, id est, Cerussa. Rul. Iohas. item Pfincus dicitur, *ibidem.*

PSIMMYTHION, Psimmithon, ψιμμύθιον. Vide Cerussa.

PSITTACION, ψιττάκιον, nomen Emplastri emollientis & discutientis, quod describitur apud Æginet. *l. 7. c. 17.* & Aët. *l. 15.* citantē Gorræo. Est quoque nomen Collyrii apud Scribon. Larg. *n. 27.* Jung. Rhod. *in not. ad h. l.* ita dicti à coloris varietate. Meminit & Gal. *l. 4. de C. M. S. L. c. 7.*

PSITTACUS, ψιττάκιον, vel ψιττάκιος, item παπαγῆς, nomen avis peregrinæ, & apud Indos frequentis: cujus descriptionem, cum speciebus variis & usibus, tradidit Aldrov. *l. 11. Ornithol. cap. 1. seqq.* & ejus Anatomem D. Olger. Jacobæus communicavit *Aëlis Hafniens. Volum. II. Observ. 124. p. 314.*

PSOÆ, ψόα, dicuntur & Musculi lumborum & Lumbi ἴψσι, apud Hippocr. uti notavit Foëf. *d. l. ex. 2. de nat. hum. 1. 9. de Off. nat. vel juxta Linden. de Venis XII. 2. 3. 3. de art. 1. 43.* Legitur & ψύα. *d. l. XXV. 9 & l. de sacr. morb. VI. 8.* De musculis psoas vide Barthol. *l. 4. Anat. c. 11.*

PSOMISMA, ψόμισμα, vocatur Gal. *cibus*, qui pueris offertur, & ori inditur, *l. 6. de C. M. S. L. c. 4.* à verbo ψάμιζειν, *cibum in os indere*: quod aliquoties usurpavit Hippocr. *l. 4. de morb. XXVII. 11. l. 1. de morb. mul. LVI. 12. l. 7. Epid. III. 21.* à ψωμός, quod buccam notat. Rhod. *ad Scribon. n. 201.* adde Foëf. *p. 690.*

PSOPHOS, ψήφω, strepitum significat, & pavorem ex strepitu: *Coac. i. 96. & 386.* Hinc ψοφώδεις dicuntur, qui strepitum facile sentiunt, & expavescunt: Galen. *c. 1. in 1. Prorrh. 1. 16.* adde Foëf. *d. l.*

PSORA, ψώρα, dicitur Scabies, cum asperitate sumæ cutis & pruritu, proveniens ab ichoroso corruptio sanguine, multis salinis, lixiviosis, & corrosivis particulis fixis scatente, cutimque & integumenta dissolvente. Dicitur & ψωρίασις. Gal. *in def. med.*

PSORICA, ψωρικῆ, dicuntur medicamenta, quæ contra psoras & scabiem profunt, & cutis asperitatem emendant, & in specie in palpebris; Galen. *l. 4. de C. M. S. L. c. 3. seqq.* Gorr. & Castell.

PSOROPHTHALMIA, ψωροφθαλμία, dicitur oculi palpebrarum scabies pruriginosa, Galen. *l. de fac. parab. c. 10.* Castell. Gorr.

PSYCHAGOGICA, ψυχαγωγικά, vocantur à Conr. V. Schneidero Medicamenta illa, quibus Apoplexia & Syncope curantur, quatenus spiritus animales evocant, & sensus internos movent; *Wach. de nova trium morb. curat. c. 6. in fin. p. m. 105.* quamvis fortassis sine autoritate, &

& contra receptam significationem verbi ἄγειν in aliis compositis vocabulis, in quibus semper evacuationem & educationem significat, v. g. Cholagoga, Phlegmogoga, ut ita vox *Psychagoga*, vel *Psychagogica*, notaret medicamenta animam educentia, h. e. *venena lethalia*.

PSYCHOLOGIA, ψυχολογία, doctrina de anima. Barthol. in *proem. Anat.* Hæc quomodo ad Medicinam pertineat, addiscere licet ex Th. Willis *erudito tract. de Anima Brutorum*.

PSYCHE, ψυχή, vide *Anima*. *Psychicos*, ψυχικὸς, vide *Animalis*.

PSYCHOMACHIA, ψυχομαχία, significat conflictum, qui oritur ex affectibus animi vehementioribus, ut cogitationes quandoque tandiu inhibeantur, donec commotio illa cessaverit, nec semper mens illas passiones cito sistere, nec in contrarium ad libitum mutare possit. Meminit ejus Charlton. *Exercit. Patholog. IIX.* §. 18.

PSYCHROLUSIA, ψυχρολυσία, balneum frigidum significat, atque ita cum sequente voce coincidit. Hæc vero legitur in Novis curiosis *Hamburgensibus Remarques* dictis *Anni 1703.* idem ergo quod *Psychroluthron*.

PSYCHROLUTRON, ψυχρολούτρον, balneum aquæ frigida, quod olim antiqui adstruxerunt balneis æstivis, ad corpus à sudatione reficiendum, & natando exercendum, Lang. l. I. ep. 50. Legitur & ψυχρολυσία apud *Coel. Aurel. l. I. Tard. pass. c. I. p. m. 259.*

PSYCHROPHOBOS, ψυχροφόβος, dicitur, qui timeret aquæ frigida usum; Gal. l. 9. *meth. med. cap. 5. circa fin.*

PSYCHROPOSIA, ψυχροποσία, quod frigidum potum significat, quemadmodum ex aliis quoque Lexicis Græco-Latinis constat. Quam noxius vero hic sit potus, non modo pluribus ægris, verum etiam sanis, quotidiana testatur experientia.

PSYCHROS, ψυχρός, ψυχρότης Vide *Frigidus*.

PSYCTERIOS, PSYCTICOS, ψυκτίριος, ψυκτικός, vide *Frigefaciens*.

PSYDRACIA, ψυδράκια, dicuntur papulae, vel vesiculae, in capite obortæ, à tenui lymphæ, minus acri & calida, obortæ: unde à *Phlyctænis* in hoc differre docent Autores, Gal. l. I. de *C. M. S. L. c. 9.*

PSYGMA, ψύγμα, dicitur medicamentum refrigerans, Hipp. l. 2. de *morb. XVI. 15. 18. XIX. 9. l. de morb. mul. XXXIIX. 8.*

PSYELLOS, ψύλλος, vide *Pulex*.

PSYTHIOS, ψύθειος, epitheton vini dulcis, apud *Linden. Ex. X. §. 100. 101.*

PSYXIS, ψύξις, Refrigeratio, frigus, frigiditas dicitur: Vide *Frigefactio*, alias ψυκτικός.

PTARMOS, πταρμός, Lat. *Sternutatio* dicitur; estque species motus convulsivi, quamvis non semper mere præternaturalis, violentæ tamen; in quo, post aliquam inspirationis inchoatæ suspensionem, vi magna, sed interrupta, per nares & os, cum vehementi

universi corporis concussione, & sono quandoque magno, aër cum occurrentibus una vice expellitur, uti recte descripsit Sylvius *P. M. l. I. 23. §. 3.* Irritatio vero fit in naribus, ab aura, vel effluviis acribus, volatilibus & alkalicis; aliquando etiam à nimio splendore, nervosas partes narium vellicantibus; quamvis modum efficiendi exacte nemo adhuc expresserit. Hinc C. Hofmann. vocavit opus mirabile *Sternutationem*; ut hætenus nemo vel *Philosophorum*, vel *Medicorum* explicarit modum, quo fit. l. 5. *Inst. c. 36. §. 5.* Jung. *Dieter. n. 737.* *Sternutationem* aliquando fuisse certum signum ebrietatis imminentes in quodam mercatore observavit D. D. Vit. Riedlin. *Linear. Medic. Anno 1696. m. April. Obs. 23.* *Ptarmica*, πταρμική, *Sternutatoria* medicamenta dicuntur, Errhina, quæ sternutationem promovent, usitatissima & notissima. *Weker. A. Gen. l. I. c. 47.*

PTERNA, πτέρνη, Lat. *Calcis os*: Vide *Calcaneus*.

PTERON, πτερόν: Vide *Avis*, *Volatilis*.

PTERYGION, πτερόγιον, proprie parvam alam significat. Unde alæ narium vocantur πτερόγια; Vide *Ala*. Per translationem vero etiam ita vocatur *Unguis in oculo*; qui est morbus in numero aucto, consistit in membranacea quadam materia, duriuscula, vel molli, adhærente tunicæ plerunque adnatæ, aliquando cum visus abolitione, dum ad papillam usque protenditur, & oritur à succi nutritio-excrementitii affluxu superfluo, ob læsionem aliquam in oculo prægressam: vide *Onyx*. Legatur *Aquapend. de Oper. Chirurg. h. v. Forest. l. II. Obs. 7. Riv. l. 2. c. 18.* πτερόγιον quoque vocari incrementum carnis p. n. in unguibus pedum, aut manuum, partem unguis operiens, autor est *Celsus, l. 16. c. 18.* notante *Foëf. p. 541.*

PTERYGOIDES, πτερυγώδεις, dicuntur ab Hippocrate *μυταφορικώς*, qui protenso collo sunt, amplexuque habent & elata pectora. Vide *Pteryx*.

PTERYGOIDES, πτερυγώδεις, i. e. *Aliformis*. Vide *Alaris*.

PTERYGOSTAPHYLINI vocantur Musculi exigui Uvulam suspendentes, Barthol. l. 3. *Anat. c. 12. p. 540.*

PTERYX, πτέρυξ, Latine *Ala* dicitur, idem, quod *μυγάλη*, vide *Ala*. Hinc πτερυγώδεις, *alati*, vocantur, qui oblongo sunt collo, & ut plurimum lata & eminentia habent pectora, l. 3. *Epid. f. 3. t. 70.* Galen. in *comm. ad h. l.* adde prolixius differentem *Foëf. d. l.*

PTILOSIS, πτίλωσις, est palpebrarum desuivium: quando pili e palpebris excidunt, quod oritur ab acrimonia ichorosa corrosiva, Gal. *desin. med. & in Isagog. cap. 16.* Ægineta vero l. 3. c. 22. per callositatem palpebrarum rubicundam descripsit. Verum πτίλωσις Gal. dicuntur, quibus periere ex ciliis pili, l. 14. *meth. med. c. 18. sub fin. & l. 4. de C. M. S. L. c. 8.*

PTISANA, πτισάνη, ππισάνη, proprie significat hordeum decortiatum & mundatum, sive pistum; aliquando

quando tamen & pro succo & jusculo ex illius modi hordeo parato sumitur, Gal. l. 9. de plac. Hipp. & Plat. c. 6. *Pisana* laudes non modo prolixè scripsit Hippocr. in l. de R. V. I. A. quod sit inter omnes sorditiones optima, omnibus frumentaceis eduliis anteferenda &c. verum etiam confirmavit hoc continua experientia usque ad nostra tempora. Jung. Jul. Alex. l. 8. Sal. c. 8. Lang. l. 1. ep. 57. Bruyerin. de re cibar. l. 5. c. 10. Dividitur etiam *Pisana* in colatam & non colatam à P. M. de Calderia Tom. I. Oper. p. 404. Alias *pisana* quoque dicitur cum additione *πνεύνη*, *τριψα*, apud Hipp. l. de affect. XLII. 7. & l. de morb. mul. XCIII. 24.

P T O O D E S, *πρωόδης*, dicitur *umidus*, *meticulosus*, *expavescentis*. Hipp. l. 6. Epid. sect. 2. t. 38. à *πρωία*, quod vel *periculum*, vel *metum* nonnullis significat. Foëf. Oecon. p. 542.

P T O S I S, *πτῶσις*; generaliter significat *casum*, *Lapsus*: vide *Lapsus*. In specie vero idem significat, quod *φωλάγγωσις*. vide *Phalangosis*. Gorr. Castell.

P T Y A L A G O G O S, *πτυαλάγωγος*, dicitur de medicamentis *salivationem efficientibus*, quæ laudantur in morbis chronicis, etiam febribus quartanis ex Tulpio à Boneto *Mercur. Compit. l. 6. p. 207. n. 21.*

P T Y A L I S M O S, *πτυαλισμός*, *πτελισμός*, dicitur *crebra sputatio*, vel *oris salivatio*; cum os continenter saliva redundat. Ortum habet à copioso sero & lymphæ glandularum, præteritum salivarium, & excedente; ductusque salivales patentiores reddente. Vocabulo hoc frequentissime usus Hippocr. passim in scriptis suis, quemadmodum & verbo *πτελίζειν*; quæ loca, si expectantur, reperire licet apud Foëf. d. l.

P T Y A S, *πύας*, nomen serpentis, vel *Aspidis*, quæ, perinde ac si ratione prædita fuisset, distantia emensa, collum protendisse, & iter facientibus venenum inspuisse, fertur. Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 8. Meminit & Aldrov. l. 1. hist. serp. & drac. c. 4.

P T Y E L O N, *πτύελον*, Latine *Sputum*, dicitur, estque excrementum corporis naturale, quod per os rejicitur. Plenius ex recentioribus ita describi poterit: *Sputum* est excrementum pituitosum, à sanguine, in cerebri membranas, per carotides & cervicales arterias, delato segregatum, & in glandulas, circa basin cerebri existentes, collectum, indeque destillans, per palatum denuo excretum, Charlton. Oec. Anim. Ex. VII. §. 6. Jung. Eiusdem Exerc. Pathol. IX. §. 13. Sæpe coincidit & confunditur cum *Saliva viscosa* dicta, de qua videatur p. inf. in *Saliva*. De *sputi* differentiis præternaturalibus variis quærat in Theatro Galenico Mundellæ, alibique, in Foëfio p. 543. qui Autor strictius videtur descripsisse *sputum* per excrementum, quod tussiendo ore rejicitur. Neque enim in naturali constitutione tussis ad *sputi* excretionem concurrat. Scretio quidem potest concedi, si inter *sputum* & salivam hoc discrimen est, quod illud crassius sit, quam hæc, sed tussis non semper

Circa nominis etymologiam & varias acceptiones consulat Dieter. n. 738.

P T Y G M A, *πτύγμα*, vocatur *panniculus complicatus*, sive in sinus convolutus, apud Cœl. Aurel. l. 1. c. 1. Tard. passion. & l. 2. c. 13. allegante Foëfio. Latine *Plagula*.

P T Y S M A, *πτύσμα*, idem, quod *πτύελον*; *sputum*; quamvis Gal. l. 1. de crisi. c. 5. *πτύσμα* distinxerit à *πτύελο*. Vide *Sputamen*, & *πτύσις*, idem quod *πτύσμα*, *exsputio*, vel *sputio*. Loca apud Hipp. vide Foëf. d. l. Latine *Scretio*.

P T Y S M A G O G E, *πτυσμαγωγέ*, dicitur *evacuatio per sputum*, & medicamenta salivam moventia *πτυσμαγωγά* dici possunt, quamvis Rosink, illud acceperit de purgatione serositatum per alvum, de succo Iridis loquens *tract. de Purgant. Sect. IIX. Art. 1. c. 5. p. 246.*

P U B E S, *Pubertas*, ἕβη. Vide *Hebe*.

P U B L I C U S, *δημόσιος*, *πάγκριος*, *πάνδημος*. Usurpatur Physiologie de partibus corporis, quæ dicuntur *publicæ*; quarum functio totius corporis saluti bonoque publico ministrat primario, ut organa sanguificationis, chylicationis, &c. Vide *Dogm. nostra M. Gen. P. I. c. 2. d. 9. p. 28.* vel de Morbis; vide *Cænos*, *Endemos*, *Epidemios*, &c.

P U D E N D A, *αἰδῖα*, dicitur de utriusque sexus membris genitalibus, vide *Edæa*. Dieter. n. 14. *Pudenda* etiam vocantur *Vasa sanguinea*, quæ ad Genitalia excurrunt, *Vena & Arteria*. Bartholin. libell. 1. c. 8. p. 644. & libell. 2. c. 5. p. 658.

P U D E N D A G R A vocatur *Lues venerea*, vel morbus Gallicus, Augerio, norante Foresto l. 32. Obs. 1. Schol. & Caspari Torellæ, Episcopo S. Justæ, Alexandri VI. Pontif. olim Medico in tractatu suo de *Pudendagra*, cum Dialogo & Consiliis, quæ extant in Aloyf. Luifini *Aphrodisiaco Volum. I. p. m. 421. seqq.*

P U D O R, *Pudicitia*, *αἰδῖς*, *αἰσχύνη*, pertinet inter animi Pathemata, estque tristitia quædam, ac animæ consternatio, propter mali nostri opinionem, ab aliis conceptam. Licet vero spiritus & anima sensitiva sese contrahant, flamma tamen vitalis sanguinem sæpe exterius propellit, & genas rubore tingit, unde & *Pudoris sedes* dicuntur *Genæ*; quemadmodum *Pudoris naturam* egregie exposuit Willis, *An. Brut. P. I. c. 9.* Quodammodo jam eo quoque inclinavit Jul. Alex. in not. ad Gal. l. 2. de causf. sympt. c. 5. dicens: In pudore caloris, spirituumque, intro actorum, cum sanguine, reciprocatiois foras factæ, causfam esse rationis impulsam. Est alias affectus & Medicis competens; præsertim erga sexum fœmininum, & ægris, ne videantur pudorem penitus devorasse. Linden. Ex. II. §. 21. Dicitur & *Verecundia*.

P U E L L A dicitur Gr. *θήλυ*, *παῖδον*. Galen. l. 1. de ven. aff. cogn. & cur. c. 2. *παρθένος*. Respondet ætatis ratione puero. Quamvis vero ordinariè puella nondum sit apta ad imprægnationem, Spagyrici tamen fin-

xerunt

xerunt puellam prægnantem, per quam intelligunt primam aquam albam; quemadmodum aquam rubram juvenem pulchrum, in labore Philosophici lapidis: de quibus nugis ænigmaticis vide *Vol. IV. Th. Chym. pag. 945.*

PUER, πῦρ, Puellus, παιδίον, illud proprie dicitur de secunda annorum hebdomade; quemadmodum hoc de prima. *Diet. n. 643. Puerilis, παιδικός, vide Pædicor.*

PURPERA, πορφύρα, παιδοπύρα, dicitur proprie, quæ enixa nuperrime est infantem; quamvis & aliquando accipiat pro adhuc prægnante, uti colligere est ex versione loci, apud Hipp. *de Sterilib. XIV. 2. ubi, πορφύρα dicitur puerpera.*

PUGIL, ἀθλητής, idem, quod *Athleta, Luctator. Vide Athleticus.*

PUGILATUS, πυγμή, est species certaminis, & inter exercitia fortiora refertur, quod propulsando peragitur, & robore indiget. *J. Alex. not. ad Gal. l. 2. de san. tu. Tom. II. Oper. p. 392.*

PUGILLUS, δακτύλιος, δακτύλιον, nomen mensuræ siccæ, quantum scilicet extremis digitis invicem junctis & adductis comprehendi potest, sive omnibus, sive tribus saltem, *Sennert. Inst. l. 5. p. 3. f. 1. c. 3. Schenk. de medic. compof. &c. p. 66. aliique.*

PULBION, πάλσιον, idem, quod *κατακλάσιον, pulvinar. Erot. On. p. 193. f.*

PULCHRITUDO, καλότης, est fructus sanitatis, quatenus bonam corporis conformationem cum laudabili temperie & continuatione integra sequitur, *Gal. ad Thrasylbul. c. 14. fin. Pulcher etiam Gr. dicitur ἐνεδής, h. e. formosus, cui opponitur αἰδής, deformis. Vid. Dieter. n. 9. Pulchritudo quoque ornat Medicum, nempe ut vel solo aspectu Medici in spem valetudinis ægri erigantur. Linden. S. M. Ex. I. §. 10. Pulchritudo est scopus Naturæ secundarius, C. Hofm. in Gal. LL. de V. P. n. 768. verum amoris philtrum, C. Rejes. C. El. q. 29. §. 33. 34.*

PULEX, ψύλλα, ψύλλα, nomen insecti notissimi, & molestissimi, scæminis præsertim & canibus; cujus historiam vide apud Aldrovand. *lib. 5. de insect. cap. 6.* Ejus structuram admiratus *Gal. l. 17. de V. P. cap. 1. fin.* adde ea, quæ per microscopium observata leguntur in *Eph. N. Cur. An. I. Observ. 13.* Alias & *Psylli* Latine vocabantur, qui venenum e vulnere labiis exugebant, eum quis à serpente morsus erat, notante Keuchen. *ad Samon. p. 257. seq.*

PULLUS, πύλλος, νεοπτός, quid significet, notum est. In genere omnem sobolem tenellam animalium quorumcunque; quamvis videatur frequentius dici de volatilibus, quam terrestribus, aut aquatilibus. Imo simpliciter sæpissime apud Autores ponitur pro pullo gallinæ.

PULMENTUM, idem, quod *Puls.* De quo p. infr.

PULMO, πνεύμων, Ion. πνεύμων, vide *Pneumon. Castelli Lexic. Med.*

Pulmonaria vena & arteria dicuntur à nonnullis arteria venosa & vena arteriosa veteribus alias nuncupata, teste Bart. l. 2. Anat. c. 7. p. 404.

PULMONIA, idem, quod *Peripneumonia.* Vide p. supr. Hoc vocabulo usus est P. M. de Calderia, *Tom. III. Oper. pag. 136. & Hor. Augen. Tom. III. Ep. & Conf. Medic. l. 7. c. 7. p. m. 268.*

PULPA, σπέρξ, Theophr. l. 1. *hist. pl. c. 4.* dicitur caro seu substantia succulenta, præsertim fructuum, inter corticem ac nucleum comprehensa, v. g. pomorum, ceraforum, passularum, prunorum, tamarindorum, &c. *Schrod. l. 1. c. 2.*

PULPESIA, Pulpezia, idem, quod *Apoplexia, Sideratio.* *Dorn. Rul. & Iohnf. in Lex.*

PULS, Pulmentum, Pulica, ἴππος, Vide *Enos.*

PULSATIO, σφύξις, σφυγμός, in genere omnem motum arteriarum notat, ob sanguinis à corde impulsu, qua naturalem, qua præternaturalem, uti ex pluribus locis demonstravit Fœf. p. 605. *seqq.* *Jung. Dieter. n. 811.* Hodieque tamen receptor videtur acceptio præternaturalis, ad differentiam *Pulsus*, σφυγμῆ, qui primario naturalem arteriarum distensionem, à sanguinis motu factam, denotat: Secundario & cum additione, etiam de præternaturali dicitur. De *pulsuum* differentiis præcipua saltem reperies in nostris *Dogm. M. Gen. P. III. f. 4. p. 361. seqq.* Novissime quoque hoc argumentum erudite pertractavit D. Laur. Bellin. in *Operis Membr. II. de Pulsibus.* *Pulsatio* quoque in Pharmaceuticis dicitur, quæ fit malleo, aut pistillo, ut partes à se mutuo avellantur; Ita femina e plantis, cortices à nucleis, medulla radicum ab exteriori substantia, *pulsando* separantur. *Weker. Ant. Gen. l. 3. c. 28.*

PULSATORIUS, σφυγματώδης, dicitur dolor, qui ob sanguinis effervescentiam & motum vehementiorem in arteriis percipitur, & in aliis partibus membranaceis & nervosis; estque magnarum inflammationum accidens, *Gal. l. 2. de Loc. Aff. c. 7.*

PULSILOGIUM vocatur instrumentum Medicum, quo arteriarum motus & quies exploratur, cujus inventorem se esse gloriatur Sanctorius, ita ut centum & triginta tres æqualium motuum differentias illo instrumento exactissime dimetiri liceat, incipiendo ab observatione rarissimi & procedendo ad creberrimum. De hoc plura legantur in d. Autoris *Method. vitand. error. l. 5. c. 7. fol. 109.*

PULSIO, ώσις, ώρησις, vide *Osis.* Refertur inter causas morbificas, vel potius modos causandi, aut afficiendi p. n. à Rolsink. *O. & M. M. Spec. l. 2. f. 3. c. 28.*

PULSUS; σφυγμός, vide *Pulsatio.* Communiter etiam motui cordis attribuitur, sed accuratius arteriis. Nam cor non *pulsat* ab impetu sanguinis influentis, sed à constrictione & evacuatione repentina. De *Pulsifica virtute*, vel cordi, vel arteriis insita, adhuc

controvertitur inter Anatomicos; quam litem hujus loci non est expedire; quamvis non videamus urgentem rationem, quæ permoveat, ut illam *pulsificam* virtutem credamus, aut itatamus.

PULTATIO, idem, quod *Atheroma*. Ingrass. *Comm. in Avic. de Tum. p. n. p. 83.*

PULVERATIO, *Pulverisatio*, *κονίωσις*, dicitur operatio Pharmaceutica (quamvis & in Diætetica usum habeat) qua in pulverem contundendo, aut terendo, solida sicca corpora rediguntur. Vide *Pulvis*.

PULVILLUS, idem, quod *Plumaceolus*, *ὑποκεφάλαιον*, *ὑπὸ κέφαλον*, vocatur *parvum pulvinar*, paratum vel ex pluma tenuiori, inter duo lintea munda ac mollia confuta, vel ex stупpa cannabina diligenter pexa & mundata, vel ex lana, aut gossypio; De quorum *pulvillorum* descriptione & usu vide plura apud Forest. *l. 6. Chir. Obs. 13. in Schol. & Obs. 36. in Schol.* Possunt etiam referri ad *Phagulas*. Scultet. *Arm. Chirurg. Part. I. Tab. LVI. p. 144.*

PULVINAR, *Pulvinum*, *ὑποκεφάλαιον*, *περικεφάλαιον*, quid sit, pueri quoque norunt ex Nomenclaturis; vide *Hypocephalaion*; *Procephalaion*.

PULVIS, *κόνις*, vocatur species medicamenti siccii in minutissimas particulas contundendo, vel terendo, redacti. Sunt vero *pulveres* alii simplices; alii compositi; alterantes, vel purgantes, vel diaphoretici; de quibus plura vide apud Practicos, præsertim Weker. *Ant. Gen. l. 1. c. 26. Spec. l. 2. f. 20. Morell. de form. rem. l. 1. f. 2. c. 7. Schroder. l. 2. c. 77. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Libav. S. A. Ch. l. 4. c. 5. seqq.* & plures alios. *Pulvis pinguis* dicitur Galeno, in quo nec asperum quicquam, nec acre subest. *l. 5. de san. tu. cap. 3. circa fin.* De *pulveribus Philosophicis*, qua medicamentosis, ex auro, argento, mercurio, quæ aurificis, quære in *Th. Chym. Vol. I. pag. 23. 609. Vol. II. p. 46. Vol. III. p. 170. 391. 410.*

PUMEX, *κίονηλις*, est lapis porosus, & innumeris foraminulis & cavernulis plenus, instar spongiæ. Ejus duæ sunt species: *Niger*, vulgo lapis Balnearum, ad leviganda & purganda corpora aptus: & *Albus*, levis, triuque facilis. De ejus viribus, præparatione & usu vide Gal. *l. 8. de S. F. §. Cifferis. Diosc. l. 5. c. 125. Schroder. l. 3. c. 8. n. 16. Fr. Hofm. in Clav. Rul. & Johnf. De pumice cremato, ignito, ejusque viribus auri tincturam sorbendi vide Libav. *Tom. II. Op. p. 147. & 302.**

PUMILUS, *Pumilio*, idem, quod *Nanus*. Vide *Nanos*.

PUNCTATIO; quæ alias futura per puncta adpellatur, est futura de puncto in punctum. Rhodius de *acta* p. 131.

PUNCTULARIS dicitur febris aliquando omnis maligna, aliquando stricte illa, quæ cum maculis & exanthematibus in habitu corporis est conjuncta, Petr. Mich. de *Calderia Tom. I. Oper. p. 569. seqq.*

PUNCTIO, *ὑγμῆ*, *ὑγίς*, vide *Nygma*. Sæpe

etiam ponitur pro *dolere punctorio*, qui à causa interna, particulis acribus salinis, vel ulcerosis, vel corrosivis acidis, dependet, apud Paracels. passim in *scriptis*, & aliis.

PUNCTUM, *κέντρον*, vocatur cum additione *Lachrymale*, foramen ossi nasi insculptum, cui apposita est Caruncula lachrymalis, in oculi canto majori. Barthol. *l. 3. Anat. cap. 8. Punctum* saliens dicitur primum cordis rudimentum & delineatio, in formatione foetus, quando motus quidam pulsans observatur, ceu principium vitale.

PUNCTURA, idem, quod *Punctio*, *ὑγμῆ*.

PUPILLA, *κῆρη*, vide *Core*.

PUPPIS OS vocatur *Os frontis*, vel syncipitis, & sutura in illo osse, Sutura *puppis*. Vetal. in *Expos. termin. Anatomic. ad fin. l. 1. de H.C.F. Jung. Barthol. Anat. libell. IV. c. 5. p. 702. Blas. Med. Un. pag. 104. ad differentiam scil. futuræ Lambdoideæ, quæ Sutura præzæ vocatur.*

PUPULÆ vocantur communiter extremitates digitorum, quæ Arab. *Alanemel* vocantur. Andr. Bellunenf. explicat. vocum Arabic. annexa operibus Avicennæ. *T. II. p. 402.*

PURGAMENTA dicuntur stricte excreta post partum, ex utero. Græc. *λόχεια*, vide *Lochia*. Aliquando tamen pro *alvi sordibus* accipi, docet Keuch. ad *Samonic. p. 129. Purgamentum* stellarum quid dicatur, vide *Cælisolium*.

PURGANS, *καθαρτικόν φάρμακον*, late interdum, quamvis rarius, accipitur pro omni vacuante, qua interno, per alvum, vomitum, &c. qua externo: ut ita idem sit, quod *purificans*: dum etiam ulcera curari dicuntur, imposito *purgante*, *καθαρτικῶν*. Hippocr. *3. de fract. l. 3. adde Coëf. Oecon. p. 297. interdum* stricte & frequentissime pro *purgante* solum per *alvum*. Et in hac significatione describi possunt ac debent *purgantia*, quod sint medicamenta, quæ virtute fermentativa, magis, vel minus vehementiori, vel colliquativa, humores excrementitios & vitiosos, ad segregationem à vitalibus & utilibus ad loca convenientia, præprimis ductum biliarium & pancreaticum, disponunt, simulque irritando & vellicando fibras intestinorum excretionem illorum recrementorum eo depositorum promonent. Dividuntur in *mitiora*, & *fortiora*; quibus nonnulli *intermedia* præter necessitatem adjiciunt. Catalogum utrorumque, & quidem cum *simplicium*, tum *compositorum*, passim reperies in Practicis. Elective humores *purgare*, aut vi magnetica allicere, commentum est. Plura de *purgantibus* qui desiderat, legat, præter Hippocr. Galen. & alios antiquiores, etiam ex recentioribus præprimis Schroder. *lib. 4. cl. 3. cum Fr. Hofm. Clave ad h. l. Rolink. Tr. de Purgantibus, O. ac M. M. Sp. l. 5. sect. 1. per tot. Linden. Ex. XIII. §. 349. seqq. Willis. Pharm. Rat. Part. I. f. 3. c. 1. Pechlin. tr. de Purg. Iunken. Chym. Exp. Cur. Part. II. sect. 1.*

sect. 1. c. 2. p. 456. seqq. ut & nostras Disputationes de Remoris purgationis, Disp. II. & appendicem de purgationis modo ac viis ad alvum. An vero Purgantia in se ac sua natura dentur adeo secura, ut nec putrefaciant, nec vitalia resolyant, nihilque expellant foras, nisi quantum peccet, ideoque non aggravent, sed ab onere saltem sublevent, uti voluit Helmont. *ir. Potestas medicam.* §. 34. & Fr. Hofm. d. l. de eo valde adhuc dubitatur, ob naturam omnium purgantium naturæ nostræ vel ad minimum quodammodo adversam. Vide allegatam nostram Disputationem.

PURGATIO, καθαρισμός, φαρμακεία, aliquando latissime sumitur pro omni evacuatione; ut ita idem, quod κένωσις fit: sive à natura proveniat, sive arte procuretur; quemadmodum hoc pluribus, ex Hippocr. & Gal. locis demonstravit Foëf. p. 296. 297. aliquando vero stricte, pro purgatione artificiali; quæ per inferiora instituitur, & ita describi potest: Purgatio est evacuatio humorum excrementiorum & vitiosorum, e viis convenientibus, ductu biliario & pancreatico, ad intestina depositorum, mediante horum irritatione, & ad expulsionem stimulatione, virtute purgantium magis vel minus colliquativa facta. Videantur autores p. a. allegati. Purgatio Chymicis quoque idem est, quod purificatio: & fit septem modis; Destillatione, sublimatione, solutione, lotione, usione, segregatione, colatione. Rul. in Lex.

PURGATORIUM Paracelso dicitur quilibet morbus, *Paramir.* l. 5. c. 2. & 3.

PURIFICATIO, idem, quod Depuratio, Mundatio. Gr. dici posset καθαρισμός. Vide Depuratio, Purgatio.

PURPURA, πορφύρα. Vide Porphyra.

PURULENTIA, idem, quod Suppuratio, εκπύεσις. vide Ecpyema.

PURULENTUS, ὑμπυῶς, πύωδης, idem, quod Suppuratus. Vide Ecpyema.

PURUS, καθαρός, vide Catharos, Puritas, καθαρότης.

PUS, πύον, dicitur materia quædam liquida præternaturalis & semiputris, in exulceratis partibus, e sanguine extravasato, & stagnante, mediante caloris intensioris colliquatione putredinali remolliente particulas concretas, & transponente partes subtiles, producta. Quo & Hippocr. respexisse videtur, scribens, pus fieri ex alterato, calefacto, & putrefacto sanguine, in ulceribus, l. de Ulcer. II. 10. & Gal. propterea ἡμμοχθίον μεταβολήν, semipravam mutationem, vocavit, 2. aph. 47. Hinc & Helmont. pus dixit, non esse excrementum ulcers, sed cruoris in materiam noxiam & corruptam depravationem & degenerationem, *ir. Scab. & ulcera Schol.* n. 17. 18. 19. quamvis alibi negaverit, pus esse partem cruoris, *ir. Schol. Humor. Pass. Decept.* c. 1. n. 42. scil. quando pus est factum, non amplius dici potest pars sanguinis, scil. vitalis. Plura de puris generatione, cujus notæ bonitatis sunt albedo, lævitas, æqualis consistentia, & foetoris absentia, vide

apud Foëf. p. 544. Dieter. n. 743. Linden. Ex. XIII. §. 333. Puris generatio alias dicitur Suppuratio & à Neoteriis tribuitur Acido exuperanti. Hinc Dolæus ita descripsit, quod fiat, quando acidum materia defervescente incipit exuperare, avolantibus plus minus particulis volatilibus, seu spirituosis & accedentibus hinc inde heterogeneis, unde inflammationis tragœdia catastrophen suam sortitur ex tumore inflammato in ulcus purulentum abscedens, *Encyclopæd.* l. 2. c. 3. §. 2. p. 279.

PUS, πῦς, Vide Pes.

PUSILLATUM, Pusulatum dicitur Pulvis non perfecte tenuissimus, sed adhuc asperitatem sabulofam & granula quædam continens. Libav. S. A. Ch. l. 4. c. 3.

PUSTA, est saniei digestio, à pure dicta. Paracels. l. 1. de Tartar. trach. §. c. 1. ut & in Fragm. ad h. l. Dorn. Rul. & Iohnf. in Lex.

PUSTULA, ἰζάνθησις, ἰκθυσμα, ἰκθισμα, idem, quod Papula, morbus dicitur in habitu corporis, soluta cutis, vel cuticulæ unitas, sive parvulus tumor in exteriori cuticula, vel cute; Tuberculum &c. Vide Exanthema, Ecthyisma, Phyma &c.

PUSULA, idem, quod Granula, pulvis pusillus; grantulando concinnatus. Libav. antea c. l.

PUTAMEN, idem quod Cortex, φλοιός, λίμνιά, λίπῶς: Vide Cortex, Lepor.

PUTEUS, φρέας, quid sit, ex aliis Lexicis patet. Aquæ e puteo, calidiores tempore hyberno reliquis, Gal. l. 1. de S.F. c. 8. Flamma e puteo, ut & exhalationes malignæ, observatæ leguntur in Eph. N. C. A. I. Obs. 33. Puteus in metallifodinis vocatur crypta, e qua metallica terra minera extrahitur. Rul. in Lex.

PUTOR, idem, quod Factor, δειπιδία. Graveolentia, dicitur de ore. Galen. c. 4. in 6° Epid. v. 9. ad fin.

PUTORIUS est nomen Mustela sylvestris, ex ore foetidum halitum emittentis, cujus historia habetur in Aldrov. l. 2. de quadr. dig. vivip. c. 17.

PUTREDO, Putrilago, σηπεδόν, σήψις; Putris, Putridus, σαπής. Usitatissimi equidem hi termini sunt in Medicina, præsertim etiam doctrina de febris: sed in quo consistat vere essentialis ratio putredinis, nescio, an aliquis exacte, & ex affe descriperit. Licet enim generalis descriptio, à Gal. & Arist. proposita, non sit rejicienda; quando Putredo dicitur totius corporeæ substantiæ mutatio ad corruptelam à calido externo, non tamen sufficere videtur ad omnem difficultatem eximendam. Nos, salvo aliorum judicio, hanc dabimus descriptionem generalem: Putredo est corruptio corporis mixti naturalis, vel inchoata, vel consummata, consistens in dissolutione principii formalis & specifici à principio materiali, & consequente dennone etiam diversarum materialium particularum, antea exactissime per principium formale unitarum & mistarum. Hæc vero descriptio dextre nunc applicanda erit diversis corporibus mixtis: & alia observabitur putredo
liiii 2. corporum

corporum liquidorum à putredine corporum ficcorum; horumque vel mollium, vel duriorum: alia animatorum; alia inanimatorum; alia incipiens; alia perfectior; alia consummata. Jungatur Willis, de ferm. c. 8. de febr. c. 9. & Notæ nostræ ad Jessenii Judicium de Sang. V. S. misso pag. 43. seqq. Kerger. tr. de Ferment. f. 2. c. 9. Si quis meliora & certiora docuerit, ei cum gratiarum actione herbam porrigemus.

PUTREFACTIO, *σάψις*, idem, quod *Putredo* active sumta. Hinc Dorn. Rul. & Johnson. descriperunt, quod sit missi resolutio per putredinem naturalem, cum partes, inter sese commistæ, referatis claustris internis, operante calore per humorem & resolvable, discedunt. Est vero *Putrefactio* etiam via ad varias Pharmaceuticas operationes: unde artificiosa quoque datur *putrefactio*, in qua attendere oportet, ne fiat resolutio *καθόλου* totalis, & destructio, sed duntaxat eousque, quo vel aliquid activi eliciatur, vel nova quædam veluti rerum natura introducatur, & fructus etiam alterius generationis producat. Estque talis *putrefactio* digestio quædam fermentativa, substantiam rei, calidi externi accessione, ad rem præstantiorem producendam dissolvens. Habeturque duplex: *putrefactio*, & *resolutio per medicinam*. Est etiam *putrefactio* quædam ambigens inter calcinationem corrosivam, & *putrefactionem*, vocaturque *putrefactio sicca* & *Philosophica*. Imo à quibuslibet nomen habet, cum quibus aliqua ratione consentit; ut sublimatio, separatio elementorum, coctio, solutio, &c. Fit autem in aqua Philosophorum sicca, seu aceto acerrimo: nec est alius rei, nisi Solis & Lunæ. Dorn. Rul. Johnson. Weker. Ant. Gen. l. 3. c. 33. Quærat etiam in *Indicibus sex Voluminum Theatri Chymici*.

PUXIS, pro *Pyxis*. Scribon. n. 230.

PYCNOS, *πυκνός*. Vide Creber.

PYCNOSIS, *Pycnoticos*, *πύκνωσις*, *πυκνωπής*: Vide *Condensatio*.

PYCTE, *πυκτή*, dicitur *lac coagulo concretum*, cui, demto sero, mel additum est. Ventrem subducit, maxime si serum adjectum fuerit. Gorr.

PYEOS, *πίελοι*, id est, *Pelvis*: Alveolus: Vide *Choana*. Balneæ quoque minores, vel *alvei adstrictiores*, *πίελοι* dicti fuerunt, Gal. l. 7. meth. med. c. 6. J. Alex. not. ad h. l.

PYGARGUS, *πύργος*, nomen valde æquivocum, notans vel *capram feram*, Aldrov. lib. I. de quadr. bisulc. c. 13. vel *Ardeam*, vel usitatus *Aquilæ* speciem, cuius descriptionem tradidit Aldrov. l. 2. Ornith. c. 5. Dicitur & metaphoricè de homine delicato & ignavo, C. Hofm. in not. ad Gal. LL. de V. P. n. 229.

PYGMACHOS, *πυγμαχός*, dicebatur is, qui in certamine & lucta, & pugilatu exercebatur. Rhod. ad Scribon. n. 101.

PYGMÆI, *πυγμαῖοι*, proprie dicuntur populi vel in India, vel in Grønlandia minimæ longitudinis,

πυγμαῖον, h. e. mensuram cubiti ad digitos non superantes, nihilominus pugnacis naturæ, ita ut cum gruibus certare sangebantur. An unquam tales fuerint in orbe populi, adhuc controversatur, & varias opiniones scriptorum collectas legere licet apud Erasm. Francisc. P. I. Horti Indici Orient. & Occid. pag. 540. seqq. Deinde de quibusvis *nanis*, vel *pulmillionibus*, quales etiam artificiosa & longiori inunctione produci posse, opinatur Dobrzensky de Nigro Ponte, Medicus Regius Pragensis, in Eph. Nat. Cur. A. I. Obs. 79. Paracelso vero *Pygmæi* dicuntur *homunciones*, vel subterranei spiritus, quos & *faculas* & *scintillas* vocant. Non natos esse prohibent, neque habere parentes, sed non aliter ex corruptione terræ, quam ex equino fimo *putrefacto* *scarabæi*, generari. Dorn. in Dict. Parac. Rul. & Iohnf. in Lex. Meminit eorum aliquoties Parac. in l. de partu hominis, de pestil. & alibi; & fatetur, se integrum de *Pygmæis* scripsisse tractatum, de quo nobis non constat. A. 1699. Eduardus Tyson Medicus Anglus, Collegii Medici Societatis Regiæ socius, *Pygmæi* sive hominis sylvetris Anatomem exactam & cum simia cereopithecoque comparatam edidit, quæ in Actis Eruditor. Lips. A. 1700. m. Novembr. commendatur.

PYLA, *πύλα*, Vide *Porta*.

PYLORUS, *πυλωρός*, Lat. *Janitor*, vocatur *dextrum orificium ventriculi*; vulgo inferius dictum, angustius sinistro, sive stomacho; cuius usus est, transmittere cibum in liquorem, sive cremorem liquidum mutatam ad intestina tenuia: siquidem cum duodeno immediate continuatur. Plura vide in *Anatomicis*, & in specie in Barthol. l. 1. Anat. c. 9. *Pyloro* peculiare regimen attribuit Helmontius in digestionis opere: uti patet extract. *Pylorus Rector*.

PYODES, *πυώδης*, *Purulentus*: ita leguntur *purulentæ mictiones* apud Gal. c. 3. in 1. Prorrh. t. 20.

PYON, *πύον*. Vide *Pus*.

PYPOPOEOS, *πυποποιός*, vocatur *virtus pus faciendæ*, & tribuitur *pici aridæ* vel *siccæ* apud Dioscorid. l. 1. c. 82. vel 97. ad *Sarac*.

PYORRHOUN, *πυόρροον*, hoc est *purulentus*, epitheton aurium, e quibus pus effluit, apud Nonum de M. P. C. c. 80.

PYOSIS, *πύωσις*, in genere significat *suppurationem*. Specialiter vero idem est, quod *όνυξ*, vel *καύπυον*. Vide *Onyx*.

PYR, *πῦρ*. Vide *Ignis*.

PYRACTOSIS, *πυράκτωσις*, *Combustionem* significat, Fuchs. comm. in Galen. l. 1. de morb. diff. cap. 5. p. m. 24. a.

PYRAMIDALES *Musculi* vocantur, qui quartum par musculorum abdominis constituunt, & tendinibus rectorum incumbunt. Bartholin. l. 1. An. c. 6. p. 55.

PYRAMIDALIA vasa dicuntur vasa spermatica præparantia, quæ alias & *pampiniformia* vocantur. Vide *Pampinus*.

PYRAMIS, πυραμῖς, præter figuram geometricam, & turres quaedam Ægypti, quas significat, in chymicis vocatur vas metallicum, aliis *Cainus coniformis* dictum, in modum pyramidis excavatum, ut pars ejus superior lata, inferior autem in acutum vergens, pro liquatis mineralibus in regulum formandis, accommodari possit. Ruland. & Johnson. in *Lex.*

PYRAUSTA, *Pyraustum*, πύραυς, dicitur insectum quoddam, ad papiliones pertinens, quod, ignis flamma gaudens, ad lucernas advolat, & sæpe sese comburit, cujus historiam vide apud Aldrov. l. 1. de *Insect.* c. 2. *Auri* quoque *Spiritus* vocatur *Pyraustum*, quod ignis sit ipsius pabulum & alimentum, *Th. Chym. Vol. I. p. 35.*

PYREN, πυρήν. Vide *Nucleus*.

PYRENOIDES, πυρηνοειδής, vocatur processus secundæ vertebræ cervicis, qui alias *Dens Hipp.* vocatur: aliis *Dentiformis*, ὀδοντοειδής. Vide *Dens*.

PYRETERION, πυρητήριον, dicitur pars illa furni Chymici, quæ ignem continet. Dicitur & *Pyristirion* apud Morley in *Collect. Chym. Leid. proleg. cap. 2.* quamvis minus accurate ad leges Grammaticas Græcæ Linguæ.

PYRETOLOGIA, πυρετολογία, i. e. *doctrina*; vel tractatio de *Febris*, hodieque magis magisque exculta.

PYRETOS, πυρετός. Vide *Febris*. *Pyreion*, πυρίον, fabricula.

PYRGITE, πυργίται, Turriti, vocantur passeruli, qui in turribus altioribus nidificant. Gal. l. 6. de *San. tu. c. 11.* Laudantur in calculosis, l. de *ren. morb. cur. c. 6.*

PYRIA, πύρια, idem, quod *ἕρμασμα*. Lat. *Fomentum*. Legitur apud Hipp. 5. *aph. 28.* & 6. *aph. 31.* adde *Foëf. p. 547.* Dieter. n. 747. Dicitur & *πυρίμα*, Gorr. Vide *Fomentum*.

PYRIASTES, πυριάτης. Vide *Protogala*.

PYRIATERION, πυριάτηριον, locus dicitur, ubi fit sudatio, *Laconicum*, *Sudatorium*. Vide *Laconicum*. Pantin. in *not. ad Cels. l. 2. cap. 17. p. 271.*

PYRIATOS, πυριάτος, scil. κέραμ, i. e. *Later* fervefactus.

PYRICAUSTOS, πυρίκαυτος. Vide *Ambusta*.

PYRIEPHTHOS, πυρίεφθος. Vide *Protogala*.

PYRIFORMIS, epitheton primi e *Musculis Quadrizemini* dictis femur abducentibus & circumagentibus, Barthol. l. 4. *Anat. c. 11. p. 580.*

PYRIMACHUS, vel **PYROMACHUS**, πυρίμαχος, vocatur veteribus *sibium*, vel *antimonium* coctum & in lapideam duritiem concretum, ideo quod igni repugnet, & in ardentem tantum fornaces conjectum fluat, I. *Agricol. l. 10. de nat. fossil.* Aristotel. vocavit lapidem *Pyromachum*, l. 4. *Meteorol. c. 6.* Ex

recentioribus tamen sunt, qui nomen hoc ad Cuptum cum sulphure fufum & in lapideam duritiem concretum refringunt.

PYRINE, πύρινη, nomen *Emplastr*i ad scirrhos & durities, apud Ægin. l. 7. c. 17. Gorr.

PYRIPHLEGES, πυριφλεγής, homo dicitur febricitans, qui valde ex febre illa fervet ad contactum, i. e. igneo ardore flagrans, Hippocr. 4. de *R. V. I. A.* Dicitur & *πυριφλεγής*. l. 1. de *morb. mul. LXXXI. 2.*

PYRISTIRION. Vide *Pyreterion*.

PYRITES, πυρίτης, vocatur lapis quasi ignivarius, *silex* e chalybe scintillas evocans allisus. Ab aliis quoque dicitur *Lapis luminis*. Variat vero valde quoad colorem, prout in metallifodinis diversis reperitur. Ejus varia genera recenset Ruland. De ejus usu vide Gal. l. 9. de *S. Fac. §. Pyrites*. Diofcor. l. 5. c. 143. Forest. l. 10. O. 114. Schol. Schroder. l. 3. c. 8. n. 18. Chiocc. *Mus. Calc. f. 3. p. 382. seqq.* *Marcastia* dicitur etiam *Pyrites argenteus*. *Th. Chym. Vol. I. pag. 777.* Item *Lapis Philosophorum* à quibusdam dictus fuit *Pyrites*, utpote qui totus sulphur fit, & argentum vivum, e quibus lapis ille conlat. d. l. p. 42.

PYRIUS, πύριος, dicitur *pulvis ille tormentarius*, qui pro sclopiis & tormentis bellicis explodendis usurpatur, notissimus. Paratur ex nitro, sulphure, & carbonibus: cujus modum parandi etiam ad Chymiam pertinere, vult Libav. *Syn. A. Ch. l. 7. c. 31.* Ejus vis sclopetans, vel fulminans, potest etiam reprimi, & dicitur *Repressus*. Idem l. 6. c. 9.

PYROMANTIA, πυρομαντία, est scientia, vel ars, ex igne præfaga, cum ignis astræ se palam faciunt hominibus, ut inde veri notitia prorumpat ejus, quod quæritur, ablato quovis dubio, vel suspicione. Exemplo fit, quod de buxo fertur, & foliis ejus, in ignem projectis; singulis eorum, de quibus habetur suspicio, nominibus inscriptis, crepitate sentis folium, & exilire creditur. Dorn. Rul. Iohnf. Hanc Paracelsus passim commendat, & Medicis addicendam suadet, ceu partem astronomiæ. Verum nobis omnino videtur magica, diabolica, & ita vitanda.

PYRONOMIA, πυρονομία, est caloris ad suas operas adhibendi, ignisque regendi scientia. Et ita idem est, quod *Pyrotechnia*, de qua p. p. Rul. Verum Paracelso *Pyronomus* dicitur, qui prognosticat ex ignis Elemento: & ita cum *Pyromantia* coincidit. l. 2. de *Tartar. tract. 2. c. 3. in comm.* Ejusdem sententiæ est Iohnf. in *Lex. Chym. l. 2.*

PYROPHAGUS, πυροφάγος, dicitur *Ignivorus*, qui vel peculiari artificio, vel præstigiis ignem devorare audet, quales hodieque inter circumforaneos conspiciuntur lucellum hinc captantes. Meminit & talis *Pyrophagi Bonet. Medic. Septent. l. 3. f. 1. c. 19. pag. 510.*

PYROPUS, πυρός, æquivocum est; 1. notat gemmam rubram, vulgo *Rubinus* dictam, alias *Carbunculus*. Vide *Carbunculus*. 2. significat *avis* Cyprii coronarii *missuram*, cum auri quarta parte, in tenuem bracteam redactam, qua pyramidum summitates obducebantur. 3. *Electrum igneum* ex genere succini, vel Philosophorum tinctura, &c. Libav. *S. A. Ch. l. 7. c. 24.* *Pyropi* auri diaphani describuntur ab Hartmanno *Miscell. Chymico-Med. Oper. in fol. Tom. VI. p. 9.*

PYROS, πυρός, significat *Triticum*, frumentum notissimum & usitatissimum in diætetica, sive victu, & medicina. Optimum habetur, quod densum est, & substantiam habet adeo compactam, ut dentibus vix dividi queat. Vide Gal. l. 1. *de alim. fac. c. 2. 3. l. de aen. vict. c. 6. l. 8. de S. fac. §. Pyros.* Bruyerin. *de re cibari. l. 5. c. 1. 2.* *Triticum hornum*, vel hornoticum, id est, hoc anno collectum, vocatur *σηπέριον*, & commendatur ab Hipp. 2. *de art. t. 43.* adde Gal. *comm. ad h. l.* quid sint *πυρή σαλληγή*, *διυρα τριυκα*, lege apud Linden. *Ex. XVI. §. 143.*

PYROSIS, πύρωσις, est ille *ardens rubor*, quo facies tota accenditur, præsertim illis, qui fervidis diebus faciunt iter. Linden. *Ex. XI. §. 189.*

PYROTECHNIA, πυροτεχνία, vocatur illa ars, quæ operatur in præparatione naturalium rerum, ad miniculo ignis, tanquam potissimo medio & instrumento. Dorn. *Rul. & Iohnf. in Lex.* Ejus usus maximus in Pharmaceuticis & Chymicis. Quam etiam laudavit Helmont. *de Lithias. c. 5. n. 4.* Ut *Pyrotechnia* corpora referat coram oculis: ita januam ad Philosophiam naturalem. Hinc *Pyrotechnista* dicitur G. Thomasono *in explicatione quorundam terminorum Artis Acui suæ Magneticæ præmissæ* in genere quivis artifex per ignem, in specie excellens Chymista. *Pyrotechnia Hermetica* vocatur, quæ pertinet ad præparationem Lapidis Philosophici, *Th. Chym. Vol. VI. pag. 398.*

PYROTICOS, πυρωτικός, idem, quod *καυτικός*, *arendi vim habens*. Vide *Caussticos*. *Pyrotica* Charneri descriptio videatur apud Hartmann. *d. l. p. 56.*

PYRRHOCORAX, πυρρόκοραξ, quasi *Corvus rufus*, nomen avis, ad *Graculos* pertinentis: cujus descriptio cum usu habetur apud Aldrov. *l. 12. Ornithol. c. 8.*

PYRRHOS, πυρρός, Latine *Rufus*, notat colorem ignis coloris similem, & ad flavum maxime accedit. Fœf. existimat, esse Latine exprimendum per *Fulvum*, i. e. ex flavo pallefcentem, qualis est Orichalci. *Oec. p. 548.* ubi plura vide. Jul. Alex. vero dicit, *πυρρόν* esse colorem similem ærei coloris, aut capillorum & barbæ illorum, qui propterea *Ænobarbi* dicuntur. Qui si pallefcat, *fulvum*, *κρρόν*, faciet. Rufumque colorem notari in vinis Creticis & Malvaticis, not. *in Gal. lib. 12. meth. med. c. 4.* Gorr. dicit ad flavum accedere, sed eo esse pallidiorum. Nobis placet Alexandrini expo-

sitio ad significationem vocabuli propriam maxime accedens.

PYRRHULA, πυρρόλη. Vide *Rubicilla*.

PYTHMEN, πυθμήν. Vide *Fundus*.

PYTHON, vel *Pythius Draco*, πύθων, dicitur ferpens acuti visus, oculis magnis, & triplici dentium ordine præditus; descriptio habetur apud Aldrov. *l. 2. hist. Drac. & serp. c. 3.* *Pythones* alias & *Pythonissæ* Paracelso dicuntur præstigiatores, incantatores & sagæ, quibus attribuitur, quod divinari possint, & tempestates excitare, tonitrua &c. passim in scriptis, *Paramiro, de Podagra, & alibi.*

PYTTIA, πύττια, ita Gorr. (quamvis nobis mendose scriptum videatur, pro *πηττία*) vide *Coagulum*.

PYULCON, πυυλκόν, dicitur instrumentum Chirurgicum, quo pus, vel sanies, e profundis & sinibus extrahitur. Meminit aliquoties Galen. *v. g. l. 2. de C. M. P. G. c. 5. lib. 5. meth. med. c. 8. l. 2. ad Glauc. c. 8.* quale vero fuerit, non certo constat. Videtur tamen fuisse non dissimile, aut forte idem cum eo, quod vocatur *Syringa*, vel *Fistula*, quo hodieque Chirurgi utuntur. Gorr. Castell.

PYULCUS est canula argentea, oblonga, vulnere proportionate respondens, cujus extremitas, quæ intra vulnus admittitur, varie perforata, altera quæ extra ulcus manet, orbiculariter investitur, ac dilatatur, ne vulnus intret, Eustach. *Rud. de vulneribus l. 1. c. 17.*

PYXINON, πύξινον, q. *buxium*, nomen *Collyrii*; apud Cels. *l. 6. c. 6.* notante Gorr.

PYXIS, πύξις, proprie, & strictè, vasculum, quo aliquid aservatur, e buxo paratum significat: sed hodieque communiter accipitur pro quovis, ex quacunque materia, parato vasculo. Qualia variæ formæ, & e varia materia parata, requiruntur in Pharmaceuticis & Chirurgicis. *Pyxides* lignæ, stannæ, plumbeæ, æneæ, lapideæ, fictiles, vitreæ. Weker. *A. G. l. 4. cap. 13.* *Pyxidem* unguentariam vocat Hildan. illam, qua instructi esse debent Chirurgi, ad ægros accedentes, & quidem in sex, vel plures classes distinctam: *in Cista Militari. p. 1041.* *Pyxis* nautica vocatur, in qua magnetis declinatio observatur, ad directionem navium hodieque necessaria. *Th. Chym. Vol. V. p. 352.* *Pyxis* quoque est nomen unguenti acopi, cui præcipua vis est emolliendi. Valet ad omnes inflammationes. Ita vero dictum, quod commodissime in vase buxeo servetur. Ejus descriptio habetur apud *Eginet. l. 7. c. 19. & Aët. l. 15.* sed diversis paulo ponderibus, citante & norante Gorræo. Ab Anatomicis etiam amplam & profundam cavitatem in osse ischii sive coxendicis pro excipiendo ossis femoris capite globoso, alias *Acetabulum* dictam, vocari *Pyxidem*; scribit Barthol. *libell. 4. An. c. 16. p. 739.* Os *pyxidis* dicitur os occipitis, quod est os proteræ, memoriæ appellatur. *Id. d. l. c. 6. p. 710.*

QUADRAGESIMUS, τεσσαρακοντῆς, scil. dies, qui habetur pro principio morborum Chronicorum, argumento 4. aphor. 36. Galen. in comm. ad h. l. quamvis alii sint, qui adhuc Criticum esse concedunt, ex 5. aph. 15. & 7. & 6. aph. 49. ex mente Dieterichii n. 823. Verum utrumque verum esse potest: 1. quod posterius allegati duo aphorismi loquantur non de die quadragesimo in specie, sed intra dies quadraginta: ut ita quadragesimus nihilominus excludatur à morborum acutorum termino. 2. non absurdum nobis videtur, crises quoque tribuere morbis chronicis, ex 6. aph. 48. 7. aph. 29. &c.

QUADRANGULUM, τετραγωνον, Lat. *Tetragonum*, secretum sapientum, sive Spagyricum: Vide in *Theatr. Chym. Vol. IV. p. 609.* & infra *Tetragonum*.

QUADRANS, τετραρημυλον, dicitur quarta pars librae, τετραρημον μίρον της λίρας, h. e. uncia tres. Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 5.

QUADRANTAL, idem, quod *amphora*, sextarios 48. continens, vel urnas duas. Fernel. *Therap. lib. 4. c. 6.*

QUADRATUS, i. e. *Temperate carnosus*, ἑυσαρκος: Vide *Eufarcos*. Alias in propria magis significatione propter figuram quadrilateram hoc Epitheton tribuitur diversis musculis in corpore humano occurrentibus, v. g. musculus labiis & buccis communis, quem Gal. cum aliis veteribus à cute non distinxit, sub colli cute adeo arcte situs vocatur *Quadratus*. Barthol. l. 3. An. c. 11. p. 533. Ita in Dorso per latum & carnosum vertebrae flexens *Quadratum* dicitur, l. 4. c. 7. p. 568. Musculus quoque Radius, qui manus est pronator, d. l. c. 8. p. 574. & quartus inter Quadrigenos dictos femoris musculos *Quadrati* appellantur, d. l. c. 11. p. 580.

QUADRIGEMINI, vocantur Musculi femur abducentes & circumagentes, quorum primus *Pyrisiformis*, ultimus specialiter *Quadratus* nominantur, reliqui nomine proprio carent. Barthol. d. l.

QUADRILATERA ossa dicuntur, quæ quadratam habent figuram, licet lineis non exacte æqualibus constantem. Talia infirmissima esse scribit Fallop. de *Ossib. c. 13. Tom. I. Oper. p. 495.*

QUADRUPES, vel *Quadrupedum*, τετραπους, dicitur animal quatuor pedibus incedens. *Quadrupedum* tria genera summa constituuntur: *solidipeda*, *bisulca* & *digitata*: quamvis aliæ postea adhuc differentia dentur; dum alia vivipara, alia ovipara; quædam ruminantia, quædam non ruminantia; nonnulla cornuta, alia non cornuta observantur. Sunt & quædam feræ, quædam vero cicures bestia, de quibus omnibus Aldrovand. prolixè satis tractavit in *diversis voluminibus*.

QUÆ EX QUIBUS, ὅσα ἐξ ὧν, phrasis Hippocratica, lib. I. *Epid. sect. III. v. 1.* qua indicatur morbo-

rum vicissitudo, successio & transmutatio; quæ Medico scitu necessaria est: Cujus mutationis & successio quatuor præcipue species numerantur. *Epigenesis*, *Metaposis*, *Metastasis* & *Apostasis*, sive Abscessus. Hæc phrasis movit Stephan. Rodericum à Castro, ut elegantem libellum conscripserit hoc titulo *Quæ ex quibus*, de morborum vicissitudinibus.

QUÆSTIO, ζήτησις, ζήτησις, idem, quod *Problema*, quid sit, notum est. *Quæstiones Logicæ* dicuntur, quæ ad usum artis nihil faciunt. Galen. l. 3. L. A. c. 1. Has tuto ignorare licet. Lind. *Ex. XIII. §. 31.* Qui delectantur hujusmodi *quæstionibus*, non inepte vocantur *Quæstionarii*, qui adolescentibus aperiunt impudentiæ ludum. C. Hofm. c. in *Gal. de V. P. n. 374.*

QUALITAS, ποιότης, terminus est receptissimus in Medicina, & denotat aliquam proprietatem corporis naturalis, à substantia inseparabilem. Consistere enim videtur juxta recentiorum principia Philosophica in particularum materialium minimarum peculiari dispositione & contextu taliter, vel taliter modificato, unde corpus nostrum quacunque ratione *quale* denominari potest. Divisiones variæ occurrunt apud Auctores, quarum potissimæ sunt: quod aliæ *Qualitates* sint *elementares*; aliæ *occultæ*, & à tota substantia dependentes. *Elementares* iterum subdividuntur in *primas*, *secundas* & *tertiarum*. *Primæ* sunt quatuor, calor, frigus, humiditas, siccitas. Ad *secundas* referuntur qualitates, Subtilitas, Crassities, Obstructio, Apertio, Densatio, Rarefactio, &c. *Tertiæ* dicuntur, quæ certæ alicui parti appropriantur &c. Verum hæc omnia magis sunt Physica, imo Logica, quam Medica. In Medicina sufficit, *Qualitates* ita accepisse, quatenus sunt proprietates corporum, fundatæ in tota ejus substantia, & ita in concreto, non abstractivè, sumtæ. Paucis: *Qualitates* idem sunt, quod *Facultates*, ἰδιοσυγκρασίαι, Complexiones. Vide *Dynamis*. An *qualitates* dentur *occultæ*, disputant adhuc inter se Doctores, vide *Occultus*. Chymici *qualitates* nitrosas, sulphureas, mercuriales, aluminosas &c. excogitarunt, fortassis ad usum magis facientes, quam Philosophorum commenticiæ, primæ, secundæ, &c.

QUANDROS dicitur lapis, seu gemma, quæ reperitur in cerebro vulturis, coloris candidi, & dicitur replere mammæ lacte, & contra nocivos casus valere. Rul. & Iohnf. Aldrov. l. 3. *Ornithol. c. 1. §. usus in medicina.*

QUANLI, id est *plumbum*. Rul. & Iohnf.

QUANTITAS, ποσότης, ποσόν, πλῆθος, quid significet, e Logicis petendum; Duplicem esse, *Continuam* & *discretam*, Gal. quoque docuit, de *diff. morbor. c. 8. in fin.* Utriusque consideratio summe necessaria in subiecto Medicinæ, & obiecto; sive in homine omnibusque rebus secundum, præter, & non naturalibus; quamvis non ex asse, aut accuratissime dici,

aut determinari omnino queat, præsertim in remediis applicandis, Galen. l. 2. meth. med. c. 3. & l. de Cur. rat. per S. M. c. 12. & l. de V. S. adv. Erasistr. c. 7. Opus est igitur artificiosa conjectura, peritia virium, vel facultatum, & frequenti exercitio, c. 2. de R. V. l. A. i. 37. In præparatione quoque lapidis Philosophici *Quantitas* ignis probe observanda. Th. Chym. Vol. V. p. 189.

QUAQUILA, vel *Quisquila*, idem, quod *Cournix*, Gr. ὄρνις, vel ὄρνις. Aldrov. l. 13. Ornith. c. 22.

QUARS, petra fellis. Rul. & Iohnf. in Lex.

QUARTANA, πικροτάτη, est species febris primario intermittens, quæ inclusive in diem quartum extenditur: sive de quarto in quartum paroxysmos suos repetit, cum interveniente intermissione; Secundario etiam de continuata dicitur, ubi intermissio vera non est; interim singulis quatrividuis exacerbatio major animadvertitur, πικροταμοφύης Gr. dicta. Illam intermittentem Hippocr. dixit securissimam, facillimam, & longissimam, l. 1. Epid. f. 13. i. 4. quod quidem verum esse, experientia confirmat, & consensus Doctorum; non tamen simpliciter, & absque ulla imitatione; quandoquidem ejus causa consistit in sanguinis dyscrasia melancholico-serosa, simulque vappescente, minusque spirituosa; quæ si altiores jam egerit radices, aut non rite consideretur in curatione, facile transit in scorbuticam dispositionem, & alios morbos chronicos graviores producit. Hinc rectissime scripsit Dieter. Iatr. p. 1192. Aspera & duri ingenii est morbus *Quartana*, non huc & illuc fluctuans, sed humoribus lentis agitatis, firmo progressu, in corpus venit, totum illud concutiens & exagitans. Hinc & *Saurini filia* vocatur. Plura de hac febre vide apud eund. d. l. n. 826. Willis de febr. c. 6. Sylv. Pr. Med. l. 1. c. 27. Piens de Febr. Tract. spec. c. 12. C. Rejes. C. El. q. 71.

QUARTARIUS, τέταρτοι κρούτης, quarta vel potius dimidia pars heminæ, est mensuræ nomen liquidorum, vini continens uncias quinque, olei uncias quatuor cum dimidia, mellis sex cum drachmis sex. Gal. de pond. & mensur. vel potius Diosc. in addit.

QUARTATIO, est separatio auri & argenti invicem commistorum, quæ ideo dicta *Quartatio*; quod mixturæ ex auro & argento tantum sit addendum argenti, ut hujus tres partes sint ad illius unam, sicutque crant quatuor. Dorn. Rul. & Iohnf. Meminit & Lib. Tom. II. Oper. p. 96. 98. De hac legatur & Jac. le Mort Chym. sect. 2. sive Metallurg. Contr. p. 268. ubi hanc puriorum metallorum separationem præfert cupellationi, quippe meliorem.

QUARTURA, idem; quod *Quartatio*, summum auri examen, hac via videlicet, ut argenti partes novem ad omnia auri commisceantur, liquatione per ignem. Deinde aqua stygia, vel forti, resolvantur ambo simul. Argentum totum in aquam consistit, auro solo

subfidente; pulveris instar spadicæ, nigricantisque coloris. Rul. & Iohnf.

QUARTUS, τέταρτος, dicitur de die morbi, præsertim febrilis, estque index septimi, bonam crisin, vel malam, h. e. acrisian, ostendens ex Hippocr. 2. aph. 24. & 4. aph. 71. Dieter. n. 827. *Quartiam* digestionem in sinistro stomacho cordis finxit Helm. ir. Blas hum. n. 21. Τέταρτον quoque significare pondus unciarum quatuor cum dimidia & ἡμικρούτιον etiam vocari e Dioscoride docuit Schenk. Synt. comp. & præf. med. 67.

QUASSATIO, σείσις, idem, quod *Concussio*, κρούσις. In specie vocatur *Quassatio*, σείσις, quarta species luxationis vertebrarum, quando vertebræ in suo loco manent, sed juncturæ, vel compages sunt dimotæ, Gal. c. 3. de artic. i. 2. Vide *Quatio*. *Quassatio* dicitur etiam solutio facta in tendinibus aut ligamentis, Arab. *Rabathe*, Andr. vero Bellunenfi *Adhareth*. Avic. Cancic. part. 1. tract. 2.

QUATERNARIUS, *Quaternio*, τετρας, vocatur periodus quatuor dierum, observanda Medicis in morbis acutis; quia vel solutio, vel significatio aliqua future solutionis in illo termino fieri solet. Gal. l. 3. de dieb. decr. cap. 1. *Quaternarius* Numerus elementorum ab Helmontio rejectus, cum in natura universa, tum in mistorum constitutione: ir. Tumul. Pest. §. A labe nostra immune. & innocuum celum. Est & numerus mysticus Spagyricorum, Th. Chym. Vol. I. pag. 547. & Vol. II. p. 210. 211.

QUATIO, σείω, idem, quod *concutio*, h. e. violenter agito, impello: Dicitur vel proprie de materiali corporis manu facta concussione, v. g. quando suppurati *quatiantur*, ut exploretur, quam parte pus delirescat. Hipp. l. 2. de Morb. XLV. 11. & l. 3. XXVI. 30. Coac. i. 432. 499. Vel improprie & virtualiter, de rebus non naturalibus, quæ sanguinem agitando corporis partes *concutiunt*, v. g. caput, Coac. i. 167. l. 1. Prorrh. f. 3. i. 51. Jung. Foëf. pag. 561. Ita tussis dicitur *quatere* pulmonem, quamvis hoc ad propriam significationem potius referat Dieter. Iatr. p. 281.

QUATRIO, idem, quod *Talis*, Gr. ἑστράλιον, ita dicitur à quatuor lateribus. Bartholin. libell. 4. de ossib. c. 21.

QUATUOR, τέσσαρες, τέσσαρες, numeri certi nomen est notissimum. *Quatuor* mundi prima, non esse eadem cum Elementis Aristotelis, videlicet terram, aquam, spiritum, lucem, vult Libav. T. II. p. 113. Verum non satis demonstrasse videtur hoc assertum. *Quatuor* naturæ essentialium mistorum eidem quoque sunt: Terra virgo, Liquor aqueus, Oleum æquale, vel spiritus, Ignis celestis, vel astralis d. l. pag. 193.

QUEBRICUM aliis dicitur esse *Arsenicum*, aliis *Sulphur*. Rul. *Quebrish*, *Quibrish*, *Sulphur*. Ruland. & Iohnf.

QUELLEM dicitur *terra originalis*, sabulum; ad quod ligo nunquam penetrat. *Helmont. tr. Terra. num. 4. 5.* terra elementalıs, futura basis hominis. Idem *Ibid.*

QUELLES, id est, *Elixir. Th. Chym. Vol. V. p. 455.*

QUERCINUS, *Quernus*, *ὄρνις*, *ὄρνιθις*, quod vel in *quercu* occurrit, vel e *quercu* nascitur. Ita *Viscus quernus* vocatur, qui in officinis potissimum in usu est, & à Paracelso laudatur. Vide *Viscus*.

QUERQUEDULA, *βοοκός*, nomen *Anatis sylvestris*, cujus varias species descripsit, cum usu in cibis, *Aldrov. l. 19. Ornithol. c. 30. seqq.*

QUERQUERA, *κέρκωρ*, nomen est febris, quæ Gr. *φειράδης*, *horrifica*, vocatur, ab horrore, & tremore, cum sonitu. *Mendose zerzera* dicitur, animadvertente Keuchen. ad *Samon. p. 269.* adde C. Rejes *C. El. q. 68. n. 10. II.* Vide *Phricodes*.

QUIANOS, i. e. *Vena terræ. Cuperosum. Rul. Iohnf.*

QUID PRO QUO; Id est, absque iudicio, vel consensu, vel præcitu peritioris, vel præscribere, vel præparare; vel offerre, vel applicare restedium. Merdam pro Musco. Hoc iure merito improbat & detestatur Paracelsus aliquoties in scriptis suis, & vocat *Librum Paenorum*, i. e. radium asinorum: quandoquidem, si Medicus hoc fecerit, imperitus est, & rudis; Si Pharmacopœus, aut Chirurgus, maliiosus: Omnes vero hi læsam conscientiam habent. *Paracels. def. 7. & in fragm. Med.* Utinam vero Pharmacopœi ab hac culpa essent hodieque immunes, profecto ars Medica non ita detrimentum pati cogeretur, & jacturam dignitatis suæ citra culpam propriam faceret!

QUIES, *ὄσυχια*. Vide *Hesychia*.

QUINTANA, *πεντητα*, vide *Pempteos*.

QUINTA, *πέμπτη*, vel *πεντη*, usitatissimus terminus Chymicis, dum *Quintæ essentia* mentionem frequentissime faciunt. Vide *Essentia*. Quibus ibidem traditis addi possunt & hæc: *Quinta Essentia* est natura, virtus, color, vita, spiritus, ipsa medicina & proprietas rerum, à corpore suo per artem extracta; aliis forma specifica, quæ si à specie removeatur, ad suum genus accedit, altiusque progreditur, donec in centro quiescat. Vel: Est mysterium ad ætheræ naturæ puritatem viresque præstantissimas exaltatum. Inde solet appellari cælum, & cœlestis substantia, in qua purissima sincerissimaque crasis hæret, & radix substantialis, tanquam esset defluvium ætheris, vel radius firmamenti, voce Creatoris, per ima dispersus, animæque mundanæ *ἀπρόσμηκτα*. *Quinta essentia* vegetabilibus eorumque partibus extrahitur. Fitque hæc potissimum ex succo extracto. Primatum obtinet hic *Quinta Essentia Vini*, quam & *Mercurium vegetabilem* nominat; alii *Aquam primi Entis, cælum, & Clavem Philosophorum. Quinta essentia animalium* est, quæ extrahitur ex partibus animalium, ratione millionis naturalis & *Castelli Lexic. Med.*

vegetabilis: itaque & praxis parum differt à vegetabilium apparatus. *Quinta essentia mineralium* est, quæ ex mineralibus conficitur. Excellunt hic *quintæ essentia* metallorum & gemmarum. Hæc *Dorn. Rul. & Iohnsonus. Exempla variarum Quintarum Essentiarum præsentim Mineralium*, quæ apud Libav. & in *Theatr. Chym.* Enimvero sunt alii, qui prorsus illas impugnant & inficiantur: inter quos est *Rolfink. Chym. l. 6. c. 2.* At, nescio, an in omnibus satisfecerit. Hoc quidem concedi potest, quod non videatur verosimile, essentiam formalem & specificam alicujus rei à rebus ipsis posse artificiose sub forma alicujus medicamenti separari, & extrahi: verum quod illa ipsa substantia in mixtis, ex qua Medicæ facultates promanant, & ab aliis *Quintæ Essentiæ* nomine venit, sit elementaris naturæ, nondum adeo planum est, & expeditæ veritatis; quamvis hujus questionis decisio non sit hujus loci. Sed & *Helmontius* improbat *Epitheton Quinta*; quia negat *Quaternarium Elementorum*, tria saltem concedens, ut igitur inventum illud Chymicorum rectius *Quarta essentia* dici deberet, *tr. Tria prima Chym. princ. &c. n. 44.* *Quintum esse* idem est, quod *Quinta essentia*, sive cujuslibet elementi esse per se solum, sive animal ex eo solo productum; ut loquitur *Rul. & Iohnf. &c.*

QUISQUILA, idem, quod *Quaquila*; de quo p. a. QUISQUILIUM, *Cocci granum*, seu *Kermes*. Unde vestis *quisquiliata*. *Blaf. Bernard.*

QUOMODO; *ἕως, ὅπως, πῶς*; qualitatem quandam rerum, quæ doctrina traduntur, significat, *Gal. c. 1. de iis q. in med. f. 1. 6.*

QUOTIDIANA, *ἀμφιμετρὸς, κενθμετρὸς*, est species febris, quæ singulis diebus paroxysmos suos repetit, vel cum intermissione intercedente, ut *Quotidiana intermitens*, vel sine intermissione, ut *Quotidiana continua*, *Gal. 2. de diff. febr. c. 7.* Causa vera hujus febris non est picuita excrementitia, sed consistit in sanguine, portionibus crudioribus fermentativis ad turgescentiam usque scatente, & celeriter quidem effervescente, sed lentius deflagrante, ob fomitem febrilem crudiorum & ligno viridi similem. *Jung. Willis, de febr. c. 5. Pienf. tit. eod. tr. spec. c. 10.*

R. Gr. P. ρ.

R Litera difficilis pronunciationis; *Dieter. Iatr. p. 1216.*

RABEOIA, sunt *radices Flammulae majoris*, *Rul. & Iohnf. in Lex. apud Dorneum legitur Rabeoja*, fortassis *mendose*.

RABIEL, *Rohel*, id est, *Sanguis Draconis*. *Rul. & Iohnf.*

RABIES, *λύσσα*. Vide *Lyssa*.

RABIRA, vel *Radira*, id est; *Stannum*. *Rul. & Iohnf.*

RACHAMMELCA; terminus novus à *D. Delro* effectus & desumptus ex *Hebr. Rechem*, quod uterum *Kkkk* significat,

significat, & *Melech*, quod *Regem*. Expressere autem voluit principium generationis activum, sive spiritum plasticum uterinum, *Encyclopæd. l. 5. c. 1. §. 1. & 3. p. 860.*

RACHI, vel *Racho*, id est, *Mercurius*. *Iid.*

RACHITIS. Vide *Rhachitis*.

RACRI, id est *Sal Armoniacus*. *Raan*, vel *Ranu*. *Iidem.*

RADENS, ξύαν, ξυσίγος, epitheton *Atræ bilis*, p. n. sese habentis, & in corrosivam aciditatem degenerantis, *Gal. l. 2. de nat. fac. c. 9.*

RADIÆI dicuntur *Musculi*, quidam *interni*, quidam *externi*, carpum flectentes & extendentes, *Barthol. l. 3. Anat. c. 11. p. 575.*

RADICALIS, idem, quod *Innatus*, vel *insitus*, εἴμφοτος, dictum olim de *Humore* quodam *insito* cum ipso semine, *Gal. ad Thrasib. c. 19.* *Paracels. l. 2. de morbis metallifodin. c. 5.* Hoc ex recentioribus acerrime tanquam pro aris & focis defendit contra *Hellmont. D. Jac. Joseph. Ioesperius Manuduct. ad vit. long. c. 4. p. 18. seqq.* *Radicales dies* quoque dicuntur perfecti *Critici*, qui & *Principes* vocantur. *Blancard. in Lex.*

RADICATIO,ρίζωσις, vocatur principium plantarum, quando incipiunt progerminare, *Gal. l. 6. de Hipp. & Plat. decr. c. 3.*

RADICISECA priscis temporibus dictus fuit *Minister Medicorum* colligendis medicamentis simplicibus destinatus.

RADIUS est vocabulum multæ significationis. Proprie notat luminis solaris & lunaris expansionem ad distans. *Gr. ακτίς, ακτίς*, de qua significatione legantur *Physici*. Tralatiue vero in *Anatomicis* dicitur *Radius* os cubiti majus, quod Græce κερκίς appellatur. Vide *Cercis*. In *Mechanicis* & *metallifodinis* *Radii* vocantur in rota ligna illa, e modiolis, ad obsides, orbile constituentes, excurrentia, veluti e centro ad circumferentiam: quorum plerumque duodecim numerantur. Vel etiam *Radius* est rutum ligneum. *Rul.* In *Spagyricis* *Radii* quoque per similitudinem attribuuntur *Planetis mineralibus*, præsertim *Soli & Lunæ*, h. e. *Auro & Argento*: Suntque nihil aliud, quam halitus illi, qui in vitro *Hermetico* ex corporibus exurgunt, & secum ferunt tincturam seu animam corporis: unde & *Radii tingentes* vocantur, *Libav. Tom. II. Oper. p. 441. item p. 341. 342.* in qua significatione etiam jam olim sumit *Paracelsus*, quando *Mercurio* attribuit *radice*, h. e. effluvia, quæ in corpora hominum immitit & imprimit, *l. 3. de morbis fodinar. c. 4.*

RADIX,ρίζα, etiam valde æquivocum est. Propria significatio est *Physicis* & *Botanicis* nota, quarum usus frequens est & in victu, & in *Pharmaceuticis*. Vide *Jul. Alex. l. 9. Sal. c. 2. seqq.* *Bruyer. de re cibari. l. 9. c. 1. seqq.* *C. Hofm. Inst. Med. l. 5. c. 11. Schrod. l. 2.*

c. 15. Speciatim ρίζα *Galeno in exeg. Hipp.* est planta exilis, sine caule, spina, & fructu trium foliorum supra terram prominentium, duorum digitorum magnitudine anchusæ similis est: *Radix* autem *alba* idem est quod *dracontium*, eodem auctore. *Radicum Chymicam* analysin e fundamentis *Cartesianæ philosophiæ* tradidit *Iuncken. Chymic. Exp. Cur. P. I. f. 1. c. 2. p. 187. seqq.* *Radicula* vero sumitur pro *Raphano*, apud *Gal. l. 5. S. Fac. §. Raphanis*, *Gr. ραφανίς*. Per metaphoram vero *Radices* in *Anatomicis* dicuntur partium veluti principia, vel vera, vel etiam ex impositione hominum, pro principis habita. Ita *radix vasorum* habetur cor respectu arteriæ aortæ & venæ cavæ: quemadmodum, respectu venæ portæ, *Gal. l. 5. meth. med. c. 3. in fin.* Ita *Radices dentium* vocantur illæ portiones, quæ infixæ sunt alveolis; suntque vel simplices, ut primorum, sed altius infiguntur & firmitus; vel bifidæ, aut ternæ, ut molarium. Vide *Barthol. libell. 4. c. 13.* Quid vero *Plautus* per *Radices Cordis* intellexerit, in descriptione *Leonis Cappadocis*, vide *Expositionem Lind. Ex. IX. §. 50.* Apud *Chymicos* *Radix Metallorum* vocatur *Antimonium*. *Iohnson. l. 2. Lex. De radicibus mineralium in genere* vide *Th. Chym. Vol. I. p. 571.* In specie de *radice Elixiris citrini*, in negotio *Panaceæ*, vel lapidis *Philosophici*, *Vol. IV. p. 871.* Clarius vero *radices Arboris Solaris* i. e. lapidis *Philosophi*. recensentur, *Sal, Sulphur & Mercurius*, *Vol. VI. p. 181.* *Radix aurea Zehneri* dicitur *Præcipitatus ruber compositus*. *Rolf. Chym. l. 5. c. 6. c. 4.*

RADULA, idem, quod *Scalprum*. *Paræus Chir. l. 9. c. 4.*

RAIA, ραίς, βράος. Vide *Batos*.

RAINALE, dicitur lapis, e quo insecta nociva fiunt. *Rul.*

RAMAG, id est, *Cinis*. *Rul. & Iohnf.*

RAMED, id est, *Rhabarbarum*. *Iohnf. l. 2. L. Ch.*

RAMENTUM,ξύσμα,ρίνημα, idem, quod *Strigmenium*, in genere dicitur de omni eo, quod radendo deterritur & destringitur, sive lima, sive simili alio instrumento. In specie vero *Ramenta Hippocr.* vocantur particule membranaceæ interioris intestinorum, vel etiam vesicæ, superficiæ, derasæ ab acriori & corrosiva materia excrementitia, v. g. in *dysenteria*, *7. aph. 64. 3. de R. V. l. A. t. 32.* *Gal. l. 1. de L. Aff. c. 4. com. 4. aph. 26. & alibi.* Vide *Foëf. Oec. pag. 441.* *Ramenta stomachi* leguntur apud *Scrib. n. 191.* adde *Lex. Rhodii.* In *metallicis* portio venæ, violentia aquarum, aut alia, abrupta, aut protrusa, *ramentum* nuncupatur. Estque vel *scobs*, vel *striclura*; Vide *Libav. S. A. Ch. 4. c. 3.* *Ramentum Elephantis* pro rasura ebarris, & *Ramentum navis*, i. e. unguem rasum de navibus, *Græc. ζάπωμα*, leguntur apud *Keuchen. pag. 162. & 206.*

RAMEX,ράλη, idem quod *Hernia*. Vide *Hernia*.

RAMIGRI;

RAMIGRI, i. e. *Colophonia*. Rul.

RAMOSUS hodieque à nonnullis refertur inter principia compositionum, describiturque quod constet particulis globosis crassis terrestribus, spiritui subtilissimo innatantibus, sibi invicem cohærentibus, flexilibus & fluidis, Jacob le Mort *Pharm. Medico-Phys. c. 3. seqq.* vide *Fluidus*.

RAMUS, *ῥαμδ*. Vide *Clados*.

RANA, *βάραν*, est æquivocum vocabulum. Propria, & recepta significatione notat animal aquaticum, quadrupes, oviparum notissimum; cujus descriptionem, differentias, ut & usum in cibis & Medicina, quære apud Aldrov. l. 1. de *quadr. dig. ovipar. c. 1. seqq.* Schrod. l. 5. cl. 3. n. 87. Libav. T. II. Op. pag. 155. De harum generatione & successiva conformatione lezi quoque poterit Observatio Oligeri Jacobæi in *Act. Hafn. Vol. II. Obs. 39. pag. 109. seqq.* Ranas per vomitum ab ancilla Altenburgensi rejectas communicavit Th. Reines. d. l. Obs. 40. pag. 110. Est etiam nomen piscis cartilaginei, & dicitur *Rana marina*, sive *piscatrix*, cujus descriptionem & usum tradidit Aldr. l. 3. de *piscib. c. 64.* *Ranæ κλαμίται* vocantur *ranæ virides*, inter calamos aquaticos, & gramina morantes, & *ζέλανοι* e nubibus, vel cælo lapsæ, Keuchen. ad *Sammon. p. 232.* *Rana* quoque vel *Ranula* dicitur, in Pathologicis, apostema quoddam sub lingua, estque tumor, vel potius abscessus, cum folliculo, materiam meliceridi, aut muco similem continens, oblongus, aut rotundus, ad frenum linguæ, & venas, propterea *raninas* dictas, occurrens, aliquando & in lapidem, vel topheæam duritiem concretus, cum impedimento sermonis, proveniens à materiæ crudæ & excrementitiæ, cum sanguine, vel etiam saliva, affluentis collectione, sibi fixam sedem cum concrectione parante. De qua videantur Practici, præsertim Forest. l. 14. obs. 29. Senn. M. Pr. l. 1. P. 3. f. 5. c. 4. Paræus l. 7. c. 5. Aquapend. tr. de oper. Chirurg. h. iiii.

RANCIDITAS, *σπέρσις*, dicitur species corruptionis putridæ, quæ competit rebus sulphureis & oleosis, pinguibus; quando aut fervore, aut vetustate, corrumpuntur; v. g. nuces *rancidæ*. Forest. lib. 30. Obs. 10. Schol. Willis de ferment. c. 8.

RANCULA vocatur Joh. Anglico dolor erraticus in vulnere propter humorum affluxum ad locum vulneratum, estque cum pulsatione & tumore. Derivatio vero illius est plane ridicula, dum scripsit dici *Ranculam*, quasi replens locum. Ros. Angl. p. m. 1038.

RANGIFER, dicitur animal quadrupes, cervi speciem representans, cursus celerrimi, in extremis Septentrionalibus regionibus, Suecia, Lappia frequens, & ad labores usitatum: cujus historiam vide apud Aldrov. l. 1. de *quadr. bisulc. c. 31.* Meminit & Helmont. dicens, quod Rangifer extra suum clima non vivat. tr. Nat. contr. nescia, n. 1. Horum animalium

recens mactatorum sanguinem calidum manu exceptum haurire incolas contra scorbutum ex communicatione D. Joh. Dieteri notavit simulque rationem aliquam adjunxit Sennert. de *Scorbut. c. 7.* Anatome vero Rangiferi à Nic. Stenone exhibita legitur descripta in *Act. Hafn. Vol. I. Obs. 135. p. 274. seqq.*

RANULA, *βάραν*. Vide *Rana*.

RAPAX, *ῥαπαξ*. Vide *Harpax*.

RAPHANUS, idem cum caute, ex Scholiaste Aristoph. & Jul. Poll. l. 6. c. 8. Jacob. Constantinus cap. 14. *Collectaneorum*.

RAPIENS viam est epitheton plantæ alicujus venenatæ, sive *Laureola*, sive *Chamelææ* aut *Thymelææ* fuerit, quod Botanicis extricandum permittimus. Legitur apud Tabernamont. l. III. c. 93. quamvis descriptio Autoris, vel etiam Bauhinii in *Pinnæ* cum illo frutice, qui hodieque vernacule *fellerhals* nuncupatur, non quadrare videatur. Vocatur & d. l. *Faciens viduus*.

RAPTUS, *ἔνθουσιμος*, i. e. occulta quædam, & supernaturalis cognitio alicujus repentina, à spiritu quodam vel dæmone infusa. Vide *Enthusiasmos*. De raptu Prophetarum legitur in Th. Ch. Vol. VI. pag. 67. De raptu latius accepto Paracels. l. 2. *Philos. ad Atheniens. text. 15.* *Raptus* etiam sumitur pro *spasmo* apud Cœl. Aurel. l. III. *Acut. c. 7. p. m. 185.*

RAREFACIENS, *ἀραιωτικός*, epitheton medicamentorum, tenuium parvum, & calidorum, virtute coincidentium cum *aperientibus* & *diaphoreticis*; utpote, quod cutis spiracula referant, Gal. l. 1. S. Fac. c. 14. His opponuntur *condensantia*, *πυκνωτικά*, de quibus suo loco.

RARITAS, *Rarus*, *σπανιότης*, *σπάνι*, *ἀραιότης*, *ἀραιός*, proprietas vel attributum corporum, quorum partes multis spatiis inanibus interceptæ sunt: sive quæ, spongiarum instar foraminibus pervia, Gal. l. 1. S. Fac. c. 13. & l. 2. de *san. tu. c. 5.* His opponuntur *densa* corpora: *πυκνά*. Alias & raritas est circumstantia ad tempus pertinens; quando tardius aliquid iteratur aut redit. Ita *Rarus pulsus* dicitur, Gal. l. de *puls. introduct. cap. 4.* Huic opponitur *Creber*.

RASA, idem quod *Resina*. Jul. Alex. *Annot. in Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 12.*

RASA, vel *Rassis*, hoc est *Stannum*. Iid.

RASAHETI, *Rusfatagi*, *Rusfangi*, id. est. *Æs ustum*. Rul. & Iohnf.

RASCATIO, idem, quod *Screatus* vel *Excretio*, quando v. g. sanguis cum *rascatione* ejicitur, h. e. ex gutture & adjacentibus membris uvulæ. Isaac. l. 3. *Viatrici c. 8. & 9.*

RASCETA, idem, quod *Brachiale*; vel *Carpus*: Vide *Carpus*. Dicitur & de pede, sive nodo claviculæ pedis. Forest. l. 6. *Chir. obs. 49. Schol.* Dicitur & *Raseta*. Barthol. libell. 4. c. 20.

RASORIUM, *Rasatorium*, ξυστήρ, idem, quod *Scalprum*. Vide infra *Scalpellum*, *Scalprum*.

RASTETA, idem, quod *Rasenna*. Paracels. de *Urin*.

RASTOL, id est, *as. Rasoes* idem, Rul. & Iohnf.

RASTUL, id est, *Sal. Iidem*.

RASURA, ξύσμις, ξυσμός, sumitur vel active, vel passive. Active idem quod *Rasio*, ξυσμός, ξύσις. Usurpatur vero & in Pathologicis, de humoribus acrioribus, radentibus vel intestina, vel alias membranaceas partes, ventriculorum, vesicam &c. qui humores ideo vocantur ξυσμη, *rasorii*: Et in Pharmaceuticis, dum parantur quedam simplicia per *rasionem*, vel *limaturam*, ut *Rasura Cornu Cervi*, *Eboris*, &c. Vel in Chirurgicis, quando lima, aut aliis instrumentis, fit osium *rasio* vel *abrasio*, aut quando capillorum fit *rasio* cultro. Passive idem est, quod *Ramentum*, *Srigrimentum*, ξύσμις. Vide *Ramentum*.

RATIO, λόγος, λογισμός. Vide *Logos*. Accipitur vel substantialiter pro *Anima rationali*, *Mente*, *Animo humano*. Vel effective pro *Ratiocinatione*. Vide *Logismos*. Vel pro *indicatione* ex methodo Medicinali desumpto argumento, 2. *aph.* 27. 42. & 3. *aphor.* 1. Vide *Dieter. n.* 507. *Lind. Ex. VII.* §. 31.

RATIONALIS, λογικός. Vide *Logicos*.

RAUCEDO, *Raucitas*, βραγγή. Vide *Branchos*. Adde illis *Boneti Sepulchret. l.* 1. *sect.* 22. *obs.* 18.

RAVED, i. e. *Rhabarbarum*, Schrod. Vide p. inferius.

RAXACH, i. e. *Gummi Ammonicum*. Iohnf. *Lex. Chym. l.* 2. *Schroder. l.* 4. *cl.* 2. n. 369.

REALGAR, proprie & metaphoricè accipitur. Proprie etiam non uno modo describitur: Rul. Dorn. & Iohnf. scripserunt, quod sit fumus mineralium, quicquid arsenicale est, aut operimenti naturam habet. Apud *Forest. l.* 30. *obs.* 8. in *Schol.* hæc leguntur: *Realgar* fit ex sulphure, calce viva, & auripigmento (idiomate nostro, inquit *Pandectarius*, dicitur *Soricaria*) interficitque fortices, & omnia animalia. Pulvis est mordicans, fistulas ac vermes equorum, & corrodendo absumens omnem malam superfluumque carnem. *Libavius* hoc notavit: *Realgar* modo speciem auripigmenti rubei vocant, in quo aureus color miscetur sandarachæ fissili, glebarum specie; & gracili venarum discursu: vel etiam pulverem rubeum in scaptenfulis argentariis collectum, designari putant; modo crementum rubeum foetidum & venenatum, quod circa fornacum metallicarum oras & spiracula concrevit; non raro etiam citrinum, cinereum, vel alterius coloris. *Santes Ardoynus* arsenicum, sulphure mistum, iudicavit, denotans fortasse halitus illos *Officinarum* concretos, quos, vernacule, fumum officinarum, *Hättenrauch* indigitant. Alii *Realgar* fixum est arsenicum halinitro adjecto crematum. *Ompino* autem est, cum arsenicalibus, ejusdem naturæ,

aut vicinæ. *Libav. S. A. Ch. l.* 3. *cap.* 16. *Metaphorica* acceptio est merum commentum *Paracelsicum*, qui distinxit *Realgar* in *Macroscopicum* & *Microscopicum*: Illud quadruplex iterum finxit; juxta numerum *Elementorum*: Ut *Realgar aquæ*, spuma natans super aquas; *Realgar terræ*, Arsenicum; *Realgar aëris*, *Tereniabin*; & *Realgar ignis*, *Conjunctio Saturnina*. *Dorn. Rul. Iohnf. e Paracels. Paragran. l.* 3. *c.* 2. §. 1. & alibi. Imo attribuit quoque *Realgar Astris*, & singulis *Planetis*, quo aquas inficiunt, in *Fragm. Medic.*

REBIS, id est, *excrementum alvi*. *Parac. de hydrope. & l.* 3. *de morb. fodin. c.* 4. *Rebis* etiam, id est, *lapis Rebis*, *capilli*. *Dorn. Rul. & Iohnf.* In *chrysopeia* *Rebis* dicitur materia, ex qua semen aurificum generatur; estque aurum & suum argentum vivum. Dicitur vero barbaro nomine *Rebis*, quod ex bina re primum componitur, quæ tandem, diuturna coctione, fit una specie, & numero. *Th. Chym. Vol. II. p.* 43. *adde pag.* 252. & 395. *Vol. III. p.* 751. *Vol. IV. p.* 400. *Meminit & Libav. Tom. II. Oper. p.* 40. & 426. Quibusdam recentioribus *Rebis* dicitur *Mercurius Philosophicus duplicatus*, sulphure *Solari* & *Mercurio universali* constans. Dicitur & *Azoth*.

REBISOLA, dicitur arcanum urinæ ad ictericiam, quæ si coquatur, ac despumetur optime, post triduum quiescens, lapillos *rebisoleos* edit. *Dorn. Rul. & Iohnf. in Lex. Paracels.* etiam commendat ad morbos metallifodinarum. *l.* 3. *h. iii. c.* 11.

REBOLEA, mumia. Rul.

REBONA, *stercus adustum*, *mumia*. Rul. *Dorn. & Iohnf.*

REBUS, est ultima rerum materia. *Iidem*.

RECENS, *ναός*; Vide *Nearos*.

RECEPTA, *Receptum*, vocatur barbare *formula Remedii*, vel *medicamenti*, quæ præscribitur à Medico; vel quales descriptiones occurrunt jam in *Dispensatoriis*. Longas *Receptas* scribere magna ex parte, non videtur tam pertinere ad salutem ægri, quam fortassis ad vanam gloriosam, & aucupationem excitandam; e *Scherbii Thes. Med. Disp. X. §.* 2.

RECEPTACULUM, δοχείον, ἐκδοχείον, ἀποδοχείον, dicitur omne id, quo aliquid excipitur & colligitur. In specie apud *Anatomicos*, occurrit *Receptaculum Chyli*, à *Pecqueto* inventum; cujus historiam vide apud *Barthol. l.* 1. *Anat. c.* 12. In *Chymicis* *receptaculum* vocatur vas amplum & globosum, destillantes humores recipiens. Variare vero debet, pro rei destillandæ ratione. Nam si res vaporosæ, flatulentæ, ac spirituales dissolvuntur, amplum esse debet; alioquin, à spirituum vi magna, magno bombo, ac crepitu, nec sine adstantis periculo rumpitur, atque in frustra dissilit: Si vero res calidæ tennesque fuerint, collo longo formatum esse debet. Sin autem res *medicæ* fuerint, medium

medium *receptaculum* requiritur. Rul. & Iohnf. Terra dicitur *Receptaculum* Influentiæ Cœlestis. Vol. VI. Theatr. Chym. p. 403.

RECEPTARIUM Medici Langio dicuntur, qui, à Pharmacopœis & Chymistis, absque ulla ratione, integros *receptorum* fasciculos colligunt & recipiunt; quibus plaustra onerare possent &c. Lang. l. 2. ep. 23.

RECESSUS, ἀπίστωσις, vide *Apostasis*.

RECHA, id est, marmor. Rul. & Iohnf.

RECIDIVA, ὑποτροπή, ὑποστροφὴ, vide *Hypotrope*.

RECIPE, usitatissima hodieque vox notata per abbreviatam Rec. præmittitur formulis remediorum, quam prolixius ventilavit Schenk. *Syn. comp. & præscr. med.* p. 83. 84. Respondet autem antiquo vocabulo *Sume*, quod integris literis expressum præmississe veteres suis formulis testatur idem d. l.

RECIPIENS, idem, quod *Subiectum* morborum. Vide *Subiectum*. Vocatur & instrumentum, vel vas, in Destillatoria arte, quod excipit e destillatione materiam prolectam, *Recipiens*, estque usitatissimum.

RECIPROCATIO, ἀντιπόδοσις, vide *Antipodosis*.

RECIPROCUS, παλινδρομῶν, idem, quod *Recurrentis*, epitheton Pulsus myuri vel deficientis. Vide *Myuros*.

RECLINATIO, κεπέκλισις, est motus musculorum voluntarius, Gal. l. 1. de mot. muscul. c. 7. Vide *Cataclisis*.

RECLUSIO, ἀναστόμωσις, morbus dicitur partium instrumentalium, sive organicus, Gal. l. de diff. symt. c. 6. Estque morbus in meatibus apertis, vel ampliatis. Vide *Anastomosis*.

RECOCTA dicitur Caseus, qui fit ex fero, vel lacte acetoso, Arab. Raib dicto. Vocatur talis caseus vernacule quartel / Arab. Atachat. Avic. l. 2. tract. 2. cap. 127.

RECOLATIO, idem quod *Percolatio*, vel *iterata Colatio*. Scrib. n. 268. Vide *Colatio*.

RECOLLIGO, ἀναφίρω, idem, quod *vires recuperero*. Hipp. 2. aph. 43. Dieter. n. 63.

RECOQUO, ἀφεψίω, pro *Decoquo*, *Coquo*. Keuchen. ad *Sammon*. p. 88.

RECORDATIO, ἀνάμνησις, ὑπόμνησις, est præteritarum rerum memoria, & ad actus animæ sensitivæ pertinet, consistentes in impressione & specierum sensibilium in spirituum animalium idea. Vide *Willis d. A. Br. P. I. c. 6*.

RECORPORATIVUS, μετασυνκρηπής, dicitur species curationis, cuius meminit etiam Cœl. Aurel. l. II. Tard. pass. c. 2. p. 330. Vocatur alias μεταπορροπία, vide supra *Metaporropeia*.

RECREATIO, ἀνάληψις, idem, quod *Resectio*; & *Recreans*, idem, quod *Resiciens*. Angen. Tom. III. Ep. Medic. p. m. 366.

RECREMENTUM, περίττωμα, idem, quod *Ex-*

crementum. Vide supra, in EX. *Recrementa* mineralia vel metallica vide apud Rul. & Iohnf. Dicuntur & *Scoriae*, de quo vocab. infra suo loco.

RECRUDESCENTIA, *Recrudescens*, παλιγγένησις, παλιγγενετός, vide *Palincoctos*.

RECTIFICATIO, nihil aliud est, quam destillationum iteratio, vitreis (plerumque) organis facta, Th. Chym. Vol. I. p. 211. Vel *Rectificatio* destillationibus fere omnibus communis est, tum aquarum, tum spirituum vegetabilium, mineralium, animalium; tum oleorum. Est terminus artis, notatque purificationem aut *exaltationem* alicujus substantiæ &c. Rul. fink. Chym. l. 2. c. 2. Fere idem est cum *Cohobatione*.

RECTRIX, ἡγεμονική, epitheton animæ rationalis. Vide *Hegemonicos*.

RECTUS, ὀρθός, vide *Orthos*. *Rectum* quoque intestinum vocatur tertium crassorum, & ultimum, quod ad anum usque porrectum est, Gal. l. 6. Anat. adm. c. 9. ad cujus extremitatem musculus sphincter est. Vocatur & *Princeps intestinum*, Gr. ἄρχος. De quo vide in Anatomicis, Barthol. l. 1. An. cap. 11. Vide & *Longaon*. *Recti* musculi abdominis dicuntur, qui rectis fibris à sterno & costis spuris protenduntur usque ad regionem pubis & lineis albis transversis signati observantur, l. 1. An. c. 5. p. 54.

RECURSIO, *recurrentis*, παλινδρομία, παλινδρομῶν. Vide *Palindromia*. *Nervi recurrentes* vel *recurfivi* qui sint, vide apud Bartholin. libell. 3. An. c. 2. Alias *Recurfus* etiam accipitur pro repetitione paroxysmorum, in qua significatione usus Laur. Bellinus de febr. proposit. 26. Oper. suor. p. m. 398.

RECURVUS, *Recurvatio*, λόρδωσις, idem, quod *Curvus*, *Curvamen*: de quo supra in CV.

RECUTITI, idem, quod *Apellæ*, quibus præputii portio resecta, & circumcisa est, Barthol. l. 1. An. c. 24. quamvis rectius generalior significatio tribuatur à *Parro*, *recutitos* dicente, quibus præputium brevius est, ut colis glandem operire non possit, sive hoc vel naturæ vitio à prima conformatione, sive casu & resectione contigerit. Chir. l. 16. c. 31. Quamvis P. Ammann. per *Recutitos* & *Recutitionem* aliud quid intelligi satis plausibiliter demonstrat, dicens, denotare artificium illud Chirurgicum, quo defectus præputii vel resecti vel natura denudatam habentium glandem reficiendi vel retrahendi præputium, de quo Corn. Cels. l. 7. c. 25. Instrumentum vocatur σπιθητήρ, plura de hoc artificio legantur in D. Ammanni *Irenico* p. 247. seqq. & Joh. Rhodius *dissert. de Acia* c. VI. p. 94. scribit, *Recutitos* dici notum est, quibus in glande cutis deest, quandoquidem ipsa nunquam integra vel sponte vel arte renascitur.

REDARGUTIO, ἔλεγχος. Vide *Elenchos*.

REDIVIVUS est epitheton Chemicis familiare, quando in processibus minerali vel metallico, quod sub alia forma delituit invisibiliter, revera tamen adfuit,

sub naturali sua forma producitur. Ita *Mercurius redivivus*, qui in Cinabari invisibilis latuit, admiscendo tres partes calcis trituratæ & per retortam cogendo producitur, de quo modo & alio legatur *Blancardus Chymia c. XI. §. 40.*

REDUC, *Redux*, est pulvis, quo calcinata metalla & mineralia liquantur, iterum in metallinum regulum redeuntia. *Dorn. Rul. & Iohaf. in Lexic.*

REDUCTIO, ἀνάσσεις, ἀναγωγή, ἔγερσις, quasi *resuscitatio*. Vox est æquivoca, etiam in Chymicis. 1. Ita dicitur corporis alicujus, in formam calcis, pulveris, aut liquoris redacti, pristinæ formæ restitutio. Locum habet præcipue in metallis, quæ menstruorum additione formam quasi amiserunt. *Reductio* talis est, cum salia mineralia, v. g. Sal Vitrioli, alumen, in humido calido soluta, *reducuntur* in frigido humido in pristinam solidam consistentiam. 2. *Reductionis* vox etiam attribuitur *Resolutioni* corporum in prima entia & principia, ut vocant: Cineres vegetabilium volunt *reduci* in arborem, fruticem &c. Sed est nulla, & merum commentum. Plura de hoc vocabulo vide apud *Rolsink. Chym. l. 2. c. 4. Junge Theatr. Chym. Vol. I. p. 696. 697. 699. Vol. IV. p. 848. Vol. V. p. 542. & 716. Vol. VI. p. 215. 229. Reductionem calcium* in metalla opus habere circumspicere magistro, docet *Libav. S. A. Ch. l. 5. p. 9. fin. Reductionem Tartari* urget *Paracels. Paramir. lib. 3. tract. 2. & 3. Reductio cibi* in sua principia, Sal, Sulphur, & Mercurium, fit per *Archeum Stomachi, tract. 2. de Pestilentia in princ.* In genere quoque *Reductio* *Paracelsi* dicitur omnis mutatio in alium statum: v. gr. mutatio morbi in sanitatem eidem vocatur *reductio*, l. de *renovatione & restauratione, in princ.*

REDUNDANTIA, ἀλλήλων, περισότις, περισώσις. Vide *Perissosis*.

REDUPLICATION, ἀναδιπλωσις, ἱπαναδιπλωσις. Vide *Anadiplosis*.

REDUVIA, idem, quod *Paronychia*, παραονυχία. Vide supra in PA. Dicitur & quibusdam *Redibia*, *Redubia*. *Keuchen, ad Sammonic. p. 241.*

REFECTIO, ἀνάληψις, ἀνάφρσις. Vide *Analepsis*, *Anathresis*.

REFINATIO, idem significat in genere quod *Depuratio*. In specie hoc nomine venit ars, qua saccharum e cannis extractum, ut candorem & durtiem acquirat, ab omnibus impuritatibus per lixivium e calce viva paratum liberatur, de qua legatur *Angel. Sala in Saccharologia cap. 3. Casp. Barlæus de rebus gestis Classis Nassovicae in Brasilia*, aliique, & ex his *Erasm. Francisc. Hort. Indic. Orient. & Occident. Part. I. p. m. 267. seqq.* Ita & *Spagyricis metalla* depurata dicuntur *Refinata*, v. g. *Aurum*, *Argentum* &c.

REFLEXIO, ἀνακρίσις, vel idem est, quod *Recurvatio*, vel dicitur de visione, ubi species visibilis in

circulo *refleuntur*, *Paracels. de An. ocul.* hæc dicitur *usitatus Refractio*.

REFRACTARIA Venæ. Vide *Phleps*.

REFRACTIO, ἀνάκρσις, est vox *Optica*, idem, quod *Reflexio* significans, *C. Hofmann. ad Gal. LL. de V. P. n. 83. Barthol. l. 3. An. c. 8. ad fin.*

REFRICTIO, ἀνάκρσις, vide *Anathresis*.

REFRIGERATIO, κρύψυξις, κρύψυξις, vide *Cataplexis*.

REFRIGERATORIUM dicitur Chymicis omne illud vas, quod aquam frigidam comprehendit, qua mediante vapores in distillatione exaltati per refrigerationem condensantur in aqueam substantiam, sive rostrum saltem alembici transeat, sive ipsum ambiat alembicum, sive alio modo adhibeatur, de quibus legantur scripta Chymicorum, quamvis & vas ligneum sale communi plenum pro *Refrigeratorio* exhibeat *Joh. Francisc. Vigan. in Medulla Chymia tabul. 2. fig. 5. f.*

REGALE, commentum est, quo repurgatur aurum. *Dorn. in Dict. Paracels. Iohaf.* Ejus descriptionem vide in *Th. Chym. Vol. I. p. 548. seq. Regale factum menstruum* *Spagyricum* dicitur aqua regia, quæ aurum solvit, cum Mercurio, & stella Antimonii. *Libav. Tom. II. Oper. p. 231.*

REGENERATIO, παλιγγενεσία, vide *Palingenesia*. *Regeneratio Philosophica*, sive *Spagyrica* est nihil aliud, quam corruptionis separatio, incorruptionis restitutio, mortis ablatio, vitæ redintegratio, virtutum elementarium remotio, & coelestium instauratio, & tandem malignitatis extirpatio, & bonitatis excitatio, elementorum sterilium regnantium mors & mortificatio & virtutis immortalis atque coelestis vita. *Th. Chym. Vol. VI. pag. 374.* Plus quam satis, encomiorum & titularum, dummodo non essent bullæ inanes.

REGIBBUS, λαρός, idem, quod *Repandus*, *Recurvus*: Vide *Lordos*. Occurrit hoc vocabulum in *Brasavoli Indice Galenico*.

REGIMEN, usitatum est vocabulum in Medicina; significans alicujus rei *ordinationem*, διατάξιν, ἔπιστάσιον. Ita victus *regimen* passim occurrit in *Practicis*. Sufficiat locus apud *Forest. lib. 32. Obs. 9. Schol. Paracels. l. 4. Paramir. Regimen lapidis Philosophici* legitur in *Th. Chymic. Vol. II. p. 296. Vol. III. pag. 654. Vol. IV. pag. 820. 830. 860. &c. Vol. V. p. 20. &c. Regimen ignis*, in operationibus Chymicis, *Vol. IV. pag. 526. 816. 860.*

REGINA, βασίς, est nomen liquidæ ocularis compositionis, quæ *Reparatrix*, ἀναληπτική, vocatur apud *Galen. lib. 4. de C. M. S. L. c. 7. Regina* quoque, ænigmatico nomine, vocatur *Luna Philosophorum*, sive *Lapis Philosophicus*, metalla inferiora, cuprum, stannum, ferrum, in argentum constantissimum, transformans, *Th. Chymic. l. p. 531.*

REGIO;

REGIO, *χώρα*; vide *Chora*. Regiones quoque Anatomicis dicuntur certæ corporis & determinatæ portiones; uti videre est apud Bartholin. in *proem. fin. v.g. Regio umbilicalis, l. 1. in princ.*

REGIONALIS, *ἐπιδημῶν*, dicitur de morbis certæ regioni familiaribus. Gal. in *princ. comm. in Libr. Epid. Vide Endemios.*

REGIUS, *βασιλικός*. Tribuitur & morbis, & medicamentis. *Morbis regius*, idem est, quod *Icterus*. *Aqua Chrysulca*, sive Aurum solvens, vocatur *Aqua Regia*, alias *Stygia*. Schrod. l. 3. c. 23. in *fin.*

REGNUM, *βασιλεία*, translata hæc vox in Medicinam, notans certam classem rerum naturalium. Imprimis vero tria Regna communiter traduntur; *vegetabilium verum*, in quo vinum primum locum tenere creditur; *mineralium*, in quo aurum: & *animalium*, in quo homo primas sibi vendicat. Th. Chym. Vol. VI. pag. 682.

REGULA, *κανὼν*, vide *Canon*.

REGULARIS est epitheton Variolarum apud Thom. Sydenham in *observ. de morb. ac Sect. III. c. 2.* quando in illis contenta materia quoad colorem, consistentiam, & alia accidentia nullam extraordinariam malignitatem præ se tulerunt, sed pud omnes iis correptos eadem exhibuerunt *φανόμενα*, sive Discretæ sive Confluentes fuerint. Illis opponuntur *Anomale* sive Irregulares, de quibus *sect. 5. c. 4.* quales ibidem nigræ Variolæ descriptæ leguntur, quæ intensam redolebant putrefactionem.

REGULUS, homonymon est in Medicina. 1. significat aviculam, quæ & *Trochilus* Plinio dicitur. Gr. *βασιλικός, βασιλικός*; cuius descriptionem, cum usu, vide apud Aldrov. l. 17. *Ornithol. c. 1.* Deinde est terminus Chymicorum Technicus, qui, in probatione aut fusione alicujus mineræ, illud, quod manet in crucibuli fundo, vel cupula, *Regem*, vel *Regulum* appellant. Roisink. Chym. l. 5. f. 11. cap. 1. Usitatissimus est *Regulus Antimonii*: ibid. Schroder. l. 3. c. 17. *Libav. S. A. Ch. l. 3. c. 11. & l. 6. cap. 21. item Tom. II. Oper. p. 181. seq.* Hic describi potest, quod sit Mercurialis *Antimonii* substantia metallica à superfluo sulphure mediantibus Nitro & Tartaro vi ignis cum detonatione operantis alcalifatis sequestrata.

REJECTIO, *ἀναγωγή*, sæpe usurpatur specialiter pro excretionē præternaturali, per os; sive pro vomitu. Scrib. n. 180. 181. 183. Vide Rhod. in *not. ad n. 183.* & in *Lex. Scribon.* Vide etiam supra *Anagoge*.

REINCRUDATIO, barbaro hoc nomine usus Joh. de Muralto in *suo Vade mecum Anatomico Exerc. I. p. 13.* modum explicaturus, quo sanguinis color rubicundus in album permutatur contra naturæ ordinem. Verum an adeo congrue nomen hoc fictum sit, non immerito quis dubitaverit.

REITERATIO, idem, quod *Iteratio* simpliciter, h. e. *Repetitio* alicujus laboris, vel rei. In Chymicis *Reiteratio* est species exaltationis Paracelsi, *Paragr.*

tract. 3. de Alchymia. Reiteratio fit, quum terra sublimata ponitur in cælum, & in eo putrefactione divisioneque solvitur. Th. Chym. Vol. I. pag. 436. *Reiteratio sublimationis Mercurii* legitur Vol. IV. pag. 1002. *Reiteratio examinis metalli per plumbam, vel tribulationis*: Vol. VI. p. 78.

REL, REBUS, i. e. *lac acetosum*. Rul. Iohnf.

RELATIO, terminus alias Logicus, translatus etiam in forum Medicum, denotat respectum rei indicatæ ad rem indicatam, qui respectus alias communiter vocatur *Indicatio*. Anton. Alvarez. *Epist. & Consil. Med. Part. I. p. m. 241.*

RELAXANTIA, *χαλαστικά*, vide *Chalasticos*. *Relaxatum, χαλασμένον*, opponitur contento, *συντημένον*. Gal. in 6. *Epid. i. 30.*

RELAXATIO, quid in genere significet, nimirum materiæ prius constrictæ resolutionem, notum est. Verum accipitur etiam pro *Ampliatione*. Ita Pylorum *relaxatum*, ut omnes digitos junctim compositosmitteret, seu causam Appetitus canini, notavit Ruyschius in *Centur. Anat. Chirurg. Obs. n. LXXIV.*

RELIQUIÆ, *τὰ ὑποκαταλειπόμενα*. Hippocr. 2. *aph. 12.* Vide *Encatalimpano*.

RELOLLEUM, est virtus ex complexione, ut in Hyperico, prima virtus est in calido & curativo: Accidentalis vero Cherionia & occulta, in eo, quod vernibus adversetur atque corruptioni. Dorn. in *dict. Parac.* Rul. Paracelsus vero ita descripsit. *Relolleum* (attractiva vis rerum) est natura ultra primam; & est duplex, scil. permanens, ut in magnete, & carabe, & mastiche; Non permanens, ut est in igne. Et sic in morbis est duplex: *Relolleum permanens*, & non permanens: *Permanens*, ut de febris, & speciebus ejus; non permanens, ut in Rosea, Catocha. *Relollea* extra naturam, de simplicibus, ut Zinziber, Nium, Asphaltum, in Scholiis ad L. de grad. *compos. cap. 1.* Unde & in aliis, ad h. l. Scholiis. Meminit *Relolleacearum ægritudinum*, & separationis *Relollina*. Helmontius paulo distinctius de *Relollæo*: *Relollæum* est qualitas efficiens, non procedens ex fermentis & seminibus rerum, estque duplex: unum videlicet in corpore proprio, alterum vero in alieno. Inter *Relollæa propria* quædam sunt separabilia; ut frigus in aëre & aqua: Alia vero inseparabilia; ut calor in lumine solis, candelæ, & ignis, quæ nunquam frigere possunt. *Relollæum alienum* est violentum, quod si non foveatur, perit per suos gradus, & momenta; Ideoque dicitur *transiens*, ut est calor in aqua, *tr. Nat. contr. nesc. num. 25. 26.* Calorem in Elementis esse merum *Relollæum*, scripsit in *tr. Scholar. Hum. pass. decept. num. 4.* Iohnf. triplex constituit *Relollæum*, *Incorporatum*, *Innatum* & *Momentaneum*. *Incorporata* sunt omnia Mercurialia: videlicet Mercurius Sulphuris, Mercurius salium. *Innata* sunt ex tribus, *Consolidativa*, *Mundificativa*, *Conservativa*.

Momentanea, ut Mors est improvisum *Relolleum*, cum tinctura velocissima, *Lex. Chym. l. 1.* Libavius *Relollaceas* qualitates refert inter coenosos terminos spurci Parac. *Tom. IV. Oper. p. 246.*

REMEDIIUM, βούημμα, idem, quod *Auxilium*, *Indicatum*, *Juvans* ad sanitatis conservationem, qua ad ejsdem recuperationem. Comprehendit sub se Res non naturales, non solum Medicamenta, & Chirurgicas operationes; verum etiam victum, & quæ ad Dietam pertinent. Linden. *Ex. VII. §. 32.* Estque de materia Medica simul intelligendum hoc vocabulum, & de ejus formali ratione & virtute. Vide *Dogm. nostr. G. P. IV. c. 1. d. 4. p. 462. seq.* imo & de dextro usu. Nam rectus usus est & anima materiæ, & vita remediū, & forma utriusque. Quod enim hæc materia remedium, hoc remedium auxilium & vere existant & recte dicantur, hoc totum habent ab usu recto. Linden. *Ex. II. §. 65.* Consentit Jul. Alex. *not. in Gal. l. 1. de Al. fac. c. 1.* Remedia inveniuntur per duo instrumenta, quæ sunt ratio, & experientia, estque hæc periculosa & fallax, illa vero difficilis, h. e. non facilis cognitu. Gal. *in 1. aph. 1.* Remedia quoque spiritalia, h. e. quæ animi vigore promovent, prodesse ad corporis sanitatem, vide in *Th. Chym. Vol. V. p. 358.* Verbum *Remediare* aliquoties occurrit apud Scribon. *Larg. n. II. 14. 18. 27. &c.* Vide Rhod. *Lex. Scribon.*

REMIGATIO, ἱρσία vel εἰρσία, pertinet inter Exercitationes corporis fortiores, Galen. *l. 2. de san. tu. & comprehendit motum mistum. l. 1. de Us. part. c. 19.*

REMINISCENTIA, ἀνάμνησις, idem, quod *Recordatio*. Vide *Anamnesis. Recordatio.*

REMISSIO, ἀνσις, idem, quod *διάλειμμα, παρρημία*; Vide *Declinatio, Dialeimma*. Remissus etiam sæpe pro debili ponitur, v. g. Remissus pulsus, Remissus pallillus. Remissa aqua frigida. Rhod. *in Lex. Scribon.*

REMORA, ἰχθυίς, nomen piscis marini, faxis adhaerentis, qui, navibus adhaerens, motum earum retardare posse creditur; Cujus descriptio cum usu videatur in Aldr. *l. 3. de pisc. c. 22.* De Echeneide Spagyricorum vide supra in *Echeneis*. Peculiare quoque instrumentum Chirurgicum *Remora* nomine exornavit Hildanus à se inventum, *Cent. V. obs. 86.* e quo etiam descripsit Scultet. *Arm. Chir. Part. I. Tab. XXIII. fig. 3. & T. XLVII. f. 3.*

REMOTIO, ἀφάρσις, idem, quod *Ablatio*: Vide *Apharesis*. Remotionem sui indicant omnia, quæ sunt præter naturam, uti docemur in *Methodo mendi.*

REN, νεφρός, vide *Nephros. Renalis, νεφελικός*, vide *Nephritis, Nephriticus.*

RENCIUS, nomen piscis, in Bavaria frequentioris, quem, à sapore, carnisque bonitate, valde laudavit J. Alex. *l. 15. sal. c. 5, fere ad fin.* In Aldrov. non occurrit hoc nomen.

RENISUS; *Renitentia, ἀνηπισία*; dicitur proprie de duritie, quæ resistit ad contactum. Vide Linden. *Ex. IV. §. 55.* Hinc *renitens* duro jungitur, Gal. *ad 5. aph. 67.* *Renitentes* corporis dispositiones sunt, quæ non facile concedunt transitum miasmatis morbofo, sive contagio; & difficulter læduntur, Gal. *l. 1. de diff. febr. c. 4.*

RENOVATIO, (Græce dicitur ἀνανεώσις ab ἀνανεώσις) terminus est Paracelsicus, idem significans, quod *Restauratio*; & accipitur de reductione mineralium, à statu corruptionis ad integritatis statum. Postea transfertur etiam ad reductionem corporis ægri in sanitatem pristinam, *l. de Renovatione & Restauratione.*

RENUNCIATIO, dicitur sententia vel iudicium Medici aut Chirurgi ad Magistratum datum, vel iudicem de ægri vel vulnerati statu, v. g. de lethaltate vulneris, de contagio, de veneno propinato, de foetus propulsione &c. Legatur integer tractatus Ambr. Paræi de *Renunciationibus* Chirurgiæ annexus, in quo & *Elogium* posuit interdum pro *Renunciatione*. Videatur & Bonet. *Merc. Compit. l. 15. p. 596.*

RENUTRITIO, ἀνάθρεψις, idem quod *Refectio*. Vide *Anathrepsis, Analepsis.*

RENUTUS, dicitur Plinio motus capitis in partem posteriorem, Fallop. *de ossib. c. 19. Tom. I. oper. pag. 509.* quemadmodum in partem anteriorem *Annuitio*, vel *Annutus*.

REPANDITAS, λόρδοσις. Vide *Lordosis.*

REPELLENS, ἀποκρησθόν. Vide *Apocrusticon*.

REPERCUTIENS, ἀποκρησθόν, idem, quod *Repellens*. Galen. *l. 5. S. F. c. 17.* Ita & Dorn. *Rul. & Iohnf. in Lexic.* Ita & *Repercussio* describitur per humoris in aliquam partem fluentis, repulsionem à Leonh. Botallio *de cur. vuln. sclopet. cap. 7. p. m. 17.* descriperunt; quod *Repercussiva* sint medicamenta, fluxiones retrorsum agentia. *Repercussio* etiam in Chymicis incidit cum *Præcipitatione*. Hinc *Repercutta* vel *Repercussiva* dicuntur, quæ sunt per subsidentiam & præcipitationem ad fundum, Libav. *Tom. II. Oper. p. 125. 216.*

REPETENTIA, idem, quod *Repetitio*. Usurpatur de accessionibus febrilibus, suntque vel Evidentes, vel Obscuræ. P. M. de *Calderia Tom. I. Oper. p. 424.*

REPETITIO, επανάληψις, ἀνάληψις, vel dicitur de morbis, & eorum periodis, ac paroxysmis, Gal. *l. de morb. tempor. cap. 8.* vel de præceptis Medicis, quorum *repetitio* maxime necessaria ac utilis est; eamque passim Gal. in scriptis suis inculcat, cujus loca afferre prolixius foret. Videatur *Theatr. Mundellæ.*

REPLETIO, πλήρωσις, πλήσιμνη. Sumitur & in malam, & in bonam partem. Vide *Plerosis, Plesimone.*

REPOSITIO, ἐμβολή, vocatur operatio Chirurgica, qua membrum aliquod, quod loco suo naturali excidit, cum violentia, & artificiose, in pristinum locum reponitur; Galen. *c. 3. de fract. 1. 62.* Vide *Emballo.*

Quære

Quære etiam in Indice operum Hildani; aliorumque Chirurgiæ scriptorum.

REPRÆSENTATIO, ἔμφασις, vide *Emphasis*.

REPRESSIO, ἑπίχρησις, idem, quod *suppressio*. Vide *Episcopesis*.

REPRIMENS, ἀποκρουστικός, vide *Apocruisticos*, idem quod *Repellens*.

REPTATIO, *Reptatus*, *Reptus*, ἔρψις, ἔρπυσμός; est species motus localis totius animalis, qui per terram continue eandem contingendo peragitur ipsique innitendo, qualis in serpente; anguilla, vermibus conspicitur. Hier. Fabr. ab Aquapend. *l. de motu loc. animal. sec. totum. h. tit. p. m. 21.*

REPTILE, ἕρπον, ἕρπητιν, epitheton animalium, quæ humi gradiuntur. Vide *Herpeton*.

REPULSIO, ἀποκρουσις, ἀντισις, *Repulsorius*, idem, quod *Repellens*, ἀπαρνησις, *Repultrix* facultas refertur inter ministras. Vide *Apocruisticos*. Dicitur vero *Repulsio*, quando humores, in affluxu, retunduntur; & parte constricta, aditu quasi prohibentur. Dieter. *n. 46.*

REPURGATIO, ἀνακρίθαρσις, ἀκμήθαρσις, *Repurgantia*, καθαρητική, ἀνακαθαρτική, dicitur vel de purgatione pororum cutaneorum, pro fuliginum & vaporum exclusione, Gal. *l. 5. de S. Fac. c. 12.* vel de purgatione per sputum, *5. aph. 8. & 4. de R. V. I. A. t. 20.* Vide *Anacatharsis*.

REQUIES, ἀνάπαυσις, communiter idem significat, quod *Quies*. Vide *Hesychia*. Proprie vero dicitur vacatio ab exercitatione. Galen. *ad 4. aph. 13.* adde Dieter. *n. 59.*

RES, vel Græce dicitur ἄργησις, vel saltem exprimitur per neutrum τὸ, cum additione proprietatis alicujus specificæ. Ita triplices occurrunt Res in Medicina: *Secundum naturam*, τὰ κατὰ φύσιν, & *Res præter naturam*, τὰ παρὰ φύσιν, & à recentioribus dictæ *Res non naturales*. Helmontius rem generaliter descripsit, quod fit id in se, quod est absque reflectione sui, ad aliquem humanæ rationis discursum, inventionem, *Traët. Venatio scientiarum. n. 25.* *Res Macrocosmicæ* sunt, quæcunque extra familiam vegetabilium & animalium collocantur; sive primariæ sint, & macrocosmi membra; sive secundariæ, i. e. ex perittomate macrocosmico productæ. Schroder. *l. 3. cap. 1. Res naturales, τὰ φυσικά*, pertinent ad Transfumpta Medica; quatenus ad res triplices, antea dictas, diversimode applicantur. Vide *Dogm. Med. Gen. p. 13. seqq.*

RESECTIO, ἀνατομή, vide *Anatome*. Alias & *Resecare* dicitur pro *Reprimere*, v. g. *Resecare dolores podagricos*. Keuch. *in not. ad Samon. p. 250.*

RESIDENTIA, ὑπόστασις, idem, quod *Subsidentia* in Urinis. Vide *Hypostasis*.

RESIMUS, σιμός. Vide *Simos*.

RESINA, ῥηίνη, est lachryma, vel liquor pinguis & oleaginosus; cum sponte ex arboribus profluens, *Castelli Lexic. Med.*

tum interdum accedente vulneratione. Estque duplicis consistentiæ: liquidiuscula, & duriuscula, quæ communiter etiam Gummatibus annumerantur, Catalogum vide apud Schroder. *l. 2. c. 19.* De virtutibus Gal. *l. 8. de S. F. h. tit.* Olim *Lentiscina* fuit præstantissima, Gorr. *Resina* simpliciter ponitur pro vulgari pice flava & molliori, sutoria dicta. Dorn. *Resinas variores exoticas* quasdam descripsit Chioccus *Mus. Calc. sect. 5. p. 624. seqq.* Porro vocab. *Resina* translatum etiam ad alia, v. g. ad *Magisteria Scammonii & Gialappæ*, quæ vocantur *Resinæ*. Rolliok. *Chym. l. 5. sect. 2. c. 16. de purgant. f. 2. art. 3. c. 12.* A Chymicis *Resina terræ* dicitur *Sulphur*, *Theatr. Chym. Vol. I. p. 583. fin.* *Resina terre potabilis est sulphur sublimatum in liquorem, balsamum, vel oleum redactum. Resina auri est crocus ex auro tractus.* Dorn. *Rul. & Iohnf. Prorsus abusive sumit Paracellus de materia Tartari glutinosa, l. 1. de Tartar. tr. 4. cap. 2. in Annot.*

RESINATUS, ῥηνωτός; epitheton est vinorum; quorum aliquoties meminit Cels. *l. 2. c. 24. fin. & c. 28.* Dicuntur vero *Vina resinata*, quia olim *Musta Italica* pice, vel resina inspersa condebantur, ut odoris & saporis acumina iis accederent, de quo modo condiendi legatur Plin. *l. 14. H. N. c. 19. 20.*

RESINOCERUM, ῥηνωκέρον, dicitur mixtura ex resina cum cera, cujus differentia triplex legitur apud Gal. *l. 6. de C. M. P. G. c. 2. fere ad fin.*

RESISTENTIA, ἀνπαύθεια, est qualitas, vel potentia naturalis, secundum quam aliquid non patitur ab agente etiam implicito. Estque duplex: perfecta & imperfecta. Plura de hoc vocabulo vide apud H. Augen. *Tom. I. Epist. & Conf. Med. l. 2. ep. 3. p. m. 52. & Tom. II. l. 5. c. 18. p. 498.*

RESOLVENS, διαφορητικός, epitheton medicamentorum Topicorum, quæ vim habent materiam textam & tenacem liquandi & attenuandi; de quibus Gal. *l. 2. ad Glauc. c. 7.* Suntque salinæ naturæ. Hinc & Helmont. vocat *resolutiva salia*, *lixivia* & *alkalia*, quæ virtutibus seminalibus sunt orbatæ, exceptis paucis, *tr. Potestas Medicam. n. 31.*

RESOLUTIO, æquivocum est apud Latinos: Vel enim accipitur Pathologicæ, & respondet Græco παρὰλυσις. Vide *Paralysis*, *Lyxis*, *Dialysis*. Vel sumitur technicæ, Pharmaceuticæ, aut Chymicæ: & ita Gr. dici posset ἀνάλυσις, estque Coagulationis oppositum, describitur, cum commixta violenter separantur, adjecto resolvente, & quamlibet mixturæ partem segregante. Estque idem, quod *solutio*, λύσις, item *Dissolutio*, de quo supra suo loco. *Resolutio duplex proponitur in Theatr. Chym. Vol. II. p. 30. alia totalis*, cum interitu totius; alia *partialis*, ubi quædam sensilia remanent, communia cum primæ, tum posteriori jam dissolutæ materiæ. Ita & Basil. Valentin. *in suo ult. Testamento l. 1. c. 2. duplicem statuit resolutionem metallorum*, unam, quæ fit à fusoribus metallicis; alteram, quæ

fit à Chymista Johnson. in *resoluzione* Chymica quinque sese offerre, scripsit : 1. Æthereum corpus, sive spirituosam substantiam, aut Mercurium. 2. Sulphurum quoddam corpus, seu oleagineam substantiam, sulphur dictam : Quæ duo tantæ subtilitatis sunt, ut, si non bene reserventur, sæpius evanescant in auram. 3. Sal, quantumvis crassius, virtutem tamen non obcuram habens. 4. Phlegma, & aqueum elementum. 5. Terreum, & caput mortuum dictum; quæ duo nullarum sunt virium, & mortua. De hujus vocabuli variis significationibus vide & Fallop. *de Tum. p. n. c. 18. Tom. I. Op. p. 638.*

RESOLUTIVUS tribuitur à modernis *Fermentationi*, quæ est motus efficientis in materia principiorum ejus singulorum segregativus, & opponitur *fermentationi combinatoriæ*, vel *combinatiuæ*, quæ & *confermentatio* vocatur, estque motus efficientis in materia principiorum ejus pro circumscriptione loci, temporis & caloris conjunctivus. De utraque videatur Clar. Dn. Georgii Ern. Stahlil *Dissert. de Sanguificatione c. 3.*

RESONITUS, idem, quod *Contraffitura*. Paræus *Chir. l. 9. c. 8.*

RESORBERI, ἀναπίπτειν, sumitur ab Hippocr. pro *absumi*, 2. *de art. 1. 51.*

RESPIRATIO, ἀναπνοή, dicitur actio vitalis, vel potius vitanimalis, constans ex *Inspiratione* & *Expiratione* : de quibus partibus vide *Expnoë* & *Eisynoë*. Cæterum de *Respirationis* organis & usu vide ex recentioribus Chariton. *Oec. An. Ex. IIX. Th. Willis Pharm. Rat. P. II. in princ. Malach. Trufon. h. iii. & alios. An respiratio foetui competat, ventilavit etiam Barthol. l. 2. Anat. c. 8.* Usus *respirationis* per se quod sit sanguinis accensio, nobis adhuc est suspectus.

RESPUO, ἀναπτύω, ἀπυπτύω, proprie dicitur spum sursum revoco, & ejicio; idem, quod expuo. Metaphorice vero notat *reicio*, averfor, aliquid. Gal. *l. 3. de Hipp. & Pl. decr. c. 5.*

RESSELLA est terminus Paracelsicus, de quo non constat, quid significet. Dicitur vero, quod sit colorem auferens quid, quemadmodum *Assa* colorem promovens. Legitur *Paramir. l. 4.*

RESTAURATIO, idem, quod *Refectio*, ἀνάληψις, ἀνάστασις, q. *Renutiatio*. Gal. *c. 1. de fract. 1. 48.* Paracelso idem est, quod *Renovatio*. Vide p. supr. *Renovatio*. Helmontio *restauratio* dicitur, inclinationis susceptæ abtruncatio; & opponitur *Præservationi*, quæ est futuri præcautio, per impedimentum materiæ disponibilis, *ir. de Lithias. c. 7. n. 21.*

RESTINCTIO, ἀποσβέσις, Chymicis dicitur gradatio, qua res candefactæ in liquore exaltante restinguuntur, atque ita ad nobilitatem perveniunt, in eo genere opimorum : Hic enim est principalis primusque finis inventæ *restinctiois*. Ruil. & Ichof. *in Lex. descendit à verbo ἀποσβέννυμι, restinguo*, de quo apud

Dieter. *n. 88.*

RESTITUTIO; ἀναπέτασις; ἀναδιόρθωσις; dicitur membri sede sua emoti in pristinum locum repositio, vel constitutio, vel collocatio. Gal. *3. de fract. 1. 38.* quamvis & latius sæpe accipitur pro additione deficientis, v. g. *Lactis restitutio*. Hildan. *cent. 4. obs. 27.* Nasi abscissi *restitutio*. Id. *cent. 3. obs. 31.* Imo pro curatione absoluta ægri, quando æger *restituitur*, i. e. ad pristinam sanitatem reductus dicitur.

RESUDATIO, dicitur laboriosa ægritudo, faciens ægrum diu pati, estque accidens superveniens hydropi, quando inflatio communicatur femori, Avic. *l. 3. fen. 14. ir. 4. fin.*

RESUMPTIO, ἀνάληψις, idem, quod *Refectio*, sive virium recuperatio. Dieter. *n. 57.*

RESUPINATIO, ὑπινασμός. Vide *Hypniasmos*.

RESURRECTIO, ἀνάστασις, est vocabulum ad Theologiam magis, quam ad Medicinam spectans. Tropice tamen *resurrectio metallorum* dicitur immortificabilis *regeneratio*, mediumque, per quod ejusmodi tincturæ promoventur, ad sui generationem, *Vol. I. p. 524. Theatr. Chym.*

RESUSCITATIO est terminus Spagyricus, idem significans, quod *Restauratio*, *Regeneratio*, *Renovatio*. Parac. *l. 6. de nat. ver. Resuscitationem* vegetabilium inter non-entia Chymicorum retulit Rolsink. *Chym. l. 6. c. 3.* Eandem tamen exemplis defendere videtur Bartholin. *in Aët. Hafn. Vol. I. Obs. 42. p. 78. 79.* De *resuscitatione Terræ virginæ* in processu lapidis Philosophici, vel *Chrysopeias* vide *Vol. VI. Th. Chym. pag. 188.*

RETE, δίκτυον, *Reticulum*, κεφάλαιον, diversis attribuitur corporis partibus. Antiquis *Rete* dictum fuit *Omentum*. Castell. In brutis quibusdam, quæ quatuor habent ventres, secundus *Reticulum* vocatur. Vide *Cecryphalos*. *Rete mirabile* vocatur plexus arteriolarum carotidum glandulam pituitariam in ambitu complectens. Vide *Diclyoides*.

RETENTIO, ἔπιχρησις, vide *Epischesis*. *Retentrix facultas*, καθεκτικὴ δύναμις, refertur inter quatuor ministras & opponitur *antractrici*. Gal. *l. 3. de fac. nat. c. 6.*

RETENTUM dicitur, vel *Retinendum*, id, quod naturæ familiare est, & opponitur *excernendis*, vel *excretis*. Helmont. peculiarem librum inscripsit *Retenta*, & intelligit, quæ vel forinsecus assumuntur, vel intus domestica nascuntur, per internam inordinationem. Accipit vero præternaturaliter & Pathologicæ; cum tamen & *Retenta* dentur *naturalia*, de quibus vide *nostra Dogm. P. I. c. 9. dog. 3. p. 99.*

RETICULARIS, *Retiformis*, *Retinus*, δικτυοειδής; vide *Diclyoides*. *Rete*. *Reticulum*; κεφάλαιος : Vide *Cecryphalos*.

RETICULUM, vide p. a. *Rete*.

RETINACULUM vocatur Instrumentum Chirurgicum, quo Hernicemi in castratione & herniæ

scroti sectione commode utuntur; ne intestina in scrotum prolabantur. Vid. Scultet. *Arm. Chir. Part. I. Tab. XVII. fig. 2.* & modum applicandi *Tab. XXXIX. fig. 2. 3. 4.*

RETORTA est vas globosum, cujus collum paulatim à ventre procedit, ac sensim in oblongum canalem reflexum transit. Chymicus frequens; & ad destillationem mineralium spirituumque potissimum pertinet. Rul. *Iohnf. in Lex.*

RETRACTIO, *Retrahens, ἀντίσπασις, ἀντισπαστικήν*, idem, quod *Revulsio, Revellens*. Vide *Antispasif*.

RETRANSMUTATIO Paracelsi dicitur materię alicujus, v. g. Tartareę, quę prius liquor fuit, postea coagulata, vel indurata, iterata permutatio in liquorem. *Paramir. l. 3. tract. 5.*

RETRIMENTUM, *ἀπίκριμμα*, accipitur de variis minutis, quę secedunt ex corporis alicujus siccoris & friabilis frequentiori tractatione & agitatione. Ita *Retrimenta sęnt* vocantur, quę vulgo flores fœni & semina appellantur, & pro usu externo commendat D. Ludovic. *Dissert. I. Pharm. p. 615. 627.* quamvis *Retrimentum* etiam de aliis excrementis accipitur.

RETROCESSIO, idem, quod *Revocatio*, Gr. *ἐπιανάλησις*. Vide *Epanaclefif*.

REVELATIO quid significet, ex aliis Lexicis constat. De ea valde gloriari solent Spagyrici, Helmontius quoque, & alii; sed res est valde suspecta.

REVELLENS, *ἀντισπαστικής*, vide *Antispasif*. Gal. *l. 6. Epid. c. 2. l. 32.*

REVERBERATIO terminus est technicus, in Chymia, significans ignitionem, qua corpora igne vivo re-percutiente, & *reverberante* in calcem subtiliorem reducuntur: estque vel clausa, vel aperta. *Clausu*, quando corpora in furno *reverberii* clauso calcinantur. Hac *reverberatione* ignis gradus ad amissim administrari possunt, ut calor intendi remittique possit; quod in vulgaribus non accidit. *Aperta*, quando materia in *reverberatorio* furno, omnibus foraminibus aperta, calcinatur. Hęc valde vehemens est; & utitur ea in corporibus duris ac tenacibus resolvendis. *Reverberatorium* furnus est, in quo per flammam materialia calcinantur. Dorn. Rul. & Iohnf. Rolfink. *Chym. l. 2. c. 3.* Et Ignis *Reverberatorius* dicitur, quando undique flamma vasculum ambit. Iunken. *Chym. Exp. Cur. P. 1. f. 1. c. 3. p. 51.* Est igitur *Reverberatio* fere idem, quod *Calcinatio*, *Th. Chym. Vol. III. p. 395.* *Reverberationem* etiam in corpore humano finxit Paracels. *Paramir. l. 2. c. 5. l. 4. de Sit. long. c. 6.*

REVERSIVUS, *ὑποεργώδης*, epitheton febris; apud Hippocr. quę non est acuta, sed diuturna, & imperfectas habet solutiones erroneasque accessiones. *Hippo. l. 6. Epid. f. 2. l. 21.* Galen. *ad h. l. Reversio* dicitur *ὑποεργώδης*, idem, quod *Recidiva*, vide *Hypostrophe*.

REVIVIFICATIO, idem, quod *Resuscitatio*; *Libav. Tom. II. Op. p. 231.* Ita *Revivificatio Mercurii*

proponitur e Jac. le Mort in *Morley Collect. Chym. Leid. c. 281.*

REVIVISCENTIA idem est, quod *Revivificatio*. Dicitur vero in specie de sanguinis languidioris per venas ad cor resluentis, in vena portę recalescentia ex mente Charlton. *Oecon. Anim. Exerc. VII. §. 25.*

REVOCATIO, *ἐπιανάλησις*, vide *Epanaclefif*.

REVOMO, *ἐπιεμεΐω*, i. e. vomitum repeto. Vide *Epanemeo*.

REVULSIO, *ἀντίσπασις*. Vide *Antispasif*; idem; quod *Retractio*. Gal. *c. 2. n. 6. Epid. l. 8.*

REX, *βασιλεύς*, propria significatio non est hujus loci. Tropice vero *Rex* dicitur Rulando Aqua spiritalis, vel spiritus in aqua. Lapis Philosophicus vocatur *Rex Regum*, metalla inferiora in optimum aurum transformans, *Th. Chym. Vol. I. p. 531. Vol. III. pag. 41. Vol. IV. p. 898. Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 8. & Vol. II. Oper. p. 345. 346. 394.* Cæterum, quoad propriam significationem, quod Reges quidam à Deo habere credantur singulare beneficium, certos curandi morbos, v. g. Anglię spatium & Gallię strumas, de quibus vide C. Rejes C. *El. q. 24.* in medio relinquimus, sitque fides penes Autores.

RHA, *ῥᾶ*, idem, quod *Rheum*, *ῥῆον, κατ' ἐξοχήν*, ita vocatur *Rhaponticum verum*, apud Gal. Diosc. Schrod. *l. 4. cl. 1. n. 281.* ab amno *Rha* dicto. Gorr.

RHABBARUM, *ῥῆον βαρβαράκον*, notissimum inter purgantia mitiora, alios ad Botanicos pertinens; cujus securitatem communiter quidem Medici laudibus extulerunt: videatur Rolfink. *de purgant. sect. 12. artic. 1.* verum Linden. non immerito suspectam reddere conatus est *Sel. Med. Ex. XII. §. 57. & 128.*

RHABDOIDES, *ῥαβδοειδής*, epitheton *sutura recta* in cranio, quę & *saginalis* dicitur. Vide *Obelœa*.

RHABDOS, *ῥάβδος*. Vide *Virga*.

RHACHIA, *ῥαχία*, Ionice *ῥαχίη*, à *ῥήσω*, *frango*; rumpo, dicitur *inundatio*, vel *stagnatio maris*, aut potius *crepido litoreis petrosa*, cui alliduntur fluctus. Transferitur ab Hippocr. ad *inundationes humorum*, & supernatantias in corpore. Gal. in *Exeg. dict. Hipp.*

RHACHIS, *ῥάχης*, Latine *Spina*. Dieterich. *n. 749.* Diciturque vertebrarum omnium à cervice ad imos usque lumbos structura, erigendo recurvandoque corpori conveniens, cujus descriptionem vide in *Anatomicis*; in specie apud Barthol. *libell. 4. An. cap. 14.* Per totius spinę vertebrarum foramina media transit medullaris substantia, à cerebro continuata, quę *Spinalis Medulla* vocatur, vide *Medulla*. Vide *Spina*.

RHACHISAGRA, *ῥαχισάγρα*, vocari potest species Arthritidis particularis spinam dorsi infestantis, *Paræus l. 14. Chir. c. 1.*

RHACHITÆ, *ῥαχίται*, vel *ῥαχιαίαι*, vocantur *Musculi Dorsales*, qui universis costarum commissuris, in toto thorace, superinjecti sunt, à posteriore parte,

nihil relinquentes; quod non contegant; sed omnes costarum radices, & vertebrarum processus, qui à lateribus sunt, adhæc, quid inter ipsas radices est, complectuntur, Hippocr. 7. aphor. 36. Galen. in comm. & l. 4. Anat. adm. cap. 6. Bartholin. vocat Spinatos, libr. 4. Anatom. c. 6. 7.

RHACHITIS, ῥαχίτις, morbus dicitur rarior, & Anglis quondam Endemius in figura vitiata, quando caput, spina dorsū, costæ, tibix, aliaque ossa, à debita sua figura sensim alienantur: cujus essentiam & generationem erudite descripsit Glisson, integro libello de Rhachitide, add. Charlton. Ex. Pathol. X. §. 42. Profecutus est quoque hujus affectus descriptionem Joh. Mayow, Medicus Oxoniensis, Anglus, Collegiatus, tract. h. iii. & novissime Dolæus Encyclopæd. l. 6. c. 13. p. 1028. seqq. cujus descriptio plenior est hæc: Rhachitis est affectus ex inæquali succi nutritii distributione obortus, ob cujus defectum, vel superabundantiam partes aliæ nutrimento privatæ macrescunt ac emaciantur, aliæ vero plus satis nutritæ ad molem justo majorem augmentur. Aqua Rhachitica Mayow descripta videtur in D. de Spina Manuali p. 107.

RHACOS, ῥάκος, lacerum linamentum dicitur, quo utuntur Chirurgi in ulceribus & vulneribus, Hippocr. l. 2. de morb. XXXIV. 26. Unde & cutis dicitur ῥακώδης, i. e. lacerata & erosa, instar vestis laceræ, quod contingit in abscessibus purpuratis, & ob timiditatem, vel imperitiam, tardius apertis, Gal. l. 2. ad Glaucon. c. 8.

RHACOSIS, ῥάκωσις, i. e. detritio, vocatur morbus scroli, quando laxata ejus cutis, & excoriata est. Galen. in desin. Cæcl. Æginet. l. 6. c. 67.

RHEBOIDES, ῥαιβοειδής, vel ῥοιβοειδής, idem fere, quod ῥαιβός, motus incurvatus, Hipp. 3. de artic. 2. 38. quamvis ῥοιβοειδής ibidem extet; sed recte C. Hofm. in ἀνεκδιότητι censet, legendum esse ῥοιβοειδής, aut ῥαιβοειδής.

RHEBOS, ῥαιβός, idem, quod ῥοιβός, κέρμηλον, i. e. incurvus, obortus. In specie vero usurpatur de morbo crurum, in figura vitiata, quando versus interiorem partem incurvantur, quibus opponuntur Blasii, Gal. l. de causs. morbor. cap. 7. Jung. C. Hofm. comm. ad Gal. de V. P. n. 146. & l. 3. Inst. Medic. c. 59. §. 5. in quo loco Galeno contrariari videtur, Latine Vari vocantur, M. Aur. Sever. l. de gibb. valg. & var. c. 2.

RHAGADIÆ vocantur Dorn. Rul. & Johnf. & describuntur, quod sint notæ, vel apostemata pudendorum, Paracels. etiam ad genua refert, l. 5. Paragra-phor. in fin.

RHAGAS, ῥαγὰς, Lat. Fissura, & in plur. ῥαγάδες, dicuntur solutiones continui partium molliorum, v. g. labiorum, manuum, item in ano; quæ proveniunt ab intemperie sicca nimis & salsa, succum nutricium salum & sicciorem supponente, Forest. l. 23. obs. 10. & l. 14. obs. 1. Scribon. n. 223. Vide Fissura.

RHAGES, ῥαγή, i. e. Rima, fissura. Vide Fissura. RHAGES, ῥάγες, dicuntur summitates digitorum; & pulpæ interiores, quæ & κρυεσφαί, vertices & acini vocantur, Castell. & Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 91.

RHAGIUM, ῥαγιόν, est species Phalangii venenati, ita dicti à similitudine acini uvæ nigræ, quasi Acinaum, & os quidem juxta medium ventrem habens, pedes vero ex utraque parte quam brevissimos, Forest. l. 30. obs. 12. ex Aëtio l. 13. c. 18.

RHAGOIDES, ῥαγοειδής, Latine Uvea, epitheton tunicæ oculi ab uvarum colore ita dictæ, ordine Secundæ, quæ & Perforata dicitur à structura, alias & Choroides; cujus historiam, cum usu vario, vide apud Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 10. §. 23. seqq. Bartholin. l. 3. Anat. c. 8. & alios plures.

RHAIZO, ῥαίζω, vel ῥηίζω, Ionice, significat Levo, Allevo. Hippocr. 5. aph. 25. l. 2. Epid. f. II. 81. 132. l. 4. XXIX. 13. &c. adde Foëf. p. 552. Dieter. n. 756.

RHAMMA, ῥάμμα, Vide Acia.

RHANTERES, ῥαντήρες, à quibusdam dicti oculorum anguli interiores, naso proximi, & majores; qui & πηγαί vocantur, seu fontes lachrymarum. Gorr. Linden. d. l. §. 88.

RHAPHANEDON, ῥαφανηδόν, epitheton fracturæ raphini modo factæ, quæ & κρυληδόν κριταγμω vocatur: quando secundum crassitiem os frangitur transversim, Ægin. l. 6. c. 89. Gorr.

RHAPHANELÆON, ῥαφανήλαιον, i. e. oleum Raphaninum, de quo legatur Dioicor. l. 1. c. 45.

RHAPHE, ῥαφή, Latine Sutura, duplicem habet significationem, propriam, & impropriam. Proprie notat, præter communem, etiam opificibus notam juncturam duorum corporum mollium, filo & acu mediante factam: in foro Medico etiam aliquando necessariam conjunctionem labiorum, vel vulneris, acia factam; à qua tamen, quantum fieri potest, Chirurgi cavere debent, ob dolorem, metum convulsionis, & facilem ex putredine filii dissolutionem: in cujus locum applicantur, ubi licet, Emplastra glutinantia, vulgo heffi-pflaster. Sutarum Chirurgicarum varias species, quales sunt simplex, divisa, intercisa, agglutinativa, incarnativa, cum Acu, sine hac curiosius exposuit Ioh. Rhodius in sua ingeniosa dissert. de Acia. Improprie vero Sutura dicitur species quædam συναρθρώσεις, vel juncturæ, aut commissuræ ossium, consutis rebus similis, & serratæ quales in capitis ossibus observantur: dividunturque in veras, & spurias; quarum Historiam vide apud Bartholin. libell. 4. Anat. c. 5. Sutura quoque dicitur inferior pars penis, in longitudinem vergens, Castell. Lind. Med. Phys. l. 2. cap. 7. §. 63.

RHAPHIS, Rhaphion, ῥαφίς, ῥαφίον, significat acum, vel aciculam, suendi instrumentum, Hipp. l. 2. de Morb. LXIV. 11. Foëf. p. 541.

RHASTONE, ῥαστώνη, dicitur *Levamen*, *Allevatio*, Terminus Hippocr. familiaris, vide *Levamen*. Significat & *facilitatem* in curando, oppositum violentiæ, Medicoque commendat, l. de *Art. XX*. 3. adde Foëf. d. l.

RHEBOS, ῥεβός, idem, quod ῥαγδός. Vide *Rhabdos*.

RHECHIA, ῥηχίη, Ion. pro ῥαχία. Vide *Rachia*.

RHEGE, ῥηγή, pro ῥήγμα, *Ruptura*, *scissura*. Gal. in *Ex. dist. Hipp.*

RHEGMA, ῥήγμα, Lat. *Ruptura* dicitur, estque species solutæ continuitatis partis mollioris, ex violento ictu, vel casu, absque sectione aut punctione facta, à nimia distensione proveniens. Foëf. d. l. Dieter. n. 753. Dogm. nostr. P. II. c. 5. dog. 6. p. 140. Peculiaris quoque significatio ῥήγματ^ο occurrit apud Hippocr. lib. 1. de *morb. XVI*. 2. estque species σπασμοειδ^ο in carnibus, aut venis non suppuratæ, cum doloribus diuturnis. Lindenus quoque ῥήγματι, *sigillata* aliquando significare, existimat, præsertim in loco l. 3. de *Morb. t. XIX*. 7. 8. vide *Ex. XII*. §. 15. verum non videmus rationem sufficientem; cum *ruptio* abscessum interna intelligi possit, uti & Foëf. exposuit.

RHEGMATIAS, ῥηγματίας, vocatur is, cui abscessus intus rumpitur, aut in quo ruptura facta est, Hipp. l. 1. de *Morb. XXIX*. 8. l. 2. *XLI*. 8. ῥηγματία quoque in fœm. idem, quod ῥήγμα, ruptio; d. l. 51. 20. quamvis fortassis mendum sit per omisum σ, ut ad ipsum ægrum referendum potius sit, animadvertente Foëf. p. 552. qui tamen etiam rursus hallucinatus, quando loca l. de *A. L. & Ag. V*. 6. & *VI*. 5. abstractivè ῥηγματίας exposuit, cum tamen contextus doceat, de ægris esse explicandum. Alibi æger talis vocatur & ῥηγματώδης, l. 7. *Epid. XVI*. 3. quamvis perperam in Græco legatur ῥευματώδης. Latine *Ruptura hians* dici possit.

RHEGMOCHASMOS, ῥηγμόχασμος, legitur apud Cels. l. 4. c. 4. ubi causas spūti sanguinis recenset. Quia vero nemo alius videtur eam dictionem usurpasse, dubitat Gorr. num legendum sit, ῥήγμα, χρίσμα. Approbavit vero Forest. l. 16. *observ. 13*. Schol. nec video, quid absurditatis inferat, cum vasis sanguineis propria habeatur, quæ cum *ruptura* simul *hiant* quoad orificia.

RHEMBE, ῥέμβη, idem, quod πλάνη, *error*, *aberratio*, e verbo ῥέμβω, *vagor*, *erro*. Hippocr. l. 7. *Epid. XII*. 9. ῥεμβώδεις περιπιδ^ο vocantur *Aretæo* l. 2. *febres erraticæ*, *vagabundæ*, notante Foëf. d. l. p. 551. Erotianus ῥεμβωειδία exponit *curva* & ex parte *cava* & *inflexa*.

RHENANUM, epitheton *Vini*, e fluvio *Rheno* dicti; quod hodieque refertur inter præstantiora Germanica, ita ut ad extera quoque regna transferatur. Estque *revera* *selinum* valde *partium*, Verum, ob illam ipsam

tenuitatem; noxium statuit *arthriticis*; & cavendum monet Forest. l. 29. *obs. 1*.

RHENCHOS, ῥέγχος, ῥέγγις, dicitur Latine *stertor*, i. e. sonus ex naribus editus, profunde dormientibus communis; & aliquando etiam *apoplexiæ* nota. Hipp. l. 5. *Epid. XXXVI*. 14. l. 7. *XIII*. 14. 15. *XVI*. 15. de *R. V. I. A. 2*. 34. à verbo ῥέγγω, *sterto*, quo etiam frequenter usus Hipp. præsertim 6. *aphor. 51*. & alibi. Vide Foëf. d. l. Dieter. n. 750. Ejus modus fiendi valde est *abstrusus*, præsertim & in *felibus*.

RHEON, ῥέον, idem, quod ῥῆ. Vide *Rha*.

RHEPO, ῥέπω, verbum *emphaticum*, *vergo*, *inclino*. Usurpatur de humoribus ad *excretionem* dispositis. Hipp. 1. *aph. 21*; adde Dieter. n. 751. Linden. *Ex. XIII*. §. 402.

RHETINE, ῥητινή. Vide *Resina*.

RHEUMA, ῥεῦμα, Lat. *Fluxio*. Vide *Fluor*.

RHEUMATISMOS, ῥευματισμός, aliquando accipitur late pro *omni Fluore & Fluxu*, & ita idem est, quod ῥεῦμα: Hodieque vero restringitur ad certum aliquem affectum; quamvis nec inter illos de ejus vera essentia constet. Videatur *River. Prax. l. 16. c. 13*. & *Chicotius Epistol. & Dissert. Medic. 4*. Nobis, salvo aliorum judicio, videtur *Rheumatismus*, in stricta significatione, notare affectum mixtum ex *catarrho*, & *arthritis*. Et fortassis ita describi possit; quod sit dolor partium musculosarum, membranarum, glandularum, ut & *periostriorum*, cum febre quandoque *erratica* *lenta*, *impotentia* *movendi*, *languore* totius corporis, proveniens ab *intemperie* *humida* *p. n.* *ferrosa*, cum *salinis* *vitiosis* *particulis*, corporis, sanguinis, & *succi* *nervosi* *cacochymiam* *serosam*, quandoque & *stulentam* præsupponente. Qui *quartam* *Catarrhi* *speciem* *vellet* *constituere*, forte non adeo à vero aberraret. Vocatur & *Rheumaticus affectus*, ῥευματικὴ διάθεσις, nec inepte etiam, ad hodierna principia, descripsit *Galen. l. de cur. rat. per V. S. c. 8*. & l. 2. ad *Glaucon. c. 2*. dum ad *glandulas*, excipientis *recrementis* *idoneas*, protrudi *noxios* *humores* docuit. Qualem differentiam ratione *materiæ*, *loci* & *modi* inter *Rheumatismum* & *Catarrhum* proposuerit *D. D. Wedelius* in *Ejusdem Patholog. Dogmat. sect. II. c. 10. p. 340*. Verum laudatus *Autor* ipse fatetur *mixtum* sæpe esse *statum*, ut ita nullum certum *discrimen* inter utrumque *morbum* determinari queat.

RHEXIS, ῥήξις, idem, quod ῥήγμα, *Ruptionem*, vel *rupturam* significat, præsertim *venarum*, Hippocr. 3. *aph. 28*. & 4. *aph. 78*. quamvis & de *puris* *eruptione* dicatur, 5. *aph. 15*. & de *tuberculi* *ruptione*, 7. *aph. 8*. Vide Foëf. p. 552. & Dieter. n. 757.

RHICNOSIS, ῥιχνώσις, vocatur *cutis* *corrugatio*, cum *extenuatione* & *macie* corporis: cui opponitur *ἰκνωσις*, *cutis* *distensio*, à *repletionem*, Hipp. l. 6. *Epid. f. III. t. 29*. Inde ῥιχνώδεις, sunt *rugosi*: *ibid. t. 26*.

RHICNŌS, ῥικνός, ῥικνός, rugosus, Gal. c. i. Progn. l. 12. & in Exeg. voc. Hipp.

RHIGOS, ῥιγός, Latine Rigor, dicitur perfrigeratio totius corporis, præsertim panniculi carnosî, cum concussione spasmodica, vel convulsiva, cujus causam veteres ad pituitam vitream, vel aliam vitiosam phlegmatis dispositionem retulerunt. Verum ejus causa vera consistit in succi nutritiî & nervosi, per particulas acidas tenuiores, vel etiam halitus saltem acidus, vitriolaceos, aut nitrosos, corruptione, dictas partium cutis & cuticulæ & panniculi carnosî fibras vellicante & irritante. Videatur Willis de febr. cap. 3. Quamvis enim ibidem de rigore, in febre tertiana paroxysmum inchoante, loquatur; poterit tamen etiam causa illa applicari ad aliam quoque occasionalem acescentiam succi nutritiî nimiam, ac præternaturalem, à causis externis obortam. Videatur & de hoc vocabulo Dieter. n. 758. Foëf. d. l. Significat alias Rigor inflexibilem duritiem & tensionem nervorum, vel muscutorum. Keuch. ad Samon. p. 149.

RHIN, ῥίν, ῥίνος, vide Mycteres, Nasus.

RHINARION, ῥινάριον, nomen Collyrii σμητικῆς, cujus meminit Ægin. l. 3. c. 22. Descriptio vero habetur l. 7. c. 16. Gorr.

RHINE, ῥίνη. Vide Squatina.

RHINEMA, ῥίνημα, significat Ramentum, Scobem, quæ lima deteritur. Hipp. l. de Ulcer. & l. 1. de morb. mul. CIX. 2. & Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 3. Vide Foëf. p. 534. & supra Ramentum.

RHINENCHYSIA, ῥινευχυσία, i. e. infusio in nasum, vel nares. Et ῥινευχυσίς instrumentum, vel siphunculus, quo aliquid in nares infunditur. Legitur apud Cael. Aurelian. de morb. Chron. l. 2. c. 4. allegante Scapula, qui etiam ex Dioscoride verbum ῥινευχυσία, i. e. infundi in nares, adduxit.

RHINION, ῥίνιον, Collyrii nomen, apud Galen. l. 4. de C. M. S. L. cap. 7. sic dictum, quasi Limula. Aliud ejusdem nominis describitur à Celso, l. 6. c. 6. ad xerophthalmiam & oculos scabros. Gorr.

RHINOCEROS, ῥινοκερῶς, dicitur animal quadrupes, magnitudine taurum, forma aprum æmulans, cornu unicum in proboscide gerens pyramidale, quod commendatur tanquam insigne alexiterium adversus venena, ut & morbum Epilepticum. Hujus animalis descriptio prolixior cum usu videatur apud Aldrov. l. 1. de quadr. bisulc. c. 33. Add. Schroder. l. 5. cl. 1. n. 32. Chioc. Mus. Calceol. f. 6. p. 687. seqq. Meminit & Casp. Rejes C. El. q. 67. De spiritu e Cornu Rhinocerotis parato, hujusque singulari effectu legatur Observatio D. Herm. Nic. Grimm. in Abt. Hafn. Vol. III. Obs. 89. Est & nomen Avis peregrinæ rarioris, & fortassis monströse, apud eundem l. 12. Ornith. c. 20. Piscis quoque quidam hoc nomine appellatur, cujus saltem meminit in loco allegato priori. In historia vero Piscium non descripsit Autor.

RHINOPTES, ῥινόπτης, dicitur; qui per narium meatus patentes ex prægresso morbo circa angulum majorem oculi perspicere & videre potuit, cujusmodi observationis meminit Rungius in Exerc. de Visus symptom. §. 68.

RHINOS, ῥινός, græca vox, apud Hippocratem; uti Erotianus interpretatur, cutim notat, cum quo & Homerus consentit, qui idem & alio loco pro clypeo, & pelle facta synonymice adhibet. Hesychius etiam per βύρσαν vel δέρμα explicat.

RHIPIDION, ῥιπίδιον, vide Flabellum.

RHIPTASMOS, ῥιπτασμός, significat Jactationem corporis, idem quod ἀλυσμός, ἀλῆκη. Vide Alyce. Legitur apud Hippocr. l. 3. de morb. XVI. 7. f. 3. de R. V. I. A. t. 14. Coac. t. 82. l. 4. Epid. X. 16. l. 5. XIX. 3. Descendit à verbo ῥιπτίζω, jacto membra: quo etiam aliquoties usus Cous, 4. de R. V. I. A. t. 48. l. 2. de morb. XVII. 6. LXVII. 3. l. 3. I. 14. &c. Vide Foëf. d. l. Est & verbum simplicius ῥίπτω, idem significans, quod legitur l. 6. Epid. f. 3. t. 17.

RHIZA, ῥίζα, vide Radix.

RHIZAGRA, ῥιζάγρα, dicitur Græcis forceps pro radice post exemptum dentem relicta exprimenda, Cels. l. 7. c. 12. Hujus delineationem rostro corvino similem exhibet Scultet. Arm. Chir. Part. I. Tab. X. fig. 5.

RHIZIAS, ῥιζίας, vocatur liquor ex radice incisa collectus, & in specie radice Silphii, suavi fragrans odore, Lang. l. 1. ep. 62.

RHIZOTICUS, ῥιζωτικός; epitheton Aceti apud Mynsicht. Armam. Medico-Chym. sect. XXIII. ita dicti, quia e solis radicibus ingredientibus aceto salviato infusus constat.

RHIZOTOMOS, ῥιζοτόμος, dicitur proprie, qui radices scindit, Radicifeca. Et ῥιζοτομία, radicum sectio. Et ῥιζοτομική vocatur ars ministro Pharmaceuticæ simplicium & compositorum medicamentorum repositionem monstrans, J. Alex. de Medicin. & Med. l. 3. p. 138. Alias metaphorice hoc epitheton ῥιζοτόμος de ipsiis remediis morborum radicitus tollentibus accipi etiam potest.

RHODAPSINTHATON, ῥοδάψινθατον, compositio est ex rosis constans. Descriptio multiplex habetur apud Aët. ierab. 4. serm. 4. citante Gorræo.

RHODELEON, ῥοδέλαιον, Lat. Oleum rosatum; Rolf. Chym. l. 3. f. 2. art. 1. c. 5. ubi destillati saltem meminit, quamvis & decoctum hoc nomine venire possit ac soleat.

RHODIACON, ῥοδιάκον, nomen Emplastri compositi secundum Aesclepiadem; cujus descriptio habetur apud Gal. 2. de C. M. P. G. c. 17. fin.

RHODIDES, ῥοδίδης, dicuntur Pastilli rosacei, descripti à Dioscoride l. 1. c. 131.

RHODINON, ῥόδιον, Rosaceum; ponitur sæpe simpliciter, subintelligendo Oleum, Gal. l. 3. de C. M. S. L.

S. L. ῥ. ῥ. & alibi. Dicitur & ῥόσπον vel ῥόσπον; *Rosatum*. Keuchen. ad *Sammon*. p. 226. at *Rosacea Gutta* quis sit morbus, vide *Gutta*. alias ἔλαιον ῥόδενον describit Galenus, quod aromatibus non est infectum, exeg. *Hipp.*

RHODION, ῥόδιον, nomen est medicamenti sicci sub forma pulveris acris & corrosivi, cujus variæ descriptiones habentur apud *Ægin.* l. 7. c. 13. *Æt.* l. 14. c. 36. citante *Gorræo*. Usum monstrat *Ægin.* l. 4. c. 43. & 53.

RHODITES, ῥοδίτης, epitheton vini rosati, seu rosis conditi, cujus parandi modum tradidit *Diosc.* l. 5. c. 35.

RHODOMELI, ῥοδομελι, mel rosaceum, quod simplex & purgatorium habetur in *Officinis*. Descriptiones videantur in *Dispensatoriis*.

RHODOMELON, ῥοδομελον, confectio dicitur ex rosis, & malis cydoniis parata: quia vero rosæ non eodem tempore cum cotoneis reperiuntur, oportet rosas cum melle suo tempore componere, & postea, alio tempore, cum cotoneis compositionem absolvere, addendo aquæ sextarii quinque ad coquendum, ita, ut succi cotoneorum sit sextarius, rosarum libræ tres, mellis sextarii tres, notante *Gorr.*

RHODON, ῥόδον, Latine *Rosa*, flos est notissimus, suaveolens ut plurimum, cujus significatio ad Botanicos pertinet. Ponitur & aliquando pro *Oleo rosaceo*, monstrante *Rhodio* e *Scribon.* n. 194. & in *Lexic. Scribon.* *Rosa* quoque dicitur *Tartarum*, item *Erysipelas*. *Rul.* & *Iohaf. in Lex. Rosa capitiis* quid sit, vide *Rosa*. *Rosa mineralis* quale sit medicamentum Chymicum ex *Antimonio* paratum, vide in *Morley Coll. Chym. Leid.* c. 55. *Rosa mineralis* Angelo *Salæ* dicitur *Mercurius vitæ* tinctus cum *santalo* & aliquo modo correctus, quem etiam laudat *D. Joh. Michael.* in *not. ad Schr. Pharmac.* l. III. c. 15.

RHODOSACCHARUM, ῥοδοσάκχαρον, i. e. *Saccharum rosatum*, quod nomen vel *Conservæ rosarum*, vel etiam *Tabulato* e succo rosarum, & saccharo parato tribui solet. De utroque vide *Dispensatoria*.

RHODOSTACTON, ῥοδοστακτον, idem, quod ῥοδομελι, mel rosaceum, uti patet ex descriptione apud *Ægin.* l. 7. c. 15.

RHODOSTAGMA, ῥοδοσταγμα, vocatur liquor stillicitius rosarum. *Lang.* l. 1. c. 53.

RHOEAS, ῥοιᾶς, vel ῥυᾶς, est affectus oculorum, *Encanthidi* contrarius, consistens in carunculæ lachrymalis nimia imminutione, in oculi majori angulo, *Gal.* l. de *diff. morb.* c. 9. & in *def. med.* Causa ejus materia depascens & exiccans vel corrosiva est, & ita sequitur fistulam lachrymalem, vel comitatur. Vide *River. lib. 2. Pr. M. c. 16.* Vocantur & oculi ita affecti ῥοιᾶδες, vel ῥυᾶδες ὀφθαλμοῖς, *Ætio tetrab. 2. l. 3. c. 90.* allegante *Foëf. Oec.* p. 556.

RHOECOS, ῥοιῆς, idem, quod ῥοιῆς, vide *Rhabos*.

RHOEZOS, ῥοιζος. Vide *Siridor*.

RHOGMATIAS, ῥωγματίας, idem, quod ῥηγματίας. Vide *Rhegmatis*.

RHOGME, ῥωγμή, idem, quod ῥήγμα, *Ruptura*. Specialiter tamen ita vocatur *offis rupio*, vel fractio, per superficiem recta, vel angusta, vel lata, *Gal. in Def.* Vel est divisio cranii superficialia, vel profunda quidem, sed eatenus, ut fractum os non loco moveatur, de qua *Ægin.* l. 6. c. 90. *Cast.*

RHOGMOS, ῥωγμός, sonus est, & stertor, quem dormientes supini edunt *Rhonchus*, Latine dicitur, aut gutturis stridor, vel pectoris resonans stridor, apud *Aureliam.* l. 2. c. 10. & 27. *Acut.* allegante *Foëf.* p. 555. vide p. p. *Ponccus*.

RHOICOS, ῥοικός, fluidus, fluxus. Dicitur de corporibus, ob multam humiditatem mollibus & fluidis. *Hipp.* l. de *A. L. & Aq. XLVII.* c. 10.

RHOIDARION, ῥοιδάριον, dicitur medicamentum aridum; cujus præparandi modum vide apud *Æt.* l. 2. c. 68. allegante *Gorræo*.

RHOITES, ῥοίτης, epitheton vini e malis Punicis facti, apud *Diosc.* l. 5. c. 34. ῥοίς enim sunt mala Punicæ. Unde & ῥοίτος, confectio dicitur ex succi malorum Punicorum partibus tribus, & una mellis ad tertias decoctis parata: apud *Ægin.* l. 7. c. 15.

RHOMBOS, ῥόμβος, *Rhombus*, dicitur species deligationis Chirurgicæ, figura rhombus referens, hoc est, quadrangulum æquilaterum, sed non rectangulum, aut etiam *Rhomboides*, quadrangulum in quo duo semper latera opposita æqualia sunt neque rectangulum. Hujus deligationis varias differentias tradidit *Galen.* l. de *fasciis*. Meminit *Hippocr.* 2. de *iis, quæ in med.* 2. 2. & ῥομβοειδῶν, 2. de *art.* 1. 40. Adde *Foëf. dist. loc.* *Rhomboides* quoque ob aliquam figuræ similitudinem dicitur *Musculus scapulam oblique sursum ad posteriora trahens*. *Bartholin.* l. 4. *Anat.* c. 3. p. 564. Porro *Rhombus* est quoque nomen piscis marini ad Passeres pertinentis, cujus descriptio, species, cum usu in cibus & medicina, videantur apud *Aldr.* l. 2. de *pisc.* c. 48. Meminit & *Jul. Alex.* l. 14. *Salubr.* c. 7. *Bruyer.* l. 19. de *re cib.* c. 25. *Chioc. Mus. Calc.* f. 3. p. 424.

RHOMMA, ῥόμμα, idem, quod ῥόφημα, sorbitio. Vide *Rhophema*.

RHONCHOS, ῥόγχος, Latine etiam *Rhonchus*, idem, quod ῥωγμός, *Stertor*, est sonus cum strepitu, vel stridore intra fauces, & præsertim circa meatus narium, quando in fauces deliscunt, cujus tamen soni causam & generationem nemo Physicorum, quantum memini, exacte descripsit, imprimis, qui & in foetibus observatur: à verbo ῥήγω, *sterno*, quod legitur *6. aphor.* 51. Vide *Dieter.* n. 750. & supra, *Rhenchos*.

RHONNYMI, ῥόννυμι, i. e. *valeo, vigeo*, firmo, roboro, dicitur non solum de corporis, sed & de mentis, vel animi vigore, *Hipp.* 2. *aph.* 33. Adde *Diet.* n. 765.

RHOODES, ῥοιδής, idem, quod ῥοικός, fluidus, fluxus. Dicitur de oculis præ fluxione continua humidis.

dis. Hipp. l. i. Epid. f. II. t. 6. & lib. 6. Epid. f. 2. t. 32. de alvi fluxu d. loc. t. 36. de mulieribus, l. de vuln. cap. Adde Erot. p. 97. e. f. Erotianus etiam ossibus applicari per metaphoram monet & ῥοφῶν ὄσσεα interpretatur à se invicem dimota.

RHOOS, ῥόϙ, contr. ῥῶς, Latine Fluxio, Fluxus. Vide Fluor.

RHOPALOSIS, ῥοπαλώσις, pilorum est affectus, cum illi veluti in baculos coagmentati sunt, ut se jungi, & amplius crescere nequeant. Gorr. concretio summorum pilorum indivisibilis, veluti in baculos, Gal. in def. Videtur coincidere cum Plica Polonica.

RHOPE, ῥοπή, idem significat, quod ὄρμη, impetum scil. & influxum fortiozem apud Gal. de art. curat. ad Glaucon. Ita quoque sumfit Th. Willis de sanguinis subito fluxu Pharmaceut. Ration. P. II. Sect. III. c. 1.

RHOPHEMA, ῥόφημα, Lat. Sorbitio dicitur; estque cibus humidior, vel multo liquore dilutus, ut modica valentioris cibi vis humore frangatur. Medium quasi alimentum inter cibum & potum. Hippocr. l. de vet. medic. XI. 6. 7. 8. Specialiter vero & eminenter hoc nomine venit apud eundem Cremor pifianæ dilutus, 3. de R. V. I. A. t. 35. Gal. in comm. ad h. l. & cap. 4. t. 77. alibi que. Vide Foëf. p. 556. Dieter. num. 561. Legitur & ῥύφημα in quibusdam locis, teste Foëf. d. l. quamvis hæc mutatio o in u facile contingere poterit, etiam ex errore. Sorbitiones aurastoriae quæ sint apud Hippocr. 4. de R. V. I. A. t. 18. vide Epispasticos.

RHOPOPOLA, ῥοποπόλης, vocatur coemtor omnigenarum rerum, Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 2.

RHOPTOS, ῥωπτὸς, idem quod ῥοφωτὸς, forbilis, & ῥοπτὰ, forbilia, Gal. in exeg. voc. Hipp. Gorr. Foëf. pag. 555.

RHOSATON, ῥόσαιτον, dicitur confectio e rosis, purgans vitiosum humorem, descripta apud Aët. l. 3. citante Gorræo.

RHOSCOMENOS, ῥωσκομένϙ, dicitur, qui bene valet, & adv. ῥωσκομένως, valenter, apud Hipp. l. de corde I. 6. Foëf. p. 557.

RHOX, ῥῶξ, idem, quod ῥαζοειδής, sic dicta unica urea, Gorr. Vide Rhagoides. Papillam quoque hoc nomine expressit Motchion. de morb. mul. c. 96.

RHUS, ῥῶς. Idem quod ῥόϙ. Vide Fluor.

RHYAS, ῥυάς, idem, quod ῥοιάς, vide Rhoeas.

RHYBDON, ῥύβδον, anchoram significat. Unde ῥύβδου ἀγκύρα ἄστρον, i. e. instar anchoræ dicitur, apud Erot. p. 98. b.

RHYEMA, ῥύημα, species dicitur liborum & Itriorum ex melle & similagine parata, melior laganis, Galen. c. 1. de nat. hum. t. 36. & l. 1. de Al. fac. c. 4. Vide Itrion.

RHYMA, ῥύμα, idem quod βοηθημα, Remedium; auxilium, præsidium. Gorr. Dieter. n. 762. à ῥύω, solvo; libero.

RHYMÆ, ῥύμη, idem, quod ὄρμη, impetum in fluxu significat, Hippocr. l. de Medico V. 3. idem quod ῥύσις.

RHYMMA, ῥύμμα, dicitur medicamentum absterforium, corpori nitore concilians, à verbo ῥύπτειν, abstergere, Gorræus in def. Galenus pulverem absterforium vocat & in specie cucumeri esculento attribuit, l. 8. de S. F. §. Siccos.

RHYNDACE, ῥυνδάκιον, vel ῥυντάκιον, nomen avis exoticæ ignotæ, Manocodiatae similis, Aldrovand. l. 12. Ornith. c. 27.

RHYNENCHYTES, ῥυνενχύτης, dicitur instrumentum, per quod medicamenta naribus infundi queunt, apud Scribon. Larg. & Cæsar. Aurelian. notante A. Tirraquell. de Nobil. c. XXXI. §. 275. fol. 132. b.

RHYODES, ῥυάδης, idem, quod ῥοάδης, fluidus; Hipp. 3. de art. t. 51.

RHYPODES, ῥυπόδης, epitheton medicamento- rum, quæ à sordium similitudine & quasi strigmentosa appellantur. Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 1.

RHYPOS, ῥύπϙ, Lat. Sordes, vocatur excrementum tertiaræ coctionis, quod in ambitu corporis colligitur, quando potiunculae crassiores, in transpiratione insensibili retentæ ad cutem, vel etiam in indusis & vestimentis, adhærent & commaculant. Dicitur & γλοιός. Quin etiam in ulceribus, quemadmodum tenue excrementum Ichor, sive Sanies appellatur; ita, quod crassum est, Sordes, ex quo ulcus redditur sordidum. Gal. l. 3. meth. med. c. 3. De sordium facultatibus Medicis vide eund. l. 8. de S. Fac. §. Rhypos, ubi de sordibus athletarum oleo inunctorum potissimum agit.

RHYPTICOS, ῥυπτικὸς, i. e. Abstergens, Absterforius, Detergens, Extergens, epitheton medicamentorum, quæ vel in cute, vel in superficie, vel in ulceribus, sordes purgant & auferunt. Vide Abluentia. Galen. l. 3. de S. Fac. c. 12. & l. 4. de C. M. S. L. c. 4. ad fin.

RHYSIS, ῥύσις, fluxus, idem, quod ῥόϙ, sumitur interdum late, pro omni fluxu, in qua significatione etiam Methodici transferunt unam ex tribus communitatibus, dicentes ῥύσιν, sive fluxionem, h. e. refractionem nimiam corporis, & retinendorum excretionem. Gorr. Interdum specialiter pro fluxu sanguinis, & ita idem, quod Hamorrhagia: vel de fluxu feminis, qui dicitur ῥύσις νεκρὸς, i. e. Gonorrhæa. Linden. Ex. XV. §. 56. vel de alvi fluxu, ῥύσις κεφαλῆς: Hipp. 2. aph. 14. & 3. aph. 16. vel de fluxu capillorum: 5. aphor. II. 12. Interdum specialissime de Hamorrhagia navium: 3. aph. 27. 7. aph. 9. & c. Vide Foëf. p. 557. Diet. n. 763.

RHYSSEMATA, ῥυσημάτια, rugæ & sordes, quæ in senili facie cernuntur. Gorr.

RHYTHMUS, ῥυθμός, dicitur proportio pulsuum; prioris cum subsequentibus. Gal. l. 1. de diff. puls. c. 7. sive

sive est comparatio pulsus prioris cum posteriori secundum varias circumstantias celeritatis, magnitudinis simul consideratas. Est igitur *Relatio pulsuum*. Dogm. P. III. cap. 4. d. 5. pag. 370. Est vero suus cuique ætati, naturæ, anni temporis, sexui &c. pulsuum *rhythmus*; quem qui servat, *ῥυθμιος* dicitur; qui non servat, *ἀρρυθμιος*. Gorr. Castell.

RHYTIDOSIS, *ῥυτίδωσις*, dicitur oculi *tabes* & *corrugatio* imminuta pupillæ, ob defectum affluentium spirituum & humorum. Galen. l. 3. meth. med. c. 2. l. 20. de V. P. comm. c. 5. in c. 3. aph. 16. Unde & *ῥυτιδωμένοι*, *ὀφθαλμοί*, oculi *rugosi*, vel *corrugati* dicuntur. lib. 6. Epid. f. 1. v. 26. Alias & ventres *ῥυτιδωδεις*, i. e. *rugosi*; leguntur apud Hippocr. 2. Prorrh. XXXI. 10. Vide Foëf. d. l.

RHYTOS, *ῥυτις*, duplicem habet significationem secundum duplicem derivationem: 1. à *ῥίω*, *fluo*, significat *ῥυτις*, *fluidus*: Ita *ῥυτιὸν ὄπιν*, vocat ova forbilia Moschion: l. de morb. mul. c. 126. Et poculi quoddam genus *ῥυτιν* dictum fuit cornibus simile, teste Athenæo. 2. à *ῥύω*, traho, *tractus* significat. Vide Lexica alia.

RICINUM, *Ricinus*, *καρχιν*. Vide *Croton*.

RIGATIO, idem, quod *Irrigatio*, *ἰμβροχή*, h. e. *Humectatio*, *Irroratio*, de quibus omnibus in ipsorum literis.

RIGOR, *ῥίγος*. Vide *Rhigos*.

RILLUS vocatur instrumentum Chymicum, in quod metalla liquefacta infunduntur in formas oblongas. Dorn. Rul. Iohnf.

RIMA æquivocum est. In Anatomicis sumitur de pudendi muliebris externo hiatu & fissura, quæ *ῥίσημα* Gr. dicitur: item *Rima magna* & *grata*, Barthol. l. 2. Anat. c. 32. Rolsink. de part. genit. P. II. c. 36. Pathologico vero idem est, quod *Fissura* in manibus, pedibus, ano, &c. Vide *Rhagos*, *Fissura*.

RIMOSUS *affectus* dicitur de fissuris, & *rhagadibus*, quales à lue Venerea in diversis membris post aures, in lingua, labiis, mammis, genitalibus, manibus ac pedibus observantur, uti scribit M. A. Severin. l. de noviss. absq. c. 23. §. 2.

RIMULA in diminutivo tribuitur ab Anatomicis aperturæ illi inter duas cartilagineas Arytænoideas currenti, quæ alias *Glotis* dicitur. Vide *Glotis*.

RINAR, id est, *Limauva*. Rion idem. Rul. & Iohnf.

RINGENS, *σπινθηρ*, vide *Seseros*.

RIPARIUS, *ῥιπάρης παραπόταμος*, epitheton animalium, præsertim volatiliū, quæ in ripis aut litibus degunt, & ex aquis victum sibi quærunt, Aldrov. l. 6. Ornithol. §. Genera & Differentiæ. In specie vero *Meropem* dictam fuisse *Ripariam*, docet idem, l. 12. c. 45.

RISIGALLUM, idem, quod *Auripigmentum*. Schroder. l. 3. c. 27.

Casselli Lexic. Med.

RISTORUM, nomen alimenti nutritii comparati cum vitellis ovi, & propterea in febribus acutis improbat. Aliquoties legitur in Bernhardini Caji libr. de aliment. c. 31. quamvis quid proprie sit, non extet. An ab Italico *Ristoro*, quod significat suadum, utilitatem, restaurationem?

RISUS, *γέλας*. Vide *Gelos*.

RIWAND, & *Riwandtzi*, sunt Arabica nomina *Rhabarbarum* significantia, quamvis aliquando in Latinitatem recepta, de quibus videatur Rolsink. Tr. de Purgant. sect. XII. art. 1. c. 1. & sect. XIV. art. 4. sect. 6.

RIVUS, *ὄχητις*. Vide *Ochetos*.

ROADES Paracelso dicitur *Medicus ineptus*, indotus, l. de Tartareis morbis, c. 19.

ROB dicitur succus inspissatus. Iohnf. Vel est nil aliud, quam Syrupus crassior e succis fructuum cum saccharo ad consistentiam crassiorem coctione redactis paratus. Habentur vero in Officinis *Rob simplicia* & *composita*, quorum Catalogum vide apud Schroder. l. 2. c. 82. & 84. Weker. A. Gen. l. 1. c. 13. fin. ut & in *Dispensatoriis*.

ROBES, id est, *Acetum*. Rul. & Iohnf. Roscod, idem.

ROBORANS, vide *Confortans*.

ROBORATIO, *ῥωσσις*, idem quod *Confortatio*, *Confirmatio*, de quibus suo loco.

ROBUR, *καρχιν*, *ἰχθυὸς*, *ῥώμη*, quid significet, notum est. Corporis *robur* omne consistit in mole ac soliditate debita, Lind. Ex. XVI. §. 214.

ROBYS, epitheton panis, ex optico tritico parati, & in cibano pisti, Lang. l. 1. ep. 56.

ROCHETTA, idem quod pulvis, vel potius frustulentum instar lapidis durum, olim fundamentum artis vitrarie ex Oriente & Syria advectum, cinis herbæ cujusdam ibidem abundantis Kali dictæ. Plura de hoc videantur in Ant. Neri *Arte vitrar. l. 1. c. 1.* & Christoph. Merett. *Not. ad illum locum p. 281. seqq.*

ROCHUM, epitheton *Aluminis*, & quidem, quod *Rupem* vocatur. An à Gallico *Roc*, quod *Rupem* significat, Paracelsus simpliciter *Rochum* vocavit, l. 4. Paragraph. c. 1. §. 3. & alibi. In Officinis vocatur *Alumen Rochæ*. De hoc vide supra *Alumen*.

RON, id est *libra Roula*, idem, Rul. Iohnf.

RONDESSA, dicitur *felis Americana grysea*, quæ dicitur pullos toties, quoties placet, reponere rursus in ventrem, & eximere. Fides sit penes Autores, Eph. Nat. Cur. A. I. Observ. 109. Schol.

RORALIS odor Avic. acetosus & insipidus. Mercur. de comp. Med. l. 1. c. 15.

RORIFERUS dicitur vel de venis lacteis, quem admodum Bilsio videtur rorem saltem sive lympham transire in venas lacteas, non chylum; vel de venis lymphaticis, quæ liquorem limpidum tenuem instar roris vehunt. Barthol. Anat. libell. 1. p. 613.

M m m m

ROS,

ROS, ῥοσϞ; propriam & impropriam habet significationem. Illa pertinet ad Physicos; estque vapor aqueus, circa Horizontem, ab aëre frigidiori in guttulas condensatus, & graminibus terræ incumbens: De cujus virtutibus Medicis qua salutaribus, qua noxiis, passim tradiderunt quædam Auctores. Ros est nihil aliud, quam sudor veluti spirituosus salinus hujus mundi, materia subtili imbutus, quemadmodum non inepte descripsit prolixius de hoc argumento differens Jac. le Mort *Chym. Med. Phys. c. 9. p. 89. 90.* Helmontius insignem efficaciam attribuit, præsertim *Rori Majali*, quod saltem saccharinum contineat, *ir. Arbor vitæ in Tumul. pestis & alibi.* Schroderus *Aquam roris* omnes alias subtilitate & penetratione antecellere, scripsit, & constare liquore volatiliori saleque acriori, *l. 3. c. 3.* Hinc & noxa provenit, quod scabiem & pruritem inducat, *J. Alex. l. 17. Sal. c. 13. Lang. l. 2. ep. 30.* Helmont. *Rorem* non inepte vocat *vernâ nubem*, non putidam, *ir. Progymnasim. Meteor. n. 23.* Impropria significatio varia est. Vel enim nomen hoc tribuitur plantis: ut *Ros solis*, quæ & *Rovella*, cui nescio quam hodieque attribunt vim antiphthificam, & tamen simul calidam & siccam esse, docent; item *fragis generi* in Sûria familiari, panico prorsus simili, sed multo adhuc minori, imo grano omnium minimo ex jusculis usitatissimo, teste *Alexandr. l. 8. Sal. c. 6.* vel *portionibus succi nutritivi*, mox partibus corporis nostri appropriandis & assimilandis, jam per earum substantiam sparsis, *Gal. l. 7. meth. med. c. 6. in princ.* Tandem spagyricæ & ænigmatice Ros vocatur *Mercurius Philosophorum*, & quidem specialiter *Ros Madian*, ex historia *Gedeonis in libr. Judic. c. 6.* *Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 3.* An vero ex *rore Majali* proprie dicto artis opera acquiri possit, uti docetur in *Theatr. Chym. Vol. VI. p. 450.* Spagyricis examinandum relinquimus. Hodieque etiam Liquor quidam spirituosus paratur nomine *Ros Solis* veniens, quo excessivè capiuntur loco spiritus vini vulgaris haurientes non sine corporis nocumento.

ROSA, *Rosaceum*, *Rosata*, ῥόδον, ῥόδινον. Vide *Rhodon.* *Rosa Capiuis* Severino dicitur ulcus quoddam nullo antehac nomine donatum, e spina natum, rubore nobile, ambitu flexili circumductum, minime tamen suavi odore halans, ad declive caput, aut super aurem ex parva pustula, quæ abtcescit, aut thymio maligno, aut parvo herpete profectum, cujus ulteriorem descriptionem & ferme incurabilitatem tradidit *l. de noviss. obs. abs. c. 12.*

ROSALIA Martiano dicitur esse nomen morbi cuiusdam pueris familiaris, ita ut variolarum instar nullus ipsum evitare posse credatur, atque ita Synonymon *Morbilorum*, quamvis Romanum vulgus alia exanthemata vel asperitates quadam in cute peticulosve rubras granorum milii ad instar Rosaliam vocasse idem scripserit *Annotat. in Hipp. p. 308.*

ROSBOTH Arab. significat mollitiem aliquam ex crescentem in parte dura, de cujus induratione & regimine æquationis scripsit *Avic. l. 4. fen. 5. ir. 2. c. 13. & 14.*

ROSEA, i. e. *Erysipelas.* *Dorn. Rul. & Iohnf.*

ROSEOLÆ, dicuntur pustulæ rubræ ignitæ & erysipelatis indolem referentes. Coincidunt cum *Morbillis*, *Gal. Rougeole.* vide *Morbilli.* *Dolzæus Encyclopæd. lib. 4. c. 6. §. I. p. 778.* De *Roseolis saltantibus* prolixius quoque scripsit *M. A. Severin. Part. II. l. de Epinytidib. videatur: Saltans.*

ROSIO, ῥωσις, ῥωσις, idem, quod *Corrosio.* *Erosio.* Vide *Corrosio.*

ROSMADIAN, vide *Ros.*

ROSMARUS, nomen bestię marinæ veteribus forsitan ignotæ, quæ *vacca marina* alias dicitur, falso pro *Hippopotamo* habitæ, dentes firmissimos habentis, pretio, nitore, viribusque cum ebore certantes deorsum e cranio prominentes; Quale cranium dentibus adhuc integre armatum in Musæo D. D. Majoris videre licet. Vide *Dissert. de aurea Jovis catena* sub præsidio *Laud. D. Majoris* habita *c. 8. §. II.*

ROSSANIA, vel *Rossalia*, idem, quod *Roseolæ.* *Ingrass. com. in Avic. de Tum. p. n. p. 194.*

ROSTRIFORMIS, ῥωστειδής, vide *Coracoides.*

ROSTRUM, ῥίγξϞ, ῥάμφϞ, quid proprie significet, ad Physicos pertinet. Ejus substantiam pene cartilagineam esse, cute obductam, docet *Jul. Al. l. 12. Sal. c. 1.* Alias *Caput*, vel *Rostrum Corvi*, vocatur principium *Lapidis Philosophici*, quod nigredine innotescit, *Libav. Tom. II. Oper. p. 205.* *Rostrum Leporinum.* Vide *Leporinum.* *Rosra* quoque vocantur partes anteriores quarundam forcipum *Chirurgicarum bifidæ*, v. gr. *Rostrum Gruis* rectum & curvum, *psittacinum*, *vulturis* &c. de quibus vide *Scultet. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XI. fig. 1. 2. 3.*

ROTATIO, idem, quod *Gyratio.*

ROTATOR, ῥωστειστήρ. Vide *Trochanteres.*

ROTILO Paracelsi dicitur *Rubrica*, inde & *Tartara Rotilina* vocat, *l. de morb. Tartar. c. 4.*

ROTULA, ῥότλαϞ, homonymon est. 1. vel significat idem, quod *Patella*, *Mola*, *Gr. μύλη, ἑπιρρωπίς*, *Gal. l. 3. de V. P. c. 15.* Vide *Epigonatis.* 2. Vel notat certam formam medicamenti ficci, quæ & *Patillus*, & *Orbiculus* vocatur; item *Tabella*, e pulveribus, vel succis, vel oleis destillatis cum saccharo mixtis, parati, & in figuram rotundam cum planitie ad basin redacti, de qua videatur *Schroder. l. 2. c. 69. Morell. de Medic. form. l. 1. f. 3. c. 3.*

ROTUMHA dicitur vas simile cucurbitæ. *Ruland. in Lex.*

ROTUNDITAS, *Roundus*, dicitur de figura globosa, vel circulari, & corpore talem figuram obtinente. *Græc. κυκλοπρίς* dicitur & laudatur à *Gal. l. 8. de V. P. c. 11.* ubi & *περιφρίς* vocatur. *Rotunditatem* oculorum prædicat quoque *Paracelsi. de Anatom. Oculor.*

Oculor. Musculi quoque diversi cognominantur *Rouundi*, v. gr. in Humero duo, quorum unus *Rouundus major*, alter *Rouundus minor*, vel *Transversus-brevior* appellatur, Barthol. l. 4. *Anat. c. 2. p. 561.* & Musculus Radii primus eodem epitheto exornatur d. l. c. 8. p. 574.

RUB, idem, quod *Rob*, i. e. succus inspissatus, Rul. in *Lex.* An per errorem fortassis Typographicum?

RUBEA *Icteria* vocatur Paracelso *Erysipelas*, l. de *Icteriis c. 1. seqq.*

RUBECULA, ῥύθια, ἰχθυός, nomen aviculæ minoris, ita dictæ à rubro pectore, cujus descriptionem cum usu vide apud Aldrov. l. 17. *Orniol. c. 30.*

RUBEFACIENS, idem, quod *Rubificans*, φαινοσων, dicitur medicamentum ruborem in cute excitans, quo pertinent *Sinapismi.* Vide *Phanigmos.*

RUBELLA dicitur essentia spiritalis, extrahens vi sua solutoria tincturam e corporibus. Dorn. in *Di-Etion.* Paracels. Meminit Parac. l. 2. de *vit. long. cap. 8.*

RUBELLIANA dicitur de *uvis ruberrimis*, Rhod. ad *Scribon. n. 249.*

RUBER, *Rubeus*; ἔρυθρός. Vide *Erythros.* *Ereuthos.*

RUBETA, φρύνη, φρύνη, dicitur Rana venenosa, cujus historiam cum virtutibus Medicis vide in Aldr. l. 1. de *quadr. dig. ovip. c. 2.* Huc pertinent *busones.* Vide *Buso.* Acopum ex *rubetis* proponit Gal. l. 7. de *C. M. P. G. c. 12.*

RUBETRA, βῆτις, nomen aviculæ, cujus descriptionem lege apud Aldrov. l. 17. *Orniolog. c. 29.*

RUBICILLA, ῥυβίλλα, idem, quod *Pyrrhula*, nomen aviculæ, Ital. *Tranguello montano*, & Bononiensibus *Stufflono* dictæ, cujus descriptionem vide apud Aldrov. d. l. c. 31.

RUBIFICANS, *Rubicatio*, vide *Phanigmos.*

RUBIGO, ἰδῆ, dicitur recrementum ex corruptione metallorum; in specie Cupri dicitur *Ærugo.* Vide *Ærugo.* Dicitur & de recremento fructuum, ex rore noxio proveniente, Bonet. *Sepulchreii l. 3. sect. X. obs. 16. Schol.* De *rubigine frugum & fructuum* ceu peste vegetabilium inter recentiores accurate scripsit Bernhardinus Ramazzinus Medicus Mutinensis in *eleganti descriptione constitutionis anni p. 35.* sicut extat in *Ephemer. Natur. Curios. Dec. II. Ann. IX.* Hinc *Rubigalia* festa apud Gentiles emanasse & Deum *Rubigum* vel *Rubigium* sibi finxisse patet ex *Plinii l. XX. H. N. c. 29.* *Rubigo* illa Gr. dicitur ῥυβίβη. *Plinius Uredinem* vocavit d. l. c. 18.

RUBINUS, πυροπός, vide *Pyropus.* *Carbunculus.*

RUBOR, *Rubedo*, vide *Ereuthos*; *Erythros.* *Pyrrhos.*

RUBRICA, μίλτος. Vide *Miltos.* Paracels. vocavit *Roilam.* *Rubrica* etiam tribuitur *Impeuginis* speciei

secundæ; quando pustulæ rubræ asperæ apparent, uti vult *Blancard.* in *Lex.*

RUCTUS, ῥευξίς, ἔρυξη, ἔρυγμός. Vide *Ereuxis.*

RUDICULA, ῥυδίδιον, dicitur lignum, quo medicamenta, liquida præsertim, permiscantur & agitantur.

RUFFUS, πυρρός. Vide *Pyrrhos.*

RUGA, ῥυτίς, significat cutaneam plicam; unde ῥυτίδης, *rugosus.* Vide *Rhyidosis.* Item *Corrugatio.* Vocantur & ῥυτίδες καὶ ἀμφορυαί, *Keuchen.* ad *Sam. p. 128.*

RUGITUS, βρυγαθός, proprie vox leonum est. Sumitur autem aliquando pro *murmure* in intestinis, & hypochondriis, Gr. βροβορυγμός dicto. Vide *Borborygmos*, Gal. l. 2. de *Antid. c. 3.*

RUMA, idem quod *Gula*, item exterior pars gutturis, quamvis *Coel. Aurel. l. 1. Tard. pass. c. 3. p. 263. 264.* ἀνθερώνα Græcis dici scripserit, de cujus vocis significatione supra vid. *Anthereon.*

RUMANI dicitur Cabalisticis seminis coelestis portio, succum quandam referens: quæ in terram decidit, dulcis est. *Theatr. Chym. Vol. VI. p. 356.*

RUMINANS, κερυκίζων, dicitur de animalibus, cibum jam deglutitum revolventibus; unde & plures habent ventres reliquis. Gal. l. 6. *Anat. adm. c. 3.* (quamvis lepus & cuniculus etiam ruminant, unico saltem ventriculo donati, vide D. D. Hofm. *Diff. Anat. in I. v. Horn. Microc. p. 19.*) Hinc & in Sacris pro purioribus habita, ob perfectiorem ciborum coctionem. *Helm. tr. Vita rat. n. 21.* & *Barthol. l. 1. An. c. 9.* qui etiam *Ruminationem* ita descripsit, quod sit cibi in ore repetita masticatio, ad perfectiorem coctionem; unde alimentum optimum. Hominem cornutum generasse *ruminantem* filiam, extat in *Eph. N. Cur. A. I. obs. 30. Schol.* *Ruminatio* Græce dicitur κερυκισμός, & verbum *ruminare*, κερυκίζειν, κερυκίζεω, κερυκείν. Rarissime in hominibus observata fuit. Legatur vero de *Ruminatione* humana peculiaris *Disputatio* *Johannis Burgoweri in Disp. Medicis Basileensib. Decad. VII. disp. 3.* & peculiaris exemplum juvenulæ cujusdam apud *Bonet. Med. Septentr. l. 3. f. 2. c. 13. p. 518.*

RUPES, ῥυπερῶξ ἰέλιπη, quid significet, e Dictionariis trivialibus jam constat. *Rupes* artificiosa e calculis humanis constans & parata e *D. Ruytchii Thesauro Anatom. T. excerpta* legitur in *Act. Erud. Lips. A. 1701. m. Septemb. p. 386.* quamvis in *Musæo Ruyschiano Centuria observation. Anatom. Chirurg. annexo* non invenire potuerim.

RUPICAPRA, αἰγαστρον, δρυγός, est species *Capræ sylvestris*, rupes montium, præsertim *Alpium*, colentis, cujus totam historiam cum usu in cibis & medicina tradidit Aldr. l. 1. de *quadr. bifulc. c. 11.* Aliis *Caprea* dicitur, aliis *Dama*, quamvis Aldrov. c. 12. de *Dama* seorsim egerit; quemadmodum & *J. Alexandr.* distinctas species esse docuit, l. 1. *Sal. c. 100.* Legatur & *Schroder.*

l. 5. cl. 1. n. 10. Dicitur & *Gaffela*, de qua observationes Anatomice leguntur in Oldenburg. *Aëtis Philosph. An. 1669. m. Jul.*

RUPTILE dicitur Fallopio, quod in plures partes dividi potest. Hujus *ruptibilitatis* causa est pororum amplitudo & ordinatus ductus cum exsiccatione eorum, *tract. de simplic. medic. c. 7. Tom. II. Oper. p. m. 9.*

RUPTIO, *Ruptura*, ῥήγμα, ῥωγή: Vide *Rhegma*, *Rhogme*, Aliquando & specialiter fumitur pro *Hernia*. *Parac.*

RUPTORIUM vocatur Chirurgicis medicamentum causticum, quo interdum aperiri solent abscessus, *Forest. l. 1. Chirurg. observ. 2. Schol.* Parari solent ex cinere sarmentorum & calce viva, laudatque in sphacelosis membris applicanda, *Hildan. de Gangr. & Sphac. c. 16.* *Ruptorium secretius* ex corticis recentis fraxini cineribus laudatur ex *Jac. le Mort in Collect. Chym. Leidens. c. 365.*

RUSMA *Tartarorum* paratur ex melle, quod ad spissitudinem instar sapæ incoctum & loco dropacis impositum cum violentia abruptitur, *Fr. Hofm. ad Schr. l. 5. cl. 4. p. 702.* Hoc utuntur etiam Turcicæ mulieres pro *Pflothro*, ad tollendos pilos pudendorum, teste *Rolfink. de part. genit. P. II. c. 34.* In *Aëtis* vero *Philosophicis* Oldenburgii, *Rusma* species Terræ in Turcia repertæ, *Ann. 1666. m. Decembris.*

RUSTICANUS, ἀρχαῖος, quid in genere significet, jam ante notum est. In specie vero tribuitur obstetrici illi, quæ ruri & in pagis officio suo fungitur, ad differentiam obstetricum *oppidanarum*, ab *D. Henrico à Deventer in Lumine Novo Obstetricanti. c. XXVI. p. 84.*

RUSTICULA, vide *Gallinago*.

RUSTICUS, γεωργός, ἀρχαῖος, dicitur, in genere, de omnibus, qui vitam ruri degunt. Eorum cutem densam esse, testatur *Gal. de opt. sect. c. 26.* nec facile podagrici fiunt, ob articulorum vigorem laboribus bene firmatum, & aquæ potum, *Dieter. Iatr. p. 1026.* Eorum vivacitatem longævam demonstrat imprimis exemplum *Thomæ Barre pauperis* in Comitatu Angliæ *Salopiensi rustici*, qui ætatis annos 152. complevit cum novem circiter mensibus, in cujus post mortem corpore aperto repertas *Observationes Anatomicas* legere licet in antea laudati *Heur. Oldenburgii Aët. Philosph. 1668. 1669. m. Febr.*

RUTABULUM est uncus, vel baculus ferreus, longus, in altera parte cochlear, in altera radulam habens, docimasticis operationibus inserviens, *Rul. & Iohof. in Lex. Galenus Græce vocat μαχλόν, l. 1. de Antid. c. 15.*

RUTETA, idem, quod *Tarantula*, species *Aranæ*, *Forest. l. 30. Obs. 12. Schol.*

RUTICILLA, ρυτίκυρα, nomen aviculæ, à cauda rubra ita dictæ; cujus historiam cum usu vide apud *Aldrov. l. 17. Ornith. c. 32.*

RUTILUS, est epitheton coloris; ad aureum flavescens, *Gr. πυρρός.* Vide *Pyrrhos*, *Keuchen. ad Sammon. p. 103.* Ita sanguis dicitur *rutilus*, *p. 165.*

RUTRUM, *Rutum*, idem, quod *Bipalium*, μυνία, instrumentum rusticum, pro comminuendis glebis paratum; cujus meminit *Gal. c. 2. de fract. 1. 3. Ruland. in Lex.*

S.

S Græc. Σ. vel etiam C. utrumque characterem enim Græcis in usu fuisse, docet e *Casaubono* & alijs *C. Hofm. Com. in Galen. LL. de V. P. n. 384. seq.* Alias Latine S est nota characteristica ponderis, vel mensuræ, denotans dimidium præcedentis, vel *Semis*. *Rhod. in Lexic. Scrib. Senn. Morell. & Dispensatoria.*

SABACOS, σαβακός, putridum significat & purulentum, apud *Hipp. l. 1. de morb. Jung. Foëf. p. 557.* Idem, quod σαβρός, de quo inferius, vide *Sathros*.

SABANON, σαβανον, dicitur in balneis pannus, aut velamentum, quo corpora, ad siccandos balnei madores circumdabantur, *Hesychio*, & *Phavorino σαβανον*, dictum, *Keuchen. in not. ad Sammonic. pag. 112. seq.*

SABAUDICUS, epitheton pulveris, cujus descriptio extat in *D. Iunken Corp. Ph. P. II. p. 207. & D. Spin. Lex. Ph. p. 779.*

SABINUM, σαβίνιον, est epitheton, quæ vini generosi tenuium partium, & urinam moventis, quæ olei tenuium partium, & relaxantis, apud *Gal. l. 4. de san. tu. cap. 6. & l. 6. meth. med. c. 2. ad fin. & alibi sæpius à loco natali.*

SABON, vel *Sabena*, dicitur Sapo, vel *Lixivium*, unde sapo fieri solet. *Rul. & Iohof. in Lex. Chym.*

SABULUM, ψάμμος, άμμος, ψάμματος, idem, quod *Arena*; de quo supra. *Sabulum marinum* facere multum ad fecunditatem terræ, legitur in *Ephem. Nat. Cur. A. II. Obs. 112.* *Sabulosa urina* est, in qua portiones Tartaræ, instar arenæ, vel fundum petunt, vel lateribus matulæ adhærent. *Sabulosa arena* legitur apud *Scribon. n. 144.* & defendit illam lectionem à pleonasmò *Rhod. in not. ad h. l. Sabulum Quellum* quid sit, vide in lit. Q. In *Metallurgia Sabulum* dicitur arenæ metallicæ, quando pilis, vel mortariis venæ contunduntur, *Libav. S. A. Ch. l. 4. c. 3.*

SABURATIO, idem, quod *Arenatio*, de quo supra in *AR.*

SACCELIZO, Saccizo, σακελλίζω, σακελλίζω, significat *Saccare*, i. e. per saccum colare. Frequens apud *Gal. teste Gorræo.* Hinc *vinum saccaum* legitur apud *Keuch. in not. ad Sammonic. p. 110. & Scribon. n. 122.* *Jung. Rhod. in not. ad h. l. Gr. δίνος σακκίας*, vel *δυσλισμένος.* Hinc & *Saccus vinarius* dictus est *υλισήρ*, item *σακκος*, ibid. *Urina* quoque dicitur *humor corporis saccatus*, *Keuchen. diët. loc. Usurpatur etiam*

etiam hoc verbum & verbale *sacellatio* de herbis aliis-
que simplicibus *sacculo* vel *sacello* inditis & forinsecus
applicatis, C. V. Schneider, de *catarrh.* l. IV. *sect.* II. c. 10.

SACCELLUM capitale pro *sacculo* legitur in operi-
bus *Mesuræ fol.* m. 1826.

SACCHAR, *Saccharum*, *σάκχαρ ἢ σάκχαρον*, est suc-
cus dulcissimus, in arundinibus concretus, candidus,
& salis modo, dentibus fragilis. Ex hodiernis non-
nullorum principiis, particulis diversis, præsertim vis-
coso-ramosis & terrestribus constans, aquosæ enim me-
diante arte separatur. Jung, Jac. le Mort *Pharm. Med.*
Phys. c. 24. p. 188. *seq.* Vocatur & quibusdam *Mel arun-*
dinaceum, vel *Calaminum*. De ejus parandi & coquendi
ratione legi poterunt scriptores exoticarum rerum, &
inter hos, e recentissimis, qui collegit ex aliis, Erasmi
Francisci, in *Hort. Indic. Orient. & Occid. Part. I.* pag.
261. *seqq.* plurimis. De ejus vero virtutibus legantur
Dioscor. l. 2. c. 104. Schroder. l. 4. cl. 4. n. 400. Fr. Hofm.
in *Clav. ad h. l.* Jul. Alex. l. 118. Sal. c. 14. Bruyerin. de
re cibari. lib. 10. c. 8. Lang. l. 1. ep. 64. & l. 2. ep. 32. Rol-
fink. O. & M. M. Sp. l. 8. f. 1. cap. 1. *Saccharum Can-*
dum, rectius *Cantium*, *κάντιν*, à *κάντις*, i. e. *Angulus*,
monente Linden. Ex. 10. §. 16. dicitur depuratum &
cristallifatum, h. e. concretum in angulares crystallos.
Saccharum Tabarzet Paracelsi. quid dicatur, vide *Tab-*
arzet. Alias & *Saccharum* à Chymicis tribuitur aliis
arte paratis salibus, v. gr. *Saccharum Saturni*, sive *Sal*
Plumbi: *Saccharum Aluminis*. Videantur scripta Chy-
micor. Schroder. l. 3. c. 13. & 24. &c.

SACCHARINUS dicitur de eo, quod dulcedinem
sacchari obtinet; Ita legitur *saliva saccharina* in pecu-
liari observatione, quam notavit Bonet, *Med. Septentr.*
l. 2. f. 3. c. 1. p. 319.

SACCITOMINUM, dicitur Codronchio *vinum sac-*
catum, sive *sacco* percolatum, teste Rhod. d. l.

SACCUS, *Sacculus*, *σάκκος, σάκκος*, quid pro-
prie significet, etiam pueris in trivio notum est. *Sacco-*
rum usus varius in Medicina, ad receptionem, colationem,
fotum, & alia. Videatur Gal. c. 6. in l. 6. *Epid.* t. 5.
Weker. A. G. l. 1. c. 50. l. 4. c. 13. Morell. de *form. rem.*
l. 2. f. 1. c. 15. Schroder. l. 2. c. 78. *Sacculi* pro vinis
medicatis vocantur & *Noduli*; de quo vocab. in N.
Transfertur & ad partes corporis, qua s. n. qua p. n.
per similitudinem *sacci* formam referentes. Ita apud
Barthol. de *sacculis* pinguibus à Malpighio observatis
legi poterit l. 1. *Anat.* c. 3. p. 30. & de *Diaphragmatis*
procidia, instar *sacci*, apud Bonetum in *Sepulchreto*,
vel *Anatom. Pract.* l. 4. f. 1. *obs.* 36. *Schol.* p. 1448. *Sac-*
cum quoque vocatum à quibusdam fuisse *Cœcum* in-
testinum, notavit Castellus. Receptaculum etiam chyli
commune, ad quod venæ lactæ per *Mesenterium* dis-
persæ tanquam ad centrum concurrunt, *Saccus lacteus*
vocatur *Hornio* in *Microcolmo*, teste Barthol. l. 1. *An.*
c. 12. p. 104. & *Pericardium Sacculus cordis*.

SACER, *ιεγς*; vide *Hieros*,

SACRANUS color, i. e. *Color purpureus*. Iohnf. *Lex.*
Chym. l. 2.

SACRES dicebantur iidem, qui *Nesfrendes*, h. e. Por-
celli decem circiter dierum, ad sacrificia olim idonei.
Lang. l. 1. ep. 61.

SACROLUMBUS, nomen Musculi inter proprios
Thoracis posticam partem occupantes sit, de cujus
usu non conveniunt Anatomici. Bartholin. lib. 4. *An.*
c. 4. p. 566.

SACTIM est *Viriolium*. Rul. in *Lex.*

SADIR, i. e. *Scoria*. Ruland. in *Lexic.* & Iohnson.

SÆPÆ dicuntur *pustula magna*, ab erodendo dictæ,
inde rectius *σήμε*, *sæpe* fortassis scriberentur. Mentio
fit earum apud Foëf. l. 6. c. 40. *Schol.*

SAFFATUM est *species Salis*. Iohnf. in *Lex.*

SAFFUS PANIS Paracelso dicitur *Panis S. Johannis*,
medeturque orexi p. n. in *Scholiis ad libros de Tuario*
pertinentibus.

SAGA, idem, quod *Præstigiatrix*, dicitur, quæ ho-
minibus nocet virtute diabolica, quamvis etiam sub
prætextu juvandi velint tales scæminæ commodare. Hel-
montius de his concedit, Satanæ esse organa, nihilo-
minus operari virtute naturali, *tr. Recepta Injuncta*: &
tr. de Injunctis Materialibus.

SAGACITAS, *ἀγνοία*, in genere dicitur bona
quædam conjectura, & investigatio, quæ cum recta
ratione fit, Dieter. *Iatr.* p. 55. Nec male Helmont. vo-
cavit filiam iudicii atque discursus, *tr. Mentis complemen-*
tum n. 4. In Medico vero debet potissimum esse duplex;
Altera est *vera sagacia* (verbis Linden. Ex. XIV. §. 141.)
quæ auxilium adinvenit ex certa noticia Indicantis, sive
ejus, quod curandum est, additione. Altera vero con-
sistit in *accurata præfagitione*, qua præ omnibus aliis
excellit & admirabilis fuit Hippocrates, teste Linden.
Ex. XVI. §. 163. Paracelsi vero *Sagacem adeptam Phi-*
losophiam h. e. supra naturalem, astronomicam, ma-
gicam, ceu partim fictitiam, partim superstitiosam, mis-
sam facimus.

SAGADENON, *σαζαδηνόν*, nomen *Opobalsami*, à
loco, in quo plurimum & optimum provenit, cun-
ctis aliis melius, quod in *Palæstinæ* prædiis colligitur,
ut annotavit Gal. l. 1. de *Aniidor.* cap. 4. & ex hoc
Gorræus.

SAGANI dicuntur Spiritus quatuor Elementorum;
Dorn. Rul. & Iohnf. in *Lex.* Paracelsus vero *Sagaras*
vocat, *libr. Meteor.* c. 4.

SAGAPENUM, *σαζαπέννον*, succus est ferulacei fru-
ticitis, nascentis in Media. Laudatur translucidum foris,
colore ruffo, & cum fra gatur, intus candido, odore
medio, inter *Lasertium* succum & *Galbanum*, Gorr.
Hujus historiam & usum vide apud Gal. l. 8. de *S. Fac.*
§. h. *vit.* Dioscor. l. 3. c. 95. C. Hofm. l. 1. *Offic.* c. 31. qui
inter purgantia retulit, Schroder. l. 4. cl. 2. n. 401. Fr.
Hofm. in *Clav. ad h. l.* Rhod. ad *Scribon.* n. 69. Vocatur
& *Serapinum*.

SAGDĀ; vel *Sagdo*, gemma est coloris praffii; fecundum Albert. Solin. & Plin. l. 37. c. 10. aurahit lignum, uti *Gagates* paleas, imo ita fortiter adhæret ligno, ut avelli non possit, nisi abscindatur. Reperitur ad naves tabulis fortiter affixa. Rul. & Iohnf. in *Lex*.

SAGIMENVITRI, i. e. *Sal-vitri*, vel *Sal-alkali*. Rul. & Iohnf.

SAGINATIO, σάγια, σάπυσις, πάχυνσις, idem, quod *Pastio* brutorum, sed cum crassitie corporis. *Sagina* cochlearum olim fuit urtica, cum surfure, teste *Samonic. c. 28*. Vide *Keuchen; p. 201*.

SAGITTA, βέλος, idem, quod *Jaculum*, *Telum*; pertinet ad Medicinam, quatenus est causa morborum externorum, v. g. vulnorum; & si veneno infectum fuerit, etiam malignorum internorum. Confer. ad *Linden. Sel. Med. Exerc. IV. §. 50*. C. *Rejes Camp. El. q. 63. n. 44*. Ad Chirurgiam in specie pertinet Extractio congrua *sagittarum*; ad quod artificium opus esse cognitione Anatomica partium corporis humani, testatur *Galen. l. 17. de V. P. cap. 2. fin.* *Jung. Forest. l. 6. Chirurg. Obs. 9. ut & Paræus*, alique Chirurghi. Quid sit *maleficium sagittarium*, etsi proprie huc non pertinet, quia tamen à Medico mentio ejus facta, videatur *D. P. Ammanni Irenic. p. 212*.

SAGITTALIS, ἰβελαιῶν: Vide *Obelæa*.

SAGZENEĀ, nomen medicamenti, quod ex *Avicenna* commendatur ad *Matricis* ventositatem à *Valesco de Taranta in Philon. Pharmac. l. 5. c. 13*. Est duplex: *Magna & minor*, & utraque valere dicitur contra affectiones frigidas stomachi, intestinorum, uteri. Describuntur ab *Avic. l. 5. fumm. 1. tract. 1*.

SAHAFĀTUM, apud *Avicenn. & Plin. manantia capitis ulcera* nominantur, quæ Græci ἀχίρας, & κήλαι, *Haliabbas lineam*, sub quo & *ficus & ψυδράνια*, & ἰξαιήματα, collocavit, nominant. *Castellus. Walther. in Sylva Medica* vocat *Sahaphasi p. 1328*.

SAHARA, idem, quod *vigilia nimie p. n. vel Per-vigilium*. *Valesc. de Tarant. Philon. Pharm. l. 1. c. 11. Forest. l. 10. obs. 35. Schol.*

SAIC est *argentum vivum*. *Iohnf. l. 1*;

SAIRE, idem, quod *Effere*, h. e. *pustula livens*; *Forest. l. 1. Chir. obs. 15. Schol.*

SAKMUNIA Arabice *Scammonium* significat, & à *Rol.* in *Latinitate* receptum *v. de Purgant. sect. XIII. art. 4. c. 1. & sect. XIV. art. 4. c. 6*.

SAL, ἅλα. Vide *Hals*.

SALACITAS, ἀφροδισιασμός, ἐσέλγαια, proprie significat cupiditatem ad rem Veneream: idemque quod *Libido Salax* dicitur ἀφροδισιασμός, *Galen. l. 2. de Temp. cap. 6. Salacitatem* plerumque in sexu masculino comitatur *Priapismus*, vel *Sayriasis*, de quibus suo loco. Unde & conjunxit *Walther. in Sylv. Medica*.

SAL ALKALI, idem, quod *Alkali*: de quo supra.

SALAMANDRA, σαλαμάνδρα; proprie nomen est animalis quadrupedis, e genere lacertarum: cujus historiam, cum usu & noxa, prolixè tradidit *Aldrov. l. 1. de quadr. dig. Ovipar. c. 8*. (quamvis sint, qui velint potius ad vivipara referre.) *Jung. Schroder. lib. 5. cl. 4. n. 113. Fr. Hofm. in clav. ad h. l.* Multa quoque ex variis Autoribus de *Salamandra* historia collegit *Cl. Dn. Mollerus*, Collega & Affinis noster honorandus, in *pecul. disquisitione de Salamandra*, quam uti publice in hoc Liceo cum applausu defendit, ita eandem adauctam, non ita pridem edidit *Nob. & Exp. D. I. P. Wurf-bain*, Medicus *Norimb. & S. R. I. Nat. Curios. Collega Hermes II.* dictus, Affinis & Fautor noster colendus. Meminit hujus Animalis *Gal. l. 5. de S. Fac. c. 6. & alibi. Legatur & Lang. l. 2. ep. 4. Chiocc. Mus. Calc. sect. 6. p. 676*. Quod *Salamandra* nullis sit obnoxia flammis, uti *Serenus Sammonicus in Medic. metrica* tradidit, c. 8. & confirmatur *Th. Chym. Vol. V. p. 400*. id cum grano salis accipiendum. Resistere quidem potest ad spatium igni, sua nimia frigiditate; interim comburi quoque posse, testantur per experientiam varii Medici Veteres & Recentiores, Ex hac opinione, quod ignis vim eludat, *Salamandra capilli* dicta sunt filamenta, vel capillamenta lapidis *Amianti*, quæ & *linum Asbestinum*, five *incombustibile* vocantur, *Lang. l. 1. ep. 66. Salamandra coctæ* innoxie devoratæ mentio fit in *Ephem. N. Cur. A. II. Obs. 206*. Improprie, & ænigmatice à *Spagyricis* vocab. *Salamandra* tribuitur *terre rubræ*, vel *sulphuri solis*, vel substantiæ per *Mercurii* sublimationem purificam, quæ ad condensationem vel fixationem pervenerit, ita, ut in igne, more *Salamandræ*, perdurare possit. *Aldrov. d. l.* Quæ posterior significatio etiam legitur in *Th. Chym. Vol. VI. p. 148*. quod per conjunctionem *Mercurii*, ceu animæ mundi & solis, vel auri vulgaris resultet & nascatur vera *salamandra*, & *filius Solis*; qui, cum totus ignis sit, in uno momento omnem impuritatem imperfectorum metallorum, super quæ projicitur, consumit, & in ipso tempore substantiam mercurialem, quæ in imperfectis metallis est, in argentum & aurum coquit.

SALAMANDRI vocantur *Paracelso* Spiritus ignem inhabitantes, vel ignei homines, *Dorn. & Iohnf. Lex. ex Paracels. Philosophiæ tract. 5*. Hic etiam meminit *Salamandrinæ Essentiæ*, h. e. igneæ, quam & *Melufinicum Ares* appellat, *l. 4. de vit. long. c. 6*.

SALAMITA vocatur *Paracelso* *Proctus Sagarum*, Meteoron igneum dæmoniacum, quod vulgo *Draco volans* appellari solet, *l. 1. de Meteoris*.

SALAPPA, pro *Gialappa*, legitur apud *Chiocc. Mus. Calc. sect. 5. p. 584*.

SALCAELÆON, σαλκί έλαιον, i. e. *Salca oleum*, quod fuit olei aromatica conditura pretiosa, apud *Aëtium*, *l. 1. & ult.* citante *Gorræo*.

SALDATURA dicitur *Stannum*, quo artifices utuntur ad ferruminandum & obturandum vasa, lucernas

cernas & familia. Fallop. *de metall. f. fossil. c. 21. Tom. I. Op. p. 322.*

SALDINI, idem, quod *Salamandri*, homines, quos influentia ignis sustentat, & ex elemento ignis nutriuntur, uti fuit illa gentilis mulier, nomine *Zifer*, quæ statim, atque infirmabatur, sese in ignem conjiciens, reficiebatur & convalescebat; in eo sedens gaudensque, tanquam in aliquo balneo, Dorn. *Rul. & Iohnf. in Lex.* Videtur tamen Paracelsi, aliquam distinctionem fecisse inter *Saldinos* & *Salamandros*, l. 5. *de vit. long. cap. 2. in fin.*

SALEBROT, vel *Sal lambrot*, h. e. *Sal acutum.* *Rul. & Iohnf.*

SALEFUR, i. e. *Crocus hortensis.* *Iidem.*

SALEVO, σαλιώω, id est, *fluētuo*, in hanc & illam partem vergo, & vacillo. Dicitur ab Hippocr. de his, quibus utrumque femur excidit, quique corpus in hanc & illam partem jactant & agitant, 3. *de artic. 195.* Improperie de animi incertitudine accipi solet. Vide *Foëf. Oec. p. 557. seq.*

SALIA VIRGULA vocatur geminus bacillus, quo indagare solent Metallurgi exhalationes metallicas, quas vernacole *twisterung* appellant. *Fr. Basil. Valent. l. 1. Ult. Test. c. 24.*

SALICIMUM est affectus quidam externus ad curam cosmeticam pertinens, quamvis, quid proprie sit, non constat. Legitur vero apud Joh. Stephan. *Cosmes. Oper. p. 462.*

SALIFICATIO vocatur, quando e corpore misto mediante fermento particule salinæ colliguntur, ut coeant & concrecant. Usus hoc vocabulo *Casp. Cramer. Colleg. Chymic. dissert. I. c. 4. §. 3. p. m. 13.*

SALINACIDUM, ὀξάλμυρον, vel ἄλμυρον, dicitur de mixto sapore ex salino & acido; cui opponitur ὀξύγλυκον, *Dulcacidum*, Keuchen. *ad Samon. p. 126. seq.*

SALINATORRES, & *Salitores*, qui funus condiebant. *Pet. Bellonius c. 5. de funere medicato.*

SALITURA, ἄλεισις, vocatur species condituræ; quæ fit sale; de qua legatur *Jul. Alex. l. 15. Sal. c. 9. & Weker. Ant. Gen. l. 3. c. 20.*

SALIVA, σάλις, σιλις, & in neutro σάλον, σίλον, *Dieterich. n. 738.* communiter accipitur indiscriminatim pro *spuio*, de quo supra in *Ptyelon*. Proprie vero hoc nomine venit humor quidam tenuior aquosus, vel lymphaticus albicans, in glandulis maxillaribus segregatus, & per ductus salivales ad glandulas oris anteriores delatus, & inde per intervalla profluens, pro diverso modo considerandi, vel inter excreta, vel inter retenta referendus, ut gustationi, masticationi, deglutioni, sermoni, & in ventriculo fermentationi inserviret; cujus ulteriorem historiam & usum vide apud *Warthon. Adenogr. c. 21. Stenon. de Musc. & Glandul. Barthol. l. 2. Anat. c. 11. Bonetum Anat. Pract. l. 1. f. 21. obs. 16. p. 358. seq. & l. 4. f. 2. obs. 6. p. 1529. Helmont. negavit salivam à sanguine sequere*

strari, w. Latex Humor. num. 24. 25. Salivæ virtutes medicas tradidit Galen. l. 10. de Simpl. fac. §. Sialos. In specie venenis & venenatis animalibus resistere legitur apud *Rhod. ad Scrib. p. 164. C. Rejes C. El. q. 24. n. 10.* Aliquando & causam fieri contagii, recentissimæ Medicorum observationes confirmarunt. Porro Græcum vocab. σιλις etiam denotare *pinguedinem*, patet ex *Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 83.* unde & σαλιώδεια *pinguia* eidem significant, l. *de Sterilib. IIX. 28. Junge Foëf. Oec. p. 564.*

SALIVALIS, epitheton speciale nonnullorum vasorum lymphaticorum noviter ab Anatomicis inventorum, *Ductus Salivales* dctorum, unde etiam alius horum ductus *Warthonianus*, alius *Stenonianus* &c. dicitur. Novissime publicavit *D. Caspar. Bartholin.* Observationem de *Ductu Salivali* hæctenus nondum descripto, *Hafniæ, 1684.*

SALIVATIO, σιλιωσις, duplicem habet significationem. Unam Pathologicam, qua notat symptoma excernendi p. n. aucti, quando saliva plus æquo per os excernitur, ob viarum laxitatem & copiam ferositatum aquearum ad glandulas collectarum; de quo symptomate legatur *Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 4. & Aegin. l. 3. c. 17.* Vide *Sialochoos*. Alteram Therapeuticam, qua significat remedii genus, quando virtute alicujus medicamenti *salivæ* affluxus ad os promovetur. Inter quæ medicamenta propterea *Pyrethrum Herba salivaris* dicitur, teste *Rhodio ad Scribon. p. 39.* Imprimis cura per salivationem inunctione *Mercurii*, in lue Gallica, à nonnullis laudari solet, quamvis periculo rem non carere, monerit *Hüdan. præsertim in Arthriticis, Cens. IV. Obs. 82. & C. V. O. 92.* Alias *Salivatio* quoque laudatur certissimum *Plicæ* remedium, in *Ephem. N. Cur. A. II. Obs. 52. Schol.* De ejus causa, & aliis mediis, vide & *Libav. S. A. Ch. lib. 4. cap. 15. & T. II. Oper. p. 162.* ubi vitiose per *γ* *syalismus* scribitur.

SALLENA species est *Salis petra.* *Dorn. Rul. & Iohnf. in Lex. Chym.*

SALMERINUS, nomen piscis, qui *Salmunculus fluvialis* dici posset, ad differentiam *Salmonum.* *Jul. Alex. l. 15. Sal. c. 4. Aldrov. l. 8. de pisc. c. 11. Salmo* caret Græco nomine proprio. Dicitur piscis marinus, juxta tamen fluviorum majorum ostia sæpenuero occurrens, utpote dulcibus gaudens etiam aquis, & in fluvios transiens; cujus historiam cum usu vide apud *Aldrov. d. l. 4. de pisc. c. 1. J. Alex. d. l. c. 1. Rolink. O. & M. M. Spec. l. 14. sect. 1. c. 13.* ejus laudes in cibis suspectas reddidit ex *Gesnero*, ob crassius & vilcosius nutrimentum.

SALNITRUM, idem, quod *Nitrum*: de quo supra *C. Hofm. C. in Gal. LL. de V. P. n. 366.*

SALOME, σαλώμη, nomen *Emplastri melini*, apud *Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 7.*

SALPA, σάλπη, piscis vocatur vilissimus, lacustris &

& marinus; stercore & alga vescens; unde & σκαμ-
φύζα dicitur; cujus descriptio, cum usu in cibis, ha-
betur apud Aldrov. l. 2. de pisc. c. 21. (al. & Sarpa dicitur)
Jul. Alex. l. 14. Sal. cap. 10. fin.

SALPETRA, idem, quod Nitrum, præsertim artis
industria paratum, Lang. l. 2. ep. 32.

SALSAMENTUM, πειρα, vocatur omne id,
quod sale conditum est, proprie quidem piscium, &
præsertim Thunnorum carnes sale conditæ & asservatæ;
uti patet ex Hipp. l. de int. aff. XXIX. 17. XXXIII. 24.
32. Plura loca e Gal. quoque vide apud Foëf. Oec.
pag. 612. De salsamentis etiam plura lege apud Jul. Alex.
l. 15. Sal. c. 9. & 10.

SALSATURA vocatur in opere Lapidis Philoso-
phici Dealbatio, in Theatr. Chym. Vol. V. p. 206.

SALSEDO, ἄλμη, proprie salsum saporem alicujus
rei significat. Græcum vero vocabulum plerumque
de Muria accipitur. Vide Halme. Salsedinem causam
dispositionis sanguineæ posuit Paracels. Paramir. tr. 3.
c. 10.

SALSEDO MUCRUM est sal petra. Johnson. Lex.
l. 1.

SALSUGO, ἄλμη, idem, quod Muria, sive liquor
salsus, quo carnes, vel aliæ res, condiuntur & asser-
vantur. Vide Halme. Rhod. in Lex. Scrib. p. 412. Ita
& homines salsuginosi dicuntur, quorum in sanguine
ichor salsuginosus peccat, quibus recte commendantur
liquida moderate calida. P. M. de Calderia Tom. II.
Oper. p. 49.

SALSUS, ἄλμυρος, est species saporis, cujus natura
ex sale gustato optime innotescit, Galen. c. 4. de R. V.
I. A. t. 8. Salsa est Argilla, Johnson. Lex. l. 1. Salsum
simpliciter, vel cum epitheto, Græcum olim dicebatur
vinum, cui aqua marina admixta fuit, Lind. Ex. X. §. 63.
Sal salsum, quale & commune culinare est, materia-
liter constare ex acido quodam universali concentrato
cum aqua alcalina; hodieque unanimiter docent &
demonstrare conantur Chymici. Dicitur & Enixum;
cujus exemplum etiam datur Tartarus Vitriolatus.

SALTABRI, idem, quod Sal alembros. Rul. in
Lex.

SALTANS epitheton est Roseolarum, quod Saltan-
tes dicuntur. Vid. Roseolæ, cujus nominis ratio videatur
in M. A. Severini de Roseolis saltantibus controvers. 1.
& in nuperrime habita Disputatione Inaugurali de h. t.
Nobiliss. D. Hent. Frid. Baumann Med. Doctorandi
cap. 1.

SALTATIO, χορεία, ὄρχησις, vide Chorea.

SALTUS, πάλμυς, idem, quod Jelligatio, Palpi-
tatio. Vide Palmos. Alias & Saltus dicitur πιδησις,
πιδημυς, estque motus violentus pedum, quando totum
corpus, mediante celeri pedum, vel amborum, vel al-
terutrius, elevatione violenta extollitur & promovetur.
Hinc & Saltici dicebantur gymnastæ, qui saltus perni-
citate certarunt. Dieter. Iarr. p. 103.

SALVATELLA vena est ramus venæ axillaris me-
dia, percurrens inter medium digitum manus, & auri-
cularem, Gal. l. 3. An. adm. c. 5. & l. de Anat. viv. Arab.
dicitur Siele, estque furculus rami externi venæ cepha-
licæ brachii per externam carpi superficiem excurrens,
& inter digitum annularem, & nimium pergens, Bar-
thol. libell. I. Anat. c. 7. Controversiam illam: Num
sectio hujus venæ peculiariter faciat contra Melancho-
liam, & affectus lienis, nec ne? in medio relinque-
mus, propter experientiam fallacem; & propterea ju-
diciū difficile. Salvatellam quoque dici cephalicam,
inter pollicem & indicem sitam, ex Mundino docet
Barthol. d. l. circa fin.

SALUBRIS, ὑγιεινός, idem, quod Sanus, vel Sa-
nabilis. Vide Hygieinos. Aliquando & effectivam habet
significationem, Gal. l. de siccis ad eos, qui introducun-
tur, c. 1. Salubria ab antiquis dicta, quæ & præsen-
tem sanitatem conservant, & collapsam redintegrant.
Linden. Ex. X. §. 117. Jul. Alexandr. nor. ad Galen. l. 2.
de Al. fac. c. 70. fin.

SALUS, ὑγιεία, idem, quod Sanitas. Vide Hygieia.
Dicitur & Gr. σωτηρία, Gal. l. 11. M. M. c. 9. Ubi despe-
rata omnino salus, frustræum foret, exponere calum-
niis vulgi remedia, quæ multis fuere usui. Salus dubia
certa desperatione potior. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 4.
f. 1. c. 32.

SALUTARIS, σωτηρία; idem, quod salubris.
Diet. n. 814. Morbus salutaris dicitur, qui potest curari,
Hipp. 7. aph. 37.

SALUTATIO, Saluator, ἀσπιωμός, ἀσπιωόμενος;
quid significet, extra quoque solum Medicum inno-
tescere potest. Licet vero salutanti ritus merito laudetur,
Linden. Ex. IX. §. 23. non sine ratione tamen Ga-
len. exprobravit eorum Medicorum antiquorum mo-
rem, qui matutinas horas triverunt salutationibus cir-
cumeundo, l. 1. M. M. c. 1. & ult. Salutatores quoque
olim dicti sunt, præsertim apud Hispanos, Præstigiato-
res, qui Italis S. Catharinæ alumni vocantur, & glo-
riantur, se plurimos posse solo contactu & afflatu mor-
bos curare; de quorum fraudibus legatur C. Rejes C. El.
q. 24. n. 10. seqq.

SALZ, Sulz vel selenippum, est salsugo, vel muria
salis, ex sale resoluta, frigore, vel humiditate penua-
rii, vel cellæ vinarie. Iohnf. in Lex.

SAMECH, Samach, idem est Paracelso, quod Tar-
tarus, vel Sal Tartari, remedium omnium vulnerum.
Dorn. Rul. & Iohnf. Meminit vero Paracels. hujus vo-
cabuli Fragm. Med. ad Tom. III. referend. capit. de febb.
hepatii & Archidox. l. 9. §. Remed. in vulnura. Et Hel-
montius vocat Arcanum Samech. tr. Progymnasma Me-
teori, n. 27. Descriptio Balsami Samech Paracelsi vide
in Morley Collect. Chym. Leid. c. 469.

SAMEN; i. e. Hordeum, vel ordeum. Rul. &
Iohnson.

SAMIES, terminus Paracelsicus obscurus, denotans
effectum

effectum aëris arcanum, quemadmodum effectus Terræ arcanus *Thronus* vocatur. *Philos. ad Athen. l. 2. text. 13.*

SAMIOS, σάμιος, epitheton Terræ argillaceæ, à loco natali; cujus terræ duæ sunt species: una, quæ simpliciter Terra *Samia* dicitur, altera vero quæ ἀστὴρ vocatur, crustacea, & cotis modo prætenfa, glutinosior & magis emplastica. De terræ *Samia* virtutibus legitur Gal. l. 9. de S. Fac. Diosc. l. 5. c. 172. In hac terra invenitur & lapis *Samius*, λίθος σάμιος, candidus, subdurus, adstringendi & refrigerandi virtute pollens: Hoc utuntur aurifices in poliendo auro, ut resplendeat. Diosc. d. l. cap. 173. *Chiocc. Mus. Calceol. sect. 3. pag. 386. seq.*

SAMPSYCHINON, σαμψύχινον, epitheton Olei & Unguenti, à planta *Sampsocho*, quæ *Amaracus*, & *Majorana* alias vocatur. *Gorr.*

SANATIO, ἰασις, θεραπεία, idem, quod *Medela*, *Curatio*. Vide *Cura*.

SANCTUS, ἅγιος, ἱερός, idem, quod *Sacer*. Attribuitur communiter ligno *Guaiaco*, quod propterea nonnulli ἀγιόξυλον, i. e. *Lignum Sanctum* vocarunt. Ita & *Paracel.* inter remedia contra amentiam refert *Appropriatum sanctum*, *Oleum sanctum*. *Tract. II. de morb. ament. c. 4. fin.* Cæterum item *Parac.* Sanctis etiam demortuis singularem virtutem corpora sanandi tribuisse legitur passim in scriptis suis *Paramiri*: quamvis eorum invocationem rejecerit, ceu non Christianam, quæ cum sint extra Medicinæ limites, merito missas facimus.

SANDALION, σαυδάλιον, nomen laquei, descripti ab *Oribasio*, quam ipse τῶ γλαυφῶ laqueo implicat; ut videre datur l. de laqueis, allegante *Gorræo*.

SANDARACA, σανδαράχη, *Sandaracha*, æquivo- cum est: Primum significat, juxta *Gorræum*, materiam duritie ceræ proximam, quam apes reconduunt; est- que dum operantur, earum cibus, amari saporis; qui sæpe invenitur in favorum inanitatibus sepositus. Gigni dicitur rore verno. Dicitur alias *Cerinthus*, κίχινθος. *Jung. Aldrov. l. de Insect. cap. 1. pag. 83. ed. Bonon.* Deinde Arabibus dicitur *Sandaracha Gummi Juniperinum*, sive *Vernix*. *Rul. Iohnf. Schroder. l. 3. c. 27. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. qui merito nomen hoc improbat, & ab eo abstinendum monet, imitatus Jul. Alex. l. 10. Sal. c. 10.* Denique *Sandaracha* usitatissimè dicitur succus quidam concretus terreus, quodammodo ustus & friabilis, arsenicalem naturam & vires obtinens, in metallis fere iisdem, ubi arsenicum, vel *Auripigmentum* occurrit, proveniens. Unde & *Auripigmentum rubrum* vocatur. De cujus viribus Gal. l. 9. de S. F. Diosc. l. 5. c. 122. *Schrod. & Hofm. dd. II. Chiocc. Mus. Calc. sect. IV. p. 473.*

SANDYX, σάνδξ, est *Cerussa usta*, donec rufa, & similis *Sandaracæ* evaserit: *Gorr. ex Diosc. l. 5. c. 103.* Facultatibus respondet *Cerussa*, Gal. d. l. *Emplatri de Castell. Lexic. Med.*

Sandycæ descriptio videatur in D. de Spina *Man. Ph. Ch. p. 435.*

SANDYX, Terra rubra: *Paulus Philosophicus*: item *Auripigmentum rubrum*. *Rul. & Iohnf. Vocatur & Sy- ricon.* Vide infra *SY.*

SANGUICULUM, αἱμακῶν, αἱμακτεῖον. Vide *Hæmatia*.

SANGUIFICATIO, αἱματώσις. Vide *Hæmatosis*; *Hæma*.

SANGUIFLUUS, αἱμαφόρος. Vide *Hæmorrhus*.

SANGUIFUCA, i. e. filurum, colum. *Ruland. Iohnson.*

SANGUINALIS, αἱμακτῆς, epitheton *Lapidis*. Vide *Hæmatites*.

SANGUINARIUS, ἔναμος. Vide *Enamos*.

SANGUINEUS, αἱμακτός, vel dicitur de parti- bus, quæ primum credebantur constitutæ e sanguine, *Lind. Ex. XIII. §. 446.* Vel in specie, *dexter cordis ventriculus* ita dictus fuit, quia e vena cava, mediante auricula dextra, omnem refluxum sanguinem accipit, & iterum per arteriam pulmonalem in pulmonem di- stribuit; ad differentiam sinistri, quem spirituosum nomi- narunt, ex præconcepta opinione erronea, solum, aut maxima ex parte spiritum vitalem in illo produci, & per arteriam magnam in totum corpus distribui, *Gal. l. 6. de V. P. c. 7.* Vel dicitur de abundantia *Sanguinis* in corpore, qua fec. qua p. nat. Vide *Ple- thora*. *Sanguinea* quoque *Ruland.* dicitur *Salivurum*, in *Lexic.*

SANGUINIOLUM vocatur *Paracelso* in urina sig- num futuræ exulcerationis, & apostematis. *l. I. de morb. ex Tart. tract. 5. c. 1.*

SANGUIPUGGIUM vocatur à quibusdam ipsa *Fe- bris benigna*, quia per talem effervescentiam sanguis à portionibus fuliginosis depuratur. *Franc. Piens de febr. part. gen. c. I. p. 4.*

SANGUIS, αἷμα. Vide *Hæma*.

SANGUISUGA, βδέλλα, idem, quod *Hirudo*, de quo vide supra in *HI.*

SANGUISUGUM quoque barbaris medendi magi- stris dictum fuisse affectum cordis, quando sanguis in eo nimium cumulus fuit, testatur *Boner. Anat. Pract. l. 2. f. I. obs. 97. Schol.*

SANIES, ἰχθῆρ. Vide *Ichor*. *Helmont.* dicit, esse productum feminum, vel radicem ulceris, *tr. Scabies & Ulcera Scholar. n. 17.*

SANIODES, σανιδῆς, vel σανιδίδης, *Gal.* dicitur, cui thorax, tabulæ ritu, angustatus est, *l. 2. de Temp. c. 6.* Derivatur δὲ τῆς σανίδος, quod asserem, sive tabulam significat: Obiter hic notandus error *Scapulæ in Lexic.* qui σανιδίδης dici vult eos, quibus sca- pulæ instar alarum protuberant, quæ explicatio plane contraria est *Galeno*, & confundit ἀκρίβειαν voca- buli περιώδης. Hoc enim usurpatur de iis, qui- bus scapulæ instar alarum protuberant, *Verum*

τοῖς σπυρίδοσι thorax cum scapulis compressus & contractatus est.

SANITAS, Sanus; ὑγιεινός, ὑγιεινός, ὑγιής. Vide Hygieia. Sanitas triplex corporis & Mentis, Jovis Virtus; Luna potentia: Solis Miraculum: legatur in Th. Chym. Vol. I. pag. 454.

SANNION, σπυρίον, denotat caudam, membrum virile, παρὰ τῆ σπυρίω, i. e. quatio. Rolf. de Part. genit. P. I. c. 43.

SANTERNA dicitur ærugo scolecia, cum urina pueri resecta ad auri glutina; unde in chryfocollas recipitur, Libav. S. A. Ch. l. 5. c. 23. Unde & Santerna factitia Chryfocolla sive Borax vocatur. Fallop. de metall. s. fossil. c. 31. Tom. I. Oper. p. 374.

SAPA, σιγαίον, ἴψημα, est mustum coctum ad tertias vel dimidias. Vide Defrutum. Adde Galen. l. 7. de C. M. S. L. cap. 2. Vocatur & Apothermus. Potest etiam ad omnes succos per coctionem inspissatos extendi, qui alias Rob dicuntur. Weker. A. G. l. 1. c. 13. Vide Rob. Legitur Græc. vocab. σιγαίον etiam apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XCI. 53. & apud Ægin. l. 3. c. 28. ubi decoctum caricatum significat. Plura vide apud Linden. Ex. X. §. 39. seqq. Foëf. p. 567.

SAPERDA, σαπέρδη, nomen piscis est, & pro opsonio sumitur, apud Hippocr. l. de int. aff. XXII. 17. Foëf. p. 558.

SAPHADA Paracelfo dicuntur squamæ pilis adherentes, & parum rubent, & idem sunt in forma, ac tinea, nisi quod tineæ sint albæ, l. de ulcer. & apostem. c. 87.

SAPHENA est nomen venæ, quæ desuper ad partem cruris internam descendit, & descendendo occultatur, donec partem super malleolum internam attingere incipiat. Castell. Dicitur alias σφουεῖν φλὴν, vena malleoli, & describitur à Barthol. libell. 1. Anat. c. 9. Vide Malleolus. An peculiarem habeat prærogativam in obstructione mensium præ aliis venarum in pede sectionibus, merito hodieque ex Anatomicis principiis dubitatur. Febris ex oppilatione saphenæ meminit Paracelf. l. 2. de Tartar. tr. 3. c. 4.

SAPIENTIA, σοφία, quid in genere significet, ex aliis quoque Lexicis trivialibus notum est, de qua Linden. Ex. II. §. 8. Sapiencia Medica in quo consistat, docuit eleganter Idem Exerc. II. §. 19. seqq. videlicet in devota invocatione Dei, recta notitia morbi, inventione remediorum & horum commoda administratione. Jung. & Ex. II. §. 4. seqq. An ad Medicos quoque pertinet illud Scaligeri: Vera sapiencia est, nolle nimium sapere? Exerc. 307. Paracelf. summum ac primum librum totius Medicinæ vocavit Sapienciam, ut aliquis sciat certo; non vero opinetur, Labyrinth. Medic. c. 1. princ. Græcum σοφία ipsam quoque Ariem significare, scripsit Erotian. Onomast. pag. 102. a. Sapiens, σοφός, recte dicitur, cui memoria non solum est viva bibliotheca, ingenium perspicacissimum, ju-

dicium solidum atque incorruptum; sed etiam qui labore & exercitatione has Naturæ dotes exulit, & ad maturitatem plenam perduxit, Lind. Ex. V. §. 12. Vide Philosophia. Quæ Paracelfistæ de Sophia Adepta jactitant, tanquam figmenta missa facimus. A Chirurgis plantæ quoque vulnerariæ vocantur Sophiæ, non solum Consolida aurea, sive à floribus, sive à virtute ita dicta, Illyricis & Liburnis familiarissima, cujus folium si ore masticeatur, labia contrahit, & si super caulem adhuc existens laceratur, per septimam consolidatur, nobilissima dulcedine posset, ac balsamo, Dorn. Rul. & Iohnf. sed etiam alia Thalictri species, uti patet ex Adversariis Lobelli, & Pinace Bauhini.

SAPPO, σάπων, σμύγμα, quid sit, etiam tonforibus & pueris notum est. Gallorum inventum esse, scripsit Gorræus ex Plinio; verum meminit & Galen. saponnes, & refert inter abstergentia potentissima, l. 8. M. M. c. 4. circa fin. & alibi. Simplicissima compositio est ex sæbo, cinere, & sale. Qui apud Venetos paratur, primas hodieque tenet. Sed prostant & aliæ compositiones odoratorum saponum, de quibus Schroder. l. 2. cap. 80. ex antiquioribus Aët. l. 6. c. 54. Ægin. l. 7. c. 13. citante Gorræo. Ex recentioribus etiam de Saponne & ejus usu Pharmaceutico Chymico scripsit Iunken Chymicæ Exp. Cur. Part. I. sect. 2. cap. 10. pag. 143. seqq. Sapo sapiencia dicitur sal commune præparatum, Dorn. Ruland. & Iohnf. Smegma idem etiam est, quod Sapo.

SAPONEA est nomen medicamenti Arteriaci vel Bechici, quod paratur ex oleo amygd. dulc. & saccharo dissoluto in aqua violar. Claudin. de Ingress. ad infirmos l. II. sect. 11. c. 17. p. m. 248.

SAPONIFORMIS est epitheton tributum primæ materiæ metallorum, quæ materia hermaphroditica dicitur ex sulphure & sale mixta, unde Lixivium saponiforme quoque audit Adam Sigism. Scholz. in Diss. Inaugur. de Marte salustico sect. 1. lit. B.

SAPOR, χυμός, dicitur qualitas illa, quæ gustu percipitur; cujus plurimas esse differentias, docuit Gal. l. 1. de S. Fac. c. 26. Enumeravit quoque illas Schroder. lib. 1. c. 34. Weker. Ant. Gen. l. 4. c. 4. Quod vero in his, & aliis saporum differentiis, & ortus morborum, & curationes, unice consistant, uti scripsit Iohnf. Lexic. Chym. l. 2. autoritate nixus Hipp. l. de vet. med. XXIV. illud cum grano salis intelligendum arbitror, cum hæc saporum differentia saltem signa sint diversarum virtutum & facultatum medicamentosarum, & morbosarum; non vero ipsæ causæ efficientes; nisi velis per saporem ipsum Chymum, h. e. materiam sapidam, intelligere cum Gal. d. l. Vide Chymus. D. D. Etmüllerus fermenta morbola diversâ saporis nomine indigitavit. v. g. Sapor scorbuticus, sapor pleuriticus &c. in Medic. Theoria & praxi instructis Patholog. præceptis c. 2. §. 19. à D. D. Frid. Hoffmanno sapor etiam accipitur κατεργασμένος pro Gustu, Fundament. medic. Patholog. c. 7. §. 71. 72.

SAPPHIRUS; *σάπφειρος* ☉; *Saphirus*; gemma est pretiosa; cœrulei coloris, pellucida, & diaphana; cujus historia, vires, & usus legantur apud Gal. l. 9. de S. Fac. h. iii. Diosc. l. 5. c. 157. Lang. l. 2. ep. 49. Schrod. l. 3. c. 6. Fr. Hofm. in *Clav. ad h. l. Chiocc. Mus. Calc. f. III. pag. 223. seqq.* Rul. Iohnf. *Sapphirum ex cœlo Lunæ & hujus terra terræ Jovis permixta factum esse, legitur in Theatr. Chym. Vol. I. p. 487. paulo aliter, & clarus, Vol. IV. p. 189. seq.*

SAPRIAS, *σαπρίαις*, nomen *vini generosi* fragrantissimi, imo nectare nobilioris, quod & *Anthosmias* alias vocatur. Linden. Ex. X. §. 129.

SAPROS, *σαπρός*, *puridum*, & potissimum vetustate corruptum, significat. Frequenter occurrit apud Hipp. uti legere est apud Foëf. p. 558.

SAPYRUS, pro *Sapphyrus*, legitur apud Keuchen. ad *Samon. p. 112.*

SARAFI, id est, *Gypsa*. Rul. & Iohnf.

SARAPUS, *σαράπυς*, dicitur, qui magnos, & propterea disparatos habet pedes. Foëf. pag. 548. C. Hofm. C. ad Gal. de V. P. n. 147. C. Hofm. vult, legendum vel scribendum esse *σαρπηρίς*, exponens de inferioribus sive extremis pedibus, ita ut horum digiti introrsum flectantur, malleoli vero extantes sint & prominenti, & conjectatur Latine tales homines dici *Scauros*, *Apolog. pro Gal. l. 3. c. 101. in exeg. Hipp.* ipse Galenus descriptionem suppeditat, quod *Saraphus* sit, qui divarcatos & distantes habet pedum digitos.

SARATELEULA, legitur apud Paracels. in *Fragm. Chirurg. de apostemat. p. m. 657.* de quo termino tamen non constat, quid notare debeat.

SARCAZO, *σαρκίζω*, significat *supremis labris aliquid avellere*. Diciturque de animalibus utrinque dentatis, apud Hipp. I. de art. 1. 28. Adde Foëf. d. l. Per translationem vero significat etiam morsus labris *subsanare*, unde *σαρκισμός* amarulentæ irrisionis genus dicitur. *Ibid.*

SARCA, *Sayrsa*; *Sarra*, id est, *Ferrum*. Rul. & Iohnf.

SARCION, *σαρκίον*, Lat. *Caruncula* dicitur. Hipp. 4. aph. 76. Dieter. n. 766. *Sarcion*, quoque dicitur *lapis coloris ruffi*. Iohnf. Lex. l. 2.

SARCITES, *σαρκίτης*, idem, quod *Anasarca*, vel *Leucophlegmatia*, *Hydrops* species. Gorr. Cardan. l. 2. tract. 3. contradict. 21.

SARCOCELE, *σαρκηκύλη*, i. e. *hernia carnosæ*, testiculis induratis contingens; & ad scirrhos pertinet. Gal. l. 14. meth. med. c. 7. Ejus felicem exemptionem Chirurgicam per dissectionem inventam structuram vide in *Act. Hafn. Vol. I. Obs. 28. p. 59. & Obs. 97. p. 188.* in quo loco recte negat *Sarcocele* medicamentis posse dicitur, aut curari. Vide etiam de *Sarcocele* ab Oxycrato testibus & scroto perperam applicato producta nullo alio remedio, quam castratione curanda P. Ammann. in *Irenic. p. 140.*

SARCOCOLLA, *σαρκηκόλλα*, est lacryma arboris, in Perside nascentis, thuris poliini similis, colore sub-ruffo, amara gustanti. De cujus natura & viribus legantur Gal. l. 8. de S. Fac. h. iii. Dioscor. l. 3. c. 99. Schroder. l. 4. cl. 2. n. 403. Fr. Hofm. in *Clav. ad h. l. Rol. O. M. M. Sp. l. 5. f. 4. c. 11.*

SARCOEPIPLOCELE, i. e. *hernia carnosæ omentalis*; quando omentum in carneam substantiam accrescit, & induratur; sive circa umbilicum, sive in scroto fiat. Legitur apud Gal. *Introducl. c. 18.*

SARCOMA, *σάρκωμα*, est carnis in naribus, aut aliis etiam partibus, p. n. accretio, Galen. in *def.* Differt à *Polypo* magnitudine & forma. Est quidem *Polypus Sarcoma*, sed non contra. *Polypus* enim *Polypi pisci* similitudinem quodammodo habeat oportet: quod in *Sarcomate* non requiritur. Castell. Iohnf. l. 2. Lex.

SARCOMPHALON, *σαρκήμφαλον*, est incrementum carnis in umbilico mitis, vel malignæ. Gal. in *def.* Gorr. & Castell. Causa solutio continui, & succi nutritii largior propterea affluxus, quemadmodum in aliis excrecentiis contingit.

SARCOPHAGOS, *σαρκηφάγος* ☉, in genere *carnivorum* significat. Lind. Ex. XI. §. 67. Est aliquando epitheton *Mortis* Poëtis familiare. Aliquando usurpatur pro *Cathartico*. Specialiter vero epitheton hoc tribuitur *lapidi*, qui *Asios*, *Asius* alias appellatur: de quo suo loco in *Affsur.*

SARCOPHYIA, *σαρκηφύια*; *excrecentia carnea* dicitur Hippocr. 3. de fract. t. 45.

SARCOPYODES, *σαρκηπυόδης*, epitheton sputi; quod est adinstar carniurn purulentarum, & insigne pulmonis ulcus indicat: uti in tabida muliere, apud Hipp. l. 4. Epid. III. 26. Vide Foëf. p. 559.

SARCOSIS, *σάρκωσις*, in genere carnis generationem significat. Sæpius tamen præternaturaliter, & idem est, quod *Sarcoma*, Excrecentia carnea. In specie *Sarcosis* in utero est carnis ibidem prognatæ & collectæ expullulatio; quam, si magna sit, recidere convenit vellicatam scalpris: sin parva, protinus tollere, Gal. in *def.* Videtur proinde nihil aliud esse, quam *mola*. Castell.

SARCOTHLASIS, *Sarcothlasma*; *σαρκήθλασις* καὶ *σαρκήθλασμα*, dicitur *caro contusa*, cui plerumque supervenit *εὐχρημα* sive sanguinis suffusio sub cute. Utrumque legitur in *Nono de M. P. C. s. 252.*

SARCOTICON, *σαρκωτικόν*, dicitur *medicamentum carnis generationem promovens*; vel quod carne ulcus implet, Galen. l. 3. M. M. c. 2. l. 2. de C. M. P. G. c. 4. Nam quamvis carnis generatio naturæ opus videatur, juvatur tamen illa medicamentis, quæ modice detergent, calefaciunt, & purgant, atque minimum siccant, nulloque modo adstringunt. Castell. & Gorr. Catalogum vide passim apud autores materiam

Medicam proponentes. Speciatim D. D. Wedelium *Amen. Medic. l. 1. Sect. 2. c. 9. p. 108. P. Morellum de mater. Medic. sub tit. Sarcotica cum formulis Blafii p. m. 470. &c.*

SARDA, *Sardina*, *σαρδάνα*, *σαρδάνη*, homonymon est. Vel enim piscis marini & lacustris nomen; cujus historiam cum usu vide apud Aldrov. *l. 2. de pisc. c. 37. J. Alexandr. l. 15. Salubr. c. 4.* Vel est nomen lapidis, aut gemmæ, quæ & *lapis Sardus* vocatur; à *Sardibus*, ubi primum reperta: alias *Carneolus* quoque dicta, loturæ carniū similis colore, & semiperficua: cujus descriptionem & vires vide apud Schroder. *l. 3. c. 3. n. 7. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Chiocc. in Mus. Calc. f. 3. p. 238. Jeqq. Ruland. etiam multas hujus species recenset in Lex.*

SARDONIUS, *Sardous*, *σαρδόνιος*, *σαρδών*, est epitheton visus p. n. & convulsiui, ab *Herba Sardonis* ita dicti, quæ sua malignitate haec convulsionis speciem producere creditur, & alias *Apium visus* vocatur; de quo risu differit Bartholin. *l. 2. An. cap. 3. pag. 340. Junge Keuchen. ad Samon. p. 178. Vide Gelos. Atribuitur etiam interdum lapidi antea explicato, & vocatur Sardonius, vel Sardous lapis.*

SARDONYX, *σαρδόνυξ*, gemma est, vel lapis pretiosus, ruber, pellucidus, habens speciem unguis humani, impositus manibus in superioribus partibus apparet Onyx, in altera parte Sarda. Rul. & Iohnf. Chiocc. *d. l. p. 241.*

SARE, idem, quod *Effere*. Blancard. in *Lex.*

SARFAR, id est, *ferrum*. Rul. & Iohnson. in *Lex.*

SARGOS, *σαργός*, vocatur piscis marinus littoralis, ad cibum maxime commodus; cujus descriptio cum usu legatur in Aldrov. *l. 2. de pisc. c. 16. Jul. Alex. l. 14. Sal. c. 10.*

SARMATICA LUES, idem, quod *Plica Polonica*. Luc. Lælius consultat. de *Lue Sarmatica*. Vide *Plica*.

SARMENTUM, *σάρμανον*: Vide *Phryganon*. Plin. *l. 23. H. N. c. 1. partes illas, in quibus acini fuere, sarmenta* vocavit, notante Rolfink. *O. & M. M. Sp. l. 10. c. 7.*

SARNICUM, *Sacen* est *Draconis*. Iohnf. *Lex. l. 1.*

SAROPUS, *σαρόπους*, vide *Sarapus*.

SARRAMPPIO, idem, quod *Picota*. Vital. *de Furno c. 264. fin. vide Picota.*

SARTAGO, *σάρταγον*, dicitur vas coquinarium, etiam Chirurgis necessarium, ad coquenda Unguenta & Emplastra. Hildan. in *Cist. milit.*

SARTORIA COSTA, juxta nonnullos *Costa Ceti*; quamvis alii dicant esse potius firmamentum *Mandibule ceti*, cui insignantur dentes. Confer. Gothofr. Martheri *Itinerar. Grœnlandie*. Nomen vero primum legitur apud D. Ludovic. *Dissert. I. Pharm. p. 314. Sartorius Musculus*, vide *Fascialis*.

SARK, *σαρκ*. Vide *Caro*.

SATHE, *σάθη*, significat *penem*, sive membrum virile, teste Rolfink. *O. & M. Med. Sp. P. 1. c. 43.*

SATHROS, *σάθρος*, *marcidus*; *lacerus*, *puris*. Legitur apud Hipp. *l. 1. de diet. XII. 18. 22.*

SATIETAS, *Saturitas*, *σάτιος*, *σάτισμα*; sumitur plerumque in excessu p. n. Vide *Piesmone*.

SATTO, vel *fasso*, *σάττω*, *σάτω*, significat *infarcio*, *farinam impleo*. Hippocr. *l. 2. de morb. XIV. 27. lib. 4. VII. 9. 10. IIX. 15. IX. 10. X. 12. &c.* Adde *Fœf. p. 560.*

SATURATUS, *Saturitas*, idem, quod *Satietas*, *σάτισμα*. Usurpatur vero etiam haud ineleganter de sufficiente humectatione, cum aliquo excessu. *Scrib. num. 227. Adde Rhod. in Lex. Scribon. p. 438.* Est etiam terminus Chymicus in eadem significatione humectationis acceptus, quando v. g. *Salia alcalia fixa cum spiritu Salis Saturari* dicuntur. Vid. *Dan. Ludov. Pharmaciam.*

SATURNUS, *σάτυρος*, proprie significat *Deastrum gentilium*, porro translatum inter sidera. Hinc planetarum à terra remotissimus *Saurnus* habetur pro maligno, summo frigido. Quas res naturales influxu suo dirigere finxerint, lege apud Schroder. *l. 1. c. 9.* Talia signenta etiam reperire licet in *Paramiro*, aliisque scriptis *Paracelsi*. Chymici nomen hoc tribuerunt *Plumbo*: vide supra *Molybdos*. Adde *Rul. & Iohnf. & alios Chymicæ scriptores. Saurnus Philosophorum etiam dicitur Antimonium. Schroder. Pharm. Medico-Chym. l. III. c. 17. ad quem locum vide Notas D. Joh. Michaëlis novissime editas.*

SATYRIACE, *σατυριακή*, est nomen confectionis & Antidoti *Venerem* *Stimulantis*, apud *Ægin. l. 7. c. 11.*

SATYRIASIS, *Satyriasmus*, *σατυριασμός*, *σατυριασμός*, ambiguae adhuc significationis vocabulum, propter Hippocr. *3. aph. 26.* ubi inter puerorum nondum pubertatis terminum attingentium morbos refertur: in quo communis illa acceptio, pro *Tentigine* membri virilis, sive *Priapismo* (vide *Priapismus*) locum non videtur posse invenire. Licet enim sæpius rigiditas penis illis etiam dormientibus esse soleat familiaris, minime tamen morbus dicenda, quia nihil offensæ inde percipiunt. Hinc Interpretes de glandularum juxta aures tumoribus exponunt; *Gal. in Exeg. pag. 560. Dieter. n. 767.* quæ expositio nititur loco parallelo Hippocr. *l. 7. Epid. LI. 16.*

SAVICH Arab. est *farina subulis*. *Valefc. de Tantar. Philon. Chirurg. c. 6. p. 810.*

SAUNIA, olim fuit confectio lenis & suavis, instar massæ panis valde nutrens & restaurans, parata ex amygdalis dulcibus, saccharo ana ℥j. amyli ℥ss. ol. amygd. dulc. ℥ss. aq. Violar. q. s. F. Massa in formam quadrat. oblong. pondere ℥j. *Clement. Clementin. Læi subrat. p. m. 144.*

SAVONEA; nomen confectionis Arteriæ delicatæ, contra tussim, apud Forest. lib. 16. *Observ. 4. Schol.*

SAURA, σαύρα. Vide *Lacerta*. Præter illas vero acceptiones ibidem adductas, occurrit adhuc alia, apud Hippocr. 4. *de artic. t. 64.* ubi σαύρας dicuntur *Viminea* quædam *texturæ*, ex palmis intextæ, aut digitorum integumenta, sive digitalia, à *lacertarum* similitudine *Lacertæ* dictæ, Foëf. p. 560.

SAXATILIS, πτερό. Vide *Petra*.

SAXIFRAGUS, λιθοντροπικός. Vide *Lithontrypticos*. *Saxifraga* vel *Saxifragia*, omnia, quæ calculum, lapidem, vel arenam expellunt, denotat. *Saxifragium*, quivis lapis, qui tartarum in homine frangit, & dissolvit, est. Rul. Iohnf.

SAXONICUS est epitheton pulveris, cujus descriptio habetur in *Pharmacop. Aug.* ut & *Corp. Ph. D. Iunken.* alibique.

SAXUM, πέτρα, idem, quod *Lapis*, *Petra*; de quibus vocabulis suo loco.

SBESIS, σβέσις. Vide *Extinctio*.

SBESTEN, id est, *Calx viva*. Rul. & Iohnf.

SCABER, *Scabrities*, τσαχίς, τσαχίτης, quamvis communiter in malam partem accipi ex *Lexicis* vulgaribus constat, significantia *asperitatem præternaturalem*: A recentioribus tamen hodieque nomina hæc in bonam quoque partem transferri legimus, ad exprimendum facultates quasdam medicamentorum à figura dependentes, quando asperitate sua crassiora attenuant, viscoetaque divellunt, qualia sunt *Lapides pretiosi*, *Corallia*, *Limaturæ Martis*, *Solis*, *Lunæ*, &c. Frequentissime occurrunt in *Lumine Rationali Medico*, & explicantur in *appendice Examinis* in *Dan. Sennert. l. 5. Instit. p. 8. 9.*

SCABIES, ψάρα. Vide *Psoa*. Pertinet ad solutiones continui partium solidarum, *Gal. l. 14. M. M. cap. 17.*

SCABRUS Paracelsus videtur dici affectus aurium, consistens vel in dolore, vel in asperitate aliqua p. n. & meminit *Paragraph. lib. 12. §. 1. l. 13. §. 2.*

SCACURCULA, est *Spiritus ossis de Corde Cervi*. *Dorn. Rul. & Iohnf.*

SCAIOLÆ sunt commentum vel impium; vel vanum Paracelsi, quo fingere conatus *quintuplices spiritus*, quorum singuli virtute propriæ suæ imaginationis, & quidem alter alteri noxam & detrimentum inferre & quilibet suum corpus, in quo residet, peculiari modo lædere potest. Quam doctrinam confirmavit Paramiro suo de quinque *Entibus*, item tractatu de *Nymphis*, *Pygmæis*, *Sylvestribus*, *Gnomis* & *Lemuribus*. Et hoc ex fundamento fictitio fatetur oriri *Philosophiam Medicinæ* sagacem, *Adeptam supernaturalem*, de *Pesilitate tr. 2. c. 1.* At in *l. 5. de vita long. c. 5.* quatuor saltem *Scajolas* statuit. Hinc & *Dorn. in Diction. Paracelsi.* & ex hoc *Rul. & Iohnf.*

in *Lexicis suis*, quatuor saltem numerarunt *Scajolas*, describentes, quod sint spirituales mentis & animi vires, proprietates, virtutes, atque potentia; quæ juxta numerum elementorum sunt quadruplices. Sunt rotæ quatuor ignei currus, quo raptus est *Elias* in cælum; quæ sumunt originem ex animo & mente hominis, à quo recedunt, & in quem iterum reflectuntur. Sunt quidem *phantasia*, *imaginatio*, *speculatio*, & *ægnata fides*. Sant etiam, & præcipue quatuor illi principes articuli totius fidei nostræ *Christianæ*, ut *Baptismus*, *Fides* in *Christo JESU*, suntio *Sacramenti cœræ Domini*, & *Charitas* in proximum, quæ fidei fructus maturos exhibet. Per quæ omnia vitam longam, quin etiam æternam consequimur. De his latius lege *Paracelsum*, in *Eucharistia*, & *expositionis libro de Cæna Domini*: & audies, quæ satisfaciunt animo pietatis & veritatis cupido. Hactenus *Dornæus*, *Rul. & Iohnf.* Enimvero, cui bono hæc *ελλόστρια* commenta *Paracelsica*? Caveant quin potius sibi *Philiiatri* & alii *Christiani* ab hisce ænigmaticis figmentis, animum magis turbantibus, quam illustrantibus.

SCALA, κλίμαξ, quid sit, pueri e *Dictionariis* norant. Pertinet inter *Chirurgica instrumenta*, ad repositionem articulorum, teste *Galen. c. 4. de art. 1. 43.* Talem *scalam* *Chirurgicam* sex gradibus constantem exhibet *Scultet. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XXIX. fig. 3.* & modum utendi, *Tab. XLIX. fig. 1.* Metaphorice *scala* quoque vocatur *curriculum vitæ humanæ*, per certas ætatum differentias, qualem *scalam* *Dieter.* proposuit *humani initii & incrementi*, in *Iatro. n. 599.* Ita in *Metallurgia* operationes transmutationis per *scalam* fieri, legitur in *Th. Chym. Vol. I. p. 496. seq.* & *Elementorum cognitio* vocatur *Scala Jacobi mystice* quæ ad mundum cœlestem ascendere licet, *Vol. VI. p. 88.*

SCALENOS, σκαλινός, significat *obliquum*, & proprie ad *Mathesin* pertinet. Legitur vero & apud *Hippocr. de vena quadam*, quæ ad *renes* tendit, *l. de Resectione sive Anatome II. 5.* & *canales obliquos σκαλινωειδής* vocat, *ibid. 8.* *Musculi* quoque in collo siti cognominantur in *Anatomicis Scaleni*, *Barthol. l. 4. An. c. 6. p. 568.*

SCALPELLUM, ξυστήρ, κνηστήρ, SCALPRUM, ξύστρον, dicuntur *instrumenta Chirurgica*, quibus effradantur, vel alium etiam in usum adhibentur. Illud legitur apud *Hipp. de c. vuln. XIX. 8.* *Gal. l. 6. M. M. c. 6. & alibi.* Hoc aliquoties apud *Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1.* ubi pro *strigili* sumitur. Vide *Foëf. p. 442.* *Hildan. in Cista militari* alibique. Vide *Cnesther. Smile. Scalprum*, quæ & *Rasoria*, *Raspatoria*, item *Radula* dicuntur, varias formas descriptas etiam exhibet *Scultet. Arm. Chir. Part. I. Tab. VI. fig. 3. seqq. ad 10.* Quæ etiam in *Indic.*

SCALPTUS, *Sculptura*, κνησμός. Vide *Cnestmos*, Nann 3 vocatur

vocatur & *ξυσμός*, apud Hippocr. 3. *aphor.* 21. Adde Dieter. n. 595. *Scalpsuram* prohibendam esse ægris ob prurimum, & quod pessima & præter excoriationem humores allicit & dolores graves excitet, docet Scultet. *Arm. Chir. Part. I. Tab. LVI. p. 149.*

SCAMMA, *σκάμμα*, vocatur terminus, aut *limes deambulationis*, in arena, aut spatii, quod transiliunt, qui se saltu exercent, apud Cœl. Aurel. l. 2. *Tard. pass. c. 1.* allegante Foëf. *Oecon. p. 568.*

SCAMMONION, *σκαμμώνιον*, vocatur succus purgans fortior, e planta *Scammonea*, *σκαμμωνία* collectus; qui cum malo cotoneo præparatus & correctus vocatur *δερρόδιον* quasi *Lachrymula*, vulgo in *Offic. Diagyridium*. De hoc purgante vide plura apud Rolfink. *de purgant. sect. 13. art. 4. per tot. C. Hofm. Offic. l. 1. cap. 34. Freitag. Aur. Med. l. 2. c. 13. Schrod. l. 4. cl. 4. n. 468. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Solenander hujus usum valde suspectum habuit, inter capita diaboli vernacule dicta referens, *sect. V. conf. 22. pag. 504. 505.**

SCAMNUM, *βάθρον*. Vide *Bathron*.

SCANDELLA, *γυμνικήθρον*. Vide *Gymnocrithon*.

SCANTON, est *fætor Urinæ*. Iohnston. *Lex. lib. 1.*

SCAPELLATUM, id est, *retellum*: dicitur de præputio retracto, qui affectus Græce *φιμωσις* vocatur. Marcell. Cuman. *Obs. 74.* apud I. H. Velschium *Sylog. Cur. & Obs. Med. Cent. 1. p. 78.*

SCAPHA, *σκάφη*, proprie *labrum balneatorium*, vel *solum*, vel *naviculam* significat; & usurpavit Hippocr. l. de *Steril. XXII. 3. l. 3. de morb. XV. 18.* Sæpius Aurelianus, Trallianus, allegante Foëf. p. 569. Per translationem vero *Scapha* Anatomicis quoque dicitur ambitus auris interior, Helici oppositus, Barthol. l. 3. *An. c. 9.* *σκάφη* vinculi quoque nomen est, quod adhibetur, ubi immum caput, & quod inter ipsum & frontem est, vincire convenit. Dicitur alio nomine *Tholus Diocleus*. Gal. *de Fasciis.*

SCAPHION, *σκαφίον*, æquivocum est vocab. Vel enim *parvam scapham* significat; & idem est, quod *σκαφίδιον*. Foëf. p. 570. vel *Ligonem*, quo terra foditur, Hipp. 2. *de fract. v. 3.* Vel *Cranium* notat, Gorr. ex Aristophane, Lind. *Med. Physiol. l. 2. c. 8. §. 30. Sel. Med. Ex. X. §. 185.*

SCAPHIS, *σκαφίς*, dicitur *mulctra pastoralis*, alveus, *scaphula*, quo vase pastores utuntur in lacte reponendo. Significat & *κρίκισαν*, five vas, in quo farina subigitur. Ab Hipp. accipitur pro *mensura*, quæ alias *Concha* dicitur, lib. 1. *de morb. mul. CXXIII. 13. CXXVI. 4. 4.* Adde Foëf. *d. l. Vide Concha.*

SCAPHOIDES, *σκαφοειδής*, epitheton Ossis, Tali caput anterius & oblongum excipiens. Os *Naviculare* vel *Naviforme*, ita dictum à *Scaphæ* similitudine, Gal. *de Offib. cap. 24. & l. 3. de V. P. c. 7. Barthol. libell. 4. Anat. c. 21.*

SCAPULA, *ὀμοπλάτη*, Vide *Omoplate*, Vena &

arteria *scapularis*, interna & externa; quæ dicantur; videantur apud Bartholin. *libell. 1. & 2. p. 640. & 652.*

SCAPUS, *σκάθρον*, *κευλός*, idem, quod *Caulis*, medium inter caput & radicem, Linden. *Ex. X. §. 185.*

SCARABÆUS, *κρίθρον*, vide *Cantharus*.

SCARABELAPHUS, *σκαρὰβίλαφρον*. Vide *Cantharus*.

SCARDAMYSSO, *σκαρδαμύσσα*, significat *Nictō*; oculis *conniveo*. Scribitur & *καρδαμύσσα*, teste Erotiano, *Onom. p. 56.* Legitur *σκαρδαμύσσει* apud Hipp. l. *de im. aff. XLVI. 16. LL. 14. l. de dieb. judic. III. 16. Coac. v. 77. lib. 6. Epid. sect. 6. v. 2. Jung. Foëf. p. 569. Nictantibus* opponuntur *ἀσκαρδαμύσσει*. Vide *Ascardamytes*.

SCARDULA vocatur piscis, qui & *Roma* dicitur; Cyprino similis, longe vero ignobilior, stagnantibus aquis gaudens, fœdo mucore & luto victitans. Jul. Alex. l. 15. *Sal. c. 6.* Adde Aldrov. l. 5. *de pisc. cap. 42.* qui *Cyprinum latum* appellat.

SCARIFICATIO, *ἐγγράφεισι*. Vide *Encharaxis*.

SCARLATINA FEBRIS dicitur, quæ cum maculis conjuncta est instar morbillorum, ut plur. tempore ætivo frequentior, & infantibus præ cæteris familiaris, cujus plenior descriptionem tradidit Sydenham, *Observ. Med. de morb. ac sect. 6. c. 2. p. m. 417. seq.*

SCARUS, *σκάρον*, piscis vocatur saxatilis, squamosus; cujus historia cum usu videatur apud Aldrov. l. 1. *de pisc. c. 2. Jul. Alex. l. 14. Sal. c. 3.*

SCATRA dicitur *secunda tartarea urinæ species*, à fœtore nomine sumto; estque indicativa omnium ex Tartaro putrefactionum, ejusque signum, Iohnf. *Lex. l. 1.* Vide Paracels. l. 6. *Paragr. c. 2. §. 1.* Et in *fragm. ad h. l.* docet, talem urinam esse lepræ signum.

SCATULA est vas ligneum vulgo notum, in quo aliquid asservatur. Ad medicamenta vero non debent sumi e lignis resinosis paratæ, ne odore suo resinoso confectiones inficiant. Hinc majoris adhuc securitatis gratia muniti solent intus & foris charta alba, cœrulea, rubra, aut variegata. Schenk. *S. Comp. & Pr. M. p. 233.*

SCAURUS, vide *Sarapus*.

SCEDASTICOS, *σκαδαστικός*, epitheton facultatis *diffundendi* tribuitur Ochreæ apud Dioscorid. l. 5. *c. 62. vel 108. ed. Sav.*

SCEILEN Vena dicitur *Salvarella*, ramus inter medium & annularem; Avicenn. *lib. 1. fen. 1. doct. 5. c. 4.*

SCELETOS, *σκελετός*, quasi *cadaver aridum* & exiccatum, estque ossium corporis humani, aut brutorum etiam invicem coherentium, universa compactio, Gal. l. *de Offib. c. 25. in fine & l. 1. Anat. adm. c. 2.* Dicitur & *σκελετόν* communiter, Barthol. *libell. 4. An. c. 1.* item, qui sceleti instar macilenti sunt, & tenuis corporis, *σκελετός* dici, monet Erotianus.

SCELETYRBE, *σκελετύρβη*, rectius *σκελετόρβη*; quasi

quasi *crurum turbam* ac resolutionem dicas, qua erectus homo ambulare nequit, sed latus quandoque sinistram in dextrum, nonnunquam dextrum in sinistram circumfert, interdum quoque pedem non attollit, sed attrahit, velut ii, qui magnos clivos ascendunt, Galen. in *def. Epitheton Scorbuti*. Vide *Scorbutus*. Latine *Crurum enervatio*, Lang. l. 1. ep. 42.

SCCLIPHROS, σκκληφρός, id est, aridus, ficcus, idem, quod ξηρός. Occurrit apud Hippocr. l. de *int. aff.* XLVI. II. l. de *A. L. & Ag. V.* 3. *sect.* 1. de *art. t.* 28. Jung.-Foëf. p. 571.

SCELOS, σκέλος, *Crus*. Vide supra *Crus*.

SCELOTYRBE, vide *Sceletyrbe*.

SCEMPISIS, σκίμσις, idem, quod δόλοσκημσις, *decubitus*. Galen. in *Ex. Diët. Hipp.* In *textu* legitur σκίμσις. Vide *Scepsis*.

SCENOS, σκηνός, apud Hipp. *totum corpus* significat, lib. de *Resect.* I. 15. l. de *Corde V.* 13. Foëf. d. l.

SCEPARNOS, σκέπαρνος, aut σκέπαρνον, vide *Ascia*.

SCEPASTRA, σκεπάστρα, sic dicitur fasciæ genus ad operiendum & deligandum caput, Lat. *Operculum*. Gal. de *Fasciis*. Gorr.

SCEPE, *Scepasma*, σκέπη, σκέπασμα, *tegumentum*, *velamentum* corporis significat, inter causas sanitatis procatarticas pertinens, pro aëris non ambientis attemperatione. Legitur apud Hippocr. l. 6. *Epid. f. VIII.* Gal. l. 2. de *S. F. c.* 24. Quamvis etiam pro *ingurio* & *testo* usarpasse videatur, 4. de *R. V. I. A. t.* 44. Vide Rhod. ad *Scribon. in noi. n.* 60. p. 105.

SCEPTICUS, σκεπτικός, dicitur in genere is, qui nihil sciri posse statuit, & in singulari rebus hæret, atque hæsitat. Quæ philosophandi ratio etiam à Cartesio hodieque introducta videtur & olim *sceptica Schola Medicorum*, à Galeno notata l. *an sang. in art. natur. cont. c.* 4. *fin.* & l. de *subfig. Emp. c.* 1.

SCEROS, σκηρός, i. e. *laxum spongiosum*, quamvis Hesyichius per σκληρόν exposuerit. Erot. *Onom.* p. 103. b.

SCETHROS, σκεθρός, idem, quod ἀκριβής, *accuratus*. Hinc σκεθροτέρη ἴησις, *accuratior curatio*, apud Hipp. 3. de *art. t.* 60. Gal. c. 1. de *fract. t.* 44. Vide Foëf. p. 570.

SCEVASTOS, σκευαστός, i. e. *facilius*. Dicitur de *vino*, apud Diosc. l. 5. c. 45. Adde Linden. *Ex. X.* § 198.

SCHASIS, χάσις, æquivocum valde est nomen, & variz significationis, ob verbum, à quo derivatur, χάζω vel χάζω, quod diversa etiam significat, videlicet, *scarifico*, *laxo*, *transfuro*, vel *transpono*, *inhibeo*. Apud Hipp. 2. de *art. t.* 14. exponit Gal. verb. χάζται per subito e priori statu in alium movetur. Interpretes vero Latini reddiderunt per *Decutitur*, & χάσις per *decussionem*. Apud Gal. in *LL. Meth. med. χάζται*, est *scarificare*, ut & apud Arist. l. 8. *H. A.* allegante Henr. Steph. in *Thef.* Hinc & χάσις apud Theophr. l. 4. c. 3.

Histor. plantar. *scarificationem* notat. Junge Foëf. p. 607. *seq.*

SCHASTERIA, χαστήρια, instrumentum notans funem, vel aliud quid, quo corpus aliquod vel intentum relaxatur, vel erectum demittitur; Gal. *com. ad d. Hipp. loc. C. Hofm.* in *ἀνεκδότης Notis ad Gal.* negat, recte exponi χαστήρια per funem, qui cursoribus prætenditur, sed potius notare *wochleam*, sive quodcumque aliud organum, quod prætentum funem sustinet, & quo moto, concidit funis. χαστήριον quoque *scalpellum*, vel *cultellum scarificatorium* significare, e Lexicis aliis constat.

SCHEDIA, χεδία, idem, quod βάρηρον, *scamnum*. Hippocr. vocatur & ξύλον. Oribal. de *machin. c.* 29. Gorr.

SCHEHENDENIGI, i. e. *Cannabis*, vel *semen* ejus, Rul. Iohnf.

SCHEMA, σχήμα, vide *Figura*. Adde Hippocr. l. de *vet. Med.* XXXIX. 7.

SCHERBET vel SERBET *Turcarum* paratur e succis acidis berberum, ritium, citri, &c. cum saccharo, quemadmodum docet Theodor. Mayerne *Prax. Med. Tom. I. p. m.* 264. ubi etiam exempla proposuit. Vide & *Acta Erudit. Lips. A.* 1691. m. Febr. p. 61.

SCHESIS, χίσις, corporis *dispositionem nondum confirmatam* significat, quæ facile inducitur aut removetur; ad differentiam ἕξεως, quæ *stabilis* dicitur *habitus*. Deinde etiam significat *adventitiam corporis habitudinem*, Gal. c. 1. de *art. t.* 26. & l. 3. de *causs. Puls. cap. 10.* Σχίσις quoque interdum idem est, quod ἕξις, i. e. *reventio*, *inhibitio*. Hippocr. l. 5. *Epid. XXIX.* Junge Foëf. p. 608. Dieter. n. 812.

SCHETEA, χεντία, dicuntur quæ *compescenda* sunt & *cohibenda*: Hipp. l. 2. de *mor. mul.* XXIV. 5.

SCHETICOS, χεντικός, *dispositivus*, epitheton febris, quin & aliorum morborum, qui non adeo altas radices egerunt, sed *faciliorem* admittunt solutionem, ad differentiam τῶν ἐκπικῶν, sive *habitualium*, qui *difficilius* discutuntur. Galen. l. 8. *M. M. c.* 1. C. Rejes *C. El. q.* 68. n. 12.

SCHIAS, Schion, *Schiaticus*, pro *Ischiar*, *Ischion*, *Ischiaticus*, legitur apud Keuchen. ad *Samonic.* p. 238.

SCHIDACEDON, χιδάκεδον, species est *fracturæ*, per *longitudinem ossis*, non per *transversum*, factæ, quæ κευληδόν vocatur, Gal. l. 6. *M. M. c.* 5.

SCHINDALMOS, χινδαλμός, *fissuram* significat, Hipp. l. 2. de *mor. mul.* XXV. 17. Diosc. l. 1. c. 17. citante Foëf. p. 609. χινδαλμῶσις etiam *fissionem assulosam* significat.

SCHINELÆON, χινίλαιον, i. e. *oleum lentiscinum*, Dioscor. l. 1. c. 50. In remediis Moschionis libro de *mor. mul.* annexis extat χινίλαιον, sed videtur mendæ.

SCHISMA, χίσμα, i. e. *fissura*, *scissura*, *rima*. Strictè de pudendo muliebri ponitur. Vide *Rima*.

SCHISTOS, χιστός, dicitur lapis *Hematitæ* affinis, pallidior tamen colore, & virtute infirmior, snapte natura

fifilis & friabilis; de quo legatur Gal. l. 9. de S. Fac. Diosc. l. 5. c. 145. Chiocc. Musf. Calc. f. 3. p. 273. Rul. & Iohnf. in Lex. Fr. Hofm. in Clav. ad S. hr. l. 3. cap. 8. p. 179. *Alumen* quoque *Schiston* vocari, testatur Lang. l. 1. ep. 32. *Lac ἄσπιν* vocatur, in quo lapides igniti fuerunt extincti: Galen. l. 10. de S. Fac. §. *Stercus caninum*: vel quando lacti ferventi acetum instillatur, l. 3. de Al. Fac. c. 16.

SCHOENOBATES, *χοινοβάτης*. Vidē *Funambulo*.

SCHOENOTONOS, *χοινοτόνος*, epitheton fellæ, ex juncea, vel sparteâ fuscæ nexæ, & contextæ, Hipp. l. de Sterilib. XVI. 5.

SCHOLE, *σχολή*: vide *Ocium*. Quid Latine *Scholæ* vero significet, notum est, videlicet locum, in quo Disciplinæ & artes docentur. Ita *Scholæ* veteres Medicæ Romæ fuisse dicuntur ac Esquilias. Rhod. ad Scribon. pag. 15. *Scholæ Herophilæ* meminit ex Strabone idem p. 14. Accipitur etiam pro ipsâ doctrina. Ita Parac. triplicem *Scholam* finxit, *Elementalem*, *Sideream*, & *Æternam*. *Philos. sagac.* t. 1. Et Helmont. aliquoties invehitur in *Scholam Galenicorum*, sive *Humoristarum*, i. e. in doctrinam & hypotheses illorum.

SCIAMACHIA, vel *Sciomachia*, *σκιμαχία*, dicitur exercitatio manuum, vel brachiorum levior, quam vel celeriter manus aliquo pacto ventilamus, aut micamus, aut cum altero leviter conferimus colluctatione languidiore, citra vehementiam, aut roboris provocationem. Jul. Alex. l. 6. *Sal. c. 8.* ex Galen. l. 2. de San. m. c. 11. q. d. *Umbratilis pugna*, & meditatio potius pugnæ. Alexandr. not. ad h. l. Accipitur & tropice pro vano aliquo & leviori animorum diffidio & colluctatione.

SCIATICA, pro *Ischias*, de quo affectu suo loco.

SCIAUGEO, *σκιαυγέω*, Hippocr. significat *cæcutio*; eorum more, qui ex umbra aut tenebris prodeuntes ad lucis aspectum caligant, l. de int. aff. LI. 12. & l. de dieb. judic. III. 13.

SCIDEN, i. e. *Cerussa*. Rul. in Lex.

SCIDNAMÆ, *σκιδνάμει*, apud Hippocr. significat *dissipor*, Hipp. dictis locis. Adde Fœf. p. 572.

SCIENTIA, *σκήνη*, in foro Medico non obtinet strictam significationem; sed sufficit accipere pro *certa alicujus rei cognitione*. Ad quam acquirendam etiam in arte Medica opus est, ut prius mens ab opinionibus purgetur, antequam vera scientia inducatur, Gal. c. 1. de fract. t. 6. In praxi quoque opus *scientiæ* est, non perturbari, nec transire ab iis, quæ recte visa sunt, factam nondum appareat manifesta utilitas ex his, quæ facta sunt, c. in 2. aph. 52.

SCIMPODION, *σκιμπίδιον*, significat *lectulum discubitorium*, in quo cervicem reclinare possumus, v. g. tempore somni meridiani, si opus fuerit, C. Hofmann. Com. in Gal. de V. P. n. 1150. Dicitur & *σκίμπος*, extat apud Moschion. de mor. mul. c. ult. 163. Urumque etiam significare potest & solet scabellum,

cui non minus; quam dicto lectulo insidere possumus.

SCINCUS, *σκίνκος*, vocatur animal, e genere lacertorum, quadrupes, cujus pleniorē descriptionem, cum usu in Medicina, vidēsis apud Aldrov. l. 1. de quadr. digit. ovipar. c. 12. Schroder. l. 5. cl. 4. n. 115. Lang. l. 1. ep. 66. Nonnullis etiam vocatur *Crocodilus terrestris*: sed minus accurate ob parvitatem.

SCINDAPSUS, *σκινδαψός*, nomen fictum à Gal: quemadmodum & *Blityri*, l. 1. de diff. puls. c. 4. ad improbandam nimiam in nominibus eligendis curiositatem. Vide C. Hofmann. Comm. de V. P. n. 228. & 533.

SCINTILLA, *σπινθήρ*, particula ignea dicitur, estque causa horribis, si cutim nudam attigerit, Gal. l. 2. de symp. causf. c. 5. *Scintillæ*, quæ interdum ex oculis erumpere videntur, non sunt veræ igneæ particulæ, uti quidem Paracels. credidit. *Paramir.* iv. 3. c. 9. sed saltem est ab aëris illuminatione, vel spirituum animalium luciditate emanante. Vid. Plemp. *Ophthalmograph.* l. 4. problem. 21. & Willis *A. Br. P. I. c. 15.* Dicitur hæc *scintillarum* eruptio *σπινθηρισμός*, *scintillatio*, *coruscatio*. *Scintilla* quoque Paracelsi significat articulorum quandam resolutionem, & impotentiam movendi, ceu symptoma luis Gallicæ, quæ *scintilla Veneris* propterea vocatur, lib. 7. de orig. causf. & cur. morb. Gallic. c. 10. l. 8. c. 2.

SCIODES, *σκιάδης*, *umbrosus*, caliginosus, à *σκιά*, *umbra*, tribuitur autumno ab Hippocr. l. 3. *Epid. f. III. t. 3.*

SCIRONA, est *Ros autumnii*. Dorn. Rul. & Iohnf. in Lex.

SCIRRHOMA, *σκιρρώμα*, refertur inter morbos externos, suram pedis insectantes, d. l. c. 16. *sin.* quamvis non describat, qualis proprie affectus sit.

SCIRRHONES vocari pediculos subcutaneos vix visibiles, scribit Fallop. l. de ulcer. cap. 23. Tom. I. Oper. p. m. 612. seqq.

SCIRRHOSIS, *σκιρρώσις*, dicitur Gal. *livescens & crescens caro* ex vehementia diurnæ inflammationis orta, l. *Introduct.* c. 15.

SCIRRHUS, *σκιρρή*, proprie est tumor durus; renitens, indolens, Galen. 4. de R. V. I. A. t. 21. & alibi; quamvis distinguat inter *scirrhum* legitimum, sive exquisitum, & non exquisitum, quem vocant *ἄγρηστος σκιρρώδης*, Gal. l. 14. M. M. c. 6. Verum non semper illa distinctio observatur. Interea *Scirrhus exquisitus* ita plenius describi poterit, quod sit tumor durus, renitens, indolens, in glandulis obortus, proveniens à succi lymphatici atrabiliaris acido-austeri & congelativi subsistentia & collectione. Ex hac definitione facile confici potest quoque descriptio *Scirrhii non exquisiti*, addita particula, sere indolens, & causæ morbificæ limitatione, prout succus ille glandularum, vel de phlegmate, vel de aliis portionibus vitiosus

vitiōsis salinis, acribus, minusque congelativis; participat. Rariores observationes *Scirrhi veri* totius abdominis, & dimidii Pulmonis, invenies in *Ephem. N. Cur. A. II. O. 60. & A. III. O. 262.*

SCISSILE, *σχιστὸν*. Vide *Schistos*.

SCISSIO, communiter idem, quod *sectio*, *τομή*; de quo p. inferius. Dicitur tamen & *χάσις*, *scissio*, quæ competit lacti, quando fervido huic vel acetum, vel oxymel intillatur, ut fiat coagulatio, Gal. l. 3, de *Al. fac. c. 16.*

SCISSURA, Paracelfo idem, quod *Fissura*, *χάσις*, in *Fragm. Medic. & alibi*. Vide *Fissura*.

SCIURUS, *σκίυρος*, item *ἰππύρος*, vocatur animalculum quadrupes digitatum, viviparum, cauda præditum totum corpus obtegente, arborum amantissimum: cujus descriptionem, cum usu in cibis & Medicina, vide apud Aldrov. l. 2. de *quadr. dig. vivip. c. 24.* Junge Fr. Hofmann. in *Clav. ad Schr. l. 5. p. 682. seqq.* De cerebri sciuri usu contra vertiginem laudatissimo vide Achill. Grafferi *Obs. I.* apud Joh. H. Velsch. in *Sylog. Cur. & Obs. Med. Cent. III. p. 5.* cujus etiam notam leges.

SCLERIA, *σκληρία*, dicitur palpebrarum interior durtiis, Gal. l. *Introduct. c. 15.* Quamvis & in significatione generali, qua omnem durtiitatem denotat, & ita idem est, quod *σκληρώσις*, accepisse videatur, dum addidit *τῆς μήτρας*, i. e. uteri, l. de *morb. mul. c. 133.*

SCLEROCOETIA, *σκληροκοητία*, vocatur decubitus in duro cubili & strato. Hipp. l. 3. de *diæt. IV. 1.* & verbum *σκληροκοητέειν* l. de *sal. diæt. t. 13.*

SCLEROMA, *σκληρώμα*, idem, quod *σκληρυσμός*, stricte tamen dicitur de durtiie, quæ in parte aliqua vulvæ oritur, & coincidit cum *σκληρώσει*, Galen. in *defin.*

SCLEROPHTHALMIA, *σκληροφθαλμία*, dicitur *Lippitudo dura*, in qua oculus durior, ad motum pigrior, dolens, rubicundus redditur, palpebræque firmiliter duriores sciccioresque redduntur, post somnum, aperiri facile non possunt, vel inverti, propter durtiitatem. Differt à *ξηροφθαλμία*, sola magnitudine doloris, durtiitæ & siccatitatis; quod hæc fit illa satis imbecillior. Gorr. Castell. Causa sine dubio in portionum lymphaticarum sanguini admittarum aciditate congelativa ponenda erit.

SCLEROS, *σκληρός*. Vide *Durus*. Significat & *aridum*, Lind. *Ex. XVI. §. 143.*

SCLEROSARCOMA, *σκληροσάρκωμα*, est abscessus progerminus ut plurimum in gingivis enatus, carneus, durus, interdum galli coronam vel cristam, interdum ostracodermi carnem referens. Differre ab *Epulide* vult M. Aurel. Severin. l. de *nov. obs. abscess. c. 16.* ubi plura de hoc affectu invenies.

SCLEROSIS, *σκληρώσις*, id est, *durtiies*. Vide *Scleria*.

SCLEROTICA vocatur tunica oculi, cujus pars *Castelli Lexic. Med.*

anterior dicitur *Cornea*, de qua supra vide *Ceratoides*. Posterior vero est densa & opaca, duraque, Barthol. l. 3. *Anat. cap. 8. p. 515.* Significare etiam *σκληρωπικὸς* potest *Indurans*, à verbo *σκληρῶω*, quamvis non sit in usu apud Græcos.

SCLERYNTICOS, *σκληρυντικὸς*. Vide *Indurans*.

SCLERYSMOS, *σκληρυσμός*, *σκληρυσμα*. Vide *Induratus*.

SCLIRUS, corrupte etiam pro *Sclerus* legitur, idem, quod *Scirrhus*, significans, Walther. *Sylv. Med. p. 1343.*

SCLOPETUM quid sit, ex Lexicis aliis constare potest. Est singularis caussa vulnerum, in quibus curandis, præter alias indicationes communes aliis quoque vulneribus, respiciendum quoque ad empyreuma à pulvere pyrio, & ignito globulo inductum auferendum. Vide Sennert. l. 5. *Med. Pract. P. 4. c. 20.* & Fabr. Hildan. *tract. de Sclopetaria curatione.*

SCNIPS, *σκνίψ*, item *νίψ*, dicitur *vermiculus*, qui ineunte vere nascitur; cum germinare vires, earumque pars turgere incipit; unde germen, quod oculum vocant, exit. Gal. l. 9. de *simp. Fac. §. Terra Samia*. Alii ad *formicas* hoc nomen applicant nostrates minimas. Aldrovand. l. 5. de *Insect. c. 1. pag. 526. Ed. Bon.*

SCOBIS, *σείσμα*, *ξύσμα*, idem; quod *Ramentum*, *Rasura*: de quo superius in *RA*. Ita *Scobs eborea* legitur apud Scrib. *num. 16.* Apud Cels. legitur *Scobis*. *Scobs* stricte quoque notat *cinerem clavellatum*, h. e. *alkali*; item *scoriam* cujusque metalli. Rul. & Iohof. in *Lex. in qua significatione etiam accipitur à Fr. Basilio testam. Ult. l. 1. c. 20.*

SCODEGHINO Italarum. Vide *Novacula*.

SCÖDINEMA, *σκόδινημα*, vel *σκηροδινημα*, idem; quod *καρηκαελα*, Erotian. *Onom. p. 99. e.* Verum Gorr. & alii tribuunt hoc vocab. Græcum *σκηροδινημα* *Pandiculationi*, sive distentioni membrorum cum oscitatione. Vide *Pandicatio*.

SCOLECIA, *σκόληξ*, Epitheton *æruginis*, cujus duo sunt genera: *Fossilis*, & *faciliis*. Diolcor. l. 5. c. 92. Libav. *Synt. A. Ch. l. 5. c. 23.*

SCOLECIZON, *σκόληκιζον*, *vermicularis*, epitheton *Pulsus inæqualis*, in quo tota arteria non simul & semel videtur distendi, sed successive, adinstar vermium reptantium. Fere coincidit cum *formicante* & *undoso*. Est autem signum debilioris flammæ vitalis, Gal. de *puls. ad Tyr. c. 8. & l. 1. de diff. puls. c. 26. 27.*

SCOLECOIDES, *σκοληκοειδής*, i. e. *vermiformis*; scil. *ἐπιφυσίς*, dicitur de quodam *processu cerebri*. Estque corpus ex particulis quamplurimis, per membranas tenues connexis, varie densaque compositum, quod à medio cerebri ventriculo ad postremum fertur. Gal. l. 9. de *Anat. adm. c. 5. & l. 8. de V. P. c. 14.* Barthol. ad cerebellum refert. l. 3. *Anat. c. 5.*

SCOLEX, *σκόληξ*, *vermis*, idem, quod *Lumbricus*. Vide supra, LV. item *Helminthes*.

○○○○

SCOLIOTE

SCOLIOTES; σκολιότης, *Obliquitas*. Dicitur de Hypochondriis, apud Hipp. 4. de R. V. I. A. 1. 87. ubi Gal. in comm. exponit per ἀνωμαλίαν, i. e. inæqualitatem; σκολιότης quoque significat *obstipationem*, & dicitur in specie de spinæ dorsi in laterum perversione. Gal. c. 3. de art. 1. 2. quemadmodum & verbum σκολιότης in hac significatione usurpavit Hippocr. 3. de art. 1. 48. Junge Foëf. p. 574.

SCOLOPAX, σκολόπαξ. Vide Gallinago.

SCOLOPENDRA, σκολόπενδρον, nomen est animalis venenati, cujus tamen varia dantur genera. Alia enim *terrestria*, alia *marina*: de quibus omnibus cum earum usu vide apud Aldrov. l. 5. de Insect. c. 15. & l. 7. c. 6. l. 1. Hist. Serp. & Drac. c. 21. Diosc. saltem *marina* meminit, l. 2. c. 16. Quam Gal. intellexerit l. 3. de V. P. c. 2. vide Rhod. ad Scrib. n. 150. Scolopendris *terrestribus* lucem esse innatam, legitur in Eph. N. Cur. A. I. Obs. 138.

SCOLOPOMACHERION, σκολοπομαχάριον, dicitur *culicellus acutus*, in cuspide paulum incurvatus, veluti rostrum Gallinaginis, Gr. σκολόπαξ dictæ, ad paxilli formam accedens, ad usum qua Anatomicum, qua Chirurgicum. De illo legitur apud Gal. l. 8. de V. P. c. 6. de hoc apud Ægin. l. 6. c. 74. & Forest. l. 4. Chir. Obs. 11. Schol. Hippocr. simpliciter vocavit μαχάριον. l. 1. de morb. mul. XCVI. 4. Jung. Foëf. d. l. Delineationem exhibet Scultetus *Arm. Chir. Part. I. Tab. XXIV. fig. 1.*

SCOMBER, *Scombyus*, σκόμβρος, vocatur piscis, cujus historiam cum usu in cibus legito apud Aldrov. 2. 2. de pisc. c. 53. Meminit & Lang. l. 1. ep. 59. quamvis non accurate quadret cum Aldrovand. descriptione.

SCOPEÆ, σιραιήρον, quid significet e trivialibus Lexicis satis constat, licet etiam aliquando in foro Medico locum inveniant, v. g. quando de scopis recentibus portiones quædam, quales ad virgas sumi solent, sanguini e vena secta in manu aut pede & quidem in vasculum aqua calida refertum immisso intruduntur, ut post aliquot horas perspici queat, num portiones sanguinis viscidæ adhæserint, nec ne?

SCOPELISMUS, σκολιολισμός, dicitur crimen per lapidum positionem in damnum alterius malefice commissum. D. P. Amman. *Irenic. p. 211. seqq.*

SCOPOS, σκοπός, *scopus*, latine denotat *metam*, *intentionem*, finem, ad quem tendit Medicus suis actionibus. Generalis *scopus* dicitur id, quod secundum naturam est. Gal. de offib. in princ. Quomodo *Scopus* ab *Indicatione* differat, docet J. Alex. not. ad Gal. l. 11. *Meth. med. cap. 8.* quamvis non semper observetur.

SCOPS, σκῶψ, nomen avis, cujus descriptionem cum usu vide apud Aldrov. l. 8. *Ornith. c. 4.*

SCOPTULA, idem, quod *Scapula*: Vide *Omo-plata*.

SCOPULA; σιραιήριον, diminutivum est scoparum, & denotat cum epitheto *setacea* instrumentum, e setis compactis paratum, quo vestes verri & pugnari solent. Ejus tamen usum in foro Medico necessarium ostendit D. Henr. à Deventer in *Lum. Nov. per obstetric. c. XXVI. p. 89. seq.* & propterea iungit Obstetricibus ut *scopulas setaceas* in promptu habeant, quibus infantis deliquium patientis plantas pedum fricent, ut experiantur, vivus-ne sit an mortuus.

SCORAX, i. e. *Gummi olivæ*. Rul. & Johnson.

SCORBUTUS, *Scorbutum*, morbus dicitur olim Septentrionalibus saltem populis & maris Baltici acolis familiaris, & veluti endemicus: Hodieque vero adeo late sese diffundens, ut tantum non Epidemius pluribus aliis populis esse videatur. Describitur, quod sit congeries plurimorum symptomatum omnis generis, proveniens à morbo complicatissimo, intemperie lenta maligna, obstructione viscerum & vasorum, solutione continui diverta, per sanguinis, succi nutritivi & nervosi, vel lymphæ glandularum, multifariam corruptionem, ichoreoscenciam, vappescenciam, aciditatem, acrimoniam, stagnationem, coagulationem, & lentam putredinem oborto. Prolixiorem hujus definitionis declarationem habere poteris ex lectione quamplurimum Auctorum recentiorum, qui de hoc affectu ingenium suum exercentes scripta in publicam ediderunt lucem; inter quos nominasse sufficiat Sennerium, Eugalenum, Brunnerum, Reutnerum, Willisium, Charlton. &c. Jungatur & Barbette *Prax. l. 4. c. 3.* Hippocrati etiam cognitum fuisse, sub nomine *magni Lienis*, & *Ilei hæmatis*, nullum est dubium. Peculiariter & particulariter quoque nomina sunt *Stomacacæ* & *Scelotyrbe*, de quibus suis in locis, quæ synecdochice pro ipso *Scorbuto* usurpari possunt. Forest. l. XX. Obs. 13.

SCORDINEMA, σκωρδίνημα. Vide *Pandiculatio*.

SCORDOLABER, id est, *Assa foetida*, Alex. Bened. l. 7. c. 13.

SCORIA, σκωρία, proprie dicitur *sordes metalli*, fex, vel recrementum ejus. Gal. l. 9. de S. Fac. §. *Scoria*. Dioscor. l. 5. c. 94. 97. 101. *Scoriæ* argenti, plumbi, ferri virtutes explicat, Rul. *Scoriam* vocat recrementum illud, quod in prima corruptione ad substantiam Mercurii non pertinet. Basîl. quoque d. l. c. 21. de *Scoria metallorum* tractavit. Helmont. *scoriam* vocavit stercus, sive excrementum liquidum urinæ, de *Lith. c. 4. n. 21. & c. 6. n. 16.*

SCORITH, id est, *Sulphur*, Ruland. & Johnson in *Lex.*

SCORPÆNA, *Scorpiis*, Σκωρπίς, nomen piscis, à *Scorpio* distincti, cujus historiam cum usu tradit Aldrov. l. 2. de pisc. c. 27.

SCORPIACA, σκωρπιακή, Epitheton est *Antidoti* cujusdam, quæ ictibus scorpionum medetur, apud Gal. l. 2. de *Antidoti. c. 12.*

SCORPIO & **US**, σκῶρπιον, est æquivocum. Proprie notat insectum animalculum, cancos fere imitans, ictu gravissime nocens: cujus historiam cum nota, usu & antidotis vide apud Aldrov. l. 5. de Insect. c. 11. Schroder. l. 5. cl. 4. num. 116. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Jung. Rhod. ad Scribon. num. 164. Scorpiones tales in cerebro genitos notavit Bonet. in Anatom. Pract. l. 1. sect. 1. Obs. 121. p. 75. In ovis quoque coctis observatum scorpionem esse, legitur in Eph. Nat. Cur. A. I. Observ. 36. Schol. in fin. sed fides sit penes Autorem. Scorpionem coctum innoxie comestum vide in A. II. Obs. 205. Deinde propter ictum ab aculeis malignum Scorpium quoque vocatur piscis quidam, qui cum usu describitur ab Aldrov. l. 2. de pisc. c. 25. Chiocc. Mus. Calc. f. 1. p. 63. Tropice Scorpium quoque inter signa Zodiaci refertur & Chymicis Scorpionem restrictus dicitur ferrum præparatum. Kul. & Iohnf.

SCORPIODECTOS, σκωρπιόδεκτον, id est, à scorpione morsus. Dioscor. l. 1. c. 4.

SCORPIOPECTOS, σκωρπιόπλεκτον, idem significat, scil. qui à scorpione læsus est, legitur apud Nonum D. M. P. C. c. 268.

SCORTUM homonymon est. Vel enim idem quod *Meretrix*, quæ ad Medicinam non spectat significatio: Vel idem est, quod *Scrotum*, σκῶριον. Vide *Osccheon*. De vocab. *Scrotum* plura invenies apud Rolsink. de Part. genit. P. 1. c. 14.

SCORZONERA à montibus Gallitiæ adfertur. Scorzo animal venenosum reptile, cujus mersu lethali homines demorsi hac herba liberantur. Incert. medic. Pis. ad *Capivac*. Prae. l. 6. c. 37.

SCOTODINOS, σκωτόδινον, tenebriosa vertigo, quando tenebræ obvertantur. Vide *Dinos*. Legitur apud Hipp. 4. aph. 17. Jung. Dieter. n. 777. σκωτόδινη etiam dicitur *Coac*. 1. 161.

SCOTOMA, σκώπημα, Parac. *Scotomia*, idem, quod σκωτόδινον, vertigo. Vide *Dinos*.

SCOTOS, σκῶτ, significat *Tenebras*, & in specie *Caliginem oculorum*. Hipp. l. 5. Epid. XII. 6. & XXI. 13. quamvis etiam per *veriginem tenebrosam* exponi possit. Vide *Fœf*. p. 574.

SCREATIO sumitur dupliciter, 1. pro actu *expulsionis*, Græc. ἀπὸρριψις, πύψις. Vide *Apochrempsis*. 2. pro materia, quæ ore ejicitur, Lat. *Sputum*, Gr. πτύλον dicta. Vide *Ptyelon*.

SCRIBLITA, σκῶλη, est species *placentæ* vel *Tractæ*. *Trados Caprydia*.

SCRIPTIO, *Scriptura*, *Scriptum*, γραφή, γραμμα. Vide *Litera*. Libet saltem añnectere unum & alterum præceptum, de *scriptis* Medicis observandum, ex Galen. In Hippocratis & cæteris antiquorum *scriptis* nihil negligere oportet, cap. 2. in l. 6. Ep. 1. 25: *Scripta* recentiorum examinanda à probatorum simul & eruditorum hominum Collegio, priusquam in publicum,

quæ bona sunt, exponant, aut quæ mala sunt, perdat, l. contra *Julian*. c. 1.

SCRIPTULUS, idem, quod *Scrupulus*, de quo P. P.

SCROBICULUS cordis, ἀντικάρδιον. Vide *Anticardium*.

SCROPHA, σκῶρον, σκῶρις, idem, quod *Sus femina*, ὄς, *porcus*. Vide *Porcus*, *Scrophula*, *Scrofula*, σκῶρις, idem, quod *Struma*, tumor glandularum in collo obortus. Vide *Struma*. *Scrophulosa phihisis* quid sit videatur in *Richart*. *Morton*. *Phyhiologia* l. III. c. 1. p. m. 234. seqq.

SCROTUM, vel *Scrotum*, σκῶριον. Vide *Osccheon*. *Scrotum* Cordis dici quoque *Pericardium* scribit *Blancard*. in *Lexic*.

SCRUPULUS, *Scrupulus*, *Scriptulus*, γραμμα. Vide *Gramma*.

SCUMA, idem quod *squama*. Gr. λεπίς. *Dorn*. *Kul*. & *Iohnf*. in *Lex*.

SCURBUTUM, idem, quod *Scorbutus*; de quo superius. Legitur apud *Forest*. l. XX. *Obs*. 12.

SCUTA TABESI, id est, *Testudo*. *Ruland*. & *Iohnf*.

SCUTIFORMIS, θυροειδής. Vide *Cartilago scutiformis*. *Scutum*.

SCUTRUM, *Scuriscum*, idem, quod *Cucuma*, κωκύμων, lebetis genus, vas, in quo aqua balnearum, vel oleum, calefit. C. Hofm. *Com*. in *Gal*. LL. de V. P. n. 280.

SCUTUM, ἀσπίς, θυρίς, πέλτη, proprie significat instrumentum bellicum, quo corpus munitur ab invasione hostili. Translatum partim ad Anatomica, ubi *Cartilago scutiformis* legitur. Vide *Cartilago*. Ita & *Patella* genu constituens vocatur *Scutum*, vel *Os scutiforme*, *Barthol. libell*. 4. c. 21. p. 751. Partim ad Pharmaciam & Chirurgiam, in quibus *Scuta* vel dicuntur *Emplastra quædam*, v. g. *Cordialia*, *Stomachalia*, pleurumque sindone obducta & vel collo appensa, vel corpori alligata ligulis, *Morell*. l. 2. de *form. remed. sect*. 2. c. 11. Vel etiam alia munimenta; quale *scutum* cum successu finxit & adhiberi jussit *Hildanus* in membri virilis nimia longitudine ad coitum inepta, *Centur. VI. Obs*. 61.

SCYBALA, σκύβαλα, vocantur *excrementa alvi scicciora*, & quasi in nucleum efformata, fere combusta, non semper ab interno fervore phlegmonoso, uti *Galenus* voluit 4. de R. V. I. A. l. 17. sed etiam aliquando à longiori mora, & succi pancreatici nimia aciditate vitriolacea, defectuque excrementi biliosi; uti in hypochondriacis & melancholicis quibusdam observare licet. *Jung*. *Galen*. c. 1. de R. V. I. A. 1. 32. Dicuntur & σκυβαλάδι, *caprilla stercora*; in globulos veluti coacta. Vide *Linden*. *Ex*. IV. §. 36.

SCYBELITES, σκυβελίτης, nomen vini, vel potius

musti, quod sua sponte ex uvis passis extillat, utpote vinum ultro effluentibus, Aët. l. 9. c. 24. Fuit e genere *Protoporium*, & à Galeno aliquoties laudatur. Vide Lind. Ex. X. §. 179.

SCYLACION, σκυλάκιον, proprie *caulium*, vel potius *carnem caulinam* significat, Hippocr. lib. 2. de diet. XVI. 18. l. de Steril. IIX. 28. l. de superfet. XVI. 1. à σκύλαξ, *caulus*. Vide Foëf. p. 575. Deinde σκυλάκιον vocatur *Collyrium quoddam*, à Gal. & Aëtio descriptum, sed diversimode, notante Gorræo.

SCYPHUS, κύπελλον, idem quod *Cyathus*, poculi genus, olim ligneus, teste Lang. l. 1. ep. 29. Vide *Cyathus*. *Cereorum scyphorum* duodecim fit mentio apud Gal. l. de opt. sect. c. 14. De experimentis *scyphorum* vitreorum per certum humanæ vocis raptorum legatur sagacissimi scrutatoris rerum naturalium, D. Dan. Georg. Morhofi epistola ad D. Joh. Dan. Majoræm.

SCYROS, σκύρος, idem, quod πῶρος, *Callus*, Vide *Callus*. Legitur apud Hipp. lib. 1. de morb. mul. XXXIV. §. 6. 7. Adde Foëf. d. l.

SCYRALIDES, σκυραλίδες, vocantur officula digitorum singulorum terna, excepto Pollice, qui duo habet, mutuo inter se colligata & ordine succedentia, veluti in acie turba equitum, quæ σκυράλη vocatur. Latine *Internodia*. Vide *Internodium*. Alias *Scyrale*, σκυράλη, quoque appellatur serpentis species, cujus historiam & veneni naturam descripsit Ahdrov. l. 1. Hist. Serp. & Dracon. c. 9. *Scyralides* quoque dicebantur telorum ligneorum species, alix pedis, alix cubiti, menturam adæquantes, ut est apud Lang. l. 2. ep. 3.

SCYOTOS, σκύτος, *Corium* significat in genere, quamvis Gal. restrinxisse videatur ad capitis cutem, vel ea, quæ sunt inter cervicem & tendines, & observat Erotianus ex aliis non significari solum hac voce corium inter colli nervos, sed etiam apud alios medullam dorfi; & alios locum, qui est inter supercilium & frontem; alios ita dicere omnem capitis cutem.

SEB, i. e. *Aurum*, vel *Alumen*. Sed idem Rul. & Iohnf.

SEBASTON, σεβαστόν. Vide *Sebesten*.

SEBEL, Arab. idem, quod *Pannus oculorum*. Dorn. Rul. Iohnf. Forest. l. II. obs. 6. & in Schol. Val. de Tarant. Philon. Pharm. l. 2. cap. 4. Vide *Pannus*. Diferimen inter *Sebel* & *Pterygion*, sive *Unguem oculi* vide apud Nic. Pil. de Mo. Co. & Cu. l. 1. c. 28.

SEBESTEN, σεβαστόν, dicuntur & *Myxa*, *Myxaria*, μύξα, μύξαισα. Vide *Myxa*.

SEBUM, vel *Sevum*, σέαρ, dicitur oleosa & pinguis substantia, adipe ficior, & magis concreta compactaque, ejusdemque interim cum adipe generis, cum

utrumque e sanguinis & chyli oleosis portionibus gignatur, nisi quod *Sevum* fragile usquequaque sit, nec ad ignem admotum tam facile liquefcatur, & cum refrigit, denuo concrefcatur, uti ovis & capræ; Pinguedo autem liquidior fit, minimeque apta durari, oleo longa vetustate incrassato similis, ut equi & suis. Castell. *Sevorum Officialium*, Catalogum vide apud Schroder. l. 2. c. 34. Quod σέαρ etiam fermentum significet, aut farinam aqua subactam, in medio, ceu dubium relinquimus.

SECALE, σείκαλη, frumenti genus, nobis hodie quam optime notum; cum panis quotidianus ex eo parari soleat, vilior panis est triticeo, aut e Zea parato. Vocatur & *Siligo*, *Rogga*, item *Secla*.

SECANIABIN, idem est quod *Oxymel* sive *Aceum mulfum*, cujus varix descriptiones videantur apud Mesuen in *Operibus* fol. m. 134. b. seq.

SECESSUS, *Secessio*, apud Latinos varias habet significaciones. Vel enim idem significat, quod *Abscessus*, *Abscessio*, ἀπέσσωσις, Dieter. n. 93. Vel accipitur pro dissolutione, sive deunionem diversarum proportionum in aliquo mixto, Lind. Ex. X. §. 55. Vel strictè, pro actu excretionis alvi, & abitu ad locum, Gr. ἀφοδύσις, ἀπάπτω. Id. Ex. XIII. §. 251. de quibus omnibus vocabulis suis in locis.

SECHA, *Santonicum*. Santes Ardoinus de *Venenis* l. 8. c. 31.

SECLA, idem, quod *Secale*, Schroder. Vide *Secale*.

SECORS, ἀκαρδίω. Vide *Acardios*.

SECRETIO, etiam varix significacionis vocabulum est apud Latinos. Vel enim pro Excretionem sumitur & dicitur ἰκκρησις, Diet. n. 249. 250. Gal. l. 6. de L. A. c. 6. & c. 2. in progn. v. 37. Vide *Ecrrisis*. Vel saltem notat disjunctionem, & idem est, quod *Segregatio*, Gr. διακρησις, & ita dicitur Secretio e numero dividendium esse, Gal. 1. de sympt. causf. c. 6. Vide *Diacrasis*. Quod vero Jul. Alex. Not. in Gal. l. quos purgare ep. T. II. Oper. p. 584. statuit, excretionem & secretionem fieri una eademque opera, mihi non videtur universaliter verum, sed saltem ἂν ἢ, quando omnis excretio præsupponit quidem secretionem; sed non vice versa. Potest enim materia quædam fecerni, licet non excernatur: uti patet in abscessibus, & μεταστάσει materiæ peccantis. A recentioribus etiam nomen hoc ad Physiologiam transfusum: Unde Wilhelmus Cole & Bernhardus Conor de *Secretione animali* scripta ediderunt, & alii in suis scriptis Physiologicis sæpissime mentionem fecerunt *secretionis*, per illam intelligentes fluidæ materiæ vel utilis vel excrementitiæ naturalem in certis organis à massa sanguinea separationem. Sunt vero partes huic functioni dicatæ potissimum Glandulæ quæ majores, quæ minores. Vide *Glandula*. De modo vero *secretionis* nondum inter se conveniunt Autores, dum alii peculiarità

peculiaria fermenta in partibus supponunt; alii pororum diversam structuram organicam ratione figuræ, magnitudinis, &c. respectu habito ad figuram & magnitudinem molecularum fluidorum *secernendorum* urgent, quamvis forsitan neutra opinio animo discendi cupido satisfaciatur, quemadmodum laudatus D. Connor ad finem *Tentaminis* sui *Epistolici de Secretione animali* satis aperte demonstravit.

SECRETUM, idem, quod *Arcanum*, de quo supra in *AR*.

SECTA, *ἀίρεσις*. Vide *Hæresis*.

SECTACROA, idem, quod *Flos sectarum*, & denotat *Florem nucis moschatæ*. Dorn. in *Lex*.

SECTIO, *τομή*, quod significet divisionem aliquam continui, per violentiam instrumenti dividenti & incidentis factam, notissimum est. Gal. 3. de *Anat.adm.c.2*. Occurrit vel inter causas solutæ unitatis, & ita Pathologicè accipitur; vel inter Actiones Pharmaceuticas, Weker. *Ant. Gen. l. 3. c. 25*. Vel inter Chirurgicas operationes, Hipp. *l. 6. Epid. c. 6. l. 5. &c.*

SECUNDIFORMIS, *χρῆσιδής*. Vide *Choroides*.

SECUNDINÆ, *δευτερά, δευτερία, ὑπερα*. Vide *Deuterion*.

SECUNDUM NATURAM, *κατὰ φύσιν*, terminus est in Medicina usitatus & opponitur τῷ *Præter naturam*, *πυρρὴ φύσιν*. Quemadmodum igitur præter naturam quicquid est, ut affectus sunt, à quibus functio læditur, aut causæ horum, aut symptomata, Gal. *l. 3. de præf. expul. c. 1*. Ita e contrario quicquid vel sana dispositio, vel causa sanam dispositionem produciens, vel accidens aliquod, quod eandem committitur & consequitur, secundum naturam dici potest & debet. Vide *Dogm. Med. Gen. nostra, P. I. c. 1. dogm. 3. p. 16*. Alias secundum rationem agere, in Medicina, idem est, ac ex Indicatione agere, Lind. *Ex. VII. §. 31*. Aliquando etiam pro juxta, post, prope. Vide Rhod. in *Lex. Scribon.* & Lind. *Ex. IIX. §. 39*.

SECUR; id est, Aurum. Rul. & Iohnf.

SECURITAS, *Securus, ἀσφάλεια, ἀσφαλής*. Vide *Asphaleia*. In curatione *Securitas, ἀσφάλεια*, duplex constitui potest; una simpliciter talis: altera secundum quid. Vide Rolf. *O. M. M. Sp. l. 6. f. 3. c. 5*.

SECUS, pro *Sexus*, antiquis. Keuchen. *ad Sam. pag. 289*.

SEDAFF, id est, *Concha marina*. Rul. & Iohnf.

SEDALIA *vasa* vocavit Th. Willis venas hæmorrhoidales, seu hæmorrhoides, *Pharm. Rat. P. II. f. 61. III. c. 1*.

SEDATIO, *παύσις, κατὰπαύσις*. Vide *Pausis, Καταπαυσια*. Sedativa, *παύοντα*, medicamenta sunt, ut mitigativa, dolorum quietem ægris adferentia, simul curativa & sanativa. Dorn. in *diët. Paracelsi*. Rul. Iohnf. ex Paracelsi. *de morb. ament. tract. 2. c. 5*. Dicuntur alias *Paregorica, Anodyna*,

SEDENEGI; dicitur *Lapis hæmatites*; ut est apud Libav. *Apoc. Herm. Part. pr. c. 2. T. II. Oper. p. 232*.

SEDENTARIUS, quid significet, ex aliis Lexicis jam constat. Specialiter vero hoc Epitheton tribuitur ab Henrico à Deventer Belga Medic. Doctore offis pubis Acuminibus; quia illis infidemus in *Arte obstetricandi c. 3. & passim in seqq. aliis*.

SEDES, *ἴδρα*, vide *Hedra*.

SEDHE, i. e. *Cinabrium*. Rul. & Iohnf.

SEDIGITUS dicitur, qui sex in una manu habet digitos. Quo nomine appellatus fuit Volcarius Poëta, teste C. Hofm. *c. in Gal. LL. de V. P. num. 71*.

SEDILE, *ἴδος*, compages quadam lignea, vel alius materiæ arte facta, ad sedendum parata. Specialiter sedile Thessalicum dictum commendat Hipp. *l. de artic. 1. 22*.

SEDIMENTUM, *ὑπόστασις*. Vide *Hypostasis*.

SEDINA, *Seden*, i. e. *Sanguis Draconis*. Rul. & Iohnf.

SEDMA, h. e. hæmatites: *Scedune*, idem Rul. & Iohnson.

SEGAX, i. e. *Sanguis Draconis*. Ruland. & Iohnf.

SEGES, *λήϊον*, dicitur vel de frugibus, vel de arvo, in quo fruges coluntur. Metaphorice quoque legitur *seges pilorum*, apud Sammonic. Vide Keuchen. *in not. ad eundem. p. 231*.

SEGITH, Serneth, i. e. *Vitriolum, Sagith*. Rul. & Iohnf.

SEGNITIA, *Segnis*, idem, quod *Pigritia, Ignavia*, *νωθρότης, νωθρός*. Vide *Notros, Ignavia*.

SEGREGATIO, *ἀφορισμός*, in genere etiam *Seguestratio* dicitur, estque solutio integri in membra dislocata. Hic enim non confluent resoluta, ut colliquabilia; sed quælibet pars secretim tenetur. Segregatio est Distractio & Extractio. Rul. & Iohnf. in *Lex*. Dicitur etiam *Dissolutio, Separatio, διαχώρησις*, quam primam partem operationis Chemicæ constituit Rolfink. *Chym. l. 2. c. 2*.

SEIRA, *σειρὰ, σείρη*, restis, funis, lorum aut habena dicitur, legitur apud Hippocr. *2. de fract. 1. 3*. Jung. *Fœt. p. 561*.

SEIRIASIS, vide *Siriasis*.

SEIRIOS, *σειρός*, vide *Sirius*.

SEISIS, *σεισις, σεισμός*, *Concussio*, Lat. idem; quod *κατάσεισις*. Sumitur vel proprie, quando violento ictu corpus afficitur. Ita verbum *σειώ* sumpsit Hipp. de purulentis, qui concussione indigent, ut exploretur, quam parte sui delitefcatur, Hipp. *l. 2. de morb. XLV. II. & lib. 3. XXVI. 30. Coac. 1. 432*. Vel per translationem, pro humorum agitatione in partibus solidis. Ita arteriæ à sanguine fervido pulsantes dicuntur caput concutere, *Coac. 1. 163. 167*. Vel *σεισις* specialissime vocatur *concusio* & *quassatio vertebrarum*, quod spinæ dorsalis vitium est, cum earum juncturæ & compages fuerint dimotæ, vertebræ autem suo loco

manent, Gal. c. 3. de artic. 2. Adde Foëf. d. l. Dieter. n. 768. Vide *Succuffatio*.

SELAΛ, idem, quod Nodus, five Abiceffus cum folliculo. Forest. l. 3. *Chirurg. obs.* 7. Schol.

SELACHOS, σέλαχος, dicitur piscium genus cartilagineum, cui cartilago cutis loco est, veluti squatina, pallinaca, raga, Gal. l. 3. de Al. fac. c. 36. ubi πασέλαχα vocantur; σέλαχος vero legitur apud Hipp. l. 2. de morb. XLVI. 46. XLIX. 33. LXXII. 15. & alibi Jung. Foëf. d. l. Lind. Ex. XXIII. §. 174. seqq.

SELAS, σέλας, exponitur Helychio lux, fulgor, splendor, nitor, &c. Lind.

SELATUS, *saiv*, *jaic solat*, i. e. Argentum vivum. Rul. & Iohnf.

SELDONIUM alkali, quid Paracelsus proprie vocet, non constat. Hinc sine dubio Dørn. in *Diſtionario Paracels.* omisit. Intelligit vero rem in liquore facile solubilem, & Tincturam emittentem; uti patet ex *Paragraph.* l. 3. c. 2. §. 4.

SELENIACON, σεληνιακόν, nomen est τὸ κύφισος, sic dictum, quod Lunæ sacrum & dicatum fuerit, quod 28. medicamentorum mistura constat, quot diebus Luna cursum menstruum peragit. Gorr. ex Aët. & Ægin. l. 7. c. 22. Vide *Ciphi*. Seleniacon quoque dicitur antiquis Amuletum contra Epilepsiam, quod puerorum collo appendebant. Keuch. ad *Samon.* pag. 286.

SELENITES, σεληνίτης, dicitur species lapidis specularis candidissima, unde fiunt fenestras lignis levigatis loco plumbi. Dicitur & *Aphroselenus*, quia noctu inveniunt Lunæ imaginem reddere, Diosc. l. 5. c. 159. Rul. Iohnf. in *Lex.* De occultis ejus viribus differit Lang. l. 2. ep. 18. & 36. Vide & Chiocc. *Mus. Calc. sect.* 3. p. 283. Fr. Hofm. *Clav. ad Schrod.* p. 186.

SELEUCIDÆ, σελευκίδες, vocantur aviculæ in Asia frequentes, quæ jugiter locustas edunt, easque celeriter excernunt, Gal. l. 6. de Loc. Aff. c. 3. Pro fabulosis habet Aldrov. l. 10. *Ornith.* c. 5. Jul. Alex. saltem incognitas nobis statuit, *comm.* ad Gal. d. l.

SELIBRA, ἡμισυ λίτρας, dimidium libræ, h. e. uncie sex, Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 4.

SELINITES, σεληνίτης, epith. vini medicati ex semine apii, quod *Selinon* vocatur, parati. Diosc. l. 5. c. 74. Gorr.

SELINUSIA, σελινουσία, epitheton Terræ, haud dubie à loco, quæ cum Chia terra, inter optima refertur remedia, contra ambulla. Gal. l. 9. de S. Fac. §. de Samia Terra.

SELLA, ἴδδς, ἴδρα, quid communiter significet, pueris quoque nomen est. In foro Medico usitatioris & frequentioris sunt *Sella familiaricæ*, aut *familiares*, pro exonerando alvo: *παράγια*, *ἀφιδρωνίς* dictæ, unde *Adjellare*, verbum, i. e. alvum deponere, Keuch. ad *Sam.* p. 197. Rhod. in *Lex. Scrib.* p. 440. Sella obstetricalis, Forest. l. 28. *obs.* 73. ex Mofchione, aliisque Gynæceorum scriptoribus. *Sella balnearis*, five *sudatoria*, cujus figuram quoque exhibet Rhod. ad *Scrib.* n. 193. & Paræus *Chir.* l. 16. c. 38. In Anatomicis quatuor processus

interiores ossis cuneiformis, five Sphænodis; vocantur *Sella Turcica*, aut *Sella sphænoïdes*, Barthol. libell. 4. *Anat.* c. 8. p. 718. Hanc in pueris perforatam repertam testantur Eph. N. Cur. A. I. *obs.* 76.

SEMAFOR, id est, lucidum carici, femar idem, Rul. & Iohnf. in *Lex.*

SEMASIA, σημασία, idem, quod *ἑπισημασία*, primum morbi insultum & invasionem significat, quæ *Accessio* Lat. dicitur, Aret. l. 1. *acut.* c. 5. Foëf. p. 562. Rhod. in *Lex. Scrib.* p. 345. Vide *Episemasia*.

SEMBELLA, idem, quod Selibra. Legitur in Rhodii *diff. de pond. & mens.* p. 40. ex Scribonio.

SEMEION, σημεῖον, Lat. *Signum* dicitur, estque in genere id, quo cognito in alterius ignoti positum pervenire possumus. Gal. *defin. med.* Signa dividuntur in *salubria*, *insalubria*, & *neutra*; verum hæc ultima facile ad priora duo reduci possunt. Vide *Dogn.* d. l. p. 300. seqq. Sufficit etiam, constituisse duas classes signorum, *Diagnosticonum* videlicet, & *Prognosticonum*, cum Anamnestica, five Rememorativa, etiam vel usum *Diagnosticonum*, vel *Prognosticonum* habeant, d. l. n. 303. seq. Vide Dieter. *Iatr.* n. 769. Signa cognitionis medicamentorum vide apud Schroder. l. 1. c. 34.

SEMEIOSIS, σημείωσις, significatio, notatio, aut designatio dicitur. Comprehendit sub se Dignotionem & Prænotionem: de quibus suis locis, & pars Medicinæ doctrinam Signorum Diagnosticonum & Prognosticonum comprehendens, vocatur *Semeiotica*, σημειωτική, rectius *Semiologia*, σημιολογία, estque pars Medicinæ, signorum omnium differentias & vires expendens: de quibus passim legantur *Institutiones & Dogmata nostra Med. Gen. Part. III. per totum.*

SEMEN, σπέρμα, in genere dicitur omne id, ex quo, tanquam ex vitali principio materiali aliud corpus vitale gignitur & fit. Omne semen vita & formæ est dotatum substantiali, Helm. *tr. Form. Orvus* n. 10. Sub qua significatione omnia plantarum, & vegetabilium, & animalium semina comprehenduntur, e quorum numero Catalogum Officinalium vide apud Schrod. l. 2. c. 16. qui etiam l. 1. c. 11. hanc seminis genericam descriptionem tradidit: quod sit materia humido-spirituosa in creaturam certam proxime, ac natura sua emergere determinata. Semen contra, scilicet subintelligendo Vermes, vocatur à quibusdam Semen Cynæ Offic. five Santonicum. Bonet. *Meyc. Compil.* l. 19. p. 460. Alias frequentissime strictiori in significato sumitur de Excremento utilissimo Hominis, maris & femine, ad generationem & formationem fetus humani necessario: unde & γενή, *genitura*, vocatur; licet alii differentiam aliquam urgeant. Vide *Genitura*. Jung. *Diet.* n. 781. An semen maris materialiter ad foetus productionem concurrat, hodieque adhuc controversatur. Negat Harvejus. Alii affirmant. Instituti ratio non concedit, heic enodationem hujus dubii, nec aliorum. Semen muliebri an sint Ovula, etiam expediant ulterius Anatomici. Chimiçi quoque

quoque & Metallurgi ad suos labores transfulerunt spermatis & seminis vocabula. Ita aurum fieri dicitur ex auri femine, Semen appellando vim prolificam. Est enim indita cuique rei naturali virtus quædam, ut se propaget, *Th. Chym. Vol. II. p. 344.* Adde Libav. *T. II. Op. p. 142.* In opere lapidis Philosophici interdum unum, interdum duplex semen proponitur: In hoc tamen conveniunt, quod Mercurius Philosophorum dicitur Semen, aliquando tamen cum limitatione, femininum ad differentiam Masculini, quod est Aurum in calcem purissimam redactum, *Th. Chym. Vol. IV. p. 401. & alibi.* Plura de femine quære in *Indice VI. Voluminum.* Semen veneris dicitur Squama æris, *Rul. & Iohnf. Sperma aquæ fortis, i. e. fæculentia ejus. Rul.*

SEMENTIS, varias habet significationes, 1. notat ipsam sationem, sive actionem ferendi, & Gr. dicitur σπέρμα. 2. denotat segetem, sive illud, quod e femine progerminavit, *Gr. σπέρμα.* 3. à Gal. sumitur pro hyemis extremo anteriore, in quo satio fieri solet, *Gr. σπέρμας, comm. 1. in l. 1. Epid. t. 1.*

SEMICOCCTUS, ἡμίκοκτος, dicitur de humoribus chylosis, qui ventriculi calore & fermento alterationem acceperunt, sed perfectionem debitam non adepti sunt, *Gal. l. 4. de S. F. c. 15.* Ita quoque de sanguine, aliisque humoribus, etiam excrementitiis dici poterit, si nondum debitam coctionis suæ perfectionem acquiserunt.

SEMICONGIUS, ἡμικόνγιον, dimidium congii, est nomen mensuræ liquidorum, continens vini libras quinque, aquæ libras quatuor cum dimidia, mellis libras septem & dimidiam. *Gal. de pond. & mens. e Diosc.*

SEMICOTYLE, ἡμικότυλον, est dimidium cotylæ, *Gal. l. 10. de S. Fac. §. De sanguine vesperilionum.* Qualis vero sit mensuræ aut ponderis determinatio, non constat; cum Acetabuli, vel cotyles quantitas variet apud autores. Vide *Acetabulum.*

SEMICUPIUM, ἡμικύπιον. Vide *Encathisma. Infessio.*

SEMIDALIS, σμιδαλῆς, similago, Lat. est farina ex tritico communi facta, ex qua panis confectus σμιδαλῆς, similagineus vocatur, estque paulo vilior filigineo, qui σλιγνῆς dicitur, exque optimi & purissimi tritici farina conficitur. *Gorr. e Gal. l. 1. de Al. fac. c. 2. Jung. Lind. Ex. XIII. §. 510. seqq. Lang. l. 1. ep. 56.*

SEMIMARES, idem, quod *Castrati, Spadones, Eunuchi,* *Rolf. de part. genit. P. I. c. 5.*

SEMIMEMBRANOSUS, cognomen est Musculi secundi Tibiam flectentis. *Barth. l. 4. Anat. c. 12. p. 580.*

SEMIMETALLA, idem, quod *Mineralia.* *Libav. l. 2. S. A. Ch. c. 24. & l. 5. c. 11.* Tabia sunt *Marcastæ, Stibium, Bismuthum. Tom. III. Operum p. 20.*

SEMINATIO vocatur Blasio seminis e vasis asservantibus & ejaculantibus in uterum immisso. *Med. Un. pag. 10. & 454.*

SEMINERVOSUS vocatur tertius Musculus, Tibiam flectens. *Barthol. d. l. p. 581.*

SEMIOBOLUS, ἡμιόβολον. Vide *Hemiobolion.*

SEMIPESTIS vocatur Febris Petechialis apud *Ilston. Syn. Med. p. m. 672.*

SEMI RHOMBUS, ἡμῖρρομβιον, idem, quod ἡμίτονον. Vide *Hemitonon.*

SEMIS, ἡμισον. Dimidium. Hemify.

SEMISEXTUM, ἡμίσεκτον. Vide *Hemisekton.*

SEMISICILICUS pondus est rapiens scrupulos tres sive drachmam unam. *Rhod. in diff. de pond. & mens. p. 41.*

SEMISIDERATUS, ἡμισίδατος. Vide *Hemiplegia.*

SEMISPECULUM, vocatur Instrumentum Chirurgicum, ad dilatandum vulnus in collo vesicæ, & describitur ab *Hildan. de Lithotom. c. 16.*

SEMI SPINATUS cognominatur Musculus Thoracem erigens, *Barthol. d. l. c. 7. p. 569.*

SEMITERTIANA, ἡμιστερταῖος. Vide *Hemitertia.*

SEMI VERBERATORIUS, vocatur Ignis, qui fundum saltem vasis ambit, & collum liberum relinquit. *Jung. Chym. Exp. Chir. P. I. sect. 1. c. 3. p. 51.*

SEMIUNCIA, ἡμῖνγκιον, Semancia, i. e. Uncia dimidia, sive drachmæ quatuor. Vulgo dicitur Uncia semis. Legitur apud *Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 10. fin. Jung. Rhodii Lexic. Scrib. p. 440.*

SEMOTIM veteres vocarunt Achores vel Tineam. *Valesc. de Tarant. Phil. Ph. l. 1. c. 2.*

SEMUNCIA, idem, quod *Semiuncia,* de quo p. a. Legitur in *Rhodii Dissert. de pond. & mens. p. 41.*

SENA, vel SENNA, purgans inter vegetabilia etiam in vulgus notissimum, & frequentissimum: cujus integram historiam prolixè tradidit *Rolsink. Tr. de Purgant. sect. XIII. art. 5. Jung. Freytag. Aur. Med. l. 2. c. 18. Schroder. l. 4. cl. 3. n. 436. Fr. Hofm. in Cl. ad h. l. Accusatur de flatulentia à Lind. Ex. IV. §. 13.*

SENDANE GUM, Sendanegi, i. e. Hæmatites. *Rul. & Iohnf.*

SENECTUS, γῆρας, Senex, γῆρων. Vide *Geras. De Senecta serpentum lege judicium Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 13.*

SENILIS, γερωνῆς, dicitur de omni eo, quod ad fenes pertinet; v. g. Morbus senilis, ætas senilis &c. In specie visum senilem vocavit *Blasius* morbum oculorum, quando aliquis admota objecta non recte videt, remota vero bene. *Medic. Univ. p. 394.*

SENIO maximus, dicitur autor vitæ longæ. *Dorn. in Dict. Parac.*

SENSIBILIS, αἰσθητῆς, dicitur de omni re, quæ in sensus incurrit. *Gal. l. 3. de dign. puls. c. 1. Dicitur & Senfiliis. Plura e Physicis petenda.*

SENSIFICUS, αἰσθητικῆς, dicitur de nervis sensuum externorum, qui spiritum animale, seu efficien-

tent caussam instrumentalem, organis sensoriis adve-
hant, Gal. l. 7. de Hipp. & Pl. dec. c. 5.

SENSIO, αἰσθησις, proprie dicitur de actu sentien-
di, qui consistit in perceptione rei sensibilis, senso-
rium alterantis & afficientis. Ab interpretibus Galeni
Latinis *Sensio* quoque ponitur pro cognitione, Gr. γνώ-
σις dicta, c. 1. Prog. t. 3. Legitur & *Sensatio* in Au-
toribus.

SENSORIUM, idem, quod *Sensorium* s. orga-
non sensuum externorum. Aliquoties legitur in plu-
rali apud Petr. Guisfonium in *Dissert. Epistol. de libello*
Anonymi circa abbreviatum vera Medicinæ genus sive
de *Tribus principis Chymicis*. Cujus vero autoritate ni-
tatur, de eo non constat, cum in alijs Lexicis reperire
non licuerit.

SENSORIUM, αἰσθητήριον, vocatur sensus alicujus
instrumentum. Gal. l. de odor. instr. c. 5. J. Alex. not. in
Gal. l. 7. de Hipp. & Pl. decr. c. 7. Dicitur & *sensorium*.
Idem not. in Gal. l. 7. de V. P. c. 8. πρώτον αἰσθητήριον
vocatur commune sensorium, quod sensibile omnium
ictus, à nervis cujusque organi delatos, accipit,
adeoque omnis sensationis perceptionem efficit, hocque
rectius fortassis dicitur de corporibus cerebri striatis;
docente Willis, de *Anat. Cerebr.* c. 13. & ex hoc Bo-
net. *Anat. Pract.* l. 1. f. 15. Obs. 1. p. 282. quam de Glandu-
la pineali cum Cartesio hujusque affectis.

SENSUS, αἰσθησις, quid fit, & quot, cum externi,
tum interni, ex Physicis constare potest, ac debet. In
Medicina enim considerantur, quatenus sec. vel præter
nat. sese habent. Lectu dignissima sunt, quæ de sensu-
bus externis & internis scripta reliquit Willis de *Anim.*
Brutor. P. 1.

SENTENTIA, γνώμη. Vide *Gnome*.

SEPARATIO, διακρίσις, διαχώρισις, idem, quod
Secretio, *Segregatio*, de quibus p. a. De excremento-
rum ab humoribus utilibus separatione læsa lege Gal.
l. 3. de *symp. caus.* in fin. Separativa virtus interna
consistit in caloris vitalis æquali continuatione, ex fer-
mentatione sanguinis moderata, & æquali. Hæc enim
si vel nimia fuerit, vel insufficientis, non dimittit inuti-
les ab utilibus portionibus, sed crudus manet sanguis.
Separatio artificialis potissimum duplex est: *Pharma-
ceutica*, quo & Chymicam referre libet, & *Chirurgica*.
Rul. & Iohnf. certas separationis species ita descripserunt:
Separatio per abscessum est, cum partes natu-
rarum diversarum e commissione abscedunt à se mutuo,
& ad regiones distinctas feruntur, abstantes mutuo.
Estque duplex. *Difcessus* & *Dilutio*. Separatio per ab-
stractionem est, cum aliquo instrumento partes divisæ
à se mutuo disclusæ, altera ab altera distrahuntur. Et
fit hoc quoque dupliciter; Ablatione & Subductione;
sive sint res liquidæ, sive siccæ. Separatio per dilutio-
nem ad latus perficitur, per lintrem humili margine,
oblongum, & altera parte in acutum tendentem, qui
manibus versari, & hinc inde agitari possit, alteraque

parte latiori impelli. Separatio per dilutionem est,
cum terrea copiose diluta, ita separantur, ut, gravibus
subfidentibus, levia emineant, medium occupent me-
dia. Et quoniam ejusmodi lutio, in lutosis terreisque,
vel ad hanc consistentiam redactis, per pulverisationem,
calcinationem, & alia locum habet, potissimum
veteribus *μοπιλλισια* recte est dicta. Ministrat autem ei
abstractio, depletio, nonnunquam & filtratio, & si-
miles functiones. Soluta enim turbataque & ad sua
spatia delata, mox sunt deplenda, transfundendaque
per filtrum setaceum; alioquin confunduntur denuo.
Hæc Rul. & Iohnf. Legatur & de diversis separationis
artificiose speciebus Lib. T. II. *Oper.* p. 427. seqq. Se-
paratio Chirurgica, (quo & sano sensu Anatomicam
referre possumus) perficitur partim manu, partim in-
strumentis. Hinc separatio quoque inter officia refertur
Chirurgicæ partis. Vide *Instit.* & *Dogm. nostra.* P.
VII. c. 1.

SEPARATORIUM, est vas transmittens, quodam-
modo uniforme, oblongum, orificio ad capacitatem
auricularis digiti aperto, cui materia infunditur, &
fundo in modum acus acuto materiam rursus emittendi
gratia, præditum, cum annexis ansis duabus, liquo-
ribus invicem separandis accommodatum. Rul. Iohnf.
Dicitur etiam Vitrum Hypoclepticum, si fides habenda
Blancard. in *Lex.* Separatorium quoque vocatur in-
strumentum quoddam Chirurgicum pro pericranio se-
parandum apud Blas. *Med. Un.* pag. 73.

SEPEDON, σηπεδών. Vide *Putredo*. Sepedonodes,
σηπεδονώδης, putredinosus, qui ad putredinem est dis-
positus, Gal. l. 8. M. M. c. 7. σηπεδονώδης ἕλκος, ulcus
putridum, legitur ad Forest. *Chir. Obs.* l. 7. obs. 3.

SEPHIROS, dicitur apostema durum & exiccatum.
Gr. idem quod σκληρώσις, σκληρώσις, scirrhus nothus.
Forest. l. 4. *Chir. Obs.* 2. Schol. Parac. de *ulc.* & *apostem.*
& c. c. 49. Dorn. Rul. & Iohnf.

SEPIA, σηπία, dicitur animal molle, exsangue, ma-
rinum, cujus prolixam historiam, cum usu in cibis &
Medicina, ut & nocumento, vide in Aldrov. l. 1. de *Moll.*
c. 4. Schrod. l. 5. cl. 3. n. 88. Fr. Hofm. in *clav. ad h. l.* in spe-
cie de nocumento, quod volvulum excitet atramentum
sepia, testatur Aretæus, l. 2. *acut.* c. 6. quem locum integrum
Exercitatione exposuit egregie Lind. *Ex. V. Sel. M.*

SEPIUM, σήπιον, dicitur Os Sepiæ, pars firma, sub
dorso corporis, d. l. §. 42. σηπίδιον, diminutivum est;
significans *sepiolam*, §. 84. Os illud sepia interno usu
est insigniter præcipitans, ita ut etiam superet Oculos
Cancri. Hinc à nonnullis Præcipitantis Magni nomine
exornatum, quamvis externe Martialia & alia Mine-
ralia illud vincant.

SEPEASIARIUS, idem, quod *Materialista*, apud
quem materia medica prostat; à foro Capuæ, Seplosio
dicto, in quo unguentarii vendebant. Pertinent ad
Pharmacopolas, quibus materiam vendunt. Referuntur
etiam ad Myropolas. Vide Dieter. *Iavr.* p. 934. Lan-
gius

gius in numerum Medicamentorum referre non dubitat
l. 3. ep. 6.

SEPS, σήψ, duplici gaudet significatu: 1. ita dicitur
serpentis species, quæ morſu putredinem infert: de
quo serpente lege Aldrov. l. 1. *Hiſtor. ſerp. & Drac. c. 6.*
2. idem eſt, quod σήπις, putrefactio. Erot. On. p. 99. f.

SEPSIS, σήπις. Vide *Putrefactio*.

SEPTAMEN, id eſt, Serapinum. Iohnſ. *Lex. l. 1.*
Verum in Rulando legitur *Septimen*.

SEPTANA, επταήμερος, epitheton febris, ſeptem die-
bus periodum abſolvens. Verum dubito, an detur.
Memini Parac. *tr. de Venæſeſione §. de Febris*.

SEPTEM, επτά, numerale hoc vocabulum & Criti-
cum exponitur à Diet. n. 336. Numerus quoque Spa-
gyricis emphaticus. In igne ſunt ſeptem Planetæ. In
aqua ſeptem metalla. In terra ſeptem herbæ. In Aëre
ſeptem Tereniabin, & in Animalibus ſunt ſeptem prin-
cipalia membra. Iohnſ. l. 2. *Lex. Parac.* Septem cala-
mitatum publicarum genera recenſentur à Foreſt. *Lib. 6.*
Obſ. 9. Schol. e Card. l. 8. de rer. var. c. 45. Terræ
motus, Inundatio, Ventus, Animalia noxa, Peſtis,
Bellum, Fames; quibus alii octavum, Incendium,
addunt.

SEPTENARIUS, επτάημος, εβδομαετός. Numerus hic
à plerisque Veteribus & Recentioribus habitus fuit pro
Critico & Climacterico; imo & Myſtico, ita, ut non
dubitaverint, ei vires quoque attribuerent in Macro-
coſmo & Microcoſmo. Verum magis ex præconcepta
vana perſuaſione, veluti per traducem multiplicata,
quam ex rei veritate. Unde non dubitavit Rhodius
appellare nugæ, cum Gal. l. 3. *de dieb. decr. c. 11.* Vid.
Rhod. *in not. ad Scrib. n. 152.* Adde Dieter. n. 230. Keu-
chen. *ad Samon. p. 222.*

SEPTENNIIUM, επταετία, periodus, vel ætas ſep-
tem annorum. De ſeptennio ſecundo vide J. Alex. l. 28.
Sal. c. 1. 2. ſeqq.

SEPTENTRIO, Septentrionalis, άπυρος, άρκτικός,
άρκτικός, dicitur illa plaga cœli, quæ eſt ſub ſigno Urfæ
majoris, & Polo Arctico dicta, frigidioris, imo frigi-
diſſimæ naturæ. Tropice Septentrio, vel Septentriona-
lis ventus Microcoſmi dicitur eſſe in ſpina dorſi, à
Parac. *tr. de Colica.* Septentrio quoque vocatur Aqua
fortis, Rul. & Iohnſ. Cabaliſtæ Septentrionem ſemper
in malam partem capiunt, quia Sol ibi non tranſit, &
medio noctis ſimilis eſt, &c. *Th. Chym. Vol. VI. p. 81.*

SEPTICOS, σепτικός, putrefaciens: Dicitur de
Medicamentis, quæ tum eliquare, tum colliquare, ac
poſſimum carnem tenellam conſumere valent: quo
pertinent & Cathæretica, ſive Corroſiva. Vide *Corro-
ſio*. Gal. l. 7. *de S. Fac. §. Cedrus.* Sunt valde calida,
& ſalinis lixivioſis partibus tenuioribus facillimæ acti-
actionis prædita.

SEPTIMANA, εβδομαετός. Vide *Hebdomada*.

SEPTIMESTRIS, επταμήνηος, dicitur de foetu hu-
mano, qui excluditur ſeptimo menſe, & habetur pro
Caſtelli *Lexic. Med.*

vitali & legitimo; de quo Hippocr. integrum ſcripſit
libellum, hoc tit. Jungatur Gal. *comm. ad hunc libellum*
in Græco codice deſideratus. Videatur & C. Rejes
C. *Elyſ. q. 90.* Enimvero, licet non negare velim, ſep-
timeſtrem poſſe eſſe vitalem foetum & partum; verum
an ſit perfecte vitalis, aut an mulieres certo ſciant eſſe
ſeptimeſtrem foetum, de eo adhuc dubitatur. Hinc P.
Amman. *in Irenic. p. 72. ſeptimeſtrem partum dari negavit*
ſcil. vitalem.

SEPTUAGENARIUS, εβδομηκοντάημος, dicitur an-
nos 70. natus. De his teſtatur Gal. quod aliquando ſerant
ſanguinis miſſionem. l. *de Cur. rat. per. S. M. c. 13. ſin.*

SEPTUM TRANSVERSUM, Vide *Diaphragma*.
Septum pellucidum quoque vocatur Fornacis in cere-
bro dicti pars inferior. Lyſer. *Cult. Anat. l. 3. c. 6. p. 88.*
Septum Cordis dicitur paries ſiniſtri ventriculi à dextro
ſecernens. D. D. Hofm. *Differt. An. in Micr. Horn.*
Quid ſepum penis vocetur membranaceum, videatur
apud Barthol. *An. l. 1. c. 24.* G. Bidloo *Anatom. Tab.*
XLVIII. fig. 3. ſeqq.

SEQUESTRATIO, idem, quod Separatio, Segre-
gatio, διάχειρις, Membra ſequeſtrationis vocat Parac.
organa colatoria.

SERANGODES, σερραγόδης, antroſus, cavernoſus,
rimoſus, idem fere quod σερραγόδης, ſiſtuloſus: Legitur
apud Hipp. l. *de Carn. IV. 4. IX. 3. XVI. 3. l. de Corde*
VI. 1. l. de vuln. cap. II. 3. Vide Foëſ. p. 562. ſeq. qui
apud Galenum pro σερραγόδης legi σερραγόδης vult.

SERAPHIN, eſt ineffabilis virtus, & immenſa po-
tentia cœli, & præſertim Angelicus chorus, & ſchola
cœleſtis. Dorn. Rul. & Iohnſ.

SERAPINUS, i. e. gummi Arabicum. Rul. & Iohnſ.

SERAPIUM, idem, quod Sirupus. De quo paulo inf.

SERBET, vide *Scherbet*.

SERENITAS, Serenus, ευδαι, ευδο. Vide *Eudia*.

SEREX, id eſt, lac acetofum. Rul. & Iohnſ.

SERGETICUM, σερραγγόν, epitheton unguenti
iritini, apud Gal. l. 7. *de C. M. P. G. c. 16.*

SERICIACUM, i. e. Artenicum. Rul. & Iohnſ.

SERICUM, σερικός, æquivocum eſt r. apud Gal.
ſignificat fructum aliquem, edulem quidem, nihil tam-
men vel ad ſanitatis conſervationem, vel ad morbo-
rum proſtigationem conſerentem, l. 2. *de Al. fac. c. 32.*
Deinde notat lanam illam, quam gignunt, & in globu-
lum ovalem conglomerant, ſeſe una obvelantes vermes,
Bombyces dicti. De quo ſerico vide ſupra *Bombyx*.
Sericum crudum omittendum eſſe in *Chym. Med. Phyſ.*
Vide Morley *Coll. Ch. Leid. c. 221.* Adde Helm. *de febr.*
c. 8. n. 13. Denique Sericon idem eſt, ac Minoium. Rul.
& Iohnſ. Serica quoque dicuntur Gal. *Zizipha*, ſive
Jujubes. Vide *Zizipha*. Serica Cauterica quæ dicuntur
Paræo, vide apud eund. l. 25. c. 32. p. 128.

SERIDES, σερίδης, vocantur olera eſculenta, apud
Gal. l. *de aten. diat. c. 3.* Alias σείρις eſt Cichorii vel El-
diviæ genus, apud Dioſc.

SERMO, λόγος; λαλία, Vide *Lalia*, *Locutio*, *Logos* &c. Aliqua tamen differentia legitur inter Vocem, Loquelam, & Sermonem; dum vox ad loquelam, loquela vero ad sermonem pertinet. Sermo vero non est omne, quod proprie in sensum auditus cadit; neque id solum, quod ore emittitur: sed solam hominum vocem, qua inter se colloquuntur, veteres appellabant, Gal. *comm.* 1. *de humor.* t. 24. & c. 3. *Epid.* t. 73, ubi Græce ἀνδρῶν vocatur. Imprimis vero in Medicina considerari debet non solum Sermo Medicorum ad ægros, de quo Gal. c. 4. in l. 6. *Epid.* t. 9. ne sit fatuus aut molestus; sed gravis, utilis ægroque acceptus, sed etiam Sermo ægrorum, siquidem & hinc præsentium, notitiæ, & consequentium divinationi potest adjumento esse, c. 3. in l. 1. *Epid.* t. 1. Junge Rolf. O. & M. M. Sp. l. 3. f. 2. c. 14.

SEROSUS, ἰσρώδης, ὑδατώδης, idem fere, quod Aqueus, vel aquosus, dicitur partim de ipso aqueo sanguinis vehiculo, Gal. l. 4. de V. P. c. 5. & alibi: partim de constitutione corporis & temperamento inde dependente, quod pro varietate caloris aut frigoris concurrentis ad Melancholicum vel Phlegmaticum pertinet, imo & ad Cholericum: partim etiam de superfluo & crementico humore Cachexiam serosam constituinte, unde & Carol. Pifso elegantem librum conscripsit de Morbis à serosa colluvie obortis.

SERPENS, ὄφης. Vide *Ophis*.

SERPETHA, est medicina lapidem liquefaciens. Dorn, Rul. & Iohnf. Meminit ejus Parac. l. 2. de Tartar. tr. 3. c. 5. & in fragm. ad h. l.

SERPIGO, ἕρπης. Vide *Herper*. *Impetigo*. Nam utrique affectui tribuitur hoc vocabulum *Impetigo*. Vide *Walthe. Sylv. M. p.* 1368. & *Valesc. de Tarant. Phil. Chirurg.* c. 10.

SERRA, σέρων, æquivocum est. Proprie notat instrumentum, & quidem in Medicina, Chirurgicum, quo membra amputantur: Habeturque duplex: *Magna*, qua artus gangrænosus aut sphacelosi; & *Parva*, qua digiti manuum & pedum refecari debent. Vide *Hild. de Gangr. & Sphacel.* c. 19. & *Cist. milit. class.* 19. ut & alios Chirurgiæ scriptores, *Aquap. Paræum*, *Scultetum*, &c. Ob similitudinem vero rostri, quod capiti adnatum cum ferra, Piscis quoque quidam Cetaceus, *Serra* vocatur, Gr. σέρων, perperam σέρης, cujus historiam vide in *Aldrov. de Cet.* l. 1. c. 5. *Chiocc. Mus. Calc. sect.* 1. p. 82. seq. *Serrulam* versatilem *Sculteti* videre licet descriptam in ejusdem *Armam. Chir. Part. I. Tab. V. fig. 1.*

SERRATUS, σερωνώδης, cognomen est diversorum Musculorum, quorum alii *Serrati* majores, alii minores, alii postici appellantur, apud *Barth.* l. 4. *An. c.* 3. & 4. p. 563. 565. *Serrata* ossium commissura quid sit, vel ossium compages, docet *Vesal. l. 1. de H. C. F. c. 4.* Vide *Prionodes*;

SERVITUS, δουλεία, dicitur de functionibus & usibus partium ministrarum, estque duplex: *Præparatoria* & *Latoria*. Illa vocatur *Utilitas*. Hæc retinet nomen. Declaratur exemplis; v. g. Cordi ministrat servitute præparatoria Pulmo, Latoria, Arteriæ, Venæ, Testicularis mis-

nistrant præparatorie Vasa spermatica præparatoria: Latorie Penis & Vasa deferentia. *Avic. l. 1. fen. 1. doct.* 5. c. 1.

SERUM, ὀρός, vide *Orrhos*. De seri statu prænaturali plura quære in *Indice Boneti, Anat. Pract.*

SERVUS, δέσλος, quid significet in statu Oeconomico, & pueri quoque e dictionariis norant. Quod vero olim Medici servis annumerati fuerint, ex l. 1. §. 5. *de com. serv. manumiss.* & l. 3. in pr. *C. Com. de legat.* illud non de Medicis veris χρηστικῶν, sed de horum saltem ministris, Pharmacopolis, Chirurgis, intelligendum esse, egregia oratione jam olim demonstravit, & partes Medicorum cordate defendit quondam *Jctorum* decus, *Georg. Richter*, in *Orat. Panegyrica*. Servorum valetudinem etiam esse observandam, sed horis saltem subcivibus, docet *J. Alex. l. 33. Sal. c. 19.* Per similitudinem quomodo Æger vocetur *Morbi Servus*, ostendit *Lind. Ex. XIII. §. 549. seq.* Chymici cum *Hermete* Mercurium vocant *servum fugitivum*. *Rul. Libav. & alii. Vide Fugitivus.*

SERES, σῆς. Vide *Tinea*.

SESAMION, σησαμίον, vocatur placenta ex sesamo, melle, atque oleo parata. Vocatur & σησαμῆς, σησαμόν. *Foët. p.* 563. σησαμῆντα etiam dicuntur, quæ ex sesamo sunt parata. *Hipp. l. de affect.* XLIV, 29.

SESAMOIDEA, σησαμοειδέα, dicuntur Ossicula à sesami leguminis minuti specie, cui forma & magnitudine respondent, & natura multis manuum & pedum articulis veluti auctarium apposuit securitatis gratia, *Gal. l. 2. de V. P. c. 11.* *Jung. Barthol. libell. 4. Anatom.* c. 22. & ult.

SESCUNCIA, idem, quod sesquincia, ἡμίολιον, h. e. drachmæ duodecim. *Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 8.* Vide *Hemiolion*. *Sescuncia* aliquoties legitur in *Scrib. n. 50. 60.* &c. Vide in *Rhodii Lex. Scrib.*

SESEROS, σεσηρός, h. e. labris valde distans, quod etiam divaricatum vocatur. Occurrit apud *Hipp. 3. de fract.* t. 43. ροειδιήμπε σεσηρότα dicuntur risus effusi, & labris diductis tacti, *l. de Gland. IX. 11.* Adde *Foët. d. l. conf. Gal. exeg.*

SESIIS, σῆσις, à verbo σῆθα, cribro cerno, significat vibrationem, & sæpius legitur apud *P. Æginet.* nomen & verbum.

SESQUIALTERA, dicitur ab *Helmontio* febris spuria, qualis est *Hemipteros*, erratica &c. & eam deducit ex scorizæ & lioni deficienti secretionem & excretionem: *de febr. c. 11. n. 14.* *Sesquialtera* idem, quod *Hemiolium*, de quo supra.

SESQUICYATHUS, est hæminæ quadrans, vel sextans cum uncia dimidia, *Gal. l. 9. c. 6. ad fin.* *Celsus* etiam meminit l. 5. c. 19. & *Rhodium* in *differt. de Pond. & Mens.* æquivalere acetabulo statuit.

SEQUIHEMINA, i. e. Hemina, κούλη, una cum dimidia, *Gal. d. l.*

SESQLIBRA, i. e. libra una & dimidia. *Scrib. n. 222;*

SESQLIOBOLUS, i. e. obolus unus cum dimidia, i. e. grana quindecim, *Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1.*

SESQUIPEDALIA, *ἑσεία*; dicuntur verba ampullosa, quæ grande quid sonare videntur, cum audis, ceu inflata vento jactantia, cæterum inania rei & rationis. Lind. *Exerc. XIII. §. 69.* Hæc dedecent Medicum Hippocrate & Æsculapio dignum.

SESQUIPLUM, idem, quod sesquipondus, *ἡμίλιον*, & refertur ad præcedentem determinationem, i. e. integrum cum dimidio pondus. Gal. l. 1. de *Antid. c. 9. fin. & alibi.*

SESQUISEXTARIUM, i. e. sextarius unus cum dimidio. Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1.

SESQUIUNCIA, vide *Sesuncia.*

SESSILIS, epitheton Verrucæ, quæ alias *μυρμηκία*; formica, vocatur. Vide *Formica.*

SESTRON, *ἑστρον*, idem, quod *κροστίνος*, Cribrum, à *στρω*, cribro. Vide *Cosmos*, *Cybrum*. Lac. *σεσημέιον*, *cribraium*, legitur apud Lind. *Ex. XVI. §. 108.*

SETA, *πέζον*, proprie *pilum suillum* significat, dicitur tamen & de lanis, unde *pannus setaceus πέζον* vocatur. Gal. l. 3. de C. M. S. L. n. 4. *circa fin.*

SETACEUM vocatur operatio Chirurgica, estque species fonticuli, vel cauterii, quod parari solet ut plurimum in occipitio, tribus instrumentis, forcipe, acu, & seta, vel setone, cujus parandi modum vide apud Aquapend. de *oper. Chirurg. cap. hoc tit.* Hildan. *Cent. I. obs. 40.* Paræus l. 9. c. 24. qui *setonem* vocat, quemadmodum & Helmont. *tr. Cauterium*, n. 22. Laur. Bellin. in *Masculino setaceos* posuit, describens per fonticulos duplicis emissarii per majus & minus spatium sub cute crassiori filo serico aut simili tenui funiculo, in *Opusc. Medic. tr. de sang. miss. p. m. 187.*

SETANIOS, *σητανίος*, rectius quam *σπαίνιος*. *Hornus*, *homotinus*: epitheton tritici apud Hippocr. Vide *Hornus.*

SEVATIO, idem, quod *Steatoma*, secundum Ingrass. *Com. ad Avicenn. de Tum. p. n. p. 84.*

SEULO, id est, *plumbum*. Rul. in *Lex.*

SEVUM, idem, quod *Sebum*: de quo superius: Gr. *σείον*.

SEXUPES, pediculus. Santes Ardoinus de *venenis* l. 8. c. 22.

SEXTANS, *ἕκτον πῆς λίτρως*, sexta pars libræ: pendet uncias duas. Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 14. vel drachmas sedecim, l. 8. de C. M. S. L. c. 1.

SEXTARIUS, *ξίσης*, dicitur *mensura liquidis & aridis communis*: de qua tamen Gal. notat, apud Athenienses olim non fuisse, postea vero etiam à Græcis receptam; sed aliter, quam Romanos, fuisse. Apud Romanos *sextarius* unus libram unam, semissem, & sextantem, ut simul juncta constituant uncias viginti, pendere dicitur. Athenienses vero minorem paulo constituerunt mensuram, per *sextarium*, videl. libram cum semisse, h. e. uncias octodecim. Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 1. Jung. J. Alex. ad h. l. Adhuc minor legitur *ξίσης*, *sextarius*, qui pendet uncias tres, l. 6. de C. M. P. G. c. 16.

Rhodus in *not. ad Scribon.* distinxit in menturalem & ponderalem: illum continere duas heminas: hunc vero tredecim uncias docens, ad *comp. 127. 130.* Idem Autor in *Diss. de Ponder. & Mens.* sextarium aridorum esse libram unam & dimidiam liquidorum: duorum Heminarum, Ponderalem Arabicum Drachmam semis, Italicum olei uncias 18. vini & aquæ uncias 20. mellis 27. Linden. *Sextarium* pendere vini uncias sedecim, totidemque scrupulos: Mellis uncias viginti quinque, scripsit. *Ex. X. §. 156.*

SEXUNX, i. e. *pondus sex unciarum*, h. e. *libra dimidia*, Semissis; Gal. l. 1. de C. M. P. L. c. 8.

SEXUS, *γένος*, φύσις, vocatur *differentia viri & feminae*: de qua Gal. l. 9. de *Hipp. & Pl. Decr. c. 3. & alibi.* Discrimen hoc animalibus saltem perfectioribus competere, accuratioribus Philoſophi & Medici statuunt. Alii tamen etiam vegetabilibus quoque attribuere non dubitant; inter quos Schroder. l. 1. c. 35. & quidem realiter. Rejicitur hæc opinio in *Theatr. Chym. Vol. I. p. 349.* Sexus discrimen quomodo faciat morbosam dispositionem, monstrat Rolink. O. & M. M. Sp. l. 2. f. 3: c. 36. Sexum non posse mutari naturaliter, prolixè docuit C. Rejes *Camp. El. q. 57.*

SIAGON, *σιαγών*, idem, quod *γένος*; *γνάθος*; *maxilla*, ita dicta, ὅτι *σειεται περιελασμένη*, quod circumacta moveatur. Gorr. Linden. l. 2. *Physiol. Med. c. 13. §. 4. 5.* Arist. l. 3. *H. A. c. 7.*

SIAGONAGRA, *σιαγονάγρα*, dicitur arthritidis particularis species maxillæ articulum infestans. Paræus *Chirurg. l. 17. c. 1.*

SIALOCHOOS, *σιαλοχόος*, vel *σιαλοχέον*, idem, quod *σιαλίζων*, vocatur Hippocr. qui multam salivam ore effundit, l. 2. *Epid. f. II. 90. lib. 3. de morb. X. 13. l. 2. de diet. XVII. 4. 6.* Galen. c. 1. in l. 1. *Provrhet. 2. 3.* Jung. *Fœt. pag. 564.* Lat. *Salivator* dici solet. Vide *Salivatio.*

SIALOCHOS, *σιαλόχος*, ex interpretatione Erotiani Hippocrati talis est, apud quem abundat salicea acris οἱ *σίαλον πικρὸν ἀπρὸς ὄντες*, differunt ergo hi à *σιαλοχόοις*, quod illi ex acrimonia *σιαλόχων* frequenter exiſpunt.

SIALOS, *σίαλος*, *σίαλον*. Vide *Saliva*.

SIBAR, id est, *Argenium vivum*: item *Stella eruda*, Dorn. Rul. & Iohnf.

SIBARE Avicennæ dicitur species Phrenitidis, quæ ferina dicitur. Forest. l. 10. *obs. 1.* Schol. Vel *Inflammatiō Erysipelacea*, aut potius *Gangranosa cerebri & meningum*. P. M. de *Calderia Tom. III. Oper. p. 20. seqq.*

SIBEDATA, id est, *Hirundinaria*. Paracels. l. 2. de *Tart. v. 2. c. 2.* Dorn. Rul. & Iohnf. item lapis, quo colores teruntur. Rul. & Iohnf.

SIBETINA, epitheton Colicæ, quæ & *Zibethina* dicitur. Parac. *Paragran. Traët. 1. & 2.*

SIBILUS, *σεισμὸς*, *σελεῖν*, *λεπτόν*, est sonus
Pppp 2 acutior,

acutior, tenuior; qualis in Asthmaticis observatur in inspiratione, quia humores crassi obsederunt fistulæ laryngis osculum, ita ut aër hanc viam angustatam transire non possit, sed lateribus allisus sonum acutum edat. Dolæus *Encyclopæd.* l. 2. c. 2. §. 10. p. 258. Vide *Syrizo*, *Hyposyrizo*. Tropice etiam *Uvulam* vocari *Sibilum* scribit Vesal. l. 6. de H. C. F. 26. *Sibilus* etiam accipitur pro sono præternaturali in auribus percepto à flatu quodam, vel halitu in anfractibus organi auditorii agitato. Vide *Sonus*, *Tinnitus*.

SICCANS, *ξηραντικός*, *ξηραίνων*, epitheton medicamentorum, quæ temperamenta corporum ad *sicciorem* statum permutant, Gal. l. 1. de C. M. P. G. cap. 6. Talis effectiva *siccitas* à terrestreitate particularum dependet, cui humidæ particulæ involvuntur & excipiuntur, cui & leves salinæ particulæ intermixtæ sunt. Dividuntur in mediocriter & valde *siccantia*, l. 3. d. iii. c. 6. Vide etiam Schroder. Senn. Morell. & alios, qui de materia Medica scripserunt.

SICCHASIA, *σικχασία*, vocatur *molestum fastidium* & *ἀνορεξία* mulieribus gravidis familiaris: Adjectiv. *σικχός* in aliis Lexicis occurrit & exponitur à Suida per *ἀνόρεκτος* & *κχὴ ἀσθενής*, i. e. *inappetens* & *infirmus*. Substantivum vero legitur in Moschion. l. de morb. mul. c. 28.

SICCITAS, *Siccus*, *ξηρότης*, *ξηρός*, de qualitate dicitur elementari, inter primas vulgo relata, humidæ opposita, communi igni & terræ, & in se notiori, quam ut descriptione aliqua indigeat, aut ulterius explicari possit. Optima descriptio videtur, quæ per absentiam humiditatis exprimitur. In foro Medico variis tribuitur rebus, secundum, non nat. & præternaturalibus. Ventres *sicci* opponuntur humidis, 2. *aph.* 53. quo pertinet *sicca* mulier, l. 4. *Epid.* XIII. 9. Temperamentum etiam *siccum* aliquoties legitur apud Gal. passim. Anni temporum *siccitates* Græc. dicuntur *ἀρχαί*, 3. *aph.* 16. *Siccus* hydrops, 4. *aph.* 11. i. e. Tympanites. Ophthalmiæ *siccæ*, 3. *aph.* 11. *Sicca* & valida frictio dicitur, quæ corpori foris adhibetur, nullo humido, aqua, vel oleo, foris circumfuso, Gal. l. 2. de S. Fac. n. 25. Gr. dicitur *ξηραλείφειν*.

SICELICA, *Sicula*; *σικελική*, epitheton medicamenti contra colicos dolores, apud Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 5. *seve circa fin.*

SICILICUS, *Siculum*, *σίλιον*, ponderis nomen, veterinaris usitatum, pendens unciam dimidiam, five drachmas quatuor; uti patet ex Gal. de pond. & mensur. confirmante C. Hofmann. in notis M. S. nondum editis. At Rhod. ad Scrib. *Sicilicum* dicit, esse unciam quartam partem, in qua sunt scrupuli sex, & pendet drachmas duas, n. 71. p. 133.

SICYA, *σικύα*. Vide *Cucurbita*.

SICYEDON, *σικυεδόν*, est species fracturæ, quæ & *κρυλλήδον* & *βαφωηδόν*, dicitur, quando os totum per transversum frangitur. Gorr.

SICYONE, *σικυώνη*, quatuor habet significationes; juxta Gal. in Ex. dict. Hipp. *Colocynthidis*, *Cucurbitæ pyro* similis, *Cucurbitæ Chirurgicæ*, & *Cucurbitæ fundo* carentis, ac metæ formam præ se ferentis. Foët. Oec. p. 565.

SICYONIUM, *σικυώνιον*, nomen Unguenti, vel Olei compositi, cujus basis est *Cucumis sylvestris*, apud Ægin. l. 7. c. 20.

SIDERATIO; vel *Syderatio*, æquivocum est. Vel enim idem significat, quod *Apoplexia*, aut subita *Paralysis*, quam significationem approbat Lang. l. 1. ep. 25. & l. 2. ep. 53. Rhod. ad Scribon. num. 101. p. 168. Vel notat *mortificationem* alicujus membri, quæ alias *Sphacelus* vocatur *σφάκελος*, de quo vocab. inferius, quam retinuit Castell. Vide *Mortificatio*. *Sphacelus*.

SIDEROS, *σίδηρος*. Vide *Ferrum*.

SIDIA, id est, *Lima*. Rul. & Iohnf. Lex.

SIDIOIDES, *σιδιοειδής*, dicitur *color malicorium*, hoc est, corticem mali Punici, Gr. *σίδηρον* dictam, *representans*, *σίδη* enim *malum punicum* significat. Legitur aliquoties apud Hippocr. l. de judic. dieb. VII. 2. l. de int. aff. XXXI. 3. XXXIV. 7. XXXIIX. 4. XLVIII. 6. lib. 3. de morb. XII. 3. Jung. Foët. d. l. Keuchen. ad Samon. p. 271.

SIDUS, *Sydus*, idem, quod *stella*, *ἄστρον*, *σείλιον*. *Sidera* vocantur à siderando, quod est incendere. Veterum fuit dogma, *sidera* esse omnia igneæ naturæ. Linden. Ex. XI. §. 171. seqq. 188. hoc dogma hodieque revocavit Gassendica, & Cartesiana Philosophia. Recentiores tamen adhuc Philosophi Eclectici, inter quos celeberrimus est Dn. Sturmus, distinguunt inter *sidera* vel *stellas* fixas & errantes s. planetas, de illis concedentes, quod sint igneæ naturæ, utpote propriam lucem obtinentes; de his vero non item, exceptio Sole reliquis planetis lucem impertiente. *Sidereum corpus* Paracelso dicitur *spirituale*, *Magicum*, *Cabalicum*, cui peculiare attribuit virtutes in herbis, & aliis naturalibus, tr. *Labyrinth. Medic.* c. 9. & 10. l. de Pestil. tr. 1. & 3. & *Philos. sagac.* l. 1.

SIEF, id est *Collyrium*, medicamentum Ophthalmicum siccum. Vide *Collyrium*.

SIEGONES, *σιηγόνες*, idem, quod *σιεγόνες*, *Maxilla*. Vide *Siagon*.

SIELISMOS, *σιελισμός*, vel *σιελισμός*. Vide *Salivatio*, à verbo *σιελίζω*, *multam salivam effundo*. Unde *σιελίζοιτες* iidem, qui *σιελόχοι*, de quo paulo superius. Legitur vero apud Hippocr. 1. Prorrh. sect. 3. n. 21.

SIFANTIS, id est, *terra argentiina simphus*. Rul. & Iohnf.

SIGE, *σιγή*, *silentium*, *taciturnitatem* significat: *Pessimum signum* in phreneticis & deliris. Hippocr. 1. Prorrh. cap. 2. n. 19. Coac. t. 65. Vide *Aphonia*, *Silentium* alias *egtegie* distinguit Libav. in *Silentium Prudentiæ* &

& *Tolerantia*, Tom. III. Oper. p. 154. Non minus recte & *Silentium Crollii* sacrum vocavit Diabolicum & execrabile, Tom. IV. p. 69. Et o utinam hodieque persuadere sibi paterentur Christiani plebeji, (quamvis etiam non sint pauci, qui prudentiores videri volunt) qui existimant, nihil magici, nihil præstigiæ præ se ferre, dum talia remedia commendantur cum *silentio*, vel colligenda, vel applicanda. Revera tale *silentium* execrabile est, non sacrum; verba sunt laud. Autoris verissima.

SIGIA, i. e. *Storax liquida*, vel *hygra*, Rul. & Iohnf. Gal. de ocul. c. 3.

SIGILLATIO, cicatricis indicatio. Fallop. de re cor. c. 2.

SIGILLUM, σφραγίς, ita fuit dicta Terra Lemnia *sigillata*; cujus modum præparandi & *sigillandi* signo Dianæ descripsit Gal. l. 9. de S. Fac. quemadmodum & hodieque Terra Turcica, Melitenfis, S. Pauli, Silesiaca, Hersbrucensis aut Veldensis Norica, certis sigillis notari solent; de quibus vide Schroder. l. 3. c. 2. Fr. Hofm. Clav. ad h. l. Casp. Hofm. Paral. Offic. c. 44. 45. Ita & Trochisci sigillis & asteriscis signari solent, præsertim viperini, in officinis Venetis. *Sigillum Hermeticum* dicitur, quo vitrum fustum, & igne fusorio liquatum occluditur; quamvis nonnulli massam aliquam ex succino albo, vitro Veneto, Borrace, æqualibus portionibus, ad hanc obturationem usurpent. Rul. Olim vasa cera & annulo signabantur à Medicis, Rhod. ad Scrib. n. 269. p. 331. *Sigillis* vero magicam virtutem adscribere cum Paracelsicis, de quo etiam in Th. Chym. Vol. VI. p. 351. supersticiosum est. Vide *Character*.

SIGMOIDES, σιγμαειδής, h. e. literam Græcam C referens, non Σ. Vide C. Hofm. Comm. ad Gal. de V. P. n. 385. Tribuitur variis corporis partibus. Ita dicitur Processus scapularum, qui & *Ancyroides*, & *Coracoides* vocatur Barth. libell. 4. An. c. 19. Deinde Sinus, seu *cavitas semicircularis in cubito* inter duas cubiti apophyses comprehensa, in quam brachii extremum trochæ simile inseritur, d. l. c. 20. Porro tres *Valvulae cordis* ad ostium arteriæ pulmonalis in dextro ventriculo foras spectantes *sigmoideæ* vocantur, Gal. l. 6. de V. P. c. 14. qui tunicas saltem appellavit, Barthol. l. 2. c. 7. *Cartilaginee quoque asperæ arteriæ* cum non sint integre circulares, sed parte posteriori membranosæ, & ita cartilaginea sua substantia antiquum C referant, σιγμαειδής vocantur, d. loc. cap. 10.

SIGNATIO, *Signatura*, ἐπισφραγισμός; alia est *necessitaria*, quando vasa obsignantur; aut ipsa medicamenta, ad evitandam vel exhalationem virium vel suspicionem fraudis. Ita & Acidularum Egranarum vasa fictilia publica auctoritate obsignari solent. Vide Rhod. in Lexic. Scrib. p. 441. Vel est *superstitionis* & *sanitatis*. Quo, salva auctoritate, pleraque etiam refe-

renda mihi videntur, quæ Crollius, de *signaturis Plantarum*, scripsit; cum plurima etiam prorsus ridiculæ nitantur & inepta similitudine. *Signata ars* Paracelsi dicitur *Caballa*, estque ex illius mente, pars Astronomiæ, & introitus ad Medicinam; verum ob Magiæ suspicionem vitanda *Labyrinth. Med. cap. 9. & tr. de morb. Tart. c. 16. Vide Sigillum, Character.*

SIGNIFICATIO, ἑρμηνεία; σημασία. Vide *Semasia, Semeiosis*.

SIGNUM, σημεῖον. Vide *Semeion*.

SILACH, Arab. *Silac*, dicitur *crassius palpebrarum*; Forest. l. XI. Obs. 46. Schol. Alii ad πύλασιν, h. e. *desuvium capillorum* applicant, Iohann. Stephan. Paraphr. in Avic. l. 3. fen. 3. c. 3. p. 173.

SILEX, κέχλαξ, vocatur genus lapidum, vel saxi durissimum, extrinsecus leve. Hujus species est *Pyrites*, de quo superius. Alias plures recenset Rul. in Lex. De *silicis* virtutibus & usu vid. Schroder. l. 3. c. 8. n. 18. & Fr. Hofm. in Clav. Theatr. Chym. Vol. VI. p. 453. Quare & in Indice Helm.

SILICETUS, idem, quod *Marmoreus*, epitheton *Tartari*, in renibus, aut vesica, nimiopere indurati, apud Paracels. l. de Tartareis morb. c. 20. & 21.

SILIGNIS, σιλίγνις, latine *Siligo*, dicitur purissima *Triticis farina*, e qua paratur *panis siligneus*, σιλίγνις. Galen. l. 1. de Al. fac. c. 2. Lang. l. 1. ep. 56. J. Alex. l. 8. Sal. c. 6. & noi. in Gal. d. l. Lind. Ex. XIII. §. 510. seqq.

SILIPIT, id est, *Æs, Cuprum*. Rul. in Lex.

SILIQUA, κεράπιον. Vide *Ceraton*.

SILIO homonymon est. Vel enim idem est, quod *Simus*, σιμός, qui nasus est sursum versus reparando, Lind. Ex. XI. §. 39. Vel apud Chymicos idem est, quod *Terra Dorn*. Rul. & Iohnf. in Lex.

SILURUS, σίλυρος, nomen piscis, de quo tamen inter se dissentiunt Autores, dum alii *Surionem* esse dicunt; in qua sententia est Aldrov. l. 4. de pisc. c. 9. alii cum *Glanide* confundunt; ut Gesnerus. Vide Aldrov. l. 5. de pisc. c. 5. Meminit alias Galen. l. 9. de S. Fac. §. Halme, ad fin. Jul. Alex. l. 15. Sal. c. 2.

SIMIA, πίθηξ. Vide *Pitheæ*.

SIMILA, *Similago*, σιμίδαλις. Vide *Semidalis*.

SIMILARIS, ὁμοιομερής, ἀπλῆς. Vide *Homœomeres, Haplus*. Perfectam *similitudinem* dari nullam utpam statuit celebr. Leibnizius de Natura, sicut legere est in Act. Eruditor. Lips. Anno 1698. m. Septembr. pag. 433.

SIMILATIO, idem, quod *Assimilatio*: de quo supra, in AS. Gr. ὁμοίωσις.

SIMILIS, *Similitudo*, ὁμοιότης, ὁμοίωσις, quid significet, notum est: videlicet aliquam convenientiam rerum inter se diversarum. Galen. simile duobus modis dici, docet; uno quidem, quando est ἀπαρτίλακτον, & nulla intercedit varietas: altero, quando secundum magis & minus saltem est convenientia,

ὁ δὲ μέλλον καὶ ἕτερον; e. 1. de iis, q̄. in med. t. 4. fin. Similia similibus conservari, est generalissimus scopus methodi Hygienes; de quo in *Hygiene*; limitationem suam tamen admittit, uti videre est in *Dogmat. nostr.* P. IV. c. 2. d. 3. p. 458. Similitudinem formæ liberorum cum matre demonstrare, quod mater etiam materiam conferat ad formationem fœtus, vult J. Alex. not. in *Gal. l. 2. de femin. c. 1.* Plura de similitudine inter generans & generatum, inter parentes & liberos, vide apud C. Rejes C. El. q. 54. Quamvis vero similitudinis observatio in Medicina insignem multumque usum habeat; probe tamen etiam observanda est cautela Hippocr. quod similitudines Medicis pariant errores & difficultates, lib. 6. *Epid. s. II. X. 80. vel t. 49.* quem locum notatu dignum bis citavit Linden. *Ex. XII. §. 71. & XIV. §. 114.* Similitudo enim saltem est instar syllogismi Dialectici, vel Topici, nihilque certi concludit. Jul. Alex. not. in *Galen. lib. 4. M. M. c. 4.* Utinam hoc vero probe observent Chymici & Spagyrici; qui nimium quantum similitudinibus nituntur, & ita sæpissime fallunt & falluntur. Fallax quoque in multis est similitudo plantarum cum partibus corporis humani, quæ tamen vires indicare creditur à Schroder. l. 1. c. 38. Quin potius verissime Libav. negavit, à simili ad essentiam recte aliquid colligi. *Tom. IV. Oper. p. 259. 277.* Similitudines quoque dicuntur figuræ cœlestes, quæ rebus assimilantur nos concernentibus, Rul. Iohnf.

SIMISSA, σιῆσα, rectius *Semissa*, i. e. ad dimidiam coctum. *Simissator*, vel *semissator*, qui ad dimidias coquit, Gr. σιρωτής. Linden. *Ex. X. §. 52.*

SIMITAS, *Simus*, σιμίτης, σιμός, duplicem habet significationem, unam naturalem, in qua dicitur de Hepatis concava parte, ex qua prodit Vena portæ, cujus opposita pars *convexa* & *gibba* nuncupatur, *Gal. l. 4. de V. P. c. 13.* Barthol. l. 1. *An. c. 14. & alibi*; alteram præternaturalem, qua notat vitiatam figuram nasi, cum medius nasus subsidet, aut deprimatur, *Galen. comm. 1. in l. 6. Epid. t. 4.* Jung. *Fœcl. p. 566.* Alias & σιμόν etiam de rebus non naturalibus usurpatur, v. g. de *ferularum* Chirurgicarum parte *venusa*, & *resima*, apud Hippocr. 3. *de iis, q. in med. t. 11.* Σιμόν quoque dicitur *vinculi* quoddam genus, quod ab orbiculari plurimum inclinatur, d. l. *comm. 2. t. 2.*

SIMIVULPA, σιμηναλόπηξ, vel *Vulpisima*, ἀλωπιροπιθηξ, animal quadrupes digitatum, viviparum, peregrinum, *vulpis* & *simiæ* formam ex parte referens, cujus historiam & usum in cibis vide apud Aldrov. l. 2. *de quadr. dig. vivip. c. 4.*

SIMMITIUM, id est, *Cerussa*. Rul. & Iohnf.

SIMOS, *Simoshes*, i. e. *Cerussa*. Rul. & Iohnf.

SIMOTRACHELOS, σιμοτράχηλος, dicitur, qui humeros attollens cervicem contrahit, arrogantis & gloriofi incedum representans. Idem est, quod *βουστύχηλον*.

Rob. Keuchen. *ad Seren. in Sammon. Medicin. metr.* p. 150. Vide *Byssauchen*.

SIMPLEX, ἀπλοῦς, *Simplicitas*, ἀπλοῦτης, usitatissimus terminus in Medicina, de rebus naturalibus, præternaturalibus, & non naturalibus. Quando de partibus dicitur, idem est, quod *Similaris*, vel *Homogeneous*. Quando de morbis, intelligitur ille, qui unam saltem partem affectam occupat: quamvis & febris simplex dicitur Galeno, quæ mitis est, & cum signis tuis cumprimis, qualis est *Ephmera*, l. 1. *de Cris. c. 16.* Remedia *simplicia* dicuntur, ad differentiam compositorum, quibus etiam communiter anteferuntur, *Helmont. tr. Pharmac. ac Disp. n. 5.* quamvis experientia testetur, hoc universaliter verum non esse, ob frequentissimam in corpore humano heterogeneitatem valde mistam & intricatam. Vide *Dogm. nostra P. VI. c. 4. d. 3. p. 747. seqq.* In genere vero *simplex* & *natura* & *doctrina* prius esse composito, recte dicitur à Gal. l. 1. *de diff. resp. c. 2. 3. aph. 15. & alibi.* Chymici tria *simplicia* materialia corporum naturalium statuerunt, ceu principia, *vaporousum*, *inflammabile*, *fixum*, *Th. Chym. Vol. I. p. 101.* Aliis vero quinquarius numerus placet: de qua sententia alibi dictum.

SIMULATIO, προσποιήσις, dicitur de iis, qui morbum *simulant*. Lege *Galen. libell. de iis, qui morbum simulant.* *Simulata* quoque *Medicatio* dicitur, quando causa morbifica non perfecte removetur, sed saltem movetur. Ita v. g. quando febris supprimitur, non de purato sanguine ab inquinamentis suis, *Lind. Ex. XII. §. 115.*

SIMUS, vide *Simias*. *Simus* quoque dicitur *Gilla*. Rul.

SINA, idem, quod *China*; De *Medicina Sinica* vide *Aët. Lips. 1682.*

SINAPLEON, σινάπλιον, i. e. *Oleum Sinapinum*; de quo *Diosc. l. 1. c. 47.*

SINAPISIS, id est, *Bolus Armena*. Rul. & Iohnf. in *Lex.*

SINAPISMUS, σινάπισμός, & de medicamento tenuium partium, acri & vehementer calido ex *sinapi* compositum dicitur, *Galen. l. 3. de L. Aff. c. 4.* ubi *ἰσθμοῦς διὰ νάπυ* vocatur: & de ipsa operatione, quæ est species Rubificationis, vel Phænigmi. Vide *Phænigmus*. *Hor. Augen. vocat Sinapisma*, *Tom. II. Epist. & Conf. Med. l. 3. p. 497. seqq.* quamvis vitiose per y legatur. In priori significatione sumitur à Schroder. l. 2. c. 44. in posteriori l. 1. c. 3. Adde *Weker. Ant. Gen. l. 1. c. 41. Spec. l. 2. sect. 33. Morell. l. 2. de form. rem. s. 1. c. 14.*

SINAPIUM vocatum *Emamma*, vel *Ininclusus ex sem. sinapi* paratus; cujus meminit J. Alex. l. 20. *Sal. cap. 15.*

SINAROS, σινάρως, h. e. *Lafus*. Legitur apud Hipp. 3. *de fract. t. 44. 2. de artic. t. 37. & c. 3. t. 70. l. 6. Epid. s. VII. 72.* à vocab. σῆϛ, quod *lesionem*, noxam significat. Unde & contrarium *ἀσινάρως*, *illafus*. *Fœcl. p. 567.*

SINCERUS,

SINCERUS, γάσιϑ, idem, quod *Legitimus*. Vide *Gnesios*. Interdum etiam pro *puro* sumitur. Vide *Rhod. in Lex. Scribon.*

SINCIPUT, vel *Synciput*, βρέγμα, anterior capitis pars, supra frontem, capillis iniecta, l. *Introduct.* c. 10. *Barthol. l. 3. Anat. proæm.* Vide *Bregma*.

SINE PARI, est epitheton Emplatri alicujus Londinensium, de quo vide *Par.* In Anatomicis quæ dicitur *Vena sine pari*, vide supra in *Azygos*.

SINGULARE idem fere significat, quod *Specificum*, estque epitheton Medicamenti, quod legitime additum, *singulari* plane vi ac proprietate huic vel illi affectui p. n. remedi dicitur. D. *Veltchius in Disp. de Singularibus.*

SINGULTUS, λυγξ, λυγμός. Vide *Lygmos*. *Singultuosa febris* dicitur Practicis non illa, ubi aliquando *singultus* molestat, sed quam fere per omnia tempora comitatur hic affectus, & cum febre exacerbatur, notante *Petr. Mich. de Calderia Tom. I. Oper. pag. 423.*

SINISTER, ἀειπεθός. Vide *Dexios*. *Dieterich. n. 104.*

SINOMOROS, σινόμορος, dicitur *malignus, noxius, perniciosus*. Legitur apud *Hipp. 3. de art. t. 51. & 54. Jung. Foëf. d. l.*

SINOPIS, σινωπίς, species *Rubricæ* melior. Vide *Miltos*. Apud *Rul.* etiam *Sinopida* in nomin. dicitur.

SINOS, σίνος, *Noxam, offensam*, significat, idem, quod βλάση. Frequenter legitur apud *Hippocr. v. g. 3. de R. V. l. A. t. 14. 2. de fract. t. 15. l. 5. Epidem. XIV. 3. l. de vuln. cap. X. 2. & alibi.* Vide *Foëf. p. 566.*

SINUS, κόλπϑ. Vide *Colpos*.

SIPHA, terminus obscurus apud *Paracels.* de quo dicit, quod *saga*, vel *Pichonissa*, ignem veluti e silice hoc eliciat, & tempestatem excitet, *W. de Podagra tit. Proceffus.*

SIPHAC, idem est, quod *Peritonæum*. *Forest. l. 6. Chirurg. obs. 48. Schol.*

SIPHILIS, *Syphilis, Siphylis*, varia hujus vocis scriptura haud dubie inde contigit, quod hæctenus de hujus nominis origine vera, Græca, aut Latina, nemine certi quid constiterit, neque *Fracastorius*, cæu *Italus Medicus Veronensis*, qui in suis operibus peculiarem libellum metricum hoc nomine insignivit *lucem Veneream* sive morbum Gallicum intelligens, sollicitus fuerit, vel de ejus vocis origine, vel orthographia accurata. Nobis tamen placeret, si licet *ὀνοματοποιεῖν* (quidam vero liceret, quod aliis haud vitio vertitur) appellare morbum hunc *Siphilidem*, σφιλίδα, ac originem hujus deducere à Græco σφάδς, quod contracte idem est ac σφαλδς, *inrps*, deformis, ut ita deformitas hujus morbi eo clarius exprimeretur, quam corpori & animo infert, quemadmodum ideo recte cecinit dictus Autor *lib. I. de Siphylide fol. 240. sub finem.*

Quippe *lue* hac nascente *putem* simul omnia diras

Eumenidas cecinisse *fera ac crudelia* nobis
Tartareos etiam *barathro* dira omnia ab imo
Excivisse *lacus*, &c.

Vide plura in *Syphilis*.

SIPHITA, *Syphita*, nomen morbi, apud *Paracels.* & distinguitur in *pravam* & *strictam*. *Siphita pravæ* morbus est vulgo *Chorea S. Vini* dictus. *Siphita stricta* est morbus phantasticus eorum, qui noctu dormientes ambulat. *Noctambulatio*. *Dorn. Rul. Iohnf. e Paracels. de preparat. l. I. Tracl. 4.*

SIPYIS, σπύις, *pyxidem* significat apud *Hippocr. libr. de steril. XXII. 15.*

SIRÆA, id est, *Auripigmentum*. *Rul. in Lex.*

SIRACOSTUM, vel *Alsiracostum*, est nomen medicamenti Arabicum in fibrubus acutis laudati, apud *Mesuen in Operib. fol. 112. c.*

SIRÆUM, σίρειον, quodvis decoctum dulce interpretatur *Galenus*, & *Erotianus* σίρον σίραιον alios ἕψημα adpellare ait, id est *sapa*. Vide *Sapa*.

SIRENES, *Sirones*, dicuntur *pustula manuum & pedum*, *Walther. in Sylv. Med. p. 1373.* *Dorn. Rul. Iohnf. in Lex. Lang. l. 2. ep. 42.* Jungatur *D. Etmülleri* observatio de *Sironibus* in *Aët. Erud. Lips. 1682. Sirenes, σιρήνας*, quoque dicuntur *monstra marina*, partim piscis, partim hominis formam, & quidem foeminae, sive virginis, repræsentantia; de quibus legantur *Eph. Nat. Cur. An. l. O. 23. ubi ἀνθρωπόμορφοι* pisces vocantur, & *Erasm. Francisc. Horti Indic. Or. & Oec. Part. II. p. 1412. seqq.* *Syrenes*, perperam per *y*, apud *Dorn. Rul. & Iohnf. describuntur*, quod sint *monstra marina* e nympha nata.

SIRIASIS, σιρίασις, item σιρίασις, est nomen morbi infantilis, videl. *inflammatio cerebri & membranarum*, quam consequuntur *sincipitis & oculorum cavitas, febris ardens, pallor, totius corporis siccitas, & inappetentia*. Derivatur à σιρός, quod *foveam*, in qua semina recondunt & asservant, significat. *Gorr. & Castell.* Ita & in *Sincipite*, ubi futura sagittalis & coronalis coeunt, membranacea illa portio, *folium* vulgo dicta, omnium postremo in ossæam duritiem coalescens tum temporis subsidet, & foveam quasi constituit, quod plerumque lethale habetur signum. *Causa eadem, quæ aliarum inflammationum, sanguis videl. acrior fervidiorque circa membranas cerebri stagnans, malignitatis ichthorose salinæ haud dubie particeps.* Vid. *Senn. Med. Pr. T. IV. th. de Infantili morbo. cur. P. II. c. 7. h. tit.*

SIRICON de *plumbo*, id est, *Cinis plumbi*. *Rulaud. & Iohnf.*

SIRINGA, id est, *Calx*. *Iidem.*

SIRIUS, σιρίαϑ, proprie dicitur de *sidere*, antiquis etiam *famigerato*, quod *Canicula*, κύων, dicitur,

cui singularem virtutem fervoris in diebus Canicularibus, quando cum Sole exoritur, attribuerunt. Unde & Hipp. tempus illud ante *Canem*, sub *Cane*, & post *Canem*, aliquoties inculcavit. Verum rectissime expedit hanc opinionem, non astro huic, sed Soli κροῦμα illud adscribens Linden. Ex. XI. §. 170. seqq. quamplurimis & confirmavit succincte calculo suo Cl. Dn. Sturmius, *Scient. Cosmic. Part. Spec. Tab. IX. in fin.*

SIRONES, vide *Serenes*.

SIROTES, σιρωτής, vide *Simiffa*.

SIRSEN, Arab. rectius, quam *Birsen*, significat apostema capitis calidum: estque idem, quod *Phrenitis*, *Forest. l. 10. Obs. 1. Schol.*

SIRUPUS, *Syrupus*, *Serapium*, σιρόπιον, Actuario est medicamenti forma fluida, ex decocto, vel succis, aut infusione, conflata, saccharo aut melle dulcorata, atque in eam consistentiam cocta, ne gutta in marmore defluat, ad alterandum, vel purgandum comparata, *Morell. l. 1. de form. rem. sect. 1. c. 4. Weker. Anid. Gen. l. 1. c. 13. Spec. l. 2. sect. 2. Schroder. l. 2. c. 84. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Obiter scrupulum addere libet meum, quod nullam rationem videam, cur per y scribatur communiter, præsertim quod Græcis ignota fuerit hæc medicamenti forma, nec origine sua Græcum sit vocabulum. Hinc & Esthii opinio, *Syrupum* quasi σιρία ὀπὸν, h. e. liquorem Syris usitatum dici, magis commentitia & coacta, quam veritati consona nobis videtur.*

SIRZA, idem, quod *Eschara*. *Dorn. Ruland. Iohnf.*

SITANION, σιπέτιον. Vide *Setanios. Hornus.*

SITIOLOGICE, σιτολογική, vocatur à Lindeno pars Diæticæ secunda tractans alimentorum esculentorum & potulentorum facultates & usum in *Manuductione ad Medicin.* à D. Schelhammero edita post *Introductionem. Convingian. p. 92.*

SITION, σιτίον, latam & strictam habet significationem. Late omnia alimenta, esculenta, & potulenta, σιτίον nomine veniunt, *Hipp. 2. aphor. 38. l. 6. Epid. f. 5. t. 20. Strictè panes ex vitico σιτία vocantur, 4. de R. V. I. A. 2. 91. Vide Linden. Ex. XIII. §. 160. Dieter. IX. 173.*

SITIS, δίψα, vide *Dipsa*.

SITOS, σῖτος, in genere *Cibum*, *Alimenta* significat, strictè frumentum. Vide *Cibus*.

SITOSPELTON, σιτόσπελτον, sic dicitur à quibusdam *Festuca*, sive *Ægilops*. *Gorr.*

SITTA, σῖττα, nomen avis, & species *Pici*; cuius descriptionem vide in *Aldrov. l. 12. Ornith. c. 38.*

SITUS æquivocum est apud Lat. Proprie respondet Græco ἕψις, Lat. *Possius*: denotatque partis solidæ locum naturalem & positionem à Medico probe ex Anatomicis addiscendam; quo vitiato, Morbi malæ Conformationis oriuntur; qui dicuntur *Morbi in situ*.

Multum etiam confert novisse *sium* partium ad curationem, *Gal. l. de art. med. med. const. c. 17.* In specie *suis* uteri gravidarum recte cognitus, num recte vel prave sese habeat, quantum usum habeat in faciliore vel difficiliore partu ex professo longa experientia edoctus ostendit D. Henr. Deventer in *suo Lumine Novo pro obstetricant. præsertim Cap. XXI. & ferme per totum librum.* Deinde *suis* significat mucidam lanuginem, quæ superficiem materię lentæ pituitosæ adnascitur ex corruptione. *Lind. Ex. X. §. 45.*

SMALTUM, idem, quod *Amausum*. Vide supra in AM.

SMARAGDINON, σμαράγδιον, nomen est *Emplastrum*, cuius descriptio habetur apud *Celsum, l. 5. c. 19:* ita dictum ob summam viriditatem.

SMARAGDUS, σμαράγδος, dicitur lapis quidam pretiosus, vel gemma pellicida, amœno virore pulcherrima, & inter reliquas fragillima, cuius plenior descriptionem, species, vires & usum vide apud *Plin. l. 38. c. 5. Chiocc. Mus. Calceol. sect. 3. p. 212. seqq. Schroder. l. 3. c. 3. num. 8. Fr. Hofm. in Clav. Rul. & Iohnf. Th. Chym. Volum. pag. 389. Lang. existimat, Galenum per jaspidem vi idem intellexisse *Smaragdum*, l. 2. ep. 49. *Prasinam gemmam, πρᾶσινον λίθον*, quoque vocari, testatur *Keuch. ad Samon. p. 277. Smaragdum fieri ex Cælo Veneris, & ex terra Lunæ, legitur in Th. Chym. Vol. I. p. 487. E liquore Veneris quoque deduxit Libav. S. Arc. Ch. l. 3. c. 8.**

SMARAGEO, σμαραγέω, strepitum edo, resonono: Legitur apud *Hipp. l. 2. de morb. mul. XLIV. 2. Foës. p. 576.*

SMARIS, σμαρίς, piscis dicitur, ex *Manarum* genere; cuius descriptionem & usum vide in *Aldrov. l. 2. de pisc. c. 40.*

SMECTIS, vel *Smecltris*, σμηκτίς, ἢ σμηκτεῖς, epitheton *Terræ Cimoliz*, quod detergendi vim habeat, *Hippocr. l. 2. de morb. mul. LXVII. 11. l. de fistul. II. 10. adde Gal. in expos. diæt. Hipp. & Erot. Onom. p. 108. a. Σμηκτικός* enim significat vim detergendi, & legitur apud *Dioscor. l. 1. c. 114. cet. c. 129. ed. Sar. de Ebena ligno.*

SMEGMA, σμῆγμα: vide *Sapo*.

SMEGMATOPOEUS, σμῆγματοποιός, vocatur is homo, sexus vel masculini, vel fœminini, qui *sapones conficit* sive smegmata. Legitur vero apud *Chr. Meretti in Not. ad Ant. Neri art. Vitrar. p. 327.*

SMELE, σμῆλη, fere idem, quod *smegma*: Pulvis dicitur siccus, qui cuti non unctæ aspergitur ad eam detergendam. Eiusmodi facultatem habent nitrum, sal, mel, salis flos, cimolia, lomentum fabarum, furfur, pumex, &c. *Gorr.*

SMILE, σμίλη, vocatur *scalpellum*, & est instrumentum Chirurgicum, quod utrinque aciem habebat; & lineas utrasque secantes, utrinque curvas; sed alteram concavam, alteram vero illi oppositam, gibbam.

bani. Cuspis autem acuta erat. Diversi generis erant; aliud magnum, aliud parvum, aliud mediocre. Gorr. Meminit hujus vocabuli Gal. de *fat. form. c. 6.* ubi Lat. Interpres addidit, esse cultrum sutorium.

SMILION, *σμύλιον*, nomen medicamenti acris ad rumpenda apostemata, apud Ægin. l. 3. c. 23. l. 4. c. 18. l. 7. c. 17. Scribitur & *σμυλίον*, non male forsitan, *παρὰ τὴν σμύσην*, à *devergendo*. Gorr.

SMINTHIOS, *σμίθηος*, epitheton salis lacustris; Cujus meminit Gal. l. 11. de *S. Fac. §. Sales*.

SMIRIS, *σμίρεις*, *Smyris*, *σμίρεις*, apud Rul. est lapis durissimus & asperimus, quo utuntur sculptores annularii, & alii artifices, ad scindendum vitra, & alios lapides. Utilis habetur ad erodendum & urendum, ut & ad gingivas exulceratas, & dentifricia. Rul. Ægin. l. 7. c. 3. in *Lith. l. Lapides*. Dioscorid. l. 5. c. 166.

SMODICON, *σμοδικόν*, idem, quod *μολωπιχόν*, h. e. pharmacum ad *vibices* conveniens: *σμοδιξ* enim *vibicem* sive livorem ex plaga denotat. Galen. in *Execg. voc. Hipp. Foëf. p. 576*.

SMYRNA, *σμίρνα*. Vide *Myrrha*.

SOBOLES, *σώβωλα*, idem, quod *Liberi*. Gal. l. 2. de *sem. c. 5*.

SOBRIETAS, *σωφροσύνη*, idem, quod *Temperantia*, virtus præscribens voluntatis imperio cibum potumque, prout satis est ad necessitatem, Medico commendata à Lind. *Ex. II. §. 27.* quin & aliis, ceu morborum noverca & omnium virtutis bonorum dispensatrix, Lang. l. ep. 55. Opponitur *Ebrietati*, utriusque vocabuli ridiculam Etymologiam vide sis apud Dieter. *Iatr. n. 524*.

SOCCUS, *σκόβυλη*, vide *Arbyle*.

SODA Arab. Dolor Capitis dicitur, vel *Cephalalgia*. Dieter. *Iatr. p. 624*. Valefc. de *Tarant. Phil. Pharm. l. 1. c. 7. p. 20*. Walth. in *Sylv. Med. p. 376*. Soda quoque dicitur in arte vitraria cinis, qui ex combustis herbæ kaly speciebus super terreis cratibus decidit in foveam, & in lapideam massam coit & induratur. Ch. Meretti d. l. p. m. 286.

SODA SUBETHICA vocatur *soporiferus capitis dolor*. Bonet. in *Anat. Pr. l. 1. sect. 3. obs. 31. p. 139*.

SODOMA dicitur cum epitheto *Gallorum Lues Venerea* à Paracelfo l. 3. *Chirurg. c. 1*.

SOL, *ἥλιος*, quæ propria sit significatio; pueri quoque e Nomenclaturis norunt. Cujus insignem virtutem & efficaciam in corpora naturalia, in ipsum etiam hominem, præsertim vero in aërem nos ambiëntem, si quis vellet in dubium vocare, næ ille recte diceretur adversus Solem loqui, & in manifestis dubitare, quod stupidi esse, vel si invertere conaretur manifesta, stolidi proprium dixit Gal. lib. 2. de *mor. musc. c. 5*. Imprimis vero autor caloris dicendus, ejusdemque in aëre mutationis, Sol enim causâ est caloris ejus, quem aër ambiens nos per ætatem habet, *Castelli Lexic. Med.*

pròpè nōs juxta verticem accedens faciensque diem longiorem: Et ipse ad eundem modum causa est frigoris hyemalis, qui obliquus & humilis exiguo tempore super terram fertur, Gal. com. 1. de *nat. hum. c. 36*. Hinc Sol aëri præsidere, quemadmodum Luna aquis, dicitur, Helmont. *tr. Form. ori. num. 94*. Sol recte dicitur universalis motor, Iunken. *Chym. Exp. Cur. Part. I. sect. 1. c. 1. p. 32. 33*. An Sol est ipsa Mundi Anima Platonica? Tropice Sol dicitur primum ignis in corpore humano invisibilis, à Sole cœlesti influens, nativum ignem fovens in homine, Dorn. Rul. & Iohnf. Imo quantum e Paracelf. colligere licet, Sol *microcosmi* est ipse ignis, vel calor nativus, quam causam etiam phthiſeos dixit *tr. de Tabæ, & Paragraph. l. 5. §. 2*. Deinde Sol Chymicis dicitur *Aurum*; de quo passim in scriptis Chymicis. Vide *Aurum*. Sol *Gabanala* est Paracelfi *Nectromanticum* figmentum, *tr. Philosoph. sagacis*. De Sole artificiali perpetuo mobili à Chr. Ad. Balduino invento, videatur Eiusdem *Hermet. Curios. Inventum V*.

SOLADINI sunt spiritus corporei, in igne degentes invisibili, Dorn. in *Diët. Paracelf. supra Saldini* dicti.

SOLATER, id est, *Argentum vivum*. Rul. & Iohnf. apud quem *Solatur* legitur.

SOLDURA dicitur *fax salis alkali*, quod ad vitra alba sumitur, Libav. *S. A. Ch. l. 8. c. 38*.

SOLEA, *βύγλωπρον*, Latine etiam *Buglossum*, dicitur, piscis planus marinus, squamosus, *Passeribus* affinis, cujus historiam, cum usu in tibus, vide apud Aldrov. l. 2. de *pisc. cap. 43*. Meminit & Gal. l. 3. de *Al. fac. c. 30*. Jung. *J. Alex. l. 14. Sal. c. 8*. Bruyerin. l. 19. de *re cib. c. 21*.

SOLELASAR, id est, *Alkali*. Rul. & Iohnf.

SOLEN, *σολήν*, æquivocum est. Primum notat *canalem* ad aquæductus, Lang. *lib. 1. ep. 44*. Deinde Solen dicitur *instrumentum Chirurgicum* oblongum, intus cavum, in quod membrum fractum, crus, aut femur, imponitur & continetur. Hippocr. l. 2. de *fract. i. 64. 75. & cap. 3. de iis, q. in medic. t. 18*. Gal. *lib. 6. M. M. c. 5*, *Celf. l. 8. c. 10*. Ægin. l. 6. *cap. 106*. Denique Solen est species *conchæ marinæ* oblongæ, rotundæ, duum generum, maris & fœminæ. Utriusque descriptionem cum usu vide apud Aldr. l. 3. de *Testac. c. 75*. Chiocc. *Mus. Calc. sect. 1. p. 47. 48*.

SOLENIARIUM, *σοληνάριον*, instrumentum Chirurgicum, canalis instar, quod supponitur membro virili, instar *Solenis*, legitur apud Gal. l. 14. *Meth. med. c. 16*.

SOLEUS dicitur musculus pedis. Bart. l. 4. c. 13. p. 582.

SOLICITUDO, idem, quod *Cura*, *φρονέσις*. Vide *Cura*. Gal. l. de *parv. pilæ exerc. c. 3*.

SOLIDUS, *σελίδς*, dicitur de *partibus corporis*, quæ consistentiam certam, figuram, circumscriptio-nemque habent, contradistinctæ ab humoribus & Spiritibus.

spiritibus; Gal. l. i. de nat. fac. c. 8. Adde Dieter. n. 788. Hippocr. ἰχθυή, continentia dicuntur. Has solas partium nomine dignari voluit Fernel. Sennert. & alii illorum affectæ; sed absque ratione prægnante. Vide *Meror.* Omnes solidæ partes sunt etiam *Organicæ.* In genere *soliditas* corporum debetur solis particulis terrestribus, quæ vinculi & carceris loco existunt fluidis. Jac. le Mort *Pharm. Med. Phys.* cap. 5.

SOLIMEMBRIA legitur in Galeno latino, c. 1. de art. i. 46. ubi in Græco habetur ἑλομελίη, denotaturque *solidam* atque *integram* alicujus rei *naturam*, & in illo loco quidem, glandularum in specie, quemadmodum & de illis usurpavit Hippocr. l. de Glandul. in princip. flauim & IV. 9. Generaliter vero de omnibus corporis membris, l. de Alim. IV. 25. ubi opponitur etiam κ̄ μίρ̄, iuxta partem, sive particulariter. Legitur & in Epist. Democriti ad Hippocratem, circa finem, in generali significatione. Vide Fœs. p. 466. Quemadmodum vero quoad Græcum vocabulum, res est expedita, si emphasin Etymi attendas, quod scil. ἔλ̄ pro ἄλ̄, Ionice scribatur, & significet *totum*, *sanum*, *integrum*: μίλ̄ vero *membrum* dicitur; & ita ἑλομελίη nihil aliud fit, quam *integritas membrorum corporis*: Ita e contrario non video, quid sibi velit fictum illud latinum nomen *Solimembra*, quod merito inter barbara referri debet.

SOLIPEDA, idem, quod *solunguia*, μρονύχα, μώνυχα. Vide *Monycha*.

SOLITARIUS, μωνήρης, i. e. *amans solitudinem*. Vide *Moneres*.

SOLITUDO, μόνωσις, βί̄ μωνωδιής, dicitur Melancholiæ pabulum, & ita vel inter causas, vel signa morbi melancholici referenda. Dieter. *Iatr.* p. 771.

SOLIUM, καλύμθησθαι, δεξωμένη, nihil aliud est, quam vas, in quo homines sedentes lavantur: idem, quod *Labrum*. Vide *Dexamene*. Weker. *Ant. Gen.* l. I. c. 23. *Solium* quoque vocatur altera species vermium latorum, quæ capite formato constat, ad differentiam Tæniz, quæ absque formato capite & motu vivit. Videantur *Acta Erudit.* Lips. A. 1700. m. Novemb. p. 322. seqq. ubi depicta & descripta accurate exhibetur.

SOLOMA, idem est, quod *Brumasar*, & videtur ænigmatice denotare *Argentum*, vel *Lunam Chymicorum*. Vide *Th. Chym.* Vol. IV. p. 986.

SOLESQUIUM, id est, *sulphur*. Rul. & Iohns. in *Lex.*

SOLSTITIUM, Gr. ἄσπ̄, quæ duo nomina invicem videntur pugnare. Quando enim in Latino dicitur *Sol* veluti *flare*; in Græco exprimitur per *vertere*: Utrumque recte. Cum enim duo sint *solstitia*, æstivum & hyemale; & utrumque ita sit comparatum, ut *Sol* tardius motu proprio videatur progredi; dicat

sunt Latinis *Solstitia*; E contrario; quia in æstivo *Sol* summam accessionem ad verticem nostrum attingit, & paulo post ab illo rursus recedit; ita & in hyeme, cum remotissimus fuerit à vertice, & mox ad illum rursus ascendere incipiat motu suo proprio; non inepte ἄσπ̄ q. d. *Versiones*, scil. motus *Solis* appellantur. De iis lege Ægin. l. I. c. 100. Meminit & Hippocr. de A. L. & Aq. XXX. V. I. 3. de diat. X. 9. V. 20.

SOLVAS Paracelso dicitur materia quædam liquida, dissolvens luctum, de morb. ex Tartaro tract. I. c. 4.

SOLUTIO, λύσις, homonymon est. Vide *Lysis*. Quibus addi debent, quæ de *Solutione* artificiali Chymica leguntur apud Rul. & Iohns. *Solutio*, διαλύσις, est prior Chymicæ Practicæ pars; qua rerum coagularum compages solvitur & attenuatur. Hæc multis quidem distincta est speciebus; sed nomen, apud artifices, in usu disciplinæ, de una familiarius & frequentius usurpatur, quam de altera, & nonnunquam certa quædam species generis vocabulo solo designatur. *Solutio* est duplex: *Liquatio*, & *Segregatio*; vel *Calcinatio* & *Dissolutio*. Quære etiam in *Theatri Chymici Indicibus*. *Solutionis* per aquas fortes meminit Rolsink. *Chym.* l. 2. c. 3. *Solutionem* Chymicam triplicem constituit Morley, una fit calcinatione, secunda extractione, tertia purificatione. *Proleg. Chym. Leidenf.* c. 3. *princ.* Accuratus de *Solutione* Chymica scripsisse videtur Iunken. *Chym. Exp. Cur. Part. I. sect. 1. cap. 4. p. 53. seqq.* *Solutio* Spagyrica, in opere *Lapidis Philosophici*, dicitur corporis in Mercurium reductio, & est artis fundamentum, & principium hujus Magisterii. *Theatr. Chym. Vol. III. pag. 132. 430.*

SOLUTIVUM, Latinis aliquando idem est, quod *Laxativum*, sive *Purgans mitius*, apud Lang. & alios Autores passim.

SOMA, σῶμα. Vide *Corpus*.

SOMATOMACHEO, σωμαπομαχέω, idem quod *σποσάπτομα*, denotat athleticum corporis exercitium; quando toto corpore & amplexibus certantur gymnastæ, Gal. c. de salubr. diat. i. 14.

SOMNAMBULO, ὑποβάτης, idem quod *Noctambulo*, de quo supra in NO. *Somnambulatio*, ὑποβάτης, etiam legitur in *Lum. Ration. Medic.* cap. 10. p. 90. seq. & commodius videtur nomen, quam *Noctambulatio*, cum propria experientia finis edocti, Theologum quendam celebrem olim somno meridiano indulgentem inter dormiendum sarrexisse, prodeambulasse, cum conjuge locutum esse, à qua etiam rursus ad fellam, in qua dormiverat, reductus, paululum adhuc dormivit, evigilans deinde omnium plane fuit ignarus.

SOMNIFERUM, ὑπνωτικόν. Vide *Hypnoticos*. Laudatissimum, inter omnia, habetur *Lindeno Syrupus*
de

de Papavere. Ex. IIX. §. 81. Junġatūr Ol. Borrġhġi differtatio de Somno & Somniferis, maxime Papavereis, cujus etiam mentio fit in Act. Lips. 1682.

SOMNIUM, ὄπνιον. Vide Enypnion. Dicitur & Insomnium. Somnia sunt operationes, quæ fiunt inter dormiendum ab Astris in homine. Ruland. & Iohnson.

SOMNOLENTIA, (an non licet Græce vocare ὑπνολόγη?) dicitur in somnum propensio & inclinatio. Somnolenti ὑπνώδεις vel ὑπνολοὶ appelluntur.

SOMNUS, ὕπνος. Vide Hypnos.

SOPHOS, σοφός, diversis gaudet significationibus, pro conditione earum rerum, de quibus prædicatur. Vel enim significat laxum, spongiosum, Hippocr. l. de Loc. in hom. IV. 6. vel obscurum in voce, l. 2. de morb. XXXIII. 6. Vel colorem fuscum & obscurum, ut scribit Gaza, apud Foëf. Oecon. pag. 576. seq.

SONATH, Paracelsicus Terminus, denotans remedium aliquod, in apostematibus laudatum; in quo inest aliqua vis expulsiva, l. 2. de vit. long. c. 6.

SONTICUS, idem quod verus, magnus, sacer, ἀληθής, ἱερός. Dicitur de morbo, qui, quid agendum, agere non permittit. Keuch. ad Sam. p. 285.

SONUS, ἦχος, Sonitus, dicitur qualitas illa aëris, quæ auribus percipitur, sive naturaliter, sive præternaturaliter habuerit. Sonorum differentiarum & species sunt Tinnitus, Sibilus, Sonus gravis & obusus, Schr. l. 1. c. 34. De sono & magisteriis circa sonum vide Libav. S. A. Ch. l. 6. c. 9. & Alchym. Pharmac. c. 7. & ex recentioribus Georg. Morhous tractatum: Stenior ὑαλοκλάσης, sive de Scypho vitreo per hum. vocis sonum tracto.

SOOS, σίος, impetum significat, inde σωπής, Impetuosus. Jul. Alex. not. in Gal. l. 4. de Hipp. & Pl. decr. c. 5. Descendit à verbo σίω, quatio, agito. Alias σίος, saluum, sanum notare, e Lexicis novimus Græco-latinis.

SOPHIA, σοφία. Vide Sapientia.

SOPHISTÆ, σοφισταί, olim in bona significatione dicebantur illi, qui solertia Politica, ac negotiosa prudentia excellabant: Postea vero receptor facta significatio mala, qua Sophistæ dicuntur, qui se sapientes videri magis, quam esse student, pecuniarum, honorisve gratia. Tales etiam inter Medicos reperiri quamplures, conqueritur Lind. Ex. X. §. 89. Quos Hippocrates alibi vocat σοφιστήνας, qui sibi arrogant sapientiam Medicam, 1. de fract. 1. 5. Junge Foëf. d. l. p. 577. Dorneus in Diction. Parac. ita descripsit: Sophistæ sunt magistri nostri, qui se præsumunt omnium sapientissimos, omnia scire ac intelligere, nihil etiam ignorare; cum nihil sit istorum Doctorum sapientia, præter meram stultitiam, eloquentiam, vel facultate linguæ potius, astu fastuque palliatam, captiosaque munitam syllogismis, quorum omnium si neget prin-

cipia; mox ruit eorum Gigantum fabrica Nembrothica. Sophistæ sunt, qui multum laborant, & parum proficiunt; quoniam nec definiunt, nec distinguunt, omnia confundunt. Forest. l. 16. Obs. 1. Schol. ex Jacchino. Jung. C. Rejes C. El. q. 49. n. 24. Sophismata dicuntur fallaces vel rationes, vel conclusiones. Gal. l. de cujuscunque animi morb. cogn. & cur. c. 3. quamvis & in bona significatione aliquando sumatur, Th. Chym. Vol. I. p. 171.

SOPHISTICATIO virginum vocatur Alphonso à Fontecha, quando partes genitales muliebres nimis laxatæ medicamentis adstringentibus contrahuntur ad naturalem angustiam, quæ ars sicut in casu necessitatis non est rejicienda, ita merito inter malas mulierum vasrarum artes virginitatem simulantium refertur à Parac. l. 23. Chirurg. c. 42. Vid. P. Amman. in Paranesi ad discentes p. 38. Sophisticum aurum quid dicatur & quomodo fiat, vid. apud Junken. Lex. Chym. Pharm. P. 1. p. 53.

SOPHRONESTERES, σωφρονηστῆρες, vocantur dentes intimi ac ultimi, in superiori maxilla, ab utraque parte unus; qui in tertio vel quarto septenario nascuntur. Suntque ex genere Molarium, dicunturque Dentes Sapientia, vel Sapientes. Legitur apud Hippocr. l. de Carnib. XIV. 4. Foëf. p. 609.

SOPHIENS, idem, quod Miigans, ἀνώδυνος. Vide Anodynos.

SOPHO, antiquis vocabatur Opium, teste Rhodio, in Lex. Scribon. p. 418.

SOPOR, κάρνος, κώμα. Vide Caros, Coma.

SOPORARIÆ arteriæ, vel Soporales, κωπιδνίδες. Vide Carotides.

SOPORIFERUM, idem, quod Somniferum, ὑπνωπικόν.

SORA, idem, quod Effere, de quo supra.

SORBET, Sorbeum, est potio apud Ægyptios familiaris, parata ex Saccharo, succo Limonum, Moscho, Ambra & aqua rosarum, de qua hospitibus suis offerunt post haustum poculum de potu Cafe, vel Cahue, uti extat in T. P. M. M. C. vernaculo tractatu de potu Cafe, The & Chocolata p. 62.

SORBITIO, βόφημα. Vide Rophema.

SORDES, ῥύπος. Vide Rhypos.

SORDITIES, dicitur pus crassum coagulatum album aut ad nigredinem proclive. Avic. l. 4. fen. 4. r. 3. cap. 1. in princ. Huic opponitur Pus tenue, quod dicitur Virus. d. 1.

SOREX, idem, quod Mus, μύς, vel species muris, ore acuminato prædita. Soricum fibras dierum Lunæ numero respondere, legitur apud Lang. l. 2. ep. 18. Unde Soricis cauda dicitur pulsus, qui & Myuros vocatur. Vide Myuros.

SORITICE, σωεπική, acervalis dubitatio & intricatio, quæ multa indefinita, & nullis limitibus circumscripta comprehendit. Legitur apud Gal. l. de Marcor. c. 4. De vocabulo Sorites vide Dieter. p. 482.

SORNI; *Spagyricis* dicitur *Mars*; qui rubeus est experientia, aspectu vero citrinus siccitate superatus, quemadmodum Mars est, & suæ Tincturæ color, quæ suam arcanum in sua alvo occultum est dulci aqua extrahendum. Ita describitur in *arcanis Sapientum super iibr. Turba Philosophor. distinct.* 3. *Th. Chym. Vol. V. p. 64.* ubi etiam modus extrahendi *Tincturam Sorni* traditur.

SORORIARI dicuntur Mammæ puellarum, quando intumescere incipiunt. An in masculis pueris mammillarum protuberantia *fratrare* dicuntur, Græc. ἀδελφίζειν, apud Hipp. ex Foëfii *Oeconomia de loco* non constat, quemadmodum & illa in puellis sororiatio, ἀδελφίζεις τῶν πηθῶν commode appellatur. Vid. Ros. *Leutil. Misc. Medico-Pract. P. III. p. 130.*

SORTILEGIUM, χρησμοδία, χρησμολογία, est præfagium spirituum: idem, quod Divinatio, Magia. Paracelsus quatuor species *Sortilegiorum* numerat, *Geomantiam, Astromantiam, Pyromantiam, Hydromantiam*, l. *de arte præfaga Tract. 1.* Alibi tamen, nimirum *Tract. 2. Necromantiam* quoque annumeravit.

SORY, σῶρον, *Sorus, Sori, σῶρι*, Ægin. est mineralis, vel medicamentum metallicum, lapidosum, odore tetro, colore nigro, cognationem habens cum *Chalcitide Melanteria & Misy*, utpote in iisdem metallis proveniens. Cujus historiam & vires vide apud *Dioscor. l. 5. c. 119. Gal. l. 4. de S. F. c. 7. & alibi. Schr. l. 3. c. 18. Fr. Hofmann. in Clav. ad h. l. Chiocc. Mus. Calc. f. 4. p. 475. Ruland. & Iohnf. in Lexic. Ferr. Imperat. Hist. Nat. l. 13. c. 16. Rhod. ad Scribon. num. 51.*

SOSTRATI vinculum. Vide *Vinculum.*

SOTEIRA, σῶτις, Latine *Servatrix*. Est nomen Antidoti, cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 11.

SOTERIOS, σῶτης: Vide *Salutaris.*

SOTIRELLA cum epitheto *Parva* vocatur, medicamentum compositum adversus dolores dentium laudatum, cujus descriptio habetur in *Dispens. August. & Londinens.* cujus tamen virtutem & efficaciam plane negat P. Amman. in *Irenic. p. 44.* dicens, plus esse in titulo, quam in pyxide.

SPACIUM, vel *Spatium*, χώρος. Vide *Chora.*

SPADON, σπάδων, primo idem est, quod *castratus, Eunuchus*, C. Hofm. *not. ad Gal. LL. de V. P. n. 1062. J. Alex. l. 11. Sal. c. 6. &c.* Vide *Castratus*. Cæterum vocis *Spado* significationem accuratius declaravit P. Ammann. in *Irenic. p. 136. 137. & 144. 145.* dicens *Spadon* proprie dici eum, cujus nervi, qui membrum genitale erigere debent, item musculi acceleratores, convulsi vel contracti sunt. Deinde idem significat, quod σπᾶσμα vel σπασμός, *convulsio*. Erotiano enim est *corporeis convulsio*. In qua significatione legitur apud Hipp. de varice, quando in vena quæ-

dam fit convulsio. l. 1. *de morb. X. 59. XI. 19. XV. 3.* Jung. Foëf. p. 577.

SPAGIRIA, *Spagyrica*, idem, quod *Chimia, Chymia*, vel *Alchymia*, σπαγίρεια, Paracello dicitur *Ars*; quæ purum ab impuro segregare docet, ut, rejectis fecibus, virtus remanens operetur. Et *Spagyryrus* dicitur, quicumque novit discernere verum à falso; à bono sequestrare malum; impurum à puro separare, & abjicere binarium, servata unitate: Rul. & Iohnf. in *Lex. Rolsink.* existimat, esse Græcum vocab. à σπᾶν & ἀγείρειν, *disgregare & congregare*. Verum in *Lexico* non occurrit. Vide *Chym. l. 1. c. 8. fin.*

SPALAX, σπάλαξ. Vide *Talpa.*

SPANNA, σπάνη, & σπάνιον, pro *Hispana*, epitheton *Picis*, apud Scrib. n. 256. Vid. Rhod. in *Lex. Scrib. p. 443. Lang. l. 1. ep. 67.* meminit ex Galeno *olei Spani*, vel *Hispani*, σπανὸν ἔλαιον.

SPANDARAPU pro *Sparadrupo* aliquoties legitur apud Schenk. *Syntagm. comp. & præser. med. p. 272. 275. 277. 284.* ut non sit verosimile esse vitium typographicum.

SPANOPOGONES, σπανοπόγωνες, dicuntur quasi *Raribarbi*, qui raram habent barbam, & quibus emento pili excidunt. Gal. l. 3. *de fac. parab.* Adde Foëf. p. 578.

SPARA, est *vis mineralis*, ex *Hech prima substantiæ*, i. e. mineralibus majoribus, Dorn. Rul. Iohnf. & Paracello l. 4. *de Tart. tract. 4. c. 1. & in not. atque fragm.*

SPARADRAPUM, & *Sparadrapus*, dicitur *Linteum Emplastro* ad ignem fluenti immersum, extensum & refrigeratum. Vocatur & *Tela Emplastica*. Schroder. l. 1. c. 3. *Tela Gualteri* forsitan ab Autore. Jung. *Morrell. de form. rem. l. 2. f. 1. c. 12.* Meminit & *Foreff. l. 6. obs. 56.*

SPARAGMOS, σπαραγμός; idem, quod *σπασμός*, *Convulsio*. Unde *σπαραγμαδής*, qui convulsione tentatur. Hippocr. l. 7. *Epid. XIII. 4.* (quamvis *Lind. σπασμαδής* posuerit) à verbo *σπαραγῶσαι*, *vellico*, dilacerare, quod occurrit in *Coac. t. 557.* Foëf. d. l. *Agitatio hellebori* ante usum vocatur *σπαραγμός*, ita docente Cæl. Aurelian. l. 1. *Tard. pass. c. 4 p. m. 284.*

SPARALLIUM, i. e. *Clyster uterinus*, Paracels. l. *de ulcer. & apost. c. 56.* Dorn. Ruland. & Iohnfon. in *Lexico.*

SPAREDIA, vocatur Paracello *ligatura*, quæ albumine ovi illinitur, in *Apocryphis cap. de vuln. of- fsum.*

SPARGANON, σπάρργανον, dicitur *fascia*, qua infantes obvolvuntur, *cuna & incubula*. Hinc verbum *σπάργανον*, i. e. *fasciis involvi*: quod legitur apud Hipp. 3. *de fract. t. 76.* Vide Foëf. d. l.

SPARGANOSIS, σπάργανωσις, est, dum ob lactis redundantiam mammillæ tumefactæ sic distendantur, ut copiam hanc vix ferre queant, Gal. l. 2. *ad Glauco. c. 2.*

Vel

Vel est Tumor mammaram p. n. in lactantibus; à Lactis stagnantis & collecti copia, continuitatem illarum cum dolore solvente, quemadmodum satis accurate hunc affectum descripsit & explicavit Dn. D. Joh. Paulus Wurtbain, in *Dissert. sua Inaug. h. iii.* Jungatur & ex veteribus Valesc. de Tarant. *Philon. Pharm. l. 3. c. 15.*

SPARGAO, σπαργάω, idem fere significat, quod ἄργάω, surgeo; diciturque de humorum luxuriante & ferociente impetu ad excretionem. Legitur apud Hippocr. *l. 2. Epid. f. VI. 40.* In specie de Lactis urgente in mammis etiam exposuit Helychius, teste Foëf. *d. l.*

SPARUS, σπάρϙ, nomen piscis littoralis, Auratis non prorsus dissimilis, cujus historiam & usum in cibis quoque tradidit prolixè Aldrov. *l. 2. de pisc. cap. 18.* & Jul. Alex. *l. 14. Sal. c. 10.* Bruyer. *de re cib. l. 20. c. 5.*

SPASMA, σπασμός, vide Convulsusum.

SPASMODES, σπασμώδης. Vide Convulsivus.

SPASMODICUS, ira hæctenus communiter scriptum fuit, quamvis perperam, rectius.

SPASMOS, σπασμός. Vide Convulsio.

SPASMOTICUS, σπασμωτικός, quia hæc terminatio Græca in aliis semper per τ exprimitur, v. g. paralyticus, epilepticus, hypnoticus &c. Idem est quod convulsivus. Dicitur vel de motibus membrorum convulsivus, vel etiam de remediis contra convulsivos morbos, quæ & Antispasmodica vocantur. Hanc scribendi per τ rationem etiam retinuit D. D. Frideric. Hoffmannus in *Fundamentis Medicinæ.* Qua vero licentia vel autoritate D. Christ. Franc. Paulini tract. de anguilla *sect. 2. c. 1. §. 2.* vocabulo Spasmodicus pro convulsione correpto, nobis quidem non constat.

SPASNIA, vehemens in tussi, & musculorum, thoracis velui lancinatio. Mercurial. in *prælectionibus Pisanis.*

SPATHA, σπάθη, valde est æquivocum. Significat interdum *gladium*, ensẽ; hinc & *semispatha* gladium minorem notat. Rhod. *ad Scribon. n. 13.* Inde & fortassis *spatharius* dicitur, qui corporis custos habetur, ὁ σωματοφύλαξ. Id. *n. 212.* Aliquando significat instrumentum, quo Pharmacopœi utuntur ad coquendum, miscendum, detergendum, in cacabo, aut mortario. Materia earum vel ferrum, vel lignum, palmæ, quercus, rubi &c. Gorr. ex Gal. *lib. 1. de C. M. P. G. c. 4.* Dicitur etiam alias *Radicula*. Spathæ, σπάθαι quoque vocantur *costarum ossa*, vel costæ ipsæ, uti probavit Foëf. *d. l. ex Polluce & Ruff.* Vel etiam *scapulam* significat, apud Hippocr. *l. de glandul. X. 10.* Spathula diminutivum est. Spathe, σπάθη, etiam dicitur operimentum Palmæ fructus exterius, Ægin. *l. 7. c. 18.* in § *Gluccinum.* Chirurgicam significationem vide in *Stethoides.*

SPATHETER, σπαθητήρ, dicitur instrumentum

attractorium; ad *Recutitionem* sive præputii deficientis reiterationem adhibitum, P. Amman. *Ivenic. p. 250.* vide & *Recutius.* Jungatur & Cels. *l. 7. c. 25.*

SPATHOMELE, σπαθημήλη, *specillum instar gladioli*, vel *rudiculæ*, Chirurgicum, ad illinendum & ad alios usus Chirurgicos. Pertinet ad *διόρρηνα.* Meminit Galen. *c. 2. de artis. t. 47. & l. 6. An. adm. cap. 10.* Junge Rhod. *ad Scribon. n. 26.* J. Alex. *not. ad Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 4.*

SPATILE, σπατίλη, vocatur *liquida alvi excretio.* Legitur apud Hipp. *2. de R3 V. I. A. t. 22.* Junge Foëf. *p. 578.* Apud Erot. legitur *σπατίλη.*

SPATULA, idem, quod *Spathula*, de quo p. a. *Spatula* etiam ponitur pro *Scapula*, Marcell. Cuman. *Obs. XLIII.* apud I. H. Velsch. *Syllab. Cur. & Obs. Med. Cent. I. p. 63.*

SPAUL, id est, *sanguis.* Rul. in *Lex.*

SPECARIUM, σπεκρίον, idem, quod *Lapis specularis*, alias *σκληνίτης* dicitur, J. Alex. *not. ad Gal. l. 11. de S. F. §. de Ostreis.*

SPECIES, είδος. Vide *Eidos*. *Specialis*, είδικός. *Specialiora* sub generalioribus comprehendendi, scribit Gal. *c. 2. de R. V. I. A. t. 53.* Quomodo *species* & pars differant, lege apud eund. *l. 6. de Hipp. & Pl. dec. cap. 1.* Jul. Alex. *in not. ad h. l.* In Pharmaceuticis *Species* dicuntur *Pulveres compositi*: quarum descriptionem & Catalogum vide apud Weker. *Ant. Gen. l. 1. c. 26. Spec. l. 2. f. 20.* Schroder. *l. 2. cap. 77.* ut & in *Dispensatoriis.*

SPECIFICUS, non solum dicitur de medicamentis, & eorum virtutibus, à tota substantia, & forma intrinseca essentiali, primario dependentibus; atque idem est, quod *ιδιοσυγκρασία.* Vide *Idiosyncrasia.* Item *Oculus.* Hinc Ruland. & Johnson. ita descripserunt: quod *Specificum formale* sit, quod speciem per formales proprietates saltem refert. Et licet materiales quoque virtutes concurrant, formales tamen excellunt, & illæ potissimum elaborando respiciuntur. Tales sunt *Tinctura*, & *Oleum.* Verum etiam Paracels. non veritus est extendere ad ægitudines, eas appellando *Specificas*, quæ sperma suum peculiare habent in corpore, *Paramir.* *l. 2. c. 7.* De *Specificis* vero medicamentis lege eundem *Archidox. l. 7.* Imo & Medicorum sectam quandam constituit, quos vocavit *Specificos*, qui alias *Experimentales*, & *Empiricis* vocantur, in *Paramiro. de 5. entib. morbor. prolog. 3.* Hujus vocabuli significationem variam clarius explicatam vide, si placet, aut ad manus fuerit, in Theoduli Kemperi *Dissert. de Medicamentis specificis c. 1.* Dicitur & nonnullis *Singularia*, de quo vocab. paulo superius. Pertinent & huc *Appropriata*, de quo etiam supra suo loco.

SPECILLUM, μήλη. Vide *Mele.* Alias proprie *Specillum* dicitur *perspicillum*, quo aliquid spicimus, id est, videmus, ex Varrone, Rhod. *ad Scribon. n. 10.*

in qua significatione quoque legitur apud Bonet. *Anat. Pract.* l. 4. *Obs.* 33. *append.* 2. p. 341. *Specilla* quoque pro *Penicillis* & *Turundis* usurpari, testatur Lang. l. 3. ep. 5.

SPECLARIUM, σπειλάριον, idem quod *Διοπτρον*; *Specillum*, *Perspicillum*, per quod aliquid videmus accuratius. Dicitur & σφικλάριον, *Sphelarium*. Vide *Æginet.* l. 7. c. 3. Keuchen. ad *Sammon.* p. 166.

SPECTACULUM, ὄψακον, vocatur id, quod visu dignum habetur, aut visu percipitur. Quod si tale horrendum fuerit, rigorem excitare aliquando, testatur Gal. l. de rigor. c. 7.

SPECTRUM, φάσμα, idem quod *Visio*, quid significet, ex aliis Lexicis constat. Hæc pertinent inter causas supranaturales morborum, quamvis *Paracellus* naturaliter quodammodo *speetra* se habere existimet, ex Astralibus corporibus defunctorum deducere commentus. T. de *Corallis* & l. 8. de *nat. rerum*.

SPECLARIS, διαφανής, nomen lapidis, de quo vide supra, in *Diaphanes*. *Specular*, vel est *Lapis Lunæ*, vel *Approselinum*, vel *Gypsum*. Rul.

SPECULATIO, σκέψις, θεωρησις, proprie quidem dicitur de eo, quod oculis contemplamur; verum frequentissima quoque est impropria acceptio, quando id, quod animo volvimus, & revolvimus, *speculatio* vocatur, Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 6. *sepe in princ.* Hanc *speculationem* multum facere ad varietatem generationis, docet *Paracels.* *Tract.* 1. de *paru hom.* c. 2. *seqq.* ut & alibi.

SPECLATIVUS, θεωρητικός; dicitur etiam de Medicinæ parte illa, quæ in præceptis, ad praxin futuram proponendis, occupata est; non quod acquiescat in contemplatione; sed saltem comparative, ad ipsam Artis exercitium. D. D. Wedel. *Physiol. Med.* *sect.* 1. c. 10.

SPECULIA, *Paracelsus* dicitur *species Magiæ*, quam etiam ex super cœlestibus corporibus dependere commentus est l. 1. de *vit. long.* c. 7. *fin.*

SPECLUM, κρῖταστρον, διοπτρον, 1. significat vitrum materia aliqua obductum, vel chalybs etiam politus & levigatus, in quo species visivæ repræsentantur. De iis vide *Libav.* l. 1. S. A. Ch. c. 21. & 24. De speculi talis usu Chymico vide *Th. Chym.* Vol. VI. p. 484. *seq.* 2. idem est quod *Specillum*; de quo p. a. Vide *Mele. Specula Chirurgica* varia cavitatem aliquam distendentia *Dilatatoria* dicta, v. g. *Speculum Ani*, *Uteri*, *Oris*, *Oculorum*, descripta occurrunt in *Scultet. Arm. Chirurg.* Part. I. quæ quæri possunt in *Indice Instrumentorum*. In *Anatomicis* quoque *Aranea Tunica oculi* vocatur *Speculum*, *Barth.* l. 3. An. c. 8. p. 518. De *speculo* ustorio vel futorio, quod *Concavum metallicum ardens* dicitur, vide supra *Concavus*. 3. Improprie *Speculum*, cum adiectione, *Civrinum* appellatur *Arsenicum civrinum*. *Speculum album*, id est *Arsenicum de-*

scensum. *Speculum Indicum*, id est, *Limatura ferri*. Rul. & *Iohns. Arnold.* quoque de *Villanova* scripsit tractatum, quem inscripsit *Speculum Alchymicæ*; & videri potest in *Vol. IV. Theatr. Chymici*. *Speculum Ononidis* quid vocetur *Hartmanno*, videatur in ejusdem *miscellaneous Chymico-Medicis*.

SPECUS, βράχος; significat locum subterraneum, qui & *Spelunca* dicitur; quæ si graveolens fuerit, respirationem lædit, docente *Galen.* l. de *usul. resp.* c. 4.

SPEIRA; σπείρα, Lat. *Spira*, funem in orbem convolutum, & contortum significat. *Hipp.* l. 2. de *morb.* XXXIII. 8. *Jung. Fœf.* p. 579. Translatum communiter ad quandam formam panis similaginei, *Spira* dicitur.

SPELTRUM, idem, quod *Zinkum*, notante *Rob. Boyle* Latinitate donato in *tract. de Flammæ ponderabilitate*, *Experim.* XI.

SPEKCHNOS, σπερχνός, apud *Hipp.* frequens est & significat *vehemens*, *urgens*, l. de *nat. mul.* XXX. 16. XLI. 2. l. de *morb. mul.* XXXV. 13. & sæpius, vide *Fœf. d. l.*

SPERMA, σπέρμα. Vide *Semen*.

SPERMA CETI, dicitur medicamentum quoddam simplex, exoticum, quod e mari, cui supernat instar pinguedinis, colligitur. De quo nondum indubitato constat, unde proveniat; quamvis omnino falsa & ridicula sit opinio illorum, qui crediderunt, esse *semen balenarum*, sive cetaceorum majorum; cujus historiam, vires, & usum, vide apud *Schroder.* l. 3. c. 31; *Fr. Hofm.* in *Clav.* ad h. l. B. D. *Etmüller dissertationem h. iii.*

SPERMATICUS, σπερματικός, q. d. *Seminalis*; dicitur in genere de partibus corporis omnibus, quæ, post factam conceptionem, ex colligamento seminali efformantur, & postea, mediante succi nutritii chylosi additamento incrementum consequuntur; ad differentiam partium *sanguinearum*, quæ ex ipso sanguine fieri creduntur: quamvis non videatur veritati hoc consentaneum, partes quasdam ex sanguine, quales, efformari: In specie vero dicitur de certis corporis partibus generationi dicatis, v. g. de *Arteriis* & *Venis spermaticis*, *Meatibus* sive *Poris Spermaticis*; de quibus legantur *Anatomici*.

SPERMATOCELE, σπερματοκύλη, improprie dicitur *Herniæ* species, quando non semen, sed vasa ejaculatoria feminis corrugata prolabantur in scrotum. *Blancard.* in *Lex.*

SPERMOBOLEO, σπερμολοίω, significat *ejaculor semen*, excerno, & idem est quod *διακρίω*, sicut docet *Dieterich.* in *latr. Hipp.* num. 204: licet de nullo autore constet, qui hoc verbum usurpavit.

SPERMOLOGEO, σπερμολογέω, dicitur de animalibus, quæ ad partum semina colligunt, iisque vescuntur.

tur. Hipp. l. 2. de diat. XVII. 14. ubi volucres semini-
leger intelliguntur. Foëf. p. 579.

SPERNIOLA, *Sperniolum* vocatur semen ranarum,
vel est cruor, liquor, aut Sperma ranarum, viscosa &
mucilaginosa materia in aquis concreta. Dorn. Rul. &
Johnf. in Lex. Fr. Hofm. in Clav. ad Schrod. pag. 3.
unde Pulvis sperniola composuit Crollii, de quo in Dis-
pensator.

SPES, ελπίς, vide Elpis.

SPETILE dicitur id, quod est infra suis umbilicum
proprii cujusdam habitus, exos, sicut notavit ex Festo
Pompejo Aldrovandus inter edulia e carne suilla refe-
rens l. 1. de quadruped. bisulc. c. 36. p. m. 951. ed. Bonon.

SPHACELOS, σφακελός, σφακελισμός, Latine
etiam *Sideratio* vocatur. Accipitur late, & stricte. Late,
pro omni corruptione, Galen. in Ex. voc. Hipp. Stricte,
pro totali partium solidarum, qua mollium, qua du-
rarum, νεκρώσει & mortificatione; quando corruptione
perfecta emoriuntur, sensu, motu, vitaque omni de-
stitutæ, propter caloris vitalis extinctionem cum pu-
tredine lethali humorum conjunctam; cujus curatio
aut nulla, aut in sola amputatione quaerenda. Vide
Foëf. pag. 603. Dieter. n. 807. Keuchen. ad Sammon.
p. 247.

SPHACHERUS, σφαχέρος, vox Hippocrati à Galeno
in exeg. adscripta, quam alios σφάλερος scribere notat,
ex quo Foësius σφάλελος effingit; significat dolorem
capitis ex vulnere.

SPHADAZO, σφαδάζω, significat apud Hipp. mo-
leste & adzage ferre, irasci: deque eo effertur, qui in
summa anxietate constitutus est, l. 1. de morb. mul.
LXIV. 7. Junge Foëf. d. l.

SPHÆRA, σφαῖρα, Lat. Globus, Orbis, de quibus
vocabulis suo loco, Gal. caput vocavit σφαῖραν προ-
μην, oblongam sphaeram, lib. 9. de V. P. c. 17. Jung.
C. Hofm. in Com. ad h. l. n. 691. Meminit & Hippocr.
Sphaerarum Chirurgicarum, ex aluta Ægyptia factarum,
ad fracturas crurum utilium, 3. de fract. t. 29. Sphaera
Cæli Chymica, cum suis figuris, legatur in Th. Chym.
Vol. II. p. 456. seq. Quid Paracelsus per Sphaeram supe-
riorem, & inferiorem, externam & internam intelligat,
quaere in illius Paramiro, Paragrano, & aliis scriptis.
Sphaera Solis & Lunæ dicitur materia mixta utriusque
seminis, e quo lapis Philosophicus paratur, & haud-
dubie Sulphur & Mercurius Philosophorum intelligi-
tur. Rul.

SPHÆRION, σφαῖριον, idem, quod Globulus, Pi-
lula. Vide Globulus. Catapotion, Keuchen. ad Sammon.
p. 121. Hinc & σφαῖριός dicitur *Cupressus*, quod glo-
bulos ferat. Galen. l. 1. de C. M. S. L. cap. 1. Sphaerulam
lucentem ore detentam descriptam vide in Chr. Ad.
Balduini Hermete Curioso Invenio IV.

SPHÆRISTICOS, σφαῖριστικός, dicitur Galeno is,
qui pile exercitium docet, & omnem pilæ motum callet,
l. 2. de san. tu. c. 11. unde & locus, ubi exercetur pilæ

usus; Sphaeristerium vocatur, J. Alex. Not. ad Gal. l. 3.
de tu. san.

SPHÆROIDES, σφαιροειδής, i. e. globi, vel sphaerae
figuram habens, sed non profus exactam. C. Hofm.
d. l. n. 692.

SPHÆROMATA, σφαιρώματα, dicuntur protube-
rantiae Natium carnosæ & globosæ. Galen. l. Inwod.
c. 10.

SPHAGE, σφαγή. Vide Jugulum. Anticardion. Hip-
pocr. etiam pro ipsa venis jugularibus sumit, alias σφα-
γίδης dictis, l. de Glandul. II. 19.

SPHAGITIS, σφαγίτις. Vide Jugularis. Lang.
l. 1. ep. 10.

SPHALEROS, σφαλερός, Fallax, Periculosus, ex
Hipp. 1. aph. 1. Vide Dieter. n. 808.

SPHECLARION, σφεικλέριον. Vide Spectarium.

SPHËCLE, σφίκλη. Vide Fex.

SPHENDONE, σφενδύνη. Vide Funda. Galenus in
Exeg. Hipp. tres significationes adducit: primam, qua
fundam notat, & secundam propter similitudinem,
fasciam, quæ ad elotionem coli utilis sit, forte ad pro-
lapsum intestinum rectum repellendum; tertiam, qua
est muliebri περισφουζην sive crurum cingulum ad fundæ
formam accedens.

SPHENOIDES, σφηνειδής. Vide Cuneiformis.

SPHENOPHARYNGEUS, dicitur Musculus late-
ribus Oesophagi oblique implantatus. Barthol. l. 2. Anat.
c. 12. p. 448.

SPHENOSIS, σφήνωσις, q. d. Cuneatio, id est, Cu-
nei impulsio, vel adactio ad findendum. Hippocr. 3. de
fract. t. 40.

SPHEX, σφήξ, vide Vespa.

SPHINCTER, σφιγκτήρ, quasi *Constrictor*, *Con-*
strictorius, dicitur de Musculis meatum aliquem occlu-
dentibus, v. gr. Musculus Sphincter Ani, sive Intestini
Recti, & Vesicæ urinariæ, Galen. l. 6. An. adm. c. 4. C.
Hofmann. c. in Gal. de V. P. n. 257. 297. Barthol. l. 1.
An. c. 11. & 20.

SPHINGONTA, σφίγγοντα, medicamenta dicun-
tur adstringentia, obstruentia, & eadem cum σπκπηγίς,
σπκπηγίς. Vide Adstringens, Obstruens. Gorr.

SPHINX, σφίγγξ, nomen monstri Thebani, quod
Oedipo proposuisse fingitur ænigmata, uti legere est
apud Erasum in Chiliad. 2. cent. 3. n. 9. Unde Proverb.
Sphingis ænigmata, id est, scripta vel dicta obscura, cu-
jus proverbii meminit Gal. c. 3. progn. t. 37. Talia que-
que sunt quædam Paracelsi, Helmontii, & aliorum
Spagyricorum commenta. Unde & Becherus Oedypum
Chymicum scripsit ad obscura Sphingis Chimiæ ænig-
mata resolvenda.

SPHINXIS, σφίγγις, constrictionem aut obturatio-
nem notat, & aliquoties de matricis obstructione legi-
tur apud Mosch. l. de morb. mul. c. 124. 126. & c.

SPHODROS, σφοδρός, i. e. Vehemens, præsertim de
actione & motu vehementiori usurpatur, v. g. de pulsū,
Gal.

Gal. l. 3. de diff. puls. c. 5. quamvis & de morbo dixerit; in specie de dolore, Hippocr. 2. aphor. 46. Vide Foëf. p. 605. Dieter. n. 810. Significatio vocabuli Latini per se nota.

SPHONGION, σφουγγίον, nomen *Malagmatis* apud Ægin. l. 7. c. 18.

SPHRAGIDONYCHARGOCOMETES, σφραγιδο-
νυχάρρηχρηκόμητης, epitheton Medici superbi, vel etiam Medicaltri, cui annulatus ubique digitus prætentus, pretium ab exteriori cultu corporis, non interiore animi petens, uti solent nonnulli Circumforanei sese exornare. Linden. Ex. II. §. 27.

SPHRAGIS, σφραγίς, Lat. *Sigillum*: de quo supra si.

SPHRIGAO, σφρηγιάω, idem, quod σπαργάω, *ur-
gere* significat, & legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XLVII. 4. & l. de sterilib. XX. 5. Obiter hic animadver-
tendum est in C. Hofm. qui in *είνικηδίοις*, sive *MMSS.* notis ad Gal. l. 2. de L. A. c. 2. & 7. improbavit hoc ver-
bum σφρηγιάω, & substituit σφρυγγάντες, cum tamen hoc non legatur in Scapula, aliisque Dictionariis; illud vero omnino occurrit. Dicuntur vero d. l. c. 7. apud Gal. σφρηγιάωτες, *urgentes*, qui bene habito sunt corpore, succisque redundante, & quidem juvenes, non senes. Foëf. d. l.

SPHYGMOS, σφυγμός. Vide *Pulsus*.

SPHYRA, σφυρά, σφυράς. Vide *Malleus*; *Mal-
leolus*.

SPHYRADES, σφυράδες, dicuntur globuli, pro σφυράδες, Foëf. d. l.

SPHYRÆNA, σφυράεινα, vocatur Piscis longus, tenuis, acuminato rostro præditus, Latine *Sudis*, cujus descriptionem & usum in cibis vide apud Aldrov. l. 1. de pisc. c. 21.

SPICA, σπῆκος, quid significet, jam ante notum est, & ad Botanicam pertinet. Per translationem etiam tributum hoc nomen speciei deligationis utriusque humeri, quæ *Spica duplex* Galeno dicitur. l. de fasciis n. 78.

SPICATUM, σπηγίτον, nomen olei vel unguenti pretiosi, roborantis viscera & ventriculum, alias *Foliatum*, φολιάτων, dictum, apud Gal. l. 4. de L. Aff. c. 8. & l. 6. de san. tu. c. 10. Vide *Foliatum*.

SPICILLUM, idem, quod *Specillum*, μήλη. Vide *Mele*.

SPICULUM, σπόλυψ, idem, quod *festuca*, pertinet inter causas solutæ unitatis, & extractionem postulat. Gal. l. 6. de S. Fac. §. *Aristolochia*, l. 11. §. *Caro viperæ*, & alibi. Hodieque usitatus hoc nomen esse solet, quo exprimentur particulæ illæ salinæ, acidæ, acres, igneæ, quæ vim habent irritandi, lancinandi, dissolvendi corpora nervosa, fibrosa & sensu exquisito prædita, v. g. Mercurii *spicula* dicuntur ignea esse à celeberrimo D. D. Wepfero in *Historia Cicutæ aquat.* c. 21. hist. 3. Schol. 2. p. 305. seq.

SPILIOS; σπῖλος; idem, quod *maculis*; i. e. *Maculae*; de quo supra lit. M.

SPINA, Spinalis, σπῆκος, σπῆκος. Vide *Rhachis*; *Medulla*, *Ventosa*, *Bifida*. Spina quoque nuncupatur tumor quidam inflammatorius pungitivus à Francisco de Pedemontio apud Mesuen fol. 355. b. Spinales nervi vocantur illi, qui inter sextam & septimam cervicis, imo primam dorſi vertebram, e spinalis medullæ latere prodeunt, & musculis cervicis ramos suos impertiunt, decimum par constituentes, apud D. Gothofr. Bidloo *Anat. Tab. IX.*

SPINATI, vocantur Musculi duo longi & amplii inter spinas totam cervicem occupantes. Barthol. l. 4. *Anat. c. 6. p. 568.*

SPIPOLA, dicitur avicula, cujus varias species descriptas exhibet Aldrov. *Ornithol. l. 17. c. 26.*

SPIRACULA, διαπνοαί, πύργος, sunt *meatus cutanei*, per quos insensibilis fit transpiratio, ut & sudoris exclusio, Gal. l. 7. *meth. med. c. 5.* Dicuntur & *Spiramenta*. Vide *Meatus*. Paracelsus vocat *spiraculum vitæ* primam à Deo factam inspirationem, qua Adami corpus creatum vivificavit. *Philos. sagac. l. 2. c. 1.*

SPIRATIO, ἀναπνοή, idem, quod *Respiratio*. Vide *Anapnoë*.

SPIRITUIFICATIO, πνευμάτισις, legitur apud Ingrass. *com. ad Avic. de Tum. p. n. 115.* qui magnam licentiam sibi sumit, fingendi novas voces Latinas, ad exprimendam Græcorum emphasin.

SPIRITUS, πνεύμα. Vide *Pneuma*. Cæterum magna adhuc dissensio apud recentiores Physiologos reperitur, circa doctrinam de *Spiriibus*, dum alii nomen hoc κατ' ἐξοχήν animæ humanæ tribuunt, animam vero brutis, ceu materiale quid; alii vero spiritus in homine dari incipias eunt, v. g. D. D. Stahlus in *sua Dissertat. de Sanguificatione c. 2. in fin.* principium illud activum omnes actus organicos sive corporeos perficiens esse ipsam animam rationalem, sed abtque concursu rationalitatis operantem, aut plures agnosci debere animas in corpore humano existimans. Verum nos quemlibet hic suo abundare sensu libenter permittimus, nec censoriam virgulam nobis tribuere cupimus.

SPIRO, dicitur Basilio Valentino Instrumentum ad Magisterium Lapidis Philosophici necessarium, quo aër dirigitur, l. 1. *Testamenti ultimi c. 36.*

SPISSAMENTUM, σπῆμα. Vide *Syymma*.

SPISSUS, πυκνός, idem, quod *Densus*. Opponitur *Raro*, ὄραυός. Vide *Creber*.

SPITHAMA, σπιθαμή, mensura est, qua rerum intervalla metimur, estque trium palmorum, vel duodecim digitorum spatium, extensus digitus, minimo & pollice. Latinis etiam *Dodrans* dicitur, de quo supra in DO. Derivata sunt σπιθαμῖον, δισπιθαμῖον, τρισπιθαμῖον, quæ passim occurrunt apud Dioscoridem, teste Gorræo.

SPLANCHNA, σπλάγχνα, dicuntur interiora *Viscera*

seera præcipua; ut *Cor*, *Pulmo*, *Hepar* & *Lien*, seu vitalitatis, vel sanguinis purificationis præcipua organa. Legitur apud Hipp. 4. aphor. 66. & 2. de R. V. I. A. 24. Adde Foëf. p. 579. Dieter. n. 782. J. Alex. not. ad Gal. l. 3. Hipp. & Pl. dec. cap. 4. *σπληνική* vocari medicamenta adversus morbos viscerum intimi ventris notavit e Dioscor. Scapula. Ab hac est *μυζαλόσπληνιχόν*, quod Erosianus definit, cui propter ardorem tument viscera. Ita *Splanchnica* medicamenta vocantur in genere appropriata certis corporum membris ab Emanuele Konig in *Regno suo Vegetabili*, c. 48.

SPLEN, *Splenicus*, *σπλην*, *σπληνικός*. Vide *Lien*.

SPLENDOR, *λαμπρότης*, *αύλη*, *Splendidus*, *λαμπρός*, quid hæc vocabula significant, aliunde, & potissimum e Phycis jam constat. Nimii splendores inter causas morificas doloris oculorum referuntur à Gal. l. 1. de *symp. caus.* c. 6. In Leonibus & Pardis, aliisque quibusdam animalibus *splendidus* esse oculos, *αυρηθής*, & *splendorem* in pupilla noctu apparere, docet idem l. 7. de H. & Pl. dec. c. 4. *Splendentes* urinas quas vocet Hipp. vide supra *Lampe*.

SPLENECTOMIA, *σπληνεκτομία*, id est, *Lienis excisio*. Meminit hujus vocabuli & modum illius excisionis peculiari in tractatu seu *περιπέλειον* inauditum promisit Georg. Thomson in *præfat. Acus magnetica ad fin.* Hanc in brutis possibilem experientia hæctenus docuit, an vero in homine fieri queat absque præfente vitæ periculo, à plerisque in dubium adhuc vocatur.

SPLENETICUS, idem, quod *σπληνικός*, h. e. ad *Lienem* pertinens, quamvis *σπληνικός* magis dicatur de statu p. n. lienis, *spleneticus* vero sumatur de remediis, quæ *Splenetica* modernis dicuntur, de quorum materia consuli possunt *Materia Medicæ* scriptores, nec inepte de iis differuit Iunken. *Chym. Exp. Cur. Part. II. sect. 1. c. 15. p. 641. seqq.*

SPLENII dicuntur quidam Musculi caput recta ad posteriora trahentes, vertebris utrinque instrati. Barthol. l. 4. *Anat.* c. 5. p. 566. Vide etiam D. Bidloo *Anatom. Tab. XVI.*

SPLENION, *σπληνίον*. Vide *Plagula*.

SPLENISCOS, *σπληνίσκος*, idem, quod *σπληνίον*, apud Hipp. l. 2. de *morbis* XLIX. 12.

SPLENITIS, *σπληνίτις*, Lat. *Lienaris*, vocatur Hipp. *venula in manu sinistra*, alias *Salvatella* dicta, quemadmodum eadem in dextra dicitur *ήπατις*, h. e. *Jecoraria*, l. 1. de *morb.* XXIII. 18. 19. XXV. 6. Adde Lind. *Ex. III. §. 519.* Galenus vero hæc nomina *σπληνίτις* & *ήπατις* attribuit morbo *Lienis* & *Hepatis*, præsertim eorum viscerum *Tumori* & *Obstructioni*, *libr. de diff. sympt. c. 5. p. princip.*

SPODIACON, *σποδιακόν*, *πφελόν*, nomen *Collyrii tenuis*, à colore ita dicti, quasi *Cinereum*, non vero à *Spodio*, cum hoc non ingrediatur illas compositiones. Morfu caret, & vim habet anodynam, sive dolorem *Castelli Lexic. Med.*

mitigandi. *Ægin. l. 7. c. 16.* Scribon. n. 23. *Rhod. in not. ad h. l. Aët. l. 7.* citante *Gorræo*.

SPODION, *σποδιον*, *Spodos*, *σποδός*, in genere *Cinereum* significat. Communiter vero restringitur ad *Cinereum metallicum*, sive recrementum metallorum ustorum, cineris similitudinem & nomen referens, unde & Latinis quibusdam *Cinerula* nuncupatur. Quæ uti ex varia materia paratur, ita & apud Hippocr. diversa sortita est nomina, v. g. *σποδός κυπρίη*, *Spodos Cypria*, l. de *Ulcer.* X. 1. *Ilyrica*, *ιπυραϊσός*, d. l. 2. *Χρυσίτις*, ad *Collyria* adhibita, *cinis lythargyrii* in *Not. ad l. 1. de morb. mul. III. 3. 7. 19. 20.* Jung. *Foëf. p. 580.* Est idem, vel minimum saltem differens à *Pompholyge*, vel *Tutia*, teste *Schrod. l. 3. c. 19.* Fr. Hofm. in *Clav. ad h. l. Rul. & Iohnf. in Lex.* Dicitur *Spodium Græcorum*, ad differentiam *Spodii Arabum*, quod est *radix Alcannæ* combusta, *Schrod. d. l. Translatum* etiam in *Officinis Pharmaceuticis* ad *Calcinata*. Ita, ut ibidem etiam legatur *Spodium*, pro *Ebore calcinato*. Vide *Dispensatoria*.

SPODITES, *σποδίτις*, *Cineritius*, epitheton panis apud Hipp. teste Gal. in *Expos. voc. Hipp.* vel à colore ita dictus, vel quod sub cineribus paretur. *Foëf. Oec. p. 580.*

SPODOS, *σποδός*. Vide *Spodion*.

SPOLIATORIUM, *σποδότηριον*, vel *Spoliarium*, idem quod *Apodyterium*, de quo supra. Legitur apud *Ant. Fumanell. libell. de Balneis in princ.*

SPONDA, idem, quod *Lectus*, in quo ægri decumbunt. Ita *spondam* aliquam delineatam exhibet *Hildan. Cent. V. Obs. 86.*

SPONDYLOLITHOS, *σπονδυλόλιθος*, dictum *Lapidum* genus, ex Comitatu *Tirolensi*, à forma, vertebras dorsales minorum animalium satis accurate representante, ex observatione *Velschii*, in *Eph. Nat. Cur. A. I. Obs. 157.*

SPONDYLOS, *σπόνδυλος*, Latine *Vertebra*, quia per eas corpus varie vertitur. *Vertebrae*, *σπόνδυλοι*, dicuntur ossa intus excavata, superius & inferius plana, exterius variis processibus donata, quorum in collo septem, dorso duodecim, lumbis quinque numerant *Anatomici*, quibus adjunctum est *Os Coccygis*. Plura de *vertebris* vid. ap. *Anatomicos*, & in specie *Barth. libell. 4. cap. 14.* De *luxatione vertebrarum* cervicis agit Hipp. 3. aph. 26. *Σπόνδυλος* quoque strictissime vocatur *secunda cervicis vertebra*, apud Hipp. l. 1. *sect. 2. Prorrh. t. 55. Coac. t. 266.* quæ alias proprio nomine *Dens* eidem dicitur, l. 2. *Epidem. sect. II. 69.* Vide *Foëf. p. 580.*

SPONGIA, *σπόγγος*, est corpus marinum, rarum, laxatum, porosum, imbibens & asservans aquam. *Ru-land.* existimat, esse *Zoophyton*, neque fruticem, sed tertiam habere naturam, & illi commixtam esse naturam animalis, & plantæ. Hinc & *Avicenna* describit, quod habeat animas, scil. vegetativam & sensitivam. *Dioscorides* duo genera constituit; *Marem*, quæ densioribus foraminibus, & minoribus constat; & *familiam*, foraminibus præditam majoribus & rotundis.

Rrrr

Quidam

Quidam addunt & tertiam speciem, habentem intra se lapides duros, & plurimas cavernas. *Spongia* vocatur etiam à dicto Rulando *Fungus marinus*, ad differentiam *Terrestris*, quam *Spongiam nostram* appellavit, in pratis occurrentem, vulgo *Bovifia* dictam, quæ valde accedit ad naturam *Spongiæ marinæ*. De *spongiarum* marinarum viribus & usu vide Galen. l. 11. de S. F. & alibi sæpius. Dioscor. l. 5. c. 138. *Spongia* quoque vocatur illa excrementa in frutice *Cynosbatos* dicta sæpius occurrens, Schroder. lib. 4. cl. 1. n. 122. nec non interior substantia cucurbitæ, aut colocynthidis, Hipp. l. de sterilit. XI. 35. *Σπόγγος* quoque Hipp. glandulæ faucium, quæ alias *Tonsilla* Latinis vocantur, l. 4. Epid. III. 14. 17. Jung. Foëf. d. l.

SPONGIOLI vocantur *Boleti minores*, adulto vere e terra exeunt, aliis *boletis* meliores. J. Alex. l. 9. Sal. c. 5.

SPONGION, *σπόγγιον*, nomen est epithematis, ex caprillo stercore compositi, apud Egin. l. 3. c. 48. vel malagmatis, l. 7. c. 18. ita vero dictum, quod *spongiæ* modo humorem hydropicorum imbibat. Gorr.

SPONGOIDES, *σπυγγοειδής*, i. e. *spongiosus*, sive *spongiæ* instar porosus. Dicitur de variis corporis partibus; quin & excrementis, v. g. de pulmone, l. de ven. XIX. 8. de renibus d. l. VIII. 10. de glandulis, l. de glandul. I. 2. de Liene l. 1. de morb. mul. LXXXVII. 5. de ossibus nasi, quæ alias *Cribiformia* vocantur. Gal. l. 8. de V. P. c. 7. in princ. de alvi excrementis. Hippocr. l. 7. Epid. XLVI. 9. Vide Foëf. d. l. Etiam de Tumoribus, unde Ruyfchius *Observ. Anat. Chirurg. Cem. I. obs. 81.* binos Tumores in femore obortos miræ magnitudinis, unum quidem septem quadrantes ulnæ, alterum novum quadrantem æquantem per excellentiam *Spongiosus* dicere non dubitavit, quos & *Offivoros* vocari posse juxta Idiotismum Belgicum creditur. Speciatim autem dicitur inflammatio tonsillarum post febrem ardentem: alii vero etiam ita appellant in capite squamis obstita ulcera *πυρρὴ δὲ ἔλκη*, alii in capite orta inania œdemata, quæ intra exesa sunt, ita vocant, vide Erotianus.

SPONGOS, *σπόγγος*. Vide *Spongia*.

SPONS proprie voluntatem significat; unde adverb. *Sponte*, & derivativum *Spontaneus*, *αὐτάρκτος*. Linden. Ex. XV. §. 136.

SPONSUS, quid proprie significet, non est hujus loci, & in vulgus notum est. Chymicis vero *Sponsus* dicitur *Mercurius*. Ruland & Johnson. quam inepte alii judicent ex hoc, quod passim *Mercurius*, vel *Aqua Philosophorum* sit dicta *Uxor*, & *Sulphur Philosophorum Maritus*, vel *Mas*. Vide *Martius*.

SPONTANEUS, *αὐτάρκτος*. Vide *Automator*.

SPONTUM dicitur Rulando cinis aqua madefactus, qui fornaci inditur, quando aurum, vel argentum depuratur, in *Lex*.

SPORADES, *Sporadici*, *σποραδεις*, *σποραδικοι*, di-

cuntur morbi dispersi, & sparsim grassantes; qui singulos separatim corripunt, absque contagii suspitione. Morbi sunt vagantes & privati, & alius alium occupat. Opponuntur *Publicis*, qua *Endemiis*, qua *Epidemicis*, qui continenter multis hominibus uno eodemque in loco contingunt. Hippocr. l. 1. de R. V. I. A. l. 9. Gal. in comm. ad h. l. item in def. med. describuntur *sporadici*, qui omni tempore, omnique loco exoriri possunt, & separatim quemque invadunt. Junge Foëf. p. 580. seq. Lang. l. 2. ep. 13. *Sporades* quoque *venas* nonnullis Medicorum dictas fuisse propagines venæ cavæ trunci in totum crus ab interiori ipsius parte per inguina procurrentis, inordinatas ad cutem permeantes modicis intervallis dispersas, notavit Gal. l. 3. Anat. admin. c. 12. princ. Castell.

SPORETOS, *σπυρρῶς*, dicitur prima pars hyemis, (aut fortassis etiam ultima autumnus) Lat. *Sementis*. Vide supra SE. Gorr.

SPOROS, *σπόρος*, idem, quod *σπέρμα*, semen significat, & quidem ap. Hipp. semen genitale, l. 2. de diet. XXVII. 11. Vide Foëf. d. l.

SPUDE, *σπυδή*, Diligentiam, studium, & curam seriam significat. Hippocr. 2. de fract. t. 24. cum delirio juncta periculum auget, 6. aphor. 53. Junge Dieter. n. 786.

SPUITIO, *πύσις*, *πυσμός*, idem, quod *Screatio*. Vide *Ptyisma*.

SPUMA, *ἀφρός*, quid significet, notius est, quam ut opus sit verbis. Causa est à conqussatione aquei; quassatio ab agitatione, Linden. Exerc. VII. §. 14. Vel, ut clarius constet, *spuma* in humoribus, qua vitibus, qua excrementitiis, est soboles effervescentiæ, & fermentationis præternaturalis. Hinc passim legitur apud Hippocr. *ἀφρῶδες αἷμα*, sanguis *spumosus*, 5. aph. 13. Coac. t. 450. quod sanguis *ἀφελξεί*, vel *ἀφρῆς*, *spumescat*, l. 2. de morb. VI. 10. De *spuma* ægrotantium, v. g. strangulatorum & dissolutorum, lege 2. aphor. 43. & Gal. comm. ad h. l. Dieter. n. 141. epilepticorum, l. 1. de morb. sac. IX. 17. 18. hysterica-rum mulierum, quæ dicuntur *spumare*, l. 2. de morb. mul. XVI. 4. XLIV. 7. Jungatur Foëf. Oec. p. 113. Bonet. Anat. Pr. l. 2. f. 12. obs. 5. cum schol. *ἀφρῶδες διαχωρίματος*, *spumantia excrementa*, leguntur 5. aph. 30. Adde Dieter. n. 142. Coac. t. 607. Serib. n. 99. Porro *Spuma* quoque de aliis rebus dicitur, v. g. *Spuma lupi* est nomen lapidis, de quo apud Agric. l. 5. de nat. fossil. Chiocc. Mus. Calc. f. 3. p. 398. *Spuma argenti*, i. e. *Lithargiros*, vide supra in LI. *Spuma* Chymicis simpliciter notat *Cinerem*, *Spuma maris*, id est, *Halcyonium*. *Spuma nitri*, i. e. *Aphronitrum*, *Burach*, Rul. & Johnf. in *Lex*. *Spuma duorum Draconum*, h. e. *Butyrum Antimonii*. Johnf. l. 2. *Lex*.

SPUMESCENTIA, *ἀφροισμός* (*ἀφροισμός* videtur mihi suspectum) usurpatur à D. D. Wedelio de Bile, quando

quando per vomitoriorum proprie dictorum particulas falinas sulphureas volatiliores funditur, ut *spumescat*, non modo in ventriculo, sed etiam in proximo intestino stimulans fibras dictarum partium ad excretionem vel expulsionem, *Amæn. Med. l. II. sect. V. c. 8. p. m. 287. seqq.*

SPURIUS, ἰσθθ. Vide *Illegitimus*.

SPUTAMEN, πτύσμα, Galeno dicitur *sputum*, cui alieni humoris aliquid est permixtum, ut bilis sanguinis, saniei, *l. I. de cris. c. 5.*

SPUTUM, πτύελον. Vide *Ptyelon*. *Sputum Lunæ*, id est, *Lithargyrium*, *Theatr. Chym. Vol. V. p. 11.* *Sputa maris*, i. e. sulphur. *Sputum boletorum*, composita materia ex sulphure & magnesia, vocatur & aurum spissum, aqua sulphuris, quando in Mercurium mutata est. *Rul. in Lex.*

SPYRAS, Σπυραθος, σπυράς, σπύραθθ, significat *globulosa caprarum excrementa*, *Hipp. libr. de nat. mul. XXI. 25. 180. 182. Gal. c. 2. in Prorrh. 1.6. σπυραθθία excrementa eadem, quæ σπύραθα, Hippocr. 1. Prorrh. f. 2. t. 6. Coac. 1. 603. Vide Scybal.*

SQUALOR, αὐχμός, squalidus, αὐχμηρός. Vide *Auchmos*.

SQUALUS, nomen piscis, & species *Capitonis*, cuius descriptionem cum usu vide apud *Aldrov. l. 7. de pisc. c. 17.* Meminit & *J. Alex. l. 15. Sal. c. 6.*

SQUAMA, λπίς, vide *Lepis*. *Squamosus*, λιπιδειδής. Vide *Lepidoeides*.

SQUAMIFORMIS, λιπιδειδής. Vide *Lepidosarcoma*.

SQUATINA, ῥίνη, piscis dicitur inter cartilagineos relatus, cuius descriptionem, cum usu in cibus & Medicina, vide apud *Aldrov. l. 3. de pisc. cap. 66.* Mentio fit & apud *Galen. l. 3. de Al. fac. c. 36.* & *Jul. Alex. l. 14. Sal. c. 11.* *Bruyerin. de re cib. l. 21. c. 19.*

SQUATINORATA, ῥινόδατος, species mixta ex coitu *Squatina* & *Rajæ*, apud *Aldrov. d. l. c. 67.*

SQUILLA æquivocum est. Vel enim denotat radicem *bulbosam* marinam amarissimam, Græce σιλίδα. Unde *Acetum* & *Oxymel scilliticum* *Offic.* quæ significatio ad Botanicos pertinet. Vel significat animal crustaceum, Gr. κρείς dictum. Vide *Carides*.

SQUILLINUM aziza, i. e. *finus equinus*, *Rul. & Johnson.*

SQUINANTHIA barbaro vocabulo idem est, quod *Angina*, apostema colli. *Dieter. num. 487. Dorn. Rul. & Johnson.*

SRINT, morbi apud Hungaros familiaris nomen; quo omnis tumor in ore, gutture, vel ano inflammatorius indigitatur. *Eph. Nat. Cur. A. II. obs. 28.*

STABILIMENTUM, ἀποσπάλγμα, idem, quod *Fulcimentum*, ἔρμασμα, *Hipp. 3. de iis, q. in med. 1. 36. Vide Fulcimentum.*

STABILIS, ἐυσταθής. Vide *Eustathes*.

STAC, vel *Stoac*, id est, *congelatio*, vel *coagulatio*, *Rul. Apud Johnson. legitur Sinc.*

STACTE, στακτή, duplicem habet significationem; 1. notat *Myrrham stillaticam*, Arab. & *Off. Storax liquidus* dictam. Vide *Myrrha. Lind. Ex. 10. §. 124. 137.* 2. significat *lixivium per cineres destillans*, κρύα στακτή, *quastillaticum*, *Gorr. Vide Conia.* *Muria* quoque στακτή legitur, in qua injecta stagnet, vel supernatent, ad garum conficiendum, citra insolationem, sola decoctione, apud *Lang. l. 1. ep. 59.*

STACTICON, στακτιον, στακτιόν, στακτιόν, nomen *Collyrii* apud *Scribon. Larg. n. 34. Ægin. l. 7. c. 16.* *Galeno* vero & *Aëtio*, ὑστακτιν dictum. Vide *Rhod. not. ad Scrib. locum.*

STADIEUS, σταδίου, *Stadiodromos*, σταδιοδρόμος; dicitur, qui stadium percurrit, aut stadio certat, *Gal. in ex. voc. Hippocr. Foët. p. 582. C. Hofm. comm. in Gal. LL. de V. P. n. 450. Diet. Iatr. n. 11.*

STÆS, στίς, duplicem habet significationem, notante *Foët. Oec. p. 582.* Vel enim *farinam aqua maceratam*, & manibus subactam significat, veluti fit in panificio; vel interdum, στίαρ, sive *pinguedinem*. Illam confirmat *Jul. Alex. not. in Galen. l. 4. de san. tu. Tom. II. pag. 406.* Hanc ipse *Hippocr. l. 1. de morb. mul. CXX. 24. Σταπίτης* plantæ genus dicebatur ex melle, sesamo & caseo, apud *Athenæum l. 14. citante Foët. dict. loc.*

STAGIUM idem significat, quod *Sextula*, estque nomen ponderis scrupulos quatuor continentis, *Jubert. Esthivus de formulis sect. I. c. 1. p. m. 4.*

STAGMA, στάγμα, vocatur latex, sive materia, quæ distillationi exponitur. *Blancard.*

STAGNATIO, vide *Stagnum*.

STAGNEA, apud *Scribon. n. 230.* pro *cacabo* & variis genere ponitur stanno obducto. Alias *Stagneum vari*, *Stagnatum*, *Rhod. in Lex. Scribon. p. 445.* *Stagnea pyxis* legitur apud eund. *Scribon. n. 30.*

STAGNUM, λίμνη, idem, quod *Lacus*, de quo supra in *LA.* Adde *Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 25.* Inde derivativum in Medicinam hodieque usitatissime translatum *stagnatio*, i. e. humorum collectio, & subsistentia p. n. cuius causa est influxus impeditior. *Linden. Ex. IV. §. 23.*

STAGONIAS, σταγονίας, epitheton *Thuris masculi* electi, rotundi, & guttæ simillimi. *Gorr.*

STALAGMOS, σταλαγμός, i. e. *destillatio à capite*, à verbo σταλάζω, quod idem, ac στάζω, *Gal. in exp. voc. Hipp. Foët. d. l. Stalagma*, σταλάγμα, dicitur materia, quæ distillatione prodiit, *Blancard. in Lex.*

STALTICA, σταλτική, dicuntur medicamenta, quæ carnes vulneribus æquant, *Castell. ex libell. spur. Gal. de dynamid.* Verum generaliter idem significant, quod *Repellentia*. Unde *Collyria staltica* apud *Ægin. l. 3. c. 22. Jung. Diet. Iatr. n. 408.*

STAMEN, i. e. filum. *Stamen album*, h. e. *filum cruidum*, quod etiam leni evaporatione dolores mitigat. Scrib. n. 142. Rhod. in not. ad h. l.

STAMNOS, *σάμνος*, dicitur *urna*, vel *urnula*, vas aquarium, Hipp. l. 7. *Epid. XLV. 8.* quamvis & vas vinarium alibi significet, norante Fœf. d. l.

STANCARE, pro *stagnare*, legitur apud Keuch. ad Sam. p. 163. seq.

STANNAR, est mater metallorum, fumus occultus, ex quo metalla generantur. Dorn. e Paracels. l. 3. *Philos. ad Athen. text. 3.* Rul. & Iohnf.

STANNUM, *κασσιτέρως*, Attic. *κασιτέρως*, item *σάγγος*. Keuchen. ad Samon. p. 164. est metallum molle, album, splendens, cum livore quodam constans, ex Mercurio quodam ignobiliori, sed puriore, fugaciorique, & Sulphure minus maturo, indigesto; cujus hifloriam, & utrum varium in Pharmaceuticis vide apud Schroder. l. 3. c. 14. Fr. Hofm. *Clav. ad h. l.* Baf. Val. Teß. *Ult. l. 2. cap. 8.* Rul. & Iohnf. negare videntur, *Stannum verum* Arabum idem esse cum *Plumbo albo*, modo hanc opinionem etiam rationibus satis confirmarent. Galen. scribit, *Stannum* plumbo adulterari, l. 1. de *Antid. c. 8.* *Stannum* omnia metalla reddere, friabilia, & fragilia, si admisceatur, non modo Bafil. d. l. tellatur, sed & Helmont. *vr. Compl. atque Mist. Elem. figm. n. 20.* Quin & ipsum frangit Adamantem, teste eodem de *Lithias. c. 1. n. 9.* *Stannum* Chymicis dicitur *Jupiter*, ob aliquam commentitiam comparationem cum Jove Macrocolimico, & designatur Charactere ♃ . Dividitur *Stannum* in *Dives* *Mediocre*, *Pauper*. Vocatur & *Dominus aris*, item *Plumbum argentarium*, Iohnson. l. 1. & 2. *Lexic.* Plura de *stanno* quære in *Indicibus Theatr. Chym. Vol. I. II. III. V.* ut & *Libav. Tom. I.* Iunken. etiam scribit sola puritate *stannum* à plumbo differre & temporis successu facile in argentum migrare, quod confirmare voluit singulari observatione *Mechanica, Chymic. Exp. Cur. P. I. sect. 5. c. 4. p. 421.* Verum an ex illa observatione consequentia mutationis in argentum firmiter deduci possit, adhuc dubitamus. De *stanni fossilis* granis lege *Ephem. Nat. Cur. A. II. Obs. 78.*

STAPES vocatur officulum e tribus, vel quatuor, utrum in meatu auditorio, ejusque cavitate prima, seu concha. Hujus *Stapedis* primum inventorem fuisse Ingrassiam, licet Columbus & Eustachius sibi inventionem tribuant, vult Bartholin. de quo videatur *libell. 4. c. 7. Anat.*

STAPHIS, *σάφισ*, homonymon est, denotans i. plantam, vel herbam *staphisagria* dictam, de qua significatione consultantur Botanici. 2. Uvam passam. Vide *Passa*.

STAPHYLE, *σάφυλη*, Latine *Uva* dicitur, significans proprie fructum vitis viniferæ, sive congeriem baccarum vitis. Per translationem vero in Physiologicis denotat partem aliquam in faucibus, quæ alias

Gargareon, *Columella*, *ύων*, dicitur. Vide *Columella*. Pathologicè vero denotat & morbos illius partis, præfertim inflammationem; Gal. l. de *tum. p. n. c. 17.* Restrinxit vero l. 6. de *C. M. S. L. c. 3.* At Hipp. latius summit pro morbo uvulæ, l. 2. de *morb. X. 29.* Adde Fœf. pag. 583. seq. Nicol. Pisto statuit nomen *Uvæ* rectius morbo Gurgulionis inflammatorio attribui, quando nimirum in rotunditatem creverit, feraturque deorsum; haudquaquam vero ipsi parti competere, de *Co. & Cur. morb. lib. 2. c. 1.* Vide *Uva*.

STAPHYLEPARTES, *σαφυλεπάρτης*, Instrumentum dicitur Chirurgicum, quo uvula laxior elevatur & attollitur, quod & *σαφυλέζα* vocatur. Meminit hujus *Ægin. l. 3. c. 26.* citante Gorr. *Forest. l. 15. obs. 4.* vocat *Staphylepartum*.

STAPHYLIS, *σαφυλῖς*, vocatur valculum illud, quo potus præbetur infantibus, & orificium habet papillam quodammodo repræsentans. Legitur apud Moschion. de *morb. mul. cap. 116.* ubi & *καττιναεῖον* vocatur.

STAPHYLOMA, *σαφύλωμα*, dicitur oculi morbus, cum in summa tunica quiddam acino simile evenit, Gal. 1. 2. *meth. med. c. 2.* Latine *Uvatio*, apud *Forest. l. 111. O. 24. Schol.* Dux potissimum habentur species: una, quando erosa, ruptave cornea oculi tunica, altera, quæ ei subjacet, *μακροειδής*, *uvæ* dicta, excidit ad eum modum, ut acinum *uvæ* repræsentet. Cum vero infra hunc modum excidit, *μυοκέφαλον*, cum superat, *μήλον*, vocatur *Ægin. l. 3. cap. 21.* Jul. Alex. not. in *Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 7.* Altera species, quando sine ruptione, aut erosione cornea intumescit, ac prominet certa parte in modum *uvæ* acini. Id quod plerumque contingit ex defluxione, humoribus intra corneam coacercentis, tunicam laxantibus, incurvantibus, & extendentibus. His addidit tertiam speciem *Aët. lib. 7. c. 34.* scribens, aliquod *σαφύλωμα* fieri ex pustula quadam inter strias corneæ tunicæ satis profunde excitata, quæ tunicam attollat, non tamen rumpat. Cautæ hujus affectus variæ esse possunt, sed, quæcunque ea fuerit, certum est, vitium *staphylomate* omni aboleri, Gorræus. *Castell.*

STARAPHAXAT dicitur medicamentum fistens, à stare faciendo dictum, ut creditur, Dorn. Ruland. & Iohnf. At Paracelsus inter Characteres *Synoviam albam* fistentes refert, l. 2. de *vit. long. c. 14.*

STASIMOS, *στάσιμος*, *Stabilis*, & *Stabilitas*, *στάσις* quid significant, non opus est declaratione, cum per se notum sit. Illud legitur apud Hipp. l. de *nat. mul. l. 14. l. 2. de morb. mul. II. 19. IV. 3. l. 4. de R. V. I. A. 1. 20.* Hoc d. l. 27. Adde Fœf. p. 583. *στάσιμος* etiam affectivam habere significationem, denotans, *vim sistendi habens, stativum*, vult Lind. *Ex. V. §. 507.* *στάσις* humorum idem est, ac *stagnatio*, Rolf. O. & M. M. *Sp. lib. 2. sect. 3. c. 27.*

STASIS, *στάσις*, quid significet communiter, non

tum est ex aliis Lexicis, nimirum; quando homo erecto corpore immotus pedibus suis innititur. Verum præter hanc significationem hodieque vox hæc *στάσις* usurpatur de humoribus in corpore alias fluentibus, quando hi præternaturaliter subsistant, atque ita idem est ac *Stagnatio*, de quo vocabulo paulo superius dictum est. vid. Rolfink. O. & M. M. Sp. Comm. l. II. sect. 3. c. 27. D. D. Stablius nomen Græcum etiam in Latino retinuit in egregia sua Dissertat. de *Motibus humanis spasmodicis* c. IX. p. 33. seqq. *Stasin* describens *anguinis* per meram passivam collectionem absque respectu turgescentiæ concurrentis, vel non, quamvis utramque accurate declaraverit, & aliquando concurrere posse non inficias iverit. Alius v. D. Joachim Petr. Gaerke discrimen aliquod statuit inter *stagnationem* humorum & *στάσιον*, illi concedens adhuc aliquem motum progressivum, verum tardiozem, & impedirentem, huic vero penitus denegans in *Dissert. Inaug. de Vena Portæ* sect. III. p. 35. an vero hoc discrimen ab aliis admittatur, valde dubitatur.

STATER, *στατήρ*, nomen ponderis, quatuor drachmas pendens. Unde & *πτεροειδὲς χαλκός* dicitur, Gal. l. de pond. & mens. ex Cleopatra.

STATERA, trutina, de ponderibus Bilanx.

STATHEUSIS, *στάθεισις*, vel absque aspirata *στάπυσις*, dicitur *inchoata affatio*, non perfecta; sitque à calore externo imbecilliori in rem affandam, quæ *στάθειον* vocatur h. e. quod modice affatum est. Gorr. Lar. *Tostio*.

STATHMION, *Stathmidion*, *σταθμίον*, *σταθμίδιον*, significat vel pondus libræ, ex ære, aut ferro, aut plumbo constans, Gal. c. 2. de fract. t. 3. vel *pyxidem*, in qua aliquid asservatur, l. 6. de C. M. S. l. c. 2.

STATICON, *στατικόν*, idem, quod *σταλτικόν*, dicitur de Collyriis, quæ inordinatum fluxus impetum fiunt. Gorr. Vide *Stallicon*.

STATIO, *στάσις*, est actio utriusque cruris in terram firmati & similiter protensi, Galen. l. 15. de V. P. c. 8. Jung. C. Hofm. in not. ad h. l. n. 177.

STATIONARIUS, Epitheton *Febrium* quarundam *continuarum*, quæ à particulari, at nondum satis cognita hujus aut alterius anni constitutione pendunt, singulæ suo ordine invalescunt, grassantur admodum & quasi cæteris dominantur per continuam illam annorum seriem. His opponantur *Febres intercurrentes*, de quibus supra suo loco. Utrasque descripsit Th. Sydenham in *Obs. Med. Morb. acut. sect. 6. c. 1. p. m. 408. 409.*

STATIVUM, *στατικόν*, idem quod *Stallicum*.

STATURA, *μέγεθος*, proprie corporis magnitudinem significat. Hanc etiam à Medico recte considerari, docet inter alios Jul. Alex. l. 3. Sal. c. 1. & 7. Dieter. *latr. p. 413. & 762.*

STATUS est homonymon vocabulum. Vel enim idem significat, quod *Constituio*, Gr. *κατάστασις*. Vide

Catastasis. Vel notat morbi vigorem, & summam vehementiam, Gr. *ἀκμή* dictam. Vide *Acme*.

STAXIS, *στάξις*, Hippocr. dicitur stillatio sanguinis e naribus parva & insufficientis; unde etiam damnatur in text. *Prorrh. & Coac. l. 1. Prorrh. com. 3. t. 56. 237. 405.* Dicitur & *ἀπύσταξις*. Jung. Foëf. p. 582.

STEAR, *στῆαρ*. Vide *Adeps*, *Sevum*. Præter hanc significationem Foëf. Oec. p. 585. existimat etiam *στῆαρ* notare fermentum, vel farinam aqua subactam, & conatur aliquot locis ex Hipp. Dioscor. & Gal. probare. Verum C. Hofm. in *MMSS. notis ad Gal. l. 3. de C. M. S. l. c. 1. ad lin. 20. p. 196. edit. Basil. Græc.* audacter scripsit: Ubiunque *στῆαρ* pro fermento aut pasta legitur, vitiosum esse; & substituentum esse *σῆσις*. Nos item hanc Philologis dirimendam relinquimus. *ὕδου τὸν σῆαρ* interim definit Galenus coctum ex aqua & aromate, item omne aroma, & *suavia ἡδύσμορα*.

STEATOCLELE, *στεατοκλήλη*, hernia dicitur *scroli*, succrescente in eo quapiam *sevo* simili materia. Gal. l. introd. c. 18.

STEATOMA, *στέατωμα*, vocatur *abscessus cum folliculo* dictus, in quo materia *sevo* similis inclusa continetur, Gal. l. de Tum. p. n. c. 5. Lang. l. 3. ep. 4. in princ. Hildan. *Cent. VI. Obs. 16. & Cent. Epist. 61.* In libro *def. Med.* Galeno adscribitur *Steatoma*, quod sit pinguedinis augmentum præter naturam. Jung. Foëf. d. l.

STEGANOPODES, *στεγανόποδες*, vocantur *planipedes*, apud C. Hofm. not. in Galen. LL. de V. P. n. 519.

STEGNOSIS, *στέγνωσις*, *Constipatio*, *Condensatio*, *Obstruclio*. In genere ita dicitur Medicorum communitas quædam, quam sequebantur, tanquam aliquam ex indicationibus; & per *στέγνωσιν* intelligebant, quando vacuationes corporis naturaliter suppressæ fuerunt. Gal. de *febris*, ad eos, qui introd. c. 6. Alibi tamen, videlicet l. 3. de *san. tu. cap. 10. in princ.* restrinxit vocabulum hoc ad *obstruclionem* pororum cutis, cum per occultos meatus prohibetur transmitti, quod superfluum est, excrementum fuliginosum, quam densitatem pororum & *μύσιν*, hoc est conniventiam vocant. Alias & Hippocr. *στέγνωσις* de alvi adstrictione usurpatur, 4. de R. V. l. A. 1. 91. *Alvus* quoque & vesica *στέγνη*, i. e. *adstricta* legitur l. 1. de *morb. mul. LIX. 17.* Jung. Foëf. d. l.

STEGNOTICOS, *στεγνωτικός*. Vide *Adstringens*.

STEILÆOS, *στειλῆος*, *manubrium*, aut *capulum* significat apud Hippocr. 2. de *fract. t. 3. & l. 1. de Morb. Mul. CXXVII. 2.* ubi *στειλῆος* legitur. Jung. Foëf. d. l.

STEIROSIS, *στειρωσις*, i. e. *Sterilitas*. Legitur apud Moschion. de *morb. mul. c. 142. p. m. 39.*

STELECHIÆA, *στελεχάια*, q. d. *Caudicæ*, ita dicitur Gal. *Vena portæ*, quod sit aliarum venarum quasi caudex, l. 6. *Adm. Anat. c. 8. l. 6. de L. Aff. c. 4.* Lind. *Med. Physiol. l. 2. c. 16. §. 203.*

STELENCHIS, *στελεγχίς*, pro *σλεγχίς*. Vide *Stenclis*.

STELLA, ἄστρον, idem, quod *Sidus*. Ejus significatio propria pertinet ad Astronomos. An *stellarum* quædam sit efficacia & influxus in corpora quoque hominum, & ita causis sanitatis & morborum annumerari debeant, non est hujus loci, dirimere. Sane non incongrue scripsit Lang. l. 1. ep. 34. Ut *stellarum* nomina & numerus soli Deo cognitus; sic illarum circa hæc inferiora effectus & signacula soli Deo sunt explorata. Per translationem *Stella* dicitur *Marinum* aliquod *Zoophyton*, vel Insectum, cujus plures dantur species, & de quibus prolixius egit Aldrov. l. 7. Insect. c. 18. Vide *Aster thalassios*. *Stella Antimonii* quid vocetur, vide apud Lib. S. A. Ch. l. 6. c. 21. & Tom. II. Oper. p. 72. 73. Rolfinck. Chym. l. 5. sect. II. c. 1. & 2. *Stella Occidens*, id est, *Sal Ammoniacus*. *Stella terra*, id est, *Talcum*. Rul. & Iohnf.

STELLIO, ἀσκαλωτής, vide *Ascalabotes*. Adde Rhod. ad Scrib. n. 164. *Stellio adusta*. Rul. & Iohnf. dicitur *Cinabrium*, in Lex.

STEMA, σῆμα, dicitur *membrum virile*, & ejus præcipue prominens & pendula pars, cui opponitur ὑπόσθημα, portio ejus, quæ non propendet, Ruff. c. 12. Lind. Med. Phys. l. 2. c. 7. §. 61. Gorr.

STEMPHYLA, στέμφυλα, dicuntur *vinacei*, vel *vinacea*, h. e. folliculi acinorum, corium, & cortex, Linden. Ex. X. §. 186. Galeno vero στέμφυλα dicuntur uvarum acinorum torculari expressorum solida recrementa, l. 2. de Al. Fac. c. 9. quamvis & ibid. ad olivarum expressa recrementa, & βρύση ad vinacea referat.

STEMPHYLITES, στέμφυλίτης, Lat. *Lora*, δευτέρια. Vide *Lora*, *Deuteria*, Galen. dicto loco. Σπημφυλίτης τέρως dicuntur *vinaceorum* aqua maceratorum facies, & recrementa, Hipp. l. 2. de diet. XXIII. 17. lib. 3. de morb. XXX. 9. Jung. Foëf. p. 586.

STENOS, στενός, locum *angustum* significat, apud Hipp. 7. aph. 51. Jung. Dieter. n. 787.

STENOSTOMOS, στενόστροφος, hoc est *angustum orificium habens*. Opponitur τῷ ἐυρυστόμῳ. Vide *Bombylius*.

STENOTHORACES, στενοθήρακες, vocantur dispositi ad phthisin, qui sunt angusto & breviori thorace, quia brevius est intervallum à claviculis usque ad extremum sterni, quam sit hoc ad umbilicum aut ab umbilico ad pubem. Holler. in not. ad IV. aph. 8.

STENTOROPHONICUS, στενοροφωνικός, est epitheton tubi, per quem ad distans loqui possumus, qualis fuisse dicitur *Tuba stentorophonica* Alexandri M. à Kirchero depicta. Meminit D. Wedel. *Physiol. Reform. c. XI*.

STENYGRACHORIA, στενυγραχία, rectissime ab Erotiano exponitur per *angustiam loci*, in quo humiditas inest, vel inesse debet, *Onom. p. 100. f.* & legitur apud Hipp. 1. de artic. 2. 66. quamvis nonnulli στενοχρεία legant, ad mentem Galeni, qui negat in comm.

ὄζον infertum cum aspiratione legendum esse, sed esse saltem pleonasmum Ionicum στενυγράον, pro στενόν. Enimvero nobis nondum hoc persuaderi patimur, ut credamus, non majorem delitescere sub hac voce ἰμφασιν & ἀκρίβειαν, quando ipsum textum inspicimus, ubi Hippocr. loquitur de mutili deligandi ratione claviculam fractam, si lintea etiam traducantur per perinæum, ita, ut splenia & lintea, in angustia loci illius, in quem & urinæ humiditas & alvi excrementa concurrunt, coacervantur, & moto saltem crure, vel pede relaxantur. Ita & verbum στενυγράσαι, quod legitur l. 6. Epid. f. 2. t. 1. non saltem pro στενώσαι positum est, i. e. *angustare*: sed omnino simul respectus habetur ad scopum & usum coarctationis, qui revera est impedimento affluxus humorum, quemadmodum e contra ἐυρύναι, *dilatare*, indicatur, ad humorum influxum necessarium promovendum. Jung. Foëf. pag. 586.

STEPHANE, στέφανη, στέφανος, Vide *Corona*.

STEPHANIAEUS, στεφανιαῖος, Latine *Coronarius*, de variis rebus dicitur, v. g. *Sutura coronalis*, στεφανιαῖος; quæ in Cranio occurrit, anterior, Barthol. libell. 4. An. c. 5. *Vena & Arteria coronaria*, quæ cor in orbem amplectuntur, l. 2. c. 6. Dicitur quoque hoc nomine vinculi quoddam genus, quod *coronarum* modo inter frontem & verticem tendit, Gal. l. de fasciis. Gorr. Quod Emplastrum *Stephanicum* Londinensium dicitur, & e quibus constet, videatur in *Pharmacop. Coll. Londinens. p. m. 399.* & ex hac in D. D. de Spina Man. Ph. Ch. p. 435.

STERA, barbare abjecto σ, pro ὑστέρα, *Uterus* quoque dicebatur, notante Rolfinck. de part. gen. P. II. c. 11. fin. Ita & Dieter. *Iawi num. 876.* Notavit Medicos, qui seculo illatiori scriperunt steram dixisse abjecto σ, quemadmodum Schias abjecto I pro Ichias, quod & testimoniis comprobavit.

STERCUMEZEFF, est *Lithargyrium*, *Stercorumzeff* legitur apud Rul. illud apud Iohnf.

STERCUS, κῆρος, idem, quod *Merda*. Vide *Copros*.

STEREOS, στερεός. Vide *Solidus*.

STERIGMA, στήριγμα, idem, quod ἀποστήριγμα; *Firmamentum*, *munimentum*. Vide *Ereisma*, *Firmamentum*. Descendit à verbo στήριξω, *firmiter*, quod aliquoties occurrit apud Hippocr. & quidem in significatione neutro-passiva, v. g. 4. aphor. 33. Jung. Dieter. n. 790. Item 4. de R. V. I. A. 2. 69. lib. 6. Epid. f. VII. aph. 11. citante Foëf. p. 587.

STERILITAS, ἀστρία, *Sterilis*, ἀστρία. Dicitur de utroque sexu, estque abolita generatio, vel conceptio prolis, ob morbos varios partium generationi in utroque sexu destinatarum. Dicitur & *Infecunditas*. De sterilitatis scrutinio vide Lang. l. 1. ep. 49. Keuch. ad Sammon. p. 218. Dieter. in Iaw. pag. 526. 802.

STERIPHNOS,

STERIPHNOS, στεριφνός, legit Erotian. pro στυφνός, On. p. 110. e. Vide *Stryphnos*.

STERNOHYOIDES vocatur Par Muscalorum Os Ypsiloides & simul linguam recta deorsum trahens, Barthol. l. 3. Anat. c. 12. p. 543.

STERNON, στέρνον, dicitur Pectoris pars anterior ossa, & cartilaginea, cui costæ annexæ sunt. Gal. l. 7. Anat. adm. c. 2. Barthol. libell. 4. c. 18.

STERNOTHYROIDES appellatur Par Muscularum, quod Laryngem coarctat. Bartholin. l. 2. An. c. 11. p. 439.

STERNUTAMENTUM, vel idem est, quod *Sternutatio*, uti passim in *Theatro Mundell.* & Latina versione Gal. sumitur, præsertim l. de odor. instr. c. 6. Jung. Rhod. in *Lex. Scribon.* Vel significat medicamentum siccum, ad sternutationem excitandam, alias *Sternutatorium* dictum, Græc. πτερμικόν. Vide *Piarmicon.* *Errhinon.*

STERNUTATIO, πτερμικός. Vide *Piarmos*.

STERTOR, βήχης, ρόγμος, ρόγμος. Vide *Rhenchos*, *Rhogmos*, *Rhonchos*.

STETHOS, στήθος. Vide *Pectus*.

STHENAROS, θναρός, dicitur validus, fortis, à θίς, Robur, Hipp. l. 2. de morb. mul. XIX. 2.

STHETHENION, στήθιον, Pectusculum. Media pars pectoris. Gorr.

STHETHOIDES, σθηθιδής, q. d. Pectorosus. Epitheton scalpelli lati & ventrosi apud Hippocr. l. 2. de morb. XLV. 21. Foëf. d. l. Ejus iconem & usum descripsit Scultetus *Arm. Chirurg. Part. I. Tab. II. fig. I.* Celsus *Spatham* vocavit.

STHETODES, σθητώδης, contracte pro στατώδης, Adiposum, Galen. in *Exeg. voc. Hipp.*

STIÆ, στίαι, dicuntur calculi vel lapilli marini, Gal. in *Exeg. voc. Hipp.*

STIBI, σίβι, Sibiium, idem, quod *Summi*. Alias *Antimonium*, de quo supra in AN.

STICHOS, σίχος, nomen Confectionis Arteriaca Platonis e marthubio, quæ & *Panacea* dicta apud Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 2. fin.

STIGMATA, στίγματα, dicuntur notæ in facie, aut alia quapiam corporis parte inscriptæ, quales in manibus eorum, qui militiam exercent, notantur. Gorr. De *stigmaibus* vide etiam Rhod. ad *Scrib. n.* 231.

STILBOMA, σιλβωμα, vocatur pigmentum, smegma, ad uitorem faciei commodum, & legitur apud Nonum de M. P. O. c. 106. quemadmodum & σιλβυπερος nitorem vultus significat apud Dioscor. l. 1. c. 33.

STILBUS, id est, *Antimonium*. Ruland. & Iohnf. l. 2.

STILLA, Stillatio, στάσις. Vide *Staxis*.

STILLATICUS, idem, quod *destillatus*. Epitheton liquorum per alembicum destillatorum. Lang. l. 1. ep. 53.

STILLICIDIUM duplicem habet significationem. Unam Pathologicam, & ita idem significat, quod *σπυγγυεΐα*. Vide infra *Stranguria*. Hildan. Cent. 6. Obj. 54. Alteram Pharmaceuticam, quando denotat *insillationem* liquoris super aliquam corporis partem, quæ alias *Embrosatio*, ἐμβροσθί, *Irrigatio* vocatur. Vide *Embrosia*. De *stillicidiis* cordis scrobiculi, vide Rolf. O. & M. M. Sp. l. 9. f. 1. cap. 10. Instrumenta ad *stillicidium* necessaria proponit Mercur. T. IV. conf. 64.

STIMMI, σίμμι, idem, quod σίβι. Vide *Antimonium*.

STIMULANS, κεντρών, idem, quod *Pungens*. Epitheton doloris cuiusdam Gal. 6. aph. 5. Alias & *Stimulans* & *Stimulus* dicitur de quibusdam medicamentis activioribus, quæ lentis adduntur, ad accelerandam operationem, five evacuatiuam, five alteratiuam. In genere de *Stimulis* in Medicina obiervandis egregie disseruit D. Laur. Bellini, describens, quod *stimulus* sit motio quædam momenti majoris, cuius sensus proinde ad dolorem revocandus est, & ejus exercitatio ad speciem majoris momenti productam in nervis ab aliquo impetu vehementiori urgente. In *Operib.* nuperrime edit. Membr. III. de *Sang. missione* pag. 165. seqq. ubi plura de vi *Stimulorum* legi poterunt. Et est nostro etiam judicio valde accommodatum ad exprimendum causæ morbificæ motum peculiarem, præsertim in doloribus, affectibus spatmodicis & aliis similibus.

STIPATIO, idem, quod *constipatio*, στήνωσις. Vide *Stegnosis*.

STIPHROS, σιφρός, pro στυφνός. Vide *Stryphnos*.

STIPTE, Στιπτερία, vitiose pro *Stypte*, *Stypteria*, i. e. *Alumen*. Iohnf. in *Lex.* Ita & *Stiptica*, στυπτικα pro *Styptica*, leguntur apud J. Alex. not. in *Gal.* l. 2. de C. M. S. L. c. 1.

STLENGIS, σλεγγίς, Lat. *Strigil*, dicitur Gymnasticum instrumentum, quo utebantur in balneis antiqui ad destringendum sudorem. Dicitur & ξύστρον. Illud vero vocabulum legitur apud Hipp. 3. de R. V. I. A. v. 51. quamvis σλεγγίς occurrat, quod perinde est. De hoc vide infra *Xystra*.

STOCHASMOS, στοχασμός, στοχαστός, vide *Conjectura*. De στοχασμῶν Medici legi meretur D. D. Stahl's *Propempticum ad Disp. Inaug.* Dn. Joh. Dan. Col. Berolinens. de *Hamorrhoidum internarum motu*.

STOICHEION, στοιχείον. Vide *Elementam*.

STOLIDES, σολίδης, idem, quod *ρούπιδης*, vocatur *rugæ frontis*. Unde σολιδιδής, *rugosus*, Gorr. e Galen. *expof. voc. Hipp.* Adde Jul. Alex. not. in *Gal.* l. 9. de S. Fac. §. de *Lacte*. σολιδωδέστων legitur in Hipp. 3. de art. v. 108.

STOLIDITAS, ἀνοΐα, πνεύνοΐα, idem, quod *Demencia*.

mentia, *Amentia*, *Stalutia*, de quibus *supra* suis locis dictum est.

STOLONES, μήλα, μήλα, dicuntur *tenella germina*, & furculi propullulantes plantarum, quæ referuntur inter victum attenuantem, Galen. de atten. videt. rat. c. 3.

STOLOS, στόλον, prominentiam significat, & aliquoties legitur apud Aristot. in libris de part. animal. v. g. στόλον κέρκεα, appendix caudæ, item στόλον ὀμφαλόδης, appendix umbilicalis, cujus ex eodem meminit D. Pechlin. in noviss. Observ. Physico-Medic. l. 1. Obs. 19.

STOMA, στόμα. Vide Os, Orificium.

STOMACACE, στομακία, idem, quod *Scorbutus*, à symptomatibus oris & dentium læsiones complectentibus. Vide Lang. l. 1. ep. 42. fere ad fin. & l. 2. ep. 14. fere à principio. Jungantur & alii Autores, qui de Scorbuto ex professo scripserunt.

STOMACHICOS, στομαχικός, duplicem præcipue habet in Medicina significationem: unam *Pathologicam*, alteram *Pharmaceuticam*. Quoad illam *Stomachici*, στομαχικοί, dicuntur, qui morbo ventriculi & præcipue orificii ejusdem sinistri laborant, unde varia symptomata consequuntur, inappetentia, anxietas, ructus, vomitus &c. uti prolixè hanc acceptionem explicavit Galen. l. 8. de C. M. S. l. c. 2. mox à principio. Quoad hanc στομαχικοί dicuntur *medicamenta*, quæ ventriculo & ejus orificio profunt, & quidem ratione fermenti legitime vel vitiose constituti, cum ab hoc dependere videatur totius hominis œconomia, qua sana, qua ægra, cum in illo prima valetudinis utriusque semina ac radices conferantur, propagentur, indolescant, tandemque maturentur, quamvis nonnullis recentioribus hæc de Fermento ventriculi hypothesi commentitia videatur. Quorum Catalogum passim vide in materiæ Medicæ scriptoribus, & inter hos etiam Rolfink. O. & M. M. Sp. libr. 8. sect. 1. per totum. Iunken. Chym. Exp. Cur. P. 11. sect. 1. c. 13. p. 612. seqq.

STOMACHUS, στόμαχος, vocab. est πολύσημον; potissimum vero quadrifariam acceptum reperitur: latissime, late, stricte, & strictissime. In latissima significatione *Stomachus* dicebatur quodcumque collum angustum isthmi instar alicui cavitati seu ventri præpositum, teste Arist. l. 3. de part. an. cap. 3. & ita etiam apud Hippocr. vesicæ cervicis & orificium dictum legitur στόμαχος, l. de A. L. & Ag. XXII. 5. 7. XXIII. 4. l. 1. de morb. mul. XVII. 8. &c. item Uteri cervicis, l. 1. de morb. mul. XXXIV. 3. LX. 3. l. 2. XXIV. 30. LXXVI. 3. l. de Sterilib. aliquoties, quæ loca apud Foes. p. 589. citata reperies. In lata communiter apud Latinos scriptores *Stomachus* pro toto Ventriculo ponitur. In qua significatione & Helmont. sumit, tract. Jus Duumviratus sæpius & alibi, & Samon. Med. metric. c. 18. ubi *Stomachum* regem totius cor-

poris esse dixit, ad quem locum vide Keuch. in notis p. 154. Strictè *Stomachus gulam* denotat, teste Lang. l. 2. ep. 43. Strictissime vero *Stomachus* dicitur alterum extremum Oesophagi insertum ventriculo, sive orificium ventriculi sinistrum, sicut sub cartilagine mucronata, quam ob id naturam videtur comparasse, ut ipse esset propugnaculum. Quod alias ob exquisitissimum sensum Græcis καρδία quoque dictum fuit. Vide *Cardia*. De hoc orificio ejusque structura consulantur Anatomicorum scripta, & hæc inter Bartholin. l. 1. Anat. c. 9.

STOMACHOTROTUS, στομαχότροτος, dicitur, cui *stomachus est vulneratus*: quemadmodum καρδιότροτος, cui cor est vulneratum, de quo vocabulo supra. Talem in stomacho vulneratum militem, ita ut per vulnus assumta prodierint, nihilominus feliciter curatum vidimus ante aliquot annos in Palatinatu superiore.

STOMARGUS & Strymargus, στόμαργος καὶ στρυμαργος, cognatæ forte voces sunt, & diversâ descriptione turbatæ. Primam interpretatur Galenus, quod talem significet, qui stulte loquitur, ex Dioscoride, & ab aliis scribi monet στρυμαργος, quando nomen proprium est; posteriorem dicit talem notare, qui in Venerem furore percitus est, ad quod indicandum Hippocrates plura adhibuit epitheta, sicuti μεροζώνη, σαρωπίτες, χρωαλόπηξ, metaphorico usu. Conf. Galenus in exeg. sub utraque voce.

STOMATICOΣ, στοματικός, dicitur de medicamentis, quæ modice siccat, sic vocata, quod in assiduo sunt usu, cujusmodi sunt, quod ex Moris conficitur, & quod ex Rubi fructu, aut succo corticis nucum juglandium viridis paratur, Gal. l. 5. meth. med. c. 20. fin. quamvis vera magis & propria significationis ratio in hoc consistat, quod talia medicamenta ad affectus oris & faucium adhiberi soleant & debeant, Gal. l. 6. de C. M. S. l. c. 1. ubi prolixum horum Catalogum invenies.

STOMOMA, στόμαμα, dicitur ferrum purgativum, sive nativum, sive igne sæpius per liquefactionem depuratum, idem, quod *Chalybs*, Rul. & Iohnl. Meminit *squamarum stomomatos*, Gal. libr. 4. de C. M. S. l. c. 7. & libr. 4. de C. M. P. G. cap. 7. Helmont. Paradox. 4. n. 14.

STOMOMANICON, στομομανικόν, vocari *musculum latum*, sive πλατύσμμα μυώδες, vult C. Hofm. not. ad Gal. LL. de V. P. n. 838. de quo musculo vide supra *Latus*.

STOMOΟ, στόμων, idem, quod ἀναστόμων, hoc est; *aperio*. Legitur apud Hippocr. l. 6. Epid. f. 2. t. 29. sive *aperitio* fiat à naturæ conatu, sive ope medicamentorum ἀναστοματικών, sive ferri, aut ignis vi. Galen. in comm. ad h. loc. Jul. Alex. not. ad Gal. l. 2. ad Glauc. c. 7. Foes. Oec. p. 590.

STOPAPOLA, est nomen *aviculæ* e genere muscipularum;

caparum; magnitudine *Motacillæ*; cuius descriptio habetur apud Aldrov. l. 7. Ornithol. c. 27.

STORAX, *στέρας*, *Styrax*, duplicis generis in officinis prostat: *Siccus* & *Liquidus*. Ille dicitur etiam *Calamites*. Utriusque historiam, vires & usum, vide apud Gal. l. 1. de *Anidot.* c. 14. l. 8. S. F. §. *Styrax*. Dioscor. l. 1. c. 79. Schroder. l. 4. cl. 2. n. 406. Fr. Hofm. *Clav. ad h. l.* Rhod. ad *Scribon.* n. 88. Chiocc. *Mus. Calc.* f. 5. p. 583. 626. seq.

STRABISMUS, *στραβισμός*, *Strabismus*; dicitur masculorum oculi non omnium, sed aliquorum resolutio, ob quam caussam vel sursum, vel deorsum, vel in latera nuunt oculi, Gal. in *defn.* Idem, quod *ἰλασις*. Vide *Illeno*. Haud raro sequi Epilepsiam; testatur experientia, & confirmatur in *Eph. Nat. Cur.* A. III. O. 162. Apud *Ægin.* l. 3. c. 22. convulsio dicitur masculorum oculos moventium, quod rectius & vero magis consentaneum videtur.

STRANGALIDES, *στραγγαλίδες*, symptoma *σπαρζοσίσις*, dum ita vocantur globuli & durities in mammis à lacte concreto obortæ, si lactis proventus nulla parte decedat. Gorr. Nic. Pif. de *M. C. & C.* l. 2. cap. 10. princ.

STRANGOIDOS, *στραγγειδός*, i. e. guttatim, instar *gunarum*. Hoc adverbium aliquoties legitur apud *Mofchion.* l. de *morb. mul.* c. 125. seqq.

STRANGULATIO, *πίξ*, *πιγμός*. Vide *Pinx*, *Pinigmas*.

STRANGURIA, *στραγγυρία*, *Sullicidium urinæ*; quando guttatim urina destillat, cum frequentiori & dolorifico ad excernendum stimulo. Causa in acescentia feri, & vellicativis inde emanantibus effluviis, partesque nervosas urethræ aut vesicæ irritantibus, & partim etiam convellentibus sine dubio consistit. De hoc vocabulo & affectu vide *Hipp.* 3. *aphor.* 31. 6. *aph.* 44. 7. *aph.* 48. Gal. in *comm. ad primum & tertium Hipp. loc.* Foëf. d. l. Dieter. n. 792. Linden. *Ex. VI.* §. 13. qui egregie hunc affectum veluti depinxit. Lang. l. 1. ep. 46. *Helmont. tr. Pleura furens*, n. 14. *Stranguria* veteribus interdum Gonorrhœam denotat, cuius Symptoma est. Prosper *Martianus in Hipp.*

STRATIFICATIO, vide *Stratum*.

STRATIOTICÓN, *στρατιωτικόν*, sive *Stratiotæ Collyrium*, commendatum adversus duram & siccam lipitudinem. Acre est, & lachrymas provocat, ejusque descriptio habetur apud *Scrib.* n. 33. *Æginet.* l. 3. c. 22. Jungatur *Rhod.* in *not.* ad *h. l.*

STRATUM, communiter idem est, quod *Lectus*; *κλῆμα*, de quibus vocabulis supra. Vide *Cære*, *Lectus*, Gal. l. de *marcor.* cap. 5. At *Pharmacopœis* & *Chymicis stratum super stratum* est phrasis usitata, denotans alterno ordine factam positionem duarum diversarum materialiarum, uti fit in *cementatione metallorum*; Hanc phrasin etiam explicavit *Rhodius ad Scribon.* n. 60, e *Palladio* l. 12. de *re rustic.* dicente: *Facere stratum* *Castelli Lexic. Med.*

ἰურᾶν alterno ordine subinde crescentem. Dicitur alias & *Stratificatio*. Jac. le *Mort Chym. Med. Phys.* cap. 3. pag. 20.

STREBLOS, *στρέβλος*, idem, quod *στρεβός*, hoc est, is, qui oculos habet perverlos & tortos, *Hipp.* l. 1. *Epid. sect. VI.* 30. Latine *Strabo* dicitur *Foëf. d. l.*

STREMMMA, *στρέμμα*, idem fere, quod *Luxatio*; vel *Tortio partium* circa articulos nervosarum, articulis illæsis. Meminit *Hippocr.* 3. de *iis*, q. in *med.* 2. 31. (Adde *Gal. comm. ad h. l.*) *Foëf. d. l.* *Tortio* idem etiam est, quod *subluxatio*, quando ossa articularum non profus excidunt. *Joh. Costæus in Annot. Avic.* l. 4. *Canon. fen.* 5. tr. 1. c. 1.

STREPITOSUS affectus dicitur *Gr. ψιφώδες πύθου*, & est morbus flatulentus, in *Alpibus Austriacis* non infrequens, quando in collo, facie & brachiis oritur intumescencia ex flatuum distensione, ut instar vesicæ suillæ siccæ non profus distentæ strepitum edat ad contactum, & curatur fumo vel suffitu ex *Myrti* foliis parato, de quo legatur ex *P. de Sorbait Med. Septentr.* l. 2. *sect.* 24. c. 3. p. 502.

STREPITUS, *ψίφου*. Vide *Pfophos*. De *strepitu ossium*, & affectu *strepitoso* legantur *Observationes in Eph. Nat. Cur.* A. III. *Obs.* 271. 275.

STRIA duplicem habet potissimum significationem in *Medicina*, (I) *Anatomicam*; Ita *Medullæ cerebri* oblongatæ dissectæ interior substantia exhibet lineas radiosas, quæ *Malpighio fibrillæ* vocantur. *Willisus* vero *Strias medullares* vocat, & corpora *striata Anat. cerebri.* c. 1. & 13. & *Sensorii communis* munus illis tribuit. (II) *Chymicam*, quando spiritus destillati præsertim *Salis*, *Nitri* &c. in recipiente exhibent lineas, & radios veluti emittunt coloratos, unde & *Spiritus striati* dicuntur.

STRIBILIGO, idem, quod *ἔκδημα*, *efflorescentia cutanea*. Hæc si nigra fuerit, notat *Archeum male affectum*. *Helmont. in Tum. Pestis.* §. *Preparata sedes*.

STRICTOR, *σφιγκτήρ*, vide *Sphincter*. *Strictum* emplastrum exponit *Rhod. ad Scribon. compos.* 45. per *Densum*, in *Lex. Scrib.*

STRICTURA, æquivocum est apud *Latinos*. Vel enim idem significat, quod *Durities*, *σκληρώσις*, *σκληρώμα*. Ita in *libris spuris Galeni* legitur de *Bdellio*, *Opopanace*, &c. quod *stricturas* enolliant & resolvant, *Libr. de simpl. medic.* Vel *Strictura* est species *ramenti*, *Græce ξύσμα*, quando *ferramenta ignita*, aut *æramenta candentia malleis fringuntur*, aut *extinguuntur aquis frigidis*, à quibus abilit percussu aut secedit pulvis quidam crassiusculus. Vocatur & *Battura* ab aliis etiam *Squama*, *Libav. S. A. Chym.* l. 4. c. 3. *Stricturæ Chalybis* leguntur in *Apocal. Hermet. Part. prior.* c. 20.

STRIDOR, *στρίσις*, est species soni, notior in se, quam ut verbis exprimi possit. *Stridor denium* dicitur *στρίσις*, *στρίσιμός*, *Hippocr.* 1. *Progn.* 2. 21. Vide *Ssss* *Prifis.*

Prifis. Alias *stridor* Græce quoque *ροῖζος* vocatur, quod vocabulum Poëticum magis, quam civile esse, judicavit Gal. l. 3. de *diff. puls.* cap. 2. Unde & pulsus *ροιζώδης*, *Stridulus*, inter vehementes relatus ibidem commentitius potius dicendus, quam verus.

STRIGILIS, *στριγγίς*, *σελιγγίς*. Vide *Stilngis*.

STRIGMENTUM, *γλοιός*, vide *Gloeos*. Adde Lang. l. 1. ep. 51. Dicitur & *ξύσμα*, & Lat. *Striatura*.

STRINGENS, pro *Adstringens*, *σπικτός*. *Stringere mammæ* lacte turgentes quid sit, apud Q. Serenum c. 20. vide apud Keuch. in not. p. 159.

STRIX, *σελιγξ*, proprie nomen avis nocturnæ, habentis nomen de sono vocis stridulo, quæ vulgo *Amma* dicitur ab amando parvulos; de qua legatur Aldrov. l. 8. *Ornithol.* c. 8. Translatum postea vocabulum ad *fugas* & *lamias* mulieres incantatrices & præstigiolas, quæ *striges* vocantur. Vide Keuchen. ad *Sæmon.* p. 287. *seqq.* Harum patronum Paracelsum dixit Libav. Tom. IV. pag. 84.

STROBILE, *σεβίλη*, dicitur *linamentum intortum*, aut penicillum turbinis in modum implicitum & contortum, h. e. turbinatum lineamentum apud Hippocr. de *fistul.* II. 6. 9. 11. A qua figura & nuces pineæ *σεβίλοι* dicuntur, & resina pinea *σεβίλη*. Vide Jul. Alex. not. in Gal. l. 4. de *tu. san.* Tom. II. Oper. p. 410. & p. 755.

STROMBITES, *σερμίτης*, dicitur lapis similis cochleæ aquaticæ in tenue turbinis instar deficiens in spiram à dextra tortus, qui ulterius describitur ab Agric. l. 5. de *nat. fossil.* Chiocc. *Mus. Calc.* f. 3. p. 388. & 422.

STROMBOS, *σερμός*, nomen generale cochlearum matinarum, quæ Latine *Turbines* nuncupantur, aut *σερμόσδη*. Cochleæ *Turbinatæ*, quarum descriptionem prolixiorē lege apud Aldrov. l. 3. de *Testac.* c. 2. & *seqq.*

STROMNE, *σερμνή*, idem, quod *σερμός*, *stratum*, quo lectus solet inferni. Extat apud Moschion. de *morb. mil.* c. 69.

STRONGYLOS, *σεγγύλος*, *rotundum*, *teres*, sive in formam rotundam & turbinatam contractum significat, Dieterich. *num.* 793. Epitheton vermium, *ιμίντων*, *terestium*. Ita granum illud, quod inest piperi Indico & *Myrtidanum* dicitur, ab Hipp. describitur per *σεγγύλον*, *libr.* 2. de *morb. mil.* LXXXIV. 18. & l. 1. CXIX. 12. Est quoque epitheton *specilli*, quod alias *σπαθολήλη* vocatur, de quo superius in *Spathomele*. Galen. in *Ex. diæt.* Hipp. Jung. *Foët.* p. 591.

STROPHOMATA, *σερφώματα*, vocantur *Vertebrae* in machinis artificialibus Oibal. de *machin.* cap. 4.

STROPHOS, *σερφος*, vocatur *Dolor intestinorum* *Torminalis*, *Tormina* plur. unde & *Torminosi* vocantur, qui his doloribus frequenter vexantur. Dicitur & *dolor Strophosus*. Est symptoma concomitans, Ilicam

& Colicam passionem. Hujusmodi dolores & cruciatus interaneorum *Vermina* Festo dicuntur. Plura de hoc vocabulo emphatico lege apud *Foët. d. l. Dieter.* n. 794. Lind. *Ex. VIII.* §. 42. *seqq.* Dolor quoque vocatur *Verminatio*, Rhod. ad *Scrib.* n. 121.

STROTTER, *σρωτήρ*, parva trabes, *trabecula*, lignum, canterius, qualis inter duas columnas alligatur ad humeri elapsum articulum reponendum. Hippocr. l. de *artic.* 1. 20. *Foët.* p. 592.

STRUCTURA, *κατασκευή*, vide *Cataseeue*. De *structurae hominis* encomio lege Lind. *Ex. III.* §. 7.

STRUMA, *χρῆσις*, idem, quod *Scrophula*, estque tumor scirrholus glandularum, vel in collo, vel sub alis, aut inguinibus, proveniens à materiæ congelativæ nutritiæ collectione, stagnatione, & induratione. Ejus species est *Bronchocele*, quando *struma* in collo nascitur. Nec aberrabit, qui *herniam testum* carnosam vel scirrholam ad *strumas* referet. An vero abscessus tres cum folliculo *Atheroma*, *Steatoma*, & *Meliceris* ad *strumas* recte referantur, quod Lang. l. 3. ep. 4. fecit, ut & Castellus, de eo adhuc dubito, quandoquidem in *strumis* ipsæ glandulæ secundum totam substantiam indurantur, in illis abscessibus materia profusa alia à parte, in qua generantur, notatur. Quod Helmont. negarit, Tartarum esse causam *strumarum*, non videtur à veritate alienum, dummodo aliam quoque veriorem majori perspicuitate proposuisset. Verum & hic quoque mancus & obscurus est, quando nutritium succum in petrosium excrementum permutari virtute aquarum, tali efficacia propria Archeali & vitali præditarum, docuit *tr. Tartarus non in potu num.* II. *seqq.* An *strumæ* curari possint solo tactu Regum Angliæ & Galliæ, fides sit penes Autores. Legatur Dieter. n. 924.

STRUTHIO, *Struthiocamelus*, *σραθός*, *σραθουόρμελος*, nomen avis exoticæ maximæ, de qua referunt, quod ferrum devorare non solum, sed & concoquere valeat, id quod & Lang. confirmat l. 1. ep. 12. & *Eph. Nat. Cur. A. III. O. 37.* negat vero C. Rejes C. *El. q.* 58. n. 41. Hujus historiam, vires & usum prolixius tradidit Aldrov. l. 9. *Ornith. cap.* 2. Jung. Schroder. l. 5. *cl.* 2. n. 68. Fr. Hofm. in *Clav. ad h. l.*

STRYPHNOS, *σρυφνός*, Latine *Acerbus* dicitur: & accipitur vel *Proprie*, vel *Improprie*. Proprie denotat qualitatem gustabilem, quando res acerba linguam nostram quasi contrahit, desiccatur & in profunditatem exasperat, sicut *pyra sylvestria*, immatura, & similia. Differt ab *Austero* sola intentione, vel gradu majori, Galen. l. 1. de *S. F. c.* 37. Confluit in portionibus terrestribus, crudioribus adhuc, & salinis siccioribus mixtis prævalentibus, & spirituosus, oleosus, vel activus insufficientibus, vel deficientibus. E Cartesianis principiiis *Acerbi humores* describuntur, quod consistit particulis rectangulis stridentis & acutiori ferræ assimilantibus. *Dolæus Encycloped. Med.* l. 1. c. 11. §. 11. p. 165: *Medi-*

Medicamenta *στυφνὰ*, *acerba*, opponuntur *solutivis*; quia valide adstringunt, Gal. l. 8. *M. M. cap. 2. Urinæ acerbæ*, *στυφνὰ ἔχει*, leguntur apud Hippocr. l. 7. *Epid. XV. 19.* & exponuntur, quod cineris speciem referant, ita ut siccæ quasi videantur, & haud dubie saporem quoque *acerbum* præbeant. Per translationem vero etiam prædicatur de corpore, ejusque partibus solidis ficcoribus & densioribus, ap. Hippocr. v. g. *στυφνὰ* mulieres, l. de *A. L. & Aq. VII. 1.* ubi steriles intelliguntur, i. e. siccæ, *acerbæ*, *aridæ*, l. de *nat. mul. I. 5.* ubi Lind. *στυφνὰ* posuit, cerebrum *στυφνόν*, id est, *adstrictum*, siccum, l. de *morb. sacr. XIII. 3.* ossa *στυφνὰ*, i. e. *compacta*, *arida*, l. de *Carnib. IV. 3.* Jung. *Fœcl. p. 592.*

STUDIUM, *σπυδὴ*, *ἑπιπιδνυμα*, quid significet; jam ante ex Lexicis notum est. *Studiōsi* pertinent etiam ad subjectum Medicinæ; cum ratione valetudinis tuendæ, tum recuperandæ: quia *studia* præ aliis laboribus corpus afficiunt & labefactant. Helmont. *tr. Jus Duumvirat. n. 27. de febr. cap. 13. n. 5.* Rolf. *O. & M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 111.* Quæ igitur illis sint observanda, vide apud Jul. Alex. l. 28. *Sal. c. 3.* Rolf. *d. t. l. 14. sect. 3. c. 20.* Dieter. *Iatr. p. 1040. seqq.*

STULTITIA, *ἀνοια*, *παρορροσύνη*; *μώρωσις*, idem, quod *Amentia*, *Demencia*, de quibus vocabulis jam suo loco dictum est. Vide & *Delirium*. Quis vocetur *Stultulus* *Hermeticus* ænigmatica in *Lapidis Philosphici* negotio, legatur apud Libav. T. II. *Op. pag. 330.*

STUPEFACIENS, *ναρκωπιδης*. Vide *Narcoiticus*.

STUPHA, idem, quod *Balneum Laconicum*, vel *Sudatorium*, dicitur & *Vaporarium*, Morell. l. 2. f. 1. c. 6. Laudantur & à Forest. l. 32. *Obs. 6. Schol. & O. 13. Schol.* Vide *Balneum*.

STUPIO, id est, *Stannum*. Rul. & Iohnf. in *Lex.*

STUPOR, *Stupiditas*, *νάρκη*, *νάρκωσις*, vide *Narce*. *Stupor* denium post esum immaturorum & acerborum proprie in homine dicitur *αιμωδία*, Galen. l. 3. de *Al. Fac. c. 16.* *Stupor* mentis est *ipla Fatuitas*, Gr. *μώρωσις*. Vide *Fatuitas*.

STUPPA, vel *Stupa*, *στυπή*, ἢ *στυπη*, *στυπιόν*, vocatur particula distracta lini, aut cannabis, qua utuntur Chirurgi vel ad obturandum, vel etiam pro Epithematibus ad frontem, nucham, item in fracturis.

STURIO, nomen piscis, nonnullis & *Oxyrinchus*, ab acuto rostro. Quamvis hoc nomen posterius etiam tribuatur pisci cartilagineo *Bos dicto*, de quo supra in *BO*. Vid. Aldrovandi locum ibi allegatum. De Græco nomine certo non constat. An *γαλατίας*? Neotericis tamen *ἐχέλις* dici, vult Aldrov. Hujus descriptio legitur, cum usu in cibis & Medicina, apud dictum Auctorem l. 4. de *pisc. c. 12.* J. Alex. l. 15. *Sal. c. 1.* Bruyerrin. de *re cib. l. 20. c. 22.* Schroder. l. 5. cl. 3. n. 89: *Accipenser* veterum nonnullis etiam dicitur.

STURNUS, *ψῆρ*, nomen avis notissimæ, quod ci-

cuta vescatur absque noxa. Cujus historiam; cum usu in cibo & Medicina, prolixè lege apud Aldrov. l. 16. *Ornith. c. 19.* J. Alex. l. 13. *Sal. c. 8.* Bruyer. d. l. 15. c. 42.

STYGLIA, epitheton Aquæ *causticæ*, five *corrosivæ*, & præsertim *Regiæ*, cujus descriptio habetur in *Dispensatoriis*, & apud Schroder. l. 3. c. 23. Jung. *Libav. l. 8. S. A. Ch. c. 30.*

STYLISCOS, *σῦλισκος*. Vide *Priapifcos*.

STYLOCERATOHYOIDEI dicuntur Musculi; qui aliis *Stylohyoidei* vocantur, & os *Hyoides* una cum *Lingua* ad latera movent *Barthol. l. 3. An. c. 12. p. 546.*

STYLOGLOSSI vocantur Musculi *linguam retrorsum* ducentes, d. l. c. 13. p. 549.

STYLOIDES, *στυλοειδης*. Vide *Graphioides*.

STYLOPHARYNGEI sunt Musculi *Gulam* ampli-antes *Id. l. 2. An. c. 12. p. 449.*

STYLOS, *σῦλος*, dicitur de diversis instrumentis *Chirurgicis* oblongis, plerumque teretibus & acuminatis, qua explicationi, qua intrusioni, aliisque operationibus destinatis, de quibus quære in *Indice Operum Hildani*, ut & *Sculteti Arm. Chirurg. Indice primo.* *Stylus* etiam ad *Pharmaciam* translatus legitur, quando apud *Mynsicht. Armament. sect. IX. Styli* denificii leguntur descripti.

STYMMATA, *σῦμμαται*, dicuntur *spissamenta*, quæ oleis adduntur, vel oderis gratia, vel ut confecta diutius immunia permaneant, Gal. l. 2. de *C. M. P. G. cap. 2.* Hinc & *σῦμμαται* ita vocabantur *unguenta spissiora*, solidiora, & corpus habentia, simulque odorata, vel suaveolentia. Differebant δὲ τῶν ἡδυσμώτων, quod liquida essent hæc: illa vero solida, *Castell. Gorr. Paulo* aliter Lind. exposuit, scribens, *Stymmata* vocari, quæ consistentiam, seu corpus dant unguentis: *hedysmata* vero succos, quibus ea exciperentur. *Ex. X. §. 77.* Schroderus ita descripsit: *Stymma est spissamentum seu crassamentum rerum*, (florum, rerumque aliarum) quod remanet, dum in oleis macerata exprimuntur, l. 1. c. 3.

STYMPHALIDES, dicuntur avium species quædam maxime feræ, quarum historiam vide apud Aldrov. l. 10. *Ornithol. c. 3.*

STYPHELIZO, *στυφελίζω*, significat apud Hippocr. *exagito*, vexo, asperius tracto, 3. de *fract. l. 33.* *Fœcl. p. 592.*

STYPHON, *σῦφον*, *σῦψις*. Vide *Adstringens*.

STYPTERIA, *στυπτηρία*. Vide *Alumen*.

STYPTICON, *στυπτικόν*, idem, quod *σῦφον*, *adstringens*. Vide suo loco. Adde *Diet. n. 795.*

STYRAX, *σῦραξ*. Vide *Storax*.

SUAVIS, *ἡδύς*, vide *Hedys*, *Jucundus*, quibus adde, quod *suavia* gustu aliis insuavis ejusdem licet bonitatis, sint præferenda, utpote ventriculo gratiora. Galen. l. 2. de *Al. Fac. c. 26.* Jul. Alex. *not. ad Gal. l. 3. h. tit. c. 19.*

SUS, *ὑσός*. Vide *Hypo*.

SUBACTIO, *χρίωσις*, dicitur tractatio rei cuiusdam

jufdam manibus facta, & dicitur de miftione & emollice Emplastrorum, ceræ, & fimilium maffarum, manibus vel in mortario cum piftillo facta, vide Rhod. in Lexic. Scribon. p. 446. Verbum eft Subigo, χειρώω, χειρράζομαι.

SUBALARIS, idem, quod Axillaris vena, vel Bafilica, aut Mediana. Castell. e Galen. spur. l. de Anat. vivor.

SUBAMARUS, ὑποπικρῶς, Gal. l. 7. de S. Fac. §. Crambe agreftis, & alibi.

SUBBILIOSUS, ὑπόβηλος. Vide Hypocholos.

SUBBUTEO, ὑποτριβήτης, vel ζωπυριβήτης, nomen avis, bueone paulo minoris, cujus descriptio videatur apud Aldrov. l. 5. Ornith. c. 8.

SUBCARTILAGINEUM, ὑποχόνδριον. Vide Hypochondrion.

SUBCAVUM, ὑπόκωλον. Vide Hypocælon.

SUBCINGENS, ὑπεκινῶς. Vide Hypezocor.

SUBCLAVIUM, χειρῶν κλείς. Vide Catacleis. Venæ & Arteria Subclavia occurrunt in Anatomicis, in specie apud Bartholin. libell. 1. & 2. pag. 638. & 652. præsertim Vena subclavia celebrata est propter insertionem ductus lactei Thoracici Pecquetiani, ut & Lymphatici peculiaris d. libell. 1. c. 6. Dicitur & Musculus Thoracem dilatans Subclavius. Id. l. 4. An. c. 4. p. 565.

SUBCRUENTUS, ὑφαιμῶς, significat colorem quodammodo sanguinis colori respondentem, Hipp. 5. aph. 23. Dieter. vero exponit per sanguine vel cruore perfusum; n. 881.

SUBCUTANEUS dicitur de omni illo, quod sub cute locum suum obtinet, sive naturale fuerit, sive præternaturale. De subcutaneis abscessibus (ad quos etiam parotides referuntur) legatur M. A. Sever. l. de nov. obs. abscess. cap. 15.

SUBDITUM, πρόσθετον. Vide Prostheta.

SUBDUCTIO, ὑπαγωγή, ὑποχώρησις, idem, quod Dejectio per alvum, Gal. 2. aph. 18. In Chymicis quoque Subductio vocatur abstractio, quæ fit per inferna; & est duplex: Filtratio & Cleftydia. Rul. & Iohnf. de quibus suis in literis. Peculiarem subductionis significationem tribuit D. Laur. Bellini, ita vocans arteriarum systolen, sive motum introrsum, quando post dilatationem in pristinam sedem redeunt, & ita tangentis sese subducunt manibus, in operis nuperrime editi Membr. II. de Puls. p. 72.

SUBETH, Arab. idem, quod Carus, vel somnus p. n. Forest. l. 7. obs. 7. Schol. Valet. de Tarant. Philon. Pharm. l. 1. c. 10. Walth. Sylv. Med. p. 376.

SUBETH SAHARA, Coma vigil, denotat Arculano, apud For. d. l. 6. obs. 38. & l. 10. obs. 34. Schol. Walther. d. l.

SUBFASCIATIO, idem, quod Subligatio, ὑποδέσμις. Vide Hypodēsmis.

SUBFRONTALIS est epitheton Suture Cranii

Offis frontis partem internam mediam cum maxillæ superioris ossibus transverso primum, mox obliquo versus orbitam oculorum ductu conjungens. Blas. Univ. Med. p. 105.

SUBHUMERATIO, χειρῶν μῆσις. Vide Catomismos.

SUBJECTUM, ὑποκείμενον, est potius terminus Philothopicus, & denotat in Medicina corpus humanum, in quo sanitas vel conservari, vel restaurari debet. Estque duplex: Mar & Fœmina. Dieter. Laur. p. 43. De subjecti Medici natura, & attributis, vide passim Institutionitas, ut & Dogmata nostra Medicinæ Generalia, in prælim. dogm. 3. p. 5. P. I. c. 2. p. 18. seqq. P. II. c. 2. p. 114. seq. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 1. seqq. De subjecto Chymicorum vide Th. Chym. Vol. I. p. 508. Lapidis Philosophici, sive Tincturarum, quod est Mercurius corporalis, d. l. p. 520. & 535.

SUBINTRANTES febres dicuntur, quarum paroxysmus posterior invadit, antequam prior desinat, Laur. Bellin. de febr. in Operib. Medic. p. m. 253.

SUBJUGALE, ὑποζυγιον, idem, quod Jumentum. Vide Hypozygion.

SUBLIGACULUM, idem quod Amiculum vel Semicinctia Gymnastarum Rhod. diff. de Acia p. 85. vide Amiculum. Semicinctia.

SUBLIGAMEN, ὑποδεσμις, idem, quod subsasciatio, vide Hypodēsmis. Subligaculum in specie vocat Hildan. illud, quod herniosis applicatur. Cent. 6. obs. 69. Et simile mulieribus conveniens in prociencia uteri descriptum monstrat Scultet. Arm. Chir. Part. I. Tab. XLIII. fig. 9.

SUBLIMAMENTUM, ἐναέριον. Vide Enaerema.

SUBLIMATIO, Sublimatum, μεταχειρισμός, ὑψωσις, ὑπαρσις, terminus est Chymicis usitatus, sed ambiguae significationis. Vel enim idem notat, quod Elevatio, Exaltatio, quando res quædam per operationem artificialem exaltatur. Vel stricte sublimatio appellatur sicca elevatio, in qua partes siccæ, subtiliores, spirituosæ, concretiles, à fundo elevantur, excitatæ in sublime tolluntur, ibique consistunt, instar nubis pendentes, & capitello adhærent, in minimas atomos redactæ, Rolfink. Chym. l. 2. c. 2. Quæ hoc modo tractantur & præparantur, vocantur sublimata, & hoc nomen tum aliis mineralibus & metallicis tribuitur, v. g. Flores quoque sulphuris inter sublimata pertinent; tum stricte de Mercurio sublimato usurpatur. Quære sublimata varia in Libavii Indice Tom. I. De sublimatione etiam plura invenire licet in Theatr. Chymic. Vol. IV. p. 525. 853. 855. &c. Obiter Paracelsus & sublimationis morbosæ, vel morbiferæ microcosmicæ, mentionem facit, Paramir. l. 2. c. 4. Sublimatorium vocatur locus, & instrumenta, quibus sublimatio perficitur, Libav. d. l.

SUBLIMIS, μετέωρον. Vide Meteoros. De sublimatione Medica, vide supra in Hyperoche. Sublimis Musculus Carpi vocatur, qui alio nomine Perforatus

tus dicitur, ad differentiam *Perforantis* infra illum siti, & propterea *Profundus* dicti. Barthol. l. 4. An. c. 9. pag. 575.

SUBLIMITORIUM, ὑπάλειπτον. Vide *Hypoleipton*.

SUBLINGUALIS, ὑπογλώσσῃ, epitheton est etiam Glandularum ad latera linguæ sitarum, quarum descriptionem vide apud Bartholin. l. 3. An. c. 13. pag. 550.

SUBLIVIDUS, ὑποπίλοι, liquidum colorem remissum significat, & legitur 4. de artic. i. 64.

SUBLUKATIO, παραθήρησις, διακίνησις. Vide *Parathrema*, *Diacinema*.

SUBMERSUS, καταδύς, καταποντοδύς, dicitur, qui in aquam marinam projicitur, quod laudat tanquam remedium in Hydrophobia Helmont. tr. *Demens Idea* n. 47. 48. &c. ob hanc rationem, quod experientia testetur, *submersos* vitam diutius servare, etsi ad sensum videantur plane mortui. *ibid.* n. 50. &c.

SUBMISSIO, diversimode accipitur. Interdum pro remissione, ceu quarto morborum tempore, Gr. διάλειμμα, ἕντεσις dicto, Gal. l. de morb. temp. cap. 6. Vide *Anefis*, *Dialemma*. Interdum pro arteriæ *subsidenna*, sive *systole*, Græc. συπλη. *Ægin.* l. 2. c. 11. Vide *Systole*.

SUBORTUS, ἀπόφυσις, dicitur species vel differentia quædam τῆς τελευτώσεως, sive casus pilorum in palpebris. Gal. in def. med.

SUBPALLIDUS, ὑπαλγος. Vide *Hypochros*.

SUBPURGATIO, ὑποκαθαίρειν, subpurgare, quod significat leni medicamento, aut leviter purgare, aut ea dosi, quæ dari in periculum nequeat. Linden. Ex. 12. §. 69.

SUBRUBER, ὑπερυθρος. Vide *Hyperythros*.

SUBRUFUS, ὑποπύρρος, dicitur de urinæ igneo colore, diluto, & remittente. Galen. l. 1. de Cris. c. 12.

SUBSCAPULARIS, vide *Immersus*.

SUBSICCUS, ὑποξηρως. Vide *Hypoxeros*.

SUBSIDENTIA, idem, quod *Sedimentum*, ὑπόστασις, vide *Hypostasis*. *Subsidere*, verbum, Græc. dicitur καθίστασθαι, de quo vide Linden. Ex. XVI. §. 147. Accipitur & pro *Confidentia*, συνίζησι. Charlton. Exerc. X. *Pathol.* §. 42.

SUBSIDIUM, idem, quod *Auxilium*, βοηθήσις, Vide *Auxilium*, *Remedium*.

SUBSOLANUS, idem, quod *Eurus*, ventus dicitur, ab ortu æquinoctiali flans, & opponitur *Favonio*, ab occasu æquinoctiali prodeunti. Gal. c. 3. de Hum. c. 17.

SUBSPADONES, ὑποσπαιδαίσι. Vide *Hypospadiæos*.

SUBSPLENETICUS, ὑποσπληνως, vide *Hyposplenor*. Extat Latina vox apud Prosp. Martian. in annoi. ad Hipp. p. 149. c.

SUBSTANTIA, εἶσις. Vocabulorum Latini &

Græci significatio aliunde, vel e Logicis, Metaphysicis, aut Physicis jam nota esse debet. In foro Medico accipitur pro uniuscujusque rei perfectione essentiali, Gr. ὑπαρξίς dicta, Gal. l. 7. de Hipp. & Pl. decr. c. 1. Unde à tota substantia agere nihil aliud est, quam qualitate propria rerum substantiam vel essentiam necessario comitante operari. J. Alex. not. in Gal. l. 5. de S. Fac. c. 17. vel potius agere ex toto, ex omnibus qualitatibus primis, secundis, tertiis, una cum substantia consideratis. Vide C. Hofm. *Apol. pro Galen.* l. 3. c. 42. a. e. & c. 46. b. c. alibique in scriptis passim. Et hoc non solum de quibusdam saltem medicamentis recte dicitur, sed etiam de omnibus, imo & de alimentis, quamvis non adeo in eminentiori gradu. Nam omnia, quæ in corpus nostrum assuntur, debent mutari in ejus substantiam: Ergo etiam à tota substantia agere & pati debent. Coincidit hæc tota substantia cum ιδιοσυγκροσία, de qua supra in 10.

SUBSTILLUM, idem, quod *Stillicidium sanguinis* e naribus, Gr. σάξις, Heurn. l. de morb. ocul. aur. &c. c. 10. Forest. l. 6. obs. 48.

SUBSTITUTUS, ἀντικαθάρμενος, dicitur de medicamentis, quæ in alterius locum surrogari queunt, de quibus Galen. integro libell. de substitutis Medicis, *Æginet.* l. 7. cap. 28. Dicuntur & Latine *Succedanea* in *Proleg. Isagog. Dispensatorii August.* c. 2. item apud *Weker.* l. 4. A. G. c. 11. ubi & *Qui pro Quo* vocatur. Jung. *Dispensator.* *Universali I. D. Horitii in Instit. Pharmac. lib. 4. c. 15. p. 73.*

SUBSULTIO, idem, quod *Palpitatio*, παλμός. Vide *Palmos*.

SUBSULTUS spasmodicus vocatur affectio in febribus malignis, & scorbuticis familiaris, pertinens ad motus convulsivos, quando ægri artus, manus & pedes continere nequeunt, sed coguntur ob materiæ elasticæ in partibus nervosis accretionem & copulam modo extendere, modo huc illucve agitare, varie transferre, imo interdum illorum cætra cursu, saltu, aliisve motibus, durisque laboribus subigere; in fabricantibus vero spasmi creberrimi minores observentur. Bonet. *Anat. Pract.* l. 1. f. 13. obs. 4. p. 257. & l. 2. f. 8. Obs. 40. Schol. p. 668. Alias & *Subsultio* usurpatur pro palpitatione musculorum & cutis commotione in facie à flatulento crassoque spiritu dependente apud Joh. Stephan. *Paraphr. in Avicem.* l. 3. fen. 2. c. 18. p. 154.

SUBSURDITAS, βαρηκεία, δυσκεία, idem, quod *Obanditio*, de quo supra. Extat apud Blas. *Med. Un.* p. 395.

SUBTILIATIO, λεπτονσις, est terminus Chymicus, diciturque dissolutio, partes subtiliores à crassioribus separans, & habetur duplex: *Μικροχρονική*, & *μακροχρονική*. Illa est, quando corpora brevi temporis spatio dissolvuntur. Estque iterum duplex: *Elevariatio* vel *Descensio*. Hæc dicitur, quæ tempore longiore res dissolvit. Estque *Exaltatio*, & *Digestio*. Rul. & Iohnf. in Lex. Rolf. *Chym.* l. 2. c. 2.

SUBTRĀHO, ὑποστέλλω. Vide *Hypostellomā*.

SUBUBERES, vocantur infantes, qui adhuc sub uberibus matris vivunt, *Sugentes*. Quibus opponuntur *Exuberēs*, ἐπιγαλακτοί. Keuchen. ad *Samm*, pag. 206.

SUBVENTANEUS, ὑπηνίμιος. Vide *Hypenemios*.

SUBVERSIO, ἀνατροπή. Vide *Anatropē*; quamvis Latinum non exacte respondeat Græco. Proprie enim Gr. ὑποστροφὴ dicitur *subversio*. Vide *Hypostrophe*. *Subversio volvulosa stomachi*, εἰλεώδης τῆς στήλης ἀνατροπή, vocatur fortis & σύντονος, contentiosus vomitus, nam quemadmodum in Ileo subversiones fiunt cum magna contentione & violentia, adeo ut sterces etiam evomant: sic etiam alios vomitus violentiores concitato quis appellare volvulos posset. Gal. l. 8. de C. M. S. L. cap. 3. Castell. Jung. Joh. Anglic. *Rof. Angl.* p. m. 328.

SUBVIRIDIS, ὑποχλωρὸς. Vide *Hypochloros*.

SUBVOLA, ὑπόθεναρ. Vide *Hypothenar*.

SUCCEDANEUS, idem quod *Substitutus*, de quo p. a. *Succedentia* signa vocantur Bellino, quæ aliis *Subpervenientia*, ἐπιγενόμενα dicuntur; quæ una cum Antecedentibus & Coniunctis erudite collegit in Opere novissime edito, de *Urin. Pulsib. &c.*

SUCCENTURIATUS, vel *subcenturiatus* (Domin. de Marchett. *Anat. c. 5.*) epitheton est *Glandularum Renalium*, quas Casserius *Renēs succenturiatos* appellavit. Quorum historiam vide in *Anatomic.* præsertim *Bartholin. l. 1. Anat. c.*

SUCCESSIO, *Successus*, διαδοχή, proprie dicitur de motu locali posteriori, priorem insequente, Helm. *ir. tempore n. 40.* Deinde etiam accipitur pro *evenitu* alicujus rei bono, & ita Græco respondet τύχη, ἐπιτύχη.

SUCCESSIVUS est epitheton morborum, qui semper opus habent causa continente, qua cessante statim etiam cessant. Th. Rod. à Veiga *Oper. p. m. 200.* Opponuntur *Permanentibus*.

SUCCIDUS, οἰσπηγὸς, epitheton *Lanae*. Vide *Erion. Lana, Oesypos*.

SUCCINEUS, idem quod *Succinatus*, dicitur de eo, quod e succino constat. Ita tertius Pruffiæ fundum totum *Succineum* affirmare non dubitavit D. Phil. Jac. Hartmannus de *Succino Pruffico*, uti legitur in *Act. Erud. Lips. A. 1700. M. Jul. p. 333.*

SUCCINGENS, *Succinclura*, Vide *Hypozocor, Diaphragma*.

SUCCINUM, ἤλεκτρον. Vide *Electrum*. Chymici nomen *Succini* quoque dederunt Vitris e metallis & mineralibus paratis: v. g. *Succinum* vel Vitrum Antimonii, Mercurii, Saturni. D. Joh. Michael in *Notis ad Schroder. Pharmac. l. 3.* ubi aliquoties occurrit.

SUCCOLATA, vide *Chocolata*.

SUCCOTRINA, dicitur species *Aloes*, fucci illius purgantis amari, ita dicta, quasi *succo citrina*, quod pul-

vis ejus coloris citrei sit: vel pro *Soccotrina*; ab *Insula Socotra*, ubi cepiote crescit. Eltque purissima species *Schroder. l. 4. cl. 3. n. 442.*

SUCCUBUS, dicitur spiritus nocturnus muliebris; illudens inter dormiendum, ac si rem haberent *Venerem*, quemadmodum *Mafculus* spiritus vocatur *Incurbus*, Dorn. *Rul. & Iohnf. e Parac. l. 3. de orig. morb. invisib.* Causam ad solam imaginationem refert. Vide *Ephialtes*.

SUCCUS, Gr. χυλὸς, χυμὸς, ἴπος, (vide *Chylus, Chymus, Opos*) quid communiter significet, notius est, quam ut opus sit explicatione. Nimirum idem est, ac *Humor, Liquor*. Interdum tamen, & præsertim in *Pharmaceuticis*, strictius sumitur pro liquore in vegetabilibus potissimum contento, & artis beneficio diversimode inde elicito & collecto. Tria vero vel quatuor in unoquoque succo concurrunt: *Materia aquea*, vel liquida, propria uniuscujusque *essentia & natura specifica*, & tandem *portiones excrementitiæ*, quarum aliæ tenuiores in segregatione supernatant; aliæ crassiores fundum petunt, *secum* nomine venientes. Vide *Jul. Alex. l. 16. Sal. c. 3.* Ad duo priora saltem respexisse videtur *Ruland.* describens *succum*, quod sit *essentia proxime e corpore consistentia chyliformi extracta*, quem, uti in aliis omnibus, ita & hic secutus est *Iohnsonus*. De *succis Officialibus* medicamentosis, & eorum modo præparandi & colligendi vario, videatur *Weker. A. G. l. 1. c. 8. Spec. l. 1. sect. 15. 16. Schroder. l. 2. c. 17. & 82.* item *Dispensatoria varia, Augustan. Norimb. &c.* Porro vocabulum *Succus* ab *Anatomicis* etiam translatum ad *Liquorem Nutricium, Nervosum, Fermentativum*, in ventriculo, uti passim ex illorum scriptis observari potest. Strictè pro *Chylo & succo nutritio* accepit *Linden.* quando non modo *succum* dixit partem esse meliorem chyli; verum etiam e *Donato ad Terentium* addidit, quod *succus* sit humor in corpore, quo abundant bene valentes. Et quod *succus* proprie dicatur quasi *sugus*, quod eum sibi ex alimentis quasi membra sugant, ut se repleant atque reficiant eo, *Ex. III. § 282.* *Succum* pro *Lacte* accipi, testatur *Keuchen. ad Sammon, p. 159. Succus albus Chymicis* vocatur *Argentum vivum. Rul. & Iohnson.*

SUCCUSSATIO, vel *Succussio*, Gr. σεισμός, ὑποσεισμός, πταγμός, ὑποπταγμός, idem fere, quod *Concussio*, quid significet, aliunde notum est. Refertur vero à nonnullis inter remedia *Apoplecticos* in paroxysmo revocandi. Enimvero non semper esse securum notavit *Forest. l. 10. obs. 14. Concussionem* vocans. Profuisse autem *Succussionem* & ad incessum coactionem testatur *Wepfer. de Apoplex. & ex hoc Bonet. Mercur. Compit. l. 1. p. 22.*

SUCTIO, *Suctus*, μύζησις, proprie dicitur de infantum e papillis matrum lactis expressione & extractione. Translatum postea ad naturam famis explicandam, quam etiam *Galenus suctionem* quandam esse, expressit

expresse dixit, l. 1. de *symp. caus.* c. 7. quamvis fortassis ad trutinam veritatis examinata res illa non ita sese habeat. Hinc Linden. saltem more vulgi *suctum* appellari famem, scripsit. *Ex. XIII. §. 93. seqq.*

SUCULA, proprie diminutivum est *Suis*. Per translationem ita dicitur Instrumentum Chirurgicum, quod alias *Afellus*, ὄνισκος, vocatur. Galen. 2. de *fract.* l. 49. & c. 3. l. 40. quamvis in Græco textu non occurrat.

SUDAMINA, ἰδρῶα. Vide *Hidros*.

SUDARIUM, συδαρίον; in N. T. dictum, vocatur *lintheum*, quo abstergitur sudor. Helmont. affinxit virtutem magneticam naturalem *Sudario S. Pauli*, qua sanavit ægros, *tr. de magnet. vuln. cur. n. 46.*

SUDATIO, ἰδρωσις, proprie dicitur ipsa actio, qua sudor per poros cutaneos excernitur. Communiter tamen cum *sudore* confunditur.

SUDOR, ἰδρῶς. Vide *Hidros*.

SUDORIFERUM, *Sudorificum*, ἰδρωπικόν, διαφορπικόν. Vide *Diaphoresis*. Rolsink. *O. & M. M. Sp. l. 6. sect. 1. c. 1. seqq.* *Sudorifica* vocavit Jul. Alex. l. 26. *Sal. c. 11. Sudorifici maximi P. I. Fabri* meminit Fr. Hofm. in *Clav. ad Schr. p. 255.* D. Henr. de *Deventer Pilulas sudoriferas* per experientiam ceu universalem quandam medicinam magnopere extollit *Lum. Nov. Obstetric. c. XXVI. p. 204. seqq.*

SUFFERSURÆ, vulgo vocantur *Exanthemata*, vel *pustulæ*, quæ pueris ex calore solent evenire, interdum humidiores. *For. l. 6. Obs. 42. Schol.*

SUFFUMENTUM, *Suffitius*, θυμάματα, θύματα, ὑποκαυσίματα, ὑποκαυσίματα, (quæ vocabula proprie dictam suffumigationem exprimunt, quando v. g. puerperis talis sub matrice paratur per suppositionem materis prunis injectæ) ὑποκαυσίματα, vocatur medicamentum simplex, vel compositum, quod prunis injectum & incensum odorem suum fundit. Vocatur & *suffumigatio*. Horum descriptionem & catalogum vide apud *Weker. Anid. Gen. l. 1. c. 53. Morell. l. 2. f. 2. c. 9. (& Spec. l. 2. sect. 49.) Suffumentum* ab *Odoramento* differt, quod hoc etiam sine igne odorem emittat. *Hipp. Suffumentorum* passim etiam meminit *5. aph. 49. & in libris de morb. mul.* quæ loca *Foëf. collegit. Jung. Dieter. n. 396. Suffimonia* à rebus foetidis, ridiculis facta, dæmonem fugare creduntur non sine ratione plausibili, quam dedit *Casp. Rejes C. El. q. 28. n. 14.*

SUFFLUXIO, ὑπόρρισις. Vide *Hyporrhysis*.

SUFFO est *Panis porcinus*. *Dorn. Rul. & Iohnson.*

SUFFOCATIO, idem, quod *Strangulatio*, πλῆξις, πνιγμός. Vide *Pnigmos*, *Pnix*.

SUFFRICARE, i. e. *leniter fricare*, *Rhod. in Lex. Scribon.* Græce dici posse ὑποπίδαν.

SUFFUMIGATIO, *Suffumigium*, idem, quod *Suffimentum*, de quo p. a.

SUFFUSIO, ὑπόχυσις. Vide *Hypochyma*, *Cataracta*. *Suffusio auriginea* idem, quod *Icterus*. *Dolæus*

Encycloped. lib. 3. cap. 8. §. 1. pag. 475.

SUFUFF dicuntur pulveres compositi, qui alias in *Officinis Species* vocantur, *Libav. S. A. Chym. l. 4. c. 1.* ex *Sylvio. Sufuff æthereum* est figmentum *Paracelsicum*, cujus meminit l. 1. *Philos. Sagac. §. quid sit Philosophia adeptia.*

SUGGILLATIO, *Suggillatum*, ἐκχύματα, ὑπόσφραγμα. Vide *Ecchymoma. Hyposphagma*, *Hipp. 2. de fract. l. 30. seqq.* aliquoties meminit ἐκχυμαμάτων.

SUGITIVUM dicitur medicamentum, quod absumere valet ferositates *hydropicorum*. *Avicen. l. 5. sum. 2. tr. 6.*

SULFUR, *Sulphur*, θῦον, communiter vocatur *sucus mineralis*, vel *pinguedo terræ*, *vitriolacea aciditate imprægnata*, h. e. constans copia puri sulphuris ingenti, modica falis acidi quantitate, & tantillo spiritus, aquæ & terræ, *Schroder. l. 3. c. 28. Fr. Hofm. in Clav. ad h. loc. Dividitur in Nativum, sive Fossile, & Faëlium. Ad nativum pertinet illud, quod glebosum est, & ἄπυρον, Latine Vivum vocatur, optimumque habetur, Keuchen. ad *Samm. p. 97. Sulphuris* prolixiore historiam, vires, usum, præparandi medicamenta ex eodem modum, vide apud *Galen. l. 9. de S. Fac. §. Theion. Diosc. lib. 5. c. 124. Schroder. l. 3. c. 28. Fr. Hofm. Clav. ad h. l. Ferr. Imperat. Hist. nat. l. 15. c. 1. 2. 3. Chiocc. Mus. Calc. f. 2. p. 169. seqq. Rul. & Iohnf. in Lex. Rhod. ad Scrib. n. 78. Junk. Chym. Exper. Cur. Part. I. sect. 1. cap. 1. p. 24. seq. & sect. 4. c. 6. p. 290. Sulphur faëlium fieri e mineralibus, vel aliis quibuscunque ramosis, v. g. ex oleo Vitrioli & Antimonio, it. ex oleo Vitrioli & ol. Terebinthinæ, scribit *Jac. le Mort Chym. Med. Phys. c. 13. p. 153.* Præter hanc ineptam significationem *Spagyricis & Chymicis Sulphur* dicitur *Pars lapidis Philosophorum*, principium & pater metallorum, & vocatur *Sulphur Philosophorum*. Principium metallicum describitur, quod nihil aliud sit, quam parus ignis occultus in Mercurio, qui longo successu in mineris excutitur, atque movetur motibus corporum coelestium, digeritque frigiditatem & humiditatem in Mercurio, pro varietate graduum decoctionis & alterationis in diversas formas, plumbi, stanni, cupri, ferri, argenti, auri, & c. *Theatr. Chymic. Vol. I. p. 700.* Quare de *Sulphure* plura in illo & reliquis *V. Tomi* dicti *Theatri*, & multa reperies. Præterea etiam *Sulphuris* nomen multis compositioibus *Chymicis* tribuitur, v. g. *Sulphur auratum* *Antimonii*, cujus varias descriptiones vide apud *Rolsink. Chym. l. 5. f. 9. c. 2. seqq.* Suot etiam, qui *Sulphur* pro universali principio corporum naturalium accipiant. In qua significatione *Rulandus* descripsit, quod sit principium formativum, aëreum partim, partim igneum, & æthereæ naturæ particeps, per quod virtus est, & vita rebus inest; quare & *Balsamus naturæ* appellatur. Ita *sal terminator* est; *sulphur* in-formator, vim plasticam habens; *Mercurius* vapor unctuosus**

unctuosus est; qui ab illis patitur. Formam essentialem Chymici relinquunt Phycis considerandam. Cartesiani tribuunt illi corpuscula ramosa, quæ facile sibi invicem & aliis implicantur. Continet hoc principium sub se olea omnia, & spiritus ardentis dictos. An Acidum insit Sulphuri, hodieque valde controversatur inter Chymicos. An distinguendum inter Sulphur mixtum, sive compositum, cui sal acidum concedi potest, & sulphur simplex sive principium sulphureum, cui adungere Acidum, quod implicat contradictionem: Alii ita principia ista describunt; Quævis viva, mobilis, & spirituosa species, quæ in halitum attenuari potest, est Mercurius. Sicca & conservans & acuens est Sal. Urens, calida & purissima est Sulphur. Plura de sulphure, ceu primo & substantiali, vide apud Willis de ferment. c. 1. & 2. Beker. Oed. Chym. Tit. 2. & 3. Tribuitur etiam aliis mineralibus, v. g. Sulphur rubeum, i. e. Arsenicum, vel Operimentum. Sulphur vitriolatum est sulphur à vitrioli decoctione tractum per aquam communem, cui innatat. Rul. & Iohnf.

SUMA, i. e. Tartarus. Rul. in Lex.

SUMBI, id est, Aceiosus, & crocus; Ruland. & Iohnf. in Lex.

SUMEN, ἡσέον, ὑπογάστριον, pars ima ventris. Vide Eiron, Hypogastrium.

SUMMITAS, Summus, ἀκρότης, ἄκρος. Vide Acron. Summa operatio siderum in homine, quæ fit noctu. Rul. Summitates etiam dicuntur herbarum cacumina, v. g. summitates Absinthii, Centaurii minoris.

SUMTIO, λήμμα. Vide Lemma.

SUPERBIA, Superbus, quid significet, aliunde notum est. Idem, quod Arrogantia. Vitium morale, à quo etiam Medicus sese cavere debet. Superbus alias est Epitheton Mutculi oculum attollentis, Bartholin. l. 3. An. c. 8. p. 513.

SUPERCILIUM, ὄφρυς. Vide Ophrys.

SUPERCOMPOSITIVA, ἑπισυνθετικὴ, vocatur secta Medica, quam Agathines Lacedæmonius invenisse dicitur, nonnulli vero ἐπιτην, habitualem, alii vero ἐκλεκτικὴν, electivam appellarunt. Gal. in def. med.

SUPEREXCRETIO, ὑπερῆκρσις, idem, quod ὑπερῆκρσις. Vide Hypercrisis.

SUPERFICIES, ἑπιφανεια, proprie dicitur, quod longitudinem & latitudinem tantum habet, Galen. l. 1. M. M. c. 4. estque idem, quod περιφέρεια, circumferentia exterior corporis. Quæ læsa constituit speciem morborum organicorum, quæ dicuntur Morbi in superficie vel aspera vel levi, Gal. de diff. morb. c. 7. Jung. Institutionistæ, & inter hos Dogm. nostra Med. Gen. P. II. c. 4. cl. 5. p. 127. seq. Superficies etiam dicitur Album ovarum. Rul.

SUPERFLUITAS, Superfluitas, περίττωμα, περίττωσις, idem, quod Excernendum, Abundans. Vide Excrementum. Superflua materia omnis vel est talis ratione

quantitatis; vel qualitatis, Galen. l. de caus. morb. cap. 6. & indicat sui remotionem.

SUPERFOETATIO, ὑπερῆκρσις. Vide Epicryema.

SUPERGEMINALIS, vide Epididymis.

SUPERGENUALIS, ὑπερῆκρσις. Vide Patella, Epigonatis, Mola.

SUPERHUMERALIS, ἑπιωμῖς. Vide Epomis.

SUPERIMPLASTRARE, i. e. emplastrum superimponere, Joh. Dav. Ruland. de Stercor. & Urin. p. 60. Ad cancerum succus stercoris vaccini in jure vel vino injiciatur, & fimus superimplastratur. Ex Thef. Pauper.

SUPERIMPRÆGNATIO, idem, quod Superfoetatio. Vide Epicryema.

SUPERIORES partes, τὰ ἀνωτέρω, dicuntur in respectu ad inferiores τὰ κατωτέρω, & quidem vel ratione situs, vel etiam ratione vicinitatis cum corde. Gal. l. 3. de dignos. puls. c. 2.

SUPERLIGAMEN, ὑπερῆκρσις. Vide Epidesmos;

SUPERLIGULA, ὑπερῆκρσις. Vide Epiglottis.

SUPERMONICUM, i. e. Enigmatium. Dorn. in Dict. Parac.

SUPERNA medicina, cum purum ab impuro, i. e. virtus à substantia separatur. Rul. in Lex.

SUPERNATANTIA, terminus hodieque in Medicina usitatus & emphaticus, denotans talem excessum vitiositatum cacochymicarum, qui urget excretionem. Quemadmodum enim non omnis abundantia sive plethora sanguinis statim postulat sui excretionem; sed illa solum, quæ turget: Ita nec omnis cacochymia indicat purgationem, sed quæ supernatat. Legatur elegans libellus Anton. Ponce Santacrucii de imped. magn. auxil. l. 2. cap. 4. & 5. Jung. etiam Casp. Bravo Resolut. Medic. aliique.

SUPERNE, ἀνωθεν. Dicitur de partibus, quæ superne deorsum feruntur, ad differentiam aliarum, quæ inferne, κατωθεν, sursum feruntur, de quibus Gal. l. 8. de V. P. c. 1.

SUPERPURGATIO, ὑπερῆκρσις. Vide Hypercatharsis.

SUPERSCAPULARIS, vide Infraspinatus.

SUPERSTITIO, δεισιδαιμονία, significat in Medicina vanam & imaginariam virtutem occultam, quam quis assensu suo & fiducia tribuit citra rationem naturalem alicui rei, sive naturali, sive factitiæ, quin & ipsis characteribus, verbis, signaturis, cum ad generationem morborum, tum ad eorundem curationem. Quæ non solum apud veteres fuit frequentissima, sed & (proh dolor!) hodieque adhuc viget, & fovetur; quamvis multi clarissimi viri serio dehortati sint. Imprimis vero Medicus probus sibi caveat ab omnibus curationum superstitiosarum modis, monente Dieter. Iavr. p. 723; fin. Linden. Ex. II. §. 33. 34. Jungatur & C. Rejes q. 97. per totum, Rhod. ad Scrib. num. 152. Brasavolus quoque

quoque in *Indice suo Galeni* plura exempla vanæ *superstitionis* collegit. Et profecto etiam mirum, quod *Paracelsus* ipse tam serio dehortatus sit à *superstitionibus*, expressis verbis scribens: Nemo audeat, per *superstitiones* alteri vel morbos inferre, vel etiam eos auferre, cum illi oriantur quamplurimi e causis naturalibus, scil. vitiatas: hoc vero fieri possit etiam mediis naturalibus rite cognitis, l. 5. de morb. invisibil. gener. & l. principiorum, sive de myster. vermium, c. 6. quamvis reapse multa *superstitiosa* admitterit. Vide etiam in vocabulis *Character*, *Divinum*, *Amuleum*, &c.

SUPERVACUATIO, υπέρβασις. Vide *Hypercrisis*.

SUPERVACUUS, idem, quod *Superfluus*.

SUPERVENIENS, επιγενόμενος. Vide *Epigenema*.

SUPERVOMITUS, υπέρεμετος, vide *Hyperemeo*. Adde *Bonet. Anat. Pract. l. 1. f. 1. O. 5.* Hoc termino Latino ulus est *M. Aurel. Severin.* statuens à venarum *supervomitibus* dependere quorundam abscessuum sanguiferum generationem & originem, l. de noviss. abscess. c. 7.

SUPINATORES Musculi sunt duo suppositi pronatoribus manus. *Bartholin. l. 4. Anat. c. 8. pag. 574.*

SUPINUS, ύπνός, *Supinitas*, ύπνισμός. Vide *Hypniasmos*.

SUPPASCENS, idem, quod *Depascens*, Gr. ύπόνομός. Vide *Hyponomos*.

SUPPEDANEA vocantur à *D. D. Joh. Lud. Apino* Archiatro *Solisbacensi* & *Polyatro Hersbrucensi* in *Historica febris Epidemica* relatione. 7. 39. p. 63. medicamenta topica plantis pedum applicanda; atque ita coincidit cum seq. vocabulo *Supplantalia*.

SUPPLANTALIA vocantur medicamenta externa, quæ plantis pedum supponuntur, v. g. *Massa farinacea fermentata mixta cum sinapi, sale, sapone, nitro, & aliis.* *Blancard. in Lex.* quamvis in alio Autore vocabulum illud nondum legerimus.

SUPPOSITIO, ύπόθεσις, vide *Hypothesis*. *Suppositum* etiam accipi potest pro *subdito*.

SUPPOSITORIUM, idem, quod *Glans*, βάλανος. Vide *Glans*.

SUPPRESSIO, generaliter idem, quod *Retentio*, επίκρασις. Vide *Episthefis*. Communiter vero de *suppressione urinae*, quæ *Ischuria* alias dicitur, ίσχυρία, & de *suppressionione mensium* usurpari solet.

SUPPURATIO, εμπύημα, idem, quod *Purulentia*. Vide *Ecpyema*, *Empyema*.

SUPPURATUS, ύμπος. Vide *Empyos*.

SUPRASPINATUS. Vide *Infraspinatus*.

SURA, γαστρονημία, & γαστρονημιον. Vide *Gastrocnemia*. *Suralis Vena & Arteria* quæ dicatur *Anatomicis*, vide apud *Barthol. libell. 1. c. 9. p. 645. & libell. 2. c. 6. p. 658.*

Castelli Lexic. Med.

SURDITAS, *Surdus*, κωφότης, κωφός. Vide *Cophosis*.

SURRECTIO, ανάστασις, est motus corporis cum elevatione, notior, quam ut multis opus sit verbis.

SURRECTORIUM vocatur instrumentum Chirurgicum manum pendulam ex læsione erigens & erectam servans apud *Paræum l. 22. Chir. c. 10.*

SURSUM, άνω. Vide *Ano*.

SUS, ὄσ, idem, quod *Porcus*. Vide supra in *PO*.

SUSCEPTIO specialiter dicitur de intestini portione angustiore in aliam ampliore portionem infundatione vel ingressu, seu causa singulari Ilei, apud *D. Ruyfch Cent. 1. Obs. Anat. Chir. O. 91.* Vide etiam *Ingressus*.

SUSINUM, σέσινον, epitheton unguenti, vel olei liliacei, h. e. ex liliis confecti, quod & κείνιον, & αίχρόπος λιουρόν vocatur. Meminit hujus *Hippocr. de nat. mul. XXIX. 98. LXIX. 4. LXXX. 2. Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. Junge Foëf. Oec. p. 577. Keuchen. not. ad Sammon. p. 216.*

SUSPENDICULUM, κρεμαστήρ. Vide *Cremasteres*.

SUSPENSUS, æquivocum est in Latino, dum vel dicitur de illis, qui pœnis capitalibus afficiuntur, & vel cruci affiguntur, vel hodieque de patibulo *suspenduntur*. De posterioribus differit *Helmont.* quod discontinuitas, id est, separatio luminis vitalis in arteriis facta, scil. per constrictionem arteriarum jugularium faciat, ut uno momento in suspensis pereat facultas princeps cerebri, *tr. Blas hum. num. 24. & tr. Ignota ælio regim. num. 48. Gr. κρεμαστόι, & κρεμασθέντες* vocantur, vel dicitur de contento in urina medio, vel superiori parte occurrente, & *Gr. dicitur εναιώρημα.* Vide *Enæorema*: vel idem est, quod *elatus*, μέλιωρος. Vide *Meiores*. *Suspensores musculi* sunt κρεμαστές. Vide *Cremasteres*.

SUSPICIO, ύπόψια, dicitur mentis quædam comprehensio tacita, super alia re, vel alium hominem, in dubium vocans, quod ita sese habeat, quemadmodum de iis dicitur. Hujus nullum esse solatium, dixit *Galen. libr. de diff. resp. cap. 11. à princip.* *Suspectus*, ύποπτός, vocatur. Ita *medicamenta suspecta* dicuntur, de quorum efficacia adhuc potest dubitari, vel ratione securitatis, vel etiam ratione perfectionis. Aliam quoque significationem obtinet vocab. *Suspectus*, quando sumitur pro *Expectatus*, apud *Scribon. n. 209. notante Rhodio in Lexic.*

SUSPIRIUM, *Suspiriosus*, idem, quod *Anhelius*, *Anhelosus*, *Asthma*, *Asthmaticus*, άσθμα. Vide *Asthma*, *Dyspncea*, *Orihorpnæa* &c.

SUTOR, σκυτοτόμος, ραπίτης, opifex est, calceos conficiens. De his *Galen.* scripsit, ut & de aliis opificibus illiberalibus, quod jam suo tempore ausi sint, proprio artificio relicto, in artis Medicæ opera infilire temere. Quare non mirum, si & hodieque tale quid contingat, quamvis in perniciem totius

salutis humanæ; quam commodum, *lib. 1. M. M. c. 1. fere ad fin.*

-SUTORIUM, *Aramenum*, *χαίλωνθ*. Vide *Vitriolum*.

SUTRATAR Paracelfo dicitur remedium aliquod splenicum, aut ex splene paratum, quod descripsit *l. 2. de virib. membr. c. 8.*

SUTURA, *ράφή*. Vide *Rhaphe*.

SYAGROS, *σύαρος*, *Aper*, five *porcus sylvestris* vocatur. *Lang. l. 1. ep. 61.*

SYALI, *σάλοι*, vocantur *suæ vetulæ*, ultra perfectionis terminum progressæ, & ita ad alendum minus idoneæ, quin omnium pessimæ, *Gal. c. 4. de R. V. l. A. 2. 102. Jul. Alex. l. 11. Sal. c. 5.*

SYALISMUS, perperam & vitiose legitur pro *Sialismus*, *σιαλισμός*, i. e. *Salivatio*. Vide *Salivatio*.

SYCHNOS, *συχνός*, idem, quod *πυκνός*, *densus*, confertus, cujus emphasis consistit in copia cum continuitate. Usurpatur ab Hipp. *l. 5. Epid. XIII. 21. VIII. 21. l. 7. Epid. XXXIX. 9. Jung. Erot. Onom. p. m. 98. b. ubi plura adhuc occurrunt loca ex Hipp. adducta. Foëf. Oec. p. 602.*

SYCIÆ Cucurbitulæ. *Joh. Zechius consil. de lateris dolore p. 76.*

SYCION, *συκίον*, dicitur *decoctum sicum aridarum*, five *caricarum*. Legitur apud Hipp. *l. 2. de morb. XXIX. 8. XXX. 7.*

SYCITES, *συκίτης*, epitheton *vini ex caricis*, aut *ficibus maceratis parati*, cujus meminit *Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 3.* quamvis vitiose legatur *σικύτης*. *Dioscoridi dicitur κατορχίτης, Catorchites vinum, l. 5. c. 41. Jung. Foëf. p. 448.*

SYCON, *σύκον*. Vide *Ficus*.

SYCOSIS, *σύνκωσις*, *Ficatio*. Vide *Ficus*.

SYCOTOS, *σύνκωτός*. Vide *Ficatus*.

SYDERATIO, vide *Sideratio*.

SYDIA, id est, *Luna*. *Rul. & Iohnf.*

SYDUS, sæpe legitur pro *Sidus*, quod idem est, ac *Astrum*. Vide *Aster*.

SYLETUM Paracelfo dicitur composita Medicina ex tribus salibus, *Sale gemmæ, Colchotar, scisso*, cujus descriptio gemina legi potest de *Tartaro, l. 2. tract. 2. c. 5.*

SYLLOCHIA, *συλλοχία*, significat *coacervationem, collectionem, congregationem*, & legitur apud Hipp. *l. de Oelimestri part. IV. 19. ubi συλλοχία scribitur, quam tamen scriptionem vitiosam judicavit Foëf. p. 594. Vide Xyllogos.*

SYLLOGISMUS, *συλλογισμός*, quid sit proprie, jam ex *Logicis Medico* constare debet. Cujus usus adeo necessarius, ut non modo *Gal. eum aliquoties inculcaverit, v. g. l. 1. de Elem. c. 4. l. 2. de S. Fac. c. 16. sed & J. Alex. negaverit cordate, Medicum esse posse verum Rationalem & Dogmaticum, qui non calluerit ratiocinandi demonstrandique scientiam, h. e. Logicam, & Syllogismorum doctrinam, non, ad h. Gal. locum. Spe-*

cialiter Hippocrati *συλλογισμοί* dicuntur *ratiocinationes de morbis, & eorum remediis, item consultationes, & disputationes de iisdem*, uti patet ex *l. de dec. ornat. IX. 2.* quod alibi *κρίναλογίου* vocavit, *l. Præcept. VII. 4.* aut *ξύλοζον διατριβής*, *ibid. X. 12.* notante Foëf. pag. 594. Imo si rem accuratius consideremus, ipsa *Methodus conservandi & curandi, quæ fit per indicationes debitas, nihil aliud esse videtur, quam Syllogismus Medicus Practicus.*

SYLO dicitur *totus mundus*. *Dorn. Ruland. & Iohnf. in Lex.*

SYLPHEs vocantur *Pygmæi, Spiritus terra*. *Dorn. Rul. & Iohnf. e Paracelf. Philos. Tr. 4.*

SYLVA, *ύλη*, quid significet, in trivio jam innotuit. Metaphorice dicitur de *capillorum congerie*. *Keuchen. ad Sammon. p. 108.*

SYLVANI, *Sylvestres*, dicuntur Paracelfo *aërei homines, aut spiritus aërei. Sylvestres quoque homines vocantur nemora, desertaque loca sylvarum inhabitantes, nobis statura multo proceriores & robustiores, & loqui nescii, &c. Dorn. Ruland. & Iohnson. Flatus quoque hodie vocari spiritus Sylvestres, patet ex Disputationibus Medicis, quos Tachenius peregrinos nominavit.*

SYMAR, id est, *Viride Romanum, vel viride aris*. *Rul. & Iohnf.*

SYMBEBECOS, *συμβεβηκός*. Vide *Acidens*.

SYMBOLE, *συμβολή*, Attic. *ξύμβολή, Commisuram, connexionem, & conjunctionem* significat, apud Hipp. *l. 5. Epid. III. 1. & 4. de artic. 1. 64.*

SYMBOLISMUS, *συμβολισμός*, Chymicis quibusdam late vocatur *Consensus partium*.

SYMBOLICA, *συμβολογική*, dicitur pars Pathologiæ tertia, quæ morborum accidentia five signa recenset à *Joh. Ant. Lindeno Manuduct. ad Medicinam à Gunth. Schelhammer. Introduct. Conring. annexa p. 81.* quamvis nominis hujus applicatio ad illam partem non fit adeo manifesta, Hinc *D. D. Wedelio placuit vocare Symptomatologyam in Pathologiæ Dogmat. proœmio. p. 3.*

SYMBOLUM, *σύμβολον*, etiam sumitur pro *commercio & conspiratione diversarum rerum & corporum ad unum effectum*. Ita *symbolum Elementorum* describitur in *Theatr. Chym. Vol. IV. p. 119.* ubi & *Retinaculum elementorum* vocatur. Alibi vero dicitur *Symbolizatio, Vol. II. p. 96.* *Symbolizare quoque in malam partem legitur acceptum ab Helmont. tr. Tumul. Pestis, §. Preparata sedes: quando scil. Tartarus cruoris peste subactus non paret amplius vitæ legibus, sed pristinæ obedientiæ suæ poenitens, furoris libertatem effrenem sibi arrogat, eoque nos truculentius infestat, quo fidentius semel abdita intus Arcei consilia receperit. Hoc dicit vocare Scholas Symbolizare.*

SYMMETRIA, *συμμετρία*, est temperies, vel *contemperatura*, seu debita convenientia, proportio & consensus inter se, cum simularium partium, tum instru-

instrumentalium; in compositione; número; magnitudine, & figura, (adde & connexionem, vel unitatem) Gal. l. 1. de us. san. c. 1. Hujus vero harmoniæ & convenientiæ primaria causa est humorum, & ex his sanguinis & spiritus animalis mutus consensus, & debita ad partes solidas distributio & reciprocatio, cujus beneficio vitale temperamentum his competit, ut functiones suas rite perficere & præstare queant. Alias in genere & absolute *σύμμετρον* est, quod nulli collatum medium est & moderatum, & omnis temperiei, cum activarum, tum passivarum qualitatum norma constituitur, Gal. l. 1. de Temp. c. 6. An tale vero in rerum natura corpus detur, non immerito adhuc dubitatur. Non absolute vero, sed respective *σύμμετρον* vocatur, quod collatum cum aliis facit, ut reliqua dicantur imtemperata. Ita Galen. inter omnia animalia Hominem constituit *σύμμετρον*; & inter homines eum, qui *ἰσομετρῶν*, & quadratus vocatur, d. l. & ex hoc Castell. *Symmetron Individuale* nihil aliud est, quam ipsa *ἰσοσυγκροσία*. *Symmetrum medicamentum* est, quod & similis temperamenti est cum eo, cui admovetur, & medii temperamenti omnium primarum qualitatum, Gal. l. 5. de Simpl. Fac. c. 27. Junge & Jul. Alex. not. ad Galen. de diff. morb. c. 22. Vide *Moderatur*. Diet. n. 798.

SYMMYO, *συμύω*. Vide *Conniveo*.

SYMMYSTA dicitur *Collega Sacerdotii*, & usurpatur de illis, qui eandem profitentur scientiam vel artem, v. g. *Symmysta Philosophiæ adeptæ*. Helmont. de Lithias. c. 8. n. 6.

SYMPARATAXIS, *συμπαράταξις*, vocatur *natura conflictus cum morbo*, desumpto vocabulo e re bellica, ubi acies instructæ & collocatæ consistantur. Usurpatur vero ab Hippocr. de *conflictatione* inter morbum, naturam, & alimenta, l. de vet. medic. XXXVII. 24. Jung. Foëf. p. 595.

SYMPARATERESIS, *συμπαράτησις*, dicitur *indicatio apparenium*, quæ non ex seipsis, verum ex aliis signis comprehenduntur. Vocabulum est Empiricorum proprium. Gorræus.

SYMPASCHO, *συμπάσχω*. Vide *Sympathia*.

SYMPASMA, *σύμπασμα*, idem, quod *δάπασμα*; *κατόπασμα*, h. e. id, quod corpori inspergitur. *Aspersio*. Aurelian. l. 2. acut. c. 38. & l. 3. tard. pass. c. 7. l. 5. c. 2. notante Foëf. d. l. Vide *Catapsasma*.

SYMPATHETICUS, *συμπαθητικός*, in genere dici potest de omnibus rebus sive naturalibus, sive præternaturalibus, inter quas consensus vel compassio quædam, sive *sympathia* intercedit. Specialiter vero dicitur de medicamentis quibusdam singularibus, quibus peculiaris quædam occulta virtus ad distans etiam sese extendens, qualia sunt *Unguentum armarium*, *Pulvis Sympatheticus Dygbei*, &c. Quorum efficaciam Helmont. omnibus viribus conatus est à magiæ illicita suspitione liberare, & rationem referre vel in magneti cum *sympathiam* aut *antipathiam*, vel in occultam virtu-

tatem à *Magnali magno* dependentem; quod est spiritus quidam in universo latens, uti videre est in *tract. de Magnet. vuln. curat.* Hanc plures adhuc sequuntur Sectatores Helmontii; neque etiam inter eos, qui Dogmatici audiri cupiunt, desunt hujus opinionis defensores. Ita & Dolæus in *Encyclopæd. Med.* l. 2. c. 4. §. 17. p. 313. 314. curas illas *sympatheticas* defendere & cum Commenio approbare videtur. Enimvero quam frivolis hypothesis illa nitatur argumentis & phænomenis, jam alibi publice à nobis fuit ostensum. Nemo ergo vitio nobis vertat, si cum Naudæo, Jordano, Dieterichio, aliisque Medicis veris Dogmaticis & Christianis curacionem per hujusmodi medicamenta, sive unguentum, sive Pulverem *sympatheticum*, qua vanitatis, qua falsitatis arguamus & inter curaciones illicitas, Magicas, Diabolicas referamus. Vide Dieter. *Iatr. pag.* 736. Hinc etiam placet nobis S. Blancardi candor, qui de pulvere *Sympathetico* hoc dedit iudicium, per experientiam una cum aliis edoctus, quod illius laudatores sint fabularum Scriptorum. *Chimia vernacule* c. XVII. §. 21. *Aramenii Sympathetici* descriptio ex Jac. le Mort traditur in *Morley Coll. Chym. Leid.* c. 78.

SYMPATHIA, *συμπάθεια*, vide *Consensus*. Opponitur & τῇ ἰδοπαθείᾳ & τῇ ἀνπαθείᾳ. Quando illi opponitur notat *Morbos per consensum* dictos, ad differenciam eorum, qui primario & per se oriuntur. Quando vero huic opponitur, significat naturæ quandam convenientiam corporis naturalis cum altero. Ita & *Sympathia Microcosmica* dicitur, quando quodlibet fidus cum suo flore in terra *sympathiam* habet. *Theatr. Chymic. Vol. V. p.* 379. Plura vide in *Johnf. Lex. l. 1.* Verum neque hoc dissimulandum, multa concurrere fragmenta in *Sympathia* & *Antipathia* exemplis ab Autoribus adductis, quæ cum veritate non concordant. *Sympathiam* quoque morborum dari inter fratres & sanguinis vinculo conjunctos, vult Th. Bartholin. uti patet ex *Act. Hafniens. Vol. II. Obs.* 38. p. 105.

SYMPREPISIS, *σύμπερισις*, idem, quod *πίσις*. Lat. *Concoctio*. Vide *Coctio*. Legitur apud Galen. c. 3. *progn.* s. 23. ubi denotat eam naturæ *concoctionem*, qua crassis & crudis humoribus & concoctu difficilibus providet per abscissum; calidioribus vero & tenuioribus per excretionem. Castell.

SYMPLEXIS, *σύμπληξις*; *Coagmematio* vocatur. Legitur apud C. Hofm. not. ad Gal. LL. de V. P. n. 658.

SYMPHLAN, *συμφλᾶν*, *ξυμφλᾶν*, significat *confringere*, collidere. Hipp. l. 5. *Epid.* XXIX. 16.

SYMPHONIA, *Συμφωνία*, *συμφωνία*, *σύμφωνος*; idem est, ac *Harmonia*, *Consensus*. Specialiter vero *σύμφωνος* est nomen medicamenti ad tussim optimi, cujus meminit Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 2. *fin.* ubi & *Leucopyretos* vocatur, quia & febrem sedat. Describitur & ab Aët. l. 8. citante Gorræo.

SYMPHORANEUROS, *συμφοροάνευρος*, dicitur ex mente Foresti passio illa, quando videlicet in acu-

tis febribus tam gravis tremor fit, ut mentes etiam hebetentur, atque deprehenditur in strictura, vel in fluxu hæmorrhoidum, vel sanguinis fluxu, & hanc fluxum inhibere oportet, l. 7. *Observ.* 18. *Schol.* Alias vocabulum hoc nuppiam reperire licuit.

SYMPHYSIS, *σύνφυσις*, *ξύμφυσις*. Vide *Coalescentia*.

SYMPHYTON, *σύνφυτον*, *connatum*, idem, quod *Emphyton*. Vide *Connatus*.

ΣΥΜΠΙΑΖΕΣΤΗΞ, *συμπιάζεισθαι*, significat *comprimi*: & legitur apud Hipp. l. 7. *Epid.* XXXVI. 7. Adde *Foëf.* p. 595.

SYMPLESIASMOS, *σύνπλησιασμός*, Latine dici potest *Conjunctio*, appropinquatio, quo Græco vocabulo veteres modeste appellarunt actionem generationis, vel officium procreandi liberos, ut est apud *Rolsink. de part. gen.* P. I. c. 1.

ΣΥΜΠΝΟΕΑ, *σύνπνοια*, *ξύμπνοια*, *Conspiratio*. Vide *Confusio*.

SYMPORSYNO, *συμπερσύνω*, proprie significat *cooperor*, concilio, una præparo, & dispono ad aliquid, à verbo *περσύνω*, quod est pœticum, & significat *præparo*. Compositum vero legitur apud Hippocr. I. de *artico.* l. 73.

SYMPTOMA, *σύνπτωμα*, vocabulum in Medicina notissimum, cujus variam significationem ipse Galenus optime expedivit, l. de *diff. sympt.* c. 1. & 2. quod scilicet & late & stricte, accipiat: Late omne id notans, quicquid præter naturam homini accidit, sive morbus, sive causa morbifica, sive superveniens accidens p. n. fuerit. *Stricte* vero tertiam saltem speciem rerum præter naturam, hoc est, *Consequens morborum* & causarum significat, exceptis cum morbis, tum causis; & hoc sensu nihil aliud est, quam affectus præter naturam, qui morbum sequitur, velut umbra corpus. Et hujus iterum tres numerari solent communiter differentiarum, vel species: *Actio læsa*: *Excretorum vitium*, & *Qualitatum externarum corruptio*. De quibus omnibus passim prolixè apud Institutionistas videre est. Si placet, legantur Dogmata nostra P. II. c. 10. & seqq. *Jung. Lind. Ex. VI. §. 62. Ex. XIII. §. 40. seqq. Symptomata* uti sunt effecta morborum, ita & indicia vel signa, *Ex. IX. §. 12. Idem etiam sano sensu symptomata* ipsos esse morbos, statuit. *Ex. IV. §. 18. XII. §. 68. XIII. §. 20. Non inepte quoque Helmont. symptomata* vocat fructus morborum, *iv. Ignor. Hosp. Morb. pag. 73.*

SYMPTOSIS, *σύνπτωσις*, *ξύπτωσις*, Latine *Collapsio* dicitur, & *Concidenia*, & usurpatur vel de totius corporis imminutione & contabescentia, ubi opponitur *διόγκωσις*. Vide *Dionæsis. Galen. l. de opt. sect. c. 28. In qua significatione & Hipp. usus, de hum. III. 52. vel de vasorum concidentia, Hipp. I. aphor. 3. l. 2. Epid. f. I. 41. l. 4. Epid. XXVII. 5. vel de faciei collapsu, ibid. XXI. 20. de oculorum collapsione, ibid. XXVII. 10. de*

temporibus *collapsis*, f. 1. *Prog. l. 7. Jung. Foëf. p. 596. Vide & Collapsus.*

SYNACTICOS, *συνακτικός*, i. e. *vim contrahendi habens*. *Fernel. Therap. l. 5. c. 2.*

SYNÆSTHESIS, *συναισθησις*, q. d. *Consensio*, usurpatur de sensu, quem æger ipse percipit ex morbo, v. g. ex tensione partis inflammatae, *Galen. l. 13. M. M. c. 1. Cerebrum quoque dicitur habere non αἰσθησιν*, sensum, sed *συναισθησιν*. *C. Hofm. ad Galen. LL. de V. P. n. 593. 594.*

SYNÆTION, *συναιών*. Vide *Concaussa*.

SYNAGELASTICOS, *συναγελαστικός*, non congregabilis. Dicitur de piscibus, qui segregatim degunt, non tantum inimici, sed adeo etiam, ut ne suæ quidem speciei parcant, sed bellum faciunt valentiores imbecillioribus, hosque devorent. *Linden. Ex. XI. §. 87.*

SYNAGMA, *σύναγμα*, *concretio materiæ*, vel contenti alicujus in urina vocatur. *Hippocr. l. 6. Epid. f. 3. t. 15. Vide Foëf. p. 596.*

SYNAGRIS, *συναγρίς*, vocatur *Piscis*, differens à *Synodonte*, fere adhuc ignotus, & describitur ab *Aldrov. l. 2. de pisc. c. 13.*

SYNALLAGMA, *συνάλλαγμα*, *commercium*, contractus, commutatio proprie dici solet. Ita Medico cum ægrotis esse *συνάλλαγµατα*, dixit Hippocr. de *Medico*, I. 33.

SYNANASTOMOSIS, *συναναστόµωσις*, hoc est, *diversorum vasorum sanguineorum connexio*, & legitur apud *Oliger. Jacobæum de Ran. & Lacert. c. 3. p. 53.*

SYNANCHE, *συνάνχη*. Vide *Angina*.

SYNANDROTHENÆ, *συνανδρωθήναι*, significat *una cum virili ætate increfcere* & augeti, usurpaturque de morbis, qui post pueritiam ad virilem ætatem usque perdurant, v. g. *Epilepsia*. *Hippocr. l. 2. Prorrh. XVI. 1.*

SYNAPTO, *σύναπτα*, *coningo*, *pertingo*. *Hipp. 2. aph. 25. Adde Dieter. n. 800.*

SYNARTHROSIS, *συνάρθρωσις*. Vide *Abariiculatio*.

SYNATHROESMOS, *συναθροεσμός*, proprie *Coacervationem*, *Accumulationem*, *Congestionem* significat, seu causam tumorum. Quod vero D. D. *Wedelius* restrictor ad tumorum frigidorum generationem & fieri modum, quemadmodum *βρυματισµόν* ad calidos *Pathol. Dogm. Sect. II. c. 10. p. 349. nulla* apparet sufficiens ratio, cum in neutro vocabulo Græco illius restrictionis emphasis deliteat, verum absque vitio *συναθροεσμός* & de calidis inflammatoriis, sicut etiam *βρυματισµός* de frigidis lente licet obortus applicari & dici queat. Vide *Congestio*.

SYNCAMPE, *συνκαμπή*, vocatur *flexura*, hoc est, locus, ubi committitur *Brachii pars inferior* cum superiore, & ad hanc inflectitur. *Hipp. l. de Ven. XII. 12. Lind. Ex. XIII. §. 414.*

SYNCATANASIPHAGOS, *συνκατανασιφάγος*; dicitur

dicitur ad nutum manducans, hoc est, eoëpulans aliis & simul annuens dictis omnibus hospitis sui, solius ventris causa. Linden. Ex. IX. §. 130.

SYNCAUSIS, σύγκαισις, Lat. Combustio dicitur, & usurpatur de excrementis per calorem internum febrilem veluti combustis; Gal. cap. 4. de R. V. I. A. t. 113. Linden. σύγκαισεν per tacitum incendium vertit, & ad sanguinem ipsum quoque retulit. Ex. XIII. §. 401.

SYNCEPHALÆOSIS, συγκεφαλαίωσις, dicitur connumeratio vel collectio sententiarum in mente facta, Gal. c. 1. de iis, q. in medic. t. 3.

SYNCERUS, ἄκρητος, scribitur aliquando pro Sincerus.

SYNCHONDROSIS, συγκρόνωσις, vocatur ea unitionis ossium species, quæ fit interveniente quadam cartilagine. Gal. l. de Ossib. proæm. Bartholin. libell. 4. Anat. c. 1. uti fit in ossibus maxillæ inferioris, & pubis.

SYNCHRISMATA, συγκρίσματα, vocantur Inventiones acoræ apud Ægin. l. 7. c. 19. Meminit & Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 16. fere ad fin. Jung. Rhod. ad Scribon. num. 175.

SYNCHYSIS, σύγκυσις, in genere Confusio vocatur. In qua significatione usus Hipp. l. 6. Epid. sect. 3. t. 1. In specie vero notat oculi vitium, confusus secum ejus humoribus: id, quod accidit ut plurimum ex vehementiori plaga, interdum ex uvæ tunicæ inflammatione, ruptis vasibus, effusisque eorundem humore. Inde pupilla ditcolor & turbida evadit, & principio quidem major cernitur, tandem vero contabescit, minorque re ipsa apparet. Gorr. & Castell. & Gal. in defin. Medic.

SYNCIPUT, vide Sinciput.

SYNGLEISIS, σύγκλεισις, conclusio, vel oclusio dicitur. Usurpatur de venis, Hippocr. l. de morb. sacr. XIII. 131. Adde Foëf. p. 593.

SYNCOMISTOS, συγκομιστός, ξυκομιστός, dicitur de pane, qui & ἀντίπυρος vocatur. Vide Antopyros, Galen. in exeg. interpretatur sordidum, ita dictum, quod omnia commista sunt, nulla secretionem facta. Porro τὰ συγκομιστά quoque appellantur in cibis, quæ ex toto sunt collata, & cum succo, non sicca, Hipp. l. 2. de diat. XXXIII. 27. De pane vero usurpavit, l. 3. III. 7. Vide & Foëf. d. 1.

SYNCOPE, σύγκοπη, vocatur præceptis vivium lapsio, Galen. l. 12. M. M. c. 5. solutio naturæ vocatur ab Aurel. l. 2. Acut. c. 3. estque animi deliquium fortius & periculosius, quam Lipothymia. Consequuntur syncopen duo præcipue symptomata: frigiditas totius corporis, ob exolutum calorem nativum; & sudor frigidus, qui & syncopicus vocatur; Pulsus defectio, & sensus motusque privatio concomitantur. Gorræus, Castell. Jung. Lind. Ex. XIII. §. 470. seqq.

SYNCRIMATA, συγκρίματα, concreciones dicuntur

corporum simplicium & elementorum confusiones & concreciones. Gal. libr. 5. de S. F. c. 25. item animalium corpora, quasi ex atomorum corpusculorum mixtura conflata, lib. de diff. morb. c. 5.

SYNCRISIS, σύγκρισις, Concretio, Contemperatio, proprie dicitur Gal. libr. de marcor. c. 4. idem, quod Mistio, à verbo συγκρίνω, compingi, commisceri, quod legitur apud Hippocr. lib. 6. Epid. f. 1. t. 45. & Gal. l. 4. M. M. c. 4. ubi opponitur τὸ διακρίνω, dissolvi. Chymicis quoque σύγκρισις, concretio vel coagulatio, est rei liquidæ ad solidam substantiam per humiditatem reductionem spontanea & violenta. De utraque vide Rolink. Chym. l. 2. c. 4.

SYNCRITICA, συγκριτικά, medicamenta non dicuntur Methodicis Relaxantia medicamenta, (uti perperam & contra textum manifestum exposuit Castellus & Blancardus) sed potius illis opposita, Compingentia, Coagmentantia, Conjungentia. Gal. l. 3. Anat. Adm. c. 2. De Syneriticis integrum librum scripsisse Thesalum, notavit idem l. 1. M. M. c. 2.

SYNCYRIA, συγκυρία, dicitur casus, quod forte accidit, contingens, quod & συγκύρημα appellatur, Hippocr. l. de vet. med. XIII. 10. Verbum συγκυρίει quoque significat contingere, evenire casu, idem, quod πυχίειν, & legitur l. 1. Epid. sect. 2. t. 68.

SYNDESIS, σύνδεσις, significat colligationem, coarctationem, connexionem, Hipp. l. 6. Epid. f. 3. t. 1. Foëf. pag. 597.

SYNDESMOS, σύνδεσμος. Vide Ligamentum.

SYNDESMOSIS, σύνδεσμοσις, Spigelio dicitur ea ossium connexio, quæ alias συνύρωσις vocatur, l. 1. de H. C. F. c. 3.

SYNDIACRISIS, συνδιάκρισις, dicitur à Dani. Ludov. Diff. 1. Pharmac. pag. m. 352. de illa operatione Chymica, quæ adhibetur in præparatione præcipitati Diaphoretici & Cinnabari Hartmanni per principiorum Cinnabaris separationem & novam compositionem. Descriptio videatur apud Schroder. l. III. Pharm. Med. Chym. c. 16. Jungantur Nota D. Etmulleri ad Ludov. locum.

SYNDIDONÆ, συνδιδοναί, apud Hipp. est remittere, laxare, 3. de iis, q. in med. t. 31. Galen. in comm. ad hunc locum.

SYNDROME, συνδρομή, Latine Concurfus dicitur; & ab Empiricorum secta introducta hæc vox ad exprimendam congeriem, vel concursum symptomatum. Hinc aliquoties Galen. descripsit, quod sit ἀφροισμα, acervatio, cumulus, collectio symptomatum, v. g. comm. 2. in 1. Provrh. t. 52. c. 4. de R. V. I. A. t. 62. l. 62. M. M. c. 4. & alibi. Specialiter syndrome plethorica dicitur concurfus symptomatum, morbos à plethora ebotos consequentium, l. de plenit. c. 9. & de cur. rat. per S. M. c. 9. Ita etiam dici posset syndrome Cacochymica, & in specie syndrome Cholericæ, Phlegmaticæ, &c. Imo juxta Gorr. adhuc specialiores excogitari possent syndromæ

v. g. *syndromē pleuritiaca, epileptica, &c.* Quamvis verò ab Empiricis hic artis terminus dicatur inventus, non video tamen fonticam rationem, cur Gal. illam *syndromen* adeo impugnaverit; cum potius omnino necessarium sit, & Hippocr. & ipsius Galeni præceptis conforme, ut signorum & symptomatum consideremus *concursum*, nec uni saltem temere fidamus.

SYNDYASMOS, συνδυασμός, conjunctionem proprie duorum significat, combinationem. Sumitur vero specialiter pro *coitu maris & feminae*, & conjunctione Venerea, apud Hippocr. *libr. 2. de morb. mul. XL. 13.*

SYNECCHYMOO, συνεγχύω, significat *Coeffundendo*, una vel simul e vasis effundo, h. e. naturam evacuantem una adjuvo. Galen. *c. 2. in l. 6. Epid. c. 9.* Jung. Foëf. p. 597.

SYNECHES, συνέχης, *Continuus*. Vide *Continuitas*.

SYNECTICON, συνεκτικόν, *Continens*. Epitheton causæ proximæ, quæ alias & *Conjuncta*, & *Contentiva* dicitur, quæ semper cum morbo conjuncta manet. Vide *Continens Causa*. Lang. l. 1. ep. 15.

SYNEDREUONTA, συνεδρεύοντα, Lat. *Affidentia*. Vide *Affidens*.

SYNEILEMMENOS, συνειλημμένος, *coarctatus* dicitur, qui adstricta est alvo. Lind. *Ex. IV. §. 99.*

SYNENDEICNYMENA, συνενδεικνύμενα. Vide *Coincidentia*.

SYNENOMENA, συνηνωμένα, vocantur *Unita*, simul conjuncta, idem, quod *πὲ συνόντα*, Gal. *in Ex. dict. Hipp.* Foëf. p. 599. Gorr.

SYNEREIDO, συνερίδω, significat *confero*, inter se collido. Usurpatur de dentibus *confertis*, Hippocr. l. 2. *de morb. mul. LXXIX. 2. LXXXII. 4.* & de maxillis, l. 5. *Epid. XXIIIX. 24.* Adde Foëf. p. 595.

SYNEREPHIS, συνερηφίς, i. e. *obvoluum*, contentum, à verbo *συνερίφω*, inumbro, obtego, Gal. *in Ex. dict. Hipp.* Foëf. p. 599.

SYNERGASMA, συνεργασμα, *Cooperationem* significat. In specie Libav. *Synergasmata Chymica* recenset Tom. II. *Oper. p. 131.* dividens *Synergastica* in *ἐνεργητικά*, quæ efficaci vi prædita sunt, & *παρασκευατικά*, preparatoria. *Alchym. Pharm. c. 3.*

SYNERXIS, σύνηξις, h. e. *Conclusio*, Copulatio. Idem, quod *σύνληξις*, Gal. *in Ex. voc. Hipp.* Foëf. p. 597.

SYNESTECOS, συνεσθηκός, ξυεσθηκός, *consistens*, constans, compactus. Usurpatur de excrementis alvi, *consistentiam* suam coherentem habentibus & coactis. Hippocr. *Prognost. sect. 2. t. 13. Coac. t. 601.* alibi vero *συνεσθηκίνα διαχωρήματα* vocantur, & opponuntur *ἰξυροαιμοίνοις*, liquidioribus, *Coac. t. 613.* Adde Foëtius *dict. loc.*

SYNETHES, συνήθης, i. e. *Consuetus*. Vide *Consuetudo*.

SYNIDROSIS, συνιδρωσις, vocatur *sudatio* cum alio affectu *concurrentis*, à Nono de M. P. C. c. 155. v. g. quando cum foetore alarum jungitur.

SYNISTAMENOS, συνιστάμενος, *consistens*, idem, quod *συνεσθηκός*. Foëf. p. 599.

SYNIZESIS, συνίζησις, i. e. *Confidentia*. Vide *supra in CO.*

SYNNEUROSIS, συννεύρωσις, q. d. *Connervatio*; est species unionis ossium, interveniente aliquo tendine, vel ligamento *παραπλάως* nervo dicto. Galen. *l. de offib. in proæm. Bartholin. libell. 4. Anat. c. 1.* uti fit in osse coxendicis cum femore. Spigelius vero substituit duas alias, *συνδέσμων* & *συντένωσις*.

SYNNEUSIS, σύννευσις, usurpatur hoc vocabulum à Gal. *libr. de trem. palpi. c. 6.* tribuiturque calori nativo, quando æqualibus & liberis transitum viis utitur, tempore & mentura motus in se inclinans, deinde iterum se explicans. Unde & Latine *Inclinatio*, & oppositum *ἐξάπλωσις*, *explicatio* caloris vocatur. Videtur autem intelligi per hæc duo vocabula sanguinis veluti quies, in diastole cordis, & impulsus in systole.

SYNNOMA, σύννομα, proprie dicuntur *simul pascencia*, vel iidem pascuis urentia, Gorr. quamvis alii per *πὲ συνόντα*, unita, explicant.

SYNOCHOS, σύνωχος. Vide *Continens*.

SYNOCOCHÉ, συνοκοχή, Lat. *Commiffura*, connexio, & coherentia dicitur, legiturque apud Hipp. *l. de Venis X. 8.* Junge Foëf. p. 599.

SYNODON, συνόδον, vel *συνόδῆς*. Vide *Dentes*.

SYNOPSIS, σύνopsis, i. e. *Compendium*, Galen. *l. de nerv. diff. cap. 7.* Ita & librum scripsit titulo: *Synopsis de pulsibus*. Vide *Compendium*. Idem, quod *σύντοπισις*.

SYNOVIA, Paracelsicus terminus, sed diversimode ab eodem sumtus, interdum Physiologicæ, interdum Pathologicæ. In illo sensu dicitur *Synovia* nutrimentum partis suæ, (five succus nutritius parti appropriandus) & conservatio virtutis recentivæ, & motivæ virtutis ex viribus virtutis digestivæ. Ita liquor nutritius in articulis, vel potius nervis ad articulos excurrentibus dicitur *Synovia*, gluten articularum album; alias *Hydarthros*, *Meliceria*, vide *Meliceria*. Ita quoque *Synovia* in renibus, in cerebro, in hepate, corde, &c. ex mente Paracelsi habetur. In sensu vero Pathologico *Synovia* dicitur morbus articularis, vel etiam aliorum membrorum morbus, ubi succus nutritius proprius corruptus in causa est. Vide *Paragraph. l. 7. c. 1. & tract. de podagra in princ. ut & alibi. Hildan. de Ichor. & Melic. c. 3. Helmont.*) ut & Dorn. & Ruland. vocat *Synoviam*, describens, quod sit mucilago quædam pellucida, spermati similis, qualis vitulo mactato amputatis pedibus e tibiis extillat, inter ligamentorum capsulas, ossiumque contactus effusus liquor. *v. Volupe viventium morbus, &c. n. 15, 20.*

SYNTAXIS, σύνταξις, Contentio; vel Tentio; aut Tensio, opposita est, τῇ χαλάραι, laxitati, & contingit in cute & articulari, & resiccatis aut induratis, in cute vero potissimum, cum muscoli inter ipsam quovis modo auferant, tum maxime ex carnis copia & abundantia, ut & in utre pleno aqua & tympania, quod Galenus in pluribus Methodi libris testatur, Gorr. & Castell. Hinc & συντακτικὰ medicamenta dicuntur tendentia & siccantia, quæ opponuntur χαλαστικῶς, relaxantibus. Galen. l. 4. M. M. c. 7.

SYNTAXIS, σύνταξις, Lat. Coordinatio, dicitur, id est, mutua compositio & connexio, Gal. libr. de offib. in proem. Nam in specie de ossium naturali coordinatione usurpatur, vocatur & σύνθεσις, & ὁμολία, Gorr.

SYNTECMEROMÆ, συντεκμαίρωμα, Latine Conjectio, Conjecturam facio, Hippocr. 1. aphor. 9. quamvis majorem emphasin adhuc in se hoc verbum contineat, quam prolixius exposuit Libautius in Schol. ad h. aph. Vide Dieter. n. 803.

SYNTENOSIS, συντένωσις, est species Syneuroseos, à Spigelio excogitata, quando duo ossa per tendinem conjunguntur. Ita Ossa Sefamoidea digitorum ossibus nectantur: Patella femori & tibiæ, l. 1. de H. C. F. c. 3. Barth. libell. 4. c. 1.

SYNTERETICE, συντηρητικῆ, i. e. Conservatoria, scil. methodus eadem, quæ ὑγεινή. Blancard. in Lex.

SYNTEXIS, σύντηξις, συντηκτικῶς. Vide Colliquoatio.

SYNTHENA, Paracelso dicitur species epilepsiæ, vel caduci, aut apoplecticæ affectionis, cum doloribus in stomacho, torminibus, estque fere lethale symptoma, quod si unum paroxysmum sustinuerint ægri, & post illud evigilantes noscant adstantes, magis in paralyfin, quam in syncopen incidunt. Paragr. l. 3. c. 1. §. 3.

SYNTHESES, σύνθεσις, idem, quod σύνταξις, offsum compositionem & connexionem significat. Vide Syntaxis. Quamvis & alius morbus nec periculo nec facie dissimilis Phthisi hoc nomine veniat apud Plin. secund. l. 1. de Medicina c. 62. qui tamen solus inter tam multos ita scripsit. Synthesis quoque dicitur medicamentum compositum à Q. Sereno c. 30. Vide Keuchen. not. p. 210.

SYNTHETISMUS, συνθετικῶς, vocatur D. D. Bohnio in Chirurgicis repertio fracturarum quatuor comprehendens operationes ministras, Extensionem, Coaptationem, Deligationem & Repositionem.

SYNTHEIOS, σύνθετος, Compactus, Compositus. In specie vero Hipp. usurpavit de excrementis durioribus & compactis, Coac. t. 110.

SYNTIMOREO, συντιμωρίω, Coadjuvo, Galen. c. 1. de R. V. I. A. 1. 39. Vide Timoreo.

SYNTOMOS, σύντομος, concisus, succinctus, velox, & adverbium συντόμως, brevi, celeriter, quod

legitur Hippocr. 3. aph. 12. Vide Dieter. n. 805. Nomen vero adject. occurrit Coac. t. 160. Jung. Fœf. pag. 600.

SYNTONIA, συντονία, contentio, robur & firmitas dicitur, Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 67. Gal. in comm. ad h. l. Σύντον quoque significat vehementem dolorem, Coac. t. 160. Jung. Fœf. d. l.

SYNTROPHOS, σύντροφος. Vide Connutivius.

SYNULOTICON, συνωλοπικόν, idem, quod ἐπωλοπικόν, cicatricem inducens, Gal. l. 13. M. M. c. 5. Vide Epuloticum.

SYNYMENSIS, συνύμνησις, Spigelio vocatur species Ossium duorum conjunctionis, per aliquam membranam qua ratione in recens natis ossa syncipitis cum osse frontis junguntur, l. 1. de H. C. F. c. 15. Barthol. libell. 4. c. 1.

SYPHAR, idem, quod Exuvia, λιθελίς, Casp. Rejes C. El. q. 26. n. 1. Vide Exuvia.

SYPHILIS, dicitur Fracasterio lues Venerea, vel Morbus Gallicus, unde & libros tres metricos suos de morbo hoc inscripsit Siphilidem. Rationem hanc dedit C. Rejes, quod indicet nomen hoc quasi concordie & amicitie Venereæ partum, q. 59. num. 1. quasi dic. σύν & φίλια. Aliis placet nomen hoc originem suam accepisse à Poëtarum commento fabuloso, Pastorem quandam hoc nomine appellatum & primum hac lue inquinatum fuisse fingentium. Nicol. de Blegn. Observat. in Luem Venere. c. 1. Meminit & hujus nominis Waltherus in Sylv. Med. p. 14. 28. Idem vult quoque Fallop. tr. de morb. Gal. c. 2. Tom. I. Op. p. 684. Hoc nomine quoque utus M. A. Severin. l. de noviss. absciss. c. 23. non inepte describens in genere, quod sit impressura prodiens ab inquinabulo impense putri crassoque & à tota substantia expugnante temperamentum humanum ad partes spermaticas primum spectante, mox alias etiam acris fermenti facultate ac auræ virulentæ instar pervadente.

SYPHON, idem, quod Fistula, σύριξ, cannula, pertinet ad instrumenta Chirurgica, Hild. in Cist. milit. class. 19. Syphon reclus dicitur ἐνδύσσεις, Gal. l. 5. M. M. c. 7.

SYRENÆ, Syrenes, sunt monstra marina ex Nymphis nata, Dorn. Rul. & Iohof. in Lex. Commentum Paracelsicum in Paragran. & alibi.

SYRIACON, συριακόν, epitheton Unguenti, quod & Commagenum vel Comagenum vocatur. Vide Comagenum. Lapis quoque Judaicus dicitur Syriacus. Chiocc. Mus. Calc. J. 3. p. 258. Ulcus Syriacum quid sit, vide Tonfillæ.

SYRICON, συρικόν, vel idem est, quod Sandyx, i. e. Cerussa usta, si credimus Aëtio lib. 7. citante Gorræo & Egineta l. 7. c. 3. vel est mistum quid ex Cerussa usta, & Sinopide juxta Plinium, æqualibus quidem portionibus, allegante eodem Gorræo. Vel

est nomen Collyrii ἀδύπτου, & ἀπαλῆς; apud Aët. l. 7. Gorr.

SYRINGA, idem, quod Syrinx, σέλιγξ, vide *Fistula*.

SYRINGOTOMUM, συριγγότομον, instrumentum dicitur recurvum, in acutum desinens incisorium, cultellus ad fistulas incidendas comparatus, Gal. l. 6. M. M. c. 4. Figuræ Syringotomorum videantur apud Aquapend. Scultet. aliosque Chirurgiæ Scriptores.

SYRINX, σέλιγξ. Vide *Fistula*.

SYRIUS, vocatur Pulvis purgans fortior, ex Scammonio præparatus, estque nihil aliud, quam hujus *Extractum*, sive *Resina & Magisterium*. Schrod. l. 4. cl. 4. n. 468. Rolfink. Chym. l. 5. f. 2. c. 16. seqq.

SYRIZO, συρίζω, significat *sibilum edo*, qualem edit spiritum viscidum & crassum in gutture, Hippocr. l. 2. de morb. XLVI. 6. Legitur & ὑποσυρίζειν. Vide *Hyposyrizo*, *Sibilus*.

SYRMA, σύρμα, idem, quod δάστυρμα, abrasum, desquamatum. Vide *Aposyrma*. Leguntur vero σύρματα apud Hipp. l. 4. Epid. XIX. 24.

SYRMAEA, συρμαία, nomen est plantæ alicujus, sive *Raphanus* fuerit, ad vomitum concitandum idoneus, qui & *Sadricula* dicitur, sive alia herba *Selino* similis. Deinde etiam ita dicitur edulium quoddam ex adipè & melle, quod veluti præmium certaminis cuiusdam exhibebatur Lacedæmone, quod ejusdem erat quoque nominis. Porro hoc nomine etiam vocabatur potio ex sale & aqua purgatione idonea, Foëf. p. 601. ipsam etiam purgationem per alvum moderate factam apud Hippocratem significare notat Gal. *exeg.*

SYRMAISMOS, συρμαϊσμός, mendose *συρμωμός*, purgatio per vomitum aut alvum minorativa, lenis, mitior. Hipp. 2. de art. 1. 50. Gal. in *comm.* Lang. l. 2. ep. 48. fin. C. Hofm. *com. in Galen.* LL. de V. P. n. 277. Conf. Erotianus in δάστυρμαϊσμός.

SYRONES, vide *Sirenes*. Vocantur & *Pedecelli*. Arab. *Affoabat*.

SYRRHOEA, Syrrhun, σύρροια, σύρρον, *Confluxile*, idem, quod ξύρροια, ξύρρες. Vide *Confluxile*, *Confluxio*.

SYRUPUS, ab Arabico Sirab, quod est potio. Joan. Henric. Hottingerus de *usu linguæ Arab.* Vide *Sirupus*.

SYSSARCOSIS, συσάρκωσις, dicitur *conjunctio ossium*, mediante carne, q. d. *Concarnatio*, ut in osse hycide cum scapula. Ita caro gingivarum dura dentes ossibus maxillarum connectit. Gal. l. de *ossib. in proæm.* Barthol. libell. 4. c. 1. Gorr. Deinde & συσάρκωσις dicitur ratio curandi vulnera præsertim capitis ad cranium pertingentia, ubi interstitium non potest suppleri contractione labiorum, sed opus est concretionem carnis, vel *concernatione*, de qua curandi ratione egit Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. & Jul. Alex. in *not. ad h. l.* T. II. Op. p. 795. fin. & p. seq. Denique συσάρκωσις

Pathologicè dicitur carnis intra vasa & tunicas testium scroti p. n. generatio, unde *Hernia carnosæ*, vel *σπυροκήλη* oritur. Ægio. l. 6. c. 63.

SYSTASIS, σύστασις. Vide *Consistentia*.

SYSTATHMOS, σύσταθμος, idem, quod *ισόσταθμος*; ejusdem ponderis, Galen. in *Exeg. voc. Hipp.* Foëf. p. 602.

SYSTEMA, σύστημα, idem, quod *σύστασις*, *collectio*, *constitutio*, *coitio*, J. Alex. *not. in Galen.* l. 4. de L. A. c. 9. In specie sumitur etiam pro *sedimentorum in urina concretionem*, Hipp. lib. 7. Epid. XLI. 7.

SYSTEMATICOS, συστηματικός, epitheton *inequalitatis* in pulsibus pluribus *collectivæ*, Gal. l. 1. de *diff. puls.* c. 30. Jul. Alex. *cit. loc.* Hujus sunt tres, Διαλείπων, *intermittens*, *παρμηπίπταν*, *incidens*, & *μυρός*, *myurus*. Castell. Gorr.

SYSTOLE, συστολή, *constrictio*, *contractio*, proprie dicitur cordis motus, quo in angulum contrahitur, ut sanguis e ventriculis cordis in arterias, quæ pulmonalem dextro, quæ aortam sinistro coherentem, exprimitur. In qua contractione apex cordis versus costas & sterni regionem sinistri lateris attollitur. Qui vero & Arteriis *systolen* attribuunt, illi minus accurati sunt in vocum applicatione; siquidem proprie non contrahuntur, sed saltem submitunt; unde & à nonnullis *Submissio* appellatur, quando tempore *Diaستoles* cordis arteriæ à distensionem remittunt, & paululum confidunt. Enimvero nunquam inaniuntur, aut revera contrahuntur, quemadmodum Cor coarctatur. Igitur vera *Systole* dicenda non erit; quemadmodum nec vera *Diaستole* cordi attribui poterit, cum non vere distendatur, sed saltem à contractionis motu ad pristinam naturalem figuram & magnitudinem recurat. Vide *Diaستole*. Adde Bartholin. l. 2. An. c. 6. ut & alios *Anatomicos*.

SYSTREMA, σύστημα, idem, quod *συστροφή*.

SYSTROPHE, σύστροφή, Latin. *Convolutio* dicenda esset, verum vocab. Græcum apud Hippocr. denotat *Tuberculum*, *Duritiem*, humorum concretionem, & tumores, 3. de artic. 1. 9. 16. l. de humid. usu XI. 12. quamvis & generaliter usus fit de morborum collectionibus, de R. V. I. A. 1. 21. Quemadmodum & verbum *συστροφία* de humorum collectione sumitur, 5. aph. 50. & alibi. Junge Foëf. p. 602. Diet. n. 806. Ionst. in *Not. ad Coac.* l. 280; etiam scripsit, quod *συστροφή* apud Hippocr. significet & humorum collectionem, & eorundem concretionem tumoremque. *συστροφή* etiam *Globus* vertitur à Lind. Ex. V. §. 50.

SYZEUXIS, σύζευξις, idem, quod *συζυγία*, id est, *Conjugatio*.

SYZYGIA, συζυγία. Vide *Conjugatio*.

T.

T̄av: De hac litera notavit Galen. quod conjuncta cum litera R, reddat difficiliorem sæpe pro-

pronunciationem; si lingua non satis sese ampliat; & prioribus dentibus innitatur, Galen. c. 6. aph. 32. Paracelsus vero nescio quam peculiarem characteristicam & magicam efficaciam tribuit lit. T. l. 2. *Philos. Sagac. cap. 4.* Sed revera sunt nugæ!

TABACUM, *Tabacca*, proprie nomen est plantæ, quæ alias *Nicotiana*, *Patum*, vocatur, de qua consulantur Botanici, & Schroder. l. 4. cl. 1. p. 229. Communiter vero accipitur vocabulum pro fumo ex accensis illius herbæ foliis exiccatis vel per se, vel cum aliis rebus permistis, per tubulos varios ore attracto, hodieque notissimo & usitatissimo, quamvis etiam quampluribus nocentissimo; quam noxam verissime non minus, quam severe inculcavit Lind. *Ex. IX. §. 59.* Inter mortis occasiones & impedimenta retulit Helmont. ob hanc rationem, quod propter occultum virus late serpens, vires vitales prostrernat, *tr. Mortis occasiones*, & in specie quod ejus usus nimis Apoplexiæ initium afferat, ob sulphur anodynum inebriativum, & si in gradu, numero, & quanto excefferit, apoplecticum, *tr. de Lith. c. 9. n. 76. 86.* Impotentiam quoque generandi promovere, legitur in *Eph. Nat. Cur. A. III. obs. 41.* Ex usu fumi *Tabaci* olfactum læsum fuisse, testatur observatio apud Bonet. *An. Pract. l. 1. f. 20. obs. 6.* vomitum nimium lethalem obortum, *l. 3. f. 8. obs. 63. &c.* Sunt & nonnulli, qui masticatione illius herbæ contortæ & exiccatae adeo capiuntur, ut, sine hac sese vivere non posse existant. Habet vero insignem vim apophlegmatizantem. Tribuitur porro vocabulum *Tabaci pulveribus Sternutatoriis* vel *Parmicis*, haud dubie ob hanc causam, quod plerasque descriptiones & pulvis *Nicotianæ* ingrediatur, in quorum pulverum usu etiam excessu à multis hodieque peccatur.

TABAISIR, Arabice est *Spodium*. Ruland. Iohann.

TABANUS, *μύμψ*, *οἰστρος*. Vide *Oestrus*.

TABARZET, epitheton *sacchari albissimi*, & deputati, quod sæpius lixivio calcis vivæ deferbuit, Helmont. *tr. Pharmac. & Disp. Modern. n. 67.* Legitur & in Arabic. vocab. antiq. expositione operibus Avicennæ addita.

TABELLA, *δέλτος*. Vide *Tabula*.

TABERGETA, id est, *albificans*. Rul.

TABERNA, *οἶκημα*, *ἐργαστήριον*, idem, quod *Officina*, *πυλητήριον*. *Tabernam avomatariam* diu occlusam & post apertam causam fuisse gravissimæ pestilentie testatur ex Fallopio Casp. Rejes C. *El. q. 65. num. 29.*

TABES, *φθὴ*, *φθισις*. Vide *Atrophia*, *Phthisis*. *Tabida febris*, *μαροσμός*. Vide *Marasmus*. Dicitur & *Tabiudo*. Auger. *Tom. III. p. 142.*

TABULA, *Tabella*, homonymon est ap. Latinos. Vel enim notat aliquod instrumentum ligneum, aut lapideum, rotundum, aut quadratum, cui asside-

Castelli Lexic. Med.

mus; & respondet *mensæ*; in qua significatione legitur apud Lang. l. 2. ep. 43. & Græc. dicitur *τεράπειξ*, *πίναξ*. Vel aliud instrumentum latum, cui aliquid inscribitur, aut insculpitur, Gr. *δέλτος* *πίναξ*. Ita veteres ægros remedia sua, quibus sani facti sunt, *tabulis* inscripserunt testatur e Plinio & Galeno C. Rejes C. *Elys. q. 3. n. 9.* Huc pertinet *Tabula Smaragdina Hermetis*, à Chymicis adeo summis laudibus decantata, quæ videri potest *Th. Chym. Vol. I. p. 362.* Unde & ipsi libri *Tabulæ* quandoque appellantur: nec non *Tabula marmorea*, Ægyptiis literis & characteribus consignata, quam exhibet Chiocuss *Mus. Calceolar. f. 3. p. 293.* Vel denotat instrumentum ferreum; aut etiam cupreum, cui aliquid infunditur, v. g. *Rotulæ*, *Morsuli*, *Trochisci*. Ita *Tabula ferrea* est instrumentum scrobibus hemisphæricis, seu acëtabulis punctum, ad excipiendum probationum effusiones, Rul. Tandem significat *Tabula confectioem saccharatam*, plana forma paratam, quæ vulgo *Morsellus*, *Morsulus*, dicitur; quamvis & *Rotulæ* hoc nomine comprehendantur. Weker. *A. G. l. 1. c. 42.* Morell. l. 1. f. 3. c. 4. Vide *Morsulus*, *Rotula &c.* Hujusmodi Confectiones siccæ ut & *Trochisci* recte dici possunt *Electuaria solida*, siquidem pulveres diversi excipiuntur ramosis viscosisque corporibus, Jac. le Mort *Pharmacœut. Med. Phys. cap. 24. pag. 279. 186.*

TABULATUM, etiam æquivocum est. Vel enim significat partem ædificii, quando ex afferibus & lignis pars superior ab inferiori discernitur, estque idem, quod *Contignatio*. Ad cujus similitudinem & *Tabulata* vocatur dispositio ramorum, quos vitis usque ad summum ascendit: item *Strutura* intercedens, vel *stratum super stratum* hoc nomine venit. Rhod. in *Lex. Scrib. p. 449.* Græc. *ὑπερώϊον*, *συνίδωμα*. Vel idem est, quod *Confectio* in *Morsulis* aut *Rotulis*. Weker. d. l. Vide *Tabula*.

TABUM est sanies tenuis e malo ulcere exiens. Blancard. in *Lex.* Quomodo *Tabum* à pure differat, egregie docuit D. D. Wedel. *Patholog. sect. II. c. 13. pag. 421.* docens, *Tabum* esse effectum putrilaginosæ resolutionis citra calorem vitalem concurrentem & *νέκρωσιν* conjunctam habere; pus vero esse effectum resolutionis maturativæ concurrente calore vitali nativo, ita ut pus sit in parte gangrænosa signum vitæ resurgentis. Quod vero laudatus A. in masculino posuerit *Tabus*, me ratio fugit: Certe in meis Lexicis semper in Neutro genere legitur. Nicol. Perottus in *Cornucop. ad Martialem p. 269.* *Tabo* posuit, dicens esse cruentum illud, quod tussi rejicitur, simul scribens in ablativo saltem *Tabo* apud Virgilium reperiri. Atque ita perinde fuerit, num *Tabus* vel *Tabum* in nominativo dici quis crediderit.

TACAMAHAHA dicitur gummi resinolium exoticum,

Vuuu

cum,

cum, e nova Hispania huc deveniens, cujus vires & usus describuntur à Schroder. *lib. 4. cl. 4. n. 407.* Fr. Hofm. in *Clav. ad h. l. De Tacamahaca liquida lege Eph. N. Cur. A. III. O. 296.*

TACEROS, *τακερός*, i. e. liquefactus, *colliquatus*. Unde & *macilentum* à nimia *Colliquatione* significat. In qua significatione legitur apud Melch. *de morb. mul. c. 87.*

TACHYGLOSSOTEROS, *ταχυγλωσσότης*, Hippocr. dicitur, qui *peulantiori lingua incontinentia* & volubilitate præditus est, uti in ebriis observatur, *l. 4. Epid. XXV. 2.*

TACHYS; *ταχύς*. Vide *Celer*.

TACHYTHANATOS, *ταχυθάνατος*, dicitur, qui *celeriter moritur*, vel potius, qui pronus est ad repentinam mortem. Minime tamen cum Brevitate vitæ confundenda hæc dispositio, sed saltem exprimit mortis speciem contrariam lentæ. Hippocr. *2. aph. 44.* Jung. *Dier. n. 817.*

TACITURNITAS, *σιγή*, idem, quod *Silentium*. Vide *Sige*.

TACTILIS, *ἀπτός*, dicitur species qualitarum, in sensus incurrentium, ut sunt, calor, frigus, humiditas, siccitas, asperitas, lævitas, Galen. *l. 1. de Elem. c. 9.*

TACTUS, *ἄφής*, *ἄψις*, substantivum est notissimum, vide *Hapsis*. Jung. Malpigh. *Ex. de Tactus organo.* Barthol. *l. 1. An. c. 2.* Adjectivum *Tactus* sumitur pro *Traclaus*, *Contreclaus*. Ita Epiphora medicamento *taclta* legitur apud Scribon. *n. 20.* aqua calida *taclus*, *n. 130.* Tangere enim corpus est externis medicamentis perducere corpus, sive tractare & fovere, Keuch. *ad Sammon. p. 107.* De *taclu salutaris*, sive curatione per *tactum*, vide *Struma*. Curare morbos visu aut *tactu*, Divinum quid est. C. Rejes C. *El. q. 24. n. 29.* Inter recentiores Doctores Medicos D. Henricus Deventer in *Lum. nov. pro obstetricant. c. XIII. & seqq.* aliquot nomen *tactus* & verbum *tangere* restrinxit ad prægnantes, describens, quod *tangere* gravidam nihil aliud sit, quam duos priores digitos alterutrius manus pinguedine, butyro, vel oleo junctos per muliebria in vaginam uteri intromittere, iisque attingere os, sive ostium uteri (per quod interius intelligit) ad explorandam ipsius formam, undique idem contractando, ut innotescat, quidnam ex *tactu* illo scire liceat.

TÆDA, æquivocum est, & habet 1. significationem Botanicam, qua notat *Pinus speciem*, Gr. *πέυκη*. Vide Gal. *l. 8 de S. Fac.* Latine *Picea*. Deinde significationem Pharmaceuticam, & notat pastam quandam, vel ad suffitum, vel ad supponendum utero paratam, Gr. *δαίς*. Vide *Dæs*.

TENIÆ: *τενίαι*, dicuntur *Lumbrici lati*, alias *κηλίαι*, *παλαίαι*. Vide *Helminthes*, *Lumbrici*. Gorr.

Lang. *l. 2. ep. 42.* Aldrov. *l. 6. de Insect. cap. 2.* Keuchen. *ad Sammon. p. 208.* Refertur hoc nomen etiam ad diversos pisces à diversis autoribus, & quidem vel ad marinum, qui *Soleæ* species habetur in Aldrov. *l. 2. de pisc. c. 43.* vel ab Aristotele ad pisciculum, qui describitur ab eod. *l. 3. c. 30.* *Tania* alias proprie *vitam muliebrem* significat, aut *fasciam*. Hinc & *Tania sulphurata* dicitur, qua vina conservantur in doliis, à Boneto *Anat. Pr. l. 1. sect. 15. O. 6. in Schol.*

TAGENITIS, *τηγνήτις*, idem, quod *τηγνήτις*, vocatur panis quidam, vel potius *placenta ex solo oleo cum farina triticea mixta*, & in sartagine super ignem fumo expertem frixa, apud Gal. *l. 1. de Al. fac. c. 3.* Jung. J. Alex. in *not. ad h. Gal. loc.*

TAIACU, nomen *Apri Mexicani Moschiferi*, cujus Anatomiam tradidit Eduardus Tyson Medicus Londinensis, & ejus mentio fit in *Actis Eruditorum Lipsiensibus A. C. 1685.* quod excerpta fit ex *Philos. Transactionibus Anglicis mensis Novemb. Anno 1683. Num. 183.*

TAL, i. e. *lutum pavorum*, vel *Alkali*. Rul. & Iohnf. in *Lex.*

TALÆPORIA, *ταλαειπορία*, Hippocrati vocatur *labor immoderatus cum defatigatione*, unde opponitur huic *ἀνάπαισις*, *quies*, *l. de nat. hum. f. 2. t. 1.* Galen. in *comm. ad h. l. 2. Proyphet. IX.* aliquoties, ubi & verbum *ταλαειπορίω*, *laboro*, occurrit, *l. de im. aff. XXVII. 2. XXXIV. 13. XXXVI. 11. XXXVII. 12. sect. 3. de art. t. 194.* Alias *ταλαειπορία*, *miseriam*, *egebatem* quoque significat, *4. de R. V. I. A. t. III.* Jung. Foëf. *Oecon. pag. 602.*

TALC, id est, *vinum coctum*. Rul. & Iohnf.

TALCUM, *Talk*, est materia pellucida splendens, & clara, unionum similitudine; tenuissimis foliis compacta, & scissilis, cujus sunt quatuor species: alba, flava, nigra, rubra; Dorn. Rul. & Iohnf. Alii inter lapides referunt, & quidem speculati lapidi similem dicunt, Schrod *l. 3. c. 8. n. 20.* Fr. Hofm. in *Clav. ad hunc loc.* qui & vires, usumque descripserunt. In *Mus Calc. f. 4. pag. 458. seqq.* Mascul. genere legitur *talcus fossilis*. E recentioribus ita describi potest: *Talcum rubrum* est fluor mercurialis metallicus rubedinem à Sulphure Auri participans. Hinc etiam nonnulli Chymici per aquam Regiam rubedinem extrahentes & solutionem denuo præcipitantes pulverem conficiunt, quem pro Croco Solis commendare non dubitant. Vide Dan. Ludov. *Diss. I. Pharm. pag. 320. seqq.* *Talcum album* est corpus ex mineralibus fixissimis & igni resistentibus nec mensuris quibuscunque domandum, nisi quod Borace addito per Ignis gradum fortissimum in crucibulo fusile reddatur. Præparaciones olei talci pleræque sunt commentitiæ, nec adeo necessariæ. Ludov. *d. l. p. 791.* Jungi poterunt Notæ, quibus

CAPIUM

earum copia est, ad dictum Autorem D. Etmulleri haecenus nondum editæ: ut & Iunken, *Chym. Exp. Cur. Part. I. sect. 4. c. 9. p. 330. seqq.* Meminit & aliquoties in scriptis suis Paracelsi. Aliquando & abusive transtulit ad aquam & Microcosmum, fingens *Talkaquæ*, & *Microcosmi*, *Paramir. l. 2. c. 2.* Talcum quoque refertur inter nomina *Lapidis Philosophici*, quæ recensentur *Theatr. Chym. Vol. IV. p. 727.*

TALĒA, *Taleola*, τάλια, ουνπίλη, proprie dicitur *praefegmen lignorum*, particula ligni tabellata. Ita *talea fraxinea* apud Seren. c. 12. Junge Keuchen. in not. ad h. l. p. 130. Legatur & Rhod. ad *Scrib. n. 122.* Transfertur tamen etiam ad alias res scissiles, v. g. Cornu Cervi in *taleolas* dissectum.

TALĒNTUM, τάλαντον, nomen ponderis majoris, pendentis sexaginta minas. Quia vero *Minæ* pondus variat in diversis locis, (vide *Mina*) J. Alex. not. ad *Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 15.* igitur & *talenii* pondus variare necesse est. *Talenium Anticum* pendere libras Romanas 62. & uncias sex, vel *Marcas Cælonienses* 87. lotones 8. momenta 4. docet Linden. *Exerc. V. §. 81.*

TALĒÆ, vocantur *folliculi* cepearum, alii, Keuch. ad *Samm. p. 133.*

TALĒSMANICA, species *Magiæ Diabolicæ*, quæ alias *Gamaheu* vocatur. Vide *Gamahei*. Refertur & ab Helmont. inter Paganorum remedia, quæ pro peste abigenda adhibuerunt. *Tumul. Pestis. §. Zentxon.*

TALPA, σπάλαξ, ασπάλαξ, homonymon est; proprie dicitur mus terrenus, sub terra fodiens, & quasi serpens, acutissimi auditus, cruribus brevissimis, cujus peniorem descriptionem, cum usu in Medicina, vide in *Aldrov. l. 2. de quadrup. dig. vivip. cap. 16.* *Schroder. t. 5. cl. 1. n. 25.* Fr. Hofm. in *Clav. ad h. l. Eph. N. Cur. A. II. O. 57.* Metaphorice *Talpa* dicitur *Tumor cutis capitis* proprius, interdum albam materiam continens, & serpendo cuniculos, instar *talpæ*, sub cute efficiens. Dicitur & *Testudo*. *Aldrov. d. l. Castell.* De hoc affectu legatur ex novissimis Bonet. *Medic. Septentr. libr. 1. f. 1. cap. 9. pag. 13. seqq.*

TALUS, ἀστράγαλος. Vide *Astragalus*.

TAMISON, ταμίσιον, idem, quod *πητίνα*, *coagulum*. Vide supra in co. Legitur apud Hipp. l. 2. de *morb. mul. LXX. 8.*

TANGE, τανγή, apud Hippocr. *tumorem putrescentem* significat, l. 2. *Epid. sect. I. 49.* Alias *τανγή* & *τανγής* etiam *rancorem* notat. Unde *λεγαον τανγών oleum rancidum* vocatur, *Foëf. d. l. Gorr.*

TANGIBILIS, ἀπτός, idem, quod *Tactilis*. Gal. l. 2. de *L. Aff. c. 8.*

TANTALUS, vocatur ænigmatically in negotio *lapidis Philosophici Mercurius*, sive *Argentum vivum*. *Theatr. Chym. Vol. IV. pag. 721. 725.*

TAPĒINŌSIS, ταπεινωσις, *Humilitas*. Vide *Humilis*.

TAPHĒUSIUS, vocatur quarta species *lapidis Aëtitis*, à loco natali *Taphiusa*, juxta *Leucadem*, apud *Plin. l. 36. H. N. c. 21.* quem *lapidem* nobis incognitum dixit *Schroder. l. 3. c. 8.*

TAPHNEUS, dicitur *Paracelso* species terræ, ex qua illa producuntur, quæ non mutant suam naturam, reverberando, calcinando, de *grad. & comp. cap. 1.* Vel *Taphneus* est *medicina mundata*, *Scholii ad l. 7. de grad. & comp. c. 9.*

TARACHE, ταρχή. Vide *Taraxis*.

TARACHODES, ταρχώδης, Lat. *Turbulentus*. Dicitur ab Hippocr. de *uis*, qui, qui fine ratione perturbantur, quod est delirantis & male affectæ mentis indicium, l. 1. *Prorrh. f. 1. c. 4.* Vide *Gal. in comm. ad h. l.* Hinc & νοσήματα ταρχώδεα, morbi turbulentii, d. l. 2. 32. & in specie febres *ταρχώδεις*, *turbulentæ*, *Coac. t. 550.* *fomni ταρχώδεις*, d. l. 151. & γνώμη, sententiæ mentis, t. 308. Junge *Foëf. p. 611.*

TARANTISMUS vocatur morbus ille saltatorius, qui à mortu & veneno *Tarantulæ* inducitur. *Med. Septentr. l. 1. sect. 16. c. 1. p. 150.*

TARANTULA, nomen est *phalangii*, vel *Aranei* exotici, in *Apulia* & *Persia* frequentioris, cujus morsus peculiaria symptomata convulsivorum motuum non solum excitat, veluti saltantium, verum etiam curationem peculiarem per *Muscum instrumentalem* concentum postulat. Hujus descriptio accurata & depicta reperitur in *Itinerario Ad Olearii*. Morbi vero *Convulsivi à Tarantulæ* morsu excitati ideam & curam descriptit *Willis Pathol. cerebri c. 7.*

TARAXIS, τάρaxis, in genere idem, quod *ταρχή*, *Perturbatio*. Et hoc posterius vocabulum legitur de alvi fluxu, *Hipp. 1. aph. 2.* à verbo *ταράσσω*, turbo, *periturno*, commoveo, agito, *Diet. num. 815.* In specie vero *τάρaxis* vocatur oculi vitium, cum oculus ex compressione, vel atritu, aut mora in fumo aut alia re offendente, conturbatus conspicitur, *Gal. Isag. c. 18.* *Ægin. l. 3. c. 22.* estque inflammationis, vel ophthalmiæ initium, *cap. 5. in l. 6. Epid. t. 3.* *Jung. Rhod. ad Scrib. n. 19.*

TARBASON, vox ficta à *Scheunemanno*, notans *Sibium*, vel *Animonium*, pro *Larbason*, quem propterea falsè perstrinxit *Libav. in defens. contra illum, p. 28. seqq.*

TARDA est nomen *Avis*, quæ & *Otis* dicitur. Vide *Otis*.

TARDITAS, *Tardus*, βραδύτης, βραδύς, quid significat, notum est. Dicitur de *pulsu*, l. 1. de *diff. puls. cap. 7.* *Tarditatem* in curatione sæpe noxiam esse, patet ex *Hipp. 1. aph. 3.* Vide *Diet. n. 161.*

TARFATI, *Tarfe*, *Barbar.* idem, quod *Ecchymoma*, sive *Sugillatio* in oculo. *Forest. l. 11. Obs. 4. Schol. l. 6. Chirurg. Obs. 45. Schol.*

TARGAR, id est, *Oleum juniperinum*. *Rul. & Iohnf.*

TARICHOS; *τάριχος*. Vide *Salsamenum*. Inde *αρο-μεριχίου*. Vide *Protaricheuo*.

TARITH, id est, *Mercurius*, *Ruscias* idem. Rul. & Iohnf.

TARSUS, *πῆδος*, diversis pollet significationibus, inter quas receptissima est, quando *Tarsus* vocatur pars pedis anterior post calcem, plana ac lata, quæ inter talos est, & plantam & carpo, manus respondet, qui uti Celso prima palma dicitur, ita & *Tarsus* prima planta, l. 8. c. 1. Gal. l. 3. de V. P. c. 8. l. de *Offib.* c. 24. & quatuor officulis constare scribit, sed Barthol. septem attribuit, libell. 4. c. 21. Deinde *πῆδος* dicuntur *extremitates palpebrarum oculi*, e quibus pili emicant, quamvis alii ipsos *pilos πῆδος* vocari potius existiment, cum Ruffo. Gorr. Castell. Linden. *Med. Phys.* l. 2. cap. 10. §. 87. *Ταρός* quoque dicitur omne id, quod dilatatum est; unde verbum *ταίρσοντιν*, dilatata, Gal. in *Exeg.* voc. *Hippocr.* Erot. *Onom.* p. 111. c. d. Hinc *πῆδος*, *expansio alarum*, & pennarum productio proprie dicitur, nec non *remorum planities*: item vasa, in quibus casei exponuntur, ut est apud Suidam in *πῆδος*. *Tarsus* etiam dicitur marmoris duri & candidi species, quæ in Tuscia & subter ac supra Florentiam alibique in Italia nascitur, & præbet elegantius vitrum, quam ulla alia arena. Anton. Neri in *Arte Vitrar.* l. 1. c. 2. p. m. 8. & 9. & c. 8. p. 22.

TARTARHAN, Scheunemanno notat *Tartari spiritum*, sed inepte & barbare, iudicio Libav. in *Defensione* Tom. III. p. 19.

TARTARUS, *Tartarum*, *τάρταρος*, in Medicina non notat infernum, sed est usitatissimum hodieque & varias significationes admittens vocabulum. Proprie *Tartarus* dicitur terra portio vini, coagulata in duritiem lapideam ad peripheriam doliorum. Unde & Paracelsus, & alii *calculus vini*, vel lapidem lateribus vasorum vinaceorum adhaerentem vocarunt, quod quidem Fr. Hofman. in *clavi ad Schr.* improbat, ob hanc rationem, quod nullus lapis in aqua liquecat, hæc tamen de *Tartaro* scimus. Enimvero hæc subtilitas in Medicina non observatur, uti patet de *Lapide Corrosivo*, *Medicamentofo*, & aliis, qui omnino etiam liquefiunt. De *Tartari vini* historia, viribus, & usu, cum medicamentis inde paratis, legantur passim Rei Medicæ scriptores, præsertim Schroder. l. 4. cl. 2. n. 408. Fr. Hofmann. ad h. l. Helmont. *Tartari*, & *Tartari vini* historia: Angel. Sala in *Tartarologia*. Rolink. *Chym.* l. 5. sect. 1. art. 1. c. 6. Freitag. *Aur. Med.* l. 2. c. 10. Iunken. *Chymic. Exp. Cur. Pari. I. sect.* 3. c. 10. p. m. 215. seqq. aliisque. Egregiam quoque descriptionem medicamentorum et *Tartaro* paratorum à D. Friderico Zobelio Archiatro Duc. Holsat. collectam edidit Dn. D. Wedelius. Linden. *Tartari* hujus beneficio tribuit vim purgantem vino, ex Hippocrat. l. 2. de *diat.* Ex. V. §. 78. Ad similitudinem *Tartari* et vino vocabulum hoc tribuitur etiam aliis salibus et vege-

tabilibus extractis Chymicæ opera; quæ salia *Tartarosi* essentialia vocat Rolink. d. l. Ita & *Tartarum Philosophicum* ex aqua pluviali à Cloffzo paratum huc pertinet apud Schroder. l. 3. c. 3. Præter hanc Pharmaceuticam & Chymicam significationem transtulerunt vocabulum *Tartari* ad Pathologicam; alii nimis extendentes ad omnem pene causam & materiam morbificam internam, sicuti Paracelsus, qui integros libros de *Tartaro*, & de *Tartarosis morbis* conscripsit, accipiens pro omni alimentorum excremento, & vitiosa materia; quam latam acceptionem reprobavit Helmont. *tract. integro*. Inventio *Tartari* in morbis temeraria; quamvis, si cum aliis suis scriptis conferatur, non semper sibi constet. Nos salvo aliorum iudicio arbitramur, omnino *Tartari* significationem Pathologicam congruam esse, ob egregiam comparisonem vini cum sanguine, ita, ut & in sanguine feculentæ terreæ, & coagulativæ portiones aliquando colligantur, & peccent, quæ variorum morborum intemperiei materialis, qua Organicorum generationi favent.

TASIS, *τάσις*. Vide *Tensio*.

TASSUS, id est, *Lumbricus*. Dorn. Ruland. Iohnf.

TAUROCOLLA, *ταυροκόλλα*, vocatur *gluten* optimum, quod ex auribus taurorum & genitalibus paratur. Verum accipitur etiam generaliter pro *glutine*. Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 12. Ægin. l. 7. c. 3. *lit. T.* Vide *Colla*.

TAURUS, *ταῦρος*, homonymon est. Vel enim notat *Bovem Masculum*. Vide *Bos*. Vel *Taurus* dicitur inferior penis pars, ejusque futura, in longitudinem vergens, usque ad sedem porrecta, Galen. *Intrad.* c. 10. Linden. *Med. Phys.* l. 2. cap. 7. §. 63. Leuchen. vocavit *Suturam testium*, not. ad *Sammon.* pag. 136.

TAXATIO, *Taxa*, vocatur valor medicamentorum, qua simplicium, qua compositorum, sive pretium pecuniæ numerandum pro medicamentis, & legitur passim apud Weker. in *Anat. Gen.* nec non in *Dispensatoriis Norimbergensi & Augustano*. In hoc pretio constituendo & exigendo Pharmacopœi interdum conscientiæ non adeo exactam habent rationem, teste experientia. De qua re videatur D. Ludov. *Dissert. II. Pharmaceutica*.

TAXIS, *τάξις*. Vide *Ordo*.

TAXUS, Græco dicitur carere proprio nomine; quamvis Schroder. *μίλις* posuerit. Verum non video, quid obstet, quo minus & *μίλις* vocari possit, ad imitationem aliorum e Latino ad Græcum translatorum. Animal dicitur quadrupes, digitatum, vel bisulcum, pedibus variis, dum aliud canum pedes imitatur, & *Taxus caninus*, aliud porcorum, & *Porcinus* dicitur; utriusque historiam cum usq. in Medicina prolixè

prolixè vide ap. Aldrov. *l. 2. de quadr. dig. vivip. cap. 11.* Jung. Schroder. *l. 8. cl. 1. n. 36.* De articulatione peculiari maxillæ in *Taxo* accurata mentio fit in *Eph. Nat. Cur. A. II. Obs. 12.* *Taxus* quoque nomen arboris, de qua videantur Botanici.

TECHELLICA *Philosophia* Paracelso dicitur ab autore *Techello* Judæo, quem monumenta singularia magica scripsisse laudavit de *Pestilit. tract. 1. in princ. & l. principior. seu de mysteriis verm. cap. 5. & 6.* Verum omnino salutare nobis est, quod talia scripta interierint.

TECHNE, τέχνη. Vide *Ars*.

TECMARSIS, τέκμαρσις, in genere dicitur *cognitio conjecturalis* per signa syllogistica, Galen. *1. de R. V. I. A. 1. 3. c. 2.* In Medicina igitur τέκμαρσις vocatur *conjecturalis cognitio*, quæ sub se comprehendit totam fere artem Medicam cognitionem, dignotionem, prænotionem, & curationem, siquidem omnes hæ partes conjectura artificiali nituntur, præsertim quoad respectum ad particularia, imo singularia subjecta. Nam præcepta & theoremata Artis universalia pleraque possunt esse demonstrativa. Lege Foëf. *exegef. Oec. p. 613. Vide Conjectura.*

TECMERION, τεκμήριον, vocatur *signum determinatum* syllogisticum, certis conjecturis nitens. Vide Foëf. *d. l. & Rolfink. O. M. M. Sp. l. 2. f. 1. c. 3.*

TECNOPOEIA, τεκνοποιία, idem, quod τεκνογονία, *Generatio sobolis.* Rolfink. *de part. gen. P. I. c. 1.*

TECOLITHOS, τεκλίθου. Vide *Judaicus.*

TECOMÆ, πήκωμα. Vide *Colliquatio.*

TEGANISTOS, τηγανιστός, in *sartagine frixus.* Vide *Frixus.* Lind. *Ex. V. §. 99. Τηγανίτης, panis frixus.* Vide *Ibid.*

TEGULA, τέγυλος, vocatur *vas aliquod ad tegendum destinatum.* Rul. ita describit: *Tegula est vas terreum, ventilabris & ostio pervium, oblongum, ad tegendum catillos, ne operæ polluantur favillis, utque calor eo temperatus materiam elaborare possit, formatum.* Quidam hanc tegulam cum fundo connectunt; alii fundum ab illo segregatum faciunt, id quod in cujuslibet postum arbitrio. Iisdem verbis more suo & Iohanson. descripsit.

TEGUMENTUM, τέγισμα. Vide *Scepe.*

TEINESMOS, τεινισμός, Latine communiter *Tenesmus*, C. Hofm. in *Instit. l. 3. cap. 150.* urget, *πινισμόν, Tinasum*, esse scribendum, quemadmodum & in *Apol. pro Galen. l. 3. c. 244. lit. A.* ubi addidit rationem, quam si suo tempore vidisset Dieter. fortassis non improbasset novationem Hofmanni, *Iarr. n. 818.* Describi vero potest, missis aliorum descriptionibus, quod fit assiduum fere per alvum excernendi desiderium urgens, cum dolore, præcipue in extremo ano, cum excretionè pauca, mucosa, cruenta, aut purulenta, proveniens à reliquiis portionum acrium vitiosarum, intra intestinum rectum, & ad sphincterem hærentibus

& exulcerantibus. Comitatur plerumque dysenteriam. Meminit Hippocr. *7. aph. 27.* Gal. in *comm. ad h. l.* Alias legi quoque possunt Foëf. *p. 613.* Forest. *l. 22. O. 40. seqq. cum Schol. River. l. 10. c. 7. Sylv. l. 1. prax. c. 13. §. 9. 27. 58.*

TELA, ύφη, ύφος, quid significet, ex aliis Dictionariis notum est. *Tela aranei* quem habeat usum Medicum, vide supra in *Aranea.* Quomodo *Telis araneorum* comparari possint Astrologi, ostendit ex Ambrosio Helmont. *tr. Astra non necess. sed incl. n. 46.* Tela etiam sumitur pro *lineteo* utrinque emplastrato, sive *Sparadrappa*, de quo vocabulo supra. Legatur P. Morell. in *method. præscrib. formulas l. 11. Sect. V. c. 12. p. 248. ed. Blasian.*

TELAMONES, τελαμώνες, dicuntur *linetea concerpta*, quæ vulneribus accommodantur, vel fasciolaræ potius, quibus oblata membra deligari solent. Gorræus.

TELCHINÆ, idem, quod *Lamiæ, Saga, Striges, Strigones*, i. e. homines, qui cum Diabolo ad artem aliquam, vel potius ad præstigiam exercendas pactum iniverunt. C. Rejes C. *Elyf. q. 97. §. 9.*

TELEIOS, τέλειος. Vide *Perfectus.*

TELEO, τελίω, significat *perficio, consumo.* Usurpatur crebro, ab Hipp. de *consumptione ciborum, l. de Affect. XXVII. 7.* ubi tamen Linden. reddidit per *expetere, XLI. 9. XLII. 4.* Vide Foëf. *p. 614.*

TELEPHIUM, τελέφιον, idem, quod *Chironium.* Epitheton ulceris maligni, & difficulter curabilis, à *Telepho*, qui vulneratus ab Achille, unde talo ulcus malignum consecutum. Dicitur & *Άχλιδιον*, teste Keuchen. ad *Samon. p. 259.* Vide *Chironium.*

TELEUTAO, τελευτώω, non significat apud Hippocr. *l. 7. Epid. 30. 5. exitum nancisci*, aut finire, uti Foëf. exposuit *d. l.* sed, uti Lindenus reddidit, *ετέλευτησεν, h. e. mortuus est.*

TELLINÆ, τελλίαι, dicuntur *Concha minores marinaræ & fluviatiles*, quarum descriptionem, cum usu in cibis & Medicina, vide apud Aldrov. *l. 3. de Testac. c. 72.* Meminit & Gal. *c. 2. S. Fac. §. Tellinæ.*

TELLURICA *Philosophia* Paracelso quæ fit, non constat ex ipsius scriptis. Meminit vero *tr. 1. de Pestilit. in princ. & l. 2. de Podagricis, §. Necromantia.*

TELMA, τέλμα, dicitur, vel ea pars pedis, qua terram contingimus, aut calcamus, vel solidum, densum & durum, ac pilis etiam nudum, pedis vestigium, Gal. *l. de musc. dissect. c. 33.* Alias in Lexicis aliis locum *cænosum* significare legitur. Vide Foëf. *d. l.*

TELMATODES, τελματώδης, dicitur de *locis uliginosis, cænosis*, apud Hipp. *de glandul. II. 10.* Vide iterum Foëf. *d. l.*

TELON dicitur *ignis*, tanquam *telum.* Dorn. Rul. & Iohof. in *Lex.*

TELOS, τέλος, *finis, perfectio, terminus.*

TELUM, βέλος, idem, quod *Jaculum.* Vide *Υυυυ 3 Sagitta.*

Sagina. *Telum* quoque vocari *Pleuritidem* patet ex *Se- reni Medicina metrica* c. 23. ad quem locum vide *not. Keuchen.* p. 171. 172.

TEMACHOS, τέμαχος, frustum sectione ablatum, aut *tomacium* significat, sed præcipue de piscium frustis relectis usurpatur, *Hipp. l. de affect. XXXIX.* 11. *de int. affect.* XIII. 35. LII. 26. Τεμάχον Dimin. frustulum piscis vocatur, *Foëf. d. l. Jul. Alexandrinus hallucinatus* videtur, quando τέμαχη *salsamenta* significare opinatus est, *not. in Gal. de puer. epil. cap. 4. & libr. 15. Sal. cap. 9.*

TEMERITAS, idem quod *Audacia*, *Incogitantia*, ἀσοπίτεια, πόλμη, quæ Medico est vitanda in verbis & factis. De verbis vide locum *Gal. l. 2. de mot. muscul. cap. 5.* & supra in *Propetes*. In factis præceptum legitur apud *Hipp. l. de Arte XX.* 22. & *lib. 6. Epid. f. 2. t. 25.* In specie *Temeritas* est in morbis permittere, quod non potest conferre. *P. M. de Calderia Tom. I. Oper. p. 414. fin.*

TEMPERAMENTUM, *Temperatura*, *Temperies*, κρῆσις. Vide *Crasis*.

TEMPERANTIA, σωφροσύνη, quid sit ex *Ethicis* constare debet. Vocatur *Noverca Medicorum*, quia præcavet à morborum insultibus. *Lang. commendavit*, quod sit dux omnium virtutum, & omnium virtutis bonorum dispensatrix, *libr. 1. epist. 55.*

TEMPERATUS, σύμμετρος, vide *Symmetria*. *Temperamentum* est omne, quod propriam naturam domat, itænatque aliam admittendo, uti est vinum adustum, vel aqua ardens. *Dorn. Rul. Iohnf.*

TEMPERIES, κρῆσις, vide *Crasis*. *Temperamentum*.

TEMPESTAS, ἄερα, χερόν, καταιψις. Vide *Catastasis*, *Hora*, *Chronos*. *Tempestat* etiam idem valet, quod ventus, ac coeli ratio, apud *Cels. l. 2. c. 2.* notante *Fantino in not. ad h. l. p. 155.*

TEMPESTIVUS, ὑπερηρῆς, idem, quod *Opportunus*. Vide *Caror*.

TEMPLUM, ναόν, σηκῆ, quid sit, pueris etiam notum est. Olim in *Templis* gentilium curationes *Empiricas* fuisse suspensas; unde *Hippocr. primus* collegisse dicitur, legitimus passim in *Medicorum monumentis*. *Metaphorice* quoque vocatur species quædam fasciæ, vel deligationis *templum Softrati*, alia *templum parvum Apollonii Tyrii*. *Galen. de fasc. num. 79. 98.*

TEMPORA, κρόταφοι. vide *Crotaphe*. Hinc *Temporales musculi*, κροταφίται, vide *Crotaphitæ*; & *Temporales suura*: vide *Lepidoceides*.

TEMPORARIUS, ὠρεῖος, idem, quod *Maturus*, *Bonus*. Vide *Horæos*.

TEMPUS, χρόνος, χρονός, & hujus vocabuli significato jam aliunde innotuit, aut innotescere debuit, præsertim e *Physicis*. Quæ vero in specie tem-

pora morborum dicantur, vide apud *Galen. I. de morb. tempor.* item in *Institut. passim*. Suntque potissimum quatuor: *Principium*, *Augmentum*, *Status* & *Declinatio*. De quibus singulis suo loco. *Tempus* quoque observandum in collectione medicamentorum simplicium rectissime urget *Wekerus* & alii. Ita & in assumendis & retinendis remediis certo tempore opus esse per experientiam constat. Quod vero superstitiosam temporum observationem atinet, v. g. *medicæ noctis*, aut ipsius momenti, quo sol, vel punctum æquinoctii, vel solstitii, alicujus ingreditur, vana sunt talia, & nullius pretii.

TEMULANTIA, idem, quod *Ebrietas*, μέθη. Vide *Ebrietas*. *Temulentius* etiam vocatur οἰνωδής, *Galen. l. 2. de Temper. c. 2.*

TENACITAS, γλιχρότης, *Tenax*, γλιχρός, idem; quod *Lenius*, vide *Glichros*. *Tenacitas glutinis* est resina mineralis, uti *Resina abietis*, *Terebinthina laricis*, *Dorn. Ruland. Iohnf. in Lex.*

TENACULA vocatur instrumentum Chirurgicum, instar forcipis, quo aliquid tenetur, cujus varias delineationes vide apud *Chirurgiæ Scriptores*, in specie apud *Hildan. Cent. I. Obj. 4. & l. de Lichotom. Vesic. cap. 16. 22. 26.* & duas quoque diversas, aliam cum, aliam sine *Terebello* delineavit *Scultet. Arm. Chir. Part. I. Tab. XVI. fig. 1. & 3.* quamvis in *Textu Tenaculas* non appellavit, sed saltem in *Indice*.

TENCHA, vide *Tinca*. *Schroder.*

TENCTA, τεγκτή, vocantur ea, quæ humore perfusa eundem per meatus vel poros admittunt, humidiora indeque fiunt & molliora, ut lana, terra. His opponuntur ἀτεγκται, quæ non admittunt intra se humorem; ut æs, sal, nitrum, *Gorr.* à verbo τεγγειν, *madefacere*, *humectare*. Vide *Tenxis*.

TENDENTIA, τένουα, dicantur remedia, quæ cutim expandunt, & distendunt, & opponuntur χαλαστικῆς, *relaxantibus*, *Gal. l. 5. de S. F. c. 11.*

TENDO, τένων, vocatur δάκτυλῶσις, sive *extremitas musculorum nervosa*, vel potius *fibrosa & ligamentosa*, ita dicta, quod ejus actio præcipue in tensione, vel contractione consistat. *Gal. 2. de art. 1. 5. Barthol. l. 1. Anat. cap. 5.*

TENEBRÆ, σκοτός. Vide *Scotos*.

TENEO, ἴχω, κρατέω, quid communiter significet, notum est. Est vero in *Medicina* verbum emphaticum, præsertim in *Pathologicis*, quam emphasin notavit *Lind. Ex. XIII. §. 21. 23. 29.* ubi *Morbis tenere* dicitur hominem, quando tanta ejus est vehementia, ut non sinat hominem interesse rebus suis, sed lecto affigat, aut quando non facile abstitit affigere, sed moras necit. Et *teneri* dicuntur ægri à morbo, qui cum vehementia ægrotant, & longiori mora. Unde & apud *Scribon. tenere pro harere*, durare sumitur. Vide *Rhod. in Lex. Scrib.*

TENERITUDO, *Tener*; ἀπαλότης, ἀπαλός, i. e. mollities recens. *Tenerum ceratum*, i. e. liquidius, molle. Scribon. n. 173. *Tenera folia*, id est, mollia, n. 137.

TENESMUS, τενεσμός. Vide *Teinesmus*.

TENON, τένων. Vide *Tendo*, *Tendennia*.

TENONTAGRA, τενοντάγρα, dicitur species arthritidis, quando tendines majores occupat v. g. in nucha ligamenta illa tendinosa. Legitur apud C. Aurel. l. V. *Tard. pass. c. 2. p. m. 513*.

TENONTOTROTI, τενοντότρωτος, dicuntur, qui in tendinibus sunt vulnerati. Galen. l. 3. de C. M. P. G. c. 2.

TENOR, τένων, *Tonus*, æquivocum est, Anatomicam, Physiologicam & Pathologicam habens significationem. Apud Hippocr. plurimis in locis accipi pro nervis, sive à cerebro, sive à spinali medulla provenientes, ostendit Foëf pag. 619. Sufficiat, unum adduxisse, l. de artic. l. 47. seq. Hunc secutus Gal. non modo in comm. ad text. diēt. Hipp. sed & l. 1. de musc. moiu c. 1. Deinde *Tenor membrorum* quoque dicitur recta constitutio, ordo particularum in iis, & series, vide Keuchen. ad Samon p. 81. Pathologice vero τένων conventionem, h. e. vim inveniendi & contrahendi per genus nervosum. Coac. l. 643. seq.

TENSIO, τάσις, διάτασις, idem, quod *Distensio*. Vide *Diatasis*, *Ectasis*. Ita & τινάδης διάτασις, *teniva dispositio*, quæ est signum plethoræ, Galen. l. de multiti. c. 10. Τάσις vocatur, l. 4. de L. A. c. 3.

TENSIVUS, τινάδης, Epitheton doloris, qui provenit à flatibus vel spiribus. Gal. l. 3. de L. A. c. 9.

TENTA, μπη, λήμισα, idem, quod *Licinium*, *Penicillus*. Τιμυδα. Vide *Licinia*. Apud Paracels. vocatur *Tenta Magistralis*, Paragraph. l. 3. c. 4. §. 1. Not. At in fragment. ad h. l. vocatur *Tenium magistrale*.

TENTHRENIODES, τένθρηνώδης, cavernosus, antrifus. Usurpatur de pulmone ab Hipp. l. de re sect. l. 10. à τένθρη, & τένθρηδών, quid significat insectum aculeatum vesperæ simile, Foëf p. 613. Alii legunt cum Corn. τένθρηνώδης.

TENTIGO, τενιατισμός. Vide *Priapismus*.

TENTIO, τένσις, ideam, quod *Tensio*. Sumitur & in specie pro *Tenesmo*. Gal. 7. aph. 27. ex interpretatione Leonicensi.

TENUANS, *Tenuatio*, idem, quod *Auenuans*, *Atenuatio* λεπτόν, λεπτισμός. Vide *Auenuans*.

TENUIS, λεπτός. Vide *Leptos*.

TENXIS, τένξις, i. e. humectatio, madfactio, cui opponitur ξηρότης, siccitas. Legitur apud Hippocr. libr. 6 Epid. f. VIII. 36 vel 125. à verbo τένγειν, humectare, quod occurrit l. de ulcer. in princ. l. de cap. uln. XX. 5. & c. Jung. Foëf p. 612. seqq.

TEPHRA, πέφρα. Vide *Cinir*.

TEPHRICON, πέφρακόν, idem, quod σποδιακόν. Vide *Spodiacon*.

TEPHRION, πέφριον, *Collyrii* nomen; haud dubie à colore cinereo, quod etiam κύδιον appellant. Describitur ab Aët. libr. 7. citante Gorræo, & aliter à Celso l. 6. cap. 6. Meminit & Rhod. ad Scribon. n. 26.

TEPIDARIUM dicebatur Balnei pars apud veteres, in quo vestes exuendo prius paululum sudabant, Gr. λυδοπέριον. Cels. l. 1. c. 4. Jung. Pantini not. ad h. l. vide & supra *Apodyterium*. add. Ant. Fumanell. libell. de Balneis in princ.

TEPIDUS, χλιαρός. Vide *Chliaros*.

TERAGOLINICA, est manu confecta. Ruland. & Iohnf. l. 2.

TERAS, τέρας. Vide *Monstrum*.

TEREBELLA, *Terebra*, τρύπανον, τέρητρον, vocatur instrumentum, quo ossa forantur, non solum capitis, sed & alia, v. g. thoracis. Unde variz ejus sunt differentiz, v. g. recta & acuta *terebra*, quæ περιπέριον vocatur Galen. in Exeg. voc. Hipp. alia serrata, cava, & teres, quæ περίον appellatur. Vide *Prifis*. Huc pertinet *Abapiston Trepanum*. Vide supra *Abapiston*. Adde *Aquapend. in Chir. Operat.* ubi prolixius describitur. Diversarum *Terebrarum*, v. g. *Terebra triformis* & *triplois* in cranii vulneribus & juncturis usitatæ, item *Trepiani Abapisti*, nec non *Terebelli Maggii* pro globulis extrahendis delineationem cum modo utendi tradidit Scultet. *Arm. Chirurg. Part. I. Tab. II. fig. 3. 45. T. III. fig. 1. & 3. T. XVI. f. 6. T. XXXVII. f. 1. T. XXIX. fig. 3. & 4.* Huc pertinent *Tenacula* cum *Terebello*; vide *Tenacula*. Iterum alia, quæ τρύπανον τραγλοδιπέριον Hippocr. vocatur, qua coltæ perforantur, l. de int. aff. XXV. 19. Operatio ipsa dicitur *Terebratio*, Græc. τρύπησις, idem *Terebratus*, Rhod. in Lex. Scribon. p. 451. Hildan. Cent. II. Obs. 4. seqq. Boer. l. 4. *Anat. Pract. f. 3. Obs. 8. p. 1583. seqq.*

TEREBINTHINA, τερμινθίνη, dicitur *Resina* liquidiuscula, balsamica, oleum crassiusculum referens, colore ex albo flavescens, sapore paulo acris, consistentia lenta, & tenax, propria ex arbore *Terebintho*, vulgaris e *Larice* arbore collecta, cujus historiam & usum Medicum vide apud Dioscor. l. 1. cap. 91. Schrod. l. 4. cl. 2. n. 398. Fr. Hoffmann. in Clav. ad h. l. Viribus antecedit omnes alias resinas. Rhod. ad Scribon. n. 262.

TEREBOTIN, idem videtur esse, quod *Terebinthina*, apud Paracelsum, qui scribit, esse resinam arboris suæ, differentem à Balsamo, l. 1. de Iart. Tract. 4. c. 2. in expos. nec non in fragm. ad h. l.

TEREBRA, vide *Terebella*.

TEREDO, τερηδών, homonymon est. Vel enim significat *vermem*, vel potius *vermiculum*, ligna erodentem, quem descriptum vide apud Aldrov. de Insect. l. 6. cap. 5. Usum etiam monstrat Schroder l. 5. cl. 6. n. 117. Vel τερηδών, *ossis erosio*, quæ alias Latine *Caries* vocatur. Vide supra *Caries*.

TERĒNGĪBĪL; idem, quod *Mannā*, *Terēniabin*. Schroder. l. 4. cl. 4. n. 446.

TERES, *στρογγύλον*, *κυλινδροειδής*, dicitur de corporibus longis & rotundis. Estque Epitheton *vermium*. Vide *Strongylos*, *Helminthes*. *Teres* quoque cognominatur *Musculus Radii*, qui alias *Rotundus* dicitur. Vide supra *Rotundus*.

TERESIS, *τήρησις*. Vide *Observatio*.

TERETRON, *τέρετρον*, id est, *Terebra*, *τερίτρον*, *Terebella*. Vide p. 2.

TERGUM, *ῥῶτον*, idem, quod *Dorsum*. Vide *Notion*. *Dorsum* significat posteriores corporis partes, quæ collo subjacent. Gal. *Introd. c. 10*.

TERGUS, *λοπός*, vide *Lopos*. Sumitur & in genere pro *corio*, Gr. *σούτ*. Vide *Corium*, *Scytor*.

TERMA, *τέρμα*, vocatur *finis* & *terminus*, in palæstra meta, in qua subsistebant cursores, quemadmodum initium, *βάλβις*, *carcer* dictum fuit. G. Hofm. *Comm. in Gal. LL. de V. P. n. 480*.

TERMINTHOS, *τέρμιθος*, est homonymon. Proprie denotat arborem, quæ Lat. *Terebinthus*, unde resina *Terebinthina* colligitur, quæ significatio spectat ad Botanicos. Per metaphoram vero dicuntur *τέρμιθοι* tumores, vel cutis eminentiæ plerumque in tibiis vel cruribus obortæ, colore ex nigro & viridi, rotundæ, fructui *Terebinthi* similes. Legitur apud Hippocr. l. 2. Ep. f. II. 13. l. de humor. XI. 1. Explicarunt Gal. in *Exeg. diſt. Hipp. item com. 3. de Hum. Ægin. l. 4. c. 24. Aët. l. 2. ietab. 4. c. 63. Foëf. Oecon. pag. 615. 616. M. Aur. Severin. l. de Epinyſtid. P. II. contro. 3. Aliquando & per Th. scribitur, v. g. apud Lind. in d. Hipp. loc. de Humor. Castell. Causa horum tuberculorum nulla alia esse poterit, quam stagnatio portionum serosarum putrescentium, cum acerbitate aliqua atrabiliaria, & indurativa, unde haud inepte inter Symptomata Scorbuti, ut & Luis Venereæ referri possunt ac debent, licet in specie Autores de Scorbutu nullam fecisse mentionem, quod mirum, notaverim. Arab. dicuntur *Alboin*, vel *Albois*. Fallop. l. de morb. Gall. c. 5. Tom. I. p. 686.*

TERMINUS, *πέρας*, *πέλος*, quid significet, notum est. Videlicet extremum, in quo aliquid desinit. *Terminare*, *τελευτῆν*, legitur apud Galen. c. 3. de art. 1. 33. Morbi *terminari* dicuntur, vel ad salutem, vel ad mortem. An *Terminus vitæ* à Deo præfixus Medicinæ usum excludat, egregie ventilavit C. Rejes C. El. q. 18.

TERNA, idem, quod *Impetigo*, *Mentagra*. Fallop. de Ulcer. c. 25. Tom. I. Oper. p. 615.

TERNARIUS, *τριῖος*, numerus in Medicina etiam ad superstitionem usque mysticus, ita, ut non solum Hippocr. *res* corporis nostri substantias statuerit, continentes, contentas, & impetum facientes; & posteriores Medici *res* secundum & præter naturam constituerint; sed & Chymici Paracelsum sequentes *Tria*

Principia excogitaverint: *Sulphur*, *Mercurium*, & *Salem*, quæ Molen in capite secundo per *Sahab*, *Bdola*, & *Schoham* indicasse, vult Johnson. l. 2. ita, ut *Sahab*, aurum significans sit perfectissimus & absolutissimus Mercurius: *Bdola* Margarita, seu Unio, optimus & præstantissimus succus, seu oleagineus, Sulphur denotans, & *Schoham* Lapis concretus crassior inter principia Salis concreti signaculum existat. (quis non rideret vana hæc nugamenta?) Unde & *Ternarium numerum* consummatissimum dixerunt, imo consummationem omnis numeri, & patrem reliquorum, quemadmodum *binarius* mater parium & femininorum, *Theatr. Chym. Vol. I. p. 481*. Imo, quod omnino detestandum, summum *Trinitatis* mysterium non verentur applicare omnibus rebus naturalibus, quemadmodum expresse legitur d. l. p. 454. Ea, quam in Divinitate colimus summo decore, atque fatemur, *Trinitas*, in unoquoque naturaliter producto rerum omnium, quæ creatæ sunt ab eadem, illis, qui secreta naturæ perquirunt abditissima, sui speciem atque figuram ob oculos ponit. Ita in corpore humano *tria* sunt, quæ requiruntur ad ejus sanitatem conservandam, vitæque longæ tuitionem, utpote *Sol*, *Jupiter* & *Luna* Physice-Spagyrica. O impiam confusionem figmentorum Ethnicorum cum mysterio sanctissimo *Trinitatis*! Tædet me plura allegare e dicto loco. Quid? quod ipse Galen. improbaverit has circa numeros nugas, *libr. 3. de dieb. critic. c. 11*. vocans *ψυλλολογίας*, *ἠλιθότητις*, *ληρηματι*. Nec hodieque exolevit ritus superstitionis Chirurgicalium, in deligationibus, ad sectionem venæ instituendam, ad vulnera, ternarium observare, imprimendo ter fasciam, numerum; imo non desunt etiam, qui veterum gentilium imitentur morem *ter* despuendi, vel in vulnera, vel in terram, vel quando urinam reddiderunt. Lege Keuch. ad *Sammon. p. 235*. Ita in usu medicamentorum *ternarius* numerus observatus legitur apud Scribon. n. 58. 71. 159. Vide & Rhod. ad *eund. n. 71*. Cæterum quod *ternarius* numerus etiam in morbis, v. g. febre tertiana, & in conatibus naturæ Criticis pro morborum solutione observetur, illud non fit propter aliquam mysticam & peculiarem numeri illius virtutem & efficaciam; sed dependet unice à materiæ turgescencia intra illud temporis spatium collecta. Unde etiam sæpe contingit, ut terminus ille, interveniente aliquo obstaculo, vel anticipetur, vel proregetur.

TERNIABIN, *Tereniabin*. Vide *Manna*.

TERNIO, *Ternus*. Vide *Ternarius*.

TERPNOS, *τερπνός*, significat *Gratum*, suave, *delectabile*. In specie *τερπνός* nomen est medicamenti compositi, quod describitur ab Aëtio l. 6. c. 91. citante *Γοργον*.

TERRA, *γῆ*, *γῆ*. Vide *Ge*.

TERREUS, *Terrenus*, *Terrestris*; *γαϊώδης*. Vide *Gaodes*.

TERRELATI, sunt spiritus corporei, in terra degentes. Dorn. Rul. & Iohnf.

TERRICLA, *χρυσή*, *fulis*, *Redica*, sic dicta, quod terreat hostes, aut pestias ingresuras. Linden. Ex. XI. §. 75.

TERRIFICATIO, legitur apud Casp. Cramerum *Colleg. Chym. Dissert. I. c. 4. §. 3.* quando nimirum in fermentationis actu portiones terrestres coeunt & concretescunt.

TERROR, *φίβος*, affectus est, & animi perturbatio fortior, *timori* affinis, & ejus quasi excessus. Pertinet inter res non naturales, & fit aliquando causa morborum, praesertim lithymiae, epilepsiae, imo & mortis, procatartica; aliquando vero salutaris, & vice remedii prodest. Utrumque docuit Rolsink. *O. & M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 105. & l. 14. f. 3. c. 12.* Jung. C. Hofm. *Inst. Med. l. 5. c. 39. §. 1.* In specie *terrorē* praecordia afficere, & omnem esuriam tollere, vult Helmont. *ir. Jus Duumvir. n. 25.* Est etiam occasio pestis *Terror.* Idem in *Tumulo pestis.*

TERSOMÆ, *τέσσαρη*, significat apud Hipp. *siccor*, idem, quod *ἐνεργήσιμον*, l. 1. de *morb. mul. XXIII. 5.*

TERTHRON, *τέθρον*, proprie dicitur *artemo* & funis, quo utrinque velum trahitur, antennae summum extremumque jugum, & ita ad rem nauticam pertinet. Ab Hippocr. vero sumitur vel pro summo & extremo morbi ex mente Foësi; vel pro *soliditate* morbi, uti reddidit Linden. *in vers. Lat. Loeus est l. 2. de morb. mul. XVII. 2.* Jung. Foëf. p. 615.

TERTIANA, *τεταῖος*, vocatur febris, quae de tertio in tertium exacerbatur, estque vel *Intermittens*, in qua integra dies intermedia est libera ab omni febrili effervescentia; vel *continua*, ubi quidem nulla intermissio, sed continuus animadvertitur fervor, nihilominus ejus vehementia major de tertio in tertium sentitur. Causa utriusque consistit in sanguinis biliosi, hoc est, sulphureo-salinis portionibus scatentis effervescentia & fermentatione p. n. Intermittentis quidem, fermentum crudum extraneum sacci nutritii corrupti accedentis. Continuae vero, ob copiam sulphurearum portionum à causa quadam externa ad accensionem & agitationem irritatarum. Dividitur in *Legitimam*, & *Spuriam*. *Febris Tertiana* utriusque veram ideam descripserunt, ex recentioribus, Willis de *febribus cap. 4.* Sylvius *Prax. Med. libr. 1. c. 30. 31.* Piens de *febr. Tract. spec. cap. 6. & 11.* quamvis non in omnibus consentiant, quae tamen fortassis facile conciliari possent. Non inconcinne etiam de hoc argumento scripsit nuperime D. D. Dolæus in *Encyclopæd. l. 4.* Febrim in genere essentiam & rationem formalem in turbata sanguinis mixtione consistere statuens, & postmodo singulis primariis speciebus, ita etiam Tertianae, applicans. c. 8. Quales sententiae & hypotheses post dictos autores alii adhuc recentiores de hac febris specie & reliquis foverint & propulerint, quos inter nobis *Casselli Lexic. Med.*

arridet D. D. Christ. Ganth. Schelhammeri *Tract. de Febrim curatione*, non est nostri instituti, nec loci ratio concedit, prolixius examinare. Jung. & D. D. Stahlus in *suis Dissertationibus.*

TERTIUM Chymicis dicitur medium inter duo extrema, & est medium inter durum & molle, est quoque medium conjungendi Tincturas, & intelligitur *Sal*, quod merito dicitur medium inter corpus & spiritum, *Theatr. Chym. Vol. IV. p. 96. seq.* Alias & Chymicis *Sal Tertium* est, quod *Salsum* dicitur & *Enixum* ex alcali & acido junctis resulsans. Vide *Enixum*, *Salsum*.

TERTIUS, *τεῖρος*, quid significet, jam ante constat. In Medicina usitata est phrasis *ad tertias*, vel *ad duas tertias* decoquere, & vel indicatur decoctio tanta, ut residua maneat una tertia pars liquoris, vel quod usitatus videtur, ut una saltem tertia pars decoquendo consumatur. Vide Rhod. in *Lexic. Scribon. p. 451.*

TESSA est vocabulum plane obscurum novissime à D. Helwigio, quantum nobis quidem constat, in *Invenit suo in Physicam inauditam* in lucem productum; Si juxta nonnullorum opinionem Arabica vox est, significat *Oculavit*, *spoliavit*, *privavit*, &c. D. D. Matthias Schefferus existimat esse nomen Cabalisticum, cujus literae singulare contineant sentum. Significare vero *Sal Astrale*, seu Aëris essentiam, & esse idem cum Mercurio, Chalybe, Foëmina, Aquila, Columba &c. Attrahi vero per Magnetem, id est, *Sal centrale*, cujus modus in literis hujus vocabuli Cabalistiche continetur, in *epist. defensor. innotuit Helwigian. pag. 21. seqq.* Enimvero an non hic rursus ad hæc ænigmata licebit exclamare: Nihil apprehende, & fortiter tene! vel cum Carneade, in Rob. Boyle *Chymista sceptico* scilicetari; In *Ditquisitionibus* ejusmodi speculativis, ubi ad nudam veritatis cognitionem primario collimamus, quid, quæso, ille me docet gratis dignum, qui si potest, conceptum suum mihi non reddit intelligibilem, sed terminis Mysticis, phrasibusque ambiguis obscurat, quod dilucidare debebat?

TESSARACONTA, *τεσσαράκοντα*; *Quadragesima*. Vide *Quadragesimus*.

TESSARES, *Tessara*, *τέσσαρες*, *τέσσαρα*. Vide *Quatuor*.

TESTA æquivocum est apud Latinos. 1. significat *vas figulinum*: deinde & ob similem duritiem *crustam animalium aquatiliam*: utrumque dicitur Græc. *ὄστρακον*, vide *Ostracon*. Unde & *Testacea animalia* vocantur *ὄστρακωδερμα*. Vide *Ostracodermon*. Tertio *Testa* dicitur *rotunditas capitis humani*, Keuchen. ad *Sammon. p. 92.* Gr. *πύλον*, *κρηρὸν*. Hinc & Paracellus generaliter pro *globo coeli* & *terre* sumit, l. de *caduco matris*. Denique *Testa* corporis humani *pellis* est. Dorn. Rul. & Iohnf. in *Lex.*

TESTAMENTUM; *διαθήκη*, terminus Juridicus, proprie denotans *dispositionem facultatum* suarum omnium, Galen. *libr. de cogn. & cur. omn. anim. peccat. cap. 5.* Translatum vero à Spagyricis ad Hieroglyphica,

Kxxx

phica,

phica, vel mystica, aut ænigmatica scripta potissimum de *Lapide Philosophorum*, v. g. Arnoldi Villanovani *Testamentum*, Gallico primum idiomate descriptum, postea in Latinum translatum, quod legitur in *Th.Chym. Vol. I. pag. 783. & Vol. IV. p. 446. seq. Libav. S. A. Ch. l. 7. cap. 2.* Nicolai Melchioris Cibenensis Transilvani *Testamentum Aris*, quod extat apud Libav. Tom. II. Oper. p. 350. Fr. Basilii Valentini *Testamentum ultimum* vernacula lingua scriptum, Argentorati 1667. typis excusum. Hadr. à Mynsicht *Testamentum metricum* scriptis ejus additum, &c.

TESTICULI, *Testes*, ὄρχις, ὄρχις, δίδυμοι. Vide *Didyymi*, *Orcheis*, *Ovarium*.

TESTIMONIUM, μαρτύριον, quid significet, notum est. Proprie alterius quoque affirmationem ejus, quod alius statuerat. Hinc Gal. dicit alicubi, ex *testimonio* veritatem dogmatum æstimari, l. quod an. mot. seq. temp. corp. 5. Sumitur vero ab Hipp. etiam μαρτύριον, *testimonium*, pro signo, 2. de art. t. 31. Gal. in comm. ad h. l.

TESTUDINATUM, αἰτώμα. Vide *Aetoma*.

TESTUDO æquivocam est, χελώνη. Vide *Chelone*, *Camara*, *Talpa*. *Testudo* quoque dicitur spuma maris, item *Limax*, anacium album & rubeum. Rul. & Iohnf.

TETAGMENOS, τεταγμένον. Vide *Ordinatus*.

TETANOS, τέτανος, accipitur aliquando late pro omni *Convulsione* & rigiditate corporis, vel membro. Proprie vero & strictè ita dicitur species *Convulsionis* gravissima, quando totum corpus erectum & rigidum manet sine motu, sicut lignum, aut trabs, Dieter. n. 825. Vide *Convulsio*, Gal. 4. aphor. 57. De *Tetano* alias agit apud Hipp. l. 3. de morb. XIII. 1. seqq. l. de int. affect. LIX. 1. seqq. l. de dieb. judic. V. 1. seqq. Jun. Foëf. p. 616.

TETANOTHTA, *Tetanomata*, τετανώθη, vel τετανώματα, vocantur medicamenta *ergastoria*, ἴατα, quæ rugas emendant. Gorr.

TETARTEOS, τεταρτέον. Vide *Quartiana*.

TETARTEMORION, τεταρτημέριον. Vide *Quadrans*.

TETARTOS, τέταρτον. Vide *Quartus*.

TETHALASSOMENOS, τεθαλασσομένον, idem, quod θαλασσίτης, marinus. Epitheton vini aqua marina mixti, cui opponitur εἶνος ἀθάλασσον, cui non est admixta aqua marina. Illius meminit Galen. 4. de R. V. I. A. t. 1. & l. 4. de san. tu. cap. 4. Hujus vero l. 4. de C. M. S. L. c. 8. Vide Foëf. p. 448.

TETHELOS, τεθελός, dicitur Hipp. mollis, laxus. Usurpatur de figuris, l. de vet. med. XXXIX. 16. rectius tamen *floridum* significat, ibid. XLI. 9. à θείλω, *floro*. Vide Foëf. p. 266.

TETHRENIODES, τεθρηνώδης. Vide *Tenthreniodes*.

TETHYION, τεθύιον, dicitur *Zoophyton ruber*, cujus descriptionem pleniorē vide cum usu in cibis &

Medicina apud Aldrov. de *Zoophyt. l. 4. c. 5.* Chiocci. *Mus. Calc. sect. I. p. 87.*

TETOCYIA, τετοκία, Latine *Puerpera*, quæ jam peperit, Hippocr. 5. aphor. 39. Jange Dieter. n. 828.

TETRADRACHMON, τετραδράχμων, pondus quatuor drachmarum, h. e. uncia dimidia, quæ & *Stater* dicitur, Gal. de pond. & mensur. Vide *Stater*.

TETRAGNATHUS, τετραγνάθος, species est juxta Aëtium *Phalangii*, vel aranei subalbida, pedes scabros habens, & juxta caput eminentias duas: unam rectam, alteram latam, ut exitimes, eum ora habere duo, maxillas quatuor, & lineam per os qualem. Ejus venenum Scorpii veneno simile, Forest. l. 30. *Observ. 12. Schol.*

TETRAGONON, τετραγώνιον. Vide *Quadrangulum*. *Τετραγώνιον* alias apud Hippocr. vocatur medicamentum, quod caput purgat, l. de int. aff. XLIX. 14. & LII. 18. per quod nonnulli intelligunt vel ipsum *Stibium*, vel *Cruistas*, quæ circa illud reperiuntur, Foëf. p. 616. Rhod. ad Scribon. n. 23.

TETRAMOS, τετραμος, idem, quod τρέμος, *Tremor*. Erot. in *Onom. p. 113. b.*

TETRAMYRON, τετραμύρον, i. e. quatuor unguentis confectum, vocatur *Acorum* linimentum, cujus descriptio & vires habentur apud Galen. l. 7. de C. M. P. G. c. 12.

TETRAO, τέτραξ, ἕρως, nomen avis montanæ majoris, quæ Latinis *Urogallus* dicitur, cujus descriptio videatur cum usu apud Aldrov. l. 13. *Ornithol. c. 6.* ubi simul demonstrat, non esse eandem avem cum *Oride*.

TETRAPHARMACON, τετραφάρμακον, in genere dicitur medicamentum compositum ex quatuor simplicibus. Tribuitur vero diversis compositionibus, v. g. *Emplastro*, quod alias βασιλικόν vocatur, Gal. adv. Lyc. c. 7. I. 1. de S. Fac. §. *Pinguedo*, *Stear*. Vide Rhod. ad Scrib. n. 211. & supra in *Basilicum*. Deinde & *Antidotum* ita vocatur, quæ alias *μυστήριον* dicitur, & in officinis *Theriaca Diatesaron*; vide *Mysterion*. Denique & nomen cibi cujusdam est *Tetrapharmacum* apud Spartianum in *Adriano*, constantis ex *fasiano*, *sumine*, *perna*, & *crustula*, allegante Rhod. d. l. Meminit & *Paracels. Tetrapharmacum l. de Isteriis c. 3.* & videtur intellexisse *Antidotum*.

TETROBOLON, τετρόβολον, pondus quatuor obolorum, h. e. scrupuli duo. *Gramma* enim in duos obolos dividitur. Gorr.

TETROROS, τετρορος, Latine *Quatrio*. Vesal. l. 1. de H. C. F. c. 33. dicitur ab *Oribasio* & *Ruffo pars Astragali* vel tali superior & sursum vergens. Gal. de *Offib. c. 24.* vel juxta *Ingrassiam c. 23.* cujus commentarium vide p. 264. seq. quamvis & totus *astragalus* ita aliquando dicatur à quatuor lateribus, dextro, sinistro, anteriore & posteriore. Gorr.

TETTIGOMETRA, τετιγμίτρα, dicitur foetus

e terra cadens, e quo exit cicada: Aldrovand. de Insect. libr. 2. c. 13.

TETRIX, τέτριξ. Vide Cicada.

TEUCHOS, πύχθ, duplicem apud Hipp. habet significationem: I. ita dicitur totum corpus l. 6. Epid. f. II. v. 4. Galen. in comm. ad h. l. 2. notat vasculum, l. de sterili, XII. 25. 26. l. de loc. in hom. II. 6. XXXVI. 7. & plenius explicat Erotianus, quod sit vas auditorium carne & nervo cinctum.

TEUTHIS, τυθίς. Vide Loligo.

TEUTLOPHACE, τυτλοφακή, nomen cibi alicujus constantis ex beta & lente, à τυτλον, beta, & φακή, lens. Id edulii genus Heraclidem Tarentinum non modo sanis, sed & ægrotantibus dedisse scribit Gal. l. I. de Al. fac. c. 18. fin. Gorr.

TEXTURA, proprie ὕφανσις, ad opificium pertinet, quod ars Textoria dicitur, de qua & Gal. l. ad Thrasymbul. cap. 16. & 21. Per translationem vero Latine etiam usurpat de organica structura corporis, & partium, & respondet Græco κτιστικὴς, κατασκευή, Galen. 2. aph. 28. & c. de R. V. I. A. v. 47.

TH, θ. 9. Θ. signum est & nota mortis, θανάτου, apud Hipp. in libris Epidem. notante Gal. com. 1. in l. 3. t. 13. & alibi, quemadmodum Υ. signum sanitatis, ibid.

THACOS, θάκος, sedile, sedes, idem, quod θάκος. Legitur apud Hipp. l. 7. Epid. XXVI. 22.

THAIS, θάϊς, duo significat: I. Ceratum Cosmeticum, quo faciei rubor conciliatur, cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 3. c. 25. II. Vinculi genus, quod capiti adhibetur, ubi summum caput & quod inter ipsam frontemque est, vincire convenit. Ejus tres species recenset Galen. l. de fasciis n. 9. 10. 13.

THALAME, θηλάμη, dicitur cubile, & piscium latibulum, forulus, penetrale. Legitur apud Hippocr. de Arte XIX. 9. Vide Foëf. Occum. p. 265.

THALAMUS, θάλαμος, præter vulgarem & propriam significationem ex aliis Lexicis petendam tropice Galenus vocavit l. XVI. de V. P. c. 3. locum illum, e quo nervi optici egrediuntur, quem locum Bartholin. Libell. III. Anatom. c. 2. p. 672. magnas cerebri eminentias vocavit cum Riolano. D. G. Bidloo vero Thalamos opticos nominare non dubitavit, Anat. Tab. IX. & X.

THALASSERON, θηλασσηρόν, dicitur Collyrium Hermophili, accommodum suffusionibus & hebetudini visus, cujus descriptio habetur apud Galen. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Ægin. l. 7. c. 16.

THALASSITES, θαλασίτης, idem, quod πηλασσομίον. Vide Tetthalassomenos.

THALASSOMELI, θαλασόμελι, dicitur medicamentum compositum ex aqueis portionibus aquæ marinæ, mellis, & aquæ pluvie defecatis, & in picato vase per dies caniculares insolatis, vim habens purgatoriam. Gorr. e Diolc. l. 5. c. 20. Jung. Keuchen. ad Samen. p. 201.

THALEROS, θαλερός, i. e. floridus, à θάλαω, floreo, dicitur de spiritu vegeto magno & concitato; Gal. c. 2. in 1. Prorethet. c. 4. & 60. quamvis in textu Hipp. legatur θηλερόν, de quo infra in Tholeros. In exegefi autem Hipp. θηλερόν πνεύμα exponit Galenus per calidum instar solis, atque derivat vocem à θηλεόμαι, calefacere.

THALLIA, & Thallus, θάλλια, θάλλος, dicitur germen omne, sed præcipue olivæ. Ægin. l. 3. c. 66. Gorræus. Rhodius exposuit per ramum olivæ, ex quo diebus festis coronæ texebantur, ad Scribon. n. 142.

THALPOS, θάλπος, idem, quod θερμότης, Calor, æstus. Legitur apud Hippocr. 3. aphor. 1. & 5. à θάλπω, foveo, calefacio. Jung. Dieter. n. 383.

THALPSIS, θάλψις, foveum, fomentum significat. Legitur apud Mosch. l. de morb. mul. c. 126.

THAMATICA, pro Thaumatica, ars dicitur, per quam inveniuntur machinæ, quæ vel aëre, vel aquis impelluntur, Dorn. Rul. & Iohnf. in Lexic.

THAMES, Thaminos, θάμις, θάμιος, frequens, & adverb. θάμιος, frequenter. Sæpe occurrit apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LIII. 4. l. de fistul. III. 1. l. de supersæst. X. 11. & alibi notante Foëf. p. 266. seq.

THAMNA, θάμνα, idem quod Lora, vinum à vineæ aqua maceratis factum. Vide Lora. Lind. Ex. X. §. 200.

THANASIMOS, Thanatodes, θανάσιμος, θανάσιδος. Vide Lethalis.

THANATOS, θάνατος. Vide Mors.

THAPHNEUS est medicina mundata & repurgata. Dorn. Rul. & Iohnf.

THAUMA, θαύμα, in genere Miraculum significat. Vide Miraculum. Specialiter sumitur pro machinis αὐτομάτοις, mechanicis, qualibus utuntur histiones etiam in ludis. Tandem & pro ipsis prestigiis accipitur; unde θαυματουργοὶ ἢ θαυματωποιοὶ, qui talia opera serâ, jocosa, impudica, pudica, exercebant & ostendebant in circulis otiosorum hominum, quæstus causa. C. Hofin. cōnm. in Gal. LL. de V. P. num. 979.

THECA, θήκη, vocatur Receptaculum, in quo aliquid asservatur. Ita Theca instrumentorum Chirurgicorum describitur ab Hildan. in Cista militari Class. 19. sine quali nunquam accedere debet ægros Chirurgus, quod laud. Autor etiam ipse observavit. Joh. Rhodius etiam ex Martiali probare conatur Thecam accipi pro Fibulæ specie, pudendis non solum libidini, verum etiam verecundiæ consulendo usurpata. Dissert. de Acia p. 88.

THEE est nomen plantæ Japonicæ & Chinenfis, hodieque etiam apud nos usitata, & magnopere commendata, de cujus historia & usu vide Schroder. in Append. p. 8. seqq. & Fr. Hofmann. in Clav. ad l. 4. f. 1. num. 348. seqq. Licet vero utilitas insignis negari non debeat, attamen an non excedatur in enormio usus hujus plantæ, ob novitatis pruritus, aliis

judicandum relinquimus. Videatur & Cl. D. Pechlini Archiatri Cimbricæ Ducis *Dialogus inscriptus Theophilus Bibaculus, sive de Pom Thea*, & multa aliorum neotericorum, qua Latina qua vernacula scripta. Mirandum etiam, quod licet varæ fallaciæ jam detectæ sint circa illius herbæ collectionem, & adulterationem, nihilominus sint, qui ejus usu non abstineant.

THEETRICOS, *Θηητρικός*, proprie *spectabilis* dicitur, h. e. *ad ostentationem & spectaculum factus*. Uturpatur ab Hippocr. de deligationibus concinnis & ad ostentationem saltem paratis, quæ nihil juvant, l. de Medico IV. 8.

THEILOPEDON, *Θειλόπεδον*, dicebatur *locus*, ubi *insolantur & exiccantur uvæ*. Hinc *Θειλόπεδου βίση σαρφυλή*, *uva insolata* dicitur. Linden. Ex. X. §. 92. Gorr. scripsit *Θηλόπεδον*.

THEION, *θειόν*, duabus gaudet significationibus. Significat enim & *Divinum & Sulphur*, de quibus Latinis vocabulis jam dictum sub suis literis initialibus. Vide *Divinum. Sulphur*.

THELE, *θήλη*. Vide *Papilla. Mamma*.

THELEMA, *θέλημα*. Vide *Voluntas*.

THELOPEDON, *Θηλόπεδον*. Vide *Theilopedon*.

THEMON, *θημών*, idem, quod *σωρός*, vocatur *acervus & cumulus*, v. g. frumenti, trunci, Gal. in Ex. voc. Hipp. Foef. p. 269. Gorr.

THENAR, *θέναρ*, accipitur late, strictè & strictissime: Late pro cavitate omni interiori manuum & pedum; quarum illa dicitur alias *Vola*; hæc vero *Planta*; suntque carnosæ portiones sub digitis manuum & pedum. Quod enim etiam de plantis *pedum* usurpetur, patet ex Hippocr. l. 2. de morb. mul. IX. 19. Strictè pro *vola manus* tantum, sive palma, h. e. parte manus interna eminentè & carnosâ à digitis usque ad carpum protensa, qua percutere solemus, à *θένειν* percutere. Gal. c. 1. de fract. t. 20. Strictissime *θέναρ*, dicitur Ruffo *spacium carnosum inter pollicem & indicem*, sub quo manus cavitas sita est; *πρόθεναρ* vero, quod reliquis quatuor digitis subtenditur. Foef. p. 267. seq. Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 85. *Mulculus etiam unus ex abducentibus pollicem* vocatur *θέναρ*, Barthol. l. 4. An. 6. 9. p. 579.

THEODORETOS, *Θεωδότης*, *Antidotus* vocatur, quæ alias *διανακαρδίων* appellatur, ad frigidæ capitis affectiones, cujus descriptio legitur apud Æginet. l. 1. c. 11. & Aet. l. 13. citante Gorr. Meminit & Foreff. l. 21. O. 12. Schol.

THEODORICON, epitheton est medicamentorum in *Antidotario Nicolai* apud Mesuen in operib. fol. 393. b. c. & f. quorum unum dicitur *Theodoricon Hyperichon*, quasi à Deo datum & expertum (uti in textu exponitur) & valde commendatur contra affectus capitis, hemicraniam, vertiginem &c. Alterum *Theodoricon anacardium* ab Anacardiis ingredientibus, & pariter pro memoria corroboranda laudatum fuit.

THEODOTIA, *Θεοδότης*, vocantur diversa *Collyria*, ab Autore *Theodoto* inventa & excogitata, ad diversas oculorum affectiones, quorum descriptiones habentur apud Aet. l. 7. allegante Gorræo & Ægin. l. 7. c. 16. Meminit & in genere Gal. l. *Introduct.* c. 14. circa fin.

THEOPREMPTOS, *Θεόπρεμπος*, h. e. à Deo missa; scil. *Antidotus*. Quo epitheto exornata legitur *Tinctura* quædam *Antimonii*, cujus descriptio habetur apud Schroder. l. 3. c. 17. quamvis neque hæc, neque reliquæ pomposis ibidem & hyperbolicis titulis inscriptæ magis aliquid habeant in recessu, quam *Tinctura vulgaris Antimonii*, D. Ludovic. *Dissert. I. Pharm.* p. 335.

THEOPHILION, *Θεοφίλιον*, vocatur *Collyrium τερχωμαπικόν*, & describitur apud Aet. lib. 7. allegante Gorræo.

THEOPHRASTICI, iidem, qui *Paracelsistæ* dicuntur, *Paracelsi sectatores*. Vide *Paracelsus*.

THEOREMA, *θεώρημα*, idem in genere, quod *είζωμα*, *sententia*, *aphorismus*. Vide *Aphorismus. Speculatio*.

THEORETICA, *Theorica*, *θεωρητική*, *θεωρητική. Vide Speculativa. Practica*.

THEORETOS, *θεωρητός*, *Contemplabilis*, *spectabilis*; vel consideratione & observatione dignus. Dicitur de diebus Medicis sive Criticis, sive Crisi antecedentibus, quales sunt *Indices*, *επίδηλοι*. Hippocr. 2. aph. 24. Gal. in comm. ad h. l. Dieter. n. 391.

THEOROS, *θεωρός*, vocatur Hippocr. qui oraculorum consulendorum causa ad Deos mittebatur, notante Erotian. *Onom.* p. 53. e. Foef. p. 269.

THEOS, *θεός*, Latine *DEUS*. Vide *Deus, Dii*.

THEREUS, *θηραϊός*, epitheton certum vini alicuius, quod in Creta insula nascebatur, dulce, nigrum, crassumque & citra adstrictionem. Meminit ejusdem Galen. de bon. & mal. succ. c. 11. & l. 4. de S. Fac. 8. Jung. Gorræus.

THERAPEIA, *θεραπεία*, Lat. *Curatio, Medela, auxilium*. Hipp. 1. aph. 6. de quibus vocabulis vide suis in literis. Complecti vero & curam veram, h. e. qua morbus revera profligatur; & palliativam, ubi saltem ejusdem vehementia mulcetur, testatur Gal. 6. aph. 38. & confirmat Linden. Ex. XII. §. 93. Adde Foef. p. 268. Descendit vero à verbo *θεραπεύω*, *curo*, *medeor*, ministro, quod legitur 6. aph. 38. Estque valde emphaticum verbum, exprimens illud axioma Hippocraticum: *Medicum, dum curat, esse & debere esse saltem naturæ ministrum*. Unde & *θεραπεύοντες*, Hippocr. dicuntur *ministri*, qui ea, quæ ad curationem necessaria sunt, administrant. 3. de R. V. I. A. t. 44. Adde Foef. *dist. loc.*

THERAPEUTICE, *θεραπευτική*, vocatur pars *Medicinx Curatoria, Methodus Medendi*. Vide *Curatoria Methodus*.

THERENOS, *θηρῆνος*, epitheton vini Asiatici dulcis;

dulcis, simul atque pallidi, uti scribit Gal. l. 5. de *San. tu. cap. 5.* Gorræus vero fortassis mendose *Theriacos* posuit in *definitis*.

THERIACA, *Theriacā*, dicuntur medicamenta, quæ *ferarum moribus* medentur, Gal. c. 6. in l. 6. Ep. t. 5. circa *fin.* Duplicitia vero statuisse Nicandrum, docet Gorr. quorum alia animalium morsus præcavent, sive illitu, sive suffitu, sive instratu; alia, quæ morsum jam infictum curant, & innoxium reddunt. *Theriaca*, *Theriacā*, vocatur in specie *Antidotus* efficacissima ad venena omnia, imprimis vero ad morsus viperarum, cum *Therion* viperam *ἡλ' ἐξοχῆν* significet. Vel etiam ita dicta est illa compositio, quæ *Andromachi* habetur, quod carnes viperarum recipiat. Translatum tamen vocabulum postea ad alias quoque *Antidotus*; quamvis non recipient carnes viperarum, quales fuerunt *Ælii Galli*, *Antiochi Philometoris*, *Euclidis*, *Zenonis* &c. & hodieque adhuc *Theriaca Diatessaron*, in *Offic.* De hujusmodi compositionibus vide Gal. libros de *Antidotis*, de *Theriaca* ad *Pisonem*, & ad *Pamphilianum*. Junge *Rhod. ad Scrib. n. 165.* In specie de *Theriaca Calceolaria* *Chiocc. in Mus. f. VI. p. 704.* & alic v. g. *Marrantam de Theriaca*, *Sylvaticum*, *Boninianum*, *Jul. Alex. h. tit.* Videantur & *Dispensatoria*, *Norimbergense*, *Augustanum*, item *Pharmacopœa Collegii Londinensis* &c. Chymici cum viderent fortassis intricatissimam simplicium & inconcinnam misturam *Theriacarum*, præsertim *Andromachi*, consulere voluerunt artificiosa extractione, hinc ortæ sunt *Theriaca cælestis*, *Essentia* vel *Extractum Theriacæ* &c. de quibus videatur *Schroder. l. 2. c. 57.* *Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Iunken Chymic. Exp. Cur. Part. II. sect. 1. cap. 5. p. 499. seqq.* *Iohnsonus* quoque scribit *Lex. l. 2. Theriacarum* varia genera *Chymica* & *Galenica* inveniri in *Pharmacopœa Spagyrica Mylii p. 349. seqq.* Translatum porro *Theriacæ* vocabulum ad *medicamenta Mercurialia*, v. g. *Sublimatum*, *Corallinum album* &c. legitur, & quidem hyperbolice vocando *Theriacam Theriacarum*, apud *Libav. Apocalypf. Hermet. part. prior. c. 6.* Verum ne permittant sibi imponi ab hujusmodi laudibus hyperbolicis *Medici Juniores*, cum usus horum sit suspectus, imo periculi plenissimus. In *Lapide* quoque *Philosophorum* & *Theriacam* & *venenum latere*, docetur in *Theaw. Chym. Vol. V. p. 631. seqq.* ubi tamen mendose ob ignorantiam Græcæ linguæ *Spagyricis* maxime familiare *Thyriaca* legitur.

THERINOS, *Therinos*, i. e. *astivus*. Ita *Therion* *ἀστος* legitur, h. e. *astivum tempus*, apud *Hipp. 4. de R. V. l. Ar. t. 1. Therion* *πυρετον*, febres *astivæ*; 2. *aph. 25.* Vide *Æstas*. *Dieter. n. 387.* Vocatur & *Collyrium Therinum*, i. e. *astivum*, l. 4. de *C. M. S. L. cap. 7.*

THERIODECTOS, *Theriodektos*, hoc est, à *feris morsus*. *Dicford. l. 1. c. 1.*

THERIODES, *Theriodes*. Vide *Ferinus*.

THERIOMA, *Therionma*, idem, quod *Hipp. Therion*;

significat *ulcus terribimum*, *ferinum* & *summe malignum*, cum ex se nascens, tum alii morbo superveniens, ut refert *Celsus*, colore lividum, nigrum, odore foedum, multo mucoso humore repletum, quod inflammatio, febris, prurigo & dolor comitatur, à quo sanguis interdum fluit, serpit & exedit partes finitimas, atque ob id aliqui *Herpetem* exedentem nominant, *lib. 5. c. 28.* Quamvis alii sint, qui *Therionma* ad *sola pulmonum ulcera* maligna restrinxerint, teste *Gal. c. 2. in 6. Epid. t. 24.* Ita & *Heurn. phthisin* vult appellari *Therionma*, l. de *morb. pest. c. 7.* Causa indubitato in sanguinis ichorescentia causata & purefactione consistit. *Therion* vero pro tali ulcere sumi apud *Hipp.* patet ex l. de *Loc. in hom. XLI. 1.* *Jung. Foëf. p. 270.* *Erotian. Onom. p. 109. a.* *Gorr. Castell.*

THERION, *Therion*, proprie significat *bestiam*, *ferum animal*; quemadmodum & simplex *Ther.* Vide *Fera*. Adde *Linden. Ex. XI. §. 115. 119.* In specie etiam accipi pro *vermibus* & *animalculis* in intestinis natis, nonnulli *Interpretes Hippocr.* volunt, ita explicantes *Coac. text. 285. 467. 468. & l. 6. Epid. f. VII. 55.* *Jung. Foëf. d. l. Ionison.* vero duos textus posteriores *Coacos* per *ulcera ferina* exposuit, in *not. ad h. l. siquidem p. a.* ad *Theorioma* notavimus, credens *Hipp.* etiam *ulcera summe maligna* appellasse *Therionma*. *Galenus exegefi Hipp.* duo hæc præcipue significare apud *Hippocratem* monet, *vermes* & *ferina ulcera*, quæ oriri asserit, quando ichor distluit & sursum deorsum partes putredine inficit, præterea vero etiam ipsam ad phthisin habitudinem ita appellasse *Hippocr.* docet.

THERIOTOME, *Theriotomē*, idem, quod *ζωοτομή*, vide *Zootome*.

THERMÆ, *Thermæ*, proprie vocantur *Aquæ actu calidæ minerales sponio natae*, h. e. quas *Natura e liberali sinu terræ magna Dei benedictione* affatim suppeditat ad sanitatem, qua tuendam, qua recuperandam, quarum usus non solum est externus ad lavandum, sed etiam quandoque internus ad potum, *Gal. l. 6. de San. tu. c. 9.* *Dieter. n. 508.* Quænam vera causa sit fervoris nativi *Thermarum*, pertinet inter intricatissima *Naturæ occulta*; licet plures fuerint, qui ingenia sua in hac rimanda exacerint, inter quos & *Jul. Alex. l. 7. Sal. c. 4.* *Lang. lib. 2. ep. 52.* Nobis placet opinio *Fr. Hofm. in Clav. ad Schr. l. 3. c. 3. p. m. 145.* non tam peculiari sulphure accenso, quam à continua lucta particularum inter se pugnantium dependere, statuentis; quamvis duratio illa per secula annorum admiranda magis, quam rimanda sit. Historias vero *Thermarum* cum usu vero & abusu plures proposuerunt *Autores*. Sufficiat allegasse *Baccium de Thermis*, *Tavernamont. in libell. Germanic. dicto Thesaurus aquarum*, vulgo *Wasser Schatz*, *Weker. Antid. Spec. l. 1. sect. 3.* *Hildan. de Thermis Leucensibus & Piperinis*, *Sommer. de Carolin. Rolink. O. & M. M. Spec. l. 6. f. 2. c. 2.* De *Thermis*, *Helvetiæ* *Joh. Jac. Wagnerus Histor. Helvet.*

Helvet. Cur. sect. III. art. 7. p. 87. seqq. ut & de Balneis art. 9. p. 106. seqq.

THERMANTERION, θερμαντήριον, vocatur arula, vel foculus, qualibus in mensa solemus uti, ad calefaciendos cibos à diuturniori mora refrigeratos. C. Hofm. in Gal. LL. de V. P. n. 210.

THERMANTICOS, θερμαντικός. Vide Calefaciens.

THERMASIA, θερμασία, idem, quod θερμάσις, Calor. Legitur apud Hipp. 5. aph. 63.

THERMASMA, θερμασμά, significat *fovm*, qui adhibetur per calefacientia, v. g. in pleuritide. Hipp. 2. de R. V. l. A. 1. 1. & 2. Descendit à verbo θερμαίνω, calefacio, & θερμαίνωμαι, calefit, quod frequenter occurrit apud Hipp. notante Foëf. p. 268, Dieter. n. 388.

THERME, θερμη, calorem notat excessivum, intemperatum, apud Hipp. unde & Gorræus non veritus est, per febrem exponere; quamvis nullam video necessitatem, ob quam omnis calor excedens statim febris dici debeat. Legitur vocab. apud Hipp. l. 1. de morb. mul. LXVII. 4. in quo loco quidem febrilem calorem notare connexio docet, & l. 5. Epid. XXXV. 8. ad quem locum vide Linden. Ex. IV. §. 53.

THERMEMERIA, θερμημερία, dicitur temporis diurnus, qualis esse solet tempore verno, Hipp. 1. de nat. hum. 1. 33. Jung. Foëf. p. 269.

THERMOCOELIOS, θερμοκόλιος, vocatur Hipp. qui intemperate calido præditus est ventriculo. Legitur l. 6. Epid. f. IV. 1. 25. Foëf. d. l.

THERMOLE, θερμολή, idem, quod θερμη, & calorem excessivum notat. Hipp. l. de L. I. Hom. XXXI. 13. XXXIIX. 5. XLIV. 7. &c. Erotianus vero solam febrem, nunquam calorem in communi dici ab Hippocrate asserit θερμολήν.

THERMOLOGISTA dicitur Georg. Thomsono in Explicatione Terminorum Avicis Acui Magnetica præmissa is, qui principaliter calidum tractat, neglectis proprietatibus essentialibus. Huic opponitur Psychrologista, qui frigidum principaliter tractat. Utrumque adversus Galenum ejusque sectatores excogitatum fuit.

THERMOMETRUM, θερμόμετρον, est mensura caloris, tum cujusvis, tum caloris humani naturalis per pulsum dijudicanda. Plura de Thermometris variis videantur apud laudatissimum Dn. Sturmium in Collegio Experimentalis Curioso ejusque Auxiliario, loca quaerantur in Indice.

THERMOPOLIUM, θερμopolίον, vocatur taberna, ubi confectæ dulcesque potiones veniunt, quas calidas bibere solitas ex Turnebo testatur Lind. Ex. X. §. 158. & hodieque potus Thee & Caffè in quibusdam celebrioribus urbibus etiam Germaniæ ita venales habentur.

THERMOPOSIA, θερμωσία, hoc est, Aquæ calidæ potus, in quo sensu utus hoc vocabulo D. Pechlin. l. 1. Obs. Phys. Med. O. 97. p. 178. contra Scorbuticam

est valde variantem commendans, qua simplicis, qua medicatæ aquæ calidæ potum.

THERMOPRAGMATICUS, θερμωπραγματικός, idem est quod Thermologista, apud Thomson.

THERMOS, θερμός, vide Calidus. Significat & Lupinum, ut est apud Galen. l. 6. de S. Fac. §. Thermus, quod pertinet ad Botanicos.

THERMOSCOPIUM, θερμωσκοπίον, fere idem significat, quod Thermometrum, de quo p. a. Legitur in Act. Erud. Lips. A. 1700. m. Jul. p. 316.

THERMOSPEDIA, θερμωσποδία, h. e. calidus cinis. Legitur apud Dioscorid. l. 2. & 5. alibi que.

THEROLEXES, θερολέξης, idem, quod δωματοθήκης, auctorior verborum & dictionum, cujus omne studium in vocularum observationibus & novationibus positum, Linden. Ex. XVI. §. 146.

THEROS, θερῶ. Vide Æstas.

THESAURINELLA caelestis dicitur Paracelso Ne-Etromantia species, quæ occulta scripturæ rimari & intelligere docet, l. 2. Philos. jagac.

THESAURUS, θησαυρός, quid proprie significet, ex aliis Lexicis constare potest ac debet, videlicet Divitiarum copiosas absconditas, vel occultas. Per translationem etiam aliis tribuitur. Ita Studium Veritatis & Philosophiæ dicitur Thesaurus pretiosissimus, Theatr. Chym. Vol. I. p. 238. Talis Thesaurus est in homine, non extra ipsum, p. 274. Ita Lapis Philosophicus dicitur Thesaurus, Vol. IV. p. 786. seq. Thesaurus aurei velleris, Vol. V. p. 247. Adde Libav. Tom. II. Oper. p. 189.

THESIS, θέσις, significat Positionem partium corporis naturalem, vide Situs, quamvis Galen. quoque velit significare connexionem cum proximis partibus, & respectum, com. 2. de fract. 1. 8. Alias Thesis quoque sententiam aliquam, quæ in arte etiam Medica fundamenti loco ponitur, significare potest, uti ex Logicis patet.

THESPIANA, vel Thespiana, Θεσπιανή, ἢ Θεσπεσιανή, vocatur Confectio quædam Apollonii, cujus descriptio habetur apud Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 3. Gorr.

THESSALICUS, Θεσσαλικός, idem, quod Methodicus, ab autore Thessalo, qui sectam Methodicam primum introduxit. Vide Methodicus. Fuit vero Thessalus Trallianus, sub Neronis principatu Medicus arrogantissimus, ita ut rabie quadam incitatus cuncta majorum placita & Medicorum sententias delere conatus sit, teste Plinio l. 29. H. N. c. 1. nec veritus vocare sese ιατρονικην, h. e. Medicorum victorem, nomenque hoc monumento suo in via Appia inscribere, sicut scribit Andr. Tiraquellus de Nobilitate chart. 108. n. 64. Alias sedile Thessalicum legitur apud Hippoc. 1. de artic. 1. 22. & describitur à Gal. in comm. ad h. l.

THEU CHEIR, θεῶ χεῖρ, i. e. Manus Dei. In genere Herophilum omnibus medicamentis attribuisse, si recte adhibita fuerint, patet ex Gal. l. 6. de C. M. S. L.

S. L. c. 3. In specie est nomen *Anisidosi* ex hircino sanguine præparata, quæ nephriticis, calculosisque præsentis remedio est, & describitur ab Aëno l. II. citante Gorræo. Vide *Manus*.

THEURGIA, *θεουργία*, dicta fuit Græcis sacratio Magiæ species, sui que per sacrosancta nomina & preces angelorum & bonorum spirituum imploratio, ut est apud Lang. l. 1. ep. 34.

THEXIS, *θηξις*, vocatur *punctio per acum*, à *θηγω*, quod *acu transigo* significat. Hinc cura *κατὰ θηξιν* vocatur Chirurgica operatio, quando vulnera per futuram acu factam conjunguntur, cujus meminit Archigenes apud Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 2. Jung. Foëf. pag. 269.

THISMA est minerarum ductus & *venæ subterraneæ*. Dorn. Kul. & Iohf. in *Lex*.

THLASTIAS, *θλαστίας*, dicitur *Eunuchus factus per compressionem*, *κατὰ θλασιν* testium, quem modum describit Ægin. l. 6. c. 68. *Thlasia* dicuntur, quorum testes sunt atrii, sicut e l. 138. ff. de V. S. notavit P. Aman. in *Irenic*. p. 136.

THLASIS, *θλάσις*, *θλάσμα*, *confusio*, *collisio* violenta dicitur. Eitque species solutionis continui, Galen. l. de *causs. morb. c. 11*. Jung. Foëf. pag. 271. in *exegefi* vero Hippocr. instrumentum Chirurgicum, quo foetus extrahitur, alias *ἐμβρυοθλάσην*, vel *πίεσην* dictum, ita appellari monet.

THLIBIÆ, *θλιβίαι*, vocantur, quorum testiculi sunt collisi (wie ein Klop-Hengst) P. Amman. d. l.

THLIPSIS, *θλίψις*. Vide *Compressio*.

THOCOS, *θῶκος*, *sedile*, *sella*. Legitur apud Hippocr. l. 7. *Epid. XLII. 29*. & in *Epist. ad Damageum* de Democrito sedente super sella lapidea, 29. Foëf. pag. 275.

THOLEROS, *θολερός*, *turbidus*, *turbatus*, *turbulentus*, Lat. dicitur & usurpatur de rebus diversis, v. g. de spiritu, vel aëre, Hipp. l. de *humor. III. 18*. *Coac. 1. 49. 186. 1*. *Provrhet. cap. 2. t. 4*. & 60. de *urina l. 1. Epid. cap. 2. t. 31. lib. 2. f. III. 91*. de *alvi excrementis ibid. 99*. de *menstruis l. 1. de morb. mul. XXIV. 12*. de *sputo, ibid. LXIX. 13*. Vide Foëf. p. 271.

THOLOS, *θῶλος*, æquivocum est. Primo significat in genere *lutum*, vel *lutum*; unde *θολερός*, *turbidus*, in specie succum illum *turbidum*, quem habent *polypti ac sepia*, in peculiari mytide, quemque fundentes aquam turbant & collutulant. Hippocr. l. 2. de *morb. LXXI. 5*. Jung Lind. *Ex. V. §. 8*. Deinde etiam ita dicitur *fasciæ genus*, quod Calvariz adhibetur. Galen. de *fasciis num. 8*. *Tholus* quoque, vel quibusdam etiam *Tholum*, dicebatur lucus Æsculapio sacer, in quo sacellum vel ædificium rotundum; sex columnis sustentum, marmore candido incrustatum erat, quod proprie *Tholum* vocabant, ut legere est apud Lang. l. 2. ep. 2. & Casp. Rejes C. *El. q. 3. num. 4*.

THORAX, *θώραξ*, Medicis communiter vocatur totum illud corporis spatium, quod duodecim costis utrinque circumscribitur; pertinet anteriore quidem parte ad pectorale os & septum transversum; declinat vero posteriore ad spinam duodecim vertebra circumscriptam, Galen. l. de *offib. cap. 13*. & *lib. 6. de V. P. cap. 2*. Dieter. *num. 397*. Jungatur Lind. *Med. Phys. 2. cap. 6. §. 3*. Barthol. *lib. 2. Anatom. in princ.* Dicitur & alias *Medius Venter*. Vasa quoque sanguinea, Venas & Arterias, quæ ad Thoracem excurrunt, vocari *Thoracica*, patet ex Bartholin, aliisque Anatomicis. Sic & Medicamenta affectibus pectoris dicata *Thoracica* dici, e Practicis constat.

THOREXIS, *θωρηξις*, Hippocr. dicitur *vini*, præsertim meri & *generosioris*, potus. 2. *aphor. 21*. Jung. Dieter. *num. 398*. Aliquando vero immoderatum vini potum & *inebriationem*, vel ebrietatem significat apud eundem, *lib. 2. de morb. VI. 16. XXII. 1. XLII. 41. LI. 28*. Vide Foëf. pag. 275. quemadmodum & verbum *θωρηξαι* & *θωρησασθαι*, *inebriari*, accipitur, *lib. 2. Epid. f. V. 24. lib. 2. Provrh. IIX. 1. lib. 4. de morb. XXXI. 14*. Notetur, apud Linden. semper in medio saltem Iota inveniri contra Lexicographorum, ut & Foëfii, scriptionem, eleganter Erotianus primum commensationes quasi dici *δινεοσιαιων*, post *θωρηξιν* & minimam *ἀκραθθωρηξιν*. Vide *θωρηξαι*. Galenus per *δινωσιν* & *μύθη* explicat vinolentiam & ebrietatem in *exegefi* Hipp.

THOROS, *θῶρος*, idem, quod *γῶρος*, *femen genitale*, genituram significat, Hippocr. *lib. 2. de morb. XLIX. 8*. Galen. cum aliis hoc nomine semen actu ipso excretam, vel excretionem feminis indicari, voluit. Vide Foëf. p. 272.

THORYBOS, *θωρύβος*, *tumultus*, *perturbatio*, *turbulenta commotio*. Usurpatur vel de humoribus, & in specie sanguine, estque idem, quod *ἀρῶδος*. Vide *Arados*. Vel de animo, sive mentis *perturbatione*, *desipientia*, in qua significatione sæpius ab Hippocr. sumitur, v. g. 1. *Progn. 1. 28*. quamvis Gal. in *comm.* de omni periculoso statu exposuerit, *Coac. 1. 282*. unde & mens *θωρυβώδης* legitur, i. e. *perturbata*, *lib. 2. Provrh. XX. 3*. risus *θωρυβώδης*, *lib. 5. Epid. XXXIV. 2*. Verbum *θωρυβέειν* occurrit in *Epist. ad Philopæmenem num. 16*. & *θωρυβέσθαι*, *perturbari*, l. 7. *Epid. XXI. 28*. Jung. Foëf. p. 272. seq.

THRACIUS, *θρακίος*, epitheton *Lapidis graveolentis*, cujus meminit e Nicandro Galen. l. 9. S. *Fac. §. Gagaves*. Caret usu Medico.

THRANOS, *θρανός*, *scabellum*, *sella*, *sedes*, idem, quod *δφρεγς*, Gal. in *Exeg. voc. Hippocr.* Non vero video, cur Foëf. Galenam legisse existimet *θρανόν* pro *θῶρον*.

THRASOS, *θρασιός*, *Thrasys*, *θρασύς*, *audaciam* & *ferociam*, nec non *audacem* & *ferocem* significat & exprimit, Usurpatur ab Hippocrat. de *delirio* &

de oculis, l. 1. de morb. mul. LXX, 12. l. 1. Prorrh. f. 2. t. 52. Coac. 1. 85. 155. Jung. Foëf. p. 273.

THRASYDEILOS, θρασυδείλος, *audacem & timidum simul significat ab Aristotele in Ethicis viro forti applicatum. Verum egregie etiam tribuitur Medico prudenti à D. Pechlino l. 1. obs. Phys. Med. O. 71. p. 193. ad præceptum Hippocratis ne sit temerarius, neque etiam plane timidus, sed mediocritatem inter utrumque extremum in praxi adhibeat & observet.*

THRAUSMA, θραυσμα, vocatur species una *Ammoniæ*, quod in minutas glebas veluti in frustra fractum est, & facile friatur. Gorr.

THRAUSTOS, θραυστός, idem, quod ψαθυρός. Vide Friabilis.

THREPSIS, θρῆψις. Vide Nutrius. Facultas etiam nutritiva vocatur δυνάμις θρεπτική, estque species sanitatis, singulis membris & toti corpori competens.

THRINCOS, θρινκός, *sepimentum*, vallum significat, & usurpatur ab Hipp. tropice de dentibus, in *Epistol.* citante Foëf. p. 273.

THRISSA, θρίσσα. Vide Alofa. Ita dictus piscis, quod multis spinulis instar *aristarum* refertus sit, Lind. Ex. XI. §. 228.

THRISSEIN, θρίσσειν, exponitur ab Erotiano per *furere*, animo alienari, *Onom.* p. 53. c.

THRIX, θρίξ, vide Pilus. Præter hanc receptam significationem Græcum vocabulum etiam significare *partem hepatis superiorem*, juxta quam fibræ inter se dividuntur, vult Gal. in *Exeg. voc.* scribi vero monet Galenus & alias *τελεξ*, & in voce *Ετεξ* idem adnotat: sed nihil horum omnium invenit in lectione Hippocratis Foësius, & hinc τὸ ἦπαρ σπυργὲ videatur ipsi orta esse in libro περὶ γυν. φυσ.

THROMBOS, θρομβός, *Thrombosis*, & θρομβώσις. Vide Grumus, Grumescentia.

THRONOS, θρόνος, ex *excelsa sedes*, aut in sublimi posita. Legitur apud Hipp. l. de dec. orn. XI. 4. ubi elatiorem decubitus ægrorum locum significat. Θρόνος μαρκεδόνιος, *Thronus Marcellius* quoque vocatur Trochiscus, cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 12. & Aët. l. 9. citante Gorræo.

THROSCO, θρόσκω, h. e. *salio*. Usurpatur de Corde apud Hipp. l. de Corde IX. 6.

THRYMMA, θρύμμα, *fragmentum*, *frustum*, v. g. scorix, Hipp. l. 1. de morb. mul. CI. 4. 5. Jung. Foëf. pag. 274.

THRYPTICOS, θρυπτικός, *vim frangendi habens*. Hinc λίθων θρυπτικός, *medicamenta calculos frangentia*, dicuntur, Gal. l. 5. de S. F. c. 2.

THUNNUS, θύννος, item *Thynnus*; dicitur Piscis marinus grandior non squamosus, cujus caro quidem dura, variat tamen ratione ætatis, Gal. l. 3. de Al. fac. c. 31. Jul. Alex. l. 14. Sal. c. 9. Prolixius describitur, cum usu vario ab Aldrov. l. 3. de Pisc. c. 18. Bruyerin.

de *ve cibari*. l. 22. c. 5. ubi *Thimnus* vocatur. Meminit & Lang. l. 1. ep. 63.

THUREÆ Glandulæ quæ dicantur, vide Tolle.

THUS, λιβανωτός, Vide Libanotos.

THYA, θύα, θύν, vocatur *pila*, aut *mortarium*; apud Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXIII. 19. l. 2. LXVII. 8. Galenus exponit per *thyamata & aromata in exeg. Hipp.*

THYEMA, θυεμα, *aromata ad mentem Hippocratis dici thyemata docet Erotianus.*

THYITES, θύιτης, nomen *Lapidis viridis Jaspidi similis in Æthiopia*, cujus descriptio cum usu Medico habetur apud eundem l. 5. c. 154. Galen. lib. 9. S. F. §. Dioscorides *Thyites*. Rulandus hodieque nobis incognitum esse, existimat. Aldrov. ad marmor serpentinum viride una macula signatum refert, l. 1. Hist. serp. & drac. c. 1. p. 51. a. ed. Bonon.

THYLACOS, θυλάκος, θυλάκιον, i. e. *saccus, sacculus*. Diminutivum usurpatur de chorii portione protruberante cum liquore in conatibus partus in matricis cervicæ, quem digito rumpendum esse monet Moschion, de morb. mul. c. 52.

THYMA, θυμα, *rustulam pruriginosam ab æstu excitatam significat*, idem, quod *ἐκθυμα*. Vide *Ecthyma*. Lind. Ex. XI. §. 189.

THYMALLUS, θυμάλλος, nomen piscis fluviatilis, nobilissimi, cujus descriptio cum usu in cibus & Medicina traditur ab Aldrov. l. 5. de pisc. c. 14. Bruyer. de *ve cib.* l. 22. c. 10. ubi & *Thymus* dicitur.

THYMIAMA, θυμίαμα. Vide Suffimentum, Suffius.

THYMION, θυμίον, vocatur *verruca minor*, super corpus eminens in cute, ut *Acrochordon*, tenuis, supralatior, subdura & in summo peraspera. Idque summum colorem *Thymi* repræsentat floris, à quo denominatur, habet magnitudinem fabæ Ægyptiæ. Modo unum, modo plura nascuntur in palmis, talis, & plantis pedum; pessima sunt in obscœnis partibus, maxime, ubi sanguinem fundunt. Causa in salinis corruptis maligne & coagulativis portionibus succi nutritii ponenda videtur. Vide Forest. l. 4. Chir. Obs. 10. Schol. Cels. l. 5. c. 28. Foëf. Oec. p. 274. Dieter. n. 299.

THYMOIDES, θυμοειδής, *facultas irascibilis*, quæ cordi attributa motus animi in nobis gignit & animi perturbationes. Gorr.

THYMOS, θυμός, *Thymus*, dicitur *eminentia quadam carnosa & verrucosa*, modo rubens, modo alba, plurima ex parte indolens, *Thymi* corymbos referens, nunc in glande, nunc in præputio crescens. Ægin. l. 6. c. 58. & 71. Gal. in *def. med.* in ano & sede fieri scripsit l. 14. M. M. c. 13. quin & Hipp. ipse de *Alim.* IV. 10. Causa eadem, quæ *Thymi*. Differunt enim solum magnitudine. Suntque alii mites, quæ exigui, scabri, candidi, dolore carentes, & hos secundum naturam vocasse arbitror Hipp. d. l. alii maligni, lividi, dolorifici, ampliores, ut in morbo Gallico. *Thymus* quoque

quoque vocatur glandula jugulo adnata inter divifiones arteriarum & venarum fubclavium thoracis fuma parte ; pars in vitulis efui expetita ob molliem lacteam ; cujus defcriptionem vide apud Barthol. l. 2. *Anat. c. 4.* Hanc à Plauto vocari *Glandium* fcribit Joh. Riolanus *Anthropogr. l. 3. c. 13.* De offe tibiae fponde elapfo & callo reftituto legi poterit admirabilis Obfervatio in *Aët. Hafn. Vol. III. obf. 1.* Warthonus & Charltonus glandulæ huic peculiarem ufum elaborationis fucci nutritii attribuerunt. Ille in *Adenograph. c. 16. hic Oec. An. Ex. X. §. 16.* Enimvero nobis nondum videtur res indubitatæ veritatis , ob ineptitudinem nervorum fuccum illum nutriticum , fi in glandula elaboraretur , ad cerebrum , ceu organon difpenfationis , revehentium ; ne dicam de aliis inconvenientiis hanc hypothefin adhuc confequentibus.

THYMOΣ, θυμός. Vide *Animus. Ira. θυμός* etiam apud Hippocratem fignificat inanem iuffendi cupiditatem , in qua nihil excernitur , teſte Foëf. in *Oeconom. Hipp. p. 275.*

THYNNUS, θύνος. Vide *Thunus.*

THYROARYTENOIDEI vocantur Muſculi Laryngem exacte claudentes , ita ut iidem inflammari faciant Anginam lethalem , Bartholin. l. 2. *Anat. c. 11. p. 442.*

THYROIDES, θυροειδής. Vide *Cartilago ſcutiformis. Scutiformis Glandulæ* quoque binæ inferiori laryngis regioni adſtantes *Thyroidea* vocantur Warthono , *Adenograph. c. 18. p. 107.* Vide Barthol. l. 2. *Anat. c. 11. p. 445.*

TIBENUM, τιβένος, epitheton vini cujuſdam à loco natali *Tiba* ita dicti , cujus virtutem explicat Gal. l. de bon. & mal. fucc. c. 11. & l. 1. de *Antiid. c. 3.*

TIBERIANUM tormentum vocatur *Colica* , apud Linden. *Ex. IV. §. 12.*

TIBIA, κνήμη, eſt tota cruris pars inter talum & genu in interiori parte ſita , cujus tibiae pars anterior tenuis , & carnis expers *Ocrea* appellatur , Gal. l. de offib. cap. 22. 4. de art. 2. 28. & alibi. Gr. ἀντικνήμιον ; poſterior carnoſa pars *Sura* γαστροκνήμιον dicitur , l. 16. de V. P. c. 8. Jung. Barthol. libell. 4. *An. c. 21.* Muſculi Tibiæ affixi pedem flectentes vocantur *Tibiæ antici & poſtici* , Barthol. l. 4. *An. c. 13. p. 581.* De offe tibiae ſponde elapfo & callo reſtituto legi poterit admirabilis obſervatio ex *Aëtis Hafn. Vol. III. Obf. I.*

TIBURO vocatur piſcis quidem maximus , & truci afpectu , vitam in mari Indico ducens , adeo inſigni corporis robore , ut hominem icu dentis ſecet medium & devoret. Lapis ex ejus capite extractus utiliſſimus fertur nephriticis & urinæ difficultate laborantibus , Chiocc. *Muf. Calc. f. 1. p. 104.* Deſcribitur & à Rondelet. lib. 16. de piſc. c. 26.

TIBURTINUM, τιβερτίνος οἶνος ; etiam nomen vini , à loco natali , cujus vires iterum Gal. propoſuit. dd. ll.

Caſtelli Lexic. Med.

TICHUS; nomen piſcis marini , ad offia fluminum intrantis apud Jul. Alex. l. 15. *Sal. cap. 1.* quamvis neque apud Aldrov. neque apud Rondelet. ejus deſcriptio habeatur.

TICTO, τίκτω, ſignificat *pario.* Vide Foëf. p. 618. ſeq. Dieter. n. 831.

TIFACOU, h. e. *argentum vivum.* Rul. in *Lex.*

TIFATUM, idem, quod *Tin*, i. e. *Sulphur.* Rul. & Johnf.

TIGALA, epitheton certum *Sacchari* Arabicum ; de quo differuit Jul. Alex. l. 18. *Salmon. c. 14.*

TIGRIS, τίγρις, animal eſt ferum , quadrupes ; crudele , homines devorans , cujus hiftoriam cum uſu vide ſis apud Aldrov. l. 1. de *quadr. dig. vivip. cap. 4.*

TILMATA, τίλματα, *vulſa* dicuntur , & idem ſignificant, quod *σπίσματα*, ſuntque , cum muſculorum fibræ nimis diſtentæ rumpuntur. Gal. cap. 3. de iis , q. in med. f. 2. 30. quamvis in Græco legatur *πλεγματά.* Verum ſubſtituerunt *τίλματα* Comes Montanus , Felicianus , Cornarius , Foëf. notante C. Hofmann. in *MMSS. not. ad h. l. Τίλμα* quoque vel *πλεγματίον* vocatur *linamentum concerpium.* Hippocr. l. de dec. orn. VII. 21. Gal. de C. M. S. L. c. 2.

TILMOS, τίλμος, ſignificat *vellicationem* , evulſionem , vel proprie dictam , qualem exercent ſæpe deliri , & phrenitici , dum floccos legunt , aut pilos evelunt ; vel improprie partium nervoſarum *lancinationem* , ab humorum acrim & corroſivorum ſubſiſtentia , Hipp. l. de Hum. II. 24. & l. 1. *Epid. ſect. 3: 2. 1.* ad quem locum videatur Galenus *comm. Jung. Foëf. pag. 618.*

TILTON, τίλτον, *linamentum concerpium.* Gorr. Foëf. d. l.

TIMB, τιμή. Vide *Honor.*

TIMIDITAS, Timor, idem, quod *Meus*, Gr. φόβος, δειλία. Vide *Meus.*

TIMIDUS, φοβέος, quid ſignificet , jam ante ex aliis Lexicis notum eſt. *Timidi* Muſculi qui vocentur *Anatomicis*, videatur apud D. Bidloo *Anat. Tab. IX.*

TIMOREO, τιμωρίον, ab Hippocr. ſumitur in valde bona ſignificatione , quatenus notat *opem ferre*, juvare , auxiliari , l. de R. V. I. A. 2. 31. & 39. unde & *τιμωρία*, *auxilium*, adjumentum ſignificat , *ibid. 2. 41.* Gal. in *com. ad hæc loca.* Jung. Foëf. p. 618.

TIN, id eſt, *Sulphur.* Rul. & Johnſon. in *Lex.*

TINA vocatur *Balneum* magni juvenanti in dolore Colico , Avic. l. 3. *ſen. 16. tr. 4. c. 10.*

TINCA, Tincha, de Græco vocabulo non certo conſtat , quamvis Schroder. addiderit *σείριον*, eſt piſcis in ſtagnis & lacubus frequentior , quam in fluminibus , cujus hiftoriam cum uſu in cibus & Medicina tradidit Aldrovand. l. 5. de piſc. c. 45. Jung. Jul. Alex. l. 5. *Sal. c. 7.* Bruyer. de re cib. l. 22. c. 12. Schr. l. 5. *cl. 3. n. 92.*

TINCONES vocantur *Bubones*, ſive tumores in inguinibus ;

Yyyy

inguinibus; Fallop. *de morb. Gallic. c. 90. Tom. I. Oper. p. 738.*

TINCTURA, βαφή, terminus in Medicina hodieque usitatissimus, ambigua tamen significationis. Sumitur enim aliquando vel active, in qua descripsit Dorn. & Rul. *Tinctura* dicitur, quod colore suo penetrat & tingit alia corpora, ut crocus in aquam injectus. Et hæc dicitur Gal. βαφή δυνουπιός, *tinctura ineluibiliter imbuens. l. 2. de diff. resp. c. 4. in princ.* Vel passive, & ita in genere hoc nomine appellati solet *Extractum liquidum coloratum*, seu color à misco separatus. In specie vero *Tinctura* est portio aliqua substantiæ propriæ corporis, ex quo extrahitur, cum concentratione virtutis & coloris in centro sedem habentis, differens à reliquis corporis partibus, idoneo menstruo soluta & exaltata, eaque potissimum ad rubrum vergens, Rolsink. *Chym. l. 3. f. 3. c. 1.* Differt ab *Extracto*, quod in hoc menstruum rursus sit separatum. Harum *Tincturarum* Catalogum vide apud laud. Rolf. *d. l. cap. seqq.* Schroder. *l. 2. cap. 85.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Dispensatoria Norimb. Augustan. Anglicum, & alia. De *Tincturis mineralium*, & metallicis vide Libav. *S. A. Ch. l. 8. c. 16.* Schroder. & Fr. Hofm. Specialissime vero & Spagyricæ accipitur *Tinctura* active & passive pro arcano quodam Philosophico specifico, quod cum essentia qualitatibusque formalibus etiam colorem rei habet, ut in sui similem naturam tingere possit alia non modo, ad qualemque transmutationem, si non veram, saltem apparentem; unde & apud Paracels. var'æ leguntur *Tincturæ* ad album & rubrum; sed etiam ad valetudinis humanæ conservationem, restaurationem, ob validam etiam renovandi virtutem ipsis attributam, Rolsink. *d. l. Rul. & Johnson.* Plura de *Tincturis* quæ & legi possunt in *Th. Ch.* per omnes Voluminum Indices.

TINEA, μή, diversis gaudet significationibus (1) notat insectum, vestes e lana & pellibus paratas rodens, de qua videatur Aldrov. *l. 6. de Insect. c. 7.* (2) significat scabiem cutaneam capitis Achoribus similem, aliquando etiam maligniorem & ficciorem; de qua legatur Heurn. *de Morb. capit. c. 7.* (3) Vermiculos quoque capillos rodentes & depascentes, *Tinea capillorum*; Sennert. *Pr. Med. l. 5. part. 3. sect. 2. c. 5.*

TINESMUS, vel *Tinasmus*, vel *Tenasmus*, de quo supra.

TINKAR, id est, *Borax.* Dorn. Rul. & Iohnf.

TINNITUS vocatur Sonus quidam præternaturalis, qui in auribus percipitur instar tintinnabuli. Vide *Sonus. Sibilus.*

TINNUNCULUS, τιννυλλίς, idem, quod *Cenchrus*, nomen avis, cujus duo genera: Mas & femina. Describitur ab Aldrov. *l. 5. Ornith. c. 6.*

TINTINNABULUM, vocatur *Uva*, sive *Gargarcon*, apud Vesal. *l. 6. H. C. F. c. 6.*

TIPSARIA, id est, *aqua hordei*, ex *Pisana*, Rul. & Iohnf. vero scripsit *Tapsaria*.

TITACAZENUM, τιτακασίνος οἶνος, epitheton vini Asiatici, de quo legatur Gal. *l. de bon. & mal. succ. c. 11. l. I. de Anid. c. 3.*

TITANOS, τίτανος, Lat. *Calx*, aut *cinis lixivus* ex calce eliquatus. Erot. *Onom. p. 110.* Gal. *l. I. de C. M. S. L. c. 5.* Adde Foëf. *p. 618.* Titanos dicitur *calx* ex gypso. Rul. *in Lex.*

TITIANOS, τίτιανός, vocatur *peffus emolliens* ad uterum. Describitur ab Aëtio, *l. post. ad uterum scirrhu induratum*, & Aegin. *l. 7. c. 24.*

TITILLARES *venæ* dicuntur *venæ* circa Iliā sitæ; quas in Gallia tundi & propterea *Iliacas* vocari vel *Titillares*, dextram quidem in hepatis, sinistram in lienis morbis testatur P. M. Schlegelius *de saluberr. venarum secand. delectu* v. 22.

TITILLATIO, γαργάλη, γάρραλη, γαργαλισμός. Vide *Gargale*, quid proprie sit, sensu melius percipitur, quam ut verbis exprimi possit.

TITILLICUM, vocatur *fovea* vel *cavitas* illa sub axilla, à titillatione, quæ facile ibi percipitur. Joh. Anglic. *Rof. Angl. p. 1060.* In hanc foveam imponitur *pila* durior ad dislocati ossis humeri repositionem.

TITTHOS, τίθος, idem, quod *μυθός*. Vide *Mamma*.

TMETICOS, τμητικός. Vide *Incidens*.

TMOLITES, τμολίτης, vinum celebratissimum fulvum, odoratum, simile prorsus *Falerno*; Gal. *l. de aen. diat. c. 12. l. de bon. & mal. succ. cap. 11.*

TOCOS, τόκος. Vide *Partus*. Dieter. *n. 834.*

TOLERANTIA, est æquivocum apud Latinos. Vel enim respondet Græco *ὑποφεία*. Vide *Euphoria*; vel respondet alteri vocabulo *ὑπομονή*. Vide *Patientia*.

TOLLES, Toles, *Tolæ*, idem, quod *Tonilla*. Keuchen. *ad Samon. p. 151.* Quod nomen fœminas ad ipsos abscessus glandularum in artubus transfulisse notavit M. Aurel. Severin. *in libr. de recondita abscessuum doctrina. tract. de pernionibus p. m. 186.* Vulgo *Glandula Thureæ* etiam vocantur, item *Tulei*, *ibidem*.

TOLME, τίλμη, *Audacia*, & *τολμητός*, *audax*, dicitur, quæ si cum temeritate fuerit conjuncta, Medico vitanda, ex præcepto Hipp. *de Arie XX. 3.* Vide *Temeritas*. Quod si debita confidentia nitatur, præcipitur de eodem, imprimis ægris, 1. *Prognost. t. 3.* Jung. Foëf. *p. 618.*

TOLUTANUS, epitheton à loco deſumptum *Balsami* cujusdam nativi, de quo videatur Schroder. *l. 4. cl. 2. n. 374.* Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.*

TOMACULUM, τώμας, genus *farciminis*, quod describitur inter alimenta à J. Alex. *l. 19. Salmon;* cap. 11.

TOME, τομή. Vide *Sectionis*. In specie etiam pro *Venæsectione*, vult Gal. *c. 2. de nat. hum. t. 9.*

TOMEION, *Tomeus*, τομῆιον, τομῆιός, vocatur *instrumentum incisorium*, vel *sector*, *incisor*, Foëf. ex *Helych. p. 619.*

ρ. 619. *τοιμῆς* quoque vocantur *Dentes Molares*; vide *Incisor*.

TOMENTUM, *ζωάφαλον*; pertinet ad Chirurgica instrumenta in deligationibus quandoque applicanda, *Ægin. l. 7. c. 3. Gnaphalion*. Adde *Rhod. ad Scribon. n. 121*.

TOMICOS, *τοιμῆς*, idem, quod *τοιμῆς*; dicitur de dentibus *Incisoribus*. *Castell. Gorr.*

TOMOTOCIA, *τομοτοκία*, idem, quod *ὑπεροτομία*, quamvis ubi illud vocabulum occurrat, nobis haud constet. Reperitur tamen apud Scultetum *Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XLII*.

TONICOS, *τονικῆς*, vel *τονωπῆς*, vel dicitur de medicamentis, quæ extrinsecus illinuntur partibus nervosis, ad robur illis conciliandum, *Gal. l. 13. M. M. c. 22*. vel hodieque latius de internis & externis specificis, quæ tonum hujus vel illius partis in temperie, conformatione, poris, ita roborant, ut actioni destinatæ præesse melius queant, in verbis D. D. Wedel. *Aman. Med. l. I. sect. III. c. 1. p. 120. seq.* vel usurpatur de *motu musculorum*, qui exercetur imprimis à corpore laborante *Tetano*, duabus contrariis virtutibus, musculorum oppositorum inter se quasi pugnantibus, *l. 1. de mot. muscul. c. 8. & l. 2. c. 1. Jul. Alex. not. ad Gal. loc. prior.*

TONITRU, *βροντή*, quid sit, e *Physicis* constare debet. Refertur inter res non naturales, & ita ad causas sanitatis & morborum. In specie mutationes aquarum etiam facere, patet ex *Hippocr. l. 6. Epid. 4. l. 19. ubi ὕδωρ βρονταίων, aqua tonitrualis*, exponitur. Vide *Gal. in comm.* Inter causas terroris & Epilepsiæ referenda, *Gal. de pu. epil.* Vide *Fulmen*. *Tonitruum* causam in aëris fermentativo motu majori cum cohæsiōe & pressione aliquam solidiorum particularum consistere, plausibiliter quidem ex phænomenis Chymicis deducere conatur *Jac. le Mort Chym. Med. Phys. c. 9. pag. 91.* verum an ex asse satisfaciatur omnino sciendi cupido, dubitatur. *Blancard.*

TONOS, *τόνος*, homonymon est. Vel enim significat *Nervum*, & quidem frequenter apud *Hippocr. l. de Ven. XVI. 1. de artic. 1. 47. l. 2. Epid. f. IV. 18. & alibi*. Vide *Foëf. p. 619.* vel tenorem partium & vigorem. *Erotianus* plenius describit, quod sit extensum corpus in carne, uti *venæ*, *nervi* & similia; aliqui ad *nervos solos* applicant; alii vero etiam ad *membranas*. Vide *Tenor*.

TONSILLÆ, *παιδιόματα*. Vide *Paristhmia*. *Tonsilla pestilens* vocatur *Anginæ* species pestilens & lethalis, de qua observationem notavit ex *Severini tr. de Abscessibus Bonet. Anat. Pract. l. 1. sect. 23. obs. 3. p. 380.* Dicitur *Ulcus Syriacum*, *Laqueus Gutturis*, *Carbunculus Gutturis pestilens*.

TONSOR, *κτερεύς*, hodieque etiam refertur inter

Chirurgos; quemadmodum & apud *Gal.* legitur, quod *Tonsor*; *κτερεύς*, *Bithymensis* habuerit *egregium Emplastrum ad splenicis, hydropicis, & ischiadicis. l. 9. de C. M. S. L. c. 3.* Utinam vero *Tonsores* hodierni artem Chirurgicam probe addiscerent, & rite exercerent, neque temere irruerent in fines ipsius Medici, contra scientiam & conscientiam.

TONSURA, *κτερεῖς, κτερεῖν*. Vide *Cura*. De *tonsura* strictiori lege *Rhod. ad Scribon. n. 10.*

TOPAZIUS, *Topazius, τοπαζίον, Apoc. 21.* gemma dicitur, vel lapis pretiosus, primum in *Insula Chiti Arabiæ* inventus, cujus descriptio cum viribus habetur apud *Chiocc. Mus. Calceol. p. 244. seqq.* Confunditur cum *Crysolitho*, ita ut veterum *Chrysolithus* sit hodiernorum gemmariorum *Topacius*, & viceversa, *Schroder. l. 3. c. 5.* *Topacium* ex cælo *Martis* & *Solis* terra constare, legitur in *Th. Chym. Vol. I. pag. 487.* Factitium fieri ex natura duplici *argenti vivi* in speciem aëris, docetur *Vol. IV. p. 191.* De differentia *Topazii veri & ficti* vide *Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 21.*

TOPHUS, *Tofus, τῶφος*; vocatur materia dura calculosa, vel potius *gyplea* & *calci* similis, qualis solet proprie subsidere ac accrescere in æneis vasis, in quibus aqua coquitur. *Keuchen. ad Samon. p. 139.* Ita tales producuntur & adhærent passim in aquis mineralibus, præsertim *Thermis*, v. g. *Carolinis Bohemiæ*, *Aponitanis Italiæ*, &c. Hujusmodi *tophorum* species quam plures recenset *Rul. in Lex. Tophorum* quoque nomine venit illa materia in articulis *Arthriticorum* quandoque concreta, *Linden. Ex. V. §. 31.* item materia calculosa in renibus & vesica concreta, de cujus generatione *Gal. c. 1. in l. 6. Epid. 1. 6.* Ita & materia dentibus accrescens *tophus* dicitur passim à Medicis. De *topho* sub lingua concreto, vide *Observationem in Eph. Nat. Cur. A. III. O. 43.*

TOPICOS, *τοπικῆς*. Vide *Localis*.

TOPINARIA, idem, quod *Talpa*, de quo vocab. supra. Vel plane similem affectum significat. *Senn. M. Pr. l. 5. p. 1. c. 36.*

TOPOS, *τόπος*. Vide *Locus*.

TORCULAR, *ληνός*. Vide *Lenos*.

TORMENTUM, quoque vocatur morbus gravior dolorificus & acutus, quo nomine *Colica Tormentum* dicitur acutum, *Linden. Ex. IV. §. 12.* Vide *Celsum l. 7. cap. 4. & II. Scribon. n. 9.* ubi pro dolore sumitur, *Rhod. in Lex. Scribon.* Vel potius *Ileus* hoc nomine venire debet juxta *Cæli Aureliani. l. 3. Acut. morb. c. 17. p. m. 210.*

TORMINA, *εσθφοῖ*. Vide *Strophos. 5. aph. 41.* *Gal. in comm. & alibi & c. Dieter. n. 794.*

TORNA SOLIS vocatur species *Tincturæ* e *Spina cervina* sive *inflectoria*, ejusque baccis perfecte maturis

Yyyy 2 paratæ,

paratæ; ejus parandi modum e Parkinson *Theatr. Botan.* descripsit Fr. Hofm. in *Clav. ad Schr. l. IV. p. m. 430.* quamvis simul ibidem e Dodonzi *Pempt. 1.* refert Gallicum *Tournesol* parari e succo Heliotropii Tricocci, & Ferrant. Imperatus *l. IV. Hist. Nat. c. 45.* e violis fieri scriperit: Il Tornasole è colore utile al colorimento purpureo di carte, fatto di viole ammassate &c. Ol. Wormius peculiarem rarioris *Tornæ Solis* speciem, quam Bezettam rubram vocat, e Cochinnellæ granis parari in *Museo l. II. c. 34.* tradit.

TORNATA urina vocatur, quando obscuratur & obtenebratur, propter coagulationem; differt à conturbata, quæ adhuc est perspicua. Joh. Angl. R. A. p. 11.

TORNEUMA, τήρισμα, ramentum, quod torno decutitur, scobes, idem, quod ξύσμα. Ita accepit Dioscor. de ramentis fraxini l. 1. cap. 109. & hodieque Cornu cervi rasura torno etiam fieri solet. De tornatis poculis medicis vide Keuchen. ad Samm. p. 172.

TOROSUS, idem, quod Crassus, Corpulentus, πηχός; Dieter. n. 664.

TORPEDO, τάρπη. Vide Narce.

TORPOR, τάρχη, τάρχαιος. Vide Narce.

TORQUES, vel Torquis, idem, quod Catena, ὀρμαῖος, vel ὀρμαῖδιον. Talem catenulam ex Jaspide viridi applicavit cum successu Gal. l. 9. de S. Fac. §. Jaspis viridis.

TORQUILLA, τούξι. Vide Jynx.

TORREFACTUS, idem, quod Tostus, πυράμενος, πυρράμενος, adhibetur in quibusdam medicamentis. Ita Khabarb. tostum in dysenteria laudatur, quamvis fortassis præter meritum. Caltorei torrefacti in aurium affectibus meminit Galen. de fac. parab.

TORRIDUS, κατόπτρος, accipitur etiam pro Torrefacto vel Tosto, Keuchen. ad Sammon. p. 144. Torrida tabes dicitur μαρμαρώδης, quæ febrem ardentem sequitur. Forest. l. 4. Observ. 9. Schol.

TORSIO, τρέφω, apud Paracelsum idem est, quod Cruciatu ventris & intestinorum; Tormina Dolores vehementiores, l. 2. de Tartar. tr. 1. c. 4. & in Fragmentis. Torsio etiam dicitur nervorum affectus & durities, quæ accidit à verberatione aut casu, & quando premitur, sentitur stupor. Avic. l. 4. fen. 4. tr. 4. c. 7.

TORTA, dicitur Jul. Alexandr. idem, quod Artoceas, ὀπίπτεας, cujus varias species descripsit l. 20. Sal. c. 14. Hodieque Confectiones Saccharatæ, quædam ad ignem pistæ hoc nomine etiam venire solent.

TORTIO, τρέμμα. Vide Stremma.

TORTUALIS Arabib. dicitur facies ægrotorum cadaverosa, quæ alias Hippocratica nominari solet, notante Joh. Henr. Meibomio in *Disp. Inaug. de Phihisi &c.* 29. quam Cæli. Angelian. Mortuosam vocasse ibidem notavit;

TORTURA; βασανισμός, communiter dicitur inquisitione severior delicti capitalis cum cruciatibus variis corporis. An ejusmodi tortura possit esse loco remedii Podagricis? quæstionem movet & solvit P. Ammen. *Irenic. p. 174.* In Medicina sumitur pro spasmo; præsertim particulari, v. g. oris, faciei. Valef. de Tarrant. *Philon. Pharm. l. 1. c. 30.* Forest. l. 10. *Obs. 124.* cum Schol. Paracels. *Paragraph. l. 3. c. 1. §. 3.* Tortura Noctis eidem est species Nigromantiæ, *Philos. sagac. lib. 1. §. quid sit Nigromantiæ &c.* Meminit & Tortura noctis Helmont. *tr. Catarrhi deliramenta, n. 67. & tr. Retenta.*

TORUS, πησινά. Vide Præsia.

TORUSCULA, id est, gutta, ut toruscula pini pro resinæ gutta ex pino vel abiete, toto pro parte sumto. Dorn. Rul. & Iohnf. in *Lex.*

TORYNE, τούνη, vocatur instrumentum, quo aliquid in olla agitur, aut teritur inter coquendum, ut sunt cochlearia lignea, rudicula, spathæ, unde verbum τούραν, τούρειν, agitare, radricula terere, quod legitur apud Hippocr. l. de int. aff. XLVII. 29. Junge Fœf. p. 620.

TORYNEFUM, τούνητον, vocatur pulicula confecta. Cæli. Aurel. l. 1. *Tardar. pass. c. 1. p. m. 246.*

TOSTIO, τώπισις, vel τώθεισις, idem, quod Torrefactio. Convenit fere cum Assatione, de quo supra suo loco. Quædam medicamenta Tostione veluti calstrantur. Ita Rhabarbarum tostione spoliari creditur vi sua laxativa, & squilla tostione fraudari suo sale volatili incisivo. Chymici quoque mineras metallorum ignobilium exploratori, cum salibus dum tentant mediante igne, nunquid metalli nobilioris contineant, laborem illum vocant Tostionem, uti patet ex Jac. le Mort in *Metallurg. contracl. Chymicæ annexa p. 269.*

TOTUS, ἕλω, quid significet, nomen est. Opponitur Parti. Sumitur & aliquando pro confertio, accumulato, ἀθρόω, 7. aph. 35. Gal. in comm. *Tota substantia* agere quid sit, vide *Substantia*. Alias in Chymicis *Tota substantia* dupliciter accipitur, 1. pro toto misto, quod constat ex Elementis (ceu materia) & essentia (ceu forma) 2. pro Extracto essentiali, quod elaboratum secretumque præbet oleum, aquam, salem, tincturam & alia pro modo elaborationis &c. Libav. *Tom. II. Oper. p. 112.*

ΤΟΧΕΥΜΑ, τόξιμα, idem, quod βέλα, Sagitta, Telum, Jaculum. Legitur apud Hippocr. l. 5. *Epid. XX. 1.* Fœf. d. l.

ΤΟΧΙΚΟΝ, τοξικόν, proprie dicitur venenum deleterium, quo sagittæ tinctæ fuerunt. An species peculiaris fuerit, quæ hoc nomine venerit, dubium est. Accipitur etiam aliquando pro omni veneno lethali, etiam intra corpus sumto. Gorr. Keuch. ad Sammon. p. 263; seq. Lang. l. 1. ep. 68. l. 2. ep. 20. in fin. Rhod. ad Scrib. n. 176. Τοξικόν quoque quibusdam est Ladani species in Syria & Africa nascentis. Idem,

TRABES, *διδυς*, *Trabecula*, *διδυς*. Vide *Docos*.

TRACHEA, *τραχηία*, vide *arteria aspera*. Sæpe in Anatomicis occurrit *Trachea*, sine addito substantivo *Arteria*.

TRACHELAGRA, *τραχηλάγρα*, vocatur species Arthritidis particularis cervicem sive collum occupantis, *Paræus l. 17. Chir. c. 1*. Alias vocabulum hoc vel ex ignorantia Græcæ linguæ vel ex incuria mutavit in *Trochleagram* *Jac. Iæpserius in Manuduct. ad vitam long. Part. III. c. 1. de Arthritid. p. 434*.

TRACHELOS, *τραχέλος*, vide *Cervix*. *Collum*: *τραχέλοι* quoque vocantur Cochleæ quædam de genere *Purpurarum*, uti videre est apud *Keuchen. ad Samon. p. 155*.

TRACHEOTOMIA, *τραχειοτομία*, idem est, quod *Bronchotomia*, quæ vocabula à recentioribus accuratiora habentur, quam *Laryngotomia*, siquidem incisio non fit in larynge, sed in trunco asperæ arteriæ.

TRACHOMA, *τραχόμμα*, vocatur asperitudo palpebræ in parte interna. Provenit sæpe ex mala curatione, propter longiorem usum Collyriorum. Potest etiam excitari ob diuturniorem defluxionem humoris non mordacis. Coincidit cum *δυσόμματι*. Vide *Dasympma*. Quamvis Aët. *δυσόμμα* inæqualitatem palpebræ superficariam exponat & cum rubore: *τραχόμμα* vero majorem statuat asperitatem, seminum milii aut granorum ervi instar, cum dolore & gravitate. Tandem degenerat quandoque in *σύνωσιν*, & *πόλωσιν*, de quibus vocabulis suo loco. Vide *Sycosis*. *Tylosis*. *Gorr. Castell.*

TRACHOMATICON, *τραχωματικόν*, vocatur medicamentum oculare vel ophthalmicum, sive *Collyrium*, quod deterget, tollendis oculorum asperitatibus efficax, *Gal. l. 14. M. M. c. 19*.

TRACHSAT, est metallum in sua minera adhuc existens. *Dorn. Rul. & Iohnf.*

TRACHURUS, *τραχῦρος*, piscis vocatur, qui perperam cum Sauro confunditur, cujus descriptio cum usu in cibis videatur in *Aldrov. l. 2. de pisc. c. 52*. *Jul. Alex. l. 14. Sal. c. 9*. *Bruyer. l. 19. de re cib. cap. 32*. *Galen. refert inter pisces duræ carnis, l. 3. de Al. Fac. c. 31*.

TRACHYS, *Trachytes*, *τραχὺς*, *τραχύτης*, vide *Asper*, *Asperitas*.

TRACTATIO, *Tractatus*, æquivocum est. Vel enim sumitur pro opera manuali, & Gr. dicitur *χείρεις*, vid. *Cheirisma*, *Cheirixis*. Vel tractare idem est, quod palpare, & palpando, vel contrectando explorare, Gr. *μᾶττιος*, vide *Mano*. Vel in specie *Tractare* idem est, quod *fricare*, unde *Tractarix*, *fricarix*, vocatur *Keuchen. ad Samm. p. 91*. Vel *Tractatio*, *Tractatus*, idem quod *Liter*, *Scriptum*, Elaboratio Autoris de certa materia, uti passim hoc occurrit, Gr. *εργασία*.

TRACTIO, *ἄξις*, *ἄκτις*. Vide *Atractio*.

TRACTON, *τρακτὸν* dicitur de formis quibusdam

in panificio, ita ut coincidat vel parum differat à *spiris*, scribitis, placentis, quemadmodum e *Lexico Græco Latino Budæi* patet, nec non ex *Ill. Aldrovand. l. 1. de Insect. c. 3. p. 159. ed. Bonon.* Dicuntur & *καπίδια* vel *καπυρίδια*, Latine & *Caprydia*, *ibid.*

TRACTOS, *τρακτὸς*, tractatus dicitur de *Cera* ita tractata, ut alba evaserit, *Keuchen. ad Sam. pag. 101*.

TRACTUCTIO, vel sumitur Pathologice & Gr. dicitur *μπίσισις*. Vide *Metastasis*. Vel Chirurgice, & Gr. dicitur *ραχτιά*, i. e. *tractio* ossis ad naturalem situm, *Gal. in def. med.*

TRAGACANTHA, *τραγακάνθη*, vocatur lachryma vel gummi mucaginosum, quia in aqua solutum mucilaginem exhibet, pellucidum, album, subdulce, leve ac sincerum, granulis plerunque fragmentisve contortis constans, à radice plantæ ejusdem nominis, vel sponte, vel vulnerata profluens, vim refrigerandi, humectandi, emolliendi, leniendi habens. De quo legatur *Gal. l. 8. S. Fac. §. Tragacantha. Schrod. l. 4. cl. 2. n. 410*. *Fr. Hofm. in Clav. ad h. l.* Dicitur & in neutro genere frequenter *Tragacanthum*, *Rhod. in Lexic. Scribon.*

TRAGASIUS, *τραγάσιος*, epitheton salis ex aquis stagnantibus *Tragasis* non procul à *Smintho* collecti, respondentisque marino, cujus meminit *Gal. l. 11. de S. Fac. §. Sal.*

TRAGEA, *Tragea*, *τραγήμα*, olim idem fuit, quod *Bellarium*, *πίμμα*, *mensa secunda*, vocabatur, olim omne id, quod post cœnam, voluptatis inter bibendum excitandæ gratia, assumebatur. *Gal. l. 1. de Al. fac. c. 34*. *Jul. Alex. l. 8. Sal. c. 9*. *Lang. l. 1. ep. 56*. Hodieque vero usitate significat *Tragea* pulverem aromaticum saccharo plerunque ad pondus omnium, imo etiam in majori quantitate conditum, ventriculi corroborandi, flatuque discutiendi gratia usurpandum. *Weker. A. G. l. 1. c. 27*. *Schrod. l. 2. c. 77*.

TRAGELAPHUS, *τραγάλαφος*, qf. *Hircicervus*, animal quadrupes hirci & cervo simile, cujus descriptionem vide apud *Aldrov. l. 1. de quadrup. bifide. c. 29*.

TRAGOMASCHALOS, *τραγομάσχαλος*. Vide *Hircus*.

TRAGOS, *τραγόν*. Vide *Hircus*.

TRAGUM, *Tragus*, *τραγόν*, *τραγός* *σιτάδης*, est cibi frumentacei genus, quamvis non adeo certo constet, qualem proprie denotet. Meminit *Plin. l. 18. H. N. c. 7. & 10*. & *Celsus* inter boni succi cibos refert *lib. 2. c. 20*. ad quem locum notavit *Pantinus p. m. 303*. *Tragum* fieri esse *Olyra* generosissima decorticata: *Olyra* vero vel est ipsa *Zea*, vel *Zea* aut *Triticum* optimo respondet, ut ita *Tragum* sit idem, quod *Pisana*, quæ alias stricte ex *Hordeo parati* dicitur. Convenire nobis videtur cum nostro vernaculo *griff*. *Jung. Bruyer. de re cib. lib. 5. cap. 15*.

TRAHA; terminus metallurgorum; vernacule per instrumentum attollens hebezeug expressus, apud Basil. Valentin. *Testam. ult. libr. 1. cap. 41.*

TRAHENS, idem, quod *Aurahens*; ελληνικός; vide *Hellicos. Aurachio.*

TRAMIS, τραμίς, vocatur Ruffo *l. 1. de part. corp. hum. nominibus c. 12. linea per medium genitalis ad anum usque discurrens, quæ & ὄρρη appellatur. Erotian. Onomast. p. III. d. Foëf. p. 622.*

TRANQUILLITAS, æquivocum est. Vel enim de corpore usurpatur, & ita idem est, quod *Quies, ἡσυχία. Vide Hesychia. Dieter. n. 381. vel de aëris serenitate, & dicitur ἠσυχία. Vide Eudia. Vel de mari, & dicitur γαλήνη. Vel etiam de animo quieto, & dicitur ἠσυχία.*

TRANSCENSIO, μεταβάσις, idem, quod *Transgressio, Transiio. Vide Metabasis.*

TRANSCOLATIO, idem, quod *Colatio. Gr. διλισμός. Vide Diylismos.*

TRANSFIGURATIO, vel *Transfiguratio*, vocatur species *Magiæ*, quæ docet formare corpora viventia magice, apud Paracels. *l. 1. Philos. sagac.*

TRANSFORMATIO, μεταμόρφωσις, idem, quod *Transfiguratio vel Transmutatio*, de quo vocab. paulo inferius.

TRANSFUSIO; quid in genere significet, notum est, Gr. διάχυσις dici potest, vel potius μεταχύσις, i. e. liquoris ex uno vase in aliud fusio. Specialiter sumitur de singulari artificio transmittendi per certos canales vivum sanguinem, vel animalis, vel hominis alterius in aliud animal, vel alium hominem; quæ operatio uti non ita pridem inventa fuit, ita mox exolevit: nec immerito suspecta, minimeque in usum vocanda nobis etiam videtur. Hujus artificii inventores primi dicuntur fuisse Angli, quamvis ob metum periculi circa vitam humanam & poenarum legis, quæ strictè in illo regno observantur, Experimentum hoc non aggressi sint in hominibus, quod tamen Galli postea fecerunt, videantur *Acta Philosophica Societatis Regiæ Anglicæ Oldenburgii de An. 1667. quamvis & in aliis locis (quæ in Indice dicti Autoris haberi possunt) de hoc argumento lectu digna occurrant.*

TRANSGLUTITIO, κατάποσις, idem, quod *Deglutitio. Vide Cataposis.*

TRANSITUS, μεταβάσις. Vide *Metabasis.*

TRANSLATIO, μεταφορά, in Rhetoricis tropus est notissimus, quo etiam aliquando usum esse Hippocr. testatur Gal. *3. de fract. t. 44. Alias vero docenti vitanda translatio, l. 3. de diff. puls. c. 7. Accipitur etiam pro Transmutatione, Libav. T. III. Oper. p. 193. Translativus mous Gr. dicitur μεταληπτική κίνησις. Vide *Metalepticos.**

TRANSMISSIO; διασπομή; παραπομή, idem quod *Emissio. Dicitur de semine effusio; à verbo παρα-*

πέμπεσι; *transmitto*; quod hac in significatione accipitur ab Hipp. *5. aph. 63. Vide Diet. n. 651.*

TRANSMUTATIO, μεταβολή, μεταλλαγή, μεταμόρφωσις, idem, quod *Mutatio. Vide Metabole. Hodieque terminus est receptissimus in Chymicis, quando sumitur de artificio conversionis metallorum imperfectorum in perfecta. De qua Transmutatione evolvi poterunt varia scripta Spagyricorum antiqua & nova, v. g. Theatrum Chymicum, Paracelsus, Libavius & alii. Nobis placet candida ἑπίκρισις & dehortatio Rolfinkii *Chymicæ l. 6. c. 13.**

TRANSNATURALIS, μεταφυσικός, alias *Supra-naturalis*, dicitur de iis, quæ nulla ratione dependent effective à natura, neque etiam proprie præternaturalia dici possunt, quia non directe naturæ adversantur aut eam lædunt: quamvis etiam *Morbi* quidam *transnaturales* appellentur, quorum causæ aliunde, quam à natura petendæ, quales fortassis sunt *Morbi* à fascino, vel incantatione. Terminus hic occurrit apud Libav. *Tom. III. Oper. p. 4.*

TRANSPARENS, διαφανής. Vide *Diaphanes.*

TRANSPIRATIO, διαποή. Vide *Diapnoe.*

TRANSPLANTATIO, μεταφύτεσις, proprie dicitur plantæ alicujus de loco in alium locum plantatio, apud Theophr. *lib. 2. hist. c. 17. Quam Chymici Transplantationem naturalem vocent, videatur prolixius apud Senn. de Consens. & diff. Chymicor. cap. 12. Alias peculiaris quædam curandi ratio Paracelsica nomine Transplantationis venit, quando morbus hominis, ceu Microcosmi, transfertur in aliud Macrocosmi subiectum, vel vegetabile, vel animale; quam commendavit Paracels. *tr. de phthis. in fin. Jungantur Epistolæ D. Joh. Ludov. Hanmanni & D. Th. Bartholini de hoc argumento in Act. Hafn. Vol. II. Obs. 107. p. 226. seqq. Enimvero quod suspecta sit talis cura de Magicis præstigiis, jam alii notarunt, unde & Libav. eandem improbavit Tom. III. Oper. p. 4. & 8. Merito igitur admirandum, quod & hodieque inter Medicos, qui Dogmatici volunt haberi, & vere Christiani, nonnulli sint, qui hanc curandi rationem approbant, & in usum vocare non verentur. Latius hoc vocabulum sumsit Pathologica & Therapeutice per varias significationes exponens D. Hermannus Grube peculiari tractat. de Transplantatione morborum.**

TRANSPOSITIO, μεταθέσις, idem, quod *Translocatio. Vide Metathesis. Sumitur & pro Transmutatione metallorum in Th. Chym. Vol. I. p. 564.*

TRANSSUDATIO, Gr. dici posset διόδωσις, in Chymicis vocatur, si in destillatione descensoria essentia prolecta transsudat, guttatimque in receptaculum defertur, calore supra admoto. Focus enim supra est circa ergastulum, unde & igne circulari agi dicitur. Furno fit descensorio. Balneo descensorio, arena descensoria & simili arte. Rul. & Iohnf.

TRANSUMPTIVUS, μεταληπτικός. Vide *Metalepícos*.

TRANSVERSALES, vocantur Musculi duo in dorso siti, cervicem extendentes & in posteriora flectentes. Barthol. l. 4. *An. c. 6. p. 568*.

TRANSVERSUS, ἐγκάρσιος. Vide *Encarfios*. *Transversaria machinarum*, ἀπὸ γωνίας. Vide *Diaplegmata*. *Transversi* alias etiam cognominantur diverſi Musculi v. g. Abdominis, Barthol. l. 1. c. 6. p. 56. Humeri *Transversus brevior*, qui & *Rotundus minor* dicitur, l. 4. c. 2. p. 651.

TRANSUO, dicitur de operatione Chirurgica Galeno κατὰ θέξιν dicta, vide *Thesis*. quo verbo notatur integra perforatio acu & filo facta, quod Celsus vocat l. V. c. 26. corpus acu *transuere*. Rhodius in *Diff. de Acia c. XII. p. 165*.

TRAPETOS, τραπητός, epitheton vini primarii, quod uvis calcatis seu pede pressis effluit; *Vinum pressum* vocatur. Lind. *Ex. X. §. 181*.

TRAPEZA, τραπέζα. Vide *Mensa*.

TRAPEZIUS, τραπέζιος. Vide *Cucullaris*.

TRARUMES, dicuntur umbrarum & spectrorum invisibilis, auditæ tamen actiones. Dorn. *Rul. & Iohnf. in Lex.*

TRAULOS, τραυλός, τραυλότης. Vide *Balbuies*. Dieter. n. 837.

TRAUMA, τραῦμα, idem, quod τραῦμα. Vide *Vulnus*. Dieter. n. 838.

TRAUMATICOS, τραυματικός, Lat. *Vulnerarius*. Dicitur de medicamentis, quæ alias κολλητικά, glutinatoria, item consolidativa vocantur. Galeno etiam ἔναιμα, vi adstrictoria prædita. Gorr. De decocto *Transitorio*, vel *Vulnerario* vide Hildan. de *Ichor. & Meliceria c. 7*. *Vulnerariorum* virtus medicamentosa ex sententia recentiorum videtur consistere non in pure substantia volatili, neque in fixa, sed in media quadam inter volatilem & fixam, & ita in sale quodam Essentiali plus minus Tartareo-Nitroso; unde fit, ut partim polleant facultate sordium detentiva, partim consolidativa.

TRECHEDRIPNOS, τρεχέδριπνος, vocatur *patinarum ass. Etator*, h. e. qui ad convivia accurrit, etiam non vocatus. Lind. *Ex. XVI. §. 226*.

TRECHYSMA, τρέχυσμα, pro τρέχυσμα, Ionic. *Aspredinem* significat, & idem est, quod τρέχυσμα. Vide p. a. *Trachoma*. Legitur vero apud Hippocr. l. 2. *Epid. f. III. 21*. item τρέχυσμός, *exasperatio* intestini 5. de *R. V. l. A. 1. 36*.

TREMA, τρέμα, Latine *foramen* dicitur. Linden. *Ex. V. §. 37*. h. e. locus apertus *forando*. Gal. l. de *causs. morb. c. II*.

TREMOR, τρέμος, est motus convulsivus, consistens in impedita vel imbecilliori causæ vel materiæ contractivæ, nihilominus indefinenter urgentis virtute. Causa ejus non materia quædam crassior, sed tenuis

esse potest; videlicet aura vel vapor quidam aciditate quadam volatili & subtili spiritus animales irritans, cæstri instar exercens, partes nervosas vellicans, & ad contractionem, sed insufficientem, continue instigans. Species ejus sunt *Tremor Cordis*, *Oculorum*, *Labiorum*, *Artuum*, aliquando & totius corporis, &c. Plura de *Tremore* legi possunt apud Gal. passim, imprimis *lib. de trem. & palpi. &c.* & apud Willis *Pharm. Rat. l. f. 6. c. 3*. ubi egregie *Tremoris* naturam exposuit. *Τεσμαίδης*, *tremulus* dicitur, & sæpe usurpatur apud Hippocr. de ægris, de febribus, manibus, &c. quæ loca videantur apud Foëf. *Oec. p. 623*. Jung. & Dieter. n. 844.

TREPANUM, τρέπανον. Vide *Terebella*.

TREPIDATIO, partim de corpore dicitur, & ita idem est, quod *Tremor*, τρέμος, partim de animo, & ita coincidit cum *Metu* ac *Pavore* vehementiori, cum animus consternatus est, & abjectus, Jul. Alex. l. 22. *Sal. c. 3*. *Trepidum* morbum incurabilem dixit Paracels. de *morb. Ameni. tr. 2. cap. 6*.

TREPONDO, i. e. tres librae. Legitur apud Scribon. n. 165. 271. Rhod. in *Lex. Scrib.*

TRIENA, τριαινα, Lat. *Tridens*, vocatur instrumentum triplici acie dentata constans, unde τριαινοειδής καυτήριον, *tridenuiforme cauterium*, actuale sive ferrum ignitum, legitur apud Ægin. l. 6. *cap. 48*.

TRIANGULARIS, dicitur in genere de omni corpore, quod figuram *Trianguli* repræsentat. Ita *Musculus Thoracis*, vel potius *Sterni proprius* hoc venit nomine, Barthol. l. 4. *Anat. c. 4. p. 566*. & alius, quem in cubito se observasse scribit idem d. l. c. 8. p. 574. Ita & *Deltoides Musculus Triangularis Humeralis* appellatur, d. l. c. 2. pag. 560. *Officulum* quoque inter futuram *lambdoideam* & *sagittalem* situm, *Triangulare*, aliis *Triquetrum* vocatur, ad *Epilepsiam* peculiari virtute conducere vana persuasione creditum, quamvis & præter hoc alia adhuc *officula triangularia Cranii* in futura *lambdoidea* inventa ab Olao *Wormio* scripserit idem Barthol. *libell. 4. c. 5. p. 704*.

TRIANGULUS, τρίγωνος, *Trigonus*, quid sit, ex Mathematicis cognosci debet. Translatum vero vocabulum à Spagyricis mystico sensu ad suas hypothesès & commenta de triplicitate vel trinitate principiorum, de quo *Triangulo* vide *Th. Chym. Vol. IV. p. 609*. Aliud vero *Triangulum* legitur ex terra, simo & cineribus constans, *Vol. I. pag. 431*. Vide etiam *Trinitas*. Alias apud Gal. quoque τρίγωνα medicamenta quædam narcotica ad torporem præsentem inducendum mitiora, ex semibus composita, Gal. l. 12. *M. M. c. 1*. & in specie *Papillus* quidam τρίγωνος vocatur, non ex numero ingredientium, cum quatuor sint, sed à figura triangulari, qua fingebatur: Olim celebris ad sistendos dolores. Describitur diversimode à Gal. l. 7. de *C. M. S. L. c. 5*. Ægin. l. 7. c. 12. ubi & *Diaspermaton* vocatur, Gorr. *Cast. Trigonum* quoque *Astrologorum* figmentum vocatur spirituum astrorum transmutatio quadruplex

quadruplex juxta numerum quatuor Elementorum; quorum unumquodque regere ac durare dicitur 200. annos. Ut cum *Trigonum igneum* incipit, superni Planetæ suam conjunctionem habent in igneo signo, donec igneum hoc durabit, & sic de reliquis, Dorn, Rul. & Jahnf. in Lex.

TRIAQUATUOR, τριπίπτεσ, non videtur esse nomen medicamenti compositi totius apud Galen. l. 4. de C. M. P. G. c. 13. uti voluit Jul. Alex. nos. ad h. l. sed potius nomen ponderis proxime præcedentis, videl. Terebinthinæ pondo septuaginta quinque, (quod *triaquatuor* inscribitur) quemadmodum & in eadem compositione pondo centum *Mina* vocatur.

TRIAS, τριάς. Vide *Trinitas*.

TRIAETHARA, τριπίπτεσ. Vide *Triaquatuor*.

TRIBE, τριβή, Latin. *Exercitatio* dicitur, idem, quod ἀσκησις. Vide *Exercitatio*. Hinc τριβική experientia dicitur Gal. quasi jam *trita*, quam ab experimentalis disciplina ductam soli artifices usu exercent, Gal. l. de subfig. empir. c. 2.

TRIBOS, τριβή, proprie *viam vitam* & hominum calcatam vestigiis semitam & callem significat. Translative vero pro loco, usu & consuetudine aurio aut calloso sumitur, teste Gal. c. 1. de artic. t. 21. Legitur & in *Mochlico XXIV. 21.* item in 2. de iis, q. in medic. t. 9. ubi videtur notare ipsam partem membri, qua vel inflexum, vel intentum, vel in latus moram faciens operatur, exponente Galen. in comm. quales sunt plantæ pedum in ambulantiis, nates in sedentibus, occiput in decumbentibus, Foëf. p. 622.

TRICA, τριχάμις, significat proprie implicatas connexiones in nassis & retibus. Galen. in *Timao Plat. t. 13.* Usurpatur & de omni intricata re, vel oratione.

TRICAUDALIS, epitheton musculi in aure externa. Vide *Bicaudalis*.

TRICEPS est epitheton Musculi triplici principio ab osse pubis & coxendicis ad femoris lineam asperam inserti, Barthol. l. 4. Anat. c. 11. p. 579.

TRICHES, τρίχες, Capilli, Pili. Vide *Pilus*, *Capillus*.

TRICHIASIS, τριχίσις, quemadmodum in genere certum est, hoc vocabulum significare *Pilarem affectum*, vel *Pilare malum*, ita non statim constat, quam ejus speciem denotet. Dicitur enim τριχίσις morbus, quando cum crassa urina veluti pili una exeunt, ex Hippocr. 4. aph. 76. qualia corpora à sedimento crasso & viscoso possunt concretere. Vide Linden. Ex. XVI. §. 20. seqq. Deinde *Trichiasis* vocatur affectus palpebrarum, quando pili inutiles & pungentes iidem innascuntur, Galen. l. 4. de C. M. S. L. c. 8. vide & *Phalangosis*. Tandem τριχίσις quoque vocatur *mammærum dolor*, quem pilus aliquando movet in poculo

forte haustus. Is autem non sedatur, donec pilus, vel pressus sponte exeat, vel cum lacte exugatur. Ludov. Bonaciolus *Muliebrum lib. 1.* & extat inter Gynæciorum scriptores p. m. 632. Id mali genus etiam τριχίσις vocant, Foëf. p. 623. Gorr. Castell. Erotianus simpliciter definit ἀπίθον affectum vel abcessum in mammis.

TRICHISMOS, τριχισμός, dicitur *fractura species tenuissima* & veluti pilaris, ita ut sensum fere effugiat, hinc etiam mortis aliquando causa est, quia non se facile prodit, Ægin. l. 6. c. 90. Gorr. Latine etiam *Capillatio* vocatur in latina editione Observationum Medico-Chirurgicarum Jobi à Mekren c. 1. p. 15.

TRICHOLOGEO, τριχολόγος, *flocos lego*, vel vello. Signum phreniticorum perniciosum apud Hippocr. l. 3. Epid. agr. 3. post. stat. pestil. Foëf. d. 1.

TRICHOPHYES, τριχόφυς, vocatur medicamentum ad pilos generandos faciens apud Nonum de P. M. C. c. 19. p. m. 13.

TRICHOSIS, τριχίσις, idem, quod τριχίσις; affectus pilaris palpebrarum, Hippocr. 4. de R. V. I. A. t. 123.

TRICHOTON, τριχών, vocatur pars ea capitis, quæ capillis tegitur, *Capillium*. Gorr.

TRICONGIUS, olim dicebatur, qui uno impetu epotavit tres congios vini, quemadmodum & *Bicongii*, qui duos epotare potuerunt congios. C. Hofmann. Nos. ad Galen. LL. de V. P. n. 222. Forest. lib. 24. Observ. 1. Schol.

TRICÓR, id est, *Aurum*. Rul. in Lex.

TRICOTYLOS, τρικότυλος, mensura dicitur capiens tres heminas, vel cotylas, Linden. Ex. XVI. §. 106. 107.

TRICUSPIDES, τριχούχιδες, vocantur membranulæ, vel valvulæ cordis ante ostia venæ cavæ & venæ pulmonalis foris intus spectantes, quæ admittunt sanguinem in cor, Galen. l. 6. l. 7. de An. Admin. c. 9. Bartholin. l. 2. Anat. c. 7. Latine etiam *Trisulcæ* appellantur.

TRIDUANUS, *Triduum*, τριήμερος. Vide *Diatritus*.

TRIENS, τρίτον τῆς λίτρης, i. e. *uncia quatuor*; Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 14. De *Triente aurivoro* vide ex Plin. l. 34. c. 13. Libav. S. A. Ch. lib. 5. c. 5.

TRIFERTES, Paracelso dicuntur spiritus ignem inhabitantes, Paracels. Philof. ad Athen. l. 2. text. 15. Dorn. Rul. & Jahnf. in Lex.

TRIFURCATUS, vide *Bifurcatus*.

TRIGEMINUS partus sive fœtus, vocatur, quando tres proles nascuntur, quod naturali ordine factum fuisse aut fieri posse negat P. Amman. *Irenic. p. 52.* sed portentosum esse statuit.

TRIGLA, τρίγλη. Vide *Mullus*.

TRIGLOGINES, τριγλόχινος. Vide *Tricuspides*.

TRIGONOS, τρίγωνος. Vide *Triangulus*.

TRIMAMMIA;

TRINAMMIA, i. e. tres habens Mammillas; quod vocabulum legitur in *Aët. Hæsn. Vol. III. Obs. 83.*

TRINITAS, τριάς, hoc vocabulum, sacratissimum Personarum trium in Divina essentia Mysterium, exprimens, abusive translatum à Spagyricis ad triplicitatem suorum principiorum, ita ut non solum passim in eorum scriptis legatur, *Trinitatem* inesse omnibus, *Th. Chymic. Vol. I. p. 454.* *Trinitatem* esse naturalem *ibid. p. 357.* sed & simul mysterium illud Deitatis sanctissimum applicatum illi operi fallacissimo de Lapide Philosophico, *Trinitatem unitatis* esse faciendam, quæ sit certissima proportio. *Riplæus in axiom. Vol. II. p. 111;* *Jung. & Vol. V. p. 338.* O detestandam catachresin! Vide *Ternarius.*

TRIOBOLON, τριόβολον, pondus trium obolorum, h. e. *drachma dimidia*, idem, quod *ἡμιδραχμῶν.* *Drachma* enim *sex obolos* continet. *Gorr.*

TRIOPHYLLON est nomen medicamenti compositi, ita dicti à recentibus rutæ foliis, & descriptum legitur in *Antidotario Nicolai Oper. Mensæ fol. 193. b.*

TRIORCHIS, τριόρχης, proprie vocatur, qui *tribus testiculis* præditus est, *Roslink. de part. genit. P. I. c. 11.* Ob eandem rationem & species Accipitris vocatur *Triorchis*, τριόρχης, *Lat. Buteo*, cujus descriptionem vide apud *Aldrov. l. 5. Ornithol. c. 7.*

TRIPES, Τρίπους, τρίαυς, proprie dicitur instrumentum, tribus pedibus innitens, quo utimur ad vas aliud recipiendum, ut ignis ad calefaciendum supponi possit. *Rul.* Dicitur & de scamno, vel sella *tres pedes* habentes; qualis *tripes* fuit ante ostium Speluncæ Apollinis Pythii; unde proverbium ortum: *Ex tripode dictum.* *Erasm. Adag. Chil. 1. cent. 7. n. 90.*

TRIPOLIS, τριπολις, est terra coloris citrini intense, speciesque videtur *Ochræ.* Usus ejus nullus aut rarus in Medicina. Ad sordes metallicorum præsertim orichalceorum vasorum vulgo adhibetur. *Schroder. l. 3. c. 2. fin.*

TRIPSIS, τριψίς, vide *Eriçlio. Anatripsis. Tritio.*

TRIPUDIUM, idem, quod *Saltatio*, χορεία, *Chorea.* Pertinet ad Exercitationes corporis. Vide *Chorea. Tripudiorum* varia genera recentuit *Jul. Alex. l. 6. Sal. cap. 5.*

TRIQUETRUM, vide *Triangulare.*

TRISCA, Τρίσχα, Τρίσσια, idem, quod *Mustella*, vocatur piscis fluviatilis, maxime lubricus, cujus hepar in deliciis habetur. *Jul. Alex. l. 14. Sal. c. 2.* Vide *Mustela.*

TRISMOS, τρισμός, vel τριγμός, idem, quod *τρίσις*, *Stridor.* Vide *Stridor. Gal. l. 2. de sympt. causis. c. 2.* Scribitur & per *Υ*, sed perperam. Descendit enim à verbo *τρίζω*, *strideo.*

TRISPASTRUM, τρισπαστρον, dictum fuit Machinamentum, quod excogitarunt *Apellides* & *Archimedes Medici*, & describitur ab *Oribas. de machin. c. 26.*

Castelli Lexic. Med.

TRISPERMON; τρισπερμον, *Cataplasmat*is nomen est, sic dictum à tribus seminibus, quibus componitur, cumino, baccis lauri, & apii semine. Valet contra Colicum dolorem. *Gorr.*

TRISTITIA, idem, quod *Mæror*, *Gr. λύπη.* Vide *Lype.*

TRISTO, *Paracelso* dicitur ignis materialis, qui continetur in omnibus quatuor elementis, & operatur ad effectus cujusque elementis proprios. *l. 2. Philos. Tract. 1. de Elemento Ignis. c. 1.*

TRISULCÆ, vide *Tricuspidis*, τριγλωχίτες.

TRITÆOPHYES, τριταϊοφυής, dicitur *febris ad tertianam naturam accedens*, non vero exacte typum tertianæ per omnia observans. Ita ut omnes febres, quæ tertio die invadunt, possint in genere appellari *τριταϊοφυείς.* *Galen. c. 2. in l. 6. Epid. c. 23.* *Jung. Foëf. p. 622. C. Hofmann.* applicavit ad *continuas tertianæ* typum ratione exacerbationis observantes. *Apol. pro Gal. l. 3. c. 311.* *D. E. F. quemadmodum & Linden. Exerc. XV. §. 15. 16.* Eodem modo descripsit *C. Rejes C. El. q. 68. n. 9.* confer. omnino *Erotianus.*

TRITÆOS, τριταϊός. Vide *Tertiana.*

TRITARII, idem, quod *Diaritarii.* Vide *Diaritæ.*

TRITICUM, τριτός. Vide *Pyros.*

TRITIO, Τριτύρα, τριψίς, vocatur modus redigendi corpora crassiora sicca in pulverem, & mittendi diversos pulveres in unum. Meminit *Gal. l. 1. de Al. Fac. c. 12.* *Weker. A. G. l. 3. c. 26.* Vocatur & *Tritius*, de cujus circa aurum usu mirabili & instrumento artificioso *D. Langeloui* sive *Mola Philosophica*, vide *Ephem. Nat. Cur. A. III. Obs. 59.* *Tritio* mineralium & Metallorum diuturnior faciliorem reddit *Tincturarum* extractionem. *Jac. le Mort Chymic. Medic. Physic. in fine pag. 260.*

TRIFOMA; est instrumentum ad aures apud *Albucasum*: si vero surditas adfuerit, frustra est omnis cura. *Parac. in Fragm. ad LL. Paragraph. in l. 13. & 14.*

TRITONES, vocantur *Homines marini pisciformes*, in *Eph. Nat. Cur. A. I. Obs. 23.*

TRITORIUM, vulgo *Infundibulum*, dicitur vas transmittens in superficie latum, & paulatim acuatum, cum manubrio annexo formatum. *Rul. & Iohnf. Parac. de morb. ament. tr. 2. c. 4.*

TRITOS, τριτός. Vide *Tertius.*

TRITURA, τριψίς. Vide *Tritio.*

TRIVIALIS, linea *Paracelsi* vocatur *Stratum*, sive *solea terræ*, matrix seminibus mineralium grava, quibus Dominus implantavit rationes, dona atque semina in seculum sat futura. *Helmont. de Lithias. c. 1. n. 6.*

TROCHANTERES, τροχαντήρες, *Lat. Rotatores*, vocantur *processus duo superiores ossis femoris*, quorum unus major, alter minor & inferior habetur, *Gal. l. de Zzzz* *offi.*

offib. c. 21. quamvis alibi majorem saltem *τροχουτίγγη* nominari scripserit, l. 3. *Anat. admin.* c. 10. Vide & Barthol. libell. 4. *An.* c. 21. qui etiam saltem magnum hoc nomine indigitavit. Notetur, duos processus esse distinctos ab ossis femoris capite rotundo, quod acetabulo coxendicis insinuatur, & quod Bartholin. processibus annumeravit, atque ita tres numeravit.

TROCHILODES, *τροχλοδης*, vocatur rotunda brachii regio, apud Galen. l. 2. de *V. P.* c. 15. Vide C. Hofm. in not. ad h. l. n. 95.

TROCHILUS, *τροχλος*. Vide *Regulus*. Verum & alia avis aquaticæ species hoc nomine indicatur, quæ describitur ab Aldrov. l. 19. *Ornith.* cap. 65.

TROCHISCUS, *τροχισκος*, Vide *Pastillus*.

TROCHITES, *τροχίτης*, vocatur lapis quidam, forma similis *trocho* illi, quo pueri luscant, in gyrum agendo, in superficie cinerei coloris; intus vero candidi, & ulterius describitur à Chiocco *Mus. Calc.* f. 3. p. 311.

TROCHLEA, *τροχλία*, proprie vocatur instrumentum aliquod mechanicum, quod in gyrum trahitur, ad attrahendum laqueos, & quæ illis annexa sunt. In qua significatione legitur apud Gal. l. 3. de *artic.* 1. 25. *Oribas. de machin.* c. 4. Per translationem quoque *Trochlea* vocatur particula cartilaginea, per quam musculi sexti oculum oblique moventis, *Trochlearis* propterea dicti, tendo transit, cujus descriptio habetur passim in Anatomicis, & inter hos Barthol. l. 3. *An.* cap. 8.

TROCHOIDES, *τροχουδης*, epitheton est Articulationis, vel Commisuræ ossium, quando unum axis more in alterum inseritur, quod veluti rotæ rationem habet, uti in prima & secunda cervicis vertebra apparet. Latine posset *Axea Commisura* dici, Fallop. in *Obs. Anatom.* Tom. I. Op. p. 359.

TROCHOS, *τροχος*, dicitur apud Hipp. *curfus circularis*, & opponitur recto, qui *δρόμος*, *curfus simpliciter* vocatur, l. de *Insomn.* V. 4. 10. LX. 6. lib. 2. de *diatr.* XLI. 15. lib. 3. XXI. 23. XXIII. 5. XXV. 21. Jung. Foëf. p. 616. Significat & ludi puerilis materiam ligneam, de quo vide *Trochites*.

TROCTOS, *τροκτις*, idem quod *τροχίτης*, dicitur de illis, quæ *cruda comedi* possunt, ut sunt *raphanus*, *lactuca*, *bulbi* &c. Illud legitur apud Hippocr. l. 2. de *morb. mul.* XI. 21. Hoc vero l. de *int. aff.* XXXIII. 36. XXXVII. 3. Vide Foëf. p. 618.

TROGLE, *τρογλη*, vocatur proprie *foramen*, vel *saverna* erosione facta, imo & incisiones & fissuræ *τρογλαι* dicuntur. Apud Hippocr. vero *τρογλαι* appellantur *meatus*, *foramina* & *cavitates*, quæ in carne insunt, in quibus humidum continetur, l. de *Carn. vel princip.* X. 7. 8. Foëf. d. l.

TROGLODITES, *τρογλοδίτης*, vocatur species passeris, imo *passerculi*, cujus mirabilis virtus in expellendo calculo à veteribus deprædicata fuit, & des-

scribitur ab Aldrov. l. 16. *Ornith.* c. 3. Meminit & hujus virtutis Lang. l. 2. ep. 58. circa fin. Th. Chym. Vol. II. p. 155.

TROGLODYTICA, *τρογλοδυτική*, vocatur *Myrtha* optima, à patria, videlicet *Troglodytis*, Ægypti populis. Vocatur & *τρογλίτης*. Vide Rhod. ad *Scrib.* n. 90. Gorr.

TROMA, *τρομας*, idem, quod *τρούμμα*. Vide *Vulnus*.

TROMOS, *τρομος*. Vide *Tremor*.

TRONUS, & *Tronossa*, dicitur cælestis ros ex aëre natus, omnium dulcissima species Mannæ, densa, tenax, & albissima præ cæteris, ex Mercurio regionis mediæ generata, & separata prorsus ab omni sulphure & sale. Vere & æstate decidit, manequè reperitur foliis arborum adhærens, ut alia *Manna*. Dorn. *Rul.* & *lohnf.* ex *Parac.* l. de *Caduco mawicis* §. 2. *Fragm. ad libros Paragroph.* l. 9. de *signat. rev. natur.* l. de *Melle* c. 2. *Elixir e Tronco* meminit in *Archidox.* l. 8. *Elix.* n. 3.

TROPE, *τροπή*, præter significationem politicam, qua mutationem & fugam in genere denotare ex aliis Lexicis constat, usurpatur etiam de *Solstitio æstivo* & *hyberno*, apud Theophrast. l. 7. *Hist. plant.* c. 1. Aristotelem & alios, quamvis recentiores de anni mutationibus in genere usurpaverint, v. g. Willis *Pharm. Rat. Part. II. sect. III. c. 1.*

TROPHE, *τροφή*. Vide *Alimentum*, *Nutrimen-*

tum. TROPHEMA, *τρόφημα*, Lat. *Eduulum*. *Cibus*. Hipp. l. de *fistul.* III. 7.

TROPHESES, *τρόφεις*, h. e. *bene nutritus*, *ὑπερφεις*; Gal. in *Ex. voc.* Hipp. quamvis Foëf. velit *τρόφεις* per *iota*, *Oec.* p. 525.

TROPHIODES, *τροφιώδης*, significat apud Hipp. *crassamentum* aliquod *compactum* urinæ innatans, enzozema quoddam *globosum* & *confertum*, qualia in magna crudæ materiæ copia & maligna februm complexione, magno interno incendio, vehementi naturæ exagitatione, flatuumque & vaporum copia observari solent. Legitur l. 7. *Epidem.* LVII. 14. 29. 34. *Coac.* 1. 578. Usurpatur etiam de *excrementis alvi compactioribus* *ibid.* 1. 604. Est vero vox ratione derivationis inter obscuras *reposita* & *insolens*, dum *τροφίωξ* debet *πιζωωξ* significare. Vide Foëf. p. 625.

TROPHOS, *τροφός*, nomen est medicamenti *ιμμότου*, quod linteis illinitur ad replenda ulcera cava, & meminit ejus Æginet. l. 4. c. 40. in *fin.*

TROPICUS *moibus*, *Chronicus*. *Arculanus* c. 68; in 9. *Rhaf.*

TROPOS, *τροπος*. Vide *Modus*.

TROTTA, *Trocta* Æliano. Aldrov. *Amian*, *ἀμιαν*, vocat, est piscis marinus, gaudens tamen etiam aquis dulcibus, cujus descriptio cum usu in cibus videatur apud Aldrov. l. 3. de *Pisc.* c. 20. Jul. Alex. lib. 15. *Salubr.* c. 4. Bruyerin. de *re cib.* l. 22. cap. 15.

TROXIMOS, τρωξιμῶς, idem, quod τρωξιός. Vide *Troctos*.

TRUNCULI, ἀκροί, dicuntur extrema brutorum partes, v. g. pedes, aures, caput, quia post mactationem truncantur à reliquo corpore. Legitur apud Cels. l. 2. c. 20. & 22. ubi ad priorem locum vide Comment. Pantini, qui satis accurate exposuit. Calculum suum addidit Rhod. ad Scribon. in nos. pag. 6. Sunt tamen, qui mendosam vocem hanc habuerunt, inter quos Cæsarius ad Celsum.

TRUNCUS, τράχυς, proprie dicitur ea arboris pars, quæ ex radice surgit, & postea in ramos dividitur. Sæpe etiam translatum sumitur ad corpus humanum, excepto capite & artubus. Ita & arteria magna e cordis sinistro ventriculo, & vena cava à dextro ventriculo excurrentes vocantur *trunci*, respectu ramorum, qui in partes corporis reliquas distribuuntur, Gal. l. 1. de Hippocr. & Pl. de cr. c. 7. Barthol. libell. 1. An. c. 5. 8. libell. 2. c. 2. & 5.

TRUPHAT vocatur Paracelfo multa virtus mineralium, quæ metallum quodvis in suum esse prædestinatum cogit, l. 1. Philof. ad Athen. text. 9. Dorn. Ruland. & Iohnf. in Lex.

TRUTES quid sit in metallifodinis, videatur apud Basil. Valent. Testam. ult. l. 1. c. 40.

TRUTTA, τρεῦς, nomen piscis fluvialis, inter delicias habitus, cujus descriptio cum usu in cibis & Medicina, videatur apud Aldrov. l. 5. de Pisc. c. 12. Jul. Alex. l. 20. Sal. c. 11. qui cum *Trona*, vel *Trocta* confundit, Schroder. l. 5. cl. 3. n. 93. ubi & *Aurata*; χεῦσφρεῦς dicitur. De generatione *trutarum* disserit & Helmont. tr. Demonstratur Thesis n. 80. seqq. Aurum in *Trutis* fuisse repertum, legitur in Th. Chym. Volum. I. pag. 515.

TRYBLION, τρεβλίον, vel significat catinum, *olulam*, in qua aliquid asservatur, vel in quam materia ad suffitum immittitur, Hipp. l. de Steril. XLIX. 14. vel significat certam mensuram, Latine *Heminam* dictam, l. de int. af. l. 51. VII. 36. XIV. 14. XLIII. 36. XLIV. 14. XLV. 13. &c. Apud Gal. quoque de pond. & mens. c. 4. *Tryblium* inter mensuras refertur, & habere dicitur uncias novem.

TRYCHO, τρύχω, Emphaticum verbum apud Hipp. significans *desero, consumo*. Ita corpus dicitur *deseri, affligi*, consumi à morbis, l. 2. de morb. XXVI. 24. lib. 3. de diet. XXIV. 7. l. 1. de morb. mul. XIV. 10. 14. XIX. 8. LXXXVII. 36. XCII. 10. Et rursus Medici debent *τρύχαι*, i. e. *retundere, prosternere* morbos, l. de morb. sacr. XIII. 32. Jung. Foëf. p. 627.

TRYCHOS, τρύχος, significat *pannum lacerum & attritum*, τρύχον alias dictum. Hinc diminutivum *τρυχάον* panniculum aurium notat; idem, quod τρύχίον. Quo aliquoties usus Hipp. v. g. l. de morb. mul. XXIII. 3. l. 2. LXXX. 8. & alibi. Vide Foëf. p. 628.

TRYGE, τρύγη, fruges cereales. Unde τρυγαβόλιον;

locus, in quo frumentum reconditur. Foësius p. 626.

TRYGEPHANION, τρυγηφάνιον. species *tertia Lora*, five vini secundarii, quod *Feculum Catonem* appellasse, scripsit Linden. ex fecibus vini expressum. Ex. X. §. 199.

TRYGODES, τρυγάδες, vocatur species Collyriorum, τῶν κρηνημείρων, & magna ex parte *Acacia* consistit; Lat. *Fœculentum dixeris*, Gal. l. 4. de C. M. S. L. Idem, quod *πυλάριον*. Vide *Pelariion*.

TRYGON, τρύγων. Vide *Turtur*.

TRYPANON, τρύπανον. Vide *Terebella*.

TRYPHERA, τρυφερή, vocatur in genere medicamenta, quæ Latine *Delicata* dici possent, & quidem vel ab effectu blando minusve dolorifico, vel à saporis suavitate. Ratione prioris olim dictæ fuerunt *Trypheræ duæ* apud Scribon. n. 230. ubi docet, curare hæmorrhoidas. Suntque medicamenta caustica, quæ tamen sine dolore, & molliter exedunt & urunt, Gorræus. Ita & *τρυφερό* dicitur Collyrium, ἄλμαρον, quod nullam mordacitatem infert, Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. ad inustiones, pustulas, χημώσις laudatum. Ratione posterioris olim *Pastillus* vel *Trochiscus* ad hæmoptoicos utilis *τρυφερό* dictus fuit, teste eodem l. 7. de C. M. S. L. cap. 4. Ita & in Dispensatorio Augustano occurrunt quatuor compositiones *Electuariorum*, quorum unum purgans est, & *Tryphera Persica* dicitur. Reliqua tria vero inter *Antidota* & compositiones *Theriacales* referuntur, dicunturque *Tryphera magna, minor, & Sarracenicæ*. In Pharmacopœa quoque Londinensi novissimæ duæ compositiones hujus nominis leguntur pag. 272. seq. An vero à suavitate ita dici mereantur, alii judicent.

TRYPHONIS Emplastrum, τρύφωνος ἐμπλαστρόν, cujus tria genera describuntur apud Scribon. unum *subviride*, secundum *nigrum*, quod & *βασιλικόν* dicitur, & tertium *viride*, quod & *ὑψηρόν* vocatur, n. 201. 203. 205. 220. Fuit vero *Tryphon* Chirurgus. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

TRYPHOS, τρύφος, significat *frustum, fragmentum*, & legitur apud Hipp. de *frusto* amphoræ candente, cui materia ad suffitum imponitur, l. 2. de morb. mul. LXXXVII. 3.

TRYSMOS, τρυσμός, & τρύζω, idem, quod *τρισμός, τριζω*. Vide *Trisimos*. Foëf. p. 626.

TRYX, τρύξ. Vide *Fecula. Fex*.

TUBA, σάλπιγξ, proprie instrumentum dicitur Musicum, sonorum, classicum, per inflationem aëris, cujus sonus fortior refertur inter causas epilepsicæ externas, Forest. lib. 10. Obs. 54. in Schol. unde & detestandos monet tales sonos, d. l. Obs. 4. Schol. Ab Anatomicis translatum hoc vocabulum *Tuba* ad canales duos graciles nerveos & candidos, ab uteri fundo ad testes muliebres excurrentes, *Tubæ Fallopii* dictas, hodieque ab Anatomicis pro oviductibus habitas, utpote ovulum à dictis testibus Ovarium potius dicendis
Zzzz 2 per

per spiritum genitalem feminis musculi fecundatum prolapsurum unum, duo vel plura suspicientes, beneficio fibrarum carnearum motricium circa ovarium repperatarum & per ligamenta uteri latiora ad tubarum fimbrias exporrectarum & ovario interveniente turgescencia genitali irritante sese contrahentium & ovario proprius adducentium, ut ovum excipere queant. Harum prolixiorum descriptionem vide sis apud D. D. I. M. Hoffmann. *Not. ad Horn. Microcosm.* §. 67. p. 281. egregie etiam eas delineavit D. Goth. Bidloo *Anat. Tab. LIII.* de quibus vide Barthol. l. 1. *An. c.* 27. quas nonnulli hodieque pro adæquato conceptionis organo habere non dubitant. *Tubæ* quoque *aurisfabrorum* exiguæ, *αυλιπυργίαι*, qua ignem inflando excitant, ad unum anatomicum translatae meminit Gal. l. 9. *An. adm.* c. 2. *fin.*

TUBEL, idem, quod *Squama aris*, vel metalli, Gr. *λίπης*. Vide *Lepis*, *Squama*. Rul. in *Lex.*

TUBELCH, pro *Duelech*, legitur apud Paracels. l. de *Tartar. morb.* c. 4.

TUBER apud Latinos æquivocum est. 1. habet significationem Botanicam, & Gr. dicitur *ῥίζον*, vide *Hydnon*. Talia lapidosa describuntur à Chioc. in *Mus. Calc. f.* 3. p. 411. ita & Fungi, sive *Boletii Cervini* vocantur *Tubera* à Schroder. *lib.* 4. cl. 2. n. 415. Fr. Hoffmann. in *Clav. ad h. l.* Deinde etiam habet significationem Pathologicam, quando *Tubera* vocantur *Tumores*, vel abscessus e corpore in rotundum erumpentes. Scribon. n. 82. Rhod. in *not. ad h. l.* Ita specialiter à lue venerea aborti Tumores in capite molles, *Gummositates* alias dicti, vocantur *Tuberositates* à Forest. l. 32. *Obs. in Schol.* Lang. *Tubera* vocavit, l. 1. ep. 42. Ita etiam diminutivum.

TUBERCULUM homonymon est, quod in Anatomicis tribuitur vel circulari fibrositati Pylori instar musculi Sphincteris, quam alii vocarunt *Tubercula glandulosa*, teste Barthol. l. 1. *An. c.* 9. vel processibus ossium *λαρφόσεις* Græc. dictis, qui alicubi *Tubercula* ossium vocantur. Idem *libell.* 4. c. 1. *fin.* In Pathologicis *Tubercula* Gr. dicuntur *φύματα*. Vide *Phyma*. *Tubercula* antrofa, veter. bubones, quia in glandulis tanquam specubus latent, Reimundus Vinarius de *peste lib.* 3.

TUBUS, *Tubulus*, *ὑέλιξ*, dicitur canalis quidam fistulosus, sive fistula, & quidem vel sensu proprio mechanico: in quo balnearum *tubuli* & *tubi* leguntur apud Rhod. in *not. ad Scrib.* p. 104. vel tralatitio eoque vel Physiologico, quando *Tubuli* vel *Siphunculi marini* describuntur à Chiocco in *Mus. Calc. f.* 1. p. 56. Ita & *Tubuli lactei* vocantur canales ab ambitu mammarum ad papillarum veluti centrum coeuntes, Bartholin. l. 2. *An. c.* 1. p. 332. Ita D. Bidloo Arteriam vocat *Tubum pulmonarem* & Bronchia ejus *Tubulos*, videantur Ejus *Anatom. Tab. XXIV. fig.* 8. & *Tab. XXV.* per aliquot figuras, vel Pathologico, quando *Fistulæ*, vel

ulcera fistulosa vocantur *Tubi*, vel *Tubuli*, Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 22.

TUERI, *φυλάττειν*, *προφυλάττειν*, idem, quod *Conservare*. Hinc *Methodus iuendæ sanitatis*, dicitur primaria Medicinæ pars, Græc. *ὑγιεινή*. Vide *Hygiene*. Jung. Rhod. in *Lex. Scribon.*

TUMBABA, *Tumpabar*, id est, *Sulphur vivum*, Rul. in *Lex.*

TUMBALUM, idem, quod *Tubel*, id est, *Squama metalli*. Rul. & Iohnf.

TUMBIL, id est, *Terra*. Ruland. & Iohnsen. in *Lexic.*

TUMEFACTIO, *δύγκωσις*. Vide *Dioncosis*.

TUMOR, *ὄγκος*, vide *Oncos*, *Oedor*. De *Tumorebus*, plane rebus alienis, v. g. pilis, lignis, testis, cunicibus, repletis vide Caip. Rejes C. *Elyf.* q. 36.

TUMULTUS, *ῥόρυχος*. Vide *Thorybor*. *Tumultus* & strepitus nimii quantum noceant in doloribus capitis, notavit Hildan. *Cen.* 1. *Obs.* 20.

TUNICA, *χρῆν*. Late idem significat, quod *Membrana*, *μνήνηξ*, *ὑμὴν*, uni vult Gal. l. 4. de *V. P.* c. 9. Omnino tamen aliquod discrimen inter hæc duo vocabula admittendum esse, arbitror, dum *Tunica* proprie ad usum spectat in hoc consistentem, quod aliud corpus tegat, operiat & involvat, & quasi vestiatur. Dieterich. n. 922. ex 7. *aph.* 45. id quod de *Membrana*, qua tali necessario dici non potest, cujus idea consistere videtur in homogeneitate, sive similari natura, & expansione, sive dilatatione, quamvis Bartholino aliud visum fuerit, l. 1. *Anat. c.* 4. qui *Tunica* vocabulum ad vasa restrinxit, contra Autorum usitatum acceptionem. De *Tunicis oculi* vide eund. l. 3. c. 8.

TUPHUS, *Tufus*, pro *Typhos*, *τίφος*. Vide *Typhos*. Keuchen. ad *Sam.* p. 140.

TURAS Paracelsi dicitur effectus arcanus *Aqua*, quemadmodum *Thonus Terræ* & *Samies Aëris* sunt effecta, *Phil. ad Athen.* l. 2. *text.* 13.

TURBA, *ἄχλη*, vocatur hominum multitudo inordinata, Dieter. n. 294. Dicitur & de rebus, *ibid.* *Turba* etiam idem, quod *Perturbatio*. *Turba* quoque pro *Turban* ponitur à Dorn. & Rul. de quo p. 2. quamvis & hanc addiderint significationem, quod *Turba magna* dicatur astrorum firmamenti innumera multitudo. *Turba Philosophorum* vocatur scriptum quoddam Spagyricum, quod occurrit in *principio Volum. V. Theauri Clymici*.

TURBAN magna est figmentum Paracelsicum, pertinens ad *Evestrum Propheticum*, & cujus essentia consistit in prætagio omnium eorum, quæ sunt in quatuor elementorum mundis, d. l. *text.* 20. Dorn. Ruland. Nugæ.

TURBATIO, *περαχή*, *πέραξις*, vide *Taraxis*, idem, quod *Perturbatio*. Sumitur etiam ab Hipp. pro *irritatione*, Gal. c. 1. de *Humor.* 1, 16.

TURBEDON;

TURBEDON, Arab. nomen purgantis, quod communiter *Turbith* vocatur, de quo p. p.

TURBINATUM, *κωνοειδον, κωνοειδης*, vide *Conarion*. *Turbinata* quoque vocantur certa quædam *Testacea*, v. g. *Buccinæ*, & alia, de quibus Aldrov. l. 3. de *Testac.* c. 1.

TURBITH vocatur purgans quoddam exoticum, simplex, vegetabile, de quo uti cærum est, esse radicem quandam, ita adhuc incertum est, cujus plantæ proprie radix sit dicenda. Hujus purgantis descriptio, & usum Medicum simplicem, & in compositionibus, vide apud Schroder. qui *Turpethum* vocavit, l. 4. cl. 4. n. 440. Fr. Hofm. in *Clav. ad h. l. Rolf. de purgant. f. 14. art. 4. per tot.* qui *Turbedon* scripsit, Freitag. *Auror. Med. l. 2. c. 30.* Translata porro vox *Turbith* & *Turpethi* ad Chymiam, ubi *Turbith* & *Turpethum* minerale vel in genere dicitur coagulum specificum fixum, quod abstractis impuritatibus, & indomita volatilitate, segregatis in imo vaporum consistit, & paratur maxime ex mineralibus, quorum essentia & vis specifica potissimum est in parte constante, aut saltem, ut usibus artificiosis sit accommodata, in hanc formam redigitur. Vel in specie vocatur *Mercurius absque corrosivo præcipitatus* in dulcedinem, Rul. & Iohaf. in *Lex.* Hujus usum noxium in affectibus hepatis & viscerum abdominis notavit Hildan. Cent. 4. Obs. 40. Plura de *Turpethis mineralibus* vide apud Libav. S. A. Ch. l. 6. c. 19. In specie de *Turpetho Animonii*, d. l. c. 21. de *Turpeth Veneris*, d. l. 7. c. 15.

TURBO homonymon est. Vel enim denotat *ventum procellosum*, qui Græc. *λαίλαψ* dicitur. Vide *Lælaps*. Vel *Conchyliorum* certa genera, quæ *Turbines* vocantur, & describuntur ab Aldrov. l. 3. de *Testac.* cap. 16. seqq. Græc. *στρομβοι* vocantur, vide *Strombos*. Jung. Chiocc. *Mus. Calc. f. 1. p. 30. seqq.* Differunt à *Turbinatis*, quod *Turbines* in longiorem & acutiorem verticem deficiant, quam hæc. Legitur & apud Aldrov. *Turben*.

TURBOTUS, idem, quod *Rhombus*, de quo superius sua litera. *Mus. Calc. f. 3. p. 419.*

TURBULENTUS, *Turbidus*, *περριχθης*, idem, quod *Perturbatus*, vide *Tavachodes*. In specie Urinæ *turbulente* dicuntur Hipp. *ἔργα ἀναπαραγωγμῖνα*, *returbatæ*, *Coac. f. 333.*

TURCHOSA, *Turcois*, *Turchois*, vocatur gemma, vel lapis pretiosus elegantissimus cæruleus, de cujus compositione vide *Theatr. Chym. Vol. IV. p. 190.* vitibus admirandis, *Vol. V. p. 388.*

TURDUS, *τιρλη*, æquivocum est. Primum enim nomen est avium quarundam. Sunt enim certa genera, quæ *Turdorum* nomine veniant, quorum historiam, cum usu in cibus & Medicina, vide apud Aldrov. l. 16. *Ornith. c. 1. seqq.* J. Alex. l. 13. *Salm. c. 8.* Bruyer. l. 15. c. 37. Deinde nomen est piscis saxatilis, squa-

mosi, cujus etiam plures dantur species, & descriptæ leguntur apud Aldrov. l. 1. de *pisc. c. 3.* Jul. Alex. l. 14. *Sal. c. 3.* Bruyerin. l. 19. c. 7.

TURGENTIA, *Turgescentia*, *ὄργασμος*. Vide *Orgao*, *Orgasmos*.

TURIONES sunt teneritates summitatum in arboribus, quæ singulis annis crescunt, Schrod. l. 1. t. c. 2. li. T.

TURPETHUM, vide *Turbith*.

TURPILOQUIUM Gr. dici posset fortassis *αἰχλολαλία*, improborum vitium proprium. Non improbi bulimia *turpilouii*, imperiti pica vaniloquii laborant. Utrumque à Medicis sit alienum, Linden. *Ex. II. p. 29.*

TURPIS, *Turpitude*, *αἰχμησότης*, proprie dicitur vitium oppositum formositati, *ιυχημσότης*, sive pulchritudini, Galen. *libr. 11. de V. P. cap. 13.* Dicitur etiam de moribus, affectibus, sermonibus, & actionibus humanis, & Gr. dicitur *αἰχθη*, *αἰχθης*, l. de *cogn. & cur. an. morb. cap. 7.* *Turpiudines* Hartmannianas false perstrictas à Libavio vide *T. IV. Oper. p. 97.*

TURREIS est lapis, quem Bood. & experientia, mille testimoniis, in casu à fractura ossa desiliencia conservare docent. Iohaf. *Lex. l. 2.*

TURRITI, *πυργίτις*. Vide *Pyrgita*.

TURSIO, *φώρησις*. Vide *Phocæna*.

TURTAS, *τέρας*, vocatur panis, qui constat ex pinguibus palmulis, farina & aqua, & coquitur sub cineribus, Erot. *On. p. 27. c.*

TURTUR, *τρούραν*, æquivocum est. Primario ita dicitur *Columba montana*, vel sylvestris, de cujus historia & usu in cibus atque Medicina, vide Aldrov. l. 15. *Ornith. c. 9.* Jul. Alex. l. 13. *Sal. c. 7.* Gal. l. de *atien. diet. c. 6.* Bruyerin. de *re cib. l. 15. c. 34.* Schroder. l. 5. cl. 2. n. 69. Fr. Hofm. in *Clav. ad h. l.* Deinde est etiam nomen piscis, qui *Pastinaca* alias *marina* vocatur. Vide *Pastinaca*.

TURVA vocatur cespes bituminosus, & gleba fossilis, quæ accensa facit, ut quotquot adstant, aut ab eo illustrantur, colore appareant squalido & morticino, ut mirari id satis rerum harum ignari nequeant, Linden. *Ex. V. f. 122.*

TURUNDA, *μυρίς*, refertur inter Apparatum Chirurgicum, estque nihil aliud, quam linamentum, quod vulneribus inditur, Lat. *Penicillus* quoque vocatur, Dieter. n. 280. Vide *Linamentum*, *Lemniscus*, *Licinium*, *Motos*, *Penicillus*, &c. In specie de usu & abusu *Turundarum* in sectione Calculi vide appendicem aliquot *Epistoliarum*, apud Hildan. *Oper. p. 762. seqq.*

TUSSEDO, *βήξ*, idem, quod *Tussis frequentior*, uti colligere licet ex 2. *progn. t. 50.* ubi interpretes Galen. Latinus utitur vocabulo *Tussedinis*: in Græco vero legitur *τῶν βήξων*.

TUSSICULARIS, epitheton eorum, quæ tussim mo-

vere vel excitare possunt, apud Cœl. Aurel. *de Tard. pass.* l. 2. c. 13. idem fere quod *Tussiculofus*, βηλαδης, de quo p. p.

TUSSIS, ἄηξ, à Galeno ita descripta legitur: Est vehementissima quædam efflatio, qua plurimus simul celerissimeque foras actus spiritus sive ær attrahit propellitque una secum suo impetu, quæ vias suas obstruit, l. 2. *de sympt. caus.* c. 4. Cum enim externus ær in asperam arteriam trahatur, quæ cartilagineæ duræque sunt, nec contrahi circa id, quod continent, possunt, incitatum hunc excogitavit spiritus exitum, quem vocant *tussim*, quo spiritus sibi ipsi violenter & cum impetu delatus vias expurgat, non aliter, quam tubos & fistulas expurgant harum opifices, l. 4. *de caus.* *sympt.* c. 3. Quamvis vero à vero hæc non sint aliena; recentiores tamen *Tussis* naturam multo clarius & accuratius descripserunt, inter quos cæteris palmam præripuisse videtur Willis *Pharm. Rat. Part. II. S. I. c. 4.* e quo talem descriptionem formare libet: *Tussis* est exspiratio vehemens, crebrior, inæqualis, & sonora, cum partium musculosarum expirationi potissimum destinatarum, thoracis, laryngis, lumbarium, & abdominis motu spasmodico, facta cum vel sine excretionem alicujus materiæ excrementitiæ, à molesti cujusdam objecti, aut expulsionem e pulmonibus per Trachæ ductus urgentis irritatione proveniens. Ex qua descriptione simul elucescit differentia inter *Tussim humidam*, quæ cum excreatione materiæ; & *siccam*, qua nihil excernitur, cujus meminit Hippocr. 4. *aphor.* 54. Videatur & Dieter. n. 150. Sylv. *Pr. M. l. I. c. 22.* *Tussiculofus*, βηλαδης, dicitur, quod vocabulum legitur de Catarrhis, 3. *aph.* 31. Vide Dieter. n. 151.

TUTENAG, nomen Metallii Indiæ Orientalis, Europæ incogniti, cujus meminit Rob. Boyle in Experimentis de flammæ ponderabilitate, *Exper.* 12.

TUTIA, vide *Pompholyx*. *Tutia* factitiæ constructio legatur in *Theatr. Chymic. Vol. II. p. 519.* De *Tutia* præparatione *Vol. III. p. 103.*

TUTUS, ἀσφαλής, *Tuto*, ἀσφαλής, idem, quod *Securitas*, *Aphaleia*, *Securitas*, est primaria proprietas veræ curationis non solum Chirurgicæ, sed omnium etiam aliarum. Consistit vero *uium* hoc curationis in tribus, ut affectus percuretur, ut læsio nulla interveniat, ut ne redeat malum. Gal. l. 14. *M. M. c. 13.* Junge C. Hofm. *Orat. Isag. II. p. 112. 121. seqq.* Imo in omnibus actionibus *Cause* & *Tuto*, Medicorum Symbolum sit, Dieter. n. 121. id quod meliori ratione fieri vix poterit, quam si generale præceptum Zenonis observetur: videlicet si ita agamus, tanquam paulo post pædagogis rationem reddaturi. Gal. *de cogn. & cur. an. morb. c. 3.*

TYLLI grana, in offic. german. nihil aliud quam Risini minoris semen. Gregor. Hymman. *de Apoplex. Cap. 39.*

TYLODES, τυλαδης, τυλοειδης, Gorr. *Callosus*. Vide *Callus*.

TYLOMA, τύλωμα, *Tylosis*, τύλωσις, τύλ. Vide *Callus*.

TYMMA, τύμμα, significat *plagam*, ictum, percussionem. Legitur apud Hippocr. l. 7. *Epid. XX. 14.* ubi apud Lind. legitur *λυκαίω*, cujus versionis rationem nullam video; cum τύμμα à τύπλω; verbero, derive-tur. Vide Foëf. p. 628.

TYMPANIAS, τυμπανίας, τυμπανίτης, vocatur species Hydrops sicca, in qua flatus totam abdominis, interdum & thoracis regionem tumentem faciunt, Gal. 4. *de R. V. I. A. l. III.* Vocatur & *Hydrops siccus*. Keuch. *ad Sam. p. 191.* Dicitur vero saltem abusive & improprie Hydrops, quia nulla peccat aqua, sed flatus, Helmont. *w. Ignos. Hydrops, n. 43.* Consentit Willis *Ph. Rat. Part. II. f. 2. cap. 4.* qui communem Doctorum opinionem de *flatibus*, seu causa *Tympaniis*, deferens, novam excogitavit, & quidem satis plausibilem, ex principiis Physiologicis & Anatomicis egregie declaratam, statuens, non flatus, sed spiritus animales spasmodico motu agitados, & in fibras partium & viscerum abdominis membranaceorum adactos, obque succi nervosi vitiosam dispositionem in recessu impeditos tantam ventris intumescenciam excitare; unde & seq. hujus affectus construxit definitionem: *Tympanites* est tumor abdominis fixus, constans, durus, æquabilis, renitens, & à pulsatione sonitum edens, à partium & viscerum membranaceorum inflatione *πνευμάτι* ortus, propter spiritus animales in fibras istas copia nimia adactos, ibidemque succi nervosi obstruentis vitio à recessu impeditos, cui affectioni consequenter flatuum in locis vacuis aggestio, velut complementum accedit. Paracelsus statuit duplicem *Tympaniem*, unum in *Intestinis*, alterum in *Matrice*, lib. 1. *de Tartaro, Tr. 2. c. 2. in not.*

TYMPANUM, τυμπανον, proprie vocatur instrumentum Musicum classicum, in quo corium fortiter expansum supra concavum quoddam corpus, si percutiatur ligno, sonum edit gravissimum. Per translationem vero nomen hoc quoque attributum cum cavitati, seu *Conchæ*, aliis pelvi in ossibus petrosi meatus auditorii, cui membrana quædam sonoras species transmittens & ossiculis firmata obtenta est, tum ipsi *Membrana*. Vide Barthol. l. 3. *An. c. 9. & libell. 4. cap. 6.* Non esse primum & simpliciter necessarium organon auditus illam membranam *Tympani*, vult ostendere Bonet. per *Observationes in Anat. Pract. l. f. 19. Observ. 4. p. 344.* *Tympanum* quoque vocatur rotunda machina dentata, Oribaf. *de machin. cap. 4.*

TYPHA, τύφη, vocatur *exile viticum*; & vilius; de quo plura apud Lang. l. I. ep. 56. Forest. l. 4. *Chir. Obs. 3. Schol.*

TYPHLOS, Typhlotes; τυφλός; τυφλότης; τύφλωσις; Vide *Cæcus*, *Cæcitas*, Dieter, n. 847.

TYPHODES;

TYPHODES, τυφώδης. Vide Typhos.

TYPHOMANIA, τυφομανία, vocatur mistus affectus ex lethargo, & phrenitide, *Lethargicum delirium*, Galen. in def. & l. de comat. c. 2. c. 1. Prorrhet. t. 1. Causa ergo complicata ex descriptione *Lethargi & Phrenitidis* petenda erit. Videatur Foëf. p. 629. Meminit & Bonet. An. Pr. l. 1. f. 8. Observ. 6. Schol. P. M. de Calderia exponit per *Coma Vigil*, Tom. III. p. 33. quantum vitiose *Tiphomania* ibidem ponatur.

TYPHON, τύφων, ventus vocatur, qui densa nube inclusus, præcepit in terram elisus pulverem soli turbine veritit, arbores evellit & obvia quævis pessundat. Lang. l. 1. ep. 19.

TYPHOS, Typhodes, τύφος, τυφώδης πυρετός, vocatur species quædam febris ardentis, prolixius descripta cum suis signis & symptomatibus apud Hippocr. l. de int. aph. XLII. per totum. Vide Foëf. p. 629. Erotianus definit febrim, quæ lente oritur, & cum intensione existit. Latine redditur *Stupor attonitus*, cuius rationem sufficientem non video. Conjuncta hæc febris plerumque cum erysipelate alicujus visceris interno, v. g. hepatis, C. Rejes C. El. q. 68. n. 4. Bonet. d. l.

TYPUS, τύπος, vocatur forma, ordo & modus februm, secundum intentionem & remissionem, Gal. l. de Typh. l. 1. de Cris. c. 3. Vid. Diet. n. 676. Keuchen. ad Samon. p. 140.

TYRANNIS, τυραννίς, vocatur *Antidotus*, apud Gal. libr. 2. de Antidot. cap. 10.

TYRBE, τυρβή, Lat. Turba. Turbatio, idem, quod *περσική*. Legitur apud Hipp. 3. de fract. l. 75. Foëf. d. l.

TYRIA apud Arabes & barbaram sectantes Medicinam idem est, ac *Ophiasis*: Tyri enim voce omnes serpentes & potissimum Viperæ intelliguntur, Castell. Vide *Tyriasis*. Tyria lepra. Forest. l. 4. Chir. O. 7. Schol.

TYRIASIS, τυριασίς, idem, quod *Satyriasis*, h. e. Leporam Arabum, *Elephantiasis*. Hildan. Ep. 24. Vide *Elephas*.

TYRION, τύριον, vocatur Emplastrum, quod coctura calore purpuræ Tyriæ adipiscitur, & describitur ab Aët. l. 15. c. 12. citante Gorr.

TYRO, Tyrocinium, τυροκόμειον, εισαγωγή. Illud dicitur de iis, qui noviter ad artem Medicam accesserunt, ut addiscant ejus præcepta. Hoc de compendiosa artis & præceptorum comprehensione, Lat. *Introductio* quoque dicta. Ita Galen. libell. de pulsibus ad Tyrones, sive eos, qui introducuntur, conscripsit, &c. Contra Tyrocinii Chymici scriptores invehitur Helmont. de Lithias. c. 5. n. 9. & c. 8. n. 9.

TYROS, τυρός. Vide *Caseus*. Unde & *τύρωσις* dicitur, quando lac comestum in caseosam materiam coagulatur, Aristot. l. 3. H. A. 120. vocat *τύρωσιν* lactis in caseum coagulationem.

TYRRHENICON, τυρρηνικόν, nomen Emplastri,

cujus sunt immensæ laudes apud Aët. l. 15. c. 14. allegante Gorræo. Propterea & *παμπυρής* dictum esse, idem testatur.

TYRSIS, τύρσις, idem, quod *τύρσις*; *Turris*. Legitur apud Hipp. 3. de artic. t. 23. Gal. in com. Adde Foëf. p. 629.

TYRUS, Thyrus, utrumque mendose & ex crassa ignorantia Græcæ linguæ pro serpente vel vipera *The-riacam* ingrediente sumitur à barbaris Autoribus, unde *Tyriasis*, Tyria lepra quoque appellationem adeptæ sunt. Deberet enim *Thevion*, θηβιον, hoc est, bestia, scribi, non per Ty.

V.

VACCA, ἡ βεε, dicitur bos foemina. Vide *Bos*. De vaccis citrinis Scheunemanni per errorem in scripto adductis, & à Libavio acriter satis castigatis, vide Tom. III. Oper. Lib. pag. 82. *Vacca marina* est nomen piscis, qui & *Bos* dicitur. Vide supra *Bos*. An vero idem piscis sit, e quo lapis *Vaccæ marinæ* ductus eximitur, de quo legi poterit *Observatio in Act. Philos. Oldenburg. Ann. 1668.* nolumus determinare, cum Aldrov. nullam lapidis mentionem in descriptione Bovis vel *Vaccæ marinæ* fecerit.

VACILLATIO, πνεύραση, dicitur, cum de membris corporeis, quæ titubant, aut non sunt fixa, v. g. dentes vacillare dicuntur; tum de mente, & ita inconstantiam, vel leve delirium notat. Vide *Paraphora*.

VACUATIO, κείρωσις, idem, quod *Evacuatio*. Vide *Cenosis*.

VACUUS, κενός, κενός. Vide *Cenos*. Ardua adhuc hodieque est inter Philosophos disputatio: an detur vacuum in rerum natura? Peripatetici vel Aristotelici negant, ut & Galen. l. 3. de diff. puls. c. 6. item in Th. Chym. Vol. I. p. 198. Recentiores vero Helmontium secuti asserunt, variis conati demonstrare phaenomenis. Videatur Helmont, in pecul. wafl. inscriptio *Vacuum Natura*. Vide & Marc. Marci Phil. vet. rest. Part. III. sect. 2. subs. 3. Nostri jam non est instituti, hanc controversiam dirimere; quamvis tam diu inhæreamus illi sententiæ: dari quidem vacuum in rerum natura, sed non naturale, saltem violentum. Quid Democritus & Asclepiades per vacuum intellexerint, vide apud Galen. l. de Theriac. ad Pison. c. 11. In foro Medico non ita stricte accipitur, sed saltem pro spatio, in quo præter aërem nihil continetur, dict. de diff. puls. loco. Vacuum pulsus vero aliter dicitur, qui arteriæ elevationem quasi facit bullosam, ut digitorum impressioni egressus per vacua occurrat. Verum ineptam esse appellationem docuit Gal. d. l.

VAGINA, ἕλυτρον, tribuitur etiam aliis partibus ob similitudinem. Ita *Capsula communis* in hepate Venæ portæ

portæ truncum involvens vocatur *Vagina Portæ*; Barthol. l. 1. *Anat. c. 14. p. 136.* Uteri collum dicitur *Vagina*, quia penem recipit insitar vaginæ. *Id. l. 1. c. 30. p. 280.* Hanc duplicem in uno subiecto observavit *Cent. 3. Obs. 2. allegantibus Ephem. N. Cur. A. I. Obs. 110.*

VAGINALIS, ἰλυπσοειδής. Vide *Elyrosides*. Glandulas vaginales invenit Josephus de Verney & Casp. Bartholinus, sicut e Peieri *Exerc. p. 97.* notavit Th. Janf. de Almelo. *R. I. On. p. 31.*

VAGITUS, βαδασμός, βάλβησις, vocatur *ejulatus* & *ploratus infantum*; qui si adhuc in utero fiat, merito habetur pro malo omine. Vide *Guldenkleef 4. Cas. Med. 24. Ephem. Nat. Cur. A. I. Obs. 62. & A. III. Obs. 164.* ubi quidem augurium illud fallax esse, ostendere conatus est D. Segerus, quo & inclinare videtur *Gualter. Nedham Disquis. de format. fetus, c. 3. circa finem*, statuens *vagium* causam naturalem consistere in aëre contento in conceptaculis, sive membranis foetum involventibus, adjungitque exemplum de Matronæ cujusdam filia, quæ *vagium* in utero edidit, & vita nihilominus salubri fruitur. Hujus vero aëris producti causam refert in liquorem spirituosum, in membrana pro formatione foetus necessarium, & exhalationem copiam producentem.

VALEO, *Valitudo*, est vocabulum μίσιον, & accipitur significationis. Sumitur enim & in bonam, & in malam partem. In illa accipitur pro *Sanitate*, pro *Robore* & *virtute*, Gr. ὑγείων, ἰσχυροί, ὑγεία, vide *Hygieia, Hygiano, Errhoma.* Adde *Lind. Ex. IX. §. 26. XIII. §. 491. XV. §. 108.* qui semper de robore exposuit. Quare etiam in *Rhod. Lex. Scribon. p. 455.* In hac pro *morbosa dispositione*; quamvis plerumque additum sit adjectivum, adversa, mala, sinistra &c.

VALETUDINARIUS, ἰσώδης, semper in malam partem sumitur de eo, qui morbis vivit semper obnoxius. Vide *Dieter. n. 577.* Tales vocari in militia *Cassarios* & *Sonicos*, docet *Casp. Hofm. Apol. pro Gal. l. 3. c. 10. lib. M. suntque*, qui utuntur incerta fallacique valetudine, e *Gal. l. 5. de san. tuend. cap. 4.*

VALGUS, βλαυός, βλαυοός. Vide *Blasus.*

VALIDUS, idem, quod *Valens*, ἰσχυρός, ὑπνος, *Robustus*. Dicitur de corpore & membris robustis, quæ optime ad opera strenua sunt disposita, *Gal. 2. de nat. hum. l. 5.* Alias & *validum* sumitur pro *acido*. *Scribon. n. 41.* ubi *Granata mala* vocantur *valida*, quæ Itali *garbi* vocant. Vide *Rhod. in not. ad h. l.*

VALIGA, idem esse, quod *Gialappa*, aliis *Rhabarbarum nigrum dictam* insusam in spiritu vini, vel quod melius, cum spiritu citri, & sic bene percolatam adhiberi, interdum etiam pauco cum croco tingi, scribit *Michaël in Apparatu Formul. c. 2.* Idem esse igitur videtur cum *Phalaja* *Rolf. tr. de purgant. sect. 2. art. 3. c. 15.* nisi forsan error in Orthographia delitescat.

VALLUM, ἰσχυρὸν, ἰσχυρὸν, quid sit; ex Architectura militari constare potest; nimirum species munimenti exterioris circa urbem, aut arcem, aut castrum. Per metaphoram *vallum* quoque vocatur oculorum tegumentum, sive *Supercilium*. *Keuchen. ad Samon. p. 230.* Per similitudinem quoque species *Fasciæ* hoc nomine venit, *Galen. de fasc. n. 52.*

VALRAT, id est, *folium. Ulcat*, idem. *Ruland. & Iohnf. in Lex.*

VALVA est quasi parva janua, uti describitur à *Gal. c. 1. de art. l. 23.*

VALVULA vocatur in Anatomicis membranula quædam in vasibus quibusdam & cavitatibus una saltem parte adhærens, in hunc finem parata, ut retrocedenti liquori possit resistere, fluxum vero naturalem admittere. Talis occurrit satis magna in Intestino Colo & crassa, de qua vide *Barthol. l. 1. An. c. 11. p. 92. Hild. Ep. 88. 89. Aliquot in corde l. 2. c. 7. p. 402. seqq. & quamplurimæ in ramis venæ cavæ, libell. 1. An. cap. 2. ubi prolixiorum Valvularum descriptionem invenies.*

VANELLUS nomen est avis, quæ & *Capella*, ἰσχυρὸς, item *Pavo agrestis*, πικρὸς ἰσχυρὸς, dicitur, & describitur cum in cibis & Medicina ab *Aldrov. l. 20. Ornithol. c. 63.*

VAPOR, ἀτμός, ἀτμή, ἀτμός, proprie dicitur humor in auram resolutus, humor extenuatus, qualis per spiracula cutis naturaliter quotidie exhalat. Vide *Atmos. Exhalatio. Halius.* Nec differt descriptio *Libavii* dicentis: *Vapor* est aër rudior proxime ex aqua resoluta factus, *Tom. IV. Oper. p. 241.* Si præternaturaliter sese habuerint, fiunt quoque fuliginosi, fumosi *vapores*, quorum meminit *Gal. l. 8. M. M. c. 5. fin.* Contra *vapores* crassos, seu causas morborum hystericorum & convulsivorum, acerbis scriptis *Helmont. negans*, se unquam vidisse, tales dari *vapores* crassos, & esse contradictionem in adjecto, *tr. Jus Duumviratus n. 17. tr. de Lihias. c. 9. tr. Ignora Aëlio regimini n. 36.* In Chymicis tamen dari quoque vaporem unctuosum, qua naturalem, qua artificialem, qui nihil aliud est, quam primum *Ens Mercurii*, quod incipit consistere in vena argenti vivi, aut ex ipso extrahitur per sublimationem artificiosam, de quo *vapore* legatur *Libav. T. II. Op. p. 303. & 368.* Quin & ipse *Lapis Philosophicus* vocatur *Vapor potentialis metalli*, *d. l. p. 421.* Alias non negandum, in nonnullis veteres hallucinatos esse in accusandis *vaporibus* & eorum viis, quod tales e ventriculo ascendant, & capitis dolorem excitent, uti recte hoc notavit *Willis de febrib. c. 10.*

VAPORARIUM, ἀτμοθήκη, idem, quod *Balneum Laconicum*, sive *Sudatorium*. Vide *Balneum*. Quamvis & *Sella singularis perforata* vaporationi destinata hoc nomine veniat, docente *Rhodio ad Scrib. n. 193.*

VAPORATIO dicitur fermentatio vel fatus, qui fit mediante

mediate vapore aquæ calidæ. Frequenter legitur apud Cels. l. 7. cap. 7. 9. l. 8. c. 4. Vide rursus Rhod. in Scribon. p. 455.

VAPPA, ἀγλυνς, vide Oxines. Vinum vocatur omnibus portionibus spirituosis privatum, quadantenus acescens. Hæc vini corruptio hodieque optime quoque applicari potest, ad speciem corruptionis sanguinis, quando est in statu defectionis, qualis est in sanis post nimios labores & in morboſa dispositione quartana laborantium, cachecticorum, scorbuticorum. Vide Willis de febr. c. 2. 6. &c.

VARENI, idem, quod Vari, symptoma scorbuticum, quod alias Arthritis vaga vocatur, consistens in dolore vago, nervosas partes circa articulos affligens, proveniens à liquoris nervosi, vel lymphæ ferescentis acida acrimonia maligna, & ob tenuitatem facili mobilitate & vaporositate. De quo symptomate integros libellos scripserunt Drauwiz & Möllenbroccius. Meminit hujus nominis Walther. Sylv. Med. p. 1464. Verum D. D. Joh. Michaelis vocabulum Vareni de alio affectu à Varis prorsus distincto expofuit in Praxi Chir. sua Speciali Caf. XIX. nimirum de Flatu furioso, cujus descriptio videatur supra in Ambulo.

VARICOSUS, κερσενδης, dicitur de diversis vasorum plexibus circa partes genitales, præsertim virorum. Nam vasa præparantia pyramidalia vocat corpus varicosum, Barthol. l. 1. Anat. c. 21. p. 203. & vasa deferentia ejusque principium Parafatas varicosiformes, d. l. c. 23. p. 223. Vide Pyramidalia. Pampinus. Parafata.

VARICULA, i. e. Varix parva, vocantur à M. A. Severino intumescens venulæ in adnata oculi tunica ab atri sanguinis distentione procreatæ, l. de noviss. obs. abscess. c. 9. §. 6.

VARIOLÆ, Varioli, terminus antiquis ignotus Pathologicus, denotans peculiare genus Exanthematum pustulorum, cum febre junctorum, & ita describi possunt ac debent: Variola sunt pustulæ, vel papulæ majores minoresve, ab initio sub forma macularum rubentium in toto corpore, aut plurimis ejus partibus erumpentes, cum febre acuta Epidemica, in augmento sese elevantes, & sub statu materiam viscidam quodammodo puri similem continens, interdum & aqueam, tandem in declinatione degenerantes in crustam, post exiccationem decidendam, cum variis symptomatibus per diversa totius morbi tempora variantibus & supervenientibus, genitæ à coagulationibus crudioribus peculiari fermento sanguinis connato delitescentibus portionibus, per contagium virtuale, aut corporale excitatis, in corporis superficie subsistentibus, & per fermentationem coagulativam prorumpentibus. Qui meliorem hac dare poterit hujus morbi descriptionem, ei minime erimus adversi. Legatur Willis de febr. cap. 15. Piens iii. eod. tract. spec. cap. 8. & alii Autores, quos vide allegatos à Walthero in Sylv. Castelli Lexic. Med.

Med. pag. 1466. seqq. E recentioribus adhuc non inepte quoque & succincte descripsit Iunken Chym. Exp. Cur. Part. II. sect. 2. cap. 2. pag. 797. seqq. Variolus & Variola quoque dicitur piscis, alias Trutta & Aurata dictus, apud Schroder. l. 5. cl. 4. num. 93: Vide Trutta.

VARIUS, ποικίλος, sumitur adjective, & substantive. Illa significatio ex aliis Lexicis jam nota est. Substantive Varii & Variæ dicuntur, qui & quæ maculas & papulas in facie distinctas habere solent, notante Keuch. ad Sam. p. 125.

VARIIX, κροσς, in genere significat omnem venam dilatatam, Gal. l. de um. p. n. c. 16. Æginetæ ἀνεύρωσις φλεβός, dilatatio venæ, vocatur l. 6. c. 82. Proprie & accuratius describi potest, quod Varix sit tumor p. n. mollis, inæqualis, nodosus, indolens in ima ventris parte sub umbilico, in scroto, circa testiculos, & frequentius in cruribus, occurrens, proveniens à venarum subcutanearum propter sanguinem feculentum & serosum subsistentem & collectum nimia distensione & contortione. Vid. Dieter. n. 465. Foëf. p. 338. seqq. Bartholinus in valvularum distensionem causam refert libell. 1. cap. 2. p. 594. Plures Autores de hoc affectu reperies apud Walther. in Sylv. Med. p. 1464. seqq. Diminutivum Varicula vide p. a.

VARUS æquivocum est, apud Latinos. Vel enim idem est, quod Vareni, & notat affectum Arthriticum vagum scorbuticum, in plurali Vari dictum, de quo p. a. Vel Varus dicitur tumor exiguus durus, plerumque in facie obortus, ut & in dorso non infrequens, Græc. ἰσθός, vide Ionhor. Vel denique adjectivum Varus notat vitium crurum in figura, oppositum Valgis, & Gr. dicitur ῥαιβός. Vide Rhebor.

VAS, ἀγγείον, sumitur Physiologicè, & Mechanice. In Physiologia vasa vocantur canales omnes liquorem aliquem vehentes, & ita comprehenduntur hoc nomine arteriæ & venæ. Hinc passim leguntur vasa spermatica, præparantia, deferentia, vasa lactea, vasa lymphatica, vasa adiposa, &c. Vide plura apud Bartholin. in Indice. Diminutivum est Vasculum, v. gr. Vascula buccarum, h. e. glandularum in buccis. Leguntur apud eundem l. 3. An. c. 11. p. 536. sudoris vascula in cuticula, l. 1. c. 2. p. 19. Κατ' ἐξοχήν etiam Vas ἀγγείον vocatur membrana foetum involvens Chorion dicta, apud Moschion l. de morb. mul. c. 36. 38. & ratio datur, quia foetus in eo tanquam in vase convertitur. Mechanice vero Vasa & Vascula dicuntur varia Instrumenta intus cava, in quæ liquidæ præsertim materiæ (quamvis solidæ etiam indi solent) recipiuntur, quorum usus est in Diæteticis, præsertim re Coquinaria, Pharmaceutica, Chymicis, & Chirurgicis. Suntque fictilia, lignea, metallica. In specie catalogum & apparatus Vasorum Chymicorum lege apud Rolfink. Ch. I. A. F. R. lib. 2: cap. 18. Quare etiam in Theatri Chymici, ut & Aaaa Libavii

Libavii Indicibus. *Vasculum oculare* Chirurgicum Aquapendentis egregie delineavit modumque applicandi monstravit Scultet. *Arm. Chir. Part. I. Tab. VIII. fig. 11. & T. XXXI. f. 6.*

VASTUS, idem, quod *Magnus, Grandis*, μέγας. Dicitur de corporibus naturalibus, v. g. Musculi *Vasti*, Barthol. l. 4. *An. c. 12. p. 581.* Tumores *vasti*, Dolores *vasti*. Vide Rhod. in *Lex. Scribon.*

VASUM, pro *Vas*, legitur apud Scribon. n. 64. Vide *not.* Rhod. ad *h. l.*

VATA, ἄρα, pro ἄρα, Lat. *Aures*; in singul. ἄς, *auris*. Vide *Aures*. Sumitur & ab Hippocr. pro *inflammationibus aurium*, vel etiam aliis morbis gravioribus, l. 6. *Epid. f. VI. 28.*

VATES, Vaticinium, μανθής, μαντήα. Vide *Manthice*.

VATICANUS, nomen proprium collis non procul à Tiberi, quemadmodum ex aliis Lexicis constat. Cur v. hoc epitheton tributum fuerit Pilulis quibusdam aromaticis simulque purgantibus *Pilule Vaticane Londinenses* D. dictis, me quidem & forsan alios fugit. Descriptio vero habetur in D. D. de *Spina Lex. Pharm. pag. 710.*

UBERA, μαστή, idem, quod *Mammæ*; quamvis vocabulum *Ubera* alias brutis potius attribui soleat, quam foeminis. Vide *Mamma. Mastos*.

UDOR, ab *udus* vel *avidus* dicitur de materiæ vaporosæ humidæ per insensibilem transpirationem excretionem e poris cutaneis ad differentiam sudoris, ceu madoris manifesti, vel humoris, apud Wedel. *Aman. Med. l. II. sect. II. c. 6. p. 343.*

UDOS, ἄδός, Latine *Limen* dicitur, h. e. lignum, vel saxum in ima januæ parte, qua intratur. Legitur apud Hipp. 4. de *artic. 1. 64.* Vide *Foëf. p. 466.*

VECTIO, ἔχθρα, refertur inter motus corporis, & ita inter facienda, Gal. l. de *san. tu. c. 15.* Ejus vero significatio pueris jam nota est e *Dictionariis*.

VECTIS, μολός. Vide *Mochlia*. Inde liber Hipp. *Mochlicus*, q. d. *Vectilius*. Refertur & inter instrumenta ad metallifodinas necessaria à Rul. in *Lex. Diversorum vectium* Chirurgicorum descriptionem vide apud Scultet. *Arm. Chir. Part. I. Tab. III. fig. 2. & 4. & T. X. fig. 6. f. 99.*

VEGETABILE, φυτόν, φυτικόν. Dicitur I. de anima, vide *Physice*; deinde de plantis & herbis, quæ generali nomine vocantur *vegetabilia*, unde pars Medicinæ illa tractans vocatur *Phytologia*, de qua etiam superius suo loco. In hac significatione describuntur à Dorneo, Rulando, & Iohnsono *vegetabilia*, quod sint viridantia radicem in terra defixam habentia, truncum & ramos in aëre, ut sunt herbæ, plantæ & arbores. Hæc omnia e sola constare aqua vult Helmont. *tr. Complex. atque Miftion. El. figm. n. 12. 30. 32.* Calculum suum addidit Beccher. in *Metallurgia. De vegetabilibus* vide plura in *Theatr. Chym. Vol. I. p. 205, 206.* Eorum vis &

potentia consistere dicitur in spiritu vegetativo, & est proprie ignis naturæ, Vol. II. p. 104. *seqq.* *Vegetabilia* non sufficere in Medicina, neque etiam carere omni noxa, scripsit Rolsink. *Chym. l. 1. c. 1. De lapide Philosophico vegetabili*, vel ex *vegetabilibus* parando vide *Th. Chym. Vol. III. p. 53. seqq.*

VEGETATIO, nomen hodieque Physicis & Medicis frequentiore in usum vocatum, & in genere ita vocatur proprie actio illa naturalis, qua omnia corpora vere viventia gaudent; dum à primo ortu nutriuntur, & augmentantur, debitamque magnitudinem adepti in vigore proprio vitali conservantur. Quæ functio naturalis sub se comprehendit plures subordinatas actiones, rarefactionem, condensationem, filtrationem, imbibitionem, concoctionem, aliasque plures similes. Quamvis vero hæc *vegetatio* primo plantis competat, propterea *vegetabilibus* dictis, hinc & eruditam scripsit Dissertationem Kenelm. Dygbæus de *Plantarum vegetatione*, à D. Olfredo Dappeto ex Anglico Latinitate donatam, in qua præter alia insigne *vegetationis* auctæ exemplum legitur p. m. 65. de planta hordei à Patribus Christianæ doctrinæ Parisiensibus asservata 249 culmos, qui omnes ex una radice aut grano originem duxerunt, 18000 hordei grana offerentes, continente: Facile tamen & reliquis corporibus viventibus, puta animalibus & homini applicari etiam poterit, quin & ipsis mineralibus atque metallis attribui, cum videamus & hæc non solum per appositionem, sed etiam per succi appropriati intrinsecam mutationem in substantiam mineralem & metallicam gigni, augeri, & conservari.

VEGETATIVUS, φυτικός, idem, quod *Vegetabilis*. Hanc virtutem quoque inesse metallis legitur in *Th. Ch. Vol. IV. p. 158.* nec fortassis absque ratione, cum sensuum fide constat, non in quibusvis fodinarum venis quodvis generari metallum, sed in iis inesse principium quoddam specificum determinatum. Verum hæc ad Physicam potius pertinent.

VEGETUS, ἀμψύζων, dicitur partim de corpore, & Gr. ἵμενος etiam vocatur, partim de animo; Et qui *vegeus* animo est, Gr. dicitur πείθυμος, quamvis hoc vocabulum de utroque accipiatur. Vide *Prothymia*.

VEHEMENS, σφοδρής, vide *Sphodros. Vehementia* morbi σφοδρότης eadem est, quæ *magnitudo*. Gal. l. I. de *crif. c. 3.* *Vehemens* pulsus idem cum *Forti*.

VEHICULUM, ὄχημα, vide *Ochema*. *Vehiculum* quoque in Pharmaceuticis dicitur liquor, in quo olea & arcana Chymica ad graviorum gustum, vel faciliorem exhibitionem ægris præbentur. Iohnson. in *Lex. l. 1.*

VELAMENTUM, σπέσσμα, idem, quod *Tegumentum*. Vide *Scepasma*. Tribuitur quoque illud nomen interiori intestinorum tunicæ, præsertim tenuium; quæ alias *Crusta membranæa*, Pecqueti *Peristoma rugosum*;

sum; *Bilfio Muscus villosus* dicitur. Horne vero *velamentum bombycinum*, appellavit Barthol. l. 1. *An. cap.* 10. p. 81.

VELLE, ἴθλειν, θίλειν, βέλεια, apud Hipp. aliquando accipitur pro *Posse*, 3. *de artic.* 1. 106. Adde Gal. *in comm. ad h. l.*

VELLICATIO, πλῆξ. Vide *Tilmos*.

VELLUS *aureum*, δέρας. Vide *Deras*. *Vellus aureum* quoque fit ex rore collecto mensis Maii, ex tritico ante ortum Solis, caelo sereno, loco aperto expanso linteo, & in discum expresso, inque vas fictile incluso, Iohnf. *Lex. Chym.* l. 2.

VELOCITAS, *Velox*, πῆξις, ταχύς, idem, quod *Celeritas*, *Celer*, de quibus superius in CE.

VENA, φλεψ. Vide *Phleps*. *Vena medena*. Vide *Medena*.

VENÆ *sectio*, φλεβοτομία. Vide *Phlebotomia*.

VENATIO, *Venator*, κνηρία, κνηρός, κνηρίτης; quid significet, aliunde notum est. Merito refertur inter exercitia, quæ & corpus fatigare, & animum delectare possunt, quo etiam potissimum utantur Magnates: quamvis haut raro in excessu peccent. Meminit Gal. *de parv. pil. exercit.* cap. 1. Interdum Metonymice *Venatio* accipitur pro *carnibus ferarum*, notante Rhodio *ad Scrib.* n. 134. ex Sidonio Apollinar. l. 4. ep. *ad Industrium*. Ita apud Cels. *libr.* 2. *cap.* 18. *seqq.* aliquoties sumitur.

VENEFICA, *Veneficus*, *Veneficium*, quid significet, ex aliis *Lex.* jam notum esse debet. Pertinent hæc inter causas morborum transnaturales, ut & remedia trans vel supra naturalia, à quibus Medicus Christianus sibi cavere debet, conscientię suæ consulturus. Vide *Dier.* p. 977. *Jung.* *Cap.* Rejes *C. El.* 97. n. 12. *seqq.* *Sennert.* l. 6. *M. Pract.* 9. *per ioum*.

VENENUM, φάρμακον, hujus quoque Latini vocabuli significatio nota est, dum proprie & usitate nunc significat omne id, quod corpori nostro quomodocunque communicatum illius universas, aut particulares quasdam, easque principes ac vitæ summe necessarias functiones incomprehensio modo atque ferocia indomita adortur & lædit, spiritus & humores, præsertim sanguinem & balsamum nervorum, corrumpit, coagulat, præfigat, pervertit, & deinde partium quoque solidarum substantiæ corruptelam ocyus tardiusve inducit, & ita in summum vitæ discrimen conjicit, *Charlton.* *Ex. X. Patholog.* §. 23. *Willis de febr.* c. 12. *Dogm. nostr. Medic. Gen. P. II. c. 8. p. 232. seqq.* ubi & differentias *venenorum* legere licet. Alias etiam vocabulum *Veneri* fuisse μέσον, & indifferens, ita ut in bonam partem quoque sumtum fuerit, patet *ex l. 236. ff. de V. S.* in quem locum & *Theophilus Paraphrastes Græcus* scripsit: πῶν μέσον ἐστὶ τὸ ὄνομα τῶ φαρμάκου. Qui *venenum* dicit, adicere debet, utrum malum & bonum. Confirmat hoc *Linden.* *Ex. XIII.* §. 316. *Paracelsus* quidem strictius sumpsit; nihilominus tamen latius,

quam propria significatio admitit, dum omne id, quod naturæ nostræ quoquomodo adversum est, *venenum* appellavit, *Paramir. Tract.* 2. *de Ente veneni*, c. 8. & alibi, quam sententiam & *Helmont.* in scriptis suis videtur amplexus esse. Et ex recentioribus *Richard.* *Mortonus* in sua pyretologia, quando omnium febrium etiam intermittentium causam venenum esse statuit (spiritus animalis immediate efficiens atque agitans. *Jung. Acta erudit.* *Lips.* A. 1693. in *April.* p. 150. *seqq.* In *Chymicis Mercurius* quoque dicitur *venenum*, qui tamen & *Theriaca* & *fermentum* vocatur, *Rul. in Lex. Junge Th. Chym.* Vol. I. p. 721. Vol. IV. p. 891.

VENER, id est, *Mercurius*. *Rul.* & *Iohnf.* in *Lex.*

VENEREUS, ἀφροδισιακός, vel dicitur de hominibus libidinosis, & salacioribus, vel etiam est Epitheton morbi ex impuro coitu orti, qui alias & *Morbus Gallicus*, *Lues Venerea* vocatur. Vide *Gallicus*. Usurpatur etiam de ipso actu conjunctionis maris & foeminae, qui dicitur *Actus Veneris*. Exempla harum significationum passim occurrunt apud Scriptores Medicos Latinos.

VENETICUS, *Venetus*; ἐνὶ τῷ, denotat colorem glaucum, vel dilute coruleum. Unde *oculi Venetici* vocantur, qui suffusione sunt affecti, suntque tales duobus modis, vel propter aquam, si nimium fuerit coagulata, vel propter siccitatem, quam patitur crystallinus humor, *Gal. l. de ocul. part.* 4. c. 12. *Venenum* contentum in urina quid significet, legatur apud *Joh. Lummium l. 3. observ. Medic.* p. m. 362.

VENOSA *Arteria* olim dicebatur vas illud sanguinem e pulmone ad auriculam cordis sinistram, & mediante hac ad sinistram ventriculum revehens, ex falsa hypothesi, quod e sinistro cordis sinu tantum arteriæ prodeant, quemadmodum e dextro solum venæ, cum tamen revera ex utroque distinctum per vasorum, arteria & vena producantur, & revera *venosa* illa *arteria* dicta sit vena quoad structuram organicam & usum, neque pulsus, qui fortassis à nonnullis animadvertitur, arteriarum pulsui respondet. Vide *Bartholin.* l. 2. *An. c. 7. p. 404.* Rectius vero dicitur *Vena pulmonalis*.

VENTER, κοιλία, multifarium accipitur. Late à recentioribus Anatomicis, quibus *Ventres* dicuntur insignes cavitates, in quibus nobile aliquod continetur viscus. Hinc totum corpus dividitur in tres *Ventres*, *Infimum*, qui vulgo *Abdomen* dicitur: *Medium*, *Thorax* dictum, & *Supremum* seu *Caput*. Vide inter alios *Barthol. Anat. proæm.* p. 8. 9. *Paulo* strictius accepit *Hippocr.* quando vocab. *κοιλίας* aliquando usus pro *thorace* & *abdomine* excepto capite. Ita l. *de affect.* VII. 1. *seqq.* ubi morbos thoracis recentet, item l. 2. *de morb.* XLIV. 15. XLV. 33. unde & ad differentiam interpretum *Thorax*, ἢ ἄνω κοιλίη, venter superior, & *abdomen* ἢ κατώ κοιλίη, eidem vocatur. 7. *aph.* 38. (*Gal.*

in comm. ad h. l.) l. 1. de morb. X. 2. 3. XI. 1. 2. &c. Strictè vero accipitur frequentius *Venter*, κριλία, pro abdomine sive regione sub diaphragmate usque ad genitalia. Neque opus est exemplis hoc demonstrare, cum passim occurrant. Strictissime tandem pro *Ventriculo*: de quo p. p. interdum & sola *Intestina*, præsertim ubi Hippoc. sermo est de ventris, vel alvi laxitate, aut adstrictione, quæ affectiones magis spectant ad intestina, imprimis crassa: unde & sunt, qui *Colon intestinum* duotaxat *ventrem* inferiorem vocarunt, Gal. 4. de R. V. I. A. l. 112. & com. 7. aph. 38. In Græco & vocab. κριλία pro excremento alvi acceptum legitur apud Hipp. lib. 4. Epid. XIII. 18. Jung. Foëf. pag. 344. seqq. Hoc etiam in Latino locum habere, vult Keuch. ad Sammon. pag. 206. In Chymicis *Venter* dicitur Terra. Th. Ch. Vol. I. pag. 201. 378. *Venter Equi* vocatur *simus equinus*. Ruland. & Iohnson. hoc est ignis ventris equi instrumentum solutionis corporum, & fit in duobus vasibus, quorum in uno est aqua, in altero *simus equi*, ubi est phiala cum medicina, statque in furnulo, & desuper comburitur levis ignis, ut aqua tantum evaporet, & non bulliat, ibique est canalis, per quem additur aqua, quando minuitur. Proprietas hujus caloris vel ignis est, quod non destruat oleum, sed augmentet propter suam humiditatem; nam alii destruant propter suam siccitatem. Et uti puer ex calido & humido augmentatur, sic equi ignis augmentat oleum sua humiditate. Ignis equi non fundit, neque comburit, sed domat & humidum augmentat. Hæc Iohnf. de ventre equi, *Lesic. l. 2.*

VENTININA Paracelso dicitur ars vaticinatrix ex vento, quomodo sese habeat cœli & astrorum cursus erga hominem, ratione boni vel mali effectus. In altera explicatione Astronomiæ. Rectissime vero artibus incertis annumerat, cum nihil aliud sint, quam *Nugæ*.

VENTOSÆ vocantur *Cucurbitæ*, absque scarificatione appositæ. Unde & *Italis le ventose* dicuntur. Forest. l. 29. O. 22. Schol. Est etiam *Ventosa* epitheton morbi, qui Avic. *Spina ventosa* vel *Spina ventositas*, vocatur, estque nihil aliud, quam cariota ossium affectio cum putrilagine conjuncta. De quo affectu maligno lege apud Avic. l. 4. fen. 4. tr. 4. c. 9. Lang. l. 1. ep. 42. Pandolfinum integro tract. de hoc affectu, *spina ventositate*, cum notis D. D. Merolini, Amici nostri honorandi, elegantissimis edito. Imprimis vero integro etiam libro hunc affectum descripsit libro de *Pædarthrocace*. M. A. Severinus. *Ventositas* alias sæpe ponitur pro *Flatulentia*, sive *Affectibus flatulentis*, φουσάδεις. Unde & *apostemata ventosa* dicuntur *tumores flatulentii*. Forest. l. 3. Chir. Obs. 3.

VENTRALIS dispositio, κριλιακή διάθεσις. Vide *Cœliaca*

VENTRICOSUS, *Ventriculosus*, vel dicitur qui *magnum habet ventrem*, μεγαλόεντος. Vide *Megal-*

cælos: vel qui laborat affectione *Cœliaca*: Rhod. ad *Scrib. n. 95*. Vide *Cœliaca*, *Ventriculatio*.

VENTRICULATIO, idem, quod *Ventriculosa passio*, ή τῶν κριλιακῶν διάθεσις. Legitur apud Aurelian. l. 3. *Acutor. c. 17*. allegante Foëf. in *Oec. pag. 346*. quamvis incertum sit, qualis morbus hoc nomine veniat, propter variam significationem vocabuli Græci κριλίαις. Unde & *Celsum* plane peculiarem attribuit acceptionem vel pro *Tympanite*, vel *Colica flatulenta*, l. 4. c. 15.

VENTRICULUS, κριλία, proprie dicitur, in quem primum animalia cibum protrahunt, Gal. l. 6. *An. adm. cap. 2*. Dicitur quasi *parvus venter*, estque pars organica, in infimo ventre sita, statim sub diaphragmate; Chylificationis officina. Ejus historiam passim vide in scriptis Anatomicis, præsertim inter hos Barth. l. 1. *An. c. 9*. In brutis pennatis quidem duos esse, in ruminantibus quatuor, præter Aristotelem in *LL. de part. ani. & alibi*. Videatur & Gal. d. l. cap. 3. & Barthol. d. l. Translatum porro *Ventriculi* vocab. ad alias cavitates, v. g. *Cordis* sinum dextrum ampliorem, & sinistram angustioiorem, qui vocantur *Ventriculi*. Barthol. l. 2. c. 7. p. 398. seq. Ad *Cerebri* cavitates, quarum alii tres, alii duas, alii quatuor, Barthol. unam saltem numerarunt, l. 3. p. 490. seqq.

VENTRILLOQUI, ἐγγαστήριμοι, vocantur arriolatores & vates præstigiiosi, qui plebi persuadentes imponunt, dæmonem aliquem ab ipsorum ventre voces emittere, spiritum scilicet peculiari quadam arte intus attrahendo, quo fit, ut voces videantur non ab ipsis edi, sed ab alio intra ipsis latente, cum tamen ab ipsis saltem egredi videantur. Nam si id non advertas, putabis, ea à loco aliquo distantis proficisci, *Ephem. N. Cur. A. I. Obs. 35. p. 20*. Jung. *Libav. T. IV. Oper. p. 27*.

VENTUS, ἀνεμος, quid sit, ex Physicis notum esse debet. Quod vero *Ventorum* cognitio, quam quisque habeat naturam, proprietatem, & virtutem, Medicis fit necessaria, Hipp. passim inculcavit in scriptis suis, de *Diata, Aer. L. & Aq. in Aphorism.* & confirmarunt hoc plerique Interpretes, præsertim *Diæt. n. 578.* & *Charlton. Ex. Pathol. V. §. 12.* Apud Spagyricos *Ventus* quoque de diversis rebus dicitur, v. g. *Ventus albus* est *Mercurius*: *Rubeus*, *Auripigmentum rubeum*: *Citrinus* *Sulphur*. Rul. & Iohnf. *Venti* quoque sunt *spiritus*. Imo dicitur Iohnf. *lib. 2* adhuc subtilius vult philosophari, dicens: *Venti Chymici* sunt *Theauri naturæ*; nec est aliquid in tota natura *ventis* ipsis pretiosius & nobilius *Vita* *liquidum* & *anima rerum omnium ventis* deportatur ad res omnes. Est enim *ventus spiraculum* vitæ temporalis, quod alio vehiculo deferri non potest rebus omnibus, nisi *ventis*. Et *ventus* nihil aliud est, quam tenuissima & subtilissima hujus materię pars, quam *Ignis* naturæ, seu *lumen cœlestē*, quod huic materię inest, sursum elevat, & fit vapor

vapor & *venus*; qui summopere custodiendus est; alioquin tota Alchymia esset inutilis. Custoditur autem *Venus* ille & vapor, si in vasis vitreis, perquam optime obturatis, dum erit, à materia sua & corpore continuatur, nam frigiditate vasis & aëris in vasis conclusi *Venus* ille & vapor fit tandem aqua, & pluvia Chymica, quæ terram suam irrigando fœcundat; non secus, ac in magno mundo vapores & *venti*, qui calore naturali terræ sursum in aërem pelluntur, frigiditate aëris & ipsius humiditate convertuntur in pluviam & aquam, quæ super terram decidat, & suo irroratu ipsam fœcundat, quia tenuissima & subtilissima inferioris elementi pars, qua reliquorum Elementorum vires & energias in se coercescit. Hactenus Ioh. An. non vero hic iterum Galeni adagium commode applicare liceret: Nihil apprehende, & fortiter tene? Quod & ipse *Lapis Philosophicus Venus Hermetis* dicatur, legi poterit apud Libav. Tom. II. Oper. p. 428.

VENUCULA est nomen *Uvae*, quæ alias *Apiana*, *Scirpula*, *Stucula*, *Stacula Mōschatella*, vocatur, Lind. Ex. X. §. 99.

VENULA, φλεβίον, diminutivum *Venæ*, q. *Parva vena*. Sumitur ab Hippocr. pro *Arteria*, l. 6. Epid. f. 6. t. 2. Jung. Gal. in comm.

VENUS, ἀφροδίτης, æquivocum est. Tribuitur enim hoc nomen Planetæ circa Solem locum suum obtinenti, qui pro diverso positu ante ortum solis *Lucifer*, post occasum apparens *Hesperus* nominatur. Deinde ita vocatur *Dea gentilium* ex spuma maris nata credita, *Cupidinis mater*, *Cypris* vel *Cypria* dicta, omnis lascivix & salacitatis dux & regina. Hinc translata vox *Veneris* à veteribus & recentioribus Medicis ad ipsam Generationem; ut *Venus* nihil aliud notet, quam congressionem maris & fœminæ, licitam & illicitam. Ita inter alios Linden. de licita scripsit. *Venus* concessa hominibus est cum boni alicujus consequendi gratia, tum mali averruncandi, Ex. XV. §. 87. Jung. Dieter. n. 140. Tandem & à Chymicis *Venus* vocatur *Cuprum*, sive *as*, de quo suo loco. *Venus aurea* dicitur *Minera cuprea fulminea*, quæ una cum fulmine quondam decidit A. 1677. mense Majo orpe Haynam oppidum, sicut prolixius descripsit D. Christian. Adolph. Balduinus S. R. Imp. Nat. Curios. Collega *Hermes* dictus in special. Tractatu de *Veneri aurea*. Vid. *Ephemerid. Nat. Curios. Decad. I. Ann. VIII. Veneris gradus* est mitis atque dulcis naturæ, viridis vitæ, Dorn. in dict. *Paracelsi*.

VENUSTAS, idem, quod *Formositas*, *Pulchritudo*, καὶ ἄλλοι. Leporum esu *venustatis* decorem in septimum aut nonum diem prorogari, fabulosum omnino videtur, Lang. l. 1. ep. 67.

VER, ἴαε. *Vernus*, ἱαενός. Vide *Ear*.

VERATRUM, ἰκτίσος, idem, quod *Helleborus*; de quo supra in HE.

VERBERA, πλῆγαι, quid sint, pueri norunt, idem;

quod *Plaga*; *Percussiones*. Pertinet inter causas quandoque morborum, quandoque & inter remedia. De hoc testatur Rolf, quod Empiricus quidam maniacos & melancholicos solis flagris & *verberibus* curaverit, O. & M. M. Sp. l. 14. f. 3. c. 17.

VERBUM, λόγος, ῥῆμα. Ejus significatio notior est, quam ut opus fit *verbis*. An *verbis* quædam insit virtus Medica prolixè ventilavit C. Rejes C. El. g. 22. Et quomodo *Paracelsi* abutantur & pervertant sententiam illam: *Verbum Dei sanat omnia*, docuit Libav. Tom. IV. p. 7. seqq.

VERDETUM vocatur color viridis ex vapore forti aceti æneas laminas perfundentis. Vital. de Furno c. 267. p. m. 224.

VERECUNDIA, αἰδώς, αἰσχύνη, idem, quod *Pudor*. Vide in PU.

VEREDARII vermes. Vide *Cutambuli*.

VERETRUM, idem, quod *Penis*, membrum virile, de quo vocabulo vide Rolf. de part. genit. P. I. c. 43.

VERGILIÆ, πλειάς, πλειάδης. Vide *Pleias*.

VERGO, ῥίπυ. Vide *Rhepo*.

VERITAS, ἀλήθεια, est ens reale *verum*, uti recte vocavit Helmont. ir. *Venatio scient. n. 27*. Hanc etiam Medicam sectari debere, docet Gal. l. de Art. Med. const. c. 7. & alibi sapius. Et quis contra *veritatem* hincere potest? Scrib. n. 84. & *veritas* favori anteferenda. Amicus Galenus, amicus Hippocrates, amicus Aristoteles; magis amica *veritas*. *Verum Spagyricum* est rerum à natura productarum centrum, in quo virtus omnis & ejusdem rei *veritas* atque potentia delineescit, per hanc artem ad actum deducenda, Th. Chymic. Vol. V. p. 410. Enim vero modo negotium non magis imaginatione vana & opinione niteretur, quam ente reali! Alias rectissime Roslink. *veritatem* Medicam duplicem fecit: aliam *ad amussim talem*, quæ infallibilem infert certitudinem, & aliam, quæ *ut plurimum talis*. Ad primam pertinent nonnulla Theoremata Physiologica; Ad hanc Prædictiones salutis & mortis. O. & M. M. Sp. l. 3. f. 2. c. 3.

VERMES, ἔλμυθες, idem, quod *Lumbrici*. Vide *Helminthes*.

VERMICATA, vocantur à nonnullis *Lentigines*, Fallop. de Ulcer. c. 23. Tom. I. p. 612.

VERMICULANS, σκωληκίζων. Vide *Scolecizon*.

VERMICULARIS, σκωληκιοειδής, idem, quod *Vermiformis*. Vide *Scolecoides*.

VERMICULUM, id est, *Elixir*, *Tinctura*. Rul. & Ioh. in quo *Vermiculum* legitur.

VERMIFORMIS, σκωληκιοειδής, vide *Scolecoides*. Dicitur & Vermis cerebri. Castell.

VERMILION, id est, *Cinabrium*, vel *Minium*. Rul. & Ioh. in Lex.

VERMINA, Verminatio, Verminosus, εσθφός, εσθφόμενος. Vide *Syrophos*. Alias *Verminosus* proprie dicitur

dicitur de materia, in qua *vermes* generantur. Ita & sanguis *verminosus* hodieque passim legitur, in specie in Boneti *Medic. Septentr. l. 2. sect. 21. c. 1. p. 493*. Dicitur & ibidem *Verminans*. Affectus etiam talis *Verminatio* appellatur. Plura de hominibus *verminosis* & *verminatione* continua legantur apud eundem *d. l. l. 3. sect. 16. c. 1. seqq. p. 626. seq.*

VERNACULUS, ἰνδιμῶ, Vide *Endemos*.

VERNICE, id est, *Vernix guttosa sicca*. Rul. & Iohnf.

VERNISIUM, idem, quod *Vernix*, *Sandaraca* alias vocatur, vel *Gummi Juniperinum*, & ita *Vernix sicca*, vel liquor ex hoc gummi paratus, estque *Vernix humida*. Schroder. *l. 4. cl. 1. n. 179*. *Vernisium* vero legitur apud Helmont. *tr. de Lith. c. 3. n. 7*. De *Vernicis* variis speciebus vide *Morley Coll. Chym. Leid. c. 504. seqq.* *Vernix* etiam vocatur massa balsamico-oleosa e pulveribus aut gummi Copal cum oleo Terebinthinæ coctis parata metallis laminatis obducenda, ut transpareant, ne color alteretur. Formulæ videantur etiam apud Iunken in *Corpor. Art. Pharmaceut. sect. III. c. 4. in fin. p. 227*.

VERNUS, ἱαρινὸς, dicitur vel de ipso tempore, & ita idem est, quod *Ver*. Vide *Ear*. Vel de morbis, qui *vere* solent esse frequentiores, & morbi *verni*, sive *vernales* vocantur, quorum Catalogum recenset Hipp. *3. aphor. 20*. Jung. Dieter. *n. 228*.

VERRES, vocatur *Sus mas*, quemadmodum & *Aper Verres sylvaticus*. Lang. *l. 1. ep. 61*. Schrod. *l. 5. cl. 1. n. 3. § 34*.

VERRICULARIS, ἀμφιβληστροειδής, *Amphiblestroides*, vocatur tunica oculi propria, quæ à cerebro ad oculos profecta humerem vitreum & crystallinum ambit, cujus tunicæ figura in latum diffusæ atque expansi nervi *verriculo* similis apparet. Vocatur & *Retina* vel *Retiformis*, quod reti etiam sit similis. Gal. negat, esse veram tunicam, sed potius cerebri portionem quandam exemptam, *l. 10. de V. P. c. 2*. Confirmat hanc sententiam suo calculo Barthol. *l. 3. An. cap. 8. p. 518*. Itatuens, esse medullaris substantiæ mucum.

VERRISTA, vocatur Paracelso summum arcanum in Epilepsia, una cum *Granagranis*, de *caduco matricis* §. 8. Quid vero sint, non explicat.

VERRUCA, Græcum nomen non occurrit generale. Sunt vero *verrucarum* species duæ: *Acrochordon*, ἀκροχρόρδον, & *Myrmecia*, μυρμηκία, de quibus vide suis in literis, Gal. *l. 2. M. M. c. 2*. *Verrucosa* ulcera vocantur dura, quæ alias ἰχθῆδες dicuntur. Vide *Ochodes*.

VERSIO, ποση, Chymica vocatur formarum manifestarum in occultas, & sit corruptione formæ specificæ, generationeque generalioris formæ, videlicet Elementorum decompositorum in composita, & impuratorum in pura conversione, Th. Chym. Vol. I. p. 199.

VERSUS, ἄχ, ἴπ, μέτρων, Theriaca *versibus*

descripta hæc habere utilitatem dicitur; quod facilius memoriæ mandetur, nec à suo ordine perverti possit, Gal. *l. 1. de Antidos. c. 16. princ.* Q. Serenus Sammonicus etiam suam Medicinam metricè, sive *versibus* conscripsit. Ita & Scholæ Salernitanæ Medici; quamvis non sustineant *versus* illi regulas Poëticas.

VERTEBRA, σπόνδυλος. Vide *Spondylos*. *Vertebra-tus Musculus*, dicitur, cujus utraque extremitas *vertebris* continua est, Barthol. *l. 4. Anat. c. 7. p. 569*.

VERTEX, κρυφή. Vide *Cryphe*.

VERTIBULUM, significat caput ossis globosum, quod alterius sinui ad articulationem inseritur, Hieron. Fab. Aquap. de *Off. Dearticulat. part. 2. p. m. 179*.

VERTICELLI marini, σπόνδυλοι θαλάσσιοι, vocantur *Zoophyta* tuberosa, quæ & *Vertibula*, alias *Tethyia*, nuncupantur, de quibus vide Aldrov. de *Zoophyis l. 4. c. 5*. *Verticillum* vel *Verticulum* etiam dicitur quodlibet Os Dorsi i. e. *Vertebra*. Vesal. *l. 1. de H. C. F. c. 3*. *Verticillum* ani etiam dicitur M. Aurel. Severino tuberculum in extremo ano observatum *verticillo*, quod mulieres fuso adjungunt, simile *l. de noviss. observatis abscissib. §. 18. p. m. 55*.

VERTIGO, δῖον, σκοπέδιον, ἕλιγξ. Vide *Dinor*. VERTO vocatur quarta pars libræ. Dorn. Rul. & Iohnf.

VERTUMNUS, vocatur inventum quoddam D. Chr. Ad. Balduini in *Hermete suo curioso Inventio 3. delineatum*.

VERVA vocantur apud Scribon. *num. 16. armillæ*, amuleti loco gestatæ, quamvis Rhod. legendum existimet *Vivias* aut *Variolas* eboreas, Gr. ψάλια & βερβάλια dictas. Aut *Vercula* vel *Verucula*. Nat. ad h. l. p. 55.

VERUCLA, vide *Verva*.

VERVEX, id est, *Aries castratus*. Schrod. *l. 5. cl. 1. n. 30*.

VERUM, ἀληθές. Vide *Veritas*.

VESANUS, *Vesania*, in genere, idem, quod *Insanus*, *Amens*, *Delirus*, *Furiosus*, παρωφρων, παρωφροσύνη, κωλία &c. Ita *Amor vesanus* vocatur delirium ex nimio amore erga scæminam obortum, de quo Feresl. *l. 10. Obs. 29. cum Schol.* Paracellus vero distinxit inter *vesanos* & *insanos*. Hoc describens, quod sint amentes à nativitate & hereditario malo; *Vesanos* vero, qui per victum aut medicamenta forinsecus advenientia, de *morb. am. Tract. 1. cap. 5*.

VESCOR, idem quod *Edo*, *Comedo*.

VESICA, κύστις, vide *Cystis*. In Pharmaceuticis & Chymicis *Vesica* vocatur Vas metallicum ex cupro, in forma vesicæ, vel ovi, duorum aut trium pedum altitudinis, convenientisque latitudinis, formatum, & circa fastigium apertum, ut intra sinum suum convenientem alembicum recipere possit, qui adeo cum orificio *vesicæ* quadrare debet, ut tam apte invicem concludatur, ne minimum inde exspirare queat;

queat. Impositum capitellum e suo vertice canalem duum aut trium pedum altitudinis emittere debet, qui in summitate aliud capitellum ab alieno aliquo semper frigidum continente, qua spiritus in alembicum elevati refrigerari & condensari possint, circumdatum sustinet. Ex hoc capitulo Epistomium seu canalis procedit, qui vapores condensatos guttatim in vas suppositum deducit. Hujus vesicæ usus in vegetabilibus non est negligendus. Hæc Rul. & Johnf.

VESICATIO vocatur symptoma superveniens combustioni ex aqua vel igne, de quo plura videantur apud Valescæ de Taranta, *Philon. Chirurg. c. 22.* & ex hoc Forest. *l. 2. Chir. Oper. Obs. 17. Schol.* Unde & effectus vesicatorii remedii *Vesicatio* dicitur Blasio, *Med. Univ. p. 44.*

VESICATORIUM vocatur *Cauterium* quoddam *potentiale*, & est species *Sinapismi* fortioris, quo ut plurimum virtute cantharidum, aut alterius medicamenti caustici vesicæ in cuticula excitantur. De his vide passim in Practicis. Descripsit Schroder. *l. 2. cap. 44. fin.* Morell. de *Form. Rem. l. 2. f. 1. c. 14.* Vocantur à Dioscor. διὰ κρητάρου & ἐπιδείμα, *l. 3. c. 63.* à Rolfink. *Vesicantia*, quorum historiam tradidit O. & M. *Sp. l. 4. f. 7. p. 3. cap. unic.*

VESICULA, κύστις, diminutivum *Vesicæ*. Frequenter usurpatur de folliculo fellis. Vide *Cystis*.

VESPA, σφήξ, ἀνίλυτος, dicitur insectum api simile, aculeatum, cujus historiam cum usu & noxa recenset Aldrov. de *Insect. l. 1. c. 6.* Ex cadavere equino putrescente generari, testatur Lang. *l. 1. ep. 14. Vesparum puncturam* quandoque esse periculosissimam, confirmant *Obs. Hild. Cent. 4. O. 78. seqq.*

VESPERA, *Vesper*, ἑσπέρα. Vide *Hespera*.

VESPERNA vocabatur quarta cibationis diurnæ pars, merendam sequens, & legitur apud Franc. Bonamicum, de *Aliment. l. 3. c. 40.*

VESPERTILIO, νυκτερίς, est animal bipes, alatum & volans, sed non pennatum, muribus plerumque simile, viviparum, cujus historiam cum usu tradidit Aldrov. *l. 9. Ornith. cap. 1.* Galen. *l. 10. S. F. §. Sanguis nycteridos.*

VESTIGIUM, ἕχτρος. Vide *Ichnos*.

VESTIMENTUM, *Vestis*, ἱμάτιον, εἶμα, ἰδής, quid proprie significet, aliunde constat. Metaphorice etiam tribuitur telæ aranearum & testis, Keuchen. ad *Samon. p. 279.* Abusive vero, & valde incongrue ignis Divinus & Sal *vestium* nomine veniunt, in *Theatr. Chym. Vol. VI. p. 16. Vestimentalis liquor* qui Mynfichto dicitur, vide in *ejus Armam. sect. 20.*

VETERANA vocatur à Gilberto *Morbillus*, uti scribit Forest. *l. 6. Obs. 44. Schol. fin.*

VETERASCENS, παλαιώμενος, dicitur de pinguedinibus, quæ progressu temporis acrimoniam & rancorem acquirunt, Galen. *l. 3. de C. M. P. G. c. 5. circa fin.*

VETERINARIA, κτηνιατρική, vocatur ars, quæ tractat curationem morborum in jumentis & pecudibus. *Veterinarius*, κτηνίατρος. Quamvis vero ratione finis & intentionis cum arte Medica convenire videatur, ob subjecti tamen insigne discrimen, quo homo nobilissima creaturarum multis parafangis antecedit bruta, ut & ob maximam differentiam inter eos, qui exercent *Veterinariam* & veram Medicinam, minime conjungendas esse, rectissime judicant ii, qui dignitati suæ melius consulunt, contra Plempium in *Fund. Med. & Bonetum Anat. Pract. l. 1. f. 13. Obs. 32. Schol. p. 272.* Conscriptit talem Medicinam Publ. Vegetius appellans *Mulo-Medicinam*, in quo scripto plura occurrunt vocabula Latino-barbara, quæ etiam Lexico huic inferi potuissent, v. gr. Morbus subtercutaneus, farciminosus, subrenal, strophosi, epistomici, Appiosi, Pullaria & c. nisi nefas duxissemus, artem nostram ἑσφαμειστέτην *veterinariis terminis* sordidare.

VETERNUM, aqua intercus, Servio apud Hadrian. Jun. in *nomenclat.*

VETERNUS, λήθηργος, *Veternofus*, λήθηργός. Vide *Lethargus*.

VETUS, παλαιός. Vide *Palæos*.

VEXO, λυπίω. Sumitur in Medicina in malam partem, & significat molestiam afferre. Diciturque de morbis, uti explicavit emphasin hujus verbi Linden. *Ex. XV. §. 79.* Rhod. quoque *vexari* explicat per *gravius affligi*, raptari huc & illuc, distrahi, *Lexic. Scribor. p. 457.* Cujus vero autoritate *Vexationem* pro cutis fagillatione accipi scripserit Blancard. in *Lexico*, nobis non constat, cum in nullo, qui ad manus fuerunt, Auctore invenire poterimus. Alias *Vexatio* etiam sumitur pro paroxysmo doloris Arthritici à Joh. Thom. Minadon. *l. de Arthritid. c. 33. p. m. 79. seqq.*

VIA, ἰδής, quid proprie significet, non pertinet ad Medicinam. Nihilominus per translationem frequentem in usu est vocabulum hoc, dum sumitur pro *Ratione*, vel modo aliquid tractandi aut perficiendi. Ita accipitur à Galen. *c. 3. in 6. Epid. t. 20.* Ita *Via* veritatis vocatur Philosophia. Ita *Via* ad sanitatem est *via* rectissima ad Deum, Linden. *Ex. III. §. 19.* *Via* quoque duplex *humida* & *sicca* dicitur esse in negotio Lapidis Philosophici, quarum illa facilior, hæc difficilior habetur, *Th. Chym. Vol. VI. p. 529. 540. seqq.* *Via* stomachi & Veneris vocatur *Oesophagus*, apud Barthol. *l. 1. An. c. 12. p. 447.* *Primæ Viæ* dicuntur *Oesophagus*, *Ventriculus* & *Intestina* cum appendicibus eorundem, in quibus non tantum purgantia & vomitoria, sed & alia medicamenta intus assumpta virtutes suas exerunt, ut operationes suas postmodo determinate edere possint, Willis *Pharm. Rat. Part. I. sect. 1. c. 2.* Nonnulli etiam *Via* *Melaraica* inter *primas vias* referre non dubitant.

VIBICES, μάλωπες. Vide *Molops*.

VIBRATIO, κλύσις, est agitatio & motio corporis & membrorum

membrorum involuntaria, ut conquiescere non liceat; etiam ille strenue renitens, Gal. I. de rem. c. 6. Vide Clonus;

VIBRISSÆ vocantur Pili in naribus, quas Blasius Can ex errore *Vibrifcos* nominavit, *Med. Univ. in proleg. p. 2. & p. 157.* illud vero habetur apud Barthol. *Anatom. p. 530.*

VICINITRAHA, aut *Vicinitraclus*, respondet Græco *ἑνωσιπλάς*, & illud Felicianus excogitavit, hoc Ingraffias. Vide hujus Schol. in Gal. de Tum. p. n. Schol. 24.

VICTICELLÆ liquor, aut *Viticellæ*, dicitur Paracelso genus vini, & legitur in Scholiis ad Libell. II. de Tartaro.

VICTUS, *Νούτα*. Vide *Diæta*.

VIGESIMUS, *εἰκοστή*, scil. *ἡμέρα*. Refertur ab Hipp. 2. *aphor. 23.* inter dies Criticos. Hæcque fortiorem esse statuit, quam *vigesimum primum*, l. 3. de dieb. Critic. c. 9.

VIGILANTIA; *Vigilia*, *ἀγρυπνία*, *ἰγρηγρησις*, opponitur somno, estque res non naturalis, & causa sanitatis morborumque procatartica, consistens in exercitio sensuum & motus, à spiritu animalium activitate expedita dependente. Jungatur Charlton. *Ex. VII. Pathol. §. 4.* & Dogm. nostra P. V. c. 4. Dieter. num. 5. & supra vide *Egregorffis*.

VIGOR, *ἀκμή*, vide *Acme*. Adde Linden. *Ex. XII. §. 85. 86.*

VILLI, idem, quod *Fibræ*, *ῥιζ*. Vide *Fibræ*. Villi à Laurent. Bellini in *præfat. Operis de Puls. Urin. &c.* restringuntur ad fibras musculorum in tendinem coeuntis. *Villosa crusta* quid sit apud Willis, vide supra *Crusta*.

VILTRUM Philosophorum est *Alembicus*. Absolute tamen positum est *manica lanea*, in modum Hippocraticæ, velut *lingula*, per quam liquores clarificantur, Dorn. Ruland. & Iohnf. At communiter per F scribi solet in hac significatione, *Filtrum*. Vide supra *Filtratio*.

VINACEI, vel *Vinacea*, *σιμφυλα*. Vide *Stemphyla*.

VINCULUM, *δεσμός*. Vide *Desmos*. Vinculum *Se-strati* descripsit Galen. de *Fasciis* n. 81. & ex hoc Scultet. delineavit, *Arm. Chirurg. P. I. Tab. XXXV. fig. 6.*

VINDICTA, *ἀντιμωχρησις*, est accessorium iræ, non hujus essentia, Gal. I. 2. de *san. tu. c. 9.* Dicitur & *Uluio*.

VINOSUS, *φιλοσι*, *amans vini*, qui non expectare potest commodum tempus ad bibendum vinum, Linden. *Ex. XVI. §. 224.* *Vinosus liquor* sine vino quid sit, vide *Liquor*.

VINUM, *οἶνος*. Vide *Oenos*.

VIOLENTUS, *βίαιος*, significatio hujus nota est, & dicitur de eo, quicquid à vi & impetu quodam dependet. Opponitur *spontaneo*, *ἰκασίος*. *Violentam mortem* facere cadaver flaccidum, scribit Helmont. de *flat. n. 14.*

VIPERA, *ἰχθυ*, *ἰχθυία*, vide *Echidna*. De *Vino viperino* vide Libav. *T. II. Oper. p. 168.* *Viperæ caudifonæ* Anatomiam scripsit Eduard. Tyson. Medicus Londinens. uti patet ex *Act. Erud. Lipsiens. Anno 1684.*

VIR, *ἀνὴρ*, recte dixit Linden. esse nomen *Sexus*; *æstatis*, *status*, & *dignitatis*, *Exer. XIII. §. 9. seqq.* Prima significatio frequentissima est, quo pertinet quæstio illa:

An viri possint in foeminas mutari, & vice versa? Id quod affirmare videtur Lang. l. I. ep. 70. Rectius tamen negat C. Rejes C. *El. q. 57. n. 19.* dicens, esse talia exempla vel pro fabulis & figmentis Poëticis habenda, vel utrumque sexum habuisse uno præ altero sapereminente, vel dæmonis vaftricie contigisse. Ad primam significationem pertinent & Derivata: *Virilis*, *Virilitas*. Ita *Virile membrum* vocatur *Penis*, ad discrimen *Pu-dendi muliebris*. *Virilitas*, *ἀνδρεία*, *ἀρρενωπότης*, opponitur *ἡλότητι*, *fæmineæ naturæ*, Gal. l. I. de *fem. c. 15.* Altera significatio est præ reliquis emphatica, magis denotans *marem mediæ ætatis*, qui neque juventæ calore, neque senectutis frigore infestatur, Cels. l. 2. c. 1. Et in hac significatione sumfisse Hippocr. l. 5. *Epid. II. 7.* vult Linden. d. loc. §. 15. In tertia *Vir* idem est, quod *Maritus*, de quo superius in *MA.* Quarta Rhetoribus & JCtis magis, quam Medicis usitata, & exprimit *vigorem corporis & animi*: Unde proverbialis locutio: *Virum se præstare*. Vide Lind. *Ex. III. §. 28.* *Vir* quoque dicitur in negotio *Lapidis Philosophici* illud *metallum*, vel ejus metalli semen, quod jungitur *Argento vivo*, tanquam foeminx. Libav. *T. II. Op. p. 142.*

VIRAGO, *ἀνδρῆρος*, epitheton olim *Amazonum*; vocatur foemina quoad sexum, quoad vires vero corporis & animi mascula. Tales non esse facile obnoxias morbis hysteriis & muliebribus, scripsit C. Rejes C. *El. q. 46. n. 15.*

VIRES, *ἰχθυ*, *δύναμις*, idem, quod *Facultas*, *Virtus*, *Vis*. Vel dicitur de ipso corpore humano, & indicat sui conservationem, Galen. l. 9. *M. M. c. 13.* Suntque vel *Naturales*, sub quibus & *Vitales* comprehenduntur, & *Animales*, de quibus videatur Lind. *Ex. XIV. §. 40. seqq.* vel dicitur de Medicamentis. De his vide *Schrod. l. I. c. 30.* & plures alios. Quære etiam in *Dynamis*.

VIRGA, *ῥάβδος*, proprie quid significet, ex aliis jam constat Lexicis. Videlicet *bacillum*, præsertim arboris viridis, æqualem & longiusculum. Tribuitur vero postmodo & aliis rebus, v. g. *Plantæ*, quæ est species consolidæ, & dicitur *Virga aurea*, alias *Consolida Sar-racenicæ*. Deinde *bacillis*, qui applicantur in fracturis, apud Hippocr. 3. de *fract. t. 29.* Junge Galen. in *Comm. ad h. l.* Porro *Membrum virile* quoque in Anatomicis vocari *Virgam* à Medicis, notissimum est ex antiquis & recentioribus Scriptoribus. Ita & *Clitoris virga muliebris* appellatur, Barthol. l. I. *Anatom. c. 34. in princ.* Diminutivum Latinum est *Virgula*, & ad propriam significationem pertinet *virgula bifurcata metallica*, vel *divinatoria*, qua indagantur diversa metalla, & eorum venæ; de cujus virtutibus, præparandi & utendi modo legi poterit *Baf. Valent. in Testam. ultim. P. I. ubi variarum meminit Virgularum, lucenis, candenis, salicæ, furcillæ, trepidantis, cadentis, obviæ, cap. 22. seqq. ad 28.* *Theatr. Chym. Vol. IV. p. 242. 322.* Libav. *T. III. p. 260.* Fr. Hofm. in *Clav. ad Schroder. l. 4. cl. I. n. 108. p. 454. seqq.*

VIRGATA dicitur futura Cranii, quæ alias Sagittalis & Jugalis vocatur, Bartholin. *libell. 4. Anat. c. 5. p. 705.*

VIRGINITAS, παρθένια, ἡρεσία, quid significet, jam ex aliis Lexicis constat. An vero infallibilia signa ejus haberi possint etiam per inspectionem, ventilatam & decisam hanc quæstionem videbis apud P. Ammann. *Irenic. p. 123. seqq.*

VIRGO, *Virgineus*, παρθένος, παρθένιος, vide *Parthenor*. Spagyricæ quoque *Virginis* nomen tribuitur *Mercurio*, Libav. *T. II. Oper. p. 351.* Et Aqua alba Mercurialis vocatur *Virgo habens uber unicum*, Th. Chym. *Vol. III. p. 22.* *Virginale claustrum* vocatur *Hymen*, de quo vocabulo supra in *HY.* *Virginalis* adstrictio Mercato dicitur Matricis post nimiam e partu distensionem factam in pristinam angustiam reductio, *l. 5. de Mul. effect. c. 14. p. 65.*

VIRGULTUM, idem, quod *Virga*. Hinc Dorn. descripsit *Virgulta fossorum*, quod sunt thesaurorum indices virgæ, in *Diction.* & haud dubie respexit Paracelsi locum, *l. 2. Philosoph. sagac. §. Quid sit Necromantia cælestis?* cujus duæ species recensentur, *Adech plumbeus*, & *Virgulta directæ*, quæ aperiunt occulta.

VIRIÆ, *Virolæ*, idem, quod *Vervæ*, vel *Veruclæ*. Vide *Vervæ*.

VIRIDELLUS est æquivocum: Tribuitur enim *Vitriolo* ab Hartmann. *Prax. Chymiar. Tom. I. Operum in Fol. p. 75.* deinde morbo Epilepsicæ vel caduco à Paracelso, quia *Viridellus Vitriolum* significans morbum huic curat. *Paramir. l. I. c. 6.*

VIRIDIS, χλωρός, χλωρός, proprie vocatur *Color herbaceus*, olerum, arborum, plantarum, Gal. *comm. 2. in libr. 6. Epid. t. 16.* Hinc etiam per translationem *viride* quoque dicitur, quod vitalem adhuc continet vigorem. Tribuitur vero etiam aliis rebus metallicis: Ita *Viride æris* vocatur *Ærugo*, de quo superius in *Ærugo*. *Viriditas salis* est liquor, aut oleum ejus *viride*, Dorn. Ruland. Johnson. *Viridis Leo* quid sit, vide apud Libav. *Tom. II. p. 278.* *Viriditas æris* est ejusdem perfectio, & magnis extollitur laudibus, Th. Chym. *Vol. IV. p. 535.*

VIRILITAS, ἀρρενωπία, ἀνδρεία. Vide *Vir*.

VIRIOSUS proprie dicitur id, in quo inest *virus*, id est, *venenum*, maligna qualitas, deleteria. Aliquando tamen etiam de graveolenti, aut saporis teterrimi materia prædicatur, apud Scribon. *num. 103. 163. 245.* notante Rhod. in *Lex. p. 448.*

VIRTUS æquivocum est. Accipitur enim vel de potentia naturalibus, & ita coincidit cum vocibus *Facultas*, *Vires*, *Potentia*, Græc. *δυναμεις*, vide *Dynamis*: vel de habitu mentis per crebras actiones morales bonas acquisito. De quibus virtutibus, præsertim moralibus, Galen. dixit, quod adeo connexæ sint, ut qui unam habeat, habeat & reliquas, quasi ex uno fune revinctæ, *l. quod opt. Medic. sit optim. Phil. Gr. ἁρμό*

VIRULENTUS, idem, quod *Virofus*, ἰοέδωλος. *Ægin. l. 5. c. 1.*

Castelli *Lexic. Med.*

VIRUS proprie dicitur *Humor fluens*. Hinc etiam usurpatur pro *semine*, Gr. *ῥέπος* dicto à Sereno, *c. 9.* vide Keuch. in *not. p. 123.* Enimvero usitator est acceptio in malam partem, qua idem significat, quod *Venenam*, sive malignam & deleteriam qualitatem. Ita & *Ichor* ex ulcere fluens maligno vocatur *Virus*, notante Foresto, *l. 7. Chir. Obs. 2. in S. hol.* Et ita opponitur puri crasso, quod dicitur *Sordities*. Vide *Sordities*.

VIS in genere est modus movendi. Accipitur vero vel de modo naturali, & inde coincidit cum *Viribus*, *Facultate*, *Virtute*. Ita *vis animi*, corporis, morbi, veneni, medicamenti, passim legitur. Junge Keuchen. *p. 117.* vel de modo violento, extrinsecò, & inde coincidit cum *Violentia*, diciturque Græce *βία*. Vide *Violentus*.

VISCALUS est vitcus ramulosus, arboribus innascens, ut vitcus quercinus, malorum, &c. Dorn. Johnson. in *Lexic.*

VISCERA, σπλάγχνα, vide *Splanchna*. Verum & in singulari *viscus* in vii esse, rectissime monuit Keuchen. ad Seren. *p. 251.* Adde Dieter. *n. 782.*

VISCEROSUS, μυελόσπυλλοσπυλλος dicitur. Vide *Megalosplanchnos*.

VISCIDUS, *Viscosus*, γλίχρος, πείγλιχρος, idem, quod *Lentus*, *Tenax*. Vide *Glichros*, *Periglichros*, *Viscosa* Philosophorum aqua quid sit, vide in Th. Chym. *Vol. I. p. 529. seq.* Libav. *T. II. Oper. p. 142.* Hodieque sunt, qui inter principia Compositorum corporum referre non dubitant, dicentes *Corpus Viscosum* esse, quod particulas obtinet plurimas aqueas in paucis ramosis & terrestribus instar vesicularum inflatis contentas in aqua & aquis menstruis dissolubiles, quemadmodum prolixius hæc principia proponuntur à Jacobo le Mort in *Pharmac. Medico-Chymica c. 2. 3. seqq.*

VISCILAGO, Mucilago, Tagault. *lib. 5. c. 4.*

VISCUM, ἰξός, vide *Ixos*. Adde Galen. *l. 6. de S. Fac. §. Ixos.* *Viscus* quoque dicitur *Pix decocta* ex rimis vel locutis arborum. *Viscus secundæ generationis* est cruor, qui descendit à salibus, Dorn. Rul. & Johnson. Apud Libav. *Viscum* quoque vocatur *Mercurius*, vel liquor viscosus, sive Aqua viscosa, *Gluten* quoque dicta, S. A. *Ch. l. 3. cap. 1. circa fin.*

VISCUM Damascenum in Syria ex myxis viscosis paratur. Hieronym. Gabucinius de *lumbricis*, *c. 24.*

VISCUS apud veteres, quidquid inter cutem est, & ossa; & quidquid sub corio. Salmat. in *Solin.*

VISIBILIS, ὁρατός, dicitur de qualitate externa, qualis est color, Gal. *l. 2. de L. A. c. 8.*

VISIO apud Latinos homonymon est. Vel enim idem est, quod *Visus*, ὄψις. Vel significat apparitionem, φάσμα, v. g. in somno. Vide *Opfis*.

VISITATIO, ἰστοκίσις, vocatur *Medici ad ægros ingressus*, cum cognoscendi morbum, tum ordinandi & remedia præscribendi gratia. Dicitur quoque de aliis *Inspectionibus*, v. g. Officinarum Pharmaceuticarum, in quibus omnibus Medicus prudentiam & peritiam suam demonstrare

B b b b b

monstrare

monstrare debet. De *Visitacione* Obstetricum pro cognoscenda virginitate an admittatur de Jure, legatur Augena. Tom. II. Epist. & Conf. Med. pag. m. 334. seq.

VISORIVS, ὀπτικός, vide *Opticus*.

VISVS, idem, quod *Visio*, ὄψις, vide *Opfis*.

VITA, βίος, ζωή, quid proprie sit, magis ad Physicos, quam Medicos spectat. Quam varie vero possit sumi & explicari *Vitæ* vocabulum, videatur inter alios Kerger. in *tract. suo de ferm. s. 1. c. 3. & 5.* Non minus late etiam sumit Schroder. *Vitam essentialem* dicens rei uniuscujusque actum vel ἐπιπέλαξιον, l. 1. c. 5. quod vero negat Fr. Hofmann. in *Clav. ad h. loc. n. 8.* Nobis hoc videtur animadvertendum, pace aliorum, hodieque in scriptis recentiorum non accurate distingui inter *vitam* Physicæ & Metaphysicæ, vel Hyperphysicæ consideratam, dum non verentur non solum inanissima naturalia, sed etiam Deum *viventem*, Corpus Christi in Cœna Dominica immicere, uti apud dictum Kerger. Marc. Marci, &c. videre licet. Profecto hujusmodi confusiones limitum non pariunt veram scientiam, quin potius destruant, & ab barbariem, imo graviora intellectus vitia, seducunt. Nobis hæc descriptio haud incongrua videtur, quam e recentioribus tradidit D. Bernardus Conon Anglus Medicus Regius in *Tentamine Epistolari de Secretione animali ad D. Eduardum Southwell, addito Evangelio Medici*, ita scribens: Vita est mutus partium solidarum in fluidis & fluidarum in solidas partes influxus & commercium. An vero Anima rationalis sive spiritus cogitans à vita hominis secundum Autoris opinionem separandus sit, aliorum doctiorum ulteriori ventilationi relinquimus, quamvis nobis non ita se habere videatur. Tantum!

VITALIS, ζωικός, dicitur partim de Spiritu, qui nullus alius est, quam *Calidum nativum*, *Flamma vitalis*; partim de Actionibus *vitalibus*, quæ Sanguini, & illi dicto principio *vitali* attribuantur: ut sunt *Respiratio*, & *Motus sanguinis*, à corde in totum corpus, & ejusdem e corpore ad refluxus, cum aliis connexis functionibus. Quo pertinet & *Temperamentum vitale*, *Nutritio*, &c. Vide *Calidum*, *Flamma*, *Temperamentum*, &c.

VITELLVS, λίχνος, vide *Lecythos*. *Vitellum poli*, id est; *Alumen*, Ruland. *Vitellina bilis*, i. e. flava, ξαυθή. Vide *Bilis*.

VITILIGO, ἀλφός. Vide *Alphus*.

VITISALTUS, idem, quod *Chorea S. Viti*, C. Rejes C. El. q. 97. n. 3. vide *Chorea*. Paracels. vocat *Vitistam*, sive *Chorem lascivam*, de *morb. ament. Tr. c. 3.*

VITIUM, in genere idem, quod *Erratum*, *morbis*, αἰμάρτημα, ἴδιον. Alii vero distinguunt inter *vitium* & *morbum*: *vitium* dicentes perpetuum corporis impedimentum; *morbum* vero temporalem corporis imbecillitatem, l. 101. ff. de V. S. ubi Theophilus Paraphrastes in Græco *vitium* expressit per πᾶθος. Jung. Rhod. ad *Scrib. p. 18.* Verum illa distinctio raro observatur.

VITREVS, ὑαλῶδης, ὑαλοειδής. Vide *Hyaloder*.

VITRIFICATIO, Chymicis dicitur artificium parandi vitra vel succina ex metallis & mineralibus, antimonio, stanno, ferro &c. Legitur passim in eorum scriptis, v. g. apud D. Iunken *Corp. art. Pharm. P. I. Sect. I. c. IV. p. 19. &c.*

VITRIOLUM, χαλκανθός, χαλκανθόν, *Chalcanthum*, *Atramentum futorium*, item *Zeg*, est succus mineralis concretus, isque duplex: *Nativum* & *factitium*. Ratione coloris tres species recententur: 1. *Cæruleum*, quale *Hungaricum*, quod & *Cyprium* vocatur; 2. *Viride*, quale *Goslariense*, & *Suecicum*. 3. *Album*, quod & λιχνίον. Hujus historiam, cum usu, & variis ex eodem præparatis medicamentis, vide Schroder. l. 3. c. 26. Fr. Hofm. in *Clav. ad hunc locum*. Adde *Rul. Lex. Chym. Atramentum futorium*, *Libav. S. A. Ch. libr. 8. c. 40. & T. II. p. 273.* Iunken. *Chym. Exper. Cur. Part. 1. Sect. 4. c. 3. p. 270. seqq.* *Vitriolum Chymicorum factitium* ex scoriis ferri legitur *ibid.* *Vitriola* quoque ex aliis parari possunt metallis, ut *Vitriolum Solis*, *Lunæ*, *Martis*, de quibus *Libav. d. Syn. loc. c. 41.* Schroder. *Rosinik.* & alii consuli possunt. Quod vero etiam laudes *Vitrioli*, sint in quibusdam hyperbolicæ, non est dubitandum. *Vitriolum liquefactum aut Vitriolazum*, est *Vitriolum* ex minera tractum & liquidum, quod coagulari nequit amplius, vel à minera æris tractum *Chalcanthum*. *Vitriolum novum* est *Vitriolum album*. *Romanum* dicitur, quod maxime viret, *Dorn. Rul. & Iohnf. in Lex.*

VITRUM, ὑάλος. Vide *Hyalos*.

VITTA proprie dicitur *Reticulum*, quod capitibus mulierum imponitur. Per translationem quoque portio *Annii tunica*, quæ capiti infantis quandoque adhæret, si foemella fuerit, *Vitta* vocatur, sicuti in *Masculis Galea*, *Bartholin. l. 1. Anat. c. 36. p. 303.*

VITVLVS, μόχος, proprie dicitur *Vacca Proles*; unde *Bos juvenis* appellatur, *Galen. libr. 11. S. Fac. §. Medulla*. Inter carnes *vitulina* habetur pro delicatiori, *Bruyerin. lib. 13. de re cib. c. 5.* De usu *vituli* Medico lege Schroder. *lib. 5. cl. 1. n. 38.* Per translationem, à similitudine quadam desumptam, piscis quidam etiam vocatur *Vitulus marinus*, qui alias *Phoca* appellatur. Vide *Phoca*.

VIVENS, ζῶον, idem, quod *Animatum*; quomodo à non vivente differat, docet *Galen. l. quod sang. nat. in art. cont. c. 8.* videlicet non corporis mole, sed facultate agendi.

VIVERRA, ἰκτίς, idem, quod *Mustela sylvestris*, vide *Ictis*. Adde *Forest. l. 19. Obs. 15. Schol.*

VIVIPARVM, ζωοτόκος, est epitheton animalium quandam differentiam exprimens, quando multiplicationem suæ speciei productione novi animalis vivi sibi similis præstant, ad differentiam *Oviparorum*, de quibus supra. Interea naturam aliquam extraordinarie quid præstare & ovipara quoque fieri *vivipara*, patet ex *Observatione Mich. Lyteri*, de gallina *vivipara*, quæ sex pullos conformatos uno partu exclusit, secuta matris propria morte, in *Observat. Cætro Lyseri Anat. additis Obs. I. p. 193.*

ULCUS, ἕλκος, dicitur & *Hulcus*. Vide *Helcos*;
 ULE, ἕλη. Vide *Cicatrix*.
 ULNA, ἄλμος, idem, quod *Cubitus*, ὀλίκερον. Vide
Cubitus, *Olecranon*, *Focile*.
 ULOMELIA, ἕλομελία. Vide *Solimembria*.
 ULON, ἕλον, Lat. *Gingiva*, de quo vocabulo etiam
 supra in GI. Quod vero etiam πᾶ ἕλα inflammationes
gingivarum significat apud Hipp. *libr. 2. de morb. XI. 4.*
 vana est Foëlii imaginatio, & pugnat cum iplo textu.
 ULOPHONOS, ἕλοφόνος, idem, quod *Ixia*, plana
 venenata; teste *Ægin. l. 5. c. 47.*
 ULPHA, *Loplatura*, recementum cotis. Rul. in *Lex.*
 ULRACH, id est, *Sanguis Draconis*. Rul. & *Iohnf.*
 ULTIMUS, ἕλατος, idem, quod *summus*, vel *extremus*,
 vide *Eschatos*. De *materia ultima* passim in *Paramiro*,
 & aliis scriptis suis, differit *Paracelsus*, statuens,
 eam esse *Tartarum*, *Coagulationem*, *Putrefactionem*, ut
 nihil certi exinde liceat colligere. At in *Theatr. Chym.*
ultima verum materia dicitur *summa perfectio*, quæ jubilat
 in exaltatione sua, sicut aurum ab aliis duobus
 separatim gloriatur in igne, vitrumque. *Vol. I. p. 175.*
 ULTIO, ἄντιμωρίας, idem, quod *Vindicta*, de
 quo paulo superius.
 ULTRAMARINUM vocatur *Magisterium* quoddam
 e *Lapide Lazuli* paratum, pictoribus imprimis usitatum,
 sive palvis impalpabilis eleganter secundum diversos
 elegantiae gradus coeruleus, cujus parandi modum e
Zwolfo perspicue proposuit *Iuncken. in Chym. Exper.*
Cur. Part. I. sect. 4. c. 9. p. m. 329. seq.
 ULULA, ἀγυλιός, ἑλολυών, est species *Noctuae*;
 ejusque descriptio, cum usu Medico, habetur in *Aldrov.*
l. 8. Ornith. c. 6.
 UMBELLÆ sunt summitates plantarum sinuosæ, in-
 star nidi avis formatæ, *Schroder. l. 1. c. 2.* Unde &
plantæ Umbelliferae vocantur.
 UMBILICUS, ὀμφαλός, vide *Omphalos*. Præter il-
 lam significationem Anatomicam tribuitur quoque ob
 formæ similitudinem aliis corporibus naturalibus, v. gr.
 (1) *Plantæ* cuidam, *Umbilicus Veneris* dictæ, de qua con-
 sultantur *Botanici*. (2) *Cochlea*, de qua legatur *Aldrov.*
l. 3. de Testac. c. 35. 36. (3) *Lapidi* vel gemmæ marinæ,
 quæ *Umbilicus Veneris* dicitur, coloris interdum rubri,
 interdum candidi, aut purpurei. Dicitur autem *Umbili-*
cus Veneris, quia ab altero, ejus latere, cum sit plana, ab
 altero, quo elevatur duabus lineis (velut in domunculis
 cochlearum) ventrem rotundum, quasi pomum & *um-*
bilicum puellæ formosæ refert. Verum Germani magis
 respicientes ad formam ejus, quam refert à latere eleva-
 to, propemodum fabæ magnæ; deinde ad patriam, ubi
 reperitur, vocant vernaculæ *Fabam Maris*. Reperitur
 enim inter cochleas in litoribus. Dicitur conciliare gra-
 tiam puellis, & plurimum facere ad formam & amorem,
 deinde ad morbos puellarum. Hæc Rul. & *Iohnf.*
 UMBELA, nomen piscis lacustris qui & à colore *Ru-*
beculus à nonnullis vocatur, cujus descriptio, cum usu
 in cibis, videatur in *Aldrovand. libr. 5. de pisc. cap. 47.*

UMBRA; σκιά, æquivocum est: Propria significatio
 nota, qua caliginem notat, quod ex densitate corporea
 provenit luminis, radiorum Solis vel candelæ pene-
 trationem non admittente. Hinc *umbrosus*, σκιαρός,
 σκιάδος, id est, *caliginosus*, vocatur *autumnus*, ap-
 Hipp. *l. 3. Epid. f. 3. t. 3.* Deinde *Umbra* vocatur piscis
 fluviatilis, & marinus, qui & *Sciana*, σκιάνα, σκιάνας
 vocatur, quorum hic describitur cum usu in cibis ab
Aldrov. libr. 1. de pisc. cap. 17. *Jul. Alex. l. 20. Sal. c. 4.*
Bruyer. de re cib. l. 19. c. 24. Ille vero apud *Aldrov. l. 5.*
de pisc. c. 15. *Bruyer. l. 22. c. 16.*

UMBRAGINES dicuntur *Pygmaei*. Rul. & *Iohnf.*
 UMBRATILES, aut *Umbratilia corpora* transmutata,
 sunt in hominum conspectum ab astris & suis adscen-
 dentibus oculis oblata, quæ non secus ac lemures
 apparent oculis; idque per magicam (imo diabolicam)
 efficaciam. Rul. & *Iohnf.*

UNCAM, id est, *Argentum vivum*. Rul.

UNCIA, ἔγκια, nomen ponderis Romanum, sed &
 à Græcis receptum, pendens drachmas octo, vel scrup-
 ulos viginti quatuor. *Diosc. & Gal. de pond. & mensur.*
 & ex his *Gorræus*. Est vero *uncia* duodecima portio
 libræ. *Galen. l. 3. de C. M. P. G. c. 3.*

UNCINUS, idem, quod *Uncus*, ἀγκιστρον, *hamulum*,
 vel *hamus* significat. Vide *Hamus*.

UNCTIO, χρίσις, ἀλειψις. Vide *Inunctio*.

UNCTUARIUM, ἀλειπτήριον, dicitur locus & pars
 certa balnei temperati caloris, quod in ea homines
 ante & post sudorem & lotionem pro diversa corporis
 habitus ratione inungebantur, *Lang. l. 1. ep. 50.*

UNCTUOSITAS, λιπαρότης, quando ad contactum;
 vel gustum pinguedo quædam externa percipitur, *Gal.*
l. 3. de S. Fac. c. 36. in princ. *Unctiosa* humiditas descri-
 bitur à *Libav.* hoc modo, quæ non quidem adhæret, ut
viscosa seu glutinosa, sed tamen unguine prædita est,
 unde quasi *uncta* & *ungens* appellatur. Talis est aqua,
 quæ ex argento vivo sublimate destillatur, ut videre est,
 cum *Mercurium vitæ* faciunt, qui liquor *unctuosus* potest
 olei consistentiam assumere, ut & in pulverem niveum
 præcipitari, &c. *T. II. Oper. p. 420.* Alia *Unctuositas*
Mercurii descripta legitur in *Th. Chym. Vol. IV. p. 426.*

UNCUS, ἀγκιστρον, idem, quod *Hamus*, vide *Hamus*.
Uncos pro calculo & foetu extrahendo descriperunt
Aquapendens in Iconibus ad Opera Chirurg. & Scultet.
Arm. Chir. P. I. Tab. XVII. fig. 9. & 10. & T. XXII. f. 1.
 Pertinent & *Unco* inter *Machinas*, *Oribal. h. tit. c. 4.*

UNDA, idem, quod *Aqua*, ὕδωρ. Vide *Aqua*.

UNDATIO dicitur motus cordis præternaturalis, ubi
 quædam & lateralis inclinatio secundum ductum ven-
 triculi dextri quasi leviter sese contorquentis fit, sicut
 in equo potante, uti descripsit ex *Harvæo* *Barthol. l. 2.*
Anat. c. 6. p. 371.

UNDECIMUS; ἑνδεκάτος; est dies index decimi
 quarti in *Crisibus*, *Hippocr. 4. aphor. 24.* *Galen. l. 4.*
de dieb. Crit. c. 8.

UNDÆ, vel *Undenæ*, dicuntur *Paracelsi* homines

aërei, terrèniq; spiritus, Dorn. in *Diction. Paracels.* 9. de *fig. rer. nat.* qui Lemuribus associavit.

UNDIMIA vocatur Paracelso *Tumor œdematosus*; cujus materia est mucilaginosum congelatum, glutinosum, ut clarum ovi. Constituit idem quatuor species: *Rocham, Scissam, ex Glacie, vel Nitro. Paragraphor. l. 4. c. 1.* per totum. Waltherus etiam ad *Oedemata* retulit. *Salv. Med. p. 1132.*

UNDOSUS, id est, fluctuans, *κυματώδης*, epitheton pulsus inæqualis, Galen. de *pulsib. ad tyron. c. 8.* vide *Cymatodes*. *Undosa* quoque nonnullis vocantur quorumvis animalium excrementa; Dorn. Ruland. & Iohnf. quamvis hic legat *Ungosa*, & fortassis rectius.

UNGARICUS, *Hungaricus*, vocatur febris Epidemica maligna, plerumque cum nimio capitis dolore, delirio, aut angina periculosissima invadens: aliquando cum petechiis sive maculis pulicariis, vide *Petechiæ*. Ruland. integr. libellum scripsit de morbo vel lue *Hungarica*, quia *Hungaris* frequens esse solet. Jungatur *Hildan. Cent. 6. Obs. 31.* Libav. non inepte *Causum Hungaricum* vocavit *Tom. II. Oper. p. 292.* ubi lapidem prunellæ maxime commendavit.

UNGOSA, vide *Undosus*.

UNGUEN, *Unguentum*, *μύρον*, vide *Myron*. Jung. *Keuchen. ad Sammon. p. 98.* De *Unguento armario Paracelsi* vide verissimum iudicium B. Rolfink. *Chym. l. 5. f. 14. c. 5.* *Unguentum croceum* dicitur *Elixir. Rul. & Iohnf.*

UNGUENTARIUS, *μυροποιός, μυροψός, μυροπώλης*, vide *Pigmentarius*. Jung. *Rhod. ad Scribon. n. 66.*

UNGUIS, *όνυξ*, vide *Onyx*.

UNGULA, idem, quod *Unguis*, *όνυξ πτερόγυιον*. Alias de brutorum unguibus potissimum dicitur.

UNICORNU, *μονόκερας*, vide *Monoceros*.

UNIO, æquivocum est apud Latinos. Vel enim idem est, quod *Unitio, Unitas*, & Græc. dicitur *ἕνωσις*, pertinetque ad tertiam Sanitatis differentiam essentialem, vel speciem, quæ & *Continuitas* vocatur, de qua supra in co. Gr. etiam *συνίχθια* vocatur. Vel denotat *gemma*, quæ alio nomine *Margarita* & *Perla* appellatur. Vide *Margarita, Perla*. Ad priorem quoque significationem referri sano sensu potest Spagyrica & Mystica significatione *Unionis naturæ*, de qua in *Theatr. Ch. Vol. IV. p. 120.* & *Unionis animarum exuberatarum* cum terris suis calcinatis, de qua *Vol. VI. p. 245.*

UNITAS, vel idem, quod *Unio, Unitio, ἕνωσις*: vel Gr. dicitur *μονάς*, & denotat *Unarium* numerum Spagyricum & Mylicum. Vide *Monas*, quamvis proprie non sit numerus, *Th. Chymic. Vol. I. p. 388.*

UNIVALVIS, *μονόβουτος*, est epitheton quorundam testaceorum, quorum testa in dorsis data saxis adhæret, ad differentiam *Bivalvium*. Ad priores pertinet *Patella, λεπὰς*. Vide *Patella*.

UNIVERSALS, vel dicitur de morbis, & ita idem, quod *Communis*, & Gr. *κοινός, παγκοινός*. Vide *Cœnos*. Vel de medicamentis, Gr. dicuntur *καθολικά*. Vid. *Catholicus*.

UNQUASI est *Argentum vivum*. Dorn. Iohnf.

VOARCHADAMIA, dicitur *Metallosum Caballa*, estque ars ænigmatica, in qua auri per cœmentationes, & alios modos, exaltationes & præparaciones proponuntur, & quidem per literas Hebraicas, occultam & peculiarem habentes significationem. De qua arte, & ejus principii materia, prolixius tractatur in *Theatr. Chym. Vol. II. pag. 500. seqq. pluribus*. Meminit & Libav. *T. II. Oper. pag. 122.* nec non Morhof. in *epistola de transmutatione metallor. ad Langeloum*.

VOCABULUM, *ὄνομα, λέξις*, idem, quod Nomen generaliter sumtum, *Dictio, Vox*. *Vocabula* clara & perspicua olim vocata fuisse à Rhetoribus civilia, docet Gal. *c. 3. in l. 3. Epid. t. 22.* *Vocabulorum* abusu artem non debere confundi, cum teste Hippocr. *ὀνόματα* sint *νομοθετήματα*, recte colligit Libav. *T. III. Op. p. 97.*

VOCALIS vel sumitur Grammaticæ pro litera per se sonata; & Græc. dicitur *φωνήεν*, Gal. *l. 1. M. M. cap. 3.* vel dicitur de partibus corporis organicis, ad vocis formationem pertinentibus. Græc. *φωνητικός*. Ita *Vocales nervos* se invenisse scribit idem, quod *φωνητικὰ νεύρα* vocavit, *l. 1. de L. A. c. 6.*

VOCIFERATIO, *βοή, ἀναφώνησις, μεγαλοφωνία*, idem, quod *Clamor*. Vide *Clamor, Megalophonos, Anaphonesis*.

VOLA, *ἕναρ*. Vide *Thenar*.

VOLANS, idem, quod *Volatilis*. Chymicis *Volans* idem, quod *Unquasi*, h. e. *Argentum vivum*. Dorn. Iohnf. in *Lex.*

VOLATICA, *λεηλὴν*, idem, quod *Impetigo, Lichen*: Vide *Impetigo*. Alias *Volaticam scorbuticam* vocavit D. J. L. Hanmannus dolorem vagum cum tumore, modo hanc, modo aliam partem invadentem, uti videre est in *Act. Hafniens. Vol. II. obs. 112. p. 277.*

VOLATILIA, *πτερά*, idem quod *Volucres, ὄρνιθες*, vide *Aves*. Adde Bruyer. *l. 15. de re cibarij. per tot.* Inter volatilia perdices præ omnibus extulit Galen. *lib. 8. M. M. cap. 2.* *Volatiles mole* quid sint, vide *Mola*. Alias in Chymicis *Volatile* dicitur in genere levissima quævis & facile sursum lata materia, ut cinis, pulvis, & similia. Opponitur *Fixo*. Unde in hoc *Ænigmatico Canone* involutum esse dicitur negotium Spagyricum, præsertim circa lapidem Philosophicum. *Fac fixum volatile & rursus volatile fixum, & totum habebis Magisterium, Theatr. Chym. Vol. I. p. 382.* Imprimis vero Salium quorundam differentiam constituit *volatile*, dum *Salia volatilia* dicuntur, quæ ignem non tolerant, sed cum spiritu & oleo elevantur, & alembici parietibus adhærent, rostrum etiam interius crustant, de quibus vide Rolf. *libr. 5. Chym. sect. 1. art. 1. c. 1. seqq.* Imo transfertur etiam vocabulum hoc *Volatilis* ad causas morbificas, quatenus nonnullæ *Volatiles* habent naturam, & celeriter moventur, præ aliis fixioribus & magis impactis. De *volatilitate acidi* in salso vide *Helmont. tr. Sextuplidig. n. 9.*

VOLATUS, *πτήσις, πτήη*, est motionis species, quando animalis

animalis translatio fit de loco in locum per liberam & mediam aëris regionem. Joh. Alph. Borellus de motu animal. P. I. c. 1.

VOLEMA dicuntur quædam Poma, vel pyra orbiculata, fortassis ita dicta, quod *volam* manus impleant, Rhod. ad Scribon. n. 104. p. 174.

VOLSELLA, λαβίς. Vide Labis.

VOLVA vocatur *integumentum*, sive cortex pomorum, apud Scribon. & Rhod. p. a. d. l.

VOLUCRIS, πτηνόν, ὄρνις, idem, quod *Avis*.

VOLUNTARIUS, κατὰ προαίρεσιν, ἐκείστος, dicitur de omni eo, quod est in nostra potestate, ut fiat, vel non fiat. Ita motus voluntarius describitur, quem, si libet, possum sedare, aut, si nondum est, perficere, Gal. l. 2. de mot. muscul. c. 5. Dicitur & ἐκείστος, voluntarium. Ita Lachryma voluntaria, δάκρυα ἐκείστω. Hippocr. 4. a. 52. Junge Dieter. n. 718.

VOLUNTAS, θέλησις, vocatur actio hominis propria, ab ipsa anima profluens, & directe dependens. Charlton. Ex. Pathol. VIII. §. 6. Willisio dicitur animæ rationalis affecta, ab intellectu procedens, estque species appetitus rationalis, quemadmodum appetitus sensitivus imaginationi coheret, & animæ corporeæ manus procuratrix perhibetur, de An. Bru. P. 1. c. 7. Helmont. Blas. hum. n. 9. vocat voluntatem principium operativum motus, & primum movens.

VOLEPTAS, ἡδονή, vide Hedone. Voluptas si licentius progreditur, & sine modo, in detrimenta, pericula gravissima, interitum ipsum ducit, recte docente Dieter. n. 545. circa finem. Voluptas dolorifica vocatur pruritus ab eodem n. 467.

VOLVULUS, εἰλώς, idem, quod Ileus, Chordasus. Vide Eileos.

VOMER, ὄρνις, vel ὄρνις, dicitur Officulum sextum Nasi in medio positum proxime attingens septum narium, Jo. van Horne Microscop. p. 9. Barthol. libell. 4. cap. 10. p. 721. fin. Jung. D. D. Diff. Anat. ad Horn. d. 1. p. 23.

VOMICA, idem, quod *Apostema suppuratum*, Abscessus cum suppuratione, Sinus. Ita vomica pulmonis legitur apud Lang. l. 2. ep. 40. Hinc & Vomici dicuntur in adjectivo, qui pulmonum vomica laborant, Anton. Musa de Venonica n. 8. Jung. commentar. Gabr. Humelbergii ad h. loc. p. m. 12. Abusive vomica liquoris æterni dicitur Argentum vivum. Iohof. Lex. Chym. l. 2.

VOMILIUM dicitur Mercurius vitæ, ab effectu, Libav. S. A. Chym. l. 6. c. 19. & Aurum vitæ, cap. 20. Extenditur vero etiam ad alia vomitoria, ita ut vomilia eadem sint cum vomitoris. Tom. II. Op. p. 168.

VOMITIO, vide Vomitus.

VOMITORIA, ἐμετικά, dicuntur medicamenta, quæ sarsum per os purgant. Dicuntur & Vomitiva, item Vomilia. Catalogum horum & modum præparandi vide apud Roslink. O. & M. M Sp. l. 5. sect. 8. per tot. Willis Ph. Rat. P. 1. sect. 2. cap. 1. Quod vero Thomson. in Epilog. Chym. Obs. 8. p. 4. nihil ad futuram

salutem acquirendam magis conducere; nobis vult persuadere, quam *Emeticum lenis*, in principio oblatum, illud, nisi cum grano, quod dicitur, salis accipiatur & ad quosdam duntaxat morbos applicetur, ac quidem magna cum prudentia, hyperbolicum est Encomium, quamvis eidem quoque subscripserit Iunken Chym. Exp. Cur. Part. II. sect. 1. cap. 3. p. 475. seq. 1. magis universalis dicens vomitoria Purgantibus Cato-tericis.

VOMITURIO, ἐμετικόν, i. e. frequenter vomo. Dieter. n. 278. Hinc & Vomituritio dicitur continuus ad vomendum conatus absque effectu, qualem lethalem fuisse, ex Velschio refert Bonet. Med. Septentr. l. 3. sect. 4. c. 2. p. 526.

VOMITUS, ἐμετός, item Vomitio. Vide Emetos. Vomitus etiam in Antidotario Nicolai apud Mesuen fol. m. 394. sumitur pro ipso medicamento Vomitorio, unde descriptiones Vomitus nostri h. e. Nicolai & Vomitus Patriarchæ ibidem leguntur.

VOPISCUS, dicitur alter e geminis, qui retentus in utero, altero interemto ab ortu nasceretur, Roder. à Castro l. 4. de nat. mulier. c. 2. p. m. 178.

VORACITAS, ἐδδηφάγια. Vide Addephagia.

VOX, apud Latinos æquivocum est. Vel enim idem est, quod *Dictio*, *Vocabulum*, *Nomen*; vel Gr. dicitur φωνή, de qua significatione vide supra Phone.

VUPA, ἴπυψ, avis dicitur spuria, stercore humano gaudens, cujus descriptio cum usu in Medicina habetur in Aldrov. l. 17. Ornithol. cap. 11. Schroder. l. 5. cl. 2. n. 70.

URACHOS, ὑράχος, Latin. etiam *Urachus*, item *Urinaculum*. Gal. l. 15. de U. P. c. 5. circa fin. Dicitur ves aliquod, vel ligamentum, à vesicæ fundo exortum, intra vasa umbilicalia excurrentem, in tunicam Allantoidem desinens, ubi urina celligitur; in hominibus vero ad umbilicum terminum suam habens. De hujus structura leguntur Anatomici, & inter hos Barth. l. 1. An. c. 37. p. 319.

URÆON, ὑράιον, Gal. dicitur *extremitas ossis*, in specie *sari*, c. 4. de R. V. l. A. t. 83.

URAGION, ὑράγιον dicitur macro, vel apex cordis, apud Hippocr. l. de Cord. IV. 12. ubi quidem Linden. habet ὑράγιον. Est vero ὑράγιον proprie extremi agminis ductor, veluti caudæ; & potest translatio admitti. Rectius tamen legitur ὑράγιον, quod vocabulum etiam calculo suo approbavit C. Hoffmann. in Comm. ad Galen. LL. de Uf. Part. n. 336.

URANÆ, ὑράνη, idem, quod ἀρητήρις, de qua voce poltea. Gorr.

URANIOS, ὑράνιος, Cælestis. Sumitur tamen etiam pro aëreo apud Hippocr. l. 1. Epid. f. 3. t. 1. Alias ὑράνιος etiam nomen est Collyrii ἀθήριου, apud Ægin. l. 7. c. 16. Gorr.

URANISCOS, ὑράνιος, id est, *parvum cælum*, dictum fuit *Palatum*, pars oris superior, à cœli similitudine nomen accipiens; quod in cœli modum camera-

tum sit. Unde & *ἔργατος* Cælum quoque dictum, Gal. in def. Gorr. & Castell.

URANOS, *ἔργατος*. Vide Cælum.

URANOSCOPOS, *ἔργασκόπος*, nomen piscis, qui & *καλλιόνυμφος* dicitur. Vide *Callionymos*.

URCEUS est mensura liquidorum, in diversis tamen locis diversam quantitatem recipiens. In Pergamensi agro continet uncias 12. aut 15. Vini. Fallop. *l. de Therm. aq. & metall. c. 11. Tom. I.*

UREDINES vocantur vires metallorum, virtute Solis communicatæ, de quibus lege Basil. *Test. ult. l. 1. c. 16. Plinius l. 20. H. N. c. 18.* Uredinem vocat Rubiginem frugum. Vide *Rubigo*. Uredo etiam dicitur dolor capitis gravissimus ardensque, cui sanando folia Palmæ Christi applicata plurimum contulerunt ex observatione Doct. Stables in *Act. Philos. Anglic. m. Jun. 1668.* excerpte Theoph. Boneto *Med. Septentrion. l. 1. Sect. V. c. 22. p. 78.*

UREMA, *ἔρημα*, idem, quod *ἔργα*, Urina. Legitur apud Hipp. *de nat. hum. t. 19. & 20.*

URENS, id est, urendi vi præditus, *κρυσπικός*, *πυρωτικός*. Vide *Causificos*.

URESIS, *ἔρησις*, vide *Mictio*. Adde *Coac. t. 263. 348.*

URETERES, *ἔρητῆρες*, vocantur *meatus urinarii*, vel *canales oblongi*, teretes, à pelvi renum prodeuntes, & ad vesicam *urinariam* obliqua insertione desinentes, urinam à sanguine in renibus segregatam transmittentes. Gal. *l. 5. de V. P. c. 5. Barthol. l. 1. An. c. 19. p. 194. seqq.*

URETHRA, *ἔρηθρα*, *canalis urinarius*, sive *fistula urinaria*, in masculis per penem excurrentis, urinæ reddendæ accommodatus. Legitur apud Hipp. *4. aph. 82. & 7. aph. 57. l. de int. aff. XV. c. Gal. l. 1. d. L. A. c. 1. Dieter. n. 634. Barthol. d. l. c. 34. p. 238. seqq.*

URETICOS, *ἔρηκός*, *urinam promovens*. Usurpatur vel de meatibus & canalibus, qui vocantur *ἔρηκτικὸί πόροι*, *meatus urinarii*, hoc est, *ureteres*. Vel de medicamentis, & ita idem significat, quod *Diureticus*, Galen. *l. 5. de S. F. c. 20.* de quo supra in *DI*. Vel etiam de homine, qui facile *urinam reddit*, & quidem in superlativo, apud Hippocr. *ἔρηκτικώτατος*, *4. de R. V. I. A. t. 111.* Vel denique de Morbis, v. g. de Febre quadam symptomatica, quæ *Febris Uretica* dicitur, comitem habens Diabetem, *Dolæus Encyclopæd. Med. l. 4. c. 10. §. 1. 2. seqq.*

UREUS, *ἔρεός*, Ion. pro *ἔρεός*, i. e. mulus, *ἡμίονος*. *Erot. Onom. p. 80. d.*

URIAS, *ἔλιας*, *fistula urinaria*, quæ in cervice vesicæ fieri solet. Gorr.

URINA, *ἔργα*, dicitur excrementum serosum in renibus, à sanguine segregatum, per meatus urinarios ad vesicam translatum, & per urethram excretum. Dicitur & *Lotium*. Ejus consideratio sese extendit per plures Medicinæ partes, v. gr. In Physiologia & Pathologia, tanquam causa, vel consequens sagittatis, aut morborum. In Semiologia, ut signum Diagnosticon & Prognosticon sec. vel p. n. In Pharmaceuticis tanquam remedium, de qua consideratione legatur Schro-

der. *l. 2. c. 35. & l. 5. cl. 1. n. 23.* Junge Fr. Hofm. in *Clav. ad h. loc.* vide & *Foëf. p. 468. seqq.* ubi plures *urina* p. n. sese habentes differentias proposuit, Dieter. *n. 636.* A Chymicis *Urina* dicitur *Sal cruoris*, *Theatr. Chym. Vol. I. pag. 578.* vel: *Urina* est *Sal resolutum generatum in hepate* (in quo falluntur) per suum emunctorium, ut superfluum excrementum salis à natura pulsum, Dorn. Rul. & Johnson. in *Lex.* Quomodo *urina* generetur & secernatur, legi poterit *Bartholin. l. 1. Anat. c. 17. p. 186.* *Urinam* in sua principia resolutam, cum uti diagnostico & prognostico, tradidit inter alios eleganter Willis *Exerc. de Urinis*. Et novissime Laurent. Bellini Profess. Pisân. in *Operis Membr. I. de Urinis*. Abusivè *Urinae* vox tribuitur aliis liquoribus, v. g. *Urina vini* est *acetum*, & usurpatur pro hominis *urina*, vinum assidue bibentis, Dorn. Rul. & Iohnf. In negotio lapidis Philosophici *Aqua alba prima*, antequam corpus album in ea solvatur, nominatur *urina puellarum*, & *aqua rubea*, *urina vivorum*. Utraque autem *urina infantium*, *Th. Chym. Vol. III. p. 22. Nugæ!*

URINACULUM, *ἔργατος*. Vide *Urachus*.

URINARIUS, *ἔρηκτικός*. Vide *Ureteres*, *Ureticos*. Membranam *urinariam* foetus corpusculum ambientem mediam inter Chorion & Amnion sitam fibrillis placentaë uterinaë adhærentem aliquoties delineatam exhibet quidem D. Gothofr. Bidloo *Anat. Tab. LV. seqq.* An vero fortassis Alantoides dicta aliorum huc referenda sit, quo inclinare videtur D. P. Wedel *Physiol. Reform. CXVI. p. 600.* aut an superflua sit subtilitas cultri Anatomici, quemadmodum hoc nomine aliis Anatomicis suspecta est, nostrarum non est partium arbitrium facere.

URINATOR, *κρλυμβητής*, dicitur, qui sub aquis natate aut vivere potest. Vocatur & *Merfor* in *Act. Philosoph. Oldenburg. An. 1668. m. Januar.* De *urinatum* respiratione vide *Boneti Anatom. Pr. l. 2. sect. 2. O. 168.* De *urinatoria campana* lege Cl. Sturmii *Collig. Experim. Curios. Tentam. I. ut & Bonetum Med. Septentr. l. 2. sect. 17. c. 11. p. 444.* Machinam quoque & Navem *Urinariam* tradidit Borellus in *Opere posthumo, parte altera, vid. Acta Erudit. Lips. 683.*

URINOSUS est epitheton salis alcalici volatilis, urinæ odorem ferme semper referentis, ad differentiam Lixiviosi. Videantur passim recentiorum Chymicorum scripta.

URNA, *ἔρνα*, nomen mensuræ liquidorum majoris, sed variantis, dum continet *dimidiam amphoram*, h. e. vini libras 40. olei libras 36. mellis libras 54. Galen. *l. de pond. & mens. c. 2.* quamvis Soranus Ephesius scripserit integram amphoram continere, & cum Cado confuderit, docente Rhod. *ad Scribon. n. 105.* Alias *Urna* quoque vasculum dictum fuit, in quo veteres gentiles defunctorum crematorum cineres asservarunt, ut videre est apud eundem *n. 37.* De *Urna Chymicorum mysteriorum Patavii* reperta vi de *Th. Chymic. Vol. I. p. 29.*

UROCRISIA, *ἔργκρυσία*, vel *ἔργκρυσίαιον*, dici potest

est iudicium de urina & de morbi indole ex urinae inspectione. Signa ex urina defumta appellare etiam licet *ἔσθραλίσι*. Ita Johannes Rhenanus Medicus & Chymicus suam rationem Chymiatricam exacte iudicandi urinas e tribus principiis activis & uno passivo hactenus neglectis Aphoristice traditam inscripsit *Urocriuerium Chymiatricum*.

UROGALLUS, idem, quod *Tetrao*, *τίτραξ*, *ὑραξ*. Vide *Tetrao*.

URORMANTES, *ἔσθραγίσις*, dicitur ex urina Divinator, sumiturque plerumque in malam partem, de eo, qui ex solo urinarum iudicio de essentia & causa agritudinis ob vile pretium perfricta fronte nugari (divinare, ignosce, dicere volebam) non erubescit, Lang. l. 2. ep. 23. Alias *ἔσθραγίσις* vera, quæ & *ἔσθρακοπία* dicitur apud Helm. de *Lithias*. cap. 3. num. 34. quomodo institui debeat, docet præter Forest. de *fallac. urin. iud.* & alios ipse Willis de *urin. c. 6.* In Helmontio perperam legitur *Uronoscopia*, *Uronomania*.

URON, *ἔσθρα*. Vide *Urina*.

UROPYGION, *ἔσθραπύγιον*, vide *Orrhopygion*.

URSOPIA, *ἔσθρακοπία*. Vide *Uromantes*.

URSA, *ὑρσός*, vocatur animal quadrupes ferum, lumbis robustissimis, capite imbecillo, lascivum, somnolentum, cujus prolixiorum descriptionem, cum usu in cibus & Medicina, vide apud Aldrovand. l. 1. de *quadr. digit. vivip. c. 5.* Adde Schroder. l. 5. cl. r. n. 40. Anatomicas etiam circa structuram observationes lege in Oldenburg. *Actis Philosoph. An. 1669. m. Jul.* De *Ursorum* suctione digitorum extremorum in pedibus anterioribus legatur Casparis Bartholini Thom. F. *Observatio Anatomica in Act. Hafn. Vol. III. Obs. 21. p. 34. seq.* Est & nomen syderis duplicis, circa Septentrionalem polum occurrentis; qui *Polus* propterea *Arcticus* vocatur, quorum syderum alterum vocatur *Ursa major*, à rusticis nostris *Currus* vel *Plaustrum*, apud Galen. *Ursa septisella*, *ἑπτάσηρο*, l. 3. de *dieb. crisi. cap. 11.* dicta; alterum *Ursa minor*.

URTICA, *ἀκρολύφη*, æquivocum est. Primo enim est nomen plantæ noxissimæ, de qua vide *Botanicos*. Deinde ita dicitur *Zoophyton marinum*, sive *plantanimal*, quod describitur cum suis speciebus, usque in cibus & Medicina, ab Aldrov. l. 4. de *Exang. c. 1.*

URTICATIO, (fortassis Græc. *ἀκρολυφισμός* dici posset) est operatio Chirurgica, qua membra corporis *urticis* recentibus percutiuntur, ad revocandum calorem. Ejus meminit ex Celso *lib. 3. c. 28.* Rolink. *O. & M. M. Sp. l. 4. f. 9. p. 2. unic. in fin.*

URUMENA, *ὑρσάμενα*, dicuntur Hippocr. vel ipse *urina*; vel quæ cum *urina* mejiuntur. Legitur *Coac. 2. 596. & l. 7. Epid. XV. 44.* Foëf. p. 467.

URUS vocatur *βῆς ἔσθρα*, *Bos ferus sylvestris*, cujus descriptio habetur apud Aldrov. l. 1. de *quadr. bisulc. c. 2.*

US, *ἄς*, *Auris*, Plur. *τὰ ὅτια*, vel *τὰ ἕατια*. Vide *Aures*.

USFIDA est *Scoria auri*. Rul. & Johnson, in *Lex.*

USIA, *ἔσια*. Vide *Essentia*, *Substantia*.

USNEA; *βρύον*; generaliter Arabibus *Muscum* significat, Schroder. l. 4. cl. r. n. 220. Fr. Hofmann. in *Clav. ad hunc locum*. *Ephem. N. Cur. A. II. Obs. 51. Schol.* Hodieque tamen restrictius accipitur de *Musco* in *Cranio* hominis interenti, aërique expositi nato, quod specificum habetur certissimum in omnibus hæmorrhagiis, à quacunque causa ortis; de qua *Usnea* legatur Schroder. l. 5. cl. r. n. 23. Fr. Hofmann. in *Clav. pag. 508.* *Ephem. N. C. d. l. Beker. Microcosm. Med. l. 2. c. 5.* Alias *Usnea* Paracelso dicitur *Tartarus tenuissimus* & spongiosus, qualis generatur in hepate, stomacho, renibus, vesica, l. 1. de *Tartaro tract. 1. c. 1. item in fragm. ad h. l.*

USRUB, vel *Ursub*, est *Saturnus*. Ruland. & Johnson. in *Lex.*

USTIO, *καύσις*, dicitur operatio vel Pharmaceutica, vel Chirurgica. In illa medicamenta simplicia comburuntur, vel ut in cinerem redigantur, uti fit in salibus vegetabilium parandis; & hoc pertinet *Incineratio*, vel ut excicentur, ut in pulverem redigi possint, v. gr. *Cornu Cervi* &c. quæ *ustio* fit in vasis & ferriacibus sigulosis. De hac *Ustione* vide *Weker. Anid. Gen. l. 3. c. 19.* *Ustio* metallorum eadem est cum *Camentatione*, *Theatr. Chym. Vol. III. p. 470.* Rolink. vocat *Combustionem*, *Chym. l. 2. c. 3.* Hæc fit *cauterio* actuali, hoc est, instrumento ignito, quo pars tangitur & uritur. Dicitur *Cauterisatio*, vide *Cauterium*, & *Casp. Rejes C. El. q. 56. n. 9. seqq.* *Ustio* quoque Pathologicæ sumitur pro *Ustro*, Græcè *καύσις* vel *καυτήριον* dicto, Lang. l. 2. ep. 4.

USTULATIO dicitur, quando medicamenta tantum humoris non habentia, ut coqui possint, frustulatum incisa laminis ferreis imposita, aut tegulis torrentur, ut partes externæ excicentur. Eadem cum *Tostione* aut *Torrefactione*, *Weker. d. l. c. 18.*

USTUS, *καυθείς*, *καυθμίνος*, dicitur de medicamentis igne calcinatis. Unde & *Libav. imperfecte calcinata* vocat, *Tom. II. p. 147.* Talium *ustorum* meminit passim Galen. l. 11. *Simpl. Fac. & alibi*; quamvis in nonnullis vis vera medicamentosa hujusmodi *ustione* potius pereat, & saltem vis sicca & adstringens inferatur.

USUALIA dicuntur medicamenta ad oppositionem Exoletorum, quæ adhuc in usu sunt, sive simplicia fuerint, sive composita. Coincidere igitur videntur cum *Officinalibus*. Vide *Dogm. nost. Med. Gen. P. VI. c. 4. d. 6. p. 753.*

USURAT, hoc est, *Stannum*. Rul. in *Lex.*

USURPATIO, *ῥεψίσις*, idem, quod *Utendi modus*, sive medicamentorum administratio vel adhibitio, de qua Schroder. l. 1. c. 30. Apud *Weker. & alios etiam Usus* dicitur.

USUS, *ῥεψίσις*, *ῥεψία*, diversam obinet significationem. Vel enim modum utendi denotat, & ita coincidit cum *usurpatione*, vel idem est, quod *Utilitas*, *Officium*, *Auxilium*, Efficacia alicujus vel Partis & Membri in corpore, vel medicamenti. Ita Galen. scripsit prolixos libros de *Uso partium*. Sunt tamen ex recentioribus, qui *usum* restringentes ab actione partium discernant, describentes, quod *usus* sit *auxilium*, quo partes minus præcipue,

cipuæ conferant, ut pars præcipua functionem edat; Barthol. in *Anat. proœm.* p. 2.

UTENSILIA, *ὑστέρια*, vocantur res ad varios usus commodæ, vel utiles, apud Rhod. ad *Scrub* ita de *Uenfilibus*, quæ secum afferat obstetrix, sive ruri sive in urbe fuerit, scripsit Henr. Deventer Medicus in *Novo Lumine pro Obstetricantibus* c. XXVI, p. 83.

UTERARIA, minus usitate apud Latinos dicitur, usitatus *Hysterica*, Gr. *ὕστερα*, vide *Hystericus*. Alias & *Uterinus* in usu est apud Latinos.

UTERUS, *ὕστερα*, idem, quod *Matrix*, *Vulva*. Vide *Hystera*. *Uterus Spagyricus* est *Furnus Athanor*. Theatr. Chym. Vol. I, p. 503. seq.

UTILIS, *ὕστις*, *ὑστέρια*, *ὑστέρια*, idem, quod *Ufus*. Significatio horum vocabulorum aliunde nota est. Vide & *Ophleo*.

UTRIFORMIS abscessus, idem, quod *Oedemofarca*, de quo vocab. vide supra suo loco. Legitur & hoc nomen apud eund. Severin. *cit. ibid. loc.*

UTRIS, *ὑστέρια*, vide *Ascus*. *Utriculus* etiam pro *Utero* & *Locis Muliebribus* aliquando sumitur, Barthol. l. 1. *An. c.* 28. p. 260. *Utricularii* dici quoque possunt in statu p. n. ii, qui *Ascite hydropæ laborant*. Castell.

UVA, *ὑστέρια*. Vide *Staphyle*. Quibus addi debent, quod & *Insectum* vel *Zoophyton* detur, dictum *Uva marina*, apud Aldrov. l. 1. de *Insect.* c. 17. & *Uvina quercina* sit, quæ veteribus fuit ignota concretitium quoddam in forma uvæ ad radices quercuum sub terra tempore veris ex humore forsitan radicum superfluo genitum, saporis omnino styptici, calore foras purpureo, intus candido, & quasi lactifero. In ætate perit, & veluti sit lignea. Debet ergo tempore veris colligi, & sicari umbra, deinde pulverisati. Quo pulvere nihil est præsentius in dysenteria, & in omni fluxu sanguinis, Rul. & Iohnf. in *Lex.*

UVÆ fabriles, quæ in officinis fabricorum furno sicantur, Aurelian. l. 4. c. 3. *Chron.*

UVATIO, *ὑστέρια*. Vide *Staphyloma*. *Capivacatio* dicitur *Uveatio*, l. 1. *Pract.* c. 34.

UVEA, *ὕστια*, vide *Rhagoiles*.

VULCANUS, *ὑστέρια*, nomen *Deastri gentili*um. A Paracelso, ejusque affectis translatum cum ad *Ignem*, qua *Naturalem*, qua *Artificialem*, imo & ad *Astralem*. Ita *Vulcanus Firmamentii majoris* & *minoris mundi Microcosmus*, passim in scriptis ejus legitur. Ita & *Helmen-tius* scripsit: In universa natura unum esse *Vulcanum*, de *Lithias.* c. 4. n. 5. *Jung. Theatr. Chym. Vol. V.* p. 344. *Artificialis* vocatur *Castigator Mercurii* à *Basil.* de lapide *Philosophor.* tum ad *Ignis Magistros*, qui etiam duplices: *Naturalis*, qui est *Stomachus*, *fragm. libror. Paragra-phor.* & *alibi.* *Artificiales* sunt *Coquus Chymicus*, *Spagyricus*. Tales artifices vocantur *Vulcanii*, vel *Vulcanici*, id est, operarii, vel artifices, semper circa ignem versantes, cudendo, liquefaciendoque. *Dorn. Ruland.* & *Iohnf. in Lex.* *Vulcanii* vel *Vulcanales* Paracelso dicuntur spectra ignea, hominis formam representantia, *Philos. sagac.* l. 1.

VULGARIS; idem, quod *Communis*; *ὑστέρια*, *ὑστέρια*, vide *Cænos*, *Pancænos*; item & *Epidemius*. Ita etiam Interpretes Hippocr. ejus libros *Epidemiorum* veterunt per libros de morbis *vulgaribus*. *Vulgares Medici* dicuntur, qui vulgi gratiam aucupantur, Galen. l. de præcogn. ad *Posthum.* c. 1. princ. *Vulgaris curandi ratio*, *φάλη*, Hippocr. dicta, opponitur *accuratæ*, C. 4. de *artic. n.* 35.

VULGUS, *ὑστέρια*, id est, multitudo imperitorum hominum, Galen. l. 1. de *Elem.* c. 4. cujus nota est sordida in attendendo, indiligentia in observando, negligentia in memorando, ruditas denique in narrando, Lind. Ex. XIII. §. 5.

VULNERARIUS, *ὑστέρια*, vide *Traumaticos*.

VULNUS, *ὑστέρια*, *ὑστέρια*, quamvis sint, qui ex Galen. & aliis discrimen faciant inter hæc duo vocabula Græca, *ὑστέρια* accipientes pro omni læsione gravi, à caussa externa violenta facta, c. 5. in l. 6. *Epid.* l. 12. & *alibi*. Vide *Foëf.* p. 628. Magis tamen placet sententia Dieterichii cum Hesychio pro Synonymis habentis, *Iatr.* n. 838. Ita & Latinum vocabul. *Vulnus* late & strictè accipitur. Late pro omni plaga externa, præsertim vero cum *Ulcere* sæpe confunditur, & vice versa, c. 3. de *uis.* q. in *med. f.* 1. 30. Strictè *Vulnus* dicitur solutio continui facta instrumento secante, vel pungente, in parte carnota & membranacea, Gal. l. 3. *M. M.* c. 1. & *alibi*. Videantur *Chirurgiæ* scriptores.

VULPANSER, *ὑστέρια*, dicitur *Avis*, vulpinis moribus formam anieris habens, quæ describitur cum usu in cibis & medicina ab Aldrov. l. 19. *Ornith.* c. 19.

VULPES, *ὑστέρια*, dicitur animal quadrupes, digitatum, viviparum, dolosum, vel astutum, naturæ caninæ quodammodo particeps, cujus proluxa descriptio habetur cum usu in cibis, medicina, & aliis, in Aldrov. l. 2. de *quadr. dig. vivip.* c. 1. *Jung. Schroder.* l. 5. cl. 1. n. 41. In ejus cauda quosdam pilos violaceum spirare odorem, testantur *Asta Hafniens.* Vol. I. *Obs.* 58. & *Vol. III. Obs.* 21. Diminutivum dicitur *Vulpecula*. Porro nomen *Vulpis* & *Vulpecula*, Græc. *ὑστέρια*, tribuitur etiam pisci marino, qui & *Galeus vulpinus* vocatur, & describitur ab Aldrov. l. 3. de *pisc.* c. 39. *Vulpina Tussis* dicitur, quæ ex caussa falsa, acri, biliola in asperam arteriam defluente excitatur, Joh. Steph. *Consil. Med.* Dec. III. *Conf. I.* in *Op.* pag. 319.

VULPISIMIA, vide *Marrippon*.

VULSIO, *Vulsum*, idem, quod *Divulsio*; *σπάσµα*. Vide *Convulsium*.

VULTUS, idem, quod *Facies*, *ὑστέρια*. Vide *Facies*.

VULVA, *ὑστέρια*, *ὑστέρια*, idem, quod *Matrix*, vide *Hystera*. Quamvis usitatus saltem de externo *Pudendo muliebris* accipiatur, *Roslink. de part. genit. Part. II.* c. 32. *Consentit Barthol.* l. 1. *Anat.* c. 32. p. 287. *Linden. in Medic. Physiolog.* penitus omisit propter obscœnitatem, l. 2. c. 7. §. 136. *seqq.* Alii vero licentius talia fœda vocabula usurpantes etiam ad cerebrum transtulerunt, non modo *Nates*, *Testes*, penem demonstrantes in illo, sed

sed & *Vulvam* vocantes foveam aliquam inter eminentias oblongam, Bartholin. l. 3. c. 6. p. 494:

VULTUR, *ψύψ*, vocatur avis rapax acuto odore prædita, cujus varix species habentur, quæ omnes in genere & figillatim prolixè describuntur cum usû ab Aldrov. l. 3. Ornith. c. 1. seqq. Jung. Schrod. l. 5. cl. 2. n. 71:

UVULA, *μαρμαριών, κίων, σφυλλή*. Vide *Columella*. UXOR, *ἄνοσις, γαμική*, quid significet, notum est. De Mystica Spagyricorum significatione vide in *Fæmina*, *Marius*.

UZIFIR, id est, *Cinnabaris*. Dorn. Rul. Vocatur & *Ufsur*. Th. Chym. Vol. II. p. 436. Forest. l. 30. Obs. 8. Schol.

W.

WARNAS, id est, *Acetum Philosophicum*. Dorn. Rul. & Iohnf.

WISMAT est leprosum, non tractabile, vel malleabile, rude *stannum*. Rul. & Iohnf.

X.

X, quemadmodum Litera hæc apud Latinos numerum denarium significat, ita aliquando etiam ponderis denarii notam esse testatur Rhod. ad Scribon. n. 32. & 141. Ita etiam Græca litera ξ, apud Græcos non solum numeri sexagesimi nota, sed etiam in nonnullis scriptis Medicis usurpatur pro caractere ponderis, nimirum *uncia*, uti videre est in *Sylva Medica Anonymi* à C. Hofm. edita & aliis.

XANTHOS, *ξανθός*, generaliter significat Coloris speciem, quæ *Flava* dicitur: vide supra *Flavus*. Specialiter *ξανθόν*, vel *ξανθή*, est nomen medicamenti *ξηρῶ* vel aridi, æeris ad inducendam crustam, sanguinemque sistendum, cujus meminit *Ægin.* l. 4. c. 43. & 53. & describitur l. 7. c. 13.

XESSES, apud Paracelsum vocatur *Stella*, de qua scribit, quod non deorsum, sed sursum luceat. *Fragm. de Anat. Ocul. §. Declaratio Roundinatis*.

XENEKTON, aliis *Zenexion*, *Xenechton*; vocatur Paracelso, Helmontio & aliis horum affectis *amuletum*, sive *periapton*, h. e. præservativum externum contra pestem collo appensum, ut argentum vivum avellanæ conclusum, & similia. Dorn. Rul. Iohnson. in *Lex.* & ex professo Rolf. *Chym. lib. 5. sect. 14. c. 2.* Meminit & Libav. vocans *Xenechdon*, *Synt. A. Ch. lib. 7. c. 31.* Jungatur Helm. *Tumul. pestis vit. Zenexion*. Meminit & *Zenexion*, *tr. Nat. Contr. nesc. n. 45.* & in specie *Xenexion Sapphiri*, *tr. de Magn. Vuln. Cur. n. 37. Succini, d. l. n. 145.*

XENINEPHIDEI sunt spiritus, quibus jucundum est atque pro deliciis habent, delitescens naturæ proprietates occultas hominibus aperire, quibus etiam est concessum, Dorn. Rul. in *Lex.*

XENOPREPES, *ξυνοπρέπης*, vox est Hippocratica, quam Scapula penitus in Lexico suo omisit. Duplicem vero videtur habere significationem: primam, quando deorat *Jur. Hospitii*, vel id, quod Hospitibus convenit, *Castelli Lexic. Med.*

l. *Præcept. IV. 7. 17.* Vel significat remedium peregrinum ignotum, de cujus virtute non constat, *1. de fract.* t. 6. Jung. *Foëf. pag. 437.* Cur vero Eretianus vertit per *Mutatam est*, non video rationem, *Onom. p. m. 78. F.*

XENOS, *ξένος*, *Hospes*, Lat. *Peregrinus* dicitur. Usurpatur ab Hipp. in superlativo de æeris inspiratione, vel influxu maxime peregrino, *ξυνοπρέπης*, de *Nat. hum. com. 2. t. 4. Foëf. d. l.*

XERALEIPHO, *ξηραλείφω*, q. d. *siccè inungo*, i. e. *sicca frictione utor*, & opponitur τῷ *χυτλέμω*, quod significat cum oleo & aqua perfundor. Legitur apud Galen. l. 2. de *Sim. Fac. c. 25.* Vide etiam *Chylon*.

XERAPHION, *ξηραφίον*, vocatur specie aliqua *ξηρῶ* medicamenti adversus capitis & menti exanthemata utilis, quod describitur ab *Æginet.* l. 3. c. 3.

XERASIA, *ξηρασία*, in genere idem, quod *ξηρότης*; *siccitas* vel *exsiccatio*. In specie vero vocatur vitium capillorum, cum similes lanugini apparent, perinde ac si pulvere conspersi essent, Gal. in *def.* Species Alopecix videtur esse, quæ ita dicta sit propter nutrimenti defectum & ariditatem cutis, Gorr.

XERION, *ξηρίον*, vocatur medicamentum aridum *siccum*, quod in pulveris modum inspergitur, unde & alio nomine *καπίπαισμα* appellatur. Exempla habentur apud *Ægin.* l. 7. c. 13.

XEROCOLLYRION, *ξηροκόλλιον*, i. e. *Collyrium siccum*, vel aridum. Vide *Collyrium*.

XERODES, *ξηρώδης*, in specie dicitur, qui *arescit*; *exiccus* est, c. 3. in 1. *Provrhet. t. 25.* quamvis alii *βηρώδης* legant, notante C. Hofmann. in *not. ἀνεκδότους ad h. l.* alii *χυλώδης*. Ita & Foëf. dixit occurrere in *Coac. t. 445.* verum Linden. posuit *σείζοντις*, ex putredine difficulter spirantes. Alii legunt *ξηρώσει*, ut Jacotius & Iohnson. i. e. ex *siccitate* difficulter spirantes. Verbum *ξηραίνω* significat *exicco*, *siccō*, de quo videatur *Dieterich. num. 584.*

XEROMYRON, *ξηρόμυρον*, h. e. *Unguentum siccum*. Est compositio odorifera, siccis aromatibus constans, ad suffitus, ad amuleta, ad exiccationem fluxionis, contra hircosum odorem corporis & axillarum, Gorr. ex *Æt. l. 6. & 16.*

XEROPHTHALMIA, *ξηροφθαλμία*, h. e. *Ophthalmia sicca*, *sicca Lippitudo*, Rhod. in *Lex. Scrib.* in qua oculi non fluunt, sed rubent tantum, cujus causa haud dubie in sanguinis inflammantis sicciori salina dispositione p. n. ponenda est. Vide *Ophthalmia*. Quomodo differat à *σκληροφθαλμία*, vide *Sclerophthalmia*.

XEROTES, *Xeros*, *ξηρότης*, *ξηρός*. Vide *Siccitas*, *Siccus*.

XEROTRIBIA, *ξηροτριβία*; i. e. *sicca frictio*. Legitur apud Gal. l. 8. *M. M. c. 2. in fin.*

XESTES, *ξίστης*. Vide *Sextarius*.

XIPHIA, *ξίφιας*, *ξίφος*. Vide *Gladius*.

XIPHOIDES, *ξίφοειδής*, *Ensisformis*, epitheton *Car-tilaginis*

CCCC

tilaginis in sterno; quæ & *Mucronata* dicitur. Vide *Cartilago*, *Ensiiformis*.

X I R dicitur *Mercurius*, in omni dispositione sua. In Leone incertus fit *Ixir* in terra: in fermento incertus fit *Elixir*, *Th. Ch. Vol. V. p. 490.*

X I S I N U M, *Xisium*, dicitur *Aceum*. Dorn. Rul. & Iohnf.

X Y L A L O E, *ξύλαλον*, *Lignum Aloës*, quod alias *Agallochum* dicitur, de quo videatur Schrod. l. 4. cl. 1. n. 13. De peculiari *Xylaloe* Observationem Velschii vide in *Eph. N. Cur. A. I. O. 151.*

X Y L A R I O N, *ξύλαριον*, vel *ξύλριον*, dicitur *Lignum parvum*, apud Hippocr. l. de *Steril. IIX. 25.* quamvis Linden. *ξύλον είρειοσι* posuerit, quæ lectio mihi non videtur commoda. Alias *lignum parvum* eidem quoque vocatur *ξύλφιον*, & occurrit l. de *Steril. XVII. 3. II. 13. 14.*

X Y L E P H I O N, *ξύλφιον*. Vide *Xylarion*.

X Y L L A M B A N O, *ξύλλαμβάνω*, pro *συλλαμβάνω*, significat *Concipio*, & legitur apud Hippocr. 5. *aph. 46.* Jung. Dieter. n. 586.

X Y L L O G O S, *ξύλλογος*, pro *σύλλογος*, *Collecticius*. Usurpatur de *Consultandi* vel *Collegiandi* ratione ap. Hippocr. in *Præcept. X. 12.*

X Y L O B A L S A M O N, *ξύλοβάλσαμον*, dicitur *fruticem*, vel *farmentum*, vel *furculus Balsami*. Amputabatur ab incolis & venibat propterea, quod eo decocto in unguentis vice *Orobalsami* multo uterentur, etiam si ex toto balsamo minima illi inesset odoris gratia, Gorr. ex Plin. l. 12. H. N. c. 25. Videatur & Rhod. ad Scribon. num. 110. Chiocc. *Mus. Calc. f. V. p. 559.* Meminit & Fr. Hofm. in *Clav. ad Schroder. p. m. 419.* Succedaneum *Xylobalsami* fuisse *Lignum Aloës*, testatur Jul. Alex. not. ad Gal. l. 1. de *Anid. p. 777.*

X Y L O C I N N A M O M U M, *ξύλοκιννάμωμον*, est *Lignum Cinnamomi* cortice suo multo ignobilius, siquidem in fastidio est propter *Origanum*, quod rodolet, acrimoniâ, Gorr. Meminit hujus Gal. l. de *Ther. ad Pis. c. 12.* Diosc. l. 1. c. 13. Scribon. n. 271. Rhod. ad h. l. Chiocc. *Mus. Calc. f. 8. p. 572.*

X Y L O C O L L A, *ξύλοκωλλα*, idem quod *παιρήκωλλα*, vel *κώλλα* simpliciter. Vide *Gluten*.

X Y L O G U A I A C U M, id est, *Lignum Guajacum*, vel *santalum*, *άγρόξύλον*, ita legitur apud Paracels. *tr. de trib. essent. c. 5.*

X Y L O H E B E N U M, *Lignum hebenum*, Paracels. *d. l.*

X Y L O N, *ξύλον*, vide *Lignum*. Vocatur etiam *Scammum* Hippocr. *ξύλον*, quod alias *βάρρον* dicitur, Gorr. Vide *Bathron. Scammum*.

X Y L O P H T H O R O S, *ξύλοφθόρος*, vocatur insectum, veluti in festucis delitescens, mirabilis structuræ, descriptum ab Aldrovand. *lib. 4. de insect. c. 11.*

X Y M B O L E, *ξύμβολη*. Vide *Symbole*.

X Y M M E R I, *ξύμμηρι*, dicuntur femora inter se iuncta, pro *σύμμηρι*, vel qui contractis sunt femoribus.

Hippocr. 4. de *artic. s. 61.* Foëf. *Oecon. p. 438.*

X Y M M Y O, *ξύμμύω*, pro *σύμμύω*. Vide *Conniveo*.

X Y M P A T H E S I S, *ξύμπαθησις*, pro *συμπαθησις*; idem, quod *συμπαθεία*, *Consensus*, vel *Istrictus Affectio per Consensum*. Vide *Sympatheia. Consensus*. Legitur vero apud Hipp. in *Præcept. XIII. 1.*

X Y M P H E R O, *ξύμφηρω*, pro *συμφηρω*, vide *Confersens*, quod Gr. dicitur, *ξύμφορος*, 1. *aph. 21.*

X Y M P H Y S I S, *ξύμφυσις*, pro *σύμφυσις*. Vide *Comlescentia*.

X Y M P T O S I S, *ξύμπτωσις*, pro *σύμπτωσις*. Vide *Symptosis*.

X Y N, *ξύν*, pro *σύν*, præpositio nota ex Grammaticis Lat. *Cum*. Ad hanc notetur, quod composita ab illa præpositione, quæ hac litera X non occurrunt, sint quærenda in *Syn*, & quæ in S non reperiuntur, hic occurrant, quia indifferenti in usu est *ξύν* & *σύν*.

X Y N A G O G E S, *ξύναγωγής*, *Adducens*. Dicitur de musculis adstrictoriis, qui alias *σφιγκτήρις* vocantur, Hipp. de *Venis XXI. 5.* Foëf. p. 438.

X Y N A L T H A S S O M A E, *ξύναλτήσασμα*, *curor*, *fano*: ab *άλτῆν*, *curare*, *mederi*. Legitur apud Hipp. 2. de *fract. s. 12.*

X Y N A P O T H N E S C O, *ξύναποθνήσκω*, *commorior*. Usurpatur de morbis usque ad senium & mortem durantiis, Hippocr. 2. *aph. 39.* & 5. *aph. 7.* vide Dieter. n. 591. Idem, quod *ξύγκρισησένεσκω*, *consenesco*, de quo p. p.

X Y N A R A C H N U M A E, *ξύναρχνήμωμι*, *tenuibus venulis intertexor*, vel *obducor*. Usurpatur de uteri cervicis, Hippocr. l. 2. de *morb. mul. LIV. 3.* Foëf. p. 439. Verum Lind. legit *ξύναρχήσται*.

X Y N A U L I S T H E N A E, *ξύναυλιθῆται*, i. e. *congregari*, quasi in unum stabulum revocari, Hipp. l. de *Præcept. II. 28.*

X Y N C A T A G E R A S C O, *ξύγκαταγησένεσκω*, hoc est *consenesco*, idem fere, quod *ξύναποθνήσκω*, *commorior*. Legitur apud Hipp. l. 2. de *morb. mul. IX. 21.* Dicitur alias, *ξύγκατησένεσκω*, l. de *int. aff. XXIX. 43.* Jung. Hadrian. Spigel. l. de *lumb. lato c. 14. p. m. 40. 41.*

X Y N C E C A U M E N O S, *ξύνκεκαυμένος*, *Combustus*. Dicitur de excrementis, l. 3. *Epid. agr. 2.*

X Y N C H O R I A, *ξύγχωρία*, *Concessionem*, *indulgentiam* significat, quæ alias *χάρις*, *τὸ εὐδελχόμενον* dicitur. Legitur apud Hipp. *Præc. XI. 6.*

X Y N C L E R I A, *ξύγκληρία*, vocatur *Commercium*, vel *consensus morborum*, *consortium*. Differt à *συμπυθεία*, quod hæc etiam dicatur de morbis consequentibus: Illa vero vox usurpatur de eodem tempore concurrentibus apud Hipp. l. 6. *Epid. f. VII. n. 40.*

X Y N E R E I S I S, *ξύνρησις*, *Collisionem* dentium; Hipp. l. 7. *Epid. XIII. 4.* Vide *Synereido*.

X Y N E X E R C H O M A E, *ξύνείρημον*, significat *uno exeo*. Legitur in Hipp. 4. *aph. 76.* Dieter. n. 592.

X Y N G N E S, *ξύγγνης*. Vide *Connatus*.

X Y N G E R A S C O, *ξύνγησένεσκω*. Vide *Xyncatagerasco*.

XYNISTHEMI, ξυνίσθησις, significat Hippocr. *den-
sare, spissare, cogere*. Vide *Synestecor*. Foëf. pag. 439.

XYNNOSHO, ξυννοσίω, una *agroto*. Hipp. 2. *aph.* 15.
Dieter. n. 593.

XYNODOS, ξύνωδος, *congressum, communicationem*
per meatus significat, Hipp. *l. de Glandul.* X. 16.

XYNOMOLOGEO, ξυνομολογία, h. e. *consentio;*
conspiro, convenio. Hipp. *l. 6. Epid. f. VIII.* 84.

XYNTASIS, ξύντασις, pro *σύντασις*. Vide *Syntasis*.

XYNTHALPO, ξυνθάλπω, i. e. *confoveo, concalc-
facio*. Dicitur de ventriculo cibos calefaciendo conco-
quente, Hipp. *de sal. diet.* 25.

XYNTITENO, ξυντιτίνω, idem, quod *ξυντείνω*,
contendo, una distendo. Vide *Syntasis*. Legitur in Hipp.
l. 2. de morb. mul. l. 20.

XYRRHOEA, ξύρροια. Vide *Confluxio*.

XYRIS, ξύρις, *Rasionem, Rasuram* significat, vide
Rasura. Legitur apud Hipp. 3. *de R. V. I. A. t.* 36.

XYRMA, ξύρμα, vide *Ramenium, Strigmenium*.

XYRME, ξύρμη, ξύρμῆς, vide *Rasura*. Illud oc-
currit *l. 2. de morb. LII.* 22. Hoc *ibid.* *LVI.* 6. & *alibi*.
Foëf. pag. 441.

XYSTER, ξύστηρ, dicitur *scalpellus rasorius*, quo os
raditur ad dignoscendum ossis vitium, quod conspectui
non patet, Hipp. *l. de cap. vuln.* XIX. 8. Gal. *l. 6. M. M.*
6. 5. & 6. Deinde *ξύστηρ* dicitur *Collyrium* contra aspe-
ritates palpebrarum apud *Ægin.* *l. 7. c.* 16.

XYSTICOS, ξύστικος, dicebatur *Athleta*, qui in *xy-
sto*, Gr. ὑπαιθρον, h. e. *ambulatorio* vel *porticu* sub tecto
tempore hyberno pugnabat, *Dieterich.* *Iatr. num.* 169.
Meminit *Galen.* *l. 7. de C. M. P. G. cap.* 12.

XYSTOS, ξύστις, dicitur *linamentum rasile*, materia
linteolorum detarsa, Gal. *Introducl. cap.* 17. *Xystus* etiam
dicta fuit *porticus* in *palaestra* amplissima, in qua hyberno
tempore *athletæ* exercebantur, *Xystici* dicti. Lang. *l. 1.*
ep. 58.

XYSTRA, ξύστρα, vide *Scalprum, Strigil*,
XYSTROPHYLAK, ξύστροφύλαξ, dicitur *theca strig-
ilis*, Rhod. *ad Scrib.* n. 39.

Y.

Y Litera hæc apud Hippocr. in *Epid.* notat *ύγιειαν;*
sanitatem, quemadmodum *9 ήγίατοι*, *mortem*, Gal.
cap. 2. in 3. Epid. t. 4.

YARIN, Yavia, i. e. *flos æris*. Rul. & Iohnf. in *Lex.*

YCAR, id est *Medicamentum*. Rul.

YDRARGYROS, Ydrocerum, id est *Argentum vi-
vum, Hydrargyros*. Rul. & Iohnf.

YELION, Yalos, i. e. *vitrum*, pro Græco ὑάλω,
vide *Hyalos*. Rul. & Iohnf.

YERVA, idem, quod *Contrayerva*, radix *Indica* *Be-
zoartica*, vel *Alexipharmaca* contra malignum virus,
Schroder. *l. 4. cl. 1. n.* 103.

YETTUS est lapis sanguinei coloris, durus & obscu-
rus & interdum vices lapidis *Lydii* sabet. Vid. *Ludovic.*
Dulcis.

YGROPISSOS; pro *ύγραπώσος*; i. e. *pix liquida*.
Rul. & Iohnf.

YLECH, vide *Ilech*.

YLEIDUS, Yliadus, vide *Iliadus*.

YLIASTER, Yliastrum, vide *Iliaster*.

YO, Yo, bonus. Rul. & Iohnf.

YOMO, Yos, Yn, id est, *viride æris*. Rul. & Iohnf.

YPSILOGLOSSI, vide *Bastoglossi*.

YPSILOIDES, rectius dicitur, quam *Hyoides*. Vide
supra in *HY*. Unde *Musculi ypsiloides* dicuntur, qui alias
Bastoglossi audiunt. Vide *Bastoglossi*.

YRCUS, (Rul. & Iohnf. *Yrius*) est *Cuniculus magnus*,
cujus sanguine vitra mollescere putantur, & filices,
modo rebus diaphoreticis impastetur, *Dorn. Diel. Parac.*
quod hirci sanguini alias adscribitur. Dicitur & ab aliis
Dasyrus, Lagis, Gr. λαγίς, *δασύρας, κένικλ* Ⓞ. *Aldrov.*
l. 2. de quadr. dig. vivip. c. 24. Vide *Cuniculus*.

YRIDIS, vel *Yride*, id est, *Auripigmentum*. Rul. &
Iohnf.

YRIS, h. e. *ferrum*. Iid.

YSAMBRA, vocatur venenum toxicum Hispanum
ex *helleboro* paratum, vel ipse etiam *Helleborus*, qui &
Pedigambra appellatur, *Lang. lib.* 1. ep. 68.

YSIR, est *pulvis*, vel *Lapis Philosophorum siccus* po-
tandus cum aqua *Mercurii*: *Nigredo in fundo*, Rul. &
Iohnf.

YSOPUS, Ysopaica, veteribus dicitur *Ars separandi*
in *Spagyrica*. *Parac. l. de reb. natur. c.* 7. *de Sulphure*. Rul.
YSPAR, idem, quod *Ysir*. Rul.

YXIR, id est, *bona medicina*. Rul. & Iohnf.

Z.

Z Litera hæc olim quoque ponderis varii notam
fuisse docet *Rhod. ad Scribon.* n. 145. ita ut qui-
busdam significavit *sestunciam*, plerisque octavam uncie
partem sive *denarium*, h. e. *drachmam*, vel *semisicilium*.
Ex veteri quadam tabella *znea* constat, *Duellam* signi-
ficasse, quæ tertia uncie pars octonis *scrupulis* termi-
natur. Hæc ex *Rhodio*.

ZZ, duplex hæc litera apud *Veteres Medicos Myr-
rham*, *σμύρηνη* notavit, uti observavit *Hermol. Barbar.*
l. 1. Corollarior. propterea quod *ζμύρηνη* perinde ac *σμύρηνη*.
Nunc tamen vulgo per duplex **ZZ**, omnes *Zingiber* vel
Zinziber intelligunt, magno & periculo errore, *Gorr.*

ZAAAR, Arab. & *Persis venenum* significat. Hinc
Belzaar pro *Bezoar*, dicitur *Dominus*, vel *Rex vene-
norum*, *C. Rejes C. El. q.* 67. n. 36.

ZAARA vocatur *Avicennæ* *Vigilia morbosâ*, teste
Capivaccio, *l. 1. Pract. c.* 20.

ZACCHARUM, pro *Saccharum*, legitur apud *For-
rest.* *l. 16. O. 21. & 55. alibique*. Dicitur & *Zuccarum*,
Salmaf. de Manna & Saccharo. quam lectionem *Zuc-
cari* etiam approbat *D. Velfch* in *Notis ad Marcelli Cu-
mani Obs.* CXXI. p. 50. in *Sylloge*.

ZACYNTHIUS, ζακύνθη Ⓞ, epitheton à loco
Ccccc 2 datum

datum *biuumini liquido* apud Gal. *l. 4. de C. M. P. G. c. 13.* in compositione *Inda Tharsei*.

ZADURA, *Ζάδρα*, nomen barbarum est, sed tamen à Græcis recentioribus receptum. Denotat radicem exoticam teretem colore Zingiberis ex India ad nos delatam, valet adversus pestilentiam, Gorr. An fortassis convenit cum *Contrayerva*?

ZAFFABEN, *putea, putta*. Rul. in Lex.

ZAFFRAMEN, i. e. Crocus, ita enim Marinus Sanutus, *l. 1. part. 2. cap. 6. æs*, stagnum seu ramum, zafframen, coralla, &c.

ZAFFRAN, *Zaffran, Crocum* primum, deinde & *Ochram*, vel *Ocrum* significat. Ruland. & Iohnson. in Lex. vide & *Libav. S. A. Ch. l. 5. c. 20. in princ.*

ZAHIR vocatur Arab. fluxio ventris dysenterica; quæ est ab intestino recto cum dolore extensivo & abrasivo, Avicenn. *l. 3. fen. 16. tr. 1. c. 2. seqq.*

ZAIAC, *Zaibach, Zaibar*, id est *Argentum vivum, Mercurius*, idem quod *Azoch* vel *Azoth*. Dorn. Ruland. & Iohnf. in Lex. *Schroder. l. 3. c. 15.*

ZAIDIR, h. e. *Venus*, aut *Viride æris*. Dorn. Rul. & Iohnf.

ZALE, *Ζάλη*, significat *urbinem*, procellam. Legitur apud Moschion. *de morb. mulier. cap. 78.*

ZAMIE vocantur Noces Pinus arboris, quæ se jam diviserunt, & nisi detrahantur, cæteras nondum plene maturas lædunt; notante Plin. *H. N. l. 16. c. 26.*

ZANDIK, *agua foliata*. Rul. & Iohnf. in Lexic.

ZAOCEL, id est, *Taxus*. Iid.

ZAPHARA, *Zaffara*, vocatur materia mineralis ex *Bismutho*, ad *Smaltha* vel *Amausa* pertinens, quæ tingit vitrum cæruleo colore, unde & figuli utuntur ad tincturam cæruleam. Cæsalpin. lapidem dixit, alii terram. Chr. Merettus scribere non veritus: quid Zaffera sit, apud nullum autorem inventio, & pauci mentionem ejus faciunt. *Not. ad Ant. Neri Art. Vitrar. l. 1. c. 12. p. 317.* An ergo *Libavium* non legit? Nonnulli *Lazurium ex Bismutho* dixerunt. Vide *Libav. S. A. Ch. l. 2. c. 24. l. 6. c. 4. & l. 7. c. 21.*

ZAPHIRUS pro *Saphiro*, legitur in *Francisc. Indiæ dialogo de febribus malignis.*

ZARAS, i. e. *Aurum*. Rul. & Iohnf.

ZARATHAN dicitur Tumor Mammarum durus, inæqualis, cum dolore molesto non quidem plane continuo, & ardore similis pene canero, unde & *Cancer spurius* appellatur. Ejus causa in sanguine ichoroso adusto & acido querenda. Plura de hoc affectu vide apud P. M. de *Calderia Tom. IV. p. 228. seqq.*

ZARDA est morbus equorum, h. e. quædam æstusio ad modum ovi, vel major, vel minor, quæ tam in parte interiori, quam exteriori nascitur in gærectis. Ita Petrus de *Crescentiis l. 9. de agricult. c. 10. & 35.*

ZARFA, h. e. *Stannum*. Iid.

ZARNEG, *Zarneq, Zarnich*, id est, *Auripigmentum*. Iid.

ZATANEÀ, id est, *Flos agni casti*. Dicitur & *Zucçajar*. Iid.

ZAUHIRON, id est, *Crocus orientalis*. Iid.

ZEA, vel *Zeia, Ζεία*, dicitur & *Spelta*, frumenti genus est tritico simillimum. Ex hac olim fiebat *Alica*, sicut *Fav* ex frumento, Galen. *l. 1. de Al. fac. c. 6. Jul. Alex. in not. ad h. l.* Hic Autor se ignorasse fatetur, quod ex *Zea* panis fieret triticeo candidior, id vero edoctus ab Imperatore Ferdinando I. uti legere est *l. 8. Sal. c. 6.* Hodieque præsertim hic loci in territorio *Norimbergenſi Zea* usitatio ipso etiam tritico pro pane similligineo & placentis parandis. Gal. mediæ facultatis inter hordeum & triticum esse existimat, *lib. 6. de S. F. §. Zecha.* Legatur de hac Bruyer. *de re cib. l. 5. c. 13.* Deodatus *Panth. Hyg. l. 1. c. 27. tit. Zea.*

ZEBD, id est, *Butyrum*. Rul. & Iohnf. in Lex.

ZEBEB, hoc est, *Stercus*. Dicitur & *Chara*. Iidem.

ZEC, i. e. *Traganthum*, vel *Tragacanthum*. Rul. & Iohnf.

ZEDOARIA est radix exotica vi alexiteria & anticolica singulari pollens, de qua Jacob. de *Vitriaco in Histor. Hierosol. cap. 85.* Sunt & aliæ arbores, scribit, quarum radices sunt *Zinziber, Galanga & Zedoaria*, quæ vulgariter *Citovari* appellantur.

ZEFR, i. e. *Pix*. Iid.

ZEGI, i. e. *Viriololum*. Dicitur & *Zetus, Zezi*. Iid.

ZEHERECH, *flos æris*. Dicitur & *Alkar*. Iidem.

ZEIA, *Ζεία*. Vide *Zea*.

ZEITRABRA, i. e. *fluxile*. Rul. & Iohnf.

ZELOTUM, est *Mercurius Lapideus*. Dorn. Ruland.

ZELOTYPIA, *Ζήλως*, est affectus animi vehementior, & ita inter causas morbificas referendus, quando conjugum alteruter alterum suspectum habet de adulterio. Hanc causam fieri posse dementiæ, singulari exemplo cujusdam pistoris, qui testes sibi amputavit, ne uxor, quam frustra suspectam habuit de adulterio, si conciperet, ex se concepisse indicare posset, docuit *Martin. Akakia in Gal. art. parv. p. m. 189.*

ZELPHA, vide *Zenda*.

ZEMA, *Ζήμα*, id est, *Jusculum, Decoctum, Gallice Bouillon* dicitur. Ita *Apitius l. 8. de re cul. c. 1.* Et mittitur in *Zema*, quod est *Decoctum*, & *c. 6.* Et bullienti *Zema*, quod est *Decoctum*, cum modico salis submittetur. Legitur Gr. *Ζήμα* apud *Dioscorid. l. 6. c. 7.*

ZEMASARUM, i. e. *Cinabrium*, vel *Cynobrium*. Rul. & Iohnf.

ZEMBECH, h. e. *lapis Lazuli*. Iid.

ZENDA, figmentum *Paracelsicum*, denotans generationes extraneas, & qui crescunt sine semine, quemadmodum, *Perenda*, vel *Perunda* aut *Perundis*, monstruosam generationem hominum, qui & cum semine crescunt. In animalibus vero hujusmodi Generatio & Anatomia *Monstrosa* dicitur *Zelpha*: Vide Autoris fragmenta Anatomiz. Uno verbo. *Nugæ!*

ZENEXTON, idem, quod *Xenexton*. Vide Lit. præced. XE.

ZENEXTOR vocatur *Mercurius*, Paracels. *de Pestilib. Tract. II.*

ZENGIFUR, idem, quod *Zemasarum*, h. e. *Cinabaris*. Rul. & Iohnf.

ZENICON, ζηνικόν, nomen *veneni* Celtis Gallis usitati, *Venenum cervarium* dicti, tantæ & tam præsentis efficaciam, ut quamprimum cervus, vel fera sagitta hoc veneno tincta læsa conciderint, confestim accurrere venatores necesse habuerint, antequam virus penitus dispergeretur, aut putresceret, carnemque telo virulento fauciatam exciderint, ad spithami circa vulnus latitudinem. Hujus antidotum, vel antipharmacum esse dicitur *Folium quercus* vel *fagi*, aut folium *Coracinum*. Hæc ex Aristotele & aliis Lang. tradidit *libr. 1. ep. 68.*

ZENITH, proprie Mathematicis vocatur *punctum verticale*. Cui opponitur e directo *Nadir*. Improprie vero & plane ænigmatica translatus vocab. *Zenith* ad *Sanguinem menstruum virginum* & quidem primum, C. Rejes C. *El. q. 53. n. 11.*

ZEON, ζέω, *fervens*, à ζέω, *ferveo, effervesco*. Linden. *Ex. XIII. §. 211.*

ZEOPIYRON, ζεοπιρον, vocatur *fragmenti genus*, quod medium est inter *Zeam* & *Triticum*, & nascitur in *Bithynia*. Meminit Gal. *l. 1. de Al. fac. c. 13. Gorr.*

ZEPHENUM, *Zephena*, Paracelso dicitur omnis extremitas, vel foramen externum & periphæria, v. g. aurium, labiorum. Hæc si angustatur in rotunditatem aliquam præternaturalem, constituit primum signum lepræ, Paracels. *Paragraph. l. 6. c. 1. §. 2. & c. 3. §. unic. in not.* Non ergo penitus mentem percepisse videtur Paracelsi Dorn. & ex hoc Iohnson. quando in descriptione saltem ad circulos extremitatum labiorum in auribus restrinxerunt. Apud Ruland. legitur, *Zepheni* sunt circuli extremitatum labiorum & aurium.

ZEPHYRUS, ζήφυρος, vide *Favonius*. *Zephyria ova* eadem, quæ *ὄρνιθα*, sive *subventanea*. Vide *Hypemior*. Forest. *l. 24. Observ. 3.* ex Plin. *l. 10. c. 60.* Mola quoque dicitur *Zephyrius fœtus* Hartmanno *Prax. Chymiat. Part. post. c. 159. pag. 700. edit. Cardeluc.*

ZERCI, hoc est, *Vivriolum*. Ruland. & Iohnf.

ZERICUM, i. e. *Arsenicum*. Iid.

ZERIFARI, h. e. *Aqua casei*.

ZERNA dicitur *Impetigo ulcerata*. Dorn. Ruland. & Iohnson. Legitur & *Zerma*, i. e. *Lepra* vel *Impetigo*, P. Zacchias *Quæst. Medico-Legal. l. 2. tit. 3. q. 6. n. 13.*

ZEROS est nomen *Gemmæ* translucidæ & alii, quæ *Iris* dicitur, similis, alba nigraque macula distinguente ipsum crystallum, Plin. *lib. 37. H. N. c. 9. ad fin.*

ZERTA est nomen piscis partim marini, partim fluviatilis, Gesnero propterea *Capito anadromus* dictus, quod e mari fluvium Albim ingreditur, ibidemque etiam se multiplicet. Laudatur ab Aldrovando *l. IV. de Piscib. c. 7. p. 513.* Meminit ejus etiam Timæus de Gul-

denklee inter pisces boni succi per C. exprimens *Certas l. III. cap. 51.*

ZERZERA, pro *Querquera*, epitheton febris cujusdam, vide *Querquera*.

ZESTOLUSIA, ζεστολία, idem fere, quod ζέον ὕδωρ, significat vel aquam ferventem, vel quia illa non uti possumus commode ad lavandum, notat *lotionem aquæ calidæ*, quatenus opponitur τῆ ψυχρολογίᾳ, lotioni cum aqua frigida. Illud legitur apud Gal. *l. 3. de san. tu. c. 8.* ubi Interpres Latin. male per ferventem aquam reddidit, quando enim hoc esset remedium lassitudinis?

ZETÆ dicta sunt veteribus *vaporaria* & *conclavia*, quibus hypocaustum suberat, in cujus pavimentum calida aut frigida pro temporis ratione aqua diffusa, illius vapor per meatus & tubulos parieti inclusos *Zetas* calefaciebat aut refrigerabat, Lang. *l. 1. ep. 50.*

ZETÆ vel *Zeteculæ* vocantur propria calorum in balneis & ædibus *conclavia*, ubi lectuli essent ad delicias & amores. Andr. Bacc. *de Therm. l. 7. c. 16. p. m. 470.* ex Plinio.

ZETEMA, ZETESIS, ζήτημα, ζήτησις, vide *Quæstio*. ZEUS vocatur piscis, qui alias *Faber* vocatur, de quo supra in *Faber*. Legitur apud Plin. *l. 9. H. N. c. 18.* Helych. Græce ζαῦς vocavit, notante Aldrov. *l. 1. de pisc. c. 25.*

ZIAZAA est lapis à loco natali nomen habens, e tot coloribus mixtus, ut nullus verus appareat. Gestantem litigiosum facere dicitur, ac in somno videre terribilia. Vid. Ludovic. *Dulcis*.

ZIBACH, idem, quod *Zaibar*, h. e. *Argentum vivum*, vel *Mercurius*, Schroder. *l. 3. c. 15.*

ZIBELLINA, Epitheton *Mustelæ*, quæ vulgo *Sobela*, vel *Zobela*, dici solet, cujus pellis inter preciosas numeratur, magnæque habetur æstimationis apud *Sarmatas*, & *Russos*, sive *Moscovitas*. Describitur ab Aldrov. *l. 2. de quadr. dig. vivip. cap. 19.*

ZIBETHUM, ζιβέθον, dicitur excrementum fragrantissimum ex genitalibus cati ejusdem exotici vel felis, *Civeta* dictæ, depromptum. Vide *Catus*.

ZIBIBIÆ, vel *Zibebæ*, dicuntur uvæ passæ majores digitorum acinis propemodum similes, unde & *Dactyli* dictæ, carnis multæ, succi paucissimi, *Damascenæ* quoque vocatæ, Jul. Alex. *l. 10. Sal. cap. 14.* Schroder. *lib. 4. cl. 1. n. 360.*

ZIGIR, ζιγίρ, epitheton *Cassie aromaticæ* purpureæ nigricantis melioris notæ & odoris, apud Dioscor. *lib. 1. c. 7.* quamvis alii legant *Gisir*, γισίρ. Videantur *Notæ Sarracen. ad illum loc.*

ZIMEX, *Viride aris*. Rul. in *Lex.*

ZINARIA Arab. est epitheton *Bilis vitiosæ* & præternaturalis, quam alias *Æruginosam* vocarunt antiqui Medici, acris & adusta apud Zacut. *Lustan. Prax. admir. l. 1. Obs. 40.*

ZINDULUS, nomen piscis fluviatilis, quem valde

commendat à carnis teneritudine & friabilitate Jul. Alex. l. 15. Sal. c. 5. in fin. Apud Aldrovand. vero nomen hoc non occurrit. An fortasse subest menda, ut legendum sit *Fundulus*?

ZINETUS, est species *Marcafita*, quæ æmulatur æs, vel cuprum, Paracels. *Archidox. libr. 3.*

ZINGAR, id est, *viride æris*, vel *flor æris*. Rul. & Iohnf.

ZINGIBER, vel *Zinziber*, ζινγιβερ, vel ζινγιβερ, Aroma vel radix Aromatica candicans, acris sapore, & calidæ virtutis. Hodieque frequentissimo in usu esse solet etiam ad Coquinariam. De hoc aromate vide Galen. l. 6. de S. Fac. Alex. l. 18. Sal. c. 19. Bruyerin. de re cib. l. 10. c. 10. ubi *Gingiber* appellat Schroder. l. 4. cl. 2. n. 367. Fr. Hofmann. *Clav. ad h. l.* Paracels. statuit *Zinziberi* inesse Sal stypticum, l. de irib. prim. essent. cap. 2. Hinc & styptica pontica vocat *Zinziberata*, l. 2. de Tartaro *Tracl. I. c. 5.*

ZINGNITES, alias *Zingrites*, secundum Albertum est lapis vitrei coloris, qui gestatus in collo valet contra nyctalopiam, & sanguinem fistit, mentis alienationem repellit, & si teneatur ad lignum accensum, extinguitur flamma ejus. Vid. Barthol. Anglicus de *genuin. rer. propriet. lib. 9.* A Ludov. Dulci vocatur hic lapis *Zirites*. A plerisque vero Phycis hic lapis pro fabuloso habetur, quod & nobis præsertim quoad ejus virtutem ita videtur.

ZINIAR, est *viride æris*, Dorn. Ruland. & Iohnf. Jung. & Forest. l. 30. *Obs. 8. Schol.* quamvis *Zimar* ibi legatur. Adde Libav. S. A. Ch. l. 4. c. 12. l. 5. c. 23. Dicitur Latine *Ærugo*.

ZINIAT, est fermentum. Rul. & Iohnf.

ZINK, est *Zinkum*, *metallica marcafita*, & mixtura quædam naturalis ex quatuor metallis immaturis, cuprea potissimum apparens, Dorn. Ruland. & Iohnson. Adde Libav. S. A. Ch. libr. 2. c. 24. Paracelsus vocavit *Zinetum*. Est solubilissimum volatileque minerale, ita ut beneficio ignis facile totum in flores abeat, quemadmodum adjectione picis in Regulum. An vero flores illius, ideo quod non sint corrosivi, sed dulces, statim ad internos usus juxta unius vel alterius Alchemistæ opinionem vocandi sint, valde dubitamus, libentius longo usu comprobatis inhærentes remediis.

ZINZALA, id est, parva musca, sive culex. Videatur Agutio celebris Vocabulista. Inde *Zinzalarium*, i. e. conopeum ad parvas muscas arcendas. Idem.

ZINZIBER, vide *Zingiber*.

ZINZIFUR, idem, quod *Zengifur*, *Cinabrium*. Libav. d. l. 7. c. 25.

ZINZILLA, idem; quod *Zona* vel *Zoster*. Vide infra *Zona*. Rhod. ad Scribon. num. 63. Helm. de magn. vuln. cur. n. 50.

ZIRBUS dicitur Arab. *Omentum*; de quo supra suo loco. Unde *Hernia Zirbalis* dicitur, quando omentum prolabitur in umbilicum, vel scrotum, Galeat. de J. So-

phia ad Rhaf. l. 9. c. 89. fol. m. 83. bi

ZIZANION, ζιζάνιον, idem, quod *Lolium*, quæ significatio spectat ad Botanicos. Paracels. vero etiam non est veritus *Zizania* attribuire Astris, vel Stellis, cometas & alias Stellas novas ita appellans, de *Pestilente Tracl. I. & 2.*

ZIZERIUM ponitur pro *Gigerium*, quæ nomine Latini appellant Gallinarum intestina, & quæ cum iis coquantur, Apitius l. 5. de re culin. cap. 3. Jecinora & *Zizeria* pullorum in cacabum mittes.

ZIZIBI vel *Zizibæ* legitur apud Mart. Ruland. *Cent. X. Curat. Empir. Obs. 79.* an vero *Jujubas* velit intelletas, aut an passulas majores *Zibebæ* dictas, non adeo manifestum est, quamvis posterius mihi verosimilius videatur, ideo quod *Jujubæ* sicciore ad nos perveniant, nec multum pulpæ præbeant.

ZIZIPHA, idem, quod *Jujubæ*, ζιζιφα, fructus arboris *Ziziphi*, saporis dulcis, magnitudine olivas æmulantes, inter Pectoralia medicamenta pertinentes, Lang. l. 1. ep. 66. J. Alex. l. 10. Sal. c. 8. Gal. *Serica dictæ*, vide supra *Sericum*. Schrod. l. 4. cl. 1. num. 178.

ZMILACES vocatur gemma, vel lapis marmorii Proconnesio similis in Euphrate fluvio repertus, colore medio glauco, uti describitur apud Plin. l. 37. c. 10. H. N.

ZODIACUS, ζωδιακός, quid sit, ex Astronomia vel doctrina Sphærica discendum: Videlicet portio coeli, vel orbis ille, ex & sub quo perpetuo versantur Planetæ, ita ut in ejus medio via Solis sive Ecliptica sit, & qui secundum longitudinem dividitur in duodecim signa, Aries, Taurus, Gemini, Cancer, &c. Videantur Tabulæ *Stirii* & *Cl. Sturmii* Astronomicæ vel Sphæricæ: Verum Paracelsus finxit *Zodiacum* in Homine, uti patet aliquoties ex Paragrano ejus, de Astronomia. Verum sicut ausu temerario, ita fructu nullo.

ZOE, ζωή. Vide *Vita*.

ZOEPHILOS, ζωήφιλος, nomen Arcani cujusdam Chymici ex Antimonio à Quercetano excogitati satis pomposum & jactabundum, modo effectus responderet, de quo vide Libav. *Tom. III. Oper. p. 71.* Enim vero cum ipsum Antimonium vix habeat aliquid vitale, dignum nomine, ita in respectu ad hominem, an illud, quod ipsum non habet, alteri possit subministrare, alii judicent, glaucomate præconceptæ opinionis non occæcati. Vide etiam Schroder. l. 3. cap. 17. ubi descripta quoque occurrit. Verum eadem est epicrisis de hac, quæ de aliis similibus habetur apud D. Ludovici *Dissert. I. Pharm. p. 335.*

ZOMOPOEUS, ζωμοποιός, qui calles jura esculenta bona parare, ut est apud Marcell. & Ruell.

ZOMOS, ζωμός. Vide *Jus*.

ZONA, ζώνη, æquivocum est: (1) Physiologicè significat locum, vel regionem corporis scil. sub costis, qua cingimur,

cingimur; five ad quam cingulum applicamus, Erot. in *Onom.* p. 50. & Foëf. p. 259. (2) Pathologica Zona est *Herpetis species*, quæ occupat regionem illam mediam, ad quam homo cingi solet; unde & ab aliis *Circinus* appellatur; usitatus vero ζώνη vocatur, item *Zincilla*, vel *Zincilli*. Scrib. n. 63. Rhod. not. ad h. l. Ephem. N. Cur. A. III. Obs. 4. Keuch. ad Samon. p. 246. seq. Singulares quoque de hoc morbo observationes communicavit D. Joh. Henr. Brechtfeld. *Actis Hafniensibus*, Vol. I. Obs. 108. p. 198. seq. Jungatur & M. Aur. Sever. l. de nov. obs. absciss. c. 9. §. 10. (3) Mechanice notat *Cingulum*, item *Marsupium*, vel *Peram* cingulo annexam, qua usi sunt milites, & pecuniam aliaque necessaria recondiderunt. Huc pertinet Proverb. *Zonam perdidit*, h. e. pecuniam amisit & perdidit. Vide C. Hofm. com. ad Gal. L. L. de U. P. n. 479. Et quia etiam novæ nuptæ Zona quadam, vel cingulo cinctæ olim fuerunt. (4) Allegorica hinc nata significatio, qua *Zona*, pro *Hymene* posita, & phrasis Poëtica, *Zonam solvere*, i. e. virginem corrumpere, C. Rejes C. El. q. 39. n. 12. Ad artificiales alias quoque pertinent *Zonæ Chirurgicæ*, qualia *Cingula* ab *Aquapendente* & *Hildano* inventa exhibet *Scultetus Arm. Chirurg. P. I. Tab. XXII. fig. 2. & T. XXXVII. fig. 6.7.* Denique (5) neque excludenda penitus e foro Medico significatio *Astronomica* vel *Sphærica*, quando globus cœlestis & terrestris in *Zonas*, vel *certas plagas* dividitur à *Mathematicis*: duas temperatas, duas frigiditas & unam torridam; quarum *Zonarum*, & præsertim *temperatæ*, meminit Gal. in com. ad 3. aph. 14.

ZONITIS, ζώνις, dicitur species *Cadmia*, quæ in fornacibus colligitur *Zonarum* similis, Gorr.

ZONETTI sunt *Gnomorum corpora phantastica*, Dorn. Rul. & Iohnf.

ZOOGONIA, ζωογονία, i. e. *animalium perfectorum generatio univoca*, Galen. de consiliu. ars. cap. 13.

ZOOLOGIA, ζωολογία, vocatur *Schroder.* & *Fr. Hofm. pars Pharmaceutica* medicamenta ex *animalibus* desumpta recensens. Videatur l. 5. *Pharm. ut & Clavis ad h. l.*

ZOOMINERALIA vocantur ab *Andr. Cassio* in *Cogitatis de Auro c. VI. p. 67.* margaritæ, conchilia & testacea omnia, quia de *animalium* & *mineralium* natura participare videntur. Verum vocabuli compositio inepta videtur.

ZOON, vide Ζῷον, *Animal.*

ZOPHTHALMOS, ζωόφθαλμος, i. e. *oculi brutalis formam habens*. Epitheton *Aizoi*, five *semper vivi* majoris apud *Plin. l. 25. H. N. c. 13.*

ZOOPHYTON, ζωόφυτον, vocatur *corpus naturale exangue*, quod nec perfectam animalis, nec plantæ naturam, sed mediam ex utroque & veluti tertiam habet, ἐπιμφοτερίζον φυτῶν καὶ ζῴων, uti loquitur *Aristot.* *Horum* *historiam* & *species* vide integro libro apud *Aldrov. l. 4. de Exanguibus*. *Chiocc.* quoque attigit *Mus. Calc. f. 1. p. 86.* *Helmontius* lienem habere vitam *Zoophyiti*

vult tr. *Jus Duumvirat. n. 5.* *Plantanimal* dici posse. ZOOSOPHIA, ζωσοφία, apud *Helmont.* dicitur illa *scientia de animalium singulorum natura & proprietatibus*, quam habuerunt *Parentes Protoplaitæ*, imprimis *Adam*, tr. *Nat. contr. nesc. n. 7.*

ZOOTOME, ζωτομή, vocatur *difsectio Animalium* five *Anatomia Brutorum*, quo nomine insignivit *M. Aurel. Severinus* librum *Anatomicum* comprehendentem *structuram animantium generalem*; quando vocatur *Zootome Democritea*. Legitur & apud eundem *Theriotome*, θηροτομή.

ZOPHOS, ζῶφος, tenebras & caliginem, vel obscuritatem, denotat idem, quod σκῆτος. Unde ζοφερός, caliginosus, obscurus, quod legitur apud *Hipp. 4. de R. V. l. A. 1. 48. & l. de Virgin. morb. II. 24.* Item ζοφώδης; obscurus, caliginosus. Usurpatur de *Urina*, *Coac. 1. 581.* vel ζοφοειδής, quod dicitur de *menstruis l. 1. de morb. mul.* notante *Foëf.* quem tamen locum reperire non potui; de visu, d. l. LIX. 18. Adde *Foëf. Occ. p. 258.*

ZOPISSA, ζῶπισα, vocatur *pix navalis*, cum *cera* à *navibus matuimis* jam *derasa* vini dissipandi habet ob vires salis marini. Dicitur & quibusdam ἀπίμιμα, *Ægin. l. 7. c. 3.* in *Apochyra*. *Gorr. Schroder. l. 4. cl. 2. n. 396.* Commendantur & *Pilulæ* ex illa costæ in *caesabo navalium* paratæ à *Marcell. Cuman. Obs. & XXXIX.* apud *Velsch. in Syllog. p. m. 62.*

ZOPYREO, ζωπυρέω communiter significat *fomitum ignitum reddere*, à ζωπυρον, *suscitabulum, fomes*. Verum majori cum emphasi usurpatur de *ignitione* vel *ignescencia vitali*, uti exposuit *Lind. Ev. XIII. §. 222.*

ZOPYROS, ζωπυρος, vel ζωπύριος, nomen est *Antidoti*, quam dicitur *Zopyrus* regi *Ptolemæo* composuisse atque *Ambrosiam* nominasse, ut scribit *Celsus l. 5. cap. 23.* ubi etiam describitur & commendata legitur ad *dolores Colicos*, *alvi inflationes*, *hydropem incipientem* & *venenæ*. Jungatur & *Galen. l. 2. de Antid. cap. 8. & 16.* & *Æginet. l. 7. cap. 11.* Alia vero descriptio *Antidoti Zopyri* reperitur apud *Scrib. Larg.* ad *lethalia venena* & *ictum serpentum ethacis*, *comp. 169.* *Junge Rhod. notas ad h. l. & in Lex. Scribon.*

ZORABA, id est, *Vitriolum*. Rul. & Iohnf.

ZORONISIOS dicitur *gemma* vel *lapis*, qui in *flumine Indo* nascitur, & *magorum gemma* esse narratur, *Plin. l. 37. H. N. c. 10.*

ZOROTERON, ζωρότερον, i. e. *meracius*, cui nihil aliud admixtum est. Dicitur de *cibo*, & *potu*; de illo quidem apud *Hipp. l. de nat. mul. LXIV. 2. 3.* quamvis *Lind.* transposuerit ad *vinum*. De hoc *l. 1. de morb. mul. LII. 3.* Legitur & ἀζωρότερον, bene *meracius*, *l. de exfectione fetus. II. 4.* *Jung. Foëf. pag. 259.* Ζωρός significat *vinum merum*. Unde ζωρότης *meribus* vocatur ab *Hesychio*.

ZOSTER, ζωστήρ, idem, quod *Zona*, in *Pathologica* significatione. *Herpetis species*. Vide *Zona*.

ZOTICOS, ζωτικός, vide *Vitalis*, *Zoticus* est etiam

etiam epitheton medicamenti Chymici; quod vocatur *Mercurius Zoticus Calomelanos*, cujus descriptio habetur apud Hartman. in *Miscell. Medicis & Chymicis*.

ZUB, *Zubā*, id est, *Butyrum crudum*. Rul. & Iohnf. in *Lex*.

ZUCCAIAR, idem, quod *Zatanea*. Flos agni casti. *Iid.*

ZUCCARUM, vide *Zaccharum*.

ZUITTER, vel *Ziuer*, est *Marcafia*. Dorn. Rul. & Iohnf. in *Lex*.

ZULAPIUM, *Ζυλάπιον*, idem, quod *Juleb*, *Julapium*. Vide *Juleb*.

ZYGÆNA, *Ζύγαινα*, *Gazæ Libella*, nomen piscis monstroso plane capite, cujus descriptio cum usu habetur apud Aldrovand. *lib. 3. de pisc. cap. 43.*

ZYGIA, *Ζυγία*, epitheton resinæ acernæ, apud Ægi-net. *l. 7. cap. 18.* in descriptioe Malagmatis *βαϊξ*.

ZYGOMA, *Ζύγωμα*, id est, *Os jugale*. Vide *Jugale*.

ZYME, *Ζύμη*. Vide *Fermentum*.

ZYMONA, *Ζύμωνα*, idem quod *Ζύμη*, *Fermentum*.

Castell. & Gorr. quamvis accurate loquendo hæc duò vocabula differant, ut causa & effectus. *Zύμη* enim notat *fermentum*, quod aliam materiam fermentat. *Ζύμων* vero vocari debet illa ipsa materia & *massa fermentata*; vi verbi transitivi *ζυμῶμαι*, *fermentesco*, à quo derivatur.

ZYMOSES, *Ζύμωσις*, vide *Fermentatio*, à verbo *ζυμῶμαι*, *fermentari*. Dicitur & de tumore hepatis, à flatibus veluti distenti, apud Hippocr. *lib. 4. Epid. III. 24.* Jung. *Foëf. p. 259.*

ZYNAR, aliis *Zymar*, item *Zymfer*, id est, *Viride aris*.

ZYTHOGALA, *Ζυθγάλα*, significat liquorem e *cerevisia & lacte mixtum & sine dubio coctum*. Legitur apud Thom. Sydenham in *Obs. de morb. acut. p. m. 39.* & commendatur post vomitorium pro acrimonia obtundenda & torminibus præcavendis. Legitur & apud Joh. Pechet *Angl. Promptuar. Prax. Med. CXX. p. m. 102.*

ZYTHOS, *Ζύθος*. Vide *Cerevisia*. Dicitur & in neutro *Zythum*. Jung. Galen. *libr. 6. de S. F. §. Zythos*,

Υ Ω Θ Ε Ω Δ Ο Σ Α !

MANTISSA
NOMENCLATURÆ MEDICÆ
HEXAGLOTTÆ;

VOCABULA LATINA, ORDINE ALPHABETICO;
CUM ANNEXIS ARABICIS, HEBRÆIS, GRÆCIS,
GALLICIS ET ITALICIS, PROPONENTIS,

CURA ET STUDIO

JACOBI PANCRATII BRUNONIS;

PHIL. ET MED. D. HUIUSQUE IN UNIVERS.

ALTDORPH. PROF. PUBL. ET LIB. IMP.

REIP. NORIMB. MEDICI.

P R Æ F A T I O.

E hac Mantiffa scias, MI LECTOR, eam non esse editam alicujus ostentationis gratia, cum non dissimulem meam præsertim in Arabica ignorantiam, nec non in reliquis exteris linguis insufficientem peritiam; Verum annectendi ansam arripui ex Serie addita præcipuarum vocum Arabicarum, quibus Græcæ & Latinae respondere debeant ad CASTELLI Lexicon ab Adriano Ravensteinio curatum, & Roterodami 1665. editum, in qua nihil ineptius me legisse memini, quam illud, quod sæpe in columna Arabicarum legantur Latina, aut Græca, v. g. statim in prima Abortus, Accidens, Aduftiva, & ita in reliquis omnibus. In columnis Græcarum etiam pure Latina, v. g. Summitas, Emulgentes, Ocrea, Sura, &c. ut ita nemini vitio verti posset, si statueret, Editorem vel non intellexisse voces, vel plane perfunctorie & inconsiderate adjecisse; Igitur loco illius Seriei, ne hac in parte deficeret CASTELLUS renovatus, præsertim cum librorum necessariorum mihi copia fuerit, in gratiam eorum, qui delectantur synonymis exoticis, quandoque etiam publicis eruditionis speciminibus inferendis, Nomenclaturam illam conscribere placuit; in qua Arabicas voces desumptas scias partim e Syllabo Arabicorum nominum Avicennæ editioni additorum, & ab Andrea Bellunensi explicatorum, nec non Opusculis insigniorum Arabum, Serapionis & Rhafis, Argentorati quondam typis excusorum, partim e Valentini Schindleri Lexico Pentaglotto, ubi & latinis literis expressa pronuntiatio plerunque apposita legitur; quam retinui, haud sollicitus, num recte sese habeat, nec ne? præsertim cum alias pronuntiationem maxime variam observari à linguæ hujus peritioribus intellexerim. Hebræa Synonyma e Joh. Buxtorffii Lexico & prædicto Schindlero collegi; Literam Beth absque puncto per bh alios imitatus exprimens, quemadmodum & Pe absque puncto per ph aut f. Tau per T aut Th. Tsade vel Zade per Ts, Ds, aut Z, imitatus hac in re J. Megiseri Lexicon Polyglotton. Vocabula Gallica & Italica suppeditarunt mihi, præter Philippi Gisberti Médecin Charitable, & Ferrantis Imperati Historiam Naturalem, Dictionaria in illis linguis hodieque usitatiora. Vale, MI LECTOR, & si libet, his frueri; si uti nolueris, haud in malam partem conatus nostros interpretare.

ABDOMEN,

A.

ABDOMEN, *Arabice*, Tenur. *Hebraice*, Beten. *Gahon*. *Kerebh*. *Græce*, ἡστρον, γαστήρ, *ὑποχολον*. *Gallice*, Ventre, bas ventre, ventre inférieur; la partie du ventre sous le nombril. *Italice*, Grasso ventre.

ABLACTATIO, *Ar.* Nacal. *Hebr.* Higgamel (*est Infinitivus*) *Gr.* ἀσθλακτισμός. *Gal.* Sévrement d'enfant, lors qu'on lui ôte la mamelle. *It.* Slattazione. *Dislattazione*.

ABLATIO, *Arab.* Zivil. *Tazvil*. *Hebr.* Zivil. *Gr.* ἀφαίρεσις. *Gal.* Décharge. *Ital.* Levazione, Torvia.

ABLUTIO, *Arab.* Iguîfel. *Hebr.* Rachaz. *Rachza*. *Gr.* δαπάνιμμα, κλύσμα. *Gal.* Lavement. *Ital.* Lavamento.

ABORTUS, *Arab.* Sift. *Sest*. *Hebr.* Nephel. *Gr.* ἀβωτοῦσις, ἀποφθογή. *Gal.* Avortement. *Ital.* Parto acerbo, Dispersione, Sconciamento.

ABSCUSSUS, *Arab.* Dubellati, Dubellet. *Hebr.* Achaffat. *Gr.* ἀποστήμα. *Gal.* Abicès. *Apostume*, *Ital.* Postema. *Apostemazza*.

ACCIDENS, *Arab.* Varid. *Ica*. *Vacaah*. *Hebr.* Iron. *Gedifcha*. *Hovah*. *Meara*. *Keri*. *Gr.* συμβεβηκός. *Gal.* Accident. *Ital.* Accidente.

ACERBUM, *Arab.* Hamid. *Mar.* Marir. *Hebr.* Mar. (*quamvis proprie Arab. & Gebr. amarum significant*) *Gr.* σερφιδόν. *Gal.* Apre, revêche, aigre, comme du fruit non meur. *Ital.* Acerbo, Aspro.

ACETUM, *Arab.* Humida. *Chal.* Mesus. *Acetum siliticum Arab.* dicitur *Choilolohaceb*. *Hebr.* Chamez. *Gr.* ἄξ. *Gal.* Vinaigre. *Ital.* Aceto.

ACHLYS, *Arab.* Ketamon. *Adhasfue*. *Adus*. *Agildis*. *Hebr.* carei. *Gr.* ἀχλὺς. *Gal.* & *Ital.* defunt.

ACHOR, *vel* *ACHORES* *Plur.* *Arab.* Ameda. *Saaphati*. *Sagrum* *vel* *Zagrum*. *Sirengi*. *Sehedie*. *Hebr.* deficiit. *Gr.* ἀχάρ, ἀχάρεις. *Gal.* & *Ital.* deficiunt.

ACIDITAS, *ACIDUS*, *Ar.* Athaib. *Muchallal*. *Chalala*. *Humuda*. *Muhamid*. *Hebr.* Chamez. *Gr.* ἄξότης, ἄξότης. *Gal.* Aigreur. *Aigre*, *Ital.* Agrezza. *Agre*. *Acetoso*.

ACROCHORDON, *SPECIES VERRUCÆ*, *Arab.* Acruharad. *Aforcan*. *Afrochon*. *Afrochoon* (*Ingrass.*) *Hebr.* Proprium nomen deficiit: *Exprimi vero potest generali nomine Jabbeleth, quod Verrucam significat.* *Gr.* ἀκροχόρδον. *Gal.* Verrue dite *Acrochordon*. *Ital.* Porro delle mani. *Acrocordone*.

ACTIO, *Ar.* Hetifati. *Ketf*. *Faal*. *Hebr.* Katef. *Maafeth*. *Gr.* ἐπίρρασις. *Gal.* Acte. *Action*. *Befogne*. *Ital.* Azzione.

ACUS, *Arab.* Ibra. *Chiac*. *Hebr.* Magac. *Gr.* βελόνη. *Gal.* Aiguille. *Ital.* Ago. *NB.* *Acus, qua oculus perforavit in suffusione Arab.* dicitur *Almuhe*. *Alechidu*.

ACUTUS, *Ar.* Mahdud. *Chod*. *Harif*. *Hebr.* Chadda. *Charif*. *Schanun*. *Gr.* ἄξυς. *Gal.* Aiguifé. *Aigu*. *Pointu*. *Ital.* Acuto. *Pontuto*.

ADAMAS, *Arab.* Dama. *Almas*. *Almes*. (*Si scribitur per Sin absque tribus punctis super hanc, momente Andr. Bellunenfi*) *Mis*. *Hebr.* Jachalom. *Schamir*. *Gr.* ἀδάμας. *Gal.* Diamant. *Ital.* Diamante.

ADDITIO, *Ar.* Zieda. *Hebr.* Tosephad. *Tosephdad*;

Gr. πρόσθεσις. *Gal.* Addition. *Action* d'ajouter. *Ital.* Aggiunta. *Aggiunzione*.

ADEPS, *Arab.* Saham. *Sacham*. *Gilla*. *Vadaq*. *Hebr.* Chelef. *Gr.* σίαρ, πικελή, ἀξέγγειον. *Gal.* Graiffe. *Ital.* Grasso. *Affongia*.

ADOLESCENTIA, *ADOLESCENS*, *Arab.* Hada-the. *Gulam*. *Hebr.* Naar. *Near*. *Elem*. *Gr.* μειράκιον. *Gal.* Adolescence. *Jeunesse*. *Jouvenceau*. *Jeune homme*. *Ital.* Giovane crescente.

ADSTRINGENS, *ADSTRINGITIO*, *Arab.* Daic. *Daduc*. *Daat*. *Hebr.* Zok. *Mazok*. *Gr.* σφόν, σφύλις. *Gal.* Astringent. *Etreinte*. *Ital.* Stringente. *Strettura*. *Virtù di stagnare il sangue*.

ADUSTIO, *Ar.* Aufume. *Alficume*. *Hebr.* Charchür. *Mo-chdah*. *Gr.* ἐπίκουμος. *Gal.* Brûlure. *Ital.* Brusciamento.

ÆGER, *ÆGROTUS*, *Ar.* Alcuttab. *Alil*. *Alem*. *Alaleme*. *i. e. membra infirma*. *Hebr.* Cheri. *Anusch*. *Gr.* νοσέτης, νοσώδης. *Gal.* Malade. *Ital.* Ammalato. *Infermo*.

ÆGILOPS, *Arab.* Garabe. *Hafcilus*. *Hebr.* deficiit. *Gr.* αἰγίλωψ. *Ital.* Egilope.

ÆGRITUDO, *vide* **MORBUS**;

ÆER, *Arab.* Hevah. *Nafim*. *Hebr.* Schachak. *Ripion*. *Gr.* ἀήρ. *Gal.* Air. *Ital.* Aëre. *Aria*.

ÆRUGO, *Ar.* Zenziar. *Ziniar*. & *in specie ferri*, *Sada alhadid*. *Hebr.* Nechustah. *Gr.* ἰδὸς χαλκῆς. *Gal.* Rouillure de Cuivre, de Fer. *Ital.* Ruggine di Rame, Ferro.

ÆS, *CUPRUM*, *Arab.* Ahas. *Achabrufe*. *Hebr.* Nechateth. *Gr.* χαλκός. *Gal.* Cuivre. *Airain*. *Ital.* Rame.

ÆS USTUM, *Arab.* Rufastech. *Nucham mucharak*. *Hebr.* deficiit. *Gr.* χαλκός κενκαυμένον. *Gal.* Cuivre brûlé. *Ital.* Rame bruciato.

ÆSTAS, *Arab.* Kaid. *Hebr.* Kaiz. *Chom*. *Gr.* ἡμέρα. *Gal.* Été. *Ital.* Estate.

ÆSTUS, *Arab.* Umed. *Hur*, *Hebr.* Chom. *Chari* *Sehareth*. *Gr.* καῶμος. *Gal.* Ardeur, Ferveur. *Grande Chaleur*. *Ital.* Calore estremo. *Andore*. *Fervore*.

ÆTAS, *Arab.* San. *plural.* *Asnan*. *Hebr.* Dor. *Cheledi*. *Gr.* ἡλικία. *Gal.* Age. *Ital.* Età.

AFFECTIO, *AFFECTUS*, *Arab.* Adib. *Hebr.* Hafchachah. & *in specie Animi*, *Zeavah*. *Gr.* πάθος. *Gal.* Passion. *Disposition*, *Accident*. *Ital.* Affetto. *Affezione*.

AGALLOCHUM, *Arab.* Agalugen. *Agalugi*. *Hebr.* deficiit. *Gr.* ἀγαλόχων. *Gal.* Bois d'Aloës. *Ital.* Agallocho.

AGARICUM, *Arab.* Garichun. *Hebr.* deficiit. *Gr.* ἀγαρικόν. *Gal.* Agaric. *Ital.* Agarico.

AGITATIO, *Ar.* Tabichir. *Dagdaga*. *Hebr.* Tirjah. *Zeadah*. *Gr.* ἄνεσις. *Gal.* Agitation, Mouvement. *Branlement du corps*. *Ital.* Commozione. *Movimento*.

ALA, *AXILEA*, *Arab.* Gienaha. *Ibr.* Ganah. *Hebr.* Eber. *Abrah*. *Azil*. *Gr.* μαχαλάη, πτέρυξ. *Gal.* Aile. *Aifelle*. *Ital.* Ala. *Afcella*.

ALABASTRUM, *Arab.* Karurah. *Hebr.* Schetopha. *Gr.* ἀλάβαστρον. *Gal.* Albâtre. *Ital.* Alabastro.

ALBUGO, *Arab.* Coloma (*Rhaf.*) *Hebr.* def. *Gr.* λευκωμα. *Gal.* Tache blanche en l'oeil. *Ital.* non occurrit.

D d d d d 2 ALBUMEN;

ALBUMEN, scil. OVI, *Arab.* Buini Zenbach. *Rachich.* *Hebr.* Chalbaz. *Gr.* λευκὸν ἄβ. *Gal.* Blanc d'œuf. *Ital.* Albume, Chiaro d'ovo.

ALBUS, ALBEDO, *Arab.* Abiad. Tabarzet. *Caldicum.* *Hebr.* Laban. *Gr.* λευκός, λευκότης. *Gal.* Blanc. *Blancheur.* *Ital.* Bianco. Bianchezza

ALEMBICUS, *Arab.* Alnabic. Allutel. *Catara.* *Hebr.* deficit. *Gr.* non extat. *Gal.* Alembic. *Ital.* Alembico.

ALIMENTUM, *Arab.* Cut. Machal. Mechel. *Rizq.* *Hebr.* Uchel. *Mazon.* *Gr.* τροφή. *Gal.* Nourriture. *Ital.* Nutrimento.

ALIPTES, *Arab.* & *Hebr.* Dahin. *Gr.* ἀλείπτης. *Gal.* Celui qui oignoit les athlètes. *Ital.* Chi unge i lottatori.

ALOE, *Arab.* Sabat. Saber. *Hebr.* Ahaloth. *Gr.* ἀλόη. *Gal.* Aloë. *Ital.* Aloe.

ALOPECIA, *Ar.* Altigiaris. *Tyria.* *Hebr.* Neschirah. *Gr.* ἀλωπεκία. *Gal.* Alopecie. Chute des poils. *Ital.* Alopecia. Cadimento di peli.

ALPHUS, *Arab.* Guada. Grada. *Ingraff.* *Gr.* ἀλφός. *In reliquis Linguis non occurrit.*

ALTERATIO, *Arab.* Tahvil. *Hebr.* Hifchtannuth. *Gr.* ἀλλοίωσις. *Gal.* Altération. *Ital.* Alterazione.

ALTOR. ALTRIX, *Arab.* Razzaq. *Hebr.* Omeneth. *Gr.* τροφίμους. *Gal.* Nourriffier. *Nourriffe.* *Ital.* Nutritore. *Nutrice.*

ALTUS, *Arab.* Simmah. *Hebr.* Gabhah. Gebbah. *Gr.* ὑψηλός. *Gal.* Haut. *Sublime.* *Ital.* Alto.

ALUMEN, *Arab.* Alume. Altalch. Cales. Seba. *Hebr.* Alum. Zaripha. *Gr.* εὐπημία. *Gal.* Alun. *Ital.* Alume.

AMARUS. AMARITUDO, *Ar.* Marr. Marir. *Hebr.* Mar. Memer. Memiroth. *Gr.* πικρός, πικρότης. *Gal.* Amer. Amertume. *Ital.* Amaro. Amaritudine.

AMBRA, *Arab.* Hanbar. *Hebr.* Caphat. *Græcum non extat, nisi quis eam velit vocare ἤλικτρον.* *Gal.* Ambre. *Ital.* Ambra.

AMBULATIO, *Arab.* Gaib. Mefchia. *Hebr.* Hica. Helech. Halicha. *Gr.* βῆδις. *Gal.* Allée. Promenade. *Ital.* Spaffeggiamento.

AMBUSTIO, *Ar.* Ahtarac. *Hebr.* Jikedah. Serephah. *Gr.* περιέχυσις, περιέχυσις. *Gal.* Brûlure. Embratement. *Ital.* Scottatura. Abbrusciamiento.

AMENS. AMENTIA, *Ar.* Hunc. & *Adjef.* Ahmak. *Hbr.* Schigganon. Mefchügghah. *Gr.* ἄνοια, ἄνευ. *Gal.* Folie. Fou. Forcément. Forcené. *Sot.* *Ital.* Pazzia. Pazzo.

AMMONIACUM, *Arab.* Affach. Ufach. *Turfe.* Alalecum. *Hebr.* non habetur. *Gr.* ἀμμωνιακόν. *Gal.* Ammoniac. *Ital.* Ammoniaco.

AMNIOS, *Arab.* Abgas. *Hebr.* deficit. *Gr.* ἄμιος. *Gal.* & *Ital.* Amnios.

AMOR, *Arab.* Hub. Hubba. Ifchqua. *Hebr.* Acheb. Achabbah. Jediduth. *Dod.* *Gal.* Amour. *Ital.* Amore.

AMPHORA, *Arab.* Fagdun. *Hebr.* deficit. *Gr.* ἀμφορεύς. *Gal.* Un Seau. Un vaisseau à vin. *Ital.* Anfora.

AMULETUM, *Ar.* non occurrit. *Hebr.* Kameah. *Ne-*

chafchim (*plur.*) *Gr.* περιώπρον. *Gal.* Préfervatif ou Fermailet qu'on pend au col. *Ital.* Medaglia, che si porta al collo.

AMYGDALA, FRUCTUS, *Ar.* Lauzi. *Hebr.* Schekedim. *Gr.* ἀμύγδαλα. *Gal.* Amande. *Ital.* Mandola.

AMYGDALÆ GULÆ, seu **TONSILLÆ**, *Ar.* Gavyoni. Geuze. *Hebr.* deficit. *Gr.* ἀρνάδες, περιόδμα. *Gal.* Glandes de la gueule. *Ital.* Ghiande della bocca.

AMYLUM, *Arab.* Nefäftengi. Elueffe. Nefa. *Hebr.* deficit. *Gr.* ἄμυλον. *Gal.* Amidon. *Ital.* Amido.

ANASARCA, seu **LEUCOPHLEGMATIA**, *Ar.* Halahami. *Hebr.* deficit. *Gr.* ἀνασάρκα, λευκοφλεγμῆτις. *Gal.* Anasarc. *Ital.* Anasarca.

ANATOMIA. ANATOMICUS, *Ar.* Tasrich. *Batos.* *Hebr.* Chacmathannitua. *Gr.* ἀνατομία, ἀνατομικός. *Gal.* Anatomie. Anatomique. *Ital.* Anatomia. Anatomico.

ANCYLOSIS, *Ar.* Alachad. Alzemena. *Hebr.* deficit. *Gr.* ἀγκύλωσις. *Gal.* & *Ital.* defunt.

ANGINA, *Ar.* Dabh. Ichinac. Canchuarach. *Hebr.* Schinuck. *Tafchnik.* Machanak. *Gr.* συνάγχη, κυνάγχη. *Gal.* Squinancie. *Ital.* Squinancia.

ANGOR, *Ar.* Madio. Corba. Cahra. *Hebr.* Zarah. *Gr.* ἀδμονία, ἀπορία. *Gal.* Angoisse. *Ital.* Angoscia. Anfieta.

ANGULUS. ANGULI, *Ar.* Almachiu. Almecheni. *Hebr.* Zavioth. Atick. Atikim. Akas. *Gr.* κωνίς, κωνίτις. *Gal.* Angle. Coin. Coins de l'œil. *Ital.* Cantone. Angolo.

ANGUSTIA, *Ar.* Carb. Akah. Dfic. Dica. *Hebr.* Zeruvjah. Zok. Zokah. Mazok. Mezucuh. *Gr.* στενοχωρία. *Gal.* Détroit. *Ital.* Angustia. Strettezza.

ANHELITUS, *Arab.* Fetirat. Nacata. *Hebr.* Nefama. *Gr.* δύσπνοια. *Gal.* Haleine. Difficulté de respirer. *Ital.* Respirazione con difficoltà.

ANIMA, *Arab.* Nafima. Nefs. *Hebr.* Nefesch. & *in specie vegetativa.* Hazomechet, Brutalis Habachamit. & Sapiëntiæ seu Rationalis. Hachacmah, vel Maskeler, aut Hafaklit. *Gr.* ψυχή, φυσική, αἰσθητική, λογική. *Gal.* Ame. *Ital.* Anima.

ANIMAL, *Arab.* Haiwan. *Hebr.* Chajah. *Gr.* ζῷον. *Gal.* Animal. Bête. *Ital.* Animale.

ANIMALIS FACULTAS, *Ar.* Alceffenie. Nafsani. *Gr.* δύναμις ψυχική, αἰσθητική καὶ κινητική. *Gal.* Faculté de sentir, de se mouvoir. *Ital.* Facoltà di sentire, e moverfi.

ANIMUS. *Vide Mens.* *Arab.* Dfamir. Nafs. *Hebr.* Nefesch. Levayh. *Gr.* νῆς. *Gal.* Cœur. Courage. *Ital.* Animo.

ANNULARIS, *Arab.* & *Hebr.* non extant. *Gal.* κερκιδής. *Gal.* Fait en anneau. *Ital.* Sembiante d'anello.

ANNULUS, *Arab.* Tabi. *Hebr.* Tabbaath. *Gr.* δακτυλίδιον. *Gal.* Anneau. *Ital.* Anello.

ANNUS, *Arab.* Sanah. Ohm. *Hebr.* Jamim. Schanah. *Gr.* ἔτος, ἐνιαυτός. *Gal.* An. Année. *Ital.* Anno.

ANTHRAX, *Arab.* Althoni. Thau. Bathara. Gamra. *Hebr.* Refchef. *Gr.* ἀνθραξ. *Gal.* Antrach. Charbon. *Ital.* Carbone. Carboncello.

ANTICIPATIO, *Arab.* Tagdim, Tagdema. *Hebr.* Haccadaman.

Hacdamān. *Gr.* τὸ προλαμβάνειν. *περίληψις.* *Gal.* Anticipation. *Prévention.* *Ital.* Anticipazione.

ANTIMONIUM. *Arab.* Alenut, Efieret, Atemet, Cohol, Aitmad, Serap, *Hebr.* Puk, *Gr.* σίβη, σίμμι. *Gal.* Antimoine. *Ital.* Antimonio.

ANTIPATHIA. *Arab.* Muchalafa, Ichtilef, Hef, Hefech, *Gr.* ἀντιπάθεια. *Gal.* Antipatie. *Ital.* Contrarietà. *Repugnanza.*

ANUS, PODEX, *Ar.* Dubar, Charc, *Hebr.* Parfchedonah, *Gr.* δῆρος. *Gal.* Trou du Cul. *Ital.* Culo.

ANUS foemina. *Arab.* Kehel, Scheabh, *Hebr.* Dfeke-nah, *Gr.* γεαῖς. *Gal.* Vieille femme. *Ital.* Vecchia.

AORTA, ARTERIA. *Arab.* Orichi, *Hebr.* Schir jan, *Gr.* ἀορτή. *Gal.* Artère aorte. *Ital.* Arteria grande.

APERIENS, APERTIO. *Ar.* Fataha, *a verbo* Fatah, *Fagar.* *Heb.* Pitahon, *Miphtach.* *Gr.* ἀνασπρωπιον, ἀνασπρωσις. *Gal.* Qui ouvre. *Ouverture.* *Ital.* Apertura. *Apriente.*

APHTHA, *Arab.* Alcola, *Hebr.* deficit, *Gr.* ἄφθη. *Gal.* Enlevure dans la bouche.

APOPLEXIA. *Arab.* Sacrah, Mascut, *Hebr.* Schetuk, Baal, haschituc, *Gr.* ἀπὸ πλεξία. *Gal.* Apoplexie. *Ital.* Apopleffia. *Male* detto il cadere della goccia.

APOSTEMA, *Arab.* Hacar, Dubellati, Alcosbat, Alliatan, Veram (*Et plura alia.*) *Hebr.* Buah, Bach, Safach, chat, Chaburah, Schechin, *Gr.* ἀπόστημα. *Gal.* Apostume. *Ital.* Postema.

APPENDIX. *Ar.* deficit, *Hebr.* Zan, Zin, *Gr.* ἄρπυρις. *Gal.* Accessoire. *Dépendance.* *Ital.* Giunta.

APPETITUS. *Arab.* Temeni, *Hebr.* Chemed, Chemedah, Tefschuah, Taaprah, *Gr.* ἄρεσις. *Gal.* Appetit. *Convoitise.* *Ital.* Appetito. *Brama.*

APOSITIO. *Vide* Additio.

APPREHENSIO. *Arab.* Achdah, *Plur.* Achdet, *Hebr.* Sig, Tisso, *Gr.* ἀντήληψις. *Gal.* Appréhension. *Ital.* Presa per mano.

APPROPRIATIO. *Ar.* deficit, *Hebr.* Jichud, *Gr.* προσηκείωσις. *Gal.* Appropriation. *Ital.* Appropriazione.

AQUA. *Arab.* Ma, *Hebr.* Maim, *Gr.* ὕδωρ. *Gal.* Eau. *Ital.* Acqua.

AQUATILE. *Arab.* Mei, *Hebr.* Pl. Memi, *Gr.* ὑδροποιος. *Gal.* Aquatique, qui vit dans l'eau. *Ital.* Acquatico.

AQUEUS, AQUOSUS. *Arab.* Mai, Mamavi, *Hebr.* Memi, *Gr.* ὑδαίνωτος. *Gal.* Plein d'eau. *Ital.* Acquoto.

ARANEUS. *Arab.* Anchabuta, Hanchebut, Ratla, Anquib, *Plur.* *Hebr.* Habbavitch, Matvajaah, Semamit, *Gr.* ἀράχνη. *Gal.* Araignée. *Ital.* Aragno, Ragno.

ARCANUM, SECRETUM. *Arab.* Chafi, Chafiat, Sarr, Sarra, *Hebr.* Raz, Sod, Lot, Laot, *Gr.* ἀπόκρυτον μυστήριον. *Gal.* Secret. *Ital.* Secreto.

ARCHIATER. *Arab.* Mudevi rajs, *vel* Mutequadim, *Hebr.* Rabb, Afe, Meaffe, *Gr.* ἀρχίατρος. *Gal.* Premier Médecin. *Ital.* Archiatro. *Prencipe* di Medici.

ARDOR. *Arab.* Hammi Vaed, Taucad, *Hebr.* Jecod, Chari, Charon, *Gr.* ἄρεμος. *Gal.* Ardeur, Ferveur, *Ital.* Ardore, Caldo grande.

AREA. *Arab.* Tyria, Bidad, *Hebr.* Goren, Iddar, *Gr.* ἐφίαισις. *Gal.* Chauveté, *Ital.* Area.

ARENA. *Ar.* Horeb, Ramal, *Hebr.* Chol, *Gr.* ψάμμωτος. *Gal.* Sable, Gravier. *Ital.* Arena, Rena, Sabbia.

ARGENTUM. *Arab.* Fada, *Hebr.* Kesef, Syma, *Syr.* *Gr.* ἀργυρος. *Gal.* Argent. *Ital.* Argento.

ARGENTUM VIVUM, HYDRARGYRUM. *Arab.* Agricos, Zibach, Zavec, *Hebr.* deficit, *Gr.* ὑδράργυρος. *Gal.* Argent viv. *Ital.* Argento vivo.

ARGILLA. *Arab.* Thin, Tina, *Hebr.* Chafaf, Tinah, Melet, Chamar, *Gr.* ἄργιλλωτος. *Gal.* Argille. *Ital.* Creta.

ARIDITAS, ARIDURA. *Ar.* Debul, Fonsmos, Dimbelez, Jubs, Jubifa, *Hebr.* Jabefch, Jibbascha, *Gr.* ξηρότης. *Gal.* Aridité, Sécheresse. *Ital.* Aridità, Secca, Secura.

ARMENIUS LAPIS. *Arab.* Hagiar, Harmeni, *Hebr.* Eben, Cardu, *Gr.* λίθος ἄρμενίου, ἄρμενιωκός. *Gal.* Pierre d'Arménie. *Ital.* Pietra Armellina.

ARMILLA. *Arab.* deficit, *Hebr.* Ezadah, Zamid, Mancatah, Totefeth, *Gr.* ψάδιον. *Gal.* Brasselet. *Ital.* Braccialetto. *Maniglio.*

AROMA. *Arab.* Alfegin, Tanguebil, Darira, *Hebr.* Befem, Sam, *Plur.* Samim, *Gr.* ἄρωμα. *Gal.* Espicerie. *Elpice.* *Ital.* Speciarìa.

ARS. *Arab.* Choila, Hicma, Chusfeban, *Hebr.* Chacmach, Chesebbon, *Gr.* τέχνη. *Gal.* Art. *Ital.* Arte.

ARSENICUM. *Ar.* Zarnich, *Hebr.* deest, *Gr.* ἀρσένιον. *Gal.* Arsenic. *Ital.* Arsenico.

ARTERIA. *Arab.* Sarjan, *Hebr.* Schirgan, Arkim, *Gr.* ἀρτηρία. *Gal.* Artère. *Ital.* Arteria.

ARTERIA ASPERA. *Ar.* Zumara, Mazamar, Hal, *Hebr.* Gargeret, *Gr.* ἀρτηρία τραχία. *Gal.* Artère du poulmon. *Artère aspre.* *Ital.* Arteria aspra, arteria del polmone.

ARTHRITIS. *Arab.* Vaga aluqued, *Hebr.* Beebh, Happerakim, *Gr.* ἀρθρίτις, *Gal.* Goutte. *Ital.* Gotta del piede, della mano.

ARTICULUS. *Ar.* Ucde, Uqued, *Pl.* Fenna, *Hebr.* Scheri, Scherejan, *Gr.* ἄρθρον. *Gal.* Arteil, *Ital.* Articulo.

ARTIFEX. *Arab.* Hacim Muallim, *Hebr.* Charafch, Chofchebh, Ammon, Amian, Sicli, *Gr.* τεχνίτης. *Gal.* Artisan. *Ouvrier.* *Ital.* Artefice.

ASCIA. *Arab.* deficit, *Hebr.* Azad, Mazad, *Gr.* ἀξίτη. *Gal.* Coignée, Hache, Doloire. *Ital.* Ascia, Pola.

ASCITES. *Arab.* Cebli, *Hebr.* Godi, *Gr.* ἀσκίτης. *Gal.* Hydropifis. *Ital.* Hydropifia, Ascite.

ASELLUS, ASINUS. *Arab.* Himar, *Hebr.* Chamor, Air, *Gr.* ἄσινος. ὄνος. *Gal.* Anc, Petit Anc. *Ital.* Asino, Asinello.

ASPERGIO. *Arab.* Nazach, Nadvah, Raschafch, *Hebr.* Havajah, Reschafch, *Gr.* ἄσπεργος. *Gal.* Atperfion, Arrofement. *Ital.* Spargimento, Sbrofiamento.

ASPHALTUM, BITUMEN. *Arab.* Chefef aliheud, Cafra & Cafra alhud, *Hebr.* Chamor, Chofer, *Gr.* ἀσφαλτῶν. *Gal.* Bitume dit Asphalte, *Ital.* Asfalto.

ASSATIO, ASSUM. *Ar.* Habab, Harea, Safid, *Hebr.* D d d d d 3 Hihbuhb.

Hibhubh, Zali, Zeli. *Gr.* ὀππίσις. *Gal.* Rôtir. Rôti. Rôt. *Ital.* Arrostitimento. Arrosto.

ASSIMILATIO. *Arab.* Istimbre. Tamtila. Taqîb. *Hebr.* Dimuon. Maçchel. *Gr.* ἰμοίωσις. *Gal.* Simulation. Ressemblance. *Ital.* Affimiglianza. Affimigliamento.

ASSIUS LAPIS. *Arab.* & *Hebr.* deficiit. *Gr.* λίθος ἄσπις. *Gal.* Pierre Affius. *Ital.* Affia pietra.

ASTHMA. DIFFICILIS RESPIRATIO. *Arab.* Bahar. *Hebr.* Genichah. *Gr.* ἄσθμα. *Gal.* Difficulté d'haleine. Asthme. *Ital.* Respirazione con difficoltà.

ASTRAGALUS. TALUS. *Arab.* Chahab. *Hebr.* Karfol. *Gr.* ἀστράγαλος. *Gal.* Talon. *Ital.* Astragalo. Talone.

ASTRUM. STELLA. *Arab.* Nagam. *Hebr.* Bocabh. *Pl.* Bokevim. *Gr.* ἄστρον. *Gal.* Astre. Etoile. *Ital.* Astro. Segno celeste.

ATHEROMA. *Ar.* & *Hebr.* non occurrit. *Gr.* ἀθήρωμα. *Gal.* Athérome. *Ital.* Atheroma.

ATOMUS. *Arab.* Habba. Munbata. *Hebr.* Pirur. *Gr.* ἄτομος. *Gal.* Atome. *Ital.* Atomo, cosa indivisibile per esser troppo picciola.

ATRAMENTUM. *Arab.* Ariegi. Medad. Ezegi. Zegi. Deja. Devia. Hibar. *Hebr.* Dejo. Charta. Schigor. *Gr.* μελαυτηρία. *Gal.* Encre. *Ital.* Inchiostro. Tinta.

ATROPHIA. *Vide* Macies.

ATTENUATIO. *Arab.* Kozra. Kozar. Taclib. Tarcic. *Hebr.* Muc. Rakik. *Gr.* λήπτισις. *Gal.* Diminution. Amoindrissement. *Ital.* Sminuità. Attenuazione.

ATTRACTIO. *Arab.* Garra. *Hebr.* Gara. Tipra. *Gr.* ἄτραξις, ἰλκυσμός. *Gal.* Attraction. Aturement. & *adject.* Attractif. *Ital.* Maneggiamento.

AUCTIO. AUGMENTUM. *Arab.* Zieda. Tacrir. *Hebr.* Marbit. *Gr.* αὐξήσις, ἰπαυμὴ. *Gal.* Augmentation. Accroissement. *Ital.* Accrescimento. Augmento.

AUDITUS. *Arab.* Samaf. *Hebr.* Schemuah. Misfchmah. Hafschmaoth. *Gr.* ἀκοή. *Gal.* Oïe. *Ital.* Udito.

AURA. *Arab.* deficiit. *Hebr.* Hebhel. *Gr.* πνεῦμα. *Gal.* Vapeur. Petit vent. *Ital.* Venticello piacevole. Aura.

AURES. *Ar.* Sama. Alfamach. *Hebr.* Ozen. Oznaim. *Pl.* *Gr.* ὄτα, ὄτια. *Sing.* ὄς. *Gal.* Oreilles. *Ital.* Orecchii.

AURIPIGMENTUM. *Vide* Arsenicum. *Gal.* Orpiment.

AURISCALPIUM. *Ar.* Munacca aludnei. *Hebr.* deficiit. *Gr.* ἀυροσκαλπίς. *Gal.* Cure-oreille. *Ital.* Cura-orecchie.

AURUM. *Ar.* Deeb. Deheb. *Hebr.* Dfahab. *Gr.* χρυσός. *Gal.* Or. *Ital.* Oro.

AUXILIUM. *Arab.* Igatha. *Hebr.* Jeschah. Ezer. Sia. *Suah.* *Gr.* βοήθημα. *Gal.* Secours. Aide. *Ital.* Ajuto.

AXILLA. *Vide* Ala.

AXUNGIA. *Vide* Adeps.

B.

BACULUS. *Arab.* Sabt. Aza. Uquis. &c. *Hebr.* Choder. Makkel. Mateh. Schefet. &c. *Gr.* βακτηρία, βάκτρον. *Gal.* Bâton. *Ital.* Bastone. Bastoncello.

BALBUTIES. BALBUS. *Arab.* Magbus (*adject.*) *Hebr.* Illeg. Gamgum. Megambem (*adject.*) *Gr.* ψιλλός

πυγός, ψιλλός. *Gal.* Béguayement. Bégue. *Ital.* Balbutizamento. Balbo.

BALNEUM. *Arab.* Hammim. Gafal. *Hebr.* Abhta. Rachaz. Rachza. Mefoth. *Gr.* λῆτρον. *Gal.* Bain. *Ital.* Bagno.

BALSAMUS. *Arab.* Mochel. Hanut. *Hebr.* Panach. *Gr.* βάλσαμος. *Gal.* Baume. *Ital.* Balsamo.

BARBA. *Arab.* Dakan. *Hebr.* Dfacan. *Gr.* πώγων. *Gal.* Barbe. *Ital.* Barba.

BDELLIUM. *Arab.* Mumdilimon. Mudemada. *Hebr.* Bedolah. *Gr.* βδέλλιον. *Gal.* Bdelium. Gomme Bdelion. *Ital.* Bdelio.

BELLARIA. *Arab.* Nuola. *Hebr.* Kinnuach. Segudah. *Gr.* περσέριματι. *Gal.* Desert. *Ital.* Confezzoni e frutti doppio pasto.

BENEDICTUM. *Arab.* Mubaraca. *Hebr.* Barak. *Gr.* ἱυλοριστήν. *Gal.* Bénit. *Ital.* Benedetto.

BENIGNUM. *Ar.* Hanin. Hannan. Tib. Taib. *Hebr.* Basim. Tobh. *Gr.* ὑγιής. *Gal.* Benin. *Ital.* Benigno.

BENZOI. *Arab.* Benzoi. *Hebr.* non extat. *Gr.* deficiit. *Gal.* Benjoin. *Ital.* Benzoe.

BEZOAR. *Arab.* Bezard. *Hebr.* & *Gr.* deficiit. *Gal.* Bezoard. *Ital.* Bezoar.

BILIOSUS. *Ar.* Zafravi. *Hebr.* caret. *Gr.* χολεικός. *Gal.* Biliieux. *Ital.* Colerico. Coleroso.

BILIS. FEL. *Arab.* Marra. Merara. *Hebr.* Merora. *Gr.* χολή. *Gal.* Bile. Fiel. Colére. *Ital.* Bile. Colera.

BILIS FLAVA ET NIGRA. *Arab.* Marra Zafra & Seudi. *Arab.* Merara. *Gr.* χολή ξανθή καὶ μέλαινα. *Gal.* Bile jaune & noire. *Ital.* Bile gialla e nera.

BISCOCTUM. *Arab.* Tortellæ. *Hebr.* deficiit. *Gr.* δισκοσφῶν. *Gal.* Biscuit. *Ital.* Biscotto.

BITUMEN. *Vide* Asphaltum.

BLATTA. TINEA. *Arab.* Egette. *Sus.* *Hebr.* Sas. *Gr.* σίλφη. *Gal.* Teigne. *Ital.* Tarma.

BOLUS. *Arab.* Lezma. Lacma. Cuthaira. *Hebr.* Patbag. *Pat.* *Gr.* βόλος. *Gal.* Bouchée. Morceau. *Ital.* Boccione. Bolo.

BOLUS, *idem* quod Lutum. Argilla.

hinc BOLUS ARMENA. *Arab.* Albin. Alarmen. *Hebr.* Timah. Cardanun. *Gr.* βόλος ἀρμένιος. *Gal.* Bol d'Arménie. *Ital.* Bol Armeno.

BONUM. *Arab.* Tib. Taib. *Hebr.* Tobh. *Gr.* ἀγαθόν. *Gal.* Bon. Bien. *Ital.* Buono.

BORAX. *Arab.* Tincar. Borraca. Luzara. Aldeheb. *Hebr.* deficiit. *Gr.* χρυσουδάμα. *Gal.* Borax de Venise. *Ital.* Borace.

BRACHIUM. *Arab.* Hadab. Hadan. Alfahad. Said. Dara. Dira. *Hebr.* Derah. Ezeroah. Hazadh. *Gr.* βραχίον. *Gal.* Bras. *Ital.* Braccio.

BRACTEA. LAMINA. *Arab.* Varâca. Zafaha. *Hebr.* Ziz. Tas. *Gr.* ἰλασμός. *Gal.* Feuille de métal. *Ital.* Foglio di metallo.

BREVITAS. BREVIS. *Arab.* Ichtifar. Muchtasar. Cazir. Cazar. *Hebr.* Cazer. Cozer. Cuz. *Gr.* βραχύτης, βραχός. *Gal.* Briyéveté. Bref. *Ital.* Brevità. Breve.

BRODIUM.

BRODIUM, JUSCULUM. *Ar.* Marac. *Marca.* *Hebr.* vel *Chald.* Retaf. *Gr.* ζωμός. *Gal.* Broïet. *Ital.* Brodo.

BUBO, Tumor glandularum in inguine. *Ar.* Burules. *Thaun.* Barachien. *Hebr.* deficiit. *Gr.* βύβων. *Gal.* Bosse chancreuse. *Ital.* Tartufalo.

BUCCA. *Ar.* Dücam. *Sadek.* *Hebr.* Peh. *Gr.* βέκκη. *Gal.* Bouchée. *Ital.* Boccone.

BUFFO. *Ar.* Naraqua. *Tallun.* *Tauluna.* *Hebr.* Zabh. *Gr.* μύξ. *Gal.* Crapaud. *Ital.* Rospo, Ranocchio.

BUFONITES, *Arab.* Hagiar alnaraqua. *Hebr.* deficiit. *Gr.* μυξοίτης λίθ. *Gal.* Crapaudine. *Ital.* Pietra che nasce nel rosfo.

BULIMUS, FAMES NIMIA, *Arab.* Goi. *Hebr.* Ulzana. *Cafan.* Raabh. *Gr.* βύλιμος. *Gal.* Faim grande, insatiable. *Ital.* Gran fame.

BULLA, *Arab.* Malchabara. *Hebr.* Kezafah. *Abhab.* buah. *Gr.* βέλλα. *Gal.* Bulle. *Bouteille.* Bouillon sur l'eau. *Ital.* Bolla. *Gonfiatura* sopra l'acqua.

BUTYRUM. *Arab.* Zedb. *Seman.* *Hebr.* Chemeah. *Gr.* βέτυρον. *Gal.* Beurre. *Ital.* Butyro.

C.

CABALA, *Arab.* & *Hebraeum* est vocabulum, significans traditionem vel doctrinam per traditionem à majoribus acceptam. *Vid.* Schindler. *Lexic. Pentaglott.* pag. 1578. seq. *Gr.* deficiit. *Gal.* Cabale, Cabalifte. *Ital.* Cabala, quamvis fortassis verius dici posset Gabbaglia, vel Gabbamento.

CACABUS, SARTAGO, *Arab.* Kadra. *Hebr.* Cacab. *Machabath.* *Marchefeth.* *Patur.* *Gr.* κικκαβος. *Gal.* Chauderon. *Ital.* Caldaja.

CACATIO, *Ar.* Charia. *Hebr.* Chari. *Gr.* ἀφόδουσις. *Gal.* Action de chier. *Ital.* Cacazione. *Cacarella.*

CACHEXIA, *Arab.* Thebegi. *Therel.* *Terbel.* *Hebr.* Nepichah. *Gr.* κηχξία. *Gal.* Cachexie. *Ital.* deest.

CACOCHYMIA, *Ar.* Chiltradi. *Hebr.* Latchad rai, Latchad merah. *Gr.* κηκοχημία. *Gal.* Cacochymie. *Mau-* vaïse humeur. *Ital.* Humore cattivo.

CADAVR. *Arab.* Gism. *Guttah.* *Hebr.* Nephelah. *Mappelah.* *Pegar.* *Gr.* νεκρόν, πικρόν σῶμα. *Gal.* Cadavre. *Ital.* Corpo morto.

CADMLA, *Arab.* Climia. *Vafara.* *Hebr.* def. *Gr.* κηδ-
μεία. *Gal.* & *Ital.* Cadmia.

CALCANEUS, *Ar.* Chaa. *Achabalium.* *Aldip.* *Hebr.* Akkebh. *Gr.* κέρναια. *Gal.* Talon. *Ital.* Calcagno.

CALCEUS, *Ar.* Naala. *Hebr.* Naal. *Mafan.* *Gr.* κηπό-
δημο. *Gal.* Soulier. *Ital.* Scarpa.

CALCINATIO. *Ar.* deest. *Hebr.* Scherefahfid. *Gr.* πηρωσις. *Gal.* Calcination. *Ital.* Calcinazione.

CALCULUS, *Lapis.* *Ar.* Dil. *Hafa* al celia (*renum*) *Hafa* almethene (*vesicae*). *Hebr.* Chazaz. *Gr.* λιθιασις, λίθος. *Gal.* Gravelle. *Pierre.* *Ital.* Pietra.

CALEFACTIO, CALEFACIENS. *Ar.* Dafia. *Dafi.* *Mifchan.* *Sachanna.* *Hammi.* *Hebr.* Michammem *Chom.* *Habluth.* *Gr.* θερμαίνων, θερμαιωσις. *Gal.* Chauffant. *Echauf-* fant. *Chaufement.* *Ital.* Riscaldamento, Riscaldante.

CALIDUS. *Ar.* Haar. *Hebr.* Cham. *Gr.* θερμός. *Gal.* Chaud. *Ital.* Caldo.

CALIGO. *Ar.* Dalam. *Atème.* *Hebr.* Ophel. *Aphela.* *Araphel.* *Habbirah.* *Gr.* ζόφος. *Gal.* Obscurité. *Eblouif-* sèment. *Ital.* Caligine.

CALIX, *Arab.* Cas, plur. cavas. *Acvas.* *Hebr.* Cos. *Aschisch.* *Græc.* κύλιξ. *Gal.* Calice. *Coupe.* *Tasse.* *Ital.* Calice. *Bicchiere.*

CALLUS. *Arab.* Desbot. *Desbet.* *Alchestr.* *Hebr.* Spiecha. *Gr.* πύλα. *πώργος.* *Gal.* Cal. *Durillon.* *Ital.* Callo. *Durezza delle mani,* ò piedi.

CALOR, CALIDITAS. *Arab.* Harara. *Har.* *Lehib.* *Hebr.* Chamma. *Chom.* *Scharaf.* *Græc.* θερμότης. *Gal.* Chaleur. *Ital.* Caldo. *Calore.*

CALVARIA, CRANIUM. *Arab.* Gangama. *Qua-* haf. *Hebr.* Gilgoeth. *Cadra.* *Tskhhambach.* *Gr.* κρηνιον. *Gal.* Crane. *Test.* *Ital.* Osso della testa.

CALVITIES, CALVUS. *Ar.* Charha. *Alcharha.* *Azla.* *Zala.* *Hebr.* Kereah. *Gabachat.* *Gibbeach.* *Gr.* φαλακρότης, φαλακρός. *Gal.* Chauveté. *Chauve.* *Ital.* Calvezza. *Calvo.*

CALX, *Arab.* Shearagi. *Sehergi.* *Mura.* *Almora* (*calx* extincta) *Serap.* v. vult. *Al mura* significare calcem vivam. *Hebr.* *Gir.* *Schid.* *Gr.* πίπυς, κρηία. *Gal.* Chaux. *Ital.* Calcina. *Calce.*

CAMPHORA, *Arab.* Dhafur. *Ariage.* *Alefek.* *Hebr.* Cofèr. *Gr.* κηφύρος. *Gal.* Camphre. *Ital.* Canfora.

CANALIS, *Arab.* Gedeguil. *Mugari.* *Hebr.* Zinor. *Schiket.* *Teaiah.* *Gr.* σωλήν. *Gal.* Canal. *Ital.* Canale.

CANCER, Morbus. *Ar.* Ikila. *Hebr.* Iku. *Gr.* κηρηλί-
νωσις. *Gal.* Chancre. *Ital.* Cancaro. *Canchero.*

CANCER, Animal. *Ar.* Acrabb. *Hebr.* deest. *Gr.* κηρ-
κύν. *Gal.* Ecrevice. *Ital.* Cancro.

CANINI, *Ar.* Kelbiin. *Hebr.* Calibim, *Gr.* κηνικηί.
Gal. de Chien. *Ital.* Canini.

CANIS, *Arab.* Kelh. *Hebr.* Kelebh. *Nibhchads.* *Gr.* κύνων. *Gal.* Chien, Chienne. *Ital.* Cane.

CANITIES, CANUS. *Arab.* Schib. *Siboh.* *Hebr.* Schebh. *Schabh.* *Gr.* πολιά, πολιάς. *Gal.* Blanchiffure des Cheveux. *Chenu.* *Gris.* *Blanc.* *Ital.* Canutezza. *Bianco.* *Canuto.*

CANTHARIDES. *Ar.* Daratich. *Daruch.* *Hebr.* cares. *Gr.* κηνηραίδες. *Gal.* Cantharide. *Ital.* Verme. *Cantarella.*

CAPILLUS. *Arab.* Saar. *Shar.* *Samaf.* *Hebr.* Sear. *Genath.* *Revüzoth.* (*plural.*) *Gr.* θελή, τελής. *Gal.* Che-
veu, (*plur.*) Cheveux. *Ital.* Capello.

CAPRA, *Arab.* As. *Ans.* *Anfi.* *Maas.* *Hebr.* Esh. *Gr.* αιή. *Gal.* Chèvre. *Ital.* Capra.

CAPSA, CAPSULA. *Arab.* Oron. *Hebr.* Aron. *Arg-* gas. *Gr.* κηψα. κηψάκιον. *Gal.* Coffre. *Caisse.* *Caffetin.* *Ital.* Cassa. *Cassetta.*

CAPUT. *Arab.* Ras. *Hebr.* Rosch. *Gulgoeth.* *Gr.* κη-
φαλή. *Gal.* Tête. *Ital.* Testa. *Capo.*

CARBUNCULUS, GEMMA. *Ar.* Baric. *Hebr.* Bar-
keth. *Pak.* *Gemur.* *Gr.* άνθραξ. *Gal.* Escarboucle. *Gros* rubis. *Ital.* Carbonchio.

CARBUNCULUS, Morbus; *Ar. Dume'*, Dëmienul. *Mafmar. Hebr. Ekkedah. Gr. άνθραξ. Gal. Charboncle. Ital. Carbonchio.*

CARDIACA, **CARDIALGIA**. *Arab. Naquia. Hebr. Zifcha. delibba. Gr. καρδιακή. καρδιαλγία. Gal. Cardialgie. Mal de cœur. Ital. Cardiaca. Cardialgia.*

CARICÆ. *Arab. Dibal. Armenif. Hebr. Debelah; Gr. ιχάδες. Gal. Figue sèches. Figue de cabas. Ital. Fichi secchi.*

CARIES. *Ar. Sufa. Hebr. Racabh. Schabas. Gr. περιδών. εύρος. Gal. Pourriture d'os. Ital. Caruolo. Tarlo.*

CARMINATIVUS. *Arab. Nafisch. Hebr. deficit. Gr. ξαντικός, διαξαντικός. Gal. Carminatif. Ital. Scardassante. Spinazzante.*

CARO. *Arab. Gism. Laham. Hebr. Bafar. Scheer. Gr. σαρξ. κρέας. Gal. Chair. Ital. Carne.*

CAROTIDES. *Arab. Subeteni. Hebr. deest. Gr. καρῶπιδες. Gal. Carotides. Ital. Carotidi.*

CARPUS, *Arab. Alkef. Hebr. Rafech. Gr. κάρπος. Gal. le Poignet. Ital. Bracciale, Giuntura della mano.*

CARTILAGO. *Arab. Gazruf. Abadun. Zudra. Hebr. Schagus. Adilini, pl. Hafcechufim. Vefal. An. p.206. Gr. χρῖδος. Gal. Cartilage. Ital. Cartilagine.*

CARUS, *Arab. Subeth. Masbat. (æger habens carum.) Hebr. Tarddemah. Gr. κάρ. Gal. Léthargie. Ital. Caro.*

CASEUS. *Arab. Gieben. Giaben. Gabna. Acad. Hebr. Gebinah. Schepthoth. Cherizim. (pl.) Gr. κῆρος. Gal. Fromage. Ital. Formaggio.*

CASSIA LIGNEA. *Arab. Seleguai. Salihacha. Chajakfandar. Cafschchar. Alfalichach. Dakia. Hebr. Kidda. Keziab. Gr. κασσία. Gal. Caffè. Ital. Cassia.*

CASTOREUM. *Arab. Gien. dedestar. Giendibiteftar. Gendbitaifer. Hezalmar. Hebr. deest. Gr. καστῆριον. Gal. Castorée, ou Castoreum. Ital. Castorio.*

CASTRATIO, **CASTRATUS**. *Arab. Hikian. Chaifi. Mochz. Mucappan. Hebr. Saris. Meforas. & in plur. Ganchin (Castrati.) Gr. έννεχτισμός, έννεχτος. Gal. Châtrement. Châtré. Eunouque. Ital. Castramento. Castrato.*

CASUS, **LAPSUS**. *Arab. Alnattar. Succot. Sakita. Hebr. Mot. Mappalah. vel Mappelah. Gr. πτώσις. Gal. Ruine. Chute. Ital. Caduta. Rouina.*

CASUS, *id est*, **CONTINGENS**. *Item HISTORIA*. *Arab. Ica. Hebr. Kareh. Keri. Irion. Airoth. Gr. συμβεβηκός. ιστορία. Gal. Cas. Aventure. Ital. Caso. Avvenimento.*

CATARRHUS, *Arab. Nazla. Hebr. Nezilah. Gr. κатарρῆ. Gal. Catarre. Défluxion. Ital. Catarro.*

CATOCHE, **CATALEPSIS**. *Arab. Sachos. Saccos. Hebr. deest. Gr. κητύχη. κητάληψις. Gal. Cataleptie. Ital. Cataleptia.*

CAVA VENA. *Arab. Anguf. Hebr. Hagabubh. Gr. κείλη φλίψ. Gal. Veine cave. Ital. Vena cava.*

CAUDA. *Arab. Danab. Deneb. Hebr. Dfaubh. Gr. ουρῆ. Gal. Queue. Ital. Coda.*

CAVITAS. *Arab. Guf. Tagyif. Chava. Chavi. Nacra. Hebr. Bavobh. Chalit. Gr. κείλωσις, κείλων. Gal. Creux. Caverne. Ital. Concavità. Caverna.*

CAUSA. *Arab. Sebeb. Pl. Asbib. Hebr. Sibbah. Ella. Illa. Gr. αίτια, αίτιον. Gal. Cause. Raifon. Ital. Causa. Contagione. Ragione.*

CAUSTICUM. *Arab. Kavi. Muharic. Hebr. Micva. Gr. καυστικόν. Gal. Caustique. Ital. Caustico.*

CAUSUS, *id est*, **FEBRIS ARDENS**. *Ar. Faricos. Harca. Hamia vel Humi muharrica. Hebr. Charchür. Kaddachat. Dhalkelot, à dhalac, accensus fuit. D.D. Fafch. Disf. Inaug. de Causo cap. 1. Gr. καῦσος. Gal. Fièvre chaude. Ital. Febre ardente.*

CAUTERIUM. *Arab. Ki. Mucauvi. (Cauterizans.) Hebr. Charac. Gr. καυτήριον. Gal. Cautére. Ital. Cauterio.*

CELERITAS, **CELER**. *Ar. Ziham. Ichtelis. Chiffa. Chafif. Hebr. Mechera. Cal. Col. Chifsch. Chufsch. Gr. κήπις, κήπις. Gal. Légéreté. Leger. Promtitude. Promt. Viteffe. Vite. Ital. Celerità. Celere. Prestezza. Presto.*

CEPHALALGIA. *Arab. Soda. Vaga. alras. Alchude. Hebr. Azbah. Gr. κεφαλαλγία. Gal. Douleur de tête. Ital. Cefalalgia. Dolore del capo.*

CEPHALICUM MEDIC. *Arab. Altesum. Hebr. deest, vel Reafcha, aut Marafcha usurpari potest. Gr. κεφαλικόν. Gal. Céphalique. Ital. Cefalico.*

CERA. *Arab. Mum. Kir. Hebr. Donnag. Gr. κήρ. Gal. Cire. Ital. Cera.*

CERATUM, *vel CEROTUM*, *Arab. Zefi. Hebr. deest. Gal. κηρωτόν. Gal. Cerot. Ital. Cerato.*

CEREBELLUM, **CEREBRUM**. *Ar. Damaga. Dimaga. Demag. Much. Michach. Hebr. εγκεφαλις, εγκεφαλος. Gal. Cervelle. Cerveau. Ital. Cervello piccolo. Cervello.*

CEREVISIA. *Ar. Fuca. Curmi. Foca. Hebr. non exist. Gr. ζῆθος. Gal. Cervoife. Bière. Ital. Cervosa, bevanda.*

CERUSSA, *Arab. Siddavi. Cholcotar. Anach. Rafis Afrelegi. Hebr. Puch. Gr. κερύθειον. Gal. Cerufe. Fard. Ital. Biacca.*

CERVUS, *Arab. Ail. plur. Ailil. Atud. Hebr. Ajal. Gr. έλαφός. Gal. Cerf. Ital. Cervo.*

CHALYBS. *Arab. Fuiad. Hebr. Nechafcheth. Gr. χαλυψ. Gal. Acier. Ital. Acciajo.*

CHARACTER. *Arab. Aja. Nadar. Rifam. Hebr. Ketem. Cacca. Navafin. (plur.) Gr. χαρακτήρ. Gal. Caractère. Signe. Forme. Ital. Carattere.*

CHARTA. *Arab. Varaca. Cagad. Nagid. Zhafa. Hebr. Megilla. Gillajon. Kelef. Gr. χάρτιον, πίπυρος. Gal. Carton. Papier. Ital. Carta.*

CHIRURGIA, **CHIRURGUS**. *Arab. Gartachis. Hebr. Raphuat hajad Chobefch. Gr. χειρουργία, χειρουργός. Gal. Chirargie. Chirurgien. Ital. Chirugia. Cirurgo. Chirurgo.*

CHOLERA, *Ar. Zafra. Zafravi. Hebr. Aromah. Gr. χόλεγε. Gal. Colère. Colérique. Ital. Colera. Colerico.*

CHORION, *Arab. Chabas. Hebr. deest. Gr. χόριον. Galli & Itali retinent Latinum.*

CHOROIDES, *feu Retiformis*, *Arab. deest. Hebr. dici potest Sarag. Rescher. Gr. χοροειδής. Gal. Fait en manière de rezeau. Ital. Fatto à modo di rete.*

CHRYSOLITHUS. *Ar. non occurrit. Hebr. Barcket. Thar-*
fchifch. Gr. χρυσόλιθος. Gal. Chrysolite. Ital. Chrisolito.

CHYLUS, CHYLIFICATION, *Arab. non occurrit. Hebr.*
Iccul. Gr. χυλός, χύλωσις. Gal. Chyle. Chylification.
Ital. Chilo. Chilificazione.

CHYMOSIS. *Ar. Guardenigo. Hebr. caret. Gr. χύμο-*
σις. Gal. & Ital. non occurrunt.

CIBUS, CIBARIUM. *Ar. Macal. Makela. Matam.*
Dabhah. &c. Hebr. Okel. Makeleth. Bag. Birjah. Barut.
Berot. Medfon. Zijun. &c. Gr. σίτος. βρώμα. Gal. Vian-
de. Ital. Cibo.

CICATRIX. *Arab. Athara. Garzh. Rafam. Hebr. Re-*
fem. Rufcham. Samiah. Gr. ελά. ώπειλή. Gal. Cicatrice.
Ital. Cicatrice.

CILIA. *Arab. deficit. Hebr. Keridfin. Gr. βλεφαρίδες,*
όφρυς. Gal. Sourcils. Ital. Ciglia sopra l'occhio.

CINGULUM. *Arab. Gabbid. Algilala. Hebr. Azor.*
Atmeth. Zerads. &c. Gr. Ζώνη. Gal. Ceinture. Ital.
Cingolo. Centura.

CINIS, *Arab. Kali. Gobar. Ramed. Chamad. Hebr.*
Epher. Deschen. Kitam. Gr. τέφρα. σποδός. Gal. Cendre.
Ital. Cenere.

CINNABARIS, *Ar. Zenginfer. Uzifur. Sedech. Hebr.*
Schachar. Gr. κιννάβαρι. Gal. Cinnabre. Ital. Cinabrio.

CINNAMOMUM, *Ar. Dursini. Paralsini. Hebr. Dar-*
zin. (C in scribita signif.) Kelef. Gr. κιννάμωμον. Gal. Cin-
namome. Ital. Cinamomo. Canella.

CIRCULATIO, GYRATIO. *Arab. Dauran. Tahlica.*
Hebr. Kafef. Gr. κύκλωσις. Gal. Circulation. Circuit du
Sang. Ital. Giramento. Ravolgimento.

CIRCULUS. *Ar. Halac. Mazda. Hebr. Chug. Me-*
chuga. Gr. κύκλος. Gal. Cercle. Ital. Cerchio.

CLAMOR. *Ar. Nida. Zajah. Hebr. Dfaca. Zevachah.*
Schua. Sthevah. Gr. βοή. κλαυγή. Gal. Clameur. Cri.
Ital. Plauso. Grido.

CLAUDICATIO, CLAUDUS. *Arab. Vuca. Oroga.*
Arag. Hebr. Piffcagh. Zela, Zolah. Gr. χλασμός, χυ-
λός. Gal. Boiteux. Boitement. Clochement. Cloche-
ped. Ital. Zoppicamento. Zoppo.

CLAVICULA. *Ar. Alchiab. Althenduc. Caab. Hebr.*
Scechem. Gr. κλειδον. κλείς. Gal. Petite Clé. It. Chiavicina.

CEAVUS. *Ar. Mesemar. Vatad. Masmar. Hebr. Ra-*
car. Gr. γόμφος, ήλος. Gal. Clou. Ital. Chiodo.

CLOACA. *Ar. Mugari. Hebr. Beth gelalim. Gr. λού-*
πιτος. Gal. Lattine. Retrait. Ital. Necessario. Cacatoio.

CLYSTER. *Ar. Mahcana. Hebr. deficit. Gr. κλύσηρ,*
ένημα. Gal. Cliftère. Ital. Cifterio.

COAGULATIO, COAGULUM. *Ar. Acquid. Alec.*
Anthac. Anthaa. Hebr. Kepuah. Kippaon. Gr. πήξις, πήμα.
Gal. Caillée. Figement. Caillé. It. Coagulazione. Taglio.

COCHLEARE. *Ar. Maliaca. Magrafa. Hebr. Bagizni.*
Gr. κοχλιόειον. δόδιξ. Gal. Cuillier. Ital. Cocchiario.
Cucchiario.

COECITAS, COECUS. *Ar. Avar. Umi. Hebr. Iwaron.*
Iwar. Sanyer. Gr. τυφλότης, τυφλός. Gal. Aveugle-

ment, Aveugle. *Ital. Cecità. Cicco.*

COELESTIS. *Arab. non extat. Hebr. Schemine. Gr.*
εργίνιος. Gal. Céleste. Du ciel. Ital. Celeste.

COELUM. *Arab. Elzama. Hebr. Schammaim. Gr.*
εργός. Gal. Ciel. Ital. Cielo.

COENA. *Arab. Afchi. Hebr. Achfchemu. Gr. δείπνον.*
Gal. Souper. Ital. Cena.

COITUS. *Arab. non extat. Hebr. Mifchgal. Mifchgála.*
Gr. συνουσία. ήγία. Gal. Compagnie du mari & de la
femme. Action vénérienne. Ital. Coito carnale.

COLICA. *Arab. Vaga alchazira. Haida. Hebr. deficit.*
Gr. κωλική. Gal. Colique. Ital. Colica.

COLLUM. *Arab. Ank. Cafa. Hebr. Garon. Zavar.*
Gr. τραχηλος. Gal. Col. Cou. Ital. Collo.

COLLYRIUM. *Ar. Alcohol. Alcolfol. Schiuf. Sief.*
Hebr. Retijah. Gr. κολλύριον. Gal. Collyre. Médicament
pour les yeux. Ital. Colirio.

COLON. *Arab. Chazira. Hebr. caret. Gr. κόλον. Gal.*
L'intestin, ou grand boyau. Ital. Coio.

COLOR. *Arab. Cohol. Laven. Zibag. Hebr. Zebhah.*
Gr. χρώμα. Gal. Couleur. Ital. Colore.

COLUM. *Arab. Zec. Zucuc. Hebr. Sanan. Gr. ήμός.*
Gal. Couloir. Ital. Colatojo.

COLUMELLA, GURGULIO, UVULA. *Ar. Halc.*
Hebr. deficit. Gr. σφαύλη. Gal. Luette. Ital. Colonella.
Campanella. Ugola.

COMA. *Ar. Subet, & in specie, Coma vigil, Subet asari.*
Hebr. deficit. Gr. κόμμα. Gal. generaliter omnis Somnus p. n.
dicitur Léthargie. Ital. Sonnolenza. Sonno profondo.

COMMISSURA. *Ar. Seren. Doren. Taulif. Tacuil. Rab-*
ta. Hebr. Debec. Chobereh. Machberet. Gr. συναρμολή.
Gal. Jointure. Conjonction. It. Incastramento. Giuntura.

COMPLEXIO, sive DISPOSITIO & NATURA,
Arab. Tabi. Mizig. Hebr. Mezeg. Gr. κρῆσις. συμπλοκή.
Gal. Complexion. Ital. Complesione.

COMPOSITIO, *Ar. Taalif. Nadm. Taabia. Hebr.*
Muakah. Tarkibah. Græc. σύνθεσις. Gal. Composition.
Ital. Composizione.

COMPOSITUM. *Ar. Mundam. Muallaf. Hebr. Mur-*
cabh. Gr. σύνθετον. Gal. Composé. Ital. Composto.

CONCEPTIO, CONCEPTUS. *Arab. Habila. Haml.*
Hebr. Heron. Herajon. Maadit. Batna. Gr. κύησις, κύμα.
Gal. Conception. Conçu. Ital. Concezione. Concepito.

CONDIMENTUM. *Ar. Hanut. Tabch. Hebr. Recach.*
Chanat. Mirachet. Tebbul. Gr. άρτημα. Gal. Confiture.
Ital. Conciatura.

CONDITUM. *Arab. Muraba. Hebr. Memaddema.*
Gr. κρηδῖτον. Gal. Confit. Ital. Condito.

CONFECTIO. *Ar. Maagun. Hebr. Recach. Gr. ήψο-*
μα, άρτομα. Gal. Confedion. Confiture. It. Confezzione.

CONFORTANS. *Ar. Gabir. Misad. Hebr. Michajelan.*
Gr. κοσμητική. Gal. Confortatif. Ital. Confortatorio.

CONGELATIO. *Arab. Azmid. Hebr. Achud. Gr.*
σύμψησις. Gal. Congélation. Gélément. Gelure. Ital. Ge-
lamiento.

CONGLUTINATIO. Arab. Tabcit. Talzic. Hebr. Debhek. Gr. συγκόλλησις. Gal. Colement. Conglutination. Ital. Legatura.

CONSOLIDATIO. Ar. Galc. Hebr. defcicit. Gr. ολοκληρώσις. Gal. Consolidation. Ital. Raffedatione.

CONSUETUDO. CONSUETUS. Ar. Manhag. Ada. (adjec.) Maltaaved. Hebr. Ajada. Davafch. Derec. Chalaca. Gr. ἔθος, ἰθυσμός, ἡθισμένος. Gal. Costume. Ital. Consuetudine.

CONTAGIUM. Arab. non extat. Hebr. Tumcah. Gr. δασύρροια, μίασμα, συνάφεια. Gal. Contagion. Maladie contagieuse. Ital. Contagio.

CONTENTUM. Arab. defcicit. Hebr. Niclal. Gr. ἰχόμενον. Gal. Content. Ital. Contento.

CONTINUITAS. CONTINUUS. Ar. Tizul. (adjec.) Hebr. Temida. Tamid. Midabek. Gr. συνέχεια, συνέχης. Gal. Continuité. Continu. Continuel. Ital. Continuità. Continuo.

CONTRACTIO. CONTRACTURA. Arab. Achd. Tafac. Alzemená. Hebr. Kehah. Kalut. Gr. συστολή. Gal. Contraction. Contract de nerfs. Accourcissement. Ital. Incortazione. Incortato.

CONTUSIO. Arab. Rad. Murad. Sadach. Hebr. Holem. Mekicha. Gr. θλάσις, θλάσμα. Gal. Contusion. Pilement. Ital. Piftamento.

CONVULSIO. SPASMUS. Arab. Chalda. (adjec.) Machlud. Tafnag. & in specie Spasmus cynicus, Chadr. Hebr. Kephiah. Gr. σπασμός. Gal. Convulsion. Spasme. Ital. Spasmo.

COR. Arab. Calb. Hebr. Lebahh. Lebh. Gr. καρδιά. Gal. Cœur. Ital. Cuore.

CORALLIUM. Arab. Basad. Besed. Befd. Bresflis. Lulu. Morgan. Margi. Hebr. Ramoth. Gr. κροκόδιον, κροκόδος. Gal. Corail. Ital. Corallo.

CORIUM. Arab. Geld. Gelde. Hebr. Zarad. Schalchi. Callacha. Gr. δέρμα. Gal. Cuir. Peau. Ital. Cojo. Cuojo.

CORNU CERVI. Ar. Kurru alail. Hebr. Keren ajal. Gr. ελαφροκέρας. Gal. Corne de cerf. Ramure. Ital. Cornu di Cervo.

CORPULENTUS. Arab. Galal. Galil. Hebr. Gabh. Gr. παχὺς μετριοσώματος. Gal. Corpulent. Charnu. Subst. Corpulence. Ital. Corpolento. Grasso. Corpolenza.

CORRECTIO. Arab. non extat. Hebr. Tiraz. Tiruz. Ticcun. Toccachat. Gr. ἰπανάρθωσις. Gal. Correction. Redressement. Ital. Correzzione.

CORROSIO. Ar. Takul. Nachar. Chaichaluf. Hebr. Pechereth. Gr. διάθρωσις. Gal. Corrosion. Corrosif. Ital. Reduto. Roficazione.

CORRUPTIO. Ar. Tacharic. Taffed. Fifad. Fafuda. Hebr. Chebbel. Schachat. Jatchah. Gr. φθορά. Gal. Corruption. Ital. Corruzione.

CORTEX. Arab. Gieff. Cocior. Kerfe. Quifschchara. Hebr. Kelifah. Schichaphah. Gr. λίκος, φλοιός. Gal. Ecorce. Croûte. Ital. Scorza.

CORYZA. Ar. Zachema. Zukem. Tarviha. Tarcam.

Hebr. caret. Gr. κέρυζα. Gal. Rhume. Catarrhe. Défluxion du cerveau. Ital. Catarro. Scesá d'humore cattivo.

COS. Ar. Mefen. Hagar. Almefen. Hebr. Mifchachan. Gr. αἰχμή. Gal. Queux. Pierre à aiguifer. Ital. Pietra d'agguzzare. Cote.

COSTA. Arab. Dala. Hebr. Zela. Gr. πλεῦρα. Gal. Côte. Ital. Costa.

COXA. COXENDIX. Arab. Ifarc. Alhafegi. Fachad. Sak. Hebr. Schok. Miphfaah. Gr. ἰσχίον. Gal. Cuisse. Hanche. Ital. Colcia.

CRANIUM. Ar. Gumgama. Quahaf. Hebr. Gülgoleth. Gr. κρόνιον. Gal. Crane, Os de la tête. Ital. Osso della testa.

CRASSITIES. CRASSUS. Arab. Gilad. Chafchan. vel Chafchin. Chafchuna. Chofn. Hebr. Abh. Abi. Maebh: h. Gas. Gasud. Gr. παχύτης, παχὺς. Gal. Epaisseur. Grosseur. Ital. Groffezza. Gróffo.

CREPITUS Ventris. Arab. Rihia. Hebr. Dfemorah. Gr. κρη. Gal. Pet. Ital. Peto.

CRETA. Arab. Taffa. Torab. Tarab. Hebr. defcicit. Gr. κροκόδιον. Gal. de la Craye. Ital. Creta.

CRIBRUM. Arab. Crib. Hebr. Rebharah, Mibhar. Gr. κρόνον. Gal. Crible. Tamis. Bluteau. Ital. Cribro. Crivello.

CRISIS. CRITICUS. Arab. Buchran. Buchrani. Hebr. Gebhul. Gr. κρίσις, κριτικός. Gal. Jugement. Judicature. Jugé. Jour de crise dans les maladies. Ital. Giudicio. Giudicatura. Giudicante.

CROCUS. Ar. Zardach. Zardagi. Zafran. Hebr. Safra. Safran. Gr. κρόκος. Gal. Safran. Ital. Zafarano.

CRUDITAS. CRUDUS. Ar. Nei. Fag. Hebr. Chai. Na. Gr. ἀμύτης, ἀμύς. Gal. Crudité. Cru. Ital. Crudezza. Crudo.

CRURA. Arab. Acra. Ragla. Raglin. Pl. Hebr. Regel. Raglim. Gr. σείλη. Gal. Jambes. Ital. Stinchi. Gambetti.

CRUSTA. Ar. Gifchi. Hebr. Karam. Kelifa. Gr. ἰχθυόειον. Gal. Croûte. Ital. Crosta. Scorza.

CRYSTALLUS. Ar. Gabifch. Hebr. Gavitich. Kerah. Gr. κρύσταλλος. Gal. Cristal. Ital. Cristallo.

CUCUPHA. PILEOLUS. Arab. Gubbe. Molôta. Hebr. Peir. Coba. Gr. πιλίδιον. Gal. Coeffe. Coife. Ital. Capello. Capelletto.

CUCURBITULA. Ar. Oabel. akara. Chaelie Hagama. Higema. Hebr. Carna. Kefil. Gr. σκυά. Gal. Ventouse. Ital. Ventosa. Zucchetta.

CUCURBITA DESTILLATORIA. Arab. Cara. Chara. Harahah. Hebr. defcicit. Gr. σκυά. Gal. Alembic. Ital. Zucca.

CULTER. Ar. Chidmi. Seken. Hebr. Sakin. Maakel. Gr. κούριον. Gal. Couteau. Ital. Coltello. Coltellino.

CUNEIFORMIS. Ar. Mafil alliziz. Hebr. defcicit. Gr. σφηνειδής. Gal. Fait en forme de coin. Ital. Conforme a cugno.

CUNEUS. Arab. Liziz. Hebr. Agûda. Gr. σφή. Gal. Coin. Ital. Cugno, Cogno.

CURA, SOLLICITUDO. Arab. Hamam. Hemmi. Himma. Carb. Hebr. Belitut. Caschafcha. Iizfa. Gr. μελέτη. Gal. Cure. Soïn. Souci. Ital. Cura. Pensiero. Travaglio.

CURA, CURATIO, SANATIO. Ar. Tadvia. Heg. Sifa. Hebr. Gehah. Iehabh. Terufa. Rifoht. Rephuah. Gr. θεραπεία, ἴασις. Gal. Cure. Guérison. Ital. Curazioni.

CURTUS. Arab. Cazir. Hebr. Cazar. Cazer. Gr. κούρος. Gal. Court. Petit. Ital. Corto.

CURVUS, CURVITAS. Ar. Chava. Chavi. Inchine. Munchani. Mochni. Tacicaa. Mucaac. Hebr. Cores. Schechuach. Gr. κερπίλα, κερπιλότης. Gal. Courbé.

CUSPIS. Arab. Malchas. Hebr. Ibhchah. Gr. ἀκμή. Gal. Pointe. Ital. Punta.

CUTICULA. Arab. Gulcida. Hebr. deficit. Gr. ἄνδρμις. Gal. Petite peau. Ital. Pelle picciola. Coticella.

CUTIS. Ar. Geld. Gelde. Macala. Hebr. Geled. Or. Gr. δέρμα. Gal. Peau. Ital. Cortica. Cotenna.

CYATHUS. Arab. Analafat. Kefat. Hebr. Kiffeta. Gr. κύαθος. Gal. Gobelet. Coupe. It. Bicchiere. Gotto.

D.

DAMNUM. Arab. Chifarah. Hebr. Nedfek. Raah. Gr. βλάβη, πῆμα. Gal. Dommage. Perte. Ital. Danno.

DEBILITAS, DEBILIS. Arab. Mashud. Tefchut. Hebr. Choli. Chelch. Chalach. Gr. ἀδύνηα. Gal. Débilité. Foible. Débile. Foible. Ital. Debolezza. Debità. Debole.

DECLINATIO MORBI. Ar. Nacs. Nekida. Alruie. Mefetet. Hebr. Ieridah. Gr. παραγωγή. Gal. Déclin. Déchet des maladies. Amoindrissement. Ital. Declinazione.

DECOCTIO, DECOCTUM. Ar. Tabcha. Mutbuch. Hebr. Nazid. Tabhschila. Tufin. Gr. πείσις, ἔψυμα. Gal. Décoction. Ital. Decozzione. Decotto.

DENIGRATIO. Ar. Savida Sevida. Hebr. Cadruth. Gr. μιλαισμός. Gal. Noirciffure. Noirceur. Ital. Annegramento.

DENS, DENTES, Arab. Dars. plur. Adras, & Adaris. Dars cudumi, in specie Dens incisivus, sive anterior. Hebr. Schen. plur. Schinaim. Gr. ὀδόν, ὀδόντις. Gal. Dent. plur. Dents. Ital. Dente. plur. Denti.

DENSITAS, DENSUS. Arab. Ab. Abia. Hebr. Abh. Abhi. Maabhah. Aboth. Gas. Gr. πυκνότης, πυκνός. Gal. Gras. Grasse. Epais. Epaisseur. Ital. Densità. Densità.

DENTIFRICIUM. Arab. Sunun. Hebr. deficit. Gr. ὀδοντίσκιμα. Gal. Poudre, ou autre chose propre à frotter les dents. Ital. Cura-denti.

DENTISCALPIUM. Ar. Munacca. Hebr. deficit. Gr. ὀδοντοκαλίς. Gal. Curedent. It. Cura-denti. Scalza denti.

DENTITIO. Ar. Nubit. alamanan. Hebr. deficit. Gr. ὀδαξίμμος, ὀδοντίσις. Gal. La venue des dents. Ital. Dentigazione.

DEPILATIO, DEPILATORIUM, Arab. Tamrit.

Mantuf. Alfschaar. Hebr. Carcha. Merut. Gr. ψιλωθρον. Gal. Dépilatoire. Ital. Pelamento rimediao.

DEPRESSIO, Arab. Alchafad. Hebr. Iefchach. Iefchaca. Nimicat. Schifsa. Gr. πιπίσις. Gal. Dépression; Pressurée. Ital. Depressione.

DESPUMATIO, Ar. Tazfia. Hebr. deficit. Gr. ἀπυρρομή. Gal. Action d'écumer. Ital. Despumazione.

DEQUAMMATIO, Arab. Taqschira. Hebr. deest. Gr. ἀπολίπις. Gal. Action d'écailler. Ital. Scagliazione. Scagliamento.

DESTILLATIO. Ar. Taqtir. Hatla. Hebr. Tencifa. Nofet. Delef. Gr. καταλίση. Gal. Distillation. Ital. Distillazione.

DESTILLATORIA INSTRUMENTA. Arab. Catara. Catarat. Hebr. Keli hatenufa. Gr. ὄργανα καταπελακτικῶν. Gal. Instrumens distillatoires. Ital. Instrumenti distillatorii.

DIÆTA. Ar. Tadbir. Vidi. Ratab. Tartib. Hebr. Nehagah. Gr. διαίτη. Gal. Diète. Régime de vivre. It. Dieta.

DIAPHRAGMA. Septum transversum. Arab. deficit. Hebr. Peder. Dakim. Dakin. Gr. διάφραγμα. Gal. Diaphragme. Ital. Diaframma.

DIARRHOEA, Arab. Guri bikai. Darab. Dabaren. Hebr. deficit. Gr. διάρροια. Gal. Flux de ventre. Ital. Flusso di ventre.

DIASTOLE, Arab. non extat. Hebr. Halpaschtor. Gr. διαστολή. Gal. Diastole. Ital. Diastole.

DIES, Arab. Iaom. Nahar. Hebr. Iom. Gr. ἡμέρα. Gal. Jour. Ital. Di. Giorno.

DIGESTIO. Ar. Hadma. Ihdam. Inhidam. Andaga. Hebr. Icul. Gr. ἀνάσις. Gal. Digestion. Ital. Digestione.

DIGESTIVUS, DIGERENS. Arab. Hadim. Fem. Hadima. Hebr. Mebaschelet. Gr. ἀναδότης. Gal. Digestif. Ital. Digestivo.

DIGITUS, Arab. Izba. Hebr. Ezebba. pl. Hezbaoth. Gr. δίκτυλον. Gal. Doigt. Ital. Dito.

DISJUNCTIO, Ar. Baad. Tabaid. Hebr. Machloket. Gr. διάζυξις. Gal. Séparation. Disjonction. Ital. Disgiunzione. Separazione.

DISLOCATIO. Ar. Fagdu. Cholah. Anchola. Hebr. Schemitah. Gr. ἐξάρθρωσις. Gal. Dislocation. Ital. Dislocazione. Snodazione.

DISSOLUTIO. Arab. deficit. Hebr. Nispah. Mas. Mafa. Gr. διάλυσις. Gal. Dissolution. Ital. Dissoluzione.

DOCTOR, Ar. Muedib. Muhadi. Faquch. Alfachi. Hebr. Aluf. Rabb. Gr. διδάσκαλος. Gal. Docteur. Ital. Dottore.

DOLOR, Ar. Vaga. Alin. Alem. Anin. &c. Hebr. Chebel. Chil. On. Ezeb. Keeb. Macobh. Zirim. (plur.) Gr. ὀδύνη, ἄλγος, ἄλγημα. Gal. Douleur. It. Dolore. Doglia.

DORMITORIUM. Arab. Marcad. Hebr. Beth madmehah. Mischabh. Cheder. Aliyah. Gr. δωματῖον, κρήνη. Gal. Dortoir. Ital. Dormitorio.

DORSUM. Ar. Dahar. Zulf. Hebr. Gef. Gubh. Schem. Gr. ὠστος. Gal. Dos. Ital. Schena.

DOSIS. Est *Gracum* vocabulum, per synecdochen dici possit.

posset, *Ar.* Cavas. *Hebr.* Cos. *Gr.* *δρος*. *Gal.* & *It.* Dose.
DRACHMA. *Arab.* deficit. *Hebr.* Adarbon. Darke-
 mon. *Zuz.* *Gr.* *δράχμη*. *Gal.* Dragame. *Ital.* Dragma.
 Drama.

DROPAX. *Ar.* Tanguia. *Thafal.* *Hebr.* deficit. *Gr.* *δρό-
 παξ*. *Gal.* Dropas. *Ital.* Dropace.

DULCEDO. DULCIS. *Ar.* Gud. *Gaid.* Huli. *Haliut.*
Hali. *Hebr.* Matoc. *Motek* Arebh. *Gr.* *γλυκύτης, γλυκύς*.
Gal. Douceur. *Doux.* *It.* Dolcezza. *Dolcitudine.* Dolce.
DYSENTERIA. *Ar.* Halfah. *Zachia.* Adereb.
Hebr. Chadra. *Chali.* meaim. *Gr.* *δυσεντερία*. *Gal.* Dy-
 senterie. *Adj.* Dysenterique. *Ital.* Disenteria.

DYSPNOEA. *Ar.* Albehar. *Alrabu.* *Hebr.* deficit. *Gr.*
δυσπνοια. *Gal.* Asthme. *Difficulté d'haleine.* *Ital.* Diffi-
 cultà di respirazione. *E.*

ECSTASIS. *Ar.* Tamanina. *Faza.* Subet. *Sucos.* *Hebr.*
 deficit. *Gr.* *εκστασις*. *Gal.* & *Ital.* deficiunt.

ECTROPION. *Ar.* Alsfathere, *Xarati.* *Hebr.* deficit.
Gr. *εκτροπιον*. *Gal.* Inversion des paupières. *Ital.* Rivet-
 tamento delle palpebre.

EFFECTUS. *Ar.* deficit. *Hebr.* Maafeh. *Maafiat.* *Mi-
 phal.* *Gr.* *εργον, επίρρημα*. *Gal.* Effet. *Ital.* Effetto.

EFFERVESCENTIA. EBULLITIO. *Ar.* Taglia.
Galajen. *Rahs.* *Hebr.* Diceul. *Nabhuga.* *Gr.* *ζίσις*. *Gal.*
 Echaufement. *Bouillonnement.* *Ital.* Bollimento.

EFFICACIA. *Arab.* Inquiham. *Hebr.* Coah. *Tebha.*
Gr. *δυναμις, επίρρημα*. *Gal.* Efficace. *Virtu.* *Ital.* Sforza.
 Efficacia.

EFFLUVIUM. *Ar.* Mübacchor. *Hebr.* non occurrit. *Gr.*
επιρροια. *Gal.* Ecoulement. *It.* Scolamento. *Essalazione.*
EFFUSIO. *Ar.* Herg. *Ihtiraq.* *Zabb.* *Inzabib.* *Hebr.*
Schefek. *Esched.* *Meschad.* *Gr.* *εκχυσις*. *Gal.* Effusion.
Ital. Spargimento.

ELECTRUM. *Arab.* Haur. *Carabe.* *Hebr.* deficit. *Gr.*
ηλεκτρον. *Gal.* Ambre. *Ital.* Elettro.

ELECTUARIUM. *Arab.* Alguarized. *Looh.* *Laaca.*
Maagun. *Hebr.* deficit. *Gr.* *ελεκταριον*. *Gal.* Electuaire. *Ital.*
 Electuario.

ELEMENTUM. *Ar.* Ullasfis. *Recan.* (*plur.*) *Arcan.*
Hebr. Iesod. (*plur.*) *Iesodoth.* *Gr.* *ελεμεντον*. *Gal.* Elément.
Ital. Elemento.

ELEPHANTIASIS. *Ar.* Hali alphil. *Dialphil.* *Hebr.*
 deficit. *Gr.* *ελεφαντιασις*. *Gal.* Lépre. *Ladrerie.* *Ital.* Le-
 pra. *Elefantia.*

ELIXATIO. *Arab.* *Rahs.* *Hebr.* Bifschul. *Bafchel.* *Gr.*
εψησις. *Gal.* Action de bouillir. *It.* Aleffazione. *Lessazione.*

ELIXIR. *Arab.* Elixir. *Alexir.* *Hebr.* deficit. *Gr.* non
 habetur. *Gal.* Elixir. *Ital.* Elixirio.

EMBAMMA. *Arab.* Dars. *Datfa.* *Tadris.* *Hebr.* deficit.
Gr. *εμβασμα*. *Gal.* Sauffe. *Saupiquet.* *Ital.* Salsa. *Sapo-
 retto.* *Guazzetto.*

EMBROCHA. EMBROCATIO. *Ar.* Natula. *Tan-
 til.* *Non hilec.* *Hebr.* deest. *Gr.* *εμβροχη*. *Gal.* Découlement
 goutte à goutte. *Ital.* Gocciamento.

EMOLLIENS. EMOLLITIO. *Ar.* Tartib. *Marat-*

tab. *Hebr.* deest. *Gr.* *μελαυπιός, μόλαξις*. *Gal.* Amollif-
 sant. *Amollissement.* *Ital.* Mitigante. *Mitigazione.*

EMPIRICA. EMPIRICUS. *Ar.* Tagariba. *Mugarrab.* *Hebr.*
 deest. *Gr.* *εμπειρια, εμπειρικός*. *Gal.* Expérience. *Empirique.*
Ital. Esperimento. *Empirico.* *Vide Experientia.*

EMPLASTRUM. *Ar.* Maran. *Dichen.* *Malzam.* *Ad-
 mada.* *Hebr.* Tealah. *Tachiboschet.* *Gr.* *εμπλαστρον*. *Gal.*
 Emplâtre. *Ital.* Empiastro.

EMPYEMA. *Arab.* Taquia. *Hebr.* deest. *Gr.* *εμπύημα*.
Gal. Postume intérieure. *Ital.* Postema intrinseco.

ENTEROCECE. *Ar.* Odra alama. *Hebr.* deest. *Gr.*
εντεροκηλη. *Gal.* Rempure ou hernie intestinale. *Ital.* Rot-
 tura, *Crepatura* intestinale.

EPIALA FEBRIS. *Ar.* & *Hebr.* non occurrit. *Gr.*
ηπιαλα. *Gal.* Epiale. *Ital.* Epiala.

EPICAUMA. *Arab.* Alficume. *Aufume.* *Hebr.* deficit.
Gr. *επιχυμα*. *Gal.* Embrasement. *Ital.* Brusciamiento.

EPIDEMIUS. *Arab.* & *Hebr.* non occurrit. *Gr.* *επιδημιον*.
Gal. Epidémique. *Maladie* populaire. *Ital.* Epidemio.

EPIGLOTTIS. *Arab.* Galsamac. *Changiar.* *Hebr.*
Labhtebah. *Schifucobah.* *Gr.* *επιγλωττις*. *Gal.* Epiglote.
Luette. *Ital.* Epiglottide.

EPILEPSIA. *Ar.* Nocta. *Zara.* *adject.* *Mazru.* *Hebr.*
Caifa. *Tifuf.* *Choli hannusel.* *Gr.* *επιληψια*. *Gal.* Epilepsie.
Mal caduc. *Haut mal.* *Ital.* Mal caduco.

EPITHEMA. *Arab.* Lahale. *Atlia.* *Hebr.* Retiah. *Gr.*
επιθεμα. *Gal.* Epithème. *Ital.* Imposito.

ERRATUM. ERROR. *Arab.* Talaf. *Chata.* *Chatia.*
Hebr. Milge. *Chete.* *Gr.* *εμπίστυμα*. *Gal.* Erreur. *Faute.*
Abus. *Ital.* Errore.

ERRHINUM. *Ar.* Alnisfuchat. *Alshauthat.* *Gr.* *ερρινον*.
Gal. Errine. *Ital.* Errino.

ERUCTATIO. *Arab.* Geben. *Gafa.* *Hebr.* deficit. *Gr.*
ερυγη. *Gal.* Ret. *Action* de roter. *It.* Rotto. *Rottamento.*

ERYSIPELAS. *Ar.* Masere. *Mesfire.* *Gedem.* *Hamra.*
Hebr. non occurrit. *Gr.* *ερυσιπελας*. *Gal.* Feu S. Antoine.
Feu velant. *Feu sacré.* *Ital.* Fuoco di S. Antonio.

ESSENTIA. *Arab.* Schai. *Schiath.* *Aichia.* *Hebr.* Tu-
 schiah. *Naviah.* *Hajut.* *Ezem.* *Gr.* *εσσα*. *Gal.* Essence.
Ital. Essenza.

EVACUATIO. *Ar.* Chala. *Istifrig.* *Hebr.* Buc. *Buca.*
Mebuca. *Characa.* *Gr.* *εναωσις*. *Gal.* Evacuation. *Vui-
 dange.* *Ital.* Evacuazione.

EVAPORATIO. *Arab.* Buchar. *Hebr.* deficit. *Grac.*
εναπομιασις. *Gal.* Evaporation. *Ital.* Evaporazione.

EUEXIA. *Arab.* Tabi. *Tibb.* *Hebr.* deest. *Gr.* *ευεξια*.
Gal. Bon état du corps. *Corps* de bonne complexion.
Ital. Buona costituzione. *Buono* habito.

EUPHORBIUM. *Arab.* Farbum. *Hebr.* deficit. *Gr.*
ευφορβιον. *Gal.* Euphorbe. *Ital.* Euforbio.

EVULSIO. *Arab.* Cala. *Hebr.* Massach. *Gazit.* *Gr.*
ευσπασις. *Gal.* Evulsion. *Arrachement.* *It.* Estirpazione.

EXCREMENTUM. *Arab.* Codora. *Codora* aged. *Hebr.*
Galal. *Gelel.* *Zeh.* *Tseah.* *Zefiah.* *Perefeh.* *Gr.* *εκρέτωμα*.
Gal. Excrément. *Ordure* du corps. *Ital.* Excremento.

EXHALATIO. *Ar.* Buchar. *Hebr.* Hebel, Kitor. *Gr.* ἀναθυμίασις, ἐκθυμίασις. *Gal.* Exhalation. *Ital.* Esalatione.

EXPERIENTIA. EXPERIMENTUM. *Arab.* Tagrib. *Tagariba.* *Burhan.* *Garaba.* *Hebr.* Nifa, Nisafjon. *Gr.* πείρα, ἐμπειρία. *Gal.* Experiencia. *Epreuve.* *Ital.* Esperienza. *Esperimento.* *Prova.*

EXSANGUIS. *Arab.* Naquis aldem. *Hebr.* Chafardam. *Gr.* ἀναίματον, λείψαιματον. *Gal.* Sans sang. *Qui n'a point de sang.* *Ital.* Esfanguie.

EXSICCANS. *Arab.* Mujabbis. *Mainchat.* *Hebr.* Iabesch. *Gr.* ξυρραπής. *Gal.* Séchant. *Qui fait sécher.* *Ital.* Seccante.

EXSICCATIO. *Arab.* Iubifa. *Iubs.* *Debul.* *Nischat.* *Hebr.* Ieboschet. *Gal.* Séchement. *Séche.* *Séchereffe.* *Ital.* Secca. *Seccagine.*

EXSPIRATIO. *Ar.* deficit. *Hebr.* Mappch. *Geriah.* *Gr.* ἐκπνοή. *Gal.* Exhalation. *Haleine.* *Ital.* Espirazione.

EXSPUITIO. *Ar.* Badfacoh. *Buſac.* *Antifath.* *Hebr.* Re-kikah. *Gr.* πτύσις. *Gal.* Crachement. *Ital.* Sputamento.

EXTENUATIO. EXTENUATUS. *Ar.* Ambafati. *Debul.* Tazhul. (*adject.*) *Mazhul.* *Taqzif.* *Hebr.* deficit. *Gr.* λήπιονσις. *Gal.* Extenuation. *Amoindriffement.* *Exténué.* *Ital.* Estenuazione. *Estenuato.* *Indebolito.*

EXTINCTIO. EXTINCTUS. *Arab.* Intifa. *Ifa.* *Mufi.* *Hebr.* Kibhu. *Kabhe.* *Gr.* σβίσις, σβεννυμένος. *Gal.* Eteignement. *Eteint.* *Ital.* Estinzione. *Estinto.*

EXTRACTIO. *Arab.* Achragg. *Inticad.* *Hebr.* deficit. *Gr.* ἐξολκῆ. *Gal.* Extraction. *Ital.* Estrazione.

EXTRACTUM. *Arab.* Chaluz. *Chatrag.* *Hebr.* deficit. *Gr.* ἐξολκῆ. *Gal.* Extrait. *Ital.* Estratto.

EXULCERATIO. EXULCERATUS. *Arab.* Naquia. *Munqui.* *Tacra.* *Hebr.* deficit. *Gr.* ἔλκοςσις. *Gal.* Exulcération. *Blessure.* *Entamure de peau.* *Ital.* Impiaghatura.

F.

FACULTAS. POTENTIA. *Ar.* Taca. *Cudra.* *Hebr.* El. *Iecolet.* *Coach.* *Harschaah.* *Gr.* δύναμις. *Gal.* Faculté. *Puissance.* *Pouvoir.* *Force.* *Ital.* Potenza. *Facoltà.*

FAMES. *Arab.* Goi. *Hebr.* Cafan. *Raabh.* *Reabon.* *Sacfa.* *Gr.* λιμός. *Gal.* Famine. *Faim.* *Ital.* Fame.

FAR. *Arab.* Catnia. *Hebr.* deest. *Gr.* κόρησις, Ζεία. *Gal.* Epautre. *Ital.* Farra.

FARINA. POLENTA. *Ar.* Daccic. & Daccac. *Camh.* *Hebr.* Kemach. *Solet.* *Calit.* *Pericah.* *Gr.* ἄλευρον, ἄλφιτον. *Gal.* Farine. *Ital.* Farina.

FASCIA. *Ar.* Lafafa. *Faiga.* *Hebr.* Chitul. *Chetulah.* *Misgereth.* *Gr.* δεσμός, σπείργανον. *Gal.* Bande. *Bandette.* *Ital.* Fascia. *Banda.*

FASCINATIO FASCINUM. *Arab.* Sihr. *Sahara.* *Hebr.* Chafhaph. *Lachafch.* *Lathaf.* *Roten.* *Gr.* βουκαλία, βόσκωνον. *Gal.* Enchantement. *Sorcélerie.* *Ital.* Stregaria. *Stregamento.*

FASTIDIUM. *Arab.* Bôgda. *Beschem.* *Melel.* *Hebr.* Goal. *Tâara.* *Deraon.* *Gr.* ναυτία, βδέλυγμα. *Gal.* Dégout. *Ital.* Fastidio.

FAUCES. *Arab.* Halch. *Halchu.* *Sahafati.* *Natqu.* *Hebr.* Loa. *Chulcus.* *Cheth.* *Gr.* φάρυγξ. *Gal.* Gorge. *Ital.* Foce, canna della gola.

FAVILLA. *Arab.* Ramad. *Hebr.* Piach. *Kidod.* *Zick.* *Gr.* αἰθάλη. *Gal.* Flamèche. *Cendre chaude.* *Ital.* Favilla.

FAVUS. *Morbis & apum opificium.* *Arab.* Shud. *Sahafati.* *Sirengi.* *Hebr.* Suf. *Nofet.* *Gr.* κηλίων. *Gal.* Rayon de miel. *Ital.* Favo.

FEBRIS, & eminenter ardens. *Arab.* Humi. *Humia.* *Hebr.* Dalleket. *Chafchaf.* *Caddachat.* *Syr.* Escheta. *Gr.* πυρετός. *Gal.* Fièvre. *Ital.* Febre. *Febretta.*

FEMUR. *Arab.* Pachad. *Hebr.* Jarch. *Gr.* μηρός. *Gal.* Cuisse. *Ital.* Parte fuor della coccia.

FERMENTATIO. *Arab.* Chamar. *Hebr.* Bezeket. *Chüinzach.* *Gr.* ζύμωσις. *Gal.* Fermentation. *Ital.* Levitamento. *Levitazione.*

FERMENTUM. *Ar.* Chamir. *Chlamita.* *Hebr.* Seor. *Gr.* ζύμη. *Gal.* Levain. *Ital.* Levito. *Lievito.*

FERVOR. FERVIDUS. *Arab.* Taglia Gali. *Hebr.* Diceul. *Retach.* *Ratach.* *Gr.* κῆρυξ, ζέσις, θερμός. *Gal.* Ferveur. *Fort ardent.* *Ital.* Fervore. *Bollente.* *Fervente.*

FEX. FECULA. *Arab.* Dar. *Dardi.* *Thefal.* *Taluch.* *Hebr.* Schemer. *Gr.* πύξις, ποσάθμη. *Gal.* Lie. *Fondrière.* *Ital.* Feccia.

FIBRA. FIBRÆ. *Arab.* Arac. *pl.* *Uruc.* *Hebr.* Pethillim. *Maphthilim.* *Gr.* ἴν, pl. ἴνες. *Gal.* pl. Petits filets des nerfs. *Ital.* pl. Fili dei nervi à nervosi.

FIBULA. *Arab.* Bizim, plur. *Abzam.* *Cabal.* plur. *Arbal.* *Hebr.* Chach. *Cahat.* *Cane hagaton.* *Gr.* πῆξν. *Gal.* Boucle, ou agraffe. *In Anat.* Os de la Jambe. *Ital.* Fibbia. *Fibula.*

FICUS, MORBUS. *Arab.* Albit. *Hebr.* deficit. *Gr.* σῦκοςσις, σῦκον. *Gal.* Fic. *Ital.* Fico.

FIRMITAS. FIRMUS. *Arab.* Amanach. *Baki.* *Dammam.* *Adman.* *Zahid.* *Vataca.* &c. *Hebr.* Amana. *Emana.* *Næeman.* *Chezac.* *Jazuc.* &c. *Gr.* βεβαιότης, βέλαιος. *Gal.* Fermeté. *Ferme.* *Ital.* Fermezza. *Firmo.*

FISSURA. *Arab.* Filla. *Zada.* *Hebr.* Bedec. *Chagava.* *Schefa.* *Arods.* *Schac.* *Schaca.* *Gr.* ρήσις, ρήξ. *Gal.* Fente. *Crevasse.* *Ital.* Fessura.

FISTULA. *Arab.* Zumara. *Mazamar.* *Macalachar.* *Hebr.* Necafa. *Anbub.* *Chalil.* *Gr.* σίεσις. *Gal.* Fistule. *Ital.* Fistola.

FIXATIO. FIXUS. *Arab.* Irtichaz. *Marcaz.* *Hebr.* Kebbiah. *Gr.* πήξις, πήξις. *Gal.* Fixation. *Fixe.* *Ital.* Fissazione. *Fisso.*

FLAMMA. *Ar.* Lahib. *Lahlaha.* *Lama.* *Marig.* *Sab.* *Hebr.* Laabh. *Lehabhab.* *Læbhet.* *Labhat.* *Maffaah.* *Gr.* φλόξ. *Gal.* Flamme. *Ital.* Fiamma.

FLATUS. *Arab.* Nafcha. *Nafima.* *Roh.* *Rih.* *Riah.* *Hebr.* Ruach. *Nefama.* *Nephicha.* *Neschibat.* *Gr.* φέσις, πνέμα. *Gal.* Souffle. *Ital.* Fiato.

FLETUS. *Arab.* Buki. *Hebr.* Beki. *Bekah.* *Demah.* *Gr.* κλαυθμός. *Gal.* Pleur. *Action de pleurer.* *Ital.* Pianto.

Eeeee 3

FLOS.

FLOS, FLORES. *Ar.* Zahar. *plur.* Ahzar. (Zar atuhas *Flos aris.*) *Hebr.* Nizanim. *Perach.* Ziz. *Gr.* ἄθος. *plur.* ἄθια. *Gal.* Fleur. *Fleurs.* *Ital.* Fiore. Fiori.

FLUCTUATIO, FLUCTUS. *Arab.* Haul. Haule. Ahael. (*plur.*) Mauga. Tamuig. *Hebr.* Gal. Misfchbar. *Gr.* κλυδών. κύμασις. *Gal.* Flot. Vague. Flottement. Agitation. *Ital.* Fluttuazione. Ondeggiamento.

FLUOR, FLUXUS. *Arab.* Guri. (*v. g.* Guridem. *sanguinis.* bikai *cum vomitu.*) *Dob.* Dabaren. *Silan.* Sil. *Hebr.* Helek. *Dabh.* Zobh. *Zirma.* Gar. *Gr.* ῥῆς. ῥεύμα. *Gal.* Fluxion. Coulement. *Ital.* Flusso.

FOETOR, FOETIDUS. *Arab.* Nachar. Natan. Nutana. Natin. Mantin. *Hebr.* Neelab. Baefch. Boefch. Zemorora. *Mac.* *Gr.* δισωδία. δισώδης. *Gal.* Puanteur. Puant. *Ital.* Fetore. Fetido.

FOETUS. *Ar.* deficit. *Hebr.* Ill. Olel. *Schagav.* Scheger. *Ober.* *Gr.* τίκος. ζοή. *Gal.* Fruit & portée d'une femme. *Ital.* Parto.

FOMES. *Arab.* Locfcha. *Hebr.* Schüal. *Gr.* ζώπυρον. *Gal.* Drapeau du fusil. Allumette. *Ital.* Esca.

FORCEPS. *Arab.* Culib. *Hebr.* Machtah. Malcacha. Zebhat. *Gr.* πνεύρα. σκελίμη. *Gal.* Tenaille. Pincette. *Ital.* Tenaglia.

FORFEX. *Arab.* Machagad. Michad. *Hebr.* Misparah. Meliachah. *Gr.* ψαλίς. πύξ. *Gal.* Ciseau. *Ital.* Forfice.

FORMA. *Ar.* Zora. Sebeb alzori. Nava. *Hebr.* Zura. Toar. Matconet. *Gr.* μορφή. εἶδος. *Gal.* Forme. *Ital.* Forma.

FORMATIO. *Arab.* Gabla. *Hebr.* Jezira. *Gr.* πλάσις. *Gal.* Formation. *Ital.* Formazione. Fazzione.

FORNAX. *Arab.* Atun. Forn. *Hebr.* Tanur. Macben. Atun. Kibschan. *Gr.* κέμας. *Gal.* Fournaife. *Ital.* Fornace. Forno.

FRACTURA. *Arab.* Casar. Casra. *Hebr.* Tenuz. Schebber. Misfchbar. Masfchber. Pegima. Pagma. *Gr.* κλάσις. ἄγμα. κείραγμα. *Gal.* Fraction. Fracture. Rupture. *Ital.* Rottura.

FRIGIDITAS, FRIGUS, FRIGIDUS. *Arab.* Tabrid. Baruda. Barid. Gumid. Gameda. Gumuda. (*adj.*) Gimid. *Hebr.* Cor. Cara. Car. Kerir. Dsinna. *Gr.* ψύξις. ψυχρός. *Gal.* Froidure. Froid. *Ital.* Freddo.

FRONS. *Arab.* Gebhe. *Hebr.* Metsfch. *Gr.* μέτωπον. *Gal.* Front. *Ital.* Fronte.

FRONTALE. *Arab.* deficit. *Hebr.* Mitscha. *Gr.* ὑπερμετώπιον. *Gal.* Fronteau. *Ital.* Frontale.

FRUCTUS. *Arab.* Fuache. *Hebr.* Peri. Nibh. Tenubha. *Gr.* καρπός. *Gal.* Fruit. *Ital.* Frutto.

FULIGO. *Arab.* Vafara. Dachan. Dochen. Afefch. *Hebr.* Icrum. *Gr.* λιγυρίς. αἰθήλη. καπνία. *Gal.* Suye. *Ital.* Fuliggine.

FUMUS. *Arab.* Dachan. Buchar. *Hebr.* Achan. Kitor. Calit. *Gr.* καπνός. *Gal.* Fumée. *Ital.* Fumo.

FUNGUS. *Morbus.* *Arab.* Fatar. Fatera. Futurati. Muqq. Hatar. Acar. *Hebr.* deficit. *Gr.* μύκης. *Gal.* Cham-

ignon. Potiron. *Ital.* Fongo.

FURFURES, FURFURATIO, PITYRIASIS. *Ar.* Nocale. Nacale. Alebreati. Hucha. Hucala. Cufear. Haziz. *Hebr.* Mappal. Netec. *Moz.* Pefole. *Dfarid.* *Gr.* πίτυρι. πιτυρίασις. *Gal.* Son. Bran de farine. *Morb.* Petites ordures blanches sur la tête. *Ital.* Crusca. Semola.

FUROR, MANIA. *Arab.* Gienu. *Gr.* (Magnun. *adjct.* Maniacus) *Gadab.* *Hebr.* Zahaph. *Hebrah.* Charon, &c. *Gr.* μανία. *Gal.* Fureur. Furie. Folie. *Ital.* Furor. Furia.

FURUNCULUS, DOTHIEU. *Arab.* Dumel. *plur.* Aldemenul. Demamil. *Hebr.* Tali. *Gr.* δόθη. *Gal.* Furoncle. Clou. *Ital.* Adronaccio.

FUSIO, LIQUATIO. *Ar.* Ihtiraq. Herq. *Hebr.* Muzaket. Muzak. *Nefec.* Mafseca. *Haduc.* *Hindica.* *Gr.* ζύσις. *Gal.* Fusion. Fonderie. Action de fondre. *Ital.* Liquefazione. Fusione.

G.

GAGATES. *Ar.* Zabaga. Gagathi. *Hebr.* deficit. *Gr.* γαγάτης. γαγγίτης. *Gal.* Gagat. *Ital.* Gagate.

GALACTITES. *Ar.* Alazar almeres. Hagiar lebenic, vel Lebeni. *Hebr.* deficit. *Gr.* γαλακτίτης. *Gal.* Pierre blanche comme lait. *Ital.* Galatite.

GALBANUM. *Arab.* Chenechalbebi. Halcherina. Barzard. Bezard. Beliataligma. Hazad, &c. *Hebr.* Chelbenach. *Gr.* χαλβάνη. τερωνίτης. *Gal.* Galbanon. *Ital.* Galbano.

GALEA. *Ar.* deficit. *Hebr.* Michbaah. Cobah. Culas. Maclas. *Cassida.* *Gr.* κρότις. κρότος. τευφάλη. *Gal.* Heaume. Casque. *Ital.* Celata. Elmo.

GANGLION. *Arab.* & *Hebr.* deficit. *Gr.* γάγγλιον. *Gal.* & *Ital.* reinetour Ganglion. Ganglio.

GANGRENA. *Arab.* Ganaga. *Hebr.* deficit. *Gr.* γάγγρηνα. *Gal.* Gangrène. Chair morte par ulcère & inflammation. *Ital.* Carne morta di una piaga.

GARGARISMUS. *Arab.* & *Hebr.* deficit. *Gr.* γαργαρισμός. *Gal.* Gargarisme. *Ital.* Gargarizamento.

GARUM. *Arab.* Muri. Scenem. Marc almalah. *Hebr.* deficit. *Gr.* γάρου. *Gal.* Saumure de poisons. *Ital.* Salamaja.

GAUDIUM. *Arab.* Farch. Farcha. *Hebr.* Simfach. *Safon.* Cheduah, Alizath. *Gr.* χαρμή. χαίρω. *Gal.* Joye. *Ital.* Allegrezza.

GEMMA, LAPIS PRECIOSUS, MARGARITA. *Ar.* Gauhara. *pl.* Gauhar. Gavahir. *Jacuta.* *pl.* Jacut. *Gr.* μαργαρίτης. *Gal.* Pierre précieuse. *Ital.* Gemma.

GENA, MALA, MAXILLA. *Arab.* Ilgene. Chad. Lahia. *Hebr.* Lechi. Lafa. *Pag.* *Gr.* γένυς. γνάθος. *Gal.* Joüe. *Ital.* Guancia.

GENERATIO. *Arab.* Nasal. *Gil.* Dahar. Tavaruth. *Con.* Taccin. *Hebr.* Dor. Moledet. Chavijah. *Toleda.* *Gr.* γένεσις. *Gal.* Generation. *Ital.* Generazione.

GENITALIA, PUDENDA. *Arab.* Zubub. (*sing.* Zubb. *pro unoque sexu*) *Aurat.* (*per anuiphrasin*) *Ducura.* *Hebr.* Eryah.

Ervah, Mebuschim. *Pot. Gr. αιδία. Gal. Parties génitôies*, honteuses. *Ital. Parti naturali, genitali.*

GENU. *Arab. Rocba. pl. Rocab. Rocbatini. Hebr. Berrec. Arcübbah. Gr. γένυ. Gal. Genou. Ital. Gionocchio.*

GIALAPPA. JALAPPA. *Arab. & Hebr. deficit. Gr. γιάλαππα. Gal. Jalap. Ital. Jalappa.*

GIBBOSITAS. GIBBUS. GIBBOSUS. *Arab. Hadube. Haddubi. Muhaddab. Hebr. Gabh. Gibben. Dabbeschet. Gr. κύρτωσις, κύφωσις, κυφός, κυρτός. Gal. Bosse. Boffu. Ital. Gobbo.*

GINGIVÆ. *Arab. Alderazi. Algemur. Latach. Hebr. Chincaim. Gr. ἔλας, ἔλα. Gal. Gencive. Ital. Gengiva.*

GLABRICIES. GLABER. *Arab. Hali. Haloa. Hebr. Chilec. Chalac. Scheiuth. Gr. φαλακρότης, φαλακρός, ἄλλος. Gal. Pelure. Pelé. Ital. Pelamento. Spelamento. Pelato. Spelato.*

GLANDULA. GLANS. *Ar. Geuze. pl. Geuz. Sala. Bolota. Hebr. deficit. Gr. ἄδης, ἑλάου. Gal. Gland. Petite glande. Ital. Ghianda. Ghianda picciola.*

GLANS PENIS. *Arab. deficit. Hebr. Rosch hagevijah. Gr. βέλαου, κύττωρος. Gal. Tête de la Queue. Ital. Caprezzo della Coda.*

GLAREA, GLAREALIS. *Ar. Mahgara. Muhagar. Hebr. deficit. Gr. ψηφίς, ψάμμος, ψηφίδων ἱμωλιος, ψαμμώδης. Gal. Gravier. Gravois. Plein de gravois. It. Ghara. Ghiotofa.*

GLAUCOMA. *Arab. Zarca. Hebr. deficit. Gr. γλαύκωμα. Gal. Aveuglement. Tache en l'œil. Ital. Accciamento.*

GLUTEN. *Arab. Dabac. Dabc. Halc. Ilc. Giti. Hebr. Debhec. Gr. κίλλα. Gal. Colle. Glu. Ital. Colla.*

GONAGRA. *Arab. Vaga al rocba. Alm. arocbatini. Hebr. Chebel haberec. Gr. γόνωρα. Gal. La Gouite au genou. Ital. Gotta del ginocchio.*

GONORRHOEA. *Ar. Aludi. Almeracha. Hebr. Zebha Zob. Mikker-hlajelab. Gr. γονόρροια. Gal. Gonorrhée. Flux de semence Ital. Gonorrhœa.*

GOSSYPIMUM. *Arab. Cotin. Hebr. Zemer. Gr. γοσπίον, ἐράζυλον. Gal. Cotton. Ital. Cottone. Bombaggia.*

GRANUM. *Arab. Zera. Habbat. Hebr. Gargar. Peret. Gr. κόκκος. Gal. Grain. Ital. Grano.*

GRAVEOLENTIA. GRAVEOLENS. *Arab. caret. Hebr. Bavofch. Beofch. Tfachanah. Namac. Gr. δυσωδία, δυσώδης. Gal. Mauvaise odeur. Ital. Puzza. Cattivo odore.*

GRAVIDA. *Ar. deest. Hebr. Harah. Battana. Meadjah. Gr. ἐγκύμων. Gal. Femme grosse, enceinte. Ital. Gravida.*

GRUMUS. GRUMESCENTIA. *Arab. Gerf. Pl. Agraf. Hebr. Reg. bh. Gusch. Gr. ἱρόμωτος, ἱρόμωσις. Gal. Cail-lée. Caillé. Ital. Condensato.*

GUAIACUM. *Ar. & Hebr. deficiunt. Ind. Guajacan. Gr. γαίξυλον. Gal. Bois de Gayac. Bois saint. Ital. Guajaco. Legno santo.*

GULA. OESOPHAGUS. *Ar. Meri. Anhar. Hebr. Loach. Biliab. Gr. εισόφαγος. Gal. Gueule. Gofier. It. Gola. GUMMI. Arab. Zamach. Samag. Hebr. Dsamag. Gr. ἡμίμι. Gal. Gomme. Ital. Gomma.*

GUMMI ARABICUM. *Arab. Samag. Alarabi. Hebr. Althartuc. Gr. ἡμίμι δραβικόν. Gal. Gomme Arabique. Ital. Gomma Arabica.*

GUTTURNIUM. *Arab. deficit. Hebr. Mischcabh. Gr. ζούτιναια, σφόγγος. Gal. Goutteron. Ital. Bacilo. Bacile.*

GYPNUM. *Ar. Gies. Gips. Gipfin. Tali. Hebr. deficit. Gr. γύψος. Gal. Gips. Plâtre. Ital. Gesso. Gipfo.*

H.

HÆMATITES. *Ar. Sedeneji. Sedine. Hebr. cares. Gr. αίματίτης. Gal. Hematite. Pierre sanguinaire. Ital. Hemaite.*

HÆMOPTYSIS. *Arab. Nafih aldarn. Nazaf aldarn. Hebr. Rocdam. Gr. αίματησις. Gal. Crachement de sang. Ital. Sputo di sangue.*

HÆMORRHAGIA. *Arab. Guri dem Nazalaldern. H. br. Dabh, vel Zobhdarn. Gr. αίμορραγία. Gal. Flux de sang. Ital. Fluore del sangue.*

HÆMORRHOIDES. *Ar. deest. Hebr. Apholim. Tchorim. Gr. αίμορροΐδες. Gal. Hémorrhoides. Ital. Hemorroide.*

HALITUS. *Arab. Nafima. Habba. Hebr. Nefchama. Gr. πνῆμα, ἄτμος, ἄπνοή. Gal. Haleine. Ital. Halito. Spirito.*

HÆBETUDO VISUS. *Arab. Alfedar. Atabalbazar. Hebr. deest. Gr. ἀμβλυωπία. Gal. Foiblesse. Débilité de vue. Vue trouble. Ital. Debilità del viso.*

HECTICA. *Ar. Hami aldarn. Meselet. Mucalif. Hebr. Hadacia. Gr. ἑκτική. Gal. Fièvre Hectique; Etiqne. Ital. Hectica. Hettica febre.*

HEPAR. JECUR. *Arab. Kebd. Bebib. Hebr. Cabed. Gr. ἥπαρ. Gal. Foye. Ital. Fegato.*

HEPATICUS. *Ar. Makbud. Alorfingen. Siagemalsce. Hebr. deest. Gr. ἡπατικός. Gal. Hépatique. Mal de foye. Ital. Fegatoso. Mal di Fegato.*

HERMAPHRODITUS. *Arab. Chunte. Hebr. deest. Gr. ἡρμαφρόδιτος. ἀνδρογυνος. Gal. Hermaphrodite. Garçon fille, qui est mâle & femelle. Ital. Ermafrodito.*

HERNIA. RAMEX. *Arab. Lufe. Buri. Odra. Adar. Nafsch. Hebr. deficit. Gr. κήλη. Gal. Rupture. Hernie. Crevure. Ital. Crepatura. Rottura. Ernia.*

HERPES. *Ar. Alchaichaluf. in specie exedens. Hebr. Jercul (etiam exedens.) Gr. ἕρπης, & quidem ἰδιόμωτος & ἕρπης κερσεύς, i. e. miliaris. Gal. Herpète. Loup des Allemans, & Male dartre. Ital. Herpète. Lupo.*

HIRUDO. SANGUISUGA. *Ar. Alag. Aleca. Hebr. Alucah. Gr. βδέλλα. Gal. Sangsue. Ital. Sanguettola. Sanguisuga.*

HOMO. *Arab. & Hebr. Adam. Gr. ἄνθρωπος. Gal. Homme. Ital. Uomo.*

HORROR. *Ar. Takim. Azügub. Palazut. Hebr. Charadab.*

radab. *Gr.* φεση. *Gal.* Effrayement. *Frayeur.* *Ital.* Horrore.

HUMECTATIO. *Ar.* Bal. *Abfal.* *Hebr.* Tartibh *Ratbot.* *Gr.* ὑγρασις, ὑγρασις. *Gal.* Humectation, Mouillure. *Moiteur.* *Ital.* Bagnamento. Inhumidità.

HUMERUS. *Ar.* Keif. *Mancab.* *Hebr.* Kteph. *Schebhet.* *Gr.* ὤμοσ. *Gal.* Epaule. *Ital.* Spalla. *Humero.*

HUMOR. HUMIDUS. *Arab.* Chilt. *Nadvah.* (*plur.* *Nadvit.*) *Munedì,* (*adject.*) *Rutuba.* *Ratab.* *Hebr.* Leach. *Lechah.* *Leſchad.* *Teria.* *Ratobh.* *Gr.* ὑγρασία, ὑγρός, ἕκτος. *Gal.* Humeur. *Humide.* *Ital.* Humore. *Humido.*

HYACINTHUS. *Ar.* Jacuta, quod etiam Gemmam in genere significat. *Hebr.* deest. *Gr.* ὑάκινθος. *Gal.* Hyacinte. *Ital.* Iacinto.

HYDATIS. AQUULA. *Ar.* Sarnac. *Schernac.* *Aximath.* *Hebr.* deest. *Gr.* ὕδανς. *Gal.* Bourgeon, ou Ampoule d'eau. *Ital.* Acquetta. *Broffola piena di aqua.*

HYDROPS. HYDROPICUS. *Ar.* Jarcan. *Muallal.* *Baliarcan.* *Haben.* *Nafch albatan.* (*adject.*) *Manfuch.* *Hebr.* Nodi. *Schiccu.* *Gr.* ὕδρωψ, ὑδρωπικός. *Gal.* Hydrophisie. *Hydropique.* *Ital.* Hidropisia. *Hidropico.*

HYEMS. *Arab.* Schiti. *Schetva.* *Hebr.* Kon. *Gr.* χειμῶν. *Gal.* Hyver. *Ital.* Inverno.

HYPOCHONDRIA. *Ar.* Mefemen. *Hebr.* Chomesch. *Gr.* ὑποχόνδρια. *Gal.* Hypochondres. *Ital.* Tela, che sta intorno al cuore.

HYPOCHONDRIACUS. *Arab.* Seraſif. *Hebr.* Chamfuch. *Gr.* ὑποχονδριακός. *Gal.* Hypochondriaque. *Ital.* deficit. (*Poſſet iamen uſurpari Hippochondriaco, ad imitationem Hippocrita, i. e. Hypocrita.*

I.

JASPIS. *Ar.* Hagar. *Jaspe.* *Hebr.* Jaſchpe. *Gr.* ἵασπις. *Gal.* Jaspe. *Ital.* Pietra Jaspe. *Jaspide.*

ICTERUS. ICTERITIA. *Arab.* Jarcan. *Hebr.* Jeracon. *Gr.* ἰκτερός. *Gal.* Jauniſſe. *Ital.* Icteritia. *Icteritia.*

ICTUS. PERCUSSIO. *Arab.* Galdah. *Hebr.* Paam. *Makkeh.* *Maccab.* *Gr.* πλῆξις, πλῆξη. *Gal.* Coup. *Frappe-ment.* *Action de frapper.* *Ital.* Colpo. *Percosſia.* *Ferita.*

JEJUNUM. Epitheton Intestini. *Arab.* Alſain. *Dſain.* *Hebr.* deficit. *Gr.* νῆεν. *Gal.* Jeun. *Ital.* Digiuono.

ILIA. *Arab.* Hazarti. *Hebr.* Kefalim. *Daphe.* *Gr.* λαγῶνες. *Gal.* Flancs. *Ital.* Fianchi.

ILIACA. ILEUS. *Arab.* Vaga almaa. *Hebr.* deficit. *Gr.* ειλίος, ειλιακή. *Gal.* Iliaque paſſion. *Ital.* Iliaca.

IMPETIGO. LICHEN. *Arab.* Cuba. *Scere.* *Uſag.* *Haziza.* *Hebr.* Chazaz. *Chaziz.* *Jallephet.* *Gr.* λειχήν. *Gal.* Galle. *Gratelle.* *Feu volage.* *Ital.* Volatica.

IMPREGNATIO. *Arab.* Haml. *Hebr.* deest. *Græc.* ἐγκυμοσύνη. *Gal.* Engroſſement des femelles. *Ital.* Ingravidazione. *Impregnazione.*

IMPURITAS. IMPURUS. *Ar.* Chacefa. *Hebr.* Tumcah. *Tame.* *Tiuſa.* *Tanuſ.* *Gr.* ἀκαθαρσία, ἀκαθαρ-

τῶ. *Gal.* Ordure. *Sâleté.* *Sâle.* *Ital.* Sporchezza. *Sporco.*

INCISIO. *Ar.* Lachat. *Hebr.* Seret. *Sareta.* *Gr.* τομή, διακοπή. *Gal.* Inciſion. *Ital.* Taglio. *Tagliatura.*

INCRASSANS. INCRASSATIO. *Arab.* Tegill. *Hebr.* Maebheh. *Gr.* παχυνσις, παχυσμός. *Gal.* Epaiſſiſſement. *verb.* *Epaiſſir.* *Ital.* Ingroſſamento. *Ingroſſante.*

INCUBUS. EPHALTES. *Arab.* Gatum. *Chanic.* *Kibus.* *Kabus.* *Alantifac.* *Alatum.* *Alcatum,* &c. *Hebr.* *Kabuds.* *Gr.* ἐπιάλτης. *Gal.* Coche-mare. *Ital.* Incubo. *Incubito.*

INEDIA. *Ar.* Goi. *Hebr.* deficit. *Gr.* νηστία. *Gal.* Faute de boire & de manger. *Ital.* Aſtinenza. *Dieta.*

INFANTIA. INFANS. *Arab.* Toſula. *Toſolia.* *Tiff.* *Hebr.* Jancuth. *Jeleth.* *Naar.* *Elem.* *Taph.* *Pirchak.* *Gr.* βρέφος. *Gal.* Enfance. *Enfant.* *Ital.* Fanciulezza. *Fanciullo.* *Bambino.*

INFLAMMATIO. *Arab.* Tahab. *Acaſus.* *Hebr.* Gargur. *Beherah.* *Gr.* φλεγμονή. *Gal.* Inflammation. *Embraſement.* *Ital.* Inflammazione.

INFLATIO. *Ar.* Naſch. *Hebr.* deest. *Gr.* ἐμφύσημα. *Gal.* Inflation. *Enflure.* *Ital.* Inſiatura. *Inſiazione.* *Gonfiamento.*

INFLUXUS. *Arab.* Mazhaca. *Hebr.* deficit. *Gr.* δῆρι-φοια. *Gal.* Influence. *Ital.* Inſuſſo.

INFUSIO. INFUSUM. *Ar.* Naca. *Naka.* *Muntaca.* *Zabb.* *Hebr.* Jeſica. *Muzak.* *Gr.* ἔγχυσις, ἔγχυσιν. *Gal.* Infuſion. *Infus.* *Ital.* Infuſione. *Infuſo.*

INGENIUM. *Ar.* Gil. *Hadâca.* *Chiel.* *Hebr.* Sechel. *Haskel.* *Binad.* *Gr.* νῆς, δῆνοια, ἐνφυία. *Gal.* Naturel. *Ital.* Ingegno.

INGREDIENTIA. *Arab.* Dachila. *Hebr.* deficit. *Gr.* εἰσρχόμενα. *Gal.* Entrants. *Ingrediens.* *Ital.* Entranti.

INGUEN. *Arab.* Haleb. *pl.* Halebetein. *Arbut.* *Arbitin.* *Hebr.* deficit. *Gr.* βεβώνης. *Gal.* Aine. *Ital.* Inguinaglia.

INQUIETUDO. *Ar.* deficit. *Hebr.* Reſcha. *Gr.* ἀλυσι-μός. ἄση. *Gal.* Inquiétude. *Ital.* Inquietudine.

INSANIA. INSANUS. *Ar.* Beleh. *Ebleh.* *Vaſufo.* *Vaſus.* *Hebr.* Schiggaon. *Mefchügga.* *Gr.* ἀνοια, μαρία, μωρός, ἰμμανής. *Gal.* Furie. *Rage.* *Inſenſé.* *Hors de ſens.* *Ital.* Pazzia. *Pazzo.*

INSIPIDUS. INSIPIDITAS. *Arab.* Zehema. *Bi-letib.* *Mafich.* *Mifcha* (*ſubſt.*) *Hebr.* Cheſil. *Nabal.* *Evil.* *Gr.* ἄπιος, ἀπιότης. *Gal.* Qui n'a point de ſaveur. *Ital.* Senza ſapore.

INSPIRATIO. *Arab.* Taufas. *Habba.* *plur.* *Hubub.* *Hebr.* deficit. *Gr.* ἐμπνοή. *Gal.* Inſpiration. *Ital.* Inſpirazione.

INSPISSATIO. *Arab.* Tacatf. *Mucattif.* (*adject.*) *Hebr.* deficit. *Gr.* πύκνωσις. *Gal.* Epaiſſiſſement. *Ital.* Inſpiſſamento.

INSTRUMENTUM. *Ar.* Alach. & in ſpecie Chirurgicum *Gamedui.* *Hebr.* Keli. *Gr.* ὄργανον. *Gal.* Inſtrument. *Ital.* Inſtrumento.

INTELLECTUS, *Arab.* Binah. *Aql.* *Hebr.* Sechel. *Haskel.* *Gr.* διάνοια. *Gal.* Intellect. Entendement. *Ital.* Intelligenza. Intendimento.

INTEMPERIES, *Ar.* Ifrat. *Hebr.* deficit. *Gr.* ἀκρασία. *Gal.* Immodération. Intempérance. *Ital.* Immoderazione.

INTESTINUM, *Ar.* Batan. *pl.* Bavatin. *Dachil.* *Mazran.* *plur.* Mazarin. *Hebr.* Kerebh. *plur.* Kerabhim. *Gr.* έντερον, έντερος. *Gal.* Entrailles. Intestins. *Ital.* Entraglie. Interiori.

INUNCTIO, *Arab.* Tamarich. *Hebr.* deficit. *Gr.* χρίσμα. χρίσις. ἀλειμμα. *Gal.* Onction. *Ital.* Onzione. Unguento.

IRRIGATIO, *Arab.* deficit. *Hebr.* Zarzif. *Ri.* Schikú. *Gr.* ἐμμερη. ἄρδεια. *Gal.* Arrosemment. *Ital.* Adacquamento. Inacquamento.

IRRITATIO, *Ar.* Magadbah. *Hebr.* Regaz. *Razga.* *Argzot.* *Naatfa.* *Neatfa.* *Gr.* ἐρεθισμός. *Gal.* Irritation. *Ital.* Irritazione.

ISCHIATICA, **ISCHIAS**, *Arab.* Itq aluifa. *Hebr.* Beebh. jajerek. *Gid hannafeh.* *Gr.* ἰσχίος, ἰσχιαδινός νόσος. *Gal.* Goutte sciatique. *Ital.* Sciatica.

ISCHION, vide **COXA**. *Ar.* Nefaa. *Hebr.* Nafeh. *Jerek.* *Gr.* ἰσχίον. *Gal.* Cuiffe. *Hanche.* *Ital.* Coscia. *Anca.*

ISCHURIA, *Arab.* Zeiba albeule. *Achia alhiraca.* *Ithibes albeule.* *Ihtecin albeule* &c. *Hebr.* Achjut hafchitana. *Azira hafchenim.* *Gr.* ἰσχουρία. *Gal.* Ichurie. *Ital.* Iscuria.

JUGULARIS VENA, *Arab.* Guidem. *Hebr.* deficit. *Gr.* σφαγίτης φλέψ. *Gal.* Veine de la gorge. *Ital.* Vena del gozzo, della gola.

JUGULUM, *Arab.* Lebe. *Hebr.* Zippor. *Gr.* ἀνχλή, κληίς, διερή. *Gal.* Gofier. *Gorge.* *Ital.* Gola. *Gozzo della gola.*

JULEP, *Ar.* Julep. *Hebr.* deficit. *Gr.* ἰούλιππος. *Gal.* Julep. *Ital.* Giuleppo.

JUMENTUM, **JUMENTA**, *Ar.* Behime. *pl.* Beheim. *Hebr.* Beir. *Cudna.* *Græc.* κτήνη. *Gal.* Bête servant à tirer, ou à labourer. *Ital.* Bestiame, Bestia da soma. *Giumenta.*

JUS, **JUSCULUM**, *Arab.* Marac. *Mana.* *fæm.* *Hebr.* Marac. *Rathaph.* *Gr.* ζωμίδιον. *Gal.* Bouillon. *Potage.* *Ital.* Brodo. *Potaggio.*

L

LABIUM, **LABRUM**, *Arab.* Supha. *Hebr.* Saphah. *Gr.* χείλη. *Gal.* Lévre. *Lippe.* *Ital.* Labbro.

LABOR, *Arab.* Chidma. *Chotob.* *Hebr.* Torach. *Gr.* πόνος. μόχθος. *Gal.* Labeur. *Travail.* *Ital.* Fatica.

LABORATORIUM, **OFFICINA**, *Ar.* Dar. *Zinaa.* *Hanut.* *Hebr.* deficit. *Gr.* ἐργαστήριον. *Gal.* Ouvroir d'un Apotecaire. *Ital.* Bottega.

LAC, *Arab.* Leben. *Lahan.* *Hebr.* Chalaph. *Gr.* γάλακ. *Gal.* Lait. *Ital.* Latte.

LAC COAGULATUM ACETOSUM, *Arab.* Ra'ib. *Rab.* *Mast.* *Meist.* *Machid.* *Hebr.* deficit. *Gr.* ὀξύγαλακ, γάλακ

πικρής. *Gal.* Lait aigre. Lait caillé. *Caillebote.* *Ital.* Latte acetoso, agro.

LACCA, *Arab.* Luch. *Ancafal.* *Hebr.* deficit. *Gr.* κέκκημος. *Gal.* Lacque. *Ital.* Lacca.

LACRYMA, *Arab.* Dama. *Hebr.* Dama. *Dima.* *Gr.* δάκρυον. *Gal.* Larme. *Ital.* Lagrima.

LACTANS, *Arab.* Mardaa. *Hebr.* Meneket. *Gr.* γαλακτίσσαι. *Gal.* Allaitant. *Ital.* Lattante.

LACTEUS, *Ar.* Mulabban *Labani.* *Hebr.* deficit. *Gr.* γαλακτικός. γαλακτικός. *Gal.* Blanc comme lait, De lait. *Ital.* Di latte.

LADANUM, *Arab.* Laden. *Leden.* *Hebr.* deficit. *Gr.* λάδανον. *Gal.* Ladanum. *Ital.* Ladano.

LÆSIO, *Arab.* Garha. *Mod.* *Hebr.* Nezek. *Chebhel.* *Chathal.* *Negâ.* *Gr.* βλάβη. *Gal.* Blessure. *Ital.* Offesa. *Documento.*

LAMINA, *Vide* Bractea.

LANA, *Ar.* Suf. *Zuf.* in *specie* Lana succida. *Zuf hile mavit.* *Hebr.* Itfemer. *Gr.* ἑλεον. *Gal.* Laine. *Ital.* Lana.

LANGUOR, *Ar.* Sacam. *Hebr.* Ajephut. *Gr.* ὀδύνησ. *Gal.* Langueur. *Ital.* Languore, Languidezza.

LAPIS, *Arab.* Hagiar. *Hagar.* *Alazar.* *Hebr.* Ebben. *Chatfaz.* *Keph.* *Gr.* λίθος. *Gal.* Pierre. *Ital.* Pietra.

LAPIS LAZULI, *Ar.* Scerbac. *Lazuard.* *Lazivard.* *Hebr.* deest. *Gr.* λάζουλι. *Gal.* Pierre Lazuli. *Ital.* Pietra Lazuli.

LAQUEUS, *Arab.* Arva. *Habel.* *Machnaca.* *Hebr.* Chebhel. *Mokefch.* *Pach.* *Gr.* βέλος. παγίς. *Gal.* Laqs. *Ital.* Laccio.

LARDUM, *Ar.* Sadif. *alchanzir.* *Semen.* *Hebr.* deest. *Gr.* ὑειον σαρ ή λίπος. *Gal.* Lard. *Ital.* Lardo.

LARYNX, *Arab.* Natq. *Hebr.* deest. *Gr.* λάρυγξ. *Gal.* Gorge. *Ital.* Gozzo della gula.

LASSITUDO, *Arab.* Ajoch. *Vaga.* *Hebr.* Jaga. *Jagia.* *Gr.* κόπτος. *Gal.* Lâcheté. *Ital.* Stanchezza.

LATUS, *Substant.* *Ar.* Gunb. *plur.* Agnab. *Det. plur.* *Devet.* *Hebr.* Jarcah. *Ketef.* *Peah.* *Tfad.* *Tfela.* &c. *Gr.* πλάτος. *Gal.* Côté. *Ital.* Lato. *Fianco.*

LENIENS, **LAXATIVUM**, *Arab.* Melin. *Hebr.* Ma'ra. *Gr.* ἐκωπεωτικόν, ὑπήλατον. *Gal.* Laxatif. *Ital.* Solutivo del ventre.

LENTIGO, *Ar.* Alhadesiab. *Namascha.* *Hebr.* deficit. *Gr.* φακός. *Gal.* Lentille. *Tache rousâtre au visage.* *Ital.* Lentigine.

LEPRA, **LEPROSUS**, *Arab.* Baraz. *Abraz.* *Gedem.* *Magdum.* *Garaba.* *Mugarrab.* *Hebr.* Tsaraat. *Tsara.* *Mifpach.* *Gr.* λέπρος. *Gal.* Lépre. *Ladterie.* *Ital.* Lepra. *Mal di S. Lazaro.*

LETHARGUS, *Arab.* Nufien (*adjeci.*) *Munfi.* *Hebr.* deficit. *Gr.* λήθαργος. *Gal.* Létargie. *Ital.* Letargo.

LIBIDO, *Ar.* Zin. *Techavil.* *Hebr.* Zenuth. *Agbah.* *Gr.* λαγρεία ὄρμη. *Gal.* Volupté defordonnée. *Paillardise.* *Ital.* Libidine. *Voglia frenata.* *Lussuria.*

LIBRA, *Ar.* Muafin. *Mifin.* *Mizin.* *Ratal.* *Hebr.* Mané. *Tecal.* *Gr.* λίτρον. *Gal.* Livre, poids. *Ital.* Libra.

F f f f

LIEN.

LIEN. SPLEEN. Arab. Tabal. Hebr. deest. Gr. σπλήν. Gal. Râte. Ital. Milza.

LIENTERIA. Arab. Zalik almazarin. Hebr. Chajlacoth. Chalek hameaim. Gr. λειντερία. Gal. Flux de ventre. Ital. Lienteria.

LIGAMENTUM. LIGATURA. Ar. Hacab. Afar. Hebr. Esur. Abhac. Mofar. Ketar. Gr. σύνδεσμος, δεσμός. Gal. Lien. Liaison, Ligature. Ital. Legamento. Legatura. Legame.

LIMATURA. SCOBS. Arab. Baruda. Bural. Hebr. Nesoret. Gr. ρήνημα. Gal. Limure, Limaille. Sciure. Ital. Limatura.

LINGUA. Arab. Lisfa. Lisna. Hebr. Lafchon. Gr. γλῶσσα, vel γλῶττα. Gal. Langue. Ital. Lingua.

LINIMENTUM. Arab. Latuch. Atlia. Hebr. Mischchach. Gr. ἄλειμμα. Gal. Liniment. Ital. Onguento.

LIPOTHYMIA. ANIMI DELIQUIUM. SYSCOPE. Arab. Istifrag. Hebr. deficit. Gr. λιποθυμία. Gal. Pamoison. Evanouissement. Défaillance de cœur. Ital. Mancamento di cuore. Ecclisse. Difetto.

LIPPITUDO. OPHTHALMIA. Arab. Umuſcha. Ramad. Guardenegi. Hebr. deficit. Gr. ὀφθαλμία, λήμα. Gal. Chaffie. Débilité de vûe. Mal des yeux. Ital. Lippitudine.

LIQUEFACTIO. LIQUATIO. Ar. Tadiib. Adiba. Dubian. Hetebet. Hebr. Mas. Mafa. Temes. Gr. πῆξις. Gal. Fonte. Liqueation. Ital. Liquefazione.

LIQUIDAMBRA. STORAX LIQUIDA. Arab. Miha saila. Hebr. deest. Gr. στέραξ. Gal. Styrax liquide. Liquidambre. Ital. Liquidambra.

LITHARGYRIUM. Arab. Merdasengi. Hebr. Martech. Badil. Gr. λιθαργύριον. Gal. Litharge d'or, ou d'argent. Ital. Litargirio.

LUBRICITAS. LUBRICUS. Arab. Zalac. Zalic. Muzalic. Mulafa. Amals. Mamlafa. Hebr. Chilek. Cheleca. Chalac. Gr. γλισχεύτης, γλισχεύς. Gal. Grillant. Gliffade. Gliffement. Glissant. Ital. Lubrico. Lubricità. Sdruciolamento. Sdrucioloso. Sbrucioloso.

LUCTA. LUCTATIO. Ar. Inzira. Munzara. Hebr. Naphtulah. Gr. πάλη. Gal. Lutte. Lutement. Ital. Lotta. Combattimento.

LUMBAGO. Arab. Vaga alchatin. Hebr. Chebel hachalazim. Gr. ὀσφύου ἔλκημα. Gal. Douleur de reins. Ital. Dolore de' lombi.

LUMBI. Ar. Chatim. Caavin. Hebr. Chalazim. Matenaim. Gr. ὀσφύς. Gal. Reins. Ital. Lumbi.

LUMBRICI. VERMES. Ar. Carain. Suffara. Hebr. Barza. Barzim. Gr. ἕλμινθες. Gal. Vers. Ital. Vermi.

LUSCIOSUS. LUSCUS. Arab. Ahval. Avar. Hebr. Over. Gr. μύωψ. Gal. Qui a la vûe courte. Ital. Lofco. Di corta vista.

LUXATIO. Arab. Algaacnu. Alheven. Feqq. Facea. Hebr. Nacal. Nafeh. Gr. ἐξάρθρωσις, ἐλάθημα. Gal. Dislocation de membre. Ital. Snodazione. Snodato.

MACERATIO. Arab. Bal. Abtlal. Dars. Darfa. Tadrif. Hebr. Mischrah. Gr. ὑγρασις. Gal. Amollissement. Ital. Macerazione.

MACIES. MACILENTUS. Arab. Hazal. Tazhil. Mazhul. Tacdif. Cadif. Hebr. Calchah. Razah. Razi. Dalla. Dal. Patran. Patranot. Gr. ἰχνότις, ἰχνός. Gal. Maigreur. Maigre. Ital. Macilenza. Magrezza. Magro.

MACIS. Ar. Besbase. Besbesi. Talisafar. Hebr. deficit. Gr. μάκισ. Gal. Macis. Fleur de Muscade. Ital. Macis.

MAGNES. Arab. Hagar. almes. Magnatis. Hebr. deficit. Gr. μαγνήτης. Gal. Aimant. Ital. Calamita.

MALLEOLUS. Anat. Arab. deficit. Hebr. Carsfol. Gr. σφουρίον. Gal. Martelet. Ital. Martellino.

MALLEUS. Arab. Matraca. Dafar. Hebr. Halmuth. Arzob. Mappets. Pattich. Mepiz. &c. Gr. σφόρα. Gal. Maillet. Marteau. Ital. Martello.

MAMMA, MAMILLA. Arab. Muche. plur. Muchit. Thad. pl. Thadi. Hebr. Dad. Schad. Bizzi. Gr. θήλη, μάζος, μασός. Gal. Mammelle. Teton. Ital. Tetta. Poppa. Poccia. Manna, Zinna.

MANCUS. MUTILUS. Arab. Mabtul. Mucallam. Hebr. Patchig. Calut. Gr. πηγός. Gal. Manchot. Ital. Mancino.

MANDIBULA. MAXILLA. Arab. Chud. pl. Chudud. Lehia. Pak. pl. Pakin. Hebr. Lechi. Pak. Gr. γνάθος γένυς. Gal. Mâchoire. Ital. Mascella.

MANIPULUS. Ar. Bachat. Chazam. Chuzma. Chuzem. Galla. Hebr. Glem. Alumna. Amir. Tsachat. Comets. Gr. χειρῶλον, ἄμαλλα. Gal. Javelle. Poignée. Ital. Manipolo.

MANNA. Ar. Man. Terniabin. Hebr. Man. Gr. μάννα. Gal. Manne de Calabre. Ital. Manna.

MARCHASITA. Arab. Marcasita. Alrufenai. Hebr. deficit. Gr. μαρκασίτη. Gal. Marcasite. Ital. Marchesita.

MARCOR. MARCIDUS. Arab. Indibel. Madbul. Nachar. Indebul. Madbul. Hebr. Kemat. Kemit. Gr. μαρκαρός, μαρκαρώδης. Gal. Maigreur. Maigre. Ital. Magrezza. Magro.

MARGARITA. Arab. Gauhara. pl. Gavahir. Darra. Jacuta. Jacut. Hebr. Peninim. Marganit. Gr. μαργαρίτης. Gal. Perle. Ital. Perla.

MASSA. Arab. Gabla. Agn. Agne. Hebr. Bazek. Molem. Musch. Kikkar. Gr. μάζα. Gal. Masse. Ital. Massa.

MASTICATIO. Arab. Magd. Hebr. Leifah. Grac. μλόσις. Gal. Mastication. Ital. Masticazione.

MASTIX. MASTICHE. Arab. Mastiche. Hebr. Lot. Lut. Gr. μασίχη. Gal. Mastic. Ital. Mastica.

MATERIA. Arab. Gabla. Madad. Mida. Hebr. Chomer. Gr. ὕλη. Gal. Matière. Ital. Materia.

MATRIX. UTERUS. Ar. Zifac. Cis. Ruham. Hebr. Rechem. Matchper. Em. Harah. Gr. μήτρα. Gal. Matrice. Ital. Matrice.

MATURATIO. Arab. Alandaga. Hebr. Bifchul. Gr. *ματῦσις*. Gal. Maturation. Ital. Maturezza.

MEATUS. Arab. Bartac. Magarl. Manfad. Hebr. Nacabh. Rachat. Gr. *πῆρ*. Gal. Veine. Passage. Itue. Ital. Meato. Poro.

MECHOACANNA. Arab. Mechoacan. Hebr. *deficit*. Gr. *μυχακίννη*. Gal. Mechoacan. Ital. Mechoacanna.

MEDIASTINUM. Arab. *deficit*. Hebr. Rakim. Gr. *μεστάσιον*. Gal. Médiaffin. Ital. Mediaffino.

MEDICAMENTUM. REMEDIUM. Ar. Devi. pl. Advia. Hebr. Aruca. Gr. *φάρμακον*. Gal. Médicament. Médecine. Ital. Medicamento.

MEDICINA. Ar. Tadvia. Tab. Hebr. Afut. Afia. Schipha. Rephuah. Gr. *ἰατρικὴ*. Gal. Médecine. Ital. Medicina.

MEDICUS. Ar. Mudevi. Tabib. pl. Atibbe. Alfachi. Safi. Hebr. Afe. Measse. Ropheh. Schaphi. Gr. *ἰατρός*. Gal. Médecin. Ital. Medico.

MEDIUM. Ar. Hafa. Vafat. Tavafit. Nasif. Hebr. Tapvec. Chazi. Mecheza. Kerebeth. Gr. *μῆσον*. Gal. Milieu. Moyen. Ital. Mezzo.

MEDULLA. Arab. Moch. Much. Hebr. Moach. Gr. *μυελός*. Gal. Moüelle. Ital. Midolla.

MEL. Ar. Afel. Karatan. Alces. Syr. Hebr. Debhafsch. Gr. *μέλι*. Gal. Miel. Ital. Miele.

MELANCHOLIA. MELANCHOLICUS. Arab. Sevid. Sudi. adj. Seudavi. Hebr. *deficit*. Gr. *μελαγχολία*, *μελαγχολικός*. Gal. Mélancholie. Mélancholique. Ital. Maninconia. Malinconia. Malinconico.

MEMBRANA. Arab. Race. Hebr. Keleph. Gr. *ὀμήνη*. Gal. Membrane. Petite peau. Ital. Membrana.

MEMBRUM. Ar. Uode. Quatra. Hebr. Hadam. Netch. Gr. *μέλη*. Gal. Membre. Ital. Membro.

MEMORIA. Arab. Dihen. Dihn. Hifd. Ithiem. Hebr. Zicron. Zicaron. Gr. *μνήμη*. Gal. Mémoire. Ital. Memoria.

MENSTRUUM. Ar. Hayda. Niz. Hebr. Nidda. Vafat. Saucha. Richuc. Subhan. Gr. *ἐμμηνεία*, *καταμήνεια*. Gal. Menstrue. Fleurs ou Mois des femmes. Ital. Menstruo, flusso di sangue delle donne.

MENSURA. Ar. Kil. Masah. Hebr. Medad. Midda. Madon. Sasseah. Mesurah. Gr. *μέτρον*. Gal. Mesure. Ital. Misura.

MENTAGRA. Arab. Haziza sal lahia. Hebr. Hazaz. Gr. *μαντίρα*. Gal. Dartre. Ital. Volatica.

MENTUM. Ar. Dacan. Labiah. Hebr. Lechi. Sapham. Gr. *χάκειον*. Gal. Menton. Ital. Meuto Barboccio.

MERCURIUS. Vide ARGENTUM VIVUM. Arab. Cattab. Hebr. Cocabh. Gr. *ἰρμής*. Gal. Mercure. Ital. Mercurio.

MERIDIES. Arab. Vafit. al nahar. Hebr. Tzahoraim. Gr. *μεσημέρια*. Gal. Midi. Ital. Mezzodi.

MESENTERIUM. Arab. Marchard. Maraad. Hebr. Sebhacat. Gr. *μεισιπέριον*. Gal. Mésentère. Ital. Mesenterio.

METACARPUS. Ar. Alfelanaut. Hebr. Masrech caph hajad. Gr. *μετακάρπιον*. *σῆθ* & *χειρὸς*. Gal. Dos de la main. Ital. Doffo della mano.

MINIUM. Arab. Afrengi. Hebr. *deficit*. Gr. *μίλτον*. Gal. Vermillon. Ital. Minio.

MORBILLI. Ar. Alurefchin. Hasafin. Algidra. Alhasba. Forest. l. 6. Obs. 41. Schol. Hebr. Chazabim. Gr. *ἕξι μῆμεσι ἐρυθροί*. Gal. Rougeole. Ital. Rossetoli.

MORBUS. Ar. Dil. Caaba. Marad. pl. Amrad. Hebr. Chali. Machalat. Carah. Caran. &c. Gr. *νόσος*. *νόσημα*. Gal. Maladie. Ital. Malattia. Male. Morbo.

MORS. Arab. Maut. Mita. Fani. Hebr. Mavet. Mut. Met. &c. Gr. *θανάτος*. Gal. Mort. Ital. Morte.

MORSULI. Arab. Lezmit. Hebr. & Gr. *deficit*. Gal. Morceaux. Tablettes. Ital. Tavolesti.

MORSUS. Ar. Maldug. Lezma. Naschab. Had. Hadah. Maad. Hebr. Nefchek. Gr. *δήξις*. *δήγμα*. Gal. Morsure. Ital. Morfo.

MORTARIUM. Ar. Haven. Maharas. Cafan. Hebr. Metocah. Macfesch. Afitah. Gr. *ὄλμος*, *ἔγδω*. Gal. Mortier. Ital. Mortaro.

MOSCHUS. Ar. Mofch. Mech. Hebr. Bofem. Befem. Besam. Gr. *μόσχον*. Gal. Musc. Ital. Muschio.

MUCILAGO. Ar. Lahab. Hebr. Rir. Gr. *μούζα*. Gal. Mucilage. Ital. Mucilagine.

MUCOR. Arab. Chang. Afin. Afuna. Hebr. Iphusch. Gr. *ἰσρὸς*, *ἀνχμός*. Gal. Moisissure. Ital. Muffa.

MUCRONATUS. Arab. Alchangiri. Hebr. Exem bedeli rachaibh. Gr. *ξίφοειδής*. Gal. Aigu ou formé comme une épée. Ital. Come una Spada.

MUCUS. Ar. Maihta. Moq. Hebr. Nija. Rir. Gr. *μούξα*. Gal. Morve. Excrément fortant du nez. Ital. Moccolo.

MULIER. MULIERIS. Arab. Nifivi. Nifü. Hebr. Ischa. Gr. *γῆνη*. *γυναικείος*. Gal. Femme. De femme. Ital. Femina. Donna. Di femina.

MULSUM. Arab. Antabad. Hebr. *deficit*. Gr. *ὀδρόμελι*, *αἰλί* *διόμελι*. Gal. Vin miellé. Ital. Acqua melata. Vino melato.

MUMIA. Arab. Mumiai. Hebr. & Gr. *deficiunt*. Gal. Momie. Mumie. Ital. Mumia.

MURIA. Arab. Muri. Marc almalah. Hebr. *deficit*. Gr. *ἔλμη*. Gal. Saumure. Ital. Muria. Sala mora.

MUSCULUS. Ar. Mulch. plur. Amlach. Adlah. Hebr. *deficit*. Gr. *μῦς*. Gal. Muscfe. Ital. Muscolo.

MUSTUM. Arab. Mostar. Afara. Hebr. Tirofch. Afis. Gr. *γλυκύς*. Gal. Moût. Ital. Mosto.

MUTATIO. Ar. Abdil. Tabdil. Hebr. Chaliphah. Gr. *μεταβολή*. *μεταλλαγῆ*. Gal. Changement. Ital. Mutamento. Mutazione.

MYROBALANI. Arab. Dulegi. Bendelegi. Hebr. *deficit*. Gr. *μυροβάλανοι*. Gal. Myrobalans. Ital. Mirobalani.

MYRRHA. Ar. Mura. Mor. Hebr. Mor. Gr. *σμέρινα*. Gal. Mirthe. Ital. Mirra.

MYSTAX. Arab. *dici potest* Dacan. Hebr. Sapam. Fffff 2 Gr.

Gr. *μύσαξ προσπωγώνιον*. Gal. Mouffache. Ital. Bafetto; Barbocci.

N.

NAPHTHA. Ar. Naf. Hebr. *deficit*. Gr. *νάφθα*. Gal. Naphthe. Ital. Bitume.

NARCOTICUM. STUPEFACIENS. Arab. Michdar. Hebr. *deficit*. Gr. *ναρκωτικόν*. Gal. Narcotique. Ital. Narcotico.

NASUS. NARES. Ar. Manchar. pl. Mancharin. Hebr. Aph. Negirim. Chotem. Gr. *ῥῖν*, *ῥῖνας*. Gal. Nez. Narines. Ital. Naso. Narice.

NATES. Arab. Aijatin. Liatin. Maciada. Hebr. Schet. Iggabhot. Gr. *γλαστοί*. Gal. Fesses. Ital. Natiche.

NATURA. Arab. Geuhar. Tabi. Gariza. Hebr. *deest*. Gr. *φύσις*. Gal. Nature. Ital. Natura.

NATURALIS. Arab. Tabai. Garizi. Hebr. *deest*. Gr. *φύσις*. Gal. Naturel. Ital. Naturale.

NAUSEA. Ar. Zarà. Chobal. Beshchem. Cudd. Tachmach. Hebr. Zara. Mazor. Baschem. Deraon. Gr. *ναυτία*. Gal. Envie de vomir. Dégoût. Ital. Nausea. Inclinazione a vomito.

NEPHRITIS. Arab. Vaga alkeltin. Hebr. *deest*. Gr. *νεφρίτις*. Gal. Mal ou douleur des reins. Ital. Dolore di reni. Nefritide.

NERVUS. Arab. Vatar. plur. Autar. Atfab. Hebr. Etsch. Metar. plur. Metarim. Gid. Gr. *νεῦρον*. Gal. Nerf. Ital. Nervo.

NEUTRUM. NEUTER. Ar. Lazmum. Hebr. *deficit*. Gr. *ἐπίσηρον*. Gal. Ni l'un ni l'autre. Ital. Neutrale. Ne l'uno ne l'altro.

NITRUM. Ar. Baurach. Malh. Barud. Hebr. Nether. Gr. *νίτρον*, *λίτρον*. Gal. Nitre. Salpêtre. Ital. Salnitro. Salpietra.

NOVACULA. Ar. Sifra. Hebr. Maspar. Taar. Morah. Izmel. Gr. *ξυδός*. Gal. Rasoir. Ital. Rasfoio.

NOX. Ar. Ecile. Hebr. Lail. Gr. *νύξ*. Gal. Nuit. Ital. Notte.

NUTRITIO. Arab. Tagdia. Hebr. Tarbia. Amenab. Amanah. Gr. *τροφή*. Gal. Nourriture. Ital. Nutrimento.

NUTRIX. Ar. Nena. Rabbaia. Mardaa. Hebr. Omeneth. Meneketh. Gr. *θηλάσσεια*. Gal. Nourrice. Ital. Nutrice. Nena.

NYCTALOPIA. Ar. Gishha. Algihar. Alchar. Hebr. *deficit*. Gr. *νυκταλωπία*. Gal. & Ital. *deficiunt*.

O.

OBESITAS. OBESUS. Arab. Bari. Gilad. Galid. Hebr. Abah. Abhih. Maabheh. Taphasch. Græc. *πίσις*. Gal. Graisse. Gras. Rongé. Ital. Grassezza. Grassio.

OBSTIPITAS. OBSTIPUS. Arab. Mudellibras. Hebr. *deest*. Græc. *κωπίσις*. Gal. Courbure. Courbé. Qui a la tête de travers, le cou tors. Ital. Storto di collo.

OBSTRUCTIO. OPPILATIO. Arab. Schidda.

Tacah. Hebr. *deficit*. Gr. *ὤμφραξις*. Gal. Bouchement. Obstruction. Opilation. Ital. Opilazione.

OCCIPUT. Arab. Alchafa. Cnamudue. Hebr. Oroph. Os occipitis. Ezemhaoreth. Gr. *ὕψος*. Gal. Le derrière de la tête. Ital. Occipitio.

OCULUS. Arab. Bizar. plur. Abzar. Ajin. Hebr. Aijn. Gr. *ὀφθαλμός*. Gal. Oeil. plur. Yeux. Ital. Occhio.

ODOR. Arab. Buhar. Tib. Facha. Raiha. Hebr. Reah. Zeker. Gr. *ὀσμή*. Gal. Odeur. Ital. Odores.

ODORAMENTUM. Arab. Atara. Schemumat. Hebr. Basam. Besem. Gr. *ὀσφρημα*. Gal. Odeur. Parfum. Ital. Odoramento.

ODORATUS. OLFACTUS. Arab. Scham. Hebr. Reah. Gr. *ὀσφρησις*. Gal. Odorat. Ital. Odorato.

OEDEMA. Arab. Undimia. Trehel. Hebr. *deest*. Gr. *ὕδμη*. Gal. Enflure phlegmatique. Ital. Enfiatura flemmatica.

OLEUM. Arab. Dun. Den. Hebr. Jizher. Schemen. Melcha. Gr. *ἔλαιον*. Gal. Huile. Ital. Ooglio.

OMENTUM. Arab. Zirbus. Zorab. Hebr. Chelebhi. Mecasse. Gr. *ἐπίπλοον*. Gal. Coife qui couvre les intestins. Ital. Zirbo.

OPHTHALMIA. Arab. Afluen. Guardenigi. Ramad. Hebr. Kezira. Gr. *ὀφθαλμία*. Gal. Maladie des yeux. Ital. Lippitudine.

OPIUM. Arab. Offien. Afiun. Marcad. Hebr. Ofi. Gr. *ὀπίον*, *μηκάνειον*. Gal. Suc de pavot. Ital. Opio.

OPOBALSAMUM. Arab. *deficit*. Hebr. Zeri. Zarah. Gr. *ὀποβάλσαμον*. Gal. Opobalsame. Suc du Baume. Ital. Opobalsamo.

ORIFICIUM. OS, OKIS. Ar. Ducm. Ducam. Fe. Hebr. Phe. Phi. Pum. Adi. Gr. *ὄρυς*. Gal. Orifice. Embouchure. Bouche. Ital. Bocca.

ORIFICIUM VENTRICULI. Arab. Ducam almiede. Hebr. Pe hagagon. Pam habetem. Gr. *ὄρυς τῆς κοιλίας*, *εστὴν duplex*, *ὄρυς*, & *πυλωγός*. Gal. Orifice de l'estomac. Ital. Bocca dello stomacho.

OS, OSSIS. Ar. Anamel. Anemel. Adam. Hebr. Gerem. Etssem. Gr. *ὀστῆον*. Gal. Os. Ital. Osso.

OS SACRUM. Ar. Hadam alhagiazi. Alhavis. Hebr. *deficit*. Gr. *ὀστέον ἱερόν*. Gal. Os sacré, saint. Ital. Osso sacro.

OVUM. Ar. Beid. Baid. plur. Alde. Hebr. Betfa. Betfim. Gr. *ὄν*. Gal. Oeuf. Ital. Ovo.

OXYMEL. Ar. Scheniabin. Hebr. *deficit*. Gr. *ὀξύμηλον*. Gal. Oxymel. Ital. idem.

P.

PALATUM. Ar. Chang. Halc. Natque. Hebr. Cheki. Malcochaim. Magier. Gr. *ὕπερσον*. Gal. Palais de la bouche. Ital. Palato della bocca.

PALINDROMIA. Arab. & Hebr. *deficiunt*. Græc. *παλινδρομία*. Gal. Palindromie. Ital. Palindromia. Ritorno degli umori.

PALLOR. PALLIDUS. Arab. Bilaleun. Nihula. Nahil.

Nahil. *Hebr.* Jetacon. *Gr.* ἀχρῆς. *Gal.* Pâleur. *Pâle.* *Ital.* Pallidezza. Pallido.

PALEPBRÆ. *Arab.* Agfin. *Hebr.* Aphaphaim. Ichemüroth. *Græc.* βλίφαρα. *Gal.* Paupières. *Ital.* Palpebre.

PALPITATIO. *Arab.* Alucbe. *Ichteilig.* *Hebr.* deficiit. *Gr.* παλμός. *Gal.* Palpitation. Tressaillement du cœur. *Ital.* Palpitazione.

PANARITIUM. *REDUVIA.* *Arab.* Dahafas. *Dagga.* *Abuhalac.* *Hebr.* deficiit. *Gr.* παρογγίμα. *Gal.* Panatis. *Ital.* Panariccia.

PANCREAS. *Arab.* Pancharas. Encharas. *Hebr.* Toterath. *Gr.* πάγκρεας. *Gal.* Pancreas. *Ital.* Pancreate.

PANDICULATIO. *Arab.* deficiit. *Hebr.* Gichuk. *Gr.* σκερδινασμός. *Gal.* Bailllement, lors qu'on étend les bras & tout le corps. *Ital.* Distirarsi. Distendersi.

PAPILLA. *Arab.* Muchaicha. *Dharah.* *Hebr.* Pitmu. *Patmat.* *Gr.* ψίλη. *Gal.* Bout de la mammelle. *Ital.* Cappezzuelo della poccia, mammella.

PARACENTESIS. PERFORATIO. *Ar.* Bat. *Batâ.* *Tucbah.* *Hebr.* Tucbah. *Gr.* παρακέντησις. *Gal.* Paracentésie. *Ital.* Paracentesia. Forazione con la trivella. *Sbuciazione.*

PARALYSIS. *Arab.* Butlan. *Lacvach.* *Lacua.* *Alzâmene.* *Hebr.* Palig. *Pilug.* *Gr.* παράλυσις, πάρισις. *Gal.* Paralytic. *Ital.* Paralisia.

PAROTIS. *Arab.* Vaga albadani. *Fugille.* *Hebr.* deficiit. *Gr.* παρῶτις. *Gal.* Apoftume qui vient aux oreilles. *Ital.* Postema dietro d'orecchia.

PAROXYSMUS. *Arab.* Neuba. *Hebr.* Onah. *Gr.* παροξυσμός. *Gal.* Accès de maladie. *Paroxifme.* *Ital.* Parossifmo. *Accrescimento.* *Acerbazione.*

PARS. *Arab.* Gihe. *Hebr.* Chelc. *Chelca.* *Gr.* μέρος, μέρος. *Gal.* Part. *Ital.* Parto.

PARTUS. *Arab.* Tavalid. *Mavlad.* *Muchuzah.* *Nafas.* *Hebr.* Ledah. *Græc.* τόκος. *Gal.* Enfantement. *Ital.* Parto.

PASSIO. *Arab.* Alm. *Infial.* *Hebr.* Hiphaalut. *Chaschafcha.* *Gr.* πάθος, πάθημα. *Gal.* Passion. *Ital.* Passione.

PASSULÆ. *Arab.* Zibib. *Hebr.* deficiit. *Gr.* σπιφίδες. *Gal.* Passules. *Ital.* Uva passa. *Zibibo.*

PASTELLUS. TROCHISCUS. *Arab.* Arefatu. *Caraz.* *Hebr.* deficiit. *Gr.* τροχίσκος. *Gal.* Trochisque. *Ital.* Pastella. *Pastillo.*

PATELLA. *Arab.* Alrasafe. *Alresfatu.* *Rasga.* *Radafah.* *Hebr.* Heyn au maghen haharcuba. *Gr.* μάλα. *Gal.* Palette du genou. *Ital.* Padella.

PECTUS. *Arab.* Zadar. *Alcas.* *Hebr.* Chadi. *Chadio.* *Chazech.* *Naah.* *Jenaah.* *Gr.* σῆθος. *Gal.* Poitrine. *Ital.* Petto.

PELLIS. CUTIS. *Arab.* Giela. *Gelde.* *Geld.* *Chabi.* *Quifschchara.* *Hebr.* Gelad. *Or.* *Dac.* *Doc* &c. *Gr.* δέρμα. *Gal.* Peau. *Ital.* Pelle.

PENIS. MEMBRUM VIRILE. *Arab.* Dacar. *De-*

neb. *Hebr.* *Gid.* *Ammah.* *Schapheca.* *Zanah.* *Gr.* κέρως. *Gal.* Verge de l'homme. *Ital.* Coda. *Cazzo.*

PERIPNEUMONIA. *Arab.* Det alriah. *Trif.* *Sofati.* *Birfen.* *Ghajana.* *Hebr.* deficiit. *Gr.* περιπνευμονία. *Gal.* Pérripneumonie. *Inflammation des poulmons.* *Ital.* Peripneumonia.

PERITONÆUM. *Arab.* Siphac. *Berbetinem.* *Beriteron.* *Hebr.* deest. *Gr.* περιτόναιον. *Gal.* Péritonée. *Ital.* Peritoneo.

PES. PEDES. *Arab.* Kiarach. *Kadam.* *Ragla.* *Raglin.* *Sak.* *Sakin.* *Hebr.* Regel. *Peamim.* *Gr.* πῦδος, πόδες. *Gal.* Pied. *Pieds.* *Ital.* Piede. *Piedi.*

PESUS. PESSARIUM. *Ar.* deficiit. *Hebr.* Cophal. *Manul.* *Abbar.* *Gr.* πεισιχρότης. *Gal.* Pessaire. *Ital.* Chiavistello. *Pessario.*

PESTIS. PESTILENTIA. *Arab.* Barathien. *Alencatan.* *Itrama.* *Vabi.* *Maut.* *Mita.* *Hebr.* Deber. *Mevet.* *Negaph.* *Kereph.* *Katoph.* *Gr.* λοιμός. *Gal.* Peste. *Ital.* Peste. *Pestilenza.*

PESTILENS. *Ar.* Vabij. *Mafmam.* *Mufaffida.* *Hebr.* Dibri. *Gr.* λοιμώδης. *Gal.* Pestilentieux. *Ital.* Pestilente.

PETECHIÆ. *Arab.* Alutetchin. *Hebr.* deficiit. *Gr.* ἰξουθήματα λοιμώδεια. *Gal.* Macules Pétilentielles. *Ital.* Pêtechie. *Macchie pestilentiali.*

PETROLEUM. *Arab.* Nafth. *Hebr.* deficiit. *Gr.* πετρίλαιον. *Gal.* Huile de pierre. *Ital.* Petroglio.

PHAGEDENA. *Ar.* Ikila. *Hebr.* Icul. *Gr.* φαρμάκισαν. *Gal.* Sorte d'ulcère. *Farsin.* *Ital.* Fagedena.

PHARMACOPOEUM. PHARMACOPOLIUM. *Arab.* Maagena. *Maagin.* *Hebr.* deficiit. *Gr.* φαρμακοπόλειον. *Gal.* Bouiique d'Apoticaire. *Ital.* Bottega di Speciale.

PHARMACOPOLA. *Arab.* Aggin. *Hebr.* deficiit. *Gr.* φαρμακοπόλης. *Gal.* Apoticaire. *Ital.* Speciale.

PHILTNUM. *Arab.* Sihr. *Sahara.* *Hebr.* deest. *Gr.* φίλτρον. *Gal.* Philtre. *Poison pour faire aimer.* *Breuvage d'amour.* *Ital.* Veleno per farsi amare.

PHLEBOTOMIA. VENÆSECTIO. *Arab.* Bazag. *Fazd.* *Hebr.* Hecazah. *Gr.* φλεβοτομία. *Gal.* Saignée. *Ital.* Sanguigna.

PHLEBOTOMUS. *Arab.* Mibazag. *Fazzad.* *Hebr.* Kizai. *Gr.* φλεβότομος. *Gal.* Lancette. *Ital.* Lancetta.

PHLEGMA. PITUITA. *Arab.* Cham. *Hebr.* Lebhanah. *Gr.* φλέγμα. *Gal.* Phlegme. *Ital.* Flemma.

PHLEGMAGOGUM. *Arab.* & *Hebr.* deficiunt. *Gr.* φλεγμαγωγόν. *Gal.* Phlegmagogue. *Ital.* Flemmagogo.

PHOENIGMUS. *Arab.* Ahmar. *Hebr.* deficiit. *Gr.* φοινίγμος. *Gal.* Faire rouge. *Ital.* Fare rosso.

PHRENITIS. *Arab.* Birfen. *Birfen.* *Sirfen.* *Carabitus.* *Hebr.* deficiit. *Gr.* φρενίτις. *Gal.* Phrénéfie. *Ital.* Frenesia.

PHTHIRIASIS. MORBUS PEDICULARIS. *Arab.* Camla. *Mucammal.* *Kimlin.* *Hebr.* deficiit. *Gr.* φθειρίασις. *Gal.* Maladie pédiculaire. *Ital.* Pidocchiofità.

PHTHISIS. PHTHISICUS. *Arab.* Zell. *Mazluf.* *Sall.* *Mafful.* *Illat* affel. *Alil* affel. *Hebr.* Tfmuc. *Schachaphi*

chaph. *Gr.* φθίσις. *Gal.* Phthifis. Ulcération des poulmons. *Ital.* Tifischezza. Tifisco.

PIA MATER. *Ar.* Maschimi. *Hebr.* defcicit. *Gr.* ὑμὴν λεπτή. *Gal.* Membrane mince du cerveau. *Ital.* Pia Madre.

PIEULÆ. *Arab.* Habbat. *Hebr.* defcicit. *Gr.* κωτιπότια. *Gal.* Pilules. *Ital.* Pilole.

PILUS. *Ar.* Vabra. Saar. *Hebr.* Saar. Scarah. Schear. *Gr.* ἤριξ. *Gal.* Poil. *Ital.* Pelo.

PINGUEDO, PINGUIS. *Arab.* Gilla. Gallil. Dafuma. Dasem. Vadaq. Muvadaq. *Hebr.* Deschen. Daschen. Chesebh. Schemen. Schamea. Duhen. Dahen. *Gr.* λίπτον, λιπαρότης. λιπαρός. *Gal.* Graisse. Gras. *Ital.* Graffezza. Grasso.

PISTILLUM. *Arab.* Marzaba. Mudacca. Jed. almaharas. Gras. *Hebr.* Madoc. *Gr.* ὑπερον. ὑπερον. *Gal.* Pilon de mortier. *Ital.* Pistello da mortajo.

PITUITA. *Vide* Phlegma.

PIX. *Arab.* Char. Chir. Zeff. Alkitran. Churrut. *Hebr.* Zephet. Copher. *Gr.* πίσσα. *Gal.* Poix. *Ital.* Pece.

PLACENTA. *Ar.* Caach. *Hebr.* Chalah. Ugah. Ugah. Geritfah. Lebhibah. *Gr.* πλακῆς. *Gal.* Gâteau. Tarte. *Ital.* Foccaija. Torta.

PLANTA. *Arab.* Benat. Nebat. Gars. Nulita. Nacla. *Hebr.* Bannat. Natah. Schetilim. plur. *Gr.* φυτόν. *Gal.* Plante. *Ital.* Pianta.

PLANTA PEDIS. *Arab.* Alfelament. *Hebr.* Caph. Masrek haregel. *Gr.* πέλμα. πέλμα. *Gal.* Plante du pié. *Ital.* Pianta del Piede.

PLENITUDO, PLENUS. *Ar.* Imb tili. Mali. *Hebr.* Melo. Male. *Gr.* πληθόν. πληθύνω. *Gal.* Plénitude. Plein. *Ital.* Pienezza. Pieno.

PLEURITIS, PLEURITICUS. *Ar.* Birfen Sofati. Vaga algenb. Hubivaga algenb. Schafzaa. *Hebr.* Ghebel. Hazad. *Gr.* πλευριτις. πλευριτικός. *Gal.* Pleurésie. *Ital.* Pontura di fianchi.

PLICA. *Arab.* Farda. Faja. Tachbil. alschaar. *Hebr.* defcicit. *Gr.* πλοκή. *Gal.* Pli. Pliement. Plissure. *Ital.* Piega. Crespa.

PLUMBUM USTUM. *Ar.* Merdesengi. *Hebr.* defcicit. *Grac.* μέλυθδ. κεικουμένος. *Gal.* Plomb brûlé. *Ital.* Piombo bruscato.

PODAGRA. *Vide etiam* ARTHRITIS. *Ar.* Salaâ. *Hebr.* defcicit. *Gr.* πόδαγρα. *Gal.* Goutte aux piés. *Ital.* Podagra. Gotta.

POLLEX. *Arab.* Buhân. *Hebr.* Bohen. Alion. Gudal. Zecapha. Ezebba hagam. *Gr.* ἀντίχειρ. *Gal.* Pouce. *Ital.* Dito grasso. Pollice.

POLLUTIO NOCTURNA. *Ar.* Heis Ihtelem. *Hebr.* defcicit. *Gr.* ἐξονείρωσις. *Gal.* Flux de semence de nuit. *Ital.* Flusso del seme notturno.

POLYPUS. *Arab.* Alarhab. Arbiâm. Cassanum. Arnaban. *Hebr.* defcicit. *Gr.* πόλυπος. *Gal.* Polpe. Poupe. Polype. *Ital.* Polpo. Polpa del naso.

PONDUS. *Arab.* Alsacragia. Vazan. Mizin. Tecal.

Ticle. *Hebr.* Mischgal. Netel. Manch. Masah. *Gr.* πούλιος. βάρος. *Gal.* Poids. Pesanteur. *Ital.* Peso.

POPLES. *Ar.* Rocba. Rocube. *Hebr.* Berek. Arcuba. *Gr.* ἰχθύς. ἰχθύνη. κάληψ. *Gal.* Jarret. *Ital.* Garleto. Piegatura della gamba.

PORPHYRITES LAPIS. *Arab.* Rachâma ahmar. *Hebr.* Bahat. *Gr.* πορφύριτης. *Gal.* Marbre rouge, ou rougeâtre. *Ital.* Porfido.

POTUS. *Ar.* Tardia. Secu. *Hebr.* Schikkni. *Gr.* πίνω. *Gal.* Boire. Boisson. *Ital.* Cosa da bere.

PRÆFOCATIO MATRICIS. *Arab.* Comac. Ichtinac alraham. Machnaca alzifac. *Hebr.* Machanac harechem. *Gr.* πριξ ὑπερικη. *Gal.* Suffocation de la matrice. *Ital.* Affocamento della matrice.

PRÆPUTIUM, *Arab.* Arla. Calfa. *Hebr.* Arelatah. Merachak. *Gr.* πρόθη. *Gal.* Prépuce. Bout de la peau du membre viril. *Ital.* Punta della pelle del membro virile. Prepuzio.

PRÆSERVATIO, *Arab.* Charaz. Tichraz. Ahtiraz. *Hebr.* defcicit. *Gr.* προφυλακή. *Gal.* Préservation. *Ital.* Preservazione.

PRIAPISMUS, SATYRIASIS, *Arab.* Ferismus. Therinus. Samus. *Hebr.* defcicit. *Gr.* πριαπισμός. σατυριασμός. *Gal.* Priapisme. Satyriasis. *Ital.* Priapismo. Satiriasia.

PROGNOSTICUM, *Ar.* Hiseb. Cahin. Ichân. Nubuah. *Hebr.* Nebuah. *Gr.* προγνωστικόν. *Gal.* Pronostic. Prédiction. *Ital.* Pronotico.

PRURITUS, *Arab.* Sare. Hacc. Hacac. Ukil. *Hebr.* defcicit. *Gr.* κνησμός. *Gal.* Démangeaison. *Ital.* Pizzicore. Voglia di grattarsi.

PTISANA HORDEI, *Ar.* Kisch. Akescen. Dischisch min. Seheir. *Hebr.* Gêbre. Scheorim. *Gr.* πτισάνη. *Gal.* Ptisane, ou Tisane d'orge. *Ital.* Ptisana, Sugo d'orzo colla scorza.

PUBES, OS PUBIS, *Ar.* Rachaba. Zub. *Hebr.* defcicit. *Gr.* ἕβη. ὄστρον ἕβης. *Gal.* Poil, qui vient aux parties honteuses. *Ital.* Lanugine, e peli delle parti vergognose.

PUDENDA, *Ar.* Zubub. Aurat. *Hebr.* Mebusohim. Erevah. Bachatin. *Gr.* αἰδοῖα. *Gal.* Parties honteuses. *It.* Parti vergognose.

PUDOR, VERECUNDIA, *Ar.* Tahfar. Chischma. *Hebr.* Boscha. Boschet. Buschna. Baschena. Tsenua. *Gr.* αἰδώς. *Gal.* Honte. *Ital.* Vergogna.

PURPERA, *Arab.* Velea. *Hebr.* Joida. *Gr.* λυγρή. *Gal.* Accouchée. *Ital.* Donna di parto.

PULMO, *Arab.* Rihe. Ria. Kich. *Hebr.* defcicit. *Gr.* πνεύμων. *Gal.* Poulmon. *Ital.* Polmone.

PULS, PULMENTUM, *Arab.* Idim. Harifa. Tabich. Sahina. *Hebr.* Nazid. *Gr.* κείμων. ἀθαίρα. *Gal.* Fait de Farine. Bouillie. *Ital.* Pulve. Menestra.

PULSUS. *Arab.* Nahad. Nafd. *Hebr.* Paam. Dephek. *Gr.* σφυγμός. *Gal.* Puls. *Ital.* Battimento.

PULVIS, *Arab.* Sufuf. Ugitur, Darira. Gobar &c. *Hebr.*

Hebr. Avak. *Aphar.* Gulch. *Schahat.* *Gr.* κῆσις. *Gal.* Poudre. *Pouffière.* *Ital.* Polvere.

PUMEX, *Ar.* Chaïsur. *Fanec.* *Hagaralhamin.* *Hebr.* deest. *Gr.* κιοσηθῆς. *Gal.* Pierre ponce. *Ital.* Pumice.

PUPILLA, *Arab.* Hadac alain. *Hebr.* Bavah. *Charuds.* Gilgul. *Itchon.* *Gr.* κέρη. *Gal.* Prunelle de l'oeil. *Ital.* Pupilla dell'occhio.

PURGANS, *Arab.* Munaqui. *Hebr.* deficit. *Gr.* καθαρῶ πύον. *Gal.* Purgeant. *Médicament* qui purge. *Ital.* Medicamento purgante.

PURGATIO, *Arab.* Mushil. *Hebr.* Tohar. *Kennischa.* *Gr.* καθάρσις. *Gal.* Purgation. *Ital.* Purgazione.

PURIFICATIO, *Arab.* Tathir. *Tanquia.* *Hebr.* Bar. *Gr.* καθάρωσις. *Gal.* Purification. *Ital.* Purificazione.

PURPURA, *Arab.* Istabac. *Hebr.* Argaman. *Margaman.* *Gr.* πορφύρα. *Gal.* Pourpre. *Ital.* Porpora.

PUS, *Ar.* Midda. *Sadid.* *Hebr.* Magla. *Gr.* πύον. *Gal.* Boue. *Ordure.* *Ital.* Marza. *Lordura.*

PUSTULA, PAPULA, *Arab.* Bothor. *Sahafati.* *Balchiati.* *Hebr.* Saphahat. *Bohac.* *Cathita.* *Gr.* φλυκῆς. *φλύπταια.* *Gal.* Pustule. *Ampoule.* *Ital.* Broffola.

PUTREDO, *Arab.* Tacrich. *Afuna.* *Taafin.* *Hebr.* Racath. *Ricathon.* *Gr.* σπιδών. *Gal.* Pourriture. *Ital.* Putredine.

PUTREFACTIO, *Arab.* Chang. *Taafin.* *Hebr.* Iphusch. *Gr.* κηπέσις. *Gal.* Putréfaction. *Ital.* Putrefazione.

PYXIS, *Ar.* Schatipha. *Hebr.* Ichusphan. *Gr.* πύξις. *Gal.* Boite. *Cassette.* *Ital.* Buffetta. *Bossoletta.*

Q.

QUARTANA FEBRIS, *Ar.* Rabbâ. *Hebr.* Rebiah. *Gr.* κuartânâ πύριτις. *Gal.* Fièvre Quarte. *Ital.* Quartana.

QUIES, *Arab.* Hudna. *Razane.* *Sucum.* *Tafschal.* *Hebr.* Dam. *Manoah.* *Schabbaton.* *Scheket.* *Gr.* ήσυχία. *Gal.* Repos. *Ital.* Quieté. *Reposo.*

QUOTIDIANA FEBRIS, *Ar.* Humi aljaum. *jaum.* *Anrar telhos.* *Hebr.* deficit. *Gr.* ἀμφημερονὲς πύριτις. *Gal.* Fièvre qui prend tous les jours. *Ital.* Quotidiana. *Cotidiana.*

R.

RABIES, *Arab.* Rialcalbe. *Hebr.* deficit. *Gr.* λύσσα; λύττα. *Gal.* Rage. *Ital.* Rabbia.

RADIX, *Arab.* Baragen. *Afis.* *Hebr.* Scheresch. *Icar.* *Gr.*ρίζα. *Gal.* Racine. *Ital.* Radice.

RANA, *Arab.* Dasta. *Althaheul.* *Hebr.* Zab. *Mascar.* *Gr.* βάτραχος. *Gal.* Grenouille. *Ital.* Ranocchio. *Rana.*

RANCIDUS, *Ar.* Mutarrac. *Hebr.* deficit. *Gr.* σαπίδος. *Gal.* Ranci. *Chanfi.* *Ital.* Rancio. *Rancido.*

RASURA, *Arab.* Guraga. *Nefare.* *Halfa.* *Hebr.* Gatera. *Tasporeth.* *Gr.* ξυσμός. *Gal.* Raclure. *Ital.* Rasura.

RAUCEDO, RAUCUS, *Ar.* Tabahboh. *Mubabhah.* *Hebr.* Bichah. *Gr.* βεγγύχος. βεγγυλάδης. *Gal.* Enrouement. *Enroué.* *Rauque.* *Ital.* Raucità. *Rauco.*

RECIDIVA, *Ar.* & *Hebr.* defuni. *Gr.* ἀποστροφή. *Gal.* Récidive. *Rechute* de maladie. *Ital.* Ritirata.

REMEDIUM, *Ar.* Devi. *plur.* Advia. *Tab.* On. *Un.* *Muana.* *Hebr.* Rephuah. *Aruc.* Afut. *Asu.* Asjah. *Gr.* βοήθημα; ἄκος. *Gal.* Remède. *Ital.* Remedio. *Vide etiam* Auxilium. *Medicina.*

RENES, *Arab.* Kulie. *Kelit.* *Kelitin.* *Hebr.* Kelajoth. *Tuchot.* *Gr.* νεφροί. *Gal.* Reins. *Rognons.* *Ital.* Reni. *Rognoni.*

RESPIRATIO, *Arab.* Raha. *Istirah.* *Hebr.* Revach. *Gr.* ἀναπνοή. *Gal.* Respiration. *Ital.* Respirazione.

RESTAURATIO, RESTITUTIO, *Arab.* Giemar. *Chilefa.* *Radd.* *Radda.* *Hebr.* Schubhah. *Teschubhah.* *Gr.* ἀνασκευασμός. *Gal.* Restauration. *Restitution.* *Ital.* Restaurazione. *Ristoro.* *Restituzione.*

RETE, RETICULUM, *Arab.* Nasba. *Facheh.* *Medfida.* *Sabaca.* *Thorab.* *Tharb.* *Zirbus.* *Hebr.* Retcheth. *Micmar.* *Macmor.* *Madfad.* *Moketch.* *Leked.* *Malcodath.* *Cherem.* *Natchubh.* &c. *Gr.* δίκτυον. *Gal.* Rets. *Filets.* *Ital.* Rete. *Reticello.*

RETIFORMIS, *Arab.* Rescheth. *Hebr.* deficit. *Gr.* δικτυοειδής. χροσειδής. *Gal.* Fait en façon de rets. *Ital.* Retiforme.

RHABARBARUM, *Arab.* Ravano. *Ravedseni.* *Hebr.* deest. *Gr.* ῥαβάρβαρον. *Gal.* Rhubarbe. *Ital.* Rabarbaro.

RHEUMATISMUS, *Vide* DESTILLATIO. *Arab.* & *Hebr.* deest. *Gr.* ῥευματισμός. *Gal.* Rhume. *Ital.* Flusso. *Catarro.*

RUBINUS, *Arab.* Jacuta hamar. *Hebr.* Jahar. *Cadcod.* *Samcan.* *Gr.* ἀνθοξί. *Gal.* Rubi. *Rubis.* *Ital.* Rubino.

RUBRICA, *Arab.* Magra. *Hebr.* Migra. *Sammanim.* *Gr.* μίλτο; σιωνίτις. *Gal.* Terre rouge. *Ital.* Rubrica. *Terra rossa.*

RUGE, *Arab.* Abagdan. *Tacmisch.* *plur.* *Tacmischah.* *Curischah.* *Curisch.* *Hebr.* Kematim. *Gr.* ῥυτίδες. *Gal.* Rides. *Plis.* *Ital.* Ruge. *Falde.*

RUPTURA, *Ar.* Fecha. *Tahzima.* *Mahzam.* *Chazaq.* *Tachariq.* *Hebr.* Bedek. *Temacah.* *Perets.* *Gr.* ῥήγμα. *Gal.* Rupture. *Ital.* Rottura.

S.

SACCHARUM, *Ar.* Succhar. *Tabarzet.* *Hebr.* deficit. *Gr.* σάκχαρον. *Gal.* Sucre. *Ital.* Zucchero.

SAL, *Arab.* Garab. *Safaf.* *Melah.* *Melech.* *Hebr.* Melach. *Gr.* ἅλας. *Gal.* Sel. *Ital.* Sale.

SALACITAS, SALAX, *Ar.* Liab. *Laib.* *Hebr.* Hogebeh. *Gr.* λαγγεία; λαγγός. *Gal.* Paillardise. *Paillard.* *Ital.* Salacità. *Salace.*

SALIVA, *Ar.* Lahab. *Bezac.* *Bisac.* *Hebr.* Rir. *Roc.* *Gr.* σάλιζα. *Gal.* Salive. *Ital.* Saliva.

SALSEDO, *Arab.* Almuri. *Barachia.* *Scenem.* *Hebr.* Melichud. *Gr.* ἀλμυρότης. *Gal.* Goût du sel. *Liqueur salée.* *Ital.* Salatura.

SALSUS. *Ar.* Mumallah. *Hebr.* Maloch. *Gr.* ἀλμυρός. *Gal.* Salé. *Ital.* Salato. Salfo.

SALTUS. *Ar.* Quafza. *Hebr.* Dilug. *Raph.* ruph. *Gr.* πάλτος. *Gal.* Saut. *Ital.* Salto.

SALUS. SANITAS. *Ar.* Mochliz. *Asia.* Ziha. *Hebr.* Jeshchah. *Teschuah.* Afil. *Asjon.* *Gr.* σωτηρία. *Gal.* Salut. *Santé.* *Ital.* Salute. Sanità.

SANDARACHA. *Ar.* Sandarac. *Zarnic.* *Hebr.* deficit. *Gr.* σάνδαρχα. *Gal.* Sandarac. *Ital.* Sandaraca.

SANGUIS. *Ar.* Dem. *Hebr.* Dam. *Gr.* αἷμα. *Gal.* Sang. *Ital.* Sangué.

SANUS. *Arab.* Beti. *Asia.* Zhahah. *Cawi.* *Hebr.* Afil. *Chalum &c.* *Gr.* ὑγιής. ὑγιεινός. *Gal.* Sain. *Ital.* Sano.

SAPA. *Arab.* Schulila alafal. *Tille.* *Hebr.* deficit. *Gr.* ἕψημος. σίρμιον. *Gal.* Vin cuit. *Ital.* Vino cotto.

SAPU. SMEGMA. *Arab.* Sabun. *Hebr.* Bor. Borith. *Alhala.* *Gr.* σάπων. σμύγμα. *Gal.* Savon. *Ital.* Sapone.

SARCOCOLLA. *Arab.* Azarot. *Anzarut.* *Hebr.* deest. *Gr.* σαρκώδης. *Gal.* Sarcocolle. *Ital.* Sarcocolla.

SCABIES. *Ar.* Garab. *in specie,* exulcerata *Alkenebi.* *Serap.* *Hebr.* Garab. *Jalepheth.* *Mispachath.* *Gr.* ψάρα. *Gal.* Galle. *Rogne.* *Ital.* Rogna. *Scabbia.*

SCALPELLUM. *Arab.* Mubazag. *Sifra.* *Hebr.* Taar. *Darban.* *Gr.* μαχαίριον. *Gal.* Canif. *Petit burin.* *Ital.* Scarpello.

SCALPRUM. *Arab.* Magrad. *Hebr.* Cherebh. *Tsip-poren.* *Gr.* ξυστήρ. *Gal.* Burin. *Racloir.* *Ital.* Rasparola. *Scarpello.*

SCAMMONIUM. *Arab.* Mahmuda. *Hebr.* deest. *Gr.* δακρύδιον. *Gal.* Scammonée. *Ital.* Scammonea.

SCAPULÆ. *Ar.* Keif. *pl.* Actaf. *Hebr.* Koteph. *plur.* Kephot. *Ketephim.* *Gr.* ἀρσπλάστη. *Gal.* Palerons. *Derrière des épaules.* *Ital.* Palette.

SCARIFICATIO. *Ar.* Schatrad. *Hebr.* Garda. *Rahda.* *Gr.* χαρμός. *Gal.* Scarification. *Ital.* Fare i tagli o picchi.

SCIRRHUS. *Ar.* Sephiros. *Futratis.* *Hebr.* deficit. *Gr.* σκίρρος. *Gal.* Enflure dure. *Ital.* Scirro. *Dutezza senza dolore.*

SCORBUTUS. *Ar. & Hebr.* ignotus. *Gr.* σκροβύτης. *Gal.* Scorbut. *Ital.* Scorbuto.

SCORIA. *Ar.* Tubel. *Chabt.* *Chabat.* *Hebr.* Sig. *Gr.* σκωρία. *Gal.* Ecume & ordure des métaux. *Ital.* Sciuma di metallo.

SCORPIUS. SCORPIO. *Arab. & Hebr.* Acrab. *Gr.* σκίρρος. *Gal.* Scorpion. *Ital.* Scorpione.

SCRUPULUS. *Ar.* Bachila. *Garmia.* *Kermet.* *Hebr.* Tfur. *Gr.* γραμμῆ. *Gal.* Scrupule. *Ital.* Scrupulo.

SECTIO. *Ar.* Bat. *Bata.* *Fazl.* *Hebr.* Bether. *Chetek.* *Chaticah.* *Natuah.* *Perek.* *Gr.* τομή. *Gal.* Coupure. *Tailure.* *Ital.* Segamento. *Intacco di taglia.*

SECUNDINÆ. *Arab.* Chalas. *Abras.* *Maschima.* *Furfus.* *Hebr.* Schiljah. *Gr.* δευτεράια. ὑστερα. *Gal.* Arrière-faix. *Ital.* Pelli di fanciulli.

SEDES. *Ar.* Maglas. *Arsch.* *Hebr.* Mofchab. *Gr.* ἕδρα. *Gal.* Siège. *Selle.* *Ital.* Sedia.

SEDIMENTUM. *Arab. & Hebr.* Rafubh. *Mifchcah.* *Gr.* ὑπόστασις. *Gal.* Affaïssement ou Ordure d'urine. *Ital.* Sedimento.

SEMEN. *Arab.* Dariah. *Zara.* *Nafal.* *Hebr.* Zerah. *Zarah.* *Mizrah.* *Gr.* σπέρμα. *Gal.* Semence. *Ital.* Seme. *Semenza.*

SENSUS. *Arab.* Halm. *His.* *Hebr.* Regath. *Tuam.* *Gr.* αἰσθησις. *Gal.* Sens. *Sentiment.* *Ital.* Senfo.

SERICUM. *Arab.* Harir. *Sadus.* *Hebr.* Melchi. *Gr.* σερίκον. *Gal.* Soie. *Ital.* Seta. *Armosino.*

SERPENS. *Arab.* Haja. *Athai.* *Hebr.* Nachasch. *Tanin.* *Zochel.* *Gr.* ὄφεις. *Gal.* Serpent. *Ital.* Serpente.

SERUM. *Gal.* Lait clair. *Petit Lait.* *Ital.* Scolo di latte.

SESAMOIDEA OSSA. *Arab.* Alsemfemanie. *Hebr.* Helthesaminiath. *Gr.* σεσαμοειδῆ ὀστά. *Gal. & Ital.* deficiunt. *Or Latina retinentur.*

SICCITAS. SICCUS. *Ar.* Baal. *Gefef.* *Gefaf.* *Jubs.* *Jubifa.* *Jabis.* *Hebr.* Chorebh. *Charebh.* *Zachzachoeth.* *Zajon.* *Gr.* ξηρότης. ξηρόν. *Gal.* Séchereffe. *Sec.* *Ital.* Siccità. *Secco.*

SIGNUM. *Arab.* Aja. *Bend.* *Nadar.* *Hebr.* Oth. *Tav.* *Gr.* σημεῖον. *Gal.* Signe. *Ital.* Segno.

SILEX. *Arab.* Serax. *Serachs.* *Hagar alzenet.* *Hebr.* Chalamish. *Gr.* πέλεκυς. *Gal.* Caillou. *Ital.* Selce.

SILIGO. SIMILAGO. *Arab.* Hertaman. *Afeleth.* *Samid.* *Hebr.* Salet. *Gr.* σιμίδαλις. *Gal.* Sorte de froment. *Fleur de farine.* *Ital.* Amido. *Amido.*

SIMITAS. SIMUS. *Arab.* deficit. *Hebr.* Charum. *Gr.* σιμός. σιμός. *Gal.* Camus. *Nez tortu.* *aquilin.* *Ital.* Schiacciato naso.

SINGULTUS. *Arab.* Faah. *Favaq.* *Hebr.* Anakah. *Gr.* λυγξ. λυγμός. *Gal.* Hoquet. *Sanglot.* *Ital.* Singolto. *Singiozzo.*

SITIS. *Arab.* Taman. *Atsch.* *Atfchi.* *Taatifch.* *Ach.* *Hebr.* Dfama. *Dfammaon.* *Tfima.* *Tfichvan.* *Gr.* δίψα. *Gal.* Soif. *Ital.* Sete.

SITUS. *Arab.* deficit. *Hebr.* Matfabh. *Matfucah.* *Gr.* ἕσις. *Gal.* Situation. *Ital.* Sito. *Situazione.* *Posto.*

SMARAGDUS. *Arab.* Zmarad. *Feruzegi.* *Hebr.* Bar-ket. *Barcath.* *Nopek.* *Pitdba.* *Cachali.* *Jarcana.* *Gr.* σμαράγδος. *Gal.* Emeraude. *Ital.* Smaraldo.

SMIRIS. *Arab.* Mesu. *Hagar fumbidig.* *Sumbedegi.* *Hebr.* deficit. *Gr.* σμύρα. *Gal.* Emeril. *Ital.* Smeriglio.

SOLUTIO CONTINUI. *Arab.* Chadessian. *Hebr.* Peruk. *Gr.* λύσις τῆς συνεχείας. *Gal.* Solution de continuité. *Ital.* Soluzione della continuità.

SOLUTIO VENTRIS. *Arab.* Darab. *Ashal.* *Hebr.* deficit. *Gr.* ὑποχώρησις. *Gal.* Flux de ventre. *Ital.* Flusso di ventre.

SOMNIFERUM. *Arab.* Almanemat. (*plur.*) *Hebr.* deficit. *Gr.* ὑπνωτικόν. *Gal.* Qui fait dormir. *Ital.* Che fa dormire. *Vide Narcoticum.*

SOPOR. Arab. *deficit*. Hebr. Tarddemah. Gr. *κῶμος*. Gal. Sommeil. Ital. Sonno.

SORBITIO. Arab. Tagria. Hafchua. Hebr. Bela. Gr. *ῥόφημα*. Gal. Action d'humér, d'avalér. Ital. Sorbimento.

SPECIELUM. Ar. Tarsufa. Munefid. Targis. Hebr. *deficit*. Gr. *μυλωθς, μύλη*. Gal. Eprouvette de Chirurgien. Touche Chirurgique. Ital. Tasta per curar piaghe.

SPHACELUS. Arab. Afchachilos. Hebr. *deficit*. Gr. *σφάκελος*. Gal. Sphacèle. Ital. Sfacelo.

SPINA DORSI. Arab. Seuche. Simonia. Hebr. Ethem. Schedarah. Gr. *ῥάχς*. Gal. Epine du dos. Ital. Spina del dosso.

SPODIUM. Arab. Tabafir. Hebr. *deficit*. Gr. *σποδίου, σποδός*. Gal. & Ital. Spodium. Spodio.

SPONGIA. Arab. Sefengi. Asfengi alchar. Gafifa. Hebr. Ekebbah. Gr. *σπγγ*. Gal. Eponge. Ital. Sponga.

SPUMA. Arab. Coffore. Zabd. Zebed. Hebr. Chelcah. Ketseph. Gr. *ἀφρός*. Gal. Ecume. Ital. Schiuma. Spuma.

SPUTUM. Arab. Busac. Nafth. Hebr. Roc. Racuc. Rir. Gr. *πύλον, πύσμα*. Gal. Crachat. Ital. Sputo.

SQUAMA. Arab. Quifschara. Hebr. Kascheschet. Keliph. Gr. *λίπς*. Gal. Ecaille. Ital. Scaglio.

STAPHYLOMA. Arab. Musaragi. Sacaruli. Debani, &c. Hebr. *deficit*. Gr. *σταφύλωμα*. Gal. Maladie de la luette. Ital. Stafiloma.

STERCUS. Arab. Bhar. Zebel. Char. Cara. Tabraz. Hafa, &c. Hebr. Atchpoth. Dabh. Domen. Tfeah. Perefch, &c. Gr. *κῆρος*. Gal. Bourbier. Merde. Fange. Ital. Lordura. Sterco.

STERILITAS. Arab. Godabb. Aquam. Aquima. Hebr. Acar. Acara. Gr. *ἀργία, ἀργον, ἀπικία, ἀπικον*. Gal. Stérilité. Stérile. Ital. Sterilità. Sterile.

STERNUM. Arab. Cassi. Hebr. Ezem hehace. Gr. *στέρνον, στήθ*. Gal. Os de la Poitrine. Ital. Cartilagine di petto.

STERNUTATIO. Arab. Nachara. Utas. Utsa. Naatis. Hebr. Abitchah. Gr. *πταρμός*. Gal. Eternement. Ital. Starnuto.

STERNUTATORIUM. Arab. Mutattis. Hebr. *deficit*. Gr. *πταρμυθς*. Gal. Qui fait éternuer. Ital. Chi fa starnutare.

STIGMA. Arab. Alguassem. Garha. Chatta. Græc. *σίγμα*. Gal. Signe, marque d'une playe. Ital. Segno. Bollatura.

STILLA STILICIDIUM. Arab. *deficit*. Hebr. Deleph. Tiph. Lipha. Gr. *στέξις, στέλαγμα*. Gal. Goutte. Gouttière. Ital. Gocciolatoio.

STOMACHUS. Arab. Batan. Fuad. Geuf. Hebr. Beten. Masas. Græc. *στόμαχος*. Gal. Estomac. Ital. Stomaco.

STORAX. Arab. Miah. Micha. Lebeni. Miah fielle.

(liquida.) Hebr. *deest*. Græc. *στυράξ*. Gal. Styrax. Ital. Styrace.

STRABISMUS. STRABO. Arab. Astarac. Hebr. *deficit*. Gr. *στραβισμός, στραβόν*. Gal. Bigle. Louche. Ital. Losco. Guercio.

STRANGULATIO. Arab. Itfa. Intifa. Chanca. Schanuk. Tafchnik. Hebr. Machanac. Schanuk. Chenek. Gr. *στρογγυλισμός, ἄγχη*. Gal. Etranglement. Ital. Strangolazione.

STRANGURIA. Arab. *deficit*. Hebr. Hataphah. Hachetem. Gr. *στρογγυρία*. Gal. Difficulté d'uriner. Ital. Difficultà d'urinar.

STRUMA. Arab. Chanzira. Hebr. *deficit*. Gr. *βρογχιμίλη, χροσός*. Gal. Ecouelle. Ital. Scrofolà. Gonfiatione della gola.

STUPA. Arab. *deficit*. Hebr. Neoreth. Gr. *σπιών*. Gal. Etoupes de lin ou de chanvre. Ital. Stoppa di lino ò di canape.

STUPOR. Arab. Chauf. Chaufa. Chadr. Hebr. Schamah. Meschammah. Timmahon. Gr. *νάρκη*. Gal. Stupidité. Etonnement. Ital. Stupidità.

SUCCINUM. Arab. Abra. Ambar. Karabe. Hebr. *deficit*. Gr. *ἡλεκτρον*. Gal. Ambre. Ital. Succino.

SUCCUS. vide. LIQUOR. HUMOR. Arab. Rob. Halliq. Hebr. Afis. Lefchad. Gr. *χυμός, χυλός, ὀπός*. Gal. Suc. Ital. Succo. Sugo.

SUCTIO. Arab. Rida. Tardia. Hebr. Janicut. Hénicah. Græc. *μύζης*. Gal. Succement. Ital. Succhiamento.

SUDAMINA. Arab. Nazef. Hebr. *deficit*. Gr. *ἰδρώα*. Gal. Echaubouillures. Ital. Broggie da sudore.

SUDOR. Arab. Arac. Harc. Hebr. Jezah. Zegah. Gr. *ἰδρῶς*. Gal. Sueur. Ital. Sudore.

SUFFIMENTUM. SUFFITUS. Arab. Buchar. Hebr. Azcarah. Ketorah. Mictar. Mictareth. Gr. *θυμίαμα*. Gal. Parfum. Ital. Profumo.

SUFFUSIO. CATARACTA. Arab. Anusmuma. Gubisch. Umutchà. Hebr. Teballul. Gr. *ὑπόχρωμα*. Gal. Cataracte en l'œil. Ital. Cataratta.

SUGILLATIO. Arab. Tardid. Alfac. Hebr. *deficit*. Gr. *συχίμαμα*. Gal. Tache noire, ou meurtrissure. Ital. *deficit*.

SULPHUR. Arab. Kabric. Quibrit. Cribrit. Albaphar. Ser. Hebr. Gapherit. Gr. *θῆον*. Gal. Scuphre. Ital. Zolfo. Zolfore.

SUPERCILIUM. Arab. Gesn. pl. Agfin. Hagib. p. Hagivib. Hebr. Gabh. Gr. *ὄφρῦς*. Gal. Sourcil. Ital. Ciglio.

SUPPOSITORIUM. GLANS. Arab. Humula. Hebr. *deficit*. Græc. *βάλλων*. Gal. Suppositoire. Ital. Ghian-da.

SUPPURATIO. Arab. Dubeleti. Dubelatù. Taqit. Hebr. Mispach. Mischpachat. Gr. *ὑποπόμπος, ἰμπήμα*. Gal. Suppuration. Ital. Postema.

Ggggg

SURA,

SURA; Arab. *deficit*. Hebr. Cabak. Gr. *ζαυτερονήμιον*. Gal. Gras de la jambe. Ital. Polpa della gamba.

SURDITAS. SURBUS, Arab. Guacce. Zumuma. Zuzamum. Azam. Hebr. Cheresch. Gr. *κωφότης, κωφός*. Gal. Surdité, Sourd. Ital. Sordità, Sordo.

SUTURA. Arab. Chajata. Chaita. Machut. Hebr. *deficit*. Gr. *ρᾶφή*. Gal. Suture. Couture. Ital. Cucitura.

SYMMETRIA. Arab. Adorem. Hebr. *deficit*. Gr. *συμμετρία*. Gal. Symmétrie. Ital. Concordanza.

SYMPATHIA. Arab. Hanna. Nod. Hebr. Schaphaca. Gr. *συμπάθεια*. Gal. Sympatie. Ital. Compafione.

SYNCIPUT. Arab. Ifce. Iafuc. Hebr. *deficit*. Gr. *βρίγμα*. Gal. Devant de la tête. Ital. Parte dinanzi de la testa.

T.

TABES. Arab. Ebdul. Impedul. Hebr. Daabhack. Daabhon. Gr. *φθίσις*. Gal. Maladie par laquelle on devient sec & étique.

TACTUS. Arab. Tamis. Gas. Lams. Hebr. Mifchschusch. Gr. *άφή*. Gal. Attouchement. Ital. Tatto, Toccamiento.

TALUS. Arab. Chahab. Alfechi. Hebr. Karfol. Arcom. Gr. *άστεράλα*. Gal. Talon. Ital. Calcagno.

TAMARINDI. Arab. Tamarindi. Hebr. *deest*. Gr. *φαινικάλαναι*. Gal. Tamarinde. Ital. Tamarindi.

TARSUS. Arab. & Hebr. Rafegh. Gr. *πρῶτος*. Gal. Talon. Ital. Tarfo.

TARTARUS. TARTARUM. Arab. & Hebr. *non occurrunt*. Gr. *πέτριον*. Gal. Tartare. Pepins qui font au marc du vin. Ital. Tartaro.

TELEPHIUM ULCUS. Arab. Balchie. Hebr. Icul. Gr. *πλήσιον*. Gal. Ulcère corrofif. Ital. Piaga Telefia maligna.

TEMPERAMENTUM. TEMPERIES. Arab. Mizig. Hebr. Mezeg. Gr. *κρῆσις*. Gal. Tempérament. Température. Ital. Temperamento.

TENASMUS. TENESMUS. Arab. & Hebr. *non occurrunt*. Gr. *τενάσμος, τιασμός*. Gal. Ténoéme. Ital. Tinetmo.

TEREBELLA. TREPANUM. Arab. Barrina. Marzaba. Hebr. Makkebheth. Gr. *τρέπανον*. Gal. Trépan. Tarière. Ital. Trepano. Trevellino. Trivella.

TEREBINTHINA. Arab. Chalambat. Ucalambat. Halchalambat. Albotiü, &c. Hebr. *deest*. Gr. *ρήνη τερεβινθίνη, λαερίνη*. Gal. Térébentine. Tormentine. Ital. Terebintina.

FERRA SIGILLATA. Arab. Tin machtun. Hebr. *deest*. Gr. *ῥῆ σφραγῆσις*. Gal. Terre sigillée. Ital. Terra sigillata.

TENTIANA FEBRIS. Arab. Humi mutelit. Neub. Hebr. *deficit*. Gr. *τεταία*. Gal. Fièvre Tierce. Ital. Febre Terzana.

TESTA. Arab. Chazuf. Fachar. Hebr. Cheresch. Kellif. Gr. *ῥεζακον*. Gal. Coquille. Coque. Ital. Conca. Guscio.

TESTACEUM. Arab. Camfeties. Gaugiel. Guadam. Hebr. *deficit*. Gr. *ῥεζακόνδεζον*. Gal. Poiffon à coquille, on à écailles. Moule. Ital. Pesce con guscio.

TESTICULUS. TESTES. Arab. Chazi. Surethun. Baid. Madcar. plur. Madakir. Hebr. Etchek. Pechadim. Gr. *ῥρχος, ῥρχεις*. Gal. Couillon. Couillons. Testicule. Ital. Testicolo. Testicoli. Coglioni.

TETANUS. vide SPASMUS. Arab. Cuzez. Cuzem. Hebr. *deest*. Grac. *τέτανος*. Gal. Tétane. Ital. Tetano.

THERIACA. Arab. *deficit*. Hebr. Tfori. Gr. *θηριακή*. Gal. Thériaque. Ital. Periaça.

THERMÆ. Arab. Hammat. Hammiah. Machararah. Hebr. Dimfia. Makin. Udna. Gr. *θερμη*. Gal. Thermes. Bains chauds. Etuves. Ital. Stufe. Bagno.

THROMBUS. Arab. Dam gamid. Alca. Hebr. Dam hacaphah. Gr. *θρόμβος*. Gal. Sang figé. Ital. Sangue grosso.

THYMUS, Morbus. Arab. Hafce. Hebr. *deficit*. Gr. *θυμός*. Gal. Thym. Ital. Timo.

TIBIA. Arab. Zumara. Hebr. Chaill. Schok. NB. *Metaphoricè debent ad Anatomiam applicari*. Cane hagdol. Gr. *κνήμη*. Gal. L'Os de la jambe. Ital. Ofso della gamba. Tibia.

TINCTURA. Arab. Chadab. Zibag. Zabgah. Hebr. Zebah. Gr. *βαφή*. Gal. Teinture. Ital. Tintura.

TINEA, Morbus. Arab. Alarde. Sahafat. Sagrum. Hebr. *deest*. Gr. *άζαρε*. Gal. Teigne. Ital. Tignolo.

TINNITUS. Arab. Ten. Hebr. Tfalil. Gr. *ἦχος*. Gal. Tintement. Ital. Rifonanza nell' orecchie.

TITILLATIO. Arab. Dagdaga. Tacalac. Hebr. *deficit*. Gr. *ζαυζαλισμός*. Gal. Chatouillement. Ital. Movimento. Far gatticiole.

TONSILLÆ. Arab. Gayoni. Geuze. Hebr. *deest*. Gr. *περίοδμου, άίπάδης*. Gal. Glandes. Ital. Strangogliani. Ghiandole.

TOPASIVS. Arab. Iacura. Hebr. *deest*. Gr. *τοπάζος*. Gal. Topaze. Ital. Topazzio.

TOPHUS. Arab. Hagar muramal. Hebr. *deest*. Gr. *τόφος*. Gal. Tuf. Tufeau. Ital. Callo. Tofo.

TOPICUM MEDICAMENTUM. Arab. Devi barani. Hebr. *deest*. Gr. *τοπιόν*. Gal. Remède extérieur. Ital. Topico.

TORMINA. Arab. Vaga. Hebr. *deest*. Gr. *τορμή*. Gal. Trenchée de ventre. Ital. Tormento di ventre.

TOXICUM VENENUM. Arab. Tufom. Zachari. Hebr. *deficit*. Gr. *τοξικόν*. Gal. Poison. Venin fort prompt. Ital. Toffico.

TRACTIO. Arab. Garra. Hebr. *deficit*. Gr. *ἄλληξις*. Gal. Tirade. Tirement. Trainement. Ital. Tratto. Tiramento.

TROCHISCUS;

TROCHISCUS. Arab. Acraz. pl. Hebr. *deest*. Gr. *τροχισκος*. Gal. Trochisque. Ital. non occurrit.

TRUNCUS. Arab. *deficit*. Hebr. Scheled. Gezah. Gr. *τρυγχος*. Gal. Tronc. Ital. Tronco.

TUBERCULUM. Arab. Afech. Hebr. Scheth. Gr. *φύμα*, *όγκος*. Gal. Enflure. Bosse. Ital. Gonfiatura.

TUMOR. Arab. Nasch. Intafach. Hebr. Scheeth. Saon. Gr. *όγκος*. *πυρεσ φούση*. Gal. Enflure. Tumeur. Ital. Gonfiatura.

TURCOIS. TURCESIUS. Arab. Feruca. Farazegi. Hebr. *deficit*. Gr. *τουρκουισος*. Gal. Turquoise. Ital. Turchina gemma.

TUSSIS. Arab. Tabahboth. Saal. Hebr. Scheol. Gr. *βήξ*. Gal. Toux. Ital. Tosse.

TUTIA. Arab. Succudus. Tutia. Hebr. *deficit*. Gr. *πυμφόλυξ*. Gal. Tutie. Ital. Tutia.

TYMPANITES. Arab. Zachi. Hebr. *deficit*. Gr. *τυμπανίτης*. Gal. Tympanite. Ital. Tympanita.

V.

VACUATIO. Arab. Chala. Hebr. Characah. Gr. *κένωσις*. Gal. Vacuation. Ital. Vacuazione.

VACUITAS. VACUUS. Arab. Chava. Chavi. Parge. Hebr. Bahah. Bohu. Gr. *κενότης*, *κενός*. Gal. Vacuité. Vuide. Ital. Vacuta. Vacuo.

VAGINA. Arab. *deficit*. Hebr. Taar. Nedhen. Nandan. Gr. *καλυξ*. Gal. Gaine. Fourreau. Ital. Vagina. Guaina. Fodro.

VAPOR. Arab. Buchar. Hebr. Ed. Itra. Netchiim. Gr. *άτμεις*. Gal. Vapeur. Exhalaison. Ital. Vapore.

VARIOLA. VARIOLI. Arab. Botor. Gadri. Hamica. Alhumere. Hebr. *deficit*. Gr. *εξουθήματα*. Gal. Verole. Ital. Variole.

VARIX. Arab. Dovali. Hebr. Kijlah. Delijah. Gr. *κυστίς*. Gal. Veine pleine de sang épais, ou sang mélancolique. Ital. Varice.

VAS. VASCULUM. Arab. Ana. Inia. Mata. Abarich. Hebr. Keli. Mân. Gr. *άγγειον*. Gal. Vase. Vaisseau. Vaisselle. Ital. Vaso. Mendel.

UBERA. Arab. Muchit. Hebr. Daddim. Gr. *μαστίς*, *θήμα*. Gal. Mammelle. Teins d'une bête. Ital. Poccie. Mamelle.

VENA. Arab. Magari aldem. Varid. Hebr. Varid. Gr. *φλέψ*. Gal. Veine. Ital. Vena.

VENEFICIUM. VENEVICUS. VENEFICA. Arab. Sihr. Sâhara. Sahir. Sabâra. Hebr. *deficit*. Gr. *φαρμακένωσις*, *φαρμακένος*, *φαρμακός*, *φαρμακένος*. Gal. Empoisonnement. Empoisonneur. Ital. Incanto. Incantatore. Incantatrice.

VENENUM. Arab. Tfadid. Hebr. Chema. Eres. Gr. *φάρμακον δηλητήριο*. Gal. Venin. Poison. Ital. Veleno.

VENEREUS. Arab. Laib. Hebr. *deficit*. Gr. *άφροδίσιασπις*. Gal. Vénérien. Ital. Venereo.

VENTER. VENTRICULUS. Arab. Kars. Kers. Cres. Krephs. Miada. Chuanas. Batan. Kenisa. Hebr. Beten. Chuba. Gr. *κυστίς*, *γαστήρ*. Gal. Ventre. Ital. Ventre.

VENTUS. Arab. Havah. Hebr. Ruah. Suphah. Gr. *άνεμος*. Gal. Vent. Ital. Vento.

VENUS. Arab. Algol. Hebr. Abjonah. Nogach. Gr. *άφροδίσια*. Gal. Vénus. Paillardise. Ital. Venere.

VERMES. Arab. Duaida. plur. Duaidit. Hebr. Rechesch. Taccak. Toalim. Gr. *έλμυντες*, *σφάλμας*. Gal. Vers. Vermine. Ital. Vermi.

VERRUCA. Arab. Chalam. Atnal. Kalim. Luteesula. Borruca. Hebr. Iabbeleth. Gr. *άκροχρόδον*, *μορμύμα*. Gal. Verrue. Ital. Verruca.

VERTEBRA. VERTEBRÆ. Arab. Charaz. Charza. Hebr. Chamukim. Choljoth. Gr. *σπίθυλα*, *σπίθυλοι*. Gal. Vertébre. Ital. Ossi delle spalle.

VERTEX. Arab. Alema. Alchema. Hic. Hebr. Kadcod. Rosch. Gr. *κροφή*. Gal. Sommet de la tête. Ital. Sommità della testa.

VERTIGO. Arab. Sedere. Duar. Hebr. Sibub harosch. Gr. *δίνος*, *έλιγγος*, *σπινόδινος*. Gal. Vertige. Tournement de tête. Ital. Stornimento di testa. Vertigine.

VESICA. Arab. Metene. Calla. Mabueta. (in specie vesicam urinæ significat, à Beule, Urina) Ziphac. Hebr. Zephec. Murcah. Gr. *κυστίς*. Gal. Vessie. Ital. Vesica.

VESICA FELLIS. Arab. Kis almatra. Hebr. Kis hamara. Gr. *κυστίς χοληδόχος*. Gal. Vessie du fiel. Ital. Vesica della colera.

VESICATIO. VESICATORIUM. Arab. Tanafit. Hebr. *deficit*. Gr. *κυστακός*, *εξακρωστικός*. Gal. Vésicatoire. Ital. Vesicatorio.

VIGILIA. Arab. Zaara. Hebr. Schaharah. Gr. *άγρυπνία*. Gal. Veille. Ital. Veghia.

VIPERA. Arab. Alfahai. Hebr. Tsehoah. Epheah. Gr. *έχιδνα*, *έχιδνα*. Gal. Vipère. Ital. Vipera.

VIRES. Arab. *deficit*. Hebr. On. Chail. Toaphoth. Gr. *δύναμις*, *δύναμις*, *εξυς*. Gal. Vertu. Forces. Ital. Forze.

VIRIDE ÆRIS. Arab. Zimar. Ziniar. Zar alnhas. Hebr. *deficit*. Gr. *χαλκός άσθρος*. Gal. Couperose. Rouille d'airain. Verdet. Ital. Verde di rame.

VISCERA. Arab. Dachil. Achsz. Ama. Hebr. Meaim. Gava. Gr. *σπλάγχνα*. Gal. Entrailles. Ital. Viscere. Budelle.

VISUS. Arab. Bazar. Mandar. Hebr. Rai. Reî. Rauth. Maré. Gr. *όρασις*, *βλέψις*, *όψις*. Gal. Vûe. Ital. Vista.

VITA. Arab. Haja. Hebr. Chajim. Gr. *ζωή*, *βίος*. Gal. Vie. Ital. Vita.

VITELLUS. Arab. Muchalbaiz. Fas. Hebr. Chalamuth. Gr. *λίχνος*, *χλωρό τέ άε*. Gal. Jaune, Moyeu d'œuf. Ital. Torlo. Rosso d'ovo.

VITILIGO. Arab. Baras. Hebr. *deest*. Gr. *άλφός*. Ggggg 2 (vide

(vide Alphus) Gal. Tache blanche sur le corps. *Ital.* Macchie bianche.

VITRIOLUM. *Arab.* Chalcant. Zag. Zegi. Colcothar. *Hebr. deficit.* Gr. χαλκωνθ. Gal. Vitriol. Coupe-rose. *Ital.* Vitriolo.

ULCUS. *Arab.* Garha. Acar. Haul. *Hebr.* Mazor. Chabbura. Nega. Schechin. Gr. ἕλκος. Gal. Ulcère. *Ital.* Ulcera. Piagha.

UMBILICUS. *Arab.* Tanbur. Sarrha. *Hebr.* Boar. Tabur. Schor. Scharar. Gr. ὀμφαλ. Gal. Nombriil. *Ital.* Ombelico.

UNCIA. *Arab.* Sacros. Satil. Avac. Vacia. Gr. ὑγία, ἔγκια. Gal. Once. *Ital.* Oncia.

UNCUS. *Arab.* Vav. Mazlag. Machtaf. Zannara. *Hebr.* Vav. Choach. Mazileg. Gr. ἄγκιστρον. Croc. Crochet. *Ital.* Uncino. Rampino.

UNGUENTUM. *Arab.* Duhén. Leden. *Hebr.* Mischcha. Rocach. Rikuach. Schemen. Gr. ἄλειφα, ἄλειμμα. Gal. Onguent. *Ital.* Onto. Unguento.

UNGUIS. *Arab.* Calcateron. Dafar. Tafar. Tafra. *Hebr.* Tafar. Tsipporen. Gr. ὄνυξ. Gal. Ongle. *Ital.* Unghia.

UNICORNU. *Arab.* Difon. Vahid alcara. Alchercheden. *Hebr.* Reem. Rem. Karash. Gr. μονόκερως. Gal. Licorne. Unicorne. *Ital.* Licorno. Unicorno.

VOLA. *Arab.* Achmas. *Hebr.* Caph. Exeph. Choven. Schaal. Gr. ζώνη, κοῖλον χεῖρὸς καὶ ποδός. Gal. Paume de la main. *Ital.* Palma.

VOLATILIA. *Arab. deest.* *Hebr.* Oph. Gr. πτενά. Gal. Volaille. *Ital.* Volatili.

VOMITORIUM. *Arab. & Hebr. non existat.* Gr. ἐμπτών. Gal. Vomitoire. Vomitif. *Ital.* Vomitorio.

VOMITUS. *Arab.* Cudd. Cadf. Cai. Ki. *Hebr.* Ki. Ke. Pafta. Gr. ἔμετος. Gal. Vomissement. *Ital.* Vomito.

URETERES. URETHRA. *Arab.* Haloen. *Hebr. deficit.* Gr. ὑρητήρ. Gal. Canal de l'urine. *Ital.* Canale dell'orina.

URINA. *Arab.* Baul. Beule. Gau. Hiraca. *Hebr.* Schain. pl. Schenim. Gr. ὕδωρ. Gal. Urine. Pissat. *Ital.* Orina. Piscio.

USTIO. *Arab.* Vaed. Taucad. *Hebr.* Kui. Kevajah. Serephah. Gr. καῦσις. Gal. Brûlure. Brûlement. *Ital.* Brusciamiento.

VULNUS. *Arab.* Garah. Guazi. Darb. Dârba. *Hebr.* Mazor. Mecha. Machaz. Makkeh. Gr. τραῦμα, πῶμα. Gal. Playe. *Ital.* Piaga. Ferita.

Z.

ZINGIBER. ZINZIBER. GINGIBER. *Ar.* Zingibil. Lengibel. *Hebr. deficit.* Gr. ζιγγίβει, κινζίβει. Gal. Gingembre. *Ital.* Gengivo. Gengevero.

ZONA. *Arab.* Tahzim. Mantaca. *Hebr.* Abneth. Zon. Ponda. Kumer. Gr. ζώνη. Gal. Zone. Ceinture. *Ital.* Zona. Cintola.

F I N I S.

